PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNITI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 832
Vineri 7 ian. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

TRIMESTRUL II

S-ar părea că specificitatea celui de al II-lea trimestru nu poate fi tot atît de bine delimitată, prin anume particularități predominante, cum este cea a primului sau a ultimului trimestru. Dacă se știe bine că primul trimestru este o etapă de început, în care se elaborează premisele activității întregului an, în care elevii sînt familiarizați cu noua problematică a disciplinelor studiate în clasa respectivă și se pun bazele solide ale acestui studiu, dacă este clar că ultimul trimestru aduce cu sine măsurile pentru desăvîrșirea rezultatelor muncii anterioare, pentru lichidarea aspectelor lacunare din pregătirea elevilor, pentru ultimele operații de „finisare" și „retuș", mai puțin clare apar poate caracteristicile trimestrului al doilea. Or, pentru a valorifica pe deplin fiecare lecție, fiecare activitate din cadrul lui, se cuvine să-i subliniem de la început nota dominantă.

Trimestrul al doilea este miezul anului școlar : el ne găsește în plin mers, în plină desfășurare a muncii. De aici rezultă și exigențele acestei etape.

Marile probleme pe care le pune în fiecare an organizarea activității didactice au fost rezolvate. Noile colective de elevi ale claselor au fost sudate, profesorii care au fost puși în fața unor clase și a unor elevi noi au avut vreme să-i cunoască și să-și stabilească modul de lucru în funcție de particularitățile lor. A fost posibilă, de asemenea, realizarea legăturilor în cadrul colectivului de profesori aparținînd fiecărei clase, ca și în cadrul întregului colectiv de profesori ai școlii și s-au stabilit astfel bazele trainice ale unei rodnice colaborări

Pe de altă parte, elevii s-au familiarizat cu problemele noilor discipline pe care le studiază, după cum s-au familiarizat cu feluritele modalități de predare ale diverșilor profesori.

Analiza care a încheiat prima perioadă a activității didactice a permis să se formuleze un bilanț procentual al rezultatelor la învățătură așa cum se oglindesc ele în notele din cataloage, dar și să se efectueze revizia generală a întregului mecanism al procesului instructiv-educativ pe planul fiecărei școli. Această revizie a avut rostul de a descoperi ceea ce constituie, încă, balast în munca școlară, ce lipsuri legate de activitatea profesorilor, a elevilor, a conducerii școlii sau a întregului colectiv didactic fac ca rezultatele să nu fie ideale, ca și rostul de a sublinia acele elemente pozitive care pot fi motorul succeselor viitoare.

În urma analizei profesorul a constatat, să spunem, lipsuri privind propriile sale metode de predare, lipsuri care țin de tratarea individuală a fiecărui elev cu note slabe, de o anumită atmosferă de comoditate instaurată în întreaga clasă etc. În deplină cunoștință de cauză, el va putea pune accentul pe verigile cele mai importante de ordin instructiv ca și de ordin educativ, de natură să înlăture lipsurile, să creeze condițiile unei activități superioare și în conținut, și în formă.

Pe de altă parte, profesorul va da acum o mai largă extindere acelor metode și procedee care și-au verificat și și-au dovedit din plin eficiența în cursul trimestrului anterior. Utilizarea din ce în ce mai insistentă a unor mijloace și metode moderne de predare, de pildă, a dat multor pedagogi, în cursul trimestrului trecut, satisfacția unor succese reale. Pentru clasele cu care lucrează, pentru disciplina pe care o predau, ei au dobîndit deja o experiență valoroasă în această direcție. Trimestrul al II-lea va fi astfel o perioadă propice pentru îmbogățirea acestei experiențe.

Așadar, trimestrul al II-lea deține toate condițiile pentru a fi o perioadă de intensă activitate, de maximă concentrare a tuturor forțelor și de maxim randament. Ne putem permite acum să solicităm o sporire generală a exigențelor pe toate planurile — profesorii față de elevii lor, precum și față de ei înșiși, directorii de școli față de colectivele didactice pe care le conduc, organele de îndrumare și control față de școli.

Exigențele manifestate în procesul de învățămînt acum, cînd mai sînt de parcurs două treimi din anul școlar, se vor răsfrînge în chip pozitiv asupra rezultatelor finale. Răspunzînd acestor exigențe, vom transfera o bună parte din multiplele sarcini care grevează asupra ultimului trimestru asupra celui de al doilea. Preocuparea de a menține întregul colectiv al unei clase la un cît mai înalt nivel de pregătire, de a nu admite în procesul predării hiatusuri, lucruri neînțelese sau greșit înțelese, vor face ca sfera problemelor pe care le avem de obicei de rezolvat în trimestrul al III-lea să fie cît mai restrînsă.

Cuprinzînd perioada de mijloc a anului școlar, trimestrul al II-lea îi găsește pe profesori în plină desfășurare a procesului instructiv-educativ, proces care trebuie să se înscrie în această etapă pe o treaptă superioară.

Preludiu la spartachiada de iarnă a elevilor.

PATRIOTISM

> „Avem o țară frumoasă și bogată, un popor harnic și cutezător, care timp de peste două milenii, în ani grei de restriște, înfrățit cu codrii, riurile și văile și-a apărat glia, iar acum, sub conducerea partidului, își zidește o viață nouă."
>
> *Din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.*

Existența de secole și milenii a unor patrii diferite a generat și statornicit un sentiment dintre cele mai profunde, sentimentul patriotismului. Patriotismul este un element al conștiinței sociale care reflectă sentimentul de dragoste față de patria în care trăiești și muncești, față de popor și de tradițiile lui de luptă pentru progres social, pentru eliberarea socială și națională, tradiții care reflectă spiritul de sacrificiu pentru apărarea libertății și independenței patriei. El cumulează valori spirituale cu multiple și adînci rădăcini istorice în dezvoltarea materială și spirituală a poporului.

Procesul educării oamenilor muncii în spiritul patriotismului socialist constituie unul din cele mai complexe fenomene, a cărui importanță se răsfrînge asupra tuturor sectoarelor construcției socialiste și îndeplinește un rol de seamă în descătușarea energiilor creatoare ale poporului muncitor. Partidul nostru a arătat în repetate rînduri că educarea maselor largi, în special a tineretului, în spiritul patriotismului socialist reprezintă o îndatorire nobilă permanentă a tuturor factorilor educativi, mai ales a școlii, instituție de cultură chemată să dăltuiască și să modeleze profilul moral al omului nou. A-i educa pe elevi în spiritul patriotismului înseamnă a dezvălui în fața lor, prin multiplele mijloace și posibilități ce stau la îndemîna școlii, natura specifică a acestui fenomen social, a favoriza cunoașterea profundă a procesului formării sale, a releva una din caracteristicile și stimulii principali ai activității oamenilor muncii în societatea socialistă.

Esența și conținutul patriotismului sînt determinate de relațiile sociale și de condițiile economice în care trăiește omul. De aceea, în dezvoltarea istorică a omenirii, esența patriotismului, conținutul lui social și de clasă, precum și formele lui de manifestare se schimbă datorită schimbării relațiilor sociale și a condițiilor economice. Patriotismul s-a format în conștiința popoarelor de-a lungul vremurilor, în cursul luptei pentru progres, împotriva cotropitorilor străini și a asupritorilor proprii. Ca element al conștiinței sociale, el are un mare rol în dezvoltarea socială. Istoria, ca și realitățile zilelor noastre, demonstrează că adevărații purtători ai patriotismului au fost întotdeauna masele populare, forțele înaintate ale societății, în timp ce clasele reacționare au identificat patriotismul cu apărarea intereselor lor de clasă, au trădat interesele patriei și ale națiunii, sacrificîndu-le de dragul profiturilor și privilegiilor lor.

Adevărații purtători ai patriotismului sînt oamenii muncii, față de care dascălii sînt chemați să cultive în conștiința elevilor cel mai profund respect, cea mai puternică admirație, deoarece ei sînt cei mai consecvenți apărători ai independenței naționale. Proletariatul român a ridicat pe o treaptă mai înaltă glorioasele tradiții de luptă ale poporului nostru pentru libertate și propășirea patriei. Fiind reprezentantul firesc al întregului popor muncitor, el s-a situat întotdeauna în fruntea forțelor progresiste ale națiunii, a unit masele muncitoare în lupta împotriva claselor exploatatoare condamnate de istorie, pentru înfăptuirea idealului politic și social al celor ce produc bunurile materiale ale societății.

Rolul proletariatului în conducerea întregului popor muncitor a devenit hotărîtor o dată cu făurirea Partidului Comunist Român. În tot decursul existenței sale, P.C.R. a condus masele muncitoare în lupta consecventă împotriva politicii de trădare a intereselor naționale dusă de coaliția burghezo-moșierească. Partidul Comunist Român a demascat în mod consecvent lipsa de patriotism a burgheziei românești, care a înrobit țara monopolurilor imperialiste străine, iar în timpul dictaturii fasciste, în condițiile unei cumplite terori, partidul a condus poporul în lupta pentru cucerirea libertății și independenței naționale a patriei noastre. P.C.R. a organizat și condus insurecția armată de la 23 August 1944, care a dus la doborîrea dictaturii militaro-fasciste, la angajarea Armatei Române în lupta împotriva hitlerismului, la înfrîngerea forțelor reacțiunii interne, la instaurarea puterii populare și la reconstrucția și dezvoltarea economică a țării. În procesul profundelor transformări politice, economice și sociale ce au urmat s-a făurit și s-a consolidat un nou tip, superior, de patriotism, patriotismul socialist, exprimat prin dragostea fierbinte față de patria socialistă, față de regimul socialist, față de clasa muncitoare și partidul ei marxist-leninist — Partidul Comunist Român.

Activitatea partidului nostru constituie cea mai elocventă dovadă de patriotism, de dragoste și devotament față de patrie, exprimă conștiința unei înalte răspunderi pentru apărarea intereselor vitale ale poporului. De aceea, dragostea oamenilor muncii din țara noastră față de patrie este indisolubil legată de dragostea pentru partidul revoluționar al clasei muncitoare, continuatorul tradițiilor glorioase de luptă pentru libertatea și fericirea poporului, care a deschis în viața poporului român o epocă de mari realizări, a cărei măreție și putere constau, între altele, și în faptul că forțele creatoare ale omului sînt eliberate de

I. IUGA

(Continuare în pag. a 2-a)

Fizica și chimia în școală

„Predarea noțiunilor de fizică și chimie în școala de cultură generală" constituie subiectul consfătuirii pe țară care s-a deschis miercuri dimineața în localul Liceului „Nicolae Bălcescu" din București.

La această consfătuire, organizată de Societatea de științe fizice și chimice din Republica Socialistă România cu sprijinul Ministerului Învățămîntului, participă academicieni și alți oameni de știință, cadre didactice din învățămîntul de toate gradele. Aceștia discută probleme legate de modernizarea conținutului predării fizicii și chimiei, de îmbunătățirea metodelor de predare, de folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale la lecțiile de fizică și chimie etc.

Prilejuind un larg schimb de opinii, consfătuirea este menită să ridice nivelul învățămîntului fizicii și chimiei în școlile noastre.

Prof. ALEXANDRINA ZBEREA

Maramureșean

DIN SUMAR

Profiluri – pag. 2
Metodica predării limbii franceze – pag. 2
Cînd și cum îi învățăm pe elevi să învețe – pag. 3
Tehnica școlară – pag. 4

56064 P

PROFILURI

Să naşti sentimente şi să le creşti

Profilul profesoarei de matematici Marioara Iordan l-aş înfiripa simplu: un chip plăcut, armonios, liniştit, împodobit cu ochi blînzi, meditativi şi cu un suris totdeauna binevoitor, deschis şi cald.

Desigur că, atunci cînd se apleca asupra unei copilițe orfane şi timide, pe nume Marioara, învăţătoarea Maria Dinu din Cernavodă nu bănuia că avea în faţă o viitoare profesoară de matematici. De altfel, ar fi fost şi foarte greu. Noduleţul uman cu ochii verzui, ca mărgica şi cu năsucul în vînt, gata în orice clipă să rîdă şi să plîngă, cu inima parcă bătînd între bucurie şi teamă, trebuia ajutat să înveţe întîi litera o şi cifra 1. Şi, virtual, oricine învaţă alfabetul şi cifrele poate fi scriitor ori matematician.

Cît fosta ei elevă a studiat liceul şi facultatea de matematici, învăţătoarea a continuat s-o sfătuiască şi s-o ajute. Era mîndră, tare mîndră, c-o vedea bună studentă la profesori ca Lalescu, Ţiţeica, Pompei ori Vilcovici. De bună seamă că însuşirile personale ale tinerei eleve şi studente au ajutat-o să-şi termine studiile în chip strălucit.

— Dar oare ce-aş fi putut singură, se întreabă adesea Marioara Iordan, fără sprijinul, fără călăuzirea iubiţilor mei dascăli, de la învăţătoarea modestă din tîrgul natal pînă la directoarea liceului din Tg. Mureş şi pînă la savantul matematician din Bucureşti?

Marioara Iordan şi-a început cariera ca profesoară la Cernavoda. A fost mutată apoi la Rîmnicu Vîlcea şi, din 1938, funcţionează în Bucureşti. De şaptesprezece ani e directoare. Acum conduce Liceul nr. 39 din cartierul Balta Albă: clădire nouă, încăpătoare, modern utilată. În cele 46 de clase sînt peste 2 000 de elevi cu foarte felurite trăsături.

— E uşor să conduci o asemenea şcoală?

— Evident că nu. Dar, în fapt, uşor e numai ceea ce se face de la sine, în virtutea unei inerţii. Iar inerţia, dacă nu cere efort, în schimb se răzbună crunt: stă veşnic la limita zero. Şi zero nu înseamnă nimic pînă nu se adaugă cifra unui efort. Ba, ca să fac o glumă, copilul este prea adesea tentat să pună cifra efortului la dreapta, ca să dea număr negativ; iar noi, educatorii, trebuie să-i deprindem a pune cifrele la stînga, ca să rezulte numerele progresului...

Povesteşte despre un elev care, mai anii trecuţi, făcea mari necazuri şcolii. Insubordonat. Recalcitrant. Rău şi învrăjbit. Consiliul pedagogic a hotărît eliminarea. Directoarea a mai încercat o măsură: să-i cunoască sufletul, să-i pătrundă în inimă. Acolo unde creştea un morb sălbatec, neuman, hrănit de cine ştie ce vitrege împrejurări. În cancelarie, cu răbdare, cu tact, îmbinînd severitatea tonului cu căldura inimii, directoarea a putut afla tragedia din familia elevului. A intrat în atmosfera lui morală.

— Asta-i pe sufletul tău, măi băiete...? De asta cauţi tu aşa, cu ură, în jur?... Ei, lasă, o să dăm o mînă de ajutor şi totul o să meargă altfel. Mai bine. Mult mai bine.

Şi l-a mîngîiat pe obraz.

— Mîngîierea i-a năbuit un belşug de lacrimi în ochi. L-am lăsat să plîngă, mai bine de un minut. L-am întrebat, cu glas tremurat de durere şi mîhnire: „De ce plîngi, băiete?". „Pe mine m-au pălmuit mulţi... dar de mîngîiat, nu m-a mîngîiat nimeni"... În clipa aceea am înţeles că am căpătat un ascendent asupra lui. Că între sufletul meu şi al lui s-a stabilit acel fluid, acea legătură absolut necesară transformării unui om. I-am spus: „Vrei să vii în fiecare simbătă, la prînz, să-mi spui tot ce ai făcut în cursul săptămînii: bine sau rău? Ne-am înţeles?" „Da; ne-am înţeles".

N-a fost de fel uşor să stărui, săptămînal, în analiza muncii lui. Dar la sfîrşitul anului am avut marea bucurie de a constata că se clasificase al doilea din clasă. Azi e aviator. Ce-ar fi ajuns dacă lucrurile, atunci, s-ar fi petrecut altfel? Ar mai fi săgetat oare cu îndrăzneală azurul?

Dar profesoara Maria Iordan este şi un cetăţean, un comunist. Se interesează de viaţa multor elevi chiar şi după ce termină şcoala. Mai ales fetele, cînd ajung studente sau cînd îşi încep cariera, vin şi o consultă. Primesc sugestii, sfaturi. Opera de educaţie continuă. Aşa profesoara şi directoarea Maria Iordan a putut să crească şi să dea ţării, pe lîngă un tînăr şi bun inginer şi o ziaristă — fiul şi fiica ei — mii şi mii de tineri ajunşi buni specialişti în toate sectoarele vieţii sociale.

— După o consfătuire în legătură cu practica în producţie — povesteşte ea — s-a organizat o vizită la „Electronica". M-am nimerit alături de un coleg, director la o şcoală din Constanţa. L-a impresionat foarte mult cum m-au primit şi ce atenţi au fost cu mine mulţi ingineri din halele pe care le vizitam. „Mi-au fost elevi, am explicat eu. Şi văd că nu m-au uitat"... „Poate nici nu te pot uita" mi-a replicat colegul. Cum n-o poate uita soţia mea pe una dintre foarte tinerele ei profesoare din liceu. Vorbeşte totdeauna despre dînsa cu admiraţie şi cu bucurie". Şi începe să povestească de ce n-o poate uita şi de ce o să-i fie totdeauna recunoscătoare. Mă bucurau mult elogiile aduse, după atîta vreme, unei tinere profesoare care era pe atunci în primii ei ani de învăţămînt, cînd de bunăsamă nu avea nici cine ştie ce experienţă didactică şi nici cunoştinţele nu-i puteau fi suficient de solide. „Se vede că avea vocaţie de profesoară de a izbutit să trezească sentimente aşa de puternice". „Da, a continuat colegul meu, directorul. Preda matematicile. Şi, totuşi, realiza o mare apropiere sufletească de elevi". „Mă bucur, deşi sînt împotriva lui „totuşi" — i-am replicat eu. Matematica nu exclude sentimentele. Dimpotrivă". Colegul director mi-a dat dreptate. Deşi a observat că există şi profesori de matematică rigizi, închistaţi, stăpîni pe toate artificiile de calcul, dar incapabili să rezolve o problemă afectivă în raporturile cu oamenii şi, mai ales, cu tineretul. Am înclinat să-i dau dreptate. Pentru că urcam în maşină, să ne întoarcem la şcoală, colegul meu, directorul din Constanţa, a ţinut să încheie vorbirea, în fugă: „Mereu se întreabă soţia mea: unde-o mai fi Marioara Iordan, profesoara ei de matematică? Am trăit o clipă de panică: Ce să răspund? Să-i spun sau să tac? Noroc c-a pornit autobuzul.

Pe drum m-am liniştit. O undă de bucurie a prins să-mi scalde inima. Poate am să-i scriu la Constanţa... Poate... Ei, dar nu, asta n-are importanţă prea mare. Important este să naşti sentimente în inimile oamenilor şi să le creşti".

DUMITRU ALMAŞ

Modestia creatorului

S-a întîmplat cu cîteva luni înainte de examenul de maturitate. Întîrziase de la primele două lecţii. Nu din motive care pot fi justificate. Nu. A scris. Mai bine de o săptămînă poezia nu i-a dat linişte. Imaginea a apărut pentru cîteva clipe, apoi s-a scufundat în beznă. Într-o seară, destul de devreme, pe la 11, s-a culcat, dar nu putea să adoarmă. Poezia iarăşi nu-i dădea pace. S-a sculat, s-a îmbrăcat, a aprins lumina şi a început să scrie. Scria anevoios, greu, nici nu şi-a dat seama cînd s-a făcut ziuă. Şi iată că poezia e aici, în geanta lui. Numai că, uite, a întîrziat. Peste cîteva minute va suna sfîrşitul orei a doua. Porni spre bibliotecă, ştiind că profesorul de literatură de obicei acolo îşi petrece pauza mare. Cum s-a aşteptat, l-a găsit chiar acolo. Profesorul, care îi era în acelaşi timp şi diriginte, şi-a ridicat sprîncenele cu un zîmbet uşor: „Ce este?" „Am scris toată noaptea". A rostit repede cuvintele şi a simţit cum se destinde în el puterea emoţiei. Profesorul s-a arătat a fi foarte interesat: „Arată-mi te rog ce ai scris". Au intrat în sala de lectură şi el, cu emoţie, a citit versurile. Profesorul a tras un fum din ţigară şi a spus cu bucurie: „Da, aceasta e o poezie adevărată. S-o trimitem la redacţie. Sigur că se va publica". Şi de astă dată, ca de atîtea ori, profesorul a avut dreptate. Poezia a apărut, în martie 1950, în revista „Utunk". Profesorul care l-a îndrumat pe debutant a fost Ştefan Fényi, iar elevul debutant, cel care scrie aceste rînduri.

Cred că nu spun decît adevărul afirmînd că toţi elevii liceului din Carei l-au iubit foarte mult pe profesorul Ştefan Fényi. La lecţiile lui era întotdeauna o linişte deplină. Toţi erau atenţi. Chiar şi neastîmpăraţii notorii deveneau serioşi. Nu se putea să nu fii atent. Profesorul tuşea încet, o dată sau de două ori, apoi începea miracolul. Preda aşa de sugestiv, cu atîta trăire, încît îl urmăream parcă vrăjiţi, lecţie de lecţie, în drumul care ducea spre descoperirea tainelor creaţiei scriitoriceşti. Ştefan Fényi este un excelent narator. L-am comparat deseori cu ceilalţi profesori, care erau şi ei foarte stăpîni pe materiile lor, aveau metode bune, îşi îndrăgeau munca. Totuşi, expunerile lui aveau un caracter aparte.

Poate că greşesc, dar cred că am descoperit „taina" lui Ştefan Fényi. Cred că nu fac nici o indiscreţie dezvăluind-o aici. Am descoperit-o în toamna anului 1950 cînd, la Biblioteca Universitară din Cluj, răsfoind nişte reviste studenţeşti de odinioară, am găsit cîteva versuri semnate de el. Pentru Ştefan Fényi predarea s-a transformat într-o muncă de creaţie. În fiecare lecţie a lui, fără a ne da seama, am fost martorii naşterii unui portret, a unui eseu asupra unuia sau altuia din scriitori.

Descoperirea poeziilor semnate de profesorul nostru mi-a umplut inima de bucurie. Şi totuşi, m-a izbit profund modestia lui. Ani de-a rîndul a condus cercul literar al şcolii, a iniţiat discuţii pasionante, a îndrumat paşii elevilor care încercau scrisul, dar niciodată, nici o singură dată nu a amintit că de fapt este şi el poet.

Anii au trecut. Generaţii după generaţii au părăsit Alma Mater. Au crescut elevii şi cu ei a crescut mereu prestigiul profesorului. Şi dragostea faţă de el. A mers cu noi, cu cei din organizaţia revoluţionară de tineret la sate, pentru a prezenta programe artistice. A îndrumat şi a sprijinit activitatea formaţiei culturale. S-a achitat conştiincios de toate sarcinile obşteşti, de orice natură ar fi fost ele. Şi între timp a învăţat mereu, cu multă sîrguinţă, perfecţionîndu-se continuu. Elevii de astăzi îl iubesc aşa cum îl iubeam şi noi. Şi astăzi expunerile lui sînt ascultate cu mare atenţie, într-o mare linişte.

Cîtă bucurie am avut cînd am văzut versurile lui Ştefan Fényi în paginile revistei „Utunk"! Profesorul s-a întors iar la uneltele sale poetice, a găsit timp pentru a transforma în versuri gîndurile şi simţămintele sale.

Şi acum, la capătul acestor însemnări fugitive, mai doresc să fac o destăinuire. La cererea Editurii tineretului, profesorul Ştefan Fényi a adunat poeziile sale într-un volum intitulat „Viţă de primăvară". Sînt convins că cititorii cunoscuţi şi necunoscuţi, colegii şi elevii lui vor gusta cu plăcere din vinul curat, aromat al viţei sălăjene.

IOSIF BALOGH

CONCURS

Institutul de ştiinţe pedagogice din Bucureşti anunţă scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

1) şef de secţie, specialitatea pedagogie, la secţia „Organizarea şi conţinutul învăţămîntului";

2) şef de sector, specialitatea pedagogie, la sectorul „Ştiinţele naturii";

3) cercetător ştiinţific principal, specialitatea pedagogie, la sectorul „Ştiinţe umaniste";

4) cercetător ştiinţific principal, specialitatea ştiinţe sociale, la sectorul „Ştiinţe umaniste";

5) cercetător ştiinţific principal, specialitatea pedagogie-filozofie, la sectorul „Bazele teoretice ale pedagogiei".

Cererile se vor depune la secretariatul institutului, din str. Sf. Apostoli nr. 14, pînă la data de 15 ianuarie 1966.

Ele vor fi însoţite de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de examen de stat; copie legalizată de pe diploma de doctor sau candidat în ştiinţe; — memoriu de activitate didactico-ştiinţifică, semnat de candidat; — lucrările candidatului şi o listă cu lucrările publicate sau în curs de apariţie; — dovada stagiului de activitate în specialitate.

Informaţii suplimentare se pot lua de la secretariatul institutului.

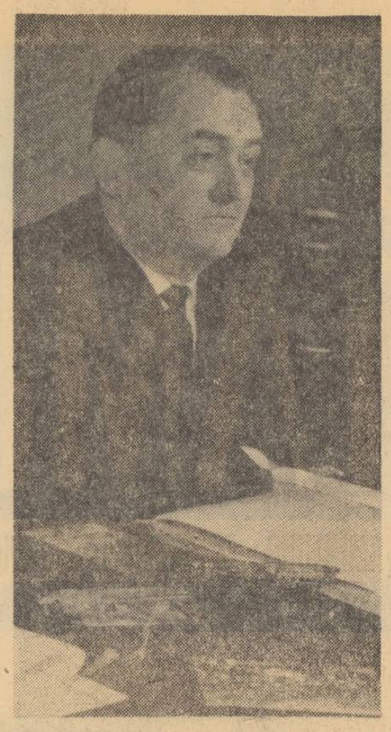

SESIUNE A EXAMENELOR DE GRAD

În aceste zile se desfăşoară, în cadrul institutelor interregionale de perfecţionare, cea de-a şasea sesiune a examenelor de acordare a gradului doi.

Ne-am adresat tovarăşului **CONSTANTIN DRĂGULESCU**, directorul Institutului de perfecţionare a cadrelor didactice — Bucureşti, solicitîndu-l să ne vorbească despre ceea ce caracterizează această sesiune.

— Cum au fost ajutaţi candidaţii în pregătirea lor pentru examen?

— În perioada de pregătire, cadrele didactice înscrise la examen au primit un sprijin consistent din partea institutului şi a secţiilor de învăţămînt, atît în ce priveşte aprofundarea problemelor studiate, cît şi pentru elaborarea lucrărilor metodico-ştiinţifice. Amintesc în această privinţă faptul că, pe lîngă consultaţiile şi cursurile de pregătire anterioare, institutul a organizat, în ultimele zile ale lunii decembrie 1965, un program zilnic de consultaţii pentru studiul materialismului dialectic şi istoric, ca şi pentru studiul materiilor de specialitate, consultaţii la care au participat circa 400 de candidaţi. În cadrul lor lectorii institutului au prezentat problemele cele mai noi din programă, au dat lămuriri cu privire la unele teme etc. Interesul manifestat pentru aceste consultaţii este dovedit atît de faptul că la ele au participat de fiecare dată toţi cei înscrişi la sesiune, cît şi de întrebările puse cu acest prilej.

— Care sînt primele rezultate în actuala sesiune?

— În prima zi de examene — 4 ianuarie — profesorii au dat probele de susţinere a lucrărilor metodico-ştiinţifice, iar învăţătorii şi educatoarele lucrarea scrisă de literatură română. Rezultatele sînt în general favorabile. Lucrările metodico-ştiinţifice dovedesc preocupare deosebită pentru probleme esenţiale ale procesului de învăţămînt. Au fost abordate astfel, în lucrări, teme ca: „Însemnătatea folosirii documentelor de partid şi de stat în predarea geografiei", „Unele aspecte ale activizării elevilor în procesul de învăţămînt", „Lecţia şi căile sporirii eficienţei ei", „Folosirea mijloacelor tehnice audio-vizuale în predarea limbilor străine" etc.

— Ce măsuri s-au luat pentru a se garanta buna pregătire a celor ce obţin gradul doi?

În comisiile de examinare se află cadre din învăţămîntul universitar şi cei mai buni lucrători ai Institutului de perfecţionare. Ca preşedinţi ai comisiilor au fost numite personalităţi ale vieţii noastre ştiinţifice şi culturale, cum sînt acad. Miron Nicolescu (la comisia de matematică, fizică, chimie), prof. dr. Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei (la comisia de pedagogie, psihologie, defectologie), prof. Constantin Nicuţă, decanul Facultăţii de filozofie a universităţii Bucureşti (la comisia de istorie, filozofie, economie politică).

Metodica predării limbii franceze în şcoala de cultură generală

Lipsa unui ghid care să călăuzească munca profesorilor de limba franceză se făcea tot mai resimţită, pe măsură ce acest obiect cîştiga, alături de alte limbi străine, o pondere tot mai mare în planul de învăţămînt. Apariţia „Metodicii predării limbii franceze" are darul de a aduce multe limpeziri, de a deschide drumul unor discuţii fructuoase în legătură cu problemele complexe ale predării limbilor străine. Autorii cărţii — VIORICA DUMITRESCU, CONSTANTIN POPESCU, MARCEL SARAŞ şi ION VICOL sînt cunoscuţi prin activitatea lor de cercetători atenţi ai celor mai moderne şi mai eficace metode şi procedee de predare a limbii franceze, ca obiect de învăţămînt.

Metodica începe prin tratarea unor probleme generale — se expun scopurile şi sarcinile predării limbii franceze ca mijloc de comunicare orală şi scrisă, se indică volumul cunoştinţelor ce urmează a fi însuşite de elevi, se subliniază contribuţia acestui obiect la educaţia comunistă etc. Un capitol pe care l-am fi dorit ceva mai condensat cercetează fundamentarea psiho-pedagogică a predării limbii franceze. Pornind de la faptul că elevul ajunge să înveţe limba străină abia după ce şi-a însuşit, în mod spontan şi printr-un îndelungat proces, priceperile şi deprinderile de exprimare corectă în limba maternă, este evident că învăţarea limbii străine va porni de la acest stadiu de cunoaştere. Se stabileşte astfel rolul important şi sprijinul pe care-l aduce comparaţia cu limba maternă în procesul de însuşire conştientă a limbii străine respective. Nerecunoaşterea acestui fapt a dus la exagerările şi ineficienţa aşa-numitei metode directe sau naturale, care cerea ca învăţarea unei limbi străine să urmeze întocmai drumul însuşirii unei limbi materne, pe filiera formării de senzaţii, percepţii, reprezentări, trecîndu-se cu uşurinţă peste noţiunile gramaticale şi făcîndu-se deci abstracţie de experienţele acumulate de copilul de 11—12 ani prin însuşirea limbii sale materne. La fel de exagerată — şi cu rezultate mult mai slabe — s-a dovedit însă şi metoda opusă, gramaticală, bazată pe traducere şi pe memorizarea unor reguli gramaticale cu excepţiile lor, la fel ca pentru învăţarea limbilor moarte. Această metodă, mai comodă, mai este întîlnită, din păcate, în practica unor profesori de la noi şi trebuie combătută fără cruţare.

Pe baza experienţei celor mai buni profesori din ţara noastră şi din alte ţări s-a ajuns apoi la o metodă mixtă, combinată, care a adoptat ce era mai bun în cele două: intuiţia, conversaţia şi ponderea folosirii limbii străine la lecţie — de la prima, însuşirea conştientă şi temeinică a structurii gramaticale, însă nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc de exprimare corectă — de la a doua. Această metodă, asupra căreia au căzut de acord cei mai buni metodicieni de peste hotare şi pe care autorii metodicii o denumesc complexă prezintă printre altele următoarele avantaje: în primul rînd, îl ajută pe profesor să profite de posibilitatea de a transfera dintr-o limbă în cealaltă tot ce au ele comun în fonetică, lexic şi structura gramaticală, de a pune în lumină contrastele şi de a elimina toate interferenţele nedorite; în al doilea rînd, îl ajută să realizeze un învăţămînt activ, interesant şi variat, pe cît e posibil în limba franceză, urmărind cu precădere formarea unor priceperi şi deprinderi solide de exprimare orală şi, apoi, scrisă.

Căile cele mai potrivite care duc la atingerea acestor scopuri sînt tratate pe larg şi bogat ilustrate cu exemple practice în capitolele speciale asupra predării foneticii, lexicului, gramaticii, ortografiei etc. Un capitol util este şi „Formarea şi dezvoltarea priceperilor şi deprinderilor de vorbire orală", unde se expun unele dintre cele mai indicate procedee pentru formarea automatismelor necesare folosirii tot mai spontane a limbii franceze ca mijloc de comunicare vorbită. Aici aş pune însă o întrebare: metodica susţine pe bună dreptate că „în prima etapă a învăţării limbii franceze învăţămîntul va fi exclusiv oral". Cred oare autorii că pentru această „etapă" sînt suficiente cele trei ore prevăzute la clasa a V-a de actuala programă şcolară? Nu ar fi nimerit ca, pe baza experimentelor de la noi şi din alte ţări, această perioadă să fie substanţial prelungită, pentru a se putea obţine o pronunţare cît mai corectă a tuturor sunetelor limbii franceze pe cale auditivă?

O altă nedumerire a noastră este legată de problema modelelor. Se ştie că în literatura metodică din toate ţările se discută pe larg eficienţa acestor modele („patern") care servesc drept exemple pentru forme analoge în practica vorbirii. Metodica de faţă le defineşte astfel: „Prin model de vorbire se înţelege un complex de material lingvistic care serveşte ca model pentru folosirea unui material lingvistic asemănător, care este conţinut în propoziţia respectivă" (p.169). După ce se mai dau cîteva explicaţii şi cîteva exemple, se arată că „profesorul va avea grijă ca alegerea modelelor de vorbire să se facă atît în etapa iniţială, cît şi mai tîrziu, pe criteriul răspîndirii şi frecvenţei lor" (p.174). Toate bune. Dar va şti oare profesorul cum să procedeze, în ce fel să construiască aceste modele, în care etapă a lecţiei să le introducă? Procedeul ni se pare foarte interesant, modern şi folositor, dar credem că va trebui să fie încă experimentat, pus la punct, introdus în manualele restructurate în acest sens şi abia atunci generalizat şi aplicat pe scară mai întinsă.

Dacă recomandarea acestui procedeu o găsim puţin prematură, socotim însă că un aport real şi preţios la modernizarea învăţămîntului limbii franceze îl aduce capitolul „Folosirea mijloacelor audio-vizuale în predare". Contribuţia acestor auxiliare didactice indispensabile la însuşirea unei juste pronunţii şi intonaţii, la formarea automatismelor, la lărgirea orizontului de cunoaştere, interesul deosebit pe care tehnica electronică îl suscită în rîndurile elevilor sînt astăzi lucruri unanim recunoscute. De aceea, descrierea mijloacelor audio-vizuale şi explicarea detaliată a modului cum pot fi folosite ele în şcoala generală, îndrumările practice în vederea introducerii lor pe o scară cît mai largă în procesul de predare sînt deosebit de folositoare.

Din ultima parte a metodicii reţinem cîteva planuri de lecţii menite să îndrume munca profesorului în clasă. Desigur că aceste exemplificări sînt necesare; se observă însă că marea majoritate a lecţiilor exemplificate sînt de tip „combinat" şi doar una este de recapitulare (finală). Tipul lecţiei de fixare şi formare de priceperi şi deprinderi este doar amintit (p.36) spunîndu-se numai că „apare frecvent în clasele VII—VIII, după parcurgerea în două trei ore de curs a unui text mai lung". Tocmai pentru că „apare frecvent" credem că ar fi fost necesar să se insiste mai mult asupra structurii acestui tip de lecţie, care este cel mai indicat să aducă o variaţie în munca de predare, înfrîngînd monotonia lecţiilor combinate, de care se cam face abuz. În acelaşi timp, s-ar fi putut prezenta şi alte variante de lecţii recapitulative (de început de an, de sfîrşit de capitol înaintea tezelor), tot pentru a-l ajuta pe profesor să-şi desfăşoare activitatea la catedră în mod cît mai felurit şi interesant.

Capitolul de încheiere — „Organizarea activităţilor în afară de clasă" — cuprinde unele consideraţii foarte juste asupra datoriei profesorului de a se preocupa permanent de elevii care manifestă interes deosebit pentru însuşirea limbii franceze, indicînd şi căile care pot fi utilizate în acest scop (cercurile în care se pot organiza, jocuri şi exerciţii de limbă, lecturi şi recitări, conversaţii, serbări şi şezători în limba franceză, corespondenţă interşcolară etc.).

Bogată în conţinut, documentată la zi, scrisă vioi, „Metodica predării limbii franceze" va aduce fără îndoială o contribuţie importantă la îmbunătăţirea activităţii profesorilor care predau armonioasa limbă a lui Voltaire în şcolile noastre.

ANDREI RADU
lector la Univ. „Babeş Bolyai" Cluj

PATRIOTISM

(Urmare din pag. 1)

toate stavilele sociale ce-i stăteau odinioară împotrivă.

Socialismul este tărîmul împlinirii celor mai cutezătoare visuri, iar forţa acestor visuri constă în faptul că ele sînt închinate înfloririi patriei, idealului făuririi noii societăţi, că ele îşi găsesc chemare şi îndemn în planurile elaborate de partid, planuri a căror înfăptuire a dus la schimbarea radicală a înfăţişării patriei.

Încotro ne îndreptăm privirile vedem roadele minunatelor izbînzi din aceşti ani. Fabrici şi uzine moderne, puternice centrale electrice, noi mine şi schele petroliere, vaste şantiere de construcţii au adus suflul dătător de viaţă al industrializării în toate regiunile ţării, au sporit considerabil puterea economică a patriei. Bicazul îşi aruncă semeţ lumina peste întreaga Moldovă, iar hidrocentralele de pe Argeş şi de la Porţile de Fier vor întări mai mult forţa energetică a patriei; noile agregate siderurgice de la Reşiţa şi Hunedoara amplifică puterea de fontă şi oţel a ţării, iar cel de la Galaţi o va ridica pe culmi şi mai înalte; Săvineştiul dă fibre sintetice; strălucirea rafinăriei de la Brazi se proiectează pe fundalul petrolifer al patriei. Cooperativizarea agriculturii, întărirea bazei ei tehnice materiale şi organizarea producţiei după metode ştiinţifice au dus la făurirea unei agriculturi socialiste. Cartiere şi oraşe întregi au devenit de nerecunoscut, s-au înnoit cu magistrale şi artere largi, cu blocuri de locuinţe luminoase şi spaţioase. Şcoala, acest factor de cultură şi civilizaţie, a cunoscut o dezvoltare impetuoasă; s-a creat o vastă reţea de institute de învăţămînt şi sănătate, cultură şi artă, de care beneficiază întregul popor; ştiinţa şi arta au înregistrat succese strălucite.

Înfăţişată sugestiv, expresiv şi atrăgător de către profesori şi învăţători, această clocotitoare viaţă constructivă a poporului român, ca şi numeroasele cunoştinţe despre istoria patriei, despre cultura ei, generează în conştiinţa elevilor emoţii şi sentimente complexe de dragoste pentru patrie, de admiraţie pentru frumuseţile şi bogăţiile ei, sentimentul mîndriei naţionale pentru realizările istorice obţinute în anii puterii populare.

Aprecierea pe care profesorul o face asupra faptelor zilnice de eroism în muncă săvîrşite în întreprinderi, uzine, fabrici, pe ogoare, de către oamenii muncii, spre binele patriei, dezvăluie elevilor şi mai deplin ce înseamnă să-ţi iubeşti patria şi să lupţi pentru propăşirea ei, să fii slujitorul ei, să fii bun patriot. Vizitînd întreprinderi, uzine, instituţii, cooperative agricole de producţie, muzee şi monumente istorice, elevii cunosc trecutul şi prezentul ţării noastre, măreţele realizări ale regimului socialist, bogăţiile naturale, locurile istorice ce stau mărturie a trecutului glorios de luptă al poporului. Cu chipul patriei în suflet, animaţi de nobilul sentiment al patriotismului socialist, sute şi sute de mii de tineri se pregătesc pe băncile şcolii pentru a fi în stare să răspundă, mîine, la chemarea partidului, să muncească acolo unde se vor ridica noi fabrici şi combinate industriale, noi hidrocentrale, noi case de locuit, acolo unde se vor trasa în viaţă prevederile vastelor planuri de dezvoltare economică şi socială elaborate de partid.

Evident, sentimentul mîndriei naţionale nu are nimic comun cu naţionalismul şi şovinismul, cu care era otrăvită în trecut conştiinţa tineretului. Naţionalismul şi şovinismul înseamnă exclusivism naţional, negarea egalităţii în drepturi a altor naţiuni şi naţionalităţi, considerate „inferioare". Morala comunistă este incompatibilă cu propovăduirea superiorităţii unei naţiuni sau a unei rase faţă de altele. Ea proclamă egalitatea tuturor naţiunilor şi raselor, împletirea sentimentului patriotic cu sentimentul solidarităţii frăţeşti faţă de oamenii muncii aparţinînd tuturor naţiunilor. Partidul Comunist Român a luptat consecvent împotriva naţionalismului şi şovinismului burghez şi a educat masele în spiritul prieteniei şi colaborării între poporul român şi oamenii muncii din toate ţările. De aceea, educaţia patriotică a elevilor în şcoală trebuie să se îmbine organic cu educarea în spiritul internaţionalismului socialist. Educînd elevii în spiritul prieteniei frăţeşti faţă de toate naţionalităţile care locuiesc în ţara noastră, precum şi în spiritul respectării drepturilor tuturor popoarelor mari şi mici, şcoala educă tînăra generaţie în spiritul sentimentelor de prietenie faţă de cei ce muncesc, indiferent de apartenenţa lor naţională sau rasială.

Patriotismul socialist constituie un izvor de măreţe înfăptuiri, o puternică forţă motrice care însufleţeşte neîncetat pe oamenii muncii în lupta lor pentru progresul continuu al patriei, pentru înflorirea ei economică şi culturală, pentru bunăstarea şi fericirea poporului muncitor. De aceea, educarea elevilor în spiritul patriotismului socialist reprezintă una din sarcinile fundamentale ale şcolii, chemată să cultive în rîndul tineretului nobilele trăsături ale moralei comuniste.

CÎND ȘI CUM ÎI ÎNVĂȚĂM PE ELEVI SĂ ÎNVEȚE?

REPORTAJ ANCHETĂ

• O capacitate care nu se dobindește de la sine • Variațiuni pe tema unui „lanț al slăbiciunilor" • Între memorarea mecanică și gîndirea logică • Se poate și fără un creier electronic • Împotriva „panaceului pedagogic universal"

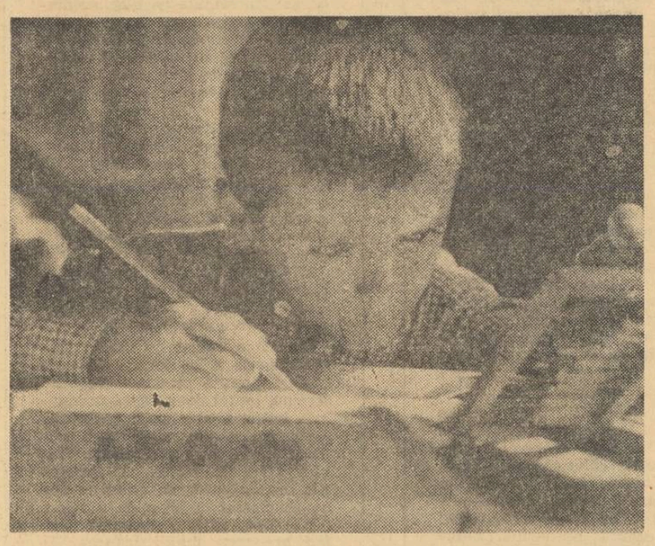

Încă înainte de a pătrunde pe porțile școlii, verbul „a învăța" îi apare copilului asemeni unei formule magice. „Să înveți bine!", îi spun cei vîrstnici. Apoi, de cum intră în școală, îl aude pe învățător anunțînd la începutul fiecărei lecții: „Azi veți învăța despre"... și i se transmit cunoștințele pe care trebuie să le învețe. Pentru aceasta există, în general, stăruință. Dar a-i învăța pe elevi să învețe nu este întotdeauna o preocupare. Lucrul acesta sînt chemați de multe ori să-l dezlege singuri. Și nu e deloc bine. S-ar putea spune chiar că principala sarcină a școlii este formarea capacităților de recepționare, de însușire și asimilare a cunoștințelor. Evenimentele petrecute în Egiptul antic sub Ramses al II-lea sau conjugarea verbelor deponente se vor uita, poate, dar capacitatea de a studia temeinic, o dată însușită, nu se va mai pierde niciodată. Și de la școală elevii trebuie să dobîndească, împreună cu bogăția și varietatea de cunoștințe, tocmai această capacitate.

Or, cadrele didactice din învățămîntul superior au semnalat nu o dată că o problemă foarte dificilă a adaptării unora dintre absolvenții liceului la condițiile studiului în facultate o constituie faptul că nu știu să învețe sistematic, eficient. La rîndul lor, profesorii din liceu constată că un număr mare de elevi intră în clasa a IX-a fără a ști să învețe. Aceeași nemulțumire și la profesorii clasei a V-a. După cum se vede, un veritabil „lanț al slăbiciunilor" care se complică și mai mult datorită faptului că înșirarea verigilor lui este reversibilă: unii învățători cred că școlarii lor pot fi deprinși să învețe sistematic de abia în clasele V—VIII, unii profesori de la aceste clase sînt gata să arunce greutatea întregii sarcini pe umerii colegilor lor care predau la liceu, iar aceștia socotesc că numai facultatea poate rezolva pe deplin problema.

Fără îndoială, toată lumea recunoaște că procesul de învățare este bilateral, că predarea trebuie urmată de însușire, care constituie de fapt scopul principal, finalitatea muncii școlare. În mod firesc ne punem întotdeauna întrebarea: în ce măsură își însușesc elevii cunoștințele? Tot atît de firesc este însă ca, pornind de aici, să ne întrebăm și **cînd și cum sînt învățați ei să învețe.**

Dar dacă se dau indicații foarte precise și ample atunci cînd este vorba de cantitatea și nivelul cunoștințelor care urmează să fie transmise elevilor, indicațiile privind modul cum pot fi deprinși elevii să învețe sînt parcimonios restrînse, ceea ce lasă totul, sau aproape totul, la latitudinea colectivelor școlare. Cum procedează aceste colective? Cum procedează diferiți profesori, ce rezultate se obțin și mai ales ce posibilități existente pot fi valorificate în viitor? — iată întrebările la care încearcă să răspundă acest reportaj-anchetă.

Și memorizare, dar...

Psihologia pedagogică subliniază adevărul — cunoscut de mult dar adesea uitat — că procesul de deprindere a elevilor cu studiul sistematic, cu metodica învățării are un caracter continuu, marcînd o serie de trepte diferențiate nu numai cantitativ, prin creșterea volumului de cunoștințe și a domeniilor abordate, ci și calitativ, corespunzător desfășurării procesului dialectic al cunoașterii.

Să pornim așadar de la primele trepte, realizate în primele clase ale școlii generale. Iată ce ne-a spus, în legătură cu aceasta, învățătoarea **Smărăndița Ciocîrlan** de la Școala generală nr. 3 din Craiova:

„Datorită faptului că în programele școlare pentru primele clase domină elemente care solicită foarte mult memoria sau urmăresc formarea unor deprinderi de calcul, există primejdia ca școlarii să fie orientați mai mult spre însușirea mecanică a unor cunoștințe și tehnici de calcul decît spre un studiu rațional. Se știe, de pildă, că unii învățători se declară mulțumiți dacă elevii lor transformă cît mai repede o problemă în operații aritmetice luînd ca bază doar o indicație a enunțului, fără a-i determina să gîndească problema în ansamblu. Se știe, la fel, că adesea copiii sînt lăsați să memoreze mecanic nu numai poezii, dar și fraze întregi din textele de lectură, fără a înțelege sensul unor cuvinte, al unor expresii etc. În ce mă privește, caut stăruitor să evit această primejdie".

Am urmărit-o apoi pe tovarășa Ciocîrlan la una din lecțiile ei de aritmetică. Pentru a se convinge că elevii pătrund înțelesul fiecărei probleme, ea utilizează o adevărată formă de „programare" a întrebărilor din aproape în aproape, aproximativ după schema următoare: Cîte operații cere problema? Ce elemente vor intra în efectuarea operațiilor respective? Care este prima operație cerută de enunț? Care este a doua operație? Cum ar trebui să fie formulat enunțul ca problema să poată fi rezolvată cu o singură operație? Dar cu trei operații? Bineînțeles, pe măsura dezvoltării capacităților de gîndire ale elevilor și pentru eliminarea monotoniei, succesiunea întrebărilor, formularea lor diferă de la o problemă la alta. Desigur că, procedînd așa în clasă, învățătoarea îi ajută pe elevi să rezolve în mod rațional și problemele date ca temă pentru acasă, formîndu-le astfel primele deprinderi de studiu individual sistematic, eficient.

Un procedeu interesant pe această linie este experimentat în prezent în cadrul cercului pedagogic al învățătorilor din orașul Ploiești. Membrii acestui cerc utilizează la rezolvarea problemelor, începînd din clasa a III-a, schema tipologică și programarea. Cunoașterea a cel puțin două metode de rezolvare dă elevilor posibilitatea să se autoverifice, să se deprindă cu alegerea căii celei mai rapide pentru găsirea soluției, ceea ce le creează de timpuriu bune deprinderi de studiere a matematicii.

„Copiați schema de pe tablă"

Numeroși învățători, căutînd să înlăture simpla memorizare, însușirea mecanică a cunoștințelor de istorie și geografie, a cunoștințelor despre natură etc. și urmărind să pună la îndemîna elevilor lor un instrument util de învățare, folosesc la aceste obiecte schema efectuată la tablă. „Desigur — afirmă **Constantin Gheorghiu**, directorul Școlii generale din Țibănești, raionul Negrești — schema este utilă. Dar dacă este folosită static, dacă profesorul o alcătuiește fără contribuția activă a elevilor și se mulțumește ca ei s-o copieze mecanic în caietele lor, schema devine o armă cu două tăișuri, tinzînd să îngrădească posibilitățile elevilor de a munci independent".

Din păcate, nu toți învățătorii se străduiesc să realizeze schemele într-o formă dinamică, cu participarea largă a tuturor elevilor. Urmările acestui lucru devin foarte vizibile în clasa a V-a.

Am stat de curînd de vorbă cu numeroși elevi din clasa a V-a de la trei școli din Capitală cu privire la felul cum învață. Din 100 de elevi chestionați, 48 au răspuns că citesc întreaga lecție de atîtea ori pînă știu să o spună pe dinafară, 34 de elevi au arătat că repetă, pînă ajung la același rezultat cu primii, un pasaj de cîteva rînduri, apoi altul și așa mai departe și numai 18 elevi caută, după cum ne-au relatat, să grupeze cunoștințele din lecție în jurul cîtorva idei principale, pentru ca, pe această cale s-o pătrundă, s-o înțeleagă.

Statistica este atît de elocventă, încît ne scutește de comentarii.

Studiul geometriei nu-i tot una cu studiul istoriei

Profesoara **Vișoica Balinescu**, specialistă în pedagogie și psihologie, este directoarea Școlii generale nr. 76 și responsabila comisiei metodice a diriginților din raionul Tudor Vladimirescu. Cînd i-am solicitat cîteva observații în legătură cu tema în discuție, a început prin a ne spune lucruri generale: că la toate școlile raionului s-a înscris, în plan, sarcina de a se da elevilor, la orele de dirigenție, îndrumări pentru pregătirea lecțiilor pentru desfășurarea studiului individual, că și părinții au fost orientați în acest sens, în cadrul lectoratelor. Stăruim:

— Ce îndrumări li s-au dat elevilor?

— Cele cuprinse în manualele de pedagogie: să se ierarhizeze pregătirea, în funcție de disciplinele „mai grele" și „mai ușoare", să se înceapă mai întîi cu studiul manualului și al notițelor și apoi să se treacă la efectuarea temelor, studiul din manual să se facă pe paragrafe și... cam atît.

— Sînt suficiente asemenea indicații? E tot una studiul unei demonstrații de geometrie cu studiul unei lecții de istorie sau al unei lecții de chimie?

— Trebuie să vă mărturisesc că, după ce am asistat la o serie de ore de dirigenție în care s-au dat asemenea îndrumări, am ajuns și eu însămi la concluzia că ele au un caracter prea abstract, prea general și destul de formal. Mulți diriginți caută să suplinească deficiențele discuțiilor pe tema „Cum să ne pregătim lecțiile" cerînd unor elevi — și buni și slabi — să vorbească despre felul cum învață. Dar acest procedeu nu duce nici el, întotdeauna, la rezultate bune. Sînt elevi slabi care învață după toate regulile — sau cel puțin afirmă că învață așa — după cum unii elevi foarte buni afirmă că învață altfel decît i-am îndrumat noi. Reiese deci, în clasă, că practica infirmă îndrumările noastre. Desigur, un diriginte priceput știe să iasă din încurcătura în care îl pune o asemenea situație. Nu e însă mai puțin adevărat că problema rămîne deschisă. Într-adevăr, putem considera oricare recomandare un panaceu pedagogic universal, putem să avansăm o metodă general aplicabilă, un regim zilnic ideal de lucru al oricărui elev? Eu cred că nu.

Părerea majorității profesorilor consultați de noi este că una dintre soluții ar fi ca o parte din orele lăsate de programe la dispoziția profesorului să fie folosite pentru îndrumarea elevilor asupra modului cum să învețe în condițiile specifice ale materiei respective. Profesoara de istorie **Iosefina Croitoru**, de la Școala generală nr. 82, dă asemenea îndrumări la începutul anului, după ce le prezintă elevilor materia pe care o vor studia și după ce subliniază aspectele cărora trebuie să le acorde cea mai mare atenție. Tot la începutul anului ea îi învață cum să amplifice cu date și elemente de amănunt schema generală de pe tablă.

— Pentru că a venit vorba de această vestită schemă, nu credeți că s-ar putea încerca uneori să li se ceară elevilor să alcătuiască singuri schema pe caiete?

— Personal aș fi tentată să încerc un asemenea procedeu. Numai că, dacă aș avea vreo inspecție...

— Să facem abstracție de inspecție, ce alt rău s-ar mai putea întîmpla?

— În cel mai nefericit caz, să se rateze complet lecția, deci să fie necesar s-o mai țin o dată. În schimb, aș avea un indice exact al capacității fiecărui elev de a analiza o lecție în mod independent, adică, în ultimă instanță, al posibilităților lui de a studia individual. Ori asta reprezintă, după părerea mea, un cîștig considerabil. Da, da, neapărat am să încerc procedeul...

— Pentru că sînteți profesoară de istorie și pentru că la această disciplină se folosesc mai cu seamă așa-numitele tablouri sinoptice, care indică pe verticală cronologia și pe orizontală diferitele evenimente istorice, am vrea să știm ce credeți despre valoarea lor ca auxiliar în studiul individual al elevilor?

— În general sînt utile, căci după parcurgerea unui număr mai mare de capitole, la recapitulare, dau elevului o imagine de ansamblu asupra epocii studiate. Am avut însă ocazia să văd nenumărați elevi înainte de examen, înlocuind orice recapitulare cu consultarea febrilă a tabloului sinoptic și întonînd ca o litanie cu el în față: „Țepeș Vodă — prima domnie între... a doua domnie între..." Așadar, să folosim tablourile sinoptice, dar după ce i-am învățat pe elevi să învețe sistematic!

Dincolo de făgașul stereotipului

Profesorul atent la modul cum răspund elevii își poate da întotdeauna seama dacă elevii lui au deprinderi bune de studiu sau învață mecanic. Să luăm, de pildă, un moment din timpul verificării cunoștințelor la o lecție de gramatică. Unui elev i s-a cerut să formuleze o definiție. În timp ce răspunde, el ezită la un termen, greșește. Apoi, după ce stă pe gînduri o clipă, revine și întregește repede definiția. Profesorul ia în considerație, la notare, ezitarea elevului și lecția continuă. Lucrurile par normale. Și totuși, nu sînt. A fost lăsată la o parte o întrebare capitală pe care profesorul trebuia să și-o pună atunci: cum a ajuns elevul la răspunsul corect — printr-o rememorare mecanică sau printr-un proces de gîndire logică?

Desigur, nu dispunem încă de mașini electronice cu programări speciale de tip pedagogic care să ne dea instantaneu, pe baza unor formule de calcul, răspunsul exact la această întrebare. Dar dispunem de aparatele noastre de investigație cu incontestabilă valoare, al căror impuls motor se numește **măiestrie pedagogică.** Cîteva întrebări care să scoată problema de pe făgașul stereotipului, al rutinei — și imediat vom observa că celor care s-au deprins să gîndească mecanic, să învețe pe dinafară, li se pare că panta lecției s-a inversat; și ei la deal nu pot să urce.

Asemenea întrebări, ca și investigațiile proprii în laborator sau pe teren, sînt, cum le-a definit profesorul **Haralambie Dina** directorul Școlii generale din Baia de Fier, „cel mai important mijloc pentru a urni din punctul critic problema deprinderii elevilor cu studiul sistematic". Ele îi pun în situația de a „descoperi" singuri adevărurile științifice, îi fac să gîndească, să caute și să găsească soluții. „Asemenea întrebări — spune profesorul — caut să le pun tot timpul elevilor în clasă după cum tot asemenea întrebări caut să formeze miezul temelor pentru acasă".

Cînd se referea la temele pentru acasă, tov. **Haralambie Dina** avea în vedere un lucru foarte important. Se știe, o bună parte din studiul elevilor se desfășoară acasă. Și, de asemenea, se știe că, acasă, în studiul elevilor intervin de multe ori și părinții: îi ajută pe copii să-și facă exercițiile sau le dau diferite explicații, bazîndu-se pe amintirea propriilor ani de școală. Numai că unele din cunoștințele lor se dovedesc astăzi vădit eronate. Bunăoară, majoritatea părinților își vor asigura copiii că kilogramul este o unitate de măsură pentru greutate, în timp ce astăzi kilogramul este definit ca unitate de măsură pentru masă. Prinși între Scylla și Caribda autorităților, elevii nu mai știu ce și cum să învețe.

Desigur, la lectoratele cu părinții figurează invariabil tema: „Cum să-i ajutăm pe copiii noștri să învețe". Dar majoritatea indicațiilor date aici sînt atît de nediferențiate, fac atît de mult abstracție și de specificul materiei, și de vîrsta școlarilor, încît mai bine să nu vorbim despre ele. Ar fi foarte indicat ca această problemă să constituie o preocupare de frunte a pedagogilor din școli, a metodiștilor, a specialiștilor în domeniul cercetării pedagogice, astfel încît să fie alcătuite indicații concrete — pe discipline și pe vîrste. Neapărat necesar este totodată ca fiecare pedagog, discutînd cu părinții elevilor săi, să dea individual indicațiile cele mai potrivite.

*

Problema înarmării elevilor cu o modalitate rațională de a învăța se pune cu o deosebită acuitate astăzi, cînd volumul și gradul de abstractizare a cunoștințelor crește continuu, cînd se realizează modernizarea învățămîntului în întreaga lui sferă de acțiune. O serie de soluții s-au și conturat și ele încep să fie aplicate destul de larg. Principalul este, în momentul de față, să se treacă la generalizarea lor, astfel încît menirea principală a școlii — aceea de a-i învăța pe elevi să învețe — să se realizeze pe deplin.

MIRCEA HERIVAN

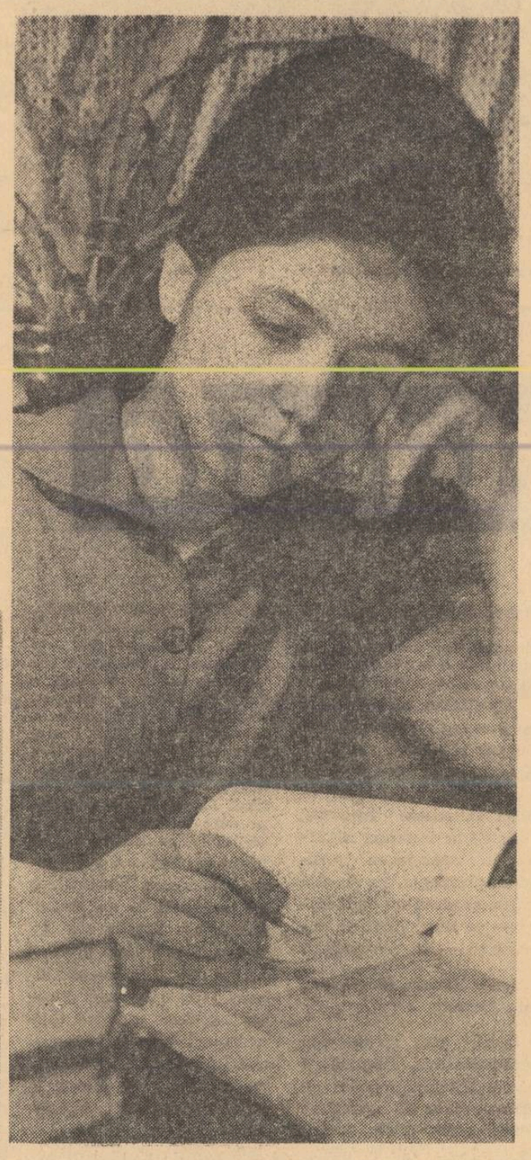

Cîțiva elevi de vîrste diferite învață. Dar cum? Aceasta nu se vede din fotografie.

Trebuie să recunoaștem: în clasele de care răspundem sînt mulți elevi despre ale căror metode de studiu nu știm mai mult decît știm despre metodele elevilor din aceste fotografii.

SPECIALIȘTI RĂSPUND la întrebările cititorilor

Biomatematica

Apariția biomatematicii este consecința unui proces istoric întemeiat pe necesitățile fundamentale ale cercetării științifice. O etapă importantă în desfășurarea acestui proces a fost deschisă de fundamentarea teoriei probabilităților, teorie care a devenit foarte curînd auxiliarul cel mai de preț al biologiei și medicinii. Temeiul esențial al apropierii biologiei de matematică prin calculul probabilităților îl constituie tipul de raționament utilizat, întrucît întregul proces inductiv este întemeiat pe probabilitate. Or, științele experimentale folosesc în mare măsură acest tip de raționament. Cu ajutorul calculului probabilităților s-au întocmit primele tabele de mortalitate a populațiilor, s-au putut face prevederi asupra evoluției biologice a unor colectivități, s-a demonstrat acțiunea profilactică a vaccinului antivariolic. Ulterior, importanța unor descoperiri în genetică a fost demonstrată cu ajutorul statisticii matematice, astfel încît în zilele noastre majoritatea cercetătorilor din domeniul biologiei și medicinii utilizează statistica matematică pentru analiza rezultatelor experimentale, pentru organizarea științifică a experiențelor și pentru verificarea unor ipoteze.

Teoria probabilităților a făcut să apară în mod limpede existența unor noi legi în natură, legile statistice, expresii ale unei alte forme de conexiune obiectivă. Existența lor în zona biologicului apare ca fiind de o extremă importanță, mai ales dacă socotim că teoria lui Darwin asupra evoluției speciilor este o teorie cu caracter statistic: specia este un ansamblu statistic de indivizi, fiecare dintre ei avînd o anumită probabilitate de variație.

În concepția matematicienilor moderni, a matematiza o știință înseamnă în primul rînd a o organiza într-un tot coerent, înzestrat cu axiome, cu definiții exact formulate și cu concluzii scrupulos exacte, mai degrabă decît a o înzestra cu ecuații și formule. Evident, în istoria unei discipline „mixte", cum ar fi biomatematica, elementele esențiale, de prim rang, apar mai tîrziu. De aceea, în ultima sa carte de biologie matematică, N. Raskevsky încearcă lapidar să facă o distincție între „aspectele matematice" și „aplicațiile matematicii" în biologie, considerînd că „aplicație" înseamnă o întrebuințare practică directă a matematicii, cu rezultate bune și cu metode sigure.

În 1957, un grup de biomatematicieni au rezumat astfel cele trei situații posibile în cursul interferenței dintre biologie și matematică: 1) Folosirea matematicii la analiza datelor experimentale și la reprezentarea lor matematică. În această situație, matematica joacă un rol auxiliar (și este adesea situația în care se comit excese, prin „matematizare" inutilă). 2) Folosirea matematicii în construirea de modele și teorii, la un grad mai înalt de rigoare și abstractizare. Biologul și matematicianul sînt aici parteneri egali. 3) Folosirea matematicii cu rol conducător în problemele cele mai abstracte, unde matematica oferă principiile sale fundamentale. Înclinăm să credem că numai ultimele două situații pot realiza semnificațiile biomatematicii ca disciplină științifică. De pe pozițiile matematicii, cercetarea are un caracter aplicativ, de pe pozițiile biologiei ea capătă o serioasă distincție teoretică. Întoarcerea la experimentul verificator, la practică, are valoarea unui test al prevederii teoretice.

Dr. PETRE ȚĂUȚU

Ce este eloxarea?

Printre mijloacele tehnice de largă aplicație utilizate în industria modernă în scopul protejării unor metale de largă întrebuințare se înscrie eloxarea. Datorită eloxării, folosirea aluminiului ca metal de consum în industrie, în tehnica decorațiilor și în viața cotidiană a făcut pași uriași.

Prin eloxare se înțelege oxidarea anodică a aluminiului, un procedeu electrochimic de tratare a acestui metal în vederea formării pe suprafața lui a unui strat protector de oxid. Spre deosebire de oxidul natural, format spontan o dată cu expunerea aluminiului la aer, oxidul rezultat prin anodizare are o grosime mai mare, atingînd chiar 12 microni, este cu mult mai dens și nu se lasă îndepărtat cu ușurință de pe suprafața metalelor.

Eloxarea cere o pregătire prealabilă a suprafeței metalului, realizată printr-o simplă curățire în soluție de sodă caustică, de o anumită concentrație și la temperatura obișnuită. După ce se spală metalele cu apă rece și apoi cu apă caldă, curățirea este desăvîrșită prin așa-zisa decapare anodică, căreia i se supune în continuare metalul timp de cîteva minute.

Tratamentul propriu-zis, de „anodizare", constă în depunerea pe metal a stratului izolant, într-o baie electrochimică alcătuită dintr-un amestec în proporții bine stabilite, de acid cromic, acid sulfuric și acid oxalic. Denumirea tratamentului vine de la faptul că aluminiul funcționează ca **anod** în baia respectivă de electroliză. Datorită anodizării, aluminiul se acoperă cu o pătură de oxid de aluminiu lucioasă, elastică, aderentă și foarte omogenă. Rezultatele procesului de eloxare depind direct de densitatea de curent cu care se lucrează, de tensiunea de lucru a acestuia, de concentrarea băii de electroliză și de timpul de expunere în baie.

Eloxarea în scopul obținerii unui strat izolant se realizează lucrînd la densități mici de curent, dar la tensiuni ridicate. Eloxarea decorativă este obținută lucrînd cu densități de curent de circa 2 amperi pe decimetru patrat dar sub o tensiune mică, de numai 4—6 volți. În cazul eloxării decorative benzile de metal eloxate se introduc în soluții apoase sau alcoolice de pigmenți organici, care dau frumoase culori stratului — roz, roșu, albastru, galben, argintiu.

Pătura de protecție servește fie ca apărător împotriva coroziunii, fie ca strat antitermic sau oglindă de aluminiu pentru reflectoare, fie în scopuri decorative.

Astăzi nu a rămas aproape loc de utilizare a aluminiului în care să nu-i întîlnim „fața" eloxată. Garniturile metalice ale unor frigidere (spre exemplu „Fram"), termosurile cu irizații sau tub colorat, piesele de sculptură expuse în aer liber (vînt, aer marin, intemperii), ramele și scheletele aparente ale blocurilor moderne (colorate în bronz sau argint, ca în cazul blocului I.P.A. din Floreasca), piesele lucioase de uz casnic curent, clanțele ușilor, diverse rame și încadrări metalice aparente, dulii, piesele electrotehnice și panourile decorative strălucitoare montate la exteriorul clădirilor, ca și unele decorații de interior sînt din aluminiu eloxat.

ing. E. DUMITRESCU

TEHNICA ŞCOLARĂ

— Realizări, cerinţe, posibilităţi —

— La sfîrşitul anului 1965 producţia I.M.D. a depăşit pe aceea din anul înfiinţării — 1951 — de peste 10 ori.

— În cei 15 ani de activitate I.M.D. a executat peste 500 de sortimente de materiale necesare pentru predarea diferitelor discipline în şcoli de diverse grade şi cîteva milioane de diapozitive.

— Pînă la sfîrşitul cincinalului producţia I.M.D. va creşte cu aproximativ 50 la sută.

Expoziţia de material didactic organizată cu prilejul împlinirii a 15 ani de activitate a Întreprinderii de material didactic este primită cu viu interes de către învăţători şi profesori care, cercetîndu-i standurile, exprimă interesante aprecieri cu privire la exponatele prezentate.

MATERIALUL DIDACTIC PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNTUL PREŞCOLAR este prezent în expoziţie mai ales printr-o serie de ingenioase jocuri de construcţii bazate pe noi cercetări în domeniul psihologiei copilului şi executate în forme şi culori atrăgătoare, cu accentuate preocupări pentru aspectul lor estetic. Educatoarele cu care am stat de vorbă în faţa acestui stand şi-au exprimat dorinţa ca jocurile prezentate să intre cît mai repede în producţie. În acelaşi timp ele au apreciat că planşele pentru construirea diferitelor imagini sînt de dimensiuni prea mari, ceea ce determină o mînuire greoaie, şi au propus să se realizeze o reducere a lor la scara 1/2 sau chiar 1/4.

SECTORUL DE ŞTIINŢE NATURALE al I.M.D.-ului se bucură de mai multă vreme de o binemeritată reputaţie atît în şcolile din ţară cît şi peste hotare, unde materialele didactice confecţionate de acest sector au început să fie achiziţionate în cantităţi din ce în ce mai mari. Remarcabile sînt, în această expoziţie, preparatele prezentînd diferite faze ale dezvoltării fătului, diferitele organe înfăţişate ca incluziuni în materiale transparente, corpul uman cu organe din material plastic, demontabile. Profesorii de ştiinţe naturale care au vizitat expoziţia au apreciat pe deplin aceste realizări, sugerind în acelaşi timp I.M.D.-ului să lărgească sfera produselor realizate în noile tehnici pe care le permite utilizarea maselor plastice, eliminînd cît mai curînd din producţie mulajele de ghips grele, casabile şi cu aspect inestetic.

PENTRU PREDAREA MATEMATICII s-au prezentat în expoziţie. materiale în general cunoscute: truse pentru demonstraţii de geometrie în spaţiu, figuri geometrice executate din materiale transparente pentru a se putea urmări principalele linii interioare etc. Opiniile specialiştilor se referă în această privinţă mai ales la faptul că producţia de material intuitiv pentru matematică ar trebui să aibă în vedere îndeosebi şcoala generală, acoperind aici un număr cît mai mare de capitole, întrucît în predarea cunoştinţelor în liceu primează abstractizarea.

STANDUL CU EXPONATE PENTRU FIZICĂ ŞI CHIMIE este, fără îndoială, cel mai reprezentativ pentru progresele înregistrate în ultimul an de activitatea Întreprinderii de material didactic. De aceea aprecierile cu privire la acest stand — atît pozitive cît şi critice — au fost aici mai numeroase, luînd ca etalon posibilităţile reale dovedite de nivelul tehnic al realizării unor aparate. La loc de frunte în rîndul acestora se numără noile truse pentru experienţe de electromagnetism, realizate în două variante — una pentru şcoala generală şi alta pentru liceu — aparatul pentru studiul interferenţei sonore şi aparatul pentru producerea şi studiul undelor electromagnetice de înaltă frecvenţă, care permit prezentarea demonstrativă şi experimentală a unor capitole de bază din domeniul fizicii moderne. Calităţi şi performanţe îmbunătăţite prezintă şi o serie de aparate intrate încă din anii trecuţi în producţia de serie, aşa cum sînt de pildă aparatele pentru verificarea legii lui Ohm şi gruparea conductoarelor, pentru studiul rezistenţei electrice etc. În general — au observat profesorii de fizică — prototipurile prezentate au calităţi tehnice funcţionale şi estetice superioare producţiei de serie. De aceea, una dintre sarcinile de bază ale I.M.D. în anul 1966 trebuie să fie ridicarea calităţii tuturor produselor pînă la nivelul prototipurilor. Specialiştii consideră că ar fi binevenită, pe această linie, colaborarea mai strînsă a I.M.D.-ului cu unele întreprinderi şi institute specializate de multă vreme în producţia unor piese sau aparate auxiliare cu performanţe superioare, cum sînt întreprinderile „Electromagnetica" şi „Automatica", Întreprinderea de aparate de măsură şi control-Otopeni, Institutul de fizică atomică etc.

O problemă care îşi aşteaptă rezolvarea — au constatat profesorii de specialitate — este aceea a îmbunătăţirii execuţiei pieselor din material plastic care uneori, cum este cazul la voltmetru, se defectează şi se sparg destul de repede, împiedicînd funcţionarea aparatelor. În acelaşi timp, mulţi vizitatori propun ca I.M.D. să producă piese şi subansamble tipizate pentru un grup cît mai mare de aparate, care să se găsească în cantităţi suficiente ca piese de schimb. De altfel, se cere cu insistenţă ca aparatele mai complicate să cuprindă în trusa de livrare şi unele piese de schimb strict necesare.

PRINTRE CELELALTE MATERIALE PREZENTATE ÎN EXPOZIŢIE se remarcă în primul rînd ceea ce putem considera punctul de maximă tehnicitate în producţia I.M.D.-ului — laboratorul fonetic experimental, utilizat începînd din acest an în cadrul Liceului „Ion Neculce". Este un produs cu care întreprinderea se poate pe drept cuvînt mîndri şi care dovedeşte totodată că exigenţa sporită ce se manifestă faţă de producţia ei în ansamblu este pe deplin justificată. Se impune ca, o dată cu trecerea la producţia de serie a laboratoarelor lingvistice, să se menţină şi chiar să se îmbunătăţească calităţile prototipului.

I.M.D. realizează în prezent şi o cantitate apreciabilă de diapozitive. Calităţile acestora sînt însă, după cum afirmă cadrele didactice, foarte inegale, ceea ce se datoreşte în bună parte faptului că unele din ele sînt reproduceri după fotografii şi nu după negativul original.

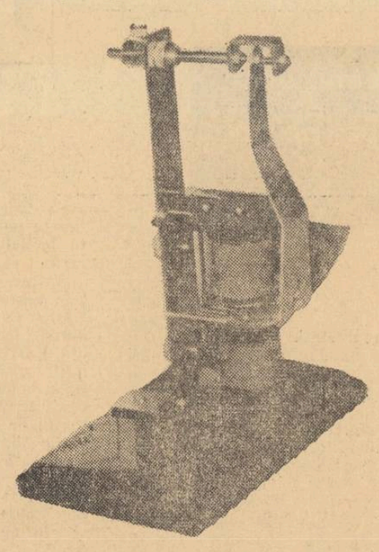

Pendul pentru demonstrarea curenţilor Foucault

Am vrea să consemnăm, în încheiere, dorinţa manifestată de mulţi vizitatori ai expoziţiei I.M.D.-ului, de a se organiza o expoziţie permanentă în cadrul căreia specialiştii să facă demonstraţii practice, pentru ca profesorii să-şi poată da seama de calităţile aparatelor, de sfera experienţelor la care pot fi folosite, avînd în acelaşi timp posibilitatea de a cunoaşte modul lor de manipulare. O asemenea expoziţie ar trebui să fie accesibilă tuturor cadrelor didactice din ţară, organizîndu-se în acelaşi timp vizitarea ei de către viitorii profesori, studenţi ai universităţilor şi ai institutelor pedagogice.

★

Producţia de material didactic din ţara noastră urmează de la an la an o linie continuu ascendentă. În faţa ei stau sarcini mereu sporite cantitativ şi calitativ, sarcini ce izvorăsc direct din acţiunea largă de modernizare a învăţămîntului. De aceea se impune mobilizarea tuturor resurselor de care Întreprinderea de material didactic a dovedit că dispune, pentru ca producţia ei să devină modernă în cel mai înalt înţeles al cuvîntului, dînd şcolilor material didactic tot mai valoros.

EUGEN VĂLEANU
EMIL VÎNTU

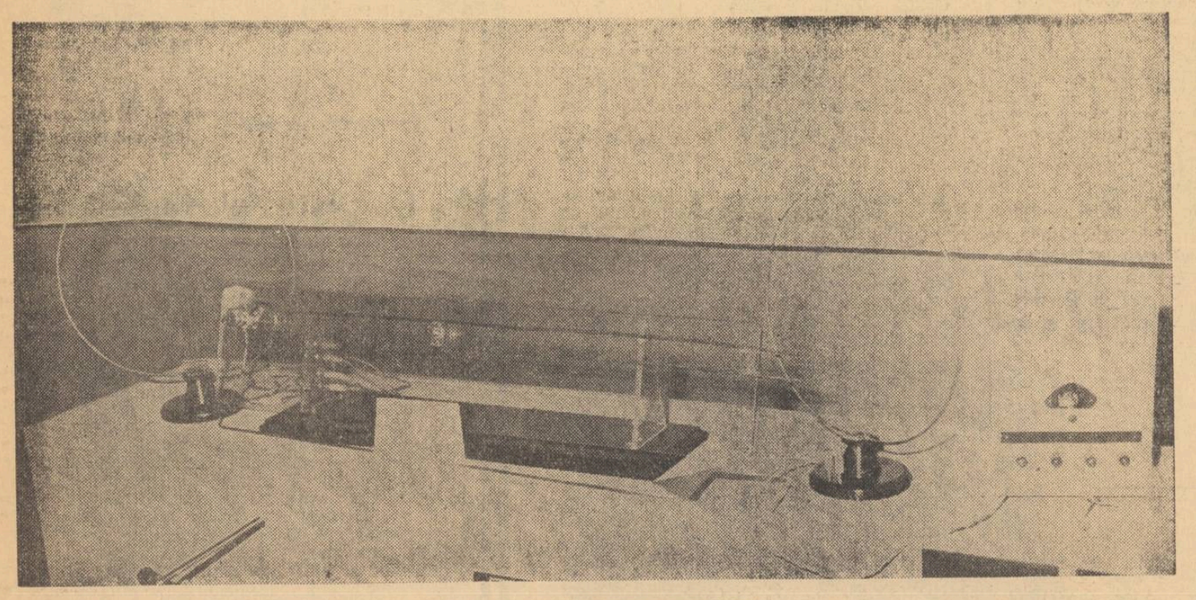

Aparat pentru studiul microundelor

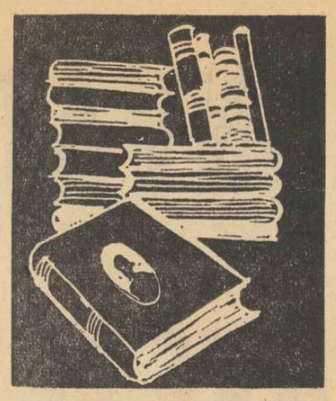

CĂRŢI

În anul care începe, editurile noastre vor publica numeroase lucrări de literatură beletristică, ideologică, ştiinţifică şi tehnică.

Spicuim, din planurile Editurii pentru literatură, Editurii tineretului şi Editurii didactice şi pedagogice pentru anul 1966 o serie de titluri care îi vor interesa în mod deosebit, credem, pe învăţători şi profesori.

În **Editura pentru literatură** vor apărea în acest an noi lucrări în proză ale scriitorilor noştri. Subliniem astfel apariţia romanelor **Şatra** de Zaharia Stancu, **Steaua mîniei** de Fănuş Neagu, **Nopţi fără somn** de Alecu Ivan Ghilia, cărora li se adaugă un roman de Marin Preda cu titlul încă nefixat, romane aparţinînd lui V. Em. Galan, Constantin Chiriţă etc.

Ediţiile de autor îşi vor îmbogăţi zestrea cu volumele XII-XV din Arghezi, volumul XX din Sadoveanu, volumul V din Ion Agîrbiceanu, volumele III-VI din Gh. Călinescu etc.

Dintre ediţiile care apar în 1966 în colecţia **Scriitori români** evidenţiem **Opere** volumul I şi II de Ion Heliade Rădulescu, **Opere alese** volumul I, II, III de Vasile Alecsandri, **Opere alese**, 2 volume, de Costache Negri, **Opere**, volumul I, II de Al. Macedonski, primele trei volume ale seriei de **Opere** de Delavrancea. Menţionăm de asemenea apariţia unor ediţii de **Opere alese** de Titu Maiorescu.

Ne vom opri şi asupra unui alt sector din bogata activitate pe anul 1966 al Editurii pentru literatură. Este vorba de seria **Monografii critice**, care îi interesează în mod deosebit pe profesorii de literatură română. Ea se va îmbogăţi cu cîteva studii valoroase: **Al. Macedonski** de Adrian Marino, **Eugen Lovinescu — critic literar** de Ileana Vrancea, **G. Topîrceanu** de Constantin Ciopraga, **Tudor Vianu** de Ion Biberi etc.

Editura Tineretului va publica numeroase volume menite să contribuie la educarea comunistă a elevilor. Dintre cărţile pentru copii care vor apărea în cursul anului 1966 menţionăm: **Dreptatea lui Ion Vodă** şi **Omul de piatră** de V. Eftimiu, **Mici şi mai mici** de Al. Popovici, **Istorioare adevărate** de N. Sevastos.

Redacţia ştiinţifică a Editurii tineretului pregăteşte apariţia lucrărilor: **Spre Marte** de St. Andreescu, **Străbătînd oceanele** de Al. Retinsky, **Animale dispărute** de Tudor Opriş, **Maorii** de G. Doru.

În **Editura didactică şi pedagogică** vor apărea pe lîngă manualele şcolare, o serie de lucrări de literatură pedagogică şi metodică. Iată cîteva dintre ele: **Comisiile metodice în şcoala generală** de Ion Novac şi V. Velican; **Contribuţia elementelor de istorie locală la formarea patriotismului socialist** de Ion Retegan; **Ion Slavici despre educaţie şi învăţămînt** de Teodor Gall, **Educaţia muzicală în grădiniţa de copii** de A. Dolgoşez şi E. Marinescu; **Disgrafia la şcolarul de vîrstă mică**, sub redacţia lui G. Păunescu; **Ce ar putea să spună ei**, de Luiza Vlădescu.

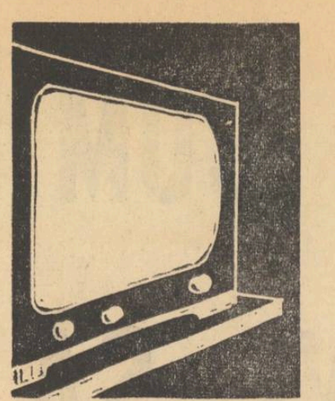

EMISIUNI

Anul 1966 consemnează crearea de către radiodifuziune a unui adevărat sistem de emisiuni şcolare, concepute ca auxiliar direct al procesului de învăţămînt.

Vom prezenta pe scurt asemenea emisiuni din ciclurile **De ce? Roza vînturilor** şi **Vreau să ştiu**, prevăzute pentru trimestrele II şi III ale acestui an şcolar, emisiuni pe care învăţătorii şi profesorii le pot include în planurile lor ca materiale pentru lărgirea orizontului de cunoştinţe al elevilor.

Să începem cu clasele I—IV, cărora le este rezervată emisiunea „De ce?". Prin scurte scenarii vor fi lămurite probleme interesante pentru cei mici, ca de pildă de ce unii pomi înfloresc mai devreme şi alţii mai tîrziu (tema **„Livada"**), ce fel de legume pot fi cultivate lîngă casă (tema **Grădina de legume**), de ce ciinii seamănă cu lupii, care sînt primele păsări călătoare care vin la noi în ţară (tema **Animalele**).

Pentru elevii clasei a V-a, în legătură cu tema **„Clima Asiei"**, va fi transmis un scenariu intitulat **Aventurile căpitanului Uragan pe meridianul 90 est.** Pentru aceeaşi clasă, în legătură cu predarea statelor Europei vor fi transmise emisiunile **„Pe Volga în jos"** realizată cu concursul radiodifuziunii din Moscova, **„Primăvara în fiordurile scandinave"** şi cîteva interesante note de călătorie din Austria.

Tot la geografie, pentru clasa a VI-a, în legătură cu tema **„Australia"** se vor transmite însemnările de călătorie ale acad. prof. Eugen Pora, intitulate **„Spre marele deşert australian"**. În legătură cu tema **„Oceania"** va fi prezentat scenariul **„Enigma atolului A-Tea"**. La tema **America de Nord** se va referi emisiunea **„O călătorie din Arctica canadiană la Tropicul Racului"**, iar la tema **America de Sud** — emisiunea **„Aventuri de-a lungul Anzilor"**.

Pentru clasa a VII-a, ai cărei elevi studiază geografia fizică, vor fi difuzate scenariile **„Este posibilă realizarea proiectului Moho?"** în care va fi vorba despre încercările de a se efectua un foraj către centrul Pămîntului (tema **Litosfera**), **„Cercul de foc"** (tema **Vulcanii şi fenomenele vulcanice**), **„Misterioasa lume a gheţarilor"** (tema **Apa ca agent modelator al scoarţei Pămîntului**) etc.

În ceea ce priveşte lecţiile de geografie pentru clasa a VIII-a, vor fi transmise emisiuni în legătură cu tema **„Populaţia Republicii Socialiste România"**. Grupajul de reportaje **„Trei popasuri pe marele arc petrolier"**, emisiunea **„O vizită la Combinatul chimic Victoria"**, ca şi radioreportajele **„Peisaj nou la Cheile Argeşului"** şi **„Primăvara în Bărăgan"** se vor referi la capitolul „Geografie economică".

Emisiunile în ajutorul şcolarului din ciclul **Vreau să ştiu** se vor referi, printre altele, la temele **Dilataţia corpurilor, Mişcarea oscilatorie** şi **Schimbarea stărilor de agregare** (din programa de fizică pentru clasa a VI-a).

DISCURI

Între lucrările care vor fi imprimate pe discuri „Electrecord", în cursul anului 1966, cele cu caracter instructiv-educativ, concepute pentru a folosi ca mijloace audio în timpul predării lecţiilor sau la studiul individual ocupă un loc important. De altfel, de pe acum „Electrecordul" a început să acorde şcolii un interes sporit.

Pentru preşcolari şi pentru şcolarii mici a apărut recent basmul dramatizat **„Prîslea cel viteaz şi merele de aur"** după Petre Ispirescu (EXD 1109) şi urmează să apară, în cursul primului trimestru al acestui an, adaptarea basmului **„Neghiniţă"** după Barbu Delavrancea (EXD 1117). Educatoarele pot folosi cu succes aceste basme imprimate pe disc, combinate cu prezentarea la diascop a diafilmelor cuprinzînd imagini reprezentative din aceleaşi basme.

Profesorii de literatură română vor avea la dispoziţie cîteva auxiliare preţioase în predare şi în activitatea cercurilor literare: piesa de teatru: **„Fîntîna Blanduziei"** de Vasile Alecsandri (EXE 0203), într-o interpretare prestigioasă, avînd în frunte pe regretatul artist al poporului George Vraca, precum şi piesa **„Ziariştii"** de Alexandru Mirodan (EXE 0208) interpretată de artiştii poporului Radu Beligan şi Marcel Anghelescu, în regia maestrului emerit al artei Moni Ghelerter.

Recent a apărut în magazinele specializate şi în librării seria de discuri pentru predarea limbilor străine, avînd drept bază manualele actuale ale şcolii generale. Acestea sînt **discurile pentru predarea limbii ruse la clasele a VI-a şi a VII-a** (EXE 0204, 0205), **discurile pentru predarea limbii engleze la clasele a VI-a şi a VII-a** (EXE 0206, 0207) şi **discurile pentru predarea limbii franceze la clasele a VI-a şi a VII-a** (EXE 0208, 0209).

Pentru iniţierea muzicală a elevilor un interes deosebit prezintă cele **două discuri cu expuneri ilustrate despre elementele constitutive ale muzicii** (EXD 1107, 1108) cuprinzînd noţiuni despre ritm şi metru, despre tempo şi melodie, despre polifonie, armonie şi dinamică şi despre timbru. Pentru formarea unui prim orizont muzical al tineretului, colecţia **Discoteca pentru toţi** va aduce în continuare piese de largă popularitate din cele mai diverse domenii şi genuri muzicale. Astfel urmează să apară un disc intitulat **Şase cîntece şi doine** de Tiberiu Brediceanu, în interpretarea unui cvartet vocal al Filarmonicii de stat „George Enescu" (ECC 645). Muzica simfonică românească va fi reprezentată de discul cuprinzînd imprimarea **Simfoniei nr. 1** şi a suitei din filmul **Muntele Retezat** de Ion Dumitrescu (ECE 0210), iar repertoriul simfonic universal va fi reprezentat şi prin două imprimări deosebit de valoroase ale lucrărilor lui Franz Liszt — **Simfonia Faust, Procesiune nocturnă** şi **Valsul Mephisto** realizate de orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu" condusă de cunoscutul dirijor Roberto Benzi.

Corespondenţa

Prof. Cornel Popescu, Brăneşti, raionul Filiaşi.

Reţinem, din referirile pe care le faceţi la necesitatea studierii comparative a limbilor romanice, observaţia dvs. cu privire la lipsa de concordanţă dintre programele de învăţămînt, care face ca „în clasa a V-a, la limba franceză, elevii să studieze conjugarea verbelor auxiliare şi a verbelor regulate cu infinitivul în „er", la modul indicativ, înainte ca ei să aibă noţiunile de conjugare şi mod în limba română". În schimb, argumentele pe care le aduceţi pentru a se introduce limba italiană ca obiect de studiu paralel cu limba franceză sînt prea sumare. Simpla necesitate a unui obiect de comparaţie pentru mai buna predare a limbii franceze nu constituie o raţiune suficientă.

Prof. Gh. I. Căpitan, Liceul nr. 1 din Anina

Sîntem de acord că „notele trebuie să reflecte în mod obiectiv nivelul cunoştinţelor şi deprinderilor elevilor", după cum sîntem de acord că „notele 1 sau 2 se dau elevilor în caz de rea-voinţă şi lipsă totală de cunoştinţe". Problema devine ceva mai complicată atunci cînd dezaprobaţi notarea cu 1 şi 2 a lucrărilor elevilor care copiază. E adevărat, actul copierii în sine constituie o abatere disciplinară fără să ilustreze decît indirect un nivel scăzut de pregătire. Ca atare, spuneţi dvs., el ar trebui să fie sancţionat prin scăderea notei la purtare. Rămîne însă nelămurită, în acest caz, o întrebare: cum să fie notate totuşi lucrările aparţinînd elevilor care au încercat să copieze? Să fie pur şi simplu anulate? Aceasta ar atrage după sine necesitatea de a-i obliga să repete lucrarea, ceea ce ar însemna să înlocuim sancţiunea printr-un privilegiu. Pe de altă parte, copiatul nu oglindeşte — pe lîngă lipsă de cunoştinţe — şi rea-voinţă?

Louis Roman, Liceul nr. 2 din Lehliu.

După cîte rezultă din scrisoarea dvs., intenţionaţi să ne trimiteţi o suită de articole care să „prezinte filmul comunicării noilor cunoştinţe la cîte o lecţie, indicînd materialele din istoria locală, precum şi metodele şi procedeele folosite personal la prezentarea lor pentru obţinerea unei înalte eficienţe instructiv-educative". Este vorba deci de o lucrare metodică mai amplă, ale cărei capitole ar fi prezentate pe rînd. Larga sferă tematică pe care trebuie s-o acopere publicaţia noastră nu ne îngăduie însă să acordăm unei probleme particulare de metodică, la un singur obiect, un spaţiu atît de amplu. Puteţi trata problema publicării unei astfel de lucrări cu o editură. Pentru gazeta noastră este mai potrivit un articol succint în care să trataţi cîteva probleme de principiu pe care le consideraţi esenţiale.

Prof. Constantin Nedelcu, Bucureşti.

Observaţia dvs. privind înversarea arbitrară a numelor este întemeiată. Într-adevăr, aşa cum spuneţi, în limba română prenumele se aşează înaintea numelui şi de la această regulă se face excepţie numai în cazul listelor alfabetice, unde numele este aşezat înaintea prenumelui. Exemplele pe care le-aţi întîlnit şi care v-au determinat să faceţi această observaţie sînt evident, greşeli. Deşi în primul rînd de competenţa Institutului de lingvistică, căruia pe bună dreptate v-aţi adresat, problema trebuie să se afle şi în atenţia profesorilor care îi învaţă pe elevi regulile limbii române.

Ion Florea, Şcoala generală din comuna Ciureşti raionul Bujoru.

Incontestabil, profesorii trebuie să fie astfel încadraţi încît să predea acele discipline pentru care s-au specializat, iar directorii de şcoli trebuie să aibă competenţa şi pregătirea necesară pentru a îndruma cu succes colectivele pe care le conduc. Aceste principii sînt recunoscute, admise, recomandate în mod oficial. Pledoaria dvs. se află astfel în faţa unor uşi deschise. Nu ştim dacă aveţi în vedere un anume exemplu concret în care s-a procedat împotriva acestor principii.

Prof. Constantin Popa, Şcoala generală din comuna Brebina, raionul Roşiorii de Vede.

Recunoaştem, alături de dvs., că „Metodica predării istoriei patriei" nu poate înlocui „Metodica predării istoriei universale" şi ne facem ecoul dorinţei dvs. de a se edita o astfel de metodică. Reţinem totodată propunerea de a publica unele articole privind probleme ale predării istoriei universale.

Prof. Alexandru Manoliu Liceul din Moineşti, Bacău.

Considerăm interesantă şi utilă iniţiativa dvs. de a se organiza programe artistice în limba franceză, cuprinzînd cîntece populare, muzică uşoară, recitări, scenete etc. Credem că ele vor contribui într-adevăr la îmbogăţirea cunoştinţelor de limba franceză ale elevilor. Se impune însă ca piesele programului să fie alese cu deosebită grijă, astfel încît ducînd la lărgirea orizontului de cunoştinţe al elevilor, să contribuie în acelaşi timp la educarea lor în spirit comunist.

Prof. P. Bejenaru, şeful secţiei de învăţămînt a raionului Rădăuţi.

Am reţinut din materialul dvs. cîteva idei judicioase, între care se înscrie, în primul rînd, atenţia şi însemnătatea pe care o acordaţi pregătirii cadrelor didactice în vederea modernizării predării. Pe bună dreptate subliniaţi că „orientarea spre calitate înseamnă o organizare minuţioasă a întregii activităţi în toate compartimentele, un înalt spirit de răspundere, utilizarea şi promovarea metodelor şi mijloacelor moderne de predare, creşterea exigenţei pentru munca personală şi pentru cea a elevilor". Este de asemenea justă ideea că, „deşi toate formele de activitate metodică pot fi utile şi preţioase, ele nu pot înlocui niciodată studiul individual, care este baza pregătirii temeinice a fiecărui învăţător şi profesor". În legătură cu raportul dintre utilizarea materialului didactic clasic şi a celui modern, sîntem de acord cu dvs. că este „greşită părerea acelor cadre didactice care înclină să creadă că magnetofonul sau televizorul înseamnă renunţarea definitivă la materialul didactic obişnuit şi lichidarea funcţiei profesorului".

Prof. Gheorghe Dascălu, şeful Secţiei de învăţămînt a raionului Istria.

Fără să includă neapărat o disociere pe faze, pregătirea profesorului pentru lecţie presupune într-adevăr necesitatea unui studiu permanent şi sistematic, cunoaşterea a tot ce apare nou în specialitate, studierea manualelor şi programelor, a lucrărilor de pedagogie şi metodică, stabilirea amănunţită a modului de desfăşurare a lecţiei, a structurii acesteia, a temelor care trebuie să fie date spre rezolvare elevilor. De asemenea, este adevărat că scopul întocmirii planului calendaristic este acela de a stabili locul şi conţinutul fiecărei lecţii în cadrul unui sistem general de lecţii, ca şi concluzia care decurge de aci, că planul calendaristic nu trebuie să-şi propună cuprinderea unor elemente de amănunt privind desfăşurarea muncii în clasă. În legătură cu ceea ce trebuie să conţină planul calendaristic reţinem ideea că scopul fiecărei lecţii este determinat şi de anumite elemente imprevizibile în momentul alcătuirii planului, ca şi pe aceea că rubrica privind fixarea temei pentru acasă trebuie completată în funcţie de scopul lecţiei, de conţinutul ei, de nivelul şi de cerinţele clasei la un moment dat.

Red.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40133

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 833
Vineri 14 ian. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vîrste școlare

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Inter

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

PROF. UNIV. PETRU SPACU

membru coresp. al Academiei Republicii Socialiste România

DESPRE CHIMIE

— Se vorbește astăzi din ce în ce mai mult despre cîmpul larg de cercetare din domeniul chimiei și despre multiplele aplicații în practică ale noilor descoperiri. Pentru a delimita sfera problemelor în discuție, vă rugăm să ne vorbiți despre cele mai importante dintre noile descoperiri și realizări care au revoluționat chimia ca știință, determinînd uriașul avînt al tehnicii și industriei chimice moderne.

— În chimie, ca în toate domeniile științei, s-a deschis în ultimele decenii un cîmp larg activității de cercetare, astfel că putem vorbi astăzi de o adevărată revoluție atît pe plan teoretic cît și pe plan experimental. Îmi este greu să mă refer la toate realizările de seamă ale chimiei moderne — de aceea nu voi aminti decît domeniile de cercetare în care rezultatele obținute și-au găsit aplicații de mare interes pentru dezvoltarea chimiei experimentale, a tehnicii, a industriei.

Desigur, cel mai convingător exemplu este în această privință chimia compușilor organici, a polimerilor organici, cunoscuți sub denumirea generică de mase plastice, o uriașă sursă de materiale care înlocuiesc astăzi tot mai mult sticla, metalul, lemnul, fibrele și firele naturale etc. La fel de revoluționară se dovedește însă și chimia compușilor cu duritate mare, cum sînt carburile de volfram, hafniu, niobiu, a sistemelor chimice cu densitate mare — carboazoturi, carbosiliciuri etc. — care înlocuiesc cu succes diamantul, a combinațiilor complexe, a heterociclilor anorganici, ca și chimia solvenților neapoși care favorizează o serie de reacții ce nu pot avea loc în soluții apoase, a compușilor în stări de valență anormală, a compușilor de includere a grafitului — substanțe cu o conductibilitate comparabilă cu a metalelor — sau a schimbătorilor de ioni utilizați în sinteza și separarea unor elemente rare. Această enumerare, aparent amplă nu atinge decît o mică parte din multiplele preocupări ale chimiei experimentale. Desigur, despre realizările chimiei moderne și implicațiile lor în tehnica secolului nostru s-ar mai putea vorbi mult, deoarece astăzi cercetarea se soldează rapid cu realizări teoretice și practice și chimia este un teren fertil pentru investirea energiei creatoare a cercetătorilor.

— Cum vedeți în condițiile actuale realizarea unui echilibru între clasic și modern în predarea chimiei ?

— Părerea mea ca pedagog o voi formula pe scurt astfel — **spre modern, prin clasic.** Cred că modernizarea predării chimiei în școală nu poate și nu trebuie să se realizeze decît după ce, prin sistemul clasic de predare, se formează un fundament temeinic pe care să se grefeze cunoștințele referitoare la cele mai noi cuceriri și la chimie ca știință.

— Cum ați vedea, în această lumină, alcătuirea programelor școlare ?

— Consider că programele de chimie pentru școala generală și liceu trebuie alcătuite astfel încît prin predarea acestei discipline să se transmită elevilor cantitatea de cunoștințe necesare înțelegerii problemelor pe care le pune chimia modernă, formării și dezvoltării gîndirii științifice de specialitate. Dat fiind că astăzi chimia urmărește în primul rînd cunoașterea materiei (compoziție, structură) și a transformărilor ei, va trebui să se acorde o deosebită atenție predării metodelor de determinare a proprietăților substanțelor și a relațiilor dintre proprietăți și structură, precum și a mecanismelor de reacție (viteză de reacție, cataliză). Problemele de chimie nu trebuie să fie simple calcule numerice, ci se impune conceperea lor astfel încît să solicite gîndirea, să determine stabilirea unor structuri, să dezvolte capacitatea elevilor de a rezolva pe căi proprii chestiuni de o complexitate tot mai mare, fără a le încărca memoria cu date inutile, care rămîn literă moartă pentru formarea lor științifică.

Teoriile asupra structurii atomului (fără referiri la particolele elementare, dar accentuîndu-se pe distribuirea electronilor), asupra sistemului periodic al lui Mendeleev și chiar asupra valențelor și a tipurilor de legătură ale acestora reprezintă noțiuni teoretice de bază, absolut necesare pentru înțelegerea chimiei. Pe ele se bazează în mare măsură chimia modernă și de aceea ele trebuie să ocupe un loc important printre primele noțiuni de chimie predate elevilor. Consider că aceste noțiuni nu depășesc puterea de înțelegere a elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a, mai ales dacă ne gîndim că în aceleași clase li se predau noțiuni de algebră, iar la fizică li se vorbește despre disociația electrolitică. Dacă nu vom fundamenta încă din aceste clase cunoștințele despre structura materiei, ci, escamotînd aceste noțiuni teoretice de bază, vom preda chimia sub forma unor narațiuni referitoare la o serie de realizări practice, ea le va apare școlarilor ca un fel de alchimie modernă. Concepînd studiul chimiei într-o asemenea ordine, pe care o consider **clasică** în înțelesul profund al cuvîntului, putem grefa apoi treptat, organic integrate, cunoștințe privind cele mai noi realizări ale chimiei teoretice și aplicațiile chimiei în tehnică, în industrie.

— În care etapă a studiului chimiei credeți că pot fi transmise elevilor aceste cunoștințe ?

— Prezentarea realizărilor chimiei moderne în domeniul teoriei ca și în cel al practicii o putem face cu succes în liceu, ajungînd să vorbim elevilor despre cele mai noi descoperiri în clasele a XI-a și a XII-a, în care ei vor dispune de o bază temeinică de înțelegere a acestora, vor avea cunoștințe consolidate asupra structurii materiei, asupra proprietăților substanțelor, asupra felului în care acestea se pot combina sau separa, asupra mecanismului reacțiilor chimice și asupra tipurilor de legături chimice, putîndu-și explica singuri modul în care au loc reacțiile. Studiul acestora din urmă reprezintă unul dintre factorii de bază pentru determinarea ridicării nivelului predării cunoștințelor de chimie în școală. Elevii nu trebuie să numere sau să memoreze reac-

(Continuare în pag. a 2-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Inter

PASIUNEA PROFESORULUI

Permanenta ardere care însoțește dăruirea profesorului își găsește izvorul în caracterul deosebit al muncii lui, care are cel mai dificil și gingaș obiect: omul în formare. Profesorul declanșează gînduri și făurește astfel o nouă gîndire ; declanșează acțiuni și făurește capacitatea acționării conștiente ; declanșează trăsături de caracter și făurește caractere.

Săvîrșind minunea de fiecare zi a deșteptării unei tot mai profunde înțelegeri, a unor tot mai profunde simțăminte, noi trăim puternic ancorați în prezent și totuși privind neîncetat spre viitor, conducîndu-l pe elev, pas cu pas, spre obiectivele educației care se realizează în propriul lui profil spiritual. Cum poți să fii altfel decît pasionat într-o astfel de activitate pasionantă, creatoare prin excelență ? Poate fi imaginat un proces mai tulburător decît cel al formării personalității, care se desfășoară sub ochii noștri, sub conducerea noastră ?

Închinînd pasiunii pedagogice aceste rînduri, ne-am întrebat unde am putea surprinde mai limpede însemnele ei. Și ne am gîndit că ar trebui să le căutăm acolo unde li se răsfrînge, amplificat, ecoul : în conștiința elevilor. Vrem să-i cunoaștem pe dascălii care nu au fost uitați, ca să înțelegem ce i-a făcut de neuitat. Mărturii există : în numeroase cazuri și în numeroase feluri, elevii deveniți vîrstnici au depănat amintiri despre dascălii lor, a căror influență o resimțeau după decenii.

Cînd a fost ales membru al „Societății Academice Române", Petre Poenaru era bătrîn, slăbit, bolnav. Discursul său de recepție avea să fie și cuvîntul său de bun rămas, la capătul unei vieți de luptă pentru școala românească. Era de așteptat să-și depene, cu acest prilej, povestea vieții. El însă a preferat să povestească viața dascălului său, Gheorghe Lazăr. Trecuse o jumătate de veac de cînd Petre Poenaru învățase în chiliile de la Sfîntul Sava, dar imaginile vechi erau proaspete și el îl mai auzea pe Lazăr vorbind cu „magia inspirațiunii sale totdeauna vii și înfocate". Elevul de altădată mărturisea că dascălul l-a învățat „a recunoaște vocea patriei", i-a transmis „entuziasmul patriotic". Cu pieptul fremătînd, vorbind cu pasiune, socotind munca sa drept o chemare, așa și-l aminteau pe Gh. Lazăr și alți foști elevi de-ai săi — Eliade Rădulescu, Simion Marcovici și alții. La 1848, ca fruntași ai revoluției, aceștia au hotărît să-i ridice o statuie celui ce le-a inspirat „focul sfînt ce ardea în pieptul său de dorul culturii limbii naționale".

Care a fost taina influenței pozitive puternice pe care dascălul avrigean a exercitat-o, decenii după moarte, asupra elevilor ? Ce a păstrat, în conștiința lor, lecțiile lui de istorie și de matematică ? Explicația se găsește, în bună parte, în entuziasmul și pasiunea care caracterizau munca lui pedagogică.

N-a fost singurul caz în care, după o jumătate de veac, învățătura unui dascăl rămînea vie ca și imaginea lui. După aproape 50 de ani, I. L. Caragiale își amintea de emoția care însoțea lecțiile de istorie și mai ales de gramatică ale lui Basile Drăgoșescu, dascălul inimos, cu „știință de carte și talent la predare". „În trei ani m-a învățat, cu litere străbune, românească toată cîtă o știu pînă-n ziua de azi" — scria Caragiale.

Elevii lui Aron Pumnul nu au așteptat o jumătate de secol. La cîteva zile după moartea dascălului lor ei scriau „Lacrimioarele învețăceilor gimnaesiaști den Cernaeuți la mormîntul prea iubitului lor profesore Arune Pumnul". Aici, în această cărticică, apărută acum 100 de ani, în ianuarie 1866, găsim poezia de debut a lui Mihai Eminescu, pe atunci în vîrstă de 16 ani.

Despre pasiunea cu care „propunea" învățătorul Ion Creangă de la școala ieșeană din mahalaua Păcurarilor au scris mulți dintre foștii săi elevi. Ei și l-au amintit nu numai băsmuind, dar și predînd — mai ales lecțiile de gramatică, la care cunoscătorul profund al limbii își găsea cel mai potrivit cîmp de manifestare a capacității de creație pedagogică. Pasiunea sa nu se exterioriza decît arareori ; el le apărea elevilor blajin, jovial, șăgalnic. Dar, „cu ce dragoste, cu ce căldură își îndeplinea el nobila misiune de luminător !" — nota, după aproape cincizeci de ani, scriitorul și călătorul Jean Bart.

În anuarul școlii normale de învățători „Vasile Lupu" pe anii 1930—1932 descoperim o evocare a dascălului Mihai Busuioc, scrisă de elevul său Mihail Sadoveanu. Marele scriitor vedea în învățătorul său „o întruchipare de muncă și de jertfă". Figura acestui sărac și modest dascăl din Vatra Pașcanilor, care „n-a fost un exemplar unic", este evocată și în „Anii de ucenicie" și mai ales în „Domnu' Trandafir". Cînd el preda istoria, „pe sub tavanul scund al clasei treceau eroii altor vremuri, în cununile lor de neguri..." Trecuse o viață și Sadoveanu mai purta recunoștință dascălului care-l învățase istoria țării și care-i dezvăluise frumusețea basmelor lui Ion Creangă. „Și ne-o da, această învățătură, nu pentru că trebuia și i se plătea, dar pentru că avea un prisos de bunătate în el și pentru că în acest suflet era ceva din credința și din curățenia unui apostol".

Exemplele pe care le-am cules sînt doar cîteva picături în care se oglindește entuziasmul didactic al multiplelor generații de învățători entuziaști. Fie că se numea Ion Vidu și preda muzica în Seleuș Cighinel, fie că se numea George Moian și preda lucrul manual la Brașov, fie că se numea Ștefan Michailescu și preda fizica la București, învățătorul, profesorul școlii românești a păstrat, în toate vremurile și sub toate înfățișările, drept numitor comun, dragostea pasionată pentru opera pe care o făptuia : luminarea minților, călirea caracterelor, insuflarea dragostei pentru patrie de care era el însuși animat.

E greu de stabilit, pentru fiecare caz în parte, izvorul pasiunii pedagogului, geneza ei. E greu de măsurat proporțiile elementelor acestui aliaj : conștiința misiunii sociale, dragostea pentru copii, dorința de a le împărtăși tot ce-i bun și frumos, vraja muncii de făuritor de oameni. Sînt lesne de măsurat însă roadele pasiunii. Ea nu e gratuită ; ea se dovedește utilă prin consecințele ei. În complexul și dificilul proces pedagogic, ea devine un catalizator al influenței educative. Conferă forță educativă, amplifică puterea de influențare, de convingere a acțiunii educatorului, asigură un plus de trăinicie cunoștințelor transmise, creează un climat propice formării sentimentelor înalte. Astfel înțeleasă, pasiunea pedagogului devine un element indispensabil în alchimia transformării conștiințelor. Este atît de propriu muncii didactice acest element, încît ți se pare nefirească absența lui : cum s-ar putea îndeplini, la temperatura rece a indiferenței, țelurile arzătoare ale educației comuniste ?

A luminat și a încălzit flacăra pasiunii în vremurile vitrege în care „vînturile viscoloase" despre care vorbește Lazăr căutau să o stingă. Cu atît mai vie și mai fierbinte se aprinde ea astăzi, cînd pasiunea a cuprins întreaga muncă socială de zidire a unei lumi noi. Pe tînărul pedagog, aflat la primele lecții într-o școală modernă, această pasiune îl înfrățește cu dascălii cu experiență care-i sînt colegi, cu nenumărați alți dascăli de pe întinsul patriei, de azi și de odinioară.

Despre pasiunea pedagogică se vor putea scrie cîndva tratate, ca despre un fenomen de psihologie socială din cele mai caracteristice. Se vor studia cîndva izvoarele și funcțiile ei, efectele ei salutare, semnificația ei în diferite etape istorice. Iar pasiunea, nemuritoare ca însăși misiunea pedagogului, va continua să-l însoțească de-a lungul vremurilor, trecînd, mereu mai puternică, de la un detașament de dascăli la altul.

ÎN SUMAR:

Însemnări despre studiul limbii — pag. 2
Opinii — Liceele de specialitate — pag. 2
Adolescența — pag. 3

INSEMNĂRI

DESPRE STUDIUL LIMBII

Într-o pagină a manuscriselor eminesciene se poate citi acest adevăr în legătură cu activitatea şcolară a unui mare număr de profesori de limba română sau de alte limbi, a profesorilor în general care supraveghează exprimarea elevilor: *„Limba şi legile ei dezvoltă cugetarea"* (ms. 2285, f. 113). Studiul gramaticii şi analizele literare trebuie să aibă în vedere eficacitatea maximă a lecţiilor, stimulînd interesul tineretului pentru valorile limbii, pentru cunoaşterea şi însuşirea corectă a vocabularului, a normelor limbii literare. Studiul limbii dezvoltă simţul de observaţie, gustul estetic pentru o exprimare precisă şi colorată. Literatura îndeamnă pe elevi să-şi însuşească bogăţia limbii, eleganţa stilistică a exprimării, să distingă nuanţele cuvintelor şi să redea cît mai bine orice idee.

O problemă esenţială a studiului limbii în şcoli este armonizarea cantităţii cu cerinţele calităţii sporite, pe măsura creşterii anilor de studiu. Gramatica şi analiza au la bază o terminologie, un sistem de norme şi exemplificări de multe ori prea schematice, ignorîndu-se puterea de atracţie deosebită a exemplificării prin citate bine alese. Claritatea terminologiei şi contextul atrăgător prin sensul lui, prin legătura strînsă, logică, dintre unitate şi totalitatea propoziţiei pot face atrăgător orice capitol de gramatică. Dacă lipseşte comentariul, cît de succint, lexical şi stilistic, studiul limbii rămîne o expunere seacă, abstractă, indiferentă pentru elevi. Evident, la fiecare problemă se va ţine seama de capacitatea de înţelegere şi de asimilare a clasei.

Cantitate şi *calitate* sînt noţiuni fundamentale pentru însuşirea şi valorificarea limbii, în procesul comunicării ca şi în predarea lecţiilor de limbă. Aceste lecţii ar căpăta un sprijin eficace dacă, pe lîngă Gramatica Academiei şi pe lîngă dicţionarele existente, s-ar putea publica o gramatică fundamentală pentru uzul elevilor cu un comentariu adecvat asupra valorilor stilistice specifice fiecărei părţi de propoziţie, cu exemplele atrăgătoare şi instructive sub toate raporturile (lexic, gramatică, stil), un dicţionar explicativ portativ, accesibil oricui, un dicţionar de sinonime de mult aşteptat, un dicţionar de locuţiuni şi expresii (în lucru acum). Foarte necesare sînt şi culegerile de texte, însoţite de comentarii cît mai adecvate

Televiziunea, de atîtea ori solicitată să vină în ajutorul şcolii, ar putea face mult pentru studiul unor discipline. Ea rămîne însă în bună parte indiferentă la asemenea solicitări, păstrîndu-şi programul tradiţional. Filmul şi discul ar putea aduce şi ele mai multe exemplificări şi ilustrări în imagini şi sunete a valorilor literaturii române. Împrimarea pe discuri a unor texte din cei mai de seamă scriitori contemporani, în propria lor lectură ar stimula interesul pentru bogăţia şi originalitatea limbii noastre. Sînt numeroase posibilităţi de a îmbina studiul limbii făcut în clasă cu manifestări convingătoare în direcţia cultivării ei.

Extinderea studiului limbii române a fost cerută în repetate rînduri în licee mai ales, unde aprofundarea valorilor expresive ar putea da rezultate excelente, aspectul calitativ predominînd asupra celui cantitativ. Dar la vîrsta cînd tînărul are capacitatea necesară de a înţelege şi asimila nuanţele mai subtile ale cuvintelor, ale construcţiilor, cu un cuvînt importanţa artei stilistice a marilor maeştri ai limbii, problemele limbii abia că se pun sporadic, după iniţiativa cadrelor care predau literatura. Studiul limbii, ridicat la un nivel cît mai înalt, studiu care „dezvoltă cugetarea", dar şi simţul critic şi gustul estetic, rămîne pe planul secundar al preocupărilor şcolare. De unde şi multe neajunsuri în scrierea şi folosirea curentă a limbii noastre.

Analizele literare se fac azi sub nivelul cerinţelor unui studiu temeinic al originalităţii artei scriitorilor de prestigiu. Dacă este adevărat că orice operă literară se distinge prin valoarea conţinutului şi a formei, că cele două aspecte sînt inseparabile şi că forma, limba operei este materializarea gîndirii scriitorului, atunci a analiza numai ideile înseamnă a proceda unilateral, a ignora mari posibilităţi de aprofundare a tezaurului lingvistic, a stilurilor limbii.

În textele literare apar probleme mai grele, întîlnite în studierea diferitelor capitole ale gramaticii noastre. Dar analiza simplistă, uniformă a unei bucăţi literare cu formule stereotipe, care se potrivesc oricui, anulează eforturile de precizare a originalităţii unui autor. Observarea atentă a sintezei dintre tradiţie şi inovaţie în procesul valorificării tezaurului limbii literare este foarte limitată. În general se neglijează amănuntul semnificativ al contextului, capabil să însufleţească elementele izolate ale lexicului şi să dea o funcţie expresivă nouă construcţiei gramaticale.

Profesorii de literatură ar putea da teme de analiză a artei literare, a structurii unui text limitat la un alineat, privit atent sub raportul valorii particulare a cuvintelor, a construcţiilor gramaticale şi a stilului. Mulţi, cei mai mulţi spun însă: dacă n-o fac manualele, de ce ar face-o profesorul? Elevul pierde astfel esenţa fenomenului gramatical şi artistic al limbii, cu toate că l-ar interesa să ştie cum din atît de puţine cuvinte, la îndemîna oricui, Eminescu a făcut (din 3 607 cuvinte faţă de 52 000 din Dicţionarul limbii moderne) artă de cea mai subtilă calitate, cum Caragiale sau Creangă îşi definesc personajele şi mentalitatea lor prin cuvintele simple şi prin asocierea lor în contexte memorabile? „Numai mişcarea cuvintelor şi influenţa lor reciprocă alcătuiesc o limbă literară" — spune Tudor Arghezi (Tablete de cronicar, 1960, p 69), subliniind rolul contextului inovator în creaţia literară.

Aspecte stilistice ale originalităţii istorice şi gramaticale a limbii apar mai clar în textele antologice, pe care oricare profesor trebuie să le aibă la îndemînă, depăşind prin sîrguinţă proprie metodele vechi şi comode, materialul limitat cuprins în manuale. Un text în lectura lui Sadoveanu, a lui Arghezi, Tudor Vianu, o poezie interpretată de actori de frunte, o filă de manuscris eminescian reprodusă în cărţile azi la îndemîna tuturor, trezesc interesul elevilor, îi orientează asupra valorii cuvintelor şi asupra rostului formelor gramaticale.

Ar trebui întocmită, în cît mai scurt timp, o *carte de analize gramaticale şi stilistice* cît mai bogată în exemple şi cît mai precisă în explicaţii şi modele de analiză lexicală, gramaticală şi stilistică. Împreună cu prezentarea modelelor de valorificare a limbii de către cei mai buni scriitori români, în texte atent analizate şi comentate cît mai bogat, vor trebui efectuate compuneri individuale şi analize ale unor fragmente semnificative din operele citite, recenzii în care să se vadă fondul şi forma originală a operelor citite.

Rezumînd cele spuse mai sus, studiul limbii române în şcolile noastre ar trebui, după părerea mea să aibă în vedere însuşirea şi controlul lexicului în toate etapele de învăţămînt şi la toate disciplinele predate, precizările de amănunt fiind necesare oricînd, se manifestă ezitări în privinţa înţelegerii exacte a termenilor şi a sensului lor în context. Gramatica elementară ar trebui să fie predată ţinîndu-se seama de funcţiile stilistice ale părţilor de vorbire în construcţiile sintactice, iar contextul să fie comentat pentru a sublinia valorile particulare ale elementelor gramaticale. Dozarea comentariilor se va face după nivelul claselor, adîncindu-se treptat latura stilistică a contextului. Tehnica modernă (magnetofon, filme, reproduceri de texte) va putea da un spor de informaţie în legătură cu analiza gramaticală şi stilistică. Sînt de imediată necesitate lucrările de bază pentru studiul limbii în şcoli: gramatica şi dicţionarele amintite, unele culegeri de texte, antologii etc.

Conf. EM. BULGĂR

REDACŢIA ÎNTREABĂ

Toată lumea ştie, din totdeauna, că orice inspecţie, în orice şcoală, trebuie să se încheie cu un proces verbal — document care consemnează observaţiile inspectorului şi sarcinile trasate de el colectivului didactic pentru consolidarea succeselor, pentru înlăturarea lipsurilor.

Şi totuşi... Totuşi, mulţi inspectori merg în şcoli, asistă la lecţii, fac observaţii, trasează sarcini — dar proces verbal de inspecţie nu încheie. Iar vorbele — fie ele chiar rostite de inspectori — după cum bine se ştie, zboară.

Întrebăm: de ce nu se iau măsuri ferme pentru ca toţi inspectorii să încheie de fiecare dată procese verbale în şcolile pe care le vizitează?

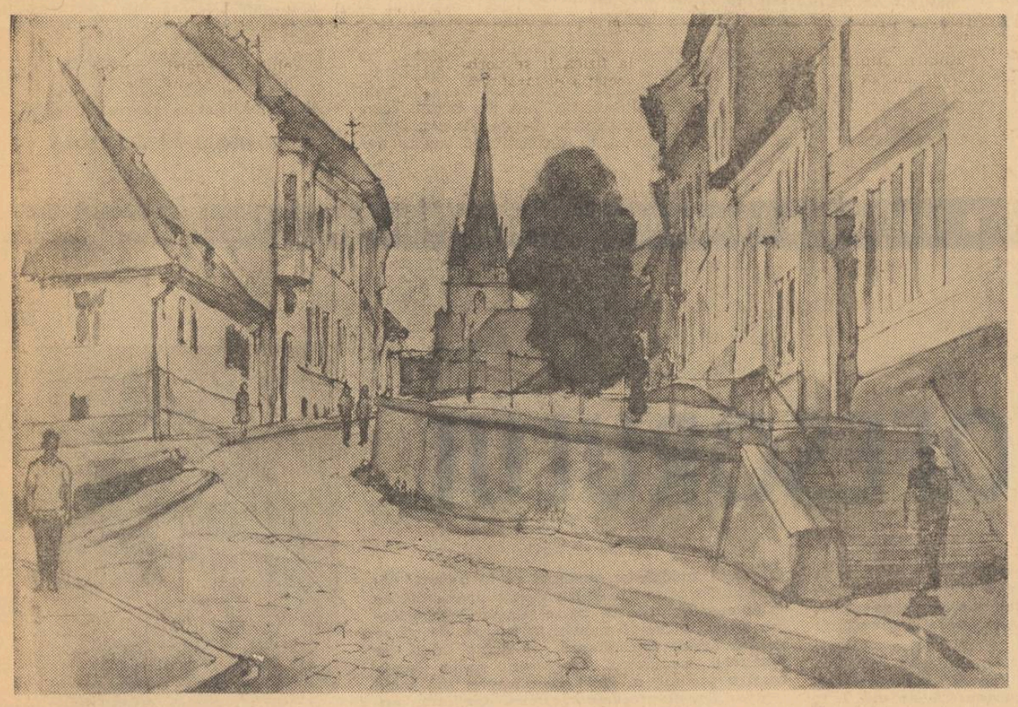

Prof. NICULESCU NIC

Sibiu

OPINII

LICEELE DE SPECIALITATE

Liceele agricole

Opiniile exprimate pînă în prezent cu privire la crearea liceelor de specialitate ce urmează să pregătească cadre pentru producţia agricolă s-au oprit în bună parte asupra secţiilor pe care vor trebui să le cuprindă aceste licee, în funcţie de ramurile principale ale agriculturii. S-a vorbit astfel despre secţii — şi uneori chiar despre licee agricole, horticole şi zooveterinare unii specialişti cerînd de asemenea şi secţii sau licee speciale pentru lucrările legate de hidroamelioraţii. Pregătirea viitorilor mecanici agricoli ar urma să se efectueze în continuare, după părerea exprimată de majoritatea specialiştilor, în şcoli profesionale de mecanizatori. În ceea ce mă priveşte, aş dori să mă opresc în primul rînd la cîteva probleme privind pregătirea viitorilor tehnicieni zooveterinari, precum şi la rolul care le va fi atribuit în producţie după absolvirea şcolii.

Mai întîi, despre conţinutul pregătirii lor. Documentele Congresului al IX-lea al partidului şi ale Plenarei C.C. al P.C.R. din 11-12 noiembrie 1965 cu privire la îmbunătăţirea conducerii şi planificării agriculturii subliniază rolul deosebit de important pe care trebuie să-l aibă în ansamblul unei producţii agricole avansate creşterea animalelor şi necesitatea de a concentra eforturile pentru dezvoltarea zootehniei. În strînsă legătură cu aceasta se impune să se pregătească, alături de specialişti cu înaltă calificare — medici veterinari — şi tehnicieni zooveterinari capabili să rezolve independent principalele sarcini legate de creşterea şi îngrijirea animalelor. Cred că liceele de specialitate care vor pregăti asemenea tehnicieni vor trebui să aibă o durată de cinci ani, astfel încît în cadrul lor să se asigure un echilibru judicios între studiul teoretic şi practică, între disciplinele de cultură generală, de cultură tehnică generală şi tehnice de specialitate.

În ceea ce priveşte pregătirea de cultură generală a viitorilor zooveterinari consider că trebuie să se pună accent îndeosebi pe materialele strîns legate de specialitatea acestora — zoologia, chimia, botanica — în cadrul unei alcătuiri unitare şi judicioase a planurilor de învăţămînt, în care să se evite paralelismele atît între temele predate la lecţiile de cultură generală şi cele predate la lecţiile de specialitate, cît şi între capitolele diferitelor discipline de specialitate. Ar fi bine în acelaşi timp ca în ansamblul pregătiri de cultură generală să se includă, alături de cel puţin o limbă străină de circulaţie universală, care să se predea aprofundat, şi studierea pe o perioadă de doi ani, să spunem, a limbii latine, ţinînd seama de necesitatea ca elevii să cunoască terminologia folosită curent în zoologie.

În legătură cu pregătirea de specialitate apare pregnant necesitatea asigurării unui raport judicios între volumul cunoştinţelor de medicină veterinară şi volumul cunoştinţelor din domeniul zootehniei îndeosebi al celor cu privire la ameliorarea animalelor. Baza comună a acestor studii trebuie să o constituie, după părerea mea, cunoştinţele de biologie generală.

Strîns legată de problema funcţiilor pentru care vor fi pregătiţi elevii viitoarelor licee agricole este problema repartizării în producţie a acestora după absolvire. Analiza modului cum s-au efectuat pînă acum recrutarea şi repartizarea elevilor şcolilor tehnice agricole dovedeşte că sistemul de atribuire fixă a unui număr de locuri fiecărei cooperative agricole din raza de activitate a şcolii nu este prea indicată întrucît, după trecerea a patru ani, situaţia este mult schimbată. Cu atît mai mult va fi neindicată soluţia aceasta pentru liceele agricole, dacă acestea vor avea o durată de şcolarizare de cinci ani. De aceea susţin necesitatea unei recrutări şi repartizări mai elastice, care în acelaşi timp ar permite şi o selecţie mai judicioasă a candidaţilor.

Cît despre locul pe care îl vor ocupa în producţie viitorii absolvenţi, toţi specialiştii care şi-au exprimat părerile în legătură cu liceele de specialitate au fost de acord ca absolvenţii lor să primească, o dată cu diploma de maturitate, şi titlul de tehnician. Cred că trebuie să ne punem însă cu toată seriozitatea problema sarcinilor pe care le vor putea rezolva în producţie aceşti tineri. Să luăm exemplul viitorilor tehnicieni zooveterinari. În condiţiile circumscripţiilor veterinare, locul lor şi sarcinile de producţie apar delimitate destul de clar. Mai puţin conturată apare funcţia lor însă în cadrul cooperativelor agricole de producţie. Vor fi şefi de brigadă, sau vor primi atribuţii tehnice care depăşesc cerinţele formulate faţă de actualii şefi de brigadă? Pînă în prezent aceste lucruri nu au fost precizate, stabilirea funcţiilor atribuite absolvenţilor şcolilor tehnice agricole fiind lăsată la latitudinea fiecărui preşedinte de cooperativă agricolă de producţie. Vor fi necesare instrucţiuni precise cu privire la funcţia, rolul şi sarcinile tehnicianului din agricultură absolvent al liceului de specialitate, astfel încît pregătirea acestuia să fie cît mai bine valorificată.

Dr. VASILE DIOMU
cercetător ştiinţific principal
la Institutul de ştiinţe
pedagogice

Liceele industriale

Creşterea complexităţii producţiei industriale moderne determină sporirea continuă a ponderei profesiilor de specialitate cu caracter mediu şi superior, ca şi stratificarea mai diferenţiată şi diversificarea accentuată a acestor profesii. Constatăm astfel că introducerea tehnicii moderne şi a tehnologiei de producţie la nivel mondial a făcut să apară o serie de profesii noi, care necesită tehnicieni cu cunoştinţe la nivelul absolvenţilor de liceu. În aceste condiţii, crearea liceelor de specialitate pentru sectorul industrial este deosebit de binevenită. Permiţînd valorificarea integrală a experienţei pozitive a fostelor şcoli de arte şi meserii şi a liceelor industriale, care au pregătit numeroase cadre de nădejde, liceele de specialitate cu profil industrial vor asigura formarea unor tehnicieni culţi, pregătiţi în funcţie de cerinţele dezvoltării industriei noastre în prezent şi în perspectivă. În acelaşi timp, prin înfiinţarea lor se creează o verigă de legătură pentru unificarea şi dezvoltarea pe mai departe a formelor de pregătire a cadrelor tehnice de la nivel mediu la nivel superior.

Întrucît problemele privitoare la profilul liceelor de specialitate pentru sectorul industrial şi la conţinutul predării în cadrul acestor licee au fost dezbătute relativ amplu în presă, mă voi referi în special la aspectul legăturilor pe care le cred utile în pregătirea cadrelor necesare industriei noastre. Este cunoscut faptul că într-o serie întreagă de domenii industriale — siderurgie, construcţii de maşini, petrochimie — în care au pătruns procese de producţie complex automatizate şi se utilizează procedee tehnologice cu un înalt grad de complexitate, profesiile cu calificare la nivelul şcolii profesionale au fost în largă măsură înlocuite cu profesii de calificare mai înaltă. În aceste condiţii, însă, şi funcţia următoare pe planul activităţii tehnice din întreprinderi — respectiv funcţia îndeplinită în prezent de maiştri — va necesita o pregătire mai înaltă, avînd ca bază, eventual, actualele licee de specialitate. Cred deci că ar fi necesare şcoli care, primind absolvenţi ai liceelor de specialitate, să aibă rolul de a pregăti conductori tehnici, adică specialişti cu sarcini de conducere în sectoarele de producţie şi cu o calificare foarte apropiată de aceea a inginerilor. Prin pregătirea teoretică pe care o vor da elevilor lor, completată cu experienţa pe care o vor dobîndi aceştia în timpul practicii în producţie, liceele de specialitate pot deveni un izvor principal pentru recrutarea viitoarelor cadre inginereşti.

Elementul principal în formarea tehnicienilor pentru industrie îl constituie, desigur, calitatea pregătirii tehnologice pe care o vor primi aceştia în liceele de specialitate, experienţa practică pe care o vor acumula ei încă din anii de şcoală. Este cunoscut faptul că absolvenţii fostelor licee industriale trebuiau să treacă, printre altele, o probă profesională deosebit de exigentă. Cu atît mai mult în condiţiile actualei dezvoltări a tehnicii industriale, absolvenţii liceelor de specialitate vor trebui să cunoască în profunzime tainele profesiei respective, atît pe plan teoretic cît şi pe plan practic. De aceea consider că examenul de absolvire va trebui să cuprindă o lucrare de sinteză permiţînd verificarea amplă a unor cunoştinţe şi deprinderi raportate direct la cerinţele tehnice actuale ale sectorului de producţie în care viitorii absolvenţi urmează a fi repartizaţi.

Lector univ. ing. TH. NIŢULESCU

Urmări din pagina I

Clasic şi modern în predare

ţiile chimice pe care le învaţă, ci să înţeleagă mecanismul lor, descurcîndu-se într-o problemă de chimie în acelaşi mod cum rezolvă problemele de matematică, printr-un raţionament logic de specialitate.

— Din ce clasă credeţi că li se poate prezenta elevilor structura atomului mai detaliat?

— Din clasa a IX-a, cînd li se poate vorbi şi despre particolele elementare, bineînţeles urmărindu-se înţelegerea proprietăţilor chimice ale elementelor (caracter electrochimic, valenţă) şi natura legăturilor chimice (se poate menţiona şi legătura covalentă). Se pot de asemenea prezenta pe larg, în această clasă, legile chimiei, natura legăturilor chimice şi tipurile de legături, cu aplicaţii practice în probleme.

— Iar problemele noi, rezolvate de chimia zilelor noastre?

— Referiri la aceste probleme se pot face foarte bine în clasele a XI-a şi a XII-a, în cadrul anumitor capitole. O dată cu prezentarea noţiunilor de cataliză şi a aplicaţiilor acesteia se pot aminti teorii noi în acest domeniu — teoria fizică şi chimică, teoria energetică, teoria structurală, teoria multipleţilor şi teoria electronică — cea mai nouă — care are la bază concepţia modernă despre legătura chimică şi teoria modernă a stării solide. Aici se poate vorbi despre compuşii elemento-organici cu aplicaţii în cataliză, despre catalizatorii de suprafaţă care explică reacţiile de cataliză în sinteză, despre cataliza cu aplicaţii în sinteza amoniacului şi a acidului sulfuric.

În cadrul studierii metodelor generale de sinteză anorganică şi organică pot fi înfăţişaţi compuşii organici şi anorganici noi, metodele noi de sinteză, făcîndu-se de asemenea referiri la chimia borului şi siliciului, vorbindu-se despre polimerii anorganici, despre fosfazene — substanţe complexe care stau la limita între substanţele anorganice şi cele organice. Tot aici îşi are loc prezentarea combinaţiilor complexe şi a aplicaţiilor lor în chimia analitică, în metalurgie, în biologie, a reacţiilor la temperaturi şi presiuni ridicate, din care rezultă sistemele ternare de metale cu puncte de topire foarte ridicate, a schimbătorilor de ioni folosiţi în sinteză şi în separarea unor elemente rare. Tot la sinteză se pot prezenta ca elemente noi, moderne, direcţia de sinteză, sintezele recente ale unor substanţe organice şi anorganice şi aplicaţiile lor. Deosebit de importante sînt în acest domeniu carburile de wolfram, hafniu, niobiu etc. şi sistemele complexe de carboazoturi sau carbosiliciuri, substanţe cu duritate mare care înlocuiesc diamantul în tehnică. Consider că elevilor din ultimele clase li se poate vorbi şi despre oxosinteză, despre transformarea olefinelor în aldehide şi alcooli. Se pot prezenta tot acum, într-o accepţiune nouă, relaţiile între structura şi proprietăţile substanţelor, influenţa reciprocă a atomilor în moleculă, teoria structurii, funcţiile organice mixte ş.a., iar cînd se studiază carbonul şi se vorbeşte despre grafit se pot aminti compuşii de includere a grafitului şi aplicaţiile lor.

— Aşadar, pledaţi pentru introducerea treptată, progresivă a elementelor de chimie modernă?

— Nu recomand ca problemele cele mai noi de chimie să fie prezentate în clasele mici pentru că în aceste condiţii noul se va suprapune pe noţiuni de bază insuficient fundamentate şi în detrimentul acestora.

— Cum vedeţi, în acest caz, alcătuirea manualelor de chimie?

— Aş propune un singur manual pentru toate clasele şcolii generale şi alt manual — de asemenea unic — pentru toate clasele de liceu, în care să se prezinte cunoştinţele unitar, pornind de la noţiuni de bază şi ajungîndu-se la unele realizări ale chimiei moderne. În astfel de manuale legătura cu practica, cu realizările industriei chimice s-ar putea face concomitent cu prezentarea substanţelor şi compuşilor mai importanţi, nu ca un capitol izolat, la sfîrşit. Consider că asemenea manuale pentru mai multe clase ar putea realiza o unitate în prezentarea cunoştinţelor de chimie necesare elevilor.

— În studiile pedagogice apărute în ultimul timp se subliniază deosebirile între ştiinţă ca atare şi disciplina şcolară, respectiv între chimia ca ştiinţă şi chimia ca disciplină şcolară. După părerea dvs. există antagonisme între concepţia de predare în funcţie de necesitatea formării orizontului de cultură generală al tuturor elevilor pe deoparte şi în funcţie de pregătirea unor viitori specialişti pe de altă parte?

— Categoric, există deosebiri — nu antagonisme — între modul în care se transmit cunoştinţele de cultură generală şi cele de specialitate. Există deosebiri ca metodă şi conţinut între învăţămîntul de cultură generală şi cel de specialitate.

Şcoala are rolul de a transmite cunoştinţe generale, de a forma o bază pentru pregătirea de specialitate, care se realizează în învăţămîntul superior — şi încă nici aici în primii ani, ci în anii 4 şi 5.

Liceul trebuie să dea elevilor cunoştinţe de bază, să-i înarmeze cu o metodă de a învăţa raţional şi de a rezolva ştiinţific problemele. Aceasta nu contrazice cerinţa de a se introduce în clasele mari studiul teoriilor şi rezultatelor practice ale chimiei moderne, deoarece aceste cunoştinţe nu se vor prezenta la nivelul la care se prezintă în cadrul învăţămîntului superior de specialitate. Va fi mai mult o informare absolut necesară în condiţiile cerute astăzi de un învăţămînt ştiinţific, la curent cu progresele noi ale ştiinţei şi tehnicii moderne. Elevii claselor mari pot fi introduşi în problemele de cercetare ale chimiei, dacă acest lucru se realizează cu grijă, cu discernămînt.

— O dată cu noile progrese înregistrate de chimie, ca şi de celelalte ştiinţe, s-a realizat o interpătrundere foarte strînsă a acestora. Cum poate fi oglindită această interferenţă a diferitelor ramuri ale ştiinţei în predarea chimiei în şcoală?

— În condiţiile revoluţiei ştiinţifice-tehnice contemporane se vorbeşte tot mai mult despre interferenţa chimiei cu fizica, matematica, biologia, tehnica etc. Nivelul actual de dezvoltare a chimiei se datoreşte în mare măsură şi rezolvării prin procedee matematice sau fizice a celor mai diferite probleme de chimie. Pe de altă parte, cercetarea cere astăzi o pregătire multilaterală din ce în ce mai profundă. Trebuie amintit şi faptul că chimia îşi găseşte aplicaţii largi în fizică, biologie, medicină, tehnică etc.

Corelaţia şi interdependenţa între diferitele domenii ale ştiinţei este o problemă a zilelor noastre şi trebuie să fie oglindită în programele şcolare. Desigur, ar fi foarte greu să epuizez aici toate posibilităţile de a demonstra legăturile chimie-fizică, chimie-matematică, chimie-biologie etc. Mă voi opri asupra cîtorva exemple care să demonstreze că acest lucru este posibil şi uşor de realizat. Bunăoară, cînd se va vorbi despre compuşii chimici se pot prezenta şi substanţe semiconductori, făcîndu-se legătura cu fizica solidului, un domeniu al fizicii în plină dezvoltare De asemenea, se impune rezolvarea tuturor problemelor de chimie-fizică prin procedee matematice. Corelaţia problemelor de chimie organică cu biologia se poate realiza în capitolele de biochimie referitoare la proteine, hormoni, vitamine, enzime etc.

Cred că la nivelul de pregătire şi la posibilitatea de înţelegere a elevilor din liceu nu se poate urmări un fenomen în domeniul chimiei, apoi al fizicii sau al matematicii, acest lucru necesitînd o pregătire de specialitate şi o putere de analiză şi generalizare deosebită. Corelaţiile între chimie şi celelalte discipline se pot realiza în condiţii optime atunci cînd noţiunile de chimie sînt temeinic fundamentate şi cînd problemele de chimie sînt explicate prin fizică sau matematică, sau invers, cînd chimia explică un fenomen fizic sau biologic.

ADOLESCENȚA

CREȘTEREA ADUCE CU SINE ADÎNCI MODIFICĂRI PSIHICE

O problemă deosebit de complexă a muncii școlare este educația tinerilor aflați la vîrsta adolescenței. S-a scris și se scrie mult despre acest subiect. Foarte multe din laturile cu contingențe educative și pedagogice au fost atinse ; mai puțin s-au tratat însă laturile biofiziologice, deși ponderea acestora este deosebit de însemnată.

Nu de mult, în „Gazeta învățămîntului", un articol semnat de prof. V. Neștianu cerea „să se rupă cercul tăcerii". Consider că avea multă dreptate, deoarece, dacă nu-l vom rupe noi, educatorii, vom lăsa loc influenței unor factori dăunători, care pot întîrzia formarea la tineri a unei concepții juste despre viață.

Intenția noastră nu este de a expune în cadrul acestui articol o lecție de biofiziologie a pubertății și adolescenței ; credem însă necesar a aminti cîteva noțiuni legate de acest subiect. Desfășurarea complexelor hormonale care duc la maturizarea progresivă a organismului copilului în drum spre pubertate și adolescență începe **inexorabil** în cadrul unei perioade de vîrstă bine delimitată. Înăuntrul acesteia există însă variații determinate de o serie de factori individuali și de mediu. Modificările somatice, corporale, din această perioadă se însoțesc de adînci modificări psihice și de comportament. Gama acestor modificări este foarte largă. De aceea constatăm apariția de diferențieri între elevii aceleiași clase, care determină o turburare a coeziunii preexistente, rod al îndelungatei preocupări de formare a unui colectiv unit și omogen.

Modificările psihice apar insidios. La început neclare, dezordonate, ele se conturează cu timpul profilînd individualitatea viitoare a tînărului. Dacă luăm în considerare faptul că transformările survin succesiv, ne dăm seama că epoca respectivă solicită o preocupare maximă din partea educatorului, deoarece în această perioadă instabilă puberul — adolescentul în devenire — reacționează cu promptitudine exagerată la excitațiile psihice. Uneori spiritul critic se exprimă prin atitudini tăioase, chiar agresive. Alteori adolescentul se rupe de mediu, se retrage în sine, visează, devine un „mare neînțeles". Lipsa de discernămînt datorită insuficientei cunoașteri a realităților, a imensității aspectelor lumii duce la raționamente care vor să fie „viguroase" dar rămîn, în fond, false și puerile.

Concomitent cu aceste manifestări de frondă sau de nepăsare apar sentimente, idei și atitudini orientate spre sexualitate, acesta fiind un impuls elementar care își face apariția la momentul dictat de complexul hormonal particular al fiecărui individ. Trebuie să luăm în considerare faptul obiectiv că la această epocă glandele sexuale (gonadele) își încep activitatea, iar psihicul este dominat de preocupări afective.

Toate aceste manifestări nu sînt proprii doar tineretului zilelor noastre : le-a înregistrat istoria tuturor timpurilor, în măsura moravurilor epocii respective. Ele nu sînt nici mai frecvente, nici mai dăunătoare decît au fost în tinerețea antecedenților noștri. Ceea ce poate dăuna este exacerbarea acestor manifestări.

Ce poate face în această direcție școala ? Mult, totul, am putea spune ; în mîna profesorului este cheia formării spiritual-morale a tineretului. Un adevărat pedagog este numai acela care simte în toate fibrele ființei sale morale tăria de a se devota nu numai instrucției, ci și educației tineretului, tăria de a se stăpîni în toate ocaziile, de a-și domina pornirile și de a-și înfrînge reacțiile spontane în fața manifestărilor atît de diverse, uneori ciudate și adesea supărătoare ale tinerilor. Ei cer explicații, uneori cu naivitate adevărată, alteori prefăcută, insinuantă. Dacă îi vom repezi printr-un răspuns aspru, ei se vor închide în sine sau vor căuta aiurea explicația preocupărilor care-i frămîntă. Cred că fiecare profesor trebuie să fie documentat temeinic și asupra problemelor specifice adolescentului, să posede noțiunile de bază ale complexului anatomofiziologic și psihic care participă la maturizarea organismului în perioada trecerii de la copilărie la adolescență, să fie capabil de a demonstra că este bine ca tînărul să opună rezistență tendințelor erotice, să arate, întemeiat pe date științifice, care este epoca din viață indicată pentru păsirea pragului de la copilărie la viața de adult.

Organele competente din institutele de știință și de educație sanitară din țara noastră au editat o serie de materiale care au fost difuzate — **nu pentru a fi citite ca atare** în fața unor grupuri mai mult sau mai puțin omogene de elevi, ci pentru a-i ajuta pe educatori (profesori, medici) să completeze opera de educație a tineretului.

Nu de mult au văzut lumina tiparului două broșuri alcătuite de medici-scriitori, adresate direct tinerilor și întocmite pe înțelesul lor. Broșurile s-au difuzat în școli prin secțiile de educație sanitară raionale. Conținutul lor bogat, științific, forma de expunere plină de tact și deosebit de îngrijită, pot contribui de asemenea la lămurirea multor nedumeriri.

Forma cea mai potrivită de educare rămîne însă convorbirea directă, prietenească, individuală sau în grupe mici, omogene, condusă cu îndemînare fie de medic, acolo unde există, fie de profesori, acolo unde medicii lipsesc. Bineînțeles că efortul conjugat al acestor doi factori educativi, chemați să lucreze în colaborare strînsă, va da rezultatele cele mai bune. Se înțelege de la sine că este indispensabil ca discuțiile cu fetele să fie conduse de o femeie, iar cu băieții de un bărbat.

Să nu uităm că micile „tragedii" prin care trec mulți din elevii noștri se datorează și faptului că nu ne-am aplecat la vreme asupra lor să le ascultăm păsurile și să le spulberăm nedumeririle.

Dr. G. E. SOLCĂNESCU

SĂ CONTURĂM ȚELURI POZITIVE ȘI CONVINGĂTOR JUSTIFICATE

Nu există o unanimitate în ceea ce privește etapa de dezvoltare la care se referă termenul de adolescență, întrucît nu există unanimitate nici în privința criteriului în funcție de care această etapă s-ar putea delimita. Unii specialiști pornesc în special de la considerente biologice, alții socotesc adolescența ca un fenomen social. În unele lucrări se consideră că sînt adolescenți pur și simplu elevii liceului, în altele termenul acesta se aplică începînd de la 10 ani, în altele de la 14 ani. Cît despre sfîrșitul adolescenței, unii o situează la vîrsta de 17 ani, alții ajung chiar pînă la 25. Se folosește curent și termenul de preadolescență, desemnînd perioada de început a adolescenței. Sintetizînd diversele argumente putem considera adolescența (inclusiv preadolescența) ca fiind cuprinsă între 12—13 ani și 16—17 ani. Opunerea celor două unghiuri de vedere — cel biologic și cel social — este evident artificială. Psihologii marxiști au demonstrat profunda interdependență a acestora, subliniind rolul preponderent al condiționării obiective, sociale în dezvoltarea individului.

Adolescența este în primul rînd, după cum se știe, o perioadă de creștere fizică rapidă și intensă, cuprinzînd schimbări adînci care afectează sectoare importante ale organismului. Un aspect foarte important îl constituie pubertatea cu caracteristicile ei. Unii psihologi și igieniști occidentali au exagerat mult caracterul de criză al acestei etape. Cercetări atente au arătat însă că în condiții social-educative adecvate, condiții pe care societatea socialistă le poate oferi din plin, transformările specifice pubertății se desfășoară fără șocuri, fără „crize".

O pirghie importantă în formarea personalității adolescentului o constituie dezvoltarea adecvată a intereselor sale. Cercetările au scos în evidență unele caracteristici ale intereselor în curs de formare la adolescenți : o insuficientă stabilitate, o insuficientă coordonare și ierarhizare a perspectivelor și preocupărilor. Părinții și profesorii nu trebuie să se lase induși în eroare de unele manifestări de suprafață. Uneori adolescenții înclină spre o anumită activitate nu pentru ceea ce are ea esențial, ci pentru unele elemente exterioare, neimportante. De exemplu, faptul că un elev se străduiește să înjghebeze un mic laborator nu este o dovadă sigură a interesului său pentru chimie. Îl interesează poate jocul cu sticluțe și eprubete. Un copil de 12—13 ani poate afirma că dorește să devină inginer și totuși să nu dea nici o atenție unei discipline ca fizica. Profesorii și părinții au datoria să cerceteze aptitudinile și interesele copiilor lor și să-i pună în situația de a-și dezvolta interese superioare, stabile și eficiente.

Interesele, preocupările, idealurile trebuie just organizate, ierarhizate. Adolescentul poate să înțeleagă faptul că el va ocupa un loc anumit în viața socială și că este el însuși răspunzător de ceea ce va deveni — un om util și apreciat sau un element negativ, neproductiv, un balast pentru ceilalți. Trebuie să veghem la modul cum se constituie scara de valori la care copilul își raportează actele : ce e rău și ce e bine, ce trebuie să dorească și ce să respingă etc.

În adolescență se dezvoltă mult capacitățile de gîndire logică, de control independent al corectitudinii raționamentelor. Utilizarea definițiilor științifice, desfășurarea unor raționamente corecte și coerente, posibilitatea de a opera cu raționamente ipotetico-deductive — toate acestea se dezvoltă firesc dacă există din partea profesorilor și părinților o îndrumare potrivită. De aceea, în predarea disciplinelor școlare — la matematică, fizică, gramatică etc. — trebuie să se pună un accent mai vădit ca în primele clase pe înlănțuirea și justificarea logică a cunoștințelor. Să nu uităm însă că în această perioadă, în special în preadolescență, gîndirea științifică este abia în curs de formare, iar autocontrolul elevului asupra concepțiilor și raționamentelor folosite trebuie permanent stimulat și ghidat de către profesor. Copilul trebuie îndrumat cu grijă și perseverență să gîndească logic și să-și controleze cursul logic al ideilor, prin conștientizarea justificărilor, prin cercetarea corectitudinii unor noțiuni și a înlănțuirii de idei, prin dezvoltarea spiritului critic.

Pe de altă parte, cercetările psihologice au scos în evidență faptul că la 12—14 ani rămîne încă puternică tendința copiilor de a se interesa de aspectele realist-concrete ale lucrurilor. Operarea cu abstracții, mai ales cu abstracții de ordin mai înalt — ca în fizică și matematică — este încă, pentru ei, destul de dificilă. În cazul în care nu există o îndrumare pedagogică foarte atentă, apare riscul unei însușiri formale a cunoștințelor științifice.

Schimbările rapide care se petrec în aspectul lor corporal și în structura lor sufletească îi fac pe adolescenți să aibă față de cei din jur atitudini care par ciudate, dar care sînt perfect explicabile : un amestec specific de timiditate și îndrăzneală ce merge uneori pînă la obrăznicie, gesturi brutale alternînd cu atitudini pline de gingășie etc. Se dezvoltă mult spiritul de independență, nevoia de a expune și impune punctul de vedere propriu. În același timp apare o puternică preocupare față de propria viață sufletească.

Atît expansiunile afective cît și, dimpotrivă, înclinarea manifestată uneori către izolare, sînt manifestări firești. Ele cer însă din partea educatorului mult tact și, în general, multă delicatețe. Putem realiza îndrumarea prieteniilor, a vizitelor reciproce, a vizionării de spectacole, a lecturii, nu rezumîndu-ne la dispoziții formale, ci construind pe îndelete, cu răbdare, motivații profunde, limpezi, temeinice. Îngrădirile goale de sens nu au eficiență, căci adolescentul găsește mijloace de a le escalada. Sensurile pot fi însă conturate numai printr-o muncă educativă adecvată. Ne întrebăm uneori ce să facem în orele de dirigenție. Să le utilizăm în primul rînd pentru ca, pornind de la probleme reale de viață, să conturăm aceste sensuri, aceste îndemnuri pozitive și clar justificate.

Să ținem seama, apoi, de faptul că adolescentul începe să se intereseze de viața socială, de problemele și preocupările oamenilor din jurul său, că el dorește să înțeleagă mai temeinic fenomenele sociale și politice. Către sfîrșitul adolescenței, la 15—16 ani, apar primele preocupări filozofice : care este sensul vieții, care este natura progresului social etc. De aceea, adolescența reprezintă o perioadă extrem de importantă pentru dezvoltarea unei concepții științifice sănătoase despre lume și societate, perioadă ale cărei valențe școala, familia, organizația de tineret sînt chemate să le valorifice la maxim. Orele de dirigenție în primul rînd, dar și cele de literatură, de istorie, de geografie, de fizică etc. pot valorifica această nevoie a adolescentului de a se insera activ și conștient în viața socială, îndrumîndu-i preocupările, idealurile. În aceeași ordine de idei trebuie să amintim faptul că adolescentul este foarte receptiv la o justă educație patriotică, la tot ceea ce poate servi ca izvor de îndemnuri pozitive în istoria și cultura patriei noastre. Mîndria de a aparține unui popor cu mari tradiții culturale, unei țări în plină dezvoltare economico-socială și cultural-științifică reprezintă un aspect pozitiv extrem de important al vieții sufletești a adolescentului, care trebuie valorificat în întregul proces educativ.

Socialismul în general, marile progrese, marile perspective ale țării noastre în special, pot oferi adolescentului un izvor nesecat de idealuri și interese superioare. La toate acestea trebuie să se adauge exemplul pozitiv al mediului școlar și familial și îndeosebi exemplul pozitiv al personalității profesorului — chipul luminos al educatorului om de cultură, stăpîn pe o înaltă calificare, cu o comportare impecabilă în toate împrejurările. Se spune adeseori că procesul de instruire și educare, dincolo de informația și îndemnurile pe care le prilejuiește, trebuie să valorifice exemplul pozitiv pe care îl constituie, în ochii elevilor, profesorii lor. Acest adevăr este valabil pentru toate etapele de dezvoltare, dar semnificația sa apare cu cea mai mare pregnanță în raport cu adolescența. Căci vîrsta adolescenței este vîrsta la care modelul, exemplul demn de a fi urmat în viață începe să fie căutat în mod conștient. Și nu poate exista pentru profesor o mai deplină bucurie decît aceea de a fi socotit de adolescenți drept personalitatea ideală cu care ar vrea să semene întru totul.

E. FISCHBEIN
cercetător principal la Institutul de psihologie

VÎRSTA DE AUR TREBUIE CIZELATĂ CU CEA MAI MARE MĂIESTRIE

Fiecare etapă de vîrstă își are importanța ei pentru că este consecința celei dinainte și o pregătește pe cea care urmează. Printre toate, însă, adolescența ocupă un loc deosebit, căci este vîrsta marilor prefaceri, a marilor efervescențe. Vîrsta la care se plămădește omul de mîine. Este ceea ce J. J. Rousseau numea „a doua naștere".

Adolescența, așa cum arată însăși etimologia cuvîntului, este vîrsta creșterii, vîrsta cînd copilul se transformă treptat în adult. Metaforic, ea a fost socotită cînd „vîrsta ingrată", cînd „vîrsta de aur". Vîrstă a contrastelor și a contradicțiilor, aceste metafore contradictorii i-au convenit deopotrivă. Căci dincolo de flecăreala, de ușurătatea aparentă a adolescentului se ascund, de cele mai multe ori, mari frămîntări.

Adolescenții sînt mai puțin spontani decît copiii, afișează sentimente și preocupări pe care nu le au, pozează în rolul de „copii teribili", fac pe „grozavii" pentru a-și ascunde timiditatea, care este adevărata caracteristică a vîrstei. Toate acestea derutează pe educator și îl fac adesea să recurgă la măsuri greșite.

Cu toată tendința spre introspecție, adolescenții simt nevoia mărturisirilor, a confesiunii, a împărtășirii bucuriilor și durerilor lor. Aceste confidențe ei le fac uneori părinților, alteori prietenilor sau profesorilor lor. Ideal ar fi ca aceste mărturisiri să fie făcute celor care îi pot îndruma mai bine. Dar, între a provoca o astfel de confidență și a o primi, este un drum lung, cu numeroase primejdii. Am făcut cîndva greșeala de a nu căuta să înțeleg la timp ce mărturisire urmează să mi se facă. Devenind dinainte, fără voia mea, posesoarea acestei taine, am pierdut posibilitatea de a mai interveni direct în dezvoltarea unei adolescente. M-a ocolit, s-a ferit de mine, s-a închis în ea. Într-o altă împrejurare, după ce am confiscat un jurnal intim al unei eleve care nu era atentă la lecție, n-am observat zbuciumul ei și am uitat să-i înapoiez, atunci cînd a sunat, caietul, plecînd cu el în cancelarie. La sfîrșitul orelor, eleva a venit să mi-l ceară. Era plînsă, cu ochii în pămînt, cu glasul stins. Mi-am amintit experiența anterioară și, restituindu-i caietul, m-am scuzat că am neglijat să i-l dau imediat după lecție. La întrebarea ei ocolită dacă am citit ceva din caiet, i-am răspuns indignată : „Cum poți să crezi așa ceva ?" Mi-am exprimat apoi uimirea că aduce la școală un lucru atît de personal, atît de intim, atît de mult al ei. Este ușor de închipuit că, după acest gest, aș fi putut afla orice „taină", oricît de mare, din caietul cu pricina.

Cea dintîi noutate care apare în viața afectivă a adolescentului este fără îndoială precizarea instinctului sexual. A doua noutate, legată de cea dintîi, este dezvoltarea sensibilității, a sentimentelor. Despre aceste două mari probleme, sexualitatea și dragostea, s-a scris, s-a vorbit, s-au pus diagnostice și s-au prescris remedii. Cum trebuie să le privească pedagogul, profesorul ? În atitudinea față de aceste probleme consider că drumul just este acela pe care Aristotel îl recomanda în Etica lui : calea de mijloc între două extreme. Căci extreme sînt atît neglijarea acestor probleme atît de importante, cît și exagerarea lor, transformarea lor în problemele majore ale adolescenței. Iar calea de mijloc este plasarea acestor probleme la locul lor adevărat. A vorbi despre existența dragostei la vîrsta adolescenței este o exagerare periculoasă. În adolescență nu apar decît premisele acestui sentiment. De fapt, adolescenții mai mult „visează" dragostea—și acesta este sentimentul firesc vîrstei. Ei cunosc mai mult prietenia, tandrețea, simpatia, ceva care doar seamănă cu dragostea. Un scriitor francez socotește acest sentiment drept „l'attente de l'amour", visarea, așteptarea dragostei, care este încă ceva nelămurit, vag, tulburător.

Dacă acestea sînt principalele probleme pe care adolescența le pune pedagogului, care sînt cele mai bune metode de rezolvare a lor ? Mai întîi, dacă adolescența este într-adevăr vîrsta marilor probleme, pedagogul trebuie să plece de la studierea acestor probleme, de la cunoașterea lor. A acționa la întîmplare, empiric, este o greșeală și poate deveni o crimă. Nu este suficientă nici chiar cunoașterea vîrstei adolescenței și a problemelor ei generale. Mai mult decît la oricare vîrstă, față de elevii mari pedagogul trebuie să lucreze diferențiat, să aplice o pedagogie diferențială. Dacă există o psihologie diferențială — și termenul s-a folosit adesea — atunci cu atît mai mult trebuie să existe și o pedagogie în acest sens. Printr-o astfel de pedagogie nu trebuie să înțelegem numai necesitatea de a deosebi comportarea celor două sexe sau variațiile de comportare ale diferitelor vîrste, ci mult mai mult. Pedagogul este chemat să cunoască deosebirile dintre indivizi, să studieze realitatea individuală pentru a sesiza detaliile specifice și pentru a varia astfel atitudinile educative. Ceea ce se potrivește unui adolescent poate fi ineficace sau de-a dreptul primejdios pentru altul.

Factorul de bază al educației adolescentului în școală este profesorul, personalitatea profesorului. Om cu o pregătire specială, cu experiență mereu mai bogată în rezolvarea problemelor educative, profesorul este însă, de cele mai multe ori, un om de altă vîrstă, aparținînd altei generații, uneori foarte îndepărtată de generația pe care o educă. Există și acest paradox : cu cît experiența pedagogului crește, cu atît crește și distanța dintre vîrsta lui și vîrsta celor pe care îi educă. Și, în timp ce experiența acumulată îl poate face mereu mai înțelegător, mai apropiat de tineret, vîrsta îl depărtează mereu mai mult de cei pe care vrea să și-i apropie.

Pedagogul însă nu este, nu trebuie să fie un om oarecare. Contactul permanent cu generația tînără trebuie să-l facă să-și păstreze tinerețea sufletească, amintirea vie a propriei sale tinereți. El trebuie să aibă o mare finețe spirituală, să fie capabil a intui sufletul tînăr, să aibă un adevărat dar al divinației, darul de a ghici ce se petrece dincolo de zidul aparent de netrecut al adolescenței. Pentru deschiderea tuturor porților, oricît de ferecate, există o iarbă a fiarelor sigură ; este simpatia, afecțiunea, tandrețea cărora nici un adolescent nu le rezistă.

În mîna noastră, a tuturor celor ce contribuim la educația adolescenților, stă deci puterea de a transforma această bogată virtualitate într-o realitate superioară. Metalul brut al vîrstei de aur trebuie să fie lucrat, cizelat cu cea mai mare finețe și măiestrie. Este aceasta o datorie față de conștiința noastră, față de societatea noastră socialistă, față de ziua de mîine.

Prof. MARIANA VASILESCU

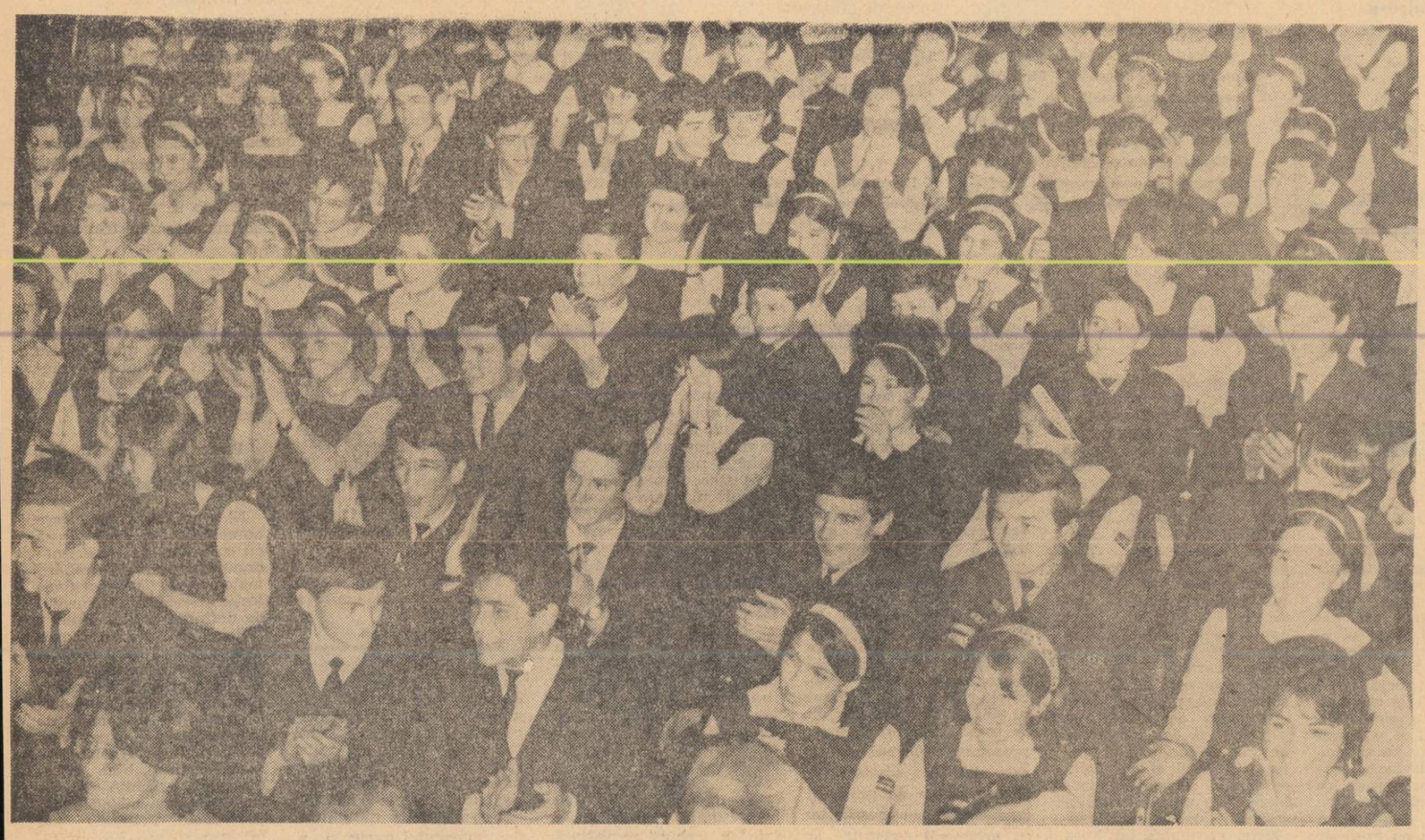

EXTEMPORAL

„Pot să-i țin minte pe toți ?"

Întrebarea, formulată astfel în chip de răspuns-scuză, îl stînjenea vădit pe tînărul profesor cu care stăteam de vorbă despre activitatea dintre foștii săi elevi : simțea că este ceva în neregulă — și nu în legătură cu memoria. Aici, dimpotrivă, totul funcționează îndeobște bine, fapt certificat prin feluritele teste, lucrări de control, examene prin care a trecut întotdeauna cu succes. Dacă nu-și amintește nimic de niște adolescenți înregistrați în matricola școlară încă anul trecut, vina — nu-i așa ? — este probabil a lor: lipsa de personalitate, minimul de corectitudine și atît, normalul fără semn distinctiv nici într-un sens, nici în celălalt... Într-adevăr, poți pretinde unui creier pur și simplu omenesc, neelectronic, să-i țină minte pe toți ? Fă și dumneata socoteala : zeci clase a cîte igrec elevi...

Dar erau niște argumente atît de șubrede, încît a renunțat la ele încă mai înainte de a le da glas. De undeva, din adîncurile aceleiași memorii s-au ridicat, poate, niște plăsmuiri literare nimbate de venerație ; dascălii evocați de Sadoveanu ori, cine știe, acel profesor zugrăvit de către De Amicis, bătrînul care-l recunoaște pe tatăl micului erou din „Cuore" patruzeci de ani după ce l-a avut printre școlarii săi... Sînt cazuri cînd argumentul literar rămîne inoxidabil și vine să răstoarne pretextele fabricate comod.

Examenul de conștiință i-ar spune că a investit un capital sufletesc insuficient în formarea acelor oameni ale căror imagini s-au șters ca un abur alungat de vînt, după o singură mișcare de revoluție terestră. Că a reținut numele și fizionomia elevilor cel mai puternic dotați ? E firesc. Că nu i-a uitat nici pe îndărătnici, pe codașii plutonului, pe cei care formau „cazurile cu necazurile" ? Este de înțeles. Cei dintîi au impresionat pelicula memoriei prin intensitatea luminii : mîndria pentru înalta calitate a unor viitori membri ai societății noastre. Cei din a doua categorie au curentat anumite ambiții profesionale, au stimulat interesul educativ : ia să demonstrăm că și atunci cînd e în burduf de ciine brînza bună poate fi valorificată !

Între extreme, cei nici prea-prea, nici foarte-foarte : candidați la uitare. Într-adevăr, el le-a predat un număr de cunoștințe, i-a examinat periodic, le-a acordat calificativele corespunzătoare, i-a declarat promovați și, lăsîndu-și catalogul sub braț, i-a uitat. Instantaneu și definitiv.

Bine, dar ce-ar fi putut face mai mult ? El e dascăl, nu carte de telefoane ! A, mulțumesc, știu acest lucru ; mai știu însă că a avut în față caractere, nu combinații de cîte șase cifre. Ar fi putut, de pildă, să se neliniștească pentru falsa mediocritate pe care cutare și-o arbora ca pe o haină străvezie de ploaie ; să se supere pe suficiența cu care altul repeta fraze gata digerate de alții nici-odată de propria minte ; să se revolte pe formula lui „las-că merge și-așa", precoce adoptată de un al treilea ; să se mire și, intrigat, să scormonească sub cumințenia plată, amorfă, frizînd indiferența a unui al patrulea; și așa mai departe, pînă la ultimul.

Descoperindu-i și, în cunoștință de cauză, înțelegînd cînd, cum și în ce măsură să intervină, cel dintîi efect (sau ultim) ar fi fost de ordin subiectiv : nu și-ar mai fi uitat nici un elev.

...„Totuși pot eu să-i țin minte pe toți ?"

Mde, prietene. Depinde de sediul memoriei. Uite, sufletul, bunăoară, este un depozit extrem de încăpător. S-a dovedit de mult.

ȘTEFAN IUREȘ

Teatrul de păpuși și școala

Teatrul de păpuși — o interesantă, utilă și complexă activitate culturală, în care cadrele didactice pot obține succese însemnate. A dovedit-o, recent, și finala celui de al IV-lea festival bienal de teatru de amatori „I.L. Caragiale", printre laureații căreia s-a aflat și o echipă de teatru de păpuși — echipa Casei de cultură din Bistrița, care a prezentat spectacolul „Comoara din ladă". Un frumos succes, răsplătit de un premiu, a obținut la festival și formația de teatru de păpuși a sindicatului învățămînt din Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, pentru spectacolul „Coduțe vopsite". Cu o prospețime (ce ascundea unele stîngîneli) și cu căldură a fost interpretat și spectacolul echipei sindicatului din Pitești, cu piesa „Spaima dovlecilor", a cărei tematică pleda pentru adevăr, pentru curaj, pentru cinste. La rîndul său, echipa sindicatului învățămînt din Zalău a prezentat un text scris de două autoare locale — Ana Band și Eva Gabor — „Mai multă minte decît putere", o piesă care, deși puțin naivă, abordează probleme legate de universul copiilor. Mai notăm piese ca acelea prezentate de echipele sindicatelor de învățămînt din Brăila („Scufița Roșie"), din Brașov („Lănțișorul fermecat" — dramatizarea unui basm popular) etc.

Este semnificativ faptul că un număr tot mai mare de cadre didactice se orientează, în activitatea lor culturală, spre teatrul de păpuși. Într-adevăr, bine mînuită păpușa poate deveni un auxiliar de preț al activității școlare și extrașcolare. Nu numai copiii mici, care încă se mai joacă, în timpul liber, cu păpușa, dar și cei mai mari privesc cu simpatie personajul din cîrpe sau din lemn vopsit care le pune „probleme" legate de micul lor univers, de activitatea din școală sau de acasă, de etică etc.

Din experiența mea personală de autor mi-am putut da deseori seama de forța de atracție aproape fascinantă pe care o exercită păpușa asupra micilor spectatori. Ei se manifestă nestăvilit la spectacolele teatrelor de păpuși, cu exclamații încurajatoare sau dezaprobatoare, de bucurie sau de tristețe. Păpușa devine un erou, un model pozitiv sau negativ cu o mare forță de convingere.

După cum bine se știe, baza tematică-ideologică a unui spectacol o constituie textul dramatic ; baza unei echipe o constituie, prin urmare, repertoriul ei. Din păcate, repertoriul echipelor de păpuși ale corpului didactic este încă, așa cum a dovedit-o recentul concurs, destul de sărac, de nesemnificativ, nearătînd nici suficientă îndrăzneală, nici suficientă originalitate, ci urmărind îndeaproape repertoriul teatrelor profesioniste. Și cîte inițiative nu pot fi luate. Cîte teme, cîte lecții din programa școlară nu pot fi „tratate" artistic cu două sau trei păpuși ?

În grădinițele de copii, activitatea educativă poate căpăta cu ajutorul păpușii o plasticitate elocventă. (În acest sens e foarte potrivită, de exemplu, piesa „Școala iepurașilor" de M. Panciov). Cu o lădiță-geamantan, cu un mic paravan și două-trei păpuși confecționate cu ajutorul (simbolic) al copiilor se pot crea cîteva personaje familiare, se poate crea un erou, să zicem de felul lui Țăndărică sau Așchiuță, care să intervină în toate acțiunile grupei. Pentru copiii din clasele I-II se pot dramatiza basme, pentru cei mai mari fragmente din proza clasicilor sau mici scene (o echipă bucureșteană a înfățișat de pildă, cu succes, „Conu Leonida față cu reacțiunea" de I.L. Caragiale.

În foarte puține cazuri — din păcate — au fost stimulați elevii să participe și ei în echipele de păpușari amatori. Există în acest sens o singură excepție : Liceul din Hîrșova. Or, o mică echipă, o mică brigadă artistică de elevi, poate acționa foarte prompt și cu mijloace satirice eficiente în diverse împrejurări din viața școlii. În acest plan se impun inițiativele personale creatoare, care, legate de realitatea directă, pot da rezultate bune. Echipe de elevi păpușari ar trebui înființate și stimulate mai ales în școlile pedagogice, ai căror absolvenți vor putea deveni și instructori artistici. Personal pledez pentru introducerea unor ore de artă păpușerească în școlile pedagogice și chiar la institutele pedagogice. Utilitatea lor e dincolo de orice îndoială.

Recomandabilă este și consultarea frecventă a materialelor editate de Casa centrală a creației populare (texte și indicații spectacologice). La rîndul lor, teatrele profesioniste pot avea un rol hotărîtor în sprijinirea echipelor de păpușari din rîndurile cadrelor didactice prin îndrumări legate nu numai de repertoriu, dar și regizorale, scenografice, tehnice. Într-adevăr, în afară de repertoriu, calitatea spectacolelor ține, în mare măsură, de interpretare. Aș vrea să mă refer aici, de exemplu, la dicție. În general trebuie să ne ferim de acea voce tipic „ex cathedra" care se manifestă mai ales prin tonurile înalte, dramatice.

Aspectul plastic trebuie să fie și el corespunzător. În această direcție ar putea fi antrenați să colaboreze cu echipele de păpușari profesorii de lucru manual, cercurile de artă plastică ale sindicatelor de învățămînt și chiar elevii talentați.

Activitatea păpușarilor amatori cere o muncă stăruitoare, eforturi, perseverență, dar ea poate aduce mari satisfacții educative și artistice, fiind un veritabil ajutor al școlii. Cred că în nici o altă ramură de activitate teatrul amator de păpuși nu poate avea o mai largă și mai complexă utilizare decît în activitatea școlară. Inițiativele, pasiunea, fantezia cadrelor didactice, înțelegerea deplină de către ele a rolului teatrului de păpuși poate lega strîns acest gen de artă de școală, de munca de educare a tineretului.

ALECU POPOVICI

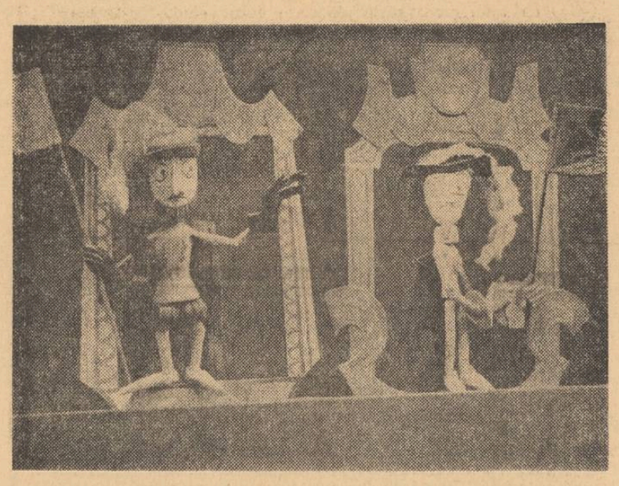

Metodica

Limbile străine în învățămîntul de cultură generală

— O cercetare comparativă și propuneri —

Ultimele conferințe internaționale ale instrucțiunii publice, convocate de UNESCO și Biroul Internațional de Educație, la care au participat și delegați din țara noastră, au luat în discuție problema predării limbilor străine în școlile de cultură generală. Conferințele au fost pregătite de o amplă documentare furnizată de 108 țări. Ca urmare a dezbaterilor desfășurate au fost adoptate o serie de recomandări privind adîncirea studiului limbilor străine în școlile de cultură generală. Publicăm în această pagină extrase din sinteza stabilită pe baza datelor prezentate și din principalele recomandări adoptate.

Așa cum arată cercetarea comparată a datelor culese în perioada de pregătire a consfătuirii, limbile moderne fac parte din disciplinele obligatorii în aproximativ 90 la sută din țările care au răspuns la anchetă. Numărul limbilor moderne predate variază între 1 și 4, cazurile cele mai frecvente fiind de două limbi (61 țări).

Numărul anilor consacrați studierii unei limbi străine în școlile secundare (care corespund claselor V—XII din țara noastră) variază între 3 și 9. Pentru prima limbă predată, durata cea mai frecventă este de 6 sau 7 ani.

În peste 50 la sută dintre țări, predarea limbilor străine începe înainte de școala secundară, fiind inclusă în programa ultimilor ani ai școlii primare. În mai multe țări există tendința de a începe studiul limbilor cu copii și mai mici, din clasa întîi sau chiar de la grădiniță. Atunci cînd există o a doua limbă obligatorie, aceasta începe să fie predată concomitent cu prima limbă numai în 12 țări și în anumite categorii de școli secundare.

Țelurile urmărite prin predarea limbilor moderne nu se mai limitează la însușirea acestora și a cunoștințelor literare — țeluri care rămîn, bineînțeles, de mare importanță pentru formarea generală a elevului. Pe de o parte ele devin mai utilitare și mai practice, deoarece limba trebuie să servească în mod rapid ca mijloc de comunicare, iar pe de altă parte, se lărgesc o dată cu necesitatea dezvoltării colaborării pe plan internațional și a cunoașterii țărilor ale căror limbi fac obiectul studiului.

Metoda directă și studiul în limba predată, preconizate de mult timp, sînt larg răspîndite, deși se mai adoptă uneori și metoda gramaticală. Activitățile complementare care solicită participarea și inițiativa elevilor sînt admise, într-o oarecare măsură, peste tot. În anumite țări se face chiar încercarea de a se preda și alte discipline în limba străină. În 25 de țări se recurge la sistemul asistenților străini, considerat drept o soluție favorabilă pentru exercițiile de pronunțare și de conversație.

În circa o treime din țări metodele sînt indicate în instrucțiunile oficiale care însoțesc programele. În altele, care reprezintă un procent de 42 la sută, se dau sugestii în această privință, lăsîndu-se însă profesorilor libertatea de a alege metodele. În sfîrșit, în 22 la sută dintre țări alegerea metodelor este lăsată în întregime la inițiativa profesorilor. Fie că metoda este prescrisă, sugerată sau lăsată la alegerea profesorilor, se dă în genere preferință metodelor active și, mai exact, metodelor directe și orale, care sînt mai conforme scopului în primul rînd practic al predării.

Cel mai adesea se folosește o metodă mixtă : directă sau orală la început și gramaticală și scrisă, ulterior. Gramatica este predată, se pare, mai ales inductiv, în funcție de fraza învățată sau de textul citit. Se tinde ca limba maternă să fie folosită cît mai puțin posibil.

În țările în care se preconizează metodele active se recomandă completarea exercițiilor auditive și orale de limbă, de vocabular și conversație, prin activități diferite — precum concursuri, jocuri, dramatizări, cîntece etc. În multe țări se acordă un rol important bibliotecilor școlare, care trebuie să ofere îndeajuns de multe cărți pe înțelesul elevilor, scrise în limbile pe care le învață.

Cercurile sau cluburile de limbi străine nu sînt prea răspîndite. Ele sînt semnalate doar în 15 țări. În U.R.S.S. se semnalează de asemenea seri în limbi străine pentru comemorarea unor mari personalități, scriitori și gînditori.

O dată cu perfecționarea mijloacelor tehnice de audiere și vizionare, folosirea mijloacelor audio-vizuale devine un factor din ce în ce mai important în predarea limbilor străine. Dar în vreme ce mijloacele vizuale (imagini, afișe, diapozitive) sînt curent utilizate, pentru că sînt la îndemîna tuturor, mijloacele tehnice audio-vizuale mai costisitoare și mai greu de manevrat nu sînt încă foarte răspîndite, deși li se recunoaște pretutindeni utilitatea și sînt recomandate. Cel mai curent utilizate (în circa 50 de țări) sînt discurile și filmele. Aparatele electromagnetice (benzi sonore, magnetofoane etc.) sînt mai rare, dar încep să se răspîndească. Laboratoarele fonetice există, dar în număr mic, în circa 20 de țări, printre care și Republica Socialistă România.

Utilizarea radioului ca auxiliar în învățămîntul limbilor străine este menționată în circa 30 la sută dintre țări. În sfîrșit, zece țări au început să utilizeze televiziunea pentru completarea predării limbilor străine.

• Locul rezervat predării limbilor moderne depinde de situația proprie fiecărei țări ; se recomandă totuși ca cel puțin studiul unei limbi străine să figureze în planul de învățămînt al fiecărei clase din toate tipurile de școli secundare.

• Alegerea primei limbi străine poate, în general, să fie impusă de necesități de ordin cultural, geografic, etnic, economic etc. ; cînd se predă și o a doua limbă străină, ar fi de dorit, ori de cîte ori este posibil, ca elevii să aibă posibilitatea de a alege între mai multe limbi străine în funcție de interesele sau necesitățile lor.

• Se recomandă ca studiul unei a doua limbi străine să nu înceapă mai înainte ca structurile lingvistice fundamentale ale primei limbi să fie însușite.

• Predarea limbilor moderne trebuie să servească, prin aspectele sale culturale și umane, la formarea spiritului și a caracterului, să contribuie la o mai bună înțelegere internațională și la stabilirea unei conlucrări pașnice și prietenești între popoare. De aceea programele trebuie să prevadă loc nu numai pentru literatură, dar și pentru informarea obiectivă asupra civilizației țărilor în care această limbă este vorbită, ținîndu-se totodată seama de posibilitățile intelectuale și de interesele elevilor.

• Este important ca inițierea în limba vorbită să preceadă inițierea în limba scrisă, o pondere deosebită acordîndu-se de la început exercițiilor de audiere, pronunție și conversație. Nici gramatica, nici sintaxa, ca de altfel nici ortografia, nu trebuie să fie neglijate ; acestea trebuie predate în așa fel încît, departe de a constitui un scop în sine, să contribuie la folosirea corectă a limbii străine în vorbire și scriere.

• Activitățile complementare care fac apel la participarea activă a elevilor trebuie să fie îndeajuns de numeroase și variate pentru a contribui la consolidarea și îmbogățirea cunoștințelor dobîndite.

• Este important ca manualele de limbi moderne să reflecte viața și cultura țării elevilor și a țărilor a căror limbă o învață, să fie atrăgătoare și ilustrate cu fotografii și gravuri, să se conformeze metodelor active preconizate.

• În cadrul acțiunilor internaționale, este de dorit să se întreprindă studii și cercetări comparative privind predarea limbilor moderne și materialul didactic adecvat.

BIBLIOGRAFIE

„Metodica predării agriculturii în școala generală"

Apărută recent în Editura didactică și pedagogică, **Metodica predării agriculturii în școala generală**, de **Petre Stănculescu** și **Florica Sipoș**, vine în ajutorul profesorilor de specialitate în organizarea și desfășurarea lecțiilor și activităților practice la acest obiect.

În prima parte metodica tratează despre unele probleme generale ale predării agriculturii în școala generală, cum sînt : progresul științei și predarea agriculturii, corelația dintre științele biologice și științele agricole, predarea diferențiată a agriculturii. Sînt indicate de asemenea căile de aplicare a principiilor didactice la predarea agriculturii și se precizează baza materială necesară predării acestui obiect — laboratorul agricol, materialul didactic și terenul experimental școlar.

În partea a doua se expun problemele speciale de metodică a predării lecțiilor de agricultură în clasele V-VIII, metodica lecțiilor de laborator și metodica excursiilor și vizitelor didactice. Capitole speciale sînt destinate prezentării problemelor practicii agricole, folosirii mijloacelor audio-vizuale moderne în predarea lecțiilor de agricultură și documentării profesorului.

„Revista învățămîntului superior"

Destinată cadrelor didactice universitare, abordînd și dezbătînd în paginile sale probleme actuale ale școlii noastre superioare, „Revista învățămîntului superior" publică numeroase articole care, prin tematică și mod de tratare, interesează un cerc mult mai mare de cititori. Pentru diferiți specialiști din producție sau din instituțiile științifice și culturale, dar mai ales pentru membrii corpului didactic din școala de cultură generală, multe din articolele publicate în revistă prezintă un real interes și sînt de un incontestabil ajutor.

În acest sens semnalăm, în numerele apărute în cursul anului 1965, publicarea referatelor și dezbaterilor care au fost organizate de Ministerul Învățămîntului cu privire la obiectul unor științe și predarea acestora (literatura universală și comparată — nr. 4 ; geografia economică — nr. 5 ; învățămîntul chimiei — nr. 11), precum și articolele cu privire la sfera și obiectul unor ramuri noi ale științei contemporane (radiogenetica — nr. 1 ; biofizica — nr. 2 etc), cu privire la unele probleme filozofice actuale (în numerele 1, 3, 5) ș.a. Deosebit de utile sînt pentru toți slujitorii școlii românești articolele de interes pedagogic general (de exemplu : „Considerații privind conținutul pedagogiei generale", de *prof. N. Apostolescu* — în nr. 3).

Ținînd seama de preocupările de cercetare științifică ale cadrelor didactice din școala de cultură generală, semnalăm atenția permanentă a revistei pentru dezbaterea unor aspecte și probleme ale activității de cercetare și ale formării cadrelor de cercetători (unele articole — de pildă „Etica cercetării științifice" semnat de *prof. dr. I. Spielman* în nr. 2 — prezentînd un interes general).

În cursul anului 1965, „Revista învățămîntului superior" a publicat de asemenea articole de evocare a unor personalități valoroase ale culturii și învățămîntului nostru, precum și numeroase note și comentarii inserate în rubricile „Cronică", „De peste hotare", „Critică și bibliografie".

Abonamentele la „Revista învățămîntului superior" se pot face, pentru anul 1966 — pînă la 18 ianuarie — la toate oficiile P.T.T.R., precum și la difuzorii voluntari din școli. Costul unui abonament anual : pentru instituții — 180 lei ; individual — 96 lei (abonamentele se pot face și pe un semestru sau pe un trimestru).

CONCURS DE VERSURI ÎNCHINATE ȘCOLII

„Gazeta învățămîntului" organizează între 15 ianuarie și 15 martie 1966, un concurs de versuri închinate vieții școlare. Concursul este deschis scriitorilor, precum și creatorilor amatori.

Versurile vor avea ca temă viața din școală, frumusețea muncii de educator, vor reliefa profilul moral al omului crescut și educat în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist, ale patriotismului, ale păcii și prieteniei între popoare.

Manuscrisele vor fi trimise la redacția „Gazetei învățămîntului", București, Piața Scînteii, cu specificația : „Pentru Concursul de versuri". Ele vor purta un motto ales de autor și vor fi însoțite de un plic închis care să conțină numele autorului, adresa și motto-ul ales.

Lucrările valoroase vor fi publicate în „Gazeta învățămîntului".

Se vor acorda următoarele premii :

Premiul I	**3 000 lei**	**Premiul III**	**1 000 lei**
Premiul II	**2 000 „**	**Două mențiuni a cîte 500 lei**	

Corespondența

Prof. Laura Constantinescu, Liceul nr. 3 din Sibiu.

Problemele ridicate de dvs. în legătură cu tezele de la clasa a XI-a sînt demne de luat în discuție. Argumentînd necesitatea de a se menține tezele pe trimestrul al III-lea la această clasă, dvs. arătați că pregătirea lor ar ajuta elevii și în pregătirea examenului de maturitate. Mai mult, dvs. apreciați că ar fi util ca la anumite obiecte (română, matematică) să se dea lucrări scrise de două ore, în care elevii să fie puși în condiții similare cu cele de la examenul de maturitate. Menționăm și remarca pe care o faceți cu privire la faptul că din cele 7 teze pe care le dau elevii clasei a XI-a doar două (la matematică și fizică) au profil realist, restul fiind pentru obiectele din categoria științelor umaniste, precum și observația în legătură cu faptul că la clasa a XI-a reală nu se dă teză la chimie, deși acest obiect figurează în programa examenului de maturitate.

Toate măsurile în legătură cu tezele elevilor din clasa a XI-a au fost luate în urma considerării mai multor date, la care dvs. nu faceți referiri. Printre acestea, una din cele mai importante este evitarea supraîncărcării elevilor într-o etapă extrem de aglomerată a activității lor, în care trebuie să revadă și materia parcursă în clasele anterioare.

Prof. Marin D. Nicolae, Dițești-Cîmpina.

Reținem din materialul dvs. ideea privind criteriile de organizare a lecțiilor deschise. Ni se pare justă părerea că lecția deschisă nu trebuie să fie neapărat o lecție model, ci o lecție care să prilejuiască discuții, să ofere posibilitatea unui real schimb de opinii privind valoarea și eficiența unor metode sau procedee pedagogice. Sîntem de acord și cu faptul că nici nivelul claselor nu trebuie să constituie un criteriu în organizarea lecțiilor deschise. Dimpotrivă, ele pot avea loc în clase cu niveluri de pregătire diferite, pentru același motiv al necesității de a prilejui discutarea unei largi sfere de probleme pedagogice. Cît privește faptul că o tînără profesoară a reușit să țină o lecție cu adevărat frumoasă, nu ni se pare de loc un lucru surprinzător. Este foarte posibil, după cum este posibil ca un profesor vîrstnic să țină o lecție foarte slabă. Calitatea lecțiilor nu este obligatoriu condiționată de vîrsta profesorilor.

Vasile Ghica, Matca-Tecuci.

Problemele pe care le ridicați dvs. sînt incontestabil probleme care cer noi soluții. Redăm dintre ele pe acelea care se pare că vă preocupă într-o mai largă măsură și care, de altfel, sînt și cele mai însemnate. „Studenții de la facultățile de filologie studiază, de-a lungul celor cinci ani, „Limba română contemporană" și „Literatura română" în circa 800 de ore de curs, iar felul cum trebuie predată această materie doar în 20 de ore de curs... În felul acesta profesorul de metodică este obligat să facă doar o înșiruire de metode și principii, să dea un model de plan de lecție și să trateze, cu totul și cu totul schematic, alte cîteva probleme. De aici și exigența scăzută a profesorului respectiv, conjugată cu lipsa de interes a unor studenți pentru care examenul de metodică este fără probleme". Această ultimă afirmație, ca și cea formulată ceva mai jos în legătură cu practica pedagogică a studenților, despre care credeți că „nu se bucură de un suficient interes", poate să vizeze un simplu caz particular, întîmplător. Am reprodus însă textul dvs. pentru a atrage atenția asupra existenței acestui pericol.

Nevoia unei mai profunde pregătiri de ordin metodic a viitorilor profesori este în mod îndreptățit explicată de dvs. prin referirile la situația tinerilor absolvenți ai facultăților, aflați, la începutul activității lor profesionale, în fața unor probleme pedagogice pentru care studiile universitare nu i-au înarmat cu soluții. Din păcate, față de toate aceste probleme, propunerile formulate de dvs. sînt prea sumare. Un număr dublu de prelegeri de metodică și o consfătuire cu profesorii diriginți la începutul trimestrului nu pot răspunde pe deplin problemelor pe care vi le puneți.

Ion M. Dinu — Pitești.

Notarea elevilor, făcută cu simț de răspundere, este într-adevăr, așa cum subliniați dvs., o cerință importantă a învățămîntului. În mod just vă ridicați împotriva profesorilor care nesocotesc rolul educativ al notării, care presupun că singura lor obligație este aceea de a expune în fața clasei cuantumul de cunoștințe prevăzut în programa școlară a obiectului respectiv, fără a se interesa dacă elevii și-au însușit aceste cunoștințe și ce influență educativă au avut asupra lor. Este îndreptățită și atitudinea critică față de profesorii care fac notări în salturi, mai mult în ultimele ore ale trimestrului. De bunăseamă că astfel de notări nu reflectă gradul de pregătire a elevilor, ele fiind făcute numai de mîntuială. La fel, trebuie combătută practica acelor profesori care în primele ore ale trimestrului, pentru a-i intimida pe elevi, umplu catalogele cu note de 2 și 3, socotind că astfel îi obligă să învețe cît mai temeinic la obiectele lor. Rezultatul acestei practici este tocmai contrariu celui scontat de cei ce o folosesc. Elevii, de cele mai multe ori, își pierd încrederea în propriile lor forțe, lăsînd la o parte obiectul în cauză pe considerentul că oricît ar învăța tot nu-și pot mulțumi profesorul.

Prof. Rista Popovici, șeful secției de învățămînt a raionului Deta.

Neîndoielnic, preocuparea secției de învățămînt de a iniția acțiuni menite să contribuie la perfecționarea muncii directorilor constituie un lucru pozitiv. Eficiența consfătuirii din Deta cu tema „Munca de îndrumare și control a directorului" a fost bineînțeles condiționată de calitatea referatului expus și a celor două lecții deschise. Sîntem și noi de părerea că, în concluziile lor pe marginea lecțiilor la care au asistat, directorii trebuie să arate, după ce au subliniat atît laturile negative cît și cele pozitive, ce a fost predominant în lecția profesorului.

Prof. Cornelia Tuțescu, Liceul nr. 2 „Frații Buzești" din Craiova.

Ni s-au părut judicioase aprecierile dvs. în legătură cu schimbul de experiență organizat pe linia predării matematicii, pe marginea lecției deschise „Domeniul de definiție al funcțiilor".

Relevăm din scrisoarea dvs. faptul că Secția de învățămînt a Sfatului popular al orașului Craiova sprijină comisia metodică a școlii în acțiunea de popularizare a experienței pozitive. Datorită unor asemenea acțiuni, bine organizate și sprijinite de forurile școlare, metodele și procedeele înaintate de predare se pot generaliza, contribuind la ridicarea nivelului muncii într-un număr tot mai mare de școli.

Red.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNITI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 834
Vineri 21 ian. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

107 ani de la Unirea Principatelor Române

POPORUL ÎNSUȘI A FĂURIT UNIREA

„Unirea, domnilor, eu nu recunosc nimănui dreptul să zică că e actul său individual... Unirea e actul energic al întregii națiuni române... și de aceea domnilor, nici chiar domnitorului (Alexandru Ioan Cuza — n. n.) *dar încă unui simplu particular nu-i recunosc și nici nu-i voi da vreodată dreptul acesta de a zice că el a făcut singur unirea. Nu, domnilor, unirea națiunea a făcut-o".*

În cuvintele rostite de fruntașul unionist și marele patriot Mihail Kogălniceanu, în ședința Camerei din 9 februarie 1863, și-a găsit o foarte sugestivă caracterizare rolul hotărîtor pe care l-au avut masele în înfăptuirea istoricului act de la 24 ianuarie 1859. Rezultat firesc al unui îndelungat proces istoric care s-a maturizat în condițiile destrămării orînduirii feudale, ale începuturilor capitalismului și formării națiunii române, Unirea a devenit realitate cînd ideea conștiinței unității naționale a cuprins masele largi populare.

Încă în timpul revoluției de la 1848, și mai ales în deceniul următor, Unirea a devenit problema centrală în viața social-politică a celor două Principate românești. În „Dorințele partidei naționale din Moldova", document redactat de M. Kogălniceanu în august 1848, se sublinia că Unirea Principatelor Române reprezintă *„cheia bolței fără care s-ar prăbuși tot edificiul național".* Aproape în același timp (iunie 1848) în articolul-program al primului număr al publicației „Poporul suveran", redactat de D. Bolintineanu, se arăta că ziarul se va ridica cu energie contra tiraniei și va avea ca țintă *„unirea provinciilor române și tot ce va putea duce România la fericire și mărire".* Masele populare din Transilvania, în adunarea de la Blaj, din mai 1848, prin cunoscutul strigăt : „Vrem să ne unim cu țara", revendicau și ele unirea cu frații lor de peste Carpați. Se poate considera pe drept cuvînt că întregul popor român dorea să se unească într-un singur stat național. Condițiile istorice nefiind favorabile unirii simultane a celor trei țări române, statul nostru național avea să se formeze treptat, primul pas pe această cale fiind unirea Moldovei și Munteniei.

Diferitele forțe sociale care acționau pentru Unirea Principatelor Române, în funcție de interesele sociale, de clasă, aveau concepții diferite în ce privește conținutul și caracterul Unirii. Burghezia, clasă tînără, în formare, era interesată în realizarea Unirii, căci aceasta ușura dezvoltarea industriei și comerțului — prin asigurarea pieței interne, îi deschidea perspectiva de a dobîndi o poziție preponderentă în viața politică a noului stat național. Elementele avansate, animate de sentimente patriotice și de idei progresiste, preconizau, o dată cu Unirea, și înfăptuirea unor reforme social-economice cu caracter burghezo-democratic (în primul rînd reforma agrară) care să asigure dezvoltarea și modernizarea statului național român. Dintre aceste elemente înaintate, în primele rînduri ale luptei pentru Unire s-au situat Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Al. I. Cuza, Costache Negri, Vasile Mălinescu, C. A. Rosetti, D. Bolintineanu, Cezar Bolliac etc.

O mare parte a boierimii interesată în dezvoltarea comerțului cu cereale se pronunța și ea în favoarea Unirii. Teama că mișcarea națională de masă ar putea să pună în primejdie privilegiile lor de clasă, i-a făcut însă pe unii dintre marii boieri să se opună Unirii și să colaboreze cu puterile străine potrivnice acesteia.

Forța motrice principală în lupta pentru Unire au constituit-o masele largi populare de la orașe și sate, care au acționat cu energie pentru înfăptuirea ei. În concepția maselor, ideea Unirii Principatelor avea un larg conținut ; ele vedeau în Unire, o dată cu realizarea arzătoarei năzuințe a făuririi statului național, un pas hotărîtor spre împlinirea aspirațiilor lor de dreptate socială. Țărănimea, clasa cea mai oropsită, lega de Unire nădejdile ei de a se elibera din jugul strivitor al clăcii, de a redeveni stăpînă a pămîntului care-i fusese răpit de boieri de-a lungul veacurilor. Masele muncitoare ale populației orășenești — lucrătorii, meșteșugarii, precum și alte pături de tîrgoveți, mici comercianți și negustori — concepeau actul Unirii ca punct de plecare pentru înlăturarea privilegiilor feudale și cucerirea unor drepturi și libertăți democratice.

Atitudinea claselor și păturilor sociale s-a concretizat în cursul luptei pentru Unire în diferite acțiuni consemnate aproape zilnic în documentele istorice.

*

După Congresul de la Paris — unde se hotărîse ca poporul român să fie consultat în privința Unirii, prin convocarea unor adunări numite Divanuri ad-hoc — în ambele Principate s-a intensificat mișcarea unionistă. La sfîrșitul lunii mai 1856, unioniștii moldoveni în frunte cu M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, C. Negri ș. a. au înființat la Iași o „Societate a Unirii", condusă de un comitet, care își luă sarcina ca prin presă, broșuri, foi volante, adunări și trimiterea de delegați în districte să dirijeze campania pentru unirea principatelor.

Exemplul Moldovei a fost urmat mai tîrziu și de unioniștii din Țara Românească. Într-o adresă trimisă comitetului din Iași, unioniștii bucureșteni anunțau că *„însuflețiți de același spirit al unirii, au luat inițiativa... să lumineze masele asupra înaltei misiuni care le așteaptă",* adică unirea *„cu frații noștri de peste Milcov".*

Glasul maselor în favoarea unirii s-a auzit cu forță mereu crescîndă în nenumăratele adunări consacrate discutării problemei unirii care au avut loc în perioada următoare la orașe și sate. Actele „de adeziune", care se încheiau după fiecare adunare erau semnate de sute de intelectuali, meșteșugari, comercianți, răzeși, clăcași etc. Astfel, locuitorii din Bacău, în actul încheiat la adunarea din 8 iunie 1856 arătau : *„Venind vremea de a vorbi și noi pentru binele țării noastre și a ne arăta dorințele unui viitor mai bun, ne-am strîns acum într-un cuget și într-o gîndire, dezbătînd cu mare cumpănire asupra tuturor împrejurărilor noastre politice, toți ne-am hotărît din suflet pentru unirea Principatelor... Dorim această unire din sufletul nostru și o întărim".* Mărturii contemporane din Muntenia consemnează că aci *„toată lumea"* este pentru Unire, *„cu excepția cîtorva mari boieri".* Un fruntaș unionist, Gr. Serrurie, scria din Giurgiu, în martie 1857, lui A. G. Golescu : *„Din partea țăranilor plugari, a meseriașilor și a comercianților români, după ce li s-a explicat programa națională, n-a fost decît un consimțămînt unanim la toată cuprinderea ei. De s-au ivit miseria, lașitatea și chiar infamia și p-aci, n-a fost decît din partea unora din clasa boierită, care este prea mică pe lîngă celelalte clase și din partea a doi, trei proprietari de moșii".*

O dată cu pregătirea alegerilor pentru Adunările ad-hoc, lupta maselor a căpătat o și mai mare amploare. Orășenii,

Prof. N. ADĂNILOAIE

(Continuare în pag. 2-a)

ALEXANDRU IOAN CUZA — *C. Popp de Szathmari*

Extrase din presa vremii

„Unirea și unirea națională sînt bunuri mari, importante și însuflețitoare, care nu cer mai mult decît voința tare de a fi și a rămînea un singur popor, frați vorbitori ai unei limbi păstrate de străbuni și veacuri, toți fii ai unui popor păzitor de legile morale, înflăcărat de libertatea patriei..."

(Din articolul „Naționalitatea" scris de G. Barit la 1844 apărut în „Foaie pentru minte, inimă și literatură", nr. 51)

„...Întrunirea Principatelor nu are trebuință de explicare, de comentarii ! Ea nu are trebuință poate de a fi înțeleasă, căci ea e simțită. Întrunirea e o trebuință națională, instinctivă, pe care un Român o simte curgînd împreună cu sîngele prin vinele sale, o suge cu laptele la sînul mumei sale, o respiră cu aerul țerei sale, o gustă cu rodurile țerinei sale, o vede în curgerea apelor Patriei sale, o privește în configurația terenului seu. Un român nu are nevoe să-și explice, să înțeleagă întrunirea ; el trebuie să o voteze cu ochii închiși, să o dorească ca pănea din toate zilele, ca manea din ceruri. Întrunirea ! Dar eată tot ce Românul poate dori ! Întruneasc-se Principatele Române, și noi vom ave toate celelalte ! Încă o dată întruneasc-se Principatele Române, și viitorul e al nostru".

(Din ziarul „Zimbru", anul IV, nr. 132, Iași, miercuri, 20 iunie 1856)

„Să trăiască Cuza ! a răsunat ca un ecou în inimile poporului român. Nu se mai auzea în toată capitala decît cele mai vii demonstrații de bucurie. „Să trăiască Cuza ! Să trăiască viitorul nostru stăpînitor !" zbura din gură în gură, din inimă în inimă ; îmbrățișările cele mai cordiale, sărutările cele mai înfocate, expresia celei mai entuziastice bucurii a ochilor, erau singurul spectacol ce se vedea pe toate ulițele, pe toate răspîntiile, pe toate locurile publice ale Bucureștilor".

(I. Bujoreanu — din ziarul „Românul" din 27 ianuarie 1859)

„Adevărata misie a spiritelor de elită, la neamul Românesc, este întemeierea naționalității. Naționalitatea este sorgentul de unde se scurg toate libertățile. Cea dintîi libertate este libertatea politică a nației, ea se cîștigă numai prin întemeierea naționalității. Fără dînsa, libertățile sociale sînt iluzorii... Unirea definitivă a ambelor țări trebuie să ne preocupe înainte de toate..."

(Din ziarul „Dîmbovița", anul II, nr. 2 din 21 octombrie 1859)

Școala românească și Unirea

Aspirație seculară a poporului român, Unirea a fost înfăptuită prin lupta plină de avînt a maselor populare și a multor cărturari cu vederi înaintate, animați de calde sentimente patriotice. În frontul larg al acestei lupte s-au aflat și numeroși slujitori ai școlii — învățători din lumea satelor obidite, în care știința de carte abia cunoștea primele pîlpîiri, profesori din școlile de grad secundar sau superior, oameni de carte care au pus cunoștințele lor nu numai în slujba luminării tineretului, ci și în slujba înfăptuirii celor mai înalte idealuri ale întregului popor.

Mulți cărturari treceau dintr-o parte în cealaltă a Carpaților, de pe un mal al Milcovului pe celălalt, răspîndind, o dată cu învățătura, ideile progresului social, stabilind legături și planuri de acțiune, luptînd pentru înmulțirea numărului de școli la sate și orașe, pentru organizarea învățămîntului pe baze democratice. Numele unor astfel de profesori ca Simeon Bărnuțiu, plecat din Ardeal pentru a deveni profesor la Facultatea de drept din Iași, ca Alexandru Papiu Ilarian, numit profesor de statistică în același centru cultural al Moldovei, ca bănățeanul Eftimie Murgu, numit profesor la Colegiul Sf. Sava din București, ca Ion Maiorescu, venit din Transilvania în Oltenia, ca și numele multor altora s-au legat strîns de progresul culturii românești.

În evenimentele care au precedat și au însoțit Unirea Țării Românești și a Moldovei o serie de învățători și profesori s-au manifestat în mod activ, devenind cunoscuți ca hotărîți unioniști. Luptători activi pentru cauza unirii Principatelor Române au fost V. Boerescu și G. Costaforu, profesori la Facultatea de drept din București, arhitectul Al. Orăscu și alții. Au participat îndeaproape la lupta pentru Unire și mulți profesori de licee, care au avut de îndurat măsurile represive luate de unele autorități reacționare. Printre aceștia s-au aflat, de pildă, profesorul N. Turculeț din Iași, care ținea acasă consfătuiri cu alți luptători unioniști, profesorii N. Verdeanu de la Fălticeni, Popescu de la Bîrlad, Homiceanu de la Piatra Neamț, B. Galian din Huși și alții.

În scrisorile care ne-au rămas de la profesorul Homiceanu din Piatra Neamț întîlnim mărturii prețioase în legătură cu acțiunile desfășurate de oamenii școlii din Moldova în sprijinul Unirii. Citim astfel, într-o scrisoare a lui din aprilie 1857, cum mergea din casă în casă, spre a-i mobiliza pe locuitori la lupta pentru Unire : „Astăzi a fost o zi din cele mai frumoase : am făcut 48 vizite apostolești, pentru că nu dă nimenea trăsură profesorului (...) Am alergat din casă în casă, am explicat (...) Am făcut, în fine datoria mea de român și profesor (...) așa încît pot mărturisi că antiunioniștii din ținutul Pietrii nu sînt în stare a-mi sta înainte..."

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor a fost salutată cu deosebită bucurie de masa învățătorilor și profesorilor. Chiar a doua zi după votul dat la Iași în favoarea lui Cuza, corpul didactic din capitala Moldovei a adresat acestuia, prin inspectorul general al școlilor din Moldova, Teodor Veisa, o adresă de felicitare, în care se spunea între altele : „În numele corpului profesoral, care a participat la entuziasmul general ce s-a desvăluit la proclamarea ta de domn al Moldovei, îți (...) exprim adînca bucurie ce o simte a vedea, astăzi, în capul țării un cetățean care și-a atras încrederea și simpatia unanimă a Românilor, nu prin prestigiul nașterii, nu prin ademeniri amăgitoare, nu prin influență străină, nu prin avuțiile sale, ci prin meritele sale și prin devotamentul către patrie". Tot corpul profesoral — se arăta mai departe, în adresa de felicitare — „destinat de a contribui, în proporție cu mijloacele lui, la răspîndirea luminei între tinerele generații române, care au să serveze la vremea lor de sprijinitori și apărători ai patriei, își va pune toată silința pentru a împlini cu demnitate misia lui". Iar în încheierea adresei se arăta că întregul corp didactic are speranța „că buna lui plecare și ostenelele lui nu vor rămîne fără rezultat, dacă el va fi sprijinit și încurajat în calea lui cea grea".

Speranțele pe care corpul didactic și le legase de noua domnie au fost îndreptățite. În cadrul reformelor ce au fost adoptate în anii ce au urmat Unirii Principatelor — reforme printre care locul de frunte l-a ocupat reforma agrară — o importanță deosebită au avut-o măsurile luate în vederea reorganizării învățămîntului de toate gradele, problema învățămîntului fiind ridicată la rang de problemă fundamentală a statului. În mesajul domnesc din 6 dec. 1859 se arăta că sistemul de învățămînt existent atunci era nesatisfăcător, în primul rînd din cauză că nu ținea seama de nevoile noastre specifice. Mesajul arăta că este necesar „ca sistemul total de învățătură să fie mult mai special apropiat trebuinței și naturii românilor, decît imitat fără nici o chibzuială din

Conf. univ. A. PETRIC

(Continuare în pag. 4-a)

Pagina 2
Cărturari români despre Unire

Pagina 3
Din experiența oamenilor școlii

UNIREA PRINCIPATELOR

Dedicată viitorilor deputaţi ai României

...Cînd citim în vechea carte a istoriei străbune
Virtuţi mari, ilustre fapte ale naţiei române,
Care inimă stă rece ? care suflet nemişcat ?
Cine n-are dor să vază ţara sa în fericire,
Cu legi bune, cu legi drepte, în tărie şi-n unire,
Cultivînd artele păcei pe al său pămînt bogat ?

În tăcutele morminte, Bogdan, Mircea se-ntîlniră,
Şi-ntr-o lungă îmbrăţişare pe români îi înfrăţiră ;
Împrejuru-le stau dese umbre de măreţi eroi...
Ele astăzi zbor în aer, inimile-nflăcărează...

Deputaţi ! asupra voastră ei privirea-şi aţinteză ;
Fala sau ruşinea ţărei se aşteaptă de la voi.

Fiii voştri vor ascunde a lor frunte în ţărînă,
Dacă voi acum veţi pierde marea cauză română,
Prin meschine interese ce-n mici inimi locuiesc :
Timpul trece, omul piere, dar a patriei iubire
E averea cea mai rară, cea mai scumpă moştenire,
Ce de la părinţi de merit nobili fii o priimesc.

GRIGORE ALEXANDRESCU

(*„Concordia", 30 martie 1857*)

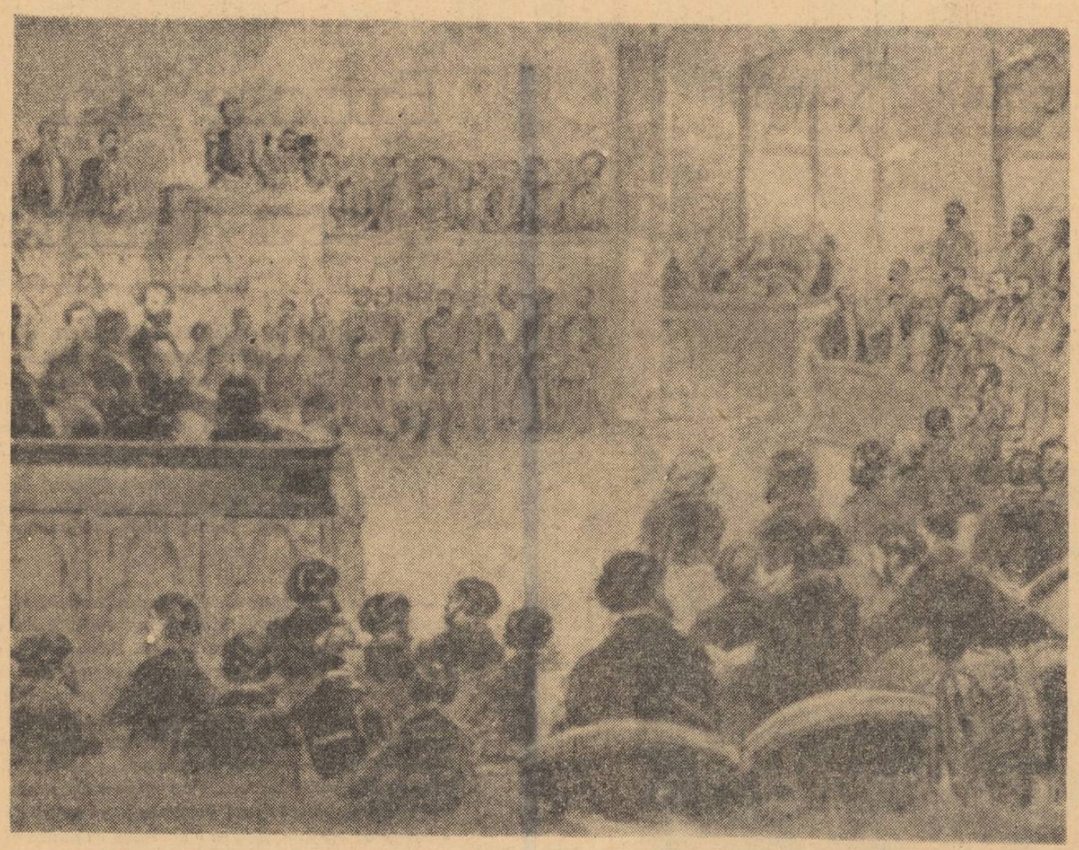

Solemnitatea deschiderii primei Camere naţionale de către Al. I. Cuza

MILCOVUL

Milcov ! riu fără de spume,
Fără valuri de cristal,
Sac-odată de pe lume
Căci îmi eşti un ce fatal !

Ale tale unde-aducă
Numai ţărnă şi prundiş,
Te mileşte, te usucă,
Fă-te una, tot podiş.

Ca nicicum să se cunoască
Dacă maluri ai avut ;
Iar pe unde curgi, să crească
Trifoi, iarbă, muşchi plăcut.

S-arăt fiilor mei : iată !
Pe-aici Milcovul era ;
Dar frăţia cea curată
I-au sacat fiinţa sa !

Iar nepoţii nici să ştie
Că vreodată ai trăit,
Nici prin gînd lor să le vie
Că tu fraţi ai despărţit.

Milcov ! riu fără de nume,
Fără valuri de cristal,
Sac-odată de pe lume
Căci îmi eşti un ce fatal !

GH. TAUTU

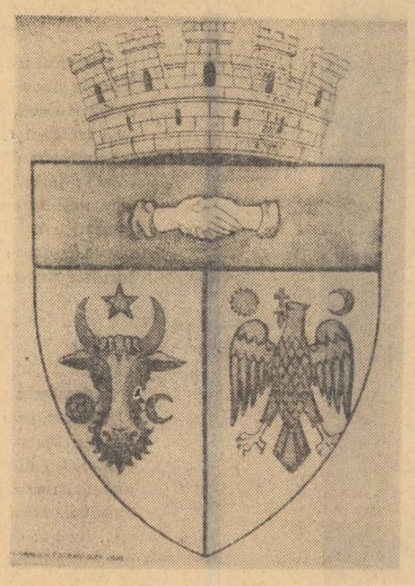

← *Stema oraşului Focşani după Unire*

CĂRTURARI ROMÂNI DESPRE UNIRE

Biruit-au gîndul să mă apucu de această trudă, să scoţ lumii la vedere felul neamului, din ce izvor şi seminţie sîntu lăcuitorii ţării noastre, Moldovei şi Ţării Munteneşti şi românii din ţările ungureşti, cum s-au pomenit mai sus, că toţi un neam şi o dată discălecaţi sîntu...

Cu (...) oşti Traian, căruia numele în Istoriile Rîmului Ulpius Traianus, au călcatu aceasta parte de lume (...) Iară acesta împărat Traianu pre aici au venitu şi au încunjuratu aceasta parte de lume, cum s-au pomenitu, şi iel au discălicat neamul, seminţiia care trăieşte pînă acum în Moldova şi în Ţara Muntenească şi cît norod ieste în Ardeal cu acestu nume : român.

MIRON COSTIN
(„De neamul moldovenilor, din ce ţară au ieşit strămoşii lor")

Însă rumânii înţeleg nu numai ceştia de aici, ce şi den Ardeal, carii încă şi mai neoşi sînt, şi moldovenii, şi toţi cîţi şi într-altă parte se află şi au această limbă... tot unii sînt. Ce dară pe aceştia, cum zic, tot romani îi ţine, că toţi aceştia dintr-o fîntînă au izvorît şi cură.

Stolnicul
CONSTANTIN CANTACUZINO
(„Istoria Ţării Rumâneşti")

...Unitatea Principatelor a fost visul de aur, ţelul isprăvilor a marilor bărbaţi ai României, a lui Iancu Huniad, ca şi a lui Ştefan cel Mare, ca şi a lui Mihai Viteazul, a lui Vasile Vodă, ca şi a lui Matei Basarab. (...) şi cu toată apăsarea străină, totuşi legislatorii noştri din 1830 au înscris în art. 425 al legii fundamentale de atunce, aceste cuvinte repetate din secol în secol pînă astăzi de toate inimile române :

...Art. 425. Începutul, religia, obiceiurile şi asemănarea limbii lăcuitorilor acestor două Principate, precum şi trebuinţele a îmbelor părţi, cuprind din însuşi descălecarea lor elementele nedespărţitei unirii, care s-a împiedicat şi s-a întîrziat din întîmplătoarele împrejurări. Mîntuitoarele folosuri a rolului ce s-ar naşte din întrunirea acestor două ţări sînt netăgăduite !

Unirea Principatelor este dar dorinţa vie şi logică a marii majorităţi a românilor. „Steaua Dunării" este jurnalul Unirei. Prin aceasta ea nu urmează unei utopii ; ea apără numai interesul vital al patriei. Unirea Principatelor este singurul mod în stare de a consolida naţionalitatea românilor, de a le da demnitate, putere şi mijloace pentru a împlini misia lor...

MIHAIL KOGĂLNICEANU
(Din programul ziarului „Steaua Dunării", Iaşi, 1 octombrie 1855)

Deschid sfînta carte unde se află înscrisă **gloria României ca să pun înaintea ochilor fiilor ei cîteva pagini din viaţa eroică a părinţilor lor. Voi arăta acele lupte uriaşe pentru libertatea şi unitatea naţională, cu care Românii,** supt povaţa celui mai vestit şi mai mare din voevozii lor, încheiară veacul al XVI-lea.

Moştenitori ai drepturilor pentru păstrarea cărora părinţii noştri s-au luptat atîta în veacurile trecute, fie ca aducere aminte a acelor timpuri eroice să deştepte în noi sentimentul datorinţei că avem d-a păstra (...) pentru viitorime această preţioasă moştinire !

N. BĂLCESCU
(„Istoria românilor sub Mihai-Vodă Viteazul")

Ce moment a putut fi mai frumos în Iaşi decît acela cînd, înaintea lui Alexandru Cuza, om nou, soldat, care venea liber de orice angajament, de orice amintire, bună sau rea, a trecutului şi vedea numai drumul către viitor, cînd, înaintea acestui domn nou şi tînăr, în care totul era spontaneitate şi suflet, care putea prin urmare făgădui oricui îndeplinirea celor mai îndrăzneţe visuri, cînd înaintea lui se înfăţişa Mihail Kogălniceanu pentru a-i aminti că numele lui Alexandru este şi al lui Alexandru cel Bun ?

În clipa aceea parcă el vrăjea tot şirul Domnilor ţării noastre, parcă din necropolele pierdute în munţii noştri se ridica tot şirul Domnilor mari ai ţării şi, prin graiul fermecat al marelui orator, stăteau înaintea Domnului nou al Moldovei pentru a-i aminti ce sfîntă şi mare moştenire i-au lăsat ei. În clipa aceea, în Camera Moldovei nu erau numai cei care se vedeau, ci mai presus de dînşii toată acea pleiadă de eroi şi sfinţi prin care ţara Moldovei trăise, pentru a-i aminti noului Domn ce viitor strălucit se poate deschide pentru Românime prin contopirea cu ţara-soră. Strălucit moment !

N. IORGA
(„Spiritul public şi literatura în epoca Unirii" conferinţa ţinută în ziua de 24 Ianuarie 1915 la serbarea şcolară de la Teatrul Naţional)

POPORUL INSUŞI A FĂURIT UNIREA

(Urmare din pag. I-a

ca şi ţăranii ţineau să asigure respectul drepturilor electorale. Negustorii din Roşiorii de Vede au revendicat dreptul de a participa la vot, motivînd că *„parte a naţiei sîntem şi noi"*. Un grup de tîrgovişteni solicitau să fie trecuţi între alegători *„sau din împotrivă să fim izgoniţi din pămîntul naţiei noastre, ceea ce ar fi pentru noi mai suferit şi mai onest decît să rămînem depărtaţi de drepturile ce fiecare român le are"*. Semnificative au fost înscrierile masive ale ţăranilor în listele electorale.

În Moldova, din dispoziţia caimacamului reacţionar N. Vogoride, autorităţile ameninţau pe locuitori că *„de vor pomeni măcar cuvîntul de unire au să se ducă acolo unde n-au să mai vadă soarele"*. Ziarele unioniste au fost suspendate, întrunirile de asemenea, s-a interzis să se cînte „Hora Unirii", scrisă şi publicată în 1856 de V. Alecsandri în ziarul „Steaua Dunării". Toate acestea au culminat cu încercarea de a falsifica alegerile.

Teroarea şi arbitrariul s-au dovedit însă neputincioase în faţa voinţei de luptă a maselor. Delegaţii ţăranilor clăcaşi din Tecuci au respins candidatul antiunionist ce le fusese impus şi s-au declarat pentru Unire : la Vaslui, opunerea lor a fost atît de vie, încît autorităţile au fost silite să-i izgonească pe săteni cu forţa armată din localul cîrmuirii şi chiar din oraş.

Cînd, ca urmare a situaţiei create, comisarul Franţei, Talleyrand-Périgord s-a deplasat în Moldova, a fost întîmpinat de mii de locuitori, care i-au exprimat dorinţa de Unire, arătînd actele arbitrare ale caimacamului. Comisarul Sardiniei a fost de asemenea întîmpinat la Iaşi de mii de manifestanţi cu steagurile tricolore.

Datorită presiunii maselor largi populare şi sprijinului diplomatic al puterilor europene favorabile Unirii, alegerile falsificate din Moldova au fost anulate. Noile alegeri din Moldova, ca şi cele din Ţara Românească, au trimis în Divanuri o covîrşitoare majoritate unionistă.

Divanurile ad-hoc din ambele Principate, deşi unioniste, erau departe de a reflecta proporţional diferitele clase ale societăţii române. Majoritatea o constituiau reprezentanţii burgheziei şi ai boierimii. Pentru prima dată în istoria noastră, participau, însă, la asemenea adunări şi reprezentanţi ai ţărănimii — cîte un ales din fiecare judeţ. După ce Divanurile, într-o atmosferă de mare insufleţire, s-au pronunţat pentru unirea celor două Principate într-un singur stat, deputaţii ţărănimii şi-au rostit răspicat revendicările lor proprii. Astfel, deputaţii săteni din Moldova, sprijiniţi de unii intelectuali, au deschis discuţia în problema agrară prin cunoscuta jalbă sau propunere, al cărei prim-semnatar este clăcaşul Ioan Roată din Putna. Ţăranii arătau în jalbă : *„...Pînă în ziua de astăzi toate sarcinile cele mai grele numai asupra noastră au fost puse şi noi mai nici de unele bunuri ale ţării nu ne-am îndulcit ; ...că noi biruri grele pe cap am plătit, oameni de oaste numai noi am dat ; ...boierescuri, zile de meremet numai noi am îndeplinit ; ...pîine neagră şi amară udată cu lacrimi numai noi am mîncat... ...Apoi, suspinul, durerea noastră de toate zilele, dorinţa cea mai mare... este căderea boierescului, ...vroim să scăpăm, vroim să ne răscumpărăm din robia în care sîntem... să nu mai fim ai nimănui, să fim numai ai ţării şi să avem şi noi o ţară"*.

Cereri asemănătoare ale ţărănimii s-au făcut auzite şi în Divanul de la Bucureşti, mai ales prin glasul deputatului clăcaş Tănase Constantin : *„...astăzi nu numai nouă românilor, ci lumei întregi este cunoscut cît de rău e întocmită această ţară şi cît de apăsat este poporul ei... Noi, românii, ţărani plugari, am suferit şi suferim mai dureros de nedreptatea legilor şi a aşezămintelor ce sînt astăzi în ţara noastră"*.

La sfîrşitul anului 1857, Turcia a dizolvat ambele Divanuri. Deşi poporul nostru se pronunţase ferm pentru Unire, opoziţia Turciei şi Austriei a făcut ca la Conferinţa de la Paris a reprezentanţilor puterilor europene să nu se admită decît o unire parţială a Principatelor, fiecare urmînd să-şi aleagă cîte un domnitor, o adunare şi un guvern separat.

În aceste condiţii, pentru poporul român a devenit tot mai limpede că numai prin acţiuni hotărîtoare interne, şi nu prin bunăvoinţa guvernelor străine îşi va putea făuri statul său unitar, naţional. În ciuda opreliştilor de tot felul din partea caimacamilor numiţi de Poartă, a măsurilor drastice împotriva activităţii unioniste, în toată perioada premergătoare alegerii adunărilor care aveau să-i desemneze pe domni, acţiunile maselor au crescut în amploare.

În Moldova, deputaţii din partida naţională au folosit atît presiunea maselor de alegători, veniţi la Iaşi din diferite ţinuturi, cît şi contradicţiile din rîndul moşierimii conservatoare, spre a asigura, la 5 ianuarie 1859, alegerea lui Al. I. Cuza — revoluţionar paşoptist şi luptător înflăcărat pentru cauza Unirii. Cuza a fost proclamat domn — cum relatează un contemporan — în uralele deputaţilor unionişti şi *„a mai multor zeci de mii de oameni care umpleau tribunele publice, coridoarele şi curtea palatului"*. *„Mase de oameni* — scria Vasile Alecsandri — *purtînd torţe şi pancarde alegorice luminate, străbăteau străzile strigînd „Trăiască domnul"*.

După alegerea din Moldova, privirile patrioţilor unionişti, ale întregului popor român s-au aţintit spre capitala Munteniei. În adunarea Ţării Româneşti, din cauza ingerinţelor electorale, pătrunsese o majoritate reacţionară, partizană a fostului domnitor Bibescu, pe care voia să-l realeagă, avînd de partea ei guvernul, administraţia şi oştirea. În schimb, minoritatea progresistă (partida naţională) avea de partea ei masele populare orăşeneşti şi săteşti.

Cu toate măsurile represive, ordonate de căimăcămie, la 22 ianuarie, în momentul cînd s-a deschis Adunarea, o imensă mulţime : meseriaşi, lucrători, mici comercianţi şi ţărani din preajma Capitalei, se adunase pe dealul Mitropoliei. Porţile păzite de trupe au fost luate cu asalt, mulţimea pătrunzînd în curtea clădirii unde se ţinea Adunarea.

„Poporul — relatează martorul ocular N. T. Orăşanu — *nu mai prezenta o adunătură de oameni, ci o mare vie ale cărei valuri abia se puteau mişca şi care ameninţa să năvălească pe uşi şi pe ferestre în Cameră ca să-şi susţină drepturile şi principiul său"*.

La 23 ianuarie căimăcămia a adus noi forţe militare în faţa Adunării, iar deputaţii unionişti, pentru a scăpa de presiunea baionetelor, au făcut apel la masele populare. Îndată şuvoiul de tîrgoveţi şi ţărani, în straie de „Trăiască libertatea !", înghesuind mereu armata (din care o parte se lăsase dezarmată), a ajuns la uşile Adunării pe care le-a deschis cu forţa. Orăşanu, care era în frunte, strigă deputaţilor : *„Goniţi oştirea, domnilor, sau numai răspundem de viaţa d-voastră"*.

Întrucît alegerea lui Cuza şi pe tronul Ţării Româneşti era, în conjunctura creată, singura soluţie care — ocolind stipulaţiile Convenţiei — putea duce la Unirea Principatelor, partida naţională a propus la 24 ianuarie alegerea domnitorului Moldovei. Pentru orice eventualitate mulţimea de orăşeni şi ţărani s-a organizat în două mari grupuri : unul a rămas pe dealul Mitropoliei iar altul pe cîmpia Filaretului, aşteptînd acolo semnalul în privinţa atitudinii conservatorilor. **Presiunea maselor i-a silit pe deputaţii conservatori să accepte îndoita alegere.** Consulul austriac arăta că deputaţii conservatori l-au votat pe Cuza de teama *„că nu vor părăsi în viaţă sala de şedinţe dacă nu se vor hotărî la acest vot de unire"*.

Prin alegerea aceluiaşi domnitor în cele două ţări române, istoricul act al Unirii era înfăptuit. Deşi mii de ţărani şi orăşeni n-au fost reprezentaţi în mod oficial în Adunare, prezenţa lor s-a făcut hotărîtor simţită şi, din afara zidurilor Camerei, a influenţat dezbaterile şi i-a determinat pe deputaţi să ţină seama de voinţa şi aspiraţiile lor.

Vestea îndoitei alegeri a lui Cuza a stîrnit un val uriaş de bucurie şi entuziasm în masele populare. Un contemporan povesteşte că în acele clipe *„tot Bucureştiul era în picioare, de la Filaret şi dealul Mitropoliei pînă la Băneasa"* şi că din piepturile tuturor răsunau strigătele *„Trăiască Unirea !"*, *„Trăiască Vodă Cuza !"*, *„Trăiască România una şi nedespărţită !"*.

Înfăptuirea actului de la 24 ianuarie 1859 a fost salutată de burghezia, ţărănimea şi intelectualitatea din Transilvania. Ziarul „Gazeta Transilvaniei" şi alte ziare transilvănene au publicat ample relatări asupra împrejurărilor alegerii lui Al. I. Cuza, asupra entuziasmului maselor şi importanţei Unirii Principatelor. După 24 ianuarie — în pofida interdicţiilor autorităţilor habsburgice — atracţia tinărului stat naţional a sporit mereu. Cărturarul Al. Papiu Ilarian sublinia pe bună dreptate că *„românii din Transilvania numai la Principate privesc"*.

Prin actul măreţ de la 24 ianuarie 1859, poporul român a pus ţările europene în faţa unui fapt împlinit, pe care au fost nevoite să-l accepte : în geografia politică a Europei apăruse numele unui nou stat — numele patriei noastre scumpe — România. Încăodată, ca de atîtea alte ori în decursul istoriei, poporul român s-a afirmat ca făuritor al propriei sale istorii.

Articol apărut în „Scînteia", nr. 6864 din 18 ianuarie 1966.

DIN EXPERIENȚA OAMENILOR ȘCOLII

Valențe educative ale textelor literare ■ O enumerare analitică a aspectelor ce trebuie investigate în studiul vieții psihice a elevilor și o prezentare a metodelor indicate în această investigare ■ **Primele rezultate ale folosirii laboratorului lingvistic** ■ Cum se înlătură „obstacolul" puterilor cu exponenți ■ **Studiul teoretic și rezolvarea pe cale experimentală a problemelor de chimie.**

Educarea patriotică a elevilor prin lecțiile de literatură

Rîndurile ce urmează își propun ca, pe baza experienței proprii, să delimiteze locul distinct pe care îl ocupă lecțiile de literatură în realizarea educației patriotice a elevilor și să reliefeze cîteva direcții de orientare.

Studiul literaturii își îndeplinește misiunea sa educativă numai dacă aduce în conștiința școlarului imagini concret-senzoriale, numai dacă profesorul înțelege că opera literară influențează în primul rînd pe plan estetic. Valențele educative ale unui text literar reușesc să îmbogățească conștiința elevilor atunci cînd profesorul se preocupă să le dezvolte sensibilitatea artistică, operînd în așa mod încît mesajul transmis de lucrarea literară să-și exercite influența politico-morală în unitate indisolubilă cu funcția estetică-educativă.

Numai în acest chip se poate declanșa emoția aptă să înriurească conștiința și comportarea patriotică a tineretului. Aici este chemată să-și spună cuvîntul măiestria profesorului, capacitatea lui de a pune în lumină unitatea interioară între conținutul și forma imaginii, respectînd permanent caracterul determinant al conținutului.

Nu sînt de nici un folos, ba sînt chiar de-a dreptul dăunătoare „politizările" superficiale, rezumate la rețete moralizatoare. În asemenea cazuri, caracterul patriotic nu este sesizat de elevi în poezia, schița sau povestirea studiată, ci le apare ca ceva artificial, ceea ce duce la schematism și didacticism, verificate ca ineficiente în dezlănțuirea unor rezonanțe profunde. Profesorul care repetă la orele de limba română ceea ce în mod normal află elevii cu prilejul lecțiilor de istorie, geografie, educație cetățenească ignoră sursele particulare de ordin educativ ale textelor literare. La orele de lectură literară educarea sentimentelor și convingerilor patriotice, trebuie să se realizeze cu ajutorul procedeelor și instrumentelor de lucru specifice artei literare. Aplicarea nediferențiată, otova a unor mijloace și căi de educare imuabile, indiferent de obiectul de studiu, de individualitatea și virsta copiilor constituie un simptom îngrijorător de formalism.

În munca mea cu elevii țin seama de faptul că diversele genuri și specii literare au un specific propriu. Folosesc larg bunăoară, pentru a contribui la educarea lor în spiritul patriotismului, poezia, care posedă mari resurse în această direcție. De exemplu, la interpretarea analitică a poeziilor „Sergentul", „Dan căpitan de plai", „Scrisoarea III", pentru a-i ajuta pe elevi să pătrundă sensul ideologic al acestora și să simtă admirație față de tradițiile glorioase de luptă ale poporului, caut să le trezesc vibrații emoționale puternice în toate momentele lecției: pregătirea, lectura expresivă, analiza conținutului de idei, caracterizarea personajelor. Forța și vioiciunea impresiilor produse de imaginile artistice sînt intensificate cu ajutorul perceperii vizuale și auditive astfel încît elevii să pătrundă pînă la încărcătura de sens, pînă la sentimentul exprimat de poeți, — dragostea de veacuri a poporului român pentru libertate națională și dreptate socială. Pentru potențarea vibrației emoționale am în considerare și puternica incantație produsă de ritm, de rimă, de întreaga gamă a elementelor frozodice, de muzicalitatea cuvintelor. În această perspectivă, la sfîrșitul orei nu se pune problema ca elevul să părăsească clasa îmbogățit doar cu o serie de cunoștințe (pe care de altfel le află și de la lecțiile de istorie) cît, mai cu seamă, sensibilizat și dinamizat de imaginile poetice investite cu sufluș patriotic. Sarcina primordială pe care mi-o pun constă în a acționa în vederea entuziasmării școlarilor pentru ideile și simțămintele patriotice exprimate în poezie, străduindu-mă ca aceste stări de spirit ocazionale să devină de durată prin legături permanente și trainice cu altele asemănătoare, manifestate anterior. Apelînd la asemenea resorturi edificatoare, reușim să-i sensibilizăm pe elevi în fața unor exemple pilduitoare din lecțiile studiate, ceea ce va determina luări de atitudine corespunzătoare în propria lor conduită.

În poezia actuală, centrul de greutate este deplasat spre conținutul interior, spre o vibrație ritmică de mare intensitate a emoției. Patosul nestăvilit al revoluției, pe măsura activității și simțămintelor contemporane, pulsează din plin în poezii ca cele intitulate „Cîntec pentru patrie", „Partidului", „Închinare", „Iubește țara ta" și altele pe care le studiază elevii. Vibrațiile emoționale transmise sînt semnificative în raport cu realitatea nouă din patria noastră. Am grijă, ca atare, să subliniez conținutul nou al patriotismului socialist, folosind în expunere și conversație pe o argumentare logică, cu punctul de plecare în diferitele ipostaze ale acestui sentiment calitativ nou. Așa dar pornesc de la ideile și convingerile existente realmente în poezia studiată pentru a ajunge la conținutul patriotismului, nu de la generalități abstracte care ar fi „ilustrate" în versuri. Structura interioară deosebită a poeziilor actuale, elementele înnoitoare de stil și de versificație le prezint în raport cu acest conținut ideo-emoțional.

Fragmentele de roman și nuvelele prezente în manuale ne dau largi posibilități de a exprima semnificațiile patriotice ale unor fapte, acțiuni, conflicte, comportări ale oamenilor, fiind cu mult superioare unor reportaje de factură minoră. De astă dată, elementul rațional îmbinat cu cel narativ-emoțional sprijină întuirea edificatoare a realității înconjurătoare zugrăvită într-o modalitate artistică originală. Caracterizîndu-l de pildă pe Anton Filip din fragmentul „Bărăgan", caut ca personajul să-i cucerească pe elevi, să le slujească drept exemplu, insistînd asupra participării lui pline de pasiune la tot ce se întîmplă în jurul său, asupra spiritului ofensiv ce animă viața și activitatea muncitorului comunist și care se degajă în mod convingător, firesc din întregul ansamblu de imagini artistice creat de scriitor. Mă feresc de a-l prezenta elevilor drept purtătorul unui cod de precepte moral-politice. Caut în schimb ca trăsăturile lui de caracter, percepute nu la modul observatorului pasiv, să acționeze asupra conștiinței și comportării elevilor prin forța lor exemplară.

În fine, predarea celor cîteva biografii existente în manual o subordonez scopului participării elevilor la trăirea unor vieți puternice, a unor mari existențe consacrate creației de bunuri spirituale. La asemenea lecții caut să fac din cunoștințele predate elemente de cultură, iar din impresiile declanșate sentimente și convingeri statornice.

Contribuția lecțiilor de lectură literară la educarea patriotică a tineretului școlar este autentică, viabilă, dacă profesorul — ferindu-se de formele simpliste și banale — reușește să conducă pe elevi să pătrundă pînă la semnificații, pînă la mesajul patriotic pe care îl dezvăluie opera literară. Dacă sensibilitatea artistică a elevilor este solicitată din plin, valențele educative ale textelor literare izbutesc să îmbogățească multilateral conștiința și să determine atitudini patriotice.

VALERIU C. NEȘTIAN
Huși

Cunoașterea elevilor

Importanța studierii elevului este îndeobște cunoscută de către cadrele didactice. Mai puțin cunoscută este însă „tehnica" acestui studiu. Situația se reflectă în calitatea muncii pe care o desfășoară diriginții și profesorii pentru cunoașterea elevilor. De multe ori, deși conștiincioasă, această muncă este empirică și fără prea mare eficiență educativă.

Iată motivul pentru care ne propunem să facem unele precizări cu privire la modul în care trebuie studiată personalitatea elevului. În acest sens vom încerca să răspundem la următoarele întrebări: ce studiem și cum studiem?

La prima întrebare se poate răspunde laconic: studiem viața psihică a elevului. Dar viața psihică este o realitate foarte complexă, cu multiple aspecte, stări și procese care se manifestă în moduri variate. Această complexitate a fenomenelor psihice determină o atitudine analitică în studiul lor. Pedagogul, care este în acest caz și cercetător, trebuie să cunoască elementele componente ale vieții psihice. În primul rînd procesele de cunoaștere, procesele afective și cele volitive. Structurarea acestora este complicată. Așa de exemplu, din categoria proceselor de cunoaștere fac parte senzațiile, percepțiile, reprezentările, memoria, gîndirea etc Procesele afective sînt de asemenea complexe: emoțiile, dispozițiile, sentimentele și pasiunile. În studierea elevului trebuie cercetate și aspectele personalității: interesele, aptitudinile, temperamentul, caracterul.

Am procedat intenționat la o enumerare analitică a aspectelor care trebuie investigate în cunoașterea elevului pentru a atrage atenția asupra complexității fenomenului de studiat și deci și a necesității unui ghid în acest studiu. Fără un asemenea ghid, adeseori, studiul vieții psihice se reduce la cîteva observații asupra proceselor psihice mai evidente: memoria, gîndirea, limbajul, atenția etc., celelalte fiind neglijate.

De o și mai mare importanță este să știm cum să studiem.

Am analizat mai multe caiete ale diriginților și învățătorilor în care aceștia se ocupă de studiul elevilor Din cele constatate cu acest prilej, aș dori să fac unele precizări cu privire la modul de studiere a elevului.

Cei mai mulți diriginți utilizează în mod unilateral, în studiul elevilor, observația. De aceea și cele mai multe caiete nici nu se numesc „caiet de studiu", ci „caiet de observații". Desigur că observația este una din metodele cu cea mai largă răspîndire în studiul elevului datorită ușurinței cu care ea poate fi utilizată, dar renunțarea la întreaga gamă a metodelor de investigație nu poate fi decît păgubitoare pentru o cunoaștere completă și temeinică. De aceea este necesar ca pedagogul să recurgă la acea metodă care este cea mai adecvată pentru studiul fenomenului respectiv. Este necesar deci ca în mod sistematic să fie utilizate și analiza datelor biografice, convorbirea, studiul produselor activității elevului, experimentul, statistica etc. Numai prin utilizarea tuturor metodelor închegate într-un sistem se poate realiza un studiu complet al vieții psihice a elevului.

Se constată deficiențe atît în adunarea materialului cît și în interpretarea lui. În cele mai multe caiete de studiu, cele două etape sînt nediferențiate. Alături de materialul faptic, uneori anticipîndu-l, se află concluzii și generalizări nefundamentate. De aceea ținem să precizăm că în caietul de studiu trebuie să fie mai întîi culese un material faptic concret și suficient pe baza căruia să se formuleze concluziile psiho-pedagogice. Consemnarea unor formule ca: „inteligent", „memorie bună", „limbaj bogat" etc., fără ca în prealabil să se fi notat date concrete pe baza cărora să se stabilească aceste calități, reflectă neînțelegerea valorii materialului faptic în cercetare. Cercetarea fără material faptic este fără valoare științifică, deoarece concluziile și generalizările sînt nefondate, neîntemeiate și deci formale.

Adunarea și consemnarea unui material faptic bogat în semnificații psihologice presupune cunoașterea de către cadrele didactice a noțiunilor de psihologie a copilului și a particularităților psihice ale copilului. Altfel materialul faptic adunat este nesemnificativ, lucru pe care-l vom constata la prelucrarea lui.

Atragem atenția și asupra necesității studierii elevilor „șterși", adică a acelora care nu atrag atenția. Ei sînt mai greu de studiat, fiindcă-și obiectivează mai anevoie personalitatea. De aceea și efortul de a-i cunoaște trebuie să fie mai mare. De obicei în caietul de studiu, în dreptul numelor acestor elevi însemnările sînt sărăcăcioase.

Este îndeobște cunoscut că studiul elevului nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru o mai bună organizare și o mai științifică desfășurare a procesului pedagogic. Privite din acest unghi, documentele de studiu ale elevului trebuie să fie valorificate de către toate cadrele. De altfel munca de cunoaștere a elevului nu e o sarcină numai a dirigintelui, cum greșit se crede, ci a tuturor cadrelor didactice cu care dirigintele trebuie să colaboreze.

Fișa psiho-pedagogică care se elaborează pe baza materialului faptic (și care este, de fapt, portretul psihologic al elevului), se întocmește la sfîrșitul anului școlar și la sfîrșitul unui ciclu de studiu. Ea trebuie să se utilizeze ca document pentru orientarea profesională a elevului și pentru educarea lui ulterioară. Deci, concluziile acestei fișe trebuie să prezinte și perspectivele dezvoltării în viitor a elevului.

Lector univ. ION DRAGAN
Timișoara

Un experiment audio-vizual

Începînd din acest an școlar, liceul nostru dispune de un laborator lingvistic experimental dotat cu 14 cabine. Întrucît utilizarea acestui agregat, cît și a celorlalte mijloace audio-vizuale ridică o serie de probleme noi de ordin metodic, organizatoric și tehnic, am restrîns inițial experiența la cele trei clase a VIII-a care studiază limba franceză. Focalizînd eforturile noastre, am reușit să asigurăm, într-un timp relativ scurt, instructajul tehnic al elevilor care urmau să lucreze în cabinele laboratorului, să elaborăm programele etalon și să procurăm unele materiale vizuale în raport cu cerințele programei și cu nivelul de cunoștințe al elevilor. Experiența acumulată în primele luni de școală, rezultatele îmbucurătoare obținute pînă acum, ne permit să extindem, în această etapă, procesul predării limbilor străine cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale și la alte clase integrînd în această muncă și pe ceilalți profesori de limbi străine din școală.

Urmărind omogenizarea cunoștințelor elevilor și diminuarea treptată a procentului de mediocritate, acordăm o prioritate netă limbii orale, atît prin folosirea materialului vizual pentru prezentarea lexicului nou și dezvoltarea vorbirii, cît și prin numeroase exerciții structurale. De asemenea, folosim ca lecturi model înregistrările pe bandă realizate de lectorii francezi care au lucrat în cadrul cursurilor de perfecționare de la Sinaia din vara anului 1965.

Acordăm o atenție deosebită integrării structurilor de bază în exprimarea elevilor. Astfel, pînă acum am folosit aproximativ 800 metri de bandă cu exerciții privind mai ales flexiunile verbului la diferite forme și diateze, ale pronumelor complemente, ale expresiilor etc. În general, aceste exerciții sînt realizate în clasă cu ajutorul magnetofonului. Elevii care din diferite motive nu și-au însușit în mod productiv structurile respective, ca și cei care mai prezintă deficiențe grave de pronunțare, își completează pregătirea în laboratorul lingvistic.

Activitatea în laboratorul lingvistic se desfășoară în afara orelor de curs, cu grupe de 14 elevi, în funcție de numărul cabinelor de care dispunem. Lucrările în laborator au avut inițial o durată de o oră, dar, apărînd simptome de supratensionare, ele au fost reduse la 30 de minute. În laborator, elevii efectuează exerciții structurale (transformări, substituiri, completări), exerciții de pronunțare și de lectură expresivă prin imitarea unui model francez. Atunci cînd profilul lecției o permite, o grupă de 4—5 elevi lucrează în laborator în ultimele 15—20 de minute ale orei de curs. Ei fac aici exerciții de lectură sau structurale, anterior înregistrate pe bandă. Acești elevi sînt dintre cei care prezintă încă dificultăți de pronunțare sau care, absentînd din diferite motive de la orele de curs, nu și-au însușit în bune condiții structurile gramaticale predate.

Acest început de folosire a tehnicilor audio-vizuale în predarea limbii franceze ne-a permis să înregistrăm rezultate îmbucurătoare și ne determină să lărgim aplicarea lor. Procentul de rămînere în urmă la cele trei clase a VIII-a, care inițial însuma aproximativ 25 la sută, a fost aproape complet lichidat, iar progresele realizate de elevii cu note la limită ne îndreptățesc să sperăm într-o masivă reducere a procentului de mediocritate. La aceasta contribuie și interesul mereu crescut al elevilor pentru orele de limba franceză în care proiecția, magnetofonul și laboratorul lingvistic imprimă studiului un ritm nou și multă varietate.

Folosirea tehnicilor noi ridică în fața noastră o serie întreagă de probleme. De pildă, pentru convertirea sistematică a cunoștințelor de gramatică în automatisme și pentru elaborarea exercițiilor structurale ne-am văzut nevoiți să amendăm unele date din literatura pedagogică de specialitate și să le adaptăm condițiilor noastre de lucru și scopurilor învățămîntului nostru. Practica predării ne-a convins de necesitatea măririi numărului de exemple în exercițiile de substituire și ne-a demonstrat ineficacitatea exercițiilor lexicale înregistrate. Cum majoritatea metodelor audio-vizuale neglijează în mare măsură limba scrisă, ne vedem în situația de a elabora variante ale exercițiilor structurale cu suport grafic care au fost folosite și în laboratorul lingvistic. În același timp, ne-am dat seama că eficacitatea unui exercițiu de structură depinde de justa lui alcătuire. astfel încît elementele bine cunoscute de elevi să-i ajute să-și concentreze atenția asupra substituirii sau transformării care li se cere.

Întrucît în această etapă folosirea tehnicilor audio-vizuale este extinsă în liceul nostru, și la predarea altor limbi străine, problemele pe care le ridică metodica acestor tehnici vor putea fi elucidate mai bine și mai repede, în cadrul unui efort colectiv.

Prof. MARCEL SĂRAS
Liceul „Ion Neculce"-București

Demonstrații de matematică

Unul dintre capitolele cele mai greu de însușit din algebra predată la clasa a IX-a este cel intitulat „Puteri cu exponent rațional". Faptul că m-am izbit eu însumi, pe vremea cînd eram elev, de greutăți în studiul acestui capitol, faptul că serii întregi dintre elevii mei s-au opintit din greu pentru a trece „obstacolul" puterilor cu exponent rațional m-a determinat să fac o analiză mai profundă a problemei, să caut soluții adecvate, în spiritul concepțiilor moderne de predare a matematicii.

Ceea ce izbește la o analiză amănunțită a modului cum se predă în general acest capitol — mod recomandat de altfel în actualul manual de algebră al clasei a IX-a — este faptul că în mare măsură el nu răspunde esenței cunoștințelor referitoare la puterile cu exponent rațional. Capitolul începe cu prezentarea noțiunii de putere naturală, trece apoi la definiția radicalului, la prezentarea proprietăților pe care le au radicalii, după care urmează demonstrații cu privire la regulile de aducere a radicalilor la același indice, la operațiile cu expresii raționale etc.

Sînt necesare aceste demonstrații în contextul studiului modern al matematicii, se bazează ele pe cunoștințe dobîndite anterior și constituie o bază pentru însușirea unor noi cunoștințe? În general, nu. Am putea considera că majoritatea cunoștințelor astfel predate va reprezenta un balast pentru elevi, dacă nu am fi siguri, în lumina experienței acumulate, că ei le uită foarte repede. Dar, pentru a le preda sîntem nevoiți să pierdem patru sau cinci ore, iar elevii, pentru a le memora, pierd alte 8-9 ore.

De abia după parcurgerea acestei obositoare etape intermediare, către sfîrșitul capitolului, se trece la generalizarea noțiunii de putere, menționîndu-se că în matematică s-au stabilit anumite convenții, datorită cărora pot fi respectate proprietățile stabilite ale operațiilor cu puteri naturale. Numai prin aceste precizări elevul este pus în tema propriu-zisă a studiului.

În aceste condiții m-am hotărît să adopt o metodă mai adecvată scopului matematicii și care duce la o evidentă economie de timp și la însușirea mai temeinică și mai trainică de către elevi a cunoștințelor esențiale. Metoda adoptată constă în predarea capitolului referitor la radicali pe baza puterilor cu exponent rațional. În acest fel elevul trebuie să-și însușească numai trei convenții și anume: a la puterea 0 este egal cu 1, a la puterea m/n este egal cu radical de ordinul n din a la puterea m și a la puterea minus m/n este egal cu a la puterea 1 supra m/n, m și n fiind considerați relativ primi, iar n nefiind egal cu zero.

În aceste condiții, la toate operațiile cu radicali, elevul trebuie să aplice regulile învățate la fracții, operînd cu exponenți fracționari, pe care oricînd îi poate transforma în radicali. În același timp, el nu mai trebuie să memoreze o serie de reguli cu privire la radicali, deoarece oricînd le poate reproduce rapid. Studiul efectuat în această formă contribuie și la mai buna rezolvare a unor probleme de fizică.

Cred că, în ansamblu, această formă de predare aduce un important cîștig de timp, concentrînd atenția elevilor asupra cunoștințelor cu adevărat esențiale ale capitolului „Puteri cu exponent rațional".

Prof. ALEX. IOSIF MATHE
Simleul Silvaniei

Modalități de consolidare a cunoștințelor

Îmbunătățirea continuă a procesului de predare a chimiei este strîns legată nu numai de metodele utilizate în expunerea lecțiilor, dar și de căile folosite pentru consolidarea și fixarea cunoștințelor predate. Căutînd, pe această linie, modalități noi, am aplicat o metodă care îmbină recapitularea teoretică și activitatea practică în domeniul chimiei, permițînd o reală consolidare a cunoștințelor elevilor.

În ce constă această metodă? După parcurgerea unui capitol mai amplu sau a unui șir de capitole, dau elevilor spre rezolvare, într-o lecție recapitulativă, o serie de probleme. Cheminînd cîte un elev în fața clasei, îi dau o problemă al cărei enunț este scris de el pe tablă. Apoi îi cer să stabilească planul de rezolvare a problemei și să-l formuleze într-un mod care să permită o transpunere a lui în practică. În continuare elevul trece la masa unde se află aparatajul și reactivii necesari rezolvării problemei pe cale experimentală. El realizează aici lucrarea în mod practic, întorcîndu-se din nou la tablă, pentru a trage concluziile teoretice din interpretarea rezultatului obținut.

În acest fel, rezolvînd probleme care conțin calcule stoechiometrice, exerciții privitoarea la concentrația soluțiilor sau la recunoașterea unor substanțe chimice, elevii își consolidează cunoștințele despre unele legi chimice, despre fenomenele chimice de ansamblu care fac obiectul materiei recapitulate. Am constatat de pildă că, rezolvînd exerciții de recunoaștere a acizilor halogenați și a sărurilor lor, teme legate de solubilitatea unor derivați halogenați, de activitatea chimică a halogenilor, ei au recapitulat cu mai multă eficiență capitolul despre halogeni.

Problemele mai complexe sînt lucrate de grupe de doi, trei sau patru elevi, ceea ce sporește numărul celor antrenați în această activitate.

O asemenea modalitate de recapitulare a cunoștințelor, pe lîngă faptul că întărește deprinderile elevilor de mînuire a aparaturii de laborator, face să crească capacitatea lor de sintetizare, ajutîndu-i să tragă singuri concluzii teoretice din propria lor activitate practică. Ea duce în același timp la sporirea interesului elevilor pentru studiul chimiei.

Organizînd cu elevii mei lucrări individuale, acord în același timp o importanță sporită lucrărilor frontale cu caracter recapitulativ. De exemplu, după predarea cunoștințelor privitoare la substanțe organice cu funcțiuni, voi executa o lucrare frontală cu tema „Analiza calitativă a funcțiilor organice (funcții carboxilice, hidroxilice, carbonilice etc.).

În cadrul orelor de recapitulare a materiei îmi sînt de o deosebită utilitate și filmele documentare și diafilmele. Printre filmele ce vor fi prezentate în fața elevilor amintesc „Fabricarea zahărului", „Coloranții", „Materiale plastice" etc. Ar fi cît se poate de util dacă studiourile „Alexandru Sahia" și „Animafilm" ar întregi filmoteca didactică cu noi titluri prezentînd procese și procedee din industria de sinteză chimică, industria fermentativă, industria chimico-farmaceutică, stările de agregare ale materiei etc.

Prof. CARMEN IONESCU
Liceul „Emil Racoviță"
București

„Cadrele didactice și cercetarea științifică"

Articolul „Cadrele didactice și cercetarea științifică", semnat de P. Bărbulescu în nr. 829 al „Gazetei învățămîntului", ridică probleme deosebit de interesante.

În fiecare raion există posibilități destule pentru extinderea preocupărilor personalului didactic în domeniul cercetării științifice, dar ele încă n-au fost folosite. Ce s-ar putea face, în fond?

Sînt de părere că pot avea loc, pe plan raional, sesiuni științifice ale cadrelor didactice la care să se facă comunicări pe teme profesionale, pedagogice etc. La aceste sesiuni ar fi bine să participe și cadre didactice universitare, de la institutele pedagogice de 3 ani și de la universități, care ar putea contribui mult la ridicarea nivelului dezbaterilor pe marginea lucrărilor expuse. Firește, ar fi necesar ca Institutul de științe pedagogice, institutele de perfecționare, secțiile de învățămînt, să acorde un sprijin larg celor ce se ocupă de munca de cercetare.

Unele dintre materialele cele mai valoroase prezentate la aceste sesiuni ar putea fi publicate în „Revista de pedagogie", în „Gazeta învățămîntului" etc.

Prof. V. M. CUTUȘ
comuna Rasa, raionul Călărași

ECOURI la materialele publicate

„Între intuiție și abstractizare"

Sub titlul „Între intuiție și abstractizare" profesorul C. Ottescu relatează, în nr. 830 al „Gazetei învățămîntului" o interesantă discuție cu un profesor tînăr.

Autorul apreciază că părerile colegului său pot părea unora îndrăznețe, că unii nu-i vor da dreptate, iar alții vor considera inițiativele sale nu îndeajuns de verificate de practica predării, afirmînd însă că personal, cu unele rezerve de amănunt și de exprimare, este de acord cu el.

Punîndu-se problema că inițiativele tînărului profesor nu ar fi îndeajuns de verificate de practica predării" găsesc de datoria mea să intervin în discuție deoarece cred că, în ce mă privește, am verificat aceste inițiative multă vreme (trebuie să precizez că nu sînt tînăr, ci dimpotrivă, mai am doar 3 ani pînă la pensionare).

Sînt întru totul de acord cu cele spuse de tînărul profesor din articolul tov. C. Ottescu. Am numit, într-o discuție cu colegii, „planșomanie" obiceiul de a se înșira diferite formule sau probleme rezolvate pe planșe și a le considera „material didactic". Cît timp pierdut, cîtă migală obositoare, fără nici un folos pedagogic! Dacă elevul știe că găsește pe perete formula, de ce s-ar mai osteni s-o învețe?

Desigur, nu putem renunța în totul la intuiție. În geometria plană ea este posibilă și se realizează pe figuri cît mai corect desenate la tablă.

Este drept că intuiția spațială se realizează mai greu. Deși termenii par contradictorii, cred că nu e greșit a se spune că intuiția spațială se realizează în mod abstract. Nu exclud posibilitatea folosirii trusei stereometrice, dar mă bazez prea puțin pe ea, și în nici un caz numai pe ea. Pun cel mai mare preț pe un desen sugestiv, luat din unghi cît mai favorabil problemei, executat cu creta albă — așa cum se spune în articolul citat — și pot afirma, cu toată certitudinea pe care mi-o dă experiența, că lecțiile sînt înțelese. Trusa stereometrică îi atrage pe elevi, îi distrează chiar, însă răpește prea mult timp și nu dă randament decît dacă, într-o altă oră, se rezolvă din nou aceleași probleme, fără a o mai folosi, ci întrebuințînd numai desenul sugestiv. În acest sens, folosesc o dată sau de două ori trusa. În rest, procedez ca și „colegul tînăr" și nu mă plîng de rezultate.

Prof. C. SĂNDULACHE
Podul Turcului,
regiunea Bacău

Plenara Uniunii Sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură

În ziua de 19 ianuarie a.c. a avut loc Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură. La lucrările Plenarei au participat membrii și membrii supleanți ai Comitetului Uniunii Sindicatelor, cadre de conducere din Ministerul Învățămîntului, Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, Institutul de științe pedagogice, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice, Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale.

Pe baza raportului prezentat de tovarășa Onița Gligor, președinte al Comitetului Uniunii Sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură, Plenara a analizat activitatea desfășurată de sindicate, contribuția lor la realizarea sarcinilor pe anul 1965 și a stabilit sarcinile ce le revin în anul 1966.

Participanții la Plenară au fost informați asupra măsurilor luate pentru pregătirea Conferinței Uniunii Sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul Ion Preoteasa, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, care, în lumina Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. a subliniat sarcinile importante ce revin sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură pentru mobilizarea tuturor cadrelor didactice, a tuturor lucrătorilor de pe tărîmul culturii la înfăptuirea cu succes a mărețului program stabilit de partid.

Concursurile pe specialități ale elevilor

Și în acest an se vor desfășura tradiționalele concursuri pe specialități (literatură română, matematică, fizică și chimie) ale elevilor, organizate de Ministerul Învățămîntului împreună cu societățile de științe istorice și filologice, de științe matematice, de fizică și chimie.

Faza pe localitate a concursurilor pe specialități va avea loc în ziua de 6 februarie a.c., iar faza pe regiune în zilele de 13, 14 și 15 martie a.c. Secțiile de învățămînt și filialele societăților au primit indicații amănunțite cu privire la organizarea acestor faze ale concursurilor.

În prezent, în licee, în școlile profesionale și tehnice și în școlile pedagogice se desfășoară intens pregătirile pentru prima fază a concursurilor, profesorii urmărind să cuprindă în cadrul ei un număr cît mai mare de elevi.

De curînd s-a deschis, în sala Dalles, cea de-a IV-a bienală republicană de artă plastică a artiștilor amatori.

Organizată sub auspiciile Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și ale Consiliului Central al Sindicatelor, actuala expoziție republicană constituie momentul culminant al unui șir de 500 manifestări similare care au avut loc în raioane, orașe și centre regionale, în cadrul cărora au fost prezentate 14 000 de lucrări de pictură, grafică, sculptură, artă aplicată, realizate de 4 200 de artiști amatori.

În cadrul expoziției republicane a celei de-a IV-a bienale sînt prezentate, numeroase lucrări aparținînd cadrelor didactice. Reproducem în această pagină două din lucrările bienalei: „Fata cu floarea", de prof. Marieta Lungu—Constanța (premiul III) și „Livada", de înv. Gh. Necula, din Dumbrăveni—Galați.

CĂRȚI CĂRȚI

Metodica predării aritmeticii

„Metodica predării aritmeticii în școala generală", realizată de Nicolae Oprescu, Eugen Rusu, Al. Ganea, Sandu Mihai și M. Timofte este un instrument util în munca învățătorului și a profesorului de matematică.

În cele 14 capitole ale cărții se dezbat din punct de vedere metodic, în ordinea predării lor, toate temele mari din aritmetică, pornindu-se, în mod just, de la ideea că problema cheie în studiul aritmeticii este problema interacțiunii dintre intuiție și gîndirea abstractă. Se subliniază necesitatea de a se folosi intuiția, în primele clase, și pentru reprezentarea unor acțiuni, pentru a se înlătura însușirea formală a unor noțiuni de aritmetică.

De un real folos pentru profesori sînt planurile de lecții aflate la sfîrșitul unor capitole. Astfel, planul de lecție privind predarea numărului 6, ca și cel privind adunarea numărului 3 reprezintă o aplicare binevenită a indicațiilor expuse în metodică în legătură cu predarea primelor zece numere, servind totodată ca model pentru felul cum trebuie să se folosească metoda conversației în antrenarea activă a elevilor la buna desfășurare a lecției. Considerăm totuși că planul de lecție privind predarea numărului și cifrei 6 este prea extins, el neputînd fi realizat în timpul afectat.

Modul în care se indică etapele metodice, dezbaterea procedeelor de predare a operațiilor, sublinierea dificultăților ce se ivesc, a modului cum pot fi înlăturate ne permit să conchidem asupra temeiniciei cu care a fost elaborat capitolul consacrat numerației și operațiilor aritmetice cu numere naturale în clasele I—IV.

Bine tratat este și capitolul „Calculul mintal", care dezbate problemele psihologice cu privire la formarea deprinderilor de calcul mintal dezvăluie mecanismul care duce la formarea acestei deprinderi, modul cum trebuie să intervină învățătorul atunci cînd unii elevi întîmpină dificultăți în calculul mintal.

Mai puțin aprofundat este expusă metodica predării ordinii efectuării operațiilor. Aici se înșiră doar regulile și se reamintește faptul că nerespectarea lor duce la erori, lucru binecunoscut. În ceea ce privește folosirea parantezelor, pe lîngă o formulare neclară, se insistă prea puțin asupra procedeelor care duc la înțelegerea conștientă de către elevi a acestei chestiuni, cît și asupra formării deprinderii de a respecta ordinea operațiilor, de a lucra cu paranteze.

Capitolul „Fracții ordinare", deși tratat, în general, cu judiciozitate, pare că suferă, pe alocuri, de lipsă de exemplificări concrete. Astfel, este tratată prea sumar simplificarea fracțiilor, o problemă susceptibilă de îmbunătățiri metodice, dacă ne gîndim la frecventele greșeli pe care le fac elevii la simplificare. De asemenea, se vorbește într-un mod prea general despre adunarea și scăderea fracțiilor ordinare, neamintindu-se nimic despre operațiile cu numere mixte.

În ultimul capitol al lucrării, rezervat metodicii rezolvării problemelor, se face o clasificare a problemelor, arătîndu-se cum se formează la elevi deprinderea de a analiza și a rezolva probleme. Trebuie să subliniem aici meritul metodicii de a fi însumat într-un capitol închegat chestiunile legate de metodica rezolvării problemelor de aritmetică. Considerăm totuși că alegerea problemelor tratate în acest capitol nu este pe de-a întregul corespunzătoare: din cele peste 20 de probleme analizate, nici una nu se adresează elevilor din clasele V—VIII, marea majoritate fiind la nivelul elevilor din clasele I sau a II-a. Din această cauză capitolul respectiv este util în special învățătorilor, profesorilor neputîndu-le servi decît aproximativ ca mijloc de orientare. În general tipurile de probleme la nivelul claselor mai mari sînt tratate fugitiv sau nu sînt dezbătute de loc. Așa stau lucrurile, de exemplu, cu problemele de amestec, de aliaj, cu problemele de împărțiri în părți proporționale.

Cu toate aceste deficiențe, Metodica predării aritmeticii în școala generală, prin bogatul material pe care-l prezintă, prin îndrumările metodice pe care le dă, orientează activitatea învățătorului și a profesorului de matematică, dîndu-le posibilitatea să ridice calitatea muncii lor.

Prof. V. CIOBANU
Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

Ion Pop Reteganul

Apărută în colecția „Dezvoltarea învățămîntului românesc", lucrarea *Ion Pop Reteganul* de Apostol I. Popescu prezintă întreaga activitate desfășurată de cărturarul ardelean, evidențiind devotamentul patriotic cu care **s-a dedicat școlii și satului. Este un studiu monografic**, care interesează deopotrivă cadrele didactice și pe cercetătorii în domeniul pedagogiei.

Particularitățile de vîrstă ale preșcolarilor

Autorii acestei lucrări, A. Chircev și M. Nicoară, subliniază că mijloacele, metodele și procedeele instrucției și educației în grădiniță presupun respectarea particularităților de vîrstă ale preșcolarilor, inclusiv a particularităților individuale. Pornind de aici ei tratează probleme legate de educarea intereselor și aptitudinilor copiilor, de formarea trăsăturilor pozitive de caracter, indică metode și procedee privind tratarea individuală a copiilor în funcție de particularitățile lor.

Cunoașterea mediului înconjurător și dezvoltarea vorbirii Îndrumări metodice

Elaborată de E. Varzari, M. Taiban și V. Manasia, lucrarea care poartă titlul de mai sus prezintă probleme de bază ale organizării și conducerii activităților obligatorii care contribuie la cunoașterea de către copiii preșcolari a mediului înconjurător și la dezvoltarea vorbirii. Se analizează toate tipurile de activități obligatorii prin care se transmit, se fixează sau se sistematizează cunoștințele copiilor. De asemenea, sînt indicate metodele și procedeele specifice fiecărei grupe de vîrstă în parte, fiecărui tip de activitate.

Se cercetează noutăți sosite la bibliotecă

Studii de literatură universală

A apărut de curînd cel de-al șaptelea volum din **Studii de literatură universală**, culegere anuală a Societății de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România, adresată profesorilor de limba română și limbi străine din învățămîntul de cultură generală și din învățămîntul superior, cercetătorilor științifici, studenților, precum și publicului larg.

Ca și în volumele anterioare, în acest volum sînt cuprinse lucrări privind literatura unor țări și epoci diferite.

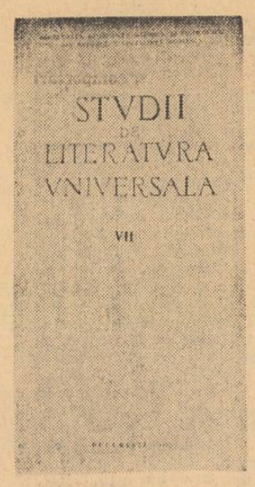

Prof. dr. Alexandru Balaci, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România și redactorul responsabil al culegerii, semnează materialul intitulat **Contribuții românești la o exegeză dantescă.** Prof. univ. Nina Façon, în **O interpretare a Beatricei în Rémy de Gourmont,** confruntă judecata estetică a lui Gourmont cu cele ale lui De Sanctis și Benedetto Croce, subliniind diferențele de interpretare în critica franceză și în cea italiană. În **Sordello și compatriotul său Virgiliu,** Alex. Duțu abordează problemele sensului sintezei culturale realizate de Dante în **Divina Comedie** și analizează cîteva pasaje din operă, care relevă legătura stabilită de poet între antichitatea romană și cultura latină occidentală, ca și atitudinea sa față de imperiul bizantin. Cornel Mihai Ionescu urmărește să sublinieze, în **Cîteva probleme estetice în gîndirea lui Dante,** originalitatea ideilor estetice ale marelui florentin.

În afara grupajului omagial Dante, volumul cuprinde 14 studii de o mare varietate tematică. Menționăm, printre acestea, **Poemul lui Ghilgameș** de Cornelia Comorovski, analiză a primei capodopere cunoscute din literatura universală, **Lirica Egiptului antic** de Ovidiu Drîmba, analiză estetică aplicată la poezia Egiptului faraonic și a influenței exercitate de aceasta asupra altor literaturi antice, **Coordonatele timp-spațiu în „Crimă și pedeapsă"** în care autoarea, Galina Maievski, analizează cîteva din procedeele artistice folosite de Dostoievski, **Actualitatea esteticii lui Flaubert** de Lelia Băluș, care face o fină analiză a principiilor estetice flaubertiene prin intermediul **Corespondenței** scriitorului, **În țara minelor cu André Stil** de Yvonne Ghimeșan, care pune interesante probleme de dialectologie. Semnalăm și alte titluri care ilustrează varietatea tematică a volumului: **William Faulkner, cronicar al Sudului,** de Sorin Alexandrescu, **Lion Feuchtwanger despre funcția socială a artei** de Livia Ștefănescu, **Poezia lui Cesare Pavese** de Margareta Dolinescu.

Enrico Fermi, Cristofor Columb al atomului

De curînd a apărut, în Editura științifică, traducerea volumului „Enrico Fermi, Cristofor Columb al atomului", de Pierre de Latil.

Descriind viața și activitatea lui Enrico Fermi, una din cele mai proeminente figuri ale fizicii nucleare,

autorul vorbește pe larg despre contribuția lui la eliberarea energiei nucleare. Aspectele multiple ale activității savantului sînt prezentate într-o suită de schițe scurte, care ni-l arată de la începutul cercetărilor sale, cînd avea doar vîrsta de 24 de ani. Este descrisă formarea școlii moderne de fizică din Roma, a cărei figură centrală a fost Fermi, ca și activitatea acestuia în domeniul mecanicii cuantice. În mod deosebit stăruie lucrarea lui Pierre de Latil asupra activității lui Fermi în domeniul studierii neutronilor descoperiți de Frédéric și Iréne Joliot-Curie. Fermi a determinat natura neutronilor și efectul lor, a studiat neutronii „lenți" cu care a produs fisiunea în nucleul atomic, rezultat care l-a dus la concepția construirii unei pile atomice.

Volumul prezintă un interes deosebit pentru profesorii de fizică, făcîndu-le larg cunoscută gîndirea și preocupările acestui mare creator al epocii noastre, care a fost călăuzit de gîndul nobil de a pune la îndemîna omenirii un izvor imens de energie — energia nucleului atomic. Profesorii vor fi deosebit de interesați și de activitatea pedagogică desfășurată de Fermi, care s-a ocupat și de învățămîntul științelor naturii, al fizicii în special. El a editat chiar manuale de fizică pentru licee, iar în vederea propagării științelor a scris mai multe prelegeri și articole.

Scrisă într-un stil viu, interesantă și atractivă, cartea lui Pierre de Latil poate fi recomandată și elevilor din ultimele clase, cărora le oferă exemplul unui om ce și-a pus întreaga viață în slujba progresului științei.

Școala românească și Unirea

(Urmare din pag. I-a)

cutare sau cutare legiuire străină". Referindu-se la sfera de cuprindere a învățămîntului, mesajul menționa că el trebuie să fie pus „în diferitele sale graduri, la îndemîna tuturor claselor", pentru ca „în curînd" fiecare locuitor să știe să scrie și să citească. Subliniind necesitatea ca învățămîntul superior să fie mai legat de nevoile practice ale economiei și ale administrației, mesajul arăta că, fără a se neglija importanța studiilor umaniste, „starea de astăzi a României și viitorul ei cer numaidecît o facultate de știință economică și administrativă, precum și o facultate de științe agronomică, industrială și comercială".

Unul dintre sprijinitorii cei mai activi ai politicii școlare preconizate de Al. I. Cuza a fost Mihail Kogălniceau; acesta declara, încă la începutul anului 1860, că va lupta „pentru cea mai mare răspîndire a învățăturilor publice, astfel ca fiecare oraș să-și aibă gimnaziul său, fiecare sat școala sa, fiecare român să știe a scrie, citi, deci a-și cunoaște și a-și apăra drepturile".

În toamna aceluiași an, învățămîntul din Principatele Unite a înregistrat un important succes prin înființarea Universității din Iași, a cărei deschidere solemnă a avut loc la 28 octombrie 1860 în prezența domnitorului, al cărui nume îl poartă. Evenimentul a fost sărbătorit cu deosebită bucurie nu numai la Iași, ci în întreg teritoriu românesc, „Gazeta Transilvaniei" considerîndu-l ca un fapt „care face epocă în istoria românismului" și care produce o bucurie la care ține să participe fiecare român. După patru ani, la 4 iulie 1864, a fost semnat decretul de înființare a Universității din București, provenită — ca și cea de la Iași — din reunirea unor facultăți existente încă mai dinainte.

Cele mai importante măsuri privind reorganizarea învățămîntului au fost cuprinse în cadrul „Legii asupra instrucțiunii publice" din anul 1864. Legea aceasta se leagă strîns de numele unui alt mare luptător pentru Unire, Dimitrie Bolintineanu, care a fost, în perioada aceea, ministru al instrucțiunii publice. Militant de seamă al mișcării unioniste, aflat în fruntea presei revoluționare, la conducerea ziarelor „Poporul suveran" și, mai apoi, „Junimea Română" și „Dîmbovița", autor de broșuri propagandistice, Dimitrie Bolintineanu a luptat neostenit pentru a sprijini, așa cum spunea el, „națiа și ideile progresiste, potrivit cu trebuințele țării". Asemenea idei progresiste, cerute de trebuințele țării, au stat și la baza „Legii asupra instrucțiunii publice", care stabilea învățămîntul primar cu 4 clase, învățămîntul secundar cu 7 clase și cel universitar avînd o durată de 3 ani. Învățămîntul primar era decretat ca obligatoriu și gratuit. Deși aceste atribute ale sale n-au devenit pe deplin o realitate, din cauza condițiilor materiale grele în care trăiau cei mai mulți copii de vîrstă școlară, ca și din cauza lipsei de cadre didactice îndestulătoare, a localurilor de școală insuficiente și a lipsei de manuale, totuși învățămîntul primar a cuprins un mult mai mare număr de copii decît pînă atunci. O atenție deosebită a fost acordată învățămîntului secundar, cuprinzînd gimnazii, licee, școli normale și școli speciale — reale, comerciale, de meserii, școli de Belle-Arte, conservatoare etc. Învățămîntul superior, cuprinzînd în principal universitățile din Iași și București, a contribuit într-o mare măsură la crearea cadrelor necesare școlilor secundare, administrației publice, precum și dezvoltării științei și culturii.

Cu toate limitele sale, impuse de caracterul statului burghez și de greutățile de ordin material, reorganizarea învățămîntului a jucat un rol progresist și a avut consecințe pozitive dintre cele mai importante în dezvoltarea societății noastre, contribuind la sporirea valorilor culturale ale poporului român.

Prelu înd și ridicînd pe o treaptă superioară cele mai bune tradiții de luptă ale înaintașilor, Partidul Comunist Român și statul nostru socialist au asigurat școlii noastre și tuturor cadrelor didactice condiții minunate de activitate. Strîns legat de tradițiile înaintate ale trecutului, cinstind pe cei care și-au legat numele de progresul școlii românești, învățămîntul nostru de astăzi, sector de cea mai mare importanță în cadrul revoluției culturale, aduce o contribuție esențială la educarea schimbului de mîine al constructorilor României socialiste, la afirmarea mondială a culturii românești.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 401.23

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE UNITI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 835
Vineri 28 ian. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

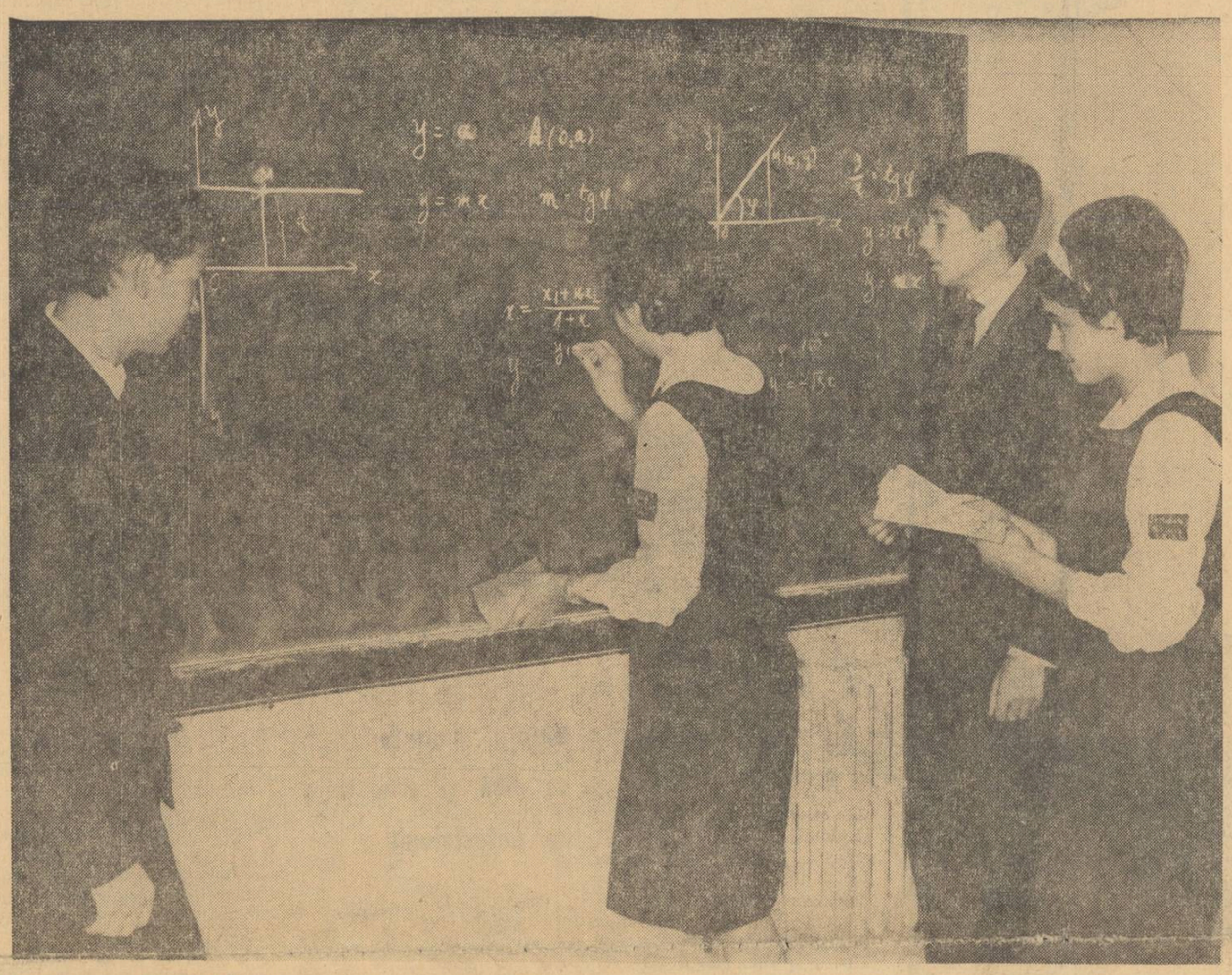

Dispunînd de o solidă pregătire matematică, elevii pot pătrunde tot mai adînc în mecanismul transformării lumii înconjurătoare

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Inte

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

Academician VICTOR VÂLCOVICI DESPRE MATEMATICĂ

— Pe plan mondial se fac în prezent o serie de cercetări privind modernizarea studiului matematicii. Acestea vizează conținutul predării diferitelor discipline matematice, ordinea predării lor, treapta școlară la care să fie introduse și metodica utilizată. Care este părerea dvs. în ceea ce privește modernizarea predării disciplinelor matematice în școala generală și în liceu ?

— Vreau să subliniez, de la început, că sistemul clasic de predare a matematicii are multe avantaje, fiind îndelung experimentat. Și este binecunoscut că în didactică, în pedagogie, experiența joacă un mare rol. De aceea personal sînt de acord cu acei care-și manifestă preferința pentru menținerea sistemului clasic de predare. Bineînțeles însă că, în condițiile actuale ale modernizării științelor matematice și a metodelor matematice de cercetare, studiul acestor discipline în școală poate și trebuie să fie completat, conceput mai sistematic. Și aceasta — încă din primele clase ale școlii generale. Cred că, în aceste clase, predarea noțiunilor matematice trebuie să aibă la început un fundament numeric concret pentru ca apoi să se introducă, cu grijă, elementele de calcul literal, algebric, care sînt mai abstracte și care, dacă sînt înțelese, formează o bază temeinică pentru noțiunile ulterioare. Trecînd fără o pregătire temeinică și o metodică adecvată la elementele de calcul literal riscăm ca ele să nu fie înțelese, ceea ce poate naște un punct de vid care ar nărui mai tîrziu posibilitatea de înțelegere a cunoștințelor de nivel superior.

Nu este permis să trecem cu vederea avantajele sistemului modern de predare în ce privește adîncirea fundamentului pregătirii matematice. Noțiunile de mulțime și măsură, care la o primă vedere par mai elementare decît noțiunile de continuitate, oferă avantaje foarte mari pentru pregătirea ulterioară dacă, bineînțeles, sînt asimilate corect de elevi. Menționez însă că în condițiile experimentale de predare după acest sistem s-a constatat că reușita nu a fost deplină decît la elevii dotați în mod special. Fenomenul nu este totuși descurajator și nici potrivnic introducerii noului sistem de predare dacă se poate conta pe interesul serios aplicat al unui pedagog convins de calitățile noii metode. S-ar putea spune deci că noua metodă de predare a matematicii — începînd în primele clase cu noțiuni de calcul algebric și noțiuni de geometrie concretă și continuînd, ceva mai tîrziu, cu teoria mulțimilor — pretinde din capul locului o revizuire foarte serioasă și atentă a muncii pedagogului. Personal consider că elevii din clasele I—II nu sînt înapți pentru asimilarea cunoștințelor de calcul literal ; trebuie însă găsită forma pentru a-i face să-și însușească aceste cunoștințe.

— Ce probleme din matematica clasică trebuie să rămînă, după părerea dvs., ca fundament de predare ?

— În primul rînd noțiunile fundamentale privind calculele numerice și algebrice — absolut indispensabile — cu care trebuie să se înceapă predarea chiar din primele clase. Geometria elementară, euclidiană, este de un foarte mare folos educării matematice a intelectului, iar elemente din cadrul acesteia se pot introduce începînd din clasele a III-a și a IV-a. În clasele mai mari sînt absolut necesare noțiunile de algebră cu oarecare pretenție, ca rădăcinile trinomului, variația funcțiilor liniare etc. În ultimele clase (XI—XII) se pot ataca cu folos noțiunile de derivată, de integrală și, pe o treaptă superioară, noțiunile de geometrie analitică.

— În prezent, pe întreaga arie a învățămîntului are loc o confruntare între noțiunile clasice, tradiționale și cele moderne. Există pe tărîmul matematicii o contradicție între acestea ? Și, dacă există, cum vedeți dvs. soluționarea ei ?

— Din punct de vedere logic, în matematică și metoda clasică și cea modernă vizează același sistem, sistemul deductiv. Deci, oricare ar fi metoda, ea trebuie subordonată celor două condiții esențiale, specifice matematicii ca știință, deducția

(Continuare în pag. 2-a)

TINERII PEDAGOGI ȘI PROBLEMELE LOR

În fiecare an iau drumul școlii mii și mii de tineri învățători și profesori, proaspeți absolvenți ai școlilor pedagogice, ai institutelor pedagogice, ai universităților. Numai în anul în curs, școlile noastre au primit circa 10 000 de noi cadre didactice. Rezultă, chiar și numai din această cifră, ponderea pe care o au tinerele cadre în ansamblul învățămîntului nostru. De aici și răspunderea pentru calitatea muncii lor, necesitatea de a sprijini tinerele cadre în primii lor ani de activitate — anii de primă experiență, de maturizare pedagogică, ani formativi, în care se decid trăsăturile lor caracteristice

Ce s-a făcut, ce se face și, mai ales, ce trebuie să se facă pentru tinerele cadre ? Să vedem cum stau lucrurile, din acest punct de vedere, în raionul Mediaș.

Școlilor din raionul Mediaș le-au fost repartizate în acest an circa 100 de învățători și profesori Dar unii din ei — în special absolvenți de facultăți — nu s-au prezentat la post, iar alții și-au schimbat locul de muncă după ce a început anul școlar. Să fi uitat acești tineri că s-au pregătit pentru profesia de educator ? Să fi cîntărit în balanță mai greu interese oarecare, comoditatea, decît datoria lor de dascăli ? Și o altă întrebare, institutiilor care le-au înlesnit dezertarea: cum de sînt ignorate legile statului în legătură cu angajarea absolvenților de facultăți ?.

Este meritorie preocuparea organelor locale din Mediaș de a asigura condiții materiale bune noilor cadre didactice. În general s-au luat măsuri pentru ca tinerii învățători și profesori să aibă tot ce le trebuie, astfel încît munca lor să nu fie stingherită. Doar pe alocuri această grijă — manifestată din plin la începutul anului — a slăbit întrucîtva pe parcurs. Așa se face că în comuna Micăsasa, de exemplu, cadrele didactice tinere au întîmpinat unele dificultăți în procurarea lemnelor. a unor alimente. Astfel de cazuri nu sînt însă caracteristice pentru situația din raion. În general, tinerii pedagogi dispun de condiții materiale bune, putînd să-și dedice toate forțele muncii instructiv-educative. Pe primul plan în atenția secțiilor de învățămînt, a organelor sindicale, a directorilor de școli trebuie să stea acum grija pentru îndrumarea în muncă a noilor învățători și profesori.

Sînt cunoscute dificultățile primelor luni de școală. În fața proaspătului pedagog se ridică numeroase probleme. Pregătirea primită în anii de studiu constituie doar premisa calității de adevărat dascăl. Restul — și acest rest este aproape tot atît de important cît și pregătirea din anii de studiu — se cîștigă pe parcurs. Se cîștigă prin experiența personală, prin contactul direct cu elevii, cu școala, dar și prin sprijinul colectivului pedogogic și al celor chemați să-l îndrume.

Am întîlnit la Seica Mică un exemplu edificator de asistență colegială. La școala generală din această comună funcționează, începînd din acest an școlar, doi noi profesori, proaspeți absolvenți ai învățămîntului superior, Alma Costen Huber, profesoară de chimie și fizică, și Mircea Rusa, profesor de educație fizică. Colegii lor le-au acordat de la început tot sprijinul. În special profesoara Aurelia Tănase. care și-a obținut recent gradul II, a dat tinerilor profesori numeroase sfaturi competente. În felul acesta, a.b.c.-ul muncii la catedră a început sub auspicii încurajatoare. O astfel de asistență au primit și alți tineri profesori din raionul Mediaș.

În unele școli, însă, îndrumarea tinerilor pedagogi în cadrul colectivului școlii nu este posibilă pentru că respectivele colective sînt ele însele lipsite de experiență. La școala din Șeica Mare, de exemplu, toți profesorii au absolvit facultatea doar de cîțiva ani. Chiar dacă într-un colectiv există și un profesor mai în vîrstă — să zicem de științe naturale — este greu de presupus că acesta ar putea da îndrumări tinerilor profesori de matematică, de literatură etc. În aceste cazuri, sprijinul se rezumă la îndrumări legate de formularistica activității didactice.

Se pare, într-adevăr, că pentru unii directori de școli și pentru unii inspectori, primul criteriu de apreciere a muncii unui profesor — și, în multe cazuri, și ultimul — este modul în care acesta își ține la zi planurile. „Greutatea noastră cea mai mare — ne spunea profesoara de limba română Maria Vescan — este însă lecția însăși. Desigur, la începutul carierei pedagogice, planurile sînt foarte necesare. Dar ele nu reprezintă totul Totul este esența muncii la clasă. calitatea ei. Drumul spre această esență ar trebui mai mult încurajat de autoritatea școlară". În pri-

(Continuare în pag. 4-a)

Obligația de a gîndi

Avem nu numai capacitatea, ci și obligația de a gîndi. Să ne oprim la cîteva întîmplări ale existenței cotidiene și vom observa cum, de fiecare dată, trădarea gîndirii ne sancționează.

Dimineața, în autobuz, în orele de mare aglomerație, înghesuială. Cineva din spate a împins pe cineva din față. Cineva, nr. 1, dispus să gîndească, și-a cerut scuze dar cineva, nr. 2, care la această oră și-a pus gîndirea în cui, ripostează nervos, amintind ceva despre anii copilăriei, în număr de șapte, petrecuți undeva în sînul familiei. Nr. 1 are și el mîndria lui și riposta îi anulează dispoziția de a raționa. Ar putea să înțeleagă starea de iritabilitate a celuilalt, să tacă pur și simplu și să-l lase în plata domnului. dar o replică promptă și ascuțită e mult mai la îndemînă. Așa că sugerează perfid ideea achiziționării unei limuzine care ar putea să scutească persoanele sensibile de necazurile transportului în comun. Cei din jur privesc ironic, dezaprobator, rîd sau tac din gură pînă ce beligeranții epuizează toată gama de insulte și unul dintre ei cedează plictisit.

Am spus că lucrul se întîmplă în autobuz. El se poate întîmpla foarte bine pe stradă, într-un magazin, la un cinematograf, oriunde, cu aceleași manifestări și cu aceleași consecințe. Pentru că, din păcate, accidentul are consecințe : oameni bine dispuși, plecați după treburi obișnuite, își strică dispoziția pentru o întreagă zi sau cel puțin pentru cîteva ore dintr-un lucru de nimic. De ce ? Pentru că, un minut, au refuzat să gîndească. Dacă ar fi apelat la poveștele acelei regine a faptelor noastre care e gîndirea și-ar fi dat seama că toate neplăcerile puteau fi evitate printr-o conduită înțeleaptă.

Sau, în alt caz, obligația de a rezolva o treabă însemnată este amînată de dragul unei tentații de moment. E binecunoscut tipul care promite și nu se ține de cuvînt, care îți fixează o întîlnire și te lasă să aștepți cine știe cît în ploaie, la o răscruce de drumuri. De cele mai multe ori individul din această speță nu e de rea-credință. El e adesea omul care nu-și dă osteneala să gîndească. Împedicat pe drum de un prieten cu care îi place să pălăvrăgească, se lasă antrenat, izgonind sfaturile rațiunii chiar și atunci cînd e vorba de propriile sale interese.

S-ar părea că astfel de lucruri care se întîmplă undeva în afara școlii și departe de ea n-ar prea avea nici o legătură cu școala. Totuși, vorbind despre ele, am vrut să vorbim despre școală, care are ca principală îndatorire să-i învețe pe oameni să gîndească. Gîndirea trebuie să fie cultivată aici și ca un criteriu precis și clar de apreciere a faptelor de viață, de conduită socială.

I. DAMIAN

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Inte

Aniversarea Unirii în școli

LA BUCUREȘTI

Școlile din Capitală au îmbrăcat, la 24 ianuarie o haină sărbătorească.

La Liceul nr. 25 a avut loc un simpozion în care s-au prezentat aspecte sociale, economice și culturale legate de momentul Unirii. În orele de dirigenție au fost evocate o seamă de personalități care și-au legat viața de cauza Unirii, accentuîndu-se caracterul patriotic al activității lor. O bogată activitate a desfășurat în cinstea sărbătorii Unirii și cercul literar al școlii, în cadrul căruia au fost organizate lecturi din operele scriitorilor noștri și din creațiile elevilor închinate acestui eveniment. Cercul literar a scos și o revistă intitulată „Unirea", care cuprinde un mare număr de versuri închinate Unirii.

Acțiuni asemănătoare au avut loc și în celelalte școli ale Capitalei. La Școala generală nr. 87 s-a organizat, cu sprijinul Arhivelor Statului, o interesantă expoziție documentară cuprinzînd fotocopii ale unui mare număr de documente care reflectă lupta maselor populare pentru înfăptuirea Unirii și activitatea desfășurată de marii patrioți ai vremii. Printre exponate atrag atenția declarația deputaților clăcași din Țara Românească în ședința Divanului Ad-hoc din 7 decembrie 1857 prin reprezentantul lor Constantin Tănase, actul alegerii domnitorului Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei, actul alegerii lui Alexandru Ioan Cuza, domnul Moldovei, și ca domn al Țării Românești. Trezesc mult interes și unele gravuri și stampe înfățișînd pe deputații țărani din Divanul Adhoc al Moldovei, tablourile alegorice reprezentînd Unirea etc.

LA MIERCUREA CIUC

Cu multă însuflețire a fost sărbătorită aniversarea Unirii și în școlile din orașul Miercurea Ciuc. Casa de copii și Școala tehnică agricolă din acest oraș au organizat, cu acest prilej, o interesantă expoziție, care cuprinde documente, fotografii, cărți, reproduceri de artă, extrase din presa vremii legate de Unirea Principatelor Române. Ea a fost vizitată de un mare număr de elevi, precum și de oamenii muncii din cartier.

De asemenea, elevii din aceste școli au participat la o festivitate la care li s-a vorbit despre marea însemnătate a evenimentului de la 24 ianuarie 1859 în viața poporului nostru. A urmat un bogat program artistic închinat Unirii.

Manifestări asemănătoare au avut loc în toate școlile orașului Miercurea Ciuc.

LA FOCȘANI

În școlile fostului oraș de graniță dintre Țara Românească și Moldova, sărbătoarea de la 24 ianuarie a fost pentru elevi un minunat prilej de a cunoaște în adîncime istoria plină de învățăminte a anilor din preajma Unirii.

Însoțiți de profesori, grupuri de elevi au vizitat Arhivele Statului, precum și muzeul de istorie din localitate, unde au văzut o serie de documente grăitoare: telegrama de felicitare a focșănenilor adresată lui Alexandru Ioan Cuza, fotocopii de la casele din Cîmpeni și Gura Văii în care s-a născut și a trăit Moș Ion Roată, o hartă a orașului din acea vreme, documente privind alegerea ca deputat a lui Mihail Kogălniceanu din partea orașului Focșani, tablouri, cărți și ziare ale vremii.

De asemenea, elevii au vizitat locurile care amintesc de evenimentul petrecut acum 107 ani: piatra de hotar în jurul căreia, la 24 ianuarie 1859, s-a jucat pentru prima oară „Hora Unirii", fostul pichet de graniță dintre cele două Principate etc.

În fiecare școală s-au organizat frumoase manifestări artistice. La Liceul „Unirea", bunăoară, liceu de la a cărui înființare se împlinesc 100 de ani, elevii au prezentat un interesant simpozion care a cuprins dramatizarea schiței lui Ion Creangă „Moș Ion Roată și Unirea", cîntece despre Unire, versuri scrise de elevi. Un frumos program artistic au susținut elevii școlii, în ziua de 24 ianuarie, la adunarea publică din oraș. Programul s-a încheiat cu „Hora Unirii" în care și-au dat mîna, alături de profesori și elevi, numeroși locuitori ai orașului.

LA TIMIȘOARA

Sărbătoarea Unirii a prilejuit bogate manifestări și în școlile din orașul Timișoara. Formațiile artistice ale Liceului nr. 1, de exemplu, au pregătit în cinstea acestui eveniment un program artistic pe care l-au prezentat în școală și la unele instituții din oraș. Tot aici s-a organizat o vitrină cu documente și extrase din presă legate de Unire, precum și un stand unde au fost expuse opere care oglindesc evenimentul Unirii.

Din experienţa oamenilor şcolii

COMPUNERILE ÎN CLASELE MARI

Dezvoltarea exprimării elevilor constituie unul din obiectivele principale ale predării limbii române şi literaturii române. În şcoala generală, activitatea orientată în această direcţie se desfăşoară într-un sistem bine stabilit, prin lecţii destinate compunerilor, ca şi prin unele exerciţii şi teme pe marginea studierii textului literar şi a gramaticii. Mult mai sporadic şi mai neorganizat se desfăşoară însă această muncă în clasele IX—XI. Nu este întîmplător, de aceea, că la examenele de maturitate notele obţinute de candidaţi în lucrările scrise sînt mai slabe decît notele de la oral, că destul de mulţi candidaţi fac încă în lucrările scrise greşeli de exprimare şi dovedesc că nu şi-au însuşit o tehnică a compoziţiei, că nu şi-au format deprinderi temeinice de analiză şi de sinteză literară. Preocupaţi doar de transmiterea cunoştinţelor privind istoria literaturii, unii profesori nu mai acordă atenţia necesară consolidării în continuare a deprinderilor de exprimare în scris ale elevilor. Asemenea profesori se limitează la 3—4 compuneri pe an, în general compuneri foarte lungi, de sinteză literară, referitoare la mai mulţi scriitori.

Consider că aceste compuneri nu sînt suficiente, că este necesar să dăm elevilor prilejul de a scrie mai des. Întocmai ca la matematică, unde exerciţiul continuu este o condiţie de bază pentru dezvoltarea deprinderilor, şi la limba română exerciţiul continuu este indispensabil. Desigur, nu vom da compuneri la fiecare lecţie de limba română, aşa cum se dau exerciţii la fiecare lecţie de matematică. Se impune însă să dăm mai multe compuneri decît în prezent — lucrări mai scurte, mai eficiente, legate de specificul artistic al operei literare studiate şi care pot fi controlate mai uşor de către profesori. Astfel de lucrări sînt mult mai indicate decît lucrările de sinteză. Firește, şi acestea din urmă îşi au rostul lor — de exemplu la terminarea studierii mai multor opere ale unui scriitor sau după studierea mai multor scriitori, în legătură cu o temă ce le este comună. Dar ele nu pot fi reuşite decît dacă în prealabil elevii au efectuat şi compuneri cu caracter de analiză mai restrînsă, mai concretă, a operei literare, privită din diferite unghiuri de vedere — acela al mediului descris, al personajelor, al stilului sau al unei probleme specifice operei.

Dacă ne mai gîndim şi la faptul că lucrările de sinteză sînt adeseori rezultatul unor compilaţii din diferite lucrări de istorie sau critică literară, ne dăm seama şi mai bine de ce e necesar să le alternăm şi cu lucrări de analiză literară mai restrînsă, care se pot da în diferitele etape de studiu — de la lecţia de biografie şi prezentare generală a activităţii scriitorului, dacă se studiază un mare scriitor clasic, pînă la concluziile finale în legătură cu arta scriitorului şi locul său în literatura română.

Foarte important este să dăm elevilor subiecte bine gîndite, variate, formulate astfel încît să permită pătrunderea nuanţată, complexă a operei literare. Dacă vom da mereu aceleaşi subiecte la fiecare scriitor, elevii vor rămîne cu impresia că scriitorii noştri au abordat doar 2-3 teme şi, treptat, vor pierde interesul pentru astfel de compuneri.

Cît de interesantă ar putea fi o compunere cu tema „Viaţa lui Eminescu în perioada studiilor liceale şi universitare"! Ea le-ar putea da elevilor nenumărate exemple de muncă, de preţuire a prieteniei, de dragoste pentru ţară şi pentru limba poporului, i-ar îndemna să citească o bibliografie deosebit de folositoare: „Amintirile" lui Slavici, primele capitole din monografia lui G. Călinescu sau a lui Z. Dumitrescu-Buşulenga, referitoare la anii de ucenicie ai lui Eminescu. O astfel de lucrare ar fi mai potrivită pentru secţia umanistă, dar ea s-ar putea recomanda, cu mai puţine indicaţii bibliografice, şi elevilor de la secţia reală. Ar fi deosebit de utilă şi compunerea „Romantismul în opera lui M. Eminescu", deoarece le-ar da elevilor posibilitatea să-şi consolideze cunoştinţele în legătură cu specificul curentelor literare şi i-ar ajuta să înţeleagă şi mai bine locul lui Eminescu în literatura română şi în literatura universală. Astfel de compuneri ar antrena elevii în citirea şi cunoaşterea mai temeinică şi a altor poezii decît cele prevăzute de programa şcolară pentru analiză literară, lucru deosebit de necesar, întrucît e sigur că ei nu-şi pot face o imagine asupra personalităţii artistice, a specificului artei unui poet dacă se limitează la lectura a două-trei poezii din opera sa

Subiectele compunerilor trebuie astfel formulate încît ele să vizeze diferite aspecte specifice scriitorului studiat, să ţină seama de modalitatea sa artistică, pentru înţelegerea personalităţii artistice, a stilului său. Bunăoară, putem da compuneri cu temele „Tehnica naraţiunii istorice în opera lui N. Bălcescu", „Arta descrierii la Al. Odobescu", „Arta dialogului la I. L. Caragiale", „Portretul şi tabloul în proza lui C. Hogaş" etc.

Subiectele compunerilor se cer astfel formulate încît să îndemne elevii nu la descrierea simplistă a operei literare, ci la meditarea asupra acestei opere, la interpretarea personală a conţinutului ei, la înţelegerea semnificaţiilor adînci ale operei, a mesajului pe care îl transmite. Dacă nu-i vom obişnui treptat pe elevi cu descifrarea unor sensuri mai adînci, vom ajunge la situaţia nedorită ca ei să nu poată înţelege operele literare mai noi şi, îndeosebi, literatura timpului nostru, care utilizează adeseori simboluri şi alte procedee ce exprimă mai înveluit semnificaţia.

Compunerile elevilor formează prea puţin, în momentul de faţă, obiectul unor discuţii în clasă. Or, asemenea discuţii, organizate în orele de compunere recomandate de programa şcolară, sînt foarte utile pentru îndrumarea practică a elevilor. Citind două-trei lucrări într-o oră, îi putem solicita şi pe ceilalţi elevi să-şi spună părerea asupra celor citite, să-şi exemplifice afirmaţiile prin pasaje din lucrările lor. Nouă ne va reveni rolul să tragem concluziile discuţiei, să dăm îndrumările necesare. Vom arăta astfel că o compunere reuşită presupune în primul rînd o cunoaştere temeinică a problemelor date, că diferitele ei părţi trebuie să alcătuiască un tot închegat, fără nimic de prisos. Elevii greşesc îndeobşte la introduceri, pe care le fac prea lungi, uneori tratînd despre aspecte cu totul inutile. Este bine să precizăm că introducerea trebuie doar să precizeze natura subiectului şi, cîteodată, să transmită succint liniile de bază ale dezvoltării lui. Adesea sînt formulate greşit şi concluziile compunerilor, elevii închipuindu-şi că li se cer cîteva cuvinte suplimentare, ca o simplă formalitate. Le vom arăta că aici este vorba de a formula, în cîteva fraze clare, soluţia pe care o propun la problema tratată. De asemenea, îi vom face să înţeleagă că trecerea de la o idee la alta în decursul compoziţiei se realizează în funcţie de ideea generală, de subiectul dezbătut. Foarte important este să-i învăţăm pe elevi să-şi argumenteze ideile prin referiri concrete la operă, prin exemple, să-i obişnuim cu tehnica citatului, dar atrăgîndu-le atenţia să nu facă abuz de citate, mai cu seamă de citate din critica literară.

Astfel de discuţii vor demonstra elevilor că o compoziţie bună trebuie să aibă un anumit echilibru arhitectural, să denote o gîndire logică, echilibrată. Nu trebuie să neglijăm niciodată această muncă „de atelier", care creează bunele deprinderi de exprimare logică şi le consolidează prin exerciţiu îndelungat.

ZORINA REGMAN
inspector

CUNOŞTINŢELE ŞI CONVINGERILE MORALE

Recent, la un liceu din Craiova, băieţii dintr-o clasă a XI-a, reprezentînd circa jumătate din colectivul respectiv, au comis o abatere de la regulamentul şcolar. Restul clasei a încercat să ascundă fapta. Fiind vorba de una din clasele cele mai bune sub toate aspectele — inclusiv conduita — lucrul acesta a constituit o mare surpriză. După cîteva săptămîni, într-o împrejurare deosebit de favorabilă, care a creat o ambianţă mai apropiată, am avut prilejul să analizez cu colectivul respectiv situaţia creată.

Din totalul de 28 de membri ai colectivului, patrusprezece au apreciat fapta ca fiind fără importanţă, iar zece au calificat-o ca o abatere gravă. Dar atît cei care au considerat-o ca fără importanţă, cît şi cei care au considerat-o ca gravă, au motivat atitudinea clasei prin aceea că „şi altădată s-au mai petrecut asemenea fapte, dar au fost trecute cu vederea". Atît băieţii cît şi fetele au adăugat: „Am fi fost lipsiţi de caracter dacă nu ne-am fi solidarizat cu colegii noştri care au avut iniţiativa".

De aici se impun mai multe concluzii. Cei patrusprezece elevi care au calificat fapta ca fiind „fără importanţă" au dovedit că nu au înţeles conţinutul cerinţei morale ce trebuia respectată şi de aceea nu le-a fost greu s-o calce. Ei nu au înţeles, în acelaşi timp, nici semnificaţia faptei în contextul cerinţelor şcolare. Cei care şi-au dat seama că este vorba de o abatere gravă au înţeles conţinutul cerinţei, dar nu au fost convinşi că trebuie s-o respecte, din moment ce „altădată fapte asemănătoare au fost trecute cu vederea". Pentru ei nu era, deci, clară necesitatea respectării cerinţei morale. Din moment ce încălcarea unei norme morale este apreciată diferit de către colectivul pedagogic, necesitatea respectării ei este, inevitabil, pusă la îndoială.

Lipsa înţelegerii conţinutului unei noţiuni morale — cu toate consecinţele negative asupra conduitei — a apărut şi mai clar în aprecierea solidarităţii, caz în care mulţi elevi au înţeles prin solidaritate asocierea la o faptă reprobabilă.

Cazul acesta a întărit concluziile la care am ajuns cu prilejul unor cercetări făcute în decurs de cîţiva ani în rîndurile a 300 de elevi din clasele VIII-XI. Mi-am dat seama, în urma acestor cercetări, că elevii nu cunosc întotdeauna cu precizie conţinutul unor noţiuni morale cum sînt atitudinea comunistă faţă de muncă, conduita civilizată, semnificaţia socială a învăţăturii, prietenia etc. Ei au fost solicitaţi să arate în scris ce înţeleg prin noţiunile respective şi să exemplifice conţinutul acestora cu fapte cunoscute din experienţa personală, din viaţa clasei, a şcolii, din familie, din literatură chiar etc. Răspunsurile au arătat că, dacă în ansamblu bagajul lor de cunoştinţe morale era la nivelul vîrstei, unii elevi dădeau unor noţiuni un conţinut complet greşit sau trunchiat („Prin prietenie eu înţeleg un schimb de păreri, de impresii"; „Învăţătura elevului este o muncă socială pentru că... dezvoltă memoria şi ne ajută să înţelegem lucrurile în societatea socialistă" etc.).

O serie de elevi au sesizat numai unele note din conţinutul noţiunilor respective, în primul rînd pe acelea pe care le percepeau direct („Prin purtare civilizată eu înţeleg purtarea mea de elevă"; „A te purta civilizat înseamnă a fi cuviincios cu profesorii şi a şti cum să te porţi atît la teatru, cît şi la cinematograf" ş.a.m.d.). Chiar atunci cînd au sesizat mai multe note esenţiale ale conţinutului unor noţiuni, unii elevi nu au fost în măsură să stabilească o ierarhie a lor. De asemenea, o serie de elevi n-au putut să exemplifice corespunzător înţelesul noţiunilor.

S-a desprins clar concluzia că unele noţiuni morale se însuşesc de către elevi în mod empiric, prin experienţă personală şi prin comunicarea lor cu adulţii, nu după tipul noţiunilor ştiinţifice.

În aceeaşi perioadă am avut convorbiri individuale cu peste 100 de elevi de vîrste diferite, imediat după săvîrşirea de către ei a unor abateri. În proporţie de 48—51%, aceştia au considerat că fapta respectivă nu înseamnă o abatere de la cerinţele unei conduite morale, ceea ce a confirmat constatările anterioare: insuficienta însuşire a conţinutului unor noţiuni morale. De asemenea, au fost elevi care au considerat că abaterea lor nu constituie un lucru grav, fiindcă au văzut, în alte împrejurări, că „se poate şi aşa".

Toate aceste constatări ne arată că una din cauzele care influenţează negativ conduita elevilor este şi lipsa cunoştinţelor şi convingerilor morale. Fără a absolutiza această cauză, nu putem însă nici s-o subapreciem. Psihologia pedagogică ne arată, într-adevăr, că normele morale pot deveni un factor reglator al comportării numai în măsura în care elevul le înţelege în mod corespunzător, în măsura în care el şi-a însuşit un sistem de noţiuni morale.

În acelaşi timp, un factor hotărîtor al conduitei este convingerea. Odată formate, convingerile devin forţe stimulatoare ale conduitei. Este un fapt bine stabilit că atunci cînd toate celelalte condiţii sînt aceleaşi, ridicarea nivelului şi a gradului de conştienţă a noţiunilor şi reprezentărilor morale exercită o influenţă pozitivă asupra nivelului, constanţei şi principialităţii conduitei.

De aici rezultă unele concluzii pentru munca educativă cu elevii. Se impune în primul rînd să fie intensificată preocuparea de a îmbogăţi cunoştinţele morale ale elevilor. Fără îndoială că în această privinţă se resimte lipsa unui curs de etică socialistă, ca şi a unei programe a muncii educative. Pînă le vom avea, însă, trebuie să recunoaştem că lăsăm nefolosite multe posibilităţi de a le forma elevilor, în mod ştiinţific, cunoştinţe morale la lecţii, prin tematica orelor de dirigenţie, în cadrul activităţilor în afară de clasă şi de şcoală. Preocupările unor şcoli pentru desfăşurarea unei munci organizate şi de perspectivă în acest sens lasă încă de dorit.

Unitatea de cerinţe în cadrul colectivului pedagogic al fiecărei clase şi al fiecărei şcoli, unitatea de cerinţe a factorilor răspunzători de munca educativă (şcoală, familie, organizaţie de tineret), cunoaşterea şi interpretarea în mod adecvat şi în forme variate a realităţii noastre socialiste, exemplul personal al educatorilor sînt factori hotărîtori ai formării convingerilor morale. Numai aşa putem demonstra elevilor justeţea cerinţelor ce le punem în faţa lor, semnificaţia socială a acestora, necesitatea de a le respecta.

I. DUMITRESCU
Craiova

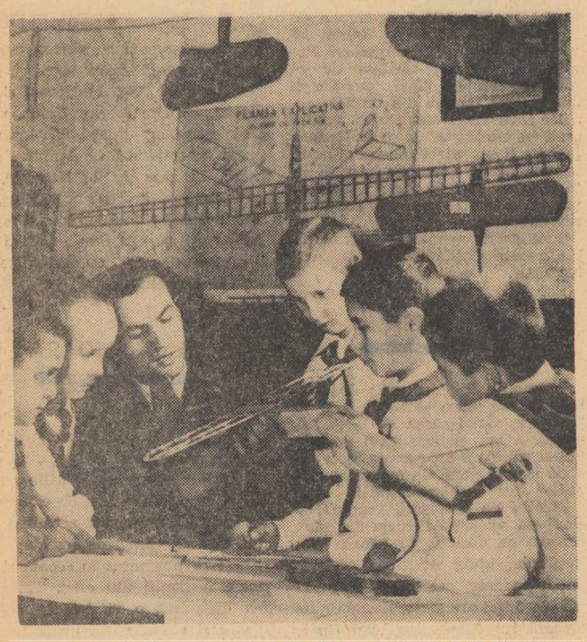

La cercul de aeromodele de la Casa pionierilor din Craiova

OPINII

LICEELE PEDAGOGICE

Toate disciplinele sînt importante

S-au publicat numeroase păreri, opinii, propuneri privind profilul, durata şi conţinutul învăţămîntului în liceele pedagogice. Dorind să mă alătur acestei largi dezbateri aş propune cîteva măsuri menite, după părerea mea, să asigure o cît mai bună pregătire a învăţătorilor.

Cred, în primul rînd, că recrutarea elevilor din liceele pedagogice va trebui să se facă pe baza unui concurs, astfel încît viitorii învăţători să fie selecţionaţi cu toată grija. Atunci cînd se prezintă la concurs aceştia ar trebui să aibă şi recomandarea directorului şcolii generale în care au învăţat.

Durata de studii de 5 ani este, după părerea mea, suficientă. Un an în plus faţă de liceul teoretic va asigura temeinicia pregătirii de specialitate, pe lîngă pregătirea de cultură generală. În acest fel, cei ce vor dori, vor avea posibilitatea să-şi continue studiile în învăţămîntul superior.

Conţinutul planurilor şi programelor va trebui să reprezinte, pentru factorii de răspundere, o problemă esenţială. Va fi poate necesar să se tempereze elanul unor specialişti, înclinaţi să susţină cu mii de argumente importanţa deosebită a obiectului pe care-l predau şi să pledeze pentru a dobîndi un număr mai mare de ore afectate acelui obiect. Care este disciplina de o mai mică importanţă pentru învăţător? Toate au deosebită importanţă. Programa va trebui astfel eşalonată pe ani de studii şi în timp, în general, încît să dea elevilor liceului pedagogic posibilitatea să se pregătească temeinic. În orice caz, ei vor trebui să ţină lecţii de probă abia după ce vor fi studiat metodicile predării disciplinelor la clasele I—IV, adică în trimestrul al III-lea al anului IV şi în anul V.

Va trebui, de asemenea, să se intensifice pregătirea viitorilor învăţători în ceea ce priveşte problemele legate de munca cu pionierii, ca şi în ceea ce priveşte activitatea culturală. Propun să se introducă în activitatea liceelor pedagogice practica conferinţelor pe care elevii din ultimii ani să le susţină cu ocazia serbărilor şcolare sau a altor numeroase acţiuni culturale din oraşul sau satul respectiv.

O atenţie deosebită va trebui să se dea pregătirii viitorilor învăţători şi din punct de vedere al administrării, organizării şi conducerii şcolii. Ei vor trebui să cunoască temeinic numeroasele lucrări de secretariat şi contabilitate pe care le vor întîlni în activitatea lor.

Consider că ar fi potrivit ca la examenul de absolvire să se ceară o lucrare personală pe care candidatul să o susţină în faţa comisiei. Subiectul acestei lucrări să fie dat la începutul anului V, iar îndrumarea şi controlul executării lucrării să se asigure prin profesorul de specialitate. Viitorii absolvenţi vor primi astfel şi unele îndrumări pentru munca de cercetare ştiinţifică.

În ceea ce priveşte cadrele de predare, propun să se păstreze cu grijă actualele nuclee ale şcolilor pedagogice şi să se valorifice experienţa pozitivă adunată de acestea în cursul multor ani.

Baza materială a liceului pedagogic trebuie să fie exemplară: internat civilizat, care să asigure cazarea tuturor şcolarilor, cantină model, care să le pregătească o masă variată şi substanţială, lot suficient pentru felurite activităţi agricole, laboratoare, săli de lucru, material didactic corespunzător noilor condiţii ale învăţămîntului nostru. Viitorul învăţător va trebui să aibă o pildă în modelul de organizare şi dotare a şcolii pe care a absolvit-o şi să tindă să realizeze şi el asemenea lucruri la şcoala unde va lucra.

Şcoala de aplicaţie să aibă directorul său (acesta ar putea fi, de exemplu, unul din profesorii de pedagogie), subordonat directorului liceului pedagogic. Aici să se experimenteze şi să se aplice cu curaj tot ce este nou în organizarea şi conţinutul învăţămîntului.

ŞTEFAN N. RUJAN
Buzău

Viitorii învăţători să aibă şi cunoştinţe de defectologie

Pornind de la necesitatea de a li se asigura viitorilor învăţători o pregătire temeinică şi multilaterală şi ţinînd seama de unele situaţii concrete pe care le vor întîlni aceştia, ne-am gîndit să ridicăm aici o problemă a cărei soluţionare socotim că trebuie să-şi găsească loc în programele viitoarelor licee pedagogice.

După cum se ştie, în rîndurile copiilor de vîrstă mică se observă, în unele cazuri, deficienţe de vedere, de auz, motrice, tulburări de vorbire, de comportament etc. Cele mai vizibile dintre acestea sînt sesizate chiar de către părinţi, care se adresează medicului pentru sfaturi şi tratament. Dar multe din ele rămîn nesesizate de către părinţi, ele urmînd să fie depistate în instituţiile preşcolare sau în şcoală, de către educatoare sau învăţători. Chiar şi în această situaţie, dintr-o insuficientă cunoaştere a deficienţelor mai frecvente şi a cauzelor lor, unele sînt descoperite cu întîrziere sau rămîn nedescoperite, creînd anumitor copii greutăţi în însuşirea cunoştinţelor. Pe de altă parte, se întîlnesc şi cazuri de copii care, datorită unor cauze nelegate de dezvoltarea lor psihică, rămîn în urmă la învăţătură şi ajung la repetenţie, fiind categorisiţi apoi de către unele cadre didactice „deficienţi mintali". De aceea considerăm necesar să se introducă în programele viitoarelor licee pedagogice şi o serie de cunoştinţe teoretice şi practice de defectologie.

Cunoaşterea de către viitorii învăţători a deficienţelor ce pot fi întîlnite la copii şi a cauzelor lor îi va ajuta pe aceştia să le descopere de îndată, să stabilească ce cazuri sînt mai grave şi trebuie îndrumate către centrele de neuro-psihiatrie infantilă sau către centrele interregionale de triere şi repartizare în unităţi speciale, după cum, de asemenea, le va da posibilitatea să remedieze ei înşişi deficienţele uşoare chiar în procesul de învăţămînt, încă de la intrarea copiilor în şcoală.

Dintre deficienţele uşoare cele mai frecvente, care pot fi remediate de orice învăţător cu un minim de pregătire teoretică şi practică în această privinţă, sînt unele deficienţe de exprimare. Este cunoscut faptul că, deşi latura fonetică a limbajului este însuşită de copil de la vîrsta cea mai mică, pronunţarea şi mai ales utilizarea corectă a unor sunete în toate poziţiile fonetice în cadrul unui cuvînt se definitivează mult mai tîrziu. Însuşirea citit-scrisului constituie un factor important care contribuie la formarea unei pronunţii corecte, datorită faptului că în cadrul ei se efectuează analiza şi sinteza amănunţită a sunetelor ce intră în componenţa cuvintelor. Pe această bază, cazurile uşoare de pronunţare greşită a sunetelor pot fi corectate de către învăţător, urmînd ca numai acelea care se dovedesc persistente, fiind determinate de tulburarea mai profundă a analizatorului auditiv, să fie îndreptate spre centrele de logopedie.

Înarmarea viitorilor învăţători cu unele cunoştinţe de defectologie este necesară şi pentru prevenirea lipsei de tact în procesul educativ, deoarece aceasta poate duce la tulburări psihice şi poate determina, uneori, transformarea atitudinii normale a copilului într-o reacţie patologică de lungă durată. Cele mai multe dintre manifestările nevrotice la copii sînt generate de către greşelile de educaţie; de aceea, prevenirea şi combaterea acestor manifestări se realizează şi prin înlăturarea greşelilor educative şi prin crearea condiţiilor necesare desfăşurării adecvate a procesului de instruire şi educare a acestor copii.

Sîntem de părere, aşadar, că există suficiente argumente care demonstrează necesitatea introducerii cunoştinţelor de defectologie în programele viitoarelor licee pedagogice.

C. MINCĂ
I. STĂNICĂ

Clasic şi modern în predare

(Urmare din pag. 1)

logică şi practica preciziunii. În aceste condiţii, chiar dacă între cele două metode s-ar ivi, aparent, contradicţii, ele pot fi soluţionate dacă se respectă aceste două calităţi esenţiale ale studiului matematicii. De aceea, în condiţiile specifice matematicii, indiferent de metodă, rezultatele vor coincide. Acest fapt nu se poate extinde desigur în domeniul celorlalte ştiinţe — în special în cel al ştiinţelor cu caracter practic — în care prin metode diferite se pot obţine rezultate diferite. În situaţiile respective se pune fără îndoială problema soluţionării în mod practic a contradicţiilor care se nasc. Repet, nu este însă cazul matematicii, o ştiinţă teoretică cu un caracter specific, în care mecanismul logic de rezolvare al problemelor exclude contradicţii fundamentale.

— Ce părere aveţi despre disciplinele matematice care se predau în şcoala generală şi în liceu? Consideraţi anumite discipline ca fiind mai puţin utile? Credeţi că ele ar putea fi înlocuite sau completate de noi discipline?

— Pentru a-mi exprima părerea asupra disciplinelor matematice care se predau în şcoala generală şi în liceu mi-ar fi necesar un studiu mai amplu al programei de învăţămînt. Nu am intenţia să epuizez acum acest subiect. În principiu, mă declar de acord cu sistemul de predare a noţiunilor de bază din aritmetică, algebră şi geometrie. O dată formată această bază matematică, se poate evolua cu succes spre anumite subtilităţi ale algebrei, introducîndu-se noţiunea de mărime infinitesimală sau şi mai bine — în măsura posibilului — noţiunile moderne de măsură şi mulţime, care sînt mai naturale decît noţiunea de mărime infinitesimală, din vechea matematică. Aici însă vreau să subliniez faptul că, deşi metoda modernă e mai logică şi mai aproape de adevăr, ea este dificilă şi greu de predat, mai ales în ceea ce priveşte legarea noţiunilor elementare de mulţime şi măsuri de studiul ecuaţiilor, de exemplu. Deşi toate problemele fizicii matematice se reduc la ecuaţii, aceste legături se realizează destul de greu. Pentru a folosi cu bune rezultate această formă de predare este necesar — o susţin din nou — ca profesorii să aibă o pregătire ştiinţifică şi pedagogică foarte înaltă.

În clasele mari se pot preda noţiuni de teoria numerelor, noţiuni de geometrie analitică, de calcul diferenţial şi integral, ca şi elemente de geometrie descriptivă — un capitol al matematicii cam vitregit în ultimul timp, pe care-l consider totuşi necesar pentru a forma în gîndirea matematică a elevului un sistem de reprezentare a spaţiului.

Militez în mod deosebit pentru acordarea unui loc mai larg noţiunilor de mecanică. Sînt convins că în sfera cunoştinţelor matematice predate în primele etape de pregătire şcolară trebuie să figureze şi mecanica, o ştiinţă care îmbracă perfect haina matematică, putînd fi conexată deci chiar cu primele noţiuni de matematică. Astfel problemele elementare de mişcare a punctului pe diverse traiectorii, consideraţii de echilibru în special asupra greutăţii, pot constitui un material util pentru dezvoltarea spiritului ştiinţific al elevilor. Dispunînd, în felul acesta, de o mai largă pregătire matematică de bază, ei vor putea pătrunde mai adînc, începînd, să spunem, din clasa a VII-a, în mecanismul transformării lumii înconjurătoare. Mecanica este disciplina cea mai la îndemînă care-l pune pe elev în stare să aplice cunoştinţele teoretice matematice în practică. Ea trebuie să fie un prim pas în studiul ştiinţelor naturii, deoarece exprimă, prin matematică, o serie de adevăruri din natură avînd o strînsă legătură cu logica matematică.

Pledez, de asemenea, şi pentru studierea astronomiei, disciplină tot aşa de strîns legată de matematică, deosebit de interesantă şi care îi pasionează pe tineri, deschizînd totodată orizonturi largi viziunilor matematice.

— Nu de mult, o publicaţie de specialitate din străinătate scotea în evidenţă concluzia unor specialişti după care în matematică, predarea unor elemente tradiţionale consumă absolut inutil un număr imens de ore. Care este părerea dv. în legătură cu această problemă?

— Sînt întru totul de acord că timpul afectat predării anumitor elemente, cum este acea celebră discuţie asupra trinomului de gradul II, consumă inutil un timp imens care ar putea fi utilizat cu mai mult folos pentru studiul unor noţiuni mai importante. Asemenea elemente de matematică, greoaie şi inutile, se mai întîlnesc în programele şcolare actuale. De pildă, unele teoreme de geometrie în spaţiu (ca teorema trunchiului de prismă sau de piramidă) obosesc excesiv mintea elevilor fără a aduce un aport serios la formarea cunoştinţelor de matematică. Şi în trigonometrie apar unele elemente greoaie care irosesc timpul profesorilor şi al elevilor, cum ar fi, de pildă, trigonometria sferică, pe care am putea-o limita la o definiţie şi un minim de noţiuni ilustrate. Desigur că o revizuire mai serioasă în acest sens a programelor şcolare ar scoate la lumină şi alte exemple de acest fel, care, după mine, nu au ce căuta într-o şcoală de cultură generală. Economia de timp făcută pe seama suprimării unor cunoştinţe greoaie şi inutile ar putea fi folosită cu succes în scopul formării la elevi a gîndirii matematice, larg deschisă spiritului modern al acestei ştiinţe.

ÎNDRUMĂRI PRIVIND ÎMBUNĂTĂŢIREA MUNCII EDUCATIVE ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Îmbunătăţirea continuă a muncii de instruire şi educare a tineretului şcolar constituie una din sarcinile principale trasate şcolii de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Pentru sporirea eficienţei muncii educative desfăşurată de corpul didactic, de diriginţi şi de directorii de şcoli, alături de alte măsuri, Ministerul Învăţământului pune la dispoziţia cadrelor didactice prezentele îndrumări.

Aceste îndrumări, care se referă la problemele principale ale muncii educative, trebuie să călăuzească în activitatea lor pe învăţători şi profesori. Ministerul Învăţământului va valorifica în continuare experienţa cadrelor didactice, în vederea îmbunătăţirii acestor îndrumări şi elaborării unor programe ale muncii educative pe grupe de clase: V-VIII şi IX-XI (XII). Cadrele didactice sînt solicitate de Direcţia generală pedagogică a învăţământului de cultură generală să participe la această acţiune cu sugestii şi propuneri desprinse din experienţa lor.

I. Sarcinile educative ale colectivului didactic

1. — Ridicarea nivelului de pregătire a elevilor, dezvoltarea conştiinţei datoriei faţă de învăţătură.

Dezvoltarea industriei socialiste, la nivelul indicilor tehnicii mondiale şi dezvoltarea producţiei agricole prin folosirea mijloacelor moderne, ca şi cerinţa creşterii nivelului de cultură generală al întregului popor, impun şcolii eforturi sporite pentru ridicarea efectivă a nivelului ştiinţific al predării, în vederea dezvoltării gîndirii abstracte a elevilor, a formării concepţiei înaintate despre natură şi societate, a cultivării setei de cunoştinţe, a formării priceperilor şi deprinderilor de muncă intelectuală, a ridicării nivelului de pregătire ştiinţifică a elevilor.

Acţiunea iniţiată şi condusă de partid, privind dezvoltarea cercetării ştiinţifice şi a potenţialului de gîndire creatoare a poporului nostru, largile perspective deschise în acest domeniu de legea cu privire la înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice, cer din partea şcolii o preocupare mult mai intensă în sprijinirea dezvoltării elevilor cu înclinaţii şi aptitudini pentru diferite domenii ale ştiinţei, în vederea ridicării nivelului de pregătire al întregii mase de elevi.

Realizarea acestor obiective, la nivelul cerinţelor etapei actuale necesită ca întregul corp profesoral să manifeste o grijă sporită faţă de realizarea conţinutului ştiinţific şi educativ al lecţiilor, valorificînd, cu maximum de eficienţă, largile posibilităţi educative pe care le oferă procesul de învăţămînt în dezvoltarea multilaterală a tineretului.

În acest scop, cadrele didactice sînt chemate să-şi perfecţioneze necontenit pregătirea ştiinţifică şi pedagogică, să folosească în mai mare măsură mijloacele moderne de instruire şi educare.

În vederea dezvoltării în rîndul elevilor a conştiinţei îndatoririlor ce le revin ca şcolari, a atitudinii conştiente faţă de învăţătură, ca principală îndatorire patriotică, este necesară o verificare sistematică a cunoştinţelor elevilor, o notare obiectivă şi ritmică, precum şi stimularea întregii mase de elevi spre obţinerea unor rezultate din ce în ce mai bune.

Exemplul pozitiv al cadrelor didactice, care dovedesc o exigenţă mereu sporită faţă de calitatea propriei lor munci, constituie un puternic îmbold în procesul de pregătire al elevilor.

Atitudinea unor cadre didactice care manifestă o exigenţă scăzută faţă de activitatea lor şi faţă de pregătirea elevilor, care nesocotesc valoarea educativă a unui control sistematic şi a unei aprecieri obiective, frînează dezvoltarea conştiinţei datoriei faţă de învăţătură.

Pregătirea temeinică a elevilor, formarea unor deprinderi trainice de studiu individual necesită din partea cadrelor didactice o muncă de îndrumare în luarea notiţelor şi efectuarea temelor, diferenţiată corespunzător specificului obiectului de învăţămînt şi nivelului de dezvoltare al elevilor.

Dezvoltarea interesului elevilor pentru ştiinţă şi tehnică implică legarea mai strînsă a conţinutului lecţiilor de practica construcţiei socialiste, atragerea în mai mare măsură a întregii mase de elevi în efectuarea lucrărilor practice de laborator, stimularea lor în folosirea pe scară mai largă a lucrărilor de ştiinţă popularizată, utilizarea filmelor şi diafilmelor cu conţinut tehnic şi ştiinţific.

La dezvoltarea interesului pentru cunoaşterea lumii, a tainelor ştiinţelor, pentru dezvoltarea gîndirii abstracte, a priceperilor şi deprinderilor de muncă intelectuală, independentă, o contribuţie importantă o aduc cercurile pe specialităţi şi concursurile şcolare. Ţinînd seama de specificul activităţii în cercuri, cadrele didactice trebuie să antreneze în mai mare măsură elevii în organizarea de experienţe, să stimuleze curajul şi încrederea în forţele lor proprii, să cultive interesul pentru cunoaşterea tradiţiei ştiinţei româneşti şi a contribuţiei acesteia la dezvoltarea patrimoniului ştiinţei universale.

Concursurile şcolare de literatură română, de matematică, fizică şi chimie este necesar să fie organizate cu mai multă grijă din partea conducerii şcolii, a cadrelor didactice, pentru ca aceste concursuri să constituie un sprijin real în dezvoltarea elevilor cu înclinaţii şi aptitudini pentru diferitele ramuri ale ştiinţei, pentru ca valoarea lor educativă să crească în rîndurile şcolarilor.

2. — Antrenarea mai largă a corpului didactic în formarea conştiinţei socialiste şi a conduitei moral-politice a elevilor.

Transformările revoluţionare petrecute în ţara noastră, succesele obţinute în construcţia socialistă, bogata activitate educativă desfăşurată de partid în rîndurile oamenilor muncii exercită o mare înrîurire asupra tineretului şcolar, care se dezvoltă în spiritul înaltelor idealuri ale socialismului.

Pornind de la aprecierea făcută de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român că îndeplinirea planului de stat se datoreşte eforturilor pline de eroism şi abnegaţie, devotamentului oamenilor muncii faţă de cauza socialismului, învăţătorii şi profesorii trebuie să cultive la elevi, viitoare cadre ale economiei, ştiinţei, artei şi culturii noastre, dragostea nemărginită faţă de patria socialistă, faţă de popor, faţă de Partidul Comunist Român.

În acest scop, limba şi literatura română, istoria, geografia, educaţia cetăţenească, economia politică şi socialismul ştiinţific, celelalte obiecte de învăţămînt, precum şi activităţile în afară de clasă trebuie să aducă o contribuţie sporită în formarea conştiinţei patriotice a tineretului. Prin conţinutul lecţiilor şi al activităţilor în afară de clasă, învăţătorii şi profesorii trebuie să dezvolte în rîndurile elevilor interesul pentru cunoaşterea trecutului glorios de luptă al poporului nostru, lupta acestuia pentru eliberarea naţională şi socială, să dezvolte la şcolari preţuirea pentru tradiţiile înaintate de luptă ale clasei muncitoare şi ale partidului său comunist.

Luptînd pentru îmbunătăţirea conţinutului ştiinţific şi educativ al lecţiilor şi al activităţilor în afară de clasă, cadrele didactice au datoria să cultive, în rîndurile elevilor, mîndria patriotică pentru măreţele realizări obţinute de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român, hotărîrea de a apăra cu abnegaţie şi de a dezvolta aceste realizări.

Cu prilejul acestor activităţi se va sublinia faptul că oamenii muncii de toate naţionalităţile luptă strîns uniţi pentru construirea socialismului, pentru înflorirea patriei lor comune, România socialistă.

Pentru ca tineretul să cunoască politica internă şi externă a statului nostru, profesorii şi învăţătorii sînt chemaţi să sublinieze, în cadrul lecţiilor, lupta consecventă a ţării noastre pentru consolidarea păcii, pentru promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare, în spiritul internaţionalismului proletar.

Adîncind conţinutul educativ al lecţiilor, organizînd vizite la locurile şi monumentele istorice, la expoziţii, muzee, vizionînd cu elevii spectacole de teatru şi cinema cu teme din istoria patriei, cadrele didactice vor contribui la formarea unui tineret devotat trup şi suflet partidului, demn, cinstit şi curajos, cu o conduită ireproşabilă în toate împrejurările vieţii, optimist şi încrezător în viitor ,însufleţit de profunde sentimente patriotice şi internaţionaliste, un tineret al cărui ideal de viaţă să fie slujirea cu abnegaţie a intereselor poporului, a cauzei socialismului şi păcii.

În predarea lecţiilor de limbă şi literatură română, de desen, muzică, să se folosească mai mult posibilităţile pe care le oferă aceste discipline pentru dezvoltarea sentimentelor de preţuire faţă de limba română şi tezaurul cultural şi artistic al poporului nostru.

În organizarea serbărilor închinate evenimentelor deosebite din istoria patriei, a sărbătoririi centenarelor şi a personalităţilor al căror nume îl poartă şcolile, în organizarea excursiilor şi drumeţiilor, se va urmări, pe lîngă cunoaşterea vieţii poporului nostru, şi trezirea unei puternice rezonanţe afective, care să ducă la dezvoltarea sentimentului de dragoste fierbinte faţă de patrie şi de partid.

Cadrele didactice trebuie să se preocupe ca, în predarea cunoştinţelor din domeniul social-politic, ştiinţific, cultural, artistic ce le transmit elevilor, să sublinieze exemple de înaltă ţinută morală a personalităţilor din ştiinţă, artă şi cultură, pasiunea şi perseverenţa în muncă, spiritul de sacrificiu pentru ştiinţă, trăsături morale care vor impresiona pe copii, vor găsi ecou în sufletul lor.

În procesul de educare a tineretului şcolar în spiritul principiilor moralei comuniste, cadrele didactice vor organiza acţiuni care să formeze la elevi o atitudine comunistă faţă de muncă, simţul răspunderii faţă de îndatoririle sociale, iniţiativa, capacitatea de organizare, acţiuni care să contribuie la oţelirea voinţei şi formarea caracterului. Conducerea şcolii, cadrele didactice, cu sprijinul organizaţiilor U.T.C. şi de pionieri vor antrena elevii în organizarea şi desfăşurarea acţiunilor cultural-artistice şi sportive planificate în afară de clasă, creînd condiţii corespunzătoare pentru lărgirea experienţei sociale a elevilor, pentru formarea deprinderilor specifice conduitei morale.

Personalul didactic va urmări ca aceste activităţi să contribuie la dezvoltarea conştiinciozităţii în muncă, a unei înalte conştiinţe a datoriei, a colectivismului, a cinstei şi sincerităţii ,a modestiei, a intransigenţei faţă de lipsuri, a intoleranţei faţă de încălcarea disciplinei şcolare.

Colectivele pedagogice ale şcolilor se vor preocupa ca între vorbele şi faptele elevilor să se asigure o concordanţă deplină. În acest scop, vor evita verbalismul moralizator, stimulînd cît mai mult spiritul de iniţiativă şi de independenţă al elevilor, fără, însă, a se diminua rolul — bine definit — al educatorului, acela de conducător al procesului instructiv-educativ.

O atenţie deosebită trebuie să acorde cadrele didactice pregătirii tineretului pentru viaţă, formării unor deprinderi practice de muncă, dezvoltării capacităţii de înţelegere, de apreciere şi de creare a frumosului, educării unui tineret sănătos, viguros şi optimist.

Folosind largile condiţii create în viaţa şcolii, profesorii vor acorda mai multă atenţie dezvoltării aptitudinilor creatoare ale tineretului şcolar, a dragostei faţă de munca productivă, a interesului pentru apărarea şi întărirea sănătăţii, pentru practicarea exerciţiilor fizice şi a sportului.

Lecţiile de educaţie fizică, sportul, concursurile sportive şcolare trebuie să contribuie la formarea calităţilor morale şi de voinţă ca: iniţiativa, hotărîrea, perseverenţa, stăpînirea de sine, curajul, disciplina conştientă, obişnuinţa de a acţiona în colectiv, spiritul de echipă, deprinderea de muncă ordonată.

Avînd în vedere contribuţia pe care educaţia fizică şi sportul o aduc la dezvoltarea fizică armonioasă a elevilor, la organizarea raţională şi educativă a timpului liber, cadrele didactice au datoria să asigure antrenarea întregii mase de elevi în practicarea sistematică a exerciţiilor fizice şi a sportului.

*

În organizarea şi desfăşurarea muncii educative din şcoală este necesar să se asigure caracterul ei sistematic, gradat, evitîndu-se repetările, paralelismul, improvizaţia. Important este ca în muncă să se pornească de la cerinţele obiective ale societăţii noastre, de la specificul colectivului şcolii sau clasei, de la cerinţele dezvoltării elevilor, prevăzîndu-se măsurile pentru lichidarea aspectelor negative şi pentru ridicarea pe o nouă treaptă a celor pozitive. Experienţa şcolii arată că acolo unde se cunosc bine elevii, colectivele claselor şi se adoptă măsuri corespunzătoare din timp, se creează condiţii favorabile pentru preîntîmpinarea apariţiei unor orientări şi manifestări negative în viaţa şi comportarea elevilor.

Îndeplinirea acestor importante sarcini ale educaţiei comuniste a elevilor este condiţionată de formarea şi închegarea unui colectiv pedagogic al şcolii, care trebuie să acţioneze în strînsă legătură cu organizaţiile U.T.C. şi de pionieri şi cu familia, asigurînd o unitate de cerinţe şi de influenţe educative a tuturor acestor factori.

Orientarea şi buna desfăşurare a muncii educative din şcoală depind, în primul rînd, de felul cum colectivul didactic solicită şi foloseşte sprijinul organizaţiei de partid.

De educarea tineretului nostru şcolar, de formarea profilului moral al elevilor răspund toţi învăţătorii şi profesorii şi în mod deosebit, directorii şcolilor şi profesorii diriginţi.

II. Rolul şi sarcinile directorului şcolii în organizarea, îndrumarea şi controlul muncii educative în rîndurile elevilor

Principala îndatorire a directorului constă în aplicarea politicii partidului în învăţămînt, a hotărîrilor Consiliului de Miniştri şi a dispoziţiilor Ministerului Învăţămîntului. Pentru realizarea sarcinilor stabilite de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. cu privire la lărgirea orizontului de cunoştinţe ştiinţifice şi de cultură generală, la educarea omului nou şi ridicarea nivelului de conştiinţă al elevilor, este necesar ca directorii să organizeze, să îndrumeze şi să controleze, în mod temeinic, procesul instructiv-educativ.

În organizarea şi desfăşurarea muncii educative este necesar ca directorul să asigure participarea activă a tuturor cadrelor didactice, organizarea acestora într-un colectiv puternic, care să acţioneze printr-un sistem unitar de cerinţe şi acţiuni.

Directorul şcolii trebuie să lucreze în strînsă legătură cu organizaţia U.T.C. şi de pionieri, cu comitetul de părinţi. Ţinînd seama de obiectivele generale ale muncii educative din şcoala respectivă, folosind propunerile colectivului didactic şi sugestiile comitetului U.T.C. şi ale organizaţiei de pionieri din şcoală, ale comitetului de părinţi, el alege cu mult discernămînt acţiunile educative ce urmează a fi înscrise în planul general de muncă al şcolii, astfel încît acestea să nu supraîncarce elevii, să evite paralelismul.

Ridicarea calităţii muncii educative din şcoală impune îmbinarea consecventă a conducerii unice cu participarea activă a întregului colectiv pedagogic. Directorul şcolii răspunde de munca educativă în ansamblul ei, precum şi de conţinutul acestei munci la fiecare clasă, obiect de învăţămînt, activităţi în afară de clasă, extraşcolare.

Organizînd procesul instructiv-educativ, directorul va manifesta un deosebit interes faţă de felul cum se realizează orientarea politico-ideologică a activităţii din şcoală, legarea învăţămîntului de viaţa socială şi politică a ţării noastre, de cerinţele mereu crescînde ale construcţiei socialiste.

Organizarea raţională şi judicioasă a activităţii din şcoală, de către director asigură dezvoltarea armonioasă a elevilor, prin coordonarea eforturilor învăţătorilor şi profesorilor, repartizarea justă a predării obiectelor de învăţămînt, prin sprijinirea diferenţiată a cadrelor didactice în ridicarea calităţii muncii, prin asigurarea continuităţii lor la aceleaşi catedre şi clase, prin stimularea iniţiativei şi a preocupării pentru continua perfecţionare şi desăvîrşire pedagogică.

În funcţie de cerinţele dezvoltării economiei şi culturii noastre naţionale, directorul va asigura o justă orientare profesională a tineretului şcolar, îndrumînd profesorii ca, în predarea fiecărei specialităţi, să desfăşoare, în acest sens, o muncă organizată şi susţinută, corespunzătoare intereselor şi înclinaţiilor elevilor.

În recrutarea şi repartizarea profesorilor diriginţi pe clase, este necesară o reală cunoaştere a capacităţii de muncă a cadrelor didactice, a profilului lor moral, spiritual, a autorităţii şi prestigiului de care se bucură în rîndurile elevilor şi părinţilor. În alegerea diriginţilor se vor avea în vedere, de asemenea, respectarea continuităţii în munca de diriginte, specificul clasei, încadrarea, cu precădere, la clasele la care predau un număr mai mare de ore.

În procesul de îndrumare a colectivului pedagogic, directorul trebuie să ajute cadrele didactice în

În biblioteca Liceului nr. 3 din Galaţi

III. Ridicarea calităţii muncii profesorului diriginte

În ansamblul muncii educative, alături de director, dirigintele are un rol deosebit de important.

Sarcinile profesorului diriginte

a) Studierea şi cunoaşterea personalităţii elevilor.

Rezultatele muncii educative din şcoală, valoarea măsurilor întreprinse depind direct de felul cum este cunoscută personalitatea elevului. Studierea şi cunoaşterea intereselor, înclinaţiilor şi aptitudinilor elevilor, a trăsăturilor temperamentale şi de caracter, a trăsăturilor morale constituie o datorie a tuturor cadrelor didactice, cu deosebire a profesorilor diriginţi.

Pentru a realiza o muncă educativă diferenţiată, în funcţie de particularităţile de vîrstă şi individuale ale elevilor, diriginţii trebuie să manifeste mai multă preocupare în vederea cunoaşterii trăsăturilor dominante ale personalităţii lor. În acest scop, ei trebuie să studieze dezvoltarea psihofizică şi starea sanitară a elevilor, climatul familial, fizic şi moral, atitudinea lor faţă de muncă, faţă de îndatoririle şcolare şi sociale, faţă de membrii colectivului din care fac parte, să cunoască preocupările şi năzuinţele lor de viitor. Cunoaşterea acestor aspecte va da posibilitatea profesorilor diriginţi să caracterizeze just elevii, să desfăşoare o muncă educativă de perspectivă, să ajute elevii şi părinţii în cunoaşterea direcţiei dezvoltării personalităţii acestora, să realizeze o justă orientare profesională.

În acest scop este necesară o apropiere mai atentă a profesorului diriginte de elev, de preocupările, de frămîntările lui, de întreaga lui viaţă.

b) Organizarea şi educarea colectivului de elevi.

Una din sarcinile esenţiale ale profesorului diriginte o constituie organizarea şi educarea colectivului de elevi. Luptînd pentru realizarea unui colectiv închegat, diriginţii, sprijiniţi permanent de profesorii clasei, vor formula cerinţe şi exigente unitare faţă de toţi membrii colectivului, militînd pentru formarea unei opinii sănătoase, pentru respectarea ordinei şi disciplinei din şcoală, a normelor de comportare civilizată, a unor relaţii juste între elevi, între elevi şi profesori.

În realizarea acestor sarcini, diriginţii vor acorda o atenţie deosebită formării şi educării activului de elevi, atrăgînd în jurul lor elevii cu autoritate, dobîndită printr-o atitudine justă faţă de învăţătură şi printr-o comportare disciplinată. Folosind sprijinul acestora, diriginţii şi ceilalţi profesori vor atrage, treptat, întreaga masă de elevi spre o muncă temeinică, pasionată, în spiritul înaltelor cerinţe puse în faţa şcolii în etapa actuală.

În educarea colectivului de elevi trebuie să se tindă spre transformarea cerinţelor colectivului pedagogic al clasei şi al şcolii în convingeri şi motive interioare, care să ducă la autoconducere şi la autoeducarea elevilor, la dezvoltarea spiritului de colectiv.

c) Asigurarea succesului la învăţătură şi întărirea disciplinei în rîndurile elevilor.

Folosind sprijinul celorlalţi profesori, dirigintele trebuie să ia măsuri pentru formarea şi consolidarea priceperilor şi deprinderilor de studiu individual. În acest scop, el va solicita profesorii clasei să îndrume elevii în luarea notiţelor, în conspectarea materialului bibliografic, în învăţarea lecţiilor, în efectuarea temelor pentru acasă. Dirigintele se va preocupa să cunoască temeinic situaţia elevilor la învăţătură şi să cerceteze cauzele care determină rămînerea lor în urmă. Astfel, împreună cu colectivul pedagogic al clasei, dirigintele va fi în măsură să găsească, la timp, soluţiile de îmbunătăţire a situaţiei la învăţătură a clasei sale.

În scopul întăririi disciplinei şcolare, diriginţele şi ceilalţi profesori de la clasa sa vor face cunoscute elevilor prevederile din Regulamentul şcolilor de cultură generală referitoare la drepturile, îndatoririle, măsurile de evidenţiere şi sancţionare a lor, urmărind permanent respectarea conştientă a acestor reguli.

O grijă deosebită se va manifesta pentru asigurarea unei exigenţe ridicate din partea tuturor cadrelor didactice, a unei atitudini consecvente şi principiale în hotărîrile şi măsurile adoptate, pentru folosirea stimulativă a sancţiunilor şi recompenselor.

Pentru înlăturarea rămînerii în urmă la învăţătură a unor elevi, a comportării necorespunzătoare, se va urmări crearea unei opinii de masă, cultivarea intransigenţei faţă de superficialitate în muncă, faţă de abateri de la îndatoririle şcolare, faţă de lipsa de respect în relaţiile cu colegii, părinţii, profesorii şi oamenii muncii.

Dirigintele trebuie să atragă colectivul de elevi al clasei în lupta pentru formarea unei conduite civilizate, pentru cultivarea politeţei, a unei ţinute sobre, estetice, a unui vocabular adecvat.

d) Coordonarea eforturilor educative ale tuturor profesorilor clasei şi asigurarea unităţii de cerinţe şi de acţiuni.

Succesul activităţii instructiv-educative din clasă şi din afară de clasă este condiţionat de unitatea de concepţie şi de acţiune a tuturor profesorilor clasei. Dirigintele are datoria să contribuie la realizarea unei comportări unitare din partea tuturor profesorilor clasei în ceea ce priveşte respectul profund faţă de elevi, stimularea celor cu aptitudini deosebite, ajutorarea celor cu greutăţi la învăţătură.

Solicitînd informaţii de la profesorii clasei şi informîndu-i la rîndul său, prin convorbiri operative, nu prin şedinţe speciale, dirigintele va stabili, cu ajutorul acestora, măsurile ce se impun în vederea îmbunătăţirii situaţiei la învăţătură şi la disciplină.

Pentru evitarea supraîncărcării elevilor şi asigurarea eficienţei corespunzătoare a tuturor acţiunilor, dirigintele va urmări îndeaproape programarea activităţilor în afară de clasă (cercuri, vizite, vizionări de spectacole, excursii), precum şi planificarea lucrărilor scrise trimestriale, evitîndu-se aglomerarea acestora la sfîrşitul trimestrului.

Întreaga muncă de coordonare trebuie să întărească prestigiul şi autoritatea tuturor profesorilor clasei în faţa colectivului de elevi.

e) Colaborarea cu familia şi folosirea sprijinului organizaţiilor U.T.C. şi de pionieri.

Eficienţa muncii educative depinde nu numai de asigurarea unităţii de cerinţe şi de acţiuni a profesorilor, ci şi de unitatea de influenţe a şcolii, a familiei şi organizaţiilor U.T.C. şi de pionieri. La asigurarea acestei unităţi de influenţe a factorilor de bază, profesorul diriginte aduce o largă contribuţie. În acest scop, el ţine o strînsă legătură cu familia, prin formele de colaborare cunoscute: vizite la domiciliu, consultaţii, şedinţe, corespondenţă, activitatea cu comitetul de părinţi etc. Dirigintele trebuie să asigure acestor activităţi un nivel calitativ ridicat, spre a constitui o adevărată şcoală pentru părinţi şi un mijloc de atragere a lor spre justa rezolvare a problemelor instructiv-educative. Colaborînd cu familia, diriginţele va urmări respectarea de către elevi a unui regim raţional de muncă şi odihnă şi modul în care aceştia îşi desfăşoară studiul individual.

În relaţiile cu familia, se recomandă ca dirigintele să dea dovadă de principialitate, demnitate personală, respect şi tact pedagogic.

În munca de stimulare a elevilor la învăţătură, de organizare şi închegare a colectivului de elevi, dirigintele se va sprijini pe contribuţia organizaţiei de pionieri sau U.T.C. Totodată, dirigintele va sprijini, la rîndul său — cu experienţa şi pregătirea sa pedagogică — activitatea acestor organizaţii, urmărind să asigure fiecăreia dintre acţiunile întreprinse eficienţa educativă corespunzătoare. În mod deosebit, va fi preocupat de crearea acelor condiţii care să permită pionierilor şi uteciştilor manifestarea iniţiativei, dezvoltarea capacităţii de organizare, a spiritului de muncă în colectiv, stimularea simţului de răspundere în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

f) Organizarea şi desfăşurarea orelor de dirigenţie.

Locul şi rolul orei de dirigenţie în sistemul muncii dirigintelui; conţinutul orei de dirigenţie.

În sistemul muncii educative desfăşurate de profesorii diriginţi, ora de dirigenţie are o deosebită semnificaţie, ca formă de muncă organizată, directă cu clasa întreagă. Conţinutul orelor de dirigenţie se stabileşte în aşa fel, încît să satisfacă cerinţele educative ale fiecărei vîrste, să rezolve probleme concrete ridicate de viaţa clasei respective (colectiv închegat sau neînchegat, clasă mixtă, situaţie bună sau slabă la învăţătură şi disciplină, nivel al concepţiei de viaţă, deprinderi de comportare civilizată etc.), să răspundă specificului şcolii (şcoală generală, liceu), realităţii locale (copii din mediul industrial sau agrar, precum şi copii aparţinînd mai multor naţionalităţi conlocuitoare).

Avînd mereu în faţă scopul fundamental al educaţiei comuniste — dezvoltarea multilaterală a elevilor — diriginţii trebuie să-şi aleagă, în fiecare an şi pentru fiecare clasă, o tematică a orelor de dirigenţie care să modeleze progresiv personalitatea elevilor, să cuprindă o varietate de subiecte atractive, axate pe o perspectivă clară. Toate aceste cerinţe trebuie satisfăcute evitîndu-se atît dispersarea cît şi repetarea şi paralelismul cu conţinutul celorlalte obiecte de învăţămînt. În general, diriginţii cu experienţă subordonează tematica orelor de dirigenţie unor obiective generale, proprii clasei respective. De exemplu: formarea deprinderilor de comportare civilizată, formarea unei concepţii înaintate despre natură şi societate, dezvoltarea spiritului de colectiv, educarea unei atitudini comuniste faţă de muncă, orientarea profesională etc. Obiectivele generale nu trebuie înţelese exclusivist, ci preponderent, deoarece obiective ca orientarea profesională, concepţia înaintată despre lume şi altele sînt urmărite de la o clasă la alta, lărgindu-se treptat, corespunzător nivelului de dezvoltare a elevilor.

În cadrul orelor de dirigenţie, locul principal îl deţine educaţia moral-cetăţenească. Acesteia trebuie să i se consacre cel mai mare număr de ore în fiecare clasă. Temele privind educaţia moral-cetăţenească trebuie să se realizeze în strînsă corelaţie cu experienţa de viaţă a elevilor. În acest scop, se vor purta discuţii menite să formeze noţiuni morale ca: cinstea, sîrguinţa, modestia, altruismul, sinceritatea, prie-

(Continuare în pag. 4-a)

Îndrumări privind îmbunătățirea muncii educative în învățământul de cultură generală

(Urmare din pag. 3-a)

tenia, perseverența, simțul răspunderii etc. De asemenea, se vor dezvolta sentimente morale ca patriotismul socialist, internaționalismul proletar și umanismul socialist, prin teme care vor cultiva mîndria națională, respectul față de tradițiile de luptă ale poporului nostru și ale clasei muncitoare, entuziasmul și dragostea față de munca pentru desăvîrșirea construirii socialismului, satisfacția față de politica înțeleaptă a partidului nostru pe plan intern și extern, simțul datoriei de a învăța cît mai bine și de a se comporta cu demnitate în toate împrejurările, se vor forma și întări convingeri comuniste.

Prin exemple alese din societatea noastră și felurite exerciții morale (exerciții de comportare civilizată, politicoasă, respectuoasă, disciplinată), diriginții vor urmări ca elevii să fie ajutați să-și formeze treptat deprinderi și obișnuințe de comportare morală, rod al înțelegerii temeinice a raportului dintre conștiința și conduita morală.

Principala datorie a elevilor fiind învățătura, diriginții trebuie să stimuleze interesul copiilor pentru studiu, să satisfacă curiozitatea lor intelectuală, cu date din viața marilor oameni de știință și cultură, prezentînd stilul de muncă și pasiunea constructivă care i-a animat pe aceștia permanent.

Dezvoltarea continuă a interesului față de știință trebuie să se sprijine pe deprinderi adecvate de muncă intelectuală. În acest sens, analiza situației elevilor la învățătură se va face temeinic, prin sesizarea cauzelor unor lipsuri și precizarea măsurilor de înlăturare a lor.

Sensibilitatea elevilor față de frumosul natural, artistic și social trebuie să se cultive prin teme care contribuie la formarea simțului și gustului lor estetic. Aceasta nu înseamnă substituirea diriginteloi muncii profesorilor de muzică, desen, literatură etc.

Diriginte contribuie la formarea unor deprinderi de comportare frumoasă, a unei ținute corecte și sobre, cultivînd exprimarea literară, grija față de ordine, curățenie și interesul pentru înfrumusețarea locului de muncă și a mediului de viață.

Dirigintele este chemat să contribuie la formarea deprinderilor igienico-sanitare. Temele sanitare se țin de către medicii școlari, iar acolo unde nu este posibil, de către diriginți.

În funcție de interesele și aptitudinile elevilor, prin teme consacrate alegerii profesiei, diriginții vor populariza meseriile de bază, arătînd cerințele și frumusețea lor, vor efectua sondaje, mai ales în rîndurile elevilor din clasele de absolvire, asupra idealului vieții lor, dînd sfaturi, formulînd îndemnuri, valorificînd impresiile culese cu prilejul vizitelor în întreprinderi, uzine, G.A.S., C.A.P., școli de grad superior, institute de cercetări ș.a.

Realizarea sarcinilor educative ce revin dirigintelui, în legătură cu educația comunistă, în general și educația moral-cetățenească, în special, impune o diversitate de teme, al căror conținut trebuie să corespundă specificului clasei și școlii, particularităților de vîrstă ale elevilor, cerințelor mereu sporite ale societății noastre.

În stabilirea tematicii orelor de dirigenție este necesar să se evite atît unilateralitatea, cît și pulverizarea spre obiective prea diferite, care împiedică realizarea caracterului de sistem al muncii educative.

O întocmire judicioasă a tematicii orelor de dirigenție solicită din partea profesorului diriginte o intensă manifestare a personalității sale moral-politice, a conștiinței sale de pedagog-cetățean, de patriot înflăcărat pentru cauza socialismului. Folosind eroicele tradiții de luptă ale poporului nostru, exemplul forței morale a marilor personalități din istoria patriei, a eroilor poporului, diriginții sînt chemați să dea fiecărei ore un astfel de conținut care să determine o puternică trăire afectivă, să stimuleze voința, să trezească în inimile elevilor dorința de a-și pune în slujba patriei toată tinerețea și toată puterea lor de muncă.

Indicații metodice cu privire la orele de dirigenție

În desfășurarea orelor de dirigenție, rolul conducător revine diriginteluI. Aceasta nu înseamnă că elevii trebuie să aibă o atitudine pasivă. În general, aceștia cunosc subiectele cel puțin cu o săptămînă înainte și strîng materialele necesare: albume, diafilme, discuri, texte literare etc. Contribuția elevilor nu trebuie, totuși, exagerată. Ei trebuie să participe la aceste ore degajați și cu plăcere, așteptînd cu nerăbdare conținutul lor interesant. Temele unor ore cu conținut etic, care-și propun să rezolve probleme delicate din viața clasei, nici nu este necesar să fie dinainte anunțate.

Participarea activă a elevilor la ora de dirigenție să se realizeze firesc, prin conținutul problemelor discutate și prin procedee care să asigure participarea spontană și sinceră a tuturor elevilor, evitîndu-se regizarea, rigiditatea și formalismul discuțiilor moralizatoare.

Metoda cea mai larg utilizată în desfășurarea orelor de dirigenție este convorbirea. Ea oferă prilejul luării de poziție, a atitudinii critice a elevilor față de problemele discutate. În același timp, cu ajutorul acestei metode se poate orienta mai ușor gîndirea, atenția, se pot provoca emoții puternice elevilor, în funcție de scopul propus. Conducerea cu competență de către diriginte a convorbirii etice duce la respingerea faptelor negative, la formarea unui curent sănătos al opiniei clasei.

La clasele I—IV se folosește cu succes metoda povestirii, abordîndu-se, mai ales, temele morale, pe calea indirectă a unor întîmplări accesibile experienței de viață a copiilor.

În formarea deprinderilor, un rol de seamă îl joacă metoda exercițiului. Elevii trebuie obișnuiți să salute corect, să se servească în mod civilizat la masă, să știe cum să adreseze o urare unui coleg, să execute un pansament în cadrul orelor sanitare de acordare a primului ajutor etc. Unele ore de dirigenție se pot desfășura pe bază de demonstrații, conduse de diriginte: proiecții, audiții, albume, diafilme ș. a. Folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale ridică nivelul orelor de dirigenție. Este necesar, însă, să se evite supraîncărcarea acestor ore cu prea multe materiale demonstrative, pentru a nu se împiedica realizarea scopului educativ propus.

Metoda referatului trebuie folosită cu mult discernămînt și numai acolo unde este posibil și necesar. O astfel de metodă nu este indicată la clasele mici.

În anii puterii populare s-a acumulat o bogată experiență în domeniul muncii diriginților. Aceasta trebuie cunoscută și generalizată. Comisiile metodice ale diriginților trebuie să organizeze schimbul de experiență, programînd asistențe ale diriginților tineri la cei cu experiență. De asemenea, pentru temele care ridică dificultăți mai mari (cu conținut etic, de analiză a muncii, de îndrumare a studiului individual etc.), se vor organiza ore deschise, pentru diriginții cu mai puțină experiență, ținute de cadre didactice fruntașe, cu rezultate deosebite în munca educativă. Referatele susținute în cadrul ședințelor comisiilor diriginților vor dezbate, pe lîngă problemele muncii educative în general, și probleme privind conținutul și metodica desfășurării unor ore de dirigenție mai dificile.

Unele comisii ale diriginților cu o bogată experiență au colecționat o seamă de materiale ajutătoare: planuri de ore reușite, decupări de articole din presa pedagogică, în care se prezintă ore de dirigenție, îndexe bibliografice, ținute la zi, pe tema muncii diriginteluI etc. O asemenea experiență este bine să fie extinsă în toate școlile.

Urmărind în mod organizat întreaga muncă educativă din școală directorii trebuie să popularizeze în consiliile pedagogice rezultatele pozitive obținute de unii diriginți, relevînd stilul și metodele de muncă ale acestora, rezultatele obținute la clasele pe care le conduc.

Planificarea muncii educative

Rezultatele muncii educative din școală sînt condiționate și de caracterul organizat, sistematic, gradat al acesteia. Acest caracter se asigură printr-o justă planificare a muncii pe școală și la fiecare clasă în parte.

Pornind de la obiectivele planului general de muncă al școlii, dirigintele fixează sarcinile și măsurile educative corespunzătoare particularităților colectivului de elevi de care răspunde. Este necesar, deci, ca întocmirea planificării muncii educative să fie precedată de o analiză atentă a situației la învățătură și disciplină a clasei respective, a stadiului de organizare și dezvoltare a colectivului, a condițiilor specifice în care se desfășoară procesul instructiv-educativ.

Pornind de la aceste premise, dirigintele își fixează măsurile corespunzătoare și termenele de îndeplinire, urmărind ca activitățile planificate să nu repete acțiuni similare celor ale organizației de tineret.

Sarcinile din prezentele îndrumări pot să constituie principalele jaloane ale întocmirii planurilor de muncă ale diriginților.

*

Pentru îmbunătățirea continuă a muncii educative din școală, a muncii diriginților, se recomandă secțiilor de învățămînt să popularizeze rezultatele bune, experiența înaintată, în consfătuiri periodice cu diriginții și directorii, prin scrisori metodice și în articole publicate în presa pedagogică. Lucrările cele mai bune, susținute în cadrul comisiilor diriginților, se vor prezenta la sesiunile regionale ale lecturilor pedagogice.

Folosindu-se aceste căi variate de popularizare a experienței valoroase, diriginții, profesorii, directorii se vor perfecționa continuu, contribuind la ridicarea nivelului calității muncii educative.

Formarea profilului moral, spiritual al tineretului școlar, în lumina sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, impune înalte cerințe cu privire la personalitatea educatorului: un ridicat nivel ideologic și politic, o temeinică pregătire de specialitate și pedagogică, dragoste față de copii, tact pedagogic, convingeri ferme în spiritul moralei comuniste, prestigiu și autoritate.

Pe lîngă aceste trăsături, pentru a putea constitui exemple demne de urmat în muncă și în toate împrejurările vieții, învățătorii și profesorii trebuie să întruchipeze ei înșiși valorile morale pe care tind să le realizeze la elevii lor: un adînc sentiment patriotic, dragoste și pasiune față de muncă, năzuința nestăvilită către noi realizări, moralitate desăvîrșită, principialitate în relațiile cu oamenii.

Luptînd pentru dezvoltarea continuă a acestor calități și punînd în slujba nobilelor sarcini ce li s-au încredințat toată știința și conștiința lor, cadrele didactice vor reuși să dea patriei un tineret cu un larg orizont de cultură generală, entuziast și optimist, însuflețit de înaltele idei ale umanismului socialist, un tineret capabil să participe activ și creator la desăvîrșirea construirii socialismului.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În vederea efectuării lucrărilor de transferare și numire a personalului didactic din învățămîntul de cultură generală, precum și a profesorilor care predau obiecte de cultură generală în învățămîntul profesional și tehnic, Ministerul Învățămîntului a tipărit Buletinul cu posturile și catedrele vacante pentru anul școlar 1966/1967, care a fost difuzat la toate liceele și școlile generale cu clasele I—VIII din țară. Buletinul cuprinde, la început, instrucțiunile privind desfășurarea lucrărilor de transferare și numire a personalului didactic pentru anul școlar 1966/1967.

Cererile de transferare și numire se pot depune la secțiile de învățămînt raionale și orășenești pînă la data de 10 februarie a. c. inclusiv.

Buletinul Ministerului Învățămîntului poate fi consultat la secțiile de învățămînt, precum și la liceele și școlile generale cu clasele I—VIII din întreaga țară.

Se elaborează Istoria învățămîntului din România

În scopul elaborării ISTORIEI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI DIN ROMÂNIA, cu specială privire la știință și tehnică, lucrare menită să prezinte evoluția școlii românești, aportul adus de ea, de-a lungul timpului, la progresul social și legăturile sale neîntrerupte cu tradiția poporului, Ministerul Învățămîntului a constituit un colectiv a cărui sarcină de început este adunarea materialului documentar necesar elaborării acestei lucrări.

Avînd în vedere caracterul de sinteză al Istoriei învățămîntului din România, vastitatea și diversitatea materialului susceptibil de a fi folosit fie ca izvor de informație, fie chiar în cadrul lucrării, colectivul face un călduros apel la toți cei care dețin informații sau documente ori pot furniza relații interesante în legătură cu probleme ale istoriei învățămîntului românesc, solicitîndu-i să le trimită sau să le semnaleze, pentru a putea fi valorificate. Materialele vor fi trimise pe adresa: Ministerul Învățămîntului, colectivul pentru Istoria învățămîntului", București, str. Nuferilor, nr. 30.

Expoziția literaturii pedagogice de peste hotare

Biblioteca centrală pedagogică a organizat, la sediul său din str. Zalomit nr. 12, o expoziție în care sînt prezentate cărți și reviste cu caracter pedagogic de peste hotare.

O serie de panouri informează pe vizitatorii expoziției că Biblioteca centrală pedagogică întreține raporturi de schimb cu 82 instituții academice și centre de documentare pedagogică din 39 țări. Unul dintre standuri prezintă publicații străine în care au apărut materiale despre învățămîntul românesc și despre știința pedagogică din țara noastră. Un alt stand expune publicațiile Bibliotecii centrale pedagogice menite să popularizeze experiența pedagogică românească și străină: „Documentare pedagogică — culegere de materiale", „Buletinul de documentare pedagogică", „Învățămîntul programat — documentare bibliografică".

Un alt sector care atrage atenția este acela al publicațiilor internaționale UNESCO (cărți și reviste), mijloc important pentru asigurarea cooperării între țări și în problemele de învățămînt și educație. De asemenea, stîrnesc interes standurile în care sînt expuse lucrări referitoare la probleme de bază ale pedagogiei, la probleme generale de educație, didactică și metodică, la organizarea învățămîntului, la psihologia pedagogică și la psihologia copilului, la defectologie, la educația preșcolarilor, la modernizarea învățămîntului. Se găsesc de asemenea în expoziție manuale didactice, numeroase reviste de învățămînt, dicționare și enciclopedii de specialitate. Reține în mod deosebit atenția vizitatorilor lucrări cum sînt „Esthétique et pédagogie" de Irena Wojnar (Paris, 1936), „Education in an Industrial Society" de G. H. Bantock (London, 1963), „Metodologia didattica" de Renzo Titone (Zürich, 1963), „Handbook of Research on Teaching" de N. L. Gage (Chicago, 1964), „Introduction à la recherche pédagogique" de G. Landsheere (Paris 1964, „Theories of Learning and Instruction" de Ernest Hilgard (Chicago, 1964), „Matematiceskie i kiberneticeskie metodî v pedagoghike" de N. B. Itelson (Moskva, 1964), „Psychopédagogie des moyens audio-visuels" de Gaston Mialaret (Paris, 1964), „O powszechnosci ksztalcenia na poziomie srednim" de Tadeusz Wiloch (Warszawa, 1965), „Lexikon der Pädagogik", 5 volume (Wien, 1965), „A Handbook of British Educational Terms" (London, 1963), „Pedagoghiceskaia ențiklopediia" (Moskva, 1965).

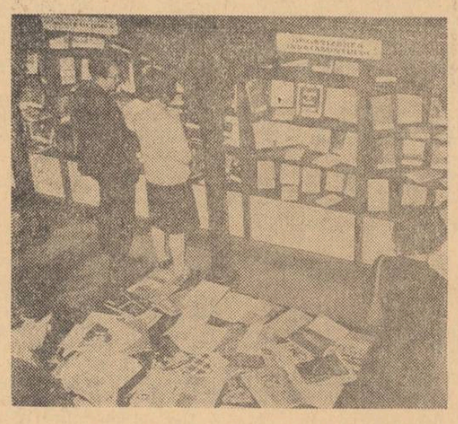

Într-o sală a expoziției

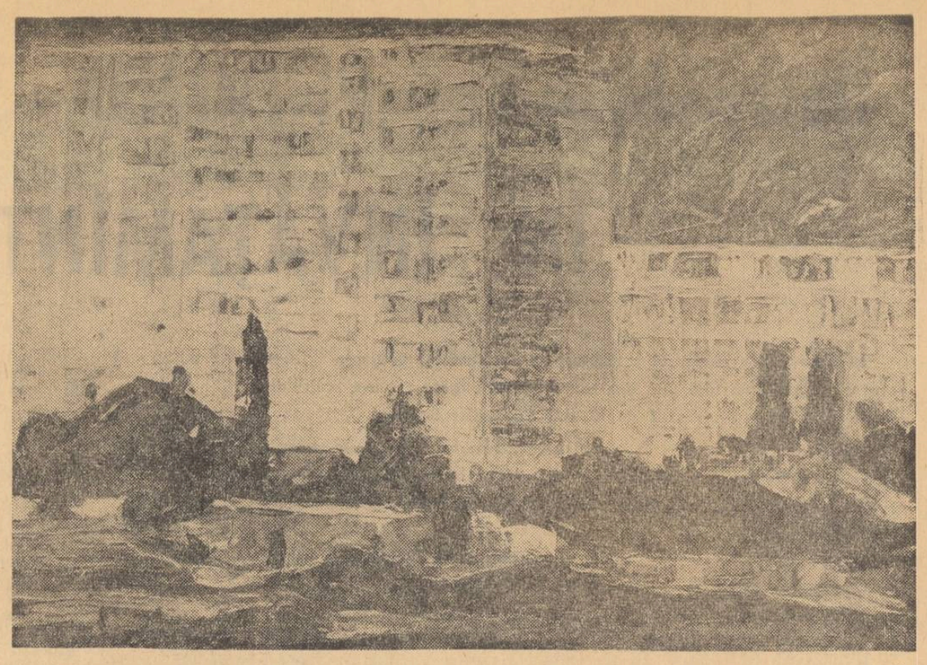

Prof. ION CÎRDEI — „Pe șoseaua Giurgiului"

O manifestare artistică a profesorilor

Continuînd o tradiție de mai mulți ani, s-a deschis și de astă dată Expoziția cenaclului „Ion Andreescu" al profesorilor de desen din București.

În expoziția de anul acesta se observă un progres în ceea ce privește folosirea mijloacelor de expresie și o mai accentuată exigență în privința selecționării lucrărilor. Ca și în celelalte expoziții sînt înmănunchiate mai cu seamă lucrări realizate în timpul vacanțelor. Membrii cenaclului și-au statornicit un bun obicei ca în timpul vacanței de vară să se deplaseze în diferite părți ale țării și să-și traducă în linii și culoare impresiile

În această expoziție se afirmă în mod deosebit acuarela. **Ema Gherghel** prezintă lucrări bine legate și energic construite, dovedind viziune personală și fermă stăpînire a meșteșugului acuarelei. În lucrările **Eugeniei Brateș** se vede sensibilitate și rafinament. Remarcabile prin spontaneitatea realizării și prospețimea de simțire sînt cele două acuarele de la mare. Acuarelele **Constanței Manolescu** sînt calme, transparente și pătrunse de lirism. **Emil Niculescu-Nic** este prezentat prin peisaje urbane construite cu multă acuratețe, poate prea construite. O perspectivă frumoasă a realizat în acuarela „Sighet".

O bună parte a lucrărilor expoziției sînt tablouri în ulei. **Alexandru Drăgoi**, inimosul organizator și animator al cenaclului, se afirmă prin două lucrări („Peisaj" și „Peisaj sibian") sobre, echilibrate, bine compuse și frumos colorate. **Ion Cîrdei**, adevărat cronicar imagistic al Bucureștiului, prezintă antitetic aspecte din trecutul și prezentul capitalei noastre. În tabloul „Pe șoseaua Giurgiului", blocuri măreție iau locul umilitoarelor cocioabe din trecut. **Maria Palade** a realizat o frumoasă armonie cromatică în tabloul cu flori. **Nina Stuparu** a fost cu mult mai bine reprezentată în expozițiile anterioare, cînd s-a afirmat ca cea mai sensibilă coloristă din acest cenaclu. **Jean Nițescu**, în „Portret", manifestă aceeași probitate artistică de care a dat dovadă întotdeauna. La fel și **Vera Nițescu. Andreia Belei** se afirmă, în portretele expuse, prin construcție și echilibrul maselor de culoare. **Elena Beloiu** dovedește sensibilitate în peisajele din Bulgaria. Nu lipsesc din expoziție nici lucrările lui **Dumitru Martinaș**, ca și ale altor profesori de desen din București.

În aprecierea globală a expoziției cenaclului „Ion Andreescu" nu se poate să nu se țină seama de condițiile specifice în care lucrează membrii lui. Ca profesori de desen, ei manifestă o grijă permanentă de a fi explicitiți, o anumită prudență și „cumințenie" care îi duce uneori la rutină în exprimarea plastică personală. Pe unii din ei această situație îi înhibă, le limitează posibilitățile expansiunii, formării și afirmării unei personalități artistice autentice. Lăsînd la o parte excepțiile, personalități puternice ce scapă de pericolul deformării profesionale, profesorii de desen ajung la un stil artistic oarecum școlăresc, ce se dezvoltă în limitele unei viziuni strict controlabile, sub exagerata grijă pentru „modelul" concret.

Am dori membrilor cenaclului „Ion Andreescu" curajul unor viziuni de mai mare anvergură, le-am dori să treacă dincolo de „cumințenia" care favorizează banalitatea și care este departe de forța epică, de profunzimile de simțire și de orizonturile de largă înțelegere a vieții.

În locul unor case dintr-o localitate oarecare, redate descriptiv, în locul unui peisaj gol de viziune, cu caracter de inventar, în locul unor lucrări convenționale, asemeni unor perimate decoruri teatrale, am dori lucrări care să se individualizeze puternic, care să exprime și spiritualitatea locurilor înfățișate, tradițiile milenare ale creațiilor artistice ale poporului, peisaje care să se înfrățească puternic cu omul, cu imaginea sa, cu chipul dat de el la tot ce-l înconjoară. Imaginea artistică să transfigureze realitatea, să-i amplifice măreția, să contribuie la stimularea sentimentului stenic al vieții. Descrierii anoste să-i ia locul înalta interpretare artistică, în care să se împletească forța epică a marilor viziuni cu lirismul adîncilor simțiri. Metafora plastică și alte mijloace ale meșteșugului artistic să înnobileze stilistica creațiilor.

În felul acesta va avea mult de cîștigat însăși munca pedagogică a profesorilor de desen, iar manifestările artistice cum este cea care a prilejuit apariția acestor rînduri vor deveni puternice mijloace de educație artistică și pentru tineretul școlar, dar și pentru adulți.

Conf. univ.
ALEXANDRU TOHĂNEANU

Prof. EMA GHERGHEL — „Natură statică"

Tinerii pedagogi și problemele lor

(Urmare din pag. I-a)

mul rînd — subliniem noi — de către directorul școlii. Acolo unde directorul școlii înțelege cum se cuvine această datorie el este într-adevăr un călăuzitor de folos pentru tinerele cadre. În raionul Mediaș sînt numeroase astfel de exemple de directori. Și totuși, chiar și ajutorul și îndrumarea directorului sînt limitate, pentru că oricît de multilateral pregătit, oricît de competent ar fi el, nu poate fi un metodist ireproșabil pentru toate disciplinele. Lăsăm la o parte faptul că unii directori sînt și ei tineri, că au absolvit numai de cîțiva ani studiile superioare și mai au ei înșiși de învățat. Oricum, însă, numai îndrumarea directorului nu poate rezolva cerințele ajutorării tinerilor profesori. Aici trebuie să-și spună din plin cuvîntul și inspectorii școlari.

Inspecția școlară n-a putut să însemne însă, pînă acum, un sprijin prea eficient pentru tinerii pedagogi din raionul Mediaș în primul rînd pentru că nu a putut cuprinde decît un număr foarte mic de cadre tinere. Apoi, nu întotdeauna inspecția vizează probleme de fond. Tovarășa Zoe Mihnea, una din tinerele cadre care au avut norocul să fie inspectate în primul trimestru, considera că este absolut necesar ca îndrumarea inspectorului să țină seama de anumite particularități ale începătorilor. Se poate întîmpla ca inspectorul să fie obișnuit cu un anumit stil de îndrumare — acela folosit în situațiile obișnuite. Dar un asemenea stil nu poate da aceleași roade cînd este folosit cu cadrele tinere. „La prima inspecție — spunea tovarășa Mihnea — am fost atît de emoționată cum n-am fost la nici unul din examenele din facultate. Țineam o oră de dirigenție. Emoția mi-a fost sporită de atitudinea rece, distantă a inspectorului, de emoția colegilor. Inspectorul mi-a spus că nu e bine cum am procedat în ora de dirigenție, dar nu mi-a arătat clar cum ar fi trebuit să procedez".

Și alți profesori tineri ne-au semnalat situații asemănătoare. Ei socotesc că tonul de „magister dixit" al unor inspectori este una din principalele cauze ale lipsei de eficiență a inspecției școlare. „Simțim nevoia de a fi ajutați concret, de a ni se demonstra cum trebuie să lucrăm — spun ei — nu numai de a afla aprecieri cu privire la munca noastră".

O problemă deosebit de importantă legată de munca tinerelor cadre este aceea a continuității informării în specialitate. Dar, după cum au arătat discuțiile purtate în raionul Mediaș, în afară de publicațiile curente, cei mai mulți dintre noii învățători și profesori n-au mai citit nici o carte de specialitate, nici o lucrare legată de obiectul pe care-l predau. Cauza? Eternul „nu avem timp". Profesoara de limba română Maria Vescan ne-a făcut și o socoteală, pe ore și zile, a obligațiilor extraprofesionale pe care le are și care, într-adevăr, îi răpesc mult mai mult timp decît chiar pregătirea curentă pentru lecții. De altfel, acest fenomen a fost semnalat și în alte locuri. La numeroși directori de școală, ca și la unele organizații sindicale se manifestă tendința de a copleși tinerele cadre cu o adevărată avalanșă de sarcini. La prima vedere aceste sarcini par simple și sînt primite cu ușurință. Dar a pregăti o echipă de teatru cu repetiții săptămînale, a răspunde de cîteva cercuri de citit, a pregăti și a ține conferințe, a organiza seri pentru tineret, simpozioane, a mai fi și instructor de pionieri sau a avea răspunderi pe linie sindicală înseamnă a consuma mult timp, ceea ce nu se poate să nu se repercuteze în pregătirea profesională. În calitatea muncii la clasă. Am rămas cu impresia că munca la clasă este neglijată de unele organe locale (secții de învățămînt, organe sindicale), pentru că nu are în ea nimic spectacular, care să aducă repede laude comunei, așa cum aduce de pildă activitatea culturală.

Credem că este neapărat necesar ca în primii ani de muncă la catedră (pînă la susținerea definitivatului) să existe mai multă grijă în atribuirea de sarcini extraprofesionale tinerilor pedagogi. Poate că în această privință ar trebui să intervină, prin acte normative, însuși Ministerul Învățămîntului. De asemenea, se cuvin lămurite mai precis și raporturile dintre școală și unele organe economice. Într-o serie de comune ni s-a semnalat, de pildă, că în vacanța de vară cadrele didactice au avut, în perioada cînd nu se aflau în concediu, pe lîngă sarcinile curente, unele sarcini care nu țin în nici un caz de calitatea muncii de dascăl.

*

Dacă primele contacte cu munca de profesor sînt realizate pe coordonate și criterii formaliste sau pe o supraîncărcare cu sarcini extrașcolare, ele au consecințe dăunătoare. Ele trebuie să fie înlăturate atît prin grija directorilor, a secțiilor de învățămînt, a organelor sindicale, cît și prin aceea a Ministerului Învățămîntului. Numai așa putem să ducem noile promoții de învățători și profesori pe drumul perfecționării, al maturizării lor profesionale.

R. CONSTANTIN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 836
Vineri 4 febr. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

ȘTIINȚA ȘI ȘCOALA

Școala românească a dat lumii, de-a lungul anilor, mari savanți care, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R. în expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, „au făcut cinste patriei și veacului lor, au fondat strălucite școli de matematică, fizică, chimie, geologie, medicină, istorie, sociologie, ridicînd prin operele lor prestigiul științei românești, făcînd să crească contribuția țării noastre la patrimoniul științei mondiale". Marile enciclopedii științifice consemnează, alături de numele unor savanți de renume mondial, și pe cele ale matematicienilor Spiru Haret, Gheorghe Țițeica, D. Pompeiu, Traian Lalescu, S. Stoilov, ale naturaliștilor D. Brîndză, Emanuel Teodorescu, Emil Racoviță, ale geologilor Grigore Cobălcescu, L. Mrazec, G. Munteanu Murgoci, ale biologilor și medicilor I. Atanasiu, Victor Babeș, Ion Cantacuzino, Toma Ionescu, Gheorghe Marinescu, A. Danielopolu, ale istoricilor A. Xenopol, N. Iorga, ale inginerilor și cercetătorilor în domeniul tehnicii A. Saligny, Traian Vuia, Gogu Constantinescu, ca și ale multor altora.

Știința românească a cunoscut un deosebit avînt în anii noștri concomitent cu realizările din toate domeniile de activitate dobîndite, sub conducerea Partidului Comunist Român, pe drumul construcției socialiste. Oamenii de știință din patria noastră dezvoltă cu succes tradițiile progresiste ale înaintașilor, le duc mai departe. Însușindu-și concepția marxist-leninistă, care stă la baza activității partidului, ei obțin realizări recunoscute și peste hotare, în diferite domenii ale științei, pun aceste realizări în slujba intereselor patriei, a vieții noastre noi. Crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice va duce la o mai judicioasă folosire a tuturor posibilităților de care dispune țara noastră în domeniul cercetării științifice, la îmbogățirea lor continuă, în vederea participării active a oamenilor de știință la rezolvarea marilor probleme ale desăvîrșirii construcției socialiste.

Înfăptuirea măreților obiective trasate de cel de al IX-lea Congres al partidului solicită un aport considerabil al științei, ca o principală forță de producție. În același timp, dezvoltarea cercetării științifice în viitorii ani pune pe primul plan necesitatea asigurării cadrelor corespunzătoare, a ridicării permanente a pregătirii lor.

Dar viitoarele cadre științifice sînt acum, în marea majoritate, pe băncile liceelor și facultăților. Școlii îi revine o mare răspundere în îndrumarea și formarea lor în așa fel încît frontul științei românești să primească în curînd oameni bine instruiți, cu o pregătire temeinică, capabili să străbată căile cercetărilor tot mai complexe impuse de cerințele perfecționării continue a edificării noastre socialiste. Partidul nostru, manifestînd o grijă continuă pentru formarea cadrelor necesare economiei și culturii socialiste în plin avînt, a elaborat cu un profund spirit științific planurile cu privire la extinderea învățămîntului mediu, hotărînd înființarea liceelor de specialitate industriale, agricole, economice, pedagogice, ca noi forme de pregătire a tinerilor în raport cu aptitudinile și dorințele lor. Totodată, pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului în anii 1966—1970 se prevăd investiții de circa 3,5 miliarde lei. Școala românească va dispune astfel de posibilități mai prielnice decît oricînd în trecut pentru a alimenta rîndurile cadrelor științei cu forțe mereu proaspete și tot mai pregătite. Se impune, în momentul de față, să se asigure o cît mai bună folosire a condițiilor create, astfel încît școala să facă față solicitărilor actuale și viitoare ale pregătirii elevilor.

Înarmarea tinerei generații cu un larg orizont științific constituie astăzi unul dintre obiectivele esențiale ale școlii noastre de cultură generală. Căile și posibilitățile pentru realizarea acestui obiectiv sînt multiple, angrenînd pe diferite trepte întregul aparat al învățămîntului.

O primă și deosebit de importantă sarcină se referă la concepția programelor școlare și la conținutul manualelor. Evident, în această privință s-au înregistrat importante succese. Dar însuși caracterul dinamic, ascendent al dezvoltării științei și tehnicii cere să se meargă mai departe, incluzîndu-se în viitoarele manuale ale liceului, în funcție de posibilitățile de înțelegere ale elevilor, cele mai noi rezultate ale cercetării științifice fundamentale și ale cercetării aplicate. Astfel în domeniul fizicii, de pildă, se pot introduce probleme privitoare la lubrefierea cu gaze și aplicațiile acestora în producție, în domeniul chimiei — cercetările și aplicațiile privind chimia compușilor cu duritate mare, în științele naturale — noi elemente de biologie moleculară etc. Se impune relevarea mai pregnantă, în cadrul manualelor, a legăturilor dintre științe — matematizarea fizicii, chimiei, biologiei, aplicațiile izotopilor în biologie etc.

Bineînțeles, predarea unor asemenea cunoștințe legate de marile progrese ale științei contemporane și însușirea lor temeinică de către elevi presupune ca o condiție „sine qua non" studiul lor prealabil și aprofundat de către profesori. Este necesar ca aceștia să fie la curent cu tot ce e nou în domeniul specialității lor, să cunoască cele mai valoroase lucrări apărute pe acest tărîm, să facă vizite de studiu în întreprinderi, în institutele și laboratoarele de cercetări specializate, la stațiunile experimentale. Ar fi bine ca cercurile pedagogice și comisiile metodice de specialitate să se orienteze mai stăruitor spre asemenea activități, menite să ajute nemijlocit cadrele didactice în aprofundarea conținutului științific al predării. Azi, cînd știința se dezvoltă cu pași atît de repezi în toate domeniile, se vede mai bine ca oricînd că nu poate avea cu adevărat prestigiu în fața elevilor un profesor care nu se informează permanent, nu stăpînește bine materia și nu cunoaște esența problemelor puse de știința pe care o predă.

O problemă strîns legată de întărirea caracterului științific al procesului instructiv-educativ o constituie modernizarea metodelor de predare. Utilizarea mijloacelor tehnice audio-vizuale, a emisiunilor de radio și televiziune cu caracter școlar, a diferitelor procedee experimentate de didactica actuală trebuie să contribuie nemijlocit la însușirea mai adîncă a cunoștințelor de către elevi, la dezvoltarea gîndirii lor științifice. Bineînțeles că pentru a asigura eficiența folosirii acestor mijloace și procedee este necesară perfecționarea continuă a profesorilor, astfel încît să poată mînui cu pricepere tehnica audio-vizuală modernă, să stăpînească metodele pe care le presupune transmiterea unor cunoștințe științifice de mare complexitate. Se face simțită, în această direcție, nevoia unui sprijin mai larg din partea Institutului de științe pedagogice, chemat să elaboreze lucrări care să ajute nemijlocit cadrele didactice în însușirea metodelor moderne de predare.

Modernizarea învățămîntului, fundamentarea lui științifică tot mai profundă, implică cu necesitate și utilizarea în procesul de învățămînt a celor mai valoroase cuceriri ale psihologiei pedagogice. Studierea individualității elevilor, descoperirea capacităților și înclinațiilor deosebite ale acestora, stimularea acestor capacități și înclinații constituie premise de mare însemnătate pentru ridicarea unor viitori oameni de știință din rîndurile celor care se află acum pe băncile școlilor. Prin lecții în primul rînd, ca și prin activitatea cercurilor științifice ale elevilor putem dezvolta interesul lor continuu pentru studiul științei, îi putem îndruma către lectura unor lucrări de popularizare științifică menite să stimuleze pasiunile lor incipiente. Cuprinderea în tematica cercurilor de elevi a unor activități variate, care pot merge uneori chiar pînă la cercetări originale, — bineînțeles pe măsura posibilităților elevilor — și pînă la construirea unor mașini de concepție proprie, constituie mijloace bune de a pune în valoare și a ridica la nivelul corespunzător activitățile desfășurate cu elevii. Se impune însă o deosebită grijă pentru conținutul tematic al acestor activități, ca și pentru organizarea lor, astfel încît să nu depășească înțelegerea elevilor și să nu ducă la supraîncărcare.

Studiul bazelor științelor în învățămîntul general și în licee trebuie să asigure nu numai lărgirea orizontului de cultură generală al tinerei generații la nivelul cerințelor contemporaneității, ci să constituie și o temelie puternică a studiilor de specializare. Sarcini deosebite se conturează, în această direcție, pentru viitoarele licee de specialitate, menite să formeze cadre capabile să stăpînească nu numai tehnologia actuală de producție, ci și să se adapteze rapid tehnologiilor și metodelor care vor fi experimentate și aplicate în viitor.

Nivelul la care s-a ridicat acum învățămîntul nostru cere profesorului să fie nu numai un transmițător al cunoștințelor științifice, ci să devină el însuși un cercetător — în domeniul specialității sale ca și în domeniul pedagogiei. Munca de cercetare științifică desfășurată de cadrele didactice le va ajuta pe de o parte să fie continuu la curent cu realizările înnoitoare în disciplina pe care o predau și în același timp va întări capacitatea lor de a forma noi cadre pentru economia și cultura noastră. Niciînd mai mult decît în prezent profesorii nu au dispus de posibilități mai mari de afirmare a capacităților lor creatoare. Activitatea în cadrul societăților științifice, alături de cercetători de prestigiu și de cadre didactice universitare, participarea la unele studii comune finalizate în comunicări valoroase, pregătirea unor lucrări originale cu caracter de cercetare științifică pentru sesiunile de lecturi pedagogice și examenele în vederea obținerii gradului II și gradului I în învățămînt constituie tot atîtea căi larg deschise în fața profesorilor și învățătorilor pe tărîmul muncii de cercetare științifică.

De mare însemnătate și actualitate este activitatea de cercetare pe tărîmul pedagogiei. Studiul fundamental și aplicativ trebuie să se întrepătrundă și aici într-o dinamică comparabilă cu aceea a științelor cu aplicații directe în producție, avînd ca sarcină principală dezvoltarea cercetării privind modernizarea învățămîntului și adîncirea educației comuniste a tinerei generații. De mare actualitate sînt studiile referitoare la didactica generală și de specialitate, la psihologia pedagogică etc. Institutul de științe pedagogice, institutele de perfecționare sînt chemate să sprijine mai larg formarea unor cercetători pricepuți din rîndurile celor care lucrează direct în școli, la catedră.

În perioada actuală a desăvîrșirii construcției socialiste, cînd știința și învățămîntul cunosc o sferă imensă de acțiune, constituind, alături de producție, de tehnică, principalele coordonate ale progresului social, se impune ca legăturile organice tradiționale între ele să devină tot mai strînse, tot mai complexe, la înălțimea marilor realizări ale revoluției tehnico-științifice contemporane, la înălțimea sarcinilor puse de partid în domeniul făuririi viitoarelor cadre ale economiei și culturii socialiste.

„LUNA CĂRȚII LA SATE"

Cartea la sate — iată una din problemele caracteristice epocii noastre socialiste. „Luna cărții la sate" — iată una din manifestările cultural-științifice cu valoare de riguroasă tradiție și cu eficiență spirituală totdeauna remarcabilă.

În desele-mi peregrinări prin țară, întru adesea în bibliotecile cluburilor și ale căminelor culturale. Stau de vorbă cu bibliotecarele, le urmăresc cum scot cărțile din rafturi, cum le înregistrează și le așează în mîinile cititorului : copil sau bătrîn, muncitor, țăran, intelectual. Văd bucuria care le luminează chipul cînd cartea pornește iar în călătorie, la brațul altui cititor. Le ascult dojana adresată vreunui băiețaș mai neglijent cu cărțile și le dau dreptate cînd constată :

— În fond, uzura e în raport direct cu valoarea cărții. Și încerci un sentiment ciudat cînd în raft întîlnești cărți cu filele netăiate.

Apropiați, și în egală măsură pasionați colaboratori voluntari ai bibliotecarilor sînt în sate profesorii și învățătorii. Foarte adesea în peregrinările mele i-am întîlnit în bibliotecile sătești, la serile de lectură, de convorbiri cu scriitorii, de prezentări de cărți noi. Și totdeauna m-a emoționat gîndul la relația dintre prezența lor în bibliotecă și aviditatea de lectură a oamenilor noștri de la sate. În comuna Toboliu din Crișana, astă-vară, aproape jumătate din cărțile bibliotecii se aflau la cititori. La o altă bibliotecă — din satul Dochia, regiunea Bacău — pentru cărțile bune de literatură sau de știință popularizată cititorii își dădeau întîlnire la bibliotecă, la ore fixe, să le schimbe mai ușor și mai sigur. Și mai la fiecare bibliotecă există întotdeauna un profesor mai bătrîn sau mai tînăr, un învățător care e prietenul apropiat al bibliotecii, care recomandă cu căldură o carte.

Căci pentru ei, învățătorii și profesorii, răspîndirea dragostei pentru carte în rîndurile oamenilor din sate este o continuare firească a muncii pe care o desfășoară în școală, unde îi învață pe copii să-și îmbogățească mintea și sufletul din lumina filelor tipărite.

Ca în fiecare an, și în februarie 1966, sub auspiciile Comitetului de Cultură și Artă și ale Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum, se organizează „Luna cărții la sate". Este vorba, întîi, de popularizarea și răspîndirea în mediul sătesc a cărților și a publicațiilor legate de specificul muncii la sate — a cărților și publicațiilor agrozootehnice. Dar, în afară de cartea cu conținut agrar, incontestabil că satul este și un însemnat consumator de carte literară.

Alături de literatura clasică românească, se bucură de preț la sate și literatura noastră contemporană, ca și literatura universală.

„Luna cărții la sate" constituie un prilej deosebit de a extinde și mai mult acțiunea de răspîndire a cărții în mediul rural, acțiune la care participă, într-o largă măsură, și cadrele didactice. Învățătorii și profesorii inițiază șezători literare, prezentări de cărți și recenzii, sprijină organizarea unor întîlniri între scriitori, redactori din edituri și cititorii de la sate, a unor medalioane literare, a consfătuirilor bibliotecarilor cu cititorii, a expozițiilor de cărți și a spectacolelor formațiilor artistice de amatori.

— DUMITRU ALMAȘ

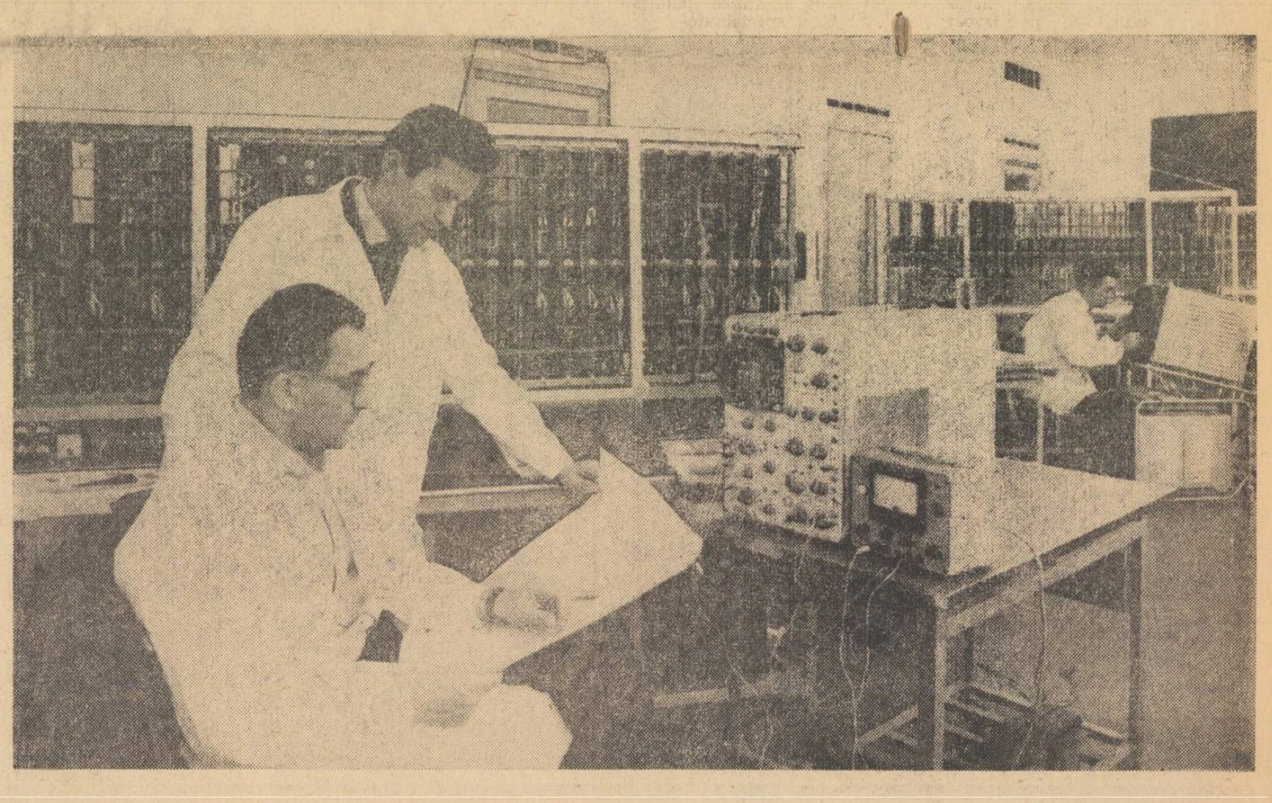

Într-una din secțiile Institutului de fizică atomică din București.

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

Prof. univ. RADU CODREANU

membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

despre ȘTIINȚELE BIOLOGICE

— Ca și în toate celelalte domenii ale științei, ultimele decenii au adus numeroase descoperiri noi și în domeniul biologiei. Considerați satisfăcătoare, în lumina acestor noi descoperiri, organizarea și conținutul predării științelor biologice în școală ?

— În actuala distribuire și ordine a capitolelor de biologie nu văd mari deosebiri față de sistemul clasic de predare. Modul în care este organizat materialul biologic studiat în școala generală și în liceu este logic și firesc ; aici nici nu au putut interveni mari modificări față de sistemul clasic, care preconiza o predare concentrică, începînd cu studiul elementelor mai accesibile și apoi al celor mai puțin cunoscute. Primii doi ani sînt consacrați astfel cunoașterii generale a celor două regnuri : vegetal și animal. O etapă superioară este aceea în care se trece la sondarea adîncului organismelor în cadrul capitolelor de anatomie și fiziologie umană. Această etapă de studiu trebuie în mod firesc să se încadreze în cunoașterea grupelor mari de plante și animale. În următoarele clase de liceu elevii trebuie să-și însușească noțiuni de anatomie și fiziologie referitoare la funcțiile fundamentale ale viețuitoarelor din regnul vegetal și animal, să diferențieze tipul de metabolism în cele două regnuri, relațiile trofice etc. Aceste cunoștințe, într-un sistem sau altul de predare, se dobîndesc și ele prin expunerea concentrică a noțiunilor de botanică, zoologie și anatomie. O dată fundamentate noțiunile respective, se trece la o formă de studiu mai complexă, în care se stabilesc comparații, corelații și generalizări. Geologia leagă desfășurarea vieții de globul terestru și arată importanța relațiilor dinamice care au loc la nivel planetar. Prin partea ei istorică, geologia susține concepția evoluționistă, care trebuie să domine în prezentarea cunoștințelor de biologie. Materialul paleontologic vine în sprijinul studiului comparativ — o etapă indispensabilă pentru înțelegerea fenomenelor vieții, în care elevii, pe baza unor date cunoscute, fac legături și generalizări. În sfîrșit, în ultima etapă de studiu, în cadrul lecțiilor de biologie generală se trag concluzii de sinteză. Aici le putem prezenta elevilor, într-o formă accesibilă și pornind de la demonstrațiile hotăritoare, principalele teorii din biologia modernă. Pentru avantajul pedagogic consider deci de neînlocuit sistemul clasic de predare a noțiunilor de bază, pe care elevii trebuie să și le însușească în primele clase de liceu.

— Cum se pot introduce, în acest context, elementele moderne ?

— Fără a considera aceasta ca o contrazicere a celor spuse anterior, sînt pentru modernizarea conținutului predării biologiei pentru prezentarea în școală a noilor concepții biologice — dar numai atunci cînd elevii au un bagaj suficient de cunoștințe de anatomie, fiziologie, ecologie etc. În asemenea condiții, în cla-

(Continuare în pag. 2-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Inter

DIN SUMAR

Experiența oamenilor școlii pag. 2-a

Fizica și chimia în școală pag. 3-a

Învățămîntul fără frecvență în oglinda recentei sesiuni pag. 3-a

DIN EXPERIENȚA OAMENILOR ȘCOLII

Argumentul științific, prezentat cu căldură, convinge și educă

Un număr tot mai mare de profesori din școlile noastre se străduiesc să ridice continuu nivelul științific al predării, potrivit cerințelor actuale, să aducă o contribuție mereu sporită la formarea conștiinței socialiste a elevilor. Așa lucrează, de exemplu, profesorul Stan Cucu, care predă istoria la liceul „Aurel Vlaicu" din Capitală. Asistînd de curînd la lecțiile ținute de acest profesor în clasa a XI-a, în legătură cu dezvoltarea Transilvaniei între anii 1849—1900, ne-am dat seama de grija pe care o acordă el conținutului predării, și mijloacelor de influențare a elevilor.

La verificarea cunoștințelor din lecția precedentă — despre proclamarea și cucerirea independenței de stat a României — prin întrebări clare și cuprinzătoare, profesorul a orientat gîndirea elevilor spre analiza evenimentelor istorice. Condus cu măiestrie de către profesor, discuțiile au relevat faptul că înlăturarea jugului otoman, pentru care poporul nostru a dus, de-a lungul veacurilor, o luptă eroică, a devenit o necesitate obiectivă mai ales după constituirea statului național român. Bazîndu-se pe izvoarele istorice care le-au fost prezentate de profesor în lecția anterioară, elevii au arătat în mod convingător, cu argumente științifice, pătrunși de dreptatea cauzei naționale, atitudinea profund patriotică a maselor largi populare care au dus greul războiului de independență. Completînd răspunsurile elevilor, profesorul a subliniat că un mare număr de tineri din toate colțurile țării au plecat pe front ca voluntari și a arătat că printre ei se găseau și multe grupuri de voluntari din Transilvania, în pofida măsurilor restrictive luate de autoritățile austro-ungare. Cu vădită emoție, un elev a exemplificat, folosind și material ilustrativ, faptele de eroism săvîrșite de dorobanți și călărași în luptele de la Grivița, Rahova, Plevna, Smîrdan. În încheierea discuțiilor profesorul a subliniat că obținerea independenței naționale a constituit un eveniment de mare importanță în dezvoltarea României moderne și a dus la întărirea speranței de eliberare a românilor din Transilvania, această subliniere constituind un bun punct de trecere la studiul temei privind dezvoltarea Transilvaniei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

În expunerea lecției noi profesorul a acordat o atenție de prim ordin fundamentării științifice a formării conștiinței patriotice a elevilor. El a demonstrat convingător caracterul reacționar al regimului absolutist restaurat în Transilvania după înăbușirea revoluției din 1848—1849, regim bazat pe o cruntă exploatare a maselor și pe asuprirea națională. Preocupîndu-se să evidențieze interdependența fenomenelor istorice, el a arătat cauzele și împrejurările interne și externe care au dus la instaurarea, în Imperiul habsburgic, a regimului „liberal" și apoi la constituirea dualismului austro-ungar (1867). Cu acest prilej el le-a reamintit elevilor o serie de cunoștințe de istorie universală în legătură cu războiul Austriei cu Franța și Piemontul în 1859, cu Prusia în 1866 etc. Argumentînd faptul că dualismul austro-ungar a reprezentat o înțelegere reacționară, îndreptată împotriva naționalităților din imperiu — în Transilvania cu deosebire împotriva românilor, care formau marea majoritate a populației — profesorul a citat izvoare documentare cuprinse în volumul II al lucrării „Din istoria Transilvaniei". În același timp, pentru a înlesni însușirea și aprofundarea cunoștințelor privind dezvoltarea economică și socială a Transilvaniei în condițiile existenței dominației străine austro-ungare, profesorul a făcut apel la unele cunoștințe învățate anterior de elevi cu privire la desființarea iobăgiei în urma revoluției din 1848, la convenția comercială din 1875 și consecințele ei social-economice ș.a.m.d. Cu participarea elevilor s-a scos în evidență concluzia că Transilvania, ale cărei bogății erau stoarse în mod prădalnic, a rămas cu mult în urmă sub raportul dezvoltării economice față de teritoriile austriece și maghiare, devenind o piață de desfacere a produselor industriale din provinciile de vest ale imperiului.

Trecînd la analiza vieții sociale din Transilvania în perioada respectivă, prof. Cucu a transmis elevilor cunoștințe bine argumentate din punct de vedere științific, trezind interesul elevilor asupra analogiei, între formele de luptă ale proletariatului agricol și cele ale proletariatului industrial, asupra legăturilor mișcării muncitorești din Transilvania cu mișcarea muncitorească din vechea Românie și cu mișcarea muncitorească internațională, asupra răspîndirii ideologiei marxiste, a organizării sindicatelor etc. Pentru explicarea acestor probleme profesorul a folosit cele mai noi date științifice publicate în revistele de specialitate.

Cu aceeași seriozitate s-a desfășurat și partea a doua a lecției, în care s-a vorbit despre lupta poporului din Transilvania împotriva asupririi naționale între anii 1849—1900. Bine documentat, profesorul a prezentat cunoștințele referitoare la protestul de la Blaj (Pronunciamentum) împotriva anexării Transilvaniei la Ungaria și a insistat asupra agravării politicii de asuprire națională a poporului român din Transilvania prin aplicarea legii naționalităților din 1868. Menționînd că mulți intelectuali patrioți se refugiau peste Carpați pentru a scăpa de persecuția autorităților, continuînd să lupte pentru eliberarea națională a românilor din Transilvania, el a subliniat că, în aceste condiții, curentul de unire cu România devenea tot mai puternic.

Un moment cu o mare influență educativă l-a constituit evocarea figurii de mare patriot a lui Avram Iancu, persecutat și închis de autoritățile imperiale întrucît propaga printre moți ideea că „revoluția încă nu s-a terminat". Pentru a ilustra mai pregnant personalitatea lui Avram Iancu, profesorul s-a folosit de un fragment din lucrarea istoricului Silviu Dragomir, apărută de curînd.

Un loc central în lecție l-a avut Memorandum-ul din 1892, în care au fost expuse persecuțiile și nedreptățile suferite de românii din Transilvania din partea autorităților austro-ungare. Profesorul s-a referit, de asemenea, la acțiunile de protest organizate în România față de persecuțiile naționale din Transilvania, la solidaritatea cu lupta patriotică a românilor de dincolo de Carpați. S-a subliniat ideea că mișcarea muncitorească din România a militat pentru crearea unui stat național care să cuprindă pe toți românii, din care să dispară exploatarea socială și asuprirea națională.

În concluzie la această lecție s-a menționat că lupta împotriva asupririi naționale a continuat mai puternic după anul 1900, pentru ca, la sfîrșitul anului 1918, să se realizeze unirea Transilvaniei cu România, rod al luptei revoluționare a maselor populare de pe întreg teritoriul țării noastre.

Bogate în conținut, atrăgătoare în formă, convingătoare și calde, lecțiile profesorului Stan Cucu contribuie la înarmarea elevilor cu cunoștințe științifice și la educarea lor în spiritul patriotismului socialist.

GH. SMARANDACHE
inspector

Discul, magnetofonul, proiecțiile sporesc eficiența orelor de dirigenție

În ultimul timp, literatura pedagogică se ocupă tot mai larg de utilizarea mijloacelor tehnice audio-vizuale la diferite discipline de învățămînt, ca de exemplu la fizică și chimie, istorie și geografie, limba română și limbile străine etc. Mai rar este însă abordată aplicarea acelorași mijloace moderne în munca educativă. Se simte în anexărit direcție lipsa unor îndrumări și a unor puncte de vedere de natură să stimuleze munca profesorilor diriginți. Totuși, experiența educativă a multora dintre ei arată că este posibilă și eficace introducerea și în acest domeniu a unor mijloace tehnice audio-vizuale.

Cercul pedagogic al diriginților din orașul Cluj și-a propus să urmărească în acest an școlar problema folosirii discului, magnetofonului, filmului etc. în orele de dirigenție. cu intenția de a contribui la ridicarea calității muncii educative în ansamblu. La începutul primului trimestru comisiile metodice ale diriginților au fost îndrumate să pregătească ore deschise de dirigenție în care să fie utilizate în mod demonstrativ mijloacele audio-vizuale. Asemenea ore au fost organizate pe școli și grupuri de școli, pentru profesorii diriginți de la aceeași clasă. Observațiile adunate cu această ocazie au fost discutate fie în comisiile metodice din școli, fie în cercul de diriginți ai claselor respective. Sintetizarea materialului adunat cu acest prilej și discuția lui mai amplă a avut loc după încheierea trimestrului I, care a fost considerat drept o etapă inițială în această muncă, în cadrul consfătuirilor pe plan orășenesc ale tuturor profesorilor diriginți, consfătuiri ce au avut loc pe clase. Deși această inițiativă este încă la început și încercările sînt încă timide, totuși unele observații și concluzii preliminare sînt interesante și ele pot constitui un punct de plecare pentru activitatea viitoare.

În primul rînd este de remarcat interesul sporit al elevilor față de orele de dirigenție în care se folosesc mijloace audio-vizuale și, de aici, participarea lor mult mai activă la dezbaterea temelor propuse. Acest aspect se bazează și pe faptul că discul, magnetofonul, filmul facilitează lărgirea orizontului de cultură generală al elevilor, contribuind la îmbogățirea bagajului de cunoștințe, la sporirea informațiilor științifice și culturale în ansamblu, trezindu-le interese variate. Deși nu e specific în primul rînd orei de dirigenție, acest fapt este totuși foarte important, deoarece dă posibilitatea de a sprijini conținutul muncii educative pe un bogat sistem de reprezentări și noțiuni, condiție a educării calităților intelectuale, morale și estetice ale elevilor.

În al doilea rînd, subliniem caracterul emoțional al utilizării acestor mijloace, aspect deosebit de important în munca educativă. Diriginții au constatat că mijloacele audio-vizuale contribuie în mare măsură la formarea și întărirea sentimentelor și convingerilor morale, intelectuale sau estetice ale elevilor. Cu ajutorul lor se pot exemplifica sau concretiza numeroase stări sufletești, atitudini de viață, moduri de comportare. În acest sens au fost reținute ca valoroase experiențele în cadrul cărora au fost utilizate în aceeași oră de dirigenție atît imprimări la magnetofon și pe plăci, cît și imagini la epidiascop, ilustrările respective servind aceeași temă educativă.

Discuțiile diriginților au arătat că este neindicată utilizarea excesivă a unui aparat pe tot parcursul orei de dirigenție, întrucît aceasta ar transforma ora respectivă în oră de audiție muzicală sau teatrală. În acest caz,în locul unui prilej de dezbatere pe teme etice ora de dirigenție devine o activitate cultural-artistică în afara clasei, dublînd sau repetînd inutil această activitate.

Pînă la o echipare satisfăcătoare a tuturor școlilor cu magnetofoane. picupuri, aparate de proiecție cinematografică etc., cercul pedagogic al diriginților din orașul Cluj a ajuns la concluzia că se pot folosi mijloacele tehnice audio-vizuale și în afara orei de dirigenție. Astfel, în unele cazuri s-a organizat vizionarea și audierea de către elevi a unor programe speciale de radio sau televiziune destinate tineretului, care au fost urmate de discuții. Există acum numeroase programe de acest gen, valoroase pe plan educativ. Acestea sînt urmărite pe baza indicațiilor prealabile ale profesorului diriginte și discutate apoi în ora de dirigenție. Experiența de pînă acum arată că un asemenea procedeu este prețios dacă este tratat cu suficientă atenție.

La clasele mari s-a procedat în acest mod vizionîndu-se, anterior orei de dirigenție, filme de o certă valoare educativă. Succesul depinde și aici de o temeinică pregătire prealabilă, ca și de modul în care se analizează în oră ceea ce este valoros în filmul respectiv, în scopul propus în ora de dirigenție.

Prof. VALER POPA
responsabilul cercului pedagogic al diriginților din orașul Cluj

Și verificarea cunoștințelor trebuie să-i solicite pe elevi la o activitate creatoare

Verificarea temei are în cadrul lecțiilor de gramatică rolul de a clarifica, preciza și consolida fenomenele de limbă care își găsesc aplicație în activitatea independentă a elevilor. De multe ori însă, acest scop nu este atins din cauza felului defectuos în care se realizează verificarea.

În practică verificarea cunoștințelor se desfășoară prin ascultarea a doi-trei elevi care citesc tema, întrerupți fiind numai în cazul cînd apar greșeli. Devin „problemă", astfel, numai acele greșeli care apar la elevii ascultați. Firește, un asemenea mod de corectare este neeficient.

O dovedește, între altele, și următorul fapt. S-a dat experimental, unor elevi din clasa a V-a, o activitate independentă în care li se cerea să opereze cu noțiunile din tema lucrată acasă, după ce această temă fusese corectată în sistemul descris mai sus. 26% din elevii clasei au efectuat tema greșit, deși era vorba doar de reluarea ei.

Rezultate cu mult mai bune a dat un nou fel de verificare a temei : *citirea selectivă* a acesteia, pe baza unor sarcini didactice precise, care s-au trasat întregii clase și au determinat pe elevi să gîndească din nou asupra materialului respectiv. De exemplu, în loc de trecerea în revistă în ordinea dată a fenomenelor de limbă analizate, s-au cerut grupări și regrupări ale acestora. Pentru analiza subiectului dintr-un text, bunăoară, s-a cerut să se grupeze întîi subiectele exprimate prin substantive, apoi cele exprimate prin pronume. Răgazul lăsat pentru ca fiecare elev să-și revadă tema, să opereze selectarea diferitelor aspecte conform indicațiilor primite a stimulat gîndirea elevilor, a trezit interesul lor, a asigurat participarea lor conștientă. Ei au desfășurat simultan o activitate independentă, care a înlăturat pasivitatea.

Imediat după verificarea temei în modul acesta s-a dat o lucrare de control, care cerea să se grupeze, pe coloane separate, predicatele verbale și predicatele nominale dintr-un text. 87% din elevi au obținut rezultate foarte bune, 13% au efectuat lucrarea greșit. S-a realizat deci o reducere de 50% a numărului elevilor care au rămas cu confuzii referitoare la fenomenele de limbă ilustrate prin tema verificată. Reiese, așadar, că sarcinile de bază ale verificării temei de gramatică — precizarea, clarificarea, fixarea noțiunilor studiate în ora anterioară — se pot realiza în mai mare măsură prin citirea selectivă a temei realizată de întreaga clasă, pe baza temei efectuate acasă.

În afară de sarcinile mai sus menționate, verificarea temei poate să constituie și un prilej de actualizare a unor cunoștințe mai vechi, pe care se fundamentează lecția nouă. În practică această actualizare se realizează într-o etapă distinctă, după verificarea temei, pe baza unor noi texte și exemple, ceea ce răpește mult din timpul necesar predării și elimină cu totul activitatea independentă de fixare a noilor noțiuni gramaticale predate. Dacă însă tema pentru acasă este aleasă astfel încît să permită și fixarea noțiunilor predate în ora respectivă, și reluarea unor noțiuni mai vechi, pe care urmează să se clădească lecția viitoare, se poate asigura o dată cu verificarea temei și actualizarea acestor cunoștințe. De exemplu, la clasa a VIII-a, după predarea propoziției atributive, se poate da spre analiză, ca temă pentru acasă, un text care să cuprindă, pe lîngă propoziții atributive introduse cu pronume relative, și propoziții atributive introduse prin adverbe relative (unde, cînd), alături de completive directe introduse prin aceleași adverbe relative. Prin compararea lor, în cadrul verificării temei, se subliniază că nu cuvintele subordonatoare hotărăsc felul subordonatelor, ci funcția lor. Exercițiile de disociere realizate în cadrul verificării temei actualizează cunoștințele referitoare la propoziția completivă directă cu funcția de complement direct al verbului din regentă, ceea ce înlesnește prezentarea mai complexă a completivei directe în cadrul lecției noi.

Paralel cu verificarea temei se poate realiza și recapitularea și sistematizarea cunoștințelor. De exemplu, cînd se verifică în clasa a V-a tema consacrată analizei verbelor care cere recunoașterea și caracterizarea verbului după tablou (conjugare, mod, timp, număr, persoană, funcție), în loc de a se trece în revistă verbele din text, în ordinea în care sînt date în temă, putem cere elevilor să le grupeze pe baza unor anumite criterii, care determină considerarea temei dintr-o nouă perspectivă. Putem întreba, de exemplu, care sînt verbele de conjugarea I, II, III, IV găsite în text, ce moduri personale se întîlnesc, la ce verbe, care sînt modurile nepersonale din text etc. În felul acesta se realizează sistematizarea întregului material referitor la verb și se alcătuiește o schemă în care fiecare categorie este ilustrată cu materialul din temă sau, în caz că aceasta nu le-a cuprins pe toate, cu exemple orale, date de clasă. Schema rezultată, care pornește, cum este firesc, de la elementele cele mai abstracte și generale către cele concrete, va urma un drum invers celui urmat în schema din manual (pag. 189) care se ridică de la elemente concrete la cele mai abstracte (persoană, număr, timp, mod, conjugare).

Folosind verificarea temelor lucrate acasă de elevi pentru sistematizarea materialului realizăm o temeinică consolidare a cunoștințelor și obținem totodată timpul necesar recapitulării, dobîndind și posibilități mai largi pentru efectuarea exercițiilor de muncă independentă.

Prof. V. FARCAȘIU

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

(urmare din pag. 1)

sele mari ei pot înțelege aceste teorii, le pot privi critic, le pot interpreta obiectiv, pornind de la rezultatele practicii. Tot aici se pot introduce elemente de biologie moleculară și de genetică. Evoluția și ereditatea trebuie prezentate ca fiind legate nu numai de succesiunea de ansamblu a generațiilor, ci și de continuitatea celulară, de structurile înfracelulare, cu referire specială la acizii nucleici și efectele lor în cursul proceselor de dezvoltare. În felul acesta, elevii nu vor mai considera evoluția și ereditatea numai ca proprietăți de ansamblu ale viețuitoarelor, ci vor putea înțelege în profunzime unitatea organism-mediu plecînd de la unitatea tuturor nivelelor de organizare ale organismului.

— Este necesară în predarea biologiei, după părerea dv., și legătura cu alte științe ?

— În domeniul științelor biologice, s-a făcut azi un progres însemnat, lărgindu-se orizontul de înțelegere a problemelor clasice de biologie, prin cuceririle recente din genetică, morfogeneză, fiziologie, cibernetică. În același timp, teoriile biologiei pot fi apreciate mai obiectiv pornind de la contribuția științelor exacte ca fizica, chimia, matematica, care au deschis drumuri noi cercetării biologice. Acesta este spiritul progresist al cercetării, pe această linie trebuie să meargă și predarea științelor naturale în școală și sub această formă văd necesară modernizarea acestor discipline. Cercetările biochimice au confirmat o serie de teorii cum sînt acelea ale lui Mendel, Morgan și continuatorii lor ; aportul fizicii, chimiei, matematicii, ca și acumularea rezultatelor practice, au rectificat multe puncte de vedere ale geneticii contemporane, care și-a fundamentat teoriile pe verificarea lor în practica experimentală. Orientarea nouă în biologie este o confirmare a justeței tezelor materialismului dialectic, demonstrînd esența materială a manifestărilor celor mai complexe și subtile ale vieții. Noile teorii din biologie sînt tributare progreselor din fizică și chimie asupra structurii materiei, sînt legate deci de analiza aprofundată a celorlalte forme ale mișcării materiei. Este limpede, prin urmare, că și în școală — desigur în ultimele clase — biologia trebuie studiată în legătură cu științele conexe, care i-au reînnoit metodele tehnice și conținutul teoretic.

— Metoda clasică de predare a biologiei utilizează, așa cum ați arătat, sistemul concentric, reluînd în liceu, pe un plan superior, cunoștințele de morfologie și fiziologie ale regnului animal și vegetal predate în școală. Biologia modernă pune în centrul studiului celula, acordînd un loc important geneticii. Ați arătat că numai aparent aceste două linii de studiu sînt diferite. Cum vedeți totuși, în viitor, îmbinarea lor mai strînsă ?

— Desigur că la baza cunoașterii și înțelegerii celor mai multe fenomene biologice, se află celula. În studiul biologiei celulare, se aplică procedeul obișnuit de a explica fenomenele generale pornind de la treptele elementare. Cred că, pentru a prezenta elevilor în mod științific importanța treptelor elementare de organizare ale vieții, va trebui să pornim de la preciziuni concrete adică de la studiul metodic al unor exemple determinate. Deși biologia, în mersul ei progresiv, tinde spre o analiză cît mai profundă paralel se menține totuși tendința de sinteză. În această situație, studiul va trebui și el să urmeze cele două linii de cercetare : analiza elementară în profunzime, care se referă la fenomenele nivelului infracelular, adică la problemele privind condițiile actuale ale eredității, de care se ocupă genetica, fără a pierde din vedere sinteza, efectuată prin prisma ecologiei, a relațiilor între organisme, a evoluției istorice a viețuitoarelor.

Oricît de exactă, de eficientă, de înaintată ar fi genetica, ea nu poate epuiza întreg conținutul științelor biologice. Nu trebuie uitat caracterul istoric al organismelor întrucît aceasta alimentează științele comparate care constituie un aspect complimentar, în perspectiva căruia se încadrează de fapt analiza experimentală pe care o efectuează genetica actuală. Această dublă orientare trebuie să se reflecte, desigur, și în predare, deoarece singură genetica nu poate explica toate fenomenele, ereditatea însăși bazîndu-se pe trecutul istoric al viețuitoarelor. În aceste condiții se va stabili, cred, un raport echilibrat din punct de vedere științific și filozofic între clasic și modern.

— Care este după dv., contribuția pe care trebuie s-o aducă studiul biologiei în formarea gîndirii științifice a elevilor ?

— Cred că studiul biologiei în școală nu trebuie să ducă la memorarea detaliată a unor unități sistematice, a unor fenomene izolate sau a unor date de amănunt, care obosesc mintea în mod inutil. Realizat judicios, acest studiu poate da însă elevilor o concepție generală unitară despre felul în care s-a dezvoltat lumea vie, despre progresul ei prin diversificare, lămurindu-le prin aceasta, că deși proprietățile ei generale sînt comune, materialitatea concretă a vieții constă în continua diversitate. Pe baza cunoștințelor din anii de studiu, elevii vor putea înțelege astfel că proprietatea fundamentală de diversificare a lumii vii este de fapt sursa evoluției și că fenomenelor biologice le este caracteristică complexitatea și plasticitatea care stau la baza variațiilor nesfîrșite ale viețuitoarelor. Pătrunzînd esența acestor fenomene, cunoscînd posibilitățile fine de compensare ale organismelor, elevii vor putea să înțeleagă determinismul biologic în mod dinamic nu ca un principiu mecanicist rigid. Fără îndoială, cheia înțelegerii lumii vii e evoluționismul, iar evoluția este legată de mediu. Această legătură indisolubilă cu mediul nu trebuie considerată întotdeauna ca o acțiune de supunere a organismului la condițiile înconjurătoare, ci și ca o reacție de independență, de eliberare, care se manifestă prin constituirea unui mediu intern, protector din ce în ce mai perfecționat față de înjonciunile factorilor exteriori. Un exemplu concludent este în această privință acel al vertebratelor homeoterme, care s-au emancipat față de o serie de condiții nefavorabile ale mediului extern. Lărgind sfera, putem considera însuși mediul social uman ca o reacție de emancipare față de contactul direct cu mediul natural. Această tendință de autoeliberare constituie, în fapt, caracterul revoluționar al evoluției.

Privind în acest fel relația organism-mediu, elevul va înțelege și cum au rezultat, prin adaptare atitea direcții de evoluție specializată, ajungîndu-se la degradări, la parazitism sau chiar la dispariția unor mari grupuri de animale sau plante. În același timp, ei vor înțelege în mod științific faptul că evoluția cu caracter revoluționar, eliberator, realizînd mediul intern protector, a dus la perfecționare, la ridicarea pe trepte superioare de organizare, pînă la apariția omului, a cărui conștiință rațională îi permite să acționeze cauzal asupra naturii. Aceste concepții noi, revoluționare, despre viață care au determinat avîntul biologiei moderne, constituie componente de bază ale culturii omului contemporan.

— Care ar fi metodica cea mai adecvată pentru predarea și însușirea acestor cunoștințe ? Ce lucrări de laborator și ce material intuitiv ar fi necesare pentru a ilustra mai bine cele predate ?

— Prezentarea datelor comparate alături de cele experimentale reprezintă un sistem specific studiului biologiei, deoarece noi nu putem obține în laborator diversitatea reală a subiectelor de studiu și nu putem renunța la complexitatea fenomenelor. Desigur că predarea modernă oferă posibilități foarte variate de demonstrare în vederea cunoașterii cît mai complete.

Lucrările de microscopie necesare lămuririi treptelor elementare ale vieții, disecțiile pentru a arăta complexitatea de structură a lumii vii, experiențele de fiziologie, proiecțiile diascopice sau cinematografice pentru intuirea proceselor de dezvoltare ontogenetică, a aspectelor de ecologie, de zoogeografie — iată cîteva mijloace moderne care trebuie să completeze predarea biologiei în condițiile actuale de dezvoltare a acestei științe.

— În școlile generale și în liceele sătești se studiază, alături de științele naturale, agricultura. Cum s-ar putea evita paralelismele între aceste două domenii și care este după părerea dv., rolul studierii agriculturii în școlile sătești ?

— Consider că nu pot exista paralelisme, dacă se pornește de la concepția clară că aceste două domenii au obiecte de studiu distincte și bine delimitate. Agrozootehnia este o știință care cuprinde o sferă aplicativă determinată, deosebindu-se de botanică și zoologie, care studiază întreaga diversitate a lumii vii. Consider că este necesar în școlile din mediul sătesc de a forma elevilor cunoștințe științifice de agricultură, de a le stimula interesul pentru acest domeniu de activitate, în mijlocul căreia trăiesc. Cred însă că în școlile de cultură generală, predarea agriculturii trebuie să rămînă la stadiul de informare. O calificare reală în domeniul agriculturii nu se va putea obține decît prin studiul de specialitate în cadrul viitoarelor licee agricole. În aceste licee, tinerii vor putea dobîndi cunoștințe temeinice, științifice și deprinderi practice utile pentru o activitate competentă în agricultură. În forma actuală, cu scop informativ și stimulator, predarea agriculturii trebuie considerată doar ca o treaptă în pregătirea viitorilor specialiști ai agriculturii noastre socialiste, care se dezvoltă pe baze profund științifice.

FIZICA ŞI CHIMIA ÎN ŞCOALĂ

Peste patruzeci la sută din totalul publicaţiilor ştiinţifice apărute în prezent în întreaga lume se referă la domeniile fizicii şi chimiei. Dezvoltarea acestor două mari ramuri ale ştiinţei moderne a luat un avînt impresionant, progresele lor teoretice şi realizările lor practice reflectîndu-se tot mai mult în baza tehnică a civilizaţiei contemporane. Este firesc, de aceea, ca în realizarea sarcinilor puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. în faţa şcolii noastre în legătură cu ridicarea pe o treaptă şi mai înaltă a cunoştinţelor de cultură generală, ştiinţifice şi tehnice ale tuturor cetăţenilor patriei un loc de frunte să revină învăţămîntului fizicii şi chimiei. Temă de mare actualitate, îmbunătăţirea acestui învăţămînt în şcoala de 12 ani a făcut obiectul unei recente consfătuiri pe ţară organizate de Societatea de ştiinţe fizice şi chimice. Profesori din învăţămîntul superior şi mediu din întreaga ţară, reprezentanţi ai Ministerului Învăţămîntului, ai institutelor de perfecţionare a cadrelor didactice, ai Institutului de ştiinţe pedagogice, şi-au spus cuvîntul în această consfătuire, făcînd numeroase propuneri pentru modernizarea programelor şi manualelor, pentru perfecţionarea metodelor de predare a fizicii şi chimiei.

*

Esenţialul : cunoaşterea problemelor fundamentale. Luînd cuvîntul în deschiderea lucrărilor consfătuirii, acad. prof. **TH. V. IONESCU,** preşedintele S.S.F.C. a arătat că la baza studiului fizicii în şcoală trebuie să stea cunoaşterea fenomenelor fundamentale. Este necesar ca noţiunile de bază din fizică să fie formulate cu claritate, astfel încît să poată fi înţelese de toţi elevii. Referindu-se la problemele modernizării învăţămîntului fizicii, vorbitorul a subliniat că pentru elevi toate fenomenele şi legile fizicii sînt egal de noi. De aceea, nu este indicat ca fenomenele fizice descoperite în secolele trecute şi care sînt esenţiale în cunoaşterea acestei discipline să fie parcurse prea rapid, pentru a se introduce un volum mai mare de cunoştinţe legate de fenomenele descoperite recent. Este necesară pentru studiul fizicii în şcoală — a continuat acad. prof. Th. V. Ionescu — alcătuirea unui manual unitar, care să prezinte întreaga fizică, în mai multe volume.

Prin demonstraţii simple se pot lămuri fenomenele cele mai complicate. Dezvoltarea gîndirii ştiinţifice a elevilor este o sarcină concretă a şcolii de cultură generală — a subliniat prof. univ. dr. **NICOLAE BĂRBULESCU** din Bucureşti. Majoritatea fenomenelor fizice s-ar putea prezenta mai aprofundat decît pînă acum, rămînînd totuşi la nivelul de înţelegere al elevilor, dacă profesorii s-ar preocupa şi mai mult să caute demonstraţii simple — la clasele începătoare chiar demonstraţii elementare — ceea ce ar înlesni mult expunerea majorităţii fenomenelor fizice. Cît priveşte temele de sinteză pentru ultimii ani de studiu, o bună sistematizare a procesului de predare ar permite să se introducă aici şi unele noţiuni din domeniul teoriei relativităţii restrînse.

Mai aproape de cerinţele vieţii. Iată o idee amplu dezbătută în referatul întocmit de profesoarele **LIDIA PANAIOT,** secretara filialei Bucureşti a Societăţii de ştiinţe fizice şi chimice, şi **ADRIANA TEODORU,** redactor la „Revista de fizică-chimie".

Oare nu ar deveni mai atractivă fizica, mai ales pentru elevii din clasele mici — s-a spus, printre altele, în referat — dacă, renunţîndu-se la ordinea de predare încetăţenită pînă acum, expunerea unora dintre noţiunile de bază ale fizicii ar fi realizată mai aproape de cerinţele impuse de viaţă, de prezenţa tot mai vie a fizicii în preocupările pe care le întîlneşte elevul în jurul său? Cunoştinţele copilului zilelor noastre — care s-a jucat cu jucării mecanice, care a cunoscut uneltele mecanizate folosite de părinţii lui, care acasă şi pe stradă se întîlneşte la tot pasul cu realizări ale fizicii pe plan practic — justifică pe deplin abordarea studiului fizicii bazat pe intuiţie. Este deci posibil ca în clasa a VI-a să se facă mai întîi o trecere în revistă a aspectelor şi fenomenelor fizice mai cunoscute şi abia în final să se definească obiectul fizicii, noţiunile de fenomen, lege metodă de cercetare etc.

O dată ajuns la liceu, elevul, dispunînd de un instrument matematic, îşi poate lărgi şi sistematiza cunoştinţele de fizică. Prezentarea fragmentată a capitolelor fizicii în actuala programă a şcolii de 12 ani are un caracter artificial şi nu contribuie suficient la înţelegerea noţiunilor predate. În ultima clasă, recapitularea de sinteză, pe probleme, a temelor-cheie din studiul fizicii, la un nivel matematic superior, trebuie să devină un element important în formarea gîndirii ştiinţifice a elevilor.

Explicaţia structurală a fenomenelor trebuie să fie dată elevilor încă din primii ani de studiu. Cerînd aceasta, profesorul **I. COLTOFEANU** a subliniat că existenţa unui curs elementar general de fizică, bine întocmit, ar permite ca studiul fizicii să înceapă încă în clasa a V-a. La mai buna pregătire a elevilor trebuie să-şi aducă aportul şi o mai bună, o mai modernă prezentare grafică a manualelor de fizică în general şi, bineînţeles, o temeinică pregătire a profesorilor pentru predare. În legătură cu acest aspect al lucrurilor, a subliniat vorbitorul, devine absolut necesar ca programele să fie distribuite cu mult timp înainte de începerea anului şcolar.

Fizica teoretică şi cea experimentală nu se pot separa a susţinut prof. **NISTOR GALL** din Oradea. În acelaşi timp, însă, nu trebuie să se uite că şcoala de cultură generală nu poate da elevilor absolut tot ceea ce apare nou în domeniul acestei ştiinţe. Nu este nevoie să înmulţim mereu noţiunile predate. Este însă necesar să selecţionăm riguros pe criterii ştiinţifice, didactice, iar ceea ce predăm să fie cît mai aprofundat, ţinînd desigur seama de nivelul înţelegerii elevilor. Legarea cunoştinţelor de practică nu trebuie nici ea să conducă la exagerări. Ar fi o greşeală dacă profesorul de fizică ar îmbrăca la catedră haina inginerului.

Un rol însemnat — a continuat prof. Gall — îl are manualul. Oare este bine că reducerile din programă ajung, în anume cazuri, să mutileze construcţia organică a unui manual? Ar trebui mai multă grijă în această direcţie, aşa încît să nu periclităm pregătirea elevilor.

Elevul să tragă singur concluzii. Formulînd această cerinţă, prof. **T. GEANGU** a menţionat că scopul predării fizicii în şcoală nu este numai acela de a da elevilor cunoştinţe generale asupra legilor fizice ale naturii, ci şi acela de a le dezvolta gîndirea logică. Din păcate, profesorii de fizică nu dispun de suficientă literatură auxiliară care să-i ajute să pătrundă mai bine în unele aspecte practice ale predării, legate de formarea gîndirii ştiinţifice a elevilor. O predare cu adevărat modernă a fizicii cere şi revizuirea metodelor de predare. De aceea ar fi foarte necesară editarea unor metodici adecvate conţinutului nou al predării.

O raţionalizare chibzuită a programei. Aşa cum au arătat şi alţi participanţi la consfătuire, programa constituie un punct de plecare esenţial în buna însuşire a fizicii în şcoala de 12 ani. În prezent, însă, ea este poate prea încărcată — a afirmat prof. **LUCIAN RUSSU.** Poate că nu ar strica o conferinţă cu profesori de specialitate, convocată de Ministerul Învăţămîntului şi avînd la ordinea de zi o raţionalizare a programei prin „descărcare". Operaţia aceasta însă va duce la eliminări şi rezumări. Grija cea mai importantă rămîne ca noţiunile, chiar cînd sînt incomplet tratate, să fie considerate cu rigurozitate ştiinţifică. Numai astfel elevii vor putea cuceri corect ştiinţa, pas cu pas.

Corelaţia dintre fizică, matematică şi chimie este deosebit de importantă — a menţionat prof. **ROMULUS CIRIC** din Caransebeş. O asemenea corelaţie nu se prea observă însă în manualele actuale şi ar fi cît se poate de nepotrivit ca, atunci cînd se discută probleme legate de predarea noţiunilor de fizică în şcoală, să nu se ţină seama de ea. Bineînţeles însă că lucrurile trebuie făcute cu grijă, fără să se ajungă pînă la o adevărată matematizare a fizicii în liceu, întrucît aceasta ar depăşi posibilităţile elevilor.

Revistele adresate elevilor să publice articole ample despre noţiunile fundamentale — a cerut prof. **LEONTIN DOMIDE** din Somcuţa Mare, subliniind că absolventul de liceu trebuie să poată trage concluzii valabile din domeniul fizicii, absolut necesare unei cunoaşteri integrale a marilor ei probleme, la nivelul general.

De pe acum se impune să pregătim şi pe viitorii cercetători în domeniul fizicii — a spus prof. **PETRE VIERU** din Galaţi. Oare nu s-ar putea ca, în acest scop, să se editeze lucrări originale adresate elevilor excepţional dotaţi?

„O mai bună organizare în timp a procesului de predare a chimiei" a cerut conf. univ. **DUMITRU CEAUŞESCU,** de la Institutul pedagogic de trei ani din Timişoara. Dacă studiul nemetalelor s-ar face în timp de un an şi jumătate, cel al metalelor într-un an şi cel al chimiei organice din nou într-un an şi jumătate, repartiţia studiului chimiei pe parcursul procesului de învăţămînt ar fi mai eficientă. Tehnologia chimică, la rîndul său, s-ar putea defalca, noţiunile respective fiind predate la partea descriptivă.

La fizică sau la chimie? — Iată o întrebare pe care a pus-o prof. **ANA NĂDUH** din Tîrgovişte, relevînd că teme ca radioactivitatea, structura atomului şi electroliza sînt predate la ore de fizică şi nu de chimie. Expunerea unor asemenea subiecte numai în cadrul manualului de fizică, predarea lor numai în orele de fizică, îndepărtează elevul de înţelegerea chimismului problemelor respective, a legăturii dintre fenomene şi structura materiei, care este de esenţă chimică.

Metodica rezolvării problemelor este un aspect major al predării chimiei, a susţinut prof. **DOINA UNGUREANU** din Iaşi. Rezolvarea problemelor asigură multiple posibilităţi de însuşire logică şi conştientă a cunoştinţelor. Dar, pentru a se ajunge la acest rezultat, este necesară o anumită continuitate. Problemele de chimie trebuie să fie accesibile, interesante, variate şi într-un volum total ponderat, să ajute fixarea logică a cunoştinţelor şi recapitularea unor noţiuni anterior cunoscute.

Nu mai este necesar să stăruim asupra importanţei laboratorului pentru studiul chimiei în şcoala de 12 ani, a subliniat prof. **ION CREŢEANU** din Cluj. Laboratorul, lucrările practice de chimie îl deprind pe elev cu unele noţiuni fundamentale de chimie şi îl ajută să lege temeinic teoria de practică. Numai că, pentru o „viaţă de laborator" activă este necesară şi o bună dotare şi repartizare a materialului didactic, a substanţelor chimice şi a aparaturii de laborator. Cred că înfiinţarea unor depozite regionale de aprovizionare cu asemenea materiale, ar ajuta procesul predării chimiei în şcoală.

*

Am cerut tovarăşului **A. PETROVANU,** secretarul general al Societăţii de ştiinţe fizice şi chimice, să ne înfăţişeze cîteva dintre propunerile pe care le face Societatea pe baza recentei sesiuni. Le prezentăm :

• Propunem să se editeze manuale unitare, speciale, care să fie destinate profesorilor în vederea completării pregătirii lecţiilor de fizică şi chimie.

• Pentru asigurarea predării noţiunilor pe baze mai moderne s-a propus Ministerului Învăţămîntului să iniţieze o reorganizare a programelor de învăţămînt în aşa fel încît să se realizeze corelaţia dintre matematică, fizică, chimie şi celelalte discipline înrudite. Considerăm necesar în acelaşi timp ca în programa de fizică pentru liceu să se asigure o regrupare unitară a temelor pe capitole, să se introducă teme de sinteză în clasa a XII-a, iar culegerile de probleme de fizică şi chimie să fie revizuite şi reeditate de urgenţă.

• Se simte necesitatea sporirii numărului de profesori de fizică şi chimie participanţi la cursurile de informare şi perfecţionare organizate la diferite nivele.

• În scopul informării la zi a profesorilor cu probleme de metodică, Societatea a cerut revistelor sale să ia măsuri pentru crearea unei rubrici permanente cu acest conţinut.

• Pentru asigurarea bazei materiale necesare realizării legăturii între teorie şi practică, Societatea propune să se organizeze depozite regionale în scopul aprovizionării mai eficiente a şcolilor cu materialul didactic necesar, să se revizuiască colecţia de filme şi să se creeze filme noi, corespunzătoare programelor şcolare, iar difuzarea lor să se facă prin aceleaşi depozite regionale ; să se treacă, în măsura în care este posibil, la organizarea în şcoli a unor laboratoare separate pentru fizică şi chimie.

Învăţămîntul fără frecvenţă în oglinda recentei sesiuni

Izvorîtă din Directivele celui de al IX-lea Congres al partidului, Hotărîrea Consiliului de Miniştri cu privire la îmbunătăţirea învăţămîntului seral şi fără frecvenţă a deschis şi mai larg porţile şcolilor de toate gradele în faţa tuturor cetăţenilor ţării. Beneficiind de această hotărîre, în anul şcolar curent urmează cursurile învăţămîntului seral şi fără frecvenţă peste 140 000 de oameni ai muncii.

De curînd a avut loc prima sesiune de examene în învăţămîntul de cultură generală fără frecvenţă. Ea s-a desfăşurat într-o atmosferă de exigenţă sporită, la nivelul cerinţelor actuale. Numeroşi elevi ai cursurilor fără frecvenţă au dovedit că s-au pregătit cu seriozitate pentru sesiune, însuşindu-şi cunoştinţele prevăzute în programe. În acelaşi timp, însă, destul de mulţi elevi nu au obţinut note de trecere la mai multe materii. Desigur, în sesiunile următoare această situaţie poate fi îmbunătăţită substanţial. Dar, pentru aceasta, este necesară o analiză temeinică a cauzelor care au generat rezultatele negative şi a posibilităţilor de a remedia starea de lucruri existentă.

Mai buna pregătire a elevilor din învăţămîntul fără frecvenţă cere desigur, în primul rînd, o sporire a eforturilor proprii, a conştiinciozităţii acestora în studiu. Nu este însă mai puţin adevărat că se fac necesare şi unele măsuri de intensificare a ajutorului ce li se acordă.

Am stat de vorbă cu mulţi dintre acei care s-au prezentat la actuala sesiune de examene. O bună parte din ei s-au plîns că orele de consultaţii — în general una sau două pe lună, şi numai la unele obiecte — sînt insuficiente. O serie de elevi, fiind departe de oraş, n-au putut să frecventeze nici puţinele consultaţii organizate.

De altfel, aşa cum s-a mai arătat şi cu alte ocazii, aceste forme de studiu sînt impropriu numite „consultaţii". Pentru a fi cu adevărat consultaţii ar trebui ca elevii să se pregătească în prealabil, venind să ceară numai anumite lămuriri. Dar, lipsiţi de o îndrumare atentă, destul de mulţi elevi vin nepregătiţi, astfel încît, de cele mai multe ori, profesorii sînt nevoiţi să predea în aceste ore cunoştinţe absolut noi, sub forma unei sinteze foarte concentrate.

Cred că ar trebui găsite şi alte forme de ajutorare a elevilor care studiază fără frecvenţă. Spun aceasta întrucît consider că la matematică şi la limba română, de exemplu, ar trebui să li se ofere posibilitatea de a-şi verifica cît mai amplu cunoştinţele prin rezolvarea de probleme, prin analize gramaticale şi literare etc. Un ajutor mai amplu decît acela dat prin consultaţii se impune şi la alte obiecte, cum ar fi fizica, chimia, limba latină, limbile străine moderne etc.

Cred că şi întreprinderile pot acorda un ajutor mai larg elevilor înscrişi la învăţămîntul fără frecvenţă, aşa cum fac în ceea ce-i priveşte pe elevii de la cursurile serale. Unele întreprinderi ar putea să organizeze, la locul de producţie, cursuri de pregătire, în săli amenajate pentru studiu, cu sprijinul unor ingineri, al unor profesori pensionari sau chiar al unor profesori aflaţi în activitate, indicaţi de către secţiile de învăţămînt. În general este necesar să existe în permanenţă o mai strînsă legătură, pentru pregătirea cursanţilor, între întreprinderile în care lucrează aceştia şi şcoala la care urmează să se prezinte la examene.

Bineînţeles însă că rolul principal în ajutorarea elevilor de la fără frecvenţă ar trebui să-l aibă cursurile de pregătire, iniţiate — mai ales în preajma examenelor — pe lîngă şcoli şi încadrate cu profesori aleşi de către secţiile de învăţămînt.

Simţind permanent grija şi atenţia ce li se acordă, cei înscrişi la învăţămîntul fără frecvenţă vor spori şi propria lor grijă pentru studiu, vor căpăta încrederea că pot depăşi dificultăţi şi chiar insuccese parţiale, manifestînd în acelaşi timp un mai mare simţ de răspundere faţă de propriile lor obligaţii.

O deficienţă serioasă manifestată la începutul acestui an şcolar, care a îngreuiat studiul sistematic al elevilor de la cursurile fără frecvenţă, a fost aceea că au lipsit din librării — şi continuă de fapt să lipsească — o bună parte din manualele şcolare. Este neapărat necesar ca aceste manuale să se afle din timp la dispoziţia tuturor celor care au nevoie de ele. Pentru aceasta se impune ca Editura didactică şi pedagogică să stabilească tirajele în funcţie de cerinţele reale şi ţinînd seama de faptul că mai întotdeauna reeditările sînt despărţite de ediţia precedentă printr-un interval de cîţiva ani. Pentru ca elevii învăţămîntului fără frecvenţă să fie scutiţi de greutăţile pe care le-ar putea întîmpina în procurarea manualelor, cred că ar fi potrivit ca acestea să le fie distribuite, contra cost, chiar prin şcoli.

Dispunînd de înlesnirile prevăzute de ultima Hotărîre a Consiliului de Miniştri privind învăţămîntul seral şi fără frecvenţă, de o serie de condiţii care se pot crea pe plan local, prin grija organelor de învăţămînt şi a întreprinderilor, cei înscrişi la cursurile fără frecvenţă au îndatorirea de a se pregăti cît mai temeinic pentru examene printr-un studiu individual sistematic şi perseverent — condiţie de bază pentru obţinerea unor rezultate superioare. Către stimularea acestei forme de studiu trebuie să se îndrepte atît îndrumarea cadrelor didactice, cît şi acţiunile pe care le vor lua în comun şcolile şi organele sindicale din întreprinderi.

Prof. ION M. DINU
directorul Liceului
„Al. Odobescu" din Piteşti

A, B şi întrebările neprevăzute

A e un profesor respectabil, care a depăşit o anumită vîrstă. B un profesor neastîmpărat, care n-a depăşit această vîrstă. Şi unul şi celălalt predau matematica, fiecare la alt liceu... Sînt buni prieteni, dar asta nu înseamnă că în discuţiile lor interminabile sînt totdeauna de acord. Discuţiile lor, fiind mereu interminabile, indică tocmai că ei nu sînt niciodată de acord... Singura premisă comună de la care pornesc este că amîndoi vor să-i înveţe pe copii matematică. Şi pentru că amîndoi vor acest lucru cu pasiune, amîndoi reuşesc.

Reproduc una din discuţiile lor :

B — N-am reuşit astăzi, la clasa a IX-a, să explic ce-mi propusesem.

A (cam sentenţios) — Prin pregătire, prin faptul că el propune problemele, profesorul are în mînă lecţia şi o poate conduce pe făgaşul pe care vrea.

B — Dar ce facem atunci cînd soluţiile elevilor sînt diferite de soluţiile noastre?

A — Le adoptăm dacă sînt elegante, dar nu totdeauna. Copiii nu trebuie să te pună în faţa neprevăzutului. Dar... ai început să-mi spui că n-ai explicat astăzi ce ţi-ai propus.

B — Un elev a venit cu o problema... şi pe loc n-am putut s-o fac.

A — O clasică problemă, de „încuietoare", probabil ! Elevii au acest obicei, care trebuie pe cît posibil îngrădit, dacă nu complet... „închircat". Ei vin ori cu probleme, ori cu chestiuni „nelămurite" menite să încurce ora. Exemplul mi l-ai furnizat chiar acum : ţi-au dat peste cap planul lecţiei. Nu intra în capcanele şcolarilor, sînt foarte ingenioşi!

B — Deci şi capcanele sînt ingenioase. Dacă admitem că un elev bun poate fi încurcat oricînd de profesor, trebuie să admitem şi reciproca... Este constructiv să le dăm această satisfacţie.

A — Şi prestigiul?

B — Dacă ţi-l capeţi astfel, e şi mai mare !

A — Hm ! Spune-mi mai bine ce problemă ţi-a dat acel „copil teribil".

B — Un ogar urmăreşte o vulpe...

A — Te întrerup. Ştiu problema. Ţi-o pot arăta eu, dar îţi las plăcerea dezlegării ei. Nu sînt de acord însă cu afirmaţia : „Pe loc n-am putut s-o fac". Nu trebuie niciodată să rezolvi o problemă pe loc. Cît de simplă ar fi, îl rogi pe elev să ţi-o scrie, o pui în buzunar şi te uiţi la ea acasă. Forţa de concentrare e mult mai mare cînd ai atenţia îndreptată numai asupra problemei, nu şi asupra clasei...

B — E drept ; acest lucru cred că se-ntîmplă oricui. Problemele care nu „ieşeau" în clasă, le rezolvam acasă imediat. Puneam însă această „concentrare" şi pe seama faptului că între luarea de contact cu enunţul (care se petrecea în clasă) şi între momentul cînd ajungeam la masa mea de lucru avea loc perioada de „dospire" latentă a soluţiei.

A — Repet : cu enunţul nu trebuie luat contact în clasă ! Dacă încerci şi nu reuşeşti îţi provoci singur un vot de blam şi nimic nu e mai destructiv decît neîncrederea copiilor.

B — Neîncrederea copiilor trebuie deşteptată în fiecare moment !

A — Iată, probabil, încă unul din paradoxurile pe care le cultivi cu atîta plăcere... Dar încrederea în profesor este şi o chestiune de prestigiu, de prestanţă. Profesorul nu trebuie să ezite nici o clipă, altfel nu poate urmări de pe o poziţie de superioritate gîndurile discipolilor. Nu obţii nimic de la cineva care n-are încredere în tine !

B — Copiii au încredere în profesorul care le sădeşte voluntar neîncrederea în simple afirmaţii !

A — Simplă afirmaţie !

B — Elevul, ca să fie învăţat să raţioneze, nu trebuie să vadă numai cum se expune un raţionament, dar şi cum se ajunge la el. Cărţile şi manualele, cum e şi normal, nu ezită, merg direct la soluţie. Poate de aceea mulţi din elevii noştri, la lucrările scrise, dacă nu „văd" imediat cum se rezolvă o problemă, o abandonează. Iată o dovadă că ei n-au fost învăţaţi să dibuie ! Profesorul trebuie să-şi arate dibuielile... Trebuie să accepte problemele propuse şi să-i lase pe elevi să-şi formuleze neaumeririle.

A — Şi de unde ştii că poţi răspunde la orice „nedumerire" a copilului?

B — N-am spus că ştiu. Dar întrebările lor, chiar răutăcioase, sînt profund instructive. Dacă elevul pune o întrebare al cărei răspuns nu-l cunoaşte el, dar îl cunoaşte profesorul, e un prilej de lămurire pentru elev. Dacă elevul pune o întrebare al cărei răspuns îl cunoaşte el, dar nu-l cunoaşte profesorul, e un prilej de lămurire pentru profesor. Dacă, dînd un răspuns, elevul triumfător îţi arată că ai greşit, el va fi mîndru de succes, îşi va pune el însuşi alte întrebări, ca să ţi le poată prezenta ţie şi va învăţa astfel matematică.

A — Îndoindu-se de profesor? Mulţumesc !

B — Stimîndu-l pe profesor, dimpotrivă ! Elevul dispreţuieşte pe cel care îşi ascunde inferioritatea momentană în spatele autorităţii ; el va crede că această inferioritate e permanentă. Dar elevul stimează pe profesorul care-i recunoaşte un raţionament bun. Elevul s-a făcut înţeles : va învăţa la rîndul său să recunoască, să admită raţionamentul bun, atunci cînd al său va fi greşit... Dar mai rămîne o posibilitate : elevul pune o întrebare al cărei răspuns nu-l cunoaşte nici el şi nici profesorul.

A — În aceste cazuri nu se dă nici un răspuns, se evită elucidarea printr-o frază de trecere şi se atacă altă chestiune. Nu ai ce răspuns să dai.

B — Ba da ! Răspunsul : „Nu ştiu ! Am să mă gîndesc". Atunci de abia merg cu materialul acasă... Şi dacă nu găsesc eu răspunsul, îl aflu în cărţi, sau la colegii mei, sau la specialiştii pe care-i pot consulta. Dar răspunsul există, el trebuie adus copilului în orele următoare.

A — Bine, dar prestigiul în faţa colegilor şi al elevilor?

B — Examinîndu-l pe Galois, doi profesori, Binet şi Lefébure de Fourcy, nu l-au înţeles şi au căutat să-şi menţină prestigiul, respingîndu-l la examen. Galois, care fireşte a avut dreptate, le-a aruncat (spune legenda) cu buretele în cap. Cei doi profesori se bucură astăzi, dacă nu de prestigiu, de un anumit fel de faimă... Cu care nimeni n-ar vrea să intre în memoria oamenilor !

A — Un Galois se naşte rar !

B — Există vreun om care să se nască des? Încrederea în sine la care un om trebuie să ajungă (bineînţeles, nu exagerînd), se bazează pe o mare doză de spirit critic. Spiritul critic nu trebuie atrofiat. Pentru menţinerea atenţiei şi a participării „active" (uf ! ce pleonasm intrat în vocabularul didactic), metoda greşelilor voite mi-a dat totdeauna rezultate bune !

A — Întîmplare, excepţie !

B — Poate, dar în matematică excepţia infirmă regula ! Să învăţăm copiii să dea contraexemple !

A — Ce te faci cu o serie de teoreme pe care programa prevede că trebuie numai să le enunţi, fără să le demonstrezi? De exemplu, teorema lui D'Alembert în clasa a X-a. O mai acceptă elevii dumitale?

B — Da, o acceptă ! Şi teorema lui D'Alembert şi altele, ca de pildă, în clasa a XI-a, faptul că un şir monoton şi mărginit e convergent. Le e mai apropiată o astfel de enunţare cinstită decît o „justificare" grafică, aşa cum mai obişnuiesc să dea unii profesori teoremelor lui Rolle, Fermet, Lagrange, avînd pretenţia că fac o „demonstraţie !"

A — Şi eu am învăţat aşa cînd eram în liceu !

B — Şi e un argument care te satisface... altfel decît din punct de vedere sentimental?

A — Hm... Poate că... Dar să revenim la problemele pe care ni le dau elevii...

B — ...Şi pe care încerc pe loc să le fac cu ei. Le spun : „Nu ştiu dacă pot găsi o rezolvare imediat, nu ştiu dacă soluţia mea e cea mai simplă, dar să vedem !"

A — Ahile nu-şi arăta călcîiul !

B — Ahile nu era profesor ! Elevilor le place să te depăşească, şi unii dintre ei vor reuşi. Profesorul trebuie să colaboreze, nu să oficieze.

A — Să admitem cazul că soluţia problemei îţi scapă şi sună clopoţelul.

B — Vin lecţia viitoare cu ea făcută !

A — Sau că nu sună clopoţelul, dar o rezolvă un elev înaintea ta !

B — Îi pun 10 ! Mi-am atins scopul !

. . . . . .

Cel care v-a înfăţişat această discuţie a căutat să joace şah cu el însuşi. I-a dat lui A argumente cît mai obiective, deşi el ţinea cu B (un indiciu este faptul că i-a lăsat ultimul cuvînt)

Nu e sigur că nu greşeşte... Poate vine cu soluţia bună lecţia viitoare !

Prof. CONSTANTIN OTTESCU

Radiofonia este complicată dar pasionantă

O materie fără orar

PROTECȚIA MUNCII

Pregătirea viitorilor tehnicieni, ingineri, oameni de știință stăpîni pe realizările științei și tehnicii contemporane impune o instruire complexă, multilaterală, care include ca o componentă de bază cunoașterea măsurilor de protecție și tehnică a securității muncii. În România socialistă, igiena și protecția muncii constituie o problemă de stat, asigurîndu-se condiții mereu mai favorabile rezolvării ei optime.

Încă din primii ani ai școlii generale elevii sînt deprinși să respecte regulile elementare de igienă a activității școlare. Ulterior se realizează, pe lîngă acestea, instruirea lor asupra unor importante elemente de protecția și tehnica securității muncii în laboratoare, în sălile de lucrări practice, în cadrul activităților practice agricole, cu prilejul vizitelor în producție etc. Elevii studiază, în cadrul unor capitole din programele de fizică, chimie, agricultură, predate în școlile generale și în licee, diferite noțiuni de protecție împotriva efectelor negative ale utilizării neraționale ale unor substanțe, energii etc.

Desigur, problemele cotidiene de protecție și tehnica securității activităților din școală, precum și a celor din afara școlii cu care vin în contact elevii, nu sînt deosebit de dificile. Dar, deprinzîndu-i cu respectarea regulilor de protecție a muncii urmărim nu numai un obiectiv imediat — acela al eliminării unor accidente în timpul activității lor actuale — ci și educarea lor pe această linie pentru munca pe care o vor desfășura în viitor.

După cum se știe, în școlile generale de la orașe elevii efectuează lucrări de tîmplărie, mecanică și electricitate în sălile de lucrări practice. La multe școli, de pildă la școlile generale nr. 3 din Sibiu, nr. 5 din Ploiești, nr. 31, nr. 143 din Capitală etc. — instructorii de practică efectuează, înaintea începerii acestor lucrări, un instructaj privind normele de protecția muncii pentru fiecare lucrare în parte. Aceste instructaje, bazate pe prezentarea unor planșe și pe efectuarea unor demonstrații privind protecția muncii, evidențiază nu numai ce pericole prezintă lucrul cu utilajele defecte, în condiții de neasigurare a locului de muncă etc. ci, mai ales, îi învață pe elevi să deosebească o sculă bună de una defectă, le arată cum trebuie organizat în condiții optime locul individual de muncă etc.

Numeroase colective didactice se preocupă de îndrumarea elevilor în vederea prevenirii accidentelor ce s-ar putea ivi în timpul lucrărilor în laborator, în perioada deplasărilor și în special atunci cînd se efectuează vizite în producție. Bunăoară, la vizitele în producție efectuate de elevii școlilor nr. 19 și nr. 70 din Capitală, delegați ai întreprinderilor, solicitați de școală, țin întotdeauna un instructaj scurt de protecție a muncii înainte de a începe vizita propriu-zisă, pentru a-i orienta pe elevi să prevină eventualele accidente ce s-ar putea produce la locurile ce prezintă anumite pericole.

Probleme specifice de protecție a muncii ridică aplicațiile practice la agricultură ale elevilor din școlile sătești. Dînd curs instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului, profesorii de specialitate din majoritatea școlilor sătești prezintă, în cadrul instructajelor pentru aceste lucrări practice, noțiuni de protecție a muncii în legătură cu utilizarea mașinilor și agregatelor agricole. Este foarte bine că manualul de agricultură pentru clasa a VIII-a cuprinde un capitol privitor la protecția muncii. Este necesar însă ca această problemă să fie tratată și în manualele de agricultură pentru celelalte clase, iar îndrumările să nu se oprească la aspectul pur tehnic al problemei. Se impune, de exemplu, să se arate cum trebuie mînuite substanțele ierbicide, substanțele pentru distrugerea dăunătorilor etc.

O problemă esențială legată de protecția muncii este și instruirea elevilor cu privire la folosirea instalațiilor electrice sub tensiune. Considerăm că acest instructaj este absolut necesar pentru toate categoriile de elevi, căci în perspectiva electrificării generale a satelor toți trebuie să cunoască strictul necesar privind pericolul diferitelor lucrări efectuate de neinițiați la instalațiile electrice. Considerăm de asemenea că încă din școlile generale elevii trebuie să aibă un minim de cunoștințe de prim ajutor în caz de accidente — contuziuni, luxații, tăieturi, înțepături etc. Deosebit de utile se dovedesc în acest scop mijloacele vizuale — planșele, diapozitivele, diafilmele.

În licee, probleme speciale de protecția și tehnica securității muncii ridică experiențele de laborator și lucrările practice la chimie. Numeroși profesori de specialitate, cum sînt cei de la Liceul nr. 3 din Sibiu, de la liceele „Tudor Vladimirescu", „Gh. Lazăr" și altele din București, instruiesc pe elevi asupra modului cum trebuie efectuate experiențele. De exemplu, cu prilejul unei lecții despre sodiu profesoara M. Tutunaru de la Liceul nr. 27, pregătindu-se să efectueze o experiență care cerea introducerea sodiului metalic într-un cristalizator de sticlă cu apă, a atras atenția elevilor că, dacă bucata de sodiu e prea mare, se poate produce o explozie. De asemenea, cu prilejul experiențelor cu acizi și alte substanțe caustice, profesoara a arătat că, dacă nu sînt mînuite cu atenție, acestea pot provoca arsuri. La Liceul din Vinga, la Liceul „Frații Buzești" din Craiova etc., profesorii de fizică atrag întotdeauna atenția elevilor asupra modului cum trebuie efectuate lucrările la care se utilizează mercur — experiențele cu tubul lui Toricelli, cu tubul lui Melde etc.

Efectuarea instructajelor de tehnică a securității, menționarea modului de utilizare a aparatelor, a substanțelor etc. au o importanță deosebită nu numai pentru orele respective, ci și pentru activitatea elevilor după orele de curs, în cadrul cercurilor de fizică, chimie etc., ca și în micile laboratoare pe care și le organizează unii din ei acasă. Cu privire la aceste mici laboratoare personale și ținînd seama de atracția pe care o exercită asupra elevilor construcția de rachete miniaturale, atragem atenția în mod deosebit datorită faptului că se utilizează drept combustibil materii explozibile. Se impune ca profesorii să-i avertizeze cu toată seriozitatea pe elevi asupra pericolelor mari pe care le implică pentru ei construcția unor asemenea rachete cu rampe improvizate considerată în mod inconștient de unii ca un fel de joacă inofensivă.

Pătrunderea amplă, multilaterală a tehnicii în procesul de învățămînt aduce avantaje substanțiale, dar pune în același timp în fața profesorului o serie de obligații majore, printre care aceea de a acorda întreaga importanță aplicării tuturor măsurilor privind protecția activităților desfășurate cu elevii și instruirea acestora în legătură cu tehnica securității muncii în sălile de lucrări, în laboratoare, cu prilejul vizitelor în producție, în viața de toate zilele.

Conducerile școlilor, secțiile de învățămînt de pe lîngă sfaturile populare, cărora li s-au trasat răspunderi precise în acest sens, au datoria să verifice modul cum sînt aplicate normele de tehnica securității muncii și a da îndrumările necesare.

Asist. univ. EUGEN VĂLEANU
Ing. EMIL VÎNTU

CĂRȚI CĂRȚI CĂRȚI

„Istoria matematicii în România"

Recent apărut în Editura științifică, volumul I din monumentala Istorie a matematicii din România, scrisă de profesorul George St. Andronie, impresionează prin valorosul său conținut și forma grafică de aleasă execuție.

Împărțită în trei părți, lucrarea prezintă evoluția matematicii în țara noastră de la primele sale începuturi și pînă în anul 1918. Periodizarea aleasă de autor se suprapune însăși construcției învățămîntului matematic, ca și învățămîntului din țara noastră în general. În prima

parte care tratează învățămîntul matematic pînă în anul 1821, centrul de greutate este axat pe două momente importante: activitatea didactică din academiile domnești și aportul oamenilor de știință Gh. Lazăr și Gh. Asachi la dezvoltarea incipientă a matematicii românești. „Aritmologionul" Spătarului Milescu, prima carte de aritmetică scrisă de un român, tratatul de algebră rămas în manuscris al lui Dimitrie Cantemir, algebra nepublicată a lui Antioh Cantemir, manuscrisul și cărțile tipărite în grecește după care s-au predat matematicile în academiile din București și Iași pînă în anul 1821, cele două manuscrise ale lui Gh. Lazăr, alături de prima carte de matematică tipărită în românește în Moldova în 1795 și traducerile făcute de Asachi — iată numai o parte din bogatul ansamblu de manuscrise și lucrări tipărite, analizate în lumina epocii și a aportului lor la dezvoltarea științei matematice în România.

Amănunțita tratare a întregii activități din cea de a doua perioadă — începînd de la 1821 și pînă la înființarea universităților din Iași și București — relevă contribuțiile aduse la dezvoltarea matematicii pe toată întinderea pămîntului românesc, pune în lumină figurile profesorilor de matematică de la Academia Mihăileană, activitatea în acest domeniu a lui Ion Ghica, Andrei Teodorescu, Emanuil Bacaloglu.

În sfîrșit, în cea de a treia parte sînt prezentați cei care au dus mai departe studiul matematicii în România începînd din momentul creării universităților și pînă în 1918. Este ilustrată pregnant activitatea deosebită a lui Haret, David Emmanuel, C. Gogu și alții, se subliniază însemnătatea înființării „Gazetei matematice". Volumul se încheie cu o prezentare a activității desfășurate de marii inițiatori ai școlii matematice românești — Gh. Țițeica, Dimitrie Pompeiu și Traian Lalescu.

Bogat ilustrată cu reproduceri de texte și fotografii, completată cu bibliografii, cartea profesorului George St. Andronie, își depășește rolul de prezentare a unei părți din istoria matematicii din România. Apariția „Istoriei matematicii din România" constituie un act de cultură.

„Cinci coruri cu acompaniament de pian"

Prof. Nelu Ionescu este cunoscut de mult ca un compozitor care și-a dedicat întreaga creație școlii, corurilor școlare. Recent el a publicat „Cinci coruri cu acompaniament de pian" pe versuri de Mihail Eminescu. Efectul artistic autentic, obținut cu mijloace simple și accesibile, caracteristic tuturor cîntecelor autorului, apare de data aceasta și mai limpede, fiindcă este reliefat prin textele eminesciene.

Scrise la două-trei voci egale și la patru voci mixte, corurile au linie melodică unică, pentru solist sau partidă vocală unison, cel mai adesea în dialog imitativ cu celelalte partide și cu pianul, ceea ce îmbogățește mijloacele artistice ale compoziției. Ele rămîn reduse ca dimensiuni și simple, deși sînt variate ca factură. Fiind concepute ca o suită, ele pot fi cîntate și ca atare de corul școlar.

Prof. CONSTANTIN ZAMFIR

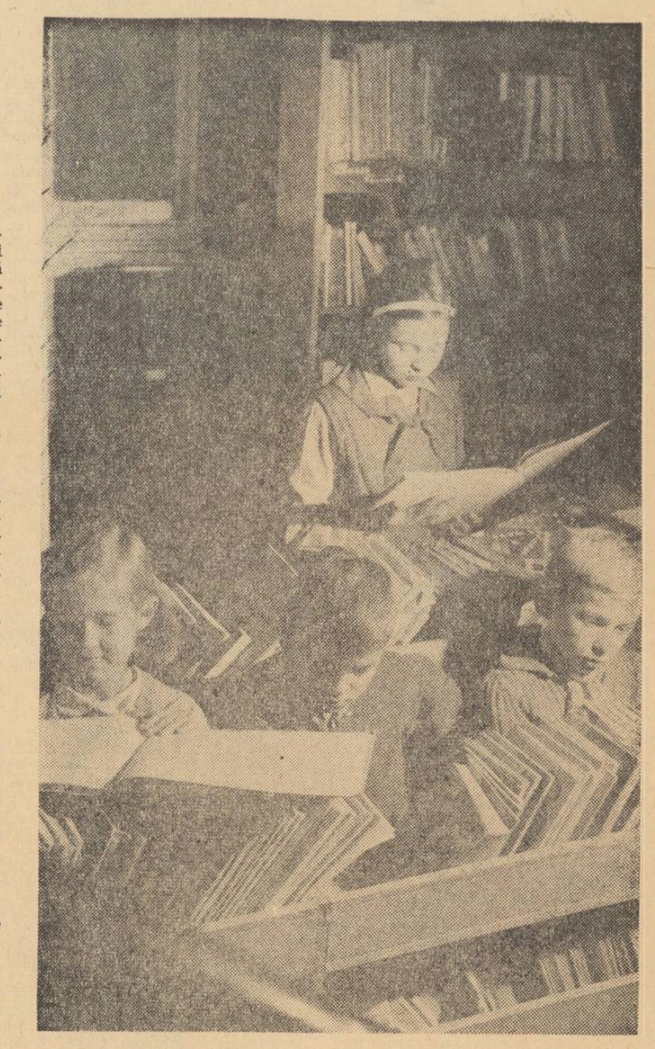

Cartea are prieteni statornici printre micii școlari.

VĂ RECOMANDĂM:

- G. Bariț, **Scrieri social-politice.** Editura politică, 9,85 lei.
- J. D. Bernal, **Știința în istoria societății.** Editura politică, 36 lei.
- G. V. Plehanov, **Opere filozofice alese,** vol. I-II. Editura politică, vol. I — 12 lei ; vol. II — 23 lei.
- Fl. Tuțugan, **Silogistica judecăților de predicație.** Editura Academiei, 4 lei.
- H. Wallon, **De la act la gîndire.** Editura științifică, 7,50 lei.
- **Probleme teoretice ale cibernetici.** Editura științifică, 11 lei.
- **Știința — forță de producție.** Editura politică, 16 lei.
- I. Bruhat, X. Dantry, E. Tersen, **Comuna din 1871.** Editura politică, 33,20 lei.
- A. Deac, **Internaționala întîi și România.** Editura politică, 5,25 lei.
- A. I. Odobescu. **Istoria arheologiei.** Editura științifică, 33,60 lei.
- **Asociația internațională a muncitorilor.** Editura politică, 1,75 lei.
- N. N. Constantinescu, V. Axenciuc, **Capitalismul monopolist în România.** Editura politică 8,70 lei.
- E. Dobrescu, **Productivitatea muncii sociale.** Editura politică, 8,50 lei.

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 12, Decembrie 1965

În sumar :

STUDII ȘI CERCETĂRI

Marin Vișan, Petre Bărgăoanu : Probleme referitoare la modernizarea predării geografiei în școală.
Ion Berca : Folosirea metodei analizei gramaticale în predarea limbii române la clasele mici.
Maricica Cluș și Silvia Cozma : Tratarea diferențiată a elevilor în procesul deprinderilor de scriere corectă.
Ursula Schiopu, Maria Taiban, Marcela Lungulescu : Contribuții la analiza rolului educatoarei în jocurile copiilor.

DISCUȚII — CRONICĂ

Gheorghe T. Dumitrescu : Psihologia socială și pedagogia.
Viorica Pițul : Din activitatea directorului dintr-o casă de copii cu școală.
Nicolae Cheslerean : Folosirea cunoștințelor teoretice ale elevilor din școala generală la orele de lucrări practice.
Virgil Caraba : O dezbatere utilă despre organizarea cercetării științifice.

DE PESTE HOTARE

N. I. Monahov : O nouă programă a muncii educative elaborată de pedagogii sovietici.
Dumitru Ionescu : Congresul de la Teheran.

CRITICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE

Nicolae Radu și Vasile Popescu : Un eseu asupra dezvoltării psihologiei ca știință (V. Pavelcu — „Drama psihologiei").
Valentina Filipescu, Florica Mihai : Gianni Toti — „Timpul liber".
Note bibliografice.
Cuprinsul „Revistei de pedagogie" pe anul 1965.

FILETON

O PIRAMIDĂ NE SCRIE...

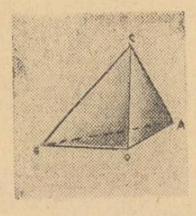

Am primit la redacție următoarea scrisoare :

„Vă scrie o piramidă. Nu vă speriați ! Nu sînt nici piramida lui Keops și nici piramida mexicană de la Cholula. Nu sînt decît o biată piramidă rămasă fără slujbă și singurul lucru cu adevărat piramidal care mi-a mai rămas este necazul meu. Da, e adevărat. Sînt o biată piramidă necăjită. Numele meu este, dacă vreți, CAOB. Vîrful meu e în C. Sînt triunghiulară și, după cum cred că ați bănuit, exist numai pe hîrtie. Așadar, sînt nevoită să-mi declar domiciliul de contrabandă într-un manual școlar.

Ca să fiu sinceră, ar trebui să vă mărturisesc că am totuși un număr. Sînt figura numărul 120. Numai că, deoarece toți cei care mă contemplă se îmbolnăvesc subit de nedumerire, m-am hotărît să vă scriu.

Iată de ce...

Vrînd să mă facă piramidă harnică, părinții mei de la Editura didactică și pedagogică m-au destinat să servesc ilustrării a două probleme în același timp : Iată-le :

Problema 3. *Figura 120 reprezintă o piramidă triunghiulară în care înălțimea VA cade într-un vîrf al bazei. Se dă AB = 9 cm ; AC = 5 cm ; CV = 13 cm. Se cere muchia VB.*

Problema 4. *În figura 120 (vezi problema precedentă) se dă AC = 5 cm ; AVB = 60° ; VCA = 45° ; se cer muchiile VB și VC.*

Problemele au și răspuns. La prima scrie : „Se află întîi AV. VB = 15 cm". Pentru a doua : „Se află întîi AV. VB = 10 cm, VC = 7,07 cm".

Numai că pe mine, repet, mă cheamă CAOB ; nici pomeneală de vreun V în numele meu, nici de vreo înălțime însemnată cu VA pe trupul sau în trupul meu de hîrtie... La început nu vroiam să cred. Mă gîndeam poate că elevii sînt mici și nu știu să rezolve problema, ori n-or fi vrînd să învețe la geometrie... În cele din urmă m-am lămurit. Adevărul e tragic. Sînt o piramidă fără rost, născută înainte de propria mea problemă și rătăcită în pagina 64 a manualului de geometrie pentru clasa a VIII-a...

Spuneți-mi ce să fac ? Voi mai putea redeveni vreodată eu ? Cine poate oare, să mă ajute ?

O piramidă necăjită

(Pe baza materialului primit de la prof. Gh. I. Dan de la Școala generală din comuna Dăneți, raionul Caracal).

Corespondența

Prof. Anton Laurențiu, Slatina.

Este perfect judicioasă ideea centrală a materialului dv., aceea că noțiunile și cunoștințele dobîndite de elevi prin efort propriu sînt mai bine asimilate și pot fi utilizate în chip mai eficient decît cele pe care și le însușesc în mod pasiv, în timpul expunerii profesorului. Faptul că secția de învățămînt a raionului Slatina, înțelegînd însemnătatea muncii independente a elevilor în procesul de învățămînt, îi acordă atenția cuvenită este foarte pozitiv. Deosebit de important este însă ca modalitățile practice de intensificare a muncii independente a elevilor să corespundă pe deplin scopului propus. Referatele prezentate în consiliile pedagogice, pe teme ca „Asigurarea participării active a elevilor la lecții" sau „Cum ne preocupăm de formarea deprinderilor de muncă independentă la elevi" sînt binevenite numai dacă tratează problemele nu „în general", ci în mod concret, dacă pun în evidență metodele și procedeele cele mai eficiente.

Tiberiu Gheție, Brașov.

Sîntem întru totul de acord cu dv. atunci cînd combateți părerea acelor profesori care consideră că pentru a obține rezultate bune la examenele de grad este suficientă pregătirea în cadrul cursurilor organizate de I.P.C.D. Menirea acestor cursuri este numai de a-i ajuta pe candidați în aprofundarea cunoștințelor asimilate prin studiu individual perseverent.

Inv. Ioan Ungureanu, Bujor, regiunea Galați.

Reținem din materialul dv. cele spuse în legătură cu necesitatea de a se acorda mai multă atenție atît caracterului sistematic al expunerii cunoștințelor, cît și caracterului afectiv, ca și ideea că profesorul nu poate trezi în conștiința elevilor imagini și reprezentări vii, trăiri afective, dacă el însuși are o atitudine indiferentă față de ceea ce transmite elevilor și nu alege cele mai accesibile căi pentru a se face înțeles de ei.

În general, ideile pe care le formulați — fie că este vorba de cea subliniată mai sus, de formarea reprezentărilor despre evenimentele istorice printr-o corectă plasare a lor pe teritoriul patriei noastre, de reflectarea dinamicii transformărilor istorice în hărțile istorice, de utilizarea materialului didactic specific disciplinei pe care o predați sau de realizarea unor obiective educative în procesul predării — sînt judicioase. Ar fi însă mai indicat să tratați, într-un material, o singură problemă, pe care s-o puteți aprofunda.

Prof. Emil Moise, Vermes, raionul Lugoj.

Discuțiile cu părinții pe tema ajutorului pe care îl primesc elevii la învățătură în familie sînt bine venite, întrucît prin mijlocirea lor li se dau părinților sfaturi competente. Ni se pare interesantă inițiativa dv. de a ține un fel de „lecție" cu părinții elevilor din clasa I, pentru a li se demonstra concret cum îi pot ajuta pe copii. Desigur însă că nu este indicat ca asemenea „lecții" să se țină pentru fiecare obiect, reeditînd, într-o altă formă, lecțiile ținute în fața elevilor.

Prof. Camelia Stegăroiu, Tg. Cărbunești, raionul Gilort.

Întrebarea dv. este legitimă și, o reproducem pentru a fi în atenția celor în drept : „Pare de neînțeles faptul că problema metodicilor pentru predarea istoriei nu este încă rezolvată. Deși avem specialiști în predarea istoriei, condiții materiale pentru editarea unor astfel de lucrări, deși apar numeroase tratate, publicații și colecții cu conținut istoric — ceea ce dovedește atenția acordată în general acestei discipline — profesorii nu au la dispoziție lucrări noi de metodica predării istoriei. Care este cauza ?"

Simion Trofin, Petrileni, raionul Beiuș.

Nu știm din care manual de gramatică a aflat colegul dv. că în expresia „dragii mei" cuvîntul „dragii" se scrie nearticulat. Știm însă precis că cel la care vă referiți trebuie să ia măsuri urgente pentru înlăturarea lacunelor din pregătirea sa.

Prof. Ion Florea, Cristeștii-Noi, Galați.

Reluînd problema notării elevilor care au copiat la teză, dv. socotiți că este justă notarea cu 1 sau 2 a lucrărilor respective, întrucît copierea constituie o fraudă. Sîntem de acord cu dv. că repetarea tezei în asemenea cazuri anulează valoarea educativă a notei. Rolul cadrelor didactice este și acela de a educa pe elevi în așa manieră încît manifestările de genul acesta să fie excluse din viața școlii.

Prof. Maria Pîrvu — Șimleul Silvaniei.

Prezentînd cazul unui „elev-problemă", care lipsește frecvent și vagabondează, neputînd fi îndreptat în ciuda tuturor măsurilor pe care le-ați întreprins, vă puneți întrebarea dacă școala trebuie să-l exmatriculeze sau să-l mențină mai departe în cadrul colectivului de elevi, deși exemplul său ar putea avea o influență negativă. Din felul cum ați expus cazul nu reiese însă că s-au încercat cu acest elev toate măsurile educative posibile. Tulburările de comportament pot să apară în cele mai diferite împrejurări, din cauze diverse și îmbrăcînd forme variate. La fiecare caz concret în parte trebuie cunoscute, în primul rînd, cauzele, împrejurările, pentru ca, pe baza acestei cunoașteri, să se ia măsuri educative adecvate. Credem că apropierea educatorului — cu multă răbdare, perseverență și înțelegere — de elev constituie principala modalitate de a-l cunoaște și de a-l educa.

Prof. Teodor Calameț, Oradea.

Considerăm pozitivă atitudinea dv. de a nu vă declara satisfăcut cu ceea ce s-a realizat pînă acum în munca educativă, de a căuta mereu soluții noi, mai eficiente, de a lupta împotriva formalismului, a rutinei, a șabloanelor. Sîntem de acord că de lipsurile existente încă în munca educativă se fac vinovați nu numai diriginții, ci și cei care nu au dat întotdeauna și la timp îndrumările necesare. Este adevărat și că inspectorii secțiilor de învățămînt care asistă la orele de dirigenție trebuie să contribuie mai mult la îmbunătățirea lor.

Socotim însă că în unele privințe dv. exagerați puțin lucrurile. Este vorba, bunăoară, de orele deschise de dirigenție. Experiența a demonstrat că, atunci cînd sînt bine organizate, cînd nu sînt regizate, cînd pun în discuție probleme interesante și asigură elevilor posibilitatea să se manifeste spontan, firesc, asemenea ore sînt folositoare și dau prilej diriginților, în special celor tineri, să tragă concluzii întemeiate pentru munca lor. În general succesul orelor de dirigenție depinde de măiestria dirigintelui, de cultura, de pregătirea sa, de tactul său pedagogic, de capacitatea sa de a se apropia de elevi, de a le cîștiga încrederea. Că, așa cum spuneți dv., unele ore de dirigenție sînt reci, neatrăgătoare, este adevărat. Dar aceasta nu se datorește faptului că dirigintele s-a ghidat în organizarea lor după un plan, după o schemă, ci faptului că nu a știut să valorifice, să folosească în mod creator, în funcție de cerințele clasei, îndrumările date. Nimeni nu-l obligă pe diriginte să planifice teme care n-au legătură cu clasa sa. Dacă unii procedează astfel, trebuie ajutați să-și îmbunătățească munca. Acest lucru pot și trebuie să-l facă diriginții mai vîrstnici, cu experiență, ca dv.

Red.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 837
Vineri 11 febr. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT, ȘI CULTURĂ

16 FEBRUARIE

În paginile glorioase ale istoriei poporului român s-au înscris de către clasa muncitoare, începînd cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, momente pline de eroism care au determinat progresul societății românești. Plină de măreție este istoria mișcării muncitorești, a Partidului Comunist Român.

Pentru cauza dreaptă a partidului și a poporului muncitor, pentru viitorul luminos al patriei, comuniștii și numeroși alți patrioți au luptat cu nețărmurită abnegație, au înfruntat măsurile arbitrare, teroarea polițienească prin care regimul burghezo-moșieresc încerca să se salveze, și-au dat chiar viața.

În decursul dezvoltării luptei mișcării muncitorești, clasa muncitoare, eroul colectiv al istoriei contemporane a României, a determinat prin manifestarea hotărîtă a forței sale cursul dezvoltării ulterioare a țării. Marile lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști desfășurate, sub conducerea partidului, în ianuarie — februarie 1933, moment culminant al luptelor revoluționare ale clasei muncitoare, al acțiunilor de împotrivire ale țăranilor, meseriașilor, funcționarilor, intelectualilor, studenților, cadrelor didactice din anii crizei economice, s-au înscris la loc de frunte în istoria mișcării muncitorești.

Prin avîntul lor, prin spiritul lor de sacrificiu, ceferiștii de la Atelierele Griviția, de la Nicolina-Iași, din Cluj, Galați, Pașcani etc., ca și petroliștii din Valea Prahovei s-au afirmat ca detașamente înaintate și combative ale proletariatului din țara noastră. Luptele muncitorilor ceferiști și petroliști din februarie 1933 au fost determinate de ascuțirea puternică a contradicțiilor regimului burghezo-moșieresc în anii crizei economice. Ele au fost rezultatul maturizării conștiinței politice a clasei muncitoare, ca urmare a activității desfășurate de comuniști, a rolului și influenței mișcării organizate în sindicate, a organizării comitetelor de acțiune. În organizarea luptei muncitorilor din atelierele căilor ferate un rol însemnat a avut intensificarea activității sindicatelor, crearea Comitetului Central de acțiune. La conferința pe țară a ceferiștilor, care a avut loc în București la 20 martie 1932, au participat muncitori comuniști, social-democrați, socialiști independenți, membri ai altor partide, precum și muncitori neorganizați. Conferința a ales Comitetul Central de acțiune, alcătuit din muncitori din principalele centre feroviare, secretar fiind desemnat Gheorghe Gheorghiu-Dej. Creat pe baza frontului unic, în condițiile cînd P.C.R. se afla în adîncă ilegalitate, Comitetul Central de acțiune a contribuit la pregătirea, coordonarea și desfășurarea luptelor eroice ale muncitorilor ceferiști.

La sfîrșitul anului 1932 au devenit și mai evidente consecințele dezastruoase ale politicii duse de către clasele exploatatoare pentru a ieși din criză. Împrumuturile făcute peste hotare, concedierile în masă, reducerea continuă a salariilor au determinat o și mai puternică înrăutățire a situației materiale a maselor, adîncirea ruinei economice și financiare a țării. La începutul anului 1933, ca urmare a acceptării acordului înrobitor de la Geneva, prin care se urmărea asigurarea plății datoriei publice și menținerea monopolurilor străine în România, guvernul burghezo-moșieresc inițiază aplicarea celei de a treia „curbe de sacrificiu" care prevedea reducerea salariilor și pensiilor cu 10—20 la sută pe primele trei luni ale anului. Noua „curbă de sacrificiu" a lovit crunt masa salariaților statului, deoarece se aplica în condițiile cînd salariile și pensiile erau și așa foarte scăzute ca urmare a reducerilor din ianuarie 1931 și 1932. Măsurile aplicate de către guvern au înrăutățit și mai mult situația de mizerie a maselor muncitoare, au determinat creșterea împotrivirii clasei muncitoare și a celor mai largi pături ale populației.

La 21 ianuarie 1933 „Asociația învățătorilor", într-un comunicat publicat în ziarul „Dimineața", arăta că hotărîrea guvernului cu privire la noua reducere de salarii a produs în rîndurile învățătorilor revoltă și nemulțumire. „Dacă își închipuie domnii ce ne guvernează — se scria în comunicat — că învățătorii vor primi pălmuirea cu brațele încrucișate se înșeală". În ziua de 22 ianuarie, aceeași asociație a organizat, la București, întrunirea președinților asociațiilor regionale și județene ale învățătorilor din Dorohoi, Cluj, Iași, Cîmpulung-Moldovenesc, Gorj, Ilfov, Dîmbovița, Olt, Prahova, Arad, Tîrnava Mică, Maramureș, Alba, Ciuc etc., care în numele celor 40 000 de cadre didactice au cerut guvernului retragerea hotărîrii cu privire la reducerea salariilor. La 24 ianuarie „Asociația generală a profesorilor secundari din România" și-a alăturat protestul său „Asociației învățătorilor". Mărirea taxelor de examen a determinat intrarea în grevă în a doua jumătate a lunii ianuarie a studenților de la facultățile de drept și medicină.

Împotriva noii „curbe de sacrificiu" și a impozitelor mărite au protestat „Asociația generală a medicilor din România", „Asociația generală a inginerilor din România", Federația economică din care făceau parte asociațiile meseriașilor, comercianților, ale debitorilor urbani, contabilii C.F.R. În diferite orașe ale țării — Brașov, Timișoara, Reșița, Suceava, Turnu Măgurele — au avut loc întruniri de protest ale funcționarilor, șomerilor, micilor industriași, pensionarilor, invalizilor etc.

În a doua jumătate a lunii ianuarie au avut loc în București adunări de protest organizate de Federația generală a Asociației C.F.R. și Federația generală a salariaților publici.

Lupta de clasă în creștere, acțiunile hotărîte ale muncitorilor ceferiști, petroliști, ale metalurgiștilor, luptele țărănimii vădeau întărirea însemnată a rolului partidului comunist de organizator și conducător al maselor largi. Luptele ceferiștilor din București se desfășurau sub conducerea organizației locale a P.C.R., a Comitetului Central de acțiune pe țară.

Problema cea mai importantă care frămînta rîndurile muncitorilor era aceea a salariilor. Revolta lor a sporit atunci cînd au aflat că avansul din salariul pe luna ianuarie nu va mai fi plătit în întregime. La adunările care au avut loc la sindicat, în calea Griviței, în zilele de 26—27 ianuarie, s-au discutat metodele de luptă care trebuiau adoptate pentru a se obține încetarea reducerii salariilor, plata integrală a avansului, reprimirea celor concediați, renunțarea la sistemul amenzilor etc.

Răspunzînd chemării comuniștilor, comitetului sindical și comitetului de inițiativă, în dimineața zilei de 28 ianuarie, la semnalul dat din toate părțile atelierului, muncitorii au lăsat lucrul și s-au adunat în hala a II-a a secției vagoane.

Înfățișînd amploarea demonstrației de la 28 ianuarie 1933, la care au participat 5 000 de muncitori ceferiști de la Atelierele C.F.R. Griviția ziarul „Lupta sindicală" sublinia faptul că timp de 3 ore ceferiștii au fost stăpînii atelierelor, transformîndu-le în oimp de luptă pentru revendicările lor vitale. Demonstrația din 28 ianuarie a silit direcția să accepte cererile privind plata avansului din salariu și a constituit o verificare a forțelor muncitorimii ceferiste. Cu acest prilej a fost ales Comitetul de acțiune pe întreaga întreprindere și a fost lărgit programul de revendicări.

ONIȚA GLIGOR

(Continuare în pag. 4-a)

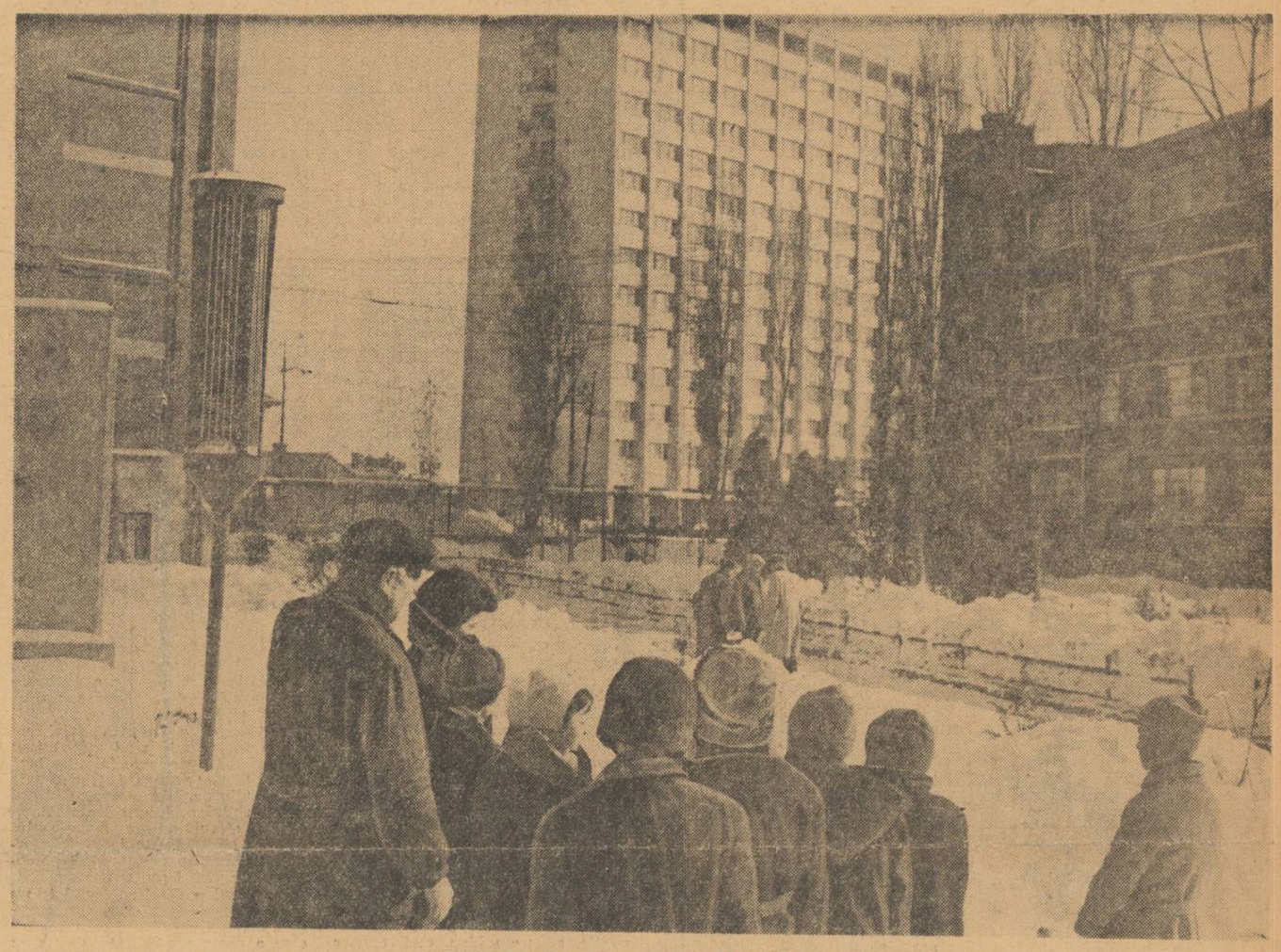

Vorbind elevilor despre Griviția de ieri și de azi.

DOCUMENTAREA ȘI INFORMAREA ȘTIINȚIFICĂ

Îndeplinirea obiectivelor deosebit de complexe puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. în fața școlii — cuprinderea în următorii 5 ani a circa 25 la sută din populația țării, crearea condițiilor de mărire a duratei învățămîntului obligatoriu, extinderea învățămîntului mediu prin înființarea liceelor de specialitate, ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice ale tuturor elevilor — presupune elaborarea din punct de vedere teoretic a unor probleme dintre cele mai diverse. La această elaborare își aduc în prezent o contribuție tot mai largă cadrele didactice — învățători și profesori — care participă la îmbogățirea cercetărilor în domeniul procesului instructiv-educativ, la generalizarea experienței noi, înaintate, acumulate în activitatea școlilor noastre, la promovarea principiilor moderne în instrucție și educație.

Pentru ca munca de cercetare a cadrelor didactice să crească în valoare, să aibă o reală bază științifică, este însă necesar să se lărgească informația și documentarea în specialitate. În același timp, informația și documentarea sînt absolut necesare pentru ridicarea continuă a pregătirii profesionale a cadrelor didactice.

În prezent, forul central de informație și documentare în domeniul pedagogiei îl constituie Biblioteca centrală de pe lîngă Institutul de științe pedagogice, care dispune de un fond de peste 200 000 cărți și reviste — literatură didactică și pedagogică, lucrări privind istoria gîndirii pedagogice și a învățămîntului românesc, manuale, cursuri, tratate universitare, lucrări și reviste de peste hotare etc. În anul 1965, peste 22 000 de învățători și profesori din toate regiunile țării au folosit documentația științifică multilaterală pe care le-a pus-o la dispoziție biblioteca. De asemenea, aceasta a elaborat în sprijinul cadrelor didactice peste 500 de bibliografii tematice, pe probleme dintre cele mai diverse: pedagogie generală, didactică, metodica de predare a unor discipline. În ultimul timp au fost întocmite peste 50 bibliografii pe teme de educație, cu privire la caracterul de sistem al muncii educative, la corelația dintre formele colective de educație și mijloacele de tratare individuală, la educația în spiritul patriotismului socialist, al atitudinii comuniste față de muncă și avutul obștesc etc. Cu sprijinul cercetătorilor de la Institutul de științe pedagogice s-a trecut la editarea unor buletine de documentare pedagogică și la elaborarea unei bibliografii pedagogice complexe, începînd din anul 1790 și pînă în prezent.

Este cunoscut, de asemenea, aportul pe care îl aduc la informarea cadrelor didactice în cele mai diverse domenii presa pedagogică, precum și publicațiile de specialitate editate de societățile de științe matematice, de științe fizice și chimice, de biologie și geografie, de științe istorice și filologice.

Cu toate succesele obținute în informația și documentarea științifică a cadrelor didactice, față de cerințele actuale ale școlii și învățămîntului nostru se cer noi îmbunătățiri în această direcție. Socotim că, pentru sprijinirea învățătorilor și profesorilor în vederea desfășurării unor cercetări proprii în domeniul învățămîntului, al educației etc., este necesar să se treacă la o etapă superioară de informație și documentare.

Ținînd seama de numărul mare al slujitorilor școlii — peste 175 000 — actuala organizare a Bibliotecii centrale pedagogice nu mai poate satisface cerințele. Ea ar trebui organizată — după părerea noastră — pe sistemul unui „Centru de documentare pedagogică", care să funcționeze tot în cadrul Institutului de științe pedagogice, avînd o dotare la nivelul centrelor de documentare din domeniul chimiei, medicinii, transporturilor etc. În mod imperios se cere dotarea cu aparate de micro-filmare și de citit microfilme, condiție indispensabilă pentru îmbogățirea informației științifice cu lucrări de valoare din țară și din străinătate.

Pentru îmbogățirea informării cadrelor didactice ar fi bine ca universitățile și institutele pedagogice să pună la dispoziția centrului de documentare cîte un exemplar din toate lucrările de doctorat, exemplare din comunicările științifice ale personalului universitar etc. Ar fi indicat ca și editurile să trimită cîte un număr de exemplare din lucrările de specialitate al căror conținut interesează masa largă de învățători și profesori. Și unele din lucrările prezentate de cadrele didactice la examenele de grad pot fi multiplicate într-un tiraj corespunzător conținutului și numărului de cititori interesați. Pot fi de asemenea multiplicate și puse în circuitul de informare științifică și unele traduceri de studii, articole etc. efectuate de Academia Republicii Socialiste România, de oficiul de studii al Ministerului Învățămîntului sau de sectorul de documentare al Institutului de științe pedagogice.

Pentru asigurarea unei documentări mai bogate din străinătate se cere intensificarea schimbului de publicații. Sugerăm, în acest scop, ca Editura didactică și pedagogică să ia măsuri ca lucrările de specialitate mai importante tipărite la noi în țară să fie însoțite de rezumate în limbile de largă circulație. Se pot edita de asemenea, de către E.D.P., culegeri de studii în limbi străine, iar unele lucrări pot fi traduse în întregime.

Cum pe plan central nu pot fi satisfăcute nici în aceste condiții cerințele de informare științifică a cadrelor didactice, se simte necesitatea înființării, pe lîngă secțiile de învățămînt, a unor biblioteci regionale cu profil corespunzător, care să aibă sprijinul material și îndrumarea „Centrului de documentare pedagogică" din București. Aceste biblioteci pot fi organizate la început în localurile unor licee cu tradiție, în cadrul institutelor pedagogice de 3 ani sau al institutelor de perfecționare a cadrelor didactice.

În privința informării prin intermediul „Revistei de pedagogie", al „Gazetei învățămîntului", al revistelor de specialitate etc., se simte necesitatea ca bibliografiile, recenziile etc. să fie mai strîns legate de sarcinile puse de partid școlii noastre în etapa actuală. Recenziile publicate în prezent nu-l ajută în toate cazurile pe cititor să desprindă valoarea și lipsurile lucrărilor recenzate. Recenziile sînt încă puține ca număr și adesea sărace în conținut, simple rezumate laudative ale lucrărilor prezentate. Sînt și cazuri cînd prezentarea în mod obiectivist a unor lucrări din literatura de specialitate din apus duce la confuzii, în loc să ajute la corecta informare a cititorului. Se cere mai multă exigență și în selectarea lucrărilor pentru bibliografii, buletine de documentare, recenzii etc., prezentîndu-se în primul rînd lucrările valoroase pe plan științific. În „Revista de pedagogie" se pot publica mai multe studii de pedagogie comparată, privind rezolvarea în diferite țări a unor probleme de învățămînt și educație. În general este necesară o informare la zi, mai vie, cu idei noi, valoroase.

Paralel cu preocuparea de a spori căile de îmbogățire a informației și documentării științifice a cadrelor didactice trebuie intensificată și grija pentru valorificarea rezultatelor cercetării. În prezent, aceste rezultate sînt aduse la cunoștința maselor de învățători și profesori îndeosebi prin presa pedagogică și prin unele culegeri editate de E.D.P. Pentru a da însă cadrelor didactice posibilitatea să cunoască și mai larg rezultatele cercetării științifice, experiența înaintată în procesul instructiv-educativ, considerăm că ar fi bine să se reînființeze „Revista generală a învățămîntului", revistă care s-a bucurat de o stimă binemeritată în rîndurile învățătorilor și profesorilor și al cărei fondator a fost Spiru Haret.

Considerăm, de asemenea, că se simte necesitatea înființării „Asociației pedagogilor din Republica Socialistă România", pe care o vedem ca un forum de dezbateri și confruntări de idei în domeniul pedagogiei, al instrucției și educației în general.

Există multiple căi care pot fi folosite în scopul informației și documentării științifice a cadrelor didactice, al valorificării rezultatelor muncii lor de cercetare. Utilizarea lor va determina, neîndoielnic, sporirea contribuției învățătorilor și profesorilor la ridicarea nivelului științific al muncii din învățămînt.

Prof. PETRE BÂRBULESCU
șeful secției „Educație"
din Institutul de științe pedagogice

Consfătuiri privind modernizarea predării

La Ministerul Învățămîntului au loc, în această perioadă, o serie de consfătuiri de lucru cu privire la îmbunătățirea predării matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, educației cetățenești etc., în școlile generale și în licee. Colective largi din care fac parte academicieni, cadre universitare, profesori cu o bogată experiență în predare, autori de manuale, reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, ai Editurii didactice și pedagogice dezbat, pe ramuri, principalele probleme pe care le comportă modernizarea predării acestor materii atît de importante în procesul de învățămînt.

Dezbaterile purtate în cadrul acestor colective au ca obiect îmbunătățirea programelor și manualelor pentru fiecare clasă, stabilirea unor modalități mai moderne, mai directe de predare, care să asigure înțelegerea capitolelor matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, educației cetățenești etc., în lumina noilor descoperiri din domeniul acestor științe și a cerințelor care stau în prezent în fața învățămîntului. În același timp, dezbaterile au ca scop aflarea căilor care permit sporirea accesibilității cunoștințelor transmise în școala generală și în licee, păstrîndu-se însă caracterul riguros științific al acestor cunoștințe.

Sînt discutate larg, de asemenea, problemele legate de cît mai buna pregătire a elevilor pentru examenul de maturitate și pentru concursurile de admitere în învățămîntul superior, astfel încît să se asigure absolvenților liceului nivelul de cunoștințe necesar continuării studiilor în universități și institute, ca și activității în producție. Din acest punct de vedere sînt abordate o serie de probleme ca raportul între clasic și modern, între practic și teoretic în studiul fizicii, chimiei, matematicii, biologiei etc.

Discutarea aprofundată și competentă a tuturor acestor probleme va duce, neîndoielnic, la îmbunătățirea pregătirii elevilor în școlile generale și în licee, la întărirea caracterului științific al predării.

Concursurile pe specialităţi

Intrate adînc în tradiţiile şcolare, prilej de relevare a unor talente şi aptitudini care s-au confirmat ulterior prin strălucite afirmări pe plan ştiinţific şi literar, concursurile pe specialităţi ale elevilor din licee, şcoli pedagogice, şcoli profesionale şi tehnice de maiştri, organizate de Ministerul Învăţămîntului împreună cu societăţile ştiinţifice ale cadrelor didactice au debutat în ediţia 1966, la sfîrşitul săptămînii trecute, cu faza lor de masă — etapa locală.

Ne-am adresat unor profesori care au prezidat cîteva dintre comisiile de concurs solicitîndu-le unele păreri şi aprecieri în legătură cu această importantă manifestare cultural-ştiinţifică a elevilor, în dorinţa de a desprinde unele concluzii pentru viitor. Publicăm răspunsurile primite :

Prof. Savin Buică : Şi în acest an concursul de matematică a stîrnit un viu interes în rîndul elevilor şi al profesorilor. Elevilor, participarea la concurs le-a permis să-şi verifice cunoştinţele şi să se familiarizeze cu cerinţele unei asemenea probe. La rîndul lor, profesorii care i-au pregătit pe concurenţi au avut posibilitatea să descopere printre ei elementele talentate, să valorifice din plin capacitatea acestora.

Cîteva consideraţii despre lucrări. După părerea mea, temele propuse pentru prima etapă a concursurilor trebuie să aibă în primul rînd un rol mobilizator, dovedind elevilor că printr-o muncă susţinută pot obţine rezultate valoroase. Totodată, ele trebuie să permită selecţionarea celor mai buni, arătîndu-le cerinţele şi căile pentru dobîndirea unei pregătiri mereu mai înalte. Dacă temele date în acest an la clasa a IX-a răspund în întregime acestor deziderate, temele de la clasa a X-a (problema de geometrie) şi în special de la clasa a XI-a (problema de geometrie analitică) nu au solicitat în suficientă măsură raţionamentul.

La analiza matematică s-au creat dificultăţi prin faptul că s-a dat o funcţie de un tip întîlnit foarte rar de către elevi. Notarea la egalitate (4, 4, 4) a celor trei puncte ale exerciţiului nu a fost în raport cu gradul de dificultate, punctul 3 fiind mult mai uşor în comparaţie cu celelalte.

Prof. Graziella Ştefan : Pregătirea concursurilor de literatură stimulează pe elevi la o lectură mai bogată, îi ajută în înţelegerea mai aprofundată a celor citite.

În acest an, subiectele propuse au fost, după părerea membrilor comisiei noastre, foarte bine alese şi formulate.

Concurenţii au avut astfel posibilitatea să-şi sistematizeze cunoştinţele şi ideile la un nivel superior celui solicitat de o lucrare de control, au putut să-şi manifeste mai puternic capacităţile de interpretare originală a fenomenului literar.

S-ar mai putea discuta şi asupra îmbunătăţirii criteriilor de corectare a lucrărilor. Dacă la matematică, fizică, chimie, corectarea se realizează cu maximum de obiectivitate, după un punctaj stabilit în prealabil de membrii comisiei, la română, datorită specificului materiei, un asemenea punctaj nu se poate realiza, coeficientul de subiectivitate în apreciere rămînînd destul de ridicat. Un singur exemplu cred că este concludent. Anul trecut, la faza republicană a concursului, un candidat, referindu-se la Tudor Arghezi, l-a comparat cu Brâncuşi, scriind : „Cartea lui Brâncuşi e de piatră. Oare, metaforic vorbind, cartea lui Arghezi nu este şi ea de piatră ?". Această frază a apărut, cu totul nejust, printre exemplele de „confuzii" spicuite din lucrări.

Prof. Ioan M. Popa : O primă constatare pozitivă pe marginea concursului de fizică din acest an se referă la creşterea numărului de participanţi.

În legătură cu temele prezentate se poate afirma că la toate clasele ele au fost judicios alese.

Mulţi elevi au realizat lucrări cu caracter teoretic de o certă valoare, dovedind cunoştinţe mult superioare cerinţelor programei şcolare. Aceasta relevă preocuparea profesorilor pentru pregătirea la un nivel superior a celor mai buni elevi. Am remarcat însă şi unele lucrări deficiente, îndeosebi în ceea ce priveşte realizarea legăturii între problemele tratate, fapt care ne arată nouă, profesorilor, că trebuie să-i obişnuim pe elevi cu sintezele.

Şi subiectele care cereau rezolvarea unor probleme au fost accesibile. La clasa a X-a însă, deşi formularea a fost interesantă, rezolvarea unor puncte conform cerinţelor problemei a dus la interpretări mai puţin corecte. De exemplu, i-a pus în încurcătură pe elevi cerinţa de a afla intensitatea medie la descărcarea condensatorului printr-o rezistenţă. După cum se ştie, descărcarea condensatorului este un fenomen complex şi rezolvarea ei corectă depăşeşte nivelul elevilor. Elevii clasei a XI-a au întîmpinat greutăţi în folosirea aparatului matematic. Deşi mulţi dintre ei au efectuat raţionamentul corect, n-au ştiut să rezolve ecuaţia incompletă de gradul II rezultată, cu toate că o studiaseră la matematică, încă în clasa a VIII-a. Se impun de aici concluzii şi pentru profesorii de matematică, şi pentru cei de fizică.

Prof. Ala Ilasievici : Subiectele propuse la chimie s-au referit la probleme importante — „Acidul sulfuric şi sulfaţii" la clasa a IX-a, „Legăturile chimice" la clasa a X-a şi „Proprietăţile chimice ale hidrocarburilor aciclice nesaturate" la clasa a XI-a — toate în strînsă legătură cu dezvoltarea industriei chimice din ţara noastră.

Este îmbucurător numărul însemnat de lucrări bune şi foarte bune, care se ridică la un nivel apropiat punctajului maxim. În acelaşi timp, însă, analiza lucrărilor arată că unii elevi nu sînt încă în măsură să valorifice cunoştinţele pe care le posedă, fie datorită unor lacune în cunoştinţe, fie mai ales dintr-o greşită metodă de lucru. Ei extind prea mult prezentarea unor aspecte şi nu reuşesc să cuprindă în ansamblu problemele.

În general, concursul a fost mobilizator şi a stimulat elevii pentru o activitate conştientă sistematică.

DIN EXPERIENŢA OAMENILOR ŞCOLII

Criteriile analizei literare

Există la unii profesori de limba română o anumită ezitare atunci cînd trebuie să analizeze cu elevii o operă literară. Această ezitare provine de cele mai multe ori din faptul că noţiunea de analiză literară, criteriile şi conţinutul ei nu sînt încă suficient precizate, că mai există multe nelămuriri în ceea ce priveşte modul în care trebuie realizată.

Îndrumările existente în manualele cu privire la efectuarea analizei literare (1. Geneza ; 2. Semnificaţia titlului ; 3. Tema ; 4. Subiectul etc.) sînt aplicabile — cu anumite retuşări şi renunţînd la aprecierile stereotipe — la clasele a VIII-a şi a IX-a, oferind o modalitate destul de firească de trecere de la lectura literară din şcoala generală la studiul literaturii în liceu. În clasele superioare, aplicarea acestei metode ni se pare contraindicată. În primul rînd, pentru că ea este în cel mai înalt grad simplistă, ducînd în cele mai multe cazuri la interpretări sociologist-vulgare. Aplicarea ei îi face pe elevi să nu ţină seama de faptul că opera literară nu „zugrăveşte" realitatea, ci o interpretează, relevîndu-i esenţa, că de cele mai multe ori opera literară nu este determinată direct şi nemijlocit de factorul economic, ci — aşa cum arată Fr. Engels în scrisoarea către Hans Starckenburg — între determinantul economic şi determinantul artistic se interpun o serie întreagă de interrelaţii ale altor factori. Apoi, această metodă pulverizează opera literară, o descompune mecanic şi arbitrar în elemente care îi sînt prezentate elevului izolat, pe rînd, ca şi cum i s-ar arăta succesiv piesele demontate ale unui ceasornic, tăindu-se posibilitatea de a-şi forma o privire de ansamblu asupra obiectului. Şi, în sfîrşit, opera literară fiind un fenomen unic, nerepetabil, analiza ei nu se poate realiza printr-o schemă aplicabilă prin repetiţie, ca un şablon, mai multor creaţii.

Analizînd cu elevii mei operele literare prevăzute în programă ţin seama de faptul că finalitatea analizei constă în formarea gustului pentru lectură, a capacităţii de a înţelege sensul operelor citite, avînd în vedere că actul lecturii este un act complex, care solicită neapărat o amplă participare emoţională şi intelectuală. În aceste condiţii, „geneza operei" este un moment util numai în măsura în care poate lumina împrejurările ce au determinat o anumită configuraţie a acesteia, aducînd în discuţie împrejurările general-istorice şi factorii de ordin ideologic şi estetic care au dus la elaborarea operei. Nu neglijez nici factorii incidentali care au contribuit, în unele cazuri hotărîtor, la elaborarea unor opere sau la declanşarea procesului creator. Bineînţeles, explicarea genezei operei necesită din partea profesorului o prealabilă, precisă şi conştiincioasă documentare, care în momentul de faţă, catorită monografiilor şi studiilor de care dispunem, se poate efectua în bune condiţii.

În continuare abordez problemele care relevă de fapt fizionomia specifică, unică, a operei, precum şi problemele menite să explice personalitatea artistică — evident unică şi aceasta — a creatorului. Un punct de plecare în această direcţie îl poate constitui stabilirea categoriei tematice a operei, avîndu-se în vedere că, spre deosebire de opera literară, tema nu este unică. Precizez aici şi eventualele motive tematice secundare, precum şi eventualele motive anecdotice din construcţia subiectului. Aceste motive — dacă există — au o anumită circulaţie în literatura naţională sau universală şi o anumită provenienţă în opera pe care o analizăm, lucruri pe care le relev de asemenea. Stabilesc zona de viaţă pe care o investighează opera, precum şi mediul social căruia i se circumscrie.

Trasez aşadar, pînă aici, liniile generale ale fizionomiei operei, trăsăturile ei de bază, dar nu încă cele individuale. Precizarea lor o întreprind în continuare, prin definirea exactă a tipului de operă. Întrebarea la care îi solicit pe elevi să răspundă este dacă scriitorul îşi transmite mesajul său în mod direct sau indirect. O dată lămurit acest lucru, abordez problemele de compoziţie în care se vădeşte de fapt unitatea indestructibilă dintre fond şi formă. Aici se impune, desigur, o distincţie netă între operele epice sau dramatice şi cele lirice. În cazul epicii sau al dramaturgiei analizăm şi motivăm în primul rînd modul (sau modurile) de expunere folosite. Dacă modurile de expunere tradiţionale — naraţiunea, descrierea, dialogul — nu ridică probleme deosebite, în schimb stărui asupra monologului interior şi stilului indirect liber, unul dintre cele mai moderne procedee ale prozei contemporane.

În cadrul analizei subiectului nu însist asupra reproducerii rezumative a acţiunii, pe care şi cel mai slab elev o poate reconstitui singur, ci asupra evidenţierii naturii conflictului, a forţelor care îl generează, a specificului său dintr-un anumit punct de vedere şi a modului în care se rezolvă.

În strînsă interrelaţie cu analiza subiectului este momentul analizei personajelor. Aici, înainte de definirea caracterelor, stabilesc cu elevii dacă personajele sînt construite pe baza unor prototipuri, care sînt acestea şi ce anume au transmis ele personajelor. Caut să evit caracterizările vagi, impresioniste, general aplicabile unui grup de personaje dintr-o anumită categorie, urmărind să scot în evidenţă în special acele elemente care deosebesc personajele unele de altele. Consider important să atrag atenţia elevilor asupra mijloacelor folosite de autor pentru caracterizarea personajelor. Nu trec cu vederea faptul că există o întinsă categorie de opere în care nu avem de a face cu personaje, ci cu caractere.

În cazul operelor lirice înlocuiesc „redarea" chinuită şi penibilă, în proză, a conţinutului poeziei cu relevarea sentimentelor, a ideilor, a atmosferei, căutînd să ajut pe elevi să realizeze înşişi intenţiile, sentimentele autorului. În acest sens ţin seama de faptul că opera lirică, spre deosebire de cea epică sau dramatică, este receptată de multe ori întîi prin participarea intelectuală şi apoi prin participarea afectivă. Aceasta este şi cauza pentru care sînt împotriva unei simple inventarieri mecanice a tropilor, a elementelor de sintaxă poetică şi de versificaţie — elemente ale formei, dar care nu pot fi separate de conţinut. Întrebarea la care urmăresc să răspundă analiza este : ce capacitate funcţională au ei, de ce a ales poetul aceşti tropi şi aceste elemente de sintaxă poetică şi de versificaţie şi nu altele ? În unele cazuri trasez şi unele jaloane menite să precizeze temperamentul artistic al scriitorului : la ce anume este mai receptiv care elemente alcătuiesc cu predilecţie universul său afectiv.

Aprecierile asupra elementelor novatoare pe care eventual le aduce opera pot să facă trecerea firească spre ultima parte a analizei literare, aceea în care de fapt se emit judecăţile de valoare asupra operei, indiferent cărui gen literar îi aparţine ea. Aduc în prealabil în discuţie faptele din care rezultă atît circulaţia operei, cît şi influenţele pe care eventual le-a exercitat. Prezint elevilor, în acest moment final al analizei, şi unele citate din critici şi istorici literari de prestigiu. Aprecierea globală a operei se referă la valoarea ei în contextul creaţiei scriitorului, al unui anumit curent de creaţie şi al literaturii naţionale. Atunci cînd este cazul, mă refer şi la ecourile pe care le-a stîrnit opera peste hotare.

Ordinea în care se succed momentele analizei literare nu este, bineînţeles, rigidă. Profesorul o poate modifica în funcţie de punctul de vedere personal în legătură cu interpretarea operei, după cum poate adăuga sau abandona anumite etape ale analizei în funcţie de tipul de operă, de materialul bibliografic de care dispune sau de nivelul de pregătire a clasei. În orice caz, o asemenea analiză presupune obligatoriu lectura prealabilă a operei de către elevi. Fără respectarea acestei conditii analiza literară se va efectua în gol, unilateral şi va fi lipsită de finalitate.

Criteriile prezentate aici nu au, desigur, pretenţia de a fi originale. Ele se inspiră din principiile care stau la baza analizei literare în facultăţi. Dintre aceste principii le-am selecţionat pe acelea care, după părerea mea, sînt aplicabile la nivelul claselor superioare de liceu. Cred că prin aplicarea lor vom contribui şi la realizarea dezideratului de a-i pregăti pe elevii din ultimele clase de liceu pentru cerinţele la care vor trebui să răspundă în învăţămîntul superior.

Prof. RADU CIOBANU
Hunedoara

Modalităţi de cultivare a dragostei pentru literatură

Cercul literar al liceului „Emil Racoviţă" din Capitală şi-a propus drept scop cultivarea printre elevi a dragostei pentru literatură, stimularea lor spre o cît mai largă informare în acest domeniu, promovarea creaţiilor originale.

Urmărind să îmbogăţească bagajul de cunoştinţe al elevilor în domeniul literaturii române şi universale, cercul a organizat întîlniri ale membrilor săi cu critici literari, cadre didactice de la Facultatea de limbă şi literatură română. Au răspuns invitaţiei de a participa la şedinţele cercului criticii Silvian Iosifescu, Alexandru Piru, Eugen Simion, Mihai Gafiţa, Savin Bratu, care le-au vorbit elevilor despre personalitatea şi opera lui Grigore Alexandrescu, I. L. Caragiale, M. Eminescu, Ion Creangă, Gh. Ibrăileanu şi alţii şi au răspuns la întrebările puse de aceştia în legătură cu creaţia unor scriitori români şi străini.

Foarte mult au stimulat studiul aprofundat al literaturii referatele pe anumite teme alcătuite de elevi şi discutate apoi de către membrii cercului. S-au prezentat astfel, în şedinţele cercului, lucrări îmbrăţişînd cele mai variate teme : „Dragostea în poezia lui Eminescu", „Romanul românesc între cele două războaie mondiale", „Influenţa clasicismului şi romantismului asupra scriitorilor români din prima jumătate a secolului XIX", „Proza literară eminesciană", „Tipul intelectualului în dramaturgia lui Camil Petrescu", „Tipul arivistului în literatura universală şi română".

În ultimul timp, membrii cercului s-au ocupat în mod special de studierea curentului simbolist. La una din şedinţele cercului literar a participat şi scriitoarea Agata Grigorescu Bacovia, soţia poetului G. Bacovia. Membrii cercului au avut astfel prilejul de a afla amănunte interesante despre convingerile poetului, despre legăturile sale cu mişcarea muncitorească, despre felul în care-şi concepea operele. De asemenea, Agata Grigorescu Bacovia a răspuns la întrebările elevilor cu privire la caracterul simbolist al creaţiei bacoviene, la creaţia în proză a lui Bacovia etc.

Într-o altă şedinţă a cercului a fost prezentată o lucrare intitulată „Simbolismul", care a înfăţişat caracteristicile generale ale acestui curent, cu referiri la opera unor simbolişti români (Şt. Petică, D. Anghel, I. Minulescu, G. Bacovia) şi francezi (Verlaine, Rimbaud, Verhaeren, Rodenbach, Rollinat, Mallarmé, Samain). Lucrarea a subliniat condiţiile specifice în care a apărut simbolismul românesc, prezentînd totodată activitatea teoretică a lui Al. Macedonschi şi O. Densuşianu. La şedinţă în care a fost prezentat referatul cu această temă a luat parte conf. univ. Dumitru Micu, care a prezentat laturi şi aspecte mai puţin cunoscute ale simbolismului şi a dat membrilor cercului o serie de lămuriri referitoare la poeţi simbolişti din alte literaturi, la ermetismul operei lui Mallarmé, la activitatea simbolistă din tinereţe a lui T. Arghezi, la concepţiile filozofice ce stau la baza curentului, la legătura dintre simbolism şi alte curente moderniste etc.

În prezent se pregăteşte o lucrare cu tema „Eminescu, poet romantic" la prezentarea căreia va fi invitat să asiste conf. univ. George Munteanu.

Cercul urmăreşte stăruitor şi încurajarea elevilor pe drumul creaţiei originale. În acest scop a fost organizat între altele un concurs literar. Într-o şedinţă a cercului, la care a participat poeta Veronica Porumbacu, au fost decernate premiile care au răsplătit cele mai valoroase creaţii originale ale participanţilor la concurs.

Întreaga activitate a cercului literar are drept scop să insufle cît mai multor elevi dragostea pentru literatură, să le dăruiască noi cunoştinţe, să-i îndrume spre înţelegerea aprofundată a comorilor literaturii.

Prof. V. ALECU

MANUALELE ŞCOLARE

Cînd nu se ţine seama de accesibilitate

În mod evident, elaborarea în ultimii ani a unor noi programe şi manuale şcolare a contribuit mult la eliminarea supraîncărcării elevilor. Cu toate acestea, mai sînt încă unele manuale care le cer un efort excesiv, pentru că nu respectă principiul pedagogic al accesibilităţii.

Să analizăm, din acest punct de vedere, două manuale pentru clasa a V-a : cel de geografie (autori : V. Mihăilescu, E. Papatănase şi A. G. Marinescu) şi cel de botanică (autori Emil Sanielevici şi Alexandru Dabija).

Ţinînd seama de concepţia unitară care stă la baza şcolii generale, cunoştinţele de geografie şi botanică predate în clasa a V-a ar trebui să fie — sub raport cantitativ şi ştiinţific — o continuare firească a celor predate în clasele anterioare. Geografia apare ca obiect distinct, după cum se ştie, din clasa a III-a, dar elevii sînt pregătiţi pentru înţelegerea unor noţiuni geografice încă din clasa I, prin intermediul lecturilor referitoare la punctele cardinale, la unele fenomene ale naturii etc. În clasa a II-a se conturează cunoştinţele privind orizontul, planul clasei sau al şcolii. În clasa a III-a copiii află date sumare despre înfăţişarea Pămîntului, despre viaţa economică şi culturală a regiunii natale, îşi însuşesc noţiuni elementare despre relief, ape, semne convenţionale, pentru ca în clasa a IV-a să primească cunoştinţe generale despre geografia patriei. Situaţia se prezintă oarecum asemănător şi la ştiinţele naturale, care apar ca obiect separat din clasa a IV-a. În această clasă elevii învaţă despre cîteva din cele mai importante corpuri şi fenomene din natură, ca şi despre felul în care sînt folosite de om. Aşadar, în clasele mici predarea geografiei şi ştiinţelor biologice se realizează în mod gradat, pornindu-se de la cunoaşterea treptată a mediului înconjurător, pe cît posibil prin observarea directă, respectîndu-se, deci, particularităţile de vîrstă ale copiilor. De remarcat că manualele de geografie pentru clasele III şi IV şi manualul „Cunoştinţe despre natură" sînt scrise, în general, într-un stil accesibil, fără să fie încărcate cu prea mulţi termeni. La geografie, în clasa a III-a, se predau în medie, într-o lecţie, de la opt pînă la zece noţiuni noi, iar în clasa a IV-a zece — douăsprezece noţiuni noi. Creşterea volumului de cunoştinţe de la o clasă la alta este aşadar normală.

Se mai respectă însă aceeaşi gradare a cunoştinţelor în clasa următoare ?

După cum se ştie, în clasa a V-a se predau noţiuni de geografie fizică, după care se trece la cunoaşterea Europei, apoi a Asiei. În mod vădit, aici se respectă regula trecerii de la cunoscut la necunoscut, studiul începînd cu acele regiuni ale Europei care sînt cel mai apropiate de ţara noastră. De subliniat că în ultima ediţie a manualului s-a renunţat la unii termeni, la date şi cifre care încărcau inutil memoria elevilor. Munca acestora nu s-a uşurat însă prea mult din cauză că, aşa cum am arătat, manualul nu respectă, în multe părţi ale sale, principiul accesibilităţii.

Să luăm, pentru exemplificare, lecţia „Asia — aşezare, întinderi, margini". Deşi se predă într-o singură oră, ea cuprinde 40 de denumiri, din care 31 cu totul noi pentru elevi. Că în intenţia autorilor ele trebuie să fie memorate o atestă sublinierea lor prin caractere cursive. Dacă unele din aceste denumiri trebuie şi pot fi reţinute, altele — ca de pildă capul Buru, capul Celiuskin, capul Dejnev, Marea Kara, Marea Laptev, strîmtoarea Malacca etc. — nu sînt absolut necesare în clasa a V-a. În afară de aceasta, lecţia cuprinde şapte date referitoare la suprafaţă, latitudine, longitudine. Denumirile geografice abundă şi în lecţiile „Franţa", „Ţările din nordul Europei", „Republicile India, Pakistan şi Ceylon" şi altele.

Către sfîrşitul anului şcolar trecut am procedat la efectuarea unui experiment pentru a constata cu ce volum de cunoştinţe au rămas elevii din lecţia „Asia". Experimentul a avut loc la trei şcoli şi a cuprins 87 de elevi, cărora li s-a cerut să enumere, în scris, toate denumirile în legătură cu ţărmurile Asiei. Cercetarea lucrărilor ne-a condus la observaţia că în general în mintea copiilor s-au fixat puţini termeni din numărul total comunicat la lecţie. În medie, fiecare elev a reţinut 8 termeni din cei aproximativ 40 pe care îi cuprinde aceasta. Desigur, ţinînd seama de caracterul restrîns al experimentului, nu se poate trage o concluzie edificatoare cu privire la problema pusă în discuţie. Considerăm totuşi că rezultatul lui confirmă în mare măsură ipoteza de la care am pornit — aceea că manualul de geografie pentru clasa a V-a este încă încărcat cu prea mulţi termeni care suprasolicită memoria elevilor.

Aproape la fel stau lucrurile şi la botanică. Şi aici se constată, sub raport cantitativ, o trecere prea bruscă de la clasa a IV-a la clasa a V-a. Apoi, se abuzează de memoria copiilor prin folosirea terminologiei duble pentru aceeaşi noţiune, indicîndu-se şi termenii ştiinţifici de origină latină — limbă despre care elevii, la această vîrstă, n-au nici cea mai vagă idee, însuşirea făcîndu-se deci pur mecanic. Ilustraţiile — atrăgătoare de altfel sub aspectul grafic — aduc însă de multe ori noţiuni suplimentare, care îngreuiază învăţarea lecţiei în loc să o simplifice.

Să luăm ca exemplu lecţia „Alcătuirea rădăcinii la rapiţă". Aceasta se predă în a doua săptămînă de la începerea anului şcolar, etapă cînd elevii din clasa a V-a nu au terminat încă perioada de acomodare. Lecţia cuprinde 20 de noţiuni noi, unele dintre ele în terminologie dublă, destul de dificilă : rădăcina principală, rădăcina secundară, rădăcină pivotantă, scufie (piloriză), zonă netedă (de creştere), perişori sugători (absorbanţi), zona perilor sugători (piliferă), zonă aspră, structură internă, structură externă, secţiune, membrană, citoplasmă, nucleu, vase liberiene (ciuriute) ş.a.m.d. La acestea se adaugă alţi 7 termeni — denumirile pieselor microscopului, prevăzute în ilustraţie. Lecţii cu mulţi termeni de specialitate sînt şi acelea referitoare la floare, la frunză etc.

Dacă admitem că în aceeaşi zi un elev din clasa a V-a mai are în orar istoria — unde se transmit aproximativ 15—20 de numiri şi date — şi o limbă străină, unde se predau 10—15 cuvinte noi, se naşte întrebarea firească : e posibil ca un copil de 11 ani să-şi însuşească într-o singură zi atîţia termeni ?

Fără a putea intra în prea multe amănunte, am dori ca articolul de faţă să atragă atenţia celor în drept asupra necesităţii ca manualele şcolare să fie revizuite şi din punct de vedere al accesibilităţii.

CORNELIU GRIGORIU
inspector, Focşani

Neconcordanţe

Folosind în predare manualele de ştiinţe naturale ne-am dat seama că se face vădită, în paginile lor, o anumită neconcordanţă în tratarea aceloraşi teme, la aceeaşi clasă sau la clase diferite.

În clasa a XI-a, la ştiinţe biologice, se studiază geologia în trimestrul I şi biologia generală în trimestrele II şi III. La ambele discipline se tratează problema etapelor antropogenezei. Confruntînd datele incluse în capitolele respective am constatat că în manualul de geologie etapele antropogenezei sînt prezentate altfel decît în manualul de biologie. La geologie (pag. 101) se dau următoarele 3 etape: etapa maimuţelor antropoide fosile, etapa oamenilor maimuţă, etapa oamenilor-propriu-zişi — care se subîmparte în etapa omului primitiv şi etapa omului evoluat fosil. La biologie (pag. 164) se vorbeşte însă numai de 2 etape : etapa preumană şi etapa umană, în care sînt cuprinşi oamenii străvechi, oamenii primitivi, oamenii de tip contemporan fosili şi oamenii epocii neolitice. Deşi din punct de vedere ştiinţific este vorba de aceleaşi cunoştinţe, totuşi, formularea diferită îi pune în încurcătură pe elevi care, în cadrul aceluiaşi obiect, în acelaşi an şcolar, întîlnesc astfel de nepotriviri.

În unele cazuri, însă, se găsesc în manuale, la aceeaşi temă, date diferite şi unele neconcordanţe de ordin ştiinţific. La geologie (pag. 102) se afirmă că la Sinantropi capacitatea craniană este cuprinsă între 1040 cm³ şi 1125 cm³, pe cînd la biologie (pag. 165) aceeaşi capacitate variază între 1000—1200 cm³. La geologie (pag. 103), capacitatea craniană a omului din Neanderthal este cuprinsă între 1300—1600 cm³, pe cînd la biologie (pag. 168) se dă cifra de aproximativ 1400 cm³.

Despre omul de Cro-Magnon elevii află din manualul de geologie (pag. 104) următoarele : „Mlădiţa tînără a omenirii reprezentată prin omul de Cro-Magnon a crescut viguroasă pe tulpina neanderthaleană în condiţiile unui climat îndulcit după glaciaţiune", în timp ce în manualul de biologie (pag. 170) li se spune : „După părerea celor mai mulţi antropologi, oamenii de Cro-Magnon au apărut în timpul ultimei glaciaţii". În legătură cu cultura acestor oameni, la geologie (pag. 104) se afirmă că era neolitică, iar în biologie (pag. 170) că „nu depăşea epoca pietrei cioplite sau paleolitică".

Desigur că, observînd aceste neconcordanţe, profesorul caută să le înlăture în predare, să expună cunoştinţele în aşa fel încît să nu fie nevoit să se contrazică în faţa elevilor de la un trimestru la altul. Ne punem însă întrebarea : ce spun elevii care studiază două manuale pentru aceeaşi clasă, în cadrul aceluiaşi obiect, observînd astfel de neconcordanţe ?

Prof. E. MIHĂILESCU
şi prof. C. PETEU
Ploieşti

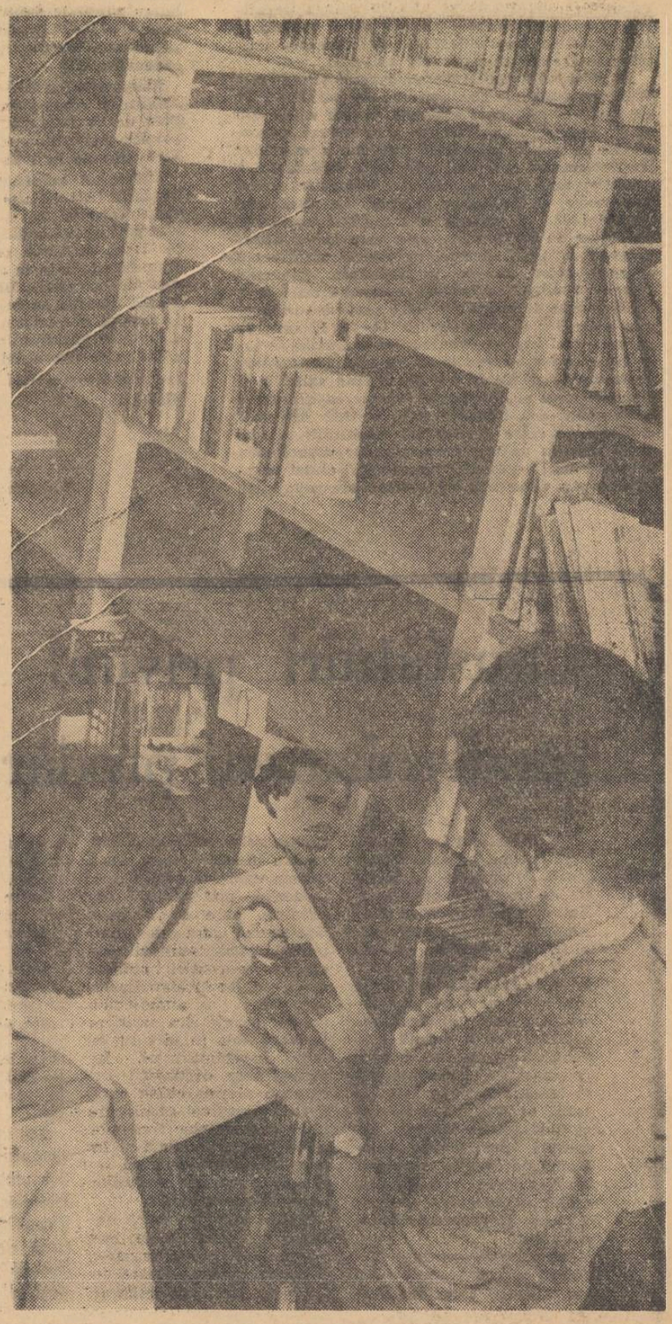

Şi la bibliotecă e nevoie de sfatul competent al educatorului

Lucrări complexe de măsurători fizice în laboratorul Liceului nr. 2 din Bacău

Efortul elevului — element esenţial în asimilarea cunoştinţelor

Dezvoltarea intelectuală cere solicitarea permanentă a efortului propriu • Munca individuală a elevului este, în ultimă instanţă, decisivă pentru valorificarea procesului de învăţămînt • Cele mai eficiente forme de îndrumare a muncii individuale le oferă însăşi lecţia • O tendinţă dăunătoare — îndrumarea excesivă, care oferă totul „de-a gata" • În afara lecţiei numai un ajutor vremelnic, diferenţiat, individualizat

Găsirea celor mai eficiente mijloace pentru a asigura elevilor o bună pregătire, temeinice cunoştinţe de cultură generală, ştiinţifice şi tehnice constituie, în prezent, un obiectiv esenţial al preocupării cadrelor didactice şi al cercetărilor pedagogice. Schimbul de opinii, analiza critică multilaterală şi generalizarea experienţei de pînă acum, confruntarea diferitelor puncte de vedere constituie de aceea o necesitate imperioasă. În cele ce urmează prezentăm unele consideraţii referitoare la îmbunătăţirea muncii de pregătire a elevilor pentru însuşirea temeinică a cunoştinţelor şi ne expunem punctul de vedere în ceea ce priveşte sensul corect al noţiunii de „ajutorare" a elevilor la învăţătură.

Factorii profesor-elev constituie laturi inseparabile ale procesului de învăţămînt. Profesorului îi revine rolul diriguitor în realizarea acestui proces, iar lecţia contribuie esenţial la asigurarea nivelului de pregătire al elevilor, dar totodată munca elevului este — în ultimă instanţă — decisivă pentru valorificarea procesului de învăţămînt. Desigur, tot profesorului îi revine sarcina de a crea condiţii optime pentru ridicarea nivelului muncii cognitive a elevilor, dar munca de învăţare nu este determinată numai de înrîurirea pedagogică. Ea exprimă şi o modalitate personală de acţiune şi de adaptare a elevului la cerinţele şcolarităţii, constituind deci o realitate aparte a procesului de învăţămînt. Există, prin urmare, şi o răspundere a elevului. El trebuie să fie receptiv, să „dea curs" influenţelor instructiv-educativ, să se dedice cu toate forţele sale, în mod activ şi conştient, muncii şcolare. Pedagogul trebuie să-l ajute pe elev să simtă răspunderea pentru munca şcolară, să-l mobilizeze şi să-l însufleţească pentru a obţine, printr-o activitate susţinută, perseverentă, independentă, rezultate cît mai bune.

Pe baza acestor consideraţii ne propunem să dăm răspuns la întrebarea: cum trebuie ajutaţi elevii la învăţătură?

Răspunsul la această întrebare îi preocupă îndeaproape pe profesori şi pe părinţi. Uneori, această sarcină este înţeleasă greşit, manifestîndu-se tendinţa spre o îndrumare excesivă a muncii elevilor (dădăceala), cărora totul le este oferit „de-a gata". Profesorul predă integral materialul nou şi-l explică, previne greutăţile şi indică modul rezolvării lor, observă, demonstrează, îndrumă amănunţit munca „independentă" a elevilor (care, de fapt, rămîne numai cu numele independentă), dirijează totul, reglementează totul. La această „practică" a predării se adaugă abundenţa întrebărilor suplimentare, „ajutătoare", în examinarea elevilor, însoţită deseori de intervenţia inoportună a profesorului, de completările şi precizările sale insistente, care împiedică dezvoltarea capacităţii de expunere independentă şi coerentă a elevilor. De fapt, un astfel de „sistem" de muncă nu uşurează, ci îngreuiază activitatea elevilor, el constituie numai aparent un ajutor. În asemenea condiţii unii elevi se deprind cu un mod stereotip de a gîndi, cu tendinţa de căutare a căilor facile de rezolvare a sarcinilor şcolare („fuga de efort"), cu lipsa de independenţă (aşteptarea permanentă a „indicaţiei" profesorului) cu „învăţarea" mecanică a unor scheme gata elaborate, cu însuşirea superficială a cunoştinţelor. Cu atît mai dăunătoare este o astfel de practică în liceu, unde gradul de independenţă şi de iniţiativă al elevilor în însuşirea, aprofundarea şi îmbogăţirea cunoştinţelor trebuie să sporească.

Ne-am convins de acuitatea acestor probleme experimentînd recent, la unele clase a XI-a, în predare şi examinare la unele teme de psihologie, o „procedură" oarecum diferită faţă de cea tradiţională. Fără a se încălca cerinţele logicii şi continuitatea firească a cunoştinţelor, s-au operat anumite inversări şi restructurări ale materialului predat în raport cu expunerea lui în manual, iar examinarea elevilor s-a făcut în altă ordine decît cea a predării. S-a urmărit în acest fel capacitatea elevilor de a se „desprinde" de manual sau de expunerea profesorului, de a îmbina studiul notiţelor luate la lecţie cu cel al manualului, de a prelucra independent datele sau de a elabora o schemă „proprie" a materialului. Cu uimire am constatat că şi elevi cotaţi a fi foarte buni au întîmpinat greutăţi, nu au putut manifesta independenţă şi elasticitate, opunînd chiar o anumită rezistenţă, deşi au fost anunţaţi asupra scopurilor urmărite. Dacă astfel de aspecte apar la clasa a XI-a, urmare a unei anumite „tradiţii" de lucru cu elevii, a lipsei de „antrenament" şi de independenţă faţă de o anumită modalitate de studiu, este pe deplin justificată punerea problemei.

Înseamnă că ne pronunţăm pentru renunţare la folosirea unor forme de ajutorare a elevilor? Nicidecum. Militām însă pentru utilizarea lor cu discernămînt, nu ca mijloace permanente de muncă cu elevii, ci ca auxiliare şi numai în ultimă instanţă. Totodată, socotim că şi în cadrul acestor forme de muncă accentul trebuie să se pună pe efortul personal al elevilor, dîndu-se numai îndrumările strict necesare, după ce s-au verificat rezultatele strădaniilor personale ale elevilor respectivi şi urmărindu-se ca ei să se poată dispensa cît mai curînd de acest ajutor.

Considerăm însă că *încordarea intelectuală, perseverenţa şi lupta împotriva greutăţilor în însuşirea cunoştinţelor reprezintă singura cale reală de dezvoltare intelectuală, care căleşte, fortifică şi dezvoltă aptitudinile, însuşirile spirituale, morale şi psihice ale elevilor.* Fără un astfel de efort personal şi susţinut din partea elevului nu este posibilă învăţătura temeinică, progresul şcolar, educaţia.

Asigurarea participării active şi intense a elevilor la lecţie şi la procesul de asimilare a cunoştinţelor constituie una dintre principalele modalităţi de ajutorare a acestora la învăţătură de către profesor. Asupra acestei probleme s-a mai scris în literatura pedagogică. Sînt însă necesare eforturi mai susţinute pentru a înlocui — prin activitatea desfăşurată şi prin „spiritul" conlucrării dintre profesor şi elev — docilitatea, pasivitatea, indiferenţa — care fac pe unii elevi să se limiteze la reproducerea „cuminte", uneori chiar fără a gîndi, a expunerii profesorului — cu *iniţiativa, independenţa, atitudinea critică faţă de cunoştinţe*, prin care se educă elevul activ în adevăratul înţeles al cuvîntului, care nu „acceptă" adevărurile ce-i sînt prezentate pînă nu se *convinge personal* de justeţea lor, care-şi pune probleme, cere lămuriri. Trebuie să formăm un elev care nu numai să primească, ci să şi „dea", care să aducă o contribuţie efectivă la lecţie în descoperirea noului, în analiză şi generalizare, în aplicarea cunoştinţelor în practică. Acesta este tipul elevului ce corespunde şcolii noastre şi spiritul în care trebuie să fie el educat în procesul de învăţămînt.

Activizarea elevilor este indisolubil legată de ridicarea nivelului muncii independente şi de îndrumarea (instruirea) elevilor privind metodele şi procedeele de învăţare, probleme care preocupă tot mai mult pe pedagogi.

Rolul hotărîtor în această privinţă revine profesorului. El trebuie să-i iniţieze pe elevi în tehnica muncii şcolare, să-i îndrume şi să controleze activitatea lor de studiu, potrivit cerinţelor specifice obiectului respectiv. Cînd şi cum poate face profesorul acest lucru? Problema preocupă şi cadrele didactice din alte ţări, se fac căutări, se propun soluţii. Ni se pare interesant a relata că în Franţa, în unele şcoli, se organizează experimental exerciţii colective desfăşurate sub supravegherea profesorului, în cadrul unor ore speciale denumite „ore de activitate dirijată". În aceste ore elevii învaţă să folosească instrumente, să consulte dicţionare, să lucreze cu manuale, să ia notiţe, să rezume o temă, un capitol, să descrie concis o experienţă, să alcătuiască o schiţă explicativă redusă la elementele esenţiale etc. Activitatea organizată în acest fel contribuie nu numai la iniţierea elevilor în tehnica muncii intelectuale, ci dă şi posibilitatea controlării şi corijării modului de asimilare a cunoştinţelor. Se pregătesc totodată, sub conducerea profesorului, o parte din temele pentru acasă, ele realizîndu-se în timp mai scurt, mai uşor şi cu rezultate mai bune, datorită rolului activ al profesorului care intervine imediat pentru a da indicaţia necesară cînd se iveşte o dificultate. Astfel de ore servesc elevilor ca adevărate modele de acţiune în învăţare, fapt ce reprezintă fără îndoială un ajutor substanţial pentru ei. Se apreciază că aceste ore sînt de un real folos şi pentru profesor, întrucît uşurează observarea şi cunoaşterea aptitudinilor elevilor, contribuind astfel la individualizarea învăţămîntului în funcţie de particularităţile individuale ale elevilor. În condiţiile şcolii noastre, se pot folosi în acest scop orele puse la dispoziţia profesorului.

Dar în afara orelor speciale de îndrumare a studiului elevilor, profesorul îşi aduce contribuţia în acest domeniu prin însuşi stilul activităţii sale la lecţie. Felul cum efectuează observaţii, demonstraţii, analize, cum expune, ordonează şi sistematizează materialul constituie adevărate modele de activitate intelectuală pentru elevi. Munca profesorului are astfel un puternic *efect formativ*. Tonalitatea lecţiei, coloritul ei afectiv, îmbinate cu temeinica stăpînire a mijloacelor de expresie, dicţiunea profesorului ş.a. contribuie hotărîtor la nuanţarea ideilor cuprinse în lecţie, la relevarea celor mai însemnate dintre ele, astfel încît cunoştinţele predate nu par elevilor o „masă amorfă", ci un sistem în care esenţialul răsare din amănunte, generalul se desprinde din particular ajutîndu-i astfel să observe, să analizeze, să gîndească. Aceste mijloace didactice, folosite cu pricepere, au darul de a trezi interesul elevilor, de a stîrni setea de cunoştinţe — una dintre cele mai preţioase căi de dezvoltare intelectuală. În acelaşi scop este recomandabil să se insiste mai mult, îndeosebi la clasele mari, asupra muncii independente de acumulare şi aprofundare a cunoştinţelor de către elevi prin lectură, lucrări practice individuale, activitate în cercuri, observaţii independente, ca şi asupra integrării activităţii extraşcolare, a muncii din laboratoare, muzee şcolare, biblioteci etc. în sistemul obişnuit al muncii instructiv-educative.

Ajutorarea elevilor presupune nu numai exigenţă, îndrumare şi control din partea profesorului, ci şi sensibilitate faţă de personalitatea copilului, receptivitate faţă de schimbările — la început abia perceptibile — ale acestuia, tact şi „tratament" pedagogic diferenţiat în procesul de învăţămînt. Atitudinea profesorului faţă de încercările de progres ale elevului este hotărîtoare pentru reuşita acestuia la învăţătură. Profesorul trebuie să simtă, să „intuiască" ceea ce se întîmplă cu elevul în fiecare moment, să-i acorde sprijinul pentru depăşirea dificultăţilor la timpul potrivit, să fortifice şi să consolideze ceea ce este pozitiv, să contribuie la dezvoltarea elevului. Un asemenea ajutor este extrem de necesar elevilor cu rezultate slabe sau mediocre la învăţătură.

Nu se poate pune problema înlăturării totale a diferenţierii elevilor după aptitudini, capacitate de muncă, particularităţi individuale etc. Rezultatele şcolare nu pot fi nivelate, după cum nu pot fi nivelate valorile. Ceea ce poate însă să realizeze şcoala şi trebuie să realizeze este crearea condiţiilor pentru micşorarea numărului elevilor cu rezultate mediocre sau slabe la învăţătură, pentru ca aceste rezultate să nu fie determinate de factori subiectivi. Şcoala şi colectivul pedagogic trebuie să lupte pentru ca elevii care au posibilităţi de a obţine rezultate bune şi foarte bune la învăţătură să obţină rezultate corespunzătoare acestor posibilităţi. Pentru a rezolva efectiv problema ajutorării elevilor cu rezultate slabe şi mediocre la învăţătură trebuie înlăturată deci orice artificialitate în punerea problemei. Altfel însăşi acţiunea pedagogică va avea de suferit.

Decurg cîteva concluzii cu privire la ajutorarea elevilor la învăţătură: 1) Formele principale şi cele mai eficiente de ajutorare la învăţătură a elevilor sînt cele din cadrul lecţiei. În afara acesteia, ajutorul trebuie să fie dat de profesor în mod vremelnic şi diferenţiat. 2). Ajutorul trebuie dat în aşa fel încît să asigure maxima participare a „individualităţii" elevului la procesul instructiv-educativ, să pună în valoare toate resursele sale, să-l mobilizeze, să-i educe simţul de răspundere personală. Ajutorul la învăţătură nu trebuie să se substituie muncii elevului, ci să o valorifice, nu trebuie să diminueze efortul propriu al acestuia, ci să-l intensifice şi să-l facă eficient. 3) Pentru a fi eficientă, influenţa pedagogică („ajutorarea") trebuie să fie individualizată, diferenţiată. Cu cît respectă mai mult această cerinţă, cu cît se „adaptează" mai adecvat profilurilor individuale ale elevilor, cu atît poate dirija şi valorifica mai bine aceste particularităţi potrivit cerinţelor procesului de învăţămînt. 4) Efectul ajutorării la învăţătură să fie activizarea şi dezvoltarea intelectuală (a capacităţii de raţionare) a elevilor şi nu numai însuşirea unui anumit volum de cunoştinţe, asigurîndu-se astfel ridicarea neîntreruptă a nivelului calitativ al învăţăturii.

Lector univ. VIRGIL RADULIAN
Bacău

OPINII LICEELE DE SPECIALITATE

INDUSTRIALE

• Baza tehnico-materială şi perfecţionarea maiştrilor-instructori • Corelarea celor trei laturi ale instruirii în liceele industriale • Perioada de şcolarizare – în funcţie de conţinutul pregătirii practice

Un rol important în asigurarea succesului pregătirii elevilor în liceele de specialitate îl are stabilirea disciplinelor care vor fi studiate în aceste şcoli. Aceasta trebuie să se efectueze, după părerea mea, în două sensuri: pe plan orizontal — adică în cadrul aceluiaşi an de şcolarizare, prin împletirea armonioasă a disciplinelor de cultură generală cu disciplinele de cultură tehnică şi cu instruirea practică în şcoală şi întreprindere sau instituţie — şi pe plan vertical — adică pe parcursul anilor de şcolarizare. În acelaşi timp, consider că trebuie să se aibă în vedere interdependenţa laturilor principale ale învăţămîntului de specialitate şi datele psiho-pedagogice privind procesul de dezvoltare intelectuală şi fizică a elevilor.

În majoritatea lor, cei care au făcut propuneri în legătură cu viitoarele licee de specialitate au fost de acord că absolvenţii acestora vor trebui să susţină, pe lîngă examenul de maturitate, şi un examen de calificare ca tehnicieni. În aceste condiţii este evident că volumul şi calitatea cunoştinţelor de tehnologia meseriei, de tehnologia materialelor, de electrotehnică, de mecanică tehnică, de desen tehnic etc., însuşite de ei, ca şi priceperile şi deprinderile determinate de specificul meseriei, nu vor putea fi în nici un caz sub nivelul celor predate în prezent în şcolile tehnice cu durată de 2-3 ani. Ţinînd seama de marea însemnătate pe care o ocupă, în ansamblul pregătirii viitorilor tehnicieni, instruirea tehnico-practică a acestora va trebui să i se rezerve un număr însemnat de ore. După părerea mea, la liceele industriale numărul orelor de instruire tehnico-practică va trebui să fie mai mare decît la liceele economice, de pildă. Într-adevăr, dacă deprinderile de evidenţă contabilă, să spunem, pot fi exersate şi în cadrul temelor date acasă, formarea deprinderilor pe care trebuie să şi le însuşească viitorii tehnicieni industriali se bazează exclusiv pe practica din şcoală, sau din producţie. (Orientativ menţionez că elevii şcolilor profesionale efectuează în şcoală 612 ore de practică, iar în uzină circa 1 800 de ore). Conţinutul pregătirii practice în liceele industriale va influenţa deci asupra factorului timp al întregii perioade de şcolarizare în specialitate, solicitînd diferenţieri de la un tip de liceu la altul şi avînd puncte maxime în cîteva dintre domeniile de înaltă specialitate — automatizări, tratamente termice, aparate de măsură şi control etc. În mod obiectiv, după părerea mea, necesarul diferit de timp pentru instruirea practică va produce un decalaj între perioadele de şcolarizare ale diferitelor tipuri de licee de specialitate, decalaj care cred că va trebui să fie luat în considerare. Aşadar, dacă se va considera necesară stabilirea unei durate egale de şcolarizare pentru toate tipurile de licee de specialitate, se va impune, cred, ca în planul de învăţămînt al liceelor industriale să se includă o perioadă suplimentară pentru practica de vară în întreprinderi, însumînd circa 900 ore anual — începînd din anul II de studii.

Prof. DUMITRU POPA
Brăila

Sînt de părere că o condiţie de bază pentru reuşita desfăşurării procesului instructiv-educativ în liceele industriale este asigurarea corespunzătoare a bazei de practică şi a personalului de instruire în acest domeniu. Cred că fiecare liceu industrial va trebui să dispună, încă de la înfiinţare, de ateliere pentru instruirea de specialitate, astfel încît elevii să se poată familiariza chiar din primele luni de şcoală, într-o ambianţă didactică, cu mînuirea maşinilor şi uneltelor.

Desigur, instruirea practică o vor efectua maiştrii-instructori. Există însă unii maiştri foarte buni în meseria lor, care au o pregătire pedagogică nesatisfăcătoare. De aceea propun ca, în măsura în care nu pot fi recrutaţi de la început maiştri-instructori multilateral pregătiţi, să se organizeze, pentru ceilalţi maiştri, cursuri de pedagogie şi de cultură tehnică la institutele de perfecţionare a cadrelor didactice.

Pentru o selecţionare cît mai justă a elevilor din viitoarele licee industriale cred că la examenul de admitere trebuie să se introducă, pe lîngă limba română şi matematică, un examen de fizică sau chimie, în funcţie de profilul liceului, ca şi o probă de aptitudini practice.

Prof. GHEORGHE BERINDE
Sighetul Marmaţiei

PEDAGOGICE

• Durata studiilor să asigure echilibrul între pregătirea generală şi cea de specialitate • Secţii reale, umanistice şi artistice – sportive pentru calificarea diferenţiată a viitorilor învăţători • Accent deosebit pe practica pedagogică

Cei care au formulat pînă acum propuneri cu privire la durata cursurilor în viitoarele licee pedagogice s-au oprit, în general, la durata de cinci ani, timp considerat suficient pentru o pregătire temeinică a învăţătorilor. În ceea ce mă priveşte socotesc că este mai indicată durata de şase ani, prin care se înlătură supraîncărcarea şi se poate asigura un echilibru între cunoştinţele generale de bază, la nivelul liceelor de cultură generală, şi pregătirea pedagogică de specialitate. Cred deci că este cazul să se ia în discuţie şi eventualitatea de a stabili pentru liceele pedagogice o durată de şase ani. În sprijinul acestei propuneri vine şi argumentul că nu există o formă superioară de învăţămînt pentru aprofundarea cunoştinţelor de specialitate ale învăţătorilor.

Cît despre profilarea liceelor pedagogice, cred indicat să se organizeze separat astfel de licee pentru învăţători, pentru învăţătoare şi pentru educatoare. Pentru o asemenea organizare pledează faptul că o seamă de activităţi practice vor fi deosebite la liceele pedagogice de fete faţă de cele de la liceele pedagogice de băieţi, precum şi faptul că educatoarele vor trebui să primească o pregătire specifică, ţinînd seama de caracterul muncii în instituţiile preşcolare. În aceste condiţii ar fi înlesnită, de altfel, şi organizarea internatelor. Eventual, pentru educatoare s-ar putea organiza secţii pe lîngă liceele pedagogice de fete.

Numeroase probleme se ridică în legătură cu conţinutul planului şi al programei de învăţămînt pentru liceele pedagogice. Printre altele, s-a făcut propunerea ca pregătirea de cultură generală dată în liceele pedagogice să fie la nivelul secţiei umaniste a liceelor de cultură generală. Ţinînd seama de experienţa efectuată la noi în ţară în ultimii ani în legătură cu predarea pe obiecte, de către mai multe cadre didactice, la clasele I—IV, cred că este indicat ca învăţămîntul în liceele pedagogice să se organizeze în cadrul a trei secţii — reală, umanistică şi artistică-sportivă. O asemenea organizare ar asigura mai bine şi continuarea studiilor în învăţămîntul superior, în raport cu aptitudinile fiecărui absolvent.

Găsesc potrivit ca pentru lucrările practice să se repartizeze un număr mai mare de ore în primii ani şi un număr de ore mai mic în ultimii doi ani de învăţămînt, cînd va trebui să crească numărul orelor pentru practica pedagogică. Desigur, în cadrul lucrărilor practice un loc foarte important vor trebui să-l ocupe lucrările privitoare la folosirea mijloacelor audio-vizuale, care capătă o pondere tot mai mare în procesul de învăţămînt.

În ultimii ani de studiu va trebui să se pună accentul, după părerea mea, pe practica pedagogică şi pe studiul disciplinelor care vor forma obiectul examenului de absolvire. Cred că, pentru buna desfăşurare a practicii pedagogice, este bine să se organizeze, aşa cum s-a mai propus, şcoli de aplicaţie care să constituie din toate punctele de vedere un model pentru viitorii învăţători. Ar fi bine ca directorul şcolii de aplicaţie să fie profesorul de pedagogie din liceul pedagogic. Cred necesar de asemenea ca profesorul de pedagogie, profesorii care vor preda metodicile şi învăţătorii şcolii de aplicaţie să aibă titlul definitiv şi o vechime de cel puţin 5 ani în învăţămînt.

Nu sînt de părere ca în cadrul şcolii de aplicaţie să se predea numai lecţii model, iar celelalte lecţii să se ţină la alte şcoli. Numai practica continuă, de două săptămîni, se poate desfăşura la alte şcoli, pe baza unor planuri dinainte stabilite şi a colaborării dintre cadrele şcolii de aplicaţie şi cele de la şcolile unde se efectuează practica continuă, pentru a nu se produce o ruptură între orientarea teoretică şi activitatea practică a viitorilor învăţători.

NICOLAE G. PERTACHE
Constanţa

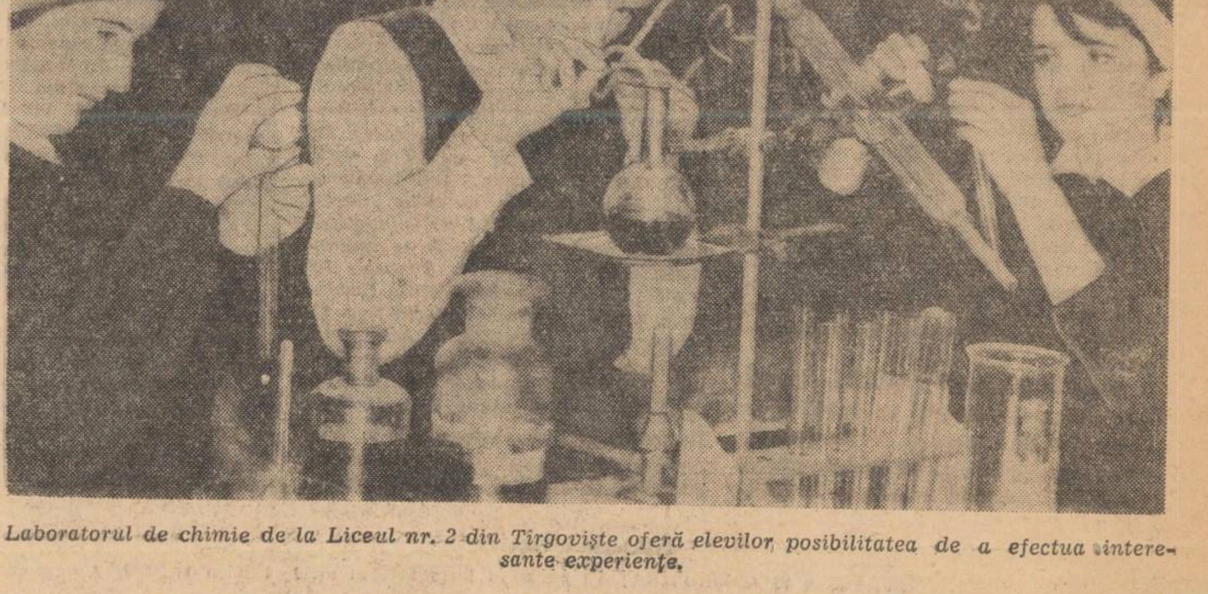

Laboratorul de chimie de la Liceul nr. 2 din Tîrgovişte oferă elevilor posibilitatea de a efectua interesante experienţe.

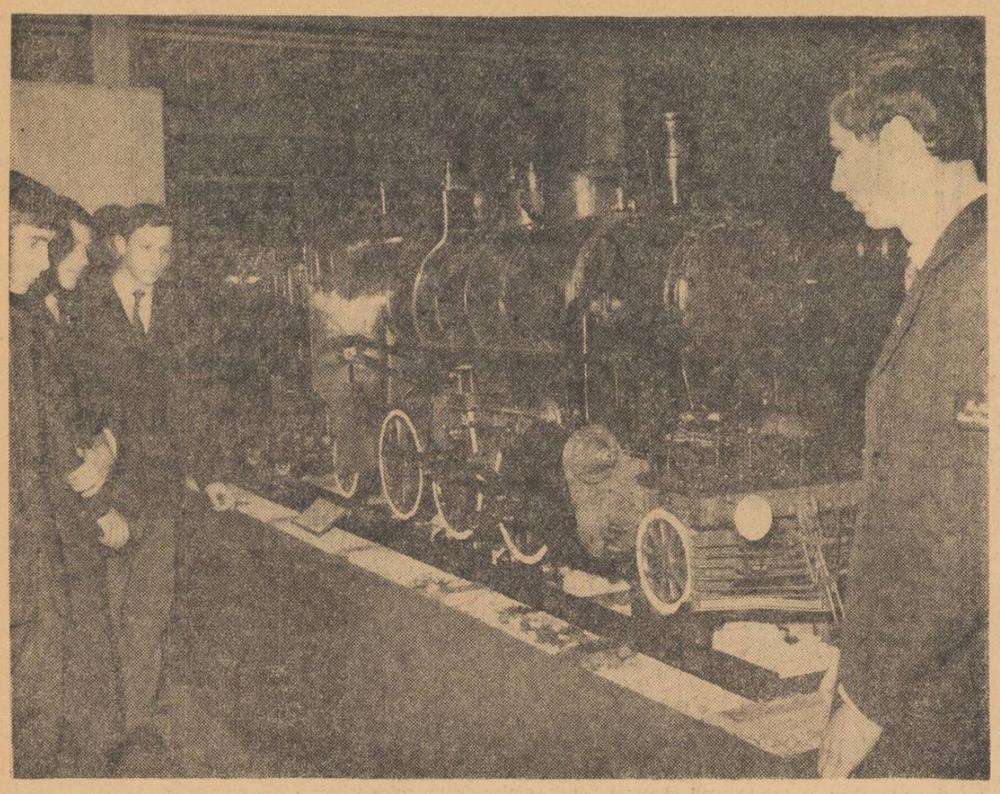

Popas într-una din sălile prezentînd istoria transporturilor de la Muzeul tehnic al Republicii Socialiste România

La Muzeul tehnic

În Parcul Libertății, la capătul unei alei mărginite de copaci bătrîni, se ridică o clădire prelungă. În curte, instalații, aparate și mașini, sub acoperișuri anume amenajate și purtînd plăci cu inscripții. La intrarea străjuită de o parte și de alta de două pietre sculptate — vestigii ale prestigiosului nostru trecut istoric — o placă anunță: Muzeul tehnic Profesor „Dimitrie Leonida".

Sînt orele opt ale dimineții. O dimineață de sfîrșit de săptămînă. O dimineață geroasă, dar în care vizitatorii totuși nu lipsesc. Grupuri compacte de elevi, clase întregi, conduse de cîte un profesor de fizică sau chimie, elevi izolați, tineri, oameni maturi, bătrîni... Pătrundem o dată cu ei, în sălile muzeului...

File de istorie

Consacrat prezentării multimilenarei evoluții a tehnicii, muzeul își trăiește viața evocînd, prin exponatele sale, istoria adeseori dramatică a creației tehnice a omului. Fiecare obiect prezintă un fragment de istorie sau își are propria sa istorie. Dar tot atît de bogată în semnificații este însăși istoria muzeului, strîns legată de activitatea aceluia al cărui nume îl poartă începînd de la 1 septembrie 1965: profesorul inginer Dimitrie Leonida.

Pasionat al tehnicii, remarcabil cunoscător al istoriei acesteia, profesorul Leonida fondează Muzeul tehnic încă în anul 1909, pentru „a ajuta pregătirii cadrelor tehnice de electricieni și mecanici necesari funcționării uzinelor termoelectrice ale Capitalei. Achiziționarea pieselor și, mai ales, menținerea în viață a muzeului au cerut din partea creatorului său o luptă îndîrjită și permanentă cu greutăți de tot soiul, determinate de lipsa de interes a guvernelor burghezo-moșierești. Relatînd istoria formării și dezvoltării muzeului, Dimitrie Leonida scria, în aprilie 1964: „În tot intervalul dintre anii 1909—1944 a trebuit să duc o luptă aproape continuă pentru menținerea muzeului. Primeam mereu ordine de evacuare; am fost dat în judecată și procesele au ajuns pînă la Curtea de Casație... După instaurarea puterii populare, totul s-a schimbat... Fără să cer sau să mi se făgăduiască, m-am pomenit la muzeu cu arhitecți și constructori, a început reparația clădirii...".

Reparat, mărit, completat, îmbogățit mereu, muzeul a devenit astăzi ceea ce este — un factor activ al cunoașterii evoluției tehnicii românești și de peste hotare.

„Harta" evoluției

Complexitatea muzeului impune celui care vrea să-l cunoască în amănunțime urmărirea unei „geografii" în cifre surprinzător de grăitoare — 3 100 m.p. suprafață clădită, 1 000 m.p. spațiu liber, 5 324 m.p. suprafață muzeală desfășurată, pentru a permite expunerea a peste 5 000 exponate. Muzeul cuprinde și două biblioteci — una cu 15 000, alta cu 12 000 volume de tehnică și știință.

Împărțit în 11 sectoare tematice consacrate fizicii, electricității, căldurii, telecomunicațiilor, chimiei, măsurilor de forță, electrotehnicii, măsurilor industriale, mineritului și extracției petrolului, iluminatului și cinematografiei, muzeul prezintă nu numai evoluția, dar și stadiul actual al fiecăreia dintre ramurile prezentate.

Urmărind în acest fel „harta" evoluției gîndirii și creației tehnice, văzînd la tot pasul contribuția românească la dezvoltarea progresului tehnic, vizitatorul află, află și învață...

Tinerii vizitatori, elevii în special, nu învață numai, ci pot și să experimenteze.

Răsfoind cartea de impresii

„Am vizitat secția de electricitate a muzeului cu nouă clase a X-a, dintre care șapte de la secția reală. Acest lucru ne-a fost de mare folos, revăzînd o serie de experiențe folositoare la cursurile de fizică și tehnologie" — a scris cu puțin timp în urmă, în cartea de impresii a muzeului, ing. Dumitrescu, profesor la Liceul „Gh. Lazăr" din București.

Într-adevăr, sectoarele muzeului sînt dotate cu aparataj de experimentare, cu care tinerii vizitatori, după un instructaj făcut de către personalul calificat al muzeului, pot efectua experiențe de fizică. Unele dintre acestea, ca de pildă demonstrarea principiului lui Arhimede cu ajutorul balanței, se bucură de o mare popularitate.

Ne apropiem de un grup de elevi. Sînt trei — frații Mircea și Dragoș Constantin, elevi în clasa a VIII-a a Școlii generale nr. 99 și colegul lor Constantin Lăzăroiu. S-au oprit în fața unor aparate de fizică. Slăbuț, cu ochi mari, albaștri, Constantin Lăzăroiu își exprimă admirația pentru exponatele de mecanică. Dorește să se pregătească în această direcție. De pe acum se gîndește să devină tehnician în marina comercială. Va mai reveni la muzeu, unde a mai fost... Întocmai ca și colegul său de la Liceul „Gh. Șincai", care a scris la 9 ianuarie 1966, în cartea de impresii: „Muzeul m-a impresionat foarte mult. Mai ales partea electrică. Cred că precis am să mai vin o dată, dacă nu de mai multe ori"...

Dincolo, în sala de proiecții, scaunele sînt goale în acest moment. Dar la orele 11 se vor instala aici numeroși elevi cărora, înainte de a vizita anumite sectoare, profesorul de fizică sau de tehnologie le va explica o „lecție" a cărei legare de viață va avea loc sus, în sălile muzeului...

Statistica vorbește

Pe planul dotării, muzeul se îmbogățește mereu; pe planul eficienței, îmbogățește mereu cunoștințele vizitatorilor săi. În această direcție, cele arătate de cartea de impresii sînt completate de statistică. Să luăm anul 1965. 140 659 vizitatori, din care 50 686 elevi. Numai între 1 iunie 1965 și 1 februarie 1966 au vizitat muzeul un număr de 1 847 clase, din 329 școli. Anul acesta, 4 744 de elevi au trecut pragul muzeului tehnic.

„Sîntem mîndri"

Citind datele de pe panouri, experimentînd, admirînd exponatele, elevii nu învață numai fizică, chimie, tehnică, ci află în același timp date importante din istoria științei și tehnicii românești. Roata cu făcaie, steampurile, vechi invenții românești, contribuția lui Edeleanu la rafinarea petrolului, avionul lui Coandă, activitatea creatoare a „maistorașului Aurel" — temerarul Vlaicu etc. sînt prezentate grăitor, subliniindu-se aportul lor la progresul tehnic general. Iată o activitate care pe bună dreptate îngăduie vizitatorului să scrie, așa cum o făcea un elev la 17 august 1965: „Vizitînd muzeul tehnic, sîntem și mai mîndri de ingeniozitatea, talentul și priceperea poporului nostru".

★

Sprijin important al activității didactice, Muzeul tehnic își îndeplinește astăzi din plin menirea de școală vie a științei și tehnicii, de conservator al obiectelor de însemnătate tehnică din țara noastră, de răspînditor al interesului pentru știință și tehnică.

D. TODERICIU

VĂ INFORMĂM

Redacția pentru literatură pedagogică a Editurii didactice și pedagogice a dat de curînd la tipar o interesantă lucrare din domeniul istoriei învățămîntului nostru. Este vorba de lucrarea *„Contribuții la istoria învățămîntului românesc din Transilvania din secolul al XVIII-lea"* de Lucia Protopopescu.

Lucrarea, care se bazează pe un bogat material documentar inedit aflat în arhive, va aduce date noi, îndeosebi în legătură cu problemele învățămîntului elementar. Sînt prezentate, de asemenea, date cu privire la învățămîntul mediu și superior, cu referire specială la centrul cultural Blaj.

Filiala din Pitești a Societății de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România a împlinit recent 15 ani de activitate.

În cele patru secții ale filialei — de istorie a literaturii române și universale, de limbă, onomastică și folclor, de istorie și de metodică — lucrează peste 350 de membri și un mare număr de colaboratori. Aceștia au elaborat lucrări în legătură cu istoria patriei, cu istoria mișcării muncitorești și a P.C.R., cu istoria literaturii române, cu folclorul, lexicul, materialul toponimic și antroponimic din regiunea Argeș.

Numeroși profesori de specialitate au făcut, în cadrul filialei, comunicări în probleme de metodică. Membrii filialei au publicat de asemenea numeroase studii și articole în presa centrală și locală.

În prezent, filiala din Pitești a Societății de științe istorice și filologice, ca și subfilialele sale din Cîmpulung Muscel, Rm. Vîlcea și Slatina, intensifică și îmbunătățesc munca de cercetare științifică și metodico-didactică, urmărind să aducă o contribuție sporită la ridicarea nivelului activității în școală.

De curînd, în sala mică a Palatului Republicii Socialiste România, elevi și profesori de la liceele „Nicolae Bălcescu", „Mihail Sadoveanu", „Al. I. Cuza", „I. L. Caragiale" au participat la un concert-lecție executat de orchestra Filarmonicii „George Enescu". Programul a cuprins lucrări de mare popularitate din repertoriul clasic universal — Bach, Haendel, Mozart.

Tradiția unor asemenea concerte, născută cu cîțiva ani în urmă, nu numai că se menține statornică, ci cîștigă continuu teren. Concerteleclecție au loc atît în sala mică a Palatului, cît și în sălile de festivități ale unor licee. Astfel, un concert-lecție intitulat „De la preclasici pînă la Beethoven" a fost prezentat la liceele „Gh. Șincai" și „Mihai Viteazul" și urmează să fie prezentat în curînd la noul liceu din cartierul Crîngași.

Sporirea continuă, în ultimii ani, a auditorilor de concerte simfonice din rîndul elevilor este o mărturie elocventă a eficienței acestei forme de inițiere muzicală, a faptului că cei care participă la asemenea concerte-lecție devin curînd iubitori pasionați ai muzicii.

Mențiune

ELVEȚIA

Între 24 și 28 iunie 1966 se va desfășura la Bâle cea de-a opta expoziție internațională de material didactic.

Se așteaptă ca expoziția, organizată sub egida Asociației europene pentru material didactic, să reunească întreaga gamă a materialelor folosite în învățămîntul de toate gradele și disciplinele și, datorită unei largi participări internaționale, să ofere posibilitatea unor interesante schimburi de experiență.

R. D. GERMANĂ

Între 19 și 26 februarie Berlinul va găzdui Festivalul internațional al teatrelor pentru copii și tineret organizat de Centrul național al R.D.G. pentru Institutul internațional de teatru și de teatrele pentru copii și tineret din R.D. Germană. Festivalul va reuni, alături de colectivele teatrelor organizatoare, colectivele Teatrului central de copii din Moscova, Teatrului „Jiri Wolker" din Praga, Teatrului tineretului din Nürnberg etc. Va avea loc, cu acest prilej, și o consfătuire în care vor fi dezbătute unele probleme de dramaturgie și artă teatrală specifică teatrelor pentru copii și tineret, ca și implicațiile pedagogice și educative ale activității lor. Au fost invitați să ia parte la dezbatere pedagogi, critici de artă, regizori, scenografi, actori din diferite țări.

U.R.S.S.

La începutul acestui an, la Riga s-a înființat un club internațional al școlarilor, intitulat „Nepoții lui Columb". Aici se organizează interesante ședințe tematice, reviste vorbite, discuții. Membrii celor trei asociații ale clubului — „Europa-Asia", „America-Australia" și „Africa" — organizează călătorii imaginare prin țările lumii, poartă corespondență cu copii de pe toate continentele etc.

Clubul are filiale în mai multe orașe ale țării. Membrii lui pleacă în „delegații de prietenie" în diferite orașe, unde culeg materiale cu caracter istoric și etnografic, participă la întîlniri cu oameni de știință și cultură ș.a.m.d.

STATELE UNITE

Numeroase academii de științe din diferitele state ale S.U.A. organizează programe speciale pentru tineret, care au menirea de a încuraja pe elevi să întreprindă cercetări științifice în afara planurilor de învățămînt. Congrese științifice pentru tineret, la nivel regional sau de stat, permit tinerilor cercetători să-și comunice rezultatele obținute. Asociația națională a profesorilor de științe, ca și alte organizații, înființează cluburi științifice, organizează concursuri și expoziții și acordă premii și burse de studiu celor mai merituoși dintre tinerii cercetători.

SUEDIA

În toate școlile din Stockholm s-au introdus cursuri despre legislația civilă și penală. Se presupune că aceasta va contribui la prevenirea delincvenței minorilor.

FRANȚA

Asociația pentru protecția tineretului școlar a prezentat de curînd autorităților o serie de propuneri cu privire la îmbunătățirea învățămîntului elementar. Insistînd, printre altele, asupra rolului esențial din punct de vedere pedagogic al „cursului preparator" care constituia prima clasă a școlii elementare, cuprinzînd copii în vîrstă de 6—7 ani, se cere ca efectivul acestui curs să nu depășească numărul de 25 de elevi, iar procesul instructiv-educativ să fie adaptat cerințelor actuale.

Se cere, de asemenea, înlăturarea notării elevilor, afirmîndu-se că notele ar avea un efect dăunător atît asupra stării copiilor, cît și asupra rezultatelor la învățătură, prin enervarea pe care o implică notarea la această vîrstă.

Se mai atrage atenția asupra faptului că, deși există interdicția de a da în primele clase teme scrise pentru acasă, aceasta se mai practică, deși are un efect dăunător.

MALI

În Mali a fost creată o comisie tehnică al cărei scop este să urmărească aplicarea noilor programe și să culeagă propuneri și sugestii pentru îmbunătățirea învățămîntului și modificarea structurii programelor, atunci cînd este cazul.

Pînă în prezent, comisia a elaborat cîteva programe și a stabilit metode didactice îmbunătățite pentru predarea științelor; a fost, de asemenea, revizuit învățămîntul limbilor străine, definindu-se scopul acestuia, metodele lui și mijloacele tehnice auxiliare adecvate. În acest sens se preconizează realizarea unei sinteze între metoda directă de însușire a limbii vorbite și metoda gramaticală, sinteză bazată atît pe activitatea în clasă cît și pe utilizarea laboratoarelor fonetice.

ALGERIA

În cadrul Organizației mondiale a sănătății s-au efectuat cercetări care au arătat că în țările aflate în curs de dezvoltare, între 80 și 90 la sută din copiii școlarizați suferă de carențe alimentare, neputînd beneficia de învățămînt din cauza stării lor de slăbiciune fizică și a receptivității intelectuale diminuate legate de aceasta.

În Algeria există preocupări intense în vederea soluționării acestei probleme. Cadrele didactice și organele de învățămînt, sprijinite de unele organizații internaționale, printre care U.N.E.S.C.O., F.A.O. ș.a., au inițiat o largă acțiune pentru organizarea cantinelor școlare. Dat fiind numărul mare al copiilor care trebuiau cuprinși în aceste cantine, pînă în prezent s-a pus accentul îndeosebi pe latura cantitativă rămînînd ca în viitor să se rezolve și problemele calitative legate de alimentația copiilor.

Cantinele școlare oferă masa de prînz copiilor a căror situație familială justifică aceasta; de asemenea, ele servesc această masă, la un preț corespunzător copiilor care locuiesc departe de școală. Contribuind la asigurarea unei dezvoltări fizice și intelectuale armonioase a copiilor, ele îi informează asupra principiilor alimentației și îi obișnuiesc cu regulile igienei alimentare.

16 FEBRUARIE

(Urmare din pag. 1)

La 30 ianuarie, peste 2 000 de muncitori petroliști de la „Astra-Română" din Ploiești au intrat în grevă împotriva hotărîrii direcției de a concedia un număr de lucrători. Cu greviștii s-au solidarizat cîteva mii de muncitori care au înconjurat întreprinderea. În fața curajului și a hotărîrii de luptă a muncitorilor, direcția a fost nevoită să revină asupra concedierilor, să respecte prevederile contractului colectiv. Memorabilă este greva de la rafinăria „Româno-Americană", declarată la 1 februarie 1933. Petroliștii au ocupat întreprinderea, iar în jurul rafinăriei s-au adunat mii de muncitori de la celelalte întreprinderi petroliere. De la ciocniri violente de stradă cu jandarmii și polițiștii, muncitorii petroliști au ajuns la asaltarea localului poliției din Ploiești, unde se găseau arestați delegații lor, pe care i-au eliberat. Ziarul „Facla" din 2 februarie 1933, scriind despre acțiunile petroliștilor, arăta că „cele petrecute ieri la Ploiești, constituie prefața unor mari mișcări muncitorești".

La 2 februarie a avut loc o grevă de mare amploare a muncitorilor ceferiști din Capitală. Corespunzător gradului de radicalizare a muncitorilor, partidul a aplicat la această grevă o formă înaltă de luptă — greva cu ocuparea întreprinderii, însoțită de organizarea unei largi mișcări de solidaritate în afară. Într-o mare adunare, mii de muncitori de la Atelierele „Grivița" și-au exprimat hotărîrea de a rămîne în ateliere pînă la satisfacerea revendicărilor lor; ei au creat gărzi de autoapărare și pichete de grevă, care au luat asupra lor paza porților, împiedicînd pătrunderea poliției și spărgătorilor de grevă.

Direcția generală C.F.R. a trebuit să aprobe majoritatea cerințelor prevăzute în programul de luptă formulat în manifestul Comitetului de acțiune, care cuprindea revendicările economice imediate ale ceferiștilor, precum și recunoașterea Comitetului de fabrică, ca o revendicare politică. Ceferiștii au obținut renunțarea la scăderea salariului cu 12 la sută proiectată de guvern, redobîndirea drepturilor anulate anterior, recunoașterea Comitetului de întreprindere ca organ permanent de reprezentare a muncitorilor. Forma de luptă folosită de ceferiștii din București a fost aplicată concomitent și la grevele organizate la Atelierele C.F.R. de la Nicolina-Iași, de la Galați, Pașcani, creîndu-se perspectiva unei greve generale a feroviarilor. În același timp aveau loc într-o serie de întreprinderi din alte centre muncitorești, ca Oradea, Brașov, Constanța, Brăila, greve și întruniri ale muncitorilor pentru revendicări proprii și de solidarizare cu muncitorii ceferiști.

Luptele ceferiștilor și petroliștilor, izbînzile lor au determinat o puternică ridicare la luptă a mii de muncitori din întreaga țară. Totodată s-au ridicat la luptă, în semn de solidaritate, țărani, intelectuali, funcționari, studenți.

Clasele exploatatoare se străduiau să înăbușe orice acțiune revendicativă. Guvernanții au reușit să introducă la 4 februarie 1933, în unele orașe ale țării, inclusiv București, legea stării de asediu. În aceste condiții satisfacerea cerințelor formulate de ceferiștii din București era tergiversată. În circulara Direcției generale C.F.R. dată la 9 februarie se prevedea satisfacerea doar a unora din cerințele expuse în manifestul de la 2 februarie.

Măsurile luate de Direcția generală C.F.R. în cîrdășie cu guvernul nu au putut stăvili însă acțiunea hotărîtă a muncitorilor ceferiști. Organizarea luptei de către Comitetul Central de acțiune, a asigurat conducerea în continuare a luptei muncitorilor ceferiști. Încercînd să preîntîmpine noua grevă proiectată la Grivița, ca și în întreaga țară, guvernul a arestat în noaptea de 14 spre 15 februarie numeroși militanți revoluționari, conducători ai muncitorilor ceferiști, membri ai Comitetului Central de acțiune, membri ai organelor locale ale P.C.R. și U.T.C., ai comitetelor de acțiune și ai comitetelor sindicale.

În zorii zilei de 15 februarie, vestea arestării conducătorilor s-a răspîndit cu iuțeală în toate cartierele Capitalei. Membrii Comitetului de fabrică de la Grivița care nu au fost arestați au luat măsuri pentru mobilizarea ceferiștilor la luptă. În dimineața de 15 februarie 1933, muncitorii de la Grivița, dînd un minunat exemplu de unitate proletară, curaj și eroism, au declarat grevă, ocupînd întreaga incintă a atelierelor.

În momentul intrării în luptă, muncitorii au cerut eliberarea imediată a conducătorilor arestați, ridicarea stării de asediu, recunoașterea Comitetului de fabrică, respectarea cuceririlor obținute la 2 februarie. În curtea atelierelor se aflau circa 7 000 de muncitori hotărîți să lupte pînă la obținerea tuturor revendicărilor. Sute de muncitori erau grupați în fața clădirii administrației atelierelor. Din primele momente a fost ocupată uzina electrică, iar sirena a fost înecredințată unui grup de muncitori. În același timp, de jur împrejurul atelierelor și la porțile principale au fost postate gărzi de autoapărare.

Lupta proletariatului de la Grivița, sub conducerea directă a Comitetului de fabrică, a luat caracterul unei largi mișcări politice de masă, îndreptată direct împotriva regimului burghezo-moșieresc, pentru independența națională, împotriva înrobirii țării de către imperialiștii străini.

Sprijinind hotărîrea adoptată de Comitetul executiv al Comitetului de fabrică, al cărui secretar era tovarășul Chivu Stoica, muncitorii greviști adunați în curtea atelierelor și-au exprimat cu fermitate intenția de a continua lupta pînă la cucerirea revendicărilor. În jurul atelierelor au fost concentrate numeroase forțe de represiune. Dar muncitorii n-au cedat în fața călăilor.

„Străpunși cu baionetele, izbiți cu patul puștilor, tîrîți spre poartă și aruncați în camioanele dinainte pregătite — scria „Scînteia" despre muncitorii arestați — ei continuau să strige lozinci de luptă: „Jos asasinii muncitorimii!" Printre cei uciși în timpul sîngeroasei represiuni au fost Dumitru Popa, Gheorghe Popescu, Dumitru Maier, Vasile Roaită. Un mare număr de muncitori au fost răniți, iar peste 2 000 arestați.

Vestea asasinatului de la Grivița a ridicat în întreaga țară un uriaș val de solidaritate, care s-a exprimat prin greve, demonstrații, manifestații de stradă în orașe și centre muncitorești, prin strîngerea a zeci de mii de iscălituri de protest, prin publicarea de articole și declarații în presă în sprijinul muncitorimii ceferiste, prin ajutorarea materială a arestaților cu participarea cercurilor largi ale opiniei publice.

Un puternic răsunet au avut luptele din februarie 1933 în rîndurile mișcării muncitorești și ale opiniei internaționale. Din Franța, Cehoslovacia, U.R.S.S., Anglia, Italia, Germania, Statele Unite, America de Sud, din Africa și diferite țări ale Asiei au fost trimise scrisori, moțiuni de protest, telegrame; delegații de muncitori au venit să-i apere pe frații lor în fața tribunalului militar. În timpul judecării procesului conducătorilor muncitorilor ceferiști și petroliști lupta a continuat cu vigoare. Răspunsurile celor implicați în proces au constituit în fapt un aspru rechizitoriu la adresa regimului burghezo-moșieresc.

Cu toată reprimarea sîngeroasă și teroarea dezlănțuită apoi împotriva mișcării muncitorești, luptele din 1933 ale ceferiștilor din București și ale muncitorilor din întreaga țară au constituit, atît prin rezultatele lor imediate cît și prin influența profundă pe care a avut-o asupra desfășurării ulterioare a evenimentelor, o mare victorie politică a proletariatului.

În timpul desfășurării luptelor din 1933 s-au călit noi cadre de activiști ai partidului, ca Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Ilie Pintilie, Gheorghe Vasilichi și alții, s-au întărit legăturile partidului cu masele de oameni ai muncii. În timpul acțiunilor revoluționare s-a închegat de jos frontul unic muncitoresc, ceea ce a demonstrat încă o dată forța și tăria luptei unite a clasei muncitoare.

Cadrele comuniste proletare formate în timpul luptelor de clasă din anii 1929—1933, au adus un proaspăt suflu revoluționar care a impulsionat creșterea și dezvoltarea activității partidului și a organizațiilor de masă. În urma luptelor ceferiștilor și petroliștilor s-au întărit rîndurile partidului; în partid au intrat mulți muncitori călîți în luptele de clasă. În timpul eroicelor lupte desfășurate în 1933, experiența, capacitatea de cuprindere și organizare a partidului au sporit, călindu-l pentru acțiunile care aveau să ducă la realizarea sarcinilor revoluției în România.

Acum, după 33 de ani, idealurile pentru care au luptat și s-au jertfit muncitorii ceferiști, petroliști, minieri, cadrele didactice și numeroși militanți revoluționari și patrioți, și-au găsit împlinirea. Ca rezultat al luptei revoluționare a clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a întregului popor, sub conducerea partidului comunist, steagul socialismului flutură mîndru, biruitor deasupra României.

Partidul Comunist Român dă o înaltă prețuire tradițiilor glorioase de luptă ale clasei muncitoare, ale poporului nostru. Cel mai înalt omagiu pe care cadrele didactice, toți slujitorii școlii noastre îl aduc amintirii celor care, prin lupta lor, au contribuit la eliberarea poporului și la făurirea României socialiste îl constituie munca plină de abnegație pentru aplicarea liniei politice a partidului, pentru pregătirea de cadre capabile să contribuie la înfăptuirea obiectivelor însuflețitoare stabilite de Congresul al IX-lea al partidului, pentru desăvîrșirea construcției socialiste în România.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

Anul XVIII
Nr. 838
Vineri 18 febr. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CULTURĂ

Dezvoltarea învățământului în perioada 1960—1965

— Cifre din Comunicatul Direcției Centrale de Statistică cu privire la dezvoltarea economiei naționale a Republicii Socialiste România în anul 1965 și în perioada 1960—1965. —

Pentru acțiuni social-culturale s-a cheltuit de la bugetul statului, în perioada 1960—1965, suma de

108 miliarde lei

depășindu-se nivelul prevăzut pentru anul 1965 cu 9 la sută. În 1965 aceste sume au reprezentat aproape un sfert din totalul cheltuielilor bugetului de stat.

În învățământul de cultură generală, mediu, profesional și tehnic au fost date în folosință

26 000 săli de clasă

S-au construit cămine studențești cu o capacitate de

25 400 locuri

A fost generalizat învățământul de 8 ani.

Din anul școlar 1960/1961 primesc gratuit manuale elevii din clasele I—VIII din învățământul de cultură generală, iar începînd cu anul 1965/1966, și elevii din învățământul mediu. Ca urmare, în acest an școlar un număr de

3,2 milioane elevi au primit gratuit manuale

Învățământul de toate gradele este în țara noastră complet gratuit.

În anul școlar 1965/1966, în învățământul de toate gradele sînt cuprinși

3,7 milioane elevi și studenți

de 1,5 ori mai mulți ca în 1959/1960. Ei reprezintă aproape o cincime din populația țării.

În perioada 1960—1965 învățământul superior a dat economiei naționale un număr de peste

77 700 ingineri, economiști, medici, cadre didactice și alți specialiști

iar învățământul tehnic și profesional

383 000 tehnicieni și muncitori calificați

PREOCUPĂRI ȘTIINȚIFICE

— oglindite în examenele de grade —

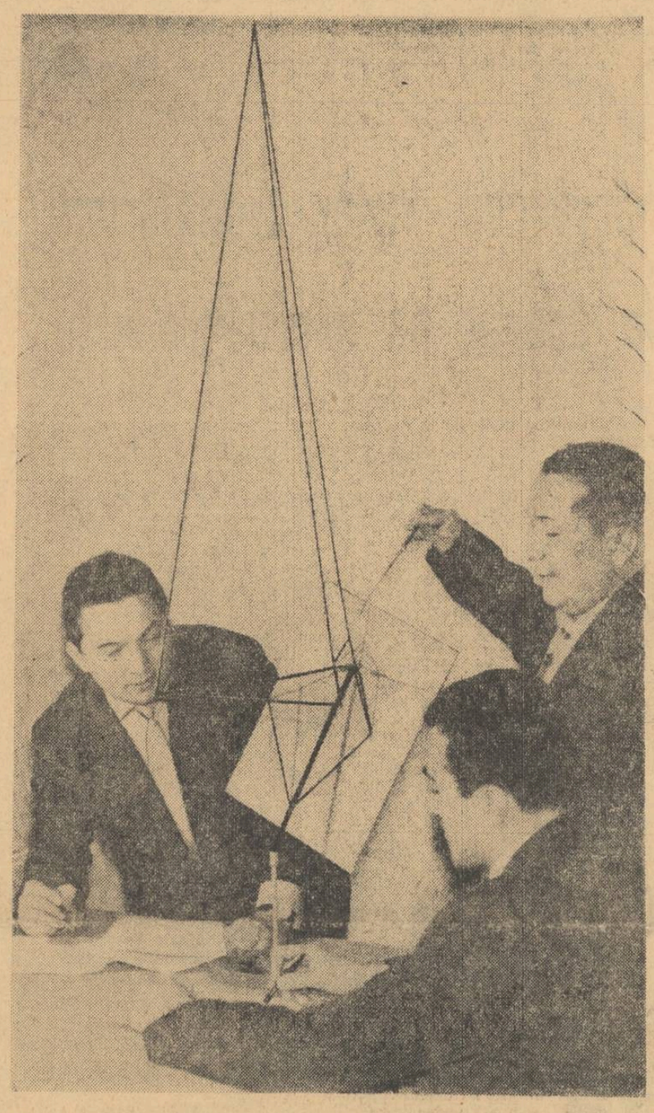

Un grup de profesori de la Liceul nr. 2 din Bacău pregătind ședința comisiei metodice de matematică.

În etapa actuală de dezvoltare a școlii noastre nu poate fi concepută o activitate instructiv-educativă eficientă în afara preocupărilor de cercetare științifică a problemelor acestei munci. Numai printr-o astfel de cercetare se pot sesiza și aprofunda sensurile profesiunii pedagogice, se poate dobîndi măiestria în specialitate.

Formele prin care masa largă a cadrelor didactice este antrenată în prezent la munca științifică sînt variate, începînd cu acelea din cadrul școlii — în comisiile metodice sau în consiliile pedagogice, continuînd cu acelea organizate pe plan local — în cercurile pedagogice, în sesiunile lecturilor pedagogice, în filialele societăților științifice etc. și sfîrșind cu sesiunile și consfătuirile pe țară. Între aceste forme, un loc de frunte îl ocupă elaborarea lucrărilor metodico-științifice pentru obținerea gradului II și gradului I.

Lucrările pe care numeroase cadre didactice le-au susținut cu succes la recenta sesiune a examenului de gradul II arată că nivelul muncii lor de cercetare este în sensibilă creștere în raport cu anii precedenți. Parametrii acestei creșteri se concretizează mai ales în alegerea unei tematici importante, actuale și cu largi perspective de valorificare a rezultatelor, în faptul că subiectele izvorăsc din preocupări proprii de durată, în împletirea organică a laturii teoretice cu latura practică, în fundamentarea afirmațiilor pe argumente științifice, pe o întinsă bibliografie de specialitate etc.

Lucrările care au obținut girul de cinste al comisiilor examinatoare au pornit de la anumite ipoteze și s-au bazat pe efectuarea unor experimente variate, ridicîndu-se apoi la generalizări originale. Este de remarcat că învățătorii și profesorii care au întocmit lucrări valoroase și-au ales subiecte inedite, rod al activității personale, fiind mai puțin tributari titlurilor recomandate și bibliografiei existente, aducînd un aport substanțial la elucidarea problemelor abordate. Astfel de lucrări sînt: *„Activitatea cu elevii din clasa I în primele săptămîni de școală"* de înv. Ileana Popescu (I.P.C.D.-București), *„Alegerea procedeelor de introducere a cuvintelor noi în dependență de specificul lor semantic și structural"*, de prof. Eugenia Borcea (I.P.C.D.-București), *„Organizarea lecțiilor de limba străină în raport cu specificul obiectului de învățămînt"* de prof. Nina Popan (I.P.C.D.-București), *„Culegere de texte pentru exerciții și analize gramaticale"* de prof. Liviu Pop (I.P.C.D.-Timișoara), *„Funcții aritmetice"* de prof. N. Negoiescu (I.P.C.D.-Timișoara), *„Numere complexe"* de prof. C. Stuparu (I.P.C.D.-Timișoara), *„Industria silicaților din raionul Pucioasa"* de prof. Paula Matei (I.P.C.D.-Brașov), *„Metodica predării sistemului cardio-vascular"* de prof. H. Kolassovits (I.P.C.D.-Brașov) etc. Deosebit de interesantă este lucrarea *„Aplicarea principiilor ciberneticii la predarea unor lecții de anatomia și fiziologia omului"* de prof. F. Oprea (I.P.C.D.-Brașov), ca și lucrarea prof. Andrei Kristo (I.P.C.D.-Cluj), care aduce o contribuție la cunoașterea geomorfologică a unei regiuni insuficient studiate pînă în prezent.

Se constată, la asemenea lucrări, că ele n-au fost înfiripate în grabă, doar spre a sluji la trecerea unui examen, ci își au sursa în preocupări vechi, unele încă din timpul cînd candidații se pregăteau pentru examenul de definitivat. Aprofundarea sistematică a problemelor, de-a lungul anilor a permis autorilor să-și formeze un stil de muncă științifică, să parcurgă o vastă bibliografie și să cumpănească cu mult discernămînt argumentele, ceea ce le-a dat posibilitatea să-și susțină cu competență lucrările, să demonstreze valoarea tezelor și originalitatea concluziilor.

Pentru a se asigura creșterea continuă a calității lucrărilor prezentate la examenele de grad este necesar să sporească și ajutorul acordat pe parcurs candidaților. La nivelul școlii, acest ajutor poate surveni din partea colegilor de aceeași specialitate, fie individual, fie supunînd parțial sau integral lucrarea discuțiilor din comisia metodică. La rîndul lor, secțiile de învățămînt sînt chemate să stimuleze cadrele cu preocupări științifice popularizînd rezultatele obținute de acestea, evidențiindu-le în forme diferite, dar mai ales îngrijindu-se de sprijinirea lor calificată prin cabinetul metodic. Bineînțeles, în recrutarea metodiștilor acestor cabinete trebuie să se aibă în vedere aptitudinile dovedite pe linia cercetării științifice. De asemenea, biblioteca documentară a cabinetului trebuie permanent dotată cu cele mai noi lucrări științifice.

Un rol de seamă în sprijinirea muncii de cercetare a cadrelor didactice îl au și societățile științifice. Ele au datoria să contribuie la lărgirea numărului cercetătorilor din rîndul educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, să le ofere prilejul de a-și afirma aptitudinile, de a-și valorifica strădaniile. Se știe, într-adevăr, că numeroși învățători și profesori cercetează folclorul local, obiceiurile seculare ale țăranilor, fac interesante descoperiri arheologice și interpretează vechi documente de arhivă, se ocupă cu invenții ce pot avea aplicații în producția industrială sau obțin pe terenul experimental recolte sporite adaptate microclimatului local, pe care le generalizează cu succes pe tarlalele cooperativelor agricole de producție. Iată pasiuni cultivate uneori în surdină, care trebuie amplificate și fructificate la scară largă, chiar republicană.

În mod direct intervin în sprijinirea muncii științifice din învățămînt institutele de perfecționare, în cadrul cărora învățătorii și profesorii își dau examenele de grad. Este necesar ca asistența acordată de aceste institute candidaților la examene să fie mai sistematică și mai operativă. Ar fi bine ca, la data înscrierii la examenul de grad, candidații să menționeze, în cerere, și tema aleasă pentru lucrarea metodico-științifică, pentru a fi luată în evidență de lectorul specialității respective. În acest fel între candidați și lectori s-ar putea stabili ulterior legături strînse, care să vizeze definitivarea planului lucrării, recomandarea bibliografiei minimale, discutarea principalelor aspecte legate de modul de a pune problema, de elaborarea ipotezelor, de strîngerea și prelucrarea materialului. Cu ocazia inspecției speciale se pot purta iarăși discuții despre lucrarea de grad, menite să perfecționeze stilul de muncă științifică al cadrelor didactice, să încurajeze îndrăzneala și inițiativa lor creatoare.

Un asemenea contact permanent între lectorii institutelor de perfecționare și cei ce își pregătesc lucrările metodico-științifice pentru examenele de grad ar evita o seamă de neajunsuri ce se constată încă în prezent. Sînt încă destule cazuri în care temele lucrărilor se aleg la întîmplare, fără să corespundă unei preocupări reale în domeniul respectiv. De aceea, de ajuns de multe lucrări nu fac decît să expună idei de largă circulație la care nu adaugă nimic original sau pun cap la cap, în chip necritic, pasaje din bibliografia consultată, realizînd o simplă conspectare de materiale neasimilate, adesea depășite.

Profesorul universitar emerit D. V. Ionescu, președintele unei comisii la examenele de grad ținute recent la Cluj, menționa că puțini candidați

PATIȚA SILVESTRU
director în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. 4-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

Prof. univ. GHEORGHE ȘTEFAN
membru coresp. al Academiei Republicii Socialiste România

DESPRE ISTORIE

— Fundamentat pe concepția materialismului dialectic și istoric, studiul istoriei în școala de cultură generală aduce o contribuție din cele mai însemnate la lărgirea orizontului de cultură generală al elevilor și la dezvoltarea gîndirii lor științifice. Urmărind îmbunătățirea continuă a acestui studiu, cadrele de specialitate poartă în prezent discuții cu privire la raportul cantitativ și calitativ între materialul faptic și concluziile referitoare la viața social-economică, la cultura materială și spirituală din diferite epoci. Care este părerea dv. în această privință ?

— Cu privire la raportul cantitativ în care să dozăm materialul prezentat în predarea istoriei, sînt de părere că trebuie menținut un echilibru. Nu-i putem lipsi pe elevi de cunoașterea datelor și faptelor ce marchează momentele importante ale dezvoltării societății, de prezentarea personalităților care au avut un rol de seamă în momentele istorice importante. În același timp nu sînt de părere să se încarce memoria elevilor cu fapte mărunte, care solicită memoria în mod inutil, cu prea multe date personale, care de multe ori au un caracter anecdotic și care reține atenția în detrimentul fenomenului social-istoric. Firește, trebuie asigurat un loc important fenomenelor economice, relațiilor de producție — elemente de bază pentru caracterizarea unei epoci. Trebuie prezentate elevilor în aceeași măsură și datele cu privire la dezvoltarea culturii materiale și spirituale din epoca studiată, subliniindu-se elementele noi, progresiste, care au dus la dezvoltarea istoriei societății omenești. Se impune, după părerea mea, necesitatea de a îmbina armonios toate aceste elemente care conlucrează pentru o însușire logică a materialului faptic istoric, punîndu-i pe elevi în situația de a integra faptul analizat în succesiunea evenimentelor ce caracterizează epoca. Mă declar împotriva sistemului de memorare statică, neproductivă a datelor și evenimentelor istorice fără a stabili o legătură logică între fenomene, fără a preciza locul fenomenului studiat în funcție de faptele anterioare și de desfășurarea ulterioară a evenimentelor.

Fără a face sociologie în lecțiile de istorie, trebuie totuși să relevăm materialul faptic semnificativ, plasîndu-l în ansamblul social, politic și economic al epocii studiate. În felul acesta accentul va cădea pe înțelegerea faptului, a evenimentului, a epocii, datele fiind valorificate pentru înțelegerea fenomenelor. Istoria în accepțiunea nouă, nu mai poate fi o aglomerare de date, ci prezentarea unui complex de evenimente interdependente care se explică logic pe baza unei legități obiective. Școala, trebuie să-i pregătească pe elevi în acest sens, să le asigure un bagaj de cunoștințe înțelese logic și nu memorate ca niște formule. „Exploatarea", de pildă, nu este o formulă, ci este un fenomen social-istoric al cărui sens trebuie pătruns și înțeles pentru a explica o serie de evenimente istorice. Constatăm însă uneori, la concursurile de admitere în facultăți, că o serie de absolvenți ai liceului nu cunosc esența unor asemenea noțiuni de bază cu care operează în expunerea fenomenelor istorice. Insist de aceea asupra faptului că studiul istoriei nu trebuie să apeleze în special la memorie, așa cum se mai procedează în unele școli, ci trebuie să solicite logica. Un bun pedagog va ține seama de puterea de pătrundere a fenomenelor și de puterea de generalizare la diferite vîrste și în raport cu aceasta va doza și echilibra materialul predat.

— Actualele programe prevăd predarea istoriei antice în prima clasă de liceu, a istoriei evului mediu în următoarea, apoi a istoriei moderne și contemporane, iar în ultima clasă studierea istoriei României. Considerați că, în raport cu cerințele contemporaneității față de cultura generală a tinerilor, este indicat să se mențină în continuare actuala distribuire pe clase a studiului epocilor istorice ?

— Este binecunoscut faptul că urmărirea cronologică a faptelor reprezintă o metodă specifică studiului istoriei. Datorită acestui considerent cred — și nu sînt singurul care am această părere — că actuala distribuire pe clase a studiului epocilor istorice în școală este logică, firească, oferind posibilitatea să se opereze cronologic cu datele istorice folosite în predare. În condițiile școlii de 12 ani studiul istoriei antice în clasa a IX-a, al istoriei evului mediu în clasa a X-a și al istoriei moderne și contemporane în clasa a XI-a formează o bază, un fundament pentru studiul istoriei patriei în clasa a XII-a, deoarece istoria României este o parte a istoriei generale, deci trebuie cunoscut fenomenul general în care se integrează cel particular. În predarea cunoștințelor de istorie a României în ultima clasă este deci necesar să integrăm ansamblul de noțiuni de istorie universală, subliniind faptul că societatea contemporană are în spate societățile anterioare.

— Care este, după dv., elementul nou care ar trebui să intervină în predarea istoriei ?

— Sistemul la care m-am referit mai sus este clasic, dar în stadiul actual de dezvoltare a științei se impun metode moderne, care să corespundă mijloacelor noi de cercetare și care să aducă și în predare elementele pe care le-a scos la iveală cercetarea. Înțelegerea logică a fenomenelor, a interdependenței dintre ele este o cerință a sistemului modern de predare. Pe această linie

(Continuare în pag. 4-a)

În laboratorul Institutului pedagogic de 3 ani din Brașov.

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

Cercetînd trecutul istoric al raionului

Un grup de tineri profesori din raionul Rm. Vîlcea, în dorința de a cunoaște cît mai bine istoria raionului lor, au format un colectiv care cercetează, la Arhivele statului, unele aspecte social-economice și politice din trecutul acestuia. Sub îndrumarea științifică a unui specialist cu o mai veche experiență în munca de cercetare, ei au întocmit o tematică bogată. În momentul de față se lucrează intens la studiul „Din istoria învățămîntului vîlcean".

În timpul liber, membrii colectivului cutreieră comunele din raion cu scopul de a strînge unele materiale de istorie locală care să ducă, în final, la întocmirea unor monografii.

Este de dorit ca secția de învățămînt a raionului Rîmnicu Vîlcea să acorde tot sprijinul acestei acțiuni patriotice și științifice a tinerilor profesori.

Prof. MIHAI VOICULESCU
Inv. EUGEN ILIESCU
Rm. Vîlcea

Rodnice pasiuni de colecționari

În analele vieții culturale a regiunilor patriei noastre se înscriu multe nume de profesori care au înființat, prin străduințe de decenii, colecții și muzee ce aduc o contribuție de seamă la instruirea și educarea tinerelor generații, la ridicarea nivelului cultural al oamenilor muncii.

Profesorul **Iuliu Moisil**, împreună cu revizorul școlar **Alex. Ștefănescu**, au reușit să creeze, încă înainte de 1900, muzeul din Tîrgu-Jiu, care mai tîrziu a devenit Muzeul Gorjului. Tot el, împreună cu profesorul **Virgil Sotropa** și cu arheologul **Iulian Marțian** au înființat muzeul din Năsăud. În deceniul al treilea, **Al. Bărcăcilă** a înființat la Turnu Severin un muzeu arheologic. La rîndul său, profesorul **Al. Ciurea** este creatorul muzeului din Fălticeni.

După al doilea război mondial, harnicul învățător **Pamfil Albu** din Lupșa (raionul Cîmpeni) a muncit mulți ani în șir adunînd un foarte bogat material etnografic și istoric din trecutul satului Lupșa și al satelor din jur. Azi acest material este expus la muzeul din Lupșa, vizitat de foarte mulți turiști. Pamfil Albu a adunat unelte, hrisoave, piese specifice ale portului popular, tot ce evocă viața și munca locuitorilor din Lupșa. Cu sprijinul Muzeului etnografic din Cluj el a reușit să organizeze după criterii științifice materialul adunat.

În „Țara de sus", în comuna Drăgușeni (raionul Săveni), acum 20—30 de ani, învățătorul **Aristotel Crișmaru** a început să adune obiecte de ceramică din gropile de lut de la marginea satului. Pasionat pentru săpăturile arheologice, el a muncit singur, reușind să descopere oase de mamut și ceramică neolitică din cultura Cucuteni. În anii noștri, Aristotel Crișmaru a urmat cursurile Facultății de istorie din București, ocupîndu-se în special de studiul arheologiei. Cu ajutorul acordat de prof. N. Petrescu-Dîmbovița de la Universitatea din Iași și de alți arheologi ieșeni, el a reușit să determine multe obiecte și să restaureze singur vase neolitice tricrome.

Colecțiile profesorului Crîșmaru din Drăgușeni formează azi micul muzeu din Săveni, care cuprinde exponate din paleolitic și neolitic. Muzeul, inaugurat la 23 August 1964, a primit în prezent un nou adăpost, mai încăpător, în vechiul han de la Săveni, unde se va putea extinde, adăugîndu-și o secție etnografică și una istorică.

Un alt profesor, tovarășul **V. Mihăiescu**, dintr-o comună situată nu departe de Săveni — Miorcani — a înființat și el un mic muzeu arheologic. Școala din Miorcani i-a oferit o cameră în care sînt aranjate colecțiile.

Aristotel Crișmaru și V. Mihăiescu duc mai departe tradiția unor dascăli înaintași care au făcut cercetări prin părțile Săvenilor. Muzeele înființate de ei sînt foarte des vizitate de elevi, cărora le trezesc interesul pentru studiul istoriei și le educă sentimentele profunde de dragoste față de patrie.

Se cuvine menționată și activitatea profesorului de științe naturale **Dionisie Linția** din Timișoara, care a reușit să adune nenumărate păsări din cele mai felurite specii. Colecția lui, aflată azi la Muzeul regional al Banatului, constituie una din cele mai mari colecții ornitologice din țară.

Pasiunile de colecționari în sensul cel mai generos al cuvîntului ale acestor modești și perseverenți creatori de muzee întregesc pe încă o latură conținutul activității creatoare multilaterale desfășurate de oamenii învățămîntului.

Prof. IOSIF E. NAGHIU

Tribuna experienței

Aparat pentru demonstrarea vînturilor circulației generale a atmosferei

Pentru a-i ajuta pe elevi în înțelegerea cunoștințelor în legătură cu vînturile circulației generale a atmosferei, am construit un aparat pe care îl folosesc cu bune rezultate la clasele V—VIII.

Aparatul este alcătuit din cinci părți principale: suportul planiglobului, planiglobul, mecanismul de funcționare, cu accesoriile lui, indicatorul zonei calmelor ecuatoriale cu accesoriile lui și sursa de lumină. Suportul planiglobului este un cadru din lemn, de formă dreptunghiulară, avînd înălțimea de 1,50 m și lățimea de 1 m. El este fixat pe pămînt prin două trepiede construite tot din lemn. Lățimea fiecărei laturi a cadrului este de 25 cm. Planiglobul, desenat în tuș negru și roșu pe un placaj cu diametrul de 1 m, este fixat pe suport prin patru aripioare. Pe el sînt trasate cu tuș negru, din 10 în 10 grade, paralelele de la Ecuator la Polul Nord și Polul Sud. Ecuatorul, Tropicele, cercurile polare și zona calmelor ecuatoriale sînt trasate în tuș roșu. Tot în tuș roșu sînt trasate și paralelele de 12 grade latitudine nordică și sudică.

Aparatul funcționează pe baza principiului scripeților. El are următoarele accesorii: 1) axul cu roata de funcționare, confecționat din lemn și fixat în partea posterioară a cadrului suportului prin două lagăre prin care trec cele două capete ale sale; 2) cinci rondele pentru fixarea axului pe cadru; 3) doi scripeți fixați pe axele lor, pentru ghidarea sforii; 4) două lagăre de fixare a axului de acționare; 5) suportul rondelelor; 6) sfoara de acționare a indicatorului zonei calmelor ecuatoriale; 7) roata de acționare și fixare.

Indicatorul zonei calmelor ecuatoriale — de formă dreptunghiulară, cu lungimea de 0,95 m, lățimea de 20 cm și grosimea de 5 mm — este transparent, fiind din plexiglas. Pe acest indicator, începînd din mijlocul lui, sînt trasate în tuș roșu zona calmelor ecuatoriale, Ecuatorul și paralelele de 12 grade latitudine nordică și sudică. Între paralelele de 5 grade latitudine nordică și sudică sînt trasate de asemenea cu tuș roșu linii perpendiculare, distanțate între ele cu 15 mm. Indicatorul circulă la nord și sud pînă la 12 grade printr-un canal alcătuit din două șipci fixate pe cadrul suportului planiglobului. La cele două capete indicatorul este prins cu o sfoară care trece întîi prin cei doi scripeți așezați în partea anterioară a cadrului și apoi peste axul cu roată de funcționare.

Vînturile circulației generale a atmosferei sînt reprezentate prin sîrme colorate diferit. Pentru alizee am folosit un fascicol din trei sîrme de cupru de 3 mm grosime prinse la capete, care se mută spre nord și spre sud de Ecuator din dreptul paralelei de 30 grade latitudine nordică și sudică și trec prin paralela de 5 grade latitudine nordică și sudică. Ele sînt colorate în roșu. Contraalizeele pornesc, în continuare, din același fascicol de sîrmă, pînă deasupra paralelelor de 30 grade latitudine nordică și sudică, formînd primul circuit închis al atmosferei. Ele sînt colorate în galben. Apoi fascicolul se desface. Din el pornește o sîrmă colorată în albastru, care reprezintă vînturile de vest. Sîrma se îndoaie la 30 grade, pornind pînă la 60 grade latitudine nordică și sudică. Tot din fascicol, la 30 de grade latitudine nordică și sudică, pornește a treia sîrmă, colorată argintiu, care reprezintă vînturile din zona rece. De la zona calmelor ecuatoriale pornesc trei fascicole în emisfera nordică și în emisfera sudică, toate trecînd prin paralela de 5 grade latitudine nordică și sudică.

Sursa de lumină este un bec de 100 wați, în legătură cu un cablu de trei metri prins la priză, care se poate mișca după necesitățile demonstrației.

Zona calmelor ecuatoriale este reprezentată prin linii paralele pînă la 5 grade latitudine nordică și sudică, **avînd la mijloc Ecuatorul trasat cu tuș roșu atît pe plexiglas cît și pe planiglob, ele suprapunîndu-se la o distanță de 20 cm. În momentul cînd** Soarele (sursa de lumină), în mișcarea sa aparentă, apare la cele două echinocții, zonele calmelor ecuatoriale de pe indicator și planiglob se suprapun și stau nemișcate, fiind fixate de axul cu roată de funcționare. Din momentul echinocțiului de primăvară (21 martie) pînă cînd Soarele apare la solstițiul de vară (22 iunie) **indicatorul calmelor ecuatoriale de pe** plexiglas se ridică încet spre nord, pînă în dreptul paralelei de 12 grade latitudine nordică de pe planiglob, cu ajutorul scripeților și al axului cu roata de acționare. O dată cu indicatorul zonei calmelor ecuatoriale se ridică și sîrmele care reprezintă vînturile alizee, de la paralela de 30 grade latitudine nordică de unde au pornit la echinocțiul de primăvară, pînă la paralela de 40 grade latitudine nordică.

Alizeele, vînturi regulate, sînt reprezentate de fascicolul de sîrmă roșie care se mută înspre nord o dată cu zona calmelor ecuatoriale, avînd, din cauza mișcării de rotație a Pămîntului, direcția nord-est spre sud-vest. Contraalizeele, de asemenea vînturi regulate, reprezentate de fascicolul de sîrmă colorat galben închis, pornesc din dreptul paralelei de 5 grade latitudine nordică, coborînd apoi spre planiglob în dreptul paralelei de 30 grade. Ele au direcția sud-vest spre nord-vest din cauza mișcării de rotație a Pămîntului, formînd prin aceasta primul circuit al atmosferei. Vînturile de vest — vînturi dominante, redate de o sîrmă colorată albastru — pleacă din dreptul zonei maximelor tropicale — 30 grade de latitudine nordică, spre zona minimei subpolare — 60 grade latitudine nordică, avînd direcția sud-vest nord-est. Apoi se întorc spre zona maximelor tropicale formînd al doilea circuit al atmosferei. Ele se mută o dată cu zona calmelor ecuatoriale, avînd același mecanism de funcționare. Vînturile dominante ale zonelor polare acționează de la maxima polară spre minima subpolară, avînd însă o strînsă legătură cu circulația generală a atmosferei. Ele au direcția nord-est sud-vest, din aceeași cauză a mișcării de rotație a Pămîntului, formînd al treilea circuit al atmosferei.

Prin construcția și mecanismul său de funcționare, aparatul arată că circulația generală a atmosferei se desfășoară în circuite închise — două în zona între tropice, două în zonele temperate și două în zonele reci.

Prof. FLORIN PÎRVU
Pecica-Arad

Microscop școlar transformat în aparat de micro-proiecție

La Școala generală nr. 3 din Sighetul Marmației, pornindu-se de la indicațiile cuprinse în lucrările de specialitate au fost efectuate completări la microscopul școlar, confecționîndu-se un aparat pentru micro-proiecție.

După cum se știe, microscopul este un instrument ocular care dă imagini virtuale, observabile cu ochiul. Preparatele observate la microscop nu sînt însă suficient de luminate. În cazul preparatelor transparente, fascicolul de lumină care trebuie să lumineze obiectul este transmis cu ajutorul unei oglinzi și trece printr-un condensator fixat în fața opusă a obiectului. În scopul folosirii microscopului ca aparat de proiecție, adică pentru realizarea unei imagini care să poată fi prinsă pe un ecran, oglinda a fost înlocuită cu un izvor de lumină (un bec de 24 sau 30 W) așezat într-un tub amenajat special pentru a dirija fascicolul de lumină prin condensatorul microscopului. De asemenea, s-a scos ocularul de la microscop, astfel ca sursa de lumină să fie așezată pe aceeași axă optică și s-a reglat apoi distanța dintre condensator și sursa de lumină în așa fel încît fascicolul de lumină ce iese din condensator să lumineze cît se poate de bine ecranul. S-a folosit microscopul de tipul I.O.R. Sr. 3294 MIN-NI-545-52, care are o măsuță ce se poate mișca cu ajutorul unor șuruburi, ajutînd la deplasarea preparatului prin fața obiectivului, astfel încît să se poată vedea treptat întregul preparat.

Minuirea aparatului astfel realizat este foarte simplă. Datorită lui se pot obține imagini clare, cu un diametru de aproximativ 1,5 m, la o distanță de 5 m față de ecran.

După ce s-a fixat preparatul pe măsuța rotativă, se conectează la sursa de curent. Claritatea imaginii se obține cu ajutorul șurubului ce deplasează tubul microscopului în care este fixat obiectivul. Condensatorul microscopului se deplasează pînă se obține o imagine perfect luminată. La schimbarea obiectivului, în funcție de necesități, aparatul trebuie pus la punct din nou cu ajutorul deplasării condensatorului. Dacă tubul adaptat microscopului este prevăzut cu găuri camuflate, pentru aerisire, aparatul poate fi folosit cîteva ore în șir fără întrerupere. Prin scoaterea aparatului de pe suport și punerea la loc a oglinzii și a ocularului, lucrare care se poate executa în cîteva minute, avem din nou microscopul obișnuit.

Folosind aparatul pentru micro-proiecție se poate lucra cu toată clasa. În timp ce elevii privesc cu atenție imaginea preparatului respectiv, profesorul dă explicațiile necesare. Imaginile mărite de pe ecran înlesnesc observarea tuturor părților preparatului (structura internă a organelor unor plante și animale, plante și animale inferioare etc.).

A. LENGHEL IZANU
Sighetul Marmației

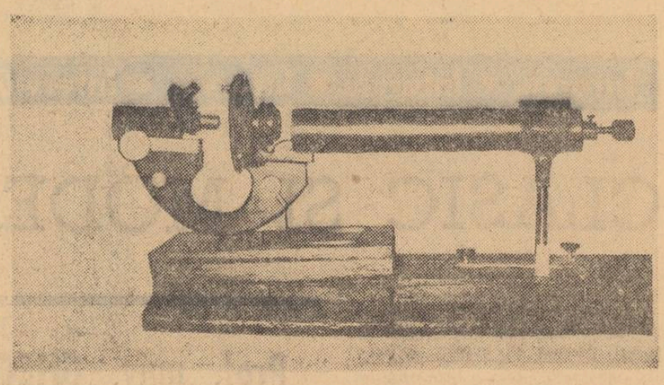

Demonstrații la lecțiile de electricitate

Pentru a demonstra elevilor relația I = U/Xc am montat două condensatoare de cîte 4 microfarazi fiecare, legate în paralel, pe o planșetă de lemn lustruită. Una din legăturile dintre cele două condensatoare e fixă, iar cealaltă poate fi întreruptă cu ajutorul călărețului între bucșele 1 și 2. Tot pe planșetă am fixat o dulie B, în care se înșurubează un bec de 40 W, o priză P, un întrerupător K și încă 8 bucșe (afară de bucșele 1 și 2). Variația intensității curentului în funcție de capacitatea condensatoarelor se poate demonstra atît cantitativ cît și calitativ. Calitativ se procedează astfel: se pun călăreții la bucșele 1 și 2, 9 și 11, 5 cu 6, 7 cu 8. Apoi se alimentează

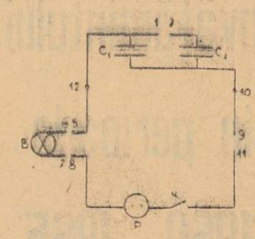

dispozitivul cu curent de la rețea, cu ajutorul unui cordon (un conductor izolat cu cauciuc și avînd cîte un ștecher la fiecare capăt). Un ștecher se introduce în priza P și altul în priza de la rețea. Se apasă pe întrerupătorul K și se constată că becul B se aprinde. În acest moment capacitatea este de 8 microfarazi, întrucît sînt introduse amîndouă condensatoarele, C_1 și C_2. Apoi lăsăm toate conexiunile neschimbate și scoatem călărețul dintre bucșele 1 și 2. Se observă că becul luminează mai slab, deci intensitatea curentului a scăzut, deoarece în circuit este acum un singur condensator cu capacitatea de 4 microfarazi. Cu același aparat, scoțînd becul din circuit și călărețții de la bucșele 5—6 și 7—8, punînd un călăreț între bucșele 5—8 și conectînd un ampermetru și un voltmetru se poate demonstra și legea I = UC cantitativ.

Prof. S. MORA
București

Proiecția statică la lumina zilei

La Liceul nr. 3 din orașul Bîrlad, s-a experimentat și s-a pus la punct, în acest an școlar, un aparat de proiecție la lumina zilei. Pe un ecran mat de 60 × 80 cm sînt proiectate imagini statice: fotografii, diafilme, diapozitive, aparținînd diferitelor discipline de învățămînt.

Aparatul, pe cît de simplu, pe atît de practic, e compus dintr-un burduf de pînză pe sistemul aparatelor de fotografiat, de circa 1,50—1,70 m. La extremitatea îngustă a camerei obscure este fixat epidiascopul, iar în partea opusă ecranul mat. Montat pe un suport de aluminiu, în așa fel încît elevii să poată viziona imaginile care se succed, aparatul poate proiecta și fotografii în culori.

Ușor deplasabil la orice clasă, cerînd un spațiu restrîns, aparatul contribuie la sporirea caracterului atractiv al lecțiilor, înlesnind înțelegerea de către elevi a materialului predat.

Prof. CONSTANTIN CLISU
Bîrlad

Lecțiile despre organizarea unităților agricole socialiste

Pentru a ajuta profesorilor de agricultură din școlile generale de la sate să predea în mod judicios, în lumina noilor documente de partid și de stat, cunoștințele referitoare la organizarea unităților agricole socialiste, ne-am adresat tovarășului M. VLĂDUȚ, metodist în specialitate din Ministerul Învățămîntului, solicitîndu-i o consultație pe această temă. Publicăm mai jos consultația.

Cunoștințele privind organizarea unităților agricole socialiste care se predau în clasele a VIII-a din școlile generale de la sate sînt menite să contribuie la familiarizarea elevilor cu problemele legate de continua dezvoltare a agriculturii noastre socialiste, cu modul de conducere și planificare pe ansamblul economiei agricole și pe unitatea productivă, precum și cu alte aspecte tehnice, organizatorice și economice din munca marilor unități agricole cooperatiste și de stat.

Asigurarea cunoașterii de către elevi a sarcinilor cu privire la dezvoltarea agriculturii din țara noastră prevăzute în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., precum și a măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 în legătură cu îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, impune profesorilor de specialitate o deosebită preocupare pentru pregătirea amănunțită a lecțiilor. O asemenea pregătire presupune studierea prealabilă, aprofundată, a documentelor de partid și de stat, a Statutului de organizare și funcționare a Uniunii Naționale și a uniunilor raionale și regionale ale cooperativelor agricole de producție, a Statutului C.A.P. etc.

O atenție deosebită trebuie acordată modului de prezentare a cunoștințelor și dozării lor în cadrul fiecărei teme. În cadrul primelor trei teme prevăzute în programa școlară este necesar să se sublinieze faptul că Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. pun accentul pe dezvoltarea forțelor de producție și a bazei materiale a agriculturii noastre socialiste. Elevii trebuie să știe că printre obiectivele principale ale agriculturii se înscriu extinderea și diversificarea mecanizării lucrărilor agricole, folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice, a insectofungicidelor și a altor substanțe chimice, precum și extinderea sistemelor de irigare în unitățile agricole. Li se va arăta, de asemenea, modul cum trebuie îndeplinite obiectivele prevăzute, subliniindu-se parametrii la care trebuie să se ajungă în anul 1970 — ca de exemplu folosirea în agricultură a peste 1.100.000 tone de îngrășăminte substanță activă, acoperirea necesarului de insecto-fungicide și ierbicide, irigarea din fondul statului a unei suprafețe de circa 400.000 ha, îndeosebi în Bărăgan etc. Este necesar ca elevii să fie informați, în același timp, cu privire la modalitatea de aplicare a sarcinilor respective în unitatea agricolă socialistă din localitate.

În continuare li se vor prezenta elevilor indicațiile cuprinse în documentele de partid și de stat cu privire la gospodărirea chibzuită a pămîntului prin îndiguiri și desecări, care vor permite să se redea agriculturii noi terenuri din zona inundabilă, precum și măsurile de valorificare a terenurilor în pantă existente în țara noastră. Este necesar să se arate posibilitățile unităților agricole socialiste din localitate în ceea ce privește folosirea mai rațională a terenurilor agricole prin rotația culturilor, prin recuperarea unor suprafețe agricole cu ajutorul lucrărilor de ameliorare, de valorificare a unor terenuri în pantă, erodate etc.

O importanță deosebită se va acorda reliefării condițiilor deosebite pe care le-au creat partidul și guvernul pentru realizarea tuturor acestor sarcini, subliniindu-se că în acest scop au fost prevăzute investiții în valoare de peste 35 miliarde lei, cu 60% mai mult decît în perioada 1961—1965, la care se adaugă și investițiile de circa 9 miliarde lei în industria de îngrășăminte, insectofungicide, tractoare, mașini agricole materiale de construcții pentru irigații etc. O dată cu aceasta este necesar să se vorbească despre activitatea financiar-economică a unității agricole din localitate, despre modul cum folosește aceasta fondurile de investiții proprii, subliniindu-se sprijinul acordat de stat pentru dezvoltarea și consolidarea economică a unităților agricole socialiste. Pentru înțelegerea adîncită de către elevi a problemelor legate de dezvoltarea continuă a agriculturii se va sublinia însemnătatea acestei dezvoltări pentru creșterea producției agricole, ca și pentru alte sectoare de activitate. Cu această ocazie se vor prezenta producțiile medii care se pot obține în condițiile unei agriculturi intensive și multilateral dezvoltate, comparîndu-se aceste producții cu rezultatele obținute în cadrul unității agricole din localitate.

Se vor prezenta, totodată, sarcinile cu privire la creșterea producției de material săditor, la crearea de noi hibrizi, la sporirea bazei furajere etc., evidențiindu-se preocupările unității agricole din localitate de a practica o agricultură modernă.

Lecțiile trebuie să arate elevilor că măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R., din 11—12 noiembrie 1965 au o importanță teoretică și practică deosebită, că ele creează cadrul necesar progresului continuu al agriculturii noastre socialiste.

La tema „Organizarea cooperativelor agricole de producție", în cadrul unor lecții speciale, li se vor prezenta elevilor rolul și sarcinile Consiliului Superior al Agriculturii și ale consiliilor agricole raionale și regionale. Aceste cunoștințe trebuie predate în lumina prevederilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 și ale Decretului privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Agriculturii, consiliilor agricole regionale, raionale și orășenești. Li se va explica astfel elevilor că economia socialistă a agriculturii permite conducerea și îndrumarea ei unitară și planificată care se exercită de către Consiliul Superior al Agriculturii și organele sale teritoriale. Elevii trebuie să știe că sarcina principală a Consiliului Superior al Agriculturii este înfăptuirea politicii partidului și guvernului de asigurare a creșterii continue a producției vegetale și animale, de dezvoltare economică a unităților agricole de stat și cooperatiste, că pentru realizarea acestei sarcini centrale Consiliul Superior al Agriculturii întreprinde un complex de acțiuni cu caracter economic și tehnico-științific.

În continuare li se vor prezenta elevilor, formele de organizare a cooperativelor agricole de producție la începutul studierii temei „Organizarea și retribuția muncii" și detaliat la problema planificării producției agricole. În partea introductivă a temei se va menționa că în realizarea acestor obiective un rol deosebit revine uniunilor raionale și regionale ale cooperativelor agricole de producție. Pentru ca elevii să înțeleagă bine aceste aspecte li se va prezenta statutul pe baza căruia funcționează uniunile cooperativelor agricole de producție.

Cu o mare atenție trebuie studiat statutul cooperativei agricole de producție, subliniindu-se principiile care stau la baza prevederilor lui. Îndeosebi se impune să se releve sporirea rolului conducător al adunărilor generale, creșterea responsabilității cadrelor de conducere și a membrilor cooperatori în realizarea sarcinilor, sistemul de retribuție.

Este necesar să li se prezinte elevilor și regimul de pensionare pentru membrii cooperatori, să li se arate modul cum va funcționa Casa pensiei țăranilor cooperatori.

La temele privind organizarea stațiunilor de mașini și tractoare și a gospodăriilor agricole de stat se vor prezenta sarcinile prevăzute în acest domeniu în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., insistîndu-se asupra faptului că în gospodăriile agricole de stat planificarea se asigură prin defalcarea indicatorilor de plan și prin repartizarea bazei materiale pe unități. De asemenea, se va aminti că se continuă acțiunea de profilare a G.A.S. și se va explica conținutul acestei acțiuni.

În predarea tuturor lecțiilor de agricultură cu privire la organizarea unităților agricole socialiste este necesar să se insiste asupra aspectelor legate de organizarea cooperativei agricole de producție din localitate. Respectînd prevederile programei, lecțiile teoretice și practice trebuie îmbogățite cu date grăitoare care să-i ajute pe elevi să înțeleagă structura organizatorică și modul de desfășurare a muncii în unitatea agricolă din comună.

ANCHETA NOASTRĂ

ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL SERAL DUPĂ PRIMUL SEMESTRU

1. Cum apreciaţi rezultatele primului semestru în învăţămîntul seral?

2. Care sînt, după dv., principalii factori ce influenţează desfăşurarea acestei forme de învăţămînt?

3. Prin ce măsuri consideraţi că se poate obţine ridicarea nivelului de desfăşurare şi îmbunătăţirea rezultatelor învăţămîntului seral?

Aceste întrebări le-am adresat tovarăşilor M. Badea şi Gh. Smarandache, inspectori la secţia de învăţămînt a Sfatului popular al Capitalei, conducătorii unor brigăzi care au întreprins o analiză prin sondaj a învăţămîntului seral şi fără frecvenţă, precum şi tovarăşilor Eleonora Popescu, **director adjunct pentru secţia serală a Liceului nr. 15 şi** Ion Cheşcă, **director adjunct pentru secţia serală a Liceului nr. 32 din Capitală. Iată, în ordinea întrebărilor formulate, răspunsurile pe care le-am primit:**

1

M. Badea: În anul acesta, ca urmare a noilor măsuri adoptate în baza Hotărîrii Comitetului Central al P.C.R. şi a Consiliului de Miniştri cu privire la învăţămîntul seral şi fără frecvenţă, au intervenit o serie de factori noi care au exercitat o însemnată influenţă pozitivă asupra muncii în învăţămîntul seral. După cum se ştie, prin desfiinţarea limitei de virstă, ca şi prin stabilirea unor norme mai largi de recrutare, a sporit mult numărul celor care au posibilitatea să se înscrie în acest învăţămînt. Ca urmare, el tinde să dobîndească un caracter de masă — fapt care a început să se observe încă din acest an. Pe de altă parte, numărul sporit al celor doritori să urmeze această formă de învăţămînt permite o selecţie mai judicioasă a elevilor.

S-au creat, astfel, condiţii mult mai bune pentru munca şcolilor şi secţiilor serale. Este drept însă că în prima fază am avut de învins şi unele greutăţi obiective. Este vorba mai ales de faptul că în toamna anului trecut în clasele a X-a şi a XI-a de la seral s-au înscris destul de mulţi elevi proveniţi de la cursurile fără frecvenţă, ceea ce a determinat o oarecare neomogenitate a acestor clase.

Ţinînd seama de faptul că în prezent s-au creat condiţii mai bune de studiu, cadrele care lucrează în învăţămîntul seral şi-au sporit exigenţa. În bună parte aceasta este cauza pentru care procentul mediu de promovabilitate după primul semestru al acestui an şcolar este relativ mai scăzut decît în semestrul corespunzător al anului şcolar trecut. Există desigur şi şcoli serale care au obţinut procente mari de promovabilitate, cum ar fi de pildă secţiile de la Liceul „I. L. Caragiale", de la Liceul nr. 15 şi altele. Există însă şi secţii cu procente mult mai scăzute, ca de exemplu secţiile de pe lîngă liceele „Nicolae Bălcescu" şi „Dimitrie Cantemir". Secţia de învăţămînt a Sfatului popular al Capitalei a organizat recent o analiză a rezultatelor acestui semestru în învăţămîntul seral, în cadrul căreia au fost dezbătute multilateral, în funcţie de condiţiile specifice, atît desfăşurarea procesului de învăţămînt cît şi rezultatele obţinute.

Gh. Smarandache: Şi în analiza rezultatelor primului semestru din acest an şcolar la învăţămîntul seral s-a relevat faptul că nivelul exigenţelor a crescut substanţial, luîndu-se pretutindeni ca termen de orientare orizontul de cultură generală pe care trebuie să-l posede un absolvent de liceu. De aceea, în linii mari se poate considera că rezultatele din acest an sînt comparabil egale cu cele din anul trecut. În acelaşi timp rezultatele se diferenţiază nu numai de la o şcoală la alta, ci chiar în cadrul aceleeaşi şcoli de la o materie la alta, de la un profesor al altul. Bunăoară, la secţia serală de la Liceul „Dimitrie Cantemir" care, aşa cum s-a menţionat, a înregistrat un procent destul de scăzut de promovabilitate generală, există clase care nu au, la sfîrşitul primului semestru, nici un elev corigent la istorie, geografie, ştiinţe naturale. Rezultatele mai slabe la matematică, la fizică, la chimie sînt explicabile prin dificultăţile deosebite pe care le implică pregătirea la aceste discipline. Dar la secţia amintită, ca şi la alte secţii elevii au obţinut rezultate slabe şi la limba română, o parte din ei dovedind serioase lacune în exprimarea scrisă şi orală.

Observaţiile brigăzilor organizate de secţia noastră de învăţămînt, care au asistat la un număr apreciabil de lecţii, ca şi analiza pe Capitală ce a avut loc recent relevă că, în timp ce se acordă toată atenţia expunerii cunoştinţelor, se neglijează întrucîtva formarea deprinderilor de muncă individuală. Desigur există un principiu care rămîne în întregime valabil — şi anume acela că elevul de la secţia serală trebuie să plece din oră cu lecţia învăţată cel puţin pe trei sferturi. Dar deprinderile de exprimare corectă orală şi scrisă, ca şi deprinderea de a rezolva probleme de matematică, de fizică etc. nu pot fi adîncite decît prin munca individuală. Din păcate, un număr destul de mare de profesori nu acordă toată însemnătatea acestei cerinţe, îi antrenează prea puţin pe elevi la munca individuală, iar atunci cînd o fac nu controlează cum a fost îndeplinită, ceea ce îi determină pe elevi să o considere drept o sarcină formală.

Eleonora Popescu: Unul dintre elementele de bază ale rezultatelor pozitive obţinute la secţia serală de la Liceul nr. 15 îl constituie faptul că toate clasele au efective stabile, închegate — datorită muncii perseverente a diriginţilor — în colective puternice, unitare, cu o opinie pe care se poate conta în determinarea unei atmosfere propice studiului. Cu elevii proveniţi de la secţiile fără frecvenţă am constituit colective separate. Diriginţii acestora s-au ocupat cu stăruinţă de închegarea lor, ceea ce ne-a permis să obţinem un procent ridicat de promovabilitate chiar în condiţiile exigenţei crescute.

Rezultatele ar fi putut fi şi mai bune, după părerea noastră, dacă nu am fi întîmpinat greutăţi în ceea ce priveşte unele programe şi manuale care ne-au sosit cu întîrziere (manualul de limba rusă pentru clasele a X-a şi a XI-a nu a apărut nici pînă acum). Apoi, pentru studiul unor materii dispunem de prea puţin timp. De pildă, sarcinile de predare la chimie şi la istorie pot fi cu greu realizate în condiţiile cînd aceste discipline sînt programate doar cu o oră pe săptămînă.

Ion Cheşcă: La secţia serală a Liceului nr. 32 rezultatele din primul semestru al acestui an şcolar se situează sub nivelul rezultatelor anului trecut. După părerea mea, una din cauzele principale ale acestei stări de lucruri o constituie nivelul la care se prezintă clasele a IX-a. Să mă explic: elevii acestor clase manifestă o dorinţă puternică de a învăţa. Dar cei mai mulţi dintre ei, absolvenţi a numai şapte clase, au de întîmpinat serioase greutăţi şi de împlinit importante lacune pentru a face faţă ritmului de pregătire cerut în clasa a IX-a. Este ştiut că procesul de învăţămînt are legile sale obiective şi, dacă el poate fi într-o măsură accelerat, în nici un caz nu se poate opera în acest domeniu prin salturi.

2

Gh. Smarandache: Cu riscul de a fi acuzat de didacticism voi începe prin sublinierea unui aşa-zis loc comun — la buna desfăşurare a învăţămîntului seral conlucrează trei factori: şcoala, elevii, întreprinderea. Rezultate valoroase se obţin numai atunci cînd angrenajul general funcţionează perfect. Nu ajunge ca profesorii să lucreze conştiincios. Este necesar şi interesul elevilor pentru studiu, frecvenţa lor regulată la cursuri, ca şi asigurarea condiţiilor pentru această frecvenţă şi controlul ei din partea întreprinderilor. Şcolile care obţin cele mai bune rezultate sînt acelea în care majoritatea elevilor au fost recrutaţi de la cîteva mari întreprinderi, în cadrul cărora se manifestă interes pentru sprijinirea „seraliştilor". Din păcate, mai sînt însă unele întreprinderi care consideră că, întrucît elevii nu mai au nevoie, la înscriere de recomandarea lor, se pot degaja total de obligaţia de a-i sprijini.

M. Badea: Asigurarea frecvenţei regulate a elevilor ţine, într-o măsură importantă, şi de munca colectivului didactic, de activitatea diriginţilor în special. Colaborînd îndeaproape cu întreprinderile, colectivul didactic al secţiei serale de la Liceul nr. 40, de exemplu, a înregistrat în cursul primului semestru o frecvenţă destul de bună. Majoritatea întreprinderilor ai căror elevi învaţă la această secţie au răspuns solicitărilor ei, creînd elevilor condiţiile necesare pentru frecventarea regulată a cursurilor. Totuşi, rezultatele obţinute aici la finele primului semestru nu ne satisfac. Aşadar, tot atît de mult ca şi frecvenţa influenţează asupra rezultatelor sîrguinţa elevilor în studiu. Şi tocmai aceasta pare că a lipsit la secţia serală a Liceului nr. 40. Alături de preocuparea pentru asigurarea frecvenţei regulate, lupta împotriva dezinteresului faţă de studiu trebuie să constituie aici — ca de altfel şi la alte secţii serale — una din principalele direcţii ale muncii educative.

Ion Cheşcă: Un rol de primă însemnătate în această privinţă revine diriginţilor de la seral, ale căror sarcini se diferenţiază net de sarcinile diriginţilor de la cursurile de zi. Nu este vorba aici numai de diferenţele de virstă între elevii celor două secţii. Diriginţele de la seral trebuie să ţină seama de marile diferenţe de virstă existente chiar între elevii aceleiaşi clase, de caracterul diferit al întreprinderilor din care provin, de calificarea profesională diferită, ca şi de condiţiile pe care le au la locul de muncă, de nivelul diferit al pregătirii lor generale, ca şi de situaţia lor familială. În lumina acestor fapte consider neapărat necesar să se întărească sprijinul acordat diriginţilor de la secţiile serale de către conducerile şcolilor, de către secţiile de învăţămînt, de către Ministerul Învăţămîntului.

Eleonora Popescu: Secţia serală a liceului nostru cuprinde, în majoritate, elevi proveniţi de la mai multe întreprinderi. Am stabilit, încă de la începutul anului, o legătură strînsă cu majoritatea dintre ele. Apoi, la mijlocul semestrului, am organizat o analiză a rezultatelor obţinute pînă în acel moment, la care am invitat şi pe reprezentanţii întreprinderilor. Semnalîndu-le unele greutăţi pe care le întîmpinau elevii, am obţinut ca ele să fie înlăturate. De exemplu, am comunicat conducerii administrative şi sindicatului Uzinei de metale şi aliaje neferoase „Neferal", faptul că o serie de elevi nefamilişti întîmpină greutăţi pentru că locuiesc departe de şcoală. Ca urmare, aceşti elevi au fost cazaţi în cămine din apropierea şcolii şi s-au creat condiţii ca ei să găsească aici seara, după cursuri, o masă caldă. Aceasta a contribuit mult la îmbunătăţirea frecvenţei.

3

M. Badea: Observaţiile brigăzilor care au urmărit munca şcolilor serale, ca şi analiza care a avut loc recent la secţia de învăţămînt a Capitalei în legătură cu această muncă au dus la adoptarea unor măsuri menite să ridice nivelul general de desfăşurare şi calitatea rezultatelor ei. Ne propunem astfel, în primul rînd, să întărim ajutorul acordat celor care lucrează în secţiile serale, mai ales directorilor şi diriginţilor. Vom organiza, în acest scop, unele consfătuiri, conferinţe, instructaje. De asemenea, inspectorii vor sprijini mai concret munca secţiilor serale, căutînd să le orienteze îndeosebi în ceea ce priveşte intensificarea muncii individuale a elevilor în condiţiile specifice învăţămîntului seral. Considerăm necesar să se introducă în anumite lecţii momente de muncă independentă, care să contribuie la formarea deprinderilor şi în acelaşi timp să le dea elevilor posibilitatea de a se autoverifica. De asemenea, secţiile raionale de învăţămînt vor stabili un contact mai strîns cu întreprinderile, pentru a asigura condiţiile îmbunătăţirii continue a frecvenţei şi întărirea ajutorului acordat elevilor.

Gh. Smarandache: Pe de altă parte, socotim necesar să se extindă munca de cercetare metodică asupra specificului activităţii în secţiile serale, pe discipline, şi să se valorifice mai larg experienţa valoroasă a cadrelor didactice care lucrează la aceste secţii. Aici se impun o serie de sarcini la nivelul şcolilor şi al secţiilor de învăţămînt, dar şi al Institutului de ştiinţe pedagogice. O propunere făcută cu prilejul şedinţei de analiză organizată la secţia noastră, la care mă raliez, este aceea ca publicaţiile pedagogice să acorde un spaţiu mai amplu problemelor activităţii în învăţămîntul seral.

Ion Cheşcă: Principala propunere pe care doresc s-o formulez aici este de a se înfiinţa la secţiile serale — din considerentele amintite mai sus — un an preparator care să ridice nivelul cunoştinţelor celor ce urmează să se înscrie în clasa a IX-a. În acest an elevii ar trebui să-şi completeze cunoştinţele de limba română, de matematică, de fizică, de limbi străine. Cred că în felul acesta ar fi înlăturate multe din insuccesele pe care le au elevii din clasa a IX-a în momentul de faţă şi care duc la descurajarea unora dintre ei.

Eleonora Popescu: Poate că un an întreg de pregătire ar fi totuşi prea mult. Să ne gîndim că în momentul de faţă un număr însemnat de elevi ai secţiilor serale sînt oameni mai în virstă, care doresc să termine şcoala mai repede. Cîteva luni de pregătire înainte de admiterea în clasa a IX-a ar fi însă şi după părerea mea deosebit de utile.

Aş dori să mai fac o propunere. S-a vorbit despre faptul că organizarea anului şcolar pe semestre nu este prea indicată, suprasolicitîndu-i pe elevi. Ar fi de dorit, de aceea, împărţirea pe trimestre, cu condiţia ca aceasta să nu ducă la creşterea numărului de ore de studiu pe zi.

Formă de studiu cuprinzătoare, învăţămîntul seral aduce o contribuţie de seamă la ridicarea nivelului de pregătire al maselor de oameni ai muncii. Pentru continua lui îmbunătăţire este necesară o conlucrare permanentă a colectivelor didactice din şcoli cu întreprinderile din care provin elevii în lumina indicaţiilor cuprinse în Hotărîrea partidului şi guvernului în legătură cu învăţămîntul seral şi fără frecvenţă. Se impune, de asemenea ca secţiile de învăţămînt să-şi adîncească preocupările în legătură cu această formă de învăţămînt, să studieze experienţa şcolilor care obţin constant rezultate valoroase. Un ajutor eficient poate aduce Institutul de ştiinţe pedagogice intensificînd studiile privind specificul procesului instructiv-educativ în învăţămîntul seral.

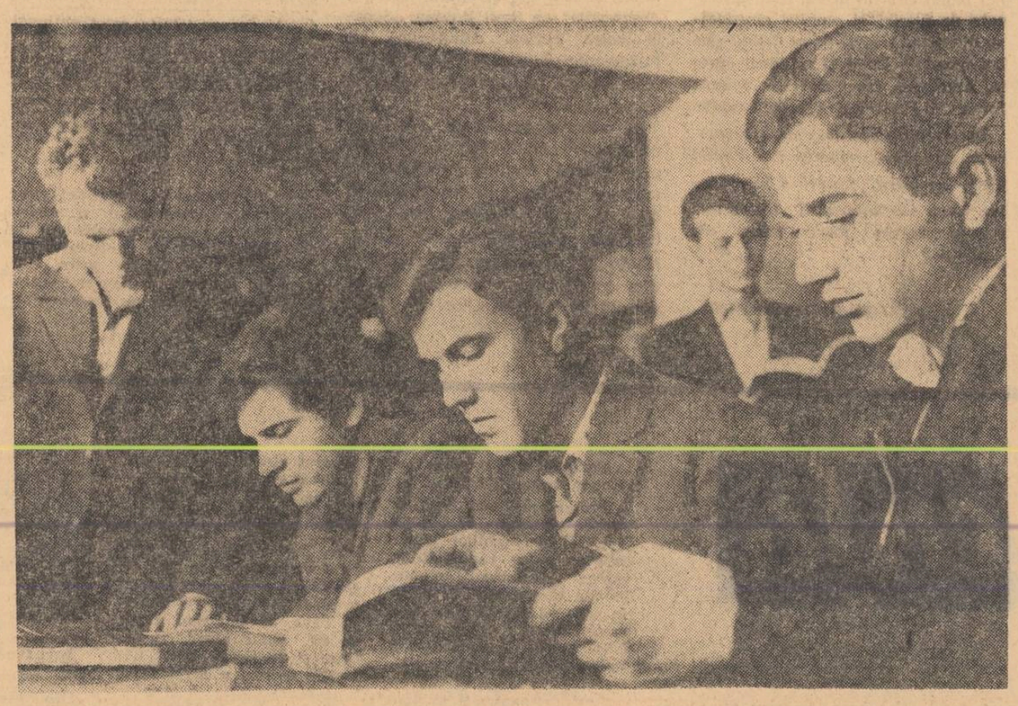

Muncitorii-elevi de la Uzinele „1 Mai" din Ploieşti studiază.

Experienţe în laboratorul de fizică al Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova.

Ecouri la materialele publicate

„Neconcordanţe"

A fost semnalat, în nr. 837 al „Gazetei învăţămîntului" faptul că, în timp ce în manualul de geologie pentru clasa a XI-a se vorbeşte de trei etape ale antropogenezei, în manualul de biologie pentru aceeaşi clasă se prezintă numai două etape. Întrucît acest fapt duce atît la îngreuierea însuşirii cunoştinţelor de către elevi, cît şi la complicarea predării, este necesar ca la ediţia viitoare să fie evitat. Dar programele şi manualele respective sînt susceptibile de îmbunătăţiri şi în alte privinţe.

Examinînd programa de geologie constatăm că ea este supraîncărcată, datorită mai ales unor lecţii care, în fapt, nu sînt utile, constituind un paralelism cu o serie de lecţii predate în cadrul altor discipline. De exemplu, cunoştinţele referitoare la descrierea mineralelor, a principalelor roci care intră în alcătuirea scoarţei Pămîntului etc. au mai fost studiate de elevi. La chimie, la lecţia „Silexul — Minerale din SiO_2 ei au făcut cunoştinţă cu principalele minerale şi accesorii din familia siliciului. La lecţia „Hidrogenul sulfurat" li s-a vorbit despre sulfuri naturale, iar la lecţia „Acidul carbonic", despre zăcăminte de carbonaţi. Despre roci elevii învaţă atît la geografia fizică în clasa a IX-a, unde se dă şi o descriere a lor, cît şi la chimie. La lecţia de chimie „Grupa carbonului" se descriu cărbunii de pămînt. Tot la chimie se studiază petrolul, ozocherita, asfaltul, metanul. Şi la geografie, în clasa a XI-a, la lecţia „Industria energetică" se vorbeşte despre cărbuni, petrol, metan, despre răspîndirea lor geografică şi despre prevederile documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. în legătură cu dezvoltarea energeticii în ţara noastră. Se observă aşadar un paralelism evident care, pe lîngă faptul că determină o supraîncărcare a elevilor, reduce în acelaşi timp posibilităţile de predare în bune condiţii a celorlalte capitole din geologie şi biologie, restrîngînd timpul afectat acestui scop şi ducînd, în ultimă instanţă, la o însuşire superficială a cunoştinţelor.

Paralelisme se constată, de altfel, chiar şi în cadrul unuia şi aceluiaşi manual de geologie, sau între manualul de geologie şi cel de biologie. În manualul de geologie, după ce se vorbeşte în partea a II-a (la geologia istorică), despre evenimentele importante din fiecare eră, se dă o scurtă prezentare a răspîndirii depozitelor geologice în patria noastră. Aceasta se repetă şi în partea a III-a a manualului (la capitolul „Privire generală" asupra geologiei ţării noastre). Consider util ca respectivele cunoştinţe să fie incluse numai în partea a III-a a manualului. În felul acesta elevii nu ar mai fi puşi în situaţia de a le studia de două ori.

Ţinînd seama de importanţa studierii biologiei, cred că ar fi indicat să se reducă, la geologie, capitolele referitoare la mineralogie, petrografie, dinamică şi lecţia „Omul preistoric", iar orele respective să fie afectate biologiei, care cuprinde foarte multă materie şi este mai greu de însuşit de elevi în cele 31 de ore pe care le prevede programa. În cel mai rău caz ar trebui să se facă o prezentare sumară a mineralelor, rocilor şi dinamicii în circa 5 ore, iar restul de ore să fie afectate biologiei.

Prof. BOGDAN ANASTASIE
Liceul „Unirea" Tr. Măgurele

„Adolescenţa"

Socotesc publicarea în paginile „Gazetei învăţămîntului" a grupajului de articole cu titlul „Adolescenţa" drept o iniţiativă binevenită.

Discutarea ştiinţifică a problemelor pedagogice pe care le ridică virsta adolescenţei se impune cu atît mai mult cu cît uneori problemele ei esenţiale sînt ocolite sau tratate cu superficialitate. Nu mai departe manualul de igienă pentru clasa a VII-a, care se adresează elevilor de 13—14 ani, reduce caracterizarea pubertăţii la următoarele: „Pubertatea are uneori caracterul unei perioade dificile, în care pot apare tulburări multiple (în circulaţie, respiraţie, digestie etc.), tulburări de comportare şi uneori tulburări psihice. Multe din transformările profunde morfologice, fiziologice şi psihice din perioada prepubertară şi pubertară pot să apară ciudate adolescenţilor, dacă părinţii şi educatorii nu se apropie cu grijă de ei, pentru a-i înţelege... În unele cazuri este posibil ca în această perioadă, în mod cu totul trecător, să se observe o mai redusă capacitate de îndeplinire a sarcinilor şcolare" (pag. 94). Lectura acestor rînduri ne îndreptăţeşte să punem colectivului de autori — majoritatea medici — întrebarea dacă s-au gîndit cui le adresează şi ce efect educativ vor avea.

Faptul că învăţămîntul general cuprinde astăzi pe toţi copiii pînă la virsta de 14 ani, faptul că învăţămîntul postgeneral cuprinde o parte din ce în ce mai mare a tineretului nostru măreşte răspunderea şi contribuţia şcolii la rezolvarea problemei pedagogice de mare importanţă pe care o reprezintă educarea adolescenţilor. Realizarea cu competenţă a acestei sarcini este de natură să contribuie la făurirea personalităţii viitorilor cetăţeni, la păstrarea nesnobită a sănătăţii lor trupeşti şi spirituale. Se impune după părerea mea, să se stabilească precis ce rol revine în această privinţă şcolii, familiei, organizaţiilor sanitare.

În ceea ce mă priveşte, socotesc că educaţia adolescenţilor nu poate fi realizată fără evidenţierea aspectelor sociale, etice şi afective ale relaţiilor dintre sexe, ridicîndu-se astfel pînă la domeniul educaţiei morale, al formării caracterului. Ar fi indicat, cred, ca adolescenţii să dobîndească şi cunoştinţe cu privire la evoluţia istorică a relaţiilor dintre sexe, la esenţa profund umană a acestor relaţii în condiţiile societăţii socialiste, cu privire la caracteristicile şi bazele morale ale familiei socialiste. Ei trebuie să înţeleagă că, în spiritul moralei comuniste, dragostea, trăinicia ei, frumuseţea ei, depind în primul rînd de aspectul moral al omului, că pentru a iubi cu adevărat trebuie să fii un om integru, exigent faţă de tine însuţi, răspunzător pentru atitudinile şi faptele tale, că uşurinţa, nestabilitatea morală, lipsa sentimentului de răspundere în dragoste au o influenţă dăunătoare asupra întregului aspect moral al omului. Am profunda convingere că astfel de probleme trebuie să-şi găsească locul în activitatea instructiv-educativă a şcolii noastre în primul rînd datorită faptului că nu putem nesocoti cerinţele pe care viaţa însăşi le pune faţă de educaţia viitorilor cetăţeni.

Este interesant de ştiut că renumiţi savanţi ai ţării noastre au adoptat o atitudine pozitivă faţă de nevoia ca în şcoli să se dea o atenţie deosebită, în cadrul unei materii de învăţămînt, problemelor legate de educaţia adolescenţilor. Mă refer la prof. dr. Obreja, prof. dr. Gh. Marinescu, şi alţii. Dr. Gh. Marinescu a propus lui Spiru Haret introducerea în şcolile secundare a unei asemenea materii de învăţămînt iar în 1927 a prezentat la un congres internaţional ţinut la Berlin, o importantă comunicare pe această temă.

Prof. TIBERIU TRUŢER

Profesorului îi poate şade bine cu drumul?

— Vă rugăm să ne fixaţi lecţiile în primele ore de program şi să faceţi tot posibilul să nu avem „ferestre"!, cerură cu insistenţă amabilă, la început de an şcolar, tinerele profesoare de matematică şi respectiv de biologie responsabilului comisiei metodice, care tocmai definitiva orarul.

— Dar — interveni directorul şcolii, aplecat peste deciziile lor de încadrare — sînteţi proaspete absolvente ale Institutului pedagogic şi ştiţi că la alcătuirea orarului se iau în considerare mai întîi anumite cerinţe psihopedagogice. Şi apoi, „ferestrele" vă pot oferi ocazii bune pentru a vă îmbogăţi pregătirea didactică, asistînd la orele unor profesori experimentaţi... Dar să nu uităm altceva — continuă grijuliu directorul — să vă ajutăm să vă găsiţi gazde...

— Nuu, nu vă deranjaţi pentru asta, noi ne-am obişnuit de-atîţia ani de zile la oraş! Nu-i vorbă, sîntem acuma exilate aici la ţară, dar cum sperăm că e vorba de un exil temporar, sîntem hotărîte să navetăm... O să ne găsim noi un post la oraş. Neapărat.

Asemenea interpelaţie a avut darul să curme pentru moment orice încercare de convingere.

Au trecut cîteva luni. Întocmirea orarului a dat cîştig de cauză politeţei şi, implicit, celor două profesoare ce se socoteau în transhumanţă la şcoala din satul pitit între colinele depresiunii huşene. Ca să poată prinde autobuzul I.R.T.A. de ora 12, căci următorul e de abia la 18!

Vremea li se risipea fugind de la o cursă la alta, aproape pe nerăsuflate. Cînd se apropia ora fatală, şedinţele colectivului didactic trebuiau să se întrerupă, activităţile şcolare să-şi reducă dimensiunile, diverse manifestări culturale să fie contramandate. Vezi bine, s-ar putea să piardă cursa! Evident, dimineaţa se întîmplă uneori ca autobuzul să întîrzie. Nu-i grav, sînt „localnicii" care te pot înlocui pentru cîteva zeci de minute, că sondau terenul la oraş, sigure pe „relaţiile" lor şi increzătoare în mărinimia nu o dată dovedită (ştiau ele!) a secţiei de învăţămînt. Le era indiferent unde vor lucra, s-ar fi mulţumit cu orice catedruţă, fie chiar şi cu un post funcţionăresc, într-o şcoală sau oriunde. Numai să fie...

Iar „navetita", netratată la timp, a căpătat caracterul unei boli molipsitoare şi greu curabile. Ea nu ţine seama de motive temeinice, de interese serioase, de necesităţi reale. Aşa s-a făcut că, după oarecare perioadă „de incubaţie", numărul navetiştilor din şcoală s-a dublat, îngreuind totodată munca „sedentarilor". Pretexte se găsesc. De pildă, te lasă inima să pierzi un meci „tare" ca să rămîi în sat să prezinţi un program artistic? Sau poţi să fii insensibil la telechemările artei — în schimbul participării la o şedinţă a comisiei metodice? Şi poţi sta liniştit cînd la 20 de km., la reşedinţa de raion, rulează „Samba"?

E drept, şi noi am rămas contrariaţi mai deunăzi, cînd una dintre navetiste a rugat afectată:

— De luni, aşezaţi-ne în orar ultimele ore. Numaidecît.

Nu înţelegeam ce se întîmplă. Abia pe urmă ne-am dumirit: se schimbase mersul autobuzelor...

Prof. C. N. VALERIU
Huşi

ATITUDINI

Oameni ai şcolii în brigăzile ştiinţifice

In decursul anilor care au trecut de la crearea brigăzilor ştiinţifice complexe, deplasările lor duminicale au devenit o largă acţiune de pătrundere, de integrare a culturii în viaţa satelor. S-a scris în repetate rînduri despre munca acestor brigăzi care întrunesc intelectuali de cele mai diverse profesii — ingineri, agronomi, pedagogi, medici, juriști — deveniți, dintr-o convingere demnă de cauza căreia îi este închinată, profesorii voluntari ai uneia din cele mai cuprinzătoare şcoli.

Interesul oamenilor satului pentru activitatea brigăzilor ştiinţifice complexe porneşte de la faptul că ele răspund la multe dintre întrebările pe care şi le pun aceştia. Am stat de vorbă de curînd cu locuitorii cîtorva sate din regiunea Ploieşti. Cu cei din Lipăneşti, din Loloiasca, din Nicolești, din Blejoi, din Dăscălești. Acum, iarna, cînd au mai mult timp liber, vor să afle răspunsuri cît mai cuprinzătoare la probleme foarte diferite — de pildă despre viaţa oamenilor de pe meleagurile noastre în trecutul îndepărtat, cum au apărut pe lume animalele care trăiesc astăzi, cum cîntă „orchestrele cele mari, simfonice". Se formulează în fiecare an mii de întrebări, de la străvechea problemă a ivirii pe Pămînt a omului pînă la condiţiile aselenizării line. Brigăzile ştiinţifice complexe dau răspunsurile, dezvăluind, cu reflectoarele puternice ale ştiinţei, tainele unor fenomene care pînă atunci păreau misterioase, de neînţeles.

In duminicile în care sosesc membrii brigăzilor, sălile căminelor culturale devin neîncăpătoare. Oamenii ştiu că li se înlesneşte pătrunderea prin porţile larg deschise ale ştiinţei, că vor afla tot ce doresc să ştie. Cît despre forma prezentării cunoştinţelor, locuitorii satelor s-au convins de mult că membrii brigăzilor ştiinţifice sînt adevăraţi maeştri în a înfăţişa pe înţeles chiar şi cele ce păreau a fi taine de nepătruns ale firii.

Intrebăm la Comitetul de cultură şi artă al regiunii Ploieşti care sînt cei mai renumiţi dintre pasionaţii popularizatori ai culturii la sate. Revin insistent, repetat, numele unor profesori. Caracterizări elogioase întovărăşesc relatarea activităţii profesoarei emerite *Margareta Moşneaga* şi a profesorilor de ştiinţe naturale *Steliana Mărgărit, Andrei Vijoli, Ana Sait* sau *Zoe Stoicescu*. Ni se povesteşte că ei au colindat satele ducînd o serioasă încărcătură de diafilme, diapozitive şi planşe pentru a dezvălui ţăranilor cooperatori cît mai viu, mai interesant, tainele apariţiei vieţii pe Pămînt, ale evoluţiei speciilor, ale apariţiei şi evoluţiei speciei umane. Aceleaşi aprecieri — pentru capacităţile şi măiestria pedagogică a profesorilor *Florica Popescu* şi *Ruxandra Dorin*, care au adus misterele astronomiei, giganticele explozii stelare din galaxii la înţelegerea publicului din sălile căminelor culturale. Profesorii *Gheorghe Angelescu* şi *Dumitru Şerbănescu* au dezlegat în faţa ascultătorilor o seamă de probleme de psihologie ale copiilor şi adolescenţilor, operînd cu exemplele concrete ale unor cazuri cunoscute de oameni din comunele respective. Profesorul emerit *Nicolae Simache* a devenit renumit pentru talentul cu care reconstruieşte, din prezentarea unor unelte folosite cîndva pe aceste meleaguri, momente din istoria unor aşezări dispărute de milenii. Iar expunerile profesorilor *Gheorghe Mărgărit* şi *Simona Pislaru* despre motivele folclorice în creaţiile de muzică simfonică, exemplificate cu înregistrări pe bandă de magnetofon, au fost nu numai convingătoare ci, depăşind obiectivul iniţial, au reuşit să stîrnească interesul ascultătorilor pentru creaţia muzicală cultă.

Cadrul unor asemenea exemple ar putea fi încă mult amplificat. Considerăm însă mai edificatoare decît orice, pentru încheiere, două date cu caracter statistic: în cuprinsul unei regiuni — Ploieşti — **activează permanent 98 de brigăzi ştiinţifice complexe.** Din rîndurile lor fac parte peste 200 de profesori.

AL. CIUCĂ

VĂ ÎN FOR MĂM

Studiu în biblioteca Liceului nr. 4 din Craiova.

Nu de mult, la Ministerul Învăţămîntului a avut loc o consfătuire în care au fost dezbătute probleme privind ilustraţia şi grafica manualelor şcolare. La această consfătuire, la care au participat reprezentanţi ai Editurii didactice şi pedagogice, ai Centralei editurilor şi difuzării cărţii, ai Uniunii artiştilor plastici, graficieni, profesori, critici de artă etc. au fost dezbătute o serie de probleme a căror rezolvare este menită să ducă la ridicarea calităţii aspectului grafic al manualelor şcolare.

Relevînd exigenţele cărora trebuie să le răspundă ilustraţia din manuale — aceea de a fi un document ştiinţific, precum şi aceea de a spori caracterul atractiv al cărţii de şcoală — participanţii la discuţii au acordat o deosebită atenţie problemelor legate de ţinuta artistică a acesteia. Apelînd la exemple concrete, ei au pus în evidenţă aspecte negative ale unora dintre manualele şcolare caracterizate prin imagini concepute într-o viziune învechită, mohorîte, schematice, lipsite de gust. Au fost făcute numeroase propuneri menite să ducă la înlăturarea diletantismului şi mediocrităţii ilustraţiilor cuprinse în manualele şcolare, la modernizarea acestora, la o riguroasă corespondenţă între capacitatea de înţelegere a copiilor şi stilul ilustraţiei, la o judicioasă orientare a coloristicii, la caracterul unitar al imaginilor din cărţile de şcoală.

Nicolae Iorga „Pagini alese"

Din complexitatea activităţii creatoare a lui Nicolae Iorga, uimitoare prin desfăşurarea ei multilaterală, Editura pentru literatură a publicat recent două volume antologice, sub titlul **Pagini alese**, sub îngrijirea prof. M. Berza, care semnează şi amplul studiu introductiv.

Activitatea literară a lui Nicolae Iorga este extrem de bogată. Poezia, proza, teatrul, critica şi istoria literară, memorialistica şi cugetarea morală, toate îl revendică cu îndreptăţire. Volumele apărute se opresc însă mai mult asupra unor fragmente autobiografice din **O viaţă de om**, asupra acelei bogate galerii de portrete din **Oameni care au fost**, asupra însemnărilor de călătorie în ţară şi în străinătate, asupra unor fragmente de istorie literară, precum şi asupra unei selecţii dintr-o intensă zonă a publicisticii. Citim astfel confesiuni revelatoare în legătură cu maturitatea precoce a viitorului savant: *„Am prins de la început felul de a vorbi al minţilor formate, al sentimentelor care s-au încercat cu viaţa"*. Aflăm că era elev în clasa a VII-a cînd, în urma lecturii unei cărţi care îi transmisese *„fiorul cum se poate scrie istoria, istorie însufleţită, singura de ţinut în samă"*, a luat hotărîrea de a i se dărui. *„Atunci* — spune el — *în mine s-a trezit puterea de a mă pasiona pentru tot ce a fost uman în oameni"*.

Fără îndoială că unele dintre cele mai fermecătoare pagini literare ni le oferă fragmentele din **O viaţă de om, aşa cum a fost**, şi cu deosebire cele din primul volum, al copilăriei şi tinereţii, unde ideea de confesiune e mai aproape de transfigurarea artei şi mai străină de umbrele polemice şi de unele contradicţii ideologice, care pătrund în volumele următoare. Notele de drum, impresiile de călătorie în ţară şi străinătate se impun, de asemenea, prin nervul, culoarea şi acuitatea cu care surprind, într-o cromatică delicată, specificul oamenilor şi al locurilor. Cititorul rămîne uimit de cîte a putut să vadă şi să înţeleagă Iorga de cînd era încă copil *„cu ochii abia deschişi asupra minunii acestei lumi"*.

Portretele sale fixează chipul unor personalităţi de frunte din viaţa culturală şi literară a vremii, oameni pe care i-a cunoscut pe măsură ce anii universităţii şi ai lărgirii orizonturilor sale spirituale l-au pus în contact direct cu straturi tot mai variate şi mai înalte ale intelectualităţii naţionale şi universale. Iată-i aci, admirabil creionaţi, pe Hasdeu, Odobescu, Caragiale, Vlahuţă, Eminescu, Delavrancea, A. D. Xenopol, N. Grigorescu, Gh. Ţiteica, pe Firandello, Tolstoi, Ibsen, Edison şi alte valori naţionale şi universale.

Eruditul şi marele patriot Nicolae Iorga, care a vibrat atît de intens şi continuu în slujba naţiunii şi poporului său, se face cunoscut şi în fragmentele din capitolul **Din trecutul nostru**, după cum o serie de articole din **Prezenţi în cotidian** pun în lumină atitudinea fermă a savantului cetăţean în atîtea probleme ce interesau viaţa maselor. Cu deosebire se relevă atitudinea lui în legătură cu răscoalele din 1907, cînd vîrfurile burgheziei şi moşierimii l-au trecut în rîndul instigatorilor. Alte articole reproduse aci dezvăluie, cu aceeaşi fermitate, chipul dezolant al politicienilor şi profitorilor cupizi şi laşi ai primului război mondial şi al acelei lumi sfîrtecate de intrigi şi ambiţii sîngeroase din ajunul celui de-al doilea război mondial, lume în mijlocul căreia, asemenea unui Socrate, marele Iorga îşi presimţea sfîrşitul tragic.

In lumina unor asemenea adevăruri, cele două volume de **Pagini alese** din opera literară a lui Nicolae Iorga fac cunoscută tineretului nostru una din marile valori ale trecutului.

FĂNICĂ N. GHEORGHE

In anul 1966, Societatea de ştiinţe istorice şi filologice va pune la dispoziţia profesorilor de specialitate noi tipărituri menite a-i ajuta în munca didactică şi de cercetare.

Vor apărea astfel, în continuare, volume din culegerile de „Limbă şi literatură" (vol. XI şi XII), „Studii de literatură universală" (vol. VIII), „Studii şi articole de istorie" (vol. VIII şi IX), la care se vor adăuga un volum de lexic regional (vol. II), un volum de folclor — primul într-o nouă serie — precum şi o culegere realizată în colaborare cu Editura didactică şi pedagogică, care va cuprinde studii privind predarea gramaticii în învăţămîntul de cultură generală. Prima din cele două culegeri de studii şi articole de limbă şi literatură română va cuprinde, printre altele, studiile „Literatura mărturisirilor" de Silvian Iosifescu, „Tehnica episodului la trei romancieri contemporani: G. Călinescu, Eugen Barbu şi Marin Preda", de Sorin Alexandrescu, „Proza lui Alecsandri" de G. C. Nicolescu, „Titu Maiorescu şi substanţa poeziei" de Mircea Braga, „Insemnări despre limba şi stilul lui Camil Petrescu" de Al. Bojin. Cea de-a doua va cuprinde o secţiune dedicată poetului G. Coşbuc, precum şi alte studii printre care „Clasicismul lui Mihail Sadoveanu" de Iorgu Iordan, „Iubirea în viaţa şi opera lui V. Alecsandri" de Emil Boldan, „Scoala nouă, revista debuturilor lui Ibrăileanu" de Ovidiu Papadima şi „Prefixe cu rol indicator" de Al. Graur.

In volumul de „Studii şi articole de istorie" (vol. VIII) vor figura printre altele studiile „Profesorii şi mişcarea antifascistă din România" de P. Constantinescu-Iaşi, „N. Iorga, istoric al poporului român" de V. Maciu şi „Cauzele refugierii husiţilor în Moldova şi centrele lor în această ţară" de C. Giurăscu.

Urmări din pagina 1

CLASIC ŞI MODERN ÎN PREDARE

aş avea un cuvînt de spus despre manuale, care sînt susceptibile încă de serioase îmbunătăţiri în ceea ce priveşte echilibrarea volumului de cunoştinţe, selecţionarea datelor cît şi forma de prezentare.

O predare modernă cere utilizarea a tot ceea ce tehnica audio-vizuală ne pune la dispoziţie — material grafic, proiecţii de filme sau diapozitive, studierea şi interpretarea unor documente microfilmate etc. Recomand, de asemenea, vizitarea muzeelor istorice, a locurilor cu importanţă istorică ş.a.m.d. Sînt deci pentru o modernizare a formei de prezentare a cunoştinţelor de istorie, fapt care este tot atît de posibil şi de necesar ca şi în cazul ştiinţelor naturii cum ar fi fizica, chimia etc. In legătură cu aceasta vreau să subliniez că introducerea studiului limbii latine în ultimele clase de liceu creează — printre alte avantaje — posibilitatea ca elevii să cunoască unele documente istorice în original.

In concluzie, modernizarea predării istoriei cere ca lecţiile să nu fie simple expuneri seci, care să comunice date, ci să solicite intens participarea elevilor printr-o expunere vie, plastică, însufleţită, în care noţiunile din manual să constituie un pretext, o bază de discuţie. Aceasta este în acelaşi timp calea cea mai bună de a dezvolta sentimente şi de a realiza educaţia patriotică în cadrul lecţiilor de istorie.

— Intr-un articol publicat în paginile gazetei noastre, acad. G. Oprescu cerea ca predarea istoriei să le formeze elevilor cunoştinţe mai ample despre istoria artei naţionale şi universale şi să contribuie mai eficient la educarea lor estetică. Ce părere aveţi în legătură cu această cerinţă şi cum vedeţi practic realizarea ei?

— Firește, mă aliez acestui punct de vedere considerînd şi eu că este necesar să se acorde o mai mare atenţie, în programele şi manualele şcolare, istoriei artei. Arta fiind un element de suprastructură, consider că studiul ei din punct de vedere istoric îşi are locul în cadrul lecţiilor de istorie. Este o cerinţă firească, o necesitate ca atunci cînd se prezintă o epocă, să se prevadă o lecţie specială în care să se facă referiri la cultura şi arta epocii respective, neomiţîndu-se aspectele privind dezvoltarea ştiinţei. Evenimentele culturale, ştiinţifice şi artistice, ca şi figurile reprezentative din aceste domenii trebuie plasate în ansamblul datelor istorice referitoare la o anumită epocă, deoarece ştiinţa, cultura şi arta sînt determinate de un complex de factori şi ele caracterizează perioadele istorice care le includ. Oamenii de cultură şi artă trebuie cunoscuţi în aceeaşi măsură ca marile personalităţi politice şi militare, deoarece ei au un rol de seamă în dezvoltarea, în mersul înainte al societăţii omeneşti, fiind factori activi ai progresului. In ultimul timp la concursurile de admitere în învăţămîntul superior am constatat că absolvenţilor de liceu le lipsesc cunoştinţele din acest domeniu. Subiectele cel mai greu de rezolvat pentru mulţi dintre candidaţi erau cele referitoare la dezvoltarea culturii şi artei în diferite epoci. Cauza rezidă din faptul că în liceu se expediază rapid şi superficial aceste probleme, neacordîndu-li-se locul pe care în mod firesc ar trebui să-l ocupe în sfera culturii generale a tinerilor. Această lacună este de netolerat în condiţiile actuale şi în accepţiunea nouă a noţiunii de om cult.

— Care ar fi, după părerea dv., mijloacele cele mai eficiente de perfecţionare a profesorilor care predau istoria în liceu pentru a răspunde pe deplin noilor cerinţe?

— Pentru profesorii de istorie, ca şi pentru cei care predau orice altă specialitate, pot face o recomandare generală: să nu se mulţumească numai cu participarea la cursurile de perfecţionare ce se organizează pentru ei, ci să folosească toate mijloacele care le stau astăzi la îndemînă pentru a se informa cu tot ceea ce este nou, completîndu-şi permanent cunoştinţele — şi nu numai în specialitate, ci în toată sfera culturii generale. Astăzi exigenţele sînt mari. Un bun profesor trebuie să aibă cunoştinţe la zi în tot ce este nou, în primul rînd, desigur, în specialitatea şi în domeniul în care activează. Dar el trebuie să se informeze în tot ceea ce ştiinţa, tehnica şi cultura contemporană au mai nou şi mai valoros. De cea mai mare însemnătate este cunoaşterea problemelor de politică internă şi externă, elemente de mare importanţă în cultura unui om contemporan. In ansamblu, un profesor nu are voie să rămînă la nivelul de pregătire cu care a absolvit facultatea, deoarece astăzi ştiinţa progresează şi se dezvoltă vertiginos. Dacă nu va ţine pasul cu această dezvoltare, el va fi depăşit de evenimente, va deveni în scurt timp necorespunzător. Predarea istoriei impune în mod special un orizont cultural larg şi de aceea, în afara unor cursuri de specialitate post-universitare, aş recomanda un sistem organizat de informare generală, astfel ca, printr-o cunoaştere şi înţelegere profundă şi vastă a evenimentelor, profesorii să fie pregătiţi pentru a-i putea lămuri şi ajuta pe elevi să înţeleagă adînc şi să interpreteze fenomenele istorice.

PREOCUPĂRI ŞTIINŢIFICE

au putut răspunde pozitiv la întrebările: **Ce lucrări ştiinţifice aţi publicat?; În ce domeniu lucraţi sau vă informaţi?; Formaţi un colectiv de lucru cu colegii de specialitate de la şcoala dv.?; Aţi reuşit să creaţi în biblioteca liceului unde funcţionaţi o atmosferă prielnică studiului?** La rîndul său, prof. univ. Gheorghe Chiş, preşedintele comisiei nr. 1 din centrul Braşov, constata că nici una din cele 30 de lucrări prezentate la examen de către profesorii de matematică nu a adus o contribuţie ştiinţifică efectivă, de natură să îndreptăţească publicarea ei măcar parţială. Destul de multe lucrări au fost deficitare şi în formă: n-au menţionat corect bibliografia, nu au făcut trimiteri de citate în subsolul paginii, au folosit un stil de dare de seamă, cu ortografie neglijentă.

Socotim utilă publicarea în toate revistele de specialitate a unor îndrumări relative la specificul cercetării ştiinţifice a cadrelor didactice, care să orienteze cît mai temeinic această activitate, urmărind ridicarea continuă a nivelului ei. Conducerile şcolilor, secţiile de învăţămînt, Institutul de ştiinţe pedagogice, societăţile ştiinţifice şi institutele de perfecţionare sînt chemate să sprijine în măsură mereu sporită efortul cadrelor didactice pe calea interpretării ştiinţifice a activităţii lor instructiv-educative. E nevoie ca educatoarele, învăţătorii şi profesorii să ştie că pot primi oricînd un ajutor calificat în munca lor de cercetare, că această muncă se bucură de prețuire şi încurajare.

Corespondenţa

Prof. Octavian Turuc — Hălmagiu, raionul Gurahonţ.

Ni s-a părut demn de reţinut din informaţiile cuprinse în corespondenţa dv., şi tema schimbului de experienţă la care vă referiţi — „Rolul directorului în asigurarea legăturii dintre şcoală, familie şi organizaţiile de tineret" — ca şi faptul că acest schimb de experienţă nu s-a rezumat numai la simple expuneri ci a cuprins şi acţiuni practice — asistenţe la orele de dirigenţie, la adunări pionereşti şi la şedinţele lectoratului pentru părinţi. Organizat în astfel de condiţii, schimbul de idei dintre directori poate fi cu adevărat eficient.

Inv. Ştefan Diaconu — Oveselu, raionul Olteţu.

Din multitudinea şi diversitatea de probleme pe care le abordaţi în materialul dv. desprindem două ca fiind mai cu deosebire interesante. Prima priveşte preocuparea dv. de a concentra atenţia elevilor spre esenţa fenomenelor prezentate în timpul lecţiilor. Intr-adevăr, fără o asemenea preocupare lecţiile nu-şi pot atinge cu adevărat scopul. Cea de-a doua se referă la atitudinea faţă de elevi. „Îi respect pe copiii cu care lucrez, nu-i jignesc niciodată, nici atunci cînd răspunsurile nu sînt exacte" — spuneţi dv. Este atitudinea firească, obligatorie pentru toţi cei ce muncesc în şcolile noastre.

Inv. Gh. I. Boboc — Scărişoara Nouă, regiunea Crişana.

Socotim justă observaţia dv. că, dacă unii elevi nu răspund corect la lecţie, nu înseamnă întotdeauna că ei n-au încercat să înveţe. Uneori răspunsurile greşite se datoresc faptului că elevii n-au înţeles ceea ce le-a predat profesorul. „In astfel de cazuri — spuneţi dv. pe bună dreptate — lucrul cel mai important nu este acela de a cota neştiinţa elevilor cu note mici, ci a le înlătura lacunele, a-i ajuta să progreseze".

Mai puţin îndreptăţită ni se pare părerea dv. privind sancţionarea elevilor care nu sînt atenţi la întrebările profesorului. Este într-adevăr indicată, în astfel de cazuri, pedepsirea elevilor cu o notă mică? Lipsa de atenţie poate fi generată de o întreagă diversitate de cauze, printre care şi suprasolicitarea nervoasă, uneori chiar boala. În multe cazuri sancţiunea nu este cea mai fericită cale pentru a-i îndrepta pe elevi. Înainte de a recurge la pedeapsă — justificată numai atunci cînd este vorba de o vădită rea-voinţă — profesorul este dator să cunoască resorturile care determină lipsa de atenţie şi să acţioneze astfel asupra lor încît să-i ajute pe elevi să se poată concentra.

Constantin David. — Bocşa, raionul Zalău.

Propunerea dv. de a se studia zoologia în clasele V—VIII ale şcolilor generale nu este raportată la întreg ansamblul planului de învăţămînt. Situaţia la care vă referiţi se datoreşte planului de tranziţie. După cum ştiţi, anterior zoologia s-a studiat în clasa a IV-a. Incepînd din anul viitor, ea va fi studiată în clasa a VI-a. In acest fel vor fi îndeplinite şi dezideratele dv. Intr-adevăr, lecţiile de zoologie sînt necesare pentru că altfel nu pot fi bine însuşite cunoştinţele de zootehnie, predate în clasa a VII-a şi mai ales cele de biologie generală, predate în clasa a VIII-a. De asemenea, ele sînt necesare acelor elevi care, după absolvire voiesc să lucreze în agricultură sau să urmeze o şcoală cu profil agricol.

Inv. Florica Voicu — Drăgăneşti.

Pledoaria dv. în favoarea simplificării şi uniformizării scrisului ni se pare fondată şi demnă de tot interesul. Este adevărat că scrisul care li se predă în prezent elevilor este încă încărcat cu prea multe bucle, noduleţe şi trăsături groase şi subţiri pe care, de altfel, adulţii nu le folosesc. Dacă în practică ele se dovedesc inutile, pot fi eliminate din procesul de predare fără a-l prejudicia cu ceva, cu atît mai mult cu cît elevii pierd mult timp şi consumă multă energie pentru a le învăţa. Sînt îndreptăţite şi observaţiile pe care le faceţi cu privire la scrierea literelor mari. Din cauza modului cum sînt predate acestea, elevii întîmpină dificultăţi atunci cînd trebuie să le lege de literele mici. În condiţiile în care se predă o scriere atît de dificilă şi care necesită mult timp, elevii o simplifică imediat ce scapă de caietele cu liniatură oblică şi de restricţii în folosirea pixurilor şi stilourilor. Această simplificare o efectuează fiecare după cum îi taie capul. Este adevărată, de aceea, afirmaţia dv. că în sistemul actual de predare a scrisului lucrurile se opresc exact la jumătatea drumului. În timp ce la primele trei clase se manifestă o strictă supraveghere a scrisului, atunci cînd se trece la caietele dictando, deci la o scriere descătuşată de şabloane, îi lăsăm pe elevi să se descurce cum vor putea. De aici se impune concluzia dv. că scrierea rapidă, predată — bineînţeles cu unele modificări — încă din clasa I ar rezolva cu succes multe dificultăţi.

Inv. Ivan D. Ioan — Braniste, raionul Slatina.

Din materialul dv. am reţinut o idee interesantă care merită să fie luată în discuţie. Este vorba de predarea definiţiilor în clasele mici (dv. vă referiţi la gramatică, dar cele spuse pot fi valabile şi pentru alte discipline). Consideraţi — pe drept cuvînt, după părerea noastră — că în clasa I şi a II-a, mai ales, definiţiile nu trebuie să fie memorate, ci doar intuite, cu atît mai mult cu cît în fiecare clasă aceeaşi noţiune (subiectul, predicatul etc.) are altă definiţie. Am adăuga, în avantajul modalităţii de predare pe care o susţineţi, şi faptul că astfel evităm memorarea mecanică a unor elemente pe care elevii nu le înţeleg. Se ridică însă o altă problemă: simpla intuire a unei noţiuni, fără delimitările clare şi categorice la care obligă definiţia, constituie pentru elevi un instrument suficient de precis pentru a se orienta în sfera multiplelor şi diverselor fenomene specifice fiecărei discipline? Iată o problemă pe care v-am propune s-o studiaţi.

Inv. Ion T. Moldovan — Beclean.

Pornind de la premisa că posibilităţile de asimilare ale elevilor din clasele mici depăşesc conţinutul programelor şi manualelor actuale, dv. propuneţi în esenţă — limitînd problema la predarea geografiei — o creştere a gradului de dificultate al lecţiilor în clasele mici. Este posibil ca premisa să fie justă. Ea nu conţine însă toate datele unui adevăr cu valoare generală şi incontestabilă. Altfel spus, aveţi în vedere observaţiile acumulate în legătură cu un singur obiect şi la o singură clasă, clasa la care predaţi. Este posibil însă ca la alte obiecte şi la alte clase aceleaşi observaţii să ducă la concluzii contrare. Dv. însăvă, care ca învăţător predaţi nu numai geografia ci şi toate celelalte obiecte din programa claselor I—IV, nu faceţi nici o referire la ele. Oricum, problema pe care o ridicaţi merită să fie studiată, şi ca atare, am prezentat-o aici.

Prof. M. Ghindescu — Piteşti.

Cele relatate de dv. în legătură cu organizarea şi desfăşurarea examenului de admitere în licee şi şcoli profesionale ilustrează locul pe care îl ocupă această problemă în atenţia cadrelor didactice. Subscriem la ideea că prin judicioasa alegere a subiectelor, prin formularea precisă a acestora, astfel încît să se excludă interpretări diferite şi elemente de greutate excesivă, se pot stabili criterii mai precise de apreciere a răspunsurilor elevilor. Este demnă de interes şi propunerea privind caracterul eliminatoriu al probelor scrise, ca şi aceea prin care susţineţi necesitatea ca în componenţa comisiilor să fie cuprinşi profesori şi preşedinţi de la alte şcoli decît acelea cărora le aparţin elevii.

Red.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 839
Vineri 25 febr. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

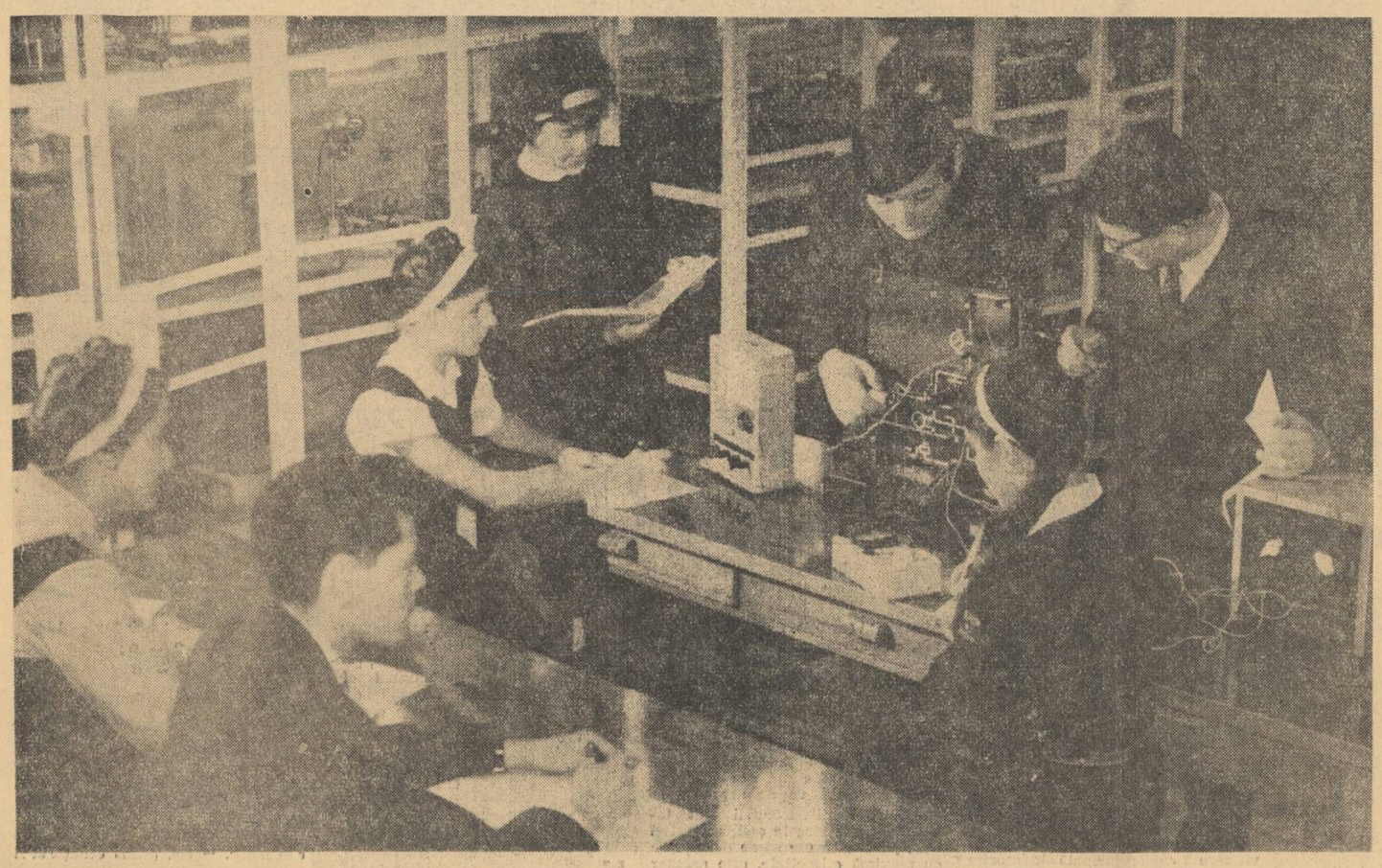

Viitorii absolvenți se pregătesc pentru examenul de maturitate.

PRACTICA PEDAGOGICĂ A VIITORILOR PROFESORI

Se știe că practica pedagogică are un rol deosebit de important în formarea viitorilor profesori. În ultimii ani s-a acordat o atenție sporită acestei practici, echivalentă — pentru cei ce se pregătesc să muncească în învățămînt — cu practica în producție efectuată de viitorii ingineri. Totuși, în sistemul actual al practicii există încă o serie de dificultăți. Ni le-au arătat atît propriile noastre observații, cît și rezultatele unor anchete pe care le-am întreprins în rîndurile celor două serii de absolvenți pe care i-a dat pînă acum Institutul pedagogic din Constanța și ale profesorilor prezentați la examenul de definitivat ținut la Iași în sesiunea din iulie 1965.

Trebuie spus că, în ultimii ani, în institutele pedagogice s-a înregistrat o sporire a volumului pregătirii pedagogice teoretice și practice. În planurile de învățămînt ale acestor institute au fost introduse, pe lîngă disciplinele psiho-pedagogice existente anterior, o serie de discipline noi — cursuri în legătură cu mijloacele audio-vizuale, cu prepararea și conservarea materialului didactic, cursuri privind organizarea experiențelor didactice etc. Cu atîtea discipline și ore închinate unei pregătiri pedagogice multilaterale ar trebui să ne așteptăm ca practica pedagogică să se desfășoare la un nivel mai înalt decît în trecut. Din păcate însă, efectul studierii disciplinelor nou introduse este în mare parte contracarat de defectuoasa coordonare între data la care se predau ele și data la care începe practica pedagogică.

Într-adevăr, la facultățile de filologie și matematică practica pedagogică începe în semestrul III, iar la facultățile de științe naturale și la fizică-chimie în semestrul IV, simultan cu cursul de metodică a predării obiectului de specialitate, cu cel de preparare și conservare a materialului didactic, iar cursul de mijloace audio-vizuale după începerea practicii. Ca urmare, studenților respectivi li se cere să țină seama de indicațiile metodice, să prepare material didactic, să efectueze experiențele necesare, să folosească mijloace audio-vizuale etc., înainte ca ei să fie pregătiți pentru toate acestea.

Știm că această situație reflectă contradicția dintre exigențele mereu sporite față de activitatea profesorului și durata de 3 ani a studiilor. *Această deficiență ar putea fi radical înlăturată numai prin extinderea studiilor de la 3 la 4 ani.*

Considerăm că, în mod logic, predarea disciplinelor psiho-pedagogice ar trebui să se desfășoare în următoarea ordine: psihologie generală — semestrele I și II; pedagogie generală — semestrele II și III; psihologia copilului și pedagogică și istoria pedagogiei — semestrele III și IV; metodica predării obiectelor de specialitate — semestrele IV și V (sau V și VI în condițiile prelungirii duratei de studiu la 4 ani). Practica pedagogică ar urma să înceapă în semestrul VI. O astfel de succesiune ar duce la o înțelegere mai rațională și la o asimilare mai conștientă a disciplinelor menționate. Credem, de asemenea, că este necesar să se introducă un seminar de psihologia copilului și psiho-pedagogie și la facultățile de științe naturale și fizică-chimie, unde lipsește actualmente, necesitatea lui fiind indiscutabilă. În încheierea predării disciplinelor psiho-pedagogice — concomitent cu practica pedagogică — ar fi util un seminar special, în cadrul căruia să se dezbată referate cu teme pedagogico-metodice, bazate pe observațiile culese de studenți în cursul practicii.

Trecînd la modul cum este organizată în prezent practica pedagogică, observăm că numărul de ore acordate acestei activități (o zi pe săptămînă în semestrele III, IV, V și VI, iar la unele facultăți numai în semestrele IV, V și VI, plus două săptămîni de practică continuă în semestrul V), este cu totul insuficient. Aceasta cu atît mai mult cu cît la facultățile de filologie și matematică practica se desfășoară la clasele I—VIII. Ar fi necesar apoi ca studenții să predea lecții la fiecare clasă și la fiecare din disciplinele specialității (la matematici — lecții de aritmetică, geometrie, algebră; la limba română — lecții de citire, lectură literară, gramatică, compunere). De asemenea, măcar la una din clase, studenții ar trebui să țină un sistem de lecții, în care să se includă tipuri variate (lecții de comunicare, de consolidare, de sistematizare și recapitulare, de verificare, lecții de aplicații practice). Să ținem seama și de faptul că regulamentul practicii cere studenților să conducă și cîteva ore de dirigenție de tipuri diferite, să desfășoare cu elevii activități în afară de clasă și de școală, să lucreze cu organizațiile de tineret, cu părinții, să participe la munca metodică din școală. La toate acestea se mai adaugă și cunoașterea documentelor școlare, ca și obligația de a întocmi caracterizarea psiho-pedagogică a unui elev și — eventual — a unei clase. Întrucît marea majoritate a studenților din institutele pedagogice se pregătesc pentru a-și desfășura activitatea în mediul rural, este necesară și o practică legată de activitatea culturală de masă (la căminele culturale, la biblioteci și cercuri de citit, la cursurile agrozootehnice etc.). În general ar fi de dorit ca practica pedagogică continuă să capete forme cît mai diversificate, mai strîns legate de viața școlii. Or, în numai două săptămîni — cît prevede în prezent planul de învățămînt pentru această practică — este imposibil ca studenții să cuprindă măcar prin asistență — fără o participare activă — toate activitățile la care ne-am referit mai sus. Cele mai multe dintre ele rămîn, ca urmare, necunoscute sau cunoscute cu totul superficial.

Dificultățile acestea s-ar putea rezolva și ele prin creșterea duratei de școlarizare în institutele pedagogice de la 3 la 4 ani. În acest fel s-ar putea acorda practicii pedagogice continui 6—8 săptămîni sau, dacă s-ar renunța la ziua de practică într-un semestru (de exemplu în semestrul final), un semestru în întregime — bunăoară semestrul V. Studenții ar avea astfel posibilitatea să asiste și la o serie de activități caracteristice începutului de an școlar — întocmirea planurilor calendaristice și tematice, constituirea comisiilor metodice, primul consiliu pedagogic etc. Nu trebuie să uităm că

Lector univ. N. TALPA
Lector univ. V. TUTOVEANU
Institutul pedagogic de 3 ani
Constanța

(Continuare în pag. 4-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

Prof. univ. ȘERBAN CIOCULESCU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România
despre LITERATURA ROMÂNĂ

— Istoriografia și critica literară au fost, în ultimii ani, deosebit de active în valorificarea moștenirii literare a trecutului, în promovarea unor judecăți de valoare cu privire la scriitori și opere, dînd o viziune mai amplă și mai judicioasă asupra literaturii noastre. Considerați că această imagine este surprinsă clar, în datele ei esențiale, de manualele utilizate în prezent în liceu?

— Din cîte cunosc manualele din liceu, pe care le-am cercetat și la discutarea cărora, fiind invitat de direcția generală de specialitate din Ministerul Învățămîntului, am contribuit cu sugestii și păreri, consider că acestea s-au perfecționat, s-au îmbunătățit simțitor față de trecut, constituind, în forma actuală, un material prețios atît pentru profesor cît și pentru elevi. Am constatat cu bucurie că din acest punct de vedere s-a făcut un pas important în prelucrarea unor judecăți literare cît mai cuprinzătoare și mai just prezentate.

În viața școlii manualele bune sînt firește necesare, dar mai important consider că este rolul personal al profesorului, valoarea lui de animator.

— V-am ruga să dezvoltați mai amplu acest punct de vedere.

— Manualul nu trebuie să epuizeze materia de învățămînt și nici să-i dea forme fixe. Să nu uităm că adevăratul educator al elevilor rămîne profesorul, că manualul este un punct de plecare, nu un scop în sine. Pun accentul pe capacitatea profesorului de a se dărui, de a însufleți obiectul cursului său, de a face iubită literatura română, de a stimula interesul elevilor pentru marii noștri clasici. Consider că programa și manualele folosite în prezent constituie o bază suficient de solidă și de largă pentru discuții. Oricît de valoros ar fi însă manualul, el rămîne inoperant dacă profesorul este doar un aparat de reproducere. Profesorul trebuie să trăiască fenomenul literar, să-l facă viu. De aceea, pun accentul pe forța de impresionabilitate a profesorului și dau o sugestie care ar asigura succesul dorit: metoda cea mai eficientă de pregătire a profesorului de literatură este recitirea textelor clasicilor pe care-i prezintă, oricît de bine i-ar fi cunoscute, pentru că la fiecare lectură nouă el dobîndește impresii noi și va veni în clasă cu un entuziasm trezit de flacăra lui propriu. Un autor clasic la fiecare recitire, ne oferă plăcerea unor descoperiri noi, a unor laturi noi, necunoscute, pe care trebuie să le folosim pentru a însufleți expunerile. Pentru profesor programa nu poate fi un lucru sedimentat; la fiecare lecție, prin interpretarea proprie, el trebuie să provoace noi trăiri și emoții.

— În această lumină, munca profesorului de literatură apare ca o chestiune de vocație și de metodă.

— Categoric! Iată cîteva ilustrări. Unii profesori au obiceiul de a rezuma poeziile care se studiază. Consider greșit acest sistem, deoarece poezia nu e narabilă, ea trebuie cunoscută și studiată prin lectură, trebuie să i se dea viață prin lectură. Fiecare poezie, fiecare text de proză cu le consider elemente vii, cărora profesorul trebuie să le dea interpretarea potrivită, caracteristică. Ele nu trebuie și nu pot fi prezentate ca niște teoreme, prin demonstrație. Manualul oferă profesorului jaloane de metodă, dar jaloane de simțire nu-i poate da. Această calitate trebuie să-i aparțină, avînd în vedere că predarea include și o latură afectivă, iar profesorul dă în fiecare lecție un examen. Ușor poate fi compromis un text clasic — și cu aceasta întreaga expunere — dacă profesorul debitează automat ce-i pune la îndemînă manualul. Cred că nici unul din clasicii noștri, începînd cu cronicarii, nu poate fi plictisitor dacă profesorul știe să-l prezinte într-un mod viu. Fiecare pagină de literatură constituie pentru profesor un prilej de a valorifica o experiență literară globală. O epigramă poate stîrni și ea o serie de asociații, o strigătură de folclor, un proverb etc. se pot preta la legături și interpretări. Trebuie pentru aceasta însă să considerăm fiecare pagină de text o bucată de antologie capabilă să pună în mișcare un resort interior al elevului care o audiază. Acesta este în primul rînd, rolul de animator al profesorului de literatură, chemat să dea ceea ce nu poate da manualul. Avînd alături manualele ne asigurăm un coeficient suplimentar de siguranță în fața unor interpretări subiective greșite. Subliniez însă că subiectivitatea nu trebuie să lipsească, îmbrăcînd forma pasiunii personale pentru literatură.

— Datorită distribuției materialului de istorie literară pe clase, există de mai mult timp un raport constant între cunoștințele ce se dau cu privire la diferite epoci literare. Considerați că, în lumina actualelor studii de istorie literară, acest raport tradițional corespunde necesităților privind formarea unui orizont contemporan de cultură literară?

— O periodizare este totdeauna necesară, deși periodizările sînt criticabile în unele privințe. Personal le socotesc valabile și utile în linii generale. Deci nu ne putem lipsi de periodizare, dar ea nu trebuie să pună limite fixe, granițe. Mă voi referi pentru aceasta la un exemplu. Unde și cum să periodizăm una din capodoperele literaturii noastre — „Țiganiada" lui I. Budai Deleanu? Să o situăm la data cînd a fost scrisă — al doilea deceniu al secolului trecut — sau la data publicării ei, cînd a devenit bun comun, adică 60 de ani mai tîrziu? Desigur că o periodizăm cînd a fost creată, integrînd-o iluminismului școlii literare ardelene. Faptul că această operă a fost popularizată după 60 de ani nu a împiedicat-o să-și exercite influența ei. După metoda istorică, a lui Brunetière, această carte nu ar trebui să figureze în manual, pentru că nu și-a împlinit rolul istoric cînd a fost scrisă, ci 60 de ani după aceea. Dar

(Continuare în pag. 4-a)

INSPECTOR

Vizitînd ades, cu preocupări reportericești, școlile țării, am adunat în memorie și între copertele caietului de însemnări chipuri multiple, fapte, întîmplări, atitudini. Fără ambiția de a trasa „vieți paralele", ești ispitit de multe ori să schițezi o serie de portrete prin contrast, să trasezi coordonate tipologice.

Aș vrea să mă opresc, în aceste însemnări, la unii dintre cei pe care îi însoțim adesea în vizitele pe care le întreprind în școli — inspectorii secțiilor de învățămînt.

Există o mulțime de atribute, de calități care sînt necesare activității inspectorilor, care condiționează ponderea contribuției lor la procesul continuu de îmbunătățire a muncii didactice. În acțiune, însă, aceste atribute au nuanțe diferite, în funcție de personalitate, de structură psihică și, mai ales, de o anumită concepție asupra stilului de muncă.

Însoțeam odată un inspector care ne-a impresionat prin cunoștințele lui în domeniul jurisdicției școlare. Controlul lui minuțios urmărea pas cu pas ordinea activităților școlare prin prisma instrucțiunilor și regulamentelor. Ajutorul pe care-l dădea în acest domeniu era efectiv, atrăgîndu-i aprecierea — justificată — de inspector exigent și integru, capabil să dea răspuns precis la orice problemă cuprinsă între paragrafele textelor ce reglementează viața școlară. Cu aceeași minuțiozitate urmărea, în spiritul preceptelor din tratatele de pedagogie, și desfășurarea procesului instructiv-educativ, făcîndu-și observațiile în lumina unui plan ideal de lecție în care nu erau pierdute din vedere nici o verigă, nici un moment, nici o nuanță. Însemnările lui în registrele de inspecție erau nete, cu mențiuni referitoare la principii pedagogice și prevederi regulamentare, cu sarcini și termene precise de rezolvare. În urma inspecției pe care o făcea, disciplina școlară — incluzînd și cadrele didactice și elevii — se întărea simțitor, verigile lecțiilor se conturau mai bine, notarea în cataloage se efectua mai ritmic, evidența activităților devenea o oglindă limpede a muncii din școală.

Dar am cunoscut și alt inspector, care stîrnea, cu prilejul fiecărei vizite în școli, reacții contradictorii. Poate pe bună dreptate, căci comportarea lui nu se dovedea, ca a primului, egală față de toți învățătorii și profesorii. Omul nostru avea preferințe pe care nici nu încerca să le ascundă. Era în școală un profesor care realizase un aparat original pentru demonstrarea unor legi din domeniul fizicii, un pasionat culegător de folclor sau arheolog, un matematician care încerca să aplice principiile programării în predarea lecțiilor? Asupra lor își concentra mai mult atenția. Le studia preocupările, le urmărea cercetările, stimula spiritul lor creator. Cunoștea și el legiuirile școlare — e adevărat, cu mai puține referiri la paragrafe și numere de instrucțiuni și regulamente — dar le considera diferit, ca entități dinamice. Judeca totul prin prisma eficacității, a rezultatelor pe planul pregătirii elevilor, iar atunci cînd asemenea rezultate erau incontestabile, nu se speria că este subminată întreaga structură clasică a „verigilor".

Unii profesori răsuflau foarte precipitat la inspecțiile lui: nu știau niciodată pe ce poziție să se situeze. Priveau nedumeriți la acei dintre colegii lor, mereu mai numeroși, care considerau drept un eveniment deosebit de îmbucurător vizita lui în școală. Și le părea de asemenea de neînțeles cum, după o asemenea vizită, școala devenea un teren de efervescente căutări ale noului, iar la anumite materii și clase volumul și adîncimea cunoștințelor însușite de elevi se situau pe o treaptă apreciabil mai înaltă decît înainte.

Am încercat uneori să mi-l închipui pe Eminescu revizor școlar, am încercat să-l văd evoluînd în mijlocul realităților școlare contemporane nouă. Poate n-am reușit să conturez sub toate aspectele această imagine. Un lucru îmi pare sigur: ar fi procedat aidoma inspectorului descris în a doua jumătate a acestor însemnări.

AL. CIUCĂ

DIN SUMAR

Tribuna experienței
La masa rotundă pedagogi și medici
Din activitatea organizațiilor sindicale

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

PROFILURI

Pasiune pentru munca de educator

Sînt oameni pe care nu-i poți uita, chiar dacă i-ai cunoscut întîmplător. Există în personalitatea lor ceva care se impune memoriei — și nu numai ei. Asemenea oameni au darul să transmită și celor din preajmă trăsături din propria lor personalitate, din propria lor simțire și gîndire.

Un asemenea om este învățătorul comunist Constantin Arsene din Pitești. Te impresionează îndeosebi la el stilul de muncă — un stil care, în esență, înseamnă o continuă ofensivă împotriva lucrului de mîntuială, împotriva superficialității. Și acest stil de muncă el a reușit să-l transmită și celor cu care lucrează. Întîlnindu-i, descifrezi la ei nu numai deprinderile colegului lor ci, uneori, chiar unele din gesturile lui expresive.

L-am cunoscut pe tovarășul Constantin Arsene în urmă cu ani, cînd una din principalele sarcini ale învățămîntului nostru era înlăturarea neștiinței de carte. Regiunea Argeș a fost prima regiune care a lichidat această grea moștenire. Iar contribuția personală a comunistului Constantin Arsene la cîștigarea acestei bătălii a fost una dintre cele mai puternice dovezi ale devotamentului său pentru cauza luminării maselor.

Generație după generație, nenumărați copii au dobîndit știința de carte de la învățătorul Constantin Arsene. Și nu întîmplător oamenii muncii din Pitești sînt deosebit de bucuroși cînd copiii lor nimeresc la Școala generală nr. 3, în clasa acestui învățător. Nu pentru că la celelalte clase sau la celelate școli n-ar exista învățători buni, ci pentru că învățătorul Arsene și-a cîștigat și la catedră un prestigiu care trece mult dincolo de 'calificativul „foarte bine".

Să pătrundem în laboratorul de creație al acestui învățător, de o atît de prestigioasă popularitate, și să-i dăm cuvîntul.

„Ceea ce determină în primul rînd — ne spune tovarășul Const. Arsene — obținerea unor rezultate bune în munca învățătorului este cunoașterea copiilor pe care îi instruiește și educă. Copiii ne par, adesea, a semăna în mare unii cu alții. Pentru cine se lasă înșelat de asemenea aparențe, ființa fiecărui copil în parte, universul lui sufletesc, al lui și numai al lui, rămîn necunoscute. În asemenea cazuri se ajunge la soluții ineficiente, în cel mai fericit caz cu o eficiență aproximativă. Multe din eșecurile muncii noastre se datoresc fie unei superficiale, fie unei greșite cunoașteri a copilului. De aceea pentru noi, învățătorii, este esențial să știm să pătrundem dincolo de aparențe, în cele mai nuanțate cute ale universului său sufletesc. Procesul de instruire și educare nu poate face abstracție în nici un caz de această cerință obligatorie. Învățătorul obține rezultate bune din momentul în care reușește să vadă în fiecare copil o individualitate specifică și să țină seama de acest lucru în toată activitatea pe care o desfășoară.

Întreaga muncă a învățătorului începînd cu lecția și sfîrșind cu activitatea în afară de școală, trebuie să fie determinată de această cunoaștere. Ținînd seama de particularitățile fiecărui copil el trebuie să-și organizeze astfel lecția încît să fie înțeleasă de toți copiii clasei. Cu atît mai mult intervine această cerință atunci cînd este vorba de consolidarea cunoștințelor. Atunci insist pînă cînd și cel mai slab elev și-a însușit fondul lecției. Și nu mă mulțumesc nici cu aceasta. Știu că de la înțelegerea cunoștințelor și pînă la formarea deprinderii de a le aplica mai este încă un drum destul de lung, pe care nu-l poți străbate cu succes decît dacă, întemeindu-te pe cunoașterea particularităților individuale ale elevilor, urmărești cu perseverență înarmarea lor cu deprinderi bune de studiu, dacă-i înveți să aplice în practică ceea ce au învățat".

L-am ascultat ore în șir pe învățătorul Const. Arsene vorbind despre multe din problemele pe care le ridică munca în rîndurile copiilor. I-am ascultat, vorbind despre el, și pe directoarea școlii, și pe colegii săi. Am plecat cu convingerea că experiența acestui dascăl, căruia pe drept cuvînt i s-a acordat titlul de „învățător emerit", merită din plin să fie studiată și valorificată. Ar putea face acest lucru și secția de învățămînt a orașului Pitești, și Institutul de științe pedagogice. Și am plecat și cu imaginea învățătorului comunist pasionat de munca lui de „făuritor de oameni", a unui învățător care își face cu un adînc devotament datoria de dascăl, cu imaginea unui autentic artist al profesiei pedagogice.

RADU CONSTANTIN

Culegătoarea de folclor

Un magnetofon, cîteva sute de bande imprimate, cîteva zeci de caiete cu texte îngrijit scrise și comentate. Le-a adunat în camera ei, împodobită cu scoarțe oltenești și piese de ceramică locală, Angela Dumitrescu, profesoara de limba română din Vădăstrița, raionul Corabia. Alături, pe o măsuță, cîteva scrisori purtînd antetul Institutului de etnografie și folclor al Academiei, articole din ziare și un manuscris: „Contribuție la culegerile folclorice din regiunea Oltenia".

Am ascultat în acea seară multe doine și balade din cele peste 200 cîte a strîns tovarășa Dumitrescu. Unele din ele sînt încă necunoscute, altele reprezintă variante cîmpenești ale unor producții de la munte, de largă circulație în poezia populară. Doine de dragoste, de cătănie, de haiducie, de înstrăinare și balade de voinicești, istorice, ciobănești etc.

Fiecare piesă din acest tezaur are o istorie care formează obiectul cercetării profesoarei. Culegerea lor, însă, are și ea o istorie, care definește profilul unui om. Pentru a le aduna, Angela Dumitrescu a străbătut sute de kilometri, a cercetat zeci de sate, a ascultat amintirile a mii de oameni. Păstrătorii acestor comori de poezie și cîntec românesc, unii trecuți de 80 de ani, au îndrăgit-o pe profesoară, o așteaptă cu nerăbdare, o primesc cu dragoste și-i dăruiesc din viersul lor, reînviind realități transfigurate de popor în artă.

„Numeroase sînt, ne-a povestit Angela Dumitrescu, variantele baladei „Miu" pe care le-am auzit în raionul Corabia. Nu-i comună în care să nu fie cunoscută de către bătrîni cel puțin o variantă a acestui cîntec. E o baladă cu acțiune complexă, cîntarea ei durînd ore întregi. Dar oamenii o ascultă de fiecare dată cu același interes, cu aceeași plăcere. Cînd am înregistrat-o în comuna Ștefan cel Mare, în interpretarea bătrînului Dumitru Ciciu, în vîrstă de 70 de ani, s-au strîns în casa lui aproape 30 de cetățeni, care au ascultat-o pînă la capăt, rămînînd apoi s-o audă iar, pe banda de magnetofon. Același fapt s-a repetat cu baladele „Antofiță a lui Vuioară" și „Neguța Oleac". Deși era ora două noaptea, cei prezenți în casa unde poposisem spre a înregistra aceste cîntece bătrînești urmăreau cu adîncă emoție versurile care scoteau din negura vremurilor întîmplări și fapte ce grăiau de viteji, de lupta acestora, de drame familiale. De-am fi stat pînă la ziuă, n-ar fi plecat nici unul acasă, deși toată ziua munciseră".

Pasiunea profesoarei din Vădăstrița i-a adus însă și „complicații", complicații de care este bucuroasă, deși îi răpesc mult din timpul destinat înregistrărilor. Radiodifuziunea olteană, Casa creației populare din Craiova, i-au cerut să pregătească emisiuni de valorificare a tezaurului popular. Așa se face că, de mai multe ori, valorile tezaurului strîns de Angela Dumitrescu au ajuns să fie gustate de zeci de mii de auditori.

Căutarea neobosită a poeziei populare reprezintă însă numai o latură a profilului profesoarei din Vădăstrița. Ea este, în același timp, o foarte bună profesoară. Deși i s-a propus să se transfere la oraș, la liceu, a preferat să rămînă la Vădăstrița, la peste 20 de km de centrul raionului, pentru că „nu se poate despărți de satul în care muncește". Elevii acestei profesoare, care și-a luat, prima din raion, gradul I, sînt mereu în frunte la concursurile de admitere în licee și în școlile profesionale. Plină de grijă pentru pregătirea lor Angela Dumitrescu a adunat, alături de colecția de cîntece populare, și o bogată colecție de planșe, scheme și alte materiale didactice, create de ea de-a lungul anilor de muncă în școală.

Ea este, pentru Vădăstrița olteană, un exemplu concret al proverbului „omul sfințește locul".

C. R.

ÎNTREBARE

Din dispoziția președintelui comitetului executiv al sfatului popular al raionului Deta. cadre didactice din centrul de comună al raionului au fost obligate să facă de serviciu la telefonul sfatului popular al comunei. După cum se știe, cadrele didactice nu au această obligație. La sfatul popular din raionul Deta mai sînt însă oameni care, după cum se vede, nu știu acest lucru. Ei i-au anunțat pe cei în cauză că, în caz de neprezentare pentru serviciu la telefon, vor fi sancționați.

Întrebăm : De ce se încalcă în raionul Deta dispozițiile și se creează astfel greutăți muncii din învățămînt ?

Încă un 10 în carnetul de note. Bucurie deopotrivă pentru elevi și pentru profesori.

Tribuna experienței

Educația patriotică

Educarea patriotică a elevilor — acest obiectiv de seamă al întregii activități de formare a tinerei generații — oferă posibilități practic nelimitate, a căror valorificare cu o eficiență cît mai ridicată este condiționată într-o mare măsură de modul cum se realizează colaborarea școlii cu organizația U.T.C. Experiența anilor anteriori și rezultatele muncii noastre ne-au dovedit cu prisosință că prin conjugarea eforturilor îndreptate spre asigurarea unor activități alese cu grijă și atenție, cu un conținut atrăgător și bogat, se pot obține cele mai bune rezultate în formarea unor sentimente patriotice bazate pe convingeri temeinice.

Se știe, de exemplu, că excursiile și vizitele în producție îi atrag foarte mult pe elevi. Organizînd asemenea excursii și vizite, înscrise în planul comun de activități cultural-artistice al școlii și al organizației U.T.C., colectivul didactic din școala noastră caută să folosească toate posibilitățile pe care le oferă aceste acțiuni. Fie că avem ca obiectiv un oraș, o unitate industrială, un muzeu, un monument istoric sau un colț pitoresc de natură, atît în perioada de pregătire a acestor acțiuni cît și în timpul desfășurării lor ne străduim să asigurăm o participare activă a elevilor la ele. Și a devenit la noi o practică curentă de a folosi ulterior la lecții, la orele de dirigenție sau în activitățile organizației U.T.C. cele văzute și învățate în excursii și vizite.

Elevii noștri au vizitat toate unitățile industriale din localitate, șantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej", muzeele de la Pitești și Golești. Cu prilejul excursiilor și vizitelor la aceste obiective am organizat și alte activități — concursuri, discuții, întîlniri — care s-au dovedit a fi deosebit de utile în realizarea multiplelor sarcini ale educației patriotice. Ele i-au făcut pe elevi să prețuiască adînc realitățile de astăzi, să înțeleagă justețea politicii partidului nostru, să respecte munca plină de abnegație a întregului popor.

Ceea ce ne-a călăuzit permanent în activitatea noastră a fost ideea finalității educative a acțiunilor realizate, a folosirii acestora pentru formarea și dezvoltarea convingerilor patriotice, a legării lor de îndatoririle sociale. Toți educatorii au avut de pildă prilejul să constate că unii elevi tind să-și aleagă viitoarea profesiune nu după criteriul utilității sociale, ci după condițiile de muncă pe care le oferă. I-am auzit și pe unii din elevii noștri afirmînd că nu se vor îndrepta, după absolvirea școlii, spre anumite meserii prea grele sau nu prea plăcute. Nu am trecut de loc ușor peste asemenea lucruri, pentru că ne-am dat seama că în spatele lor se ascund de fapt păreri și concepții deformate despre muncă, o nejustă înțelegere a rolului muncii, a satisfacțiilor pe care ți le oferă ea, a mîndriei de a te ști părtaș la tot ceea ce contribuie la înflorirea țării. Excursiile de care am vorbit mai sus ne-au dat prilejul să combatem, prin exemplul activității pline de însuflețire a oamenilor muncii, astfel de păreri și concepții. Nu ne-am mulțumit însă numai cu atît. În consiliul pedagogic al școlii a avut loc o adevărată dezbatere în legătură cu modul cum trebuie ajutați elevii să înțeleagă rolul și semnificația socială a muncii, să lege tot mai mult munca lor actuală — învățătura — de perspectivele muncii lor viitoare. Implicit, în centrul atenției s-a situat problema orientării profesionale a elevilor, măsura în care reușim să-i facem pe elevi să înțeleagă în mod judicios această problemă, să nu o reducă la o acțiune de ordin personal, privită prin prisma unor interese mărunte, în afara sensului major al muncii viitoare ca principală îndatorire socială. O concluzie principală care s-a desprins din discuție a fost aceea că, împreună cu organizația U.T.C. și familia, profesorii au obligația să asigure continuitatea acțiunilor educative pentru a asigura fiecărui elev o orientare justă, corespunzătoare posibilităților personale, așa ca la sfîrșitul studiului în liceu procesul de cristalizare și de cunoaștere a propriilor interese și posibilități să fie cît mai bine realizat, iar acestea să fie puse în directă legătură cu realitățile societății noastre. În acest fel — s-a subliniat în consiliul pedagogic — vom reuși să dăm răspuns și altei cerințe — aceea de a asigura o mai mare consecvență a elevilor în stabilirea orientării de viitor. Ni s-a întîmplat într-adevăr nu o dată să întîlnim cazuri de nehotărîre pînă în ultima clipă, absolvenți ai secției umaniste care dau examen de admitere la politehnică (și bineînțeles nu reușesc), absolvenți ai secției reale care se înscriu la facultățile de filologie etc. Ajutîndu-i pe elevi să-și aleagă cu mai multă seriozitate drumul, vom putea înlătura și astfel de situații.

Ca o primă acțiune după ședința la care m-am referit, în școală s-a organizat o dezbatere cu elevii claselor a XI-a, pe tema „În pragul maturității". Aceasta a fost numai un început, pe care îl continuăm organizînd întîlniri ale elevilor cu muncitori, tehnicieni și ingineri, cu oameni de știință, artă și cultură. Au loc de asemenea discuții în orele de dirigenție, în adunările de U.T.C. În același timp, urmărim mai sistematic legătura noastră cu părinții elevilor. Sîntem hotărîți să facem totul pentru a-i orienta cît mai just pe elevi în vederea alegerii viitoarei lor profesiuni, întrucît considerăm că formarea convingerii că munca fiecăruia este o contribuție la progresul societății, că această muncă trebuie făcută la un nivel cît mai ridicat și că aceasta depinde într-o măsură hotărîtoare de pregătirea în școală sînt componente inseparabile ale educației patriotice.

Prof CONSTANȚA PARTENIE
Liceul Nr. 1 Pitești

Lucrările geografice în orizontul local

Participarea directă a elevilor, prin lecții-excursii, la cunoașterea realităților din orizontul local contribuie într-o mare măsură la activizarea lor în cadrul procesului de însușire a cunoștințelor, ca și la educarea lor în spiritul patriotismului socialist.

În acest domeniu ca și în multe altele, învățămîntul românesc are o însemnată tradiție. Se știe, de exemplu, că în lucrarea sa *„Reforma învățămîntului geografic"* (1931), geograful George Vîlsan a cerut ca profesorii să dezvolte spiritul de observație al elevilor prin analizarea obiectelor și fenomenelor geografice și să desfășoare cu ei, în orizontul local, exerciții și aplicații practice legate de relief, climă, ape curgătoare, formațiuni vegetale ș.a.

Astăzi, lecțiile-excursii sînt folosite tot mai larg în școlile noastre. Dar, pentru ca ele să se desfășoare cu maximă eficacitate, este necesar să se pună accentul nu numai pe transmiterea de cunoștințe, ci mai ales pe acele procedee care îi ajută pe elevi să „descopere" ei înșiși aceste cunoștințe, să le asimileze în mod independent, să-și dezvolte gîndirea logică și spiritul de cercetare științifică.

Or, practica unor școli din orașul nostru arată că adesea, ca și la alte lecții, la lecțiile-excursii desfășurate în orizontul local izvorul principal de cunoștințe pentru elevi continuă să-l constituie aproape exclusiv explicația profesorului. Nu se utilizează suficient al doilea izvor de cunoștințe — munca independentă a elevilor, desfășurată individual sau în cadrul unor mici colective care să primească spre rezolvare exerciții și aplicații practice de hidrologie, geomorfologie, urbanistică etc. — desigur, la nivelul lor de înțelegere și în conformitate cu programa școlară. Astfel de exerciții sînt deosebit de necesare cu atît mai mult cu cît, pe lîngă faptul că îi înarmează pe elevi cu cunoștințe și cu deprinderea de a aplica aceste cunoștințe în activitatea practică, ele îi învață în același timp să folosească analiza și sinteza, comparația, generalizarea și abstractizarea, să nu se limiteze la o acumulare de fapte izolate, la memorarea mecanică a unor date și denumiri. Analizînd obiectele și fenomenele geografice (de exemplu localitatea în care se află școala, condițiile naturale din jurul localității, activitatea populației etc.), în alte aspecte, în alte legături decît cele prezentate de profesor în clasă, elevii și le reprezintă mai bine, mai complet, le descoperă proprietăți și calități noi, adîncind astfel cunoașterea lor. O astfel de atitudine activă a elevilor față de înțelegerea obiectelor și fenomenelor geografice — cu ajutorul analizei, sintezei, comparării. abstractizării și generalizării — creează o bază reală pentru formarea și aprofundarea noțiunilor geografice.

Începînd din anul școlar 1963—64, am experimentat această formă de activitate cu elevii la cîteva licee din Cluj, unde s-a desfășurat și practica pedagogică a studenților. Am putut constata, în cadrul acestui experiment, că priceperea elevilor de a efectua o caracterizare geografică este strîns legată de deprinderea lor de a aplica operațiile fundamentale ale gîndirii (analiza, sinteza, generalizarea, abstractizarea etc.) în „citirea" hărților, în observarea geografică complexă pe teren a obiectelor și fenomenelor. Așa, de pildă, elevii claselor experimentale IX și XI, cărora li s-a format deprinderea de a lucra în acest fel, au reușit să-și desfășoare activitatea după un plan propriu și să efectueze caracterizări geografice complete și corecte, pe cînd elevii claselor de control, unde cunoștințele se transmiteau exclusiv prin metodele folosite în clasă, n-au putut întocmi asemenea caracterizări.

În lumina concepției moderne de predare indicată de psihologia pedagogică, orizontul local nu mai poate constitui numai un mijloc de întuire directă, el trebuie valorificat mai ales ca bază de plecare în formarea și aplicarea raționamentelor științifice. Numai astfel elevii vor reuși să aplice noțiunile de geografie în rezolvarea problemelor teoretice și practice. Observațiile elevilor în orizontul local dezvoltă raționamentul, trezesc interesul lor pentru studiul geografiei. În același timp, procesul însușirii și reproducerii cunoștințelor în această formă este mai dinamic, dezvoltîndu-le capacitatea de analiză științifică a fenomenelor.

Lector univ. S. VEZA
Cluj

Un caz care merită a fi luat în seamă

Una din temele mult dezbătute de profesorii de matematici, atît în cadrul comisiilor metodice cît și în cercurile pedagogice, o constituie aceea a greșelilor „tipice" făcute de elevi. Discutînd această temă, profesorii urmăresc să cunoască ce anume greșeli sînt oarecum înclinați să facă elevii, astfel încît ei să le poată preveni și înlătura cu totul. Preocuparea este meritorie și poate duce la rezultate bune. Se neglijează însă un alt caz care se ivește destul de des în orele de matematică. Mă refer la cazul în care elevii greșesc în fond, dar ajung totuși la rezultate exacte. Cu alte cuvinte, lucrează eronat dar problema „le iese". cum spun ei.

În aceste împrejurări, situația profesorului este uneori destul de dificilă. Elevul întreabă : de ce nu e bine, dacă totuși rezultatul „a ieșit" ? Profesorul trebuie să analizeze deci foarte atent modul în care a lucrat elevul și să descopere cauza acestei aparente contradicții.

De cele mai multe ori, rezultatul „iese" fiindcă se fac două greșeli ale căror efecte se anulează unul pe altul. Astfel, dacă în cursul unui exercițiu elevul, trebuind să facă două schimbări de semn asupra aceluiași termen, greșește în ambele cazuri, rezultatul nu se modifică.

Sînt însă multe cazuri în care la astfel de rezultate bune, obținute prin calcule greșite, se ajunge în mod cu totul întîmplător. De exemplu, unii elevi confundă extragerea rădăcinii patrate cu împărțirea prin 2. Dacă numărul asupra căruia trebuie făcută operația este 4, elevului care face această greșeală îi „iese" rezultatul, întrucît radical din 4 este egal cu 4/2. În acest caz profesorul poate explica cu ușurință că e vorba de o simplă întîmplare, recurgînd la alte exemple.

Dar printre cazurile în care întîmplarea face ca rezultatele calculelor să nu se schimbe sînt unele care ne pot da mult de lucru. Cu ocazia unei lucrări de control am dat elevilor mei un exercițiu de rezolvare a unui sistem de ecuații de forma :

$$\frac{2x-9}{5}-\frac{y}{10}=\frac{x}{6}+\frac{y}{4}-\frac{4}{3}$$

$$x+3y-11=0$$

Corectînd lucrările, am constatat că un elev a transformat prima ecuație în felul următor (luînd de o parte și de alta a semnului egal c.m.m.c. diferiți, respectiv 10 și 12)

$$\frac{2x-9}{5}-\frac{y}{10}=\frac{x}{6}+\frac{y}{4}-\frac{4}{3}$$

$4x - 18 - y = 2x + 3y - 16$;
$2y - 4y - 2 = 0$;
$x - 2y - 1 = 0$

Rezolvînd în continuare sistemul la care a ajuns

$$(1)\ \begin{cases} x-2y-1=0 \\ x+3y-11=0 \end{cases}$$

a obținut soluția corectă : $x = 5$; $y = 2$, ca și cum nu ar fi făcut nici o greșeală.

Dacă ar fi lucrat corect (luînd c.m.m.m.c. = 60), prima ecuație ar fi devenit succesiv :

$$\frac{2x-9}{5}-\frac{y}{10}=\frac{x}{6}+\frac{y}{4}-\frac{4}{3}$$

$24x - 108 - 6y = 10x + 15y - 80$
$14x - 21y - 28 = 0$
$2x - 3y - 4 = 0$

Sistemul de rezolvat era deci :

$$(2)\ \begin{cases} 2x-3y-4=0 \\ x+3y-11=0 \end{cases}$$

cu soluția $x = 5$ $y = 2$

Nu mi-am dat din primul moment seama că sistemul (1) obținut de elev este echivalent cu sistemul (2) propus de mine și eram înclinat să cred că soluția justă la care ajunsese a fost copiată de la alți elevi. La discuția lucrărilor, elevului nu-i venea să creadă că a greșit, deoarece el făcuse verificarea pe sistemul inițial și constatase că soluția e bună.

Era totuși evident că el a greșit deoarece, aducînd separat la același numitor partea I și partea a II-a a primei ecuații și egalînd numărătorii astfel obținuți, înmulțise prima parte cu 10 și a doua parte cu 12, deci ecuația obținută nu mai era echivalentă cu cea dintîi. Cărui fapt s-a datorat totuși întîmplarea că soluția obținută a fost cea justă ?

Trebuie să mărturisesc că n-am observat imediat particularitatea acestei situații. Întîmplarea a făcut ca atît partea I cît și partea a II-a a primei ecuații, să se anuleze pentru $x=5$, $y=2$. Evident că în acest caz avem și $10A = 12B = 0$.

Se știe că în geometria analitică dreptele de ecuații :

$$(D_1) \equiv \frac{2x-9}{5}-\frac{y}{4}=0$$

$$(D_2) \equiv \frac{x}{6}+\frac{y}{4}-\frac{4}{3}=0$$

$$(D_3) \equiv x+3y-11=0$$

sînt concurente în punctul I (5, 2), ca și dreptele de ecuații :

$$nD_1 + pD_2 = 0,\ D_3 = 0$$

unde s-a notat cu

$$Dk\ (k = 1, 2, 3)$$

primul membru al ecuațiilor corespunzătoare.

Pentru elevii din clasa a VIII-a, într-o astfel de situație cred că cel mai bun lucru pe care-l poate face profesorul e să explice din nou că eliminarea numitorilor este o aplicație a proprietății potrivit căreia, dacă înmulțim sau împărțim ambele părți ale unei ecuații cu același număr, diferit de zero, obținem o ecuație echivalentă cu cea de la care s-a plecat.

Exemplul de mai sus mi-a arătat încă o dată că este foarte important ca elevii să înțeleagă în ce constă fiecare greșeală comisă ca să o poată evita în viitor.

Prof. C. SANDULACHE
Liceul din Podul Turcului
reg. Bacău

La masa rotundă

PEDAGOGI ŞI MEDICI

Educaţia sanitară se integrează în sistemul influenţelor educative organizate de şcoală şi familie, contribuind, alături de acestea, la dezvoltarea multilaterală a copiilor. Subliniind rolul educaţiei sanitare în această privinţă, recentele îndrumări ale Ministerului Învăţămîntului cu privire la îmbunătăţirea muncii educative arată că toţi factorii educativi trebuie să acorde atenţie asigurării unui regim de viaţă adecvat pentru copii, înarmării lor cu deprinderea de a respecta regulile igienico-sanitare.

În şcolile noastre s-au manifestat preocupări, iniţiative, s-a acumulat o experienţă valoroasă în ce priveşte rezolvarea sarcinilor educaţiei sanitare. Totuşi, o serie de aspecte ale ei suscită încă vii discuţii. Pentru a populariza unele forme şi mijloace indicate folosite de educatori, pentru a ajuta la găsirea unor noi soluţii şi căi de îmbunătăţire a educaţiei sanitare, redacţia noastră, în colaborare cu Secţia de educaţie de la Institutul de ştiinţe pedagogice, a organizat o discuţie la care au participat directori de şcoli, învăţători, profesori, medici.

O problemă care se pune începînd din clasa I

Participanţii la discuţie au fost unanimi în a considera că educaţia sanitară trebuie să constituie un obiectiv al muncii educative pe toată perioada şcolarităţii, să se desfăşoare continuu, nu sub forma unor campanii. Subliniind această idee, tov. **CONSTANŢA POPA**, învăţătoare la Liceul nr. 10 din Bucureşti, arată că începe educaţia sanitară a elevilor ei încă din clasa I, din prima zi de şcoală, continuînd munca familiei, a grădiniţei. „Folosesc, pe lîngă cele 5 minute de control igienic din fiecare zi, toate prilejurile potrivite pentru a transmite elevilor cunoştinţe sanitare — a spus tov. Popa: lecţiile, discuţiile privind ţinuta la scris, îndrumarea muncii independente, sfaturile cu privire la folosirea timpului liber. O fac oricînd sînt în mijlocul copiilor — în clasă sau în recreaţii, în plimbări, cînd le vizitez familia. În toate aceste ocazii mă preocup atît de îmbogăţirea noţiunilor pe care ei le au despre igienă, cît şi de formarea deprinderilor igienico-sanitare. La fel ca mine procedează şi colegii mei şi cred că la fel se întîmplă şi în alte şcoli. Din păcate, însă — a continuat tov. Popa — educaţia sanitară a elevilor din clasele I—IV rămîne, după părerea mea, în mare măsură la iniţiativa fiecărui colectiv didactic, făcîndu-se cînd se poate şi cum se poate. Tocmai în această perioadă a şcolarităţii ar trebui să se acorde mai mult timp şi mai multă atenţie formării deprinderilor igienico-sanitare ale elevilor. În această direcţie ar putea aduce o contribuţie mai largă şi manualele pentru aceste clase.

„Consider şi eu — a spus dr. **NICOLAE BUDRICĂ** medic şcolar, că ar fi bine ca manualele şcolare pentru clasele I—IV să cuprindă în mai mare măsură reguli sanitare, proverbe şi ilustraţii pe această temă, pe care învăţătorul să le poată folosi în fixarea şi completarea cunoştinţelor şi deprinderilor".

În funcţie de specificul vîrstei copiilor

Ca în orice activitate educativă, şi în educaţia sanitară trebuie să se ţină seama de problemele specifice vîrstei copiilor, de condiţiile concrete ale fiecărui colectiv de elevi, de particularităţile fiecărui elev în parte. Se impune deci necesitatea diferenţierii, a gradării acţiunilor întreprinse.

Discuţia noastră a relevat grija manifestată de multe conduceri de şcoli pentru ca educaţia sanitară să răspundă operativ problemelor ridicate în ansamblul muncii educative, să o includă în sistemul general al acţiunilor instructiv-educative. Prof. **VASILE IONESCU**, directorul liceului din Brăneşti, raionul Lehliu, a subliniat, pe drept cuvînt, că educaţia sanitară ruptă de sistemul general al activităţii şcolii nu are eficienţă. „În şcoala noastră, în perioada cînd elevii au de răspuns unor solicitări sporite — la încheierea trimestrului, înainte de examene — se dezbat cu ei, fie la orele de dirigenţie, fie în discuţii special organizate, probleme legate de dozarea efortului intelectual, de organizarea odihnei, de regimul de viaţă specific perioadelor respective. Ţinem seama şi de alte condiţii specifice. De exemplu, cu elevii din internat abordăm într-un fel problemele, cu cei care locuiesc la gazde în alt fel".

„Cred că atunci cînd vorbim despre activităţi diferenţiate în funcţie de condiţiile concrete trebuie să avem în vedere îndeosebi vîrsta elevilor. La elevii mai mari educaţia sanitară îmbracă aspecte mai complexe — a spus prof. **OLGA POP**, directoarea Şcolii generale nr. 5 din Capitală. Mă gîndesc mai ales la felul în care sînt tratate în şcoli problemele legate de educaţia adolescenţilor, pentru că aici nu s-au găsit întotdeauna cele mai bune soluţii. De cele mai multe ori fugim de aceste probleme, iar cînd nu le putem evita, recurgem la generalităţi. Consider că educatorul nu are dreptul să le ocolească. Important este însă cum le rezolvă, pentru că — trebuie să recunoaştem — fără a ne pregăti serios, este greu să obţinem rezultatele dorite. Consider, şi cred că nici nu este necesar să mai argumentăm de ce, că discuţiile pe astfel de teme trebuie purtate separat cu fetele şi băieţii".

„Mai mult decît atît — consideră dr. **GH. SOLCĂNESCU**, medic la Inspectoratul sanitar de stat al Capitalei — aici îşi găseşte loc munca individuală a pedagogului, a medicului cu anumiţi elevi, şi chiar cu părinţii lor".

Cine trebuie să conducă ora

În ansamblul acţiunilor şi măsurilor cu conţinut sanitar care se desfăşoară în şcoli, orele de dirigenţie pe teme sanitare ocupă un loc preponderent. Aşa se explică de ce discuţiile noastre s-au oprit asupra diferitelor aspecte ale acestor ore. Dacă în privinţa numărului lor nu s-au ridicat obiecţii, organizarea şi desfăşurarea lor au suscitat discuţii vii.

Prof. **PAULA CERNAT**, diriginţă la Şcoala generală nr. 12, socoteşte pe baza experienţei pe care o are propria sa şcoală că sora medicală nu poate îndeplini corespunzător sarcinile orei de dirigenţie pe teme sanitare. „Iată, a spus tov. Cernat, cum decurg îndeobşte asemenea ore la clasa a V-a. Intră sora în clasă şi citeşte dintr-o broşură. Apoi, prin cîteva întrebări, verifică dacă elevii au înţeles ceva. De cele mai multe ori, chiar elevii buni nu pot răspunde. E şi firesc. Ce pot înţelege şi reţine bunăoară elevii dintr-un text arid şi pretenţios despre vitamine sau despre bolile de piele, cînd ei nu au noţiuni de anatomie, fiziologie etc., şi cînd lectura nu este însoţită nici de explicaţii accesibile, nici de demonstraţii sau material ilustrativ?".

Aceeaşi idee a fost reluată şi de prof. **L. GRECU**, diriginţă la Liceul nr. 34. „Nu putem — a spus tov. L. Grecu — să încredinţăm ora de dirigenţie pe teme sanitare sorei medicale, care nu are pregătirea pedagogică şi de specialitate necesară. Ca să nu mai punem la socoteală faptul că, lăsate exclusiv pe seama sorei, orele de dirigenţie pe teme sanitare au loc atunci cînd ea este liberă şi nu se ţin deloc sau se amînă tot în funcţie de programul ei. Dacă nu este posibil ca orele respective să fie conduse de către medic sau asistentul sanitar, cel mai în măsură să o facă este dirigintele".

„În şcoala noastră — a spus prof. Olga Pop — orele de dirigenţie cu conţinut sanitar sînt incluse în planurile de muncă ale diriginţilor, care stabilesc şi tematica lor, colaborînd în acest scop cu medicul. În funcţie de temă, orele sînt conduse fie de diriginte, fie de medic. Am luat această hotărîre după ce, asistînd la o oră ţinută de sora medicală, am constatat grave deficienţe de ordin ştiinţific şi didactic".

Desfăşurăm munca, sau o „sprijinim" doar?

Discuţiile au arătat că, deşi instrucţiunile comune ale Ministerului Învăţămîntului şi Ministerului Sănătăţii şi Prevederilor sociale arată clar cui revin sarcinile educaţiei sanitare, în unele locuri ele sînt lăsate cînd pe seama personalului sanitar, cînd pe seama conducerii şcolii şi a diriginţilor, ceea ce are desigur consecinţe negative.

„Adesea se întîmplă cam aşa — a spus învăţătoarea Constanţa Popa: „Medicul declară: noi **sprijinim** activitatea sanitară". La rîndul lor, cadrele didactice spun şi ele: „Avem datoria să **sprijinim** activitatea sanitară". Aşadar, pînă la urmă, toată lumea o sprijină. Dar atunci, cine o desfăşoară?

„De fapt, spunea dr. Budrică, aici nu intră în discuţie responsabilităţile cu ierarhia lor, ci faptul că, împreună, pedagogii şi personalul sanitar trebuie să-şi unească eforturile, colaborînd în realizarea unor scopuri comune. Întrucît este vorba de anumite sarcini specifice, medicul, cu competenţa sa, este chemat să îndrume educaţia sanitară. El trebuie să-şi subordoneze însă acţiunile obiectivelor generale ale şcolii, activitatea în ansamblu rămînînd să fie condusă de directorul acesteia".

„La noi în şcoală — a relatat tov. V. Ionescu — medicul este într-adevăr un membru al colectivului pedagogic. El participă la întreaga viaţă a şcolii — la şedinţele consiliului pedagogic, la adunările cu părinţii etc. Îl întîlneşti în mijlocul copiilor în recreaţii, în activităţile extraşcolare, în internat, la cantină. Socotesc că, stînd numai în cabinetul medical, un medic şcolar nu-şi face pe deplin datoria".

Broşuri, afişe, diafilme, în tiraje suficiente

„Aş mai stărui asupra unei probleme, atinsă de altfel de tov. Cernat — a spus tov. Olga Pop. Este vorba de broşurile care se citesc la orele de dirigenţie pe teme sanitare. Conţinutul acestor broşuri, editate pe cicluri de clase este însă insuficient, depăşit pe alocuri şi nu are o formă adecvată".

Necesitatea unor materiale mai numeroase pe teme sanitare, cu conţinut variat, atractiv, pentru toate vîrstele, a fost subliniată de mai mulţi participanţi la discuţia noastră. Ei au cerut să se editeze lucrări cu o tematică diferenţiată, corespunzătoare vîrstei elevilor, să se pună la dispoziţia şcolilor mai multe afişe, diafilme şi filme de scurt metraj cu caracter sanitar. Astfel de materiale trebuie să apară în tiraje sporite şi să fie distribuite cu grijă, aşa încît să ajungă în fiecare şcoală. S-a arătat în acelaşi timp că ar fi indicat să se organizeze în şcoli concursuri şi jocuri cu conţinut sanitar, interesante şi instructive pentru elevi.

Există aşadar, multe căi de îmbunătăţire a educaţiei sanitare a elevilor. Calea principală este, aşa cum a rezultat din discuţia noastră, colaborarea strînsă dintre personalul pedagogic şi personalul medico-sanitar. S-a văzut că orele de dirigenţie pe teme sanitare se impune să fie ţinute de medic sau de diriginte, în nici un caz de sora sanitară, care nu are competenţa necesară. Se impune să fie îmbunătăţite materialele pe baza cărora se desfăşoară aceste ore, astfel încît ele să răspundă şi cerinţelor pedagogice. Şi, în sfîrşit, să nu se uite că, dacă personalului medico-sanitar din şcoală i se cere în mod îndreptăţit să-şi subordoneze activitatea obiectivelor generale ale procesului instructiv-educativ, învăţătorii şi profesorii nu se pot considera „scutiţi" de sarcinile educaţiei sanitare, ci au datoria de a participa nemijlocit la realizarea acestor sarcini. Nici un pedagog nu poate trata cu indiferenţă problemele de care depinde dezvoltarea armonioasă a elevilor. Este nevoie să se crecze în fiecare şcoală un front comun pentru rezolvarea tuturor problemelor — majore şi mărunte — ale educaţiei sanitare, să se asigure influenţa educativă asupra elevilor prin munca şi prin exemplul personal al fiecărui pedagog.

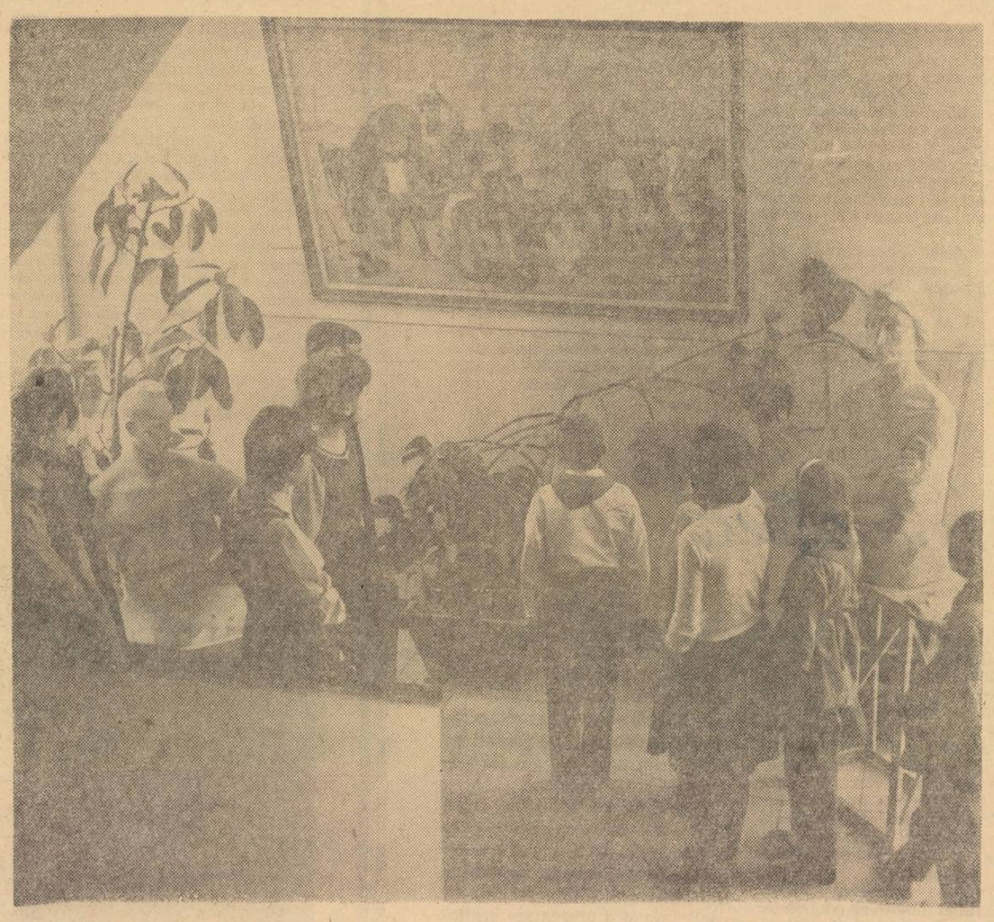

Opere de artă şi plante ornamentale, lumină şi curăţenie — elemente educative în cadrul şcolii

O LIMBĂ SE ÎNVAŢĂ SPRE A FI FOLOSITĂ ÎN PRACTICĂ

În şcolile noastre, predarea limbilor moderne cunoaşte un proces continuu de perfecţionare. Principalul, în această privinţă, este că accentul se pune pe deprinderea elevilor de a folosi în conversaţie limbile pe care le învaţă, adică a-şi aplica neîntîrziat şi nemijlocit în practică toate cunoştinţele de lexic, de gramatică, de pronunţie. Această trăsătură nouă mi se pare esenţială şi asupra ei socotesc că se impune să stăruim mereu în predare.

La asemenea rezultate putem ajunge astăzi cu uşurinţă pentru că s-au creat — şi continuă să se perfecţioneze mereu — mijloacele necesare: tehnica audio-vizuală modernă, manuale adecvate, materiale metodice. Şcolile noastre dispun astăzi de magnetofoane, de picupuri şi plăci, de aparate de proiecţie fixă, de aparate cinematografice etc., care asigură condiţiile folosirii celor mai noi metode de studiere a limbilor străine.

Predînd limba rusă la o secţie serală, am putut să constat că metodele noi de predare au o deosebită eficienţă în munca cu elevii acestei secţii, ele uşurînd procesul de însuşire a cunoştinţelor, scurtînd durata lui şi asigurînd, în acelaşi timp, temeinicia celor învăţate. Toate acestea au o însemnătate deosebită în activitatea din învăţămîntul seral, întrucît răspund uneia din cele mai pregnante cerinţe ale acestui învăţămînt — aceea ca elevii să plece din oră cu lecţia însuşită în cea mai mare măsură posibilă.

În predarea limbilor străine are o importanţă deosebită şi modul cum sînt alcătuite manualele de specialitate, deoarece munca cu manualul ocupă un loc principal în lecţie. Firește, nu în formele folosite anterior — care se rezumau doar la lectură, traducere şi exerciţii gramaticale pe text — ci mai ales prin conversaţii, care dau elevilor posibilitatea de a-şi însuşi limba vie, de a o folosi în practică.

În această privinţă, manualul de limba rusă pentru clasele a X-a şi a XI-a ale învăţămîntului seral, de D. Grama şi S. Stroganov, editat în vara anului 1965, este un auxiliar preţios al elevilor, ca şi al profesorilor. (În paranteză fie spus, m-a mirat mult afirmaţia făcută în cuprinsul anchetei „În învăţămîntul seral, după primul semestru", din numărul 838 al „Gazetei învăţămîntului", că acest manual „nu ar fi apărut pînă acum". Cum s-a putut spune lucrul acesta cînd manualul s-a aflat la dispoziţia elevilor din prima zi de şcoală?).

Avînd la bază o concepţie modernă cu privire la predarea limbilor străine, manualul ţine seama în acelaşi timp de condiţiile specifice din şcoala serală. Astfel, textele de lectură cuprind cu precădere vocabular adecvat necesităţilor celor care lucrează în producţie. Aşa sînt, de exemplu, textul referitor la dezvoltarea tehnicii, textul intitulat „Discuţie la fabrică" şi multe altele. În acest fel elevii îşi pot însuşi în primul rînd lexicul care le este necesar în activitatea lor, putîndu-l folosi atît în conversaţie cît şi pentru documentare.

Trebuie subliniat faptul că nu numai vocabularul cuprins în texte, dar şi exerciţiile pe care le cuprinde manualul au ca prim obiectiv formarea deprinderilor de conversaţie. Variate în conţinut, exerciţiile solicită efortul şi atenţia elevilor pe linia folosirii continue a lexicului în vorbire, astfel încît toate cuvintele învăţate să se includă în vocabularul activ, iar elevii să ştie cum să le utilizeze în diferitele forme morfologice pe care le îmbracă.

Numeroase lecţii sînt în aşa fel alcătuite încît să permită folosirea mijloacelor audio-vizuale. De exemplu, la lecţia despre Delta Dunării, se pot folosi proiecţii care prezintă flora şi fauna Deltei, munca pescarilor, modul de exploatare a stufului.

Un ajutor important îl constituie pentru elevi şi profesori şi modul cum prezintă manualul problemele de literatură. Plasate spre sfîrşit — deci după ce elevii au acumulat un bagaj suficient de cunoştinţe din domeniul foneticii, lexicului, morfologiei şi sintaxei, lecţiile despre viaţa şi opera scriitorilor clasici sînt accesibile, prezentate într-un mod viu şi interesant. Şi aici putem folosi mijloacele audio-vizuale — plăcile, proiecţiile cinematografice etc.

Esenţial este, după părerea mea, să folosim cît mai bine atît manualul, cît şi mijloacele audio-vizuale de care dispunem pentru a face din fiecare lecţie nu numai un prilej de transmitere a unor cunoştinţe, ci mai ales un prilej de înarmare a elevilor cu deprinderea de a se sluji în mod activ de aceste cunoştinţe, de a folosi în practică limba pe care o studiază.

Prof. LUDMILA MOCANU
Secţia serală a Liceului „I. L. Caragiale" Bucureşti

OPINII

Pe marginea studierii fizicii în liceu

Ampla revoluţie tehnico-ştiinţifică din zilele noastre este inseparabil legată de progresele excepţionale ale fizicii, ştiinţa cu cea mai dinamică dezvoltare din ultimele decenii şi cu cele mai largi implicaţii în toate domeniile. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu în expunerea făcută în faţa Marii Adunări Naţionale la 20 decembrie 1965, fizica se numără printre acele ştiinţe care au deschis uriaşe perspective sporirii avuţiei materiale a lumii, creşterii forţelor de producţie ale societăţii, lărgirii orizontului cunoaşterii şi a vieţii spirituale a popoarelor. În acest context, modernizarea predării fizicii în liceu devine o problemă de cea mai mare însemnătate şi nu este întîmplător faptul că ea este tratată atît de frecvent în consfătuiri, în presa pedagogică etc.

Deşi s-au făcut eforturi lăudabile pentru îmbunătăţirea continuă a programei de fizică, pentru editarea unor manuale cît mai apropiate de cerinţele actuale, pentru modernizarea laboratoarelor şcolare, totuşi se observă încă o trecere prea bruscă de la modul cum este studiată fizica în liceu la cerinţele pe care le pune în acest domeniu învăţămîntul superior. Ca urmare, în primii ani ai facultăţilor de ştiinţe şi ai facultăţilor tehnice, chiar foştii elevi buni sînt uneori dezorientaţi, obţin rezultate slabe şi abia în anii următori se acomodează cu specificul universitar de abordare a problemelor de fizică, putînd da un randament optim.

Nu voi mai aminti aici, printre cauze, problema exigenţei, în general mai scăzută la liceu, şi nici faptul că elevii foarte buni nu sînt stimulaţi prin forme organizate la depăşirea nivelului de cunoştinţe corespunzător programei, ci mă voi opri îndeosebi le conţinutul însuşi al acesteia.

Se constată că, spre deosebire de matematică, pentru care programa analitică prevede o destul de mare diferenţiere între secţiile reală şi modernă, la fizică o astfel de diferenţiere nu există încă. Cred că la secţia modernă s-ar putea păstra, restructurat şi eventual redus în mică măsură, materialul existent actualmente în programă, în timp ce la secţia reală s-ar putea trece la o prezentare mai dezvoltată. Mi se pare important să se facă loc în programa acestei secţii şi unor cunoştinţe referitoare la ştiinţele de contact — chimia fizică, biofizica, geofizica, radiofizica etc. Poate părea paradoxal că astăzi, cînd aceste ştiinţe de contact au devenit tot atît de importante, atît din punct de vedere al aplicaţiilor practice cît şi al teoriei, ca cele din care s-au desprins, elevii nu află mai nimic despre ele. De asemenea socotesc că unele capitole ale fizicii moderne introduse de curînd în programă ar trebui tratate mai larg. Astfel, fizica corpului solid ar trebui să fundamenteze ştiinţific capitolele referitoare la rezistenţa materialelor, la structura metalelor şi aliajelor, la electronica modernă etc., care altfel se reduc la o însuşire mecanică, greu de memorat, a unor cunoştinţe practice. Fizica plasmei ar trebui concepută ca un capitol de sine stătător, studiat în acelaşi fel cu fizica solidelor, a lichidelor şi a gazelor. În capitolul referitor la structura atomului şi-a găsit foarte natural locul una din cele mai practice şi mai răspîndite aplicaţii ale acestei structuri — spectroscopia. În schimb, elevii nu află nimic despre particulele elementare, despre clasificarea lor, despre cele patru forţe cunoscute în natură şi despre problemele pasionante ce se pun în aceste domenii. De asemenea, ei nu află nimic despre fizica stărilor extreme, care are aplicaţii atît de numeroase şi interesante. Nici timpul, care este una din mărimile fundamentale ale fizicii şi una din formele de bază ale existenţei materiei, intervenind în aproape toate capitolele diverselor ştiinţe, nu este abordat decît cu totul neconcludent, ca o aplicaţie a pendulului. Introducerea unui capitol despre timp ar fi cu atît mai interesantă cu cît aceasta ar arăta legătura strînsă a fizicii cu domenii ca arheologia, electronica, procesele nucleare şi, mai ales, tehnica.

Faptul că în soluţionarea în spirit modern a acestor deziderate se mai observă o anumită inerţie se datoreşte şi părerii foarte răspîndite — ceea ce nu o împiedică de a fi greşită — că teoriile noi ale fizicii ar fi dificil de expus şi de înţeles. Nimic mai eronat decît această părere. Un exemplu concludent în această direcţie îl constituie spectroscopia, recent introdusă în manualele de fizică pentru clasa a XI-a. În trecut se prezenta în acest domeniu o cantitate enormă de rezultate experimentale, care erau foarte dificil şi nesatisfăcător interpretate printr-o serie de formule empirice, ce trebuiau memorate mecanic. Astăzi se prezintă modelul cuantic al lui Bohr, deosebit de simplu şi elegant, care condensează un mare număr de cunoştinţe despre spectroscopie, despre structura atomului şi a corpului solid.

O ultimă observaţie, privind o deficienţă ce se cere remediată neîntîrziat, este aceea că în manuale se expun unele procedee învechite, se descriu unele mecanisme învechite (de exemplu maşina Whimshurst*), sirena Cagnard de Latour, spintariscopul, instalaţii vechi de foraj etc.) sau se insistă pe un prea mare număr de pagini asupra unor subiecte care mai prezintă doar un interes istoric (maşina cu aburi, unele paragrafe din electrostatică, acustică şi optică etc.), în detrimentul capitolelor moderne. Într-un cuvînt, se impune revizuirea proporţiilor dintre diverse capitole.

Viaţa de astăzi a şcolii arată că marea majoritate a elevilor (inclusiv cei cărora „nu le place fizica") manifestă un interes deosebit pentru noutăţile şi curiozităţile ştiinţifice din acest domeniu. De ce nu s-ar da, la sfîrşitul fiecărui capitol, asemenea noutăţi şi curiozităţi legate de capitolul respectiv, a căror citire să fie facultativă? Şi tot sub această formă neobligatorie, deosebit de atractivă, s-ar putea prezenta date din istoria fizicii, amănunte biografice inedite, cu putere de exemplu, din viaţa savanţilor.

Cred că dezideratele prezentate mai sus nu implică pericolul supraîncărcării elevilor, întrucît o mare parte din capitolele propuse reprezintă de fapt material existent în programă, dar care trebuie restructurat şi reformulat astfel încît să răspundă cerinţelor moderne. De pe altă parte, într-o societate cum este societatea noastră de astăzi, în care spiritul ştiinţific şi realizările ştiinţei şi tehnicii moderne sînt din ce în ce mai accesibile marelui public, posibilităţile de înţelegere ale elevilor sînt mult mai mari decît acum 20—30 de ani.

Cred că, modernizînd studiul fizicii în liceu, vom face ca acesta să corespundă mai bine prezentului şi să fie îndreptat spre cerinţele viitorului.

TEODOR I. ROŞESCU
cercetător ştiinţific principal la Institutul de Fizică Atomică al Academiei

**) Întreprinderea de materiale didactic, într-un efort lăudabil de modernizare, produce în serie pentru laboratoarele liceelor, generatoare Van de Graaf, care îi familiarizează pe elevi cu atmosfera laboratoarelor de cercetare, truse pentru experienţe cu semiconductori, pentru experienţe de electricitate şi de electronică (cu circuite imprimate) şi chiar truse pentru experienţe din domeniul microundelor.*

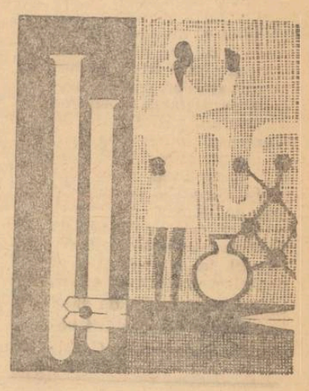

Din activitatea organizațiilor sindicale

Sprijin documentării celor ce muncesc în școli

Documentarea, cunoașterea a tot ceea ce apare nou în domeniul specialității proprii este o cerință deosebit de importantă în epoca noastră. Acest imperativ nu mai are nevoie de nici un fel de argumentare, fiind impus de viață și unanim acceptat. Într-adevăr, nu poți fi un bun profesionist fără să fii la curent cu problemele noi din domeniul tău de muncă, din profesia ta, din specialitatea pe care o ai. Iată de ce asigurarea celor mai bune condiții de documentare pentru cadrele didactice capătă tot mai multă însemnătate, fără rezolvarea ei neputîndu-se concepe un învățămînt la înălțimea cerințelor moderne.

Problema aceasta se înscrie și în sfera de muncă a organizațiilor sindicale, ca principale pîrghii de mobilizare a slujitorilor școlii la o muncă de înalt nivel științific. Multe organizații sindicale, pornind de la însemnătatea rolului documentării în ridicarea nivelului activității cadrelor didactice, urmăresc îndeaproape modul cum se realizează ea. Comitetele sindicatelor din învățămînt din raioanele Capitalei, de exemplu, aduc la cunoștința învățătorilor și profesorilor — pe calea recenziilor, a simpozioanelor etc. — ce lucrări noi apar, ce materiale este indicat să consulte. Biblioteca Clubului sindicatelor din învățămînt pune la dispoziția lor o bună parte din aceste materiale. Cadrele didactice folosesc de asemenea Biblioteca centrală pedagogică, bibliotecile școlare etc., unde găsesc studii de specialitate.

La Biblioteca centrală pedagogică, sala de lectură este permanent plină, numărul cititorilor este destul de mare. Un sondaj în rîndurile acestor cititori reliefează însă un lucru demn de luat în seamă. Cei mai mulți dintre cititori sînt din rîndurile celor care își dau examenele de grad sau ale celor angajați în munca de cercetare științifică. Există desigur și alți învățători și profesori care consultă colecțiile bibliotecii. Numărul acestora, au constatat președinții unor sindicate de învățămînt din Capitală, este însă mult prea mic. Este adevărat că mulți învățători și profesori dispun personal de o serie de lucrări științifice apărute în ultimii ani. Bibliotecile posedă însă și colecții de reviste și de studii de specialitate. „A populariza biblioteca, a atrage atenția asupra legăturii directe dintre documentare și nivelul, calitatea muncii de predare este în prezent una din preocupările noastre principale" — spunea tov. *N. Corodeanu*, președintele comitetului sindicatului învățămînt din raionul „16 Februarie".

Mai multe dificultăți ridică problema documentării cadrelor didactice din orașele mici și din mediul rural. În ultimii ani, s-au creat și în aceste localități mii de biblioteci. Acestea însă nu pot soluționa pe deplin problema documentării cadrelor didactice, întrucît nu dispun întotdeauna de studiile de specialitate necesare. Nu sînt aprovizionate larg cu asemenea studii nici bibliotecile școlare, atît din cauza unor deficiențe în difuzare, cît și din motive legate de volumul și utilizarea fondurilor prevăzute în acest scop în bugetele sfaturilor populare raionale. Pe bună dreptate au semnalat cadrele didactice din școlile de pe Valea Arieșului, de pildă, că nu au posibilitatea să se țină la curent cu ce este nou în specialitatea lor. Chiar și unele metodici de largă utilizare, cum este Metodica predării limbii române, apărută anul trecut, a constituit pentru ei o adevărată raritate.

În asemenea condiții, organizațiile sindicale din școli au apelat la bibliotecile de stat raionale, care, în măsura posibilităților, au difuzat cărțile cerute. În multe locuri se fac împrumuturi prin poștă la Biblioteca centrală pedagogică. În alte părți se apelează la „Cartea prin poștă". Dar, după cum ne-au semnalat grupele sindicale din mai multe școli din raionul Slatina, „Cartea prin poștă" răspunde de multe ori că lucrarea cerută s-a epuizat. *Este cazul ca cei care răspund pe plan raional, regional și în Ministerul Învățămîntului de această latură a activității de perfecționare, legată direct de munca la catedră a cadrelor didactice, să ia măsurile cuvenite* — au apreciat numeroși activiști ai grupelor sindicale consultați de noi.

Pentru un studiu continuu, pentru a cunoaște rezultatele cercetării științifice de specialitate, învățătorii și profesorii au nevoie de timp liber. Conducerile celor mai multe școli, ale sindicatelor din învățămînt și grupelor sindicale au făcut mult, în anii din urmă, pentru a înlătura suprаîncărcarea, timpul disponibil al cadrelor didactice putînd fi astfel utilizat pentru documentare. Cu toate acestea, mai există încă numeroase posibilități pe această linie. „Săptămînal se pierd ore întregi — ne spunea tov. *V. Albu*, vicepreședinte al sindicatului învățămînt din raionul Slatina — cu mărunțișuri, cu lucruri inutile". Sînt ore furate din timpul liber, care ar putea fi consacrate documentării. Responsabilul unei grupe sindicale de la un liceu din Mediaș, numeroși activiști sindicali din Turnu Măgurele, Corabia, Slatina, Pitești ne-au declarat că în diversele ședințe organizate în școli se rostesc, cum spunea unul din ei, „tone de vorbe goale" care răpesc inutil timp și energie. Iată aspecte care pot sta în preocuparea organizațiilor sindicale pe linia asigurării timpului cerut de documentarea profesorului, în ultima instanță pe linia unei contribuții eficiente la ridicarea nivelului procesului de învățămînt.

Într-o discuție pe care am avut-o cu președintele sindicatului învățămînt din Tr. Măgurele, acesta s-a referit și la modul cum este folosit timpul cadrelor didactice în vacanțele școlare atunci cînd ele nu se află în concediu de odihnă. De multe ori, datorită „scrupulozității" unor directori de școli, acest timp se pierde în cancelaria școlii, în treburi absolut inutile. Măsura luată de secția de învățămînt a regiunii Argeș, ca acest timp să fie utilizat pentru studiu, pentru documentarea profesorilor, pentru consultarea lucrărilor cu care n-au putut să se țină la curent în lunile de cursuri ni se pare binevenită. „Noi, organele sindicale, ne-a spus tov. *E. Stănescu*, președinta comitetului sindicatului învățămînt din orașul Pitești, vegnem ca această măsură să fie tradusă în viață în toate școlile. Și, o dată cu aceasta, căutăm să creăm climatul necesar documentării, să întreținem mereu în actualitate interesul pentru studiu".

Preocupările manifestate de organele și organizațiile sindicale din învățămînt în sprijinul documentării cadrelor didactice sînt de natură să contribuie efectiv la ridicarea nivelului muncii în școală, la tot mai buna pregătire a tinerei generații.

C. CRISTIAN

La cercul mîinilor îndemînatice de la Casa pionierilor din Timișoara

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Pentru a da posibilitate studenților înscriși la învățămîntul fără frecvență, care sînt membri ai comisiilor pentru recensămîntul general al populației, să-și susțină examenele din acest an universitar în bune condiții, Ministerul Învățămîntului face cunoscut că sesiunile de examene pentru acești studenți se organizează după cum urmează : 1—20 iulie (cu perioadă de pregătire între 15 și 30 iunie) ; 1—15 septembrie. Pentru studenții din această categorie care nu-și vor putea îndeplini obligațiile în aceste două sesiuni, se organizează și o sesiune de lichidare a examenelor, în perioada 22 decembrie 1966—8 ianuarie 1967.

La aceste sesiuni se pot prezenta și studenții admiși în anul I, în urma concursului din ianuarie 1966 pentru învățămîntul fără frecvență.

Urmări din pagina I

CLASIC ȘI MODERN ÎN PREDARE

literară. Socotiți că acestea trebuie să formeze obiectul unui studiu aparte, sau să fie integrate în studiul istoriei literaturii ?

— Cred că la fiecare text literar se poate face, cu măsură, o mică demonstrație, o aplicare a teoriei literare la obiect. Să nu se pornească de la teoria literară la text, ci de la text la teorie, pentru că altfel teoria literară devine greoaie, plicticoasă. Din fiecare text se poate releva o fațetă sau un sîmbure de teorie literară și înțelegerea ei este mai accesibilă pe această cale.

aceasta e un criteriu de istorie literară, nu un criteriu estetic. În realitate, „Țiganiada" trăiește printr-o viață a ei, printr-o valoare estetică proprie chiar dacă a fost cunoscută cu întîrziere de către cititori. Problema care rămîne este ca profesorul, în clasă, interpretînd această operă admirabilă, să nu rămînă el în întîrziere față de conținutul ei artistic.

Revin la ideea inițială. Periodizările sînt un instrument de lucru necesar, iar o periodizare aproximativă e mai bună decît nici una. Să nu uităm că în literatură nu putem da adevăruri absolute, ca în științele naturii. Dacă am preda literatura ca o știință pozitivă, am sădi în elev o teroare sacră ca în fața unui prag impenetrabil și am compromite obiectul.

— O problemă esențială pentru cunoașterea aprofundată de către elevi a fenomenului literar o constituie înțelegerea unității dialectice între conținut și formă. În acest domeniu se și constată, cu prilejul examenelor, cele mai serioase carențe. Care este, după părerea dv., calea cea mai bună pentru a înlătura lipsurile existente ?

— În această problemă, după părerea mea, manualul nu poate ajuta cu nimic. Profesorul este cel care trebuie să simtă unitatea dialectică conținut-formă și s-o facă sesizabilă de către elevi, folosind fiecare prilej de interpretare a imaginilor, a metaforelor, a fiecărei figuri de stil, el însuși fiind familiarizat cu tropii, predîndu-i în mod plastic, în așa fel încît elevul să simtă bucuria cunoașterii lor.

De pildă, dacă profesorul explică elevului că verbul „a înșela" provine de la a pune șeaua pe cal, operațiune care cerea o deosebită dibăcie, chiar acest verb devine o imagine plastică, a cărei însușire se face ușor și plăcut. Deci profesorul trebuie să speculeze faptul că și în verbe sau substantive limba română ascunde un sîmbure de imagine plastică. El trebuie să explice nu numai poezia textului, ci însăși poezia limbii române.

— S-au purtat discuții aprinse în privința locului pe care trebuie să-l ocupe predarea noțiunilor de teorie

PRACTICA PEDAGOGICĂ A VIITORILOR PROFESORI

mai ales în cadrul practicii pedagogice învață viitorii profesori „meseria", învață cum să muncească din prima zi de activitate.

Unde este cel mai indicat să se desfășoare practica pedagogică ?

Regulamentul prevede ținerea ei în școlile de bază ale institutului respectiv. Dar în sistemul actual nu toate școlile de bază îndeplinesc condițiile necesare unor adevărate școli model. Ne referim, îndeosebi, la încadrarea cu personal didactic a școlilor de bază, ca și la insuficienta dotare a unora din ele cu material didactic modern. Pentru ca școlile unde își efectuează practica viitorii profesori să fie pe deplin corespunzătoare credem indicat să se înființeze, pe lîngă fiecare institut pedagogic, cîte o școală de aplicație, încadrată cu personal didactic selecționat cu grijă și dotată cu toate materialele necesare practicii, astfel încît activitatea practică să se poată desfășura în condiții optime.

Cu o dotare nu prea pretențioasă a cabinetului pedagogic al institutului (de pildă, cu un aparat fotografic „Exacta-Varex"), studenții ar putea obține ei singuri diapozitive după orice imagine. De asemenea, cîteva magnetofoane în plus ar permite folosirea mai largă a acestui mijloc în practica pedagogică. Totodată studenții ar putea pleca de la facultate cu seturi întregi de diapozitive realizate de ei, cu cîteva benzi de magnetofon cu înregistrări dintre cele mai utile pentru începutul lor de carieră.

De mare ajutor ar fi dacă Ministerul Învățămîntului ar interveni pe lîngă Institutul de artă cinematografică, pentru ca studenții acestui institut să realizeze cîteva filme în care să se poată urmări, la cursuri și seminarii, scene prinse „pe viu" la lecții, activități educative, activități culturale etc.

Existența școlilor de aplicație pe lîngă institutele pedagogice ar înlesni și îndrumarea practicii pedagogice. În sistemul actual, deși regulamentul prevede că practica trebuie realizată sub îndrumarea profesorilor de la școlile de bază, aceasta rămîne doar un deziderat. Profesorii de la școlile de bază nu au timpul necesar pentru îndrumare, ei trebuind să îndeplinească diferite alte sarcini, ca toți ceilalți profesori. Apoi, unii din ei nu au competența necesară sau interesul cuvenit. De aceea, grupele de practică sînt îndrumate de lectori și asistenți, în unele cazuri chiar de preparatori de abia ieșiți de pe băncile facultății. Cei mai mulți dintre ei nu au lucrat în școlile generale și, de altfel, sînt prinși în munca de specialitate, care le cere mult timp. Pe lîngă aceasta, îndrumarea practicii pedagogice nefiind inclusă în norma obligațiilor didactice și nefiind prevăzută în orar, îndrumătorii grupelor de practică nu pot participa la toate formele ei (mai ales în timpul practicii continue), având ore de curs și seminar sau lucrări practice la anii I și II. Ar fi deci mult mai indicat ca practica să fie îndrumată de profesorii școlii de pe lîngă institut. Bineînțeles că în acest caz ei trebuie eliberați de unele obligații și instruiți în mod special, urmînd să lucreze sub directa îndrumare a metodicianului de specialitate și a cabinetului pedagogic al institutului. Profesorii școlii de aplicație ar putea prelua cu succes și alte sarcini. De exemplu, diriginții ar putea corecta caracterizările elevilor întocmite de studenți, urmînd ca psihologul din institut să dea numai indicațiile metodologice pentru alcătuirea acestora. Profesorii i-ar putea ajuta de asemenea pe studenți în elaborarea referatelor pe teme pedagogico-metodice. Deosebit de important este faptul că personalul didactic al școlii de aplicație ar putea participa la munca de cercetare din cadrul institutului.

În cazul că vor fi menținute în continuare, pentru îndrumarea practicii pedagogice, cadrele didactice din institut considerăm foarte legitimă cerința ca activitatea lor să fie inclusă în norma didactică.

Credem că toate acestea sînt necesare pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională al viitorilor profesori, astfel încît ei să poată îndeplini cît mai bine sarcinile mari ce se pun în fața învățămîntului nostru.

Însemnări bibliografice

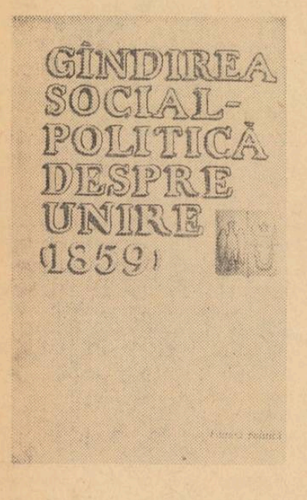

„Gîndirea social-politică despre Unire"

Apărut sub îngrijirea acad. Petre Constantinescu-Iași și a lui Dan Berindei, în Editura politică, volumul *„Gîndirea social-politică despre Unire"* este o culegere de texte cuprinzînd extrase din cronici, documente, scrisori, fragmente din cărți și articole ale fruntașilor vieții publice și culturale, care reflectă evoluția gîndirii social-politice despre Unire.

În prima parte s-au grupat texte referitoare la ideea de unitate a poporului român în timpul orînduirii feudale și la închegarea acestei idei în perioada de destrămare a feudalismului.

Partea a doua a lucrării cuprinde materiale din perioada de luptă a poporului român pentru înfăptuirea Unirii Principatelor Române. Această perioadă, care începe cu revoluția burghezo-democratică de la 1848 și culminează în anul 1859, este larg ilustrată prin texte menite să reliefeze dezvoltarea și triumful ideologiei unioniste.

În cea de-a treia parte a culegerii s-au cuprins fragmente din scrieri memorialistice și un grupaj de comentarii și aprecieri ulterioare ale unor scriitori, istorici, ale presei socialiste și muncitorești, ca și ale presei democratice din a doua jumătate a secolului XIX și de la începutul secolului XX privind semnificația și urmările Unirii.

Lucrarea este însoțită de un indice al autorilor, un indice al periodicelor și o listă de documente.

„Desenul, modelajul și lucrul manual în grădinița de copii"

De curînd a apărut, în Editura didactică și pedagogică, lucrarea *„Desenul, modelajul și lucrul manual în grădinița de copii"* de A. V. Lovinescu, C. Apostol, V. Gurău și A. Datcu. Pornind de la analiza caracteristicilor desenului și lucrului manual efectuat de copii, lucrarea pune la îndemîna educatoarelor o serie de valoroase indicații metodice, de natură a ușura și a îmbunătăți munca lor.

Prima parte a lucrării cuprinde o introducere în natura procesului de percepere și redare prin desen, de către cei mici, a realității înconjurătoare. Se precizează apoi scopul și sarcinile desenului, modelajului și lucrului manual în instituțiile preșcolare, subliniindu-se utilitatea folosirii unei tematici menite să contribuie în mod substanțial la îmbogățirea cunoștințelor copiilor. În continuare se prezintă clasificarea activităților obligatorii de desen, modelaj și lucru manual și se indică tipurile acestor activități.

Deosebit de interesantă este expunerea metodelor și procedeelor ce trebuie folosite pentru îndrumarea preșcolarilor în activitățile respective. Este de subliniat în special importanța acordată îndrumării copiilor de către educatoare. Se insistă asupra desfășurării metodice a activităților și exemplele scot în evidență rolul activ al educatoarei în conducerea activităților de desen și de modelare, combătîndu-se părerea eronată că ea are doar sarcina de a asista, de a supraveghea, lăsînd totul la inițiativa preșcolarilor. Experiența a dovedit că în fapt cele mai bune rezultate se realizează cînd activitățile de desen și de modelaj sînt conduse sistematic și efectiv de către educatoare, care trebuie să enunțe tema, să prezinte și să analizeze modelul și chiar să demonstreze modul de lucru. Subliniind aceste cerințe, lucrarea dă îndrumări concrete în vederea realizării lor.

În anexă se prezintă cîteva exemple amănunțite de planuri de lecție, care sporesc valoarea pedagogică a îndrumărilor.

Editată pe hîrtie offset, bogat ilustrată — în mare parte cu reproduceri după desenele copiilor — lucrarea „Desenul, modelajul, și lucrul manual în grădinița de copii" are și o prezentare grafică reușită.

Am terminat abecedarul, acum pot citi cărți de povești

Corespondența

Gh. Duncan — Timișoara

Sîntem întru totul de acord cu dumneavoastră cînd afirmați că disciplina nu se poate realiza decît prin crearea unui front comun al educatorilor, care să asigure respectarea normelor de conduită. Este justă de asemenea observația dv. că deprinderea elevilor de a fi disciplinați, de a respecta cerințele pe care le impune școala în această privință, este în funcție de felul în care profesorii, diriginții în special, știu să organizeze colectivul clasei, să facă înțeleasă de elevi importanța respectării cerințelor pedagogice. Considerăm că ați procedat bine atribuind fiecărui elev, inclusiv celor care au manifestat anterior abateri de la disciplină, diferite sarcini. Astfel le dovediți că aveți încredere în ei, le formați spiritul de răspundere, o comportare disciplinată.

În legătură cu cazurile unor elevi cu abateri frecvente, sîntem de părere că ei nu se pot îndrepta numai în urma unei dojane. În funcție de situația concretă a fiecărui caz în parte, de cauzele specifice care au determinat abaterile este necesară o muncă educativă adecvată, în strînsă legătură cu profesorii clasei și cu părinții.

Dumitru Antohi — Sighișoara

Este perfect adevărat că educația patriotică — și de altfel educația în general — este o sarcină care revine nu numai diriginților — așa cum uneori greșit se consideră — ci întregului corp didactic al școlii, în colaborare cu organizațiile de tineret, cu familia, că educația patriotică nu se realizează numai la orele de dirigenție, ci la toate activitățile din școală și din afara ei, în procesul complex al muncii didactice.

Pe bună dreptate combateți dv. tendința spre formalism pe care o au unii diriginți în organizarea acțiunilor educative. Așa cum arătați, acțiunile formale îi deprind pe elevi cu o atitudine superficială. Același rezultat îl are și verbalismul manifestat uneori în munca educativă, ca și artificialitatea unor activități educative, caracterul lor stereotip.

Exemplele la care vă referiți în scrisoarea dv. culese în urma asistențelor la lecții, relevă, după părerea noastră, procedee bune de educare patriotică a elevilor. Ar trebui însă analizate mai profund, după cum ar trebui urmărite și rezultatele obținute pe baza lor. Numai în acest fel s-ar putea aprecia cu îndreptățire eficacitatea lor.

D. I. Ungureanu — Arad

Convingerea dv. este unanim împărtășită de pedagogi : elevii nu trebuie să vizioneze toate filmele care rulează la cinematografe. Motivele sînt destul de bine știute, așa încît nu mai trebuie enunțate. Este însă tot atît de adevărat că filmul constituie un auxiliar de preț al muncii educative. Problema este de a selecționa filmele pe care le recomandăm elevilor, astfel încît ei să vadă acele filme care prin conținutul lor, prin valoarea lor artistică sînt accesibile vîrstei lor și îi educă. Școala are datoria să stabilească ce filme pot fi vizionate. Firește, nu trebuie să ducem elevii la cinematograf numai pentru a trece în planul nostru o acțiune culturală. Avem datoria să formăm elevilor o cultură cinematografică, să-i ajutăm să înțeleagă ideile, mesajul unui film, valoarea sa artistică.

Socotim că reținerile dv. în privința valorii educative a filmului „Străinul" după romanul lui Titus Popovici nu sînt îndreptățite. Prin tematica lui, prin modalitățile lui artistice, „Străinul" contribuie la educarea comunistă a elevilor din clasele mari.

Maria Gravu — Făgăraș

Orele de dirigenție în care se analizează situația la învățătură a elevilor pe o anumită etapă, sînt necesare și utile. Eficiența acestor ore depinde de modul în care sînt organizate. Aveți dreptate cînd afirmați că, dacă dirigintele se rezumă la comunicarea notelor, la aprecieri sumare, la laude sau dojane „în general", analiza nu-și poate atinge scopul.

După cît se pare din cele relatate de dv., v-ați orientat judicios în analiza pe care ați organizat-o la clasa la care sînteți diriginți. Este bine că ați discutat în prealabil cu profesorii clasei pentru a afla de la aceștia ce probleme ridică fiecare elev, astfel încît discuțiile să trateze tocmai aceste probleme și să se poată stabili măsuri în funcție de situația concretă. Considerăm că procedați bine propunîndu-vă să le formați elevilor o disciplină riguroasă a studiului. O observație : socotim că nu este posibil ca dirigintele să-i învețe pe elevi cum să studieze la toate obiectele. Acest lucru sînt chemați să-l facă profesorii respectivi. Dirigintele poate numai să coordoneze activitatea lor.

Alfred Mezalik — Sighetul Marmației

Orientarea profesională este, firește, unul din obiectivele principale ale activității educative din școală. Vizitele organizate în întreprinderi în scopul orientării profesionale sînt utile. Ele nu pot constitui însă unica formă a activității de orientare profesională desfășurată de colectivul didactic. Se impun forme variate prin care să se aducă la cunoștința elevilor profesiunile ce și le pot însuși — discuții în orele de dirigenție, întîlniri cu foști absolvenți, cu muncitori, tehnicieni și ingineri, cu oameni de știință și cultură, vizionarea unor filme, discuții pe marginea unor cărți etc.

Ion Florea — raionul Bujor și Ion Goicea — Moreni.

Scrisorile pe care ni le-ați trimis tratează aceeași problemă — colaborarea școlii cu familia. În ambele sînt enunțate temele unor discuții înscrise în planurile de activitate ale lectoratelor pentru părinți. Nu putem ști însă, din această simplă enunțare, dacă temele respective au corespuns necesităților concrete ale muncii cu părinții în școlile dv., dacă discutarea lor a dus la lămurirea problemelor pe care și le pun aceștia, dacă i-au înarmat cu procedee judicioase de educare a copiilor în familie.

Gh. V. Chițoran — Plostina, Strehaia

Exemplele de folosire a materialului didactic la clasele I-IV prezentate de dv. se încadrează în prevederile programei și respectă principiile pedagogice. Planul școlii, planul satului, harta fizică și economică, albumele cu ilustrații sînt materiale potrivite cu particularitățile înțelegerii elevilor de această vîrstă. Desigur astăzi nu mai pune nimeni la îndoială valoarea materialului didactic ca mijloc de însușire a cunoștințelor. Dar — cum pe bună dreptate considerați și dv. — folosirea lui trebuie realizată judicios. Folosirea hărții Italiei pe lîngă harta patriei la tema : „Dacii — viața și statul lor" sau a hărții imperiului otoman la tema : „Luptele de apărare împotriva turcilor" ni se pare că depășește necesitățile capacității de înțelegere a elevilor din clasele I—IV.

Red.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 840
Vineri 4 martie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

8 MARTIE

O impresionantă evocare istorică

„...În urmă cu două milenii, pe meleagurile noastre vieţuiau geto-dacii, pe care Herodot îi numea „cei mai viteji şi mai drepţi dintre traci".

Aşa a început, transpunîndu-i pe elevi în atmosfera secolului I al erei noastre, expunerea făcută recent de acad. prof. C. Daicoviciu la Liceul nr. 24 din Bucureşti. Parcă o mînă nevăzută a dat la o parte timpul, aducînd în faţa ascultătorilor imagini şi chipuri din trecutul atît de îndepărtat. Li s-au prezentat, în mod grăitor, aspectele dezvoltării social-economice din statul sclavagist dac, evenimentele politice din viaţa dacilor, faptele de vitejie săvîrşite de ei în războaiele purtate cu statul roman, războaie care vorbesc despre năzuinţa lor înflăcărată de a trăi liberi. Călătorind, cu ajutorul hărţii, pe meleagurile Daciei, vorbitorul a scos în evidenţă meritele deosebite ale geto-dacilor în contextul evenimentelor militare, a arătat că procesul contopirii lor cu romanii a fost un proces complex şi îndelungat, ca urmare a căruia a luat fiinţă poporul român.

O pagină de istorie din viaţa strămoşilor noştri, o pagină de arheologie povestită prin proiecţii a fost prezentată elevilor de H. Daicoviciu, autorul cunoscutei lucrări „Dacii". O lume nebănuită s-a ivit din adîncurile unde scurgerea secolelor o îngropase, înfăţişîndu-se în antica-i splendoare — fragmente de ceramică arsă şi puternicele ziduri ale cetăţilor din Munţii Orăştie, unelte, vase, pietre cu inscripţii, aspecte ale culturii materiale şi spirituale a dacilor. Preciselor mărturii arheologice şi epigrafice li s-au adăugat mărturii din literatura istorică clasică, texte care vorbesc convingător despre contribuţia geto-dacilor la tezaurul civilizaţiei universale.

„Poporul român — a spus academicianul C. Daicoviciu în încheiere — este urmaşul demn al daco-romanilor. Azi întregul popor, desăvîrşeşte, sub conducerea Partidului Comunist Român, construcţia socialismului. Minunatele realizări obţinute în ultimii 20 de ani au scos la iveală nebănuitele rezerve de muncă şi creaţie ale poporului nostru, considerat în întreaga lume ca unul din factorii de seamă în lupta omenirii muncitoare pentru pace şi progres".

Elevii şcolii au mulţumit călduros oaspeţilor pentru minunatele lor evocări şi şi-au manifestat cu profundă emoţie admiraţia faţă de tradiţiile de muncă şi luptă ale poporului român, faţă de măreţele realizări ale statului nostru socialist.

Prof. PAUL V. GRIGORIU

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

CLASIC ŞI MODERN ÎN PREDARE

Prof. univ. FLORIN CIORĂSCU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

despre FIZICĂ

— Astăzi este unanim recunoscut faptul că, datorită uriaşei sale dezvoltări din ultima vreme, fizica este deschizătoare de drumuri în progresul ştiinţific şi tehnic contemporan. Firește, aceasta face să se pună într-un mod nou şi problema predării fizicii în şcoală. În ce măsură consideraţi că trebuie studiate în liceu multiplele implicaţii ale fizicii moderne ?

— După părerea multora, programul învăţămîntului fizicii în liceu trebuie să satisfacă două condiţii principale, care se află de altfel într-o strînsă interdependenţă.

În primul rînd elevii trebuie să rămînă convinşi, la terminarea şcolii, că fizica ocupă pe drept cuvînt o poziţie de antemergător pentru toate celelalte ştiinţe ale naturii — adică pentru chimie, biologie, astronomie, geologie etc. — că determină în mod esenţial progresul medicinei, tehnologiei şi al altor ştiinţe tehnice, că joacă azi un rol de fel neglijabil în ştiinţa organizării vieţii sociale la toate nivelele.

În al doilea rînd, cunoştinţele căpătate de elevi din lecţiile pe care le ascultă din manualele pe care le studiază, din lucrările practice de laborator, din lecturile recomandate trebuie să concure la realizarea primei condiţii, prin însuşirea a ceea ce este propriu fizicii ca preocupări generale, ca metodică specifică şi ca mod de folosire a rezultatelor sale în alte domenii.

Miezul întrebării ce mi-a fost pusă se referă desigur la cît de multe cunoştinţe trebuie să fie cuprinse în programa de învăţămînt a liceului şi mai ales la cît de mult din fiecare. Am însă părerea că din acest punct de vedere programele actuale, aşa cum se reflectă ele în manuale, sînt aproape satisfăcătoare. Ele ţin seama destul de bine n numai de progresul fizicii în ultimele decade, ci şi de fondul aperceptiv general al tineretului nostru, normal superior faţă de cel al generaţiei precedente la aceeaşi vîrstă. Ceea ce ar mai trebui adăugat priveşte mai ales relaţiile fizicii cu celelalte ştiinţe ; de asemenea, ar trebui completate unele capitole a căror intrare în actualitate este de dată mai recentă. Mă refer, de exemplu, la probleme atît de interesante pentru cultura generală cum sînt cele privitoare la fizica solidului, la emisia stimulată a radiaţiilor şi la alte cîteva (destul de puţine, cred eu).

— Cum apreciaţi actualele manuale de fizică ?

— Dacă nu am mare lucru de reproşat programelor, manualele prezintă încă lipsuri asupra cărora mai trebuie să ne oprim. În primul rînd, o deficienţă curentă constă în tendinţa foarte manifestă de a se prezenta absolut toate cunoştinţele de fizică ca fiind lucruri perfect şi definitiv lămurite. Această atitudine (caracteristică, de altfel, şi altor manuale), nu este numai falsă, dar şi periculoasă pentru că poate constitui o frînă în formarea gustului elevilor pentru o ştiinţă ca fizica modernă, interesantă tocmai pentru că pune atîtea semne de întrebare, mari şi mici. Şi autorii manualelor, ca şi profesorii, trebuie să ţină seama de faptul că imaginaţia tineretului se aprinde cu uşurinţă atunci cînd i se atrage atenţia că interpretările care se dau azi cutărui fenomen sînt numai parţial satisfăcătoare, că lipsesc încă explicaţii adecvate pentru altele şi aşa mai departe. Pus în faţa unor asemenea situaţii, un elev încearcă adesea interpretări proprii care, deşi naive, îi dezvoltă de timpuriu interesul pentru problemele deschise ale ştiinţei, interes care — cultivat cu atenţie de profesor — poate deveni pasiune pentru cercetare, motor al întregului progres al ştiinţei.

Mai există şi alte lipsuri ale manualelor de fizică, printre care una, deşi mult combătută, nu a fost încă complet lichidată : mă refer la formulările incorecte. Nu vreau să dau exemple, pentru că acestea sînt astăzi incomparabil mai puţine decît cu cîţiva ani în urmă, însă vreau să subliniez cît de dureros este sentimentul de neîncredere care îl cuprinde pe elev cînd descoperă greşeli nepermise în cartea lui de căpătîi...

— Adîncindu-şi din ce în ce mai mult domeniile de cercetare, fizica devine o ştiinţă tot mai abstractă, sau, ca să folosim o formulă aparent paradoxală a lui Einstein, devine atît de simplă încît este din ce în ce mai greu de înţeles chiar şi de către specialişti. Cum vedeţi rezolvarea acestui paradox al fizicii moderne pe plan şcolar ?

— Aşa-zisul paradox este de fapt o glumă : în adevăr, ce fel de „specialist" mai este acela care nu înţelege domeniul în care lucrează direct ? Este drept că apar neînţelegeri între specialişti (în înţelesul corect al noţiunii) cu privire la valoarea uneia sau altei contribuţii noi ; ele trebuie puse însă totdeau-

(Continuare în pag. 4-a)

Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interviu • Interv

PREGĂTIND SESIUNILE REGIONALE DE COMUNICĂRI ŞTIINŢIFICE ALE CADRELOR DIDACTICE

Dezvoltarea şi perfecţionarea continuă a învăţămîntului de toate gradele — obiectiv de seamă al politicii partidului şi statului nostru — pune în faţa cadrelor didactice sarcini deosebit de complexe şi de importante, a căror îndeplinire cere ridicarea necontenită a nivelului pregătirii lor pedagogice şi de specialitate. În această lumină, cercetarea ştiinţifică din domeniul învăţămîntului capătă o tot mai mare însemnătate.

În anii construcţiei socialiste, învăţătorii şi profesorii au obţinut o serie de succese în cercetările legate de desfăşurarea procesului instructiv-educativ. La aceste succese şi-au adus contribuţia şi „lecturile pedagogice", formă care a corespuns, la timpul său, cerinţelor existente în acest domeniu. În condiţiile actuale, însă, cînd ştiinţa şi tehnica au făcut progrese uriaşe, sînt necesare forme mai evoluate, care să ridice munca de cercetare din şcoală la nivelul exigenţelor puse de partid în domeniul activităţii ştiinţifice. Astfel de forme trebuie să devină sesiunile de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice.

În acest an, sesiunile de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice la nivelul regiunilor vor avea loc la începutul lunii octombrie. Ele se vor desfăşura în condiţiile avîntului general al cercetării ştiinţifice din ţara noastră. De aceea se cere să fie pregătite minuţios, cu un înalt simţ de răspundere, cu competenţă.

În sprijinul învăţătorilor şi profesorilor care vor participa la aceste sesiuni, Institutul de ştiinţe pedagogice a publicat, în nr. 11/1965 al „Revistei de pedagogie", o tematică orientativă. Astfel, s-au propus teme care se referă la educaţia ideologică-politică şi moral-cetăţenească a elevilor în procesul de învăţămînt, la activitatea educativă în organizaţiile de copii şi tineret, în grădiniţe, în casele de copii, în internatele şcolare, în şcolile ajutătoare etc. Sînt recomandate de asemenea teme privind procesul instructiv din şcoala de cultură generală — organizarea învăţămîntului, contribuţia sistemului de predare pe obiecte la dezvoltarea multilaterală a elevilor, planificarea muncii instructive etc. Alte teme se referă la îmbunătăţirea conţinutului învăţămîntului : concordanţa între programele şi manualele şcolare, conţinutul ştiinţific al manualelor şcolare, volumul şi accesibilitatea acestora ş.a.m.d. Tematica orientativă are în vedere şi cercetarea unor probleme legate de îmbunătăţirea muncii metodice. Astfel de probleme sînt : metodica formării noţiunilor în cadrul procesului de învăţămînt, formarea priceperilor şi deprinderilor de rezolvare a problemelor teoretice şi practice, asigurarea unei corelaţii corespunzătoare între diferitele obiecte de învăţămînt, organizarea activităţii instructiv-educative pe sisteme de lecţii etc. De asemenea, s-au propus teme legate de orientarea profesională a elevilor — contribuţia diriginţilor la această orientare, cunoaşterea interesele şi aptitudinilor acestora, atragerea părinţilor în munca de orientare profesională. O serie de teme privesc preocupările de actualitate din domeniul învăţămîntului profesional şi tehnic, precum şi din domeniul învăţămîntului special. Altele au în vedere cercetările legate de pregătirea şi perfecţionarea cadrelor didactice. Pornind de la ideea că studierea istoriei învăţămîntului românesc poate aduce o contribuţie preţioasă la valorificarea moştenirii pedagogice progresiste din ţara noastră, tematica recomandă să se întreprindă monografii de şcoli, studii despre viaţa şi opera unor pedagogi înaintaţi din regiunea sau raionul respectiv etc.

Acestea sînt doar cîteva din subiectele sugerate de tematica la care ne-am referit mai sus. Desigur, ţinînd seama de experienţa proprie, învăţătorii şi profesorii pot să abordeze şi alte subiecte decît cele incluse în tematică. Oricare dintre subiectele abordate va trebui să dezbată însă problemele actuale ale învăţămîntului nostru, subliniate în recentele documente de partid şi de stat.

Pentru ca sesiunile regionale de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice să se desfăşoare la un nivel corespunzător este necesar în primul rînd ca cei ce vor participa la ele să studieze în amănunţime bibliografia temei luate în cercetare, să cunoască realizările obţinute în domeniul respectiv de cei care l-au abordat anterior, să dobîndească o viziune clară asupra elementelor noi ce urmează să fie scoase la iveală şi fundamentate ştiinţific în cadrul cercetării. Aceasta nu trebuie să se oprească la prezentarea unor date, la descrierea amănunţită a faptelor din viaţa şcolii. Astfel de fapte capătă însemnătate ştiinţifică numai atunci cînd se dezvăluie, prin analiza lor, tendinţele de dezvoltare, legităţile procesului instructiv-educativ, cînd slujesc drept bază pentru generalizări şi duc la con-

ION MODORAN
secretar ştiinţific
PETRE BĂRBULESCU
şef de secţie
la Institutul de ştiinţe pedagogice

(Continuare în pag. 4-a)

Apa veşnicei tinereţi

Anii se cern peste fiecare frunte, peste fiecare meserie, încercănînd ochii, sporind trunchiul vieţii cu încă un inel nevăzut. Într-o singură profesiune poţi bea însă din apa veşnicei tinereţi : cea de învăţător. Şi cine a atins o dată cu buzele acest izvor miraculos, rămîne marcat pentru viaţă de nostalgia copiilor care, după cei şapte ani de acasă, fac, în pragul şcolii, primii paşi în lume.

Dăscăliţa are totdeauna ceva matern în privire şi în vocaţie. Dăscăliţa deschide copiilor lacătele unor taine uriaşe ; ea îi învaţă graiul semnelor, dînd cuvîntului care zboară dimensiunea duratei. Ea îi face să treacă, într-o singură oră, prin straturile dense de civilizaţie, ca fluturii care zboară inocenţi peste milenii de geologie.

Între vîrsta şcolarului şi vîrsta dăscăliţei sînt uneori 10-15 ani, alteori şi 40-45 de ani. Între inimile lor însă, nu : un metronom bate în amîndouă piepturile acelaşi ritm emotiv şi pur de pulberea rutinei. Literele, cifrele, sînt semne convenţionale, obiective, pe care fiecare copil le recepţionează cu un timbru propriu, cu o necunoscută în ecuaţia reacţiilor, pe care dăscăliţa o urmăreşte cu legitimă trezărire.

Între vîrsta mamei şi vîrsta învăţătoarei, diferenţele sînt încă şi mai mici. Între inimile lor, legăturile sînt şi rămîn strînse, şi după ce copiii termină şcoala primară. Două surori au, fiecare, propriii lor copii, propriile lor griji. Mama şi învăţătoarea au grijile comune, concentrate asupra aceluiaşi vlăstar. De unde şi „alianţa" lor, de unde şi prietenia trainică între ele.

Cineva spunea o dată că faţa unei statui păstrează urmele mîinilor sculptorului. Fără aceste mîini, care au modelat-o trudnic, ea nu ar fi existat niciodată. Fiinţa copilului are, desigur, un tipar înnăscut, pe care însă învăţătoarei îi e dat să-l mlădieze, să-l desăvîrşească. Amprenta ei se discerne în timp, se sapă în amintiri, se rotunjeşte în ecoul anilor. De aceea, foştii şcolari păstrează şi după decenii de viaţă în memorie chipul dăscăliţei care le-a pus condeiul în mînă. De aceea, de Ziua Femeii, poporul închină calde cuvinte de mulţumire şi aceleia care învaţă copiii, la primii lor paşi, să scrie, să citească, să devină oameni.

VERONICA PORUMBACU

Pentru viaţă, pentru frumuseţe, pentru omenie

Mă văd copil. Văd banca de pe care picioarele abia ating pămîntul, simt mîna caldă a învăţătoarei prinzîndu-mi pumnul mic, în care condeiul şovăie o clipă. Apoi liceul, şcoala în care am învăţat atîţia ani. O văd pe minunata noastră profesoară de literatură română, care, deşi aproape de pensie, avea un suflet la fel de tînăr ca sufletul elevilor ei. O văd pe profesoara de fizică şi chimie, care ne-a ţinut, dincolo de programa învechită a vremii, un înflăcărat curs despre radio-activitate. Îmi amintesc însufleţitoarele lecţii pe care ni le-a expus profesoara de istorie. Prin ochii lor, prin mintea lor, prin simţămintele lor am învăţat să vedem, să înţelegem şi să iubim lumea şi viaţa. Tot ele ne-au făcut, pe atîtea dintre noi, să ne întoarcem la şcoală ca învăţătoare sau profesoare.

Din şcoala de astăzi şi de la înălţimea demnităţii umane la care ne-a ridicat socialismul, privim cu mîndrie, cu dragoste şi încredere femeia de azi şi de mîine. Elevele noastre de ieri sînt astăzi soţii, mame, participante active la construirea societăţii socialiste, luptătoare pentru pace, pentru fericirea întregii lumi. Le întîlnim cu bucurie în biblioteci, le citim numele cu emoţie în fruntea unor lucrări, le îndrumăm din nou primii paşi cînd ne devin colege.

Şi ne gîndim şi la viitor, căci nicăieri, parcă cele trei dimensiuni ale timpului nu sînt atît de permanent evidente ca în viaţa şcolii. În aceasta, de altfel, stă sensul înalt al educaţiei : în capacitatea de a vedea în viitor şi de a pregăti pe constructorii acestui viitor. Asemenea constructori vedem în elevele noastre de azi.

Dar gîndul nu străbate numai timpul, ci şi spaţiul, iar Ziua Femeii este ziua tuturor femeilor, a femeilor de pe întregul glob, a sutelor de milioane de femei care reprezintă laolaltă o forţă uriaşă în acţiunea de educare a copiilor şi tineretului în spiritul păcii, al respectului reciproc şi al înţelegerii între popoare, aşa cum cere Declaraţia adoptată acum trei luni de Adunarea Generală a O.N.U., la propunerea delegaţiei României socialiste. Această declaraţie corespunde întru totul înaltei meniri a femeii, care creează viaţa pentru viaţă, pentru frumuseţe, pentru omenie.

Prof. MARIANA VASILESCU

PROFILURI

Maria Tăcutu

În timp ce colega noastră punea telefonul în furcă, pe chipul ei se putea citi o intensă bucurie și emoție :

— Știți cine era ? M-a chemat un fost elev de-al meu, să mă întrebe cînd mă poate vizita !

Elevul cu pricina absolvise școala acum vreo zece ani. Ni-l amintim cu toții, căci pe atunci el fusese „un caz". Avea deosebite aptitudini de studiu, dar în același timp o situație familială dificilă. Maria Tăcutu, învățătoarea lui, se preocupase mult să-i asigure condiții nu numai pentru terminarea școlii generale, ci și pentru continuarea studiilor. Și iată că n-a uitat-o nici după atîția ani...

— Știți, acum lucrează ca inginer la uzinele „Steagul Roșu"...

Maria Tăcutu ne anunța faptul mîndră, așa cum desigur, modestă cum e, nu s-ar fi arătat de un succes personal. Dar noi știm bine că pînă la urmă, succesul în viață al acestui elev, ca și al multor altora, este în bună parte un succes personal al învățătoarei pe care întregul nostru colectiv o stimează și o ia drept exemplu.

Desigur, dragostea, respectul foștilor elevi pentru cei care le-au îndrumat pașii constituie un fenomen larg întîlnit în zilele noastre. Dar de fiecare dată el ne emoționează la fel de puternic și emoția este cu atît mai mare cînd amintirea poartă vie în suflete chipul celor pe care copiii i-au cunoscut în copilărie, la primul contact cu școala.

Faptul că Maria Tăcutu, învățătoarea din clasele I—IV, a rămas pentru mulți dintre foștii ei elevi o sfătuitoare de nădejde, omul cel mai îndrăgit din anii de școală, relevă mai mult decît merite didactice : conturează o vocație pe deplin realizată. Tovarășa Tăcutu intuiește în fiecare dintre individualitățile plăpînde care i-au fost încredințate personalitățile de mai tîrziu și reușește să dea fiecărui copil o primă îndrumare pe calea profesiunii viitoare, care de cele mai multe ori se dovedește pe deplin îndreptățită.

La Maria Tăcutu, pe fondul unei imense iubiri pentru copii, s-a sudat organic o concepție profund științifică asupra muncii didactice. Începînd cu cea mai simplă întrebare adresată școlarilor și terminînd cu recomandarea diferențiată a temelor pentru acasă, totul din activitatea acestei învățătoare eminente, cu care se mîndrește întregul colectiv al Școlii generale nr. 6 din Brașov, vădește știința de a pătrunde cu cea mai mare delicatețe și subtilitate în universul sufletesc al copiilor. Factorul esențial și exemplar al acestei munci este strădania continuă de perfecționare prin studiu. Mărturie pentru aceasta stau examenele de gradul II și apoi de gradul I trecute „cum laude". Faptul că Maria Tăcutu a fost recent aleasă secretar al Sindicatului învățămînt din orașul Brașov este o dovadă a stimei și aprecierii de care se bucură în întregul nostru oraș, iar titlul de învățătoare emerită care i-a fost conferit recent, o recunoaștere a meritelor ei pe planul întregului nostru învățămînt.

IUSTINIAN VINTILĂ

Alice Streza

Există, în activitatea profesoarei de matematică Alice Streza din Carei, un element dominant care închide în sine esența unui simbol : transmiterea succesivă, din promoție în promoție, a pasiunii pentru creșterea celor mai tinere vlăstare ale patriei. Simbolul este amplificat în această privință de forța exemplului personal, căci actuala profesoară a secției pedagogice a liceului din Carei și-a început ea însăși cariera ca învățătoare, modelînd gîndirea și caracterele celor care abia începeau să pătrundă tainele abecedarului și ale operațiilor aritmetice.

A devenit mai tîrziu, studiind continuu, profesoară de matematică. O profesoară cu rezultate dintre cele mai valoroase. Dar, dincolo de faptul că elevii ei reușesc să-și însușească pe deplin secretele rezolvării ecuațiilor algebrice sau trigonometrice, trăsăturile care încheagă portretul profesoarei Streza sînt cele ale dăltuitorului de caractere, ale descoperitorului de pasiuni esențiale.

Ne oprim, din noianul de exemple pe care le oferă munca ei, la unul, deosebit de semnificativ: evoluția clasei pe care a condus-o ca diriginte timp de 5 ani și ai cărei elevi și-au început ei înșiși în acest an școlar activitatea ca educatori ai tinerei generații. Era, la începutul drumului, o clasă obișnuită, poate chiar puțin sub nivelul promoției care a precedat-o sau al celei care a urmat-o. Timp de cinci ani diriginta Alice Streza a determinat în rîndurile acestui colectiv acumulări cantitative, uneori lente, dar stabile, a călit conștiințe la nivelul misiunii ce urma să li se încredințeze. La capătul celor 5 ani, promoția îndrumată de Alice Streza a promovat în proporție de sută la sută, marea majoritate cu medii de peste 7. Desigur, faptul este important dar nu esențial. Esențial este că tinerii aceștia au devenit și ei, la rîndul lor, adevărați educatori. Iar în aliajul lor actual, asemeni oțelurilor înnobilate, s-au contopit o parte din înaltele calități ale profesoarei care i-a îndrumat.

În decursul carierei sale didactice, Alice Streza a format sute de astfel de învățători.

— Vi-i mai amintiți pe toți, tovarășă profesoară ?

— Cum să nu ! Ba chiar îi văd adesea.

Într-adevăr, Alice Streza înscrie și astăzi, cu căldură și emoție, însemnări în vechile caiete : Ecaterina Huluga s-a măritat. Se afirmă ca o educatoare fruntașă... Viorica Varga confirmă așteptările. A trecut pe la mine să se sfătuiască în privința unei cercetări științifice pe care vrea s-o efectueze...

AL. CERBU

Elena Ciucescu

Într-o comună din jurul Slatinei, la Icoana, continuînd o călătorie începută de-a lungul Dunării, am întîlnit o învățătoare însuflețită de pasiunea pentru arta românească. Este învățătoarea emerită Elena Ciucescu, azi pensionară.

În stăpînirea ei se află poate cea mai mare colecție personală de artă populară din cîte există în țară : altițe și scoarțe, covoare și ștergare în care se împletește dragostea de frumos a unui întreg popor transmisă prin munca și talentul unei femei. Sînt în această colecție 5 000 de modele, fiecare cu un alt motiv, de vîrste diferite, din regiuni diferite. De la Maramureș, unde și-a început Elena Ciucescu munca de dăscăliță și pînă la Dunăre, s-au așternut an de an, în lăzile ei, după ce mai înainte fiecare fir a trecut prin mîinile ei, zeci și sute de ii, bundițe, șervețele, tablouri, semne de carte.

De la vîrsta copilăriei, timp de peste 45 de ani, a migălit fără preget la cusături populare, ca și cum ar fi fost angajată la o mare lucrare fără sfîrșit. De pe multe plaiuri și meleaguri ale țării, unde a fost învățătoare, a adunat motive de cusături populare vechi de sute de ani, descoperind modele nemaiauzite. Chelimuri de altădată, ii lucrate cu arnici negru, prostiri, năframe, într-o nesfîrșită gamă de culori vorbesc despre inepuizabilele resurse de frumusețe depozitate de creația populară. Pentru a ilustra ce muncă a cerut o asemenea temerară inițiativă, e deajuns să menționăm că pentru o singură eșarfă au fost necesare 800 de mii de împunsături de ac.

Iar dacă n-a uitat greutatea atîtor ani de muncă, a miilor de nopți albe petrecute lucrînd, învățătoarea Elena Ciucescu are marea satisfacție a muncii rodnice, reușind să realizeze un mare și bogat material folcloric, nespus de interesant pentru cine vrea să cunoască izvorul artei populare. Și acum, în anii de pensie, lucrează cîte 16 ore pe zi pentru a adăuga colecției și ultimele flori ale gîndului ei.

Cine ostenește pînă la Icoana își vede strădaniile drumului răsplătite de bucuria de a cunoaște o adevărată comoară de artă românească, adunată din revărsările de frumusețe ale unui popor prin neastîmpărul degetelor și efervescența sufletului Elenei Ciucescu, învățătoare nu numai de slovă și tibișir.

C. RĂDOI

Maria Petre

Notez dintr-o convorbire :

— Noțiunea de „7 ani de-acasă" ar trebui, în lumina realităților actuale, reconsiderată în mare măsură. Grădinițele la care, în majoritate, copiii își petrec aproape întreaga zi de activitate au preluat multe sarcini în domeniul formării acestor 7 ani de-acasă. Avem mereu prilej să vedem cum înmuguresc viitoarele trăsături de caracter — spirit de inițiativă, simț de dreptate, îndrăzneală, solidaritate — dar și cum apar unele trăsături negative care pot fi acum mai ușor ca oricînd învinse.

— Aceste trăsături se depistează în activitatea cotidiană. Cum procedați însă pentru a încuraja pe de o parte dezvoltarea unora, pe de altă parte pentru a contracara și învinge cele negative ?

— Exemplele pe care le voi da poate sînt aparent minore. Gîndiți-vă însă că sînt pe măsura vîrstei și preocupărilor unor preșcolari. Să luăm de pildă jucăriile. Unele dintre acestea le-au fost dăruite copiilor, în cadrul grădiniței, de Moș Gerilă și la îndemnul nostru „micii elevi" au fost de acord să rămînă în continuare aici, ca bunuri în folosință comună. Unii copii consideră și astăzi jucăria primită inițial drept „al lor" și își arogă drepturi speciale asupra acesteia. Într-un caz, copilul a mers atît de departe încît pentru a-și dovedi „drepturile" a stricat jucăria. I-am explicat imediat, la nivelul lui de înțelegere, cît de urît față de colectiv este acest gest. A venit apoi recreația. Copilul cu pricina n-a ieșit în curte. L-am văzut cuibărindu-se într-un colț cu basculanta stricată ; a ieșit din ascunzătoare de-abia la mijlocul orei următoare cînd, de bine de rău, reușise s-o repare. Cît despre drepturi speciale asupra „jucăriei mele" de atunci n-a mai fost vorba... Alt exemplu : într-o vreme, atunci cînd își rupeau agățătoarele prosoapelor, unii copii aveau tendința să le schimbe cu ale altora. Am observat faptul dar n-am introdus nici un fel de pază. În schimb am alcătuit o poveste care punea într-o lumină proastă pe cei care încearcă să arunce asupra altora vina lor, amintind la sfîrșit și cazul prosoapelor. De atunci nu s-au mai întîmplat schimbări, iar atunci cînd li se rupea agățătoarea prosopului copiii căutau imediat să și-o repare singuri. (Bineînțeles în toate cazurile supravegherea educatoarelor este subînțeleasă).

— Se pare că introducerea unor situații reale în jocuri și povestiri constituie una dintre metodele curente de educație pe care le folosiți.

— Aș vrea să subliniez că nu este vorba numai de povestirile spuse de noi, educatoarele, ci și de cele pe care le solicităm copiilor. Mă preocupă mult, ca o temă de studiu, problema dezvoltării vorbirii copiilor în cadrul jocurilor de creație. Unele colege susțin că e foarte greu să-i determini pe copii să „creeze" povești. Materialul adunat de mine pînă acum contrazice această părere : iată aici transcrise povești spuse de copiii grădiniței noastre pe o temă sau în jurul unui anumit obiect, povești care au desigur elemente din narațiunile cunoscute de ei anterior, dar în ansamblu evidențiază o autentică originalitate. Sper că voi putea concretiza acest material faptic într-o lucrare cu caracter științific.

Ne oprim aici cu notațiile. Interlocutoarea noastră : educatoarea Maria Petre, *directoarea grădiniței de copii a U.C.F.S. din București. Activitatea ei ilustrează că „marile probleme mici" constituie terenul unor fructuoase investigații didactice.*

FLORIN MIRCEA

ÎN LABORATOARELE ȘCOLARE

În ultimul timp se manifestă deosebite preocupări pentru modernizarea predării. Consfătuirile organizate pe această temă de Ministerul Învățămîntului, de societățile științifice, dezbaterile purtate în presa pedagogică și în alte publicații subliniază că modernizarea predării este strîns legată de activitatea elevilor în laborator.

Ținînd seama de ponderea tot mai mare pe care o capătă demonstrațiile și experiențele de laborator în ansamblul pregătirii elevilor, am pornit să vizităm cîteva din laboratoarele școlilor Capitalei.

Aparate și truse care trezesc entuziasmul...

Ne aflăm în laboratorul Liceului nr. 25 din raionul „16 Februarie". Spațios, el poate asigura în condiții bune activitatea a 40 de elevi. Alături, camera laboranților (trei) și un depozit de material didactic (dulapuri mari, mese, cutii îngrijit rînduite). Aici se pregătesc lucrările practice.

Material didactic mult. În mare măsură, nou. Școala însăși e nouă. Numeroase aparate și truse înlesnesc demonstrarea unor cunoștințe din domeniul fizicii moderne. Ele sînt rezultatul lăudabilului efort de modernizare susținut de întreprinderea de material didactic. Impresionează aspectul și calitatea truselor pentru experiențe cu semiconductori, ca și cele de electricitate. Stîrnesc admirație trusele pentru experiențe din domeniul microundelor, care ar putea figura cu cinste și în laboratoarele de specialitate. Am cercetat piesă cu piesă cele 23 de componente ale trusei pentru experiențe de electromagnetism, împreună cu cele 4 anexe ale sale, între care dispozitivul pentru demonstrarea punctului Curie și ansamblul de bobine pentru demonstrarea cuplajului magnetic ne-au trezit pur și simplu entuziasmul. La rîndul lui, generatorul Van de Graaf, bine realizat din punct de vedere științific și tehnic, reprezintă pentru elevi o adevărată introducere în cadrul științific al laboratorului de cercetare. Pentru realizarea unor asemenea materiale didactice nu putem decît să exclamăm : bravo I.M.D. !

...și altele care trezesc mila

Așadar, I.M.D.-ul a dovedit peremtoriu, prin multe din produsele lui, că poate pune la dispoziția școlilor aparate moderne, care funcționează excelent și care trezesc interesul elevilor nu numai prin ceea ce demonstrează, ci și prin modul lor de prezentare. Cu atît mai mult surprinde faptul că, alături de asemenea aparate, întîlnești în laboratoare altele care „nu merg" de loc sau „merg" cu chiu cu vai.

Balanțele, afară de una de tipul celor de cîntărit scrisori, nu sînt corecte. Ele livrează cu lipsă la cîntar, experiențele devenind inexacte. Trusa de electronică, nouă, este frumoasă, elegantă chiar, am spune, dar prezintă unele crize de „încăpățînare" nejustificată. Ea „nu răspunde" conform schemei, funcționează numai în parte. Una dintre noile bobine Ruhmkorff nu a funcționat nici cînd era nouă-nouță și continuă să ocupe un loc în inventar păstrînd aceeași atitudine de mutism științific. Voltmetrul Hoffmann, utilizat pentru a demonstra electroliza, suferind de uzură prea înaintată, „scapă" hidrogenul și oxigenul și nu mai arată nimic celor care, eventual, nelăsîndu-se dezarmați din capul locului, continuă să experimenteze cu el. Tubul lui Toricelli este și el de neutilizat. În dulap, cuminți și aliniate ca două surori gemene, stau două mașini pneumatice. Stau, pentru că nu pot funcționa. Întrebate, ar invoca poate scuza unor garnituri lipsă sau uscate. Cert este că din pricina lor nu se pot efectua o serie de lucrări practice: experiențele privind căderea liberă în vid a corpurilor, experiențele cu emisferele de Magdeburg. Nu se pot demonstra nici legile descărcărilor în gaze întrucît, deși există tub, nu se poate executa compresiunea.

Să cercetăm și aparatajul pentru lucrări frontale. De pildă, ampermetrele și voltmetrele. Să încercăm să le folosim. Elevii lucrează cu ele, notînd citirile făcute pe cadran în caietele lor. Stupoare ! Citirile arată că o cantitate de căldură variază invers proporțional cu intensitatea curentului utilizat. Deci, exact contrariul a ceea ce ar trebui să rezulte din experiență ! Cel puțin așa susține de sute de ani fizica și așa arată ampermetrele bune. Acesta, însă, trebuie adus la realitate în mod discret, prin ciocănire cu degetul.

Pentru executarea unor experiențe care necesită surse de curent continuu, ca și pentru unele experiențe de chimie, există un redresor cu seleniu. Dar și acesta este mereu defect. Cît despre aparatajul de demonstrare a magnetismului, aici două bare care ar trebui să aibă aceeași culoare sînt vopsite una cu roșu și alta cu albastru. Ca urmare, se demonstrează că polii contrari se resping în loc să se atragă...

Cine repară materialul didactic ?

Fără îndoială că situația arătată cere măsuri încă la nivelul școlii. „Dar — spun cadrele didactice — nu are cine să repare aparatajul defect".

Desigur, profesorul de fizică nu este un tehnician sau un inginer și nu poate interveni acolo unde este vorba de aparate prea complicate. Dar vezi că sînt și unele aparate simple care nu funcționează...

Cel care folosește un aparat trebuie să știe cum este alcătuit, trebuie să-l studieze chiar în cadrul pregătirii experimentelor și demonstrațiilor. În acest fel o serie de defecțiuni s-ar putea lichida prin simplă punere la punct și nu s-ar solicita reparații mari pentru defecte mici care, cu puțină bunăvoință, pot fi ușor remediate. Așa se procedează, de pildă, la Școala generală nr. 166. Este o inițiativă pozitivă.

Soluția aceasta nu rezolvă însă problema reparării materialului didactic mai complicat. Eforturile susținute ale I.M.D.-ului pe linia modernizării aparatajului livrat școlilor și, în general, străduința întreprinderii de a produce material bun sînt, într-o măsură destul de importantă, contracarate de inexistența unor posibilități de reparație pentru utilajul prezentînd defecte apreciabile. În prezent reparațiile se execută adesea de unii părinți ai elevilor, ingineri sau tehnicieni, de multe ori într-un timp care depășește posibilitățile de așteptare ale laboratorului.

La existența deficiențelor contribuie și alte fapte. De exemplu, acela că profesorii nu pregătesc totdeauna din vreme aparatele pentru experiențe, ceea ce face ca eventualele defecțiuni să fie observate abia înaintea lecției. Apoi, laboranții nu știu întotdeauna cum să mînuiască aparatele moderne, ceea ce duce la deteriorarea lor. În sfîrșit, trebuie semnalat că unele aparate sosesc de la început în școli cu deficiențe de funcționare.

Între zîna săracă și cenușăreasa bogată

Comparația dintre zîna cea săracă și bogata cenușăreasă ne este sugerată de situația existentă la școlile generale nr. 163 și nr. 166.

Școala nr. 163, mai veche, nu dispune de un laborator modern. Este însă bogat înzestrată cu aparate de tot felul. Experiențele se fac la catedră, iar elevii asistă numai. Cu totul altfel se prezintă lucrurile la Școala generală nr. 166. Aici există un laborator de fizică spațios. În schimb, materialul didactic pentru experiențe și lucrări practice este insuficient. Cu alte cuvinte, ca să parafrazăm un gen curent de exprimare din fizică, cantitatea de aparataj prezentă în cele două școli este invers proporțională cu posibilitățile de folosire a lui.

Situația aceasta ridică atît probleme legate de organizarea activității în laboratoarele școlilor, cît și altele privind modul de desfășurare a aprovizionării cu material didactic a acestora. Se pare că secția de învățămînt a raionului 16 Februarie nu privește întotdeauna în ansamblu aprovizionarea școlilor cu material didactic. Cînd, în toamna anului trecut, s-au completat bogatele formulare prevăzute în acest sens, dezideratele școlilor erau în întregime cuprinse în ele. Din păcate, a lipsit o examinare temeinică a situațiilor de la caz la caz. Ca urmare, cerințele nu au fost satisfăcute într-un mod echilibrat și ținîndu-se seama de efectivul utilizabil din laboratoarele școlilor.

*

Există largi posibilități de dotare a laboratoarelor școlare cu material didactic modern, de bună calitate, care satisface, prin aspect și mod de funcționare, cele mai pretențioase exigențe. Aceste posibilități însă nu sînt folosite cu toată eficiența. Concluziile care se impun, tocmai pentru a determina utilizarea cea mai largă a laboratorului în procesul de învățămînt, privesc atît școlile, cît și I.M.D. și secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare.

La nivelul școlii este necesară o mai bună organizare a laboratoarelor, ca și pregătirea preliminară, cu toată grija, a lucrărilor practice. Manipularea cu atenție a aparatelor, verificarea lor, semnalarea la vreme a defecțiunilor, repararea pe loc a celor mărunte trebuie să constituie o preocupare permanentă, organizată a colectivului de profesori de specialitate.

La rîndul său, I.M.D. trebuie să-și sporească eforturile pentru a livra numai materiale bine puse la punct și în același timp să-și ridice și mai mult exigența în asigurarea controlului de calitate. De asemenea, este necesar ca I.M.D. să studieze modalitățile de organizare a operațiilor de reparare a materialelor didactice defecte. Sugerăm constituirea unor echipe volante de reparații în București și a unor echipe de reparații „centralizate" la depozitele de material didactic de pe lîngă secțiile de învățămînt regionale.

În ceea ce privește secțiile de învățămînt, acestea vor trebui să ia măsuri în vederea preluării materialului didactic de la I.M.D. printr-o recepție serioasă, la care să participe și delegați ai școlilor cărora le este destinat utilajul livrat, astfel încît să se evite preluarea unor materiale a căror calitate generează ulterior reclamații.

Cu prilejul dotării anuale, secțiile de învățămînt au datoria de a analiza cerințele școlilor de la caz la caz, pentru a asigura o aprovizionare echilibrată a acestora cu material didactic.

Sugerăm de asemenea, pentru ridicarea nivelului de pregătire al laboranților, organizarea de către secțiile de învățămînt, cu ajutorul cadrelor de specialitate, a unor scurte cursuri de calificare.

*

Laboratorul — imagine fidelă a experimentării dirijate în scopul fixării cunoștințelor din domeniul fizicii — a fost multă vreme un deziderat. Așa cum îl avem astăzi reprezintă o cucerire a școlii noastre noi. De calitățile și preocupările profesorului de fizică și de strînsa colaborare a factorilor interesați depinde transformarea acestei cuceriri într-o realitate confirmată prin cunoștințele și deprinderile tot mai trainice dobîndite de elevi.

D. TODERICIU

Lucrări practice în laboratorul de chimie al Liceului nr. 2 din Bacău.

OPINII

Liceele de specialitate

Structura şi profilul liceelor de specialitate – sinteză a cerinţelor sociale

Problema organizării liceelor de specialitate a stîrnit un viu interes în rîndul cadrelor didactice, al specialiştilor în pedagogie şi în diverse ramuri de producţie, fapt concretizat în numeroasele opinii exprimate în paginile publicaţiilor noastre. Aş dori să discut şi eu, în acest articol, cîteva aspecte ce privesc organizarea acestor licee.

E un lucru ştiut că structura şi profilul unei şcoli sînt în funcţie de scopul acesteia, scop care sintetizează în modul cel mai adecvat anumite cerinţe sociale. Scopul are menirea ca, pe baza determinărilor obiective ale prezentului, să proiecteze fenomenul în viitor, să ne dea perspectiva desfăşurării activităţii. Din acest punct de vedere mi se pare că unele din opiniile exprimate pînă acum în presă cu privire la liceele de specialitate abordează problema numai în funcţie de coordonatele prezentului (fapt de mare importanţă, dar insuficient), ceea ce duce la eludarea unor aspecte de perspectivă şi la analiza incompletă a chestiunilor de considerat.

Relaţia dintre învăţămînt şi cerinţele vieţii sociale trebuie, cred, privită într-o perspectivă mai largă, raportînd-o la anumite necesităţi ale viitorului, la o seamă de cerinţe sociale mai îndepărtate, care se profilează ca tendinţe şi care trebuie luate în consideraţie pentru că marchează anumite momente în dezvoltarea învăţămîntului. Dinamica acestei relaţii e impusă de înseşi rapidele transformări sociale ce au loc în ţara noastră. Privită în acest context, organizarea şi profilarea liceelor de specialitate capătă unele dimensiuni nediscutate pînă acum în mod special.

Este evident că liceul de specialitate (de orice tip ar fi el) este o instituţie şcolară a viitorului, al cărui profil trebuie în aşa fel fixat încît să aibă pe de o parte stabilitate corespunzătoare şi pe de altă parte o anume elasticitate, o mobilitate care să-l facă adaptabil la cerinţele şi schimbările sociale ce vor apare. Pentru a-i asigura aceste calităţi, organizarea lui trebuie să ţină seama de tendinţele de dezvoltare şi diversificare a ştiinţelor, de diversificarea profesiunilor — într-un cuvînt, de schimbările ce vor avea loc într-un domeniu sau altul de activitate. Cu alte cuvinte, se impune un studiu prospectiv — de ţinută ştiinţifică — al acestor aspecte, menit să asigure liceelor de specialitate calităţile la care m-am referit şi, într-o anumită măsură, chiar posibilitatea de a devansa în unele privinţe prezentul, în perspectiva viitorului.

Cîteva argumente :

Absolvenţii liceelor de specialitate vor trebui să se integreze în producţie după o perioadă de acomodare micşorată la maximum, să se adapteze rapid la schimbările tot atît de rapide (dacă ţinem seamă de ritmul revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane) care au loc în profesiunea lor (şi poate şi în altele înrudite). Nu ne putem mulţumi ca ei să fie simpli executanţi, ci va trebui să-i pregătim astfel încît să poată munci creator, să valorifice la maximum toate posibilităţile de care dispun.

O altă problemă care atestă necesitatea organizării prospective a liceelor de specialitate este şi următoarea : absolvenţii acestora vor intra în producţie după o perioadă de 5-6 ani de pregătire (personal consider că aceasta ar trebui să fie durata liceelor). Dacă profilul liceelor de specialitate (mai ales al acelora care vor pregăti cadre pentru activitatea productivă nemijlocită) nu va ţine seama de tendinţele de dezvoltare şi diversificare a respectivelor domenii de activitate pe o perioadă mai mare de timp, atunci absolvenţii vor veni în producţie cu o pregătire cel puţin insuficientă. Aceasta cu atît mai mult cu cît în unele domenii de activitate în 5-6 ani se produc schimbări radicale. Şi să nu uităm că tinerii pe care îi vor pregăti în anii noştri liceele de specialitate se vor afla în producţie şi în anul 2 000. De aceea consider că specialiştii din diferite ramuri de producţie care opinează pentru un anumit profil al liceelor, pentru un anumit raport între obiectele de studiu şi chiar pentru anume obiecte de studiu trebuie să aibă în vedere şi tendinţele care se profilează în respectiva ramură de producţie, pentru a nu încărca planurile şi programele de învăţămînt cu lucruri inutile sau susceptibile de a fi depăşite într-un timp scurt.

Trebuie să se ţină seama şi de faptul că în viitor va fi prelungită durata învăţămîntului obligatoriu. Aceasta va antrena după sine schimbări substanţiale, pe care liceele de specialitate vor trebui să le asimileze fără mari perturbări în pregătirea elevilor lor.

O chestiune în care nu s-a ajuns la un consens e aceea a raportului dintre cultura generală şi specializare. Unii — în genere cei ce profesează în domeniul afectat de organizarea liceului respectiv — susţin necesitatea unei ponderi sporite a obiectelor de învăţămînt ce ţintesc specializarea, argumentînd că scopul liceului e formarea unui specialist de înaltă calificare. Alteori — chiar dacă se susţine o pondere aproximativ egală a obiectelor de cultură generală şi a celor de specialitate, se socoteşte că ar fi bine ca obiectele de cultură generală să fie grupate mai ales în primii ani ai liceului. După părerea mea, nici una din aceste soluţii nu rezolvă just problema. Fără a mă referi aci la diferenţierile ce se impun de la un liceu la altul, optez pentru „egalitate", dar în orice caz excluzînd ruptura propusă de unii prin gruparea obiectelor de specialitate mai ales în ultimii ani de studii. Se impune neapărat să ţinem seama de faptul că numai îmbinarea armonioasă a pregătirii de cultură generală şi de specialitate poate asigura pregătirea unor oameni cu formaţie ştiinţifică riguroasă şi în acelaşi timp cu un larg orizont de cultură generală.

Pe de altă parte, trebuie avut în vedere şi faptul că o parte din absolvenţii liceelor de specialitate vor urma cursurile unor institute de învăţămînt superior. Se impune deci ca ei să aibă o pregătire corespunzătoare şi din acest punct de vedere. Iată o altă zonă de studiu prospectiv — tendinţele ce se manifestă în dezvoltarea învăţămîntului superior, pentru a adapta liceul de specialitate şi la aceste tendinţe.

Se desprinde nemijlocit concluzia că liceele de specialitate, prin organizarea lor, trebuie să fie sensibile în cel mai înalt grad la barometrul schimbărilor sociale, pentru a se putea adapta şi perfecţiona din mers.

Asist. univ. EMIL PĂUN

Cîteva probleme de bază privind viitoarele licee agricole

Pentru pregătirea unor buni tehnicieni în domeniul agriculturii cred că va fi absolut necesar ca viitoarele licee agricole să fie dotate cu ferme didactice, profilate în funcţie de specificul şcolii, bine utilate şi amenajate, astfel încît instruirea practică a elevilor să se poată realiza în cele mai bune condiţii şi cu mijloacele moderne folosite în producţie. Ultima etapă a instruirii practice a elevilor se va desfăşura desigur în unităţile de producţie, pentru ca viitorii tehnicieni să se familiarizeze cu problemele pe care le ridică acestea. Aici, elevii practicanţi vor trebui să fie îndrumaţi şi supraveghiaţi neapărat de cadre tehnice, indicate special pentru aceasta de unităţile respective.

Cred că ar fi bine ca elevii viitoarelor licee agricole să fie recrutaţi numai pe baza examenului de admitere, acordîndu-li-se burse de stat în funcţie de rezultatele obţinute. Ar urma, în felul acesta, să se încheie contracte directe între şcoală şi elevi. Aceasta ar face ca recrutarea lor să fie mai uşoară şi ar permite să se selecţioneze elemente dotate pentru meseria respectivă, interesaţi de munca în domeniul agriculturii.

În ce priveşte repartizarea teritorială a viitoarelor licee agricole, cred că va trebui să se aibă în vedere, în stabilirea ei, specificul regiunilor. Ar fi indicat, consider, ca actualele şcoli tehnice agricole să fie transformate şi ele în licee agricole.

Ing. CONSTANTIN BERGHER
Sibiu

Un singur tip de liceu economic sau licee economice pe profil ?

În discuţiile purtate pînă acum cu privire la viitoarele licee economice, s-au făcut propuneri diferite. Unii au fost de părere că trebuie să se înfiinţeze un singur tip de liceu economic, alţii s-au declarat adepţii liceelor pe profil: în mod diferit pentru sectorul comercial, pentru sectorul cooperatist, pentru statistică şi finanţe ş.a.m.d.

După părerea mea, este indicat să se organizeze un singur tip de liceu, care să pregătească viitoarele cadre medii de economişti, contabili, planificatori etc. pentru orice ramură a economiei noastre naţionale. Consider că propunerea de a se crea licee economice cu profil special pentru industrie, cooperaţie, comerţ ş.a.m.d. este nepotrivită, întrucît în felul acesta s-ar ajunge la o instabilitate a reţelei de şcoli şi în acelaşi timp la o instabilitate a cadrelor didactice.

Crearea unui singur tip de liceu economic, cu durată de cinci ani, ar rezolva problema stabilităţii reţelei sub toate aspectele, cu condiţia ca disciplinelor de specialitate să li se dea ponderea de ore necesară pentru desăvîrşirea unei bune pregătiri. De exemplu, în primii 3 ani s-ar putea rezerva din totalul de ore, 55 la sută pentru cultura generală şi 45 la sută pentru disciplinele de specialitate, iar în ultimii doi ani ponderea aceasta s-ar putea inversa, ajungîndu-se chiar pînă la 60 la sută pentru materiile de cultură tehnică generală şi cultură tehnică de specialitate.

Fostele licee comerciale din ţara noastră pregăteau contabili pentru toate ramurile economiei (industrie, agricultură, bănci etc). Cu atît mai mult astăzi, cînd există un sistem unic de evidenţă, iar bazele teoretice ale contabilităţii sînt valabile pentru orice ramură, este posibilă, după părerea mea, organizarea liceelor economice pe un singur tip. Eventual, în ultimii doi ani s-ar putea crea două secţii : secţia evidenţă şi secţia merceologie. Aceasta, întrucît merceologii au o pregătire diferită de a contabililor, planificatorilor sau statisticienilor.

Prof. VICTOR GRIGORESCU
Bucureşti

În clasa I a Şcolii generale de 8 ani nr. 178 din Capitală

CONSFĂTUIRILE DE LUCRU DE LA MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

La Ministerul Învăţămîntului au avut loc consfătuiri de lucru în scopul modernizării predării în şcoala generală şi în liceu. Organizate pe colective de lucru (educaţie cetăţenească, biologie, matematică etc.), consfătuirile au dezbătut probleme legate de îmbunătăţirea programelor şi manualelor şcolare, de integrarea noilor descoperiri tehnice în predare, de raportul dintre clasic-modern şi dintre practic şi teoretic şi studiul diferitelor discipline ştiinţifice.

Coordonatele majore ale modernizării disciplinelor matematice

În cadrul consfătuirii referitoare la predarea matematicii s-au adus în dezbatere o serie de probleme deosebit de interesante atît cu privire la metodele predării, cît mai ales cu privire la conţinutul ştiinţific al învăţămîntului matematicii. Participanţii la consfătuire — academicieni, profesori din învăţămîntul superior şi din licee — au acordat prioritate aspectelor concrete pe care le implică modernizarea studiului diferitelor discipline matematice. Asemenea aspecte sînt raportul dintre clasic şi modern, dintre cantitatea de cunoştinţe şi rigurozitate, dintre teorie şi exerciţiu etc.

Evidenţiind valoarea şi însemnătatea exerciţiului, a necesităţii absolute de a sprijini însuşirea fiecărei cunoştinţe pe exerciţiul aplicării ei, de a combate tendinţa spre memorarea mecanică, cei care au luat cuvîntul în cadrul consfătuirii au arătat în acelaşi timp că a rămîne tributari exclusiv unei asemenea concepţii înseamnă a greşi — şi aceasta pentru că matematica trebuie să facă în permanenţă apel la facultăţile de înţelegere pe care exerciţiul singur nu le promovează întotdeauna. Astăzi, cînd aparatul matematic este necesar în oricare ramură a ştiinţei şi tehnicii, cînd procesul de matematizare a pătruns adînc în biologie, medicină, filologie etc. şi a cucerit aproape în întregime noi capitole din fizică şi chimie, cînd tehnica modernă îşi găseşte cel mai solid sprijin în aplicaţiile directe şi concrete ale matematicii, nevoia de matematică a devenit pregnantă. Aşa cum sublinia acad. Grigore Moisil, matematica predată astăzi în liceu trebuie să tindă la un nivel mai ridicat decît simpla interpretare a unor formule şi aplicarea lor mecanică. A reduce matematica la o simplă comentare aplicată formulelor este sinonim cu a învăţa pe de rost un calendar. Acad. Gr. Moisil s-a referit în continuare la experimentele realizate la Liceul „N. Bălcescu" din Capitală pe linia studierii înfiinţării unor clase speciale de matematici, experimente pe care le conduce Facultatea de matematică a Universităţii Bucureşti. Asemenea experimente — s-a subliniat în consfătuire — ar putea fi extinse şi în alte centre universitare, întrucît pot furniza indicaţii preţioase şi celor care au în studiu problema modernizării predării matematicii în liceu.

Participanţii la discuţii au arătat că preocuparea de a realiza o tratare modernă a studiului matematicii nu trebuie să ducă la înlăturarea cunoştinţelor de matematică clasică. În învăţămîntul matematic nu se poate ridica un zid între clasic şi modern. Matematica modernă se bazează pe cea clasică şi elementele noi izvorăsc din bogăţia de rezerve încă neexploatate ale clasicului. În această lumină, introducerea noului apare ca o operaţie complexă şi delicată, de stabilire a unor raporturi precise între noţiunile clasice, la care nu se poate renunţa, şi cele noi, care trebuie introduse cu prudenţa necesară. Matematica predată în liceu trebuie să fie o matematică algoritmică operativă, care să aprofundeze o serie de noţiuni de bază dar care să nu tindă la specializare, ci să se încadreze în ansamblul culturii generale a elevilor.

Discuţiile au relevat de asemenea faptul că raportul dintre cantitatea de cunoştinţe predate şi rigurozitatea ştiinţifică a acestora trebuie să reprezinte o preocupare constantă a celor care întocmesc programe sau redactează manuale. S-a subliniat îndeosebi necesitatea de a se îmbunătăţi programa de geometrie, care nu ţine seama de modernizare în aceeaşi măsură cu programele celorlalte discipline matematice. S-a relevat de asemenea ca fiind de actualitate preocuparea de a situa mecanica pe un loc mai bine precizat între disciplinele cu caracter matematic.

Elemente determinante pentru caracterul ştiinţific al predării biologiei

Consfătuirea cu privire la predarea biologiei a dat posibilitatea să se releve, în cadrul unei ample discuţii, numeroase păreri formulate de specialişti. Pornind de la constatarea că întărirea caracterului ştiinţific al învăţămîntului biologiei depinde în primul rînd de valoarea programelor şi manualelor şcolare, participanţii la dezbateri s-au oprit în mod deosebit asupra felului în care trebuie incluse, în programă şi în manual, teoriile moderne din domeniul ştiinţelor biologice. Ei au stăruit asupra faptului că aceste teorii nu trebuie să fie „lipite", să prezinte un adaus vizibil la capitole împietrite în rigiditatea unor forme fixate de mult, ci să fie încadrate organic în materialul studiat de elevi, să corespundă obiectivelor majore ale predării biologiei în liceu.

În acelaşi timp, s-a subliniat că modernizarea programei şi manualelor nu se poate limita la includerea unor capitole noi, ci presupune şi înlăturarea cunoştinţelor infirmate de noile descoperiri din domeniul biologiei.

Discuţiile s-au referit, în continuare, la necesitatea ca programa şi manualele să-i informeze pe elevi asupra liniilor principale de dezvoltare a ştiinţelor biologice contemporane, să delimiteze limpede ramurile ştiinţifice ale biologiei şi să trateze complex aceste ramuri, să valorifice cu mai multă atenţie baza documentară, să asigure o sistematizare judicioasă a materiei pe clase şi probleme.

Printre propunerile făcute în cursul dezbaterilor sînt de menţionat acelea care au subliniat necesitatea accentuării caracterului de ipoteză al teoriilor legate de originea vieţii pe pămînt.

S-a cerut ca Editura didactică şi pedagogică să asigure elaborarea unor manuale care să constituie un sprijin efectiv pentru elevi. De asemenea s-a mai cerut editarea unor lucrări destinate uzului profesorilor, care să conţină o expunere sintetică, făcînd referiri şi la ştiinţele limitrofe, prezentînd cunoştinţele la un nivel ştiinţific şi grafic cu adevărat modern.

Faptul că centrul de greutate al discuţiilor a fost pus pe complexa şi importanta problemă a introducerii noului în cadrul predării biologiei a constituit un sprijin real în vederea elaborării programei şi manualelor de biologie.

Problemele esenţiale ale predării educaţiei cetăţeneşti şi legăturile cu celelalte discipline şcolare

La consfătuirea în care s-a dezbătut noul proiect de programă pentru educaţia cetăţenească au participat specialişti din domeniul ştiinţelor sociale, ştiinţelor juridice, autori de manuale şcolare, directori de şcoli generale şi licee, precum şi numeroşi profesori care predau această disciplină. A avut loc, cu acest prilej, un util schimb de opinii în legătură cu scopul şi cerinţele programei de educaţie cetăţenească.

Discuţiile au abordat problemele fundamentale ale conţinutului acestui obiect : probleme de structură, de profil, probleme referitoare la logica internă a unor capitole, la formulările ştiinţifice. Au fost emise o serie de păreri menite să elucideze problema locului acestui obiect în învăţămînt în condiţiile existenţei multor zone de interferenţă cu alte obiecte. S-a subliniat necesitatea întăririi caracterului educativ al programei şi manualului, a sporirii accesibilităţii cunoştinţelor ce urmează a fi incluse în acestea. S-a arătat, de asemenea, că este necesar să se asigure concordanţa între programa de educaţie cetăţenească şi îndrumările privind activitatea educativă în general.

În dezbateri s-au făcut şi numeroase propuneri legate de o mai judicioasă distribuire a capitolelor viitoarei programe aşa încît legătura dintre ele să fie mai firească, mai organică. Astfel, s-a propus ca după lecţiile de introducere privind obiectul şi importanţa educaţiei cetăţeneşti un ciclu de lecţii să dea cunoştinţe generale despre stat, drept şi morală, după care să se prevadă lecţii despre victoria socialismului în ţara noastră, despre structura socială a ţării noastre, despre Republica Socialistă România, stat suveran, independent şi unitar, despre sarcinile statului nostru socialist. De asemenea, s-au mai făcut propuneri privind problemele care urmează să fie incluse în programa de educaţie cetăţenească în legătură cu drepturile şi îndatoririle fundamentale ale cetăţenilor Republicii Socialiste România, cu organele de stat în Republica Socialistă România etc. Totodată s-a propus ca programa să prevadă în încheiere o lecţie despre profilul moral cetăţenesc al tineretului patriei noastre. S-au făcut în acelaşi timp judicioase observaţii pe marginea unor formulări incluse în proiectul de programă.

Unii dintre participanţii la consfătuire s-au referit şi la modul cum vor trebui să fie oglindite în viitorul manual de educaţie cetăţenească prevederile noii programe, astfel încît utilizarea acestuia de către elevi să asigure o cît mai temeinică asimilare a cunoştinţelor.

Consfătuirea privind proiectul de programă pentru educaţia cetăţenească a oferit astfel celor care vor definitiva programa şi manualul de specialitate o serie de propuneri valoroase.

*

În prezent, colective din cadrul Ministerului Învăţămîntului şi al Editurii didactice şi pedagogice studiază propunerile făcute la consfătuiri, pentru a asigura reflectarea lor în programe şi manuale.

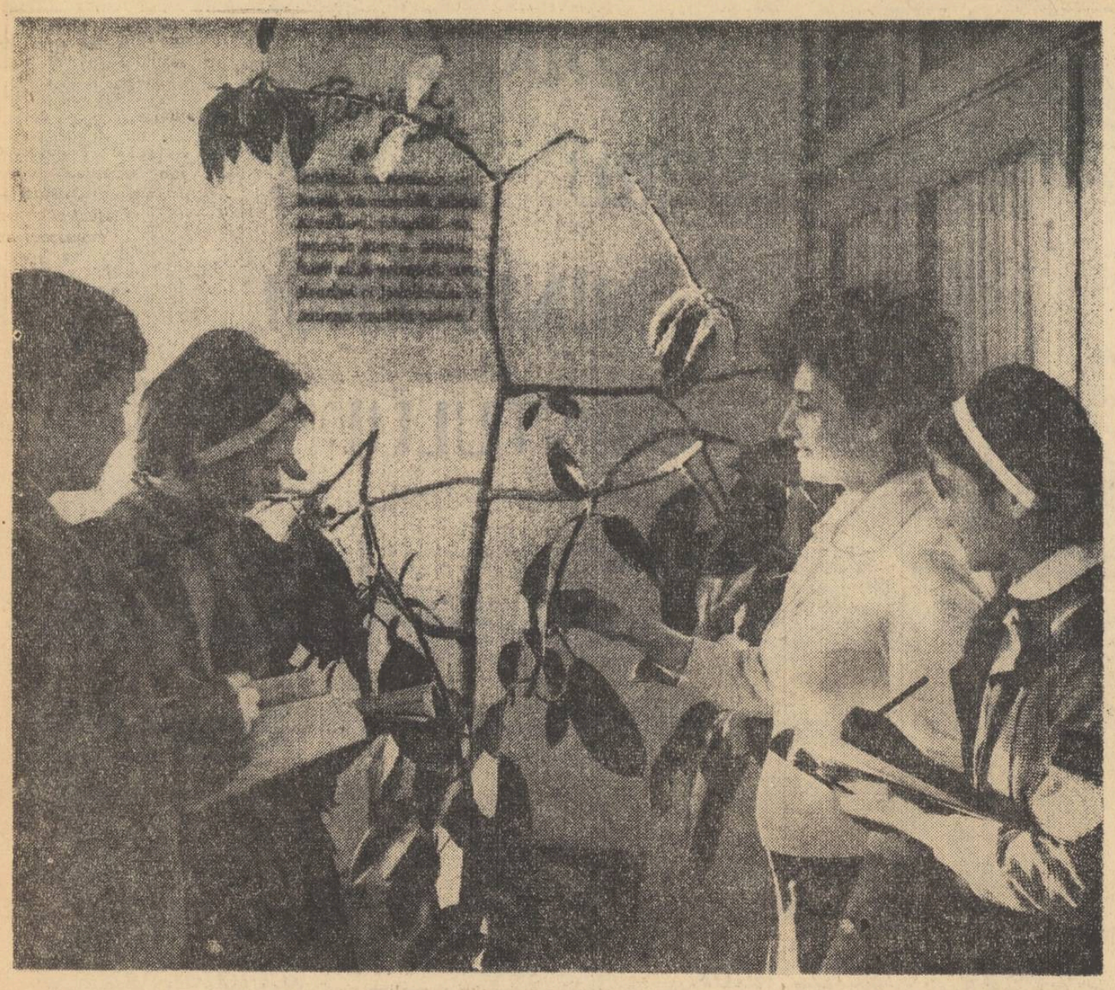

Studiu de botanică la colțul naturii vii

La școala de hipoacuzici

O creație importantă a învățămîntului nostru din ultimele decenii o constituie rețeaua școlilor specializate în instrucția și educația copiilor care, din cauze diverse, prezintă deficiențe fizice și psihice. Aceste școli dispun de personal didactic specializat, cu o înaltă calificare, care acționează în strînsă legătură cu clinicile medicale. Ele sînt dotate cu aparate perfecționate ce servesc ca mijloace auxiliare corective.

Dispunînd de posibilitățile mereu sporite pe plan tehnico-material, de cadre cu o tot mai ridicată pregătire științifică, îmbogățindu-și mereu documentarea în specialitate, școlile speciale își desfășoară munca la un nivel mereu mai înalt, ajutînd elevilor lor să se încadreze în condițiile cele mai bune în munca productivă.

Mijloace tehnice moderne și dăruire pentru munca pedagogică

Ne aflăm la Școala specială de hipoacuzici din Capitală, unde învață copii cu auzul diminuat. Pretutindeni ordine, curățenie. Procesul de învățămînt decurge firesc, ca în oricare altă școală. În orele de curs elevii rezolvă probleme, fac analize gramaticale, învață fizică, chimie și științe naturale, istorie, geografie, desen, lucru manual. În pauze se joacă, își spun glume sau mici taine.

Profesoara Paraschiva Martin, directoarea școlii, ne introduce în sfera preocupărilor colectivului didactic :

— Cei mai mulți dintre copiii pe care îi instruim și educăm intră în școală cu un volum de cuvinte care variază între 50 și 120. La sfîrșitul școlarizării, în clasa a IX-a, ei posedă limbajul curent al unui absolvent de școală generală. Așadar, pe lîngă sarcinile care revin școlilor de masă — educația comunistă multilaterală a elevilor — noi avem și sarcina de a forma limbajul acestora, sarcină care se realizează prin metode și procedee speciale, cu ajutorul mijloacelor tehnice.

— Ați putea să ne relatați ceva despre mijloacele tehnice cu care este înzestrată școala ?

— Dispunem de trei laboratoare acustice utilate cu aparatură modernă : audiometru, aparate amplificatoare colective și individuale, proteze auditive, oglinzi logopedice, truse de spatule și sonde.

— Cum este folosită această aparatură ?

— Pe lîngă lecțiile „obișnuite", care vizează diferitele discipline prevăzute de programele școlii generale — lecții la care se folosesc însă, desigur, metode adaptate — la noi au loc activități speciale, legate îndeosebi de tehnica vorbirii și de pronunția corectă. Aparatura servește la dezvoltarea și utilizarea la maximum a posibilităților de percepție acustică în scopul dezvoltării limbajului oral, prin adaptarea gradată a analizatorului auditiv la sunete cu durată și intensitate mereu mai mare. Cadrele didactice s-au specializat în mînuirea aparaturii. Sîntem ajutați și de clinica de specialitate. Ar fi bine însă să avem și un medic otorinolaringolog al școlii.

— Desfășurați, după cum se vede, o activitate deosebit de complexă, care presupune o înaltă dăruire pentru munca pedagogică...

— Cadrele didactice din școala noastră sînt capabile de o asemenea dăruire. Ele muncesc cu pasiune, lucrează individual cu fiecare copil pînă la obținerea celor mai bune rezultate, iar satisfacția lor crește direct proporțional cu complexitatea problemelor care își cer rezolvarea.

Într-adevăr, asistînd la munca unor cadre didactice cum sînt profesoarele Eustația Căprită, Lucia Costan, Adriana Marinescu și alții simți că, pe lîngă sarcina de a transmite cunoștințe, se face vădită dorința de a ajuta pe fiecare copil să-și biruie greutățile, să ajungă un om folositor societății.

Rezultate elocvente și deziderate pentru viitor

Munca plină de pasiune a profesorilor de la Școala specială de hipoacuzici din Capitală se concretizează într-o serie de rezultate elocvente. Numeroși absolvenți ai școlii urmează în continuare, cu deosebit succes, școli profesionale, devenind strungari, tîmplari, lăcătuși etc. De asemenea, o serie de elevi au putut în ultima perioadă să-și continue cu bune rezultate studiile în liceu.

Dornice să-și îmbunătățească mereu activitatea, cadrele didactice se preocupă de îmbogățirea continuă a materialului intuitiv adaptat profilului școlii. Ele ne-au semnalat, de pildă, că activitatea de joc cu instrumente muzicale este de reală importanță pentru copiii hipoacuzici. Ar fi bine ca membrii comisiei de jucării din Ministerul Învățămîntului să ia în studiu realizarea unor jucării cu efecte sonore deosebite ca înălțime și intensitate, care să aibă corespondente în „gama" fonemelor. Astfel de jucării ar contribui în mare măsură la educarea resturilor de auz prin exerciții de recunoaștere a sunetelor și a formațiunilor sonore complexe.

La ridicarea continuă a nivelului științific al muncii în rîndurile copiilor hipoacuzici ar putea să aducă o mare contribuție intensificarea cercetării științifice în acest domeniu. Profesorii care lucrează la Școala specială de hipoacuzici din Capitală înregistrează rezultate practice spectaculoase. Ei desfășoară și o anumită activitate cu caracter științific, întocmind programe cu profil special, adaptînd unele manuale la specificul școlii. Totuși, această activitate nu poate înlocui cercetarea științifică vizînd urmărirea programată a unor probleme specifice, care să ducă la întocmirea unei documentații proprii cu scopul de a contribui la progresul defectologiei românești. Condiții care să permită o astfel de cercetare sînt suficiente. La valorificarea lor ar trebui să-și dea contribuția și Institutul de științe pedagogice, care folosește școala drept bază de cercetare. De ce n-ar antrena Institutul, în cercetările sale, și pe profesorii școlii, care ar putea să colaboreze cu cele mai bune rezultate la aceste cercetări ?

Folosind la maximum posibilitățile lor personale, ca și mijloacele tehnice de care dispun, defectologii de la Școala de hipoacuzici din Capitală vor putea obține rezultate tot mai bune în viitor.

Prof. TRAIAN ISPAS

„Metodica predării limbii latine"

Necesitatea unei metodici care să călăuzească munca profesorilor de limba latină pentru obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune în procesul instructiv-educativ s-a făcut de mult timp simțită. Acestei necesități îi răspunde *Metodica predării limbii latine* de C. Drăgulescu, recent apărută în Editura didactică și pedagogică.

Prezentînd, cum se arată în introducere, „unele concluzii teoretice și practice, rezultate din experiența proprie a autorului și a altor cadre de specialitate", lucrarea își propune să ofere profesorului de latină un sprijin eficient în predare.

Metodica tratează, în prima parte, probleme generale ale limbii și literaturii latine. Aici se arată cum trebuie aplicate, la lecțiile de limba latină, principiile didactice și pedagogice, metodele de învățămînt, tipurile de lecții și alte forme de activitate cu elevii, ultimul capitol ocupîndu-se de valoarea educativă a lecțiilor de limba latină. Partea a doua, care abordează problemele speciale ale limbii și literaturii latine, prezintă, sub forma unor planuri desfășurate, aplicarea metodelor și principiilor de învățămînt la diferite tipuri de lecții. Materia prezentată urmează în general programa liceului și manualele în vigoare. Sînt date astfel, cu îndrumările metodice necesare, planuri pentru lecții de gramatică (morfologie și sintaxă), pentru lecții de traducere și interpretare de texte, ca și pentru lecții de literatură latină, în variatele lor tipuri — de comunicare a cunoștințelor noi, de formare a priceperilor și deprinderilor, de repetare periodică și finală, de verificare și control etc. Valoarea acestor planuri desfășurate constă nu numai în indicațiile concrete de ordin metodic pe care le cuprind, ci și în conținutul lor, ele constituind sinteza unor vaste cunoștințe de specialitate și de cultură generală. Lucrarea se vede astfel a fi rodul unei munci temeinice de specialitate. Ea dovedește pătrundere în adîncime și orientare justă în problemele pe care le pune metodica limbii latine în liceu.

Pregătirea conștiincioasă și permanentă a profesorului pentru lecție, astfel încît aceasta să aibă un înalt nivel științific și educativ, necesitatea folosirii judicioase a timpului în fiecare etapă a lecției, aplicarea cu pricepere a principiilor și metodelor de învățămînt în diferite tipuri de lecții, verificarea și controlul oral și scris pentru a cunoaște permanent gradul de însușire a cunoștințelor și a lua măsuri de ridicare permanentă a nivelului la învățătură, organizarea elastică a lecției, în funcție de sarcinile pe care le pune fiecare etapă, grija de a evita supraîncărcarea elevilor prin adaptarea lecției la calitățile specifice ale clasei și prin tratare individuală a elevilor — acestea sînt numai cîteva din cerințele metodice pe care lucrarea tov. C. Drăgulescu le actualizează în conștiința profesorilor de limba latină.

Cu însușiri care o fac de un real folos *Metodica predării limbii latine* va trezi interesul deosebit al celor cărora li se adresează și le va sugera noi modalități didactice. Măsura în care limba latină poate beneficia de metodele de predare a limbilor moderne, unele aspecte metodice în raport cu programele și manualele școlare, precum și alte probleme care n-au făcut direct obiectul lucrării, dar pe care le pune învățămîntul limbii latine în licee vor intra cu siguranță în atenția autorului la o nouă ediție.

Prof. DAVID POPESCU

Urmări din pagina I

Clasic și modern în predare

na pe seama luptelor de opinii, care sînt cîteodată presărate cu aluzii „piperate" ; cazul citat este un exemplu.

Dacă vrem să ne referim însă la gradul avansat de abstractizare al unor „modele" matematice folosite de teoreticieni în încercările de interpretare mai cuprinzătoare a unor categorii noi de rezultate experimentale, înțelegerea fondului lor este în adevăr destul de dificilă în perioada imediat următoare apariției lor. Sub această formă, ele nu pot face obiect de studiu de liceu. După un timp, însă, aspectele fundamentale ale acestor reprezentări abstracte iau, prin prelucrare ulterioară, forme mai simple, mai ușor de intuit. Exemple multe din trecut sînt mărturii pentru acest mod de evoluție a înțelegerii ideilor noi : teoria lui Maxwell, teoria relativității restrînse, mecanica cuantică etc. au fost fiecare, la vremea lor, greu de însușit chiar de către marea masă a fizicienilor formați, ceea ce însă a încetat a mai fi adevărat după cîtăva vreme. Poate că nu este neinteresant de adăugat că în general și mai ales în ultimele 4—5 decade, autorii marilor concepții înnoitoare, între care se încadrează și multe dintre cele la care ne referim acum, au aparținut fizicienilor foarte tineri, deprinși de timpuriu să răscolească în fizică pentru a deveni creatori remarcabili imediat ce au ajuns să aibă o imagine completă asupra marilor probleme ale vremii lor.

— Socotiți că elementele tradiționale din fizica clasică trebuie menținute în continuare în programa de învățămînt, sau pot fi eliminate ?

— Mai întîi, o mică precizare. Într-o primă aproximație se poate susține că fizica progresează în două feluri. Primul constă în deschiderea de noi domenii de cercetare prin descoperirea unor metode de investigație sau a unei categorii de fenomene necunoscute pînă în momentul respectiv ; un exemplu este acela al fizicii nucleare, care s-a născut abia în 1895, o dată cu descoperirea radioactivității naturale. Pe de altă parte, fizica progresează prin acumularea treptată a noi și noi cunoștințe asupra unor fenomene sau categorii de fenomene naturale, acumulare care conduce din cînd în cînd la extinderi și completări esențiale ale conceptiilor noastre asupra lumii fizice. Mecanica lui Newton (acum denumită clasică) a căpătat astfel prin teoria relativității, extinderi spre vitezele foarte mari, iar mecanica cuantică permite tratarea fenomenelor proprii micro-obiectelor, fenomene care scapă posibilităților mecanicii clasice. Deci concepțiile noi, fizica modernă dacă vreți, nu desființează de obicei concepțiile vechi, ci le completează ; și unele și celelalte au cîmpul lor propriu de aplicabilitate, pe care și-l păstrează din motive de ordin fundamental. Prin urmare nu se poate renunța la unele în favoarea celorlalte fără să se greșească în mod nepermis.

Nu este însă mai puțin adevărat că predarea „tradițională" a fizicii clasice implică o serie destul de lungă de aspecte derivate din cele principale, care se dovedesc acum a fi mai puțin importante decît cunoștințele de fizică modernă. Un exemplu este cel al electrostaticii, care, redusă la ceea ce îi este cu adevărat propriu, ar ocupa cel mult a douăzecea parte din volumul unui manual de electricitate.

În momentul de față există printre profesorii de pretutindeni preocuparea de a reformula cursurile de fizică din punctul de vedere a modului de prezentare a materialului, programele de învățămînt sub forma listei principalelor noțiuni rămînînd aproximativ aceleași. Prin aceasta se urmărește ponderarea mai potrivită a diverselor capitole pentru ca elevul de liceu să poată adînci și aspectele fundamentale ale ultimelor cuceriri ale fizicii, bineînțeles în măsura în care acestea au devenit accesibile. Or, pe măsură ce timpul trece, alte și alte probleme noi ajung să îndeplinească această condiție. Este bine ca asemenea preocupări să fie mai categoric susținute și la noi, atît în universități cît și în licee.

Pregătind sesiunile regionale de comunicări științifice ale cadrelor didactice

cluzii pedagogice cu largă posibilitate de aplicare.

Îndrumarea muncii de cercetare a învățătorilor și profesorilor care vor prezenta comunicări la nivelul regiunilor revine secțiilor de învățămînt regionale, sprijinite în această direcție de institutele de perfecționare a cadrelor didactice. Este foarte important ca secțiile de învățămînt să mobilizeze pe toți cei ce manifestă pasiune pentru cercetarea științifică, să-i îndemne să se înscrie la sesiunea științifică regională. Cunoscînd lucrările prezentate în cadrul comisiilor metodice, al cercurilor pedagogice, al sesiunilor societăților științifice, lucrările prezentate la examenele în vederea obținerii gradelor didactice, precum și lucrările elaborate în cadrul activității științifice desfășurate în școlile de bază de pe lîngă universități și institutele pedagogice de 3 ani, secțiile de învățămînt pot ști mai bine care sînt preocupările cadrelor didactice în domeniul cercetării științifice, pot încuraja aceste cadre să-și valorifice realizările pe această linie prin elaborarea unor comunicări care să fie prezentate la sesiunile regionale.

Pentru ca și Institutul de științe pedagogice să poată sprijini mai eficient pregătirea acestor sesiuni este indicat ca secțiile regionale de învățămînt să-i comunice numele și adresele celor care au lucrări elaborate sau în curs de elaborare și doresc să le prezinte la sesiunile regionale, ca și temele acestor lucrări. Cele mai reușite comunicări la nivelul regiunilor urmează a fi prezentate în cadrul sesiunii științifice centrale pe care o va organiza la finele acestui an Institutul de științe pedagogice, cu prilejul celei de-a XV-a aniversări de la înființarea lui.

În librării

N. Adăniloaie, A. Petric : **Unirea Principatelor Române** (1859). Editura politică, 88 pagini — 2,75 lei.

E. Pop, N. Sălăgeanu : **Monumente ale naturii din România.** Editura Meridiane, 182 pagini, cu numeroase reproduceri — 55 lei.

E. Pușcaru — Soroceanu, A. Popova — Cucu : **Geobotanica.** Metode de cercetare a vegetației cu aplicații la teritoriul Republicii Socialiste România. Editura științifică, 352 pagini — 13 lei.

Ursula Schiopu : **Dezvoltarea operativității gîndirii copilului.** (De la 7 — 11 ani). Editura științifică, 208 pagini — 6 lei.

C. Păunescu : **Tulburări de vorbire la copil.** Editura medicală, 96 pagini — 1,75 lei.

M. Petroveanu : **Studii literare.** Adrian Maniu, Al. Philippide, Ion Vinea, B. Fundoianu. Editura pentru literatură, 240 pagini — 4,75 lei.

V. Ripeanu : **Vlahuță și epoca sa.** Editura tineretului, 360 pag. 9,25 lei.

Corespondența

Prof. Ion Cojocaru — Orodel, Calafat

Reluînd discuția cu privire la problema intuiției și abstractizării în cadrul lecțiilor de geometrie, dv. atrageți atenția asupra faptului că unii profesori aplică la clasele V—VIII metode potrivite pentru clasele mari. Desigur, este un procedeu neindicat. În școala generală se impune necesitatea de a folosi mai larg materialul intuitiv — firește, nu ca un scop în sine, ci pentru a dezvolta procesele de gîndire.

Prof. Vasile Parfenie — Ineu

Ne bucură revenirea dv. după o tăcere mai îndelungată. Din experiența pe care ne-o prezentați sub forma unor reflecții aforistice, am ales două exemple pe care le reproducem aici:

„...Într-una din povestirile sale umoristice, Leacock vorbește cu haz despre personajele A, B și C, care constituie „elementul uman al matematicii". A, rezistent, aleargă, sapă șanțuri, pompează apa ore în șir ; B și-a pierdut banii în rămășaguri și a căzut sub stăpînirea lui A; C, plăpînd, are sănătatea ruinată de atîta alergătură, pompat și săpat. Trăsăturile acestea... mă duc cu gîndul la soarta sărmanului Ionel, elementul uman al gramaticii, care întrunește suma trăsăturilor. Ionel e pus să citească și să scrie la toate modurile și timpurile ; este lăudat pentru sîrguință, dar și admonestat pentru lene ; excelează la olimpiade (la toate materiile) ; își ajută colegii (sau nu-i ajută, dacă propoziția e negativă)... În scurt, are îndatorirea să ne scoată din încurcătură de cîte ori n-am pregătit exemplele în prealabil".

„Rareori neglijăm ceea ce este negativ în faptele elevilor și, incontestabil, procedăm bine. Dar aspectele pozitive sînt — în general — trecute cu vederea, pentru că aprobarea „se înțelege de la sine". Oare toți elevii sînt pe deplin edificați asupra a ceea ce ni se pare „de la sine înțeles ?"

I. C. Negru — Bîrlad

Ni se pare interesantă ideea de a organiza cu elevii o serbare în limbile străine studiate în școală. Recitările și cîntecele în limbile franceză, rusă, engleză pot contribui la mai buna însușire de către elevi a acestor limbi, sporesc interesul pentru studiul lor.

Iuliu Dobrossy — Gherla

În corespondența trimisă ne vorbiți despre cîteva din formele pe care le folosește școala dv. în colaborarea cu părinții. Sînt, toate, procedee folosite în general de pedagogi, și care au dat rezultate bune. Este bine că, spre a evita supraîncărcarea părinților cu prea multe acțiuni, organizați ședințele pe clasă o dată cu lectoratele. De asemenea, socotim pozitivă preocuparea dv. de a asigura un nivel ridicat al lectoratelor prin stabilirea unor teme interesante, încredințate celor mai bune cadre didactice.

Vasile Ciobanu — Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

Aveți perfectă dreptate cînd afirmați că, oricît de aride ar fi cunoștințele pe care trebuie să le transmită, profesorul este chemat să creeze în timpul predării lecției o atmosferă plăcută, care să favorizeze înțelegerea celor predate. Aceasta este, firește, un lucru care ține de stilul de muncă al pedagogului, de experiența sa, de capacitatea sa de a se apropia de elevi. Sîntem de acord că o asemenea atmosferă se realizează și presărînd în timpul expunerii, acolo unde e cazul, cîte o glumă. Trebuie să ne ferim însă, așa cum spuneți și dv., de glume care pot diminua scopul educativ al lecției.

Prof. A. Spineanu, București

Opiniile dv. referitoare la folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale în activitatea didactică sînt juste. Sîntem de acord, de asemenea, cu afirmația dv. că este necesară perfecționarea continuă a cadrelor didactice și în ceea ce privește mînuirea acestor mijloace, pentru ca ea să dea randamentul scontat. Propunerea ce o faceți pe această linie, ca învățătorii și profesorii să știe cum se mînuiește un aparat de fotografiat, este demnă de reținut. În acest fel s-ar putea îmbogăți mult colecțiile de care dispun școlile. De altfel, și acum cele mai multe cadre didactice cunosc mînuirea aparatului de fotografiat și multe din ele îl folosesc în sensul pe care îl menționați.

Prof. Ion Enășescu — Curtea, Făget.

Atunci cînd este bine organizat, cînd pune în discuție problemele concrete ale muncii instructiv-educative și include și activități practice, schimbul de experiență dintre directorii de școli poate avea o mare eficiență. După cum reiese din scrisoarea dv., schimbul de experiență organizat cu directorii de către secția de învățămînt a raionului Făget a mers tocmai pe această linie, cuprinzînd, pe lîngă dezbateri, și analiza documentelor ce consemnează activitatea directorului. Firește că o asemenea acțiune poate fi de un real folos directorilor tineri, începători, care au astfel posibilitatea să-și clarifice multe probleme legate de munca de conducere a școlii.

Prof. I. Popescu — Argeșel, Cîmpulung-Muscel

Excursiile în orizontul local pe care le organizați cu elevii dv. în cadrul studierii geografiei pot da rezultate dintre cele mai valoroase. Așa cum subliniați în scrisoarea pe care ne-ați trimis-o, pe lîngă scopul lor instructiv — acela de a da elevilor prilejul să cunoască unele fenomene geografice, să verifice în practică cele învățate — asemenea excursii contribuie și la educarea lor patriotică. Admirînd frumusețile peisajului natal, avînd posibilitatea să afle date interesante în legătură cu perspectivele de dezvoltare ale regiunii lor în anii cincinalului, elevii nu numai că-și îmbogățesc cunoștințele, dar, în același timp, se simt îndemnați să se pregătească tot mai bine.

Înv. Gh. Micu — Botoșani.

Socotim interesantă și potrivită inițiativa secției de învățămînt din orașul dv. de a organiza în rîndurile cadrelor didactice un concurs pe tema „Oameni de seamă din trecutul regiunii Suceava". Bucurîndu-se, așa cum ne relatați, de aprecierea unanimă a învățătorilor și profesorilor din orașul Botoșani, concursul a prilejuit evocarea figurilor luminoase ale lui M. Eminescu, Ciprian Porumbescu, Octav Băncilă, George Enescu. Considerăm asemenea concursuri nu numai valoroase prin scopul și conținutul lor, dar și demne de a fi luate ca exemplu și în alte localități.

Prof. Ioan Micu — Orașul Gheorghe Gheorghiu Dej

Preocupările colectivului didactic de la secția serală a Liceului nr. 1 din orașul dv. pentru ridicarea calității procesului de învățămînt sînt binevenite, putînd contribui mult la îmbunătățirea muncii în cel de al doilea semestru. Este pozitiv faptul că mențineți o legătură strînsă cu întreprinderea la care lucrează elevii. Mergînd mai departe în eforturile pe care le-ați întreprins, folosind și alți factori care pot contribui la îmbunătățirea procesului de învățămînt — sprijinul organizației de partid din combinat, al organizației U.T.C., opinia colectivului de muncitori, presa locală etc. — veți reuși desigur să obțineți ca rezultatele ultimului semestru să fie și mai îmbucurătoare.

Red.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 841
Vineri 11 martie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

CONGRESUL COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

Între 7 și 9 martie s-a desfășurat la București, în pavilionul Expoziției economiei naționale, Congresul cooperativelor agricole de producție, eveniment de o însemnătate deosebită în viața întregii țări, care marchează o nouă etapă în dezvoltarea agriculturii, în viața satelor noastre.

Sub vasta cupolă a pavilionului s-au întîlnit 5 500 de delegați — țărani cooperatori, brigadieri, președinți de cooperative agricole de producție, ingineri agronomi și zootehniști, medici veterinari, economiști și alți specialiști care lucrează nemijlocit în producția agricolă, reprezentanți ai uniunilor regionale și raionale ale cooperativelor agricole de producție.

La lucrările Congresului au luat parte membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat, miniștri, reprezentanți ai instituțiilor centrale și ai organizațiilor obștești, oameni de știință și cultură etc.

Au asistat, de asemenea, delegațiile de peste hotare venite la Congres, șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București, ziariști români și străini.

Cu îndelungi ovații și urale a întîmpinat asistența pe tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Ștefan Voitec, membri supleanți ai Comitetului Executiv și secretarii C.C al P.C.R., vicepreședinții Consiliului de Stat și Consiliului de Miniștri.

Cuvîntul de deschidere a lucrărilor Congresului a fost rostit de tovarășul Vasile Vîlcu, președintele Comisiei de organizare pentru pregătirea Congresului.

Primit cu puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Urmărită cu deosebit interes, expunerea a fost subliniată în repetate rînduri de vii și puternice aplauze. La încheierea expunerii, întreaga asistență a ovaționat îndelung.

Tovarășul Vasile Vîlcu, președintele Comisiei de organizare pentru pregătirea Congresului, a prezentat Raportul cu privire la sarcinile uniunilor cooperativelor agricole de producție pentru creșterea producției vegetale și animale, pentru dezvoltarea și întărirea continuă a cooperativelor agricole. Tovarășul Dumitru Tudose, Erou al Muncii Socialiste, președintele Cooperativei agricole din comuna Stoicănești, regiunea Argeș, membru al Comisiei de organizare a Congresului, a prezentat Raportul cu privire la proiectul de statut al cooperativei agricole de producție. Tovarășul Eugen Alexe, membru al Comisiei de organizare a Congresului, a prezentat Raportul cu privire la proiectul de statut al Casei de pensii și la sistemul de pensionare a membrilor cooperativelor agricole de producție. Tovarășul Ion Iuga a prezentat Raportul Comisiei de validare.

În cadrul discuțiilor la problemele cuprinse în ordinea de zi au luat cuvîntul numeroși delegați și invitați la Congres.

Congresul a fost salutat de șefii delegațiilor de peste hotare.

Primit cu puternice aplauze a luat cuvîntul tovarășul Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri. Cuvîntarea a fost urmărită cu viu interes, fiind subliniată prin vii aplauze.

Congresul a adoptat în unanimitate *Statutul Cooperativei Agricole de Producție. Statutul Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale ale cooperativelor agricole de producție, Statutul Casei de Pensii a membrilor cooperativelor agricole de producție.*

Într-o atmosferă de mare însuflețire, Congresul a adoptat apoi *Actul constitutiv al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție din Republica Socialistă România.*

Congresul a ales prin vot secret Consiliul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și Comisia de revizie. În prima sa ședință plenară, Consiliul a ales Comitetul Executiv și Biroul său permanent. Președinte al Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție a fost ales tovarășul Vasile Vîlcu, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., membru al Consiliului de Stat. Totodată, plenara a desemnat Comitetul Casei de Pensii a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. Președinte al Casei de pensii a fost desemnat tovarășul Vasile Vaida. În ședința de constituire a Comisiei de Revizie a fost ales președinte tov. Vintilă Marin.

Eroul Muncii Socialiste Gheorghe Goina, președintele cooperativei agricole de producție din comuna Sîntana, regiunea Crișana, a dat citire textului Chemării adresate de Congres țăranilor cooperatori, tuturor oamenilor muncii din agricultura țării noastre. Întrunind asentimentul unanim și entuziast al delegaților, Chemarea a fost adoptată cu îndelungi ovații și urale.

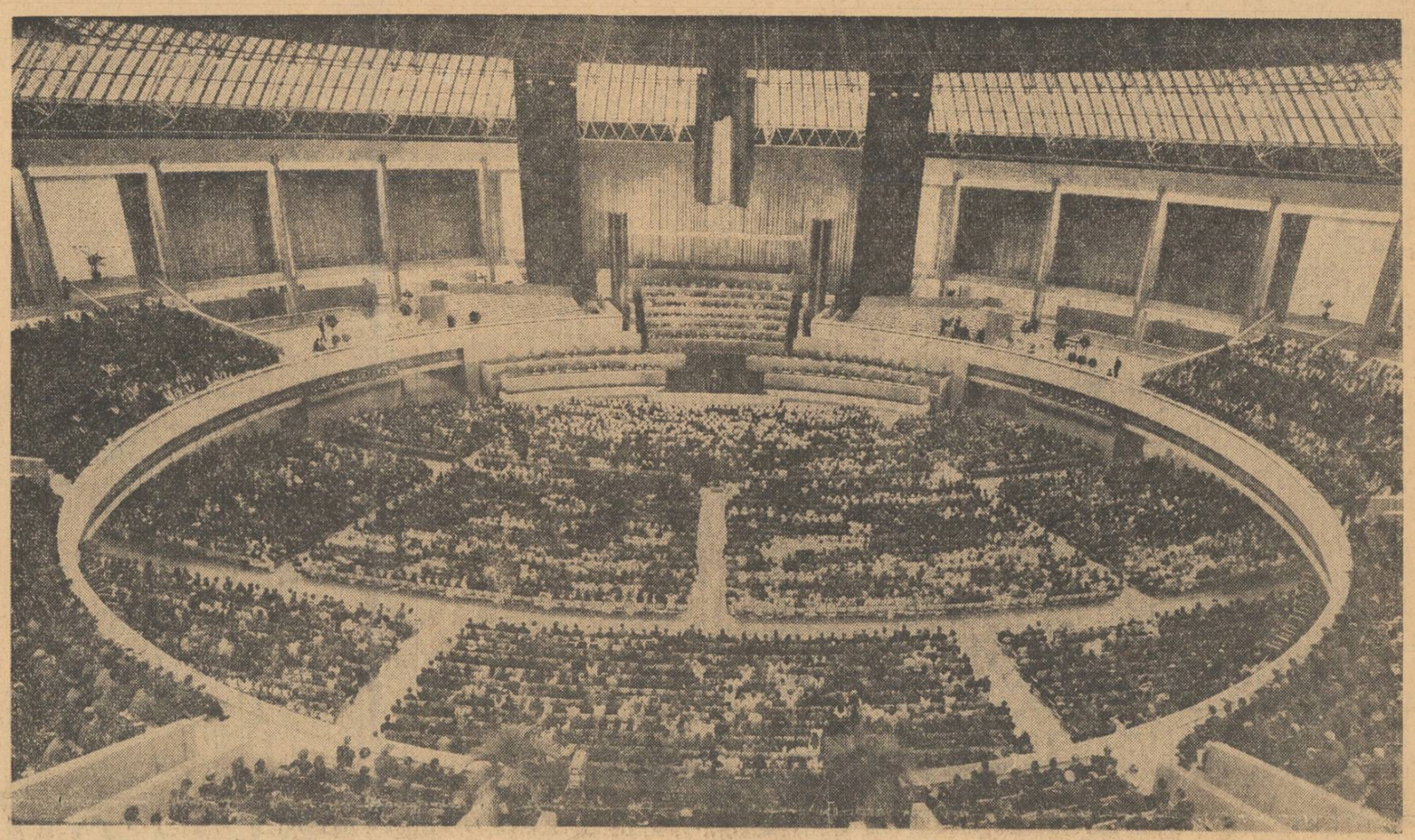

Pavilionul Expoziției economiei naționale în zilele Congresului cooperativelor agricole de producție

Oameni de știință din agricultură, lucrători din institutele de cercetări și învățămînt!

În creșterea producției agricole am simțit mereu sprijinul vostru. Îndreptați-vă eforturile spre asigurarea, pentru fiecare zonă a țării, a unor soiuri și hibrizi de mare productivitate la toate plantele, spre ameliorarea raselor de animale, spre rezolvarea problemelor privind mecanizarea și chimizarea agriculturii, extinderea irigațiilor, elaborarea metodelor agrozootehnice diferențiate, folosirea cît mai bună a fondului funciar. Sporiți aportul vostru la îmbunătățirea organizării producției, a muncii și a întregii activități a cooperativelor agricole.

Învățători, profesori, medici, lucrători din așezămintele culturale ale satului!

Activitatea voastră pentru instruirea tinerelor noastre vlăstare, pentru răspîndirea în mase a comorilor artei și culturii o prețuim nespus de mult. Sporiți-vă contribuția la dezvoltarea vieții culturale a satelor, la pregătirea pentru viață a copiilor noștri, la apărarea sănătății populației. Munciți cu pasiune și entuziasm pentru a contribui la creșterea conștiinței socialiste a țărănimii, la ridicarea satului pe noi trepte de progres.

(Din Chemarea Congresului cooperativelor agricole de producție)

Vom munci pentru înflorirea agriculturii patriei

Peste 5 500 de soli ai ogoarelor s-au întrunit, într-o atmosferă de puternic entuziasm, la primul Congres al țărănimii cooperatiste din România socialistă. O mare de veșminte naționale multicolore părea, în zilele acestui Congres, imensa incintă rotundă unde s-au desfășurat lucrările lui. Veniți aici, din toate colțurile țării, ca la un mare sfat național, reprezentanți de frunte ai țărănimii cooperatiste, oameni de știință, economiști, tehnicieni au ascultat cuvîntul partidului, au participat la o vastă dezbatere despre viața satelor. Astfel, acest Congres, care a avut loc la începutul unei perioade noi de muncă creatoare a poporului, a marcat un eveniment de deosebită importanță pentru viața întregii noastre țări. **„Primul Congres al țărănimii cooperatiste din România socialistă** — a spus în expunerea sa la Congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — **coincide cu începutul primăverii, care descătușează uriașele forțe creatoare ale vieții, vestește redeșteptarea și înflorirea naturii. Aceasta simbolizează primăvara satului românesc întinerit de seva dătătoare de viață a socialismului, de munca harnică a țărănimii, simbolizează însuși viitorul luminos de prosperitate și civilizație al patriei noastre socialiste".**

Și nouă, celor care pregătim cadrele necesare agriculturii socialiste, Congresul cooperativelor agricole de producție ne-a pus în față o serie de sarcini de mare însemnătate. Partidul, poporul ne cer să asigurăm agriculturii cadre medii și superioare de toate specialitățile precum și cadre de mecanizatori, să luăm măsuri pentru ridicarea nivelului învățămîntului agricol de toate gradele, în vederea pregătirii temeinice, teoretice și practice, a viitorilor specialiști agricoli.

Învățămîntul agricol organizat la diferite nivele, începînd cu școala generală, școlile profesionale și medii de specialitate și terminînd cu învățămîntul agricol superior, organizat pe institute și facultăți și profilat pe ramuri de specialitate, a obținut în ultimii ani o serie de succese însemnate. El a dat ogoarelor un mare număr de muncitori calificați, tehnicieni și ingineri agronomi specializați în cultura grîului, a porumbului, a plantelor tehnice și industriale, specialiști pentru sectorul legumicol și horti-viticol, crescători de animale, zootehniști, medici veterinari, care muncesc cu pricepere pentru înflorirea agriculturii noastre socialiste. Elevii și studenții care se pregătesc să muncească pe ogoare dispun de condiții dintre cele mai bune, primesc o instruire profesională strîns legată de realitățile noastre naționale, de nevoile agriculturii noastre socialiste în plină dezvoltare. Ni s-au creat toate condițiile pentru a îmbunătăți și mai mult, în continuare, pregătirea viitoarelor cadre necesare agriculturii. Studiul obiectului „Agricultura" și al bazelor producției agricole în școlile generale și în liceele sătești se efectuează în prezent diferențiat, corespunzător cu specificul zonei în care se află școala. În regiunile de șes accentul se pune pe cunoașterea agrotehnicii culturilor de cîmp, iar în regiunile de deal pe studiul horticulturii. Este de o deosebită însemnătate ca profesorii care predau disciplinele agricole să trateze toate lecțiile în strînsă legătură cu realitățile locale, făcînd referiri concrete la metodele agrozootehnice care se cer aplicate în cooperativa agricolă din comună.

Extinderea mecanizării asupra a noi și noi procese de producție agricolă, zootehnică, horticolă, perfecționarea și specializarea continuă a mașinilor și agregatelor utilizate solicită cu necesitate asigurarea unei pregătiri mereu mai înalte a viitorilor mecanizatori. Elevii școlilor profesionale de mecanizare a agriculturii, dotate cu mijloace tehnice corespunzătoare producției agricole moderne, trebuie înarmați cu bune cunoștințe teoretice și deprinderi practice. În același timp, este necesar să-i pregătim astfel încît să poată aprecia eficiența economică a lucrărilor la care participă.

Pregătirea cadrelor medii pentru agricultură se va îmbunătăți considerabil prin înființarea liceelor agricole, hotărîtă de Congresul al IX-lea al P.C.R. În prezent, numeroși oameni ai învățămîntului, ca și cadre de specialitate, își spun cuvîntul cu privire la direcțiile de specializare în cadrul acestor licee, la durata lor, la modul lor de organizare etc. Fără îndoială că, pe baza acestor discuții, se va ajunge la cele mai bune soluții în toate problemele. Esențial mi se pare să se asigure o cît mai armonioasă împletire între pregătirea de cultură generală și cea de specialitate, cu accent deosebit pe instruirea practică — instruire care trebuie să constituie, după părerea mea, o parte integrantă a procesului de învățămînt în cadrul viitoarelor licee agricole. Pe lîngă lecțiile de cultură generală și cele de specialitate, o asemenea instruire — realizată pe terenurile proprii ale liceelor și pe ogoarele unităților agricole de stat și cooperatiste, condusă de cadre cu studii superioare de specialitate — va determina neîndoielnic o pregătire temeinică a viitoarelor cadre medii pentru agricultură.

Avînd o asemenea bază, și învățămîntul superior agricol se va îmbunătăți continuu, pregătind cadre cu larg profil teoretic, dar în același timp cu o temeinică specializare pe ramuri de producție. În fața personalului didactic din învățămîntul superior agricol se deschide un larg cîmp de activitate creatoare, atît în domeniul pregătirii cadrelor, cît și în domeniul activității științifice legate de crearea unor soiuri și hibrizi de mare productivitate, de ameliorarea raselor de animale, de mecanizarea și chimizarea agriculturii etc.

Paralel cu învățămîntul agricol organizat în școli și facultăți se desfășoară învățămîntul agrozootehnic de masă, chemat să ajute țărănimii muncitoare în aplicarea tot mai largă a cuceririlor științei în producție. Nu mai există de mult în satele noastre țărani fără știință de carte și încep acum să nu mai existe nici oameni care să nu cunoască ceea ce le pune la îndemînă știința, literatura de specialitate. Cursurile agrozootehnice devin tot mai mult adevărate universități populare sătești. La bunul lor mers, la dezvoltarea lor continuă sîntem chemați să contribuim noi toți cei care lucrăm în domeniul științei și învățămîntului.

Congresul cooperativelor agricole de producție a stabilit măsuri pentru înflorirea multilaterală a satului. Noi, oamenii școlii, ai științei, considerăm că avem datoria de onoare de a ne aduce contribuția la îndeplinirea acestor măsuri, de a munci fără preget pentru înflorirea agriculturii patriei.

Acad. prof.
GHERASIM CONSTANTINESCU
prorector al Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu"

SATUL, AZI

Multă vreme n-am putut gîndi despre sat decît cu mîhnire și cu durere. Pentru că am trăit vremea cînd satul da tot: pîine, lapte, miere. Și-n schimb primea sudălmi, harpnice și gloanțe. Mi-aduc aminte de vremea cînd grîul și porumbul, culese din sudoarea frunților noastre, curgea în valuri de aur spre tuba porților, plutea pe albastre valuri marine și, la bursa cerealieră de la Anvers, se prefăcea în aur concret, lăfăindu-se lucitor în safeurile stăpînilor ori pe mesele ruletei de la Monte Carlo.

Am apucat vremea cînd satul intra, oarecum periodic, în ordinea zilei: cînd se țineau niște alegeri, adică niște partide furau, pe minciuni ori pe rachiu, niște pretinse voturi, cînd se căuta vreun covor pentru vreo expoziție europeană și cînd se trăgea cu tunul în răsculații foametei.

Fiorul de tristețe, de durere, de amărăciune mă cuprindea ori de cîte ori mă gîndeam la sat, la obidita viață dusă de bătrînii mei. N-am să uit niciodată sfiala și teama mamei, cînd trecea prin preajma curții boierești. Vorbea în șoaptă. Și, de departe, de pe celălalt deal, îmi arăta foișorul de unde „cucoana" a asmuțit-o odată cu cîinii: doi sanbernarzi uriași care i-au rupt catrința și-au doborît-o într-un șanț. Și azi, la optzeci de ani, în coșmarurile ei, spaima are colți, ochi și mîriit de dulău.

Cîți ani s-or fi scurs de atunci? Douăzeci și cinci? Treizeci?

Trec aproape în fiecare săptămînă prin cîte un sat, din lungul și latul țării. Din Crișana în Dobrogea și din Maramureș în Oltenia. Conturul general al cîmpiilor, al munților și al cerului a rămas același. Încolo, totul s-a schimbat. Altul, satul de azi. Alta viața, alta mentalitatea. Alții oamenii. Altele sentimentele oamenilor. Prin smulgerea pămînturilor din mîna boierilor și transformarea lor în cooperative obștești, baza și sensul vieții satului s-a răsucit brusc și s-a proiectat spre un nou și luminos zenit. Satul de azi a intrat în ritmul general al vieții socialiste.

Satul de azi strălucește prin sediul cooperativei și al hambarelor ei, prin saivane și grajduri luminate electric. Strălucește prin producțiile mereu sporite la hectar. Strălucește prin casele mari, cu acoperișuri de țiglă, cu odăi luminoase și mobilă comodă. Strălucește prin școala cu cîte 10—15 săli de clasă, prin căminul cultural cu cîte 7—800 de locuri în sala de spectacole. Îndeletniciri altădată chinuitoare, azi s-au reprofilat în complexul economic și psihologic al satului. Simion Uscat, din Cîlnicul Hunedoarei, a îndrăgit meseria de îngrijitor mulgător al cooperativei din sat. A fost trimis ca delegat la Congresul cooperativelor agricole de producție. A luat cuvîntul să împărtășească și celorlalți tovarăși din experiența lui. A vorbit, folosind arsenalul noțiunilor din științele agrotehnice, despre metodele proprii întru desăvîrșirea angajamentului în producția de lapte. De bună seamă că Simion Uscat este urmașul unor mocani din regiunea Hunedoara, dintre acei care au creat și-au transhumat stihurile din balada Mioriței: „pe-un picior de plai, pe-o gură de rai..."

Satul de azi strălucește prin biblioteca înzestrată cu mii de volume, cercetată zilnic de cititori de toate virstele. Strălucește prin magazinele moderne, aprovizionate cu de toate. Strălucește prin antenele de radio și televiziune, prin cinematograf.

Una dintre întrebările obișnuite pe care mi le adresau, astăvară, surorile și nepoatele mele cînd se întorceau de la brigada de la secere sau adunat fîn, suna:

— Ce zici de filmul care rulează azi? E bun? E interesant?

Își spălau mîinile și fața cu apă rece, înviorătoare, își schimbau straiele și strigau:

— Bunică, mata nu mergi la film?

— Merg, numa' să pun casînca pe cap, să-mi iau cîrja, și mărg.

Strălucește satul de azi prin zecile de învățători și profesori care-i sporesc, cu energie mereu nouă, activitatea culturală și educativă. Strălucește prin medic și agronom, prin casa de nașteri și prin policlinică. Strălucește prin brigăzile artistice cu atîta grijă pregătite, cel mai adesea, de cadrele didactice.

DUMITRU ALMAȘ

Continuare în pag. 2-a

PROFILURI

Paula Chiţimia

Liceul nr. 31 din cartierul Crîngaşi al Capitalei este situat într-un loc în care, pînă acum un sfert de veac, cuvîntul „cultură" părea să aibă rezonanţe exotice. Pe atunci ar fi fost numit o şcoală de periferie, dar însăşi asocierea cuvintelor liceu şi periferie părea un nonsens. Acum, liceul are 26 de clase, de la I-a şi pînă la a XI-a, în care învaţă 945 de elevi. Aşadar, atît elevi care de abia în acest an au făcut cunoştinţă cu slovele alfabetului, cît şi elevi care se pregătesc intens pentru examenul de maturitate.

Evident, este destul de dificil să ţii ferm frînele conducerii unui asemenea „combinat" şcolar. Deci, cu atît mai mari sînt meritele fiecărui succes. Succese, liceul înregistrează permanent. Un referat prezentat recent de secţia de învăţămînt a Capitalei consemnează: „Deşi a avut de rezolvat o serie de situaţii deosebit de dificile, Liceul nr. 31 a obţinut rezultate valoroase în munca instructiv-educativă".

Iată, foarte succint, motivele pentru care profesoara Paula Chiţimia, directoarea Liceului nr. 31, şi-a cucerit în mod deosebit respectul şi stima cadrelor didactice din Capitală. Rezultatele la învăţătură şi cele pe planul şcolarizării şi frecvenţei, comportarea elevilor şi condiţiile de care ei dispun în şcoală, prestigiul liceului şi valoarea instructiv-educativă a acţiunilor desfăşurate aici sînt dovezile concrete ale intensei şi neobositei activităţi didactice, organizatorice şi educative desfăşurate de colectivul condus de Paula Chiţimia.

Prin exemplul ei personal, prin capacitatea ei deosebită de muncă, directoarea liceului din Crîngaşi constituie nu numai stimulentul permanent al activităţii cadrelor didactice — începînd cu grija pentru şcolarizarea fiecărui copil şi terminînd cu utilizarea mijloacelor moderne de predare — ci şi un factor care mobilizează în jurul şcolii un număr foarte mare de oameni ai muncii din cartier — comitetul de părinţi, organizaţia de femei, comisia permanentă pentru învăţămînt a sfatului popular etc. Acţiunile întreprinse de şcoală, sprijinul organizaţiilor de masă au făcut ca ea să fie un adevărat centru al activităţii culturale din Crîngaşi. Fără a mai vorbi de serbările şi conferinţele care au loc aici, ne vom referi doar la concertele (două pe fiecare trimestru) pe care le organizează în şcoală, la solicitarea directoarei Paula Chiţimia, Filarmonica „George Enescu".

Impresionante, într-un anume fel, sînt în Liceul nr. 31 chiar şi băncile. Sînt vechi de patru sau cinci ani, însă pe ele nu se vede nici urmă de zgîrietură. Aparent este o performanţă gospodărească. În fond, este o imagine grăitoare a eficienţei muncii educative desfăşurate de colectivul didactic condus de directoarea Paula Chiţimia.

Totul, în şcoala pe care o conduce ea, vorbeşte de grijă, de hărnicie, de pricepere pedagogică. Laboratoarele spaţioase şi bine dotate, holurile şi culoarele cu reproduceri plastice şi fotografii înfăţişînd mari obiective industriale sau scene de muncă, clasele luminoase, ornate cu plante decorative.

S. PANAIT

Timotei Petride

Episodul la care ne vom referi la începutul acestor însemnări, deşi vorbeşte despre un profesor, nu vizează o activitate şcolară propriu-zisă. Locul acţiunii: Teatrul de stat din Brăila. Momentul: o şedinţă a consiliului artistic. Se discuta, cu participarea autorului — un cunoscut dramaturg — o piesă care urma să intre în repertoriul teatrului. Înscrierea la cuvînt a profesorului Timotei Petride era urmărită cu viu interes de către toţi participanţii. Introducerea, oarecum neobişnuită, nu făcuse decît să trezească mai mult interesul celorlalţi. „Noi, profesorii — îşi începuse cuvîntul tovarăşul Petride — avem rareori ocazia să analizăm o lucrare dramatică în prezenţa autorului, mai ales cînd este vorba de un condei cunoscut. De clasici ne desparte timpul, de majoritatea contemporanilor... probabil spaţiul. Să mă iertaţi aşadar dacă, la această ocazie rară, îmi voi permite să fac o analiză a piesei aşa cum aş face-o într-o oră de literatură..." Apoi, Timotei Petride a vorbit despre mesajul operei şi semnificaţiile acesteia, despre profilul personajelor, despre acţiunile şi reacţiile lor, despre realizarea artistică a piesei.

— Mulţi oameni mi-au vorbit pînă acum — a spus autorul piesei — despre lucrarea mea. Nici unul însă atît de pregnant, ca tovarăşul profesor Petride. Voi reflecta adînc asupra modificărilor ce se impun şi voi căuta să folosesc în acest scop sugestiile preţioase pe care mi le-a făcut".

Ne-am oprit la acest episod pentru că ni se pare că defineşte raporturile profesorului Petride cu disciplina pe care o predă. Şi ceea ce îşi impune sieşi pe un plan mereu mai înalt transmite şi elevilor săi, învăţîndu-i să emită judecăţi de valoare pe baza documentării trainice şi a pătrunderii în esenţa operelor literare. Iată pe ce temelie s-a născut reputaţia de profesor deosebit de exigent a lui Timotei Petride, ale cărui lecţii cuprind elemente dinamice, pasionante, făcîndu-le să fie deosebit de îndrăgite de elevii săi.

„Niciodată nu mă bazez numai pe experienţă, pe acumulările anterioare — ne-a spus acest eminent pedagog, distins cu titlul de „Profesor emerit". Caut să fiu la curent cu cele mai noi opinii şi interpretări, ca să le pot forma elevilor o privire cît mai exactă asupra scriitorilor şi a operelor lor. Acest stil de muncă doresc să-l imprim şi elevilor mei. Caut să-i deprind cu activitatea sistematică, cu documentarea ştiinţifică, să-i fac să gîndească în chip creator".

Elevii din Brăila cunosc bine pasiunea de bibliofil a tovarăşului Petride. În biblioteca lui, impresionantă ca proporţii, găseşti, alături de ultimele noutăţi literare, lucrări de artă, de critică şi istoriografie, precum şi valoroase exemplare de bibliofilie: ediţia princeps a operelor lui Conachi, cîteva numere din „Magazin istoric pentru Dacia", din vechiul „Contemporanul", ediţii prime ale scrierilor lui Titu Maiorescu, Bogdan Duică, Ibrăileanu etc. Acest „găseşti" e un termen folosit generic. În cazul profesorului Petride sensul termenului „găseşti" este însă cît se poate de propriu, căci oricare dintre colegii sau elevii lui poate veni să-i solicite orice carte, cu certitudinea că cererea lui va găsi răspuns favorabil.

Timotei Petride este şi un pasionat drumeţ pe meleagurile care şi-au găsit ecou în marile opere ale literaturii noastre: Humuleşti, Hordou, Mirceşti, drumurile Vitoriei Lipan. Şi-a învăţat şi elevii să iubească aceste meleaguri.

Şi, în sfîrşit, Timotei Petride este şi un pasionat cercetător. În sertarele biroului său se află studii cu privire la postumele lui Eminescu, la Alecsandri, studii despre neologisme etc., alături de notări ample cu privire la unele probleme de psihologie şi de însemnări cu privire la utilizarea mijloacelor tehnice audio-vizuale în condiţiile specifice ale predării literaturii române.

Aş încheia amintind ceea ce este pentru profesorii de limba şi literatura română din Brăila suprema laudă: „Ai realizat o lecţie tot atît de bună ca lecţiile lui Timotei Petride!".

M. PAVELESCU

Studiu la instrument în Liceul de muzică din Galaţi.

Reflecţii despre calitate

Ca să ajungă de la şcoală acasă, traversează un parc. E o recreaţie pe care şi-o oferă cu iluzia că, în contact direct cu natura, mintea lui poate căpăta pentru un sfert de oră repaosul meritat după concentrarea orelor de curs. Dar iluzia rămîne iluzie! Creierul deprins cu munca perpetuă a raţionamentelor e tentat, în aer liber, să facă cel puţin gimnastică.

Cu libertatea şi lipsa de discreţie a celui care se ocupă cu gîndurile altora, vă voi reproduce pe cele ale colegului meu.

Pe lîngă el a zbîrniit o albină, prima pe care a înregistrat-o în acest an. Înduioşat de constatarea acestui debut, i-a urmărit o vreme zborul.

„Conştiinciozitatea nu e numai apanajul oamenilor — constată mărinimos profesorul. E de pildă o calitate a albinelor. E curios cum aceşti termeni, conştiinciozitate şi conştiinţă, se amestecă uneori în mintea noastră.

...Vorbim uşor noi, profesorii, despre conştiinţa noastră profesională — şi ce e curios, numai atunci cînd punem note mici. Severitatea e cea mai comodă armă de care dispunem. Este oare cea mai eficace? Cum să nu fie eficace! Respectul care are la bază teama realizează totdeauna cîte ceva! Întrebarea este dacă respectul care nu se bazează pe teamă nu realizează ceva mai mult. „Disciplină fără puţină absurditate nu se poate" — îmi spunea, în cancelarie, un coleg. Fraza mi s-a părut neaşteptată şi am acceptat-o poate tocmai datorită caracterului ei de butadă...".

Pe lîngă profesor a trecut un elev de-al său, care l-a salutat cu respect şi colegul meu a surprins în ochii copilului o licărire de simpatie...

„Deşi cu băiatul care a trecut n-am fost absurd! Simpatia cu absurditatea se exclud! „Disciplina fără absurditate nu se poate". Hm! Întîi de toate, cel care mi-a lansat acest aforism este un om deştept. În al doilea rînd, indulgenţa sa este proverbială şi în al treilea rînd e respectat de elevi. Oricum (în al patrulea rînd) absurzii nu-şi dau seama că sînt astfel! Fraza e inteligentă dar asta nu presupune neapărat că e adevărat. Şi baronul Münchausen povestea lucruri inteligente!

Deci se poate obţine disciplină fără absurditate. Voi numi şi eu această disciplină, disciplină conştientă".

...În drumul său profesorul a evitat să calce peste un muşuroi de furnici răsărît „din pămînt" la marginea aleii.

„La furnici, de pildă, nu poate fi vorba de absurditate, pentru că nu poate fi vorba nici de contrar...Cum ar putea să existe o furnică absurdă dacă n-are sens faptul că nu există niciuna care n-ar putea fi absurdă? Există totuşi o disciplină a întregului muşuroi. Concluzie: această disciplină nu are la bază absurditatea. Dar ce-am făcut? Cobor oamenii la nivelul furnicilor? Nu! Ridic problema lor la alt nivel".

Şi mulţumit de concluzia sa profesorul s-a apucat să fluiere fals primele măsuri din Dunărea albastră. Pe o ramură un piţigoi şi-a încetat speriat bisilabele cîntecului. Profesorul s-a oprit, a tuşit şi şi-a tras cu gravitate în jos pulpanele hainei...

„Tinuta! Un profesor trebuie să fie serios chiar cînd nu-l vede decît un singur piţigoi!... Ţinuta noastră exterioară face parte din seriozitatea catedrei. Şi e paradoxal că această seriozitate nu exclude veselia. Totdeauna am obţinut mai mult de la elevi prin veselie decît prin rigiditate. Curios, cum unii confundă rigurozitatea cu rigoarea şi de aici cu rigiditatea!"

Colegul meu a luat-o la stînga pe aleea şahiştilor.

Un adolescent şi un om cu suplimentul cheliei, alb, meditau peste o tablă cu pătrăţele. Băiatul tocmai întindea mîna către o tură... Şi profesorul s-a pomenit, din spirit didactic, intervenind:

— Nu tura! Pionul G6!

Bătrînul cu chelie s-a întors cu amărăciune către el:

— Vrei s-o mi-o iei şi pe asta?

Iar băiatul după o ezitare a mutat cu eleganţă tot tura.

Şi profesorul, continuîndu-şi drumul, îşi spunea: „Am greşit cînd l-am învăţat pe băiat, poate tocmai pentru că era mutarea cea mai bună... Copilul se supără cînd nu ajunge el însuşi la o concluzie!... Şi contrariul e adevărat cu cel leneş: nu se supără dacă nu ajunge la nici o concluzie... Matematica „mea" e o materie prin excelenţă de raţionament! Dacă elevul învaţă în liceu din geologie, istorie, literatură română şi celelalte materii necesarul suficient unei culturi generale în domeniul respectiv, în domeniul nostru nu putem avea pretenţia că-l aducem la „maturitate" cu o cultură generală matematică. Poate chiar ar fi şi imposibil... Chiar un om de ştiinţă, matematician, nu poate avea pretenţia unei culturi generale matematice. Cel specializat în calculul probabilităţilor, algebristul, geometrul, expertul în ecuaţii diferenţiale sau în funcţii complexe, din cauza ramificării foarte precise şi disjuncte a matematicilor, nu se „mişcă" la fel de uşor în celelalte domenii. Această trecere e mai uşoară în celelalte ramuri ale ştiinţei, pentru că acolo cultura generală de specialitate e posibilă în mai mare măsură.

Dar... ce ştie despre „topologie" un elev care a terminat liceul? Ca profesor, personal nu pot să-i pretind nimic nici din domeniul ecuaţiilor diferenţiale, nici din cel al calculului vectorial, deocamdată nici din probabilităţi! Atunci ce-i cer eu, profesorul de matematici? Să raţioneze, asta da, cel puţin pe geometria lui Euclid... (Că exagerez cînd îi fac ca problemă dreapta lui Simson sau cercul celor 9 puncte încă nu sînt toţi de acord). Dar raţionamentul sînt dator să i-l antrenez!".

Timpul se înnourase pe nesimţite. O pală puternică de vînt l-a scos pe eroul meu din gîndurile sale. Pe peluza de alături, o maşină rotativă de stropit iarba continua să-şi facă ingenios de împrăştiat datoria.

„Maşina asta de stropit, înaintea începerii ploii, este un exemplu de conştiinciozitate! Deşi pornim de la premisa că un elev trebuie să înveţe să raţioneze, noi ne abatem din „datorie" de la acest principiu. „Cel puţin să ştie regula asta" — ne propunem noi ca scop al unei ore (şi chiar scriem în plan acest scop) cînd important nu e să aplice regula, ci să-i cunoască „modul de fabricaţie". „Să ştie elevul să deriveze", iată un ţel al clasei a XI-a. În care din subiectele propuse la maturitate de oricare profesor există vreun subiect cu definiţia derivatei? Elevul ştie să deriveze fără să ştie ce înseamnă derivata! Cîţi ştiu de ce e continuă o funcţie derivabilă? Cîţi cunosc faptul că reciproca nu e totdeauna adevărată? (mai adesea nu e!). Cîţi ştiu de ce, ca să se poată aplica teorema lui Rolle pe un interval, funcţia trebuie să fie continuă pe intervalul închis şi derivabilă pe cel deschis? Da, dar totuşi elevii noştri vor şti să calculeze! Calculul să trăiască! Încercăm şi căznim creierii cu o „algoritmie" pe care o maşină o face şi mai rapid şi mai exact! Udăm cu stropitoarea iarba Cişmigiului, aplicînd forţele şuvoiului la inutilitate, deşi peste cîteva minute ploaia o să facă treaba asta mult mai bine!".

Brusc a început potopul. Prietenul meu s-a ferit de ploaie sub acoperişul unui chioşc şi căderea liniştitoare a dungilor de apă i-a potolit din agitaţie... A început un dialog cu sine însuşi:

„Pe de altă parte (a prins să admită el) mi-a spus o dată un coleg (diriginte) că nu e bine să obligăm la raţionamente abstracte un om care nu ştie să facă o judecată: Dă-i drumul dacă ştie şi el acolo... ceva... să deriveze de exemplu, pentru că nu toţi ajung matematicieni. Dacă poate unul prin memorie să reţină şi nu prin logică, dă-i prilejul să memorizeze dacă vrea!

— Bine, dar scopul nefiind memorizarea, ce notă îi pun?

— 5, pîinea săracului!

— NU! Înseamnă să punem ca barem mijlociu prostia!

— Dă-le regula să ştie s-o aplice, ce te zbaţi atît?

— s-a întors, către partea înfuriată, partea liniştită din colegul meu. Dacă ştie regula, nu te căzni prea mult să-l faci să ajungă la ea, îţi pierzi vremea, scopul e s-o ştie.

— Scopul e s-o înţeleagă!

— Şi dacă n-a înţeles-o? Cel puţin s-o spună!

— Cel puţin în matematică e prea puţin, e nimic!

— Taci, că începi cu infiniţii mici!"

...Nervozitatea picăturilor de apă pe streaşină s-a oprit brusc. Şi colegul meu s-a depărtat în atmosfera parcului înnoit şi liniştit de răpăiala scurtă, sonoră şi regeneratoare a ploii... Pe peluză, inutil şi consecvent, stropitoarea circulară îşi făcea mai departe datoria... În rînd cu ea, un şir de stropitori se manifestau la fel mai departe... mai departe... mai departe...

„Cel puţin să ştie regula, să ştie să aplice...

Ce să aplice? Ce nu înţelege?"

Un fir de apă de ploaie a traversat aleea...

„Şi noi vorbim atît de mult despre lupta pentru calitate"!

CONSTANTIN OTTESCU

FORME COMPLEXE MAI EFICIENTE, DE PERFECŢIONARE

În ultimul timp, institutele de perfecţionare a cadrelor didactice şi-au concentrat eforturile spre găsirea unor forme de perfecţionare legate tot mai strîns de cerinţele actuale ale învăţămîntului. O asemenea formă este acţiunea complexă organizată de curînd de I.P.C.D. Bucureşti la Cîmpulung, care a avut ca element central cursul de perfecţionare pentru o serie de directori şi directori adjuncţi ai şcolilor generale din regiunea Argeş.

Cursul a urmărit, în primul rînd, înarmarea conducătorilor de şcoli în vederea înfăptuirii sarcinilor puse în faţa învăţămîntului de documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la perfecţionarea procesului instructiv-educativ, la întărirea educaţiei ideologico-politice şi morale a elevilor. Un loc important în tematica cursului l-au ocupat problemele psiho-pedagogice pe care le ridică procesul instructiv-educativ, ca şi orientarea profesională a elevilor. Cum era şi firesc, majoritatea expunerilor, discuţiilor şi activităţilor practice s-au referit la specificul activităţii directorului, la rolul lui în îndrumarea şi controlul procesului de învăţămînt, în orientarea activităţii educative, a muncii metodice din şcoală etc. Pentru legarea mai strînsă de practică a problemelor prezentate în expuneri participanţii la curs au asistat la o serie de lecţii şi la alte activităţi desfăşurate în şcolile generale şi în cele două licee din Cîmpulung. Pe marginea acestor lecţii şi activităţi s-au organizat apoi discuţii, care au fost conduse de lectorii institutului şi de cadre universitare (prof. univ. Nicolae Mihăileanu pentru lecţiile de matematică, prof. univ. Constantin Bogoescu şi conf. univ. Ion Ioană pentru lecţiile de limba şi literatura română). Analizele s-au caracterizat printr-un înalt nivel ştiinţific, printr-o abordare multilaterală a problemelor didactico-metodice, constituind de fiecare dată modele pentru activitatea pe care sînt chemaţi s-o desfăşoare directorii de şcoli.

Paralel cu acest curs de perfecţionare, dar în strînsă legătură cu obiectivele urmărite de el s-au desfăşurat o serie de acţiuni adiacente. Astfel, în tot timpul cît s-a desfăşurat cursul s-a întreprins o muncă sistematică de îndrumare a activităţii metodice din toate şcolile oraşului Cîmpulung, precum şi a şcolilor din localităţile Rucăr, Stîlpeni-Livezeni, Lereşti şi Voineşti. Pe lîngă discuţiile purtate cu cadrele didactice din aceste şcoli, la lecţiile cărora au fost efectuate 298 de asistenţe, lectorii I.P.C.D. au organizat în şcolile respective consultaţii şi discuţii la nivelul conducerii şi al comisiilor metodice.

În etapa de încheiere a cursului a avut loc un simpozion cu privire la folosirea mijloacelor audio-vizuale în predarea limbii şi literaturii române şi a limbilor străine, simpozion la care au participat un număr mare de cadre didactice de specialitate din oraş şi din raion. Expunerile prezentate cu acest prilej au fost însoţite de demonstraţii convingătoare, în cadrul cărora s-au folosit benzi de magnetofon, discuri, diafilme, diapozitive şi filme.

În acelaşi timp a fost înfiinţat, cu sprijinul larg al I.P.C.D., cabinetul metodic pentru mijloace audio-vizuale al oraşului şi raionului Cîmpulung, care are drept principal obiectiv centralizarea şi studierea celor mai valoroase materiale tehnice intuitive, reproducerea acestor materiale pentru a fi difuzate în şcoli şi concentrarea materialului documentar care poate servi la efectuarea unor studii de specialitate. În dotarea acestui cabinet au intrat, printre altele, majoritatea diafilmelor, benzilor şi discurilor care au fost utilizate pentru exemplificări în cadrul simpozionului organizat de I.P.C.D.

Numeroşi participanţi la cursul de perfecţionare, cadre didactice, precum şi lucrători ai secţiilor de învăţămînt din oraşul şi raionul Cîmpulung, cu care am avut prilejul să discutăm, au subliniat caracterul eficient al cursului, datorită concepţiei noi de organizare şi desfăşurare a activităţilor incluse.

Prof. Ion Lăzărescu, director al Şcolii generale din comuna Tiţeşti, este de părere că tematica cursului s-a integrat organic problemelor actuale ale pedagogiei, ale psihologiei pedagogice, că ea a răspuns preocupărilor pe care le au în prezent directorii de şcoli în ceea ce priveşte îndrumarea şi controlul activităţilor instructiv-educative, organizarea şi desfăşurarea muncii metodice, studierea şi generalizarea experienţei înaintate. „Modul cum s-au organizat diferitele lucrări practice şi discuţii pe marginea acestora — a spus tov. Lăzărescu — a permis nu numai realizarea unui multilateral schimb de experienţă, dar ne-a dat şi posibilitatea de a participa la acţiuni care se circumscriu în sfera cercetării ştiinţifice a desfăşurării procesului de învăţămînt. Propun ca materialele cursuri să fie transmise şi celorlalţi directori de şcoli, fiind valorificate sub forma unei scrisori metodice sau a unei culegeri de studii".

Prof. Gheorghe Leca, director al Şcolii generale din Stîlpeni-Livezeni, a relevat în special valoarea ştiinţifică a materialelor expuse în cadrul cursului şi a activităţii practice organizate în timpul acestuia, evidenţiind faptul că participanţii la curs au putut acumula învăţăminte preţioase. El a subliniat totodată valoarea îndrumărilor cu privire la modernizarea procesului de învăţămînt, arătînd că în această direcţie are o mare însemnătate faptul că s-a pus la dispoziţia profesorilor un cabinet metodic pentru mijloace audio-vizuale, datorită căruia învăţămintele de la curs vor putea fi aplicate larg în practică. „Ar fi bine — a arătat tov. Gh. Leca — să se elaboreze mai multe materiale care să-i orienteze pe profesori în această direcţie. Cursurile de genul celui la care am participat sînt cît se poate de bine venite. Ele însă nu se pot organiza prea des şi, de aceea, necesităţii de a ne ţine la curent cu ceea ce este nou în domeniul modernizării învăţămîntului trebuie să-i răspundă editarea continuă a unor lucrări şi studii pe această temă".

La rîndul său, **prof. Alex. Smaranda,** directorul Şcolii generale nr. 10 din Piteşti, confirmînd calităţile ştiinţifice ale cursului, a ţinut să releve în mod deosebit faptul că iniţiativa de a organiza, pe lîngă el, acţiuni cu caracter complimentar, în care au fost cuprinşi, în afara cursanţilor, un număr foarte mare de învăţători şi profesori a determinat o deosebită efervescenţă creatoare a cadrelor didactice din Cîmpulung şi din întreaga regiune Argeş. „Rezultatele ei—a observat tov. Smaranda — se vor oglindi fără îndoială pe viitor în ridicarea nivelului ştiinţific şi a eficienţei activităţilor din şcoli. Este de dorit, a încheiat interlocutorul nostru, — ca institutele de perfecţionare să organizeze mai des asemenea acţiuni cuprinzătoare. De asemenea, simţim nevoia ca ele să ne sprijine în activităţile noastre de cercetare, organizînd consultaţii atît cu privire la conţinutul cercetării cît şi la metodele acesteia.

Prof. Nicolae Apostolache, inspector la secţia de învăţămînt a regiunii Argeş, ne-a vorbit îndeosebi de ajutorul pe care acţiunea complexă organizată de I.P.C.D. Bucureşti l-a dat secţiei regionale de învăţămînt. Acesteia i-au fost sugerate numeroase forme noi de organizare şi îndrumare a activităţii metodice a şcolilor. „Analizele de lectii efectuate de cadrele universitare care s-au deplasat la Cîmpulung — a spus tov. Apostolache — au constituit adevărate şcoli practice nu numai pentru directori, ci şi pentru inspectori". În acelaşi timp, tov. Apostolache a apreciat că organele învăţămîntului pot face mai mult pentru intensificarea colaborării între cadrele didactice din şcolile generale şi licee şi cei care lucrează în învăţămîntul superior.

Aprecierile cu privire la noua formă complexă de perfecţionare iniţiată de I.P.C.D.-Bucureşti relevă necesitatea extinderii şi adîncirii pe viitor a rezultatelor obţinute. Ecoul favorabil pe care l-a stîrnit aceasta se datoreşte nivelului ştiinţific ridicat la care s-a desfăşurat, participării unor cadre universitare de înaltă competenţă atît în specialitate cît şi în problemele didactico-metodice.

Considerăm că, pentru întărirea eficienţei unor asemenea acţiuni de perfecţionare, este necesară cuprinderea mai largă, în cadrul lor, a celor ce lucrează în şcolile sătesti şi a celor numiţi de curînd la conducerea şcolilor. De asemenea, se impune valorificarea intensă de către secţiile de învăţămînt, prin diferite forme proprii de perfecţionare, a materialelor de la cursurile organizate de institutele de perfecţionare.

F. M.

SATUL, AZI

(Urmare din pag. 1-a)

Prin toate acestea străluceşte satul românesc socialist de azi.

Dar mai ales străluceşte prin oamenii lui. Oamenii aceştia care, în cîţiva ani, au învăţat să conducă şi să gospodărească terenuri de sute şi mii de hectare. Oamenii aceştia care animă brigăzile recoltelor bogate. Oamenii aceştia care nu numai că folosesc în vorbirea curentă noţiunea de mecanizare a agriculturii, ci o şi aplică pe scară naţională. Nu numai că vorbesc despre chimizarea agriculturii, dar şi primesc de la Năvodari, de la Piatra Neamţ, ori de la Turnu Măgurele îngrăşăminte chimice şi le înserează în sol după prescripţii ştiinţifice, să ajungă la firavele rădăcini ale plantelor, să le îmbie, să le silească a creşte şi a rodi însutit, drept ca la carte.

Oamenii aceştia nu se mai mulţumesc cu căruţa fantasmagorică a sfîntului Ilie stăpîn peste nori şi nici numai cu ploile „date de Dumnezeu", ci înţeleg şi aplică sistemul culturii irigate. „La Sîntana, spunea la Congres Gh. Goina, Erou al Muncii Socialiste şi delegat al acestei comune din regiunea Crişana, apele curgătoare lipsesc. Pînza de apă freatică se află însă la o adîncime de 5—7 metri. Din această sursă am irigat 340 ha". Oamenii de azi nu numai că au învăţat şi înţeleg noţiunea ştiinţifică de terasare, dar o şi aplică, de asemenea, pe scară naţională. Ei silesc tihăriile şi rîpele, coastele sterpe şi malurile abrupte să slujească omul şi să înfrumuseţeze peisajul patriei cu florile merilor şi sclipirile de smarald ale strugurilor. Petre Mihalache, delegat la Congres din partea Cooperativei agricole din comuna Tîrzii-Huşi, relata că în satul lui, altădată un biet sat de cîlcaşi, „pe terenurile de coastă unde în trecut nici oile nu găseau ce să pască", acum sătenii au plantat 120 ha de viţă şi 100 ha de pomi fructiferi. Aceste rîpi terasate şi plantate ştiinţific au şi început să producă anual peste 11 000 kg. struguri la ha. Adică venituri de circa 30 000 lei la ha.

Da: altu-i satul de azi. Nu mai seamănă de fel cu amăritul sat al copilăriei mele. Satul de azi străluceşte în lanurile largi cît cuprinde zarea, în holdele bogate, în belşugul tot mai temeinic asigurat prin utilizarea maşinilor şi printr-o adevărată revoluţie tehnico-ştiinţifică, aplicată sectorului agrar.

Satul de acum un sfert de veac trece în umbră, ca o categorie perimată. Dispare cu fiorul lui de amărăciune cu tot. Satul de azi devine o noţiune nouă. Cu o sferă şi un conţinut nou. E satul proprietăţii cooperatiste şi al agriculturii tehnico-ştiinţifice. E uzina de pîine a poporului, indestructibil înfrăţită cu uzinele metalurgice şi chimice, cu termo şi hidrocentralele, cu uzinele culturii şi ale belşugului pentru toţi, aşa cum ţîşnesc toate pe cuprinsul întregii ţări.

OPINII

Cercetarea pedagogică poate deveni o acţiune largă

Activitatea didactică, munca practică din şcoală constituie un vast cimp de cercetare ştiinţifică, iar cei care lucrează nemijlocit în procesul pedagogic dispun prin însuşi acest fapt de cele mai bune condiţii de cercetare a fenomenului instructiv-educativ. Necesitatea antrenării corpului didactic în activitatea de cercetare pedagogică a fost subliniată încă din secolul trecut, printre alţii, de către Mihail Eminescu, care, pe cînd era revizor şcolar, afirma că „numai astfel se creează o literatură didactică — prin munca comună a întregului corp învăţătoresc". Astăzi, cînd în practica şcolilor noastre s-a acumulat o experienţă deosebit de valoroasă, este de mare importanţă ca această experienţă să fie valorificată din punct de vedere ştiinţific, prin studii şi lucrări menite să contribuie la ridicarea muncii didactice la înălţimea sarcinilor ce i-au fost puse în faţă de către partid.

În rîndurile ce urmează ne vom referi la cîteva modalităţi care pot ajuta, după părerea noastră, ca cercetarea ştiinţifică din domeniul învăţămîntului să devină o acţiune largă, la care să participe cît mai mulţi profesori şi învăţători.

În fiecare an, pentru sesiunea examenelor de gradul II, numeroase cadre didactice elaborează lucrări metodico-ştiinţifice, în care autorii îşi expun, într-o formă generalizată, propria lor experienţă pozitivă. Aşa, de exemplu, în recenta sesiune din ianuarie în cadrul I.P.C.D.-Timişoara, lucrările învăţătorilor Teodor Moldovan (raionul Alba, reg. Hunedoara), Stela Moise (Caransebeş reg. Banat), Iuliu Toma (Strehaia, reg. Oltenia) ş.a. sau ale profesorilor Doina Iliescu (Timişoara), Dumitru Susan (Deva), Elisabeta Iordăchescu (Corabia, reg. Oltenia), precum şi ale altora au fost apreciate cu nota maximă. Care este însă „soarta" acestor lucrări? Ele devin material de arhivă. Oare de ce autorii lor nu ar fi solicitaţi să le pregătească pentru publicare? Sau, dacă nu pot fi publicate în întregime, recenzenţii ar putea da indicaţii cu privire la publicarea unor capitole mai importante.

Prezintă mult interes şi monografiile unor şcoli, elaborate de colectivele şcolilor respective. Am avut, în anii trecuţi, prilejul de a cunoaşte asemenea monografii care cuprindeau mult material inedit cu privire la dezvoltarea învăţămîntului, cules din arhivele raionale şi regionale. Nu este păcat ca asemenea lucrări să rămînă uitate cînd multe dintre ele ar putea fi valorificate chiar în cadrul unui tratat de istorie a pedagogiei româneşti?

O altă sursă de lărgire a ariei cercetării pedagogice sînt sesiunile de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice. Numai pentru sesiunea din anul 1964, în regiunea Banat s-au înscris cu comunicări peste 400 de învăţători şi profesori — o cifră impresionantă. Dar pînă la urmă nu s-au prezentat nici 20 la sută din cei înscrişi, iar din lucrările prezentate, un procent şi mai mic a ajuns la sesiunea centrală. Cum se explică această „pierdere"? Credem că ea se datoreşte faptului că mulţi dintre cei înscrişi, fiind adesea lipsiţi de o îndrumare sistematică şi calificată pe parcurs, rămîn la faza „intenţiilor frumoase". Dacă însă secţiile de învăţămînt, institutele de perfecţionare şi Institutul de ştiinţe pedagogice ar acorda un sprijin multilateral celor ce intenţionează să-şi prezinte experienţa la sesiunile de comunicări ştiinţifice, aceştia şi-ar putea realiza intenţiile. S-ar putea cere în acest sens şi concursul catedrelor de metodică de la Institutele pedagogice de 3 ani, care ar putea ajuta cadrelor didactice să elaboreze lucrări valoroase, cu constistenţă ştiinţifică şi cu o justă orientare metodică. Din păcate, însă, autorilor lucrărilor li s-a acordat pînă acum ajutor numai în ultimul moment, cînd nu se mai poate face prea mult pentru îmbunătăţirea lucrărilor. Ca urmare experienţa valoroasă a unor cadre didactice rămîne cunoscută într-un cerc restrîns (şcoală, raion) numai datorită faptului că acestea nu cunosc metodologia cercetării ştiinţifice şi nu se pricep să-şi expună într-o formă generalizată experienţa. Dacă aceste cadre ar fi îndrumate de către cercetători pricepuţi, experienţa lor ar putea fi generalizată şi popularizată; iar din această acţiune ar avea de cîştigat şi ştiinţa şi practica pedagogică românească.

Abordarea unor teme mai complexe de cercetare necesită formarea unor colective de muncă (compuse din învăţători, profesori, inspectori). Sistemul de cercetare în colectiv a unei teme are nu numai avantajul sporirii forţelor de cercetare, ci şi acela al ridicării calităţii lucrării datorită acţiunii spiritului critic reciproc.

O cercetare ştiinţifică mai riguroasă s-ar putea organiza în şcolile-pilot (licee, şcoli generale etc.). În fiecare centru universitar s-ar putea organiza una sau două asemenea şcoli în care, sub îndrumarea şi cu concursul catedrelor de pedagogie, psihologie şi metodică din universităţi şi din institutele pedagogice, să se iniţieze, pe baza unei metodici de cercetare ştiinţifică, studierea unor probleme de importanţă majoră (eficienţa pedagogică a învăţămîntului programat, formarea deprinderilor de muncă intelectuală la elevi, rolul interesului pentru cunoaştere în procesul de învăţămînt, eficienţa instructivă şi educativă a mijloacelor audio-vizuale etc.).

Succesul activităţii de cercetare a procesului pedagogic este condiţionat şi de elaborarea unor instrumente de muncă ştiinţifică de către cadrele didactice din învăţămîntul superior cu experienţă în acest domeniu. Ne gîndim aici, în primul rînd, la utilitatea deosebită a unui îndrumător metodic al cercetării ştiinţifice. Existenţa unui asemenea îndrumător ar completa — şi la nevoie ar putea chiar suplini — munca de îndrumare a conducătorului ştiinţific. Apariţia lui este şi necesară şi posibilă, întrucît în centrele universitare din ţara noastră există forţe în stare să-l elaboreze.

„Multe din ideile care au revoluţionat gîndirea ştiinţifică, care au condus la marile descoperiri ale umanităţii au fost generate de observaţia concretă, de activitatea practică a cercetătorilor", a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Expunerea cu privire la îmbunătăţirea organizării şi îndrumării activităţii de cercetare ştiinţifică prezentată la sesiunea din decembrie 1965 a Marii Adunări Naţionale. Acest adevăr evident constituie un puternic îndemn şi pentru practicienii care lucrează în învăţămîntul nostru.

Lector univ. ION DRAGAN
Timişoara

In condiţiile desăvîrşirii construcţiei socialiste, ale imenselor progrese ale ştiinţei şi tehnicii, formarea profilului moral al elevilor, ca şi înarmarea lor cu un mare volum de cunoştinţe din ce în ce mai complexe şi mai dificile reprezintă cerinţe obiective. Ca urmare, se impune îmbunătăţirea metodelor muncii instructiv-educative, astfel încît eficienţa procesului de învăţămînt să sporească necontenit. În această direcţie o contribuţie hotărîtoare este chemată s-o aducă cercetarea ştiinţifică din domeniul pedagogiei şi psihologiei.

În ultimii ani cercetarea psiho-pedagogică din ţara noastră a urmat în largă măsură această cale. Numeroşi specialişti — cadre didactice universitare, lucrători ai Institutului de ştiinţe pedagogice, ai Institutului de psihologie etc. — au desfăşurat în şcoli cercetări interesante, privind modernizarea învăţămîntului. Se constată însă că rolul cadrelor didactice din şcolile unde au avut loc cercetările a fost destul de redus, atît în desfăşurarea propriu-zisă a muncii cît şi în interpretarea rezultatelor ei. Din această cauză şi aplicarea în practică a rezultatelor obţinute s-a făcut pe o scară redusă, chiar în şcolile unde au avut loc cercetările. Credem că învăţămîntul nostru ar avea numai de cîştigat dacă cercetarea pedagogică s-ar organiza şi la nivelul şcolilor.

Ar fi bine ca într-o primă fază a extinderii cercetării pedagogice la nivelul şcolii, aceasta să fie organizată şi îndrumată tot de cercetători specialişti, dar cu participarea largă şi iniţierea sistematică a unui număr tot mai mare de cadre didactice în tehnica cercetării ştiinţifice. Ulterior, unele probleme s-ar putea cerceta în colaborare cu cercetătorii specializaţi, altele numai de către cadrele didactice care şi-au însuşit tehnica cercetării ştiinţifice.

Avantajele ar fi multiple. În primul rînd, s-ar lărgi considerabil baza faptică a cercetărilor pedagogice, s-ar aduna un foarte bogat şi variat material, ce ar uşura procesul de generalizare şi ar duce la concluzii mai sigure. În al doilea rînd, cadrele didactice cu o bogată experienţă pozitivă, însuşindu-şi tehnica cercetării pedagogice, ar putea să studieze în mod ştiinţific experienţa proprie şi să o împărtăşească altora. Experienţa pozitivă ar putea deveni astfel un bogat izvor al teoriei pedagogice. De asemenea, cercetarea cu caracter aplicativ imediat — cu toate efectele pozitive asupra îmbunătăţirii metodicii muncii instructiv-educative în fiecare şcoală — s-ar îmbogăţi considerabil. S-ar înlătura astfel, într-un ritm mult mai rapid, unele aspecte de empirism şi formalism care mai subsistă în munca instructiv-educativă a unor cadre.

Desigur că extinderea cercetării pedagogice la nivelul şcolilor — pe care o vedem realizîndu-se treptat — ar necesita şi luarea unor măsuri corespunzătoare pe planuri diferite. Ne gîndim nu numai la necesitatea îndrumării directe a cadrelor didactice de către cercetători specializaţi, ci şi la alte măsuri: publicarea unor îndrumări în presa de specialitate, înfiinţarea de filiale regionale ale Bibliotecii centrale pedagogice, difuzarea buletinului de documentare pedagogică la nivelul şcolilor, dotarea corespunzătoare a bibliotecilor liceelor, instruirea în cercetarea padagogică, pe plan central, a unor cadre didactice, în timpul vacanţelor, cît şi practica acestora pe lîngă Institutul de ştiinţe pedagogice şi catedrele universitare etc.

Treptat, unele licee din capitalele de regiuni, mai ales acolo unde există instituţii de învăţămînt superior, ar putea deveni centre de îndrumare în cercetarea pedagogică pentru cadrele didactice din celelalte şcoli ale regiunii. Încadrarea secţiilor de învăţămînt cu cercetători calificaţi ar deveni astfel o necesitate; credem că ar trebui reconsiderată şi problema fostelor cabinete pedagogice regionale, pe care le vedem reînfiinţate, desigur pe baze noi.

În acest proces de extindere a cercetării pedagogice la nivelul şcolii există, practic, şi pericolul fărîmiţării ei. Acest lucru poate fi însă evitat dacă cercetarea pedagogică va fi coordonată de o instituţie centrală — Institutul de ştiinţe pedagogice de exemplu. În rolul acestuia de coordonator al cercetării pedagogice ar intra orientarea cercetării pedagogice către problemele esenţiale, valorificarea şi popularizarea rezultatelor obţinute Aceasta ar presupune, fără îndoială, lărgirea treptată a reţelei de filiale ale Institutului, destul de restrînsă în prezent

Realizările de pînă acum ale învăţătorilor şi profesorilor demonstrează convingător că ei au mari posibilităţi în domeniul cercetării pedagogice. În oraşul nostru — Craiova — activitatea valoroasă de cercetare pedagogică desfăşurată în cadrul cabinetelor metodice de la liceele nr. 1 şi nr. 2 cu privire la formarea noţiunilor istorice, la dezvoltarea capacităţii de muncă independentă a elevilor, la metodica formării conduitei morale a elevilor etc. atestă o dată mai mult posibilitatea reală a extinderii cercetării.

Lector univ. ION DUMITRESCU
Craiova

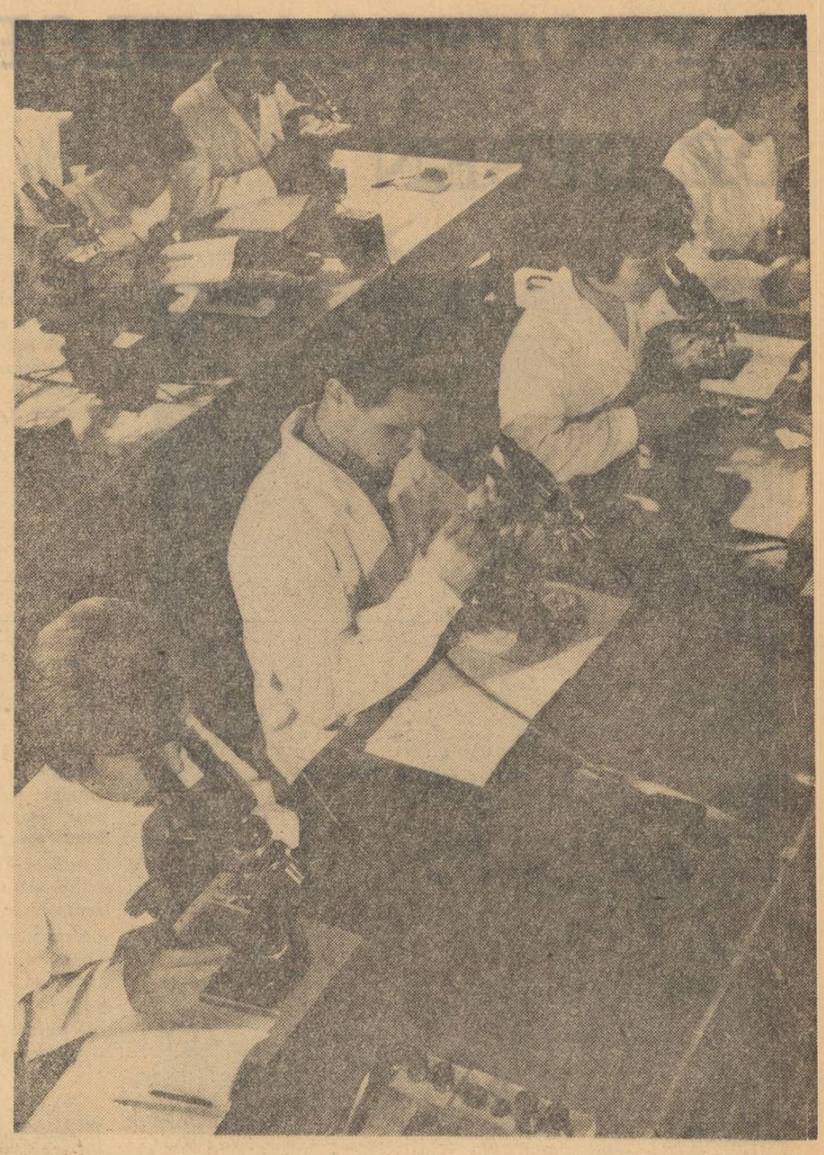

Intr-unul din laboratoarele Institutului pedagogic din Baia-Mare

Ar fi necesar un curs unic de biologie pentru întreg ciclul liceal

Biologia, ca şi celelalte ştiinţe, s-a îmbogăţit în ultimele decenii cu noi şi importante descoperiri. Aplicarea largă a metodelor de cercetare experimentală, a metodelor cibernetice etc., apariţia unor ramuri ştiinţifice limitrofe ca biofizica şi biochimia şi-au pus amprenta pe aproape toate disciplinele biologice. Astăzi, biochimia este în pragul unor descoperiri fără precedent, menite a explica cele mai profunde taine ale vieţii, a-i dirija fenomenele şi chiar a produce viaţa pe calea laboratorului. Descrierea fenomenelor este îmbinată din ce în ce mai mult cu explicarea cauzală, studierea formelor este însoţită de cercetarea proceselor care au dus la apariţia lor etc. Cu alte cuvinte, staticul este înlocuit cu dinamicul. Ramuri ale biologiei ca fiziologia vegetală şi animală, ecologia, genetica etc. îşi găsesc o largă dezvoltare datorită nu numai perfecţionării necontenite a tehnicii de cercetare, ci mai ales, necesităţilor crescînde de a explora legităţile organismului viu, necesităţi izvorîte din practică. Se acumulează mereu, în aceste domenii, noi fapte, determinînd noi orientări, noi generalizări ştiinţifice. Nu mai vorbim de imensa importanţă practică pe care o prezintă ştiinţele biologice pentru cele mai variate domenii de activitate. Este firesc, ca urmare, să se acorde toată însemnătatea studierii ştiinţelor biologice în liceu.

Recent, un colectiv de cercetători din cadrul Institutului de stiinte pedagogice a studiat problemele învăţămîntului biologic în liceu, cu scopul de a contribui la stabilirea căilor menite să ducă la modernizarea acestui învăţămînt. Analiza conţinutului programelor şi manualelor de specialitate a arătat că în ultimii ani s-au obţinut o serie de realizări pe această linie, înregistrîndu-se o întărire a caracterului ştiinţific al învăţămîntului biologiei. Programele şi manualele de specialitate au fost completate cu unele elemente noi, menite să aducă la cunoştinţa elevilor o serie de teorii moderne din biologie. Trebuie spus însă că adăugirile nu au fost incluse organic în capitolele existente. Ele par, de aceea, „lipite" şi duc, în general, la încărcarea unor lecţii cu cunoştinţe greoaie, dificil de asimilat, nestructurate unitar în complexul problemelor ştiinţifice.

Cercetarea programelor şi manualelor de biologie relevă faptul că ordinea şi conţinutul predării botanicii, zoologiei şi celorialte discipline biologice în liceu este aproape identic cu acelea ale predării acestor discipline în şcoala generală. Aşa stau lucrurile de exemplu, în ceea ce priveşte lecţiile de botanică despre fotosinteză, despre alcătuirea şi încolţirea seminţelor, despre structura tulpinei, rugina grîului etc., cu lecţiile de zoologie referitoare la insecte, la ortoptere, la moluşte ş.a.m.d. Diferenţa de nivel care ar justifica acest exagerat concentrism se manifestă mai ales prin introducerea unor amănunte morfologice, ca şi prin încărcarea lecţiilor cu o serie de numiri ce nu fac decît să încarce memoria elevilor, să lungească timpul de pregătire pentru lecţie. În general, timpul afectat studierii ştiinţelor biologice în liceu poate fi considerat ca suficient. Din cauza aplicării actualului sistem de predare, cercul problemelor ce urmează a fi studiate de elevi este însă oarecum limitat. Pe de altă parte, din cauza revenirilor elevii liceului rămîn cu impresia că nu li se predă decît ceea ce au învăţat şi în şcoala generală şi, cum este firesc, pierd interesul pentru studiu.

Trebuie subliniat şi faptul că actualele programe şi manuale de biologie nu arată clar elevilor legăturile existente între ştiinţele biologice şi alte ştiinţe cum sînt chimia, fizica, matematicile, care deschid noi orizonturi în rezolvarea unor importante probleme biologice. În general predarea se rezumă, ca şi în clasele V—VIII, la prezentarea unor fenomene izolate, elevii nefiind înarmaţi cu elementele necesare pentru cunoaşterea ştiinţifică a legilor realităţii, pentru generalizarea fenomenelor singulare şi a faptelor concrete.

Se impune aşadar, după părerea noastră, necesitatea de a găsi noi forme de studiere a ştiinţelor biologice în liceu, astfel încît să se realizeze cu uşurinţă generalizarea particularului şi aplicarea legilor generale la cazuri particulare. Pe această bază se vor putea formula teme noi, cu un conţinut general, prin studiul cărora elevii să-şi însuşească noţiunile de anatomie şi fiziologie referitoare la funcţiile fundamentale ale vieţii în general (din regnul animal şi vegetal), să înţeleagă legăturile esenţiale dintre noţiuni, să analizeze, să sistematizeze, să compare, să grupeze şi să clasifice. În prezent, principiul incontestabil just conform căruia nu se pot face generalizări şi nici formula legi fără un suport faptic suficient se aplică, în studiul biologiei, într-un mod arbitrar: cîţiva ani se studiază faptele, iar în ultima clasă se fac generalizări şi teoretizări. Acest sistem duce la fragmentarea cunoştinţelor, la lipsa lor de unitate, nu respectă logica ştiinţifică, nu stimulează în măsură corespunzătoare gîndirea. Mai mult, se constată că nu toate faptele acumulate sînt destul de semnificative pentru studiul tezelor biologiei generale. De aceea, în cadrul acestui studiu se simte nevoia adăugirii de noi fapte din domeniul anatomiei şi fiziologiei comparate, al embriologiei, paleontologiei etc.

La unele congrese internaţionale care au avut loc în ultimul timp s-au profilat două direcţii cu privire la reorganizarea studiului biologiei în şcoala de cultură generală. În timp ce una din aceste direcţii se referă la necesitatea unor perfecţionări de ordin metodic, cea de a doua are în vedere schimbarea totală a conţinutului predării. Astfel, unii specialişti susţin necesitatea introducerii unor discipline noi, ca fiziologia vegetală, elemente de microbiologie etc., în timp ce alţii sînt adepţii folosirii unui curs unic de biologie pentru întregul ciclu liceal, în care să se studieze problemele şi legităţile de bază ale lumii vii, cu exemplificările concrete ce se impun. Acest punct de vedere şi-a găsit realizarea concretă în R.S.F. Iugoslavia, parţial în Franţa, Belgia etc.

În ce ne priveşte, considerăm şi noi că este indicată predarea ştiinţelor biologice într-un curs unic de biologie. În scopul acesta credem că un asemenea curs ar putea fi experimentat în şcolile de bază ale Institutului de ştiinţe pedagogice, astfel încît, pe baza experimentării lui, să se ajungă la unele concluzii valabile. Cursul ar urma să cuprindă teme şi lecţii care să permită studiul materiei vii de-a lungul evoluţiei sale, în comparaţie cu materia nevie. Celula ca element morfo-anatomic, fiziologic şi genetic organizat al materiei vii va fi studiată sub toate aspectele ei dinamice, de la celulă ca element de sine stătător, trecînd la celula diferenţiată, participantă la viaţa organismelor pluricelulare în ţesuturi, organe, sisteme de organe, aparate şi organisme şi încheind cu noţiunea de individ (plante şi animale). În cadrul temelor şi lecţiilor despre celulă elevii de liceu vor putea pătrunde în esenţa fenomenelor, vor cunoaşte posibilităţile cele mai fine de compensare ale organismelor şi vor putea să înţeleagă determinismul biologic nu ca un principiu mecanicist, ci în toată dinamica lui.

Cursul unic ar trebui să stăruie, de asemenea, asupra interrelaţiilor fenomenelor de viaţă cu mediul, prezentînd fenomenele legate de legile dezvoltării lumii vii în raport cu mediul, asupra unităţii dintre organism şi mediu asupra speciilor selecţiei naturale şi artificiale etc. Nu vor lipsi nici noţiunile de sistematică, atît pentru regnul vegetal cît şi pentru cel animal. Capitole speciale privind cunoştinţele de anatomie şi fiziologie comparată, despre biocenoze, ca şi despre istoria dezvoltării biologiei, cu referinţe speciale la ţara noastră, vor încheia ciclul acestor teme.

Conţinutul cursului se va putea baza în general pe cunoştinţele de biologie însuşite de elevi în şcolile generale, iar pe parcurs, la clasele superioare, pe cunoştinţele dobîndite an cu an în liceu, ţinîndu-se seama de necesitatea de a le forma elevilor o cultură generală în specialitate, ca şi de particularităţile lor de vîrstă.

Considerăm că introducerea cursului unic de biologie în licee, eşalonat pe cei 4 ani de studii (clasele IX—XII) a devenit o necesitate imperioasă. Conţinutul unui astfel de curs ar corespunde întru totul cerinţelor etapei actuale, contribuind la formarea unei temeinice culturi generale şi de specialitate a tineretului. Concepţia care stă la baza lui va permite modernizarea în orice fază a predării ştiinţelor biologice ca obiect de învăţămînt, fără a produce perturbări în structura lor generală. De asemenea, prezentarea în acest mod a problemelor va favoriza aplicarea celor mai moderne metode şi procedee de învăţămînt.

Prof. ECATERINA CSENGERI,
DIMITRIE D. ROMAN
şi
ION VOICULESCU
Cercetători principali
la Institutul de ştiinţe pedagogice

Cînd momentul notării este prevăzut de elevi

Am surprins fără să vreau, pe stradă, în autobuz, pe culoarele şcolii convorbiri ale elevilor care sunau cam aşa:

— Ce avem la istorie pe mîine?

— Habar n-am; pe mine nu mă mai ascultă, că am două note. Au mai rămas în clasă cinci fără notă... În schimb, învăţ la latină, că mă ascultă la sigur; mai sîntem trei neascultaţi...

Mentalitatea aceasta a unora dintre elevi, în special din clasele mari, mi-a dat de gîndit: oare elevii învaţă pentru a căpăta cunoştinţe sau numai pentru notă, ca să treacă clasa? Ca să mă conving, am făcut sondaje discrete în clasele în care predau. Am constatat că elevii cunoşteau cu o precizie aproape matematică cine nu are încă notă, cîţi au două sau mai multe şi ce note anume, la fiecare materie.

Explicaţia acestui fenomen există. Nu e un secret pentru nimeni — deci nici pentru elevi — că profesorul este obligat să-i asculte pe toţi elevii măcar o dată pînă la un anumit moment din cursul trimestrului. Apoi, elevii mai ştiu cîte ceva şi despre „ritmicitatea notării". De aceea, învaţă şi ei... ritmic.

Dacă analizăm ceva mai adînc sistemul actual de notare, ne dăm seama de un lucru destul de bizar: s-ar părea că notele din catalog oglindesc mai mult măsura în care profesorii respectă dispoziţiile superioare, decît adevăratele cunoştinţe globale ale elevilor. Şi spun globale pentru că cele două, trei note date fiecărui elev nu reprezintă o apreciere a totalităţii cunoştinţelor lui la o materie oarecare, ci o apreciere asupra cunoştinţelor din lecţia la care a fost ascultat sau, cel mult asupra unui fragment din materie — la teză sau dacă a fost examinat în perioada de recapitulare.

Apoi, o dată ce şi-a făcut „suma" obligatorie de note, elevul nu mai învaţă şi aşteaptă să fie ascultaţi cei fără note.

Mi-am pus adesea întrebarea: ce s-ar întîmpla dacă profesorii nu ar mai fi obligaţi să asculte în fiecare oră de curs un număr de elevi ca să le pună note în catalog, ci ar lucra cu întreaga clasă, verificarea realizîndu-se asupra întregii materii parcurse într-o perioadă? Mai întîi, n-ar mai pierde o mare parte din oră pentru ascultare. În al doilea rînd, nota nu s-ar da numai pentru cunoştinţele elevului din lecţia la zi. În al treilea rînd, elevii n-ar mai putea calcula cînd le vine rîndul la ascultare şi nu li s-ar mai oferi ocazia să înveţe materia fragmentar, în funcţie de ritmul ascultării. Ar dispare şi necesitatea de a da extemporale în asalt, care se corectează de asemenea în asalt, cînd profesorul intră în „criză de timp" cu ascultarea într-o clasă numeroasă.

Dacă elevii ar şti că verificarea cunoştinţelor lor se face nu asupra lecţiei la zi, ci asupra întregii materii parcurse într-o anumită perioadă, că răspunsul dat, bun sau rău, nu se datorează unei întîmplări, fericite sau nefericite, ci este rezultanta cunoştinţelor lor reale, dacă ar şti că profesorul îşi notează în caietul său personal aprecieri asupra participării lor zi cu zi la desfăşurarea lecţiilor, şi-ar da seama de realitate şi cei care mai cred că învăţătura e joacă de-a v-aţi ascunselea cu profesorul, că notele se „împuşcă" la noroc şi ar înţelege atunci şi aceşti elevi că viaţa aşteaptă de la ei altceva decît trecerea de la un trimestru la altul cu medii de 4,50 rotunjite la 5, conform regulamentului.

Sigur că adaptarea unui sistem nou de notare ar determina reacţii foarte diferite în rîndurile profesorilor. Unii l-ar accepta cu satisfacţie, alţii l-ar critica şi l-ar combate. E greu de rupt cu tradiţia şi s-ar isca diverse nedumeriri, s-ar putea pune, de exemplu, întrebarea: cum îi vom mai putea informa pe părinţii elevilor despre notele luate de copiii lor în cursul săptămînii? Cum o să mai spunem, de pildă: „Daţi mai multă atenţie la fizică! are doi de trei şi un patru. La celelalte materii are note de trecere, aşa că..." ş.a.m.d. Sigur, nu ar fi uşor. Eu cred totuşi că s-ar putea încerca metoda, într-o primă etapă la clasele mari ale liceului.

Aş vedea noul sistem de notare în felul următor: pe parcursul trimestrului, profesorul, lucrînd în permanenţă cu toată clasa, îşi face însemnări în caietul său personal asupra calităţii răspunsurilor date de fiecare elev, fără a pune note în catalog. Verificarea cunoştinţelor pentru notare ar urma să aibă loc de două, trei ori pe trimestru, la date fixate de profesor în planul său calendaristic, asupra întregii materii predate în intervalul respectiv. Nota care se va trece în catalog va fi astfel rezultanta calităţii răspunsului obţinut la verificare, completată cu observaţiile notate de profesor în caietul său personal.

Lucrarea scrisă trimestrială ar putea să constituie, în aceste condiţii, un aport personal al elevului, cerîndu-i efortul de a expune în scris un subiect-cheie din materia trimestrului, nu relatarea impersonală a unui fragment mai mult sau mai puţin esenţial al acesteia. O asemenea lucrare ar putea să dureze două ore. S-ar da astfel elevilor răgazul de a gîndi, de a analiza şi sintetiza şi s-ar elimina tendinţa pe care o mai au unii elevi de a recurge la „fituici" sau la pagini smulse din manual, întrucît acestea nu le-ar mai fi de nici un ajutor într-o lucrare de adevărată sinteză. Deprinderea elevilor cu astfel de lucrări scrise, cărora vor trebui să le facă faţă la examenul de maturitate şi la admiterea în învăţămîntul superior, va fi foarte utilă.

Sînt convinsă că un asemenea sistem de apreciere a cunoştinţelor elevilor, la vîrsta cînd judecata lor este destul de coaptă pentru a-şi da seama că nu pot trece din clasă în clasă decît acumulînd cunoştinţe temeinice, va aduce neîndoielnic o îmbunătăţire a nivelului la învăţătură. Necesitatea de a participa activ la activitatea din clasă va ameliora şi conduita, şi frecvenţa. „Chiulul" nu va mai fi operativ. Elevii nu vor mai fugi de la ora cînd au „calculat" că vor fi ascultaţi sau cînd materia „nu-i interesează pentru că nu figurează în programa de maturitate". Va dispare şi obiceiul unora de a se mulţumi cu medii sub cinci pe trimestrele II şi III la o materie la care şi-au asigurat un „şapte" pe primul, deoarece lipsa de activitate la clasă va atîrna mai greu la cîntarul notării decît un răspuns — să zicem satisfăcător — la ascultarea de verificare. În felul acesta profesorul nu va mai fi pus în faţa unor cifre care se adună şi se împart aritmetic, ci va încheia o medie justă, pe baza carnetului de notări personale.

E adevărat că pentru aplicarea unui asemenea sistem de notare e necesară o cotitură fermă din partea întregului corp profesoral. Obişnuinţa de a lucra cu toată clasa, de-a lungul orei întregi, necesită o pregătire minuţioasă a lecţiei, o permanentă grijă ca ora să fie interesantă, atractivă, prin folosirea mijloacelor moderne de predare. Numai aşa vom face însă ca toţi elevii să participe la activitatea din clasă nu din obligaţie, ci din interesul viu pe care îl suscită lecţia.

Prof. LARISA SOLCĂNESCU

O EXPOZIȚIE A PROFESOARELOR DE DESEN

VERA VESELOVSCHI-NIȚESCU : *Țărancă din Moldova*

ALEXANDRINA ZBIERA : *Oșence în piață*

Cu prilejul zilei de 8 Martie, cenaclul de artă plastică „Ion Andreescu" a organizat o expoziție de pictură cuprinzînd lucrări realizate de profesoarele membre ale acestui cenaclu. Expoziția prezintă o tematică variată și marchează o ascensiune calitativă pe linia manifestărilor artistice ale acestui cenaclu.

Ca și în expozițiile anterioare, Ema Gherghel *prezintă lucrări viguros construite. Chiar notările sumare, cum este cea intitulată „Case pescărești — Techirghiol" au forță de expresie, realizînd un conținut bogat cu economie de mijloace plastice.* Eugenia Brateș *a prins, prin notări spontane, aspecte variate ale unor localități pitorești din R.P. Bulgaria. Lucrările acestor două expozante, ca și cele semnate de* Constanța Manolescu, *dovedesc forța de expresie a notațiilor plastice cînd acestea surprind esențialul și caracteristicul.* *Constanța Manolescu afirmă calități portretistice în acuarela cu tonuri transparente intitulată „Studentă".*

Alexandrina Zbierea *manifestă înțelegere decorativă în compoziția „Artă populară" și vervă în „Oșence în piață".*

O pictură bine legată compozițional și cromatic expune Jenița Ghiga. Maria Frînculescu *este atrasă de poezia florilor. Dintre lucrările artistei, „Cale" se remarcă prin organizarea tabloului și prin stilizare, eliminînd amănuntul nesemnificativ.*

Vera Veselovschi-Nițescu *se afirmă printr-un portret bine construit, susținut de o gamă de culori calde, ca și prin tablourile cu flori.*

Aspecte pitorești ne arată Tilla Russe *în cele două picturi ale sale.* Sanda Moga *dovedește îndemînare și sensibilitate în tabloul „Maramureșeancă".* Elena Filipescu *a realizat o armonie cromatică luminoasă în „Natură statică cu pești", folosind tonuri calme și transparente.* Ana Frînculescu *expune lucrarea intitulată „Gutui". O compoziție executată în guașe și semnată de* Manami Comănescu *înfățișează „Copii în parc".*

Larisa Ceachir *este prezentă cu lucrările „Portret" și „Peisaj de iarnă",* Eliza Stănescu *cu „Flori și fructe", iar* Elena Deloiu *expune „Cap de fetiță".*

Inițiativa cenaclului „Ion Andreescu" dovedește încă o dată viabilitatea acestei grupări artistice. Este de dorit ca asemenea manifestări să se înveșcă pe întreg cuprinsul țării, cît mai des.

Conf. univ.
ALEXANDRU TOHĂNEANU

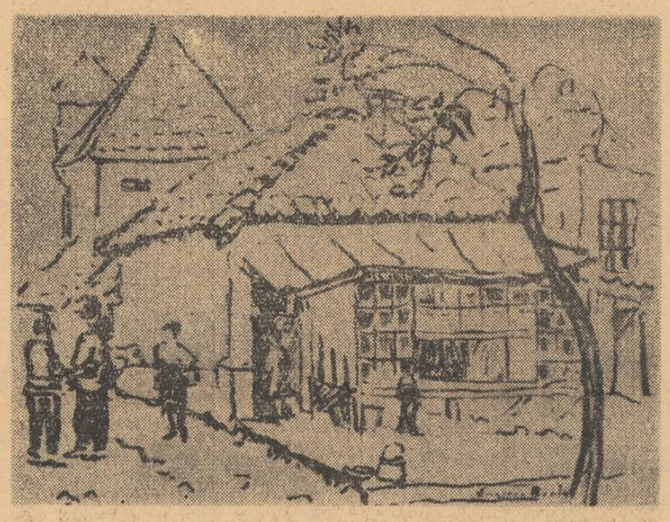

EUGENIA BRATEȘ : *Kazanluc (R.P. Bulgaria)*

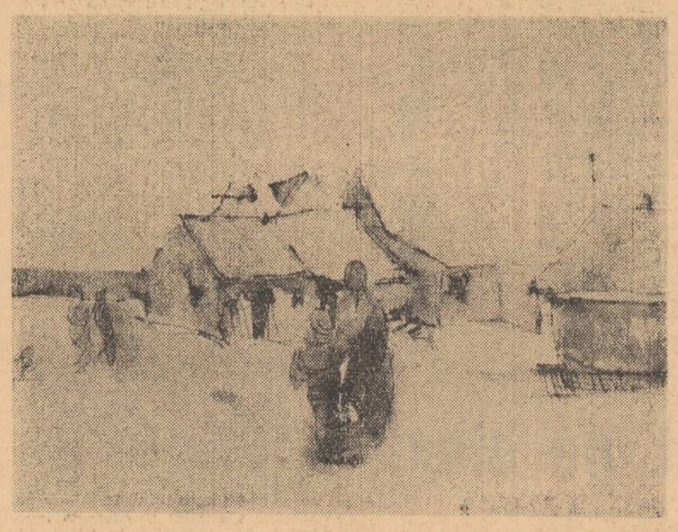

EMA GHERGHEL : *Case pescărești (Techirghiol)*

CĂRȚI CĂRȚI

„Limbă și literatură"

Desfășurată paralel cu munca de cercetare științifică din institutele Academiei Republicii Socialiste România sau la catedrele de specialitate ale universităților și institutelor pedagogice, activitatea depusă de membrii Societății de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România — profesori din învățămîntul superior, liceal și din școlile generale — este concretizată într-un număr tot mai mare de comunicări, studii și articole, multe dintre ele publicate în volumele : **Limbă și literatură, Studii de literatură universală, Acta orientalia, Studii și articole de istorie, Lexic regional.**

De curînd au apărut volumele IX și X din **Limbă și literatură.** Diferite ca structură și tematică — primul fiind destinat exclusiv lui M. Eminescu și I. Creangă, iar o treime din al doilea lui V. Alecsandri — ambele volume cuprind studii de teorie, critică și istorie literară, de limbă și stil, de folclor, bibliografie, texte și documente. Este dificilă chiar o trecere în revistă a celor 53 de studii publicate în cele două volume (vol. IX cu 430 de pagini și vol. X cu 413 pagini), care abordează probleme variate. Studiile „Ideile filozofice în poezia lui Eminescu" de Radu Mircea, „Dor de împlinire în creația eminesciană" de Ion Serdeanu, „Împărat și proletar — o antiteză istorico-filozofică" de Mihai Apostolescu (vol. IX), aduc contribuții valoroase prezentînd puncte de vedere noi și interesante în interpretarea unor poezii, ajutînd pe profesorii de literatură română să analizeze mai just unele din poeziile lui Eminescu. Reține atenția interpretarea dată de Radu Mircea pesimismului lui Eminescu. Un ajutor pentru profesori în interpretarea operei poetice a lui M. Eminescu îl constituie și studiile lui Laszlo Galdi și George Ștefan în legătură cu poeziile „Melancolie" și „Luceafărul," aceasta din urmă analizînd influența folclorului asupra poemului, ca și studiul lui Mihai Pop „M. Eminescu și folclorul." Volumul IX cuprinde și numeroase studii de istorie literară semnate de profesori din învățămîntul superior și mediu, dintre care menționăm : „Un izvor al Epigonilor," „Publicistica lui M. Eminescu", „Eminescu la Sibiu," „Iubita de la Ipotești — prototip al creației eminesciene," „Cadrul botoșănean în creația eminesciană", „Literatura clasică indiană în poezia lui M. Eminescu" etc. Utilă este și bibliografia eminesciană pe perioada 1960—1964, ca și studiile despre I. Creangă semnate de Vladimir Dogaru, Traian Marcu, Constantin Boroianu, I. Cremer, Emil Leahu, Maria Luiza Ungureanu, N.I. Popa.

Vol. X cuprinde studii ale acad. D. Panaitescu-Perpessicius, G. F. Tepelea și Ion Climer, Ion Apostol Popescu, D. Duzinchievici și Mircea Angelescu, în care se aduc contribuții interesante la cunoașterea operei lui Vasile Alecsandri, trei dintre ele ocupîndu-se de corespondența inedită a poetului. Se publică de asemenea în acest volum studii referitoare la poezia română dintre 1920—1940 în raport cu poezia europeană (acad. Al. Philippide), evoluția tipologiei în proza română (M. Gafița), Gh. Asachi, V. Cîrlova, B. P. Hașdeu, începuturile romanului românesc, Iacob Negruzzi, originile simbolismului Ștefan Petică, M. Sebastian, cîteva studii de limbă și stil, de folclor, texte și documente privitoare la revista „Familia" de la Pesta, I. L. Caragiale, Macedonschi inedit și o interesantă „contribuție la o bibliografie a lui Mihail Sadoveanu".

Merită să fie remarcat faptul că preocupările profesorilor din învățămîntul de cultură generală se canalizează tot mai evident spre studii și cercetări de specialitate, depășind stadiul studiilor de metodică. Cele mai multe dintre studiile publicate în vol. IX și X se disting prin interpretări mai îndrăznețe, noi și originale, debarasate de abuzul de sociologism și de tendințele vulgarizatoare.

Alături de publicațiile Academiei și de periodicile Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, culegerile de studii publicate de Societatea de științe istorice și filologice trebuie să se găsească în bibliotecile profesorilor de limbă și literatură română și mai ales în toate bibliotecile școlare, recomandîndu-se, cînd este cazul, spre consultare și elevilor.

Prof. ION POPESCU

„Dezvoltarea operativității gîndirii copilului"

Apărută de curînd în Editura științifică, lucrarea „Dezvoltarea operativității gîndirii copilului", de conf. univ. Ursula Șchiopu, aduce o contribuție originală în domeniul teoriei învățării.

Prezentînd o serie de experiențe psiho-pedagogice efectuate la clasele cu elevi de vîrstă școlară mică, autoarea folosește metodele matematice în interpretarea rezultatelor, demonstrînd unele aspecte legice ale dezvoltării generale a operativității gîndirii școlarilor. Se introduc astfel pentru prima dată la noi metode matematice în cercetarea psihologică, făcîndu-se unele analogii — fără a le identifica — între mecanismele proceselor de gîndire și mecanismele mașinilor cibernetice.

Pornind de la teza că în școală activitatea intelectuală operează cu ajutorul unor modalități de lucru determinate, activitate care se manifestă printr-o operativitate specifică a gîndirii, autoarea prezintă aspectele legate de însușirea algoritmilor, arătînd că formalizarea matematică a unor modele de învățare ar facilita procesul însușirii cunoștințelor.

Lucrarea se adresează în special psihologilor și pedagogilor, putînd servi nu numai ca o sursă de informații, dar și ca ghid în munca de cercetare. Deși folosește o terminologie strict științifică, claritatea și conciziunea cu care sînt expuse problemele o fac accesibilă și cadrelor cu pregătire medie. Utilizînd o bibliografie vastă, cît și un material faptic concludent, lucrarea poate fi considerată un început deosebit de valoros în cercetarea învățării programate.

Prof. TRAIAN ISPAS

A apărut :

„REVISTA DE PEDAGOGIE"

nr. 2, februarie 1966

În sumar :

STUDII ȘI CERCETĂRI

Stanciu Stoian : Cercetări fundamentale și aplicative în domeniul educației.

Emilia Constantinescu, Marius Gall: Perfecționarea predării cunoștințelor de fizică în școală.

Romeo Dăscălescu : Unele probleme privind orientarea profesională a elevilor de liceu.

M. Zlate : Particularități ale procesului comparației la elevi.

Ioan N. Vlad : Date noi în legătură cu înființarea catedrei de pedagogie la Universitatea din București.

DEZBATERI — CONFRUNTĂRI — OPINII

Vasile V. Popescu : Considerații privind conținutul învățămîntului în viitoarele licee pedagogice.

Augustin Macarie : Spectacolele — mijloc complex de educație.

Eugen Novicicov : Momente din istoricul ideii de instruire programată.

M. Filipoiu : Corelarea matematicii cu fizica în școala generală.

Dimitrie A. Nanu : Despre raportarea la limba maternă a elevului în predarea gramaticii limbii franceze.

CONSULTAȚII

Gh. Popescu, Gh. Radu, V. Constantinescu : Importanța cunoașterii de către învățător a particularităților copilului debil mintal.

DE PESTE HOTARE

Tiberiu Truțer, Vasile Iliescu : Din activitatea Institutului UNESCO pentru educație de la Hamburg.

Agripina Bourceanu : Aspecte privind educația adulților.

CRONICA VIEȚII ȘTIINȚIFICE

Silvia Predoiu-Dima, S. Lăzărescu: Expoziția literaturii pedagogice de peste hotare.

M. G., S. D. : Consfătuirea Societății de științe fizice și chimice.

RECENZII

E. Rusu, E. Opreanu, N. Oprescu : Metodica predării matematicii (I. Ilasievici, S. Vornicescu).

Corespondența

Valeria Briscan — Zalău

Din scrisoarea dv. desprindem ideea folosirii opiniei colectivului ca factor educativ încă din instituția preșcolară. Cazurile relatate — despre o serie de copii care datorită educației din familie nu s-au încadrat de la început în activitățile din grădiniță, dar care au reușit pînă la urmă, datorită opiniei colective, să realizeze acest lucru — sînt convingătoare. Într-adevăr, aprecierile colectivului, atunci cînd sînt bine orientate de educatoare, constituie un stimulent care poate determina pe copii să-și schimbe atitudinea, să dobîndească încredere în forțele lor proprii. Desigur, ei nu pot înțelege încă valoarea morală a spiritului colectiv, dar sesizează totuși ceea ce e bine și ceea ce e rău și tocmai de aceea nici lauda și nici dojana colectivului nu-i lasă indiferenți.

Inv. Ion D. Ivan — Sîrbii Măgura, Slatina

În materialul pe care ni l-ați trimis vă ridicați împotriva faptului că definițiile sînt reluate în forme diferite de la o clasă la altă clasă. În acest fel, spuneți dv., „își face loc un concentrism excesiv, aceeași noțiune predată în fiecare clasă are altă definiție... și elevii ajung să facă confuzii între diferite noțiuni".

Este judicioasă observația că definițiile nu trebuie însușite mecanic de către elevi, ci trebuie să constituie o generalizare în procesul de însușire a noțiunilor științifice. Este de observat însă că, din cauza particularităților de vîrstă și a posibilităților diferite de înțelegere ale elevilor din diferite clase, nu le putem prezenta de la început definițiile în aceeași formulare. Cu fiecare clasă acestea se completează, incluzînd noi note definitorii, astfel încît pînă la urmă elevii ajung să cunoască definiția completă.

P. Golumbeanu—Baia de Aramă

Problemele ridicate în scrisoarea dv. cu privire la discuțiile purtate în cercul pedagogic al profesorilor de matematică din raionul Tr. Severin ni s-au părut interesante mai ales în ceea ce privește situația predării geometriei în comparație cu predarea celorlalte discipline matematice. Socotim îndreptățită observația referitoare la necesitatea de a se îmbunătăți predarea desenului, astfel încît elevii să se poată sprijini mai mult, în studiul geometriei, pe cunoștințele de desen.

Propunerea dv. în ceea ce privește organizarea diferențiată a cercurilor pedagogice am transmis-o serviciului de resort din Ministerul Învățămîntului.

Simion Sorin și Nicolae Peligrad — Pitești

Socotim pozitivă preocuparea dv. de a-i orienta pe elevi spre compunerea problemelor de matematică, întrucît aceasta poate contribui mult la dezvoltarea gîndirii lor. Desigur că numai rezolvarea problemelor din manuale, propuse de profesor sau extrase din culegerile de probleme nu poate fi considerată o activitate pe deplin creatoare, deoarece îi lipsește caracterul sintetic. Îmbinarea în practica școlară a rezolvării de probleme cu compunerea lor sporește eficiența studiului matematicii. Compunerea problemelor este însă direct legată de eforturile pe care le face profesorul de matematică de a lucra cu clasa, de a dezvolta gîndirea matematică a elevilor.

Paul Sarpe — Giurgița Băilești ; Alexandru Muscalu — Strehaia

Observațiile făcute de dv. cu privire la unele deficiențe în manualele de fizică și respectiv de matematică au fost comunicate Editurii didactice și pedagogice, pentru a se lua măsuri de corectare cu prilejul reeditării acestor manuale.

Gheorghe Micu, Botoșani

Este bine că dați o atenție deosebită orientării profesionale a elevilor, că folosiți în acest scop căi diverse și variate. De asemenea, este pozitiv faptul că în organizarea acestor acțiuni școala colaborează strîns cu organizațiile de tineret. Considerăm bine venite întîlnirile organizate de conducerea școlii dv. între elevii din clasa a VIII-a și muncitorii de la Uzina de reparații și elevii de la Școala de mecanici agricoli. Asemenea întîlniri, în care elevii iau cunoștință de frumusețea unor meserii, sînt, după cum subliniați și dv., utile, educative. Este recomandabil să organizați și vizite ale elevilor în școli de grad superior și întreprinderi cu specifice diferite de producție, pentru ca să poată cunoaște și nemijlocit sectoarele spre care se pot îndrepta.

Aristotel Ceciu — Oradea

Munca educativă la clasele I—IV solicită, după cum subliniați și dv., multă suplețe, priceperea de a alege acțiuni potrivite cu vîrsta copiilor, cu nivelul lor de înțelegere. Socotim că inițiativa dv. de a valorifica în scopuri educative presa pentru copii este bună.

Ne spuneți că vă folosiți de diferitele publicații pentru pionieri și școlari mai ales în cadrul orelor de lectură la clasele III—IV și că vă opriți mai ales asupra acelor articole care prin conținutul lor pot contribui la educarea patriotică a elevilor, la formarea unor concepții științifice despre viață și societate. Firește, aceste materiale pot constitui pentru învățător un auxiliar folositor în activitatea sa educativă.

Al. D. Popescu — Gilort

Consfătuirile cu directorii de școli, cum este cea la care se referă scrisoarea dv., pot contribui într-o măsură apreciabilă la orientarea acestora asupra muncii lor de conducere și îndrumare a procesului instructiv-educativ din școală. Ni se par interesante îndeosebi concluziile la care a ajuns consfătuirea din raionul Gilort în legătură cu elaborarea planurilor generale de muncă ale școlilor. Pe drept cuvînt a fost criticată practica de a însera în aceste planuri acțiuni insuficient conturate, de a nu preciza cine răspunde de înfăptuirea sarcinilor. Ni se par judicioase cerințele formulate în legătură cu necesitatea de a înlătura din planul general de muncă acțiunile care se suprapun, de a stabili pentru fiecare comisie metodică din școală acțiuni specifice.

H. Ionescu — Gura Humorului

Ni se pare interesant modul cum se organizează cercurile pedagogice cu directorii în raionul dv. Faptul că în cadrul acestor cercuri se discută teme care au în vedere probleme concrete, ivite în mod curent în munca directorilor, faptul că se dau soluții precise cu privire la modul de rezolvare a acestor probleme este de natură să ajute efectiv bunei desfășurări a muncii acestora. Considerăm indicat procedeul de a nu limita activitatea din cerc la simple expuneri, ci de a organiza și acțiuni concrete cu privire la aplicarea procedeelor propuse.

Vasile Moraru și Alexandru Socoleanu — Fălticeni

Apreciem preocupările secției de învățămînt din raionul Fălticeni de a îndruma pe diriginții școlilor din raion să-și organizeze munca educativă în lumina sarcinilor actuale cu privire la educarea moral-cetățenească a tineretului. Popularizarea experienței înaintate în acest domeniu, măsurile luate în vederea întăririi muncii diriginților începători, organizarea discuțiilor pe teme educative vor aduce, desigur, roade pozitive.

Red.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 842
Vineri 18 martie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATA DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Scuturîndu-și de pe umeri ultimele rămășițe ale iernii, orașele, satele, munții, pădurile și-au primit oaspeții — sute și mii de elevi aflați în vacanță — cu lumină și soare.

Dornici să afle cît mai mult despre înfăptuirile poporului nostru, dornici să cunoască bogățiile și frumusețile patriei, elevii poposesc la mîndrele cetăți industriale, în fața zecilor de blocuri noi, în sălile spațioase ale muzeelor și expozițiilor, îmbogățindu-și sufletul și mintea cu noi comori de cunoștințe și simțăminte.

Didactica — domeniu de creație

Didactica (cunoașterea procesului de învățămînt, principiile și metodele de optimizare a lui, organizarea muncii de realizare a „modelelor" propuse în general și pentru fiecare obiect de studiu) suscită azi discuții aprinse. Una din cauze — cea mai importantă în fond — stă în faptul că bogăția de informații cu care solicităm azi creierul elevului amenință să-i blocheze acestuia putințele de păstrare și prelucrare, sau să ducă la un decalaj tot mai mare între progresul științei și tehnicii și pregătirea în masă a omului la nivelul acestora.

Unde ne aflăm și încotro ne îndreptăm ? Didactica de azi reprezintă, într-un fel, realizarea optimă a unei evoluții a didacticii, începută în Renaștere. Școala și pedagogia trecutului, cu ajutorul cuceririlor din domeniul psihologiei, au îmbogățit și precizat metode pe care pedagogia socialistă le-a preluat în ceea ce aveau mai bun, le-au adaptat și le-au constituit într-un sistem propriu. De un mare ajutor aici au fost progresele din ultimele decenii ale psihologiei. Ele ne-au ajutat să deosebim metodele de cercetare de cele de învățare, să desăvîrșim victoria metodelor intuitive și mijloacelor audio-vizuale împotriva scolasticii îmbibate de verbalism gol, să fundamentăm științific chiar și metodele de comunicare verbală a cunoștințelor, prin înțelegerea proceselor gnoseologice ce se petrec la nivelul celui de-al doilea sistem de semnalizare (cuvîntul), la nivel și cu aparat de raționament matematic.

Sîntem acum pe o culme, dar și într-un impas. Un mare impas. Volumul de cunoștințe cerute omului modern, în producție și în viața socială, este imens și metodele cunoscute și practicate nu-i mai pot face față. Ne dăm tot mai mult seama că, mergînd mai departe pe linia perfecționării metodelor clasice, vom obține cel mult interpretări teoretice noi și interesante, dar nu metode noi. Sau prea puțin acest lucru.

Cum vom putea ieși din impas ? Cum am putea să sărim, ca să zicem așa, hopul ? Pentru ca să sari un hop — orice sportiv ne-o va spune — e nevoie să te sprijini bine pe locul de pe care sari. Nu este nicidecum cazul să întoarcem spatele didacticii clasice. Ar fi periculos. Trebuie să păstrăm din ea ceea ce conține ca esențial valabil.

Să ne referim, de pildă, la capitolul „metode", unul din capitolele ce se cer revoluționate azi, în didactică, mai insistent. În fond, avem două categorii de metode de învățămînt : metode de informare (la nivelul primului și celui de-al doilea sistem de semnalizare) și metode formative (exercițiul, controlul, lucrările practice).

Acestea vor rămîne, desigur, în viitor. Perfecționate însă și cu alte mijloace. Alături de ele, nevoia și practica didactică ne vor aduce — și ne-au adus în parte — altele noi. E vorba de o adevărată încercare de răsturnare care se petrece azi în didactică, pe care o întîlnim pomenită des în presa de specialitate sub denumirea mai ales de modernizare a metodelor de învățămînt. Este o încercare de transformare din temelie, care și ea este determinată deopotrivă de cauze sociale, ca și de noua revoluție industrială.

În ce constă esența modernizării metodelor de învățămînt și care sînt perspectivele ei de viitor ? Unele elemente de modernizare a metodelor de învățămînt, oricît ar părea de noi (și sînt, ca tehnică), oricît ar părea, de asemenea, de spectaculoase, nu fac decît să perfecționeze metodele clasice. Ne gîndim, de pildă, la toate mijloacele audio-vizuale pe care tehnica modernă ni le pune la dispoziție : radio, discuri, magnetofon, diafilme, filme, televiziune. Folosirea unora dintre ele (filmul și televiziunea, de pildă), fac și obiectul unor controverse, adesea foarte aprinse. Nou aici este aparatul tehnic superior, noi sînt și unele procedee legate de folosirea acestuia, dar nu metoda însăși. Ceea ce putem spune despre toate acestea este faptul că ele trebuie înțelese și folosite adecvat, nu combătute, cum se face uneori. Se vorbește uneori de un fel de concurență neloială pe care ar face-o școlii cinematograful și televiziunea. Despre colaborarea lor (cel mult de o colaborare competitivă) ar trebui să vorbim mai de grabă. Mijloacele moderne audio-vizuale au o forță de solicitare a atenției cum n-au avut-o cele din trecut. Ar fi o imensă greșeală să ignorăm acest fapt.

În plus, prezentarea fenomenelor în dezvoltarea lor (a caracterului lor dinamic, dialectic am putea spune) ele singure o pot realiza în mod satisfăcător. În toate domeniile, la toate obiectele de învățămînt. Mijloacele moderne audio-vizuale ne ajută să cunoaștem cu adevărat lumea, materia în mișcare sub diferitele ei forme, să pătrundem în intimitatea proceselor, în desfășurarea istorică, dialectică — să precizăm și să adîncim. Răul despre care se vorbește — atîta cît este — nu provine din natura acestor mijloace, ci din lipsa unor metode de folosire a lor. În această direcție trebuie să acționăm. Și cît mai grabnic.

Elementul de modernizare cu adevărat revoluționar pentru didactica viitorului nu-l constituie însă, după părerea aproape unanimă, tehnica nouă audio-vizuală, ci folosirea ciberneticii în educație și învățămînt — instruirea și autoinstruirea programată. Înseși mijloacele audio-vizuale ar deveni un element de revoluționare în măsura în care se încadrează functional acesteia. Ele sînt mijloace, pe cîtă vreme elementul cibernetic devine principiu, ridicînd procedeele psiho-pedagogice la nivel de logică matematică, dînd metodicilor și didacticii în general același nivel.

Elementul revoluționar adus de cibernetică este, în general, cunoscut azi. Pînă nu de mult știința s-a străduit să explice sistemele materiale dotate cu viață, după modelul sistemelor realizate de om, potrivit legilor mecanicii. Materialismul dialectic a arătat falsitatea unei atari concepții, dar tehnica și știința n-au putut pune decît parțial în practică noua metodologie. Cibernetica răstoarnă practica veche. Ea imaginează și realizează mașini după chipul și asemănarea ființelor vii. Cu automatizare sau autoreglare, ca și în viață. Ceva mai mult : selectînd și simplificînd sistemele realizate (modelele), ea realizează un ritm și o precizie care nu se găsesc în viață. Dar care tot pentru viață sînt. Sînt doară produsele și prelungirea ei.

Instruirea și autoinstruirea programată se grăbesc să preia, pentru formarea omului, principiile noii științe : prilej pentru noi studii de

Prof. univ. doctor docent
STANCIU STOIAN
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. 4-a)

În întîmpinarea Congresului U. T. C.

Între 23—26 martie se vor desfășura lucrările celui de al IV-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist. Utecliștii, întregul tineret al patriei noastre întîmpină acest însemnat eveniment din viața organizației sale revoluționare cu noi succese în producție, la învățătură, în munca de ridicare a nivelului său politic, cultural și științific.

Pentru utecliștii din rîndurile elevilor, întîmpinarea Congresului este un minunat prilej de a participa intens la diferite acțiuni educative. Un mare număr de elevi ai școlilor generale și profesionale din Capitală, de pildă, au participat la simpozionul cu tema „Tehnică modernă — profesiuni complexe", organizat de Comitetul orășănesc U.T.C. București. Utecliștii din școlile Capitalei vizitează de asemenea Muzeul de istorie a partidului, marile întreprinderi, vizionează spectacole menite să contribuie la educarea lor patriotică.

Bogate acțiuni cultural-educative au loc în regiunea Iași. Sute de elevi de la școlile generale nr. 10, nr. 11 nr. 14 și de la liceele nr. 1, nr. 8 și nr 9 din Iași au vizitat muzeele din cadrul Palatului Culturii, în timp ce utecliștii de la Grupul școlar tehnico-profesional din localitate au participat la un concurs cu tema „Cel mai bun instalator" și la o amplă discuție pe tema „Trăsăturile morale ale tinerilor din societatea noastră". Elevii din orașul Vaslui au prezentat spectacolul „Slavă tinereții noastre fericite", la care au participat peste 700 de spectatori, iar elevii din satele raionului Vaslui au ascultat conferința „Comportarea tinerilor în societatea socialistă".

La rîndul lor, utecliștii din orașele și satele regiunii Mureș-Autonomă Maghiară iau parte la întîlniri cu activiști de partid, cu oameni de știință și cultură, la simpozioane și manifestări cultural-sportive. Sute de elevi din raionul Luduș, bunăoară, au participat la o întîlnire cu tov. Al. Szekereș, secretar al Comitetului regional Mureș-Autonomă Maghiară al P.C.R., care a ținut în fața lor o expunere pe tema : „Tineretul, participant activ la construirea socialismului". De asemenea, elevii din Miercurea Ciuc au ascultat o expunere a tov. Iosif Walter, prim-secretar al Comitetului regional Mureș-Autonomă Maghiară al U.T.C., care le-a vorbit despre „Rolul tineretului în societate".

Impreună cu toți utecliștii din producție, din institutele de cercetări etc., tinerii învățători și profesori întîmpină Congresul U.T.C. mobilizîndu-și forțele pentru obținerea unor noi succese. Alături de întregul corp didactic, ei aduc o contribuție însemnată în munca de instruire și educare comunistă a elevilor.

În aceste zile de vacanță, utecliștii din rîndurile cadrelor didactice îi antrenează pe pionieri și elevi la diferite activități educative. Ei vizitează cu elevii întreprinderi și șantiere, muzee, expoziții, organizează excursii, montaje muzical-literare, simpozioane. Numeroși învățători și profesori din toate regiunile țării folosesc această vacanță, care coincide cu zilele premergătoare congresului, pentru a vizita cu elevii lor muzeul Doftana, pentru a-i ajuta să cunoască noile obiective economice și sociale din raionul în care locuiesc, din regiune, marile înfăptuiri dobîndite de harnicul nostru popor, sub conducerea partidului.

În adunări ale activului U.T.C. se dezbate, în aceste zile, proiectul de statut publicat în presă. Utecliștii din rîndurile elevilor și cadrelor didactice participă la aceste adunări, își spun cuvîntul, vin cu interesante propuneri.

Peste cîteva zile, de la tribuna congresului, alături de ceilalți delegați ai utecliștilor, elevii și tinerii învățători și profesori își vor exprima hotărîrea de a munci cu întregul lor elan, cu întreaga lor capacitate, pentru ca, alături de întregul popor, să contribuie din plin la îndeplinirea măreților sarcini trasate de partid, la înflorirea României socialiste.

PLENARA C. C. S.

În ziua de 14 martie a.c. a avut loc plenara Consiliului Central al Sindicatelor, la care au participat membrii și membrii supleanți ai Consiliului Central al Sindicatelor, membri ai Comisiei Centrale de Cenzori, președinții consiliilor regionale ale sindicatelor, șefii și adjuncții șefilor de secții și alți activiști ai C.C.S., redactori șefi ai publicațiilor sindicale, reprezentanți ai presei centrale.

La primul punct al ordinii de zi, plenara a ascultat informările Prezidiului C.C.S. asupra desfășurării alegerilor sindicale și de delegați la cel de-al V-lea Congres al sindicatelor, precum și concluziile privind rezultatele obținute în întrecerea socialistă pe anul 1965 și angajamentele luate pe anul 1966, cu prima etapă la 8 Mai, în cinstea celei de-a 45-a aniversări a creării Partidului Comunist Român.

La punctul al doilea al ordinii de zi, plenara a hotărît convocarea, la data de 16 mai 1966, a celui de-al V-lea Congres al Sindicatelor din Republica Socialistă România cu următoarea ordine de zi :

1. Raportul de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor pe perioada care a trecut de la Congresul al IV-lea al sindicatelor și sarcinile ce revin sindicatelor din Republica Socialistă România din hotărîrile celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, raportor tovarășul Constantin Drăgan, președintele C.C.S.
2. Raportul Comisiei Centrale de Cenzori a Consiliului Central al Sindicatelor, raportor tovarășul Anton Emilian, președintele comisiei.
3. Raportul asupra modificărilor la Statutul sindicatelor, raportor tovarășul Ion Cotoț, secretar al C.C.S.
4. Alegerea Consiliului Central al Sindicatelor și a Comisiei Centrale de Cenzori.

MODERNIZAREA PREDĂRII GEOGRAFIEI

În prezent au loc discuții largi cu privire la modernizarea predării, la înnoirea conținutului unor discipline, a metodelor de transmitere a cunoștințelor, astfel încît pregătirea absolvenților liceului să corespundă cît mai deplin cerințelor dezvoltării societății socialiste, ale progresului științei și tehnicii. Pornind de la aceste cerințe, se impune să luăm o serie de măsuri și pentru îmbunătățirea predării geografiei — obiect care contribuie mult la formarea culturii generale a tineretului.

Mă voi opri în primul rînd la geografia patriei, deși, cum este și firesc, aceasta formează obiectul studiului în ultima clasă de liceu. Am putut constata, la concursurile de admitere în facultăți, că pe lîngă candidați care cunosc în adîncime geografia republicii noastre socialiste, sînt și alții care, deși stăpîni pe o serie de cunoștințe în acest domeniu, nu le pot corela. Se remarcă în special, la acești candidați, faptul că nu pot face legături între prezentarea economiei țării și specificului geografic al acesteia. Cred foarte necesar ca în ultima clasă să se stăruie mai mult asupra prezentării problemelor de geografie economică, în așa fel încît elevii să înțeleagă faptele geografice care au condiționat amplasarea obiectivelor industriale, dezvoltarea în anumite regiuni a anumitor ramuri ale agriculturii etc.

Apoi, consider că studiul geografiei Republicii Socialiste România trebuie corelat cu studiul istoriei și literaturii patriei, avînd în vedere faptul că poporul român s-a dezvoltat și a creat pe teritoriul care formează harta actuală a României. Văd și multiple alte legături între geografie și diferite discipline predate în școală. Cînd se predau formele de relief ale Republicii Socialiste România este bine să se facă apel la elementele geologice. De pildă, zăcămintele de petrol din zona subcarpatică trebuie prezentate în funcție de condițiile geologice în care s-au format. Lecțiile de geografie trebuie să cuprindă de asemenea și o serie de noțiuni de biogeografie, prin care să li se facă cunoscute elevilor flora și fauna unei regiuni în funcție de condițiile geografice și climatologice. Legături cu chimia se pot face cînd se vorbește despre bogățiile naturale ale subsolului, a căror valoare economică este determinată de calitățile lor chimice.

Am pornit de la ultima clasă întrucît consider că studierea geografiei Republicii Socialiste România, în această clasă este deosebit de importantă. În continuare, pentru a mă referi la justa echilibrare a repartiției cunoștințelor de geografie pe clase, aș vrea să spun că în predarea acestor cunoștințe nu trebuie să existe pauze. În ceea ce privește programa claselor a IX-a și a X-a sînt de părere ca într-un an să se predea geografia țărilor socialiste și apoi a țărilor capitaliste. Sînt pentru o astfel de împărțire pentru a ușura prezentarea problemelor de economie și demografie pe sisteme.

Mi se pare foarte necesar să se asigure un număr suficient de ore pentru studierea geografiei continentelor. Cred că toate continentele trebuie să fie predate în aceeași măsură, fără a se lăsa lacune în cunoașterea unora sau altora, fără a se considera anumite noțiuni mai puțin importante decît altele. Dacă viitorii specialiști vor avea posibilitatea să cunoască în universitate, într-un mod mai aprofundat, geografia continentelor, absolventul de liceu care nu se specializează în geografie va rămîne cu ceea ce a învățat aici. Or, datorită disproporției existente între timpul acordat în școală acestor probleme și timpul afectat cunoștințelor de geografie fizică generală, există primejdia ca el să cunoască prea puțin din domeniul geografiei continentelor. Omul cult al zilelor noastre nu poate fi lipsit însă de cunoștințele de geografie a continentelor, de o cunoaștere la zi a dinamicii cu care se schimbă astăzi harta politică a lumii, a problemelor de geografie economică generală și regională.

Se ridică în prezent o serie de probleme și în legătură cu modalitățile de predare a geografiei. În rîndurile cadrelor didactice se manifestă două tendințe cu privire la predarea geografiei. Unii cer elevilor mai ales să memoreze un număr mare de denumiri ale unor locuri geografice, cifre privind suprafețe și altitudini, longitudini și latitudini etc., în timp ce alții se orientează spre predarea dinamică a geografiei, începînd cu călătorii

Prof. univ. CONSTANTIN HERBST

(Continuare în pag. 4-a)

Elevii unei școli de muzică înainte de a intra în sala de concert ? Nu, elevii unei obișnuite școli generale — Școala nr. 56 din Capitală. Alături de formarea orizontului de cultură generală, școala le dă posibilitatea de a-și cultiva talentul artistic.

O preocupare de actualitate

Analiza muncii trimestriale a elevilor

Fiecare diriginte organizează în cadrul orelor de dirigenție în pragul unei noi etape de activitate, o analiză a muncii, a rezultatelor pe care clasa respectivă, fiecare elev în parte le-au obținut la învățătură.

Pentru că acum în școli s-a încheiat o etapă de muncă — trimestrul II — și în curînd va începe o nouă etapă — trimestrul al III-lea — ne-am adresat unor diriginți solicitîndu-i să-și împărtășească experiența lor în organizarea și desfășurarea orelor de analiză a muncii elevilor.

Nu o simplă sumă a rezultatelor pozitive și negative, ci precizarea cauzelor care le-au determinat

„De la început aș vrea să subliniez, ne-a spus diriginta **Rodica Boțoman**, de la Liceul nr. 25 din Capitală, că orele de analiză a muncii sînt necesare și deosebit de utile atît pentru diriginte cît și pentru elevi. Modul cum se organizează aceste ore, eficiența lor influențează în mare măsură rezultatele ulterioare la învățătură, bunul mers al tuturor acțiunilor clasei în general.

În mod obișnuit organizez o singură oră de analiză a muncii, și aceasta la început de trimestru. Atunci însă cînd constat existența unor lacune în pregătirea elevilor, apariția unor note slabe în catalog, cînd se apropie tezele sau unele perioade care cer un efort mai susținut organizez o astfel de oră și la mijlocul trimestrului.

Ce reprezintă, de fapt, ora de analiză a muncii?

Pentru mine și, firește, și pentru clasă, ea constituie un bun prilej de trecere în revistă a rezultatelor obținute în trimestrul trecut, de stabilire a coordonatelor, a jaloanelor muncii pe trimestrul viitor. Desigur, nu mă limitez la a face o simplă sumă a rezultatelor pozitive și negative, ci caut să precizez, împreună cu elevii, cauzele care au determinat o situație sau alta și în funcție de aceste cauze să stabilesc măsurile cele mai potrivite, fie că e vorba de măsuri care privesc clasa întreagă, o categorie de elevi sau cîte un elev în parte. Important este ca măsurile acestea să fie clare, logice și convingătoare, ca la sfîrșitul orei elevii să știe ce au de făcut pentru etapa următoare de muncă.

De pildă, în clasa a VI-a „D" unde sînt diriginte, am avut cîțiva elevi care, bazîndu-se pe faptul că asimilează cu ușurință, că își însușesc cunoștințele în timpul predării, nu mai învățau temeinic acasă, nu studiau perseverent, continuu. Firește majoritatea au obținut note sub capacitatea lor. La ora de analiză a muncii desfășurate în primul trimestru am discutat în special despre această categorie de elevi, subliniind că fără un studiu aprofundat nu se pot obține rezultate bune. Măsurile luate atunci (discuțiile cu profesorii, cu părinții, îndrumarea atentă a studiului elevilor respectivi etc.) au dat în trimestrul trecut rezultate bune".

Pe baza unei pregătiri ample

Dirigintele **Anatol Pavlovschi**, de la Liceul din Urziceni, consideră că eficiența orelor de dirigenție în care se analizează situația la învățătură a elevilor depinde în mare măsură de modul cum este ea pregătită, de documentarea pe care o face diriginte în vederea acestei ore.

„În etapa care precede analiza — ne-a spus tov. Pavlovski — caut să cunosc toate faptele și datele necesare. Sursa cea mai importantă sînt profesorii clasei. De fapt, consider că nici nu se poate concepe o analiză serioasă a muncii elevilor fără ca dirigintele să discute în prealabil cu toți profesorii clasei. De la profesori aflu progresele făcute de elevi, carențele unora în studiu, anumite atitudini ale altora (hărnicie, perseverență, spirit colectiv — sau lene, egoism, indiferență etc.). După observațiile profesorilor îmi dau mai bine seama ce e pozitiv și ce e negativ în situația generală a clasei, în situația fiecărui elev, pot înțelege mai bine anumite manifestări ale elevilor, pot trage concluzii asupra obiectivelor educative pe care trebuie să le urmăresc, asupra măsurilor care se impun. De un mare folos îmi sînt și discuțiile cu părinții, în urma cărora cunosc cum evoluează copiii în cadrul familiei.

Abia după ce cunosc în amănunt toate aceste date organizez ora de analiză. De regulă, ea cuprinde două părți. În prima, pe baza documentării de care vorbeam mai sus, analizez împreună cu clasa nivelul general la învățătură, stilul de muncă, atitudinea elevilor, oprindu-mă la anumite cazuri pe care le socotesc mai semnificative. În cea de-a doua parte subliniez concluziile desprinse din analiza făcută și măsurile ce trebuie luate pentru etapa următoare de muncă.

Aș vrea să mai observ un lucru. Consider deosebit de important ca dirigintele să urmărească modul în care măsurile stabilite la ora de analiză a muncii prind viață, să se preocupe ca ele să fie aplicate, să ajute pe fiecare elev să le aplice. Altfel, ora de analiză nu-și atinge scopul".

În funcție de specificul clasei și de condițiile concrete

„În ceea ce mă privește, ne-a spus diriginta **Gh. Mihăilescu** de la Școala generală nr. 4 din Focșani, sînt de părere că orele de dirigenție în care se analizează munca elevilor trebuie să se desfășoare diferențiat, în funcție de specificul clasei, ca și de etapele de muncă. Organizez altfel o asemenea oră la clasa a V-a, ai cărei elevi trebuie învățați să-și formeze un stil de muncă, să-și dozeze timpul de studiu, eforturile, altfel la clasa a IX-a, ai cărei elevi sînt în primul an de liceu, și altfel la a XI-a, unde se pun probleme în legătură cu pregătirea examenului de maturitate, cu alegerea profesiunii etc.

De asemenea, orele de analiză pe care le organizez cu elevii mei au un conținut diferit și în funcție de etapa în care se desfășoară. Dacă în prima parte a anului școlar cînd încă nu se precizase suficient situația fiecărui elev, sarcinile erau trasate pentru întreg colectivul, acum, după două trimestre, cînd s-a putut constata cum evoluează fiecare membru al colectivului, ne oprim mai mult la problemele speciale pe care le ridică munca și comportarea lor.

Fără îndoială însă că la orice clasă ar fi organizate și în orice etapă s-ar desfășura, urmăresc ca orele de analiză a muncii să dezvolte spiritul critic și autocritic al elevilor, să-i ajute să se autoanalizeze în mod obiectiv, să-i învețe a desprinde ei înșiși concluziile necesare, să găsească soluțiile, căile cele mai bune pentru îmbunătățirea situației".

*

Din cele relatate de diriginții cu care am stat de vorbă se desprinde concluzia că, în ansamblul orelor de dirigenție, orele de analiză a muncii au un loc și un scop bine determinat. Contribuind la educarea elevilor în spiritul unei munci disciplinate, organizate, al unei atitudini sănătoase față de principala lor îndatorire — învățătura — deprinzîndu-i să-și analizeze cu spirit de răspundere munca și comportarea, aceste ore sînt deosebit de eficiente atunci cînd sînt organizate cu seriozitate și pricepere, cînd se înlătură din cuprinsul lor formalismul, frazele declarative, angajamentele de circumstanță, cînd se desfășoară sub forma unei discuții firești între diriginte și elevi, ducînd la măsuri concrete, menite să constituie jaloanele activității viitoare.

Sesiune de comunicări

De curînd, în localul Liceului nr. 2 din Caracal a avut loc o sesiune de comunicări științifice ale membrilor filialei locale a Societății de științe istorice și filologice.

Au fost prezentate, cu acest prilej, comunicările: „Aspecte din acțiunile protestatare ale țăranilor romînești, desfășurate sub conducerea P.C.R., împotriva regimului burghezo-moșieresc între cele două războaie mondiale" (prof. I. Zamfirescu— Caracal), „Orașul Caracal în timpul revoluției de la 1848 și al Unirii Principatelor" (prof. emerit Pătru Crăciun — Caracal), „Generalul Gh. Magheru" (prof. Gh. Micu—Tg. Jiu), „Un aspect al aplicării Legii instrucțiunii de la 1864 în orașul Caracal: pregătirea învățătorilor pentru școlile sătești" (prof. Silvestru Moraru — Caracal), „Gala Galaction — prozator" (prof. Marin Ciobanu — Caracal).

Muzeul raional Caracal a organizat, cu prilejul sesiunii, o expoziție cu tema „Momente din istoria orașului Caracal".

DIN TRECUTUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI NOSTRU

ȘCOLARI ȘI DASCĂLI

S-au scris pînă astăzi multe și valoroase pagini despre istoria învățămîntului din țara noastră. Nu ne amintim totuși să fi întîlnit cîndva vreo lucrare în care vechea școală românească să apară înfățișată nu în lumina documentelor și actelor de arhivă, ci așa cum se oglindește ea în creația artistică a timpului, în versurile și însemnările manuscrise ale contemporanilor sau în operele pictorilor de demult, surprinsă nu în litera hîrtiilor de cancelarie, ci prin mărturiile mustind de viață ale celor care au ucenicit pe băncile ei sau i-au privit pe școlari, aevea, cum se „pedepseau".

*

Sînt peste șase sute de ani de cînd un zugrav picta „a fresco", în cel mai curat stil bizantin, trei școlari români și pe dascălul care-i instruia, pe zidurile Bisericii Sf. Nicolae Domnesc de la Argeș. Ca și preceptorul lor, încărunțit și doct, și copiii aceștia nevîrstnici purtau jupanele lungi ale timpului, împodobite la poale și grumaz cu galoane de fir. În mîini duceau svitoace, suluri de pergament și tăblii cu inscripții slavone. Era în veacul descălecatului țării. Din păcate, vor trebui să treacă secole pînă să mai putem semnala vreun alt document pictural de o asemenea factură și semnificație. Știința de carte se ținea însă în mare cinste la noi și mulți dintre feudali își trimeteau odraslele dincolo de hotare pentru a se lumina în școli mai înalte. Registrul Universității din Cracovia dintre anii 1405—1503 reține amintirea a numeroși tineri din Transilvania urmînd cursurile vestitei școli polone, a cărei aniversare a fost sărbătorită nu de mult.

Un pios respect pentru școală reflectă, în primele decenii ale veacului al XVIII-lea, inscripția care înconjoară portretul mural al lui Preda Drugănescu de la Biserica din Stoenești-Drugănești (Ilfov), desemnînd în persoana lui un tînăr „care s-au înstrăinat din anul 1710 pentru învățătură, călătorind mai toată partea Ievropei..." Aproape simultan, prin 1724, un „zugrav de subțire" din București pictează și el chipurile a doi școlari, Dumitrache și Gheorghe, printre ctitorii de la Stavropoleos. Sînt cei dintîi elevi ai Academiei domnești de la Sf. Sava, din cîți se cunosc pînă astăzi. Ei apar zugrăviți în glaful din dreapta al intrării, cu cărțile de studiu în mînă, învesmîntați în lungile lor dulame, peste care îmbracă mantii îmblănite, agrafate la gît.

Dar nu toți tinerii puteau urma o asemenea școală înaltă; cei mai mulți feciori de români intrau ucenici la cîte un diac, în vreo mînăstire. „Să se știe de cînd am învățat eu carte la Neamțu, atunce era un diac domnesc și învăța la 7 glasuri..."[1]) notează prin anul 1700 unul dintre acești flăcăi moldoveni. Așa va deprinde buchiile și Stoica, ucenicul dascălului Damaschin, care prin 1728 învăța copiii la școala de slavonie de la Sf. Gheorghe Vechi din București, cum rezultă din propriile lui însemnări din acest an[2]).

Nu știu cine să fi pozat miniaturistului ardelean anonim care prin anul 1729 alcătuia albumul cu desene în culori de apă „Trachten Cabinet von Siebenbürgen", unde, pentru prima oară în iconografia noastră veche, apărea figura unui școlar român din Transilvania („Ein walachischeher Student", cum spune legenda) înfățișat în drum spre școală, cu cartea la subsuoară. Este parcă unul și același cu adolescentul Morișan, de mai tîrziu, care, pe la sfîrșitul veacului XVIII frecventa cursurile unei școli din Sighet și prin 1800, așezat în Ungvar, își îndemna pana să-i depene amintirile:

„O iubit condeiul meu
Scrie ce am pățit eu
La școală umblînd
Și carte învățînd...
Îmblat-am eu la o școală
Cu cartea supt subsuoare
În Sidet, în oraș
În Maramureș"[3])

Sînt multe mărturii de foști școlari de la sfîrșitul secolului XVIII care își povestesc viața, pe margini de cărți, în rînduri ca acestea: „Să se știe de cînd am început a învăța grecește, de la alja vita, la anul 1798 iunie 5, la dascălul Necola, și am învățat pînă la 1799, aprilie 2... Și apoi a dat ciuma la noi, în zilele prea luminatului Domn Constantin Ipsilant voevod și toată vara, pînă la iulie 25 m-am așezat la țară neînvățînd nimică, fără numai nebunii învățam.

Și am început a învăța iarăși însă nu la Necola ci la epistatul Gheorghe de la Școala domnească pînă la 1800 Ghenar 1... Și apoi am făcut început la Esop..."[4]).

Pe un asemenea epistat, Gheorghe, de la Școala domnească Sf. Sava din București, sau pe altul ca el, îl înfățișează, față în față cu un elev, prin 1780 și frumosul desen din Ms. 1264 Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Dascălul cu işlic pe cap șade într-un jilț impunător și explică o lecție, agitînd brațele, în vreme ce discipolul cu capul descoperit, stă așezat alături pe o laviță respectuos, resemnat și atent, cu cartea în mînă...

Este vremea cînd la școala Sf. Sava din București elevii bursieri începuseră să primească gratuit hrană, cărți și îmbrăcăminte, poate prima uniformă școlară despre care avem știre[5]).

Prea puține din hîrtiile timpului ne vorbesc însă și despre copiii care încercau să se „procopsească" cu puțină carte prin mînăstiri sau pe la dascălii de la orașe și sate. Iată-l în iulie 1796 pe Gheorghe copilul, trimis lui Iosif al Argeșului, la învățătură, de către Hagi Constantin Pop, sibianul. Îl vedem parcă îmbrăcat în hainele noi care i se făcuseră, cu giubeaua de șal îmblănită cu oaie, cu antereul de maniță, prea larg pentru un trup așa de firav ca al lui, cu ceacșirii bogați din ilbichir roșu și cu iminei în picioare. Este portul modest al copiilor dați acum la carte la școlile din mînăstirile Țării Românești, altul decît acela al școlarilor din Ardeal, pe care ni-i arată, în 1781, miniaturile care împodobesc manuscrisul Popei Sava din Rășinari, de pildă, sau decît portul călugăresc al ucenicilor hărăziți vieții monastice, port pe care îl întrevedează tot acum miniatura din Ms. românesc 2488[6]) (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, fila I).

E o epocă în care școlile sătești încep a se înmulți pe întreg cuprinsul țărilor locuite de români.

Și cîteva decenii mai tîrziu, la 8 iulie 1837, un pictor străin, Auguste Raffet, călătorind prin Banat, are prilejul de a privi și a desena, la Orșova, un grup numeros de școlari mititei, ieșind de la cursuri și îndreptîndu-se spre casă[7]).

Tot lui îi datorăm acum și silueta unui elev de la Colegiul Sf. Sava din București, îmbrăcat în eleganta „uniformă" de croială apuseană a acestor vremi de primenire, un document deosebit de prețios pentru istoria școalelor noastre și care a trecut pînă astăzi aproape nebăgat în seamă.

O pitorească și idilică viziune a unei școli bucureștene în aer liber, din jurul anilor 1830—1840 ne oferă deopotrivă și memorialistica lui Ion Ghica și arta de desenator a francezului Charles Doussault, trecător prin capitala țării... Este vorba despre școlile care ființau la biserica de la Udricani, la Sfîntul Gheorghe și la Colțea, școli ce se țineau: „sub albastrul cerului, pe prispa bisericii, unde cînd ploua, copiii se ghemuiau în odaia țîrcovniculuj, jos pe cărămizi sau în clopotniță, citeau și scriau în genunchi și pe brînci..."[8]). Este exact imaginea pe care ne-o dă și gravura pe lemn, executată după desenul din 1842 al pictorului Doussault. Adăpostit de soarele fierbinte al verii, un bătrîn dascăl învață pruncii strînși în jurul lui, printre cruci și lespezi de morminte, la umbra pomilor din curtea bisericii... Parcă auzim „glasul ascuțit al cîtorva copii care strigau în gălăgie: „on, mislete, ucu — omu, pocoi, on..." Așa trebuie să fi arătat și dascălul Chiose și dascălul Stan, plătiți pentru osteneala lor de către cavafii, șlicarii și cojocarii de pe uliță, cu „ce pe apă nu curge", cum scrie tot Ion Ghica, în amintirile lui.

AL. ALEXIANU

Școlar mînăstiresc (de la Ghigiu-Argeș ?) răspunzînd întrebărilor de examen — Miniatură din sec. XVIII (Ms. 2488 B.A.R.S.R., fila 1).

---

[1]) *Catalogul Manuscriselor de la Neamț, Revista pentru istorie, arheologie și filologie vol. II, 130—141 și N. Iorga: Istoria literaturii românești vol. I ed. II, București 1925 pag. 97.*

[2]) *N. Iorga, Istoria literaturii românești vol. II, ediția a II-a, București 1928, p. 482.*

[3]) *„Vers alcătuit în Ungvar de părțile cele cu... dor și amor..." (Ion Bîrlea, Însemnări din bisericile Maramureșului p. 75 N. 268 și N. Iorga în „Revista Istorică" anul VII nr. 1—3 ian.—mart.*

[4]) *Ms. 292 B.A.R.S.R. fila 1—3 (Ion Bianu, Catalogul manuscriptelor românești Tomul I p. 643—644). Hurmuzachi Documente XIV (2 p. 1277).*

[5]) *Gh. Cront Academia Domnească... în sec. XVIII. Studii Revista de istorie Tomul 18 (1965) nr. 4, p. 833—848.*

[6]) *Pentru ilustrațiile acestui manuscris, păstrat la biblioteca Mitropoliei din Sibiu v. fig. 47 din lucrarea semnată de Cora Nicolescu: Miniatura și ornamentul cărții manuscrise din Țările Române sec. XIV — XVIII.*

[7]) *Voyage dans la Russie meridionale et la Crimeé par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie, executé, en 1837, sous la direction de M. Anatole de Demidoff, dessiné d'aprés nature et lithographié par Raffet, Paris, 1848 (Cabinetul de Stampe B.A.R.S.R. și M.I.B. secția feudală mapa VII gravura I. Nr. inv. 11723).*

[8]) *Ion Ghica: Scrisori către V. Alecsandri, „Școala acum 50 de ani", scrisoare din februarie 1880).*

PROBLEMELE DE FIZICĂ ȘI REZOLVAREA LOR

Stabilirea relațiilor cantitative între factorii ce intervin în diferite fenomene fizice, studierea acestor fenomene prin rezolvarea unor probleme constituie elemente esențiale ale predării fizicii în liceu, întrucît aduc o contribuție de seamă la însușirea conștientă și temeinică a cunoștințelor de fizică. De aceea este necesar ca profesorii de specialitate să acorde multă atenție înarmării elevilor cu deprinderea de a rezolva probleme.

Cum se poate realiza această cerință, ce mijloace și procedee sînt indicate în acest scop — iată cîteva întrebări la care redacția noastră a solicitat părerea unor cadre didactice din Cluj.

Prof. Eugen Tellmann, Liceul nr. 11:

Rezolvarea problemelor constituie o parte organică a învățămîntului fizicii moderne. Dar a-i învăța pe elevi să rezolve asemenea probleme nu este un lucru prea simplu. E necesară, în acest scop, o muncă sistematică, perseverentă.

Consider deosebit de importantă analiza fiecărei probleme de fizică înainte de a porni la rezolvare. În ceea ce mă privește, caut să-i obișnuiesc pe elevi să stabilească la ce anume fenomen se referă problema în discuție, ca și mărimile care intervin în contextul ei. După aceea trec la analiza raționamentului ce conduce la rezolvarea problemei și abia apoi la aflarea și scrierea relațiilor matematice.

Consider deosebit de importantă și analiza rezultatelor obținute pe parcursul rezolvării, mai ales în cazurile cînd relațiile matematice stabilite conduc la ecuații de gradul II, care au două soluții.

Rezolvarea corectă a problemelor ne impune să reîmprospătăm continuu cunoștințele esențiale studiate anterior, deoarece din orice capitol am lua o problemă, ea nu se poate rezolva numai pe baza cunoștințelor din lecția la zi. De exemplu, mai toate problemele din capitolul „Mașini simple" necesită, pentru rezolvare, cunoștințe despre energie, putere sau chiar cunoștințe de cinematică. Din acest punct de vedere are o mare importanță alegerea bine gîndită a problemelor propuse spre rezolvare. Trebuie să alegem sau să compunem probleme care asigură realizarea legăturii strînse între diferite capitole și, în mod implicit, repetarea continuă a cunoștințelor studiate anterior.

Prof. Nina Grădinaru, Liceul nr. 10:

În general, este cunoscut faptul că rezolvarea problemelor de fizică pune în fața elevilor cerințe multiple. Între altele, cere o gîndire logică, imaginație dezvoltată, stăpînirea temeinică a cunoștințelor și sesizarea legăturilor existente între ele. Dar experiența mi-a arătat că, oricît ar reuși elevii să facă față cerințelor amintite, dezvoltarea deprinderilor de a rezolva probleme se realizează cu succes numai printr-o exersare susținută.

După părerea mea, într-o primă etapă este bine să propunem spre rezolvare probleme cu care vin în contact elevii în activitatea lor de zi cu zi. Sînt foarte indicate și probleme-întrebări. Încep întotdeauna orele consacrate rezolvării de probleme cu una sau două asemenea probleme-întrebări, menite să trezească interesul elevilor, să orienteze atenția lor asupra esenței fizice a problemelor. Consider că acest lucru este cu atît mai important cu cît rezolvarea problemelor numai prin calcule numerice poate dispersa atenția elevilor.

Prof. Ladislau Fey, Liceul nr. 12:

Problemele de fizică răspund unui scop multiplu: arată elevilor în ce anume direcții practice pot fi folosite cunoștințele referitoare la fenomenele și legile fizicii, le clarifică unele chestiuni insuficient înțelese pe parcursul desfășurării discuțiilor cu aspect teoretic, evidențiază interdependența dintre anumite fenomene pe care uneori știința le desparte în vederea analizei lor mai profunde.

În ceea ce privește rezolvarea acestor probleme, consider deosebit de importantă formarea capacităților de a analiza relațiile și de a le constitui în formule matematice. Se întîmplă uneori că elevii expun printr-un raționament corect problema în discuție, fenomenele intervenite, însă nu le pot traduce în formule matematice. De aceea acord mare atenție înarmării lor cu priceperea de a folosi aparatul matematic. De asemenea, caut să le formez deprinderea de a observa acțiunile forțelor și relațiile între acestea și le atrag atenția asupra faptului că toate mărimile vectoriale trebuie tratate conform specificului lor.

Prof. Elena Chintoanu, Liceul nr. 9:

Se știe că la fizică nu se pot da „rețete" pentru rezolvarea unor probleme aparținînd aceluiași grup. Rezolvarea fiecărei probleme în parte cere din partea elevilor o contribuție creatoare. Urmărind să-i fac conștienți de această necesitate, caut să-i conving că îi vor putea răspunde numai dacă își clarifică minuțios noțiunile învățate. Desigur, scopul unei asemenea clarificări nu este numai de a rezolva probleme în școală, ci de a asigura condițiile pentru aplicarea în viață, în producție a celor studiate.

O deosebită eficiență pentru însușirea cunoștințelor de fizică are, după părerea mea, îmbinarea rezolvării problemelor cu prezentarea experiențelor. În felul acesta experiențele constituie suportul intuitiv, iar problemele-aplicații numerice la fenomenele și legile studiate.

Prof. Clara Szilagyi, Liceul nr. 1:

Cred că la dezvoltarea deprinderii elevilor de a rezolva probleme ar putea contribui mult și „Revista de fizică și chimie", dacă ar publica rezolvarea integrală a problemelor propuse, astfel ca elevii să-și poată confrunta soluțiile lor cu cele date de revistă. În lipsa acestei posibilități de control, elevii rămîn fără răspuns la problemele rezolvate de ei și expediate revistei și, în loc să cerceteze mai departe calea ce duce spre rezolvare, încetează de a mai lucra în această direcție. Ar fi bine ca și manualele să cuprindă un număr mai mare de probleme cu grad de dificultate diferit. În scopul consolidării cunoștințelor referitoare la legi și formule s-ar putea da, după părerea mea, și exerciții simple. Deoarece transformarea unităților din fizică cere mult timp, aș propune ca toate mărimile să fie exprimate în Sistemul Internațional.

Prof. Iulia Cupcea, inspectoare:

Firește că munca profesorilor de fizică pentru înarmarea elevilor cu deprinderea de a rezolva probleme ar avea roade mai bune dacă manualele ar sprijini mai larg activitatea lor în această direcție. Sînt necesare, în primul rînd, mai multe probleme simple și compuse. Apoi, se simte nevoia ca manualele să cuprindă și probleme-întrebări, care contribuie mult la dezvoltarea gîndirii elevilor. Or, asemenea probleme-întrebări lipsesc aproape cu desăvîrșire din actualele manuale.

Consider că ar fi posibilă și o mai strînsă legătură între manualele de matematică și cele de fizică. Autorii manualelor de matematică ar putea lua mai mult în seamă, în compunerea problemelor, mărimile fizice. Spun aceasta deoarece în actualele manuale nu se face distincție, de exemplu, între densitatea absolută și densitatea relativă. Nu se observă suficientă grijă nici pentru folosirea corectă a unităților fizice. Se remarcă de asemenea faptul că numărul problemelor de fizică cu date din producție este destul de mic. În sfîrșit, trebuie spus că o parte din probleme sînt formulate neatractiv, din care cauză nu trezesc interesul elevilor.

Conf. univ. Oliver Gherman, decanul Facultății de fizică de la Universitatea „Babeș-Bolyai":

Profesorii de fizică întîmpină, de obicei, o serie de greutăți în înarmarea elevilor cu deprinderea de a rezolva probleme. Care este cauza acestor dificultăți? Au problemele de fizică un anumit element specific care le deosebește de problemele de matematică și le face mai dificile?

După părerea mea, fizica este, deocamdată, singura știință a naturii în care evoluția în timp a fenomenelor poate fi descrisă cantitativ într-un mod suficient de precis. Majoritatea fenomenelor fizice se supun unor legi care pot fi formulate cu destulă ușurință în limbajul matematic. Descoperirea legilor fizicii este rezultatul unor îndelungate analize asupra unui număr imens de fenomene naturale sau produse în laborator. Pornind deci de la observația vie, de la experiment, se obțin prin abstractizare legile ce guvernează o clasă de fenomene, legi care se pot exprima sub forma unor relații matematice. Aceasta este o trăsătură distinctivă a legilor fizicii, care le face să se deosebească radical de teoremele matematice.

Existența, la baza fiecărei legi fizice, a unui imens material experimental, de o foarte mare varietate, face ca înțelegerea acestor legi să fie mai dificilă.

Desprinderea legii este rezultatul unui proces amplu de abstractizare, este o verigă extrem de importantă în lanțul cunoașterii. De acest fapt, însă, manualele de fizică pentru liceu țin prea puțin seama, considerîndu-se că o îngrămădire amorfă de date, experiențe, observații poate suplini formularea exactă a unei legi. Acest neajuns conduce atît la pierderea din vedere a esențialului — a legii — cît și la supraîncărcarea manualelor.

O altă deficiență importantă a manualelor de fizică este menționarea unui punct de vedere eclectic, prin combinarea unui punct de vedere istoric, evolutiv, cu unul frontal. Astfel legile se fărîmițează la infinit, apărînd nenumărate cazuri particulare ridicate la rangul de lege. Nu este de mirare, în aceste condiții, că elevul nu știe cum să abordeze o problemă care nu reprezintă un simplu exercițiu imediat.

Consider că acest neajuns se poate elimina parțial chiar în cadrul programei actuale dacă se renunță la o sumedenie de detalii nesemnificative, care constituie un balast în învățămînt și care împiedică formarea unei concepții juste, a unui mod științific de gîndire. Este, cred, vremea să se înțeleagă că fizica nu este o știință descriptivă, ci, așa cum am spus mai sus, este prima știință a naturii în care a putut fi stabilit un sistem coerent și cantitativ de legi de evoluție. Dacă se reține atît în expunere cît și în probleme esențialul, dacă se insistă asupra lui, elevii pot dobîndi treptat obișnuința de a rezolva și problemele de fizică mai complicate.

*

Reiese clar, din toate cele spuse mai sus, că există încă multe posibilități în vederea înarmării elevilor cu deprinderea de a rezolva probleme de fizică. Folosirea lor va contribui neîndoielnic la mai buna pregătire a elevilor pentru studiul din învățămîntul superior, ca și pentru munca în producție.

E. T.

OPINII

Pregătirea viitorilor profesori pentru munca educativă

An de an institutele pedagogice dau școlilor noastre cadre didactice cu o tot mai temeinică pregătire profesională, care răspund din ce în ce mai bine sarcinilor muncii instructiv-educative. Se remarcă îndeosebi priceperea tinerilor pedagogi în specialitate. Ei asigură lecțiilor un conținut bogat, folosesc metode moderne de predare, reușind să-i înarmeze pe elevi cu cunoștințe temeinice.

Se știe însă că profesorul nu are numai sarcina de a transmite cunoștințe, de a contribui la înstruirea elevilor într-un anumit domeniu, ci și pe aceea de a realiza educația patriotică, moral-cetățenească, estetică de a forma trăsăturile de caracter specifice omului nou. Or, în acest domeniu, atît de important, rezultatele pe care le obțin tinerii absolvenți nu sînt pe deplin satisfăcătoare. Destul de mulți dintre ei întîmpină greutăți în munca educativă în general și în special în desfășurarea orelor de dirigenție.

Cauza dificultăților existente în acest domeniu o constituie, după părerea mea, unele carențe ale studiului în învățămîntul superior de specialitate. Este vorba de faptul că în institutele pedagogice nu se acordă încă suficientă atenție pregătirii viitorilor profesori în ceea ce privește munca educativă, orientării lor asupra modului cum trebuie rezolvate diversele aspecte pe care le ridică educarea comunistă a elevilor.

Metodica desfășurării activităților educative ocupă, în cadrul cursului de pedagogie, un capitol destul de sumar. În ceea ce privește sarcinile muncii dirigintelui, acestea sînt expediate, în manualul de pedagogie pentru institutele pedagogice. (Ed. didactică și pedagogică, 1964) doar în două pagini. La rîndul lor, seminariile de pedagogie, care de obicei reiau temele cursului, nu se ocupă nici ele prea mult de problemele muncii dirigintelui.

Ar fi de așteptat ca măcar în cadrul practicii pedagogice să se acorde atenția necesară activităților educative. Cum stau lucrurile, însă, în această privință? În „Caietul de practică pedagogică pentru institutele pedagogice de trei ani" (Editura didactică și pedagogică, București 1964), sînt indicate următoarele activități educative: „Efectuarea practicii educative prin **asistarea** la activitățile demonstrative organizate și conduse de profesorii școlilor de bază și participarea activă la analiza acestor activități. Participarea la organizarea **unor** activități educative, prin îndeplinirea sarcinilor trasate de profesorii școlilor de bază, organizarea și conducerea **unor** activități educative sub îndrumarea și controlul profesorilor școlilor de bază" (sublinierile ne aparțin). Este clar că, în aceste condiții, se neglijează practica la activitățile educative, cele mai multe din acestea rămînînd la etapa demonstrativă. Practica pedagogică astfel organizată nu reușește să asigure tînărului profesor o cunoaștere temeinică a problemelor pe care le ridică munca educativă.

Este absolut necesar, după părerea mea, ca studenții nu numai să **asiste** la **unele** activități educative, ci să **lucreze efectiv**, să organizeze și să conducă în mod individual (uneori și pe grupe restrînse) fiecare activitate educativă din școală.

Cred că ar fi bine ca încă din primul an de practică, paralel cu lecțiile demonstrative și de probă, studenții să participe și la acțiunile educative din școală. În ultimul an de practică ei ar putea conduce ore de dirigenție, iar cu prilejul practicii pedagogice continue ar putea face de serviciu pe școală, ar putea organiza și conduce diferite activități în cadrul comisiei metodice a diriginților, al muncii cu părinții, în cadrul organizațiilor U.T.C. și de pionieri.

Socotesc important ca în practica pedagogică să se dea studenților sarcina de a studia particularitățile psihice ale unei clase întregi, preocupările elevilor, tonul fundamental al colectivului de elevi. Desigur, studierea particularităților psihice generale și individuale nu constituie un scop în sine. Ea formează numai o parte a muncii pedagogice. Studiem copiii pentru a putea organiza procesul educativ, pentru a-i stabili un conținut adecvat în funcție de condițiile concrete, pentru a putea realiza obiectivele educației comuniste. După ce au stabilit particularitățile psihice generale, studenții pot trece la alcătuirea unor tematici pentru orele de dirigenție în funcție de sarcinile educative concrete și actuale ale clasei respective, în funcție de preocupările elevilor, de viața clasei.

Este indicat ca materialele psihopedagogice generale întocmite de studenți, ca și tematicile orelor de dirigenție elaborate de ei să fie analizate în ședințe la care să participe profesorul de pedagogie, profesorul de psihologie, metodistul și diriginte clasei respective. Acest sistem de lucru ar contribui într-adevăr la legarea teoriei de practică în pregătirea studenților pentru munca educativă.

Munca concretă de educare a elevilor în timpul practicii pedagogice va contribui la consolidarea și îmbogățirea pregătirii de specialitate, pedagogice și metodice a studenților, le va dezvolta interesul și dragostea pentru munca de profesor.

ALEXANDRU POPESCU-MIHĂEȘTI
asistent universitar

Cînd trebuie predată teoria literaturii?

Pentru ușurarea procesului complex de percepere a operei literare, actualele manuale de limba română pentru clasele V—VIII conțin o seamă de noțiuni de teorie literară legate, mai mult sau mai puțin fericit, de textele ce se studiază. Aceste noțiuni urmăresc în primul rînd să înlesnească mai buna percepere a operelor de diverse genuri sau specii, iar în al doilea rînd, să lămurească elevilor, pînă la sfîrșitul clasei a VIII-a, un șir de noțiuni de teorie a literaturii. Aceste deziderate se pot realiza însă numai dacă noțiunile sînt bine eșalonate pe parcursul celor 4 ani, dacă sînt orînduite în mod gradat după importanță și dificultate, fără a se neglija posibilitățile reale pe care le au elevii din clasele V—VIII pentru înțelegerea lor.

După cum se știe, studiul teoriei literaturii se continuă și se încheie în clasa a IX-a. Se pune întrebarea: ce s-a cîștigat în plus prin prelungirea studierii teoriei literaturii și în prima clasă a liceului? Este oare acest „cîștig" proporțional cu timpul prețios răpit studiului istoriei literaturii?

Se poate ușor constata că în clasa a IX-a elevii se întîlnesc cu prea puține noțiuni cu adevărat noi față de cele acumulate în clasele anterioare. Toate celelalte sînt reluări, chipurile „îmbunătățite", însă la un mod superficial, așa încît elevii au de-a face cu aceleași definiții, schimbate numai pentru că autorii de manuale sînt alții. De exemplu, în clasa a VIII-a elevii au învățat că „O scrisoare pierdută" este o comedie, întrucît ea conține **elemente comice** (Limba română clasa a VIII-a, ed. 1964, pag. 47), iar în anul următor li se spune „Comedia este opera dramatică care trezește în sufletul spectatorului **sentimente comice**". (Limba și literatura română, clasa a IX-a, ed. 1965, pag. 166). Credem că definiția noțiunii de comedie se poate da în clasa a VIII-a, fără să se mai revină asupra ei și în clasa a IX-a, mai ales că „O scrisoare pierdută", studiată în clasa a VIII-a, se pretează la aceasta mai bine decît „O noapte furtunoasă", studiată în clasa a IX-a.

Uneori definițiile oferite de manualul clasei a IX-a sînt simpliste față de cele cunoscute de elevi din anii anteriori. Un exemplu ilustrativ îl constituie definiția pastelului — „Poezia lirică în care poetul zugrăvește tablouri din natură se numește pastel" (Limba și literatura română pentru clasa a IX-a, pag. 48) — după ce în clasa a VI-a noțiunea amintită a fost definită mai complet: „Poezia în care scriitorul descrie un colț din natură (peisaj) exprimîndu-și sentimentele sale față de acest peisaj se numește pastel" (Limba română clasa a VI-a ed. 1965, pag. 76). Același lucru se întîmplă cu multe alte noțiuni: schiță, nuvelă, roman, doină, baladă, fabulă etc., care, deși au fost predate în școala generală, se reiau inutil, după părerea mea, în clasa a IX-a.

Se întîmplă adesea ca elevii să fie derutați de la o clasă la alta prin clasificarea diferită a unor noțiuni. Astfel, în manualul pentru clasa a VIII-a (pag. 102) schița recapitulativă a figurilor de stil cuprinde epitetul, comparația, metafora, alegoria, personificarea. În manualul pentru clasa a IX-a (pag. 19), metafora nu mai face parte din categoria figurilor de stil, ci din aceea a tropilor, fiind considerată procedeu stilistic. Același tratament îl suferă alegoria. Personificarea, considerată figură de stil în clasa a VIII-a, nu mai figurează de loc în manualul pentru clasa a IX-a.

De asemenea, se impune utilizarea unei terminologii cît mai precise, care să fie vehiculată totdeauna pentru denumirea noțiunii respective. Este inutil să numim în clasa a V-a cu termenul de **procedeu** noțiunile: narațiune, descriere, dialog, iar în clasa a VII-a elevii să constate că aceste procedee sînt, de fapt, **moduri de expunere**—termeni consacrați de multă vreme pentru noțiunile în discuție. Această trecere de la un termen la altul se face sub motivul că elevii clasei a V-a nu ar fi încă capabili să perceapă și să rețină noțiunea de „mod de expunere". Tot sub acest pretext, unele probleme sînt prea fărîmițate. Bunăoară, elevii din calasa a V-a fac cunoștință numai cu noțiunea de personaj, fără să li se predea și caracterizarea personajului, pe care o întîlnesc abia la sfîrșitul clasei a VI-a.

Pentru o eșalonare a cunoștințelor cît mai apropiate de potențialitatea cognitivă a elevilor, autorii programelor și manualelor ar trebui să se sprijine mai serios pe rezultatele experimentelor psiho-pedagogice cu privire la formarea noțiunilor de teorie literară la diferite clase. În acest sens, experimentul în legătură cu perceperea estetică a imaginii literare redate prin figuri de stil la clasele V—VI (Revista de pedagogie nr. 3/1964) argumentează convingător faptul că se pot preda cu succes, chiar din clasa a V-a, noțiunile de epitet și comparație, iar în clasa a VI-a poate fi percepută și analizată noțiunea de personificare. Conform actualelor programe și manuale elevii se întîlnesc cu primele noțiuni numai în clasa a VI-a, iar cu ultima doar în clasa a VII-a.

O mai judicioasă repartizare a noțiunilor de teorie a literaturii pe parcursul ultimelor 4 clase ale școlii generale, fără reluări și repetări inutile, ar crea posibilitatea studierii în aceste clase și a noțiunilor care actualmente se predau în clasa a IX-a. Procedînd astfel vom cîștiga un timp foarte necesar pentru studiul istoriei literaturii, iar lecțiile de sinteză de la sfîrșitul clasei a VIII-a vor putea cuprinde majoritatea problemelor care fac obiectul teoriei literaturii.

Desigur, în școala generală nu se pot epuiza absolut toate noțiunile de teorie literară și nici nu e necesar acest lucru. Noțiunile mai dificile — referitoare de exemplu la curentele literare, la metodele de creație artistică, la caracterul popular și național al literaturii, la partinitatea ei etc. — se pot forma mai bine paralel cu studiul istoriei literaturii, pe baza cunoștințelor dobîndite de elevi pe fiecare treaptă a acestui studiu. Chiar noțiunile de teorie a literaturii însușite în clasele V—VIII sînt acum lărgite și aprofundate. De exemplu, noțiunea de nuvelă își îmbogățește mereu conținutul și își lărgește sfera, încluzînd o dată cu Negruzzi nuvela istorică, cu Slavici nuvela realist-critică, cu Caragiale nuvela de analiză psihologică, cu Eminescu nuvela de esență romantică cu elemente fantastice ș.a.m.d.

Socotim deci că cele mai necesare noțiuni de teorie a literaturii se pot preda în școala generală, urmînd să fie aprofundate paralel cu studiul istoriei literaturii, cînd trebuie predate și noțiunile mai complexe, fără să fie necesară, după părerea noastră, studierea lor separată în una din clasele liceului.

VISTIAN GOIA
lector univ.

Grădinița poate da mai mult școlii

Ani de-a rîndul am urmărit, prin asistențe la clasa I, prin studierea programei, prin discuții cu învățătorii și părinții modul în care este pregătită trecerea copilului din grădiniță spre școala generală. Am întreprins această cercetare cu scopul de a afla cauzele pentru care clasa I este considerată cea mai grea dintre primele clase ale școlii generale.

Într-adevăr, elevul din prima clasă trebuie să-și însușească multe cunoștințe și deprinderi noi: el trebuie să efectueze analiza vorbirii, pornind de la cuvînt și ajungînd la silabă și sunet; trebuie să-și însușească corespondentele grafice ale sunetului (de tipar și de mînă), ca și semnele corespunzătoare numerelor și operațiilor de socotit; să dobîndească deprinderea de a citi cu două categorii de semne, deprinderi de scriere corectă, deprinderea de a efectua operații aritmetice. Iată deci o sumedenie de sarcini destul de complexe, noi pentru elevii primei clase (pe cînd în clasa a II-a nu se cere decît perfecționarea cititului, a scrisului și socotitului, pe lîngă însușirea — prin lectură — a unor cunoștințe elementare de științele naturii și istorie).

Se pune întrebarea: pe ce cunoștințe și deprinderi anterioare se bazează munca elevului din clasa I?

Deși majoritatea copiilor preșcolari din grupa mare manifestă interes pentru cunoașterea literelor de tipar și încearcă să le reproducă „prin desen", programa pentru învățămîntul preșcolar nu prevede aproape nimic pentru rezolvarea acestei cerințe obiective în dezvoltarea copilului. Programa se oprește la rezolvarea sarcinilor privitoare la formarea deprinderilor de comportare în colectiv și, în special, în clasă. Ea prevede observări, convorbiri după ilustrații, povestiri etc., care contribuie la dezvoltarea tuturor proceselor psihice ale copiilor, le dau o serie de cunoștințe despre mediul înconjurător și despre unele momente esențiale din viața poporului nostru, ajută la formarea unor deprinderi de gîndire și vorbire corectă, de expunere a gîndurilor în propoziții logic închegate, de numărat, socotit etc. De asemenea, programa prevede exerciții ca mînuirea creionului, a pensulei de desen, modelaj sau confecții simple ș. a.

Toate acestea nu sînt însă suficiente spre a-i pregăti pe copii pentru școală. De aceea, o serie de copii nu se pot deprinde prea repede cu modul de lucru din clasa I, cu sarcinile cărora trebuie să le facă față. De aici și slăbirea interesului unora din ei pentru învățătură. Aici, cred eu, se află una din cauzele pentru care unii elevi nu-și pot forma, din prima clasă, deprinderi corecte de muncă independentă, atît de importante în procesul de învățare pe toată perioada școlară.

Consider, de aceea, că este absolut necesar să se treacă la restructurarea programei pentru învățămîntul preșcolar, în special pentru înlesnirea formării unei scrieri frumoase și corecte în clasa I. S-ar putea organiza, în acest scop, un experiment la înfăptuirea căruia să fie atrase educatoare cu experiență îndelungată. Ponderea principală în acest experiment ar urma s-o aibă, desigur, activitățile menite să-i pregătească pe copiii din grupa mare pentru însușirea deprinderilor elementare de citire și scriere. Consider necesar să se accentueze asupra unor teme în legătură cu anotimpurile și în legătură cu activitatea socială a oamenilor. Pe baza acestor teme s-ar putea trece la formularea unor idei exprimate în propoziții simple, care să fie analizate din punct de vedere fonetic, iar apoi să se predea mai sistematic elementele grafice. Mi se pare indicată și experimentarea predării scrierii de tipar, întrucît aceasta este apropiată de desen și poate fi însușită mai ușor de copii.

Cred că, dacă se va trece la o pregătire mai substanțială a copiilor pentru clasa I, sarcinile lor din această clasă vor fi mai ușor de îndeplinit și se vor crea condiții pentru întărirea interesului față de învățătură, factor deosebit de important în succesul procesului instructiv-educativ.

EUGENIA DRAGOȘ
educatoare-Constanța

OPINII

Sînt necesare și culegeri de exerciții de gramatică

Așa cum profesorii de matematică au la dispoziție felurite culegeri de probleme și exerciții, de ce n-am putea și noi, profesorii de limba română, să ne bucurăm de un asemenea ajutor?

Ar fi foarte utilă editarea unor culegeri pentru lecțiile de gramatică, care să pornească de la principiul de bază în predarea acestei discipline, cel al predării concentrice, implicînd lărgirea noțiunilor de la clasă la clasă. Culegerea ar putea să cuprindă, diferențiate pe clase, exerciții utile lecțiilor de transmitere a cunoștințelor noi, de fixare și consolidare, de recapitulare curentă și finală. De asemenea, culegerea ar putea cuprinde un capitol special privind problemele de ortografie legate de predarea fiecărei categorii gramaticale, (de pildă, ortografierea pronumelui personal, reflexiv, demonstrativ ș.a.m.d.).

Cred că textele dintr-o asemenea culegere ar trebui extrase, pe cît posibil, din operele cunoscute de elevi din clasă sau din lectura suplimentară, evitîndu-se textele în care abundă arhaisme, provincialisme, forme și construcții vechi, depășite de stadiul actual al dezvoltări limbii române.

Prof. VIORICA DRAGOTĂ
Liceul nr. 2 Oradea

Încheierea mediilor și statistica

Spre sfîrșitul trimestrului I al acestui an școlar, pentru ca situațiile statistice și rapoartelor școlilor să fie mai repede centralizate la secțiile de învățămînt, am primit dispoziția să încheiem situația școlară cu douăzile înainte de data încheierii trimestrului. Dar, întrucît se presupunea că, nemaiavînd stimulentul notării, elevii nu-și vor pregăti temeinic lecțiile, ni s-a dat indicația ca după încheierea situației la învățătură să punem totuși și note, trecînd nota în trimestrul următor. Dar dacă această soluție poate fi aplicată pe trimestrele I și II, ce vom face în trimestrul III?

Situația școlară a elevilor ar trebui să se încheie, așa cum este normal, după ultima oră de curs la fiecare obiect. Este știut că statistica trebuie să reflecte întocmai situația reală și nu să devină un scop în sine. Dacă e așa, de ce să nu procedăm în consecință?

Prof. S. STĂNILĂ
comuna Alios, reg. Banat

Numerotarea anilor de studii

Crearea liceelor de specialitate, prevăzută în documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, a stabilit o direcție nouă de dezvoltare a învățămîntului mediu din țara noastră, care nu va mai fi astfel exclusiv un învățămînt de cultură generală.

În legătură cu aceasta cred că ar fi necesară și modificarea numerotării anilor de studiu la liceu. În prezent, acești ani sînt numerotați în continuarea anilor de studiu ai școlii generale, respectiv de la clasa a IX-a la a XII-a. Acest mod de numerotare i-a determinat pe unii elevi și mai ales pe părinți să considere liceul drept o școală care trebuie neapărat să urmeze învățămîntului general. Faptul că în multe cazuri clasele I—VIII funcționează împreună cu clasele IX—XII a făcut ca și elevii din clasele I—VIII să se considere, impropriu, elevi ai liceului.

Ținînd seama că, în viitor, învățămîntul mediu se va dezvolta diversificat, tinzînd către generalizare, propun ca anii de studiu ai liceului să se numeroteze de la I la IV, așa cum se numerotează și în prezent la școlile profesionale, care primesc și ele absolvenți ai școlii generale. La fel propun să se numeroteze și anii de studiu la liceele de specialitate, bineînțeles în raport cu durata ce li se va stabili.

PETRE I. BURLOIU
director adjunct la Direcția învățămînt-cultură-sănătate din Comitetul de Stat al Planificării.

URMELE ISTORIEI

Turnul lui Sever (monument roman de la Drubeta Turnu Severin)

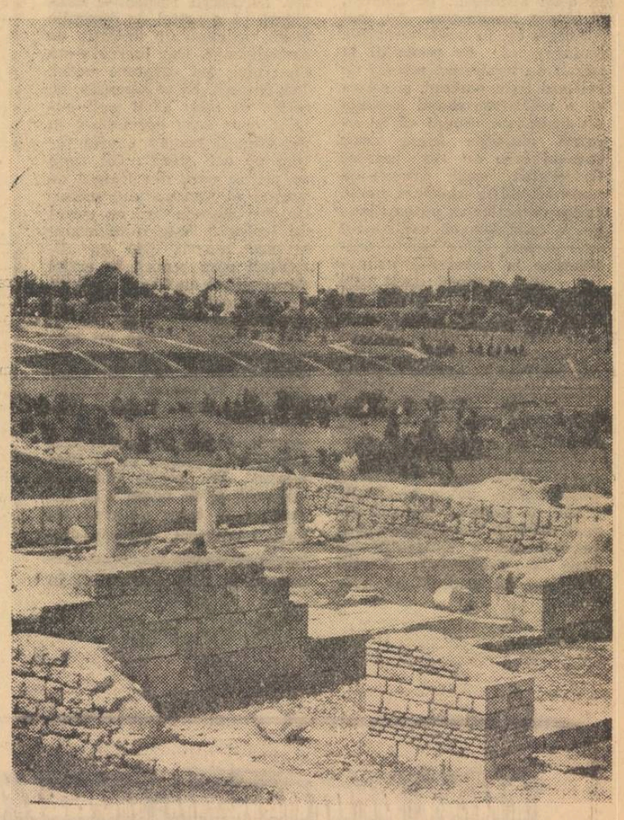

Cetatea Callatis (monument roman de la Mangalia)

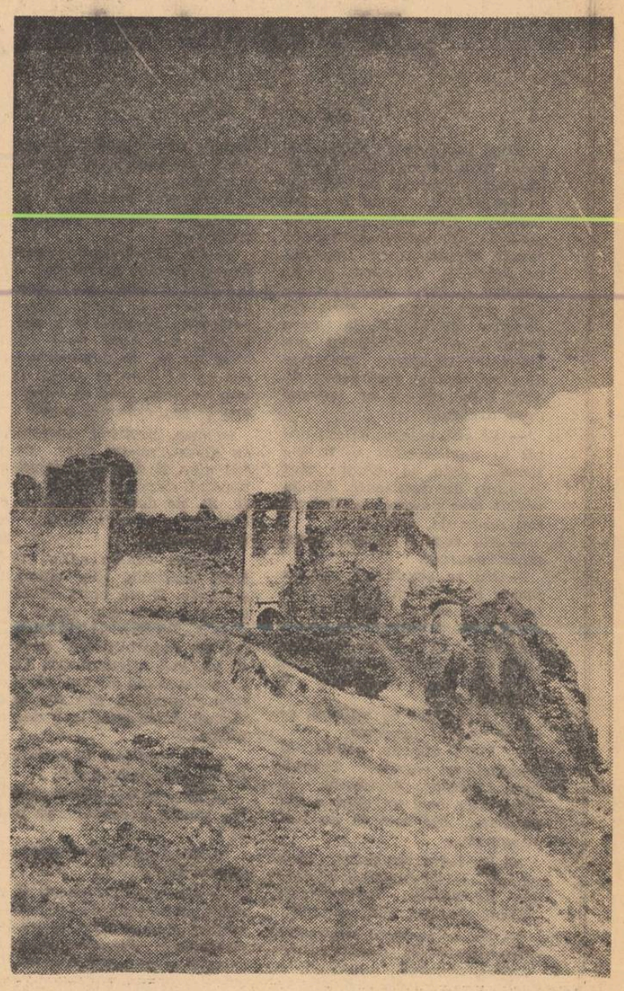

Cetatea Lipova (monument feudal de pe Mureș)

ANCHETA NOASTRĂ

Cum se acordă primele?

La sfîrșitul fiecărui trimestru, se distribuie cadrelor didactice și celorlalți lucrători din învățămînt importante sume prin sistemul de premiere. Premierea personalului didactic, ca peste tot, este menită să ducă la stimularea activității profesionale și social-culturale, să determine continua ridicare a nivelului activității pe care o desfășoară cadrele didactice în școală și în afara ei.

Se au peste tot în vedere criteriile care asigură realizarea acestui scop?

Din sondajul efectuat de redacția noastră într-un număr de școli din mai multe raioane și regiuni rezultă că, în general, sistemul de premiere a cadrelor didactice se aplică potrivit normelor legale, că el răspunde într-adevăr scopului pentru care a fost inițiat. Mulți președinți de sindicate și activiști din birourile grupelor sindicale, în preocupările lor mai largi de sprijinire a activității profesionale, se îngrijesc de folosirea judicioasă și în spiritul legii a sistemului premial, astfel încît acesta să aibă un puternic efect mobilizator.

„Alături de celelalte mijloace care stau la îndemîna sindicatelor, ne spune tov. **I. Albu**, vicepreședinte al comitetului sindicatului învățămînt din Slatina, sistemul premial reprezintă un puternic mijloc de mobilizare a membrilor de sindicat la o muncă de un nivel din ce în ce mai ridicat de la o etapă la alta. Totuși, ni s-au semnalat, pe alocuri, și unele neajunsuri. Se mai întîmplă ca, în unele colective școlare, să fie premiați la sfîrșit de trimestru, alături de cei mai buni oameni, și cîțiva cu o activitate slabă. Aceasta nu înseamnă numai că se acordă anumite sume unor oameni care nu le merită. Gravitatea unei greșeli de acest fel stă în faptul că unele cadre didactice ar putea ajunge la concluzia că arbitrariul este posibil, că se iau în considerare la acordarea primelor, alte criterii decît cele stabilite de lege. De aici pot decurge atitudini străine eticii profesionale socialiste. Ne-am întrebat care sînt sursele unor atitudini de lingușeală față de conducerea școlii. Nu cumva această cale e mai ușoară și mai simplă pentru a cîștiga aprecierile unor directori?

Comitetul sindicatului nostru se străduiește să elimine posibilitatea de a se comite astfel de greșeli. Mijlocul cel mai eficient este cunoașterea permanentă a activității pe care o desfășoară fiecare membru de sindicat pe linie profesională și cultural-obștească. O asemenea cunoaștere este îndeosebi de faptul că membrii comitetului sindicatului, lucrînd în școli, pot informa comitetul, ori de cîte ori se impune acest lucru, asupra problemelor de muncă din școlile respective".

„Pentru a asigura caracterul stimulativ al premierilor — ne-a declarat directorul Școlii generale numărul 4 din Focșani — înainte de a trimite propunerile noastre secției de învățămînt, se organizează o temeinică analiză a muncii, de obicei în cadrul grupei sindicale. Cu acest prilej este reliefată contribuția fiecărui membru de sindicat la activitatea colectivului, insistîndu-se asupra celor care s-au distins în mod deosebit. Propunerile se definitivează după ce au fost ascultate, la analiza muncii, părerile membrilor de sindicat. Au fost cazuri cînd aceste păreri au dus la rectificarea unor omisiuni, înlăturîndu-se astfel unele consecințe negative. În plus, un asemenea procedeu duce la creșterea eficienței educative, stimulatorii a premierilor, sporește răspunderea în muncă a membrilor de sindicat".

Din sondajul nostru a rezultat însă că nu pretutindeni se lucrează în felul acesta. De exemplu, în raionul Odorhei, directorii unor școli procedează cu o discreție de sfinx la întocmirea listei de propuneri a celor ce urmează să fie premiați. Cu aceeași discreție are loc și distribuirea primelor. Directorii respectivi consideră că o astfel de discreție evită prilejuri de discuții, de nemulțumiri. Dar lucrurile nu stau nici pe departe astfel. Dimpotrivă. Ni se semnala, de pildă, că s-au găsit unii curioși care s-au specializat în investigații pentru a afla totuși pe cei „aleși". Cît timp se pierde oare din timpul de muncă al personalului didactic, din energia lor, cu astfel de lucruri? Este o întrebare la care n-ar fi rău ca directorii care recurg la astfel de soluții să caute un răspuns. Pentru secția de învățămînt din Odorhei se pune însă o altă întrebare: oare nu este vorba, la acești directori, de tendința de a face loc arbitrariului în acordarea primelor? Și nu este acesta un procedeu care golește de conținut caracterul de stimulent al premierilor? Oricare ar fi răspunsul la aceste întrebări adresate celor vizați aici direct ca și celor pe care nu i-am menționat, dar care folosesc asemenea procedee, credem că o astfel de optică în problema aplicării sistemului premial este de netolerat.

Sondajul nostru a scos la iveală și o serie de alte fapte, pe care îți vine greu să le crezi. După cum se știe, primele se acordă pentru activitatea desfășurată. Dacă în aprecierea acestei activități este posibil să se mai strecoare și unele greșeli, astfel de greșeli sînt imposibile în situațiile în care nu ai de a face cu nici un fel de activitate. Și totuși, se întîmplă să apară pe statele de premieri oameni care au lipsit întregul trimestru de la locul de muncă. Un astfel de caz a fost semnalat în raionul Costești, regiunea Argeș. Cînd cei care au acordat prima respectivă au fost întrebați cum de a fost posibil acest lucru, ei au răspuns că învățătoarea absentă dar... premiată a primit prima pentru activitatea social-culturală desfășurată în trimestrul anterior, omisă atunci din greșeală. Astfel de omisiuni și rectificări nu ascund oare deficiențe mai adînci?

Un caz asemănător a avut loc în raionul Strehaia, unde mai multe cadre didactice au fost premiate pentru activitatea profesională și social-culturală, deși în perioada respectivă au fost în concediu medical.

Premierea directorilor de școli se face la aprecierea directă a secției de învățămînt. În general, secțiile de învățămînt acordă primele în mod judicios. Se întîmplă însă și aici, uneori, abuzuri. De pildă, necultivînd bunăvoința „șefului", îndrăznind chiar să-și îngăduie unele critici la adresa lui, directorul unei școli n-a mai fost premiat o perioadă de cîțiva ani. A trebuit să intervină organele superioare pentru curmarea unei atari situații.

Tov. **Constantin Bogza**, președintele comitetului sindicatului învățămînt din orașul Iași, ne-a semnalat și unele defecțiuni provenite din caracterul lacunar al instrucțiunilor de aplicare a regulamentului de premiere, elaborate de Ministerul Învățămîntului în anul 1961. El a propus să se reexamineze conținutul acestor instrucțiuni și să se elaboreze instrucțiuni mai detaliate.

Pînă atunci, sondajul nostru invită pe cei care aplică sistemul premial — potrivit instrucțiunilor existente — să mediteze mai mult asupra rațiunii lui de stimulator al întregii activități didactice.

C. RĂDOI

VĂ IN FOR MĂM

Editura didactică și pedagogică va pune în curînd la dispoziția școlilor numeroase materiale deosebit de utile în procesul de învățămînt.

Printre acestea se numără, de pildă, lucrarea **„MIC ATLAS DE PLANTE DIN FLORA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA"**. Conținînd un număr de 309 pagini text, 175 planșe în culori, inclusiv 31 de pagini de text explicativ cu privire la planșe, lucrarea descrie circa 800 specii de plante din flora spontană a țării noastre. După o descriere generală a vegetației, pe zone naturale, atlasul dă o scurtă prezentare a principalelor organe ale plantelor, cu indicații asupra terminologiei botanice. În continuare sînt descrise familiile de plante din țara noastră, dîndu-se fiecăreia o scurtă caracterizare. Planșele sînt executate în 8 culori.

Lucrarea, care este prima de acest gen tipărită la noi în țară, se adresează atît elevilor din învățămîntul de cultură generală cît și studenților din facultățile de științe naturale, medicină, farmacie și geografie, precum și celor de la institutele pedagogice.

Tot în acest an vor apărea un **Atlas geografic școlar, Harta fizică și administrativă a Republicii Socialiste România**, precum și **Harta economică a Republicii Socialiste România.**

ATLASUL GEOGRAFIC ȘCOLAR, pentru școala generală și liceu, va cuprinde, după o parte introductivă de geografie matematică, hărți fizice ale continentelor și harta politică a lumii. Executat în 14 culori, atlasul va avea 44 de pagini.

HARTA FIZICĂ ȘI ADMINISTRATIVĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, executată la scara 1/400 000, va prezenta împărțirea administrativă a țării și detalii de geografie fizică, în 14 culori, iar **HARTA ECONOMICĂ**, realizată în aceleași condiții grafice, la aceeași scară și același format (de 4×70×100), va prezenta bogățiile economice ale țării noastre.

Editura continuă în prezent lucrările de elaborare și tipărire a hărților fizice și economice ale regiunilor patriei noastre. Astfel, pe lîngă hărțile regiunilor Ploiești, București și Dobrogea, deja apărute, vor apărea hărțile regiunilor Suceava, Galați și Iași, iar în continuare și hărțile celorlalte regiuni ale țării. Realizate în 14 culori, la formatul 2 x 70 x 100, hărțile vor prezenta regiunile respective atît sub aspect fizic cît și sub aspect economic.

CĂRȚI CĂRȚI

„Monumentele patriei noastre"

Colecția „Monumentele patriei noastre", care apare în Editura Meridiane, a pus la îndemîna cititorilor, pînă în prezent, peste 20 de monografii în care sînt prezentate monumentele istorice, valorile artistice și culturale amintind de existența, viața și lupta poporului român, de iscusința și talentul său creator. Fiecare monografie cuprinde un text cu caracter documentar, însoțit de ilustrații, hărți, planșe, lucrările avînd și menirea de a servi drept călăuze pentru vizitatorii monumentelor respective. Printre aparițiile de pînă acum se numără: **ADAMCLISSI, DRUBETA, CETĂȚI ȚĂRĂNEȘTI DIN TRANSILVANIA, CURTEA DOMNEASCĂ DIN TÎRGOVIȘTE** etc. Recent au apărut 3 noi monografii: **CETATEA DE SCAUN A SUCEVEI, ULPIA TRAIANĂ, CETĂȚI DACICE DIN SUDUL TRANSILVANIEI.**

CETATEA DE SCAUN A SUCEVEI, de Mircea și Alexandru Andronic, prezintă impresionanta fortificație de pe latura de răsărit a orașului Suceava. Această fortificație, care a făcut fala sistemului defensiv al Moldovei, a deținut timp de trei veacuri locul prim în ierarhia cetăților moldovenești. Evocînd-o, autorii descriu aspectul ei arhitectonic, îi prezintă originea, vorbesc despre transformările pe care le-a suferit în decursul timpului și despre condițiile în care acestea au avut loc, se referă la cercetările științifice făcute aici și la concluziile ce se desprind din acestea. Ei pun astfel la îndemîna cititorului o informație completă, care înlesnește înțelegerea rostului fiecărui element de construcție al fortificației și dă posibilitatea să se intuiască viața și istoria cetății, împletite cu viața și istoria Moldovei.

Elaborată de acad. C. Daicoviciu și H. Daicoviciu, monografia **ULPIA TRAIANĂ** (Sarmisegetusa romană) descrie pe larg nașterea, dezvoltarea și apusul acestui mare oraș roman pe pămîntul Daciei. Întemeiată imediat după cucerirea romană (106 e.n.), Ulpia Traiană a fost capitala provinciei Dacia vreme de peste un secol și jumătate. Autorii prezintă amplu, pe baza unui bogat material istoric și arheologic, principalele monumente descoperite în urma săpăturilor efectuate sub conducerea acad. C. Daicoviciu și H. Daicoviciu. Deosebit de atractiv este capitolul în care prin analogie cu orașele romane cunoscute din literatura istorică antică, este prezentată o zi din viața Ulpiei Traiane.

Lucrarea se încheie cu o descriere a muzeului arheologic amenajat în satul din preajma ruinelor antice.

La rîndul ei, monografia **CETĂȚI DACICE DIN SUDUL TRANSILVANIEI** de Mihai Macrea, Octavian Floca, Nicolae Lupu și Ion Berciu oferă o prezentare sintetică a cetăților dacice de la Căpîlna, Bănița, Tilișca și Piatra Craivii, descoperite și cercetate de arheologi în ultimii ani. Materialul documentar inedit prezentat de autori și interpretarea lui vin să completeze cunoștințele despre stadiul de dezvoltare economică și politică a societății dacice, despre tehnica de construcții, sistemul ingenios de apărare și tehnica militară a dacilor.

În cuvîntul său introductiv, acad. Constantin Daicoviciu apreciază lucrarea de față ca pe o prezentare făcută cu competența științifică ce-i caracterizează pe autori și în alte publicații ale lor, dar și cu pasiunea cuvenită pentru obiectul tratat.

„Monumente ale naturii din România"

Este cunoscută importanța ocrotirii naturii ca factor de conservare, studiu, valorificare și educare. De aceea este deosebit de binevenit volumul **„MONUMENTE ALE NATURII DIN ROMÂNIA"**, apărut recent în editura „Meridiane". Elaborat din dorința de a face cunoscute cele mai semnificative monumente ale naturii și rezervații naturale din țara noastră, el reprezintă primul titlu de acest fel din literatura românească de specialitate și, prin organizarea tematică, unul dintre puținele din literatura mondială.

Realizat de o serie de specialiști de la universitățile din București, Cluj, Iași, Timișoara și Craiova, sub conducerea academicienilor Emil Pop și Nicolae Sălăgeanu, volumul întrunește caracterele unei mici enciclopedii. El prezintă marile suprafețe ocrotite (Parcul Național Retezat, Munții Bucegi, Masivul Ceahlău, Delta Dunării), care au o importanță științifică de prim ordin, ca și alte monumente naturale (Lacul Bilea, poienile cu narcise din Dumbrava Vadului, Rezervația ornitologică de la Satchinez, Finețele Clujului, Suatu, Zaul de Cîmpie, Finețele de la Bosanci etc.) cu suprafețe reduse sau chiar foarte reduse, dar de mare însemnătate din punct de vedere al florei și faunei românești.

România este o țară deosebit de bogată în relicte și endemite. Multe din ele au fost ocrotite în cadrul rezervațiilor mari din etajul alpin, altele în mlaștinile mari de turbă, în rezervațiile carstice sau în cele forestiere. Volumul le înfățișează pe toate, făcîndu-le cunoscute cititorior. De asemenea, sînt prezentate formațiuni geologice și paleontologice de dimensiuni mai reduse, dar uneori de excepțională importanță științifică.

Un capitol despre plante și animale rare, din care unele de tip relictar, ca și un capitol consacrat ocrotirii peisajului, întregesc cuprinsul acestui volum bogat ilustrat, ce se adresează în egală măsură specialiștilor și nespecialiștilor, celor care se ocupă de științele naturale ca și iubitorilor de frumos, profesorilor cît și elevilor, cărora le pune la îndemînă un material valoros și bine selecționat.

VICTOR ADRIAN

Etica profesiunii noastre

„Numai de zece"

Noul profesor de desen corecta niște planșe, înșirate în liniștea profundă ce domnea în cancelarie. Avea o „fereastră". Era cald și bine, pendula din perete înregistra ritmic timpul ce se scurgea pe îndelete. Liniștea aceea plăcută fu întreruptă de apariția unei colege — diriginta clasei a VII-a „D", la care preda și el. Îl salută cu un „Bonjur" săgalnic, aruncîndu-i un zîmbet neobișnuit de cald, după care i se adresă de-a dreptul:

— Să știi, colega, că am venit în mod special să te întîlnesc. Află că elevii sînt încîntați de dumneata. Mi-au vorbit tare frumos, te iubesc toți domnule, asta e.

— Mă rog!... făcu omul puțin încurcat.

— Nu te scuza, că asta-i foarte bine. Dacă elevii îl iubesc pe profesor, înseamnă că e un bun pedagog; și asta-i esențialul în munca noastră. Dar, cu îngăduința dumitale, mi-aș permite să-ți dau o mică sugestie.

— O primesc cu plăcere, se învoi tînărul profesor.

— Mare atenție, colega, la cunoașterea elevilor. Trebuie bine studiați... Bunăoară, în clasa mea este un elev, o capacitate... Mă mir că nu l-ai remarcat...

— Ba l-am remarcat, cum să nu? — zîmbi omul. E vorba de Stănel. Într-adevăr, Stănel este un elev capabil.

— Da de unde, îl contrazise diriginta clasei. Ăla e un neglijent, domnule, un zăpăcit... Despre altul e vorba. Un copil de-o inteligență și de-o cultură rară.

Profesorul o privea uluit regretînd lipsa lui de perspicacitate.

— De Dumitrescu e vorba, tinere, precizâ diriginta. Ăla blond și bondoc, din banca a doua de lîngă geam. E o capacitate... De cînd e la noi în școală, n-a avut notă mai mică de 10... Și dumneata i-ai dat un 8! Cum ai putut face una ca asta, cînd ai văzut că are la toate numai zece?

— Dar, protestă profesorul de desen, nu-mi pare deloc așa cum îl descrieți dumneavoastră. Merită tocmai 8, nu 10. Și, pe deasupra e cam obraznic, a zîmbit ironic, cu un aer care...

— Asta pentru că e deștept, domnule, și-și cunoaște meritele. E un copil mîndru, iar dumneata l-ai jignit cu nota 8. Trebuie să ținem seama de sensibilitatea copiilor, să nu le-o zdruncinăm. Dacă la matematică și română, materii principale, are 10, apoi tocmai dumneata, la o dexteritate...?

— Eu credeam că toate materiile sînt principale.

— Dar strici media copilului, media generală! Se poate?

— Dacă nu merită mai mult ce pot face?

— Acuma mă jignești și pe mine, domnule! Ce, eu nu-mi cunosc elevii? Uite, nu te încăpățîna! Eu, care sînt în pragul pensiei, știu mai multe. Îți dau tot eu sugestia: îl schimbi pe 8 în 10 și totul va fi bine!

— Așa ceva nu pot să fac!

— De ce nu? Știi ce părinți are acest copil? Ne-au ajutat foarte mult... Școala, pe colegi, pe mine... nu știi cînd ai nevoie.

— Vă rog să nu mai insistați. Și apoi, ce serviciu credeți că-i faceți copilului dîndu-i note pe care nu le merită? Ce va face la admitere?

— Pe mine mă interesează cum iese de la noi, că-n rest se descurcă el, au părinții lui grijă. Nu te gîndești la bietul copil? Îi nenorocești — și pe el, și familia. Fă-o măcar de dragul părinților!

— Nu pot face acest lucru. Să fie clar!

Diriginta se-ncruntă.

— Așa ți-e ultimul cuvînt domnule?

— Ultimul!

— Bine, domnule, dar să nu regreți! Știi dumneata cine-i tatăl acestui copil? Ai grijă! Îți pui în joc un lucru scump. Eu atîta îți mai spun. Fă ce vrei, dar să n-o pățești!

Sună de intrare. Profesorul își luă catalogul și porni spre clasă. Diriginta se grăbea în urma lui, să-i mai dea totuși un avertisment. Dar se împiedică în prag, mai, mai să se prăbușească.

Profesorul de desen o sprijini. „Păcătoase praguri și greu sînt de trecut, pentru unii" — gîndi el grăbindu-se spre clasă.

MIHAI ECOVOIU

Urmări din pagina 1

Didactica — domeniu de creație

psihologie, folosind datele sociologiei și matematicilor superioare, prilej pentru găsirea unor metode care să ne permită sărirea hopului de care vorbeam mai sus. Adăugînd la acestea noi și noi cercetări, experimentînd și generalizînd la nivelul tehnicii și științei moderne, deschidem — și de fapt a și fost deschis — drum spre o creație continuă într-un domeniu ce părea, la un moment dat, ancorat în mulțumire dogmatică, stearpă și cenușie. Acum, din contră, didactica pare să devină, pe drept cuvînt, un domeniu de creație continuă.

Avem, se înțelege, greutăți în realizarea acestei revoluții în didactică. Trebuie mai întîi să învingem scepticismul care-și dă aere de înțelepciune, ca și entuziasmul care nu vede că sîntem abia la început și că afirmațiile pripite compromit. Avem nevoie de aparatajul necesar perfecționat și de cadre pregătite pentru a-l folosi. Munca de realizat este enormă. Dar ea trebuie făcută. Scopul, pînă la urmă, este să realizăm acea didactică științifică ce se va putea concretiza în practică didactică nouă și într-o măiestrie didactică nouă. Căci măiestria didactică nu poate să fie altceva, acum, decît știința și tehnica didactică, la nivel științific contemporan, fixate în deprinderi, prin exerciții sistematice — științific organizate și ele.

Cum stă țara noastră din acest punct de vedere? Se înregistrează și în România, de aproximativ doi ani, o mișcare entuziastă și variată în această direcție. Revistele noastre de specialitate au publicat, pe tema modernizării metodelor de învățămînt, studii și cercetări care dovedesc cu prisosință acest lucru. Colective de cercetători de la Institutul de științe pedagogice au în plan cercetări, cu deosebire pentru matematică și limbi străine; o muncă asemănătoare, mai accentuată sub aspectul psihologic, se depune la Institutul de psihologie și la filiala Institutului de științe pedagogice din Cluj; la Oradea, la Sibiu și în alte părți din țară, în cadrul unor licee se duce o adevărată muncă de pionierat pe această linie.

Putem să ne declarăm mulțumiți? Evident că nu. Față de importanța problemei, față de importanța acordată ei de conducerea noastră de partid și de stat, realizările de pînă acum le putem socoti doar începuturi promițătoare. Iar promisiunile trebuie ținute. Munca în cadrul Consiliului Național al Cercetării Științifice este menită să dea un impuls nou și condiții optime pentru realizarea scopului pe care ni-l propunem.

Modernizarea predării geografiei

în orizontul local și terminînd cu călătorii imaginare pe harta lumii.

Îmi amintesc, cu acest prilej, de o expresie foarte plastică a geografului francez Paul Vidal de la Blache. „În predare — spunea el — trebuie scoasă în evidență personalitatea geografică a unei țări, a unei regiuni", înțelegînd prin aceasta a reliefa ceea ce este specific, caracteristic din punct de vedere geografic pentru o țară sau chiar o regiune. Pornind de la această idee, consider că nu trebuie să încărcăm memoria elevilor cu date inutile. Se cuvine însă să precizez, pentru a nu fi greșit înțeles de unii colegi, că în predarea geografiei economice nu ne putem lipsi de prezentarea unor date statistice. De exemplu, e foarte interesant să arătăm care e dinamica producției industriale a unei țări în comparație cu cea a altei țări, ajungînd bineînțeles, pe baza datelor statistice, la explicarea cauzală. În felul acesta se vor putea face referiri la structura social-economică a țării în legătură cu factorii geografici. Dacă ne referim la țara noastră, trebuie prezentate în lecție unele date cu privire la creșterea continuă a producției de energie electrică, în strînsă legătură cu descoperirea unor noi combustibili minerali, cu valorificarea potențialului hidroenergetic al rețelei noastre hidrografice, cu cerințele economiei naționale de a dezvolta producția de energie electrică.

Deci datele statistice nu trebuie prezentate „în sine", ceea ce ar duce la încărcarea inutilă a memoriei, în dauna înțelegerii fenomenelor geografice generale. Aceste date nu pot să lipsească, ele trebuie însă prezentate și explicate cauzal, pentru ca elevul să poată face legături firești între factorii economico-sociali și cei geografici care explică fenomenul dat. Sînt de părere că nu putem să ne dispensăm, în sistemul modern de predare a geografiei, de date statistice astfel înțelese. Dar dacă un profesor va cere ca elevii să răspundă la întrebări de felul „Ce suprafață și ce populație au țările Americii de Nord" — aceasta nu va mai fi o lecție de geografie, ci o lecție de statistică, în care datele memorate mecanic nu vor contribui cu nimic la formarea unui sistem de cunoștințe geografice menit să constituie o componentă a culturii lor generale. Unele date statistice, alese cu pricepere, prezentate cauzal sau comparativ, sînt, după părerea mea, de menținut în sistemul modern de predare. Nu cît ci *cum* sînt prezentate datele statistice în lecție este foarte important pentru succesul predării geografiei.

Pentru a realiza ceea ce aminteam înainte — scoaterea în evidență a personalității unei regiuni — desigur că legăturile multiple cu alte discipline pot constitui un auxiliar prețios. În primul rînd însă este necesar ca fenomenul geografic studiat să fie considerat ca o parte dintr-un întreg, astfel încît regiunile unui teritoriu, cu toate particularitățile lor geografice, economice etc., cu dezvoltarea lor specifică, să fie privite într-o strînsă legătură cu ansamblul dezvoltării întregului teritoriu respectiv.

În acest fel trebuie început studiul geografiei chiar din clasele mici, cînd se predă orizontul local, care trebuie încadrat în fenomenul general. Și aici trebuie respectat un principiu al studiului geografiei: predarea de la apropiat la îndepărtat, de la cunoscut la necunoscut.

Pe linia modernizării mijloacelor de predare, învățămîntul geografiei este beneficiarul unui complex de împrejurări deosebit de favorabile. Nici o disciplină nu dispune, cred, de o asemenea producție de filme documentare și științifice, de o asemenea atenție din partea televiziunii. Dar nu trebuie să ne limităm numai la a primi — și aici mă refer la inițiativa profesorului. Acesta trebuie să folosească creator, în lecții, materialele ajutătoare de care dispune geografia. De exemplu televiziunea a prezentat de curînd filmul „Antarctica", în care profesorul de geografie ar fi putut găsi un material bogat pentru ilustrarea lecțiilor. Baza de discuție pe care o asigură diapozitivul sau filmul trebuie larg utilizată de profesor, care poate spori astfel caracterul atrăgător și instructiv al studiului geografiei. Apoi, prin grija profesorului de geografie școlile pot avea fototeci proprii, cu imagini care să ilustreze lecțiile din programa de învățămînt. Pentru clasele mici sînt indicate fotografii sau diapozitive din orizontul local.

Nu poate fi concepută, azi, predarea geografiei fără asemenea mijloace intuitive. Întreprinderea de material didactic, pe linia realizărilor obținute pînă acum, ar putea să realizeze, în colaborare cu O.N.T. și cu institutele de cercetări, mai multe filme și diapozitive care să ilustreze itinerarii geografice în țară, ca și imagini din principalele zone geografice ale lumii. Desigur că ar fi utilă și o coordonare, în lumina programelor școlare, a emisiunilor de telegeografie cu necesitățile predării. Pentru ca aceste emisiuni să vină în cît mai largă măsură în ajutorul școlii poate că ar fi necesar ca la alcătuirea lor să participe și reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, care să aibă în vedere programele școlare și ilustrarea lor în emisiunile de televiziune.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 843
Vineri 25 martie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

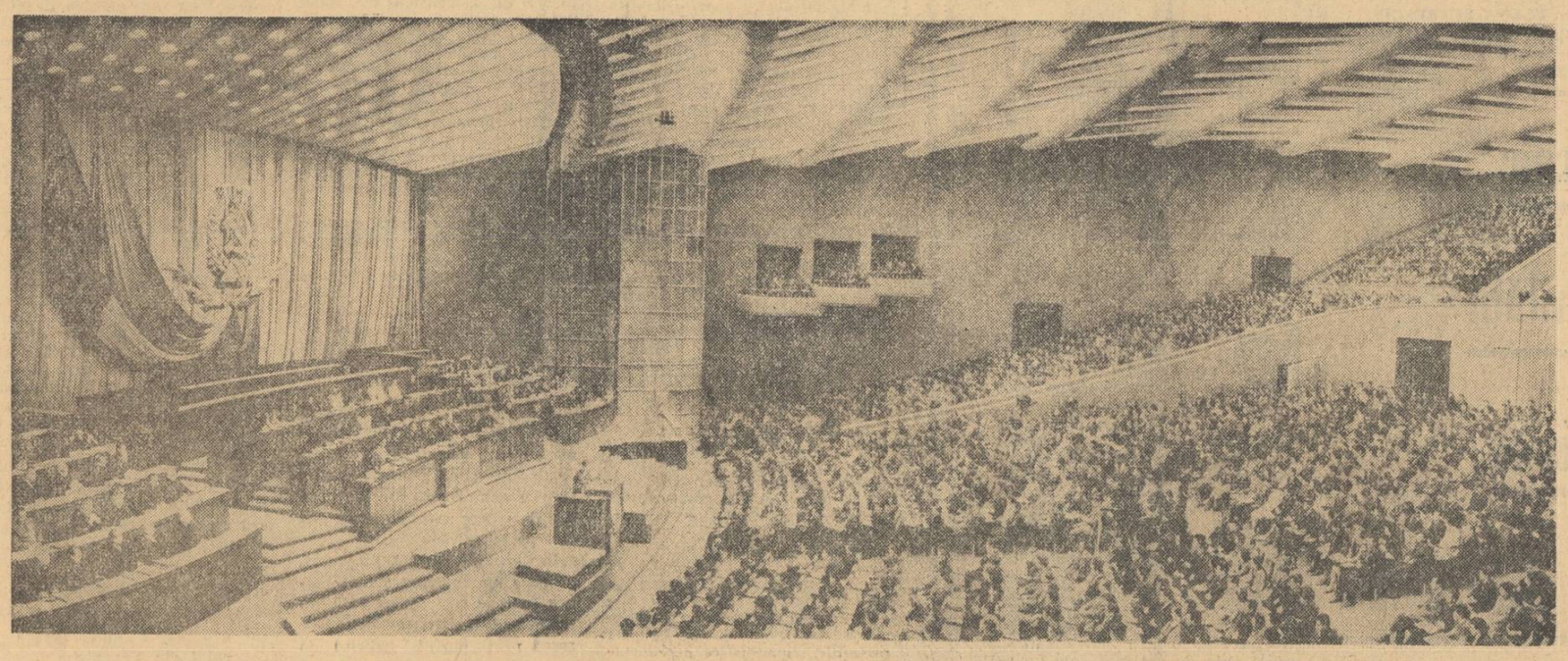

Aspect din timpul lucrărilor celui de-al VIII-lea Congres al U.T.C.

CONGRESUL AL VIII-LEA AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

Miercuri, 23 martie, s-au deschis la București lucrările celui de-al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist.

Marea sală a Palatului Republicii a reunit în această zi, într-o atmosferă de entuziasm tineresc, pe delegații celor 2 250 000 de membri ai Uniunii Tineretului Comunist. Cei 2 000 de delegați ai organizațiilor U.T.C. din întreaga țară — muncitori, lucrători ai ogoarelor, ingineri, tehnicieni, studenți, elevi, militari, învățători și profesori, cercetători științifici, oameni de artă — au adus cu ei freamătul muncii însuflețite a tineretului patriei noastre care, condus de partid, contribuie cu elan, alături de întregul popor la înflorirea României socialiste.

Înaintea începerii lucrărilor, în sală răsună cîntece înflăcărate închinate partidului, vieții noi a țării noastre.

La Congres participă numeroși invitați — membri ai C. C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, vechi militanți ai partidului, activiști de partid și de stat, oameni de știință și cultură, tineri din toate sectoarele de activitate, ziariști români și străini.

Sînt prezenți membrii delegațiilor a peste 40 de organizații de tineret de peste hotare.

Ora 9. Întreaga asistență întîmpină cu puternice aplauze și urale pe tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, Ștefan Voitec și alți conducători de partid și de stat, care iau loc în loja din dreapta prezidiului.

În loja din stînga iau loc șefii delegațiilor organizațiilor de tineret de peste hotare.

Primul secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, Petru Enache, rostește cuvîntul de deschidere.

„Congresul nostru — a spus vorbitorul — menit a face bilanțul activității organizației în ultimii șase ani și a chibzui asupra măsurilor ce trebuie luate pentru îndeplinirea sarcinilor noastre viitoare, constituie un eveniment de mare însemnătate în viața tinerei generații a țării.

Declar deschise lucrările Congresului și adresez un călduros salut tuturor delegaților și invitaților care iau parte la Congres.

Exprimînd cele mai profunde sentimente de dragoste față de Partidul Comunist Român, părintele și conducătorul nostru iubit, permiteți-mi ca în numele dumneavoastră — al uteciștilor delegați și invitați la Congres — să salutăm cu deosebită bucurie și recunoștință prezența în mijlocul nostru a membrilor Comitetului Central, ai Comitetului Executiv și Secretariatului Comitetului Central în frunte cu secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Salutăm, de asemenea, cu profundă stimă prezența la Congres a membrilor Consiliului de Stat și ai Consiliului de Miniștri.

Adresăm un cald salut conducătorilor organizațiilor de masă, vechilor militanți ai partidului, activiștilor de partid și de stat, oamenilor de știință și cultură care iau parte la lucrările Congresului.

Noi vedem în această largă participare a personalităților de frunte ale țării la lucrările Congresului, aprecierea și dragostea de care se bucură Uniunea Tineretului Comunist, întregul tineret din partea partidului și statului, din partea tuturor celor care se ocupă de creșterea și formarea tinerei generații a patriei.

În mijlocul nostru se găsesc oaspeți dragi de peste hotare, reprezentanți ai organizațiilor de tineret prietene. Îngăduiți-mi ca în numele dumneavoastră să-i salutăm cu căldură.

Prezența la Congres a stimaților noștri oaspeți de peste hotare este pentru noi o mărturie a sentimentelor de prietenie care s-au statornicit și se dezvoltă continuu între organizațiile și tineretul țărilor noastre, a solidarității mișcării revoluționare și democratice a tineretului lumii.

Tuturor oaspeților de peste hotare le aducem calde mulțumiri pentru participarea lor la Congresul nostru".

Delegații aleg apoi în unanimitate prezidiul și celelalte organe de lucru.

Congresul a adoptat în unanimitate următoarea ordine de zi:

1. Raportul Comitetului Central al U.T.C. cu privire la activitatea Uniunii Tineretului Comunist în perioada dintre Congresul al VII-lea și Congresul al VIII-lea ale U.T.C. și sarcinile ce revin Uniunii Tineretului Comunist pe baza hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

2. Raportul Comisiei Centrale de Revizie.

3. Raportul cu privire la proiectul Statutului Uniunii Tineretului Comunist.

4. Alegerea Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist și a Comisiei Centrale de Revizie.

Primit cu îndelungi și puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a adus Congresului salutul Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Cuvîntarea secretarului general al C.C. al P.C.R. a fost subliniată în repetate rînduri cu aplauze îndelungi, cu ovații entuziaste.

La primul punct al ordinei de zi, tovarășul Petru Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.C., a prezentat raportul Comitetului Central al U.T.C.

În continuarea lucrărilor, delegații au aprobat o hotărîre, propusă în Raportul C.C. al U.T.C. prin care prezentul Congres al Uniunii Tineretului Comunist să se numeroteze Congresul al VIII-lea al U.T.C. Hotărîrea a fost votată în unanimitate într-o atmosferă de viu entuziasm.

La cel de-al doilea punct al ordinei de zi, Maria Apostol, președintele Comisiei Centrale de Revizie, a prezentat Raportul acestei comisii.

Au început apoi discuții la ambele rapoarte prezentate.

În ultima parte a ședinței de dimineață au luat cuvîntul delegații organizațiilor regionale U.T.C Dan Marțian (oraș București), Ioan Dordea (Hunedoara), Mihai Vasile (Suceava), Constantin Preoteasa (Argeș), Ioan Popa (oraș București) și Ioan State (Brașov).

În ședința de după-amiază, la reluarea lucrărilor, a fost prezentat raportul Comisiei de validare, care a fost aprobat de Congres.

Din Raport, prezentat de Grigore Gheorghe-Bacău, a reieșit că, în condițiile reprezentării a 1 100 de membri ai U.T.C. de către un delegat, la actualul Congres participă cu 514 delegați mai mult decît la precedentul Congres, ceea ce reflectă creșterea numărului membrilor organizației revoluționare de tineret din țara noastră.

Pentru contribuția deosebită pe care au adus-o la înfăptuirea operei de construire a socialismului, 286 de delegați au fost distinși cu ordine și medalii ale Republicii Socialiste România. De asemenea, 8 delegați sînt deputați în forul suprem al țării, Marea Adunare Națională, 173 în sfaturile populare, iar 318 delegați au fost distinși cu „Diploma de onoare" a C.C. al U.T.C.

Din totalul delegaților, 269 au absolvit sau urmează institute de învățămînt superior, 798 sînt absolvenți ai liceelor, școlilor tehnice și pedagogice, iar 582 sînt absolvenți ai școlilor profesionale.

Exprimînd frăția dintre tinerii români și cei de alte naționalități, strînși uniți în marea familie a României socialiste, la Congres participă 1 752 tineri români, 182 maghiari, 50 germani și 16 de alte naționalități.

Componența Congresului — s-a subliniat în încheiere în Raport — ilustrează caracterul larg al organizației noastre, precum și faptul că la lucrările sale participă cei mai merituoși uteciști, fruntași în munca profesională, la învățătură și în activitatea obștească și care se bucură de prestigiu în rîndurile tineretului.

Au luat apoi cuvîntul: Andrei Dobrică (Dobrogea), Nicoleta Morar (Cluj), Ivan Augustin (Crișana), Ilie Lepădat (București), Ion Dutu (Ploiești), Constantin Pițiș (Iași), Maria Grădinaru (Bacău), Iosif Walter (Mureș-Autonomă Maghiară), Vasilica Chișcop (Galați), Nicolae Stoian (oraș București), Ion Istrate (Maramureș), Francisc Göbl (Banat), Mihai Gheorghe (București), Rodolfo Mechini, președintele Federației Mondiale a Tineretului Democrat, Ștefan Negreț (Oltenia), B. N. Pastuhov, secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist Leninist din U.R.S.S., Ion Corlaciu (Brașov), Wang Tao-i, membru al Secretariatului Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist Chinez, Balaşa Ene (oraș București), Gheorghi Atanasov, prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist Dimitrovist din R. P. Bulgaria, Marius Guran (oraș București).

Lucrările Congresului continuă.

Participanți la lucrările Congresului

Didactica — domeniu de creație

Progresele societății actuale sînt impresionante. Se dezvoltă impetuos și multilateral mijloacele de producție, știința, tehnica, cultura. Avîntul lor continuu și necesitățile practice ale muncii și vieții în societatea timpului nostru fac să crească enorm volumul de cunoștințe și deprinderi ce trebuie transmise copiilor, adolescenților și tinerilor în procesul instructiv-educativ din școala de astăzi, și cu atît mai mult din școala de mîine. Dar posibilitățile de asimilare de care dispun aceștia la diferite vîrste sînt relativ limitate. Este evident decalajul între ritmul dezvoltării posibilităților elevului și creșterea volumului de cunoștințe și deprinderi ce se cer însușite. Acest fenomen a dus la accentuarea contradicției dialectice între volumul sporit de cunoștințe și deprinderi, posibilitățile de însușire ale elevilor la diferite vîrste și sistemul de mijloace didactico-metodice tradiționale preconizat de didactică și aplicat în procesul instructiv-educativ. Se simte, deci, necesitatea unor soluții corespunzătoare.

Imensul efort cultural și pedagogic care caracterizează societatea noastră socialistă în plină dezvoltare răspunde acestei mari necesități. O latură a acestui efort o constituie extinderea întregului învățămînt și prelungirea duratei de școlarizare. Este binecunoscută vertiginoasa creștere din ultimele două decenii a numărului de școli de toate gradele, precum și a numărului de elevi și studenți. Într-o etapă istorică relativ scurtă s-a asigurat școlarizarea tuturor copiilor de vîrstă școlară și s-a trecut de la învățămîntul general obligatoriu de 4 ani la cel de 7 ani și apoi de 8 ani. În prezent, potrivit sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R., se studiază trecerea la un învățămînt general și obligatoriu cu durata mai lungă. Aceleiași necesități îi răspund extinderea învățămîntului liceal și prelungirea duratei sale la 12 ani, precum și măsurile similare privind învățămîntul superior și organizarea doctoranturii pe două trepte: doctor în specialitate și doctor docent în științe. Aceasta reprezintă latura cantitativă și organizatorică a efortului cultural și pedagogic care se impune. Rezolvarea ei se referă la principiile care stau la baza sistemului de învățămînt și la structura acestuia.

Necesitățile vieții contemporane și implicațiile efortului cultural pedagogic în care sîntem angajați ridică însă, în fața școlii, a procesului de învățămînt și a îndrumătorilor lui — învățători și profesori — ca și în fața cercetătorilor în domeniul pedagogiei, probleme complexe și exigențe mari în ce privește transformarea sistemului de mijloace tradiționale didactico-metodice. Procesul de transformare vizează nu numai cuprinderea unui volum sporit de cunoștințe și deprinderi, ci și calitatea însușirii cunoștințelor și deprinderilor, a formării personalității elevului. Lărgirea învățămîntului și prelungirea duratei de școlarizare răspund, în principal, necesității de a cuprinde masele largi, de a le înarma cu un volum mai mare de cunoștințe și creează premise favorabile pentru organizarea judicioasă a procesului de învățămînt, pentru folosirea unor mijloace noi sau pentru folosirea într-un mod nou a mijloacelor existente, în scopul de a mări eficiența predării, de a asigura calitatea însușirii, de a forma oameni capabili să stăpînească cunoștințele și deprinderile necesare, să le poată aplica în viață, în producție, oameni care să simtă nevoia și să posede metoda de a-și îmbogăți necontenit cunoștințele și deprinderile pe măsura dezvoltării științei și cerințelor sectorului de producție în care lucrează.

Preocupările pedagogiei contemporane și ale pedagogilor practicieni — învățători și profesori de orice specialitate — se îndreaptă cu stăruință spre găsirea soluțiilor menite să răspundă acestei necesități fundamentale. Ne întrebăm, pe bună dreptate, nu numai cît și-au însușit elevii, dar și cum și-au însușit, dacă au învățat să-și însușească singuri noi cunoștințe. Modernizarea procesului de învățămînt devine preocuparea de prim ordin în munca cercetătorilor pedagogi și metodicieni, dar și a învățătorilor și profesorilor de orice specialitate. În mod indirect ea constituie și preocuparea unor oameni de știință din alte domenii: psihologie, cibernetică, matematică (teoria informației) etc. Domeniul didacticii este astăzi deosebit de frămîntat și susceptibil de înnoire. Spiritul rațional și activitatea proprie a elevului sînt multilateral solicitate în procesul de învățămînt. Se sondează mereu mai adînc rezervele funcționale ale gîndirii elevilor, pentru a-i pune în posesia volumului sporit de cunoștințe și deprinderi și a le da cheia operațiilor intelectuale complicate de care să se folosească în munca independentă. Latura operativă a gîndirii este legată mai mult de condițiile concrete de dezvoltare, de acțiunile concrete, materiale.

Printr-un lăudabil efort creator al experimentatorilor în domeniul didacticii și al multor profesori și învățători, sistemul mijloacelor didactico-metodice se înnoiește, se îmbogățește și se perfecționează. Metodele de învățămînt se îndepărtează vizibil de verbalism, luînd caracter predominant activ. Capătă loc larg demonstrarea, exercițiul și metodele de muncă independentă, cu o gamă bogată și variată. Au fost depășite modestele mijloace intuitive de altădată. Diversitatea materialelor și formelor de demonstrare este impresionantă: diafilmul, filmul, radio-ul, magnetofonul, televiziunea etc. se impun atenției personalului didactic și suscită interesul elevilor. Mergem cu pași mari spre nivelul tehnicii moderne. Metodica folosirii mijloacelor tehnice

Prof. univ. doctor docent
ANGHEL MANOLACHE

(Continuare în pag. 4-a)

O largă competiție școlară

După faza locală, la care a participat un număr impresionant de tineri, concursurile pe specialități ale elevilor din licee, școli pedagogice, școli profesionale și tehnice de maiștri, organizat de Ministerul Învățămîntului împreună cu societățile științifice ale cadrelor didactice, va intra în curînd în faza regională. În zilele de 3 și 4 aprilie a. c. cei mai buni dintre concurenții prezentați la faza locală se vor întrece din nou, urmînd ca cei ce se vor clasa în frunte să intre în competiția finală, pe țară.

Concursurile de matematică pentru elevii claselor VI—VIII, faza pe localitate, se vor desfășura la data de 10 aprilie, iar faza raională a acestui concurs (pentru elevii claselor a VIII-a) va avea loc la 17 aprilie a. c.

Mobilizîndu-i pe elevi la o pregătire intensă, concursurile pe specialități, intrate adînc în tradițiile școlilor noastre, constituie un minunat prilej de a descoperi în rîndurile tineretului elementele cele mai talentate, de a stimula și valorifica din plin capacitățile lor.

Tribuna experienței

Diafilmul și discul în grădinița de copii

În pas cu vremea și la nivelul actual de dezvoltare al învățământului nostru preșcolar, mijloacele tehnice audio-vizuale sînt folosite tot mai larg în munca instructiv-educativă din grădinițele de copii. Programa activității instructiv-educative din grădinițe și regimul zilei din cadrul lor creează mari posibilități în această direcție. Aici, mijloacele audio-vizuale se pot utiliza atît pentru transmiterea unor cunoștințe, pentru fixarea și verificarea lor, ca și în cadrul activităților de povestire și repovestire, al jocurilor didactice, al programelor distractive etc. Practica dovedește că folosirea lor ridică mult eficiența acestor activități, făcîndu-le mai atractive și ajutîndu-i pe copii să capete cunoștințe mai precise, reprezentări mai clare și mai bogate.

Urmărind să ajute educatoarele în utilizarea mijloacelor audio-vizuale, cercul pedagogic de specialitate din raionul 23 August al Capitalei a organizat o serie de acțiuni în această direcție. Aceste acțiuni au fost menite să contribuie la găsirea formelor și procedeelor de folosire a discului, magnetofonului, diafilmului etc. în învățămîntul preșcolar, cu atît mai mult cu cît bibliografia existentă se referă în mică măsură la specificul învățămîntului preșcolar. Au fost organizate îndeosebi schimburi de experiență în ceea ce privește folosirea diafilmului și a discului în activitățile de povestire și repovestire, în programele distractive etc.

Iată de pildă cum s-a desfășurat, în cadrul unui schimb de experiență, activitatea de povestire după diafilmul „Cenușăreasa", condusă de educatoarea Valentina Pedestrașu de la grădinița „Electroaparataj". Renunțînd la unele descrieri care deveneau de prisos prin intuirea imaginilor, educatoarea a îmbinat într-un tot armonios textul povestirii cu textul diafilmului, a dozat bine conținutul acesteia și l-a redat într-o formă literară, expresivă. Faptul că povestirea a fost prezentată și prin imagini a imprimat activității un caracter mai atractiv, mai emoțional, ceea ce a înlesnit copiilor să înțeleagă nu numai fabulația povestirii, ci și ideea etică ce se desprinde din aceasta.

Cu bune rezultate s-a desfășurat și activitatea de repovestire cu ajutorul diafilmului, care a avut loc la grupa mare de la grădinița Universității București, pe baza povestirii „Lebedele" de H. Ch. Andersen. Și aici proiectarea imaginilor a făcut să crească mult eficiența activității. Copiii au reprodus în mod liber și conștient povestirea, respectînd succesiunea logică a episoadelor, ceea ce a constituit un bun exercițiu de dezvoltare a exprimării clare și precise. S-a dovedit că intuirea succesivă a imaginilor din diafilm contribuie la activizarea vocabularului copiilor, la îmbogățirea lui cu cuvinte, expresii și forme verbale specifice povestirii, care înfrumusețează exprimarea.

Lecțiile deschise la care s-a folosit proiecția de diafilme au demonstrat că acest gen de activitate — cu tot neajunsul că se desfășoară în întuneric și că educatoarea, trebuind să mînuiască aparatul de proiecție, este nevoită să stea în spatele copiilor — poate fi folosit cu bune rezultate la grupele mari și mijlocii, cu condiția să se asigure în prealabil însușirea conștientă și temeinică de către copii a conținutului povestirii.

Observații interesante s-au făcut și în legătură cu folosirea discurilor pe care sînt înregistrate povestiri. Discul poate înlocui prezentarea povestirii de către educatoare. El are o mare putere de influențare emotivă prin faptul că povestirea este interpretată de actori, adeseori sub formă dialogată. Aproape întotdeauna narațiunea imprimată pe disc este însoțită de muzică, care creează o ambianță plăcută și subliniază scenele importante. Intrucît însă muzica îngreuiază folosirea discului în activitatea de predare a povestirilor, noi am ajuns la concluzia că discul poate fi folosit cu succes în cadrul programului distractiv, cînd povestirea ascultată este cunoscută în prealabil de copii și constituie o repetare într-o formă artistică, atractivă.

In același timp, am experimentat folosirea povestirilor imprimate pe disc și în cadrul jocurilor didactice, în special pentru verificarea cunoștințelor. Astfel, am organizat la grupa mare un joc intitulat „Concursul poveștilor", al cărui scop a fost de a verifica cum și-au însușit copiii poveștile predate anterior, dacă au înțeles ideile etice care se desprind din acestea, dacă și-au format o vorbire logică, corectă și coerentă. Firește, am pregătit jocul cu minuțiozitate. Conform sarcinii didactice stabilite, am cerut copiilor să recunoască și să denumească povestea după un fragment ascultat pe disc, să povestească un episod sau să continue narațiunea de la fragmentul auzit, să răspundă la întrebări în legătură cu povestea respectivă. Am folosit discuri cu poveștile „Ursul păcălit de vulpe", „Punguța cu doi bani", „Pățania ursului cafeniu" și „Albă ca zăpada și cei șapte pitici". De asemenea, am folosit ilustrații la poveștile respective. Elementul de joc a fost realizat prin ghicire, forma de concurs incluzînd și împărțirea darurilor. In introducere le-am spus copiilor că personajele din poveștile cunoscute de ei din cărți, filme și discuri — cocoșul cel isteț și înțelept din „Punguța cu doi bani", vulpea cea hoață și vicleană care l-a păcălit pe Moș Martin, Albă ca zăpada și prietenii ei, ursulețul cafeniu — îi provoacă la un concurs, fiind dornici să afle ce știu copiii despre ei. Copiii au privit ilustrațiile diferite în conținut care erau distribuite dinainte pe măsuțele lor și au recunoscut din ce poveste sînt personajele. Apoi i-am anunțat că vor asculta, înregistrat pe disc, un fragment dintr-o poveste și am cerut să iasă la concurs numai cei care au ilustrații din povestea auzită (cîte trei copii au avut ilustrații cu scene diferite din aceeași poveste). Iată cîteva din cerințele puse în fața copiilor în cursul jocului: să asculte începutul povestirii „Ursul păcălit de vulpe" și să continue să povestească cum l-a păcălit vulpea pe țăran; să povestească episodul redat în ilustrația primită (de exemplu cum l-a învățat vulpea pe urs să prindă pește); să asculte un episod din „Punguța cu doi bani" și să enumere episoadele următoare; să arate cine a scris povestea „Punguța cu doi bani" și să numească și alte povești scrise de autorul respectiv etc. Copiii au participat la concurs cu viu interes, dînd răspunsuri bune, clare și precise.

Pentru ca să putem folosi cît mai larg mijloacele tehnice audio-vizuale avem nevoie de mai multe diafilme și discuri în concordanță cu conținutul programei pentru învățămîntul preșcolar. Studiourile cinematografice, „Electrecordul" ar trebui să aibă mai mult în vedere, în activitatea lor, și acest sector al învățămîntului. Fără îndoială, ne sînt necesare și lucrări de literatură pedagogică care să trateze probleme legate de rolul folosirii mijloacelor audio-vizuale în grădinițele de copii și să precizeze metodica utilizării acestora.

ELENA PETRESCU
grădinița Universității-București

Specific activității cu elevii din clasa a XI-a

Liceul nostru are 6 clase a XI-a — trei realiste și trei umaniste — care cuprind 185 de elevi. Cum este și firesc, încă de la începutul anului școlar cadrele didactice care predau la aceste clase și-au pus problema pregătirii elevilor pentru examenul de maturitate, a orientării lor profesionale, a pregătirii pentru concursul de admitere în învățămîntul superior și pentru studiul pe care-l vor desfășura viitorii absolvenți în cadrul acestui învățămînt.

Măsurile aplicate în acest scop au în vedere atît munca din cadrul lecțiilor și al orelor de dirigenție, cît și activitatea extrașcolară. La lecții, accentul se pune pe folosirea unor metode și procedee menite să înlesnească acomodarea mai rapidă a tinerilor cu specificul muncii universitare. O serie de cadre didactice au început să folosească în predare prelegerea, urmărind orientarea elevilor în problematica lecției, dar lăsînd ca rezolvarea propriu-zisă a problemelor să rămînă pe seama studiului lor individual. Bineînțeles că li se dau elevilor ample indicații cu privire la modul cum trebuie să folosească bibliografia, ca și îndrumări amănunțite în legătură cu organizarea studiului individual. În acest mod se procedează îndeosebi la unele lecții de socialism științific și economie politică, de istoria României și de istoria literaturii române, ca și la unele lecții de fizică și matematică. Elevii sînt deprinși să consulte studiile critice, monografiile, materialele apărute în presa de specialitate, să folosească fișele etc. Uneori li se cere să alcătuiască, pe baza acestor materiale, scurte referate cu caracter de sinteză — bineînțeles cu grija de a nu-i supraîncărca. În cursul celui de al doilea trimestru, de exemplu, elevii au fost orientați să studieze lucrările apărute recent în legătură cu Unirea Principatelor Române și să alcătuiască scurte referate pe baza lor. În același spirit se lucrează cu elevii la orele de matematică, de fizică, de chimie etc., în cadrul cărora accentul cade pe adîncirea problemelor legate de modernizarea studiului acestor obiecte de învățămînt

Munca profesorilor care predau la clasele a XI-a implică însă și aspecte privind latura educativă a pregătirii viitorilor absolvenți pentru viață. Ei se preocupă îndeosebi de orientarea acestora spre profesiunile cele mai conforme cu înclinațiile și aptitudinile lor, cu nevoile economiei noastre naționale. În orele de dirigenție s-au discutat cu elevii teme cum sînt: „Cadrele cincinalului", „Certitudinea zilei de mîine", „Frumusețea profesiunilor pe care le cere desăvîrșirea construcției socialiste" etc. Toți diriginții au organizat sondaje orale și scrise privind preocupările elevilor în legătură cu alegerea profesiunii. Pe baza rezultatelor acestor sondaje au avut loc apoi discuții în cadrul cărora s-a pus accentul pe motivele sociale care determină orientarea spre un sector sau altul.

În vacanța de iarnă a studenților s-a organizat o întîlnire a elevilor din clasele a XI-a cu foști absolvenți ai școlii noastre care studiază la diferite facultăți ale universităților, ale institutelor tehnice și pedagogice. Întîlnirea a fost foarte eficientă, întrucît foștii absolvenți au putut spune colegilor lor mai tineri lucruri deosebit de interesante, care i-au ajutat să-și precizeze dorințele și, în același timp, i-au mobilizat să învețe temeinic, să se pregătească cît mai bine pentru învățămîntul superior. În curînd în școală va avea loc o altă întîlnire, de data aceasta cu muncitori fruntași și cadre tehnice și inginerești de la întreprinderile din Simleu și de la gospodăria agricolă de stat din localitate, de la Exploatarea minieră din Sărmăsag etc. Discuțiile din cadrul acestei întîlniri vor avea un caracter cu atît mai concret cu cît elevii claselor a XI-a au vizitat în repetate rînduri întreprinderile locale și regionale, putînd să le cunoască nemijlocit activitatea, realizările, perspectivele.

N-a fost neglijată nici munca cu părinții elevilor. În cadrul lectoratelor pentru părinți, ca și în convorbirile personale pe care le au cu aceștia diriginții discută cu ei îndeosebi probleme legate de orientarea profesională a fiilor lor, despre modul cum trebuie să fie ajutați în familie pentru pregătirea examenelor.

Ne aflăm acum în pragul ultimului trimestru al anului școlar, care este, totodată, și ultima etapă din viața de școlari a viitorilor noștri absolvenți. Toate forțele colectivului pedagogic sînt concentrate acum în primul rînd spre pregătirea acestora, astfel încît să putem da și în acest an producției, învățămîntului superior, o promoție care să facă cinste școlii.

Prof. **GHEORGHE BOȘCA**
directorul Liceului
din Simleul Silvaniei
regiunea Crișana

DIN TRECUTUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI NOSTRU

O programă școlară de la începutul secolului trecut

Un aspect deosebit de interesant în istoria multiseculară a învățămîntului din țara noastră îl constituie și evoluția programei materiilor predate, reflectare a stadiului de dezvoltare al societății și ilustrare a raportului dintre informația dată de școală și nivelul intelectual, științific și tehnic al contemporaneității.

Se desfășoară, în prezent o muncă laborioasă de studiere a vechilor documente care vorbesc despre școala noastră, despre istoria învățămîntului românesc. Cercetarea scoate la iveală multe mărturii semnificative, pline de interes.

Iată, de pildă, tipăriturile de prezentare ale gimnaziilor transilvănene, apărute în prima jumătate a secolului trecut. Ele furnizează indicații prețioase atît asupra organizării procesului de învățămînt, cît și asupra programei, detaliate pe materii. O astfel de prezentare-prospect, privind „gimnaziul crăiesc montanistic" din Zlatna, redactată în limba latină și tipărită la Cluj în tiparnițele liceului regal, în anul 1819, vede lumina zilei în luna martie a aceluiași an. Ea se ocupă de materiile predate în primul semestru al anului în „clasele de umanități" (superioară și inferioară), precum și în cele trei „gramatices scholae" (superioară, medie și inferioară) care încheiau ciclul de „școli", respectiv ani de învățămînt, funcționînd în cadrul gimnaziului.

În clasa superioară de umanități se studiază retorica și arta poetică — vestigii ale organizării școlare proprii secolului al XVIII-lea — dar și chimia pură, geometria practică și aritmetica. Mitologia, geografia, istoria — limitată la studierea vieții împăraților Romei și numită, ca atare, „cezarologie" — precum și studiul textelor din autorii clasici, completau tabloul de materii. Dacă prin pondere primau materiile umaniste propriuzise, prin conținut, celelalte materii — și în special chimia — reprezentau tendințele înnoitoare care se făceau simțite în procesul de învățămînt din acea vreme. Geometria, redusă ca întindere la studiul suprafețelor, punea accent deosebit pe utilizarea acestora în procesele de măsurare. De aici importanța dată triunghiurilor și unităților de măsură. Aritmetica se limita la cele patru operațiuni clasice, completate cu studiul fracțiilor și al „ratiilor și proporțiilor". Chimia, introdusă în procesul de învățămînt sub numele de „chimie pură" dă elevilor informații despre acizi, alcalii și săruri, prezentate sub genericul titlu de „pămînturi", cuprinzînd și o trecere în revistă a metalelor. Această programă este asemănătoare programei generale pentru studiul chimiei întocmită în școlile germane și franceze după 1810, adică o dată cu delimitarea definitivă prin experimentare a noțiunilor de bază din chimia anorganică.

În clasa inferioară de umanități sînt mai puține materii, iar centrul de greutate este pus pe „științele practice". Aici se studiază geografia matematică, după o programă care îmbină noțiuni ale viitoarei geografii fizice cu altele de geometrie și topografie. „Chimia pură" este predată la nivelul ultimelor noutăți consacrate de progresele acesteia. Noțiunile referitoare la formarea corpurilor, la afinitatea chimică, la „calcule calorice" (în fapt calcule chimice simple, care urmăresc transformarea unor substanțe prin încălzire), la studiul corpurilor combustibile, sînt prezentate cu o largă exemplificare teoretică și ilustrativă. Programa de aritmetică prevede studiul foarte sumar al celor patru operațiuni și al fracțiilor. La geografie se predă geografia Europei. Un loc însemnat acordă programa studiului textelor clasice — printre care textele referitoare la războiul troian și „Metamorfozele" lui Ovidiu.

Programele celorlalte trei „școli" au un conținut mai aplecat spre practică, derivat din locul mai mare ocupat aici de științele naturii, cu toate că în ansamblu se menține puternicul caracter umanistic. În școala „superioară" se predau șapte materii, printre care întîlnim, alături de aritmetică, mineralogia. La istorie se studiază istoria Transilvaniei, începută cu o descriere a Daciei, cu amintirea migrațiunii popoarelor, după capitole consacrate cuceririi romane. În „școala" mijlocie se prevede studiul aceleași materii (din care, bineînțeles, nu lipsește limba latină).

La mineralogie, interesante și cu totul la zi, ținînd seama de nivelul științific al vremii, sînt descrierile berilului, pietrelor prețioase și clasificările de minerale (după Valerius și Cronstaedt, pe atunci autori importanți). Programa „școlii" inferioare, cu același număr de materii de predare, prevede studiul istoriei naturale — un curs redus de științe naturale, axat mai ales pe botanică.

În general această programă, pe care am înfățișat-o în ordinea în care este prezentată în prospectul tipărit, se caracterizează prin modul judicios în care este stabilită ponderea între materii. În același timp, se relevă orientarea puternic laică a cursurilor, căci în cele 5 „școli" religia este predată cu totul sumar. Prezența chimiei la un nivel de predare care ține seama de nivelul la care ajunsese aceasta în epoca respectivă dovedește o netă orientare a autorilor programei școlare spre introducerea celor mai noi cuceriri ale științei în procesul de învățămînt.

Prezentarea-prospect a „gimnaziului crăiesc montanistic" din Zlatna indică și corpul profesoral al „școlilor". Este interesant de subliniat că întîlnim, în rîndurile acestuia, un număr însemnat de români. Așa de pildă, la clasa superioară de umanități unul dintre cei patru profesori „responsabili" este Augustinus Theodor; la clasa inferioară îi întîlnim pe Alexandru Aaron și Dionisie Cozma, iar în celelalte „școli" pe Theodor Bogdan, Alexandru Vaida, Gherasim Pop, Francisc Boer, Antonie Buda, Ioan Lucaci, Absolon Popovici, Vasile Boca, Ioan Coba, Ioan Roman, Ioan Tanko, Iosif Bulga, Ioan Popovici, Mihai Bogdan, Avram Căliman Spiridon Nicodim, Teodor Nicodim și Teodor Popovici. Prezența unui număr de 21 de profesori români în totalul de 67 ai acestui gimnaziu, în care o bună parte din materii se predau în limba latină, arată limpede nu numai prezența elementului românesc în procesul de învățămînt de stat din Transilvania din acea vreme, dar și însemnata sa pondere.

Tipărit sub forma unui mic opuscul, de 12 pagini, pe hîrtie fabricată în Transilvania — lucru atestat de filigramul vizibil pe două dintre pagini — prospectul gimnaziului din Zlatna atestă participarea intelectualității locale românești la procesul general de culturalizare a poporului din Transilvania.

D. TODERICIU

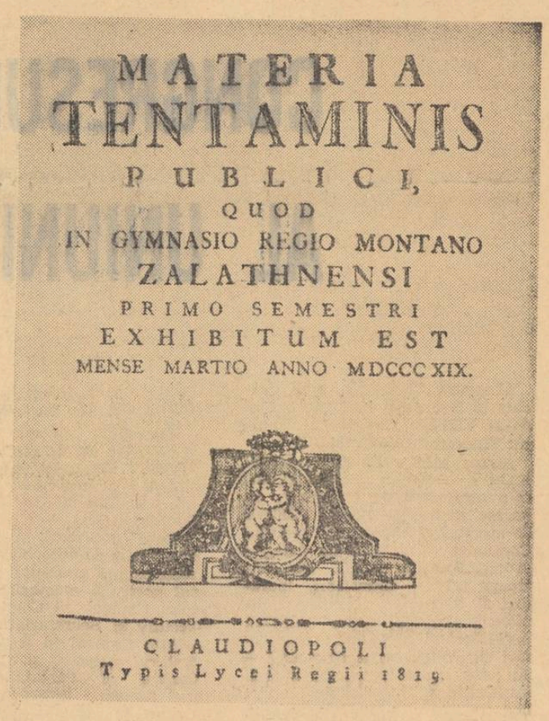
MATERIA
TENTAMINIS
PUBLICI,
QUOD
IN GYMNASIO REGIO MONTANO
ZALATHNENSI
PRIMO SEMESTRI
EXHIBITUM EST
MENSE MARTIO ANNO MDCCC XIX.
CLAUDIOPOLI
Typis Lycei Regii 1819.

PROBLEMA „MEDIOCRITĂȚII"

Însemnătatea muncii pentru ridicarea nivelului de pregătire al elevilor (și, implicit, pentru diminuarea „mediocrității") este evidentă. Ea corespunde obiectivelor fundamentale ale școlii noastre în etapa actuală, cînd învățămîntul trebuie să asigure elevilor o bună pregătire, temeinice cunoștințe de cultură generală, științifice și tehnice. Ni se pare însă necesară dezbaterea în amănunt a acestei probleme, în vederea orientării fundamentate teoretic a muncii cadrelor didactice în acest domeniu.

De la bun început se pune problema: ce înțelegem prin mediocritate și care sînt principalele aspecte ale acesteia în munca școlară. Termenul de mediocru indică rezultate mijlocii. În munca școlară astfel de rezultate sînt în general exprimate în medii (note) de 5 și 6. Astfel stînd lucrurile, ne punem întrebarea: poate fi eliminată în mod absolut mediocritatea din școală? Răspunsul la această întrebare dă posibilitatea stabilirii cadrului real și condițiilor obiective pentru întreprinderea unei acțiuni pedagogice reușite de combatere a mediocrității, dă posibilitatea evitării eventualelor exagerări sau denaturări a problemei, a stabilirii mijloacelor instructiv-educative eficiente.

Nu se poate pune problema eliminării absolute a rezultatelor mijlocii la învățătură, după cum nu se poate pune problema înlăturării totale a diferențierii elevilor după aptitudini, capacitate de muncă, particularități individuale. Rezultatele școlare nu pot fi nivelate, după cum nu pot fi nivelate valorile. Oricînd rezultatele bune și foarte bune se vor diferența de cele mijlocii.

Făcînd această precizare, eliminăm posibilitatea înțelegerii greșite a ideii luptei împotriva mediocrității. Există însă uneori tendința — pornită tocmai din greșita înțelegere a acestei probleme — de a promova la limită elevi ce nu și-au însușit cunoștințele necesare pentru trecerea în clasa următoare, ceea ce în loc să ajute, îngreuiază dezvoltarea normală a acestor elevi în cursul școlarității, transformîndu-i în „virtuali" mediocri. O asemenea „rezolvare" a problemei este profund dăunătoare și contravine cerinței fundamentale a dezvoltării școlii noastre contemporane, aceea a ridicării neîntrerupte a calității muncii instructiv-educative, respectiv a pregătirii elevilor.

Ceea ce trebuie să realizeze școala este crearea condițiilor pentru ca rezultatele mijlocii sau slabe la învățătură să nu fie determinate de factori subiectivi. Școala și colectivul pedagogic trebuie să lupte pentru ca elevii care au posibilități să învețe bine și foarte bine să obțină rezultate corespunzătoare acestor posibilități. Reușita unei astfel de acțiuni pedagogice este determinată de delimitarea mediocrității reale de cea aparentă, întrucît în funcție de această delimitare și mijloacele de „tratament" pedagogic vor fi diferite.

Ce înțelegem prin „mediocritate aparentă"? Ne referim la situațiile cînd, după rezultatele obținute (note de 5 și 6), elevii sînt considerați a fi mediocri, dar aceste rezultate sînt accidentale sau sub limita posibilităților elevilor respectivi. Cauzele unei asemenea „mediocrități" pot fi foarte diferite: carențe ale muncii pedagogice, lipsa de îndrumare sau greșita îndrumare a elevilor de către părinți, frecvență neregulată sau slăbirea temporară a capacității de muncă în urma unor suferințe fizice sau morale ș.a. Ceea ce este comun în toate aceste împrejurări este faptul că rezultatele nu reflectă posibilitățile obiective ale elevilor și sînt consecințe ale unor lipsuri în munca instructiv-educativă.

Dăm cîteva exemple. Uneori, nivelul scăzut al cunoștințelor elevilor la un obiect este determinat de nivelul necorespunzător al predării și realizării diferitelor sarcini didactice de către profesor la lecție. Întîlnim mai des cazuri în care, din exces de zel, unii profesori cer elevilor să depună eforturi considerabile fără a ține seama de dozarea acestor eforturi în raport cu cerințele pregătirii pentru toate obiectele de învățămînt. Supraîncărcînd pe elevi cu teme, pretinzînd o pregătire „excepțională", acești profesori notează totodată pe elevi sub nivelul real al răspunsurilor date, încercînd pe această cale — evident greșită — să impună obiectul lor atenției elevilor. Notele date își pierd astfel valoarea obiectivă și nu mai oglindesc nivelul real de cunoștințe. O asemenea „mediocritate" este evident nereală, aparentă. Pentru a fi eficiente, cerințele trebuie să fie raționale, să aibă în vedere volumul și dozarea judicioasă a muncii și eforturile elevilor. Nu trebuie uitat niciodată că elevul se pregătește zilnic pentru 5—6 obiecte și că trebuie să se prezinte corespunzător la toate și nu numai la unul sau două dintre ele.

În practică întîlnim și alte încălcări ale cerințelor pedagogice privind verificarea, notarea și aprecierea cunoștințelor elevilor. Astfel, uneori se mai pun note pentru indisciplină la lecție, pentru faptul că elevii au uitat acasă caietul, pentru neatenție etc. În asemenea împrejurări poate deveni „mediocru" un elev care obține obișnuit rezultate bune și foarte bune (8,9), ceea ce nu reflectă realitatea. Uneori notarea se face numai printr-o examinare în pripă, fără să se creeze elevilor condițiile necesare pentru a răspunde conform pregătirii lor (ne referim mai ales la elevii emotivi, deș inhibați de intervențiile inoportune și insistente ale profesorilor). Apoi, nu rareori notele nu reprezintă rezultatul unei verificări sistematice și continue, ci al unei examinări întîmplătoare. Analizînd situația elevilor mediocri în unele școli, am observat că tocmai la aceștia (contrar cerințelor) se constată o verificare „grupată" (2—3 note la intervale scurte de timp, de obicei în partea a doua a trimestrului, adică în perioda cea mai dificilă), în locul unei verificări „răspîndite". Există profesori care justifică acest procedeu pretinzînd că astfel reușesc să „țină în șah" pe elevii cu rezultate mai slabe la învățătură. Astfel de procedee, în loc să constituie un ajutor pentru acești elevi, reprezintă un obstacol în calea progresului lor școlar. Fără îndoială că exigența sporită continuu constituie principala cale de stimulare a elevilor la învățătură, de „intervenție" pedagogică eficientă din partea profesorului. Numai determinîndu-l pe elev să utilizeze toate resursele de care dispune, să învețe cu încordare și stăruință, putem obține ca el să facă un progres real în munca școlară. Dar exigența nu înseamnă lipsă de încredere față de elevi ci dimpotrivă.

În categoria rezultatelor aparent „mediocre" se includ și cele provocate de apariția unei atitudini de indiferență sau dezinteres din partea elevilor față de anumite obiecte de învățămînt. Uneori, o astfel de atitudine este determinată de neconcordanța între aprecierea de către profesor a faptelor și rezultatelor muncii elevului și părerea acestuia despre sine însuși (elevul se supraapreciază și consideră nedrepte aprecierile profesorului, în fond juste). Alteori, atitudinea de indiferență are drept cauză interpretarea și aprecierea greșită a activității elevului de către profesor sau atitudinea subiectivă a acestuia față de elevi. Ceea ce creează deseori opoziție din partea elevilor este tendința unor cadre didactice spre uniformizare, spre „aducerea la același numitor" în aprecierea situației și a cauzelor insuccesului școlar, sau „inerția" acelor profesori care nu remarcă schimbările și tendințele de progres ale elevilor, rămîn indiferenți în fața lor. Lipsa de receptivitate a profesorului față de încercarea elevilor de a face pași înainte are urmări negative profunde. Elevul își pierde încrederea în forțele proprii, nu-și susține efortul pe mai departe; apare treptat înstrăinarea față de profesor, o adevărată „barieră psihologică" între ei. Lipsa tactului pedagogic favorizează apariția unei asemenea atitudini din partea elevilor, iar rezultatele la învățătură ale acestora vor fi profund „viciate" din această cauză. Profesorului îi revine, în ultimă instanță, sarcina de a crea condiții — fără a renunța la exigență și principialitate — pentru apropierea de elevi și înlăturarea atitudinii negative a acestora față de învățătură sau față de obiectul respectiv de învățămînt. Rezolvarea unei astfel de situații face necesară uneori colaborarea diriginților, în măsură să sesizeze apariția ei și să determine atît pe elevi cît și pe profesori și părinți să colaboreze la restabilirea relațiilor firești.

Din cele arătate decurge răspunderea profesorului pentru rezultatele mediocre nefirești (subiective) în munca unor elevi. Trebuie ca însiși profesorii în cauză să ia măsuri pentru ridicarea nivelului muncii instructiv-educative și pentru realizarea tuturor sarcinilor pedagogice la nivelul cerințelor, îndeosebi măsuri privind predarea corespunzătoare a cunoștințelor, exigența fermă, rațională și în continuă creștere, controlul sistematic, notarea și aprecierea corespunzătoare a cunoștințelor elevilor, activizarea acestora la lecție, îndrumarea concretă, diferențiată, crearea atmosferei psihice optime, încrederea în elevi și tact pedagogic, atitudinea diferențiată etc.

Uneori, rezultatele sub posibilități ale unor elevi sînt determinate de situația necorespunzătoare din familie, de întreruperea școlarității ș.a. În aceste împrejurări diriginților îi revine sarcina de a analiza și rezolva favorabil problemele ivite.

În cazurile prezentate caracterul aparent al mediocrității este evident: el constă în neconcordanța dintre rezultatele obținute de elevi la învățătură și posibilitățile lor reale. În aceste împrejurări răspunderea pentru stabilirea cauzelor care produc aceste rezultate și pentru asigurarea îmbunătățirii nivelului de pregătire al elevilor revine colectivului pedagogic al școlii. Este domeniul în care se poate acționa cu maximă eficiență pedagogică. Considerăm de asemenea că este greșit a socoti drept mediocru pe elevul care obține rezultate foarte bune la cîteva obiecte de învățămînt (nivelul aptitudinilor sale fiind în acest domeniu mai ridicat), pe cînd la celelalte obiecte rezultatele sînt mai slabe. De fapt, un astfel de elev este mult superior celui „mediocru" la toate obiectele de învățămînt. Înseamnă oare să ne resemnăm în fața caracterului unilateral al orientării și muncii unui astfel de elev? Nicidecum. Vom depune toate eforturile pentru a-l mobiliza să ridice nivelul muncii sale la toate obiectele de învățămînt. Nu-l putem considera decît aparent mediocru.

Ce înțelegem prin „mediocritate reală"? Ne referim le elevii ale căror rezultate la învățătură concordă cu potențialul lor intelectual, reprezintă efectul utilizării posibilităților lor la un moment dat. Această situație nu poate fi considerată, desigur, decît ca un moment în procesul dinamic complex al evoluției elevului respectiv. Pentru acest moment, însă, rezultatele corespund posibilităților de care dispune. Este necesar a diferenția pe acești elevi

OPINII

MUNCA DIRIGINTELUI

Activitatea de diriginte este frumoasă și interesantă pentru toți cei ce iubesc copiii, dar în același timp complexă și exigentă. Profesorului diriginte i se pretinde foarte mult și din foarte multe puncte de vedere, adesea fiind considerat singur în comportarea elevilor lui. Cei mai mulți profesori sînt conștienți de răspunderea pe care o au ca diriginți și nu întîmplător mai pot fi întîlniți unii care se eschivează de la această activitate întrucît consideră că munca de diriginte, făcută serios, ia mai mult timp decît întreaga catedră.

Recentele măsuri ale Ministerului Învățămîntului privitoare la munca educativă din școală, reglementînd sarcinile și răspunderile tuturor factorilor educativi, vor contribui la lichidarea multor lipsuri și exagerări existente încă în acest domeniu. Se face însă simțită nevoia de a se lua și alte măsuri, care să completeze ceea ce s-a făcut pînă acum. În cele ce urmează prezentăm unele observații și propuneri pe această linie, sugerate de activitatea cercului pedagogic al diriginților din orașul Cluj.

Pe primul plan — conținutul activității educative.

Toate cadrele didactice așteaptă, cu interes și cu legitimă nerăbdare, programa muncii educative, de mult anunțată. Programa va contribui la orientarea muncii educative în ansamblu : se vor putea evita confuziile, precizîndu-se multe probleme și, mai ales, concretizîndu-se sarcinile cele mai importante. Se știe, de exemplu, că se mai întîlnesc în planurile diriginților sarcini formulate în mod vag, general ca : „educația morală", „educația estetică", „formarea concepției despre lume" etc., deoarece nu se cunosc sarcinile concrete prin care se poate contribui la realizarea educației morale și estetice sau la formarea concepției științifice despre lume la nivelul diferitelor clase. Cu siguranță că programa muncii educative, precizînd sarcinile respective în funcție de specificul claselor, va rezolva asemenea chestiuni.

Faptul că profesorii diriginți vor avea la îndemînă o programă va ridica munca educativă a diriginților la același nivel și la aceeași importanță cu oricare materie de învățămînt, permițînd atît organizarea și planificarea judicioasă a sarcinilor și activităților, cît și îmbunătățirea muncii de îndrumare și control. Pe această bază se va ști ce se cere și ce se așteaptă de la fiecare profesor diriginte.

Munca educativă a dirigintelui implică însă și aspecte a căror rezolvare nu depinde numai de existența unei programe.

Stabilind temele și sarcinile muncii educative, precizînd conținutul orelor de dirigenție, programa va permite în primul rînd ridicarea calității acestora. Fără îndoială că ora de dirigenție constituie principala formă de muncă a profesorului diriginte. Despre pregătirea, ca și despre desfășurarea acestei ore s-a scris destul de mult în ultimii ani și cel puțin problemele ei de bază sînt acum clarificate. Dar ora de dirigenție nu este singura formă de muncă educativă și, în consecință, nu se poate considera că rezolvînd problemele ei am rezolvat toate problemele muncii educative. În realitate — și experiența diriginților fruntași confirmă acest lucru — ora de dirigenție este numai o parte dintr-un ansamblu și reușita ei depinde de legătura organică cu celelalte părți, de calitatea acestora. Ea are avantajul de a sintetiza problemele și preocupările educative, dar este, cel mai adesea, numai un punct de plecare pentru acțiuni menite să concretizeze și să desăvîrșească sarcinile propuse. De fapt, succesul muncii dirigintelui este măsurat de deprinderile și obișnuințele de comportare morală, de convingerile și atitudinile de care dau dovadă elevii și pentru aceasta e necesar ca, plecînd de la ora de dirigenție, elevii să fie puși în situația de a se exersa în activități și împrejurări diferite. În consecință, nu întîmplător se accentuează caracterul de sistem al muncii dirigintelui, rolul său de coordonator și organizator al întregii activități a colectivului clasei sale, pe care el o cunoaște cel mai bine.

Să luăm, de exemplu, modul în care profesorul diriginte contribuie la rezolvarea unei sarcini importante și actuale a școlii noastre : formarea concepției științifice despre lume. La îndeplinirea acestei sarcini conlucrează toți factorii educativi : școala, organizația de tineret, familia. Se sintetizează aici și contribuția lecturii extrașcolare a elevilor, și activitatea cercurilor pe materii, și vizionarea filmelor sau expozițiilor, și audierea conferințelor și emisiunilor radiofonice etc. În acest ansamblu, profesorul diriginte își aduce contribuția mai întîi prin temele dezbătute în orele de dirigenție, stimulînd interesele de cunoaștere și orientînd preocupările elevilor, trezindu-le sentimente intelectuale sau morale corespunzătoare. Dar acesta este numai un început. În continuare, profesorul diriginte organizează o serie de activități menite să completeze temele dezbătute în ora de dirigenție. El va unifica eforturile tuturor profesorilor clasei în domeniul formării concepției științifice a elevilor. Va asista, în acest scop, la numeroase lecții ținute la diferite materii, la activități în afară de clasă și extrașcolare, va stabili, împreună cu profesorii, o serie de măsuri comune privind activitatea la lecții și în cercurile pe materii. Va colabora, de asemenea, cu organizația U.T.C., ajutîndu-i pe uteciști să organizeze adunări tematice menite să contribuie la formarea concepției științifice despre lume. Nu se poate neglija nici timpul liber al elevilor, conținutul acestuia putînd contribui substanțial la împlinirea sarcinilor propuse sau, dimpotrivă, la anularea lor. Din acest singur exemplu se poate desprinde cît de bogat este conținutul muncii dirigintelui și cît de vast cercul său de preocupări.

Experiența, practica ne arată că succesul muncii celor mai buni diriginți este asigurat de faptul că acordă importanță tuturor laturilor activității pe care o desfășoară, lucrează cu multă tragere de inimă și depun un volum mare de muncă, fiind prezenți la mai toate acțiunile clasei lor, străduindu-se să le unifice într-un sistem de preocupări. Plecînd de la această realitate, credem că, pentru a stimula munca profesorului diriginte și, mai ales, pentru a asigura participarea lui la activitățile clasei, este necesar să i se atribuie 3 ore de obligație de catedră și nu una singură, așa cum se prevede acum. Această propunere vizează mai puțin aspectul financiar al problemei, cît mai ales recunoașterea complexității și importanței activității dirigintelui. Chiar mai mult : referindu-ne la valoarea prestigiului dirigintelui și la contribuția acestuia la succesul muncii educative, am propune ca activitatea de dirigenție să fie considerată 3 ore în catedra profesorilor definitivi, 4 ore în catedra profesorilor cu gradul II și 5 ore în catedra profesorilor cu gradul I și a profesorilor emeriți.

Cîte planuri și cîte caiete trebuie să aibă dirigintele

Deși se discută de mult timp despre documentele de planificare și organizare a muncii dirigintelui, aici mai persistă unele neclarități și greutăți, ca și unele elemente de supraîncărcare și formalism. Experiența cercului nostru pedagogic arată că planificarea muncii educative este prima greutate de care se izbesc diriginții tineri. Deoarece se cer multe planuri și documente scrise, deseori efortul principal cade pe întocmirea acestora, neglijîndu-se tocmai conținutul muncii. La această situație contribuie și atitudinea unor organe de control care se ocupă mai ales de aspectul scriptic, aprecierea muncii făcîndu-se în consecință.

Pentru a ușura munca dirigintelui și a deplasa accentul pe probleme de conținut, în ultimii ani cercul nostru pedagogic a încercat să simplifice documentele scrise și să le reducă la ceea ce este strict necesar. Fără a cădea în simplism, fără a nega necesitatea planului de muncă în această importantă activitate, credem că e suficient ca dirigintele să aibă un singur plan : cel trimestrial. Important este ca acest plan să conțină 2—3 obiective precise, bine gîndite, izvorîte din necesitățile și specificul clasei respective. Legătura între un trimestru și altul, între diferiți ani școlari, o dă continuitatea acestor obiective și dezvoltarea lor la un nivel tot mai înalt.

O problemă ce mai comportă încă discuții este cea a caietelor cu care lucrează dirigintele : caietul de planuri și caietul pentru observații și pentru caracterizarea elevilor. Noi am îmbinat aceste două caiete într-unul singur. În prima parte se află planurile de muncă și planul orei de dirigenție, iar în partea a doua s-au rezervat pentru fiecare elev cîte 2—4 pagini. Aici se află principalele date despre acesta — adunate prin metoda observației și a convorbirii — ca și caracterizarea lui psiho-pedagogică. Desigur că ar fi ideal ca elevii să fie studiați și caracterizați pe baza tuturor metodelor cunoscute și mai ales pe baza experimentului natural psiho-pedagogic și a experimentului de laborator. Aceasta este însă o problemă de perspectivă și rezolvarea ei depinde de o serie de condiții legate de modernizarea întregului proces instructiv-educativ.

O problemă nerezolvată: perfecționarea muncii dirigintelui

La noi există un sistem de perfecționare a cadrelor didactice, de care beneficiază toate disciplinele. Activitatea de dirigenție nu a fost cuprinsă însă, pînă acum, în acest sistem de muncă. Se apreciază, desigur, că profesorii diriginți, participînd la cursurile de perfecționare ținute la o anumită disciplină, profită și pe plan educativ. În realitate, lucrurile nu stau tocmai așa — și aceasta pentru că cei care participă la cursuri pun accentul pe specialitate, cu atît mai mult cu cît nici cursurile nu dezbat probleme metodice specifice muncii de dirigenție și nici la examene nu se pun asemenea probleme.

În legătură cu această situație, propunerea noastră este de a se stabili anumite forme de perfecționare și pentru profesorii diriginți. Acestea ar putea fi cursuri sau cicluri de conferințe în timpul vacanțelor, consfătuiri, seminarii. Deosebit de necesară este publicarea unor materiale de sinteză în legătură cu teoria și practica educativă cea mai avansată.

Diferitele forme de perfecționare ar trebui să-i pregătească pe diriginți atît din punct de vedere științific cît și din punct de vedere metodic. Să ne gîndim numai la faptul că o serie de diriginți, care au absolvit alte facultăți decît cele cu profil pedagogic, nu au cunoștințe elementare de psihologia copilului. E firesc deci ca aceștia să aibă greutăți atît în cunoașterea elevilor, cît și în îndrumarea lor. În această situație se află, de pildă, absolvenții facultăților de științe juridice care lucrează în învățămînt ca profesori sau chiar ca directori de școli și care, prin natura lucrurilor, n-au primit nici un fel de pregătire psihologică sau pedagogică. Sub acest aspect situația școlilor profesionale și tehnice este și mai grea, întrucît în aceste școli lucrează ca diriginți mai ales ingineri și cadre tehnice.

Baza activității metodice de perfecționare a muncii diriginților este comisia metodică din școală. Activitatea ei trebuie să fie condusă de către unul din directorii adjuncți, care să posede o calificare pedagogică și profesională corespunzătoare și care să se ocupe exclusiv de activitatea educativă. În perspectivă, soluția cea mai bună ar fi ca fiecare școală să fie încadrată cu un psiholog căruia să-i revină sarcinile de această natură și care, împreună cu medicul școlar, să aibă posibilități experimentale pentru a furniza datele cele mai complete despre fiecare elev. Pînă la realizarea unui asemenea deziderat, întărirea muncii comisiei metodice se poate realiza prin măsuri luate atît în școală cît și în afara ei. La aceasta ar contribui și încadrarea secțiilor de învățămînt cu inspectori metodiști care să aibă sarcini numai pe linia muncii educative. Pe plan raional și orășenesc propunem să se organizeze cercuri pedagogice ale profesorilor diriginți fie pe grupe de școli, fie pe clase. Astfel de forme, experimentate și în orașul nostru, s-au dovedit a fi în bună măsură utile.

Prof. VALER POPA
responsabilul cercului pedagogic
al profesorilor diriginți
din orașul Cluj

PE URMELE MATERIALELOR PUBLICATE

„In laboratoarele școlare"

In articolul cu titlul de mai sus, apărut în numărul 840 al gazetei noastre au fost relevate unele aspecte legate de utilajele laboratoarelor școlare, exemplificate cu situația existentă în laboratoarele Liceului nr. 25 din Capitală. După cum era și firesc, întreprinderea de material didactic a intrat sub obiectivul discuției prin prisma unor laude binemeritate, dar și prin aceea a unor observații critice. Cu o promptitudine egalată de simțul de răspundere cu care a fost întocmit, răspunsul trimis de I.M.D. redacției noastre reprezintă, în fond, o luare de poziție, nu atît prin explicații, cît prin măsurile pe care le anunță. Din însuși conținutul său se vede că Întreprinderea de material didactic se preocupă efectiv de continua îmbunătățire a activității sale.

Se arată astfel, în răspunsul I.M.D.-ului, că doi salariați ai întreprinderii s-au deplasat la liceul respectiv, unde au examinat materialul didactic. În urma acestei examinări au fost luate o serie de măsuri corespunzătoare. De pildă, voltmetrul Hoffmann nu funcționa din cauza robineților de masă plastică. S-a luat măsura ca aceștia robineți să fie înlocuiți cu robineți din sticlă. La trusa „Scară de tuburi pentru descărcări în vid progresiv" s-a constatat că pătrunde aer în tuburi din cauza sudurii sticlă-metal, care s-a degradat în timp. Fabricația acestei truse a fost sistată în vederea îmbunătățirii produsului, atît prin înlocuirea tuburilor de sticlă cît și prin asigurarea unei mai bune etanșeități a electrozilor. În același timp s-a hotărît ca trusele de magneți să cuprindă și o bobină magnetizoare, care să permită reîmprospătarea magnetizării în laboratorul școlii.

Răspunsul I.M.D. menționează că unele dintre utilajele criticate în amintitul articol — ca de pildă trusa electronică, mașinile pneumatice etc. — nu se mai fabrică în prezent, fiind excluse din producție tocmai datorită deficiențelor lor funcționale. Ele au fost înlocuite, în cadrul procesului de modernizare a aparatajului didactic, prin utilaje noi, care au și intrat sau vor intra în curînd în producție.

Ținînd seama de creșterea continuă a dotării școlilor cu aparate și materiale cu o complexitate tehnică sporită, articolul „In laboratoarele școlare" menționa o serie de cerințe privind întreținerea și repararea materialului didactic. În legătură cu această problemă, conducerea I.M.D. ne-a relatat că ia în considerare mai multe soluții. Astfel, ar fi posibilă organizarea reparării materialului didactic la sediul școlilor prin deplasarea unor ateliere autoportate ale I.M.D., sau organizarea în toate regiunile, pe lîngă unele școli profesionale (eventual, în viitor, pe lîngă unele licee industriale) a unor secții de reparații ale I.M.D. Soluția asupra căreia conducerea întreprinderii accentuează însă cel mai mult este organizarea la nivelul regiunilor de ateliere de reparare a materialului didactic încadrate cu doi trei specialiști, instruiți în cadrul unui curs de perfecționare la I.M.D. și care să se deplaseze după un program special în școli pentru efectuarea diferitelor reparații. În același timp I.M.D. se angajează să furnizeze piese curente de schimb atît acestor ateliere de reparații, cît și direct școlilor chiar în cadrul truselor cuprinzînd noile aparate ce vor fi livrate. I.M.D.-ul își propune de asemenea să organizeze în fiecare regiune laboratoare model, în cadrul cărora specialiștii I.M.D. și profesori cu o bună pregătire de specialitate, să facă periodic demonstrații cu privire la mînuirea și întreținerea diferitelor aparate.

În încheiere, răspunsul redactat de I.M.D. cuprinde angajamentul muncitorilor și inginerilor întreprinderii de a se strădui neobosit pentru ridicarea continuă a nivelului calitativ al producției.

„Intre politețe și conștiință profesională"

Articolul „Intre politețe și conștiință profesională", apărut în nr. 827 al „Gazetei învățămîntului", semnala o serie de lipsuri în pregătirea la matematică a absolvenților claselor I—IV de la Liceul nr. 2 din Pitești.

Analizînd situația predării matematicii la aceste clase, direcția liceului a constatat, așa cum ne relatează într-o scrisoare, că deficiențele semnalate în articol se datoresc, între altele, insuficientei preocupări a comisiei metodice pentru ridicarea nivelului predării, aplicării nejudicioase a sistemului de notare, insuficientei legături cu părinții elevilor etc. Pentru înlăturarea acestor deficiențe, conducerea liceului a sporit numărul asistențelor la orele de matematică predate la clasele I—IV și a dat elevilor lucrări de control pentru a constata gradul lor de pregătire și a luat măsuri în vederea îmbogățirii și aprofundării cunoștințelor lor. În același timp, s-au inițiat schimburi de experiență între învățători, popularizîndu-se cele mai bune metode de predare a matematicii la clasele I—IV. De asemenea, s-au luat măsuri pentru intensificarea activității comisiei metodice și pentru aplicarea riguroasă a normelor sistemului de notare, astfel încît să nu li se acorde elevilor note mari în mod nejustificat. S-a stat de vorbă și cu părinții elevilor, cărora li s-a arătat că ajutorul pe care îl acordă copiilor lor nu trebuie să constea în a le rezolva problemele și exercițiile, ci în a supraveghea rezolvarea corectă a acestora.

de cei care obțin rezultate mediocre în condițiile mai sus menționate ? Fără îndoială că da. Mai întîi, pentru că ei nu pot constitui „probleme" în sensul celor de mai înainte ; în al doilea rînd, pentru că și acțiunea pedagogică va fi cu totul diferită. Într-adevăr, dacă elevul „mediocru" muncește cu sîrguință și seriozitate, dacă face tot ce poate pentru a-și îndeplini obligațiile școlare, ce rost are să-i punem în față exigențe la care nu poate răspunde ? Efectul ar fi opus celui urmărit. În loc de a se îndrepta, el ar fi descurajat și demobilizat în urma unei asemenea intervenții. Ceea ce este indicat în acest caz este sădirea încrederii în forțele proprii, sprijinirea fiecărui pas înainte pentru temeinica sa consolidare etc. Așa dar, nici față de elevul mediocru în adevăratul înțeles al cuvîntului nu adoptăm o atitudine fatalistă, ci dimpotrivă, mobilizăm toate forțele colectivului pedagogic și ale familiei pentru a obține continua perfecționare a capacităților sale de muncă.

Totul este de a privi această sarcină cu realism și cu simț de răspundere. Profesorului nu i se poate imputa nimic pentru rezultatele la învățătură ale acestui elev, dar lui îi revine răspunderea pentru valorificarea maximă a resurselor intelectuale și morale ale acestuia. Nu rareori se constată că din rîndurile elevilor care fac pași mărunți înainte și se prezintă, la un moment dat, cu rezultate mediocre, dar depun o muncă încordată pentru însușirea cunoștințelor, se desprind cu timpul (de-a lungul anilor școlarității) adevărate valori care depășesc uneori pe cei care inițial au manifestat posibilități și perspective promițătoare, dar, din diferite cauze, nu s-au realizat. Acest lucru să nu fie tălmăcit ca pledoarie pentru mediocritate, ci pentru înțelegere științifică față de ritmul diferit în care se dezvoltă fiecare individualitate în diferite etape.

Și în evoluția elevilor buni sau foarte buni pot interveni discontinuități (momente, etape) cînd capacitatea de muncă scade (îndeosebi la vîrsta pubertății), nici dezvoltarea acestora nu este totdeauna continuu ascendentă, ci poate fi contradictorie (cu „căderi", reveniri etc.). Ce înseamnă un tratament pedagogic corespunzător pentru acești elevi ? Înseamnă atenție, încurajare și sprijin multilateral în dezvoltarea aptitudinilor, a capacității de muncă. Profesorul trebuie să simtă, să „intuiască" ceea ce se întîmplă cu elevul în fiecare moment, să-i acorde sprijin pentru depășirea dificultăților la timpul potrivit, să fortifice și să consolideze ceea ce este pozitiv, să contribuie la dezvoltarea lui pe această cale. A sugera copilului că are anumite calități înseamnă a i le cultiva — aceasta este o indicație extrem de valoroasă, după părerea noastră, în orientarea muncii cu elevii. Măsurile necesare trebuie stabilite de la caz la caz, cu perspectiva clară a posibilităților și cu utilizarea întregii game de mijloace și procedee didactice și educative.

Aspectele prezentate arată cît este de variată și de diferențiată această „lume" a elevilor cu rezultate mediocre la învățătură. De fapt, este categoria cea mai complexă, care pune cele mai dificile probleme în fața pedagogului.

Rezolvarea acestor probleme presupune :

— Analiza amănunțită, nu numai cantitativă (statistică) și de suprafață (limitată la luarea în considerare numai a rezultatelor), ci calitativă, care să ducă la delimitarea aspectelor caracteristice, a cauzelor specifice, la stabilirea modalităților adecvate de acțiune pedagogică. Modul cum se analizează în fiecare școală aspectele concrete ale problemei este hotărîtor pentru justa orientare a colectivului pedagogic.

— Realism, consecvență și stăruință în munca pedagogică cu elevii „mediocri", cu perspectiva clară a evoluției acestora.

— Continua atragere a elevilor „mediocri" în rezolvarea diferitelor sarcini școlare în cadrul colectivului respectiv, îmbinată cu stimularea și educarea intereselor de cunoaștere ale acestora, a dragostei față de învățătură, cu cultivarea trăsăturilor pozitive ale voinței și personalității.

— Exigență continuă, ascendentă, și rațională față de munca elevilor, îmbinată cu autoexigența cadrelor didactice față de nivelul realizării tuturor sarcinilor pedagogice.

— Crearea unui climat de încredere și optimism pedagogic atît în rîndurile colectivului pedagogic, cît și în rîndurile elevilor, îmbinat cu evitarea oricărei grabe, a oricăror exagerări, concluzii pripite, unilaterale etc.

— Colaborarea permanentă și concretă a tuturor factorilor (profesor, diriginte, părinți, organizație de tineret) ce pot contribui la rezolvarea problemelor.

În rîndurile de față am abordat doar unele aspecte, considerate de noi importante în momentul de față, ale „mediocrității" în școală. Problema este însă mult mai complexă și necesită o analiză multilaterală, care să valorifice experiența pozitivă a școlii noastre.

Lector univ. V. RADULIAN
Institutul pedagogic de 3 ani
Bacău

MONUMENTE ALE NATURII PATRIEI

Detunatele, monument al naturii patriei noastre din Țara Moților, prin pitorescul și textura rocii eruptive din care sînt constituite, reprezintă un punct de atracție pentru turiștii care ne vizitează țara. Cele două piscuri ale lor sînt constituite din bazalt cu olivină și magnetit, prezentîndu-se sub forma unei îngrămădiri de nenumărate coloane prismatice, de culoare cenușiu-negricioasă, situate una lîngă alta. Caracterele petrografice ale acestui rar, unic monument natural, ca și modul cum s-a făcut punerea lor în loc constituie obiectul unor atente cercetări ale specialiștilor, care caută să determine dacă reprezintă conuri vulcanice, lacolite sau conuri de umplere, exoidite.

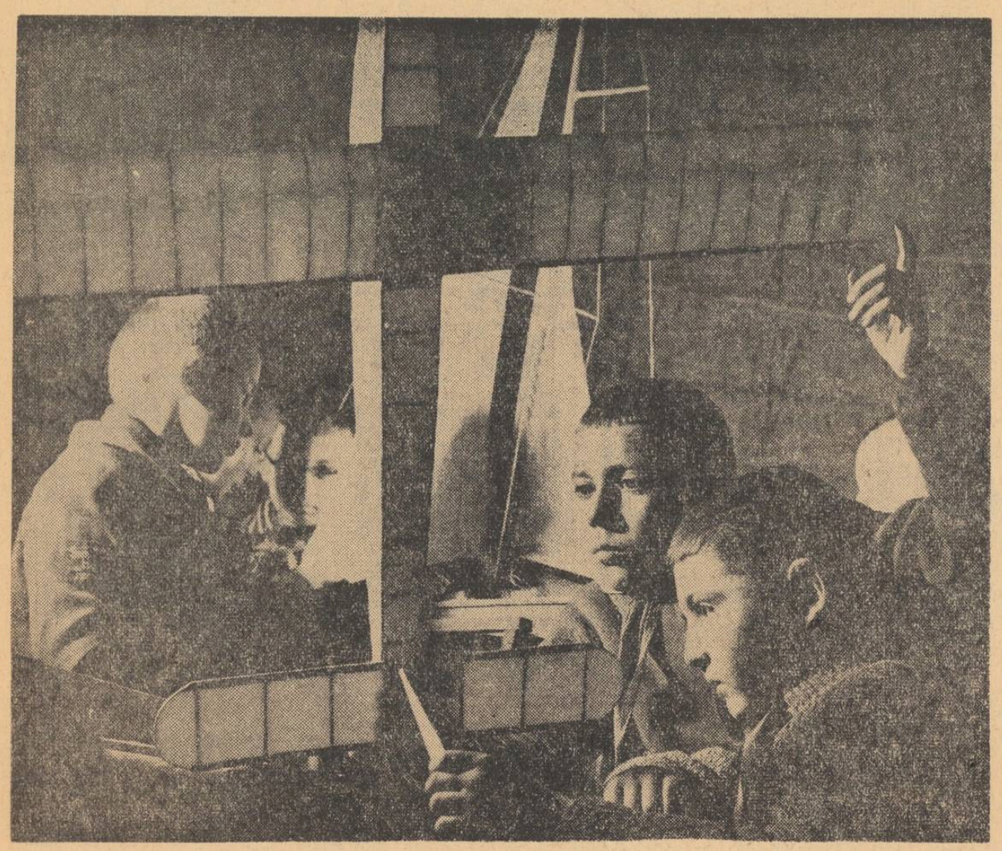

La cercul de aeromodele de la Casa pionierilor din Roman

Adunările sindicale trimestriale

O dată cu încheierea trimestrului II, pe agenda de actualitate a organizațiilor sindicale din școli au fost înscrise lucrările de pregătire și organizare a adunării sindicale menite să analizeze munca din perioada anterioară și să-i mobilizeze pe membrii de sindicat la eforturi sporite în ultima etapă a anului școlar.

După cum se știe, adunările sindicale trimestriale dezbat probleme legate de activitatea profesională a membrilor de sindicat, de modul în care se desfășoară acțiunile culturale, ca și de măsura în care se traduc în viață sarcinile privind asigurarea condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor școlii. Atunci cînd adunările sînt bine pregătite, cînd discuțiile purtate de membrii de sindicat au un caracter concret, cînd se fac, pe baza analizei aprofundate a muncii, propuneri bine gîndite, adunările trimestriale au o deosebită importanță pentru ridicarea la un nivel mai înalt a activității organizațiilor sindicale din școli.

„Eficiența adunărilor sindicale trimestriale, ne spunea tovarășa *Veronica Oncescu*, responsabila grupei sindicale de la Liceul nr. 25 din Capitală, este determinată de buna ei pregătire, înțelegînd prin aceasta nu numai măsurile strict organizatorice, ci, mai ales, orientarea în conținut a acestor adunări. Aceasta înseamnă, de pildă, ca din multiplele probleme care se ridică în activitatea profesională a membrilor de sindicat, referatul ce urmează a se prezenta în adunare să rețină și să analizeze pe cele mai actuale și importante. În școala noastră, în etapa actuală o bună parte din preocupările cadrelor didactice se leagă de pregătirea elevilor din clasele a VIII-a și a XI-a pentru examenele de absolvire și maturitate. De aceea adunarea sindicală pe care o pregătim va examina o serie de probleme privind modul în care pot și trebuie să fie sprijiniți profesorii care asigură pregătirea elevilor din aceste clase. În mod concret ne-am gîndit ca în etapa finală a anului școlar să-i descongestionăm de sarcinile care nu se leagă direct de această preocupare.

Biroul grupei sindicale va pune, de asemenea, în dezbaterea adunării o serie de probleme legate de eficiența muncii educative, de rolul pe care îl are în această direcție exemplul personal al educatorului. Firește, aceste probleme vor fi ilustrate cu exemple concrete, din care să rezulte în mod convingător concluzia că stilul de muncă al profesorului, comportarea lui influențează în cea mai mare măsură stilul de muncă și comportarea elevilor.

Aș vrea să subliniez că asemenea probleme, ca și altele pe care nu le-am menționat aci, deși formează obiectul atenției noastre în referat, nu au fost incluse în mod întîmplător. Ne-am oprit la ele întrucît de buna lor rezolvare depinde în primul rînd mobilizarea membrilor de sindicat la îndeplinirea în cît mai bune condiții a tuturor sarcinilor ce le revin pe linie profesională în ultimul trimestru".

Un alt grup de probleme care se vor dezbate în adunările sindicale este cel referitor la activitățile culturale destinate membrilor de sindicat.

„Ne-am gîndit, ne spunea tovarășul *Marin Ciușcă*, responsabilul cultural din comitetul sindicatului învățămînt din orașul Fălticeni, să îndrumăm organizațiile sindicale din școli pentru a folosi adunările sindicale trimestriale în scopul dezbaterii acțiunilor cultural-educative care urmează să se desfășoare în etapa finală a anului școlar. Acestea vor fi întrucîtva diferite de cele organizate în perioada anterioară. În primul rînd, se va acorda o mai mare atenție sprijinirii acțiunii de documentare a cadrelor didactice în problemele specifice încheierii anului școlar. Apoi, ne propunem să intensificăm acțiunile cultural-sportive, să organizăm mai multe excursii etc. De reținut că toate acestea vor trebui să aibă un caracter recreativ, să asigure cadrelor didactice, aflate într-o perioadă de intense eforturi intelectuale, posibilități de odihnă, de relaxare".

„În adunările sindicale trimestriale se vor discuta și unele probleme privind munca de asigurări sociale — ne-a spus tovarășa *Iulia Gheorghiu*, vicepreședintă a comitetului sindicatului învățămînt din orașul Tecuci. Referatele nu vor face în acest domeniu un simplu bilanț al activităților desfășurate, ci vor urmări mai ales să dezbată problemele care se ridică, în scopul unei mai bune soluționări în viitor. Se vor pune în discuție, de pildă, probleme privind crearea celor mai bune condiții de muncă în etapa finală a anului școlar, ca și unele măsuri menite să prevîntîmpine eventualele îmbolnăviri de sezon".

„Pentru comitetul sindicatului, desfășurarea în condiții bune a adunărilor sindicale trimestriale în grupe reprezintă un prilej de ridicare a nivelului activității acestora — ne-a spus tovarășul *Gheorghe Diaconescu*, președintele comitetului sindicatului învățămînt din raionul 1 Mai. Comitetul sindicatului nostru sprijină pregătirea adunărilor, acordînd un ajutor concret la întocmirea referatelor, astfel încît acestea să pună în discuție problemele cele mai însemnate ale activității sindicale. Desigur, membrii comitetului sindicatului vor participa la aceste adunări, iar după ținerea lor vor examina măsurile ce se impun pentru sprijinirea organizațiilor sindicale din școli în vederea unei contribuții sporite la întreaga muncă a membrilor de sindicat".

LA BIBLIOTECA CENTRALĂ PEDAGOGICĂ

În ultima perioadă, Biblioteca centrală pedagogică, a primit prin achiziții și schimburi curente cu instituțiile culturale din străinătate, o serie de lucrări interesante din domeniul pedagogiei, psihologiei pedagogice, educației, didacticii etc.

Iată cîteva din aceste lucrări :

Prokofiev A. V. : Programmirovanoe obucenie. Programmirovanie ucebniki. Mașinî dlea obuceniia (Învățămîntul programat. Manuale pentru învățămîntul programat. Mașini pentru instruire). Moskva, Ministerstvo oboroni SSSR 1965. (II 34 299) *)

Lehmann Ottokar : Das Experiment in Geobesonderer Berücksichtigung der Behandlung der allgemeinen physischen Geographie in der 9 Klasse (Experimentul în predarea geografiei. Cu privire specială la predarea geografiei fizice în clasa a IX-a). Berlin, Volk und Wissen, 1964. (III 34. 746).

Lucrarea cuprinde : principii generale teoretice de folosire a experimentului în predarea geografiei, se referă la poziția metodică a experimentului în predarea geografiei, la particularitățile pregătirii tehnico-organizatorice a experimentului geografic, la unele probleme metodice de bază cu privire la experimentul geografic folosit în cadrul lecției. Se dau exemple de lecții pentru folosirea experimentului geografic.

*** Handbook of Research on Teaching. A Project of the American Educational Research Association. Edited by N. L. Gage. (Manual de cercetare asupra predării. Proiect al asociației americane pentru cercetări pedagogice. Sub redacția lui N. L. Gage) Chicago, Rand McNally, 1965. (II 35. 128)

După o serie de orientări teoretice, lucrarea tratează probleme de metodologie cu privire la cercetarea predării și prezintă cercetări asupra diverselor clase și discipline de învățămînt.

Soubiran, Giselle, B. Mazo, Paul : La réadaptation scolaire des enfants intelligents par la rééducation psichomotrice (Readaptarea școlară a copiilor inteligenți prin reeducare psihomotrică). Paris, Edition Doin, 1965. (III 35. 520)

Autorii abordează aspecte ale situației reeducării psihomotrice în terapeutica psihopedagogică, precizează scopurile reeducării, se referă la reeducarea în grupe și în ședință individuală.

*) Cifrele din paranteze reprezintă cotele de bibliotecă ale lucrărilor respective.

Mereu noine

UNIUNEA SOVIETICĂ

In orașul Celeabinsk a avut loc, nu de mult, deschiderea solemnă a școlii pentru tinerii cosmonauți, înființată din inițiativa Comitetului orășenesc al Comsomolului și a conducerii școlii militare din localitate. Aici învață peste 50 de tineri, recrutați dintre elevii claselor a IX-a de la școlile din Celeabinsk. Ei sînt fruntași la învățătură, deosebit de activi în viața obștească, pasionați după aviație și cosmonautică.

Cursurile, cu durata de 2 ani, au loc duminica. Elevii studiază bazele aviației, ca și teoria și practica zborurilor cosmice. După terminarea școlii de zece ani, și concomitent, a cursurilor școlii pentru tinerii cosmonauți, absolvenții vor fi primiți cu prioritate în instituțiile de învățămînt ale aviației.

R. P. POLONĂ

In prezent, preocuparea de bază a oamenilor de știință din domeniul pedagogiei din R. P. Polonă o constituie metoda de predare „pe probleme", diferită de metoda expunerii cunoștințelor de către profesor.

Lecțiile decurg cam în felul următor : tema care urmează a fi studiată este împărțită de profesor în probleme separate pe care elevii trebuie să le elaboreze singuri, obținînd răspunsuri la întrebările puse amănunțit. Totalul răspunsurilor duce la o concluzie închegată și elevii își dau pe deplin seama datorită căror factori s-a ajuns la această concluzie, ce volum de cunoștințe este necesar pentru înțelegerea temei.

Clasa este împărțită în două grupe, dintre care una învață cu profesorul, iar alta cu un fel de „mașini de învățat". Fiecare elev din această grupă are o mașină, însă toți lucrează la aceeași problemă. Mașina nu are nimic comun cu mașinile pentru controlul cunoștințelor utilizate în prezent în S.U.A. și experimentate în Uniunea Sovietică. Este o cutie mică în care se află un rulou cu hîrtie înfășurată pe el. Pe fișia de hîrtie sînt tipărite o serie de probleme și de informări. Elevul întoarce ruloul și ia cunoștință de probleme. În cursul lecției, adică în timp de 45 de minute, el trebuie să rezolve, cu ajutorul mașinii, cîteva probleme. Acestea sînt astfel elaborate încît gradul lor de dificultate crește treptat. Ultima problemă încheie un anumit ciclu tematic — de pildă, la istorie, o perioadă istorică. Apoi se trag concluziile, pe care elevii le analizează împreună cu profesorul. Este de remarcat că nu toate temele prevăzute în programe pot fi studiate cu ajutorul mașinii. De aceea grupa „cu mașini" învață și cu profesorul, participînd la lecții care se desfășoară însă tot după principiile predării pe probleme.

Grupa de elevi care învață cu profesorul studiază același material ca și grupa „cu mașini".

La anumite intervale de timp, profesorii controlează cunoștințele însușite de elevii celor două grupe, comparînd gradul de însușire al materialului.

S-a ajuns, pe marginea acestui experiment, la unele constatări interesante. S-a observat astfel că elevii care învață cu ajutorul mașinilor își însușesc materialul studiat de două ori mai repede decît la o lecție tradițională. Elevii claselor experimentale, știind că trebuie să învingă singuri greutățile care se ivesc pe parcurs, lucrează mult mai activ. Cercetările au arătat că volumul cunoștințelor lor depășește cu cel puțin 20% volumul de cunoștințe pe care îl au elevii din clasele tradiționale. Nota medie de apreciere a cunoștințelor la unele discipline în clasele experimentale a crescut cu o unitate. În școală a scăzut în mod considerabil repetenția.

Rezultatele obținute i-au îndemnat pe experimentatori să caute noi procedee de lucru. Folosind metoda de studiu pe grupe, descrisă mai sus, ei au trecut la organizarea lecțiilor în cabinete pe obiecte. Lecțiile sînt completate cu proiecții de filme, cu discuții, cu excursii, cu întreceri pentru cea mai bună rezolvare a problemelor etc.

Paralel cu experimentările practice, oamenii de știință din Comitetul pentru științele pedagogice al Academiei de științe din R. P. Polonă au început revizuirea structurii disciplinelor din planul de învățămînt. Ei selecționează problemele esențiale, elimină capitolele de prisos, precum și noțiunile și definițiile mai puțin însemnate, cu scopul de a înlesni justa folosire a noilor metode de predare.

R. F. GERMANĂ

Sub influența dezvoltării vertiginoase a „creierilor electronici" și ca urmare a lipsei de profesori, a început și în Republica Federală Germană o vie discuție în jurul folosirii în școli a mașinilor de învățat. O firmă vest-germană oferă de pe acum o mașină de învățat la prețul de 3 200 mărci.

Funcția acestor „profesori automați" care desigur nu pot înlocui în întregime pe pedagogi, ci constituie doar un auxiliar, este aceea de a intensifica ritmul predării și de a face mai pregnante, cu ajutorul unor mijloace simple, cunoștințele învățate. Părerile pro și contra mașinilor de învățat îi preocupă îndeaproape și pe pedagogii vest-germani. In permanență au loc congrese de specialitate și simpozioane pe această temă. Esența discuțiilor se referă la următoarele aspecte : „profesorii automați" trebuie în primul rînd să lucreze absolut sigur și să fie bine programați. Cu cît mai necomplicate apar la prima vedere programele, cu atît mai multă muncă se ascunde în ele.

Fără îndoială că învățămîntul este astfel simplificat. Specialiștii nu trec însă cu vederea nici dezavantajele. Se arată astfel că în timp ce profesorii se străduie din totdeauna să-i obișnuiască pe elevi să nu răspundă întrebărilor fragmentar, ci prin fraze coerente, mașina de învățat utilizează exact metoda contrară și se mulțumește cu răspunsul corect.

Chiar acest exemplu dovedește că pînă și în veacul mașinii de învățat „profesorul uman" este indispensabil. Totuși, va fi mai ușor pentru el, căci va putea controla mai comod progresele elevilor, va putea organiza din cînd în cînd discuții în legătură cu cele învățate și va putea lucra cu un număr mai mare de elevi decît pînă acum.

Pedagogii vest-germani cred că principalul dezavantaj al lucrului cu mașina, care cere uneori subîmpărțirea materiei în peste 2000 de fragmente, constă în faptul că, chiar dacă elevul își însușește într-un timp record anumite cunoștințe, la vîrsta de 20 de ani el nu va fi totuși în stare să citească o carte de peste 100 de pagini. Elevii ar putea acumula multe cunoștințe, dar ei ar pierde însușirea de a înțelege prin propriul lor efort un text mai greu, nepreparat dinainte.

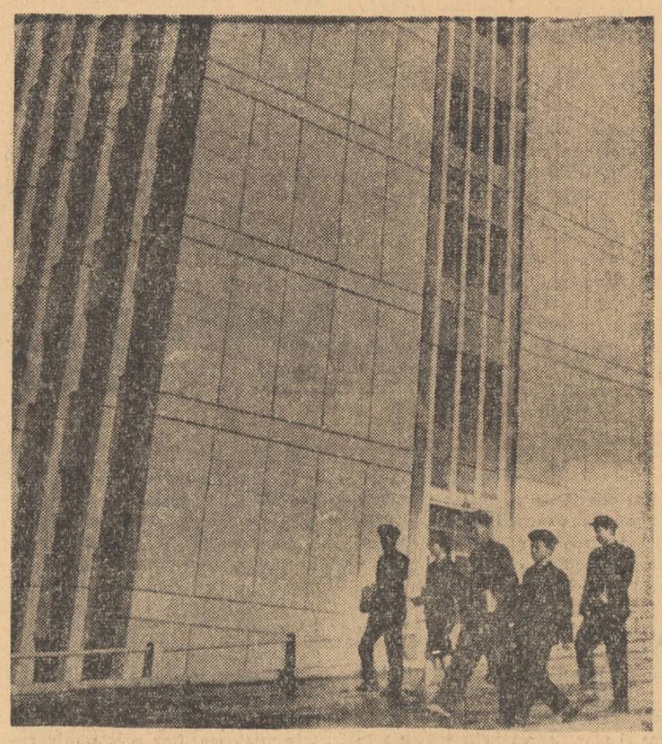

Grup de studenți în fața noii clădiri a Universității Kim Ir Sen din Phenian — R. P. D. Coreeană.

Corespondența

Iosif Mathe — Simleul Silvaniei

Schemele pe care le propuneți pentru recapitularea cunoștințelor de fizică sînt judicios întocmite și fără îndoială că își pot atinge scopul. Reținînd ideea dv., am propus Editurii didactice și pedagogice să analizeze o eventuală folosire a unor scheme de genul celor elaborate de dv. în cadrul manualelor de fizică pentru clasa a X-a.

Ileana Drăghici — București

Scrisoarea dv. privind introducerea treptată a elevilor în matematica modernă ridică o serie de aspecte particulare ale predării matematicii. Vă informăm că în prezent, în cadrul studiilor inițiate de Ministerul Învățămîntului în legătură cu modernizarea predării matematicii, s-au luat în considerare și aspectele la care vă referiți.

Aurel Drăguș — Făgăraș

Preocuparea dv. de a asigura participarea activă a elevilor la lecție în cadrul orelor de aritmetică ținute la clasele mici este binevenită. Ideea sporirii volumului de exerciții rezolvate prin folosirea, la orele de aritmetică, a cartonașelor cu exerciții, aceea a utilizării unui caiet special destinat muncii proprii din clasă a elevului, ni se par nimerite cu condiția, așa cum ați subliniat și dv., de a constitui elemente de activizare și stimulare a muncii elevului și de a nu-l supraîncărca. Justa lor dozare depinde de măiestria învățătorului.

Prof. Maria Cicu — Belinț, Lugoj

Am luat cunoștință cu satisfacție de preocupările manifestate de învățătorii și profesorii din raionul Lugoj în domeniul muncii politico-culturale în rîndurile țărănimii cooperatiste. Consfătuirea la care vă referiți, organizată la Belinț sub îndrumarea Comitetului raional P.C.R. Lugoj, este de natură să întărească efortul lucrătorilor din învățămînt pe această linie, să-i ajute în îmbunătățirea continuă a activității lor obștești.

Prof. Ion Vasilache — Tîrnăveni

Sîntem întru totul de acord cu dv. că volumul și calitatea cunoștințelor fiecărui elev trebuie să fie apreciate nu după păreri prestabilite și subiective, ci numai în funcție de pregătirea lui reală. Firește că un elev bun poate să fie notat cu patru atunci cînd nu învață, după cum un elev în general slab poate primi nota zece dacă face dovada că și-a însușit la nivel maxim cunoștințele predate. Oscilațiile pe „verticală" între notele mici și cele mari sînt rezultatul mai multor factori : sîrguința la învățătură, capacitatea individuală, starea sănătății, complexitatea capitolului care se studiază etc. De aceea considerăm perfect valabilă afirmația dv. că elevul nu trebuie să fie „abonat din oficiu" la nota zece sau „condamnat" la nota patru.

I. Marțolea — Stîrbați, raionul Fălticeni

Măsurile pe care vi le propuneți cu privire la îmbunătățirea predării obiectului „Agricultura" — îmbogățirea conținutului lecțiilor prin folosirea materialelor Congresului Cooperativelor Agricole de Producție, legarea mai strînsă a studiului teoretic de munca practică din cadrul cooperativei agricole locale etc. — vor contribui, de bună seamă, la ridicarea nivelului de pregătire al elevilor în această direcție. Considerăm îndreptățite cerințele dv. cu privire la îmbunătățirea calității manualelor de agricultură și la întărirea controlului și îndrumării muncii profesorilor de specialitate.

Este meritorie, pe de altă parte, activitatea dv. pentru elaborarea unei monografii a școlii în care lucrați. Pentru obținerea unor îndrumări cu privire la interpretarea datelor culese este bine să vă adresați specialiștilor de la Facultatea de istorie a Universității din Iași.

Ioan Nadișan — Cavnic

Aspectele pe care ni le relatați în legătură cu activitatea cercului de biologie din școala dv. sînt interesante. Fără îndoială, o astfel de activitate lărgește — așa cum spuneți dv. — orizontul științific al elevilor, le dezvoltă deprinderile practice, îi familiarizează cu munca de cercetare, contribuie la formarea concepției materialiste despre natură și la cultivarea sentimentului de dragoste față de patrie.

Este indicat să intensificați eforturile întreprinse în ceea ce privește legarea tot mai strînsă a activității cercului de condițiile locale, întărind astfel pregătirea elevilor pentru viitoarea lor muncă în producție.

Ioan Odobescu — Căianul Mic, Dej

Este adevărat că reproducerile după cele mai valoroase opere de artă constituie, așa cum spuneți, „un minunat material didactic pentru elevi". Pe această linie s-au și întreprins o serie de acțiuni. În numeroase locuri sălile școlilor sînt împodobite cu copii după tablouri ale maeștrilor picturii române și universale. La dispoziția școlilor se află și unele albume cu reproduceri. De asemenea, o serie de tablouri sînt reproduse în unele manuale. Desigur însă că se poate face și mai mult.

Reținem sugestia dv. cu privire la publicarea în „Biblioteca școlarului" a unei ediții din „Pseudokineghetikos" cuprinzînd reproduceri ale tablourilor de care vorbește Al. Odobescu în eseul lui. Vom transmite această sugestie Editurii tineretului.

Didactica — domeniu de creație

(Urmare din pag. 1)

moderne audio-vizuale iese din empirism, omogenitate și formalism. Didactica, și chiar metodicile obiectelor de învățămînt, se diversifică în mod uimitor. Cunoașterea fenomenelor și lucrurilor în condițiile naturale de dezvoltare cere, pe lîngă perfecționarea metodelor de învățămînt, și perfecționarea formelor de organizare a activității în procesul de învățămînt. Tipologia lecțiilor, excursia și vizita, legătura cu practica, caracterul aplicativ al cunoștințelor, accentul pe formarea și consolidarea deprinderilor, folosirea largă a unor forme cît mai variate și atrăgătoare de activitate, a inițiativei și activității independente și creatoare a elevilor — fac din didactică un domeniu al activității vii, de căutări și înnoiri necontenite, cer din partea învățătorilor și profesorilor spirit creator și pasiune.

Acțiunea de raționalizare a activității instructiv-educative își aproprie tot mai mult mijloacele pe care i le pun la îndemînă cuceririle științei moderne — instruirea programată, mașina de învățat.

Toate acestea arată cît de cuprinzătoare și complexă este problematica optimizării eficienței învățămîntului pentru a corespunde volumului sporit de cunoștințe și deprinderi, exigențelor formării personalității omului societății actuale. Orientîndu-se deopotrivă spre modernizarea conținutului învățămîntului, a metodelor lui, printr-un apel larg la mijloacele tehnice audio-vizuale și urmărind maximum de efecte sub aspectul educativ-formativ, această problematică face din didactică un domeniu al creației și înnoirilor, solicită multilateral atenția și eforturile atît ale pedagogilor practicieni, cît și ale cercetătorilor în domeniul pedagogiei.

Ne-am referi, ca ilustrare, la o direcție de investigație și acțiune creatoare extrem de interesantă și utilă pentru accelerarea și optimizarea eficienței învățămîntului. Este vorba de cunoașterea și folosirea rațională în procesul de învățămînt a experienței cognitive a elevilor, a efectelor educative generale, și îndeosebi intelectuale, pe care experiența de viață și mijloacele de informație moderne le au asupra posibilităților elevului de a asimila cunoștințe și de a-și forma deprinderi. Datorită mai multor factori — între care nivelul cultural al părinților, sistemul de mijloace create de societate (educația preșcolară, jucării, parcuri pentru copii etc.) și îndeosebi mijloacele tehnice moderne de informație (radio, cinematograf, televiziune etc.) — crește rapid experiența cognitivă a elevilor — curiozitatea, interesul de cunoaștere, spiritul de observație, inventivitatea, capacitatea de gîndire, de interpretare, de înțelegere, de exprimare corectă — constituind o bază aperceptivă apreciabilă de la care trebuie să pornească și pe care trebuie să se sprijine asimilarea cunoștințelor și formarea deprinderilor.

O regulă elementară a didacticii, formulată de multă vreme, preconiza ca, în însușirea cunoștințelor noi, să ne întemeiem pe cunoștințele anterioare ale elevilor și să facem mereu legătura cu acestea. Aplicarea în domeniul didacticii actuale a aceleiași reguli elementare presupune atitudinea creatoare a învățătorului și profesorului pentru a descoperi la copii și a utiliza optim această experiență cognitivă în întregul proces de învățămînt, la fiecare disciplină și chiar la fiecare lecție. Această realitate modifică sensibil dimensiunile și importanța procesului metodic. Se cere utilizarea rațională și cu cele mai adînci efecte a acestui fond, atît în transmitere, verificare, consolidare, cît și în aplicarea cunoștințelor însușite, în diferite tipuri de lecții și în diferite verigi ale fiecărei lecții. Aceasta cere însă din partea pedagogului nu numai pregătire și tact, dar și atitudine creatoare.

Inoirea didacticii și atitudinea creatoare în procesul de învățămînt reclamă o pregătire corespunzătoare a personalului didactic în licee pedagogice, institute pedagogice și universități, în activitatea de perfecționare. Modernizarea predării și realizarea unei eficiențe optime a învățămîntului în condițiile sporirii continue a volumului de cunoștințe și deprinderi ce trebuie însușite de către elev se poate realiza cu profesori pregătiți în condiții de studiu teoretic cu mijloace moderne și aplicații practice, asemenea acelora care se cer înfăptuite de aceștia. În această direcție se orientează astăzi preocupările și munca de formare a viitorilor profesori.

Adevărat domeniu de creație, didactica solicită astăzi mai mult ca oricînd colaborarea strînsă și contribuția substanțială nu numai a pedagogilor, ci și a unor specialiști din alte domenii : psihologie, cibernetică, matematică etc., pentru elaborarea științifică a problemelor complexe ale procesului de învățămînt și pentru pregătirea unui personal didactic care să lucreze creator.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 844
Vineri 1 aprilie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PENTRU EDUCAȚIA TINERETULUI NOSTRU

Cel de-al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist a stabilit, în lumina sarcinilor trasate de partid, un vast program pentru activitatea viitoare a organizațiilor U.T.C., a întregului nostru tineret, generalizînd tot ceea ce s-a dovedit bun și valoros în munca de pînă acum cu tineretul. Congresul a fost, în același timp, o demonstrație de îmbinare a caracterului tineresc al activității U.T.C. cu abordarea aprofundată și matură a problemelor de muncă, învățătură și viață ale tineretului.

Un loc deosebit de important l-au ocupat în cadrul lucrărilor Congresului problemele privitoare la elevi, la munca, învățătura, viața acestei atît de numeroase și importante categorii a tineretului. Prin școală trec astăzi, practic, toți copiii și tinerii țării. Aici primesc ei cunoștințele și deprinderile de bază pentru munca pe care vor fi chemați s-o desfășoare în producție, aici li se formează trăsăturile proprii omului înaintat al zilelor noastre. Iată de ce pentru școală, pentru toți lucrătorii din învățămînt, dezbaterile care au avut loc la Congres, documentele elaborate de acesta și, în mod deosebit, cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., au o mare însemnătate, impunînd concluzii cu privire la conținutul procesului de învățămînt, cît și la metodica întregului proces educativ.

„Sarcina supremă a tinerilor din școli și universități — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — este de a învăța, de a învăța necontenit, de a se strădui să-și însușească tot ce a dat mai valoros gîndirea umană de-a lungul veacurilor, știința și cultura contemporană, de a pătrunde tot mai adînc în universul minunat al cunoașterii". Aceste cuvinte concentrează în ele obiectivul fundamental al întregului nostru învățămînt, subliniază marea răspundere ce revine școlii în conducerea pașilor tineri pe drumul greu, dar plin de frumusețe al cunoașterii.

În îndeplinirea menirii sale de factor de seamă al culturii și civilizației, învățămîntul are în organizațiile U.T.C. un ajutor deosebit de prețios, a cărui prezență activă și eficientă se face simțită în întreaga viață școlară. Profesorii și învățătorii, toți lucrătorii din învățămînt, au luat cunoștință cu bucurie de faptul că Raportul C.C. al U.T.C. a subliniat că obiectivul central al activității organizațiilor U.T.C. din școli este de a contribui, prin formele și mijloacele sale specifice, la creșterea preocupării în vederea obținerii unor rezultate tot mai bune la învățătură — principala îndatorire față de patrie a fiecărui elev. Congresul a chemat organizațiile U.T.C. ca prin întreaga lor activitate să îndrume și să ajute elevii să-și sporească cunoștințele de cultură generală necesare oricăreia din profesiunile spre care se vor îndrepta la absolvirea liceului, ținîndu-se seama că dezvoltarea construcției și civilizației socialiste cere oameni culți, cu o pregătire multilaterală. Continua dezvoltare, într-un ritm susținut, a industriei noastre socialiste, procesul de modernizare a producției, de extindere a mecanizării și automatizării în condițiile revoluției tehnico-științifice, schimbă necontenit conținutul și aspectul muncii din acest sector al vieții sociale, solicitînd nu numai inginerului, dar și tehnicianului, muncitorului cunoștințe largi din domeniul fizicii, matematicii, chimiei, biologiei etc. Școala are datoria să răspundă acestor cerințe întărind caracterul științific al lecțiilor, modernizînd conținutul și metodele predării, dezvoltînd la tineri pasiunea pentru studiu și înarmîndu-i cu priceperea de a aplica în chip creator toate cunoștințele însușite.

Conjugarea eforturilor organizației U.T.C. cu eforturile școlii, sub îndrumarea organizațiilor de partid, pentru găsirea și folosirea celor mai bune căi de mobilizare a elevilor la învățătură a dat întotdeauna rezultate deosebit de bune în întregul proces instructiv-educativ. Sînt nenumărate școli care, prin propria lor experiență, vin să certifice acest lucru. Mergînd în continuare pe linia îmbogățirii conținutului fiecărei ore de clasă, școala este chemată să se ocupe cu insistență și grijă de organizarea cercurilor științifice și tehnice, a cenaclurilor literare, să încredințeze conducerea acestora profesorilor cu autoritate științifică, cu dragoste față de această activitate care stimulează munca creatoare, pasiunea, îi ajută pe elevi să-și descopere înclinațiile, talentele și le dă posibilitatea să adîncească cunoștințele primite la lecții. Trecerea în revistă a activității cercurilor la sfîrșitul fiecărui an școlar — propunere făcută la Congres și care se bucură de adeziunea cadrelor didactice — va avea neîndoielnic o influență pozitivă asupra elevilor.

Este menirea școlii și, în același timp, o inaltă îndatorire a sa de a face cunoscute elevilor bărbăția și eroismul cu care poporul român și-a apărat ființa și demnitatea națională, înscriind pagini de glorie și eroism care au străbătut prin secole pînă în zilele noastre. Lupta pentru îndeplinirea năzuințelor de veacuri ale poporului român și-a găsit expresia cea mai înaltă în eroismul cu care glorioasa noastră clasă muncitoare, condusă de partidul comuniștilor, s-a avîntat în marile bătălii împotriva exploatării și asupririi, pentru eliberarea națională și socială a poporului. Să cultivăm în rîndul tineretului respectul pentru tradițiile revoluționare ale poporului, ale clasei muncitoare, să formăm și să dezvoltăm la tineret asemenea trăsături ca dragostea profundă pentru patrie, hotărîrea de a nu precupeți nimic pentru continua ei prosperitate. Mulți patrioți luminați, gînditori și cărturari iluștri, scriitori și artiști și-au închinat viața, încă din fragedă tinerețe, idealului eliberării și fericirii poporului, formării și dezvoltării culturii naționale, înfloririi României. Trebuie să ajutăm tineretul să cunoască mai adînc istoria poporului nostru, viața și activitatea personalităților proeminente ale trecutului, pe eroii mișcării revoluționare a clasei muncitoare. În același timp trebuie să facem cît mai larg cunoscute tinerilor marile realizări obținute de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în anii socialismului, perspectivele de dezvoltare a economiei, științei și artei românești. Îmbogățind permanent, în această lumină, lecțiile de istorie, de limba și literatura română, de geografie etc. școala este chemată totodată ca, în colaborare cu organizațiile U.T.C. să dea elevilor prilejul de a cunoaște nemijlocit frumusețile și bogățiile patriei, monumentele trecutului și realizările zilelor noastre. Pentru aceasta este necesar să se organizeze mai bine turismul și drumeția elevilor, să se asigure în fiecare excursie o îmbinare cît mai firească a caracterului tineresc, plăcut, recreativ cu însușirea a noi cunoștințe despre patria și poporul nostru.

În cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul U.T.C. se arată că „școala, întregul nostru sistem de educație trebuie să asigure însușirea materialismului dialectic și istoric — cea mai înaintată concepție despre lume și viață — care îi înarmează pe tineri pentru a înțelege și interpreta în mod științific fenomenele naturii și societății, le dă perspectiva clară a dezvoltării sociale, îi îmbogățește gîndirea, le sporește energia, face din fiecare tînăr un militant neobosit pentru progresul social, pentru idealurile socialismului și comunismului". Acestor cerințe trebuie să le răspundă din plin lecțiile de socialism științific și de economie politică ca și studierea de către elevi a documentelor Congresului al IX-lea al partidului, menite să le facă cunoscută politica științifică a partidului nostru, să constituie un izvor nesecat de educare patriotică a tinerilor. Folosind experiența acumulată pînă acum, școala, cadrele didactice au datoria de a întări sprijinul acordat organizațiilor U.T.C. în pregătirea și desfășurarea adunărilor generale deschise în care se dezbat probleme politice și ideologice, să organizeze mai multe întîlniri ale

(Continuare în pag. 4-a)

Imagini hunedorene

Explicația clară, argumentul convingător — nu prea mult repetatul „fii atent!" — este ceea ce determină într-adevăr interesul pentru lecție.

Didactica — domeniu de creație

Tendințe actuale

Cîndva, în urmă cu mai bine de trei secole, cînd se constituia ca o disciplină științifică unitară, didactica a dobîndit, din inspirația lui Commenius, atributul de „magna". Didactica era pe atunci o disciplină de mare prestigiu, era marea didactică „universal valabilă", pe care s-a întemeiat difuzarea largă a științei și culturii în epoca modernă și contemporană. Datorită ei, cunoștințele condensate în cărți savante ajungeau în circuitul tot mai larg al elevilor și studenților, deveneau o forță transformatoare. Gînditorii de seamă ai secolelor XVII-XVIII și-au dat perfect seama de această situație și au concentrat asupra învățării și educației toată lumina cugetării filozofice și științifice. Dar de atunci curgerea timpului a transformat idei cîndva senzaționale în adevăruri comune și pentru mulți banale.

În contextul secolului nostru, cu cîteva decenii în urmă, didactica părea multora ca o disciplină utilă, indispensabilă, dar osificată, statică. Spunem „părea" pentru că de fapt treptat didactica s-a transformat și s-a îmbogățit. Au fost însă transformări lente și de aceea greu de perceput. După primul război mondial s-a anunțat totuși o reconstruire însemnată a sistemului didactic. A urmat însă o decepție : înnoirile nu erau valabile și nici necesare.

În ultimele două decenii a devenit însă evidentă necesitatea obiectivă, imperioasă și urgentă a modernizării învățămîntului și, implicit, a realizării unui salt radical în elaborarea științifică a didacticii. Este una din problemele importante ale epocii contemporane, este o sarcină asupra căreia în opinia mondială există un consens unanim. Și acum putem spune că sarcina propusă istoricește va fi cu siguranță rezolvată. De fapt, deplasarea de forțe masive spre perfecționarea învățămîntului prin fundamentarea lui științifică în acord cu cerințele contemporane este în curs. Sîntem în pragul unei noi „Didactica magna" care va surprinde și va satisface pe contemporani, va dobîndi prestigiul unei științe-cheie, pentru că va spori considerabil efectul științelor prin însăși mai buna lor răspîndire în mase.

Didactica, știința despre instrucția și educația intelectuală, a devenit un centru de atracție și pentru cercetătorii aparținînd altor specialități : neurofiziologii au adoptat ca obiect principal de cercetare procesul învățării, ciberneticienii au modelat actul învățării pentru uzul tehnic, dar și pentru a pune la dispoziția școlii mijloace tehnice excepționale etc. Astfel, puternic solicitată de practică și dobîndind ajutoare masive din partea celor mai avansate științe ale contemporaneității, didactica a încetat să mai fie un sistem închis de precepte, de norme și reguli fixe și s-a transformat într-o arenă largă și luminoasă a celei mai intensive creații științifice. Cumularea eforturilor unor specialiști din cele mai variate domenii nu diminuează cîtuși de puțin rolul didacticianului, al pedagogului care trebuie să coordoneze ipotezele, datele, să efectueze cercetări complexe, asigurînd rezolvarea problemelor specifice procesului de învățămînt și conferind prin aceasta, un caracter realist noii didactici.

În țara noastră, noile orientări ale didacticii sînt determinate de creșterea rolului școlii în condițiile societății socialiste și de modificarea sensibilă a volumului și a structurii pregătirii școlare a noilor generații, chemate să lucreze în producție în condițiile revoluției tehnico-științifice a epocii contemporane. În legătură cu aceasta, problema eficienței instrucției școlare se pune cu deosebită acuitate.

Această problemă ar putea fi rezumată la întrebarea **cum ?** Cum asigurăm transmiterea și însușirea eficientă, cu perspective creatoare, a conținutului nou și vechi al procesului de învățămînt ?

La această întrebare se dă, de regulă, un răspuns prompt, sugerat tot de realizările actuale ale științei și tehnicii. Se arată că mijloacele audio-vizuale trebuie introduse cît mai larg în practica școlară și folosite și în afara procesului de învățămînt ; de asemenea, se invocă resursele programării învățămîntului, care pot să accelereze și să activizeze procesul de asimilare a cunoștințelor.

După părerea noastră, în linii mari, răspunsul este satisfăcător. Dar numai în linii mari, pentru că întrebarea **cum** persistă, ce-i drept într-o formă particulară : cum pot fi folosite cu cele mai bune rezultate mijloacele tehnice audio-vizuale, cum se vor îmbina ele cu metodele tradiționale, ce înfățișare vor dobîndi acestea din urmă, cum se va realiza, concret și adecvat fiecărui obiect de studiu, programarea ? La toate acestea nu putem obține un răspuns definitiv și cert decît pe baza cercetării psiho-pedagogice, corelată cu studiul atent al experienței avansate din învățămînt.

Tendințele actuale în domeniul didacticii, reflectînd tocmai căutarea acestor căi, se conturează în întreaga lume pe un front larg, dar ele sînt încă, în majoritatea lor, în faza experimentală, întrucît nici o metodă nouă, nici un principiu didactic nou nu poate fi acceptat înainte de a se stabili deplina lui eficiență psiho-pedagogică.

Este adevărat, filmul, televiziunea, radioul, discurile și magnetofonul se impun ca mijloace de informare rapidă, includ posibilități evidente de prezentare condensată a cunoștințelor Elevii sînt captivați de desfășurarea unui film de narațiunea radiodifuzată. Mijloacele tehnice audio-vizuale sînt foarte aproape de experiența directă, situîndu-se la un nivel intermediar între elementele cele mai abstracte și elementele cele mai concrete ; ele permit elevului să-și fundamenteze cunoștințele și noțiunile științifice pe o experiență reală și să le fixeze trainic în ora de curs sau de aplicații practice. Datorită posibilității pe care o are de a prezenta imagini din orice colț al lumii și din orice domeniu de activitate, televiziunea, de exemplu, permite elevului să obțină o experiență ce depășește cu mult posibilitățile pe care le-ar putea oferi activitatea de cunoaștere nemijlocită.

În etapa actuală încep să fie folosite și mijloace didactice care stabilesc o comunicare directă între om și mașină. Printre acestea figurează în primul rînd mașinile de autoinstruire programată. În linii generale, programarea învățămîntului permite ca elevul să poată fi condus, prin utilizarea mașinilor electronice, la însușirea celor mai complexe cunoștințe. Acest proces, în condițiile unui travaliu psihic intens, favorizat și suplinit în cea mai mare parte de mașină, necesită însă și exerciții repetate pentru însușirea fiecărui concept, a fiecărei deprinderi, în funcție de specificul obiectului de învățămînt. Prin control și corectare la fiecare pas se asigură însușirea cunoștințelor într-un mod sistematic, cu posibilități de revenire și de asigurare a unui ritm continuu și susținut. În plus, aceste mijloace sînt capabile să contribuie la individualizarea ritmului activității de creștere a elevului, ceea ce contribuie la lupta împotriva oboselii. Cercetările actuale au în vedere gradarea între elemente, urmăresc să stabilească în ce moment programul trebuie să fie diversificat și ce gen de stimulenți trebuie folosiți.

Ar fi însă iluzoriu să presupunem că mijloacele noi ce vor interveni tot mai larg în instruirea tinerelor generații aduc exclusiv avantaje. Experimentele au și început să scoată la iveală insuficiențele și chiar pericolele pe care acestea le prezintă dacă sînt aplicate fără discernămînt și fără a fi echilibrate cu alte măsuri. Pedagogul francez Roger Gal arată, bunăoară, că zadarnic au crezut unii că mijloacele audio-vizuale vor soluționa prin ele însele toate problemele metodicii și didacticii. El menționează că extinderea extraordinară pe care au luat-o în epoca noastră mijloacele de informare sonore și vizuale (radio, presă, cinematograf, televiziune, afișe) pot determina o înă-

Prof. univ. dr. docent ION BERCA

(Continuare în pag. 4-a)

Tribuna experienței

Premise ale înclinației spre cercetare

Poate părea prematur să vorbim despre preocupări privind cercetarea științifică atunci cînd ne referim la elevii din clasele a V-a pînă la a VIII-a sau chiar la cei mai mari. Totuși, încă din acest stadiu de dezvoltare intelectuală se formează acele elemente necesare mai tîrziu pentru cultivarea înclinațiilor și aptitudinilor de cercetare în domeniul științei. Aceasta este în bună măsură, cred, rațiunea existenței în școli a cercurilor pe materii, care au înainte de toate rolul de a stimula în rîndurile elevilor pasiunea pentru a aprofunda, dincolo de limitele programelor școlare, problemele anumitor discipline.

Recunoscînd utilitatea cultivării înclinației pe care o manifestă numeroși elevi pentru cercetarea științifică, m-am întrebat nu o dată dacă activitatea în cadrul cercurilor este suficientă și răspunde în chip satisfăcător necesității care a generat-o, dacă la îndemîna profesorilor nu stau și alte mijloace nefolosite încă, dar cu bogate resurse pentru atingerea aceluiași scop. Experiența anilor de muncă la catedră mi-a relevat că astfel de mijloace există și că ele pot fi utilizate cu real succes și fără eforturi deosebite încă din clasele mici. Voi încerca să ilustrez cele spuse apelînd la cîteva exemple legate de lecțiile de istorie predate la clasele V—VIII.

Ținînd seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor, mi-am propus, ca o primă etapă a dezvoltării gustului și deprinderilor pentru cercetarea științifică, să-i obișnuiesc pe elevi (este vorba nu de toți elevii, ci de acei cîțiva care dovedesc aptitudini deosebite) să studieze pentru orele de curs și alte materiale decît manualul și notițele luate după explicația profesorului. La clasele a V-a și a VI-a este vorba în special de materiale cu un caracter mai mult ilustrativ. Importanța acestui procedeu stă mai ales în faptul că datorită lui elevii își formează deprinderea de a căuta prin cărți, prin reviste, prin ziare lucruri noi legate de lecția predată, că se obișnuiesc să selecteze date și fapte, să stabilească relații între ele.

Mai tîrziu, în clasele a VII-a și a VIII-a, pe baza deprinderilor căpătate în anii anteriori elevii sînt îndrumați spre o activitate mai sistematică. Îi ajut să-și întocmească singuri fișe simple, cu citate din diferitele izvoare istorice pe care le folosesc în timpul pregătirii lecțiilor. Fișele sînt adunate îndeobște în plicuri tematice, referitoare la o lecție sau la un capitol. Plicurile acestea, păstrate cu grijă, sînt folosite și mai tîrziu — pentru lecțiile de recapitulare, pentru teze sau pentru examenul de absolvire. În anul trecut, elevii clasei a VIII-a au folosit pentru examenul de absolvire materialul documentar adunat de ei, ceea ce a făcut ca multe dintre răspunsurile lor să fie mai ample, mai bogate în conținut decît răspunsurile date în mod obișnuit la examene.

Suprapunîndu-se obligațiilor școlare curente și solicitînd din partea elevilor un efort suplimentar (absolut facultativ), activitățile pe care le-am amintit presupun necesitatea de a fi practicate cu pasiune. Elementele care mi-au slujit pentru a trezi în rîndurile elevilor această pasiune au fost literatura și artele plastice. De pildă, atunci cînd am vorbit despre Ștefan cel Mare am prezentat elevilor „Letopisețul Țării Moldovei" de Grigore Ureche, ca și lucrările „Cultura moldovenească din timpul lui Ștefan cel Mare", „47 de ani glorioși", „Colecția monumentelor istorice" apărută în Editura Meridiane, citate din Marx, Dlugosz, Angiolello etc. Un bogat material ilustrativ, beletristic și plastic, am prezentat elevilor la lecțiile „Războiul pentru cucerirea independenței de stat a României", „Marea răscoală a țăranilor din anul 1907" etc. Prezentarea unor astfel de materiale trezește dorința elevilor de a lua contact direct cu ele și de a le studia singuri. Sugerîndu-le că pot găsi și ei înșiși alte materiale, tot atît de interesante, indicîndu-le încotro să-și îndrepte cercetările, i-am determinat pe mulți dintre ei să le caute.

Bineînțeles, în toate acestea nu este vorba decît de un început. Începutul deprinderii de a căuta, de a cerceta, de a afla prin strădanii proprii. Dar este un început în legătură cu care nouă, profesorilor, ne revin incontestabile răspunderi.

Prof. MINODORA PEROVICI

Etapa alfabetizării muzicale

Experimentul predării muzicii la clasele I—IV de către profesori specialiști, începerea timpurie a educației muzicale sistematice relevă posibilități ample de formare a bazelor unei culturi mai temeinice în domeniul muzicii.

În școlile la care se desfășoară experimentul, educația muzicală cuprinde, în general, două etape: etapa oral-intuitivă (în clasele I-II) și etapa notației (în clasele III-IV). Etapa oral-intuitivă urmărește educarea auzului și a simțului ritmic prin cîntece și audiții de muzică vocal-instrumentală, alese după anumite criterii artistice și pedagogice, pentru a trezi și dezvolta în mod sistematic sensibilitatea și gustul muzical al copiilor. Practic, profesorii caută să le formeze deprinderi de percepere și de reproducere vocală conștient-emoțională. În acest scop, ei urmăresc ca repertoriul, variat ca stil și gen, să conțină numai piese de o netăgăduită realizare artistică, accesibile vîrstei și mediului. Diversele cîntece „confecționate" în scopuri didactice trebuie cu desăvîrșire eliminate din repertoriu, căci s-a constatat adesea că ele pot îndepărta pe copii de arta cu înaltă valoare emoțională. Este de dorit ca anumite cîntece create de educatori — ce par reușite sub raport artistic — să fie experimentate și discutate de către specialiști înainte de a fi introduse în repertoriul curent ca mijloc de educație artistic-muzicală. Acest punct de vedere a fost promovat, la timpul său, de cunoscutul compozitor-pedagog D. G. Kiriac.

O dată formate reflexele auditiv-emoționale în etapa oral-intuitivă, repertoriul este preluat în parte sau în totalitate și în etapa notației, pentru a crea noi reflexe de astă dată audio-vizuale, notele muzicale fiind folosite ca mijloc de recunoaștere și reproducere a vechiului repertoriu și ca mijloc de orientare într-un repertoriu nou, din ce în ce mai bogat și mai pretențios. Selectarea repertoriului artistic-muzical este determinantă și în această etapă cînd esențial pentru educația muzicală este caracterul ei emoțional. Această cerință nu este respectată însă întotdeauna în cadrul actualelor programe. De pildă, programele indică să se învețe gamele Do major, La minor, Sol major, gama populară de Fa, măsurile de trei pătrimi, șase optimi etc., în loc să se învețe *cîntece* anumite, în game și măsuri anumite. Scopul fiind educația muzicală, nu poate fi vorba în primul rînd, așa cum arată și experimentarea predării muzicii la clasele I—IV de către profesori, de a învăța game, măsuri etc., ci de a le stîrni elevilor emoția prin cîntece valoroase, special alese, care sub raportul structurii se prezintă într-o anumită gamă sau măsură. Aceasta nu este o simplă nuanță în prezentarea problemelor, ci sublinierea unei concepții metodologice în educația muzicală.

Urmărirea scopului real al educației artistice în faza alfabetizării muzicale timpurii impune desfășurarea acesteia pe o perioadă mai mare de timp, lucru de altfel perfect realizabil în condițiile programării acestor lecții pe întreg parcursul claselor III—IV și ale predării muzicii de către profesori specialiști sau învățători specializați.

Unii pedagogi care predau la școlile experimentale caută să reducă etapa oral-intuitivă la un an sau chiar mai puțin, în favoarea notației, fapt realizabil după părerea mea și cu foloase mari pentru elevi în condițiile unei bune conduceri a lecțiilor. Esențial pentru aceasta este legătura strînsă între cele două etape, unitatea metodei de predare și urmărirea consecventă a rezultatelor obținute, în scopul unei continue îmbunătățiri a educației muzicale. Aceasta presupune predarea muzicii de către un singur educator, cu studii superioare sau pregătire la cursuri de specialitate. Educația muzicală efectuată sistematic, începînd cu clasele I-IV, de către profesorul de muzică sau învățătorul specializat poate aduce o însemnată contribuție la formarea orizontului cultural-artistic al elevilor.

CONST. ZAMFIR

Utilizarea imaginilor foto

Printre alte acțiuni întreprinse pentru creșterea eficienței procesului instructiv-educativ, în școala noastră s-a experimentat și utilizarea ca material didactic a fotografiilor distribuite în cadrul lecțiilor. Fotografiile respective, cîte una pentru fiecare bancă, reprezintă imagini din natură sau reproducerea unor planșe din cărți. Ele au fost executate în cadrul cercului foto al școlii, în mărime de 6 x 12 cm. sau 9 x 12 cm. Aceeași imagine este executată, într-un singur exemplar, în formă mărită (18 x 24 cm. sau 24 x 32 cm.), pentru a fi utilizată de profesor în scopul explicației.

Fotografiile folosite ca material distributiv s-au dovedit deosebit de utile în special la lecțiile în care li se cere elevilor să execute pe caiete desene, scheme etc. În aceste cazuri elevii pot vedea mai bine materialul intuitiv, care este cam de aceleași dimensiuni cu desenul ce trebuie făcut pe caiet. Experiența acumulată de către noi pînă acum ne-a demonstrat că în aceste condiții timpul necesar pentru executarea diferitelor desene pe caiete se reduce la 2/3 și în același timp crește calitatea desenelor.

Profesorul de științe naturale utilizează reproducerile fotografice pentru a întări caracterul intuitiv al lecțiilor, mai ales în cazul muncii independente a elevilor în clasă. De exemplu, la lecția „Scheletul corpului omenesc", după ce a prezentat elevilor mulajul acestuia și a notat pe tablă elementele lui, a cerut elevilor să recunoască pe fotografii elementele învățate.

Cu bune rezultate folosesc reproducerile fotografice și învățătorii, între altele, la lecțiile de scriere. Avînd în față fotografii ce reprezintă litere, elevii identifică mai ușor elementele componente ale acestora. Înainte de a trece la scrierea pe caiet, ei fac exerciții de scriere deasupra fotografiei, pentru a se obișnui cu mișcările necesare. Folosind fotografiile, elevii au reușit să construiască cu ușurință literele simplificate, formate din trăsături uniforme și în același timp au fost înlăturate greutățile întîmpinate în scrierea pe caietul dictando. De un real folos sînt fotografiile și în ceea ce privește exersarea legării literelor în grupe.

Aceste prime rezultate ne îndreptățesc să extindem folosirea reproducerilor foto și la alte discipline. Am trecut astfel la executarea, în cadrul cercului foto, a unei fototeci didactice. Considerăm că ar fi bine ca o serie de materiale grafice sub formă de fotografii să fie executate la I.M.D. și trimise școlilor în colecții.

Prof. GHEORGHE BUCȘA
Liceul din orașul Victoria

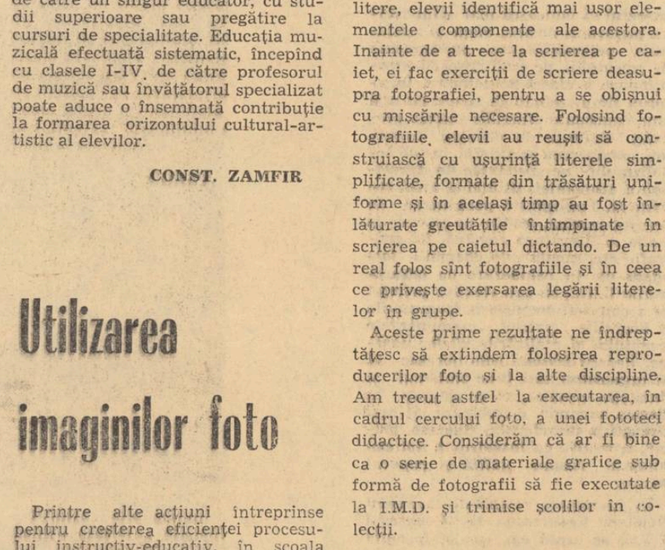

Desenul la lecțiile de fizică

Necesitatea utilizării desenului la lecțiile de fizică rezultă din faptul că unele fenomene fizice sînt de prea scurtă sau de prea mare durată, iar în unele cazuri sînt observabile numai caracterele unor elemente intermediare. Dacă adăugăm la aceasta faptul că aparatele de fizică și cu atît mai mult mașinile industriale sînt destul de complicate, avînd și părți invizibile, ne putem da seama că prezentarea fenomenelor înseși trebuie completată de cele mai multe ori prin desene. Chiar și atunci cînd elevii văd în realitate obiectele sau fenomenele, necesitatea folosirii desenelor explicative nu dispare. Desenînd pe tablă numai ceea ce este necesar evităm ca atenția elevilor să fie atrasă de unele amănunte secundare, iar desenele executate într-o anumită ordine înlesnesc înțelegerea unor chestiuni mai complicate, divizînd intuirea fenomenului respectiv.

Caut ca desenele pe care le execut pe tablă să fie un model atît în ce privește exactitatea, cît și estetica. În același timp urmăresc ca desenele să fie cît mai simple, mai clare și mai expresive. Utilizez de aceea, destul de larg, îmbinarea liniilor îngroșate, simple și punctate, ca și creta colorată. Concomitent cu grija pentru desenele pe care le execut eu însumi la tablă mă preocup și de calitatea desenelor executate de elevi în caiete. Întrucît ei refac rareori, în pregătirea lecțiilor acasă, desenele, socotesc foarte important să aibă de la început desene corecte. De aceea de cele mai multe ori întreaga greutate a muncii independente în această privință trebuie să cadă asupra activității din clasă.

Dînd atenția cuvenită folosirii schițelor și desenelor nu vom mai ajunge la cazuri cînd chiar și unii absolvenți execută cu greu și cele mai simple figuri.

Prof. VALERIU VASILACHE
Huși

Excursia entomologică

Acum, cînd a venit primăvara, profesorii de științe naturale pot organiza cu elevii interesante excursii pentru colectarea și prepararea materialelor didactice. Iată cum s-a desfășurat excursia care s-a organizat în școala noastră pentru pregătirea unor insectare.

În primul rînd i-am îndrumat pe elevi să-și adune ustensile de colectare, de transport și cele necesare pentru primele operațiuni de preparare a materialului colectat. Ei au pregătit astfel borcănele mici, cărora li s-a atașat un dop de plută avînd pe partea din interior un orificiu în care s-a introdus vata ce urma să fie îmbibată cu neofalină, acetonă, eter sau cloroform. De asemenea, s-au pregătit borcane ceva mai mari, pentru păstrarea insectelor colectate, în care s-au introdus fîșii de hîrtie încrețită. În același timp, i-am îndrumat pe elevi să confecționeze fileuri de prins fluturi și insecte. S-au pregătit și cutii pentru colectat larve, bine închise, dar avînd ferestre de aerisire făcute din fire de metal sau de sită, mici tuburi de sticlă sau de material plastic pentru colectarea insectelor cu corpul moale, ce pot fi păstrate în spirt, ca și pliculețe din hîrtie lucioasă transparentă sau din hîrtie de celofan, mai groasă, pentru păstrat fluturi.

Toate lucrările de manipulare a insectelor în timpul excursiei au fost făcute cu penseta, deoarece numai așa se poate obține un material bine preparat, fără deteriorări.

Insectele colectate au fost fixate în ace și aranjate pe stative, iar apoi, după ce s-au uscat bine, au fost aranjate definitiv în cutia entomologică (insectar).

Prof. A. SPINEANU
București

Serbările în limbi străine

Nu de mult, am organizat cu elevii mei din clasa a V-a o serbare în limba franceză. A fost o serbare modestă, pe măsura posibilităților lor de începători în studiul acestei limbi: s-au recitat cîteva poezii, s-au prezentat cîteva anecdote și s-a intonat un cîntec. Rezultatele, însă, sînt foarte pozitive.

În primul rînd, a crescut interesul copiilor pentru studiul limbii franceze. Caracterul atractiv al serbării, al pregătirilor pentru ea i-a făcut pe elevi să învețe cu mai multă plăcere, să aștepte cu nerăbdare ora de franceză. Apoi, înseși aceste pregătiri au constituit un mijloc de consolidare a cunoștințelor — de lexic, de gramatică, de pronunție. Nu mai puțin important este faptul că serbarea a făcut să crească încrederea elevilor în forțele lor proprii, în posibilitățile lor de a stăpîni o limbă străină și de a se face înțeleși cînd vorbesc în această limbă.

Cred că, alături de audierea unor discuri și a unor benzi de magnetofon pe care sînt înregistrate texte sau cîntece în limbi străine, alături de lecturi ușoare în aceste limbi sau de vizionarea unor filme vorbite în limbile respective, serbările de genul celei la care m-am referit pot aduce o importantă contribuție la stimularea interesului elevilor pentru studiul limbilor străine, ca și la consolidarea cunoștințelor lor în acest domeniu.

Prof. MARIA VLĂDESCU
Școala generală nr. 1
Rm. Vîlcea

În bibliotecă

E vorba nu numai despre supraîncărcare...

Am să dezvălui, de astă dată, una din slăbiciunile domestice ale colegului meu, profesorul. Mă refer la Fifi și Fane. Fane e un prepelicar de cea mai pură rasă și Fifi o pisică gri cu cel mai imaculat plastron. Dialogurile colegului meu cu ei se desfășoară în atmosfera liniștită a tomurilor suprapuse din camera lor comună de lucru și meditație.

...Enervat că nu-i ieșea o problemă, profesorul și-a depărtat cu un gest brusc scaunul de birou. Fifi, care moțăia pe un colț al mesei, a deschis disprețuitoare un ochi și a sărit pe fotoliu cu intenția clară să nu intre în rezonanță cu nervii din atmosferă. Fane a așteptat puțin, pe urmă a scotocit prin încăpere și a adus un papuc pe care l-a așezat discret lîngă scaunul stăpînului.

„Fifi e o înțeleaptă — a constatat profesorul. Caută să iasă din ambianța de nervozitate cînd aceasta riscă să-i inhibe propria preocupare momentană. Fane e un afectiv: caută prin gestul lui să înlăture pentru o secundă atmosfera de nemulțumire, pentru a-mi crea calmul necesar gîndurilor. Și unul și celălalt au dreptate, și unul și celălalt greșesc. Fiecare își atinge scopul: Fifi pe cel egoist, Fane pe cel altruist. Din punct de vedere educativ, nici unul nu rezolvă nimic. La altă problemă care nu-mi va ieși voi depărta cu același gest nestăpînit scaunul de masă. Mama care aduce o cafea băiatului în timpul învățatului, la primul lui gest de nerăbdare, ca și tatăl care iese din odaie ca să nu se enerveze și el (gestul părîndu-i-se pe undeva obraznic), greșesc amîndoi. Nici unul nu înlătură o impacientare asemănătoare care, probabil, se va repeta...".

Fane, mulțumit că în odaie s-a înstăpînit din nou calmul, s-a dus către culcușul său, s-a învîrtit de trei ori după propria-i coadă și, cu un suspin de mulțumire, s-a așezat, la al patrulea tîrcol, pe pernă.

„Totdeauna se învîrtește de trei ori înainte de a se așeza, așa-i obiceiul lui. Dacă m-ar auzi că numesc asta obicei, biologii s-ar scandaliza! „Obicei", în limbajul lor, este reflex condiționat. Șablonizarea anumitor calcule, acea „deprindere a calculului" despre care vorbesc atît de emoționați unii dascăli, tot un fel de reflex condiționat este! Este condiționat pentru că e provocat de recompensa notei bune pe care o dau ca răsplată unii. Dar calculul fără suportul înțelegerii aprofundate a teoriei rămîne totuși la nivelul reflexului, nu trece mai departe! Și celebrii cai de la Elberfeld erau calculatori buni (extrăgeau chiar rădăcina cubică!) nicio-dată, însă, nimeni nu i-a comparat, din punct de vedere al puterii raționamentului, cu Poincaré.

Și totuși, cu aceeași didactică cu care ceasornicarul din Elberfeld și-a dresat bidiviii ca să socotească, unii profesori caută să-și deprindă emulii să se afunde în exerciții ce au ca unică însușire faptul că sînt interminabile. Am colegi care intoxică mintea copiilor și îi asasinează cu un stoc atît de impresionant de exerciții, că părinții victimelor ajung să plătească un meditator ca să le facă. Grele? Nu! Multe! Multe și la fel. Fac copiii la exerciții pînă învață... singuri! Ce comod e: tu, profesor, nici nu ai nevoie să stăpînești materia. Dacă dictezi temele dintr-o culegere bună și stai, ca vechilul, să-l asuprești cu harapnicul notei 3 pe cel care nu și le face, elevul vede că n-are încotro. Se pune însă întrebarea dacă elevul ăsta a învățat matematica de la profesorul lui sau de la autorul culegerii de probleme? Și pentru că am ajuns și la culegerile de probleme: mi-a căzut în mînă una care împarte problemele pe tipuri: Părerea mea personală este că o astfel de împărțire n-are nici un rost. Dacă un profesor se ia după o asemenea culegere, elevul va ști să rezolve o problemă numai prin faptul că se încadrează „într-un tip" și dacă o alta, la un examen, nu poate s-o facă pentru că „n-a mai făcut în genul ăsta" (deși el cunoaște toate teoremele necesare, deci are pe tava minții, toate premisele logice ca s-o rezolve), nu s-a dus pe gîrlă tot ceea ce urmăream să modelăm în creierul lui?

Partizanii „cantității" de probleme, cei care cred că tinerețea trebuie să se cocoșeze toată vremea peste hîrtia cu pătrățele, neglijează faptul că mai există, în afară de matematică, și alte materii și că mai există apoi, dincolo de învățătură, și altceva... Altceva care cere timp, altceva care pornește de la contemplarea unui copac înmugurit, trece prin lectura unei cărți sau audierea unui concert și merge chiar, poate, pînă la o idilă (dacă sîntem la clasele mai mari).

„Nu, astea nu sînt numai teorii... Cînd intru într-o clasă nouă, de multe ori după primele lecții se ridică un elev din bancă și mă roagă respectuos:

— Tovarășe profesor, n-ați vrea să facem cîteva exerciții, ca să înțelegem mai bine teorema?

De fapt, acel elev nu caută să înțeleagă teorema, el caută să deprindă aplicarea ei... El nici nu-și dă seama de asta, căci așa a fost obișnuit. Cunosc chiar profesori care confundă înțelegerea cu deprinderea. E curios: în matematică, atunci cînd nu faci matematică, poți stîrni deprinderi înaintea înțelegerii!

Asta nu înseamnă că eu resping eficacitatea fixării ca verigă a lecției! Sînt anume lecții care nu se pot expune fără ea, dar sînt și lecții care nu o necesită. Nu orice masă trebuie terminată cu desert, nu orice roman are un „sfîrșit", o încheiere în sensul clasic! Vreau să afirm numai atît: nu da discipolilor să lucreze exerciții pînă cînd cristalele din sistul teoremei n-au găsit, în mintea lor, sclipirea înțelegerii!...

Da, știu, e mai ușor să acționezi în sensul minimului de efort! Dacă-ți pică un inspector la oră, descoperă o clasă activă și ordonată. Te mîngîi singur la ideea că n-are ce cusur să-ți găsească și torci mulțumit, la consiliu, teorii pline de banalități consacrate despre rostul „activ" al fixării. Cît despre mine, eu îl prețuiesc pe profesorul condus de pasiunea pentru ideea pe care o comunică, chiar dacă lecția lui are „lipsuri" — de pildă că merge pe urma unei soluții, că se întoarce pe propriul său drum ca să găsească o urmă nouă, că se căznește, greșește și găsește, sau... sau poate uneori nu găsește, și recunoaște, și-l prinde clopotelul fără fixare".

Fane a adus, cuminte, și al doilea papuc... Colegul meu și-a dat seama că se înfuriase rău...

„Este totuși educativ procedeul cotarlei și are o implicație umană imediată... Papucul este semnalul calmării și Fane a simțit că-i așa. Vezi, ține și el seama de reflexele mele condiționate!

Treaba voastră! Faceți fiecare cum știți... Dați înainte copiilor tone de exerciții pe care voi singuri nu le-ați putea rezolva în timpul în care le cereți lor să le rezolve. Eu o să încerc, în continuare, să găsesc numai cîteva probleme, dar care să le pună în mișcare inteligența... Da, veți obține și voi rezultate! Voi — sau copiii care învață singuri matematica (cu cîtă cheltuială de eforturi și de timp?). Voi — sau meditatorul care explică încă odată fiecare lecție, acasă, elevului? Eu o să-ncerc să obțin rezultatele cheltuind personal mai multă energie, ca să economisesc timpul tinereții elevilor! Supraîncărcarea nu e o aglomerare a materiei, deci un cîștig de timp. Dimpotrivă: nu e decît o pierdere, o pierdere pe care nu o putem înlocui cu nimic..."

Ușa biroului s-a deschis și silueta speriată a soției profesorului a apărut în prag:

— Ce faci, mai lucrezi? E unu noaptea!... Vorbești singur?

— Nu chiar singur... Poate că voi avea mulți auditori de părerea mea!

O. CONSTANTIN

CONSTATĂRI DINTR-O INSPECȚIE RECENTĂ

Problema centrală a controlului efectuat în cursul lunilor februarie-martie a.c. de inspecția școlară din Ministerul Învățămîntului a constituit-o activitatea educativă, urmărirea modului cum se aplică instrucțiunile elaborate recent de minister în acest domeniu. După încheierea acestui control am cerut tovarășilor ION TITICĂ, *director al inspecției școlare teritoriale și tovarășului* ȘTEFAN COSTEA, *inspector general șef al inspecției de specialitate, unele informații privind constatările prilejuite de el și măsurile pe care le impune desfășurarea actuală a activității educative în școli.*

— Am dori mai întîi să faceți o apreciere generală asupra constatărilor făcute în recentul control.

— Concluzia generală care se desprinde din controlul efectuat, ne-a spus tov. **Ion Titică**, este aceea că, datorită acțiunilor întreprinse la nivelul regiunilor și raioanelor, sub îndrumarea organelor de partid, secțiile de învățămînt, directorii de școli, diriginții, profesorii și învățătorii, acordă mai multă atenție numeroaselor probleme pe care le ridică educarea comunistă a tineretului. Iată doar cîteva din acțiunile care dovedesc aceasta. În regiunile București și Oltenia au fost organizate consfătuiri la care au participat inspectori școlari, directori de licee, directorii unor școli generale și profesorii cu rezultate deosebite în munca educativă. În regiunea Suceava a fost analizată munca educativă din internate. Acțiuni similare au avut loc și în alte regiuni. Materialele prezentate și discuțiile purtate au însemnat contribuții valoroase la rezolvarea unor probleme educative de mare actualitate.

— O pondere importantă în munca de îndrumare și control a activității educative o are aparatul secțiilor de învățămînt. Care sînt direcțiile asupra cărora și-au concentrat atenția secțiile de învățămînt?

— Din constatările noastre rezultă că secțiile de învățămînt și-au concentrat activitatea în următoarele direcții. În primul rînd, înspre realizarea unei legături mai strînse cu comitetele raionale și regionale U.T.C. și cu alte organe care pot sprijini efectiv acțiunile educative desfășurate cu elevii. În al doilea rînd, se acordă o atenție sporită includerii în tematica inspecțiilor a unor obiective precise cu privire în special la eficiența muncii educative. Menționăm în această privință controlul efectuat de secția de învățămînt a regiunii Iași la Liceul nr. 1 din Iași, la liceele din Vaslui și Bîrlad etc. Aceleași aprecieri pozitive pot fi făcute și în legătură cu inspecțiile organizate de secțiile de învățămînt din regiunea Suceava sau din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară. La fel au procedat și o serie de secții de învățămînt raionale și orășenești care au urmărit mai stăruitor, în controlul lor, modul în care se preocupă directorii școlilor de îndrumarea muncii educative a diriginților, a profesorilor, de măsurile luate și de influența acestor măsuri asupra conduitei elevilor.

O altă direcție spre care și-au concentrat atenția secțiile de învățămînt se leagă de organizarea unor acțiuni colective în scopul de a valorifica experiența pozitivă a unor școli, a unor diriginți și profesori și de a pune în discuție diferitele probleme ale muncii educative care preocupă colectivele didactice. Astfel de acțiuni s-au organizat de pildă în orașul Tîrgu Mureș, unde într-o consfătuire cu directorii, s-au dezbătut problemele organizării timpului liber al elevilor și ale colaborării școlii cu familia. Pentru ca discuțiile să fie cît mai rodnice, secția de învățămînt a analizat în prealabil într-un număr de școli cum este organizat timpul liber al elevilor și cum se desfășoară munca cu părinții. Asemenea consfătuiri în care un loc important l-au ocupat problemele legate de munca diriginților au avut loc și în raioanele Hațeg, Fălticeni, Răcari, în orașul Bîrlad etc.

Pe baza discuțiilor cu diriginții, cu profesorii, cu părinții și elevii, unele secții de învățămînt au inițiat o serie de activități cu caracter educativ. De exemplu, secția de învățămînt a orașului Craiova a organizat, în colaborare cu Teatrul Național din localitate, un ciclu de conferințe pe teme de literatură și teatru; secția de învățămînt a orașului Oradea a organizat, pe cartiere, un ciclu de simpozioane pentru părinți urmate de filme cu caracter educativ.

Iată cîteva aspecte, sumar prezentate, care atestă că, pe lîngă preocuparea pentru numeroasele probleme ale organizării și conținutului lecțiilor, atenția organelor de învățămînt se îndreaptă și spre rezolvarea sarcinilor complexe ale muncii educative.

— Cum se reflectă în școli măsurile luate de organele de inspecție școlară?

— O primă constatare se referă la îmbunătățirea muncii directorilor. În planurile de muncă anuale și trimestriale, stimularea muncii educative creatoare ocupă un loc însemnat. Au fost prevăzute acțiuni cu diriginții sau cu întreg colectivul didactic, menite să ducă la sporirea eficienței formelor și procedeelor educative folosite curent în școli. De exemplu, la liceul din Marghita, în ședința consiliului pedagogic din ianuarie a.c. s-a dezbătut tema „Realizarea educației patriotice a elevilor prin predarea obiectelor de învățămînt și prin activitățile extrașcolare", la liceul din Aleșd, s-a discutat despre căile cele mai indicate pentru dezvoltarea dragostei față de muncă etc., peste tot accentul punîndu-se nu pe latura exterioară a muncii educative, ci tocmai pe aspectele de fond ale acesteia.

— Ați constatat deficiențe în comportarea elevilor?

— Ceea ce caracterizează marea majoritate a tineretului nostru este pasiunea pentru studiu, dorința de a se pregăti cît mai bine pentru viață. Cu toate acestea, mai există unii elevi — într-un număr din ce în ce mai mic — care n-au reușit să se încadreze în prevederile normelor de conduită școlară, care au o atitudine formală față de învățătură. Există încă, în unele școli, un număr destul de însemnat de elevi cu note la limită sau corigenți. Semnificativ este și faptul că la faza locală a concursurilor pe specialități participarea elevilor din unele școli este sub posibilitățile create. De exemplu, la concursul de limba română, din cele 18 clase IX—XI de la Liceul „Al. Papiu Ilarian" din Tg. Mureș, s-au prezentat 12 elevi și au reușit 3, la chimie s-au prezentat 10 și au reușit 4, iar de la liceele nr. 4 și nr. 5 din Craiova, nr. 1 și nr. 2 din Reghin, la unele discipline nu a fost admis nici un elev la faza regională. Asemenea situații s-au întîlnit și la alte școli. Alte deficiențe constatate se referă la atitudinea și comportarea unor elevi certați cu disciplina școlară — absențe nemotivate de la cursuri, atitudine necuviincioasă față de profesori și colegi, nerespectarea regulilor de purtare în școală și pe stradă, ținuta vestimentară necorespunzătoare ș.a. Toate aceste deficiențe au constituit obiectul unor discuții cu conducerile școlilor controlate și cu unele cadre didactice și considerăm că sînt asigurate toate condițiile pentru ca ele să fie înlăturate.

— După cum se știe, factorul principal în întregul sistem de activități instructiv-educative îl constituie profesorul, calitatea muncii lui. Cum se poate aprecia în general, în această etapă munca educativă pe care o desfășoară profesorii?

— Se constată pretutindeni în școli — ne-a răspuns tov. **Ștefan Costea** — interesul deosebit pe care-l manifestă cadrele didactice pentru traducerea în viață a sarcinilor ce le revin din Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. în domeniul educației tineretului școlar. În toate școlile din patria noastră te întîmpină o atmosferă de efervescente căutări pentru a găsi cele mai bune răspunsuri la întrebările pe care le ridică zi cu zi munca educativă.

Este în continuă creștere contribuția școlii la formarea și dezvoltarea sentimentului patriotic și a conștiinței moral-cetățenești a elevilor. Începînd cu primele clase ale școlii generale și continuînd cu clasele mari ale liceului, învățători și profesori conștiincioși, devotați profesiunii, buni patrioți, sădesc cu pricepere în inimile elevilor dragostea și admirația față de bogățiile și frumusețile patriei noastre, față de popor și de trecutul lui glorios de luptă, le cultivă sentimentul demnității și mîndriei naționale în același timp cu respectul și considerația față de celelalte popoare. Pe această cale elevii sînt din ce în ce mai conștienți de datoria sfîntă ce le revine pentru ridicarea patriei pe treptele cele mai înalte ale civilizației și culturii.

— Care este pîrghia principală pe care își întemeiază profesorii influența educativă exercitată în această direcție?

— În primul rînd, această pîrghie o constituie lecția. Pe baza observațiilor pe care le-a prilejuit controlul nostru pot afirma că marea majoritate a profesorilor, axîndu-și lecțiile pe concepția materialist-dialectică despre natură și societate, prezintă riguros din punct de vedere științific cunoștințele, manifestă grijă pentru reliefarea legilor generale ale naturii și societății, reușesc să formeze la elevi reprezentări și noțiuni corecte despre procesele naturale și sociale. În multe lecții se subliniază cu căldură și în mod convingător realizările oamenilor muncii, conduși de partid, eroismul lor în muncă. Toate acestea dovedesc că se realizează în tot mai bune condiții sarcinile orientării ideologice juste a lecțiilor.

— Trecerea în revistă a realizărilor nu numai că nu exclude, dar presupune aducerea în discuție și a unor aspecte care nu satisfac încă pe deplin. De aceea propun să comentăm și astfel de aspecte.

— Desigur, asemenea aspecte mai există. Iată unul: într-o serie de școli se constată un decalaj între preocupările cadrelor didactice pentru realizarea sarcinilor instructive și cele educative ale procesului de învățămînt. Se poate vorbi, în această privință, despre o insuficientă atenție din partea unor învățători și profesori pentru valorificarea sistematică a resurselor educative pe care le au lecțiile și celelalte activități, la toate obiectele de învățămînt. Se poate vorbi și despre caracterul nesistematic, pe alocuri cu tendință de empirism îngust, al muncii pe care o desfășoară unele cadre didactice, pentru realizarea sarcinilor educației intelectuale a elevilor. Dezvoltarea proceselor de cunoaștere, formarea priceperilor și deprinderilor de muncă intelectuală nu se realizează, în multe cazuri, decît prin implicație și nu în mod sistematic și consecvent.

În munca educativă se constată, pe de altă parte, tratarea diferențiată, nu întotdeauna corespunzătoare a sarcinilor privind formarea cunoștințelor morale ale elevilor și a celor privind formarea conduitei lor moral-cetățenești. În unele cazuri accentul cade mai ales pe transmiterea cunoștințelor morale, rămînînd pe planul al doilea eforturile pentru transformarea acestor cunoștințe în convingeri și, pe această bază, munca complexă pentru formarea și dezvoltarea obișnuințelor și deprinderilor de comportare, de conduită ale elevilor. Se întîlnesc și cazuri cînd unii învățători și profesori dovedesc o înțelegere îngustă și unilaterală a conținutului și cerințelor principiului legării cunoștințelor teoretice de practică a-ceștia făcînd asociații forțate, artificiale, neconvingătoare atît în lecții, cît și în celelalte activități pe care le organizează cu elevii.

— Cum își propune inspecția școlară să acționeze pentru înlăturarea acestor lipsuri?

— În primul rînd, ne-a răspuns tovarășul Ion Titică, prin orientarea dată nemijlocit școlilor inspectate, prin discuțiile organizate, după încheierea inspecției, cu colectivele didactice. Foarte importantă în această privință este și orientarea secțiilor de învățămînt spre rezolvarea cu precădere a problemelor legate de conținutul educației comuniste. Desigur, preocuparea față de aceste probleme a inspectorilor de la secțiile regionale și raionale de învățămînt a crescut mult în ultimul timp. Totuși, sînt necesare și pe mai departe eforturi pentru ridicarea nivelului la care se desfășoară controlul și îndrumarea pe plan local, pentru ca toți inspectorii să-și rezolve cu competență sarcinile.

— Se simte nevoia — a spus în încheiere tov. Ștefan Costea — ca Institutul de științe pedagogice să elaboreze mai multe lucrări în ajutorul inspectorilor, punîndu-le la îndemînă culegeri de articole care generalizează experiența înaintată în acest domeniu.

*

Discuția purtată cu directorul inspecției școlare teritoriale și cu inspectorul general șef al inspecției de specialitate din Ministerul Învățămîntului a pus în lumină numai cîteva din numeroasele constatări, observații și concluzii făcute în recentul control. Operația de sistematizare și prelucrare a acestora, care se desfășoară în prezent, și mai ales propunerile pe care corpul de control le va prezenta, pe baza lor, direcțiile generale din Ministerul Învățămîntului vor duce desigur la măsuri care să soluționeze problemele ce sînt acum de actualitate și să ridice astfel nivelul muncii educative.

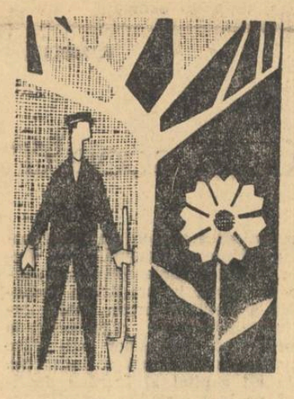

OPINII

Se poate confunda pregătirea pentru lecție cu planificarea calendaristică?

În discuțiile care se poartă cu privire la îmbunătățirea pregătirii profesorului pentru lecție, unii susțin necesitatea planificării foarte amănunțite calendaristice a activității instructiv-educative. Din experiența proprie și din discuțiile avute cu alți colegi am constatat însă că planificarea calendaristică minuțioasă nu contribuie prea mult la ridicarea pe o treaptă superioară a muncii didactice. Dimpotrivă, de multe ori ni s-a răpit timp prețios pentru întocmirea (în dublu exemplar) a unor planuri cerute de conducerea școlii, timp care ar fi fost foarte folositor dacă s-ar fi întrebuințat pentru pregătirea noastră reală.

Unii consideră că, prin consultarea programei și a manualului și prin cunoașterea clasei, profesorul își poate da seama dinainte de cîte ore va avea nevoie pentru fiecare capitol. Dar cum pot eu să știu că elevii vor evolua la anul la fel cum au evoluat anul trecut? După mine, rezultatele la care se ajunge pe această cale sînt foarte, foarte relative. Ceea ce determină numărul de ore, pentru un capitol sau altul, ceea ce ne arată unde trebuie să insistăm mai mult și unde mai puțin, este situația reală a clasei la momentul dat. S-ar putea ca la un anumit capitol să fie necesară o lecție de recapitulare, la altul nu; aceasta nu se poate prevedea din timp, totul apare pe parcurs. Poți gîndi din timp cum să te pregătești pentru fiecare lecție, însă totul depinde pînă la urmă de elevi. Vreau să precizez că nu sînt împotriva planificării, ci împotriva formalismului și a tot ceea ce este inutil, a tot ceea ce supraîncarcă pe profesori și învățători.

Planificarea nu poate fi confundată, după mine, cu preocuparea profesorului de a-și aduna materialul de care va avea nevoie în timpul anului pentru predarea lecțiilor. Pentru un profesor cu asemenea preocupări, orice planificare în afara aceleia care prevede **numărul de ore**, nu de **lecții**, devine inutilă; ba mai mult, îl sustrage de la preocupările sale de a se pregăti.

Niciodată nu consult planul calendaristic ca să-l folosesc ca mijloc pentru a ridica nivelul de predare al lecțiilor, ci numai ca să verific dacă am dozat bine materia prevăzută pentru o anumită etapă a anului școlar. Și trebuie să spun că titlurile din plan nu corespund totdeauna cu cele din clasă, de la lecții. Această lipsă de concordanță se datorește faptului că evoluția elevilor nu este întotdeauna în concordanță cu cele prevăzute în rubricile planului.

Cred, de aceea, că nu trebuie să alcătuim un plan rigid, de la care să nu ne abatem sub nici un motiv. Realitatea obiectivă a clasei nu ne impune o planificare minuțioasă dar inutilă, ci ne cere să amplificăm sau să reducem din numărul de ore la diferite capitole în funcție de modul cum evoluează elevii.

Practica a dovedit că pregătirea cea mai temeinică și cea mai corespunzătoare pentru lecție se realizează cu o zi sau două înainte de a se prezenta lecția respectivă în fața elevilor. În cadrul acestei pregătiri se stabilește cel mai bine și tema pentru acasă. Nu puține au fost cazurile cînd în clasă am fost obligată să amplific sau să reduc tema pe care o pregătisem pentru a o da elevilor. Consider că este numai formalism să fixăm cu luni de zile înainte tema pentru acasă.

La fel stau lucrurile, după părerea mea, cu materialul didactic. Este adevărat că acest material trebuie pregătit din vreme sau, eventual, confecționat pe parcurs. Dar între timp școala poate primi și materiale noi, care trebuie desigur luate în considerare. Așadar, și materialul didactic ce urmează a fi folosit la lecție este bine să fie stabilit, în amănunt, cu cîteva zile înainte, în cadrul pregătirii pentru lecția respectivă. În schimb, în cursul întregului an școlar profesorul poate — și cel care-și iubește meseria o face — să-și adune materialul pe care îl va folosi la lecții. Aceasta este o parte din pregătirea lui continuă, permanentă, de perspectivă.

Așadar planificarea trebuie să constea, după mine, dintr-un simplu ghid care să precizeze capitolele care vor fi predate într-un trimestru și numai atît, fiindcă experiența a stabilit că toate celelalte forme sînt inutile, nu contribuie cu nimic la ridicarea calității învățămîntului. Ele nu fac decît să încorseteze activitatea cu clasa în anumite tipare rigide fixate cu anticipație.

Ar fi cea mai mare greșeală să se creadă că pregătirea minuțioasă a unui învățător sau profesor pentru lecție constă doar în alcătuirea unui plan amănunțit. Nu de puține ori am constatat că profesori care aveau planificări dintre cele mai amănunțite făceau, la lecție, greșeli grave. În același timp, am întîlnit mulți profesori preocupați de a-și îmbunătăți continuu activitatea. Ei își propun noi tipuri de lecții, îndrumă într-un mod nou munca individuală a elevilor, dau noi teme pentru acasă, menite să ajute la o însușire temeinică a materiei predate. Niciunul însă nu și-a propus să revizuiască planificarea, să prevadă în cadrul ei noile tipuri de lecții sau s-o completeze cu noi rubrici.

După părerea mea, trebuie să se renunțe la orice fel de formalism, la ceea ce este inutil și să se pună accentul principal pe pregătirea temeinică a învățătorilor și profesorilor.

Prof. SĂNDICA GEORGESCU

● ● ●

În ultima vreme, în coloanele gazetei noastre au fost exprimate diferite păreri în legătură cu necesitatea întocmirii planurilor de muncă trimestriale și anuale. În principiu, cu toată diversitatea de nuanțe, ele au avut ca numitor comun preocuparea de a înlătura formalismul din munca instructiv-educativă, de a elimina tot ceea ce complică inutil munca. Este bine ca preocuparea aceasta să continue, pentru că în felul acesta se netezește tot mai mult drumul pentru o activitate de profunzime. Dar este totodată necesar ca în dorința de a simplifica să nu ajungem la simplism, să nu aruncăm o dată cu ceea ce poate fi înlăturat și ceea ce este bun și necesar, cum spune o vorbă — o dată cu apa din albie, să nu aruncăm și copilul.

Pentru a fi eficientă, orice activitate care urmărește un scop precis presupune o planificare judicios alcătuită. Ca atare, nici procesul instructiv-educativ nu se poate desfășura decît pe baza unui plan. Acțiunile spontane ale învățătorului sau profesorului care se bizuie pe inspirația de moment nu pot înlocui munca organizată. Tocmai de aceea instrucțiunile Ministerului Învățămîntului cer cadrelor didactice să întocmească planuri de muncă trimestriale și anuale. Tot din acest motiv, programele diferitelor discipline defalcă orientativ, pe capitole și teme, materialul respectiv, stabilind totodată cuantumul cunoștințelor obligatorii pentru fiecare clasă.

Desigur însă că nu trebuie confundată planificarea rațională, menită să asigure o cît mai bună structurare și dozare a lecțiilor, să sporească eficiența lor, cu formele exagerate pe care aceasta le ia în diferite cazuri particulare (în care se cer planuri în cîte două exemplare, planuri în care să se specifice, cu luni de zile înainte ce materiale didactice se vor folosi la lecție, ce teme li se vor da elevilor pentru acasă etc.).

Constituind o parte importantă a pregătirii pedagogului pentru munca pe care urmează s-o desfășoare cu clasa lui, planificarea judicioasă, rațională, din care se exclude formalismul este un ajutor însemnat în ridicarea nivelului activității instructiv-educative.

Ecouri la materialele publicate

„Cînd momentul notării este prevăzut de elevi"

Problema ridicată de prof. Larisa Solcănescu în articolul „Cînd momentul notării este prevăzut de elevi", apărut în nr. 841 al „Gazetei învățămîntului", ne-a preocupat și pe noi, dar, în cercurile restrînse în care am supus-o discuției, am simțit adesea rezistența celor care, aflîndu-se pe poziții „clasice", s-au simțit bine să rămînă acolo.

De zeci de ani, profesorul, folosind mai ales tipul de lecție combinată, își rezervă primele 15-20 de minute din lecție pentru ascultare, avînd grijă să asigure pentru fiecare elev numărul de note cerut de instrucțiuni. Unii elevi obțin permanent note de 9 și 10. Aceștia sînt, într-adevăr, elevi silitori. Dar putem oare afirma cu convingere că nivelul de pregătire al tuturor celor care au luat în timpul trimestrului numai note de 9 și 10 este conform notelor respective? Dacă ne mărginim numai la ascultări izolate, notînd răspunsurile la două-trei lecții din cursul unui trimestru, aprecierea noastră nu poate corespunde întru totul realității. Se întîmplă uneori ca elevi conștiincioși, care învață lecțiile zi cu zi, să le poată reproduce — dar numai atît. Ei nu pot înlănțui logic cunoștințele studiate la diferite obiecte, nu desprind interdependența și cauzalitatea acestora și deci nu sînt capabili să-și explice logic problemele învățate. Sînt alți elevi care întîmplător nu s-au pregătit pentru ziua în care au fost ascultați, dar care au multe posibilități de înțelegere, de dezvoltare intelectuală. Este just oare ca aceștia să primească medii de 5 și 6?

În școala noastră experimentăm — și după cît se pare pînă acum cu bune rezultate — notarea elevilor pentru activitatea desfășurată pe tot parcursul trimestrului. Pregătindu-se cu grijă, profesorii caută să îmbine transmiterea noilor cunoștințe cu verificarea cunoștințelor anterioare, înmănunchiate într-o singură verigă a lecției. Ce se realizează în acest fel? Prin legarea organică a noilor cunoștințe de cele studiate anterior se asigură însușirea lor conștientă și temeinică. Apelul permanent la cunoștințele anterioare antrenează mai eficient colectivul de elevi, care participă din interes și curiozitate științifică la elucidarea unor aspecte ale problemelor tratate. Lecțiile se desfășoară în condițiile unei atenții voluntare și ale unei stări psiho-fizice prielnice atît pentru elevi cît și pentru profesor.

Sîntem deci de părere că verificarea cunoștințelor se poate realiza cu succes nu numai în „veriga verificării", la începutul lecției, ci pe tot parcursul acesteia, îmbinîndu-se organic cu transmiterea noului material. Notarea propriu-zisă a elevilor poate avea loc, în acest caz, la sfîrșitul lecției, pe baza participării elevilor la întreaga lecție, inclusiv la fixarea cunoștințelor.

Prof. SEBASTIANA MIHAI
Prof. ION PĂTRAȘCU
Craiova

Am constatat și eu că modul cum se dau în prezent notele creează unor elevi posibilitatea să recurgă la tot felul de calcule, astfel încît să-și asigure media de trecere fără a-și însuși întreaga materie. Acest mod de notare este însă demobilizator chiar și pentru elevii în general sîrguincioși, care în ultimele săptămîni ale trimestrului nu mai învață cu aceeași intensitate, întrucît în această perioadă sînt ascultați de obicei cei cu note mai mici. Uneori elevii care nu au încă notă, solicită ei înșiși să fie ascultați, pentru a intra în perioada de „relaxare". Chiar dacă profesorul obișnuiește ca, pe lîngă lecția la zi, să verifice sistematic și cunoștințele din lecțiile anterioare, elevii își continuă calculele sub diferite forme. De aceea, eu aș accepta sistemul de notare propus de prof. Larisa Solcănescu.

Făcînd verificarea de circa două ori pe trimestru asupra întregii materii predate în intervalul respectiv am avea la dispoziție timp suficient pentru a antrena mai mulți elevi la discuții asupra materiei parcurse, pentru a preda lecțiile într-o formă mai atractivă, mai interesantă, pentru a asigura o fixare mai temeinică a noilor cunoștințe. Apoi, am înlesni elevilor să dobîndească o mai bună privire de ansamblu asupra materiei respective și i-am familiariza cu situația de examen. Iar principalul este că elevii se vor obișnui să învețe nu pentru că a doua zi ar putea fi ascultați, nu pentru școală, ci pentru viață.

Prof. VASILE DRAGOȘ
Reghin

Articolul „Cînd momentul notării este prevăzut de elevi" semnalează un fapt real. Este adevărat că elevii, mai ales cei de la liceu, urmăresc ritmicitatea notării. Dar curios e că acest lucru încep să-l facă și cei mici. Diferite observații ale elevilor mei din clasa a IV-a — ca „eu am numai o notă" sau „eu am două note" — m-au făcut să-mi dau seama de acest lucru.

Sesizînd această situație, am căutat să înlătur consecințele ei și am procedat cam așa cum propune semnatara articolului. Anume, îi ascult pe elevi nu numai din lecția la zi, ci din tot materialul predat în trimestrul respectiv. Bazîndu-mă și pe observațiile anterioare cu privire la pregătirea elevilor, am posibilitatea să asigur o apreciere exactă. Constat că e mai bine așa. Elevii învață ritmic și reține cele învățate pentru că le recapitulează mereu.

IOANA PRELIPCEAN
învățătoare, Școala generală din Căpreni, raionul Rădăuți.

Dacă pentru elevii mari modul cum se acordă acum notele este neadecvat, pentru cei mici este, după părerea mea, de-a dreptul dăunător. Mă refer în special la clasa I. După primele zile de cursuri ne dăm seama că unii elevi știu să scrie corect și foarte curat, pentru că au învățat dinainte, în familie. Alții, însă, țin pentru prima dată creionul în mînă. Pe caietele lor apar semne grafice nesigure, șovăitoare. Lasă mult de dorit și acuratețea. Aceeași constatare cu privire la socotit, la modul de exprimare, la redarea conținutului unei povestiri ș.a.

Dar timpul trece și, conform cerințelor, trebuie să apară note în catalog și în carnetele elevilor. Toți cei instruiți dinainte în familie primesc numai note mari. Ce se întîmplă însă cu „începătorii"? Mărturisesc sincer că, de cîte ori trebuie să-i notez pe acești elevi, simt că fac o mare nedreptate. Copiii de 7 ani observă că de la început o parte dintre ei primesc numai note mari, iar alții numai note mici. Această constatare îi face să se obișnuiască cu ideea că ocupă un anumit loc în colectivul clasei, în funcție de gradul de instruire sau neinstruire anterioară în familie și nicidecum în funcție de efortul egal depus de ei pentru însușirea cunoștințelor.

Un alt aspect deficitar al actualului mod de notare la clasele mici. Se știe că elevii acestor clase sînt ascultați aproape zilnic la cele două materii de bază pe care le învață — citirea și aritmetica. Noi, învățătorii, lucrăm în mod obișnuit cu întreaga clasă, ceea ce ne ajută să cunoaștem bine posibilitățile copiilor și să apreciem just calitatea răspunsurilor lor. Media celor 3—4 note trecute în catalog reflectă însă inexact gradul de pregătire al elevilor, deoarece aceste note le dăm în mod obligatoriu pentru răspunsurile primite la anumite lecții.

Poate că ar fi indicat ca aprecierea cunoștințelor elevilor din clasele I—II să nu se facă în cifre, ci printr-un calificativ, dat la sfîrșitul fiecărui trimestru. Consider potrivită notarea cu cifre începînd din clasa a III-a, atunci cînd ajutorul din familie este, în cele mai multe cazuri, total înlocuit cu efortul propriu al fiecărui elev.

Înv. EMILIA NIȚA
Liceul nr. 10 Cluj

*

Largul ecou pe care l-a avut articolul „Cînd momentul notării este prevăzut de elevi" arată interesul învățătorilor și profesorilor pentru problemele legate de modul cum se realizează verificarea și notarea cunoștințelor elevilor, preocuparea lor de a găsi soluții mai bune la aceste probleme. Studiind cu atenție propunerile făcute de semnatarii materialelor publicate pe această temă și argumentele aduse în sprijinul lor, forurile în drept pot stabili măsuri prin care să se aducă îmbunătățiri verificării și notării cunoștințelor elevilor în scopul stimulării lor la învățătură.

URMELE ISTORIEI

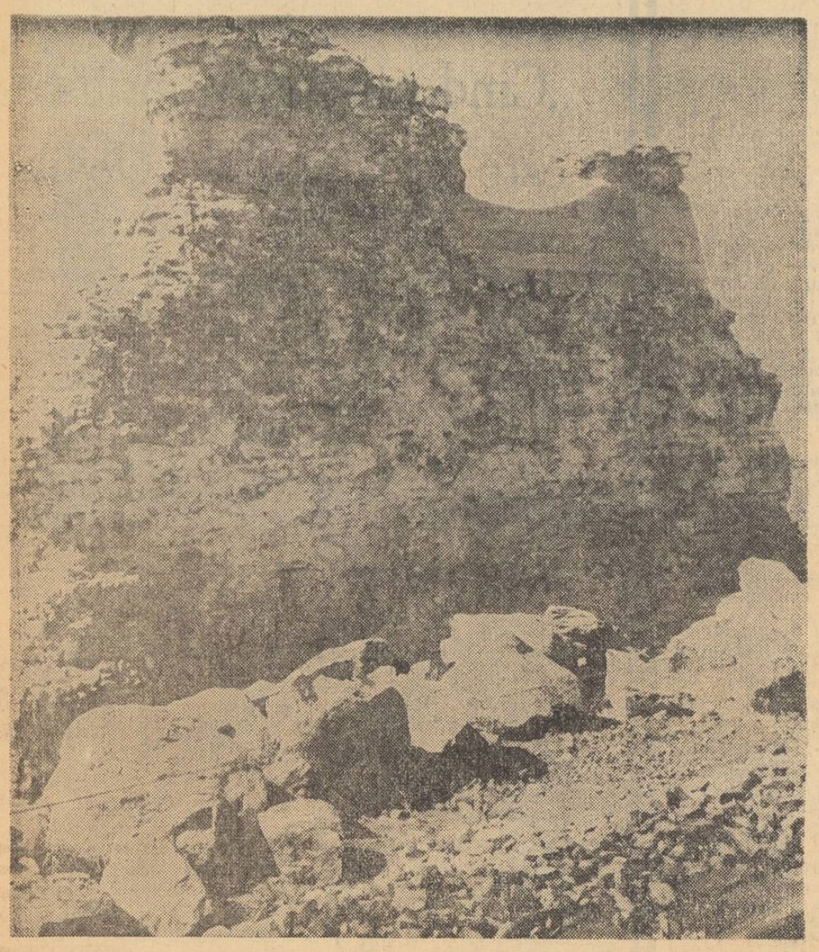

Piciorul podului lui Traian (monument roman de la Drubeta — Turnu Severin)

Însemnări bibliografice

„Preparandia din Arad"

Sub semnătura profesorilor *Vasile Popeangă*, profesor emerit, *E. Găvănescul* și *V. Țircovnicu*, a apărut recent, în Editura didactică și pedagogică, o substanțială monografie școlară consacrată vechii preparandii — astăzi școala pedagogică de la Arad.

Înființată în anul 1812 pentru a crea cadre didactice pentru învățămîntul elementar, Preparandia din Arad, care are astăzi o vechime de peste 150 de ani, a îndeplinit o mare misiune didactică, socială și națională. Dascălii ei, în frunte cu neuitatul D. Țichindeal, „gura de aur" din „Epigonii" lui Eminescu, C. Diaconovici-Loga, Alexandru Gavra, Atanasie Șandor, Teodor Ceontea, Petre Pipoș, Ioan Vidu etc., eminenți oameni de școală și entuziaști cărturari, au fixat la Arad bazele unei puternice tradiții progresiste și au realizat o operă culturală ale cărei ecouri au pătruns pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale Banatului, Crișanei și Transilvaniei. Prin manualele și scrierile lor, prin învățătorii pe care i-au pregătit, prin publicațiile și societățile culturale înființate, prin militantismul lor social și politic, dascălii de la Arad au dus o puternică luptă împotriva feudalismului și a opresiunii străine, deschizînd o largă fereastră către cultura românească de peste Carpați și luptînd în primele rînduri pentru realizarea unității naționale.

Din capitolul intitulat *Legăturile Preparandiei din Arad cu Țara Românească și Moldova*, aflăm că datorită acestor dascăli, și îndeosebi lui Atanasie Șandor și C. Diaconovici-Loga, au pătruns în această regiune — concomitent cu foile lui Barițiu — „Curierul" lui Heliade, „Albina" lui Asachi, „Magazinul istoric pentru Dacia" al lui N. Bălcescu și A. Tr. Laurian, precum și alte periodice transcarpatine. Și tot datorită lor au ajuns în bibliotecile românilor din vest doinele lui Alecsandri, baladele lui Bolintineanu și nuvelele lui C. Negruzzi. La rîndul lor, cărturarii de peste munți solicitau fabulele lui Țichindeal, gramatica lui Diaconovici-Loga și cartea lui Gavra „Monumentul Șincai-Klainian". Înfrățirea în cugete și unitatea culturală se realizau deci printr-un contact direct de la idee la idee și de la carte la carte, pe care vameșii Habsburgilor îl puteau întîrzia dar nu-l puteau împiedica.

În anul 1834, Alexandru Gavra, care a condus preparandia timp de 55 de ani (1821—1876), milita pentru înființarea unei societăți numită *Ortăcia*, pentru tipărirea cărților românești și pentru organizarea unui „Cabinet al muzelor române", al cărui scop era întemeierea unui ziar intitulat „Ateneul național". Curtea din Viena a zădărnicit însă toate inițiativele entuziastului profesor.

Din punct de vedere pedagogic, profesorii Preparandiei de la Arad au luptat pentru a imprima învățămîntului o orientare științifică, pentru introducerea alfabetului latin, pentru difuzarea culturii în mase și, prin numeroase manuale, pentru crearea unei literaturi didactice de bogată substanță și de remarcabil nivel.

Scrisă în urma unor îndelungate cercetări de arhivă, care au scos la iveală un important număr de documente inedite, pe baza utilizării critice a tuturor izvoarelor cunoscute, monografia, care se distinge și printr-un stil științific, constituie o realizare însemnată și reprezintă în același timp un exemplu care se cere urmat.

V. NETEA

„Activitatea U.T.C. în școală"

Apărută de curînd în Editura politică, lucrarea „Activitatea U.T.C. în școală", de P. Bărbulescu, A. Cazacu și A. Vasilescu înmănunchiază materialul rezultat din munca de analiză a activității organizațiilor U.T.C. din unele școli, întreprinsă între anii 1963—1965 de Institutul de științe pedagogice, sprijinit de Secția școli și pionieri a C.C. al U.T.C.

Valorificînd roadele unor largi investigații la liceele nr. 6 și „M. Eminescu" din București, la liceul din Bolintinul din Vale, la grupul școlar „Steagul Roșu"-Brașov, la Centrul școlar agricol din Buzău, ca și la alte școli din țară, autorii lucrării abordează în primul rînd o serie de probleme privind locul și rolul organizațiilor U.T.C. în ansamblul factorilor care își exercită influența educativă asupra elevilor, ca și specificul muncii organizațiilor de tineret.

Un loc de seamă este acordat în lucrare cerințelor pedagogice ale activității politico-educative desfășurate de către organizația U.T.C. În cadrul capitolului care tratează această problemă autorii se referă la organizarea muncii educative potrivit cerințelor spirituale ale elevilor, la planificarea activității politico-educative, la pregătirea psihologică a elevilor pentru desfășurarea activităților de organizație, la valorificarea potențelor educative ale mediului de viață socialist etc.

Un alt capitol al lucrării analizează pe larg metodica activităților educative specifice organizațiilor U.T.C. Aci sînt abordate cîteva probleme privind mijloacele și formele activității educative, organizarea adunărilor generale, a informărilor politice ș.a.m.d.

Fără a-și propune să cuprindă toate problemele activității U.T.C. în școală, lucrarea surprinde unele aspecte principale ale acestei activități și pune în valoare unele modalități de sporire a eficienței muncii educative în școală. Ea constituie astfel pentru cadrele didactice un sprijin prețios în vederea ridicării muncii de educație comunistă a tinerei generații pe un plan calitativ superior.

S. M.

CONCURSUL DE MATERIAL DIDACTIC

In cursul acestui an, Ministerul Învățămîntului organizează, ca și în anii precedenți, concursul privind confecționarea materialului didactic necesar învățămîntului. Concursul are următoarea tematică :

— Aparat pentru producerea și studiul oscilațiilor electrice (circuit oscilant cu accesorii). Aparatul urmează să fie folosit la clasa a VIII-a. Mijloacele (dispozitivele) pentru punerea în evidență și studierea oscilațiilor trebuie să fie moderne și accesibile elevilor.

— Trusă pentru experiențe de rezistența materialelor. Trusa trebuie să permită cercetarea legăturii dintre deformație și forța care deformează — întinderea, compresiunea, forfecarea, încovoierea și răsucirea.

— Aparat (trusă) pentru lichefierea gazelor ;

— Trusă pentru demonstrarea și verificarea legilor gazelor. Cu această trusă se va realiza eventual și ecuația gazelor perfecte ;

— Aparat (trusă) pentru punerea în evidență a reflexiei sunetelor și a formării undelor staționare sonore ;

— Trusă pentru lucrări practice de electricitate. Trusa trebuie să conțină dispozitive și materiale cu ajutorul cărora elevii din clasele VII și VIII să poată monta lucrările de laborator prevăzute în programa școlară ;

— Trusă pentru experiențe de fizică atomică și nucleară în clasa a XII-a (aparatura necesară pentru realizarea celor mai simple experiențe privind structura atomului, proprietățile și efectele radiațiilor emise de nucleele radioactive etc.) ;

— Trusă pentru experiențe asupra razelor X. Montajele cu piesele trusei vor trebui să pună în evidență modul de producere și principalele proprietăți ale razelor X, cu referiri la aplicațiile practice ale acestora.

— Aparat pentru producerea și studiul undelor în mediu lichid, cu sistem de proiectare pe ecran.

— Trusă cu aparate de măsurat electrice (demonstrative), pentru curent continuu și alternativ (pe carcase comune, șunturi interschimbabile de diferite valori).

— Trusă pentru experiențe de laborator și în cîmp privind studiul agriculturii în clasele V—VIII (studiul solului, determinarea gradului de aciditate a solurilor, a elementelor nutritive din sol, experiențe privind încolțirea semințelor etc.).

Modelele aparatelor sau truselor trebuie să fie moderne, să aibă un caracter didactic, să fie accesibile elevilor.

Se acordă premii și mențiuni de la 500 la 5 000 lei.

La concurs pot participa cadre didactice, muncitori, tehnicieni sau ingineri din întreprinderile ce produc material didactic sau din alte întreprinderi, precum și alte persoane. Participarea poate fi individuală sau colectivă. Se vor lua în considerare numai lucrările originale.

Lucrările se vor depune — ambalate și notate cu un motto ales de participant — la registratura Ministerului Învățămîntului (str. Spiru Haret nr. 12) sau se vor trimite prin poștă pînă la data încheierii concursului. Întrucît numele participanților nu trebuie să fie cunoscut decît după acordarea premiilor, semnarea lucrărilor cu numele autorilor are drept urmare scoaterea acestora din concurs. O dată cu lucrarea se va depune un plic închis, care va purta același motto cu lucrarea și care va conține : numele și prenumele participantului, profesia, adresa, telefonul, titlul lucrării depuse la concurs.

Lucrările premiate rămîn în proprietatea ministerului pentru a fi popularizate sau introduse în producție.

La solicitarea întreprinderii care introduce în fabricație lucrarea premiată, autorii sînt obligați să dea lămuririle și asistența tehnică necesară.

Acordarea premiilor în cadrul concursului nu privează pe autori, în cazul introducerii în producție, de drepturile de autor sau inovator.

Lucrările nepremiate se restituie concurenților.

Concursul se închide la 1 octombrie 1966.

Participanții la concurs pot cere lămuriri suplimentare Ministerului Învățămîntului, Serviciul pentru material didactic și instruire practică, str. Nuferilor 30 (tel. 14.24.00).

Meridiane

ÎNVĂȚĂMÎNTUL MEDIU DE SPECIALITATE

Modernizarea producției pe plan mondial, automatizarea unor ramuri de bază ale economiei, apariția, în strînsă legătură cu aceste progrese din sfera producției, a unor noi meserii de înaltă tehnicitate au impus pretutindeni în lume perfecționarea continuă, organizatorică și de conținut, a învățămîntului pentru formarea tehnicienilor.

Se relevă, ca o tendință actuală a învățămîntului de specialitate în întreaga lume, ampla dezvoltare a unor școli medii cu profil special pentru pregătirea tehnicienilor. Cursurile sînt organizate în general cu durata de 4—5 ani (cele cu durata de 4 ani fiind urmate de un an stagiu de practică). În unele țări se pune un accent mai pronunțat pe cultura generală, prevăzîndu-se ca desăvîrșirea pregătirii profesionale să se efectueze în practica post-școlară din laboratoarele și atelierele întreprinderilor.

În Polonia, școlile medii cu caracter tehnic au o durată de 5 ani, și pregătesc tehnicieni pentru principalele ramuri din producție. Elevii lor dobîndesc o cultură generală la nivel mediu, o pregătire teoretică de specialitate și o pregătire practică în laboratoare și ateliere școlare, ca și în producție. Disciplinele de cultură generală sînt împărțite în două grupe: grupa de cursuri generale (pentru toate specialitățile), cuprinzînd limba maternă, istoria, geografia, o limbă străină, educația cetățenească și educația fizică — și grupa cursurilor generale de specialitate, care ține seama de profilul școlii. În cazul unei școli cu specialitatea construcții de mașini, de pildă, se studiază matematica, fizica, chimia, igiena. Pe lîngă cursurile generale se predau cursuri de specialitate. În școlile din domeniul construcțiilor de mașini — ca să continuăm exemplul început — se predau 12 discipline de specialitate, printre care desenul tehnic, economia întreprinderilor industriale, tehnologia materialelor, organe de mașini, termodinamică tehnică, mașini de ridicat și transportat etc. Practica în atelierele școlilor și în producție se efectuează timp de 18 ore săptămînal. În medie, studiul săptămînal cuprinde 37 ore. După absolvire, elevii fac o practică de specializare în producție de 1—2 ani, timp în care sînt salarizați ca practicanți.

În Franța, formarea tehnicienilor se desfășoară de asemenea în școli de specialitate cu durata de 5 ani, în care accentul se pune în special pe cultura generală tehnică și pe cultura generală, urmînd ca specializarea să se realizeze în stagiul de practică din întreprinderi. Programul este de 40 de ore săptămînal și cuprinde următoarele materii: matematica, fizica, chimia, geometria descriptivă, mecanica, desenul tehnic, electrotehnica, desenul artistic, limba franceză, limbi străine, istoria și geografia, precum și tehnologia generală, tehnologia specială, legislație, probleme economice.

Cadrele medii pentru industrie, agricultură, comerț și navigație sînt pregătite în Italia, prin școli cu durata de 5 ani ce funcționează pe lîngă institutele profesionale de grad superior care formează lucrători de înaltă calificare și funcționari. Cele mai bune elemente sînt îndrumate spre universități și școli de ingineri. Menționăm că în cadrul acestor școli funcționează deseori și cursuri serale.

Tot școli medii cu caracter tehnic sînt și „tehnicum"-urile cu o durată de 4 ani și 4 luni, care funcționează în U.R.S.S. Aici, pentru predarea cunoștințelor generale s-a rezervat circa 38 la sută din durata de școlarizare, pentru cunoștințe tehnice generale circa 20 la sută, pentru cunoștințe de specialitate circa 37 la sută. În plan mai figurează educația fizică, avînd repartizat 5 la sută din totalul orelor. Instruirea practică se desfășoară anual timp de 9 săptămîni, la care se adaugă 8 săptămîni de practică pentru elaborarea lucrării de diplomă. Disciplinele de specialitate la tehnicum-urile pentru construcții de mașini, de pildă, sînt tehnologia materialelor, bazele hidraulicii și instalațiilor cu aer comprimat, bazele construcției mașinilor-unelte, bazele mecanizării și automatizării, cursuri de toleranțe și ajustaje, de tehnica măsurărilor, de normare tehnică.

În Ungaria, școlile tehnice care realizează pregătirea medie industrială au o durată de 4 ani, cu practică obligatorie de 4 săptămîni pe an, după care urmează un stagiu de un an practică în producție, elevii fiind considerați absolvenți numai după terminarea acestei practici. Repartiția cunoștințelor în școala tehnică este: 35 la sută pentru cultură generală, 35 la sută cultură tehnică generală și 30 la sută cursuri de specialitate. Funcționează 10 grupe de școli pentru principalele sectoare industriale, cuprinzînd 50 de specialități diferite. Absolvenții școlilor tehnice primesc titlul de tehnicieni și au posibilitatea să-și continue studiile în învățămîntul superior.

O formă întrucîtva diferită de pregătire profesională se întîlnește în Suedia. Aici, începînd din clasa a VII-a, programele școlilor generale încep să se diferențieze. În această clasă 30 de ore sînt comune, iar 5 ore elevii studiază materii la alegere. Mai departe, în clasa a VIII-a 28 de ore sînt comune și în 9 ore se predau materii la alegere. În cursul clasei a VIII-a fiecare elev face o practică de 3 săptămîni, care-l ajută în alegerea viitoarei profesiuni. Din clasa a IX-a începe adevărata specializare. Elevii pot alege între secția umanistică a gimnaziului teoretic (școală corespunzătoare liceului de cultură generală), secțiile de tehnică teoretică și practică, gimnaziu comercial teoretic și practic, gimnaziul social-economic etc. Gimnaziile teoretice urmăresc pregătirea pentru studii universitare, iar gimnaziile tehnice formează tehnicieni.

În S.U.A. cadrele medii de specialitate sînt pregătite atît în „școli complexe", care dau o pregătire tehnică mai largă cît și în școli medii specializate. Școlile medii specializate funcționează mai ales în orașele mari, iar cele medii complexe în comunități cu populație și dezvoltare industrială mai reduse. Programele „școlilor complexe" cuprind, de exemplu, cursuri de mecanică auto și lucrări de atelier pentru băieți, cursuri de stenografie, de dactilografie, de mașini de birou și de menaj pentru fete. Ziua de studiu cuprinde uneori 6, 7 și chiar 8 materii pentru instruirea practică rezervîndu-se 18 ore săptămînal. Cînd numărul materiilor predate este mai mare decît 6 pe zi, ele se organizează pe o durată de 45 minute.

În multe țări, în afara școlilor de tehnicieni cu calificare medie există școli tehnice de nivel superior — școli tehnice speciale, școli profesionale superioare, școli de subingineri — care au în general o durată de doi ani și jumătate, plus o jumătate de an practică în laboratoare și ateliere.

În învățămîntul mediu de specialitate se urmărește, în general, formarea unor cadre cu o pregătire tehnică de ansamblu, care să poată, după un stagiu de specializare, să contribuie activ și cu randament la dirijarea și executarea lucrărilor.

Ing. AUREL ZANESCU

Urmări din pagina I

PENTRU EDUCAȚIA TINERETULUI NOSTRU

elevilor cu activiști de partid și de stat, cu oameni de știință, cultură și artă care să-i ajute în înțelegerea aprofundată a politicii partidului nostru.

Școala, împreună cu organizația U.T.C., trebuie să militeze în viitor cu mai multă perseverență pentru formarea și dezvoltarea la tineri a trăsăturilor moralei comuniste, a răspunderii pentru respectarea legilor țării, a normelor de conviețuire socială. Onoarea, demnitatea, cinstea, comportarea civilizată în toate împrejurările, interesul și atitudinea activă, militantă față de problemele progresului întregii noastre societăți, optimismul, vioiciunea și avîntul în muncă, în studiu, în viață sînt trăsături care conferă tinereții o inegalabilă frumusețe și care pot și trebuie să fie formate și dezvoltate încă de pe băncile școlii. În același timp, sub conducerea organizațiilor de partid, cadrele didactice alături de organizațiile U.T.C., sînt chemate să contribuie la crearea în rîndul tineretului a unei atitudini intransigente, să dezvolte o opinie combativă de masă împotriva manifestărilor de superficialitate față de problemele majore ale vieții, a tendințelor unor tineri de a fugi de greutăți, împotriva înțelegerii greșite a prieteniei și colegialității, a încălcării normelor elementare de comportare civilizată.

Congresul Uniunii Tineretului Comunist a cerut tuturor organelor și organizațiilor U.T.C. să se ocupe mai mult de sprijinirea tinerilor pentru folosirea plăcută, educativă a timpului liber. Este de datoria tuturor cadrelor didactice, cu experiența pedagogică pe care o au, să ajute mai mult organizațiile U.T.C. din școli în găsirea și promovarea formelor și metodelor care răspund gradului de pregătire al elevilor, specificului vîrstei lor, sarcinilor actuale pe care partidul le-a pus în fața tinerei generații. Criticînd slaba combativitate și exigența scăzută din unele colective de elevi față de cei — e drept puțini la număr — care nu învață, sînt indisciplinați, au comportări lipsite de respect față de profesori, manifestări străine eticii noastre, Congresul a apreciat că activitatea desfășurată cu elevii trebuie să aibă un caracter mai tineresc, să țină seama de faptul că este destinată adolescenților, unor tineri aflați în plin proces de formare, care au nevoie de un ajutor multilateral în înțelegerea fenomenelor ce se petrec în societatea noastră și în lume. În același timp, s-a arătat la Congres, activitatea desfășurată cu elevii trebuie să se bazeze în măsura cuvenită pe stimularea inițiativei acestora, pe abordarea unor probleme specifice realităților din colectivele școlare. Și în această privință organizațiile U.T.C. au nevoie de sprijinul competent al pedagogilor. Manifestîndu-și dragostea și respectul față de dascălii lor, elevii uteciști au ales mulți profesori și învățători în organele de conducere ale organizațiilor U.T.C. Este de aceea cu atît mai mare datoria cadrelor didactice de a sprijini mai mult ca pînă acum activitatea organizațiilor U.T.C., de a le ajuta să organizeze activități tinerești, plăcute, care să stimuleze și să atragă întreaga masă a elevilor.

Este un lucru bine știut că munca în rîndurile pionierilor prezintă particularități deosebite, care cer cunoașterea temeinică a psihologiei copiilor, a principiilor pedagogice. De aceea este necesar ca în viitor să crească în mod considerabil rolul cadrelor didactice în sprijinirea organizației de pionieri, să se înlăture paralelismele din activitatea lor. Cadrele didactice sînt chemate să contribuie mai mult la îmbunătățirea muncii cu pionierii, astfel încît să se renunțe la unele forme de activitate care s-au dovedit a fi nepotrivite pentru copii. În același timp, învățătorii și profesorii trebuie să ajute la organizarea unei activități pionierești mai bogate, mai atractive, cu un mai puternic caracter recreativ, corespunzătoare particularităților de vîrstă ale copiilor, condițiilor concrete din fiecare școală și localitate, în stare să contribuie în și mai mare măsură la opera de formare și educare comunistă a copiilor.

Importanța deosebită pe care o are Congresul al VIII-lea al U.T.C. în viața și activitatea tineretului patriei noastre, bogăția de idei cuprinse în documentele lui fac absolut necesară studierea de către fiecare învățător și profesor a acestor documente. Neîndoielnic că școala noastră va ști să fie pe viitor la înălțimea condițiilor create de partid și stat, a înaltei sale meniri de principal izvor de cultură și factor de civilizație, că ea își va aduce și pe mai departe contribuția sa la formarea și educarea comunistă a generației de mîine a patriei, pregătind-o bine pentru muncă și viață.

TENDINȚE ACTUALE

bușire a spiritului critic, că oamenii nu mai au timp să se oprească pentru a reflecta. În legătură cu răspîndirea largă a programării învățămîntului au apărut și în S.U.A. unele rezerve, uneori chiar reacții de alarmă în legătură cu faptul că, atunci cînd se controlează cu ajutorul mașinii, elevul învață, dar nu se formează. Cu alte cuvinte, instrucția asigură reproducerea cunoștințelor, dar nu și posibilitatea de a opera în mod independent cu ele. Firește că programarea efectuată cu ajutorul mașinilor sau numai prin sistematizarea specială a manualelor sau a activității instructive poate să aibă efecte din cele mai variate, că o bună folosire a acestora poate asigura și efecte formative. Intervine însă iarăși aici, întrebarea **cum ?**

Considerăm că ceea ce lipsește în bună măsură din cercetările psiho-pedagogice aferente modernizării învățămîntului și constituirii noii didactici este preocuparea pentru descoperirea operațiilor cognitive care trebuie formate la elevi pentru a se asigura însușirea corectă a cunoștințelor și totodată utilizarea lor ulterioară. Eficiența metodelor de predare trebuie să fie apreciată nu numai după măsura în care ele conduc la reproducerea unor cunoștințe, ci și după influența asupra structurii modalităților specifice și proprii de gîndire în domeniul matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, literaturii, istoriei etc.

Pe ce bază vom efectua reconsiderarea principiilor didacticii, pe ce bază vom elabora noi principii ale acesteia ? Desigur, în primul rînd pe baza experienței școlii în rezolvarea noilor sarcini ce intervin. Experiența este însă un fenomen prea complex și mobil pentru a putea prin sine însăși să conducă la demonstrarea unor noi adevăruri. Este necesar să ne propunem în primul rînd — și de astă dată în modul cel mai categoric — să descoperim legile psiho-pedagogice ale învățării și educației intelectuale. La acestea nu vom ajunge însă decît dacă vom folosi pe scară largă metoda experimentală.

Trebuie să recunoaștem că, pentru a stabili legitățile învățării, activitatea didacticianului nu este suficientă. Aici trebuie să intervină echipe complexe și bine organizate, încadrate cu specialiști de diverse profiluri. Este neapărat necesară conlucrarea strînsă cu psihologii, cu neurofiziologii, cu matematicienii, ciberneticienii, profesorii de la catedră. Numai printr-o astfel de creație colectivă se va ajunge, cred, la formularea sistemului de legi ale didacticii pe baza cărora va deveni posibilă apoi enunțarea principiilor directoare ale procesului de învățămînt.

Asupra faptului că principiile didactice pe care le propunem în manualele de pedagogie sînt depășite și insuficiente s-a format o părere relativ generală. Există încercări, construiri ipotetice ale unor noi sisteme de principii didactice. În acest sens și la noi în țară s-au publicat unele materiale care suscită un interes deosebit. Avem nevoie însă de certitudini pentru a putea întemeia întreg edificiul științei didacticii. Orientările sînt clare ; este nevoie însă ca laolaltă, teoreticieni și practicieni, să muncim stăruitor pentru a cuceri legile și principiile noii didactici.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 845
Vineri 8 aprilie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

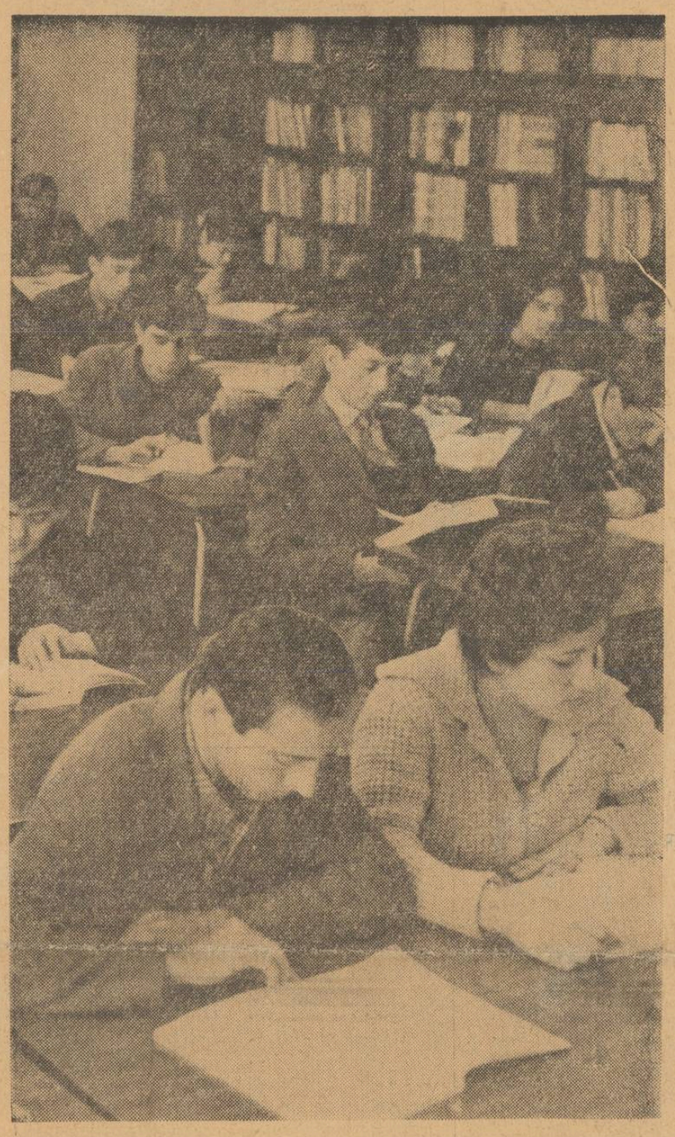

În sala de lectură a Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești

Respect pentru munca și timpul altora

Dispui de un număr de date și cauți o necunoscută. Așadar, ai de rezolvat o problemă. Îți ordonezi datele, meditezi asupra soluțiilor și alegi una dintre toate soluțiile ce ți se oferă. O alegi desigur pe cea mai bună.

Dar care este cea mai bună soluție? În matematică, aceea care te duce la rezultat pe cea mai scurtă cale. Ce s-ar întîmpla însă dacă ai alege nu calea cea mai scurtă, ci, dimpotrivă ? În loc de 30 de minute, să spunem, ar trebui să consumi pentru rezolvarea problemei o oră sau chiar mai mult. Proporțional cu complexitatea problemei pe care o ai de rezolvat crește și timpul (și efortul) irosit inutil prin alegerea unei soluții neoperative.

Ideea de a face cîteva considerații pe această temă ne-a dat-o demersul făcut în Capitală de un profesor din raionul Cîmpina. Profesorul respectiv cerea să se precizeze stagiul lui de activitate în învățămînt, cunoscînd că în 1951 a absolvit liceul, în 1952 a funcționat ca pedagog, între 1952 și 1954 a urmat cursurile unui institut pedagogic, iar din 1954 funcționează la catedră. Problema putea fi soluționată în cîteva minute chiar și la secretariatul școlii în care funcționează. Aceasta dispune de toate instrucțiunile necesare lămuririi depline a unei astfel de probleme. Și totuși, omul nostru a preferat să scrie o scrisoare, să piardă timp, să provoace și altora pierdere de timp pentru a primi același răspuns pe care-l putea primi foarte repede și foarte simplu chiar la școala unde stă zilnic mai multe ore.

N-a avut încredere în răspunsul pe care i-l poate da secretariatul școlii ? Atunci de ce nu s-a adresat secției de învățămînt sau inspectorilor ei, care au vizitat școala în cîteva rînduri ? Ar fi durat poate, ceva mai mult, dar ar fi avut totuși o soluție destul de promptă. De fapt, omul nu s-a gîndit, nu i-a trecut prin minte că se poate și simplu.

Sînt, în această privință situații și mai neobișnuite. Iată de pildă una : un profesor din regiunea Crișana, avînd de rezolvat tot o problemă privind stabilirea stagiului său de activitate, se adresează prin cereri scrise cu indigo (ca să cîștige, deci, timp — soluție ingenioasă !), secției de învățămînt regionale, Ministerului Învățămîntului și la 4 redacții. A omis însă să se adreseze conducerii școlii sale, de unde ar fi primit același răspuns pe care l-a primit de la toate instituțiile susnumite. S-a declarat probabil satisfăcut și n-a avut nici o remușcare că a încărcat cu lucrări inutile atîtea instituții, care au trebuit să-și piardă timp pentru „rezolvarea" unor probleme deja rezolvate.

Mai există însă și o altă categorie de oameni dispuși să irosească timpul celorlalți : categoria celor care „încearcă marea cu degetul". Un profesor din regiunea Cluj a aflat, de pildă, de la școală că nu se consideră stagiu în învățămînt perioada de studii universitare decît celor care au funcționat mai înainte 3 ani la catedră. Cum el nu funcționase decît un an, se declară nemulțumit de răspuns și se adresează secției raionale de învățămînt. Aceasta, cum e și firesc, îi dă același răspuns. Ba mai mult, îi arată și instrucțiunile scrise care lămuresc această problemă. Nici acum însă răspunsul nu-l mulțumește. Se adresează secției regionale, apoi ministerului, apoi redacțiilor, apoi mai știu eu cui. Doar, doar va ieși ceva și va beneficia de un drept pe care legea nu i-l acordă !

Nu o dată astfel de încurcă lume asaltează tot felul de foruri cu întrebări la care își pot da și singuri răspunsul. De ce — întreabă de pildă un învățător — profesorii care lucrează în „tura de dimineață" nu sînt obligați să vină la școală la 7,45, chiar dacă prima lor oră este de la 10 la 11 ? Te oprești asupra rîndurilor lui și te întrebi : „de ce

C. SAVU

(Continuare în pag. 4-a)

PROIECTELE DEVIN FAPTE

„În anii 1966 — 1970 se vor instala în centralele electrice grupuri de puteri unitare mari, la nivel tehnic ridicat, cu o putere totală de 4 000 000 kW, de 2,2 ori mai mult decît în cei cinci ani anteriori... În 1966 se va da în exploatare hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș"

(Din Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970).

În dimineața zilei de 15 martie, uriașele porți de metal ale barajului de la Vidaru au stăvilit cursul multimilenar al Argeșului, obligîndu-l să formeze o „mare interioară" artificială. Fiecare zi care a trecut de atunci a sporit cu sute de mii de metri cubi nivelul celui mai tînăr lac de acumulare din istoria dezvoltării energetice a României socialiste, apropiind treptat nivelul atingerii cotei maxime, cînd „marea" Argeșului va măsura peste o jumătate de miliard de metri cubi de apă. Cu sclipiri albe și linii prelungi de albatros, vaporașul „Argeș-1" a și pornit în primele curse de probă, despicînd apele înspumate ale unui lac pe care cartografii îl înregistrează și ei de-abia acum pe harta țării.

În același timp în centralele subterane constructorii continuă uriașa bătălie cu natura. Echipele de montori au încheiat pregătirile pentru intrarea în probele de rodaj a turbinelor nr. 1 și nr. 2 și se află într-un stadiu avansat cu montajul turbinelor nr. 3 și nr. 4. Puține zile îi mai despart pe constructori de străpungerea finală a galeriei de fugă, viitoarea cale subpămînteană a învolburatului Argeș.

În rîndurile constructorilor se numără mulți absolvenți ai școlilor profesionale și tehnice energetice și de construcții care și-au trecut cu deplin succes „probele marilor energii". În același timp, șantierul hidrocentralei de pe Argeș este o minunată școală practică pentru actualii elevi din învățămîntul profesional și tehnic care vor participa, în anii următori, la dezvoltarea bazei energetice a țării. Munca plină de dăruire a constructorilor hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" este totodată o minunată pildă de patriotism pentru toți elevii care vizitează acest uriaș șantier.

Nu va trece mult pînă cînd eroismul, priceperea și capacitățile creatoare ale constructorilor, stăpîni pe marile posibilități ale tehnicii moderne, vor aprinde pe firmamentul patriei noua constelație născută la Cheile Argeșului, în hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej", înfăptuind cu cinste unul din primele mari obiective economice prevăzute în Directivele celui de-al IX-lea Congres al partidului.

Didactica — domeniu de creație

Cîteva cerințe fundamentale

Commenius își definea didactica sa „arta universală de a învăța pe toți toate", fapt care ne permite să credem că el o considera nu numai ca o disciplină prescriind reguli ce trebuie aplicate în activitatea de instruire a tinerei generații, ci și ca o „artă", ca un domeniu care conține și stimulează posibilități imense de creație. O discuție despre stimularea muncii creatoare în domeniul didacticii, departe de a fi depășită, este de stringentă actualitate astăzi, cînd se fac eforturi deosebite pentru raționalizarea și sporirea randamentului procesului de învățămînt. Cerințele contemporaneității, cerințele pregătirii corespunzătoare a tinerei generații din țara noastră ne cer să ridicăm și aici ștacheta calității.

Modernizarea în didactică nu trebuie identificată totalmente — cum se întîmplă uneori — cu folosirea noilor tehnici în învățămînt. Acesta nu e decît un aspect (ce-i drept foarte important). Există, după părerea noastră, posibilități destul de mari de perfecționare a învățămîntului prin exploatarea maximală a tuturor resurselor pe care metodele așa-zise tradiționale ni le pun la dispoziție. Pentru aceasta însă profesorul nu trebuie să fie în clasă un „funcționar" care-și face conștiincios datoria, ci un căutător al noului, un om animat de dorința de a-și perfecționa munca, să fie el însuși un experimentator. Aceasta ține desigur atît de pregătirea sa, cît și de ambianța școlară.

În discutarea unor aspecte legate de problema aceasta vom porni de la afirmația curentă și justă în principiu că normele pe care le recomandă didactica, metodicile pentru desfășurarea corespunzătoare a procesului de învățămînt, ceea ce în mod obișnuit se numește experiență didactică, nu sînt dogme, nu sînt un „tabu" de la care nu există abatere, ci doar puncte de plecare orientative. Această afirmație rămîne de multe ori numai teoretică, fără să-și găsească suficient ecou și confirmare practică la catedră. Absolutizarea „experienței", concepută ca uniformizare, riscă să-l ducă pe profesor la polul opus muncii creatoare, măiestriei pedagogice, adică la rutină, la automulțumire, la credința că numai așa e bine și eficient.

Cauzele acestei situații sînt diverse și ne vom permite să stăruim asupra cîtorva. Aplicarea fără variație a acelorași forme și metode, uneori forțînd realitățile școlare, a dus uneori la o șablonizare și, în orice caz, la o stagnare a activității creatoare. E salutară, din acest punct de vedere, activitatea editorială bogată din ultima vreme în acest domeniu, concretizată în apariția unui număr însemnat de metodici originale. Se impune ridicarea în continuare a indicelui lor de calitate care, în unele ocazii, e sub posibilitățile și, mai ales, sub nivelul cerințelor actuale și al experienței înaintate care s-a acumulat.

Credem că e util să aducem în discuție și unele aspecte ale pregătirii cadrelor didactice, întrucît aflăm aici o seamă de deficiențe ce conduc la unele din situațiile amintite. „Nodul gordian" în această privință ne pare a fi faptul că pregătirea de specialitate a viitorilor profesori aflați pe băncile facultăților nu e dublată de o pregătire pedagogică corespunzătoare. Se știe că în momentul de față pregătirea pedagogică teoretică a studenților din universități e redusă la un curs de pedagogie generală de un an, cu cîte o oră de seminar pe săptămînă numai într-un semestru, adică 8 ore pentru tot cursul predat. Dacă mai adăugăm că și acestea au fost reintroduse abia în 1965, ne dăm seama că pînă nu de mult pregătirea pe această linie a fost și mai redusă.

La această insuficiență cantitativă se asociază, după părerea noastră, și o insuficiență calitativă, mai ales prin faptul că predarea didacticii, a metodicii nu sugerează decît vag și destul de abstract că munca în clasă e o activitate elastică, mobilă, creatoare, avînd caracteristici impuse de dinamica realităților școlare. Apoi, datorită numărului insuficient de seminarii, studiul pedagogiei generale nu poate beneficia de o legătură directă cu realitățile școlare. Ca urmare, mulți tineri profesori privesc lecția ca avînd o anume structură fixă, obligatorie, în cadrul căreia trebuie folosite anumite metode, și nu văd în ea un domeniu care lasă loc aplicării unor metode noi, încercării unor noi soluții etc.

Datorită probabil aceluiași fapt,

EMIL PĂUN

(Continuare în pag. 4-a)

CONCURSURI

Fiecare școală numără printre elevii săi talente, capacități, elevi excepționali, deosebit de înzestrați, care constituie mîndria colegilor, a profesorilor. Sînt elevi dăruiți cu pasiune și aptitudini pentru științele matematice, minți sclipitoare, care reușesc să descopere calea către soluție în cele mai dificile și mai complexe probleme, elevi care au patima experiențelor, a descoperirii misterelor fizicii sau chimiei, elevi care au îndrăgit lumea de fantezie, de lumină și umanism a literelor și care își încearcă forțele în ucenicia îmbinării cuvintelor.

Pentru toate aceste valori, pentru stimularea, sporirea și afirmarea lor, au luat ființă, în urmă cu mulți ani, concursurile de literatură română, de matematică, de fizică și chimie ale elevilor din liceu. Fragmentate în etape din ce în ce mai exigente — de la simpla întrecere locală, pînă la confruntarea pe plan republican între învingătorii fiecărei regiuni — aceste concursuri, devenite tradiționale, aduc de ani de zile o substanțială contribuție la dezvoltarea interesului elevilor pentru știință, la descoperirea celor mai dotați dintre ei, la orientarea lor către acele profesii pentru care sînt potriviți prin aptitudinile lor.

De curînd s-a încheiat etapa regională a acestor concursuri și profesorii din Maramureș sau din Dobrogea, din Banat sau din Suceava au avut încă o dată prilejul să aprecieze capacitatea celor mai buni elevi ai regiunilor, să fie mîndri de cunoștințele și pregătirea lor. Fie că a fost vorba de o problemă de matematică, de o experiență de fizică sau de prezentarea competentă, cursivă și elegantă a unui subiect literar, elevii angajați în concurs au demonstrat nu numai profunzimea și temeinicia pregătirii dobîndite în școală, ci și un surplus de cunoștințe, originalitate și profunzime în gîndire, rod al pasiunii lor pentru disciplina îndrăgită, dar și al pasiunii profesorilor ce i-au călăuzit în pătrunderea tainelor ei.

Alături de succesele acestor concursuri, vom putea vorbi în curînd de rezultatele unui nou concurs — de matematică — organizat de Ministerul Învățămîntului și Societatea de științe matematice pentru elevii claselor VI—VIII. Această întrecere, care va începe în 10 aprilie, constituie o nouă poartă deschisă afirmării talentelor și pasiunii pentru știință a elevilor. Spre deosebire de colegii lor din clasele mari, elevii care se vor întrece în cadrul acestui concurs pentru a obține titlul de cel mai bine pregătit elev la matematică din raion sau diploma de fruntaș la această disciplină, vor face acum pentru prima oară cunoștință cu emoțiile unui examen în fața unor profesori străini. Ceea ce nu-i va împiedica însă pe tinerii concurenți să dea adevărata măsură a pregătirii și pasiunii lor pentru științele matematicii.

La miile de tineri angrenați în concursurile despre care vorbeam la început se adaugă astfel un nou detașament, menit să sporească numărul celor ce vor urca mîine spre culmile nebănuite încă ale științei.

SORIN TEODORU

Tribuna experienței

Mijloace ale educației patriotice

Colectivul didactic al liceului nostru organizează, în scopul educării patriotice a elevilor, vizite în uzine și fabrici, la marile șantiere, excursii în jurul orașului și în regiune.

Efecte educative valoroase a avut, bunăoară, excursia organizată la șantierul nodului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier cu elevii ultimelor clase. Încă înainte de vizitarea propriu-zisă a șantierului, în spațioasa sală a clubului, în fața machetei centralei, li s-a vorbit elevilor despre sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, pe care țara noastră îl construiește în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia și care se înscrie ca unul din principalele obiective ale planului de electrificare pe zece ani. Elevii au aflat că centrala electrică va avea o putere instalată pe partea românească de peste 1 000 MW și va realiza o producție anuală de peste 5 miliarde kwh. Li s-a arătat de asemenea elevilor că prin construirea sistemului hidroenergetic de la Porțile de Fier se vor îmbunătăți radical condițiile de navigație. Apoi vizitînd șantierul, elevii au văzut că „gigantul dunărean", cum este denumit cu justificată mîndrie de cei chemați să-i dea viață, a și început să se înalțe. Stînd de vorbă cu muncitorii, tehnicienii și inginerii de pe șantier ei au constatat că, asemeni unui magnet uriaș, hidrocentrala atrage tineri și vîrstnici din toate colțurile țării. În urma acestei excursii elevii au hotărît să alcătuiască un album în care să prezinte prin fotografii, cifre, grafice etc. rezultatele pe care le va obține harnicul colectiv al hidrocentralei în anii 1965—1970 și să sprijine acțiunea de împădurire a zonei limitrofe lacului de acumulare.

În completarea excursiei la șantierul hidrocentralei, încadrată în tema „Perspectivele luminoase ale dezvoltării țării noastre pe drumul desăvîrșirii construcției socialismului", elevii clasei a XI-a au vizitat Combinatul de industrializare a lemnului de la Turnu Severin, recent dat în folosință. Cu prilejul acestei vizite profesorii le-au vorbit despre grija pe care o manifestă P.C.R. pentru valorificarea deplină a tuturor resurselor de care dispune țara noastră, ca și pentru repartizarea judicioasă a obiectivelor industriale pe întreg teritoriul patriei.

Multe din cele cunoscute de elevi cu prilejul excursiilor sînt valorificate, cu ajutorul profesorilor, în cadrul activității diferitelor cercuri care funcționează în școală. În cadrul cercului de științe naturale, bunăoară, elevii cercetează unele fenomene caracteristice întîlnite de ei în cîlsura Dunării și pe Valea Cernei. Se întocmesc hărți ale locurilor cercetate și se prepară materialele adunate din aceste locuri, îmbogățindu-se astfel muzeul de științe naturale al liceului. În cadrul cercului de istorie sînt studiate unele mărturii ale trecutului istoric din regiune, începînd cu „drumul lui Traian". Tot aici s-au cules date cu privire la istoricul orașului Orșova și insulei Ada-Kaleh.

Deosebit interes prezintă pentru membrii cercului de istorie cercetarea vieții și luptei eroilor clasei muncitoare care au trăit și au militat în regiunea lor natală. Astfel, ei au întocmit, pe baza datelor culese sub conducerea profesorului de istorie, o biografie a lui Ștefan Plavăț, care a luptat împotriva fasciștilor în cadrul unui grup de partizani, în munții Cernei. Pe lîngă materialul bibliografic consultat, elevii au folosit în elaborarea biografiei cele cunoscute de ei cu prilejul vizitei făcute la casa în care s-a născut Ștefan Plavăț, al cărui nume îl și poartă liceul nostru.

Toate aceste acțiuni au făcut să se îmbogățească cunoștințele elevilor cu privire la frumusețile și bogățiile regiunii natale, la munca celor ce trăiesc aici, la tradițiile ei de luptă. Nu o dată elevii noștri din ultimele clase pot fi văzuți dînd explicații miilor de excursioniști din întreaga țară aflați în drumeție pe aceste meleaguri. Și, ceea ce este cel mai important, excursiile și activitățile în cercuri dezvoltă nemijlocit dragostea elevilor pentru patria noastră socialistă, pentru popor, pentru partidul clasei muncitoare.

Prof. ANA SCHIOPU
Liceul „Ștefan Plavăț" — Orșova

În cercurile de la Palatul pionierilor

Palatul pionierilor este una dintre instituțiile mult îndrăgite de copii. În cele peste 50 de cercuri care funcționează aici își petrec timpul liber, în mod plăcut și folositor, o mare parte dintre pionierii și școlarii Capitalei. Activitățile interesante și atractive din cercurile științifice, tehnice, artistice, sportive satisfac multitudinea intereselor de cunoaștere ale copiilor, lărgesc orizontul lor de cunoștințe științifice, le dezvoltă aptitudinile, le consolidează deprinderile practice.

Eficiența activităților în cercuri este condiționată, în primul rînd, de frecvența regulată la aceste activități. În general, datorită faptului că Palatul caută să îmbine în mod judicios programul său cu programul școlar, se creează membrilor cercurilor posibilitatea de a le frecventa regulat. Totuși, se mai întîlnesc cazuri de nefrecventare regulată a activităților din cercuri. De exemplu, cercul de electrotehnică și-a început activitatea, în toamna trecută, cu 221 de copii, dar după cîteva luni numărul acestora s-a redus la 156. Instabilitatea frecvenței copiilor la cercuri are mai multe cauze. Se constată, bunăoară, că unii instructori de pionieri, profesori și diriginți nu manifestă suficientă atenție pentru a-i orienta pe copii spre cercurile care corespund cel mai bine cu înclinațiile și aptitudinile lor. O anchetă întreprinsă recent a arătat că ceea ce i-a determinat pe unii elevi și pionieri să se înscrie în anumite cercuri au fost motive întîmplătoare (prezența unui prieten în cercul respectiv, dorința părinților ș.a.). Apoi, întrucît cercurile dispun de un număr de locuri limitat, o serie de pionieri, nemaigăsind locuri libere la cercul unde ar vrea să se înscrie, nimeresc la altul, pentru care nu au înclinații. O pionieră din clasa a VI-a, de pildă, cu toate că avea înclinații pentru matematică, a participat anul trecut la activitatea cercului... de legumicultură. În unele cazuri instabilitatea frecvenței la cercuri este determinată și de faptul că unii profesori sau diriginți interzic pionierilor care au primit o notă proastă să mai activeze la Palat, temîndu-se că aceasta le-ar răpi din timpul pentru pregătirea lecțiilor. Aici, problema se cere bine analizată la fiecare caz în parte, întrucît s-ar putea ca tocmai activitatea în cerc să-i ajute pe unii elevi să-și lichideze rămînerile în urmă. În general profesorii, diriginții, instructorii de pionieri pot ajuta mult mai mult la orientarea judicioasă a pionierilor și școlarilor spre cercurile care sînt cele mai potrivite cu interesele și aptitudinile lor, astfel încît să se asigure frecventarea lor regulată.

De cea mai mare însemnătate pentru succesul activității în cercuri este conținutul acestei activități. După cum se știe, în cercurile palatului activează pionieri și școlari de vîrste diferite. Din acest motiv, activitatea se desfășoară pe grupe de cercuri, alcătuite de cele mai multe ori din elevi din aceeași clasă (sînt circa 800 de grupe). În acest fel se creează posibilitatea ca în stabilirea conținutului activității să se țină seama de nivelul de cunoștințe și deprinderi pe care-l posedă elevii la un moment dat, de puterea lor de înțelegere, de programele școlare. De exemplu, în etapa în care la matematică, în clasa a VIII-a, s-a studiat capitolul „Poliedre", grupa clasei a VIII-a din cadrul cercului de matematică de la Palat, care studia viața și activitatea lui Gh. Țițeica, a rezolvat probleme referitoare la poliedre elaborate de acest mare matematician român. Tot în funcție de cerințele programei școlare, grupele cercului de chimie și-au trecut în planul lor de activitate discutarea unor teme ca „Electroliza în industria chimică", „Metalele viitorului", „Reactivi fabricați în Republica Socialistă România", „Petrolul și gazul metan — materii prime de o deosebită importanță pentru industria noastră chimică", „Petrochimia și dezvoltarea industriei chimice la noi", „Valorificarea superioară a stufului și cărbunelui" etc. După cum se vede, sînt teme legate de chimia generală care se studiază în școală, care pun la dispoziția elevilor o informare mai bogată, implică efectuarea unor experiențe de laborator etc.

Cercurile palatului urmăresc să dezvolte înclinația copiilor către un anumit domeniu de activitate. La cercul de astronomie, de pildă, în ciclul consacrat temei „Asaltul cosmosului", elevii nu numai că află cum se construiește o rachetă, cum se desfășoară zborurile cosmice etc., dar și cercetează, cu ajutorul diferitelor instrumente, bolta cerească, participă la întîlniri cu oameni de știință și cu cercetători științifici, fac vizite la Observatorul astronomic etc.

În general, conducătorii cercurilor se preocupă să folosească metode și procedee care să permită lărgirea orizontului de cunoștințe ale copiilor, dezvoltarea aptitudinilor și deprinderilor lor practice. Principala pondere cade aici pe stimularea muncii independente, pe valorificarea inițiativelor, a propunerilor personale. De exemplu, la cercul de chimie elevii cercetează efectele unor combinații chimice noi și participă la experiențe distractive, dintre care unele se transmit la televiziune. Membrii cercului de matematică rezolvă problemele propuse de „Gazeta matematică" sau compun ei înșiși probleme. Tinerii naturaliști țin jurnale cu observații sistematice privind evoluția diferitelor plante, micii tehnicieni confecționează electroscoape, redresori electrici, radiatoare electrice, generatoare de curent continuu, releuri electromagnetice, machete care funcționează pe bază de relee etc.

Pentru înțelegerea cît mai completă a problemelor, pentru a realiza în cerc o activitate cît mai interesantă, mai atractivă se folosesc numeroase mijloace audio-vizuale: filmul, diafilmul, magnetofonul, epidiascopul etc.

Ar fi bine, credem, ca profesorii să se intereseze mai îndeaproape de activitatea desfășurată de elevii lor în cercurile de la palat, pentru a o valorifica la lecții.

Zi de zi, în sălile Palatului pionierilor poposesc zeci și sute de pionieri și școlari. Cercurile — aceste pepiniere de cultivare a celor mai diverse talente — constituie una din cele mai importante forme ale dezvoltării personalității elevilor.

E. ISTRATE

Ordinea predării noțiunilor referitoare la curentul alternativ

În cadrul studiului electricității la clasa a X-a ocupă un loc deosebit de important predarea capitolului „Curentul alternativ", care îi familiarizează pe elevi cu cunoștințe despre producerea curentului alternativ, despre fenomenele fizice care au loc în circuite de curent alternativ și despre motoarele electrice.

În predarea cunoștințelor din acest capitol folosesc o altă ordine decît aceea în care sînt prezentate ele în manual, întrucît consider că ordinea în care le dă manualul nu-i pune pe elevi în situația de a gîndi, de a deduce anumite concluzii cu ajutorul celor învățate anterior, ci îi orientează doar spre simpla memorare a unor definiții. De exemplu, definiția noțiunii de defazaj este prezentată înainte de studierea fenomenelor din circuitul alternativ care conține o inductanță sau o rezistență capacitivă. Elevii înțeleg însă mult mai bine definiția dacă le prezentăm în primul rînd fenomenele respective. Scoțînd în relief faptul că într-o bobină în care circulă curent alternativ se manifestă continuu fenomenul de autoinducție, îi orientez să ajungă ei înșiși la concluzia că între intensitatea curentului și tensiunea acestuia (ambele fiind reprezentate ca vectori) se produce un decalaj, în sensul că ele nu-și mai ating valorile maxime (minime) concomitent, adică între ele se produce un defazaj.

În felul acesta, ori de cîte ori elevii vor avea de studiat fenomenele ce se petrec într-un circuit care conține diferite feluri de rezistențe, ei vor înțelege mai lesne felul cum se poate calcula rezultanta tensiunilor parțiale măsurate la capetele diferitelor rezistențe. O atenție deosebită acord și interpretării unghiului de defazaj, de a cărui mărime depind atît tensiunea rezultantă, cît și puterea activă a curentului alternativ.

Am constatat că elevii întîmpină uneori greutăți în înțelegerea cunoștințelor privitoare la rezistența activă (ohmică) și rezistențele reactive (inductivă și capacitivă). Numeroși elevi atribuie unui solenoid sau unui condensator doar o rezistență inductivă, respectiv capacitivă, neluînd în considerare că acestea manifestă și o rezistență activă, deoarece rezistența activă a oricărui conductor provine din dimensiunile și din conductanța acestuia. De aceea caut să explic natura fiecărei rezistențe pe bază electronică, astfel încît ei să ajungă la concluzia că unghiul de defazaj nu este niciodată unghiul format de vectorul unei anumite tensiuni cu vectorul intensității, ci unghiul vectorului rezultant al tensiunilor cu intensitatea. Elevii își dau astfel seama că acest unghi nu va fi în general de 90 de grade, sau de 0 grade, ci va avea o valoare între 0 și 90 grade.

În explicarea producerii curentului mono și trifazat, ca și a cunoștințelor privind legarea curentului și a receptoarelor în stea sau triunghi mă sprijin pe cele studiate la fizică în cursul trimestrului doi, pe noțiunile referitoare la vectori și la operațiile cu vectori.

Prof. E. TULIPANT

In recreație

GRIJA PARTIDULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT

Acces larg la învățătură

„Una din marile înfăptuiri ale socialismului în România este dezvoltarea impetuoasă a învățămîntului de toate gradele, care cuprinde aproape un sfert din populație, progresul remarcabil al școlii — factor de seamă al culturii și civilizației". Cuvintele acestea, adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu reprezentanților tineretului patriei noastre veniți la cel de al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist, sintetizează tabloul impresionantului avînt al școlii românești în anii construcției socialismului.

Dreptul la învățătură, unul dintre drepturile fundamentale înscrise în Constituția României socialiste, este asigurat prin întreaga politică desfășurată de partid în domeniul culturii și educației tineretului. Dacă am lua ca indice doar durata învățămîntului obligatoriu, care a crescut, în ultimele două decenii, de la 4 ani la 8 ani, apare clar că nivelul general de cultură al poporului s-a ridicat într-un ritm extrem de rapid. Trasînd ca sarcină pentru următorii ani pregătirea condițiilor pentru mărirea duratei învățămîntului obligatoriu cel de al IX-lea Congres al partidului dă un nou impuls ridicării în continuare a culturii românești.

La marile realizări dobîndite în domeniul învățămîntului general se adaugă multiple alte acumulări cantitative și calitative: lărgirea necontenită a rețelei învățămîntului mediu, profesional și tehnic, dezvoltarea fără precedent a învățămîntului superior, crearea condițiilor pentru ca oamenii muncii, indiferent de vîrstă, să-și lărgească orizontul de cultură generală și de specialitate prin completarea și continuarea studiilor în învățămîntul seral și fără frecvență de toate gradele.

În ultimii ani au fost date în folosință zeci de mii de săli de clasă, majoritatea în cadrul unor școli moderne, dotate la nivelul cerințelor pedagogiei contemporane. Elevii tuturor școlilor generale și ai liceelor primesc gratuit manualele. Valoarea acestora a însumat doar în acest an școlar circa 130 milioane lei, constituind un sprijin important dat de partid elevilor și familiilor acestora.

Directivele celui de al IX-lea Congres al partidului privind dezvoltarea economiei naționale în anii 1966—1970 prevăd alocarea unei sume de 3,5 miliarde lei pentru dezvoltarea în continuare a învățămîntului de toate gradele. În cadrul lucrărilor care vor fi efectuate în această perioadă în scopul dezvoltării bazei materiale a învățămîntului și al lărgirii accesului tineretului în școlile de nivel superior, se vor înălța impunătoarele edificii ale Institutului politehnic din București, se vor construi cămine și cantine studențești cu o capacitate de 15 000 de locuri, însumînd circa 270 000 metri pătrați. Pentru învățămîntul profesional și tehnic și pentru învățămîntul mediu de specialitate vor fi date în folosință aproximativ 1 000 de săli de clasă și 44 000 de locuri în internate, iar pentru învățămîntul de cultură generală se vor construi circa 10 000 de locuri în internate, amplasate îndeosebi pe lîngă liceele de la sate.

De la înălțimea de la care s-a ridicat școala românească astăzi ea scrutează culmile și mai înalte pe care le va atinge mîine. Însuflețiți de chemarea partidului, cei 175 000 de învățători și profesori din școlile patriei muncesc neprecupețit pentru ca, pe baza tradițiilor progresiste ale învățămîntului nostru și a experienței pedagogice universale, să-și întărească mereu contribuția la ridicarea pe o treaptă superioară a școlii României socialiste.

Valoarea manualelor distribuite gratuit elevilor

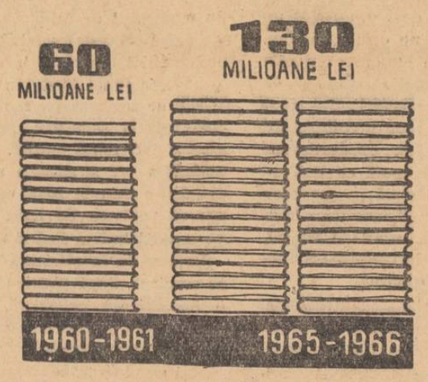

LICEELE SĂTEȘTI

Liceu, sat — două noțiuni care pînă acum două decenii, erau aproape cu neputință de asociat. Satele trecutului nu aveau adesea nici măcar o școală primară, iar aspirațiile spre o cultură mai înaltă ale copiilor de țărani se loveau de atîtea piedici materiale și morale, încît realizarea lor se poate exprima în procente la mie. Și totuși, în ciuda condițiilor vitrege, satul a dat și în trecut țării mari oameni de știință, savanți de renume mondial, artiști și scriitori. Majoritatea acestora au militat cu căldură pentru ridicarea nivelului de cultură al satului românesc. Eforturile lor s-au lovit însă și ele de barierele economico-sociale ale epocii. Ilustrativ este în această privință faptul că, deși guvernanții trecutului au făcut repetate promisiuni de a înființa la Avrig o școală sătească de grad superior, comuna învățatului Gheorghe Lazăr, ctitor al învățămîntului românesc, a rămas vreme de mai bine de un veac doar cu o școală primară.

Printre multiplele fapte care dovedesc ridicarea, înălțarea materială și culturală a satului României socialiste, apariția liceului sătesc este așadar una dintre cele mai pline de semnificații. În Avrigul lui Gheorghe Lazăr se înalță astăzi un liceu modern ale cărui laboratoare rivalizează cu laboratoarele școlilor cu vechi tradiții; licee sătești funcționează și la Rucărul cîmpulungean, și la Băileștii Olteniei, și în inima Țării Moților, la Cîmpeni și Abrud, la Vinga Banatului, în zeci și zeci de comune din toate regiunile țării. Ele sînt înconjurate de mii și mii de școli generale, pe care le întîlnești pînă și în cele mai îndepărtate cătune de munte. Există astăzi în țară comune care au 7 sau chiar 8 școli, mai multe decît aveau în trecut unele orașe.

Prevederile Directivelor Congresului al IX-lea al partidului, potrivit cărora majoritatea celor 10 000 de locuri ale internatelor ce se vor construi în perioada 1966—1970 vor fi destinate îndeosebi liceelor sătești, constituie premisele unei și mai largi cuprinderi a tineretului în aceste școli.

Liceul sătesc reprezintă, prin semnificațiile pe care le implică, una dintre cele mai puternice dovezi privind condițiile asigurate pentru accesul larg la învățătură al fiilor întregului popor.

OPINII

Predarea legilor mendeliene

Fondul îmbogățit de idei al programei de biologie generală pentru clasa a XI-a îl pune pe profesor în fața unor probleme științifice și metodice complexe. O asemenea problemă este cea a conținutului și a formelor de realizare a proceselor ereditare ca proprietate fundamentală a materiei vii — anterior fie total neglijată, fie eronat abordată pe planul predării.

Prezentarea legilor transmiterii caracterelor ereditare formulate de Gregor Mendel se include într-unul din capitolele-cheie pentru înțelegerea principalelor laturi ale eredității. De aceea, profesorul are sarcina de a se pregăti cu seriozitate pentru predarea acestei teme, cu atît mai mult cu cît actualul manual de biologie pentru clasa a XI-a se situează în această problemă pe poziții neștiințifice în aprecierea principalelor momente care jalonează dezvoltarea biologiei. În manual se spune că „legile lui Mendel privind separarea și libera combinare a factorilor ereditari *nu pot da o explicație științifică evoluției viețuitoarelor*. Considerînd încrucișarea numai ca o combinare mecanică a caracterelor și neținînd seama de rolul mediului în îmbogățirea eredității, Mendel a ajuns la *concluzia falsă* că prin segregarea caracterelor la generațiile care se succed, se revine la formele inițiale. *Această considerare duce desigur la credința că speciile nu se schimbă, sînt fixe*". (Sublinierile din text ne aparțin).

Adevărul este însă exact contrariu. Folosind astfel de interpretări, recurgînd la etichetări forțate, neștiințifice, manualul prezintă eronat faptele acumulate în biologie și genetică. În realitate, legitățile mendeliene ale eredității aduc o contribuție de mare importanță la rezolvarea problemelor teoretice de genetică și biologie generală (esența vieții, cauzele evoluției, mecanismul evoluției), precum și a unor probleme din practica ameliorării plantelor și animalelor din medicina umană, microbiologie etc. Legitățile mendeliene stau la baza înțelegerii fenomenelor de ereditate și variabilitate în toată complexitatea lor; ele formează cadrul unitar al concepției moderne asupra cauzelor evoluției.

Pentru a se asigura înțelegerea efectivă a legilor mendeliene de către elevi este necesar, credem, ca profesorul să planifice cel puțin trei ore de predare, întrucît altfel riscăm să sărăcim foarte mult conținutul faptelor și să ratăm concluziile științifice care trebuie desprinse.

La începutul primei lecții este bine să se prezinte progresele realizate în cunoașterea factorilor evoluției, contribuția lui Gregor Mendel la cunoașterea eredității și variabilității, meritul lui de a fi pus bazele științifice ale geneticii și de a fi determinat o etapă calitativ nouă în cercetarea biologică. În mod special considerăm că trebuie subliniat faptul că Mendel a elaborat o operă științifică cu caracter profund materialist. Menționînd că și înaintea lui Mendel au fost efectuate experiențe de hibridări sexuate și s-au stabilit unele date asupra eredității și variabilității în hibridare, vom arăta însă că el a fost primul care a aplicat o metodă de analiză matematică a fenomenelor observate și a reușit să formuleze legi ale eredității. În continuare ni se pare indicat să se vorbească despre însușirile plantelor cu care și-a efectuat Gregor Mendel experiențele, despre tehnica experimentală folosită, despre simbolurile cu care a notat diferitele caractere. Pentru a trece la explicarea legităților mendeliene, este bine să se reamintească noțiunile referitoare la diviziunea celulară în mitoză, la raportul dintre numărul elementelor sexuale mascule și femele.

Primele două legi descoperite de Grigor Mendel pot fi deduse din prezentarea monohibridărilor. Se poate arăta succesiv care sînt însușirile alelomorfe ale părților, subliniindu-se că gameții rezultați de la aceștia, indiferent de sex, sînt asemănători din punct de vedere ereditar. In continuare este indicat să se prezinte caracterul plantelor hibride în prima generație, insistîndu-se în mod deosebit asupra faptului că în procesul meiozei se formează două feluri de celule sexuale, atît mascule cît și femele, ceea ce permite, după teoria probabilității, formarea a patru tipuri de combinări. Li s-ar putea prezenta elevilor șahul de combinațiuni posibile ale celor două feluri de gameți în monohibridări:

Părinți AA x aa
Gameți A a
F1 Aa
Gameți ♀ A și a; ♂ A și a

F2	♀ / ♂	A	a
	A	AA	Aa
	a	Aa	aa

Homozigoți : Aa și aa
Heterozigoți : Aa

Desigur că, dacă prezentăm șahul de combinațiuni, se impune și să explicăm raportul fenotipic de 3:1 și cel genotipic de 1:2:1. Se cere ca în timpul expunerii faptelor să se precizeze noțiunile de caracter dominant și recesiv, de homozigot și heterozigot, ca și noțiunea de bază ereditară. In continuare considerăm necesar să se arate importanța teoretică și practică a primelor două legi mendeliene.

Pentru formularea legii independenței caracterelor este bine să se expună mai întîi faptele ce au loc în dihibridare. Arătîndu-se că în generația a doua hibridă o parte din plante prezintă noi combinații de caractere, în stare homozigotă, deci ereditar stabile, cu simbolul caracterelor AAbb și aaBB, se va sublinia că tocmai acest aspect prezintă importanță pentru evoluție. Considerăm indicat să se menționeze gradul de generalitate al legităților mendeliene, dar și faptul că în anumite cazuri se înregistrează abateri de la acestea, datorită relațiilor variate dintre unitățile ereditare. Este necesar să se menționeze că aceste legități stau la baza proceselor ereditare ce au loc la nivelul cromozomal, al genelor și moleculelor de ADN. Expunerea profesorului va conduce astfel către concluzia finală asupra importanței activității desfășurate de Gregor Mendel.

Ca material bibliografic pentru aceste lecții, mai ales în ceea ce privește ereditatea, pot fi consultate cu deosebit folos lucrările „Genetica" de M. Manoliu, I. Drăcea, T. Crăciun și C. Pamfil (Ed. did. și ped. Buc. 1965), și Zootehnie generală și genetică" de Alex. Furtunescu. (Ed. did. și ped. Buc. 1965).

Prof. univ. D. CĂRĂUȘU
cercet. principal V. GHENCIU
Iași

Instructaj și consfătuire

Am asistat recent la o consfătuire la care au fost convocați diriginții și directorii tuturor școlilor din raionul Tecuci. S-a expus, cu acest prilej, un material care prezenta principalele cerințe cu privire la munca dirigintelui formulate în ultimele lucrări apărute în acest domeniu. Expunerea materialului, care a ocupat cea mai mare parte a timpului, a urmărit să contribuie — așa cum s-a precizat de altfel de la început — la stabilirea pe cît posibil a unei linii unitare în activitatea diriginților. În consecință s-au tratat cu meticulozitate aproape toate problemele acestei activități (obiectivele ei, organizarea și planificarea, studierea și caracterizarea elevilor, conținutul și metodica orelor de dirigenție, munca comisiei diriginților) Fiecare capitol a fost tratat amplu desprinzîndu-se puncte și subpuncte. Unele aspecte au fost ilustrate cu exemple concrete relevate de controlul organizat de secția de învățămînt.

Pe ordinea de zi erau prevăzute, ca la orice consfătuire, și discuții pe marginea expunerii. Totuși, participanții n-au luat cuvîntul ca să-și spună părerile despre problemele muncii dirigintelui. Cei cîțiva diriginți care au vorbit s-au rezumat doar la formularea unor aprecieri laudative privitoare la materialul prezentat sau la reluarea unor idei din cuprinsul acestuia. Sărăcia discuțiilor a determinat, la rîndul ei, absența unor concluzii.

Nu mi-am propus să găsesc cu orice preț subiect de critică, deoarece știu că acțiunea a fost inițiată cu cele mai bune intenții. Cred însă că trebuie să reflectăm mai mult asupra modului cum se organizează acțiunile de acest gen.

În primul rînd, cred că trebuie făcută o distincție între instructaj și consfătuire. Dicționarul limbii române moderne precizează că instructajul este „îndrumarea dată unei persoane sau unui colectiv", iar consfătuirea — „acțiunea de a se consfătui și rezultatul ei". Or, acțiunea amintită, la care materialul prezentat avea forma unei lecții minuțios întocmite, arată că am avut de a face cu un instructaj și nu cu o consfătuire, așa cum s-a anunțat.

Putem nega rolul instructajelor? Fără îndoială că nu. Dar această formă de activitate este utilă în situații speciale. În cazul la care m-am referit, asistența, privită sub aspectul experienței și mai ales al pregătirii, prezenta un caracter eterogen. Erau aici diriginți fără pregătire și fără experiență, tineri aflați abia în curs de calificare, alții cu pregătire dar fără experiență, alții și cu pregătire și cu experiență etc. Era limpede că mulți cunoșteau din propria experiență problemele expuse în material. De altfel, chiar dacă ar fi fost lucruri noi, un material prezentat cu scop de instruire nu îndeamnă la analiză și dezbateri, ci doar la simpla lui înregistrare și ulterior la aplicarea în practică.

Consfătuirea înseamnă altceva. Ea are ca scop dezbaterea unor ipoteze izvorîte din observarea activității, discutarea eficacității unor procedee, unor metode etc., prilejuirea schimbului de opinii, schimbului de experiență, popularizarea celor mai bune, mai interesante forme de muncă. Concepută în felul acesta, consfătuirea poate constitui un izvor de idei valoroase care, reluate la un nivel superior, pot oferi subiecte de cercetare științifică în domeniul muncii școlare.

Socotesc că de o deosebită importanță sînt și concluziile ce se impun a fi desprinse în finalul consfătuirilor, precum și cu ocazia altor forme de activitate colectivă. La consfătuirile la care am participat în ultimul timp, unii diriginți care au luat cuvîntul și-au popularizat experiența personală. Lucrul acesta este foarte bun atîta timp cît ne aflăm în stadiul prezentării faptelor. Dacă însă după discuții experiența se preia fără o analiză critică făcută de organul competent, chemat să selecteze metodele cu adevărat valoroase, ideile pozitive, punctele de vedere înaintate etc. apare pericolul — mai ales pentru cadrele începătoare — de a imita, de a transpune în mod mecanic un stil de muncă valabil în anumite condiții, dar neindicat în altele.

Așadar, se impune să se facă distincție între instructaje, consfătuiri și alte forme de activitate. Respectarea acestei cerințe va ușura stabilirea scopului, a conținutului și a modului de lucru. Consider că ar fi bine, mai ales cînd este vorba de instructaje generale, să se lucreze cu cercuri mai restrînse, omogene, iar cînd e vorba de aspecte diferențiate — pe clase sau grupe de clase.

În felul acesta se va evita formalismul, se vor realiza acțiuni utile în ridicarea calității muncii școlare, deschizîndu-se drum liber generalizării și popularizării experienței pozitive, promovării ideilor novatoare.

Prof. SILVIU CHIBURȚĂ
Tecuci

Admiterea în liceu

Concursul de admitere, atît la licee cît și la școlile profesionale, prevede probe de limba română și matematică. Din această pricină, în multe locuri studiul celorlalte obiecte este neglijat. Dacă la limba română și matematică se dau consultații, se organizează meditații și cursuri de pregătire, dacă accentul în studiul individual, cade, de asemenea, pe aceste discipline, iar unii părinți caută și găsesc și „preparatori" mai mult sau mai puțin competenți și autorizați — la fizică, la chimie, la istorie etc., nu se fac nici un fel de eforturi.

Care sînt urmările? În multe cazuri comisiile de examinare sînt puse în situația de a nu putea să aprecieze adevăratele posibilități ale unor candidați care, pregătiți numai la română și matematică, sînt deficienți la celelalte materii. Pătrunși în liceu, aceștia îngroașă deîndată rîndurile mediocrilor, apoi ale corigenților și repetenților. Este semnificativ faptul că în prima clasă de liceu cele mai multe greutăți le întîmpină elevii la fizică, chimie, științe naturale, limbi străine — adică la disciplinele la care nu se dau probe la concursul de admitere. Se știe că la fizică și la chimie, de exemplu, în clasele a VII-a și a VIII-a se studiază noțiuni de bază, fără cunoașterea adîncită a cărora nu se poate merge mai departe în liceu sau la școala profesională. De asemenea, este foarte important ca absolvenții școlii generale să cunoască bine istoria și geografia patriei, să stăpînească toate cunoștințele de limbi străine predate în clasele V—VIII etc.

Desigur, nu putem nici să supraîncărcăm concursul de admitere cu prea multe probe. Consider însă că problema s-ar rezolva dacă, lăsîndu-se la concurs aceleași materii — limba română și matematica — ar fi admiși la el numai elevii care au obținut în cursul clasei a VIII-a o medie considerată satisfăcătoare la celelalte materii (de exemplu, cel puțin media 6).

Prof. GHEORGHE MOVILA
Director adjunct
al Liceului din Comănești

MONUMENTE ALE NATURII

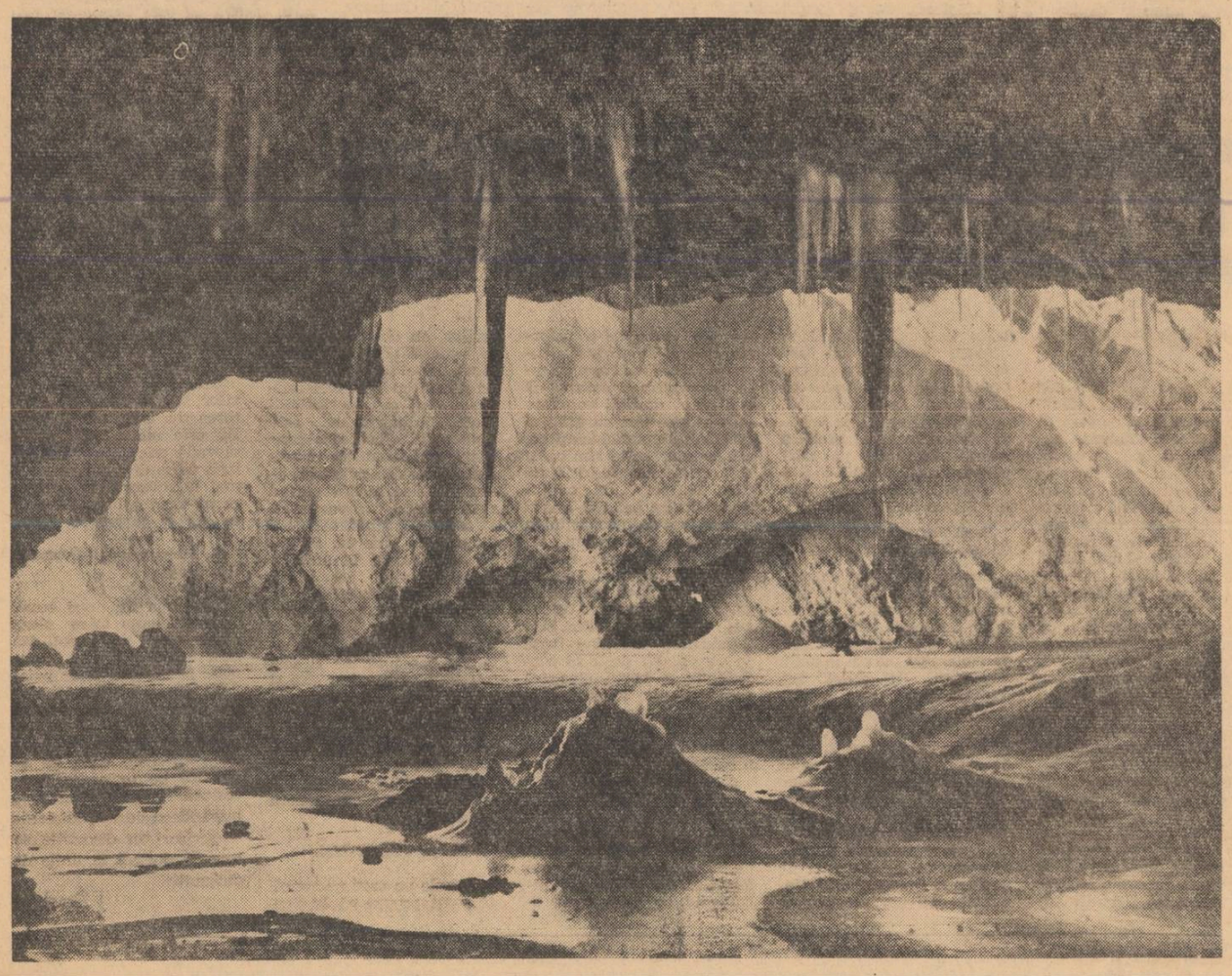

În imagine este prezentată Sala mare a Ghețarului de la Scărișoara, cea mai reprezentativă peșteră-monument al naturii din România. Ghețarul, prin complexul impresionant al formațiilor sale de gheață și calcar, a atras asupra lui încă din secolul trecut atenția oamenilor de știință. Sala din imaginea alăturată se continuă cu o altă sală în interiorul căreia se ridică nenumărate coloane de gheață. Capetele globuloase și translucide ale acestor stalagmite răsfrîng lumina în mii de raze subțiri, într-o atmosferă feerică. Ghețarul cuprinde și cîteva abisuri. Unul dintre acestea coboară spre o altă sală enormă, asemănătoare celei de sus. Alături, la același nivel se găsește încă o sală, împodobită exclusiv cu formațiuni calcaroase: stalactite, stalagmite, coloane, scurgeri parietale vălurite, formațiuni perlate, oferind în vecinătatea ghețurilor transparente o apariție magnifică. Din această încăpere se deschide un adevărat tezaur ascuns în punctul cel mai profund al peșterii — o galerie lungă de 100 de metri aflată la adîncimea de 120 m. de la suprafață.

Cercetările efectuate au permis determinarea vîrstei marelui bloc de gheață din mijlocul peșterii (40-45 000 m.c.) a cărui depunere a început cu 3000 de ani în urmă. Cercetătorii continuă studiul conținutului izotopic al blocului încercînd să descifreze mai precis imensul „buletin meteorologic" pe care îl prezintă secțiunea naturală a acestui ghețar, care înscrie variații climatice de-a lungul mai multor milenii.

Pentru profesori și elevi, o călătorie pe Valea Arieșului spre inima Țării Moților, la Ghețarul de la Scărișoara, constituie o minunată lecție de cunoaștere a frumuseților patriei.

Ecouri la materialele publicate

„Cum se acordă primele"

În legătură cu ancheta „Cum se acordă primele?" publicată în Gazeta învățămîntului din 18 martie a.c. ne-au sosit numeroase scrisori.

Comitetul sindicatului din comuna Grojdibod, raionul Corabia ne face cunoscut că nu i se cere întotdeauna avizul la acordarea primelor. Pe primul trimestru al acestui an școlar, propunerile de premiere nu i-au fost nici măcar aduse la cunoștință, ceea ce a făcut ca pe lista de premieri să nu apară cadrele didactice care aveau și cea mai bună activitate obștească

Un grup de cadre didactice din raionul Huși ne arată că și la Huși, în unele școli, premierile se fac cu „discreție", că sînt premiate persoane care în perioada pentru care se acordă prima au fost în concediu sau nu au funcționat efectiv la catedră.

Din orașul Tulcea și din raionul Focșani ni se semnalează, de asemenea, că nu se manifestă suficientă chibzuință la acordarea primelor. Sînt cazuri în care unele cadre didactice sînt premiate în fiecare trimestru pentru reputația de care se bucură la secția de învățămînt. Așa se face că, deși propuși la nivelul școlii — de către conducerea școlii și organizația sindicală — unii învățători și profesori care s-au distins în perioada respectivă sînt înlăturați și înlocuiți cu alții, din rîndurile celor cu „reputație".

O altă problemă se referă la folosirea integrală a fondurilor prevăzute pentru premiere. Direcția planificării și organizării muncii din Ministerul Învățămîntului ne-a semnalat că într-o serie de regiuni secțiile de învățămînt nu folosesc integral fondurile de premieri.

Este necesar — așa cum au subliniat și cititorii în scrisorile pe care ni le-au trimis — ca sistemul de premiere să fie astfel aplicat încît să constituie într-adevăr un stimulent atît pentru activitatea personală a celui premiat, cît și pentru aceea a colectivului în care-și desfășoară acesta munca.

„Documentarea și informarea științifică"

Socotim că articolul „Documentarea și informarea științifică", apărut în nr. 837 al „Gazetei învățămîntului" sub semnătura lui P. Bărbulescu, este binevenit. Într-adevăr, ridicarea pe o treaptă mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice ale elevilor — sarcină pusă în fața școlii de Congresul al IX-lea al P.C.R. — este indisolubil legată, așa cum se arată în acest articol, de trecerea la o etapă nouă, superioară, de informație și documentare a cadrelor didactice. Numai cunoașterea operativă a noilor cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, a rezultatelor obținute de gîndirea pedagogică contemporană pe linia găsirii unor soluții cît mai eficiente pentru ca învățămîntul să facă față ritmului progresului științific în toate domeniile, asigură profesorului contactul cu actualitatea, îl ferește de „devalorizarea" activității didactico-științifice pe care o desfășoară. La fel de necesare sînt și informarea și documentarea științifică „la zi" pentru îmbunătățirea continuă a muncii educative în rîndul elevilor, ca și pentru orientarea profesională a acestora pe baze științifice.

În orașul nostru, Craiova, cadrele didactice fac susținute eforturi pentru promovarea noului în munca instructiv-educativă. Numărul mare de comunicări prezentate la sesiunile științifice, ca și apariția unor studii semnate de cadrele didactice craiovene în multe publicații de specialitate, sau pedagogice atestă existența acestei preocupări.

Secția de învățămînt a orașului Craiova a arătat multă preocupare pentru a înzestra operativ bibliotecile școlare cu literatură de specialitate și psiho-pedagogică, a luat măsuri pentru folosirea de către toate cadrele didactice a bogatului fond documentar aflat în bibliotecile unor licee cu tradiții și a înlesnit accesul cadrelor didactice la biblioteca Institutului pedagogic din localitate. Tot mai numeroși învățători și profesori solicită în același timp material documentar de la Biblioteca centrală pedagogică. Totuși, formele existente nu mai pot satisface pe deplin cerințele mereu crescînde în acest domeniu. De aceea mă declar total de acord cu propunerile făcute în materialul citat, ca să se înființeze biblioteci regionale cu profil de informare și documentare științifică. Fondurile documentare existente în bibliotecile unor licee ar putea fi o bună bază de plecare pentru înființarea acestor biblioteci, care ar trebui înzestrate însă și cu materiale noi apărute în țară și pe plan mondial. Ni se pare indicată și propunerea ca unele teze de doctorat, comunicări științifice, lucrări de grad etc. să fie trimise și bibliotecilor pedagogice regionale.

Ar fi bine, cred, ca Institutul de științe pedagogice să aibă filiale cel puțin în centrele universitare. Acestea ar putea îndruma munca de cercetare pedagogică și ar putea organiza bibliotecile de informare și documentare științifică.

Indicată mi se pare și propunerea de a se înființa „Asociația pedagogilor din Republica Socialistă România". Avînd o strînsă legătură cu școala, asociația — atît pe plan central, cît și în cadrul filialelor regionale — ar fi cu adevărat „un forum de dezbateri și confruntări de idei" în domeniul pedagogiei, al instrucției și educației.

Prof. ROMEO POPESCU
șeful secției de învățămînt a orașului Craiova

„Cei aflați în pragul maturității"

Articolul „Cei aflați în pragul maturității", publicat în numărul 827 al „Gazetei învățămîntului", ridica unele probleme în atenția Ministerului Învățămîntului. Dorind să le dea un răspuns, Direcția programe și manuale din minister face cunoscut cititorilor că propunerile cu privire la eliminarea elementelor de supraîncărcare din programele de matematică, fizică, chimie etc. și-au găsit aplicarea cu ocazia consfătuirilor de lucru organizate de Ministerul Învățămîntului în primul trimestru al acestui an, consfătuiri în cadrul cărora s-a discutat și problema ușurării programelor de literatura română, matematică, fizică, chimie, științe biologice. Celelalte propuneri — cu privire la predarea limbii și literaturii române, la alcătuirea colectivelor de autori pentru manuale, la pregătirea elevilor în vederea examenului de maturitate — au fost luate în studiu.

COLOCVIUL DE LA TORINO

„Prelungirea şcolarităţii obligatorii şi orientarea profesională“

Acesta a fost titlul temei pe care şi-a înscris-o pe ordinea de zi Colocviul de la Torino, organizat de Asociaţia internaţională pentru informaţii şcolare, universitare şi profesionale (A.I.I.S.U.P.). La acest colocviu, care a avut loc în zilele de 23—26 martie a.c., au participat delegaţi din 18 ţări din diferite părţi ale globului, precum şi reprezentanţi ai Biroului Internaţional de Educaţie şi ai Organizaţiei Internaţionale a Muncii. La colocviu a luat parte şi o delegaţie din România, formată din prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învăţământului, conducătorul delegaţiei, şi prof. univ. Stanciu Stoian, director al Institutului de ştiinţe pedagogice.

Asociaţia internaţională pentru informaţii şcolare, universitare şi profesionale îşi are originile în Biroul universitar de statistică şi documentare (B.U.S.), înfiinţat în Franţa în 1932. Din iniţiativa acestuia, în 1937 s-a născut Biroul internaţional de statistică universitară (B.I.S.U.), iar în 1956 actuala asociaţie. De la început, pe plan naţional (francez), ca şi pe plan internaţional, scopul acestei instituţii a fost **informaţia, documentarea,** puse în slujba orientării profesionale, precum şi găsirea celor mai bune metode pentru a realiza acest scop. Atît B.U.S. cît şi A.I.I.S.U.P. tipăresc materiale necesare cercetărilor şi editează publicaţii cunoscute în toată lumea. Pomenim între acestea mai ales revista „Avenirs“, organ al B.U.S. şi „Information universitaires et professionnelles internationales“, organ al A.I.I.S.U.P. Toate aceste date vorbesc, credem, cu prisosinţă despre competenţa în materie a organizatorilor colocviului de la Torino.

Tema de anul acesta a colocviului a fost, aşa cum se vede şi din modul cum a fost formulată, deosebit de actuală. Puţine sînt problemele care să se bucure, azi, de o mai mare atenţie din partea forurilor interesate ca aceea a orientării profesionale, a prelungirii şcolarităţii obligatorii, precum şi a strînsului raport dintre acestea.

Noţiunile de orientare profesională şi selecţie profesională s-au impus atenţiei specialiştilor încă înainte de primul război mondial şi au format ulterior obiectul unor cercetări serioase. Psihologi şi pedagogi cu renume, ca Ed. Claparède, Julien Fontegne, Henri Wallon, Henri Piéron ş.a. le-au consacrat lucrări care au însemnat contribuţii importante în lămurirea lor.

De la apariţia preocupărilor legate de acest domeniu şi pînă azi, atitudinea cercetătorilor a înregistrat, după părerea noastră, o evoluţie care e necesar să fie evidenţiată. Dacă în perioada dintre cele două războaie mondiale accentul preocupărilor a căzut pe selecţia profesională (alegerea oamenilor pentru profesie), iar cercetările au avut un caracter precumpănitor psihologic, după cel de al doilea război mondial accentul preocupărilor cade tot mai mult pe orientarea profesională, iar cercetările capătă un caracter mai complex, cu pronunţată tendinţă de abordare sociologică a problemelor. Sociologi şi economişti ca Georges Friedmann, Pierre Naville, Georges Gourvitch, André Siegfried, Jean Fourastier ş.a. dau atenţia cuvenită, în studiile lor, orientării profesionale.

Şi mai e de făcut o observaţie cu privire la evoluţia de care vorbim: dacă în trecut atenţia cercetărilor era concentrată, în bună măsură, spre depistarea „elitelor“ (masa interesînd mai puţin, pentru că se presupunea că n-are nevoie de o calificare deosebită), azi se observă, dimpotrivă, o deplasare a cercetării spre masa muncitorilor, pentru care se cere o calificare tot mai înaltă. În raportul făcut de profesorul universitar Ernesto Lama, reprezentantul Italiei la colocviul de la Torino s-a dat următorul tabel de clasificare a calificării muncitorilor, ieri, azi şi mîine:

Epoca	Munca manuală	Muncă calificată şi tehnică	Cadre superioare
ieri	80%	18%	2%
azi	60%	35%	5%
mîine	20%	48%	32%

Oricît de relative ar fi, procentele prezintă fenomene reprezentative. Revoluţia tehnico-ştiinţifică ce se desfăşoară sub ochii noştri impune tuturor popoarelor care nu vor să rămînă în urmă un personal tot mai calificat. De la o piramidă cu vîrful în sus, cum observă într-un studiu al său un specialist în materie — Marcel Leherpeux, prezent şi el la Torino — se ajunge la o piramidă cu vîrful în jos. Masa şi principalele profesii de masă, dezvoltarea interesului şi formarea aptitudinilor pentru ele, se proiectează pe primul plan. Sociologii remarcă — şi pe drept cuvînt — că în producţia modernă se operează o deplasare evidentă de la procesul de fabricaţie spre cel de pregătire a acestui proces sau de conducere a lui în mod ştiinţific.

În acest sens sociologul şi economistul Jean Fourastier, în recenta sa lucrare „Le grand espoir du XX-e siècle“ vorbeşte de o vădită „intelectualizare a vieţii sociale“, iar Pierre Jaccard, profesor la universitatea din Lausanne, în lucrarea sa „Sociologie de l'éducation“, intitulează unul din capitolele lucrării „Orientare spre ştiinţă“.

Consideraţiile de mai sus socotim că sugerează singure motivele pentru care prelungirea şcolarităţii obligatorii devine şi ea o problemă de mare actualitate azi.

Marx a prevăzut cu un secol în urmă acest fenomen. Ştiinţa şi tehnica sînt forţe de producţie, tehnologia a devenit ştiinţă indispensabilă producătorului direct, nu numai cadrelor de conducere.

Discuţiile ce s-au purtat în cadrul colocviului de la Torino, ca şi concluziile la care s-a ajuns, au subliniat în mod deosebit faptul că prelungirea şcolarităţii obligatorii este nu numai un drept, pe care l-a reclamat zadarnic în trecut generozitatea mai mult sau mai puţin utopică; ea este o necesitate imperioasă, dictată de dezvoltarea societăţii moderne. Unii participanţi la colocviu au vorbit chiar de o „prelungire spontană“ a şcolarităţii, în afară şi oarecum împotriva cadrului şcolarităţii oficiale. Lucrul este explicabil în societăţile dominate în mare măsură de conjunctură şi hazard.

Concluziile colocviului de la Torino au căutat să atragă atenţia însă tocmai asupra necesităţii ca problema prelungirii şcolarităţii obligatorii să găsească o rezolvare raţională. Ea nu trebuie neglijată, nu trebuie forţată, nu poate fi realizată după un şablon. Prelungirea şcolarităţii obligatorii în funcţie de orientarea profesională cere studii speciale şi aprofundate pentru fiecare ţară, pentru fiecare popor. Ea nu se poate înfăptui decît ţinînd seama de împrejurări şi condiţii concrete. S-a ajuns apoi, la Torino, la concluzia că viaţa modernă cere ca nivelul de formare a elevilor la sfîrşitul şcolarităţii obligatorii prelungite să nu însemne o simplă „prelungire“ în timp, ci şi atingerea unui nivel de pregătire superior celui atins pînă acum la şcolile „primare“. „Dualismul“ sistemului de învăţămînt din orînduirile de clasă e nevoit astfel să cedeze în faţa şcolii unice democratice, din motive cărora nu le poate rezista. Şcoala modernă trebuie să asigure o bună integrare într-o societate în rapidă dezvoltare nu numai celor ce se angajează în studii de lungă durată, ci oricărui cetăţean.

Asupra cîtorva lucruri a căutat delegaţia ţării noastre să insiste: asupra caracterului suplu pe care este necesar să-l aibă concluziile, pentru a face posibilă aplicarea lor în cazuri concrete, asupra caracterului ştiinţific al cercetărilor recomandate, folosind atît datele psihologiei, cît şi ale sociologiei şi asupra faptului că orientarea profesională trebuie socotită în primul rînd ca o funcţie importantă a şcolii. Nu putem pune pe primul plan, în adevăr, selecţia profesională şi nici singură orientarea profesională. Azi e vorba, pe drept cuvînt, de o orientare şcolară şi profesională. Delegaţia a arătat că în ţara noastră problema este astfel abordată; într-adevăr, orientarea profesională este concepută ca una din sarcinile şcolii, îmbinînd preocuparea pentru teorie cu cea pentru practică, pentru formarea unui om cu larg profil şi disponibilităţi de reprofilare. La realizarea ei concurează toţi factorii interesaţi: dirigintele clasei, psihologul, medicul, familia, elevul însuşi etc. Formula ce trebuie realizată este evident, colaborarea lor armonioasă în cadrul şcolii.

În România, a arătat de asemenea, delegaţia noastră, o importanţă deosebită se dă azi organizării noilor tipuri de licee de specialitate, care vor lua fiinţă ca urmare a directivelor date de Congresul al IX-lea al P.C.R. Aceste licee au scopul de a pregăti tehnicieni, asigurînd absolvenţilor o temeinică cultură generală şi solide cunoştinţe profesionale; cei mai buni dintre ei vor putea să-şi continue studiile în învăţămîntul superior.

Meditînd pe marginea lucrărilor colocviului de la Torino şi făcînd un tur de orizont asupra locului pe care prelungirea şcolarităţii obligatorii şi orientarea profesională le au azi în presa de specialitate, ca şi în afara acesteia, impresia ce se conturează tot mai mult este, credem, că în general problema e complexă, eforturile ce se fac pentru realizarea ei apreciabile, dar rezultatele sînt departe de a satisface cerinţele contemporaneităţii. Cercetări şi eforturi noi sînt imperios cerute pretutindeni. Elementul „informaţiei“, documentarea cît mai ştiinţifică rămîne să joace aci în continuare un rol din cele mai importante, dar el însuşi, acest element, se impune să fie ridicat pe o treaptă nouă, prin folosirea metodelor pe care ştiinţa modernă ni le poate pune la dispoziţie.

În Raportul C.C. al P.C.R. la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus: „Ştiinţa, care stă la baza construcţiei socialismului, trebuie să-şi aducă contribuţia tot mai activă la întărirea continuă a forţei economice a patriei, la dezvoltarea întregii societăţi“. În acest spirit trebuie tratată şi problema de care ne-am ocupat în acest articol. În regimul nostru ştiinţa stă la baza construcţiei lumii noi, iar această lume creează, la rîndul ei, condiţii optime pentru dezvoltarea ştiinţei.

Prof. univ. doctor docent
STANCIU STOIAN,
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

Bibliografie

În librării

C. Daicoviciu, H. Daicoviciu, **Ulpia Traiană.** Editura Meridiane.

M. Macrea şi colaboratorii, **Cetăţi dacice din sudul Transilvaniei.** Cuvînt înainte de C. Daicoviciu. Editura Meridiane.

G. Ionescu - Sişeşti, **Culegere din lucrările ştiinţifice.** Editura Academiei.

Polybios, **Istorii.** Studiu introductiv, traducere şi note de Virgil C. Popescu. Editura ştiinţifică.

Ştiinţa — prietena noastră. Materiale în ajutorul educării ştiinţifice a tineretului. Editura politică

P. Pintilie, **Brăila** (Colecţia „Patria noastră“), Editura tineretului.

I. Rahoveanu, **Între cetăţi şi rîuri** (Colecţia „Patria noastră“). Editura tineretului.

Al. Balaci, **Dante** (Colecţia „Oameni de seamă“). Editura tineretului.

A. Marino, **Viaţa lui Alexandru Macedonski.** Editura pentru literatură.

T. Vîrgolici, **Dimitrie Anghel.** Editura tineretului.

„Revista de pedagogie“

nr. 3, martie, 1966

Ştefan Micu: Genetica şi pedagogia.

Edmond Nicolau: Progresul ştiinţifico-tehnic şi modernizarea învăţămîntului.

Dumitru Salade, Rodidica Ciurea-Codreanu: Probleme ale educaţiei morale în conţinutul manualelor de limba română pentru clasele I-IV.

Tudor Ţopa: Cu privire la utilizarea lexicului în şcoală.

Maria Tismănariu: Problemele motivaţiei în învăţare.

N. Oprescu, Gh. Pîrnuţă: Şcoli în limba română în prima jumătate a secolului al XVIII-lea în Ţara Românească.

Vasile Popeangă: Pregătirea metodică a viitorilor învăţători.

Margareta Bontaş: Licee de specialitate pentru ramurile industriei uşoare şi alimentare.

E. Csengeri, I. Voiculescu şi D. Roman: Consideraţii în legătură cu predarea ştiinţelor biologice în liceu.

Silvestru Patiţa: Organizarea, conţinutul şi metodica consiliului pedagogic.

Pavel Apostol: Jean-Paul Sartre şi fenomenologia greşelilor educative

Anatolie Chircev, I. T. Radu: Probleme ale şcolii şi cercetării pedagogice în R.D. Germană.

Rea-Silvia Bărbulea-nu, C. Niţă şi V. Panduru: Aspecte ale orientării profesionale în şcoala din Franţa şi Anglia.

Mariana Roşca: Specificul diferenţelor psihice dintre copiii întîrziaţi mintal şi cei normali (Gh. Radu, V. Constantinescu).

Wincenty Okon: Bazele învăţării pe probleme (Maria Giurgea).

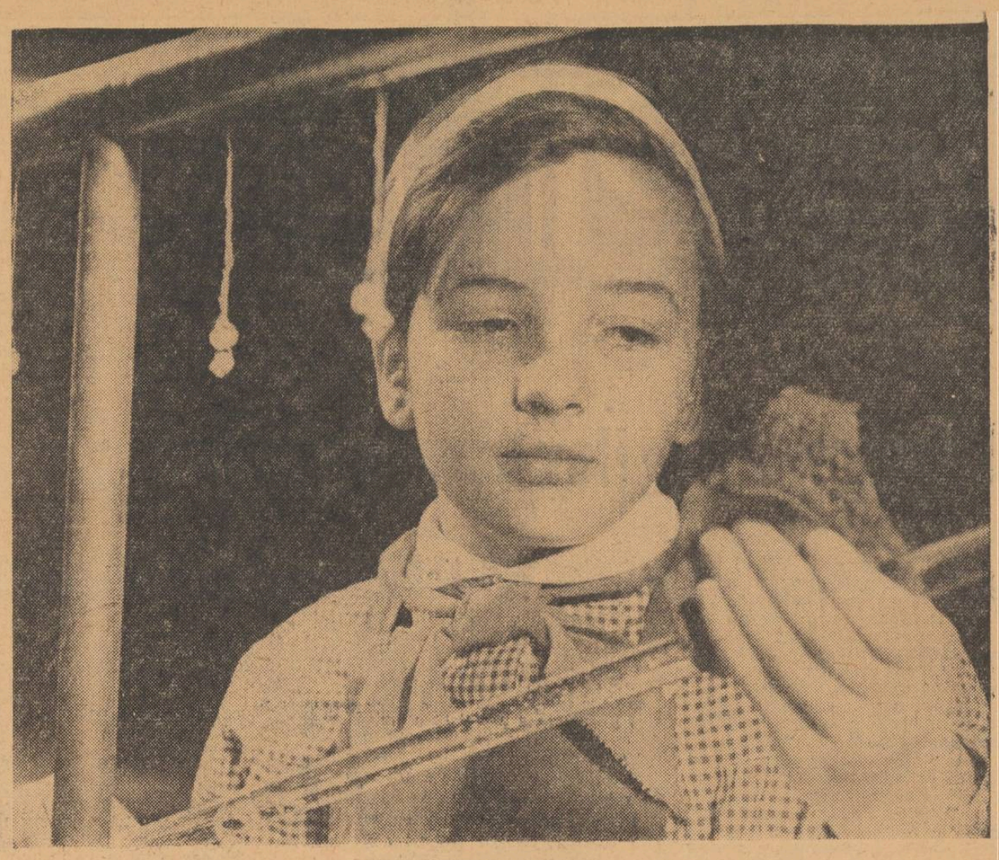

Experienţe de electricitate statică în laboratorul liceului „Aurel Vlaicu“ din Bucureşti

Urmări din pagina 1

CÎTEVA CERINŢE FUNDAMENTALE

RESPECT PENTRU MUNCA ŞI TIMPUL ALTORA

unii profesori consideră că-şi realizează satisfăcător sarcinile dacă se preocupă numai de ţinuta ştiinţifică a lecţiilor, fără să aibă în preocupările permanente şi optimizarea metodelor şi procedeelor pe care le folosesc. Fiind ancoraţi în empirism unii nu cunosc justificarea ştiinţifică, pedagogică şi psihologică a folosirii unei anume forme sau metode, a alegerii ei în raport cu altele etc. Parafrazînd o afirmaţie a lui Marx, putem spune că un asemenea profesor e anexa metodei de învăţămînt, nu stăpînul ei.

Toate acestea demonstrează cred necesitatea ca studiul pedagogiei, al psihologiei pedagogice, al didacticii şi metodicii predate în facultăţile şi secţiile cu caracter pedagogic ale universităţilor şi ale celorlalte instituţii de învăţămînt superior, să fie reconsiderat atît pe plan calitativ cît şi pe plan cantitativ, astfel încît să constituie nu numai temelia muncii pe care viitorii profesori o vor desfăşura cu elevii, ci şi un punct de plecare şi un stimulent pentru creaţia didactică originală.

Privită prin prisma stimulării iniţiativelor creatoare în predare, şi munca de îndrumare şi control pe care o realizează unii directori de şcoli şi unii inspectori necesită serioase îmbunătăţiri. Aflăm uneori directori care taxează încercările creatoare ale unor profesori ca abateri de la normele didactice şi metodice. Dar directorul (şi, la rîndul lui, inspectorul), nu trebuie să fie ţinut în loc de rutină, ci să se manifeste ca un catalizator al muncii creatoare a colectivului şcolii, să discearnă creaţia autentică de pastişă, să stimuleze tendinţele cu adevărat inovatoare, să le orienteze. Desigur, nu toţi profesorii au veleităţi de experimentatori (deşi numărul lor ar trebui să fie mereu în creştere), dar e important să fie încurajaţi în dorinţa de a se autoperfecţiona, de a depăşi rutina. Pentru a determina o creştere a activităţii creatoare din domeniul didacticii şi pentru a veni în sprijinul profesorilor credem că ar fi binevenită constituirea pe plan regional a unor colective de cercetare pedagogică, de experimentare, alcătuite din profesori de diferite specialităţi şi din specialişti în pedagogie şi psihologie. S-ar cere desigur o prezenţă largă, în aceste colective, a profesorilor de pedagogie de la şcolile pedagogice care, continuînd tradiţiile înaintate în acest domeniu, ar putea sprijini simţitor activitatea creatoare în şcolile din oraşul unde funcţionează. Neîndoielnic că apropierea catedrelor universitare de specialitate de munca şcolii — prin includerea unora dintre membrii acestor catedre în colectivele respective — ar da investigaţiilor un plus de eficienţă şi un caracter ştiinţific riguros. Mai mult, acestea ar deveni mai ample şi s-ar asigura finalizarea mai rapidă a unor rezultate (pentru că este ştiut că unele dintre cercetările întreprinse de Institutul de ştiinţe pedagogice au uneori un caracter de „neobişnuit“, iar extinderea rezultatelor obţinute se face anevoios). Activitatea colectivelor de cercetare ar permite şi înlăturarea caracterului descriptivist pe care îl au de multe ori studiile şi articolele publicate în presa pedagogică sau lucrările prezentate la sesiunile de comunicări ştiinţifice ale cadrelor didactice, care, din pricina abundenţei materialului faptic, nu reuşesc întotdeauna să descifreze noul în problemele abordate. Ar trebui desigur ca aceste colective să aibă un organ coordonator, care ar putea fi, de pildă, direcţia generală de specialitate din Ministerul Învăţămîntului sau Institutul de ştiinţe pedagogice.

Nu vrem să insistăm aici asupra zonelor multiple care solicită creaţia în didactică (individualizarea procesului de învăţămînt, dezvoltarea şi stimularea muncii independente a elevilor, modalităţi de activizare a acestora, autocontrolul, gradarea activităţilor la care sînt supuşi elevii, structurarea lecţiei etc.) căci principala noastră intenţie a fost de a releva cîteva elemente dinamizante ale activităţii creatoare din învăţămînt.

pune astfel de întrebări? Pentru că nu ştie? Nu, categoric nu! Oricine o poate afirma cu mîna pe inimă. Sînt convins că ştie, dar nu vrea să se lase pînă nu-şi afirmă existenţa, atentînd la timpul destinat lămuririi unor probleme autentice.

Un altul, pe cîteva pagini, pune nici mai mult nici mai puţin decît 16 întrebări. Iată cîteva: „Cum e mai bine: să predea franceza profesorul de engleză şi engleza profesorul de franceză, sau să-şi predea fiecare specialitatea lui? „Muzica poate fi predată de profesorul de naturale?“ Şi toate celelalte curg pe acelaşi calapod.

Mai e nevoie de răspuns la astfel de întrebări? E limpede că nu! Şi totuşi, omul nostru le cere. De ce oare? Are timp de irosit? Îl destrează astfel de jocuri? Are nevoie de un răspuns scris, cu antetul unei instituţii centrale drept argument al cine ştie cărei oţioase dispute? Poate o fi vrut să semnaleze unele neajunsuri! Atunci de ce n-o face ca lumea, referindu-se concret la anomaliile existente şi care, pe bună dreptate, îl pot supăra?

A răspunde la întrebările pe care le pun oamenii muncii în legătură cu diferite probleme, a-i lămuri asupra unor chestiuni mai complexe asupra unor cazuri particulare legate de aplicarea legilor în vigoare este o datorie importantă a instituţiilor noastre locale şi centrale. Ele şi-o îndeplinesc cu conştiinciozitate, ajutînd cetăţenilor să rezolve numeroase probleme pe care le întîmpină. A nu respecta însă munca şi timpul celor chemaţi să dea lămuriri, a le pune întrebări fără nici un rost, înseamnă a dovedi lipsă de simţ cetăţenesc.

Discutînd cu şefii unor secţii de învăţămînt, am aflat că nu rareori se întîmplă să-şi piardă timp pentru a clarifica probleme deja clarificate de legislaţia şcolară în vigoare, redactînd pagini întregi de răspunsuri la asemenea întrebări. În unele locuri — de exemplu în raionul Gorj — pentru a se preveni astfel de neajunsuri s-a cerut fiecărui inspector să lămurească, în şcoala în care se deplasează pentru îndrumare şi control, şi problemele de legislaţie şcolară, salarizare, încadrare, grade etc. care ar putea fi încă insuficient cunoscute.

Este necesar să înţeleagă şi cei care n-au înţeles pînă acum că timpul este o valoare, că nu are sens să încerci să pescuieşti în arătură, pentru că este împotriva firii ca peştele să trăiască pe uscat.

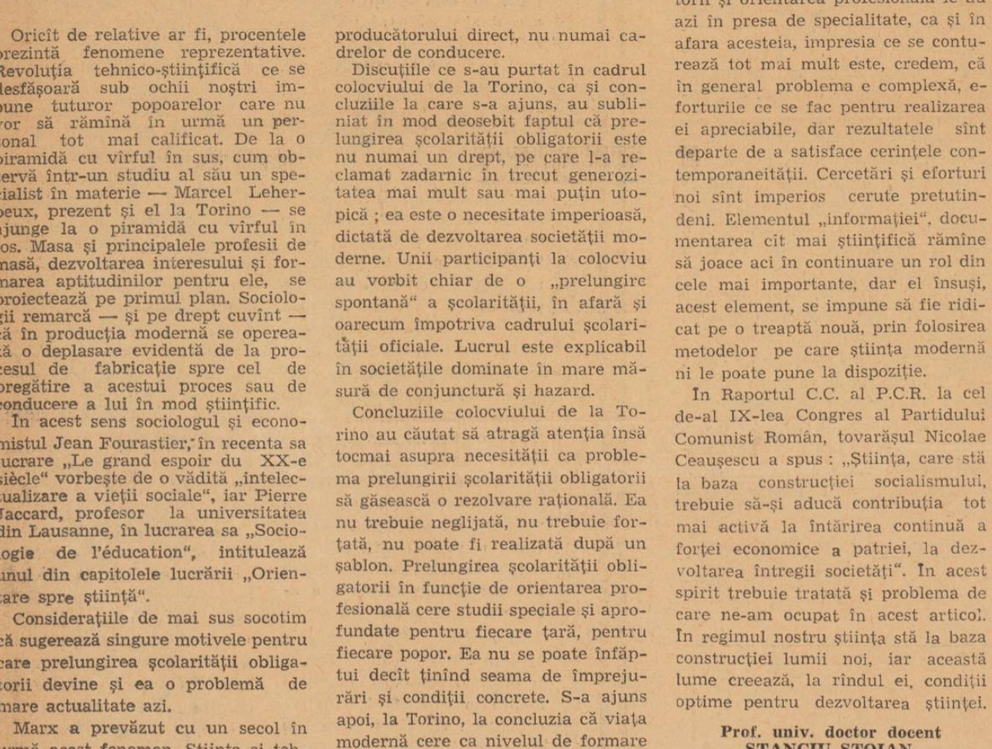

Palatul pionierilor din Ulan Bator — capitala R. P. Mongole

Corespondenţa

Prof. Maria Simionescu— Galaţi:

Pornind de la sarcinile predării istoriei, dv. abordaţi, în articolul pe care ni l-aţi trimis, problema raportului dintre însuşirea conştientă şi volumul de cunoştinţe transmis. Sîntem de acord cu opinia pe care o exprimaţi, că unele manuale de istorie realizează într-o măsură insuficientă sarcinile predării concentrice, întrucît, aşa cum arătaţi, între materia prevăzută pentru clasa a V-a, de pildă, şi cea prevăzută pentru clasa a IX-a nu există diferenţe substanţiale sub raport calitativ, ci doar o amplificare a materialului faptic. Soluţia propusă de dv. — restrîngerea datelor şi materialului faptic din unele lecţii studiate în liceu, precum şi sistematizarea diferită a unor lecţii pentru a se crea posibilitatea tratării la un nivel mai înalt a unor probleme referitoare la evoluţia economico-socială şi la dezvoltarea culturală a lumii în diferite epoci — ne pare judicioasă. Am transmis-o direcţiei de specialitate din Ministerul Învăţămîntului, ca şi părerile dv., cu privire la eşalonarea predării istoriei României pe parcursul claselor a XI-a şi a XII-a şi la planificarea orelor de istorie în liceu.

Prof. Gh. Cocoşilă — Piatra — Zimnicea:

Consideraţiile dv. cu privire la posibilităţile de utilizare mai largă a mijloacelor audio-vizuale la lecţiile de geografie reflectă, în general, o părere unanim acceptată. De altfel, tot mai numeroşi sînt profesorii care utilizează în predarea lecţiilor de geografie atît proiecţiile statice şi dinamice, cît şi emisiunile cu teme geografice ale televiziunii. Unele dintre propunerile dv. ne par însă oarecum hazardate, deplasînd către sectoare periferice centrul de greutate al problemei puse în discuţie. Astfel, deşi ne asiguraţi că nu este vorba de transformarea orei de geografie într-o oră de audiţie muzicală, nu sîntem convinşi că audierea muzicii populare din diferite ţări cu prilejul predării geografiei acestora, sau a unor suite simfonice cum este lucrarea lui Marţian Negrea „În munţii Apuseni“ cu prilejul lecţiei respective de geografie a României, ar constitui un mijloc de adîncire a cunoştinţelor geografice. Dimpotrivă, credem că aceasta ar duce la dispersarea atenţiei elevilor. Socotim însă interesantă iniţiativa luată în şcoala dv. de a se confecţiona o hartă electrică spre a atrage atenţia, prin aprinderea unor becuri diferit colorate, asupra diferitelor obiective economice prezentate în lecţie.

Vasile Cica-Belinţ

Experimentul organizat de dv. pentru mobilizarea elevilor la învăţătură ni se pare interesant. Şi alţi profesori ne-au arătat că, încurajînd autoaprecierea elevilor, au obţinut rezultate bune. Mai ales pentru elevii care se mulţumesc an de an cu un nivel mijlociu, deşi au posibilităţi reale, iniţiativa dv. este binevenită. Ea poate constitui un stimulent, poate declanşa o atmosferă de emulaţie, fiecare elev dorind să-şi încerce capacitatea, să obţină rezultate mai bune. Este bine că, fără a vă opri numai la angajamentele luate de elevi, le-aţi cerut să precizeze, în fiecare caz în parte, cum au de gînd să muncească pentru a-şi îndeplini acestе angajamente. Ar fi fost interesant însă să arătaţi şi cum aţi urmărit dv., în continuare, învăţătura şi comportarea elevilor, ce concluzii aţi tras pe marginea observaţiilor făcute, ce influenţă educativă a avut iniţiativa dv. asupra elevilor.

Valeria Pagoja-Iaşi.

Temele pe care ne scrieţi că v-aţi propus să le dezbateţi în cadrul orelor de dirigenţie sînt interesante. Ele vor fi însă eficiente numai în măsura în care veţi reuşi să pregătiţi şi să organizaţi bine discuţiile, să atrageţi interesul elevilor asupra lor. Or, din materialul dv. nu ne putem da seama despre acest lucru deoarece dv. vă opriţi numai la enumerarea titlurilor unor teme ce vor constitui subiectul orelor de dirigenţie.

Cît priveşte accesul elevilor la cinematograf, părerea dv. este îndreptăţită. Nu este indicat ca elevii să vadă orice film. Socotim însă că pedagogul este cel mai în măsură să orienteze pe elevi asupra filmelor ce pot fi vizionate.

A. Macarovschi-Coşereni, Urziceni.

Iniţiativa dv. este bună. Corespondenţa între clasa dv. şi elevii unor şcoli din ţară duce, aşa cum spuneţi, la legarea unor prietenii şi, mai ales, la lărgirea cunoştinţelor elevilor despre oraşele şi satele patriei noastre, despre transformările care au avut loc pe meleagurile acestora. Este, de asemenea, bună ideea de a folosi aceste scrisori în discuţiile pe care le purtaţi la orele de dirigenţie.

Red.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti.

40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 846
Vineri 15 aprilie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Comunicatul plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român

În zilele de 12 și 13 aprilie a.c. au avut loc lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. la care au participat membrii și membrii supleanți ai Comitetului Central, membrii Comisiei Centrale de Revizie și ai Colegiului Central de Partid. Plenara a dezbătut următoarele probleme:

1. — Creșterea efectivului, compoziția și structura organizatorică a partidului (raportor tovarășul Virgil Trofin).

2. — Situația cadrelor din organele și aparatul de partid și de stat în anul 1965 (raportor tovarășul Alexandru Drăghici).

3. — Îmbunătățirea activității organizației de pionieri (raportor tovarășul Leonte Răutu).

4. — Modul de rezolvare a propunerilor, sesizărilor și cererilor oamenilor muncii, adresate organelor de partid și de stat (raportor tovarășul Manea Mănescu).

5. — Reorganizarea Institutului de istorie a partidului.

La discuții au luat cuvîntul tovarășii: Gheorghe Călin, Ioan Circei, Ion Savu, Valter Roman, Iosif Uglar, Ștefan Bălan, Miu Dobrescu, Barbu Zaharescu, Gheorghe Nicula, Ioan Voina, Constantin Mîndreanu, Miron Nicolescu, Dumitru Balalia, Ștefan Voicu, Gheorghe Roșu, Gheorghe Vasilichi, Vasile Mîrza, Nicolae Vereș, Constantin Pîrvulescu, Janos Fazekas, Vasile Potop, Petru Enache, Adalbert Crișan, Constantin Dăscălescu, Ludovic Fazekas, Adam Leica, Cornel Onescu, Constantin Drăgan.

Dezbaterile au relevat succesele importante obținute în creșterea rîndurilor partidului, întărirea sa politică și organizatorică, promovarea, educarea și formarea cadrelor, munca politică desfășurată în masele largi ale poporului.

Aprobînd propunerile Comitetului Executiv al Comitetului Central în problemele discutate, vorbitorii au subliniat că aplicarea lor va duce la continua întărire a partidului, a rolului său conducător în întreaga viață socială, la îmbunătățirea activității de formare a tinerei generații, la dezvoltarea democrației socialiste în patria noastră.

Plenara a adoptat în unanimitate hotărîri corespunzătoare în toate problemele discutate.

1. — În legătură cu efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului **plenara a constatat că în cursul anului 1965 rîndurile partidului au crescut cu peste 140 000 de membri. La 31 decembrie 1965, Partidul Comunist Român număra 1 518 000 de membri. După ocupația actuală, în rîndurile partidului sînt peste 600 000 muncitori (39,6 la sută), peste 480 000 țărani (31,8 la sută), peste 330 000 intelectuali și funcționari (22 la sută). Repartizarea comuniștilor în diferitele ramuri ale economiei și culturii, în toate domeniile de activitate socială este corespunzătoare; a sporit simțitor numărul membrilor de partid cu studii medii și superioare; compoziția națională a partidului reflectă în mod corespunzător compoziția națională a populației țării.**

Ca urmare a întăririi rîndurilor partidului, au crescut rolul conducător al organizațiilor de partid, competența lor în rezolvarea sarcinilor complexe ale noii etape de dezvoltare a țării, a sporit capacitatea lor de organizare și mobilizare a maselor.

Plenara a subliniat necesitatea ca și pe viitor să fie primiți în partid cei mai conștienți și înaintați muncitori, țărani și intelectuali, care se disting în lupta pentru înfăptuirea politicii partidului și a statului, se bucură de prestigiu și autoritate în rîndul maselor; o deosebită atenție va trebui acordată profilului politic-moral al celor ce solicită primirea în partid, modului în care își duc la îndeplinire sarcinile profesionale.

Plenara consideră că una din preocupările centrale ale comitetelor și organizațiilor de partid trebuie să fie munca perseverentă pentru educarea partinică, pentru continua ridicare a nivelului de pregătire politico-ideologică și culturală a membrilor de partid.

2. — Plenara C.C. al P.C.R. a apreciat pozitiv munca depusă de către organele de partid, de stat, de conducerile organizațiilor de masă, economice și social-culturale în domeniul pregătirii, selecționării și promovării cadrelor, **cît și rezultatele obținute în ridicarea nivelului de pregătire, îmbogățirea experienței și competenței lor.**

Plenara a subliniat necesitatea de a se desfășura și în viitor o muncă sistematică și de perspectivă cu cadrele. Principalul criteriu de promovare în diferite munci de răspundere trebuie să fie calitățile politice, profesionale și morale ale oamenilor, rezultatele practice obținute în muncă, contribuția adusă la înfăptuirea hotărîrilor partidului și guvernului la opera de construire a socialismului în patria noastră.

O atenție sporită trebuie acordată îmbogățirii cunoștințelor politico-ideologice, economice, organizatorice și de cultură generală ale activiștilor de partid, sprijinirii îndeaproape a cadrelor tinere pentru formarea lor ca activiști cu o temeinică pregătire, devotați trup și suflet poporului, cauzei socialismului. Este necesar să se promoveze un număr mai mare de femei în funcții de răspundere pe linie de partid, de stat și în organizațiile de masă și obștești.

Plenara a atras atenția ministerelor, organizațiilor și instituțiilor centrale asupra necesității de a îmbunătăți munca cu cadrele, de a asigura o mai bună folosire a specialiștilor, perfecționarea continuă a calificării lor, încadrarea fiecărui sector de activitate cu oameni competenți, bine pregătiți profesional și politic.

Plenara a subliniat din nou îndatorirea comitetelor și organizațiilor de partid de a manifesta grijă și atenție tovărășească față de cadrele cu activitate îndelungată în mișcarea revoluționară, care, datorită vîrstei și sănătății, nu mai pot desfășura muncă permanentă, de a asigura folosirea, pe măsura posibilităților, a experienței lor.

3. — Luînd în discuție activitatea organizației de pionieri, **Comitetul Central al partidului a apreciat pozitiv faptul că ea cuprinde în prezent peste 70 la sută din numărul copiilor în vîrstă de 9—14 ani și aduce, alături de familie și școală, o contribuție prețioasă la educarea elevilor, întărirea disciplinei școlare și organizarea activităților extrașcolare.**

Pentru îmbunătățirea conținutului activității pionierești, desfășurarea acesteia în forme și metode specifice vîrstei, creșterea continuă a aportului ei la munca de educare și formare multilaterală a elevilor, plenara a hotărît ca organizația de pionieri din Republica Socialistă România să aibă organe de conducere proprii, care să lucreze sub îndrumarea nemijlocită a organelor de partid. În îndrumarea activității pionierești trebuie să crească rolul școlii, al cadrelor didactice, care poartă răspunderea principală pentru întregul proces instructiv-educativ și posedă experiența, pregătirea pedagogică și metodică necesare.

Pe plan republican, se va constitui Consiliul Național al Organizației de Pionieri, iar la nivelul regiunilor, raioanelor, orașelor și școlilor — consilii ale organizației de pionieri, alcătuite din învățători, profesori, oameni de știință, cultură și artă, specialiști din diferite domenii de activitate, reprezentanți ai organelor Ministerului Învățămîntului, Uniunii Tineretului Comunist, Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Uniunii de Cultură Fizică și Sport. Se va elabora un nou regulament al organizației de pionieri din țara noastră.

Măsurile de îmbunătățire a activității organizației de pionieri vor fi supuse, în vederea definitivării, unei largi dezbateri, la care vor lua parte cadre didactice, activiști de partid și U.T.C., oameni de știință, artă și cultură, părinți.

4. — Analizînd modul de rezolvare a propunerilor, cererilor și sesizărilor, **plenara a constatat că oamenii muncii se adresează cu deplină încredere organelor de partid și de stat cu diferite probleme de interes general, obștesc și personal. În cursul anului 1965 s-au adresat organelor de partid și de stat din întreaga țară aproape un milion de cetățeni. Aceasta a constituit un sprijin prețios în activitatea organelor de partid și de stat pentru mai buna organizare a muncii, cunoașterea și înlăturarea unor încălcări ale legalității și disciplinei de stat.**

Subliniind necesitatea unei griji sporite pentru soluționarea problemelor ridicate în scrisori și audiențe, plenara a stabilit măsuri menite să asigure o rezolvare mai operativă a cererilor, reclamațiilor, sesizărilor și propunerilor, o mai bună organizare a audiențelor la organele de partid și de stat, centrale și locale. Este necesar ca toți conducătorii organelor de partid, de stat, economice și obștești să stabilească zile și ore de primire în audiență a cetățenilor.

Plenara a relevat obligațiile presei centrale și locale de a acorda atenție sporită scrisorilor primite de la cetățeni, de a sesiza organele de partid și de stat asupra problemelor ridicate și de a analiza felul în care se rezolvă petițiile cetățenilor, luînd atitudine împotriva manifestărilor de birocratism, superficialitate și lipsă de răspundere.

Organele și organizațiile de partid au sarcina de a controla și îndruma sistematic activitatea care se desfășoară în legătură cu cererile, sesizările și scrisorile oamenilor muncii.

5. — Plenara a hotărît transformarea Institutului de istorie a partidului în Institut de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., **care se va ocupa de următoarele domenii de cercetare științifică: istoria partidului, a mișcării muncitorești și a luptelor de eliberare socială și națională din țara noastră, problemele privind făurirea și dezvoltarea orînduirii noastre socialiste, istoria mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a mișcării de eliberare națională, problemele de istorie politică, social-economică, curentele de idei din epoca modernă și contemporană, precum și problemele teoretice și metodologice ale cercetării istorice în legătura lor cu celelalte științe sociale.**

6.— Plenara a aprobat măsurile luate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. pentru ridicarea unor sancțiuni de partid și a anulat unele hotărîri referitoare la sancționarea unor membri de partid.

În încheierea lucrărilor plenarei Comitetului Central a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., care a subliniat sarcinile fundamentale ale partidului în domeniile de activitate analizate, precum și măsurile ce urmează a fi luate de organele și organizațiile de partid pentru aplicarea în viață a hotărîrilor adoptate.

PROIECTELE DEVIN FAPTE

„Industria chimică se va dezvolta și în 1966 într-un ritm înalt, creșterea prevăzută fiind de aproape 22 la sută".

(Din Darea de seamă asupra îndeplinirii planului de stat pe anul 1965 și cu privire la planul de stat pe anul 1966).

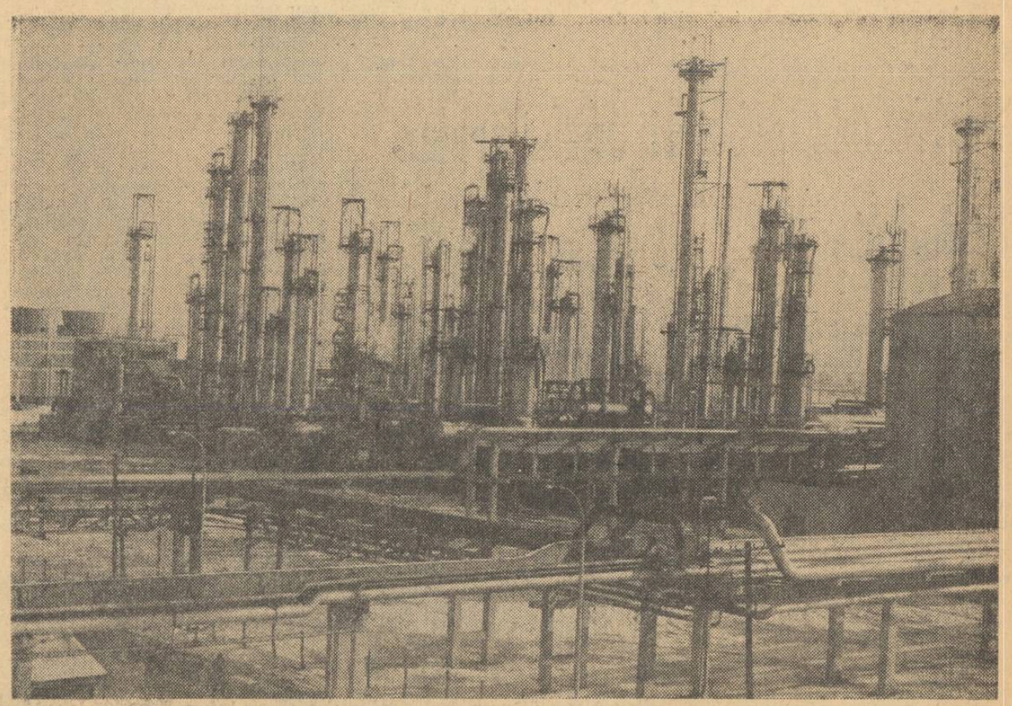

Combinatul chimic din Craiova, gigant al industriei noastre socialiste, constituie unul dintre obiectivele economice însemnate ce vor fi date în funcțiune în primii ani ai cincinalului 1966—1970.

Din cele 12 unități cu producție distinctă pe care le va reuni Combinatul chimic de pe malul Jiului au și intrat în funcțiune de curînd fabricile de oxigen, de azot, de amoniac, instalația de acid azotic și fabrica de azotat de amoniu. Colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri ai Combinatului se străduiește ca, îndeplinind sarcinile trasate în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., să atingă în cel mai scurt timp indicatorii tehnici și economici stabiliți.

În același timp, în sălile, laboratoarele și atelierele modern utilate ale Centrului școlar profesional și tehnic care funcționează pe lîngă Combinatul chimic Craiova se formează sute de tineri — schimbul de mîine al acestui complex automatizat de fabrici. Viitorii muncitori de înaltă calificare și tehnicieni își îmbogățesc continuu cunoștințele de specialitate, participînd la procesele de producție de înaltă tehnicitate realizate la instalațiile recent date în funcțiune.

În fotografia pe care o prezentăm : moderna instalație a fabricii de acetilenă.

Didactica — domeniu de creație

Perspective optimiste

Didactica, privită ca un domeniu al cercetării științifice, ca teorie a învățămîntului și educației intelectuale, studiază legile care stau la baza procesului de învățămînt. Ca domeniu de activitate practică, ea urmărește, pe baza principiilor teoretice, rezolvarea științifică a problemelor pe care le ridică activitatea de instruire și educație intelectuală a omului. În ambele ei ipostaze — pentru că distincția de mai sus este mai mult teoretică, domeniul didacticii fiind unic — didactica permite manifestarea talentului, a spiritului creator al personalității pedagogului atunci cînd acesta își pune toate facultățile intelectuale, toate înclinațiile și aptitudinile în serviciul îmbogățirii și perfecționării muncii sale.

Creația în domeniul didacticii se manifestă cel puțin în două direcții — prin aplicarea creatoare a unor principii, metode etc. cunoscute și prin descoperirea și introducerea unor elemente noi în procesul activității. În primul sens, nota de creație este un atribut permanent al activității didactice, este un protest împotriva șablonului și a rutinei, protest izvorît din pasiunea pentru muncă, din năzuința puternică de a aplica într-un fel nou lucrurile cunoscute și de a ridica necontenit calitatea muncii. În cel de-al doilea, creația reprezintă rodul unor căutări înfrigurate, al unor meditații îndelungate și al unor străduințe susținute de a reconsidera, de a reîmprospăta necontenit conținutul și tehnica muncii. Ea poate fi atît rezultatul unor cercetări speciale, cît și rezultatul generalizării experienței pozitive, iar obiectivele sale, impuse de nevoile societății contemporane, se pot referi la toate aspectele procesului de învățămînt, începînd cu însușirea unui volum sporit de cunoștințe și terminînd cu dezvoltarea unei puternice motivații care să stea la baza învățării.

Creația în domeniul didacticii nu se materializează atît de ușor ca în alte sectoare de muncă ; ea are adeseori caracterul unei „re-creații", al unei sinteze sau al unei restructurări a unui conținut deja cunoscut. (Este cazul unor concepții care pun pe primul plan un anumit element al didacticii sau al unor metode care se îmbogățesc cu noi procedee sau se combină ingenios cu altele).

O problemă care mobilizează atenția și interesul cercetătorilor din multe părți ale lumii o constituie necesitatea *reexaminării conținutului* învățămîntului. Studiile întreprinse în această direcție (elaborarea planurilor de învățămînt, modificarea programelor etc.) susțin ideea că, pentru a putea răspunde unor cerințe atît de mari și de variate ca acelea pe care le ridică școala prezentului și mai ales aceea a viitorului, această reexaminare se cere întreprinsă pe mai multe planuri și în strînsă legătură cu toate celelalte probleme ale învățămîntului (organizare, structură, metode etc). Revizuirea se va face pornind de la cerințele fundamentale ale școlii contemporane, în așa fel încît ea să ducă la accentuarea *structurii logice* a fiecărui obiect de învățămînt, la *selecționarea și dozarea* justă a volumului de cunoștințe, priceperi și deprinderi ce trebuie însușite de elevi (eliminarea supraîncărcării), la intensificarea caracterului *formativ* al conținutului și la întărirea *corelației* dintre diferitele obiecte de învățămînt care concură la dezvoltarea armonioasă multilaterală a personalității elevilor. Schimbarea accentului de pe informativ pe formativ sau echilibrarea mai justă a acestor două trăsături ale învățămîntului trebuie să permită sporirea influenței pozitive exercitată de fiecare obiect de învățămînt asupra dezvoltării tuturor funcțiilor psihice ale copilului.

Introducerea în metodicile speciale și experimentarea cu rezultate pozitive a unor metode, a unor procedee și forme de organizare noi aduce o înnoire a predării diferitelor discipline și tinde în permanență la ameliorarea procesului de însușire a cunoștințelor, precum și la formarea deprinderilor de activitate intelectuală independentă. Dezvoltarea metodicilor de specialitate, îmbogățirea conținutului lor cu noi principii și metode au creat condiții favorabile generalizării experienței pozitive sub forma unor principii și legi mai cuprinzătoare ale didacticii generale și cucerirea unor noi trepte în domeniul teoriei instrucției și al educației intelectuale. Această generalizare presupune prelucrarea datelor noi acumulate de către diferitele metodici, abstragerea elementelor generale și includerea lor în conținutul didacticii generale sub forma unor noi teze. Noile principii și norme generale vor fi preluate apoi de către fiecare metodică în parte și aplicate la specificul obiectului respectiv. În felul acesta se vor dezvolta și raporturile dialectice dintre didactică și metodică, în sensul creșterii influenței pozitive reciproce dintre cele două discipline : metodicile speciale oferă material concret pentru generalizări, iar tezele și generalizările obținute sînt aplicate la rîndul lor în scopul perfecționării metodicilor speciale.

Problema cea mai importantă, însă, căreia didactica zilelor noastre trebuie să-i găsească o soluție corespunzătoare este aceea a *activizării* elevilor, a antrenării lor mai intense în procesul de învățămînt. Stimularea participării elevilor la procesul de însușire a cunoștințelor și de formare a priceperilor și deprinderilor lor intelectuale reprezintă o sarcină a școlii timpului nostru, care nu suferă amînare.

Problema aceasta apare cu atît mai importantă și mai urgentă cu cît se pare că este singura soluție acceptabilă și realizabilă în condițiile actuale, în care prelungirea duratei învățămîntului nu poate depăși anumite limite, iar mijloacele tehnice moderne nu fac decît să completeze metodele tradiționale sau să le sporească eficiența. Numai venind în ajutorul elevilor și transformîndu-i în factori activi ai propriei lor dezvoltări și desăvîrșiri școala contemporană poate ieși din actualul impas, iar această sarcină revine în cea mai mare parte didacticii moderne.

Se simte tot mai mult nevoia de a face apel la elev, de a-i dezvolta

Conf. univ. DUMITRU SALADE

(Continuare în pag. a 2-a)

La cercul micilor crescători de albine de la Palatul pionierilor

Teme — şi metode de tratare

Pentru a realiza şi la orele de dirigenţie o unitate tematică şi, mai ales, pentru a discuta problemele educative sub toate aspectele lor, obişnuiesc să-mi fixez teme principale pe care le urmăresc mai multe ore la rînd. Într-adevăr, socotesc că o problemă morală, de exemplu, nu poate fi discutată într-o singură oră. Cele discutate astfel nu au nici o eficacitate, nu pot convinge puternic, durabil, de multe ori nici măcar nu se reţin, nu rămîn în memorie. Temele mari pe care le discut cu elevii mei sînt legate de obicei de educaţia patriotică, de orientarea în alegerea unei profesiuni, de educaţia morală, de educaţia estetică, de comportarea civilizată etc.

În clasa a X-a, de pildă, am discutat în mai multe ore probleme legate de educaţia estetică. Ne-am referit la sensul şi necesitatea educaţiei estetice, la frumosul în natură, la frumosul în viaţa socială şi cotidiană, la frumosul în literatură, în muzică, în artele plastice, în dans şi sport. Pentru a da o idee asupra modului cum au fost orientate discuţiile voi indica aici ideile principale urmărite în ora în care s-a discutat despre artele plastice : a) Locul şi rolul artelor plastice în istoria culturii : b) Este necesară o pregătire specială pentru a înţelege o operă de artă plastică ? c) Cum se poate realiza această pregătire ? ; d) Care trebuie să fie rezultatele ? Întreaga discuţie despre frumos, pe lîngă că a contribuit la îmbogăţirea culturii generale a elevilor, a dezvoltat posibilităţile lor de a înţelege frumuseţea lumii pe care o construim, le-a arătat că trebuie să caute bucurii de preţ, înalte, nu ieftine şi vulgare, i-a educat în spiritul intoleranţei faţă de ceea ce este urît în viaţa socială şi în viaţa particulară, i-a convins că educaţia estetică este o necesitate pentru omul societăţii socialiste. Rezultatul acestor discuţii l-am constatat cu bucurie ulterior, cînd am constatat că un mare număr de elevi au văzut toate expoziţiile deschise în sălile Capitalei, că unii fuseseră de două şi trei ori la ele şi citiseră mult din ceea ce se scrisese în reviste şi gazete asupra lor. Şi mai ales, m-a impresionat vocabularul lor, originalitatea ideilor, profunzimea impresiilor, cu totul altele decît cu un an în urmă. Oare rezultatele ar fi fost aceleaşi dacă am fi discutat probleme de educaţie estetică timp de o oră ?.

Fixarea unor teme mari nu înseamnă că toate cele 10-15 ore de dirigenţie dintr-un trimestru trebuie destinate unei singure teme. Includ în tematică şi ore de analiză a muncii, şi ore pentru discutarea unor probleme concrete pe care le scoate la iveală pe parcurs viaţa clasei.

În ceea ce priveşte metodele de tratare a acestor teme, caut ca ele să fie cît mai variate. Gama posibilităţilor este extrem de largă. La unele teme se pot purta discuţii cu elevii, bineînţeles conduse de dirigînte. Alte teme se pot trata prin prezentarea vieţii unei mari personalităţi, exemplu convingător pentru trăsătura de caracter sau însuşirea morală pe care o ilustrăm. O discuţie abstractă despre dragostea de oameni, despre jertfa făcută în slujba unui ideal înalt poate apărea elevilor ca artificială, neconvingătoare. Dar prezentarea vieţii unor mari eroi, a unor mari savanţi sau artişti poate convinge mai mult decît cea mai savantă dizertaţie. Şi ce bogat cîştig spiritual poate avea un tînăr din cunoaşterea unor astfel de vieţi ! O altă metodă de tratare a unei teme poate fi lectura — o lectură bine aleasă, care să se adreseze şi intelectului, să comunice elevilor cunoştinţe, idei, dar să influenţeze şi sentimentele lor. Alteori se pot organiza excursii, vizite la o expoziţie, audierea unui concert, vizionarea unui spectacol.

În unele cazuri este indicat şi ca dirigintele însuşi să vorbească elevilor, chiar ora întreagă. S-a spus adeseori că ora de dirigenţie nu trebuie să se transforme într-o lecţie. Desigur că nu, dacă luăm termenul în accepţia lui cea mai strictă. Dar există lecţii şi lecţii. Se presupune, şi aşa trebuie să fie, că profesorul are o comoară a lui, o comoară de cunoştinţe, de sentimente, de experienţă. Şi dacă este aşa, în şirul tuturor orelor pe care un dirigînte le ţine cu o serie de elevi trebuie negreşit ca el să aibă şi posibilitatea de a le împărtăşi cît mai mult din tot ce ştie, din tot ce ar fi vrut el însuşi să ştie cînd avea vîrsta lor.

O astfel de lecţie nu mai este o lecţie ca toate celelalte, este o lecţie de viaţă, este *lecţia* în cel mai înalt sens al cuvîntului. Cine n-a comunicat astfel cu clasa lui, cine n-a simţit că are în faţă, măcar o dată, un singur suflet strălucind în zeci de perechi de ochi care îi sorb cuvintele, cine n-a ajuns să vorbească în şoaptă într-o clasă plină, în care nimic nu mai mişcă şi în care propriul său glas sună prea tare, acela n-a fost niciodată dirigînte. Şi, mai ales, acela s-a privat de una din cele mai mari bucurii pe care le poate avea un profesor : bucuria de a vedea gîndurile sale cele mai bune şi idealurile sale cele mai înalte preluate de alte şi mereu alte generaţii.

Prof. M. VASILESCU

Problemele încheierii anului şcolar în dezbaterea adunărilor sindicale trimestriale

În organizaţiile sindicale din şcoli se desfăşoară în prezent adunările sindicale trimestriale, prilej deosebit de binevenit pentru a examina modalităţile de muncă în etapa viitoare. În cadrul acestor adunări membrii de sindicat se opresc pe larg asupra sarcinilor care revin organizaţiilor sindicale în sprijinirea activităţii profesionale, în desfăşurarea cu succes a muncii din etapa finală a anului şcolar.

„Birourile grupelor sindicale din şcolile timişorene — ne-a spus tov. FLOREA PIROI, preşedintele comitetului sindicatului învăţămînt din oraşul Timişoara—au fost îndrumate ca, pornind de la problemele curente existente în şcoli la sfîrşitul celui de al doilea trimestru, să sublinieze, în dările de seamă prezentate în faţa adunărilor sindicale, şi direcţiile în care urmează să fie orientată activitatea sindicală, astfel încît ea să însemne un sprijin concret în încheierea cu succes a anului şcolar. Din felul cum s-au desfăşurat pînă acum adunările sindicale trimestriale apare limpede că ele vor constitui un sprijin eficient pentru mai buna organizare şi desfăşurare a muncii profesionale în perioada care urmează. La adunarea sindicală trimestrială de la Liceul nr. 7, de pildă, şi în darea de seamă prezentată de biroul grupei sindicale, ca şi în discuţii s-a vorbit despre necesitatea de a se asigura condiţii ca toţi profesorii să realizeze parcurgerea integrală a materiei prevăzute în programe, ca şi despre măsurile ce pot fi luate de sindicat pentru buna desfăşurare a recapitulării finale (asigurarea bibliografiei de specialitate, înlăturarea supraîncărcării cu sarcini a unor cadre didactice etc.). La adunările sindicale trimestriale de la liceele nr. 1 şi nr. 6 au fost dezbătute probleme privind sporirea eficienţei fiecărei lecţii din etapa finală. În acest scop s-au prevăzut, printre altele, măsuri menite să sprijine conducerea şcolii în asigurarea unei mai judicioase folosiri a laboratoarelor şi materialului didactic.

Astfel de probleme s-au ridicat în toate adunările care au avut loc pînă acum. Fără a se mulţumi cu simpla trecere în revistă a realizărilor obţinute în etapa precedentă, adunările sindicale şi-au îndreptat cu precădere atenţia asupra unor soluţii menite să răspundă problemelor importante ale muncii membrilor de sindicat. Una din aceste probleme, în legătură cu care s-au făcut numeroase propuneri concrete, se referă la îmbunătăţirea documentării în domeniul specialităţii şi al pedagogiei. Comitetul sindicatului a şi luat unele măsuri pentru traducerea în viaţă a propunerilor făcute. Astfel, la biblioteca aflată la sediul comitetului se va organiza un stand special cuprinzînd toate materialele necesare profesorilor în legătură cu organizarea recapitulării finale, cu pregătirea examenelor ş.a.m.d. De asemenea, s-au alcătuit şi vor fi difuzate în toate şcolile liste bibliografice care se referă la aceste probleme. Comitetul sindicatului va organiza, în viitoarele săptămîni, un ciclu de expuneri-consultaţii legate de etapa încheierii anului şcolar. La rîndul lor, birourile grupelor sindicale în care s-au ţinut adunările sindicale trimestriale au iniţiat, la propunerea membrilor de sindicat, informări săptămînale asupra ultimelor lucrări şi articole privitoare la recapitularea materiei".

„Şi în oraşul Sibiu — ne-a spus tovarăşul ALEXANDRU VOICU, preşedintele comitetului sindicatului învăţămînt din acest oraş — adunările sindicale trimestriale au dezbătut probleme privind încheierea cu succes a anului şcolar. Pe lîngă problemele legate de documentarea cadrelor didactice, în adunările care au avut loc pînă acum s-au ridicat probleme privind asigurarea timpului necesar acestora în perioada de vîrf a muncii didactice. Dîndu-se urmare propunerilor făcute în adunări, se examinează acum în şcoli, cu colaborarea direcţiei şi sub îndrumarea organizaţiilor de bază, sarcinile extraprofesionale ale cadrelor didactice, pentru a se înlătura cazurile de supraîncărcare.

O problemă asupra căreia s-a insistat în adunările sindicale trimestriale o constituie şi asistenţa pedagogică ce urmează a fi asigurată tinerelor cadre didactice. În acest scop s-au făcut propuneri concrete privind în primul rînd activitatea comisiilor metodice. Tinerele cadre vor fi sprijinite şi individual de învăţătorii şi profesorii cu experienţă îndelungată, în special în legătură cu metodica lecţiilor de recapitulare finală".

Tovarăşul NICOLAE ŞTEFĂNESCU, preşedintele comitetului sindicatului învăţămînt din oraşul Ploieşti, ne-a relatat că dezbaterile adunărilor sindicale trimestriale din şcolile acestui oraş au avut un caracter deosebit de viu. „Nota aceasta — ne-a spus tov. Ştefănescu — a fost asigurată de buna lor pregătire, în special de conţinutul dărilor de seamă. Preocupîndu-se de preîntîmpinarea neajunsurilor ce s-ar putea ivi în ultimul trimestru, adunările s-au oprit, între altele, şi asupra unor măsuri menite să combată lipsurile de la ore. S-au făcut, pe această linie, propuneri în legătură cu prevenirea îmbolnăvirilor prin dozarea judicioasă a muncii în etapa finală, etapă care impune multiple solicitări. O mai mare grijă se va acorda creării în şcoli a unui climat cît mai adecvat unei munci rodnice, începînd cu curăţenia, aerisirea claselor, a laboratoarelor şi sălilor de lucru şi sfîrşind cu atmosfera de colegialitate din cancelariile profesorale".

„Pentru ca adunările sindicale trimestriale să ducă la ridicarea nivelului întregii munci, este necesar să fie urmate de măsuri concrete—ne-a spus tov. CONSTANTIN ILIOAIA, preşedintele comitetului sindicatului învăţămînt din oraşul Fălticeni. De aceea, comitetul sindicatului nostru examinează cu atenţie propunerile şi sugestiile pe care le fac în adunări membrii de sindicat. Pe baza lor, vom ajuta birourile grupelor sindicale să-şi întocmească planul de activitate pentru etapa care urmează, căutînd apoi să sprijinim organizarea acţiunilor incluse în plan. Comitetul sindicatului învăţămînt din oraşul Fălticeni este convins că, în etapa finală a acestui an şcolar, organizaţiile sindicale vor aduce un sprijin eficient atît muncii fiecărui membru de sindicat cît şi conducerilor de şcoli".

C. R.

Perspective optimiste

(Urmare din pag. 1-a)

iniţiativa şi spiritul de independenţă, de a-i stimula la maximum capacităţile şi aptitudinile şi de a-l ajuta să acumuleze prin activitatea proprie cultura generală şi de specialitate necesară încadrării lui în societate.

Valorificarea tuturor rezervelor existente în şcoală şi folosirea întregii capacităţi de muncă a elevilor trebuie să facă obiectul unor cercetări pedagogice neîntîrziate. Aceasta cere, pe de o parte, stabilirea unei concordanţe între cerinţele şcolii (societăţii) actuale şi capacitatea de asimilare a elevilor, iar pe de alta, găsirea unor metode şi procedee care să permită elevilor atingerea în anii de şcolaritate a unui nivel intelectual cît mai ridicat, pe măsura capacităţii lor integrale şi reale.

Un asemenea obiectiv poate fi atins numai prin includerea rezultatelor altor ştiinţe în conţinutul didacticii (psihologia pedagogică, cibernetica, logica matematică etc.) şi prin lărgirea formelor de muncă independentă a elevilor. Atingerea acestui ţel presupune o atitudine inovatoare în toate compartimentele didacticii (principii, metode, forme de organizare etc.) şi iniţierea unor cercetări fundamentale şi aplicative mai curajoase atît de către cei care lucrează în şcoli, cît şi de către cercetătorii ştiinţifici.

Inspirate din nevoile reale ale şcolii şi sprijinite pe un sever aparat ştiinţific, cercetările pedagogice complexe pot aduce soluţii noi unor probleme fundamentale ale activităţii instructiv-educative.

Încorporarea rezultatelor unor cercetări din alte domenii în conţinutul didacticii obligă la reformularea unor principii şi norme, la revizuirea unor teze ale pedagogiei clasice şi scurtează drumul spre cunoaşterea legităţii proceselor pe care vrem să le realizăm în domeniul instrucţiei şi educaţiei intelectuale.

Extinderea formelor de muncă independentă a elevilor şi sprijinirea procesului de învăţămînt într-o mai largă măsură pe activităţi *formative* cum sînt munca în biblioteci, documentarea pe bază de fişe, cercetări independente, întocmirea unor dări de seamă, referate, compuneri etc. şi folosirea mijloacelor tehnice moderne (benzi magnetice, discuri, filme etc.) în scopul ridicării nivelului de pregătire reprezintă o contribuţie dintre cele mai importante la rezolvarea sarcinilor despre care este vorba. Căutarea unor metode şi forme de activitate care să asigure însuşirea conştientă şi temeinică a cunoştinţelor, paralel cu dezvoltarea capacităţilor intelectuale ale elevilor, precum şi formarea priceperilor şi deprinderilor lor de muncă independentă sînt domenii de cercetare menite să ridice pe o treaptă superioară atît principiile, cît şi metodele şi formele de organizare ale didacticii tradiţionale. Descoperirea unor asemenea forme de activitate noi care să solicite şi mai susţinut forţele psihice ale elevilor şi să le dezvolte iniţiativa şi stilul de muncă independentă pînă la nivelul cerinţelor vieţii contemporane reprezintă, la fel, unul din obiectivele cele mai apropiate care trebuie cucerit în domeniul didacticii.

Organizarea mai atentă a formelor de activitate din afara clasei şi chiar din afara şcolii ne obligă şi la o reconsiderare a lecţiei. Se cer căutate şi introduse mai numeroase şi mai variate forme de lucru în cadrul lecţiei, valorificîndu-se toate rezervele pe care le posedă. Trebuie lărgit cadrul lecţiei, trebuie introduse în ea, cu mai mult curaj, unele elemente noi. Se impune să fie încurajată iniţiativa elevilor, iar capacitatea lor de lucru să fie folosită mai din plin. Contradicţia existentă între sarcinile extrem de mari care revin elevilor şi insuficienta folosire a capacităţii lor reale de lucru se cere lichidată neîntîrziat. Unii pedagogi, ca Freinet de exemplu, merg pînă acolo încît propun să se renunţe la manuale şi lecţii, înlocuindu-le cu alte forme de muncă pentru a putea valorifica mai judicios capacitatea de lucru a elevilor. O asemenea atitudine categorică arată cît de acut se pune problema înlăturării decalajului amintit.

O asemenea reexaminare a problemelor didacticii cere fără îndoială şi găsirea unor forme organizatorice corespunzătoare unei structuri a învăţămîntului care să fie destul de elastică şi de statornică în acelaşi timp, astfel încît să permită introducerea sistematică a elementelor noi în conţinutul învăţămîntului şi să asigure pregătirea impusă de nevoile tot mai mari ale dezvoltării economiei şi culturii socialiste. Adaptarea conţinutului învăţămîntului şi a structurii sistemului de învăţămînt cerinţelor societăţii contemporane cere efortul a numeroşi cercetători — pedagogi, psihologi, metodicieni, logicieni, igienişti, sociologi etc. Ţinînd seama de importanţa unei asemenea probleme şi de consecinţele pozitive ale rezolvării ei, acest efort merită să fie făcut.

Cuprinderea tuturor acestor probleme, sintetizarea tuturor cuceririlor recente din domeniul ştiinţelor şi adaptarea lor la necesităţile şcolii este o acţiune complexă, de durată. Dar experienţa pozitivă acumulată de şcoala noastră, concepţia ştiinţifică pe care sînt aşezate cercetările pedagogice şi practica şcolii socialiste, precum şi entuziasmul cercetătorilor şi al profesorilor reprezintă premise sigure ale succesului.

GRIJA PARTIDULUI PENTRU ÎNVĂŢĂMÎNT

Îmbunătăţirea continuă a bazei didactico-materiale

Grija profundă şi permanentă a partidului pentru destinele şcolii româneşti se vădeşte atît în felul cum sînt stabilite sarcinile ei principale de viitor, menite să ducă la ridicarea continuă a nivelului de cultură al întregului popor, cît şi în asigurarea unor condiţii materiale mereu mai bune pentru desfăşurarea procesului instructiv-educativ.

Printre sarcinile de bază ale planului economic pe anii 1966—1970, Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. înscriu, la punctul 6, „dezvoltarea învăţămîntului pentru formarea şi perfecţionarea cadrelor de specialişti, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor şi cadrelor tehnice". În acest scop se prevede extinderea şi perfecţionarea diferitelor forme de învăţămînt, întărirea corespunzătoare a bazei materiale a acestora.

În perioada 1960—1965 s-au construit 24 500 de săli de clasă faţă de 15 000, cît era prevăzut. În perioada 1966—1970, pentru învăţămîntul superior se va da în folosinţă o capacitate de şcolarizare însumînd circa 270 000 m.p. Pentru învăţămîntul profesional şi cel mediu de specialitate se vor da în folosinţă circa 1 000 de săli de clasă şi circa 44 000 de locuri în internate. Cheltuielile bugetare pentru învăţămînt în 1970 vor fi cu circa 30% mai mari faţă de 1965.

Impresionanta desfăşurare a activităţii de construcţie în domeniul învăţămîntului a avut drept coordonate de bază realizarea clădirilor şcolare la un nivel mereu îmbunătăţit din punct de vedere funcţional şi arhitectonic, condiţii pentru un învăţămînt ştiinţific modern. Bazaţi pe experienţa acumulată, pe consultarea largă a oamenilor şcolii şi valorificînd cele mai înaintate concepţii tehnice existente pe plan mondial în acest domeniu, proiectanţii viitoarelor construcţii şcolare au drept preocupare centrală în această perioadă ridicarea pe o nouă treaptă calitativă a bazei materiale a învăţămîntului.

O deosebită atenţie acordă documentele de partid dotării şcolilor cu material didactic perfecţionat, cu laboratoare şi mijloace tehnice audio-vizuale moderne — factori de seamă în pregătirea unui tineret capabil să stăpînească ştiinţele şi tehnica contemporană, să le pună în slujba desăvîrşirii construcţiei socialiste. Pornind de la cerinţele mereu sporite ale dotării şcolilor cu mijloace tehnice auxiliare pentru desfăşurarea procesului instructiv-educativ, producţia I.M.D. — întreprindere profilată în întregime în vederea fabricării de material didactic — este în continuă ascensiune din punct de vedere cantitativ şi îşi îmbunătăţeşte mereu calitatea. A devenit un factor comun al vieţii şcolare predarea lecţiilor în laboratoare dotate cu material didactic şi mijloace care permit ilustrarea şi prezentarea experimentală a legilor şi principiilor studiate. De asemenea, pătrund tot mai larg în şcoli — la lecţiile de fizică sau chimie, de istorie sau de literatură, de geografie sau ştiinţe naturale, de limbi străine sau de muzică — filmul, discul, magnetofonul. Au început să acorde un sprijin tot mai larg procesului de învăţămînt şi o serie de programe radiodifuzate şi televizate.

Deosebit de valoroase sînt şi condiţiile de studiu în învăţămîntul profesional şi tehnic, ai cărui elevi dispun, pe lîngă laboratoare, de cabinete şcolare pentru predarea disciplinelor de specialitate şi de ateliere dotate cu maşini, utilaje şi machete care permit demonstraţii la nivelul tehnicii moderne.

Învăţămîntul superior dispune de laboratoare şi săli de demonstraţii care oferă depline posibilităţi pentru aprofundarea chiar şi a celor mai recente descoperiri ştiinţifice contemporane.

Fotografiile alăturate înfăţişează cîteva crîmpeie din viaţa învăţămîntului nostru, evidenţiind deosebitele condiţii materiale de care dispune astăzi şcoala românească.

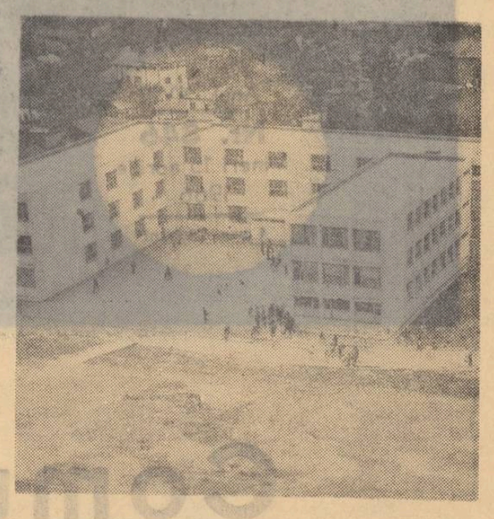

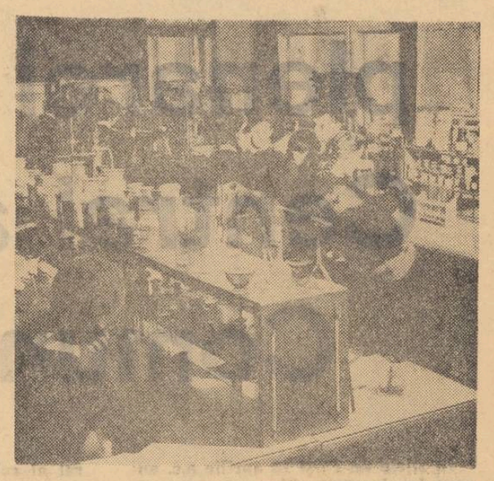

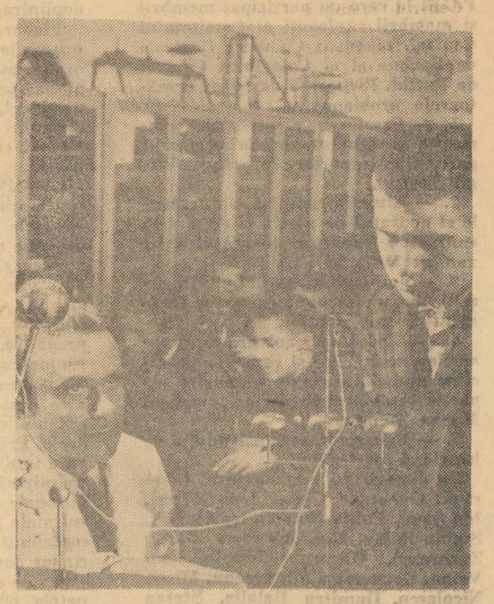

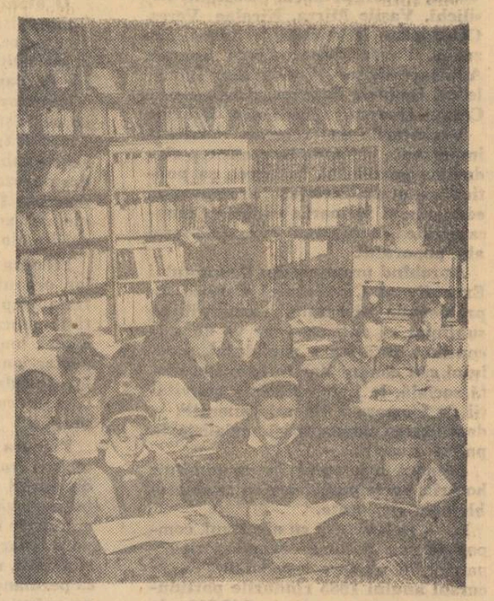

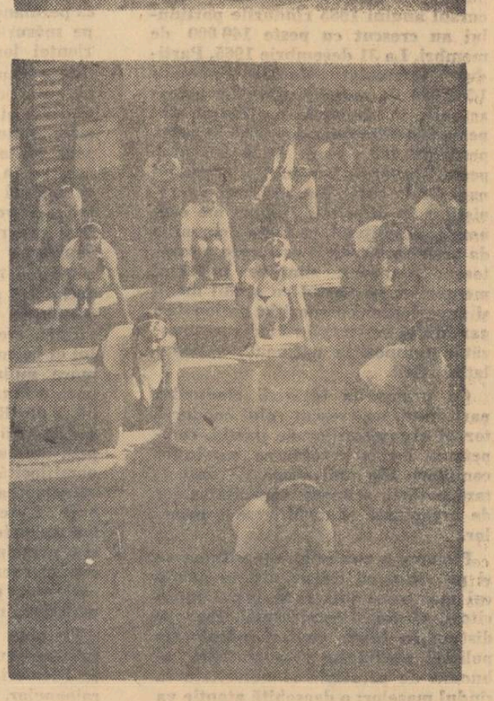

In clişee, de sus în jos :

Vedere generală a unei noi şcoli înălţate de curînd în cartierul Giuleşti din Capitală.

Laboratorul de chimie al liceului construit recent în Marghita, regiunea Crişana.

Lucrări în laboratorul de fizică al Grupului şcolar petrol din Ploieşti.

În biblioteca Casei pionierilor din Tîrgu-Jiu.

Sala de sport al Liceului nr. 1 din Baia Mare.

PROGRAMELE

EXAMENULUI DE MATURITATE DIN SESIUNEA ANULUI 1966

Obiectele la care se va susţine examenul de maturitate în anul 1966, conform ordinului Ministerului Învăţămîntului nr. 146 din 1965, sînt următoarele :

Secţia reală : literatura română — scris şi oral ; matematică — scris şi oral ; fizică — oral ; chimie — oral ; istoria României — oral ; noţiuni de marxism-leninism — oral.

Secţia umanistă : literatura română — scris şi oral ; o limbă modernă (limba engleză, franceză, germană, rusă) sau limba latină, la alegere — scris şi oral ; istoria României — oral ; noţiuni de marxism-leninism — oral ; chimie — oral sau fizică — oral, la alegere ; biologie generală — oral.

Candidaţii de la şcolile sau secţiile cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare — atît cei de la secţia umanistă cît şi cei de la secţia reală — vor da examen şi la limba şi literatura maternă — scris şi oral.

Programele după care vor fi examinaţi candidaţii la toate aceste obiecte sînt următoarele :

LITERATURA ROMÂNĂ

Din materia clasei a IX-a :

FORMAREA LIMBII ROMÂNE : Teritoriul pe care s-au format poporul şi limba română. Limba română, limbă romanică. Caracterul latin al limbii române. Elemente autohtone. Influenţe exercitate asupra limbii române.

CULTURA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SEC. XIV—XVIII

Începuturile istoriografiei în limba română (Gr. Ureche, Miron Costin în Moldova, Radu Popescu, C. Cantacuzino în Muntenia). Principalele idei care se desprind din operele acestora.

ION NECULCE. Letopiseţul Ţării Moldovei. **O samă de cuvinte** (prezentare generală). Importanţa acordată de I. Neculce tradiţiei istorice a poporului. Valoarea literară a legendelor. Opera lui I. Neculce, izvor de inspiraţie pentru scriitorii noştri.

DIMITRIE CANTEMIR. Scurtă prezentare a vieţii. Activitatea de scriitor. **Descrierea Moldovei** (prezentare generală). Valoarea operei sale ştiinţifice şi literare. Patriotismul şi umanismul scriitorului.

Locul istoriografiei în dezvoltarea culturii şi literaturii române. Idei principale în istoriografie : originea romană a poporului român ; unitatea românilor ; ideea originii latine a limbii române ; patriotismul cronicarilor. Contribuţia cronicarilor la dezvoltarea limbii literare.

CULTURA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XVIII-lea ŞI LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-lea, ÎN TRANSILVANIA, ŢARA ROMÂNEASCĂ ŞI MOLDOVA

Şcoala ardeleană. Cauzele apariţiei Şcolii ardelene, caracterul ei progresist. Activitatea lui S. Micu, Gh. Şincai, P. Maior, Ion Budai-Deleanu. Rolul Şcolii ardelene în formarea conştiinţei naţionale şi în dezvoltarea culturii româneşti.

ION BUDAI-DELEANU. Activitatea literară. **Ţiganiada,** operă de critică la adresa feudalismului. Cîntul X (fragmente). Valoarea literară a operei.

Dezvoltarea literaturii în prima jumătate a sec. al XIX-lea. Dezvoltarea culturii naţionale. Şcoala (Gh. Lazăr şi Gh. Asachi). Presa. Teatrul. Literatura. Valorificarea folclorului. Traduceri şi adaptări din literatura universală.

VASILE CÎRLOVA. Activitatea literară. Marşul românilor. **Ruinurile Tîrgoviştei** (analiză literară).

ION ELIADE RĂDULESCU. Activitatea culturală. **Gramatica românească.** Prefaţa.

MIHAIL KOGĂLNICEANU. Activitatea ca îndrumător al culturii şi literaturii. **Dacia literară.** Programul Daciei literare. Interesul pentru studiul ştiinţific al istoriei.

NICOLAE BĂLCESCU. Viaţa şi activitatea. **Românii sub Mihai-voievod Viteazul** — fragmente — (analiză literară).

Locul lui N. Bălcescu în literatură. Valoarea artistică şi patriotică a operei.

GRIGORE ALEXANDRESCU. Activitatea literară. **Opera.** Poezia patriotică. **Umbra lui Mircea la Cozia** (analiză literară). **Fabula. Toporul şi pădurea** (analiză literară). Importanţa operei lui Gr. Alexandrescu pentru dezvoltarea literaturii noastre.

COSTACHE NEGRUZZI. Activitatea literară. **Opera.** Nuvela istorică. **Alexandru Lăpuşneanul** (analiză literară).

VASILE ALECSANDRI. Viaţa şi activitatea literară. **Opera.** Poezia. Creaţii inspirate din poezia populară. **Cîntic haiducesc** (analiză literară). **Evenimentele social-politice reflectate în poezia lui V. Alecsandri. Peneş Curcanul** (analiză literară).

Evocarea frumuseţilor naturii în poezia lui V. Alecsandri. Pastelurile. Oglindirea în pasteluri a frumuseţii priveliştilor ţării şi a dragostei poetului faţă de natură. **Concertul în luncă** (analiză literară). **Teatrul. Despot-Vodă** (analiză literară).

Locul operei lui V. Alecsandri în dezvoltarea literaturii noastre. Activitatea literară multilaterală (pasteluri, legende, poezii patriotice, opere dramatice). Valorificarea tezaurului artistic al creaţiei populare.

Contribuţia scriitorilor din generaţia de la 1848 la dezvoltarea literaturii. Trăsăturile generale ale literaturii scriitorilor generaţiei de la 1848.

LITERATURA ROMÂNĂ ÎN PERIOADA DE DUPĂ REVOLUŢIA DE LA 1848

NICOLAE FILIMON. Activitatea literară. **Ciocoii vechi şi noi** (analiză literară). Valoarea literară a operei.

ALEXANDRU ODOBESCU. Activitatea literară. Interesul pentru evocarea trecutului istoric (Mihnea Vodă cel Rău şi Doamna Chiajna). **Mihnea Vodă cel Rău** (analiză literară).

Contribuţia lui Al. Odobescu la dezvoltarea limbii literare şi a literaturii.

BOGDAN PETRICEICU HAŞDEU Activitatea literară. **Răzvan şi Vidra** (analiză literară). Locul lui B. P. Haşdeu în dezvoltarea culturii noastre. Contribuţia scriitorului la studiul istoriei şi în domeniul filologiei. Preţuirea limbii şi creaţiei artistice a poporului. Concepţia înaintată asupra formării şi dezvoltării limbii literare. (Etymologicum Magnum Romaniae, Cuvente din bătrîni).

Din materia clasei a X-a :

LITERATURA ROMÂNĂ ÎN PERIOADA 1870—1916

Presa muncitorească (Lucrătorul român, Socialistul, Contemporanul, Munca, România muncitoare). Reviste literare : Convorbiri literare, Vieaţa, Semănătorul, Viaţa românească, Facla, Familia, Tribuna. Dezvoltarea literaturii.

Societatea Junimea şi revista Convorbiri literare. Activitatea de critic literar a lui Titu Maiorescu.

MIHAI EMINESCU. Viaţa şi activitatea literară.

Opera. **Concepţia lui Eminescu despre poezie. Epigonii** (analiză literară).

Poezia de revoltă şi critică socială (Junii corupţi, Ai noştri tineri... Viaţa, Scrisorile). **Împărat şi proletar** (analiză literară). **Scrisoarea III** (analiză literară).

Poezia dragostei şi a naturii. Floare albastră (analiză literară). **Sara pe deal** (analiză literară).

Folclorul, izvor de inspiraţie în opera lui M. Eminescu.

Luceafărul (analiză literară).

Folosirea şi prelucrarea materialului folcloric în creaţia poetului (Ce te legeni, Revedere, La mijloc de codru, Călin nebunul, Făt-Frumos din lacrimă). M. Eminescu, artist al cuvîntului. Caracterul romantic al liricii sale. Concepţia înaintată despre artă a poetului. Contribuţia lui Eminescu la desăvîrşirea limbii literare. Importanţa operei lui M. Eminescu.

ION CREANGĂ. Viaţa şi activitatea literară.

Amintiri din copilărie (analiză literară). Arta povestirii, a descrierilor de natură şi a portretelor, plasticitatea imaginilor. Reproducerea cu mare artă a graiului vorbit de popor.

Poveştile. Prelucrarea plină de măiestrie a tezaurului folcloric. Împletirea fantasticului popular cu realităţile sociale.

Povestea lui Harap-Alb (analiză literară).

Contribuţia scriitorului la dezvoltarea literaturii şi a limbii literare.

ION LUCA CARAGIALE. Viaţa şi activitatea literară

Opera. **Dramaturgia** (O scrisoare pierdută, O noapte furtunoasă, Conu Leonida faţă cu reacţiunea, Năpasta).

O scrisoare pierdută (analiză literară).

Mijloacele folosite de Caragiale pentru realizarea comicului şi caracterizarea personajelor.

Comedia O scrisoare pierdută, operă reprezentativă a realismului în literatura noastră.

Epica. Momente şi schiţe (prezentare generală). Temele. Particularităţi artistice. Nuvelele **Două loturi** (analiză literară).

Contribuţia lui I. L. Caragiale la dezvoltarea literaturii noastre realiste.

ION SLAVICI. Activitatea literară.

Moara cu noroc (analiză literară).

ALEXANDRU MACEDONSKI. Activitatea literară. Întemeietorul revistei Literatorul (1880). Elemente de critică socială la adresa societăţii burgheze în ciclul de poeme Nopţile (Noapte de ianuarie, Noapte de noiembrie). Poezii antidinastice. Rondeluri.

Noapte de mai (analiză literară).

Însemnătatea operei lui Al. Macedonski.

GEORGE COŞBUC. Activitatea literară.

Opera. **Nunta Zamfirei** (analiză literară).

G. Coşbuc, cîntăreţ al iubirii (Duşmancele, La oglindă, Scara, Spinul etc.).

Duşmancele (analiză literară).

Natura în poezia lui G. Coşbuc. Varietatea aspectelor naturii în pasteluri (Vara, În miezul verii, Iarna pe uliţă etc.). **Vara** (analiză literară).

Oglindirea trecutului de luptă pentru libertate în poezia lui G. Coşbuc (Paşa Hassan, Dorobanţul, Rugămintea din urmă).

Poezia de revoltă socială. (Hora, Doina, Noi vrem pămînt).

Noi vrem pămînt (analiză literară).

Doina (analiză literară).

Locul lui G. Coşbuc în literatura noastră.

Dragostea pentru popor şi libertate, elemente de bază ale creaţiei artistice în opera poetului.

CONTEMPORANUL (1881). Programul revistei.

Activitatea de critic literar a lui C. Dobrogeanu-Gherea.

Tematica literaturii promovată de Contemporanul. Contribuţia scriitorilor de la Contemporanul la dezvoltarea literaturii române.

ALEXANDRU VLAHUŢĂ. Activitatea literară.

Unde ni sînt visătorii ? (analiză literară).

1907 (analiză literară).

BARBU ŞTEFĂNESCU DELAVRANCEA. Activitatea literară.

Hagi Tudose (analiză literară).

Apus de soare (analiză literară).

DUILIU ZAMFIRESCU. Activitatea literară. Romanele lui D. Zamfirescu, frescă socială a epocii de la sfîrşitul secolului al XIX-lea. (Viaţa la ţară, Tănase Scatiu).

Tănase Scatiu (analiză literară).

Contribuţia lui D. Zamfirescu la evoluţia romanului nostru.

OCTAVIAN GOGA. Activitatea literară. Aspecte din viaţa satului ardelean (Noi, Plugarii, Oltul), legătura strînsă dintre natură şi popor. Figuri reprezentative din lumea satului (Dascălul, Dăscăliţa, Apostolul). Evocarea vieţii grele a ţărănimii ardelene (Plugarii, Clăcaşii).

Clăcaşii (analiză literară).

Însemnătatea operei lui O. Goga.

CALISTRAT HOGAŞ. Activitatea literară.

Singur (analiză literară).

Particularităţi artistice.

GARABET IBRĂILEANU. Activitatea de critic literar.

G. Ibrăileanu şi Viaţa românească.

Rolul lui G. Ibrăileanu în dezvoltarea literaturii şi criticii literare.

Din materia clasei a XI-a :

LITERATURA ROMÂNĂ ÎN SECOLUL AL XX-LEA.

a) **Literatura română în perioada dintre cele două războaie mondiale.**

Dezvoltarea literaturii. Publicaţii conduse sau îndrumate de P.C.R. (Cultura proletară, Veac nou, Bluze albastre, Era nouă, Reporter).

Reviste şi grupări literare. Viaţa românească. Sburătorul. Curentele moderniste. Eugen Lovinescu, teoretician al modernismului în literatura română.

„Gîndirea" şi curentul „tradiţionalist".

Apărarea de către P.C.R. a tradiţiilor progresiste ale literaturii, mobilizarea scriitorilor legaţi de popor împotriva ideologiei fasciste şi a literaturii reacţionare.

b) **Literatura română în anii puterii populare.**

Revoluţia culturală. Conducerea revoluţiei culturale de către partid. Dezvoltarea literaturii. Valorificarea moştenirii literare. Îndrumarea dată de P.C.R. dezvoltării artei şi literaturii noi.

LIVIU REBREANU. Activitatea literară.

Tematica operei : Viaţa satului (Ion), răscoala ţăranilor din 1907 (Răscoala), demascarea războiului şi a politicii diversioniste (Iţic Strul dezertor, Catastrofa, Pădurea spînzuraţilor).

Răscoala (analiză literară).

Caracterul realist al operei. Locul lui L. Rebreanu în literatura română.

CEZAR PETRESCU. Activitatea literară.

Întunecare (analiză literară).

GEORGE BACOVIA. Activitatea literară.

Tematica poeziilor : viaţa citadină, monotonia tîrgului provincial, peisajele triste (Lacustră, Decor, Toamnă, Plouă, Nervi de primăvară). **Plumb** (analiză literară).

Particularităţi artistice.

GEORGE TOPÎRCEANU. Activitatea literară.

Balade vesele şi triste, Migdale amare, Parodii originale.

Rapsodii de toamnă (analiză literară).

ALEXANDRU SAHIA. Activitatea literară.

Tematica nuvelelor : Uzina vie, Revolta din port, Ploaia din iunie, Întoarcerea tatei din război, În cîmpia de sînge a Mărăşeştilor, Şomaj fără rasă, Execuţia din primăvară.

Activitatea publicistică cu caracter militant în revistele Veac nou şi Bluze albastre.

Uzina vie (analiză literară).

Locul lui Al. Sahia în literatura română.

MIHAIL SEBASTIAN. Activitatea literară.

Ultima oră (analiză literară).

CAMIL PETRESCU. Activitatea literară.

Opere înrîurite de concepţia partidului clasei muncitoare (Bălcescu, Un om între oameni).

Bălcescu (analiză literară).

Locul lui Camil Petrescu în literatura română.

MIHAIL SADOVEANU. Viaţa şi activitatea literară.

Opera. Satul şi ţăranul în opera lui M. Sadoveanu (Bordeenii, Păcat boieresc, Mergînd spre Hîrlău).

Judeţ al sărmanilor (analiză literară).

Bogăţia sufletească a omului din popor în opera lui M. Sadoveanu.

Baltagul (analiză literară).

Viaţa tîrgurilor de provincie în opera lui M. Sadoveanu. (Floare ofilită, Locul unde nu s-a întîmplat nimic).

Natura patriei în opera lui M. Sadoveanu. (Ţara de dincolo de negură).

Romanul istoric. Evocarea luptelor poporului pentru libertate naţională şi socială (Şoimii, Neamul Şoimăreştilor, Zodia Cancerului).

Fraţii Jderi (analiză literară).

Nicoară Potcoavă (analiză literară).

Arta scriitorului. Locul lui M. Sadoveanu în literatura română.

TUDOR ARGHEZI. Viaţa şi activitatea literară.

Opera. Poezia lirică cu caracter filozofic (Psalmi).

Poezia socială (Plugule, Binecuvîntare).

Proza (Poarta neagră, Icoane de lemn, Tablete din ţara de Kuty, Cimitirul Buna-Vestire, Lina).

Testament (analiză literară).

Activitatea literară după 23 August 1944.

1907. Pe răzătoare (analiză literară).

Epilog (analiză literară).

Cîntare omului. Cel ce gîndeşte singur (analiză literară).

Particularităţile artistice ale poeziei lui T. Arghezi. Bogăţia şi plasticitatea limbii, forţa de înnoire a imaginilor. T. Arghezi, artist al cuvîntului. Locul lui T. Arghezi în literatura română.

GEORGE CĂLINESCU. Activitatea literară.

Istoric şi critic literar (Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, 1941).

Studiile despre Gr. Alexandrescu, Nicolae Filimon, Viaţa lui M. Eminescu.

Romancier. Enigma Otiliei (analiză literară).

Locul lui G. Călinescu în literatura română.

ZAHARIA STANCU. Activitatea literară.

Desculţ (analiză literară).

GEO BOGZA. Activitatea literară.

Reprezentant de frunte al reportajului literar (Cartea Oltului, Pagini contemporane).

Un om a trecut peste munţi (analiză literară).

Locul lui Geo Bogza în literatura română.

NAGY ISTVAN. Activitatea literară.

La cea mai înaltă tensiune (analiză literară).

MARIN PREDA. Activitatea literară. **Moromeţii** (analiză literară).

TITUS POPOVICI. Activitatea literară. **Setea** (analiză literară).

MIHAI BENIUC. Activitatea literară. **Cîntec de primăvară** (analiză literară). **Patria** (analiză literară). **Mărul de lîngă drum** (analiză literară).

EUGEN JEBELEANU. Activitatea literară. **Surîsul Hiroshimei — fragmente** (analiză literară).

MARIA BANUŞ. Activitatea literară. **Din Maramureş...** (analiză literară). **Patronul** (analiză literară).

MIHAI DAVIDOGLU. Cetatea de foc (analiză literară).

AUREL BARANGA. Mielul turbat (analiză literară). Realizarea comicului de situaţie.

Realizări ale literaturii noastre noi

Proza. Realizări obţinute în domeniul prozei. Tematica prozei. Reprezentaţi.

Poezia. Realizări obţinute în domeniul poeziei. Tematica poeziei noi. Reprezentaţi.

Dramaturgia. Tematica noii dramaturgii. Reprezentaţi.

La limba română, candidaţii proveniţi din şcolile cu limbile de predare ale naţionalităţilor conlocuitoare vor fi examinaţi din materia prevăzută în programa de maturitate publicată mai sus, cu excepţia următoarelor teme care nu au fost studiate :

La capitolul V. Alecsandri, în loc de pastelul „Concertul în luncă" candidaţii vor fi examinaţi din pastelul „Iarna".

La capitolul M. Eminescu nu se va cere analiza literară a poeziei „Epigonii".

La capitolul M. Sadoveanu nu se va cere analiza literară a romanului „Fraţii Jderi", ci doar caracterizarea generală a acestei opere.

MATEMATICA

Din materia clasei a VIII-a

ALGEBRA

1. **Numere raţionale :** Numere naturale. Numere fracţionare. Numere pozitive şi negative. Adunarea, scăderea, înmulţirea şi împărţirea numerelor raţionale. Proprietăţile acestor operaţii.

2. **Expresii algebrice :** Monom. Polinom. Termeni asemenea şi reducerea lor. Valoarea numerică a polinomului. Polinom omogen. Adunarea şi scăderea polinoamelor. Înmulţirea monoamelor şi a polinoamelor. Ridicarea la o putere întreagă şi pozitivă a monomului. Formele pentru calcul prescurtat : $(a+b)(a-b) = a^2-b^2$; $(a\pm b)^2 = a^2\pm 2ab+b^2$; $(a\pm b)^3 = a^3\pm 3a^2b+3ab^2\pm b^3$; $(a-b)(a^2+ab+b^2) = a^3-b^3$; $(a+b)(a^2-ab+b^2) = a^3+b^3$. Patratul polinomului. Împărţirea monoamelor şi polinoamelor. Diferite metode de descompunere a polinoamelor în factori ireductibili.

3. **Expresii raţionale fracţionare :** Expresia raţională fracţionară. Fracţii algebrice. Simplificarea fracţiilor algebrice. Aducerea fracţiilor algebrice la acelaşi numitor. Operaţii cu fracţii algebrice. Valoarea numerică a unei fracţii algebrice.

4. **Expresii iraţionale.** Ridicarea la putere. Extragerea rădăcinii pătrate. Extragerea rădăcinii de ordinul n. Noţiunea de număr iraţional. Adunarea, scăderea şi înmulţirea numerelor iraţionale. Număr imaginar şi număr complex. Expresii iraţionale, definiţie. Proprietatea fundamentală a unui radical cu privire la înmulţirea şi împărţirea indicelui şi exponentului cu acelaşi număr. Aducerea radicalilor la acelaşi indice. Simplificarea radicalilor. Extragerea rădăcinii dintr-un produs, dintr-un cît, dintr-o putere şi dintr-un radical. Scoaterea unui factor raţional de sub radical şi introducerea lui sub radical. Radicali asemenea şi reducerea lor. Adunarea, scăderea, înmulţirea, împărţirea, ridicarea la putere şi extragerea rădăcinii expresiilor iraţionale. Raţionalizarea numitorilor în cazul cînd : numitorul este radicalul unui monom, numitorul este o sumă de 2 sau 3 radicali cu indicele 2. Valoarea numerică a unei expresii iraţionale.

5. **Ecuaţia de gradul I :** Egalitatea. Proprietăţile egalităţilor. Expresii algebrice identice. Ecuaţia. Ecuaţii echivalente. Proprietăţile ecuaţiilor şi consecinţele lor. Rezolvarea ecuaţiilor de gradul I cu o singură necunoscută, numerice şi literale. Sisteme de ecuaţii de gradul I cu 2 sau 3 necunoscute. Rezolvarea sistemelor de ecuaţii numerice şi literale. Rezolvarea sistemelor de ecuaţii care se reduc la sisteme de gradul I. Inegalităţi de gradul I. Funcţia liniară şi graficul ei. Interpretarea grafică a soluţiei unui sistem de 2 ecuaţii cu 2 necunoscute.

6. **Ecuaţii de gradul II :** Rezolvarea ecuaţiilor de gradul II necomplete şi complete, numerice şi literale. Formule simplificate. Relaţii între rădăcini şi coeficienţi. Ecuaţii iraţionale.

GEOMETRIA

1. **Introducere.** Corp geometric. Suprafaţă. Linie. Punct. Figură, figuri egale. Propoziţii : axiomă, teoremă reciprocă şi teoremă contrară. Linie dreaptă, semidreaptă, segment de dreaptă, operaţii cu segmente de dreaptă, linie frîntă, poligon.

2. **Unghiuri:** Unghi. Unghiuri adiacente. Egalitatea şi neegalitatea unghiurilor. Operaţii cu unghiuri. Bisectoare. Perpendiculară şi oblică. Unghi drept, ascuţit şi obtuz. Despre construcţia unei perpendiculare dintr-un punct pe o dreaptă şi unicitatea ei. Unghiuri suplimentare, complementare şi opuse la vîrf. Despre suma unghiurilor cu acelaşi vîrf aşezate de aceeaşi parte a unei drepte şi în jurul unui punct. Despre bisectoarele a două unghiuri adiacente şi ale unghiurilor formate de două drepte concurente. Măsurarea unghiurilor. Unităţi de măsură. Unghi la centru.

3. **Triunghiuri:** Poligon. Clasificarea poligoanelor. Triunghi. Bisectoare, înălţime, mediană şi mediatoare. Clasificarea triunghiurilor. Simetria faţă de o axă. Proprietăţile triunghiurilor isoscele şi echilaterale. Criteriile de egalitate a triunghiurilor oarecare şi dreptunghice. Unghi exterior. Relaţii între laturile şi unghiurile unui triunghi. Comparaţie între lungimea segmentului şi a liniei frînte. Perimetrul unui poligon convex este mai mic decît perimetrul unui poligon înconjurător. Despre triunghiurile care au două laturi respectiv egale şi unghiurile cuprinse între ele neegale.

4. **Perpendiculare şi oblice.** Perpendiculara este mai scurtă decît orice oblică dusă din acelaşi punct. Distanţa de la un punct la o dreaptă. Proprietatea mediatoarei unui segment şi proprietatea bisectoarei unui unghi. Loc geometric.

5. **Drepte paralele.** Construcţia unei drepte paralele cu o dreaptă dată. Postulatul lui Euclid. Consecinţele postulatului. Unghiuri formate de două drepte paralele tăiate de o secantă. Unghiuri cu laturile respectiv paralele. Unghiuri cu laturile respectiv perpendiculare. Suma unghiurilor unui triunghi. Suma unghiurilor interioare şi exterioare ale unui poligon convex.

6. **Patrulatere :** Paralelogram. Proprietăţile paralelogramului. Simetria faţă de un punct. Rombul, dreptunghiul şi patratul. Proprietăţile lor. Mediana relativă la ipotenuza unui triunghi dreptunghic. Trapezul. Proprietăţile trapezului isoscel. Proprietatea dreptei mijlocii în triunghi şi în trapez.

7. **Drepte concurente în triunghi :** Concurenţa mediatoarelor, înălţimilor, bisectoarelor şi medianelor.

8. **Cercul :** Cercul. Tangentă şi normală. Diametri, coarde şi arce. Dependenţa dintre coarde şi distanţele lor la centru. Distanţa unui punct la un cerc. Locuri geometrice : a) al mijloacelor coardelor care rămîn paralele cu o dreaptă dată — diametrii conjugaţi ; b) al mijloacelor coardelor egale dintr-un cerc. Poziţiile relative a două cercuri. Unghiuri a două cercuri care se taie. Cercuri ortogonale.

9. **Măsura unghiurilor :** Unghiuri înscrise. Unghiuri cu vîrfurile în interiorul şi exteriorul cercului. Cazuri particulare. Arc capabil de un unghi dat. Patrulater inscriptibil. Proprietăţile lui. Condiţia ca patru puncte să fie pe un cerc.

Din materia clasei a IX-a

ALGEBRA

1. **Ecuaţii de grad superior care se reduc la gradul II :** Ecuaţii reciproce de gradul III, IV. Ecuaţii binoame de gradul III, IV. Ecuaţii trinoame (de gradul IV, VI, VIII). Transformarea expresiei $\sqrt{A \pm \sqrt{B}}$ într-o sumă sau diferenţă de 2 radicali.

2. **Sisteme de ecuaţii de gradul II.** Sisteme de gradul II cu două ecuaţii, una fiind de gradul I. Sisteme care se rezolvă prin procedee speciale. Sisteme de gradul II cu două sau trei necunoscute, cazuri particulare. Probleme care se rezolvă cu ajutorul sistemelor de gradul II.

3. **Progresii.** Progresii aritmetice. Formula pentru aflarea unui termen oarecare şi formula sumei termenilor. Progresii geometrice. Formula pentru aflarea unui termen oarecare şi formula sumei termenilor. Suma unei progresii geometrice infinite descrescătoare Transformarea unei fracţii zecimale periodice în fracţie ordinară.

4. **Funcţii :** Mulţimi de puncte pe o dreaptă. Interval. Definiţia funcţiei. Funcţie de gradul II. Descompunerea trinomului de gradul II în factori liniari. Graficul funcţiei de gradul II. Punctele caracteristice ale trinomului. Semnul trinomului de gradul II. Inegalităţi a căror rezolvare conduce la studiul unor binoame de gradul I şi al unor trinoame de gradul II. Discuţia rădăcinilor ecuaţiei de gradul II ai cărei coeficienţi depind de un parametru. Discuţia problemelor de gradul II.

5. **Funcţia exponenţială. Funcţia logaritmică :** Puteri cu exponentul pozitiv, zero, negativ şi fracţionar. Operaţii cu ele. Funcţia exponenţială, proprietăţi şi graficul ei. Definiţia logaritmului. Funcţia logaritmică, proprietăţi şi graficul ei. Logaritmul unui produs, unui cît, unei puteri şi al unui radical. Logaritm zecimal. Caracteristică şi mantisă. Întrebuinţarea tabelelor de logaritmi. Cologaritm. Operaţii cu logaritmi cu caracteristici pozitive sau negative. Aplicaţii la calculul expresiilor numerice. Ecuaţii exponenţiale. Ecuaţii logaritmice.

GEOMETRIA

1. **Segmente proporţionale. Asemănarea triunghiurilor şi poligoanelor:** Raportul a două segmente şi segmente proporţionale. Împărţirea unui segment dat într-un raport dat. O paralelă la una din laturile unui triunghi împarte pe celelalte două în părţi proporţionale. Consecinţe. Reciproca. Două secante oarecare sînt tăiate în părţi proporţionale de drepte paralele. Construirea celui de al 4-lea segment proporţional. Împărţirea unui segment în părţi proporţionale cu mai multe segmente date. Bisectoarea interioară (exterioară) împarte latura opusă a unui triunghi în segmente proporţionale cu laturile ce pornesc din acelaşi vîrf cu bisectoarea. Reciproca. Triunghiuri asemenea. Teorema fundamentală a asemănării. Cazurile de asemănare ale triunghiurilor oarecare şi dreptunghice. Un fascicol de drepte concurente determină pe două drepte paralele segmente proporţionale. Reciproca. Poligoane asemenea. Construirea unui poligon asemenea cu un poligon dat. Descompunerea poligoanelor asemenea în acelaşi număr de triunghiuri asemenea şi la fel aşezate. Reciproca. Raportul perimetrelor a două poligoane asemenea. Centru de asemănare şi raport de asemănare.

2. **Relaţii metrice :** Teoremele relative la înălţime şi la o catetă într-un triunghi dreptunghic. Aplicaţii la cerc. Construirea mediei proporţionale. Teorema lui Pitagora. Teorema referitoare la pătratul unei laturi într-un triunghi oarecare. Calculul înălţimilor. Teorema lui Stewart. Calculul medianelor şi bisectoarelor. Calculul razei cercului circumscris. Segmente proporţionale în cerc. Puterea punctului.

3. **Poligoane regulate :** Linia frîntă regulată. Poligon regulat. Construirea poligoanelor regulate înscrise în cerc şi circumscrise unui cerc. Fiecărui poligon regulat i se poate circumscrie un cerc şi în fiecare poligon regulat se poate înscrie un cerc. Două poligoane regulate cu acelaşi număr de laturi sînt asemenea. Raportul de asemănare. Calcularea laturilor şi apotemelor : patratului, exagonului, triunghiului echilateral, în funcţie de raza cercului circumscris. Relaţia dintre latura poligonului regulat cu n laturi înscris în cerc şi latura poligonului regulat cu numărul dublu de laturi. Calculul laturii poligonului regulat circumscris în funcţie de latura poligonului regulat cu acelaşi număr de laturi înscris în acelaşi cerc. Determinarea lungimii cercului. Lungimea unui arc de cerc.

4. **Arii :** Noţiuni despre măsurarea unei arii. Aria dreptunghiului, paralelogramului şi rombului. Aria triunghiului în funcţie de laturi, de raza cercului circumscris şi de raza cercului înscris. Aria trapezului, a poligoanelor regulate, a cercului, sectorului circular şi a segmentului de cerc. Compararea ariilor a două triunghiuri asemenea, a două poligoane asemenea, a două cercuri.

Din materia clasei a X-a

ALGEBRA

1. **Analiza combinatorie şi binomul lui Newton :** Permutări, aranjamente şi combinări. Produsul unor binoame care diferă prin termenii liberi. Formula binomului lui Newton. Proprietăţile formulei binomului. Metoda inducţiei complete. Suma puterilor asemenea a primelor n numere naturale.

2. **Divizibilitatea numerelor şi polinoamelor :** Teoremele de divizibilitate ale sumei şi diferenţei. Condiţia ca un polinom P(x) să fie divizibil prin (x—a). Regula de formare a cîtului. Proprietăţile divizibilităţii polinoamelor.

3. **Cel mai mare divizor comun şi cel mai mic multiplu comun** al numerelor şi polinoamelor. Aflarea c.m.m.d.c. al numerelor prin algoritmul lui Euclid. C.m.m.d.c. al polinoamelor. Proprietăţile c.m.m.d.c. al polinoamelor. Un polinom care este divizibil prin (x—a) şi (x—b) este divizibil şi prin produsul lor. Aflarea c.m.m.m.c. al polinoamelor cu ajutorul c.m.m.d.c.

4. **Numere complexe :** Numerele complexe scrise sub formă algebrică. Operaţii cu ele. Forma trigonometrică a unui număr complex. Operaţii cu numere complexe exprimate sub formă trigonometrică. Formula lui Moivre. Rădăcinile unităţii. Ecuaţii binoame.

5. **Proprietăţi ale polinoamelor şi rezolvarea ecuaţiilor.** Descompunerea polinoamelor în factori liniari. Polinom identic nul. Condiţia ca două polinoame să fie identice. Metoda coeficienţilor nedeterminaţi. Condiţia ca două ecuaţii să aibă aceleaşi rădăcini. Rădăcini comune a două ecuaţii. Relaţiile între rădăcinile şi coeficienţii unei ecuaţii de gradul n. Ecuaţii care admit rădăcina $a + ib$. Ecuaţii cu coeficienţii raţionali care admit rădăcina $a + \sqrt{b}$. Transformarea polinoamelor : $P(-x)$; $P(\frac{1}{x})$; $P(x+h)$; $P(kx)$; $P(\frac{x}{m})$. Limitele rădăcinilor reale. Metoda grupării termenilor. Calcularea rădăcinilor întregi şi fracţionare.

GEOMETRIA ÎN SPAŢIU

1. **Introducere :** Axiomele geometriei în spaţiu. Poziţii relative între puncte, drepte şi plane. Determinarea planului. Generarea planului.

II. **Drepte şi plane paralele.**

1. **Drepte paralele cu un plan :** Dreapta paralelă cu o dreaptă situată într-un plan şi care trece printr-un punct exterior planului este paralelă cu planul. Reciproca. Două drepte paralele cu a treia dreaptă, sînt paralele între ele.

2. **Plane paralele :** Intersecţiile a două plane paralele cu un al treilea plan sînt drepte paralele. Printr-un punct exterior la un plan, se poate duce un plan paralel cu acesta şi numai unul. Dacă două plane sînt paralele, orice plan paralel cu primul este paralel şi cu al doilea. Segmentele de drepte paralele cuprinse intre planele paralele, sînt egale. Planele paralele determină pe două drepte oarecare segmente proporţionale. Unghiuri cu laturi paralele.

III. **Drepte perpendiculare pe un plan.**

1. Unghiul a două drepte în spaţiu. Drepte perpendiculare în spaţiu. Condiţia ca o dreaptă să fie perpendiculară pe un plan. Printr-un punct dat se poate duce un plan perpendicular pe o dreaptă dată şi numai unul. Dacă două plane sînt paralele, orice perpendiculară pe un plan este perpendiculară şi pe celălalt. Două plane perpendiculare pe aceeaşi dreaptă sînt paralele între ele. Printr-un punct dat se poate duce o dreaptă perpendiculară la un plan dat şi numai una. Dacă două drepte sînt paralele, orice plan perpendicular pe una este perpendicular şi pe cealaltă. Două drepte perpendiculare pe acelaşi plan sînt paralele. Locul geometric al perpendicularelor ridicate într-un punct pe o dreaptă dată. Locul geometric al punctelor egal depărtate de un plan. Locul geometric al punctelor egal depărtate de două puncte şi de trei puncte date. Punct egal depărtat de patru puncte nesituate în acelaşi plan.

2. Perpendiculare şi oblice faţă de plan. Teorema relativă la perpendiculara şi oblicele coborîte din acelaşi punct pe un plan. Reciproca. Distanţa unui punct la un plan. Teorema celor trei perpendiculare. Reciproca.

IV. **Proiecţii**

Proiecţia ortogonală a unui punct şi a unei drepte pe un plan. Teorema relativă la unghiul format de o dreaptă cu un plan. Proiecţia unui segment pe un plan. Proiecţia ariei unui triunghi şi a unui poligon pe un plan.

V. **Unghiuri diedre. Plane perpendiculare :**

Semiplan. Unghi diedru. Egalitatea unghiurilor diedre. Unghiul plan corespunzător unui diedru. Plane perpendiculare. Dacă o dreaptă este perpendiculară pe un plan, orice plan trecînd prin dreaptă sau fiind paralel cu ea este perpendicular pe planul dat. Dacă două plane sînt perpendiculare pe un al treilea plan intersecţia lor este perpendiculară pe acest plan.

VI. **Poliedre**

1. Poliedre. Prisma. Clasificarea prismelor. Paralelipipedul. Diagonala paralelipipedului dreptunghic. Secţiunile făcute într-o prismă prin plane paralele cu baza sînt poligoane egale. Aria prismei. Desfăşurare. Volumul paralelipipedului dreptunghic, drept şi oblic. Volumul prismei drepte, triunghiulare şi oarecare Volumul prismei oblice.

2. Piramida : definiţie şi clasificare. Secţiunea paralelă cu baza în piramidă. Aria piramidei. Desfăşurarea. Volumul piramidei.

3. Trunchi de piramidă. Aria trunchiului de piramidă regulat. Volumul trunchiului de piramidă.

VII. **Corpuri rotunde**

1. Suprafaţa cilindrică de revoluţie. Cilindru Cilindru circular drept. Aria cilindrului şi desfăşurarea lui. Volumul cilindrului.

2. Suprafaţa conică de revoluţie. Conul. Con circular drept. Aria conului circular drept. Desfăşurarea conului. Volumul conului.

3. Trunchiul de con circular drept Aria şi volumul trunchiului de con circular drept.

4. Suprafaţa sferică. Sfera. Determinarea unei sfere. Intersecţia unei sfere cu un plan. Calotă şi zonă sferică. Determinarea unui cerc pe sferă. Planul tangent la sferă şi proprietăţile lui. Cilindru şi con înscris sau circumscris unei sfere. Aria obţinută prin rotirea împrejurul unei axe a unui segment de dreaptă şi a unei linii poligonale regulate. Aria zonei şi calotei sferice. Aria sferei. Volumul unui sector sferic şi al sferei. Volumul segmentului sferic.

TRIGONOMETRIA

1. **Introducere**

Unităţi de măsură pentru unghiuri şi arce, gradul sexagesimal, gradul centezimal, radianul. Relaţiile dintre ele. Arce mai mari decît 360° şi arce negative.

II. **Funcţii trigonometrice**

1. Definiţia funcţiilor trigonometrice ca rapoarte între laturile unui unghi dreptunghic şi pe cerc. Valorile funcţiilor trigonometrice pentru 30°, 45°, 60°. Variaţia, periodicitatea şi reprezentarea grafică a funcţiilor trigonometrice.

2. Funcţiile trigonometrice ale arcelor : complementare, suplimentare, care diferă cu o jumătate de cerc, a căror sumă este 360° şi negative. Reducerea funcţiilor trigonometrice ale arcelor oarecare la acelea ale arcelor din primul cadran.

3. Arce care corespund la o funcţie trigonometrică dată. Funcţii trigonometrice inverse Tabele trigonometrice naturale şi logaritmice ; a) aflarea funcţiei cînd se dă arcul ; b) aflarea arcului cînd se cunoaşte funcţia.

III. **Formule fundamentale**

1. Relaţiile dintre funcţiile trigonometrice ale aceluiaşi arc. Exprimarea funcţiilor trigonometrice cu ajutorul uneia din ele.

2. Proiecţia unui segment şi a unui contur poligonal pe o axă. Funcţiile trigonometrice ale unei sume sau diferenţe de arce, ale arcului dublu şi triplu, ale jumătăţii de arc. Exprimarea raţională a funcţiilor trigonometrice ale unui arc, cu ajutorul tangentei arcului pe jumătate.

3. Transformarea unei sume sau diferenţe de sinusuri şi cosinusuri în produse şi invers. Transformarea unei sume sau a unei diferenţe de tangente şi cotangente în expresii calculabile prin logaritmi.

IV. **Aplicaţiile trigonometriei la geometrie**

1. Relaţiile între elementele unui triunghi dreptunghic. Rezolvarea triunghiului dreptunghic.

2. Relaţiile între elementele unui triunghi oarecare : relaţia sinusurilor, relaţia dintre o latură şi proiecţiile celorlalte, formula tangentei semidiferenţei a două unghiuri a lui Neper, relaţia cosinusului, relaţiile unghiurilor în funcţie de laturi. Formulele ariei triunghiului. Rezolvarea triunghiului oarecare

V. **Identităţi şi ecuaţii trigonometrice**

1. Identităţi. Identităţi condiţionate.

2. Ecuaţii trigonometrice : a) care se rezolvă prin ecuaţii algebrice ; b) omogene ; c) liniare ; d) care se rezolvă prin descompunere în factori. Sisteme de ecuaţii trigonometrice.

Din materia clasei a XI-a

CALCULUL DIFERENŢIAL ŞI INTEGRAL

I. Noţiuni elementare despre mulţimi. Apartenenţă, incluziune. Reuniune, intersecţie. Mulţimi de puncte de o dreaptă, intervale. Vecinătăţile unui punct.

II. **Şiruri :** Definiţia şirului; şiruri mărginite, şiruri monotone. Şiruri convergente ; definiţia limitei unui şir, criterii de convergenţă. Convergenţa şirurilor monotone şi mărginite. Numărul e. Operaţii cu şiruri convergente : suma, produsul, cîtul. Trecerea la limită în inegalităţi.

III **Puteri şi logaritmi :** Puteri cu exponent real. Logaritmi, logaritmi naturali.

IV. **Simbolurile** $+\infty$ şi $-\infty$. Şiruri cu limita $+\infty$ sau $-\infty$; operaţii cu $+\infty$ şi $-\infty$; operaţii fără sens.

V. **Funcţii :** Definiţia funcţiei, do-

(Continuare în pag. a 4-a)

(Urmare din pag. 3-a)

meniu de definiție, domeniul valorilor, variabilă independentă. Funcții reale. Graficul unei funcții. Funcții elementare : polinoame, funcții raționale, funcția putere, funcția exponențială, funcția logaritmică, funcții circulare. Funcții compuse. Funcții monotone. Funcții inverse. Funcții circulare inverse.

VI. **Limite de funcții** : Definiția limitei unei funcții într-un punct. Criterii de existență a limitelor de funcții. Operații cu limite de funcții. Limitele funcțiilor elementare. Cazuri de excepție la operațiile cu limitele de funcții.

VII. **Funcții continui** : Definiția continuității unei funcții într-un punct și pe un interval. Operații cu funcții continui. Continuitatea funcțiilor elementare. Funcții continui care au valori de semne contrare la extremitățile unui interval.

VIII. **Derivate** : Probleme ce conduc la noțiunea de derivată (viteza unui mobil, tangenta la o curbă). Definiția derivatei unei funcții într-un punct și pe un interval. Derivatele funcțiilor : $f(x)=c$, $f(x)=x$. $f(x)=\sin x$, $f(x)=\cos x$. Operații cu funcții derivabile : suma, produsul, cîtul. Derivatele funcțiilor raționale și ale funcțiilor circulare. Derivata unei funcții compuse. Derivata unei funcții inverse. Derivata funcțiilor logaritmice, a funcțiilor exponențiale, a funcției putere, a funcției „ și a funcțiilor circulare inverse. Derivate de ordin superior. Aplicații la rădăcinile multiple ale unui polinom. Aplicațiile derivatei la fizică (viteză, accelerație, debit, intensitatea curentului electric, densitate).

IX. **Studiul funcțiilor cu ajutorul derivatelor** : Teorema lui Rolle și teorema creșterilor finite. Intervale de monotonie ale unei funcții, puncte de maxim și de minim. Convexitate și concavitate, puncte de inflexiune. Asimptote. Trasarea graficului funcțiilor. Aplicații : probleme de maxim și minim : separarea și aproximarea rădăcinilor reale ale unei ecuații.

X. **Integrale** : Primitive. Integrale. Proprietățile integralei. Integrarea prin părți. Schimbarea de variabilă. Calculul ariilor și volumelor. Aplicațiile integralei la fizică (centru de greutate, lucru mecanic).

Notă : la secția serală nu se cere capitolul „Integrale".

GEOMETRIA ANALITICĂ

I. Geometria pe o dreaptă. Segmente orientate. Teorema lui Chasles. Punct care împarte un segment într-un raport dat. Abscisa mijlocului unui segment.

II. **Geometria în plan.** Coordonatele carteziene rectangulare ale unui punct. Distanța dintre două puncte. Determinarea poziției unui punct pe o dreaptă care trece prin două puncte date. Coordonatele mijlocului unui segment. Direcția unei drepte. Unghiul a două direcții. Condițiile ca două drepte să fie paralele sau perpendiculare.

III. **Linia dreaptă.** Determinanți. Determinanți de ordinul II și III. Dezvoltarea după minori. Regula lui Sarrus. Proprietăți. Orice linie dreaptă se reprezintă printr-o ecuație de gradul I. Orice ecuație de forma $Ax+By+C=0$ reprezintă o linie dreaptă. Semnificația coeficienților. Cazuri particulare. Ecuația dreptei ce trece prin două puncte. Ecuația dreptei în raport cu segmentele determinate pe axe. Condiția ca trei puncte să fie coliniare. Intersecția a două drepte. Condiția ca două ecuații să reprezinte aceeași dreaptă. Fascicole de drepte: a) ce trec printr-un punct dat; b) ce trec prin punctul de intersecție a două drepte date; c) paralele cu o direcție dată. Condiția ca trei drepte să fie concurente.

Raportul în care o dreaptă împarte un segment. Separarea planului în regiuni de o dreaptă. Ecuația normală a dreptei. Distanța de la un punct la o dreaptă.

Aplicații : aflarea înălțimilor unui triunghi, ecuațiile bisectoarelor, aria unui triunghi etc.

IV. **Cercul** : Ecuația cercului cu centrul în origine și într-un punct oarecare. Determinarea ecuației unui cerc prin trei condiții. Intersecția unei drepte cu un cerc. Ecuațiile tangentei : într-un punct al cercului, paralelă cu o direcție dată, dintr-un punct exterior. Ecuația normalei. Puterea unui punct în raport cu un cerc. Axa radicală a două cercuri. Centrul radical. Intersecția a două cercuri. Aplicații la proprietățile cercului și locuri geometrice.

V. **Elipsa** : Definiția și ecuația elipsei. Elementele importante ale elipsei. Intersecția unei elipse cu o dreaptă. Ecuațiile tangentei și normalei la elipsă. Aplicații la proprietățile elipsei și locuri geometrice.

VI. **Hiperbola** : Definiția și ecuația hiperbolei. Elemente importante ale hiperbolei. Asimptote. Hiperbola echilaterală raportată la asimptote. Intersecția hiperbolei cu o dreaptă. Ecuațiile tangentei și normalei la hiperbolă.

Aplicații la proprietățile hiperbolei și locuri geometrice.

VII. **Parabola.** Definiția și ecuația parabolei. Elemente importante ale parabolei. Intersecția parabolei cu o dreaptă. Ecuațiile tangentei și normalei la parabolă. Aplicații la proprietățile parabolei și locuri geometrice. Proprietatea optică a parabolei.

FIZICA

Secția reală
Din materia clasei a X-a

ELECTROMAGNETISMUL

a) Cîmpul magnetic al curentului electric. Cîmpul magnetic al curentului liniar, circular, al solenoidului. Intensitatea cîmpului magnetic. Legea Biot-Savart. Fluxul magnetic. Permeabilitatea magnetică. Unități de măsură. Electromagneți și aplicațiile lor. Releul electromagnetic. b) Forța electromagnetică. Acțiunea cîmpului magnetic asupra curentului electric. Aplicațiile tehnice ale forței electromagnetice. Instrumente de măsurat : ampermetru, voltmetru. Principiul de funcționare a electromotorului Difuzor electrodinamic. c) Acțiunea reciprocă a curenților electrici. Forță electrodinamică. Contorul electric. d) Echivalența unui magnet permanent cu un solenoid. Explicarea magnetismului (sumar). e) Magnetismul pămîntesc (sumar).

INDUCȚIA ELECTROMAGNETICA

a) Producerea tensiunii electromotoare de inducție. Tensiunea electromotoare indusă într-un conductor liniar. Factorii care determină mărimea și sensul tensiunii electromotoare de inducție. Legea lui Lenz privitoare la sensul tensiunii electromotoare de inducție. Explicarea electronică a inducției electromagnetice. b) Autoinducția. Inductanța. Unitatea de inductanță : henry-ul.

CURENTUL ALTERNATIV

a) Inducția într-o spiră care se rotește uniform într-un cîmp magnetic omogen. Producerea curentului alternativ. b) Frecvența, intensitatea și tensiunea curentului alternativ. Reactanță inductivă și capacitivă în circuitul de curent alternativ. Impedanța. Legea lui Ohm la curentul alternativ. c) Defazarea. Energia și puterea curentului alternativ. d) Curentul trifazat. Conectarea în stea și în triunghi a receptoarelor de energie (sumar).

GENERATOARE, MOTOARE, TRANSFOMATOARE

a) Dinamul și motorul de curent continuu : reversibilitatea lor. b) Generatorul de curent alternativ : monofazat și trifazat. c) Motoare de curent alternativ. Motorul asincron. d) Transformarea curentului alternativ. Transformatorul. Transportul energiei electrice. Redresoare uscate. Noțiuni despre substanțele semiconductoare și întrebuințările lor în tehnica actuală. e) Bobina de inducție. Telefonul.

ELECTRIFICAREA

a) Bazele fizice ale electrificării. Problemele electrificării. b) Centrale termoelectrice. Centrale hidroelectrice. c) Distribuția și utilizarea energiei electrice în industrie, agricultură, transport și în viața de toate zilele. d) Electrificarea țării noastre, realizări obținute și perspective de viitor. Importanța electrificării pentru dezvoltarea economiei naționale și pentru ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii din patria noastră.

Din materia clasei a XI-a

OSCILAȚII ȘI UNDE ELECTROMAGNETICE

a) Descărcarea oscilatorie a condensatorului. Circuit oscilant. Explicarea electronică a descărcării condensatorului. Oscilații amortizate și neamortizate, Rezonanța. b) Circuit oscilant deschis. Cîmpul electromagnetic. Undele electromagnetice. Propagarea lor. Antena. Proprietățile undelor electromagnetice. c) Oscilații electrice întreținute. Tuburi electronice. Dioda și funcționarea ei ca redresoare. Trioda, caracteristici. Funcțiunile triodei : generatoare, amplificatoare, redresoare. d) Radioemisia și radiorecepția cu noțiuni sumare despre transistoare. Noțiuni de radiolocație și despre oscilograful catodic. e) Importanța radiotehnicii și electronicii pentru activitatea științifică, pentru industrie și culturalizare. Dezvoltarea radioficării și radiotehnicii, electronicii și automatizării în țara noastră.

STRUCTURA ATOMULUI

ELECTRONII. a) Emisia de electroni : termoelectroni și fotoelectroni. b) Masa electronului și variația ei cu viteza.

ÎNVELIȘUL ELECTRONIC ȘI NUCLEUL

a) Structura atomului, învelișul electronic și nucleul. Modele atomice (Rutherford, Bohr). Nivelele energetice ale atomului. Emisia și absorbția energiei de către atom. Serii spectrale. Formula Balmer. b) Dezintegrarea nucleului. Radioactivitatea. Razele alfa, beta și gama. Metode de cercetare în fizica nucleară. Camera Wilson. Numărătorul de particule. Transformăriie elementelor radioactive. Legea dezintegrării radioactive. Izotopi. c) Structura nucleului atomic. Mijloace de acțiune asupra nucleului atomic. Acceleratori de particule. Ciclotronul. Dezintegrarea artificială. Izotopi radioactivi și atomi marcați. Aplicații în industrie, agricultură, biologie și medicină. d) Energia nucleului atomic. Defectul de masă. Eliberarea energiei nucleare. Fisiunea nucleară. Reacția nucleară în lanț. Reactori nucleari. Explozia nucleară. Fuziunea nucleară. Noțiuni despre plasmă și întrebuințările ei actuale. Actualitatea și perspectivele folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice.

Absolvenții **secției umaniste** nu vor fi examinați din temele : Echivalența unui magnet permanent cu un solenoid. Explicarea magnetismului. Magnetismul pămîntesc. Explicarea electronică a inducției electromagnetice. Noțiuni de radiolocație.

Absolvenții **secției serale** nu vor fi examinați din tema : Noțiuni de radiolocație și despre oscilograful catodic.

În probleme și în dezvoltarea temelor teoretice se vor folosi numai unitățile sistemului internațional de unități de măsură.

CHIMIE

Secțiile reală și umanistă
Din materia clasei a XI-a

HIDROCARBURILE

1. **Hidrocarburi.** Clasificarea lor.

2. a) **Hidrocarburi aciclice saturate.** Definiție. Stare naturală. Nomenclatură. Serie de omologi. Izomerie. Radicali organici. Teoria structurii compușilor organici a lui Butlerov.

Proprietățile fizice și chimice ale hidrocarburilor saturate (Reacția de substituție, reacția de cracare, ardere).

b) **Metanul.** Stare naturală. Metanul — bogăție naturală a țării noastre. Preparare. Proprietăți. Întrebuințări. Cloroformul. Tetraclorura de carbon.

3. **Hidrocarburi olefinice.** Definiție. Structură. Nomenclatură. Proprietăți fizice. Proprietăți chimice (Reacții de adiție — regula lui Markovnikov. Oxidare. Ardere).

4. **Hidrocarburi acetilenice.** Definiție. Structură. Nomenclatură. Proprietăți fizice. Proprietăți chimice (Reacții de adiție, polimerizare, oxidare, combinații cu metale).

5. **Cauciucul.** Cauciucul natural. Cauciucul sintetic. Polimerizarea divinilului și izoprenului. Dezvoltarea industriei cauciucului în țara noastră.

6. a) **Hidrocarburi aromatice.** Definiție. Clasificare (mono și polinucleare). b) **Benzenul.** Starea naturală și obținerea din gudroane. Proprietăți fizice. Structura moleculară. Proprietăți chimice. Întrebuințări. c) Hidrocarburi aromatice polinucleare. Naftalenul. Antracenul. Noțiuni generale. Întrebuințări.

d) Caracterizarea generală a hidrocarburilor aromatice. Proprietăți fizice și chimice. Prepararea lor industrială. Distilarea uscată a cărbunelui de pămînt.

7. **Petrolul.** Stare naturală. Compoziție. Extragerea petrolului. Proprietăți fizico-chimice. Derivatele principale ale petrolului. Petrolul, materie primă în industria petrochimică. Dezvoltarea impetuoasă a industriilor legate de extragerea și prelucrarea petrolului în anii puterii populare.

FUNCȚIUNI ORGANICE FĂRĂ AZOT

1. a) **Alcooli.** Definiție. Clasificare (mono și polialcooli ; alcooli primari, secundari, terțiari). Nomenclatură. Proprietăți fizice și chimice. b) Alcoolul metilic și alcoolul etilic. Preparare. Distilarea uscată a lemnului. Proprietăți. Întrebuințări tehnico-industriale. c) Glicerina. Preparare. Proprietăți. Întrebuințări tehnico-industriale.

2. a) Noțiuni despre fenoli. b) Fenolul (acidul fenic). Preparare. Proprietăți. Întrebuințări. Fenolul ca materie primă în fabricarea maselor plastice. Comparație între alcooli și fenoli.

3. **Aldehide.** Definiție. Nomenclatură. Prepararea prin oxidarea alcoolilor. Proprietăți fizice și chimice. Aldehida formică. Importanța ei.

4. **Cetone.** Definiție. Preparare. Acetona. Proprietățile și întrebuințările ei.

5. a) **Acizi organici.** Definiție. Clasificare. Nomenclatură. Proprietățile fizice și chimice. b) Acidul formic. Acidul acetic. c) Acizii grași. (Acizii : butiric, palmitic, stearic, oleic).

6. a) **Esterii.** Definiție. Preparare. b) Grăsimi. Definiție. Clasificare. Proprietăți fizice și chimice. (Hidrogenarea grăsimilor, saponificare). Săpunuri.

7. a) **Zaharide.** Definiție. Clasificare. b) Monozaharide. Glucoza. Răspîndirea în natură. Proprietăți. Întrebuințări. Fructoza. c) Dizaharide. Zaharoza. Obținerea zahărului din sfecla de zahăr. Proprietăți. Întrebuințări. Dezvoltarea în țara noastră a culturii sfeclei de zahăr și a construcțiilor de fabrici pentru prelucrarea ei. d) Amidonul. Formarea amidonului în plante. Fotosinteza. Prelucrarea amidonului. e) Celuloza. Proprietăți. Prelucrarea celulozei. Hîrtia. Mătasea artificială. Nitroceluloze ; întrebuințările lor. Dezvoltarea industriei hîrtiei și celulozei în țara noastră după 23 August 1944.

FUNCȚIUNI ORGANICE CARE CONȚIN AZOT

1. **Noțiuni despre nitroderivați.** Nitrobenzenul. Preparare. Trinitrotoluenul. Trinitrofenolul.

2. **Noțiuni despre amine.** Anilina. Preparare. Proprietăți și întrebuințări.

3. **Noțiuni despre amide.** Ureea.

4. **Noțiuni despre nitrili.** Acidul cianhidric.

5. **Noțiuni despre amino-acizi.** Glicocolul.

6. **Substanțe proteice.** Definiție. Proprietăți. Rolul substanțelor proteice în procesele vitale. Hidroliza substanțelor proteice. Problema sintezei substanțelor proteice.

SINTEZE ORGANICE. DEZVOLTAREA INDUSTRIEI CHIMICE ÎN ROMÂNIA SOCIALISTĂ

1. **Substanțele plastice.** Noțiuni despre obținerea, proprietățile și folosirea lor.

2. **Substanțele colorante.** Noțiuni despre obținerea, proprietățile și folosirea lor.

3. **Antibiotice.** Noțiuni despre substanțele mai importante și despre folosirea lor.

4. Industria chimică în Republica Socialistă România. Contribuția industriei chimice la dezvoltarea agriculturii socialiste și la ridicarea nivelului de trai al poporului muncitor din patria noastră.

Atît la chimie cît și la fizică se va cere candidaților să arate și aplicațiile tehnico-industriale, agricole sau din alte domenii ale fenomenelor și legilor fizice și chimice, aplicații care au fost studiate de elevi în școală.

ISTORIA ROMÂNIEI

Din materia clasei a XI-a

Orînduirea comunei primitive pe teritoriul țării noastre

Trăsăturile caracteristice ale orînduirii comunei primitive ; vechimea, continuitatea vieții omenești, periodizarea orînduirii comunei primitive pe teritoriul țării noastre ; viața economică și socială. Geto-dacii și felul lor de viață. Descompunerea comunei primitive și apariția uniunilor de triburi în Dacia.

Orînduirea sclavagistă pe teritoriul țării noastre

Trăsăturile caracteristice ale orînduirii sclavagiste. Statul sclavagist începător în timpul lui Burebista ; refacerea și consolidarea statului dac în timpul lui Decebal. Cucerirea Daciei de către romani și transformarea unei mari părți din Dacia în provincie romană. Combaterea falselor teorii despre „nimicirea" dacilor. Dacia în timpul stăpînirii romane. Retragerea aureliană ; continuitatea daco-romanilor în Dacia și combaterea falselor teorii despre așa-zisa „golire" de populație a Daciei.

Perioada de trecere la feudalism

Situația daco-romanilor în timpul migrațiunii popoarelor. Procesul de formare a poporului român și a limbii române.

Orînduirea feudală pe teritoriul țării noastre

Feudalismul timpuriu pe teritoriul patriei noastre sec. X—XIV.

Formarea și dezvoltarea voievodatului Transilvaniei sec. X—XIV.

Formarea statelor feudale independente Țara Românească și Moldova.

Dezvoltarea socială și economică a țărilor române la sfîrșitul sec. al XIV-lea și în secolul al XV-lea.

Țara Românească și Moldova în timpul lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun ; începutul luptei de apărare împotriva invaziei turcești.

Răscoala populară de la Bobîlna.

Lupta antiotomană sub conducerea lui Iancu de Hunedoara.

Consolidarea Țării Românești și lupta pentru independență în timpul lui Vlad Țepeș.

Dezvoltarea Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare, războaiele de apărare conduse de Ștefan cel Mare.

Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja.

Dezvoltarea țărilor române în sec. al XVI-lea. Transilvania principat autonom; lupta pentru independență sub conducerea lui Petru Rareș și Ioan Vodă.

Războiul de eliberare de sub dominația otomană condus de Mihai Viteazul. Unirea țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul.

Consolidarea puterii domnești în timpul lui Matei Basarab și Vasile Lupu.

Dezvoltarea Țării Românești în timpul lui Constantin Brîncoveanu.

Moldova în timpul domniei lui Dimitrie Cantemir.

Cucerirea Transilvaniei de către habsburgi ; lupta de eliberare de sub jugul habsburgic.

Regimul turco-fanariot în Țara Românească și Moldova.

Răscoala iobagilor din Transilvania condusă de Horia. Cloșca și Crișan.

Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — prolog al revoluției din 1848.

Țările române în perioada premergătoare revoluției de la 1848.

Orînduirea capitalistă

Revoluția burghezo-democratică din 1848 în țările române.

Unirea Moldovei cu Țara Românească — formarea statului național român.

Dezvoltarea României între anii 1859—1866 ; reformele din timpul lui Alexandru Ion Cuza ; lupta pentru desăvîrșirea Unirii.

Dezvoltarea României între anii 1866—1877. Războiul pentru independența de stat a României.

Dezvoltarea Transilvaniei între anii 1848—1900.

Situația economică, socială și politică a României în anii 1878—1900.

Situația economică și socială a României în anii 1900—1914.

Răscoala țăranilor din 1907.

Dezvoltarea Transilvaniei în anii 1900—1914.

România în timpul primului război mondial.

Situația României în anii 1917—1918 : amploarea luptelor revoluționare.

Unirea Transilvaniei cu România — încheierea procesului de formare a statului național român.

Situația economico-socială a României la sfîrșitul primului război mondial.

Creșterea avîntului revoluționar. Crearea Partidului Comunist din România — cotitură istorică în dezvoltarea mișcării muncitorești din România, în viața poporului român.

România în anii 1923—1928.

Situația României în anii crizei economice din 1929—1933 ; lupta clasei muncitoare pentru ieșirea revoluționară din criză. Eroicele lupte muncitorești din 1933 organizate și conduse de P.C.R., moment culminant al luptelor muncitorimii din România din perioada crizei.

România în perioada pregătirii celui de-al doilea război mondial și a creșterii pericolului fascist 1934—1940.

Situația politică a României în anii 1940—1944 ; instaurarea dictaturii militaro-fasciste ; împingerea României în războiul antisovietic.

Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și pentru întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Revoluția populară în țara noastră

Insurecția armată antifascistă din august 1944 inițiată, organizată și condusă de P.C.R.

Participarea României la războiul antihitlerist.

Lupta maselor populare conduse de P.C.R. pentru instaurarea puterii democrat-populare în anii 1944—1945. Reforma agrară, caracterul ei democratic.

Consolidarea regimului democrat-popular (1945—1947). Conferința Națională a P.C.R.

Lupta pentru refacerea și dezvoltarea economiei naționale.

Consolidarea situației internaționale a României ; încheierea tratatului de pace cu România.

Orînduirea socialistă

Începutul revoluției socialiste în țara noastră ; înlăturarea monarhiei, proclamarea R.P.R.

Schimbările survenite în viața socială, economică și politică în România după 1947. Înfăptuirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare pe baza principiilor marxist-leniniste.

Victoria socialismului în țara noastră.

Republica Socialistă România — stat independent, suveran și unitar.

Întărirea continuă a statului nostru socialist ; Constituția Republicii Socialiste România.

Importanța istorică a Congresului al IX-lea al P.C.R.

LIMBA ENGLEZĂ

William Shakespeare : viața și activitatea sa literară ; fragmentul din „Othello". Jonathan Swift : viața și activitatea sa literară : fragmentul din „Gulliver".

Romanticism. Poems on Napoleon de G. G. Byron. Fragmentul din „Song to the Men of England" de P. B. Shelley.

Critical realism. Fragmentul din „The Old Curiosity Shop" de Ch. Dickens. Fragmentul din „Vanity Fair" de W. M. Thackeray. Fragmentul din „Forsyte Saga" de J. Galsworthy. Mark Twain : viața și activitatea sa literară ; fragmentul din „A Connecticut Yankee in King Arthur's Court". Jack London : viața și activitatea sa literară ; fragmentul din „White Fang". Ernest Hemingway. Man is Not Made for Defeat.

La gramatică se va examina din morfologia și sintaxa studiate în clasele VIII—XI, pe bază de exerciții lexicale, lexico-gramaticale, traduceri ușoare din limba engleză în limba română și din limba română în limba engleză. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde cel mai uzual material lexical al claselor VIII—XI.

LIMBA FRANCEZĂ

Perioadele importante și curentele literare :

Evul mediu.

Renașterea. François Rabelais : Le jugement d'un fou.

Clasicismul. Molière : Don Juan — Don Juan et le créancier. La Fontaine : Le loup et l'agneau ; Le coche et la mouche.

Epoca luminilor. Voltaire : Une danse significative ; Jeannot et Colin.

Romantismul. Victor Hugo : Les Misérables — Cosette va chercher de l'eau ; Cosette côte à côte dans l'ombre avec l'inconnu.

Realismul critic. Honoré de Balzac : Eugénie Grandet (Les dernières jours d'un avare). Emile Zola : Germinal (Un jour de paye) ; Alphonse Daudet : La dernière classe ; La rentrée des troupeaux. Guy de Maupassant : Le Père Milon. Anatole France : La dent, La bienfaisance universelle.

Poezia în a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Arthur Rimbaud : Le dormeur du val.

Literatura sec. al XX-lea. Henri Barbusse : La Conversion de Ion Grecea. Louis Aragon : Du Poète à son parti. Paul Eluard : Gabriel Péri.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie și sintaxă studiate în clasele VIII—XI, pe bază de exerciții lexicale, lexico-gramaticale, traduceri ușoare din limba franceză în limba română și din limba română în limba franceză. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde materialul lexical uzual învățat în clasele VIII—XI.

LIMBA GERMANĂ

J. W. Goethe : Erlkönig și fragmente din Faust.

Fr. Schiller : Der Handschuh și fragmente din Kabale und Liebe.

H. Heine : Die schlesischen Weber. Heines Autobiographie W. Victor : Proletarier aller Lander, vereinigt euch : Wie Karl Marx seinen Lebensweg wählte. Fr. Wolf : Der wackere Igel. J. R. Becher : Der an den Schlaf der Welt rührt-Lenin. E. Weinert : Zwei Mann auf Beobachtung F. C. Weiskopf : Der Schemel ; Nachkommen oder Vorfahren ? E. Strittmatter : Der entminte Acker. A. Margul-Sperber : Das Landeswappen ; Der Dichter lauscht in die Zeit. A. Breitenhofer : Ein Interview. Fr. Liebhard : Du führst uns, Partei.

La gramatică se va examina din problemele de morfologie și sintaxă prevăzute în programele claselor VIII—XI, pe bază de exerciții și traduceri ușoare din limba germană în limba română și din limba română în limba germană. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde materialul lexical uzual însușit în clasele VIII—XI.

LIMBA RUSĂ

A. S. Pușkin : viața și activitatea literară ; poezia „Mesaj celor din Siberia". N. V. Gogol : viața și activitatea literară ; comedia „Revizorul" (fragment). N. A. Nekrasov : viața și activitatea literară ; poezia „Drumul de fier" (fragment). L. N. Tolstoi : viața și activitatea literară ; „Război și pace" (fragment). A. P. Cehov : viața și activitatea literară. A. M. Gorki : viața și activitatea literară ; romanul „Mama", Cuvîntarea lui Pavel Vlasov la judecată (fragmente). Fragmente din poemul „Vladimir Ilici Lenin" de V. V. Maiakovski. A. N. Tolstoi : povestirea „Caracterul rus" (fragmente). M. A. Șolohov: povestirea „Soarta unui om" (fragment). A. A. Fadeev : romanul „Tînăra gardă" (fragment).

La gramatică se va examina din morfologia și sintaxa propoziției studiate în clasele VIII—XI, pe bază de exerciții lexicale, lexico-gramaticale, traduceri ușoare din limba rusă în limba română și din limba română în limba rusă. Aceste exerciții și traduceri vor cuprinde cel mai uzual material lexical al claselor VIII—XI.

La examenul scris și oral, la limbile engleză, franceză, germană și rusă, se poate folosi dicționarul de către elevi.

LIMBA LATINĂ

Curs de zi

1. C. I. Caesar : „De bello Gallico" VI, 13, 15 (Clasele sociale în Galia) ; VI, 21, 22 (Informații relative la germani) ; VII, 1, 5—8 (Revolta generală în Galia) ; VII, 89 (Sufletul și conducătorul revoltei a fost Vercingetorix).

2. M. T. Cicero : „In Verrem" (actio prima) 2, 3, 14 (Venalitatea aristocrației romane) ; „In Catilinam" ; I, 1 (Cicero acuză pe Catilina) ; „In Catilinam" — I, 27 (Patria învinuiește pe consul de indulgență față de Catilina).

3. Titus Livius : „Ab Urbe condita". II, 23 (Plebeii se revoltă din pricina datoriilor) ; „Ab Urbe condita" — IX, 5—6 (Furcile Caudine).

4. P. Ovidius Naso : „Tristia" — III, 12 (Amintiri) ; „Tristia" — I, 3, 1—46, 79—86 (Cea din urmă noapte la Roma).

5. T. Lucretius Carus : „De rerum natura" — III, 59—74 (Lupta crudă pentru a doborî pe alții și a se îmbogăți) ; „De rerum natura" — II, 573—577 (In fenomene se dă o luptă) „De rerum natura" — II, 75—79 (Materia în veșnică mișcare).

6. P. Vergilius Maro : „Eneida" I, 1—11 (Expunerea subiectului și invocația) ; I, 113—123 (Descrierea furtunii) ; II, 1—12 (Începutul povestirii lui Eneas) ; II, 40—49 (Cuvîntarea lui Laocoon).

7. Q. Horatius Flaccus : „Ars Poetica" — 38—41, 46—48, 60—62, 99—103, 309, 317—318, 408—411.

8. P. C. Tacitus : „Annales" — I, 5 (Moartea lui Augustus) ; I, 12 (Tiberius și senatul) ; I, 15 (Tiberius și poporul).

Curs fără frecvență

1. C. I. Caesar : „De bello Gallico" — VI, 13, 15 (Clasele sociale în Galia) ; VI, 21, 22 (Informații relative la germani) ; VII, 1, 5—8 (Revolta generală în Galia) ; VII, 89 (Sufletul și conducătorul revoltei a fost Vercingetorix).

2. M. T. Cicero : „In Verrem" (actio prima) — 2, 3, 14 (Venalitatea aristocrației romane) ; „In Catilinam" ; I, 1 (Cicero acuză pe Catilina) ; I, 27 (Patria învinuiește pe consul de indulgență față de Catilina).

3. P. Ovidius Naso : „Tristia" — III, 12 (Amintiri) ; I, 3, 1—46, 79—86 (Cea din urmă noapte la Roma).

4. P. Vergilius Maro : „Eneida" — I, 1—11 (Expunerea subiectului și invocația) ; I, 113—123 (Descrierea furtunii) ; II, 1—12 (Începutul povestirii lui Eneas) ; II, 40—49 (Cuvîntarea lui Laocoon).

5. Q. Horatius Flaccus : „Ars Poetica" — 38—41, 46—48, 60—62, 99—103, 309, 317—318, 408—411.

La gramatică toți candidații vor fi examinați din problemele de morfologie și sintaxă studiate în clasele VIII—XI. În procesul pregătirii la scris se poate folosi dicționarul.

BIOLOGIE GENERALA

Lumea vie și caracteristicile ei. Diversitatea și unitatea lumii vii. Asemănări și deosebiri între plante și animale.

Dezvoltarea științelor biologice pînă la Ch. Darwin. Importanța lucrărilor lui Aristotel, K. Linné, G. Cuvier și J. B. Lamarck.

Dovezi despre evoluția viețuitoarelor, furnizate de diferite ramuri ale biologiei. Dovezi în sprijinul evoluției furnizate de paleontologie, biogeografie, anatomie comparată, embriologie.

Explicarea evoluției și a adaptării viețuitoarelor. Teoria evoluționistă a lui Ch. Darwin. Factorii evoluției. Variabilitatea și ereditatea organismelor. Selecția artificială. Selecția naturală.

Procese biologice explicate cu ajutorul teoriei selecției naturale. Delimitarea speciilor ca unități sistematice. Perfecționarea lumii organice. Forme de adaptare a organismelor la mediu. Relațiile dintre organisme în natură. Importanța practică a cunoașterii relațiilor în natura vie.

Modificarea eredității organismelor.

Genetica. Importanța cunoștințelor de genetică în lămurirea procesului de evoluție a lumii vii. Mendelismul. Teoria cromozomică a eredității. Etapa modernă a geneticii — genetica moleculară. Metode de modificare a eredității organismelor. Modificarea eredității organismelor sub influența condițiilor de mediu. Modificarea eredității plantelor și obținerea de soiuri noi prin hibridarea sexuată. Modificarea eredității plantelor prin hibridarea vegetativă. Educarea și selecția puieților hibrizi. Modificarea eredității la animale.

Succese obținute în cultura plantelor și creșterea animalelor în țara noastră.

Originea vieții pe Pămînt. Primele forme de viață. Trecerea de la formele unicelulare la formele pluricelulare. Evoluția plantelor în decursul erelor geologice, filogenia lor.

Evoluția animalelor în diferitele ere geologice, filogenia lor.

Originea și evoluția omului. Dovezi despre originea animală a omului. Etapele principale ale antropogenezei.

Dezvoltarea științelor biologice în țara noastră.

Protecția naturii în țara noastră. Plantele și animalele rare. Rezervații naturale.

NOȚIUNI DE MARXISM-LENINISM

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ — OBIECTIV CENTRAL AL POLITICII ECONOMICE A PARTIDULUI. DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE ȘI ELECTRIFICAREA ȚĂRII

Învățătura marxist-leninistă despre necesitatea industrializării socialiste.

Industrializarea socialistă a țării — temelie a politicii economice a P.C.R. Industrializarea socialistă — singura cale care duce spre progres și civilizație, care asigură în fapt independența și suveranitatea națională.

Succesele obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în opera de industrializare socialistă a țării.

Congresul al IX-lea al P.C.R. despre necesitatea obiectivă și importanța continuării procesului de industrializare socialistă a țării în ritm susținut. Înfăptuirea industrializării socialiste pe baza tehnicii celei mai avansate.

Principalele prevederi ale Directivelor celui de al IX-lea Congres al P.C.R. cu privire la dezvoltarea industriei. Dezvoltarea ramurilor hotărîtoare ale industriei.

Productivitatea muncii, preț de cost, calitatea produselor.

Rezultatele obținute în dezvoltarea bazei energetice și a electrificării țării în anii 1951—1965.

Prevederile planului de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii (1966-1975).

DEZVOLTAREA INTENSIVĂ ȘI MULTILATERALĂ A AGRICULTURII SOCIALISTE

Locul agriculturii în ansamblul economiei noastre socialiste.

Necesitatea obiectivă a transformării socialiste a agriculturii.

Importanța încheierii cooperativizării agriculturii în țara noastră. Creșterea permanentă a producției agricole vegetale și animale. Schimbările radicale intervenite în viața satului și a țărănimii cooperatiste.

Sarcinile stabilite de Congresul al IX-lea în vederea dezvoltării intensive și multilaterale a agriculturii.

Sarcinile G.A.S. și S.M.T.

Îmbunătățirea formelor de îndrumare și conducere a activității cooperativelor agricole de producție.

Rolul științei în dezvoltarea și perfecționarea continuă a producției agricole.

DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI A ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Legătura indisolubilă dintre dezvoltarea societății socialiste și progresul științei. Transformarea științei în forță nemijlocită de producție.

Sarcinile stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. în domeniul cercetării științifice.

Sarcinile stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, profesional, tehnic și superior.

RIDICAREA CONTINUĂ A BUNĂSTĂRII OAMENILOR MUNCII — SCOPUL ÎNTREGII POLITICI A PARTIDULUI

Legea economică fundamentală a socialismului și cerințele ei. Ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii — scopul întregii politici a Partidului Comunist Român.

Venitul național. Creșterea venitului național — factor de bază în ridicarea nivelului de trai.

Repartiția după muncă — lege economică a socialismului.

Salariul și formele de salarizare în socialism. Creșterea permanentă a veniturilor oamenilor muncii din țara noastră.

DEZVOLTAREA PLANICĂ A ECONOMIEI SOCIALISTE

Posibilitatea și necesitatea dezvoltării planice a economiei socialiste. Planificarea — atribut esențial al statului socialist.

Dezvoltarea planică a economiei Republicii Socialiste România. Îmbunătățirea și perfecționarea activității de planificare și conducere a economiei.

MARXISM-LENINISMUL DESPRE STAT. ÎNFLORIREA NAȚIUNII ȘI A STATULUI ÎN SOCIETATEA SOCIALISTĂ

Marxism-leninismul despre stat. Superioritatea statului socialist față de statele bazate pe exploatare.

Sarcinile și funcțiile statului socialist. Dezvoltarea funcțiilor statului în perioada de desăvîrșire a construcției socialismului în patria noastră.

Caracteristicile națiunii socialiste. Dispariția claselor exploatatoare în țara noastră și întărirea națiunii socialiste.

Națiunea și statul — baza dezvoltării societății socialiste. Concordanța dintre dezvoltarea națiunii, întărirea statului și cerințele obiective ale dezvoltării sociale.

CONSTITUȚIA — LEGE FUNDAMENTALĂ A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. TRĂSĂTURILE FUNDAMENTALE ALE ORÎNDUIRII SOCIALE ȘI DE STAT ÎN ȚARA NOASTRĂ

Constituția — lege fundamentală a Republicii Socialiste România. Trăsăturile fundamentale ale orînduirii sociale și de stat consemnate în Constituția Republicii Socialiste România.

Lărgirea continuă a democrației socialiste.

Conducerea colectivă — principiul călăuzitor al întregii activități de stat.

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN — PARTID MARXIST-LENINIST. CREȘTEREA CONTINUĂ A ROLULUI CONDUCĂTOR AL P.C.R. ÎN ACTIVITATEA ECONOMICĂ, POLITICĂ ȘI CULTURALĂ

Necesitatea creării partidului marxist-leninist al clasei muncitoare.

Crearea Partidului Comunist Român — cotitură istorică în dezvoltarea mișcării muncitorești din România, în viața poporului român. P.C.R. continuatorul celor mai bune tradiții ale luptei de veacuri a poporului român pentru libertate socială și națională.

Partidul Comunist Român — forma cea mai înaltă de organizare a clasei muncitoare din țara noastră, detașamentul ei de avangardă, forța politică conducătoare a societății noastre.

Centralismul democratic — principiu fundamental de organizare a partidului nostru.

Conducerea și munca colectivă — principiu suprem al conducerii de partid. Democratismul profund — caracteristică a partidului nostru. Întărirea permanentă a unității și coeziunii rîndurilor partidului, a legăturii sale cu masele.

Continuarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste și necesitatea creșterii rolului conducător al Partidului Comunist Român în toate domeniile de activitate.

MUNCA IDEOLOGICĂ A P.C.R., DEZVOLTAREA CONȘTIINȚEI SOCIALISTE A MASELOR

Marxism-leninismul despre conștiința socială. Rolul activ al conștiinței sociale în dezvoltarea societății.

Sarcinile stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor. Trăsăturile caracteristice ale constructorilor societății noastre socialiste.

ACTIVITATEA INTERNAȚIONALĂ A P.C.R.

Dezvoltarea legăturilor de colaborare ale P.C.R., cu partidele comuniste și muncitorești, frățești, în spiritul internaționalismului proletar.

Contribuția P.C.R. la apărarea și întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a coeziunii țărilor sistemului socialist mondial.

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA — FACTOR ACTIV ÎN LUPTA PENTRU TRIUMFUL CAUZEI PĂCII ȘI SOCIALISMULUI

Politica externă a Republicii Socialiste România.

Prietenia strînsă și alianța frățească cu celelalte țări socialiste, baza politicii externe a României socialiste.

Dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate statele, fără deosebire de sistem social-politic, pe baza principiilor respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.

România, factor activ pe arena mondială în lupta pentru triumful cauzei păcii și socialismului.

*

Programele pentru limba și literatura maternă ale școlilor cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare vor fi comunicate în numărul următor.

Candidații de la școlile pedagogice de învățători și educatoare vor fi examinați la examenul de diplomă după cum urmează :

— la literatura română, literatura maternă, Istoria României și noțiuni de marxism-leninism vor fi examinați din programele examenului de maturitate ;

— la limba română (gramatică) limba maternă (gramatică), metodici, pedagogie generală și pedagogie preșcolară candidații vor fi examinați din programele studiate în anii I—VI ai școlii pedagogice.

Candidații de la institutele pedagogice de învățători vor fi examinați din programele studiate în anii I și II, existente în școli.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 847
Vineri 22 aprilie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

REZERVELE DE TIMP ȘI UTILIZAREA LOR

– ne vorbesc profesori emeriți –

Programele actuale arată explicit cuantumul de cunoștințe obligatorii pentru fiecare clasă în parte, indicînd totodată în mod orientativ, cite ore trebuie afectate diferitelor teme în cadrul numărului total de ore stabilit de planul de învățămînt pentru fiecare disciplină. Pe lîngă orele repartizate predării, lucrărilor scrise trimestriale și recapitulărilor finale, actualele programe prevăd și un număr de ore lăsate la dispoziția profesorului. Rostul acestor ore este de a crea profesorilor posibilitatea ca, în limitele timpului de care dispun și în funcție de cerințele programei, să rezolve anumite probleme ce se ivesc pe parcursul muncii conform condițiilor specifice ale școlii și clasei respective.

După cum o sugerează și numele dat acestor ore, în privința folosirii lor nu se pot stabili norme rigide. Pornind de la realitățile clasei în care lucrează, de la specificul materiei pe care o predau, profesorii le folosesc în mod diferit. Sînt însă unii care nu le rezervă spre a le folosi în scopul pentru care au fost create, ci le repartizează de la începutul anului pentru predare, dispunînd de ele în așa fel ca de celelalte ore.

În scopul de a face cunoscute cele mai bune căi de utilizare a orelor lăsate la dispoziția profesorului, redacția noastră s-a adresat unor profesori emeriți, solicitîndu-i să arate experiența lor în acest domeniu.

Alte modalități decît la lecțiile curente

— În general — ne-a spus tov. *Stela Manolescu, profesoară de fizică la Liceul nr. 10 din București* — apelez la orele lăsate „la dispoziția profesorului" pentru a transmite elevilor, prin modalități deosebite de cele utilizate la lecțiile curente, cunoștințe complimentare privind problemele studiate.

În acest an școlar, de pildă, am organizat în cadrul lor cîteva vizite. Am vizitat astfel cu elevii clasei a X-a Muzeul de documentare tehnică, iar cu elevii clasei a XI-a, care studiază structura atomului, Institutul de fizică atomică. Cei dintîi au avut posibilitatea să asiste, cu acest prilej, la unele experiențe care nu pot fi realizate în laboratorul școlii : descărcări electrice în gaze, experiențe de electromagnetism etc. La rîndul lor, elevii clasei a XI-a au putut vedea, în Institutul de fizică atomică, mașini de calcul electronic, microscoape electronice, tuburi electronice, o sumedenie întreagă de aparate. Oricît m-aș fi străduit să explic, apelînd la mijloacele laboratorului școlii, funcționarea acestor aparate, elevii nu ar fi înțeles nici pe departe atît cît au înțeles într-un ceas de cercetare directă în laboratoarele acestei mari instituții. Ceva mai mult, ei au avut aici și prilejul să primească explicații deosebit de interesante de la cadrele de specialitate.

Studiu

Pentru unele aprofundări care se impun

— În ce mă privește — ne-a declarat *tov. Timotei Petride, profesor de limba română la Liceul nr. 2 „Nicolae Bălcescu" din Brăila* — utilizez orele lăsate „la dispoziția profesorului" pentru suplinirea unor carențe ale programelor. Am recurs de pildă la ele pentru a trata pe larg unele capitole mai complexe. Bunăoară, programa de literatură română pentru clasa a XI-a recomandă pentru Camil Petrescu 3 ore. Este însă cam greu să epuizezi acest subiect într-un timp atît de scurt. Atunci am apelat la orele „la dispoziția profesorului" și mi-am putut permite o expunere mai amplă și mai aprofundată a problemelor creației acestui scriitor. La fel am procedat în cazul lui Mihail Sadoveanu și al altor scriitori.

Se știe, apoi, că în specificul predării literaturii intră și necesitatea de a-i învăța pe elevi arta compunerii. Dar în programa de învățămînt numărul orelor afectate acestui scop este foarte redus. Atunci, pentru a putea organiza cu elevii mai multe lecții de compunere, am folosit în acest scop orele „la dispoziția profesorului".

O problemă similară legată de utilizarea acestor ore o constituie predarea problemelor de gramatică. S-a discutat mult despre necesitatea prezentei lecțiilor de gramatică la clasele mari, dar ea nu se studiază totuși în clasele a X-a și a XI-a.

Pentru a suplini această carență, am folosit de asemenea orele „la dispoziția profesorului", în care am făcut lecții de gramatică aplicată, de analiză gramaticală și de stilistică. Sînt și unele probleme de teoria literaturii în care elevii continuă să aibă lacune și care cer, de asemenea, ore speciale pentru revizuirea și reîmprospătarea cunoștințelor.

Un bun prilej de a rezolva probleme de sinteză

— Pentru mine — a afirmat *tov. Alexandru Cojocaru, profesor de matematică la Liceul nr. 1 din Roman* — orele aflate la „dispoziția profesorului" sînt un bun prilej de a organiza largi lecții recapitulative pe calea problemelor de sinteză. Spre deosebire de lecțiile de recapitulare propriu-zisă, care se referă doar la un capitol, în aceste ore am ținut lecții care atingeau un întreg ansamblu de cunoștințe studiate în decursul a mai multe luni.

Pe trimestrul I, de exemplu, am dat elevilor din clasa a XI-a, în astfel de ore, probleme a căror rezolvare presupune cunoașterea unor noțiuni studiate în clasele a IX-a, a X-a și a XI-a. Am urmărit, prin rezolvarea acestor probleme, un dublu scop : pe de o parte, acela de a le oferi elevilor prilejul să recapituleze un mare volum de cunoștințe, iar pe de altă parte, acela de a mă informa asupra nivelului lor de pregătire, asupra lacunelor pe care le aveau la momentul respectiv.

Nu știu dacă se poate spune același lucru și despre alte discipline, dar cred că la matematică este necesar ca orele „la dispoziția profesorului" să fie utilizate pentru a da elevilor posibilitatea să opereze cu un întreg ansamblu de cunoștințe.

În scopuri variate

Tov. *Constantin Mărculescu, profesor de geografie la Liceul nr. 15 din București*, folosește orele „la dispoziția profesorului" în scopuri variate. „Recurg la ele, de exemplu — ne-a spus tov. Mărculescu — pentru a repeta anumite probleme care cer mai multă adîncire. Se poate întîmpla ca, tratînd o anumită problemă în februarie, de pildă, să descoperi în aprilie un material de mare valoare pentru clarificarea problemei respective, un material care o prezintă într-o lumină nouă și permite, pe o cale mai ușoară, ca ea să fie înțeleasă mai adînc. Atunci poți recurge la o astfel de oră pentru a îmbogăți și completa cunoștințele elevilor.

O altă modalitate de utilizare a acestor ore, o constituie pentru mine lecțiile practice desfășurate pe teren, lecțiile-excursii etc. În școala noastră, în unele cazuri, mai mulți profesori de diferite specialități de la aceeași clasă cad de acord să cumuleze diferite ore și să organizeze o excursie în cadrul căreia au de ținut lecții, au cîte ceva de explicat sau de arătat elevilor lor și profesorul de fizică, și cel de geografie, și cel de chimie, și cel de biologie".

*

Se desprinde, din cele expuse mai sus, că „orele la dispoziția profesorului" sînt binevenite ca verigă de „joc" pentru rezolvarea unor probleme ale predării. Procedeele folosite în cadrul lor sînt diferite — vizite în producție, rezolvări de probleme, lecții de recapitulare și sinteză, aplicații practice, excursii etc. Toate au aceeași finalitate : de a aprofunda și consolida cunoștințele elevilor, de a ridica nivelul pregătirii lor.

ÎN ÎNTÎMPINAREA ANIVERSĂRII PARTIDULUI

ACȚIUNI ÎN ȘCOLI

PROIECTELE DEVIN FAPTE

„În 1970 industria siderurgică va produce circa 4 100 000 de tone de fontă, 6 300 000 tone de oțel, 4 400 000 de tone de laminate, 800 000 de tone de țevi. Sporul producției de fontă se va obține prin punerea în funcțiune a trei furnale de mare capacitate, precum și prin creșterea indicilor de utilizare la furnalele existente. Contribuția principală o va aduce Combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Galați, ale cărui sectoare de bază vor intra în funcțiune în cursul anilor 1966—1968. Pentru realizarea acestui mare obiectiv se vor mobiliza importante mijloace financiare și materiale, investițiile alocate reprezentînd circa 70% din volumul total destinat siderurgiei. Creșterea producției de oțel se va obține în principal la Combinatul din Galați, prin construirea unei oțelării cu convertizoare cu oxigen, care va realiza în 1970 circa două treimi din sporul producției de oțel".

(Din Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970).

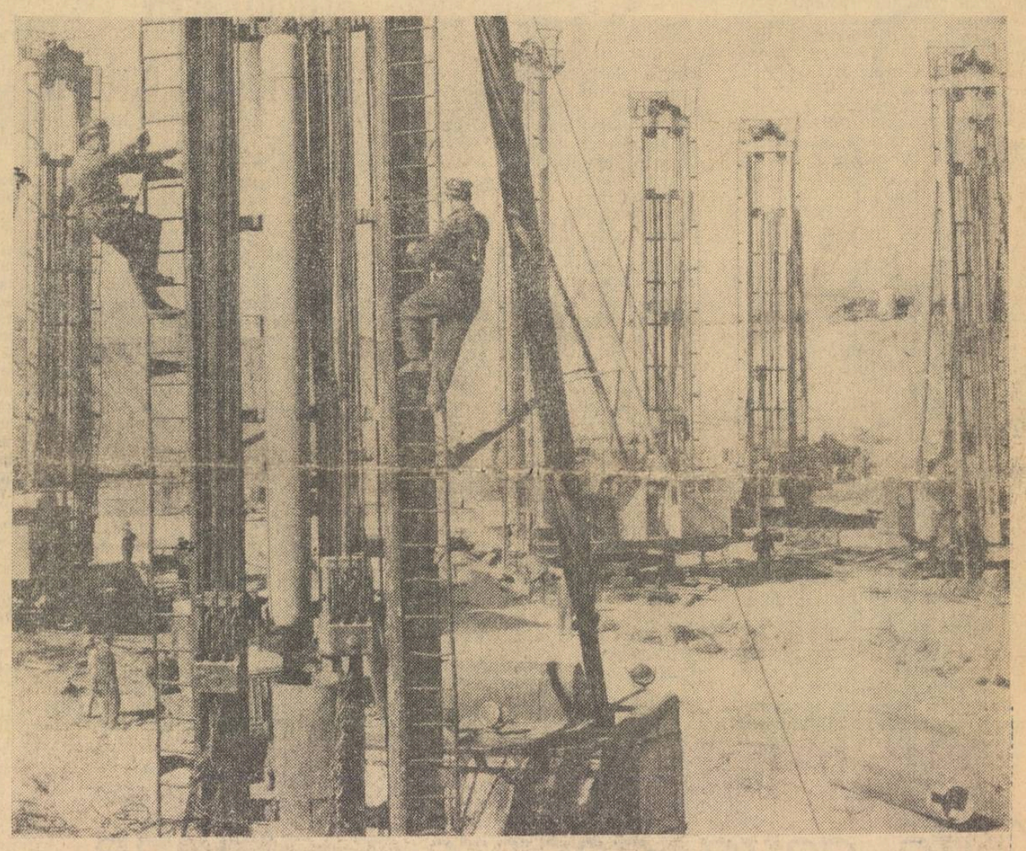

În toate școlile patriei se desfășoară cu însuflețire acțiuni legate de întîmpinarea aniversării partidului.

Diriginții de la Liceul din Tîrnăveni, de exemplu, discută cu elevii lor, teme menite să le facă larg cunoscute tradițiile luptei revoluționare a partidului. Astfel de teme sînt „Marile perspective deschise de P.C.R. tineretului", „Exemplul luptei comuniștilor — ideal al tineretului nostru" etc. Cu sprijinul diriginților, elevii pregătesc ediții festive ale gazetei de perete. De asemenea, se alcătuiesc albume și fotomontaje cu imagini înfățișînd momente însemnate din istoria partidului.

La Liceul „Mihai Eminescu" din Buzău s-a amenajat o expoziție închinată istoriei mișcării muncitorești. Numeroase materiale aflate în această expoziție vorbesc despre lupta revoluționară a muncitorilor buzoieni, sub conducerea partidului.

O expoziție deosebit de interesantă s-a organizat și la Liceul „Al. Sahia" din Capitală. Alcătuită cu sprijinul Muzeului de istorie a orașului București, această expoziție prezintă imagini și documente din lupta comuniștilor în ilegalitate, precum și aspecte ale muncii constructive desfășurate astăzi de oamenii muncii din Capitală.

În aceste săptămîni numeroase colective de cadre didactice și de elevi participă la excursii legate de aniversarea partidului. Comitetul sindicatului învățămînt din Focșani, de pildă, a organizat o excursie a cadrelor didactice la Muzeul Doftana. Participanții la excursie au cercetat cu un deosebit interes exponatele muzeului, adunînd un bogat material documentar. Excursii instructive la locurile care vorbesc despre trecutul eroic de luptă al partidului s-au organizat și în școlile orașului Pitești.

Au loc totodată numeroase manifestări artistice închinate aniversării partidului. Sindicatul învățămînt Pitești a organizat un montaj literar cu tema „Slăvit să fii partid". Corul sindicatului a pregătit un bogat repertoriu de cîntece închinate partidului. De mult succes s-a bucurat frumosul spectacol închinat aniversării partidului dat de curînd de cele mai valoroase formații artistice ale școlilor generale și liceelor din raionul „1 Mai" al Capitalei.

Cel mai important obiectiv economic din domeniul industriei grele care va fi construit pînă în anul 1970, giganticul Combinat siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de la Galați, capătă, prin munca plină de abnegație a constructorilor și metalurgiștilor, contururi tot mai precise. Ei au și dat în funcțiune unul dintre laminoarele moderne ale viitorului combinat, agregat complex de înaltă productivitate, care își trece acum cu succes probele tehnologice. În același timp, pretutindeni, pe întreaga suprafață impresionantă a șantierului, se înalță îndrăznețe noi și noi construcții.

Iată-i, în imaginea pe care o prezentăm mai sus, pe constructorii primului dintre furnalele combinatului care vor intra în producție. Capacitatea lui, de 1 700 m.c., este de aproape două ori mai mare decît aceea a ultimelor furnale construite la Hunedoara, înscriind acest agregat automatizat printre marile instalații de acest fel existente în lume.

Datorită impulsului dat de construcția combinatului siderurgic, Galațiul s-a dezvoltat impetuos în ultimii ani, crescînd ca un oraș modern, cu o impresionantă arhitectonică de ansamblu. Printre construcțiile orașului nou, conceput ca un satelit urbanistic al combinatului siderurgic se numără și școala profesională a cărei principală menire o constituie formarea de cadre pentru combinat. Nu s-a precupețit nimic pentru ca această școală să fie la înălțimea combinatului ai cărui muncitori îi pregătește. În cabinetele pentru predarea disciplinelor de specialitate găsești, alături de aparate, instrumente și planșe, de diafilme și filme științifice de specialitate, instalații și agregate specifice combinatului — furnale, convertizoare, laminoare — construite la scară miniaturală. Demonstrațiile cu ajutorul acestui prețios material didactic, susținute de explicații științifice și tehnice corespunzătoare, instructajul în atelierele școlii, practica la montarea utilajului noilor secții, ca și practica de vară în secțiile noilor combinate siderurgice din țară constituie factori de seamă în asigurarea bunei pregătiri a viitorilor muncitori. Astfel, prin îmbinarea studiului adîncit al teoriei și tehnicii siderurgice înaintate cu practica se asigură o pregătire solidă viitorilor furnaliști, oțelari și laminatori ai celei mai mari cetăți industriale a României — Combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Galați.

Didactica — domeniu de creație

Cercetarea aprofundată a procesului de învățămînt

Discutarea activității creatoare în domeniul didacticii suscită un interes deosebit prin actualitatea problemelor ridicate, subliniind rolul mereu sporit al științei pedagogice în perfecționarea procesului de instruire și educare a tinerei generații. Dezvoltarea impetuoasă și complexă a învățămîntului, cerințele mereu crescînde față de pregătirea și dezvoltarea multilaterală a viitorilor cetățeni ai patriei noastre socialiste, reclamă din partea didacticii abordarea creatoare și de pe pozițiile cele mai avansate a problemelor prezente și de viitor impuse de practica procesului instructiv și educativ.

E un fapt de necontestat că cercetările întreprinse la noi în domeniul didacticii au înregistrat rezultate demne de remarcat, ele aducîndu-și contribuția la rezolvarea unor probleme actuale ale școlii noastre. Totuși, dacă raportăm aceste rezultate la complexitatea sarcinilor ce ne stau în față, constatăm că aportul acestui domeniu al pedagogiei la rezolvarea problemelor teoretice și practice legate de intensificarea și modernizarea procesului de învățămînt este încă prea redus. Se impune, deci, sporirea eforturilor pe această linie, pentru ca și învățămîntul să se situeze pe coordonatele dezvoltării vieții noastre sociale, economice, tehnico-științifice, cultural-artistice etc., să dobîndească un rol mai activ, mai eficient în dinamica ascendentă a progresului continuu.

Cu toate că, datorită complexității problemelor, nu ne putem aștepta în acest domeniu la soluții miraculoase, la rezultate senzaționale, îmbunătățiri și înnoiri esențiale sînt pe deplin posibile. Ele pot fi atinse pe căi variate de investigație științifică. În această ordine de idei se impune studierea atentă a diferitelor aspecte ale procesului de învățămînt așa-numit tradițional, pentru a păstra și dezvolta în continuare tot ceea ce e eficient și corespunde nevoilor actuale ale școlii noastre și a revizui și înlocui ceea ce este învechit. Există încă în învățămînt multiple aspecte care pot fi valorificate. Cercetarea poate descoperi posibilități neepuizate, rezerve interne ale procesului de învățămînt așa cum se desfășoară el în prezent, atît în ceea ce privește metodele, cît și în ceea ce privește formele lui de organizare. Înnoiri și modificări esențiale în desfășurarea procesului de învățămînt pot fi obținute îndeosebi pe două căi și anume: prin studierea și generalizarea științifică a practicii pozitive din școlile noastre (în această privință, după cum se știe, s-a acumulat o experiență valoroasă), ca și prin introducerea în învățămînt a unor descoperiri din domeniul altor științe. Și într-un caz și în altul e nevoie însă de o intensă muncă de cercetare științifică.

E știut că pedagogia este o știință cu un caracter predominant normativ, practic, care își justifică existența și rolul în măsura în care vine în ajutorul muncii de instruire și educare a omului. Aceasta nu înseamnă însă că pedagogia n-ar comporta cercetări fundamentale, cu un accent teoretic pronunțat, menite să contribuie la elucidarea unor probleme generale. Dezvoltarea multilaterală a personalității, principiile care stau la baza procesului de învățămînt, raportul dintre aspectul informativ și cel formativ etc., sînt probleme în primul rînd teoretice, cu aplicații mai mult indirecte. Cercetarea unor asemenea probleme cere stăpînirea unui vast material faptic, ca și o largă informație în toate științele care au implicații sau tangențe cu fenomenul studiat. Ea presupune, de asemenea, înțelegerea clară a influenței pe care o are dezvoltarea societății noastre asupra formării personalității omului, ca și înțelegerea cerințelor actuale și viitoare în domeniul pregătirii cadrelor. O astfel de înțelegere se poate dobîndi, înainte de toate, pe temeiul cunoașterii temeinice a învățăturii marxist-leniniste, a politicii partidului nostru cu privire la desăvîrșirea construcției socialiste.

Cercetările teoretice pot contribui la progresul științei pedagogice, la elucidarea unor probleme mult discutate numai dacă nu se limitează la dezbateri schematice, vagi și abstracte, ci abordează în profunzime și multilateral fenomenul pedagogic, precum și raporturile acestuia cu alte fenomene ale vieții sociale. Privite în acest fel, cercetările teoretice se împletesc în mod necesar cu cele practice, aplicative, nu o dată ele reprezentînd o generalizare a mai multor studii parțiale cu un caracter concret. Astfel, întemeindu-se în mod nemijlocit sau mijlocit pe studiul faptelor concludente, formularea unor concluzii generale poate aduce o reală contribuție la descoperirea unor noi aspecte, a unor noi legături sau chiar a unor legități ale procesului instructiv-educativ, menite să îmbogățească gîndirea noastră pedagogică și să fecundeze cercetările aplicative.

În privința cercetărilor aplicative, al căror rol este de a ajuta nemijlocit practica, s-au înregistrat și pînă acum unele succese. În multe probleme — ca de exemplu metodica organizării și desfășurării lecțiilor, activizarea elevilor în procesul de învățămînt, folosirea unor mijloace și procedee noi în predarea diferitelor obiecte de învățămînt etc. — cercetările practice au constituit un sprijin efectiv pentru munca instructiv-educativă din școli. Aceste cercetări pot și trebuie însă să fie mai eficiente, să se desfășoare la un nivel mai ridicat. În prezent, unele cercetări se întemeiază pe un material faptic sărac, insuficient de concludent, abordînd la suprafață fenomenele pedagogice. Uneori procesul studiat nu este urmărit în mod sistematic, pe baza înregistrării și analizei precise a faptelor, în desfășurarea și conexiunea lui internă, nu se relevă specificul lui. Alteori, faptele sînt folosite doar ca ilustrații ale unor teze deja cunoscute. Cum este și firesc, în aceste cazuri, concluziile au un caracter unilateral, aduc prea puține elemente noi, utile practicii.

În al doilea rînd, în cercetările aplicative nu se urmărește întotdeauna cu destulă perseverență finalitatea muncii, adică aplicarea rezultatelor în practică și urmărirea eficienței acestora. Destul de multe cercetări se soldează doar cu elaborarea unor studii — ceea ce e bine, dar nu și suficient. În parte, această lipsă se datorește faptului că nu toți cercetătorii depun suficiente eforturi în privința verificării repetate a concluziilor la care au ajuns deși această fază ultimă sau, mai precis, ulterioară a cercetărilor aplicative nu numai că asigură, finalitatea lor, dar este în măsură să îmbunătățească, să rectifice unele concluzii ale acestora. Se impune, de asemenea, o mai strînsă colaborare a cercetătorilor cu învățătorii și profesorii care lucrează în școli și cu organele de îndrumare și control, în vederea stabilirii modalităților celor mai potrivite pentru a introduce și a generaliza în procesul de învățămînt rezultatele cercetării.

Prof. univ. dr. ANDREI DANCSULY
Cluj

(Continuare în pag. a 4-a)

Tribuna experienței

Studiul conicelor

Programa de geometrie analitică pentru clasa a XI-a reală conține prevederi insuficiente cu privire la studiul conicelor și nu asigură folosirea completă a cunoștințelor dobîndite anterior de elevi. De pildă, nu se face apel la translația sistemului de referință, deși acesta este folosit în manual. Ordinea predării curbelor de gradul doi nu ține seama de necesitatea de a grada eforturile solicitate elevilor în stabilirea ecuațiilor acestor curbe. Predarea separată a elipsei și hiperbolei — definiție, stabilirea ecuației reduse, probleme de tangență, proprietăți locale — necesită multe ore (programa prevede 16), astfel încît nu rămîne suficient timp pentru probleme a căror rezolvare să asigure consolidarea cunoștințelor. Deși în clasele anterioare se acordă mult timp studiului parabolei de ecuație $y=ax^2$ și apoi $y=ax^2+bx+c$, iar în clasa a XI-a se studiază funcțiile inverse, subliniindu-se faptul că graficele lor sînt simetrice unul altuia față de prima bisectoare a sistemului de referință, aceste cunoștințe se folosesc în mică măsură în predarea parabolei în clasa a XI-a. De asemenea, cu toate că elevii și-au însușit la cursul de desen din clasa a X-a o serie de cunoștințe despre conice, inclusiv despre secțiunile plane în con și proiecțiile unei conice pe un plan oarecare, programa de geometrie analitică pentru clasa a XI-a reală nu ține seama de acest fapt.

Pentru a elimina o seamă de neajunsuri ce se ivesc în predarea temei „Curbele de gradul al doilea" și pentru a asigura mai mult timp necesar rezolvării unor probleme variate, menite să ajute la consolidarea cunoștințelor și la însușirea unor metode de rezolvare, am predat aceste curbe în următoarea ordine: cercul, parabola, elipsa și hiperbola. Precizez că ultimele două curbe le-am predat paralel. Ca să justific geometric necesitatea studierii acestor curbe am plecat de la o problemă de construcție: „Să se construiască un cerc tangent unui cerc dat și trecînd printr-un punct fix. Considerînd cazurile: punctul fix interior cercului dat și punctul fix exterior cercului dat, să se determine locul centrului cercului tangent cercului dat și trecînd printr-un punct fix". Am ajuns ușor la concluzia că locul căutat impune determinarea unei elipse, respectiv a unei hiperbole, curbe simetrice față de dreapta determinată de centrul cercului dat și de punctul fix, ca și față de mediatoarea segmentului determinat de aceste două puncte.

După ce s-a stabilit ecuația redusă a elipsei și a hiperbolei, am trecut la construcția lor prin puncte și la probleme de tangență. Apoi am subliniat proprietăți cu privire la tangenta și normala în același punct, cerc director etc. De un real folos mi-a fost în stabilirea geometrică a unora din aceste proprietăți faptul că am ales ca punct de plecare problema de construcție indicată.

Am pus apoi în evidență proprietatea că raportul distanțelor unui punct al elipsei (sau hiperbolei) la un focar și la directoarea corespunzătoare este constant, arătînd reciproc că mulțimea punctelor care se bucură de o asemenea proprietate formează o elipsă (sau hiperbolă).

În predarea temei despre parabolă am parcurs de asemenea mai multe etape. Amintind că ecuația $y=ax^2$ reprezintă o parabolă, am verificat că oricare punct al ei satisface definiția de a fi la egală depărtare de focar și directoare — și reciproc. În cursul explicației am subliniat faptul că pentru a stabili ecuația redusă a parabolei se consideră sistemul de referință ales din axa de simetrie a parabolei și din paralela la directoare, dusă prin mijlocul segmentului format de focar și piciorul directoarei pe axa de simetrie.

În studiul tuturor conicelor folosesc cunoștințele predate la orele de analiză matematică — domeniul maxim de definiție a unei funcții, sensul de variație, semnul derivatei, poziția tangentei față de curbă, determinarea asimptotelor — ca și noțiunile referitoare la curbe simetrice.

În felul acesta, legătura dintre cunoștințele de analiză și cele de geometrie analitică este mai strînsă. Totodată, cunoștințele elevilor devin mai temeinice și se consolidează prin aplicarea lor în cursul rezolvării unor probleme din manual, reviste, culegeri etc.

Prof. GH. GĂLUGĂRIȚA

Aparatură modernă la lecțiile de limbi străine

Cercul pedagogic și comisiile metodice de limbi moderne din școlile orașului Botoșani acordă multă atenție folosirii mijloacelor audio-vizuale. Ca urmare a orientării date de acestea, numeroși profesori de limbi străine utilizează în lecțiile lor aparate de proiecție statică și dinamică, magnetofonul, discul etc.

Cu ajutorul aparatelor de proiecție, de exemplu, s-au prezentat diafilme ale căror cadre au fost comentate în limba studiată. S-a mers și mai departe, sincronizîndu-se imaginile diafilmului cu înregistrarea comentariului pe banda de magnetofon. Folosindu-se epidiascopul s-au proiectat vederi din țările a căror limbă se studiază, creîndu-se astfel prilejuri de dialog, de discuții menite să ducă la îmbogățirea vocabularului activ al elevilor și să le consolideze deprinderile de conversație.

Activități interesante, atractive și deosebit de utile s-au organizat cu ajutorul magnetofonului. De exemplu, s-au înregistrat cuvinte și expresii uzuale, texte literare (proză și versuri), ca și citate celebre, în lectura unor buni cunoscători ai limbii respective. De asemenea, s-au înregistrat diferite variante de propoziții ale unor modele de limbă cu scopul ca elevii, ascultîndu-le la mai multe lecții, să și le însușească în mod cît mai temeinic. Pentru controlul însușirii corecte a limbii s-au înregistrat întrebări cu pauze mai lungi rezervate răspunsurilor elevilor și cu răspunsuri de control.

Liceele din oraș dispun de discuri „Electrecord" cu imprimări de texte în limbi străine, care au fost folosite ca material auxiliar la dezvoltarea vorbirii. Firește, a fost necesar să se explice în prealabil vocabularul, destul de bogat, pentru ca elevii să înțeleagă bine audiția. Marele avantaj al acestor discuri este faptul că ele imprimă elevilor ritmul normal al vorbirii în limba respectivă.

Un material vizual folosit în predarea limbilor străine în școlile orașului nostru îl constituie și planșele care au ca scop însușirea unor modele de propoziții și variantele lor posibile în limitele vocabularului și ale fenomenelor de gramatică studiate. Astfel de planșe țin de materialul ilustrativ clasic. Ele sînt însă folositoare și de aceea le utilizăm și în continuare. La clase mai mari s-au confecționat planșe cu modele de propoziții care includ anumite structuri gramaticale. Cerem elevilor ca, ghidîndu-se după aceste modele, să formeze ei înșiși cît mai multe variante. În felul acesta se recapitulează vocabularul însușit și se dezvoltă posibilitățile de exprimare.

Căutînd să facem loc larg, în lecțiile de limbi străine, metodelor noi de predare, utilizînd în acest scop aparatura modernă, îmbinînd procedeele audio-vizuale cu procedeele clasice care și-au dovedit eficiența urmărim să asigurăm elevilor noștri cunoștințe și deprinderi temeinice de lectură și de vorbire, pe care să le poată folosi curent.

Prof. ȘTEFAN IOVANESIANU
Liceul „A. T. Laurian"-Botoșani

Studiu activ în mijlocul naturii

A existat o concepție metodică de care unii profesori de specialitate nu s-au despărțit total nici pînă astăzi, potrivit căreia studiul geografiei însemna obligația pentru școlari de a-și însuși un lung șir de numiri și cote geografice — numirile a sute de insule, golfuri, peninsule etc., date privind longitudini și latitudini, suprafețe și înălțimi etc. sau după cum se exprima Plinius cel bătrîn: „locorum nuda nomina". Un asemenea procedeu de forțare a memoriei determina pe foarte mulți elevi să considere geografia drept o disciplină la care judecata îndeplinea o funcție cu totul secundară.

În prezent, punctul de plecare în studiul geografiei îl constituie, în multe cazuri, cercetarea orizontului local. Elemente de microgeografie pot fi surprinse și observate de elevi chiar și în imediata vecinătate a școlii. Pe baza acestor elemente, pe care marea majoritate a elevilor le dobîndesc încă din primele clase, îndrumez observările lor cu caracter geografic către cunoașterea regiunii, pentru a trece apoi la fenomenele geografice care se întîlnesc în cuprinsul țării, apoi al Europei și ale celorlalte continente. Desigur că la baza unei asemenea forme de studiu a geografiei pun lecția-excursie sau, mai bine-zis, excursiile cu caracter didactic.

S-a afirmat, și pe drept cuvînt, că trăinicia cunoștințelor geografice se măsoară prin numărul de kilometri parcurși în mijlocul naturii, totdeauna vie, totdeauna în devenire, în schimbare, în transformare. Cunoașterea directă a naturii determină îndepărtarea reprezentărilor preconcepute, cel mai adesea greșite, ajută la fixarea unor cunoștințe sigure. Înlocuind echilibristica sterilă a memoriei prin intuirea nemijlocită a fenomenelor geografice (și în unele cazuri, prin intuirea proiecțiilor cinematografice), ajutîndu-i pe elevi să devină atenți observatori ai naturii, pricepuți culegători de imagini caracteristice, le formăm temelia trainică a cunoașterii cauzale a fenomenelor reale, concepția științifică asupra geografiei. Insist asupra acestor procedee intuitive și inductive căci numai ele ne pot duce la scopul urmărit. Excursiile cu caracter didactic constituie pentru elevi adevărate „experiențe geografice", a căror forță sugestivă ei nu o vor uita o viață întreagă.

Cîteva exemple. Observarea albiei unui rîu cu numeroasele lui divagări — aici cu o întinsă și fertilă luncă, dincolo un mal abrupt, mai departe cu insule cu o vegetație caracteristică — precum și cercetarea lumii plantelor și a păsărilor care completează acest peisaj viu produc nenumărate impresii puternice care vor fundamenta un foarte bogat capitol de cunoștințe geografice. Cîteva ore petrecute în regiunea Deltei Dunării ajung să fixeze pentru totdeauna imaginea uriașului fluviu european în partea finală a traseului său și, trezindu-le curiozitatea științifică, îi determină să caute cauzele care au provocat numeroasele și variatele lui formațiuni hidrografice: brațe vii și moarte ramificate într-un labirint de vegetație, gîrle, girlițe, bălți, grinduri etc. Ce condiții mai propice ne putem dori pentru predarea unei științe a naturii decît asemenea cercetări desfășurate direct în marele laborator al naturii? Nici un manual de geografie, oricît de măiestrit ar fi alcătuit, n-ar putea să prezinte în cuvinte imaginea vie pe care o fixează în mintea elevilor cunoașterea nemijlocită a unor asemenea fapte geografice.

Pentru ca cele văzute în cadrul excursiilor geografice să fie cît mai bine folosite de elevi i-am îndemnat să-și noteze observațiile făcute și să-și traseze schițe lămuritoare în caiete speciale. Tot aici sînt atașate o serie de fotografii înfățișînd aspecte morfologice ale unor peisaje caracteristice. La fixarea și rememorarea fenomenelor geografice cercetate la fața locului contribuie și albumul geografic, care cuprinde fotografii și schițe de hărți ale regiunilor vizitate, completate de însemnări geografice. La lecțiile curente, notele, schițele și fotografiile făcute în excursii sînt folosite pentru explicarea unor fenomene geografice cum sînt, de exemplu, geneza malurilor abrupte sau joase ale rîurilor, formarea meandrelor, formația vegetală etc.

În felul acesta observația „pe viu" a elementelor geografice și activitatea de sistematizare ulterioară a acestor observații dezvoltă la elevi și capacitățile de raționament, contribuind la formarea gîndirii lor științifice pe tărîmul geografiei.

Prof. GHEORGHE JANET
Tg. Mureș

Cîte ceva despre examene

• Un orgoliu explicabil și binevenit • Exces de zel • Cine să facă parte din comisie
• Subiecte șablon și predilecții nejustificate • Premisele trecerii mai departe

Prietenul meu e un om calm. Soția lui la fel. Totuși, călcînd deunăzi pragul casei lor, am avut imediat impresia unei efervescențe nervoase inexplicabile. Prietenul meu fuma, iar soția lui tot învîrtea un polițar în jurul celuilalt.

— Ce se întîmplă cu voi, oameni buni?

Au sărit ca arși, mi-au făcut semn să vorbesc mai încet și mi-au răspuns în șoaptă:

— Ăla micu!... Învață! Dă examen!

Ăla micu dă examen! Formula aceasta ascunde în ea tot: nervozitate, îngrijorare, teamă, panică, astenie — tot...

De la începutul trimestrului trei, părinții copiilor din clasa a opta încep să colecționeze culegeri de probleme: Gheba, Olivotto etc. Copilul trebuie să rezolve toate problemele de acolo! Ba mama, grijulie, cînd a ieșit să ia pîine, a văzut în vitrina librăriei și „Culegerea de probleme de calcul diferențial și integral" de Lia Aramă și Teodor Morozan și a cumpărat-o și pe aceea!

— Bine — i-am explicat — culegerea aceasta trebuie de la clasa a XI-a în sus!

— Nu-i nimic, să fie! Cine știe? Unii profesori cer mai mult!

Aceste două fraze: „ăla micu dă examen" și „unii profesori cer mai mult" sînt cele două premise pe care se construiește întregul eșafodaj de panică școlară premergătoare examenelor.

Emoția firească a copilului, stîrnită de alt mod de a fi întrebat decît cel cu care a fost obișnuit, e menținută de îngrijorarea părinților și întețită de amenințările profesorilor:

— Vezi că la examen, dacă nu știi nici măcar „asta", nu treci!

Fiecare profesor caută să-și pregătească elevii cît mai bine — și e firesc: ne obligă la acest lucru o elementară conștiinciozitate profesională și un explicabil și binevenit orgoliu. Fiecăruia din noi îi place, cînd vine vorba, să spună: copiii „mei" au reușit!

Care sînt însă urmările acestui zel, dacă ajungem să-l aplicăm în exces? Începem să-i punem pe copii la cazne. Facem cu ei, în clasă, probleme nesfîrșit mai grele decît cele care se propun în mod obișnuit la examen, lăsînd să se înțeleagă că „așa o să fie și acolo!". Trenurile între stațiile A și B încep să-și tripleze dintr-a „ix"-a parte a drumului viteza, riscînd cine știe ce deraieri, robinetele pornesc să curgă într-un bazin găurit, deși se știe precis cîtă apă se pierde prin gaura respectivă, se plasează în același coteț iepuri și găini de-a valma și trebuie să li se numere întîi capetele și picioarele pentru a se afla cîte găini și cîți iepuri sînt...

Oricît ar părea de ciudat, sînt totuși partizanul acestor probleme, le consider binevenite, pentru că stîrnesc efortul gîndului. Dar vreau ca elevii să știe dinainte că la examen nu li se vor da probleme de nerezolvat. Vreau să pornească toți cu încredere în propriile lor forțe — bineînțeles, cu o încredere justificată, nu superficială: să fie încrezători, nu încrezuți (îi numesc încrezători pe cei care gîndesc cam așa: „La prima vedere, îmi pare că nu știu!... Dar e imposibil să nu iasă problema dacă mă străduiesc... Să vedem!" — iar încrezuți pe cei care afirmă „Știu să rezolv orice problemă!").

Am spus că-mi plac problemele care pun în mișcare angrenajele minții. La examen, din păcate (mai ales la admiterea în liceu), problemele sînt simple ca raționament, dar de multe ori greoaie. Se începe prin a se povesti ceva lung despre productivitate, procente și două fabrici și textul ascunde, în stufărișul cuvintelor, o chestiune simplă, dar care cu greu poate fi adusă la lumina zilei...

Că să-mi descarc sufletul în legătură cu examenul de admitere în liceu aș vrea să mai fac o constatare. În clasa a IX-a, dacă elevii nu răspund bine, profesorii aruncă vina pe ei și, prin ricoșeu, pe profesorul examinator la admitere:

— Cum ai trecut tu admiterea? — întreabă sever asemenea profesori pe acuzatul de la tablă.

Soluția mi se pare simplă: de ce să nu facă parte din comisia de admitere chiar viitorii profesori ai clasei a IX-a? De ce să nu fie chiar ei examinatori? S-ar putea obiecta că nu e posibil să se prevadă care vor fi aceștia. Cred însă că această problemă se poate rezolva, cu un oarecare efort, de ajuns de ușor. Lucrurile se petrec la fel pentru admiterea în facultate, de ce să nu se procedeze așa și la liceu? Se poate pretexta că profesorii de liceu sînt străini de cerințele claselor V—VIII. Eroare! Mulți profesori de liceu predau și la clasele V—VIII, deci cunosc perfect și cerințele acestor clase.

Chestiunea examenelor de maturitate e de asemenea spinoasă în anumite cazuri. În formularea subiectelor pentru lucrările scrise se manifestă un fel de șablonizare. Cei care întocmesc problemele, de exemplu, manifestă o predilecție vădită pentru discuția rădăcinilor ecuațiilor cu ajutorul șirului lui Rolle, chestiune atacată în treacăt și de programă și de cursul de analiză matematică al clasei a XI-a. La oral, „orgoliul" profesional de care vorbeam mai sus îi face pe unii examinatori să dorească a demonstra candidaților că „n-au făcut materie" în ultimele clase. Se pun întrebări de „chițibuș", iar dacă elevii au cîteodată alte soluții, „orgolioșii" din comisie se supără și îi notează sub nivelul răspunsurilor.

Să mă refer puțin și la altfel de examene. Este vorba de cele de admitere în facultate. În general, în jurul oricărui examen unii dintre profesori creează și întreține psihoza părinților. Aceștia caută „meditatori" — profesori de matematică, fizică, limbi străine și chiar de desen. Dacă la primele materii elevii conștiincioși se pot lipsi de ajutorul din afară, pentru candidații la Institutul de arhitectură, fără pregătirea în particular la desen accesul este imposibil din cauză că la admitere li se cer lucruri care nu sînt prevăzute în programa școlară. Și trebuie să se ia măsuri fie prin modificarea programelor, fie prin modificarea cerințelor la examenul în cauză, fie prin înființarea unui curs pregătitor.

Am convingerea că un profesor de liceu, pe lîngă materia pe care o parcurge conform programei, trebuie să-i învețe pe elevi ceva în plus: să le pună premisele trecerii mai departe. E o lege a progresului. Simpla conștiinciozitate în meseria noastră nu e suficientă. Mai trebuie ceva. Mai trebuie înțelegerea rolului acestei meserii.

CONSTANTIN OTTESCU

GRIJA PARTIDULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT

Condiții mereu mai bune de muncă și de viață oamenilor școlii

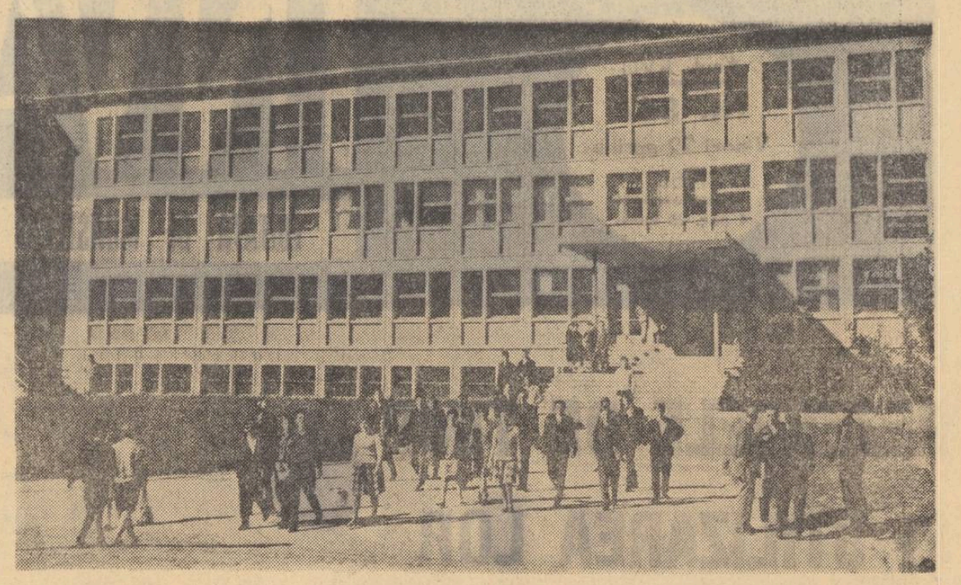

Detașament de frunte al intelectualității României socialiste, înconjurat de respectul întregului popor, corpul didactic, căruia i s-a încredințat înalta misiune de a pregăti tinerele generații ale patriei, beneficiază astăzi, prin grija și atenția neabătută a partidului, de condiții din ce în ce mai bune atît în pregătirea profesională cît și pe întreg parcursul activității pe care o desfășoară.

Sînt astăzi peste 175 000 de oameni care lucrează în diferite sectoare ale învățămîntului și numărul lor crește în fiecare an cu un procent apreciabil. Să urmărim, în cîteva momente semnificative, drumul profesional al pedagogului, al educatorului, începînd din clipa cînd pășește pragul instituției de învățămînt care îl pregătește pentru cariera didactică.

Fotografia cu care se deschid aceste coloane înfățișează Institutul pedagogic din Suceava. În anii noștri, nu numai în centrele universitare de tradiție, ci în fiecare centru regional au luat ființă institute pedagogice pentru pregătirea cadrelor didactice. Viitorii profesori studiază în săli și laboratoare dotate cu tehnica didactică cea mai modernă, așa cum este laboratorul de fonetică al Institutului de limbi străine din București pe care îl prezentăm în cea de-a doua secvență a fotoreportajului nostru.

O dată cu încheierea studiilor, cadrele didactice au la dispoziție mijloace multiple de adîncire a pregătirii lor, pentru a se ține la curent cu tot ce aduce nou știința în domeniul de specialitate căruia i s-au consacrat ca și în pedagogie. În acest scop au fost create institutele interregionale de perfecționare și societățile științifice ale cadrelor didactice, s-au instituit examenele de grad și s-au organizat cursuri de perfecționare. Educatoarele, învățătorii și profesorii sînt stimulați să efectueze — individual sau în colective — lucrări de cercetare științifică și pedagogică. Le sînt puse la dispoziție, în acest scop, biblioteci documentare tot mai bogat înzestrate, Institutul de științe pedagogice sporește mereu numărul lucrărilor care generalizează experiența înaintată a școlii, iar Editura didactică și pedagogică pune la dispoziția învățătorilor și profesorilor tot mai numeroase volume care cuprind tezaurul pedagogiei universale, prezintă tradițiile înaintate ale pedagogiei noastre, preocupările actuale pe plan mondial în domeniul pedagogiei și didacticii. Iată, în fotografia a treia, un aspect de la Biblioteca centrală pedagogică din Capitală care constituie, cu zecile de mii de volume de specialitate pe care le posedă, principalul centru de documentare al cadrelor didactice din întreaga țară.

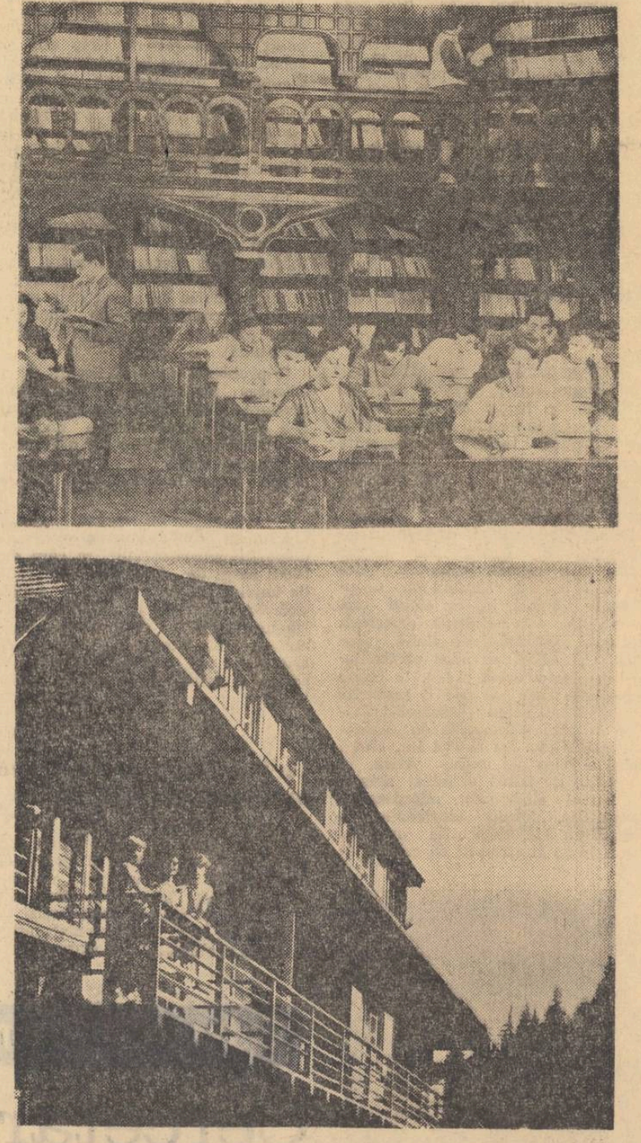

Preocupîndu-se continuu de îmbunătățirea condițiilor de muncă ale oamenilor școlii, partidul manifestă o neabătută grijă și pentru ridicarea necontenită a nivelului lor de viață. Creșterea substanțială în ultimii ani a salariilor pe care le primesc cadrele didactice, grija sporită de a li se asigura locuințe corespunzătoare, ca și posibilității de odihnă și tratament, acordarea de distincții și titluri onorifice celor mai buni membri ai corpului profesoral sînt numai cîteva din măsurile luate pe această linie. Iată, în continuarea grupajului pe care îl prezentăm aici, o fotografie înfățișînd un grup de profesori pe terasa unei vile din Sinaia unde și-au petrecut o parte din concediul de odihnă. Realizată vara trecută, ea anticipează vacanța mai bogată care îi așteaptă pe oamenii școlii în acest an.

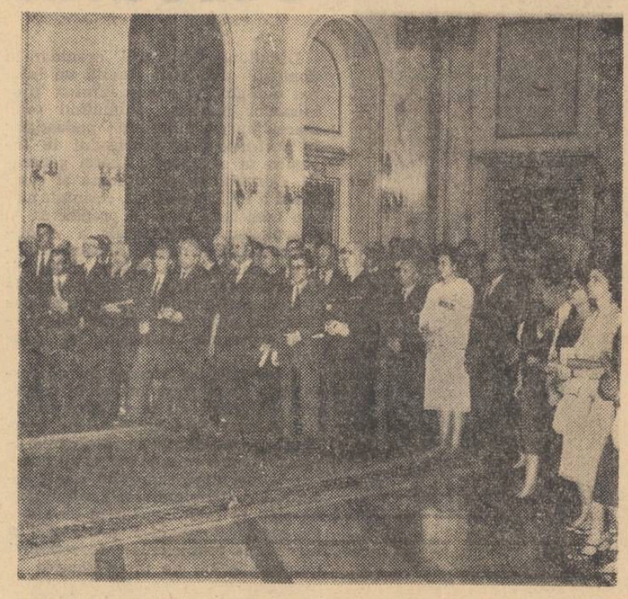

În încheierea fotoreportajului nostru prezentăm un aspect de la o solemnitate desfășurată la Consiliul de Stat cu prilejul înmînării unor ordine și titluri onorifice cadrelor didactice care s-au distins în mod deosebit în muncă. An cu an, la tradiționala „zi a învățătorului" — s bătoare nu numai a școlii, ci a întregului popor, care își manifestă astfel calda prețuire pentru slujitorii învățămîntului — asemenea solemnități subliniază o dată mai mult înaltul rol atribuit de partid școlii, oamenilor ei.

PROGRAMELE

EXAMENULUI DE ABSOLVIRE A ȘCOLII GENERALE PENTRU ANUL 1966

În conformitate cu Regulamentul școlilor de cultură generală art. 118, examenul de absolvire a școlii generale constă din verificarea cunoștințelor elevilor la următoarele obiecte:

— limba română — lectură literară și gramatică (scris și oral);

— matematică (oral);

— istoria României (oral);

— geografia Republicii Socialiste România (oral);

— agricultura (oral), la școlile de la sate (numai cursurile de zi).

Elevii școlilor și secțiilor cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare dau examen scris și oral și la limba maternă (lectură literară și gramatică).

Programele după care vor fi examinați candidații la toate aceste obiecte, sînt următoarele:

LIMBA ROMÂNĂ

Lectură literară

Clasa a V-a

1. Partidului, de G. Lesnea. 2. Cîntecul răzeșului (poezia populară). 3. Uzina vie, de Al. Sahia. 4. Sergentul, de V. Alecsandri. 5. Sate și orașe, de Geo Bogza.

Clasa a VI-a

1. Ardealul, de N. Bălcescu. 2. Ion Creangă, de M. Sadoveanu. 3. Scrisoarea III, de M. Eminescu. 4. Pe plaiurile Bisocei, de A. I. Odobescu (tabloul). 5. Dl. Goe, de I. L. Caragiale. 6. Oltenia de azi, de Tr. Coșovei.

Clasa a VII-a

1. Patria, de M. Beniuc. 2. Lupta de la Vaslui, de M. Sadoveanu. 3. Doina voinicească (doina). 4. Toma Alimoș (balada). 5. Mihai și călăul, de N. Bălcescu. 6. Lupul moralist, de Gr. Alexandrescu (fabula, alegoria). 7. Călin (File din poveste), de M. Eminescu. 8. Arendașul român, de I. L. Caragiale (schița). 9. Un om necăjit, de M. Sadoveanu. 10. Fefeleaga, de I. Agîrbiceanu (nuvela). 11. Fabrică și munte, de Geo Bogza.

Clasa a VIII-a

1. Aprodul Purice, de I. Neculce. 2. Dan, căpitan de plai, de V. Alecsandri. 3. Împărat și proletar, de M. Eminescu. 4. Lacul, de M. Eminescu. 5. Fragment de autobiografie, de I. Creangă. 6. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. 7. O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale (comedia). 8. Budulea Taichii, de I. Slavici. 9. În miezul verii, de G. Coșbuc. 10. Pădurea spînzuraților, de L. Rebreanu. 11. Baltagul, de M. Sadoveanu (romanul). 12. Flămînzenii, de T. Arghezi. 13. Născocitorul, de T. Arghezi. 14. Lidice, de E. Jebeleanu.

Școli cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare

Lectură literară

Clasa a V-a

1. Domnu' Trandafir, de M. Sadoveanu. 2. Vizită..., de I. L. Caragiale. 3. Uzina vie, de Al. Sahia.

Clasa a VI-a

1. Ion Creangă, de M. Sadoveanu. 2. Vestitorii primăverii, de G. Coșbuc. 3. Domnul Goe, de I. L. Caragiale.

Clasa a VII-a

1. Patria, de M. Beniuc. 2. Lupta de la Vaslui, de M. Sadoveanu. 3. Doina voinicească (doina). 4. Toma Alimoș (balada). 5. Lupul moralist, de Gr. Alexandrescu (fabula, alegoria). 6. Călin (File din poveste), de M. Eminescu. 7. Arendașul român, de I. L. Caragiale (schița). 8. Un om necăjit, de M. Sadoveanu. 9. Fefeleaga, de I. Agîrbiceanu (nuvela). 10. Fabrică și munte, de Geo Bogza.

Clasa a VIII-a

1. Dan, căpitan de plai, de V. Alecsandri. 2. Împărat și proletar, de M. Eminescu. 3. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. 4. O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale (comedia). 5. Budulea Taichii, de I. Slavici. 6. În miezul verii, de G. Coșbuc. 7. Pădurea spînzuraților, de L. Rebreanu. 8. Baltagul, de M. Sadoveanu (romanul). 9. Flămînzenii, de T. Arghezi. 10. Lidice, de E. Jebeleanu.

Școli cu limba de predare maghiară

Lectură literară

Clasa a V-a

1. Domnu' Trandafir, de M. Sadoveanu. 2. Uzina vie, de Al. Sahia.

Clasa a VI-a

1. Domnul Goe, de I. L. Caragiale. 2. Vestitorii primăverii, de G. Coșbuc.

Clasa a VII-a

1. Patria, de M. Beniuc. 2. Lupta de la Vaslui, de M. Sadoveanu. 3. Doina voinicească (doina). 4. Toma Alimoș (balada). 5. Lupul moralist, de Gr. Alexandrescu (fabula, alegoria). 6. Călin (File din poveste), de M. Eminescu. 7. Arendașul român, de I. L. Caragiale (schița). 8. Fefeleaga, de I. Agîrbiceanu (nuvela).

Clasa a VIII-a

1. Dan, căpitan de plai, de V. Alecsandri. 2. Împărat și proletar, de M. Eminescu. 3. Amintiri din copilărie, de I. Creangă. 4. O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale (comedia). 5. Budulea Taichii, de I. Slavici. 6. În miezul verii, de G. Coșbuc. 7. Pădurea spînzuraților, de L. Rebreanu. 8. Baltagul, de M. Sadoveanu (romanul). 9. Flămînzenii de T. Arghezi. 10. Lidice, de E Jebeleanu.

Gramatica

Programa clasei a VII-a cu noțiunile noi din clasa a VIII-a, valabilă pentru școlile cu limba de predare română și pentru școlile cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare

Fonetica

Sunetele vorbirii: vocale și consoane. Litere, alfabet. Diftongi, triftongi. Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Alternanțe fonetice.

Morfologia

Substantivul. Substantivele comune și proprii. Ortografia lor. Numărul substantivelor. Substantive colective. Substantive cu forme multiple de plural. Genul substantivelor. Cazurile. Declinarea substantivelor. Ortografia lor.

Articolul. Articolul hotărît, nehotărît, posesiv (genitival) și demonstrativ (adjectival). Declinarea lor. Ortografia.

Adjectivul. Felurile adjectivului. Acordul adjectivului cu substantivul. Declinarea adjectivului. Gradele de comparație ale adjectivului. Rolul adjectivelor în propoziție. Ortografia.

Pronumele. Pronumele personal. Declinarea pronumelui personal. Pronumele reflexiv, pronumele și adjectivul posesiv, pronumele și adjectivul demonstrativ, pronumele și adjectivul interogativ, pronumele relativ, pronumele și adjectivul nehotărît. Pronumele de întărire. Pronumele de politețe. Declinarea pronumelor. Acordul pronumelor și adjectivelor pronominale cu substantivul determinant. Ortografia pronumelor.

Numeralul. Numeralele hotărîte: cardinal, ordinal, multiplicativ, distributiv, adverbial. Declinarea, rolul lor în propoziție.

Verbul. Număr, persoană, timp, mod. Modurile personale și nepersonale. Cele patru conjugări. Locuțiuni verbale. Verbe auxiliare. Verbe tranzitive și intranzitive. Conjugarea verbelor la diateza activă, pasivă, reflexivă. Conjugarea verbelor neregulate, defective, unipersonale și impersonale. Formele inverse. Ortografia lor.

Adverbul Felurile adverbelor (loc, timp, mod, scop). Locuțiuni adverbiale. Gradele de comparație.

Prepoziția. Prepoziții simple și compuse. Locuțiuni prepoziționale. Ortografia.

Conjuncția. Conjuncții coordonatoare și subodonatoare. Locuțiuni conjuncționale. Ortografia.

Interjecția. Felurile interjecției. Onomatopeea. Ortografia.

Sintaxa

Sintaxa propoziției

Felurile propoziției după înțeles, după formă, după alcătuire. Părțile principale ale propoziției: subiectul și predicatul. Acordul predicatului cu subiectul. Părțile secundare ale propoziției: atributul și complementul. Atributul adjectival, substantival, genitival, prepozițional, apoziția. Atributul pronominal. Atributul verbal, adverbial. Complementul direct, indirect, complementul circumstanțial de loc, de timp, de cauză, de scop, de mod, complementul circumstanțial condițional, concesiv.

Sintaxa frazei

Propoziția principală și propoziția secundară. Raportul de coordonare și subordonare. Coordonarea prin juxtapunere și cu ajutorul conjuncțiilor. Propozițiile coordonate copulative, adversative, disjunctive și conclusive. Propoziția subordonată subiectivă, predicativă, atributivă, completivă directă, indirectă. Propoziția circumstanțială de loc, de timp, de cauză, de scop, de mod. Propoziția circumstanțială consecutivă, condițională, concesivă. Punctuația.

Vocabularul

Componența vocabularului. Îmbogățirea vocabularului. Familia de cuvinte. Sensul cuvintelor: sinonime, omonime, antonime.

ISTORIA ROMÂNIEI

Din materia clasei a VIII-a

Patria noastră în epoca pietrei și a metalelor. Trăsăturile generale ale orînduirii comunei primitive. Viața locuitorilor țării noastre în epoca pietrei. Geto-dacii și felul lor de viață. Descompunerea comunei primitive.

Orînduirea sclavagistă pe teritoriul patriei noastre. Dezvoltarea statului sclavagist în timpul lui Burebista. Viața socială și economică a Daciei în timpul lui Decebal. Cucerirea Daciei de către romani. Dacia în timpul stăpînirii romane.

Formarea poporului român și a limbii române. Formarea poporului român — procesul de contopire între daci și romani. Caracterul latin al limbii române oglindit în gramatică și lexic. Asimilarea slavilor și influența slavă. Continuitatea și unitatea istorică a poporului nostru pe teritoriul patriei noastre.

Patria noastră în timpul orînduirii feudale. Primele state feudale românești pe teritoriul patriei noastre (sec. X—XIV). Cucerirea Transilvaniei de către statul feudal timpuriu maghiar; lupta eroică a poporului român pentru apărarea libertății sale; constituirea și organizarea voievodatului Transilvaniei. Formarea statului feudal independent Țara Românească. Formarea statului feudal independent Moldova. Țara Românească și Moldova în timpul lui Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun; începutul luptelor de apărare împotriva turcilor. Răscoala de la Bobîlna. Lupta pentru independență în timpul lui Iancu de Hunedoara. Consolidarea Țării Românești și lupta pentru independență în timpul lui Vlad Țepeș. Dezvoltarea Moldovei în timpul lui Ștefan cel Mare; războaiele de apărare conduse de Șefan cel Mare. Războiul țărănesc condus de Gheorghe Doja. Lupta împotriva turcilor în timpul lui Petru Rareș și Ioan Vodă. Țările române în timpul lui Mihai Viteazul: lupta de eliberare de sub jugul turcesc; unirea țărilor române sub conducerea lui Mihai Viteazul. Consolidarea țărilor române în timpul lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Moldova în timpul lui Dimitrie Cantemir. Răscoala populară condusă de Horia, Cloșca și Crișan. Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu — prolog al revoluției din 1848.

Orînduirea capitalistă pe teritoriul țării noastre. Revoluția din anul 1848 în țările române. Unirea Moldovei cu Țara Românească — formarea statului național român; reformele în timpul domniei lui Alex. Ioan Cuza. Cucerirea independenței de stat a României. Dezvoltarea României între anii 1878 — 1900; începuturile mișcării muncitorești. Răscoala țăranilor din 1907. Dezvoltarea Transilvaniei între 1849 — 1914. România în anii primului război mondial. Unirea Transilvaniei cu România — încheierea procesului de formare a statului național român. Crearea Partidului Comunist din România — cotitură istorică în dezvoltarea mișcării muncitorești din România, în viața poporului român. România în anii crizei economice din 1929—1933; luptele muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933, moment culminant al luptelor muncitorimii din România în perioada crizei. România în perioada pregătirii celui de al doilea război mondial și a pericolului fascist (1934 — 1940). România în anii 1940 — 1944.

Insurecția armată antifascistă din August 1944 organizată și condusă de P. C. R. Pregătirea insurecției armate antifasciste. Desfășurarea și victoria insurecției — începutul revoluției populare în țara noastră. Însemnătatea istorică internă și externă a insurecției armate.

Participarea României la războiul antihitlerist. Lupta pentru izgonirea de pe teritoriul patriei noastre a trupelor hitleriste. Contribuția importantă a României la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei. Eroismul armatei române; frăția de arme româno-sovietică.

Lupta pentru instaurarea și consolidarea puterii democrat-populare în România. Primul guvern democrat, 6 martie 1945. Reforma agrară democratică (1945). Lupta pentru reconstrucția și democratizarea țării. Încheierea tratatului de pace cu România și consolidarea situației internaționale a României.

Construirea socialismului în țara noastră. Abolirea monarhiei și proclamarea R.P.R. Făurirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare din țara noastră. Industrializarea socialistă și transformarea socialistă a agriculturii în țara noastră. Republica Socialistă România. Însemnătatea deosebită a Congresului al IX-lea al P.C.R. pentru desăvîrșirea construirii socialismului în România.

MATEMATICĂ

Din materia clasei a V-a

Aritmetică

I. Numerația

Numere naturale. Formarea și denumirea lor. Scrierea și citirea lor. Numere zecimale. Măsurarea unei lungimi. Scrierea și citirea numerelor zecimale.

II. Sistemul metric

Unitățile principale de măsură. Multiplii și submultiplii lor.

III. Operații cu numere întregi și zecimale

Operații cu numere întregi și zecimale. Propietățile fundamentale ale operațiilor aritmetice, aplicarea lor la calcul. Dependența dintre numerele date și rezultatele operațiilor. Proba operațiilor. Puterea unui număr. Înmulțirea și împărțirea puterilor cu aceeași bază. Ordinea efectuării operațiilor. Paranteze.

IV. Divizibilitatea numerelor

Divizor. Multiplu. Divizibilitatea cu 2 și 5, 3 și 9. Numere prime și neprime. Descompunerea unui număr în factori primi. Condiția de divizibilitate a două numere descompuse în factori primi. Divizor comun. C.m.m.d.c. Aflarea c.m.m.m.c. al mai multor numere date.

V. Fracții ordinare

Noțiunea de fracție ordinară. Compararea fracțiilor cu unitatea. Număr mixt. Compararea fracțiilor care au același numitor. Mărirea și micșorarea fracției de un anumit număr de ori. Amplificarea și simplificarea fracțiilor. Aducerea fracțiilor la același numitor. Operații cu fracții ordinare. Aflarea unui număr cînd se cunoaște o fracție din el.

Din materia clasei a VI-a

I. Fracții zecimale

Scrierea și citirea lor. Mărirea și micșorarea fracțiilor zecimale de zece, o sută de ori etc. Operații cu fracții zecimale (justificarea lor). Transformarea unei fracții ordinare în fracție zecimală. Transformarea fracțiilor zecimale în fracții ordinare.

II. Procente

Definiția procentului, explicarea notației p%. Problema de a afla p% dintr-o cantitate dată și problema inversă de a afla o cantitate cînd știm p% din ea. Aflarea raportului procentual.

Geometrie

I. Introducere

Linia dreaptă. Segmentul de dreaptă. Egalitatea, adunarea, scăderea și măsurarea segmentelor. Înmulțirea unui segment de dreaptă cu un număr întreg. Cercul. Raza. Coarda. Diametrul. Arcul de cerc. Mișcarea de rotație. Compararea arcelor ale aceluiași cerc sau a două cercuri egale. Construcția unui arc egal cu un arc dat. Suma și diferența arcelor. Înmulțirea unui arc cu un număr întreg

II. Unghiuri

Definiția. Compararea unghiurilor. Unghiuri adiacente. Construcția cu rigla și compasul a unui unghi egal cu un unghi dat. Măsurarea unghiurilor. Unghiul la centru. În același cerc sau în cercuri egale la arce egale corespund unghiuri la centru egale. Unghiul de un grad. Raportorul. Măsura unghiului la centru. Măsura unui unghi. Operații cu unghiuri și arce exprimate în grade, minute și secunde. Perpendiculare. Unghi drept, ascuțit, obtuz. Echerul. Construcția perpendicularei. Unghiuri suplimentare. Unghiuri complementare. Unghiuri opuse la vîrf; egalitatea lor. Unghiuri cu același vîrf așezate de aceeași parte a unei drepte și unghiuri formate în jurul unui punct.

III. Triunghiul

Poligon. Clasificarea poligoanelor. Triunghiul. Clasificarea triunghiului după laturi și după unghiuri. Liniile importante în triunghi: înălțimea, mediana, bisectoarea și mediatoarea. Simetria față de o axă: a unui punct, a unei drepte, a unei figuri. Două figuri plane simetrice față de o axă sînt egale. Triunghiul isoscel, construcție. Într-un triunghi isoscel unghiurile opuse laturilor egale sînt egale. Într-un triunghi isoscel bisectoarea unghiului de la vîrf este perpendiculară pe bază și o împarte în două părți egale. Construcții grafice: mediatoarea unui segment, perpendiculara dintr-un punct — care aparține sau este exterior dreptei — pe o dreaptă, bisectoarea unui unghi. Construcția triunghiurilor. Cazurile de egalitate a triunghiurilor oarecare (prin construcție). Într-un triunghi la latura cea mai mare se opune unghiul cel mai mare. Perpendiculare și oblice. Construcția triunghiului dreptunghic. Cazurile de egalitate a triunghiurilor dreptunghice (prin construcție).

IV. Drepte paralele

Postulatul lui Euclid. Unghiuri formate de două drepte tăiate de o secantă. Cazul cînd dreptele sînt paralele. Mișcarea de translație. Construcția dreptelor paralele. Unghiuri cu laturile paralele. Unghi exterior. Suma unghiurilor interioare ale unui triunghi și ale unui poligon convex.

V. Patrulatere

Patrulater. Trapez, definiție și clasificare. Paralelogram. Construcție. Proprietăți. Dreptunghiul, rombul, pătratul; construcții, proprietăți, axe de simetrie.

Din materia clasei a VII-a

Aritmetică

I. Extragerea rădăcinii patrate

Patratul numerelor întregi și zecimale. Patratul unui produs și al unei fracții ordinare. Rădăcina patrată. Definiție. Extragerea rădăcinii patrate dintr-un număr întreg, dintr-un număr zecimal (fără demonstrații). Rădăcina patrată dintr-un produs, dintr-o fracție ordinară.

II. Rapoarte și proporții

Definiția raportului, proprietăți. Aflarea unui termen cînd cunoaștem raportul și celălalt termen. Șir de rapoarte egale, proprietăți. Calcularea unui termen necunoscut al unei proporții. Media proporțională, calcularea ei. Proporții derivate.

III. Mărimi direct și invers proporționale

Mărimi direct și invers proporționale. Probleme în care intră două mărimi direct sau invers proporționale (regula de trei simplă și procent). Probleme cu mai multe mărimi (regula de trei compusă). Metoda reducerii la unitate și metoda proporțiilor. Împărțirea unui număr dat în părți direct și invers proporționale cu mai multe numere date. Probleme de amestec și aliaj.

IV. Grafice

Reprezentarea numerelor prin puncte pe axa numerelor. Reprezentarea punctelor în plan (primul cadran). Formarea unui tabel care să arate variația unei mărimi cînd se schimbă valoarea altei mărimi de care depinde. Construirea graficului cu ajutorul tabelului.

Geometrie

I. Cercul

Construcția cercului care trece prin trei puncte necolineare. Poziția unei drepte față de un cerc. Construcția tangentei într-un punct al cercului. Orice diametru este pentru cerc o axă de simetrie. Diametrul perpendicular pe o coardă împarte această coardă și arcul subîntins de ea în două părți egale. Într-un cerc sau în cercuri egale două coarde egale sînt egal depărtate de centru. Poziția relativă a două cercuri. Unghi înscris în cerc și măsura lui. Consecințe. Construcția unui triunghi dreptunghic înscris într-un cerc, a tangentei duse dintr-un punct exterior la un cerc. Tangentele duse din același punct la un cerc sînt egale și formează unghiuri egale cu dreapta care unește punctul dat cu centrul cercului. Patrulaterul înscris. Cerc înscris și circumscris unui triunghi.

II. Figuri asemenea

Raportul a două segmente. Segmente proporționale. Împărțirea unui segment într-un raport dat. Orice paralelă la una din laturile unui triunghi împarte celelalte două laturi în același raport. Reciproca (fără demonstrație). Mai multe paralele determină pe două secante oarecare segmente proporționale. Asemănarea triunghiurilor. Teorema fundamentală a asemănării. Două triunghiuri care au două unghiuri egale sînt asemenea. Poligoane asemenea.

III. Relații metrice

Media proporțională a două segmente date. Proiecția unui punct și a unui segment pe o dreaptă. Teorema înălțimii (unui triunghi dreptunghic) dusă pe ipotenuză. Teorema catetei și a proiecției ei pe ipotenuză. Teorema lui Pitagora.

IV. Funcțiile trigonometrice ale unui unghi ascuțit

Definiția sinusului, cosinusului, tangentei și cotangentei. Construirea unui unghi cînd se cunoaște valoarea unei funcții trigonometrice. Tabelele funcțiilor trigonometrice. Relațiile între laturile și unghiurile unui triunghi dreptunghic. Rezolvarea triunghiului dreptunghic.

V. Poligoane regulate

Poligon regulat. Construirea poligoanelor regulate înscrise și circumscrise unui cerc. Construcția patratului, exagonului și a triunghiului echilateral înscris în cerc. Latura și apotema patratului, exagonului și triunghiului echilateral în funcție de raza cercului circumscris. Determinarea lungimii cercului (intuitiv) și a unui arc de cerc.

VI. Arii

Aria dreptunghiului, paralelogramului, triunghiului, rombului, trapezului, poligoanelor regulate și neregulate, cercului și sectorului circular.

Din materia clasei a VIII-a

Algebră

I. Numere pozitive și negative

Numere pozitive și negative. Zero. Axa numerelor. Valoarea absolută. Operații cu numere pozitive și negative. Extinderea proprietăților operațiilor aritmetice la operațiile cu numere pozitive și negative.

II. Expresii algebrice

Expresie algebrică. Valoarea numerică a expresiilor algebrice. Monom. Polinom. Reducerea termenilor asemenea. Adunarea, scăderea și înmulțirea monoamelor și polinoamelor. Ridicarea unui monom la o putere întreagă și pozitivă. Identitățile: $(a \pm b)^2$; $(a \pm b)^3$; $(a + b)(a - b)$, dezvoltarea și restrîngerea lor. Împărțirea monoamelor. Împărțirea unui polinom cu un monom. Împărțirea a două polinoame. Diferite metode de descompunere a polinoamelor în factori ireductibili (exerciții simple).

III. Fracții algebrice

Fracții algebrice. Proprietățile fracțiilor algebrice. Aducerea fracțiilor algebrice la același numitor. Adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea fracțiilor algebrice.

IV. Ecuații de gradul I

Proprietățile de bază ale ecuațiilor. Rezolvarea ecuațiilor de gradul I cu coeficienții numerici și literali. Probleme. Sisteme de două ecuații cu două necunoscute. Rezolvarea sistemelor cu coeficienți numerici și literali. Probleme.

Geometria în spațiu

I. Introducerea în geometria în spațiu

Planul. Poziția unui punct și a unei drepte față de un plan. Poziția a două drepte și a două plane în spațiu. Intersecțiile a două plane paralele cu un plan. Segmentele de drepte paralele cuprinse între plane paralele. Dreapta perpendiculară pe plan. Unghi diedru. Plane perpendiculare.

II. Arii și volume

Prisma, cilindrul, piramida, conul, trunchiul de piramidă, trunchiul de con, sfera (Definiții, clasificare, construcția, desfășurarea). Calculul ariilor și volumelor. (Ariile și volumele corpurilor geometrice, fără demonstrații). Măsurarea practică a volumelor diferitelor corpuri. Volumul butoiului și volumul buștenilor, folosind formulele aproximative.

GEOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Așezarea, hotarele, vecinii și suprafața. Relieful Republicii Socialiste România

Privire generală asupra formării reliefului țării noastre. Înfățișarea generală a reliefului. Carpații Răsăriteni; Carpații Meridionali; Carpații Apuseni; Munții Dobrogei. Localizare, limite, caracterele generale ale acestor munți. Dealurile de încrețire; Dealurile vestice; Podișul Transilvaniei; Podișul Someșan; Podișul Moldovei; Podișul Getic; Podișul Mehedinților; Podișul Dobrogei. Localizare, limite, caracterele generale ale dealurilor din Republica Socialistă România. Cîmpia Română; Cîmpia Tisei. Caracterele generale și importanța economică a cîmpiilor din patria noastră. Luncile și Delta Dunării. Formarea și importanța economică a Deltei Dunării.

Clima

Factorii fizico-geografici care influențează clima Republicii Socialiste România. Caracteristicile factorilor climatici: temperatura, principalele vînturi, precipitațiile. Măsuri pentru combaterea secetei.

Apele, vegetația, fauna și solurile

Caracterizare generală a rețelei hidrografice în raport cu relieful și clima țării noastre. Dunărea. Descrierea fizico-geografică și economică. Principalele ape curgătoare din partea de nord și vest, din partea de sud și din partea de est a țării. Caracterele generale ale acestor rîuri; valorificarea multilaterală a apelor curgătoare din Republica Socialistă România. Lacurile. Clasificarea lor după așezare și origine. Importanța economică. Marea Neagră. Litoralul românesc și importanța lui economică și turistică. Influența reliefului și climei asupra dezvoltării vegetației. Vegetația. Zonele de vegetație. Fauna. Principalele animale din regiunea munților, din dealuri, stepă și lunci. Valorificarea florei și faunei. Principalele tipuri de soluri din Republica Socialistă România și repartiția lor geografică. Acțiuni de ameliorare a solului în anii puterii populare.

Populația

Numărul locuitorilor. Structura de clasă. Populația după naționalități. Orașele Republicii Socialiste România. Transformarea și creșterea lor. Orașe noi pe harta Republicii Socialiste România. Înflorirea satelor patriei noastre. Împărțirea administrativ-teritorială a Republicii Socialiste România. Importanța raionării teritoriale a Republicii Socialiste România pentru economia națională și ridicarea bunăstării materiale și culturale a întregului popor.

Geografia economică a Republicii Socialiste România

Industria Republicii Socialiste România

Industria energetică: Petrolul și industria petrolieră; Industria carboniferă; Industria gazelor naturale; Termo și hidrocentrale. Industria metalurgică: Extracția minereului de fier; Industria siderurgică; Industria metalelor neferoase; Dezvoltarea cu precădere a industriei grele, în special a industriei constructoare de mașini. Industria chimică; Industria materialelor de construcții; Industria lemnului și de prelucrare a lemnului; Industria bunurilor de consum; Industria alimentară; Industria textilă și de pielărie.

Agricultura Republicii Socialiste România

Încheierea procesului de cooperativizare. Reorganizarea conducerii agriculturii. Principalele produse agricole. Cultura cerealelor. Cultura tot mai extinsă a plantelor tehnice. Legumicultura, viticultura și pomicultura. Creșterea animalelor și păsărilor.

Transporturile și comerțul

Importanța transporturilor în economia Republicii Socialiste România. Diferite forme de transporturi și repartiția lor geografică. Transporturi feroviare, rutiere, fluviale, maritime, aeriene și speciale.

Comerțul, intern, extern și de tranzit. Relațiile economice externe ale Republicii Socialiste România.

Dezvoltarea economiei Republicii Socialiste România în lumina sarcinilor trasate la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Creșterea necontenită a bunăstării materiale și culturale a oamenilor muncii din Republica Socialistă România, ca urmare a dezvoltării economiei naționale.

AGRICULTURA

1. **Agricultura, ramură principală a economiei naționale.** Importanța agriculturii în economia națională. Dezvoltarea agriculturii socialiste în lumina documentelor de partid și de stat. Sarcinile sectorului agricol prevăzute în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. și măsurile preconizate de Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 în legătură cu îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii.

2. **Lucrările de bază și superficiale ale solului.** Mașini și unelte agricole folosite pentru executarea acestor lucrări (pluguri, grape, tăvălugi). Lucrările solului pentru însămînțările de toamnă și primăvară.

3. **Îngrășăminte și amendamente.** Principalele îngrășăminte și amendamente utilizate în agricultură. Pregătirea și aplicarea lor diferențiată. Mașini agricole pentru administrarea îngrășămintelor și amendamentelor.

4. **Sămînța și semănatul.** Controlul calității materialului de semănat. Metode de semănat și semănatul. Mașini de semănat și pregătirea lor pentru lucru.

5. **Producerea răsadului și a materialului săditor viticol și pomicol.** Răsadnițe și producerea răsadului de legume. Obținerea pomilor altoiți. Producerea portaltoiului. Altoirea în oculație. Lucrări de îngrijire care se aplică în cîmpurile de formare și scoaterea pomilor. Obținerea vițelor altoite. Producerea portaltoiului. Altoirea la masă. Forțarea. Școala de viță și lucrările de îngrijire. Scoaterea vițelor altoite.

6. **Plantatul răsadului de legume, a pomilor și a viței de vie.** Organizarea și pregătirea terenului pentru plantare. Rețeaua de irigare. Plantatul răsadului de legume. Valorificarea terenurilor în pantă. Pichetajul și plantarea pomilor și a viței de vie.

7. **Întreținerea culturilor și a plantațiilor.** Lucrările de întreținere a solului. (Prășit, grăpat, irigare, aplicarea îngrășămintelor suplimentare). Întreținerea culturilor și a plantelor. (Grăparea și tăvălugirea culturilor, plivitul, răritul, copilitul, ciupitul, cîrnitul, tăieri de formare și fructificare la pomi și vița de vie). Combaterea bolilor și dăunătorilor din principalele culturi de cereale, de plante legumicole, pomi și vița de vie. Insectofungicide utilizate în agricultură. Mașini și aparate agricole folosite în executarea lucrărilor de întreținere și combaterea bolilor și dăunătorilor.

8. **Recoltarea produselor agricole și păstrarea lor.** Recoltarea cerealelor, condiționare și păstrare. Recoltarea plantelor furajere, însilozarea și depozitarea lor. Recoltarea legumelor, valorificarea și păstrarea lor. Recoltarea și valorificarea fructelor și a strugurilor. Mașini agricole pentru recoltarea produselor agricole și pregătirea lor pentru lucru.

9. **Cultura principalelor plante agricole din unitatea agricolă de producție din localitate sau din zona agricolă respectivă.** Culturile de bază existente în unitatea agricolă din localitate. Speciile și soiurile răspîndite în cultură. Rotația culturilor. Agrotehnica aplicată culturilor principale.

10. **Creșterea taurinelor, porcinelor, ovinelor și păsărilor.** Construcții și adăposturi. Rasele principale existente în unitatea agricolă din localitate. Hrănirea rațională a animalelor și păsărilor domestice. Mecanizarea proceselor de lucru în sectorul zootehnic. Îngrijirea și întreținerea animalelor și păsărilor domestice din unitatea agricolă existentă în localitate.

11. **Organizarea unităților agricole.** Statutul — legea de bază a activității cooperativelor agricole de producție. Planul de producție anual și de perspectivă. Organizarea teritoriului. Brigada permanentă de mecanizatori și sarcinile acesteia. Căile de dezvoltare și întărire economică și organizatorică a unităților agricole (îndeosebi a celei din localitate). Relațiile care sînt statornicite între unitatea agricolă de producție și stat prin intermediul organelor de contractare.

LIMBA MAGHIARĂ

Programa de limba și literatura maternă pentru școlile cu limba de predare maghiară apare în „Tanügyi Ujság" nr. 17 (376) din 26 aprilie a.c.

LIMBA GERMANĂ

Lectură literară

Clasa a V-a:

J. W. Goethe — Das Haus am Hirschgraben.
E. Marx — Aus den Erinnerungen an Karl Marx.
G. Schwab — Prometheus.
Brüder Grimm — Das Waldhaus.
A. von Chamisso — Das Riesenspielzeug.

Clasa a VI-a:

* * * — Wie Donar seinen Hammer heimholte.
G. E. Lessing — Der Rabe und der Fuchs (Die Fabel).
J. W. Goethe — Der Schatzgräber.
Fr. Schiller — Der Handschuh.
R. Preiss — Aus Schillers Leben — Auf der Karlsschule.
Fr. Wolf — Kiki.

Clasa a VII-a:

A. M. Sperber — Die Partei.
* * * — Nun will der Lenz uns grüssen.
* * * — Ich bin ein armer Bauer.
* * * — So sind die Nadeln hoch geehrt.
* * * — Horialied (Das Volkslied).
* * * — Die Schildbürger (Die Volksdichtung, Die Volksbücher).
L. Uhland — Des Sängers Fluch (Die Anschaulichkeit der Dichtersprache).
H. Heine — Die schlesischen Weber.
M. Sadoveanu — Panciuc (Die literarische Analyse).
J. W. Goethe — Erlkönig.
B. Brecht — Friedenslied.
A. Breitenhofer — Der Fünfzehnte.

Clasa a VIII-a:

G. E. Lessing — Emilia Galotti.
J. W. Goethe — Meeresstille.
J. W. Goethe — Glückliche Fahrt (Versmass und Versfüsse).
J. W. Goethe — Wanderers Nachtlied (Die lyrische Dichtung).
J. W. Goethe — Der Zauberlehrling.
Fr. Schiller — Wilhelm Tell (Die dramatische Dichtung).
Fr. Schiller — Die Bürgschaft (Die Lautmalerei. Die Ballade).
H. Heine — Der Dichter Firdusi.
G. Keller — Kleider machen Leute (Die Novelle).
B. Brecht — Der Augsburger Kreidekreis.
A. Seghers — Das Obdach (Die Charkteristik).
T. Popovici — Der Durst (Der Roman).
M. Beniuc — Wir Kommunisten.

Gramatică

Din materia claselor V—VIII:

Sprachkundliche Begriffe:

Aus der Geschichte der deutschen Sprache. Mundart und Hochsprache. Die Entstehung der neuhochdeutschen Schriftsprache. Erbwort, Lehnwort, Fremdwort. Bedeutungswandel.

Phonetik:

Die Einteilung der Laute. Lautwandel bei Beugung und Wortbildung. Die Wortbildung.

Morphologie:

Die flektierbaren Wortarten. Der Artikel: Bedeutung; bestimmter und unbestimmter Artikel; Deklination. Das Substantiv: Sinn; Klassifikation; Genus; Numerus; Deklination; Rolle im Satz. Das Adjektiv: Sinn: Komparation; Deklination; Rolle im Satz. Orthographie des Adjektivs. Das Numerale: Sinn; Arten; Bildung; Gebrauch; Deklination. Orthographie der Numeralien. Das Pronomen: Sinn; Arten; Gebrauch; Deklination. Das Verb: Sinn; Einteilung; Konjugation; Rolle im Satz. Die unflektierbaren Wortarten. Das Adverb: Sinn; Einteilung; Komparation; Rolle im Satz. Das Pronomialadverb: Bildung; Rolle im Satz. Die Präposition: Sinn und Stellung; Form; Rektion. Die Konjunktion: Sinn; Gebrauch; Einteilung nach der grammatischen Rolle; Einteilung nach dem Sinn; Einfluss der Konjunktionen auf die Wortfolge; Stellung im Satz. Die Interjektion: Einteilung nach dem Sinn; Interpunktion.

Syntax:

Einteilung der Sätze nach Inhalt, Form, Aufbau und Selbständigkeit. Der einfache Satz: a) Der reine einfache Satz. Die Hauptglieder des Satzes: Subjekt, Prädikat. b) Der erweiterte einfache Satz. Die Nebenglieder des Satzes: Attribut; Objekt; Adverbialbestimmungen. Der elliptische Satz. Der zusammengesetzte Satz. Die Satzverbindung; Satzverbindung und zusammengezogener Satz; Das Satzgefüge; die Nebensätze: Form, Stellung, Grad. Der Inhalt der Nebensätze: Subjektsatz, Prädikatsatz, Attributivsatz, Objektsatz und die Adverbialsätze: Temporalsatz, Lokalsatz, Modalsatz, Kausalsatz.

Interpunktion:

Der Apostroph; die Auslassungspunkte; der Gedankenstrich; das Komma im zusammengesetzten Satz.

★

Programa de limba și literatura germană apare și în ziarul „Neuer Weg".

★

Pentru limbile materne ale celorlalte naționalități conlocuitoare, examinarea elevilor se va face după programele școlare care au stat la baza pregătirii elevilor în clasele V—VIII.

Programele examenului de maturitate din sesiunea anului 1966

(Continuare)

Prezentăm, în continuarea programelor examenului de maturitate din sesiunea anului 1966, programa de limba și literatura maternă pentru școlile cu limba de predare germană. Programa de limba și literatura maternă pentru școlile cu limba de predare maghiară se publică în „Tanügyi Újság" Nr. 17 din 26 aprilie a.c.

Aus dem Stoff der IX. Klasse

DIE AUFKLÄRUNG

Geschichtlicher Überblick

Die wirtschaftliche Entwicklung als Voraussetzung und Grundlage für das Erstarken des deutschen Bürgertums. Der Gegensatz zwischen Bürgertum und Feudalabsolutismus und seine Auswirkungen auf ideologischem Gebiete. Die Wegbereiter der deutschen Aufklärung.

Gottscheds Bemühungen um die Entwicklung des deutschen Theaters. Die Wesenszüge der deutschen Aufklärung. Ihre Grenzen. Ihre Hauptvertreter: Lessing, Klopstock, Wieland, Herder.

Gotthold Ephraim Lessing

Leben und Werk. Seine Bedeutung für die deutsche Nationalliteratur. Lessing als Dramatiker: „Emilia Galotti" (Analyse) als erster Höhepunkt der deutschen Literatur vor der Klassik. „Minna von Barnhelm" als erstes bedeutendes realistisches Lustspiel der deutschen Literatur. Toleranz und Humanitätsideal als Ideengehalt des Stückes „Nathan der Weise". Lessing als Kritiker: Auseinandersetzung mit Gottsched. Shakespeare als Vorbild für eine deutsche bürgerliche Dramatik. „Die Literaturbriefe" (17. Literaturbrief), „Laokoon", „Die Hamburgische Dramaturgie" als bedeutendste kritische Werke. Lessings Bedeutung als Dichter von Fabeln und Sinngedichten. Lessings Stil.

Johann Gottfried Herder

Herder als Fortsetzer von Lessings Literaturkritik: „Fragmente die neuere deutsche Literatur betreffend", „Kritische Wälder". Seine Ideen über die Volksdichtung: „Stimmen der Völker in Liedern". Herder als Begründer der Geschichtsphilosophie „Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit". Herders Beitrag zum Ideengut der Aufklärung und seine Bedeutung für die Entwicklung der deutschen Literatur.

STURM und DRANG

Geschichtlicher Überblick

Der Sturm und Drang als ideologischer Ausdruck des deutschen Bürgertums in der Periode unmittelbar vor der Französischen Revolution. Auflehnung gegen feudalabsolutistische Willkür, Despotismus und Tyrannei. Eintreten für nationale Einigung. Beschränkung der Bewegung auf das geistige Gebiet, vor allem auf die Literatur. Der Sturm und Drang als Fortsetzung der Aufklärung und ideologische Widerspiegelung einer neuen Etappe in der Entwicklung des deutschen Bürgertums. Die wichtigsten Kennzeichen des Sturm und Drang. Die wichtigsten Vertreter in der Lyrik: **Christian Daniel Schubart** „Fürstengruft" (Analyse), **Gottfried August Bürger** „Der Bauer an seinen durchlauchtigsten Fürsten", „Die Tode" (eines der beiden Gedichte ist zu analysieren). Dramatiker des Sturm und Drang: Lenz, Klinger, Maler Müller, Goethe und Schiller in der ersten bedeutenden Phase ihres dichterischen Schaffens.

DIE DEUTSCHE KLASSIK

Geschichtliche und sozial-politische Voraussetzungen. Die Lage des deutschen Bürgertums beim Ausbruch und nach der Französischen Revolution. Bejahung ihrer Ideen und Anwendung von der revolutionären Praxis. Rückzug in das Reich des ästhetischen Scheins unter Beibehaltung der Idee der Entwicklung der Menschheit in der Richtung eines positiven Humanismus. Ideal der nützlichen Tätigkeit zum Wohle der Menschen. Wesenszüge der deutschen Klassik. Ihre Bedeutung für die deutsche Literatur.

Johann Wolfgang Goethe

Leben und Werk. Herders Einfluss auf Goethe. Beginn der Sturm-und-Drang-Periode in seinem Schaffen. In der Lyrik: „Willkommen und Abschied", „Mailied". „Prometheus" (Analyse). In der Prosa: „Die Leiden des jungen Werther". In der Dramatik: „Götz von Berlichingen" (Analyse). Goethe in Weimar. Italienische Reise: Erlebnis der Antike. Beginn der klassischen Periode: „Egmont" (Ideengehalt), „Iphigenie auf Tauris", „Torquato Tasso". Freundschaft mit Schiller. Zusammenarbeit: Xenien und Balladen: „Der Fischer", „Erlkönig", „Der Schatzgräber", „Der Zauberlehrling" (Analyse einer dieser Balladen). „Wilhelm Meisters Lehrjahre". Die Werke des alternden Goethe: „Wahlverwandtschaften". „Westöstlicher Divan", „Dichtung und Wahrheit", „Wilhelm Meisters Wanderjahre", Vollendung der Faust-Tragödie. „Faust" I. und II. Teil (Analyse). (Stoff der XI. Klasse). Aufbau und Form der Dichtung. Fausts Streben nach wahrer Erkenntnis, die ihre Befriedigung erst in selbstloser Tätigkeit im Dienste der Menschheit erfährt. Die Polarität Faust—Mephisto als dialektisches Grundprinzip der Menschheitsentwicklung. Die Faustdichtung als Goethes Lebenswerk. Goethe als Naturwissenschaftler.

Friedrich Schiller

Leben und Werk. Schiller auf der Karlsschule (Zustände in Württemberg). „Die Räuber" als typisches Sturm-und-Drang-Drama. Flucht aus Stuttgart: Mannheim, Bauerbach. „Kabale und Liebe" (Analyse) („Erstes deutsches politisches Tendenzdrama" — Fr. Engels). Erstmalige Darstellung der deutschen Zustände jener Zeit auf einer deutschen Bühne. Aufdeckung des grundlegenden Klassengegensatzes zwischen Bürgertum und Feudaladel. Charakteristik der Hauptgestalten. Nach der Vollendung des „Don Carlos" Übergang zur klassischen Schaffensmethode. Schiller in Weimar und Jena. Seine Stellung zur Französischen Revolution. Schillers Freundschaft mit Goethe. Schiller als Vertreter der Gedankenlyrik in der deutschen Klassik („Die Götter Griechenlands", „Die Künstler"). Frucht der Zusammenarbeit mit Goethe: Xenien und Balladen: „Die Kraniche des Ibykus" (Analyse). Schiller als grosser Gestalter weltgeschichtlicher Stoffe: „Wallenstein-Trilogie", „Maria Stuart", „Die Jungfrau von Orléans", „Die Braut von Messina", „Demetriusfragment". „Wallenstein-Trilogie" (Analyse des „Lagers"). Historischer Hintergrund. Aufbau des Gesamtwerkes. Die Bedeutung der Volksmassen in der Gestaltung historischer Ereignisse. Charakteristik der Hauptgestalten. Der reiche Ideengehalt der Trilogie. Sprache und Stil des Werkes. „Wilhelm Tell": der Kampf für Freiheit und nationale Unabhängigkeit.

DIE ROMANTIK

Geschichtlicher Überblick

Die Lage des deutschen Bürgertums nach der Französischen Revolution. Die Romantik als Ausdruck politischer Enttäuschungen. Der Widerspruch zwischen Ideal und Wirklichkeit bedingt ihre Zwiespältigkeit. Die positiven und negativen Züge der Romantik. Ihre bedeutendsten Vertreter: **Adelbert von Chamisso** „Der Bettler und sein Hund" (Analyse), **Joseph von Eichendorff** „Sehnsucht", A. W. Schlegel, W. Thieck, Novalis, E. Th. A. Hoffmann. Volksverbundenheit und Bewunderung für die Volksdichtung führen zu den Sammlungen der Brüder Grimm, Brentanos und Arnims: „Kinder- und Hausmärchen", „Deutsche Sagen", „Des Knaben Wunderhorn". Die Übersetzertätigkeit der Romantiker aus fremden Literaturen.

Aus dem Stoff der X. Klasse

DIE LITERATUR DES VORMÄRZ

Geschichtlicher Überblick

Beendigung der Napoleonischen Kriege und verstärkte feudal-absolutistische Reaktion. Unterdrückung der fortschrittlichen Bestrebungen des Bürgertums. Fortschreitende wirtschaftliche Entwicklung. Gründung des deutschen Zollvereins. Entwicklung des Proletariats. Aufstand der schlesischen Weber. Karl Marx und Friedrich Engels beginnen ihre Tätigkeit. In der Literatur: Aufschwung der politischen Dichtung und dadurch Beitrag zur Vorbereitung der Revolution von 1848. Charakterzüge dieser Literatur. Ihre bedeutendsten Vertreter.

Heinrich Heine

Leben und Werk. Jugendjahre. „Buch der Lieder" begründet seinen dichterischen Ruhm. Die Nordseelandschaft erstmalig als Thema in der deutschen Lyrik. Emigration nach Frankreich. Der Einfluss von K. Marx und Fr. Engels auf sein Schaffen. Heines politische Lyrik. „Die schlesischen Weber" (Analyse). „Deutschland. Ein Wintermärchen" (Analyse der Fragmente) als Höhepunkt von seinem dichterischen Schaffen. Die Wirkung des Werkes auf seine Zeitgenossen. Ideengehalt. Heines Patriotismus. Sprache und Stil des Werkes. Heines Ironie. Heines Balladendichtung. „Schelm von Bergen" (Analyse). Heines Bedeutung als erster bewusster Wortführer der unterdrückten Massen. Seine Auffassung von der hohen Mission des Dichters. Heines Prosa. „Die Harzreise" (Fragmente) als Teil seiner „Reisebilder". Realismus der Schilderungen. Die Meisterschaft seines Prosastils. Heine als Begründer des deutschen Journalismus.

Nikolaus Lenau

Entdeckung der Pusztalandschaft für die deutsche Dichtung: „Die Heideschenke" (Analyse). Lenaus Stellungnahme gegen den Feudalabsolutismus in seinem Hauptwerk „Die Albigenser" (Analyse des Fragments).

Georg Büchner

Seine Bedeutung als realistischer Dramatiker, volkstümlicher Flugschriftverfasser und atheistisch-materialistischer Denker.

„Der hessische Landbote" (Fragmente). Erstmalige Verwendung statistischer Angaben, um zu überzeugen. Hinweis auf die Entwicklung in Frankreich seit der bürgerlichen Revolution. Aufruf zur Erhebung. Die zündende Sprache des Manifests. Das Drama „Dantons Tod" (Fragmente — Ideengehalt) fasst der Dichter als aktuelle Auseinandersetzung mit der Frage der Revolution seiner Zeit auf. Das Dramenfragment „Woyzeck" als Büchners beste Leistung.

Ferdinand Freiligrath

„Von unten auf", „Aus dem schlesischen Gebirge" (Analyse eines dieser Gedichte).

Georg Herwegh

„Die Partei" (Analyse). „Der Freiheit eine Gasse".

Georg Weerth

Mitarbeit an der „Neuen Rheinischen Zeitung". Fr. Engels bezeichnet Weerth als den „ersten und bedeutendsten Dichter des deutschen Proletariats". „Die hundert Männer von Haswell" (Analyse) und „Sie sassen auf den Bänken" (Analyse), aus den „Liedern aus Lancashire". Zeigt die Schärfe des Klassenkampfes im englischen Industriegebiet.

DIE REALISTISCHE LITERATUR NACH 1848

Ursachen des Scheiterns der Revolution von 1848. Fortschreitende Industrialisierung. Anwachsen der Arbeiterbewegung. Entwicklung des wissenschaftlichen Materialismus. Auswirkung dieser Faktoren auf das Geistesleben. Die Entwicklung der realistischen deutschen Literatur.

Gottfried Keller

Leben und Werk. Bedeutendster Dichter der Schweiz. Konsequenter Demokrat. Autobiographische Züge in seinem Hauptwerk „Der grüne Heinrich" (Ideengehalt). Bedeutung dieses Werkes als grösster realistischer Erziehungs- und Entwicklungsroman nach Goethes „Wilhelm Meister". Keller als Meister der Novelle. Sein Humor. „Kleider machen Leute" (Analyse).

Theodor Storm

„Der Schimmelreiter" (Analyse). Landschaftsschilderung; sozialer Hintergrund der Novelle. Meisterhafter Aufbau.

Gerhart Hauptmann

Bedeutender Vertreter des Naturalismus. Hauptmerkmale und Grenzen des deutschen Naturalismus. „Die Weber" (Analyse). Die aufständische Volksmasse als Held des Dramas.

DER BÜRGERLICHE HUMANISMUS

Kennzeichen und Hauptvertreter.

Heinrich Mann

Leben und Werk. Seine kritische Einstellung zur Klasse, der er entstammt. Das entschlossene Auftreten gegen Faschismus und Krieg. Seine rückhaltlose Anerkennung der DDR. „Der Untertan" (Ideengehalt). Kritik am Wilhelminischen Zeitalter. Die realistisch-kritische Gestaltungsmethode.

Thomas Mann

Leben und Werk. Seine überragende Bedeutung für die Literatur des 20. Jahrhunderts. Auffassung seines Werkes als „Rückzugsgefecht grossen Stils, geliefert im vollen Bewusstsein seiner Aussichtslosigkeit..." Thomas Manns Verständnis für die „neu heraufkommende Welt". „Buddenbrooks" (Ideengehalt). Darstellung des Verfalls des Bürgertums, das an bestimmte Lebensformen humanistischer Tradition gebunden war. „Mario und der Zauberer" (Analyse). Th. Manns schonungslose Auseinandersetzung mit dem Faschismus und grossartige Prophetie seines Zusammenbruchs. Der meisterhafte Aufbau der Novelle.

Arnold Zweig

Leben und Werk. Die Überwindung des kritischen Realismus und Hinwendung zur Methode des sozialistischen Realismus. „Der Streit um den Sergeanten Grischa" (Ideengehalt). Die Entlarvung der wahren Ursachen des letzten Weltkrieges und somit des deutschen Imperialismus und des preussischen Militarismus. Sprach- und Stilanalyse.

DIE ANTIFASCHISTISCHE UND SOZIALISTISCHE DEUTSCHE LITERATUR

Geschichtlicher Überblick

Der erste imperialistische Weltkrieg. Seine Ursachen und Folgen. Die Grosse Sozialistische Oktoberrevolution und ihre Auswirkungen. Gründung der KPD als konsequent revolutionäre deutsche Arbeiterpartei. Die Weimarer Republik. Machtübernahme Hitlers und ihre verheerenden Folgen. Der zweite Weltkrieg. Zusammenbruch des Hitlerfaschismus. Die Spaltung Deutschlands; Gründung der DDR. In der Literatur: Rolle der Oktoberrevolution im Wandlungsprozess der bürgerlichen Schriftsteller und Dichter. Ihr Anschluss an die Arbeiterklasse (A. Zweig, L. Renn, J. R. Becher, B. Brecht, A. Seghers). Entstehung einer Arbeiterdichtung (W. Bredel, E. Claudius, E. Strittmatter). Hauptthemen ihrer Werke; Auseinandersetzung mit dem deutschen Imperialismus; Kampf gegen den Faschismus, für Sozialismus, Völkerfreundschaft und Frieden. Die Schaffensmethode des sozialistischen Realismus.

Friedrich Wolf

Leben und Werk. Sein Entwicklungsweg vom gefühlsmässigen Empörer gegen soziales Unrecht und Krieg zum konsequenten antifaschistischen Kämpfer. Wolfs grosse dramatische Begabung. Seine Bedeutung für die deutsche sozialistische Literatur. „Der Rat der Götter" (Fragmente — Ideengehalt). Die schonungslose Entlarvung der deutschen Monopolkapitalisten durch dieses Werk. Das Drehbuch als neues literarisches Genre.

Aus dem Stoff der XI. Klasse

Johannes R. Becher

Leben und Werk. Die drei Perioden in seinem dichterischen Schaffen. Bechers Werk als Spiegel seiner Zeit. Sein konsequentes Kämpfertum. Becher als Wahrer des fortschrittlichen deutschen Kulturerbes und Künder einer neuen lichtvollen Zukunft. Meister der künstlerischen Form des Gedichtes. „Der an den Schlaf der Welt rührt — Lenin" (Analyse). „Wir, unsere Zeit, das zwanzigste Jahrhundert" (Analyse). „Der Staat" (Analyse). Die aktuelle Thematik und künstlerische Form seiner politischen Lyrik.

Bertolt Brecht

Leben und Werk. Der Entwicklungsprozess vom linksradikalen Dichter zum bewussten revolutionären Kämpfer und marxistischen Dialektiker. Kennzeichnend für Brechts Dichtung: Kampf für das werdende Neue und gegen das überlebte Alte. Äusserste Anspannung der Vernunft zur Reinigung der Gefühle. Ziel: Anregung des Denkens beim Leser. Einer der kühnsten Neuerer, was die Form anbetrifft. Dramatiker von Weltruf. „Fragen eines lesenden Arbeiters" (Analyse). „Die Gewehre der Frau Carrar" (Analyse). Brechts Stellungnahme gegen die Scheinneutralität in gesellschaftlichen Entscheidungen. Sprache, Stil.

Anna Seghers

Leben und Werk. Ihr Bruch mit der bürgerlichen Klasse. Hinwendung zum Proletariat. Eintritt in die KPD. Leben und Schaffen der Schriftstellerin dem revolutionären Kampf der Werktätigen gewidmet. Gestaltung der deutschen Wirklichkeit und des revolutionären Kampfes in allen Ländern. „Das siebte Kreuz" (Analyse). Wahrheitsgetreue Gestaltung des illegalen Kampfes unter dem Hitlerterror. Glaube an den Sieg über den Faschismus. Die Solidarität des Proletariats, der Mut und die Unbeugsamkeit der kommunistischen Kämpfer.

Willi Bredel

Leben und Werk. Arbeiter, Schriftsteller — kommunistischer Kämpfer. „Verwandte und Bekannte" (Ideengehalt). Ein grosses Gesellschaftsgemälde aus der Perspektive der Arbeiterklasse. Die autobiographischen Züge. Die Gestalt Ernst Thälmanns. Entwicklung der Arbeiterbewegung von 1870 bis nach dem II. Weltkrieg.

Eduard Claudius

„Menschen an unserer Seite" (Ideengehalt). Gestaltung des sozialistischen Aufbaus in der Industrie der DDR. Hans Aehre als lebendiger Beweis für die Leistungsfähigkeit der von der Ausbeutung befreiten Arbeiterschaft, die erkannt hat, dass sie mit ihrer Arbeit dem ganzen Volke dient.

Erwin Strittmatter

„Der entminte Acker" (Analyse). Widerspiegelung der Bewusstseinsänderung der Bauern im Kampf für das Neue: „Die Menschen verändern das Dorf und ändern sich". Aufbau der Erzählung. Strittmatters eigenwilliger Stil.

Heinrich Böll

Bürgerlich-humanistischer Schriftsteller der Nachkriegszeit, eine der bedeutendsten Dichterpersönlichkeiten Westdeutschlands. „Wanderer, kommst du nach Spa..." (Analyse). Meisterhaft aufgebaute Kurzgeschichte.

DIE DEUTSCHSPRACHIGE LITERATUR UNSERES VATERLANDES

Vor der Befreiung

Kritik des bürgerlichen Nationalismus und der sozialen Ungerechtigkeit.

Josef Marlin

Seine fortschrittliche soziale Einstellung, Sympathie für das rumänische Volk. „Horra" (Fragment — Ideengehalt).

Friedrich Krasser

Seine der Zeit weit vorauseilende soziale Gesinnung und Tätigkeit. Der Widerhall und die grosse Verbreitung seiner Gedichte. „An meine Widersacher", „Das ‚Offne Visier' an seine Gegner". „Doppelfrühling" (Analyse eines dieser Gedichte).

Nikolaus Schmidt

Arbeiterdichter. Die Fühlung mit der Arbeiterschaft verschiedener Länder beeinflusst sein fortschrittliches Denken. Die soziale Aussage seiner Gedichte. „Winterlieder" (Analyse). „Gedicht", „Das Lied der Unterdrückten", „Die Maurer singen".

Adolf Meschendörfer

Seine Heimat- und Landschaftsverbundenheit. Scharfe Kritik an der besitzenden Klasse. Sein Eintreten für die Freundschaft der siebenbürgischen Bevölkerung in seiner Zeitschrift „Die Karpathen". Seine vollendete Ausdrucksweise. „Siebenbürgische Elegie" (Analyse). „Aus der Chronik des Bauerngeschlechtes Millen-Müll" (Ideengehalt). Die realistische Gestaltungskraft des Dichters und seine bedeutende Charakterisierungskunst.

NACH DER BEFREIUNG

Der 23. August 1944 als Wendepunkt in der Geschichte unseres Vaterlandes. Die neuen Voraussetzungen für die Entwicklung der neuen sozialistischen Kultur. Die Charakterzüge der neuen Literatur: Sie vertritt die Interresen der Volksmassen, gestaltet Themen unserer neuen sozialistischen Wirklichkeit und rechnet mit der Vergangenheit ab. Der Typ des heutigen Künstlers als aktiver Kämpfer für den Aufbau des Sozialismus. Die Eingliederung der deutschsprachigen Literatur in die Kulturrevolution unseres Vaterlandes. Ihre Hauptbestrebungen: Bekämpfung der Überreste der Vergangenheit; Herausbildung einer materialistisch-dialektischen Weltanschauung.

Alfred Margul-Sperber

Leben und Werk. Seine Bedeutung für die deutschsprachige Literatur unseres Vaterlandes. Die thematische Vielfalt seiner Gedichte. Die Aktualität seiner politischen Lyrik. Sperbers Übersetzertätigkeit. „Die Partei" (Analyse). „Dass man auf Erden ruhig schlafen kann" (Analyse). Ideengehalt der Gedichte: „Ein Neger erringt den Olympiarekord für die USA", „Das Bildnis", „Das Volkslied".

Franz Liebhard

Abrechnung mit der Vergangenheit. Entlarvung der falschen Theorie von der deutschen Einheit. „Deutsche Einheit" (Analyse). Die Sieben von Hatzfeld". „Armer Konrad" (Analyse). „Erntebilder" (Ideengehalt).

Oscar Walter Cisek

Seine Sonderstellung in der deutschsprachigen Prosa unseres Vaterlandes. Die besondere Thematik seiner Werke. Behandlung des Bauernaufstandes von 1784 unter Horia, Cloșca und Crișan in seinem Roman „Reisigfeuer" (Fragment — Ideengehalt). Der Bilderreichtum seiner Sprache.

Anton Breitenhofer

Seine politische und kulturelle Tätigkeit. Der autobiographische Charakter seiner Erzählungen. „Die Lehrjahre des Franz Jakobi" (Analyse). Gestaltung des sozialistischen Aufbaus in der Industrie unseres Vaterlandes und der damit verbundenen Kämpfe der Arbeiterklasse unter Führung der Rumänischen Kommunistischen Partei. Die Bewusstseinswandlung der Hauptgestalten.

Paul Schuster

„Februarglut" (Ideengehalt des Fragments). Lebensvolle Darstellung der Ereignisse, die zu den Februarkämpfen in den Griviţa-Werken führten. Der planvolle, entschlossene Kampf der illegalen Kommunistischen Partei Rumäniens. Sprache und Stil der Erzählung.

Franz Johannes Bulhardt, Oskar Pastior und **Christian Maurer** als Vertreter der neuen deutschsprachigen Lyrik unseres Vaterlandes. Thematische Vielfalt ihrer Gedichte.

*

Această programă apare și în ziarul „Neuer Weg".

*

Pentru limbile materne ale celorlalte naționalități conlocuitoare (cu excepția limbii maghiare și limbii germane) se vor folosi programele, după care a studiat în liceu promoția 1966.

Meridiane

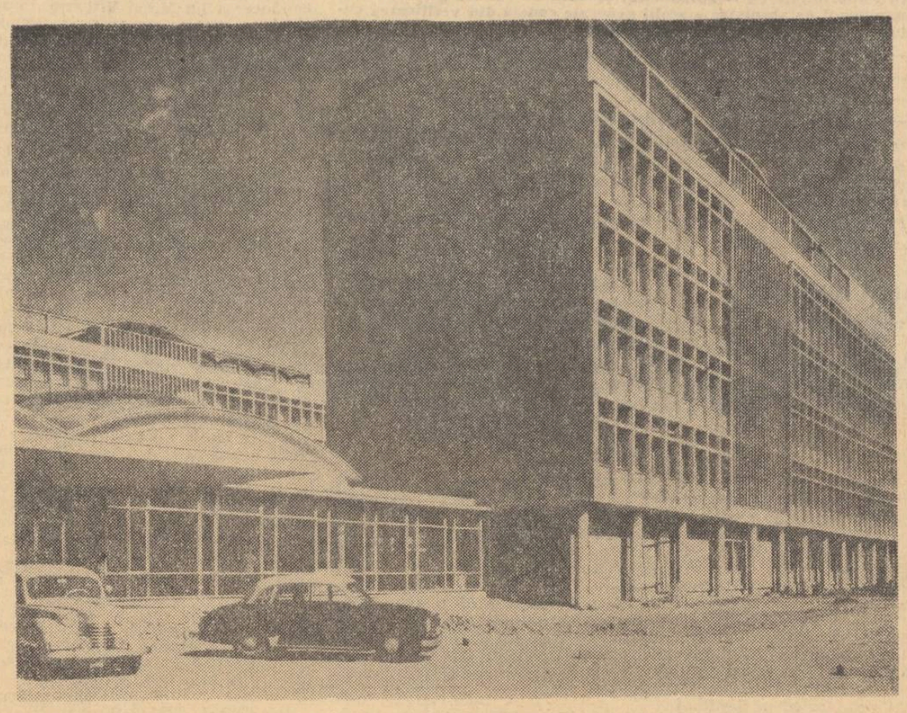

R.S.F. Iugoslavia: Clădirea Facultății de agricultură și silvicultură din Novisad

În învățământul iugoslav

Numărul instituțiilor de învățământ din Iugoslavia crește din an în an.

Anul trecut, în Iugoslavia au funcționat 93 de facultăți, adică cu 73 mai mult decît înainte de război. În afară de aceasta, mai există 14 academii de arte față de numai două existente înainte de război.

În 1965, școlile superioare au fost absolvite de 12 369 studenți, ceea ce reprezintă un număr egal cu totalul studenților existenți în școlile superioare în anul 1938-1939. În ultimii 10 ani, cursurile școlilor superioare din Iugoslavia au fost absolvite de 175 000 de tineri.

*

Comisia iugoslavă pentru relațiile culturale cu străinătatea alocă burse de studii pentru 1 039 de tineri străini, dintre care 860 urmează cursurile, iar restul se specializează sau prepară lucrări de doctorat. Mai mult de jumătate dintre bursieri provin din țările africane și arabe. În total, 2 000 de tineri străini studiază în instituțiile de învățământ din R.S.F.I. La Belgrad, Zagreb, Ljubljana — funcționează cluburi de prietenie internațională în cadrul cărora tinerii străini și cei iugoslavi desfășoară împreună o vie activitate culturală.

*

Pe baza principiilor de construire a mașinilor electronice pentru traduceri din limbi străine, un grup de oameni de știință iugoslavi lucrează încă din 1955 la crearea unei mașini originale. Concomitent, utilizînd sistemul de programare al mașinii, un colectiv format din aproximativ 200 de persoane au contribuit la elaborarea unui dicționar special al limbii sîrbo-croate. Mașina, care este rodul muncii creatoare a zeci de ingineri, matematicieni, lingviști, psihologi și alți specialiști, dă acum primele rezultate. La probă, ea a înregistrat cu succes o informație în limba sîrbo-croată pe care a tradus-o apoi în limba engleză.

Cercetarea aprofundată a procesului de învățămînt

(Urmare din pag. 1-a)

Pentru a ilustra cele spuse mai sus ne vom referi în continuare la cîteva probleme actuale ale didacticii pentru elucidarea cărora se cer cercetări temeinice și multilaterale, experimente bine chibzuite și de durată.

Una din aceste probleme este înnoirea conținutului învățămîntului. Se știe că în urma dezvoltării rapide a științei, tehnicii și culturii, multe aspecte ale conținutului învățămîntului tradițional s-au învechit, nu mai corespund cerințelor practice ale dezvoltării societății noastre. În schimb, se cer a fi incluse în conținutul învățămîntului o serie de probleme noi, ceea ce s-a realizat doar parțial. În urma acestei situații s-a ajuns, nu numai la noi ci și pe plan mondial, la supraîncărcarea elevilor. În ultimii ani, în urma prelungirii duratei școlarității și a descongestionării unor programe, situația s-a ameliorat întrucîtva. Totuși, problema este departe de a fi deplin rezolvată. Ea nici nu poate fi rezolvată doar prin reducerea sau completarea unor programe, ci presupune o temeinică muncă de cercetare, de experimentare. Aici, pe lîngă respectarea unor cerințe și criterii cunoscute și aplicate și pînă în prezent, se cere o selecție riguroasă a cunoștințelor, realizată prin prisma concepției moderne în ramura respectivă a științei. În epoca zborurilor cosmice, a mașinilor electronice, a folosirii energiei atomice etc., sistemul tradițional de cunoștințe de bază necesar culturii generale se schimbă radical, din temelii. Cunoștințele trebuie selecționate, sistematizate și ierarhizate în așa fel încît să ducă la înțelegerea cuceririlor epocale ale științei contemporane, la înțelegerea liniei și tendințelor ei de dezvoltare. De exemplu, posibilitățile actuale și mai ales necesitățile crescînde legate de explicarea legităților organismului viu, necesități izvorîte din practică, impun elaborarea unei programe unitare a predării biologiei, care să includă noțiuni de fiziologie vegetală și animală, de ecologie, de genetică etc. într-un sistem unitar, orientat spre înțelegerea acestor legități. Cunoștințele cuprinse în programele școlare trebuie deci alese în așa fel încît ele să formeze temeiul pentru o concepție modernă în diferitele domenii ale științei, dînd elevilor posibilitatea să înțeleagă problemele mari, actuale ale zilelor noastre. În același timp, programele școlare trebuie astfel elaborate încît, prin conținutul lui, învățămîntul să exercite asupra elevilor o deosebită influență educativă, formativă.

Volumul și complexitatea conținutului învățămîntului trebuie să crească o dată cu creșterea puterii de cunoaștere a elevilor, bazîndu-se pe nivelul ei de dezvoltare și determinînd, în același timp, perfecționarea ei continuă. Structura logică a obiectelor de învățămînt trebuie să fie deci astfel stabilită încît să corespundă cerințelor de mai sus și să reprezinte calea cea mai scurtă și mai sigură spre stăpînirea temeinică a cunoștințelor de către elevi. Se impune, de asemenea, să fie precizate raportul și înlănțuirea între materialul faptic și cel teoretic, după cum este necesar să se știe cînd să se procedeze inductiv și cînd deductiv în structurarea materialului de învățămînt. Dacă mai adăugăm la acestea și faptul că în conținutul învățămîntului trebuie să se reflecte în mod concret ideea dezvoltării multilaterale a elevilor, că acest conținut trebuie strîns legat de viață, de practică, precum și celelalte cerințe pe care le impune temeinica pregătire a tinerei generații ne dăm seama ce caracter complex are o asemenea activitate de cercetare științifică, înțelegem că ea poate fi dusă la bun sfîrșit numai cu ajutorul experimentului, prin aplicarea și verificarea în practică a diferite variante de programe.

La fel stau lucrurile și în ceea ce privește metodele și formele de organizare a predării. Aplicarea metodelor audio-vizuale, a instrucției programate, înnoirea metodelor tradiționale nu sînt probleme care să se poată rezolva „grosso modo", în afara unei studieri temeinice a procesului de învățămînt. De exemplu, instrucția programată este privită de mulți ca ceva dat, finit, oarecum static, socotindu-se că este vorba doar de simpla ei introducere în procesul predării, pentru înlocuirea unor metode învechite. Or, aici e vorba în fond de o uriașă muncă de cercetare pentru a se realiza programări în care să se aplice atît principiile didacticii existente, cît și cele implicate de această nouă formă de instrucție. Nivelul programării, aplicarea ei justă, îmbinarea ei cu alte forme de muncă cu elevii etc. sînt probleme care ne interesează în mod deosebit, ele determinînd, în ultimă instanță, eficiența acestei metode. În ceea ce ne privește, considerăm că textele elaborate pînă în prezent pentru instrucția programată, atît peste hotare cît și la noi, realizează doar parțial principiile esențiale ale acestei metode. Simpla alegere a răspunsului corect din mai multe răspunsuri date sau completarea unor cuvinte în fraze este doar un început de programare, poate cea mai simplă formă a ei. Se impune, după părerea noastră, realizarea unor forme mai evoluate, care să solicite din partea elevilor o activitate intensă și creatoare, o pătrundere mai profundă în esența problemelor studiate. Nu este vorba de a opune instrucția programată experienței cîștigate pînă acum în domeniul învățămîntului, ci de a o concepe ca un element al didacticii care se înscrie pe linia perfecționării procesului de învățămînt, a ridicării eficienței sale. Cercetările în acest domeniu sînt chemate ca, o dată cu elaborarea programelor, să determine condițiile aplicării lor, îmbinarea lor cu alte forme de muncă cu elevii. Procesul de învățămînt este atît de complex, încît introducerea unilaterală sau exclusivistă a unor metode, procedee sau forme de organizare nu poate asigura, prin ea însăși, succese durabile. Numai bogăția și varietatea acestora, îmbinarea lor creatoare pot duce la realizarea multiplelor sarcini ce se urmăresc în cadrul procesului de învățămînt.

Considerăm că înnoirea metodelor existente, ca și aplicarea unor metode și procedee noi cer o cercetare temeinică, în primul rînd o cercetare experimentală, care să studieze fenomenul pedagogic în esența, în conținutul lui, în desfășurarea proceselor ce îl caracterizează, descoperind specificul legităților acestuia. Numai în felul acesta știința didacticii va putea da răspunsuri competente și valabile la numeroasele probleme pe care le pune în prezent practica muncii școlare.

În condițiile actuale, deosebit de prielnice pentru activitatea de cercetare științifică, dezbaterea amplă a problemelor, în strînsă legătură cu practica procesului instructiv-educativ, va face ca didactica noastră să înregistreze progrese din ce în ce mai însemnate, situîndu-se la nivelul cerințelor și al posibilităților prezente.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 848
Vineri 29 aprilie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

1 MAI

Tradiția a conferit zilei de 1 Mai semnificația unei sărbători deosebit de importante a oamenilor muncii de pretutindeni. An de an ea este întîmpinată cu bucurie în cele mai îndepărtate colțuri ale globului pămîntesc, constituind un prilej de trecere în revistă a victoriilor și realizărilor clasei muncitoare în lupta împotriva exploatării și asupririi, pentru drepturi și libertăți democratice, pentru o viață mai bună. 1 Mai a devenit simbolul solidarității internaționale a celor ce muncesc, ziua internaționalismului proletar, a unității de acțiune a tuturor celor interesați în triumful socialismului și comunismului.

Sărbătorită pentru prima oară în țara noastră acum 76 de ani, ziua de 1 Mai a cunoscut de-a lungul deceniilor impresionante manifestări ale forței muncitorimii. În anii regimului burghezo-moșieresc ea a prilejuit acțiuni revendicative, protestatare, împotriva politicii reacționare a claselor conducătoare, a relevat hotărîrea oamenilor muncii din țara noastră de a făuri o Românie liberă, democratică, fericită. După 23 August 1944, în anii puterii populare, aprofundînd tradițiile progresiste ale trecutului, clasa muncitoare a îmbogățit conținutul zilei de 1 Mai cu sensuri noi, corespunzător marilor transformări revoluționare înfăptuite, noilor perspective de viitor.

În acest an, poporul nostru sărbătorește ziua de 1 Mai în condițiile avîntului general al construcției socialiste și entuziasmului determinat de dezvoltarea neîncetată a economiei și culturii naționale, de creșterea prestigiului internațional al României, în atmosfera sărbătorească a întîmpinării celei de-a 45-a aniversări de la crearea P.C.R. Stat liber, independent și suveran, România Socialistă prezintă tabloul unei țări în plină înflorire. Pe întreg cuprinsul patriei pulsează o viață social-economică intensă, sporește mereu bunăstarea poporului. Triumful deplin și definitiv al socialismului la orașe și sate, victoriile istorice obținute de către poporul nostru în toate domeniile de activitate, demonstrează justețea politicii partidului, capacitatea sa mobilizatoare, legătura sa indestructibilă cu masele largi ale oamenilor muncii.

Aplicînd în mod creator principiile fundamentale ale marxism-leninismului la condițiile țării noastre, Partidul Comunist Român înfăptuiește neabătut programul continuării pe o treaptă superioară a procesului desăvîrșirii construcției socialiste stabilit la cel de al IX-lea Congres al său, mobilizează toate forțele poporului la munca pentru înflorirea pe mai departe a patriei. În anii noului cincinal pe pămîntul ei vor apare sute de uzine și fabrici noi, se va desfășura ca și pînă acum, în ritm susținut, industrializarea socialistă pe baza tehnicii celei mai înaintate. O atenție deosebită va fi acordată dezvoltării intensive și multilaterale a agriculturii în scopul transformării acesteia într-o ramură economică modernă, de înaltă productivitate. Se vor construi noi școli, institute de învățămînt, teatre, cămine culturale și alte unități social-culturale. Știința, învățămîntul și întreaga activitate cultural-artistică vor cunoaște un puternic avînt.

Învățămîntului, a cărui impetuoasă dezvoltare constituie una din marile înfăptuiri ale socialismului în România, îi revin, în ansamblul operei de desăvîrșire a construcției socialiste, sarcini de mare răspundere. Cuprinzînd aproape un sfert din populația țării, școlile de toate gradele și instituțiile de învățămînt superior reprezintă un factor esențial al culturii și civilizației. Cadrele didactice își îndeplinesc cu cinste înalta misiune de a ajuta tineretul să-și însușească știința și cultura contemporană, tot ce a dat mai valoros gîndirea umană de-a lungul veacurilor. Așa cum a relevat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., în cuvîntarea rostită la Congresul al VIII-lea al Uniunii Tineretului Comunist, slujitorii școlii se străduiesc să asigure însușirea de către elevi a materialismului dialectic și istoric, cea mai înaintată concepție despre lume și viață, care înarmează pe tineri pentru a înțelege și interpreta în mod științific fenomenele naturii și societății, le dă perspectiva clară a dezvoltării sociale, le îmbogățește gîndirea, le sporește energia, face din fiecare tînăr un militant neobosit pentru progresul social, pentru idealurile socialismului și comunismului.

Necesităților legate de sporirea continuă a numărului de tehnicieni și ingineri cu înaltă calificare, de ridicarea nivelului profesional al oamenilor muncii, de formarea unor noi contingente de muncitori cu profil tehnic modern școala îi răspunde prin și mai concentrate eforturi pentru a da elevilor cunoștințe mai multe și mai profunde în domeniul fizicii, matematicii, chimiei, pentru a le îmbogăți cît mai mult cultura generală în pas cu cerințele științei și tehnicii contemporane. În același timp, școala îndeplinește un rol de mare răspundere în opera de educare a tineretului în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar, al devotamentului pentru cauza propășirii țării.

Cu prilejul zilei de 1 Mai 1966, poporul român își reafirmă solidaritatea sa frățească cu lupta clasei muncitoare internaționale, își exprimă dorința fierbinte ca prin realizările sale pașnice să contribuie la întărirea forțelor mondiale ale socialismului și păcii. Partidul Comunist Român orientează politica externă a statului nostru spre o strînsă prietenie și colaborare cu celelalte state socialiste, spre colaborarea cu toate statele, indiferent de orînduirea lor social-politică. La baza politicii externe a României stau principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Înfăptuirea lor consecventă este chezășia dezvoltării unor relații normale între state, pentru asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și rezolva problemele potrivit voinței sale.

În această zi a unității de acțiune a oamenilor muncii de pretutindeni întregul nostru popor își face auzit din nou cu tărie glasul său în sprijinul proletariatului din țările capitaliste, al popoarelor care luptă pentru eliberarea națională și socială, pentru progres și pace. Condamnînd cu vehemență agresiunea imperialismului american în Vietnam oamenii muncii din țara noastră își exprimă solidaritatea cu eroicul popor vietnamez, hotărîrea de a-i acorda în continuare sprijinul lor frățesc pentru victoria în lupta împotriva agresorilor.

Înfierînd orice încercare de subminare a independenței și suveranității popoarelor, orice tentativă imperialistă de a provoca înăsprirea relațiilor internaționale, de a întreține o atmosferă de conflicte și războaie locale care pot, în orice moment, provoca o conflagrație mondială distrugătoare, statul nostru socialist se afirmă ca un factor activ pe arena internațională, își aduce contribuția, alături de celelalte state socialiste, la lupta pentru menținerea și întărirea păcii în lume. Inițiativele sale pe plan extern urmărind găsirea unor soluții acceptabile problemelor litigioase, extinderea cooperării internaționale au un puternic ecou mondial, se bucură de sprijinul tuturor forțelor progresiste, iubitoare de pace.

Sub conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, poporul nostru își îndreaptă eforturile spre realizarea măreților obiective stabilite de către Congresul al IX-lea al partidului, fiind convins că fiecare succes al construcției socialiste în România va însemna o contribuție la întărirea forței și prestigiului sistemului socialist mondial, la dezvoltarea procesului revoluționar mondial, la triumful marxism-leninismului. În această oamenii muncii din România își văd principala lor îndatorire internaționalistă.

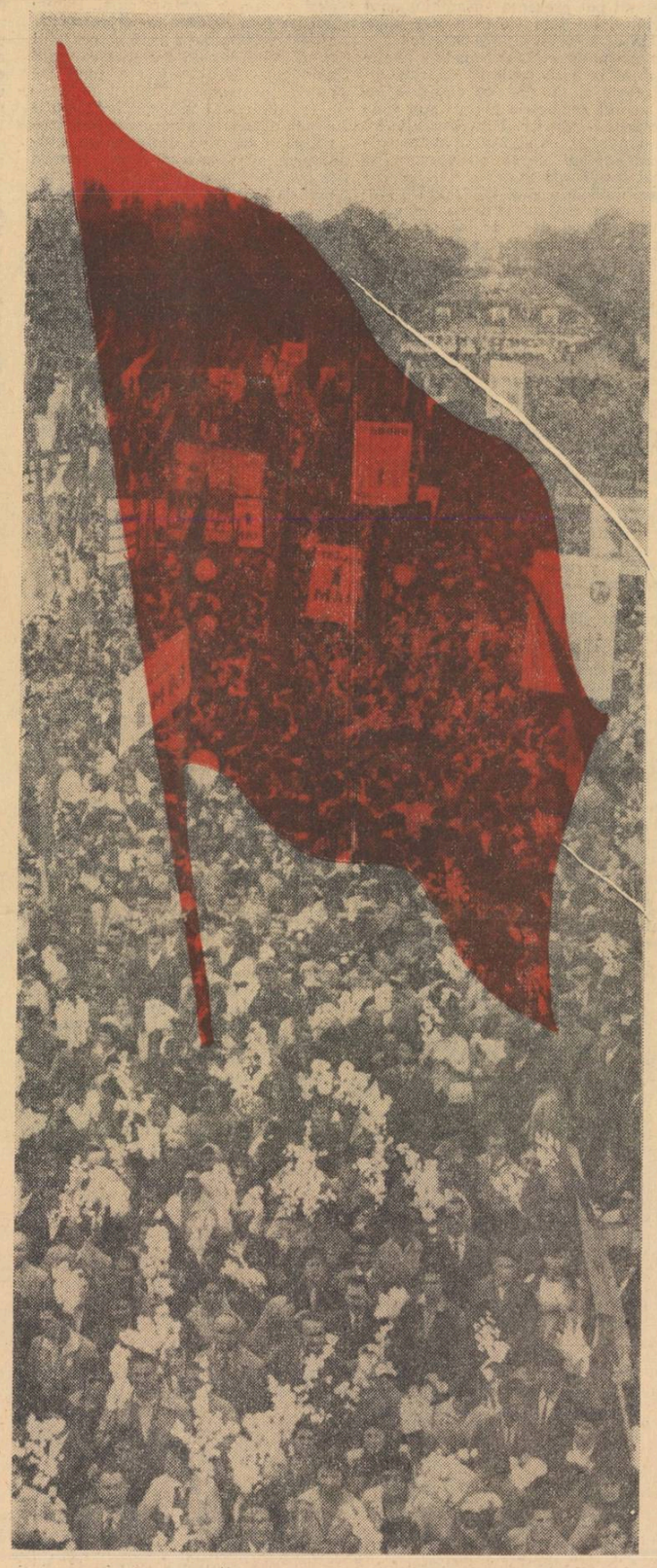

ÎN CINSTEA ANIVERSĂRII PARTIDULUI

În aceste zile, lecțiile și orele de dirigenție, manifestările organizate de cadrele didactice în școală și în afara ei fac cunoscute elevilor luptele duse de clasa muncitoare din țara noastră sub conducerea partidului, faptele pline de abnegație săvîrșite de comuniști pentru viitorul fericit al patriei, al poporului, marile realizări dobîndite în desfășurarea construcției socialismului datorită politicii înțelepte a partidului.

Însoțiți de profesorii lor de istorie și de diriginți, elevii Școlii generale nr. 78 din Capitală, de pildă, au vizitat de curînd Muzeul Doftana. Poposind în fața impresionantelor mărturii despre lupta comuniștilor aflate în acest muzeu, elevii și-au dat seama mai bine de curajul lor neînfricat, de marele lor eroism.

Și pe elevii liceului „Dr. Petru Groza" din Odorhei i-a impresionat în mod deosebit excursia pe care au făcut-o la Doftana. Coroana de flori pe care au depus-o ei aici a exprimat adîncul lor sentiment de recunoștință pentru jertfa eroilor clasei muncitoare.

■

Un puternic caracter educativ au și excursiile făcute de elevi în întreprinderi și pe marile șantiere ale țării. Recent, elevii Liceului din Vișina, raionul Găești, au vizitat hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș. Ei s-au oprit cu admirație lîngă impunătorul masiv semicircular pe care îl reprezintă barajul din fața apelor ce formează marea artificială a Argeșului. Mîndri de continua înflorire economică a regiunii lor, elevii au vizitat de asemenea, Fabrica de tananți și Combinatul de industrializare a lemnului din Pitești, precum și alte întreprinderi ale orașului.

■

O formă interesantă de activitate în cinstea celei de-a 45-a aniversări de la înființarea partidului s-a organizat la Liceul nr. 2 din Caracal, unde a avut loc o sesiune de referate ale elevilor dedicată acestui eveniment. A reținut îndeosebi atenția, printre referatele prezentate cu acest prilej, cel intitulat „Lupta clasei muncitoare oglindită în literatura contemporană".

■

Manifestîndu-și dragostea față de partid, elevii îi închină serbări, alcătuiesc albume și fotomontaje festive etc. La Școala generală nr. 79 din București, de exemplu, a avut loc un frumos simpozion cu tema „Poeții noștri cîntă partidul" și s-a organizat un concurs literar cu tema „Ce a dat partidul nostru tineretului".

Acțiuni asemănătoare au loc în toate școlile țării.

Nu ne vom referi în această însemnare la numeroasele acțiuni și realizări cu care școala întîmpină cea de a 45-a aniversare a Partidului Comunist, ci vrem să stăruim asupra unui fapt în sfera căruia este cuprinsă întreaga semnificație majoră a muncii didactice, deși legătura cu evenimentul sărbătoresc care se apropie este mai complexă și apare astfel mai puțin directă. Ne-am oprit la liceul „Emil Racoviță" din Cluj datorită coincidenței unor evenimente. Peste treizeci de intelectuali, printre care se numără doi doctori în științe, cadre didactice universitare, cercetători științifici cu lucrări publicate peste hotare, s-au reunit să sărbătorească 10 ani de la absolvirea liceului. Doar 10 ani. În aceleași zile, în aceeași școală — liceul „Emil Racoviță" — erau sărbătoriți învingătorii etapei regionale a concursului de chimie al elevilor. Fără îndoială dorești să vezi în perspectivă, prin chipul doctorului în științele chimice Ionel Haiduc, lector al universității clujene a cărui activitate a devenit apreciată și peste hotare, trăsăturile intelectuale și morale ale unor elevi asemenea lui Ionuț Lascu sau fraților Horia și Tudor Porumb, premianții fazei regionale a concursului de chimie din acest an. Și e firesc aceasta, căci și tînărul doctor chimist de astăzi a debutat la fel cu acești adolescenți, cîștigînd un concurs de specialitate și dăruindu-se apoi cu pasiune științei. Iar puntea de legătură între omul de știință și elevii de care îl desparte mult mai puțin decît o generație în înțelesul clasic al cuvîntului (în fapt aproape colegi de școală) o constituie același colectiv de educatori comuniști în frunte cu Nicolae Moldovan, directorul liceului, și cu profesorii Cecilia Marian, Iuliana Cupcea, Claudia Barbură și Olimpia Comșa. Din școala în care aceștia răsădesc gînduri și caractere pornesc cu fiecare serie de absolvenți tineri care se afirmă strălucit încă din anii studenției și confirmă pe deplin în viața socială nădejdile care i-au însoțit.

Dincolo de destinele acestor tineri deosebit de dotați pe care cei care le-au îndrumat pașii în școală i-au ajutat să se descopere și să capete primele puteri în avîntul către înălțimile științei, grija colectivului de încercați pedagogi ai liceului „Emil Racoviță" îmbrățișează deopotrivă pe toți elevii, din rîndurile cărora cresc oameni de nădejde. Orientarea profesională nu este înțeleasă aici ca o acțiune cu cadru limitat, ci ca o împletire de acțiuni. Conturînd de la început prin intermediul participanților la aniversarea a zece ani de la absolvire rezultatele obținute am căutat să relevăm mai puternic valoarea acțiunilor prezente. Reușita în viață a foștilor elevi chezășuiește asupra profunzimii și eficienței preocupărilor pentru îndrumarea elevilor din ultima clasă către activitățile spre care vor porni în viitor, dar a căror perspectivă le-a fost evidențiată și conturată de mult, la începutul drumului parcurs în școală. Orice lecție, orice moment din timpul orelor de curs sau consultații — este organizat dinamic cu maximum de „randament", fără urmă de formalism. Ceea ce se realizează acum vizează convingerea definitivă a fiecărui elev de a adopta drept cea mai valoroasă soluția pe care profesorii săi i-o propun pe baza unei temeinice și multilaterale analize.

Se muncește în spirit partinic — iată suprema apreciere pe care o putem da străduințiilor acestui colectiv didactic. Iar această muncă constituie participarea lui entuziastă la sărbătoarea tuturor comuniștilor țării, a poporului întreg.

„Marea fericire a noastră, a profesorilor de astăzi — ne-a spus prof. Nicolae Moldovanu, directorul liceului „Emil Racoviță" — este faptul că înaltele idealuri ale comunismului înscrise pe steagul partidului și în spiritul cărora își crește copiii școala noastră nouă ne dau convingerea că tînăra generație va răspunde pe deplin — intelectual și moral — încrederii care i se acordă și răspunderilor cu care e investită. Școala noastră de astăzi nu este numai o școală a minții, ci și o școală a caracterelor". Se află în aceste cuvinte, în exprimare proprie, înaltele cerințe puse de partid în fața școlii.

AL. CIUCA

Bucuria făuritorilor de valori

La noi, 1 Mai, această primăvăratică zi, sărbătoarea solidarității internaționale a celor ce muncesc, coincide cu o veche și frumoasă sărbătoare, „armindenul", cînd cei mici împodobesc ferestrele și porțile cu crenguțe verzi de salcie, semn al primăverii și al veseliei renăscute, iar cei mari ies la cîmp, la iarbă verde, și beau vin roșu, „ca să se primenească sîngele". Așa că, la noi, această mare zi a muncitorimii internaționale s-a altoit pe tulpina unei vechi tradiții. La primul Întîi Mai internațional, în 1890, muncitorii români și-au cîntat marșul lor pe o melodie ieșită din pana lui Ciprian Porumbescu : „Vă-nșiruți dar, în coloane, / Îngroșați mîndrul alai / Și cu toți să strigăm veseli :./ Să trăiască Întîi Mai ?

Avîntata sărbătoare a primăverii ne îndeamnă pe noi, educatorii, să ne gîndim mai adînc la una din marile noastre răspunderi, aceea a creșterii tinerelor generații în spiritul dragostei și al respectului pentru oamenii muncii — făuritorii tuturor bunurilor necesare societății, făuritorii istoriei înșiși — în spiritul dragostei și respectului pentru partidul călăuzitor în lupta pentru socialism și comunism.

Există cîteva principii elementare : numai cei care muncesc știu ce-i munca. Numai cei care muncesc creează. Numai cei care creează se simt oameni și se integrează în ansamblul social, cîștigîndu-și toate atributele omeniei, demnității.

Pînă unde și cît era munca disprețuită în vechea orînduire, se știe. Demnitatea se măsura atunci în hectare de moșie. Egalitatea era o vorbă-n vînt, iar libertatea devenise un atribut al posesorilor de acțiuni în bănci și industrie. Proprietatea înjunghia, sfida și maltrata munca. Toate astea le știm bine noi, cei mai în vîrstă. Le-am trăit pe propria noastră piele. Am suferit din pricina lor. Am luptat și le-am făcut să dispară. Tineretul, însă, nu le mai cunoaște decît teoretic. El crește în cultul muncii, etalon moral în societatea noastră. Și nu există o societate mai nobilă decît aceea unde munca este suverană.

Elevii noștri cresc într-o asemenea societate, iar noi sîntem chemați să-i pregătim pentru a trăi și a munci în cadrul ei. Întrebarea este : cum facem ca toate acestea să fie cît mai bine, mai organic, mai integral înțelese de ei ? Ca participarea lor la munca și viața societății să fie cît mai firească, mai deplină, mai organică ?

Îmi povestea, de curînd, o dirigintă că din momentul în care un profesor n-a apreciat just munca unui elev, adică îndată ce clasa și-a dat seama că, în loc de meritatul 4, din vîrful peniței profesorului s-a zămislit un 6 de pomană, nivelul pregătirii întregii clase la obiectul respectiv a scăzut considerabil. „Repartiția nu s-a făcut după muncă — surîdea diriginta cu oleacă de ironie amară — și greșeala aceasta și-a arătat urmările curînd". În educație, de bună seamă că trebuie să dai celui educat, să-i dai cît mai mult. Dar să-i și ceri, ca să nu crească în credința stupidă că totul i se cuvine și că i se cuvine fără efort, ca să priceapă ce mare efort uman închid în ele bunurile materiale și spirituale pe care le consumă, cîtă muncă și viață se acumulează în lucrurile primite „de-a gata". Într-o societate ca a noastră, întemeiată pe muncă, nevoia de a munci trebuie să fie organică, intrinsecă oricărui om. Așa cum nu concepem un om în viață fără capacitatea de a respira, așa nu-l putem concepe nici fără capacitatea de a munci.

Educarea în spiritul dragostei și al respectului pentru muncă se face, ca educarea oricărei alte trăsături morale, prin exercițiu. Prin stăruitor și continuu exercițiu. Exercițiul presupune convingere și voință de a executa, de a duce pînă la capăt ceea ce ți-ai propus ori ceea ce-ți cer comandamentele sociale. Iar convingerea implică un proces de înțelegere a importanței efortului pentru împlinirea fizică și spirituală a oricărei făpturi. Darnici, altruiști, buni, omenoși sînt numai cei care muncesc, cei cărora li se face o educație a muncii, a efortului fizic și moral. Cărora li se și cere, nu numai li se dă. Și altruismul, și dărnicia se educă. Cred că mama, nu dintr-o știință a educației, ci dintr-un instinct al rolului salutar al muncii nu ne lăsa niciodată să ne așezăm la masă pînă nu aduceam o cofă cu apă proaspătă de la fîntînă. Fie vara, fie iarna. Și de multe ori am turnat pe stratul de ceapă din fața casei, ori peste troianul de omăt, cofa cu apă „stătută", ca să avem la masă apă proaspătă. Deși cea „stătută" era adusă doar cu o jumătate de oră mai înainte.

Numai munca creatoare dă sentimentul bucuriei, al demnității și al mîndriei că ești stejar și nu vîsc. Îmi vine în minte un exemplu minor, poate, dar pentru mine grăitor : îmi amintesc cum privea olarul din satul meu forma elegantă, suplă, fermecătoare a ulciorului modelat de mîinile lui, după tiparul izvorît din propria-i fantezie. Apropia genele, îngusta privirea, tremura ușor, abia perceptibil și surîdea bucuros și fericit, cu bucuria și fericirea făuritorului de valori. O asemenea bucurie, o asemenea fericire încearcă și toți cei care-i învață pe copii, pe tineri, matematica și fizica, chimia și istoria, dragostea de partid, de popor și de patrie, dragostea de muncă creatoare și marea pasiune creatoare atît de caracteristică omului contemporan. A face o bună, o stăruitoare educație a muncii, a o colora organic și vital cu dragostea și pasiunea pentru creație, înseamnă, de fapt, a descoperi și a hrăni esența însăși a educației comuniste.

Munca — o datorie, o onoare, o necesitate, un izvor nesecat de creație și bucurie, asta ni-i concepția, convingerea. Numai așa trioletul celor 8 ore — muncă, somn și odihnă — marea cucerire a clasei muncitoare internaționale, își atinge scopul creator pe tărîm economic, biologic, moral, artistic.

Și poate acesta este chiar sensul nou, contemporan, acordat vieții de oamenii muncii, care se pregătesc să serbeze încă un Întîi Mai în istoria pe care ei o înfăptuiesc. Și poate acesta ar fi și aportul cel mai remarcabil pe care noi, oamenii școlii, îl aducem societății întemeiată pe muncă, echitate, dreptate, libertate și pace, bunuri absolut necesare întregii omeniri, de sub orice meridian.

DUMITRU ALMAȘ

ÎN SUMAR

În ultima etapă a traseului școlar — pag.2

Ecouri la materialele publicate — pag. 2

În legătură cu examenul de doctorat — pag. 3-4

ÎN ULTIMA ETAPĂ A TRASEULUI ŞCOLAR

Elevii clasei a XI-a au păşit pe ultima porţiune a parcursului şcolar. În curînd vor susţine prima probă complexă, de ansamblu, a pregătirii lor pentru viaţă, urmată pentru mulţi dintre ei, în perspectiva imediat apropiată, de concursul de admitere în învăţămîntul superior — verificare exigentă a aptitudinilor pentru viitoarea profesie.

Deşi perioada examenelor bate la uşă, mai există încă, la îndemîna profesorilor, multiple posibilităţi pentru a mări procentul celor care vor trece cu succes prin aceste confruntări esenţiale. Experienţa examenelor din anul trecut a scos în evidenţă în această privinţă numeroase aspecte interesante. Ne-am adresat, de aceea, unor cadre didactice universitare din oraşele Bucureşti şi Iaşi care au făcut parte din comisiile de examinare a absolvenţilor liceului, solicitîndu-i să ne comunice cîteva din observaţiile şi sugestiile lor. Iată ce ne-au spus prof. univ. GHEORGHE BURLACU, prof. univ. C. BOGOESCU, conf. univ. CONSTANTIN RUSCIOR, conf. univ. I. GOLOVCENCO şi lector univ. D. RIMER.

Toţi viitorii absolvenţi trebuie să stăpînească în profunzime noţiunile de bază

Referindu-se la caracterul examenului de maturitate ca mijloc de verificare generală a fundamentului ştiinţific şi cultural fără de care nu se poate concepe profilul intelectual al omului de azi, cei cărora ne-am adresat au indicat cîteva direcţii principale care trebuie luate în considerare în cadrul pregătirii din ultima etapă.

Prof. univ. *Gh. Burlacu* a început prin a face o observaţie cu caracter general : „Dacă am lua drept unitate de măsură a cunoştinţelor însuşite de elevi în cursul liceului situaţia la concursurile de admitere în facultăţi, concluziile ar fi foarte îmbucurătoare. De exemplu, la facultăţile de chimie pură şi de chimie industrială mulţi candidaţi s-au prezentat bine şi chiar foarte bine pregătiţi, avînd cunoştinţe mai întinse şi mai profunde decît cele prevăzute de programele şcolare. În schimb, unii tineri care au intrat în facultăţile unde chimia nu figurează printre materiile concursului de admitere au dovedit cunoştinţe reduse în acest domeniu. În primul an de studenţie s-a constatat că ei nu pot să dea definiţia completă a unor acizi, baze sau săruri, să scrie reacţii chimice destul de simple, să stabilească, în funcţie de proprietăţile anumitor elemente, locul pe care îl ocupă acestea în sistemul periodic etc. Apare astfel evident că volumul amplu şi profunzimea cunoştinţelor pe care le-au dovedit cei ce au dat concurs la facultăţile de chimie pură şi de chimie industrială nu erau decît într-o măsură relativ mică consecinţa pregătirii lor pe parcursul liceului, datorindu-se mai ales pregătirii speciale pentru intrarea în facultate. Desigur, o asemenea situaţie nu ne poate satisface şi ea trebuie să mobilizeze pe profesori la o muncă susţinută pentru ridicarea nivelului general de pregătire al absolvenţilor. Se impune ca în perioada care a mai rămas pînă la examenul de maturitate ei să insiste pentru înţelegerea clară şi aprofundată a noţiunilor de bază ca componente de structură a gîndirii ştiinţifice a tuturor elevilor. Nu ne putem mulţumi cu pregătirea excelentă a celor ce au de gînd să devină specialişti în ramura pe care o predăm, neglijîndu-i pe ceilalţi. Liceul nu este un institut de specializare, ci o şcoală de cultură generală, chemată să asigure tuturor elevilor ei stăpînirea cunoştinţelor de bază din toate disciplinele care alcătuiesc această cultură".

Recapitulare teoretică — dar şi experimentală

„În ceea ce priveşte fizica — ne-a spus conf. univ. *C. Ruscior* — avem bucuria de a constata că de la an la an pregătirea absolvenţilor urmează o linie ascendentă. Totuşi, ţinînd seama de condiţiile create liceului în statul nostru socialist, această pregătire poate şi trebuie să crească. Am putut constata de multe ori la absolvenţii liceului tendinţa de a-şi însuşi mai ales cunoştinţele teoretice de fizică şi de a ignora latura experimentală a acestei ştiinţe. Este, desigur, o consecinţă a modului cum privesc profesorii lor această problemă. Faptul că toate liceele dispun în momentul de faţă de laboratoare de fizică dotate cu aparate şi instalaţii permiţînd experienţe variate mă determină să afirm că există condiţii pentru ca orizontul ştiinţific al elevilor în domeniul fizicii să se situeze la un nivel mai înalt. Lecţiile de recapitulare sînt foarte indicate pentru revederea nu numai teoretică, dar şi sub formă experimentală a principiilor şi legilor fundamentale de fizică. Aş propune, în această privinţă, o metodă deosebit de indicată dar, din păcate, destul de rar utilizată în liceu : proiecţia în umbră a experienţelor. O asemenea proiecţie, ce se poate realiza prin mijloace simple, prezintă foarte clar, înregii clase, fenomenul experimentat, ceea ce nu este întotdeauna posibil în cadrul unei experienţe obişnuite".

Înţelegerea esenţei fenomenelor, nu memorarea regulilor şi datelor

Referindu-se la necesitatea ca recapitularea cunoştinţelor să aibă un caracter cît mai eficient, lector univ. *D. Rimer* a accentuat asupra necesităţii lărgirii perspectivei ştiinţifice a absolvenţilor, pentru ca aceştia să poată pătrunde sensul adînc al cunoştinţelor de matematică.

„Voi aduce în discuţie cîteva exemple — arată tov. Rimer. — Am avut candidaţi care au rezolvat în timp minim probleme dificile, sesizînd subtilităţile şi ocolind cu abilitate greutăţile. Din discuţiile purtate cu ei am aflat că au o pasiune pentru matematică şi că de mulţi ani rezolvă probleme propuse elevilor în „Gazeta matematică". La cealaltă extremă au fost însă destul de mulţi candidaţi cu o pregătire nesatisfăcătoare.

Vreau însă să vorbesc mai mult de categoria elevilor de mijloc, cea mai numeroasă din populaţia şcolară. O constatare generală la aceşti elevi este o oarecare lipsă de perspectivă. Se descurcă onorabil în detaliile rezolvării unei probleme dar ştiu mai puţin să vadă independent, în mare, soluţia problemei. Enunţă corect definiţii şi teoreme, dar nu pot prezenta ansamblul unui capitol, nu ştiu să răspundă unde şi la ce folosim cutare teoremă sau cutare noţiune. La geometria analitică ei se lasă copleşiţi de calculul algebric şi nu văd cu claritate fenomenul geometric ascuns sub simbolurile algebrice. Din discuţiile cu ei am aflat — şi faptul apare oricum evident — că au parcurs de mai multe ori materia dar de fiecare dată în acelaşi mod, fără a stabili între noţiuni şi teme disparate alte legături decît acelea ce rezultau în mod direct şi nemijlocit din expunerea din manual ; de altfel ei nu şi-au pus şi, din păcate, nici nu li s-a pus vreodată o asemenea problemă. Cred că ar trebui să asigurăm în această perioadă realizarea unor lecţii de sinteză, avînd ală fir conducător decît cel al tablei de materii din manual.

Insist de asemenea — a spus tov. *Rimer* — asupra importanţei deosebite a însuşirii raţionale a demonstraţiilor. Acest lucru este evidenţiat şi de programe, cunoscut de toţi profesorii. Şi totuşi, se trece asupra lui destul de uşor. Demonstraţiile îi pun de multe ori în încurcătură pe candidaţii la examenul de maturitate. Aceasta dovedeşte că în pregătirea lor s-a insistat prea mult asupra unor algoritmi de calcul, fără să se verifice în ce măsură aceştia se bazează pe însuşirea raţională, prin demonstraţii, a cunoştinţelor. Este fără îndoială adevărat că însuşirea unui principiu matematic trebuie să se facă prin exerciţii, prin aplicaţii cît mai variate. Dar atenţia elevului nu trebuie concentrată exclusiv asupra acestui element final al procesului de însuşire a cunoştinţelor matematice, căci în acest caz el nu va putea decît să rezolve probleme şablon, fără să se ridice la treapta superioară, fără să ştie să aleagă soluţia cea mai potrivită unei anumite probleme şi să discute rezultatul obţinut. Dezvoltarea gîndirii matematice a elevilor, a capacităţii lor de abstractizare depinde în cea mai mare măsură de înţelegerea demonstraţiilor. Altfel elevii ajung să-şi însuşească cunoştinţele în chip practicist, ceea ce nu le va permite să utilizeze cu suficient succes metodele matematice.

Din acest punct de vedere, programa de matematică după care se va face în acest an verificarea absolvenţilor la examenul de maturitate este în general judicios orientată, fiind vizibil efortul ca această verificare să pună accentul nu pe formule memorate mecanic, ci pe raţionament. În acest spirit consider că trebuie să se desfăşoare şi lecţiile din cadrul etapei finale de pregătire. Ele îi vor ajuta pe elevi numai dacă îi vor determina să înţeleagă legătura dintre abstracţiunile pe care le constituie formulele matematice şi elementele concrete pe care le reprezintă acestea".

Referindu-se de asemenea la direcţiile spre care trebuie să-şi îndrepte acum eforturile cadrele didactice, conf. univ. *I. Golovcenco* ne-a spus : „M-am ocupat în ultimul timp, împreună cu mai tînărul meu coleg, asistentul *Gh. Ioan Rusu*, de cauzele care determină pregătirea insuficientă a unor absolvenţi de liceu. Oricît ar părea de paradoxal, una din cauzele cele mai importante o constituie excesul de zel pe care-l manifestă anumiţi profesori. Este foarte bine, desigur, să se completeze lecţiile cu date noi, care nu sînt cuprinse în manual. Dar aceste date se referă adesea la elemente neesenţiale, care încarcă inutil memoria elevilor, în dauna însuşirii a ceea ce este principal. Datele noi pe care le dăm elevilor trebuie să fie selectate cu grijă, criteriul fiind rolul lor în înţelegerea unui principiu ştiinţific sau a unui fenomen de bază.

O altă cauză a pregătirii insuficiente a unor elevi o constituie faptul că o serie de profesori se mulţumesc cu memorările pe termen scurt. Verificîndu-i pe elevii lor numai de la lecţie la lecţie, aceşti profesori, chiar cînd lucrează mai mulţi ani în şir cu aceeaşi clasă, nu-şi pot da seama dacă ei au reţinut cunoştinţele esenţiale, în ce măsură li s-a dezvoltat gîndirea ştiinţifică. Aşa se întîmplă că unii elevi care au obţinut note mari pe parcursul claselor IX-XI reuşesc cu greu, în unele cazuri, să treacă pragul examenului de maturitate. Se impune de aceea ca lecţiile din această ultimă etapă a studiului în liceu şi verificarea făcută în cadrul acestora să constituie într-adevăr o evaluare de sinteză a cunoştinţelor însuşite de elevi, iar elementele noi pe care le aducem în cadrul acestor lecţii să se refere la lămurirea esenţei fenomenelor, să nu mai încarce memoria şi aşa supra-solicitată a viitorilor absolvenţi".

Pregătire sistematică, de sinteză

Desigur că, dacă s-ar putea construi un model electronic al cunoştinţelor esenţiale pe care trebuie să le stăpînească un tînăr candidat la examenul de maturitate, s-ar putea determina în procente exacte cum să răspundă fiecare absolvent în parte cerinţelor generale. Dar chiar şi fără un asemenea model dispunem de suficiente coordonate pentru a putea trasa ştiinţific curba pregătirii de cultură generală a absolvenţilor de liceu.

„Consider că obiectivul principal al verificării la examenul de maturitate — spune conf. univ. *C. Ruscior* — nu-l poate constitui inventarierea detaliată a gradului în care au fost însuşite toate cunoştinţele la toate materiile din programă. Să precizez : omiterea unui element de amănunt sau a unui fenomen particular şi cu acţiune limitată constituie un caz de care nu trebuie să fim prea îngrijoraţi. În schimb, necunoaşterea unor principii, a unor legi pune în discuţie însăşi trăinicia pregătirii ştiinţifice a candidaţilor. De aceea insist şi accentuez mult asupra necesităţii recapitulărilor de sinteză. Cred că o măsură de mare importanţă pentru buna pregătire a elevilor în vederea examenului de maturitate o constituie uşurarea studiului lor individual, eliminarea problemelor care ar putea să stînjenească acest studiu.

Să ne oprim, bunăoară, la fizică. Manualele după care se pregătesc elevii în acest domeniu sînt încă, într-o anumită măsură, destul de încărcate. Ele prezintă cunoştinţele într-o mulţime de capitole şi subcapitole care duc uneori la diluarea problemelor, împiedicîndu-l pe elevi să sesizeze esenţialul. De aceea, cu prilejul lecţiilor de sinteză profesorul de fizică are datoria de a releva cît mai clar ceea ce constituie „esenţialul". La fel se întîmplă cu figurile. În locul unei scheme simple, de principiu, sînt prezentate (mai ales la temele de electricitate) figuri cu detalii neesenţiale, dificil de perceput, şi pe care elevii nu le pot reproduce decît cu greutate. De cîte ori în manual este neglijată prezentarea schemei de principiu profesorul are datoria de a suplini această deficienţă, atrăgînd atenţia elevilor ca atunci cînd studiază individual după manual să cerceteze paralel şi desenul respectiv din caietul de notiţe".

Pentru o recapitulare care să ducă la sintetizarea celor studiate în anii de şcoală se pronunţă şi prof. univ. *V. Bogoescu*. Iată ce ne-a spus d-sa în această privinţă, referindu-se la biologia generală : „Cred că, aşa cum este prevăzut şi în cadrul programei pentru examenul de maturitate, biologia generală trebuie privită drept o disciplină de sinteză care, sprijinindu-se pe cunoştinţele particulare dobîndite cu prilejul studierii botanicii, zoologiei, anatomiei şi fiziologiei omului, să le reunească pe un plan superior. Desigur, se impune să se ţină seama că în momentul de faţă sistemul de predare a biologiei în şcoala de cultură generală este, în linii mari, cel clasic. Deci, să desăvîrşim construcţia pe acest fundament — fireşte, fără închistare în forme depăşite, înlăturînd unele teze greşite, unele concluzii neştiinţifice care ar mai putea figura în manual, înlocuindu-le cu o prezentare ştiinţifică adecvată.

O sarcină de mare răspundere va reveni şi celor care vor face parte din comisiile de examinare. Prin modul cum vor formula întrebările, prin orientarea pe care o vor da discuţiilor, aceştia vor trebui să solicite cunoştinţele esenţiale ale elevilor cu privire la principiile biologiei moderne, fără a se opri la amănunte nesemnificative, dar şi fără a depăşi cadrul actual al pregătirii lor efective. Atît în lecţiile de recapitulare, cît şi în formularea întrebărilor pentru examenul de maturitate problemele vor trebui privite cauzal şi în interdependenţă în lumina acţiunii legilor biologice. Astfel este necesar să se adîncească premisele apariţiei teoriei evoluţioniste a lui Darwin, factorii evoluţiei în cadrul acestei teorii, problemele variabilităţii şi eredităţii, explicarea legilor mendeliene, rolul acizilor nucleici, al factorilor mutageni, manifestarea fenomenului de poliploidie etc".

*

Problemele schiţate mai sus constituie preocuparea majorităţii profesorilor care îi pregătesc pe elevii clasei a XI-a pentru examenele ce le vor da în curînd. În perioada de care mai dispunem, toate eforturile trebuie concentrate spre rezolvarea lor cît mai judicioasă. Există toate condiţiile necesare unei asemenea rezolvări. Străduinţa fiecărui profesor, dorinţa lui de a da un ajutor efectiv elevilor în această mare încercare a forţelor pe care o reprezintă examenele — iată chezăşia succesului.

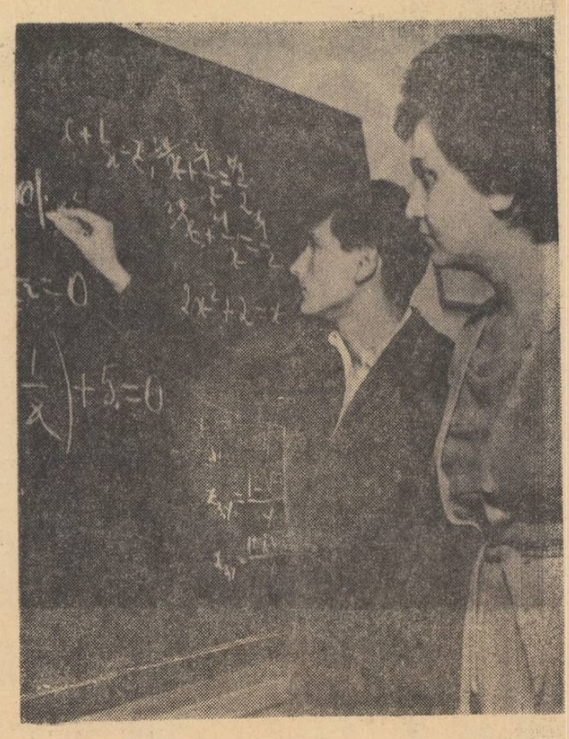

Ecoul la materialele publicate

„Cînd şi cum îi învăţăm pe elevi să înveţe ?"

Am citit cu interes — ne scrie prof. *Pavel I. Voicu* din Moara Săracă, Urziceni — reportajul-anchetă intitulat : „Cînd şi cum îi învăţăm pe elevi să înveţe ?", apărut în nr. 832 al „Gazetei învăţămîntului". Sînt de acord cu cele spuse în acest material în legătură cu necesitatea ca în anumite cazuri — la început de an şcolar sau atunci cînd apar cerinţe speciale — să se organizeze lecţii care să urmărească, în principal, înarmarea elevilor cu deprinderi de studiu individual. Organizez şi eu la obiectul pe care îl predau — geografia — asemenea, lecţii, în care îi învăţ pe elevi cum să deseneze o hartă prin procedee rapide. De asemenea, în cîteva dintre orele aflate „la dispoziţia profesorului" am făcut cu elevii exerciţii de citire şi interpretare a hărţii, le-am arătat cum se întocmesc diagrame etc.

Nu sînt însă de acord cu acei profesori care susţin că îi „învaţă pe elevi să înveţe" dîndu-le să întocmească schemele unor lecţii care abia se predau. Schema este rezultatul unei analize de conţinut, al unei munci de selecţie ; ea cuprinde ceea ce este esenţial, ceea ce e demn de reliefat în primul rînd în lecţie. Cine este mai indicat să facă acest lucru decît profesorul ? Este o cerinţă imperioasă, cred, ca profesorul să-şi păstreze rolul conducător în lecţie. La lecţiile pe care le predau aicătuiesc eu însumi schemele. Consider însă că este foarte important să-i deprind pe elevi cu interpretarea acestor scheme.

O altă problemă ridicată în reportajul-anchetă se referă la rolul părinţilor în supravegherea studiului individual al copiilor lor. În unele locuri s-a încetăţenit practica iniţierii părinţilor asupra modului cum să-şi ajute copiii la învăţătură, acasă. O astfel le practică — cu rezultate în general valoroase — nu trebuie, după părerea mea, să ducă la exagerări, la dublarea profesorului printr-un „părinte-profesor", cu sarcini mai mult instructive decît educative. Oricît de ridicată ar fi pregătirea intelectuală a unui părinte, el nu are totuşi pregătirea de specialitate şi experienţa necesară pentru o asemenea misiune. Cred că părinţii trebuie orientaţi îndeosebi asupra modului cum pot crea copiilor lor condiţii bune de învăţătură, să fie îndemnaţi să vegheze la respectarea regimului recomandat de şcoală.

Ocaziile de a învăţa pe elevi cum să înveţe sînt variate. Principalul este să-i deprindem cu învăţătura, să-i învăţăm să depăşească metodic şi cu perseverenţă dificultăţile ce se ivesc.

„Munca dirigintelui"

Referindu-se la articolul „Munca dirigintelui", publicat în „Gazeta învăţămîntului" nr. 843, prof. *Florin Anghel*, din Piteşti, este de părere că acesta ridică o serie de probleme interesante. „Am reţinut în special — spune prof. Anghel — propunerea ca pe plan raional şi orăşenesc să se organizeze cercuri pedagogice ale profesorilor diriginţi. Este evidentă necesitatea extinderii experienţelor pozitive, a însumării eforturilor pentru găsirea celor mai eficiente căi cerute de activitatea complexă şi plină de răspundere a dirigintelui. Cu toate acestea mă gîndesc ca soluţionarea practică a acestei propuneri să nu ducă „volens-nolens", la „îmbogăţirea" cu încă o sedinţă a cadrelor didactice, fiindcă fiecare diriginte activează deja în cercul pedagogic al specialităţii lui. Cred că un schimb de experienţă activ între şcoli privind succesele în munca educativă s-ar putea realiza printr-o legătură mai strînsă între responsabilii comisiilor metodice şi nu neapărat prin înfiinţarea unui cerc pedagogic special. Un rol important ar urma să-l aibă inspectorii secţiilor de învăţămînt în „detectarea" aspectelor care merită atenţie şi stabilirea legăturilor între responsabilii comisiilor metodice. S-ar putea crea astfel colective pe şcoli care să urmărească şi să fructifice experienţele bune din şcolile respective".

În continuare, prof. Anghel se referă la propunerea privind încadrarea secţiilor de învăţămînt cu inspectori metodişti care să urmărească în exclusivitate activitatea educativă, aceeaşi sarcină revenindu-i şi unuia dintre directorii adjuncţi ai şcolilor. „Aceste propuneri, conjugate şi cu aceea ca fiecare şcoală să fie încadrată cu un psiholog care să se ocupe, în special, de activitatea diriginţilor — spune, între altele, prof. Anghel — duc la concluzia că autorul articolului pledează pentru un fel de „specializare" în munca educativă. Desigur aceste propuneri sînt izvorîte din necesitatea orientării ştiinţifice a activităţii educative. Mă tem însă ca ele să nu ducă la ruperea activităţii educative de latura instructivă. Or, este un adevăr axiomatic că aceste două laturi constituie o unitate dialectică inseparabilă.

În ce priveşte utilitatea încadrări şcolilor cu un specialist în psihologie, care să se preocupe de organizarea şi orientarea activităţii educative, sînt de acord, fără să o consider însă o condiţie „sine-qua-non". Cunosc excelenţi diriginţi matematicieni, geografi, fizicieni, după cum cunosc excelenţi responsabili de comisii metodice ale diriginţilor care sînt latinişti, naturalişti etc. Stim cu toţii că profesorii care se bucură de prestigiu şi autoritate în specialitatea respectivă — sînt şi foarte buni diriginţi. Şi invers. Fiindcă nu poţi fi un bun profesor conducîndu-te numai după „bun simţ" şi „intuiţie", ci studiind temeinic problemele specialităţii dar — în aceeaşi măsură — şi pe cele psiho-pedagogice. Cred că este necesară unirea străduinţilor tuturor factorilor care răspund de instruirea şi educarea tinerei generaţii, perfecţionarea continuă a stilului lor de muncă, în vederea obţinerii celor mai bune rezultate. Şi, din acest punct de vedere, socot binevenită, în „Îndrumările privind îmbunătăţirea muncii educative în învăţămîntul de cultură generală" precizarea : „Succesul activităţii instructiv-educative din clasă şi din afară de clasă este condiţionat de *unitatea de concepţie şi de acţiune a tuturor profesorilor clasei*". Deşi cunoscut de toată lumea, acest adevăr fundamental pare a-şi fi tocit înţelesul datorită prea desei sale repetări. Cred însă că dacă secţiile de învăţămînt, directorii şi responsabilii comisiilor metodice ar întreprinde o serioasă acţiune de analiză a modului cum se realizează efectiv această unitate de concepţie şi de acţiune s-ar desprinde multe învăţăminte. Căci munca educativă — o operă dificilă şi de durată — este prin excelenţă o activitate colectivă. Chiar dacă o şcoală ar fi încadrată în exclusivitate cu psihologi de profesie, cred că tot la acest adevăr elementar s-ar ajunge".

Taciturnii

Se întîmplă adeseori ca, în momentul în care sînt ascultaţi, unii elevi să înlocuiască răspunsul aşteptat de profesor cu o tăcere exasperantă. Cred că nu există profesor care să nu fi întîlnit astfel de situaţii.

„Taciturni" am cunoscut şi eu, şi încă în diferite ipostaze. Unora le-am fost sau le sînt profesor, pe alţii i-am observat în cadrul asistenţelor la lecţii, cu mulţi am avut interesante discuţii individuale, iar despre alţii am aflat multe lucruri din relatările învăţătorilor şi profesorilor liceului nostru sau ai altor şcoli.

Aproape invariabil, tăcerea elevului este penalizată cu nota 2 în catalog, după care urmează explicaţiile profesorului în faţa colegilor : „Ce puteam să-i fac ? ! M-a pus într-o situaţie inadmisibilă în faţa clasei. Am fost nevoit să-l pun la punct". Intr-adevăr, prin atitudinea lor, „taciturnii" creează o situaţie extrem de dificilă şi cît se poate de neplăcută. Problema care se ridică în asemenea momente în faţa profesorului este cum să găsească ieşirea din situaţia respectivă. Am constatat că aceeaşi problemă se pune şi pentru elevii în cauză, iar uneori chiar şi pentru colectivul clasei. Cheia problemei stă, însă, în mîna profesorului.

Am studiat cu atenţie atitudinea „taciturnilor" şi am ajuns la convingerea că ea poate fi prevenită şi chiar înlăturată printr-o muncă educativă bine organizată, dusă cu răbdare şi pricepere, bazată pe cunoaşterea temeinică şi pe interpretarea diferenţiată a situaţiei. Fiecare dintre elevii care manifestă această atitudine reprezintă un caz aparte, o lume specifică de gînduri, sentimente, preocupări, fapte şi griji. Tocmai de aceea este inadmisibilă tratarea lor în mod uniform, atitudinea şablonardă faţă de ei.

Cele mai multe dificultăţi şi majoritatea greşelilor în tratarea acestor elevi sînt generate de faptul că în rîndurile lor cea mai mare pondere o au elevii care nu-şi pregătesc lecţiile. Avînd o atitudine greşită faţă de învăţătură, venind la cursuri nepregătiţi, asemenea elevi pur şi simplu nu răspund cînd sînt ascultaţi. Îi putem întîlni la toate grupele de vîrstă, dar modul în care se manifestă prezintă o serie de nuanţe, de la plecarea capului, însoţită uneori chiar de apariţia lacrimilor — cum se întîmplă la clasele I şi a II-a — pînă la privirea rece, ofensatoare pe care o au elevii din ultimele clase ale liceului. Grosul „taciturnilor" provenind din această categorie de elevi face ca în analiza şi aprecierea poziţiei lor să se strecoare greşeala de a-i trata uniform.

Cum trebuie să procedăm cu elevii care tac din cauză că nu şi-au pregătit lecţiile ? Nota 2 nu poate fi un remediu şi în orice caz nu trebuie considerată o soluţie universală. Cred chiar că este cea mai puţin eficientă, deşi, să recunoaştem, este cea mai comodă, cea mai la îndemînă. Bineînţeles, nu pledez pentru a nu se folosi în general nota în asemenea cazuri, dar sînt partizanul unei tratări diferenţiate, atente. Nota 2 poate însemna pentru un elev o sancţiune cu efecte educative pozitive, dar pentru altul poate constitui închiderea oricărei posibilităţi către corectarea situaţiei. La începutul trimestrului II al acestui an şcolar, o dirigintă din şcoala noastră m-a informat că una din elevele ei vine în mod sistematic nepregătită şi nu răspunde nimic la două obiecte la care n-a avut notă de trecere nici pe primul trimestru. Am cercetat cu atenţie situaţia şi apoi am stat de vorbă cu eleva respectivă. „Eu ştiu — mi-a spus — că sînt o elevă slabă, dar vă rog să verificaţi cît de mult muncesc ca să pot face faţă, după puterile mele. Am rămas pe trimestrul I corigentă la două materii la care întîmpin greutăţi mari şi eram hotărîtă să mă îndrept. Am avut însă o situaţie foarte grea în familie şi, cu toate că nu m-am putut pregăti, am venit la şcoală pentru a nu pierde explicaţiile. Chiar atunci însă am fost ascultată la ambele materii şi am luat, la fiecare, nota 2. Aşa că soarta mea a fost pecetluită : la aceste materii, oricum, nu voi mai putea obţine medii de trecere. Vreau cel puţin să nu mai cad şi la alte obiecte, iar la cele două mă voi pregăti la vară, pentru examenele de corigenţă". I-am explicat că dezinteresul total pe care îl manifestă pentru cele două obiecte la care a primit 2 o va duce la dificultăţi foarte mari, poate chiar imposibil de depăşit, în pregătirea pentru examenele de corigenţă. În urma discuţiei, atitudinea elevei s-a modificat. Acum învaţă regulat şi la cele două obiecte cu pricina. Bineînţeles, a fost necesar să discut şi cu profesorii care predau aceste obiecte, pentru a le cere să se ocupe de eleva respectivă, să o solicite la lecţii mai frecvent, să-i creeze convingerea că dacă învaţă situaţia ei se poate îndrepta.

La alţi elevi, cauza tăcerii o constituie lapsusul. Din păcate, multe cadre didactice apreciază cu uşurinţă acest fenomen, considerîndu-l neimportant. Nimic mai greşit. Lapsusul este o realitate. Elevul a studiat, s-a pregătit, uneori chiar cu deosebită grijă, dar în momentul cînd este solicitat să răspundă intervine o tulburare de memorie care se manifestă prin incapacitatea momentană de a reproduce cunoştinţele însuşite. Fenomenul nu este caracteristic numai elevilor care au suferit de anumite maladii, ci poate să apară şi în condiţiile unei emoţii deosebite, ale unei suprasolicitări a sistemului nervos etc. Mai este oare necesar să demonstrăm că sancţionarea elevului, în asemenea cazuri, este o sabie cu două tăişuri ? Întrucît lapsusul este întîlnit mai ales la elevii emotivi şi în primul rînd la cei care se tem că nu vor fi în stare să răspundă, este bine să procedăm în aşa fel încît să le evităm emoţiile puternice, să le înlăturăm frica faţă de noi şi de obiectul pe care îl predăm, să le cultivăm încrederea în posibilităţile lor, să creăm o atmosferă calmă în timpul orelor de curs, al examenelor etc. Îi pot ajuta mult pe elevi — şi nu numai în cazul lapsusului — întrebările noastre suplimentare, modul cum conducem discuţia, aprecierea obiectivă a cunoştinţelor etc. În acest sens nu este lipsit de importanţă faptul că, la acelaşi elev, lapsusul apare numai în cazul lecţiilor unor anumiţi profesori.

Mulţi „taciturni" provin din rîndurile aşa-numiţilor elevi dificili. Din cauza unor împrejurări din cele mai diverse, aceştia au o sensibilitate exagerată şi trăiesc mereu cu impresia că sînt nedreptăţiţi. Ca urmare a unor grave greşeli de educaţie, ei ajung să-i privească pe profesori ca pe nişte duşmani. Tăcerea constituie pentru unii din aceşti elevi un mijloc de a-şi exprima nemulţumirea, de a ofensa. În asemenea cazuri este necesară o atenţie specială din partea cadrelor didactice. Pentru a educa un asemenea elev este necesar să-i cunoşti şi să-i înţelegi necazurile, să-l scoţi din preocupările lui, din atmosfera de neîncredere în care s-a închis şi să-l atragi într-o atmosferă optimistă, care să-i redea încrederea în oameni.

La unii elevi, tăcerea pe care o manifestă la lecţii este legată şi de modificările somatice, corporale, precum şi de cele psihice şi de comportament care apar în perioada pubertăţii şi la începutul adolescenţei. Şi acest fapt trebuie luat în seamă. Am văzut elevi aflaţi la începutul adolescenţei care tac pentru a face pe grozavii, pentru a se afişa, pentru a demonstra cît sînt de îndrăzneţi etc., tăcerea lor avînd chiar un aspect unei înfruntări, cînd caracterul unei atitudini obraznice, brutale chiar, dar dovedind în fond o atitudine copilărească. La ora unei profesoare tinere, un elev din clasa a X-a a solicitat să fie ascultat, dar la prima întrebare pe care i-a adresat-o profesoara a răspuns că nu s-a pregătit. În continuare a tăcut la toate întrebările. Atitudinea elevului a fost considerată foarte gravă şi adusă la cunoştinţa directorului. Cercetările au arătat că în timpul pauzei mai mulţi elevi participaseră la un joc introducînd obligaţia ca cel învins să ceară să fie examinat, dar să afirme că nu s-a pregătit. Elevul respectiv a procedat în consecinţă. În faţa consiliului pedagogic el a afirmat : „A trebuit să respect condiţiile stabilite ; altfel aş fi fost considerat un laş". După cum se vede, atitudinea este caracteristică adolescenţei. Ea poate fi înlăturată numai arătînd convingător elevilor că în asemenea cazuri nu este vorba de un adevărat curaj, ci doar de o imagine deformată, falsificată a curajului.

Oricare ar fi cauza care determină refuzul elevilor de a răspunde la lecţie şi formele în care se manifestă, educatorul are datoria să nu se lase derutat, să nu aplice soluţii uniforme. Priceperea lui, căldura lui sufletească şi, în ultimă instanţă, măiestria lui sînt hotărîtoare în evitarea greşelilor şi în corectarea atitudinii elevilor.

Prof. I. DRAGU
directorul Liceului „Ion Neculce" din Bucureşti,
cercetător ştiinţific principal
la Institutul de ştiinţe pedagogice

Specialitățile, instituțiile și disciplina la care se ține examen de admitere la doctoratul cu scoatere de la locul de muncă și la doctoratul fără scoatere de la locul de muncă

Ministerul Învățămîntului aduce la cunoștința celor interesați că între 5 și 20 iunie 1966 va avea loc la instituțiile de învățămînt superior și la institutele de cercetare ale Academiei Republicii Socialiste România *examenul de admitere la doctoratul cu scoatere de la locul de muncă și la doctoratul fără scoatere de la locul de muncă.*

La examenul de admitere se pot prezenta persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute de Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1558/1965.

Înscrierea la examenul de admitere se face între 16 și 21 mai, la secretariatul rectoratului instituției de învățămînt superior sau la secretariatul institutului de cercetare, unde candidatul dorește să urmeze doctoratul.

Pentru înscriere candidatul va prezenta următoarele acte:

a) cererea cu fișa de înscriere, completate conform formularului ce se găsește la secretariatul instituției de învățămînt superior sau al institutului de cercetare;

b) copia legalizată de pe diploma de examen de stat sau de pe diploma echivalentă, corespunzătoare specialității la care solicită să fie înscris.

În cazul în care candidatul face parte dintre persoanele la care se referă art. 4 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1558/1965, la înscriere va prezenta și aprobarea Ministerului Învățămîntului. Pentru obținerea acestei aprobări, persoanele interesate vor înainta la Ministerul Învățămîntului, pînă la data de 10 mai a.c., o cerere la care vor anexa următoarele acte:

— copie legalizată de pe diploma de examen de stat sau de pe diploma echivalentă;

— adeverință din care să reiasă că au activat cel puțin 3 ani în specialitatea pentru care candidează;

— memoriul de activitate științifică.

Tematica problemelor de la disciplinele la care se ține examenul de admitere, precum și numărul locurilor prevăzute pentru fiecare specialitate la doctoratul cu sau fără scoatere de la locul de muncă se afișează la secretariatul rectoratului instituției de învățămînt superior sau la secretariatul institutului de cercetare al Academiei Republicii Socialiste România unde are loc examenul de admitere.

Candidații înscriși la examenul de admitere primesc de la rectorul instituției de învățămînt superior sau de la directorul institutului de cercetare o adeverință din care să reiasă că au fost admiși să se prezinte la acest examen.

Examenul se organizează în conformitate cu Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1558/1965. Pentru alte lămuriri candidații pot cere date suplimentare de la secretariatul rectoratului instituției de învățămînt superior, respectiv de la secretariatul Institutului de cercetare al Academiei Republicii Socialiste România unde solicită să fie înscriși la examenul de admitere.

Specialitățile, pentru ambele forme de doctorat, instituțiile la care are loc examenul de admitere precum și disciplina fundamentală din care se examinează la fiecare specialitate sînt publicate mai jos.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: MATEMATICI

1. **Specialitatea: Teoria mecanismelor automate și cibernetică — Institutul de matematică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Algebra.**
2. **Specialitatea: Analiza matematică** — Institutul de matematică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Analiza matematică.
3. **Specialitatea: Calcul funcțional și variațional** — Institutul de matematică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Analiza funcțională.
4. **Specialitatea: Calcul numeric** — Institutul de calcul al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Calcul numeric.
5. **Specialitatea: Teoria funcțiilor de variabilă complexă** — Institutul de calcul al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Teoria funcțiilor de variabilă complexă.
6. **Specialitatea: Astronomie stelară** — Observatorul astronomic din București — disciplina de examen: Astronomie stelară.
7. **Specialitatea: Mecanică cerească** — Observatorul astronomic din București — disciplina de examen: Mecanică cerească.
8. **Specialitatea: Analiza funcțională** — Universitatea București — disciplina de examen: Analiza funcțională.
9. **Specialitatea: Calcul diferențial și integral** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Analiză funcțională.
10. **Specialitatea: Teoria funcțiilor de variabilă reală** — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Funcții reale.
11. **Specialitatea: Teoria funcțiilor de variabilă reală și complexă** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Funcții reale și funcții complexe.
12. **Specialitatea: Geometrie diferențială** — Institutul de matematică al Academiei Republicii Socialiste România din Iași — disciplina de examen: Geometrie diferențială.
13. **Specialitatea: Geometrie analitică și diferențială** — Universitatea București, Universitatea Timișoara — disciplina de examen: Geometrie diferențială.
14. **Specialitatea: Geometrie algebrică și topologie algebrică** — Universitatea București — disciplina de examen: Algebră modernă.
15. **Specialitatea: Algebră** — Universitatea București, Universitatea Timișoara — disciplina de examen: Algebră modernă.
16. **Specialitatea: Algebră și teoria numerelor** — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Algebra modernă.
17. **Specialitatea: Ecuații diferențiale și integrale** — Universitatea București — disciplina de examen: Ecuații diferențiale și ecuații cu derivate parțiale.
18. **Specialitatea: Ecuații cu derivate parțiale** — Institutul de matematică al Academiei Republicii Socialiste România din Iași, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Ecuații cu derivate parțiale.
19. **Specialitatea: Ecuații funcționale** — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Ecuații diferențiale și cu derivate parțiale.
20. **Specialitatea: Ecuațiile fizicii matematice** — Universitatea București — disciplina de examen: Ecuațiile fizicii matematice.
21. **Specialitatea: Teoria probabilităților și statistică matematică** — Centrul de statistică matematică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București — disciplina de examen: Teoria probabilităților.
22. **Specialitatea: Statistică matematică** — Universitatea București — disciplina de examen: Teoria probabilităților.
23. **Specialitatea: Calcul numeric și metode de aproximație** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Calcul numeric și metode de aproximație.
24. **Specialitatea: Mecanică teoretică** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Mecanică teoretică.
25. **Specialitatea: Teoria elasticității** — Universitatea București — disciplina de examen: Teoria elasticității.
26. **Specialitatea: Hidromecanică** — Universitatea București — disciplina de examen: Hidromecanică.
27. **Specialitatea: Astronomie** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea Timișoara — disciplina de examen: Astronomie.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: FIZICĂ

1. **Specialitatea: Fizică nucleară** — Institutul de fizică atomică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Fizică nucleară.
2. **Specialitatea: Teoria nucleului** — Institutul de fizică atomică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Fizica teoretică.
3. **Specialitatea: Tehnica nucleară** — Institutul de fizică atomică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Fizica nucleară.
4. **Specialitatea: Fizica energiilor înalte și a particulelor elementare** — Institutul de fizică atomică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Particule elementare.
5. **Specialitatea: Fizica plasmei** — Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Fizica plasmei.
6. **Specialitatea: Mecanică cuantică** — Universitatea București — disciplina de examen: Mecanică cuantică.
7. **Specialitatea: Fizică teoretică** — Institutul de fizică atomică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Fizică teoretică.
8. **Specialitatea: Optică și spectroscopie** — Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, Institutul politehnic București — disciplina de examen: Optică și spectroscopie.
9. **Specialitatea: Descărcări electrice în gaze** — Universitatea București — disciplina de examen: Optică și spectroscopie.
10. **Specialitatea: Structura materiei** — Universitatea București — disciplina de examen: Fizică atomică și nucleară.
11. **Specialitatea: Semiconductori** — Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Electromagnetism.
12. **Specialitatea: Geofizică** — Centrul de cercetări geofizice al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București — disciplina de examen: Geofizică.
13. **Specialitatea: Vibrații mecanice și electromagnetice** — Universitatea București — disciplina de examen: Acustică și electromagnetism.
14. **Specialitatea: Electricitate** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Electromagnetism.
15. **Specialitatea: Fizică moleculară și căldură** — Universitatea București — disciplina de examen: Fizică moleculară.
16. **Specialitatea: Fizica solidului** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Fizica solidului.
17. **Specialitatea: Fizica corpului solid (spectroscopie herțiană)** — Institutul de fizică atomică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Fizica solidului.
18. **Specialitatea: Electricitate, magnetism și fizica metalelor** — Universitatea Timișoara — disciplina de examen: Electromagnetism.
19. **Specialitatea: Fizică atomică și nucleară** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Fizică atomică și nucleară.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: CHIMIE

1. **Specialitatea: Fizico-chimia macromoleculelor** — Centrul de chimie fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Fizico-chimia macromoleculelor.
2. **Specialitatea: Cinetică chimică și cataliză** — Centrul de chimie fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Chimie fizică.
3. **Specialitatea: Legătură chimică** — Centrul de chimie fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Chimie fizică.
4. **Specialitatea: Chimia fizică a fluidelor** — Centrul de chimie fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Chimie fizică.
5. **Specialitatea: Chimie anorganică și analitică** — Institutul de chimie al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Chimie anorganică și analitică.
6. **Specialitatea: Chimie anorganică** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Chimie anorganică.
7. **Specialitatea: Chimie analitică** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Chimie analitică și chimie anorganică.
8. **Specialitatea: Chimie organică** — Centrul de chimie organică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul de chimie macromoleculară al Academiei Republicii Socialiste România din Iași, Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen: Chimie organică.
9. **Specialitatea: Fizico-chimia polimerilor — Universitatea București — disciplina de examen: Fizico-chimia macromoleculelor.**
10. **Specialitatea: Chimia hidrocarburilor și cataliză** — Universitatea București — disciplina de examen: Chimie organică.
11. **Specialitatea: Chimia macromoleculelor** — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Fizico-chimia macromoleculelor.
12. **Specialitatea: Chimie fizică** — Centrul de chimie fizică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Chimie fizică.
13. **Specialitatea: Electrochimie** — Universitatea București — disciplina de examen: Chimie fizică.
14. **Specialitatea: Biochimie** — Institutul de biochimie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București — disciplina de examen: Biochimie.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: BIOLOGIE

1. **Specialitatea: Hidrobiologie și ihtiologie** — Institutul de biologie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Hidrobiologie.
2. **Specialitatea: Oceanologie** — Institutul de biologie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Hidrobiologie.
3. **Specialitatea: Biospeologie** — Institutul de speologie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Paleontologie.
4. **Specialitatea: Sistematica plantelor** — Centrul de cercetări biologice al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Sistematica și morfologia plantelor.
5. **Specialitatea: Fiziologia plantelor** — Institutul de biologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Fiziologia plantelor.
6. **Specialitatea: Botanică sistematică** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Sistematica și morfologia plantelor.
7. **Specialitatea: Geobotanică** — Centrul de cercetări biologice al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Sistematica și morfologia plantelor.
8. **Specialitatea: Fitopatologia** — Institutul de biologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București — disciplina de examen: Fitopatologie.
9. **Specialitatea: Zoologia nevertebratelor** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Zoologia nevertebratelor.
10. **Specialitatea: Zoologia vertebratelor** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Zoologia vertebratelor.
11. **Specialitatea: Anatomie comparată** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Anatomie comparată.
12. **Specialitatea: Antropologie** — Centrul de antropologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Anatomie comparată.
13. **Specialitatea: Histologie — Universitatea București — disciplina de examen: Histologie, citologie și embriologie.**
14. **Specialitatea: Fiziologia animalelor** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Fiziologia animalelor și a omului.
15. **Specialitatea: Biologie generală — Universitatea București — disciplina de examen: Biologie generală și istoria biologiei.**
16. **Specialitatea: Hidrobiologie — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Hidrobiologie generală.**
17. **Specialitatea: Biochimie** — **Universitatea București — disciplina de examen: Biochimie generală.**
18. **Specialitatea: Entomologie — Institutul de biologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București — disciplina de examen: Entomologie.**

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: GEOLOGIE

1. **Specialitatea: Stratigrafie — Institutul de geologie-geografie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al I. Cuza" Iași, Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen: Stratigrafie și Paleontologie.**
2. **Specialitatea: Paleontologie — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Paleontologie și Stratigrafie.**
3. **Specialitatea: Mineralogie — Institutul de geologie-geografie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen: Mineralogie și Geochimie.**
4. **Specialitatea: Petrografie — Universitatea București, Institutul de petrol, gaze și geologie București** — disciplina de examen: Petrografie și zăcăminte de minerale utile.
5. **Specialitatea: Zăcăminte de minerale utile — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen: Zăcăminte de minerale utile și Mineralogie.**
6. **Specialitatea: Geologia zăcămintelor de țiței și gaze — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen: Geologia zăcămintelor de țiței și gaze și Prospecțiuni geologice și geofizice.**

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: GEOGRAFIE

1. **Specialitatea: Geografie fizică — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Geografie fizică.**
2. **Specialitatea: Geografie economică — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Geografie economică.**

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: FILOZOFIE

1. **Specialitatea: Materialism dialectic și istoric — Universitatea București, Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" din București — disciplina de examen: Materialism dialectic și istoric.**
2. **Specialitatea: Istoria filozofiei** — Institutul de filozofie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" București — disciplina de examen: Istoria filozofiei.
3. **Specialitatea: Logică** — Centrul de logică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București — disciplina de examen: Logică.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: PEDAGOGIE PSIHOLOGIE

1. **Specialitatea: Psihologia muncii** — Institutul de psihologie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Psihologie.
2. **Specialitatea: Psihologie** — Institutul de psihologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Psihologie.
3. **Specialitatea: Pedagogie** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Pedagogie generală.
4. **Specialitatea: Defectologie** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Psihologie și Pedagogie.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: FILOLOGIE

1. **Specialitatea: Romanistică** — Institutul de lingvistică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Gramatica comparată a limbilor romanice.
2. **Specialitatea: Lingvistică indo-europeană** — Institutul de lingvistică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Lingvistică generală.
3. **Specialitatea: Limba română (Istoria limbii române, dialectologie)** — Centrul de cercetări fonetice și dialectale al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Istoria limbii române.
4. **Specialitatea: Dialectologie și fonetică — fonologie** — Institutul de lingvistică și istorie literară al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Istoria limbii române.
5. **Specialitatea: Artă populară și etnografie** — Institutul de istoria artei al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Folclor.
6. **Specialitatea: Istoria teatrului** — Institutul de istoria artei al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Istoria teatrului.
7. **Specialitatea: Lingvistică generală** — Universitatea București, Universitatea Timișoara — disciplina de examen: Lingvistică generală.
8. **Specialitatea: Limba română** — Institutul de lingvistică și istorie literară al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Istoria limbii române (gramatică istorică, dialectologie, limba română contemporană).
9. **Specialitatea: Literatura română** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Istoria literaturii române.
10. **Specialitatea: Folclor** — Universitatea București — disciplina de examen: Folclor.
11. **Specialitatea: Literatură universală și comparată** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Literatură universală și comparată.
12. **Specialitatea: Istoria și teoria teatrului** — Universitatea București — disciplina de examen: Istoria și teoria teatrului.
13. **Specialitatea: Filologie romanică** — Universitatea București — disciplina de examen: Gramatica comparată a limbilor romanice.
14. **Specialitatea: Filologie clasică** — Universitatea București — disciplina de examen: Filologie clasică.
15. **Specialitatea: Limba și literatura latină** — Universitatea București — disciplina de examen: Limba latină sau Istoria literaturii latine.
16. **Specialitatea: Limba și literatura greacă** — Universitatea București — disciplina de examen: Limba elină veche sau Istoria literaturii eline.
17. **Specialitatea: Limba și literatura franceză** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Limba franceză sau Istoria literaturii franceze.
18. **Specialitatea: Limba și literatura italiană** — Universitatea București — disciplina de examen: Limba italiană sau Istoria literaturii italiene.
19. **Specialitatea: Limba și literatura spaniolă** — Universitatea București — disciplina de examen: Limba spaniolă sau Istoria literaturii spaniole.
20. **Specialitatea: Limba și literatura germană** — Universitatea București — disciplina de examen: Limba germană sau Istoria literaturii germane.
21. **Specialitatea: Limba și literatura engleză** — Universitatea București — disciplina de examen: Limba engleză sau Istoria literaturii engleze.
22. **Specialitatea: Slavistică** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Limba slavă veche, Gramatica comparată a limbilor slave.
23. **Specialitatea: Limba rusă** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Limba rusă.
24. **Specialitatea: Literatura rusă și sovietică** — Universitatea București — disciplina de examen: Literatura rusă și sovietică.
25. **Specialitatea: Literatura maghiară** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Istoria literaturii maghiare.
26. **Specialitatea: Limba maghiară** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Limba maghiară.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: ISTORIE

1. **Specialitatea: Istoria greco-romană — Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Istoria veche a Greciei și Istoria veche a Romei.**
2. **Specialitatea: Istoria romano-bizantină** — Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Istoria universală medie.
3. **Specialitatea: Istoria sclavagistă daco-romană** — Institutul de istorie și arheologie al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Istoria veche a României.
4. **Specialitatea: Istoria universală** — Institutul de istorie al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Istoria universală medie și modernă sau Istoria universală contemporană.
5. **Specialitatea: Istoria veche a României** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Istoria veche a României.
6. **Specialitatea: Istoria medie a României** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Istoria medie a României.
7. **Specialitatea: Istoria modernă a României** — Universitatea București — disciplina de examen: Istoria modernă a României.
8. **Specialitatea: Istoria universală veche și arheologie** — Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Istoria universală veche și arheologie.
9. **Specialitatea: Istoria universală medie și modernă** — Universitatea București — disciplina de examen: Istoria universală medie și modernă.
10. **Specialitatea: Istoria universală medie** — Universitatea București — disciplina de examen: Istoria universală medie.
11. **Specialitatea: Istoria universală contemporană** — Universitatea București — disciplina de examen: Istoria universală contemporană.
12. **Specialitatea: Arheologia comunei primitive și a epocii migrațiilor** — Universitatea București — disciplina de examen: Arheologia comunei primitive și Istoria epocii migrațiilor.
13. **Specialitatea: Istoria comunei primitive** — Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Istoria comunei primitive.
14. **Specialitatea: Istoria artelor** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Istoria artelor.
15. **Specialitatea: Epigrafie greacă și latină** — Universitatea București — disciplina de examen: Istoria veche a Greciei și Istoria Romei.
16. **Specialitatea: Istoria Partidului Comunist Român** — Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" din București — disciplina de examen: Istoria Partidului Comunist Român.
17. **Specialitatea: Istoria contemporană a României** — Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași, Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" din București — disciplina de examen: Istoria contemporană a României.
18. **Specialitatea: Istoria mișcării muncitorești internaționale** — Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" București — disciplina de examen: Istoria mișcării muncitorești internaționale.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: DREPT

1. **Specialitatea: Drept muncitoresc** — Institutul de cercetări juridice al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Drept muncitoresc.
2. **Specialitatea: Teoria statului și dreptului** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Teoria statului și dreptului.
3. **Specialitatea: Drept de stat** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Drept de stat.
4. **Specialitatea: Drept civil** — Institutul de cercetări juridice al Academiei Republicii Socialiste România din București, Universitatea București, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj, Universitatea „Al. I. Cuza" Iași — disciplina de examen: Drept civil.
5. **Specialitatea: Drept penal** — Universitatea București — disciplina de examen: Drept penal.
6. **Specialitatea: Drept internațional public** — Universitatea București — disciplina de examen: Drept internațional public.
7. **Specialitatea: Drept administrativ** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Drept administrativ.
8. **Specialitatea: Drept procesual civil** — Universitatea București — disciplina de examen: Drept procesual civil.
9. **Specialitatea: Drept cooperatist agricol** — Universitatea București — disciplina de examen: Drept cooperatist agricol.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: MEDICINA

1. **Specialitatea: Morfologie și biologie** — Institutul de biologie generală și aplicată al Academiei Republicii Socialiste România din Iași — disciplina de examen: Biologie.
2. **Specialitatea: Cardiologie** — Institutul de biologie generală și aplicată al Academiei Republicii Socialiste România din Iași — disciplina de examen: Cardiologie.
3. **Specialitatea: Anestezie și reanimare** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Fiziologie normală și patologică.
4. **Specialitatea: Oftalmologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș, Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Oftalmologie.
5. **Specialitatea: Genetică** — Institutul de medicină și farmacie din București disciplina de examen: Biologie și genetică.
6. **Specialitatea: Histologie** — **Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș — disciplina de examen: Histologie.**
7. **Specialitatea: Dermatovenerologie — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș — disciplina de examen: Dermatovenerologie.**
8. **Specialitatea: Fiziologie** — Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul de biologie generală și aplicată al Academiei Republicii Socialiste România din Iași, Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Fiziologie.
9. **Specialitatea: Endocrinologie** — Institutul de endocrinologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Endocrinologie.
10. **Specialitatea: Neurologie** — Institutul de neurologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Neurologie.
11. **Specialitatea: Neurochirurgie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș — disciplina de examen: Neurologie.
12. **Specialitatea: Ftiziologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Ftiziologie.
13. **Specialitatea: Chimie biologică** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Chimie biologică.
14. **Specialitatea: Igiena alimentației** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Igiena alimentației.
15. **Specialitatea: Igiena generală** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Igienă.
16. **Specialitatea: Igiena muncii** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Igiena muncii.
17. **Specialitatea: Organizarea sanitară** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Igienă și organizare sanitară.
18. **Specialitatea: Microbiologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Microbiologie.
19. **Specialitatea: Parazitologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Parazitologie.
20. **Specialitatea: Boli infecțioase** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Boli infecțioase.
21. **Specialitatea: Inframicrobiologie** — Institutul de inframicrobiologie al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Inframicrobiologie.
22. **Specialitatea: Psihiatrie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Psihiatrie.
23. **Specialitatea: Anatomie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Anatomie.
24. **Specialitatea: Anatomie patologică** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Anatomie patologică.
25. **Specialitatea: Balneologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Balneologie.
26. **Specialitatea: Farmacologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Farmacologie.
27. **Specialitatea: O.R.L.** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: O.R.L.
28. **Specialitatea: Hematologie** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Hematologie.
29. **Specialitatea: Obstetrică și ginecologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș — disciplina de examen: Obstetrică și ginecologie.
30. **Specialitatea: Geriatrie** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Medicină internă.
31. **Specialitatea: Radiologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Radiologie.
32. **Specialitatea: Oncologie** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Oncologie.
33. **Specialitatea: Medicina legală** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Medicina legală.
34. **Specialitatea: Toxicologie** — Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Toxicologie.
35. **Specialitatea: Istoria medicinii** — Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Istoria medicinii.
36. **Specialitatea: Fiziopatologie** — Institutul de biologie generală și aplicată al Academiei Republicii Socialiste România din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Fiziologie.
37. **Specialitatea: Biologie medicală** — Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Biologie.
38. **Specialitatea: Medicină internă** — Institutul de cercetări medicale al Academiei Republicii Socialiste România din Cluj — disciplina de examen: Medicină internă.
39. **Specialitatea: Clinică medicală** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Medicină internă.
40. **Specialitatea: Clinică chirurgicală** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș, Institutul de medicină din Timișoara — disciplina de examen: Chirurgie.
41. **Specialitatea: Chirurgie infantilă și ortopedie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași — disciplina de examen: Chirurgie.
42. **Specialitatea: Ortopedie și traumatologie** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Ortopedie și traumatologie.
43. **Specialitatea: Stomatologie terapeutică și ortopedică** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș — disciplina de examen: Stomatologie.
44. **Specialitatea: Chirurgie buco-maxilo-facială** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul de medicină Timișoara — disciplina de examen: Stomatologie.
45. **Specialitatea: Urologie** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Chirurgie.
46. **Specialitatea: Clinică pediatrică** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Iași, Institutul de medicină și farmacie din Tg. Mureș — disciplina de examen: Pediatrie.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: FARMACIE

1. **Specialitatea: Chimie organică** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Chimie organică.
2. **Specialitatea: Chimie biologică** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Chimie biologică.
3. **Specialitatea: Chimie farmaceutică** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Chimie farmaceutică.
4. **Specialitatea: Farmacognozie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Farmacognozie.
5. **Specialitatea: Tehnică farmaceutică** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Tehnică farmaceutică.
6. **Specialitatea: Analiza și controlul medicamentelor** — Institutul de medicină și farmacie din București — disciplina de examen: Chimie analitică.
7. **Specialitatea: Toxicologie** — Institutul de medicină și farmacie din București, Institutul de medicină și farmacie din Cluj — disciplina de examen: Toxicologie.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: TEHNICE

1. **Specialitatea: Bazele electrotehnicii teoretice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen: Bazele electrotehnicii.
2. **Specialitatea: Electrotehnică** — Institutul de energetică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul politehnic din Timișoara — disciplina de examen: Bazele electrotehnicii.
3. **Specialitatea: Mașini electrice** — Institutul de energetică al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Mașini electrice.
4. **Specialitatea: Centrale electrice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Partea electrică a centralelor și stațiilor electrice.
5. **Specialitatea: Energetică generală** — Institutul de energetică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Bazele electrotehnicii.
6. **Specialitatea: Electroenergetică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" din București, Institutul de energetică al Academiei Republicii Socialiste România — disciplina de examen: Rețele și sisteme electrice.
7. **Specialitatea: Termoenergetică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Centrale termoelectrice.
8. **Specialitatea: Hidroenergetică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Hidroenergetică și centrale hidroelectrice.
9. **Specialitatea: Utilizarea energiei electrice** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Utilizarea energiei electrice.
10. **Specialitatea: Măsuri electrice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen: Măsuri electrice.
11. **Specialitatea: Acționări electrice** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen: Acționări electrice.
12. **Specialitatea: Automatizări** — Institutul de energetică al Academiei Republicii Socialiste România din București — disciplina de examen: Bazele teoretice ale sistemelor automate.
13. **Specialitatea: Automatizări în procesele electrice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" din București — disciplina de examen: Bazele teoretice ale sistemelor automate.
14. **Specialitatea: Electronică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Circuite electronice.
15. **Specialitatea: Electronică aplicată** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Circuite electronice.
16. **Specialitatea: Telefonie-telegrafie** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București — disciplina de examen: Bazele telecomunicațiilor pe fir.
17. **Specialitatea: Calculatoare electronice numerice** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Calculatoare electronice numerice.
18. **Specialitatea: Fizică tehnică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Iași, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Fizică.
19. **Specialitatea: Chimie analitică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Chimie anorganică; chimie analitică.
20. **Specialitatea: Tehnologia chimică anorganică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Tehnologia substanțelor anorganice (inclusiv compușii cu azot și îngrășăminte).
21. **Specialitatea: Tehnologia industriilor anorganice** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen: Tehnologia substanțelor anorganice.
22. **Specialitatea: Tehnologia chimică organică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen: Chimie organică.
23. **Specialitatea: Chimie organică** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Chimie organică.
24. **Specialitatea: Chimia și tehnologia produselor macromoleculare** — Institutul politehnic Iași, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Chimia și tehnologia compușilor macromoleculari.
25. **Specialitatea: Tehnologia coloranților organici** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Chimia și tehnologia coloranților organici și a intermediarilor.
26. **Specialitatea: Tehnologia medicamentelor și produselor farmaceutice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Chimia și tehnologia produselor farmaceutice.
27. **Specialitatea: Tehnologia proceselor pirogene** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Chimia și tehnologia combustibililor solizi.
28. **Specialitatea: Industrii electrochimice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Tehnologia electrochimică; electrochimie.
29. **Specialitatea: Coroziune** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen: Coroziune.
30. **Specialitatea: Procese și aparate în industria chimică** — Institutul politeh-

(Continuare în pag. 4-a)

SPECIALITĂȚILE, INSTITUȚIILE ȘI DISCIPLINA LA CARE SE ȚINE EXAMEN DE ADMITERE LA DOCTORAT

(Urmare din pag. a 3-a)

nic Timișoara — disciplina de examen : Operații și utilaje în industria chimică.

31. **Specialitatea : Tehnologia produselor alimentare** — Institutul politehnic Galați — disciplina de examen : Biochimie.
32. **Specialitatea : Chimia cu aplicații în industria alimentară** — Institutul politehnic Galați — disciplina de examen : Biochimie.
33. **Specialitatea : Celuloză și hîrtie** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Tehnologia celulozei și hîrtiei.
34. **Specialitatea : Fibre textile** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Compuși macromoleculari și fibre textile.
35. **Specialitatea : Tehnologia chimică a materialelor textile** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Tehnologia chimică a materialelor textile.
36. **Specialitatea : Pielărie și materii grase** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Tehnologia pielei și blănurilor ; tehnologia înlocuitorilor de piele.
37. **Specialitatea : Siderurgie** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Teoria proceselor siderurgice.
38. **Specialitatea : Metalurgie fizică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Metalurgie fizică.
39. **Specialitatea : Tehnologia metalelor** — Institutul politehnic Iași, Institutul politehnic Cluj — disciplina de examen : Tehnologia metalelor.
40. **Specialitatea : Motoare cu combustie internă** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Termotehnică și mașini termice.
41. **Specialitatea : Motoare, automobile și tractoare** — Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Termotehnică și mașini termice.
42. **Specialitatea : Termotehnică și mașini termice** — Institutul politehnic Timișoara, Institutul politehnic Iași, Institutul politehnic Cluj — disciplina de examen : Termotehnică și mașini termice.
43. **Specialitatea : Organe de mașini** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Organe de mașini.
44. **Specialitatea : Teoria mecanismelor** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Teoria mecanismelor.
45. **Specialitatea : Mașini unelte și scule** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Proiectarea mașinilor unelte și a sculelor.
46. **Specialitatea : Scule și așchierea metalelor** — Institutul politehnic Cluj — disciplina de examen : Teoria așchierii și proiectarea sculelor.
47. **Specialitatea : Tehnica sudării** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Tehnologia și utilajele sudării.
48. **Specialitatea : Mașini hidraulice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Mașini hidraulice.
49. **Specialitatea : Mașini agricole** — Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Calculul și construcția mașinilor de lucrat solul, semănat și întreținerea culturilor.
50. **Specialitatea : Material rulant** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Locomotive și vagoane.
51. **Specialitatea : Locomotive Diesel.** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Locomotive Diesel.
52. **Specialitatea : Transporturi rutiere** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Autovehicule.
53. **Specialitatea : Exploatări și transporturi forestiere** — Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Tehnologia exploatărilor forestiere ; Drumuri forestiere și mașini rutiere.
54. **Specialitatea : Hidraulică teoretică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Mecanica fluidelor.
55. **Specialitatea : Aerodinamică** — Institutul de mecanica fluidelor al Academiei Republicii Socialiste România din București, Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Aerodinamică și gazodinamică generală.
56. **Specialitatea : Prelucrarea lemnului** — Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Utilajele și tehnologia prelucrării lemnului.
57. **Specialitatea : Rezistența materialelor** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul politehnic Timișoara, disciplina de examen : Rezistența materialelor.
58. **Specialitatea : Rezistența, uzura și încercarea metalelor** — Centrul de Cercetări Tehnice Timișoara al Academiei Republicii Socialiste România — disciplina de examen : Rezistența materialelor.
59. **Specialitatea : Rezistența materialelor și elasticitate** — Institutul de construcții București — disciplina de examen : Rezistența materialelor.
60. **Specialitatea : Mecanică tehnică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București. Institutul politehnic Timișoara, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Mecanică teoretică.
61. **Specialitatea : Materiale de construcții** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul de construcții București — disciplina de examen : Chimia fizică a silicaților.
62. **Specialitatea : Mecanica construcțiilor** — Institutul de construcții București — disciplina de examen : Mecanica construcțiilor.
63. **Specialitatea : Mecanica mașinilor aeriene** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Mecanica mașinilor aeriene.
64. **Specialitatea : Geotehnică și fundații** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Geotehnică și fundații.
65. **Specialitatea : Construcții civile** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Cluj — disciplina de examen : Construcții civile.
66. **Specialitatea : Studiul și proiectarea drumurilor** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Proiectarea și construcția drumurilor.
67. **Specialitatea : Construcții hidrotehnice** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Construcții hidrotehnice.
68. **Specialitatea : Beton armat** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Beton armat.
69. **Specialitatea : Poduri și construcții din beton armat** — Institutul de construcții București — disciplina de examen : Poduri și construcții din beton armat.
70. **Specialitatea : Construcții metalice** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen : Construcții metalice.
71. **Specialitatea : Statica construcțiilor** — Institutul de construcții București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Statica construcțiilor.
72. **Specialitatea : Hidrotehnică agricolă** — Institutul de construcții București — disciplina de examen : Hidroameliorații.
73. **Specialitatea : Geodezie și fotogrametrie** — Institutul de construcții București — disciplina de examen : Topografie cu elemente de geodezie și fotogrametrie.
74. **Specialitatea : Organizarea și planificarea întreprinderilor** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Organizarea și planificarea întreprinderilor.
75. **Specialitatea : Organizarea și planificarea șantierelor** — Institutul de construcții București — disciplina de examen : Organizarea și planificarea santierelor.
76. **Specialitatea : Forajul sondelor de țiței și gaze** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Forajul sondelor.
77. **Specialitatea : Piscicultură** — Institutul politehnic Galați — disciplina de examen : Piscicultură.
78. **Specialitatea : Amenajări piscicole** — Institutul politehnic Galați — disciplina de examen : Amenajări piscicole.
79. **Specialitatea : Exploatarea zăcămintelor de țiței și gaze** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Exploatarea zăcămintelor de țiței și gaze.
80. **Specialitatea : Tehnologia petrolului și gazelor** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Tehnologia petrolului și gazelor.
81. **Specialitatea : Procese și aparate în tehnologia țițeiului și petrochimiei** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Procese și aparate în tehnologia țițeiului și petrochimiei.
82. **Specialitatea : Geofizică** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Prospecțiuni geofizice.
83. **Specialitatea : Hidraulică subterană** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Hidraulică generală și subterană.
84. **Specialitatea : Organizarea și planificarea întreprinderilor industriei petroliere** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Organizarea și planificarea întreprinderilor industriei petroliere.
85. **Specialitatea : Industrie petrochimică** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen : Chimie organică.
86. **Specialitatea : Construcții de mașini și utilaj petrolier** — Institutul de petrol, gaze și geologie București — disciplina de examen: Calculul și tehnologia utilajului petrolier.
87. **Specialitatea : Prepararea minereurilor** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București, Institutul de mine Petroșani — disciplina de examen : Prepararea minereurilor.
88. **Specialitatea : Termoficare** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu—Dej" București — disciplina de examen : Termoficare.
89. **Specialitatea : Geomagnetism și gravimetrie** — Centrul de cercetări geofizice București al Academiei Republicii Socialiste România — disciplina de examen : Geofizica.
90. **Specialitatea : Exploatarea minelor** — Institutul de mine Petroșani — disciplina de examen : Exploatări miniere.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ : AGRICULTURA ȘI HORTICULTURA

1. **Specialitatea : Genetică și ameliorarea plantelor** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, Institutul agronomic Timișoara — disciplina de examen : Ameliorarea plantelor.
2. **Specialitatea : Genetică și ameliorarea plantelor horti-viticole** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Ameliorarea plantelor.
3. **Specialitatea : Ameliorarea plantelor** — Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj — disciplina de examen : Ameliorarea plantelor.
4. **Specialitatea : Pomicultură** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Pomicultură.
5. **Specialitatea : Entomologie** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Entomologie.
6. **Specialitatea : Legumicultură** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Legumicultură.
7. **Specialitatea : Utilizarea îngrășămintelor în agricultură** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Agrochimie.
8. **Specialitatea : Agrochimie** — Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iași, Institutul agronomic Timișoara — disciplina de examen : Agrochimie.
9. **Specialitatea : Pedologie** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, Institutul agronomic Timișoara, Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iași, Institutul agronomic „Tudor Vladimirescu" Craiova — disciplina de examen : Pedologie.
10. **Specialitatea : Agrofitotehnie** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Fitotehnie.
11. **Specialitatea : Fitotehnie** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj — disciplina de examen : Fitotehnie.
12. **Specialitatea : Agrotehnică** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Agrotehnică.
13. **Specialitatea : Fiziologia plantelor de cultură** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Fiziologia vegetală.
14. **Specialitatea : Fiziologia vegetală** — Institutul agronomic „Tudor Vladimirescu" Craiova, Institutul agronomic Timișoara — disciplina de examen : Fiziologia vegetală.
15. **Specialitatea : Biochimie vegetală** — Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj — disciplina de examen : Biochimie vegetală.
16. **Specialitatea : Protecția plantelor agricole** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, disciplina de examen : Fitopatologie.
17. **Specialitatea : Fitopatologie** — Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iași — disciplina de examen : Fitopatologie.
18. **Specialitatea : Botanică agricolă** — Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iași — disciplina de examen : Botanică.
19. **Specialitatea : Viticultură** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, Institutul agronomic „Tudor Vladimirescu" Craiova — disciplina de examen : Viticultură.
20. **Specialitatea : Zootehnie generală** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Zootehnie generală.
21. **Specialitatea : Creșterea animalelor domestice** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Zootehnie generală.
22. **Specialitatea : Zootehnie specială** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj — disciplina de examen : Zootehnie specială (avicultură, bovine).
23. **Disciplina : Alimentația animalelor domestice** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București, Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iași — disciplina de examen : Alimentația animalelor domestice.
24. **Specialitatea : Organizarea gospodăriilor agricole socialiste** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Organizarea I.A.S.
25. **Specialitatea : Producerea și păstrarea furajelor** — Institutul agronomic „Tudor Vladimirescu" Craiova — disciplina de examen : Producerea și păstrarea furajelor.
26. **Specialitatea : Corectarea torenților și ameliorarea terenurilor degradate** — Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Corectarea torenților și ameliorarea terenurilor degradate.
27. **Specialitatea : Silvicultura** — Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Silvicultura generală.
28. **Specialitatea : Amenajarea pădurilor** — Institutul politehnic Brașov — disciplina de examen : Amenajarea pădurilor.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ : MEDICINA VETERINARĂ

1. **Specialitatea : Anatomie comparată** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Anatomia animalelor.
2. **Specialitatea : Patologie chirurgicală** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Chirurgie.
3. **Specialitatea : Microbiologie veterinară și imunologie** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Microbiologie.
4. **Specialitatea : Anatomie patologică** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Anatomie patologică.
5. **Specialitatea : Boli contagioase ale animalelor domestice** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Patologie și clinica bolilor contagioase.
6. **Specialitatea : Boli parazitare** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Patologia și clinica bolilor parazitare.
7. **Specialitatea : Reproducție, obstetrică și însămînțări artificiale** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Reproducție și obstetrică.
8. **Specialitatea : Tehnologia și expertiza sanitar-veterinară** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Tehnologie și expertiză sanitar-veterinară.
9. **Specialitatea : Fiziologia animală normală și patologică** — Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București — disciplina de examen : Fiziologie animală.
10. **Specialitatea : Semiologie, patologie medicală** — Institutul agronomic „Dr. Petru Groza" Cluj — disciplina de examen : Semiologie cu patologie și clinica bolilor interne.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ : ECONOMIE

1. **Specialitatea : Economie politică** — Institutul de cercetări economice din București al Academiei Republicii Socialiste România, Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București, Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" București — disciplina de examen : Economia politică.
2. **Specialitatea : Economia industriei socialiste** — Institutul politehnic Iași, Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Economia industriei socialiste.
3. **Specialitatea : Planificarea economiei naționale** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Planificarea economiei naționale.
4. **Specialitatea : Economia agrară** — Institutul de cercetări economice din București al Academiei Republicii Socialiste România — disciplina de examen : Economie agrară.
5. **Specialitatea : Economia agriculturii socialiste** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Economia agriculturii socialiste.
6. **Specialitatea : Evidență contabilă** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București, Institutul politehnic Iași — disciplina de examen : Bazele evidenței contabile sau Evidența contabilă a unei ramuri (la alegere).
7. **Specialitatea : Statistică economică și teoretică** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Statistica economică și teoretică.
8. **Specialitatea : Statistica** — Institutul de cercetări economice din București al Academiei Republicii Socialiste România — disciplina de examen : Statistica.
9. **Specialitatea : Statistica ramurilor economiei naționale** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Statistica ramurilor economiei naționale.
10. **Specialitatea : Merceologia produselor industriale** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Merceologia produselor industriale.
11. **Specialitatea : Merceologia produselor alimentare** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Merceologia produselor alimentare.
12. **Specialitatea : Istoria economiei naționale** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București, Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" — disciplina de examen : Istoria economiei naționale.
13. **Specialitatea : Istoria doctrinelor economice** — Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" — disciplina de examen : Istoria doctrinelor economice.
14. **Specialitatea : Finanțe, credit și circulație bănească** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Finanțele ramurilor și întreprinderilor sau Credit și circulație bănească (la alegere).
15. **Specialitatea : Economia comerțului socialist** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen : Economia comerțului socialist.
16. **Specialitatea : Organizarea și conducerea economiei** — Școala superioară de partid „Ștefan Gheorghiu" — disciplina de examen : Planificarea economiei naționale.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ : ARHITECTURA

1. **Specialitatea : Arhitectură** — Institutul de arhitectură „Ion Mincu" București — disciplina de examen : Teoria arhitecturii.
2. **Specialitatea : Arhitectura clădirilor de locuit și publice** — Institutul de arhitectură „Ion Mincu" București — disciplina de examen : Arhitectura clădirilor de locuit și publice.
3. **Specialitatea : Arhitectura clădirilor și ansamblurilor industriale și agricole** — Institutul de arhitectură „Ion Mincu" București — disciplina de examen : Arhitectura clădirilor și ansamblurilor industriale și agricole.
4. **Specialitatea : Istoria arhitecturii** — Institutul de arhitectură „Ion Mincu" București, disciplina de examen : Istoria arhitecturii.

Pe culmi de aur

Versuri : **Mihail Cosma** — Muzica : **Ion Nicorescu**

Pe culmi de aur ne-ai urcat
Și țării vatra i-ai durat
Și-ai pus oțel la temelii
Frumoasei Românii.

Refren :

Steag de lumină
E-al țării vis înălțător,
Cînt al tinereții
Spre largi orizonturi în zbor.
An de an
Te-avînți spre zare
Țară-a lumii muncitoare
Spre mîndru, falnic viitor
Vei fi o grădină sub soare.

Înaripat de mari chemări
Clădești destinul scumpei țări ;
Sub bolți sădești și cînt și flori
Din comuniste zori.
Refren :
Steag de lumină
E-al țării vis înălțător,
Cînt al tinereții
Spre largi orizonturi în zbor.
etc.

Avem un scut nebiruit,
E brațul tău, viteaz partid.
Stejar al vremii tu ne ești
Pe plaiuri românești.

Refren :

Steag de lumină
E-al țării vis înălțător,
Cînt al tinereții
Spre largi orizonturi în zbor.
etc.

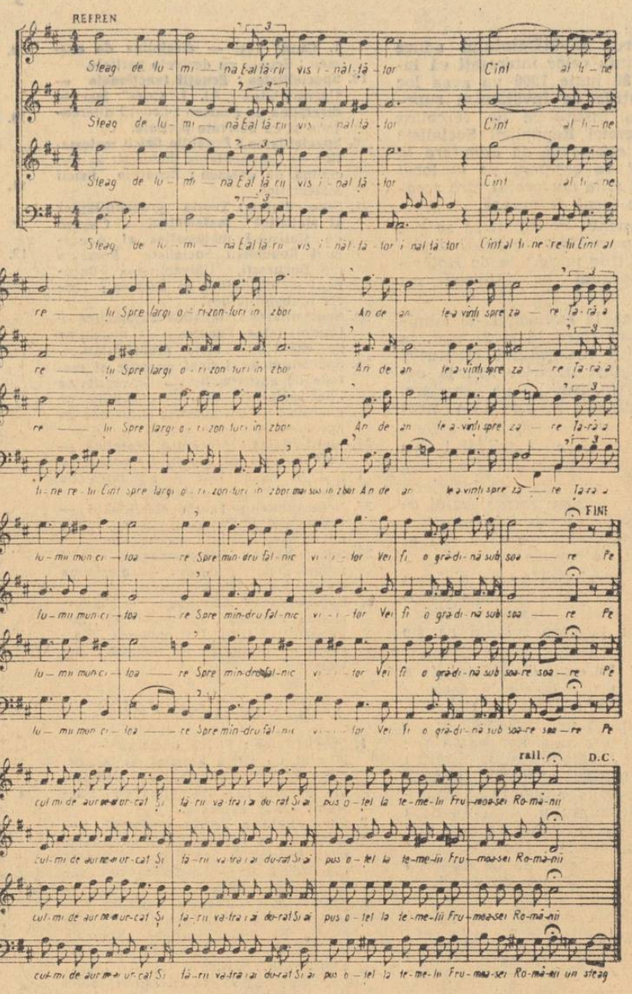

URMELE ISTORIEI

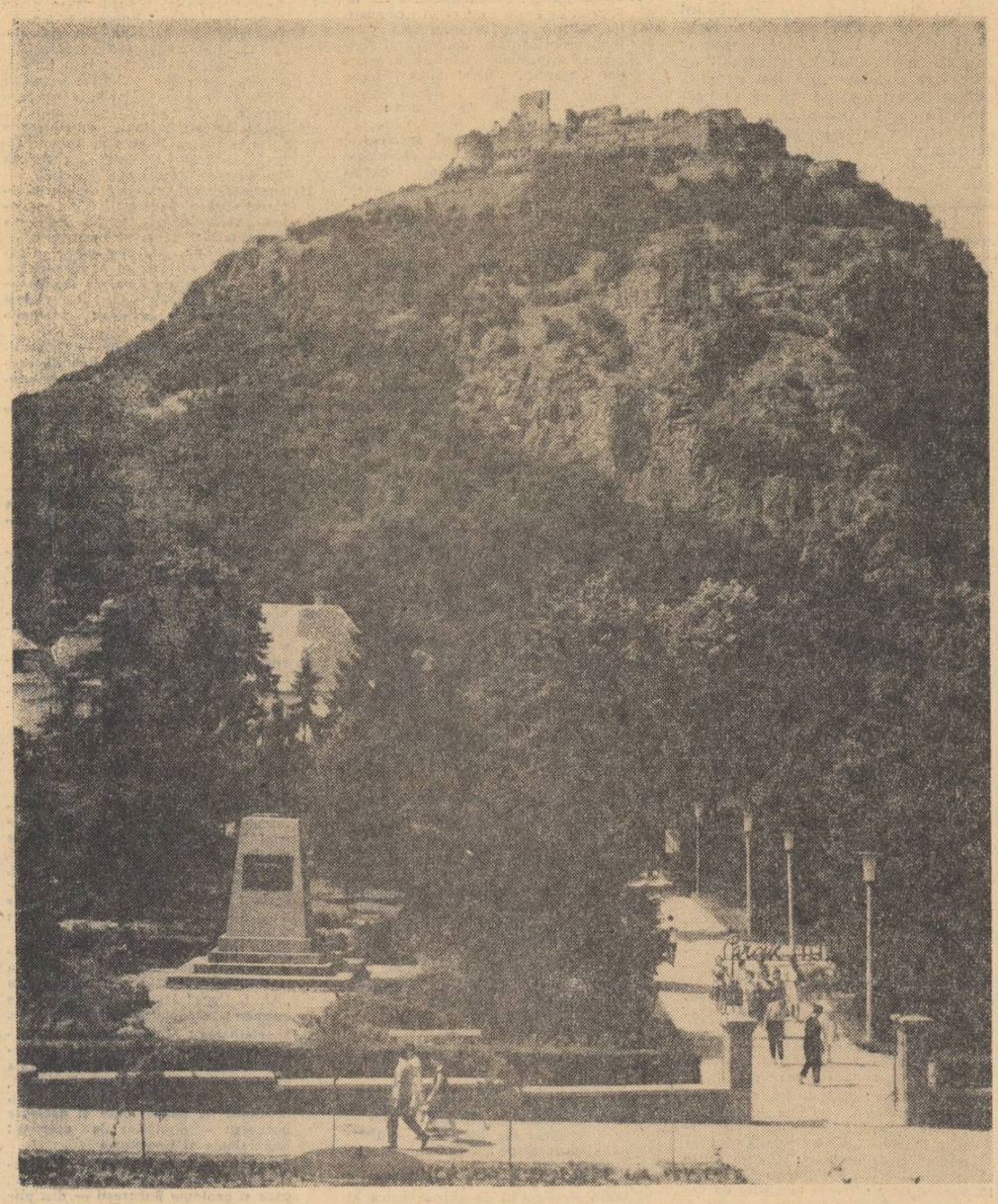

Ruinele cetății Deva, construită pe la mijlocul veacului al XIII-lea, căreia i-a fost dat să vadă nu numai lupte aprige cu tătarii și turcii, ci și episoade importante din răscoalele țăranilor iobagi conduși de Horia, Closca și Crișan.

Consfătuire în legătură cu manualele de limba română

De curînd, Editura didactică și pedagogică a organizat, cu sprijinul secției de învățămînt a regiunii București, o consfătuire în cadrul căreia au fost analizate conținutul și nivelul de realizare a manualelor de limba română pentru școlile generale, în scopul îmbunătățirii lor continue.

Referatele prezentate cu acest prilej de secția de învățămînt și de editură au subliniat necesitatea ca manualele școlare să contribuie mai mult la realizarea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învățămîntului. Menționînd rezultatele pozitive obținute în editarea manualelor, referatele au arătat că acestea trebuie îmbunătățite în continuare, atît în ceea ce privește conținutul, cît și în ceea ce privește realizarea grafică.

Participanții la discuții — profesori și învățători cu experiență, șefi ai secțiilor de învățămînt raionale și orășenești din regiune, inspectori metodiști — s-au referit în cuvîntul lor la calitățile și lipsurile manualelor existente și au făcut propuneri menite să ducă la îmbunătățirea lor calitativă. Ei au arătat astfel necesitatea unei mai riguroase selectări a textelor literare pe criteriul valorii lor artistice și al accesibilității, au cerut să se acorde o atenție sporită modului de formulare a noțiunilor de gramatică și să se asigure gradarea acestor cunoștințe într-un sistem. Numeroși vorbitori au subliniat necesitatea de a se face un loc mai larg, în manualele de limba română, compunerilor, dîndu-se mai multe modele care să-i ajute pe elevi în alcătuirea acestora. În același timp, au spus vorbitorii, noțiunile de teorie literară trebuie să fie mai logic orînduite, însoțind texte care îngăduie cel mai bine exemplificarea și analiza lor. O serie de observații s-au referit la ilustrația din manuale, cerînd ca acestea să fie mai sugestive, mai clare. Vorbind despre tradiția înaintată existentă în țara noastră în domeniul elaborării manualelor școlare, participanții au cerut editurii să folosească larg această tradiție.

Concurs de lucrări științifice

În scopul de a stimula și încuraja activitatea științifică a cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală, Societatea de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România a inițiat un concurs de lucrări științifice pentru membrii săi, profesori de istorie și de limba și literatura română. Primul concurs de acest fel a avut loc în anul 1964. În acest an, societatea a prevăzut organizarea unui al doilea concurs, ce se va încheia la 31 decembrie 1966.

La concurs pot participa profesori de istorie, de limba și literatura română sau de limbi străine, în activitate sau pensionari, care sînt membri ai societății de cel puțin un an. Lucrările prezentate vor trata probleme de istorie, de teorie, critică și istorie literară, lingvistică, folclor, literatură universală și metodică. Aceste lucrări — și cu deosebire cele de istorie — vor porni de la cercetarea arhivelor și bibliotecilor locale. Toate lucrările vor trebui să constituie contribuții originale.

Lucrările pentru concurs vor fi înaintate societății prin intermediul filialelor, cu recomandarea comitetelor acestora, în două exemplare, dactilografiate, pînă la 1 septembrie a.c. Ele nu trebuie să depășească 40—45 de pagini. Concursul avînd un caracter secret, lucrările nu vor fi semnate de autori. Numai după stabilirea lucrărilor premiate conducerea societății va cere filialelor să comunice numele autorilor.

Cele mai bune lucrări care vor fi selectate de comisia concursului vor fi premiate cu premii în bani și, eventual, publicate în culegerile editate de societate.

Profesorii care doresc să participe la concurs vor putea obține informații suplimentare de la conducerea filialei sau subfilialei ai cărei membri sînt.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40 128

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 849
Vineri 6 mai
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

CÎNT DE SLAVĂ PARTIDULUI

Plecați-vă urechea și ascultați. Auziți? Pămîntul acesta străvechi românesc poartă în el rezonanța faptelor și năzuințelor întregului popor, pornind din adîncul veacurilor și avîntîndu-și florile roșii spre înălțimile viitorului.

Răsună acum pămîntul țării noastre de uralele înălțate de întregul popor la marea sărbătoare — aniversarea celor 45 de ani de la crearea partidului.

Se aude glasul muncitorului: „Partidul comuniștilor e însăși viața mea, inima-mi înflăcărată; el a personificat conștiința mea de clasă, în el se află izvorul și măreția forței mele, care creează astăzi, în patria liberă, valorile socialiste. Datorită partidului, eu — creatorul marilor valori ale lumii contemporane — am devenit și stăpînul acestor valori, stăpîn în fabricile și uzinele care făuresc bunăstarea și tăria țării întregi, creatorul viitorului mereu mai luminos al poporului".

Rostește țăranul: „Am cerut pămînt și tot pămîntul este astăzi al celor care-l muncesc. Mi-e pîinea pe masă albă, strălucește lumina în casa nouă, sănătoși îmi sînt copiii. Nici n-am visat mașini atît de multe și de puternice cum sînt cele care-mi ușurează munca și nici nu gîndeam că știința îmi va umple mai pline hambarele. Pentru toate cîte s-au făcut mulțumesc cu adîncă recunoștință partidului și-i menesc tinerețea cea fără bătrînețe".

Gîndește intelectualul: „Știința mea, creația gîndirii mele au fost ridicate de partid pe treptele cele mai înalte ale aprecierii poporului. Toate visele pe care le-am pus în planuri și calcule au căpătat înfățișarea unor uriașe cetăți industriale, șantiere, orașe noi. Și tot mie mi-a încredințat partidul sarcina să pregătesc pe constructorii viitorului, să făuresc în școli minți, voințe, caractere. Mi-a încredințat mlădițele fragede — nădejdile de mîine ale țării și mi-a spus: „Condu-i prin codrii de aur și nestemate ai științei, ajută-i să culeagă cele mai frumoase din fructele spre care năzuiesc, pentru ca din ele să crească noi păduri, mai falnice, mai semețe".

Se-nalță cu sunet cristalin glasurile de copii: „Nu este în lume părinte mai plin de grijă și de dragoste decît partidul. Senin e cerul copilăriei noastre, luminoși și plini de bucurii anii de școală".

„Visează, îndrăznește, mi-au spus comuniștii, și parcă toate faptele lor sînt rampe de lansare a visurilor mele spre viitor — gîndește tînărul. Ne-am avîntat spre înalt și am izbîndit. Vă amintiți? Sîntem prima generație care a primit cravata roșie ca simbol al încrederii comuniștilor. N-am împlinit încă 30 de ani. O viață întreagă se află înaintea noastră și o vom consacra străduinței continue de autodepășire, de desăvîrșire".

Nutrește întreg poporul gînduri de fericire împlinită și viitoare. Înfăptuiește și își cîntă înfăptuirile cu glasul păsării măiestre, care a uimit lumea prin neînchipuita lui frumusețe. Iar cîntul acesta, ca și înfăptuirile, ca și visele, ca tot ce înseamnă astăzi în lume România, întruchipează sufletul fierbinte al **PARTIDULUI.**

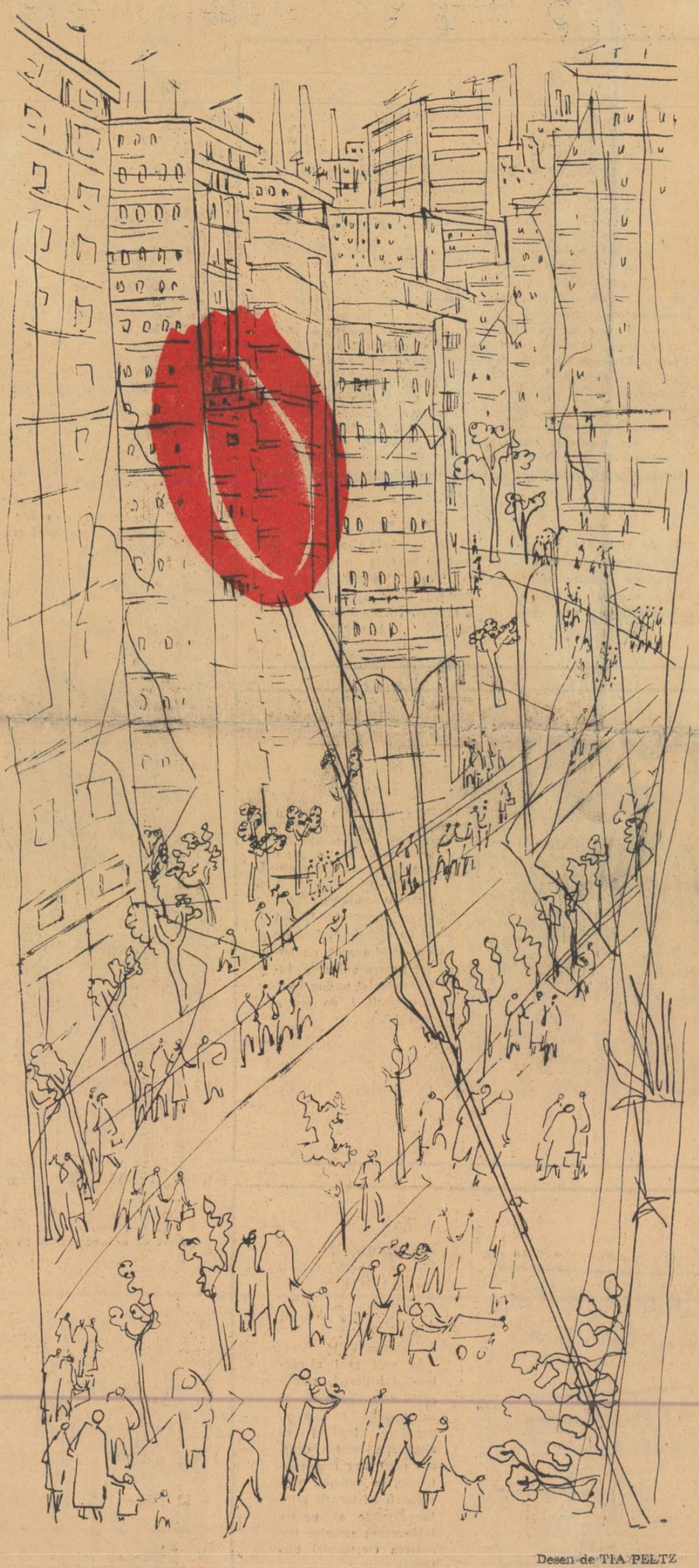

Desen de TIA PELTZ

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, URMAT CU DEVOTAMENT ȘI ÎNCREDERE NEȚĂRMURITĂ DE ÎNTREGUL POPOR, ÎȘI ÎNDEPLINEȘTE CU CINSTE ROLUL DE DETAȘAMENT DE AVANGARDĂ AL CLASEI MUNCITOARE, DE FORȚĂ POLITICĂ CONDUCĂTOARE A SOCIETĂȚII NOASTRE.

(Din Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cel de al IX-lea Congres al P.C.R.)

PE DIMENSIUNILE SOCIALISMULUI

In aceste zile de mare sărbătoare, laolaltă cu întregul popor, slujitorii școlii își îndreaptă gîndurile cu nețărmurită dragoste către Partidul Comunist Român, care a făurit în patria noastră cel mai scump vis al celor ce muncesc — socialismul.

În România nouă a vremurilor noastre, activitatea dascălului a căpătat un nou sens, care l-a scos pentru totdeauna din condiția vitregă a trecutului, a anulat imaginea „apostolului" neștiut, șters, muncind în anonimat pentru copiii unui sat și el la fel de anonim. Încă din anii aceia, cînd învățătorii și profesorii nu primeau salariile cu lunile, cînd numeroși absolvenți ai școlilor normale și ai facultăților rămîneau șomeri ani de-a rîndul, cînd statul burghezo-moșieresc tindea să facă din școală un instrument al asupririi de clasă, Partidul Comunist Român, ca partid revoluționar marxist-leninist al clasei muncitoare, a dus o luptă neîncetată pentru promovarea unui învățămînt menit să satisfacă setea de cultură a maselor largi populare. Din rîndurile învățătorilor și profesorilor s-au ridicat încă atunci, la chemarea partidului, numeroși dascăli luminați care și-au pus viața în slujba poporului, care au răspîndit în mase spiritul înnoitor, s-au solidarizat cu cei asupriți, participînd activ la luptele duse sub conducerea partidului pentru pîine și dreptate socială. Presa vremii a dezvăluit de multe ori fizionomia morală a învățătorului luptător, însuflețit de partid, atașat de masele asuprite. Cunoașterea chipurilor luminoase ale profesorilor și învățătorilor care au luptat alături de mase, care au răspîndit cuvîntul partidului comuniștilor mobilizează tinerele generații de cadre didactice, le face să prețuiască mai adînc viața liberă, plină de înfăptuiri, înalta stimă de care se bucură în România de azi.

În anii construirii socialismului, procesul înfăptuirii revoluției culturale — parte integrantă a revoluției socialiste — a adus modificări esențiale în învățămînt, care a devenit, dintr-un privilegiu al celor avuți, un bun al maselor populare. Așezată pe baze principiale noi, marxist-leniniste, strîns legată de viață, de practică, școala a dobîndit un caracter consecvent realist-științific. Aplicarea vastului program de măsuri elaborat de partid în domeniul învățămîntului a dus la transformarea acestuia potrivit noilor cerințe ale economiei și culturii socialiste. Prin îndeplinirea sistematică a acestui program, sub conducerea partidului, prin folosirea tradițiilor progresiste ale școlii românești, învățămîntul a devenit o pîrghie de bază a revoluției culturale, aducînd o contribuție de cea mai mare însemnătate la formarea omului nou, cu o pregătire științifică multilaterală, cu o conștiință înaltă, comunistă. Principal izvor de cultură și factor de civilizație, — așa cum a caracterizat-o tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., în Raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al partidului — școala noastră înarmează tinerele generații cu principiile fundamentale ale științei și tehnicii moderne, le formează concepția materialist-dialectică despre lume, le cultivă dragostea pentru muncă, le formează deprinderi pentru activitatea practică, realizează educația lor comunistă.

Punînd în fața învățămîntului țeluri înalte și nobile, îndrumîndu-l în realizarea lor, partidul a creat în același timp condițiile materiale și spirituale necesare desfășurării cu succes a procesului instructiv-educativ. Învățătorii și profesorii muncesc astăzi în școli moderne, cu săli spațioase, cu laboratoare bine utilate. Fondurile alocate nevoilor învățămîntului au sporit simțitor de la an la an, ajungîndu-se ca în perioada actualului plan cincinal să se investească în acest scop peste 3,5 miliarde lei. Nu este zi în care, în paginile ziarelor, să nu vedem imaginea unei școli noi, a unui laborator nou, a unei noi săli de sport. Oriunde se înalță un cartier, o uzină, un șantier apare, ca un însoțitor nelipsit, și școala. Și aproape că nu este sat care să nu fi fost înzestrat cu o nouă clădire școlară. La fiecare început de an își deschid porțile zeci și zeci de noi școli înzestrate cu mobilier modern, cu aparate și instrumente, cu planșe și hărți, cu filme și magnetofoane menite să facă lecțiile mai valoroase, mai eficiente. La fiecare început de an pe toți elevii școlilor generale și ai liceelor îi așteaptă, rînduite pe bănci, manualele școlare — dar de preț al partidului. Și la fiecare început de an pășesc pragul școlii noi și noi contingente de învățători și profesori care, alături de generațiile de dascăli mai vîrstnici, îndeplinesc cu cinste sarcinile nobile ale instruirii și educării tineretului.

Bucurîndu-se de prețuirea deosebită a partidului, a întregului popor, cadrele didactice au condiții de viață și de muncă tot mai bune, sînt înconjurate cu grijă și atenție. Ca urmare a hotărîrilor partidului, în decursul ultimilor ani salariile oamenilor școlii au cunoscut de 3 ori sporiri substanțiale. Pentru cadrele didactice care-și desfășoară munca în condiții deosebite există un sistem de compensare suplimentară prin acordarea unor indemnizații speciale.

O grijă deosebită se manifestă față de tinerele cadre nou numite în învățămînt, atît în privința îndrumării lor profesionale cît și în asigurarea condițiilor de muncă și de viață. Tinerii învățători și profesori primesc încă din primele zile de funcționare o indemnizație specială egală cu un salariu, iar organele locale le asigură locuințe corespunzătoare, se îngrijesc de aprovizionarea lor cu combustibil etc. Pentru sindicate, pentru organele locale de stat, pentru școli primirea sărbătorească a tinerilor învățători și profesori a devenit o adevărată tradiție, care inaugurează începutul de activitate didactică într-un climat de înaltă prețuire. Acest climat întovărășește cadrele didactice de-a lungul întregii lor activități, marcînd la fiecare 30 iunie, „Ziua învățătorului", o sărbătoare nu numai a școlii, ci a întregului popor.

După munca plină de devotament din cursul anului școlar, cadrele didactice primesc un concediu plătit egal cu vacanța de vară a elevilor. Ele pot să-și petreacă acest concediu, beneficiind de numeroase înlesniri, în cele mai pitorești stațiuni balneoclimaterice, participă la excursii, la drumeții, vizitează obiective industriale, muzee, monumente ale naturii etc. De asemenea, împreună cu toți oamenii muncii din patria noastră, personalul didactic se bucură de un înalt nivel de asistență socială, asigurat pe seama statului. În cadrul asigurărilor sociale de stat, învățătorii și profesorii beneficiază la nevoie de îngrijire medicală gratuită, atît pentru ei cît și pentru familiile lor.

Creînd învățătorului, profesorului, condiții tot mai bune de viață, partidul se îngrijește continuu și de perfecționarea lui profesională. S-au organizat examene pentru acordarea gradelor didactice, cursuri, consfătuiri, sesiuni de comunicări științifice, activitate metodică etc. Cadrelor didactice din țara noastră li s-au creat largi posibilități să studieze în mod organizat știința marxist-leninistă, să cunoască în adîncime politica partidului nostru.

Pentru rodnica lor activitate, pusă în slujba poporului, slujitorii școlii sînt decorați cu ordine și medalii, li se conferă titlul de „învățător emerit" sau „profesor emerit". De asemenea, un mare număr de învățători și profesori cu activitate meritorie au fost aleși ca deputați în Marea Adunare Națională, în sfaturile populare regionale, raionale și comunale.

Schimbînd din temelii structura țării noastre, făurind o nouă fizionomie României, Partidul Comunist Român a creat și o școală nouă, pe dimensiunile noii societăți socialiste. Învățătorul și profesorul acestei școli se bucură de înalta apreciere a partidului și a întregului popor. Grijii și prețuirii partidului, cadrele didactice îi răspund printr-o muncă avîntată spre a asigura tinerei generații o temeinică și multilaterală pregătire pentru viață. Sub semnul acestui angajament întîmpină oamenii școlii, stăpîniți de bucuria atîtor mari înfăptuiri, aniversarea a 45 de ani de la înființarea gloriosului partid al comuniștilor din România.

ONIȚA GLIGOR
președintele Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură

Un monument mai trainic decît bronzul

Am stat de numeroase ori și am încercat să refac, din ceea ce-mi evocau documente, fotografii și exemplare îngălbenite de vreme ale ziarelor ilegale de partid, acea forță plină de înflăcărare și abnegație atît de proprie luptătorilor comuniști. Și de fiecare dată cea mai frumoasă, cea mai patetică trăsătură de caracter mi s-a părut a fi inepuizabila capacitate de a visa, de a privi viitorul.

Pe vremea aceea Prometeu era înlănțuit la Doftana și Mislea, la Jilava și Caransebeș, la Văcărești și Tg. Jiu, dar acum ne este dat tuturor să înțelegem și să vedem că sub tîmplele arse de gînduri ale comuniștilor se prefigurau, în nopțile lor de veghe, arcul de beton armat al hidrocentralei de la Bicaz, uzinele hidroelectrice de la Sadu și de pe Bistrița, combinatele industriale de la Slatina și Iașalnița, de la Săvinești și Borzești, de la Turnu Măgurele și Făgăraș, uzinele de strunguri, fabricile de pîine, de mobilă și de zahăr, noile linii ferate și noile șosele, orașele tinere, școlile noi și noile centre universitare.

Admirînd ceea ce s-a realizat la noi într-un timp istoricește scurt, mulți străini consideră că este vorba de un miracol. Dar dacă există minuni, atunci lucrul cel mai minunat este faptul că partidul nostru, descătușînd formidabila energie creatoare a poporului, a realizat într-o țară spoliată de burghezo-moșierime și secătuită de război, un monument de o superbă frumusețe, mai trainic decît bronzul. A dat în stăpînirea poporului avuțiile materiale și spirituale ale acestui străvechi și binecuvîntat pămînt, a alungat definitiv bezna neștiinței de carte din satele noastre, a înfrumusețat și înnobilat țara cu o splendidă rețea de învățămînt și cultură, a îmbogățit peisajul ei cu un uriaș șir de uzine, fabrici, ateliere și întreprinderi economice, unele în domenii fără precedent în istoria noastră, cum ar fi automatica, fizica atomică, chimia materiilor plastice, industria de mașini și agregate, industria de nave maritime etc. Istoria poporului nostru a înscris multe nume de personalități proeminente. Pomenim acum numele lui Traian Vuia și Aurel Vlaicu, al inginerului Leonida, al lui Teclu și Longinescu, al lui Anghel Saligny și Victor Babeș. Ea a consemnat, la fel, dintotdeauna geniul creator al poporului ținut odinioară sub obroc, ignorat și minimalizat, cu toate că Miorița se înscrie printre marile monumente poetice ale umanității, iar orice poartă de lemn, din Maramureș pînă în Oltenia, schițează coloana brîncușiană a infinitului. Un singur lucru trebuia să se mai împlinească, în sensul istoric, pentru ca uriașul potențial al poporului să-și afle împlinirea. Trebuia, anume ca poporul să-și regăsească mîndria și demnitatea, trebuia să i se deschidă larg ferestrele creației. Și acest lucru s-a întîmplat datorită uriașei forțe politice reprezentate de Partidul Comunist Român. Prin activitatea sa tenace și clarvăzătoare, prin patriotismul său luminat, prin faptul elementar că el însuși își trage propria-i forță, întocmai ca legendarul Anteu, din pămîntul patriei, Partidul Comunist Român a realizat acea perfectă și indisolubilă legătură cu poporul atît de caracteristică orînduirii noastre socialiste.

Este un prilej de nemărginită mîndrie și recunoștință, de încredere în viitor, să vezi că aspirațiile cele mai sfinte ale poporului găsesc un ecou atît de profund în munca de zi cu zi a partidului, în proporțiile și splendoarea vastului monument pe care-l edificăm aici, la Carpați și la Dunăre, ridicînd pe noi culmi geniul a două milenii de muncă, de istorie, de luptă și de viață...

PETRU VINTILĂ

PARTIDUL — STEGAR AL LUPTEI PENTRU INFĂPTUIREA NĂZUINŢELOR POPORULUI

Partidul Comunist Român, plămădit în focul unor mari bătălii de clasă, îşi desfăşoară de 45 de ani activitatea sa plină de abnegaţie pentru libertatea şi fericirea poporului, pentru cucerirea şi întărirea puterii populare, pentru construirea socialismului şi desăvîrşirea construcţiei socialiste. Ridicînd pe o treaptă superioară lupta poporului pentru înfăptuirea năzuinţelor sale de veacuri, partidul comuniştilor a devenit, încă de la crearea sa, stegarul independenţei naţionale şi al libertăţii sociale a ţării.

Prezentăm în această pagină documente şi fotografii evocînd activitatea patriotică, plină de eroism a P.C.R., desfăşurată în perioada anilor 1921 — 1944. O parte din textele fotocopiate şi din celelalte ilustraţii vorbesc despre activitatea partidului în mijlocul intelectualităţii — în primele rînduri ale căreia s-au aflat numeroşi învăţători şi profesori — despre participarea acesteia, sub conducerea partidului, la lupta pentru independenţa reală, deplină a ţării, împotriva exploatării sîngeroase şi a războiului, pentru viitorul socialist al României.

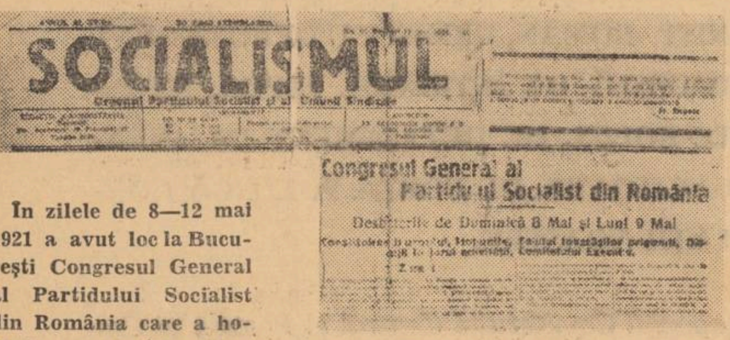
SOCIALISMUL

Congresul General al Partidului Socialist din România

Desbaterile de Duminică 8 Mai şi Luni 9 Mai

În zilele de 8—12 mai 1921 a avut loc la Bucureşti Congresul General al Partidului Socialist din România care a hotărît transformarea partidului socialist în partid comunist.

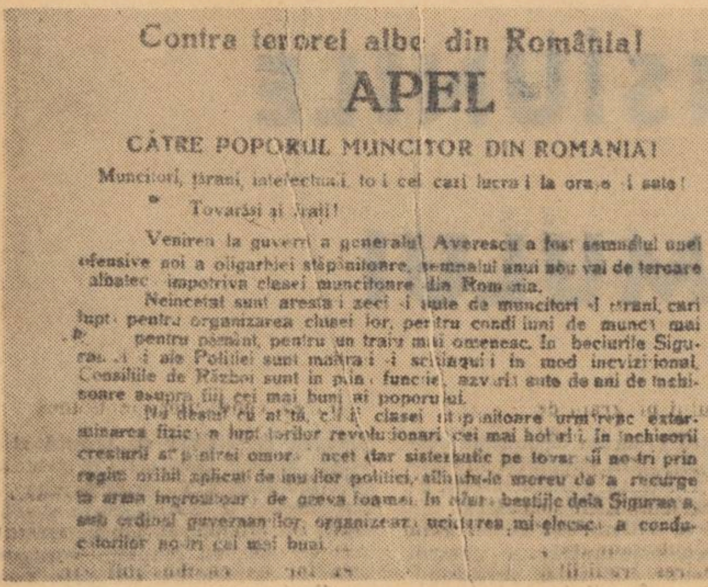
Contra terorei albe din România!

APEL

CĂTRE POPORUL MUNCITOR DIN ROMANIA!

Muncitori, ţărani, intelectuali, toţi cei cari lucraţi la oraşe şi sate!

Tovarăşi şi fraţi!

Venirea la guvern a generalului Averescu a fost semnalul unei ofensive noi a oligarhiei stăpânitoare, semnalul unui nou val de teroare albă împotriva clasei muncitoare din România.

Neîncetat sunt arestaţi zeci şi sute de muncitori şi ţărani, cari luptă pentru organizarea clasei lor, pentru condiţiuni de muncă mai bune, pentru pământ, pentru un trai mai omenesc. În beciurile Siguranţei şi ale Poliţiei sunt maltrataţi şi schingiuiţi în mod inchizitorial. Consiliile de Războiu sunt în plină funcţie, azvârlind sute de ani de închisoare asupra fiilor cei mai buni ai poporului.

Nu doar cu atâta, clica clasei stăpânitoare urmăreşte exterminarea fizică a luptătorilor revoluţionari cei mai hotărîţi. În închisorile create ... omor ... sistematic pe tovarăşii noştri prin regim ... politici, silindu-le mereu de a recurge la arma ... greva foamei. În ... bestiile dela Siguranţa, sub ordinul guvernanţilor, organizează ... conducătorilor noştri cei mai buni ...

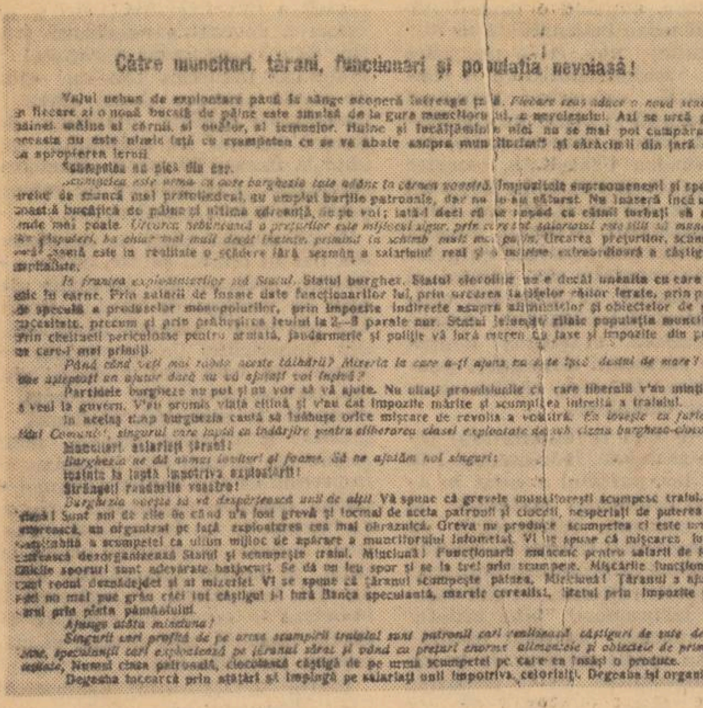
Către muncitori, ţărani, funcţionari şi populaţia nevoiaşă!

Valul nebun de exploatare până la sânge acoperă întreaga ţară. Fiecare ceas aduce o nouă scumpete, şi fiecare zi o nouă bucată de pâine este smulsă de la gura muncitorului, a nevoiaşului. Azi se urcă preţul pâinei, mâine al cărnii, al ouălor, al lemnelor. Haine şi încălţăminte nici nu se mai pot cumpăra. ...

Muncitori, salariaţi, ţărani!

Burghezia ne dă numai lovituri şi foame. Să ne ajutăm noi singuri:

Uniţi-vă în luptă împotriva exploatării!

Strângeţi rândurile voastre!

Ajunge atâta mizerie!

În perioada imediat următoare după creare, P.C.R. s-a afirmat ca un apărător consecvent al intereselor maselor populare şi a condus lupta pentru satisfacerea revendicărilor lor. Cu toată lovitura grea primită prin scoaterea sa în afara legii, în primăvara anului 1924 partidul comunist, îmbinînd mijloacele de luptă legale cu cele semilegale şi ilegale, a continuat să se situeze în fruntea luptei oamenilor muncii, organizînd şi conducînd numeroase acţiuni muncitoreşti, pentru drepturi economice şi libertăţi democratice.

Proletari din toate ţările uniţi-vă!

SITUAŢIA ACTUALĂ ŞI SARCINILE IMEDIATE ALE PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMÂNIA.

(Hotărîrile C. C. din Octombrie 1932.)

Editura Partidului Comunist din România.

Bucureşti 1932

În condiţiile avîntului cunoscut de mişcarea muncitorească din România ca urmare a crizei economice din anii 1929—1933, în cadrul marilor bătălii de clasă desfăşurate de masele largi populare împotriva încercărilor regimului burghezo-moşieresc de a ieşi din criză pe seama oamenilor muncii, un rol principal l-au avut viguroasele acţiuni ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti din ianuarie — februarie 1933. Rolul şi sarcinile care reveneau P.C.R. în conducerea acestor lupte au fost expuse în numeroase documente de partid. În facsimil, coperta broşurii în care au fost publicate lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din octombrie 1932.

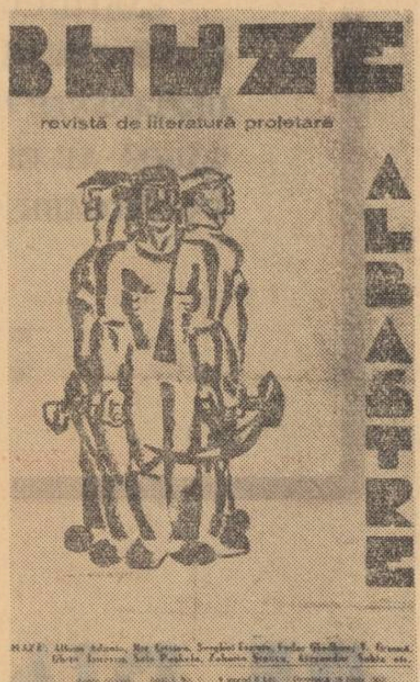
BLUZE ALBASTRE

revistă de literatură proletară

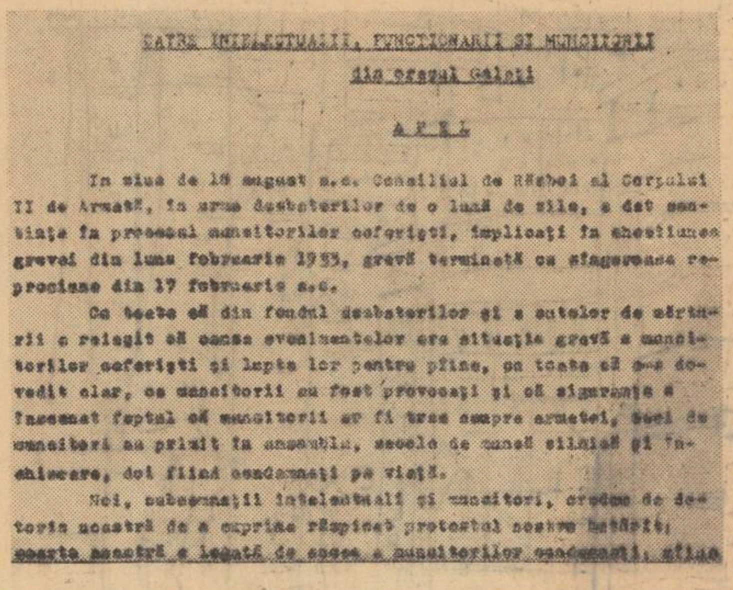
CATRE INTELECTUALII, FUNCTIONARII SI MUNCITORII din oraşul Galaţi

APEL

In ziua de 18 august a.c. Consiliul de Războiu al Corpului II de Armată, în urma desbaterilor de o lună de zile, a dat sentinţa în procesul muncitorilor ceferişti, implicaţi în chestiunea grevei din luna februarie 1933, grevă terminată cu sîngeroasa represiune din 17 februarie a.c.

Cu toate că din fondul desbaterilor şi a actelor de mărturii a reieşit că cauza evenimentelor era situaţia gravă a muncitorilor ceferişti şi lupta lor pentru pîine, cu toate că s-a dovedit clar, că muncitorii au fost provocaţi şi că siguranţa a însemnat faptul că muncitorii ar fi tras asupra armatei, ... muncitori au primit în ansamblu, ... ani silnică şi închisoare, doi fiind condamnaţi pe viaţă.

Noi, subsemnaţii intelectuali şi muncitori, credem de datoria noastră de a exprima răspicat protestul nostru ... soarta noastră e legată de aceea a muncitorilor condamnaţi, ...

Răspunzînd chemărilor P.C.R., masele muncitoare de pe întreg cuprinsul ţării şi-au manifestat viguros, prin numeroase acţiuni, solidaritatea cu eroicele bătălii de clasă ale muncitorilor ceferişti şi petrolişti. Alături de celelalte categorii de oameni ai muncii, intelectualitatea progresistă din România şi-a exprimat cu hotărîre la rîndul său, protestul energic împotriva înăbuşirii în sînge a luptelor revoluţionare.

În anii 1934 — 1940 acţiunile oamenilor muncii, organizate şi conduse de P.C.R., s-au desfăşurat sub semnul unităţii de acţiune a clasei muncitoare împotriva pericolului fascist şi de război. Mobilizate de partid, masele au luptat pentru apărarea independenţei naţionale şi suveranităţii de stat a României.

Apelul Comitetului Central al Partidului Comunist din România

Muncitori, ţărani, intelectuali, patrioţi

Proect de Platformă a frontului naţional democratic din România

Elaborat de Comitetul Central al Partidului Comunist din România şi propus tuturor forţelor democratice

INTELECTUALI!

Trăiască lupta unită a poporului român pentru asigurarea libertăţii şi independenţei sale naţionale!

Moarte cotropitorilor germani! Moarte trădătorilor de ţară din slujba lor!

Trăiască lupta de eliberare a poporului român!

Trăiască Armata noastră!

Trăiască Armata Roşie eliberatoare!

Trăiască Armatele eliberatoare ale Naţiunilor Unite!

Trăiască România liberă, democratică şi independentă!

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST DIN ROMANIA

În anii grei ai războiului hitlerist, comuniştii s-au găsit mereu în fruntea maselor populare, luptînd cu abnegaţie pentru crearea unui larg front patriotic, în vederea răsturnării dictaturii militaro-fasciste şi pentru întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

Ca urmare a activităţii neobosite desfăşurată de P.C.R. pentru închegarea unităţii de acţiune a clasei muncitoare, în aprilie 1944 s-a creat Frontul unic muncitoresc, moment de mare însemnătate pentru înfăptuirea actului istoric de la 23 august 1944.

CU ELEVII LA LOCURI ISTORICE

Elevi ploieşteni de gardă la unul din monumentele, care evocă trecutul eroic de luptă a partidului.

Doftana! Emoţionantă pildă şi simbol al eroismului celor care au luptat şi s-au sacrificat pentru triumful ideilor comuniste. Elevii de astăzi păşesc cu adîncă pietate pe dalele acestei cumplite „închisori" devenită acum muzeu.

Elevii privesc cu emoţie imaginile care prezintă momente din lupta şi jertfa neînfricaţilor eroi ai clasei noastre muncitoare.

Pentru fondul de aur al poporului

Aniversarea împlinirii a 45 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român, călăuza încercată a oamenilor muncii pe drumul progresului și înfloririi patriei, pentru fericirea întregului popor, este sărbătorită cu adîncă bucurie în școli, așa cum este sărbătorită pretutindeni pe plaiurile țării.

În toți anii ce s-au scurs de la puternicele ciocniri de clasă care au dus la crearea partidului nostru marxist-leninist, școala, oamenii și problemele ei, s-au bucurat de grija lui, de îndrumarea lui caldă și atentă. Încă în anii aspri ai luptei ilegale partidul a demascat cu tărie politica școlară reacționară a guvernelor burghezo-moșierești și a elaborat, totodată, un program de luptă pentru un învățămînt democratic și științific, în spiritul concepției marxist-leniniste despre instrucție și educație. El s-a ridicat cu tărie pentru a apăra dreptul tineretului la învățătură, condamnînd concepția școlii pentru „elite".

Lărgirea și democratizarea școlii, scoaterea ei de sub influența politicianismului de club, transformarea învățămîntului într-un bun al poporului, legat de interesele dezvoltării țării, au constituit obiectivele principale urmărite de Partidul Comunist în domeniul învățămîntului. Ele au mobilizat la luptă masa largă a învățătorilor și profesorilor — marea armată a celor care au făcut din catedră însuși sensul vieții lor.

O deosebită amploare a luat lupta partidului în domeniul învățămîntului în anii puternicei crize economice a capitalismului din 1929—1933, cînd situația școlii românești ajunsese deosebit de grea. Numeroase articole din publicațiile sale legale și ilegale, ca și o serie de manifeste ale partidului dezvăluiau cu tărie criza ascuțită prin care trecea învățămîntul. „Ar fi greșit — scria revista „Frontul evenimentelor culturale și sociale" — să punem această criză în legătură numai cu lipsa de mijloace materiale... Ea este, în același timp, o latură a descompunerii spirituale a actualei orînduiri obștești. Ea se manifestă nu numai în decăderea nivelului material al învățămîntului, ci și în insuficiența ideologică a unei lumi care fuge din ce în ce mai mult de adevăr, pentru că adevărul nu-i spune altceva decît că în curînd va trebui să moară".

Țelurile nobile în jurul cărora Partidul Comunist a mobilizat pe oamenii școlii nu au putut deveni realitate decît în anii revoluției populare, o dată cu împlinirea și a altor prefaceri revoluționare. Luptînd pentru instaurarea puterii muncitorești-țărănești, pentru refacerea și dezvoltarea economică a țării și pentru întărirea independenței sale naționale, regimul democrat-popular, a cărui forță conducătoare a constituit-o Partidul Comunist Român, a adoptat un ansamblu de măsuri care au dus mai întîi la lichidarea neștiinței de carte, moștenirea grea a trecutului. Mulți din cei care sîntem deprinși să vedem astăzi, ca un peisaj contemporan obișnuit, răsărind an de an noi clădiri școlare, cu o dotare tehnică și didactică din ce în ce mai modernă, ne aducem aminte uneori cu emoție, dar întotdeauna cu mîndrie de acea vreme în care zeci de mii de cadre strîngeau în sălile de clasă ale unor școli abia smulse din ruinele războiului, în întreprinderi, sau uneori chiar în propria locuință, grupuri de oameni care abia atunci învățau tainele alfabetului și ale tablei înmulțirii, deschizîndu-le astfel porțile minții pentru a primi acea mare bogăție pe care ți-o dă cartea. A fost, această operă, primul mare pas spre înfăptuirea revoluției culturale.

Concomitent cu această acțiune s-a desfășurat o amplă activitate de reorganizare a învățămîntului nostru și de așezare a lui pe baze științifice, fundamentate pe teoria marxist-leninistă. Partidul Comunist Român a asigurat învățămîntului nostru un înalt democratsim, deschizînd larg porțile școlilor de toate gradele și categoriile pentru tineretul dornic de învățătură, pentru cei care în trecut erau condamnați, din cauza condițiilor social-economice vitrege, să rămînă „la coarnele plugului" sau să „fure" ca ucenici o meserie rutinară.

Totodată au fost elaborate noi planuri de învățămînt, programe și manuale școlare corespunzătoare cerințelor dezvoltării țării noastre pe plan economic, social-politic și cultural, și care țineau într-o măsură tot mai mare seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor și de specificul școlii noastre.

Dezvoltarea impetuoasă a societății noastre și în primul rînd desfășurarea procesului de industrializare socialistă — au pus în fața poporului sarcini noi, între care una dintre cele mai importante era problema pregătirii unui număr din ce în ce mai mare de cadre de specialiști Pornind de la aceste noi cerințe, Partidul Comunist Român a trecut, pe baza unei largi consultări a cadrelor didactice, la îmbunătățirea continuă a învățămîntului de toate gradele. Conform indicațiilor trasate de Congresul al VII-lea al P.C.R., durata învățămîntului de cultură generală a fost ridicată de la 10 la 11 ani, iar Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist Român a hotărît ca o dată cu trecerea la desăvîrșirea construcției socialiste, să se treacă în mod treptat la învățămîntul general de 8 ani. Din anul școlar 1964/1965 școala generală, care cuprinde toți copiii de vîrstă școlară ai țării, a devenit o școală cu durata de 8 ani, fapt care situează România, așa cum arată statisticile mondiale, în rîndul țărilor cu un înalt nivel de dezvoltare a învățămîntului. În mod corespunzător, durata studiilor în învățămîntul de cultură generală, incluzînd și liceul, se ridică la 12 ani, ceea ce răspunde mai bine necesităților studiului într-o perioadă în care știința și tehnica cunosc o dezvoltare impetuoasă.

Congresul al IX-lea al partidului a pus în fața învățămîntului sarcina studierii condițiilor și modalității prelungirii duratei învățămîntului de cultură generală. De asemenea, ținîndu-se seama de nevoile de cadre medii ale economiei naționale, vor lua ființă, începînd cu anul școlar 1966—1967, licee de specialitate — industriale, agricole, economice și pedagogice — în cadrul cărora tinerii vor primi, pe lîngă temeinice cunoștințe profesionale, și pregătirea de cultură generală necesară, putînd deveni tehnicieni sau putînd să-și continue studiile în învățămîntul superior. În anii actualului cincinal, aceste școli vor pregăti aproximativ 310 000 cadre.

Învățămîntul profesional și tehnic a cunoscut, de asemenea, o continuă îmbunătățire, urmărindu-se ridicarea lui la nivelul cerut de introducerea pe scară largă a tehnicii moderne în cele mai variate ramuri ale producției. Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a stabilit ca în cursul actualului plan cincinal să fie pregătiți peste 310.000 de muncitori calificați în cadrul acestei ramuri de învățămînt.

Partidul Comunist și statul nostru socialist au acordat o atenție deosebită învățămîntului superior, destinat formării unui număr tot mai mare de cadre cu înaltă calificare pentru toate domeniile de activitate. Absolvenții universităților și institutelor sînt înarmați, o dată cu cunoștințele de strictă specialitate, și cu o serie de cunoștințe de specialitate mai largă, menite să le deschidă orizontul înspre înțelegerea cît mai complexă a proceselor a căror desfășurare trebuie să o dirijeze, să facă din ei elemente cu un înalt grad de receptivitate față de nou, în stare nu numai să folosească tot ceea ce știința și tehnica modernă pun în circulație, ci și să găsească ei înșiși noi soluții și metode.

Pentru a se asigura tineretului o pregătire multilaterală și armonioasă pe fondul căreia să se așeze pregătirea de specialitate, are loc, sub îndrumarea Partidului Comunist Român, o amplă acțiune de modernizare a planurilor, a programelor și a manualelor școlare, fundamentate pe învățătura marxist-leninistă și conținînd o bogată informare științifică. În alcătuirea lor sînt folosite pe o scară din ce în ce mai largă experiența pozitivă a școlii noastre din trecut, precum și rezultatele obținute în alte țări. În același timp, școlile sînt înzestrate tot mai larg cu materiale didactice moderne, a căror utilizare îmbogățește conținutul lecțiilor și le face mai eficiente.

Partidul nostru consideră că nivelul, calitatea și rezultatele învățămîntului depind în primul rînd de calitatea muncii cadrelor didactice. Pornindu-se de aici au fost întreprinse o serie de acțiuni pe linia ridicării continue a perfecționării profesionale a învățătorilor și profesorilor — detașamentul cel mai numeros al intelectualității noastre, care a răspuns cu însuflețire chemărilor partidului, făcînd din cauza propășirii învățămîntului propria sa cauză. Pentru înarmarea cadrelor didactice cu învățătura marxist-leninistă, aplicată la studiul naturii, societății și gîndirii, ca și pentru ridicarea măiestriei lor pedagogice au fost organizate numeroase forme de perfecționare, au fost instituite grade didactice, se editează o bogată literatură de specialitate și metodică.

Călăuziți de partid, înconjurați de grija lui plină de căldură, învățătorii și profesorii pregătesc cu dragoste pentru viață milioanele de tineri — fondul de aur al poporului nostru, menit să ducă mai departe destinele țării, să făurească societatea comunistă **„Munca plină de devotament pe care o desfășoară zi de zi cei peste 175.000 de slujitori ai școlii pentru înarmarea tinerei generații cu știința și cultura înaintată** — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la cel de al IX-lea Congres al partidului — **se bucură de aprecierea partidului, a întregului nostru popor. Sîntem încredințați că și în viitor membrii corpului didactic vor munci cu entuziasm pentru îndeplinirea sarcinilor nobile ce le revin în pregătirea tineretului patriei noastre, în ridicarea continuă a rolului școlii în opera de construire a socialismului".**

Însuflețiți de marea prețuire pe care le-o acordă partidul, cei ce dăltuiesc profilul intelectual și moral al constructorilor viitorului socotesc sărbătoarea de la 8 Mai ca un prilej de a-și întări legămîntul că se vor afla întotdeauna la înălțimea acestei prețuiri.

Conf. univ. A. PETRIC

Emoție și însuflețire

Cu adîncă emoție, cu un nestăvilit interes, elevii răsfoiesc, foaie după foaie, materialele aflate în fața lor, pe bănci: decupaje din presa vremii, facsimile, reproduceri după lucrări de grafică militantă. Toate vorbesc despre lupta partidului în anii grei ai ilegalității, despre viața celor mai buni fii ai patriei — comuniștii — închinată poporului, viitorului său fericit.

E o oră de dirigenție, o oră ca atîtea altele din programul unei zile de școală, dar prin conținutul ei i-a dus pe elevi departe, în timp și spațiu, de locul unde se află. Și cînd se lasă peste ferestre perdelele și încep să prindă viață imaginile filmului proiectat de profesor, elevii uită cu totul că sînt la o obișnuită oră de dirigenție. Vibrează la fiecare scenă, la fiecare secvență, pătrunși de veneratie pentru trecutul glorios de luptă al partidului, de mîndrie pentru marile realizări dobîndite sub conducerea lui. Iar cînd proiecția se încheie, o dată cu încheierea orei, își reîncep munca școlară cu un sentiment nou: acela al dorinței de a semăna aidoma comuniștilor, de a fi la fel de tari și neînfricați ca ei, de a munci ca ei pentru înflorirea patriei.

Asemenea ore de dirigenție au loc, în întîmpinarea aniversării a 45 de ani de la înființarea partidului, la toate clasele liceului nr. 2 din Reghin — și ele reprezintă numai una din numeroasele acțiuni organizate aici în cinstea acestui mare eveniment.

Cu însuflețire au lucrat elevii, sub îndrumarea cadrelor didactice, la alcătuirea unor albume închinate aniversării partidului. Cele mai izbutite dintre aceste albume și-au luat locul pe unul din standurile expoziției pe care a pregătit-o întreaga școală în cinstea zilei de 8 Mai.

O atmosferă de muncă creatoare domnește printre toți elevii. Lucrează cu animație, se sfătuiesc mereu între ei, cer părerea profesorilor. Totul pentru acțiunile în care s-au angajat: un simpozion literar, un montaj literar-muzical, un concurs de recitări, ca și un concurs de creații proprii închinate partidului.

Acum, drapele și tablouri, buchete de flori și ramuri înflorite împodobesc, prinse de mîinile grijulii ale elevilor, toate sălile școlii. Semn al dragostei pentru partid, pentru patrie, ele înseamnă și o dovadă a hotărîrii elevilor de a deveni fii demni ai țării, de a o sluji cu nețărmurit devotament.

N. SĂVEANU

Poezie

O mină subțire de adolescentă întîrzie cu tocul suspendat deasupra colii de hîrtie, în vreme ce buzele, într-o mișcare vagă, abia simțită, murmură cuvinte, potrivesc înțelesuri. Prin fața privirilor întoarse înăuntru trec imagini, frînturi de gînduri, unduirea albă a celor mai profunde și mai pure sentimente. E clipa aceea tainică și înălțătoare în care, din armonii de sensibilitate și sonuri, se naște minunea poeziei, clipa cînd graiul, atît de imperfect translator al nuanțelor, ajunge să fixeze în straie de cuvinte toată lumina gîndurilor.

Printre elevii liceului „Mihai Viteazul" din București sînt mulți aceia care au reușit să deschidă porțile ferecate ale tainelor acestei minunate îndeletniciri. În aceste zile, creația tuturor este reunită printr-o trăsătură comună: dorința de a închina cele mai frumoase versuri Partidului Comunist Român. Abia se răspîndise știrea că în cinstea acestei mărețe sărbători va avea loc în școală un concurs de poezie și pe adresa juriului au și început să sosească versurile consacrate „acestui părinte drag", cum îl numește un elev într-una din poeziile sale. Fiecare ar dori ca poezia lui să fie cea mai frumoasă, cea mai cuprinzătoare și mai profundă. „Nu atît pentru a cîștiga concursul — spun ei — cît pentru a arăta cît de adîncă, de fără de margini este recunoștința și dragostea pe care o purtăm partidului":

Pictor să fiu
Ți-aș dura în culoare
Flacără aprinsă din sute de flăcări,
Floare ivită din sute de flori.

Sculptor să fiu
Dăltui-te-aș în soare,
Catarg ce se-naltă din mii de catarge.
Uriaș ce se-adună din mii de uriași.

Dar cum să te cînt o, partid?
Căci nu sînt nici pictor, nici sculptor
Aș vrea să fiu doar poet...

Așa sună una din poeziile acestor tineri poeți, căci pentru toți elevii patriei, partidul reprezintă întruchiparea a tot ce este mai nobil, mai înalt în lume. Ființa partidului este legată de însăși viața lor, de tot ceea ce sînt și vor fi. Ei s-au născut și au crescut sub zorile comunismului, iar aurora acestei orînduiri, făurită prin lupta partidului, le-a dăruit aripi mari de aur și căi largi pentru zborul marilor aspirații tinere, pentru marile lor imboldiri, pentru entuziasmul și romantismul lor:

Păsesc prin valurile luminii,
Alerg spre tărmul căutat.
Ridic din hăuri frumusețea,
Așa cum tu m-ai învățat.

Încercînd cu mișcări încă stîngace dar pline de sinceritate, de avînt și dăruire, strunele lirei, acești tineri ar vrea să cuprindă totul în haina poeziei:

Pentru întîia primăvară cu cer de pace,
Pentru apusul roșu al soarelui în cîmpia liberă a țării,
Pentru iarba verde, proaspătă,
Pentru mătasea roșie cu inscripțiile de aur ale spicelor
Primul meu cînt, strunit din lira vibrantă a sufletului,
Aduce omagiu partidului.

Încă nu știm acum care vor fi rezultatele concursului. Dar știm că el a prilejuit tuturor poeților în devenire ai școlii posibilitatea de a-și exprima cele mai curate gînduri de dragoste pentru partidul a cărui aniversare o sărbătorește, alături de întregul popor, cu nestăvilită bucurie.

M. TUDOR

„Partid iubit,
Îți mulțumim
Și-ți mulțumește
țara toată.
Stegarii tăi noi
vrem să fim
Sub flamura-ți
înflăcărată".

Partidul Comunist Român

Stejar cu patruzeci și cinci
De cercuri scrise-n trunchi înalt
E numai cîntec, de-l atingi,
De la un ev la celălalt.

Adînc cît un imens trecut
Încorporat în rădăcini,
El pulsul aspru l-a crescut
Ca printr-o orgă de lumini.

Ascultă-ți inima bătînd
În limpezitul corolar
Prin care-al țării-ntreg pămînt
Boltește visul temerar.

ION BRAD

Partidului

Erau pe-aici întinderi mari de fum.
Vedeam prin sită numai spre înalt
și stam pe-un mal, visam spre celălalt.
Primejdii mari se înșirau pe drum.

Aveam o inimă de jar, un trup de fier,
un gînd ce mă purta, suind departe.
În traiectorii mă găteam de moarte
și de victorii, — peste clipa neagră de mister.

Dintre Carpați și Mare-n taină adunam
avînt, din pomi, din iarbă și din greieri,
să fiu un om și gîndul să mi-l treier,
să-l torn în cel mai nou epitalam.

Partid! Ai scris cum nimeni n-a știut să scrie!
Erau pe-aici întinderi mari de fum,
ai scris poemul mare despre vastul drum
și ai slăvit frumoasa noastră Românie.

ION BĂNUȚĂ

El singur a știut

El singur a știut ce-nseamnă zorii
Și plini de prospețime i-a deschis
A alungat din viața noastră norii
Și a croit cărare pentru vis.

El a știut ce-nseamnă tinerețea
Și a lăsat-o liberă să crească,
Ales-a ca pe plaiuri frumusețea
Cu fața ei de floare să domnească.

El singur a ales pentru lumină
Zvîcniri din ape, stele ce nu pier
Și soarele l-a revărsat spre tină
Să crească-n aur spicul pîn-la cer

El străbătu viltorile și anii,
Talazurile, ziduri de-nchisori,
El singur a știut ce-nseamnă zorii
Și a deschis cărare pentru zori.

Dar n-a fost singur, ci urmat de mareu
De inimi a poporului de brazi.
Cu flamura-i cît neîntinsă zarea
Aprins-a floarea zilelor de azi.

Prof. PETRU POPESCU

Cîntec pentru partid

Ai fost lumea mea de început,
m-ai învățat mersul și verticala
m-ai nins cu lumina gîndurilor
și sufletul meu a rodit ca un șes
sub ploaia cuvintelor tale.

Toate drumurile mi-au rămas deschise
plecărilor mele, întoarcerilor;
m-ai legat cu fluvii și cîntece,
cu răcoarea pădurii, cu arșița verii,
Cu zîmbetul ghicit al fetelor pe stradă,
cu amfiteatre și săli de concert.

Și iată-mă: înnoindu-mă
mi-ai dat viața
Către care veneam,
făcîndu-mă lume.

DARIE NOVĂCEANU

ÎN ULTIMA ETAPĂ A ANULUI ȘCOLAR

Recapitularea finală

Necesitatea și utilitatea recapitulării finale este recunoscută ca un adevăr incontestabil, de însemnătate hotărîtoare. În multe scrisori care au sosit în ultimele zile la redacția gazetei noastre învățătorii și profesorii subliniază din nou rolul ei important: „Recapitularea finală constituie un ultim prilej oferit profesorului pentru ca disciplina pe care o predă să pătrundă astfel în conștiința elevilor săi, încît să nu mai poată fi uitată niciodată" — spune prof. **Ionică Sava** de la Școala generală din comuna Cîndești, raionul Focșani. Iar prof. **Augustin Mureșan** din comuna Reteag, raionul Dej, socotește că repetarea sistematică și organizată a cunoștințelor mai vechi sau mai noi determină la elevi o atitudine mai atentă, deci o mai profundă înțelegere chiar în momentul reluării cunoștințelor într-o formă nouă.

Recunoașterea necesității recapitulării este însă departe de a epuiza seria de probleme pe care le ridică ea. După această recunoaștere se pun cu deosebită acuitate întrebări legate de căile prin care poate fi realizată eficiența lecțiilor recapitulative. Pornind de la părerile profesorilor care i-au subliniat însemnătatea, vom prezenta răspunsurile pe care le dau ei la cîteva din aceste întrebări.

Criteriile selecționării temelor

După părerea profesorului **Gheorghe Negulescu** din Tîrgu-Jiu, hotărîtor în succesul lecțiilor de recapitulare este judicioasa stabilire a temelor care urmează să fie recapitulate, ca și a formelor lecțiilor de recapitulare. Dar care sînt acele criterii care ne vor da garanția că am selectat cele mai potrivite teme, că ne-am oprit la cele mai adecvate forme ale lecțiilor? Profesorul Negulescu consideră că în privința stabilirii temelor criteriul principal trebuie să-l reprezinte rezultatele observațiilor efectuate de profesor asupra pregătirii elevilor din clasa sa de-a lungul anului școlar. „Profesorul singur poate ști de ce au elevii mai mare nevoie în perioada recapitulării finale. Sînt dăunătoare atît zgîrcenia, cît și lăcomia în privința volumului de cunoștințe care urmează să fie recapitulate". Iar dacă observațiile adunate în timpul anului se dovedesc a fi insuficiente, se mai poate adăuga și o verificare generală, prin sondaj, înainte de a hotărî direcțiile asupra cărora se va îndrepta atenția în timpul recapitulării. „Practica mi-a dovedit că o astfel de verificare ajută profesorului să-și împrospăteze și să-și întărească observațiile adunate în timpul anului".

Considerînd că forma propriu-zisă a lecțiilor de recapitulare constituie o problemă particulară a fiecărei discipline, pentru care nu se pot stabili rețete, profesorul Negulescu se oprește în continuare la cîteva aspecte de ordin general, printre care necesitatea de a determina o atitudine activă din partea elevilor în timpul lecțiilor, de a stimula munca lor personală, de a nota răspunsurile acestora. El socotește că notarea la lecțiile de recapitulare are și rolul de a oferi profesorului posibilitatea verificării nivelului real de cunoștințe al elevilor săi și de a corija media lor anuală pe baza acestei verificări. De asemenea prof. Negulescu se referă la necesitatea de a evita supraîncărcarea elevilor prin dozarea atentă a materialului pe care ei urmează să-l studieze la fiecare disciplină.

Funcțiile demonstrației

Oprindu-se asupra formelor lecțiilor de recapitulare, profesorul **Gavril Sabău**, de la Liceul din Carei, insistă cu deosebire asupra însemnătății demonstrației și mai ales a demonstrației cu ajutorul hărții și al celorlalte mijloace vizuale în lecțiile de recapitulare la geografie. „Am avut în vedere utilizarea acestei forme — ne spune profesorul Sabău — încă de la începutul anului școlar. I-am obișnuit pe elevi să nu se limiteze la răspunsuri restrînse, ci, urmărind pe hartă obiectivul geografic pe care îl vizează întrebarea, să dea toate relațiile în legătură cu acesta. De pildă, dacă un elev era întrebat care a fost primul obiectiv intrat în producție în cadrul planului de electrificare de zece ani, îi ceream să arate pe hartă acest obiectiv, să vorbească despre unitatea de relief în care este situat acesta, de apa pe care a fost construit, de regiunea administrativă în care se află, în apropiere de care oraș și cum se explică construirea lui tocmai în această parte a țării. În acest fel elevii au fost obișnuiți să încadreze fiecare dintre cunoștințele lor într-un întreg sistem". Profesorul Sabău folosește și în timpul recapitulării harta, ca și diafilmul. Pe măsură ce prin fața lor se derulează imaginile, elevii sînt solicitați să dea răspunsuri la un întreg complex de probleme geografice legate de acestea. De exemplu, vizionînd diafilmul care prezintă Valea Ialomiței, li se cere să răspundă la întrebări privind geografia economică a regiunii respective în strînsă legătură cu factorii naturali și cu dezvoltarea mijloacelor de producție. Dacă li se prezintă imagini privind hidrocentralele de la Dobrești și Moroeni, Combinatul textil de la Pucioasa, Fabrica de ciment de la Fieni, Uzina de utilaj petrolier de la Tîrgoviște etc., ei sînt îndemnați să observe atent aceste obiective și să facă legătura între ele și bogățiile subsolului, să vorbească despre valorificarea căderilor de apă, despre zăcămintele de cărbune, despre zăcămintele de petrol, despre dezvoltarea industriei de utilaj petrolier, despre localitățile electrificate etc.

Profunzimea — dimensiune esențială

Oprindu-se și el la unele probleme privind formele lecțiilor de recapitulare, profesorul **Ionică Sava**, de la Școala generală din comuna Cîndești, insistă de asemenea asupra utilității materialului demonstrativ, accentuînd totodată asupra însemnătății unei judicioase folosiri a metodei conversației. „Demonstrația cu ajutorul unui bogat material didactic influențează în mod hotărîtor reușita recapitulării — spune profesorul Sava. În anul școlar trecut, aprofundînd cu elevii, în cadrul recapitulării finale la botanică, cunoștințele despre structura celulară a plantelor și despre rolul omului în transformarea naturii, am tratat prima temă, „Tipuri de celule", în două ore. În prima oră, folosind microscopul și secțiuni proaspete din diferite organe ale plantelor, am trecut în revistă principalele cunoștințe din primele două trimestre. Elevii au observat și au desenat pe maculator celulele din foița de ceapă, perișorii sugători ai unei rădăcini tinere de porumb, vasele de lemn, o secțiune prin frunză, celulele din petalele unei flori colorate și elementele sexuale. În cea de a doua lecție le-am cerut să recunoască preparatele microscopice și să continue observarea unor plante colecționate în excursii (alge verzi, ciuperci, licheni, mușchi etc.). Pe baza acestui bogat material concret elevii au dat răspunsuri privind funcțiile vitale caracteristice ale celulei, cu privire la diferențierea celulelor în funcție de mediul de viață, cu privire la modul în care a progresat lumea plantelor".

Referindu-se la modalitățile de lucru pe care le poate utiliza profesorul în procesul lecțiilor de recapitulare, prof. Sava consideră că acestea pot fi multiple și diverse, dar că multitudinea și diversitatea lor trebuie subordonate întotdeauna aceluiași principiu — profunzimea cunoștințelor însușite de elevi în ce au ele esențial. „Cînd se vorbește de cunoștințe nu se folosește cuvîntul arie, ci volum. Volumul are trei dimensiuni dintre care, în recapitulare, cea mai de seamă mi se pare a fi adîncimea".

O șlefuire, un finisaj al cunoștințelor

După părerea profesorului **Augustin Mureșan** din Reteag, raionul Dej, prima problemă de care depinde calitatea lecțiilor de recapitulare constă în delimitarea precisă a scopului acestora. În general se urmărește în primul rînd reîmprospătarea, consolidarea și sistematizarea cunoștințelor acumulate în anul școlar curent. Dar acesta nu este unicul scop. Lecțiile de recapitulare trebuie privite și ca un finisaj menit să desăvîrșească cunoștințele elevilor, să le închege într-un sistem armonios, în cadrul căruia să se vadă limpede legătura organică, interdependența dintre părți, felul cum se influențează și se completează reciproc.

Profesorul Mureșan consideră că pentru buna desfășurare a lecțiilor recapitulative sînt de un real folos discuțiile purtate în ședințele comisiilor metodice și ale cercurilor pedagogice pe specialități, unde pot să fie dezbătute și lămurite în amănunțime multiplele aspecte ale acestor lecții.

Referindu-se la formele lecțiilor de recapitulare profesorul Mureșan este de părere că, în general, ele presupun îmbinarea metodei conversației cu metoda demonstrației. „Folosirea materialului didactic — scheme, grafice, diafilme, diapozitive etc. — este o necesitate obiectivă a acestor lecții. Găsindu-ne în epoca în care plantele sînt în plină vegetație, la majoritatea lecțiilor de științe naturale și agricultură se pot folosi materiale naturale, care sporesc atenția elevilor și oferă posibilitatea aprofundării și consolidării cunoștințelor lor. Filme și diafilme școlare ca „Viața plantei de la semănat pînă la recoltat", „Agricultura în Republica Socialistă România", „Corpul omenesc și îngrijirea lui" sînt de asemenea foarte utile profesorilor de științe naturale".

Profesorul Mureșan subliniază, de asemenea, necesitatea întocmirii planului de lecție, a schiței care să sintetizeze cunoștințele în sisteme unitare și închegate, care să urmeze un fir logic conducător și care să constituie, în general, scheletul lecției.

Pe parcursul tuturor anilor de școală

Acum, în perioada în care problema recapitulării finale este în atenția tuturor cadrelor didactice, ea îi preocupă îndeaproape și pe învățătorii claselor I—IV. Tovarășul **Ion V. Ungureanu** din Arad socotește că recapitularea este tot atît de utilă pentru elevii din clasele mici ca și pentru cei din clasele mari. „Constituind un mijloc prin care elevii din clasele mici pot să-și consolideze cunoștințele, ea îi ajută în același timp să le sintetizeze în cîteva idei generale, să le organizeze și să le coreleze într-un sistem logic, cu condiția să ținem seama de condițiile specifice acestor clase". Tovarășul Ungureanu leagă succesul lecțiilor de recapitulare la clasele I—IV de buna organizare a acestora. El consideră necesar să li se arate copiilor ce anume vor recapitula, pentru că aceasta îi obișnuiește cu sîrcini de muncă pe o perioadă mai îndelungată. În ceea ce privește desfășurarea lecțiilor, el recomandă, pe lîngă metodele obișnuite — a căror pondere este reprezentată de conversație, lectură selectivă și concluzii generalizatoare — vizite la muzeele din localitate, vizionarea unor filme, plimbări și excursii în natură etc.

Părerile formulate de către profesorii cărora le-am dat cuvîntul aici subliniază încă o dată locul important pe care îl ocupă problema recapitulării în didactica științifică. Din spusele lor se conturează cîteva opinii cu privire la modalitatea stabilirii temelor, la alegerea metodelor și a procedeelor de muncă etc. De-a lungul tuturor acestor opinii rămîne însă un adevăr general — acela că reușita acestor lecții depinde de seriozitatea pregătirii lor, de grija cu care le organizăm.

V. O.

Răspundere în alegerea profesiunii

Acum, cînd în fața viitorilor absolvenți ai liceului se pune cu stringență problema alegerii definitive a profesiunii ca o problemă de cea mai mare actualitate, colectivul pedagogic al liceului nostru se străduiește să creeze condiții care să le înlesnească cît mai mult această alegere. Problemele legate de alegerea profesiunii sînt discutate la orele de dirigenție, ca și individual, cu fiecare elev în parte. Organizăm vizite ale viitorilor absolvenți în întreprinderi, întîlniri ale lor cu academicieni, oameni de știință, cadre universitare, cu ingineri și tehnicieni etc., care le vorbesc despre noile ramuri ce se profilează ca discipline de studiu în funcție de noile cuceriri din domeniul științei și tehnicii, despre perspectivele pe care le deschid și despre cerințele pe care le implică diferite profesiuni.

În acest cadru a avut loc o întîlnire a elevilor din ultima clasă cu acad. Gh. Mihoc, rectorul Universității București, care le-a vorbit despre munca la care angajează dorința de a obține o pregătire superioară. În mod deosebit a subliniat rectorul universității bucureștene faptul că actualii absolvenți de liceu intră în învățămîntul superior în perioada revoluției tehnico-științifice, cînd are loc „o creștere exponențială a științei". De aici decurge necesitatea informării permanente, a studiului individual, sistematic, care să completeze baza de cunoștințe primite la cursuri. „Dacă vrei să fii un bun specialist trebuie să studiezi toată viața" — a spus acad. Mihoc, dînd elevilor numeroase exemple de savanți români care pînă în ultima clipă a vieții au fost slujitori credincioși ai științei.

Există azi la noi mai mult ca oricînd — a subliniat vorbitorul — un teren foarte larg de afirmare și împlinire a însușirilor umane, iar tineretul dispune de toate condițiile pentru a-și valorifica din plin capacitatea și voința de creație. În același timp, diversificarea și specializarea din ce în ce mai mare a învățămîntului superior creează posibilitatea alegerii unei profesiuni cît mai potrivite aptitudinilor și priceperilor fiecărui tînăr. Numai în domeniul matematicii de pildă au apărut în ultimii ani numeroase ramuri moderne: statistica matematică, teoria informației, cibernetica, lingvistica matematică, biomatematica și altele. Această situație implică în același timp pentru fiecare tînăr o răspundere sporită nu numai în ceea ce privește alegerea profesiunii, dar și în ceea ce privește felul cum se va realiza ca viitor specialist. El trebuie să aibă o înțelegere clară a perspectivei muncii căreia i se dedică atunci cînd își alege drumul în viață, cînd hotărăște asupra viitoarei sale profesiuni. Alegerea nu se poate reduce în nici un caz la a decide pur și simplu pentru o anumită facultate. Opțiunea trebuie să se bazeze pe o foarte temeinică motivație, de ordin personal și social în același timp. Argumentul principal de ordin personal în alegerea viitoarei profesiuni nu poate fi altul decît înclinația, pasiunea și dorința fiecăruia. „Să dăm curs liber pasiunii noastre și nu vom greși — a spus acad. Gh. Mihoc — bineînțeles dacă între dorințe și capacitate există o cît mai deplină concordanță". Iar ideea principală de care tînărul trebuie să se călăuzească în realizarea idealului său profesional — a încheiat vorbitorul — este aceea de a fi cît mai folositor societății. Este vorba de acea etică nouă a muncii, care implică un înalt simț al răspunderii sociale.

Tocmai în direcția aceasta își îndreaptă munca acum profesorii liceului nostru, care caută să-i ajute pe viitorii absolvenți să-și lămurească pe deplin nu numai aspirațiile proprii, dar și potențialul real, pentru a-i determina să se cunoască ei înșiși cît mai bine și să gîndească adînc asupra modului cum pot răspunde în cea mai mare măsură, prin alegerea pe care o fac, comandamentului social.

Chestionarele scrise date de diriginți pentru a realiza în mod dirijat procesul de autocunoaștere s-au dovedit deosebit de utile. Elevii sînt puși în situația de a reflecta asupra propriilor dorințe și posibilități, de a se autoanaliza și de a arăta cum văd ei realizarea idealului lor de viață. De obicei, răspunsurile sînt analizate în orele de dirigenție. Solicitarea cu acest prilej a opiniei colectivului, confruntările de păreri în legătură cu profesiunea cea mai potrivită, concluziile dirigintelui pe această linie au asupra elevilor o influență foarte favorabilă. Căutăm astfel să valorificăm optimismul tonic și entuziasmul elevilor noștri, să-l călăuzim pe făgașul cel mai firesc, potrivit posibilităților și înclinațiilor fiecăruia.

O tendință evidentă ce se manifestă în ultimii ani la elevi este orientarea către disciplinele tehnice cu caracter aplicativ. Și e firesc să fie așa, căci astfel o cer interesele dezvoltării actuale a societății. Există însă la unii elevi tendința de a se orienta către tehnică fără să cumpănească îndeajuns asupra posibilităților și înclinațiilor proprii. Așa se explică și faptul că urmează secția reală o serie de tineri care în mod vădit nu au aptitudini pentru matematică, fizică etc. Nu o dată aceștia au mărturisit ei înșiși că, deși nu pot învinge greutățile pe care le întîmpină în însușirea acestor discipline, s-au înscris la secția reală pentru că le asigură o profesiune „de viitor". Pentru a-i convinge pe acești elevi să nu persevereze într-o alegere nepotrivită pornim de la realitățile obiective ale societății noastre. Le demonstrăm prin fapte că, dacă este adevărat că tehnica are un mare viitor, nu e mai puțin adevărat că și nevoia de cultură crește direct proporțional cu progresele tehnico-științifice. Cultura, arta, disciplinele umaniste, constituie în societatea noastră socialistă factori de cea mai mare însemnătate.

Înțelegînd că, spre orice domenii s-ar orienta, absolvenții vor trebui să fie înarmați cu deprinderi temeinice de studiu, profesorii liceului nostru își îndreaptă cu stăruință atenția și în această direcție. Perioada în care elevii noștri se află acum, aceea a recapitulării materiei din anii trecuți, este foarte indicată pentru a le consolida deprinderile de studiu individual. Firește însă că ne ferim de a le da rețete rigide, întrucît aici principalul este de a-i ajuta să-și formeze un stil de muncă personal, o modalitate personală de adaptare la cerințele studiului. Îndrumarea elevilor în acest sens se realizează diferențiat, pe baza cunoașterii posibilităților de care dispun, a nivelului lor de pregătire, a ritmului lor de muncă.

În general, întreaga muncă pe care o desfășurăm în aceste ultime săptămîni de școală cu viitorii noștri absolvenți are drept scop de a-i pregăti cît mai temeinic pentru viață, de a-i ajuta să se integreze cît mai deplin în efortul colectiv de ridicare continuă a poporului și țării noastre.

Prof. ZINA SÎRBU
directoarea liceului „M. Eminescu" din București

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În legătură cu concursul de admitere în liceu

Materia prevăzută pentru examenul de absolvire a clasei a VIII-a a școlii generale pentru anul 1966 la limba română, matematică și la limbile materne în școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, publicat în „Gazeta învățămîntului" nr. 847 din 22 aprilie a.c. și în „Tanugyi Ujsag" nr. 17 din 26 aprilie a.c. este valabilă și pentru concursul de admitere în liceu în sesiunile anului 1966.

În legătură cu examenul de admitere la doctorat

La anunțul publicat în „Gazeta învățămîntului" nr. 848 din 29 IV 1966 cu privire la examenul de admitere la doctorat se dă următoarea completare:

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: MATEMATICI

1. **Specialitatea: Geometrie superioară** — Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași — disciplina de examen: Geometrie diferențială.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: TEHNICE

1. **Specialitatea: Radiotehnică și radiocomunicații** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București — disciplina de examen: Bazele radiotehnicii.
2. **Specialitatea: Rețele și sisteme electrice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București — disciplina de examen: Rețele și sisteme electrice.
3. **Specialitatea: Termotehnică și mașini termice** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București — disciplina de examen: Termotehnică și mașini termice.
4. **Specialitatea: Procese și aparate în industria chimică** — Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" București — disciplina de examen: Operații și utilaje în industria chimică.
5. **Specialitatea: Microbiologie tehnică** — Institutul politehnic Galați — disciplina de examen: Microbiologie tehnică.
6. **Specialitatea: Tehnologia industriilor anorganice** — Institutul politehnic Timișoara — disciplina de examen: Tehnologia substanțelor anorganice.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: AGRICULTURĂ ȘI HORTICULTURĂ

1. **Specialitatea: Exploatarea parcului de mașini și tractoare** — Institutul agronomic „Ion Ionescu de la Brad" Iași — disciplina de examen: Exploatarea parcului de mașini și tractoare.

RAMURA DE ȘTIINȚĂ: ECONOMIE

1. **Specialitatea: Istoria doctrinelor economice** — Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București — disciplina de examen: Istoria doctrinelor economice.
2. **Specialitatea: Economia politică** — Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj — disciplina de examen: Economia politică.

Vizitînd satele raionului

Urmărind să aducă o contribuție cît mai largă la ridicarea continuă a nivelului muncii instructiv-educative, la înlăturarea formalismului, a procedeelor învechite, a elementelor care supraîncarcă inutil, cadrele didactice de la Casa pionierilor din Mediaș se orientează spre activități care îi pun pe copii în contact nemijlocit cu realitatea vieții noastre noi, le cer să rezolve în mod creator o serie de probleme, să aleagă între o soluție sau alta și le prilejuiesc stări afective de natură să-i influențeze pozitiv.

Pe această linie se înscrie, între altele, acțiunea inițiată recent pentru cunoașterea raionului, cu tot ce are el mai important, mai caracteristic, mai frumos. În cadrul ei pionierii au vizitat pînă acum, sub conducerea unor profesori de specialitate, cîteva comune din împrejurimi — Ighișul Nou, Biertan, Șeica Mică, Moșna. S-au făcut cu acest prilej observații și cercetări asupra condițiilor de climă și sol, asupra istoricului comunelor respective, asupra problemelor economico-sociale și asupra tradițiilor folclorice caracteristice.

Știind că eficiența unei asemenea acțiuni depinde în cea mai mare măsură de pregătirea ei prealabilă, ne-am ocupat din vreme nu numai de planificarea propriu-zisă a deplasărilor, ci și de pregătirea elevilor în vederea acestora, dîndu-le îndrumări cu privire la culegerea datelor, ca și la valorificarea lor. În această direcție am solicitat și sprijinul Comitetului raional de cultură și artă. De asemenea, am colaborat cu școlile din comunele vizitate, colaborare care ne-a fost de un mare folos.

Elevii au fost împărțiți pe grupe, fiecare grupă primind spre cercetare un grup de probleme. Grupa economico-socială, de exemplu, a cercetat ocupațiile locuitorilor, nivelul de trai, dezvoltarea cooperativelor agricole de producție, construcțiile noi din comună etc. Grupa micilor naturaliști a cercetat probleme legate de condițiile de climă și sol, de creșterea animalelor, de cultivarea plantelor specifice comunei. Grupa folcloriștilor s-a preocupat de costumul locuitorilor, de împodobirea locuințelor, a cules cîntece, strigături ș.a.m.d. Fiecare grupă a fost însoțită de fotografi amateri. Firește, toate grupele au lucrat sub conducerea profesorilor de specialitate.

Elevii au strîns date deosebit de interesante despre dezvoltarea cooperativelor agricole de producție. Ei au notat, bunăoară, că acestea au pornit, la înființare, cu un fond de cîteva zeci de mii de lei, iar acum toate sînt milionare. Foarte mult i-a impresionat hărnicia cu care muncesc cooperatorii acum, în cinstea aniversării partidului, pentru pregătirea unor recolte cît mai bogate. Ei au putut cunoaște, vizitînd casele sătenilor, viața lor tot mai îmbelșugată. Au văzut, în aceste case, mobilă nouă, modernă, aparate de radio, televizoare, mașini de spălat, frigidere. Au stat de vorbă cu președinții cooperativelor agricole de producție, cu cooperatori fruntași, au vizitat căminele culturale. În mod deosebit i-a impresionat căminul din Șeica Mică, excepțional dotat, dispunînd de o clădire ce se impune prin linia ei modernă. Mult interes a prezentat pentru ei și vizita la crama din Biertan, cramă cu o mare capacitate, unde toate lucrările de prelucrare a strugurilor sînt mecanizate.

Vizitarea satelor, a locuitorilor lor, a dat elevilor prilejul să cunoască nemijlocit bogăția folclorică a raionului nostru. Ei și-au dat seama că dintr-un obiect oarecare de folosință zilnică, dintr-o unealtă măruntă sau dintr-o piesă de îmbrăcăminte țăranul român a făurit adevărate opere de artă, care farmecă și încîntă atît prin tehnica execuției, cît și prin armonizarea liniilor și culorilor. Au cules motive de pe ștergare, perne, ii, au observat coloritul lor specific, în negru, roșu și albastru, ca și tehnicile cusăturilor — broderie cu acul, alesături în război, dantele, fileuri etc. Cu deosebit interes au cules elevii, în special de la locuitori mai vîrstnici, cîntece, strigături, expresii dialectale, pe care le-au înregistrat la magnetofon și le-au înscris în caietele lor.

Acțiunea noastră nu s-a încheiat o dată cu întoarcerea din drumeție. A urmat sistematizarea datelor culese, valorificarea lor în albume și jurnale cu titluri ca „Bogățiile raionului nostru", „Cresc și înfloresc satele patriei", „Ce se cîntă pe la noi", care înmănunchiază observațiile copiilor, notările lor, impresiile trăite în aceste zile. De asemenea, se organizează o acțiune de masă în cadrul cărcia copiii vor comunica, pe baza datelor culese, observațiile lor privind dezvoltarea satelor vizitate.

AURELIA TATU
directorul Casei pionierilor din Mediaș

Însemnări bibliografice

„ÎN AJUTORUL PROFESORULUI DE GEOGRAFIE"

Societatea de științe naturale și geografie din Republica Socialistă România a editat recent, în colecția „Biblioteca geografului", o culegere de materiale metodice intitulată „În ajutorul profesorului de geografie".

Elaborată sub îngrijirea unui comitet de redacție alcătuit din conf. univ. Vasile Cucu, prof. Alexandru Dumitrescu, prof. Radu Luncan (redactor responsabil), prof. Corneliu Lupașcu, lector Vladimir Onofrei și prof. Ion Sucitu, culegerea cuprinde o serie de materiale metodice care reflectă o bogată experiență, verificată în practică, a unor cadre didactice din școlile generale și liceele din țară. Sînt tratate probleme privind metodica generală, predarea geografiei fizice și economice generale și regionale, precum și predarea geografiei patriei. Menționăm astfel, dintre materialele cuprinse în culegere, „Modernizarea învățămîntului geografic în școală", de M. Vișan, P. Bărgăuanu, V. Goian, V. Ardelean, L. Vulcan, B. Vulcu, Ant. Brichiuș și A. Brichius, „Desenul geografic pe tablă. Importanța lui în predarea lecțiilor și în formarea gîndirii geografice la elevi", de P. Coteț, „Folosirea hărții la predarea în clasă și în munca independentă a elevilor acasă" de C. Mărculescu, „Folosirea lecturilor geografice în predarea geografiei", de Gh. Teodorescu și I. Roșca. De mare utilitate pentru profesori sînt și materialele care se referă la diferite procedee practice de predare a lecțiilor de geografie — „Întocmirea și folosirea materialului didactic la lecțiile despre noțiuni de cartografie" de H. Suhan și P. Armănașu, „Metode și procedee folosite în predarea temei «Proiecțiile cartografice» la clasa a IX-a" de Vl. Onofrei etc.

Prin această culegere „Biblioteca geografului" se îmbogățește cu o lucrare care contribuie la generalizarea celor mai bune metode și procedee de predare a lecțiilor de specialitate.

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 4, aprilie 1966

În sumar:

Anghel Manolache: Dragostea pentru profesiunea de educator
P. Bărbulescu, V. Caraba, A. Vasilescu: Condiții ale cercetării științifice în domeniul educației.
Ion Stoian: Experiențe de instruire programată la matematică
Marin Vișan, Ioana Gogan: Studiu experimental al predării unor cunoștințe de geografie în clasele III—IV
Radu Tomoiagă: Legăturile lui I. Heliade-Rădulescu cu Saint-Marc Girardin și alți pedagogi francezi.
Marin Stoica: Începuturile Academiei române
* * * Documente din istoria învățămîntului românesc.
Constantin Rusu: Contribuții la definirea obiectului pedagogiei
S. Triteanu, C. Ilioane, E. Jisa, S. Vodă: Formarea unor deprinderi practice la elevii clasei a V-a
Ioan Giurgiu: Televiziunea în ajutorul învățămîntului.
Viorica Fareașiu și Maria Gabrea: Probleme actuale ale învățămîntului din Franța.
Aculin Cazacu: Cu privire la ipoteză în cercetările pedagogice
Recenzii
Periodice pedagogice
Vitrina pedagogică

NATURA

Seria **GEOGRAFIE-GEOLOGIE**

nr. 2/1966

În sumar:

I. Velcea: Schimbări pe harta utilizării terenurilor în Republica Socialistă România
N. Caloianu: Dezvoltarea teritorială a orașului Sibiu
M. Popovăț: Unele probleme de paleopedologie
Ilie D. Ion: Asupra carstului și studiului său în R.S.F. Iugoslavia.
M. Alexescu: Probleme noi în rotația Pămîntului.
I. Botorog: Lecția-excursie — mijloc important de educație patriotică a elevilor.
V. Ghibedea: Predarea temei „Planul localității" la clasa a III-a.
V. Șiclea: Reprezentările cartografice la lecțiile de geografie.
Gh. Breharu: Din experiența organizării șezătorilor geografice cu elevii.
Al. Obreja: Aspecte ale predării geografiei la sfîrșitul veacului trecut și începutul acestui veac.
Gr. Posea: Cu privire la o metodologie unică a hărții geomorfologice generale.
P. Deică: Aplicarea metodelor statistico-matematice în geografia economică.
Gh. Dragu: Schimbări pe harta politică a lumii în anul 1965.
I. Voichin: Note de călătorie din R.P. Chineză.
M. Iancu: G. Brătescu — remarcabil geograf român.
C. Lupașcu: P.N. Mirodescu — profesor de geografie și autor de manuale.
C.V.: Buletinul de noutăți al U.I.G.
Ș. Dragomirescu: Cel de-al XXI-lea Congres Internațional de geografie
Informații

Seria **BIOLOGIE**

nr. 2/1966.

În sumar:

M. Ionescu-Varo: Continuitatea germinală la animale și posibilitățile ei de transformare
C. A. Picoș: Rolul microelementelor în organismele animale
Z. Szabo: Neurosecreția și neurohormonii la nevertebrate
P. G. Ploaie: Microscopul electronic. Metode și progrese în cercetare
G. Budoi, A. Ștefănescu, A. Olteanu: Culturi valoroase de nutreț
N. G. Holodnii: Charles Darwin și cunoștințele actuale despre plantele insectivore (II)
El. Bechea: O lecție de sinteză la cl. a V-a cu tema „Plantele superioare"
I. Burzo: Formarea primelor deprinderi științifice de cercetare la elevi în cadrul cercului de împăiere (naturalizare) a animalelor.
Gh. Breharu: Monumentele naturii din regiunea Cluj
M. Dobre, P. Ionuț: Cum am organizat și dotat laboratorul de agricultură.
V. Popa, Gh. Matei: Recapitularea finală a materiei la obiectul „Agricultura".
Gh. I. Isă: Contribuții privitoare la biologia și răspîndirea speciei Emys orbicularis (Linnaeus) 1758 în Republica Socialistă România.
M. de Simon: Principalii factori care asigură circulația speciei Trichinella spiralis în natură
* * * Virsta hominidelor.
A. Laza: Leuzea carthamoides — o nouă plantă medicinală.
Gh. Călescu: Pădurea de liliac de la Ponoare — monument al naturii.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 850
Vineri 13 mai
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

ANCHETA NOASTRĂ

TINERI LA PORȚILE VIITORULUI

La optsprezece ani, viitorul este un timp fabulos care poate să se întindă pe spații imense, îndepărtate pînă undeva în zona infinitului. De aceea, în proiectele acestei vîrste sînt imaginate drumuri netede, cel mai adesea presărate cu grădini și fructe de aur. Va oferi viața corespondențe în realitate acestor proiecte, sau ele se vor destrăma cu trecerea timpului, atinse de nemulțumiri, triști și dezamăgiri tîrzii ? În societatea noastră, unde celelalte condiții sînt create, răspunsul depinde de justețea alegerii pe care tinerii o fac la această mare răscruce a vieții.

Am întreprins în legătură cu această problemă, a alegerii profesiunii, o anchetă în rîndul a o sută de elevi ai claselor a XI-a.

O sută de tineri... dar numai 91 de proiecte

Clasica și banala întrebare „Ce vrei să te faci ?" declanșează o explozie de proiecte. Regina profesiilor, cea care deține cele mai numeroase acțiuni la bursa visurilor tineretului contemporan, este tehnica. Din cei o sută de tineri anchetați, treizeci și patru sînt de pe acum adepții ei înflăcărați. Divizată, această mare pasiune se distribuie și ea ierarhic. Cei mai mulți — 14 — constructori, dintre care 10 de mașini și utilaj și 4 constructori... „în general". Urmează în ordine, electronica, chimia industrială, energetica, radioteleviziunea, instalații, fizică macromoleculară, mecanică fină.

Ar veni la rînd, după numărul solicitărilor, profesia de profesor — cu 12 candidați pe diferite profiluri (științe naturale, istorie, limbi străine, matematică, geografie, educație fizică) și cea de medic (tot 12). Șase tineri se vor îndrepta spre științele economice, cinci doresc să devină cercetători (în domeniul geneticii, al biochimiei, al arheologiei, al istoriei artelor și al psihologiei). Patru se vor înscrie la arhitectură, trei la agronomie, unul la horticultură, unul la medicină veterinară, unul la științe juridice. Unul se visează marinar, altul aviator.

Nouă dintre tinerii anchetați nu au indicat nici o profesie. Pentru ei, viitorul se conturează ca un imens semn de întrebare. Cum se explică nehotărîrea lor ? Trei dintre ei dau vina pe situația școlară. „Nu m-am gîndit pentru că sînt corigentă la o materie" — declară o elevă. O alta, în aceeași situație, precizează : „Sînt corigentă la matematică". Al treilea așteaptă să hotărască părinții. Cu ceilalți șase ne aflăm în plin mister : „Nu m-am decis" — declară ei și pun punct. Dar pînă cînd ? Peste cîteva săptămîni, viața va veni să bată violent la ușa lor.

„Numai nouă" — ar putea spune cineva, adăugînd : „Ei, față de o sută, nu sînt prea mulți". Dar nu e vorba de procente, ci de destinul a nouă tineri. Nouă tineri care, oricum, își vor găsi un loc în viață dar care în loc să și-l aleagă de pe acum, chibzuind în liniște, se vor lăsa purtați de vîntul întîmplării.

În general, însă, n-am avea motive să deplîngem lipsa de seriozitate a tinerilor în privința alegerii profesiei. Dar să nu ne oprim aici și să încercăm să obținem o garanție (atît cît poate fi vorba de garanții în acest moment al vieții lor), că acești tineri nu ne vor înșela înșelîndu-se pe ei înșiși. Cea mai de seamă garanție o constituie seriozitatea alegerii lor, măsura în care se îndreaptă în deplină cunoștință de cauză spre o anumită profesie. I-am întrebat, de aceea, ce știu în legătură cu profesia aleasă. Și la această problemă răspunsurile lor sînt diverse, și, mai mult decît cele menite să indice profesia, susceptibile de comentarii.

„Sînt avertizat, rămîn ferm pe poziție" — 18 elevi edificați

În primul rînd se cuvine să dăm cuvîntul unei categorii de elevi cu idei clare și idealuri precise pentru care alegerea profesiunii este rezultatul unui crez de viață trecut prin focul unei repetate autoverificări. Sînt 18 elevi care, departe de a privi viitorul ca pe un drum presărat cu roze, și-l reprezintă așa cum va fi, cu toate încercările lui. Răspunsurile lor sînt, în general, echilibrate. „Cred în luciditate, declară unul dintre ei. Cînd mi-am ales meseria de inginer constructor am știut la ce mă angajez. Știu că această profesie necesită foarte multă muncă, de care mi-ar place să mă achit într-un mod mai mult decît echitabil". Altul : „Despre această profesie — profesia de medic — știu că necesită abnegație, pasiune. Și pentru că pasiunea există, am ales-o". Avertizați asupra redutelor de care e înconjurată cetatea profesiei îndrăgite, acești tineri au privit-o îndelung, și-au măsurat forțele și, mînați de dorința irezistibilă de a o cuceri, au pornit la luptă. Știu că nu le va fi ușor, dar greutățile nu-i vor lua prin surprindere.

Mai departe, răspunsurile continuă în variații similare pe aceeași temă : „Vreau să devin energetician. M-am interesat la colegii mei mai mari în legătură cu disciplinele pe care trebuie să ți le însușești pentru această profesie, am stat de vorbă cu ingineri și i-am văzut la lucru. Am aflat și bune și... grele. Rămîn ferm pe poziție. Va fi profesia mea și o iubesc așa cum este". „Doresc să devin inginer constructor în ramura construcțiilor de utilaje. Cunoștințele pe care le-am acumulat în această direcție sînt variate și multiple. Cred că exigențele profesiei sînt pe măsura posibilităților și a capacității mele".

Toți au hotărît în deplină cunoștință de cauză, verificîndu-și opțiunile în lumina tare a unei ascuțite lucidități. Acești tineri alcătuiesc categoria pentru care alegerea profesiei comportă o doză minimă de riscuri. Teoretic, ei vor fi feriți de dezamăgiri tocmai pentru că au studiat bine drumul pe care îl vor urma și de aceea numărul „necunoscutelor" întîlnite în cale va fi foarte restrîns.

„Îmi place, și nimic mai mult" — 28 elevi subiectivi

Există un număr de tineri care, în alegerea profesiei, au în vedere un criteriu unic — preferința pentru o anumită disciplină. Îmi place sau nu-mi place cutare obiect de studiu. În măsura în care oglindește înclinații și preferințe reale, criteriul e valabil. Dar el nu poate constitui o garanție a valabilității alegerii atîta vreme cît obiectul acestei alegeri nu este cunoscut. „Aș dori să devin inginer chimist. Îmi place chimia, asta e" — declară un elev. „Aș dori să urmez electrotehnica sau construcții de drumuri și poduri, pentru că fizica îmi place foarte mult" — spune altul, fără nici o altă explicație. Îi va susține pasiunea lor atunci cînd vor trebui să răspundă multiplelor exigențe la care îi va solicita profesia aleasă ? Nu știm, pentru că ei înșiși nu cunosc aceste exigențe.

În diferite variante, 21 de răspunsuri continuă pe aceeași temă. „M-a pasionat fizica încă din școală și am căutat să citesc lucrările apărute în acest domeniu. Am citit „Cursul de fizică generală" și citesc cu regularitate revista „Știință și tehnică". De aceea vreau să devin inginer electronist". Dacă acest elev a optat pentru electrotehnică fiindcă îi place fizica, un coleg al său se îndreaptă spre aceeași profesie pentru că îi place matematica". M-a pasionat studiul matematicii încă de cînd eram elev la școala generală. De aceea vreau să devin inginer electronist". Care din cei doi va găsi într-adevăr satisfacțiile așteptate în profesia aleasă ?

Este firesc ca elevii să nutrească pasiune pentru studiul unui obiect. Unuia îi place literatura, altuia matematica, altuia istoria etc. Dar, a nu se confunda. Profesiile nu sînt simplu prilej de delectare intelectuale ci obligații sociale care solicită la un întreg complex de eforturi între care ceea ce elevilor „le place" astăzi va ocupa numai o parte.

Alteori „plăcerea" este legată de un aspect întîmplător, mai mult sau mai puțin particular profesiei alese. „Mi-am ales profesia de inginer agronom pentru că îmi place natura patriei și peisajele ei", sau : „Mi-am ales profesia de doctor veterinar

V. OCTAVIAN

(Continuare în pag. a 4-a)

În laboratorul de fizică al Liceului nr. 2 din Roșiorii de Vede

Pagina 2: Tribuna experienței

Pagina 3: Opinii

Pagina 4: Creațiile cadrelor didactice

IN CINSTEA CONGRESULUI SINDICATELOR

Mai sînt cîteva zile pînă la Congresul Sindicatelor din Republica Socialistă România. Membrii sindicatelor din învățămînt, la fel ca toți oamenii muncii din țara noastră, întîmpină acest eveniment intensificîndu-și munca pentru traducerea în viață a directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Mobilizați și sprijiniți de organizațiile sindicale din școli, învățătorii și profesorii întîmpină Congresul Sindicatelor printr-o activitate însuflețită, menită să asigure încheierea cu succes a anului școlar, astfel încît acesta să însemne un nou pas în îndeplinirea sarcinii trasate școlii de către partid — aceea de a instrui și educa tînăra generație la nivelul cerințelor contemporane.

Comitetul Sindicatului învățămînt din orașul Craiova — ne-a spus președintele acestuia, prof. I. Ștefan, delegat la Congres — se preocupă intens, în această perioadă, de orientarea organizațiilor sindicale din școli spre sprijinirea activă a cadrelor didactice în vederea parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programe. De asemenea, organizațiile sindicale din liceele și școlile generale din Craiova, au inițiat, în colaborare cu conducerile școlilor, scurte colocvii menite să ajute profesorii în alegerea celor mai indicate modalități metodice de recapitulare finală. Aceste colocvii se adresează în special cadrelor tinere.

Și organizațiile sindicale din școlile orașului Ploiești și-au intensificat, în cinstea Congresului Sindicatelor, activitatea, organizînd o serie de acțiuni în sprijinul muncii profesionale a membrilor de sindicat. Ele se preocupă îndeosebi de cît mai buna organizare a pregătirii elevilor din clasele a VIII-a și a XI-a, așa încît să se asigure succesul lor deplin la examene. Astfel, directorii de școli sînt sprijiniți în organizarea consultațiilor pentru viitorii absolvenți, iar cadrele didactice sînt ajutate să desfășoare consultațiile în cele mai bune condiții, punîndu-li-se la îndemînă indicațiile bibliografice necesare. În același timp, organizațiile sindicale se îngrijesc ca în fiecare școală să existe un număr suficient de consultanți, astfel încît elevii să primească tot ajutorul necesar.

Urmărind să creeze cele mai bune condiții de pregătire a elevilor pentru examene, organizațiile sindicale din școlile orașului Ploiești, îndrumate de comitetul sindicatului, se interesează și de felul cum se desfășoară pregătirea acestora în internate, de felul cum se organizează regimul lor de studiu. În acest scop, membrii de sindicat care lucrează în internate au luat toate măsurile pentru ca elevii interni să învețe rațional, să se alterneze studiul cu odihna etc.

Acțiuni interesante și eficiente organizează în întîmpinarea Congresului Sindicatelor și clubul Sindicatelor din învățămînt din Capitală. Între altele, acesta a inițiat un ciclu de conferințe în sprijinul activității profesionale a cadrelor didactice. Astfel, conf. univ. dr. Cicerone Boghiark a vorbit recent profesorilor despre legarea predării limbii latine de istoria literaturii române, criticul literar I. D. Bălan a ținut o conferință pe tema „Probleme ale literaturii contemporane", iar acad. Andrei Oțetea, adresîndu-se profesorilor de istorie, a vorbit despre probleme actuale ale predării istoriei patriei.

Cercul de artă plastică al clubului, care cuprinde profesori de desen din Capitală, a deschis recent o expoziție de pictură și artă grafică în care sînt prezentate lucrări privind viața nouă din patria noastră. La rîndul lor, cercurile de balet și de muzică pregătesc un spectacol în cinstea acestui eveniment.

„COLOCVII" o nouă revistă de educație

În curînd va apare revista **„COLOCVII despre școală, familie, societate"**. Această revistă se adresează părinților, corpului didactic, tineretului.

Vor fi dezbătute în coloanele ei problemele cele mai actuale ale vieții și educației tineretului, ale relațiilor între părinți și copii, ale relațiilor între școală și familie, îndrumări în legătură cu orientarea școlară și profesională a tineretului, destinate integrării în societate a tinerei generații.

Revista va publica atît articole teoretice privitoare la cunoașterea și educatia copilului, cît și anchete, discuții, dialoguri, reportaje, sondaje sociologice, interviuri cu personalități marcante din lumea intelectualității noastre culturale și științifice, axate pe problemele educației. Atît cadrele didactice cît și părinții vor găsi în noua revistă un ajutor de preț în munca lor plină de răspundere privind creșterea și educarea în spirit comunist a noilor generații de cetățeni.

Recomandăm în mod special școlilor și comitetelor de părinți această revistă, profilată pe problemele educației.

A început sfîrșitul anului școlar

Se apropie un „revelion" sui generis — revelionul profesorilor și al elevilor, care, la jumătatea anului calendaristic, încheie anul de învățămînt. Perioada de întîmpinare a acestui „revelion" este, pentru cei din profesiunea noastră, o perioadă de răspunderi mari. Cea mai însemnată este răspunderea promovării elevilor. Nu trebuie, printr-o corigență, să pecetluim soarta celui ce s-a îndreptat, dar nici nu trebuie ca într-un acces de indulgență momentană să anulăm nejustificat munca atentă de notare a unui an întreg.

Bine ar fi ca problema definitivării mediilor s-o rezolve întotdeauna profesorul singur, printr-un dialog cu sine însuși, întemeiat pe aprecierea riguroasă, absolut obiectivă, a pregătirii elevilor lui. Dar vezi că în dialogul acesta încearcă uneori să pătrundă, să influențeze, dragostea părintească. Dragostea părintească excesivă — ca să fim mai preciși. Părinții celor amenințați încep să pună în mișcare angrenajele intervențiilor, uitînd de multe ori că mijlocul cel mai eficace pentru îndreptarea situației este de a-l determina pe copil să se pună pe carte.

Și, de ce să n-o mărturisim, o parte din dragostea părintească excesivă o preia asupra sa și dirigintele — „părintele clasei" — mai indulgent de regulă decît restul profesorilor. Dirigintele „înțelege", restul profesorilor — nu ! Firește, depinde de clasă : dirigintele unei clase devine parte din „rest" pentru altă clasă și invers.

Fenomenul e întrucîtva firesc : „părintele clasei" cunoaște mai îndeaproape viața personală a elevului său, își „explică" cauzele rămînerii în urmă și, explicîndu-și-le, e tentat să le și justifice și de aici să le scuze, pe cînd ceilalți profesori au în față doar elevul care dă răspunsuri nesatisfăcătoare.

Încă un element care duce la subiectivitatea dirigintelui sînt procentele. De pildă : dirigintele clasei a X-a „A" are 88 la sută promovați, pe cînd dirigintele clasei a X-a „B" numai 65 la sută. Clasa celui dintîi va fi considerată fruntașă, a celuilalt — codașă. Dacă cercetezi lucrurile mai aproape constați că primul a „luptat" și a argumentat pentru promovarea fiecărui elev. Al doilea, însă, a acceptat notele și situația așa cum au încheiat-o colegii săi, fără să încerce să-i influențeze. Cine are dreptate ? — aceasta-i întrebarea. La „A" sînt mulți promovați, dar mediile de 5 și 6 abundă. La „B" sînt promovați mai puțini, dar cu medii de la 7 în sus. La „A" faliții, puțini cîți sînt, sînt căzuți la cîte 3 sau 4 obiecte. Nici unul la o singură materie. E un indiciu că i s-a atras atenția cutărui profesor : „Ce faci, frate, nu vezi că numai la dumneata e căzut ?". La „B" însă există și elevi căzuți la o singură materie. Primul diriginte are ca scop cantitatea, al doilea — calitatea. Un teoretician mi-ar spune, dogmatic, că un profesor este dator să îmbine în mod armonios cantitatea cu calitatea, pentru că altfel... etc. etc. Teorii pot face și eu (chiar asta și fac). Se pune totuși deschis problema cu ce să începem : cu una sau cu alta ? Dacă cineva îmi aduce argumentul : trece-l pe cutare pentru că are o situație delicată acasă și eu îl trec, deși nu știe nimic, consider că am săvîrșit o nedreptate. În problema promovării există o singură alternativă : știe sau nu știe ! Aceasta trebuie să ne intereseze, nu procentajul promovaților, căci nu putem aplica regula de trei simplă la cultura generală a tineretului. Dacă aprecierile sînt subiective, nu poți clădi pe ele un calcul riguros. E ca și cum ai măsura cu șublerul diametrul degetelor unei statui.

Atunci cînd stai de vorbă cu ei, și directorii sînt de acord că așa este, și inspectorii te aprobă. Dar la sfîrșitul trimestrului, în ședințele de analiză, lucrurile mai sînt judecate uneori tot în conformitate cu procentele. În asemenea cazuri se cer fiecărui diriginte situații amănunțite, notele se toarnă în tipare de fracții cu numitorul o sută și vai de cel care se situează pe ultimul loc. Ca pluta lui Kon-Tiki, rămîn deasupra valurilor cei care au știut să menajeze furiile zeului „procent" !

A început sfîrșitul anului școlar cu răspunderile dar și cu bucuriile lui. Una din ele este satisfacția promovării elevilor numai pentru că știu carte !

C. OTTESCU

Tribuna experienței

Activitatea din ultima etapă a anului școlar este în mod firesc orientată spre acțiunile menite să consolideze cunoștințele elevilor, să desăvîrșească pregătirea lor în cadrul cerințelor programei de învățămînt pentru clasa respectivă. Recapitularea este una din căile principale pe care le folosesc profesorii în această etapă.

Experiența dezvăluie elementele importante care trebuie avute în vedere în cadrul recapitulării. Profesorii își fac o datorie din a împărtăși și altora criteriile pe baza cărora se orientează în lectiile de recapitulare.

Sistematizare

Organizarea și desfășurarea lecțiilor recapitulative de matematică la clasa a VIII-a prezintă o importanță deosebită, deoarece elevii acestei clase vor trebui să facă față și examenului de absolvire și concursului de admitere în liceu sau în școlile profesionale, în programele cărora matematica ocupă un loc de seamă.

Căutînd să-i pregătesc cît mai bine pe elevi pentru aceste examene și concursuri, mi-am alcătuit din vreme planul lecțiilor recapitulative.

Cunoștințele legate de fracțiile ordinare și zecimale, care au avut o pondere deosebită în clasele V-VIII, le voi revedea în special prin rezolvarea unor exerciții și probleme selecționate din manuale, din diferite culegeri, ca și din „Revista de matematică". Voi atrage în mod deosebit atenția elevilor asupra necesității de a respecta ordinea corectă a operațiilor cerute de rezolvarea exercițiilor și problemelor, deoarece am observat la examenele și concursurile din anii trecuți că mulți elevi, deși cunoșteau operațiile cu fracții, au obținut rezultate eronate din pricină că nu au respectat ordinea impusă în efectuarea lor.

Voi demonstra într-o formă nouă înmulțirea a două numere mixte, întrucît atunci cînd elevii au studiat inițial această problemă, neavînd noțiuni de algebră, au fost deprinși să transforme numerele mixte în fracții supraunitare. De astă dată le voi arăta că înmulțirea numerelor mixte se efectuează la fel ca înmulțirea polinoamelor, orice număr mixt putînd fi considerat ca suma unui număr întreg cu o fracție ordinară. Reluînd această demonstrație voi avea în vedere mai ales greșeala pe care o fac mulți elevi cînd încearcă să înmulțească întregii între ei și fracțiile între ele, prin analogie cu adunarea sau scăderea numerelor mixte.

În cadrul recapitulării cunoștințelor despre fracții voi stărui și asupra modalităților de a alege căile care duc mai lesne la rezolvarea corectă a problemelor. Este, de pildă, cazul acelor probleme care conțin atît fracții ordinare cît și fracții zecimale, la care voi insista asupra necesității de a alege calea transformării lor.

În recapitularea cunoștințelor de geometrie plană voi evidenția îndeosebi relațiile și interdependența dintre diferite capitole și teme. Bunăoară, la recapitularea patrulaterului voi trata paralel cunoștințele esențiale despre patrulaterele oarecare, paralelogram, dreptunghi, romb și pătrat, începînd cu definițiile, la care voi insista să se rețină numai ce este necesar și suficient pentru determinarea figurii respective. Acolo unde este cazul voi cere și definiții diferite pentru aceeași figură (de exemplu : „Pătratul este un romb, ale cărui unghiuri sînt drepte" și „Pătratul este un dreptunghi ale cărui laturi sînt egale"), întrucît consider că aceasta este o cale de a-i deprinde pe elevi cu o gîndire matematică corectă. Îmi propun să sistematizez cunoștințele despre patrulatere după următoarea structură : unghiurile patrulaterului oarecare, ale paralelogramului, dreptunghiului, rombului și pătratului ; laturile acestora ; diagonalele lor ; axele de simetrie ; paralelograme inscriptibile în cerc ; condițiile ca un patrulater să fie inscriptibil în cerc ; calculul ariilor respective. Bineînțeles, la toate aceste elemente voi evidenția aspectele comune și caracteristicile diferite. De exemplu, în tabloul de sinteză cu privire la diagonalele paralelogramelor voi evidenția faptul că diagonalele se împart în părți egale două cîte două. Apoi, pe baza răspunsurilor date de elevi, tabloul va fi completat cu caracteristicile paralelogramelor care au toate segmentele diagonalelor egale, ale celor care au diagonalele perpendiculare etc. Acest procedeu stimulează pe elevi să-și sistematizeze cunoștințele și îi ajută să dea la examene răspunsuri concrete, caracterizate de precizia specifică matematicii. După trecerea în revistă a cunoștințelor teoretice voi verifica aplicarea lor în cadrul cîtorva probleme cu un mai pronunțat caracter de sinteză.

La recapitularea cunoștințelor de geometrie în spațiu voi grupa astfel calculele referitoare la suprafețe și volum încît elevii să aibă o imagine cît mai clară a modului cum pot fi deduse acestea prin comparație, evitînd memorarea mecanică a formulelor. În acest scop le voi cere să efectueze paralel probleme privitoare la prismă și cilindru, la piramidă și con, la trunchiul de piramidă și trunchiul de con. La fiecare dintre aceste perechi de corpuri vom scoate în evidență trăsăturile comune, pe care le vom raporta la calculele de volum și suprafață. În felul acesta elevii își vor putea da seama clar că, în esență, la fiecare din perechile de corpuri amintite există trei formule de bază în loc de șase, și că la toate corpurile de rotație elementul de bază al formulelor de calcul este cercul.

Voi rezerva o lecție recapitulativă exclusiv pentru efectuarea calculelor de volum și suprafață pe baza măsurătorilor prealabile efectuate de elevi. Pentru aceasta voi forma grupe mici de elevi cărora le voi repartiza cîte un corp geometric. În cursul orei, grupele își vor schimba între ele corpurile repartizate, astfel încît la sfîrșit să se poată confrunta rezultatele. Firește, eu însumi voi efectua în prealabil măsurătorile și calculele pentru toate corpurile. În încheiere voi cere elevilor să aplice și cele învățate de ei la tema despre calculul aproximativ.

Consider că problemele rezolvate în orele recapitulative nu trebuie să fie prea complicate, căci în acest fel nu antrenăm pe toți elevii la o activitate susținută, fiind neglijată tocmai acea categorie care are nevoie de un ajutor mai larg. Mă voi orienta, în această privință, după dificultatea medie a problemelor propuse la examenele de absolvire și la concursurile de admitere în liceu.

Prof. MARTON DEMETER
Școala generală din Bretcu

Construcția lecției recapitulative

Un element foarte important al lecțiilor recapitulative, îndeobște puțin discutat în literatura pedagogică, îl constituie raportul între contribuția profesorului și contribuția elevilor în cadrul acestor lecții.

Trebuie să recunoaștem că există lecții de recapitulare desfășurate numai cu contribuția celui care instruiește. Acesta expune problemele, iar elevii ascultă, își amintesc sau nu-și mai amintesc unele date, fapte, interpretări. Pînă la urmă se plictisesc și preferă să se gîndească la altceva. Desigur, nu acesta este cazul cel mai frecvent. Mulți profesori antrenează într-o oarecare măsură clasa în discutarea unor teme. Dar există și lecții recapitulative, care sînt construite în întregime pe activitatea elevilor. Cu cît raportul dintre contribuția profesorului și a elevilor în desfășurarea lecției recapitulative înclină mai greu în balanța elementului elev, cu atît lecția este mai realizată.

Care este, în acest caz, contribuția profesorului ? Lecțiile realizate în majoritate sau chiar în totalitate cu participarea activă a clasei presupun în fapt, din partea profesorului, o muncă prealabilă de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea gîndirii logice, dialectice a elevilor lui. Iată deci contribuția profesorului. Dacă el a realizat cu răbdare și perseverență acest lucru, înseamnă că a sfîrșit lucrarea. Îi rămîne doar s-o finiseze : îi pune pe elevi în situația de a se orienta singuri în complexitatea problemelor, știind că aceasta le va reuși.

Tocmai în acest mod încerc să construiesc lecțiile recapitulative de istorie, cerînd elevilor să gîndească ei înșiși, să analizeze procesele lăuntrice care au determinat evenimentele studiate de ei.

De exemplu, recapitulînd, la istoria modernă, revoluțiile din Anglia (1642), Franța (1789—1794 și 1830), revoluțiile anului 1848, războiul pentru independență al coloniilor engleze din America de Nord (1776—1783) și războiul civil din S.U.A. din 1861—1865 cer elevilor să vorbească nu despre desfășurarea evenimentelor, ci despre cauzele lor, despre caracterul pe care l-au avut, despre importanța pe care o prezintă și despre urmările pe care le-au determinat. Firește, nu luînd fiecare eveniment în parte, ci pe baza unei priviri de sinteză, în cadrul căreia se fac comparații, se stabilesc asemănări și deosebiri. Vom porni astfel de la faptul că revoluțiile burgheze au izbucnit toate din aceeași necesitate obiectivă de a se pune în concordanță relațiile de producție feudale, rămase în urmă, cu caracterul forțelor de producție capitaliste apărute în sînul societății feudale. Vom face aprecieri generalizatoare și în ceea ce privește determinarea caracterului revoluțiilor burgheze, ținînd seama de hegemonul acestora, de forțele participante, marcînd deosebirile dintre revoluția burgheză și revoluția burghezo-democratică, dintre revoluția burghezo-democratică din perioada de ascensiune a capitalismului și din epoca imperialismului. Dacă asemănările au fost stabilite prin generalizare, în stabilirea deosebirilor vom ține seama de specificul fiecărui eveniment și de timpul istoric diferit. Acest fapt va fi argumentat chiar cu referire la aceeași țară în perioade diferite, marcînd de exemplu deosebirile dintre revoluția burgheză din Franța din 1789—1794 și revoluția care a avut loc în aceeași țară în anul 1848.

Și lecțiile referitoare la dezvoltarea culturii vor urmări generalizarea celor studiate în timpul anului. Voi orienta astfel discuțiile cu elevii încît să ajungă singuri la concluzia că fiecare stadiu de dezvoltare a culturii este o reflectare a condițiilor materiale, istorico-sociale și politice ale epocii respective și să înțeleagă că fiecare cultură, a oricărui popor, îmbogățește în permanență patrimoniul culturii universale.

Toate lecțiile recapitulative de istorie vor avea și scopul de a-i educa pe elevi, de a contribui la dezvoltarea dragostei față de patrie, la întărirea convingerilor comuniste.

Prof. PETRU POPESCU

Privire de ansamblu, dar și prim-planuri

După părerea mea, la literatura română, recapitularea realizată la sfîrșitul clasei a XI-a în vederea examenului de maturitate își poate propune următoarele : perfecționarea deprinderilor de a efectua sinteze ; consolidarea și sistematizarea materiei din clasele a IX-a, a X-a și a XI-a ; discutarea unor probleme sau a creației unor scriitori valorificați în ultima vreme de pe pozițiile esteticii marxiste ; precizarea unor chestiuni din domeniul artei literare.

O dificultate în organizarea și desfășurarea acestor ore de pregătire am aflat-o în chiar finalitatea lor : ele trebuie să-i pregătească pe elevi să facă față și unor probleme de sinteză de proporții — la lucrarea scrisă — dar și unor analize la examinarea orală. De aici necesitatea imperioasă ca, alături de privirea de ansamblu, panoramică asupra fenomenului literar să se utilizeze și prim-planurile, menite să readucă în memorie cele cunoscute și să releve altele noi. Pornind de la faptul că gîndirea elevului din ultima clasă are un caracter mai abstract, o mai mare putere de generalizare, că spiritul lui critic se dezvoltă, avem posibilitatea de a-l face să privească fenomenul literar într-o conexiune complexă, luînd în același timp în seamă specificul beletristicii, mijloacele sale de expresie.

Așadar, *materialul faptic cunoscut trebuie restructurat și completat, iar firele rămase libere urmează să fie înnodate în vederea realizării unui ansamblu. Articularea aceasta mi se pare o condiție indispensabilă, deoarece de abia acum piesele disparate se vor putea constitui într-un ansamblu, iar viitorul absolvent, atent condus, va putea cerceta cu ochi critic peisajul literar românesc, comparîndu-l uneori, cînd forțele îl ajută, cu cel universal.* Ținînd seama de cunoștințele generale ale elevului se pot face asocieri și disocieri menite să lege anumiți scriitori sau curente literare românești de unele mișcări de renume din literatura universală și, implicit, să releve contribuția literaturii noastre la îmbogățirea tezaurului culturii mondiale. Fără această există pericolul ca elevul să rămînă cu impresia că literatura română este alcătuită din opere disparate, că are un caracter static. De aceea *mi se pare absolut necesar să reluăm și acum problema dinamicii literaturii, în așa fel încît ea să fie înțeleasă ca o mișcare în care fiecare scriitor, fiecare curent literar reprezintă în același timp și un rezultat, și o premisă.* Astfel, semănătorismul va fi privit nu doar ca un produs al revistei „Semănătorul", ci ca un rezultat al orientării scriitorilor din ultimele două decenii ale veacului trecut către tematica rurală, datorită intensificării în acea perioadă a frămîntărilor țărănești — și că, la rîndul său, contribuie la apariția gîndirismului. *La fel, dezvoltarea romanului din perioada interbelică nu va fi privită doar ca un rezultat al momentului respectiv, ci în corelația cu scrierile înaintașilor.* Rebreanu, ca pictor al masei de țărani văzută ca un personaj colectiv, este într-un fel descendent din Duiliu Zamfirescu, iar proza obiectivă din acea vreme o continuă pe cea a lui Slavici, Filimon, Negruzzi, de la care împrumută uneori și unele procedee compoziționale. În legătură cu aceasta cred că e absolut necesar ca în recapitulările finale să se urmărească problemele conținutului operelor literare în strînsă relație cu realizarea artistică.

Așa cum spuneam, consider foarte necesar ca absolventul să înțeleagă literatura română în contextul celei universale. De aceea, vorbind despre roman, nu voi uita să amintesc despre unele paralelisme și influențe. Astfel, romanul condamnării războiului al lui Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Liviu Rebreanu nu poate fi rupt de momentul istoric respectiv, care a generat atitudini artistice asemănătoare și pe alte meridiane, iar aparenta dezordine compozițională a lui Camil Petrescu, va fi înțeleasă și ca un rezultat al influenței exercitate de Marcel Proust. Pe Bacovia, un mare reprezentant al simbolismului, îl voi integra curentului din care face parte. Pentru ca elevii să înțeleagă mai bine caracterul poeziei lui, îi voi stabili notele specifice prin opoziție cu versurile lui Ion Minulescu. (În legătură cu aceasta aș arăta că mi se pare nepotrivit să se discute despre simbolism în clasa a X-a, împreună cu semănătorismul și doar în cîteva linii generale, iar Bacovia să fie studiat în anul următor, rupt în mod evident de curentul respectiv, ca și cînd s-ar proiecta un diafilm cu imagini statice, nelegate între ele, în loc ca lecțiile respective să formeze un tot unitar).

S-ar putea crede că atîtea referiri vor obosi pe elevi sau că îi vor aglomera. Părerea mea este că, dacă lucrează chibzuit, profesorul poate să repartizeze judicios acest spor de material pe care vrea să-l transmită elevilor săi, fără să-i obosească, ci stimulîndu-i, trezindu-le interesul pentru fenomenul literar văzut în complexitatea sa organică.

În discuțiile cu unii colegi sau în unele materiale din presa de specialitate am întîlnit părerea că recapitularea trebuie să pornească de la momentul 1840, moment crucial pentru dezvoltarea ulterioară a literaturii. Cred însă că, procedînd în felul acesta secționăm în mod arbitrar istoria literaturii române și acoperim partea ei cea mai veche, de loc lipsită de importanță, cu vălul uitării. E adevărat că programul „Daciei literare" a jucat un rol de prim ordin, contribuind într-o măsură hotărîtoare la crearea nouului făgaș al literaturii, dar el nu este decît o consecință firească a activității scriitorilor anteriori, de care nu poate fi în nici un caz izolat.

Procedînd în felul acesta doresc să realizez mai mult decît o simplă trecere în revistă a unor probleme studiate anterior : să determin o activitate conștientă îndreptată spre adîncirea cunoștințelor de literatură, să-i ajut pe elevi ca, pornind de la particular, să ajungă la generalizări în legătură cu fenomenul literar văzut în complexitatea sa, în devenirea sa.

Prof. VASILE TEODORESCU

Cu atenția îndreptată spre problemele de conținut

Colectivul didactic al Liceului nr. 1 din Tîrnăveni își îndreaptă acum atenția spre sporirea eficienței studiului individual al elevilor, pun un accent deosebit pe sintetizarea cunoștințelor studiate anterior. Antrenarea în clasă, sub o formă sau alta, orală sau scrisă, a majorității elevilor este calea care îi determină să muncească cu seriozitate, să se pregătească temeinic acasă. Paralel cu grija aceasta, care se manifestă în școală, în desfășurarea lecțiilor, s-au organizat o serie de vizite la domiciliul elevilor, ca și la gazdele la care locuiesc unii dintre ei, pentru a se verifica modul cum folosesc timpul afectat studiului individual, volumul și calitatea acestui studiu. Pe baza constatărilor, conducerea școlii, cu sprijinul cabinetului metodic, a alcătuit un material de îndrumare a elevilor, care a fost apoi discutat cu aceștia.

Pentru a se crea posibilitatea luării unor măsuri operative în școala noastră se obișnuiește ca, la sfîrșitul fiecărei săptămîni, direcția să aibă o scurtă consfătuire de lucru cu cadrele didactice și cu diriginții claselor. În cadrul acesteia se analizează notele obținute de elevi, comportarea și munca lor, se discută problemele care se ridică la diferite obiecte și se dau indicații pentru săptămîna următoare.

Conducerea școlii se preocupă îndeaproape, în această etapă, și de îmbunătățirea procesului instructiv-educativ la secția serală. Urmărind perfecționarea stilului de muncă al profesorilor acestei secții, ne orientăm în același timp atenția și spre îmbunătățirea frecvenței la cursuri a elevilor. În acest sens s-a organizat, cu sprijinul Comitetului orășenesc al P.C.R. și al organizației U.T.C., o plenară pe școală la care au participat profesorii și elevii secției serale, precum și reprezentanți ai întreprinderilor din oraș, în cadrul căreia s-au analizat frecvența la cursuri și atitudinea față de muncă a elevilor secției serale. Discuțiile care au avut loc cu acest prilej au contribuit mult la mobilizarea pentru studiu a elevilor. Ca urmare, în ultimul timp frecvența lor la cursuri s-a îmbunătățit, atitudinea față de învățătură este pozitivă.

Perioada trimestrului III este o perioadă de mare răspundere. Ea ridică sarcini sporite în fața colectivelor didactice. Străduindu-se să asigure parcurgerea în întregime și în mod temeinic a programei de învățămînt, să-i ajute pe elevi în sistematizarea și consolidarea cunoștințelor, să-i obișnuiască pe viitorii absolvenți cu exigențele examenului, colectivul nostru pedagogic muncește stăruitor pentru a încheia anul școlar cu noi succese în muncă.

Prof. P. OPROIESCU
Directorul Liceului nr. 1 din Tîrnăveni

La cercul pedagogic

În cadrul cercului lor pedagogic, directorii școlilor din raionul Olteț au participat de curînd la o consfătuire în care au dezbătut problemele și sarcinile specifice trimestrului al III-lea, etapa cea mai importantă a anului școlar.

Ei au ascultat, cu acest prilej, o expunere a directorului liceului din Grădiștea, care a prezentat experiența acestui liceu în domeniul organizării lecțiilor de recapitulare finală, au purtat discuții pe marginea planului de muncă al Liceului din Bălcești pe trimestrul al III-lea, s-au consultat asupra măsurilor indicate pentru intensificarea randamentului muncii școlare în ultimele săptămîni de cursuri. Numeroși participanți la discuții au subliniat în mod special procedeele menite să asigure buna pregătire a elevilor pentru examene. Asemenea procedee sînt, de pildă, organizarea diferențiată a consultațiilor pentru elevii rămași în urmă, în funcție de volumul lor de cunoștințe, introducerea chestionărilor pe bază de bilete în vederea obișnuirii viitorilor absolvenți cu atmosfera de examen etc. În mod deosebit au stăruit participanții la discuții asupra necesității de a se acorda tot sprijinul cadrelor didactice tinere în organizarea lecțiilor recapitulative.

În încheierea consfătuirii au luat cuvîntul inspectorii Gheorghe Păunescu și Ștefan Mateescu, care au dat directorilor de școli îndrumări menite să contribuie la îmbunătățirea stilului lor de muncă. De asemenea, directorilor de școli li s-a distribuit o listă bibliografică întocmită cu sprijinul Bibliotecii Centrale Pedagogice, listă care cuprinde numeroase lucrări privind sarcinile conducerilor de școli și munca din ultima etapă a anului școlar.

Prof. ION DINCĂ
responsabilul cercului pedagogic al directorilor din raionul Olteț

Orientare în fluxul influențelor

Problemele muncii educative — aceleași, în linii generale pentru activitatea tuturor instituțiilor de învățămînt — capătă unele caracteristici particulare în casele de copii, datorită faptului că aici este vorba de elevi care își petrec tot timpul — sau aproape tot timpul — în colectivele acestora, fiind lipsiți de familie, făcînd parte din familii dezorganizate etc. În aceste condiții influența educatorilor crește mult, căpătînd o pondere deosebită în formarea copiilor.

Ce rol are influențabilitatea în acest proces ? Se știe că influențabilitatea nu este o trăsătură specifică numai elevilor din casele de copii. Ea poate fi întîlnită pe toate treptele vîrstei școlare și ale tinereții într-un grad sau altul, în funcție de condițiile de viață, de mediul social permanent și de cel întîmplător, de modul cum s-a desfășurat și se continuă dezvoltarea personalității elevului respectiv etc. Influențabilitatea (sau sugestibilitatea, cum i se spune pe plan psihologic, opunînd-o spiritului de independență, trăsătură voluntară a caracterului) este strîns legată de interesul față de nou, de spiritul de colectiv, de năzuințele proprii vîrstei ; dar ea poate însemna și imitație necreatoare, slăbiciune de caracter. Ea poate fi deci pozitivă, după cum poate fi și negativă. Natura ei depinde de nenumărați factori, întrucît copilul întîlnește mereu oameni noi, situații de viață noi, este supus unui adevărat flux de influențe. În condiții normale, el este ajutat de părinți să se orienteze în acest flux. Pentru elevii din casele de copii, rolul părinților sînt chemați să-l joace educatorii.

Numeroși educatori din casele de copii folosesc procedee judicioase, eficiente pentru a întări influențele pozitive, pentru a înlătura eventualele influențe negative. Unii din ei pun mare preț pe întîlnirea elevilor cu cărțile. Tovarășa Felicia Florescu, de la Casa de copii nr. 1 din București, îi stimulează pe elevi către literatura științifică, fără să neglijeze nici pe cea beletristică. Considerînd că cea mai de seamă întîlnire a elevilor cu cărțile este cea cu manualele, i-a învățat cu răbdare cum să studieze. Ca urmare toți elevii ei au absolvit anul trecut clasa a VIII-a, toți au intrat prin concurs, în școli medii.

Și educatoarea Ileana Nicolae, de la Casa de copii nr. 6 din București, folosește larg literatura pentru a-i influența pe copiii cu care lucrează, pentru a asigura treptata înflorire a personalității lor. Ea știe ce cărți citesc copiii din grupa ei și are grijă să le discute cu ei fie în cadrul unor convorbiri organizate, fie printr-un schimb de păreri fugitive, cu aspect ocazional. Întotdeauna accentul în aceste discuții se pune pe caracterizarea personajelor, pe comportarea lor. Tovarășa Nicolae, colaborînd strîns cu diriginta Rada Dogaru, de la Școala generală nr. 119, unde învață elevele ei, care se găsesc acum în clasa VIII-a, urmărește sistematic să atragă atenția acestora asupra esenței cuprinse în cărți, să le creeze deprinderea de a cerceta lucrurile sub mai multe unghiuri, astfel încît să-și formeze noțiuni morale clare, convingeri ferme.

Întîlnirea cu filmul este o altă modalitate de a-i influența pe elevii din casele de copii. Această influență este pozitivă îndeosebi atunci cînd educatorul n-o lasă să se desfășoare de la sine, ci intervine activ, discutînd cu copiii semnificațiile filmelor vizionate de ei. Cu o serie de elevi din clasele mari s-a vizionat nu de mult filmul „A fost cîndva hoț" care le-a plăcut mult. Educatorul lor a observat însă că ei au urmărit mai ales exhibițiile cu revolverul, bătăile — lupta, cum spuneau ei. Discutînd cu elevii, el a subliniat superioritatea morală a unei alt fel de luptă : a străduinței personajului principal de a fi bun, cinstit, în luptă cu influențele nesănătoase, în luptă cu greșelile propriului său trecut, în luptă mai ales cu orînduirea nedreaptă care îl împinge înapoi, nelăsîndu-l să iasă la lumină, să redevină un om cu conștiință curată.

Deosebit de mult îi atrag pe copii și emisiunile televizate. Educatorii pricepuți știu să-i orienteze spre emisiunile cu un bogat conținut educativ, să le formeze discernămîntul. Alții, indiferenți, îi lasă să aleagă singuri. Dar nu întotdeauna copiii aleg bine. Am văzut o fetiță de clasa a II-a imitînd mișcările dezordonate, glasul spart al unei cîntărețe de muzică ușoară. Era trist. Este necesar ca educatorii să-i atragă pe copii la vizionarea acelor programe care sînt adecvate vîrstei lor, care îi pot influența favorabil, după cum este necesar și să discute cu ei asupra celor văzute, învățîndu-i să deosebească esențialul de neesențial, pozitivul de negativ, cu accentul pe clarificarea unor noțiuni de ordin moral.

O influență mult mai mare decît cartea, decît filmul sau emisiunile radioteleviziunii exercită asupra elevilor întîlnirile cu oamenii. Efectele acestor întîlniri sînt foarte complexe. Nu este vorba numai de persoanele cu care elevii vin în contact permanent în școală și în casă, ci și de influența indirectă exercitată prin intermediul acestora. De pildă, dacă colegul de bancă arborează un stilou ultramodern, dacă o colegă povestește despre un „ceai" la care a fost invitată, elevul de la casa de copii rămîne cu un sentiment care îl va influența negativ. Uneori și plecarea în familie a copilului — de asemenea o familie dezorganizată — poate dăuna dezvoltării lui armonioase. Și aici este necesară, deci, influența activă, permanentă a educatorului, bazată pe cunoașterea contactelor pe care le au copiii. Foarte bine venite sînt întîlnirile organizate de directori și educatori cu oameni care pot exercita o influență deosebit de favorabilă asupra copiilor — fruntași în producție, oameni de cultură și artă etc.

Rezultatele influenței educatorilor apar cu claritate atunci cînd, după terminarea școlii generale de 8 ani, o dată cu plecarea din casele de copii, elevii, prin concursurile de admitere de rigoare, trec în internatele liceelor sau ale școlilor profesionale. Ei întîlnesc acum multe lucruri noi : colegi și profesori necunoscuți, cerințe sporite, dar și libertate mai mare de a se plimba în oraș, de a-și folosi (sau pierde) timpul liber etc. În aceste împrejurări se verifică fermitatea unor atitudini, claritatea unor noțiuni morale. În multe case de copii educatorii se preocupă în mod special să-i pregătească pe elevi pentru etapa de după absolvirea clasei a VIII-a. Tovarășa Olga Stoianovici, directoarea Casei de copii din R. Vîlcea, pune elevele mai mari în situația de a cunoaște orașul, instituțiile lui, de a-și rezolva singure multe probleme personale — ca scoaterea buletinului de identitate, înscrierea la concursurile de admitere etc — ajutîndu-le cu grijă și spirit de răspundere să se orienteze în multitudinea de aspecte concrete ale vieții zilnice. La casa de copii din Cristur, elevii și elevele au zile libere de ieșire în oraș, singuri sau în grupuri mici, fiind învățați să respecte punctualitatea, să aibă o atitudine demnă.

Atunci cînd intră în licee sau în școlile profesionale, elevii întîlnesc, pe lîngă adolescenți și adulți cu caractere pozitive, și alte exemple mai puțin favorabile. Procedează bine, de aceea, cadrele de la casele de copii din Cristur, Pitești, Beiuș ș. a. care dau elevii în grija conducerii școlii pe care o urmează, țin o corespondență asiduă cu diriginții acestora, asistă la unele ședințe cu părinții, organizează acțiuni cu elevii veniți în vacanță la casa de copii și, în unele cazuri, urmăresc dezvoltarea elevilor pînă cînd intră în producție și chiar mai departe.

Influența pozitivă a educatorilor asupra celor pe care îi cresc și îi formează este adînc prețuită de aceștia. O tînără învățătoare cu bune rezultate, tovarășa Gherghina Epure, care a crescut la Casa de copii din Buzău, povestește că n-o va uita niciodată pe educatoarea ei, tovarășa Alexandrina Dabija. „Era o fire blîndă, dar totodată impunătoare — spunea ea. Ce calmă era cînd ne explica ! Datorită ei am îndrăgit studiul limbii române. Ne îndemna să citim mult. După ce citeam o carte, după ce mergeam în oraș, la cinematograf, ne lăsa pe fiecare să ne spunem părerea, apoi vorbea dînsa. Ne spunea multe despre oameni, despre viață, despre modul cum trebuie să chibzuim totul, cu mintea noastră, cînd vom pleca din casa de copii. Unele lucruri le-am înțeles pe deplin abia mai tîrziu. Am învățat de la ea să cunosc oamenii, să-mi aleg prietenii. Ne-a obișnuit, de mici, să nu ne lăsăm influențate de elemente rele".

Taina unei asemenea influențe asupra elevilor stă în căldura cu care te apropii de ei, în înțelegerea pe care le-o arăți. „Am întîlnit de multe ori privirea dușmănoasă a ochilor uneia din elevele mele" — povestește educatoarea Alexandrina Dabija. Chipul acestui copil exprima ură și neîncredere în toți adulții pe care-i întîlnea. Căutam să stau mai mult de vorbă cu dînsa, să-i cîștig încrederea, s-o ajut să înlăture lacunele din pregătirea ei — dar mergea greu. După o vacanță a venit la mine cu o fotografie. Era fotografia unei mătuși dragi. Mi-a spus : „Dv. semănați mult cu mătușa mea". Am privit fotografia. Nu era nici o asemănare, dar am fost de acord. Fruntea fetiței s-a descrețit, mi-a zîmbit și ochii și-au schimbat privirea. Acum doi ani, eleva mea și-a luat examenul de maturitate la școala medie din localitate".

Influențabilitatea, pozitivă și negativă, este o problemă cuprinzătoare, care depășește desigur limitele casei de copii, cu elevii ei de vîrstă mijlocie. Dar pentru formarea acestor elevi influența educatorilor este hotărîtoare. Iată de ce se impune ca ei să-și perfecționeze necontenit munca în rîndurile copiilor, să înțeleagă că de această muncă depinde în cea mai mare măsură calitatea oamenilor pe care îi cresc.

IOANA IONESCU

Evidențierea interdependenței capitolelor

Contribuția activă, cît mai deplină a clasei

Restructurarea materialului faptic într-un ansamblu unitar

O necesitate a ultimei etape : măsurile operative luate pe parcurs

OPINII

Solicitări, suprasolicitări, subsolicitări

Arta de a folosi timpul devine în zilele noastre o problemă de cea mai mare actualitate. A înlătura pierderea de timp, a utiliza cu cît mai deplin randament fiece oră este indispensabil atît pentru fiecare om în parte cît şi pentru societate. Pentru învăţători şi profesori problema are o semnificaţie mai largă, ei fiind totodată şi educatori.

Nu este în intenţia rîndurilor de faţă de a aborda problema pe toate laturile ei, ci de a pune în discuţie doar cîteva aspecte considerate mai actuale.

Se ştie că orice proces de creaţie implică studiu, meditare, gîndire. **Dacă privim munca învăţătorului şi profesorului ca pe un proces continuu de creaţie — şi altfel nu o putem privi — ne dăm seama că studiul, ca şi meditarea, sînt condiţii absolut necesare pentru a concepe fiecare lecţie, fiecare act educativ.** Problema care se pune din punctul de vedere al temei noastre este dacă profesorii au posibilitatea să studieze zi cu zi şi să gîndească suficient fiecare lecţie, fiecare sistem de lecţii, fiecare acţiune pe care o organizează. Răspunsurile primite la ancheta efectuată recent confirmă, în cele mai multe cazuri, existenţa acestei posibilităţi.

— Răgazul de care dispunem pentru a ne pregăti — spune tov. N. Mitulescu, directorul Liceului nr. 1 din Piteşti — **este una din condiţiile care asigură rezultatele bune obţinute de şcoala noastră. Aş sublinia chiar : una din principalele condiţii.** Răspunsuri asemănătoare ne-au dat şi o serie de profesori de la liceele „Nicolae Bălcescu", „I. L. Caragiale", „Dr. Petru Groza" şi „Gh. Lazăr" din Bucureşti, care obţin de asemenea, bune rezultate datorită grijii manifestate de conducerile şcolilor, de comitetele sindicatelor pentru a asigura cadrelor didactice timpul necesar pregătirii lecţiei, gîndirii şi conceperii ei. Iar grija aceasta porneşte de la întocmirea orarelor şi pînă la echilibrarea distribuirii sarcinilor pe linie metodică şi social-culturală.

Învăţătorilor şi profesorilor le revin atît în munca din şcoală cît şi în afara ei sarcini de mare însemnătate în societatea noastră. **Lucrul cel mai important este însă nu să asigurăm îndeplinirea oricum a acestor sarcini, ci să asigurăm rezolvarea lor la nivelul celei mai depline eficienţe. Aceasta nu se poate realiza decît prin participarea tuturor membrilor colectivului didactic, şi nu printr-o participare „proforma".** Or, sînt încă destule împrejurări, în care dintr-un colectiv de 30—40 de învăţători şi profesori, cîţiva sînt supuşi la suprasolicitări : ei sînt supraantrenaţi şi în activitatea metodică, şi în cea social-culturală. Se spune despre ei că sînt cei mai activi, cei mai pricepuţi, cei mai „săritori". Neîndoielnic că este aşa. Dar unde se ajunge în felul acesta ? La faptul că acelaşi om este şi responsabil al comisiei metodice, şi membru în conducerea filialei unei societăţi ştiinţifice, şi conducătorul unui cerc de elevi şi îndrumător al echipei artistice a profesorilor. În astfel de condiţii este uşor de înţeles că asemenea multiple responsabilităţi nu pot fi îndeplinite decît parţial şi nu pot viza eficienţa dorită. Mai grav încă este faptul că atare împrejurare se reflectă în însăşi munca profesională. **Suprasolicitările limitează timpul de pregătire, de gîndire a lecţiei şi, ca urmare profesori care ar putea lucra cu foarte bune rezultate îşi risipesc, îşi epuizează forţele şi nu mai pot munci în direcţia esenţială, la clasă pe măsura capacităţii lor.**

Este limpede că dacă dintr-un colectiv numeros sînt solicitaţi la treburi ca cele de mai sus mereu aceiaşi şi aceiaşi oameni, vina revine în primul rînd celor care solicită. Nu poate fi acceptată scuza „că apelăm la cei mai buni", cînd în fond le pregătim condiţiile pentru a intra, printr-o activitate de formă, în rîndurile celor „oarecare". Pe de altă parte **existenţa celor „oarecare" nu poate fi înlăturată atîta vreme cît ei continuă să rămînă subsolicitaţi. cît nu se urmăreşte perseverent antrenarea lor în activităţile care altfel supraîncarcă, suprasolicită pe ceilalţi.** Firească, se cere discernămînt pentru a le oferi ceea ce răspunde atît nevoilor şcolii cît şi înclinaţiilor, pregătirii, preferinţelor. Dar discernămîntul, eforturile de a-i sprijini pe parcurs vor fi pînă la urmă răsplătite de rezultatele ce nu vor întîrzia să se arate.

Sînt însă şi cazuri cînd oamenii nu sînt chemaţi la o treabă efectivă, ci pur şi simplu timpul li se răpeşte inutil. **Cea mai obositoare dintre solicitări este aceea care nu duce la nimic.** Întîlnim încă destule aşa-zise activităţi care au doar rolul de a permite să se noteze „îndeplinit" în dreptul unei sarcini trecute în planul general de muncă. În ce măsură această „îndeplinire" contribuie la rezolvarea unei cerinţe autentice, în ce măsură vizează ea efectiv scopul pentru care a fost gîndită şi organizată sînt chestiuni care, în acest caz, devin cu totul secundare.

Nu-i cazul ca răspunderea pentru asemenea stări de lucruri să fie căutată doar la nivelul şcolii. În bună parte ele (stările de lucruri) sînt generate de un anumit mod de a aprecia şi îndruma. De cîte ori nu se întîmplă ca atunci cînd se apreciază activitatea unor şcoli, a unor cadre didactice să se prezinte cifre — atîtea interasistenţe, atîtea şedinţe cu părinţii, atîtea vizite la domiciliu, atîtea... Nu se merge pînă la examinarea valorii acţiunilor, a activităţilor. Aprecierile făcute pe astfel de coordonate duc la generalizarea unui stil de muncă formal. În fond se ajunge nu la stimularea muncii propriu-zise ci la a „arăta" că „se munceşte". Se impune în legătură cu această problemă ca referatele sau concluziile în care se analizează activitatea şcolilor să fie mai profunde iar aprecierile să fie justificate cu argumente legate de eficienţa activităţii, a acţiunilor iniţiate.

La sfîrşitul trimestrului al II-lea al acestui an şcolar am asistat la şedinţa unui consiliu pedagogic. Participau toţi profesorii şcolii — aproape 80. Urma ca direcţia şcolii să prezinte un referat în care să se analizeze activitatea desfăşurată în trimestrul anterior şi să traseze sarcinile pentru ultimul trimestru, iar apoi să se poarte discuţii pentru aprofundarea şi concretizarea celor spuse în referat. Ce s-a întîmplat însă ? Referatul a reprezentat doar o enumerare a sumei acţiunilor organizate în şcoală în decursul perioadei analizate, fără să le cerceteze valoarea, semnificaţia, rezultatele. Discuţiile au fost orientate pe aceleaşi făgaş. Au vorbit 5 profesori, dintre care 4 au reluat din referatul direcţiei unele probleme de „inventar", sau au făcut cel mult observaţii de genul : „în referat s-a omis să se treacă vizita pe care am făcut-o cu elevii clasei mele la muzeul cutare". Nimic despre problemele majore ale muncii din şcoala respectivă, nimic despre cauzele adînci, uneori ascunse ale unor fenomene negative, nici o soluţie, nici o referire concretă la activitatea viitoare. Aşadar, în ultimă instanţă, de 80 de ori cîte 3 ore de solicitări inutile, fără să mai socotim timpul pierdut pentru alcătuirea dării de seamă de un colectiv greşit orientat încă din faza de concepere a acţiunii.

Nu o dată lucrurile se întîmplă la fel şi la şedinţele comisiilor metodice, ale cercurilor pedagogice etc., organizate în unele locuri numai pentru că sînt prevăzute în plan. **Nu este greu să se înţeleagă şi acolo unde încă nu s-a înţeles că criteriul de apreciere a tuturor acţiunilor nu poate fi decît finalitatea lor, măsura în care ajută efectiv la îmbunătăţirea conţinutului muncii.**

Spuneam că solicitările la activităţi fără finalitate efectivă sînt cele mai obositoare solicitări. Ele sînt totodată şi cele mai periculoase, pentru că dau participanţilor impresia că se află în treabă, cînd de fapt rămîn în afara ei şi pentru că, desfăşurîndu-se sub imperiul formalismului, generează o anumită mentalitate, ucid impulsurile vii, de autentică manifestare pe plan profesional şi social-cultural.

Dar asemenea „solicitări" nu se fac numai în activităţile strict şcolare, ca cele la care ne-am referit mai sus. Am spune chiar că tendinţa de solicitări formale se vădeşte mai ales în domeniul activităţilor extraprofesionale, cele denumite generic activităţi social-culturale. După cum se ştie, aceste activităţi intră în norma de muncă a învăţătorilor şi profesorilor, care aduc o mare contribuţie la opera de continuă ridicare a nivelului de cultură al satelor. Nici aici însă nu se ţine seama întotdeauna de necesitatea de a nu irosi inutil timpul oamenilor. La cererile cadrelor didactice, de pildă, se fac repetiţii luni în şir, de cîteva ori pe săptămînă, pentru ca în cel mai fericit caz la sfîrşitul anului şcolar să se cînte cîteva cîntece. Nu poţi să nu-ţi spui că timpul investit este neproporţional cu rezultatele obţinute. Oare în locul unui cor numeros, dar fără activitate propriu-zisă nu s-ar putea pregăti grupuri vocale mai puţin numeroase, care-şi pot realiza mult mai economicos programul şi care, în plus, pot avea şi o activitate practică mult mai bogată ?

Cît timp, cîte energii se risipesc în unele locuri, datorită solicitărilor care nu duc la nimic, gîndite şi desfăşurate formal !...

Desigur că şi aici, ca şi în cazul sarcinilor direct legate de munca la catedră, nu pot fi aşteptate soluţii care să cadă de-a gata de undeva. Mai mult : **soluţiile principale nici nu pot veni decît de la fiecare colectiv didactic în parte. Pentru că numai aici se poate face ceea ce este necesar în scopul unei distribuiri raţionale a sarcinilor, care să nu suprasolicite pe unii subsolicitînd pe alţii, după cum tot aici se poate asigura fiecărei acţiuni un conţinut efectiv, în aşa fel ca oamenii să înveţe ceva din ele, nu să-şi irosească timpul fără rost.**

Prof. CONST. RĂDOI

Manualele în sistemul Braille

Nu vom aminti aici importanţa manualelor în general, întrucît ea este bine cunoscută de toţi. Vom face însă cîteva consideraţii privind alcătuirea manualelor pentru o anumită categorie de şcoli — şcolile de nevăzători.

Practica a scos în evidenţă necesitatea editării unor manuale în sistemul de scriere Braille, manuale care permit o însuşire mai temeinică a cunoştinţelor de către elevii nevăzători, fiindcă asigură contactul direct cu textul. Mai mult, elevul fiind nevoit să citească se va obişnui mai repede cu sistemul de scriere, ceea ce va determina rezultate mai bune în munca sa cu cartea Braille. Din această cauză în prezent se duce o activitate intensă pentru realizarea unor manuale adecvate pentru elevii nevăzători.

Care va trebui să fie conţinutul acestor manuale ?

Să vorbim, în primul rînd, despre tematică. După părerea mea, aceasta va trebui să fie aceeaşi, în linii esenţiale, cu tematica manualelor pentru şcolile de masă, asigurîndu-se astfel unitatea de cunoştinţe a tuturor elevilor. Firească însă că se impune să se ţină seama şi de nivelul mediu al elevilor nevăzători. Se ştie, de exemplu, că elevii şcolilor generale pentru nevăzători au îndeobşte o vîrstă mai mare decît vîrsta şcolară obişnuită şi de aceea ei pot să-şi însuşească un volum de cunoştinţe ce depăşeşte uneori programa prevăzută pentru clasa corespunzătoare. În schimb, în şcolile profesionale pentru nevăzători trebuie să se aibă în vedere neomogenitatea pregătirii anterioare a elevilor.

De mare importanţă sînt dimensiunile lecţiilor, care nu pot depăşi posibilităţile elevului de a citi în sistemul Braille. La unele teme poate fi necesară, din această cauză, o expunere sintetică. Mă refer aici nu la un simplu rezumat şi nici la o înlănţuire seacă de definiţii greu de însuşit, ci la prezentarea noţiunilor de bază ale temei respective, cu explicaţiile cele mai potrivite, astfel încît profesorul să capete posibilitatea de a adăuga el însuşi lucrurile ce n-au putut fi tratate în manual din cauza ritmului de citit în sistemul Braille. Dacă nu se va ţine seama de acest ritm elevii nevăzători vor fugi de manual sau vor recurge la ajutorul unor colegi şcolarizaţi în cursul elementar în sistemul Braille, iar munca individuală va lipsi cu totul. Cred, de aceea, că autorii manualelor vor trebui să ţină seama de media rezultatelor obţinute la citit-scris în sistemul Braille în cadrul şcolilor pentru nevăzători şi al Asociaţiei nevăzătorilor, stabilind cu grijă volumul adecvat pentru fiecare lecţie.

Întrucît, din cauza dificultăţilor de editare, manualele în sistem Braille nu pot fi reînnoite prea des, va fi necesar ca textele, exemplele, explicaţiile, exerciţiile etc. să fie astfel alcătuite şi dozate pe lecţii încît să poată fi folosite mai mulţi ani la rînd.

Studierea cu atenţie a specificului muncii instructiv-educative în rîndurile elevilor nevăzători, a tuturor cerinţelor care decurg din acesta, va contribui fără îndoială la realizarea unor manuale cît mai corespunzătoare.

Prof. ION POPESCU
Grupul şcolar special nr. 1
Bucureşti

MONUMENTE ALE NATURII

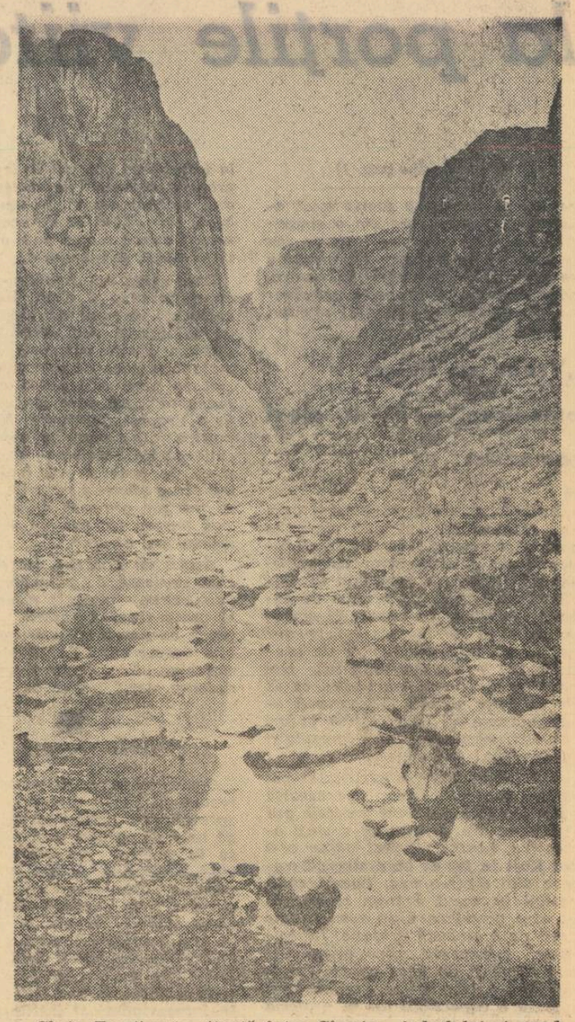

Cheia Turzii este situată între Cîmpia Ardealului şi şesul Arieşului. Pe întreaga lungime, de aproape 3 km., ea este străbătută de un pîriu. Pereţii de calcar, aproape verticali, ajung în unele puncte la înălţimi de 300 m. De-a lungul „Cheii" se află mai multe peşteri interesante mai ales pentru arheologi (peşterile Căţeaua Mare, Căţeaua Mică, Cleştur etc.) care au servit populaţiei din împrejurimi ca loc de refugiu în vremuri de restrişte. În peştera Cleştur a existat şi o adevărată fortăreaţă a omului primitiv.

Cheia Turzii prezintă mult interes şi prin flora şi fauna ei, deosebit de bogate : specii rare de fluturi, de păsări, printre care se numără cojoaica de munte, presura şi acvila de stîncă, 997 specii de plante, unele de faimă europeană.

Includerea Cheii Turzii în traseul excursiilor şcolare va fi binevenită, ea oferind, după cum se vede, multiple resurse instructive şi educative.

Cît de puţină consideraţie !

— Nae, te-aş ruga ceva...
— Ce ? Spune o dată !
— Avem concursul de volei şi ştii...
— Ştiu !... Să am grijă de „băieţi", nu ?
— Aşa e, Nae. Vezi, ai şi tu puţină înţelegere pentru sport !... Şi apoi, fără Mitică cum aş putea face faţă ? ! !
— E bun la volei ?
— Aş, frate, as ! Aşa că mă înţelegi... !
— Ce să înţeleg ?
— Nu fă tu pe neştiutorul cu mine, Nae !... Uite, în săptămîna asta, cînd facem antrenamente, lasă-l în pace şi nu-l asculta. N-are timp de asta... Munceşte, săracul, la plasă, de-l trec sudorile !...
— Mda... Dacă spui tu că e bun...
— Maestro, frate, ce mai !
— Fie, dar după concurs să se pună la punct.
— Ei, tocmai aici e buba !...
— Ce, nu eşti mulţumit ? !
— Bine, frate, dar după concurs băiatul va fi obosit !... Mai poate face el un efort ?
— De ce nu ?
— Uite ce înseamnă să discuţi cu un profan în materie de sport !... Nu te înţelege, frate ! N-are de unde !
— Ei, lasă, că şi tu prea o faci des cu „băieţii" !... Săptămîna trecută Dragomir, azi Mitică... !
— Dar ce, o fac pentru mine ? Şi-apoi ce pierzi dacă Mitică n-o să dea teză cu ceilalţi, ci pe urmă ?
— Cum ? ! Să dea şi teză separat ? Şi pentru ce, mă rog ?
— Dar nu luptă Mitică pentru prestigiul şcolii ? !... Sau pentru tine prestigiul şcolii noastre nu are nici o importanţă ?
— Fie !... Să ştii, însă, că m-am cam săturat de povestea asta !
— E pentru culorile şcolii, Nae. Şi e de datoria noastră !

*

Iată cît de puţină consideraţie pot avea unii pentru sport şi pentru sportivi ! ! ! O dată ce apreciază că se pot lipsi de învăţătură !

Paradoxul există, dar nu unde apare la prima vedere.

Prof. VASILE CIOBANU

Eu ce sînt ?

Răsfoiam, ca să pregătesc o lecţie, manualul de chimie pentru clasa a VIII-a. E un manual reuşit. Prezentabil editat. Conţinutul lui bogat are meritul de a fi expus cu claritate. Dar iată că la pagina 61, nu ştiu cum, mi s-a părut dintr-o dată că lucrurile nu stau tocmai cum trebuie. Mă uit cu atenţie. Ce să fie ? Nu disting prea clar. Privind însă în zarea hîrtiei cu ajutorul unui detector de amănunte invizibile la prima vedere, constat nişte pete. Le iau. Le dau la analiză. Rezultat : lacrimi. Cineva îşi vărsase lacrimile la pagina 61. Schimb detectorul. Îl iau pe cel de sunete neauzite de toată lumea. Ce să vezi ? Adică mai corect spus, ce să auzi ? Un plîns subţire, dar cu sughiţuri. Pentru a investiga mai departe combin cele două detectoare, măresc, apropii, iar măresc, iar apropii şi iată : o fiinţă pe cît de microscopică, pe atît de deznădăjduită plîngea în hohote. Mă apropii şi nedumerit, dar şi înduioşat, întreb :

— Cine eşti, arătare unicelulară, şi de ce plîngi ?

Abia trăgîndu-şi răsuflarea, printre două hohote sfîşietoare, fiinţa îmi împărtăşi necazul ei.

— E bine că mă întrebi aşa ! Nici eu nu mai ştiu cine sînt şi, mai ales, ce sînt... Ţin minte că mi s-a spus că m-ar chema „Mycoderma aceti", fiindcă determin transformarea vinului în oţet, dar de cînd am aflat ce scrie în pasajul acesta de pe pagina în care m-au definit autorii şi m-a fixat tipografia, o duc într-una într-un hohot de plîns"...

Contrariat, am citit rîndurile împricinate. Scria acolo : „Oxidarea se face cu ajutorul unor bacterii numite ciuperci de oţet (Mycoderma aceti). Aceste ciuperci se găsesc în aer şi transformă vinul în oţet"...

Constatînd aceasta, şi cum nu puteam să dau pe loc nici o soluţie, mi-am scos aparatele din priză şi m-am retras de-a-ndărătelea, în vîrful picioarelor. Apoi am reflectat : Ce grozavi mai sînt şi fermenţii ! Uite, Mycoderma aceti transformă sub acţiunea lor vinul în oţet prin fermentaţie. Dar de ce manualul de chimie transformă bacteria în ciupercă prin... confuzie ? O fi la mijloc tot un fenomen necunoscut ! Cum nu am aparate ca să-l mai detectez şi pe acesta, mă opresc aici. Cred însă că dacă aş poseda dispozitivul necesar, aş descoperi cu el fermentul neatenţiei : în formulare, în redactare, în controlul ştiinţific...

(Pe baza unui material primit de la prof. ION CRACIUN din Secăria, raionul Cîmpina)

Şi aceasta este o sarcină a şcolii

În cadrul unei anchete sociale întreprinsă de ziarul „Scînteia" *) se face o propunere demnă de luat în seamă : „Dacă am lăsa falsele pudori şi realele ipocrizii de o parte — spune reporterul — şi ne-am ocupa, în şcoli şi de educaţia sexuală ? Aceste ore ar fi o barieră în calea frivolităţii şi a uşurinţei, care mai apar ici-colo".

Iată ridicată din nou, cu tărie, cerinţa ca şcoala să înscrie în programul ei — alături de algebră şi geografie, de astronomie şi muzică — şi educaţia sexuală. Propunerea a fost făcută mai de mult chiar în coloanele „Gazetei învăţămîntului", dar ecouri practice nu s-au manifestat, deşi viaţa asaltează mereu, uneori în forme dureroase, poziţiile „pudicilor" ipocriţi.

Să pornim de la fapte : azi copiii de ambele sexe se află împreună de la vîrsta de 7 ani, adolescenţii ies în mod obişnuit împreună, fetele şi băieţii se duc adesea singuri în excursii pe munţi. Putem să lăsăm educaţia lor cu privire la raporturile între sexe la nivelul la care se afla acum 50 de ani ? Neîndoielnic că nu. Viaţa ne impune să ridicăm cu toată seriozitatea problema educaţiei sexuale.

În ce moment anume trebuie începută această educaţie ? Şi cine s-o facă — şcoala sau familia ?

La prima întrebare înclinăm să răspundem că începutul educaţiei sexuale ar trebui să se situeze de la vîrsta de zece ani, adică înainte chiar ca o serie de întrebări legate de problema sexuală să înceapă a-l frămînta pe copil. Să nu uităm, într-adevăr, că de la o vîrstă foarte fragedă mai toţi copiii văd filme de dragoste la cinematograf sau pe micul ecran al televizorului. Iar între 12—13 ani, discuţiile care se poartă între băieţi se învîrtesc mult în jurul acestei probleme.

La a doua întrebare, mulţi ar înclina să răspundă : familia. Şcoala nu are menirea să ofere copiilor cunoştinţe de educaţie sexuală, ci să-i instruiască — socotesc partizanii acestei teze. Dar dacă privim în mod deschis realitatea în faţă, ne dăm seama că familia nu poate îndeplini această sarcină ; cel puţin n-o poate îndeplini singură, fără concursul şcolii. Părinţilor, mai ales celor din oraşele mari, le e din ce în ce mai greu să controleze contactele copiilor lor. În faţa acestei situaţii, care părinţi găsesc la timp cuvintele potrivite spre a-şi lămuri fiul sau fiica ?

În legătură cu acest aspect al problemei se impune atenţiei noastre încă o circumstanţă. Multor părinţi le-ar place să încredinţeze acest lucru unei cărţi. Dar care carte ? N-o căutaţi în librării căci n-o veţi găsi, pentru simplul motiv că nu există. S-a tipărit, destul de recent, o carte din care tinerii învaţă cum să danseze („Poftiţi la dans"), iar Editura tineretului anunţă că va tipări alta despre bunele maniere. Desigur, atît una cît şi cealaltă sînt binevenite, dar tot atît de necesară ar fi şi o lucrare tratînd despre educaţia sexuală. Lipsa unei asemenea lucrări determină de multe ori pe părinţi să se adreseze şcolii, solicitîndu-i pe profesori spre a şti cum să abordeze cu copiii lor această problemă. Ce să le răspundă aceştia ? Cum să le răspundă şi cît ? iată întrebări cu care s-au întîlnit deseori cadrele didactice în discuţiile lor cu părinţii.

Dar chiar în eventualitatea apariţiei unei cărţi, răspunderea şcolii pentru educarea sexuală a elevilor apare evidentă. De ce să luăm aerul unor conspiratori, cînd e vorba de a discuta despre educaţia sexuală ? E greu de înţeles de ce o fată sau un băiat nu trebuie să ştie cum sînt alcătuiţi şi de ce n-ar găsi această descriere în manual, alături de aceea a pancreasului. Nu e logic ? Concluzia este evidentă, ea a fost subliniată de toţi specialiştii : în loc de a scorni atîtea poveşti, n-ar trebui să scornim nici una ; în loc de a aştepta vîrsta şoaptelor, a discuţiilor purtate pe la colţuri, ar trebui să le vorbim copiilor înainte de a începe să fie frămîntaţi de tulburările pubertăţii. Şi ar trebui — cred — folosiţi termenii medicali, cei adevăraţi ; copilul n-o să-i înţeleagă poate imediat, dar ei pot elimina atmosfera de jenă sau de minciună.

Consider că şcoala are datoria să-şi asume sarcina rezolvării acestei probleme, căci părinţii ori nu ştiu să vorbească despre ea, ori se simt stingheriţi. Educaţia sexuală în şcoli este, dacă vreţi, un rău necesar. Dar e mai bine să fie făcută acolo decît să nu fie făcută de loc. Firească însă că ea trebuie să aibă şi sprijinul larg al familiei.

Dacă idealul ar putea fi atins educaţia sexuală ar trebui, cred, realizată în trei etape. Prima — înainte de şapte ani, în familie. În această perioadă copilul vrea să ştie cum s-a născut, iar părinţilor le revine sarcina să i-o spună într-o formă generală, făcîndu-l în acelaşi timp să înţeleagă că el a fost primit cu toată dragostea.

Etapa a doua : înainte de 12 ani, copilul să înveţe mecanismul reproducerii umane în mod ştiinţific, la şcoală, aşa cum învaţă acum reproducerea criptogamelor, de pildă.

Etapa a treia : de la vîrsta cînd devine puber, cînd începe să fie frămîntat, cînd problemele sexuale iau pentru el înfăţişarea tainei posibile, cînd are mai mult nevoie de dragostea şi sfaturile părinţilor lui, să i se predea cunoştinţe despre igiena sexuală. Nu este un lucru simplu, căci vîrsta pubertăţii este vîrsta la care copiii au o înclinaţie spre tăcere, spre disimulare, care face discuţiile cu ei dificile. Totuşi, dacă vom privi problema aceasta cu seriozitate vom reuşi s-o rezolvăm.

Aspectele educaţiei sexuale ar trebui discutate amănunţit în cadrul şedinţelor cu părinţii. Profesorii ar putea cunoaşte astfel mai bine aspectele lor concrete, părinţii ar învăţa să-şi biruie timiditătile, stinghereala şi toţi laolaltă i-am învăţa mai bine pe copiii noştri cum să trăiască. Pe lîngă atît de bogatele cunoştinţe pe care şi le însuşesc în şcoală, tinerii vor fi mai înarmaţi, îi vom ajuta să se cunoască mai bine, să-şi întemeieze mai chibzuit căsniciile, care nu vor mai ţine, cum se mai întîmplă încă acum, doar „cît trăiesc trandafirii".

Tocmai acest lucru m-a îndemnat să scriu rîndurile de faţă.

NORA MARIAN
directoarea şcolii generale nr. 124, Bucureşti

* „Scînteia" nr. 6963 din 27 aprilie 1966.

„Băiatul cel rău"

Îmi cer iertare de la început pentru povestea asta de-a-ndoaselea. Aş fi vrut să scornesc o istorioară înduioşătoare, despre profesoara cea tînără, bălaie şi cu ochi de cicoare care l-a cumînţit în doi timpi şi trei mişcări pe Neculai Bibere. Dar pentru că capricioasă, nu mă ascultă. Ascultaţi ce spune :

Cînd bălăioara l-a numit pe Neculai responsabil cu ordinea în clasă, el i-a ris în nas :

— D'ap'dară ! Nu se prinde ! Am mai văz't eu şmecheria asta într-un film cu nişte băieţi răi care se făceau buni. Vax ! Nu vreau să fiu şef ! Eu îs mai şef ca şefii puşi de mata ! E bine ?

După care bălăioara a plîns, a plîns...

Neculai n-a fost de la început băiat rău. De ce şi cum s-a înrăit nu ştiau prea bine nici părinţii lui, nici dăscăliţa cea tînără. Numai pentru Bugea, profesorul de matematică, lucrurile erau clare şi definitive :

— E,a i s-a ales soiul, băbie ! Ce-i tot daţi voi cu educaţia în familie, înţelegi ? Eu n-am avut familie. Am muncit de la 12 pînă la 18 ani : am îngropat stîlpi de telegraf, o pădure de stîlpi. Şi cînd s-au schimbat vremurile, am început să învăţ. Am intrat în şcoală la 18 ani, în 1946. Dar derbedeu n-am ajuns. Neculai ăsta-i soi rău ! Celelalte-s vorbe ! Orice i-am fi spus, ridica din umeri.

— Ehei, să-ţi povestesc cum am copilărit eu, băbie !

Umerii încăpăţînaţi ai lui Bugea mă îndîrjeau. Într-o zi, deşi ştiam că risc, i-am zis :

— Ţi-l dau pe Neculai în clasă.

A zîmbit, privindu-mă cu milă :

— Dumneata nu mă înţelegi. că eşti prea tînăr. Sînt copii şi copii. Unii fac pozne, dar au suflet curat. Aceia mi-s dragi. Neculai Bibere-i soi rău : degeaba îţi baţi capul cu el.

— Deci nu vrei să-l primeşti în clasă — am replicat.

— Ba da. Numai că are să mă scoată din sărite şi mi ţi-l pocnesc, băbie ! Să ştii.

Nu-l credeam. Bugea se purta foarte sever cu elevii, dar nu-i jignea şi nu-i lovea.

Şi Neculai s-a mutat — cu arme şi bagaje, cu bricege, şeptic şi absenţe nemotivate — la Bugea. Asta a fost într-o luni ; iar a doua zi s-a întîmplat ce s-a întîmplat : Bugea l-a prins, între nucii din fundul livezii, cu ţigara în gură. Era în ora de fizică. l-a ridcat de jos. Bibere încăpea, cu năravuri cu tot în palma profesorului.

— Chiuleşti, băbie ?

— Să vedeţi... a încercat s-o cotească într-un fel Neculai.

— Şi fumezi ?

— Răi...

— Păi să te lecuiesc eu şi de una şi de alta, băbie !

Şi a ridicat ca un baros cealaltă palmă, strînsă pumn.

— Dă ! s-a sumeţit în felul lui Bibere. Au mai dat şi alţii. Şi eu dau în care-s mai slabi ca mine. Dă ! Nu mă tem.

Pumnul lui Bugea se oprise undeva, între frunzele cu miros amar ale nucului. Pe urmă, palmele uriaşe ale dascălului l-au ridicat pe Neculai pînă sub frunzar ; iar ochii lui au căţărat lung şi cu mirare la făptura sfrijită de dinainte-i.

— Hm ! Aşa ! Cei tari dau în cei mai slabi. Mda... Asta-i, cum s-ar spune, concepţia ta de viaţă... Interesant !

L-a mai privit o dată lung, apoi l-a aşezat de unde-l ridicase, uşurel, ca pe o cupă de Boemia. Şi iar l-a privit lung, fără să clipească. A întors spatele şi s-a dus cu paşi mari spre şcoală. În urma lui, Neculai Bibere a trîntit cu ciudă în iarba tăvălită chiştocul de măruţească pe care-l ţinuse ascuns în palmă.

— N-aiba să-l ieie pe cel care a priceput ceva ! Dar de voinic îi voinic al dracului ! Ca pe-o pană m-a ridicat !

Nu. Bibere n-a alergat îndată după diriginte, să-şi ceară iertare ori să-şi ia angajamente. Poate că a făcut-o altădată, mai tîrziu.

Altceva voiam să vă spun : că Bugea n-a mai venit în seara aceea să-şi joace obişnuita partidă de şah cu naturalistul Ştirban. Se spune că ar fi avut sfat de taină cu băiatul care odinioară înălţase o pădure întreagă de stîlpi de telegraf. Dar poţi să crezi tot ce se spune ?

MIHAI MANCAŞ
Bicaz

Tineri la porțile viitorului

(Urmare din pag. 1)

pentru că mă atrag foarte mult animalele, pentru care am o simpatie deosebită". Dar — cum se știe — meseria de inginer agronom nu se rezumă la plimbări în natură, după cum aceea de medic veterinar nu se rezumă la mîngîiatul viteilor.

„Vreau să slujesc omenirea" — 30 de elevi romantici

Întîlnim și multe răspunsuri care dovedesc o dată mai mult elanurile generoase proprii tinereții. „Voi deveni inginer constructor de hidrocentrale pentru a contribui la mărirea numărului „izvoarelor de lumină" — spune un elev. „Mi-am ales profesia de inginer constructor pentru că țara are nevoie de constructori" — declară un altul. Doi elevi au ales medicina pentru ca să fie de folos patriei. Răspunsuri asemănătoare au dat cîțiva viitori chimiști, agronomi, sau cercetători în domeniul științei.

Dar „romanticii" noștri nu-și pot susține alegerea doar pe această bază. Nu aleg o anume profesie pur și simplu din dorința de a sluji omenirea, pentru simplul motiv că o pot sluji la fel de bine alegînd oricare alta dintr-o mie. Lucrul ar fi posibil în cazul extrem și absurd în care omenirea n-ar avea nevoie decît de o singură profesie. În realitate, specialiștii din orice domeniu pot fi de folos patriei și oamenilor cu condiția să dea întreaga măsură a capacității lor în profesia pe care și-au ales-o. Iar măsura întreagă poate fi dată abia atunci cînd profesia corespunde aptitudinilor individului și înclinațiilor sale, cînd el o practică cu pasiune, cînd, deci, din capul locului, ea a fost bine aleasă. Criteriul în acest caz, oricît de frumos, rămîne și el insuficient.

Este foarte posibil ca simpatia pe care elevii o nutresc acum pentru fizică, pentru matematică, pentru flori sau pentru animale să le stimuleze și să le întrețină dragostea pentru profesiile către care îi mînă ea. Dar e tot atît de posibil ca pasionatului agronom de astăzi să i se acrească de agronomie iute și de grabă atunci cînd va constata că în loc să se delecteze cu parfumul florilor va trebui să transpire din greu pentru a spori producția de porumb la hectar.

Înșelătorul „mi se pare că" — 15 elevi superficiali

Există, printre tinerii anchetați, o categorie la care criteriile alegerii profesiei sînt cel puțin de neînțeles. „Doresc să mă fac profesoară de istorie — declară o elevă — pentru că de curînd facultatea de istorie a primit numele istoricului cu renume mondial, N. Iorga". Ne bucură prețuirea pe care o arată această elevă marelui savant. Dar ce s-ar fi întîmplat dacă facultatea n-ar fi primit acest nume? O altă elevă: „M-am hotărît să dau la energetică. Motivul? Mi se pare că aici am să reușesc. Despre meseria sau profesia pe care o voi avea la sfîrșitul facultății nu știu nimic. Poate voi avea ocazia să răspund peste șapte ani". Ei poftim! — îți vine să exclami. Și dacă peste șapte ani o să ne spui că această profesie nu ți se potrivește, ce-i facem? Nu știi că timpul e ireversibil? „Vreau să devin economist" — spune un elev și te-ai aștepta ca, exprimînd această dorință, să fie îndemnat de un anume aspect al profesiei sale. Dar, la întrebarea „ce știi în legătură cu profesia aleasă?" ne răspunde candid: „Habar n-am". Îți vine să zîmbești, dar știind că de acest „habar n-am" atîrnă soarta unui om, îl privești tăcut și îngrijorat.

Dacă speța lui „habar n-am" (care cuprinde vreo 7 elevi din cei 100 anchetați de noi) ne lămurește cît de nelămuriți sînt acești tineri, există și o altă categorie, mai disimulată, în care răspunsurile de tipul „mi se pare că", „cred că", „s-ar putea să", „nu prea știu bine" sînt de-a dreptul derutante. Iată cîteva mostre: „Aș vrea să merg la facultatea de biologie deoarece pe mine, în general, am impresia că mă atrag științele naturii". „Aș vrea să mă fac profesor de educație fizică pentru că, așa mi se pare, că sportul mă atrage".

Astfel de hotăriri, luate pe muchia sinuoasă a „părerilor" implică perspectiva virtuală a nerealizării și poate chiar a ratării. Termenii pot fi exagerați atîta vreme cît vorbim despre copii de 18 ani. Dar e mai bine să-i folosim acum ca sperietoare decît mîine ca diagnostic.

■

Orice profesor, diriginte sau director, îți poate prezenta, mai ales spre sfîrșitul anului școlar o întreagă listă de acțiuni inițiate în școala sa în vederea orientării profesionale a elevilor. Aceste acțiuni privesc de obicei elevii ca pe un bloc omogen și ar putea fi clasificate pe cîteva tipuri: 1) ora de dirigenție pe tema alegerii drumului în viață; 2) întîlniri cu foștii elevi ai școlii; 3) întîlniri cu oameni ai muncii din întreprinderi și instituții; 4) vizite în întreprinderi și instituții; 5) ședințe cu părinții.

Dar nu formele sînt cele care ridică probleme, ci conținutul lor. Căci iată ce se întîmplă uneori.

În ora de dirigenție, se prezintă un referat despre frumusețea și perspectivele unei profesiuni sau unui grup de profesiuni. Elevii ascultă pasivi și spun cîteva cuvinte, mai mult sau mai puțin formale, la „discuții", iar dirigintele trage concluzii „în general".

Iată și o „întîlnire". Vine în fața elevilor, să zicem, un inginer specialist în mecanică fină, le explică onest elevilor despre ce e vorba în această meserie, le spune ce perspective și ce satisfacții oferă ea și îi îndeamnă să se îndrepte spre această profesie. Cu rezerva că, de obicei, în astfel de împrejurări, se evită a se vorbi despre unele cerințe ale profesiei respective care i-ar putea pune în gardă pe elevi, restul ar merge. Dar cîți muncitori, tehnicieni sau ingineri pot să prezinte în școală, în timpul unui an, astfel de expuneri? Doi, trei, patru, cinci? Oricît de mulți ar fi, sînt departe de a acoperi numărul profesiilor a căror statistică am schițat-o mai sus.

Vizitele în întreprinderi sau instituții nu pot fi nici ele mai multe. Dacă vizita are loc, să zicem, la o uzină chimică, trei-patru elevi care vor să se specializeze în chimie industrială vor participa cu interes la această acțiune, vor primi unele informații utile. Dar celorlalți 26—27 din cei treizeci de elevi cîți are de obicei o clasă, ale căror proiecte sînt legate de cu totul alte profesii, vizita aceasta nu le spune nimic. Ei vor aștepta rîndul altei vizite, care să le dea răspunsuri legate de problemele lor. Dar a efectua vizite într-o astfel de măsură încît să le fie prezentată elevilor toată diversitatea de profesii pe care și le-ar putea alege ei e ca și cum ai încerca barierele imposibilului.

Dorind să definească raportul dintre acțiunile subordonate orientării profesionale și problemele reale și acute ale acestei orientări, un profesor le asemăna cu deosebirile dintre pătrat și linia curbă. „Noi încercăm să aplicăm liniile rigide — îmbinate în colțuri, ca la un pătrat — ale acțiunilor noastre la conturul curb, cu o infinitate de puncte sinuoase, pe care îl reprezintă în realitate problema orientării elevilor". Dacă, în general, munca educativă trebuie privită ca o muncă diferențiată, determinată de datele personale ale fiecărui elev, în orientarea profesională diferențierea trebuie să atingă gradul cel mai ridicat. Fiecare elev își alege o altă profesie, fiecare este potrivit pentru un anumit domeniu de muncă și deci fiecare are nevoie de alte îndrumări, de alte relații în legătură cu viitoarea lui profesie.

Fără să contestăm valabilitatea diversității de acțiuni enumerate mai sus, trebuie să arătăm că acestea toate suferă de același păcat: elevii sînt tratați ca o masă amorfă căreia i se aplică, fără diferențieri, aceeași rețetă în diferite variante.

Ce-ar fi dacă, în loc să aplicăm mecanic aceste rețete tuturor elevilor, am porni de la datele unei anchete școlare și am încerca să aflăm, într-o primă ipostază, preferințele — oricît de fanteziste sau de neclare — ale elevilor? Ce-ar fi dacă, după ce am aflat aceste preferințe, i-am informa asupra perspectivelor pe care le oferă profesia aleasă, asupra greutăților pe care le au de înfrînt pe drumul ales? Și ce-ar fi dacă, apoi, confruntînd preferințele elevilor cu aptitudinile lor, cu posibilitățile lor de a se realiza în domeniile pentru care au optat, le-am spune dacă alegerea lor e bună și, dacă nu e bună, le-am recomanda ceea ce credem că li s-ar potrivi mai mult?

N-am mai fi puși atunci în fața unor elevi care cu cîteva săptămîni înaintea examenului de maturitate nu știu ce vor face în viață, nici a altora care știu ceva vag, nici a altora care și-au ales profesiile la întîmplare sau și le-au ales închipuindu-și, în legătură cu ele, cu totul altceva decît sînt în realitate.

Pe cîte căi se poate realiza această îndrumare, nu e cazul să arătăm. Cînd e vorba să inițieze acțiuni profesorii nu sînt lipsiți de fantezie (drept dovadă, avem amintite chiar aici cîteva dintre ele). Dar principalul nu-l constituie acțiunile în sine, ci măsura în care ele răspund unor probleme concrete, reale, măsura în care îi ajută într-adevăr pe elevi și nu rămîn simple manifestări formale.

Al 54-lea concurs de matematică

Devenit de mulți ani tradițional, concursul de matematică pentru elevii liceelor, ai școlilor pedagogice profesionale și tehnice de maiștri și-a încheiat de curînd a 54-a ediție.

Rezultatele lui sînt dintre cele mai rodnice. A crescut numărul participanților (la etapa locală „au luat startul" peste 21 000 de elevi din 785 de școli situate în 370 de centre), după cum a crescut și numărul celor reușiți la etapa regională, ceea ce a făcut ca la etapa finală să se întîlnească 315 elevi (față de 181 în anul precedent), reprezentînd 154 de școli din 86 de centre. Numărul mare de elevi premiați la etapa finală (7 premii I, 6 premii II, 10 premii III), ca și cele 25 de mențiuni, dovedesc buna pregătire a concurenților din toate clasele în condițiile unei exigențe sporite.

Concursul de matematică din acest an — ca și cele din anii precedenți — s-a bucurat de un sprijin susținut din partea secțiilor de învățămînt. De asemenea, mii de profesori au depus o muncă asiduă și rodnică atît pentru pregătirea elevilor în vederea participării la cele trei etape ale concursului, cît și pentru asigurarea bunei desfășurări a acestora.

În fruntea participanților la concurs s-au clasat elevii Liceului nr. 2 din Ploiești, ai Liceului nr. 3 din Iași, ai liceelor „Petru Groza" și „Spiru Haret" din București, ai Liceului nr. 1 „Papiu Ilarian" din Tg. Mureș, ai Liceului „M. Eminescu" din Satu Mare și ai Liceului „Nicolae Bălcescu" din Cluj. Printre cei cărora li s-a acordat premiul I se află și un elev al Școlii profesionale din Tîrgoviște. Au primit de asemenea premii elevi de la Ștefănești-Argeș, din Făget, de la Școala profesională din Bocșa etc.

Din rîndurile elevilor evidențiați la ultima etapă a concursului vor fi selecționați membrii echipei române la cea de a 8-a olimpiadă internațională de matematică a elevilor, care va avea loc în luna iulie a.c. în R. P. Bulgaria. Succes deplin „olimpicilor" noștri la această întrecere internațională!

TIBERIU ROMAN

Discuții despre mișcarea sportivă din școli

Recent la U.C.F.S. s-au discutat o serie de probleme legate de activitatea de cultură fizică și sport a elevilor și studenților. Cu acest prilej s-au propus o serie de măsuri menite să ducă la îmbunătățirea mișcării sportive în școli și universități.

S-a subliniat, între altele, faptul că în atenția profesorilor de educație fizică trebuie să stea mai ales calitatea activității, nu numărul secțiilor sportive. Se impune de asemenea, după cum s-a arătat în cursul discuțiilor, ca directorii școlilor să arate un interes sporit față de activitatea sportivă, să sprijine extinderea formelor simple de practicare a exercițiilor fizice, cît și activitatea competițională. La rîndul lor, secțiile de învățămînt au fost chemate să îndrume mai atent activitatea profesorilor de educație fizică.

Creațiile cadrelor didactice

La clubul Sindicatelor din Învățămînt s-a deschis de curînd o expoziție care cuprinde lucrările unor membri ai cenaclului „Ion Andreescu". Este vorba de profesorii *Ion Cîrdei, Jean Nițescu* și *Vera Veselovschi-Nițescu.*

Profesorul Ion Cîrdei este prezent cu lucrări de grafică. Exponatele sale sînt numai cîteva din sutele de imagini pe care le-a prins acest pasionat cronicar al Bucureștiului din zilele noastre. Ele reflectă preferința artistului pentru contrapuneri de elemente cu semnificații simbolice: „Noul și vechiul în Piața Gării de Nord", „Lîngă Magistrala Nord-Sud". „Șantier la Balta Albă", „Betoniere pe strada Jiului", „Blocul Automatica", „Întreceri între arbori și blocuri". Acestora li se adaugă alte și alte aspecte de muncă — „Stație de mașini", „Asanări pe Valea Plîngerii", „Primul pilon" etc.

Profesorul Jean Nițescu, stăpîn pe meșteșugul său, își ațintește privirile către universul uman, înfățișînd cu pătrundere psihologică chipuri de constructori ai socialismului. Deosebit de expresivă este în această privință pictura „Idee nouă". Portretelor de muncitori li se alătură acelea ale cercetătorilor și ale tinerilor studioși („În bibliotecă", „Student" etc.).

Pictorul Nițescu expune, de asemenea, un număr de peisaje viguroase, în care aspectele naturii sînt împlinite prin munca constructivă a omului („Complexul carbonifer Schitu Golești", „Peisaj industrial", „La Mamaia", „Centrul Sibiului" etc.).

Profesoara Vera Veselovschi-Nițescu, are o personalitate lirică și este mai înclinată spre visare decît ceilalți doi expozanți. Lucrul acesta se vede și în portretele expuse — dintre care menționăm cele intitulate „Tinerețe" și „Avînt tineresc" — dar mai cu seamă în lucrările înfățișînd flori și naturi statice. Lucrările Verei Veselovschi-Nițescu au o muzicalitate izvorîtă din încîntarea provocată de impresiile senzoriale, legate de formă, linie și mai cu seamă de culoare.

*

Printre manifestările artistice din ultima vreme se înscrie și expoziția de pictură a profesorului-pictor ploieștean Nicolae Vasilescu, deschisă în București, în sala „Galeriilor de artă" din calea Victoriei.

Lucrările expuse se afirmă prin unitate de viziune, prin prospețimea sentimentelor și prin lirismul cald al cromaticii. Fiecare pictură se menține în limitele spontaneității; nimic nu este forțat, preocupările de tehnică, de virtuozitate nu alterează prospețimea momentelor. O caracteristică a tablourilor lui Nicolae Vasilescu este faptul că în cadrul lor omul se înfrățește cu natura, prin prezența lui directă sau prin creațiile sale.

Peisajele industriale exprimă tocmai această amplificare de către om a pitorescului natural. Afinitățile îndeosebi rustice ale pictorului se afirmă atît în peisagistică („Peisaj din Vălenii de Munte", „Sfîrșit de iarnă" etc.), cît mai cu seamă prin prezența omului și a creațiilor sale („Colectivistă din Păulești", „Țărancă din Făgăraș", „Țăranii spre tîrg", „Motiv de scoarță" etc.). „Camping la Mamaia" și „Pe plajă" întregesc tematica.

Culorile pastelate, bine armonizate întăresc sentimentul bucuriei de viață. Lucrarea „Colț de fabrică", de pildă, se afirmă prin armonia de culori calde și transparente „Flori violete" îmbină elementul cromatic cu priceperea tratării decorative. În general, tonalitățile cromatice ale lucrărilor sînt calde și vibrante.

Expoziția pictorului Nicolae Vasilescu este o mărturie în plus despre capacitatea creatoare a profesorilor de desen.

Conf. univ.
ALEXANDRU TOHĂNEANU

JEAN NIȚESCU: *„Idee nouă"*

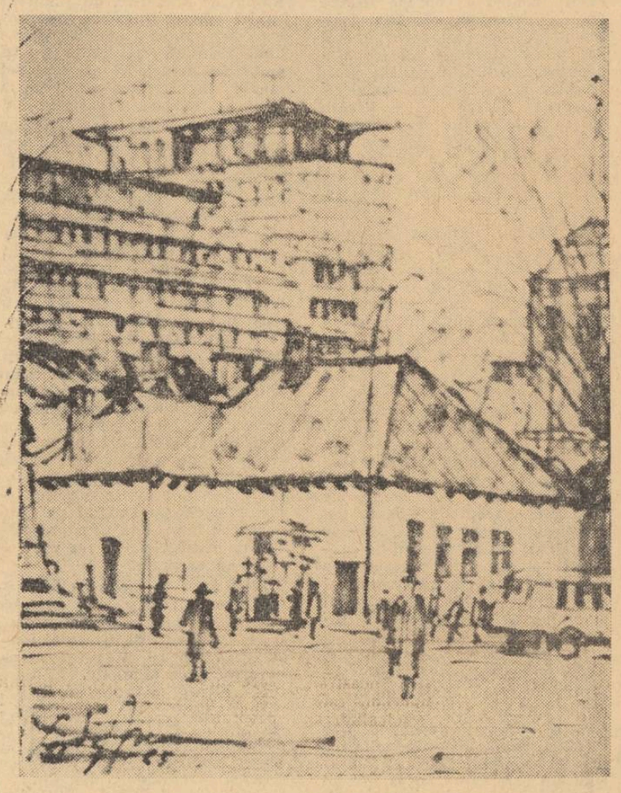

ION CÎRDEI: *„Noul și vechiul în Piața Gării de Nord"*

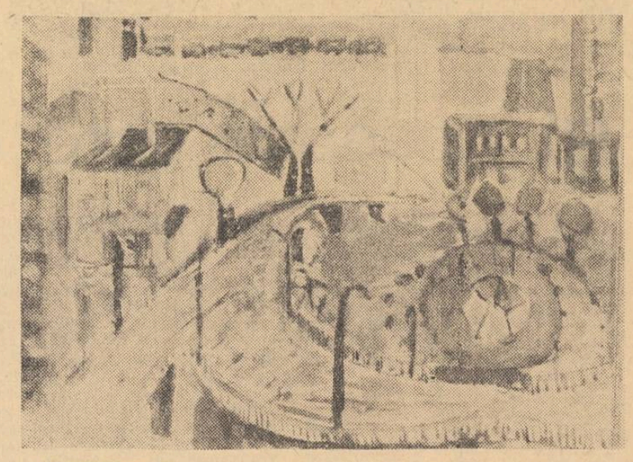

N. VASILESCU: *Peisaj industrial"*

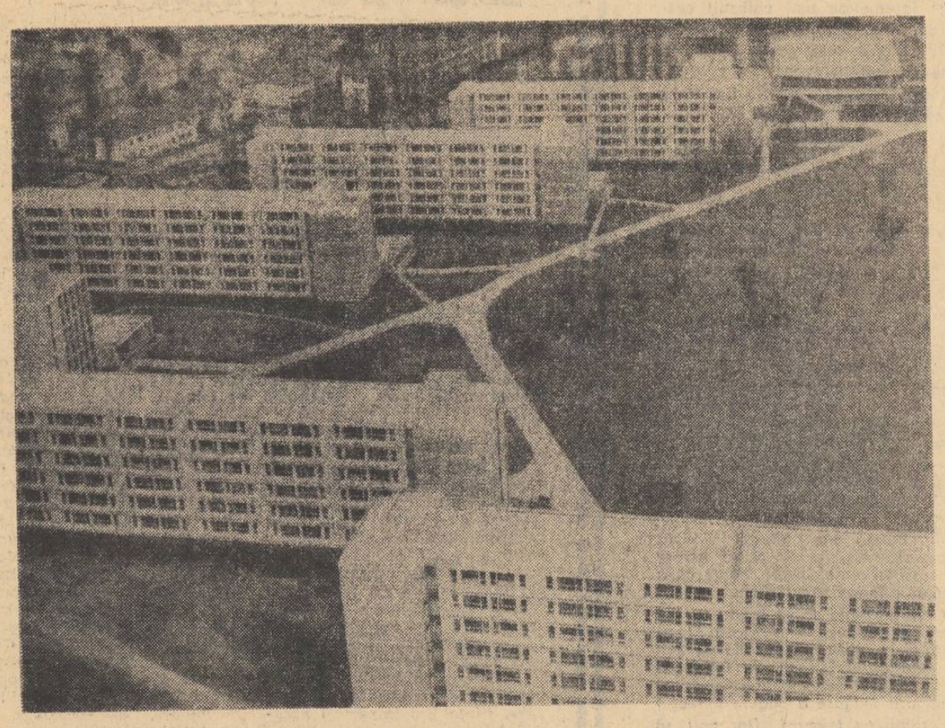

Complexul studențesc din cartierul Grozăvești

BIBLIOGRAFIE

„CARTEA PRIN POȘTĂ"

„Cartea prin poștă" pune la dispoziția învățătorilor și profesorilor lucrări din toate domeniile care îi interesează. Ele se pot obține contra ramburs, direct la domiciliu, printr-o simplă carte poștală adresată librăriei „Cartea prin poștă" Buc. str. Serg. Nuțu Ion nr. 8-12, raionul V. I. Lenin. Pot fi comandate și lucrări în curs de apariție. Acestea vor fi expediate, contra ramburs, la cîteva zile după apariție.

Iată o serie de lucrări care pot fi comandate la „Cartea prin poștă":

EDITURA POLITICĂ

K. Marx, Fr. Engels — **Despre artă și literatură** — vol. I — 16 lei

EDITURA DIDACTICĂ

N. Popescu, T. Botez, L. Dudnicov, L. Solcănescu — **Metodica predării limbii ruse în școala generală** — 12 lei.

A. Hollinger — **Metodica predării algebrei în școala de 8 ani** — 12 lei.

Clara Chiosa — **Metodica predării limbii române în școala generală** — 15 lei.

In EDITURA DIDACTICA ȘI PEDAGOGICA au ieșit recent de sub tipar următoarele lucrări de literatură pedagogică și metodică:

Clasici ai pedagogiei universale și gîndirea pedagogică românească — sub redacția prof. dr. docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Cartea cuprinde studii privitoare la răspîndirea în România a ideilor pedagogice ale lui I. A. Komensky, J. Locke, J. J. Rousseau, J. H. Pestalozzi, F. Fröbel, precum și un studiu despre învățămîntul lancasterian în școala românească.

Modernizarea metodelor de studiere a limbilor străine — de I. Brăescu. Lucrarea își popune să arate locul pe care mijloacele audio-vizuale trebuie să-l ocupe în procesul de predare a limbilor străine pe toate treptele învățămîntului nostru și să indice din punct de vedere metodologic anumite soluții pentru aplicarea lor cît mai eficientă.

Munca metodică în școlile generale și în licee — de I. Dumitrescu și N. Andrei.

Metodica pregătirii științelor naturale și agriculturii — de Tr. Tretiu.

Metodica predării limbii ruse în școala generală — de N. Popescu, T. Botez, L. Dudnicov, L. Solcănescu.

Metodica predării educației fizice în școala generală.

EDITURA ACADEMIEI

I. Mușlea, Gh. Alexici — **Texte populare inedite** — 8 lei.

Documente Hurmuzachi — vol. XXI — 63 lei.

C. C. Giurescu — **Tîrguri sau orașe și cetăți moldovenești pînă în secolul XVI** — 22 lei.

Gh. Vrabie — **Balada populară românească** — 12 lei.

N. Guboglu, M. Mustafa — **Extrase din cronicile turcești privind țările române** — vol. I — 28 lei.

Atlas lingvistic român — vol V. — Seria nouă — 100 lei.

Gramatica limbii române — vol. I-II — 51 lei.

V. Scurtu — **Termene de înrudire în limba română** — 13 lei.

O. Papadima — **Cezar Bolliac** — monografie — 12 lei.

O. Berciu — **Cultura Hamangia** — 25 lei

H. Mihăescu — **Influența grecească asupra limbii române pînă în sec. al XV-lea** — 10 lei

Histria — vol. II — 42 lei

Dicționarul limbii române, litera M, fasc. 6,7 — 14 lei

G. Phrantzes — **Cronică** (traducere V. Grecu) — 39 lei.

Dicționar german-român — 80 lei.

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ

M. Seche — **Schiță de istorie a lexicografiei române** — vol. I — 5,25 lei.

I. Roman — **Vorbiți mai bine, scrieți mai bine românește** — 4,25 lei.

Analize gramaticale și stilistice — ed. a II-a — 6,25

C. C. Giurescu — **Viața și opera lui Cuza Vodă** — 13 lei.

R. Descartes — **Geometria** — 4 lei

L. Blaga — **Istoria gîndirii social-politice în Transilvania** — 13 lei.

D. Berciu — **Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre** — 11,50 lei.

Al. Rosetti — **Istoria limbii române** — vol. IV-V-VI — 12,50 lei.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

I. Massoff — **Teatrul românesc** — 22 lei

Titu Maiorescu — **Critice** — 18 lei.

Vera Călin — **Metamorfozele măștilor comice** — 6 lei.

N. Manolescu — **Lecturi infidele** — 4,50 lei.

Dan Hăulică — **Ofensiva irumosului** — 7 lei.

D. Cesereanu — **Arghezi și folclorul** — 8 lei.

G. Călinescu — **Viața lui Eminescu** — 15 lei.

I. Vitner — **Literatura în publicațiile muncitorești** — 15 lei

EDITURA TINERETULUI

G. Călinescu — **Studii și cercetări de istorie literară** — 4,25 lei

I. D. Bălan — **Octavian Goga** — 5 lei.

Al. Piru — **C. Negruzzi** — 4 lei.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

T. Vianu — **Postume** — 4,75 lei

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20 Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 851
Vineri 20 mai
1966
6 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

LUCRĂRILE CONGRESULUI SINDICATELOR

În marea sală a Palatului Republicii din Capitală s-au desfășurat, în zilele de 16—19 mai a.c. lucrările Congresului sindicatelor din Republica Socialistă România. S-au întîlnit aici delegații aleși de sindicatele din toate regiunile țării, reprezentanți ai celor peste 4 milioane de membri de sindicat din țara noastră.

La Congres au luat parte, de asemenea, numeroși invitați — membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, activiști de partid și de stat, vechi militanți ai mișcării revoluționare. Au fost de față reprezentanți a 37 de organizații sindicale de peste hotare, ai Federației Sindicale Mondiale, ai Biroului Internațional al Muncii, precum și corespondenți ai presei străine.

Întreaga asistență a întîmpinat cu puternice aplauze și urale pe tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnăraș, Alexandru Drăghici, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Moghioroș, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, membri supleanți ai Comitetului Executiv și secretarii C.C. al P.C.R., vicepreședinți ai Consiliului de Stat și ai Consiliului de Miniștri.

Din însărcinarea Consiliului Central al Sindicatelor, tovarășul Constantin Drăgan, președintele C.C.S., a rostit cuvîntul de deschidere, arătînd că actualul Congres este chemat să examineze activitatea desfășurată de Consiliul Central al Sindicatelor, de organele și organizațiile sindicale de la Congresul din 1960 și pînă în prezent — perioadă plină de evenimente în viața patriei și de mărețe înfăptuiri ale poporului. Totodată, Congresul are sarcina să stabilească pentru noua etapă de dezvoltare a țării, luminată puternic de însuflețitorul program elaborat de Congresul al IX-lea al partidului, sarcinile crescînde și de mare însemnătate ce stau în fața sindicatelor noastre în opera întregului popor de desăvîrșire a construcției socialiste.

Delegații au ales apoi prezidiul congresului, comisia de validare, secretariatul congresului, comisia pentru redactarea proiectelor de hotărîri și rezoluții.

Congresul a aprobat în unanimitate următoarea ORDINE DE ZI :

1. Raportul de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor din Republica Socialistă România pentru perioada ce a trecut de la congresul precedent al sindicatelor și sarcinile ce le revin în înfăptuirea hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

2. Raportul Comisiei centrale de cenzori.

3. Raportul cu privire la proiectul Statutului Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

4. Alegerea Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România și a Comisiei centrale de cenzori.

A fost aprobat apoi regulamentul de desfășurare a lucrărilor Congresului.

Primit cu îndelungi și puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care a adus Congresului salutul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al guvernului. Cuvîntarea secretarului general al C.C. al P.C.R. a fost subliniată, în repetate rînduri, cu vii aplauze și ovații entuziaste.

La primul punct al ordinei de zi, tovarășul CONSTANTIN DRĂGAN a prezentat raportul de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor.

În continuare, **Anton Emilian**, președintele Comisiei centrale de cenzori, a prezentat raportul acestei Comisii.

În continuarea lucrărilor Congresului au început discuțiile la rapoartele prezentate. Au luat cuvîntul delegații : **Gheorghe Borș**, președintele Consiliului local al sindicatelor din București, **Mihai Bădulescu**, președintele Comitetului sindicatului uzinelor „1 Mai" din Ploiești, **Petre Constantin**, miner, șef de brigadă la exploatarea minieră din Lupeni, **Mircea Sgrumală**, președintele Consiliului sindicatelor Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Galați, **Nicolae Moraru**, președintele Comitetului Uniunii sindicatelor din întreprinderile industriei metalurgice și construcțiilor de mașini, **Elena Nae**, președinta Comitetului sindicatului de la Fabrica de confecții și tricotaje „București", **Artenie Pop**, președintele Comitetului sindicatului de la I.F.-Topliță, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, **Marin Drăcea**, președintele Comitetului sindicatului Uzinei de aluminiu din Slatina.

După-amiază, au luat cuvîntul prof. ing. **Constantin Dinculescu**, președintele Consiliului național al inginerilor și tehnicienilor, **Pierre Gensous**, secretar general adjunct al Federației Sindicale Mondiale, **Vichente Bălan**, președintele Consiliului regional al sindicatelor Hunedoara, **Ivan F. Skuratov**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din U.R.S.S., **Constantin Alexei**, vicepreședinte al Comitetului sindicatului de la mina Leșul Ursului, **Li Șiu-pin**, secretar al Federației Sindicatelor din întreaga Chină, **Gheorghe Caranfil**, director general al Uzinei de fibre sintetice Săvinești, **Piotr Gaievschi**, vicepreședinte al Consiliului Central al Sindicatelor din R.P. Polonă, **Cornel Benția**, maistru otelar la Uzina „Industria sîrmii" din Cîmpia Turzii, **Rozalia Tier**, președinta Comitetului sindicatului Fabricii de încălțăminte „Solidaritatea" din Oradea, **Mihai Liculescu**, inginer șef la Uzinele „Electroputere" din Craiova.

Tovarășul **Nicolae Popa**, a pre-

(Continuare în pag. a 2-a)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși,

Congresul sindicatelor din România, care are loc în condițiile avîntului general al întregului popor în munca pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al IX-lea al partidului, urmează să analizeze activitatea desfășurată în ultimii ani de sindicate și să stabilească sarcinile de viitor ale mișcării sindicale, măsurile ce trebuie luate pentru unirea eforturilor clasei muncitoare, ale tuturor salariaților, în vederea realizării obiectivelor planului cincinal.

În numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și guvernului Republicii Socialiste România, salut din toată inima pe participanții la Congres și prin ei pe toți membrii organizațiilor sindicale din țara noastră, urez succes deplin lucrărilor Congresului dumneavoastră. **(Aplauze puternice).**

Se află în această sală reprezentanți ai muncitorilor din fabrici și uzine, de pe șantiere, din unitățile socialiste ale agriculturii, reprezentanți ai intelectualității, ai funcționarilor, ai maselor largi de oameni ai muncii, care, prin eforturile lor perseverente, eroice, au înălțat România modernă, liberă și înfloritoare. **(Aplauze îndelungi).**

Clasa muncitoare — clasa cea mai înaintată a societății — eliberîndu-se pe sine, a eliberat de exploatare și asuprire toate păturile muncitoare, întreaga națiune română. Ea a dus greul luptei și muncii pentru construirea socialismului, îndeplinindu-și cu cinste îndatoririle ce-i revin în procesul transformării revoluționare a societății. În tot ce s-a înfăptuit în acești ani, în uzinele și combinatele ridicate pe întregul cuprins al țării, în înfățișarea nouă, luminoasă și prosperă a orașelor, în schimbările profunde petrecute în toate domeniile vieții economice și sociale, se află încorporate energia, priceperea și entuziasmul clasei muncitoare din România. **(Vii aplauze).** Prin munca lor avîntată, muncitorii au creat industria noastră socialistă ; ei dezvoltă baza materială a societății socialiste, sporesc avuția materială și bunăstarea poporului, întăresc puterea economică a patriei. Rezultatele obținute în primele patru luni ale acestui an oglindesc elanul cu care muncitorii, inginerii și tehnicienii au trecut la înfăptuirea cincinalului, arată realismul prevederilor planului, constituie o ilustrare a posibilităților realizării sale cu succes.

Cuprinzînd masele largi de salariați din toate domeniile activității sociale, sindicatele din țara noastră, cu vechi și bogate tradiții de luptă în slujba intereselor celor

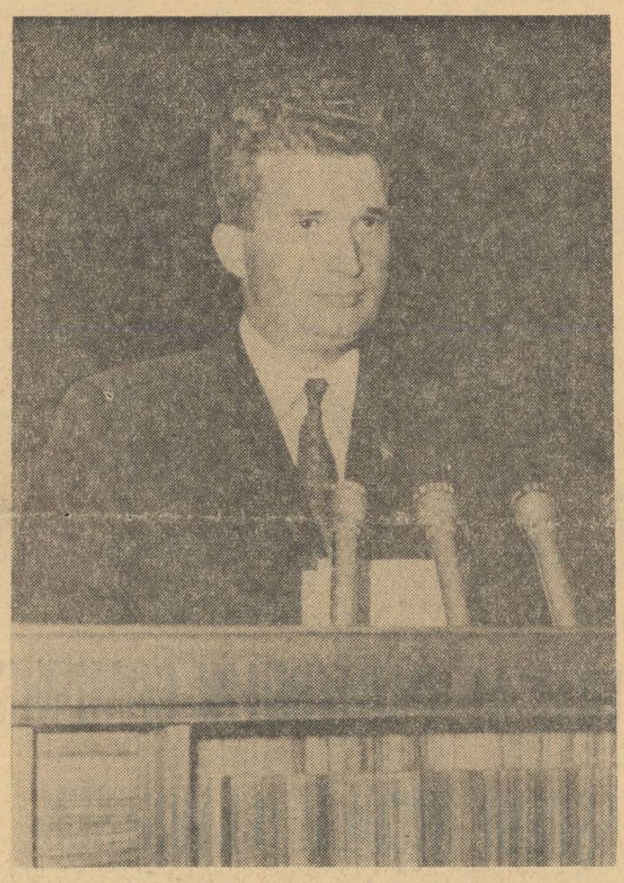

ce muncesc, aduc în condițiile orînduirii socialiste o contribuție importantă la dezvoltarea societății, la înfăptuirea aspirațiilor de progres și bunăstare ale întregului nostru popor. **(Aplauze puternice).** Ele îndeplinesc un rol însemnat în educația maselor largi ale oamenilor muncii în spiritul atitudinii înaintate față de muncă, al răspunderii pentru realizarea planurilor de producție, în creșterea nivelului profesional, tehnic și cultural al clasei muncitoare.

Cu toate rezultatele bune, trebuie menționat că în munca sindicatelor se mai manifestă încă deficiențe și cele nu au reușit să desprindă întotdeauna și să pună în centrul atenției lor problemele principale ale dezvoltării economice și sociale, concentrîndu-și uneori atenția asupra unor sarcini neesențiale.

În noua etapă a desăvîrșirii construcției socialiste, în centrul preocupărilor sindicatelor trebuie să stea lupta pentru dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului, pentru creșterea forțelor de producție, sporirea bogăției naționale și ridicarea nivelului de trai al poporului.

Sindicatele unesc în rîndurile lor pe principalii făuritori ai bunurilor materiale și spirituale ale societății, ai avuției naționale, stăpîni ai mijloacelor de producție, făuritori ai destinelor României Socialiste. **(Aplauze).** În socialism există o unitate deplină între interesele oamenilor muncii și interesele generale ale întregii societăți ; bunăstarea și fericirea fiecăruia depind de prosperitatea întregii țări, sînt condiționate de rezultatele obținute în dezvoltarea economiei și culturii.

Prin întreaga lor activitate, sindicatele trebuie să dezvolte în rîndul oamenilor muncii conștiința de proprietari ai mijloacelor de producție, spiritul de răspundere pentru elaborarea planurilor de producție, pentru gospodărirea fondurilor financiare, a tuturor mijloacelor materiale ale întreprinderilor, pentru bunul mers al întregii activități economice ; ele trebuie să stimuleze energia, inițiativa și capacitatea creatoare a tuturor celor ce muncesc.

Îndatorirea principală a sindicatelor din fabrici și uzine, de pe șantiere, din gospodăriile agricole de stat și stațiunile de mașini și tractoare este aceea de a organiza participarea salariaților la elaborarea programului de activitate al fiecărei unități și la munca de îndeplinire a prevederilor planului de stat. Sindicatele trebuie să colaboreze îndeaproape cu conducerile administrative ale întreprinderilor, cărora statul socialist le-a încredințat sarcina de a gospodări uzinele și fabricile. Conducerea economico-administrativă a întreprinderii și sindicatul, ca exponenți ai intereselor clasei muncitoare, ale întregului popor trebuie să acționeze în strînsă colaborare pentru înfăptuirea politicii partidului de întărire a puterii economice a patriei, de îmbunătățire a vieții celor ce muncesc.

Sindicatele trebuie să organizeze periodic dezbaterea principalelor probleme privind activitatea economică, de producție din fiecare întreprindere, să asigure manifestarea opiniei colective, generalizarea experienței înaintate a oamenilor muncii. Stăpîni ai mijloacelor de producție, oamenii muncii trebuie să analizeze la sfîrșitul fiecărui an rezultatele obținute în îndeplinirea planului întreprinderii, stabilind măsuri pentru valorificarea mai bună a rezervelor materiale și umane, pentru continua perfecționare a muncii.

Procesul modern de producție, buna funcționare a angrenajului complex al economiei noastre socialiste în plină dezvoltare impun o strictă disciplină de producție și de muncă în fiecare întreprindere. Introducerea tot mai largă a științei și tehnicii înaintate în economie, modernizarea procesului de producție, perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii ridică în fața sindicatelor îndatoriri de mare răspundere. Ele trebuie să participe activ la generalizarea metodelor științifice de muncă și de organizare a procesului de producție pentru asigurarea creșterii continue a productivității muncii, scăderea cheltuielilor de producție, folosirea eficientă a capacității întreprinderilor și a timpului de lucru, ridicarea rentabilității economice a fiecărei unități, sporirea acumulărilor socialiste. Asigurarea unei calități superioare a produselor, realizarea unor performanțe înalte, comparabile pe piața mondială, la toate mărfurile, trebuie să fie, de asemenea, unul din obiectivele centrale ale activității sindicatelor.

Folosirea cuceririlor științei și tehnicii moderne, extinderea mecanizării și automatizării producției reclamă în mod imperios muncitori cu o temeinică pregătire profesională, cu un larg orizont de cunoștințe științifice, tehnice și de cultură generală. În acest vast domeniu al perfecționării pregătirii tehnico-profesionale a muncitorilor, al formării de noi cadre cu înaltă calificare pentru industria modernă, sindicatelor le revin sarcini de cea mai mare importanță. Împreună cu Ministerul Învățămîntului și cu ministerele economice, ele trebuie să ia parte activă la stabilirea și aplicarea măsurilor de perfecționare a organizării învățămîntului profesional și tehnic, a învățămîntului seral și fără frecvență de cultură generală și superior, a cursurilor pentru ridicarea calificării profesionale din întreprinderi. Sindicatele trebuie să se preocupe îndeaproape, în colaborare cu conducerile întreprinderilor și cadrele tehnico-inginerești, de crearea celor mai bune condiții materiale și organizatorice care să permită muncitorilor să beneficieze de posibilitățile create de stat pentru a învăța, pentru a-și perfecționa continuu pregătirea. Ridicarea continuă a nivelului de pregătire a celor ce muncesc va duce la formarea unui muncitor cu o cultură generală și tehnică multilaterală, la apropierea treptată a muncii fizice de cea intelectuală.

Sindicatele trebuie să acorde o atenție sporită înfăptuirii politicii partidului și statului de cointeresare materială a oamenilor muncii, aplicării principiilor de retribuire socialistă și de stimulare a interesului celor ce muncesc în creșterea continuă a producției și ridicarea calității produselor. Împreună cu conducerile întreprinderilor și organele de stat, ele au datoria de a asigura, paralel cu perfecționările procesului de producție, îmbunătățirea sistemului de salarizare și normare

(Continuare în pag. a 2-a)

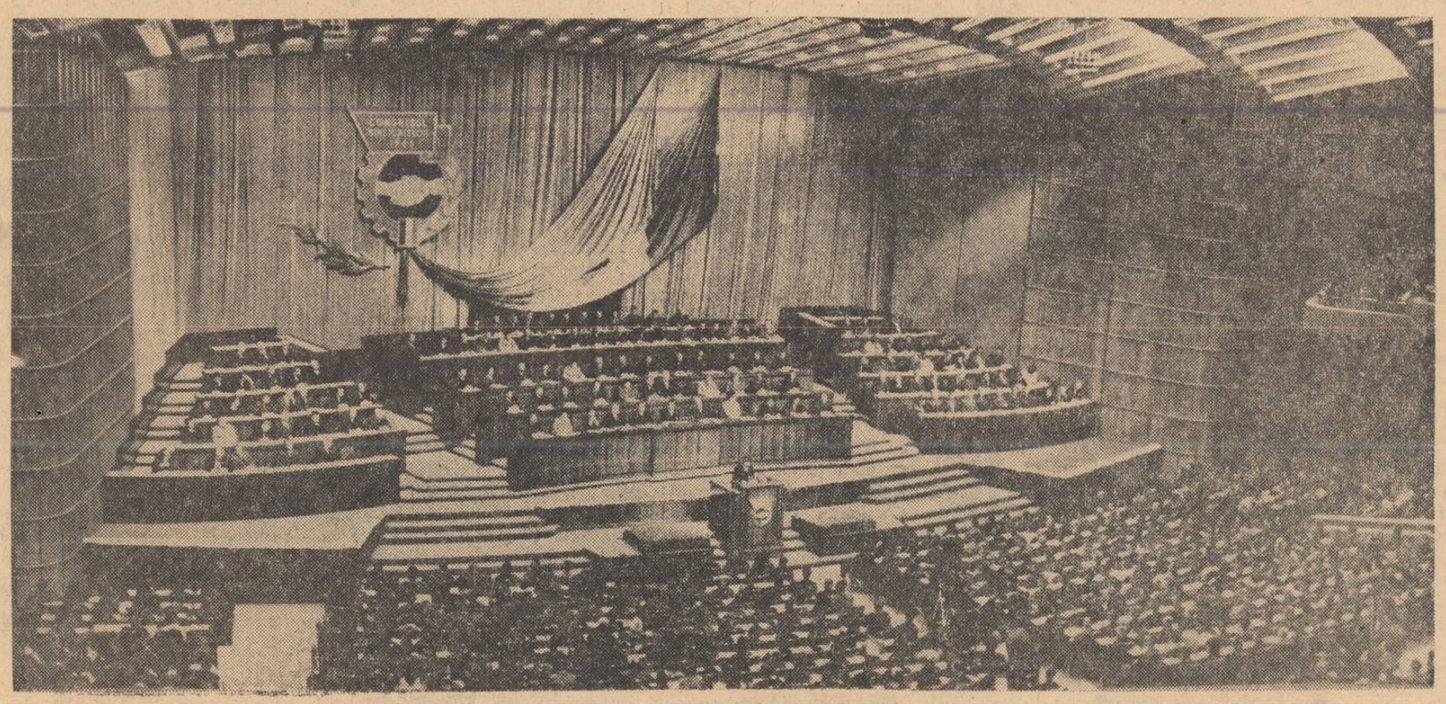

În timpul lucrărilor Congresului

Organele conducătoare ale Uniunii Generale a Sindicatelor

Comitetul Executiv

Ion Alexandru, Iosif Anderco, Vichente Bălan, Victor Berca, Gheorghe Borș, Florea Chițu, Decebal Coliță, Tudor Constantin, Ioan Cotoț, Petru Despot, Constantin Dinculescu, Constantin Drăgan, Stana Drăgoi, Constantin Eftimie, Petru Furdui, Mircea Georgescu, Dumitru Gheorghiu, Alexandru Grecu, Ion Istrate, Nicolae Moraru, Larisa Munteanu Nicolae Oniga, Anghel Paraschiv, Gheorghe Petrescu, Ion Preoteasa, Teodor Prunea, Mihail Roșianu, Teodora Serșun, Anton Stoianovici, Gheorghe Tuiu, Ion Vîlsan.

Secretariatul

Constantin Drăgan, președintele Uniunii Generale a Sindicatelor, **Dumitru Gheorghiu**, vicepreședinte, **Iosif Anderco, Ioan Cotoț, Larisa Munteanu, Gheorghe Petrescu** și **Ion Preoteasa**, secretari.

Membrii supleanți ai Comitetului Executiv

Paraschiv Benescu, Ioan Iuliu Furo, Elena Nae, Ion Necșoiu, Oliviu Rusu, Gheorghe Stuparu, Ion Tănăsoiu, Ana Tuică.

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pag. 1)

a muncii, astfel ca veniturile salariaților să reflecte cît mai deplin eforturile pe care aceștia le depun în producție, gradul lor de calificare, rezultatele pe care le obțin în muncă.

În calitatea lor de reprezentante ale principalelor mase de producători, sindicatele sînt chemate să îndeplinească în orînduirea noastră un rol însemnat în întreaga activitate de conducere și planificare a economiei naționale, să participe activ la elaborarea și înfăptuirea tuturor măsurilor care privesc perfecționarea continuă a activității economice, ridicarea nivelului de trai al poporului. Uniunile sindicale trebuie să ia parte la întocmirea planului de stat pe ministere și departamente, la elaborarea tuturor măsurilor menite să asigure realizarea integrală a prevederilor sale. Ele trebuie să participe la toate ședințele de colegiu ale ministerelor pentru a-și spune cuvîntul în legătură cu problemele care privesc dezvoltarea ramurilor respective, viața și activitatea în producție a oamenilor muncii. Uniunea Generală a Sindicatelor, Consiliul său Central trebuie să ia parte la analizarea și definitivarea planului de stat de către Consiliul de Miniștri, precum și la ședințele Consiliului de Miniștri care dezbat principalele probleme generale ale economiei și problemele care interesează în mod direct pe oamenii muncii.

Tovarăși,

Țelul principal al întregii politici a Partidului Comunist Român este ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii de la orașe și sate. În societatea socialistă toate bunurile materiale și culturale aparțin maselor largi ale oamenilor muncii, întregului nostru popor.

Paralel cu activitatea de organizare și mobilizare în muncă a maselor largi de salariați, în vederea creșterii continue a producției de bunuri materiale — baza asigurării bunăstării întregului popor — organizațiile sindicale au datoria de a se preocupa continuu de îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii, de satisfacerea cerințelor și nevoilor lor în continuă creștere, de realizarea în fapt a drepturilor pe care societatea socialistă le asigură tuturor celor ce muncesc. Ele trebuie să urmărească îndeaproape felul în care sînt respectate și aplicate în toate instituțiile și întreprinderile legile țării. Uniunile sindicale, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor trebuie să studieze în mod aprofundat cerințele legate de viața și munca tuturor salariaților, să urmărească, împreună cu organele de stat, aplicarea și perfecționarea legislației muncii. Una din atribuțiile importante care revin sindicatelor este exercitarea controlului obștesc cu privire la securitatea și protecția muncii, asistența medicală, buna funcționare a cantinelor și căminelor, a grupurilor sociale din uzine și fabrici, în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii.

Un obiectiv de seamă al activității sindicatelor este munca de educare a oamenilor muncii, dezvoltarea conștiinței lor socialiste, cultivarea unei atitudini înaintate față de interesele generale ale societății socialiste, a răspunderii față de bunul mers al întreprinderilor, față de proprietatea socialistă — izvorul bunăstării întregului popor. **(Vii aplauze).**

Organizațiilor sindicale le revine îndatorirea de a milita activ pentru promovarea eticii noi, a trăsăturilor proprii omului înaintat al societății socialiste, a unei comportări civilizate în societate și în familie, de a crea un puternic curent de opinie împotriva mentalității și obiceiurilor retrograde, a atitudinilor înapoiate față de muncă și viață, de a cultiva în rîndurile oamenilor muncii ambianța conviețuirii socialiste. Ele trebuie să pună în centrul activității educative dezvoltarea sentimentului de dragoste față de patria socialistă, devotamentul pentru partidul comunist, pentru cauza socialismului, pentru cuceririle revoluționare ale întregului popor, întărirea frăției dintre oamenii muncii, indiferent de naționalitate, în munca unită pentru dezvoltarea și înflorirea patriei noastre comune, solidaritatea internaționalistă cu cei ce muncesc de pretutindeni. **(Aplauze puternice)**

Partidul și statul au încredințat sindicatelor sarcina de a organiza întreaga activitate cultural-artistică din întreprinderi, instituții, de pe șantiere. Ele au datoria de a contribui într-o măsură sporită la activitatea generală care se desfășoară în țara noastră în scopul lărgirii orizontului de cultură al oamenilor muncii. Activitatea cultural-artistică și de răspîndire a cunoștințelor științifice trebuie desfășurată în strînsă legătură cu organele de stat. Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, avînd sarcina de a coordona întreaga viață cultural-artistică din țara noastră, poartă, împreună cu sindicatele, răspunderea pentru activitatea care se desfășoară în întreprinderi, în așezămintele de cultură sindicale.

Un domeniu important al activității sindicatelor îl constituie dezvoltarea în rîndurile salariaților, în colaborare cu Uniunea de Cultură Fizică și Sport, Uniunea Tineretului Comunist și alte organizații de masă, a sportului, turismului și excursiilor, asigurarea condițiilor pentru organizarea plăcută și instructivă a timpului liber al muncitorilor, pentru recrearea oamenilor muncii, în vederea reîmprospătării forței de muncă, a capacității lor creatoare.

Îndeplinirea în condiții tot mai bune a îndatoririlor importante ce revin organelor sindicale impune lărgirea atribuțiilor acestora și îmbunătățirea structurii lor organizatorice. Trebuie sporite atribuțiile uniunilor pe ramuri care asigură o mai bună legătură cu ministerele și cu celelalte organe de stat.

Dezvoltarea continuă a democrației muncitorești trebuie să asigure participarea activă a tuturor membrilor sindicatelor la întreaga viață sindicală. În conducerea organelor sindicale trebuie să fie aleși cei mai buni și mai activi oameni ai muncii, energici și pricepuți, capabili să desfășoare o muncă organizată și perseverentă pentru îndeplinirea atribuțiilor importante ce revin mișcării noastre sindicale.

Pe măsura mersului înainte al societății socialiste, alianța muncitorească-țărănească — baza politică a orînduirii noastre — se ridică pe o treaptă superioară ; cele două clase prietene se apropie tot mai mult, deschizîndu-se perspectiva contopirii lor în viitor într-o singură clasă muncitoare a națiunii socialiste. Se dezvoltă democrația socialistă, se lărgește participarea maselor la întreaga viață a țării, crește tot mai mult rolul organizațiilor de masă și obștești și, în mod deosebit, al sindicatelor în viața societății, în sistemul democrației socialiste ; sindicatele alcătuiesc un cadru larg de exprimare liberă a părerilor maselor cu privire la diferite aspecte ale politicii partidului și statului, ale dezvoltării societății noastre socialiste.

Continuînd tradițiile internaționaliste ale mișcării muncitorești din România, sindicatele își aduc contribuția la întărirea mișcării sindicale mondiale, participă la activitatea organizațiilor internaționale ale clasei muncitoare, militînd pentru creșterea rolului acestora în viața politică și socială a lumii contemporane, pentru întărirea colaborării cu toate organizațiile sindicale — garanție a îndeplinirii cu succes a rolului important ce revine clasei muncitoare în lupta pentru pace și socialism. **(Aplauze puternice).**

Dragi tovarăși,

În înfăptuirea măreței opere de construire a socialismului și de ridicare a patriei noastre, sindicatelor le revine un rol din ce în ce mai important. Ne exprimăm convingerea că ele își vor îndeplini cu cinste misiunea socială pe care o au, vor aduce o contribuție tot mai prețioasă la organizarea eforturilor milioanelor de oameni ai muncii din țara noastră pentru realizarea marilor obiective ale desăvîrșirii construcției socialiste, pentru înflorirea continuă a economiei și culturii, a întregii vieți sociale, pentru propășirea continuă a scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România. **(Aplauze puternice. Întreaga asistență, în picioare, ovaționează îndelung).**

COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

secretar general al C. C. al P. C. R.

Congresul Sindicatelor din România exprimă profundul atașament al celor peste 4 milioane de oameni ai muncii organizați în sindicate față de Partidul Comunist Român — călăuza încercată a poporului nostru în făurirea României socialiste, prosperă și înfloritoare — și transmite un fierbinte salut Partidului, Comitetului Central, iubit și stimat de oamenii muncii, de întregul nostru popor.

Lucrările Congresului au relevat puternic că sindicatele din Republica Socialistă România și-au însușit pe deplin politica partidului, expresie a intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale tuturor celor ce muncesc și sînt animate de hotărîrea fermă de a-și aduce din plin contribuția la înfăptuirea prevederilor Congresului al IX-lea al P.C.R. pentru continua dezvoltare a economiei și culturii, creșterea bunăstării și fericirea poporului.

Aprecierile cu privire la activitatea sindicatelor, îndrumările de neprețuită valoare cuprinse în salutul Comitetului Central adresat Congresului, ne mobilizează și ne însuflețesc, ne întăresc hotărîrea de a munci cu și mai multă abnegație pentru ca forța și capacitatea organizatorică a sindicatelor, experiența lor bogată, acumulată în decursul anilor, să fie valorificată pe deplin în interesul măreței cauze a desăvîrșirii construcției socialiste.

Subliniind rezultatele dobîndite, Congresul a scos în evidență totodată că sindicatele dispun de însemnate posibilități pentru perfecționarea și ridicarea eficienței activității lor de antrenare a maselor la organizarea și conducerea producției.

Uniunea Generală a Sindicatelor, toate organele și organizațiile sindicale vor pune și pe viitor în centrul preocupărilor lor mobilizarea largă a celor ce muncesc din fabrici și uzine, din mine și de pe șantiere, din G.A.S. și S.M.T., pentru îndeplinirea și depășirea planului de dezvoltare a economiei naționale, creșterea producției, productivității muncii, reducerea prețului de cost, îmbunătățirea continuă a calității produselor, realizarea exemplară a sarcinilor de export, obținerea de economii și beneficii peste plan, înfăptuirea la termen a grandiosului program de investiții — conștiente fiind că de toate acestea depind creșterea permanentă a forțelor de producție, a bunăstării materiale și culturale a întregului nostru popor, propășirea patriei.

Organele și organizațiile noastre vor depune toate străduințele pentru a îmbunătăți și mai mult conținutul consfătuirilor de producție, pregătindu-le temeinic și punînd în dezbaterea lor problemele majore ale organizării superioare a producției și a muncii. Ne vom spori necontenit grija și atenția față de propunerile oamenilor muncii — nesecat izvor de înțelepciune — și vom ajuta îndeaproape conducerile întreprinderilor pentru a le valorifica cu maximum de operativitate și eficiență. Sindicatele vor activa neobosit pentru ca întrecerea socialistă să cuprindă pe toți oamenii muncii, să devină și mai concretă, să concentreze talentul și energia muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor asupra factorilor principali care determină dinamismul și vitalitatea economiei noastre naționale.

Sindicatele își vor spori continuu munca de masă și sprijinul pentru ca mișcarea inovatorilor și raționalizatorilor, prin care masele largi de oameni ai muncii participă nemijlocit la creația tehnică, la introducerea în producție a tehnicii și tehnologiei avansate, la organizarea superioară a producției și a muncii, să se lărgească continuu, să stimuleze și să facă să rodească și mai mult spiritul inventiv ce caracterizează talentata noastră clasă muncitoare.

Mobilizînd cu hotărîre și energie sporită pentru dezvoltarea economiei naționale, sindicatele vor îmbrățișa și pe mai departe, cu toată răspunderea, sarcinile ce le revin în domeniul îmbunătățirii necontenite a condițiilor de muncă și de trai ale celor ce muncesc, veghind la aplicarea întocmai a sistemului socialist de salarizare, organizînd mai bine controlul obștesc asupra protecției muncii și a deservirii populației, conducerea asigurărilor sociale, trimiterea oamenilor muncii la odihnă și tratament balnear, urmărind îndeaproape respectarea legislației muncii.

Congresul nostru a afirmat, de asemenea, hotărîrea sindicatelor de a îmbunătăți conținutul și a lărgi continuu sfera de cuprindere a activității lor cultural-educative de masă, de a-și spori aportul la ridicarea nivelului de conștiință socialistă, dezvoltarea patriotismului și internaționalismului, întărirea disciplinei în muncă, la creșterea pregătirii profesionale și de cultură generală a celor ce muncesc. O mai mare atenție vom acorda propagării sistematice, organizate, a cunoștințelor tehnice și economice, la nivelul înzestrării cu tehnica nouă și modernizării producției din întreprinderile noastre.

Corespunzător sarcinilor etapei actuale de desăvîrșire a construcției socialiste, îmbunătățirii și perfecționării continue a formelor organizatorice și a metodelor de conducere a economiei, experienței obținute de sindicate și cerințelor vieții, Statutul adoptat de Congresul nostru, stabilind autonomia sindicatelor în rezolvarea problemelor ce intră în atribuțiile lor, asigură cadrul necesar dezvoltării și pe mai departe a democrației muncitorești, creează posibilitatea afirmării mai depline a inițiativei organizațiilor sindicale din întreprinderi și instituții, creșterii autorității și competenței acestora în toate domeniile de activitate la care sînt chemate să-și aducă contribuția.

Sprijinind întrutotul politica externă a partidului și a statului nostru care exprimă interesele și năzuințele întregului popor, militînd cu consecvență pentru întărirea solidarității internaționale a clasei muncitoare, Uniunea Generală a Sindicatelor din România va dezvolta și pe mai departe relațiile frățești cu sindicatele din toate țările socialiste, pentru întărirea unității și coeziunii sistemului mondial socialist, va lărgi și în viitor contactele și colaborarea cu sindicatele din țările capitaliste, țările recent eliberate și coloniale, considerînd că prin aceasta își aduce contribuția la întărirea și dezvoltarea unității de acțiune a mișcării sindicale internaționale, pe baza intereselor comune, spre folosul cauzei celor ce muncesc de pretutindeni.

Asigurăm Comitetul Central al Partidului Comunist Român că Uniunea Generală a Sindicatelor din România, întreaga noastră clasă muncitoare, vor munci cu abnegație pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al IX-lea al partidului, îndeplinindu-și cu cinste misiunea ce le revine în viața societății noastre, pentru binele și fericirea întregului popor, pentru înflorirea necontenită a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

LUCRĂRILE CONGRESULUI SINDICATELOR

(Urmare din pag. 1)

zentat apoi Raportul Comisiei de validare.

Congresul a validat mandatele celor 1 840 de delegați.

În ultima parte a ședinței au mai vorbit : **Teodora Șerșun**, președinta Comitetului Uniunii sindicatelor din ramura bunurilor de consum, **Svetozar Vukmanovici-Tempo**, președintele Consiliului Central al Uniunii Sindicatelor din R.S.F. Iugoslavia, **Maria Făgărășanu**, președinta Comitetului sindicatului de la Întreprinderea „Partizanul Roșu"-Brașov, **Rivaldo Scheda**, secretar al Confederației Generale Italiene a Muncii, **Ioan Jiva**, președintele Consiliului regional al sindicatelor din Bacău, **Ion Radu**, președintele Consiliului sindicatelor de la Șantierele de construcții hidroenergetice și de navigație Porțile de Fier, **Vasile Beraru**, directorul gospodăriei agricole de stat „Nicolae Bălcescu", regiunea Dobrogea, și **Gheorghe Petrescu**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor.

Marți dimineață au continuat lucrările Congresului Sindicatelor din Republica Socialistă România.

La începutul ședinței, **Ioan Cotoț**, secretar al C.C.S., a prezentat Raportul cu privire la proiectul Statutului Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

Au continuat apoi discuțiile la rapoartele prezentate. Au luat cuvîntul : **Gheorghe Oprea**, președintele consiliului local al sindicatelor din Timișoara, **Matei Birk**, maistru constructor, președintele comitetului sindicatului grupului de șantiere nr. 509 din Cluj, **Teodor Prunea**, președintele Consiliului regional al sindicatelor-București, **Do Trong Giang**, membru al secretariatului Federației sindicatelor din Vietnam, **Zo Sîn Hun**, vicepreședinte al Comitetului Central al Sindicatelor Unite din Coreea, **Mihai Peterman**, președintele comitetului sindicatului de la Combinatul chimico-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia Mare, **Eugen Bazil Cucu** membru al Biroului executiv al Consiliului regional al sindicatelor din Iași, **Léon Mauvais** secretar al Confederației Generale a Muncii din Franța, **Alexander Manolov**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din R. P. Bulgaria, **Dumitru Petrescu**, președintele Comitetului de stat pentru protecția muncii, **Ion Tirniceru**, președintele Consiliului regional al sindicatelor-Suceava, **Francisc Wagner**, președintele comitetului sindicatului de la S.M.T.-Peciul Nou, raionul Timișoara, **Stan Potorac**, președintele comitetului sindicatului Șantierului naval din Galați, **Dinh Ba Thi**, membru al Comitetului Executiv al Uniunii sindicatelor pentru eliberarea Vietnamului de sud, **Arta Florescu**, artistă a poporului, **Anghelache Moșescu**, mecanic de locomotivă la Depoul C.F.R.-Ploiești, **Victor Berca**, președintele Comitetului Uniunii sindicatelor din comerțul de stat și cooperația de consum, **Beckl Sandor**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din R. P. Ungară, **Idriz Dhrami**, secretar al Consiliului Central al Uniunilor profesionale din Albania, **Bedrijih Hozelka**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din R. S. Cehoslovacă, **Heinz Neukrantz**, membru în prezidiu și secretar al Federației Sindicatelor Libere Germane, **Ion Popescu**, secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, **Iosif Gőrbe**, președintele comitetului sindicatului de la uzinele „Unio" din Satu Mare, **Dorjin Sambuu**, secretar al Consiliului Central al Sindicatelor din R. P. Mongolă, și **Ion Pas**, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România.

După-amiază, lucrările Congresului s-au desfășurat în trei comisii, pe probleme : activitatea sindicatelor în producție ; activitatea cultural-educativă de masă ; controlul obștesc exercitat de sindicate asupra înfăptuirii măsurilor privind condițiile de muncă și de trai, legislația muncii. În timpul dezbaterilor, numeroși delegați au făcut propuneri valoroase pentru îmbunătățirea muncii sindicatelor din țara noastră.

La tribuna Congresului sindicatelor, ale cărui lucrări au continuat miercuri în marea sală a Palatului Republicii, au urcat numeroși vorbitori. Delegați și invitați din întreaga țară au dus mai departe dezbaterea asupra rapoartelor prezentate.

În cursul dimineții au luat cuvîntul **Larisa Munteanu**, secretar al C.C.S., **Corneliu Sandu**, membru în Biroul executiv al Consiliului regional al sindicatelor-Brașov, **Gheorghe Neacșu**, președintele comitetului sindicatului de la hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Argeș, **Mohamed Fechtali**, membru al Biroului național al Uniunii Marocane a Muncii, **Amadou Traoere**, secretar adjunct al Comitetului Uniunii naționale a sindicatelor din poștă din Mali, **Juan Campos**, vicepreședinte al Centralei unice a oamenilor muncii din Chile, **Aiolimandy Koite**, membru în Consiliul general al Uniunii Sindicale Panafricane, **Constantin Danciu**, președintele Consiliului sindicatelor din centrul universitar-București, Eroul Muncii Socialiste **Ștefan Tripșa**, maistru oțelar de la Combinatul siderurgic-Hunedoara, **Mario Alderete**, reprezentant al Congresului permanent de luptă pentru unitatea oamenilor muncii din America Latină, un reprezentant al sindicatelor din Brazilia, **Icksan**, secretar al Organizației Centrale a oamenilor muncii din întreaga Indonezie, **Amin Aswadi**, secretar general al sindicatelor funcționarilor din diferite industrii din Aden, **Vasile Cazan**, membru în Biroul executiv al Consiliului regional al sindicatelor din Maramureș, **Gavril Scripcaru**, președintele comitetului sindicatului de la Institutul de proiectări metalurgice București, **Vasile Vilcu**, președintele Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, **Elena Isac**, președinta comitetului sindicatului de la întreprinderea „Țesătura" din Iași, **Pandelis Varnavas**, secretar al Federației Panicpriote a Muncii, **Costas Lycouris**, secretar al Mișcării sindicale democratice din Grecia, **Ion Moraru**, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, **Humberto de los Santos Vierra**, reprezentant al Centralei Oamenilor Muncii din Uruguay, **Drider Abdel Kader**, secretar al Uniunii generale a muncitorilor algerieni, **Gilberto Morales Gomez**, membru al Comitetului executiv al Confederației sindicale a muncitorilor din Columbia, **Abdul Aziz Baghdadi**, reprezentant al Federației sindicatelor din Siria, **Constantin Ene**, directorul serviciului medical balnear din Eforie, **Sylla Lancine**, secretar al Uniunii naționale a muncitorilor din Guineea, **José Purita**, membru al Comitetului executiv al mișcării pentru unitate și coordonare sindicală din Argentina, **Constantin Vidican**, președintele Consiliului regional al sindicatelor-Crișana, **Iozsef Csög**, președintele Consiliului local al sindicatelor din Odorhei, **Boanerge Villalobos**, secretar al Centralei unitare a oamenilor muncii din Venezuela, **Anghel Alexe**, președintele Consiliului general al Uniunii de cultură fizică și sport, **Petru Cristici**, pensionar, **Dinu Ungureanu**, șondor-șef la schela de extracție-Urlați, regiunea Ploiești.

În ultima parte a ședinței de dimineață, Congresul a desemnat comisia de pregătire a propunerilor de candidați în vederea alegerii Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România și a Comisiei centrale de cenzori.

După-amiază au luat cuvîntul : **Suzana Gîdea**, președinta Consiliului Național al Femeilor, **Paraschiv Benescu**, președintele Consiliului regional al sindicatelor-Galați, **Koiki Takizawa**, președintele Consiliului sindicatelor lucrătorilor din instituțiile guvernamentale din Japonia, **Mandengue Ntone**, membru al Biroului național al Federației Sindicatelor din Camerun, **Miakassissa Dieudonné**, secretar al Colegiului Confederației sindicale congoleze (Brazzaville), **Constantin Tudor**, președintele Uniunii sindicatelor din instituțiile de stat și sfaturi populare, **Isabela Florescu**, președinta comitetului sindicatului de la ICECHIM, **Awad Abdel Kader**, secretar al Federației Sindicatelor din Republica Arabă Unită, **Rakotobe Rémi**, secretar al Biroului național al Federației sindicatelor muncitorilor din Madagascar, **Mohamed Abdul Rasoul Fadul**, membru al Comitetului executiv al Federației sindicatelor din Sudan, **Pascal Luvualu**, secretar general al Uniunii naționale a muncitorilor din Angola, **Théo Grinevald**, reprezentant al directorului general al Biroului internațional al muncii, **Ion Apostu**, președintele Consiliului sindicatelor din construcții, **Cornelia Floroiu**, directoarea liceului „Aurel Vlaicu" din București, **Emil Oniga**, directorul general al Uzinelor de tractoare din Brașov, **Gheorghe Enescu**, președintele comitetului sindicatului de la G.A.S. Pietroiu, raionul Fetești, **Mircea I. Andrei**, secretar al Consiliului regional al sindicatelor-Banat.

Tot după-amiază, prezidiul a anunțat că pe adresa Congresului sindicatelor, au sosit peste 300 de telegrame și scrisori prin care organizații sindicale, colective de muncitori, ingineri, tehnicieni și funcționari din uzine, fabrici, șantiere, unități socialiste din agricultură, organizații economice, organizații de masă și obștești, instituții de învățămînt, cultură și artă, salută Congresul și urează deplin succes desfășurării lucrărilor sale. În telegramele și scrisorile trimise, oamenii muncii arată cu mîndrie că și-au îndeplinit și depășit angajamentele luate în cinstea celei de-a 45-a aniversări a Partidului Comunist Român și se angajează să nu precupețească nici un efort pentru aplicarea hotărîrilor ce vor fi adoptate la Congresul sindicatelor, în vederea traducerii în viață a Directivelor celui de-al IX-lea Congres al partidului.

S-a anunțat de asemenea că pe adresa Congresului s-au primit telegrame de salut din partea Sindicatelor unite din Iran și Consiliului Federației sindicatelor din electricitate din Grecia.

În continuare, au fost ascultate informări asupra lucrărilor celor trei comisii pe probleme, care s-au întrunit în cursul după-amiezii precedente.

Informările au fost prezentate de Oliviu Rusu, din partea Comisiei pentru activitatea sindicatelor în producție ; Nicolae Oniga, din partea Comisiei pentru activitatea cultural-educativă de masă ; Mihail Peterman, din partea Comisiei pentru controlul obștesc exercitat de sindicate asupra înfăptuirii măsurilor privind condițiile de muncă și de trai, legislația muncii.

Congresul și-a însușit propunerile prezentate de comisii.

Prezidiul a anunțat apoi că, în vederea intervenției în dezbateri, s-au înscris 589 de delegați și invitați, din care 63 au luat cuvîntul în cadrul ședințelor plenare ale Congresului și 215 în cadrul comisiilor. Numeroși delegați și invitați au făcut propuneri în scris, prezentate comisiilor pe probleme și comisiei de redactare a proiectelor de hotărîri și rezoluții, propuneri care se referă, în principal, la proiectul de statut și proiectul de rezoluție.

La propunerea prezidiului, Congresul a aprobat sistarea dezbaterilor, urmînd ca delegații și invitații care nu au luat cuvîntul să prezinte în scris Secretariatului Congresului problemele pe care le au de ridicat.

În continuare, Congresul a votat hotărîri prin care aprobă :

— Raportul și activitatea Consiliului Central al Sindicatelor.

— Raportul Comisiei centrale de cenzori.

Comisia pentru redactarea proiectelor de hotărîri și rezoluții a informat Congresul asupra propunerilor primite cu privire la proiectul de Statut. După ce a aprobat introducerea în proiect a unor modificări, Congresul a votat în unanimitate Statutul Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

Prezidiul a anunțat că din momentul votării noului Statut, mișcarea sindicală din țara noastră va purta denumirea de UNIUNEA GENERALĂ A SINDICATELOR DIN ROMÂNIA.

Întreaga asistență, entuziasmată, salută acest moment prin urale puternice și aplauze prelungite.

Apoi, delegații au votat în unanimitate Rezoluția Congresului Sindicatelor.

De la tribună s-a dat apoi citire Moțiunii de solidaritate cu lupta poporului vietnamez. Ascultată cu multă atenție, aplaudată în repetate rînduri, moțiunea, care dă expresie sentimentelor internaționaliste ale clasei muncitoare din România față de lupta dreaptă a poporului vietnamez, a fost adoptată prin votul unanim al delegaților, subliniat de ovațiile puternice ale tuturor celor prezenți în sală.

★

După trei zile de vii dezbateri, care au prilejuit o analiză aprofundată a activității sindicatelor, a sarcinilor sporite ce le revin pentru îndeplinirea programului de înflorire a patriei, trasat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, Congresul sindicatelor și-a încheiat joi lucrările.

La ședința de închidere au participat tovarășii : Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan, membri supleanți ai Comitetului Executiv și secretarii C.C. al P.C.R., vicepreședinți ai Consiliului de Stat și ai Consiliului de Miniștri.

Conducătorii de partid și de stat au fost salutați cu puternice aplauze și urale.

Erau prezenți numeroși invitați — membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, activiști de partid și de stat, vechi militanți ai mișcării revoluționare, oameni de știință, artă și cultură, reprezentanții organizațiilor sindicale naționale și internaționale care au asistat la lucrările Congresului, ziariști români și corespondenți ai presei străine.

Tovarășul Constantin Drăgan a anunțat că în prima parte a ședinței de dimineață, Congresul a ales, prin vot secret, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România și Comisia centrală de cenzori.

S-a dat apoi citire listei Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, din care fac parte 205 membri și 70 membri supleanți, și a Comisiei centrale de cenzori, alcătuită din 35 de membri.

Tovarășul Ioan Cotoț a anunțat că în prima sa ședință plenară, Consiliul Central a ales Comitetul Executiv, format din 31 membri și 8 membri supleanți, precum și Secretariatul. Președinte al Uniunii Generale a Sindicatelor din România a fost ales tovarășul Constantin Drăgan. În prima sa ședință, Comisia centrală de cenzori a ales președinte pe tovarășul Ludovic Csupor.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, Congresul a hotărît să adreseze o scrisoare Comitetului Central al Partidului Comunist Român, secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Scrisoarea, citită la tribuna Congresului, a fost aprobată cu vii aplauze și ovații prelungite.

Tovarășul Constantin Drăgan a rostit apoi cuvîntul de închidere. Congresul s-a încheiat într-o atmosferă însuflețitoare. Minute în șir răsună urale și ovații puternice pentru Partidul Comunist Român, conducătorul încercat al poporului nostru, pentru Republica Socialistă România, pentru unitatea și solidaritatea oamenilor muncii de pretutindeni. Miile de delegați și invitați și-au reunit vocile intonînd „Internaționala".

RAPORTUL

de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor din Republica Socialistă România

pentru perioada care a trecut de la Congresul precedent al sindicatelor şi sarcinile ce le revin în înfăptuirea hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român

prezentat de tovarăşul CONSTANTIN DRĂGAN

Dragi tovarăşi,

Clasa muncitoare, întregul nostru popor, trăieşte încă atmosfera înălţătoare în care a fost sărbătorită a 45-a aniversare a Partidului Comunist Român.

Acestui eveniment, milioanele de constructori ai socialismului i-au închinat sentimentele cele mai profunde de dragoste şi recunoştinţă, exprimate în munca însufleţită şi entuziastă pentru realizarea sarcinilor primului an al noului cincinal.

În rîndurile maselor largi a avut un puternic răsunet expunerea făcută cu prilejul glorioasei aniversări, de către secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Exemplu de înaltă ţinută principială şi spirit de răspundere în examinarea marxist-leninistă a evenimentelor, acest document de o deosebită importanţă teoretică şi practică ajută pe oamenii muncii în înţelegerea momentelor cruciale ale ultimului veac din istoria frămîntată a patriei noastre, le sporeşte admiraţia şi mîndria pentru trecutul glorios al poporului, al clasei muncitoare, pentru eroicul ei partid comunist, pentru măreţele realizări înfăptuite în construcţia socialismului, îi însufleţeşte în lupta şi munca pentru noi înfăptuiri, pe drumul vieţii libere şi fericite.

Expunerea are o mare însemnătate şi pentru cunoaşterea, înţelegerea şi explicarea procesului de apariţie şi dezvoltare a clasei muncitoare din ţara noastră, a unirii sale în organizaţii profesionale de luptă pentru cucerirea şi apărarea intereselor sale vitale, a drumului greu şi plin de învăţăminte parcurs de organizaţiile sindicale de la primele lor înjghebări, tendinţele lor spre unitate, şi pînă la puternicele noastre sindicate unite, la măreţul Congres de astăzi.

Congresul sindicatelor din Republica Socialistă România coincide cu aniversarea unui moment important din acest proces al organizării profesionale a clasei muncitoare în lupta împotriva exploatării şi asupririi, pentru emanciparea ei socială. Acum 60 de ani, ca rezultat firesc al dezvoltării proletariatului român, al evoluţiei sale pe calea închegării organizatorice şi maturizării politice, organizaţiile sindicale pe ramuri de producţie îşi uneau pentru prima dată forţele în Comisia Generală a Sindicatelor, în al cărei statut se stabilea structura organizatorică, scopul şi sarcinile sindicatelor, linia tactică a acestora în lupta pentru apărarea intereselor muncitoreşti.

În cursul deceniilor, sindicatele au fost părtaşe la grelele bătălii duse de clasa muncitoare, în frunte cu partidul ei de avangardă, împotriva exploatării burghezo-moşiereşti, a reacţiunii şi fascismului, pentru libertate, independenţă naţională, democraţie şi progres social, la lupta poporului român pentru o viaţă liberă, luminoasă, la care are dreptul şi pe care şi-a făurit-o cu hotărîre nestrămutată.

Mişcarea sindicală din ţara noastră este mîndră că şi-a adus contribuţia la marile înfăptuiri care au transformat din temelii viaţa ţării, a poporului român, că după zeci de ani de luptă, prin eforturile celor mai buni reprezentanţi ai săi, prin grija neobosită manifestată de partid pentru continua ei întărire, ea se prezintă astăzi puternică, unită, ca o importantă forţă socială în dezvoltarea României Socialiste.

Este o mare fericire pentru generaţia noastră că trăieşte vremurile cînd idealurile, pentru care au luptat decenii de-a rîndul şi s-au jertfit cei mai buni fii ai clasei muncitoare, militanţi consecvenţi ai mişcării muncitoreşti în frunte cu comuniştii, şi-au găsit întruchiparea în anii revoluţiei socialiste victorioase, înfăptuită sub conducerea fermă şi înţeleaptă a Partidului Comunist Român.

În mai puţin de 22 de ani care au trecut de la eliberare, România a străbătut o perioadă istorică deosebit de importantă, unică prin însemnătatea şi ritmul succesiunii evenimentelor. Desăvîrşind revoluţia burghezo-democratică, cucerind puterea politică, clasa muncitoare, în alianţă cu ţărănimea, avînd drept călăuză încercată Partidul Comuniştilor, a făurit, într-un timp relativ scurt, orînduirea socialistă. Forţele de producţie s-au dezvoltat vertiginos, economia şi cultura au cunoscut o continuă înflorire, exploatarea omului de către om a fost pentru totdeauna înlăturată, relaţiile socialiste cuprind întreaga economie. Triumful deplin al socialismului în oraşele şi satele ţării a fost consfinţit în cartea de aur a marilor drepturi şi libertăţi de care se bucură din plin poporul — Constituţia Republicii Socialiste România.

Tovarăşi,

Continuînd cu perseverenţă şi eroism opera de industrializare socialistă — bază a progresului economic şi cultural, a creşterii nivelului de trai, a asigurării independenţei şi suveranităţii naţionale — oamenii muncii au obţinut în anii şesenalului realizări deosebit de importante în dezvoltarea întregii noastre economii. Faţă de 1959, volumul producţiei industriale a crescut de 2,25 ori. Avîntul deosebit al industriei grele, în special al construcţiei de maşini, înzestrarea întreprinderilor cu tehnica modernă, diversificarea ramurilor şi subramurilor economiei au determinat schimbări în structura industriei ţării, consolidînd continuu baza tehnico-materială a socialismului.

Realizarea unui vast program de investiţii în condiţiile repartizării judicioase a forţelor de producţie, a folosirii complexe şi multilaterale a bogăţiilor ţării, a trezit la viaţă înfloritoare toate regiunile patriei.

Dinamismul economiei naţionale, ilustrat de ritmul anual de creştere al producţiei industriale în anii şesenalului, de 14,5% — unul din cele mai înalte din lume — dovedeşte prin tăria de neclintit a faptelor, că planurile elaborate de partidul nostru sînt profund realiste, ştiinţifice, bazate pe cunoaşterea posibilităţilor, pe valorificarea resurselor materiale şi umane ale ţării.

Rezolvarea uneia dintre cele mai complexe probleme ale construcţiei socialiste, cooperativizarea agriculturii, a dus la făurirea economiei naţionale unitare, creînd, totodată, condiţii pentru dezvoltarea acestei importante ramuri a economiei. De deosebită însemnătate sînt măsurile luate de partid pentru îmbunătăţirea conducerii şi planificării agriculturii, crearea Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie. Investiţiile alocate de stat pentru mecanizare, chimizare, irigaţii şi alte lucrări de fertilizare a solului vor determina creşterea continuă a producţiei vegetale şi animale. În acelaşi timp ele vor duce la ridicarea sistematică a bunăstării ţărănimii, la înflorirea satelor patriei noastre.

Munca harnică a poporului nostru, eforturile sale în dezvoltarea multilaterală a economiei naţionale, îşi găsesc oglindirea în sporirea continuă a avuţiei ţării. Venitul naţional a crescut an de an, însumînd în 1965 o valoare de peste 4 ori mai mare ca în 1938, socotit anul cel mai prosper al economiei burghezo-moşiereşti. Aparţinînd în întregime creatorilor săi — oamenii muncii — cea mai mare parte a venitului naţional, aproape trei pătrimi, este destinată fondului de consum al populaţiei, iar mai mult de o pătrime pentru asigurarea dezvoltării continue, ascendente a economiei naţionale.

Grija neabătută pentru om — ţelul suprem al întregii politici a partidului şi statului — îşi găseşte expresie în măsurile luate, de-a lungul anilor, pentru creşterea veniturilor reale ale oamenilor muncii, ocrotirea sănătăţii populaţiei, înflorirea continuă a culturii naţionale. Numai prin aplicarea ultimei hotărîri de îmbunătăţire a salarizării tuturor categoriilor de angajaţi, salariul nominal a crescut în medie cu 10 la sută, reprezentînd în 1966, la nivelul unui an întreg, un spor de aproape 7 miliarde lei.

La veniturile oamenilor muncii un spor substanţial îl aduc alocaţiile

pentru copii, gratuitatea învăţămîntului, a manualelor pentru şcolari şi elevi, bursele pentru studenţi, cheltuielile efectuate din bugetul statului pentru nevoile social-culturale ale populaţiei care, în ultimii şase ani, au însumat 108 miliarde lei, reprezentînd circa 1/4 din fondurile bugetare pe această perioadă. Au fost construite aproape 270 000 apartamente, numeroase şcoli, instituţii de învăţămînt superior, de artă şi cultură. Toţi salariaţii, familiile lor, inclusiv pensionarii, se bucură de asistenţă medicală gratuită.

Una din marile cuceriri ale socialismului, ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural, îşi găseşte o vie ilustrare în viaţa de toate zilele a oamenilor muncii, în faptul că ei se îmbracă şi se hrănesc mai bine, în viaţa lor culturală, spirituală tot mai bogată. Grăitor este şi faptul că în ţara noastră media de viaţă a crescut de la 42 de ani cît era în timpul vechiului regim, la 68 de ani în prezent.

În marile transformări înfăptuite prin munca, energia şi talentul muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor, fără deosebire de naţionalitate, uniţi în marea familie a României Socialiste, clasa noastră muncitoare şi-a afirmat din plin rolul său istoric de cea mai înaintată forţă socială a ţării, de clasă conducătoare în stat. Ea a avut un rol determinant în toate victoriile obţinute de poporul nostru pe drumul vieţii noi.

Sindicatele, organizaţii profesionale de masă ale clasei muncitoare din patria noastră, însuşindu-şi politica Partidului Comunist Român, care corespunde pe deplin intereselor vitale ale oamenilor muncii, militează neabătut pentru înfăptuirea ei, desfăşoară o multilaterală activitate, menită să asigure participarea largă a celor ce muncesc la viaţa economică, politică şi social-culturală a ţării.

Cuvîntul rostit de la tribuna Congresului nostru de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu ne-a umplut inimile de profundă emoţie şi bucurie. Înalta apreciere dată activităţii sindicatelor, sublimierea rolului tot mai important ce le revine în întreaga viaţă a societăţii, îndrumările deosebit de valoroase pentru continua îmbunătăţire a muncii organelor şi organizaţiilor sindicale în toate domeniile de activitate, înflăcărătul îndemn al partidului spre noi eforturi şi noi biruinţi ne vor călăuzi paşii în munca şi lupta pentru desăvîrşirea construcţiei socialiste în patria noastră.

Asigurăm Partidul Comunist Român — conducător iubit şi stimat de întregul nostru popor — că mişcarea sindicală, unită ca un singur om în jurul său, va face totul pentru a se ridica la înălţimea marilor sarcini ce îi revin, că va depune întreaga ei capacitate organizatorică şi educativă în slujba nobilei cauze a ridicării continue a României pe calea progresului şi civilizaţiei socialiste.

Convins fiind că exprim gîndurile dumneavoastră, ale tuturora, folosesc acest prilej pentru a adresa mulţumirile şi recunoştinţa sindicatelor, a întregii noastre clase muncitoare — Partidului Comunist, conducerii sale, pentru înalta grijă ce o poartă neabătut ridicării continue a bunăstării materiale şi culturale, fericirii poporului român.

În centrul activităţii sindicatelor — îndeplinirea programului de dezvoltare multilaterală a economiei naţionale

Tovarăşi,

Raportăm Congresului că în perioada şesenalului, îndeplinindu-şi tot mai bine rolul şi atribuţiile sporite ce le-au revenit, sindicatele au pus în centrul preocupării lor atragerea colectivelor de muncitori, ingineri şi tehnicieni la conducerea şi organizarea producţiei, mobilizarea energiei lor creatoare, îmbinarea experienţei muncitorilor cu competenţa tehnică şi economică a cadrelor de conducere.

Ca reprezentante ale clasei muncitoare, sindicatele au participat activ la elaborarea planurilor economice, aducînd în verigile conducerii de stat experienţa maselor în organizarea producţiei, propunerile acestora pentru valorificarea cît mai deplină a rezervelor interne ale întreprinderilor.

Analizînd cu regularitate sarcinile ce au revenit organelor sindicale în înfăptuirea planurilor anuale de stat, plenarele Consiliului Central au avut în vedere orientarea sindicatelor spre problemele economice cele mai importante ale fiecărei etape. În adunările de dezbatere a cifrelor de plan anuale, cu întreaga masă de salariaţi, sindicatele au stimulat interesul oamenilor muncii pentru folosirea cu maximum de eficienţă a mijloacelor materiale şi financiare ale întreprinderilor, ceea ce se reflectă şi în cele aproape un milion de propuneri făcute în decursul şesenalului.

Au crescut rolul şi eficienţa consfătuirilor de producţie trimestriale în analizarea problemelor economice şi de producţie ale secţiilor şi întreprinderilor. Membrii de sindicat au dezbătut în adunări lunare modul în care se îndeplineşte planul, măsurile de protecţie a muncii şi activitatea sindicală la locul de muncă. Participanţii la consfătuiri au adus o însemnată contribuţie la îmbogăţirea planurilor de măsuri tehnico-organizatorice ale întreprinderilor, la îmbunătăţirea organizării producţiei şi a muncii, la îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan. Numai în anul trecut, prin aplicarea în producţie a propunerilor cu eficienţă calculabilă, s-au realizat economii de peste 300 milioane lei.

Stimulînd **afirmarea spiritului** creator al oamenilor muncii din întreprinderi şi instituţii, în cursul şesenalului sindicatele au atras în mişcarea de masă a inovatorilor şi raţionalizatorilor peste 417 000 muncitori, ingineri şi tehnicieni, ale căror inovaţii, aplicate în producţie, au dus la economii de 2,8 miliarde lei. Un ajutor important au dat acestei mişcări comisiile inginerilor şi tehnicienilor care, sub conducerea sindicatelor, au contribuit la cristalizarea propunerilor de inovaţii, la realizarea lor practică.

Întrecerea socialistă a constituit şi în anii şesenalului mijlocul principal prin care sindicatele au mobilizat colectivele din întreprinderi la îndeplinirea şi depăşirea planului de dezvoltare a economiei naţionale. Desfăşurată viu, continuu şi într-o crescîndă amploare, întrecerea educă oamenii în spiritul atitudinii înaintate faţă de muncă, dezvoltă personalitatea fiecărui muncitor, inginer şi tehnician, spiritul de întrajutorare tovărăşească, reflectă înalta valoare morală a muncii în socialism.

Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la criteriile principale ale întrecerii socialiste au îmbogăţit substanţial conţinutul acestei importante mişcări de masă, i-au dat un nou avînt, orientînd eforturile celor ce muncesc în direcţia înfăptuirii obiectivelor economice specifice fiecărei ramuri.

Călăuzindu-se după aceste Directive, sindicatele au depus, în anii şesenalului, o activitate susţinută pentru a dezvolta caracterul de masă şi a ridica organizarea întrecerii socialiste pe o treaptă mai înaltă. La baza întrecerii stau angajamentele personale şi colective care au devenit mai concrete şi mobilizatoare, urmărind obţinerea de realizări superioare sarcinilor planificate, mai ales la indicatori de importanţă deosebită pentru economia naţională. Sintetizînd experienţa îndelungată în organizarea întrecerii, Consiliul Central a stabilit o metodologie de comparare şi analiză a rezultatelor pe întreg parcursul anului, un sistem unitar de acordare a titlurilor şi stimulentelor, pe baza realizărilor concrete obţinute în producţie. Acordarea stimulentelor morale după criteriul rezultatelor situate peste media realizărilor muncitorilor, echipelor şi brigăzilor care şi-au depăşit sarcinile a făcut să sporească spiritul de emulaţie a participanţilor la întrecere, dorinţa lor de a dobîndi asemenea realizări încît să obţină înaltul titlu de evidenţiat şi fruntaş.

Raportăm Congresului că întrecerea socialistă, desfăşurată permanent cu angajamentele reînnoite şi sporite în întîmpinarea sărbătoririi a 20 de ani de la eliberarea patriei, a celui de-al IX-lea Congres al partidului, a zilei de 1 Mai şi a altor evenimente importante din viaţa clasei muncitoare şi a poporului nostru, a adus o însemnată contribuţie la depăşirea planurilor anuale. În industrie, în perioada 1960—1965, s-a obţinut peste plan o producţie globală de peste 15 miliarde lei, o producţie marfă depăşind 13 miliarde lei, mai mult de 4 miliarde lei economii şi 1,8 miliarde lei beneficii.

În semn de preţuire a hărniciei şi priceperii lor, 728 de mii de muncitori, ingineri şi tehnicieni au primit, în ultimii 3 ani, titlul şi insigna de fruntaş în întrecerea socialistă. Mai mult de 66 de mii de oameni ai muncii îşi menţin acest titlu de trei ani consecutiv. Pentru rezultatele obţinute în anul trecut, 32 colective de muncă au fost distinse cu „Steagul Roşu" şi „Diploma de întreprindere fruntaşă pe ramură în întrecerea socialistă pe ţară". Sute de întreprinderi au primit asemenea distincţii la nivelul regiunilor, raioanelor şi oraşelor.

Păşind în noul cincinal, sindicatele au concentrat încă de la începutul acestui an eforturile oamenilor muncii spre îndeplinirea şi depăşirea planului de stat pe 1966. Întîmpinînd cu nestăvilit entuziasm cea de-a 45-a aniversare a partidului, milioanele de participanţi la întrecere au realizat în industrie, peste plan, pînă la 1 Mai, o producţie globală de 1,2 miliarde lei, o producţie marfă de peste 1 miliard lei — rezultate mult superioare angajamentelor luate iniţial. În întreprinderile şi organizaţiile economice s-au obţinut, de asemenea, pe primul trimestru al acestui an, economii în valoare de peste 207 milioane lei, prin reducerea cheltuielilor planificate şi aproape 151 de milioane lei beneficii peste plan.

În numele Consiliului Central al Sindicatelor, permiteţi-mi să adresez de la tribuna Congresului, calde felicitări muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, funcţionarilor, românilor, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, bărbaţi şi femei, tineri şi vîrstnici, tuturor acelora care prin munca lor plină de avînt, desfăşurînd larg întrecerea socialistă, exprimă în graiul faptelor de muncă, adeziunea lor deplină faţă de politica partidului, dragostea fierbinte faţă de patrie.

Tovarăşi,

Înfăptuirea măreţului program de dezvoltare a economiei naţionale, stabilit pentru perioada 1966—1970, de cel de-al IX-lea Congres al partidului, continuarea în ritm susţinut a industrializării socialiste, organizarea ştiinţifică a producţiei şi sporirea eficienţei economice în toate domeniile, pun în faţa noastră necesitatea ridicării nivelului calitativ al întregii activităţi, creşterea competenţei organelor sindicale în problemele economice.

Apreciind ceea ce am obţinut pozitiv în mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea planului de stat, considerăm necesar să ne oprim şi asupra unor lipsuri care s-au manifestat în această direcţie, pentru îmbunătăţirea activităţii de viitor.

Principalul neajuns manifestat în perioada analizată de raport constă în aceea că în îndrumarea organelor sindicale nu am abordat întotdeauna problemele de producţie în mod diferenţiat, după specificul ramurilor, ceea ce s-a răsfrînt pînă la comitetele sindicatelor din întreprinderi. În aceste condiţii, comitetele uniunilor nu au fost suficient atrase în sprijinirea sindicatelor din ramura respectivă pentru mobilizarea colectivelor întreprinderilor la valorificarea cît mai deplină a rezervelor interne şi, pe această bază, la stabilirea unor angajamente cît mai reale şi mobilizatoare în întrecerea socialistă.

În organizarea consfătuirilor trimestriale şi a adunărilor lunare, unele organe sindicale, îndeosebi din construcţii, agricultură, schele petroliere nu acordă atenţia cuvenită pregătirii temeinice a acestora, nu se îngrijesc din timp să pună în dezbaterea lor problemele cele mai actuale şi stringente, pentru a da astfel posibilitatea fiecărui participant să chibzuiască şi să vină cu soluţii eficiente în vederea îmbunătăţirii activităţii economice a întreprinderilor. Acordînd atenţia cuvenită îmbunătăţirii conţinutului consfătuirilor de producţie, este necesar să dăm dovadă de mai multă perseverenţă pentru a determina conducerile tehnico-administrative să rezolve operativ propunerile valoroase făcute de oamenii muncii.

În întrecerea socialistă, spiritul de întrajutorare tovărăşească nu este îndeajuns stimulat la unele colective, deoarece nu se popularizează cu operativitate stadiul îndeplinirii angajamentelor şi nu se întreprind acţiuni susţinute de sprijinire a muncitorilor care nu-şi îndeplinesc normele şi angajamentele luate.

Unele consilii regionale, locale şi comitete ale sindicatelor, deşi depun multă muncă şi folosesc timp preţios din activitatea lor pentru organizarea de schimburi de experienţă şi alte acţiuni, nu se preocupă îndeajuns de finalizarea şi transpunerea în viaţă a concluziilor desprinse, nu urmăresc sistematic şi cu destulă hotărîre ca acestea să fie cît mai deplin valorificate, se împacă cîteodată cu rutina, cu atitudinea conservatoare a unor cadre din economie faţă de promovarea metodelor înaintate.

Este cunoscută importanţa mare ce o acordă partidul şi guvernul organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii. Aceasta este una din rezervele însemnate de folosire cît mai deplină a potenţialului tehnic sporit de care dispun întreprinderile noastre şi de creştere a eficienţei economice în toate domeniile de activitate. Sindicatele sprijină prin formele obşteşti măsurile care se iau în acest scop la toate nivelele. Apreciem ca pozitivă iniţiativa comitetelor sindicatelor de la Exploatarea Minieră Lupeni, Uzinele „Tractorul" Braşov, Fabrica de încălţăminte „Dîmbovita" Bucureşti şi altele, de a consulta la locul de muncă muncitorii, inginerii şi tehnicienii din acele secţii şi sectoare ale căror deficienţe influenţează negativ bunul mers al producţiei. Cu ajutorul activului obştesc în care au fost atrase şi cadre tehnice, în aceste întreprinderi s-a stat de vorbă direct, de la om la om, cu întreg personalul secţiilor respective pentru a-i cunoaşte părerea în legătură cu măsurile ce se cer a fi luate. În cursul consultării, muncitorii au făcut numeroase propuneri privind mai buna organizare a producţiei şi a muncii, a fluxului tehnologic, a aprovizionării locurilor de muncă cu materii prime, scule, dispozitive şi altele, stabilindu-se apoi termene şi răspunderi pentru realizarea lor. Urmărită de comitetul sindicatului, aplicarea propunerilor a contribuit, în scurt timp, la reducerea rebuturilor care grevau preţul de cost, a numărului muncitorilor ce nu-şi realizează norma şi a altor deficienţe, la îmbunătăţirea activităţii economice şi de producţie. Ţinînd seama de eficienţa unor asemenea acţiuni, organele sindicale sînt chemate să le folosească şi să le extindă cît mai mult în activitatea lor.

O dată cu preocuparea pentru atragerea maselor la buna desfăşurare a procesului de producţie, să acordăm mai multă atenţie întăririi disciplinei în muncă. **Datoria sindicatelor este de a acţiona cu mai multă hotărîre şi perseverenţă pentru educarea fiecărui muncitor, maistru, tehnician şi inginer în spiritul respectării cu stricteţe a disciplinei în producţie, al folosirii din plin a timpului de lucru, a capacităţii maşinilor şi utilajelor, îndeplinirii exemplare a tuturor obligaţiilor ce-i revin faţă de întreprinderea în care lucrează.**

Sarcina organizării ştiinţifice a producţiei şi muncii revine în principal conducerilor întreprinderilor şi ministerelor. Măsurile luate în această direcţie au dus la o seamă de rezultate pozitive. Trebuie spus, însă, că ele puteau fi mai numeroase şi mai bune, iniţiativa colectivelor de muncă pentru îndeplinirea sarcinilor de plan putea fi şi mai mult stimulată, dacă se înlăturau la timp unele lipsuri ce se manifestă în activitatea unor întreprinderi şi ministere privitor la organizarea producţiei.

Ministerul construcţiei de maşini, de pildă, nominalizează cu întîrziere produsele ce trebuie executate în întreprinderi, nu urmăreşte sistematic îndeplinirea sarcinilor de cooperare; ministerul industriei uşoare nu asigură întotdeauna din timp repartiţiile de materii prime şi materiale; cel al economiei forestiere face dese modificări de plan şi îndeosebi la sfîrşit de trimestru sau an, cînd practic nu se mai pot lua măsuri eficiente pentru realizarea sarcinilor. Asemenea fenomene influenţează nefavorabil ritmicitatea producţiei, folosirea raţională a capacităţilor de producţie, a materiilor prime şi materialelor, a timpului de lucru, realizarea normelor de muncă, a angajamentelor luate în întrecerea socialistă şi asigurarea cîştigurilor planificate ale muncitorilor. În viitor este necesar ca uniunile pe ramură să nu se limiteze numai la sesizarea unor fenomene negative de acest fel, ci să insiste în colegiile ministerelor pentru a se lua măsuri hotărîte de lichidare a lor.

Un rol important în organizarea ştiinţifică a producţiei îl au cadrele tehnico-inginereşti. Deşi au primit indicaţii precise, unele conduceri ale întreprinderilor nu asigură o justă repartizare a acestor cadre pe toate schimburile, tolerînd menţinerea în mod nejustificat a unor ingineri şi tehnicieni pe posturi care ar putea fi deservite de economişti sau cadre cu pregătire medie. Nevoile producţiei impun să fie luate măsuri de către conducerile întreprinderilor şi ministere, pentru folosirea mai raţională a corpului ingineresc, atît de necesar unităţilor direct productive, astfel încît acesta, eliberat de lucrări administrative, să se poată ocupa mai temeinic de rezolvarea problemelor tehnice cerute de organizarea ştiinţifică a producţiei.

Un factor de seamă în organizarea muncii este aplicarea corectă a principiului cointeresării materiale a fiecărui angajat. Obţinerea celor mai bune rezultate în producţie, mai ales în ce priveşte calitatea produselor şi realizarea de economii, este îngreunată de faptul că nu peste tot au fost stabilite criterii precise de determinare a calităţii şi norme de consumuri specifice. Chiar şi acolo unde acestea există, în cele mai multe cazuri nu se ţine o evidenţă precisă a contribuţiei adusă de fiecare om, pentru a se putea acorda stimulentele materiale pe care sînt îndreptăţiţi să le primească salariaţii, potrivit reglementărilor în vigoare. Nici uniunile pe ramuri de producţie nu au manifestat suficientă preocupare în acest sens, n-au insistat pe lîngă conducerile ministerelor pentru a se lua măsurile necesare în vederea înlăturării deficienţelor de acest fel.

În ce priveşte colectivele întreprinderilor, reglementările actuale pe baza cărora ele sînt stimulate material au în vedere în principal nivelul de depăşire a indicatorilor de plan, neţinînd însă seama, în suficientă măsură, de contribuţia proprie a colectivelor respective la obţinerea acestor depăşiri mai ales prin valorificarea rezervelor interne. O dată cu măsurile ce vor fi luate, pe baza indicaţiilor partidului, pentru perfecţionarea activităţii de planificare se cere ca organele de stat să rezolve şi această problemă. Totodată este necesar ca uniunile sindicatelor şi ministerele să aibă în vedere, la stabilirea întreprinderilor fruntaşe şi evidenţiate pe ţară, în mod deosebit, rezultatele obţinute de colectivele respective prin efort propriu.

Organele sindicale din cadrul ministerelor şi a altor instituţii centrale cu activitate economică, trebuie să educe şi să mobilizeze lucrătorii din aparatul acestora în vederea rezolvării mai operative şi calificate a cerinţelor unităţilor subordonate, să dovedească mai mult spirit receptiv faţă de tot ceea ce este nou şi înaintat şi care contribuie la îmbunătăţirea producţiei şi a muncii din întreprinderi, să cultive la fiecare lucrător un înalt simţ de răspundere pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor încredinţate.

Înlăturarea lipsurilor manifestate de către sindicate în antrenarea oamenilor muncii la îndeplinirea şi depăşirea planului, precum şi a neajunsurilor existente în munca conducerilor tehnico-administrative, va asigura un climat optim şi condiţii prielnice pentru materializarea elanului oamenilor muncii, a dorinţei şi hotărîrii lor pline de abnegaţie de a-şi îndeplini sarcinile de plan şi angajamentele luate în întrecerea socialistă.

Tovarăşi,

Planul cincinal prevede sarcini sporite cu privire la ridicarea calităţii produselor, creşterea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost, căi importante de dezvoltare în ritm susţinut a economiei şi de ridicare a nivelului de trai al poporului. Sindicatele au datoria să-şi aducă întreaga lor contribuţie la îndeplinirea în cele mai bune condiţii a acestor sarcini.

Îmbunătăţirea continuă a calităţii produselor va constitui şi în viitor o condiţie esenţială a satisfacerii nevoilor de producţie, a cerinţelor crescînde ale populaţiei, a sporirii competitivităţii mărfurilor româneşti pe piaţa externă. Folosind experienţa pozitivă în antrenarea maselor la îmbunătăţirea calităţii, să acţionăm cu mai multă eficienţă, prin toate mijloacele de care dispunem, la înlăturarea cauzelor datorită cărora în unele întreprinderi se mai produc mărfuri ce nu satisfac cerinţele consumatorilor. Munca desfăşurată de sindicate să contribuie în şi mai mare măsură la respectarea cu stricteţe a disciplinei tehnologice, la întărirea exigenţei tuturor inginerilor, maiştrilor, lucrătorilor de la controlul tehnic, a celor care depozitează, transportă, manipulează şi desfac produsele, la dezvoltarea unui înalt simţ de răspundere a fiecărui muncitor faţă de calitatea produselor pe care le realizează.

(Continuare în pag. a 4-a)

RAPORTUL

de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor din Republica Socialistă România

(Urmare din pag. 3-a)

Îndeplinirea sarcinilor de export, atît în ceea ce privește calitatea produselor cît și respectarea termenelor de livrare, trebuie să constituie permanent o preocupare de seamă.

Productivitatea muncii în industrie urmează să crească la sfîrșitul cincinalului cu circa 40 la sută, aproximativ două treimi din creșterea producției urmînd a fi obținută pe această cale. Un singur procent de creștere a productivității muncii, se arată în Documentele Congresului al IX-lea al partidului, va echivala în anul 1970 cu un plus de producție în valoare de peste 1,8 miliarde lei.

În înfăptuirea acestei sarcini un rol hotărîtor îl are introducerea progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale. În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, ale continuei înzestrări cu tehnica nouă și a modernizării producției în întreprinderile noastre, cînd exigențele față de cunoștințele și experiența celor ce mînuiesc mașinile și instalațiile tot mai complicate sporesc mereu, sindicatelor noastre le revine sarcina de a-și intensifica munca de mobilizare a muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor la însușirea cît mai rapidă a tehnicii și tehnologiei noi, să desfășoare o astfel de muncă încît să creeze un spirit de emulație pentru însușirea în masă a ceea ce este nou și înaintat în știință și tehnică, în organizarea producției. Consiliul Național, Comisiile inginerilor și tehnicienilor sînt chemate ca, prin acțiuni concrete, variate să contribuie la ridicarea nivelului de cunoștințe tehnico-profesionale ale tuturor muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, să-și sporească aportul la rezolvarea problemelor tehnice ale întreprinderilor, la sprijinirea cabinetelor tehnice și acordarea asistenței de specialitate inovatorilor și raționalizatorilor, la activitatea de cercetare științifică în institute și în laboratoare uzinale, să contribuie la introducerea în producție a rezultatelor acesteia.

Pentru creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost este necesar ca sindicatele să pună un accent deosebit pe mobilizarea colectivelor pentru realizarea la termen și la un înalt nivel a sarcinilor cuprinse în planurile tehnice, folosirea cît mai deplină a suprafețelor, a capacităților de producție și a timpului de lucru. Totodată **să dezvoltăm în mai mare măsură preocuparea pentru obținerea de economii la consumul de materii prime, materiale, combustibil și energie, realizarea producției marfă vîndută și încasată și sporirea rentabilității întreprinderilor.**

Factor de mare importanță în ansamblul economiei naționale, agricultura noastră socialistă aduce un aport tot mai însemnat la propășirea țării, la ridicarea bunăstării poporului. În dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii un rol important îl au gospodăriile agricole de stat și stațiunile de mașini și tractoare. Avem datoria să acordăm comitetelor sindicatelor din G.A.S. un sprijin mai sistematic pentru creșterea capacității lor de mobilizare a lucrătorilor la organizarea producției pe baza științei agricole avansate, folosirea cît mai judicioasă a pămîntului, a mijloacelor tehnice de care dispun, la creșterea producției vegetale și animale, rentabilizarea unităților și sporirea aportului lor la alcătuirea fondului central de produse agricole, la ajutorarea cooperativelor de producție cu semințe și animale de înaltă productivitate și asistență de specialitate.

În stațiunile de mașini și tractoare, menite să acorde un ajutor permanent și multilateral în dezvoltarea și consolidarea cooperativelor agricole de producție, organele sindicale să antreneze mecanizatorii pentru folosirea întregii capacități a mașinilor, executarea unor lucrări de calitate, la timp și la un înalt nivel agrotehnic, la reducerea prețului de cost.

Țărănimea cooperatistă — aliată de nădejde a clasei muncitoare în lupta pentru propășirea țării și bunăstarea poporului — poate fi sigură că oamenii muncii din fabrici și uzine nu-și vor precupeți eforturile pentru a produce noi mașini și utilaje agricole cu întrebuințări multiple, îngrășăminte chimice, că mecanizatorii vor executa lucrări de înaltă calitate agrotehnică, aducîndu-și astfel contribuția la sporirea belșugului holdelor unite ale cooperatorilor.

Realizarea politicii de investiții a partidului și statului a asigurat, în anii șesenalului, o creștere puternică a forțelor de producție, un ritm înalt de dezvoltare a economiei naționale. Harnicii și pricepuții noștri constructori au înălțat obiective industriale și social-culturale cu care, pe bună dreptate, se mîndrește întregul popor.

Construirea și intrarea în funcțiune, pînă în anul 1970, a 750 de noi obiective industriale de care depinde în mare măsură realizarea sporului de producție planificat pentru această perioadă, pune în fața noastră sarcina mobilizării tuturor forțelor în vederea realizării investițiilor la termenele stabilite.

Consfătuirea pe țară a lucrătorilor constructori, organizată de Comitetul Central al Partidului și Consiliul de Miniștri, a subliniat hotărîrea constructorilor de a nu precupeți nici un efort pentru valorificarea cît mai deplină a însemnatelor rezerve care mai există în acest domeniu. Comitetele uniunilor, precum și comitetele sindicatelor din institutele de proiectare să antreneze, în mai mare măsură, colectivele de muncă la realizarea proiectelor și documentațiilor tehnice în termen și la un înalt nivel calitativ, la acordarea asistenței tehnice necesare.

Ținînd seama de lipsurile care s-au manifestat pe unele șantiere, de rolul important al activității constructorilor în sporirea eficienței economice a investițiilor, să axăm mai mult munca organelor sindicale, încă de la începerea lucrărilor, pe îmbunătățirea organizării producției, gospodărirea rațională a materialelor, executarea lucrărilor de construcții și montaj de bună calitate. Dat fiind că pe șantiere vin muncitori, în principal, din mediul rural, să ne ocupăm de închegarea într-un timp cît mai scurt a colectivelor de muncă, de educarea acestora în spiritul disciplinei socialiste. Pentru întreprinderile care produc materiale și utilaje necesare noilor obiective, realizarea sarcinilor la un înalt nivel calitativ și la termenele stabilite să devină un titlu de onoare.

Comitetele sindicatelor din noile întreprinderi să-și sporească contribuția la efectuarea în bune condiții a probelor tehnologice, la atingerea în cel mai scurt timp a parametrilor proiectați.

Dezvoltarea economiei naționale în anii cincinalului va duce în continuare la creșterea numerică și calitativă a forței de muncă, la importante modificări în structura ei. Intrarea în cîmpul muncii a peste 900 mii salariați, majoritatea muncitori, care vor lucra în condițiile înzestrării continue a întreprinderilor cu tehnica modernă, ale mecanizării și automatizării producției, cere o atenție deosebită pentru pregătirea cadrelor noi, pentru ridicarea permanentă a calificării și specializarea cadrelor existente. Pentru înlăturarea unor neajunsuri, considerăm necesar ca pe linie de stat să se urgenteze revederea reglementărilor privind cursurile de calificare, specializare și ridicare a calificării, precizîndu-se răspunderea conducerii întreprinderilor pentru organizarea acestor cursuri, crearea condițiilor materiale necesare bunei lor desfășurări, stabilirea duratei și a profilului, a modului de atestare a nivelului de cunoștințe însușite. O mai bună organizare a școlilor profesionale, adaptarea programelor la cerințele actuale ale științei și tehnicii și, în această lumină, îmbunătățirea manualelor școlare, trebuie să fie în mai mare măsură în atenția Ministerului Învățămîntului și a ministerelor de resort.

Sindicatele sînt chemate să sprijine organizarea cît mai temeinică și diferențiată a cursurilor de calificare, specializare și ridicare a calificării, să îndrume și să mobilizeze pe muncitori pentru a-și ridica nivelul de pregătire profesională în interesul propriu și al întreprinderii, să controleze modul în care se asigură condițiile pentru buna desfășurare a cursurilor. Avem datoria să ajutăm elevii școlilor profesionale să-și desfășoare în bune condiții practica în producție, iar după absolvire să ne ocupăm cu toată grija ca aceștia să se încadreze, în cît mai scurt timp, în disciplina de fabrică, să li se asigure condițiile pentru însușirea temeinică a meseriei. Comitetele uniunilor sindicale să urmărească cu mai multă perseverență realizarea planului de pregătire a cadrelor pentru noile obiective din ramura respectivă.

Îmbrățișînd cu toată răspunderea sarcinile importante ce le revin în mobilizarea oamenilor muncii pentru îndeplinirea și depășirea planului cincinal și a planului de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii, sindicatele vor munci cu pasiune și abnegație pentru a-și spori contribuția la înfăptuirea măreților obiective economice ale cincinalului, temelia propășirii țării și prosperității poporului.

conducerile unităților pentru remedierea lor.

În forma lui actuală, contractul colectiv nu reflectă suficient problemele care trebuie să constituie obligații reciproce pentru conducerile întreprinderilor, pe de o parte, și ale comitetelor sindicatelor, pe de altă parte. El conține încă o seamă de prevederi care sînt incluse în planurile de măsuri tehnico-organizatorice ale întreprinderii cît și în Codul Muncii.

De aceea se impune ca uniunile pe ramuri de producție ale sindicatelor împreună cu ministerele să studieze și să aducă îmbunătățirile necesare contractelor colective din ramura respectivă. Acestea trebuie să corespundă cît mai bine etapei actuale de dezvoltare a țării, cerințelor ce se pun în fața angajaților și conducerilor întreprinderilor. Se cere ca ministerele și sindicatele să asigure un sistem eficient de urmărire a realizării prevederilor din contractele colective. Considerăm necesar să se studieze posibilitatea de a se aloca întreprinderilor mijloace materiale necesare pentru realizarea unor lucrări social-culturale ce se înscriu în contractele colective.

În cadrul măsurilor pentru asigurarea unor condiții din ce în ce mai bune de muncă și de viață o înaltă grijă acordă partidul și statul sănătății oamenilor muncii, prevenirii accidentelor și îmbolnăvirilor profesionale. În țara noastră protecția muncii constituie o importantă problemă de stat, consfințită în Constituție și legiferată de Marea Adunare Națională.

Pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă, în perioada 1960—1965 au fost cheltuite din fondurile statului peste 4 miliarde lei, acordîndu-se, totodată, celor ce lucrează în condiții deosebite concedii suplimentare plătite, echipament și alimentație de protecție, sporuri de salariu și program de lucru redus. Mecanizarea și automatizarea proceselor de producție, înzestrarea unităților productive cu instalații și dispozitive de ventilație, iluminat, electrosecuritate, au dus la ușurarea efortului fizic, la micșorarea pericolului de îmbolnăviri profesionale și reducerea indicelui de frecvență a accidentelor.

În perioada la care se referă raportul, Consiliul Central al Sindicatelor, organele sindicale au organizat cu rezultate tot mai bune controlul obștesc asupra respectării dispozițiilor legale privind condițiile de muncă, timpul de lucru și de odihnă, munca suplimentară și de noapte, regimul de lucru stabilit pentru femei și tineret. Organele sindicale la toate nivelele au controlat felul cum se aplică măsurile de protecția muncii în procesul de producție.

Deși legislația precizează clar că în răspunderea celor care organizează și conduc producția cade deopotrivă și obligația pentru asigurarea măsurilor de protecție a muncii, trebuie spus că mai sînt conducători de ministere, organe centrale și întreprinderi care nu se ocupă suficient ca, o dată cu măsurile luate în vederea îndeplinirii planului, să asigure și condițiile necesare de prevenire a accidentelor și îmbolnăvirilor profesionale.

Este știut că acolo unde producția și munca sînt bine organizate, iar timpul afectat producției este folosit integral, planul este îndeplinit și depășit. Acolo, însă, unde conducerile întreprinderilor și ministerele nu asigură o aprovizionare tehnico-materială corespunzătoare, condițiile pentru buna desfășurare a procesului de producție, se recurge adeseori cu ușurință la ore suplimentare, se folosește munca în asalt. Unele sindicate, din păcate, nu manifestă toată combativitatea față de asemenea practici dăunătoare economiei naționale și cu influențe negative asupra stării sănătății oamenilor.

Este de datoria sindicatelor să-și aducă toată contribuția la găsirea soluțiilor necesare pentru realizarea sarcinilor de producție în timpul normal de muncă, și să nu admită, sub nici o formă, efectuarea de ore suplimentare decît în mod cu totul excepțional și în condițiile stabilite de lege.

În lumina noilor reglementări, plenara Consiliului Central al Sindicatelor din ianuarie a. c. a adoptat hotărîrea cu privire la sarcinile sindicatelor în domeniul protecției muncii. Pe baza acestei hotărîri va trebui să intensificăm controlul obștesc asupra felului cum este asigurată securitatea muncii în întreprinderi, să ridicăm nivelul de combativitate și exigență față de lipsurile existente, sprijinind totodată Comitetul de Stat pentru Protecția Muncii în îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin. În același timp trebuie să desfășurăm o susținută activitate de educare, pentru cunoașterea temeinică și respectarea normelor de protecție și igiena muncii de către fiecare salariat.

Organele sindicale au datoria să desfășoare o asemenea activitate, încît problemele privind protecția muncii să devină o preocupare de cea mai mare însemnătate pentru toți cei care participă la organizarea și conducerea producției, în vederea îndeplinirii sarcinilor de plan în deplină securitate a muncii.

În ansamblul măsurilor luate pentru creșterea nivelului de trai un loc deosebit îl ocupă asigurările sociale, realizate în întregime pe seama statului și a căror conducere este încredințată sindicatelor. Dreptul la odihnă, la asistență medicală gratuită, la pensie de bătrînețe, la ajutoare de boală în cazul pierderii temporare a capacității de muncă, consemnate și garantate de Constituția României Socialiste, au devenit mijloace importante puse de orînduirea noastră în slujba omului, în apărarea sănătății lui.

Numai prin asigurările sociale de stat, în anii șesenalului s-au cheltuit peste 26 miliarde lei, din care cea mai mare parte pentru acordarea de pensii. A fost lichidată pentru totdeauna situația grea din trecut cînd majoritatea oamenilor muncii era lipsită de drepturi la pensie. Se știe, de exemplu, că în anul 1938, din 940 mii membri ai fostei Case de asigurări sociale, numai 1 la sută erau pensionari, deși fondurile erau constituite din cotizațiile plătite de muncitori. În prezent, în țara noastră toți cei ce muncesc au dreptul la pensie asigurată din fondurile statului, cuantumul ei reprezentînd de la 55 pînă la 100 la sută din salariu. Începînd din anul 1967, pe baza hotărîrilor Congresului Partidului, urmează să fie majorate, în continuare, pensiile tuturor categoriilor de pensionari.

În perioada care a trecut de la Congresul sindicatelor din 1960 au fost aduse îmbunătățiri reglementării privind acordarea ajutoarelor pentru incapacitate temporară de muncă precum și altor drepturi de asigurări sociale. S-a perfecționat organizarea trimiterii oamenilor muncii la tratament balnear și odihnă, ceea ce a permis ca între anii 1960—1965 să beneficieze de cură balneoclimaterică numai prin sindicate circa 2 milioane de oameni ai muncii, pentru care s-au cheltuit din bugetul asigurărilor sociale de stat aproape 900 de milioane lei. În aceeași perioadă, în vederea dezvoltării bazei materiale, ridicării gradului de confort și îmbunătățirii condițiilor de deservire în stațiunile balneoclimaterice, precum și pentru trimiterea copiilor în tabere și colonii, au fost cheltuite din bugetul de asigurări sociale și din fondurile proprii ale sindicatelor 317 milioane lei, în afara altor sume alocate de stat. Mijloace sporite sînt destinate, în continuare, dezvoltării capacităților de cazare și tratament în stațiunile cu factori fizioterapeutici recunoscuți, iar pentru copiii oamenilor muncii se va începe în acest an construirea taberei de la Năvodari.

Conștienți de însemnătatea sarcinilor privind buna gospodărire a fondurilor destinate asigurărilor sociale, să dovedim și în viitor maximum de grijă și exigență față de constituirea și cheltuirea chibzuită a acestora. În același timp, se impune ca sindicatele să controleze felul în care conducerile tehnico-administrative și cadrele medicale analizează periodic starea morbidității și aplică măsurile stabilite în vederea scăderii continue a indicelui de incapacitate temporară de muncă, a întăririi sănătății celor ce muncesc.

Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale și Comitetele executive ale sfaturilor populare au datoria să asigure o mai judicioasă repartizare a cadrelor medico-sanitare, precum și o mai mare stabilitate a acestora în centrele muncitorești. Uniunea sindicatelor din unitățile sanitare trebuie să desfășoare o activitate mai susținută pentru educarea și ridicarea gradului de pregătire profesională a lucrătorilor sanitari, pentru creșterea răspunderii lor față de sănătatea populației și îndeplinirea cu conștiinciozitate a datoriei la locurile unde au fost repartizați.

Un alt domeniu de interes social în care sindicatele au desfășurat o rodnică activitate, îl constituie controlul obștesc asupra deservirii populației. Echipele de control obștesc în care activează peste 60 de mii de membri de sindicat aleși în adunări și conferințe, au efectuat sute de mii de controale, au contribuit activ, prin sesizările și propunerile făcute, la îmbunătățirea aprovizionării populației, a asistenței medicale, a condițiilor de tratament și odihnă în stațiunile balneoclimaterice.

Uniunile pe ramuri de producție, sindicatele din comerțul de stat și cooperația de consum, din unitățile sanitare, instituțiile de stat și sfaturile populare, care, practic, cuprind majoritatea lucrătorilor din domeniul deservirii, trebuie să contribuie mai eficient la dezvoltarea conștiinței etice și profesionale, la întărirea disciplinei și creșterea solicitudinii membrilor lor față de cerințele oamenilor muncii. Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, Comitele executive ale sfaturilor populare și ale cooperației de consum, ar trebui să ia măsuri, prin organele de control respective, ca sesizările, sugestiile și propunerile echipelor de control obștesc să fie analizate și aplicate cu toată răspunderea de unitățile în subordine.

Va fi necesar să aducem îmbunătățiri organizării și formelor controlului obștesc pentru ca acesta să capete un caracter permanent, să fie mai exigent și să asigure, în primul rînd, prevenirea lipsurilor. Se impune, de asemenea, extinderea lui și asupra altor domenii cum sînt : desfacerea produselor de panificație, transportul în comun în orașe, deservirea în unitățile cooperației meșteșugărești.

Consiliul Central al Sindicatelor a acordat o atenție deosebită activității în domeniul legislației muncii, aducînd o contribuție însemnată la aplicarea corectă a legilor, la formarea și dezvoltarea în conștiința celor ce muncesc a sentimentului răspunderii față de proprietatea socialistă, la întărirea disciplinei muncii. Sindicatele au îndrumat îndeaproape activitatea comisiilor pentru soluționarea litigiilor de muncă și a consiliilor de judecată, din care fac parte peste 200 de mii de activiști obștești.

Deși în această problemă s-au obținut rezultate bune, în unele întreprinderi continuă să se înregistreze litigii de muncă în număr destul de mare. Aceasta datorită faptului că activitatea sindicatelor nu este suficient de cuprinzătoare privind educarea angajaților în spiritul cunoașterii și respectării legislației noastre, iar pe de altă parte, datorită conducerilor tehnico-administrative care recurg, în unele cazuri, cu ușurință la sancțiuni fără a cerceta în amănunțime cauzele, prejudiciile reale aduse de cei sancționați.

Desfășurînd în continuare o susținută activitate pentru respectarea legislației muncii, pentru întărirea răspunderii fiecărui salariat față de obligațiile ce-i revin în procesul de producție, pentru păstrarea și apărarea avutului obștesc, sindicatele să vegheze totodată asupra felului cum se aplică unele sancțiuni date salariaților, pentru ca ele să fie corespunzătoare faptelor săvîrșite și aplicate corect, potrivit legii.

În lumina măreților perspective ce se deschid în fața poporului nostru, sindicatele vor acționa cu perseverență pentru a-și aduce o contribuție tot mai mare la înfăptuirea măsurilor stabilite de partid și guvern în scopul ridicării în continuare a nivelului de trai material și cultural al tuturor celor ce muncesc.

Activitatea cultural-educativă – strîns legată de preocupările oamenilor muncii

Tovarăși,

Marile transformări care au avut loc în viața economică și socială a țării noastre au determinat profunde schimbări în conștiința oamenilor muncii, în profilul lor moral și spiritual, au deschis orizonturi largi înfloririi științei, culturii și artei, au descătușat, în proporții de masă, energia creatoare a poporului.

Participînd la înfăptuirea cu succes a revoluției culturale, inițiată și condusă de partid, sindicatele au orientat munca lor cultural-educativă spre mobilizarea oamenilor muncii la înfăptuirea mărețului program de desăvîrșire a construcției socialiste, spre educarea lor în spiritul atitudinii noi față de muncă și avutul obștesc, al dragostei și devotamentului față de patrie, pentru dezvoltarea conștiinței socialiste a celor ce muncesc.

Preocupările multilaterale, dorința de a-și însuși cuceririle științei contemporane, a cunoaște comorile literaturii române și universale, a se bucura de satisfacțiile pe care le oferă arta și cultura, tot ceea ce poate înfrumuseța viața omului, caracterizează astăzi clasa noastră muncitoare.

Se poate aprecia că activitatea cultural-educativă desfășurată de sindicate în perioada dintre cele două congrese a fost mai bogată în conținut, mai variată și a exercitat o însemnată înrîurire asupra conștiinței celor ce muncesc, a lărgit orizontul lor de cunoștințe. Sindicatele au organizat numeroase conferințe, întîlniri cu oameni de știință și cultură, simpozioane, vizite și excursii la locurile istorice și obiective industriale. Numai în anul trecut, prin grija sindicatelor, s-au ținut în întreprinderi și instituții peste 110 mii de conferințe pe teme dintre cele mai diferite, audiate de aproape 13 milioane de persoane. În organizarea expunerilor, sindicatele au primit sprijin din partea a numeroși oameni de știință și cultură.

Obiectivul central al întregii activități cultural-educative desfășurate de sindicate îl constituie mobilizarea și sprijinirea oamenilor muncii în înfăptuirea sarcinilor economice. Explicarea și cunoașterea operativă de către colectivele din întreprinderi a sarcinilor de plan, a angajamentelor și realizărilor obținute în întrecerea socialistă, popularizarea prin diverse forme și mijloace a celor mai harnici și pricepuți muncitori, au influențat pozitiv asupra modului de a gîndi și de a munci al majorității covîrșitoare a salariaților.

Prin universități muncitorești și lectorate, sesiuni tehnico-științifice, prin acțiuni de popularizare a cărții de specialitate, oamenii muncii au fost ajutați să cunoască și să aplice în producție noutăți din diferite domenii ale tehnicii moderne, să-și lărgească orizontul de cunoștințe.

Analizînd activitatea și experiența dobîndită în acest domeniu, în lumina sarcinilor stabilite de partid, reiese că sindicatele trebuie să acorde o atenție deosebită răspîndirii cunoștințelor tehnice și economice. Evitînd expunerile vagi, abstracte, care se mai întîlnesc pe alocuri, sindicatele au datoria ca, pe baza consultării largi a colectivelor de muncă, ținînd seama de părerile și sugestiile acestora, să se ocupe mai îndeaproape de îmbunătățirea tematicii și conținutului manifestărilor pe teme tehnico-economice, să extindă organizarea ciclurilor de conferințe, simpozioanelor, sesiunilor a căror tematică să răspundă operativ preocupărilor celor ce muncesc, cerințelor producției.

Întrucît activitatea de propagare a cunoștințelor tehnice este desfășurată de mai multe organe, se impune necesitatea de a se studia posibilitatea coordonării pe plan central a acestei activități. Totodată editurile de specialitate trebuie să asigure un număr sporit de cărți tehnice de nivel mediu, care să răspundă mai bine diferitelor profesii și să se dezvolte producția filmelor tehnico-documentare cu o tematică largă și variată.

Clasei noastre muncitoare îi este caracteristică o atitudine înaintată, disciplinată în producție. Aceasta nu trebuie să ne facă să trecem cu vederea faptul că mai există unii salariați care absentează sau întîrzie de la serviciu, lucrează neglijent, nu-și îngrijesc mașinile și uneltele, ceea ce influențează negativ atît cîștigurile lor cît și producția. Sindicatele au datoria să desfășoare o susținută activitate pentru întărirea continuă a disciplinei socialiste, folosind în acest scop, cu mai multă eficiență, opinia de masă, toate formele și mijloacele culturale. Într-o măsură mai mare în tematica muncii de educație să fie cuprinse probleme de etică, de comportare în muncă, familie și societate, menite să contribuie la dezvoltarea profilului moral propriu constructorului socialismului. Să organizăm manifestări interesante pentru explicarea fenomenelor naturii, să combatem cu argumente științifice de largă accesibilitate, concepțiile retrograde, mistice întîlnite încă la unii oameni.

În dezvoltarea conștiinței socialiste a celor ce muncesc, un rol de mare însemnătate îl are educarea patriotică. Numeroasele acțiuni organizate de sindicate sînt menite să contribuie și în viitor la cultivarea sentimentului de mîndrie pentru minunata noastră țară, pentru tradițiile progresiste de luptă ale înaintașilor noștri, ale eroicei noastre clase muncitoare, ale partidului comuniștilor, ale întregului popor român, dragostea fierbinte pentru patria noastră socialistă, pentru viitorul ei luminos.

O sarcină importantă a sindicatelor este să contribuie la popularizarea hotărîrilor partidului și statului nostru, la informarea operativă a oamenilor muncii asupra evenimentelor politice interne și internaționale.

Pentru a-și îndeplini cu rezultate și mai bune menirea lor în educarea multilaterală a oamenilor muncii, sindicatele trebuie să îmbunătățească continuu conținutul activității lor în această direcție, să găsească forme și metode mai adecvate, să cuprindă mase largi în sfera lor de influență.

Este necesar să fie atrași în activitatea cultural-educativă cît mai mulți oameni de știință și cultură, să fie solicitat într-o măsură mai mare sprijinul activiștilor de partid, de stat, și din economie care pot asigura un bogat conținut și o înaltă eficiență acestei activități. Totodată se cere din partea cadrelor sindicale cu munci de răspundere să participe activ, permanent la organizarea și desfășurarea diferitelor manifestări.

Sindicatele desfășoară o vie și rodnică activitate în domeniul mișcării artistice de amatori. Cunoscînd o înflorire fără precedent, această mișcare, care continuă tradițiile progresiste ale culturii și artei românești, reflectă viața nouă a oamenilor muncii, le-o îmbogățește și înfrumusețează. Datorită îndrumării și condițiilor de care se bucură, mișcarea artistică de amatori a sindicatelor a luat o astfel de amploare, încît astăzi nu există întreprindere unde să nu activeze cel puțin o formație artistică. Aceasta demonstrează tezaurul inepuizabil de talente ale poporului și confirmă totodată capacitatea socialismului de a dezvolta multilateral personalitatea umană.

Făuritorii bunurilor materiale din fabrici și uzine, de pe ogoare, se afirmă tot mai puternic și în creația artistică. Strîns legate de preocupările și viața colectivelor de muncă, numeroase lucrări de artă plastică — prezentate cu prilejul expozițiilor locale și republicane — creații literare, ai căror autori sînt muncitori, tehnicieni, funcționari, ingineri, lucrări dramatice și muzicale interpretate la un nivel artistic tot mai înalt s-au bucurat de aprecierile marelui public, ale presei și ale unor personalități artistice din țară și de peste hotare. Peste 120 de mii de artiști amatori, membri ai celor 7 200 colective artistice ale sindicatelor, prezintă după orele de program sau în zilele de sărbătoare, în cluburi, parcuri și grădini de vară, în fața a sute și mii de oameni, numeroase spectacole. Numai în perioada celui de-al VII-lea concurs, formațiile artistice de amatori ale sindicatelor au prezentat aproape 13 mii de spectacole urmărite cu viu interes de peste 18 milioane de spectatori.

Pentru a asigura permanentizarea și dezvoltarea activității artistice de masă, în care s-au manifestat și o seamă de neajunsuri, sindicatele trebuie să acorde o atenție mai mare îmbunătățirii conținutului repertoriului, promovînd cu prioritate lucrări inspirate din viața și preocupările oamenilor muncii, să ridice nivelul calitativ al manifestărilor. Să extindem organizarea spectacolelor denumite „dialog pe aceeași scenă", care se bucură de apreciere, a festivalurilor cîntecului și dansului din stațiunile balneoclimaterice, spectacolelor prilejuite de acordarea stimulentelor în întrecerea socialistă, de încheierea campaniilor agricole și de alte evenimente însemnate din viața întreprinderilor. Solicităm din partea Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și instituțiilor sale specializate mai mult sprijin în asigurarea îndrumării metodice, precum și a repertoriului necesar echipelor artistice de amatori din întreprinderi și instituții. În același timp, oamenii muncii așteaptă în mod justificat, din partea creatorilor, mai multe cîntece de masă, piese de teatru, romane, poezii, care să zugrăvească cît mai deplin bucuria vieții de astăzi, lupta și munca eroică a clasei muncitoare, a întregului nostru popor, preocupările, gîndurile, năzuințele înaripate ale constructorilor societății noi. Este în interesul îmbogățirii creației noastre literare și artistice ca un număr cît mai mare de scriitori, poeți, dramaturgi, compozitori, să se deplaseze mai des în mijlocul colectivelor din fabrici și uzine, de pe marile șantiere, pentru a cunoaște mai îndeaproape, nemijlocit, viața, oamenii. Sindicatele noastre sînt gata să acorde tot sprijinul oamenilor de artă în îndeplinirea înaltei și nobilei lor misiuni.

În perioada la care se referă raportul, Consiliul Central al Sindicatelor a asigurat dezvoltarea continuă a bazei materiale a muncii culturale, creînd condiții tot mai bune desfășurării ei. În prezent, sindicatele dispun de peste 300 de cluburi și case de cultură, de circa 5 000 biblioteci și alte mijloace de culturalizare a maselor. Consiliul Central a alocat, numai în ultimii 5 ani, peste 500 milioane lei pentru activitate cultural-educativă, sporirea fondului de cărți, procurare de inventar, instrumente muzicale și echipament artistic. În actualul cincinal, din fondurile sindicatelor circa 140 milioane lei sînt destinate pentru construcția de noi cluburi, case de cultură și săli culturale care vor spori mai mult posibilitățile sindicatelor de a dezvolta munca educativă.

Deși mijloacele materiale au sporit an de an, trebuie arătat că sindicatele nu au reușit să cuprindă, pe măsura cerințelor, în activitatea educativă întreaga masă de salariați, membrii lor de familie, să îmbogățească, așa cum se cuvine conținutul și varietatea formelor de deservire culturală. Aceasta este, de altfel, una din cele mai serioase slăbiciuni ale muncii noastre. În unele cluburi și case de cultură se organizează o activitate sporadică, manifestările nu răspund întotdeauna celor mai actuale cerințe și preocupări ale oamenilor muncii. Este de datoria sindicatelor să facă din fiecare club, casă de cultură și

(Continuare în pag. a 5-a)

Să militățm pentru traducerea în viață, cu consecvență, a tuturor măsurilor îndreptate spre creșterea continuă a nivelului de trai al celor ce muncesc

Tovarăși,

Profund umanistă, oglindind cu fidelitate interesele și năzuințele celor ce muncesc, **politica partidului își găsește expresia în măsurile luate pentru creșterea continuă a bunăstării și fericirii harnicului și talentatului nostru popor,** stăpîn deplin al mijloacelor de producție, singurul beneficiar al muncii sale, al bogățiilor României Socialiste.

Raportăm Congresului că la înfăptuirea acestei politici, sindicatele au adus o contribuție însemnată. Reprezentînd interesele maselor largi de salariați, sindicatele au îmbrățișat cu toată căldura și răspunderea sarcinile ce le revin, luînd parte activă la înfăptuirea cu consecvență a principiului socialist al retribuției după cantitatea și calitatea muncii, la aplicarea măsurilor pentru creșterea salariului real, la îmbunătățirea activității în domeniul asigurărilor sociale și deservirii populației.

Consiliul Central al Sindicatelor, uniunile pe ramuri de producție au contribuit efectiv la elaborarea tuturor actelor normative privind condițiile de muncă și de trai, iar hotărîrile în acest sens au fost aplicate de organele de stat economice, centrale și locale, cu consultarea și sprijinul sindicatelor. Participînd nemijlocit la perfecționarea și aplicarea sistemului de salarizare, normare a muncii și premiere, sindicatele au vegheat la înfăptuirea corectă a majorărilor de salarii, la încadrarea muncitorilor corespunzător pregătirii profesionale și stagiului în producție, au controlat modul în care s-au aplicat măsurile menite să asigure realizarea cîștigurilor planificate în raport cu îndeplinirea sarcinilor de plan.

Așa cum prevăd Directivele cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970, creșterea nivelului de trai material și cultural se va înfăptui și în viitor în primul rînd prin mărirea salariului real al tuturor categoriilor de salariați, principala sursă de sporire a veniturilor constituind-o majorarea salariului nominal.

Întrucît retribuția muncii este strîns legată de contribuția directă adusă de fiecare muncitor în îndeplinirea planului la toți indicatorii, sindicatele trebuie să sprijine activ extinderea muncii în acord și introducerea normelor cu motivare tehnică peste tot unde este posibil, cunoscînd că acestea reprezintă căi importante ce duc la obținerea de rezultate superioare în muncă, la creșterea veniturilor angajaților.

Pentru a folosi mai bine mijloacele de cointeresare materială și a întări caracterul stimulativ al acestora, considerăm util ca organele de stat să ia în studiu îmbunătățirea modului de constituire și folosire a fondului întreprinderii precum și a altor reglementări privind sistemul de premiere, în vederea îmbinării tot mai strînse a intereselor personale ale angajaților cu cele generale ale statului.

Îndeplinirea la un nivel corespunzător a sarcinilor ce revin sindicatelor în acest domeniu cere ridicarea competenței cadrelor sindicale în problemele de salarizare și normare a muncii.

Contractele colective ce se încheie în țara noastră între sindicate — ca reprezentanți ai angajaților — și conducerile întreprinderilor, oglindesc relațiile socialiste, comunitatea de interese a părților contractante. Consiliul Central al Sindicatelor a luat în ultimii ani măsuri care au dus la îmbunătățirea conținutului contractelor colective, urmărind ca angajamentele reciproce să aibă o bază reală, să asigure condițiile necesare îndeplinirii planului și rezolvării problemelor de interes social și cultural ale salariaților. Sindicatele împreună cu conducerile administrative au analizat periodic și au luat măsurile necesare pentru înfăptuirea contractelor colective ; unele conduceri de întreprinderi nu acordă însă atenția cuvenită îndeplinirii tuturor angajamentelor asumate prin contracte. În ramurile economiei forestiere, agricultură, construcții, în exploatări miniere și alte unități nu se asigură peste tot condiții de lucru corespunzătoare ; de multe ori funcționarea cantinelor, amenajarea căminelor lasă de dorit. Față de asemenea situații, unele sindicate nu au luat o poziție combativă, n-au insistat pe lîngă

RAPORTUL

de activitate al Consiliului Central al Sindicatelor din Republica Socialistă România

(Urmare din pag. 4-a)

bibliotecă, un centru de atracție în care oamenii muncii să participe la manifestări interesante, folositoare. În alcătuirea programelor acestor instituții, sindicatele să încetățenească metoda consultării muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și funcționarilor asupra acțiunilor ce-i interesează și la care ar dori să participe.

Să colaborăm mai strins cu organele U.T.C., cu comitetele de cultură și artă, comitetele de femei, cu consiliile U.C.F.S. pentru realizarea unor manifestări variate, bogate în conținut, care să răspundă educării tinerei generații, preocupărilor specifice femeilor, dezvoltării culturii fizice și turismului de masă.

Cunoscînd că pe unele șantiere de construcții, întreprinderi de curînd date în folosință, în cele cu secții și sectoare dispersate, unități socialiste de stat din agricultură și organizații comerciale, se manifestă neajunsuri în activitatea educativă, consiliile regionale și locale au datoria să sprijine sindicatele respective în organizarea cu regularitate a unor manifestări la locuri de muncă și în cămine muncitorești.

La înfăptuirea hotărîrilor partidului și statului cu privire la ridicarea nivelului de cultură al întregului popor și pregătirea multilaterală a tinerei generații, sarcini de seamă revin membrilor de sindicat din școli și instituții de artă. Uniunea sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură trebuie să sprijine în mai mare măsură sindicatele din școli pentru a întări răspunderea învățătorilor și profesorilor în îndeplinirea sarcinilor importante ce le revin în educarea tinerei generații, pentru a spori aportul lor la răspîndirea științei și culturii în rîndul maselor. În instituțiile de artă, sindicatele să stimuleze eforturile colectivelor artistice în ridicarea măiestriei lor la nivelul exigenței crescînde a publicului, să antreneze un număr sporit de artiști, regizori și dirijori, care să sprijine formațiile artistice de amatori din întreprinderi și instituții.

Organele de presă ale sindicatelor, și în primul rînd ziarul „Munca", întărindu-și continuu profilul specific, să popularizeze **mult mai pe larg experiența pozitivă a organelor și organizațiilor sindicale în activitatea economică și social-culturală, să manifeste mai multă combativitate față de lipsuri,** în vederea prevenirii și înlăturării lor. În paginile acestor publicații să se oglindească mai cuprinzător preocupările și cerințele oamenilor muncii, răspunzîndu-se cu promptitudine problemelor care-i preocupă. Publicațiile sindicale trebuie să-și aducă contribuția la popularizarea și explicarea politicii interne și externe a partidului nostru, să înfățișeze cu măiestrie publicistică munca eroică a poporului român pentru înflorirea și prosperitatea patriei.

Hotărîte să-și sporească contribuția la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, sindicatele vor munci neobosit pentru îmbunătățirea activității cultural-educative, pentru a stimula și mai mult entuziasmul, energia, talentul și priceperea celor ce muncesc în opera de construire a socialismului, pentru a contribui și mai mult la îmbogățirea și înfrumusețarea vieții lor spirituale.

Munca organizatorică – la nivelul sarcinilor actuale ale sindicatelor

Tovarăși,

În îndeplinirea sarcinilor tot mai mari și de răspundere ce au stat în fața sindicatelor noastre în anii la care se referă raportul, un rol important l-a avut îmbunătățirea permanentă a activității lor organizatorice.

Consiliul Central, organele și organizațiile sindicale au desfășurat o susținută muncă pentru creșterea capacității de cuprindere și mobilizarea maselor în vederea sporirii aportului sindicatelor la înfăptuirea operei de desăvîrșire a construcției socialismului.

În strînsă legătură cu avîntul impetuos al economiei naționale, al tuturor ramurilor ei, cu creșterea continuă a clasei muncitoare, a nivelului ei de conștiință socialistă și de pregătire profesională, a sporit forța organizatorică a sindicatelor. Cele 11 646 sindicate existente astăzi în întreprinderi, G.A.S., S.M.T. și comune cuprind peste 4 100 000 de membri, cu aproape 1 300 000 mai mulți decît în anul congresului precedent. Au crescut puternic rîndurile activului sindical. În organele de conducere ale sindicatelor sînt aleși mai mult de 680 000 oameni, iar în jurul lor alți aproximativ 450 000 de membri ai sindicatelor îndeplinesc sarcini concrete, permanente în diferite forme de activitate obștească sindicală.

Preocupat de perfecționarea continuă a formelor organizatorice, de îmbunătățirea stilului și a metodelor de muncă, Consiliul Central al Sindicatelor a luat un șir de măsuri care și-au dovedit eficacitatea, exercitînd o influență pozitivă asupra întregii activități. Au fost aduse îmbunătățiri în structura organizatorică a unor sindicate, în raport cu specificul unităților și cerințele locurilor de muncă, au fost create organe de conducere colective la nivelul grupelor sindicale, s-au constituit consilii sindicale la nivelul tuturor raioanelor și orașelor, a fost îmbunătățit sistemul de instruire a cadrelor sindicale.

În întreaga lor activitate, organele sindicale au promovat și respectat principiul muncii și conducerii colective. Plenarele Consiliului Central, ale comitetelor uniunilor pe ramuri de producție, consiliilor regionale și locale au fost organizate cu regularitate, dezbătînd problemele majore din activitatea sindicală.

Membrii Prezidiului C.C.S., ai Birourilor Uniunilor pe ramuri și întreg activul Consiliului Central al Sindicatelor și-au desfășurat activitatea cu precădere în regiuni, orașe, raioane și în întreprinderi, pentru îndrumarea și controlul muncii organelor sindicale, pentru răspîndirea experienței pozitive.

Analizînd activitatea desfășurată, rezultatele obținute, considerăm că este necesar să ne oprim, totodată, asupra unor deficiențe care s-au manifestat în munca organizatorică.

Principalul neajuns constă în aceea că sindicatele nu rezolvă cu operativitate și suficientă competență o serie de probleme legate de activitatea profesională și social-culturală a salariaților. Sînt cazuri cînd comitete ale sindicatelor nu dovedesc suficientă combativitate față de lipsurile ce se manifestă în producție sau în aplicarea măsurilor privind condițiile de muncă și de trai, folosesc forme și metode ce nu țin întotdeauna seama de cerințele vieții, lucrează adesea în virtutea inerției, pun încă prea mare preț pe numărul ședințelor, pe rezolvarea problemelor administrative, în loc să-și concentreze timpul și energia, în principal, spre soluționarea operativă a numeroaselor probleme ce se ivesc, în mod firesc, în viața multilaterală a colectivelor în care-și desfășoară activitatea.

În munca de îndrumare și control, consiliile regionale și locale ale sindicatelor s-au rezumat uneori la indicații cu caracter general. Ele nu au pus întotdeauna accentul pe ceea ce este esențial, specific în unitățile din diferite ramuri de producție, pe ajutorarea practică a sindicatelor în organizarea muncii pentru îndeplinirea sarcinilor. Unele consilii locale, acordînd atenție îndeosebi întreprinderilor, care de regulă se află în orașe, au neglijat îndrumarea organelor sindicale din cuprinsul raioanelor, îndeosebi a celor din G.A.S. și S.M.T.

Consiliul Central a concentrat la nivelul său unele probleme pe care nu le-a putut cuprinde și rezolva întotdeauna în mod operativ, aceasta influențînd negativ asupra răspunderii organelor sindicale subordonate în îndeplinirea unor sarcini ce intrau în atribuțiile lor.

Comitetele uniunilor sindicatelor n-au desfășurat o activitate suficient de cuprinzătoare pentru a analiza și contribui la rezolvarea problemelor specifice de ramură, în multe cazuri limitîndu-se doar la sesizarea ministerelor și instituțiilor centrale asupra deficiențelor constatate, fără a urmări îndeaproape înlăturarea lor.

Este necesar să ne îndreptăm atenția asupra acestor lipsuri, să desprindem concluziile cuvenite și să ne mobilizăm toate forțele de care dispunem pentru lichidarea lor, și, în primul rînd, **pentru creșterea continuă a rolului, răspunderii și autorității sindicatului, ca unitate de bază a mișcării noastre sindicale, în întreaga viață a întreprinderii sau instituției respective.**

Comitetele uniunilor pe ramuri de producție, organele sindicale teritoriale, evitînd tutelarea măruntă, respectînd autonomia sindicatelor, stimulînd larg inițiativa lor, vor trebui să le ajute îndeaproape pentru a pătrunde în esența problemelor economice, sociale și culturale ce stau în fața colectivelor de oameni ai muncii, să desfășoare sistematic și cuprinzător activitatea organizatorică de educare și mobilizare a maselor, folosind forme și metode de muncă potrivite pentru rezolvarea sarcinilor concrete ce le revin. În relațiile cu conducerile întreprinderilor și instituțiilor, comitetele sindicatelor trebuie să-și afirme mai din plin rolul de exponenți ai maselor de salariați, să fie intransigente față de neajunsurile ce se manifestă în organizarea și desfășurarea producției, să vegheze la respectarea drepturilor oamenilor muncii, stabilite de legislația noastră socialistă, să rezolve principial problemele, întotdeauna de pe pozițiile îmbinării intereselor personale cu cele ale colectivității.

Nivelul la care a ajuns dezvoltarea economiei naționale, procesul continuu de diversificare și specializarea producției, creșterea nivelului tehnic, schimbările ce le produc acestea în structura profesiilor și în condițiile de muncă, fac necesară desfășurarea de către sindicate a unei activități tot mai diferențiate în cunoștință de cauză, îndrumarea lor competentă. Viața a arătat că, în actualele condiții, organele sindicale teritoriale cu toate eforturile ce le fac nu pot îndeplini asemenea sarcini. **De aceea, va trebui să acordăm pe viitor o atenție mai mare îmbunătățirii activității Uniunilor pe ramuri de producție, să le lărgim atribuțiile, să le creăm cadrul organizatoric necesar pentru a conduce și îndruma direct activitatea sindicatelor din ramura respectivă în problemele de producție, sociale și profesionale specifice acesteia.**

Totodată, este necesar să precizăm mai bine atribuțiile consiliilor sindicale regionale, locale și raionale, ca organe teritoriale, în sensul coordonării acțiunilor comune ale sindicatelor pe plan local în problemele social-culturale care nu țin de specificul activității pe ramură de producție.

Respectarea democrației muncitorești, activizarea maselor membrilor de sindicat în rezolvarea tuturor problemelor ce stau în fața întreprinderilor este una din principalele îndatoriri ale organelor de conducere sindicale. În cadrul adunărilor generale și al conferințelor, membrii de sindicat analizează multilateral activitatea organelor sindicale și propun măsuri valoroase pentru îmbunătățirea ei. O grăitoare dovadă în această privință este faptul că în adunările și conferințele prilejuite de alegerile premergătoare congresului nostru au luat cuvîntul peste 900 000 de membri de sindicat, care au făcut un mare număr de propuneri valoroase. Pentru dezvoltarea pe mai departe a democrației muncitorești, organele sindicale au datoria să stimuleze oamenii muncii în a-și spune părerea deschis asupra problemelor care privesc activitatea organizației din care fac parte, asupra muncii fiecăruia dintre membrii acesteia, indiferent de funcția pe care o deține. Să dezvoltăm climatul prielnic criticii și autocriticii constructive, de dezbatere creatoare a problemelor, de confruntare a diferitelor opinii în vederea adoptării celor mai corespunzătoare măsuri. **Organele sindicale de la toate nivelele să acorde o mare atenție cererilor și sesizărilor cu care oamenii muncii li se adresează cu tot mai multă încredere: fiecare problemă să fie examinată cu maximum de grijă și atenție și să i se dea o rezolvare promptă și principială.**

Creșterea continuă a sarcinilor și complexității problemelor pe care le au de rezolvat sindicatele fac imperios necesară **promovarea și mai consecventă a principiului muncii colective în activitatea organelor de conducere sindicale.** Hotărîrile și măsurile ce se iau trebuie să fie rezultatul înmănunchierii părerilor întregului organ, iar aplicarea lor, rezultatul afirmării în practică a răspunderii personale a membrilor acestuia pentru activitatea organizației. Totodată, să atragem mai larg în activitatea noastră activul obștesc, dezvoltînd experiența valoroasă acumulată pînă acum în această privință. Mii de muncitori, ingineri și tehnicieni, **oameni de cultură și artă, cuprinși în comisiile pe probleme, să fie consultați cu regularitate,** să li se încredințeze sistematic sarcini concrete, să manifestăm maximum de grijă pentru ca propunerile și sugestiile lor să fie valorificate.

Capacitatea organizatorică a sindicatelor, eficiența activității lor sînt determinate în mare măsură de nivelul de pregătire politică, ideologică și profesională a cadrelor. Ultimul congres al sindicatelor, scoțînd în evidență lipsurile ce au existat în acest domeniu, a pus în fața Consiliului Central sarcina să îmbunătățească substanțial activitatea de selecționare, creștere și promovare a cadrelor. Ținînd seama de aceasta, prin măsurile luate s-au obținut însemnate rezultate pozitive. Pe baza unui plan de perspectivă, s-a asigurat cunoașterea și promovarea a numeroase cadre cu calități politico-morale și profesionale corespunzătoare, au fost școlarizați peste 2 500 de activiști, iar în fiecare an au fost obținute îmbunătățiri în munca de instruire a activului sindical, cu sarcini de bază din toate domeniile de activitate.

Ținînd seama de exigențele sporite ale organizării producției și a muncii, precum și ale activității educative pe care o desfășoară sindicatele, reiese că avem încă neajunsuri, mai ales în domeniul creșterii nivelului de pregătire economică și de cultură generală al cadrelor sindicale.

Ridicarea pe mai departe a nivelului de pregătire al cadrelor, preocuparea pentru formarea de activiști cu un orizont larg, cu temeinice cunoștințe politice, profesionale, de legislație a muncii și de cultură generală, capabili să rezolve probleme tot mai complexe, sînt cerințe deosebit de importante ce stau în fața noastră în perioada următoare. Să manifestăm, totodată, mai multă grijă, ca, alături de cadrele cu îndelungată experiență, să fie promovate elemente tinere, cu perspectivă de dezvoltare, precum și un număr mai mare de femei. Ceea ce trebuie să ne preocupe cu deosebire este dezvoltarea la cadrele sindicale a unor înalte calități politico-morale, pentru a fi exemplu în muncă și societate, strîns legate și iubite de mase, să dovedească atitudine atentă, tovărășească, maximum de solicitudine și principialitate față de cerințele acestora.

Tovarăși,

Congresul nostru este chemat să adopte noul Statut, al cărui proiect a fost publicat și supus dezbaterii activului sindical.

Așa cum știți, Consiliul Central a hotărît să propună Congresului ca mișcarea sindicală din țara noastră, în totalitatea ei, să poarte denumirea de Uniunea Generală a Sindicatelor din România.

Denumirea de Uniunea Generală a organizației noastre pe plan național exprimă unitatea organizatorică și de acțiune a mișcării sindicale, corespunde rolului și sarcinilor sporite a sindicatelor noastre — centralismul democratic, democrația muncitorească, organizarea pe principiul locului și al ramurii de producție — proiectul de statut stabilește că sindicatele se bucură de autonomie în rezolvarea problemelor ce intră în atribuțiile lor, aderă de bună voie la Uniunile pe ramuri de producție, iar acestea se unesc pe baza liberului consimțămînt în Uniunea Generală a Sindicatelor din România. Sînt precizate mai bine, în lumina experienței, atribuțiile și sarcinile sindicatelor, Uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție, organelor sindicale teritoriale, drepturile și îndatoririle membrilor de sindicat și alte probleme privind formele organizatorice și metodele de muncă pe care viața și activitatea sindicatelor, noile condiții în care ne desfășurăm munca le-au cerut a fi rezolvate cu prilejul elaborării noului statut.

Adoptarea statutului va face posibilă afirmarea și mai deplină a inițiativei organelor și organizațiilor sindicale, creșterea autorității și competenței lor în îndeplinirea sarcinilor multiple ce le revin. Respectarea prevederilor statutului, traducerea lor în viață, constituie îndatoriri de cea mai mare însemnătate pentru fiecare organ și organizație sindicală, pentru fiecare membru de sindicat.

Avem convingerea că înfăptuirea tuturor măsurilor pe care le va stabili Congresul, întărirea permanentă a sindicatelor din întreprinderi și instituții, creșterea răspunderilor Uniunilor pe ramuri de producție, îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă vor face și mai rodnică activitatea noastră de viitor. Mobilizînd întreaga noastră capacitate și pricepere, să nu precupețim forțele și să muncim neobosit pentru ca Uniunea Generală a Sindicatelor din România să-și îndeplinească cu cinste importanta misiune ce-i revine în viața societății noastre.

Să întărim unitatea de acțiune a clasei muncitoare din întreaga lume, în lupta pentru pace și progres social

Tovarăși,

Ceea ce caracterizează întreaga desfășurare a vieții internaționale contemporane sînt marile schimbări sociale, întărirea permanentă a forțelor mondiale ale socialismului, intensificarea luptei popoarelor împotriva imperialismului, pentru suveranitate și independență națională, amploarea crescîndă a acțiunilor clasei muncitoare de pretutindeni, a luptei de eliberare națională, a mișcării democratice pentru pace și progres social.

Deși raportul de forțe pe arena mondială s-a schimbat în favoarea socialismului, democrației și păcii, imperialismul continuă totuși să reprezinte o gravă amenințare la adresa păcii și libertății popoarelor. Această situație face necesară menținerea și întărirea vigilenței popoarelor, unirea într-un singur torent a tuturor celor ce muncesc, a tuturor forțelor antiimperialiste pentru dejucarea planurilor agresive ale cercurilor imperialiste și asigurarea păcii în lume.

Educate în spiritul patriotismului și internaționalismului socialist, sindicatele sprijină întru totul politica externă a Partidului Comunist Român și a statului nostru, politică corespunzătoare intereselor și năzuințelor clasei muncitoare și ale întregului popor român. La temelia de neclintit a politicii internaționale a țării noastre stau principiile respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Țara noastră pune în centrul politicii sale externe prietenia strînsă și alianța frățească cu toate țările socialiste, se pronunță pentru dezvoltarea raporturilor de cooperare în interes reciproc cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială. România militează pentru înfăptuirea dezarmării, lichidarea blocurilor militare, interzicerea folosirii armelor nucleare și distrugerea totală a stocurilor existente, pentru reglementarea problemei germane și a altor probleme litigioase, corespunzător intereselor popoarelor și cauzei păcii.

Evenimentele internaționale din ultimii ani confirmă că în epoca noastră rolul hotărîtor în dezvoltarea istorică îl are socialismul. Forța politică și economică crescîndă a sistemului socialist mondial influențează tot mai mult balanța raportului de forțe pe arena internațională și constituie un factor mobilizator în lupta celor ce muncesc de pretutindeni și organizațiilor lor sindicale.

Permiteți-mi, dragi tovarăși, ca de la tribuna Congresului nostru să transmit oamenilor muncii și sindicatelor din toate țările socialiste un cald salut frățesc și urări de noi succese în măreața operă de construcție a socialismului și comunismului.

Bucurîndu-ne din inimă de succesele obținute de țările socialiste în zidirea noii orînduiri, nu putem uita totodată faptul că unul din popoarele frățești, viteazul popor al Vietnamului, duce în momentul de față o luptă grea și plină de sacrificii împotriva imperialismului american care a invadat teritoriul său național.

Condamnînd cu hotărîre agresiunea Statelor Unite în Vietnam, sindicatele din țara noastră, o dată cu întregul popor, își exprimă și cu acest prilej solidaritatea frățească deplină cu lupta dreaptă și eroică a poporului vietnamez, pentru libertate și independență națională. Poporul vietnamez, în conformitate cu dreptul sfînt și imprescriptibil al tuturor popoarelor, să fie lăsat să hotărască singur asupra destinelor și viitorului patriei sale.

În țările capitaliste zeci de milioane de oameni, numeroase organizații sindicale desfășoară acțiuni combative împotriva exploatării și a dominației monopolurilor, pentru satisfacerea revendicărilor lor vitale economice, sociale și politice, pentru cucerirea și lărgirea drepturilor sindicale și a libertăților democratice. Mișcarea de eliberare națională a popoarelor se dezvoltă necontenit. Pe harta politică a lumii apar noi state independente, care prin lupta lor împotriva imperialismului, a colonialismului și neocolonialismului, pentru înlăturarea asupririi naționale, contribuie la slăbirea forțelor reacțiunii și războiului, la întărirea forțelor mondiale ale progresului și păcii.

Clasei muncitoare și sindicatelor din țările capitaliste, oamenilor muncii și popoarelor din Asia, Africa și America Latină, tuturor celor care și-au închinat viața și lupta idealurilor nobile de libertate națională și dreptate socială le adresăm mesajul cald de solidaritate al clasei muncitoare și sindicatelor din România.

Tovarăși,

Conștiente de rolul tot mai important al clasei muncitoare, al mișcării sindicale, în viața internațională, sindicatele noastre desfășoară o bogată activitate pentru întărirea colaborării și unității de acțiune a mișcării sindicale de pretutindeni. Ele au continuat și în anii la care se referă raportul, să dezvolte și să consolideze legăturile lor de colaborare și prietenie frățească cu oamenii muncii și sindicatele lor din toate țările socialiste. Schimburile de delegații cu sindicatele din aceste țări, participarea la congrese și la alte acțiuni, trimiterile de grupuri de oameni ai muncii la odihnă au contribuit la o mai bună cunoaștere reciprocă, la întărirea prieteniei și colaborării noastre frățești.

Am extins relațiile de colaborare cu organizațiile sindicale afiliate la F.S.M., de alte afilieri sau autonome. Avem legături bune cu sindicatele din numeroase țări din Europa, Asia și America Latină, iar volumul schimburilor de delegații cu organizațiile din Africa și Orientul Apropiat și Mijlociu a crescut.

În ultimii 5 ani, ne-au vizitat țara delegații ale sindicatelor din 71 de țări pentru schimb de experiență, cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 Mai, participării la diferite acțiuni sau cu alte prilejuri. O contribuție însemnată la stringerea legăturilor de prietenie cu organizațiile sindicale de peste hotare au adus-o publicațiile editate de sindicatele noastre și în special revista „Sindicatele din Republica Socialistă România", care este trimisă în peste 115 țări.

Raportăm Congresului că în prezent avem legături de prietenie și colaborare cu organizații sindicale din peste 90 de țări de pe toate continentele. Aceasta este o expresie a sentimentelor de solidaritate pe care le nutrim față de clasa muncitoare din alte țări și în același timp o mărturie a interesului manifestat față de activitatea sindicatelor noastre, față de realizările obținute de poporul român în făurirea vieții sale noi și fericite.

Sindicatele din România vor dezvolta și pe mai departe relațiile frățești cu sindicatele din toate țările socialiste, în interesul întăririi unității și coeziunii sistemului mondial socialist. Vom lărgi și în viitor contactele și colaborarea cu sindicatele din țările capitaliste, recent eliberate și coloniale, considerînd că prin aceasta ne aducem consecvent contribuția la întărirea și dezvoltarea unității de acțiune a mișcării sindicale internaționale, spre folosul cauzei celor ce muncesc de pretutindeni.

În condițiile existente în prezent pe plan mondial, mișcarea sindicală internațională constituie o forță politică și socială deosebit de însemnată, cu mari resurse, capabilă să aducă o contribuție crescîndă la lupta împotriva capitalismului, a imperialismului, pentru satisfacerea revendicărilor fundamentale ale clasei muncitoare, ale tuturor celor ce muncesc pentru cauza păcii și prieteniei între popoare.

Pornind de la acest considerent, sindicatele din România au militat consecvent pentru dezvoltarea și întărirea unității de acțiune a mișcării sindicale internaționale și, înainte de toate, pentru consolidarea unității Federației Sindicale Mondiale, din care fac parte încă de la înființarea ei. Preocupate de sporirea continuă a rîndurilor F.S.M., de creșterea eficienței acțiunilor sale, sindicatele noastre s-au străduit să contribuie la îmbunătățirea activității F.S.M. și a organelor sale de conducere, corespunzător gradului de dezvoltare și maturizare a mișcării sindicale din diverse țări, transformărilor survenite în lume în ultimii douăzeci de ani.

Ținînd seamă de caracterul F.S.M., ca organizație la care aderă de bună voie centrale sindicale naționale independente, ce acceptă să-și coordoneze eforturile în lupta pentru satisfacerea unor revendicări și cucerirea unor obiective comune, sindicatele din țara noastră au militat în F.S.M. pentru respectarea autonomiei fiecărei organizații afiliate, neamestec în treburile interne, pentru promovarea unor relații de respect reciproc, bazate pe deplina egalitate în drepturi, pe principiile celei mai largi democrații muncitorești.

În acest spirit sindicatele din Republica Socialistă România își vor îndeplini și pe viitor îndatorirea lor internaționalistă, își vor da și pe mai departe contribuția la activitatea F.S.M., la întărirea continuă a rîndurilor sale, la acțiunile menite să dezvolte și să întărească unitatea de acțiune a celor ce muncesc și a sindicatelor lor din întreaga lume în lupta împotriva exploatării, pentru democrație, independență națională, progres social, pentru triumful cauzei păcii și prieteniei între popoare.

Tovarăși,

În orice parte a țării îți îndrepți astăzi pașii, te întîmpină munca plină de vigoare, de avînt, a întregului popor angajat cu toate puterile sale în lupta pentru înfăptuirea măreților sarcini stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Aceasta constituie principala chezășie că la capătul celor cinci ani prevederile planului de dezvoltare a economiei naționale vor deveni deplină realitate, aducînd noi și puternice forțe economiei țării, noi frumuseți tabloului înfloritor al patriei, noi satisfacții și împliniri vieții celor ce muncesc din orașe și sate.

În vasta operă constructivă ce o desfășoară cu entuziasm întregul popor, sindicatele noastre, al căror rol în toate domeniile activității sociale sporește tot mai mult, au un larg cîmp de afirmare a capacității lor de organizare și educare a maselor celor ce muncesc în întreprinderile, instituțiile și șantierele țării.

Permiteți-mi, tovarăși, ca în numele Congresului nostru, al milioanelor de membri ai sindicatelor, să încredințez Partidul Comunist Român, Comitetul său Central, că sindicatele din țara noastră vor pune întreaga lor forță organizatorică și educativă în slujba cauzei desăvîrșirii construcției socialiste, vor munci cu abnegație și energie pentru a-și aduce o contribuție tot mai mare la înfăptuirea în ceie mai bune condiții a sarcinilor cincinalului, pentru creșterea și întărirea continuă a puterii economice a patriei, înflorirea științei, culturii și artei, ridicarea bunăstării materiale, îmbogățirea vieții spirituale și fericirea minunatului nostru popor.

Trăiască Partidul Comunist Român, inspiratorul și organizatorul tuturor victoriilor poporului nostru!

Trăiască eroica noastră clasă muncitoare, clasă conducătoare a societății!

Trăiască patria noastră iubită — Republica Socialistă România!

Să se dezvolte și întărească continuu unitatea și solidaritatea internațională a celor ce muncesc de pretutindeni!

Trăiască pacea și prietenia între popoare!

(În repetate rînduri, raportul a fost subliniat cu vii și îndelungi aplauze. La încheierea raportului, întreaga asistență în picioare aclamă îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru Comitetul său Central. Minute în șir răsună ovații, urale).

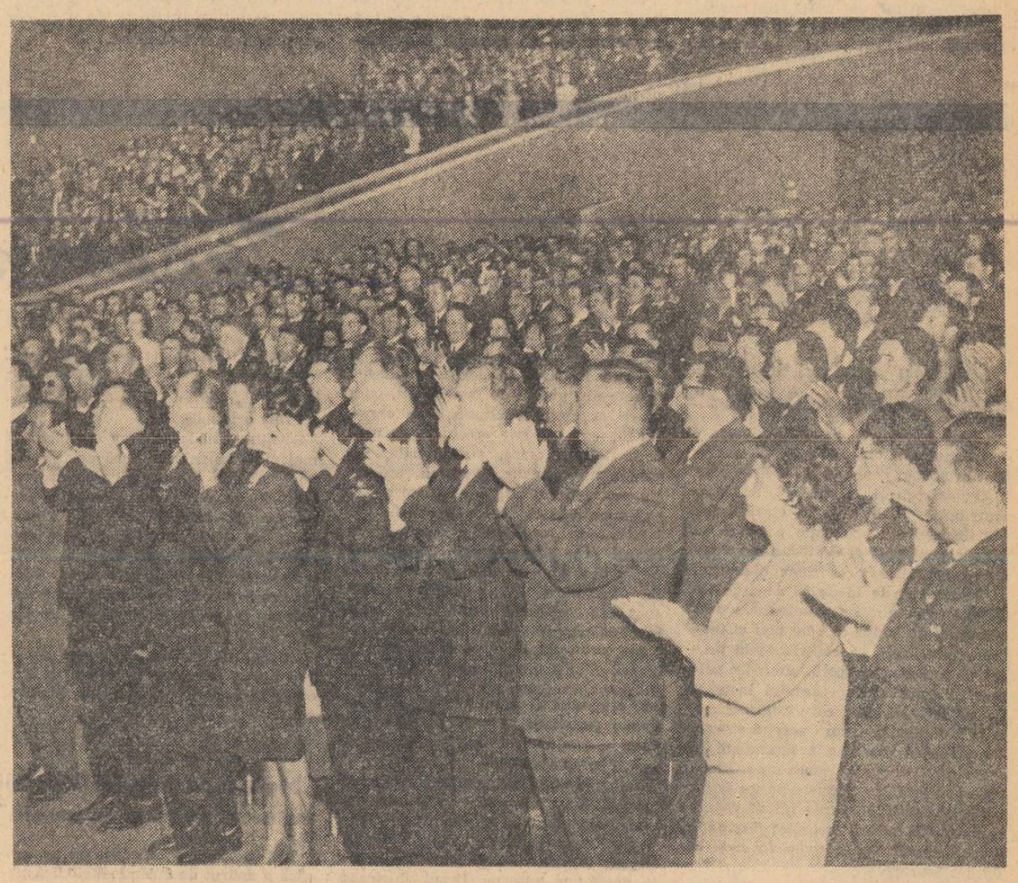

RAPORT

asupra proiectului de Statut al Uniunii Generale a Sindicatelor din România

prezentat de tovarășul IOAN COTOȚ

Tovarăși

În aceste zile, clasa muncitoare, întregul popor urmăresc cu viu interes desfășurarea lucrărilor Congresului nostru — forul suprem al mișcării sindicale din România, care este chemat ca, în lumina experienței dobîndite și a sarcinilor de viitor să stabilească direcțiile activității sindicatelor pentru a-și aduce o contribuție sporită la înfăptuirea sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, pentru dezvoltarea economiei, științei și culturii, pentru ridicarea bunăstării oamenilor muncii.

Salutul adresat Congresului nostru de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, are un puternic răsunet în mintea și inimile participanților la Congres, el dă o înaltă apreciere contribuției aduse de sindicate la marile înfăptuiri ale poporului nostru în dezvoltarea industriei, în înflorirea agriculturii, în înmulțirea valorilor științei și culturii. Caldele aprecieri și înaltele îndemnuri însuflețesc și mai mult pe toți membrii sindicatelor în activitatea pe care o desfășoară în producție, pe tărîm social și obștesc, închinată înfloririi patriei, bunăstării poporului. În același timp ideile cuprinse în salut subliniază rolul crescînd al sindicatelor în întreaga viață a societății noastre.

Sindicatele din Republica Socialistă România — organizații profesionale de masă ale clasei muncitoare, clasă conducătoare în statul nostru socialist, unesc în rîndurile lor, de bună voie, muncitorii, tehnicienii, inginerii, funcționarii și alți oameni ai muncii din întreprinderi, instituții, fără deosebire de naționalitate și sex, în scopul luptei pentru dezvoltarea continuă a economiei și culturii, pentru creșterea nivelului de trai al celor ce muncesc, pentru progresul și prosperitatea patriei noastre socialiste.

Proiectul de statut publicat în presă și discutat în adunări ale activului sindical, supus dezbaterii Congresului, a fost primit cu mult interes și deplină aprobare de către membrii sindicatelor, de către toți oamenii muncii. El exprimă, prin prevederile sale, schimbările profunde în viața societății noastre, realitățile României socialiste, stadiul actual al dezvoltării mișcării sindicale, sintetizează experiența acumulată în decursul anilor, creînd cadrul necesar pentru perfecționarea continuă a formelor de organizare, a metodelor de muncă, a activității sindicatelor în general.

În proiectul de statut se propune ca **mișcarea sindicală din țara noastră — cea mai largă organizație a clasei muncitoare — care cuprinde peste 4 100 000 de membri, să poarte denumirea de Uniunea Generală a Sindicatelor din România.** Această denumire pe care a mai purtat-o mișcarea sindicală din țara noastră la începutul organizării sale pe plan național exprimă, cel mai bine, unitatea organizatorică și de acțiune a tuturor sindicatelor, faptul că toate organizațiile sindicale fac parte dintr-o organizație unică în cadrul căreia își unesc eforturile și mijloacele în lupta pentru scopurile nobile ale socialismului și comunismului. Denumirea de Uniune Generală a Sindicatelor răspunde totodată dorinței manifestate în repetate rînduri de numeroși oameni ai muncii, de cadrele organizației noastre care cereau ca mișcarea sindicală să aibă, așa cum a și avut mulți ani în trecut, o denumire ce să exprime totalitatea ei.

Uniunea Generală a Sindicatelor din România își desfășoară activitatea sub conducerea politică a Partidului Comunist Român, cea mai înaltă formă de organizare a clasei muncitoare, forța politică conducătoare în Republica Socialistă România, militînd cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea politicii sale, care exprimă năzuințele și interesele fundamentale ale clasei muncitoare, ale tuturor oamenilor muncii.

În proiectul noului statut s-a urmărit să se precizeze mai bine scopul și sarcinile fundamentale ale sindicatelor, rolul lor în cadrul democrației socialiste, a orînduirii noastre, atît pe tărîmul atragerii maselor, prin forme obștești, la organizarea și conducerea producției, la înfăptuirea planurilor economiei naționale, la îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai ale celor ce muncesc, în desfășurarea activității cultural-educative, cît și în domeniul relațiilor internaționale.

Astfel, în proiectul de statut se arată că sindicatele organizează participarea maselor la planificarea și conducerea producției, stimulează inițiativa și elanul lor creator în dezvoltarea economiei naționale, organizează întrecerea socialistă și consfătuirile de producție, se ocupă de propaganda tehnică și economică, mobilizează muncitorii, tehnicienii, inginerii și funcționarii la înfăptuirea măreței opere de desăvîrșire, pe o treaptă superioară, a construcției socialiste.

Sindicatele participă la elaborarea legislației muncii, la elaborarea și înfăptuirea tuturor măsurilor legate de satisfacerea, tot mai deplină a intereselor economice și social-culturale ale angajaților, îi reprezintă pe aceștia la încheierea contractelor colective cu conducerile întreprinderilor, veghează la stricta respectare a drepturilor ce se cuvin angajaților pe baza prevederilor legislației muncii, apărîndu-i împotriva oricărei încălcări ale acestora, conduc asigurările sociale de stat, participă la elaborarea măsurilor de protecția muncii, organizează și exercită controlul obștesc în domeniul condițiilor de muncă și al deservirii populației.

Ca organizații obștești, sindicatele desfășoară o multilaterală activitate cultural-educativă în scopul dezvoltării conștiinței socialiste, a atitudinii înaintate față de muncă și avutul obștesc, a trăsăturilor moral-cetățenești, proprii omului înaintat al zilelor noastre, a opiniei de masă împotriva fenomenelor negative, educă membrii săi în spiritul înaltelor sentimente ale patriotismului socialist și internaționalismului proletar, cultivă mîndria pentru tradițiile glorioase de luptă ale poporului, ale clasei muncitoare și aliaților ei împotriva exploatării și asupririi, pentru libertate națională și socială. Ele dezvoltă sentimentul frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, unite în lupta comună pentru înflorirea scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România.

În spiritul internaționalismului proletar, Uniunea Generală a Sindicatelor din România militează activ pentru întărirea relațiilor cu sindicatele din toate țările socialiste, își manifestă solidaritatea cu lupta celor ce muncesc din celelalte țări, împotriva exploatării capitaliste, asupririi naționale, pentru satisfacerea revendicărilor economice și sociale legitime, pentru drepturi sindicale și libertăți democratice, independență națională, pentru pace și prietenie între popoare. Ea dezvoltă relații de colaborare cu sindicatele din întreaga lume în vederea întăririi unității de acțiune a mișcării sindicale mondiale, pe platforma intereselor vitale comune.

Tovarăși,

Ținînd seama de rolul și sarcinile crescînde ale sindicatelor în etapa actuală, proiectul de statut este străbătut, prin toate prevederile sale, de grija pentru dezvoltarea democrației muncitorești, pentru o și mai puternică activizare a sindicatelor, a membrilor, a organizațiilor și organelor sindicale, de la toate nivelele, pentru creșterea contribuției și a prezenței lor active în toate domeniile vieții sociale, avînd în vedere că ele cuprind o însemnată parte a populației active a țării, îndeosebi din sectoarele conducătoare ale economiei.

În proiectul de statut **se reafirmă cu claritate principiul călăuzitor al structurii și activității organizatorice a sindicatelor — centralismul democratic,** care asigură unitatea de voință și de acțiune, înmănunchearea într-un singur tot a energiei și inițiativei creatoare a muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și funcționarilor, a tuturor sindicatelor în scopul înfăptuirii sarcinilor Uniunii Generale a Sindicatelor din România.

Caracterul profund democratic și unitar al activității sindicatelor se exprimă în eligibilitatea tuturor organelor sindicale, de jos și pînă sus, în obligativitatea acestora de a prezenta periodic dări de seamă în fața membrilor de sindicat, în subordonarea organelor inferioare celor superioare, în faptul că hotărîrile se iau cu majoritate de voturi, iar minoritatea se supune majorității.

Totodată în proiectul de statut se subliniază ca un **principiu fundamental în activitatea tuturor organelor de conducere ale sindicatelor — principiul muncii și conducerii colective.** În activitatea lor, organele sindicale trebuie să aplice cu și mai multă consecvență, în toate împrejurările, principiul muncii colective, hotărîrile și măsurile adoptate trebuie să fie rezultatul examinării părerilor și propunerilor, expresia gîndirii și înțelepciunii colective. În același timp, aplicarea acestui principiu presupune stabilirea precisă a sarcinilor, a răspunderii personale a fiecărui tovarăș.

Sindicatele, prin însăși natura lor cuprind masa largă a angajaților. De aceea, organele sindicale în întreaga lor activitate trebuie să consulte permanent membrii de sindicat, activul larg sindical și să-i atragă în elaborarea hotărîrilor, în organizarea activității, în rezolvarea problemelor ce le revin. Experiența a arătat că măsuri judicioase s-au adoptat atunci cînd s-a aplicat cu consecvență acest principiu de muncă. O expresie a democratismului organizației noastre o reprezintă lărgirea continuă a drepturilor membrilor sindicatelor. Proiectul de statut prevede dreptul membrilor sindicatelor de a participa la dezbaterea tuturor problemelor activității sindicale, de a-și exprima nestingherit părerea în adunări și presa sindicală, posibilitatea de a se adresa cu orice cereri sau propuneri organelor de conducere ale sindicatelor privind problemele de producție, condițiile de muncă și de trai, de deservire social-culturală, precum și în apărarea drepturilor lor în caz de neîndeplinire a prevederilor contractului de muncă de către conducerile unităților economice și instituțiilor.

Proiectul de statut definind drepturile membrilor sindicatelor stabilește, în același timp, cu multă claritate și îndatoririle ce le au, de a contribui activ la îndeplinirea la timp și în bune condiții a tuturor sarcinilor profesionale, de a-și perfecționa continuu calificarea profesională, de a respecta disciplina socialistă a muncii, de a apăra și întări, prin toate mijloacele, proprietatea obștească, de a milita pentru întărirea unității de acțiune a sindicale, de a munci neobosit pentru ridicarea nivelului lor cultural și politic, de a avea o comportare demnă în muncă, familie și societate.

Așa cum se arată în proiectul de statut, organele de conducere sindicale sînt obligate să asigure, în întreaga lor activitate, respectarea deplină a democrației în toate împrejurările, să stimuleze inițiativa și combativitatea membrilor de sindicat împotriva neajunsurilor, să examineze cu atenție și solicitudine problemele ce-i preocupă și să le rezolve cu principialitate tovărășească și promptitudine.

Aplicarea cu consecvență și în spirit creator a principiului democrației muncitorești în strînsă îmbinare cu centralismul este reflectată și în prevederile proiectului de statut referitoare la **autonomia de care se bucură sindicatele în rezolvarea problemelor ce intră în atribuțiile lor, atît în ceea ce privește activitatea lor cît și în raporturile cu conducerile întreprinderilor, instituțiilor respective și cu organele de stat și obștești.**

Această prevedere oglindește maturizarea sindicatelor, creșterea competenței și capacității lor în rezolvarea sarcinilor ce le revin ca organizații obștești în domeniile organizării și conducerii producției, condițiilor de muncă și de viață și a celor social-culturale; dovedește faptul că în această perioadă s-au ridicat nenumărate cadre temeinic pregătite, cu experiență în munca cu masele, care se bucură de stimă și apreciere.

Practica a arătat că sindicatul cunoaște cel mai bine ce trebuie să facă în condițiile concrete din întreprinderea sau instituția respectivă. În cadrul organizatoric în care își vor desfășura în viitor sindicatele activitatea, exercitarea autonomiei lor presupune încadrarea măsurilor pe care le adoptă în limitele normelor și hotărîrilor organelor sindicale superioare, îmbinarea armonioasă a intereselor locale cu cele generale. Aceasta va permite dezvoltarea inițiativei de jos, va da posibilitatea sindicatelor să rezolve în mai bune condiții problemele care le stau în față, să fie prezente mai activ în întreaga viață a întreprinderilor și instituțiilor și în același timp, asigurarea unității de acțiune în problemele comune tuturor sindicatelor.

Aplicarea principiului autonomiei sindicale va înlătura unele practici nejuste, care duceau la nesocotirea de către organele teritoriale ale sindicatelor a competenței comitetelor sindicatelor în rezolvarea problemelor legate de condițiile și nevoile specifice, de profilul producției, al condițiilor de muncă și de trai ale oamenilor din întreprinderile și instituțiile respective, anulînd adesea în mod arbitrar hotărîri și măsuri adoptate, încălcînd în felul acesta democrația muncitorească. Deși consiliile regionale, locale și raionale s-au străduit să desfășoare o muncă diferențiată, ele nu au putut să obțină rezultatele dorite. Ținînd seama de atribuțiile ce le aveau, ca organe teritoriale, nu puteau să pătrundă în specificul activității fiecărui sindicat, și ca urmare adoptau uneori hotărîri cu caracter general, nepotrivite, care frînau inițiativa sindicatelor.

Etapa actuală de dezvoltare a mișcării sindicale din țara noastră, sarcinile noi, tot mai importante care stau în fața ei, creșterea capacității organizatorice și a competenței sale în rezolvarea problemelor impun perfecționarea formelor de organizare care trebuie să corespundă cerințelor vieții, condițiilor concrete din întreprinderi, instituții și ramuri de activitate.

Proiectul de statut răspunde, prin prevederile sale, acestor cerințe de îmbunătățire a modului de organizare și conducere a sindicatelor, ținînd seama de faptul că formele organizatorice trebuie perfecționate în funcție de sarcinile actuale și de perspectivă.

Și în actualul proiect de statut, păstrîndu-se principiul organizării sindicatelor — unitate de bază în structura organizatorică a Uniunii Generale a Sindicatelor — pe locul de producție în întreprinderi și instituții, sînt incluse prevederi noi reieșite din experiență, cu privire la mai buna organizare a grupelor sindicale, a organizațiilor sindicale pe secții și altele.

Tovarăși,

În spiritul centralismului democratic și al autonomiei sindicatelor, în statut se consemnează că sindicatele se unesc **după principiul ramurii, pe baza propriilor hotărîri, în uniuni ale sindicatelor pe ramuri de producție.** Aderarea sindicatelor la uniunile pe ramuri se hotărăște de către adunarea generală sau conferința sindicatului respectiv.

Afilierea sindicatelor la uniunile pe ramură de producție, avînd la bază interesele profesionale comune ale sindicatelor din ramură, dă posibilitatea să se dezvolte activitățile specifice și să se facă un larg schimb de experiență, permite o coordonare a eforturilor pentru realizarea sarcinilor în domeniul respectiv de activitate, sindicatele bucurîndu-se de ajutor și îndrumare diferențiată.

Dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale, pe baza industrializării socialiste a țării, a determinat un proces continuu de diversificare și specializare a ramurilor economiei naționale. În raport de aceste realități și de experiența de pînă acum, proiectul de statut stabilește rolul și sarcinile concrete ale uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție. Ele sînt o expresie a unirii de bună voie a sindicatelor din aceeași ramură și au drept scop realizarea unității organizatorice și de acțiune a acestora în problemele specifice de ramură.

Învestirea uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție cu dreptul de a conduce activitatea sindicatelor din ramura respectivă în rezolvarea problemelor de producție, sociale și profesionale specifice de ramură, în înfăptuirea sarcinilor ce le revin din hotărîrile Congresului, ale plenarelor Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, precum și a măsurilor stabilite de conferințele uniunilor, în reprezentarea sindicatelor afiliate în relațiile cu ministerele și alte organe centrale, face să crească rolul și competența acestora.

Așa după cum cunoașteți, în perioada care a trecut nu s-a realizat cum trebuie conducerea sindicatelor pe specificul ramurii de producție, ceea ce a influențat negativ asupra activității sindicatelor. Aceasta s-a întîmplat și datorită faptului că uniunile pe ramuri nu aveau legături directe, sistematice, cu sindicatele și deci nu au putut să le sprijine concret, diferențiat, în abordarea problemelor specifice ramurilor, în înlăturarea greutăților, iar organele teritoriale ale sindicatelor nici nu aveau pentru industria republicană un corespondent la nivelul regiunii, orașului sau raionului pe linia organelor economice de stat cu care să trateze problemele. Din această cauză multe sarcini n-au fost rezolvate sau au fost rezolvate formal. Conducerea sindicatelor după principiul ramurii se impune, cu atît mai mult, cu cît s-au dezvoltat rapid și multilateral ramurile economiei naționale. Viața a cerut să se precizeze mai clar și să se intensifice preocuparea pentru problemele specifice de ramură.

Uniunile sindicatelor pe ramură, neavînd cadrul organizatoric corespunzător, nu au dispus de posibilități practice de a asigura o îndrumare efectivă a sindicatelor. În condițiile cînd întreaga activitate a sindicatelor era îndrumată de organele teritoriale, membrii comitetelor uniunilor pe ramuri, aflați pe teren, desfășurau o activitate asemănătoare cu a instructorilor Consiliului Central al Sindicatelor, nu urmăreau cu perseverență problemele specifice ramurii, lăsîndu-le pe seama organelor teritoriale care nu aveau practic posibilitatea să le rezolve, nu puteau și nu dispuneau de forțele necesare pentru a cuprinde toate problemele specifice diferitelor sindicate, îndeosebi în organizarea întrecerii socialiste, în reprezentarea sindicatelor în relațiile cu ministerele, în generalizarea experienței înaintate în producție și de aceea se rezumau la indicații cu caracter general.

Pentru a da viață sarcinilor mari ce revin uniunilor sindicatelor pe ramură, conform prevederilor proiectului de statut, se impune necesitatea de a întări comitetele uniunilor cu cadre competente, de specialitate, cu o bogată experiență profesională și în munca sindicală. De asemenea, Consiliul Central al Uniunii Generale va trebui să ajute comitetele uniunilor pe ramuri ca acestea să cunoască și să cuprindă mai bine, în cel mai scurt timp, sarcinile specifice ramurilor, să desfășoare o muncă operativă în rezolvarea problemelor pe care le ridică sindicatele afiliate, să manifeste o atitudine activă și competență în relațiile cu conducerile unităților, ale ministerelor, organelor de stat.

Pe aceeași linie a consecvenței democrației muncitorești se prevede în proiectul de statut afilierea uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție la Uniunea Generală a Sindicatelor din România.

Unirea de bună voie a sindicatelor în uniuni pe ramuri de producție ale sindicatelor și afilierea acestora la Uniunea Generală a Sindicatelor redă expresia unității, de jos în sus și de sus în jos, a organizațiilor sindicale pe baza intereselor comune ale tuturor angajaților din țara noastră. Aceasta asigură unitatea trainică, de nezdruncinat, a tuturor sindicatelor din România.

În perioada care a trecut de la Congresul precedent, Consiliul Central al Sindicatelor a primit sarcina de a conduce nemijlocit activitatea Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor din Republica Socialistă România, care are un rol important în organizarea activității obștești a inginerilor și tehnicienilor în domeniul promovării progresului tehnic în producție, al răspîndirii în masă a noilor cuceriri ale științei și tehnicii, al continuei perfecționări profesionale a muncitorilor, maiștrilor, tehnicienilor și inginerilor în toate ramurile economiei naționale. Proiectul de statut conține prevederi referitoare la rolul și sarcinile acestui organism, care își desfășoară activitatea practică pe baza propriului său regulament.

Tovarăși,

Experiența a arătat că sindicatele din întreprinderi și instituții, din aceeași regiune, oraș sau raion, în afară de sarcinile și preocupările specifice ramurii de producție au sarcini, preocupări și interese comune cu celelalte sindicate, indiferent de ramură.

Consiliile regionale, locale și raionale au obținut o experiență pozitivă în coordonarea activității sindicatelor, în probleme comune. Pe baza experienței dobîndite și a neajunsurilor care au existat în activitatea consiliilor regionale și locale, **proiectul de statut dă o nouă reglementare rolului și sarcinilor acestora, ca organe teritoriale ale Uniunii Generale a Sindicatelor din România.**

Consiliile regionale desfășurînd activitatea pe baza hotărîrilor și instrucțiunilor Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor vor îndruma și controla activitatea consiliilor locale și raionale. În același timp, avînd în vedere posibilitățile de care dispun, ele vor sprijini acțiunile întreprinse pe plan regional de uniunile sindicatelor pe ramuri de producție, vor generaliza experiența pozitivă și metodele înaintate de muncă ale consiliilor locale și raionale în acțiunile comune ale sindicatelor, se vor ocupa de selecționarea, repartizarea și instruirea cadrelor sindicale, vor asigura legătura și conlucrarea cu organele de stat și obștești de la nivelul regiunii, în problemele care privesc sindicatele. În acest fel, se vor îmbina armonios eforturile uniunilor sindicatelor pe ramuri și a consiliilor regionale, se va realiza o justă și rațională folosire a forțelor, o mai bună organizare și conducere a activității sindicale.

Pornind de la principiul că în activitatea lor sindicatele se bucură de autonomie în rezolvarea problemelor la nivelul întreprinderilor și instituțiilor, proiectul de statut prevede că consiliile locale și raionale ale Uniunii Generale a Sindicatelor coordonează acțiunile economice și social-culturale de interes comun ale sindicatelor din raza lor de activitate, acordă ajutorul necesar în organizarea activității culturale, organizează manifestări cultural-artistice și turistice cu forțele comune ale sindicatelor, gestionează fondurile de asigurări sociale ce le sînt încredințate, organizează și conduc activitatea de control obștesc în domeniul deservirii populației.

Ca o expresie a democrației muncitorești, în proiectul de statut se prevede că atît consiliile regionale cît și consiliile locale și raionale sînt organe teritoriale ale Uniunii Generale a Sindicatelor din România cu rol de coordonare, fiind și ele alese din doi în doi ani, în conferințe sindicale, ceea ce le va conferi și autoritatea necesară îndeplinirii atribuțiilor ce le revin prin noul statut.

Proiectul de statut stabilește cu mai mare precizie sarcinile organelor sindicale, ale comitetelor sindicatelor, ale consiliilor locale, raionale și regionale, ale uniunilor sindicatelor pe ramuri, ale Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România. S-a considerat că pentru a exprima mai bine rolul ce revine organului executiv al Uniunii Generale a Sindicatelor, în locul prezidiului să se aleagă Comitetul Executiv, care va conduce munca între plenarele Consiliului Central.

De asemenea, statutul înregistrează îmbunătățirile care s-au adus structurii organizatorice a sindicatelor de la congresul trecut și anume crearea birourilor grupelor sindicale, a consiliilor raionale și consiliilor sindicatelor din marile întreprinderi și stabilește modul de realizare a legăturii grupelor pe ramuri din sindicatele salariaților din comune, prin consiliile locale și raionale, cu uniunile pe ramuri. Prin toate prevederile sale proiectul de statut dă o rezolvare elastică structurii organizatorice a sindicatelor, corespunzător cerințelor vieții.

Tovarăși,

Dezbaterea proiectului de statut, propunerile făcute, ecoul pozitiv pe care l-a stîrnit demonstrează faptul că în elaborarea lui s-a avut în vedere experiența mișcării sindicale din țara noastră, condițiile actuale în care-și desfășoară activitatea sindicatele, el creează, prin prevederile sale, cadrul necesar perfecționării continue a activității sindicatelor.

Cu prilejul dezbaterii în adunările activului sindical, în presă, în scrisorile trimise Consiliului Central, muncitorii, tehnicienii, inginerii și funcționarii, cadrele sindicale și-au exprimat deplina aprobare față de proiectul de statut și au făcut propuneri pentru îmbunătățirea lui. Toate acestea oglindesc interesul pe care-l manifestă oamenii muncii pentru îmbunătățirea activității sindicatelor. Pe baza acestor propuneri va trebui îmbunătățit proiectul de statut.

Considerăm că adoptînd proiectul de statut, Congresul va da sindicatelor un document important care va contribui la dezvoltarea activității lor, la sporirea contribuției organizației noastre la lupta întregului popor, închinată înfloririi scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România.

Însemnări bibliografice

„Munca metodică în școlile generale și în licee"

Recent apărută în Editura didactică și pedagogică, lucrarea „Munca metodică în școlile generale și în licee", de *I. Dumitrescu și N. Andrei*, aduce o contribuție valoroasă la clarificarea complexului de probleme pe care le pune organizarea și desfășurarea activității metodice a cadrelor didactice.

Pornind de la ideea că această activitate trebuie să se caracterizeze prin receptivitate la tot ce este nou și înaintat, în măsură să contribuie la progresul continuu al școlii, autorii o privesc în ansamblul procesului instructiv-educativ, arătînd care este influența ei nemijlocită asupra acestui sistem. Generalizînd experiența acumulată în organizarea și desfășurarea muncii metodice în școli, bazîndu-se pe un bogat material faptic, lucrarea relevă esența conținutului muncii metodice și expune sarcinile acesteia în toate formele ei de desfășurare.

Se arată, pe baza unei largi exemplificări, cum trebuie să se desfășoare activitatea consiliului pedagogic, a cabinetului metodic și a comisiilor metodice, cum trebuie studiate problemele pe care le pune predarea diferitelor obiecte din planul de învățămînt, cum să se organizeze schimbul de experiență, cum să se efectueze analiza manualelor școlare, a planurilor de muncă ale cadrelor didactice etc. Nu lipsesc nici indicațiile cu privire la evidența muncii metodice și la valorificarea rezultatelor obținute în cadrul ei. Consecvenți concepției de ansamblu asupra rolului muncii metodice în școli, autorii scot în evidență una din cele mai importante sarcini ale ei — cercetarea pedagogică — susținînd că valoarea muncii metodice desfășurate într-o școală trebuie apreciată prin prisma eficienței și a numărului de probleme rezolvate, a calității soluțiilor date, a gradului de aplicare în practică a acestor soluții.

Departe de a se menține la nivelul afirmațiilor teoretice cu privire la necesitatea muncii de cercetare pedagogică în școli, autorii dau și indicații asupra felului cum se poate organiza și desfășura aceasta. Drept ilustrare sînt prezentate rezultatele obținute în unele școli din orașul Craiova cu privire la metodica educației morale și tematica, tipologia și metodica desfășurării orei de dirigenție. Autorii exprimă, în legătură cu aceste probleme, o serie de opinii care poartă evident pecetea originalității.

Socotim că lucrarea ar fi cîștigat și mai mult în valoare dacă ar fi dat și unele modele de planuri de muncă integrale (pentru cabinetul metodic, pentru comisia metodică etc.) De asemenea, era bine ca indicațiile privind cercetarea pedagogică să fie și ele mai ample, iar exemplele alese să îmbrățișeze în mai largă măsură și activitatea metodică desfășurată la clasele I—IV.

În general, însă, lucrarea este de mare ajutor cadrelor didactice, punîndu-le la îndemînă numeroase indicații utile.

R. S.

„Metodica predării limbii ruse în școala generală"

Tot în Editura didactică și pedagogică a apărut de curînd „Metodica predării limbii ruse în școala generală", de *M. Popescu, T. Botez, L. Dudnicov, L. Solcănescu*, lucrare care completează editarea seriei metodicilor predării limbilor străine moderne și clasice în școlile noastre.

Metodica conține zece capitole consacrate unor probleme ca: principiile de bază ale predării limbii ruse în școlile noastre, organizarea și desfășurarea lecțiilor, introducerea lexicului, transmiterea cunoștințelor de gramatică, fixarea mijloacelor de exprimare, formarea deprinderilor de citire, dezvoltarea limbajului oral, formarea priceperilor și deprinderilor de scriere, repetarea în procesul însușirii limbii ruse, activitatea în afară de clasă. Ea dovedește o bogată documentare lingvistică și pedagogică și o prelucrare creatoare a experienței școlii românești. Expunînd sistemul de învățare a limbii ruse, lucrarea este în același timp o culegere de îndrumări metodice privitoare la diferite aspecte ale predării limbii ruse, prezentînd și modele de lecții.

Problemele de bază ale metodicii sînt tratate la un nivel științific corespunzător, atestînd o concepție modernă. Deosebit de folositoare sînt amplele exemplificări privind efectuarea exercițiilor în clasă și acasă, schemele, tabelele, indicațiile referitoare la stabilirea minimului lexical și a structurilor gramaticale etc. Pe baza detaliatelor indicații de folosire a numeroaselor tipuri de exerciții profesorii vor putea utiliza în mod adecvat exercițiile din manual, în funcție de specificul semantic și structural al lecției predate.

Folosind tot ce este pozitiv din metoda numită directă (evitarea unui număr prea mare de traduceri, citirea sintetică, memorarea modelelor structurale ș.a.), autorii relevă în același timp necesitatea înarmării elevilor cu cunoștințe conștiente și active. Ei subliniază pe bună dreptate că automatismul nu înseamnă absența factorului conștient, ci posibilitatea oferită elevilor de a-și concentra gîndirea asupra conținutului exprimării, mijloacele de exprimare fiind folosite spontan.

În mod clar și convingător este prezentată necesitatea de a subordona gramatica dezvoltării vorbirii. Scopul învățării gramaticii, subliniază autorii, nu se rezumă la acumularea unor cunoștințe noi, ci vizează formarea priceperilor de a înțelege limba învățată, de a o folosi productiv, de a dezvolta vorbirea.

Un loc însemnat este rezervat influenței studiului limbii române asupra procesului de însușire a limbii ruse. Se abordează astfel problemele transferului și ale interferenței. Totodată autorii prezintă în linii mari, în limitele programei claselor respective, particularitățile gramaticii limbii ruse care prezintă greutăți pentru elevii noștri ca urmare a trăsăturilor diferențiale ale limbilor română și rusă. Se fac unele interesante observații pe plan comparativ-tipologic, cum ar fi cele referitoare la genul substantivelor, la adjectivele de relații, la aspectul verbal ș.a. Autorii subliniază că accesibilitatea cunoștințelor nu înseamnă înlăturarea străduinței elevilor de a și le însuși și că orice tendință de a-i scuti de efort intelectual dăunează dezvoltării capacității lor de a lucra independent.

Metodica acordă atenția cuvenită mijloacelor audio-vizuale și utilizării tehnicii moderne, care contribuie în mare măsură la asimilarea pînă la automatism a faptelor de limbă și la folosirea lor creatoare în procesul comunicării. Ar fi fost de dorit să se vorbească mai mult despre noile orientări în predarea limbilor moderne (inclusiv învățămîntul programat), precum și despre căile de realizare a acestora.

Lucrarea nu este lipsită de unele inadvertențe, formulări discutabile, inexactități, ponderea și caracterul lor neprejudiciind, însă în ansamblu, impresia favorabilă pe care o lasă lectura volumului.

Prin conținutul său bogat și variat, „Metodica limbii ruse" reprezintă o contribuție valoroasă și utilă în procesul de îmbunătățire și modernizare a predării și însușirii limbilor moderne.

Lector univ. MIRCEA GHEORGHIU
Universitatea București

PRECIZARE

Răspunzînd numeroaselor scrisori sosite la redacție, precizăm că examenul de admitere la doctoratul cu și fără scoatere de la locul de muncă va avea loc între *5 și 20 iunie 1966*, așa cum a fost indicat de la început în „Gazeta învățămîntului" nr. 848 din 29 aprilie a.c.

Data de 5—20 iulie, apărută într-unul din ziare, este greșită.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București. Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București. 40132

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 852
Vineri 27 mai 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

CONGRESUL SINDICATELOR

Eveniment de mare însemnătate în viața mișcării sindicale din țara noastră Congresul sindicatelor a analizat activitatea desfășurată de sindicate în ultimii ani și a stabilit sarcinile lor de viitor, măsurile ce trebuie luate pentru unirea eforturilor oamenilor muncii din întreprinderi și instituții angajați în înfăptuirea obiectivelor planului cincinal, a programului de dezvoltare multilaterală a patriei noastre elaborat de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Aprecierile și îndrumările deosebit de prețioase cuprinse în cuvîntarea rostită la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., constituie un puternic îndemn și o călăuză luminoasă pentru activitatea mișcării sindicale, dînd o orientare clară eforturilor pe care sindicatele sînt chemate să le depună spre înfăptuirea obiectivelor ce stau în prezent în fața clasei muncitoare, a întregului nostru popor.

Vorbind în numele celor peste 4 milioane de oameni ai muncii organizați în sindicate, delegații și invitații la Congresul sindicatelor — oameni ai muncii din uzine și de pe șantiere, din școli, instituții de artă și cultură, institute de cercetări, din toate ramurile de activitate și din toate regiunile țării — au exprimat adînca lor recunoștință și dragostea lor fierbinte față de eroicul nostru partid, conducătorul încercat al întregului popor român în opera de ridicare continuă a patriei pe noi culmi ale civilizației și progresului. Într-o atmosferă de lucru, cu grija deosebită de a contribui cît mai din plin la ridicarea activității sindicatelor la nivelul marilor îndatoriri ce le revin în etapa actuală de continuare pe o treaptă superioară a desăvîrșirii construcției socialiste, participanții la Congres au dezbătut cu profunzime activitatea sindicatelor și au făcut propuneri valoroase pentru înfăptuirea sarcinilor de viitor.

Congresul a adoptat în unanimitate documente de importanță deosebită pentru mișcarea sindicală, concretizare a hotărîrii nestrămutate a sindicatelor de a-și îndeplini în cele mai bune condiții rolul și atribuțiile crescînde pe care le au în întreaga viață a societății noastre. Rezoluția Congresului Uniunii Generale a Sindicatelor din România, programul activității de viitor a sindicatelor, menționînd creșterea continuă a rolului și sarcinilor sindicatelor — organizații profesionale de masă ale oamenilor muncii — în viața societății noastre, a arătat că în centrul preocupărilor acestora se află lupta pentru dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului, pentru creșterea forțelor de producție, sporirea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al poporului. Așa cum a spus în cuvîntul său tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., „Prin întreaga lor activitate, sindicatele trebuie să dezvolte în rîndul oamenilor muncii conștiința de proprietari ai mijloacelor de producție, spiritul de răspundere pentru elaborarea planurilor de producție, pentru gospodărirea fondurilor financiare, a tuturor mijloacelor materiale ale întreprinderilor, pentru bunul mers al întregii activități economice ; ele trebuie să stimuleze energia, inițiativa și capacitatea creatoare a tuturor celor ce muncesc".

Rezoluția arată în mod limpede căile și mijloacele pentru participarea activă a sindicatelor la întreaga activitate de conducere și planificare a economiei naționale, la stabilirea măsurilor privind valorificarea mai bună a rezervelor materiale și umane, pentru continua perfecționare a muncii și îndeplinirea cu succes a planului de stat. În privința sporirii aportului sindicatelor în domeniul activității economice, Congresul a indicat necesitatea îmbunătățirii conținutului consfătuirilor de producție și al adunărilor grupelor sindicale, extinderii consultării sistematice a colectivelor de muncă din secții, ateliere, sectoare etc, pentru generalizarea unor procedee avansate, pentru stabilirea celor mai potrivite măsuri tehnico-economice în vederea înlăturării neajunsurilor care se ivesc în procesul de producție.

Cu aceeași claritate au fost precizate sarcinile sindicatelor privind introducerea sistematică în producție, a științei și tehnicii înaintate, a tehnologiei moderne, perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii. De asemenea, s-a menționat datoria sindicatelor de a dezvolta activitatea de inovații și raționalizări, de a stimula în rîndul colectivelor de muncă pasiunea pentru promovarea noului în producție și s-au trasat sarcini de mare importanță în domeniul pregătirii profesionale, al ridicării nivelului de cunoștințe tehnice ale muncitorilor, al formării de noi cadre cu înaltă calificare pentru industria modernă.

Lucrările și documentele adoptate de Congres au evidențiat marea răspundere a sindicatelor pentru traducerea în viață, cu consecvență, a tuturor măsurilor îndreptate spre creșterea continuă a bunăstării celor ce muncesc, înalta misiune a mișcării sindicale de a contribui la înfăptuirea țelului principal al întregii politici a Partidului Comunist Român : ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii de la orașe și de la sate.

Congresul a cerut sindicatelor ca, paralel cu activitatea desfășurată pentru organizarea și mobilizarea în muncă a maselor largi de salariați, să acorde o permanentă grijă îmbunătățirii condițiilor de muncă și de trai ale oamenilor muncii, satisfacerii cerințelor și nevoilor mereu crescînde ale acestora, traducerii în fapt a marilor drepturi pe care societatea noastră socialistă le asigură tuturor celor ce muncesc. În această privință s-a evidențiat necesitatea ca sindicatele să vegheze la înfăptuirea consecventă a principiului socialist al retribuției după cantitatea și calitatea muncii, să manifeste o atenție deosebită față de elaborarea contractelor colective, să intensifice controlul obștesc asupra protecției muncii și asupra deservirii populației, să îmbunătățească activitatea în domeniul asigurărilor sociale, gospodărind tot mai bine fondurile destinate acestui scop.

Congresul a cerut de asemenea organelor și organizațiilor sindicale să îmbunătățească necontenit activitatea de educare a oamenilor muncii, pentru a aduce un aport și mai însemnat la dezvoltarea conștiinței socialiste, la cultivarea trăsăturilor înaintate, proprii omului societății noastre, cu un bogat orizont cultural, pătruns de spiritul patriotismului socialist și internaționalismului proletar. Sindicatele din învățămînt au, în această direcție, un larg cîmp de activitate, fiind chemate să mo-

(Continuare în pag. 4-a)

Ziua copilului — Ziua viitorului

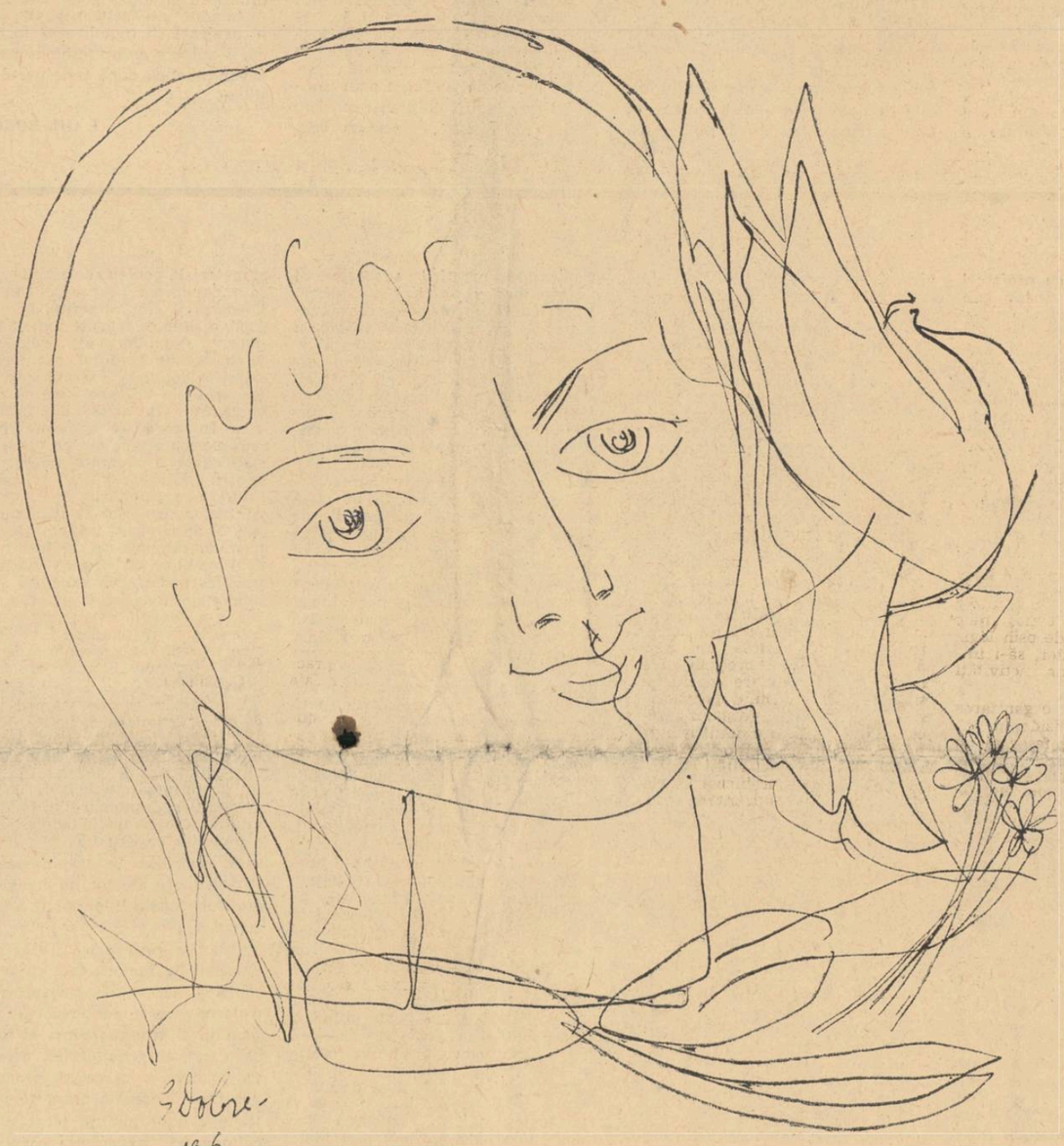

O dată pe an, la 1 iunie, serbăm ziua copilului. Dar în toate cele 365 de zile ale anului îngrijim și educăm cu dragoste copiii. Toți copiii țării.

O dată pe an, la 1 iunie, oferim copiilor, în chip festiv, daruri. Dar nu-i ceas și nu-i clipă în care să nu-i înconjurăm cu darurile cele mai de preț : grija pentru sănătatea lor și pentru buna lor dezvoltare, pentru instruirea și educarea lor. Ridicăm în fiecare an creșe, grădinițe și cămine noi, sute și sute de clase noi. Milioane de manuale noi sînt dăruite în fiecare toamnă tuturor copiilor. Mii și mii de educatoare, de învățători, de profesori se pregătesc an după an pe băncile școlilor și facultăților spre a-și duce munca în rîndurile copiilor. Pentru copii — cărți de povești și jucării. Pentru ei — parcuri, biblioteci, bazine de înot și patinoare. Pentru ei — vacanțele vesele, însorite. Totul pentru copii, pentru mugurii viitorului.

Am vizitat multe grădinițe de copii, multe școli. M-au chemat educatoarele, învățătorii, să spun povești celor care trăiesc încă în lumea basmelor. Asta mi-a prilejuit totdeauna un fel de împrospătare, un fel de limpezire morală, ca atunci cînd te apleci și sorbi mireasma unui crin de cîmp. În condiții materiale tot mai bune, în școli cum n-au mai fost nicicînd, copiii din Republica noastră Socialistă cresc, se dezvoltă, învață să fie vrednici, curajoși, cinstiți, fericiți. Învață să iubească munca și viața, patria și poporul. Învață să respecte trecutul de luptă pentru libertatea și unitatea poporului și să se avînte cu elan în viitorul comunist.

Nu cred că poate fi ceva mai tonic, mai îmbărbătător ca o primă zi de școală în care învățătoarea îi primește pe copilași care întîia oară trec pragul unei săli de clasă. Școala e mare și curată. Clasa e luminoasă și veselă. Băncile, strălucitoare de curățenie. Iar cărțile se rînduiesc ispititoare, ca niște minuni ce se cuvin a fi explorate cu ochii, cu mintea, cu inima.

Nu cred că poate fi ceva mai încărcat de poezia bucuriei simple și adînci ca o serbare de sfîrșit de an, ca momentul cînd o învățătoare pune o cunună de flori pe creștetul unui copil îmbujorat și topit de fericire la gîndul că munca lui a marcat o primă biruință în viață.

Nu cred că poate fi ceva mai specific vremii noastre socialiste decît sutele de mii de copii care se bronzează sub soarele și pe nisipul marin de la Mangalia, Eforie sau Mamaia, decît miile și miile de copii care zburdă în poienile Carpaților.

De bună seamă că în aceste însemnări ar fi trebuit să amintesc ceva și despre miliardele ce se cheltuiesc anual pentru copiii țării. Să remarc, cu un meritat atribut de laudă, munca devotată, entuziastă a tuturor mamelor, medicilor pediatri, educatoarelor, învățătorilor și profesorilor. Să aduc un omagiu de recunoștință conducerii de partid și de stat, care tratează problema creșterii și educării copiilor ca pe o problemă esențială a viitorului poporului și patriei.

Le socot însă, pe toate acestea, incluse în acea obștească grijă și dragoste pentru copii, pentru cei ce vor întruchipa fericita zi de mîine.

DUMITRU ALMAȘ

CENTENARUL LICEULUI „NICOLAE BĂLCESCU" DIN PITEȘTI

Mii de participanți au fost de față la festivitatea sărbătoririi centenarului Liceului „Nicolae Bălcescu" din Pitești, școală care a înscris în istoria învățămîntului din ținuturile argeșene nenumărate pagini de împliniri. Nevoind să piardă ceva din cele ce se evocă, sute de oameni au rămas în jurul teatrului, ascultînd megafoanele. Erau printre ei actuali și foști elevi, dar și mulți alții care nu-și legaseră copilăria și adolescența de acest liceu. Este impresionant — și rîndurile de mai jos tocmai acest lucru intenționează să sublinieze — cît de mult prețuiesc localnicii pe primul și cel mai vechi liceu al regiunii lor. Este, în fond, un sentiment al prețuirii tradițiilor de cultură, atît de specific poporului nostru. Aici, la Liceul „Nicolae Bălcescu", aceste tradiții au rădăcini adînci în trecut, legîndu-se strîns de munca neostenită întru luminarea poporului dusă, cu veacuri în urmă, de cărturarii vîlceni, de cei de la Govora sau cei de la Curtea de Argeș.

Pentru a avea o imagine și mai completă asupra prestigiului de care se bucură școala centenară, se cuvine notat că printre participanții la festivități au fost numeroși oameni de știință și cultură care și-au făcut aici studiile liceale, unii dintre ei veniți cale de sute de kilometri. „Și absolvenții seriei de acum un sfert de veac, printre care mă număr și eu, ca și toți elevii care s-au hrănit la sînul acestei „alma mater" piteștene — spunea, înainte de festivitate, dr. Gh. Marinescu, șef de sector la Institutul de Inframicrobiologie al Academiei noastre, laureat al Academiei Franceze de Medicină, membru activ al Academiei de Științe din New-York și membru corespondent al altor academii de peste hotare — se înclină plini de recunoștință, ținînd să afirme, spre lauda tuturor : „Și noi sîntem discipolii tăi"... Dascălii liceului din Pitești, al cărui centenar îl sărbătorim, s-au străduit să ne facă să înțelegem cum trebuie să prețuim munca, cum să construim o țară și cum să iubim un pămînt pe care strămoșii noștri l-au dăruit strănepoților lor pentru a fi cît mai bine apărat și cît mai frumos împodobit, spre fericirea întregului popor. Nu este, așadar, de mirare că printre foștii elevi ai liceului din Pitești, pe baza bunei pregătiri căpătate în această școală, se găsesc oameni ce sînt remarcați în aproape toate domeniile de activitate. Și dacă pe filele de aur din bogata istorie a liceului nostru toate aceste personalități de seamă reprezintă majusculele, nu trebuie să uităm că marea majoritate o formează literele de rînd, fără de care nu se poate scrie cuvîntul, o formează acei absolvenți care prin munca lor anonimă construiesc în tăcere, cu abnegație și devotament, o țară tot mai mîndră și mai bogată".

La festivitatea de sărbătorire a centenarului au participat, alături de foștii și actualii elevi, de foștii și actualii profesori, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat ca și reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului.

Despre trecutul școlii și despre activitatea ei de azi — consemnate, în cinstea centenarului, într-o documentată monografie semnată de prof. Nicolae Vlad și prof. Tudor Popescu — a vorbit prof. N. Mitulescu, directorul liceului. Începîndu-și activitatea în 1866, în condițiile în care setea de cultură a maselor se acorda cu cerințele de dezvoltare economică, școala noastră a făcut, încă din primul deceniu, nenumărate eforturi pentru organizarea cît mai bună a procesului de învățămînt — a spus vorbitorul. În analele ei a rămas înscris cu litere de aur numele dascălului care a inaugurat primele lecții, profesorul Nicolae I. Micescu. Generații întregi de elevi i-au prețuit adînc, de asemenea, pe profesorul de matematică I. Păiș, care s-a remarcat și printr-o curajoasă atitudine antimonarhică, sau pe profesorul Eugen Ludwig, care și-a încheiat cariera ca profesor universitar de fizico-chimie. Din evocarea celor 100 de ani parcurși, peste toate greutățile întîmpinate și strădaniile depuse rămîn dominante izbînzile muncii sutelor de dascăli care au cinstit școala, care au pregătit asemenea figuri proeminente ale științei și culturii noastre ca matematicianul Dan Barbilian, același cu poetul Ion Barbu, ca Ion Minulescu, ca savantul geograf George Vîlsan, ca doctorul George Ulieru, autorul însemnărilor intitulate „Din carnetul unui medic de

(Continuare în pag. 4-a)

De la Ministerul Învățămîntului

1. În conformitate cu structura anului școlar, comunicată secțiunilor de învățămînt și școlilor, **examenul de absolvire** a școlii generale va avea loc între 6 și 12 iunie.

2. Examenul de **maturitate** și examenul de **diplomă** la școlile pedagogice de învățători (educatoare) va avea loc între 17 și 29 iunie.

Lucrările scrise la examenul de maturitate se vor da după cum urmează :

— limba și literatura română — 17 iunie, orele 9 dimineața ;
— limba și literatura maternă (la școlile și secțiile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare) — 18 iunie, orele 9 dimineața ;
— matematica (limba străină pentru secția umanistă) — 20 iunie, orele 9 dimineața.

Lucrările scrise la examenul de diplomă se vor da după cum urmează :

— limba și literatura română — 17 iunie, orele 9 dimineața ;
— limba și literatura maternă (la școlile și secțiile cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare) — 18 iunie, orele 9 dimineața ;
— matematici (pedagogia preșcolară la școlile pedagogice de educatoare) — 20 iunie, orele 9 dimineața.

3. **Concursul de admitere** în liceele de cultură generală și în liceele de specialitate ce vor lua ființă se va desfășura între 22 și 29 iunie.

Înscrierile la concurs se fac pînă în ziua de 21 iunie inclusiv.

În ziua de 21 iunie se face vizita medicală a candidaților.

Lucrările scrise și probele orale se vor desfășura în felul următor :

— limba română — probă scrisă — 22 iunie, orele 9 dimineața ;
— matematică — probă scrisă — 23 iunie, orele 9 dimineața ;
— limba maternă (la școlile și secțiile cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare) — probă scrisă — 24 iunie, orele 9 dimineața ;
— probe orale — 25-29 iunie, orele 9 dimineața.

Probele practice de specialitate — la liceele pedagogice (aptitudini muzicale) ; la liceele de artă (muzică sau desen) și la liceele cu program de educație fizică (verificarea calităților fizice) — vor avea loc în zilele de 19-20 iunie.

PRACTICA PEDAGOGICĂ A VIITORILOR PROFESORI

Fazele unei acomodări treptate

Concluziile trase acum, la încheierea anului de învățămînt, în legătură cu pregătirea viitorilor profesori, ne arată mai clar în ce măsură și-au dovedit eficacitatea căutările noastre în acest domeniu. Una din aceste concluzii se leagă de practica pedagogică a studenților.

Întotdeauna am socotit că modul cum se desfășoară prima sau primele lecții pe care le țin studenții în cadrul pregătirii lor practice pentru munca la catedră are o influență covîrșitoare asupra dezvoltării lor ulterioare. Insuccesul, realizarea nesatisfăcătoare a primelor lecții, pe lîngă că produc perturbări în procesul de învățămînt — motiv pentru care școlile și profesorii evită adesea primirea studenților la practică — au și un efect negativ asupra muncii acestora, îi descurajează. Dimpotrivă, o lecție reușită dă studentului încredere în forțele proprii, îl mobilizează la o activitate adîncită, îl apropie de școală, de copii. Succesul primelor lecții îl face pe viitorul profesor să îndrăgească mai mult meseria pe care și-a ales-o, arătîndu-i că ea îi va cere, evident, multe eforturi, dar îi va aduce și multe satisfacții.

Un element de o deosebită importanță în asigurarea succesului primelor lecții practice ținute de studenți îl constituie procesul de acomodare a acestora cu școala, cu clasa, cu profesorul și cu elevii. Or, în actuala organizare a practicii acest proces este prea brusc, trece prin prea puține trepte : după cîteva asistențe la lecțiile profesorului (practica demonstrativă), urmate de discuții metodice care subliniază învățămintele ce trebuie reținute din aceste lecții și din seminariile de metodică, se trece la ținerea lecției de către student în asistența profesorului clasei, a îndrumătorului de grupă și a colegilor, iar apoi la discuții metodice și la aprecieri motivate.

Considerînd că este necesar să asigurăm condiții mai bune de acomodare, am introdus la facultatea noastră — Facultatea de matematică a Institutului pedagogic din București — un nou sistem de desfășurare a practicii, pe care l-am experimentat, încă de la începutul anului universitar, cu două grupe de studenți din anul II. Ulterior acest sistem a fost introdus și la alte grupe.

După regulile de muncă stabilite în comun cu profesorul clasei și cu studenții, procesul de acomodare include, în noul sistem, următoarele faze : studentul asistă singur la o lecție a profesorului clasei, predă apoi, numai în prezența acestuia, lecția următoare și abia la a doua lecție pe care o ține, este asistat de îndrumătorul grupei, ca și de colegi. Bineînțeles că restul activităților (practica demonstrativă, discuțiile care urmează după lecții etc) se desfășoară în mod obișnuit. Pînă acum, fiecare dintre studenții grupelor la care se aplică experimentul a reușit să predea un număr mult mai mare de lecții în fața elevilor, în comparație cu ceilalți.

Ne-am putut da seama că, în această organizare a practicii, studentul se acomodează mai ușor și mai bine cu munca de predare. Asistînd la lecția profesorului el poate cunoaște toate amănuntele ce-i vor fi necesare pentru pregătirea lecției proprii, care va urma în ora viitoare : știe cît de departe în adîncime a mers profesorul în explicațiile lui, știe ce exemple a folosit acesta, ce teme a dat pentru acasă. De asemenea, este familiarizat cu elevii. Predînd lecția următoare numai în asistența profesorului clasei, emoțiile inerente unei astfel de situații sînt mai mici, studentul are mai multă mobilitate. Pregătindu-și cea de a doua lecție, el folosește observațiile profesorului și observațiile proprii în legătură cu modul în care a reușit să transmită cunoștințele, să le facă înțelese de elevi, să le fixeze în mintea lor. La cea de a doua lecție poate să verifice tema dată pentru acasă de el însuși, ținînd seama de fiecare amănunt pe care l-a avut în vedere atunci cînd a dat anumite exerciții și probleme. În același timp, ținînd seama de părțile mai puțin izbutite ale primei lecții, poate accentua în lecția următoare tocmai ceea ce știe că nu a reușit să realizeze în întregime în cursul ei.

Tot atît de important este faptul că încă de la începutul activității sale studentul nu predă „o lecție", ci se încadrează într-un sistem de lecții, din care asistă la una și predă două.

La toate acestea se adaugă faptul că, începînd cu semestrul II, la fiecare seminar de metodică, pe lîngă discutarea problemelor predate la curs, cite un student prezintă probleme legate de predarea unui capitol ce ridică dificultăți mai mari în predare ; se discută, cu această ocazie, împărțirea pe lecții a capitolului respectiv, materialul didactic cel mai adecvat, temele cele mai potrivite. În planificarea pe seminarii a acestor materiale s-a ținut seama, în măsura posibilului, de ritmul de parcurgere a materiei în școli.

Îmbinînd în acest fel discutarea problemelor în seminarii cu pregătirea studenților pentru lecții, punîndu-i pe aceștia de la început în situația de a gîndi nu numai asupra unor lecții izolate, ci asupra unor capitole întregi, ajutîndu-i să se încadreze mai puțin brusc în munca directă cu elevii, le-am creat posibilitatea să obțină încă de la primele lor lecții rezultate bune. Aceste rezultate urmează să fie consolidate la începutul anului III, în perioada de practică continuă.

Este adevărat că procedînd așa studenții fac un efort mai mare, dar este tot atît de adevărat că succesele lor — ilustrate în primul rînd prin lecții izbutite, prin notele mari acordate la lecții în condițiile aceleiași exigențe pe care o manifestă profesorii cu experiență îndelungată — le aduc satisfacții meritate, care-i încurajează, îi mobilizează în muncă, îi apropie de profesiunea pe care o vor practica după terminarea studiilor.

I. GH. BORCA

În laboratorul de fizică al Liceului „Vasile Alecsandri" din Galați.

Cîteva probleme, cîteva soluții

Datorită grijii permanente care se arată în țara noastră pentru formarea cadrelor didactice s-au obținut o serie de succese importante pe linia pregătirii pedagogice a celor ce muncesc în școli. Dezvoltarea continuă a învățămîntului implică însă îmbunătățirea continuă acestei acțiuni, astfel încît munca profesorilor să fie mereu mai eficientă. Ne vom referi, în cele ce urmează, la cîteva probleme ale organizării și desfășurării practicii pedagogice, căutînd să sugerăm și unele soluții.

Ni se pare importantă, în primul rînd, problema rolului practicii pedagogice și a locului unde trebuie să se desfășoare ea.

Practica pedagogică este considerată (și așa trebuie să și fie) ca o parte integrantă a procesului de pregătire a viitorilor profesori. În acest sens, ea este chemată să contribuie la îmbogățirea, adîncirea și consolidarea cunoștințelor pedagogice și metodice însușite la cursuri, la formarea priceperilor și deprinderilor de bază necesare conducerii cu competență a procesului de învățămînt, la dezvoltarea dragostei și atașamentului față de munca didactică. Considerăm însă că ea trebuie să-și aducă contribuția și la consolidarea și chiar la îmbogățirea cunoștințelor profesionale de specialitate. Acest aspect, după părerea noastră, nu a fost suficient realizat pînă acum. Or, perfecționarea pregătirii pedagogico-metodice și a celei de specialitate ar trebui să se îmbine armonios nu numai la cursuri, ci și în cadrul practicii pedagogice.

Apoi, sîntem de părere că practica pedagogică va putea duce la rezultate tot mai bune dacă se va desfășura în școli de aplicație (model) organizate pe lîngă instituțiile de învățămînt superior, școli care să ofere cele mai bune condiții tehnico-didactice și să fie încadrate cu profesori de înaltă competență. În aceste școli studenții ar urma să efectueze practica prin rotație, pe o perioadă de timp delimitată, toți dobîndind astfel posibilitatea de a cunoaște organizarea și conducerea unui proces de învățămînt exemplar. Restul practicii ar urma să fie efectuat în alte școli, fie la orașe, fie la sate pentru ca viitori profesori să fie pregătiți să-și desfășoare activitatea în orice școală și să li se dezvolte interesul și priceperea de a ridica nivelul muncii instructiv-educative din cadrul acesteia la nivelul școlilor model.

În școlile de aplicație (model) s-ar putea organiza, paralel cu predarea cursurilor în facultate, și unele activități demonstrative sau ilustrative menite să consolideze cunoștințele pedagogico-metodice și de psihologie pedagogică ale studenților, să-i inițieze în conducerea unor activități instructiv-educative.

În ceea ce privește organizarea practicii pedagogice, considerăm indicat ca pe lîngă un profesor să nu fie repartizați prea mulți studenți, pentru a nu aglomera clasa în timpul practicii demonstrative. Ni se pare potrivit ca numărul studenților repartizați unui profesor să fie de 10, organizați în două grupe. În condițiile școlilor de aplicație (model), numărul studenților repartizați pe lîngă un profesor ar putea desigur să fie mai mare.

Cel mai important aspect al practicii pedagogice îl constituie, fără îndoială, conținutul acesteia. Considerăm necesar, în primul rînd, să se definitiveze **o programă de practică pedagogică**, diferențiată în funcție de profilul diferitelor instituții de învățămînt superior. Programa ar trebui să precizeze scopul și sarcinile practicii — atît ale practicii demonstrative cît și ale practicii propriu zise — activitățile ce urmează a fi organizate în cadrul lor, precum și cunoștințele, priceperile și deprinderile pe care trebuie să și le **formeze aici studenții. La stabilirea** conținutului programei de practică pedagogică se cer luate în seamă și posibilitățile de cuprindere ale școlilor, durata practicii etc. Este important să se fixeze un număr judicios de lecții și activități practice, evitînd atît supraîncărcarea studenților cît și cea a școlilor. Ar fi bine de asemenea ca regulamentul de practică să stimuleze munca de calitate a studenților, cei care au dovedit eforturi susținute și o deosebită conștiinciozitate putînd să efectueze un număr redus de lecții și activități practice de probă. (Acest procedeu, aplicat la Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din București, a dat rezultate bune, stimulînd pe studenți la o activitate valoroasă chiar de la prima lecție practică).

În general, pînă acum în cadrul practicii pedagogice s-a pus un accent mai mare pe ținerea lecțiilor practice de specialitate de către studenți, fiind mai reduse activitățile pentru pregătirea lor pentru munca educativă. Apreciem că este necesară o preocupare sporită pentru ridicarea nivelului practicii și sub acest aspect (organizarea și conducerea unor ore de dirigenție, a unor activități cultural-educative cu elevii, a unor activități cu părinții etc). Aceeași problemă se ridică și în legătură cu antrenarea studenților la organizarea și conducerea activității în laborator sau atelier, la disciplinele cu caracter aplicativ, care au avut pînă acum mai mult un caracter observativ, demonstrativ. Efectuarea activităților educative, ca și a celor de laborator sau atelier trebuie să facă parte integrantă din pregătirea viitorilor profesori, găsindu-și locul în programa de practică pedagogică.

Cît despre îndrumarea practicii pedagogice, considerăm că ea trebuie realizată de către instituțiile de învățămînt superior prin catedrele de pedagogie și metodică, în colaborare strînsă cu factorii de îndrumare din școlile de practică (directorii coordonatori ai practicii și profesorii îndrumători). Creșterea rolului și a răspunderii catedrelor de specialitate și, îndeosebi, a conducerilor facultăților în ceea ce privește pregătirea pedagogică a studenților va contribui, fără îndoială, la ridicarea nivelului și a eficienței acesteia.

Sarcini foarte importante revin, în desfășurarea practicii pedagogice, și profesorilor îndrumători din școli. Aceasta implică alegerea ca îndrumători de practică a celor mai buni profesori, cu o bogată experiență didactico-educativă. Între cadrele didactice din facultăți și cele din școli este necesară o colaborare strînsă în vederea aplicării unor cerințe științifice unitare, care să asigure o pregătire cît mai înaltă a studenților. Modalitățile acestei colaborări, ca și răspunderea față de îndeplinirea sarcinilor practicii pedagogice ar trebui prevăzute în regulamentul de practică, precum și într-un îndrumător special de desfășurare a practicii pedagogice.

În legătură cu îndrumarea studenților ne permitem să reluăm două probleme de multe ori discutate, dar care nu și-au găsit încă o deplină rezolvare. Este vorba de cunoașterea gradului de pregătire a studenților înainte de a începe activitățile practice și de exigența profesorilor față de pregătirea lor.

Atunci cînd încredințăm unui student o muncă de răspundere ca aceea de a preda în fața elevilor trebuie să știm dacă este pregătit pentru a o îndeplini cu succes. Iată de ce ni se pare necesar, în prealabil, un colocviu de verificare a acestei pregătiri. La unele facultăți s-a procedat așa, obținîndu-se rezultate bune. De aceea credem indicat ca acest procedeu să devină o prevedere regulamentară. Nu este absolut necesar să se dea note la un astfel de colocviu, dar el trebuie să determine hotărîrea profesorului de a da sau nu studentului dreptul să țină lecții practice. Desigur, se poate organiza un colocviu și la încheierea practicii pedagogice, pentru a crea profesorilor îndrumători posibilitatea să facă o apreciere obiectivă și să dea studenților indicațiile cele mai corespunzătoare pentru viitoarea lor muncă în școală. Întrucît însă indicațiile finale au mai mult un caracter de perspectivă, nu pot fi neglijate indicațiile preliminare, care pot fi valorificate imediat în creșterea **nivelului de pregătire a studenților.**

Sporirea eficacității muncii profesorilor care îndrumă practica este legată și de stimularea lor morală și materială pentru contribuția adusă la îndeplinirea sarcinilor acesteia. Credem că sînt nimerite, în acest scop, o serie de măsuri cum ar fi reducerea stagiului pentru înscriere la examenul de gradul I, reducerea anumitor activități extrașcolare, antrenarea în diverse colective de cercetare științifică din facultate etc. În ceea ce privește remunerarea materială, am propune să se stabilească o anumită îndemnizație pentru îndrumarea unui student, limitîndu-se numărul practicanților pentru un profesor la maximum 15 sau 20 de studenți într-un an. Acest mod de remunerare, aplicat în cadrul școlilor în care își efectuează practica pedagogică studenții institutelor de învățămînt superior tehnic, s-a dovedit stimulator și a dus la creșterea răspunderii față de sarcina încredințată, precum și la creșterea eficienței muncii de îndrumare.

Considerăm că practica pedagogică ca orice activitate didactică, trebuie să fie planificată, normată. Desigur, se cere să fie stabilite anumite criterii științifice de normare, în funcție de durata practicii, de numărul studenților, de numărul și felul activităților etc. La unele facultăți există o anumită experiență pozitivă în acest domeniu. Ea trebuie studiată și dezvoltată creator, în funcție de profilul instituțiilor de învățămînt superior.

Practica pedagogică — activitate deosebit de importantă și de complexă — necesită și dezbaterea altor aspecte care se cer rezolvate, așa cum ar fi transformarea ei într-un „șantier" al generalizării experienței pozitive, al cercetării pedagogice etc. Deschiderea în presa de specialitate a unor discuții largi, care să oglindească experiența pozitivă a tuturor factorilor de îndrumare a practicii pedagogice, ar contribui, fără îndoială, la ridicarea continuă **a eficienței acestei importante** activități de pregătire a viitorilor profesori.

IOAN BONTAȘ

Profesori, studenți și practica

Profesorii, spre deosebire de ceilalți muritori, trec la un moment dat din bancă la catedră și perspectiva clasei se inversează pentru ei brusc. Stîngăciile inerente începutului, conștiința locului central pe care îl ocupă în atenția clasei, sînt de natură să le provoace, dacă nu tracul actorului, în orice caz emoția unei mari răspunderi. Nu o dată primul gînd al celui ce se înfățișează clasei ca debutant este cam acesta : „Dacă fac cumva o greșeală în expunere, copiii vor învăța ceva greșit !".

Viitorii profesori ai școlilor noastre, studenții care fac azi practică, riscă foarte rar să facă greșeli în expunere. Profesiunea pedagogică mai implică însă ceva. Dacă de cantitatea și calitatea cunoștințelor de specialitate are grijă facultatea, „meseria" încercăm să le-o arătăm noi, cei care avem, cum se spune, „studenți la practică". Sarcina noastră este sensibil ușurată de către cei care conduc din partea facultății practica, îndeobște cadre cu experiență și tact pedagogic, legate atît de facultate, cît și de specificul liceului.

Există încă din partea unora din noi, profesorii de liceu, o codire atunci cînd, la începutul anului, ni se propune să luăm sub obîăduirea noastră o grupă de studenți. Am găsit cîteva explicații ale acestui fenomen : 1) Comoditatea. Unii profesori nu vor să se înhame la o muncă destul de migăloasă. 2). Dezinteresul. Profesorul are ca scop principal pregătirea elevilor, nu a studenților. Aceasta nu-l preocupă. 3) Egoismul, uneori îmbinat cu un fel de „secret al fabricației" pe care profesorul nu vrea să-l dezvăluie. Deși acuzația e destul de gravă, o fac totuși, pentru că faptul e real. O mentalitate atavică a rămas cuibărită în unii, cu toate că astăzi e complet nejustificată. 4) Tipicul (cu accent pe a doua silabă). Unii profesori nu vor ca elevii lor să fie „zăpăciți" cu „cine știe ce inovații" neverificate de practica lor proprie. 6) Frica. Unora le este teamă că studenții știu mai multă carte decît ei... Și mai sînt și alte motive particulare, dar justificate (spre deosebire de cele citate), care îi fac pe unii profesori să se țină departe de practica pedagogică. Părerea mea personală este că cel care se codește să „ia studenți" nici nu trebuie inclus pe lista profesorilor pe lîngă care se efectuează practica. E un indiciu că nu va pune suflet. Or, asta este o condiție necesară.

Cu „materialul uman" studențesc trebuie lucrat cu grijă. Unii îi tratează pe tineri ca pe elevi, fiind obișnuiți să lucreze din totdeauna numai cu elevii. Nu trebuie să uităm că studenții care vin să ne asiste și pe care îi îndrumăm astăzi vor fi într-un an sau doi colegii noștri.

Anumite lucruri (mergînd de la caietul de practică, tipărit cu rubrici, linii și scheme, pînă la fișa psihologică, interesantă poate dar nu atît de utilă pe cît de amplu cerută) pot schimba pentru unii tineri practica pedagogică într-un obiect de adevărată corvoadă. Pretindem studenților să prezinte planurile de lecții cu mult înainte de predare, modificăm aceste planuri și le dăm la refăcut pînă cînd lecția ținută de student ajunge să fie chiar lecția noastră, iar originalitatea lui să se manifeste numai prin manieră și nu prin substanță !

Admir pe îndrumătorii practicii (profesori de liceu și reprezentanți ai facultății) care poartă în fața studenților discuții de natură să contribuie substanțial la pregătirea acestora. Am fost de față, nu de mult la o asemenea discuție. V-o reproduc :

A — Părerea mea e că lecția nouă nu trebuie explicată cu un elev bun la tablă. Elevul bun raționează prea repede ca să fie urmărit de toți colegii săi. El are ca scop să se facă înțeles de profesor, nu de colegi. Elevul cu pregătire mediocră, în schimb, în timpul cînd se gîndește el la tablă, dă răgaz celorlalți să înțeleagă.

B — Părerea mea e că lecția nouă nu trebuie explicată cu elevul mediocru la tablă. E sigur că în pregătirea lui există anumite lacune și deci profesorul trebuie să-și piardă vremea înlăturîndu-le. Firul logic al lecției noi va fi astfel întrerupt.

Niciunul nu l-a convins pe celălalt, amîndoi au rămas pe poziție. Fiind o problemă care dă de gîndit studenții s-au lansat s-o dezbată. Înseamnă că scopul a fost atins : s-a stîrnit o preocupare metodică de tipul celor proprii carierei viitorului profesor. Studenții au fost îndemnați să gîndească nu numai la lucrurile ce trebuie comunicate, ci și la felul cum trebuie comunicate.

Admir și pe profesorul care, în comentariul ținut la sfîrșitul orei, are obiectivitatea capabilă să-i permită a afirma studentului : „Eu aș fi ținut lecția așa (și spune cum) ; dumneata ai ținut-o însă altfel, și m-ai convins că și așa e bine !" Nici în matematici existența unei soluții nu implică unicitatea ; atunci de ce să credem că în metodică (mai ales în metodică !) e altfel ?

Anumite grupe de studenți manifestă, la comentarea lecțiilor ținute de colegi, o pasivitate nejustificată. Trebuie să-i poftești „mai aproape", în primele bănci ale clasei unde are loc analiza sau chiar să le dai cuvîntul din oficiu. Bineînțeles că frazele pe care studentul le rostește din obligație sînt penibile. Va face, ca orice elev cu notă mică la literatura română, **rezumatul** și nu **comentariul**. Va întrebuința, în plus, formule prea generale și deci vagi, ca de pildă : „Scopul lecției a fost atins..." „Colegul a arătat că s-a pregătit..." și va termina șablon, după sus-menționatul rezumat, cu : ...„Mie mi-a plăcut lecția colegului meu !".

„Admir... admirația — remarca cu malițiozitate un profesor — dar cer comentatorului mai mult decît o justificare subiectivă !"

Cînd se suie la catedră, studentul încearcă adeseori să joace un personaj : pe cel al profesorului visat. Unii sînt drastici, alții ironici, alții arborează o bonomie îndulgentă. Cei mai mulți uită însă în primele minute că sînt într-o clasă și rămîn singuri cu tabla, cel mult cu elevul de la tablă. Dar în fiecare există voința de a lucra bine și faptul acesta este cel mai valoros.

Tinerii au o doză de sinceritate pe care noi sîntem de multe ori tentați s-o confundăm cu obrăznicia. Ca să-și țină ora de probă, un student a trebuit să asiste în prealabil la două din orele precedente, să vină apoi să-și prezinte planul profesorului și, după ce acesta i-a indicat modificările, să revină cu planul refăcut. Între timp ora a ținut-o profesorul și cînd ritualul a trebuit luat d-a capo, pentru altă lecție, studentul a preferat să-și trimită noul plan printr-un coleg, care tot și-l ducea pe al lui la control. Gestul său a fost socotit necuviincios și studentul (un element foarte bun) a fost mutat „disciplinar" în grupa mea. Am rămas amîndoi încîntați că ne-am cunoscut. Lecțiile lui au avut un caracter degajat, au fost riguroase și ingenioase.

Aflînd într-o zi cînd venise numai să mă asiste că țin o lecție introductivă asupra ariilor, un alt student s-a arătat interesat de subiectul ei. I-am dat catalogul în mînă și l-am pus să predea pe nepregătite. Lecția n-a fost rea (e drept că studentul a ținut și mai bune), dar i-a dat o preocupare care l-a dus pînă la redactarea unui articol pentru „Gazeta matematică". Cît despre clasă, a simțit în expunere ceva nou, a intrat și ea într-o atmosferă de „căutare" și a învățat mai mult decît dintr-o lecție „cum scrie la carte". Cred că, dînd studenților mai multă „libertate de mișcare", le apropiem mai mult de suflet viitoarea lor meserie.

De cîțiva ani constat că practica pedagogică a prins să capete mai mult oxigen. Considerată, pe vremea cînd și eu eram student, ca o „dexteritate" printre materiile din învățămîntul superior, ea a ajuns să ridice probleme nu numai profesorilor, ci și studenților, să-i intereseze ca o activitate cu caracter major. S-ar cuveni deci, să-i deșablonizăm mijloacele. Pentru că studentul n-a venit să învețe de la un profesor numai cum predă profesorul, ci mai ales altceva : cum să predea în viitor el !

Sînt conștient că nu toți colegii sînt de acord cu aceste idei. Altfel nici nu le-aș fi semnalat, pentru că ar fi fost aplicate îndeobște și n-ar fi avut nevoie de comentarii.

Voi fi întrebat poate cum se rezolvă problema „sacrificării interesului clasei" în fața „interesului studenților". Voi răspunde că, dacă lecția e reușită, interesul studentului coincide cu al clasei... și cu al nostru.

MATEI CONSTANTINESCU

Cînd drumul se bifurcă

În mod curent, grija pentru orientarea profesională a elevilor se concentrează asupra claselor a VIII-a și a XI-a, cînd se pune acut problema alegerii școlii și a profesiunii. Lucrul este normal, deoarece acestea sînt clase de răscruce. Dar clasa a IX-a, situată și ea la o „bifurcație de drumuri" : între secția reală și secția umanistă, este adesea neglijată — și acest lucru nu mai este normal. Alegerea secției constituie o problemă importantă în viața școlii și a elevilor, care se cere privită cu toată atenția.

După ce se conduc elevii cînd își aleg secția ? Este știut din practica școlară — și anumite cercetări întreprinse de un colectiv de la Institutul de științe pedagogice au confirmat acest lucru — că, în general, elevii își aleg secția pe baza unui complex de motive și de influențe, predominant fiind însă interesul pentru un grup de obiecte de învățămînt sau lipsa de interes pentru altul.

Altfel spus, **fuga după** unele obiecte sau **fuga de** unele obiecte constituie principalul motiv în alegerea secției. Profesiunea viitoare nu intră întotdeauna în calcul, pentru simplul motiv că la această vîrstă interesele profesionale nu sînt suficient conturate și mulți elevi nu sînt încă decișI în privința profesiunii.

Preferința pentru unele obiecte de învățămînt ca motiv de alegere a secției constituie un fapt pozitiv, deși nu suficient. Cu o condiție însă : să fie bazată pe interese și aptitudini reale. În multe cazuri, însă această condiție nu este respectată : preferințele nu sînt motivate, ci împrumutate prin imitație sau rezultate din calcule greșite.

Să luăm un exemplu. La o anchetă preliminară făcută de conducerea liceului „Dimitrie Bolintineanu" din București la începutul acestui an școlar, din cei circa 400 de elevi cuprinși în 10 clase a IX-a, doar 25% și-au declarat intenția de a urma secția umanistă. Oare rezultă de aici că 75% din elevi au aptitudini clare pentru matematici și pentru profesiunile tehnico-științifice și numai 25% pentru disciplinele umaniste și celelalte grupe de profesiuni ? Evident, nu.

Răspunsurile date de elevi la o anchetă făcută de noi, corelate cu analiza situației lor școlare, arată că explicația stă adesea și în faptul că unii elevi pleacă, în alegerea secției, de la o insuficientă cunoaștere a posibilităților proprii, de la motive subiective sau calcule greșite. În absența unei hotărîri ferme asupra școlii și profesiunii viitoare, mulți aleg secția reală motivînd că ar da mai multe posibilități. „Cu secția reală poți merge oriunde, dar cu secția umanistă n-ai șanse să intri la politehnică" — spun aceștia, fără să se întrebe însă dacă secția reală este potrivită sau nu pentru ei.

Care sînt, atunci, criteriile după care ar trebui îndrumați elevii să-și aleagă secția ?

După părerea noastră, cele mai importante dintre aceste criterii sînt, în ultimă instanță, următoarele două : în primul rînd gradul de pregătire al elevilor și aptitudinile lor la disciplinele „de profil" (matematica-fizica pentru secția reală și româna, latina, limbile străine moderne pentru secția umanistă), iar în al doilea rînd, specificul școlii superioare și al profesiunii vizate.

Nu mai este nevoie să demonstrăm necesitatea de a se ține seama de gradul de pregătire la anumite obiecte, de interesele constante și de aptitudinile manifestate de elevi de-a lungul anilor, concretizate în rezultatele la învățătură și în activitatea extrașcolară. Criteriul pare absolut firesc, deși nu e respectat întotdeauna. Amintim doar necesitatea cunoașterii obiective a pregătirii și a aptitudinilor elevilor la diferitele obiecte de învățămînt de către profesorii de specialitate, diriginți și părinți. Este de asemenea foarte important ca elevii să fie ajutați să se cunoască într-o lumină reală pe ei înșiși, să-și aprecieze la adevărata lor valoare posibilitățile. Firește că aceasta presupune din partea profesorilor, a diriginților o muncă îndelungată, răbdătoare și pricepută, despre care nu este cazul să vorbim acum.

Cel de al doilea criteriu necesită cîteva precizări. Se știe că secția reală pregătește elevii îndeosebi pentru o anumită categorie de instituții de învățămînt superior și de școli tehnice, iar secția umanistă îndeosebi pentru o altă categorie : prima dă elevilor o pregătire mai adecvată pentru continuarea studiilor în învățămîntul tehnic superior și pentru facultățile de matematică, fizică, chimie ; cea de a doua pentru facultatea de filologie, institutul de limbi străine, institutul de artă teatrală și cinematografică ș.a. Într-un sens foarte general, pregătirea pentru viitoarea profesiune începe chiar în secția aleasă în liceu, unde se predau cunoștințele de specialitate ce vor fi făcute ulterior în școala superioară. Este firesc, deci, ca la alegerea secției să se țină seama și de perspectiva școlii și profesiunii viitoare. Aceasta înseamnă, în fond, că alegerea secției, a școlii superioare și a profesiunii ar trebui să se facă concomitent. Bineînțeles, este vorba de o **orientare generală** către anumite tipuri de școli și grupe de profesiuni și nu de alegerea propriu-zisă a unei profesiuni, care se precizează în anii următori, pînă la absolvirea liceului.

Pregătirea elevilor pentru alegerea secției trebuie să pornească încă de la începutul clasei a IX-a, folosindu-se un sistem complex de măsuri, atît pentru studierea posibilităților lor, cît și pentru informarea lor asupra unor profesiuni variate.

Sîntem foarte aproape de sfîrșitul anului școlar. Ce se mai poate face acum pentru definitivarea (eventual pentru schimbarea) alegerii secției de către elevi ?

Evident, ce se face de acum înainte depinde în mod hotărîtor de ceea ce s-a făcut pînă acum. În orice caz, din arsenalul mijloacelor pe care pedagogia le cunoaște de mult se pot alege cîteva care ar mai putea fi aplicate pînă la sfîrșitul anului. De exemplu, se pot organiza una sau două ore de dirigenție în care să se discute cu elevii despre specificul celor două secții, despre criteriile alegerii, despre școlile superioare la care dă acces absolvirea liceului și despre profesiunile pentru care pregătesc aceste școli. În absența unor monografii profesionale, se pot folosi ca material bibliografic pentru aceste ore de dirigenție diferite texte literare, articole din ziare etc. Bineînțeles, dirigintele va împărtăși elevilor și propriile sale cunoștințe în materie.

Pentru informarea elevilor ar fi foarte indicat și un simpozion cu diferiți specialiști — părinți ai elevilor, foști absolvenți ai școlii etc. — care ar putea vorbi despre specificul profesiunilor lor și despre modul de pregătire a specialiștilor în domeniul respectiv. De asemenea, sînt necesare convorbiri individuale cu elevii care ezită sau care au luat o hotărîre nepotrivită.

Nu trebuie neglijați nici părinții, a căror influență asupra elevilor este adesea, după cum se știe, foarte mare. Se cere să ne folosim de această influență, acționînd asupra elevilor prin intermediul părinților, în direcția pe care școala o socotește cea mai indicată. La ședințele cu părinții care au loc în această perioadă, problema alegerii secției ar trebui să fie discutată larg.

Esențial este ca alegerea secției să fie considerată nu ca o etapă minoră, ci ca primul pas important în alegerea profesiunii. Sfîrșitul clasei a IX-a este în realitate un început — începutul orientării către profesiunea viitoare — și trebuie să fie un început bun.

MIHAI GHIVIRIGA
șef de sector
la Institutul de științe pedagogice

PROMOȚIA 1966

Așadar, se apropie ziua cînd o nouă generație de elevi va părăsi băncile liceelor. Peste puțină vreme profesorii și absolvenții se vor întîlni la banchetul care va încheia festiv anii de școală ai promoției 1966.

Deși acest eveniment plin de emoție, de căldură, nu poate fi trecut cu vederea, să încercăm totuși să privim dincolo de el, la zilele ce vor urma îndată și mai tîrziu. Să medităm la cîteva lucruri serioase și importante care privesc pe tinerii cărora mai ieri le spuneam copii, lucruri care privesc întreaga lor viață. Să ne întrebăm, în febra încheierii anului, a pregătirii examenului de maturitate dacă le-am condus bine pașii, dacă am făcut tot ce trebuia să facem în calitatea noastră de pedagogi, să medităm la ceea ce le mai putem da acum, în momentul acesta de răscruce, cînd se află la hotarul dintre două mari etape ale vieții lor.

Ce se va întîmpla cu absolvenții acestei promoții, cum se vor comporta ei în societate? Cu alte cuvinte, cum le dăm drumul în viață? Care să fie cuvintele pe care le vom spune fiecăruia, la discuția finală? Căci, după ce vor trece emoția și zbuciumul examenelor, va trebui să le spunem acel cuvînt, de la inimă la inimă, acel cuvînt care nu va mai fi rostit de la catedră, ci în clipa cînd prietenește le vom strînge mîna urîndu-le succese în viață. Cuvîntul acela pe care îl vom spune atunci, să se nască din împletirea de dragoste, căldură și răspundere, iar absolvenții, tinerii, care pleacă azi de pe băncile școlii să și-l amintească toată viața, să-l aibă mereu călăuză. Căci, acest ultim cuvînt, dacă are temelie în tot ce a făcut educatorul pînă acum, nu se uită niciodată. El trebuie rostit, neapărat trebuie rostit, în momentul de rămas bun, fiecărui absolvent în parte, potrivit lui și numai lui.

★

Problemele acestea au făcut obiectul unei discuții organizată recent la redacția gazetei noastre cu diriginți ai claselor a XI-a din cîteva licee bucureștene. Toți și-au arătat bucuria pentru faptul că în școlile noastre au crescut oameni dornici de fapte mari, cutezătoare, oameni îndrăzneți prin visele și năzuințele lor și capabili, în același timp, de eforturile necesare pentru realizarea acestor visuri și năzuințe, oameni cu ferme convingeri comuniste, cu adîncă și înflăcărată dragoste de patrie. Toți au vorbit, în același timp, despre felul cum socotesc ei că trebuie desăvîrșită în aceste zile, în care absolvenții mai au contact cu școala, munca ei de ani și ani.

Timpul finisării

— Acum, cînd elevii noștri se află, la propriu și la figurat, în pragul maturității, ei sînt tineri cu personalitatea în general formată — a spus prof. **Constantin Manolescu**, de la Liceul „D. Cantemir". Școala i-a înarmat cu o concepție științifică despre lume, i-a înzestrat cu cunoștințe și deprinderi multilaterale, le-a format profilul moral, i-a ajutat să-și stabilească orientarea profesională.

Constatăm un lucru îmbucurător: maturizarea gîndirii elevilor apare mult mai devreme acum decît, de pildă, pe vremea cînd eram eu elev. O dovedește, aceasta, și modul cum își aleg viitorii absolvenți drumul. Cei mai mulți sînt atrași de activitatea tehnică și științifică, de profesiunile care pretind o pregătire serioasă, aprofundată. Este un lucru firesc: viața țării noastre a cunoscut în ultimii ani o dezvoltare fără precedent, care a influențat puternic și școala, și tineretul. Elevii sînt mai maturi acum, înțeleg mai ușor.

Ne-au rămas de finisat, în ultimele săptămîni de școală, cîteva lucruri care țin de atitudine, de comportare. Unele din ele sînt, după cum știm, rezultatul unor „mode". Este normal, desigur, ca tinerii să fie influențați de anumite mode. Sînt, în general, influențe superficiale, trecătoare, ca și modele respective. Fondul — ceea ce rămîne permanent — este în schimb, la elevii noștri, profund și mereu valoros.

— Cred că tovarășul Manolescu are multă dreptate — a intervenit tov. **Mariana Vasilescu**, profesoară la Liceul nr. 35 — cînd vorbește despre gradul înaintat de intelectualizare al elevilor mari, despre maturitatea lor în gîndire, despre volumul mult mai mare de cunoștințe pe care îl au față de generațiile trecute. Problema care ni s-a pus a fost de a-i ajuta chiar și acum, în ultimul act al vieții lor de elevi, să discearnă ceea ce este corespunzător filozofiei noastre, concepțiilor noastre estetice, ceea ce este folositor mersului nostru înainte, și să respingă tot ce ne este străin.

Aș mai adăuga ceva, deosebit de important. Acum, în aceste momente de despărțire, să-i încurajăm, să-i îmbărbătăm, să găsim pentru fiecare absolvent ce pășește în viață un îndemn. Vorbele trebuie bine cumpănite, bine gîndite. Îi cunoaștem pe fiecare, știm ce calități, ce lipsuri au, cum este și ce poate fiecare. Experiența mi-a dovedit că îndemnurile acestea, rostite uneori în cîteva cuvinte simple, sînt de multe ori hotărîtoare pentru absolvent. Aveam anul trecut o elevă care mi-a dat multă bătaie de cap și mie, ca dirigintă, și celorlalți profesori. I-am făcut observații, am sancționat-o, dar degeaba. Apoi, o vreme, am lăsat-o în pace, cu toate că mă gîndeam cu tristețe la ce se va întîmpla cu ea. În ziua reuniunii de despărțire, deși n-aș fi vrut să-i stric buna dispoziție, am simțit totuși nevoia să discut cu ea. Știam că am datoria, că trebuie să-i spun cîteva cuvinte. Am vorbit între patru ochi, nu ca profesor și elev, ci ca doi oameni maturi. Ceva, în ochii săi, pe fața sa, mi-a dat speranța că se va schimba. Așa a fost. Am aflat mai tîrziu că este o studentă bună, iubită și stimată de colegi. O scrisoare trimisă într-o zi de ea mi-a întărit cele aflate, mi-a umplut inima de bucurie. Atît era scris în scrisoare: „Omului care m-a făcut om". Cred că, în mare măsură, aceste cuvinte s-au datorat discuției de atunci, de la reuniunea de rămas bun.

— Da, a întărit cele spuse și profesorul **Constantin Bădina**, de la Liceul nr. 32. Și eu socotesc că trebuie să avem acum asemenea discuții cu elevii noștri. Momentul, cadrul în care le spunem, sporesc mult puterea lor de convingere. Și știm cu toții că școala are menirea nu de a-i determina pe elevi să învețe pe dinafară niște norme morale, ci de a le forma convingeri trainice, deprinderi sănătoase. Zadarnic dăm norme dacă nu creăm convingerea că trebuie respectate. Înțelegerea să vină dinăuntru, nu din afară.

Lucrul acesta este considerabil ușurat de faptul că elevii noștri de astăzi sînt însetați de a pătrunde în cele mai diferite domenii ale cunoașterii umane, sînt receptivi și sensibili la toate fenomenele vieții. Sincer mărturisesc că uneori rămîn mirat de multitudinea cunoștințelor pe care le au și de profunzimea înțelegerii lor. Cu atît mai mult mi se pare că nu avem dreptul să nu intervenim, să nu le atragem atenția că greșesc, atunci cînd constatăm că unii din ei — foarte puțini, din fericire — își pierd ceasuri întregi bătînd bulevardele sau prin cofetării, în fața unei cești de cafea, irosindu-și în mod stupid timpul. Am discutat foarte recent cu elevii mei despre această chestiune — și cred că discuția și-a atins scopul, pentru că am căutat să nu aibă caracterul unei moralizări făcute de la catedră, ci să îmbrace forma unui schimb de argumente, din care cele juste, îndreptățite, să iasă în mod firesc biruitoare.

— Într-adevăr, a fost de părere tovarășul Manolescu, este necesar a-i provoca pe elevi să gîndească și asupra unor asemenea lucruri. Discutam nu de mult cu elevii mei despre demnitate. Fiecare a spus ceea ce înțelege prin demnitate, cum consideră că trebuie să se comporte ca să fie demn. Unul, bunăoară, socotea că-și apără demnitatea lovindu-l pe cel care l-a jignit. În jurul acestui caz am purtat serioase discuții. Astfel organizate, discuțiile nu mai sînt formale, iar înrîurirea pe care o au asupra elevilor crește direct proporțional cu măsura în care le deșteaptă interesul.

Estetica comportării în viața de fiecare zi

— Pentru că vorbim despre comportare, aș vrea să mă opresc mai mult asupra frumosului din comportarea zilnică a elevilor, poate mai corect spus, asupra esteticii comportării — a intervenit tov. **Sabina Renert**, de la Liceul „Matei Basarab". Modul în care se comportă un tînăr îl recomandă ca pe un om civilizat sau invers. Poate că școala ar trebui să stăruie mai mult, de-a lungul anilor de învățătură și asupra acestui lucru.

În clasa mea, elevele au întrebat o dată — și aceasta se leagă de cele spuse de tovarășul Manolescu — de ce, la vîrsta lor, dezaprobăm preocuparea pentru modă. Personal, nu o dezaprob și le-am spus-o. Le-am vorbit însă despre nevoia de a-și dezvolta bunul gust, despre măsura pe care o impune acesta, despre priceperea de a ști întotdeauna ce le aranjează și ce nu. Consider, într-adevăr că discuțiile despre modă, despre esteticul în modă, despre limitele modei sînt, mai ales la această vîrstă, deosebit de utile.

— Aș mai adăuga ceva, a intervenit în discuție profesoara **Margareta Capancea** de la Liceul „Gh. Șincai". Să înțelegem că avem de a face cu adolescenți, cu tineri. Eu, de cîte ori vorbesc elevilor mei, mă întreb dacă le înțeleg vîrsta, dacă știu să privesc lucrurile nu numai de pe poziția mea, ci și de pe poziția lor. Condiția esențială este ca tînărul să aibă încredere în tine, ca pedagog, să existe o asemenea apropiere între educator și elev, încît elevii să vorbească deschis despre tot ce-i preocupă. O elevă m-a întrebat cum poate ști cînd iubește cu adevărat, cînd apare sentimentul autentic al iubirii. Am discutat pornind de aici despre iubire, despre prietenie, despre familie. Socotesc că nici un pedagog nu se poate sustrage de la astfel de discuții, pentru că ele preocupă elevii și este firesc să-i preocupe. Important este cum să discuți cu ei aceste lucruri. Și cred că și acum, cînd îi trimitem în viață, trebuie să le vorbim absolvenților noștri și despre iubire, să-i ajutăm să înțeleagă iubirea ca un lucru adînc și pur, care tocmai prin adîncime și puritate dă bogăție, frumusețe și bucurie vieții omenești.

Colectivul mi-a pus în față și alte probleme. Bunăoară, a fost necesar să discut cu elevii mei o serie de fenomene care au apărut în ultima vreme în muzică, în artă și cultură. Acum o lună sau două, cîțiva elevi au venit în clasă cu plete. A pornit, de aici, o discuție despre „beatles". Altă dată am discutat despre „superproducții" de genul „Corăbiilor lungi". M-am străduit să-i obișnuiesc ca întotdeauna, să caute adevărata valoare artistică, să nu se lase înșelați de aparențe oricît ar fi de viu colorate.

— Mai mult decît viața școlară — a spus tovarășa Sabina Renert — viața de studenți îi va pune pe tineri în situația de a face noi cunoștințe, de a avea contacte largi, de a suferi influența altora și de a-i influența, la rîndul lor, pe alții. Cum se vor comporta în împrejurările noi care îi așteaptă? Am avut prilejul să văd o prefigurare a acestei comportări fiind invitată, împreună cu elevii din clasă, la sărbătorirea unei eleve care împlinise 18 ani. Am căutat să nu-i stînjenesc, să-i fac să nu simtă în mine profesoara rigidă. Dar mai tîrziu, ca din întîmplare, am discutat cu ei pe marginea unor amănunte: cum să te îmbraci, cum să dansezi, cum să te porți cu fetele etc.

Poate că unora astfel de discuții li se par acum ne la locul lor. Cum? În aceste săptămîni, cînd nu mai ținem ore de curs, cînd toate eforturile, toate preocupările trebuie îndreptate spre pregătirea examenului de maturitate, să ne ținem de asemenea fleacuri?

Nu, nu sînt fleacuri. Pe primul plan, desigur, punem — și trebuie să punem — învățătura. Dar ni se cere să privim și dincolo de acest examen, să nu uităm că viața cea de toate zilele comportă și multe alte aspecte și că a fi pedagog înseamnă a-l pregăti pe tînăr pentru toate aspectele vieții.

În aceste ultime zile cînd îi avem aproape pe tinerii de educarea cărora răspundem, sînt multe prilejuri să discutăm cu ei de toate despre viața care îi așteaptă, cu complexele și multiplele ei aspecte. Pe tineri, ziua de dincolo de examene îi preocupă mult și noi, noi în primul rînd, trebuie să le vorbim despre ea încă o dată acum — dincolo de ore, dincolo de sarcinile normate și înregistrate în condici.

PETRE DINU

Micile „atenții"

La zilele mari ale anului școlar, cum este cea a absolvirii unei clase, elevii îi înconjoară pe învățătorii sau profesorii lor cu deosebită bucurie. Despărțirile sînt pentru ei și prilejuri de manifestare a stimei, a mulțumirii și recunoștinței pentru activitatea consacrată îmbogățirii minții și sufletului lor. Expresia sentimentelor alese se materializează în buchete de flori culese de pe pajiștile satului sau din grădinile părinților.

Judecînd însă după unele manifestări, se pare că în grădina cu flori a copiilor au răsărit cîteva buruieni (strecurate, din păcate, de cei maturi). Mama unui copil slab la învățătură, năzuind să înduplece învățătorul spre îndulgență, agită părinții unei clase întregi cu inițiativa „răsplătirii" trudei dascălului printr-un dar la care fiecare nu trebuie să contribuie decît cu... 20 de lei. În alt caz, din inițiativa unei familii care-și are copilul în perspectivă de premiant, se colectează fonduri pentru o „surpriză" făcută dirigintei: o poșetă și un aparat de radio cu transistori.

Am asistat la o serbare de sfîrșit de an școlar la care, în timp ce majoritatea cadrelor didactice au primit buchete de flori, trei au fost „înzestrate" cu pachete în care numeroși elevi știau ce s-a pus. Beneficiarii florilor erau surîzători, veselia copiilor așezîndu-se pe fruntea lor ca un nimb al încrederii, ca o distincție profesională. Cei care primiseră pachetele stăteau stînjeniți, parcă vinovați. Elevii din preajma lor erau și ei tăcuți: bucuria lor a fost strivită sub povara semnificației pachetelor. Cartierul întreg comenta situația...

Să zicem că trecem ușor peste jena de moment a acceptării unui asemenea cadou. Dar nu ne vom putea sustrage oprobriului de o viață al elevilor noștri. Și azi îmi amintesc cu drag de un gest al dirigintelui nostru. Primind în dar, din nu știu a cui inițiativă, o duzină de batiste, dînsul le-a împărțit pe loc elevilor mai săraci, stîrnindu-ne aplauze spontane.

Cînd educatorul primește daruri de la elevi sau părinți, împlinirea acțiunii nu este atît în funcție de donator, cît de primitor. Părinții pot avea inițiative pe care însă noi sîntem datori să le privim ca adevărați educatori. Este încadrat de semnificații negative sensul acceptării darurilor în care s-a investit și altceva decît bucuria și dezinteresul. Cu atît mai infamantă este atitudinea acelor pretinși educatori care, prin diferite aluzii sau chiar prin referiri directe, provoacă primirea unor plocoane.

Fără să vreau gîndul îmi aleargă din nou la anii propriei copilării, oprindu-se la un alt diriginte. Acesta, după ce ne luase la toți datele personale, se „nimerea" în vizită ca autoinvitat la masă. Ridicolul și disprețul l-au însoțit chiar din acel an și parcă, aidoma inscripției de pe copacul lui Blaga („Cresc amintirile"), desconsiderația crește proporțional cu scurgerea timpului.

Dacă le spunem elevilor că cel mai frumos dar pe care ni-l pot face este să învețe bine și să se comporte frumos, primind de la ei buchete de flori gingașe ca și sufletul lor, intrăm în vacanță cu mulțumirea și seninătatea educatorului de omenie, a educatorului nou. Gîndurile elevilor ne vor petrece peste ani cu generozitate, așa cum l-au urmărit gîndurile lui Sadoveanu pe Domnu Trandafir.

Există vreun dar care să egaleze încrederea copiilor în demnitatea educatorului? Etica noastră profesională nu-l poate închipui.

PATIȚA SILVESTRU

ȘTIRI

Noi achiziții ale muzeului pedagogic

Muzeul pedagogic a intrat de curînd în posesia unei interesante colecții de medalii și plachete comemorative realizate în amintirea unor evenimente însemnate din istoria învățămîntului și a gîndirii pedagogice românești.

Medaliile executate adesea cu deosebită măiestrie, de către gravori renumiți, înfățișează figurile unor oameni de cultură și de știință care au adus importante contribuții la dezvoltarea învățămîntului (G. Barițiu, Spiru Haret, David Emmanuel, C. Davila, Gr. Ștefănescu), instituții culturale și școlare (Ateneul Român, Liceul român din Bitolia, Liceul „Mihai Viteazul" din București). Remarcabilă ca realizare artistică este, de pildă, medalia bătută în bronz la moartea lui George Barițiu, figură proeminentă a revoluției de la 1848 din Transilvania, membru al Academiei Române de la înființarea ei (1866). Această medalie, cu un diametru de 50 mm reprezintă pe față bustul învățatului ardelean, pe cealaltă purtînd inscripția „Academia Română lui George Barițiu, Mălu 1812—1892". O valoroasă piesă muzeistică este și placheta comemorativă reprezentînd chipurile renumiților matematicieni Spîru Haret și David Emmanuel, profesori la Universitatea din București. Executată cu ocazia împlinirii a 25 de ani de profesorat (1882—1907) a celor doi învățați români în semn de omagiu din partea fostilor elevi, placheta înfățișează pe revers, în chip metaforic, progresele științei și tehnicii.

Mult interes prezintă medalia primului concurs general între cei mai buni elevi ai tuturor liceelor și gimnaziilor din țară inițiat în anul 1867. Cîștigătorilor acestui concurs, care a avut loc cu un an mai tîrziu, li s-au decernat pe lîngă premiile obișnuite și medalii, în cadrul unei festivități care a avut loc la Universitatea din București.

Prezența acestei colecții în fondul Muzeului pedagogic îmbogățește materialul pus la dispoziția cercetătorilor istoriei învățămîntului românesc.

Prof. SERGIU VAIDA
muzeograf principal

Expuneri pentru profesori

În scopul ridicării continue a nivelului pregătirii profesorilor, secția de învățămînt a raionului Oltenița a organizat recent un ciclu de expuneri pe diferite teme, prezentate de cadre didactice din învățămîntul superior.

În fața profesorilor de istorie, prof. univ. Gheorghe Ștefan, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, a vorbit despre continuitatea daco-romanilor pe teritoriul patriei noastre, în lumina celor mai recente documente și descoperiri arheologice. Profesorii de matematică au ascultat expunerea făcută de prof. univ. Nicolae Mihăilă, vicepreședinte al Societății de științe matematice, cu tema „Aplicații ale matematicii în domeniul economiei în lumina actualității". În fața profesorilor de biologie și agricultură au fost prezentate expunerile „Probleme actuale în domeniul geneticii" (lector univ. Vladimir Gusic) și „Cultura principalelor plante agricole din unitățile agricole din raionul Oltenița" (cercetător științific ing. P. Pană). La rîndul lor, profesorii de limba și literatura română au ascultat expunerea criticului literar Ion Roman, care a vorbit despre unele probleme ale literaturii contemporane.

Expunerile au fost ascultate cu mult interes, contribuind la lărgirea orizontului științific al cadrelor didactice din raionul Oltenița.

N. MERCAN

MONUMENTE ALE NATURII PATRIEI

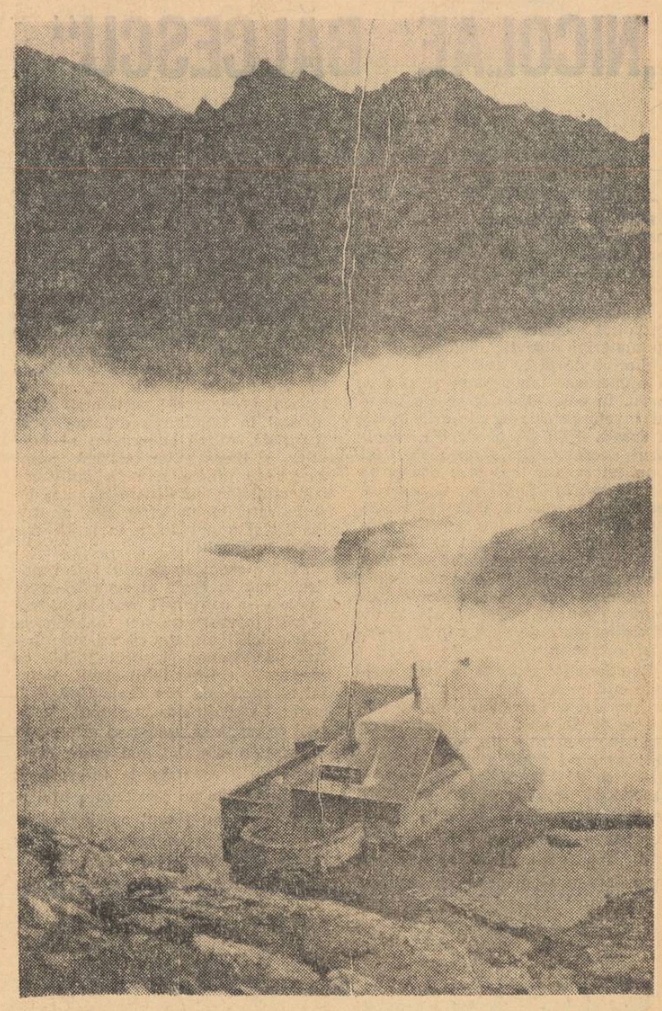

În munții Făgăraș se găsesc peste 70 de lacuri de origine glaciară. Cel mai mare dintre ele este lacul Bîlea, aflat în bazinul Cîrțișoarei, pe versantul nordic al masivului, la altitudinea de 2 034 m. Apa lacului oferă priveliștea unei oglinzi încremenite între stînci semețe, cu uriașe coame de piatră. Pe o limbă de stîncă, ce pătrunde pînă aproape de mijlocul lacului se află cabana din imaginea alăturată, care oferă turiștilor condiții ospitaliere de cazare.

În special vara, cabana Bîlea și mai ales împrejurimile constituie pentru pasionații marilor înălțimi apreciate puncte turistice.

Despre broaște

foileton

Reclamagiul este o persoană de gen masculin sau feminin, cu ochi pătrunzători, cu o privire hipnotică și cu talent la scris. La scris reclamații. Pîndește ca păianjenul și, cînd prinde ceva, ca o vijelie pornește spre casă, intră în camera lui de „creație" și-și compune opera. Rareori o semnează cu numele propriu. De obicei se califică, în josul paginii, drept „Un om cu tragere de inimă". La ce îl trage inima, ascultați.

Pe data de 3 ianuarie 1966, la biroul de reclamații din cadrul sfatului popular raional s-a primit reclamația căreia i s-a dat numărul 1.

— S-a bătut cineva de revelion, că altfel nu-mi explic cum de a scris o reclamație chiar din prima zi de lucru a anului — își spuse funcționarul și, după ce-i dădu caracteristicile oficiale cerute, o citi și-i sublinie esența:

„Aduc la cunoștință gravele încălcări ale directorului Școlii nr. 2, care nu face nimic altceva decît să urmărească pe învățători și profesori cum predau și să dea diferite lucrări copiilor sau să se intereseze ce face fiecare elev în afara școlii și uită, adică neglijează intenționat problemele esențiale din care rezultă lipsa de respect față de avutul obștesc. Reclam prin aceasta pe director că încă înainte de vacanță s-a stricat broasca de la ușa unei clase de alți elevi jucîndu-se în fața clasei respective, și care directorul nici pînă în momentul de față n-a pus-o, dovadă curentul care se face cu ochiul de geam spart și el de lîngă catedră, ce a dus la caz grav de boală a micuței Mariana Gerescu care are gripă, ce pot spune toți că n-a venit în ultimele zile la școală. Directorul trece nepăsător și gripa o să dea în toți elevii".

Văzînd că e vorba de școală, funcționarul repartiză reclamația celor care răspund de învățămînt. S-a dispus o anchetă la Școala nr. 2. Inspectorul care a primit această sarcină și-a întocmit un plan după schema clasică: „obiectul anchetei — ușa; subiectul propriu-zis — broasca; metoda de anchetă — observația directă la fața ușii; măsuri concrete — să se pună broasca imediat. Cam indispus și înghețat, îndată după vacanța de iarnă a pornit a-și urmări planul:

— Unde e ușa? — l-a întrebat el pe director.

— Cum?... Ușa?... Pe aici trebuie să fie — a răspuns năucit acesta.

— La ce clasă? — a întrebat inspectorul mai aprins.

Revenindu-și puțin, directorul se hotărî să afle ceva precis:

— Care ușă, tovarășe inspector?

— Ușa, domnule! Ușa reclamată! Unde este?

— Păi... să le luăm pe toate la rînd, să vedem care e reclamată...

Începură cercetările pe clase și uși, în urma cărora apărură următoarele note în carnetul de anchetă: „La cl. I „A" ușa are broască; la cl. I „B" ușa are broască... la cl. VIII „B" ușa are broască. Deci, toate ușile au broască:

Pe baza acestor constatări, s-a răspuns biroului de reclamații că ușa are broască.

Pe data de 13 februarie, reclamagiul înaintă biroului de reclamații o „revenire la reclamație", afirmînd următoarele:

„Directorul a dus în eroare pe cei care au întreprins ancheta. Anchetatorul s-a cufundat în mocirla lucrurilor mărunte și a uitat esența faptului relatat de mine. Pentru că într-adevăr la anchetă broasca era pusă, dar trebuie să se cerceteze cînd a fost pusă, deoarece afirm că broasca nu era cînd am sezisat eu și a fost pusă după cîteva zile. Este cazul să se dispună o anchetă mai largă, principială și operativă, care..."

După ce o citi în întregime, funcționarul se consultă cu șefii lui: cui se repartizează revenirile la reclamații? Unii erau de părere că „revenirile" nu se primesc la reclamații, alții susțineau că numai aici. Situația fu lămurită de juristul sfatului, după răsfoirea cîtorva instrucțiuni, arătă că o revenire la reclamație face corp cu reclamația și se înregistrează la același număr plus bis.

Ancheta 1 bis se desfășură după un plan identic: obiectul — broasca; subiectul — cînd a fost pusă; metode și procedee — observația cu aparate optice, convorbiri. În comisia de anchetă a fost cooptat și un maistru tîmplar de la Școala profesională din localitate.

Toate probele au arătat că broasca reclamată are vechime. Directorul afirma chiar că fusese pusă pe la începutul trimestrului al II-lea. Un profesor — după toate deducțiile logice reclamagiul însuși — ne mai putînd suporta situația, intră direct în vorbă:

— Broasca a fost pusă pe 11 ianuarie, nu pe 10, cînd spune tov. director.

— Ba îmi aduc aminte că nu începuseră cursurile — menționează directorul.

— Nu e adevărat. Să vă arăt caietul în care am notat: 11 ianuarie, după ora a III-a, cînd trebuia să facem și noi recreația mare, pe care dv. nu vreți să o respectați...

Comisia de anchetă opină că diferența nu este esențială.

Înfuriat, reclamagiul făcu o a doua „revenire la reclamație", în care, pe lîngă o aspră critică la adresa comisiei de anchetă, se menționa și faptul că directorul mănîncă în mod ilegal recreația mare a elevilor. La indicația unui vechi birocrat, actul a fost înregistrat la nr. 1 bis bis. Dar, cum ulciorul nu merge de multe ori la apă, nimeni nu i-a mai dat curs.

La ședința de sindicat din 29 aprilie, reclamagiul ridică problema nepăsării de care dau dovadă unii în problema rezolvării reclamațiilor.

Se aude că acesta i-a fost cîntecul lebedei.

GH. DASCĂLU
Babadag

CENTENARUL LICEULUI „NICOLAE BĂLCESCU“ DIN PITEŞTI

(Urmare din pag. 1)

plasă“ etc. Rezultatele deosebite, în special în domeniul matematicii, pe care le obţin actualii elevi şi absolvenţi leagă firul unei tradiţii de un secol.

În anii puterii populare liceul s-a dezvoltat considerabil, fiind dotat cu material didactic modern, cu o bibliotecă de peste 24 000 de volume şi numeroase laboratoare şi săli de lucru. In cele 40 de clase ale liceului învaţă astăzi, la cursurile de zi şi serale, 1600 de elevi. Un eveniment deosebit în viaţa şcolii l-a constituit vizita pe care a făcut-o aici tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R. Cuvintele adresate profesorilor şcolii de secretarul general al Comitetului Central al partidului, au avut un puternic răsunet în rîndurile lor, însemnînd izvor de noi puteri de muncă devotată pentru înfăptuirea sarcinilor puse de partid în faţa slujitorilor şcolii.

Emoţionante cuvinte a spus participanţilor la festivitate profesorul pensionar Ion Baiulescu, în vîrstă de 83 de ani. El a făcut parte din cea de a treia promoţie a liceului, revenind după studiile universitare ca dascăl al liceului, unde a funcţionat timp de 35 de ani. Succesele obţinute de liceu în prima perioadă a activităţii lui — a spus prof. Ion Baiulescu — se datoresc în primul rînd profesorilor săi. Nu voi pomeni numele tuturor acestor profesori, dar n-aş putea vorbi de cinstea ce mi s-a făcut în această frumoasă serbare comemorativă a liceului fără a evoca mai întîi personalitatea celui mai distins dintre ei în epoca şcolarităţii mele : Nicolae Alexandrescu, profesorul de limbă elină şi primul profesor de filozofie al liceului nostru. Era un profesor erudit în specialitatea sa, un maestru în arta de a concretiza în cele mai izbutite imagini cunoştinţele predate şi cel mai zelos apostol în împlinirea datoriei profesionale. Adînc cunoscător al limbilor şi literaturilor clasice, omul acesta te uimea şi prin mulţimea cunoştinţelor privitoare la limbile şi literaturile moderne. Era un romanist şi un umanist în toată puterea cuvîntului.

Fără a cădea în păcatul falsei modestii sau în acela al semeţiei uşuratice — a continuat prof. Baiulescu — vă mărturisesc cu onestitatea bătrîneţei înaintate că mi-am preţuit profesiunea şi specialităţile ce predam şi mi-am iubit elevii. N-am intrat niciodată în clasă fără a fi meditat conştiincios la planul lecţiunii ce urma să predau şi nu aveam satisfacţie zilnică mai mare decît aceea de a constata, la finele orei, că explicaţiile au fost deplin înţelese şi elevii au plecat acasă cu lecţia învăţată. Atenţiunea ce se dă astăzi activităţii mele didactice, cinstea ce mi s-a făcut astăzi îmi va încălzi sufletul pînă la ultimele clipe ale vieţii.

Cuvinte de caldă preţuire la adresa şcolii şi a profesorilor ei au rostit şi ceilalţi vorbitori — actuali şi foşti elevi, reprezentanţi ai organelor locale. Subliniind în cuvîntul său, înalta preţuire acordată de partid şi guvern muncii desfăşurate la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Piteşti, tovarăşul Const. Sandu, preşedintele Sfatului popular al regiunii Argeş, a arătat că această preţuire se oglindeşte şi în faptul că 22 dintre cadrele sale didactice au fost distinse cu titluri de „Profesor Emerit“ sau „Profesor Fruntaş“, cu ordine şi medalii. Adresîndu-se elevilor liceului, vorbitorul i-a îndemnat să înveţe stăruitor, să se pregătească temeinic, pentru a fi la înălţimea prestigiului de care se bucură şcoala lor.

La festivitate a luat cuvîntul prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învăţămîntului, care a subliniat grija Partidului Comunist Român şi a guvernului Republicii Socialiste pentru necontenita dezvoltare a învăţămîntului. Sărbătorirea centenarului Liceului din Piteşti — a spus vorbitorul — se înscrie în acţiunea largă de valorificare a tradiţiilor înaintate ale şcolii româneşti, tradiţii care reprezintă o importantă sursă de influenţe educative, cunoaşterea lor de către elevi făcînd să sporească dragostea acestora pentru patrie, pentru luminoasele chipuri ale cărturarilor ce şi-au pus munca în slujba progresului ei. Vorbitorul a relevat roadele bogate ale activităţii desfăşurate azi de cadrele didactice ale Liceului „N. Bălcescu“ care, laolaltă cu toţi învăţătorii şi profesorii ţării, muncesc cu devotament pentru traducerea în viaţă a sarcinilor puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. în faţa învăţămîntului din ţara noastră. A felicitat apoi călduros, în numele Ministerului Învăţămîntului, pe elevii şi profesorii Liceului „N. Bălcescu“, urindu-le noi succese în activitatea viitoare.

Participanţii la sărbătorirea centenarului au trimis o **telegramă** tovarăşului **NICOLAE CEAUŞESCU**, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. „Corpul profesoral şi elevii Liceului „Nicolae Bălcescu“ din Piteşti întruniţi în şedinţa festivă de sărbătorire a acestei instituţii de învăţămînt şi cultură — se spune în telegramă — îşi îndreaptă şi în aceste momente gîndul către Comitetul Central al Partidului Comunist Român şi către guvernul ţării noastre, exprimîndu-şi recunoştinţa fierbinte pentru înţelepciunea cu care conduc poporul nostru pe drumul construirii socialismului, pentru grija deosebită ce o acordă dezvoltării învăţămîntului, ştiinţei, artei şi culturii în scumpa noastră patrie. Republica Socialistă România. Deschiderea largă a porţilor liceelor pentru toţi tinerii ţării, capabili şi dornici de învăţătură, asigurarea condiţiilor materiale optime pentru studiu, acordarea gratuită a manualelor şcolare, orientarea activităţii didactice şi pedagogice spre însuşirea celor mai noi cuceriri ale ştiinţei, legarea învăţămîntului de cultură generală de cerinţele dezvoltării impetuoase a economiei şi culturii noastre socialiste, constituie expresia grijii permanente pe care o acordă partidul şi statul nostru pregătirii temeinice a tineretului pentru viaţă. Conştienţi de rolul pe care liceul nostru îl are în viaţa socială şi culturală a regiunii, de misiunea ce ni s-a încredinţat de a pregăti tînăra generaţie — se arată în telegramă — ne angajăm să fim întotdeauna la înălţimea încrederii ce ni s-a acordat dînd economiei, ştiinţei şi culturii, tineri cu o temeinică pregătire, cu un larg orizont de cultură, devotaţi trup şi suflet Partidului Comunist Român, patriei socialiste, măreţei cauze a socialismului şi păcii în lume“.

Sub cerul mîndrei primăveri

Versuri : Prof. ELISABETA DIMITRIU

Muzica : ZAHARIA POPESCU

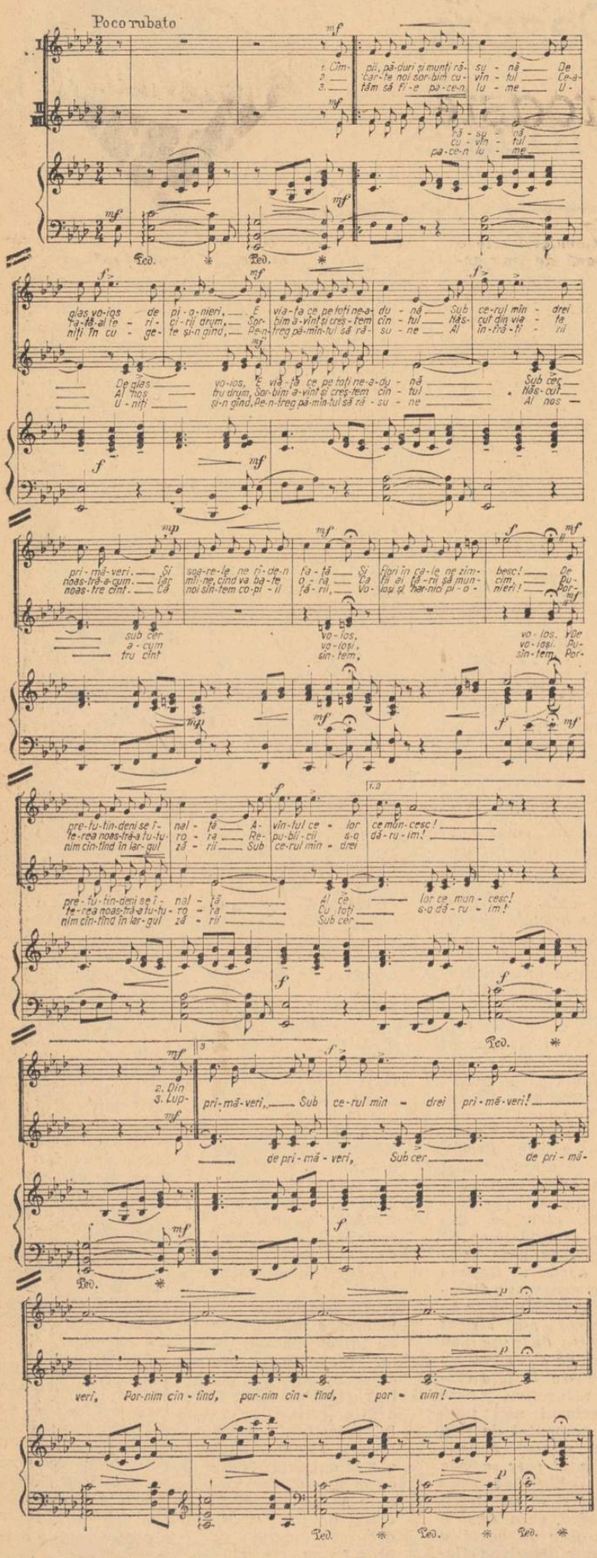

CONGRESUL SINDICATELOR

(Urmare din pag. 1)

bilizeze pe membrii lor spre a sprijini munca de educare şi de ridicare a nivelului de cultură generală al salariaţilor din întreprinderi şi instituţii.

Sarcini însemnate revin sindicatelor din învăţămînt în sprijinul muncii instructiv-educative a şcolii. „Uniunea sindicatelor din instituţiile de învăţămînt şi cultură — se spune în Rezoluţia Congresului — să participe la elaborarea şi aplicarea măsurilor de perfecţionare a organizării învăţămîntului seral şi fără frecvenţă de cultură generală şi superior, să-şi aducă din plin aportul la mobilizarea cadrelor didactice pentru îmbunătăţirea întregului proces instructiv-educativ ce se desfăşoară în şcoli, la ridicarea nivelului cultural al întregului popor“.

Congresul a adoptat în unanimitate Statutul Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Acesta constituie — aşa cum a arătat tovarăşul Constantin Drăgan, preşedintele Uniunii Generale a Sindicatelor — „carta activităţii noastre, care exprimă stadiul actual al dezvoltării mişcării noastre sindicale, experienţa acumulată în decursul anilor, asigurînd cadrul necesar perfecţionării continue a formelor de organizare şi metodelor de muncă, a activităţii sindicatelor în general“.

Congresul a aprobat activitatea depusă de mişcarea noastră sindicală în domeniul relaţiilor internaţionale şi a indicat sarcinile activităţii de viitor în acest domeniu.

Prin multilaterala sa activitate, Congresul sindicatelor constituie încă o afirmare a puternicului ataşament al tuturor membrilor de sindicat faţă de Partidul Comunist Român, documentele sale alcătuind baza trainică a muncii de viitor a mişcării noastre sindicale pentru înfăptuirea prevederilor Congresului al IX-lea al P.C.R., în slujba intereselor celor ce muncesc, în slujba înfloririi continue a patriei socialiste.

NOTE BIBLIOGRAFICE

„Adunarea naţională de la Blaj“

Lucrarea „Adunarea naţională de la Blaj“, de prof. univ. **Victor Cheresteşiu,** apărută recent în Editura politică, reprezintă o monografie de proporţii care tratează începuturile şi alcătuirea programului revoluţiei de la 1848 din Transilvania.

Bazată pe o documentare exhaustivă efectuată în arhivele din ţară, precum şi în arhivele de peste hotare (Budapesta, Praga, Viena), lucrarea dezvoltă în mod ştiinţific concluziile istoriografiei române şi străine cu privire la acest eveniment nodal al istoriei patriei. Pe fondul a numeroase documente contemporane cu evenimentele, în parte inedite, a numeroase articole de presă, memorii şi referiri contemporane şi postume, sînt atestate complexitatea situaţiei social-economice şi politice a Transilvaniei în prima jumătate a secolului XIX, începuturile revoluţiei (care în prima sa fază a culminat cu Adunarea naţională de la Blaj), comunitatea sa cu revoluţia din celelalte două ţări române, precum şi locul ei în contextul revoluţiei generale europene.

Autorul urmăreşte cu multă simpatie şi căldură — fapt dovedit, între altele, şi de folosirea frecventă a terminologiei vremii — uriaşa ridicare de mase pe care a reprezentat-o Adunarea de la Blaj. Cu aceleaşi sentimente este expusă poziţia înaintată a multor intelectuali români (Avram Iancu, Papiu Ilarian, Ioan Buteanu, George Barit, Timotei Cipariu, Simion Bărnuţ, Eftimie Murgu) care, dînd glas deziderateloor sociale şi naţionale ale românilor şi imperativelor epocii frămîntate pe care au trăit-o, s-au ridicat cu tărie contra feudalismului, pentru libertate şi progres social, pentru eliberarea naţională a Transilvaniei şi unirea ei ulterioară cu celelalte două ţări surori, Moldova şi Ţara Românească.

Lucrarea demonstrează argumentat că poziţia nejustă în problema naţională adoptată de Dieta din Pojon, în care rolul hotărîtor îl avea nobilimea maghiară îmburghezită, precum şi poziţia nejustă a Dietei nobiliare din Cluj, care a hotărît unirea Principatului Transilvaniei cu Ungaria împotriva voinţei românilor (majoritatea absolută a populaţiei principatului), au avut urmări deosebit de grave asupra desfăşurării evenimentelor, împiedicînd colaborarea forţelor revoluţionare. Ca urmare, ideea colaborării forţelor revoluţionare promovată de cei mai înaintaţi gînditori români, maghiari, saşi nu s-a putut înfăptui.

Reproducerea în volum a numeroase documente şi ilustraţii, bogatul aparat ştiinţific alcătuit din bibliografie, note de subsol, surse documentare, indici de nume şi de localităţi întregesc valoarea lucrării, care, prin ideile abordate, prin concluzii şi prin forma de expunere, constituie un studiu valoros al istoriografiei române contemporane.

„Versificaţia modernă“

În Editura pentru literatură a apărut de curînd lucrarea „Versificaţia modernă“, de Vladimir Streinu, care prezintă un istoric al apariţiei versului liber, de la primele lui manifestări — psalmi şi cărţile de rugăciune — şi pînă la formele lui contemporane.

Autorul analizează influenţa versului liber francez, englez, german şi italian asupra metricii şi prozodiei poeţilor români.

Analiza este făcută cronologic, începînd cu poezia lui Enache Văcărescu, Iordache Golescu, poeţii romantici şi precursorii versificaţiei moderne, acordînd o atenţie deosebită poeziei române din secolul XX.

Bine documentată şi de o înaltă ţinută critică, lucrarea reprezintă rodul unor bogate şi erudite cercetări ale lui Vladimir Streinu în domeniul poeziei.

REZULTATELE CONCURSULUI DE VERSURI ORGANIZAT DE „GAZETA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI“

În perioada 15 ianuarie — 15 martie a.c. s-a desfăşurat concursul de versuri organizat de gazeta noastră.

În cadrul concursului s-au primit peste 1 000 de poezii.

Au fost acordate următoarele premii :

Premiul I în valoare de 3 000 lei— învăţător **MIRCEA MICU** din comuna Şiria-Arad, pentru poezia **„Coloana fără sfîrşit“.**

Premiul II în valoare de 2 000 lei — prof. **ION RUSU** din comuna Vlădeşti, raionul Bujor, regiunea Galaţi, pentru poeziile **„Învăţătoarea“** şi **„Univers“.**

Premiul III în valoare de 1 000 lei prof. **NATALIA PATARAU** din Sibiu pentru poezia **„Ei au plecat în armurile noi“.**

Menţiuni în valoare de 500 lei — prof. **PETRU EUGEN SOLOMON** din Bucureşti pentru poezia **„UN REZUMAT“** şi învăţător **IOAN CERNAUŢI** din Bucureşti pentru poezia **„TOCUL“.**

PREMIUL I

Coloana fără sfîrşit

Răscumpăr în odihna acestei ore clare
În care se aude pădurea germinînd
Neliniştea de veacuri a celor fără zare
Şi-i scot bărbaţi din dura încleştare
A pietrii apăsînd deasupra blînd
Pe ei, sedimentînd fără cuvînt
Memoria străbunului pămînt.

Os lîngă os şi craniu lîngă craniu
Intipăriţi pe scuturile dace.
Lumina lor în arbori se preface
Iradiind spre noi un viu uraniu
Os lîngă os şi frunte lîngă frunte
Ca o sonoră, strămoşească punte.

Un dac vestit cu nume de erou
Nume frumos de aprigă baladă,
Moldova prăvălită în ecou
Cu Ştefan prefăcut în scut şi spadă
Şi Domnul de la Alba neînvinsul
Unesc pe veci acestei ţări cuprinsul.

Romb peste romb în muchii încleştate
Os peste os şi suflet lîngă suflet
Stau neclintiţi în sfîntă demnitate
Cei ce i-au dat acestei ţări răsuflet.

Uneori dimineaţa aud cum respiră pămîntul
Sirene de luptă aud urcînd din adînc,
Steaguri de sînge se deschid în roşii maci
Şi nu pot păsi, îmi vine să zbor !
Mi-e teamă să nu calc o frunte de frate,
O inimă de frate mai mare.

Aici, dedesubt e urna distinsă a neamului meu,
Sîngele meu strămoşesc alimentîndu-mă zilnic,
Inimile fraţilor mei fără nume.

Os lîngă os şi frunte lîngă frunte,
Din vechi istorii urcă înspre noi
Coloana nesfîrşită de eroi,
Destinul nostru, strămoşeasca punte,
Purtînd pe umeri neînfrînţi de timp
Nemuritorul, sfîntul ţării nimb.

Se cere să fim parte lîngă parte
Coloanei ce ne creşte din adînc
Noi cei ce încălzim sub braţul stîng
Un steag de foc ce nu cunoaşte moarte
Urcînd pînă la noi şi mai departe.
Acest stindard pe care-am scris solia
Ţinuturilor dace — ROMÂNIA

MIRCEA MICU
învăţător — comuna Şiria-Arad

PREMIUL II

Învăţătoarea

Dacă cineva m-ar întreba
ce cresc eu în grădină,
aş răspunde aşa :
— Flori de lumină
...Cum de le cresc ?
În modul cel mai firesc :
Mă risipesc în toate
ca pulberea lunii în noapte,
ca cerul printre stele...
Cîţi n-ar vrea să aibă
florile mele...

ION RUSU
profesor
comuna Vlădeşti-Galaţi

Univers

Nu mă stingheriţi decît cînd trebuie.
nu mă stingheriţi.
Lăsaţi-mi universul,
universul meu
interior.
între patru pereţi,
şi, unde eu
sînt dirijor.

Eu cresc planete,
din pulbere fină
de idei de lumină,
eu cresc planete...

Fiecare planetă
gravitează atent
în jurul meu
strigîndu-mi prezent.

Vreau dureros de mult,
o, cît vreau,
să pot lansa planetele
spre alte universe
pe unde-a mea nu merse...
...De-aţi şti numai cît vreau !

Planetele mele
gravitează atent
în bănci, pe locul lor,
strigînd prezent
la dirijor...

ION RUSU
profesor — comuna Vlădeşti — Galaţi

PREMIUL III

Ei au plecat în armurile noi

Numai eu am rămas în bătrînul liceu
Şi nu mi-e trupul zidit,
Şi nu dinţi de piatră mă string.
Totuşi zidul creşte din mine
Ca un copac
Din aşchie de inimă vie.
Ei au plecat ;
I-am condus pîn' la colţ. În armurile noi
Cu coamele-n vînt, supli,
Umpluseră strada de rîs,
Şi-n toate ferestrele au semănat
O privire albastră.
În armurile noi, păşeau puţin încrezuţi,
Puţin temători.
Şi vîntul lipea frunze mici de salcîm
Pe umerii lor
Decorîndu-i,
Şi strada, privindu-i,
Ca o arenă vuia.
Numai eu am rămas în bătrînul liceu
Şi nu mi-e trupul zidit,
Şi nu dinţi de piatră mă string.
Dar rămîn,
Căci poarta aceasta creşte din mine,
Poarta pe unde cu coamele-n vînt
Pornesc ei,
În haina celor optsprezece ani
Strălucind.

NATALIA PATARAU
profesoară — Sibiu

MENŢIUNI

Un rezumat

Luceafărul a coborît pe pămînt
A clădit un sat — Ipoteşti
S-a prefăcut într un copil frumos
Cu păr întunecat
Şi-a scris autobiografia
Şi-a urcat sus — înapoi

PETRU EUGEN SOLOMON
profesor — Bucureşti

Tocul

Ţi-am pus în mînă un beţişor
Fără podoabe deşarte.
Îl ţii neîndemînatic
Între degetele tale de copil
Şi încă nu ştii
Că-i un însemn de domnie
Peste imperii nemărginite.

IOAN CERNAUŢI
învăţător — Bucureşti

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii voluntari din unităţile de învăţămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii Bucureşti. 40139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 853
Vineri 3 iunie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

EXAMENE ȘI EXAMINATORI

Se încheie cursurile, se deschide perioada examenelor. O perioadă încărcată: examene de absolvire, concursuri de admitere, examene de maturitate, examene de diplomă și iarăși examene de admitere. O perioadă importantă: se confruntă, se verifică și se stabilesc valorile intelectuale acumulate de-a lungul unui imens șir de zile de școală.

Oricît am încerca să prezentăm examenele la un mod edulcorat, pedalînd pe tema florilor care vor garnisi masa comisiilor de examinare, a hainelor sărbătorești ale elevilor și a surîsurilor încrezătoare și încurajatoare ale profesorilor, această verificare de capacitate spirituală are o esență mai profundă.

Cel mai adesea, examenele sînt întîmpinate (e vorba de elevi) cu oarecare îngrijorare, dacă nu chiar cu teamă — și aceasta pentru că orice examinare comportă pentru ei, oricît de bine ar fi pregătiți, o anume doză de risc, un procent de nesiguranță. Oricînd pe unul din biletelele împrăștiate pe masa din fața comisiei poate să apară acel subiect (probabil singurul dintre toate) mai puțin cunoscut, oricînd memoria, prima armă a oricărui candidat la examen, poate juca o festă, oricînd logica simplă a unui raționament care altă dată ar fi funcționat prompt și spontan poate porni, sub presiunea emoției de moment, pe o cale încîlcită.

Și apoi, mai e ceva — un element esențial în desfășurarea examenelor. Acest „ceva" reprezintă examinatorul. Examinatorul este una din marile probleme pe care și le pun copiii în preajma examenelor. „Cine o să fie la cutare materie?", „Cu cine o să dăm la cutare obiect?". S-ar putea crede că toți elevii își doresc niște examinatori blînzi, care să-i privească duios cînd dau un răspuns trăznit sau să-i mîngîie patern pe cap după ce au stat „de lemn" în fața tablei uitîndu-se la o problemă ca mița în calendar. Oricît ar părea de ciudat, am constatat, în urma unei sumare anchete întreprinse printre elevi, că adevărul este cu totul altul. „Spaima" lor nu o constituie examinatorii cei mai exigenți, după cum în categoria examinatorilor preferați nu intră cei mai blînzi. Cercetînd lucrurile mai îndeaproape, descoperim cu totul alte criterii, pe care le-am putea îngloba într-unul singur — acela al conduitei examinatorului.

Sînt categorisite, după acest criteriu, cîteva tipuri de examinatori pe care elevii nu vor să-i întîlnească la examene și — mărturisim — nici noi.

Tipul numărul 1 — sever, dușmănos, blindat într-o aprigă prejudecată: „Nu știi nimic, credeți că examenul la mine e joacă, vă arăt eu! Dacă la mine trece jumătate, e mult". Atitudinea lui e, nu rareori, premeditată. Examinatorul vrea să i se ducă buhul, să se știe cine este el. Sclav al acestui vis de vedetă, nu examinează, ci caută victime. O ezitare, o nesiguranță, și elevul care pînă la un moment dat a răspuns corect își va întrerupe cursa sub sclipirile reci ale ochilor, sub șfichiul ironiilor sau al întrebărilor sale glaciale.

Tipul (era să zic inamicul) numărul 2 e „sfinxul". E sever? E blajin? E bun? E rău? Nu se știe, căci el tace, cu o înfățișare de piatră. Elevii vin, trag subiectele, își expun cunoștințele și opiniile, ezită, se încurcă, se descurcă, continuă. El tace și chipul lui, adîncit într-o liniște budistă, nu exprimă nici durere, nici întristare, nici bucurie, nici aprobare, nici dezaprobare, nici nimic. Firește, la examen elevul nu mai trebuie să fie îndrumat, ajutat, sau, mai rău, încurcat cu întrebări. Dar cu sfincșii e tare greu să dai examen.

Ar mai fi, în ordine, tipul distratului. Cu distratul e așa: tu vorbești, vorbești, el dă din cap, surîde, te aprobă și la urmă pune o întrebare de te gîndești dacă n-ar trebui să o iei de la început. Pe ce își dă nota un astfel de tip, e un mister.

Mai rău e cu tipul vînătorului. Pentru el, toți sînt delincvenți. Urmărește fiece mișcare cu ochi de linx. O șoaptă, un freamăt de hîrtie, un creion scăpat pe jos e un semnal de alarmă. Elevii, încremeniți, se tem și să respire. Numai bună psihoză pentru examene!

Care este totuși examinatorul preferat? Profesorul corect, la care simți o singură preocupare: să măsoare în chipul cel mai exact cunoștințele candidaților, pe care îl vezi cum se bucură cînd elevii răspund bine și cît se necăjește cînd îi descoperă pe cei nepregătiți. Profesorul care știe să deosebească ceea ce este greșeală întîmplătoare de ceea ce este slaba pregătire generală. Profesorul care regretă sincer cînd „cade" un elev și este fericit alături de cel care au trecut examenul cu succes.

V. OCTAVIAN

Vacanța

Se apropie vacanța de vară, cu întregul ei cortegiu de bucurii.

De fapt, pentru cei mici a și sosit. Îi întîlnim de cîteva zile, însoțiți de învățători, pretutindeni: pe străzile orașelor admirînd noile blocuri, în parcurile umbroase, jucînd mingea, la filme și spectacole programate special pentru ei. Iar peste cîteva zile, trenuri cu ferestele împodobite de chipurile lor vesele vor porni de-a lungul și de-a latul patriei spre taberele amenajate în cele mai pitorești locuri sau în excursii care le vor dezvălui celor mai mici cetățeni marile bogății și frumusețí ale țării.

Pentru cei mari, vacanța va fi la fel de darnică, de plină de bucurii. Ca urmare a grijii calde, părintești pe care partidul o poartă copiilor poporului, sume importante din bugetul statului au fost investite și în acest an pentru amenajarea și înzestrarea unui număr însemnat de tabere la munte sau la mare, în locurile cele mai pitorești ale țării, pentru organizarea excursiilor. Continuîndu-se frumoasa tradiție ce s-a creat în viața învățămîntului nostru, se vor organiza și în vara aceasta 92 de tabere de odihnă, 8 tabere sportive și 2 tabere internaționale, precum și tabere de instruire a activului U.T.C. În toate aceste tabere vor fi cuprinși aproape 100 000 elevi.

Multe tabere și-au mărit capacitatea de cuprindere. Numai la tabăra din Năvodari vor fi cuprinși peste 9 000 de elevi, care se vor bucura de tratament heliomarin și de frumusețea peisajului mării, a litoralului. Peste 4 000 de elevi își vor petrece vacanța la Bucșoaia, în regiunea Suceava, alți 4 000 de elevi vor pleca la Homorod, în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, aproape 5 000 la Sinaia, 3 500 la Cheia, în regiunea Ploiești, alte cîteva mii la Bran și la Timiș, în regiunea Brașov. Peste 83 000 de elevi vor cutreiera țara în cadrul excursiilor interregionale și milioane de elevi vor putea cunoaște frumusețea, bogățiile și realizările din regiunile lor natale, tezaurul cultural-artistic al acestora, monumentele și locurile istorice, cetățile, muzeele care vorbesc despre lupta de veacuri a poporului nostru, a clasei muncitoare condusă de partid, pentru independența națională și socială, pentru dreptate socială. În numeroase localități din țară se vor organiza centre cultural-sportive, care vor desfășura o frumoasă activitate educativă cu elevii, cu deosebire excursii, drumeții și serbări cîmpenești.

Romantismul jocurilor de tabără, farmecul șezătorilor, entuziasmul întrecerilor sportive, vizitele în întreprinderi, muzee și expoziții, întîlnirile cu oameni de știință și artă — toate activități îndrăgite de elevi — nu vor lipsi din programul taberelor, al excursiilor. Ele vor îmbogăți mintea și sufletul copiilor cu noi cunoștințe, cu noi frumuseți.

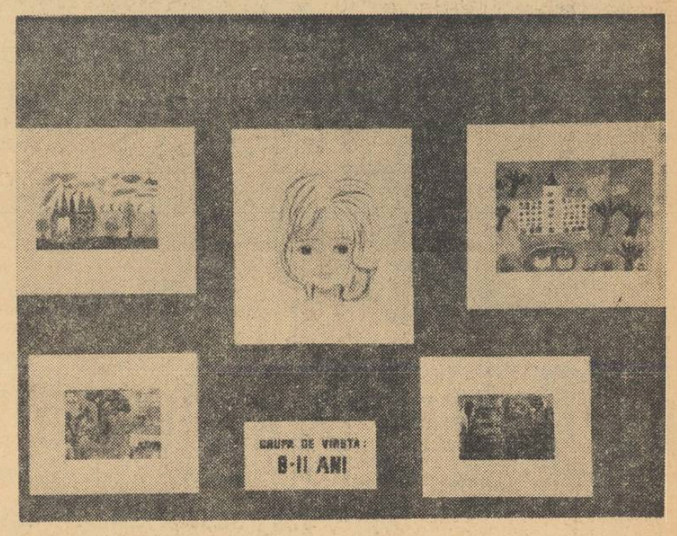

La 1 iunie s-a deschis la București, în Pavilionul C din Parcul de cultură și odihnă Herăstrău, Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar. În fotografie: un colț din expoziție.

CAPACITĂȚILE ELEVULUI CONTEMPORAN

Diferă elevul contemporan de elevii de odinioară? Ce factori influențează dezvoltarea capacităților lui intelectuale?

Prof. univ. doctor docent STANCIU STOIAN

membru corespondent al Academiei

Evaluarea capacităților elevului contemporan constituie o cheie de boltă în stabilirea științifică a conținutului procesului de învățămînt pe diferitele trepte ale acestuia.

Specialiștii au abordat în mod deosebit această problemă, în special prin prisma aspectului ei bio-psihologic, punctele de vedere exprimate fiind pînă într-un trecut apropiat foarte controversate. Astăzi putem să ne referim, cel puțin în ceea ce privește dezvoltarea fizică a copiilor și adolescenților din țările înaintate din punct de vedere economic și cultural, la o serie de date certe.

Aș porni nu de la datele precise bio-antropologice, ci de la o imagine de mare plasticitate apărută recent într-o revistă. Fotografia înfățișa un grup de elevi privind uimiți, într-un muzeu, armurile cavalerilor medievali, pe care ei le depășeau în înălțime cu mai bine de două palme. Într-adevăr putem afirma fără greș că vestiții eroi ai lui Walter Scott erau cu mult mai scunzi decît tinerii din zilele noastre. Probabil că niște uriași ai Evului Mediu ar fi părut în epoca noastră de-a dreptul mici alături de tinerii care alcătuiesc oricare selecționată de baschet.

Firește, aceste singure elemente, nu ne pot duce la concluzii în sfera activității intelectuale. De altfel, nu intenționăm să adîncim în continuare datele bio-psihologice ale problemei, lăsînd acest aspect în seama specialiștilor.

Factorul bio-psihic se asociază însă strîns cu un alt factor, care condiționează într-o măsură deosebită dezvoltarea intelectuală a tînărului contemporan — mediul cultural. Pornind chiar de la cadrul familial existent astăzi în țara noastră, este evident că altfel se conturează mediul de formare intelectuală a copilului acum, cînd în foarte multe familii există cel puțin un membru dispunînd de studii medii sau profesionale și altul era cadrul atunci cînd un mare număr de părinți nu aveau nici un fel de știință de carte.

În timpurile noastre contribuie masiv la ridicarea nivelului cultural mijloacele tehnice. Filmul, radioul, televiziunea au în această privință o pondere deosebită.

(Continuare în pag. a 3-a)

Conf. univ. doctor URSULA ȘCHIOPU

Asupra formării profilului psihologic al elevului contemporan acționează multilateral toate schimbările vieții sociale, începînd cu acele ce se subînțeleg în noțiunea de nivel de trai și sfîrșind cu acelea ce se cuprind în ideea de stil de viață.

Deoarece trăim în mijlocul unei societăți în plin avînt, ne scapă uneori modul în care acționează coordonatele ei mai importante emancipînd, o dată cu mentalitatea adulților implicați mai direct în tensiunea transformărilor, mentalitatea consumatorului minor de viață, elevul. Figura lui, foarte des întîlnită, deoarece tot tineretul țării este practic integrat în această „funcționalitate" socială, are o serie de caracteristici proprii. Trăind într-o societate care dezvoltîndu-se vertiginos antrenează alături de progresul economic o amplă mișcare culturală și științifică propagată prin numeroase instituții create anume pentru satisfacerea trebuințelor cultural-științifice, elevul devine consumator a numeroase bunuri materiale și spirituale. Aceste bunuri, care circulă liber în societate, exprimînd bogăția ei, îi dau posibilitatea de a trăi la un nivel avansat de cunoștințe și gîndire. În acest context, chiar școlarii mici mînuiesc cu îndeminare butoanele aparatului de radio cu transistori, folosesc cu ușurință telefonul, știu să diferențieze după construcție motorul unei mașini de al alteia, cunoscînd un mare număr de mărci de autoturisme, știu utiliza un aparat de fotografiat, cunosc în anii adolescenței cel puțin o limbă străină, participă la competiții culturale și sportive în proporție de masă. Antrenarea socială multilaterală face ca elevul contemporan să aibă o atitudine de recepționare foarte deschisă față de tot ce apare nou, modern, în consumurile tehnice, în viața culturală. Un foarte subtil psiholog povestea nu de mult că a efectuat un mic studiu asupra orientării spațial-vizuale a oamenilor de 30—40 ani și a copiilor de 8—10 ani la auzul unui avion supersonic. În timp ce adulții au căutat după zgomot locul de unde trebuia să apară avionul, copiii au efectuat cu foarte mare viteză o mișcare de orientare spre locul unde urma să dispară acesta. Fenomenul este semnificativ în ceea ce privește adaptarea elevului contemporan la dimensiunile cele mai subtile ale perceperii de tip contemporan.

(Continuare în pag. a 3-a)

Cercetător științific doctor MIRCEA STERIADE

În discutarea problemei capacităților elevului contemporan se impune să pornim de la un fapt pe care îl subliniază de altfel majoritatea cercetărilor: elevul de astăzi se află sub acțiunea unor mijloace diferite de dobîndire a cunoștințelor, pe de o parte modul organizat, statuat de disciplina școlară a învățămîntului tradițional, pe de altă parte asaltul continuu al mijloacelor de informare audio-vizuală pe care i le pune la dispoziție civilizația modernă, cum sînt de pildă radioul, televiziunea și filmul. Aceasta lărgește la proporții încă necunoscute modalitățile de a influența favorabil capacitatea elevilor de asimilare a cunoștințelor și (de ce nu?) de a modela încă de pe băncile școlii oameni cu vocații reale. Esențial este însă să încetăm a considera elevul ca pe un depozitar pasiv de date, conferindu-i aptitudinea de a participa activ la procesul de învățămînt, stimulîndu-i interesul, deșteptînd valențele sale afective. „La mémoire est aux ordres du coeur", maxima lui Rivarol, nu este o simplă vorbă de duh, ci o cugetare întărită de toate rezultatele cercetărilor moderne asupra stocajului informațiilor.

Nu este aici, desigur, locul unei expuneri asupra proceselor neuronale ce stau la baza remanenței mesajelor cu care sistemul nervos este alimentat. Ajunge să spunem că vechiul adagiu după care repetiția îndelungată asigură fixarea urmelor de memorie a fost confirmat de J. C. Eccles, care a demonstrat cu o mare eleganță experimentală creșterea prelungirilor celulei nervoase, a suprafețelor sale de contact și deci o creștere a conductibilității într-o regiune solicitată prin trecerea repetată a influxului nervos. În felul acesta, procesul de „învățare", de „asociație" în sensul cel mai larg al cuvîntului, este grefat pe structura cerebrală. Nu este însă mai puțin adevărat că circuitele nervoase corticale fixează „urma" diverselor evenimente (sau, cu alte cuvinte, **memorează**) fiind supuse în permanență bombardamentului tonigen al unor structuri subcorticale care le întrețin și le ușurează activitatea, structuri cerebrale cu rol de dinamizare, de activizare a procesului de memorare. Asemenea structuri (ca hipotalamusul și rinencefalul) sînt îndeosebi cele implicate în procesele afective, iar din pune-

(Continuare în pag. a 3-a)

De la aflarea enunțului la rezolvarea problemei dinamica gîndirii elevului contemporan înregistrează valori deosebit de înalte.

Frumoasă ești, copilărie

Mă întorc în copilărie, în copilăria mea, ca într-un univers inefabil, vesel și trist deopotrivă, de fiecare dată cu același dor ascuns, cu aceeași nedefinită plăcere.

Păstrez și acum printre manualele mele, ca pe o sfîntă relicvă, tăblița pe care am zgîriat prima linie. Alături, poza școlii bătrîne, a școlii vechi cum e numită astăzi, care s-a dărîmat nu demult de ploi și bătrînețe.

Un fost profesor de la „padagogica" din Arad mi-a amintit cu delicatețe că la intrarea în școală, în anul I adică, promoția noastră fusese botezată în glumă: „clasa opincuțelor". Asta e așa și chiar eu urmăream într-o dimineață 10 perechi de asemenea opinci aliniate la ușa dormitorului.

Am învățat să conjug verbul „a trăi" cînd undeva, departe, bubuiau tunurile și cînd pe cîmpurile de luptă mureau oameni. Am învățat să conjug verbul „a mînca" după o cură de „mîncare de lobodă", pe vremea cînd nu știam ce culoare are ciocolata. Am prieteni de pruncie care ,toată „primara" au învățat-o pe cărți de împrumut. Un văr al meu dintr-un cătun de 20 de case poate fi socotit un veritabil „globe-trotteur" dacă adunăm numărul kilometrilor dus-întors făcuți pînă la școala din sat. Am văzut primul film în 1947, un film proiectat de un aparat care funcționa parcă-mi-se pe principiul... lanternei magice. Am jucat fotbal cu pasiune și tenacitate lovind cu poftă un ciorap cazon umplut cu cîlți. Știam „după ochi" felul și calibrul obuzelor și „după ureche" marca avioanelor trecînd în crucea nopții peste inima mea...

Și totuși, am avut o copilărie. Mă gîndesc la ea acum, în pragul verii 66. Mă uit la copii, la ochii lor. Știu ce gîndesc, cum trăiesc, ce visează. Le-am citit în ochi bucuria la ziua lor.

O țară întreagă i-a sărbătorit.

În ziua de început a lui iunie hărăzită calendaristic ca deschizătoare a verii, cumulat cu frenezia și entuziasmul celor mici, am repetat (a cîta oară în ultimii ani?): frumoasă, ești copilărie!

MIRCEA MICU

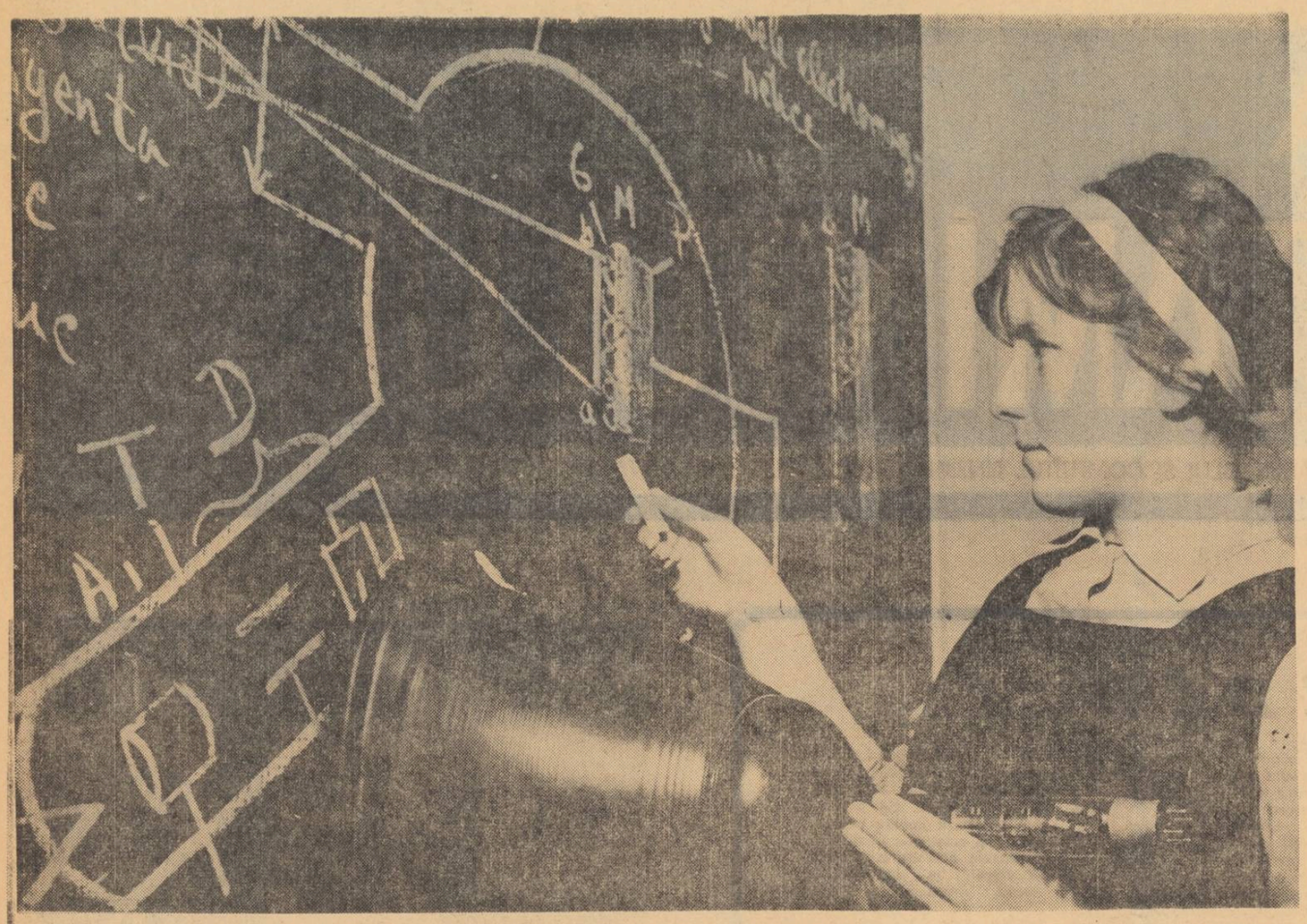

Desenarea pe tablă a schemei, paralel cu efectuarea practică a experienței constituie una dintre formele cele mai eficiente de fixare a cunoștințelor. În clișeu: o lecție de fizică la Liceul nr. 2 din Bacău.

DEZBATERI DESPRE MODERNIZAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

La sesiunea Societății de științe istorice și filologice

Societatea de științe istorice și filologice a organizat recent, la Cluj, o sesiune metodico-științifică pe țară consacrată temei „Folosirea mijloacelor moderne audio-vizuale în predarea istoriei, a limbii și literaturii române și a limbilor străine în învățămîntul de cultură generală". La lucrările acestei sesiuni, care a avut un amplu caracter de masă, au participat membri ai Societății de științe istorice și filologice, reprezentanți ai tuturor filialelor și subfilialelor sale, ai secțiilor de învățămînt regionale, numeroase cadre didactice din orașul și regiunea Cluj. Au asistat prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului, acad. prof. Constantin Daicoviciu, rector al Universității din Cluj, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, ai Institutului de științe pedagogice, ai Editurii didactice și pedagogice.

Coordonate ale progresului științific în pedagogia modernă

Desfășurate în decurs de două zile, lucrările sesiunii au prilejuit un rodnic schimb de idei, fie prin intermediul unor interesante referate și comunicări științifice, fie prin acela al dezbaterilor pe marginea unor expuneri demonstrative. Astfel, în prima zi, după cuvîntul de deschidere al prof. Ion Dragomirescu, vicepreședinte al Societății, a fost prezentat referatul „Realizările și perspectivele filialei Cluj a Societății de științe istorice și filologice în domeniul activității metodico-științifice", de către prof. univ. Ștefan Pascu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, președintele filialei Cluj a Societății. Participanții la sesiune au audiat în continuare comunicarea „Lingvistica modernă și problemele limbilor vii", prezentată de prof. univ. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România. Într-o succintă expunere, riguros organizată, autorul comunicării a consemnat progresele realizate în lingvistica structurală, în fonetica corectivă și în psiholingvistică, progrese care obligă la reorganizarea sistemului de predare a limbilor străine, la o revizuire a principiilor metodologice care stau la baza acestuia. Trecînd în revistă principiile lingvisticii moderne în legătură cu studiul limbilor străine, prof. univ Boris Cazacu s-a referit la valorificarea în acest domeniu a rezultatelor unei noi ramuri a cercetării lingvistice — lingvistica aplicată — la problemele pe care le ridică raportarea unei limbi străine la limba maternă, la locul metodelor tradiționale în procesul aplicării metodelor moderne etc.

Probleme interesante a cuprins și comunicarea „Unele aspecte ale modernizării predării istoriei", elaborată de lector univ. Eliza Bichman, lector univ. Lucia Georgian, cercetător științific Constantin Dinu și conf. univ. Aron Petric, care a subliniat că în acest domeniu a moderniza înseamnă a găsi căi, metode și procedee noi de aplicare a principiilor didactice, a îmbina în chip judicios tradițiile progresiste cu ceea ce e nou în gîndirea pedagogică mondială, pentru a folosi în chip cît mai corespunzător cerințelor actuale, pe baza metodologiei marxist-leniniste, conținutul faptic al istoriei. În legătură cu aceasta s-a vorbit despre organizarea vizitelor la muzeele de istorie, despre explicațiile care trebuie date elevilor în timpul acestor vizite, despre folosirea materialelor muzeistice în școli etc. Prezentînd principalele aspecte ale folosirii mijloacelor audio-vizuale în orele de istorie, autorii comunicării au pledat atît împotriva fetișizării acestora, cît și împotriva considerării lor ca simplu mijloc de sporire a atractivității lecțiilor, menționînd că particularitățile istoriei ca știință obligă la folosirea mijloacelor audio-vizuale în măsura în care este vorba de evenimente și întîmplări concrete. Comunicarea s-a ocupat pe larg și de activizarea elevilor în timpul lecțiilor în care se utilizează mijloace audio-vizuale, subliniind necesitatea ca elevii să fie solicitați la comentarea exponatelor sau a textelor sonore.

Comunicarea „Metode și procedee moderne în predarea limbii și literaturii române", elaborată de conf. univ. Emilia St. Milicescu, conf. univ. G. G. Ursu, lector univ. Virgil Dron și prof. Ștefania Golopență, a tratat probleme legate de modernizarea programelor și manualelor pe baza cărora se realizează predarea limbii și literaturii române. Considerînd că noțiunea de modernizare implică și pe aceea de înaltă cultură pedagogică și de specialitate, autorii au insistat totodată asupra necesității de a se acorda o atenție sporită pregătirii corpului profesoral în domeniul metodologiei moderne. În continuare, comunicarea s-a ocupat de condițiile pe care trebuie să le îndeplinească mijloacele audio-vizuale, arătînd cum trebuie utilizate benzile de magnetofon și discurile cu înregistrări de texte literare, diafilmele și diapozitivele, vitrinele literare și hărțile literare, subliniind faptul că rolul lor în predare depinde de valoarea care li se conferă — de auxiliar sau de element de prim ordin al lecției.

Probleme interesante din același domeniu s-au ridicat și în comunicarea intitulată „Mijloace moderne în predarea limbilor străine", elaborată de conf. univ. Ion Brăescu, lectori univ. Sorina Bercescu și Liubov Dudnicov, asist. univ. Adrian Nicolescu, prof. emerit Ion Vicol, prof. Mariana Țăranu și prof. Maria Luiza Ungureanu. Pornind de la cele patru etape stabilite de metodologia modernă în legătură cu însușirea limbilor străine — înțelegerea, vorbirea, citirea și scrierea — comunicarea a analizat rolul mijloacelor audio-vizuale în fiecare dintre aceste etape.

Concretizări în expuneri demonstrative

Cea de a doua zi a sesiunii a fost consacrată prezentării unor expuneri demonstrative în cele trei secții: de limbă și literatură română, de istorie și de limbi străine. În secția de limbă și literatură română, prof. Lucian Bogdan a prezentat expunerea „George Coșbuc, viața și opera", iar prof. Claudia Barbura expunerea „Oglinda satului moldovenesc în opera lui Ion Creangă". În secția de istorie au fost prezentate expunerile „Răscoala populară condusă de Tudor Vladimirescu" (prof. Dumitru Roșcău), „România între anii 1859—1866. Reformele lui Al. I. Cuza" (prof. Aurel Dunăreanu) și „Renașterea artei în Italia" (prof. Agneta Ditrai). În secția de limbi străine au avut loc expuneri demonstrative de limba rusă (prof. Elena Popovici), de limba franceză (prof. A. Cesăreanu) și de limba engleză (prof. Mariana Löwi). Expunerile au prilejuit ample dezbateri, în cadrul cărora s-au făcut numeroase propuneri legate de modernizarea predării. Astfel, în secția de limba română, prof. Timotei Petride din Brăila sublinia, referindu-se la propria sa experiență, că eficiența materialelor audio-vizuale depinde în bună măsură de valoarea lor artistică. De aceea este necesar să se exercite un control riguros al materialelor audio-vizuale și din acest punct de vedere. Punînd de asemenea accentul pe calitatea diafilmelor, a imprimărilor pe bandă de magnetofon etc., prof. Ileana Cernescu din Timișoara a propus ca profesorii să alcătuiască discoteci și filmoteci cuprinzînd cele mai bune materiale audio-vizuale. Prof. Aspasia Vasiliu din Ploiești, apreciind valoarea confruntărilor de opinii între profesori pe problemele modernizării predării, sugera să se organizeze discuții pe această temă pe plan regional și raional. Conf. univ Georgeta Munteanu, șefa catedrei de metodică de la Universitatea din Cluj, i-a solicitat pe profesori să țină legătura cu colectivul acestei catedre pentru a găsi, prin eforturi comune, cele mai indicate soluții la problemele privind modernizarea.

În discuțiile purtate în secția de istorie, un loc important l-a ocupat problema dozării materialelor audio-vizuale. Prof. Nora Costescu din Ploiești a relevat necesitatea de a selecta cu grijă aceste materiale, alegînd numai ceea ce respectă adevărul istoric. Prof. Vasile Popeangă s-a referit la ponderea pe care trebuie s-o aibă în lecție materialele audio-vizuale în raport cu explicațiile profesorului, așa fel încît acestea să se completeze reciproc, să nu fie folosite unele în dauna celorlalte. Prof. Grigore Ștefan din Arad a stăruit asupra faptului că utilizarea materialelor audio-vizuale trebuie să fie subordonată scopului lecției.

Luînd cuvîntul în secția de limbi străine, conf. univ. Clara Chiosa a insistat asupra relațiilor dintre teoria și practica predării, arătînd necesitatea ca profesorii să-și însușească un solid bagaj de cunoștințe în această direcție. Prof. Marcel Saraș a relevat experiența dobîndită în urma utilizării laboratorului de fonetică de la Liceul „Ion Neculce" din București, relevînd faptul că cele mai moderne mijloace pot rămîne neeficiente dacă nu sînt utilizate în mod științific. Ducînd mai departe această idee, prof. Ion Bîzu din Ploiești a susținut necesitatea ca profesorii de limbi străine să-și însușească o largă cultură lingvistică și psihologică pentru a putea soluționa cu succes problemele practice ale pedagogiei moderne.

Forța creatoare a profesorilor

La sfîrșitul lucrărilor sesiunii participanții au putut face bilanțul unei bogate și rodnice activități. Actualitatea tematicii sesiunii, numeroasele probleme care s-au ridicat în cadrul discuțiilor, opiniile formulate, au furnizat un amplu material de natură să slujească la ridicarea nivelului predării limbii și literaturii române, istoriei, limbilor străine. Luînd cuvîntul în plenara sesiunii, acad. prof. Constantin Daicoviciu, rectorul Universității clujene, a arătat că dezbaterile vor contribui și la ridicarea nivelului activității în facultățile care pregătesc viitorii profesori. Insistînd asupra problemelor legate de formarea profesorilor, vorbitorul a subliniat că eficiența mijloacelor moderne de predare depinde în mod hotărîtor de modul cum sînt utilizate. Valoarea cea mai de seamă, valoarea fundamentală, cheia cheilor învățămîntului — a spus acad. prof. C. Daicoviciu — rămîne omul, profesorul. Numai cu oameni bine instruiți, cu oameni de înaltă ținută morală vom putea ridica învățămîntul la înălțimea marilor cerințe ale epocii și ale patriei noastre.

Ideile, părerile formulate în comunicări și în cadrul discuțiilor nu s-au rezumat la simple teoretizări, ci au avut în vedere practica imediată. Referindu-se la acest fapt, conf. univ. Emil Boldan, secretar general al Societății de științe istorice și filologice, a arătat cum va acționa Societatea pentru a traduce în viață cele mai valoroase dintre ideile rezultate din dezbateri, pentru a-i ajuta pe profesori să aplice în practica lor la catedră exigențele metodelor moderne de predare.

Apreciind valoarea acestei sesiuni, prof. univ. Ștefan Pascu a relevat totodată că tematica ei răspunde cerințelor actuale ale societății noastre, care impun modernizarea științelor, a metodelor de muncă din orice domeniu, extinderea cercetării științifice, a experimentelor. Stimulînd în această direcție forța creatoare a profesorilor din învățămîntul de cultură generală, Societatea de științe istorice și filologice sprijină publicarea unor lucrări științifice aparținînd acestora, îi ajută să-și îmbunătățească activitatea de cercetare. În numele conducerii filialei Cluj prof. Ștefan Pascu a subliniat hotărîrea acesteia de a sprijini și pe mai departe activitatea profesorilor, stimulînd îndeosebi munca științifică menită să contribuie la ridicarea nivelului predării în învățămîntul de cultură generală.

Mulțumind conducerii Ministerului Învățămîntului și Societății de științe istorice și filologice pentru organizarea acestei importante sesiuni în orașul Cluj, tov. Sabina Constantin, vicepreședintă a Comitetului executiv al Sfatului popular al regiunii Cluj, a arătat că schimbul de experiență prilejuit de aceasta a furnizat valoroase învățăminte pentru munca pedagogică a profesorilor din regiune.

Utilitatea confruntărilor de opinii

În cuvîntul de încheiere a lucrărilor sesiunii, prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului, a făcut unele considerații privind stadiul dezvoltării învățămîntului și al cercetărilor în domeniul științelor pedagogice din țara noastră în raport cu cercetarea pedagogică și învățămîntul mondial, subliniind faptul că școala românească se prezintă, pe plan mondial, la un nivel foarte ridicat atît din punct de vedere al conținutului cît și al mijloacelor materiale. Pentru ridicarea în continuare a calității învățămîntului, pentru modernizarea lui — a spus vorbitorul — sînt de o incontestabilă utilitate consfătuirile, confruntările de opinii, schimbul de idei între pedagogi, dezbaterile purtate în presa centrală și în presa pedagogică. Punînd în lumină păreri diferite, ele stimulează gîndirea și creează posibilitatea alegerii celor mai bune soluții. Precizînd că modernizarea învățămîntului cuprinde aspecte multiple, între care se numără și perfecționarea organizării muncii școlare, a dotării școlilor etc., vorbitorul a subliniat că aspectul cel mai important îl constituie modernizarea predării, a conținutului muncii instructiv-educative. Lucrările sesiunii de la Cluj s-au dovedit utile tocmai pentru că ele și-au propus să ajute cadrele didactice în această direcție, prezentînd informații și propuneri în legătură cu folosirea unor mijloace înaintate în procesul predării. Referindu-se la aceste propuneri, adjunctul ministrului învățămîntului a arătat că trebuie avute în vedere întotdeauna două puncte de sprijin: pe de o parte acela că introducerea mijloacelor noi nu înlătură tezaurul tradițiilor pedagogice înaintate, iar pe de altă parte acela că, străduindu-se să fie inovatori, moderni, profesorii trebuie să rămînă chibzuiți, să nu se prezinte în fața elevilor cu lecții insuficient pregătite, ci să gîndească minuțios la introducerea metodelor noi și să apeleze la ele cînd au certitudinea bunelor rezultate. În mod deosebit vorbitorul a stăruit asupra locului profesorului în procesul de învățămînt, arătînd că acesta rămîne stăpînul tuturor mijloacelor perfecționate, că oricît de modernă ar fi tehnica folosită în predare, profesorul nu va putea fi niciodată înlocuit.

Înscriindu-se pe linia eforturilor generale pentru ridicarea calității învățămîntului, lucrările sesiunii Societății de științe istorice și filologice au reprezentat o manifestare utilă și valoroasă.

Artiștii de mîine

Există un univers specific al copilăriei, un univers în care realul se întrepătrunde firesc cu fantasticul și în care eroii de basm pot fi întîlniți aevea pe orice stradă, în orice casă. O imagine plastică deosebit de cuprinzătoare a acestui univers o oferă Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar, deschisă recent în Pavilionul C din Parcul de cultură și odihnă Herăstrău, expoziție ce continuă o valoroasă tradiție pe care învățămîntul nostru a promovat-o în ultimii ani. Sînt adunate aici, ca pe fețetele unui diamant uriaș, imagini esențiale ale universului copilăriei, în viziuni artistice pline de talent și originalitate. Lucrările copiilor înregistrează totodată aspecte proprii lumii celor mari, în care pătrund cu dragoste și admirație: fabrica în care lucrează unul dintre părinți, munca în cooperativa agricolă de producție sau pe șantierul din apropierea casei. Apoi, la elevii mai mari, întîlnești notații plastice tot mai ample din viața în care se pregătesc să pășească. Lucrările tuturor sînt pătrunse de dragostea profundă față de patrie și de partidul comuniștilor care le-a făurit copilăria fericită pe care o trăiesc.

Am căutat să ne verificăm impresiile de vizitatori stînd de vorbă cu artistul emerit M. H. Maxy, președintele juriului de selecție și premiere a lucrărilor expuse.

„Ceea ce constituie nota distinctivă și calitatea esențială a actualei expoziții — ne-a spus pictorul Maxy — este faptul că ea lasă să se străvadă nealterată întreaga sensibilitate artistică a micilor creatori, dezvăluind remarcabila lor intuiție estetică, capacitatea lor de a se orienta instinctiv către arta adevărată, de profundă esență națională.

Vorbind pe plan pedagogic, aș remarca un merit deosebit al învățătorilor și profesorilor care i-au îndrumat pe copii lăsîndu-i să-și desfășoare nestingherit zborul fanteziei, să-și dezvăluie sensibilitatea și primele trăsături ale personalității artistice. Făcînd o comparație cu expozițiile similare de acum cîțiva ani, în care unele lucrări erau ratate datorită îndrumărilor didacticiste, date în spiritul unui academism lipsit de adevărat fior artistic, nu pot decît să-mi exprim deosebita bucurie pentru spontaneitatea și prospețimea pe care le vădesc în acest an lucrările copiilor".

Urmărim, în evoluția lor din treaptă în treaptă pe scara vîrstelor, dezvoltarea unor remarcabile talente, deși, așa cum este firesc, deseori copiii de 6, 9 sau 12 ani izbucnesc victorios dincolo de pragul vîrstei respective, uimind prin forța și originalitatea lor pe artiștii consacrați și cu experiență. Ritmica și coloritul lucrării „Balet" realizată de micuța Nora Rottner, de exemplu, capacitatea artistei de 6 ani de a esențializa mișcarea, depășesc cu mult ceea ce sîntem obișnuiți să vedem la vîrsta respectivă, încadrîndu-se în sfera artei adevărate, în plin proces de desăvîrșire. Personalități distincte, conturate încă de pe acum, ne dezvăluie și lucrările altor copii prezenți în expoziție. Elevul de 8 ani Vasile Feszt, din Cluj, vădește în lucrarea „Tractorul" înclinația către un desen foarte marcat, plin de umor, aplicat peste cîteva pete transparente de culoare, în timp ce Radu Mihai Răducanu, de 9 ani, se dovedește plin de siguranță în geometrizarea spațiului prin alternarea unor culori contrastante ce creează o puternică senzație de relief. Raluca Grigorcea și-a însușit de pe acum, cu deosebită siguranță, tehnica picturii pe sticlă, realizînd o compoziție pastorală cu aspect de vitraliu modern, în timp ce colegul ei Sergiu Grigore apare ca un acuarelist de rară sensibilitate, dominat de un puternic simț romantic.

Multe, foarte multe lucrări prezentate la Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar solicită viu interesul vizitatorilor și sînt pentru specialiști indicii netăgăduite de talent. Relevăm de asemenea că un număr de lucrări, inclusiv trei lucrări care au primit premiul I nu sînt prezente în expoziție, fiind reținute pentru participarea țării noastre la două mari expoziții internaționale de lucrări plastice ale copiilor, care vor avea loc curînd la Budapesta și la Praga.

Am reluat după vizitarea expoziției, discuția cu artistul emerit M. H. Maxy, solicitîndu-i o concluzie artistică asupra lucrărilor expuse. Iat-o expusă foarte succint: „Copiii aceștia s-au avîntat pe calea unei creații artistice pline de originalitate dar relevîndu-se ca mlădițe tinere din trunchiul viguros al străvechii arte românești. Drumul lor începe mult mai de timpuriu decît al artiștilor generației de mijloc și în condiții incomparabil mai favorabile decît noi, cei din generația mai vîrstnică. Sîntem deci îndreptățiți să credem că talentul lor, dezvoltîndu-se ascensiv, va duce mai departe tradițiile cele mai valoroase ale artei noastre".

— Ce concluzii socotiți util să desprindă cei care predau desenul în școli pe marginea actualei expoziții?

— În primul rînd, este important să nu uite că ei nu sînt niște simpli profesori care formează deprinderi de desen, ci acei care fundamentează educația artistică a copiilor, care au menirea să descopere și să îndrume tinerele talente pe calea formării și dezvoltării propriei lor personalități.

AL. C.

ANCA VASILESCU
(15 ani)

Biboreanca (lucrare distinsă cu premiul II)

ȘTIRI

Roadele muncii pionierilor

Recent s-a deschis, la Palatul pionierilor din Capitală, Expoziția pe țară cu lucrări ale pionierilor care activează în cercurile de la Palatul și casele pionierilor. Organizată de Ministerul Învățămîntului și C.C. al U.T.C., expoziția cuprinde, grupate pe teme, lucrări în domeniul artei și tehnicii ce oglindesc activitatea creatoare desfășurată de pionieri sub îndrumarea cadrelor didactice. Pot fi văzute aici albume cu fotografii, obiecte de artizanat, aparate tehnice, cusături lucrate cu deosebită măiestrie. Se remarcă îndeosebi lucrările efectuate la cercurile pionierilor din București, Iași, Brașov, Suceava, Craiova, Satu-Mare, Timișoara.

În întregime expoziția vădește tragerea de inimă cu care lucrează copiii în cercuri, talentul și spiritul lor creator, hărnicia care îi caracterizează, ca și buna îndrumare pe care o primesc din partea cadrelor didactice.

Încheierea concursului de fizică și chimie

Zilele trecute, la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală a avut loc festivitatea de închidere a Concursului de fizică și chimie — ediția 1966.

Au luat cuvîntul, din partea Ministerului Învățămîntului, tov Eugen Blideanu, director general, din partea C.C. al U.T.C. tov Cornel Voicu, adjunct al secției școli, și din partea Societății de științe fizice și chimice acad. Theodor V. Ionescu, președintele societății.

La toate fazele acestui concurs au participat peste 20.000 de elevi. La faza pe țară, care s-a desfășurat la București între 29 și 31 mai a.c., au fost prezenți 366 de elevi, selecționați din rîndurile celor 4.000 de participanți la faza regională. 92 dintre elevi participanți la ultima fază au primit premii și mențiuni. Cîștigătorii premiului I. sînt, la fizică, *Dan Bulic* (clasa a IX-a), *Tudor Buican* (clasa a X-a) și *Andrei Iacob* (clasa a XI-a), iar la chimie *Rodica Vaculov* (clasa a IX)a, *Florin Vitan* (clasa a X-a) și *Sandu Samson* (clasa a XI-a).

Simpozion literar

La Școala generală nr. 75 din cartierul Balta Albă a avut loc de curînd un interesant simpozion literar, la care au participat elevii claselor mari. Cu acest prilej profesorii de limba română au prezentat noul roman al scriitorului Alexandru Sever „Uciderea pruncilor", care evocă lupta dîrză a comuniștilor în anii grei ai ilegalității.

În încheiere a luat cuvîntul autorul romanului, care a răspuns la întrebările puse de către cei prezenți cu privire la conținutul de idei ale cărții și la destinul unor personaje.

Simpozionul s-a desfășurat într-o atmosferă însuflețită, cu puternice rezonanțe educative.

Recital coregrafic

Promoția din acest an a Școlii de coregrafie din București a susținut, cu prilejul încheierii cursurilor, un reușit recital în sala de festivități a Conservatorului „Ciprian Porumbescu". Recitalul a cuprins piese din operele clasice și din repertoriul dansului popular românesc. Proaspeții absolvenți au dovedit deosebită măiestrie și virtuozitate.

CAPACITĂȚILE ELEVULUI CONTEMPORAN

(Urmare din pag. 1)

Prof. STANCIU STOIAN

Se poate afirma în general, cu certitudine că în epoca noastră, în țările cu un nivel dezvoltat de civilizație materială și culturală, datorită influenței factorilor bio-psihici și a mediului cultural, copilul este apt mai de timpuriu, din punct de vedere biopsihic, pentru însușirea cunoștințelor organizate într-un sistem. Apare deci posibilitatea certă de a coborî vîrsta limită de începere a activității școlare. De la Aristot — primul care ia în considerare vîrsta de 7 ani ca vîrstă pentru începerea studiilor — și pînă în zilele noastre s-au schimbat prea multe lucruri pentru a nu pune în discuție și necesitatea modificării acestei vîrste. Commenius însuși a reflectat la vremea sa asupra acestui lucru, propunînd pentru începerea studiilor vîrsta de 6 ani.

Majoritatea pedagogilor, psihologilor și sociologilor contemporani pornesc, în considerațiile lor cu privire la vîrsta de începere a studiilor, de la analiza unor fapte și cerințe obiective. La colocviul desfășurat recent la Torino pe tema „Prelungirea școlarității obligatorii și orientarea profesională" a fost susținut în mod deosebit punctul de vedere potrivit căruia prelungirii duratei de școlarizare trebuie să-i corespundă o coborîre a nivelului de vîrstă corespunzător momentului intrării copilului în școală. Acest punct de vedere dobîndește cîștig de cauză într-un număr din ce în ce mai mare de țări cu un învățămînt dezvoltat.

Privită sub aspectul ei pedagogic sau, mai cuprinzător, prin prismă socio-pedagogică, problema capacităților elevului contemporan se relevă prin trăsături aparent contradictorii. Pe de o parte, progresele științei și tehnicii lărgesc mult orizontul cultural al celor aflați pe băncile școlilor. Pe de altă parte, se afirmă că acestea le suprasolicită capacitățile de studiu. Fiecare nouă cunoștință mai complexă, mai abstractă introdusă în programele școlare naște imediat întrebarea: în ce măsură puterea de înțelegere a elevului îi va putea face față? Întrebarea aceasta este însă, în mare parte, reflexul unei mentalități pînă de curînd foarte puternice, potrivit căreia în evoluția pregătirii școlare ar exista praguri imuabile datorită cărora unele cunoștințe — cum ar fi, de pildă, algebra — sînt, înainte de o anumită vîrstă, inaccesibile. Din această pricină volumul cunoștințelor, în loc să fie eșalonat judicios pe întreg parcursul școlarității, se îngrămădește cu pondere maximă sus, în ultimele clase ale școlii generale.

A contrapune noile cuceriri științifico-tehnice introduse în programe accesibilității, posibilităților pe care le au elevii de a și le însuși înseamnă însă a crea o falsă antinomie. În fapt, știința și tehnica modernă nu îmbogățesc numai conținutul pregătirii elevului, ci vin direct în ajutorul școlii, furnizîndu-i mijloace noi și permițîndu-i să adopte metode noi de predare, de înalt randament.

Cred că problema supraîncărcării elevilor a fost ridicată la un moment dat în forme exacerbate, unii interpretînd-o astfel încît părea că sarcina esențială a școlii ar fi constituit-o eliminarea cunoștințelor de prisos. Fără îndoială, există un număr de cunoștințe depășite, care trebuie înlăturate din programe. Dar noile cunoștințe care și-au dobîndit din plin dreptul de a fi predate în școala de cultură generală sînt cu mult mai numeroase. Deci soluția nu se găsește și nici nu se poate găsi în primul rînd în descărcarea programelor, ci în folosirea noilor metode de predare și a mijloacelor tehnice.

Concluziile preliminare ale unor experiențe aflate în curs de desfășurare la noi coroborate cu cercetări publicate de specialiști de peste hotare atestă că, ajutat de mijloace tehnice perfecționate, copilul este apt să-și însușească citit-scrisul începînd de la o vîrstă mai mică și într-un termen mult mai scurt decît cel afectat astăzi în școli, că de la 7—8 ani el poate înțelege noțiuni complexe, că randamentul studiului pe parcursul anilor de școlarizare poate fi ridicat substanțial printr-o metodică dinamică, prin utilizarea noilor mijloace audio-vizuale ș.a.m.d.

Un alt factor important de influențare a capacităților elevului contemporan îl constituie mediul extrașcolar, care reprezintă atît un factor educativ cît și o rețea de difuzare a cunoștințelor științifice și tehnice. Evident, din acest punct de vedere, el are interferențe sau chiar elemente de suprapunere cu mediul general de cultură.

Școala noastră are ca aliați o serie întreagă de instituții organizate — U.T.C., organizațiile de pionieri, casele de cultură, cluburile, bibliotecile de cartier etc. — care formează un larg cîmp extrașcolar, exercitînd asupra tineretului o influență multilaterală cu un puternic caracter pozitiv. Există însă, în acest domeniu, posibilități cu mult mai mari. Aici condițiile depășesc cu mult inițiativele eficiente de utilizare ale acestora. Fiind vorba de un cadru instituționalizat, nu există nici un element care să ne împiedice în determinarea și utilizarea unor forme de activitate cu randament mult sporit. Punctul de pornire este de a interconecta strîns toți factorii și toate posibilitățile obiective care contribuie la educație și de a-i orienta intens în direcția formării spirituale și morale a tineretului.

Ne-am referit aici mai puțin la aspectul strict pedagogic și didactic al problemei capacităților elevului. Clarificarea, printr-un studiu adîncit, a rolului factorilor bio-psihici, culturali și sociali va furniza parametrii activității pedagogice, noile coordonate didactice. Desprinzînd concluziile obiective ale cercetărilor întreprinse de biologi, ciberneticieni, psihologi și sociologi — deci cunoscînd datele unei evaluări științifice a capacităților elevului contemporan, domeniile în care aceste capacități au înregistrat creșteri față de trecut și elementele care favorizează aceste creșteri — specialiștii în predarea diferitelor discipline vor dispune de o bază solidă în acțiunea pe care o întreprind. Le revine, lor, sarcina de a stabili în ce măsură disciplina de care se ocupă este beneficiara unui substrat intelectual dinamic și a factorilor care influențează pozitiv capacitățile elevului contemporan, precizînd nivelul inițial și treptele specifice în predarea diferitelor cunoștințe de specialitate, raportate strîns, bineînțeles, la cerințele evoluției sociale. Este aceasta o cerință de mare actualitate și importanță. Rezolvarea ei, la care pornim cu toată convingerea, va influența determinant realizarea uneia din sarcinile de bază puse de partid în fața școlii — stabilirea conținutului, a așezării învățămîntului românesc în perspectiva viitorului.

Conf. URSULA ȘCHIOPU

Uriașa viteză de circulație a informațiilor și ideilor are și ea un efect semnificativ, ce se poate surprinde în atitudinile elevului contemporan. În anii adolescenței, de pildă, orice informație tehnico-științifică se primește sub semnul așteptării atente a faptelor și descoperirilor de completare, ceea ce atestă prezența unui unghi larg, realist, de expectativă.

Există și alți factori sociali importanți care acționează asupra mentalității și atitudinilor elevului contemporan. În primul rînd, școala. Școala din zilele noastre s-a schimbat mult. Aerată, modernă, cu laboratoare și muzee, cu un corp profesoral foarte divers și cu aglomerări mari de elevi, ea cunoaște o intensă și frumoasă viață culturală. Școala modernă a devenit un post înaintat de educare a unei mentalități moderne, cultivate multilateral.

Să nu uităm apoi faptul că parcurgerea unui salt în nivelul de trai, ca și în dezvoltarea gustului, a cerințelor estetice a făcut ca frumosul, modernul să devină motive curente ale vieții de fiecare zi și, ca atare, ale mentalității, atitudinilor și aspirațiilor elevului contemporan. Distracțiile au devenit mult mai variate și mai accesibile, concomitent cu creșterea capacității lor de culturalizare. Accesul la biblioteci, la filme, la spectacole de teatru etc. nu mai este în zilele noastre un fapt de delict școlar, cum era pentru părinții elevului contemporan.

În ansamblul acestor condiții, elevul contemporan este supus unei puternice și ample influențe culturale. Procesul adaptării de timpuriu la multitudinea de solicitări de tot felul face ca dezvoltarea personalității sale să se efectueze sub semnul unei foarte mari antrenări a cerințelor de *a alege, a decide* în mod independent. Această solicitare permanentă contribuie la organizarea latentă a unui anumit cerc de interese și de mijloace de satisfacere a trebuințelor și intereselor, alături de obligația de a parcurge în mod optimal sarcinile școlare.

Există în cadrul vieții sociale fapte de o mai mare semnificație, de care se leagă conduita generală moral-socială a elevului contemporan. Toate tipurile de societate de pînă acum au cunoscut clase sociale privilegiate și oprimate. În contemporaneitatea noastră anularea exploatării, emanciparea culturală și profesională sînt trăite de fiecare adolescent prin transformările din viața familiei sale, prin marea mobilitate socială și culturală a acestui mic grup social din care face parte. Trăind într-un climat de idei și fapte foarte diverse în care implicația acestei schimbări fundamentale a vieții sociale este evidentă, elevul contemporan are o reprezentare profund socializată asupra lumii și vieții. Trecerea de la atitudinea naivă a copilăriei la atitudinea conștientă are loc foarte devreme. Lumea posibilului, populată la elevii mici din secolul trecut cu tot felul de personaje de basm, este de timpuriu luminată de imagini și de fapte care antrenează fantezia pe alte linii. Lumea posibilului este populată la adolescentul școlar cu ideea forței uriașe a gîndirii umane și cu ideea necesității istorice de transformare socială a lumii.

Școlarul contemporan trăiește din plin și sentimentul de înnobilare prin înțelegerea unor categorii filozofice. În revistele noastre de specialitate s-au publicat rezultatele unor studii efectuate în această privință, care au arătat că deja la nivelul clasei a IV-a noțiunea de *clasă socială* este relativ activă, că noțiunile de *materie, mișcare determinism social* etc. capătă valoare de circulație mare, în sens filozofic, la nivelul claselor a X-a și a XI-a, unde de asemenea o serie de întrebări ca: „ce este mai important în viață?" sau „în ce constă fericirea?" dobîndesc un sens social. Spre sfîrșitul anilor de școală devine evidentă și prezența sentimentelor de responsabilitate socială, ca urmare a faptului că relațiile școlare ca și relațiile din cadrul organizațiilor de tineret contribuie foarte mult la integrarea sensului social al conduitei în ideea de responsabilitate socială. Aș remarca faptul că tineretul este deosebit de sensibil și bine informat asupra faptelor sociale importante consumate în diferite părți ale lumii. Ideea de *solidaritate* prin ideologie și de *integrare* în eforturile și tradițiile de progres din țara noastră constituie o condiție de bază a sensului implicit al vieții la adolescentul școlar.

Totuși, acest elev nou, care așteaptă să devină o persoană deplin responsabilă, are multe teritorii spirituale prea puțin cunoscute. Vizorul cercetării științifice, psihologice, sociologice și pedagogice este încă nesatisfăcător și simplist îndreptat spre ceea ce îi caracterizează. Se simte tot mai acut necesitatea de a privi elevul ca un *subiect nu numai al educației școlare, ci și al unei pedagogii a vieții de fiecare zi*, deoarece ecranul vieții de fiecare zi are în timpul nostru o semnificație deosebită. S-a semnalat adesea în publicațiile de specialitate faptul că trebuie să se renunțe la înțelegerea simplistă, liniară a actului educativ și la ideea că numai momentul pedagogic din școală este puternic imprimat de efecte formative. Faptele vieții concrete în care se desfășoară, împărțită și diversificată, viața fiecărui elev, au o deosebit de mare importanță psihologică și educativă. Se cere de aceea să fie dezvoltată investigația psiho-socială asupra intereselor și trebuințelor elevului contemporan. Este necesară o pedagogie a deciziei, a problemelor de autoeducație, a dinamicii atitudinilor, a sensului acțiunilor etc. Cerința aceasta decurge mai ales din obligația socială de a preveni efectele corosive ale acelor condiții particulare de mediu ce au rămas anacronice sau incompatibile cu ansamblul vieții sociale. Există obligația nemijlocită de a crea condiții educative de dezvoltare a puternicei aspirații spre cultură, spre calitate, spre acțiune integrantă a fiecărui tînăr ce are drept carte de vizită titlul de *Elev*.

Doctor MIRCEA STERIADE

rea lor în joc rezultă un echilibru care realizează starea cea mai eficace pentru performanțele psihice. Fixarea de lungă durată a unor informații nu este, deci, urmarea simplă a unei bătătoriri de lanțuri neuronale prin stimulări prelungite, ci depinde de întreținerea pe care o asigură unele sisteme cerebrale cu activitate tonică, care prezidează la actul de „fixare", și din activitatea cărora actul de memorie rezultă prin redeșteptări neașteptate. O emoție evocă evenimente trecute, asociații bogate, lanțuri întregi de idei.

Am insistat asupra acestor procese care evidențiază importanța laturii afective în memorare și învățare în genere, pentru că ni se pare că în această privință, pe planul educației, există o rămînere în urmă a învățămîntului tradițional, față de marile mijloace de informare extrașcolară (dintre care unele se pretează pe deplin la întregarea în procesul de învățămînt organizat). Mijloacele moderne audio-vizuale de informare sînt înzestrate cu posibilități pe care școala tradițională nu le are. Aparatul de luat vederi poate descompune fenomenul într-o disecție minuțioasă, prezintă un aspect biologic într-o succesiune care suprimă categoria timpului real, redă aspecte ale naturii pe care simpla imaginație nu le poate reconstitui.

De altfel, chiar în cadrul diverselor categorii de filme educative (didactic, de știință popularizată și de cercetare științifică) elementele de ficțiune introduse sînt în măsură ca, prin gradul de afectivitate pe care îl generează, să constituie un fundal favorizant al recepției cunoștințelor. Cercetările referitoare la psihologia însușirii cunoștințelor, efectuate cu cîteva grupe de elevi, de cercetătorii Ștefana Steriade și A. Tabachiu (Institutul de igienă și Institutul de psihologie) au arătat că filmul educativ cu elemente de ficțiune este cel mai agreat, stîrnind discuții și preocupări care persistă mult după vizionare și constituind astfel un teren propice pentru păstrarea solidă a noțiunilor.

Se impune concluzia evidentă că toate aceste mijloace ale culturii și informației de masă **(mass-media)** contribuie larg la înarmarea elevilor cu cunoștințe pe care o simplă expunere în cadrul unei lecții obișnuite nu reușește să le fixeze.

În același timp, însă, apare adesea evidentă pentru noi toți lipsa de rezonanță afectivă a unor fapte incluse în programele învățămîntului sau mai precis în expunerea seacă, greoaie, neinspirată, în substituirea dinamismului fenomenelor cu șiruri de cifre care formează stavili în înțelegerea esenței problemelor și tind să înlocuiască principiile largi care le-au generat. Cu toate acestea, unele lucrări didactice și unii educatori de la catedră stăruie în asemenea relatări cu o perseverență demnă de o cauză mai bună. Dar lipsa de har a unor profesori și autori de manuale nu explică totul.

Punctul nerezolvat al problemei îl considerăm a fi faptul că cele două modalități de recepție a informațiilor — școala tradițională și „școala paralelă" a filmului și televizorului rămîn încă, din păcate, separate. O cunoaștere atentă de către profesori a filmelor didactice și științifice programate de cinematografie și de televiziune, precum și a emisiunilor care tratează teme din domenii legate de cele ale instrucției școlare, recomandarea selectivă a acestora, pe lîngă că ar duce la supravegherea mai atentă a timpului liber al elevilor, ar permite folosirea imaginii vizuale pentru îmbogățirea noțiunilor care trebuie reținute.

Capacitatea intelectuală a elevilor poate fi dinamizată, activizată, și prin crearea unui climat în care să apară elemente ale confruntării ideilor din diferite domenii ale științei. Pasiunea pentru cunoaștere nu se poate dezvolta pe un cîmp neted, în care profesorul vede toate florile otova, privindu-le cu egală indulgență. Cunoștințele trebuie expuse în dinamica cuceririi adevărului, nu ca date imuabile, ca dogme valabile o dată pentru totdeauna. Interesul pentru ceea ce a rămas **necunoscut**, pentru greutățile tehnice și metodologice dintr-un anumit cîmp al cercetării științifice poate stimula la elevii din clasele mai mari curiozitatea pentru lectură, aplecarea cu predilecție și cu fervoare asupra unui domeniu al culturii umane. Personal, unui elev „bun la toate" îi prefer un altul care încearcă să răzbată cel puțin într-un domeniu, cu lecturi suplimentare, dincolo de cunoștințele școlare obișnuite. În această muncă de educație afectivitatea joacă un rol primordial.

Din scrisorile sosite la redacție

Constituind unul dintre cele mai importante momente ale vieții școlare, încheierea activității din cursul unui an se bucură de o deosebită atenție din partea profesorilor. Preocupările legate de acest moment sînt cu deosebire sporite la clasele a VIII-a și a XI-a unde multiplele aspecte ale procesului instructiv-educativ sînt concentrate pe direcția verificării capacității intelectuale a elevilor prin actul solemn al examenelor. La redacția noastră au sosit în ultimele zile multe scrisori în care sînt exprimate numeroase și diverse considerații, opinii, propuneri privind pregătirea și desfășurarea examenelor.

Cu toate pînzele sus

Referindu-se la aspectul școlii în perioada care precede examenul, un profesor o compara cu o navă care se avîntă în larg cu toate pînzele desfășurate. Într-adevăr, aceasta este o etapă de maximă concentrare a eforturilor, atît pentru profesori cît și pentru elevi. Volumul mare al cunoștințelor ce se cer rememorate, revăzute și reîmprospătate obligă la o muncă intensă care depășește nivelul solicitărilor din timpul anului. De aici preocuparea profesorilor de a găsi soluții pentru ca randamentul să fie maxim, pentru ca eforturile să nu se irosească în gol.

Prof. *Ion Muche* din Constanța se oprește asupra meditațiilor și a consultațiilor. Criticînd caracterul mecanic pe care îl mai au uneori acestea, prof. Muche este de părere că ele nu trebuie să cuprindă pe toți elevii, fără discernămînt, ci, dimpotrivă, să se adreseze numai acelora care au nevoie de un sprijin și propune ca lista celor aflați în această situație să fie stabilită de profesor. El consideră de egală utilitate controlul studiului individual al elevilor, efectuat prin vizite ale diriginților la domiciliul acestora.

În legătură cu aceeași problemă, tov. *Valeriu Oros*, de la Institutul pedagogic din Baia Mare se pronunță pentru subordonarea meditațiilor și consultațiilor studiului individual. „Practica consultațiilor zilnice și la toate disciplinele — arată tov. Oros — s-a dovedit a fi neeficientă, deoarece împiedică elevii de la studiul individual și nu creează posibilitatea unei munci susținute și sistematice. Orele de meditații ar trebui folosite exclusiv în vederea sistematizării și generalizării materialului studiat, al corectării anumitor lacune și nicidecum pentru reluarea fiecărei lecții, cum se întîmplă încă în unele școli".

Nivelul pregătirii individuale a elevilor reprezintă, după părerea profesoarei *Elena Rădan*, de la Liceul nr. 30 din București un element cheie în organizarea studiului pentru examene. Ea consideră că acest studiu trebuie să fie diferențiat pentru fiecare elev în parte, solicitarea elevilor la diferitele forme de pregătire fiind în funcție de situația lor la învățătură. Criterii asemănătoare are în vedere și prof. *Traian Enache* de la Liceul din Măcin, care subliniază în același timp necesitatea unei legături strînse cu părinții elevilor.

Marea probă și condițiile ei

Tot atît de importante ca și pregătirea pentru examene sînt, din punct de vedere al profesorilor, și condițiile desfășurării lor. Una din aceste condiții este exigența examinatorului. Sînt examinatori care pun accentul în primul rînd pe volumul de cunoștințe al candidaților, pe bagajul de date acumulate în memoria acestora. Combătînd această poziție, majoritatea celor care dezbat în scrisorile lor probleme legate de examene pledează pentru o examinare care să facă apel la capacitatea elevilor de a raționa, de a stabili relații și generalizări.

La examene, arată tov. *Valeriu Oros*, nu trebuie să intereseze amănuntele, detaliile, cît tratarea faptelor din perspectivă istorică și socială. La română, de exemplu, se cere o cunoaștere generalizată a dezvoltării istoriei literaturii, accentul căzînd pe faptele de însemnătate reală în procesul acestei dezvoltări, după cum examinarea la matematică nu trebuie redusă la efectuarea exclusivă a unor calcule care apelează mai mult la aplicarea mecanică a unor formule și mai puțin la gîndire.

La fel, prof. *Ștefan Neda* din com. Redea, raionul Caracal, consideră că examenele sînt chemate să verifice în primul rînd măsura în care elevii știu să interpreteze fenomenele, să stabilească raporturile de interdependență și cauzalitate între ele. Pornind de la același punct de vedere, prof. *Iosif Alex. Mathe din* Șimleul Silvaniei se întreabă: De ce la examenul de maturitate nu se permite folosirea tablelor de logaritmi? Ce anume examinăm noi? Memoria elevului, sau măsura în care a înțeles formulele învățate? Un inginer sau un profesor, atunci cînd se află în fața unei probleme, întîi se documentează, folosind bibliografia necesară. „De ce nu am admite atunci o asemenea documentare și la examenul de maturitate? Apelînd mai mult la judecată decît la memorie, examenul de maturitate va avea un conținut mai bogat, va fi mai profund".

Profesorii știu că, în bună parte, calitatea răspunsurilor date de elevi la examene este determinată de calitatea întrebărilor, a subiectelor, a problemelor la care ei sînt solicitați să răspundă. Uneori — spune prof. *Valeriu Sandovici*, din comuna Dolhești Mari, raionul Fălticeni — prin modul în care ne formulăm subiectele îi obligăm noi înșine pe elevi la expuneri sumare, limitate. Simpla analiză literară a unei poezii oarecare, de exemplu, oferă elevului mult mai puține posibilități de a-și expune cunoștințele decît tratarea unei teme pentru dezvoltarea căreia ar fi obligat să apeleze la mai multe poezii. Pentru o formulare precisă a subiectelor, care să excludă posibilitatea unor interpretări diferite, pledează și prof. *M. Ghindescu* din Pitești. Se întîmplă uneori la examene — spune acesta — ca în analiza sintactică a unei propoziții o parte dintre profesori să dea o anumită interpretare, iar alții alta. Ce putem cere într-un asifel de caz de la elevi?

O condiție importantă a bunei desfășurări a examenelor o constituie și atmosfera lor. Referindu-se la starea de tensiune, la emoția și la tracul elevilor în fața comisiilor de examinare, prof. *Valeriu C. Nestianu* din Huși scrie: „Rolul esențial în rezolvarea pozitivă, a acestui aspect destul de complex pe care îl ridică examenele trebuie să-l aibă tactul pedagogic și măiestria de examinare a profesorului. În aceste momente elevul — oricum ar fi el: excepțional, mediocru sau slab — are nevoie mai mult ca oricînd de sprijinul nostru moral, de o căldură tonifiantă".

În sfîrșit, profesorii *C. Săndulache* de la Liceul din Podul Turcului, regiunea Bacău și *Ilie Olaru*, din comuna Axente Sever, raionul Mediaș, se ridică împotriva acelor examinatori care „cedează unor presiuni" sau care „manifestă subiectivitate în aprecierea candidaților". Blamînd aceste practici, ei subliniază necesitatea ca examinatorul să fie de o probitate profesională ireproșabilă.

Variații pe aceeași temă

Apropiata bătălie a examenelor determină și unele propuneri privind organizarea și desfășurarea acestora. Tov. *Valentina Filipescu*, cercetător la Institutul de științe pedagogice, pornind de la datele unei cercetări statistice efectuate între anii 1960—1963 în rîndurile a 1 600 de candidați la examenul de admitere în clasa a VIII-a, socotește că, întrucît media minimă de admitere în liceu este condiționată de numărul locurilor planificate și de numărul candidaților, repartizarea locurilor pe cele două sesiuni (din iunie și din august) poate avea implicații nedorite. Din analiza statistică amintită a reieșit că în sesiunea din iunie au fost respinși candidați cu medii de 7,25 și 7, în vreme ce în august au fost admiși uneori toți cei prezenți, deși mulți au obținut note limită. Dintre toate școlile cercetate numai la două media minimă de intrare în sesiunea august a fost mai mare de 5. Repartizarea nu îndeajuns de echitabilă a locurilor pe sesiuni a avut urmări și asupra conținutului propriu-zis al examenului. În iunie, cînd competiția s-a desfășurat foarte strîns, unele comisii și-au manifestat exigența prin depășirea prevederilor programelor de învățămînt pentru școala generală sau prin scăderea notelor, prejudiciind valoarea acestora de etalon al cunoștințelor. În august, dimpotrivă, au fost frecvente cazuri de indulgență atît în verificarea cunoștințelor, cît și în atribuirea notelor. În fața unei atari situații se naște în mod firesc întrebarea dacă examenul din august își mai justifică caracterul de concurs din moment ce, practic, unele licee nu au posibilitatea de a face o triere la nivelul corespunzător de exigență, în timp ce în iunie sînt respinși candidați mult mai bine pregătiți comparativ cu cei care reușesc în toamnă.

Prof. *Romeo Popescu*, șeful secției de învățămînt a orașului Craiova, care abordează problema componenței comisiilor de admitere în licee, consideră că este necesar ca în aceste comisii să fie numiți profesorii liceului respectiv. Întrucît aceștia au, alături de responsabilitatea examinatorului, pe aceea a viitorului profesor al candidaților, exigența lor va fi dublată de interesul de a recruta elevi cît mai buni. Prof. Popescu arată de asemenea că, în urma unui studiu întreprins de secția de învățămînt a orașului Craiova, nu se vădește necesitatea de a admite la concurs, așa cum au propus unii profesori, numai pe acei candidați care în clasa a VIII-a au obținut la disciplinele la care nu se dau probe cel puțin media 6. Studiul a dovedit că majoritatea elevilor care au obținut rezultate bune la concursul de admitere au promovat clasa a IX-a cu note bune la toate disciplinele, indiferent de mediile obținute în clasa a VIII-a. Aceleași păreri i se asociază prof. *N. Tălmăzeanu* din Pitești.

Deme de luat în discuție, multiplele păreri formulate de către profesori în legătură cu problematica examenelor sînt toate generate de aceeași dorință comună — de a asigura succesul lor.

PROPUNERI PROPUNERI PROPUNERI

Examenul de maturitate la liceele de artă

În curînd se vor prezenta la examenul de maturitate și elevii liceelor de artă, care vor avea de susținut, pe lîngă probele de cultură generală, și probe de specialitate. Este vorba deci de un examen mai greu și consider că, de aceea, se impun pentru el și condiții deosebite de desfășurare.

După părerea mea ar fi mai potrivită susținerea examenului oral într-o singură etapă la toate disciplinele, ținîndu-se seama că elevii liceelor de artă au de susținut în continuare probele de specialitate, la care ajung de cele mai multe ori istoviți de emoție și de efortul anterior.

Mi se pare indicat, de asemenea, ca în viitor examenul să înceapă cu probele de specialitate. În modul acesta candidații se vor elibera de orice alte preocupări în timpul probelor de cultură generală, putîndu-se concentra numai asupra materialului respectiv.

Prof. CRISTINA IONESCU

Coordonarea activității științifice

În anul școlar care a trecut, activitatea științifică a cadrelor didactice a cunoscut o reală înviorare. Cred că în viitor se poate realiza și mai mult în această direcție.

În acest scop socotesc deosebit de util ca secțiile de învățămînt regionale să alcătuiască, în colaborare cu filialele societăților științifice ale cadrelor didactice, planuri de activitate științifică la care să fie antrenați profesorii. Astfel profesorii de istorie pot efectua săpături, pot contribui la colecționarea materialelor pentru muzeele locale. Numeroase cadre didactice, îndeosebi învățători și profesori de română, antrenînd și grupuri de elevi, pot realiza culegeri de folclor, de lexic specific raionului sau regiunii respective etc. Ar fi de asemenea interesant ca profesorii de geografie să participe cu elevii la măsurarea sistematică a precipitațiilor, la studierea microclimatului, ca profesorii de științe naturale să facă studii legate de fauna și vegetația locală, de structura scoarței etc.

Un aport esențial pot și trebuie să dea cadrele didactice de toate specialitățile la cercetarea legată de perfecționarea muncii instructiv-educative. Coordonată de către un organ regional, care să aibă posibilitatea de a sintetiza toate rezultatele obținute, această activitate poate contribui mult la ridicarea pe noi trepte a muncii din școală,

Prof. IOSIF ALEX. MATHE

Jocurile copiilor

Elevii claselor mici nu mai au cursuri. Joaca este acum principala lor preocupare. Îi vezi jucîndu-se în scuarurile special amenajate pentru ei, în curți și chiar pe străzi. Foarte des se văd pe trotuare, desenate cu cretă dreptunghiuri suprapuse care închipuie un joc arhicunoscut în toată țara. Ceasuri întregi copiii sar dintr-un dreptunghi în altul, împingînd în fața lor, cu piciorul, o bucățică de țiglă sau o pietricică. De ce e atît de răspîndit acest joc deajuns de monoton și lipsit de elemente educative?

Am găsit explicația consultînd cîteva cărți care prezintă jocuri pentru pionieri și școlari. În general este vorba de jocuri interesante dar pretențioase din punct de vedere material. Potrivite pentru a fi jucate în tabere, ele sînt greu de organizat de către copii înșiși, acasă la ei. Nu oricînd dispune un grup de copii de 4—5 mingi de baschet, volei ori fotbal, de un teren special. Nu oricînd se pot aduna laolaltă cîte 20—30 de jucători. Cel mai adesea se întîlnesc numai 4—5 copii vecini. Bine ar fi să-i putem învăța jocuri distractive și educative în același timp.

Cred că este necesar ca această problemă să intre și în atenția Direcției activități educative din Ministerul Învățămîntului, ca și în atenția editurilor de specialitate. Este necesar să se popularizeze în rîndurile copiilor jocuri variate, cu pretenții materiale modeste, distractive și avînd în același timp un caracter educativ.

Prof. FLAVIU MIRCEA BOCOȘ

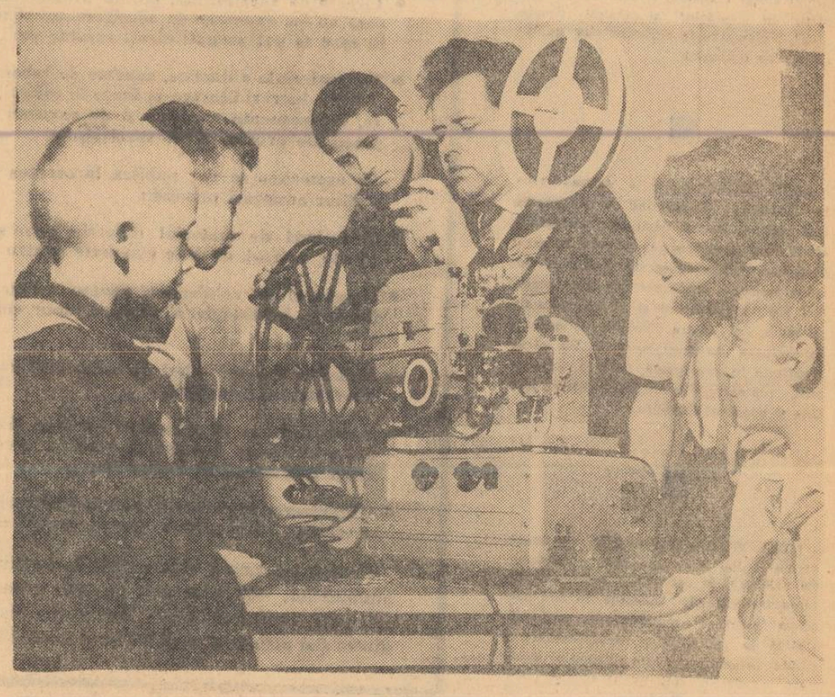

Moment din activitatea desfășurată la cineclubul Casei pionierilor din Iași

MONUMENTE ALE NATURII

Tăul Mare din Valea Rea... Unul dintre minunatele noastre lacuri alpine, așezat într-un loc a cărui sălbatică frumusețe atrage vizitatori de toate vîrstele, gata să adăpostească în umbra măreților Colți ai Pelegii (2.200 m.) pe elevii poposiți aici în excursiile din zilele însorite ale verii.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În atenția cadrelor didactice înscrise la examenele de grade

Examenele de definitivat pentru învățători și educatoare vor avea loc între 18-26 iulie a.c., iar pentru profesori între 24-31 iulie a.c.

Pentru învățători și educatoare, examenul începe în toată țara în ziua de 18 iulie orele 9, iar pentru profesori în ziua de 24 iulie orele 9, prin susținerea probelor scrise.

Pentru învățători, examenul de definitivat se organizează la un centru stabilit de secția de învățămînt regională, iar pentru educatoare și profesori, la institutele de perfecționare din București, Iași, Cluj, Brașov și Timișoara.

Cadrele didactice înscrise pentru obținerea gradului definitiv și gradului II pot urma, la cerere, cursuri de sprijinire, organizate de institutele de perfecționare și secțiile de învățămînt. Cursurile de sprijinire a cadrelor didactice înscrise la definitivat se desfășoară în aceleași centre unde se vor da examenele. Pentru învățători și educatoare cursurile încep la 25 iunie, iar pentru profesori la 2 iulie a.c.

Organizarea și planificarea muncii în taberele școlare

Multiplele activități ce se pot organiza în tabere pot aduce o valoroasă contribuție la reconfortarea forțelor fizice și intelectuale ale elevilor, la dezvoltarea lor armonioasă, multilaterală, cu deosebire la educația patriotică, estetică, fizică și sanitară. Folosind largile posibilități pe care le oferă viața de tabără, specificul localității și al împrejurimilor ei, ca și condițiile psihologice pe care le creează activitatea liberă de vacanță, cadrele didactice pot adînci și îmbogăți munca educativă desfășurată în școală în direcția dezvoltării dragostei și devotamentului elevilor față de patria socialistă, față de partid, față de cauza comunismului.

Calitatea rezultatelor muncii educative din tabără, ca și a muncii instructiv-educative din școală, este strîns legată de felul cum este organizată și planificată această activitate. Planificarea muncii în tabără cuprinde: sarcinile colectivului de conducere, ale comandanților de detașamente (conducătorilor de grupe), ale profesorilor de muzică și de educație fizică, ale personalului medico-sanitar, măsurile necesare pentru îndeplinirea sarcinilor, numele persoanelor care răspund de aplicarea acestor măsuri și termenele de îndeplinire.

În stabilirea sarcinilor, ca și a măsurilor de îndeplinire, cadrele didactice trebuie să aibă în vedere obiectivele cu privire la educarea tinerelor generații, trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R., la Plenara C.C. al P.C.R. din 12-13 aprilie și de Congresul al VIII-lea al U.T.C. Totodată, ele trebuie să țină seama de condițiile pe care le oferă tabăra prin așezarea și specificul ei, de particularitățile de vîrstă ale elevilor, de dorințele, preocupările fiecărei perioade de vîrstă, de nivelul de dezvoltare intelectuală și morală a elevilor. Fiind vorba de o activitate liberă, de vacanță, este de la sine înțeles că ea trebuie astfel concepută încît să nu solicite eforturi intelectuale, să se adreseze mai mult afectivității copiilor, să le ofere prilejuri de delectare, de înălțare sufletească, de folosire a factorilor naturali: apă, aer, soare.

Sarcinile stabilite, ca și măsurile de îndeplinire determină, de fapt, întregul conținut al muncii educative din tabără. De aceea, atît colectivul de conducere al acesteia, cît și celelalte cadre didactice și medico-sanitare sînt chemate să acorde o deosebită atenție selecționării principalelor sarcini și măsurilor prin care se vor realiza. O bună planificare a muncii din tabără asigură fiecărui membru al colectivului pedagogic, al aparatului medico-sanitar și administrativ perspectiva muncii pe care trebuie să o desfășoare pe întreaga perioadă, atingerea rezultatelor la care trebuie să ajungă atît din punct de vedere al sănătății copiilor, cît și din punct de vedere educativ. În același timp, o planificare rațională constituie un valoros sprijin în desfășurarea unei munci educative organizate, sistematice, în organizarea unui regim de viață plăcut, atrăgător pentru copii și asigurarea unui control operativ al muncii.

Pentru a se obține o astfel de planificare se recomandă ca la începutul fiecărei serii, în cadrul instruirii pe care o efectuează directorul taberei, să se prezinte și specificul taberei, al localității în care se găsește și al împrejurimilor. Este bine ca această prezentare să menționeze principalele obiective economice și culturale, locurile pitorești, locurile și monumentele istorice, cu semnificația lor în lupta revoluționară a poporului nostru.

Dat fiind specificul muncii în tabără, planul general cuprinde: sarcinile taberei, ale conducerii taberei și ale colectivului administrativ-gospodăresc pe tot timpul verii, ca și planificarea muncii pe fiecare serie. Extinzîndu-se asupra tuturor sectoarelor, acest plan este întocmit de către colectivul de conducere al taberei și îmbunătățit pe baza propunerilor celorlalte cadre didactice, medico-sanitare și administrativ-gospodărești. El are două părți distincte. Partea întîia prezintă acțiunile ce trebuie realizate pe întreaga vacanță de vară, în scopul cuprinderii în condiții corespunzătoare a tuturor copiilor ce vor veni în tabăra respectivă: pregătirea deschiderii taberei, prin asigurarea condițiilor materiale și igienico-sanitare, atît în ceea ce privește cazarea și masa, cît și desfășurarea activităților cultural-artistice și sportive, asigurarea asistenței sanitare, organizarea curățeniei între serii, asigurarea măsurilor de transport de la ultima stație C.F.R. în tabără, asigurarea legăturilor necesare cu conducerile întreprinderilor și instituțiilor ce trebuie vizitate. Partea a doua cuprinde planurile de muncă pe serii, planuri care determină, de fapt, conținutul muncii în tabără. Aceste planuri prevăd acțiunile stabilite pentru toate sectoarele — administrativ-gospodăresc, medico-sanitar, cultural-artistic și sportiv — prevede măsurile de îndeplinire a acestor acțiuni, precum și persoanele care răspund de fiecare acțiune în parte și termenele de îndeplinire. De îndeplinirea planului răspunde întregul colectiv de conducere și în primul rînd directorul taberei.

Întrucît întreaga activitate cultural-artistică și sportivă se desfășoară prin organizația de pionieri, aceasta își întocmește, pe baza planului general de muncă al taberei, un program operativ al activităților cultural-artistice și sportive pe zile, plan care se comunică pionierilor și școlarilor la începutul seriei, precum și în fiecare seară, înainte de masă. La îndeplinirea acestui program de activitate sînt obligate să participe toate cadrele didactice, conform sarcinilor stabilite în planul de muncă.

În cadrul sarcinilor conducerii taberei, un loc important îl ocupă instruirea personalului didactic și medico-sanitar, ca și a aparatului administrativ-gospodăresc, la fiecare început de serie. În cadrul acestei instruiri va fi prezentată experiența pozitivă acumulată în seriile anterioare și în anii trecuți, arătîndu-se și lipsurile ce au existat, spre a fi înlăturate. Tot conducerii taberei îi revine sarcina de a asigura îndrumarea și controlul muncii, de a organiza ședințele de analiză la sfîrșitul fiecărei serii cu aparatul didactic și medico-sanitar, precum și ședința de analiză la sfîrșitul vacanței, cu aparatul administrativ-gospodăresc.

Activitatea profesorilor de educație fizică și de muzică, a comandanților de detașamente sau a conducătorilor de grupe se desfășoară pe baza planului de muncă pe serie și a programului întocmit de unitatea de pionieri sau de grupa U.T.C. pentru întreaga tabără, realizîndu-se în felul acesta o muncă educativă cu o concepție unitară, de pe poziții unitare.

Experiența anilor trecuți arată că, acolo unde s-au întocmit planuri bine gîndite și cu simțul de răspundere cuvenit, munca educativă din tabere a fost eficientă. În vara anului trecut, la taberele din regiunile Argeș, Hunedoara, Ploiești, Dobrogea și orașul Constanța, de pildă, cadrele didactice au asigurat, pe baza planurilor întocmite, cunoașterea de către elevi a împrejurimilor taberelor, a locurilor, monumentelor, cetăților și muzeelor istorice, a peisajelor pitorești, a marilor realizări făurite în anii construcției socialiste. În tabăra de la Lotru planurile pe serii au dat copiilor posibilitatea să participe la drumeții prin cele mai frumoase locuri din împrejurimi, în taberele din regiunea Ploiești s-au organizat, conform acestor planuri, vizite la Muzeul Doftana, la Combinatul chimic de la Brazi, la Castelul Peleș, iar la tabăra de la Năvodari vizite pe întregul Litoral, la muzeul regional și la renumitul Mozaic de la Constanța. Datorită unei bune planificări, copiii care și-au petrecut vacanța în taberele regiunii Hunedoara au participat la minunate focuri de tabără și la serbări cîmpenești cu teme ca: „Îți mulțumim, partid iubit", „Frumoasă ești patria mea", „Realizările regiunii în anii puterii populare".

În general planificarea activității educative din timpul verii trebuie să asigure o muncă vie, interesantă și diferențiată, corespunzătoare particularităților de vîrstă ale copiilor, cu adînci rezonanțe în viața psihică a acestora.

Obiectivele prevăzute în planul de muncă trebuie aduse la îndeplinire printr-o justă organizare a activității tuturor sectoarelor. Principalele sarcini ale organizării muncii în tabără sînt: justa repartizare a sarcinilor tuturor membrilor din personalul administrativ-gospodăresc, medico-sanitar și didactic, asigurarea unui regim rațional de muncă și odihnă al elevilor, asigurarea condițiilor materiale necesare bunei funcționări a taberei.

Stabilirea atribuțiilor ce revin conducerii taberei, ca și întregului personal ce lucrează în cadrul ei trebuie să se bazeze pe o reală cunoaștere a pregătirii și experienței oamenilor, a capacității lor organizatorice. În anii trecuți s-a constatat că acolo unde s-a neglijat acest lucru a apărut, pe lîngă fenomenul supraîncărcării unor cadre, și fenomenul invers, al acordării unei încrederi neîntemeiate unor cadre care au împiedicat, prin atitudinea și nepriceperea lor, bunul mers al muncii pe întreaga tabără. Asemenea greșeli s-au văzut chiar și în activitatea unor secții de învățămînt, care au încredințat munca de conducere a anumitor tabere unor cadre cu o slabă pregătire pedagogică și culturală, cu o comportare morală necorespunzătoare, ceea ce a determinat Ministerul Învățămîntului să ceară înlocuirea lor.

O latură importantă a organizării activității în tabără o constituie stabilirea unui regim rațional de muncă și odihnă al copiilor, stabilirea ordinei interioare. Coordonarea tuturor activităților din tabără și desfășurarea lor ritmică, organizată, apărarea sănătății copiilor, ca și consolidarea deprinderilor lor de comportare morală, presupun elaborarea unui regim de zi și a unui regulament de ordine interioară obligatorii pentru toată lumea, atît pentru elevi cît și pentru cadrele didactice și medico-sanitare, pentru aparatul administrativ și de îngrijire. Regimul de zi trebuie să asigure reconfortarea forțelor fizice și intelectuale ale elevilor, prin dozarea justă și alternarea rațională a activităților și a orelor de odihnă, prin transformarea cîntecului și jocului în aer liber în activități dominante.

Respectînd cerințele Ministerului Învățămîntului, ale C. C. al U.T.C. și ale Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale prevăzute în regulamentul de funcționare a taberelor, regulamentul de ordine interioară trebuie să cuprindă norme precise privind comportarea elevilor în desfășurarea tuturor activităților, la masă, în dormitor, îndatoririle cadrelor didactice și ale profesorilor de serviciu.

De o deosebită importanță pentru bunul mers al muncii în tabără este asigurarea unei baze materiale corespunzătoare. Este un lucru cunoscut că educația copiilor pornește de la organizarea gospodărească a vieții lor, de la ambianța estetică realizată în dormitoare, în sălile de mese, în sălile de lectură, de la ordinea și curățenia întregului mediu de viață. În general, se resimte o preocupare intensă pentru înzestrarea taberelor cu mobilier și cazarmament corespunzător cerințelor actuale, pentru realizarea unei ambianțe plăcute, pentru îmbunătățirea dotării taberelor cu material cultural-artistic și sportiv, a dotării bibliotecilor. Un control efectuat recent în unele regiuni a scos însă la iveală și o serie de lipsuri pe această linie. De exemplu, nu se acordă peste tot atenția necesară procurării fondului de cărți corespunzător particularităților de vîrstă ale elevilor și efectivului cuprins pe serie, procurării materialului sportiv, organizării unor terenuri sportive în curțile taberelor, asigurării mobilierului necesar pentru crearea unor condiții civilizate de viață, deși sfaturile populare și-au rezervat în buget însemnate fonduri în acest scop. În scurtul timp care a mai rămas pînă la deschiderea taberelor secțiile de învățămînt, comandamentele regionale, raionale și orășenești sînt chemate să facă eforturi pentru terminarea lucrărilor de reparații și amenajări, de înzestrare a taberelor corespunzător criteriilor pedagogice și sanitare, corespunzător cerințelor educației estetice, pentru asigurarea spațiilor frigorifice și a mijloacelor de transportare a alimentelor, pentru încheierea contractelor necesare în vederea procurării alimentelor proaspete.

O importantă hotărîtoare pentru succesul muncii în tabără are respectarea principiului conducerii unice. Ca și în școală, directorul răspunde de întreaga activitate luată în ansamblu, de baza materială ca și de conținutul educativ, de activitatea fiecărui sector în parte, a fiecărui membru al personalului taberei. Firește, conducerea unică va fi îmbinată cu conducerea colectivă. În calitatea sa de conducător unic, directorul are dreptul să ia și măsuri și hotărîri personale. Întotdeauna, însă, el este dator să se consulte cu membrii colectivului de conducere, să cunoască opinia cadrelor didactice.

Fiecare membru al colectivului trebuie să fie conștient că răspunde de sarcinile ce i s-au încredințat personal și că, în același timp, are datoria să sprijine colectivul de conducere în rezolvarea tuturor sarcinilor, să manifeste inițiativă, să aducă o contribuție valoroasă la bunul mers al taberei. O astfel de atitudine nu se poate obține decît prin cunoașterea precisă a sarcinilor esențiale ce revin taberei în întregime și fiecărui sector în parte.

Conducerea, îndrumarea și controlul întregii activități din tabără sînt exercitate de către colectivul de conducere constituit din directorul taberei, comandantul unității de pionieri sau organizatorul U.T.C., medicul taberei sau medicul circumscripției, un profesor, administratorul taberei. Colectivul de conducere răspunde în mod unitar de planificarea și organizarea muncii, de întreaga activitate administrativ-gospodărească, sanitară și educativă din tabără.

Pentru a se asigura securitatea sănătății copiilor, atît în interiorul taberei cît și în afara ei, în cadrul excursiilor, drumețiilor, focurilor de tabără, jocurilor și activităților sportive (ascensiuni, înot etc.), pentru evitarea accidentelor colectivul de conducere va instrui în mod special fiecare serie de elevi. De organizarea acestei instruiri răspunde întregul colectiv al taberei și, în primul rînd, directorul.

Veghind să asigure o comportare frumoasă, civilizată, din partea tuturor elevilor, directorul taberei este dator în același timp să asigure o comportare corespunzătoare a întregului personal ce lucrează în cadrul ei. Prin întreaga muncă de instruire, de îndrumare și control pe care o desfășoară, directorul este chemat să asigure o justă orientare ideologică-politică a activităților educative din tabără, organizarea acestor activități în mod diferențiat, corespunzător particularităților de vîrstă, cu o largă eficiență educativă.

MARIA POPESCU
directorul Direcției activități educative din Ministerul Învățămîntului

Meridiane

● De curînd a apărut la Paris „Ghidul sistemelor școlare". **Elaborarea acestui ghid a fost hotărîtă la Conferința internațională de învățămînt desfășurată la Roma în 1962, cu scopul de a facilita efectuarea unor ample studii în domeniul învățămîntului.**

Un comitet de redacție s-a ocupat intens de prezentarea sistemelor de învățămînt din diferite țări europene și mai ales de găsirea terminologiei echivalente pentru a desemna structurile școlare. Fiecare capitol este precedat de o scurtă notiță istorică, care pune în evidență evoluția învățămîntului din țara respectivă și principalele reforme ce au condus la structura actuală. Lucrarea cuprinde și un tablou general de clasificare pe vîrste și nivele de învățămînt, un repertoriu de simboluri adaptate la toate tipurile de școli și un model de diagrame comparative. Această sistematizare — care respectă caracterul propriu fiecărui sistem de învățămînt, ca și lexicul tehnic (în limba națională, în limba franceză și în limba engleză) și tablourile statistice dau posibilitatea de a se înțelege problemele specifice ale învățămîntului din fiecare țară și de a face comparații.

● Posturile de radio și televiziune din Belgia, în colaborare cu UNESCO, au emis anul acesta o serie de programe săptămînale internaționale pentru tineret, **intitulate „Tineretul din întreaga lume". Aceste programe au cuprins discuții despre sport, urbanistică, arheologie, despre cluburile Unesco. Reușita lor s-a datorat și prezenței la discuții a unor personalități marcante ale științei și culturii, cum au fost savantul sovietic N. Sisakian, ale cărui lucrări în domeniul biologiei spațiale sînt de notorietate mondială, Papadiuf, președintele comitetului senegalez al luptei contra foametei etc.**

● Sistemul „școlilor asociate" tinde să ia o dezvoltare tot mai mare în Canada. După cum se știe, **aceste școli colaborează cu instituțiile similare din alte țări, făcînd un amplu schimb de documente școlare și material didactic, precum și de cadre didactice și grupuri de elevi. În anul școlar 1965 — 1966 au funcționat 30 de „școli asociate" care, potrivit părerilor exprimate de pedagogii organizatori, oferă posibilitatea utilizării unor forme eficiente în scopul educării tineretului în spiritul prieteniei și al respectului pentru viața și munca popoarelor din alte țări.**

● Între 25 — 28 iulie va avea loc la Londra o conferință internațională cu tema „Ce este învățămîntul special?" organizată de Asociația pentru educația specială. **Obiectivul acestei reuniuni este de a clarifica ideile curente cu privire la obiectul practica și organizarea pregătirii copiilor deficienți în școli speciale.**

● Învățămîntul programat se află în centrul preocupărilor unui mare număr de specialiști în pedagogie. **Recent, peste 500 de pedagogi s-au întrunit la Montpellier, unde s-a desfășurat Ziua academiei de informare asupra învățămîntului programat. Au fost prezentate cu acest prilej numeroase conferințe și demonstrații practice, care au avut menirea să releve valoarea acestei noi forme de învățămînt și să arate cum poate fi utilizată ea în prezent în scopul modernizării muncii didactice, al ridicării nivelului de instruire al tinerelor generații.**

NOTE BIBLIOGRAFICE

În Editura pentru literatură au apărut de curînd:

VASILE ALECSANDRI: Poezii populare ale românilor — Ediție îngrijită și prefațată de Gh. Vrabie, cu ilustrații de A. Demian.

■

P. ISPIRESCU: Zina zinelor (Biblioteca pentru toți). Ediție îngrijită de Radu Albala, prefață de Corneliu Bărbulescu.

■

IOAN MASSOFF: Teatrul românesc, vol. II. Acest al doilea volum (primul a apărut în 1961, fiind intitulat **Teatrul românesc — privire istorică**) cuprinde epoca 1860 — 1916. Lucrarea se împarte în patru mari compartimente: I — **Teatrul în perioada formării și consolidării statului național (1859—1866)**, II — **Perioada constituirii și consolidării regimului burghezo-moșieresc (1866 — 1878)**, III — **Transilvania în perioada 1860—1880** și IV — **Dezvoltarea dramaturgiei naționale.** Este o lucrare care umple un gol resimțit de multă vreme în literatura noastră de specialitate.

■

GEORGE MUNTEANU: Atitudini. Din activitatea sa de cronicar literar, autorul a reținut în acest volum un număr de piese relevante pentru preferințele sale în ceea ce privește genurile, modalitățile etc., pentru spiritul în care a receptat de-a lungul anilor diversele opere literare. Împărțit în „Periple" și „Opinii despre cărți", volumul este reprezentativ pentru activitatea criticului.

■

PAUL CORNEA: De la Alexandrescu la Eminescu. Continuînd o preocupare mai veche pentru perioada pașoptistă, studiile lui Paul Cornea, adunate în acest al doilea volum consacrat literaturii române moderne, urmăresc diversele raporturi ale pașoptismului și postpașoptismului cu unele dintre direcțiile literaturii determinate de acest fenomen. Fie că se constituie în monografii sau în comentarii, toate studiile cuprind numeroase date și observații inedite.

■

LIDIA BOTE: Simbolismul românesc. Studiul Lidiei Bote reprezintă o contribuție valoroasă la cercetarea curentelor din literatura română. Lucrarea de față este prima încercare multilaterală, profundă, străină de prejudecăți simplificatoare și rigide, de analizare a simbolismului românesc, urmărind permanent și manifestările similare din alte țări.

INTREPRINDEREA DE MATERIAL DIDACTIC

I. M. D.

București

str. 11 Iunie nr. 2, raionul N. Bălcescu

face cunoscut

școlilor generale și învățătorilor

că își pot procura direct de la sediul **I.M.D. alfabetare, ultimul model, din material plastic, contra cost (573 lei), trusa cuprinzînd 300 de semne;**

grădinițelor de copii, școlilor generale și liceelor din întreaga țară

că își pot procura direct de la I.M.D. **acvarii din sticlă organică cu electropompă și maternitate, atît pentru colțul naturii vii cît și ca piese ornamentale pentru holurile școlilor.**

În dorința de a extinde sfera informațiilor și răspunzînd unor solicitări ale cititorilor

GAZETA ÎNVAȚĂMÎNTULUI introduce o rubrică de

PUBLICITATE

în care se pot aduce la cunoștința cititorilor:

- **Datele și condițiile concursurilor pentru ocuparea de posturi didactice în învățămîntul superior și a posturilor de cercetători în institutele științifice.**
- **Liceele de specialitate, școlile profesionale și tehnice în care au loc examene de admitere, precum și specialitățile în care se pot pregăti elevii acestor școli.**
- **Noi materiale didactice, aparate de laborator, produse de I.M.D., lucrări literare apărute în edituri, rechizite școlare, echipamente sportive și de excursii etc. care pot fi procurate prin unitățile specializate**

De asemenea se vor publica la cererea cititorilor sau a școlilor anunțuri privind:

- **Schimburi de material didactic între școli (colecții de plante, de roci, diferite exponate pentru laboratoare etc.)**
- **Propuneri de colaborare pentru culegerea de material folcloric, arheologic, alcătuirea unor culegeri științifice etc.**
- **Solicitarea și schimbul de informații necesare alcătuirii unor lucrări științifice.**
- **Achiziționarea și schimbul de date și lucrări necesare elaborării unor monografii școlare, precum și altor lucrări literare și de bibliofilie.**
- **Organizarea unor festivități în școli privind aniversarea acestora, sărbătorirea unor promoții de absolvenți etc.**

Pentru informații amănunțite în legătură cu publicarea anunțurilor, cei interesați se pot adresa administrației „Gazetei învățămîntului" București, Piața Scînteii nr. 1, direct sau prin telefon 17.60.10 interior 1697.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 854
Vineri 10 iunie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Importante măsuri privind conținutul și desfășurarea examenelor

Pe baza discuțiilor și propunerilor din ședința Consiliilor învățământului superior, de cultură generală, profesional și tehnic, care a avut loc în zilele de 2—3 iunie a.c., Ministerul Învățământului a stabilit o serie de măsuri privind sistemul de absolvire a școlii generale, concursul de admitere în licee, conținutul și desfășurarea examenelor de maturitate.

Mulți dintre participanții la discuții au argumentat din punct de vedere pedagogic și psihologic măsura de a se renunța la examenul care marca încheierea școlii generale. Ei au arătat, printre altele, că această măsură constituie o consecință firească a faptului că în etapa actuală marea majoritate a elevilor se prezintă în continuare la concursurile de admitere în liceele teoretice, în liceele de specialitate sau în școlile profesionale. În aceste condiții, dublarea unor probe de examen. — fără a avea o finalitate efectivă pe planul pregătirii școlare — era inutilă. S-a subliniat, de asemenea, că renunțarea la examenul de absolvire trebuie să ducă la întărirea muncii pe întreg parcursul școlii generale, la sporirea exigenței și a simțului de răspundere al cadrelor didactice care predau în această școală față de nivelul cunoștințelor însușite de elevi, la pregătirea lor multilaterală în spiritul cerințelor societății socialiste, la nivelul dezvoltării științei și tehnicii contemporane. Este necesar ca absolvirea școlii generale să rămînă mai departe un moment deosebit de important în viața fiecărui tînăr, un eveniment pe care fiecare școală trebuie să-l sărbătorească într-un cadru festiv.

Candidaților la concursurile de admitere în școlile de tip mediu li se asigură, prin renunțarea la examenul de absolvire a școlii generale, posibilitatea de a adînci mai mult problemele esențiale ale materiei din programa de concurs. Se creează astfel condițiile necesare pentru ca rezultatele concursurilor de admitere să releve mai judicios posibilitățile reale ale candidaților. În ansamblul lor, noile măsuri oferă depline condiții pentru o pregătire în care accentul principal să fie pus pe calitate, pe însușirea cu caracter creator a cunoștințelor.

O altă propunere importantă a Consiliilor învățământului superior, de cultură generală, profesional și tehnic, concretizată într-o măsură adoptată de Ministerul Învățământului, se referă la reducerea numărului de discipline din care urmează să fie examinați candidații la examenul de maturitate din acest an. În argumentele aduse în favoarea acestei propuneri de către participanții la lucrările consiliilor se subliniază faptul că, fiind puși în situația de a susține probele scrise și orale la limba și literatura română și la o limbă străină (pentru absolvenții secțiilor umaniste) sau la limba și literatura română și la matematică (pentru absolvenții secțiilor reale), și în plus o singură probă orală — la alegere, din istoria patriei, biologie sau filozofie în primul caz, din fizică, chimie sau biologie în cel de al doilea — candidații vor avea posibilitatea să-și intensifice pregătirea pe linia studiilor impuse de profesia pe care doresc s-o îmbrățișeze.

Dreptul de opțiune, diversificarea de conținut a examenului de maturitate în funcție de aptitudinile și dorințele exprimate de candidați — au arătat numeroși vorbitori — stabilesc o legătură de continuitate mai deplină în pregătirea absolvenților de liceu care, în majoritatea lor, s-au decis încă din clasa a X-a pentru un anumit institut de învățămînt superior.

Ministerul Învățămîntului a făcut o serie de importante precizări cu privire la desfășurarea examenelor în noua formă. În cadrul acestora se arată că examenele de diplomă în școlile și institutele pedagogice se vor susține în aceleași condiții și la aceleași obiecte ca și în anul trecut. De asemenea, se precizează că examenul de maturitate la filozofie se va desfășura pe baza programei de marxism-leninism, iar temele din istoria patriei la care se va susține concursul de admitere în clasa a IX-a sînt cele din programa prevăzută inițial pentru examenul de absolvire a clasei a VIII-a; ambele programe au fost publicate în Gazeta învățămîntului.

Desigur, aplicarea cu întreaga eficiență, în spiritul în care au fost concepute, a măsurilor adoptate în ședința reunită a Consiliilor învățămîntului superior, de cultură generală, profesional și tehnic solicită să se întreprindă o serie de acțiuni organizatorice. Aceste acțiuni, ce se referă la activitatea pe care trebuie s-o desfășoare colectivele liceelor și de care răspund directorii școlilor, precum și membrii din comisiile concursului de admitere și ale examenului de maturitate, cer o muncă intensă pentru obținerea celor mai bune rezultate. De aceea, succesul desfășurării concursului de admitere în liceu și al examenului de maturitate pe baza noilor măsuri adoptate poate fi asigurat pe deplin numai dacă fiecare profesor va înțelege esența schimbărilor efectuate și va acționa pe linia valorificării lor.

În drumeție prin Piatra Neamț (Fotografie executată de prof. Valeriu Bogdănet din orașul Bacău)

VIITORUL AN ȘCOLAR:

Se diversifică rețeaua școlară ● 2320 de noi săli de clasă ● Material didactic în valoare de 43.300.000 lei ● Programe și manuale îmbunătățite

O dată cu încheierea acestui an de învățămînt, problema pregătirii noului an a intrat în actualitatea imediată, concentrînd preocupările organelor locale și ale direcțiilor de școli. Pe plan central însă pregătirea noului an școlar a început cu mult în urmă, vizînd toate laturile esențiale ale activității școlare în viitorul an de învățămînt.

În clasele I—VIII ale școlii generale vor fi cuprinși 2 967 000 elevi, din care 368 000 în clasa I. În clasa a IX-a a liceelor de cultură generală vor fi școlarizați prin cursurile de zi 70 000 elevi, iar prin cursurile serale 24 500. Va crește rețeaua învățămîntului special, care va cuprinde un număr sporit de elevi.

Potrivit sarcinilor Congresului al IX-lea al P.C.R., în viitorul an școlar își vor deschide porțile, după cum se știe, liceele de specialitate. Aceste licee, care iau ființă în toate regiunile țării, vor școlariza în anul I 19 000 elevi.

Au fost luate din vreme și măsuri pentru consolidarea bazei materiale a învățămîntului. Cele mai importante măsuri în acest domeniu privesc construcțiile școlare. Numărul sălilor de clasă ce se construiesc pentru viitorul an școlar este de 2 320. Majoritatea acestora se află într-un stadiu de construcție avansat.

O atenție deosebită s-a acordat măsurilor privitoare la continua îmbunătățire a conținutului învățămîntului. Au fost elaborate planurile de învățămînt ce se vor aplica în viitorul an școlar în școlile generale și în licee. Iată cîteva amănunte legate de aceste planuri. În școlile generale se păstrează unele măsuri de tranziție la matematică și științe biologice datorită faptului că elevii care vor intra la toamnă în clasa a VIII-a au studiat aritmetica pînă în clasa a VII-a, iar anatomia și fiziologia omului în clasa a VI-a. Ca urmare, algebra va continua să se predea numai în clasa a VIII-a (și nu în clasele a VII-a și a VIII-a), iar igiena se va preda separat în clasa a VII-a (nu împreună cu anatomia și fiziologia omului). În clasele a IX-a și a X-a de liceu (cursuri de zi) se va aplica planul de învățămînt prevăzut pentru durata de 12 ani, iar la clasa a XI-a (clasă de lichidare), planul liceului pe 11 ani ; la cursurile serale și fără frecvență vor funcționa două clase de lichidare (clasele a X-a și a XI-a), după planul liceului pe 11 ani.

S-au luat de asemenea măsuri pentru îmbunătățirea programelor destinate învățămîntului de cultură generală. Numărul programelor noi elaborate și revizuite se ridică la 48. Pentru îmbunătățirea programelor la principalele obiecte de învățămînt (matematica, limba și literatura română, fizica, chimia, științele biologice, educația cetățenească) Ministerul Învățămîntului a organizat o serie de consfătuiri la care au participat oameni de știință, profesori din învățămîntul superior și profesori cu experiență care predau în învățămîntul de cultură generală. Valorificînd propunerile făcute în cadrul acestor consfătuiri noile programe reflectă cerințele îmbinării elementelor clasice și moderne ale științelor urmărind să facă cunoscute elevilor cele mai importante realizări din domeniul fizicii, chimiei, biologiei și matematicii. Programa de literatură română pentru clasele IX—XII prevede o nouă eșalonare a materiei, introducerea studierii monografice a unor scriitori care n-au fost prevăzuți în programele anterioare (N. Iorga, L. Blaga, E. Lovinescu, H. Papadat-Bengescu, T. Vianu).

Se îmbunătățesc și programele destinate învățămîntului pedagogic, celui artistic și celui special. Pentru școlile din aceste sectoare au fost elaborate pînă acum 26 programe noi și sînt în curs de elaborare alte 12 programe.

Un capitol principal al pregătirilor pentru noul an școlar îl reprezintă asigurarea necesarului de manuale. S-au și tipărit pînă acum 260 titluri și alte 197 manuale se află în tipografii.

Înregistrează pași înainte și producția de material didactic, chemată să contribuie la modernizarea învățămîntului. Cadrele didactice și elevii vor avea la dispoziție, în noul an școlar, 162 de noi sortimente de material didactic — o trusă pen-

(Continuare în pag. 4-a)

LICEELE DE SPECIALITATE

Înființarea liceelor de specialitate — una din sarcinile de bază pe care cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român le-a pus în fața învățămîntului — a devenit fapt împlinit, pe baza recentei Hotăriri a C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri. Prin conținutul pregătirii pe care o vor da elevilor, prin modul lor de organizare, aceste licee vor răspunde unor importante cerințe ale economiei noastre în ansamblul ei, precum și ale sectorului social-cultural, asigurînd cadre medii capabile să-și desfășoare activitatea în condițiile automatizării producției în toate ramurile economiei, ale introducerii unor procese tehnologice tot mai perfecționate, ale extinderii utilizării unor metode de înaltă productivitate.

Liceele de specialitate vor pregăti cadre pentru diferitele sectoare industriale, pentru agricultură și alte sectoare din economie, instruindu-i pe elevi în 52 de specialități. La ele se adaugă liceele pedagogice, care vor da o pregătire mai temeinică învățătorilor și educatoarelor.

Simpla trecere în revistă a specialităților pentru care se asigură pregătirea elevilor în cadrul noilor licee de specialitate evidențiază, o dată în plus, legătura strînsă a acestora cu domeniile de bază ale economiei. Astfel, în noile licee industriale elevii se vor putea pregăti în specialități ca instalații siderurgice și automatizare, construcții de mașini, automobile și tractoare, termotehnică, electrotehnică, mașini și aparate electrice, electroenergetică, mecanoenergetică și hidrotehnică etc. Elevii viitoarelor licee agricole își vor putea alege specialități ca agricultura generală, culturi irigate și hidrotenică, horticultură sau vor deveni specialiști zooveterinari, iar elevii liceelor economice se vor putea pregăti în contabilitate și merceologie.

Dînd candidaților posibilitatea să-și aleagă profesiile dintr-o sferă foarte largă de domenii legate de sectoarele cele mai importante ale economiei socialiste, liceele de specialitate le creează prilejul să-și valorifice aptitudinile, înclinațiile, să se pregătească pentru domeniul de producție de care sînt cel mai mult atrași. Cei care vor dori, vor avea și posibilitatea de a dobîndi și o calificare mai înaltă în institutele de învățămînt superior.

Toate aceste caracteristici, perspectivele largi pe care le oferă atît pentru formarea profesională cît și pentru pregătirea ulterioară în învățămîntul superior determină un număr însemnat de tineri să-și exprime dorința de a se îndrepta către liceele de specialitate.

Planurile de învățămînt, programele școlare, ca și organizarea noilor licee, care se stabilesc pe baza unor studii minuțioase, ținîndu-se seamă de tradițiile înaintate ale învățămîntului nostru, de experiența pedagogiei mondiale și de propunerile valoroase făcute de un număr important de cadre didactice și de specialiști în producție au în vedere caracterul specific al liceelor de specialitate, care vor da absolvenților lor o pregătire de cultură generală echivalentă în ansamblu cu aceea asigurată de liceele teoretice și, în același timp, o pregătire tehnică generală și de specialitate.

O primă caracteristică a planurilor de învățămînt o constituie faptul că numărul orelor la unele discipline de cultură generală — matematică, fizică, biologie, economie politică — va fi în funcție de tipul liceului și, în unele cazuri, chiar de profilul specialității. Eșalonarea predării disciplinelor în decursul celor 4—5 ani de studii va fi prevăzută astfel încît disciplinele de cultură generală să aibă o pondere mai mare în primii ani, urmînd ca în anii următori să crească ponderea disciplinelor de cultură tehnică și de specialitate. Se va da o atenție deosebită și disciplinelor pentru formarea orizontului cultural al viitoarelor cadre medii de specialitate, ca limba și literatura română, matematica și fizica, o limbă modernă.

Planurile de învățămînt vor asigura viitorilor absolvenți un larg orizont de cultură tehnică generală, punînd accent pe cunoștințele cele mai necesare în fiecare tip de liceu și în fiecare specialitate în parte. În predarea disciplinelor de specialitate, precum și în modul de organizare a instruirii practice se va pune accentul în mod deosebit pe cunoașterea celor mai moderne utilaje, mașini și agregate, pe procesele tehnologice de înaltă productivitate care au fost introduse recent în producție sau urmează a fi introduse în perspectivă apropiată. De asemenea, elevilor li se vor forma priceperi și deprinderi de organizare și planificare a producției, precum și de executare a unor operații de muncă specifice unui anumit sector de activitate. În acest scop instruirea practică va fi organizată diferențiat, în funcție de specificul specialității. În general se prevede ca în ultimii ani de liceu practica să se desfășoare în ateliere, laboratoarele sau pe terenurile experimentale ale școlii, în strînsă corelație cu predarea disciplinelor de specialitate, în ultimii ani de studiu realizîndu-se o practică de perfecționare, efectuată direct în unitățile de producție cele mai moderne și mai complex dotate.

Condițiile materiale de care vor dispune liceele de specialitate încă de la înființarea lor vor fi de natură să asigure pregătirea elevilor la nivelul cerințelor. Astfel, majoritatea noilor licee vor ființa în cadrul unor grupuri și centre școlare puternice, cu tradiție și bune rezultate în pregătirea diferitelor categorii de specialiști pentru economie. Aici liceele vor dispune de ateliere și laboratoare cu utilaje moderne, precum și de experiența pozitivă acumulată în munca de instruire teoretică și practică. O bază materială pe deplin corespunzătoare va fi asigurată și celorlalte licee de specialitate.

În scopul asigurării bunei funcționări a liceelor de specialitate vor fi selecționați cu grijă profesori de

(Continuare în pag. 4-a)

ÎNFIINȚAREA LICEELOR DE SPECIALITATE

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au hotărît ca, începînd cu anul școlar 1966-1967, pe baza Directivelor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, să se înființeze licee de specialitate (industriale, agricole, economice și pedagogice) cu durata de 4-5 ani.

Examenele de admitere în aceste licee se vor desfășura cu începere de la 22 iunie a.c.

Legea de organizare a liceelor de specialitate va fi supusă spre dezbatere apropiatei sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

DIN PARTEA MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În dezbaterea Consiliilor învățămîntului superior, de cultură generală, profesional și tehnic, din zilele de 2 și 3 iunie a.c., au fost puse unele probleme privind îmbunătățirea sistemului de absolvire a școlii generale, examenului de maturitate, precum și a concursurilor de admitere în școlile de tip mediu și în învățămîntul superior.

Ca urmare a schimbului de păreri și a propunerilor făcute, pentru a evita paralelismele și supraaglomerarea elevilor, Ministerul Învățămîntului a stabilit următoarele măsuri :

1. Să se renunțe la examenul de absolvire a școlii generale. Elevii care au absolvit clasa a VIII-a vor primi certificatul de absolvire a școlii generale.

2. Concursul de admitere în școlile de tip mediu se va desfășura la datele fixate (între 22-29 iunie la liceele de cultură generală și la liceele de specialitate ; între 4-12 iulie la școlile profesionale), la materiile anunțate anterior (limba română și matematică), la care se adaugă pentru liceele de cultură generală un examen oral de istoria patriei (clasa a VIII-a).

3. Examenul de maturitate se va desfășura la datele anunțate (17-29 iunie), conform programelor publicate, la următoarele discipline :

— La secția umanistă — limba și literatura română (scris și oral), o limbă modernă sau limba latină (scris și oral), precum și o disciplină la alegere — istoria patriei, biologia sau filozofia (numai oral) ;

— La secția reală — limba și literatura română (scris și oral), matematici (scris și oral), precum și o disciplină la alegere — fizica, chimia sau biologia (numai oral).

La concursul de admitere și la examenul de maturitate în școlile și secțiile cu limbile de predare ale naționalităților conlocuitoare se susține și un examen de limbă maternă, respectiv de literatură și limbă maternă (scris și oral).

4. Concursul de admitere în instituțiile de învățămînt superior se va ține la datele și pe baza programelor ce se vor anunța. Concursul va consta din examene la două discipline de profil (cu probe scrise și orale).

CENTENARUL LICEULUI „UNIREA“ DIN FOCȘANI

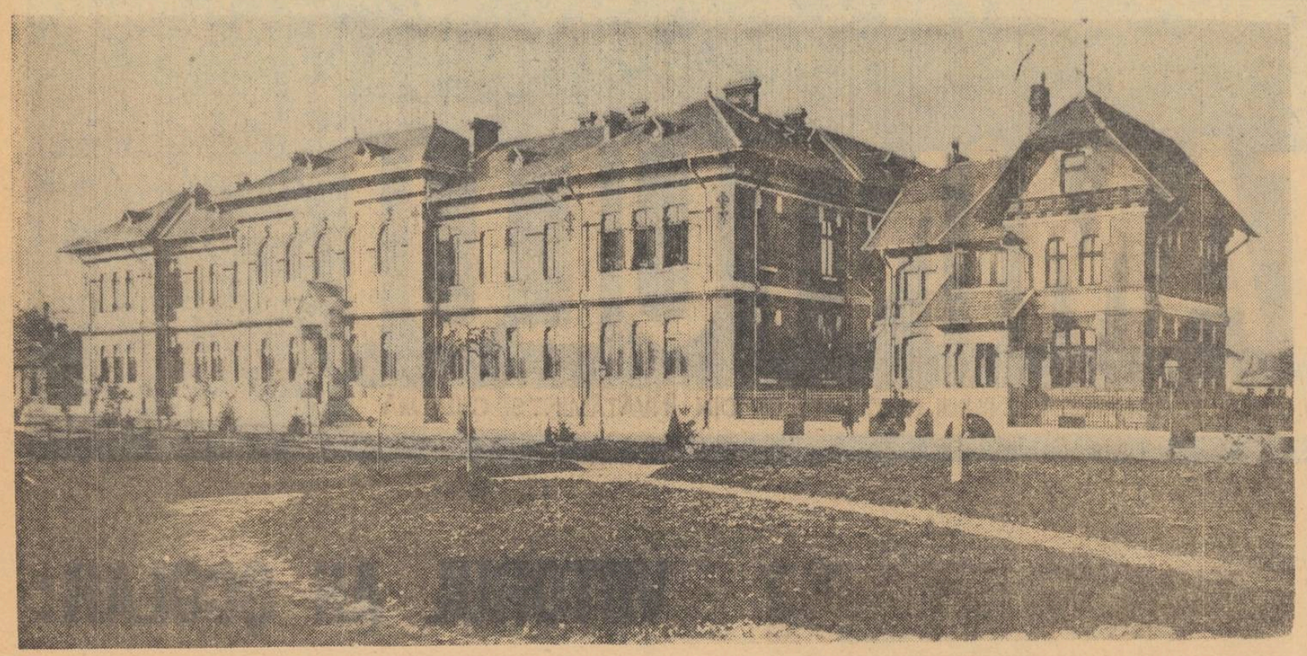

Liceul „Unirea“ din Focșani, una dintre cele mai vechi școli de pe meleagurile vrincene, a împlinit un secol de activitate. La sărbătorirea acestui eveniment, care a avut loc duminică, 5 iunie, au venit să aducă omagiul lor liceului zeci de profesori care l-au slujit cu credință și devotament, reprezentanți ai multor generații de elevi care au învățat pe băncile sale — astăzi profesori universitari, medici, juriști, ingineri etc. Au participat, de asemenea, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat și ai Ministerului Învățământului.

De fapt, sărbătorirea liceului a început cu o zi înainte — sîmbătă — printr-o interesantă sesiune organizată de filiala locală a Societății de științe istorice și filologice, în colaborare cu Comitetul orășenesc pentru cultură și artă. Pe ordinea de zi a acestei sesiuni, la care au participat foști și actuali profesori ai liceului, s-au înscris o serie de lucrări interesante care au evocat momente de seamă din trecutul liceului. Așa au fost, de pildă, lucrările : „Cea mai veche școală vrînceană“, „Începuturile liceului „Unirea“, „Contribuția foștilor profesori și elevi ai liceului „Unirea“ la dezvoltarea culturii românești“, „Despre unele publicații literare ale liceului „Unirea“ etc. Au prezentat de asemenea mult interes lucrările : „Mărturii privind lupta clasei muncitoare din orașul Focșani la începutul sec. XX“, „Portretul folcloric al lui Al. I. Cuza“, „Activitatea literară a Societății „Gr. Alexandrescu“, „Opera în proză a scriitorului focșănean Duiliu Zamfirescu“ și altele.

Festivitatea de duminică a fost un prilej de evocare a începuturilor liceului și a principalelor evenimente din viața lui. Aceste evenimente au fost subliniate cu deosebire în cuvîntul rostit de tov. Gheorghe Petroni, directorul liceului.

Înființată la începutul anului 1866, în urma cererilor repetate ale populației focșănene, printr-un decret semnat de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, școala a funcționat la început ca gimnaziu. Apoi, din anul 1884, la dorința manifestată din ce în ce mai intens de populația orașului și de profesori, gimnaziul se transformă în liceu, profesorii luîndu-și obligația de a preda fără remunerație la clasa a V-a nou înființată. Animați de dorința de a lumina poporul, dascălii liceului s-au luptat de-a lungul anilor cu nepăsarea față de școală, a guvernelor burghezo-moșierimii, cu meschinele interese electorale ale politicienilor locali și, în pofida tuturor greutăților pe care le-au întîmpinat, au izbutit să asigure elevilor, generație după generație, o temeinică pregătire științifică. Mulți dintre foștii profesori ai liceului, printre care se numără Ovid Densușianu, Bogdan Duică, Constantin Giurăscu, au reprezentat, prin înalta lor pregătire, prin devotamentul față de școală, figuri de seamă ale învățămîntului nostru. Pentru a avea o imagine mai clară asupra activității desfășurate în cei 100 de ani de numeroasele șiruri de dascăli, este suficient să reținem cîteva nume de cărturari care au învățat pe băncile liceului „Unirea“ : Anghel Saligny, G. G. Longinescu, Marcel Brîndză, Simion Mehedinți, acad. prof. O. Sager, prof. univ. Ion Nestor, prof. univ. Hanibal Teodorescu, prof. univ. Const. Giurăscu și alții, care au adus o importantă contribuție la dezvoltarea patrimoniului cultural și științific al țării. La șirul acestora se adaugă noua generație de intelectuali — ingineri, cercetători științifici, medici, profesori — care, pregătiți în anii puterii populare, își aduc o neprecupețită contribuție la înfăptuirea construcției socialiste. În acești ani liceul „Unirea“ s-a bucurat, la fel ca toate școlile țării, de deosebita grijă a partidului și guvernului. El și-a dezvoltat mult activitatea, funcționînd astăzi cu un număr de 1 228 elevi. Laboratoare de fizică, chimie, științe naturale, înzestrate cu aparatură modernă, o bibliotecă cu peste 17 000 de volume asigură condiții pentru obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune în munca școlară. Corpul profesoral al liceului, preluînd tradițiile înaintașilor, duce mai departe munca lor. Profesori ca Stela Rădvan, Constantin Davidean, Mihai Stănescu, Aurel Budescu, Const. Vîlcu, Evdochia Ghețu și alții și-au cîștigat un binemeritat prestigiu.

În încheierea cuvîntului său, directorul liceului „Unirea“ din Focșani a exprimat hotărîrea elevilor și a profesorilor școlii de a munci cu abnegație pentru ca, valorificînd moștenirea înaintașilor, să înscrie noi succese pe drumul indicat învățămîntului nostru de Congresul al IX-lea al P.C.R.

La festivitate au luat cuvîntul foști și actuali elevi ai liceului, care au evocat momente din istoria lui, omagiind activitatea dascălilor lor. Participanții au ascultat cu deosebit interes cuvintele profesorului octogenar Spiridon Lăduncă, fost elev, profesor și director al liceului, care a vorbit despre munca sa în cei aproape 50 de ani în care a predat la acest liceu.

Cuvinte de înaltă apreciere a adresat profesorilor școlii tovarășul David Bujoreanu, vicepreședinte al sfatului popular al regiunii Galați, care a arătat că eforturile strădaniile și devotamentul lor pentru școală se oglindesc în rezultatele mereu mai bune pe care le obțin an de an elevii liceului. El a subliniat prețuirea de care se bucură cadrele didactice din acest liceu, exprimată și prin distincțiile ce li s-au acordat.

Tov. Emil Caragheorghe, secretar general în Ministerul Învățămîntului, a transmis din partea ministrului învățămîntului un salut corpului profesoral și elevilor liceului „Unirea“.

Participanții la sărbătorirea centenarului au trimis o telegramă tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R.

În încheierea festivității elevii școlii au susținut un frumos program artistic.

M. CONSTANTIN

Cei ce iubesc literatura

De ani de zile, pentru elevii care iubesc literatura, Societatea de științe istorice și filologice organizează — cu sprijinul Ministerului Învățămîntului și al C.C. al U.T.C. — concursul de literatură română. An de an această formă de stimulare a talentelor și înclinațiilor literare cuprinde un număr tot mai mare de elevi. Cei 169 de concurenți care s-au prezentat de curînd la faza republicană a acestui concurs, desfășurată la București, au fost selectați din aproximativ 16 000 de elevi din toate regiunile țării, oferind profesorilor care au alcătuit juriul concursului un nou prilej de a constata nivelul lor de cunoștințe

Încheind bilanțul acestui cuprinzător concurs, juriul a acordat 11 premii și 8 mențiuni. Dintre elevii premiați citățm aici, la clasa a IX-a, pe Ioan Pinzaru de la Liceul „Unirea“ din Focșani (premiul I), Smaranda Băcanu de la Liceul nr. 7 din Timișoara (premiul II) și Nicolae Birna de la Liceul „Mihai Viteazul“ din București (premiul III) ; la clasa a X-a pe Doina Laziu de la Liceul „Mihai Eminescu“ din Satu Mare (premiul I) și Marilena Simionică de la Liceul nr. 3 din Craiova (premiul II) ; la clasa a XI-a pe Luminița Georgescu de la Liceul „Nicolae Bălcescu“ din Brăila (premiul I), Elena Tănase de la Liceul „Dimitrie Golescu“ din Cîmpulung Muscel (premiul II) și Elena Bilc de la Liceul din Huedin (premiul III), precum și pe elevii Cleopatra Preduț de la Liceul de muzică și arte plastice din Craiova (premiul III), Nicolae Ștefan de la Liceul pedagogic din Cîmpulung Muscel (premiul III) și Gheorghe Ciovică de la Școala profesională de căi ferate din București (premiul III).

La festivitatea de premiere au participat numeroși profesori, elevi și părinți ai acestora. Au fost de față acad. P. Constantinescu-Iași, președinte al Societății de științe istorice și filologice, scriitorul Demostene Botez, membru corespondent al Academiei și director al revistei „Viața Românească“, prof. Alexandru Bojin, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului și tov. Floarea Ispas, secretar al C.C. al U.T.C. Luînd cuvîntul cu prilejul înmînării premiilor, acad. P. Constantinescu-Iași a arătat că din cercetarea lucrărilor scrise ale candidaților prezentați la faza republicană a concursului din anul acesta se poate vedea că cei mai mulți dintre elevi și-au însușit cunoștințele predate de profesorii lor, că nivelul pregătirii pe care au dobîndit-o în școală este în general ridicat, unii dintre ei dovedindu-se a fi posesorii unor bogate informații istorico-literare, care depășesc indicațiile programei școlare. Aceste rezultate îmbucurătoare se datoresc, firește, interesului tot mai mare, sîrguinței crescînde a candidaților, pasiunii multora dintre ei pentru obiectul literaturii, dar nu mai puțin eforturilor sporite ale profesorilor lor, exigenței comisiei de triere la fazele anterioare, recomandărilor și atenției susținute acordate pregătirii elevilor de către filialele Societății de științe istorice și filologice.

Majoritatea elevilor prezentați la faza republicană a concursului sînt elemente care fac cinste școlii lor, părinților lor, regiunii pe care o reprezintă. Ei fac de asemenea cinste profesorilor care i-au ajutat și îndrumat îndeaproape în timpul cursurilor, i-au învățat să extragă esențialul din operele literare, să aprecieze în mod just fenomenul literar.

V. O.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Precizări în legătură cu examenele din această vară

Absolvenții școlilor pedagogice și ai institutelor pedagogice vor susține examenul de diplomă potrivit dispozițiilor aplicate în anul anterior. Obiectele de examen rămîn neschimbate.

Programa de filozofie la examenul de maturitate se va desfășura pe baza programei de marxism-leninism publicată în Gazeta învățămîntului nr. 846, din 15 aprilie a.c.

Participanții la concursul de admitere în clasa a IX-a vor susține concursul din materia studiată la istoria patriei în clasa a VIII-a. În Gazeta învățămîntului nr. 847 din 22 aprilie 1966 a fost publicată programa de istorie pentru examenul de absolvire a școlii generale, care rămîne valabilă pentru concursul de admitere în clasa a IX-a. La concursul de admitere în liceele pedagogice, precum și în liceele de artă și liceele cu program de educație fizică nu se dă examen la istorie.

Persoanele care au terminat în anii trecuți ultima clasă a școlii generale (cu durata de 7 sau 8 ani) și nu au promovat examenul de absolvire primesc certificatul de absolvire a școlii generale, fără obligația de a susține examenul de absolvire.

În atenția cadrelor didactice care se prezintă la examenul de definitivat în sesiunea din iulie 1966

Învățătorii, educatoarele și profesorii care se prezintă la examenul de definitivat în iulie 1966, la proba orală de socialism științific vor fi examinați din următoarele probleme :

1. Documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.
2. Documentele plenarelor C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965 și aprilie 1966.
3. Documentele apărute cu ocazia aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.

Pentru cunoașterea acestor probleme, recomandăm studierea următoarelor lucrări :

1. Rezoluția Congresului al IX-lea al P.C.R.
2. Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970.
3. Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966-1975.
4. Statutul Partidului Comunist Român.
5. Comunicatul Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1966 (Scînteia — 14 aprilie 1966).
6. Comunicatul Direcției Centrale de Statistică cu privire la dezvoltarea economiei naționale a Republicii Socialiste România în anul 1965 și în perioada 1960-1965 (din ziarul Scînteia — 23 februarie 1966).
7. Nicolae Ceaușescu — Raportul C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresul al VIII-lea și Congresul al IX-lea al P.C.R.
8. Nicolae Ceaușescu — Raport cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România (Editura politică, 1965).
9. Nicolae Ceaușescu — Expunere prezentată la Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 (Editura politică, 1965).
10. Nicolae Ceaușescu — Expunere cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică (prezentată în Sesiunea Marii Adunări Naționale din 20—22 decembrie 1965).
11. Nicolae Ceaușescu — Expunere prezentată la Congresul Cooperativelor agricole de producție (Scînteia din 8 martie 1966).
12. Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Congresul Uniunii Tineretului Comunist (Scînteia — 22 martie 1966).
13. Nicolae Ceaușescu — Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România (Raport prezentat la a 45-a aniversare a P.C.R).
14. Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Congresul Uniunii Sindicatelor din România (Scînteia — 17 mai 1966).
15. Nicolae Ceaușescu — Expunere prezentată la Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini (Scînteia — 2 iunie 1966).
16. Chivu Stoica — Raportul asupra directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. privind planul de 10 ani pentru dezvoltarea energeticii.
17. Ion Gheorghe Maurer — Raportul asupra directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. privind planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970.
18. Gheorghe Apostol — Raportul cu privire la proiectul Statutului Partidului Comunist Român.
19. Alexandru Bîrlădeanu — Cuvîntare rostită la Congresul al IX-lea al P.C.R.
20. Emil Bodnaraș — Cuvîntare rostită la Congresul al IX-lea al P.C.R.
21. Alexandru Drăghici — Cuvîntare ținută la Congresul al IX-lea al P.C.R.

Pentru aprofundarea cunoștințelor privind istoria Partidului Comunist Român, se mai recomandă a fi studiate următoarele articole :

1. O pagină glorioasă din istoria luptei revoluționare a clasei noastre muncitoare (Scînteia — 16 februarie 1966).
2. C. Mănescu și I. Olteanu — Greva generală din octombrie 1920 (Scînteia din 29 aprilie 1966).
3. Gh. Stoica — Mihai Cruceanu — Momente din perioada Congresului I al P.C.R. (Scînteia din 1 mai 1966).
4. C. Pîrvulescu — Mihai Burcă — Mărețele tradiții internaționaliste ale partidului (Scînteia din 4 mai 1966).
5. Vasile Vîlcu — Ion Popescu-Puțuri — Momente din activitatea P.C.R. în preajma celui de-al doilea război mondial (Scînteia din 5 mai 1966).
6. Ștefan Voitec — Din istoria luptei pentru unitatea clasei muncitoare (Scînteia din 6 mai 1966).
7. Alex. Sencovici — P.C.R. — militant consecvent pentru făurirea frontului unic muncitoresc (Scînteia din 6 mai 1966).

Sensul educativ al unei expoziții

Expoziția națională de desene ale copiilor și tineretului școlar, organizată din inițiativa Ministerului Învățămîntului cu prilejul Zilei copilului și devenită tradițională, atrage cum e și firesc, printre vizitatori, în primul rînd, elevi, părinți și profesori. Ascultînd comentariile lor sau intrînd de-a dreptul în vorbă cu ei, îți dai seama că rolul educativ, instructiv, îndrumător și mobilizator al expoziției se împlinește după toate așteptările.

Referindu-se la caracterul tradițional al expoziției, prof. **Mihăilă Cuc** a subliniat că această acțiune reprezintă o manifestare pregnantă a grijii părintești pe care partidul și guvernul nostru o acordă educării copiilor, descoperirii, stimulării și cultivării talentelor lor. „Faptul că an de an în școlile din toată țara profesorii selectează în urma unei cercetări atente mii și mii de desene ale copiilor pentru a le propune organizatorilor expoziției, care le supun unei ultime selecții, prilejuiește o verificare generală a aptitudinilor copiilor, o cale sigură pentru promovarea acestora“.

Un alt profesor care ne-a vorbit despre această manifestare artistică școlară, prof. **Maria Dumitrescu**, sublinia, pe de altă parte, valoarea educativă a expoziției. „Bineînțeles — ne-a spus prof. Dumitrescu — că nu toți participanții la expoziție vor deveni artiști plastici. Dar scopul expoziției nu este numai acela de a promova talente. Ea are în același timp și rolul de a dezvolta și cultiva gustul estetic al copiilor, de a sădi în sufletul lor sentimentele umanismului socialist, marile idei comuniste. Simpla observare din acest punct de vedere a numeroaselor exponate, este plină de semnificații. Desenele copiilor ne vorbesc despre viața și munca poporului nostru, despre minunatele realizări ale socialismului, despre frumusețile meleagurilor țării. Ele vădesc dragostea pentru patrie, pentru popor, pentru eroii construcției socialiste, prețuirea marilor valori morale ale omenirii. Vedem oglindite, într-o mare parte din desene, influențele secularei arte folclorice. Modelele moștenite din străbuni, pe care copiii le-au văzut încrustate pe stîlpii porților și ai pridvoarelor, însăilate în minunatele costume populare sau pe covoarele și scoarțele românești pot fi recunoscute în zeci de desene. Iar gustul estetic sigur a numeroși participanți la expoziție, frumoasele sentimente de care sînt animați autorii desenelor constituie rodul muncii educative duse de către învățătorii și profesorii lor“.

„Privind expoziția — ne-a spus prof. **Viorica Băran**, nu poți să nu relevi participarea largă, cu rezultate deosebit de bune, a școlilor din orașul București, din regiunile Hunedoara, Mureș-Autonomă Maghiară sau Ploiești.

În ansamblu, expoziția constituie o manifestare deosebit de valoroasă“.

Consemnînd importanța acestei expoziții, profesorii cărora le-am solicitat impresiile au subliniat cu toții valoarea ei educativă. Într-adevăr, dincolo de orice alte probleme, de însemnătatea ei pentru promovarea talentelor, pentru continuarea tradițiilor artei noastre, această expoziție are un însemnat rol educativ. Rezultă de aci necesitatea ca școlile să organizeze vizitarea acestei expoziții de către un număr cît mai mare de elevi.

A. D.

Uvertură la opera viitorului

Adolescență...

Magic, cuvîntul evocă florile primăverii, fiorul devenirii zăvorît încă în bobul de sămînță al rodului viitor, acordurile încă sfios cîntate ale unei uverturi la opera cea mai mare a vieții.

Pînă acum, despre căile folosite pentru a trezi interesul și dragostea adolescenților față de materiile pe care le studiază, am discutat adeseori cu profesorii. De astă dată, ne propunem o convorbire pe această temă cu elevi, și anume cu aceia dintre ei care își încheie o etapă a vieții și care, de pe pragul unei pregătiri proprii eficiente, vorbindu-ne despre viitorul pe care și l-au ales, fac implicit o retrospectivă legată de materia pe care au îndrăgit-o și de preferința care i-a călăuzit în alegerea profesiunii.

Purtînd în gînd emoția firească a celui care ascultă și notează, condus de profesorul Silviu Stoiculescu, directorul Liceului din Curtea de Argeș și de profesoara Sabina Manea, adjunctul său, am stat de vorbă cu un grup de tineri care în zilele acestea se vor supune serioasei confruntări a maturității. Un grup alcătuit din 15 băieți și fete considerați drept fruntași ai școlii. Nu numai pentru că au deținut un impresionant palmares de note de 10, cucerite cu efortul unei munci perseverente, ci și pentru că s-au remarcat prin aptitudini deosebite, pentru că în ei pedagogii au întrezărit pilpîirea acelui foc lăuntric — combustibilul ales al oamenilor care au posibilitatea de a merge departe...

Din acești cincisprezece tineri — ne-a spus directorul — 9 au făcut parte dintr-o singură clasă. Faptul s-a datorat puternicei emulații pe care profesorii au stîrnit-o între acești elevi, dirigintelui care s-a străduit mult să-i ajute, realizînd în cele din urmă valorificarea posibilităților unui număr din ce în ce mai mare de elevi.

Cu aceste încredințări am pătruns în sala în care cincisprezece perechi de ochi ne-au salutat cu priviri curioase...

Rezultatul vine sigur!

O cheamă Băluță Filofteia. Fiică de cooperator din Mălureni. Pe trimestrul întîi a avut 8 la matematică, pe al doilea 9. Cozile lungi, ochii căprui, surîzători, nasul cîrn, ne vorbesc despre o fire veselă, deschisă. Dar s-o lăsăm să ne vorbească ea însăși...

— La început — pînă prin clasa a șaptea — matematica îmi era neplăcută. Nu puteam să o sufăr. Nu aș putea spune că o uram, dar nici nu o iubeam prea tare. Luam note mici. Mici ? nu ! Chiar foarte mici. Îmi mai aduc și acum aminte de ziua cînd, în clasa a VIII-a, am încasat un trei. Și îl meritam... Profesorul mi-a vorbit după oră. Atunci m-am înfuriat...

Vorbind, Filofteia se înflăcărase ; cu obrajii îmbujorați, subliniind cu priviri vioaie, iscoditoare fiecare cuvînt, trăia parcă scena povestită...

— M-am înfuriat și am început să lucrez singură ! Mi-am zis că nu se poate să nu pricep, să nu învăț și eu să rezolv probleme... Profesorul era sigur. Am început și eu să fiu sigură.

Da... Aici era locul, aici era acel punct sensibil în care o dată ajunsă o situație se poate schimba, răsturnîndu-se pe-de-a întregul. Și cît de important este ca profesorul să descopere în timp și în spațiu coordonatele acestui „loc de pornire“, să acționeze asupra elevului dîndu-i tocmai aici și acum acel impuls care îl trece peste granița dintre neîncredere și încrederea în propriile sale forțe ! Ca și cum m-ar fi priceput, Filofteia continuă subliniind propriile mele gînduri :

— Da, profesorul meu avea dreptate, iar treiul acela m-a îndîrjit grozav. M-am încăpățînat. Am devenit apoi din ce în ce mai încăpățînată. Făceam problemele, le refăceam ; am muncit mult și greu. Pe acest drum însă am constatat că pricep. Acolo unde altădată nu vedeam decît piedici, am început să aflu lucruri frumoase. Din ce în ce mai frumoase. Profesorul care altă dată mi-a dat trei a început să-mi acorde calificative din ce în ce mai bune, și într-o zi mi-am descoperit în matematică o prietenă. Învinsesem... Astăzi lucrez cîteva ore în fiecare zi. Și timpul liber mi-l petrec adesea cu caietele mele de matematică. Îmi plac și alte materii, desigur... Cu matematica, însă, e altceva.

— Și acum... în ultimele trimestre, ultimele note de matematică ?

— Să nu credeți că am neapărat zece. Cînd am înțeles, învățînd, că scopul nu este nota zece, ci să-ți însușești temeinic materia, nu m-am mai supărat pe optul de pe trimestrul I din clasa a XI-a sau chiar pe acel nouă din trimestrul II... Am avut unele scăpări, ce e drept, doar din neatenție. Și atenția însă poate fi educată... Uneori mi se mai întîmpla să fiu zăpăcită la lecție ; de fapt, eram supărată mai mult de faptul că încă nu ajunsesem cu totul stăpînă pe timpul meu... pe timpul pe care l-am dat elementelor unor probleme. Nu mi l-am dozat suficient de strîns totdeauna. Acum, am ajuns să pricep tot ce fac. Citeodată mă întrerup de la altceva și iau în mîini caietul de matematică. Mă cheamă cîte o problemă înapoi... Adesea cînd mă trezesc în zori sar din pat ca să continui, sau să închei soluționarea unei probleme... A unei probleme care nu mai face parte din programul școlii, ci al meu. Rezultatul, calea de a ajunge la el, vin singure. Știu că în matematică există un dicton : nu lăsa momentul să-ți scape...

Am încheiat discuția cu Filofteia convinși că, așa cum își dorește, va fi într-o zi o bună profesoară de matematică și nu am putut să nu-l felicităm pe acela care, știind cînd și mai ales cum să intervină, a chemat la lumină izvorul unei energii. O energie a cărei valorificare îi va dărui lui însuși, într-o zi, un vrednic urmaș pe ogorul aceleiași matematici...

Doresc să lucrez în domeniul fizicii nucleare

— M-am întrebat adeseori ce mă îndeamnă înspre fizică. Poate pentru că studiul ei mă situează mai direct în viața cea de toate zilele. Tehnica mă atrage și mă uluiește. Văd în ea expresia finală a unei munci dusă pînă la capăt de mii și mii de oameni, muncă ale cărei rădăcini sînt vechi de mii de ani. Am oscilat o vreme între fizică și chimie, datorită poate marii lor apropieri. La început am fost surprins atunci cînd în studiul fizicii am întîlnit noțiuni din chimie și invers. Așa m-am întîlnit cu interconditionarea dintre ramurile științei... Nu a fost ușor...

Tînărul cu părul negru și ochii căprui, cu gesturi stăpînite și un limbaj în care se vede grija pentru forma de exprimare, evocă o veche amintire. Zîmbește, judecîndu-se pe el însuși de atunci.

— Era prin clasa a VI-a. Pe atunci m-am găsit față în față pentru întîia oară cu efectul Mosbauer. Am citit... Mai bine zis citeam și nu înțelegeam... Am împărtășit nedumeririle mele profesorului de fizică. Era o situație curioasă. Fizica, atît cît se cuprinde ea în cărțile de școală, în manualele după care învățam, mi se părea ușoară și simplă... Chiar prea ușoară și prea simplă... Ceea ce citeam însă se afla în afară, în surplus cum s-ar zice... și de aici porneau greutățile...

— Și ți-a explicat profesorul... am sugerat eu.

— Nu ! Tînărul Dumitru Mihalache clătină din cap. Dimpotrivă. M-a sfătuit să citesc singur, mai departe. mai departe, pînă ce am să înțeleg. Să citesc cu creionul în mînă. Explicațiile mi le dăduse la lecție, pentru materia acesteia... A făcut însă în schimb altceva profesorul de fizică. Mi-a recomandat niște cărți. Le-am citit și am înțeles cu timpul — de altfel destul de repede — două lucruri. În primul rînd ce doream să înțeleg, și în al doilea rînd, faptul că nepriceperea mea se datorește saltului inconștient pe care ambiția mea de a cunoaște, îl făcuse peste niște trepte. Și acum, dacă o să-mi îngăduiți, o să revin la efectul Mosbauer. Am citit articole de reviste ,o carte, două trei... Pe la începutul anului trecut, am înțeles fenomenul în aspectele lui adînci... De altfel, de atunci am făcut serioase progrese. Pentru asta, însă, am început să citesc mai mult și mai ales cu creionul în mînă. Cursul de Fizică generală de Timoșenko, Istoria Fizicii de *Max von Laue,* Bibliografia atomului *de Koriakin,* Atomul, un gigant *și alte cărți m-au familiarizat cu anumite noțiuni... Rezum tot ce citesc... Îmi notez...*

Așa am ajuns ca tînărul să ne vorbească despre caietul său... Pasionat. Convingător. Atît de convingător, încît l-am rugat să ni-l arate. Un caiet de format mare, cu scoarțele albe, puțin umflat... Și avea de ce să fie. Tăieturi din ziare, din reviste, lipite pe filele albe, cu legende în chenare trase atent cu cerneală, comentarii ,titluri de cărți. Diferite însemnări. Note și chiar „articole“ proprii. Ne-au interesat titlurile. Iată-le : „Structura atomului de hidrogen“, „Spinul“, „Radioactivitatea“, „Radioactivitatea artificială“, „Pozitronul“, „Luminiscența lichidelor“... Figurează uneori și probleme : „Să se calculeze energia exprimată în electron volți a unității de masă“...

Din paginile caietului „personal“ al lui Mihalache Dumitru am înțeles că dictonul pus în circulație de Napoleon, după care în raniță fiecărui ostaș se află bastonul de mareșal, i se poate aplica — în felul său — și lui. Da. În caietul lui se află, în germene, realizările unui viitor fizician atomist. „Bastonul de mareșal“ pus în raniță au fost însă îndrumările profesorului, îndrumări care, judecînd după rezultatele lor, și-au dovedit competența și eficiența. Desigur, trebuie muncă, perseverență, voință, ca să susțină aripile avîntului lui Mihalache Dumitru. El este conștient de aceasta. Iar pornirea, lansarea pe pista care conduce sigur la potou, cu condiția să fie urmată în ritmul necesar, au făcut-o acele lecturi, indicate și bine și la timp.

★

O viitoare profesoară de matematică și un viitor fizician...

În ultimele lor zile din viața de școlari, elevii aceștia ne-au vorbit despre ei, despre momentele mari, hotărîtoare, în care s-a produs acea trainică legătură a lor cu specialitatea pe care și-au ales-o pentru toată viața... O legătură la stabilirea căreia școala a avut un cuvînt greu de spus. Un cuvînt făurit zi de zi, trimestru cu trimestru și an cu an, de munca susținută a pedagogilor, a profesorilor care, atunci cînd au observat acea primă, timidă, dar autentică scînteie, au acționat cu promptitudine. Am părăsit școala cu certitudinea că Liceul de la Curtea de Argeș nu va fi dezamăgit de viitoarele împliniri ale „fruntașilor la învățătură“.

D. TODERICIU

LA ÎNCHEIEREA ANULUI ȘCOLAR

Pentru elevi și profesori, sfîrșitul anului coincide nu cu ultima filă de calendar, ci cu fila care marchează jumătatea anului astronomic. Iar frămîntările, însuflețirea cu care este întîmpinat momentul încheierii unui an școlar ar putea concura cu animația specifică momentului trecerii de la un an astronomic la altul.

Lumea școlilor se află, în aceste zile, în preajma unui astfel de moment. Se încheie un an școlar. La caracterul sărbătoresc al acestui eveniment se adaugă întotdeauna o multitudine de probleme specifice: se organizează și se deschide frontul larg al bătăliei pentru examene, se încheie situațiile școlare care consemnează, între coperțile cataloagelor, volumul și calitatea muncii destășurate vreme de luni de-a rîndul, se fac proiecte entuziaste de vacanță în care vibrează puternic ecoul ultimelor recomandări și sfaturi pedagogice.

Am rezervat coloanele de față pentru a face loc cîtorva dintre problemele care însoțesc acest important moment al încheierii anului școlar.

Condițiile unei verificări adîncite și obiective

La literatura română

Examenul de maturitate este un eveniment deosebit în viața oricărui absolvent de liceu, și nu puțini îi păstrează o trainică amintire. Cine nu-și aduce aminte, chiar după trecerea a zeci de ani de la acest examen, de subiectele pe care le-a primit la literatura română sau la matematică, de răspunsurile pe care le-a dat?

Pentru ca subiectele de la examenul oral de literatură română să corespundă cu adevărat scopului pe care îl urmărește examenul, se cere ca ele să-i pună pe candidați în situația de a-și valorifica larg capacitatea de gîndire, lectura, priceperea, gustul pentru frumosul artistic, de a privi opera literară din unghiuri de vedere mai vii, mai permanente, legate de structura, de specificul poporului nostru, de tradițiile sale.

De multe ori elevii noștri primesc la examenul de maturitate tocmai asemenea subiecte, care solicită într-o mare măsură gîndirea lor personală. De exemplu, *Evocarea figurii lui Ștefan cel Mare în romanul „Frații Jderi" de M. Sadoveanu, Vitoria Lipan, figură reprezentativă pentru țărănimea română. Aspecte din viața satului ardelean evocate în poezia lui O. Goga* etc. Dar se dau în unele locuri și subiecte formulate cam așa: *Goana înfrigurată după aur care duce la dezumanizarea individului oglindită în opera lui I. Slavici.* Este clar că, datorită unei asemenea formulări, personajele lui Slavici apar reduse la o singură dimensiune, sărăcite, iar semnificația lor pe plan etic se dă „mură-n gură" în titlu, candidații nefiind stimulați să deducă trăsăturile caracteristice din faptele de viață analizate. Este mult mai indicat ca subiectul să fie formulat plecînd de la personalitatea eroilor, de la tipologia lor. În cazul dat, de exemplu, subiectul s-ar fi putut formula în modul următor: *Semnificația morală a personajelor Ghiță și Lică Sămădăul din „Moara cu noroc" de I. Slavici.*

Există, la unii examinatori, și tendința de a formula subiecte prea simpliste, care duc cu gîndul numai la un singur aspect al conținutului operei literare, îndeobște la semnificația social-economică a acesteia, exprimată nu o dată de-a dreptul în subiect. De exemplu: *Descompunerea micii proprietăți în condițiile orînduirii capitaliste oglindită în romanul „Moromeții" de M. Preda.* Formulînd astfel subiectele la literatura română nu e de mirare că mulți candidați răspund de parcă ar fi examinați la istorie sau la filozofie, că neglijează aspectul artistic, modalitățile artistice de exprimare.

S-a constatat la examenele de maturitate din ultimii ani că volumul cunoștințelor de literatură română pe care le stăpînesc candidații este mai mare, că lectura lor este mai bogată, ca rezultat al unor exigențe sporite din partea profesorilor, precum și al faptului că manualele actuale sînt superioare, din punct de vedere științific, manualelor din anii trecuți. Este timpul, de aceea, să fie cu totul înlăturate de la examen subiectele prea generale, care cer să se vorbească despre tot ce s-a învățat în legătură cu un scriitor și sînt formulate parcă anume ca absolventul de liceu să poată răspunde ceva, orice, despre activitatea scriitorului respectiv. Cred că se impune să se renunțe la subiecte precum: *Gr. Alexandrescu. Opera. Analiza fabulei „Toporul și pădurea"*, la care candidatul este solicitat să facă, pe lîngă o prezentare de ansamblu a întregii opere, și analiza literară a uneia din lucrări. În condițiile unui examen nu se poate realiza temeinic nici una, nici alta, iar examinatorul, știind acest lucru, admite implicit că se va mulțumi cu un răspuns foarte general. Apoi, să nu uităm că această practică are și alt aspect. Candidații care primesc subiecte de acest fel obțin mai lesne nota de trecere decît cei pe care profesorii exigenți îi pun în fața unui subiect precis delimitat, ce presupune o selecție a cunoștințelor în funcție de un anumit aspect predominant, cum ar fi, ca să ne oprim tot la Gr. Alexandrescu, o întrebare care cere prezentarea mijloacelor satirice folosite în fabule. Acest fapt împiedică, desigur, verificarea obiectivă, după criterii unitare, a pregătirii candidaților.

Este necesar de aceea, după părerea mea, să se aleagă subiecte cît mai adecvate specificului fenomenului literar, formulate clar și precis, pentru ca elevii să știe cum să-și pregătească răspunsul — dacă li se cere o privire generală, de sinteză, sau adîncirea aspectelor unei singure opere, printr-o analiză literară. Dacă subiectele nu sînt clar formulate, bine precizate, candidatul nu va putea da un răspuns închegat, iar profesorul va trebui, în timpul examinării, să-l dirijeze mereu ba spre un aspect, ba spre altul din cele la care s-ar putea referi subiectul.

Nu este lipsit de interes nici modul de îmbinare a subiectelor pe același bilet. Sînt neindicate, de exemplu, biletele care conțin două subiecte diferite din aceeași perioadă de dezvoltare a literaturii. Mult mai bine este ca unul din ele să se refere la literatura din secolul al XX-lea iar celălalt la literatura din secolele anterioare, astfel încît candidatul să aibă posibilitatea să-și valorifice cunoștințele din întreaga materie. De asemenea, este indicată îmbinarea unui subiect de sinteză (o caracterizare a activității literare a unui scriitor, o caracterizare a unui ciclu de opere), cu un subiect care cere analiza unei opere, a unui personaj etc., întrucît astfel se poate verifica mai complet pregătirea candidaților. Se utilizează în mod justificat și procedeul de a îmbina pe același bilet aspecte din domenii diferite de activitate literară, alternînd subiectele despre proză, poezie sau dramaturgie.

Stabilirea subiectelor pentru examenul de maturitate nu e o operație mecanică, de epuizare a titlurilor din programa analitică, ci o muncă de răspundere, care cere profesorului examinator să evite formulele-tip și să încerce a sintetiza materia de examen în modalități cît mai puțin rutinare.

Prof. ZORINA REGMAN

La matematică

Cei mai mulți dintre profesorii care verifică pregătirea matematică a elevilor la examenul de maturitate formulează, în scopul acestei verificări, întrebări bine gîndite, care cer răspunsuri de natură să releve nu numai volumul, ci și calitatea cunoștințelor elevilor, măsura în care aceștia au adîncit cele studiate în liceu. Totuși, există încă examinatori care nu stăpînesc suficient metodica alcătuirii subiectelor pentru probele orale din cadrul examenului de maturitate.

Una din cauzele care determină această situație este, după părerea mea, faptul că modul de alcătuire a subiectelor a fost și este încă prea puțin discutat în comisiile metodice sau la cercurile pedagogice. În același timp, indicațiile primite de membrii comisiilor cu prilejul instructajelor ținute înaintea examenului nu se ocupă prea mult de această problemă. Ca urmare, se mai întîlnesc încă la examen practici necorespunzătoare. Unii membrii ai comisiilor, de exemplu, dau preferință, în alcătuirea subiectelor, acelor capitole față de care au o slăbiciune deosebită, iar în timpul examinării fac completări și comentarii îndelungate la răspunsurile candidaților în legătură cu aceste capitole. Firește că, în acest caz, părți mari de materie rămîn în umbră. Tot atît de necorespunzătoare este și practica celor care dau subiecte prea grele, depășind nivelul liceului, sau prea ușoare, sub cerințele la care trebuie să răspundă absolvenții. Cel mai frecvent întîlnim situații în care se cere doar aplicarea unor formule, fără a se cerceta dacă s-au înțeles bazele științifice, teoretice ale acestora.

Formularea subiectelor pentru probele de matematică implică aspecte complexe, întrucît aici este vorba de un număr mare de discipline. De aceea socotesc că este cazul ca profesorii examinatori să urmărească, prin subiectele date, dacă elevul a înțeles teoriile studiate, oprindu-se la amănunte numai în măsura în care sînt necesare pentru demonstrarea acestei înțelegeri.

Cred că sînt indicate îndeosebi acele teme și exerciții care dau posibilitatea să se constate dacă elevul este capabil să sudeze și să coreleze cunoștințele din cadrul diferitelor discipline matematice. Se pot alcătui, în acest scop, teme cu conținut complex: de analiză, algebră și trigonometrie, de geometrie și trigonometrie, de geometrie analitică și geometrie în spațiu, de geometrie și analiză.

De exemplu, în rezolvarea unui exercițiu care cere să se găsească domeniul de definiție, asimptotele verticale și derivata întîia a funcției

$y = f(x)$ în cazul:

$$f'(x) = \frac{\operatorname{tg} 2x}{3\operatorname{tg}^2 2x - 1}$$

sau a altor funcții raționale de fracții trigonometrice, elevii fac apel la cunoștințele privind ecuațiile trigonometrice, periodicitatea funcției trigonometrice, calcularea limitelor, derivarea funcțiilor compuse, ca și la cunoștințele despre intervale și mulțimi.

Sînt indicate și problemele de determinare a centrului de greutate al unor suprafețe materiale mărginite de funcții trigonometrice sau de funcții algebrice elementare întregi, sau logaritmice, sau exponențiale, variind de la un exercițiu la altul. Acestea dau posibilitatea să se aprecieze cunoștințele elevilor despre aceste funcții, să se vadă cum aplică în rezolvare integrarea, cum mînuiesc metodele de integrare și mai ales integrarea prin părți.

Prezintă interes problemele în care se propun triunghiuri patrulatere sau poligoane regulate cu anumite vîrfuri fixate prin coordonate în plan, intersectate cu anumite drepte ce fac un unghi (dat sau posibil de aflat) cu o latură dată sau cu anumite axe și se cer ariile sau volumele corpurilor geometrice generate prin rotația anumitor părți din aceste figuri. Se pot alcătui, de asemenea, probleme în care se dă $P(x) = 0$, cu $x_1 = a + b_1$ și $x_2 = c + \sqrt{d}$ rădăcini ale acestui polinom, se cer celelalte rădăcini, reale sau complexe, ale polinomului precum și să se aproximeze, prin metoda coardei, rădăcinile raționale ale acestuia, sau să se găsească rădăcinile întregi și fracționare.

Se pot propune și probleme în care se dă un punct ce aparține intersecției a două conice, cerîndu-se ecuațiile tangentelor la aceste conice în punctul respectiv, unghiul pe care-l fac și anumite arii formate de puncte importante, ca și probleme de locuri geometrice în plan, care se pot trata atît analitic cît și sintetic.

Desigur că aceste exerciții nu sînt date decît cu titlul de exemple. Se poate formula un foarte mare număr de exerciții și probleme variate. Important este ca acestea să fie astfel alese încît să ridice calitatea examinării candidaților și să permită verificarea obiectivă a cunoștințelor lor.

Prof. PETRE GOLUMBEANU
Baia de Aramă

Atenție, elevii intră în vacanță!

Cîteva zile încă — și elevii vor intra în vacanță. În afară de perioada de 14 zile în care mulți dintre ei se vor afla în tabără sau de zilele în care vor merge, însoțiți de profesori, în drumeții și excursii, vor dispune ei înșiși de timpul lor, își vor alege singuri modul cum să și-l petreacă. În aceste condiții, de bună seamă, se face mai simțită răspunderea părinților, deci și necesitatea ca școala să-i îndrume. Convorbirile pe care le au diriginții și profesorii cu părinții elevilor lor acum, în preajma vacanței, au tocmai rostul de a-i aviza asupra cîtorva dintre problemele esențiale legate de rostul vacanței.

Ce trebuie să știe părinții în legătură cu aceasta, ce trebuie să le lămurească pedagogul?

În primul rînd, că rolul vacanței este de a permite copiilor o odihnă fizică și intelectuală efectivă, asigurînd astfel refacerea capacității lor de muncă, fără să ducă însă la risipirea cunoștințelor care s-au acumulat în timpul cursurilor, ci dimpotrivă, îmbogățind în forme specifice aceste cunoștințe. Apoi, că o asemenea odihnă cere folosirea timpului în mod activ, diferențiat în funcție de vîrstă, că ea solicită alcătuirea unui program judicios și echilibrat, că ea nu trebuie să reprezinte o întrerupere a preocupărilor intelectuale, că există o întreagă diversitate de forme de recreare care trebuie să fie îmbinate în mod armonios etc.

Unul dintre aspectele cele mai interesante ale problemei, însă, mi se pare a fi relația existentă între motricitatea generală și aptitudinile pentru activitatea intelectuală a copiilor. Este binecunoscută intensa nevoie de mișcare a copiilor. Ca expresie a particularităților procesului de creștere, aceasta nu ne surprinde. Eforturile educative îndreptate spre transformarea formelor de manifestare relativ dezordonate ale motricității în forme organizate izvorăsc nu numai din dorința generală de a forma îndivizi disciplinați, ci dintr-o necesitate psihologică mai profundă. S-a constatat prin cercetări experimentale — relatate în literatura de specialitate — că acei copii care fac față mai bine sarcinilor intelectuale se caracterizează în planul motricității nu prin faptul că se mișcă în general mai puțin decît alți copii, ci prin aceea că, atunci cînd trec la rezolvarea unei astfel de sarcini, sînt capabili să-și stăpînească motricitatea. Problema menținerii unui echilibru între desfășurarea liberă a mișcărilor și dirijarea în scopuri educative a acestora se pune cu deosebire în legătură cu modul cum își petrec copiii vacanțele. Deși menite să asigure o odihnă cît mai completă, vacanțele nu trebuie să dezorganizeze viața copiilor, să-i facă să-și piardă antrenamentul de activitate ordonată dobîndit în cursul anului școlar. Vacanțele nu pot fi un timp liber pur și simplu, fără nici un program. Plictiseala sau trecerea haotică de la o activitate la alta, prin absența unor scopuri precise, creează obișnuințe negative care devin apoi greu de corectat.

Întrucît în vacanță copiii sînt aproape tot timpul acasă, părinților le revin răspunderi suplimentare. Se pune mai acut chestiunea împărțirii timpului liber al membrilor familiei astfel încît să se poată asigura supravegherea permanentă a copiilor. Părinții îi pot ajuta pe copii să-și alcătuiască programul în fiecare seară pentru a doua zi, sau în fiecare duminică pentru săptămîna următoare. În acest program trebuie să se acorde loc mai mare odihnei prin somn, introducîndu-se repausul obligatoriu de după amiază (fie și numai prin poziția relaxată în pat) și respectîndu-se cu rigurozitate somnul de noapte. Mișcarea în aer liber, jocurile relaxante, ca și practicarea unor sporturi sînt forme extrem de eficiente de odihnă, cu condiția ca manifestările copiilor să nu devieze în comportări periculoase pentru buna lor dezvoltare și, firește, cu grijă pentru respectarea regulilor de igienă, pentru menținerea și întărirea sănătății (evitarea insolației, a șocurilor fizice, respectarea orelor de masă etc.).

Poate fi recomandată cîte o listă de cărți atractive — potrivit cu vîrsta și posibilitățile de înțelegere ale copiilor de diferite vîrste, pe care elevii să le citească în vacanță — cu atenție însă ca acestea să nu fie prezentate ca o obligație supărătoare. De asemenea, este bine să fie încurajate activitățile preferate ale copiilor — sportul, colecționarea de mărci, de ilustrate, de insecte și flori etc., care au efect recreativ și instructiv totodată. Pentru restul programului copiii pot fi antrenați la sarcini gospodărești.

Principala atenție, în toate formele de petrecere a vacanței, trebuie îndreptată spre asigurarea unei odihne plăcute fără a tulbura bunele deprinderi, obișnuințele de activitate organizată formate anterior. Absența oricărui program sau încurajarea unui program dezordonat nu oferă o odihnă corespunzătoare și creează, în plus, dificultăți de adaptare ulterioară, cărora copiii le vor putea face față cu greu.

Abordînd cu competență, în cadrul convorbirilor cu părinții, problemele recreării și odihnei copiilor în timpul vacanței, probleme tot atît de importante ca și cele pe care le ridică în timpul cursurilor procesul de învățămînt, profesorii își vor extinde astfel indirect munca lor educativă asupra acestui răgaz dintre ultima și prima zi de școală, muncă de a cărei permanență depinde dezvoltarea sănătoasă, corectă și armonioasă a copiilor.

VALENTINA RADU
cercetător principal
la Institutul de psihologie

„O inimă largă"

Terminînd de încheiat mediile, învățătoarea a apreciat că trebuie să fie premiați douăzeci de elevi: doisprezece cu premiul întîi, patru cu premiul doi și patru cu premiul trei. Totuși, nu era cu conștiința împăcată: nu-s oare prea puțini premianți?

În timp ce era frămîntată de acest gînd, ușa cancelariei se deschise și își făcu apariția, ținînd de mînă o fetiță de vreo 4 ani, mama lui Costel. Trasă la față, mama părea foarte necăjită.

— Tovarășă învățătoare, tare mi-e frică să nu mi se îmbolnăvească grav băiatul!

— Cum așa? — exclamă învățătoarea îngrozită. Suferă de ceva?

— Mă tem că face o depresiune nervoasă...

— De ce?

— Gîndiți-vă și dumneavoastră: tocmai el, care e așa sensibil, să nu ia premiu!

— Păi dacă nu l-a meritat...

— Atunci să știți că se îmbolnăvește

foileton

— și o să-l aveți toată viața pe conștiință.

Milosă din fire, învățătoarea deschise catalogul, privi atent și hotărî ca limita de jos a mediei celor premiați poate coborî așa ca și Costel să intre în rîndul premianților. Mama se înseninâ pe loc. În schimb, fetița pe care o ținea de mînă lăcrămă.

— Cine e fetița?

— întrebă învățătoarea.

— Lucica, sora lui Costel — o lămuri mama.

— Ce drăguță e! Dar de ce plînge?

— Îi pare rău că nu e încă elevă, ca să primească și ea premiu.

— Nu-i nimic, o premiem și pe ea. Și învățătoarea înmînă pe loc fetiței florile ce se aflau în vaza din cancelarie.

Mama și fetița erau în al nouălea cer. Văzîndu-le atît de bucuroase Pufi, cățelul care le urmărise și, fără să fie observat, intrase în cancelarie o dată cu ele, trase un lătrat.

— Pufi, spuse surprinsă mama — ce cauți aici? Și, adresîndu-se învățătoarei: Nici nu vă închipuiți ce cățel credincios și deștept e!

— Nu mai spuneți!

Pufi, un pechinez roșcat, țopăia nerăbdător, așteptînd și el o răsplată.

Aceasta nu întîrzie. Învățătoarea scoase din pachețelul ei pentru gustare un picior de pui și i-l întinse lui Pufi.

O inimă într-adevăr largă.

Prof. IOAN CERNĂUȚI

ECOURI LA MATERIALELE PUBLICATE

„Și aceasta este o sarcină a școlii"

Opiniile cu privire la necesitatea educației sexuale expuse în articolul „Și aceasta este o sarcină a școlii", apărut sub semnătura profesoarei Nora Marian în nr. 850 din „Gazeta învățămîntului", ar trebui, după părerea mea, să-și găsească aplicarea începînd cu viitorul an școlar.

Formarea personalității constituie un proces de lungă durată, pe parcursul căruia își cer rezolvarea numeroase probleme complicate. Una dintre acestea este, fără îndoială, problema educației sexuale, educație care trebuie să țină seama de procesul obiectiv al devenirii biologice și sociale. Este firesc ca aceste probleme să ocupe un loc important în contextul procesului formativ al ființei umane, este firesc ca ele să nu rămînă indiferente familiei și școlii.

Cine să realizeze sarcinile acestei educații? Familia? Școala? Consider că în primul rînd școala, pentru că ea are menirea să ofere elevilor elementele de bază ale culturii și să asigure ca această cultură să nu rămînă știrbită sub nici un aspect.

Mai mult. De ce să-i lăsăm pe elevi să fie influențați de fabulația care circulă între adolescenți pe această temă? Volens-nolens, cu sau fără acceptarea noastră, elevul va căuta răspunsurile acolo unde le poate găsi. În marea majoritate a cazurilor el va găsi însă, pe această cale, doar răspunsuri false, eronate. Numai școala dispune de mijloacele necesare pentru a-l iniția pe elev într-o manieră științifică în acest domeniu — și ea are datoria de a-și îndeplini această sarcină.

O altă problemă ce se pune este modul în care ar trebui să se realizeze educația sexuală. Cred că ea s-ar putea realiza fie prin ore special afectate, fie prin discuții cu grupe mici de elevi, în afara lecțiilor, fie prin îmbinarea ambelor forme, care ar avea o mai mare eficiență. Lectoratele cu părinții ar urma să creeze o unitate de vederi în legătură cu această problemă.

În cadrul școlii, cui să se atribuie sarcinile unei atare educații? Firește, profesorilor și medicului. În nici un caz personalului sanitar mediu. De bună seamă lecțiile și convorbirile la care ne-am referit mai sus trebuie în așa manieră realizate, încît să excludă orice posibilitate de răstălmăcire vulgarizatoare.

Ar fi cît se poate de binevenită o colaborare a organelor de resort din Ministerul Învățămîntului cu Editura medicală pentru elaborarea unor lucrări orientative în acest domeniu, destinate cadrelor didactice, ca și tineretului.

Prof. TRAIAN ISPAS

★

Orizontul de cunoaștere al copilului este mult mai larg astăzi decît în trecut, datorită dezvoltării impetuoase a științei și tehnicii. Este firesc, de aceea, ca încă de la 10—11 ani elevii să-și pună întrebări în legătură cu toate domeniile vieții, inclusiv domeniul relațiilor sexuale. În aceste condiții, a ocoli răspunsul, a înlocui barza din poveștile de odinioară cu helicopterul — să spunem — nu poate fi o soluție. Orice copil își dă seama că nu primește răspunsurile cuvenite și astfel se creează o atmosferă nesănătoasă. Veșnicul „cum" și „de ce" neelucidat poate duce la situații din cele mai neplăcute.

Iată de ce consider judicioasă propunerea făcută în articolul „Și aceasta este o sarcină a școlii", de a se introduce în școli ore de educație sexuală. Cred că aceste ore ar contribui înainte de toate la completarea educației multilaterale a elevilor și că ar înlesni formarea unei atitudini corecte și civilizate între tinerii de sexe diferite.

Profesorilor diriginți le-ar reveni desigur, în primul rînd, această sarcină. Firește că ar fi necesar să se elaboreze în sprijinul lor lucrări de specialitate care să-i orienteze cu privire la modalitățile de tratare a temelor respective, astfel încît să se asigure explicarea lor riguros științifică și în același timp să se respecte particularitățile de vîrstă ale elevilor. Paralel vor trebui editate și lucrări destinate tineretului, care să prezinte problemele științifice ale educației sexuale pe fondul unei competente explicări de ordin etic.

Prof. IULIAN TEODORESCU

URMELE ISTORIEI

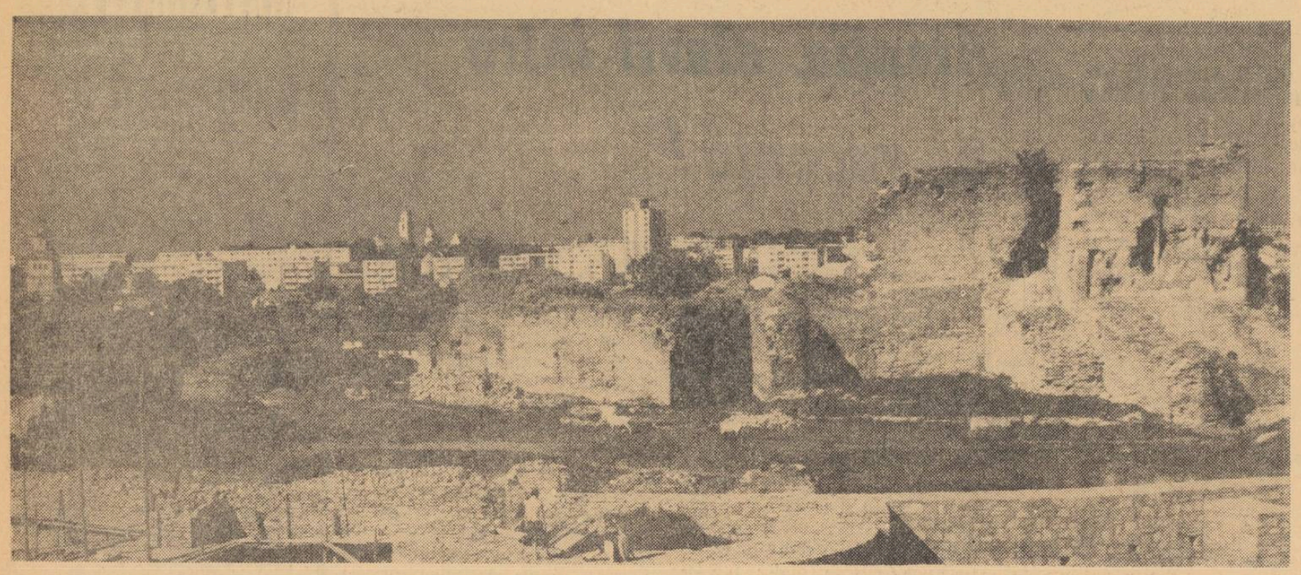

De pe înălțimea unde a fost durată cu veacuri în urmă cetatea Sucevei, vechea cetate de scaun a Moldovei, zidurile înnegrite de ani sînt martorii marilor prefaceri înnoitoare ale Sucevei de astăzi.

NOTE BIBLIOGRAFICE

„Revista de pedagogie"

nr. 5, mai 1966

În sumar :

STUDII ȘI CERCETĂRI

Traian Pop : Școala și pedagogia românească în plin proces de dezvoltare.

Gheorghe Zapan : Modelarea matematică a activităților umane și a proceselor evolutive cu specială aplicare în domeniile pedagogiei și psihologiei.

Ion Berca : Probleme psiho-pedagogice ale modernizării învățămîntului.

Mihai Ghivirigă : Profesorul preferat.

Oniță Gligor : Aspecte ale situației cadrelor didactice și a tineretului studios din România în anii 1929—1933.

DEZBATERI, CONFRUNTĂRI, OPINII

Traian Bobeică : Liceele agricole cu specialitatea mecanizarea agriculturii.

Marcel Saraș : Laboratorul lingvistic în predarea limbilor străine.

Ion Dumitrescu, Nicolae Popescu : Creșterea eficienței lecțiilor de istorie prin utilizarea mijloacelor audio-vizuale.

Alexandru Nediu : Folosirea mijloacelor audio-vizuale în sporirea eficienței lecției la clasele I—IV.

PEDAGOGIE COMPARATĂ

Vasile Bunescu, Ștefan Costea : Seminar internațional pe tema „Concepția modernă privind învățămîntul în școala generală".

Olga Oprea, Valentina Filipescu : Învățămîntul secundar și pregătirea tineretului pentru activitatea socială.

RECENZII

xxx „Studii de didactică experimentală" (Nicolae Oprescu)

P. Bărbulescu, A. Cazacu, A. Vasilescu : „Activitatea U.T.C. în școală" (Virgil Radulian).

Ion Apostol Popescu : „Ion Pop Reteganul" (Mioara Cimpoieș).

PERIODICE PEDAGOGICE

xxx „Sovetskaia pedagoghika" (Lidia Stroganov).

xxx „L'école et la nation" (Ion Cerghit, Virginia Crețu).

VITRINA PEDAGOGICĂ

„Tulburările de vorbire la copil"

Lucrarea „Tulburările de vorbire la copil", de prof. C. Păunescu, prezintă unele aspecte privind cauzele bîlbîielii precum și procedeele terapeutice necesare vindecării acesteia. Sînt explicate baza fiziologică a vorbirii și rolul vieții sociale în dezvoltarea limbajului cît și simptomele și metodele de tratare a bîlbîielii pe etape de vîrstă : antepreșcolară, preșcolară, școlară. Sînt indicate apoi exercițiile de respirație și ritm menite să ducă la corectarea deficienței.

Autorul ridică, în lucrarea sa, și problema raporturilor dintre copiii cu tulburări de vorbire și colectivul de elevi, ca și aceea a influenței pe care o exercită tulburările de vorbire asupra activității intelectuale a copilului. Analizînd explicit aceste probleme lucrarea arată care trebuie să fie comportarea adulților față de copiii cu tulburări de vorbire.

Apărută în Editura medicală, lucrarea se adresează deopotrivă logopezilor, cadrelor didactice și părinților.

Prof. ROMEO POENARU

ȘTIRI

Pentru zilele de vacanță

Ca în fiecare vară, Palatul pionierilor va organiza și în vacanța aceasta, pentru pionierii și școlarii din orașul București, o bogată activitate cultural-artistică și sportivă în aer liber, cu caracter recreativ-educativ.

Vor avea loc un concurs de cîntece și versuri închinate patriei și partidului, pe tema „Țara mea de soare, țară înfloritoare", serbări cîmpenești, șezători la care se vor prezenta cîntece, poezii, strigături din folclorul nou, proverbe, ghicitori, fragmente din povestiri etc. Pe amatorii de teatru îi așteaptă spectacole cu piesele „Totul e să ai idei" și „Galoșul fermecat". Deosebit de interesante vor fi spectacolele de cîntece și dansuri pe tema „Mîndră-i țara mea", date de formațiile artistice ale palatului Nu vor lipsi carnavalurile pionierești și tradiționalul foc de tabără, care în acest an va avea tema „Slăvită nouă țară".

Mult așteptate de pionieri sînt și întîlnirile care se vor organiza pentru ei în timpul vacanței la Palatul pionierilor. Se va desfășura astfel, cu prilejul „Zilei marinei", o întîlnire cu marinari pe tema „Navele românești străbat oceanele lumii", urmată de demonstrații cu modele de nave teleghidate, precum și o întîlnire cu redactorii de la presa pentru copii și tineret, organizată cu prilejul „Zilei presei" Foarte atractivă va fi și acțiunea intitulată „Agențiile de presă transmit", în cadrul căreia se vor prezenta, pe bază de fotografii, proiecții și materiale transmise de Agerpres, cele mai importante evenimente politice internaționale.

Palatul organizează, pentru perioada vacanței, și o bogată activitate sportivă. La bazinul său de înot va funcționa un curs de natație care va avea 3 serii și se va încheia cu o competiție pentru tradiționala „Cupă a Scînteii pionierilor". În perioada 1 iulie — 20 august vor avea loc 8 excursii cu durata de o zi și 8 excursii de 5—6 zile, de-a lungul și de-a latul țării. Se vor organiza de asemenea numeroase acțiuni sportive pe terenurile din parcul palatului.

Pentru pionierii și școlarii din formațiile artistice și sportive, precum și pentru alți copii ce s-au evidențiat în activitățile de cerc și în acțiunile de masă desfășurate la Palatul pionierilor, se vor organiza tabere la Cozia, la Timișul de Sus, la Cheia și la Năvodari.

Prin multiplele manifestări pe care le organizează în vacanța de vară Palatul pionierilor ajută pionierii și școlarii să cunoască frumusețile și bogățiile României Socialiste, realizările obținute de poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român.

Bilanț bogat al activității culturale

Cei aproape o mie de învățători și profesori din raionul Pitești sînt factori însemnați în viața culturală a raionului. Mulți dintre ei lucrează ca lectori ai cursurilor agrozootehnice de masă, învățîndu-i pe țăranii cooperatori să obțină recolte tot mai bogate. Alții sînt conferențiari, membri ai brigăzilor științifice, îndrumători ai mișcării cultural-artistice din cele 184 de sate ale raionului, artiști amatori.

Un renume deosebit au dobîndit învățătorii și profesorii care activează în corul din comuna Călinești, în echipele de teatru din comunele Budeasa și Cotmeana, în grupul vocal din comuna Titești sau în alte formații artistice.

Deosebit de activă este prezența cadrelor didactice la căminele culturale și la bibliotecile și cinematografele sătești. S-au distins în mod deosebit, în munca cu cartea, o serie de învățători și profesori din comunele Băbana, Titești, Racovița, Călinești, Uda, Chilia etc.

GHEORGHE CRUCEANĂ
Pitești

Urmări din pagina 1

Viitorul an școlar

tru studiul undelor electromagnetice de înaltă frecvență, două truse pentru studiul electromagnetismului, aparat pentru prepararea gazelor la rece, trusă de experiențe pentru mecanica lichidelor etc. Au fost editate de asemenea, pentru uzul școlilor, hărți noi ale Republicii Socialiste România (harta fizică și cea economică). Totodată s-a elaborat un „Îndrumător pentru folosirea mijloacelor audio-vizuale" și un normativ pentru înzestrarea cu material didactic a școlilor generale. Valoarea materialului didactic pentru învățămîntul de cultură generală ce va fi pus la dispoziția școlilor prin sfaturile populare va spori în acest an cu 11 la sută față de anul 1965, crescînd de la 38 000 000 lei la 43 300 000 lei. Pe lîngă aceasta va continua înzestrarea școlilor cu aparate de proiecție cinematografică, magnetofoane și picupuri din fondul de investiții al Ministerului Învățămîntului.

Paralel cu măsurile luate pe plan central se desfășoară și pe plan local lucrări de pregătire a noului an școlar. Sfaturile populare și conducerile de școli și-au intensificat în momentul de față preocupările pentru urgentarea construcțiilor școlare și pentru începerea reparațiilor. Totodată, cele mai multe secții de învățămînt au luat măsuri în vederea aprovizionării școlilor din raza lor cu material didactic și pentru revizuirea materialului didactic existent.

Desigur, pe măsură ce se rezolvă operațiile de închidere a anului școlar vor crește și preocupările pentru ca deschiderea cursurilor școlare ale noului an de învățămînt să se facă în condiții optime.

R. M.

Liceele de specialitate

cultură generală precum și specialiști care vor preda obiectele de cultură tehnică generală și disciplinele de specialitate și vor îndruma practica în producție. De asemenea, vor fi luate măsurile corespunzătoare pentru ca practica în producție a elevilor din liceele de specialitate să se desfășoare în unități fruntașe.

În curînd, începînd de la 22 iunie, se va desfășura concursul de admitere în anul I al liceelor de specialitate, la care vor fi admiși tinerii absolvenți ai școlii generale pînă la vîrsta de 17 ani împliniți pe parcursul anului 1966. Concursul va avea loc în condiții asemănătoare cu cele ale concursului de admitere în liceele teoretice. Ministerul Învățămîntului a difuzat instrucțiuni amănunțite cu privire la desfășurarea concursului de admitere, astfel încît acestea să fie cunoscute de toți cei interesați.

Înscrierea la concurs se face pînă în ziua de 21 iunie, la sediul fiecărui liceu de specialitate, pe baza unei cereri la care se anexează certificatul de naștere (în original și în copie), certificatul de absolvire a școlii generale, adeverință de sănătate. Examenul va consta din aceleași probe scrise și orale ca și la liceele de cultură generală. Candidații vor fi admiși în ordinea mediilor obținute la concurs, în limita locurilor planificate.

Sîntem convinși că, chiar din acest prim moment al activității lor, liceele de specialitate vor răspunde din plin rolului important ce li se atribuie în ansamblul sistemului de învățămînt din România Socialistă. Tinerilor care se vor prezenta la concursul de admitere în liceele de specialitate, din rîndul cărora va fi selecționată prima promoție a acestor licee, le urăm succes deplin la concurs.

Educatoare, învățători, profesori

Asigurați-vă abonamentul pe lunile de vară la „Revista de pedagogie". Anunțăm pe cititori că în această perioadă redacția va scoate numere tematice consacrate unor probleme actuale ale școlii privind orientarea profesională și sistemul muncii educative.

INTREPRINDEREA DE MATERIAL DIDACTIC

I. M. D.

București

str. 11 Iunie nr. 2, raionul N. Bălcescu

face cunoscut

școlilor generale și învățătorilor

că își pot procura direct de la sediul **I.M.D. alfabetare, ultimul model, din material plastic, contra cost (573 lei) trusa cuprinzînd 300 de semne ;**

grădinițelor de copii, școlilor generale și liceelor din întreaga țară

că își pot procura direct de la I.M.D. acvarii din sticlă **organică cu electropompă și maternitate, atît pentru colțul naturii vii cît și ca piese ornamentale pentru holurile școlilor.**

Activitățile cultural-artistice în taberele școlare

Taberele școlare asigură copiilor o odihnă rațională și îi ajută să petreacă o vacanță cît mai plăcută, recreativă și cu un puternic efect educativ.

În perioada relativ scurtă, de 14 zile, cît durează viața de tabără, copiii sînt dornici să cunoască cît mai bine localitatea în care se află, să facă excursii pentru cunoașterea împrejurimilor, a trecutului istoric al acestora, să se împrietenească cu copiii din localitate, să afle cît mai multe lucruri despre unitățile industriale și agricole situate în apropierea taberei. Luînd în seamă preferințele elevilor, ascultînd sugestiile lor, cei ce conduc munca din tabere trebuie să includă la loc de frunte, în planurile de muncă ale acestora, acțiuni cultural-artistice care îmbogățesc și înfrumusețează zilele de tabără, antrenînd întregul colectiv de elevi. La buna desfășurare a acestor acțiuni sînt chemați să-și dea contribuția toți factorii care răspund de munca în tabere : secțiile de învățămînt, colectivele de conducere ale taberelor, cadrele didactice, cadrele medico-sanitare și colectivele administrativ-gospodărești.

★

Activitățile cultural-artistice organizate în taberele de odihnă contribuie la întărirea educației patriotice a elevilor, la dezvoltarea dragostei lor nețărmurite față de patrie, față de partid și popor, la folosirea cît mai plăcută a timpului liber. Învățătorii și profesorii din tabere au datoria să cultive în rîndurile elevilor respectul pentru tradițiile revoluționare ale poporului, ale clasei muncitoare și ale Partidului Comunist Român, să le facă cunoscute momente importante din istoria patriei noastre, din viața și activitatea unor personalități de seamă.

Colectivele de conducere ale taberelor se vor îngriji ca în planul de muncă al fiecărei serii, ca și în programul de activități al organizației de pionieri să fie înscrise acțiuni cultural-artistice îndrăgite de copii, cum ar fi : focuri de tabără, carnavaluri pionierești, simpozioane și seri literare, întîlniri cu muncitori fruntași și cu activiști de partid și de stat, învățarea unor cîntece și jocuri, vizite la întreprinderi industriale, la gospodării agricole de stat și la cooperative agricole de producție, concursuri artistice, de cîntece și dansuri, vizionări de filme și piese de teatru etc.

Numeroase tabere din regiunile Brașov, Ploiești, Argeș, Hunedoara, Mureș-Autonomă Maghiară, Suceava, Bacău ș.a. au organizat în vacanțele anterioare acțiuni cultural-artistice cu un valoros conținut educativ, mult apreciate de pionieri și școlari. Experiența frumoasă acumulată în acest domeniu poate și trebuie să fie îmbogățită în acest an.

Un rol deosebit de important în activitatea cultural-artistică din tabără îl au acțiunile de masă, la care participă toți elevii. Cea mai îndrăgită dintre aceste acțiuni este **carnavalul**, care dă copiilor posibilitatea să-și valorifice aptitudinile cultural-artistice, creînd o atmosferă de veselie și prilejuri de împrietenire și de cunoaștere reciprocă.

Pentru buna reușită a carnavalului este indicat să se stabilească un colectiv de organizare, în care pot intra comandantul unității de pionieri, profesorul de muzică, unul sau doi comandanți de detașamente, precum și pionieri și școlari prieenuți și interesați într-o astfel de acțiune. Colectivul de organizare își va începe activitatea pe baza unui plan de acțiune în care va stabili locul și data carnavalului, ca și tematica acestuia. Colectivul se va ocupa și de pregătirea momentelor mai importante cuprinse în programul carnavalului, stabilind cum vor decurge jocurile, parada costumelor etc, ce premii se vor da pentru cîștigătorii diferitelor concursuri, pentru cea mai reușită mască și pentru cele mai bune costume etc. Este bine să fie folosită, în această privință experiența taberelor organizate în anii trecuți la Bran, Sinaia, Năvodari ș.a. Pedagogii de la aceste tabere au antrenat în organizarea carnavalurilor colective largi de elevi. Unii din aceștia s-au ocupat de pregătirea și pavoazarea sărbătorească a locului unde urma să se desfășoare carnavalul, alții de confecționarea costumelor, a măștilor, alții de primirea celor care vin la carnaval, de prezentarea unor participanți de seamă sosiți în mijlocul copiilor sau de coordonarea muzicii, a diferitelor jocuri, cîntece, dansuri etc. Pentru a se spori caracterul atractiv, de surpriză al acțiunii s-a păstrat taina pregătirilor.

O atenție deosebită se va acorda alegerii temei carnavalului, în funcție de vîrsta copiilor. Pentru elevii din clasele I—IV trebuie alese în special teme legate de unele povestiri populare, basme etc. Partea finală a carnavalului va fi rezervată interpretării în comun a unor cîntece și dansuri, jocuri distractive, ghicitori etc.

Comandantul de detașament, profesorii de muzică și educație fizică, directorul taberei au datoria să antreneze un număr cît mai mare de elevi, să stimuleze inițiativa și priceperea celor talentați, pentru ca programul carnavalului să fie cît mai atractiv.

Un mijloc însemnat pentru cultivarea prieteniei între copii și pentru petrecerea în chip plăcut a timpului liber îl constituie **focul de tabără.** Pionierii și școlarii așteaptă cu multă bucurie ziua în care detașamentul sau unitatea lor își propune să aprindă un foc de tabără. În organizarea lui directorul, comandantul unității de pionieri trebuie să antreneze colective cît mai largi de elevi din diferite detașamente. Este bine ca fiecare detașament să participe cu cîte un număr la programul ce se stabilește, urmărindu-se însă ca acesta să nu depășească o oră și jumătate.

Un rol important în pregătirea acestei acțiuni îl are comandantul de detașament, care alcătuiește, împreună cu profesorul de muzică și cel de educație fizică, programul focului de tabără. Pentru a suscita mai mult interesul copiilor detașamentele se pot prezenta cu unele surprize — o poezie sau o epigramă originală, piese vocale sau instrumentale nou învățate etc.

Focul de tabără, la care iau parte toți pionierii, marchează de obicei, unele evenimente mai importante : festivitatea de deschidere sau de închidere a taberei, întîlnirea cu un oaspete drag etc.

Firește, focul de tabără trebuie folosit în scopuri cultural-educative și recreative. Reușita acțiunii depinde în primul rînd de preocuparea și priceperea colectivului de conducere în antrenarea unui număr cît mai mare de pionieri și școlari la pregătirea și desfășurarea programului ce se prezintă cu acest prilej. Datorită preocupărilor manifestate pe această linie de colectivele care au condus în anii trecuți taberele de la Bucșoaia (Gura Humorului), din regiunile Brașov, Ploiești, Banat, Argeș, Mureș-Autonomă Maghiară, copiii care au fost în aceste tabere povestesc și astăzi colegilor lor ce veseț și plăcut și-au petrecut timpul în serile de vară, în jurul focului de tabără.

Un alt mijloc al muncii cultural-educative în tabără îl constituie **concursurile și jocurile pionierești.** Concursurile contribuie la lărgirea orizontului cultural-științific al pionierilor și școlarilor, la educarea lor patriotică și internaționalistă. Pregătirea și desfășurarea concursurilor nu va trebui să solicite eforturi mari din partea elevilor, întrucît le-ar limita timpul de odihnă, i-ar obosi.

Concursurile și jocurile pionierești se organizează de obicei pe detașamente, iar atunci cînd tema concursului suscită un interes mai mare ele se pot extinde pe întreaga tabără. Se pot organiza concursuri-ghicitoare, concursuri „Drumeții veseli" sau „Cine știe cîștigă", pe teme legate de specificul economic, geografic, istoric și folcloric al regiunii. La taberele de pionieri și școlari din regiunile Oltenia, Hunedoara, Maramureș, Dobrogea și altele s-au organizat în anii trecuți cu bune rezultate concursuri „Cine știe cîștigă" cu teme ca : „Tabăra noastră", „Poezie, cîntec, joc pe meleagurile patriei noastre libere", „Să ne cunoaștem regiunea" etc., ca și diferite concursuri ghicitoare. Taberele de pe litoral au acumulat o valoroasă experiență în organizarea concursurilor „Drumeții veseli", care au făcut cunoscute copiilor frumusețile litoralului românesc și transformările ce au înnoit aceste locuri în anii socialismului. Temele concursurilor — „Dobrogea ieri și azi", „O călătorie de la Sulina la Mangalia", „Flora și fauna Mării Negre", „Din trecutul istoric al regiunii Dobrogea" și altele — i-au stimulat pe elevi în cunoașterea acestei regiuni, a bogățiilor ei naturale, a construcțiilor înălțate aici în anii puterii populare, a vieții noi din orașele și satele dobrogene. În sprijinul pregătirii pentru concursuri au fost organizate adunări tematice, excursii pe litoral, croaziere pe mare, s-au pus la îndemînă albume, monografii, reviste din biblioteca taberei.

Se mai pot organiza de asemenea concursuri pentru cel mai bun recitator, pentru cel mai bun interpret de muzică vocală și instrumentală, pentru cel mai bun dansator etc. Aceste concursuri nu necesită pregătiri deosebite, deoarece se apelează mai ales la cîntecele și dansurile pe care pionierii și școlarii le cunosc din școală.

O formă deosebit de importantă a muncii de educație politică a copiilor o constituie **discuția pe teme actuale.** Ea înarmează pe elevi cu cunoașterea celor mai importante evenimente politice interne și internaționale și îi apropie de viața politică a țării. În tabără elevii au posibilitatea să citească „Scînteia pionierului" și celelalte publicații pentru pionieri și școlari. Prin discuția pe teme actuale li se explică, pe baza întrebărilor puse, ultimele noutăți din viața politică a țării și de peste hotare, li se vorbește despre realizările obținute de oamenii muncii în îndeplinirea și depășirea planului de producție, de succesele dobîndite în domeniul științei și artei.

Se recomandă ca discuțiile pe teme actuale să nu dureze mai mult de 10—15 minute, dar să fie interesante, concrete și prezentate cît mai accesibil. Este bine ca ele să se desfășoare în timpul dimineții, în primele ore de program, cînd copiii pot să asculte cu mai multă atenție. La sfîrșitul discuției vorbitorul va recomanda ziarele și revistele din care pionierii pot citi mai pe larg cele povestite.

Lectura presei și a literaturii pentru copii, formă de educație politică a elevilor, contribuie la lărgirea orizontului lor, la dezvoltarea interesului pentru obiectele studiate de ei în cadrul școlii. În detașament se poate organiza lectura în colectiv a unor materiale mai importante publicate în presa de copii. Lectura materialelor respective însoțită de unele explicații din partea instructorului de detașament asigură cunoașterea și înțelegerea aprofundată a acestora, stimulează gustul elevilor pentru lectură și-i învață totodată să înțeleagă cele citite. Lectura în colectiv se recomandă mai cu seamă pentru copiii mai mici. Pentru ei este indicat să fie alese povestiri scurte sau fragmente de sine stătătoare din unele lucrări de mai mare întindere. Folosind banda de magnetofon și discul comandantul de detașament poate organiza audiția unor basme, povestiri, poezii, fragmente din unele opere literare în interpretarea unor mari artiști. Această audiție prezintă o valoare educativă deosebită, impresionîndu-i în mare măsură pe copii. Ei trebuie să afle cine este autorul lucrării citite, iar în cazul cînd li se citesc fragmente din opere mai mari este bine ca lectura să fie precedată de povestirea pe scurt a întregului conținut al operelor respective.

În afară de lectura în colectiv, care nu va trebui să dureze prea mult, pionierii și școlarii trebuie îndrumați să frecventeze biblioteca taberei și să citească cărți potrivite cu vîrsta și preferințele lor. Bibliotecile taberelor vor fi înzestrate cu cărți corespunzătoare, ținîndu-se seama de numărul copiilor și de vîrsta lor. Acolo unde biblioteca taberei nu satisface cerințele copiilor se vor solicita școlilor apropiate biblioteci volante. În afară de aceasta, se poate organiza o bibliotecă de folos comun din cărțile pe care le au copiii cu dînșii. Cadrele didactice care lucrează în tabere au datoria să îndrume cu multă grijă lectura elevilor, astfel ca ei să înțeleagă just cărțile citite ; uneori se pot organiza discuții pe marginea unor cărți citite, recenzii etc., alegîndu-se în special acele cărți care contribuie la educarea școlarilor, la formarea omului nou, cu un profil moral sănătos.

Serbările organizate în tabără au o valoare educativă deosebită. Ele se organizează la deschiderea festivă a taberei, în primele zile după sosirea copiilor și la închiderea seriei. Pregătirile în vederea deschiderii taberei nu vor trebui să răpească prea mult din timpul destinat odihnei copiilor. Ele se vor organiza cu cîntece, recitările și dansurile cunoscute de copii din timpul anului școlar. Programul artistic va fi precedat de cuvîntul directorului taberei, care va dura cel mult 5—10 minute. Întreaga serbare de deschidere a taberei va dura cel mult o oră.

Serbarea de închidere a taberei se poate organiza mai pe îndelete. Programul ei va cuprinde și unele creații originale ale copiilor (versuri, epigrame, ghicitori), ca și cîntecele și dansurile noi învățate în tabără.

★

Este necesar să atragem atenția că pe durata unei serii de tabără (14 zile) nu este posibil să se organizeze prea multe activități cultural-artistice. Conducerile taberelor, cadrele didactice vor organiza numai pe acelea pentru care au condiții corespunzătoare, care să nu-i obosească pe elevi, să nu le înăbușe inițiativa. Prezentarea activităților cultural-artistice menționate mai sus a urmărit să ofere învățătorilor și profesorilor care lucrează în tabere unele sugestii și îndrumări metodice care să sporească eficiența educativă a acestor acțiuni.

În acest an, prin grija partidului și statului nostru, avem condiții materiale mult mai bune decît în anii precedenți pentru organizarea și desfășurarea activității taberelor școlare. Localurile sînt gata să-și primească oaspeții. Avem un activ valoros de cadre didactice, care a acumulat o bogată experiență în munca educativă cu copiii. Organizînd cît mai plăcut acțiunile cultural-artistice, sportive și turistice vom satisface dorințele elevilor, setea lor de cunoaștere, înclinația spre romantism, vom face ca vara, acest al IV-lea trimestru al anului (dacă ar fi să-l denumim ca la școală), sezonul de aur al drumețiilor și excursiilor, al taberelor școlare — să contribuie nu numai la odihna și reconfortarea copiilor, dar și la dezvoltarea lor multilaterală, să-i ajute să cunoască și să îndrăgească frumusețile naturale și bogățiile patriei, să le cultive dragostea pentru glorioasele tradiții de luptă ale poporului, ale clasei noastre muncitoare și ale partidului său comunist — izvoare de călire în lupta pentru noi victorii pe calea socialismului și comunismului.

ION BÎRNĂ
șef de serviciu în Direcția activități educative din Ministerul Învățămîntului

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 855
Vineri 17 iunie
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Prezența magnetofonului va face să se păstreze mult timp amintirea prețioasă a versurilor citite în cadrul cercului literar.

Pornire bună, direcție precisă

Destinate să răspundă cerințelor economiei naționale prin asigurarea unor cadre medii bine pregătite într-un mare număr de specialități, liceele de specialitate — a căror înființare a fost stabilită, ca urmare a directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. — oferă un larg cadru de calificare profesională unui mare număr de tineri, dîndu-le posibilitatea de a-și valorifica aptitudinile și înclinațiile în domeniile de activitate spre care se simt mai atrași. Toate aceste aspecte explică însuflețirea cu care a fost întîmpinată în întreaga țară înființarea acestor licee.

În prezent, organele de resort pregătesc o „bună pornire" celui dintîi an de activitate al liceelor de specialitate. În toate regiunile au loc pregătiri atît pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a concursurilor de admitere cît și pentru organizarea activităților viitoare în condiții de natură să asigure pregătirea elevilor la un nivel cît mai ridicat.

Doritori să aflăm amănunte în legătură cu modul de desfășurare a acestor acțiuni pe plan local, ne-am îndreptat spre secția de învățămînt a regiunii Ploiești. Aici am fost întîmpinați de tovarășul **Ion Cristescu,** inspector metodist șef.

— Colectivul secției noastre de învățămînt, cadrele didactice din regiune, părinții elevilor, ca și elevii înșiși au primit cu multă bucurie hotărîrea cu privire la înființarea liceelor de specialitate, pe care o apreciază drept o măsură de mare importanță — ne-a spus tov. Cristescu. În regiunea noastră vor lua ființă, potrivit cu specificul ei economic, licee industriale de petrol (la Ploiești și Cîmpina), licee agricole (la Rm. Sărat, Voinești, Buzău, Valea Călugărească, Nucet, Mizil) și licee economice (la Ploiești, Buzău și Tîrgoviște).

— Ce măsuri organizatorice s-au luat pentru asigurarea unei cît mai bune activități a acestor noi unități școlare ?

— Ați observat, desigur, faptul că mă aflu numai eu la sediul secției. Ceilalți membri ai colectivului nostru sînt acum pe teren, ori iau parte la diferite ședințe în legătură tocmai cu sarcinile legate de înființarea noilor licee. A avut loc și o consfătuire de lucru cu cadrele didactice și organele raionale în legătură cu modul de organizare a concursului de admitere, cu aducerea la îndeplinire a instrucțiunilor primite de la Minsiterul Învățămîntului pe această linie. Sînt multe de făcut... Cred însă că, pentru a răspunde exact la întrebarea pusă, ar trebui să luăm în considerare două mari probleme care ne stau în față.

— Care sînt aceste probleme ?

— În primul rînd, cele legate de baza materială a acestor școli noi și, într-o egală măsură, cele legate de recrutarea profesorilor care urmează să lucreze în cadrul lor.

Ca să vă răspund la ele pe rînd, am să precizez că aspectele privind baza materială necesară se referă atît la spațiul de școlarizare — săli de clasă, laboratoare, ateliere etc, — cît și la asigurarea materialelor didactice și la posibilitățile de efectuare a practicii în producție. Datorită marii dezvoltări pe care o cunosc întreprinderile industriale și agricole din regiunea noastră, noile licee vor dispune de condiții foarte bune. Există spațiu de școlarizare, există posibilități largi de a se organiza practica de producție a elevilor în unitățile productive de profil. În ceea ce privește cele trei licee economice care se vor afla în grija directă a secției noastre de învățămînt, ele iau ființă la Tîrgoviște, Ploiești și Buzău, unde există clădiri școlare dotate adecvat, o anumită tradiție în această privință și toate condițiile necesare practicii în producție a elevilor.

— ...Și cadrele didactice ?

— Vom recruta — pentru obiectele de cultură generală — o serie dintre cadrele bune de care dispunem în număr suficient. Pentru obiectele de cultură tehnică generală și cultură tehnică de specialitate se va face apel la cadre din producție cu pregătire în specialitatea respectivă.

— Desigur că, mai ales în aceste zile din preajma concursurilor de admitere, în centrul atenției se află problema recrutării elevilor care vor învăța în liceele de specialitate. Ce ne puteți spune în această privință ?

— Este, într-adevăr, o problemă aflată în centrul atenției noastre. Pe această linie ne-am ocupat în primul rînd de popularizarea noilor licee în rîndurile elevilor și ale părinților acestora. În cadrul unor ședințe de lucru cu directorii școlilor s-au stabilit o serie de măsuri în vederea acestei popularizări : organizarea unor discuții cu elevii, cu părinții, articole în ziarul local, „Flamura Prahovei" etc. Permanent în școli, la secțiile raionale de învățămînt, la secția noastră se dau celor interesați lămuriri în legătură cu profilul liceelor, cu perspectivele pe care le deschid ele, cu locul unde sînt amplasate, condițiile pe care le oferă ș.a.m.d. În același timp, în colaborare cu celelalte

TEODOR DUMITRESCU

(Continuare în pag. 4-a)

ÎN VACANȚĂ

„Rezervat pentru elevi" • Totul e mai bine, mai frumos • Tabere în restanță • Cum se poate recîștiga timpul pierdut

De aproape două săptămîni, în fiecare zi gările sînt pline de școlari. Veselia, larma lor umplu peroanele pînă în clipa cînd, încărcate, trenurile pornesc cu ei spre toate colțurile țării. Spectacolul acesta tineresc al gărilor nu mai stîrnește nimănui semne de întrebare. Toată lumea știe : școlarii noștri au început să trăiască din plin bucuriile vacanței. Zilele trecute s-au întîlnit în Capitală, la Gara de Nord, peste 2 000 de elevi din orașele și satele regiunilor București, Suceava, Mureș-Autonomă Maghiară, Maramureș. Încărcați cu toată recuzita de vară, au plecat spre litoral, la taberele de la Năvodari, Costinești și Schitu, care i-au așteptat pregătite ca pentru niște oaspeți dragi. Și în gările din Timișoara, Bacău, Galați, ca și din multe alte localități ale țării se vede din ce în ce mai des, pe trenurile care vin sau pleacă, anunțul binecunoscut din zilele vacanțelor : „Rezervat pentru elevi".

În vacanța aceasta vor poposi în taberele de la munte și de la mare, străjuite de păduri umbroase sau de întinderi poleite cu aur și azur, mii de școlari. Unii au și început să guste farmecul zilelor de tabără, alții le socotesc cu nerăbdare pe cele care mai sînt pînă vor sosi aici. Pregătirile în vederea primirii lor au început de multă vreme, încă de cînd, preocupați de învățătură, școlarii nici nu gîndeau la vacanță.

Dacă intri în aceste zile la taberele de pe Valea Prahovei și de pe Valea Teleajenului, la taberele din regiunile Brașov sau Mureș-Autonomă Maghiară, toate îți par, la prima vedere, așa cum au fost anul trecut. Și tabăra de la Bușteni, și cea de la Sinaia-Schioru, și cea de la Izvoarele sau Suzana, ca și taberele de la Olteni, Sadu, Răstolița, Lunca Bradului sau Homorod par neschimbate. Și totuși, pe măsură ce pătrunzi în vilele cochete, îți dai seama că sînt altfel de cum erau în vacanța trecută, că peste tot s-a făcut ceva în plus, că totul e mai bine, mai frumos, că se simte grija de a oferi elevilor nu numai condiții bune de cazare, ci și o ambianță cît mai plăcută, care să le înfrumusețeze viața în tabără și să răspundă cerințelor educării lor estetice. La tabăra de odihnă de la Izvoarele, de exemplu, în locul sălii de mese, instalată anul trecut într-un cort, s-a amenajat o sală de mese nouă, modernă, plină de lumină. La Sinaia-Schioru dormitoarele mari s-au compartimentat, transformîndu-se în încăperi plăcute de cîte 5—6 persoane. La Suzana, toate vilele au fost parchetate și zugrăvite în culori pastelate. În regiunea Brașov toate taberele sînt dotate cu frigidere noi ; s-a îmbunătățit de asemenea înzestrarea dormitoarelor, a sălilor de mese. Mai pretutindeni s-au instalat mobile noi, în culori vii, plăcute, perdele ca zăpada, flori, tablouri cu reproduceri după opere de valoare ale artiștilor plastici români și străini. La Bușteni, o mare sală a fost în întregime decorată cu picturi care reprezintă imagini din viața tinerelului nostru și peisaje din împrejurimile taberei. Este într-adevăr deosebit de plăcut să-ți petreci zilele de vacanță în astfel de tabere !

Dar iată că, spre necazul nostru, întîlnim și tabere unde nu s-a făcut încă aproape nimic, deși peste cîteva zile vor sosi elevii. La Telega, în raionul Cîmpina, la Săliște 1 și Săliște 2, în regiunea Brașov nu s-au terminat nici reparațiile și nici curățenia interioară. Cu toate că tabăra școlară Telega e situată într-un loc deosebit de pitoresc, într-o clădire frumoasă, pare un loc părăsit, pustiu. Nu s-a rezolvat pînă acum nici problema aprovizionării. Întrebată de unde se vor procura alimentele, administrația taberei a răspuns simplu : de la „Alimentara" și de la „Aprozar". Dacă se vor găsi în cantități suficiente și la timp cele necesare, nu s-au gîndit cei de la Telega.

Cine poartă răspunderea acestei stări de lucruri ? Ne dăm seama

M. MIRON

(Continuare în pag. 4-a)

În sumar :

Profiluri — pag. 2

Largi perspective pentru elevii liceelor de specialitate — pag. 2

Ședința Consiliilor învățămîntului superior, de cultură generală, profesional și tehnic — pag. 3

Difuzarea manualelor

Pregătirea deschiderii viitorului an școlar implică, de la amenajarea localurilor și pînă la problemele vizînd planurile și programele de învățămînt, o multitudine de aspecte. Printre ele se numără și difuzarea manualelor, acțiune care cere un mare volum de muncă, multă pricepere. Pentru a avea o imagine bine conturată asupra dimensiunilor acestei acțiuni este suficient să precizăm că în viitorul an școlar se vor difuza 25 milioane de manuale școlare în valoare de peste 162 milioane de lei. Numai transportul lor din tipografii și depozite pînă la centrele regionale cere peste 900 de vagoane, la care se adaugă și miile de mașini care vor trebui să le transporte de acolo pînă în cel mai îndepărtat sat.

După cum se știe, manualele reprezintă darul oferit în fiecare toamnă elevilor patriei de către partid. Pentru pregătirea lui s-au străduit autori, redactori, muncitori tipografi — și el trebuie să ajungă la 15 septembrie, în atmosfera sărbătorească a primei zile de școală, pe banca fiecărui elev.

În acest an manualele vor fi transportate nu numai pînă la centrul de comună, ca în anii precedenți, ci pînă la școlile din cătune și sate, pentru a se ușura distribuirea lor, pe care urmează să o facă învățătorii și profesorii. Operația însăși de distribuire va începe mai devreme decît în anii trecuți, la 5 august.

În scopul asigurării tuturor condițiilor pentru buna desfășurare a operațiilor legate de difuzarea manualelor, la Ministerul Învățămîntului a avut loc recent o consfătuire la care au participat reprezentanți ai secțiilor de învățămînt ale sfaturilor populare regionale și raionale, ai centrelor de librării și difuzare a cărții, ai uniunilor regionale și raionale ale cooperativelor de consum etc. În cadrul consfătuirii s-au discutat probleme legate de difuzarea manualelor școlare pe baza instrucțiunilor elaborate de Ministerul Învățămîntului, instrucțiuni care vizează îmbunătățirea sistemului de difuzare a cărții școlare.

După cum se vede, pe plan central s-au luat măsuri pentru ca această importantă lucrare pregătitoare a deschiderii anului școlar să se realizeze în condiții optime. La aceste măsuri trebuie să se adauge însă grija secțiilor de învățămînt regionale, raionale și orășenești și a conducerilor de școli. Pentru ca manualele școlare să ajungă la data de 15 septembrie în posesia tuturor elevilor școlilor noastre, se cuvine împlinită cu cea mai mare rigurozitate una din obligațiile directorilor de școli — *întocmirea cu cea mai mare precizie a comenzilor pentru necesarul de cărți.* Această precizie este cerută de faptul că manualele școlare se tipăresc exact în limitele planului de școlarizare. Este suficient să se „greșească" nota de comandă numai cu unul sau două exemplare de fiecare clasă, pentru ca zeci de mii de manuale să facă drumuri inutile dintr-un raion în altul sau chiar de la o regiune la alta. În ultimă instanță aceasta înseamnă nu numai consum inutil de resurse materiale și pierdere de timp, dar poate face ca distribuirea manualelor către un important număr de elevi să întîrzie pînă după deschiderea anului școlar. Pentru ca notele de comandă să fie alcătuite în deplină concordanță cu planul de școlarizare, această operație urmează a fi făcută, potrivit indicațiilor Ministerului Învățămîntului, numai de către directorii de școli, cărora le revine și răspunderea ei. La rîndul lor, secțiile de învățămînt au datoria de a verifica toate comenzile școlilor.

O grijă sporită se cere și pentru modul cum sînt manipulate, în cursul distribuirii, manualele școlare. Ele trebuie să ajungă la elevi în aceeași stare în care au părăsit întreprinderea poligrafică.

Difuzarea în condiții bune și la timpul prevăzut a celor circa 25 de milioane de manuale școlare presupune, în etapa care urmează, o minuțioasă examinare la nivelul raioanelor și regiunilor a tuturor problemelor ce se vor ridica în legătură cu operația respectivă, soluționarea operativă și competentă a acestor probleme. Este ceea ce se cere comisiilor regionale și raionale care coordonează această importantă acțiune de pregătire a noului an școlar.

C. RĂDOI

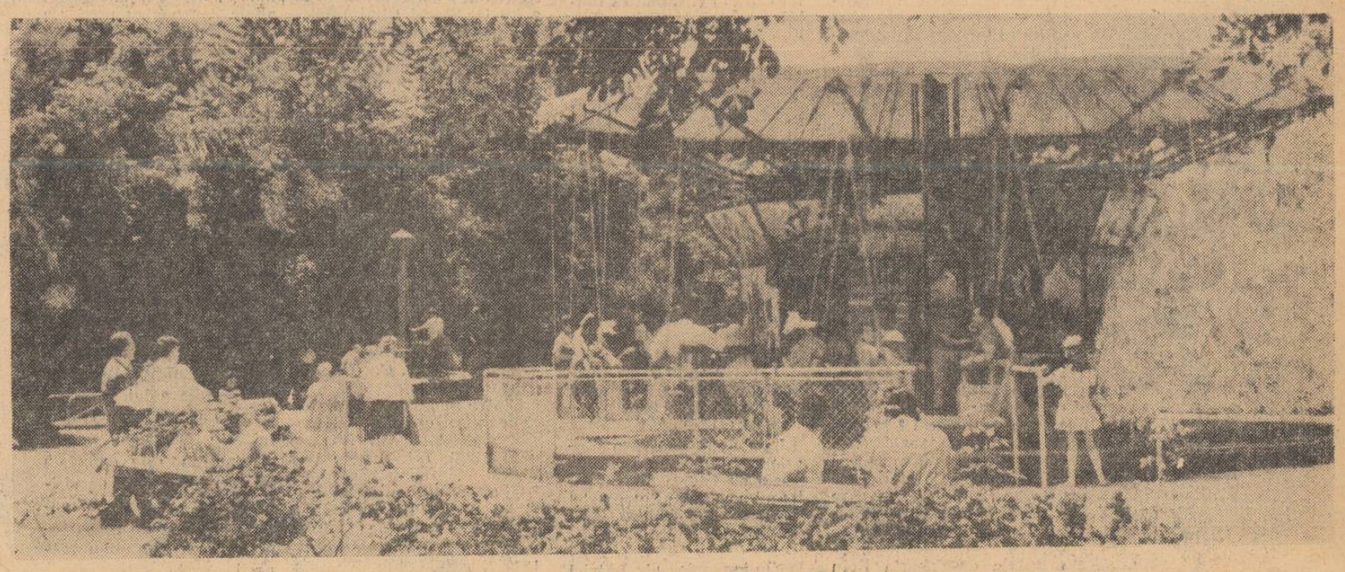

Un loc des vizitat în vacanță de către școlarii din București : Parcul de distracții „Herăstrău".

PROFILURI

O militantă de frunte

A coordona și conduce activitatea a peste 1 000 de școli cu mai bine de 9 000 de cadre didactice și peste 200 de mii de elevi este o acțiune de mare răspundere, care presupune multă pricepere și energie. A ști să îmbini însă într-o concepție judicioasă toate elementele acestei acțiuni astfel încît să asiguri împlinirea la un nivel tot mai înalt a sarcinilor trasate de către partid școlii presupune fără îndoială, alături de pricepere și energie, o nouă calitate: aceea de a crea. Este ceea ce se cere celor care conduc secțiile de învățămînt din cele 16 regiuni ale țării. Este ceea ce o caracterizează și pe profesoara Maria Vicol, șefa secției de învățămînt a regiunii Bacău.

Nefiind în intenția rîndurilor de față să prezinte numeroasele sale preocupări și nici să valorifice experiența ei de conducător al învățămîntului dintr-o regiune, ne oprim doar la cîteva din trăsăturile fizionomiei ei — și anume, la acelea care reprezintă esențialul. Am înscrie, în ordine, calitatea sa de militant comunist pe tărîmul școlii și al educației, calitate care determină preocuparea ei de a nu lăsa nici o latură a activității școlare să se desfășoare fără o exigentă examinare personală. Maria Vicol cunoaște în adîncime situația tuturor școlilor din regiune și activitatea celor mai mulți dintre dascălii lor. Am înscrie, apoi, operativitatea și discernămîntul cu care rezolvă problemele ce-i cad în răspundere. Și, însfîrșit, nu putem să nu vorbim despre o calitate a ei, care i-a adus prețuirea și stima cadrelor didactice din regiunea Bacău: răbdarea, înțelegerea cu care se interesează de problemele lor de viață și de muncă, străduința pe care o depune pentru a le rezolva.

Înconjurată de prețuirea tuturor celor ce muncesc în școlile regiunii, Maria Vicol a fost distinsă în repetate rînduri cu medalii și ordine ale Republicii Socialiste România. Militantă de frunte pe tărîmul învățămîntului nostru, ea aduce o neprecupețită contribuție la educarea generației de viitori constructori ai patriei.

R. CONSTANTINESCU

Sute de imagini

Anii par a fi trecut ca zilele. Doar amintirile, sute de imagini înscrise în uriașa carte a memoriei, le mai dau consistență și volum. Și totuși, parcă era mai ieri cînd, foarte tînără, aproape o copilă ea însăși, Maria Cristea și-a început profesia de educatoare printre copiii unui sătuc din Dobrogea. Nesiguranța, incertitudinile, temerile și, mai ales, necazurile, nenumăratele necazuri de la început, se pierd uneori undeva departe în trecut, ca într-o ceață. Alteori însă ți apar cu limpezimea și pregnanța prezentului. I-a îndrăgit mult, atunci, pe copiii dobrogeni. Dar, nu peste multă vreme, împrejurările au purtat-o într-un alt capăt de țară, la Martineni, în actuala regiune Mureș-Autonomă Maghiară. Alți copii au făcut-o să încerce și aici aceleași sentimente pline de căldură, care au ceva din duioșia maternă. Dar n-a putut rămîne nici aici. A trebuit să plece undeva lîngă Mizil, la Treisteni și la Vadu Săpat. Acum, în anii noștri, s-a statornicit la Grădinița de copii nr. 1 din Bușteni. Și nu o dată, cînd mîngîie capetele copiilor cu care lucrează azi, i se pare că chipurile lor se confundă cu chipurile altor sute de copii pe care i-a mîngîiat și i-a purtat de mînă într-un loc sau altul, că alcătuiesc un singur tot — sînt copii ai țării, sute și sute de copii care au crescut sub ocrotirea ei atentă, grijulie.

O îndelungată experiență și atașamentul pentru profesia căreia i s-a dedicat o ajută să găsească mereu noi și noi căi pentru a-i învăța pe copii să distingă ce e rău de ce e bine, să înțeleagă lumea din jur, să gîndească. Construind cu ei jocuri din plastilină, din carton sau din hîrtie, alegînd un diapozitiv sau o bandă de magnetofon pe care este înregistrată o poveste, Maria Cristea se simte întotdeauna îndemnată de același impuls — dorința ca acești copii să devină mîine oameni adevărați.

La afecțiunea pe care le-o arată educatoarea lor copiii răspund cu aceeași afecțiune. Și tot cu afecțiune o înconjoară colegii, părinții copiilor care i-au fost dați în grijă. Toți cei care o cunosc o stimează pentru conștiinciozitatea și bunătatea ei, pentru priceperea și pasiunea pe care le depune în munca atît de gingașă și de subtilă de educatoare.

V. OCTAVIAN

Stilul este omul

Aforismul „stilul e omul" poate fi extins din domeniul pur literar la tot ceea ce se subînțelege prin termenul „stil de activitate". Că este așa o dovedește o dată mai mult faptul că toți cei ce o cunosc pe comunista Ioana Ionescu nu pot despărți imaginea ei de munca pe care o desfășoară.

Lector la Institutul de perfecționare a cadrelor didactice din București, Ioana Ionescu a contribuit la pregătirea psiho-pedagogică a multor învățători și profesori. Lecțiile sale, precizările făcute în cadrul seminariilor, transcrise în caietele de notițe, sînt revăzute mereu de învățătorii și profesorii care au studiat sub conducerea ei cu acea certitudine a aflării unui sfat prețios cu care te adresezi uni prieten apropiat, deosebit de amplu documentat. Cu același simțămînt deschid caietele de notițe numeroși maiștri-instructori din școlile profesionale care au învățat să pătrundă tainele pedagogiei la cursurile conduse de tovarășa Ionescu. Alte caiete, acoperite uneori cu o scriere stîngace, stau mărturie a activităților rodnice de propagandă pedagogică în rîndurile femeilor desfășurate de Ioana Ionescu, de astă dată în calitate de lector al Universității populare.

Desigur, despre fiecare dintre aceste activități s-ar putea da multe amănunte. S-ar putea vorbi, de exemplu, despre tînărul maistru-instructor căruia cursul tovarășei Ionescu i-a revelat o adevărată pasiune pedagogică, despre mama care mărturisea fericită că, în sfîrșit, a izbutit să realizeze o deplină comuniune sufletească cu propriul ei copil — o fire mai închisă, mai puțin permeabilă — și despre multe alte fapte semnificative. Ne-am oprit totuși la o altă activitate, pe care o considerăm drept cea mai aproape de sufletul Ioanei Ionescu. De peste zece ani, ea răspunde de perfecționarea pedagogilor din casele de copii. Este o muncă spre care polarizează direcțiile principale ale preocupărilor ei didactice și de cercetare științifică, de care se simte deosebit de legată. Rezultatele rodnice ale activității sale în acest domeniu se văd și în numărul însemnat de pedagogi din casele de copii care au reușit, datorită îndemnului și îndrumării ei să dobîndească gradul II, și în schimburile de experiență organizate între aceste instituții, și în participarea largă a profesorilor din cadrul lor la sesiunile de comunicări științifice, ca și în rezolvarea, datorită aplicării unor metode inițiate de tovarășa Ionescu, a problemelor ridicate de unii copii cu tulburări de comportament. Studiul amplu bazat pe o îndelungată cercetare, dedicat muncii în casele de copii, studiu care se află acum pe masa tovarășei Ionescu în stadiu de finisare, relevă latura profund științifică a acestei activități.

Iată de ce toți cei care o cunosc sînt unanimi în aprecierea că în activitatea comunistei Ioana Ionescu stilul de muncă îl definește deplin pe om.

AL. CIUCĂ

Măiestrie profesională

„Dacă o lecție se poate numi operă de creație, apoi oricare dintre lecțiile tovarășei Niculescu este o asemenea operă. Nu pentru că orele ei respectă toate principiile didactice, ci mai ales pentru marea lor bogăție în elemente afective. Cînd vorbește, ai impresia vie că fiecare cuvînt al ei se imprimă adînc în mintea și inima elevilor. Iar cînd își spune părerile la ședințele consiliului pedagogic, noi, cei tineri, o urmărim cu creionul în mînă. Pentru ea, didactica este cu adevărat un domeniu de continuă creație..."

Entuziasmul cu care ne-a descris-o un foarte tînăr profesor de la Liceul nr. 1 din Tîrgoviște pe colega sa mai vîrstnică, profesoara de română și filozofie Maria Niculescu Panait Ghimpu, vorbea de la sine despre măiestria ei. O serioasă pregătire, o vastă cultură, o înaltă exigență pedagogică se unesc la profesoara Maria Niculescu cu marea ei dragoste pentru copii și tineri, cu dorința de a-i ajuta, de a-i învăța, de a-i îndruma. Tocmai aceasta explică buna pregătire a generațiilor de elevi pe care ea i-a format de-a lungul anilor petrecuți în slujba școlii. Nu-i de mirare, deci, că toți cei care au învățat cu tovarășa Niculescu vor să-i urmeze exemplul. Îndeosebi fostele sale eleve de la Școala pedagogică din Tîrgoviște, unde a lucrat un timp, se străduiesc să-i semene întocmai. Astăzi învățătoare, ele au devenit cadre valoroase și lucrează cu rezultate dintre cele mai bune.

Neîntrecută dirigintă — responsabila comisiei metodice a diriginților de la Liceul nr. 1 din Tîrgoviște — Maria Niculescu este mereu solicitată să țină lecții deschise, iar referatele pe care le prezintă la consfătuirile cu diriginții sînt amplu discutate și se bucură de o frumoasă apreciere.

Alături de activitatea didactică și metodică, Maria Niculescu Panait Ghimpu desfășoară și o meritorie activitate științifică. Comunicările sale sînt mult apreciate în cadrul filialei locale a Societății de științe istorice și filologice, iar lucrarea pe care a întocmit-o pentru dobîndirea gradului I este rodul unei adînci și temeinice pregătiri.

Iubită de elevi, stimată profund de colegi, apreciată de toți cei care îi cunosc activitatea, Maria Niculescu Panait Ghimpu este unul dintre acei oameni ai școlii a căror activitate constituie pe drept cuvînt un exemplu și o mîndrie.

C. DAN

Studiu în bibliotecă

Pagini din trecutul școlii noastre

Expoziția „Pagini din trecutul școlii noastre", deschisă recent la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, reprezintă o manifestare culturală deosebit de interesantă.

Organizatorii expoziției — un colectiv de cadre didactice de la Universitatea „Babeș-Bolyai" și din liceele clujene, care au lucrat sub îndrumarea Facultății de pedagogie și a direcțiunii Bibliotecii Centrale Universitare din localitate — au căutat să dea vizitatorilor expoziției prilejul de a cunoaște valoroasa contribuție adusă de școala românească la patrimoniul culturii naționale. Manuscrisele, manualele didactice, documentele școlare, fotografiile, graficele, hărțile și alte materiale expuse oglindesc importante etape ale dezvoltării învățămîntului nostru.

Unul dintre standuri cuprinde, între altele, vechi manuale școlare de limba română: **Bucoavna de la Bălgrad** (1699), **Bucoavna de la Cluj** (1744), **Abecedarul** lui Șincai (Blaj 1783), **Abecedarul** lui G. Săulescu (Iași 1847), **Metodă nouă de scriere și citire pentru uzul clasei I primară** de Ion Creangă (Iași 1872), **Abecedarul românesc** de Dr. Barbu Constantinescu (București 1874) — care a atins 35 de ediții — **Carte de citire pentru școlile populare române greco-orientale** de Zaharia Boiu (Sibiu 1869) etc.

Gramatica este reprezentată prin **Elementa linguae Daco-Romanae sive Valachicae** a lui Samuel Micu și G. Șincai (Viena 1780), prin manualele de gramatică ale lui Ioan Alexi (Viena 1826), Ion Eliade Rădulescu (Sibiu 1828), Timotei Cipariu (București 1869) etc. Foarte interesante sînt și gramaticile în manuscris ca cea a lui Ion Budai Deleanu **(Fundamentele gramaticii limbii române)**, a lui Timotei Cipariu **(Gramatica limbii române, Analitica, Sintetica)**, precum și manuscrisul primei gramatici istorici a lui Cipariu — **Elemente de limbă română după dialecte și monumente vechi** (Blaj 1854).

Dintre cărțile de lectură literară, de literatură și de istoria literaturii prezente în expoziție amintim: **Lepturariu românesc** de A. Pumnu (Viena 1862), **Retorica** lui Ion Piuariu Molnar (Buda 1798), **Crestomație sau Analecte literare** a lui T. Cipariu (primul tratat de istoria literaturii române), **Elemente de poetică, metrică și versificațiune** a lui T. Cipariu (Blaj 1860), **Manual de istoria literaturii române** de Enea Hodoș (Caransebeș 1893).

La standul de istorie apar cele mai reprezentative manuale de istorie folosite în trecut pe teritoriul patriei noastre: **Cele patru mari imperii** a lui Johannes Sleidanus (Haga 1631), **Începuturile temeinice ale Istoriei de obște** (Sibiu 1798), **Manual de Istoria Principatului României** (București (1839) a lui Aaron Florian, **Compendiu de Istoria Transilvaniei cu privire distinctă la români** a lui Ioan V. Rusu (Sibiu 1864) — primul manual de istoria Transilvaniei în limba română — **Istoria patriei pentru școlile poporale din Ardeal** de Ion Micu Moldovan (Blaj 1875) etc.

Mult interes prezintă manualele de aritmetică: **Îndreptar către aritmetică** a lui G. Șincai (Blaj 1875), **Elemente de matematică** de G. Asachi (Iași 1838), **Elementele aritmeticii** de Govdela (Iași 1818), **Sistemul metric** de B. Petri (Sibiu 1875), **Aritmetica practică pentru clasele secundare** de Spiru C. Haret (Ed. VII, București 1898) ș.a.

Cîteva manuscrise și manuale folosite în cele patru licee naționale din Transilvania ne arată după ce se desfășura studiul chimiei. **Însemnări de Chimie** (Blaj, cca. 1860), **Curs de chimie elementară** de P. Poni (Iași 1874), **Noțiuni elementare de chimie pentru clasele secundare** de dr. C. Istrati (București 1899).

Dintre manualele de fizică expuse citățm: **Fizica uzuală** de A. Marin (București 1863), **Introducere în Fizică** — manuscris din Blaj (1860), **Cursul de Fizică** al lui Ștefan Nifalvi (Cluj 1826), **Elemente de Fizică** de E. Bacaloglu (București 1870).

Pentru predarea științelor naturale găsim în expoziție **Istoria naturală** de I. Cihac (Iași 1837), **Compendiu de istorie naturală** de Simion Mihali (Blaj 1856), **Curs elementar de istorie naturală pentru gimnazii superioare din România. Zoologia** — de Dr. Iuliu Borașiu (București 1864), **Economie rurală** de Șt. Pop (Blaj 1831) — primul manual de mare circulație pentru studiul agriculturii — **Curs elementar de Geologie** de Gr. Ștefănescu (București 1890) și altele, iar pentru predarea geografiei **Deobște Geografie** a lui Anfilohie Hotiniul (Iași 1795), **Geografia României** de D. Philippide (Lipsca 1816), **Icoana Pămîntului** a lui Ioan Rusu (Blaj 1842), precum și numeroase hărți și atlase școlare.

Un stand bogat în exponate este cel de pedagogie-filozofie, unde atrag atenția **Filozofia cea lucrătoare sau rînduielile dreptului firei** a lui S. Micu (Blaj 1785), **Metodul instrucțiunii** — manuscris (Blaj 1860), **Cursul de Filozofie** (manuscrisul și tipăritura) a lui S. Bărnuțiu, **Elemente de filozofie** a lui Timotei Cipariu (Blaj 1859), **Logica** lui Titu Maiorescu.

Expoziția este cercetată de un mare număr de vizitatori, care găsesc aici valoroase informații referitoare la trecutul școlii românești.

prof. ION BOTA

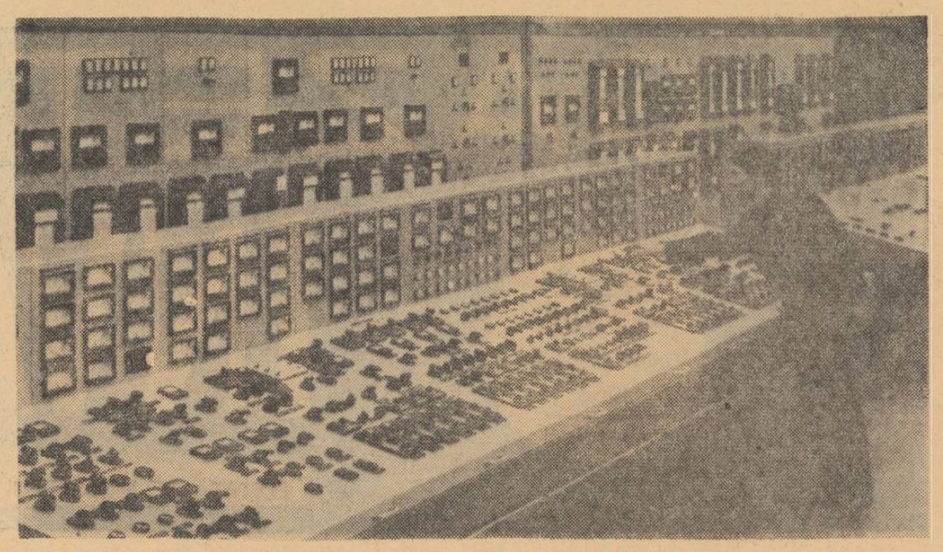

Un aspect de la Combinatul de celuloză și hîrtie din Brăila, unde își vor desfășura practica elevii Liceului industrial de chimie din localitate.

Largi perspective pentru elevii liceelor de specialitate

Dezvoltarea industriei noastre socialiste, automatizarea și introducerea proceselor tehnologice moderne în producția industrială, marile șantiere unde se înalță noi fabrici și uzine, noi blocuri de locuit și importante obiective social-culturale, mecanizarea și chimizarea agriculturii solicită specialiști cu o pregătire complexă, avînd un nivel de cultură generală și de pregătire tehnică tot mai înaltă. Un rol important în activitatea din toate sectoarele economice sînt menite să-l îndeplinească cadrele medii de specialitate pe care le vor pregăti liceele de specialitate ce vor începe să funcționeze din toamna viitoare.

Pentru anul școlar 1966—1967, candidații la examenul de admitere în liceele industriale, agricole și economice își vor putea alege profesia din rîndul a 52 de specialități care îi vor pregăti să lucreze în cele mai importante ramuri industriale, agricole, economice.

Un loc central în rîndurile viitoarelor licee de specialitate îl vor ocupa liceele care pregătesc cadre pentru **industria metalurgică și constructoare de mașini.**

Cei care își vor alege de pildă, — dintre numeroasele specialități cuprinse în profilul liceelor din sectorul industriei grele — specialitatea instalații siderurgice și automatizări vor putea pătrunde tainele funcționării „creierelor electronice" care comandă întregul proces de producție al furnalelor moderne, al oțelăriilor și laminoarelor, dobîndind capacitatea de a conduce și regla aceste complicate procese de producție. De o pregătire tehnică multilaterală, îmbrățișînd cîteva din domeniile în care introducerea realizărilor științei contemporane a determinat revoluționarea proceselor de producție, vor beneficia și tinerii care se vor pregăti în specialitatea termotehnica proceselor siderurgice. Ambele aceste specialități sînt prevăzute în profilul Liceului industrial metalurgic din Galați, care va funcționa în cadrul Liceului nr. 1 din Galați, în profilul **Liceului industrial metalurgic din Hunedoara**, care va funcționa la Grupul școlar metalurgic din localitate etc.

Un domeniu al industriei grele în care introducerea tehnicii moderne a determinat schimbări structurale ale proceselor de producție, mecanizarea și automatizarea ușurînd munca oamenilor și sporindu-i productivitatea, îl constituie **industria minieră.** Cadrelor medii de specialitate care se vor pregăti pentru a lucra în acest sector le va reveni sarcina ca, alături de ingineri, să execute lucrări pentru ameliorarea comportării diferitelor utilaje în regim de lucru, pentru ridicarea indicilor de siguranță, modificarea diferitelor dispozitive și a preparației minereurilor etc. Specialiștii în mine și electromecanică minieră vor fi pregătiți în cadrul **Liceului industrial minier din Baia Mare**, care va funcționa la Grupul școlar minier din localitate și în cadrul **Liceului industrial minier din Petroșani**, care va funcționa la Grupul școlar minier din localitate.

Petrolul — „aurul negru" — constituie una din marile bogății ale țării noastre. În anii construcției socialiste s-a dezvoltat amplu **industria petrolului**, menită să asigure exploatarea rațională și modernă a acestei mari bogății, valorificarea ei completă și deplină. Elevii care se vor pregăti în specialitatea exploatarea zăcămintelor de țiței și gaze vor primi cunoștințe multilaterale asupra modului în care se realizează forajul sondelor, exploatarea lor, colectarea, transportul și tratarea țițeiului, precum și organizarea șantierelor petroliere. O altă specialitate importantă în domeniul industriei petroliere o constituie prelucrarea țițeiului și utilajului rafinăriilor. Ajunge să vizitezi o rafinărie modernă de țiței — cum este aceea de la Brazi, de pildă — pentru a înțelege pe deplin frumusețea și înalta tehnicitate a acestei profesii. Specialiștii în domeniul utilajului pentru foraj-extracție vor studia, alături de problemele de tehnică specifică, proprietățile fizice și chimice ale formațiunilor biologice străbătute în cursul forajului sondelor de mare adîncime, caracteristicile fluidelor de foraj, diferitele aparate de măsură și control utilizate în cadrul schelelor petroliere moderne. Liceele industriale care pregătesc cadre medii în specialitățile din industria petrolului vor funcționa în cadrul unor grupuri școlare cu tradiție și cu amplă experiență în pregătirea muncitorilor și tehnicienilor. Astfel, la **Liceul industrial de petrol** din Ploiești, funcționînd în cadrul Grupului școlar de petrol din localitate, vor fi pregătite cadre medii în specialitatea prelucrarea țițeiului și utilaj de rafinărie, iar la **Liceul industrial de petrol din Cîmpina** vor fi pregătite cadre în specialitățile utilaj pentru foraj-extracție și exploatarea zăcămintelor de țiței și gaze.

În anii desăvîrșirii construcției socialiste **industria ușoară** a cunoscut și ea un avînt neîntrerupt, în scopul satisfacerii la un nivel cantitativ și calitativ mereu mai înalt a cerințelor oamenilor muncii. Noile întreprinderi din acest domeniu dispun de utilaje moderne, caracterizate printr-un grad deosebit de mecanizare și automatizare, care permit realizarea unor sortimente variate, superioare din punct de vedere calitativ. Viitoarele cadre medii de specialitate din acest domeniu se vor putea pregăti într-o serie de specialități printre care filatură-țesătorie, mecanică pentru întreținerea mașinilor și utilajelor din industria textilă etc. Perspective largi deschide în acest sector și specializarea în domeniul confecțiunilor din piele și înlocuitori și în domeniul prelucrării cauciucului și confecționării articolelor din cauciuc. Tinerii care doresc să se pregătească pentru aceste specialități se pot înscrie la concursul de admitere al **Liceului industrial pentru industria ușoară** care va funcționa la Grupul școlar de industrie ușoară din București (filatură-țesătorie, tricotaje și confecții textile, confecții din piele și înlocuitori, prelucrarea cauciucului); **Liceul industrial pentru industria ușoară** care va funcționa la Grupul școlar de specialitate din Timișoara (filatură-țesătorie și mecanică pentru întreținerea mașinilor și utilajelor din industria textilă); **Liceul industrial pentru industria ușoară** care va funcționa la Grupul școlar din Cisnădie (filatură-țesătorie) și **Liceul industrial pentru industria ușoară** care va funcționa la Grupul școlar al Sfatului popular din Iași (filatură-țesătorie).

Un domeniu interesant de activitate vor avea și cadrele care vor absolvi liceele economice, unde se vor studia **contabilitatea** și **merceologia.** În regiunea Argeș, de pildă, vor funcționa **Liceul economic din Rîmnicu Vîlcea**, cu specialitățile contabilitate și merceologie, și **Liceul economic din Pitești**, cu specialitatea contabilitate; în regiunea Bacău — **Liceul economic din Bacău** cu specialitatea contabilitate; în regiunea Banat, **Liceul economic din Timișoara, Liceul economic din Arad** (ambele cu specialitatea contabilitate); în regiunea Brașov, **Liceul economic din Brașov** (contabilitate, merceologie) și **Liceul economic din Mediaș** (contabilitate). Licee cu una sau ambele specialități vor mai funcționa la **Călărași, Roșiori, Giurgiu, Cluj, Bistrița, Oradea, Constanța, Galați, Brăila, Focșani, Alba Iulia, Orăștie, Iași, Vaslui, Satu Mare, Baia Mare, Tg. Mureș, Craiova**, etc.

Un mare număr de licee de specialitate iau ființă în sectorul **agriculturii.** Ele vor pregăti viitoarele cadre de specialiști cu calificare medie în agricultură, horticultură, tehnică zooveterinară, mecanica agricolă, culturi irigate, hidrotehnică etc. Iată o serie de localități în care vor funcționa în anul școlar 1966—1967, licee agricole, precum și specialitățile pentru care fiecare dintre aceste licee vor pregăti cadre: **Slatina** (agronomie, veterinară), **Curtea de Argeș** (horticultură, veterinară), **Drăgășani** (horticultură, contabilitate și merceologie agricolă), **Trifești-Roman** (agronomie, veterinară), **Roman** (mecanică agricolă), **Timișoara** (hidroameliorații, contabilitate și merceologie agricolă), **Arad** (hidroameliorații, horticultură, veterinară), **Lugoj** (veterinară, contabilitate și merceologie agricolă), **Blaj** (horticultură, contabilitate și merceologie agricolă, protecția plantelor), **Dumbrăveni** (agronomie, contabilitate și merceologie agricolă), **Fundulea** (agronomie, hidroameliorații, veterinară), **Brănești** (cadastru și organizarea teritoriului, construcții hidrotehnice), **Turnu Măgurele** (hidroameliorații, contabilitate și merceologie agricolă), **Bistrița** (horticultură, veterinară, contabilitate și merceologie agricolă), **Oradea** (mecanică agricolă și ameliorație), **Salonta** (agronomie, contabilitate și merceologie agricolă), **Simleul Silvaniei** (veterinară, contabilitate și merceologie agricolă), **Poarta Albă** (agronomie, veterinară, hidroameliorație), **Brăila** (veterinară, contabilitate și merceologie agricolă, hidroameliorație), **Odobești** (horticultură), **Tecuci** (agronomie), **Geoagiu** (horticultură, veterinară), **Huși** (horticultură), **Iași** (horticultură, cadastru și organizarea teritoriului, contabilitate și merceologie agricolă), **Podul Iloaiei — Iași** (agronomie, veterinară), **Satu Mare** (agronomie, horticultură, veterinară, contabilitate și merceologie agricolă), **Odorhei** (contabilitate și merceologie agricolă), **Tîrgu Mureș** (agronomie, veterinară, contabilitate și merceologie agricolă), **Craiova** (hidroameliorație, mecanică agricolă, construcții hidrotehnice), **Calafat** (agronomie, contabilitate și merceologie agricolă), **Halinga-Tîrgu Jiu** (veterinară), **Malul Mare — Craiova** (veterinară, contabilitate și merceologie agricolă), **Bîrsești — Tîrgu Jiu** (horticultură), **Bechet — Oltenia** (horticultură), **Rîmnicu Sărat** (agronomie, veterinară), **Voinești — Ploiești** (horticultură), **Buzău** (hidroameliorații, horticultură, contabilitate și merceologie agricolă), **Valea Călugărească** (horticultură), **Nucet — Ploiești** (veterinară), **Mizil** (contabilitate și merceologie agricolă), **Șendricani — Suceava** (agronomie), **Dragomirești Vale — București** (horticultură, veterinară, protecția plantelor).

O pondere însemnată în cadrul liceelor de specialitate o au liceele pedagogice, care au misiunea de a pregăti cadre de învățători la nivelul cerințelor actuale și de perspectivă ale învățămîntului nostru. Liceele pedagogice vor funcționa în cadrul școlilor pedagogice și al institutelor pedagogice de învățători.

Alături de pregătirea profesională temeinică în vederea exercitării funcțiilor de cadre medii de specialitate, elevii tuturor liceelor industriale, agricole, economice și pedagogice vor primi și o temeinică pregătire de cultură generală, echivalentă în ansamblu cu pregătirea pe care o primesc elevii liceelor de cultură generală și care le va permite, dacă doresc, să-și continue studiile în instituțiile de învățămînt superior.

In aceste zile, liceele de specialitate din întreaga țară primesc înscrieri de candidați pentru concursul de admitere care va avea loc între 22—29 iunie a. c. Înscrierile continuă pînă în ziua de 21 iunie a.c.

Concursul de admitere se va desfășura la limba română și matematică (scris și oral).

ŞEDINŢA CONSILIILOR ÎNVĂŢĂMÎNTULUI SUPERIOR, DE CULTURĂ GENERALĂ, PROFESIONAL ŞI TEHNIC

In zilele de 2 şi 3 iunie a.c., s-au desfăşurat lucrările Consiliilor învăţământului superior, de cultură generală, profesional şi tehnic.

Au participat academicieni, membri corespondenţi ai Academiei, membri ai corpului didactic din învăţământul de toate gradele, reprezentanţi ai ministerelor şi ai altor instituţii şi organizaţii centrale.

În cadrul şedinţei celor 3 Consilii reunite s-a dezbătut studiul întocmit de Ministerul Învăţământului pe baza sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român cu privire la problemele fundamentale ale dezvoltării învăţământului de toate gradele în următorii ani. Au fost prezentate şi proiectele de acte normative privitoare la înfiinţarea liceelor de specialitate.

Au luat cuvîntul numeroşi vorbitori care au apreciat favorabil propunerile şi măsurile preconizate, făcînd în acelaşi timp observaţii preţioase pentru îmbunătăţirea lor. Ţinînd seama de sugestiile făcute, studiul va fi definitivat şi prezentat spre aprobare conducerii de partid şi de stat.

De asemenea, a avut loc un larg schimb de păreri referitor la îmbunătăţirea sistemului de absolvire a şcolii generale (de 8 ani), examenului de maturitate, precum şi a concursurilor de admitere în şcolile de tip mediu şi învăţămînt superior.

Măsurile preconizate au drept scop înlăturarea paralelismului ce există între examenul de absolvire a şcolii generale şi concursul de admitere ce se ţine în vederea continuării studiilor, precum şi evitarea supraîncărcării absolvenţilor de şcoli generale şi de licee, datorită numărului mare de probe pe care le au de susţinut într-un interval scurt de timp.

Consiliul învăţământului superior a analizat unele măsuri de aplicare a actelor normative privind organizarea doctoratului, îndeosebi în sensul lărgirii posibilităţilor de cuprindere la doctoratul fără scoatere de la locul de producţie.

Şedinţa Consiliilor reunite a fost prezidată de către tovarăşul acad. Ştefan Bălan, ministrul învăţământului. La şedinţă a luat parte tovarăşul Leonte Răutu, membru al Comitetului Executiv şi secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

În marea aulă a Universităţii din Bucureşti s-au reunit sute de oameni ai învăţământului de toate gradele, reprezentanţi ai corpului didactic din întreaga ţară, care fac parte din Consiliile învăţământului superior, învăţământului de cultură generală şi învăţământului profesional şi tehnic. Au participat academicieni, profesori universitari, profesori din şcoli generale şi din licee, specialişti din producţie care se ocupă de pregătirea viitoarelor cadre de muncitori şi tehnicieni.

În cadrul unor dezbateri aprofundate, au fost analizate soluţiile propuse de Ministerul Învăţământului în cele mai importante probleme de perspectivă ale şcolii, legate de perfecţionarea învăţământului nostru în lumina Directivelor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Toţi participanţii la discuţii şi-au exprimat sentimentele de profundă recunoştinţă faţă de partid pentru grija neabătută pe care o arată învăţământului, pentru condiţiile deosebit de favorabile create în scopul dezvoltării şi perfecţionării lui.

■

Luînd cuvîntul în şedinţă, acad. **Ştefan Bălan**, ministrul învăţământului, a arătat că studiul întocmit de Ministerul Învăţământului în ceea ce priveşte aşezarea învăţământului în următorii ani tratează problema măririi duratei învăţământului obligatoriu — sarcină dintre cele mai importante trasată de Congresul al IX-lea al partidului în legătură cu ridicarea nivelului cultural al întregului popor — şi cuprinde propuneri asupra modalităţilor practice de aplicare a hotărîrilor Congresului cu privire la înfiinţarea liceelor de specialitate, asupra căilor menite să asigure o largă dezvoltare învăţământului de cultură generală, profesional şi tehnic şi îmbunătăţirea profilului învăţământului universitar şi postuniversitar. În procesul elaborării acestui studiu — a subliniat ministrul învăţământului — au fost consultaţi mulţi dintre membrii Consiliilor învăţământului superior, de cultură generală, profesional şi tehnic, iar o parte din aceştia au colaborat direct la redactarea unora din capitolele lui.

Acad. Ştefan Bălan a prezentat în continuare propunerile în legătură cu îmbunătăţirea sistemului de absolvire a şcolii generale, cu desfăşurarea examenului de maturitate, precum şi a concursurilor de admitere în şcolile de tip mediu şi în învăţământul superior.

Prelungirea şcolarităţii obligatorii — o treaptă superioară în dezvoltarea învăţământului românesc

Vii dezbateri au avut loc, în cadrul şedinţei, în legătură cu măsurile preconizate în vederea dezvoltării învăţământului de toate gradele în următorii ani.

Referindu-se la problema prelungirii şcolarităţii obligatorii, prof. univ. **Stanciu Stoian** a fost de părere că este binevenită propunerea de a se lua în seamă posibilitatea ca studiile şcolare să înceapă înainte de 7 ani, prin introducerea unui an de pregătire. În acelaşi timp, prelungirea şcolarităţii după 14—15 ani trebuie să aibă în vedere pregătirea pentru profesiune. Acest fapt va asigura celor care vor termina învăţământul obligatoriu atît posibilitatea de a lucra în producţie, cît şi de a-şi continua studiile. În scopul de a înlătura supraîncărcarea elevilor, a spus în continuare vorbitorul, este necesar ca din planurile de învăţămînt şi din programele şcolare să fie eliminate cunoştinţele depăşite, paralelismele, ca să se poată face loc cunoştinţelor impuse de actuala dezvoltare a ştiinţei, îmbunătăţindu-se concomitent latura metodică a predării.

Prof. **Petru Oproiescu**, de la Liceul nr. 1 din Tîrnăveni, a susţinut de asemenea propunerea ca, paralel cu prelungirea duratei învăţământului general obligatoriu, să se introducă un an de studii pregătitor, care va uşura mult munca dificilă a cadrelor didactice ce predau la clasa I.

Referindu-se în continuare la sistemul de perfecţionare a cadrelor didactice, tov. Oproiescu a făcut propuneri cu privire la examenele de definitivat, de gradul II şi de gradul I şi la perfecţionarea cadrelor de conducere din şcoli, precum şi a inspectorilor secţiilor de învăţămînt.

Prof. univ. **Teodor Martin**, exprimîndu-şi adeziunea la propunerea de a se prelungi durata învăţământului obligatoriu, s-a referit în continuare la necesitatea de a se menţine examenele pentru acordarea gradelor didactice, care îi pun pe profesori în situaţia de a-şi perfecţiona pregătirea.

Vorbitorul s-a oprit apoi asupra necesităţii de a se studia bugetul-timp al elevilor, studenţilor şi cadrelor didactice, pentru ca acesta să fie folosit cît mai eficient. Un asemenea studiu care să fie real, multiplu şi realizat pe toate planurile, va contribui mult la eliminarea supraîncărcării existente încă în activitatea din învăţămînt.

Prof. **Petre Bucşa**, directorul Liceului nr. 1 din Cluj, pornind de la propunerea făcută în studiul Ministerului Învăţămîntului cu privire la prelungirea duratei învăţămîntului obligatoriu a făcut sugestii privind conţinutul planurilor de învăţămînt şi al programelor şcolare ale şcolii generale. El a arătat că socoteşte judicioase propunerile de înfiinţare a secţiilor de muzică şi educaţie fizică din cadrul liceelor pedagogice, precum şi de creare a şcolilor de aplicaţie de pe lîngă aceste licee. El a propus extinderea acestei forme şi în vederea asigurării practicii pedagogice a studenţilor din universităţi şi din institutele pedagogice.

În cuvîntul său tov. Petre Bucşa a susţinut de asemenea, propunerea ca, în scopul de a asigura stabilitatea cadrelor didactice şi a stimula pe profesorii cu activitate îndelungată în slujba şcolii, numărul de ore constituind obligaţia de catedră a celor cu peste 20 de ani vechime în învăţămînt să fie redus.

Prof. **Teodosie Vorobiev**, de la Şcoala generală nr. 5 din Tulcea şi-a exprimat totala adeziune la propunerea conţinută în studiu privind extinderea duratei învăţămîntului general, arătînd că socoteşte necesar ca această prelungire să se realizeze de la 14 ani în sus.

În continuare, el a abordat problemele şcolarizării în lumina noilor perspective de mărire a duratei învăţămîntului obligatoriu, ale pregătirii în liceele pedagogice şi ale formării unor clase speciale pentru elevi deosebit de dotaţi în domeniul anumitor ştiinţe.

Profesorul emerit **Timotei Petride** de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Brăila, s-a ocupat de consecinţele pe plan educativ ale propunerii privind prelungirea duratei învăţămîntului. În continuare el şi-a spus cuvîntul în legătură cu posibilitatea creării unor clase de elevi deosebit de dotaţi pentru studiul anumitor ştiinţe şi şi-a precizat punctul de vedere cu privire la măsurile în legătură cu evitarea supraîncărcării elevilor, arătînd că aceasta trebuie să fie înţeleasă ca o lichidare a „îndopării" elevilor cu date şi amănunte neesenţiale şi nu ca o abdicare de la principiul pregătirii elevilor la nivelul cerinţelor vieţii contemporane

niul agriculturii vor reuşi să pregătească tehnicieni multilateral dezvoltaţi, care să corespundă cerinţelor etapei actuale de dezvoltare a agriculturii ţării noastre. Avînd în vedere că, adunate laolaltă, etapele de practică din cursul şcolarizării echivalează cu un an, vorbitorul a propus ca ultimul an să fie afectat studiului teoretic, completat cu pregătirea practică necesară. Pentru ca practica să dea cele mai bune rezultate este necesar ca pe lîngă liceele agricole să se creeze locuri de producţie permanente, cîmpuri experimentale cu suprafaţă mai mare, care să permită instruirea în bune condiţii a elevilor din anii I şi II, ca şi ferme experimentale de proporţii reduse unde să se desfăşoare instruirea practică a elevilor în ultimii ani de şcoală.

Acad. prof. **Aurel Beleş** s-a ocupat pe larg de rolul şcolii în legătură cu dezvoltarea capacităţilor şi formarea deprinderilor de studiu independent ale elevilor. El a pus aceste cerinţe în strînsă legătură cu ritmul rapid de dezvoltare a ştiinţei şi tehnicii contemporane, arătînd în consecinţă necesitatea îmbunătăţirii unor programe şi manuale şcolare. În calitate de inginer constructor, acad. Aurel Beleş a scos în evidenţă importanţa şi perspectivele liceelor industriale de construcţii pentru pregătirea unor cadre medii de specialitate a căror necesitate se resimte în mod deosebit.

Conf. univ. **Dumitru Salade**, de la Universitatea „Babeş-Bolyai" din Cluj a relevat, în principal, o serie de aspecte privind organizarea pe deplin ştiinţifică a activităţii de orientare profesională a tineretului din şcoli. Este vorba în ultimă instanţă de o problemă esenţială pe plan mondial, aceea a utilizării economice a energiei umane. În continuare vorbitorul s-a raliat unor propuneri privind diversificarea studiilor în licee, înfiinţarea unor centre de orientare profesională etc. făcute în studiul elaborat de Ministerul Învăţămîntului.

În cuvîntul său, prof. univ. **Lazăr Stoicescu** a propus ca pentru mai buna pregătire a elevilor de liceu în vederea trecerii la efectuarea studiilor universitare, ultima clasă a liceului să fie reorganizată sub forma unui an preuniversitar, introducîndu-se prelegeri, seminarii şi examene semestriale.

Prof. **Gheorghe Enăchescu**, şeful secţiei de învăţămînt a oraşului Galaţi, şi-a expus punctul de vedere în legătură cu propunerile cuprinse în studiul Ministerului Învăţămîntului cu privire la momentul începerii diversificării învăţămîntului mediu, la numărul anilor de studii şi la organizarea liceelor de specialitate. El a formulat de asemenea o serie de propuneri privind aprofundarea muncii de îndrumare şi control desfăşurată de inspectorii secţiilor de învăţămînt.

Problemele actuale în legătură cu crearea liceelor de specialitate au constituit tema centrală a cuvîntului rostit de prof. **Emil Iacob** din sectorul de învăţămînt al Consiliului Superior al Agriculturii. El s-a referit în mod deosebit la îndrumarea de specialitate a învăţămîntului agricol pentru evitarea unor paralelisme şi suprapuneri de competinţe.

Tov. **Iosif Popa**, din partea Centrocoopului, s-a referit şi el la problema pregătirii cadrelor în liceele de specialitate, cu caracter economic. De asemenea el a făcut unele propuneri în legătură cu modul de calificare profesională a tinerilor în anumite meserii necesare la sate.

Prof. **Ştefan Pirvăniş**, de la Grupul şcolar profesional şi tehnic din Ploieşti, a apreciat faptul că propunerile cuprinse în studiul elaborat de Ministerul Învăţămîntului creează o legătură mai strînsă între diferitele tipuri de şcoli şi s-a ocupat de problema formării maiştrilor-instructori atît pentru şcolile profesionale cît şi pentru liceele industriale.

Prof. **Simion Văsieş** de la Liceul „Papiu Ilarian" din Tîrgu Mureş şi-a exprimat adeziunea la propunerile de a se crea unele clase speciale la care materiile de învăţămînt să se predea într-o limbă modernă de mare circulaţie, precum şi a unor clase cu elevi deosebit dotaţi într-un anumit domeniu ştiinţific.

Prof. univ. **Victor Giuleanu**, directorul Conservatorului „Ciprian Porumbescu", s-a referit la activitatea şcolilor şi institutelor de artă. Arătînd că ele pregătesc artişti valoroşi, care fac cinste ţării noastre, reprezentînd-o în mod strălucit la concursurile internaţionale, vorbitorul a menţionat în acelaşi timp că, pentru cît mai buna valorificare a talentelor tuturor elevilor şi studenţilor învăţămîntului artistic, este necesar să se asigure unitatea etapelor lui, să se perfecţioneze mai mult metodele de predare şi să se înlăture supraîncărcarea, astfel încît să se creeze mai mult timp pentru studiul individual, pentru exersare. Se impune, în acelaşi scop, ca cei care predau obiectele de cultură generală în şcolile de artă să fie selecţionaţi din rîndul celor mai bune cadre didactice, astfel încît elevii lor să plece din clasă cu lecţia pe deplin învăţată. Vorbitorul a propus totodată ca pe lîngă conservatoarele din Bucureşti, Iaşi şi Cluj, să se înfiinţeze cîte o şcoală de aplicaţie, pentru a se putea recruta mai bine elementele de valoare.

Tovarăşul **Octavian Stroia**, directorul Şcolii de coregrafie din Cluj, s-a referit în cuvîntul său la noile condiţii privind profilul, structura organizatorică şi sarcinile specifice ale liceelor de artă în condiţiile cuprinderii lor în sfera liceelor de specialitate. El a făcut totodată unele propuneri privind mai buna pregătire artistică şi dezvoltarea simţului estetic al elevilor liceelor pedagogice.

Formarea viitorilor învăţători şi profesori la nivelul cerinţelor actuale

Referindu-se la pregătirea viitorilor profesori, acad. **Raluca Ripan** a insistat asupra necesităţii ca universităţile, institutele pedagogice, toate facultăţile care formează cadre didactice să-i educe pe studenţi în spiritul interesului şi al dragostei pentru profesiunea pedagogică, să-i stimuleze la o pregătire cît mai înaltă în acest domeniu, astfel încît munca în şcoală să devină pentru ei o adevărată pasiune şi s-o exercite la o tensiune ridicată, în mod cu adevărat creator. Sarcina pregătirii în acest mod a viitorilor profesori este înlesnită de condiţiile generale—economice, social-politice şi spirituale — din ţara noastră, de măsurile care se iau pentru perfecţionarea continuă a învăţămîntului, pentru modernizarea conţinutului şi a metodelor acestuia.

În legătură cu mai buna profilare a facultăţilor, vorbitoarea a cerut ca, renunţîndu-se la unele specialităţi, să se ţină totuşi seama de necesitatea de a se asigura studenţilor o cultură cît mai largă şi mai modernă, să se menţină specialităţile care completează materialul fundamental.

Prof. univ. **V. Pavelcu**, oprindu-se de asemenea asupra problemei pregătirii cadrelor didactice, a propus ca organizarea în toate instituţiile de învăţămînt superior a cursurilor de psihologie şi pedagogie să devină obligatorie, întrucît aceasta va contribui la rezolvarea multor probleme legate de ridicarea calităţii procesului instructiv-educativ, ca şi de mai buna desfăşurare a acţiunii de orientare profesională a elevilor. Vorbitorul a subliniat în continuare necesitatea elaborării unei mai bune metodologii a activităţii în facultăţile care pregătesc cadre didactice, în scopul adîncirii pregătirii acestora, ca şi în scopul unei mai largi antrenări a viitorilor profesori în activitatea ştiinţifică.

Tov. **Eleonora Pop**, inspectoare la secţia de învăţămînt a regiunii Maramureş, a abordat, în cuvîntul ei, probleme legate de pregătirea cadrelor pentru clasele I—IV, subliniind că înfiinţarea liceelor pedagogice va contribui mult la ridicarea nivelului acestei munci. Totodată, luînd în seamă necesitatea unei cît mai bune pregătiri a celor chemaţi să-i instruiască pe elevii claselor I—IV în domeniul a 7—8 obiecte de învăţămînt, vorbitoarea a propus să se discute, în perspectiva viitorului, predarea la clasele I—IV pe specialităţi sau pe grupe de specialităţi, experimentată deja la unele şcoli. În acest scop este indicat, între altele, ca liceele pedagogice să aibă secţii umanistice şi reale, fapt care ar permite în acelaşi timp viitorilor învăţători să dobîndească o pregătire conformă cu aptitudinile şi înclinaţiile lor şi să dea deci un randament sporit în munca din şcoală.

Despre noul raport stabilit între examenul de maturitate şi concursul de admitere în învăţămîntul superior s-a ocupat în cuvîntul său prof. univ. **Leon Teodorescu**, rectorul Institutului de cultură fizică. El s-a declarat de acord cu noua formă propusă susţinînd că în ceea ce priveşte concursul de admitere în învăţămîntul superior două probe sînt suficiente pentru a se face selecţie în vederea unei specializări prin prisma aptitudinilor şi capacităţilor creatoare într-un domeniu bine conturat.

De asemenea el a salutat atenţia ce se acordă educaţiei fizice în şcoală, începînd chiar de la clasa I.

Prof. **Petru Pop**, şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Mureş-Autonomă Maghiară, a acordat în cuvîntul său o atenţie deosebită organizării secţiilor de învăţămînt regionale şi raionale în aşa fel încît să poată răspunde sarcinilor cantitativ şi calitativ sporite ce le revin.

În legătură cu problemele specifice ale învăţămîntului superior au luat cuvîntul în şedinţă acad. prof. **Constantin Daicoviciu**, rectorul universităţii „Babeş-Bolyai", acad. prof. **Andrei Oţetea**, acad prof. **Octav Onicescu**, prof. univ. **Alexandru Domşa**, rectorul Institutului politehnic din Cluj, prof. univ. **Constantin Avram**, prof. univ. **Dan Mateescu**, prof. univ. **Virgil Ianovici**, prof. univ. **Aurel Moga**, prof. univ. **Nicolae Petrulian**, prof. univ. **Gh. Buzdugan**, prof. univ. **Victor Hofman**, prof. univ. **Al. Dima**, prof. univ. **Gheorghe Manea**, prof. univ. **M. Lupu**, prof. univ. **Traian Gheorghiu**, conf. univ. **Aurel Loghin**.

*

În încheierea discuţiilor, acad. prof. **Ştefan Bălan**, ministrul învăţămîntului, a mulţumit membrilor Consiliilor învăţămîntului superior, de cultură generală, profesional şi tehnic pentru participarea la cuvînt, pentru propunerile făcute, menţionînd că Ministerul Învăţămîntului va ţine seama de aceste propuneri, valorificîndu-le în definitivarea studiului ce va fi prezentat spre aprobare conducerii de partid şi de stat. Ministrul învăţămîntului a adus de asemenea la cunoştinţa membrilor Consiliilor faptul că, ţinînd seama de observaţiile făcute, ministerul va definitiva proiectul de Decret şi proiectul de Hotărîre a Consiliului de Miniştri în legătură cu liceele de specialitate, care vor fi prezentate în sesiunea Marii Adunări Naţionale pentru a deveni legi ale ţării.

Vorbitorul a prezentat în continuare măsurile adoptate de minister, pe baza propunerilor formulate de participanţii la discuţii, în legătură cu examenele de absolvire şi de admitere — măsuri care au fost publicate ulterior în presă.

Asigurînd pe cei prezenţi că Ministerul Învăţămîntului va depune toate eforturile pentru a duce la îndeplinire sarcinile ce i-au fost trasate de Congres, acad. Ştefan Bălan şi-a exprimat convingerea că membrii Consiliilor învăţămîntului superior, de cultură generală, profesional şi tehnic, ca şi întregul corp didactic, vor face tot ce stă în puterea lor pentru ca şcoala să înflorească mereu sub conducerea partidului, în folosul poporului nostru.

Tovarăşul **Leonte Răutu**, membru al Comitetului Executiv şi secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în cuvîntul pe care l-a rostit, a subliniat caracterul rodnic al lucrărilor şedinţei Consiliilor învăţămîntului superior, de cultură generală, profesional şi tehnic şi a apreciat numeroasele propuneri, observaţii şi sugestii făcute de vorbitori, care, desigur, vor fi valorificate de către Ministerul Învăţămîntului.

În încheiere, tovarăşul Leonte Răutu s-a ocupat de principalele probleme ale dezvoltării învăţămîntului din patria noastră în lumina sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Măsuri menite să înlăture supraîncărcarea elevilor, să asigure pregătirea lor mai temeinică

Numeroşi participanţi la şedinţă au luat cuvîntul în sprijinul propunerilor prezentate de Ministerul Învăţămîntului. Şi-au spus părerea, în legătură cu aceste propuneri, acad. prof. **Iorgu Iordan**, prof. univ. **Constantin Dinculescu**, rectorul Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Bucureşti, prof. univ. **Constantin Avram**, rectorul Institutului politehnic din Timişoara, prof. univ. **Nicolae Lascu**, prorectorul Universităţii „Babeş Bolyai" din Cluj, prof. univ. **Alexandru Roşca**, prof. univ. **Tiberiu Andraşovski**, prof. univ. **Andrei Dancsuly**, prof. univ. **Gheorghe Galbură**, prof. univ. **Ştefan Birsănescu**, tov. **Claudiu Beiu**, director adjunct în Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, prof. **Dumitru Voicu**, şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Oltenia, prof. **Const. Pilof**, şeful secţiei de învăţămînt a oraşului Sibiu, **Ion Puşcaş**, şeful secţiei de învăţămînt a regiunii Crişana, precum şi profesorii **Gh. Călugăriţa, Ion Dragu, Elisabeta Suciu, Marioara Iordan**.

Prezentînd o serie de argumente convingătoare, referindu-se la experienţa concretă a învăţămîntului nostru, vorbitorii au făcut un viu schimb de opinii, arătînd cum vor contribui măsurile preconizate la asigurarea unei pregătiri mai aprofundate a elevilor, ca şi la mai buna desfăşurare a examenelor.

În cuvîntul său, prof. univ. **Miron Constantinescu**, adjunct al ministrului învăţămîntului, a subliniat că propunerile făcute de Ministerul Învăţămîntului au la bază sarcina ce i-a fost trasată de către partid şi guvern de a asigura eliminarea supraîncărcării elevilor şi creşterea eficienţei activităţii instructiv-educative. Aceste sarcini — a spus vorbitorul — sînt menite să determine, o dată cu înlăturarea unor paralelisme inutile, şi o mai bună coordonare între programele examenului de maturitate şi programele concursurilor de admitere în învăţămîntul superior. De asemenea, se realizează o diferenţiere care ţine seama de cerinţele orientării profesionale a tineretului, de condiţiile create prin înfiinţarea liceelor de specialitate.

Crearea liceelor de specialitate şi unele probleme ale orientării profesionale a tinerei generaţii

Prof. **Sofia Puşcaşu**, şefa secţiei de învăţămînt a oraşului Bucureşti, s-a referit la ajutorul pe care psihologii sînt chemaţi să-l dea şcolii în orientarea profesională a elevilor. În continuare vorbitoarea s-a referit la unele probleme ale învăţămîntului special — propunînd să se organizeze în mod experimental unele clase destinate acestui învăţămînt pe lîngă şcolile generale — la intensificarea activităţii de perfecţionare a conducătorilor de şcoli, la înfiinţarea şcolilor cu predare în limbi străine şi a propus, pe baza studiului efectuat de secţia de învăţămînt a Capitalei, ca şi în grădiniţele de copii să ia fiinţă grupe de copii care să înveţe o limbă străină.

Tov. **Nicolae Diaconescu**, director în Ministerul Industriei Chimice, a vorbit despre necesitatea de a se organiza în aşa fel activitatea liceelor de specialitate încît absolvenţii lor să devină cadre de înaltă calificare medie — muncitori de înaltă calificare sau tehnicieni operativi care să-i secondeze pe ingineri şi maiştri. În ceea ce priveşte şcolile profesionale, vorbitorul şi-a exprimat propunerea de a se lărgi orizontul de cultură generală al elevilor din aceste şcoli, adăugîndu-se în planurile şi programele lor de învăţămînt — pe lîngă limba română şi bazele cunoştinţelor politice — ore de istoria şi geografia patriei, limbi străine, educaţie estetică.

Tov. **Petre Munteanu**, directorul Grupului şcolar agricol din Sibiu, a subliniat în cuvîntul său că liceele de specialitate din domeniul agriculturii vor reuşi să pregătească tehnicieni multilateral dezvoltaţi, care să corespundă cerinţelor etapei actuale de dezvoltare a agriculturii ţării noastre. Avînd în vedere că, adunate laolaltă, etapele de practică din cursul şcolarizării echivalează cu un an, vorbitorul a propus ca ultimul an să fie afectat studiului teoretic, completat cu pregătirea practică necesară. Pentru ca practica să dea cele mai bune rezultate este necesar ca pe lîngă liceele agricole să se creeze locuri de producţie permanente, cîmpuri experimentale cu suprafaţă mai mare, care să permită instruirea în bune condiţii a elevilor din anii I şi II, ca şi ferme experimentale de proporţii reduse unde să se desfăşoare instruirea practică a elevilor în ultimii ani de şcoală.

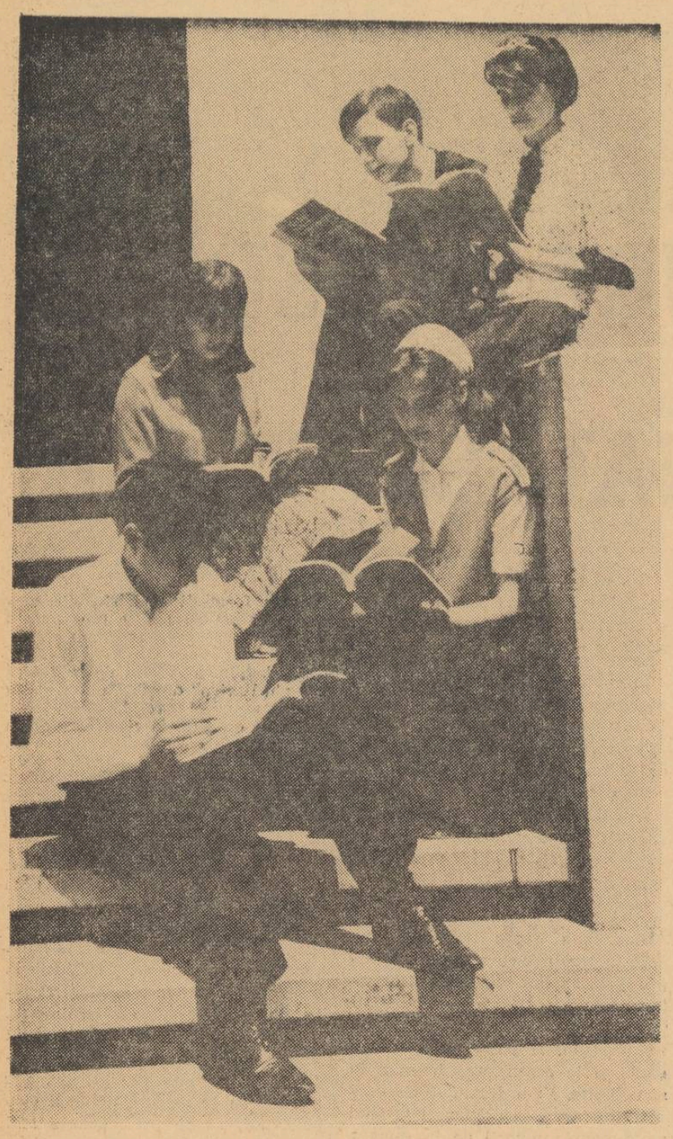

Ultima revedere a materiei înaintea examenului de maturitate. În clișeu, un grup de elevi de la Liceul nr. 31 din Capitală.

Succes la examene!

Pregătirile premergătoare s-au terminat. „Bătălia" începe. Zeci de mii de elevi se află acum în ajunul însemnatei confruntări pe care o vor prilejui examenele. S-a făcut totul pentru ca rezultatele ei să fie bune, pe măsura mersului general spre culmile culturii în care este angajată contemporaneitatea noastră socialistă, iar recentele măsuri elaborate de Ministerul Învățământului au creat elevilor noi posibilități de a prezenta dimensiunea reală a pregătirii lor.

Absolvenții clasei a VIII-a, în cea mai mare parte candidați la mai înaltele porți ale examenului de admitere în școlile profesionale, în liceele de cultură generală și în liceele de specialitate, nu vor mai fi supuși unei duble verificări. Ei și-au putut concentra eforturile spre aprofundarea acelor discipline, capitole sau cunoștințe care vor constitui ponderea examenului de admitere. Cu atît mai mult calitatea răspunsurilor va trebui să fie — și va avea condițiile de a fi — de o înaltă ținută.

Degajat la rîndul său de unele discipline, examenul de maturitate se circumscrie mai mult în sfera denumirii care i-a fost atribuită. Chemat să confere absolvenților liceului calitatea de tineri maturi, el le dă, în parte, și libertatea de a alege domeniul de științe din care doresc să fie examinați. Acest fapt este și el de natură să determine o mai profundă pregătire a candidaților, ca și o mai profundă verificare a acestei pregătiri.

S-ar putea crede că, date fiind toate acestea, din momentul în care s-a dat startul în cursa examenelor obligațiile pedagogice ale profesorilor au încetat. Departe de a fi îndreptățită, o astfel de părere poate avea consecințe negative. Am putea spune că, dimpotrivă, momentul examenelor reprezintă unul dintre cele mai însemnate momente ale activității pedagogilor.

Examenele își realizează funcția lor prin examinatori, iar examinatorii sînt profesori. Valoarea răspunsurilor candidaților nu depinde numai de propria lor pregătire, ci și de arta de a examina a profesorilor, de măsura în care ei cunosc și aplică o metodologie adecvată acestei forme de verificare a cunoștințelor. Claritatea subiectelor, precizia și corectitudinea problemelor, a întrebărilor poate influența mult asupra nivelului răspunsurilor date de elevi. O întrebare confuză, o problemă încîlcită sau un subiect greșit redactat îl poate deruta pe candidat, după cum, dimpotrivă, întrebările limpezi sînt de natură să-l ajute în ordonarea ideilor, în formularea unor răspunsuri corecte, clare, precise. Să nu uităm, apoi, că în atmosfera examenului chiar și tonul sau expresia feței profesorului pot juca un rol hotărîtor.

Și, în sfîrșit, o condiție hotărîtoare pentru ca examenul să-și realizeze pe deplin menirea : ținuta etică înaltă a examinatorului, capacitatea sa de a-și păstra obiectivitatea, de a aprecia cu maximum de corectitudine fiecare răspuns.

Iată dar că exigența profesorilor față de ei înșiși nu trebuie să fie cu nimic mai prejos decît față de elevii examinați. Pentru că, măsurînd munca elevilor, această verificare măsoară indirect propria lor muncă.

Le urăm, atît lor cît și elevilor, un călduros „Succes la examene !"

Îndrumătoare pentru admiterea în învățămîntul profesional și tehnic

Ministerul Învățămîntului a editat de curînd, prin Direcția generală a învățămîntului profesional și tehnic, „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale" și „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile tehnice pentru personal tehnic și școlile tehnice de maiștri."

După o succintă introducere privind importanța pregătirii cadrelor de muncitori, tehnicieni și maiștri necesari economiei noastre socialiste în lumina Directivelor celui de al IX-lea Congres al P.C.R., îndrumătoarele arată care sînt condițiile de admitere în școlile profesionale, în școlile tehnice pentru personal tehnic și în școlile tehnice de maiștri și prezintă în

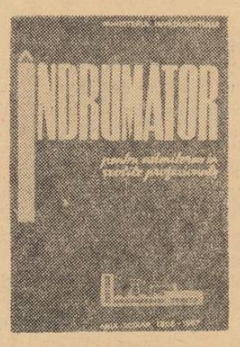

continuare aceste școli. Grupate în funcție de sectoarele pentru care pregătesc cadre, datele privind fiecare școală (denumirea, localitatea, adresa, meseriile sau specialitățile în care îi instruiesc pe elevi) sînt precedate de prezentarea perspectivelor sectorului economic respectiv precum și de o serie de informații în legătură cu specificul fiecărei meserii sau specialități școlarizate.

Atît „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile profesionale" cît și „Îndrumătorul pentru admiterea în școlile tehnice de personal tehnic și în școlile tehnice de maiștri" cuprind, la sfîrșit, un tabel sistematic care prezintă rețeaua generală a școlilor respective repartizată pe regiuni.

Îndrumătoarele pentru admiterea în învățămîntul profesional și tehnic, deosebit de utile pentru orientarea profesională a absolvenților școlilor generale și ai liceelor, au fost difuzate la secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare și la toate școlile de cultură generală, unde pot fi consultate de toți cei interesați.

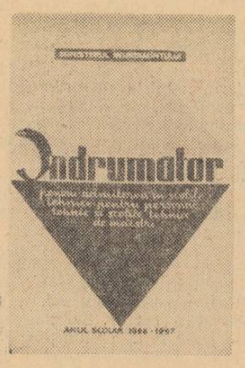

Organizarea activităților de cultură fizică și sport în tabere

O contribuție importantă la asigurarea conținutului recreativ-educativ al vieții din taberele de odihnă o aduc și activitățile de cultură fizică și sport, care trebuie să ocupe un loc important în programul fiecărei tabere, indiferent dacă aceasta este organizată la munte sau la mare.

Viața în tabere, avînd la bază o bună organizare sanitaro-igienică, trebuie să se desfășoare mai mult în aer liber, în mijlocul naturii, folosind din plin contactul cu factorii naturali (soare, aer, apă), ca și celelalte mijloace ale educației fizice, pentru a contribui la călirea și la dezvoltarea generală și multilaterală a organismului copiilor, la dezvoltarea calităților fizice și morale ale acestora, la perfecționarea deprinderilor lor de mișcare, la realizarea spiritului colectiv, a unei atmosfere pline de însuflețire.

Pentru a se asigura în tabere o activitate de cultură fizică și sport corespunzătoare, este recomandabil să se organizeze cu elevii acțiuni ca : gimnastica de dimineață, călirea organismului cu ajutorul factorilor naturali, jocuri dinamice, întreceri sportive la atletism și jocuri sportive, excursii și drumeții, concursuri de orientare turistică. În organizarea tuturor acestor acțiuni se cere din partea profesorilor de educație fizică și a colectivului de conducere a taberei să acorde multă atenție *respectării particularităților de vîrstă și sex ale copiilor*, să țină seama de interesele și înclinațiile acestora, precum și de cadrul natural (munte sau mare) în care este situată tabăra.

Exercițiile de gimnastică de dimineață sînt cunoscute, în general, sub denumirea de exerciții de înviorare. La efectuarea acestor exerciții trebuie să ia parte în mod organizat *toți elevii* din tabără și chiar *toți membrii colectivului de conducere*. În afară de scopurile lor directe — dezvoltarea fizică generală și înviorarea generală a organismului — aceste exerciții, prin natura și modul în care se vor organiza, trebuie să contribuie și la crearea unei bune dispoziții pentru întreaga activitate din timpul zilei de tabără.

Gimnastica de dimineață nu trebuie să cuprindă mai mult de 8—12 exerciții simple, cunoscute de elevi, care să antreneze toate regiunile corpului. Ele vor fi executate cu corectitudine, într-un ritm și cu o intensitate moderată, cu grijă pentru relaxare, întrucît exercițiile violente tulbură organismul și pot obosi sistemul nervos. Durata lor în timp poate ajunge pînă la 15—20 minute.

Este indicat ca exercițiile de dimineața să cuprindă : exerciții de front și ordine ; formații, ruperi de rînduri și adunări, întoarceri, mers în forme variate, opriri ; alergare în forme și ritmuri variate ; exerciții de gimnastică pentru întinderea, elasticitatea și relaxarea musculaturii diferitelor regiuni ale corpului ; exerciții de echilibru și îndemînare ; jocuri, ștafete, întreceri, cu efort moderat și de scurtă durată ; exerciții liniștitoare.

Pentru buna desfășurare a exercițiilor de dimineață este necesar ca încă din prima zi de tabără colectivul de conducere să ia măsuri și să instruiască pe elevi asupra modului în care se va organiza gimnastica de dimineață, stabilind grupe omogene de elevi, după criteriul vîrstei, al dezvoltării fizice și al sănătății. Grupele vor fi formate din 20—30 elevi, separate pentru fete și băieți.

Tot în prima zi de tabără se vor stabili instructorii care vor conduce grupele la exercițiile de dimineață și se va asigura instruirea acestora atît în legătură cu modul cum trebuie să se organizeze și să se efectueze deșteptarea elevilor și apoi adunarea pentru exerciții, cît și pentru învățarea și predarea exercițiilor de dimineață.

Instruirea elevilor se va realiza atît în prima zi, în cursul adunării pentru comunicări referitoare la programul și regimul de tabără, cît și în zilele următoare, în cadrul fiecărei grupe, pînă cînd aplicarea precisă a programului de dimineață devine o deprindere. Se vor face precizări în legătură cu modul de adunare, cu locul unde se vor efectua exercițiile, precum și în legătură cu echipamentul necesar pentru efectuarea exercițiilor.

Scutirea de exercițiile de dimineață se dă numai de către medicul taberei.

O mare însemnătate are în tabără *călirea organismului cu ajutorul factorilor naturali*, adică adaptarea lui la condițiile mediului înconjurător, astfel încît să suporte mai bine frigul, căldura, vîntul, soarele etc. Este necesară îndeosebi călirea organismului copiilor la o temperatură scăzută, care mărește rezistența organismului față de afecțiunile datorite răcelii. În general, tratarea și obișnuirea zilnică, treptată, rațională a organismului cu aerul, apa, soarele, are o influență binefăcătoare asupra sănătății, asupra vitalității corpului. În folosirea factorilor naturali de călire se vor respecta cu strictețe indicațiile medicului.

În taberele de odihnă pentru elevi se pot efectua : băi de aer, călirea prin băi cu apă și băi de soare.

Călirea organismului *prin băi de aer* se bazează pe adaptarea treptată a organismului la temperatura mediului înconjurător, de obicei mai scăzută decît temperatura corpului. Se recomandă ca elevii să petreacă marea majoritate din timpul zilei în aer liber, cu îmbrăcăminte ușoară, largă, cu încălțăminte sumară sau chiar desculți. Chiar și somnul în aer liber, în solarii deschise, sub supravegherea medicului, ajută la călire. Durata șederii în aer liber în timpul unei zile va fi stabilită de medic în funcție de starea timpului și de locul taberei (la mare sau la munte).

Călirea prin băi cu apă se poate realiza prin fricționări cu apă pe bust sau pe tot corpul, prin dușuri reci de durată scurtă, prin scăldat sub supravegherea profesorilor în lac, rîu sau mare. Călirea prin băi cu apă are loc de obicei dimineața, la 20—30 minute de la deșteptare, după exercițiile de dimineață. În timpul zilei, băile sînt indicate numai la cel puțin două ore după servirea mesei.

La rîndul lor, *băile de soare* trebuie făcute progresiv, durînd de la 10 minute pe zi pînă la maximum o oră și jumătate, cu respectarea strictă a prescripțiilor medicului. Timpul cel mai indicat pentru efectuarea băilor de soare este înainte de prînz, pînă la ora 11. Nu este permisă începerea băii de soare mai de vreme de o oră după ce s-a luat masa sau după un efort fizic intens. De asemenea, după baia de soare se va evita efortul fizic timp de 1—2 ore. În timpul băii de soare corpul va fi expus treptat, timp de 5—10 minute, pe toate părțile, ferindu-se capul și privirea de razele soarelui. Orice tulburare care apare în timpul curei de soare trebuie să fie adusă la cunoștința medicului, care va prescrie măsurile cuvenite.

În taberele de pe litoral, efectuarea băilor de soare îmbracă un aspect deosebit datorită faptului că razele ultraviolete și infraroșii, care nu sînt absorbite de suprafața mării, se găsesc în cantități mult mai mari. Ținînd seama de acest fapt, colectivul de conducere al taberei, medicii și profesorii de educație fizică, au datoria de a preveni tendința de „bronzare" excesivă a unor elevi.

Prof. M. TÎRNOVEAN
șeful serviciului de cultură fizică din Direcția activității educative

prof. V. SIMIONESCU
inspector în Direcția activității educative din Ministerul Învățămîntului

Urmări din pagina I

ÎN VACANȚĂ

îndată cînd aflăm că numai în ultimul an secția de învățămînt a regiunii a schimbat de trei ori administratorul taberei. Se pare că ultimul dintre ei (care se află aici de trei săptămîni), este un gospodar harnic, priceput. Dar a fost lăsat să se descurce singur. Oricît de harnic ar fi, tot nu poate s-o scoată la capăt fără ajutor. De ce nu este antrenat în punerea la punct a taberei și personalul administrativ ?

Aceeași situație există și la tabăra de la Cheia. Este necesar ca de îndată secția de învățămînt să ia toate măsurile pentru a recîștiga vremea pierdută, pentru ca din prima zi a sosirii lor în tabără copiii să se bucure de cele mai bune condiții.

Un aspect care a fost neglijat în multe tabere de pe Valea Prahovei și Valea Teleajenului, ca și în regiunea Brașov este acela al completării bibliotecilor. Se știe că în vacanță elevii citesc mult, că acum se pun la curent cu ceea ce a apărut nou în librării. Or, cu toate că au fost alocate suficiente fonduri pentru achiziționarea cărților noi, acestea nu au fost folosite. În majoritatea bibliotecilor întîlnești cărți vechi, prăfuite, citite și răscitite de elevi. Sesizată de această situație, secția de învățămînt a regiunii a luat inițiativa ca, periodic, caravana C.L.D.C. să poposească în tabere, spre a pune la dispoziția elevilor cărțile dorite.

Firește, neajunsurile amintite mai sus se pot înlătura repede. Tabăra, locul acesta atît de îndrăgit de elevi, trebuie să le ofere zile minunate în care să se bucure nu numai de frumusețile naturii, ci și de cele pe care le poate crea priceperea, fantezia și inițiativa pedagogilor.

PORNIRE BUNĂ, DIRECȚIE PRECISĂ

organe în sectorul cărora funcționează școli și cu unitățile de producție interesate ne preocupăm de echilibrarea numărului de candidați înscriși la diferite specialități, de raportul numeric fete-băieți, ca și de alte probleme pe care le implică recrutarea elevilor.

— Cu acestea trecem la aspectele practice legate de viitorul concurs...

— Mai ales acum, cînd ne mai despart doar cîteva zile de data concursului de admitere, sînt necesare contactul strîns cu terenul și operativitatea. Sîntem ținuți zilnic la curent cu mersul operațiilor de înscriere și am stabilit o legătură de îndrumare și informare promptă a școlilor din rețea. Ne-am îngrijit de cazarea candidaților în internatele unde există condiții pentru aceasta și de asigurarea mesei la cantinele școlare.

În mod deosebit ne-am preocupat de traducerea în viață a instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului în vederea bunei desfășurări a concursurilor de admitere : formarea comisiilor, modul lor de funcționare, desfășurarea ca atare a concursului.

Am plecat de la secția de învățămînt a Sfatului popular al regiunii Ploiești cu convingerea că munca depusă pentru buna organizare a activităților preliminare legate de activitatea primului an de funcționare al liceelor de specialitate își va da roadele așteptate. În toamnă, mii și mii de noi elevi, pătrunzînd în noile școli, vor mări armata acelor care se străduiesc să-și cucerească o pregătire temeinică în școlile țării.

La centrul de antrenament al clubului sportiv „Steaua", maestrul emerit al sportului Constantin demonstrează unui grup de elevi tehnica jocului de fotbal.

NOTE BIBLIOGRAFICE

„Presa muncitorească și socialistă din România"

În Editura politică a apărut recent volumul II (1900—1921), partea I (1900—1907), a lucrării „Presa muncitorească și socialistă din România". Lucrarea înmănunchează materiale din 31 de ziare apărute pe teritoriul țării noastre la începutul secolului XX. Ele oglindesc evoluția mișcării muncitorești și socialiste din această perioadă, precum și problemele fundamentale social-economice și politice la ordinea zilei.

Ca organe ale mișcării muncitorești și socialiste, ziarele respective — între care unele cu o apariție mai îndelungată, altele doar ocazionale — au reflectat sarcinile și obiectivele, precum și activitatea practică a mișcării, au constituit totodată un instrument puternic în lupta pentru refacerea partidului clasei muncitoare, pentru organizarea mișcării sindicale pe principiile de clasă, pentru îmbunătățirea stării materiale și culturale a poporului, pentru solidarizarea mișcării muncitorești cu marea răscoală a țăranilor din 1907 etc. Ziarele din Transilvania, aflată atunci sub jugul imperiului austro-ungar, au dezvăluit situația deosebit de grea a maselor și au militat pentru acordarea de drepturi politice românilor din Transilvania.

Redactori și colaboratori ai acestor gazete, printre care C. Dobrogeanu-Gherea, M. Gh. Bujor, dr. C. Racovski, I. C. Frimu, D. Marinescu, Al. Ionescu, Ottoi Călin, N. D. Cocea și mulți alții, au scris articole de o înaltă ținută științifică și avînd o mare forță mobilizatoare.

Volumul este bogat ilustrat cu facsimile și portrete.

„Documente din istoria mișcării muncitorești din România"

Apărut de asemenea în Editura politică, volumul „Documente din istoria mișcării muncitorești din România (1916-1921)" cuprinde o serie de documente care ilustrează principalele acțiuni ale clasei muncitoare, ale organizațiilor sale din perioada premergătoare creării P.C.R., pregătirea și desfășurarea Congresului din mai 1921, care a hotărît transformarea partidului socialist în partid comunist — partid revoluționar al clasei muncitoare, întemeiat pe învățătura marxist-leninistă.

Reflectînd condițiile concrete în care s-a desfășurat mișcarea muncitorească în etapa respectivă, documentele, în mare parte inedite, înfățișează poziția mișcării muncitorești din România față de problemele fundamentale ale vieții politice și sociale — poziția față de războiul mondial imperialist, lupta pentru drepturi și libertăți democratice, lupta poporului român pentru desăvîrșirea unității naționale, poziția față de revendicările economice și politice ale muncitorilor și țăranilor etc. Documentele oglindesc avîntul revoluționar din această perioadă, luptele din interiorul țării împotriva regimului burghezo-moșieresc, legăturile cu mișcarea muncitorească internațională, acțiunile de solidaritate cu lupta revoluționară a Rusiei Sovietice, de sprijinire a revoluției din Ungaria ș.a.

În ansamblul lor, materialele redau procesul de clarificare politică și ideologică din mișcarea muncitorească din țara noastră, proces care și-a găsit întruchiparea în transformarea partidului socialist în partid comunist.

„Sighișoara, oraș—muzeu"

La Sighișoara, monumentele istorice au fost conservate în mod deosebit, cu toate valorile lor arhitecturale și artistice. Întregul oraș, dar mai ales cetatea, sînt considerate un vast muzeu în aer liber.

Lucrarea „Sighișoara, oraș-muzeu" de Vasile Drăguț, Clara Spitzer și Gabriela Cocora apărută de curînd în Editura „Meridiane", este un album de fotografii artistice alb-negru care prezintă, cu ajutorul textului și al imaginilor, urmele vieții omenești pînă la civilizația feudală, cu tot ceea ce s-a păstrat mai reprezentativ și mai prețios.

„CEZAR BOLLIAC"

Concepută ca o monografie lucrarea „Cezar Bolliac" de O. Papadima, apărută în Editura Academiei, reprezintă o contribuție remarcabilă la cunoașterea amănunțită a vieții și, îndeosebi, a activității publicistice a scriitorului militant de la 1848 și, implicit, a epocii sale. Bazat pe o documentație foarte bogată, autorul izbutește să aducă date inedite, referitoare la atmosfera culturală, politică și economică a uneia dintre cele mai agitate și interesante perioade din istoria poporului nostru.

Structurarea lucrării pe capitole (dintre care amintim : Familia și copilăria lui Bolliac : Primii pași în viață ; Bolliac și revoluția din 1848 ; Participarea scriitorului la revoluția din Transilvania ; Activitatea publicistică la Paris, 1851—1856 ; Lupta pentru Unirea Principatelor, 1857—1859 ; Pregătiri pentru apariția „Buciumului", 1859—1862 ; Lupta pentru susținerea reformelor lui Vodă Cuza ; Activitatea arheologică și numismatică) pune în lumină cu multă pregnanță locul și rolul pe care l-a avut în epoca sa unul dintre cei mai activi participanți la evenimentele timpului, evidențiindu-se atît laturile pozitive, cît și scăderile scriitorului studiat.

„O. GOGA"

Scurta monografie „O. Goga" semnată de I. D. Bălan (Editura Tineretului), este un studiu scris într-o manieră atrăgătoare, dar cu rigurozitate științifică. Structurată pe probleme esențiale ale operei lui Goga, această monografie atinge toate aspectele importante ale creației poetului ardelean, constituind o temelie solidă pentru reintegrarea lui în marele curs al poeziei românești de la Eminescu pînă în zilele noastre. Alături de remarcabilele capitole de analiză a continutului se impune atenției lectorului capitolul referitor la structura universului artistic al lui Goga, realizat printr-un sondaj minuțios al laboratorului poetic, dezvăluind munca asiduă de cizelare și perfectare a expresiei poetice. Se descifrează astfel și specificul viziunii poetice a lui Goga, trăsăturile distinctive ce-l particularizează în cîmpul poeziei românești și-i conferă originalitatea fără de care nici un creator nu poate înfrunta vremea.

În librării

Gîndirea românească în Transilvania în secolul al XVIII-lea — de Lucian Blaga. Prefață de George Ivașcu. Ed. științifică, 230 pagini — 13,50 lei.

Problematica omului — de C. I. Gulian — eseu de antropologie filozofică. Colecția „Biblioteca de filozofie și sociologie" Ed. politică, 248 pagini — 5,25 lei.

Participarea armatei române la războiul antihitlerist de V. Anescu, E. Bantea, I. Cupșa. Editura militară, 100 pagini — 4 lei.

Forțele armate ale Republicii Socialiste România de C. Antip, Gh. Bejancu. Editura militară, 72 pagini — 5 lei.

Adunarea națională de la Blaj. Începuturile și alcătuirea programului revoluției din 1848 din Transilvania de V. Cheresteșiu, Editura politică, 672 pagini — 22,50 lei.

Falansterul de la Scăeni, de I. Cojocaru, Z. Ornea, Editura politică, 530 pagini — 14,50 lei.

Schiță de istorie a lexicografiei române, vol. I. De la origini pînă la 1880, de M. Seche, Editura științifică, 192 pagini — 5,75 lei.

Dicționarul limbii române Tomul VI. Fascicola a 4-a : Mămălițță — Mătărîngă, 80 pagini — 6,50 lei ; **Fascicola a 5-a : Mătăsar — Mergător.** 80 pagini — 6,50 lei.

INTREPRINDEREA DE MATERIAL DIDACTIC

I. M. D.

str. 11 Iunie nr. 2, raionul N. Bălcescu
București
face cunoscut
școlilor generale și învățătorilor

că își pot procura direct de la sediul I.M.D. alfabetare, ultimul model, din material plastic, contra cost (573 lei), trusa cuprinzînd 300 de semne ; grădinițelor de copii, școlilor generale și liceelor din întreaga țară
că își pot procura direct de la I.M.D. acvarii din sticlă organică cu electropompă și maternitate atît pentru colțul naturii vii cît și ca piese ornamentale pentru holurile școlilor.

Învățătorii absolvenți ai Școlii normale din Făgăraș, seria 1926, sînt invitați la o întîlnire tovărășească în zilele de 25—26 iunie, la Făgăraș. Informații se obțin de la învățătorul Ion Sofonea, comuna Vistișoara Drăguș, raionul Făgăraș.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București.

40133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 856
Vineri 24 iunie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Sîntem încredințați că și în viitor membrii corpului didactic vor munci cu entuziasm pentru îndeplinirea sarcinilor nobile ce le revin în pregătirea tineretului patriei noastre, în ridicarea continuă a rolului școlii în opera de construire a socialismului.

(Din Raportul Comitetului Central al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al IX-lea Congres al partidului).

ÎNVĂȚĂTORUL

Omul își încredințează copilul, care-i este atît de drag și de neprețuit, învățătorului, celui chemat să-l învețe a fi om. Poporul intreg încredințează copiii lui corpului didactic, școlii, pentru a le transmite știința de carte și cultura, a-i pregăti pentru viață. Patria noastră socialistă încredințează școlii tînăra generație, cerîndu-i s-o înarmeze cu temeinice cunoștințe de cultură generală, științifice și tehnice, să formeze cetățeanul socialist, participant activ la construcția socialistă, să educe tineretul în spiritul dragostei de țară și al devotamentului nețărmurit pentru cauza poporului, al cărui stegar este partidul.

În aceasta stă frumusețea și măreția muncii de educator. De aceea, titlul de învățător nu consemnează doar o funcție, ci reprezintă o înaltă răspundere, cu nenumărate implicații pentru ziua de mîine, ascunsă în plămada gingașă a celei de azi. Iată semnificația prețuirii cu care este înconjurat azi, în România Socialistă, învățătorul și profesorul, iată semnificația sărbătoririi de către întregul nostru popor, la fiecare sfîrșit de an școlar, a învățătorilor, a profesorilor.

Fundamentată pe concepția științifică despre natură și societate și trăgîndu-și seva din tradiția înaintată a învățămîntului românesc, școala noastră raportează la fiecare sfîrșit de an partidului, poporului, noile succese pe care le obține în instruirea și educarea copiilor patriei, în călăuzirea lor spre cucerirea nesfîrșitului orizont al culturii. Și, la fiecare sfîrșit de an, școala dă patriei, poporului, noi și noi contingente de tineri pregătiți pentru viață, gata să-și înceapă ucenicia în domeniul pe care și l-au ales, gata să-și aducă la rîndul lor contribuția în munca de făurire a valorilor materiale și spirituale.

În activitatea nobilă pe care o desfășoară pentru a-și împlini misiunea încredințată, învățătorii și profesorii, întregul învățămînt, sînt permanent călăuziți de orientarea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, simt permanent ajutorul lui plin de grijă, plin de căldură. Congresul al IX-lea al partidului, trasînd direcțiile de dezvoltare a României, în noua etapă a desăvîrșirii construcției socialiste, în toate domeniile de activitate, a pus în fața învățămîntului sarcini de cea mai mare însemnătate, menite să-l ridice la înălțimea dezvoltării generale a țării noastre. Aceste sarcini prind viață acum, sub ochii noștri. Au luat ființă liceele de specialitate, care vor răspunde unor importante cerințe ale economiei noastre în ansamblu, pregătind cadre medii cu o largă cultură generală și tehnică, capabile să lucreze în condițiile automatizării producției, ale introducerii unor procese tehnologice tot mai perfecționate. Recent, sute de oameni ai învățămîntului de toate gradele, academicieni, profesori universitari, învățători și profesori au dezbătut în ședința Consiliilor învățămîntului superior, de cultură generală, profesional și tehnic, studiul întocmit de Ministerul Învățămîntului, pe baza sarcinilor trasate de Congres, cu privire la problemele fundamentale ale dezvoltării învățămîntului în următorii ani. Îmbogățit cu propunerile valoroase făcute de oamenii școlii, acest studiu va fi prezentat spre aprobare conducerii de partid și de stat, care vor hotărî măsurile menite să asigure perfecționarea învățămîntului astfel încît să corespundă pe deplin epocii noastre.

Iată, așadar, ce cîmp vast de activitate au în față școlile noastre, slujitorii lor. Condițiile ce le sînt create de partid și guvern, munca plină de abnegație de care au făcut întotdeauna dovadă, entuziasmul ce-i caracterizează stau chezășie că ei vor îndeplini cu cinste această sarcină.

În ultimii ani s-au făcut importanți pași înainte pe calea modernizării conținutului învățămîntului, a îmbogățirii lui pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Ei vor fi, desigur, continuați și în viitor. Aceeași modernizare se cuvine a se înfăptui, mai hotărît, și în ce privește metodele de predare. Folosind pe scară largă mijloacele noi, audio-vizuale, cu care școlile noastre sînt tot mai bine înzestrate, învățătorii și profesorii sînt chemați să întărească permanent, în același timp, caracterul creator al muncii lor, să țină seama de faptul că însușirea de către elevi a unui volum sporit de cunoștințe impune realizarea unei concepții moderne asupra predării, elaborarea unui proces de asimilare cu un caracter științific mai pronunțat. În acest domeniu poate și trebuie să-și aducă contribuția fiecare om al școlii, valorificînd în chip științific propria lui experiență, învățînd din experiența atît de bogată a înaintașilor școlii românești și aplicînd, în lumina condițiilor noastre specifice, a tradițiilor noastre, a necesităților concrete, experiența școlilor de peste hotare. Numai o activitate profund creatoare a fiecărui învățător, a fiecărui profesor, poate să determine și la elevi preocupări și deprinderi de studiu creator, poate să asigure formarea lor în sensul cerințelor prezentului, pregătirea lor ca oameni stăpîni pe cunoștințe multilaterale și bogate, însuflețiți de idealurile unui înalt patriotism.

Prețuită de partidul și statul nostru, de popor, școala românească și-a cîștigat un binemeritat prestigiu și peste hotare, a intrat, prin valorile pe care le-a făurit, în circuitul mondial al gîndirii pedagogice. Ea continuă pe o treaptă superioară realizările din trecut ale învățămîntului românesc, căruia întreaga noastră cultură îi datorează extrem de mult. Demni urmași ai celor care și-au închinat întreaga viață școlii, progresului cultural al țării, învățătorii și profesorii de astăzi, muncind în condițiile și cu mijloacele făurite în România Socialistă, duc mai departe, ridică mai sus tradițiile înaintașilor, aducîndu-și din plin contribuția la mersul mereu înainte al patriei noastre.

La ziua lor, tuturor învățătorilor, educatoarelor și profesorilor țării, un cald salut, urări pornite din inimă pentru noi succese în muncă, pentru fericire în viață.

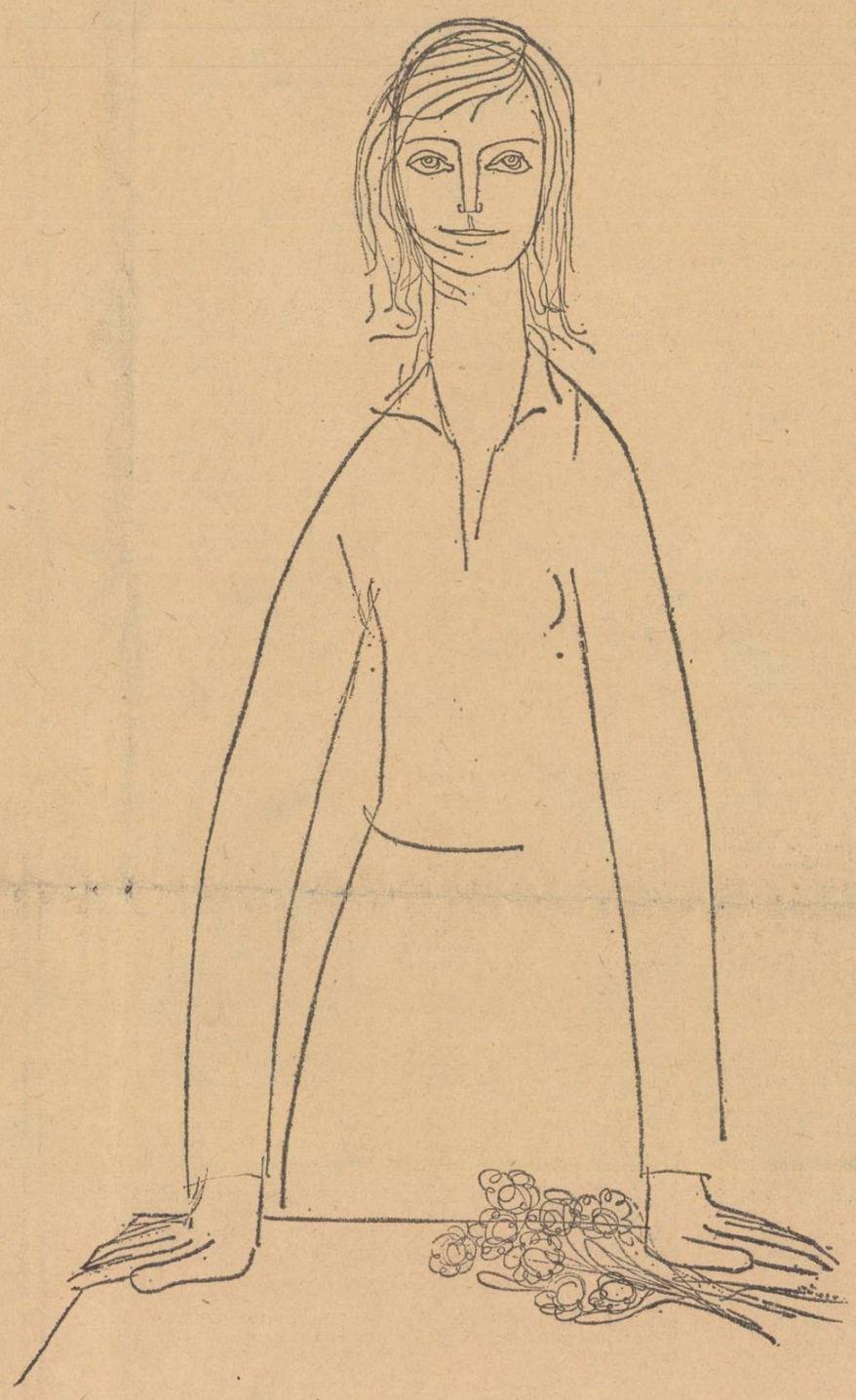

Îndemnul

Cerul toamnei a rămas afară
Să petreacă alți cocori spre sud,
Eu pătrund în școală prima oară...
Și cocorii nu se mai aud.

M-a desprins din mîna de țărancă,
Blînd și cu căldură, mîna lui
Și m-a așezat în prima bancă
Cum așezi, să stea cuminte-un pui.

— „E cam mic, dar la neastîmpăr mare.
L-am adus să faceți om din el!"
Și-a plecat țăranca-ncrezătoare
Cum că nici nu s-ar putea altfel.

Patru ani de-a rîndul, grădinarul
A-ngrijit mlădița unui pom;
Chiar de-l încerca ades amarul,
El știa că vieții dă un om.

Cînd ne-am despărțit era-ntr-o vară.
Te-mbăta-n văzduh parfum de tei...
Dar jucau, ca flăcări pe comoară,
Lacrimile-n ochii lui și-ai mei.

Îmi părea că-i toamna de-altădată.
Cei care-au prins aripi eram noi;
El — albastra zare zbuciumată
Ce ne petrecea peste zăvoi.

Au urmat, cu toamnele brumate,
Zboruri lungi pe noul vieții drum,
Dar îndemnul lui de om și frate
M-a-nsoțit într-una, ca și-acum...

ION BURĂ
Bacău

Mulțumire

Nu e puțin! O dată se va spune:
„Dînsul a fost învățătorul meu"
Cuvintele ca niște ape limpezi
Vor trece-n jghiabul inimii mereu.

Nu e puțin, în nopți netulburate
De liniștea zăpezilor, să știi
Că undeva-ntr-un colț de țară
gînduri
Spre tine se îndreaptă calde, vii.

Nu e puțin! Să știi că ai rămas,
Chiar dacă depărtarea vă desparte,
Ne-mbătrînit în trăsături și glas
Înscris în zeci de inimi ca-ntr-o carte.

Inv. MIRCEA MICU
Șiria

Conferința națională a femeilor

Reprezentantele femeilor din întreaga țară s-au întrunit, în aceste zile, la Conferința națională a femeilor, eveniment de seamă în viața femeilor din patria noastră.

Prefacerile revoluționare din viața țării noastre, realizate prin lupta poporului, sub conducerea Partidului Comunist Român, au schimbat din temelii și situația femeilor.

Arătînd că partidul dă o înaltă prețuire rolului jucat de femei în asigurarea progresului țării, contribuției lor la înflorirea națiunii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a spus în cuvîntarea rostită în prima zi a lucrărilor Conferinței naționale a femeilor: **În toate marile victorii dobîndite de poporul român sub conducerea partidului în anii construcției socialiste, în toate transformările revoluționare înfăptuite, după eliberare, în viața economică, socială și politică a României, se află cristalizată și munca harnică și entuziastă a femeilor, talentul și priceperea lor, dragostea de patrie, devotamentul lor pentru cauza socialismului.**

Bucurîndu-se de toate drepturile, de egalitate deplină, femeile se afirmă din ce în ce mai mult ca un factor de seamă în viața societății noastre. Aproape 41 000 de deputate în sfaturile populare și 67 de deputate în Marea Adunare Națională — forul suprem al puterii de stat — femei de toate profesiunile, de toate vîrstele participă cu pasiune și pricepere la rezolvarea treburilor țării.

Încrezătoare în forțele lor, femeile lucrează cu însuflețire în toate domeniile de activitate. Le întîlnești pe toate fronturile construcției socialiste — în uzine, în fabrici, pe lanurile întinse ale cooperativelor agricole de producție, în școli și laboratoare, în instituțiile de artă și cultură, participînd cu elan și devotament la făurirea noii orînduiri.

O dată cu dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale a crescut considerabil numărul femeilor salariate. Este semnificativ pentru condițiile create femeilor faptul că 75,2% din totalul muncitoarelor sînt calificate și că numărul femeilor ingineri din economia țării reprezintă 17,8% din totalul inginerilor. La fel de grăitor este faptul că, din totalul cadrelor cu pregătire superioară care lucrează în diferite domenii, femeile reprezintă 32,5%, iar din totalul celor cu pregătire medie 48,1%. Milioane de femei lucrează în agricultura noastră socialistă, reprezentînd o forță puternică nu numai prin număr, ci și prin hărnicia și priceperea gospodărească de care dau dovadă. La rîndul lor, femeile care lucrează în domeniul vieții științifice și culturale aduc o contribuție valoroasă la progresul general al țării. Peste 600 de femei participă la lucrări de cercetare științifică în cadrul Institutelor Academiei. Două femei poartă titlul de membru al Academiei Republicii Socialiste România, 4 femei sînt membre corespondente ale acestui înalt for științific, 17 femei au primit premii ale Academiei.

În tabloul complex pe care îl constituie participarea femeii la uriașul proces de desăvîrșire a construcției socialiste în patria noastră, domeniul școlii reprezintă un sector întins. Învățămîntul nostru de toate gradele numără peste 109 000 de cadre didactice femei. Femeile reprezintă astăzi aproape 30% din totalul cadrelor didactice universitare și 61% din corpul didactic al învățămîntului de cultură generală. Toate laolaltă aduc o contribuție de cea mai mare însemnătate la pregătirea pentru viață a tinerelor generații, înarmîndu-le cu temeinice cunoștințe științifice, educîndu-le în spiritul devotamentului nețărmurit față de patrie, partid și popor.

În mod deosebit prețuiește poporul rolul femeilor, al mamelor, în creșterea și educarea copiilor. Creînd vieții de familie un cadru luminos, crescîndu-și copiii ca oameni cinstiți și destoinici, harnici și curajoși, însuflețiți de adînci sentimente patriotice, femeile țării noastre îndeplinesc un înalt rol social.

Conferința națională a femeilor, trecînd în revistă aportul acestora în toate sectoarele construcției socialiste, dezbate în același timp, în mod cuprinzător, problemele muncii și vieții lor ca muncitoare, mame și cetățene. Printre aceste probleme se numără, în primul rînd, problemele legate de calificare, de participarea în producție și promovarea femeilor, de educarea lor politică și cetățenească, de rolul mamei în educarea copiilor, de antrenarea maselor de femei în activitatea de gospodărire a orașelor și satelor. O problemă deosebit de importantă — asupra căreia documentele Congresului al IX-lea al partidului cuprind prețioase indicații și îndrumări — este aceea a grijii pentru promovarea femeilor în funcții de răspundere în economie și cultură, în organizațiile de masă și obștești.

Prilejuind o nouă afirmare a devotamentului femeilor din țara noastră față de patrie, față de cauza socialismului și păcii, lucrările conferinței vor da, desigur, un puternic imbold activității de viitor a milioanelor de femei din țara noastră.

În cinstea „Zilei învățătorului" și a Conferinței Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură

În cinstea „Zilei învățătorului" și a Conferinței Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură au loc acum, în școli și la cluburi, numeroase acțiuni.

■ Dornice să întîmpine Conferința Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură cu realizări cît mai însemnate în sprijinul dezvoltării și perfecționării continue a activității instructiv-educative, sindicatele de învățămînt din orașul Galați au acordat o atenție deosebită stimulării cadrelor didactice către preocupările de cercetare științifică, ca un factor de bază în ridicarea nivelului pregătirii de specialitate și pedagogice a acestora. În această privință sindicatele au contribuit la strîngerea legăturilor între colectivele din școlile generale și din licee pe de o parte și colectivul Institutului pedagogic pe de altă parte, în vederea elaborării unor lucrări comune și a colaborării strînse la realizarea tematicii stabilite în comun, care cuprinde cercetări de specialitate în domeniul istoriei literaturii, foneticii, morfologiei și sintaxei, fizicii teoretice și tehnice, chimiei, modernizării predării limbilor străine, didacticii generale și speciale etc.

■ Numeroase sindicate de învățămînt au înscris printre obiectivele centrale ale activității lor în această perioadă asigurarea unor condiții cît mai bune pentru odihna, recrearea și tratamentele balneare ale cadrelor didactice. Astfel, sindicatele de învățămînt din Sibiu și Caransebeș, de pildă, au luat din vreme măsuri pentru repartizarea biletelor de odihnă și tratament obținute prin Uniunea Generală a Sindicatelor.

■ Clubul sindicatelor din învățămînt din București organizează la rîndul lui, în această perioadă, o serie întreagă de manifestări. Au loc astfel, aici pregătiri intense pentru festivalul artistic care va fi prezentat la „Ziua învățătorului". La acest festival își vor da concursul alături de corul sindicatelor de învățămînt din București, artiști de frunte ai teatrelor dramatice și lirice. Cenaclul literar „Mihail Sadoveanu", care funcționează în cadrul clubului, a organizat un concurs de creații literare în rîndurile cadrelor didactice din școlile Capitalei. Cele mai bune lucrări realizate în cadrul acestui concurs vor fi prezentate în ședința festivă a cenaclului, consacrată „Zilei învățătorului". De asemenea, clubul organizează două interesante excursii pentru învățători și profesori. Prima, care se va desfășura între 4 și 14 iulie, include în itinerar cele mai pitorești regiuni și cele mai importante centre urbanistice și întreprinderi industriale din Ardeal. A doua, care este programată pentru începutul lunii august are drept obiectiv însoritul litoral al Mării Negre.

Dezbateri pe tema orientării profesionale

— Sesiunea științifică a Institutului de științe pedagogice —

Institutul de științe pedagogice a organizat recent o amplă sesiune științifică în care au fost dezbătute multiple aspecte ale orientării profesionale a tineretului — sarcină de însemnătate deosebită a școlii noastre. La lucrările sesiunii, în cadrul căreia au fost prezentate comunicări științifice elaborate de specialiști în domeniul pedagogiei, psihologiei, medicinii și sociologiei, au luat parte reprezentanți ai Ministerului Învățământului, ai Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, ai catedrelor de pedagogie și psihologie de la unele instituții de învățământ superior din București, Cluj și Iași, cercetători ai Institutului de științe pedagogice, ai Institutului de psihologie, ai Institutului de igienă, ai Institutului de expertiză și recuperare a capacității de muncă, ai Institutului de fiziologie normală și patologică. Au participat prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățământului, și prof. univ. ing. Marin Rădoi, secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R.

Lucrările sesiunii au fost deschise de prof. dr. docent **Stanciu Stoian**, membru corespondent al Academiei, director al Institutului de științe pedagogice, care a evidențiat însemnătatea tematicii acesteia.

În cuvîntul său, prof. univ. Miron Constantinescu a subliniat importanța sarcinilor trasate învățămîntului de către partid în domeniul formării cadrelor necesare dezvoltării continue a economiei și culturii patriei. Recenta măsură luată de partid și guvern, pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., de a se înființa licee de specialitate — a spus vorbitorul — creează noi perspective, deosebit de favorabile, în acest domeniu.

După ce a relevat tradiția înaintată existentă în țara noastră în domeniul cercetării științifice legate de orientarea profesională a tineretului, vorbitorul a arătat că problemele pregătirii și integrării sociale a acestuia, adică ale încadrării lui în producție, în viața social-culturală, constituie obiectul unor studii pe care Ministerul Învățămîntului le efectuează, luînd în seamă două elemente esențiale — aptitudinile și posibilitățile tineretului pe de o parte, cerințele pe care realitatea socială le ridică în fața noilor generații pe de altă parte. Aceleași probleme i-au fost dedicate o serie de investigații desfășurate într-un număr de școli din București, Cluj, Arad etc. de către brigăzi complexe formate din specialiști de diferite profiluri. Stăruind asupra necesității ca cercetarea pedagogică să se ocupe nu numai de munca didactică, ci și de relația socială a educației, de problemele de pedagogie socială, luînd în considerare toți factorii care contribuie la formarea tinerilor, ansamblul relațiilor dintre școală, mediul social, familie și întreaga societate, vorbitorul a arătat că, printre alte măsuri pe care le va iniția în acest scop, Ministerul Învățămîntului își propune să creeze unele centre de orientare profesională școlară.

Desigur — a spus în încheiere vorbitorul — lucrările sesiunii vor da prilejul unor interesante considerațiuni în legătură cu modul de desfășurare a procesului de orientare profesională în funcție de cerințele vieții economice, cu problemele teoretice și principiale ale orientării școlare și profesionale, cu întreaga evoluție a acestui proces.

Larga arie tematică a comunicărilor, ca și profilul diferențiat al autorilor a permis ca problema orientării profesionale să fie abordată din diferite unghiuri și puncte de vedere.

Comunicarea „Orientarea profesională în trecut și astăzi" prezentată de prof. univ Stanciu Stoian, a înfățișat diferitele ipostaze pe care le-a parcurs de-a lungul timpurilor orientarea tinerilor spre anumite profesii, s-a referit la constituirea orientării școlare și profesionale ca doctrină, la conținutul dat de unii specialiști, printre care Ed. Claparède, noțiunilor de „orientare profesională" și „selecție", la tendința unor reprezentanți ai gîndirii burgheze, ca Georg Kerschensteiner, de a rezolva problemele orientării profesionale în interesul statului burghez etc.

Investigînd aspectele aceleiași probleme pe plan național, autorul comunicării a menționat începuturile cercetării inițiate în această direcție de către oamenii de știință din țara noastră, îndeosebi la catedrele de psihologie și pedagogie de la București și Cluj, a arătat meritul acestora de a fi abordat problema cu seriozitate de cercetători calificați și de a fi contribuit la pregătirea de cadre în acest domeniu. În continuare, comunicarea s-a referit la unele idei contemporane legate de problema orientării profesionale expuse la congresele internaționale pe această temă.

Comunicarea „Bazele teoretice ale orientării profesionale", elaborată de prof. dr. docent **A. Chircev** și conf. univ. **D. Salade**, considerînd orientarea profesională în societatea noastră ca o parte integrantă a sistemului de educație multilaterală a tineretului, ca o latură a pregătirii în perspectivă a acestuia pentru activitatea profesională de mai tîrziu, a definit-o ca un corp de principii teoretice, de metode și procedee menite să contribuie la rezolvarea științifică a problemei pregătirii și alegerii adecvate a profesiunii de către elevi. Autorii consideră că principiile științifice chemate să stea la baza orientării profesionale trebuie să facă apel la datele pe care le furnizează psihologia, pedagogia, fiziologia, igiena, sociologia, economia etc. O bună îndrumare profesională presupune cu necesitate cunoașterea intereselor, a înclinațiilor și aptitudinilor individuale, precum și a modalităților de formare și dezvoltare a acestora, ca și elaborarea, pe baza acestei cunoașteri, a unui sistem de metode și procedee adecvate. Cunoașterea și dezvoltarea (educabilitatea) capacităților elevilor constituie — după părerea autorilor comunicării — cele două laturi fundamentale ale acțiunii de orientare profesională, care se împletesc organic în procesul de formare a personalității în condițiile vieții școlare.

Un loc deosebit l-a ocupat în cadrul dezbaterilor sesiunii problema cunoașterii elevilor, ca unul din elementele-cheie ale orientării profesionale. Astfel, comunicarea „Cunoașterea și caracterizarea elevilor în vederea orientării profesionale", elaborată de prof. dr. docent **Gh. Zapan**, pornind de la considerentul că informațiile asupra elevilor trebuie să ducă la aprecieri obiective, bazate pe cît mai multe date ale realității, verificate și confirmate reciproc, recomandă utilizarea, în anumite condiții, a observațiilor amănunțite asupra comportării și manifestării elevilor, efectuate de colectivul clasei. Apreciind prin intermediul unor calificative, caracterizări, anchete, însușirile colegilor lor și ale propriei lor individualități, elevii reușesc nu numai să informeze pe profesor, dar și să dobîndească o anume capacitate de obiectivare care are ecou și asupra orientării lor profesionale.

Comunicarea „Aspecte medicale, psihologice și sociale în orientarea profesională a elevilor", prezentată de conf. univ. dr. **Oct. Berlogea**, a abordat problema cunoașterii individualității elevilor pornind de la datele unei cercetări efectuate de Institutul de expertiză și recuperare a capacității de muncă în orașele Arad, București și Timișoara. În cadrul acestei cercetări s-au făcut asupra a peste 1 700 de elevi și studenți măsurători biometrice, examene medicale, chestionare, probe psihometrice pentru explorarea forțelor intelectuale și de personalitate, probe de gîndire tehnică, anchete de opinie, anchete la domiciliu etc. Rezultatele ei, coroborate cu investigații de ordin social-economic, au condus la stabilirea unor criterii care trebuie luate în seamă în activitatea de orientare profesională. Autorul comunicării a subliniat în continuare necesitatea ca structura planului de școlarizare să fie raportată la planul de perspectivă al dezvoltării forțelor de muncă, ca și necesitatea de a se stabili programe individualizate pentru fiecare elev în parte, pe baza cunoașterii intereselor și a aptitudinilor acestora.

În comunicarea intitulată „Implicațiile medicale (fiziologice și fiziopatologice) ale orientării profesionale", dr. **Al. Ciplea** s-a referit de asemenea la problemele cunoașterii indivizilor — de data aceasta din punct de vedere medical — și la însemnătatea acestei cunoașteri pentru orientarea profesională.

Un alt grup de comunicări a avut drept obiectiv de prim plan problemele orientării profesionale propriu-zise. Comunicarea „Importanța elaborării monografiilor profesionale", prezentată de dr. **Mihai Peteanu**, a luat în discuție condițiile pe care trebuie să le îndeplinească monografiile profesionale pentru a da celui ce realizează orientarea posibilitatea unei îndrumări judicioase. Aceste condiții se referă la informațiile privind obiectul și natura profesiunii, ca și dezvoltarea și semnificația sa socială, la informațiile privind aptitudinile fiziologice, pregătirea profesională și perspectivele de inițiere sau specializare în profesiune.

Prof. **D. Văcaru** a abordat, în comunicarea intitulată „Sprijinirea absolvenților școlii generale în alegerea profesiunii", problematica perspectivelor de dezvoltare posibilă a absolvenților școlii generale. Pentru ca orientarea acestora să dea rezultatele scontate — consideră autorul — este necesară, pe lîngă cunoașterea aptitudinilor și înclinațiilor lui, și cunoașterea profesiunilor pe care și le-ar putea însuși cu cel mai mare succes, precum și o muncă educativă adecvată care să-i convingă pe elevi de necesitatea îmbinării intereselor lor cu interesele economice ale țării.

Pe aceeași linie se înscrie și comunicarea prof. **V. Popeangă** — „Inițierea elevilor în cunoașterea profesiunilor" — care s-a referit la posibiltățile oferite în această direcție de procesul de învățămînt: orele de dirigenție, vizitele în întreprinderi, convorbirile cu specialiștii din producție, organizarea unor simpozioane pe teme profesionale, informarea prin intermediul bibliografiei, al prospectelor etc.

Comunicarea „Contribuția școlii și a familiei la orientarea profesională a elevilor", elaborată de cercetătorii **M. Ghivirigă și R. Dăscălescu**, a tratat unele probleme privind locul școlii în sistemul factorilor orientării profesionale, momentele centrale ale acestei orientări, ca și sarcinile școlii și ale familiei în domeniul respectiv.

Alte două comunicări, elaborate de cercetătorul **Ștefan Pop** și, respectiv, conf. univ. dr. **Ion Moraru**, dr. **G. Baziliade** și dr. **M. Cristescu** au abordat aspecte ale orientării elevilor din școlile speciale.

Problemele tratate în comunicările prezentate la sesiune au fost completate cu numeroase păreri, observații și propuneri formulate în discuțiile purtate pe marginea lor. Vorbitori ca **C. Zahirnic, Dimitrie Roman, C. Botez** și **R. Zelingher** s-au referit la necesitatea experimentării unor mijloace de investigare în domeniul orientării elevilor pe ramuri largi de profesii, la însemnătatea prezenței în școală a medicului, a psihologului și a asistentului social pentru orientarea profesională, la nevoia de a se reconsidera modul de alcătuire a monografiilor profesionale. Insistînd asupra însemnătății studierii ample și aprofundate a problemelor orientării profesionale prof. univ. dr. docent **Alexandru Roșca**, director al Institutului de psihologie, a accentuat rolul psihologilor în această direcție, în special cu privire la elaborarea mai aprofundată a căilor de cunoastere a aptitudinilor și înclinațiilor elevilor.

S-au făcut propuneri cu privire la organizarea cabinetelor de orientare profesională, la activitatea celor ce vor lucra în cadrul lor, la elaborarea unui program complex de cercetare, la care să participe toate institutele interesate în studierea aspectelor orientării profesionale, la crearea unei „clinici psihologice" etc. La astfel de probleme s-au referit vorbitori ca **Ion Popa, dr. Z. Antal, D. Văcaru**. Alți vorbitori, printre care conf. univ. **Vasile Bunescu, T. Trutzer, Magda Ulpian** au vorbit despre faptul că, dată fiind mobilitatea profesiilor, care își schimbă profilul în raport cu dezvoltarea economică și socială contemporană, orientarea profesională trebuie să aibă în vedere perspectivele acestei dezvoltări. Tov. Vasile Bunescu, s-a referit la necesitatea de a se evita orientarea profesională „în bloc", iar tov. Magda Ulpian a subliniat necesitatea folosirii ample a contribuției pe care pot s-o aducă psihologii în domeniul orientării profesionale.

Încheind lucrările sesiunii, prof. univ. Stanciu Stoian a subliniat importanța acestei manifestări științifice, a propus apariția comunicărilor într-un volum de **Culegeri** și a arătat că astfel ele vor putea contribui la rezolvarea problemelor teoretice și practice pe care le pune orientarea profesională a elevilor.

Popularitatea liceelor de specialitate

De dimineață ziua se anunță însorită, frumoasă. În fața multora dintre școlile Capitalei, afluență de lume. Grupuri, grupuri de oameni. Bărbați și femei de toate vîrstele, tineri și tinere, elevi, majoritatea purtînd încă uniforma școlii generale. Emoțiile, firești, se traduc prin schimburi de priviri, îndemnuri, recomandări și urări de succes: „Să ai grijă să scrii corect!", „Mult succes!", „Să fii atent!"...

Încurajați de îndemnurile, urările și încrederea celor apropiați și dragi, candidații la concursurile de admitere în liceele de specialitate pătrund în sălile de clasă, iau loc în bănci, se pregătesc de întîmpinarea probei scrise...

În București, ca și în întreaga țară, de altfel, se constată o mare afluență de candidați la aceste concursuri. Chiar la acele școli la care în primele zile nu se înregistrează prea multe înscrieri, în ultimile două zile secretariatele au fost aglomerate și, în unele cazuri, luate pur și simplu cu asalt de mulțimea solicitanților.

La Școala generală nr. 81 de pe strada Nerva Traian dau examen candidații a două licee de specialitate — cel energetic și cel electrotehnic. În fața gardului de sîrmă împletită al școlii, un mare grup de oameni. Părinții. Ne apropiem de ei. Așezat pe un bloc de beton, provenit din delaborarea străzii aflate în curs de reparație, un om în vîrstă de 50 și ceva de ani, cu o pălărie de pai pe cap, cu fața aspră, arsă de soare. Își sprijină bărbia într-un baston... Riscăm o întrebare:

— Aici e Școala nr. 81?

— Aici, taică. Da nu-i chip de intrat. Nu mai încerca, că-i degeaba. A venit și unul cu mașina... Da nici pe el nu l-au lăsat să pătrundă. Nu se poate. Examen. Am și eu un băiat. Îi plac motoarele. Motoarele electrice. Judecă și dumneata: face cinci ani și are o meserie în mînă și liceul terminat... Bună măsură de s-au făcut școlile astea! Nu-i mirare că atît de mulți copii vor să intre aici! Tare aș vrea să intre și al meu!

Ne-am luat rămas bun de la îngrijoratul părinte, care nu a uitat să ne adauge: „Da și Gheorghe îi pregătit..."

Pătrundem de astădată în clădirea Școlii tehnice de finanțe din Calea Griviței nr. 2. Aici dau examen candidații care vor să intre la liceul economic.

Discuția începe din nou. Clare, am putea să spunem chiar surprinzător de mature, afirmațiile interlocutorilor noștri vădesc și în acest caz popularitatea și interesul de care se bucură în rîndurile tineretului nostru școlar liceele de specialitate. Teodor Dumitrescu din Schela, raionul Videle, a găsit îndemnul de a deveni contabil în familie. Are o soră în anul al doilea al Școlii tehnice financiare și doi unchi contabili la GAS. Este cît se poate de firesc ca tradiția o dată intrată în familie să fie dusă mai departe.

— Vreau să fiu contabilă. Îmi place această profesiune. Și apoi, nu este un lucru foarte bun să ai perspectiva ca după patru ani de studiu să dobîndești, pe lîngă cunoștințele de cultură generală la nivelul liceului, o calificare profesională? — ne întreabă Mihaela Drăghici, o fată firavă, cu ochii negri, vioi, absolventă a Școlii generale din Conțești, raionul Titu.

Discuția ar mai putea continua multă vreme, dacă articolul nu ar fi așteptat la redacție și dincolo, afară, nu ar aștepta părinții gata să-i ia în primire pe candidați întrebîndu-i: „Ei, cum ai dat?..."

★

O scurtă incursiune făcută într-o zi de premieră școlărească — prima probă din cadrul concursului de admitere la liceele de specialitate — în mijlocul candidaților care doresc să ajungă electrotehnicieni, energeticieni sau contabil, arată cît de mare și larg ecou a găsit înființarea acestor licee în lumea părinților și a elevilor absolvenți ai școlilor generale. Ea constituie o confirmare a necesității înființării acestor școli cu un rol atît de important în pregătirea cadrelor medii necesare economiei naționale.

D. TODERICIU

ACORDAREA GRADULUI I ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Prin Ordinul ministrului învățămîntului nr. 584 din 22 iunie 1966 s-a acordat gradul I următoarelor cadre didactice (educatoare, învățători și profesori):

EDUCATOARE

1. **Bunescu Constanța**, Grădinița de copii nr. 6 Cîmpulung Muscel, Regiunea Argeș.
2. **Ghițescu Ludmila**, Grădinița de copii nr. 1 Pitești, Regiunea Argeș.
3. **Popescu Tatiana**, Grădinița de copii nr. 3 Cîmpulung Muscel, Regiunea Argeș.
4. **Bulancea Olga**, Grădinița de copii F.Z.R. Roman, Regiunea Bacău.
5. **Alexandriuc Aurora**, Grădinița sezonieră Macea, Raionul Arad, Regiunea Banat.
6. **Georgescu Ileana**, Grădinița cu orar normal nr. 11 Timișoara.
7. **Marian Rozalia**, inspectoare metodistă Secția de învățămînt a Regiunii Banat.
8. **Sima Lucreția**, directoare Grădinița cu orar normal „Banatul", Timișoara.
9. **Hornea Fănica**, Grădinița cu orar normal Fabrica „Clujana", Cluj.
10. **Popa Maria**, Grădinița cu orar redus Ocna Mureș, Raionul Aiud, Regiunea Cluj.
11. **Radu Elena**, Grădinița cu orar redus nr. 3 Cluj.
12. **Mumji Olga**, Grădinița cu orar săptămînal „Laminorul" Brăila, Regiunea Galați.
13. **Bajireanu Elena**, Grădinița nr. 2 Balș, Regiunea Oltenia.

ÎNVĂȚĂTORI

1. **Boacără Ileana**, Școala generală nr. 9 Pitești, Regiunea Argeș.
2. **Călcii Ion**, Școala generală Albești Raionul Muscel, Regiunea Argeș.
3. **Cruceană Gheorghița**, Liceul nr. 2 Pitești, Regiunea Argeș.
4. **Dițuleasa Valeria**, Școala generală Vitănești, Com. Sîrbii-Măgura, raion Slatina, Regiunea Argeș.
5. **Nițescu Elena**, Școala pedagogică Cîmpulung Muscel, Regiunea Argeș.
6. **Oncioiu Ion**, Școala generală Copăceni Com. Malu cu Flori, Raionul Muscel, Regiunea Argeș.
7. **Păunescu Elena**, Școala generală nr. 8 Pitești, Regiunea Argeș.
8. **Pătru Ion**, Școala pedagogică Cîmpulung-Muscel, Regiunea Argeș.
9. **Popescu Constanța**, Școala generală nr. 1 Slatina, Regiunea Argeș.
10. **Popescu Victoria**, Școala generală nr. 3 Pitești, Regiunea Argeș.
11. **Radu Florica**, Școala generală Viișoara Com. Mărunței, Raionul Drăgănești-Olt, Regiunea Argeș.
12. **Serb I. Dumitru**, Școala generală, comuna Bădeni, Raionul Muscel, Regiunea Argeș.
13. **Sia Lucia**, Școala generală nr. 3 Cîmpulung-Muscel, Regiunea Argeș.
14. **Smărăndescu Gheorghe**, Școala generală nr. 3 Pitești, Regiunea Argeș.
15. **Vișinescu Safta**, Școala generală nr. 4 Găești, Regiunea Argeș.
16. **Vișinescu Dumitru**, inspector metodist Raion Găești, Regiunea Argeș.
17. **Măruteanu Eugenia**, Școala generală com. Plopu-Dărmănești, Raionul Moinești, Regiunea Bacău.
18. **Preutu Agripina**, Școala generală Rîșca-Drăgănești, Raion Tg. Neamț, Regiunea Bacău.
19. **Bora Alexandrina**, Școala pedagogică Arad, Regiunea Banat.
20. **Becker Iuliana**, Școala generală nr. 8 Timișoara, Regiunea Banat.
21. **Gheju Gheorghe**, Școala generală nr. 6 Lugoj, Regiunea Banat.
22. **Jucu Atena**, Școala generală nr. 15 Timișoara, Regiunea Banat.
23. **Knopf Paula**, Școala generală nr. 1 Timișoara, Regiunea Banat.
24. **Mărcuț Dumitru**, Școala pedagogică Arad, Regiunea Banat.
25. **Munteanu Livia**, Liceul „Eftimie Murgu" Timișoara, Regiunea Banat.
26. **Nediu Alexandru**, Liceul nr. 2 Timișoara, Regiunea Banat.
27. **Petrașcu Maria**, Școala generală nr. 1 Timișoara, Regiunea Banat.
28. **Secheli Gheorghe**, Școala generală com. Glîmboca, Raionul Caransebeș, Regiunea Banat.
29. **Toma Viorica**, Școala generală nr. 9 Timișoara, Regiunea Banat.
30. **Ioniță Elena**, Școala generală nr. 9 Sibiu, Regiunea Brașov.
31. **Ludu Nicolae**, Liceul nr. 1 Făgăraș, Regiunea Brașov.
32. **Mihăițan Maria**, Școala generală nr. 15 Sibiu, Regiunea Brașov.
33. **Ștefănescu Maria**, Școala generală nr. 15 Sibiu, Regiunea Brașov.
34. **Andrei Teodora**, Liceul nr. 40 Raionul Griviția Roșie, București.
35. **Bivolaru Ion**, Școala generală nr. 163 Raionul 16 Februarie, București.
36. **Bivolaru Maria**, Școala generală nr. 166 Raionul 16 Februarie București.
37. **Casagicu Silvia**, Școala generală nr. 23 Raionul 1 Mai, București.
38. **Cazimir Angela**, Școala generală nr. 124 Raionul V. I. Lenin, București.
39. **Corbea Dița**, Școala generală nr. 156 Raionul 16 Februarie, București.
40. **Muraru Rodica**, Școala generală nr. 146 Raionul V. I. Lenin, București.
41. **Pieleanu Ecaterina**, Școala generală nr. 124, Raionul V. I. Lenin, București.
42. **Pretorian Maria**, Școala generală nr. 26, raionul 1 Mai, București.
43. **Șerbănescu Veronica**, Școala generală nr. 123, București.
44. **Stanciu Ana**, Școala generală nr. 174 Raionul 16 Februarie, București.
45. **Stănescu Paraschiva**, Școala generală nr. 31 Raionul 1 Mai, București.
46. **Stoian Marinescu Tatiana**, Școala generală nr. 141 Raionul V. I. Lenin, București.
47. **Birghilă Ioan**, Școala generală com. Curcani, Raionul Oltenița, Regiunea București.
48. **Giurescu Victor**, Școala generală Radu Vodă, Raionul Lehliu, Regiunea București.
49. **Mustățea Maria**, Școala generală nr. 3 Giurgiu, Regiunea București.
50. **Săndulescu Ion**, Școala generală com. Scrioaștea, Raionul Roșiori de Vede, Regiunea București.
51. **Zbîrnea Traian**, Școala generală Călugăreni, Raionul Giurgiu, Regiunea București.
52. **Cazan Ion**, Școala generală Lunca Mureșului, Raionul Aiud, Regiunea Cluj.
53. **Ionaș Viorica**, Școala generală Ocna Mureșului, Raionul Aiud, Regiunea Cluj.
54. **Pop. G. Valentin**, Școala generală cl. I—IV Domoșu, com. Sîn Crai-Zam, Raionul Huedin, Regiunea Cluj.
55. **Péterfy Emilia**, lector I.P.C.D. Cluj
56. **Popescu Elena**, Școala pedagogică Constanța.
57. **Nicolau Victoria**, Școala generală nr. 28 Galați.
58. **Ciomaga Neculai**, Școala generală nr. 7 Huși, Regiunea Iași.
59. **Leonte Mihai**, Școala generală Probota, Raionul Iași, Regiunea Iași.
60. **Paiu Alexandrina**, Liceul nr. 2 Bîrlad, Regiunea Iași.
61. **Sireteanu Gheorghe**, inspector metodist Secția de învățămînt a Regiunii Iași.
62. **Koșa Ștefan**, instructor practic, Liceul Sovata, Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară.
63. **Ursu Dumitru**, Școala generală nr. 18 Cristești, Tg. Mureș, Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară.
64. **Gligor Elisabeta**, Școala generală nr. 24, Craiova.
65. **Popa Virginia**, Școala generală nr. 5 Craiova.
66. **Vlădoiu Ștefania**, Liceul Cărbunești, Raionul Gilort, Regiunea Oltenia.
67. **Andronescu Vasile**, Școala generală nr. 1 Tîrgoviște, Regiunea Ploiești.
68. **Iliescu Eugenia**, Școala generală Clondiru, Raionul Mizil, Regiunea Ploiești.
69. **Birliga Ana**, Școala generală Stănești, Raionul Botoșani, Regiunea Suceava.

PROFESORI

Limba română

1. **Alecu Viorel**, Liceul „Emil Racoviță", Raionul 23 August, București.
2. **Bălan V. Nicolae**, Liceul „I. L. Caragiale" Ploiești.
3. **Bărbulescu Simion**, Liceul Bușteni, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești.
4. **Chiculiță Ion**, Liceul nr. 7 Timișoara.
5. **Crețeanu Florea**, Liceul „Unirea" Turnu Măgurele, Regiunea București.
6. **Enciu Constantin**, Liceul nr. 6 Ploiești.
7. **Forvith Ecaterina**, Liceul Cristur, Regiunea Mureș-Autonomă-Maghiară.
8. **Fănică Gheorghe**, Liceul seral de cultură generală Raionul 23 August, București.
9. **Georgescu Laurențiu**, Liceul nr. 1 Călărași, Regiunea București.
10. **Macarie Augustin**, Școala generală nr. 122, Raionul N. Bălcescu, București.
11. **Mihai Ioana**, Liceul Bălcești Raionul Olteț, Regiunea Oltenia.
12. **Orzea Gheorghe**, Liceul „Dr. P. Groza", București.
14. **Pavelescu Gheorghe**, Școala generală nr. 9 Sibiu, Regiunea Brașov.
14. **Păsteanu Victor**, Vicepreședinte Sfatul popular al Raionului Alba, Regiunea Hunedoara.
15. **Popescu Florin**, Ministerul Învățămîntului.
16. **Popovici Gheorghe**, Liceul nr. 3 Sibiu, Regiunea Brașov.
17. **Poleac Natalia**, Liceul nr. 2 Fălticeni, Regiunea Suceava.
18. **Pristoleanu Zenobia**, Școala generală Covăsînt, Raionul Arad, Regiunea Banat.
19. **Rădulescu T. Elisabeta**, Liceul Curtea de Argeș, Regiunea Argeș.
20. **Rovența Georgina**, Liceul „Avram Iancu" Brad, Regiunea Hunedoara.

LIMBA LATINĂ

1. **Micu Ioan**, Liceul nr. 1, oraș Gheorghe Gheorghiu-Dej, Regiunea Bacău.
2. **Nejneru Tănase**, șef secție învățămînt, Regiunea Galați.
3. **Popescu David**, Liceul „Gheorghe Șincai", București.

LIMBA FRANCEZĂ

1. **Bîzu Ion**, Liceul „N. Bălcescu", Ploiești.
2. **Diaconu Ion**, Liceul „Spiru Haret", București.
3. **Frînculescu Ovidiu**, Liceul nr. 2 Buzău, Regiunea Ploiești.

LIMBA RUSĂ

1. **Cristescu Leonida**, Liceul nr. 1 Giurgiu, Regiunea București.
2. **Popescu Fischer Margareta**, lector I.P.C.D.-București.
3. **Solcănescu Larisa**, Liceul „N. Bălcescu", București.
4. **Stroganov Sergiu**, Liceul seral nr. 39 București.

LIMBA GERMANĂ

1. **Bräuner Ioan**, Liceul Jimbolia, Regiunea Banat.

LIMBA SLOVACĂ

1. **Fabry Andrei**, Liceul Nădlac, Regiunea Banat.

ISTORIE

1. **Giurea Dumitru**, Liceul „Alex. Sahia", secția serală, Raionul 23 August, București.
2. **Cosma Ioana**, Liceul „N. Bălcescu", București.
3. **Crișmaru Aristotel**, Școala generală Drăgușeni, Raionul Săveni, Regiunea Suceava.
4. **Dinu N. Gheorghe**, Liceul nr. 2, Pitești, Regiunea Argeș.
5. **Dobrescu Dumitru**, Școala generală Vasilați, Raionul Oltenița, Regiunea București.
6. **Gioglovan Radu**, Liceul nr. 3 Tîrgoviște, Regiunea Ploiești.
7. **Gölner Carol**, Școala pedagogică Sibiu.
8. **Hurdubețiu Ion**, Liceul „Dinicu Golescu" Cîmpulung-Muscel, Regiunea Argeș.
9. **Iordache Alexandru**, Liceul „Emil Racoviță" Raion 23 August, București.
10. **Jaeger Oscar**, Liceul nr. 10, Timișoara, Regiunea Banat.
11. **Lungu Ion**, Liceul nr. 2, oraș Constanța.
12. **Matei Iulian**, Liceul „N. Bălcescu" Pitești, Regiunea Argeș.
13. **Mihăilescu Ștefan**, Liceul militar Breaza, Regiunea Ploiești.
14. **Minculescu Ion**, Liceul nr. 36 București.
15. **Philippi Maria**, Școala generală nr. 4, Brașov.
16. **Popescu Nicolae**, Liceul „T. Vladimirescu" Slatina, Regiunea Argeș.
17. **Rădulea Gh. Marin**, Liceul nr. nr. 1 București.
18. **Sîntimbreanu Mircea**, Școala generală nr. 126, Raionul V. I. Lenin, București.
19. **Stănculescu Florea**, Liceul „Gh. Șincai", București.
20. **Timofte Nicolae**, inspector Secția înv., Raionul Răcari, Regiunea București.
21. **Tigăniță Paula**, Școala generală nr. 4 Rîmnicu Vîlcea, Regiunea Argeș.
22. **Vlaicu Petra**, Liceul nr. 2 Giurgiu, Regiunea București.

FILOZOFIE

1. **Guță Ion**, Școala generală nr. 9 Sibiu, Regiunea Brașov.
2. **Kelemen Dezideriu**, Liceul nr. 1 Arad, Regiunea Banat.
3. **Zamfir Dumitru**, Liceul seral com. Ștefănești Pitești, Regiunea Argeș.

ECONOMIE POLITICĂ

1. **Bucșa Petre**, director Liceul nr. 1 Cluj, lector I.P.C.D.-Cluj.
2. **Constantin Ionel**, Liceul Călărași, Regiunea București.
3. **Piriian Simion**, vicepreședinte Sfatul popular, Secția înv. oraș Petroșeni.

PSIHOLOGIE

1. **Gavrilă Ecaterina**, Liceul nr. 2 Buzău, Regiunea Ploiești.

LOGICĂ

1. **Pop Eugen**, Liceul nr. 1 „I. L. Caragiale" Ploiești.

PEDAGOGIE

1. **Bulea Ion**, Școala generală ambliopi Timișoara, Regiunea Banat.
2. **Făget Dumitru**, inspector principal M.S.P.S. București.
3. **Grigoroiu Ion**, șef secție înv. Raion Gorj, Regiunea Oltenia.
4. **Niculescu Ghimpu Maria**, Liceul nr. 1 Tîrgoviște, Regiunea Ploiești.
5. **Pupăză Vasile**, inspector metodist șef, Secția înv. a Regiunii Oltenia.
6. **Stoica Marin**, Inst. pedag. de 2 ani, Craiova.
7. **Popescu Stela**, Institutul de științe pedagogice, București.

DEFECTOLOGIE

1. **Anastasiu Gheorghe**, Școala prof. nr. 5 nevăzători „Vatra Luminoasă", București.
2. **Betea Alexandru**, Școala prof. nr. 5 nevăzători, București.
3. **Căruntu Ion**, Școala specială nr. 1, raion 30 Decembrie, București.
4. **Dumitrescu Constantin**, Școala specială nr. 5 nevăzători, București.
5. **Gorea Dumitru**, Școala prof. nr. 5 nevăzători „Vatra Luminoasă", București.
6. **Ionescu Nicolae**, Școala specială nr. 5 nevăzători „Vatra Luminoasă", București.
7. **Manolache Constantin**, Școala specială nr. 1 surzi, București.
8. **Marcu Ion**, Școala prof. nr. 5 nevăzători „Vatra Luminoasă", București.
9. **Popescu Ion Dumitru**, Școala specială nr. 5 nevăzători, București.
10. **Stănică Ilie**, lector I.P.C.D. București.
11. **Tudosiu Ion**, Centrul logopedic Timișoara, Regiunea Banat.

MATEMATICĂ

1. **Boer Margareta**, Liceul nr. 3, Cluj.
2. **Gheba Grigore**, Școala generală nr. 146, București.
3. **Ilie Ion**, Liceul „Mihai Viteazul", raionul 23 August, București.
4. **Motaș Alice**, Liceul nr. 15, București.
5. **Olivotto Ivanca**, Liceul nr. 1, București.
6. **Petrescu Anastasie**, Lic. „Frații Buzești", Craiova.

FIZICĂ

1. **Ailincăi Margareta**, Liceul „Dr. Petru Groza", București.
2. **Mora Sulamita**, Liceul nr. 15, raion 23 August, București.
3. **Stănescu Nicolae**, Liceul nr. 15, raionul 23 August, București.

CHIMIE

1. **Țigoiu Alice**, Liceul nr. 15, raionul 23 August, București.

ȘTIINȚE NATURALE

1. **Bartok Paul**, Liceul nr. 1 — Carei, Regiunea Maramureș.
2. **Crep Gheorghe**, Școala pedagogică Arad, Regiunea Banat.
3. **Lăzărescu Grigore**, Liceul nr. 2, Rîmnicu Vîlcea, Regiunea Argeș.
4. **Lăzărescu C. Ion**, Școala generală Titești, Regiunea Argeș.
5. **Marcoci Zinca**, Centrul școlar agricol Sibiu, Regiunea Brașov.
6. **Mihăilescu Eugenia**, Liceul nr. 2, Ploiești.
7. **Oprică C. Ilie**, șef secție înv. vicepreședinte Sfat popular, raion T. Măgurele, Regiunea București.

GEOGRAFIE

1. **Bordan Eugenia**, Liceul Reșița, Regiunea Banat.
2. **Goșa Nicolae**, Școala generală nr. 1, Craiova, Regiunea Oltenia.
3. **Guție Octav**, Liceul nr. 1 Dorohoi, Regiunea Suceava.
4. **Luncan Radu**, Școala generală nr. 144, București.
5. **Manoliu Filip Dumitru**, Liceul nr. 3, Arad, Regiunea Banat.
6. **Voicu Pavel**, Școala generală Moara Săracă, Raion Urziceni, Regiunea București.
7. **Zaharescu Gheorghe**, Școala generală nr. 3, Pitești, Regiunea Argeș.

MUZICĂ

1. **Albuțiu Irimie**, Liceul nr. 42, Raionul 16 Februarie, București.
2. **Delion Pavel**, Liceul de muzică și arte plastice, Iași.
3. **Nicorescu C. Ioan**, Școala generală nr. 95, Raionul T. Vladimirescu, București.
4. **Păsculescu Titu**, Liceul Dăbuleni, Raionul Corabia, Regiunea Oltenia.
5. **Perian Mihai**, Liceul de muzică și arte plastice, Timișoara.
6. **Scornea Anton**, Liceul „D. Cantemir", Raionul 1 Mai, București.
7. **Schmidt Alexandru**, Școala de muzică și arte plastice nr. 2, Raion 23 August, București.
8. **Tudorie Elena**, Liceul „Ion Creangă", Raion N. Bălcescu, București.

EDUCAȚIE FIZICĂ

1. **Darie Petre**, Liceul „N. Bălcescu", Regiunea Argeș.
2. **Ionescu Anton**, Liceul nr. 12, București.
3. **Kumner Arno**, Liceul nr. 2, Brașov.
4. **Popescu Colibași Dumitru**, Liceul nr. 2, Brașov.

OAMENI AI ȘCOLII

La înaltele dimensiuni ale profesiunii pedagogice

Răsfoind un vechi carnet de notițe cu însemnări despre oameni și locuri, am regăsit în amintire un profil care m-a făcut să scriu aceste cîteva rînduri.

Era într-o primăvară, cu aproape 10 ani în urmă. Sosisem la Iași pentru a participa la prima întrecere a formațiilor artistice de amatori ale cadrelor didactice din întreaga Moldovă. Erau așteptați aici învățători și profesori din 4 regiuni și aproape 40 de raioane și orașe, de la Vatra Dornei la Galați. Pînă la venirea lor mai fiind vreme, am pornit să vizitez școlile din Iași. Și le-am vizitat înscriind în carnetul cu file acum îngălbenite răsfringerile unor iradieri pornite din pasiunea și hărnicia dascălilor ieșeni. În acele împrejurări am cunoscut-o pe învățătoarea Elena Cătuneanu, atunci cu 20 de ani de dăscălie. Preda la clasa a IV-a și era mîndră de fiecare din școlarii ei. Lecțiile la care am asistat au fost o demonstrație de virtuozitate pedagogică. Degajate, spontane, fără nici un fel de emoție, răspunsurile elevilor și întrebările învățătoarei erau o dovadă grăitoare a măiestriei sale pedagogice. Apoi am plecat în alte școli, am cunoscut alți dascăli. Peste imaginea lecțiilor învățătoarei Cătuneanu s-au așternut alte și alte imagini.

Cînd a început concursul artistic. în vraja cîntecului, a jocului și a costumelor moldovenești am uitat de Elena Cătuneanu și de școlarii ei. Pînă în ultima zi a întrecerii cînd, pe scena Teatrului Național, au apărut formațiile artistice ale dascălilor ieșeni. Am revăzut-o pe scenă pe Elena Cătuneanu, dar am întîlnit-o și în culise, ea fiind unul din organizatorii și însuflețitorii concursului de artă populară românească „predată" acum „în direct" de pe scenă.

Am regăsit-o după concurs (pe care l-au cîștigat, la cele mai multe probe, „ieșenii"), la sediul Sindicatului învățămînt, aducîndu-și contribuția la rezolvarea unor probleme privind condițiile de viață și de muncă ale oamenilor școlii. Era responsabila comisiei de asigurări sociale și se îngrijea de organizarea trimiterii cadrelor didactice la odihnă și tratament, de inițierea unor excursii și de o mulțime de alte treburi extraartistice și extrașcolare.

Propagator al cuvîntului partidului în mase, activist pe multiple coordonate obștești, artistă în profesia sa, Elena Cătuneanu a continuat la un nivel tot mai ridicat să-și cinstească aleasa ei profesie de învățătoare, trecînd acum în cel de-al 30-lea an de muncă.

Dacă este adevărat că fiecare om are o dominantă căreia i s-ar subsuma toate celelalte trăsături, atunci Elena Cătuneanu n-ar fi putut străluci în nici o altă profesie ca în aceea de învățătoare, la dimensiunile pe care a înțeles-o ea.

T. CRISTIAN

Cercetătorul

Pentru o mare categorie de profesori, interesul față de munca pedagogică este dublat de interesul cercetării în domeniul științei în care s-au specializat. Fie că este vorba de continuarea unor aspirații visate încă de pe băncile facultății, fie că însăși munca didactică a chemat la viață aceste interese, ele ocupă în viața profesorilor la care ne referim, un loc cel puțin egal cu cel rezervat obligațiilor de catedră.

Profesorul Eduard Găvănescu de la Liceul nr. 1 din Arad este bine cunoscut, în orașul său, pentru seriozitatea și exigența cu care se ocupă de problemele cultivării și educației copiilor, pentru minuțioztatea cu care își pregătește fiecare lecție, pentru modul cum se ocupă în general de soluționarea sarcinilor sale profesionale. Nu mai puțin cunoscută este însă și intensa sa activitate pe tărîmul cercetării științifice.

Încă în urmă cu ani prof. Găvănescu a început să colaboreze la întocmirea unor monografii și studii asupra Istoriei României în secolele XIX și XX. Rodul muncii desfășurate de el în această direcție se concretizează în publicarea unor interesante lucrări privitoare la istoricul ardelean Ion Moroi, autorul unei cercetări asupra „lucrurilor Daciei". Eduard Găvănescu a elaborat și publicat, de asemenea, lucrarea „Mărturii românești", referitoare la răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan, a colaborat la activitatea colectivelor care au analizat machetele volumelor II, III și IV ale tratatului „Istoria României", și-a adus contribuția la întocmirea monografiei „Preparandia din Arad", apărută nu de mult în Editura didactică și pedagogică..

Pentru prodigioasa lui muncă pe plan științific, ca și pentru rezultatele frumoase dobîndite în domeniul activității pedagogice prof. Găvănescu a fost distins cu „Ordinul Muncii" clasa a II-a. La 63 de ani, acest profesor continuă să fie un om tînăr, care își păstrează nealterată dragostea pentru muncă.

ANTON DĂNESCU

Știința de a fi om

La prima vedere ar fi greu să găsești deosebiri sensibile între lecțiile pe care le ține învățătoarea Maria Sălăgean de la Școala generală nr. 1 din Satu Mare și lecțiile oricărui alt învățător conștiincios. Există totuși o particularitate anume, un „ce" care imprimă lecțiilor sale o atmosferă proprie, o căldură și un farmec deosebit. Cînd o cunoști mai bine, îți dai seama că această particularitate izvorăște din însăși concepția de viață a acestei femei, din aspirațiile și convingerile ei, din înțelegerea profundă a rosturilor ei de învățătoare.

E adevărat, nu-i învață pe copii mai mult decît scrisul, cititul sau socotitul, mai mult decît le cer programele școlare să știe despre apele și munții țării, despre flori sau despre viețuia neamului nostru. Dar vorbindu-le despre toate acestea, Maria Sălăgean nu uită că elevii ei vor fi mîine oameni și că învățîndu-i ceea ce școala îi învață în general pe copii, trebuie să le predea, mai înainte de toate, marea lecție a omeniei. De aici vine sensibilitatea cu care înțelege personalitatea fiecărui copil, tactul cu care știe să se apropie de ei, să-i ajute în depășirea micilor dificultăți ale vieții lor de școlari, să-i facă să îndrăgească învățătura și munca, cinstea și conștiinciozitatea, adevărul și frumosul. Alături de lecții, de îndemnuri și povețe, elevii acestei învățătoare găsesc în ea un model de care se apropie și se leagă, dorindu-și să fie asemeni lui, pentru că întreaga ei conduită este o pildă a științei de a fi om.

Felul de a fi al Mariei Sălăgean o apropie nu numai de copii ci și de virstnici .Membră a Comitetului orășenesc al femeilor, ea reușește să mobilizeze în jurul său un mare număr de femei pentru rezolvarea sarcinilor obștești. Așa cum, sub îndrumarea ei, copiii învață plini de siguranță, alături de ea oamenii muncesc cu drag, pentru că toate acțiunile ei sînt pornite din dorința de a le fi de folos.

NICOLAE MANEA

Chemările istoriei

Însorita zi de vară care a devenit, în vremea noastră Ziua învățătorului, ne prilejuiește de fiecare dată reflecții nu numai asupra unui an de muncă, ci și asupra unei munci de veacuri. Iar privirea aceasta spre trecut pornește, cu fiecare nouă etapă străbătută, de pe o culme mai înaltă, care lărgește perspectiva, care îngăduie să se vadă mai mult, mai departe și mai bine decît înainte.

Tradițiile trecutului sînt rădăcinile adînc înfipte și dătătoare de sevă ale vieții de astăzi. La temelia muncii fiecăruia dintre noi se află munca armatei uriașe a făuritorilor școlii românești, a acelor mii de oameni care, de-a lungul vremurilor, s-au dedicat luminării minților, înflăcărării cugetelor.

Chemarea de căpetenie pe care, din vremi depărtate, istoria a adresat-o învățătorimii a fost de a transmite comorile științei și culturii, de a aprinde lumina înțelegerii în conștiințe, de a plămădi personalitățile născînde. Trebuiau, întîi de toate, cărți de școală care să fie puse în mîna copiilor. O „bucoavnă" apăruse încă din 1699 la Bălgrad (Alba-Iulia), o aritmetică românească circula din 1777, iar un abecedar — cel al lui Șincai — din 1783. La începutul secolului trecut, numeroși învățători și profesori au trecut cu hărnicie la munca de făurire a literaturii didactice pe care o cerea mersul înainte al școlii. Gh. Asachi, Gh. Lazăr, Petre Poenaru, Florian Aaron, Zaharia Boiu, Vasile Petri, G. Popp, I. Manliu, B. Constantinescu și mulți alții au petrecut ceasuri îndelungate, după truda orelor de clasă, pentru a redacta manuale românești. Există o istorie a abecedarului românesc, o istorie a manualelor de aritmetică, a celor de istorie, geografie sau științe naturale — și din această istorie avem și astăzi multe de învățat.

De la începuturile sale, de pe cînd se folosea încă „metodul lancasterian", învățămîntului românesc i-a fost caracteristică și căutarea celor mai bune căi de instruire a tinerelor generații. Pe acest drum mergea învățătorul Vasile Petri atunci cînd aplica, la mijlocul secolului trecut, la Năsăud, metode bazate pe activizarea gîndirii elevului în procesul însușirii cunoștințelor. Discipolul acestui dascăl cu „devotament curat pentru munca sa" — Ion Pop, fecior de iobagi din Reteag — s-a străduit o viață întreagă să lege învățămîntul de viață, să dea elevilor deprinderi rodnice de muncă. Preocuparea aceasta se vădea, încă de la 1842, și în cursurile pe care profesorul Ion Ionescu de la Brad le ținea la Academia Mihăileană, iar profesorul Șt. C. Michăilescu urmărea să deștepte curiozitatea științifică, să stimuleze activitatea intelectuală vie a elevului. Dar cine ar putea striga oare întreg catalogul celor care și-au împlinit datoria de luminători ai tinerimii, întruchipînd tradițiile învățămîntului științific, ale didacticii științifice, ale pasiunii în munca pedagogică ?

Pentru mulți alți oameni ai școlii, chemarea istoriei luă altă înfățișare — era chemarea muncii pe tărîmul științei, care făurea tradiția strînsei legături a învățămîntului românesc cu cercetarea științifică. Din rîndurile cadrelor didactice s-au ridicat personalități ilustre care au adus un înalt prestigiu științei. Se numără printre ei Gr. Cobălcescu, profesor la școala preparandală „Vasile Lupu" din Iași, Em. Bacaloglu, profesor la liceul Sf. Sava din București, Gr. Ștefănescu, Al. Xenopol, Dragomir Hurmuzescu, N. Iorga și mulți alții. La numele lor se adaugă alte nenumărate nume de slujitori modești ai școlii pentru care cercetarea științifică în laborator sau în arhivă a constituit o preocupare permanentă. Așa sînt învățătorii Străchinescu din Ibănești și Grumărescu din Zamoștia, care, ca răspuns la „chestionarul arheologic" trimis lor de Alexandru Odobescu, au întocmit, cu sentimentul îndeplinirii unei îndatoriri patriotice dări de seamă de mare interes științific asupra unor monumente arheologice locale. Peste 1 500 de învățători din județele Dorohoi, Botoșani, Buzău, Prahova etc., dornici să contribuie la dezvoltarea cercetărilor arheologice, au răspuns chestionarului, mulți dintre ei aducînd contribuții valoroase, pe baza cărora Odobescu a alcătuit numeroase lucrări de arheologie. Neuitînd să menționeze ajutorul primit de la dascăli, autorul „Falsului tratat de vînătoare" aduce la cunoștința Ministerului Instrucțiunii Publice că „notițiile" adunate de învățători „pot servi ca o bază pentru alcătuirea hartei arheologice a județelor respective, cît și pentru clasificarea cronologică și etnografică a diferitelor rămășițe antice, încă existente pe tărîmul României".

Nu numai tărîmurile pedagogiei și științei solicitau participarea cadrelor didactice. Cînd în calea progresului vieții materiale și spirituale a României se ridicau bariere primejdioase, istoria chema la luptă revoluționară. A. Pretorian din Pitești, Gh. Sălădescu din Tîrgoviște, D. Oprescu din Caracal, D. Dușulescu din Giurgiu, Gh. Turnavitu din Craiova, N. Serbănescu din Slatina și mulți alți învățători au luat parte „la causa revoluției" din 1848 în calitate de comisari de propagandă și de „sistematice căpetenii". Așa cum îi învățase Nicolae Bălcescu, ei deslușeau fraților de la sate ideile proclamației eliberatoare, apelînd la „suvenire sublime care trebuie neîncetat chemate în memoria poporului, care îl luminează asupra soartei sale și deșteaptă în inima lui demnitatea de om și entuziasmul libertății". Tradiția lor au urmat-o dascălii unioniști ca și cei care în preajma primăverii lui 1907 i-au educat în spirit revoluționar pe copiii țăranilor, dar și pe părinții obidiți ai acestora, învățîndu-i să lupte pentru drepturile lor. Învățători ca C. Ionescu din Frumușica, sau V. Cahu din Tutcani au alcătuit și răspîndit manifeste, Stan Crudu din Băbăița a organizat un cerc socialist în sat, Al. Stroiescu din Orbeasca stabilea legăturile între capii răscoalei din satele de pe valea Teleormanului. Sute de învățători au continuat lupta și în zilele cumplitei represiuni, căutînd să oprească mîinile ucigașe. La 1907 acțiunea învățătorimii s-a manifestat ca parte a uriașei energii revoluționare a poporului.

Și tot această tradiție au urmat-o Mihail Cruceanu, Petre Constantinescu-Iași, I. Iordan, S. Diamandi și alții care, în 1933, au militat pentru organizarea cadrelor didactice în sindicat, izbutind să obțină o majoritate zdrobitoare de voturi (131 contra 15) în favoarea sindicalizării. Ei răspundeau unei chemări care pentru prima oară începea cu cuvîntul „tovarăși" și purta, în colțul din dreapta, lozinca „Proletari din toate țările, uniți-vă". Era chemarea pe care, din adîncă ilegalitate, o trimetea învățătorimii Partidul Comunist Român.

În zilele acelea, în care nu se vindecaseră încă rănile provocate de sălbatica reprimare a demonstrației învățătorești din Parcul Carol, chemarea partidului comuniștilor stimula lupta cadrelor didactice. Adunările județene ale Asociației învățătorilor se transformau în mitinguri de protest împotriva asupritorilor poporului muncitor și în acțiuni de organizare a sindicatelor profesionale.

De data aceasta, chemarea istoriei era chemarea la solidaritate cu lupta tuturor oamenilor muncii, în frunte cu clasa muncitoare.

Și vremea noastră își are chemarea ei. Este chemarea Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român de a ne ridica la înălțimea sarcinilor societății socialiste, perfecționînd munca noastră pedagogică, înarmînd tineretul cu bogate cunoștințe științifice și tehnice, contribuind la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, la educarea lor în spiritul devotamentului neprecupețit față de cauza partidului, față de patrie. Este chemarea de a duce mai departe tradițiile luptei pentru progresul social și pentru ridicarea spirituală a poporului. Este chemarea de a ne simți răspunzători în fața istoriei contemporane a poporului nostru.

Tradițiile înaintate pot fi cinstite în mai multe feluri. Partidul ne învață că există un mod, mai presus decît celelalte, de a le cinsti : a le continua la nivelul contemporaneității, ridicîndu-le astfel pe o treaptă superioară. Continuator el însuși al tradițiilor luptei revoluționare și democrate a poporului român, partidul ne îndeamnă a fi în munca noastră continuatorii celei mai prețioase tradiții dăscălești : tradiția de a răspunde chemării istoriei. Nu poate fi mîndrie mai mare pentru învățătorul zilelor noastre decît a răspunde la această chemare.

M. ȘTEFAN.

Pasiune

În Odorhei, toată lumea afirmă că fiecare elev al lui Ladislau Venczel iubește matematica.

— Nu chiar fiecare — observă el, zîmbind.

— Dar majoritatea da.

Așa este, o recunoaște și profesorul. Om foarte modest, a protestat împotriva acelui „fiecare" numai pentru ca nu cumva să se creadă că este vorba aici de meritul lui personal. Dar atunci, al cui merit este ? Încercăm să dezlegăm această taină stînd de vorbă cu dînsul despre viața lui, despre munca lui de profesor.

— Din totdeauna m-a atras matematica și, la vremea mea, am fost un elev bun la acest obiect. Dar adevărata ei frumusețe s-a deschis în fața mea abia atunci cînd am început s-o pătrund din ce în ce mai adînc. Căci matematica se închide în sine rigid, aș putea spune cu îngîmfare, în fața aceluia care se apropie de ea ca străin, dar devine foarte apropiată de cel care vrea să-i fie prieten adevărat. Totdeauna spun acest lucru elevilor mei — și nu uit niciodată să adaug că nu-i adevărată afirmația că matematica ar fi cea mai grea disciplină. Sînt convins că fiecare elev o poate înțelege. Depinde de efortul pe care-l face, dar și de felul cum i-o explici.

— Și ce se întîmplă cu cei care, totuși, nu iubesc matematica ?

Profesorul Venczel răspunde cu un zîmbet abia perceptibil :

— Știți, nu-i bine cînd profesorul dă de la început o sentință, afirmînd că un elev ar fi sau nu bun matematician. Am procedat o dată așa spunînd, după primele confruntări cu unul din elevii mei, că nu va învăța matematica. Dar băiatul a spulberat această afirmație. Vezi, trebuie să ai încredere în elevi, în forțele lor.

— Dar cei slabi de tot ? — insistăm totuși, în continuare.

— De ei mă ocup mai mult. La lecții, la consultații Controlez cum muncesc, dacă au înțeles problemele. Capitolele mai importante le repet în mod special cu ei.

Din cuvintele profesorului emerit Ladislau Venczel radiază pasiunea pentru specialitatea pe care o predă. Iar pasiunea aceasta se face simțită de toți cei care îl cunosc. O simt însă, cel mai mult, elevii lui, în fața cărora deschide lumea atît de minunată atît de logică a cifrelor.

În această pasiune stă „taina" succeselor sale.

GH. BEKE

Veghe

În curtea școlii am sădit un plop
chiar lîngă drum. În fiecare zi cîte-un elev
de la fîntînă aducea un zdravăn chiup și îi dădea să bea.
Noi îl vedeam cum crește cătinel
și ramuri mici fugeau din el spre nalt
Ce bucuroși eram ! Dar noaptea mai ales,
în vîrful lui foșnea un vînt ușor
și auzeam un cîntec minunat urcînd pe crengi.
În fiecare zi creștea mereu frumosul plop
și-n iunie noi garda o schimbam .
Cei ce plecau puneau la frunte palmele
și rămîneau cu ochii ațintiți în spre nadir,
purtați de ramurile lungi, fără sfîrșit,
ce arătau pe unde trebuie de mers.
Cei mici făceau la fel ca și cei mari,
dar nu peste mult timp plecau și ei.
Tăcuți ne despărțeam
Și m-am obișnuit acum ; eu nu-mi mai număr anii ce-au trecut
îi pun să urce-n vîrful plopului și de-i senin
să-mi spună tot ce văd, plăieși pe turn.

Prof. MIHAI ZISSU ROMILĂ
Babadag

Abecedar

Sunetul răsare-n auz,
Apoi ochiul îl pipăie pe albul caietului
și el se anină de buze
ca o petală plăpîndă de nu-mă-uita
Și după-ntîiul
vine al doilea
și apoi al treilea sunet
și tot așa
pînă face o floare de nu-mă-uita,
pe care o poți dărui
și mamei, și tatei, și vecinului,
dar mai întîi tovarășei învățătoare
care te-a învățat minunea de-a face
din sunete
flori
pe care le poți așeza în rînduri
pe foaia albă cum e lumina
și pe care, apoi,
le poți trimite-n lume
ori și cui,
oricît de departe.
Și cel ce le primește, le cunoaște
și te știe ;
și el îți poate trimite altele
care te fac să-l cunoști.
Și uite-așa,
aceste flori minunate
îi fac pe oameni să se cunoască
și să se iubească mai mult.

PETRE BUCȘA
Cluj

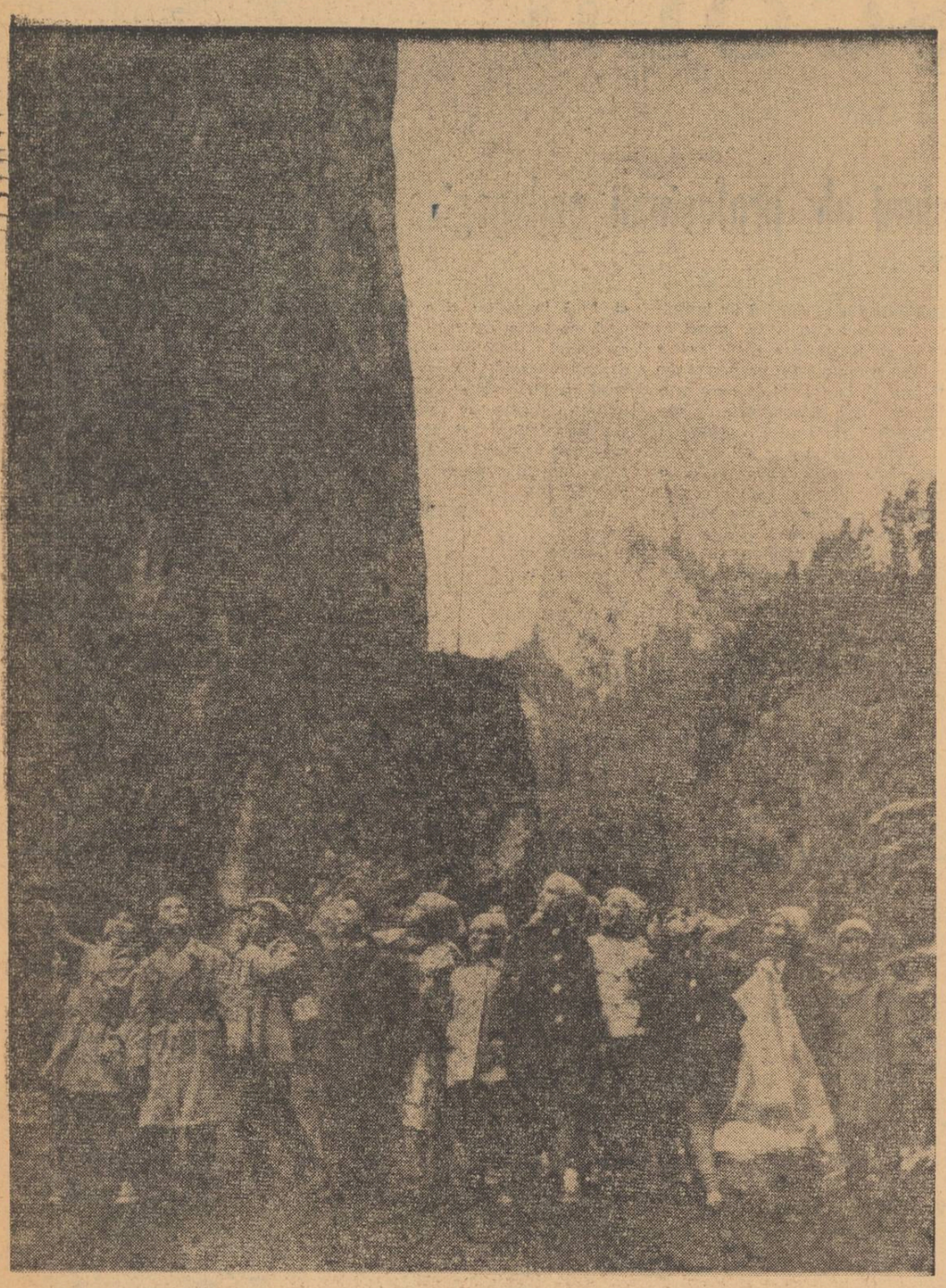

În excursie

Acțiuni de vacanță

Zile însorite de iunie pe meleagurile maramureșene. Ca pretutindeni în patria noastră, întîlnești și aici, în aceste zile, grupuri de pionieri și școlari porniți în drumeție. Îi vezi vizitînd marile uzine, lăcașurile de cultură și monumentele istorice, străbătînd cărările de munte, poposind în poiene. În interesul cu care cercetează totul, în cîntecele și în voioșia lor, simți dorința pasionată de a ști, de a cunoaște cît mai multe, simți dragostea înflăcărată pentru patrie, pentru oamenii și realizările ei, simți bucuria copilăriei luminoase, fericite.

Un scurt popas la Baia Mare. Aflăm că, prin grija secției de învățămînt a Sfatului popular regional și a Comitetului regional U.T.C., s-au luat toate măsurile pentru ca vacanța de vară a pionierilor și școlarilor să se desfășoare în condiții optime. Taberele raionale și regionale sînt gata să-și înceapă activitatea. Centrele cultural-sportive de la Baia Mare, Baia-Sprie, Seini, Livada, Turți — de asemenea.

Stăm de vorbă cu tov. Iosif Covaci, șeful secției de învățămînt a orașului Baia Mare. Aflăm, cu acest prilej, că școlarii băimăreni vor avea de ales, în această vacanță, între multe acțiuni deosebit de interesante, de plăcute: competiții sportive și șezători, excursii și drumeții, seri de povești și focuri de tabără. În mod special îi atrag pe elevi vizitele planificate la combinatele chimice din Baia Mare, la barajul de pe Firiza, ca și la recentele descoperiri arheologice de la Mediaș.

Cu multă grijă s-au preocupat organele locale și de pregătirea taberelor în care sute și sute de școlari din regiune își vor petrece o parte din vacanță.

Așezată într-o zonă de munte al cărei pitoresc poate concura cu succes cele mai vestite stațiuni din Europa, tabăra regională de la Izvoare, de pildă, a primit recent, cu multă ospitalitate, prima serie de copii veniți aici la odihnă. Camerele luminoase, vesele, curate, terasele pline de soare, terenurile de sport — toate le asigură cele mai bune condiții, iar programul vieții de tabără le oferă nenumărate ceasuri de încîntare. Au prioritate, firește, activitățile în aer liber: orientarea turistică și pescuitul sportiv, jocurile, întrecerile de tot felul. S-au prevăzut activități și pentru timp nefavorabil, pentru zilele ploioase. În aceste zile școlarii vor participa la întreceri de tenis de masă, la audiții radiofonice, vor citi cărțile lor preferate, pe care le găsesc în număr suficient la biblioteca bine înzestrată a taberei, se vor iniția în tainele fotografiei artistice etc.

Întreaga activitate a taberei este astfel organizată încît elevii să-și poată alege ocupațiile pe care le îndrăgesc cel mai mult, care sînt cele mai potrivite vîrstei și înclinațiilor lor. În același timp personalul didactic al taberei se îngrijește să creeze copiilor posibilitatea de a-și manifesta larg spiritul de inițiativă atît în ceea ce privește alcătuirea programelor, cît și în privința participării la organizarea acestora. Ei sînt solicitați să propună acțiuni și să-și folosească fantezia în realizarea lor. Corurile improvizate de copii cu cîntecele care le sînt cele mai dragi, jocurile inițiate de ei, plimbările și excursiile pe care le propun — toate fac ca viața în tabără să fie și mai plăcută, și mai atractivă.

Două sute de copii se află acum în tabăra de la Izvoare. Alte sute și mii de copii — în taberele răspîndite pe tot întinsul patriei. Zeci de mii le vor urma, în seriile viitoare. Pentru toți, vacanța va rămîne o amintire plină de farmecul adînc al zilelor petrecute laolaltă în cîntec și voioșie.

TR. ISPAS

Cursuri de vară pentru profesorii de fizică și chimie

Societatea de științe fizice și chimice organizează între 5-15 iulie a.c., în principalele centre universitare, cursuri de informare științifică pentru profesorii de fizică și chimie din întreaga țară.

La București se va desfășura cursul pentru profesorii de chimie, a cărui tematică se va referi la relațiile între structura și proprietățile substanțelor. Se vor dezbate, sub formă de prelegeri, problemele: „Legătura chimică, factor determinant al structurii", „Relații între structura și activitatea catalizatorilor", „Relații între structura și proprietățile substanțelor anorganice", „Relații între structura și culoarea substanțelor organice", „Relații între structura și activitatea fiziologică".

Cursul de fizică organizat la Timișoara va trata probleme de fizică modernă. Vor fi expuse, printre altele, temele: „Elemente de matematică cuantică", „Elemente de electrodinamică cuantică", „Fizica particulelor elementare", „Fizica corpului solid", „Probleme ale teoriei relativității", „Elemente de magnetism", „Mașini electronice de calcul"

La rîndul său, cursul de fizică organizat la Iași va trata probleme de electrofizică. Expunerile prezentate în cadrul lui se vor referi la „Circuite oscilante și metodele lor de studiu", „Tuburi electronice și transistori", „Amplificatori cu tuburi electronice și transistori", „Metode audio-vizuale utilizate la lecțiile de fizică", „Teoria oscilației și tipuri de oscilatori", „Principii de radiolocație", „Noțiuni de propagare a undelor electromagnetice; modulația și detecția" etc.

La Cluj se va organiza, în același interval de timp, un curs de informare științifică pentru profesorii de fizică. În programul acestuia figurează, printre altele, teme referitoare la: „Concepții noi în fizica corpului solid", „Probleme actuale ale energeticii nucleare", „Structura electronică, proprietățile magnetice și optice ale solidului", „Reacții nucleare la energii înalte și energii mici". „Structura cristalină și probleme de simetrie în solid", „Energia de legătură și nivelele de energie în solid", „Producerea și separarea izotopilor".

Cursurile vor cuprinde — pe lîngă expuneri și prelegeri — activități practice în laboratoarele catedrelor de specialitate din învățămîntul superior, activități metodice, precum și vizite la întreprinderi industriale și la institute de cercetare din orașele respective. Întreaga activitate se va încheia cu o excursie comună de documentare asupra principalelor obiective industriale din regiunile Ploiești, Bacău, Suceava și Iași.

Jocurile și excursiile în tabere

În sprijinul educatorilor care lucrează cu elevii în tabere, s-au publicat cîteva materiale de îndrumare privind organizarea și planificarea muncii, activitatea cultural-artistică, organizarea activităților de cultură fizică și sport. În continuare se dau îndrumări privind organizarea jocurilor și excursiilor.

O mare valoare educativă și recreativă au *jocurile de mișcare (dinamice)*. Prin jocuri elevii ajung să capete cunoștințe, deprinderi și se obișnuiesc cu regulile activității în colectiv. Ele dau multă satisfacție copiilor și, fiind practicate în aer liber, contribuie la întărirea sănătății și la refacerea energiei prin odihnă activă. Sub formă de joc, profesorul poate familiariza pe elevi cu tot felul de reguli de muncă și de comportare.

Pentru ca jocurile să se desfășoare în mod cît mai organizat și mai variat, în tabără trebuie asigurate o serie de condiții materiale — spațiul necesar, materiale adecvate, mingi de diferite mărimi etc.

Se pot organiza jocuri de mișcare, cu sau fără împărțire pe echipe, fără folosirea unor obiecte; jocuri de mișcare cu folosirea unor obiecte (mingi, coarde de sărit, bețe, ținte etc.); jocuri cu transportul unor obiecte; jocuri pregătitoare pentru jocurile sportive, jocuri distractive etc.

Pentru alegerea și cunoașterea amănunțită a jocurilor se recomandă lucrările: *„Jocuri pentru copii și tineret"* (N. Mujicicov, Cl. Mujicicov și D. Branga), *„Jocuri și distracții pentru taberele de vară"* (Sever A. Bivolaru), precum și jocurile de mișcare descrise în programa școlară de educație fizică pentru clasele I-IV.

Pentru buna organizare și conducere a jocurilor de mișcare este necesară îndeplinirea prealabilă a unor condiții: *Alegerea jocului* va fi făcută în funcție de particularitățile elevilor, de scopul urmărit, de spațiul și materialele avute la dispoziție, de numărul copiilor. Urmează *alegerea terenului* (un loc neted, de pe care se vor îndepărta sau izola obstacolele ori obiectele ce pot provoca accidente). Terenul va fi stropit, măturat și marcat, după necesități, cu var sau cu fanioane. Ne vom ocupa apoi de *pregătirea materialului pentru joc*, ținînd seama de tema jocului și de numărul jucătorilor, ca și de *formarea echipelor*, urmărind crearea unor echipe de valori egale. Echipele se pot forma de către profesor (prin numărătoare sau alegere), sau de către elevii înșiși, prin alegere. Mai întîi se fixează căpitanii de echipe, care își aleg pe rînd coechipierii.

Jocul va fi explicat și demonstrat cît mai clar, în ordine și liniște. Uneori este necesar să se facă o probă pentru a se constata dacă s-au înțeles regulile.

În desfășurarea jocurilor de mișcare se va urmări îndeaproape respectarea regulilor stabilite. Cei slabi și timizi vor fi încurajați. Se va favoriza crearea unei bune dispoziții, fără a se permite dezordinea și indisciplina. Dacă nu se respectă regulile, dacă nu s-a înțeles bine tema și tehnica de desfășurare a jocului sau se ivesc acte de indisciplină, jocul va fi oprit. Pentru a-i educa pe elevi în spiritul dreptate, de cinste, de corectitudine este necesar ca arbitrajul să fie absolut imparțial și autoritar.

Jocul se va încheia prin reluarea formației inițiale și a ordinii, prin calcularea și anunțarea rezultatului, prin observații asupra laturilor bune și slabe ale desfășurării jocului și ale comportării copiilor.

Profesorul va avea în vedere să dozeze jocul în raport cu posibilitățile elevilor și cu efortul cerut de celelalte activități. În taberele cu efective curente de elevi trebuie urmărit ca în participarea la jocurile de mișcare să fie angrenați, prin rotație, toți elevii, folosind în acest scop toate spațiile pe care se pot desfășura jocuri.

Viața și activitatea copiilor în tabără capătă un scop mai apropiat și un elan creator și mobilizator, atunci cînd programul activităților de cultură fizică și sport cuprinde și o serie de *întreceri sportive*. În funcție de posibilitățile pe care le oferă tabăra, astfel de întreceri se pot organiza la atletism și la jocurile sportive desfășurate în aer liber (volei, handbal, fotbal, oină, baschet), precum și la șah și tenis de masă.

Întrecerile la atletism vor cuprinde în general probele tetratlonului pionieresc (60 m, sărituri în lungime, sărituri în înălțime și aruncarea mingii de oină la distanță) atît pentru băieți cît și pentru fete. În taberele pentru elevii din licee și școlile profesionale se pot organiza întreceri atletice și la alte probe, dacă condițiile din tabără permit aceasta.

Pentru a stimula participarea copiilor la întrecerile atletice din cadrul taberei se recomandă ca elevilor clasați pe primele locuri să li se acorde diplome, iar numele lor să fie popularizate atît la careu cît și la gazeta de perete.

Întrecerile la jocurile sportive pot contribui mult la realizarea sarcinilor educative și recreative din tabere. Participarea sistematică la aceste jocuri ajută la fortificarea organismului și la dezvoltarea calităților morale și de voință. Prin caracterul lor de echipă, jocurile sportive educă deprinderile de a lucra în colectiv. Scopul lor direct — înscrierea de puncte, obținerea victoriei — impune neapărat colaborarea deplină a tuturor membrilor echipei, face ca inițiativa, spiritul creator, spiritul combativ și dragostea pentru colectiv să se manifeste din plin, interesele echipei subordonînd interesele personale.

Ținînd seama de valoarea jocurilor sportive, conducerile de tabere trebuie să facă toate eforturile pentru a amenaja în cadrul acestora un minimum de baze sportive, pentru a procura din timp materialele și echipamentul specific. Pentru pregătirea și organizarea întrecerilor la jocurile sportive se vor lua măsuri ca: stabilirea și anunțarea din timp a competițiilor pe tabără; împărțirea elevilor în echipe de forțe apropiate; stabilirea instructorilor pentru fiecare echipă în parte; programarea antrenamentelor pentru fiecare echipă; stabilirea arbitrilor, a responsabililor cu marcarea terenurilor, cu păstrarea și aducerea pe teren a materialelor.

Pentru ca organizarea acestor întreceri să contribuie din plin la folosirea în modul cel mai recreativ și plăcut a timpului liber se cere din partea organizatorilor mult discernămînt atît în stabilirea scopului concursurilor, cît și a formei lor de desfășurare.

Excursiile și drumețiile constituie unul din principalele mijloace de educare patriotică a tineretului școlar, dînd elevilor posibilitatea să cunoască frumusețile și bogățiile țării, muzeele, locurile și monumentele istorice, monumentele de artă și cultură, dezvoltînd astfel în rîndurile lor dragostea și devotamentul nețărmurit față de patria noastră, Republica Socialistă România, față de Partidul Comunist Român. Prin specificul lor, excursiile contribuie la legarea strînsă a învățămîntului cu practica construcției socialiste, cu viața, ajutînd elevilor să-și însușească noi cunoștințe din domeniul științei, tehnicii și culturii. În același timp, excursiile și drumețiile oferă elevilor posibilitatea de a se recrea în mod plăcut, de a realiza o odihnă activă, de a-și călii organismul prin contactul cu viața în aer liber, prin eforturile fizice pe care le necesită parcurgerea anumitor trasee; ele dezvoltă curajul și voința, punîndu-i pe copii în situația de a învinge anumite greutăți, anumite obstacole.

Excursiile pot fi locale, regionale și interregionale. În materialul de față fiind vorba de activitățile din tabere, ne vom ocupa în mod special de excursiile locale, organizate sub forma drumeției, sub conducerea profesorilor și comandanților de detașamente și avînd ca scop cunoașterea împrejurimilor locului unde este situată tabăra, a frumuseților naturii, a specificului raionului respectiv, a obiectivelor lui economice, culturale și istorice. La aceste excursii elevii vor fi organizați pe grupe de vîrstă, pentru ca explicațiile să fie accesibile și utile tuturor, iar volumul eforturilor să corespundă particularităților vîrstei respective. Pentru buna reușită a excursiei aceasta trebuie pregătită din timp. Durata pregătirii este condiționată de gradul de dificultate al excursiei, de durata ei și de numărul de participanți. Este indicat ca și elevii să participe la organizarea excursiilor, întrucît în acest fel interesul lor este mereu treaz, dobîndesc noi deprinderi și cunosc mai amănunțit locul unde se face excursia.

Pregătirea unei excursii constă din: numirea colectivului de conducere; întocmirea planului de acțiune (care indică itinerarul excursiei, punctele de popas, obiectivele ce vor fi vizitate, unele fenomene ale naturii ce se vor studia); anunțarea și popularizarea excursiei; vizita medicală individuală; constituirea și organizarea colectivului; instruirea participanților.

Conducătorul excursiei va avea grijă să împartă sarcini elevilor, astfel încît pe parcurs fiecare din ei să aibă atribuții bine precizate. De exemplu, un elev va fi desemnat cap de coloană, altul încheietor de coloană, doi-trei elevi vor ajuta pe încheietorul de coloană; cei care au aparate de fotografiat vor face fotografii, unul sau mai mulți elevi vor primi sarcina de a nota impresiile și lucrurile de interes deosebit întîlnite pe parcurs, alți elevi vor culege materialul geologic, botanic, istorico-geografic, alții se vor ocupa de curățenie, de aprinderea focului etc.

Conducătorul excursiei va lămuri tuturor participanților regulile de comportare în timpul excursiei, le va arăta cum trebuie folosit popasul, le va da indicații asupra îmbrăcămintei adecvate. Este indicat ca excursia să se efectueze numai după recunoașterea de către un profesor a itinerarului propus.

La popasuri se vor organiza jocuri recreative, cîntece, care fac ca excursia să fie mult gustată de către elevi. Se vor alege pentru popas locuri în care adăpostirea elevilor în caz de ploaie să poată fi asigurată. La întoarcerea în tabără, care trebuie să se desfășoare în mod organizat, se va verifica starea sănătății fiecărui elev. Cei care au căpătat rosături în urma mersului, care s-au lovit etc., vor fi îndrumați la cabinetul medical. Excursia va fi încheiată cu concluziile conducătorului, cu impresiile elevilor.

Cuprinderea, prin rotație, a tuturor elevilor din tabere în excursii este o cerință pedagogică obligatorie, de care trebuie să țină seama colectivul de conducere al taberei.

Prof. M. TÎRNOVEAN
șeful serviciului de cultură fizică din Direcția activități educative

Prof. V. SIMIONESCU
inspector în Direcția activități educative din Ministerul Învățămîntului

Promoția 1956 a Facultății pedagogie-filologie, Institutul pedagogic de 4 ani București, sărbătorește 10 ani de la absolvire la 7 iulie, ora 10, în amfiteatrul Bălcescu al Universității București.

Promoția 1946 a Școlii normale Cîmpulung-Muscel sărbătorește 20 de ani de la absolvire la 2 iulie, în localul școlii.

EXPOZIȚIILE ȘCOLARE

contururi clare ale personalității și preocupărilor fiecărei școli

Îndrumate de Ministerul Învățămîntului să continue o tradiție valoroasă a trecutului, școlile noastre au organizat, în aceste săptămîni, interesante expoziții de sfîrșit de an. Personalitatea fiecăreia din ele, trăsăturile lor distinctive s-au conturat astfel puternic, iar spațiul de expunere amplu a putut fi valorificat în scopul unei prezentări multilaterale, cuprinzătoare, a muncii desfășurate de cadrele didactice și elevi.

Deschise de regulă o dată cu desfășurarea serbărilor de sfîrșit de an, expozițiile școlare s-au bucurat de o mare afluență de public. Numeroși directori de școli și lucrători ai secțiilor de învățămînt cu care am stat de vorbă au fost unanimi, de asemenea, în a aprecia valoarea educativă sporită a expozițiilor în forma lor actuală, au subliniat faptul că, reliefînd specificul școlilor, individualitățile lor diferite, expozițiile aduc o contribuție largă la stimularea activității profesorilor și elevilor.

În ansamblu, expozițiile școlare relevă puternic cîteva trăsături importante ale mersului înainte înregistrat în prezent de învățămîntul nostru. Astfel, modernizarea conținutului disciplinelor din sfera științelor exacte, accentul deosebit pus pe desfășurarea demonstrațiilor și experiențelor ca mijloc de pătrundere către esența problemelor au determinat atît școlile generale cît și liceele să întreprindă, în orele de lucrări practice și în timpul activității cercurilor pe materii, un efort susținut pentru confecționarea de aparate și piese de laborator pentru demonstrații. Expoziția Școlii generale nr. 56 din București, de pildă, prezintă o gamă variată de aparate demonstrative pentru lecțiile de fizică — pendul Maxwell, scripeți, macara electromagnetică, panouri înfățișînd funcționarea unor aparate electronice etc. — executate cu multă precizie și simț estetic. Ele dovedesc caracterul pozitiv al îndrumării date de profesori, faptul că aceștia s-au ocupat atent de dezvoltarea aptitudinilor tehnice ale elevilor lor. Un nivel ridicat al „sectorului tehnic" din cadrul expozițiilor se înregistrează, după cum ne-au semnalat corespondenții noștri, și la școlile generale nr. 3 din Craiova, nr. 2 din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, la școala din Tîlmaciu-Sibiu, la școlile generale nr. 143 și 150 din Capitală, ca și la multe alte școli.

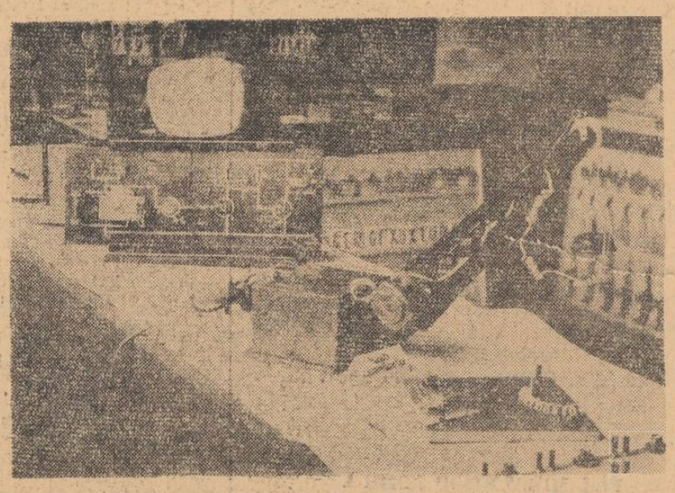

Aspect din expoziția Școlii generale nr. 56 din București: sala materialului didactic.

În expozițiile liceelor, lucrările cu caracter tehnic — machete de mașini și instalații în stare de funcționare, aparate de laborator etc. — au o valoare ridicată, atestînd buna pregătire științifică a profesorilor, profundele cunoștințe și bogatele deprinderi cu care i-au înarmat pe elevi. Panourile demonstrative privind acțiunea și aplicațiile unor legi și principii de bază din domeniul fizicii, matematicii, chimiei etc. prezente în expoziția Liceului nr. 27 din București (organizată pe discipline chiar în cabinetele și laboratoarele de specialitate) sau aparatura originală cu funcționare electronică expusă de Liceul nr. 3 din Oradea sînt realizări de o ținută tehnică și o valoare didactică deosebită, care merită să fie reproduse pe scară industrială, pentru a fi cuprinse și în dotarea altor școli.

O trăsătură caracteristică a expozițiilor școlare organizate în acest an o constituie reflectarea puternică a specificului local. La liceul din orașul Victoria, bunăoară, expoziția vădește preocupările accentuate ale elevilor pentru studiul chimiei, preocupări legate strîns de profilul acestui oraș al chimiei. Școlarii din Furculești-Alexandria își prezintă preocupările pe linia însușirii cunoștințelor agricole și a agrotehnicii înaintate, cei din Baia de Fier, regiunea Oltenia, ni se relevă — prin bogatele lor colecții de roci și de exemplare din fauna specifică peșterilor — drept niște pasionați geologi și speologi.

Dovedind o preocupare accentuată pentru diferențierea lucrărilor în funcție de înclinații, expozițiile școlare cuprind și numeroase cusături și împletituri executate cu multă îndemînare și simț estetic de către eleve care, orientate de cadrele didactice, au folosit minunatele motive ale artei populare naționale. La Școala generală nr. 3 din Craiova, de pildă, găsim exponate purtînd amprenta lucrăturii diafane a maramelor oltenești, la Liceul din Vinga, regiunea Banat, estetica lucrărilor este dată de ritmicitatea alternanțelor de alb și negru a cusăturilor din părțile Timișoarei, Lugojului și Aradului, la Școala generală din Furculești-Alexandria sînt cultivate frumusețile portului din Cîmpia Dunării.

Mărturie a nivelului la care se desfășoară educația estetică în școli, desenele școlarilor prezentate în expoziții dovedesc în același timp grija cadrelor didactice pentru stimularea activă a tinerelor talente din rîndurile elevilor.

O mențiune deosebită merită expoziția de lucrări din cadrul Liceului pedagogic de educatoare din București. Prin tematica ei, prin modul ei de realizare, expoziția dă vizitatorilor certitudinea bunei pregătiri de specialitate pe care o primesc elevele acestei școli. Se află aici, lucrate cu gust și pricepere, materiale didactice specifice învățămîntului preșcolar — măștile unor personaje de basm, ingenioase și sugestive decupaje și colaje menite să le formeze copiilor reprezentări coloristice, materiale pentru jocuri și povestiri după imagini etc.

Multe din expozițiile școlare din acest an relevă și profunzimea preocupărilor metodice din școlile respective. Expoziția Școlii generale nr. 56, de pildă, cuprinde un interesant colț metodic în care sînt prezentate caietele de notițe ale elevilor, carnete cu însemnări care conturează stilul de muncă al profesorilor și rezultatele acestei munci. Asemenea „colțuri metodice" se întîlnesc și în expozițiile școlilor din Tîlmaciu, Baia de Fier, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej etc.

Reluînd firul unei îndelungate tradiții, expozițiile școlare de sfîrșit de an și-au dovedit din plin valoarea lor ca mijloc de stimulare a aptitudinilor pe care le au elevii, a mîndriei și răspunderii pentru prestigiul și reputația școlii.

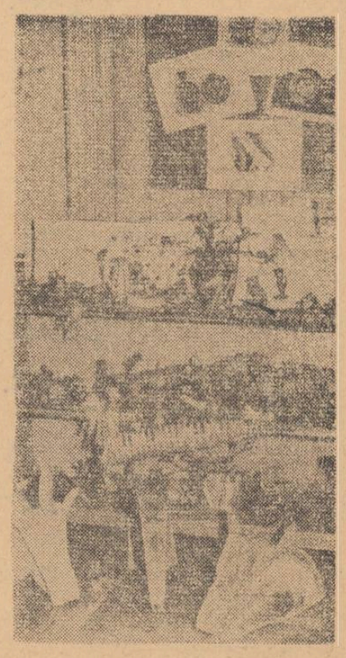

Un colț al interesantei expoziții organizate de Liceul pedagogic de educatoare din București.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii voluntari din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii București. 40139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 857
Sîmbătă 2 iulie 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PLANUL CINCINAL

Zilele acestea au marcat un nou eveniment în viața poporului român: adoptarea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970. Dezbătut și aprobat în unanimitate de plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, proiectul planului cincinal a fost dezbătut apoi în cadrul celei de-a cincea sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, prin al cărei vot a căpătat putere de lege.

Noul plan — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul de încheiere rostit la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966 — „sintetizează coordonatele principale ale politicii partidului în etapa actuală, reflectă direcțiile fundamentale ale dezvoltării României stabilite de Congresul al IX-lea în vederea continuării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste". **El reprezintă o nouă etapă de progres și prosperitate în viața poporului român, în înflorirea țării noastre.**

Elaborarea cincinalului constituie o strălucită reflectare a aplicării consecvente a principiilor muncii colective în conducerea și planificarea economiei naționale, a lărgirii democrației socialiste. Lucrările de pregătire, de stabilire a proporțiilor fundamentale ale dezvoltării economiei, a tuturor indicatorilor de plan, desfășurate sub directa îndrumare a conducerii partidului, au la bază munca vastă, plină de pasiune, de competență, a organelor și organizațiilor de partid, a întreprinderilor, sfaturilor populare, a ministerelor și a altor instituții economice centrale. La elaborarea acestui document de mare însemnătate națională, politică și socială au fost antrenați zeci de mii de specialiști — ingineri, economiști, lucrători de înaltă calificare, oameni de știință, activiști de partid și de stat. Se poate spune că noul cincinal este o adevărată expresie a gîndirii și înțelepciunii poporului nostru, ceea ce dă planului forță, trăinicie, garantează îndeplinirea lui cu succes.

Stabilirea directivelor de dezvoltare a economiei, elaborarea sarcinilor planului s-au făcut pe baza cunoașterii cerințelor legilor obiective ale dezvoltării sociale. Analiza critică a întregii experiențe dobîndite în conducerea planificată a economiei, elaborarea unor studii pe probleme de mare însemnătate ale economiei, dezbaterea la nivelul întreprinderilor a unor chestiuni fundamentale rezultate din aplicarea Directivelor Congresului al IX-lea, consfătuirile pe țară ținute în ultimele luni au constituit modalități științifice pe baza cărora au putut fi profund cunoscute resursele de care dispune economia națională și necesitățile ei pînă la sfîrșitul acestui cincinal, au putut fi mobilizate toate rezervele existente. În procesul elaborării planului cincinal au ieșit la iveală noi rezerve, care au dat posibilitatea majorării unora din cifrele principale prevăzute în Directive, s-a creat necesitatea introducerii unor noi sarcini și obiective, menite să ducă la o mai bună proporționare a economiei naționale. Intensa muncă colectivă, profunzimea cu care au fost examinate toate problemele, conferă planului cincinal un caracter adînc realist.

Expresie pregnantă a ridicării sistemului de planificare din țara noastră pe o treaptă mai înaltă, corespunzător cerințelor obiective ale mersului înainte al societății românești în actuala etapă de dezvoltare a construirii socialismului, cincinalul 1966—1970 concretizează sarcinile fiecărei ramuri și întreprinderi pe întreaga perioadă și pentru fiecare an în parte. Ministerele, întreprinderile, regiunile țării au în față un program clar, închegat, care le arată precis ce trebuie să facă, mijloacele de care dispun, măsurile pe care este necesar să le ia pentru a-și realiza în condiții optime sarcinile.

Planul dezvoltării economiei naționale în viitorii cinci ani reflectă politica partidului de continuare neabătută a procesului de industrializare socialistă a țării. Experiența a arătat cu prisosință că în societatea modernă dezvoltarea industriei constituie condiția esențială pentru creșterea rapidă a forțelor de producție, a avuției naționale, pentru ridicarea standardului de viață al poporului, pentru progresul tuturor domeniilor vieții sociale. „Nu se poate vorbi de o înflorire a societății socialiste — **spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a Comitetului Central** — de asigurarea condițiilor pentru trecerea treptată spre comunism, fără o puternică dezvoltare a economiei și, în primul rînd, a industriei, în vederea sporirii abundenței de bunuri materiale, atingerii acelui stadiu al dezvoltării sociale «cînd toate avuțiile societății vor țîșni mai bogat», de care vorbeau clasicii marxism-leninismului". **Așa cum a reieșit din lucrările plenarei Comitetului Central, ca și din lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale, partidul concentrează principalele eforturi spre înfăptuirea industrializării. Ritmuri înalte de creștere sînt prevăzute pentru toate ramurile industriale și, în special, pentru cele care au un rol hotărîtor: energia electrică, metalurgia, construcția de mașini — și, în special, electronica și electrotehnica — chimia. Dezvoltarea mai rapidă a acestor ramuri — și mai ales a construcției de mașini — accentuează procesul de diversificare a economiei, îi asigură o structură modernă, creînd condiții pentru dezvoltarea țării, pentru promovarea progresului tehnic în toate ramurile economiei și valorificarea superioară a resurselor materiale. În acest sens trebuie relevat faptul că pînă în 1970, datorită dezvoltării producției de mașini unelte, prin orientarea mai hotărîtă spre fabricarea de tipodimensiuni de complexitate ridicată, cu parametri tehnici superiori, cea mai mare parte din necesitățile economiei de asemenea mașini vor fi acoperite din resurse interne.**

Succesele obținute în domeniul industrializării fac posibilă sporirea în decursul cincinalului a producției de bunuri de consum. Sarcini importante, cantitative și calitative, au fost puse în fața lucrătorilor din ramurile industriei ușoare și alimentare pentru a lărgi gama sortimentelor, a fabrica produse variate trainice în măsură să corespundă cerințelor și posibilităților mereu sporite ale populației.

Planul cincinal stabilește măsuri importante pentru dezvoltarea agriculturii, pentru extinderea folosirii mijloacelor de producție și agrotehnicii avansate — chimizare, irigații, mecanizare etc. În anii viitori agricultura se va afirma tot mai mult ca ramură principală a economiei naționale, asigurînd satisfacerea în condiții tot mai bune a necesităților de consum ale populației și altor nevoi ale societății.

Dezvoltarea industriei, agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei în ritmurile și proporțiile stabilite este susținută printr-un vast program de investiții, al cărui volum de 280,5 miliarde lei este egal cu totalul investițiilor făcute în 15 ani precedenți. Mai mult de jumătate din această importantă sumă este destinată industriei.

De mare importanță este faptul că noul cincinal acordă o atenție deosebită îmbunătățirii continue a repartizării raționale a forțelor de producție, amplasării unor obiective industriale în regiunile și raioanele rămase în urmă din punct de vedere economic, asigurînd crearea unei baze industriale în raioanele fără industrie sau cu o industrie slab dezvoltată. Dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării — obiectiv important al politicii partidului — va contribui la ridicarea economică, social-culturală a tuturor regiunilor, raioanelor și localităților patriei, condiție necesară pentru creșterea nivelului de trai, pentru progresul economic și social.

Dezvoltarea amplă a economiei țării, diversificarea ei, înzestrarea cu tehnica nouă va duce — cum s-a subliniat în dezbaterile pe marginea planului cincinal — la lărgirea relațiilor economice externe ale țării, la extinderea legăturilor economice cu toate țările pe baza avantajului reciproc, a egalității în drepturi, a respectării independenței și suveranității naționale.

Reflectînd obiectivul central al politicii partidului, noul cincinal pune un accent deosebit asupra creșterii nivelului de trai al maselor. Planul oglindește legătura indisolubilă dintre dezvoltarea forțelor de producție, a potențialului economic al țării și creșterea sistematică a standardului de viață al celor ce muncesc. Mărirea venitului național cu peste 47 la sută în 1970 față de 1965 garantează sporirea veniturilor întregii populații: vor crește fondurile alocate dezvoltării științei, culturii, învățămîntului, ocrotirii sănătății. Salariul real va spori cu 25 la sută, iar veniturile reale ale țărănimii cu 20—25 la sută. Se vor îmbunătăți continuu condițiile de locuit și de deservire economică și culturală a populației de la orașe și sate.

Un accent deosebit se pune, în prevederile planului cincinal, pe introducerea progresului tehnic în întreaga economie, pe dezvoltarea cercetării științifice — necesitate vitală în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Nu o dată partidul a subliniat importanța pe care o are cercetarea științifică proprie în înflorirea economiei, a țării întregi. Pentru prima oară în planul de dezvoltare a economiei naționale se prevăd teme de cercetare științifică privind toate sectoarele hotărîtoare ale producției materiale, ceea ce este de mare importanță pentru sporirea eficacității activității științifice. Comitetul de Stat al Planificării, într-o strînsă colaborare cu Consiliul Național al Cercetării Științifice, cu ministerele, cu oamenii de știință, a selectat un număr important de teme de cercetare avînd o însemnătate majoră care au fost incluse în plan, cea mai mare parte

(Continuare în pag. a 3-a)

DE ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

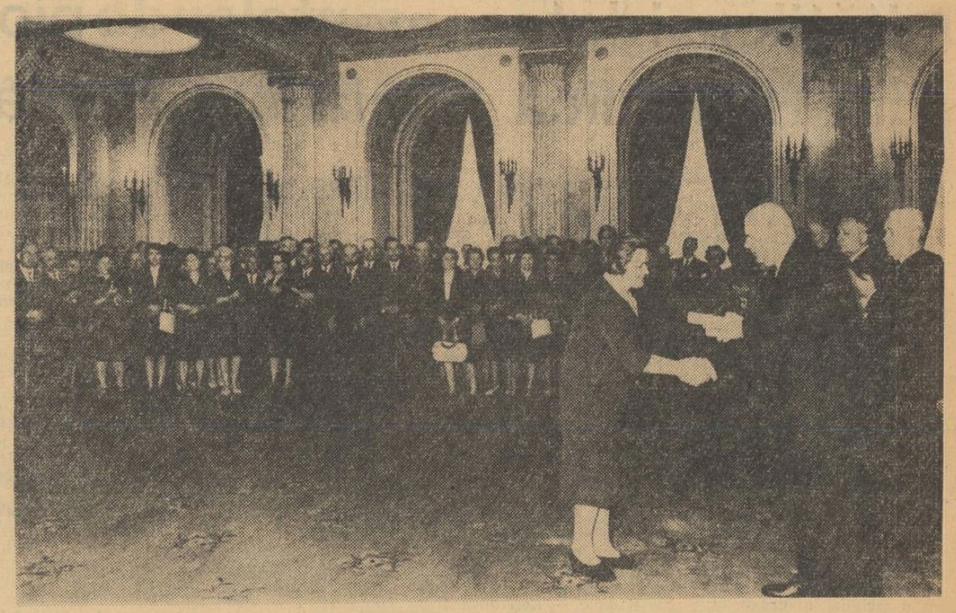

La Consiliul de Stat a avut loc joi la amiază solemnitatea înmînării unor titluri și ordine acordate cu prilejul „Zilei învățătorului" unor cadre didactice care s-au evidențiat în mod deosebit în munca de instruire și educare a tinerei generații, aducîndu-și, prin bogata lor activitate, contribuția la dezvoltarea învățămîntului în țara noastră.

În pag. IV-a publicăm reportajul de la desfășurarea solemnității, precum și numele învățătorilor și profesorilor din învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic distinși cu titlurile de „Învățător emerit al Republicii Socialiste România", „Profesor emerit al Republicii Socialiste România", cu Ordinul Muncii și Medalia Muncii.

Cu prilejul „Zilei învățătorului", Ministerul Învățămîntului salută cu căldură pe educatoarele, învățătorii și profesorii de pe întreg cuprinsul patriei pentru munca lor devotată, pentru contribuția pe care o aduc la dezvoltarea învățămîntului nostru și felicită cadrele didactice distinse cu titlurile de „Învățător emerit", „Profesor emerit", cu ordine și medalii, cu diploma și insigna de „Învățător fruntaș" și „Profesor fruntaș".

„Ziua învățătorului" este sărbătorită, la fiecare sfîrșit de an școlar, în semn de cinstire și prețuire pentru munca nobilă depusă de cadrele didactice pentru educarea omului nou, a omului societății socialiste, în spiritul profundului atașament față de muncă, al dragostei nețărmurite față de patrie, față de popor, față de Partidul Comunist Român.

Partidul și statul manifestă o grijă deosebită pentru școală, asigură fiecărui slujitor al ei condiții pentru a putea contribui cu întreaga putere de muncă și capacitate creatoare la pregătirea temeinică pentru viață a tinerelor generații.

Ministerul Învățămîntului urează întregului personal didactic succese tot mai mari în înfăptuirea sarcinilor de mare răspundere pe care le are învățămîntul nostru.

Conferința Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură

Reprezentanți ai corpului didactic, ai lucrătorilor din poligrafie și edituri, ai activiștilor pe tărîm cultural, ai celor care lucrează în institutele științifice de cercetare, în presă, în instituțiile teatrale și de cinematografie — delegați ai celor peste 300 000 de oameni ai muncii cuprinși în sindicatele din învățămînt și cultură — se vor întîlni în zilele de 4 și 5 iulie, la București, în cadrul Conferinței Uniunii sindicatelor din ramură. Eveniment de însemnătate majoră pentru activitatea celor care lucrează în domeniul învățămîntului și culturii, urmînd la scurt răstimp după Congresul Sindicatelor care, prin problemele dezbătute și hotărîrile adoptate, a determinat ridicarea pe un plan superior a mișcării sindicale din România socialistă, Conferința va face bilanțul activității desfășurate de sindicatele de ramură pe linia înfăptuirii sarcinilor de mare răspundere trasate de Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.

Ca urmare a condițiilor deosebit de bune ce i-au fost create de partid și de stat, învățămîntul a cunoscut, în perioada 1960—1965, o largă dezvoltare. In această perioadă a fost generalizat învățămîntul de 8 ani. Învățămîntul mediu a cuprins un număr de elevi de 12 ori mai mare decît în anul școlar 1938—1939. Învățămîntul superior s-a dezvoltat și el în ritm impetuos în ultimii ani. Numărul studenților a crescut de la 26 000 în 1938—1939, la peste 130 000 în 1965—1966, cuprinzînd de peste 5 ori mai mulți studenți decît în anul universitar 1938—1939. De 5 ori a crescut de asemenea, față de anul 1938—1939, numărul elevilor din școlile profesionale și tehnice.

La realizarea acestor succese o contribuție importantă au adus sindicatele din învățămînt, care au stimulat prin multiple mijloace pe profesori și învățători la o activitate de nivel mereu mai ridicat, au sprijinit munca lor individuală și colectivă de perfecționare, i-au educat în spiritul răspunderii pentru eficiența muncii din școală, în spiritul colaborării și întrajutorării tovărășești. Mobilizînd cadrele didactice, ducînd o muncă perseverentă de lămurire în rîndurile părinților, sindicatele din învățămînt au adus o însemnată contribuție la îndeplinirea înainte de termen a uneia dintre sarcinile de mare răspundere trasate școlii de partid — generalizarea învățămîntului de 8 ani. Ele au participat de asemenea în mod eficient la acțiunile privind extinderea învățămîntului seral și fără frecvență, precum și la cele menite să determine îmbunătățirea activității de protecție a muncii în școli și institutele de învățămînt superior.

Uniunea sindicatelor din învățămînt și cultură a efectuat, cu participarea activă a unui număr mare de cadre didactice, studii pe baza cărora a făcut recomandări Ministerului Învățămîntului în legătură cu aplicarea hotărîrilor partidului și guvernului cu privire la îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață ale cadrelor didactice, în special a celor care lucrează în mediul rural, precum și cu privire la eficiența muncii cultural-educative în sprijinul procesului de învățămînt.

Considerînd ridicarea nivelului calificării profesionale și al pregătirii pedagogice a cadrelor didactice drept o verigă principală a activității pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, Uniunea sindicatelor din învățămînt și cultură a acordat o atenție deosebită conținutului, formelor și eficienței acestei activități. Datorită orientării date de Uniune, sindicatele din învățămînt dintr-o serie de localități, ca de pildă Caransebeș, Lugoj, Sibiu, Galați, ca și Clubul sindicatelor din învățămînt din Capitală, au inițiat numeroase acțiuni care au contribuit la informarea permanentă a învățătorilor și profesorilor asupra problemelor noi din domeniul științei și tehnicii. S-au organizat astfel cicluri de conferințe ținute de cadre didactice din învățămîntul superior și de cercetători de specialitate, simpozioane, recenzii ale unor lucrări recent apărute, reviste ale presei pedagogice etc.

(Continuare în pag. a 3-a)

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Miercuri dimineață, la Palatul Marii Adunări Naționale au început lucrările celei de-a V-a sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

La lucrările sesiunii au participat tovarășii: Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Leontin Sălăjan. Au luat parte vicepreședinții, secretarul și membrii Consiliului de Stat, membri și membri supleanți ai C.C. al P.C.R., miniștri, conducători de instituții centrale și organizații obștești, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, academicieni și alți oameni de știință și cultură, generali, șefi ai cultelor, ziariști români și străini. Au fost de față șefi ai misiunilor diplomatice acreditați la București.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a deschis lucrările sesiunii.

Deputații au votat în unanimitate ordinea de zi a celei de a V-a sesiuni a Marii Adunări Naționale:

1. Verificarea legalității alegerii deputatului declarat ales în circumscripția electorală nr. 12 Sulina din regiunea Dobrogea;

2. Proiectul de lege pentru adoptarea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966-1970;

3. Proiectul de lege privind înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate;

4. Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege, emise de Consiliul de Stat de la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale.

La primul punct al ordinii de zi, pe baza raportului prezentat de deputatul Demostene Botez, președintele Comisiei de validare, Marea Adunare Națională a validat mandatul deputatului Constantin Mîndreanu.

S-a trecut la cel de-al doilea punct al ordinii de zi.

Primit cu vii și puternice aplauze tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri, a prezentat expunerea cu privire la proiectul de lege pentru adoptarea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966-1970.

În ședința de după-amiază, deputatul Manea Mănescu a prezentat raportul comisiei economico-financiare asupra proiectului de lege pentru adoptarea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966-1970, supus dezbaterii Marii Adunări Naționale.

A început apoi discuția generală. Au luat cuvîntul: Petre Duminică, Ion Cosma, Nicolae Dragu, Ion Circei, Traian Murariu, Gheorghe Necula, Mihai Marinescu, Ladislau Braniș, Constantin Scarlat, Gheorghe Zarcu, Bujor Almășan, Anica Ursache, Constantin Dinculescu, Anghelache Moșescu, Nicolae Giosan.

În cea de a doua zi a lucrărilor sesiunii, în continuarea discuției generale la proiectul de lege pentru adoptarea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966-1970 au luat cuvîntul tovarășii: Constantin Drăgan, Gheorghe Roșu, Neculai Agachi, Remus Rădulet, Clement Rusu, Nicolae Doggendorf, Dumitru Tambric, Emil Drăgănescu, Ioan Bordaș, Vasile Vilcu, Ion Nasta, Zaharia Stancu, Teodor Haș, Iosif Uglar.

Deputatul acad. Horia Hulubei a cerut cuvîntul pentru a adresa o întrebare președintelui Consiliului de Miniștri în legătură cu bombardarea de către aviația S.U.A. a suburbiilor Hanoiului și a orașului Haifong din Republica Democrată Vietnam.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer a declarat că va da răspuns la întrebare în ședința de după amiază.

La reluarea lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale, președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, a răspuns întrebării deputatului Horia Hulubei. Poziția guvernului român în legătură cu bombardarea de către aviația americană a orașelor Hanoi și Haifong a fost primită de deputați și invitați cu aplauze puternice, îndelungi și a fost aprobată prin vot, în unanimitate, de Marea Adunare Națională.

A continuat apoi discuția generală la punctul doi al ordinii de zi. Au luat cuvîntul tovarășii: Nicolae Petre, Bucur Șchiopu, Veronica Ardeleanu, Mihail Levente, Nicolae Bădescu, Cristofor Simionescu, Voinea Marinescu, Alexandru Sencovici, Mihai Suder, Maxim Berghianu.

Marea Adunare Națională a votat în unanimitate, prin vot secret, Legea pentru adoptarea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966-1970, după ce proiectul a fost discutat pe articole.

Lucrările celei de a V-a sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România au continuat în dimineața zilei de vineri.

Luînd cuvîntul la punctul trei al ordinii de zi, ministrul învățămîntului, Ștefan Bălan, a prezentat, din însărcinarea Consiliului de Miniștri, proiectul de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate.

Deputatul Ion Creangă a expus apoi raportul Comisiei pentru cultură și învățămînt și al Comisiei juridice cu privire la proiectul de lege. În continuare au luat cuvîntul tovarășii: Liviu Hulubaș, Cornel Mihulecea, Nicolae Ungureanu, Alexandru Florin Saica, Ludovic Fazekaș, Ioan Mărcuș, Eugenia Gabriela Simion, Gheorghe Paloș.

Marea Adunare Națională a adoptat în unanimitate, prin vot secret, Legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate.

Trecîndu-se la ultimul punct al ordinii de zi, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, a făcut o expunere asupra proiectelor de legi pentru ratificarea decretelor emise de către Consiliul de Stat de la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale. Raportul Comisiei juridice, prin care se propune aprobarea acestor decrete a fost prezentat de deputatul Traian Ionașcu. Marea Adunare Națională a adoptat prin vot secret Legea pentru aprobarea decretelor normative emise de Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România de la ultima sesiune.

Cuvîntul de încheiere a lucrărilor sesiunii a fost rostit de tovarășul Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale.

Comisia de organizare pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România

În vederea constituirii Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, vineri 24 iunie a avut loc la Casa Universitarilor din Capitală, prima ședință a Comisiei de pregătire.

Componența Comisiei de pregătire este următoarea : Nicolae Andrei — profesor, directorul Liceului „Nicolae Bălcescu", din Craiova ; Constantin Arsene — „Învățător emerit" ; din orașul Pitești, regiunea Argeș ; Ecaterina Albu — secretară a Comitetului regional U.T.C. Cluj ; Vasile Baloescu — inspector la Secția de învățământ a orașului București ; Vladimir Botezatu — profesor, din orașul Buzău, regiunea Ploiești ; Pavel Bodran — inspector la Secția de învățământ a Sfatului popular regional Banat ; Vilmos Barabas — „Profesor emerit", directorul Liceului din Cristur, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară ; Dan Brăiloiu — conferențiar universitar la Institutul politehnic București ; Costică Chirilă — prim-secretar al Comitetului regional U.T.C. Cluj ; Maria Ciobanu — secretar al Comitetului regional U.T.C. Iași ; Tudor Ciortea — vicepreședinte al Uniunii compozitorilor ; Miron Constantinescu — adjunct al ministrului învățământului ; Ion Crăciun — directorul Bibliotecii regionale Bacău ; Valeria Drafta — secretar al Consiliului Național al Femeilor ; Ion Dragu — directorul Liceului „Ion Neculce" din București ; Nicolae Dragoș — redactor șef al ziarului „Scînteia tineretului" ; Puiu Filipescu — profesor, director al Liceului din Tg. Frumos, regiunea Iași ; Ion Florescu — șef adjunct de secție la C.C. al P.C.R. ; Ion Farkaș — redactor șef al revistei „Napsugar" ; Emil Giurgiucă — „Profesor emerit" din orașul București ; Dumitru Ghișe — șeful Secției învățământ, știință, artă și cultură a Comitetului regional P.C.R. Cluj ; Ion Grigorescu — vicepreședinte al Comitetului de radiodifuziune și televiziune ; Florea Ghiță — secretarul Comitetului de cultură și artă al orașului București ; Petru Hegheduș — profesor, director al Liceului din comuna Tinca, raionul Salonta, regiunea Crișana ; Ion Horea — secretar al Uniunii scriitorilor ; Vasile Ionescu — profesor, directorul Liceului din Brănești, raionul Lehliu, regiunea București ; Ion Irimescu — vicepreședinte al Uniunii artiștilor plastici ; Maria Ionescu — muncitoare la Fabrica de încălțăminte „Carmen", membră în comitetul de părinți al Liceului nr. 25 din orașul București ; Floarea Ispas — secretar al C.C. al U.T.C. ; Maria Klein — secretar al Comitetului raional U.T.C. Mediaș ; Eleonora Leonte — ziaristă, membră în comitetul de părinți al Liceului „Mihail Sadoveanu" din orașul București ; Toma Mareș — profesor din orașul Constanța : Eugenia Mănditâ — secretar al Comitetului orășenesc U.T.C. București ; Florin Mântescu — inspector la Secția de învățământ a Sfatului popular al regiunii Brașov ; Mihai Meșter — profesor, directorul Liceului din Sovata, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară ; Camil Mortun — profesor din orașul București ; Gheorghe Mierlea — profesor, directorul Liceului nr. 7 „I. L. Caragiale" din București ; Rada Mocanu — vicepreședinte al Sfatului popular regional București ; Ion Moraru — vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă ; Lucia Olteanu — redactor șef al revistei „Cravata roșie" ; Miron Olteanu — vicepreședinte al Consiliului General al U.C.F.S. ; Nicolae Poșta — directorul Liceului nr. 3 din Baia Mare ; Elena Poparad — activistă a C.C. al P.C.R. ; Silvestru Patița — director în Ministerul Învățământului ; Traian Pop — șef adjunct de secție la C.C. al P.C.R. ; Emil Pintea — profesor, directorul Palatului Pionierilor din București ; George Popescu — colonel, șef de secție la Marele Stat Major ; Alexandrina Popescu — medic la Spitalul Filantropia, membră în comitetul de părinți al Liceului nr. 10 oraș București ; Vasile Popa — inspector la Secția de învățământ a Sfatului popular al regiunii Cluj ; Ion Radu — director general în Ministerul Învățământului ; Virgil Rădulian — lector universitar, prorector al Institutului pedagogic din Bacău ; Dumitru Susan — profesor, director al Liceului „Decebal" din Deva, regiunea Hunedoara ; Gheorghe Spiridonescu — activist al Comitetului regional de partid Galați ; Maria Săvulescu — profesoară, director al Liceului „Ion Creangă" din orașul București ; Herman Schmidt — profesor din Sibiu ; Francisc Szekely — profesor, director al Liceului nr. 11 din orașul Cluj ; Gheorghe Schmadl — profesor, director al Școlii generale din comuna Nițchișoara, regiunea Banat ; Leon Teodorescu — profesor universitar, rectorul Institutului de cultură fizică și sport din București ; Liviu Suhani — secretar al Comitetului raional P.C.R. Cîmpulung, regiunea Suceava ; Ioan Siminiceanu — vicepreședinte al Sfatului popular regional Suceava ; Constantin Tudor — profesor, director al Liceului pedagogic din Craiova, regiunea Oltenia ; Florea Tirlescu — profesor din Pitești, regiunea Argeș ; Georgel Văideanu — lector universitar, prorector al Institutului pedagogic din Iași.

Președinte al Comisiei de pregătire a fost ales tov. Nicolae Andrei.

Comisia a dezbătut proiectul de *Statut al unităților și detașamentelor de pionieri* și proiectul de *Regulament al Consiliilor Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România* ; cu acest prilej s-au făcut propuneri valoroase în scopul îmbunătățirii acestor documente.

La lucrările comisiei au luat parte tovarășii Emil Bodnaraș, Leonte Răutu, Ștefan Bălan, ministrul Învățământului, Ion Teoreanu, șef de secție la C.C. al P.C.R., Petru Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.C.

PROIECT

STATUTUL

unităților și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România

Organizația pionierilor din Republica Socialistă România cuprinde școlarii între 9—14 ani ; ea contribuie alături de școală și familie, la educarea și formarea tinerei generații.

Organizația pionierilor își desfășoară munca sub conducerea Partidului Comunist Român.

Activitatea pe care o desfășoară Organizația pionierilor are menirea de a stimula preocuparea elevilor pentru învățătură, pentru întărirea disciplinei școlare și formarea deprinderilor de muncă ; ea îi ajută pe elevi să-și lărgească orizontul cultural, le dezvoltă inițiativa, interesul pentru știință, tehnică, artă și literatură.

Organizația pionierilor educă școlarii în spiritul patriotismului socialist, al dragostei și devotamentului nemărginit față de poporul nostru, față de Republica Socialistă România, față de Partidul Comunist Român ; îi ajută pe copii să cunoască tradițiile și trecutul glorios de luptă al poporului pentru eliberarea națională și socială, să îndrăgească frumusețile și bogățiile țării, le cultivă mîndria patriotică pentru realizările obținute în construcția socialismului ; contribuie la întărirea prieteniei și frăției dintre copiii români și cei din rîndul naționalităților conlocuitoare.

Organizația pionierilor educă pe școlari în spiritul internaționalismului socialist, al prieteniei cu copiii din țările socialiste, din întreaga lume, sub semnul păcii și înțelegerii între popoare ; ea le dezvoltă sentimentul solidarității cu lupta popoarelor pentru libertate și independență națională, pentru progres social.

Prin activitatea sa, Organizația pionierilor cultivă la copii cinstea, modestia, curajul și disciplina, prietenia și tovărășia ; le dezvoltă dragostea față de munca fizică și respectul pentru cei ce muncesc, răspunderea pentru păstrarea cu grijă a bunurilor obștești.

Organizația pionierilor se îngrijește de organizarea plăcută a timpului liber și a odihnei școlarilor, stimulînd curiozitatea și setea de cunoaștere, înclinația lor spre cîntec, joc și drumeție ; ea organizează activitatea cultural-artistică, sportivă și turistică pentru toți elevii din clasele I—VII.

În organizația pionierilor, elevii sînt pregătiți în vederea intrării în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist.

Pionierii sînt organizați în detașamente și unități ai căror comandanți sînt cadre didactice.

Pentru îndrumarea nemijlocită a activității pionierești se constituie consilii ale Organizației pionierilor (Consiliul Național, consilii regionale, consilii raionale, (orășenești), consilii pe școală).

I

Membrii Organizației Pionierilor

1. — În Organizația pionierilor sînt primiți școlari din clasele III—VII, în vîrstă de 9—14 ani, care sînt sîrguincioși la învățătură, respectă disciplina școlară, au o comportare corectă în școală, familie, societate.

2. — Dreptul de a primi în Organizația pionierilor îl au detașamentele de pionieri. Școlarul care dorește să devină pionier se adresează verbal conducerii detașamentului. Atunci cînd în clasa sa nu există detașament de pionieri, el se adresează comandantului unității de pionieri, care stabilește detașamentul în care se va face primirea.

3. — Elevul care dorește să intre în Organizația pionierilor este ajutat de conducerea detașamentului să cunoască scopul organizației, conținutul legămîntului, al îndatoririlor pionierului și semnele pionierești.

4. — Primirea în Organizația pionierilor se face în adunarea detașamentului, în mod sărbătoresc, sub falduriile drapelului patriei și al Organizației pionierilor. Comandantul detașamentului citește numele școlarilor care și-au exprimat dorința de a deveni pionieri și supune aprobării detașamentului primirea lor în organizație. După adoptarea hotărîrii detașamentului, noii pionieri rostesc legămîntul. Acestora li se înmînează însigna și cravata.

La adunările de primire în Organizația pionierilor participă și părinții elevilor.

5. — Legămîntul pionierului: „Voi învăța și voi munci pentru a deveni fiu de nădejde al patriei mele — Republica Socialistă România ; voi fi credincios poporului și Partidului Comunist Român ; voi respecta neabătut îndatoririle pionierești".

6. — Îndatoririle pionierului:

— Pionierul își iubește patria, cinstește trecutul glorios al României, tradițiile de luptă ale poporului nostru pentru libertate și independență națională.

— Învață cu sîrguință.

— Iubește munca, apără și păstrează cu grijă bunurile obștești.

— Este disciplinat, îngrijit și ordonat, atît în școală cît și în afara ei.

— Este modest, cinstit și drept ; spune întotdeauna numai adevărul.

— Este curajos și demn, are încredere în forțele sale și ale colectivului ; este bun coleg și prieten.

— Își iubește și își ajută părinții.

— Stimează și ascultă pe învățători și profesori, respectă pe cei mai în vîrstă decît el și are grijă de cei mici.

— Iubește și ocrotește natura, caută să cunoască frumusețile și tainele ei.

7. — Deviza pionierului : „Pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte !"

Răspunsul la deviză : „Tot înainte !"

— Deviza pionierului se rostește în adunările pionierești. Cînd răspunde la deviză, pionierul execută salutul pionieresc, ridicînd brațul drept deasupra capului. Salutul pionieresc se folosește, de asemenea, cînd se cîntă Imnul de stat al Republicii Socialiste România, Internaționala, precum și cu ocazia ceremonialului pionieresc.

8. — Pionierul are dreptul să participe la întreaga activitate a detașamentului și a unității, să aleagă și să fie ales în conducerea detașamentului și a unității, să facă propuneri pentru îmbunătățirea muncii pionierești, să activeze în cadrul caselor și al Palatului pionierilor.

9. — Pionierul care obține rezultate bune la învățătură, în activitatea pionierească, sau a săvîrșit fapte demne de laudă, este recompensat prin :

a) evidențierea în fața detașamentului ;

b) evidențierea în fața unității :

c) fotografierea sub drapelul unității și păstrarea fotografiei în albumul unității sau expunerea la panoul de onoare al școlii ;

d) acordarea de distincții pionierești ;

e) atribuirea titlului de „Pionier de frunte" (diplomă și insignă).

10. — Pionierul care săvîrșește abateri este „mustrat" de către detașament, iar în caz de abateri mai mari este „mustrat" în fața unității, în vederea îndreptării lui.

II

Unitatea și detașamentul

11. — Unitatea de pionieri se constituie în școlile în care există cel puțin trei detașamente de pionieri. Ea cuprinde toți pionierii din școala respectivă. În mod temporar se pot constitui unități de pionieri și în taberele școlare.

a) Unitatea alege anual comandamentul unității format din 5—15 președinți ai unor detașamente și alți pionieri destoinici, care îl ajută pe comandant în organizarea întregii activități pionierești. Dintre membrii comandamentului se desemnează președintele unității, care este în același timp și ajutor al comandantului unității.

b) Unitatea își desfășoară activitatea pe baza programului aprobat de Consiliul Organizației pionierilor din școală. Programul cuprinde :

— sărbătorirea, împreună cu școala, a evenimentelor însemnate din viața poporului ;

— aniversarea unor personalități ale științei și culturii românești și universale ;

— activități cultural-artistice și distractive organizate la nivelul școlii (serbări școlare, carnavaluri pionierești, serbări cîmpenești, focuri de tabără, expoziții) ;

— activități sportive de masă, excursii, turism ;

— sărbătorirea „Zilei pionierilor" în școală (manifestări cultural-artistice și sportive, parăzi pionierești) ;

— organizarea, împreună cu școala, a cercurilor pe obiecte, a cercurilor tehnice, a unor activități practice care să permită inițierea copiilor în diferite îndeletniciri (apicultor, sanitar, prieten al naturii, folclorist, călăuză) ;

— organizarea încheierii sărbătorești a perioadei de pionierat a elevilor din clasa a VII-a ;

— sprijinirea activității detașamentelor.

Programul de activități al unității de pionieri este întocmit de comandant cu sprijinul comandamentului, ținînd seama de părerile și propunerile pionierilor.

c) Adunările unității de pionieri au un caracter solemn și se organizează cu ocazia „Zilei pionierilor" și cu alte prilejuri deosebite. Ele se deschid cu ridicarea pavilionului și intonarea Imnului de stat.

d) Fiecare unitate are două drapele : Drapelul patriei și drapelul unității de pionieri, care sînt purtate la adunările unității, la parăzi, demonstrații și serbări pionierești. Fiecare drapel este purtat de un stegar, însoțit de alți doi pionieri, care formează garda drapelului.

Drapelul unității de pionieri este de culoare roșie, cu franjuri galbene de mătase pe margini. Pe una din fețele drapelului este aplicată stema organizației, deasupra căreia este scris : „Organizația pionierilor din Republica Socialistă România". Pe cealaltă față a drapelului este scris : „Unitatea de pionieri din școala generală (liceul). . . . . din comuna (orașul) . . . . . .

12. — Pionierii aceleiași clase se constituie detașamentul de pionieri. În școlile generale care funcționează numai cu clasele I—IV și unde există un număr mai mic de 30 de pionieri, detașamentul se constituie pe școală.

a) Detașamentul își alege, anual, un colectiv de conducere format din 3—5 pionieri buni la învățătură, iubiți și stimați de colegi, care îl ajută pe comandant în organizarea activității detașamentului. Dintre aceștia este desemnat președintele detașamentului, care îndeplinește și funcția de ajutor al comandantului de detașament.

b) Detașamentul își desfășoară munca pe baza unui program care cuprinde :

— activități cultural-artistice (lecturi, șezători, învățarea de cîntece și poezii, vizionarea în colectiv a spectacolelor și filmelor, audiții muzicale, vizitarea muzeelor și a caselor memoriale) ;

— expediții pionierești pe urmele unor evenimente memorabile din istoria patriei și a mișcării democratice și revoluționare din țara noastră ;

— întîlniri cu muncitori și țărani fruntași în muncă, activiști de partid și de stat, ingineri, oameni de știință, cultură și artă ; vizite la întreprinderi, șantiere ;

— manifestări în aer liber : focuri de tabără, excursii, exerciții și concursuri sportive, concursuri de orientare turistică, jocuri instructiv-educative de masă ;

— îngrijirea monumentelor eroilor.

Programul de activitate se întocmește pe baza dezbaterii cu pionierii, ținîndu-se seama de dorințele și propunerile lor.

La activitățile organizate de către detașament pot participa toți școlarii din clasa respectivă.

c) Detașamentul organizează o adunare pe trimestru. În cadrul acestor adunări se fac primiri de noi pionieri, se discută și se adoptă programele de activitate. La deschiderea adunării se cîntă Imnul de stat.

d) Fiecare detașament de pionieri are un steag tricolor și un steag roșu. Pe steagul roșu se scrie numărul detașamentului. Steagurile sînt purtate de cîte doi stegari la adunările de detașament, demonstrații și parăzi pionierești.

e) Detașamentul de pionieri este înzestrat cu goarnă și tobă.

III

Uniforma și semnele pionierești

13. — Uniforma pionierilor se compune din :

— pantalon bleumarin, bluză albă, bască bleumarin și ciorapi albi trei sferturi, pentru băieți ;

— Fustă bleumarin, bluză albă, bască bleumarin și ciorapi albi trei sferturi, pentru fete.

Pionierii poartă epoleți la bluză. Pe mîneca stîngă a bluzei se prinde emblema organizației.

De la epoleți pînă la buzunarul de pe partea stîngă se aplică un șnur împletit, de culoare galbenă, pentru președinți de detașamente și de culoare albastră, pentru președinți de unități.

Pionierii poartă pe piept în partea stîngă însigna de pionier, care este semnul distinctiv al Organizației pionierilor.

Cravata pionierilor este de culoare roșie și se poartă deasupra bluzei, trecută printr-un inel alb.

Pionierii din clasele VI-VII poartă pe epoleți o tresă aurie.

Pionierul poartă însigna în fiecare zi, iar uniforma și cravata numai cu prilejul activităților pionierești și ori de cîte ori i se recomandă acest lucru de către comandanți.

14. — Distincțiile pionierești constau din steluțe și însigne care se atribuie de către Consiliul Organizației pionierilor pe școală.

a) steluțele se acordă pionierilor care sînt fruntași la învățătură și desfășoară o activitate multilaterală ;

b) însignele se acordă pionierilor care obțin rezultate deosebite în anumite domenii de activitate (cercuri pe obiecte, tehnice, sanitare, de prieteni ai naturii, apicultură, echipe cultural-artistice, sport, turism).

Același pionier poate primi mai multe distincții, potrivit aptitudinilor și rezultatelor obținute.

15. — Pentru merite cu totul deosebite, consiliile regionale acordă, la propunerea consiliilor raionale (orășenești), titlul „Pionier de frunte" (diplomă și insignă).

16. — Organizația pionierilor are marșul său propriu.

PROIECT

REGULAMENTUL

Consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România

Pentru organizarea și îndrumarea activității pionierești se constituie consilii ale Organizației pionierilor, care lucrează sub conducerea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid.

Schimbările calitative petrecute în viața școlii, experiența pedagogică acumulată de cadrele didactice, fac necesar ca, în desfășurarea activității pionierești, să crească rolul școlii, al învățătorilor și profesorilor, care poartă răspunderea principală pentru pregătirea și educarea copiilor.

Consiliile urmăresc ca întreaga activitate pionierească să completeze munca educativă care se realizează în procesul de învățămînt. Ele stimulează folosirea unor forme și metode de muncă variate și atrăgătoare, specifice vîrstei copiilor, ținînd seama de condițiile concrete ale școlii și localității unde aceasta își desfășoară activitatea.

Consiliile Organizației pionierilor activează în strînsă legătură cu conducerile școlilor, cu secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare și Ministerul Învățămîntului. Ele colaborează cu organele și organizațiile U.T.C. și primesc din partea acestora un sprijin permanent. De asemenea, ele conlucrează și își coordonează activitatea cu toate organizațiile și instituțiile care au sarcini în domeniul educației copiilor.

Consiliile Organizației pionierilor își desfășoară activitatea pe baza principiului muncii colective. Ele se subordonează consiliilor ierarhic superioare.

1. Pe plan republican, Organizația pionierilor este îndrumată de Consiliul Național al Organizației pionierilor, care își desfășoară activitatea sub conducerea Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

a) Consiliul Național este alcătuit din pedagogi cu înaltă calificare, învățători și profesori cu experiență în munca pionierească, personalități ale științei, culturii și artei, reprezentanți ai organelor Ministerului Învățămîntului, Comitetului Central al U.T.C., Consiliului Național al Femeilor, Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Consiliului General al U.C.F.S. și ai altor instituții și organizații obștești care contribuie la educarea copiilor.

Consiliul Național se întrunește în ședințe cel puțin de trei ori pe an și își desfășoară activitatea pe secții.

b) Consiliul Național are următoarele atribuții :

— îndrumă întreaga activitate pionierească din Republica Socialistă România ;

— elaborează materiale de îndrumare metodică, instrucțiuni necesare desfășurării activității pionierilor ;

— studiază și generalizează experiența pozitivă a Organizației pionierilor ;

— îndrumă activitatea de presă și editorială pentru pionieri și școlari ;

— îndrumă activitatea Palatului pionierilor, care funcționează ca centru metodic al Consiliului Național ;

— organizează împreună cu Ministerul Învățămîntului și Comitetul Central al U.T.C. vacanțele școlare ale pionierilor ;

— organizează sărbătorirea „Zilei pionierilor" din Republica Socialistă România ;

— se ocupă de selecționarea, promovarea și stimularea cadrelor care muncesc cu pionierii ; elaborează programul de instruire și perfecționare a acestora și organizează centre de instruire ;

— acordă distincții, titluri și diplome pionierilor și cadrelor care se evidențiază în muncă ;

— întocmește bugetul și urmărește executarea lui ;

— acordă stimulente materiale și morale cadrelor didactice — comandanți de detașamente și unități, în raport cu activitatea pe care o desfășoară ;

— reprezintă Organizația pionierilor în relațiile cu instituțiile de stat și organizațiile obștești, precum și cu organizații similare din alte țări.

c) Organul executiv al Consiliului Național este biroul, care se alege de către membrii consiliului. Biroul are un președinte, vicepreședinți și membri.

Biroul conduce activitatea între ședințele Consiliului Național. El se întrunește de regulă lunar, sau ori de cîte ori este nevoie.

2. Pe plan regional, activitatea pionierească este îndrumată de către Consiliul regional al Organizației pionierilor, care lucrează sub conducerea Comitetului regional al Partidului Comunist Român. În orașele de subordonare republicană București și Constanța, activitatea pionierească este îndrumată de către Consiliile orășenești ale organizației pionierilor, care lucrează sub conducerea Comitetelor orășenești ale Partidului Comunist Român.

a) Consiliul regional este alcătuit din președinți ai consiliilor raionale (orășenești) ale Organizației pionierilor, comandanți de unități și detașamente, învățători, profesori, oameni de cultură și artă, părinți ai elevilor, reprezentanți ai U.T.C., U.C.F.S., Comitetului Regional al Femeilor, Comitetului de Cultură și Artă și ai altor instituții de stat și obștești.

Consiliul regional se întrunește în ședințe de lucru trimestrial sau ori de cîte ori este nevoie.

b) Consiliul regional își desfășoară activitatea pe secții și are următoarele atribuții :

— îndrumă întreaga activitate a Organizației pionierilor pe teritoriul regiunii ;

— studiază și generalizează experiența pozitivă a consiliilor raionale și orășenești, precum și a caselor raionale ale pionierilor ;

— se ocupă împreună cu Secția de învățămînt a sfatului popular și Comitetul regional U.T.C. de organizarea vacanțelor școlare ;

— organizează, pe plan regional, concursuri cultural-artistice și sportive, parăzi și alte manifestări pionierești ;

— instruiește periodic cadrele care lucrează cu pionierii ;

— face propuneri pentru stimularea și acordarea distincțiilor cadrelor care se evidențiază în munca cu pionierii ;

— acordă titlul de „Pionier de frunte" (diplomă și insignă), pionierilor care se disting prin merite cu totul deosebite, la propunerea consiliilor raionale (orășenești) ;

— întocmește și urmărește aplicarea bugetului.

c) Organul executiv al Consiliului regional este biroul, care se alege de către membrii consiliului. Biroul are un președinte, vicepreședinți și membri.

Biroul Consiliului regional conduce întreaga activitate între ședințele consiliului. El se întrunește de regulă lunar și ori de cîte ori este nevoie.

3. Pe plan raional (orășenesc) activitatea pionierească este îndrumată de către Consiliul raional (orășenesc) al Organizației pionierilor, care lucrează sub conducerea Comitetului raional (orășenesc) al Partidului Comunist Român.

a) Consiliul raional (orășenesc) este alcătuit din președinți ai consiliilor organizațiilor de pionieri din școli, comandanți de detașamente, învățători, profesori, ingineri, oameni de cultură și artă, părinți ai elevilor, sportivi, reprezentanți ai U.T.C., U.C.F.S., Consiliului raional al femeilor, Comitetului de Cultură și Artă și ai altor instituții de stat și obștești.

Consiliul raional (orășenesc) se întrunește în ședințe de lucru trimestrial și ori de cîte ori este nevoie.

b) Consiliul raional (orășenesc) își desfășoară activitatea pe secții și are următoarele atribuții :

— îndrumă activitatea consiliilor organizațiilor pionierilor din școli ;

— studiază și generalizează experiența pozitivă a unităților de pionieri ;

— conduce activitatea casei pionierilor, care funcționează ca centru de îndrumare metodică în domeniul activității pionierești ;

— organizează concursuri cultural-artistice, întreceri sportive, parăzi, carnavaluri, excursii, la nivelul raionului (orașului) ;

— organizează, la nivelul raionului (orașului), festivitățile cu ocazia „Zilei pionierilor" ;

— se ocupă împreună cu Secția de învățămînt a sfatului popular și comitetul raional (orășenesc) U.T.C. de organizarea vacanțelor școlare și de amenajarea bazelor turistice pentru pionieri ;

— numește comandanții unităților de pionieri ;

— instruiește periodic comandanții unităților de pionieri, cadrele care conduc activitățile în cercuri și excursii ;

— face propuneri pentru stimularea și acordarea de distincții cadrelor din școli care se evidențiază în munca cu pionierii ;

— face propuneri pentru acordarea titlului „Pionier de frunte" ;

— întocmește bugetul și urmărește aplicarea lui.

c) Organul executiv al Consiliului raional (orășenesc) este biroul, care se alege de către membrii consiliului. Biroul are un președinte, vicepreședinți și membri.

Biroul Consiliului raional (orășenesc) conduce întreaga activitate între ședințele consiliului. El se întrunește de regulă lunar, sau ori de cîte ori este nevoie.

4. Pentru conducerea activității unității de pionieri, pe școală, se constituie Consiliul Organizației pionierilor format din comandanții detașamentelor, alte cadre didactice, reprezentantul comitetului U.T.C. din școală, iar în funcție de posibilități, oameni de cultură și artă, ingineri, medici, muncitori, sportivi, de preferință din rîndul părinților. El se întrunește în ședințe de lucru lunar sau ori de cîte ori este nevoie.

a) Consiliul Organizației pionierilor pe școală are în frunte un președinte, învățător sau profesor, cu prestigiu și experiență în munca cu copiii. Președintele consiliului este și comandantul unității de pionieri.

b) Consiliul Organizației Pionierilor pe școală are următoarele atribuții :

— aprobă programul de activitate al unității de pionieri, care este pus de acord cu conducerea școlii ; se ocupă de organizarea și desfășurarea întregii activități pionierești ;

— asigură aplicarea instrucțiunilor și îndrumărilor metodice elaborate de organele superioare ;

— numește din rîndul cadrelor didactice, cu acordul conducerii școlii, comandanții detașamentelor de pionieri ;

— îndrumă activitatea cadrelor care muncesc cu pionierii ;

— propune, cu acordul conducerii școlii, cadrele care vor urma cursurile centrale de perfecționare în domeniul muncii pionierești ;

— acordă distincțiile pionierești și face propuneri pentru atribuirea titlului de „Pionier de frunte".

c) Consiliul Organizației pionierilor pe școală lucrează sub conducerea organizației de partid din școală.

5 Consiliul Național, consiliile regionale, raionale și orășenești ale Organizației pionierilor sînt persoane juridice. Ele au sigilii proprii.

OBSERVAȚII.

Ținînd seama de necesitatea ca în îndrumarea activității pionierești să crească rolul școlii, al cadrelor didactice, precum și pentru o mai bună coordonare a activității educative desfășurate în procesul de învățămînt cu cea a Organizației pionierilor, în conformitate cu hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R., se propun următoarele :

1. Comandantul detașamentului de pionieri să fie, de regulă, învățătorul sau dirigintele clasei.

2. Comandanții unităților de pionieri din școlile cu peste 200 elevi (clasele III—VII) să aibă și funcția de directori adjuncți ai școlilor respective. În școlile care au efective între 200—500 elevi (în clasele III—VII) să se asigure degrevarea parțială a comandantului unității de pionieri, iar în școlile care au efective de peste 500 elevi (clasele III—VII) să se asigure degrevarea completă a acestuia de norma didactică de predare.

3. Președinții consiliilor raionale (orășenești) și regionale ale Organizației pionierilor să îndeplinească și funcția de adjuncți ai șefilor secțiilor de învățămînt ale sfaturilor populare respective.

4. Președintele Consiliului Național al Organizației pionierilor să îndeplinească și funcția de adjunct al ministrului învățămîntului.

* * *

Comisia de organizare a lucrărilor pentru constituirea Consiliului Național al Organizației pionierilor din Republica Socialistă România invită cadrele didactice, părinții elevilor, oamenii de știință și cultură, activiștii de partid și ai U.T.C., precum și activiștii organizațiilor obștești, să se pronunțe asupra proiectului de statut și proiectului de regulament.

Propunerile și observațiile să fie trimise Comisiei de organizare pe adresa : Palatul pionierilor, str. Dr. G. Marinescu nr. 2 București, sau la redacțiile ziarelor centrale.

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

LEGEA

cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate

Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România hotărăște:

Art. 1. — Se înființează, în cadrul învățământului mediu, licee de specialitate care pregătesc cadre medii de specialitate necesare economiei și culturii.

Art. 2. — Învățământul în liceele de specialitate are durata de 4 sau de 5 ani și asigură elevilor, pe lîngă pregătirea de cultură generală, temeinice cunoștințe profesionale. Pentru fiecare specialitate, durata studiilor se va stabili prin nomenclatorul specialităților.

Liceele de specialitate au cursuri de zi; se pot organiza și cursuri serale și fără frecvență.

Admiterea în liceele de specialitate se face prin concurs

Art. 3. — După promovarea ultimului an de studii, elevii liceelor de specialitate susțin examenul de bacalaureat. Celor ce promovează acest examen li se acordă diploma de bacalaureat cu indicarea specialității pe care au urmat-o.

Art. 4. — Absolvenții liceelor de specialitate sînt încadrați în posturi pentru care se cer studii medii de specialitate.

Absolvenții liceelor de specialitate se pot prezenta la concursul de admitere în învățămîntul superior, în aceleași condiții ca și tinerii care au urmat liceele de cultură generală.

Art. 5. — Ministerul Învățămîntului organizează, conduce și controlează liceele de specialitate, răspunzînd din punct de vedere didactic, metodic și științific de activitatea desfășurată în aceste licee.

Baza materială necesară organizării și funcționării liceelor de specialitate se asigură și se administrează de ministere, de alte organe centrale ale administrației de stat sau de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța; acestea se stabilesc de Consiliul de Miniștri o dată cu aprobarea rețelei și profilului liceelor de specialitate.

Ministerul Învățămîntului va colabora cu organele centrale și locale prevăzute la alineatul precedent, în toate problemele privind învățămîntul din liceele de specialitate.

Art. 6. — Nomenclatorul specialităților, rețeaua, profilul și planurile anuale de școlarizare ale liceelor de specialitate se aprobă de Consiliul de Miniștri, la propunerea Ministerului Învățămîntului, cu avizul Comitetului de Stat al Planificării, Ministerului Finanțelor și Comitetului de Stat pentru problemele de Muncă și Salarii.

Art. 7 — Pe timpul școlarizării, elevilor din liceele de specialitate li se pot acorda burse, precum și sprijin material sub alte forme, în condițiile ce se stabilesc de Consiliul de Miniștri.

Art. 8 — Numirea, transferarea și eliberarea din funcție a personalului didactic de conducere și de predare din liceele de specialitate se face de Ministerul Învățămîntului, la propunerea organelor centrale și locale prevăzute la art. 5.

Art. 9. — Actualele școli pedagogice se transformă în licee de specialitate.

Art. 10. — Modul de aplicare a prevederilor prezentei legi se va stabili prin hotărîre a Consiliului de Miniștri.

Expunerea asupra proiectului de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate

prezentată de deputatul Ștefan Bălan,

ministrul învățămîntului

Tovarășe deputate, tovarăși deputați,

Din însărcinarea Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, prezint Marii Adunări Naționale spre dezbatere și adoptare proiectul de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate.

Tovarăși, amplele și interesantele dezbateri pe care le-am ascultat cu prilejul adoptării planului cincinal au arătat la ce nivel înalt se pun azi, și se vor pune mîine, problemele dezvoltării și perfecționării producției, problemele pregătirii cadrelor.

Dezvoltarea în ritm susținut a tuturor ramurilor economiei naționale, promovarea consecventă a tehnicii moderne în toate domeniile de activitate, determină o cerere crescîndă de cadre calificate. Economia cere cadre capabile să înțeleagă și să aplice tehnica modernă, capabile să folosească cu randament sporit mașinile și utilajele de înaltă tehnicitate și să aplice noile tehnologii. Sînt necesare cadre cu pregătire de specialitate, capabile să contribuie cu eficiență la organizarea științifică a producției la nivelul sarcinilor actuale.

Pentru pregătirea cadrelor medii de specialiști, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a stabilit să ia ființă licee de specialitate, formă nouă de învățămînt, care să ofere tinerilor patriei noastre multiple posibilități de afirmare în funcție de aptitudinile și dorințele lor, de cerințele economiei și culturii socialiste.

Urmare a acestei sarcini, recent, Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au hotărît înființarea de licee industriale, economice, agricole și pedagogice începînd cu anul școlar 1966—1967.

Proiectul de lege, care este prezentat azi Marii Adunări Naționale în vederea înființării, organizării și funcționării liceelor de specialitate, este rezultatul unui studiu amănunțit și al unei largi consultări premergătoare dintre Ministerul Învățămîntului și personalul didactic, ministerele interesate, sfaturile populare și specialiștii acestora.

Tovarăși,

În prezent se remarcă, în numeroase țări, o tendință accentuată spre dezvoltarea unei rețele largi de școli medii profilate pentru pregătirea de cadre de specialitate pentru cele mai diverse ramuri ale economiei, o tendință de a finaliza învățămîntul mediu, în așa fel încît tineretul care absolvă aceste școli — dobîndind o profesiune — să aibă posibilitatea de a intra în producție imediat după terminarea studiilor.

În țara noastră, există o veche tradiție în organizarea și funcționarea școlilor de grad mediu cu profil profesional. Încă din secolul trecut, au fost create școli în care elevii primeau și o anumită pregătire practică, iar prin legile din anii 1901 și 1905 s-au înființat școli medii cu profil agricol, viticol, comercial, școli de arte și meserii. Mulți dintre absolvenții acestor școli au dat bune rezultate în exercitarea profesiunii lor.

Înființarea liceelor de specialitate, în condițiile actualei etape de desăvîrșire a construcției socialiste în patria noastră, răspunde necesității de a forma un număr tot mai mare de specialiști cu pregătire medie, buni cunoscători ai meseriei lor, tehnicieni și economiști destoinici, care să contribuie activ la buna desfășurare a procesului de producție la locul lor de muncă. Organizarea liceelor se va face ținînd seama de importanța și urgența specialităților, de nivelul actual al științei și tehnicii în ramurile în care se vor înființa licee și folosind, acolo unde va fi posibil, experiența școlilor din țara noastră și din alte țări.

Potrivit proiectului de lege pe care îl prezentăm, cursurile liceelor de specialitate pot fi urmate de absolvenții școlii generale care reușesc la concursul de admitere. Organizarea, pe lîngă liceele de specialitate, a unor cursuri serale și fără frecvență pentru cei care activează în producție și doresc să-și completeze studiile va crea posibilități sporite de formare a unor cadre de tehnicieni de nivel mediu.

Durata studiilor în liceele de specialitate se propune a fi de 4 sau 5 ani, diferențiat — în funcție de specificul și cerințele specialităților — astfel ca elevii acestor școli să-și poată însuși atît cunoștințele generale necesare unui om cult, cît și cunoștințele și deprinderile unei profesiuni.

După promovarea ultimului an de studii, elevii liceelor de specialitate vor susține examenul de bacalaureat. Celor ce promovează acest examen li se acordă diploma de bacalaureat, cu indicarea specialității pe care au urmat-o.

Tinerii care termină cursurile liceelor de specialitate vor putea intra imediat în producție, unde vor fi încadrați — în conformitate cu normele legale — în posturi care cer pregătire medie. Absolvenții liceelor de specialitate cu examen de bacalaureat au dreptul să se prezinte la concursul de admitere în învățămîntul superior, în aceleași condiții ca și tinerii care au urmat liceele de cultură generală. Și cei care se vor încadra în producție vor putea face studii universitare, dacă vor voi, prin cursuri serale sau fără frecvență.

Ca în toate școlile patriei noastre, învățămîntul în liceele de specialitate va fi complet gratuit, iar elevii se vor bucura de burse și de alte forme de sprijin material, ce se vor stabili de Consiliul de Miniștri.

Ținînd seama de importanța pe care o prezintă aceste școli pentru economia națională, proiectul de lege prevede ca nomenclatorul specialităților, rețeaua, profilul și planurile anuale de școlarizare să fie aprobate de Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România.

Ministerului Învățămîntului îi revine sarcina de a conduce, organiza și controla învățămîntul din liceele de specialitate, fiind răspunzător de întreaga lor activitate din punct de vedere didactic, metodic și științific. Ministerul Învățămîntului va întocmi planurile și programele de învățămînt, manualele școlare; el va numi cadrele didactice și se va preocupa de buna desfășurare a procesului de învățămînt. În acest scop, Ministerul Învățămîntului va colabora permanent, în toate problemele, cu ministerele și cu celelalte organe centrale interesate.

Baza materială necesară organizării și funcționării liceelor de specialitate se asigură și se administrează de ministere, organe centrale ale administrației de stat sau sfaturi populare regionale, stabilite de Consiliul de Miniștri o dată cu aprobarea rețelei și profilului acestor licee.

Întrucît baza materială influențează într-o foarte mare măsură calitatea învățămîntului, va trebui ca de la început să se acorde acestei probleme cea mai mare atenție.

Pentru a corespunde exigențelor puse de permanenta dezvoltare a științei și tehnicii, pentru a familiariza pe viitorii specialiști cu tot ceea ce este nou în profesiunea aleasă, e necesar să se acorde o atenție deosebită conținutului învățămîntului din liceele de specialitate. Va trebui să se studieze cu grijă raportul dintre obiectele de cultură generală și cele de cultură tehnică generală și de profil, precum și timpul afectat instruirii practice.

Elevii liceelor de specialitate vor primi o pregătire de cultură generală la un nivel corespunzător celei din liceele teoretice, eliminîndu-se unele repetări sau elemente care nu sînt de primă însemnătate pentru profilul liceelor de specialitate. Va trebui să se facă o justă proporționare între pregătirea de cultură generală și pregătirea de specialitate, ținînd seama că o pregătire de cultură generală temeinică reprezintă premisa unei bune însușiri a profesiunii. Un loc important va ocupa în planurile de învățămînt studiul limbii și literaturii române, matematicilor, fizicii, chimiei, biologiei, științelor sociale.

O pondere deosebită va reveni acelor materii care permit elevilor însușirea meseriei lor de mîine. Astfel, în liceele industriale vor fi predate — în raport cu profilul specific — cunoștințe de mecanică, rezistența materialelor, organe de mașini, termotehnică, electricitate, planificare și organizare a întreprinderilor, protecția muncii etc. În liceele agricole se va da toată atenția studiilor de agrotehnică, zootehnie, mecanizarea agriculturii, noțiunilor de economie agrară etc. — în funcție de specialitatea aleasă.

În liceele economice vor fi predate cunoștințe de planificare, statistică, contabilitate, merceologie, finanțarea întreprinderilor, de matematici aplicate la studiul fenomenelor economice.

În liceele pedagogice cunoștințele de specialitate vor fi predate pe un fond mai larg de cultură generală și vor fi îmbinate armonios cu aplicații pedagogice.

Problema pregătirii practice în liceele de specialitate va fi examinată cu toată grija, avîndu-se în vedere faptul cert că eficiența învățămîntului din aceste școli se va măsura prin rezultatele pe care absolvenții le vor da în producție, prin aportul lor la creșterea productivității muncii, reducerea prețului de cost, îmbunătățirea calității produselor.

Practica elevilor, verigă de mare importanță pentru pregătirea lor profesională, va începe din primii ani, în ultimul an de studiu aceasta avînd o pondere mult sporită. Va trebui ca întreprinderile să dea cea mai mare atenție instruirii practice a viitorilor tehnicieni, urmărindu-se ca practica să se desfășoare sub conducerea celor mai buni specialiști, care să-i obișnuiască pe elevi cu utilajul și tehnologia meseriei lor și să-i facă să-și iubească profesiunea.

Pentru continua perfecționare a procesului instructiv-educativ în liceele de specialitate, Ministerul Învățămîntului își propune să organizeze în viitorul apropiat o amplă muncă de cercetare științifică, în vederea aplicării în aceste școli a celor mai eficiente și adecvate metode pedagogice.

În legătură cu funcționarea, în viitorul an de învățămînt, a unui număr de licee de specialitate, Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu celelalte ministere și cu sfaturile populare, a întocmit un plan de măsuri, trecînd apoi la realizarea lui. Astfel, s-a stabilit înființarea, pe întreg cuprinsul țării, a peste 150 de licee de specialitate, care își vor începe activitatea din anul școlar 1966/1967. Dintre acestea, mai mult de 50 vor fi licee industriale, 59 — licee agricole, 41 — licee economice. La acestea se vor adăuga cele 26 școli pedagogice care vor deveni licee. Numai în liceele industriale, agricole și economice vor fi cuprinși în anul școlar 1966/1967 peste 15 000 de elevi la cursurile de zi și peste 3 500 la cele serale.

Subliniem interesul pe care l-a stîrnit în rîndurile tineretului înființarea liceelor de specialitate, la recentul concurs de admitere prezentîndu-se mult mai mulți candidați decît numărul de locuri planificat. Și aceasta nu e decît un început.

Tovarăși deputați și deputate,

Sarcini importante, numeroase, ne revin tuturor celor care răspundem de organizarea și funcționarea liceelor de specialitate. E o datorie de onoare să trecem, de îndată, cu toată fermitatea, la îndeplinirea lor.

Măsurile propuse în proiectul de lege prezentat Marii Adunări Naționale răspund cerințelor de dezvoltare a școlii, răspund nevoilor economiei și culturii, îndeplinirii măreței sarcini din cincinalul pe care l-am adoptat, se integrează în lupta pentru progresul continuu al României Socialiste.

Raportul comisiilor pentru cultură și învățămînt și juridică

prezentat de deputatul Ion Creangă

Comisia pentru cultură și învățămînt și Comisia juridică ale Marii Adunări Naționale, întrunite în ședințe comune în zilele de 25 și 28 iunie 1966, au examinat proiectul de lege „Cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate."

Analizînd prevederile legii, comisiile au constatat că acestea urmăresc traducerea în viață a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. referitoare la extinderea învățămîntului mediu, în vederea pregătirii cadrelor medii de specialitate necesare economiei și culturii naționale în actuala etapă de desăvîrșire a construcției socialismului în țara noastră.

În acest scop, legea prevede înființarea, în cadrul învățămîntului mediu, a liceelor de specialitate, cu o durată de școlarizare de 4—5 ani, în funcție de profilul lor.

În aceste licee se vor asigura elevilor, pe lîngă cunoștințe de cultură generală, și temeinice cunoștințe profesionale care să le îngăduie ca, după absolvire, să poată fi încadrați în posturi pentru care se cer studii medii de specialitate. Legea prevede, de asemenea, că absolvenții liceelor de specialitate se pot prezenta la concursul de admitere pentru învățămîntul superior în aceleași condiții ca și absolvenții liceelor de cultură generală.

Potrivit dispozițiilor legii, sarcina de a organiza, conduce și îndruma din punct de vedere didactic, metodic și științific întreaga activitate în liceele de specialitate revine Ministerului Învățămîntului. Baza materială necesară funcționării acestor licee va fi asigurată și administrată de ministere, de celelalte organe centrale ale administrației de stat, precum și de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța; acestea se stabilesc de Consiliul de Miniștri o dată cu aprobarea rețelei și profilului liceelor de specialitate. Consiliul de Miniștri va aproba, de asemenea, nomenclatorul specialităților și planurile anuale de școlarizare.

Legea precizează că elevii liceelor de specialitate vor putea beneficia de burse și alte forme de sprijin material.

Comisia pentru cultură și învățămînt și Comisia juridică consideră că proiectul de lege este pe deplin corespunzător scopului în vederea căruia a fost inițiat, aplicarea prevederilor sale asigurînd tinerilor largi posibilități de pregătire, în funcție de aptitudinile și dorințele lor, de cerințele economiei și culturii noastre socialiste în plin avînt.

În lumina acestor considerente, Comisia pentru cultură și învățămînt și Comisia juridică avizează favorabil, în unanimitate, proiectul de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate și propun adoptarea ei în forma în care este prezentată deputaților Marii Adunări Naționale.

DIN PREVEDERILE CINCINALULUI

● În perioada 1966—1970 producția industrială globală va crește cu 66 la sută — 73 la sută într-un ritm mediu anual de 10,6 la sută — 11,6 la sută, în loc de 10,5 la sută cît s-a prevăzut în Directivele Congresului. Astfel, în raport cu calculele anterioare, producția industrială a anului 1970 va fi mai mare cu peste 7 miliarde lei, iar pe întreaga perioadă de 5 ani, cu peste 14 miliarde lei.

● Dezvoltarea bazei energetice în proporțiile prevăzute permite ca producția de energie electrică, devansînd continuu producția industrială în ansamblu, să se dubleze pînă în 1970 și să ajungă la 33—34 miliarde kWh.

● Legea planului cincinal prevede pentru perioada 1966—1970 o producție agricolă cu 26—32 la sută mai mare decît media anilor 1961—1965, în loc de circa 20 la sută cît s-a prevăzut în Directive.

● Se va aloca din fondurile statului, în perioada 1966—1970, un volum de investiții însumînd 280,5 miliarde de lei. Dintre acestea 156,6 miliarde sînt prevăzute pentru investiții în industrie, 35,7 miliarde pentru investiții în agricultură, iar 23,8 miliarde — pentru construcții de locuințe și gospodărie comunală.

● La sfîrșitul cincinalului numărul total al salariaților în economie va ajunge la 5,2 milioane de persoane.

● Volumul total al comerțului exterior va fi, în 1970, cu 50—55 la sută mai mare decît în 1965, în loc de peste 40 la sută cît se indicase în Directive.

● Se prevede ca venitul național — sursa reproducției lărgite și a ridicării nivelului de trai — să fie în anul 1970 cu peste 47 la sută mai mare decît în 1965, sporind în medie anual cu 8 la sută.

● Salariul real va crește pînă în 1970 cu 25 la sută față de 1965, asigurîndu-se astfel realizarea prevederilor din Directive la limita superioară. Veniturile reale ale țărănimii, pe o persoană, vor crește în 1970 cu 20 la sută — 25 la sută față de 1965.

● Se vor lua măsuri pentru îmbunătățirea tuturor categoriilor de pensii cu începere de la 1 ianuarie 1967; în anul 1970, nivelul mediu al pensiei de bătrînețe va crește cu 35 la sută față de 1965.

● Cheltuielile statului pentru acțiuni social-culturale vor ajunge în 1970 la 31 miliarde de lei, ceea ce înseamnă aproximativ 5000 lei socotiți pe o familie.

● Fondurile de investiții destinate lărgirii bazei materiale a învățămîntului de toate gradele însumează aproape 3,7 miliarde de lei, cu 67 la sută mai mult decît în cei cinci ani anteriori.

● În anii 1966—1970 se vor califica prin școli 584 mii de cadre, din care: 334 mii de muncitori calificați, 130 mii de cadre cu pregătire medie de specialitate, 120 mii de cadre cu pregătire superioară.

Urmări din pagina 1

PLANUL CINCINAL

dintre ele privind științele tehnice. Perseverența cu care sînt promovate dezvoltarea cercetării științifice și introducerea tehnicii moderne constituie o garanție a unei importante sporiri a productivității muncii.

Prevederile planului cincinal reflectă preocuparea continuă a partidului și statului nostru pentru cît mai larga răspîndire a cunoștințelor științifice, pentru formarea noilor generații la nivelul cerințelor societății moderne, cu un înalt grad de cultură. Fondurile de investiții destinate lărgirii bazei materiale a învățămîntului de toate gradele însumează aproape 3,7 miliarde de lei, cu 67 la sută mai mult decît în cei cinci ani anteriori. O dată cu dezvoltarea învățămîntului de cultură generală, se pune accentul pe calificarea muncitorilor prin școli și pregătirea cadrelor cu studii medii de specialitate în meseriile legate nemijlocit de promovarea progresului tehnic, în primul rînd în ramurile de bază ale industriei. În același timp se va extinde rapid învățămîntul tehnic și economic superior, chemat să asigure cadre cu o înaltă pregătire și competență profesională.

Obiectivele stabilite de Congresul al IX-lea al partidului, care-și găsesc concretizarea în planul cincinal, vor duce la dezvoltarea țării noastre, la înflorirea multilaterală a orînduirii socialiste. În acest fel poporul român își aduce contribuția la întărirea sistemului socialist mondial. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, strîns uniți în jurul partidului, vor lupta fără să precupețească nici un efort pentru îndeplinirea planului cincinal care, prin obiectivele stabilite, corespunde intereselor vitale ale poporului nostru.

Conferința Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură

O valoare deosebită pentru ridicarea nivelului pregătirii de specialitate și pedagogice a cadrelor didactice, ca și pentru rezolvarea unor importante probleme privind modernizarea învățămîntului și aprofundarea unor capitole din variate domenii ale științelor are activitatea de cercetare științifică desfășurată de învățători și profesori. Sindicatele din învățămînt au fost orientate de către Uniunea de ramură să stimuleze prin toate mijloacele această valoroasă activitate a cadrelor didactice.

Un larg sprijin a acordat Uniunea Sindicatelor din învățămînt și cultură și activității desfășurate pe tărîm științific, artistic și cultural. Știința, arta și cultura românească au înregistrat în ultimii ani succese remarcabile, concretizate în opere de valoare, larg apreciate și pe plan internațional. Realizări însemnate însumează și teatrul, cinematografia, activitatea editorială, din presă și producția poligrafică.

În cursul activității desfășurate, Uniunea sindicatelor din învățămînt și cultură s-a străduit continuu să-și perfecționeze metodele proprii de muncă și să ridice eficiența acțiunilor întreprinse de sindicatele din învățămînt și cultură.

Noul statut adoptat la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România asigură condiții deosebit de favorabile pentru adîncirea și perfecționarea activității tuturor sindicatelor. Prin faptul că, la fel cu toate celelalte uniuni de ramură, Uniunea din ramura învățămînt și cultură va fi legată nemijlocit de sindicatele pe care le reprezintă se creează posibilitățile unei îndrumări mai operative, axate mai direct pe specificul muncii din această ramură, îndrumare orientată către rezolvarea sarcinilor de mare răspundere care stau în fața școlilor și a instituțiilor culturale.

Conferința Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură va dezbate amplu problemele contribuției acestor sindicate la traducerea în viață a marilor sarcini trasate de partid cu privire la problemele fundamentale ale dezvoltării învățămîntului și culturii. Salutînd cu căldură Conferința, întregul corp didactic din țara noastră își exprimă hotărîrea de a contribui la ridicarea activității sindicatelor din care fac parte la nivelul sarcinilor trasate de către cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Cu prilejul Zilei învățătorului

CONFERIREA DE TITLURI, ORDINE ȘI MEDALII UNOR CADRE DIDACTICE

Solemnitatea de la Consiliul de Stat

Cu prilejul Zilei învățătorului, la Consiliul de Stat a avut loc joi la amiază solemnitatea înmînării unor titluri și ordine. Au participat un mare număr de învățători și profesori, care de-a lungul anilor s-au evidențiat în mod deosebit în nobila și frumoasa muncă de instruire și educare a tinerei generații, cadre didactice care prin bogata lor activitate și-au adus contribuția la dezvoltarea învățămîntului în țara noastră.

Cei prezenți au salutat cu vii aplauze pe tovarășii Chivu Stoica, Emil Bodnaraș, Leonte Răutu.

Erau de față tovarășii Constanța Crăciun și Ilie Murgulescu, vicepreședinți ai Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, Ion Teoreanu, șeful secției de învățămînt și sănătate a C.C. al P.C.R.

S-a dat citire decretelor privind conferirea titlului de „Învățător emerit al Republicii Socialiste România", „Profesor emerit al Republicii Socialiste România", Ordinul Muncii clasa a III-a unor învățători și profesori din învățămîntul de cultură generală și din învățămîntul profesional și tehnic.

Președintele Consiliului de Stat a înmînat înaltele distincții acordate. Luînd apoi cuvîntul, tovarășul Chivu Stoica, în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat și al Consiliului de Miniștri a transmis învățătorilor și profesorilor un salut călduros cu prilejul tradiționalei sărbători a „Zilei învățătorului", felicitîndu-i pentru înaltele distincții primite.

Partidul și guvernul, întregul nostru popor — a spus vorbitorul — dau o prețuire deosebită rodnicei activități a învățătorilor și profesorilor în îndeplinirea nobilei lor misiuni de formare a omului nou, a omului societății socialiste, prin îndrumarea și educarea tineretului nostru în spiritul profundului atașament față de muncă, al dragostei nețărmurite față de patrie, față de popor și față de Partidul Comunist Român.

Planul cincinal, care se află chiar azi supus dezbaterilor Marii Adunări Naționale, cuprinde o serie de prevederi importante a căror împlinire va traduce în viață sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al partidului în ceea ce privește dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului, condiție indispensabilă pentru desăvîrșirea și înflorirea economiei, științei și culturii în țara noastră.

Partidul și guvernul au convingerea deplină că învățătorii și profesorii de toate gradele vor continua cu abnegație munca lor fără preget, sădind în inimile și mințile elevilor dragostea pentru glorioasele tradiții ale luptei poporului nostru pentru eliberarea socială și națională, educîndu-i astfel să devină cetățeni luminați și patrioți, constructori activi și conștienți ai socialismului și comunismului.

Distincțiile acordate reprezintă, așa cum a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul al IX-lea al P.C.R., aprecierea partidului, a întregului nostru popor pentru munca plină de devotament pe care o desfășoară, zi de zi, cei 175 000 de slujitori ai școlii, pentru înarmarea tinerei generații cu știința și cultura înaintată.

Cei prezenți la solemnitate au primit cu căldură cuvintele de înaltă apreciere ce le-au fost adresate de președintele Consiliului de Stat.

Luînd cuvîntul, profesorul emerit Nicu Vlad a spus printre altele : Partidul m-a învățat că a fi dascăl adevărat înseamnă să muncești cu pasiune, pricepere și perseverență pentru ca elevii să-și însușească comorile științei și culturii naționale și universale, să devină constructori demni ai societății socialiste, patrioți înflăcărați, să cunoască și să cinstească tradițiile glorioase de luptă ale poporului, ale clasei muncitoare, mărețele realizări obținute sub conducerea partidului pentru prosperitatea patriei noastre. Mergînd pe această cale, am dorit din toată inima și am stăruit fără oboseală ca o dată cu însușirea unor cunoștințe trainice, elevii mei să trăiască împreună cu mine astfel de sentimente, gîndindu-mă că în ceea ce ei vor izbuti să înfăptuiască după terminarea școlii, vor pune ceva și din căldura inimii mele și a tuturor învățătorilor și profesorilor lor.

Înaltele titluri conferite astăzi — a spus profesoara emerită Magdalena Török — exprimă deosebita prețuire de care se bucură activitatea didactică și munca neobosită a învățătorilor și profesorilor pentru creșterea fiilor patriei noastre socialiste. Dragostea de părinte a partidului nostru pentru tînăra generație, preocuparea permanentă pentru continua dezvoltare a învățămîntului și grija pentru slujitorii lui se reflectă în viața tuturor școlarilor. În școlile din orașul Satu Mare și regiunea Maramureș alături de elevii români se pregătesc și elevi maghiari și de alte naționalități, care, pe baza drepturilor consfințite de Constituție, au posibilitatea de a învăța în limba maternă și sînt educați în spiritul dragostei și devotamentului pentru patrie și partid, al frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare în lupta comună pentru desăvîrșirea construirii socialismului.

Vorbind despre prețuirea deosebită de care se bucură în țara noastră munca cadrelor didactice și arătînd că aceasta se datorește grijii permanente a partidului pentru tînăra generație și educatorii ei, profesorul emerit Ion Popescu, a spus : Cîți dintre înaintașii noștri, dascăli și cărturari iluștri, n-ar fi rîvnit la cinstea care ni se face nouă astăzi ! Le lipseau acestora meritele și dreptul la o răsplătire similară ? Nu ! A lipsit numai grija față de munca și de meritele lor. Noi avem fericirea să trăim într-o societate nouă, cu o altă morală, cu alte perspective. De aceea ne și mîndrim că putem să ne aliniem în rîndurile primelor detașamente care și-au văzut, în anii marilor înfăptuiri din țara noastră, apreciată și răsplătită munca mai mult decît au sperat vreodată.

A luat apoi cuvîntul învățătorul emerit Valeriu Chiriac. Partidul — care a chemat întreaga suflare omenească de pe întinsul patriei pe băncile școlii — a spus el, se bucură în inimile, în sufletele noastre de cele mai adînci sentimente de dragoste și devotament. În țara care cheltuiește pentru nevoile învățămîntului 6,8 la sută din bugetul său, vedem limpede culmile civilizației spre care poporul nostru este condus cu clarviziune și înțelepciune de partid, în frunte cu Comitetul său Central.

Asigurăm conducerea de partid și de stat că vom ști să aprindem în inimile curate ale elevilor noștri flacăra de nestins a dragostei pentru țară, pentru poporul nostru, respectul pentru istoria lui eroică.

În încheierea cuvîntului lor vorbitorii au exprimat recunoștința față de partid și guvern, pentru înalta apreciere acordată activității lor, au asigurat în numele tuturor cadrelor didactice că vor munci cu devotament pentru a face din elevii școlilor noastre fii credincioși ai patriei, ai partidului, pentru ridicarea continuă a rolului școlii în opera de construire a socialismului în țara noastră, că, alături de întregul popor, își vor aduce contribuția la înfăptuirea importantelor obiective ale planului cincinal, menit să ridice România pe noi trepte ale civilizației și culturii.

La sfîrșitul solemnității, conducătorii de partid și de stat s-au întreținut cordial cu cei prezenți.

Pentru activitate îndelungată și merite deosebite, precum și pentru contribuția adusă în dezvoltarea învățămîntului de cultură generală și a învățămîntului profesional și tehnic, s-a conferit :

TITLUL DE „ÎNVĂȚĂTOR EMERIT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA" tovarășilor :

Panfil V. Alb, învățător, director Muzeul etnografic Lupșa-Cîmpeni ; **Ioan C. Balaban**, învățător Liceul Boroaia-Fălticeni ; **Nicolae P. Băcioiu**, învățător Liceul nr. 24 București ; **Vasile I. Bică**, învățător Liceul Hîrșova ; **Maria V. Bărășcu**, învățător Școala generală nr. 24 Constanța; **Valentina I. Bucur**, învățător Școala generală Sudiți-Fetești ; **Elena Gh. Cătuneanu**, învățător Liceul nr. 1 Iași ; **Eugenia-Elvira I. Chircev** ; educatoare Grădinița de copii nr. 5 Cluj ; **Valeriu I. Chiriac**, inspector Secția de învățămînt a raionului Focșani ; **Maria St. Corleancă**, învățător Școala generală nr. 8 Brăila ; **Avram Gh. Crăciun**, învățător Școala generală nr. 3 Sebeș ; **Oltea Maria V. Delarăscruci**, redactor principal Editura didactică și pedagogică ; **Maria M. Dudu**, învățător Școala generală Stănești-Curtea de Argeș ; **Gheorghe M. Duică**, învățător Liceul Sinaia ; **Gheorghe S. Dimitriu**, învățător Școala generală nr. 7 Galați ; **Marin D. Florea**, învățător Școala generală Darabani-Negru Vodă ; **Constantin I. Florea**, învățător Școala generală nr. 8 Bacău ; **Floarea N. Georgescu**, învățător Liceul „I. L. Caragiale" Ploiești ; **Ștefania T. Georgescu**, învățător Școala generală nr. 3 Călărași ; **Nicolae St. Gherlan**, învățător Școala generală nr. 8 Reghin ; **Carp Gh. Greceanu**, învățător pensionar București ; **Maria I. Hareț**, învățător Școala generală nr. 52 București ; **Florica T. Hidan**, învățător pensionar Cluj ; **Maria-Ana F. Iohannes**, învățător Școala generală nr. 9 Timișoara ; **Ion C. Lăzărescu**, învățător Școala generală Țițești-Pitești ; **Gheorghe T. Manarca**, învățător Școala generală Petriș-Bistrița ; **Augustin N. Muntean**, învățător, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului Reșița ; **Emilia V. Negrău**, învățător pensionar Oradea ; **Vasile Gh. Nemiș**, învățător Școala generală Rudăria-Bozovici ; **Vasile I. Niculescu**, învățător Școala generală nr. 179 București ; **Eugenia I. Odobescu**, învățător Școala generală nr. 2 Vaslui ; **Dumitru R. Petrovici**, învățător Școala generală Sușca-Moldova Nouă ; **Katalin K. Piskolti**, învățător Școala generală nr. 2 Tg. Mureș ; **Elena Gh. Pârvan**, învățător Școala generală Ilganii de Jos-Tulcea ; **Vasile E. Popescu**, învățător Școala generală Arcești-Slatina ; **Ioan G. Redeanu**, inspector Secția de învățămînt a raionului Orăștie ; **Miron S. Rusu**, învățător Școala generală Vidrasău-Luduș, **Maria A. Sălăgean**, învățător Școala generală nr. 1 Satu Mare ; **Gheorghe Gh. Șerban**, învățător Școala generală nr. 1 Negrești-Oaș ; **Ioana D. Stancoveanu**, învățător, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al regiunii Oltenia ; **Florica Gh. Ștefănescu**, învățător Școala generală Gura Rîului-Sibiu ; **Elena I. Stoica**, învățător Școala generală Agnita ; **Grigore Gh. Suciu**, învățător Școala generală Sisești-Tg. Ocna ; **Veronica N. Tecșa**, învățător Școala generală Lupeni ; **Victoria Gh. Ungurenașu**, învățător Școala generală Văculești-Dorohoi ; **Vasile T. Vasil**, învățător Școala generală Beltiug-Satu Mare ; **Ion M. Vlad**, învățător Școala generală Izvoru-Craiova ; **Nicolae Gh. Vleja**, învățător Școala generală Covasna-Tg. Secuiesc ; **Lidia V. Zidaru**, învățător Școala generală nr. 6 Brașov.

TITLUL DE „PROFESOR EMERIT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA" tovarășilor :

Ioan V. Abramiuc, profesor Liceul pedagogic Bacău ; **Dumitru P. Agapie**, profesor Școala generală Boiu-Sighișoara ; **Teodor Gr. Balan**, profesor pensionar Suceava ; **Gheorghe S. Banea**, profesor pensionar București ; **Alexandru Bărcăcilă**, profesor pensionar Tr. Severin ; **Ion I. Baiulescu**, profesor pensionar Pitești ; **Petru I. Bighiu**, profesor Școala generală Dobrovăț-Iași ; **Eugeniu E. Blideanu**, director general Ministerul Învățămîntului ; **Elvira N. Bâte**, profesor Liceul nr. 10 Timișoara ; **Marin C. Călinescu**, profesor Liceul nr. 2 Mediaș ; **Vasile N. Ciurea**, profesor pensionar Suceava ; **Mihail C. Costescu**, profesor pensionar Craiova; **Vasile G. Costin**, profesor Liceul „Avram Iancu" Brad ; **Florea N. Daneș**, redactor șef Revista învățămîntului profesional și tehnic ; **Aron N. Demian**, profesor pensionar Deva; **Ion V. Dimofte**, profesor pensionar București ; **Nicolae M. Drăgan**, profesor Liceul nr. 1 Mediaș ; **Elena S. Fusu**, profesor Liceul nr. 1 Constanța ; **Eduard I. Găvănescu**, profesor Liceul nr. 1 Arad ; **Hristița M. Giuvelic**, profesor Liceul nr. 3 Galați ; **Amelia A. Hîrza**, profesor Liceul „Unirea" Tr. Măgurele ; **Nicolae I. Hristea**, profesor Liceul „Mihai Viteazu" Turda ; **Aurelian Șt. Iordănescu**, profesor Liceul „Gh. Lazăr" București ; **Ianoș A. Józsa**, profesor pensionar Cluj ; **Nicodim A. Ițcuș**, profesor pensionar Suceava ; **Werner M. Klemm**, profesor Liceul nr. 4 Sibiu ; **Spiridon C. Lăduncă**, profesor pensionar Focșani ; **Ion N. Lungu**, profesor Liceul nr. 2 Constanța ; **Eugen B. P. Marton**, profesor Liceul nr. 3 Oradea ; **Zaharie E. Macovei**, profesor Liceul pedagogic Oradea ; **Toma D. Măruță**, profesor pensionar Craiova ; **Dumitru P. Mihalașcu**, profesor Liceul „Nicolae Bălcescu"-Pitești ; **Dan V. Mircea**, profesor pensionar Bacău ; **Eftimie Gh. Mărculescu**, profesor pensionar Brașov ; **Petru P. Muntean**, profesor Centrul școlar agricol Sibiu ; **Elena-Aurelia A. Nicolaescu**, profesor Liceul nr. 15 București ; **Maria A. Niculescu**, profesor Liceul nr. 1 Tîrgoviște ; **Andrei M. Nicolescu**, profesor Liceul nr. 3 Brăila ; **Petru P. Oproiescu**, profesor Liceul nr. 1 Tîrnăveni ; **Elena C. Partenie**, profesor pensionar Iași ; **Stelian M. Păun**, șeful Secției de învățămînt a regiunii București ; **Ion S. Păunel**, profesor Liceul „B. P. Hașdeu" Buzău ; **Nicolae N. Peligrad**, profesor Liceul nr. 2 Pitești ; **Silvia-Elena P. Petrescu**, profesor Liceul „I. L. Caragiale" București ; **Hristache C. Popescu**, profesor Liceul de muzică nr. 1 București ; **Ion I. Popescu**, profesor Liceul „Gh. Lazăr"-București ; **Ecaterina D. Popovici**, profesor Liceul „Mihai Eminescu"-Botoșani ; **Nicolae M. Rachier**, profesor Liceul nr. 1 Făgăraș ; **Stela St. Rădășanu**, profesor Liceul „Ștefan cel Mare" Suceava ; **Răducanu I. Marin**, profesor Școala generală Potlogi-Titu ; **Constantin I. Roibănescu**, profesor pensionar București ; **Petru P. Severin**, profesor Școala de muzică Tr. Severin ; **Gleb P. Simionescu**, inspector Secția de învățămînt a orașului București ; **George V. Stroescu**, profesor Liceul „V. Roaită" Rm. Vîlcea ; **Valentin B. Szabó**, inspector Secția de învățămînt a raionului Tg. Mureș ; **Cornelia L. Teodorescu**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Dumitru S. Theodosiu**, profesor pensionar București ; **Magdalena G. Török**, profesor Liceul „Mihail Eminescu"-Satu Mare ; **Aspasia Gh. Vasiliu**, profesor Liceul „I. L. Caragiale"-Ploiești ; **Nicu N. Vlad**, șeful Secției de învățămînt a regiunii Argeș.

„ORDINUL MUNCII" clasa a III-a următorilor :

Wilhelm Eduard I. Baltres, profesor Școala generală Cincul-Agnita ; **Petre N. Bărbulescu**, șef secție Institutul de științe pedagogice București ; **Constantin Gh. Beldiman**, profesor Școala profesională Sighișoara ; **Ioan I. Beltechi**, profesor Liceul nr. 2 Satu Mare ; **Nicolae G. Bețivu**, director Consiliul Superior al Agriculturii ; **Nicolae A. Bezrodnîi**, profesor Grupul școlar „Hidromecanica"-Brașov ; **Gheorghe V. Bilașcu**, profesor Școala generală nr. 2 — Sighetul Marmației ; **Ștefan Gh. Bîrlea**, învățător Școala generală nr. 2 Alba Iulia ; **Constantin D. Borș**, profesor Liceul nr. 2 Piatra Neamț ; **Elena A. Buga**, învățător Liceul nr. 10 București ; **Dumitru I. Bunduc**, învățător Școala generală Todirești-Gura Humorului ; **Ion C. Ceaușescu**, profesor Liceul „Nicolae Bălcescu"-Rm. Vîlcea ; **Aurel Gh. Chețan**, profesor Grupul școlar comercial-Tg. Mureș ; **Alexandru I. Chirica**, inspector Ministerul Energiei Electrice ; **Gheorghe A. Ciobanu**, profesor Liceul Roman ; **Gheorghe Gh. Cociș**, profesor Școala profesională specială nr. 15 Apalina-Reghin ; **Ion Gh. Constantinescu**, profesor Grupul școlar chimie-Craiova ; **Teodor T. Comănici**, profesor Școala generală Valea Lungă-Mediaș ; **Silvia I. Coiculescu**, învățător Școala generală Prigor-Bozovici ; **Mihail I. Costea**, profesor Liceul „Mihai Viteazu"-București ; **Radu I. Crețu**, învățător Liceul nr. 1 Constanța ; **Aristotel V. Crișmariu**, profesor Școala generală Drăgușeni-Săveni ; **Maria Gh. Cristea**, educatoare Grădinița de copii nr. 1-Bușteni ; **Ioan I. Cristescu**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Ploiești ; **Eugeniu Gh. Cumpătă**, profesor Școala generală nr. 92 București ; **Filip F. Dașcău**, învățător Școala generală Almaș-Gurahonț ; **Gheorghe I. Diboș**, învățător Școala generală Mănești-Ploiești ; **Gavrilă G. Dologa**, învățător Școala generală Romuli-Năsăud ; **Nicolae E. Draghia**, învățător Școala generală Călinești-Gorganu-Pitești ; **Axente M. Drăghici**, învățător Școala generală nr. 5 Sighișoara ; **Aurică I. Enăchescu**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Hunedoara ; **Béla B. Finta**, învățător Liceul Zetea-Odorhei ; **Jean Gh. Frățilă**, profesor Liceul militar „D. Cantemir"-Breaza ; **Elena V. Frunză**, profesor Liceul „Decebal"-Deva ; **Elena D. Gegea**, învățător Școala generală Vulcăneasa-Focșani ; **Olimpia S. Grecu**, profesor, vicepreședinte al Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului Iași ; **Drăgan D. Grecu**, învățător Școala generală Cuca-Galați ; **Vasile I. Ghineț**, învățător Casa de copii nr. 3 București ; **Vasile Gh. Ghenghea**, profesor Centrul școlar agricol Rm. Sărat; **Gheorghe I. Goian**, profesor Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Eszter D. Gonda**, profesor Școala de coregrafie București ; **Hristache M. Grozea**, profesor Liceul Adamclisi ; **Dumitru M. Guranda**, redactor șef Editura didactică și pedagogică ; **Oszkar-Iozsef I. Jäger**, profesor Liceul nr. 10 Timișoara ; **Ecaterina I. Ionescu**, profesor Liceul nr. 1 Iași ; **Alexandru I. Iordache**, profesor Liceul „Emil Racoviță" București ; **Marțian V. Lar**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Crișana ; **Domnița B. Lazăr**, educatoare Grădinița de copii nr. 1 Zimnicea ; **Elvira C. Lucaciu**, profesor Liceul Ocna Mureș-Aiud; **Marta-Octavia M. Lupașcu**, profesor Școala generală nr. 1 orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej ; **Pandele S. Lupu**, profesor Școala profesională auto Oradea; **Zinca V. Marcoci**, profesor Centrul școlar agricol Sibiu ; **Elemer A. Matiș**, învățător Școala generală Dej ; **Haralambii H. Mestecăneanu**, învățător Școala generală nr. 2 Huși ; **Gheorghe N. Mierlea**, profesor Liceul „I. L. Caragiale" București ; **Eugenia V. Mihăescu**, profesor Școala generală nr. 4 Roman ; **Maria C. Minea**, profesor Casa de copii nr. 6 București ; **Vasile I. Miulescu**, șeful Secției de învățămînt a raionului Alexandria ; **Constantin I. Mitroi**, învățător Școala generală nr. 24 Craiova ; **Dumitru C. Mitran**, învățător Școala generală Merișanii-Alexandria ; **Nicolae M. Mitulescu**, profesor Liceul „Nicolae Bălcescu"-Pitești ; **Ion V. Moacă**, inspector Secția de învățămînt a raionului Tr. Severin ; **Ana M. Moisei**, educatoare Grădinița de copii Bulgăruș-Sînnicolaul Mare ; **Ioan A. Moldovan**, profesor Centrul școlar Cisnădie ; **Ioan I. Muntean**, inspector general Ministerul Învățămîntului ; **Domnica S. Murgoci**, profesor Școala profesională construcții Iași ; **Dumitra Gh. Nae**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Argeș ; **Margareta Gh. Năstase**, profesor Liceul „Mihail Eminescu" Iași ; **Dumitru C. Negrescu**, profesor Liceul Curtea de Argeș ; **Mircea-Leonte A. Negrea**, profesor Liceul „I. L. Caragiale" Ploiești ; **Constantin F. Nicolae**, șef serviciu Ministerul Învățămîntului ; **Aurelia I. Oancea**, educatoare Grădinița de copii Lăpușel-Somcuța Mare ; **Iuliu I. Pál**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Mureș-Autonomă Maghiară ; **Vasile C. Pătrănoiu**, șeful Secției de învățămînt a orașului Brăila ; **Titu Gh. Păuna**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Trandafira S. Petrescu**, profesor Liceul Răcari ; **Gheorghi I. Petronie**, profesor Liceul „Unirea" Focșani ; **Dumitru I. Pîrvulescu**, maestru instructor Grupul școlar energetic Craiova ; **Gheorghe I. Pop**, inspector Secția de învățămînt a raionului Gherla ; **Gheorghe C. Popescu**, șef serviciu Ministerul Învățămîntului ; **Tudor I. Popescu**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Elena I. Popoviciu**, conferențiar univ. Cluj ; **Valentin P. Prunescu** ; profesor Liceul „Mihai Viteazul" București ; **Ion. I. Pușcașu**, șef serviciu Ministerul Învățămîntului ; **Mihail I. Rațiu**, profesor Liceul „Mihai Viteazul" București ; **Tiberiu A. Roman**, conferențiar univ. București ; **Nicolae Gh. Rusu**, învățător Școala generală „Andrei Șaguna" Arad ; **Octav M. Sacter**, redactor șef Gazeta matematică ; **Gheorghe C. Savin**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Cluj ; **Ioan I. Șerban**, profesor Școala generală nr. 11 Tg. Mureș ; **Petru C. Sîrb**, profesor Școala profesională „Semănătoarea" București ; **Steliana Gh. Simescu**, profesor Școala generală nr. 5 Tg. Jiu ; **Vasile Gh. Smeu**, inspector Secția de învățămînt a raionului Gorj ; **Natalia T. State**, profesor Liceul nr. 3 Buzău ; **Octavian Iosif Gh. Stroia**, profesor Școala de coregrafie Cluj ; **Tiberiu St. Szikszai**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Suceava ; **Constantin I. Tănăsescu**, profesor Liceul Titu; **Gheorghe D. Țarog**, învățător Școala generală Blăjel-Mediaș ; **Francisc Pavel D. Urmenyi**, inspector general Ministerul Învățămîntului ; **Nicolae I. Uzea**, învățător Școala generală Strachina-Fetești ; **Nicolai St. Vanghelovici**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Bacău ; **Gherghina E. Vasile**, educatoare Grădinița de copii nr. 1 Băilești ; **Vasile M. Vasiliu**, învățător Școala generală nr. 75 București ; **Constantin S. Vîlcu**, profesor Liceul „Unirea" Focșani ; **Eugen D. Vârgolici**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Iași ; **Viorica V. Vușcan**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești.

„MEDALIA MUNCII" următorilor :

Ion I. Amzulescu, profesor Școala generală Verguleasa-Drăgășani ; **Nicolița D. Andrei**, profesor Grupul școlar minier Barza-Brad ; **Constantin Gh. Andrei**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Eugenia M. Andrei**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Octavian I. Andreescu**, șeful Secției de învățămînt a orașului Ploiești ; **Gheorghe N. Andreescu**, învățător Școala generală Slon-Teleajen ; **Hericlia Gh. Ardeleanu**, inspector Secția de învățămînt a raionului 1 Mai-București ; **Ana M. Aronescu**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Ioan I. Anghel**, profesor Școala generală Filipești-Roman ; **Maria I. Argintovici**, educatoare Grădinița de copii nr. 9 Constanța ; **Maria Gh. Apostolescu**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Magdalena P. Arhip**, profesor Liceul „Mihail Eminescu" Iași ; **Maria Elena K. Bakony**, profesor Școala tehnică agricolă Timișoara ; **Emil M. Balla**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Cluj ; **Alexandru V. Banciu**, profesor Școala profesională auto Rîmnicu Vîlcea ; **Paul Bartok**, profesor Liceul Carei ; **Gheorghe Șt. Bazacov**, profesor pensionar Turnu Severin ; **Marin M. Bădescu**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Mihai E. Bărbătescu**, profesor Liceul „N. Bălcescu" București ; **Ion C. Bărbulescu**, profesor Grupul școlar chimie București ; **Paraschiva C. Botescu**, profesor Grupul școlar comercial Ploiești ; **Elena P. Botez**, bibliotecar Liceul „Mihail Eminescu" Iași; **Aurel N. Budescu**, profesor Liceul „Unirea" Focșani ; **Apostol V. Buzatu**, profesor Liceul nr. 1 Giurgiu ; **Foti V. Boncu**, șef serviciu Ministerul Învățămîntului ; **Dumitru Gh. Cartiș**, maistru instructor Școala profesională „Nicovala" Sighișoara; **Victoria T. Cătănoiu**, învățător Liceul nr. 27 București ; **Minerva V. Chibeleanu**, profesor Liceul nr. 4 Tg. Mureș ; **Ion D. Chiticaru**, profesor Școala generală nr. 2 Cîmpulung ; **Maria Gh. Ciocănea**, profesor Școala profesională specială nr. 1 Bucuresti, **Gheorghe M. Cojoc**, profesor Liceul militar „Ștefan cel Mare" Cîmpulung Moldovenesc ; **Constantin Gh. Cîrlănescu**, profesor Grupul școlar construcții București ; **Elisabeta I. Cojocariu**, învățător Școala generală Duboz-Lugoj ; **Dumitru V. Cojocaru**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Stela M. Colceriu**, educatoare Grădinița de copii Bicazu Ardelean — Piatra Neamț ; **Emilia Gh. Constantinescu**, șef sector Institutul de științe pedagogice București ; **Mihai T. Costea**, învățător Școala generală Contești-Adjud ; **Nicolae H. Coșca**, profesor Grupul școlar „Steagul Roșu" Brașov ; **Ștefan Șt. Czustak**, profesor Liceul Petroșani ; **Margareta N. Creangă**, profesor Liceul nr. 4 Iași ; **Melania N. Creangă**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Ecaterina P. Cristescu**, maistru instructor Școala de meserii nr. 1 București ; **Ecaterina I. Csengeri**, cercetător științific Institutul de științe pedagogice București ; **Ion Gh. Damian**, șeful Secției de învățămînt a raionului Botoșani ; **Gheorghe V. Dascălu**, maistru instructor Grupul școlar chimie Piatra Neamț ; **Oleg I. Debren**, profesor Liceul militar „Ștefan cel Mare" Cîmpulung Moldovenesc ; **Ion I. Dezmierean**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Cluj ; **Viorica Demetrescu**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Matilda L. Diaca**, profesor pensionar Iași ; **Eugenia D. Didilescu**, profesor pensionar București ; **Zamfir Dima**, profesor Școala generală nr. 10 Brăila ; **Dumitru Gh. Dinu**, maistru instructor Grupul școlar petrol Tîrgoviște ; **Maria N. Dinescu**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București ; **Vasile Gh. Donciu**, profesor Școala profesională de industrie ușoară Focșani ; **Elena V. Donici**, profesor Școala de coregrafie București ; **Gheorghe D. Drapac**, învățător Școala Fărcașa-Tg. Neamț ; **Ion C. Drăguloiu**, maistru instructor Grupul școlar forestier Rîmnicu-Vîlcea ; **Nicolae N. Druleac**, învățător Școala generală Lunca la Tisa — Sighet ; **Ion D. Dumitrașcu**, profesor Liceul Cogealac — Istria ; **Costin A. Dumitrescu**, profesor Liceul orașul Victoria ; **Ion M. Dumitru**, maistru instructor Grupul școlar minier Petroșani ; **Scarlat M. Duță**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Aurelian N. Eufrosin**, profesor Grupul școlar auto Ploiești ; **Nicolae Anton A. Fritz**, inspector Secția de învățămînt a orașului Lugoj ; **Constantin I. Garaiacu**, învățător Școala generală Grădiștea de Munte — Orăștie ; **Alexandrina I. Gărciulescu**, învățător Școala generală nr. 151 București ; **Aurelia G. Găvănescu**, învățător Școala generală Teleștii-Gorj ; **Valeria I. Giurău**, educatoare Grădinița de copii nr. 10 Oradea ; **Iulian D. Ghițoescu**, maistru instructor Școala profesională „Electromagnetica" București ; **Vasile T. Gligor**, maistru instructor Grupul școlar al uzinelor „Industria Sîrmei" Cîmpia Turzii ; **Ortwin S. Göllner**, profesor Școala generală Tigmandru-Sighișoara ; **Ioan Gh. Goțea**, profesor Școala generală Hăpria-Alba ; **Vasile V. Grigorescu**, secretar de școală pensionar Pitești ; **Nicolae I. Grigoriu**, inspector Secția de învățămînt a raionului Cîmpulung Moldovenesc ; **Rafila I. Gruiescu**, educatoare Grădinița de copii Oarța de Jos — Cehul Silvaniei ; **Clemensa D. Guleș**, profesor Școala profesională UCECOM Arad ; **Elisabeta Șt. György**, inspector Secția de învățămînt a orașului Tg. Mureș ; **Adalbert I. Havrilla**, profesor Grupul școlar forestier Tg. Mureș ; **Matei M. Heckel**, metodist Ministerul Învățămîntului ; **Vasile I. Hrib**, profesor Liceul nr. 6 Iași ; **Ion P. Ilie**, profesor Liceul „Mihai Viteazul" București ; **Constantin G. Iliescu**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Gheorghe V. Iliescu**, profesor Grupul școlar forestier Rîmnicu Vîlcea ; **Preda D. Ionescu**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Paul I. Ionescu**, maistru instructor Grupul școlar al uzinelor „Industria Sîrmei" Cîmpia Turzii ; **Constantin F. Ionescu**, maistru instructor Grupul școlar energetic Craiova ; **Florica N. Ionescu**, profesor Liceul „Mihai Viteazu" București ; **Constantin D. Ionescu Tiu**, redactor șef adjunct Gazeta matematică ; **Gheorghe P. Iordăchescu**, maistru instructor Grupul școlar „I. Ranghet" București ; **Tudorița S. Iosif**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Elena V. Jiga**, profesor Liceul nr. 26 București ; **Vasile M. Jiva**, maistru instructor Grupul școlar „Industria Lînei" Timișoara ; **Ana A. Ledan**, educatoare Grădinița de copii nr. 1 Sf. Gheorghe ; **Emil R. Leibovici**, metodist Ministerul Învățămîntului ; **Cornelia M. Lipșa**, educatoare Grădinița de copii nr. 1 Tecuci ; **Corneliu Gh. Lupașcu**, redactor șef Revista „Natura ; **Gheorghe Gh. Lupu**, profesor Școala generală „Gheorghe Doja" Slobozia ; **Viorica I. Mancaș**, profesor pensionar Iași ; **Alexandru D. Manca**, maistru instructor Școala profesională chimie Tulcea ; **Vicențiu H. Marcali**, profesor Școala generală Străoane-Panciu ; **Elisabeta D. Marian**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Aurelia Gh. Marinescu**, educatoare Grădinița de copii Baia de Criș — Brad ; **Mircea Șt. Marinescu**, profesor Școala profesională specială nr. 18 Craiova ; **Maria V. Marinescu**, profesor Liceul „Mihail Eimnescu" Iași ; **Ecaterina I. Matei**, profesor Liceul nr. 2 Ploiești ; **Stelian Gh. Mărculescu**, profesor pensionar Brașov ; **Ioan I. Mazei**, învățător Școala generală nr. 12 Sighetul Marmației ; **Constantin Gh. Maxim**, maistru instructor Grupul școlar Uzinele mecanice Cugir-Orăștie ; **Mihail I. Mihalcea**, profesor Liceul „Dr. Petru Groza" București ; **Nicolae I. Mihăilă**, conferențiar univ. București ; **Tudor I. Minu**, maistru instructor Grupul școlar de industrie alimentară Galați ; **Badea P. Miu**, profesor Grupul școlar agricol Curtea de Argeș ; **Andrei S. Moraru**, învățător Școala generală Hîrșova ; **Roman I. Moravski**, profesor Școala de coregrafie Cluj ; **Dumitru I. Mosora**, maistru instructor Școala profesională de căi ferate Iași ; **Tatiana Gh. Muranievici**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Cornelia Gh. Nadejda**, profesor pensionar Iași ; **Constanța Gh. Nanu**, profesor pensionar Iași ; **Dumitru V. Neagoe**, învățător Școala generală Ariniș-Cehul Silvaniei ; **Grigore N. Neagoș**, învățător Școala generală Lovnic-Rupea ; **Nadia Gh. Nicolescu**, redactor șef secție Editura didactică și pedagogică ; **Vasile C. Nicoară**, învățător Școala generală Gîrbău-Huedin; **Marioara Valeria I. Nicoară**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Cluj ; **Zamfirache P. Niță**, învățător Școala generală nr. 1 Bărăganul — Brăila ; **Dumitrache I. Nițulescu**, profesor Liceul nr. 1 Călărași ; **Lazăr Gh. Onchiș**, profesor Școala generală Căpîlna-Salonta ; **Nicolae P. Oneț**, inspector Secția de învățămînt a raionului Cîmpeni ; **Pompiliu Gh. Oprea**, învățător Liceul Moinești ; **Eugen Mihail Șt. Oprescu**, secretar Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Adalbert N. Pall**, profesor Liceul Ditrău-Gheorghieni ; **Gheorghe C. Peștișanu**, profesor Liceul Peștișani-Gorj ; **Ștefan P. Petrescu**, învățător Școala generală Buftea-Răcari ; **Henriette M. Pîrvulescu**, profesor Școala generală Copaciu-Drăgănești Vlașca ; **Constantin V. Podani**, maistru instructor Centrul școlar agricol Bistrița ; **Ioan M. Popescu**, învățător Școala generală Tibana-Negrești ; **Olimpia S. Popescu**, profesor Liceul militar „D. Cantemir" Breaza ; **Gheorghe V. Popovici**, maistru instructor Școala profesională de căi ferate București ; **Rodica M. Procopiu**, profesor Liceul de muzică Iași ; **Maria I. Radu**, învățător Școala generală nr. 99 București ; **Nicolae C. Rădulescu**, șeful Secției de învățămînt a raionului Vînju Mare ; **Iosefina L. Rădulescu**, profesor Școala profesională „Dîmbovița" București ; **Lucreția M. Rezeanu**, maistru instructor Grupul școlar comercial Craiova ; **Ilie N. Roibu**, maistru instructor Școala profesională specială nr. 18 Craiova ; **Ioan A. Rugină**, învățător Școala generală Schineni-Bîrlad ; **Cornel Gh. Săsăran**, profesor Școala profesională Jimbolia ; **Margareta T. Schuster**, învățător Școala generală Unirea-Bistrița ; **David M. Serer**, inspector Ministerul Învățămîntului ; **Gheorghe D. Simionescu**, conferențiar univ. București ; **Mihail Gh. Simionescu**, maistru instructor Grupul școlar energetic „I. Ranghet" București ; **Tache T. Simbotin**, profesor Liceul „N. Bălcescu" Pitești ; **Ana S. Simu**, inspector Secția de învățămînt a orașului Cluj ; **Pantelimon A. Spirescu**, profesor Liceul „Mihai Viteazu" București ; **Mihai A. Stănescu**, profesor Liceul „Unirea" Focșani ; **Filip B. Stănescu**, profesor Școala profesională de industrie ușoară Pitești ; **Augustin A. Surdu**, profesor Școala generală Cornești-Tîrnăveni ; **Maria Gh. Șuțu**, lector Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov ; **Victor A. Szekely**, profesor Școala generală Jibou-Zalău ; **Adam S. Szekely**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Brașov ; **Ana N. Serb**, profesor Școala generală nr. 1 Cîmpulung ; **Gheorghe R. Serb**, învățător Școala generală Bradu-Pitești ; **Dușan M. Tatalovici**, inspector Secția de învățămînt a regiunii Banat ; **Ortansa A. Teodor**, învățător Școala generală nr. 7 Giurgiu ; **Ioan Șt. Teodorescu**, profesor pensionar Galați ; **Alexandru A. Tica**, inspector Secția de învățămînt a raionului Beiuș ; **Rodica C. Tighici**, învățător Școala generală Bujor ; **Teodor V. Tiron**, învățător Școala generală Prăjești-Bacău ; **Gheorghe N. Tomescu**, profesor Grupul școlar „Unirea" București ; **Eugenia P. Trimbaci**, învățător Școala generală Stejărișul-Agnita ; **Petre Gh. Tudor**, învățător Școala generală nr. 2 Urziceni ; **Victor V. Tunsoiu**, profesor Școala generală Murgașu Oltețu ; **Ion M. Turcu**, profesor Grupul școlar agricol Buzău ; **Pavel I. Tușteanu**, profesor Centrul școlar cooperatist Rîmnicu Vîlcea ; **Elena V. Udrea**, profesor Liceul „Mihail Eminescu" Iași; **Ion D. Udriștoiu**, profesor Liceul „Mihai Viteazul" București : **Alecu A. Uzun**, maistru instructor Grupul școlar agricol Buzău ; **Agneta N. Vartanovici**, redactor Editura didactică și pedagogică ; **Dumitru C. Vasilache**, profesor Școala profesională „Electromagnetica" București ; **Aurel D. Vasilescu**, profesor Școala tehnică de arhitectură București ; **Maxim M. Vasiliu**, profesor Liceul „Mihai Viteazul" București ; **Ion I. Vicoveanu**, învățător pensionar Vicovu de Jos Rădăuți ; **Domnica V. Vieru**, profesor Liceul Trușești-Botoșani ; **Eugen I. Vișa**, profesor pensionar Timișoara ; **Maria C. Vlad**, educatoare Grădinița de copii Pucioasa - Tîrgoviște ; **Ion I. Vlad**, maistru instructor Grupul școlar petrol Cîmpina ; **Aurelia V. Voia**, educatoare Grădinița de copii nr. 2 Oravița ; **Margareta St. Vrăbete**, educatoare Grădinița de copii nr. 9 Craiova ; **Teofelia M. Vrăjitoru**, profesor Liceul Poiana Mare-Calafat ; **Aurelia N. Zaporojan**, învățător Grupul școlar comercial Botoșani.

Bacalaureatul

Începînd cu anul școlar în curs, examenul de maturitate va purta denumirea de **examen de bacalaureat**.

Absolvenții de liceu care au reușit la examenul de maturitate în sesiunea iunie 1966 vor primi diploma de bacalaureat.

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 858
Vineri 15 iulie
1966
6 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

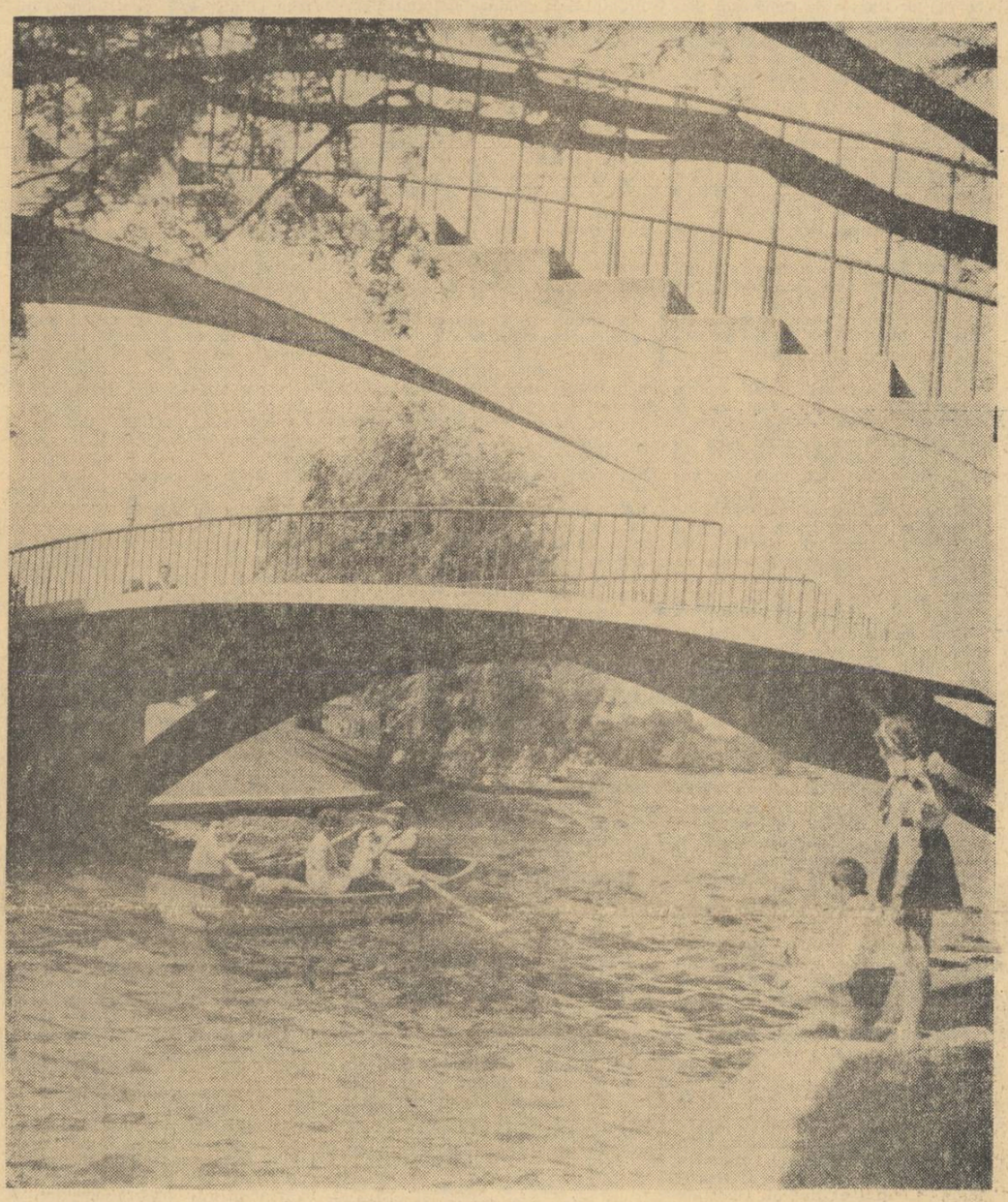

Oază plină de liniște și de aer proaspăt, Herăstrăul, marea grădină a cetății lui Bucur, îi îmbie pe copii, acum în zilele vacanței, cu oglinda calmă și răcoroasă a salbelor sale de ape, cu miracole de flori înmiresmate, cu risipa de vegetație, cu bolți înalte de lumină și frumos.

CONFERINȚA UNIUNII SINDICATELOR DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

În zilele de 4 și 5 iulie a avut loc în Capitală Conferința Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură. Conferința a analizat profund și multilateral activitatea Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură în lumina sarcinilor care au fost trasate învățămîntului de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român și în lumina recentelor hotărîri ale Congresului Sindicatelor.

Pornind de la succesele înregistrate de poporul nostru sub conducerea partidului în anii șesenalului, darea de seamă a prezentat într-un succint bilanț realizările oamenilor muncii din instituțiile de învățămînt și cultură. Cu sprijinul larg al organelor și organizațiilor sindicale, în acești ani s-a încheiat generalizarea învățămîntului de 8 ani, ceea ce situează țara noastră printre țările cele mai înaintate din lume din punct de vedere al nivelului cultural. În anul școlar 1965—1966 numărul elevilor cuprinși în licee este de 12 ori mai mare decît în anul școlar 1938/1939, iar în școlile profesionale și tehnice și în învățămîntul superior numărul elevilor și studenților a crescut de 5 ori. În șesenal școlile profesionale și tehnice au pregătit 285 000 de muncitori calificați și 100 000 cadre cu pregătire medie, iar învățămîntul superior a dat economiei și culturii peste 77 000 de specialiști.

Sindicatele din învățămînt au adus o mare contribuție la întărirea bazei didactico-materiale a școlilor. În învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic au fost date în folosință, în anii șesenalului, 26 000 săli de clasă. Școlile au fost înzestrate cu biblioteci bine dotate și noi sortimente de material didactic. În învățămîntul superior au fost construite noi localuri și laboratoare modern utilate. Noi cămine și cantine au fost puse la dispoziția elevilor și studenților.

În același timp, sindicatele din învățămînt au stimulat prin multiple mijloace pe profesori și învățători la o activitate de nivel mereu mai ridicat pentru educarea tinerei generații, pentru înarmarea ei cu marile cuceriri ale culturii, științei și tehnicii contemporane, au sprijinit munca lor individuală și colectivă de perfecționare, i-au educat în spiritul răspunderii pentru eficiența muncii din școală, în spiritul colaborării și întrajutorării tovărășești. Sindicatele din învățămînt au participat, de asemenea, în mod eficient la acțiunile privind extinderea învățămîntului seral și fără frecvență.

Considerînd ridicarea nivelului calificării profesionale și al pregătirii pedagogice a cadrelor didactice drept o verigă principală a activității pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, Biroul Executiv al Uniunii Sindicatelor din învățămînt și cultură a acordat o atenție deosebită conținutului, formelor și eficienței acestei activități. Așa cum s-a arătat în darea de seamă, ca urmare a orientării date de Biroul Uniunii, sindicatele din învățămînt din Caransebeș, Lugoj, Sibiu, Galați etc., ca și Clubul sindicatelor din învățămînt din Capitală, au inițiat numeroase acțiuni care au contribuit la informarea permanentă a învățătorilor și profesorilor asupra problemelor noi din domeniul științei și tehnicii. S-au organizat astfel cicluri de conferințe, simpozioane, recenzii, reviste ale presei pedagogice. De asemenea, sindicatele din învățămînt au acordat, mai ales în ultima perioadă, un sprijin intens activității desfășurate de instituțele de perfecționare a cadrelor didactice, au mobilizat pe profesori și învățători în vederea înscrierii la examenele de grad.

Relevînd succesele obținute în domeniul învățămîntului, darea de seamă a analizat totodată unele deficiențe existente și a propus măsuri menite să ducă la creșterea competenței și aportului organizațiilor sindicale la îndeplinirea marilor sarcini puse de partid în fața oamenilor muncii din școli. Referindu-se la sarcina trasată școlii de Congresul al IX-lea al P.C.R. de a ridica necontenit nivelul pregătirii de cultură generală a tineretului, darea de seamă a arătat că sindicatele din învățămînt au datoria să intensifice sprijinul acordat cadrelor didactice în vederea perfecționării lor profesionale. Astfel, apreciind că în unele regiuni numărul celor înscriși la examenele pentru obținerea gradului II și gradului I este încă nesatisfăcător, darea de seamă a chemat sindicatele din învățămînt să se ocupe mai stăruitor de stimularea cadrelor didactice în vederea trecerii acestor examene și să le creeze, în același timp, condițiile necesare. De asemenea, darea de seamă a arătat că se manifestă în continuare fenomene de supraîncărcare a unor cadre didactice cu sarcini extraprofesionale, situație care dăunează nu numai bunei pregătiri pentru lecții, ci și prezentării la examenele de grad. De aceea, a cerut sindicatelor să lupte pentru aplicarea hotărîrilor de partid și de stat cu privire la continua îmbunătățire a condițiilor de muncă ale cadrelor didactice.

Un important capitol al dării de seamă s-a ocupat de activitatea sindicatelor din învățămîntul superior, din instituțiile de artă, edituri, presă, poligrafie, relevînd cele mai importante probleme care stau în fața acestor sindicate și preconizînd numeroase măsuri menite să asigure creșterea aportului lor la îndeplinirea sarcinilor ce le-au fost trasate de partid.

În mod special a subliniat darea de seamă faptul că, în lumina prevederilor noului Statut al U.G.S., cresc rolul, atribuțiile și sarcinile sindicatelor și ale Uniunii. Acestea au datoria să se preocupe permanent de îmbunătățirea stilului și metodelor lor de muncă, să aplice în mod consecvent principiul muncii colective, să organizeze temeinic controlul îndeplinirii sarcinilor.

Luînd cuvîntul în cadrul discuțiilor, numeroși participanți la conferință au împărtășit experiența lor în munca sindicală, și-au spus punctul de vedere cu privire la problemele ridicate.

Noul Statut al Uniunii Generale a Sindicatelor, învestirea cu atribuții sporite a sindicatelor, a spus în cuvîntul său tov. **Nicolae Profeanu**, profesor la Liceul din Giurgiu, vor contribui în mare măsură la intensificarea activității sindicatelor, la creșterea aportului acestora în impresionanta operă de desăvîrșire a construcției socialismului, inițiată și condusă de Partidul Comunist Român.

În cuvîntul lor tovarășii **Marița Ovidenie** de la Școala generală din comuna Firtănești, raionul Bujor, **Elena Frunză**, de la Liceul „Decebal" din Deva, **Tamaș Margareta**, de la Liceul pedagogic din Tg. Mureș, s-au referit la răspunderea care revine acum sindicatelor din învățămînt în organizarea și desfășurarea întregii munci sindicale.

Arătînd preocupările sindicatului învățămînt din orașul Galați, tov. **Maria Tofan**, președintele comitetului acestui sindicat, s-a referit în cuvîntul său la sprijinul pe care l-au acordat organizațiile sindicale popularizării experienței înaintate a cadrelor didactice și organizării timpului lor liber. Au fost organizate seri pedagogice, simpozioane, schimburi de experiență între cadrele cu activitate îndelungată la catedră și cadrele tinere, seri literare și muzicale, conferințe pe teme din istoria artelor și muzicii, excursii etc. Tovarășa Tofan a propus să se organizeze cursuri de perfecționare și pentru alți învățători decît cei înscriși la examenele de definitivat și pentru obținerea gradelor didactice, să se confecționeze mai mult material didactic pentru clasa I, să se organizeze emisiuni de radio și televiziune care să popularizeze experiența cadrelor didactice. În încheiere ea și-a exprimat convingerea că sarcinile trasate uniunilor pe ramuri de Congresul sindicatelor vor duce la îmbunătățirea activității sindicatelor, la ridicarea ei pe o treaptă superioară.

Tovarășa **Ileana Szilagy** de la Școala generală nr. 1 din Salonta, regiunea Crișana, a arătat că organizația sindicală de la această școală s-a preocupat de sprijinirea activității metodice în comisiile pe obiecte și în cercurile pedagogice. O atenție deosebită a fost acordată comisiei diriginților, îndeosebi în ceea ce privește strîngerea legăturilor școlii cu familiile elevilor. Organizația sindicală a sprijinit, de asemenea, introducerea mijloacelor moderne de predare, care au adus o contribuție prețioasă la obținerea unor rezultate mai bune în predarea unor obiecte de învățămînt. Aceste preocupări ale organizației sindicale au avut consecințe pozitive asupra rezultatelor obținute la sfîrșitul acestui an școlar. Astfel, 91,81% elevi au promovat anul școlar, 81,17% obținînd note bune și foarte bune. În încheierea intervenției sale tov. Ileana Szilagy a făcut mai multe propuneri printre care unele legate de orientarea muncii diriginților, de sprijinirea cadrelor didactice în documentarea de specialitate.

Numeroși vorbitori s-au referit la sarcinile legate de buna organizare a muncii în liceele de specialitate. Tov. **Maria Pariza**, președinta sindicatului de la Liceul nr. 2 din orașul Craiova, a arătat că sindicatele din școlile acestui oraș au inițiat, împreună cu organele administrative, o serie de acțiuni menite să îndrume pe absolvenții școlilor generale spre liceele de specialitate pentru care au aptitudini. Organele sindicale au acordat atenție sporită și popularizării școlilor profesionale, sprijinind organizarea sistematică a muncii de orientare profesională.

O problemă care trebuie să stea în momentul de față în fața organizațiilor sindicale din școli, a spus prof. emerit **Teodor Burcescu**, din București, este popularizarea metodelor moderne de predare. În această privință Comitetul sindicatului învățămînt din raionul 30 Decembrie a organizat o serie de conferințe pe tema învățămîntului programat care au stîrnit un deosebit interes în rîndurile cadrelor didactice. De asemenea, Comitetul a mobilizat cadrele didactice să folosească larg în predare mijloacele audio-vizuale.

Mulți vorbitori au subliniat datoria sindicatelor de a acorda o atenție sporită creșterii nivelului ideologic și cultural al membrilor de sindicat. Ei au arătat contribuția adusă în această direcție de învățămîntul ideologic, de activitatea cultural-artistică pe care o desfășoară sindicatele. Vorbind despre experiența dobîndită în această direcție de Sindicatul învățămînt din Cîmpulung Moldovenesc, tovarășa **Veronica Livescu**, de la Liceul „Dragoș Vodă", a arătat modul în care s-a reflectat creșterea nivelului ideologic și cultural al cadrelor didactice din acest oraș în munca profesională: școlarizarea de sută la sută, promovabilitate de 92 la sută în condițiile unei exigențe sporite. La examenul de bacalaureat din ultima sesiune au reușit 80,67 la sută din elevii prezentați.

Un loc larg au ocupat în cuvîntul participanților la discuții problemele legate de cercetarea științifică a cadrelor didactice. Tovarășii **Valeriu Motișan** (Satu-Mare), **Erna Oberth** (Rișnov), **Steliana Stănescu** (Pitești), **Marin Gaspar** (Ploiești), **Aurelia Nicuță** (Bacău) s-au referit la diferite aspecte ale muncii de cercetare științifică în domeniul pedagogiei, făcînd propuneri menite să sporească sprijinul sindicatelor din învățămînt pentru a stimula mai mult această muncă.

Numeroși vorbitori, printre care tovarășii **Miltiade Filipescu**, **Dumitru Atanasiu**, **Nicolae Tue**, **Gheorghe Cosma**, **Nicolae Nițescu** și alții s-au referit în cuvîntul lor la diferite aspecte ale activității sindicatelor din instituțiile de învățămînt superior, din instituțiile de artă și din întreprinderile poligrafice.

Referindu-se la sarcinile actuale ale învățămîntului din țara noastră așa cum rezultă ele din documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., tov. **Jean Livescu**, adjunct al ministrului învățămîntului a arătat unele din măsurile luate de minister pentru îndeplinirea acestor sarcini. Ministerul Învățămîntului a inițiat astfel o serie de consultări colective cu privire la probleme de profil ale învățămîntului de tip mediu și ale învățămîntului superior, la aspectele pe care le implică modernizarea conținutului învățămîntului și a metodelor de predare în condițiile rapidei evoluții a științei și tehnicii, la perfecționarea pregătirii personalului didactic de toate gradele, la promovarea cercetării științifice, la elaborarea programelor învățămîntului de cultură generală și ale învățămîntului superior. Trebuie subliniat că în organizarea tuturor acestor acțiuni ministerul s-a bucurat de sprijinul larg al Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură.

Pe baza consultărilor care au avut loc pînă în prezent s-au și luat o serie de măsuri importante. După cum se știe, la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale ministrul învățămîntului a prezentat, din însărcinarea Consiliului de Miniștri, proiectul de lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate, proiect care a fost adoptat în unanimitate. Ministerul a alcătuit de asemenea, pe baza sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R., un studiu privind problemele fundamentale ale dezvoltării învățămîntului de toate gradele în următorii ani. În fața școlii, a cadrelor didactice, stau, după cum se vede, sarcini de o deosebită însemnătate. Sindicatele din

(Continuare în pag. 2-a)

PREGĂTIRI PENTRU NOUL AN ȘCOLAR

LA LICEELE DE SPECIALITATE

În săptămînile acestea, nu numai Ministerul Învățămîntului, dar și alte ministere în ramurile de activitate ale cărora vor funcționa licee de specialitate desfășoară intense pregătiri în vederea bunei organizări a acestora. Dorind să cunoaștem stadiul pregătirilor, am stat de vorbă cu lucrători din Ministerul Industriei Construcției de Mașini, Ministerul Industriei Metalurgice și Ministerul Minelor. Discuțiile s-au purtat peste tot asupra problemelor legate de asigurarea bazei materiale de funcționare a noilor licee și de încadrarea lor cu cadrele didactice necesare.

Vorbindu-ne despre aceste probleme, ing. *Claudiu Beiu*, director adjunct la Direcția de personal și învățămînt a Ministerului Industriei Construcției de Mașini, ne-a arătat că pentru cinci din cele șapte licee din sectorul respectiv a fost de pe acum aproape în întregime rezolvată asigurarea bazei materiale. În prezent au loc lucrări pentru rezolvarea problemelor pe care le ridică asigurarea localurilor, a laboratoarelor și atelierelor pentru celelalte două licee (e vorba de liceele din București și din Iași).

Necesitățile de cadre de specialitate în sectorul construcției de mașini au impus luarea în considerare a înființării unui nou liceu de specialitate — la Craiova — unde, de altfel, există posibilitatea asigurării bazei lui materiale. Nădăjduim că în clădirea de care dispunem — ne-a declarat tovarășul Beiu — și cu sprijinul secției de învățămînt a sfatului popular local se va putea deschide și acest nou liceu de specialitate.

Ministerul Industriei Construcției de Mașini — a continuat interlocutorul nostru — a luat de asemenea măsurile necesare pentru elaborarea proiectelor planurilor de școlarizare și a programelor noilor licee. Acestea au fost propuse spre aprobare Ministerului Învățămîntului.

— Și cadrele didactice?

— Datorită faptului că cele mai multe dintre liceele din sectorul construcției de mașini vor funcționa în localități în care există și școli profesionale sau școli tehnice de maiștri cu același profil, încadrate cu profesori bine pregătiți, există cadrele de specialitate necesare. În ceea ce privește profesorii pentru obiectele de cultură generală, am luat legătură cu secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare, solicitîndu-le să recomande profesori buni, cu experiență.

Pe aceleași teme s-a desfășurat discuția și la Ministerul Industriei Metalurgice, în ramura de activitate a cărui vor funcționa liceele de specialitate de la Hunedoara și Galați. După cum ne-a informat tov. *Victor Pandia*, director adjunct la Direcția de personal și învățămînt a ministerului, sînt în curs măsuri concrete pentru completarea laboratoarelor, cabinetelor și atelierelor acestor licee cu material didactic corespunzător. Pînă în jurul datei de 20 iulie, cu sprijinul Ministerului Învățămîntului, vor fi rezolvate și problemele legate de definitivarea conducerii noilor licee și, de asemenea, lucrările de selecționare a cadrelor didactice de specialitate.

La Ministerul Minelor, șeful serviciului de resort, tov. *P. Rădulescu*, ne-a informat că proiectele planului de învățămînt pentru liceele de specialitate din Baia Mare și Petroșani, ca și programele de profil pentru anul I au fost depuse la Ministerul Învățămîntului spre aprobare. Serviciul de resort din Ministerul Minelor se preocupă în prezent de pregătirea manualelor necesare, din care o parte au și fost comandate Editurii didactice și pedagogice. În ceea ce privește asigurarea bazei materiale a noilor școli, un local există în dotare proprie, iar altul a fost preluat în aceste zile de la organele sfatului popular local. În prezent se desfășoară la ambele școli lucrări de amenajare a sălilor de clasă, de pregătire a mobilierului scolar necesar, a laboratoarelor și atelierelor, de înzestrare a acestora cu materiale didactice. Posibilitățile locale — a precizat tov. P. Rădulescu — vor satisface încadrarea noilor școli cu cadre didactice, atît pentru obiectele de cultură generală cît și pentru obiectele de cultură tehnică.

T. DUMITRESCU

PIONIERII

Aș spune că Pionierii reprezintă darul cel mai frumos și cel mai de preț, dar pe care societatea noastră și-l face ei înșiși. Asupra lor se îndreaptă, ca o permanență a existenței, sentimentele părintești ale fiecăruia, multiplicate și asociate scopurilor și perspectivelor sociale. Văzuți de pe treptele adăugate ale vîrstei, ei sînt ființa noastră recîștigată timpului fără capăt și fără întoarcere, și recunoaștem în făpturile lor colorate nu numai ceea ce noi înșine am fost, dar și ceea ce am putut ori am dori să fim. Biologic vorbind, ei trec de la seninătatea primilor ani ai copilăriei, către tulburările adolescenței. Implicațiile sociale ce se adaugă sînt dintre cele mai serioase, pentru că acum, în zborul lor de încercare în jurul cuibului, nu mai departe, se formează caracterele, se structurează ființa lor pentru răspunderile și obligațiile sociale de mai tîrziu. Așa că vedem în ei nu numai ceea ce reprezintă pentru noi vîrsta, cu toate metamorfozele ei, ci și ceea ce definește termenul de cetățean, de om al unui loc, al unei alcătuiri, al unui timp. Ramificațiile de toate felurile, de la structuri intime la talente, aplicații, capacități, profesii, idealuri, de-aici încep, de la această primă treaptă conștientă a fericirii ori nefericirii, a muncii ori trîndăviei, a frumuseții ori urîtului, a scopului înalt în viață ori a probabilului și indiferenței, și așa mai departe.

Educația muncii, element de legătură, practic, în viața de toate zilele, pînă la bătrînețe, tot aici începe, tot la acești ani ai pionieratului, cînd societatea le deschide orizonturile în imensul continent nedefrișat al învățăturii, cînd se bat pilonii și se arcuiesc podurile peste rîurile, altfel de netrecut, ale cunoașterii, ale culturii. În măsura în care se detașează de cercul intim al familiei, și se adaugă concomitent cercului larg al Organizației Pionierești, copiii noștri ne aduc nouă, părinților, înțelesurile mai largi ale educației, ale acelei educații ce se adaugă, ce pune în lumină și ce trece dincolo de neprețuiții și hotărîtorii în multe, cei șapte ani de-acasă.

Intrînd în Organizația de pionieri, fără să piardă nimic din atributele copilăriei, iată-i

ION HOREA

(Continuare în pag. 4-a)

PUTNA

LĂCAȘ DE CULTURĂ ȘI ARTĂ AL EPOCII LUI ȘTEFAN CEL MARE

S-au împlinit cinci veacuri, de cînd, așa cum înregistra laconic un călugăr cronicar scriind vechiul letopiseț al Moldovei în redacția putneană, „în anul 6974 (1466), iulie 10, s-a început să se zidească, cu ajutorul lui Dumnezeu, sfînta mînăstire... la Putna".

În legătură cu începuturile mînăstirii s-au țesut numeroase legende. În ale sale „O samă de cuvinte", Ion Neculce scrie : „Ștefan-vodă cel Bun cînd s-au apucat să facă mînăstirea Putna, au tras cu arcul Ștefan-vodă dintr-un vîrvu de munte ce este lîngă mînăstire ; și unde au agiunsu săgeata, acolo au făcut prestolul în oltariu. Și este mult locu de unde au tras, pînă în mînăstire. Pus-au și pe trii boiernași de au tras, pre vătavul de copii și pre doi copii din casă. Deci unde au căzdut săgeata vătavului de copii au făcut poarta, iară unde au căzdut săgeata unui copil din casă, au făcut clopotnița". Și mai departe, vorbind despre măreția mînăstirii, Neculce consemnează : „Și așa au fost făcut mînăstirea de frumoasă, tot cu aur poleită, zugravala mai mult aur decît zugravală și pre dinlăuntru și pre dinafară, și acoperită cu plumb. Zic călugării să fi fost făcut și sfeșnicele cele mari și cele mici și policandru și hora tot prisne de argint".

Prin așezarea sa izolată între obcinele împădurite din nordul Moldovei și prin puternicele sale fortificații, Putna putea constitui un loc de retragere bine apărat, în caz de primejdie, pentru domn, familia și boierii săi. Construcția originală, de mari proporții, avea aspect de cetate. Un desen din anul 1737 înfățișează mînăstirea înainte de refacerile ulterioare din același veac, în toată frumusețea ei impunătoare, de adevărată cetate, cu un zid puternic în jur, formînd un patrulater străjuit de 8 turnuri, din care s-a mai păstrat doar turnul tezaurului. În mijloc se înălța biserica mînăstirii, la miază-zi erau chiliile călugărilor, iar la miază-noapte casa domnească și stăreția. Intrarea era străjuită de un turn puternic, dărîmat și reconstruit mai spre sud în secolul al XVIII-lea, dar care mai păstrează vechea pisanie din 1484.

Începînd cu anul 1466 mînăstirea Putna a fost bogat înzestrată prin danii domnești și boierești, devenind o mare proprietate funciară feudală. Potrivit hrisovului de întărire a averilor și privilegiilor mînăstirii Putna din 2 februarie 1503, ea ajunsese să stăpînească, în decurs de aproape 40 de ani de la fundare, 31 de sate, vii pe dealul Hîrlăului, branițe în jurul mînăstirii, prisacă la Comarna, sălașe de robi țigani. Primea și mertice sau danii anuale domnești, ca 12 buți de vin, drobi de sare, avea dreptul de a judeca și a strînge amenzi din satele sale, de a încasa dări de la cîrciumile din tîrgul Siret, de la „vama cea mică de pe Suceava, la Jicov" și de la un „pod umblător pe Siret". Iar pentru îndestularea cu pește, mînăstirea Putna primea de la domnie scutire de vamă pentru 3 care trimise pentru cumpărarea peștelui, primăvara și toamna.

Încă de la înființare, Ștefan cel Mare a dorit ca la Putna să ia naștere un nou centru cultural și artistic, la a cărui constituire și-au dat contribuția și unele mînăstiri întemeiate mai înainte, cu veche tradiție cărturărească și de artă. În cadrul unei adevărate „roiri culturale" s-au așezat la Putna călugări de la mînăstirea Neamțu care, încă din anul 1467, terminau cîteva manuscrise bogat împodobite. Nicodim, un iscusit călugăr caligraf și miniaturist nemțean, și-a însemnat cu acest prilej numele pe un minei scris de el. Șase ani mai tîrziu, în 1473, el a împodobit cu frumoase miniaturi tetravanghelul scris aici și dăruit de Ștefan cel Mare mînăstirii Humor, manuscris care păstrează și cel mai autentic portret al marelui domn. Dintre cei 25 de pisari de manuscrise cunoscuți din vremea lui Ștefan cel Mare, peste o treime provin de la Putna. Tot aici s-au redactat, în primele decenii ale secolului al XVI-lea, cele două variante ale letopisețului zis de la Putna, una din cele mai vechi și prețioase cronici ale Moldovei. La 1581, cărturarul Lucaci, bun cunoscător al dreptului Europei de sud-est, a alcătuit aici „Pravila" lui, unul din vechile monumente juridice ale țării noastre. Aici au fost alcătuite și operele muzicale ale „ritorului" și „protopsaltului" Eustație, mărturie a faptului că, după școala muzicală bizantină, Putna a fost lăcașul celei mai vechi școli muzicale din Europa de sud-est. Tradiția culturală a mînăstirii a fost ilustrată și de „Pascalia" igumenului Siluan și de alte cîteva mici tratate de astronomie, ca și de bogata operă de traducător, prelucrător și cronicar a lui Vartolomeu Măzăreanu.

Putna a primit începînd de la înființare, ca toate celelalte mari mînăstiri, și o bogată zestre de broderii, țesături și lucrări de argintărie. Multe din ele au fost distruse cu prilejul incendiului din 1484. Între cele păstrate, puține la număr, la muzeul mînăstirii, unele sînt lucrări de școală bizantină, realizate, se pare, de meșteri aduși în Moldova de principesa Maria de Mangop, de viță imperială bizantină, cea de a doua soție a lui Ștefan cel Mare. Altele sînt opere locale influențate de arta bizantină, ca acoperămîntul de mormînt din 1477 cu chipul Mariei de Mangop, unul din cele mai frumoase exemplare de veche broderie românească.

Tot aici s-au păstrat și prețioase brocarduri de mătase și fir de aur, produse ale vestitelor ateliere florentine și venețiene, pe care Ștefan cel Mare, familia și curtea sa le foloseau pentru costumele de ceremonie și pentru împodobirea interioarelor curților domnești, a bisericilor sau mînăstirilor. Un astfel de veșmînt din catifea cu fir de aur valora de la 50 la 100 de galbeni, echivalînd cu prețul unui sfert de sat.

În afara lucrărilor de cult realizate în atelierele moldovene, în Moldova se aduceau și exemplare de artă din Transilvania sau din țări străine. Unele obiecte de argintărie erau comandate vestiților argintari de la Bistrița sau Brașov, cum este, de pildă, cădelnița dăruită mînăstirii Putna de Ștefan cel Mare în 1470, care prin stilul ei gotic indică o proveniență transilvăneană. La Putna se păstrează și așa zisa raclă a moaștelor Sfîntului Ioan cel Nou, o operă de artă renascentistă, lucrată într-un atelier din Italia de nord spre sfîrșitul secolului al XV-lea. Tezaurul de manuscrise, broderii, argintărie sau alte obiecte de artă de la Putna constituie o mărturie grăitoare a înfloririi culturale și artistice a epocii lui Ștefan cel Mare, oglindind și în acest domeniu progresul care se realizase în Moldova în cea de a doua jumătate a secolului al XV-lea.

Trebuie menționat că, paralel cu lăcașurile de cultură și artă mînăstirești, în Moldova epocii lui Ștefan cel Mare au progresat sau au luat naștere, pe măsura întăririi autorității domnești, a centralizării statului și a dezvoltării vieții orășenești, și alte centre de cultură. Un asemenea centru a fost, în primul rînd, curtea domnească, cu o activitate de cancelarie tot mai intensă, unde s-a alcătuit și cronica de curte a domniei lui Ștefan. Tot atunci s-a format cultura orășenească cu un pronunțat caracter laic și practic.

Astăzi, după 5 veacuri, luptele eroice și creațiile remarcabile ale înaintașilor noștri din Moldova condusă de marele voevod reprezintă o pildă vie și luminoasă. Dînd o înaltă prețuire luptei de apărare a neatîrnării țării și efortului creator, material și spiritual al maselor populare din Moldova epocii lui Ștefan cel Mare, conducătorii de partid și de stat au scris în cartea de aur a Muzeului Mînăstirii Putna, cu prilejul vizitei făcute la sfîrșitul lunii mai în regiunea Suceava : **„Aceste locuri evocatoare care mărturisesc vechimea tradițiilor noastre de luptă, de cultură și civilizație sînt o adevărată școală de patriotism și încredere în forța poporului, care, stăpîn deplin pe soarta sa, continuă astăzi glorioasele tradiții ale înaintașilor, construindu-și o patrie nouă, înfloritoare, socialistă".**

Munca constructivă pe care o desfășoară astăzi poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru înflorirea continuă a României Socialiste reprezintă continuarea celor mai valoroase tradiții ale trecutului, ridicate, prin lupta eroică a partidului, pe o treaptă superioară. La o jumătate de mileniu de la ridicarea Putnei, în patria noastră înnoită poporul își consacră forțele sale descătușate dezvoltării și întăririi necontenite a țării.

Făcînd cunoscute tineretului însemnatele realizări ale școlii de cultură constituite la Putna, faptele eroice cărora le-a fost martor acest străvechi lăcaș, învățătorii și profesorii contribuie mult la formarea tinerei generații în spiritul dragostei de patrie, al mîndriei față de comorile de artă și cultură create de poporul nostru.

Vizitele organizate cu elevii acum, în vacanță, la mînăstirea Putna, lectura în tabere a unor texte din cronicari referitoare la istoricul acesteia, a unor fragmente de proză și a unor versuri închinate Putnei și lui Ștefan cel Mare — ctitorul ei — iată doar cîteva căi de valorificare a acestei strălucite pilde.

CORINA NICOLESCU
șef de secție la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România

dr. RADU MANOLESCU
lector la Facultatea de istorie a Universității București

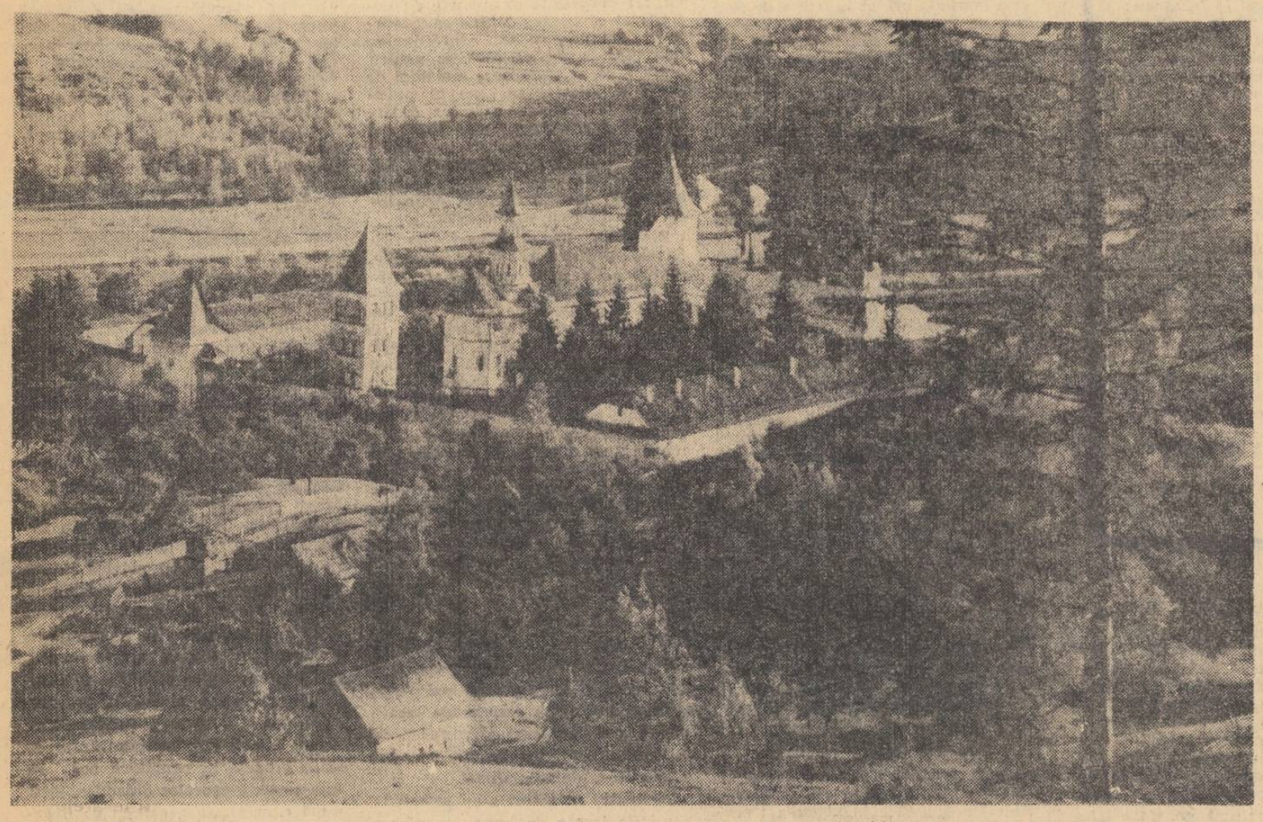

CONFERINȚA UNIUNII SINDICATELOR DIN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

(Urmare din pag. 1)

învățămînt vor contribui, desigur, la sprijinirea muncii instructiv-educative, vor mobiliza pe învățători și profesori la perfecționarea continuă a activității lor. Referindu-se la numeroasele propuneri valoroase făcute în cadrul conferinței, vorbitorul a arătat că acestea vor fi luate în considerare de minister, care va analiza modalitățile de realizare a lor.

Exprimînd voința unanimă a delegaților, Conferința a adoptat hotărîrea cu privire la obiectivele cele mai importante care revin Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de învățămînt și cultură privind transpunerea în viață a sarcinilor trasate de Congresul Sindicatelor din România. Hotărîrea subliniază că, pe baza prevederilor Statutului U.G.S., care lărgește atribuțiile uniunilor sindicale pe ramură și creează cadrul organizatoric al acestora, Comitetul Uniunii va trebui să desfășoare o activitate intensă pentru a stimula energia creatoare a membrilor de sindicat din învățămînt și cultură, astfel încît fiecare membru de sindicat să fie un participant activ la opera de desăvîrșire a construcției socialiste din țara noastră.

Conferința cheamă Comitetul Uniunii să îndrume sindicatele pentru ca acestea să acorde o atentie deosebită perfecționării cadrelor didactice, sporirii simțului lor de răspundere, creșterii eficienței muncii didactice și a cercetării științifice fundamentale și aplicative, asigurării condițiilor de muncă și de viață în spiritul hotărîrilor de partid și de stat. Pentru a-și putea îndeplini aceste sarcini Comitetul Uniunii, Biroul său executiv și sindicatele vor trebui să antreneze un larg activ de specialiști, să valorifice propunerile făcute de lucrătorii din învățămînt și cultură în adunările sindicale trimestriale, avînd totodată grijă ca aceste adunări să devină tot mai mult adevărate tribune de exprimare a inițiativelor creatoare.

Conferința a cerut Comitetului Uniunii și sindicatelor să sprijine Ministerul Învățămîntului și secțiile de învățămînt în organizarea superioară a procesului instructiv-educativ, în îmbunătățirea sistemului de perfecționare a cadrelor didactice, să acorde atenția cuvenită îmbunătățirii muncii în toate unitățile școlare de la orașe și sate. Hotărîrea adoptată de Conferință cere de asemenea sindicatelor din învățămînt să acorde o atenție sporită justei repartizări a sarcinilor, astfel încît cadrele didactice să-și poată îndeplini cu succes principala lor îndatorire — instruirea și educarea tineretului școlar.

În hotărîrea adoptată de Conferință, numeroase prevederi se referă la sprijinirea activității sindicatelor din instituțiile de artă și întreprinderile poligrafice de către Comitetul Uniunii, precum și la activitatea acestora în vederea antrenării membrilor de sindicat la o muncă tot mai rodnică pe linia traducerii în viață a sarcinilor ce le revin din planul cincinal.

În cadrul lucrărilor Conferinței a luat cuvîntul tovarășul **Dumitru Gheorghiu**, vicepreședinte al Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România. După ce i-a salutat pe participanți în numele Comitetului Executiv al U. G. S., vorbitorul a relevat aportul adus de oamenii muncii din învățămînt și cultură la educarea tineretului, la dezvoltarea culturii românești și a subliniat că bilanțul realizărilor obținute trebuie să constituie pentru ei un puternic îndemn de a-și pune și pe mai departe întreaga lor capacitate, talentul și energia creatoare în slujba îndeplinirii sarcinilor trasate de partid.

Poporul nostru — a spus vorbitorul — a pășit într-o nouă etapă pe drumul progresului și prosperității. Impetuosul avînt al economiei și culturii noastre socialiste impune școlii să ridice pe o treaptă și mai înaltă cunoștințele de cultură generală, științifice și tehnice ale tuturor cetățenilor patriei.

Vorbitorul s-a referit apoi pe larg la succesele dobîndite în ultimii ani de sindicatele din instituțiile de învățămînt și cultură, evidențiind experiența pozitivă acumulată, neajunsurile care s-au manifestat și sarcinile care stau în fața sindicatelor din învățămînt și cultură, în perioada care urmează.

Subliniind progresul continuu al învățămîntului de toate gradele în țara noastră pentru crearea cadrelor necesare economiei și culturii naționale, vorbitorul s-a oprit asupra contribuției sindicatelor la obținerea acestor succese. Sub conducerea organizațiilor de partid, sindicatele din instituțiile de învățămînt au stimulat interesul cadrelor didactice pentru perfecționarea continuă a măiestriei lor pedagogice, pentru predarea lecțiilor în strînsă legătură cu practica construcției socialiste, și-au adus contribuția la educarea învățătorilor, profesorilor, pedagogilor în spiritul disciplinei socialiste, la mobilizarea cadrelor didactice în acțiunile menite să ducă la lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice ale oamenilor muncii.

Sindicatele din instituțiile de cultură și artă au adus un aport însemnat și permanent la ridicarea nivelului artei românești, la creșterea prestigiului său în țară și peste hotare, la educarea estetică a maselor.

Muncitorii, inginerii și tehnicienii din industria poligrafică au fost sprijiniți de sindicate pentru obținerea importantelor succese în tipărirea cărților, revistelor și ziarelor în condiții cît mai bune. Organizînd întrecerea socialistă, sindicatele au antrenat larg masele din acest sector de activitate la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și a angajamentelor.

În continuare tov. Dumitru Gheorghiu s-a referit la sarcinile de mare răspundere pe care le pun în fața oamenilor muncii din învățămînt și cultură prevederile noului plan cincinal și a arătat că, prin hotărîrile adoptate, Congresul Sindicatelor a creat cele mai bune condiții pentru sporirea contribuției sindicatelor la îndeplinirea acestor sarcini. Aceasta deschide noi perspective pentru ca forța și capacitatea sindicatelor, experiența bogată acumulată de ele în decursul anilor să fie folosite mai din plin.

În raport cu realitățile concrete ale țării noastre și ținînd seama de experiența de pînă acum, noul statut stabilește rolul și sarcinile Uniunilor sindicatelor pe ramuri de producție. Investirea acestora cu dreptul de a conduce activitatea sindicatelor din ramura respectivă în rezolvarea problemelor de producție, sociale și profesionale specifice face să crească rolul și competența lor. Prin această măsură se asigură conducerea, pe specificul ramurii, a sindicatelor, se realizează o legătură directă, sistematică între Uniuni și sindicatele din ramurile respective, se creează condiții pentru acordarea unui sprijin concret și diferențiat în rezolvarea problemelor respective, ceea ce va influența pozitiv asupra activității generale a sindicatelor.

Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură, Biroului său executiv — a spus vorbitorul — le revine sarcina de a cuprinde și cunoaște în cel mai scurt timp sarcinile și problemele pe care le au de rezolvat sindicatele afiliate, de a manifesta o atitudine activă și competentă în relațiile cu conducerile unităților, ale ministerelor, organelor de stat. Pe baza atribuțiilor prevăzute în Statut, Comitetul Uniunii, are datoria să participe activ la elaborarea și aplicarea măsurilor de perfecționare a învățămîntului de toate gradele, să-și dea aportul la mobilizarea cadrelor didactice pentru îmbunătățirea întregului proces instructiv-educativ ce se desfășoară în școli, la continua perfecționare a planurilor și programelor școlare, a manualelor, la îmbunătățirea permanentă a metodelor de transmitere a cunoștințelor.

Planificarea judicioasă a muncii școlilor constituie o premisă de bază în realizarea cu succes a sarcinilor pe care le au acestea. De aceea, organizațiile sindicale au datoria de a cunoaște temeinic planul general de muncă al școlii, mobilizînd cadrele didactice la realizarea lui în cele mai bune condiții.

Referindu-se la sarcinile care revin organelor sindicale în domeniul perfecționării pregătirii cadrelor didactice, vorbitorul a subliniat datoria acestora de a sprijini Ministerul Învățămîntului, sfaturile populare, în organizarea de acțiuni care să stimuleze dorința învățătorilor și profesorilor de a studia, de a fi la curent cu tot ce este nou în domeniul specialității respective, de a folosi metode și procedee eficiente care să asigure însușirea temeinică de către elevi a cunoștințelor predate. Mai mult și mai perseverent trebuie să se ocupe sindicatele din școli de mobilizarea și sprijinirea învățătorilor și profesorilor pentru obținerea gradelor didactice. În același timp, este necesar să se manifeste mai multă grijă pentru folosirea formelor prin care sindicatele pot contribui direct la perfecționarea cadrelor didactice, la ridicarea nivelului lor ideologic și cultural, la dezvoltarea conștiinței lor socialiste. O asemenea formă o reprezintă, de pildă, organizarea excursiilor documentare în grup, pe specialități, îndeosebi în timpul vacanțelor de vară. Vizitarea diferitelor monumente și locuri istorice care amintesc de trecutul glorios de luptă al poporului nostru, de tradițiile eroice ale clasei muncitoare, vizitarea noilor combinate și uzine ce dovedesc dezvoltarea impetuoasă a industriei noastre socialiste dau posibilitate cadrelor didactice de a ține lecții mai atractive, mai bogate în conținut, mai strîns legate de viață, de practica construcției socialiste.

Comitetul Uniunii, organizațiile sindicale vor trebui să se preocupe mai îndeaproape de răspîndirea metodelor folosite de cadre didactice cu o bogată și îndelungată practică, pentru a oferi cadrelor tinere prilejul de a învăța din experiența pedagogică înaintată.

Referindu-se la sarcinile ce revin școlii în domeniul educației patriotice a maselor, vorbitorul a atras atenția că, prin natura muncii lor, învățătorii și profesorii au nobila îndatorire de a-și consacra toată pasiunea și priceperea pentru a sădi în inimile copiilor și tinerilor sentimentul de prețuire a trecutului glorios al poporului, de dragoste nețărmurită față de partid și față de patrie, dorința de a dobîndi cele mai înaintate cunoștințe în domeniul științei și tehnicii. Ei trebuie să educe la tînăra generație dragostea față de muncă, dorința fierbinte ca fiecare tînăr să-și desăvîrșească pregătirea, să-și consacre întreaga viață înfloririi patriei socialiste, idealurilor comunismului.

Sindicatele din școli sînt chemate să sprijine mai mult cadrele didactice pentru a se acorda o grijă sporită organizării și desăvîrșirii activității lectoratelor pentru părinți, orientării juste a conținutului lor, pentru a contribui la dezvoltarea simțului de răspundere al părinților față de educarea copiilor. Cadrele didactice au datoria de a ajuta mai mult, mai îndeaproape familiile să modeleze cu grijă și răbdare personalitatea copiilor, să plămădească în conștiința lor înaltele principii etice ale societății noastre, să le dezvolte pasiunea pentru muncă și învățătură, trăsăturile omului nou, un caracter integru, cu o concepție înaintată despre lume și viață.

Potrivit noilor măsuri luate de partid pentru îmbunătățirea muncii cu pionierii, crește rolul școlii, al învățătorilor și profesorilor, care poartă răspunderea principală pentru pregătirea și educarea copiilor. Organele și organizațiile sindicale din școli vor trebui să sprijine activitatea pionierească, pentru ca aceasta să poată completa în cît mai bune condiții munca educativă care se realizează în procesul de învățămînt.

Totodată sindicatele au datoria de a mobiliza cadrele didactice ca, în cadrul activității lor obștești, folosind cele mai variate forme și mijloace, să participe activ la educarea maselor, la răspîndirea cunoștințelor științifice, să contribuie și mai activ la ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale ale țăranilor cooperatori, la introducerea și generalizarea în practică a metodelor agrotehnice înaintate.

Vorbitorul s-a oprit în continuare la sarcinile ce revin sindicatelor din învățămîntul superior, din instituțiile de artă, poligrafie.

Referindu-se la sarcinile ce revin sindicatelor din institutele de învățămînt superior, din institutele Academiei, vorbitorul a subliniat necesitatea de a sprijini legarea mai strînsă a activității de cercetare științifică de cerințele producției, pentru formarea de cadre de înaltă calificare, necesare economiei naționale. Sindicatele din învățămîntul superior au datoria de a participa activ la dezbaterile din cadrul Consiliilor științifice, de a sprijini îndeaproape conducerile institutelor pentru ridicarea nivelului științific al cursurilor, seminariilor și lucrărilor practice. În Institutele Academiei, în învățămîntul superior și în institutele departamentale se desfășoară o intensă activitate de cercetare științifică în strînsă legătură cu cerințele de producție. Sindicatele din aceste institute au largi posibilități să contribuie la extinderea colaborării întreprinderilor productive cu catedrele de specialitate, pentru sporirea eficacității cercetării științifice, atît cea fundamentală cît și cea aplicativă.

În legătură cu activitatea de viitor a sindicatelor din instituțiile de cultură și artă, vorbitorul s-a oprit cu precădere asupra metodelor menite să contribuie la pregătirea profesională a colectivelor artistice, la atribuțiile sindicatelor în sprijinirea conducerilor acestor instituții, în vederea alcătuirii repertoriului, precum și la ajutorul pe care sînt chemați să-l dea oamenii de artă dezvoltării activității artiștilor amatori.

Înfățișîndu-se sarcinile ce revin sindicatelor din întreprinderile poligrafice, au fost subliniate probleme legate de organizarea întrecerii socialiste, de îndeplinirea planurilor de producție și a angajamentelor, de lichidarea neajunsurilor care există în realizarea ritmică a planului.

Întărirea disciplinii socialiste a muncii fiind una din sarcinile importante ale sindicatelor, vorbitorul a subliniat necesitatea unei contribuții și mai active a sindicatelor la promovarea atitudinii înaintate, socialiste față de muncă, la cultivarea trăsăturilor morale noi, în rîndurile cadrelor didactice, a oamenilor de artă, a atitudinii militante pentru înfăptuirea politicii partidului nostru.

Vorbitorul a scos în evidență sarcinile ce revin sindicatelor în ce privește îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii.

Ca reprezentante ale maselor largi de salariați, sindicatele din învățămînt și cultură trebuie să acorde o permanentă grijă îmbunătățirii condițiilor de muncă și de trai ale lucrătorilor din această ramură. Comitetul Uniunii și Biroul său executiv trebuie să urmărească elaborarea de către instituțiile de stat respective a normelor departamentale de tehnica securității muncii și îmbunătățirea continuă a acestora potrivit noilor tehnologii de producție, precum și aplicarea lor în unitățile subordonate. Sindicatele din școli și institutele de învățămînt trebuie să sprijine conducerile administrative și sfaturile populare în asigurarea condițiilor de muncă și de viață, acordînd o deosebită grijă învățătorilor și profesorilor, în special celor care își desfășoară activitatea la sate, în centre muncitorești și în alte locuri mai îndepărtate de oraș. Biroul Uniunii și sindicatele să vegheze la respectarea timpului de odihnă și de lucru al salariaților.

În încheierea cuvîntului său, vicepreședintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor s-a oprit asupra necesității îmbunătățirii continue a muncii organizatorice, promovarea consecventă a muncii colective în întreaga activitate a sindicatelor.

Comitetul Executiv al Uniunii Generale a Sindicatelor din România — a spus tovarășul Dumitru Gheorghiu — este convins că sindicatele din instituțiile de învățămînt și cultură, sub conducerea organelor de partid, își vor îmbunătăți activitatea, vor munci cu hotărîre pentru mobilizarea membrilor lor la realizarea cu succes a sarcinilor mari ce le revin în etapa actuală, aducînd o contribuție tot mai importantă la înflorirea științei și culturii, la continua dezvoltare a patriei noastre pe drumul luminos al socialismului.

Conferința a ales membrii noului Comitet al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură. În prima sa ședință plenară, Comitetul a ales Biroul Executiv format din 15 tovarăși. În funcția de președinte al Uniunii Sindicatelor din instituțiile de învățămînt și cultură a fost ales tovarășul **Mihail Roșianu**, vicepreședinte tovarășa **Onița Gligor**, secretar tovarășul **Vasile Vlad**.

MANUALE–PROGRAME

Pentru perfecționarea muncii școlilor, Ministerul Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice, societățile științifice ale cadrelor didactice desfășoară în această perioadă o intensă activitate. Sînt studiate, în colective largi, probleme ample, menite să ducă la modernizarea conținutului programelor și manualelor școlare, la îmbunătățirea metodelor de predare. Între acțiunile cu acest caracter se enumeră și consfătuirile organizate recent de Ministerul Învățămîntului pentru dezbaterea unor probleme privind conținutul programelor și manualelor de muzică și desen.

Educația muzicală

Luînd în dezbatere problemele educației muzicale a elevilor din școlile generale și din licee, consfătuirea profesorilor de muzică organizată de Ministerul Învățămîntului s-a oprit asupra unor aspecte variate legate de conținutul programelor și manualelor de specialitate. Discuțiile — care au pornit de la un referat alcătuit de către serviciul de resort din Ministerul Învățămîntului cu colaboratea unor profesori din București — au fost subordonate unui țel comun, acela de a găsi modalitățile cele mai eficiente pentru ridicarea calității predării muzicii.

Referindu-se la predarea muzicii în clasele mici, participanții la dezbateri s-au oprit în primul rînd asupra necesității ca programele de muzică să respecte particularitățile de vîrstă ale copiilor. Dacă pentru toate clasele mici este recomandabil să se alcătuiască manuale cît mai atrăgătoare, în culori, care să cuprindă cîntece create anume pentru copii, particularitățile de vîrstă impun totuși ca aceste manuale să fie diferențiate din punct de vedere al concepției lor.

S-a propus astfel ca în clasa I predarea cîntului să fie îmbinată cu jocul, realizîndu-se o îmbletire armonioasă între muzică și mișcare. Unii participanți la discuții au propus ca predarea notației muzicale să înceapă chiar din clasa a II-a. S-a apreciat de asemenea că este necesar ca mai întîi să fie temeinic predate noțiunile de ritm.

Discutînd despre raportul de dificultate dintre cînt și audiție la nivelul clasei a II-a, o serie de participanți la dezbateri au susținut că audiția trebuie să înceapă mai tîrziu, pentru că atenția copiilor din primii ani de școală nu poate fi reținută decît un răstimp scurt. Aceasta face necesar să se acorde o pondere predominantă cîntului. În schimb, s-a arătat că în clasa a II-a s-ar putea pune problema cîntului pe două sau chiar mai multe voci.

Mai departe, oprindu-se asupra faptului că în clasa a VI-a se utilizează denumirea de „moduri", o parte dintre vorbitori au arătat că în această clasă este bine să se predea gama minoră cu treapta a doua coborîtă și să se renunțe la terminologia de „mod de fa", „de sol" etc. În ceea ce privește clasa a VIII-a s-a propus ca aici să nu mai fie reluate problemele de notație muzicală, ci să înceapă predarea unor noțiuni mai complexe și să se realizeze un număr cît mai mare de audiții, dată fiind importanța acestora pentru cultura muzicală a elevilor.

Referindu-se la propunerile formulate în referatul prezentat, vorbitorii au arătat că este necesar să fie simplificata programa clasei a IX-a. Prevederile pentru această clasă cuprind probleme destul de grele, potrivite mai de grabă pentru școlile de specialitate. Or, școala de cultură generală are sarcina de a da elevilor noțiunile esențiale și generale indispensabile unui om de cultură. S-a formulat de asemenea propunerea ca în clasa a X-a să se pună accent pe studierea muzicii universale. În clasa a XI-a, în trimestrul I, ar urma să se studieze școlile muzicale naționale, iar în trimestrele al II-lea și al III-lea istoria muzicii românești, pentru ca elevii să cunoască bine dezvoltarea muzicii în patria noastră. S-a pledat totodată pentru introducerea muzicii ca obiect de învățămînt în clasa a XII-a, aducîndu-se drept argument, între altele necesitatea ca elevii care vor să continue studiile la Conservator să nu piardă legătura cu studiul acestei discipline.

În cadrul consfătuirii s-au făcut referiri și la obligația profesorilor de a acorda o atenție sporită orelor de ansamblu coral care, figurînd atît în planul de învățămînt cît și în programă, trebuie să devină o realitate a activității școlilor.

Bucurîndu-se de un larg interes, oglindit în numeroasele observații, sugestii și propuneri formulate de participanții la discuții, consfătuirea profesorilor de muzică a furnizat un amplu material colectivului constituit de Ministerul Învățămîntului pentru îmbunătățirea programelor și manualelor de muzică

M. TEODORESCU

Studiul desenului

Consfătuirea profesorilor de desen organizată de Ministerul Învățămîntului a dezbătut o serie de aspecte importante legate de realizarea educației estetice a elevilor prin predarea acestui obiect.

În centrul atenției celor ce au participat la consfătuire a stat conținutul programelor de desen pentru toate clasele școlii de cultură generală. Pornind de la faptul că din primii și pînă în ultimii ani de școală elevii trebuie să fie învățați să deseneze pentru a deveni capabili să-și exprime și prin intermediul desenului ideile, gîndurile, sentimentele, atît în referat cît și în cuvintele celor care au participat la discuții s-a exprimat părerea că este necesar ca aceste programe să rezerve mai multe ore pentru desenul după natură și desenul liber, care contribuie la dezvoltarea spiritului de observație, a capacității de a proporționa, de a rezolva probleme tehnice, a imaginației și fanteziei, a spiritului creator. În același timp, s-a subliniat importanța pe care o are desenul pentru studierea majorității disciplinelor predate în școală, relevîndu-se faptul că, utilizîndu-l, elevii pot aprofunda cele învățate la geometrie, geografie, biologie etc. Pe această linie a fost combătută cu hotărîre opinia nesănătoasă manifestată în unele școli unde desenul este considerat încă drept o disciplină neînsemnată, o „dexteritate" lăsată la periferia preocupărilor didactice.

În discuțiile legate de conținutul programei de desen s-a pornit de la premisa că predarea acestui obiect în școala de cultură generală nu trebuie să țintească spre pregătirea de artiști profesioniști, pentru aceasta existînd școli de specialitate. Principala sarcină a predării desenului în școala de cultură generală — s-a subliniat în referat și în discuții — trebuie să fie aceea de a dezvolta capacitatea elevilor de a se exprima prin desen, de a-și putea explica mai bine, cu ajutorul lui, lumea înconjurătoare, de a înțelege valoarea și frumusețea operelor de artă plastică. Rezultatele cunoștințelor și deprinderilor dobîndite de elevi la orele de desen vor fi valorificate astfel nu numai în școală, ci și după ce elevii vor pleca de pe băncile ei — în învățămîntul superior, în producție, în viață. De aceea — s-a arătat în dezbateri — programele de desen vor trebui să fie în așa fel întocmite, încît să asigure elevilor o pregătire temeinică, multilaterală în domeniul desenului. De asemenea, au arătat numeroși vorbitori, programele trebuie să acorde o mai mare atenție modului în care elevii urmează să fie pregătiți pe linia cunoașterii istoriei artelor, locului pe care urmează să-l ocupe aceste cunoștințe.

S-a apreciat că actualele manuale de desen, cu toate că au constituit un pas înainte pe drumul îmbunătățirii conținutului și metodelor de predare a desenului în școala generală, nu corespund totuși pe deplin cerințelor. S-a menționat de asemenea faptul că manualele nu sînt încă suficient de atrăgătoare nici din punct de vedere al redactării textului și nici ca aspect grafic. Unii vorbitori au propus ca în viitor să se găsească soluții mai bune pentru rezolvarea problemelor pe care le ridică aceste manuale. Ei au arătat, de asemenea, că pentru tratarea problemelor de desen după natură, decorativ și din imaginație ar fi mai indicat să se întocmească o serie de caiete care să trateze problemele desenului pentru mai multe clase deodată. S-ar putea edita astfel un caiet pentru clasele I—IV, altul pentru clasele V—VIII și un al treilea pentru licee.

În cursul discuțiilor s-a menționat de asemenea necesitatea elaborării unor metodici pentru predarea desenului, arătîndu-se că astfel de metodici ar rezolva în mare măsură greutățile întîmpinate încă de unii profesori și, mai cu seamă, de unii învățători, în activitatea pe care o desfășoară.

Numeroasele propuneri formulate în cadrul acestei consfătuiri vor ajuta Ministerului Învățămîntului să ia măsurile necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de predare a desenului în școlile generale și în licee.

N. FILOTEANU

■ ■ ■

Preadolescența și selectarea lecturii

Înțelegerea operelor literare de către elevi cunoaște particularități a căror specificitate se manifestă în funcție de vîrsta școlară, de volumul lecturii stăpînite la un moment dat și, bineînțeles, de calitatea acesteia, de gradul de dezvoltare și de maturizare intelectuală a elevului. Perioada la care începe să se constituie premisele capacității de apreciere a operelor literare și se pot pune bazele lecturii selective este preadolescența, perioadă care precede și, între anumite limite, determină vîrsta marilor probleme — adolescența.

Înțelegerea operelor literare în preadolescență ridică o serie de probleme datorită puterii de discernămînt încă insuficient dezvoltate.

Unele investigații făcute de noi în rîndul elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a de la diferite școli în legătură cu lectura lor în afara clasei au arătat că, pe lîngă cărțile indicate de școală, elevii preadolescenți citesc frecvent și cărți care nu se adresează direct vîrstei lor. Curiozitatea preadolescentului pentru lecturi mai puțin școlărești este explicabilă. El trece printr-o etapă a vieții în care începe să-și pună probleme noi și vrea să le afle răspunsul. În acest moment al devenirii sale, literatura constituie adesea pentru el un mijloc de a găsi acest răspuns. Căutările lui sînt un imperativ impus de dorința de cunoaștere, pe care dezvoltarea naturii sale i le cere. Și e firesc să fie așa, pentru că gîndirea e setoasă de cunoștințe în tendința ei de a înțelege orice și totul.

Îmi amintesc că, în ședința unui cerc al profesorilor de literatură, se ridicase problema dacă e bine să li se recomande elevilor din clasele a VII-a și a VIII-a numai unele fragmente din romanul „Răscoala" de Liviu Rebreanu, sau opera întreagă. S-a ajuns la concluzia, curioasă în felul ei, că unele părți trebuiesc evitate. Dar oare dacă vom interzice lectura lor elevii nu le vor citi? Ar fi absurd să ne facem asemenea iluzii. În ceea ce mă privește, cred că a acționa în spiritul educației comuniste înseamnă nu a ocoli problemele, ci a-i ajuta pe elevi să înțeleagă esența operelor pe care le citesc.

Desigur, pentru bunul mers al lecțiilor nu ne putem opri la discutarea tuturor cărților citite de elevi, asupra tuturor problemelor pe care le pun acestea. Dar nici nu putem admite ca asupra lor să se așternă tăcerea, lăsîndu-i pe elevi să se descurce cum știu. Dimpotrivă, socotesc că discutarea lor cu prudență, dar și cu sinceritate poate cîntări mult mai mult în procesul educării decît un discurs moralizator. Explicînd elevilor că faptele descrise de autor au menirea de a elucida o idee, un personaj, raporturile între diferite personaje etc., excludem echivocul din mintea lor, îi ajutăm să înțeleagă mesajul operei, valoarea ei.

Calea cea mai potrivită pentru realizarea acestei sarcini ni se pare discuția individuală sau pe grupe mici (de 3—4 elevi) în afara clasei, în diferite ocazii. Bineînțeles că inițiativa unei asemenea discuții nu poate fi lăsată în seama elevului, ci trebuie să aparțină educatorului, dacă acesta nu vrea să se complacă într-o atitudine didactică comodă, fără „complicații".

Problema lecturii elevilor în perioada preadolescenței are însă și un alt aspect, care nu trebuie să ne scape. Este vorba anume de faptul că, nefiind încă în stare să aprecieze valoarea artistică a unei opere, acești elevi nu știu încă să aleagă și citesc orice le cade în mînă. De aceea nu-i de mirare că, pe lîngă opere de certă valoare, îi aflăm citind și cărțile proaste tipărite în trecut, care mai circulă încă pe la unii din ei. Nici aici nu vom reuși nimic prin simple interdicții. Dimpotrivă: la această vîrstă copilul este curios să cunoască tocmai ceea ce i se interzice. Mult mai înțelept este să punem în lumină, într-o formă accesibilă pentru elevi, lipsa de valoare a cărților proaste. Nu prin simple afirmații, căci niciodată nu-i vom putea face pe elevi să ne creadă dacă nu le demonstrăm cele spuse. Ca să-i convingem este necesar să-i facem să vadă artificialul acțiunii, caracterul neverosimil al faptelor și personajelor, caracterul retrograd al ideilor promovate de autor, concepția lui retrogradă despre viață.

Analizele literare efectuate în clasele a VII-a și a VIII-a sînt o bună bază de pornire pentru discuțiile pe care le purtăm cu elevii asupra cărților citite de ei în afara școlii, pentru că aici, în clasă, dobîndesc ei noțiunile de teorie literară și de istorie a literaturii care îi ajută în înțelegerea ideilor unei cărți. Pornind de aici, căutînd să știm ce cărți citesc elevii și nelăsînd să ne scape prilejul de a discuta asupra lor, îi putem conduce cu bune rezultate în selectarea lecturii, îi ajutăm să-și formeze gustul estetic și să înțeleagă în ce constă cu adevărat valoarea unei opere literare.

Prof. TRAIAN ISPAS

Un grup de pionieri de la Școala generală nr. [illegible] în vizită la Grădina Botanică din Cluj.

PIONIERII

(Urmare din pag. 1)

pe micuții noștri acceptînd și supunîndu-se normelor unui statut, iată-i înțelegînd un legămînt al lor, ca făpturi fragile în fața altor făpturi fragile și a societății foarte tari, iată-i depunînd un jurămînt în fața Patriei și Partidului, cu emoție nouă dar și cu seriozitatea cuvenită, iată-i avînd casele și palatul lor, instituția lor cărela îi aparțin, cu toate indicațiile și formalitățile necesare, iată-i interesîndu-se de cercurile de studii spre care se îndreaptă cu pasiunea și interesul pe care să-i învățăm să nu le piardă niciodată, iată-i, cu alte cuvinte, alături de noi, pe viitorii noștri tovarăși de muncă, părtași la bucuriile și frămîntările societății. Cunoștințele lor din școală și bucuriile copilăriei, pilpîirile gîndurilor și sentimentelor lor curate, capătă o călăuză pe lîngă părinții legați prin iubire pentru viața copiilor lor, și fără să se piardă nimic din tot ce este copilăria, după care privim cu nostalgie, acum, în acești ani, în activitatea și jocurile pionierești se fixează conturele geografice și se intuiesc valorile istorice, se stabilește unitatea ființei sociale căreia fiecare îi aparține.

De aici marea frumusețe a programului muncii pionierești, în privința cunoașterii pămîntului patriei și a istoriei poporului român. Asociată jocului și excursiilor, cunoașterea monumentelor, a locurilor în care s-au scris marile pagini ale istoriei și culturii poporului nostru, va întipări pentru totdeauna sentimentele fără egal în frumusețea și adevărul lor, sentimentele iubirii față de tot ceea ce părinții lor alcătuiesc în zile și nopți de muncă, în patria noastră socialistă.

Și cîte n-ar fi de spus? Și ce n-am da să fim și noi la vîrsta lor? Să ne contopim viața cu viața lor, și ne vom putea bucura de toate bucuriile lor.

ȘTIRI

CURS PENTRU PROFESORII DE ISTORIE

În scopul informării și perfecționării continue a profesorilor de istorie, Ministerul Învățămîntului a organizat un curs central care se desfășoară în prezent în Capitală. Prin tematica sa, cursul urmărește să sublinieze cele mai caracteristice trăsături ale dezvoltării construcției socialismului.

În cadrul programului, profesori și conferențiari universitari — Vasile Maciu, Titu Georgescu, Augustin Deac, Gheorghe Zaharia, Aron Petric, Ilie Rădulescu expun prelegeri axate pe aspectele economice, social-politice și ideologice specifice României în secolele al XIX-lea și al XX-lea. Prelegerile sînt urmate de vizite la Muzeul de istorie a Partidului Comunist, a mișcării revoluționare și democratice din România, unde, cu ajutorul ilustrațiilor, al schemelor și graficelor sînt consolidate și îmbogățite cunoștințele predate. În scopul elucidării și concretizării întregului material predat, conducerea cursului a organizat consultații colective în care, pe baza întrebărilor formulate de cursanți, conferențiarii dau răspunsuri ample.

Continuînd tradiția creată în învățămîntul nostru de a informa profesorii de specialități diferite asupra celor mai recente rezultate ale cercetării științifice, cursul se înscrie în ansamblul de măsuri inițiate pentru ridicarea pe o treaptă superioară a muncii școlilor.

Prof. PAUL V. GRIGORIU

COMUNICĂRI PE TEME PEDAGOGICE

Secția de învățămînt a raionului Calafat a organizat recent o sesiune de comunicări pe teme pedagogice.

Cu acest prilej au fost prezentate o serie de comunicări privind munca la clasele I—IV, studiul limbii române, istoriei, matematicii, fizicii, biologiei precum și comunicări referitoare la predarea muzicii și educației fizice și la activitatea în rîndurile copiilor preșcolari. Citățm, dintre acestea, „Activitatea pa teren experimental si la coltul naturii vii în clasele I—IV". „Studiul poeziei românești contemporane", „Contribuții la istoricul orașului Calafat", „Dezvoltarea imaginației spațiale a elevilor în lecțiile de geometrie", „Educația estetică prin lecțiile de muzică", „Formarea deprinderilor de comportare civilizată la copiii preșcolari".

Ridicînd probleme interesante, comunicările au prilejuit discuții ample, care au contribuit la elucidarea unor aspecte ale muncii de predare.

Prof. GH. MITOAICĂ
Calafat

Preocupări în legătură cu orientarea școlară și profesională

Pregătirea tineretului pentru a participa la procesul de producție socială, sarcină majoră a școlii contemporane, presupune în mod necesar, alături de înarmarea elevilor, cu temeinice cunoștințe științifice, formarea și dezvoltarea intereselor, înclinațiilor și aptitudinilor acestora în vederea alegerii adecvate a profesiunii viitoare. Departe de a se reduce la o acțiune de moment, ruptă de ansamblul pregătirii tineretului școlar, orientarea școlară și profesională trebuie să constituie rezultatul final al complexului de influențe exercitate asupra elevilor în primul rînd de școală, fără a exclude și ceilalți factori (familia, organizațiile de tineret, mediul social, instituții de stat și economice etc.). Orientarea școlară și profesională concepută ca o acțiune largă, ca un ansamblu de acțiuni și ca un sistem de măsuri, duce nu numai la rezolvarea în condiții mai bune a alegerii școlii sau profesiunii de către absolvenții claselor a VIII-a sau a XII-a, ci și la ridicarea calității muncii instructiv-educative, întrucît asigură o motivație mai înaltă a învățării, stimulează mai intens aptitudinile și înclinațiile și lărgește sfera de contact a elevilor cu viața și cerințele sociale.

Probleme deosebite ridică orientarea școlară și profesională a elevilor din ultima clasă a școlii generale și din ultima clasă a liceului, aflați într-un moment de răscruce, cînd trebuie să ia o decizie cu privire la calea pe care o vor urma în viață. Grija școlii de a-i ajuta pe acești elevi să-și aleagă în mod conștient școala sau profesiunea capătă aici o pondere mai mare, cerînd elaborarea și aplicarea unor metode și procedee diferențiate, care să valorifice multilateral toate posibilitățile oferite de procesul de învățămînt: conținutul disciplinelor școlare, activitățile practice de laborator sau din sălile de lucru, activitățile în afară de clasă și cele extrașcolare etc. În același timp, procesul instructiv-educativ este chemat să furnizeze elevilor informațiile necesare cu privire la multitudinea și varietatea profesiunilor, la tendințele principale de dezvoltare a ramurilor mai importante ale economiei și culturii naționale, la necesarul de cadre pe diferite sectoare de producție. În felul acesta se asigură armonizarea intereselor și aptitudinilor individuale cu cerințele sociale.

Rezultă clar că activitatea de îndrumare școlară și profesională implică două componente fundamentale: dezvoltarea și determinarea însușirilor personalității elevului (interese, motive, înclinații, aptitudini etc.), precum și luarea în considerare a trăsăturilor caracteristice ale diferitelor ramuri de producție, respectiv grupe de profesiuni.

Trebuie subliniat în același timp faptul că pregătirea elevilor pentru încadrarea în munca socială vizează și aspecte foarte importante ale formării lor morale. Este vorba de nivelul de aspirații și idealuri profesionale, de însușirea semnificației sociale a muncii, de natura și dinamica motivelor social-morale, de atitudinea socialistă față de muncă.

Evident că soluționarea pe baze științifice a acestor probleme complexe solicită investigații riguroase și sistematice pe diverse planuri, cu colaborarea pedagogilor, psihologilor, medicilor, sociologilor, economiștilor etc.

Unele preocupări în această direcție au făcut obiectul cercetărilor întreprinse de către catedrele de pedagogie și psihologie ale Universității din Cluj și Filiala din Cluj a Institutului de științe pedagogice. Cercetările au fost orientate cu deosebire spre cunoașterea preferințelor și intereselor profesionale ale elevilor, a motivelor determinante în alegerea profesiunii. Cîteva referințe la datele obținute prin aceste cercetări dezvăluie unele momente psihologice semnificative, cu implicații în planul devenirii morale a elevilor, în alegerea profesiunii de către aceștia.

Se știe că, îndeobște, criteriile de clasificare a **aspirațiilor** sînt diferite. Considerate însă din perspectiva cerințelor sociale, toate aceste aspirații se ierarhizează într-o scară de valori social-morale care reflectă nivelul devenirii morale a elevilor. Se constată că nivelul spre care aspiră preadolescenții este în proporție de 64 la sută pentru liceu și învățămîntul superior. (1) Faptul poate fi apreciat ca fiind îmbucurător, deoarece producția modernă (automatizată, mecanizată, teleghidată etc.) solicită un nivel de calificare superioară. După cum rezultă din alte cercetări (2), pe parcursul perioadei preadolescenței se înregistrează la mulți elevi și aspirația la o calificare de nivelul școlii profesionale. Absolvenții școlii generale urmează într-o proporție destul de ridicată școlile profesionale și de aceea nu e de mirare că aspirațiile lor sînt directivate spre aceste școli.

Pe parcursul vîrstei școlare mijlocii se dezvoltă tot mai mult în conștiința elevilor **semnificația socială** a muncii, înțelegerea necesității și a utilității ei în viața societății. Așa cum rezultă din cercetări (3), în pragul absolvirii școlii generale crește proporția preferințelor pentru profesiunile din sectorul **productiv** (51 la sută); în procesul desfășurării activităților practice se dezvoltă atitudinea **emoțională pozitivă** față de muncă (în proporție de 64 la sută); se accentuează sensibil poziția **autocritică** (95 la sută) și atitudinea **critică** (100 la sută) cu privire la atitudinea față de muncă; sporește grija pentru produsele muncii sociale (71 la sută). Toate aceste deplasări ce se produc în planul intelectual și afectiv marchează însemnate „prefigurări" ale constituirii morale și, în ultimă instanță, ale fizionomiei morale a elevilor sub acțiunea factorilor instructiv-educativi.

Nu mai puțin însemnate sînt schimbările ce se produc în sfera **motivelor** invocate de către elevi (reale sau presupuse) în alegerea profesiunii. Cercetările arată (4) că la vîrsta preadolescenței se conturează net, deși în proporții diferite, două tipuri de motive în alegerea profesiunii. Din primul tip fac parte motivele **superioare** din punctul de vedere al valorii lor morale. În proporție de 42 la sută elevii clasei a VII-a sînt conștienți de necesitatea cunoștințelor științifice pentru viitoarea pregătire profesională, și de aceea le asimilează temeinic. Tot în această grupă intră și motivele pe care elevii le formulează astfel: „dorința de a produce bunuri materiale utile societății", „năzuința de a contribui la ridicarea nivelului cultural al maselor", „dorința de a mă îngriji de sănătatea poporului" etc. Frecvența ridicată a acestor motive în masa elevilor confirmă eficiența activității educative a școlii, arătînd necesitatea organizării și îndrumării muncii de orientare școlară și profesională a elevilor pe baza unei motivații social-morale superioare.

În cel de al doilea tip se înscriu motivele **inferioare** sub aspectul valorii lor morale. După unele cercetări (1) frecvența acestor motive (de tipul: „profesiunea nu e grea", „aduce răsplată bună", „cere o pregătire de scurtă durată" etc.), prezintă o proporție destul de ridicată la elevii clasei a VII-a (21 la sută). După alte cercetări (2), cuprinzînd clasele V—VIII, frecvența motivelor inferioare este cu mult mai redusă, ceea ce subliniază din nou rolul influențelor pozitive ale școlii. De pildă, „cîștigul material" este invocat de către elevii claselor V—VIII în medie de 8,8 la sută. Este de remarcat că spre sfîrșitul perioadei frecvența motivelor inferioare diminuează în favoarea motivelor superioare de ordin moral.

La conturarea fizionomiei morale a elevilor contribuie, de asemenea, și nivelul de dezvoltare a **atitudinii socialiste** față de muncă. Aspectele acestei atitudini sînt puse în evidență în strînsă legătură cu rezultatele obținute în muncă, verificate concret prin gradul în care produsul finit satisface cerințele tehnice: calitate, consumul de timp, material economisit (5). Se constată o corelație pozitivă între ameliorarea acestor indici și repartizarea sarcinilor de răspundere. Mai mult, influența pozitivă a acestor sarcini se extinde favorabil și în sfera motivelor muncii, ale învățării, precum și în nivelul deprinderilor de muncă.

★

În etapa actuală de studiere și experimentare a unor metode și căi de îndrumare și orientare școlară și profesională, se impune ca obiectivele investigațiilor să fie extinse în raport cu preocupările menționate mai sus. Aceste obiective sînt determinate, în primul rînd, de cerințele pregătirii necesarului de cadre calificate, precum și de structura școlii noastre (generale, liceale, profesionale). Înființarea liceelor de specialitate obligă la inițierea unor cercetări diferențiate, corespunzător profilurilor variate ale școlii de tip mediu. Preocuparea Ministerului Învățămîntului pentru înființarea a două centre de orientare profesională (în București și Cluj) subliniază importanța cercetărilor legate de orientarea școlară și profesională. Se înțelege de la sine că rezultatele acestor investigații vor veni în sprijinul muncii concrete a profesorilor în ceea ce privește pregătirea elevilor pentru alegerea viitoarei profesiuni.

A. CHIRCEV
D. SALADE

---

[1] D. Salade, **Pregătirea elevilor în clasee V—VIII pentru alegerea profesiunii**, E.D.P., 1964.

[2] A. Chircev și Adina Chircev, **Pentru o metodică a delimitării intereselor față de atracțiile și preferințele profesionale ale elevilor de vîrstă școlară mijlocie**, Studia Univ. Psychol.—Paed., 1965.

[3] D. Salade și R. Codreanu, **Unele aspecte educative ale instruirii în producție**, Studia Univ. Psychol-Paed., 1961.

[4] D. Salade, **Contribuții la educarea intereselor profesionale la elevii clasei a VII-a**, Rev. de pedagogie, nr. 6, 1959.

[5] M. Ionescu, **Rolul sarcinilor de răspundere în formarea atitudinii socialiste față de muncă**, Studia Univ. Psychol.-Paed., 1964.

Oameni ai școlii despre

STATUTUL UNITĂȚILOR ȘI DETAȘAMENTELOR DE PIONIERI

REGULAMENTUL CONSILIILOR ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

Pe făgașul celei mai depline realizări

Copiii, tineretul patriei noastre, s-au bucurat întotdeauna de atenție deosebită, de grija caldă a Partidului Comunist Român. O nouă și puternică mărturie a acestei griji este faptul că partidul își asumă direct îndrumarea și conducerea organizațiilor de pionieri. Proiectul Statutului unităților și detașamentelor de pionieri și Proiectul Regulamentului Consiliilor organizației pionierilor din Republica Socialistă România, recent apărute în presă, statornicesc noi temeiuri în munca complexă cu pionierii și vor avea implicații multiple în conținutul întregii activități instructiv-educative a școlii. Aceste proiecte stabilesc forme noi de muncă, în concordanță cu interesele actuale și de perspectivă ale formării tinerelor generații, precum și un cadru organizatoric favorabil în cel mai înalt grad creșterii rolului și prestigiului organizației de pionieri, care se definește ca una din pîrghiile principale pentru mobilizarea școlarilor la învățătură, pentru educarea lor morală, patriotică, estetică și fizică.

Noua structură organizatorică a organizației de pionieri duce la creșterea rolului școlii, al răspunderii învățătorilor și profesorilor în desfășurarea activității educative în rîndurile elevilor. Și este firesc să fie așa pentru că ei pot îndeplini cel mai bine cerințele unui proces educativ continuu și complex, care implică cunoașterea elevilor și aplicarea cu competență și suplețe a unor metode și procedee variate, pentru că experiența și priceperea lor poate imprima acțiunilor pionierești un conținut bogat, eliminînd din ele formalismul și șablonul. În fiecare școală există numeroși profesori și învățători depozitari ai unei vaste experiențe în munca cu copiii, numeroase disponibilități ce-și așteaptă valorificarea. Noul mod de organizare a activității pionierești, variatele forme de muncă preconizate oferă cel mai larg teren manifestării acestor disponibilități.

Munca cu copiii este, prin însăși natura ei, o muncă vie, dinamică. Ea nu se poate împăca cu formele rigide, cu rutina. Consider de aceea că este foarte bine venită înlăturarea din activitatea pionierească a ședințelor, a rapoartelor de activitate și a altor forme care se aflau în neconcordanță cu vîrsta, experiența și interesele pionierilor. Aceasta va aduce, cu certitudine, înviorarea mult dorită în munca cu pionierii.

Un cîmp de acțiune impresionant, cu valențe și posibilități educative dintre cele mai rodnice, se conturează chiar din primele alineate ale proiectului de Statut. Să ne gîndim numai la cultivarea dragostei și mîndriei copiilor față de trecutul glorios de luptă al poporului nostru pentru eliberarea socială și națională. Cîte căi ni se deschid pentru a ajunge la inima și conștiința lor! Important este însă cum le folosim. Îndatoririle prevăzute în proiectul de Statut pun pentru noi multiple probleme de ordin pedagogic, metodic. Ele invită la inițiativă, la acțiune creatoare. Sîntem chemați să găsim mijloace care să asigure maxima participare a conștiinței copiilor la activitățile pe care le organizăm, să-i atragem în procesul creator al elaborării și realizării acestora.

Procesele educative au în ele un dinamism specific fără de care formarea personalității elevilor, educarea lor multilaterală ar fi de neconceput. În terenul activității pionierești acest dinamism se va putea manifesta în modul cel mai concret și salutar dacă profesorii care vor face parte din consiliile organizației pionierilor vor ști să găsească cele mai potrivite acțiuni și metodica corespunzătoare de îndeplinire a lor. Se impune, de aceea, să ne clarificăm încă și mai bine problemele esențiale de psihologie a vîrstei. Între 9 și 14 ani, în perioada pionieratului, copiii se află la vîrsta entuziasmului, a receptivității, la vîrsta activității creatoare spontane. Sînt dominați de interese de cunoaștere, de curiozitate și sensibilitate. E perioada cînd viitoarea personalitate prinde contur, cînd clocotesc energii, mijesc, talente și aptitudini. Toate acestea se cer captate și dirijate cu pricepere. Organizația de pionieri creează premise trainice pentru intensificarea și lărgirea acțiunilor colective și, în cadrul acestora, condițiile pentru încurajarea și afirmarea însușirilor individuale, a inițiativelor personale. Prevederile proiectului de Statut și proiectului de Regulament permit transformarea în realitate și fapt a imenselor potențe și resurse ce se găsesc în masa tineretului școlar. Pasiunea și capacitatea cadrelor didactice, dragostea lor pentru copii, vor fi în măsură să dea viață acestor prevederi, să le împlinească în funcție de specificul fiecărei școli. Prin aceasta se deschid pentru noi, profesori și învățători, căi multiple de investigare metodică în munca educativă. Înțelegerea adîncă și nuanțată a documentelor care stau la baza muncii cu pionierii, aplicarea lor de pe poziția pedagogului de vocație, încălzit de dragostea pentru copii, căutător și promotor al noului, va impulsiona astfel nu numai activitatea pionierească, punîndu-i ritmul în acord cu impetuoasa dinamică de dezvoltare a întregii țări, ci și întregul proces instructiv-educativ desfășurat în școală.

Printre atribuțiile Consiliului Național al Organizației pionierilor formulate în proiectul de Regulament apare și aceea privitoare la îndrumarea activității editoriale și de presă pentru pionieri și școlari. Ar fi bine, poate, să se prevadă aici și sarcina de a îndruma emisiunile de radio și televiziune destinate pionierilor și școlarilor, dat fiind rolul mare al acestor emisiuni ca mijloc de informare a copiilor, de influențare a personalității lor, de potențare a celor mai valoroase preocupări și creații școlare. Aceasta mi se pare deosebit de important, întrucît se știe că raza de acțiune și puterea de atracție a radioului și televiziunii sînt foarte mari, întrecînd chiar, din acest punct de vedere presa și literatura pentru copii.

Cred că dacă vor fi conduse și coordonate nemijlocit de Consiliul Național al Organizației pionierilor, emisiunile radiofonice și televizate adresate pionierilor și școlarilor vor putea răspunde mai bine multiplelor cerințe ale educației, vor putea deveni unul din principalele mijloace de generalizare a experienței pozitive a organizației pionierilor.

Întrucît se preconizează ca Palatul pionierilor să funcționeze ca centru metodic al Consiliului Național, cred că între activitatea acestuia și mijloacele de propagandă audio-vizuale (televiziune și radio), va trebui să existe o coordonare perfectă, așa ca activitățile model ce se vor desfășura la palat să poată fi cunoscute „pe viu" în întreaga țară. Un studio cinematografic al acestui centru ar completa în mod fericit, prin filme despre viața organizațiilor de pionieri fruntașe, posibilitățile de informare și îndrumare metodică.

Consider că printre materialele de îndrumare metodică ce vor fi elaborate de Consiliul Național va trebui să se numere și un regulament al concursurilor cultural-artistice pentru a se imprima de la început un caracter organizat și finalitate acțiunilor de masă desfășurate cu copiii, acțiuni care corespund în cel mai înalt grad entuziasmului și dorinței de afirmare caracteristice vîrstei.

Tineretul de azi simte din plin grija ocrotitoare a partidului, care veghează la destinele lui, îi asigură toate condițiile pentru a urca scara întreagă a cunoștințelor și a-și valorifica însușirile. Prin modul în care a conceput organizarea și conținutul activității pionierești, partidul ne arată cum trebuie adunate laolaltă toate energiile tinereții și îndreptate pe făgașul celei mai depline realizări.

Prof. ZINA SÎRBU
directoarea
Liceului „M. Eminescu"-București

Condiții favorabile pentru o activitate rodnică

La fel cu toți colegii mei de muncă, socotesc că Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1966 ca organizația de pionieri din țara noastră să aibă organe de conducere proprii, care să lucreze sub îndrumarea nemijlocită a organelor de partid, este de o deosebită însemnătate pentru ridicarea nivelului activității educative în rîndurile copiilor. În acest fel se creează posibilități mai bune pentru ca activitatea pionierească să se desfășoare cu mai multă eficiență educativă, pentru creșterea aportului ei la munca de formare multilaterală a elevilor. În același timp, este de mare însemnătate sarcina pe care plenara a trasat-o în fața școlii și a cadrelor didactice, cărora le-a cerut să-și sporească contribuția la îndrumarea activității pionierești. Noi, cei ce lucrăm în școală, avem datoria să punem toată experiența noastră, toată priceperea noastră pedagogică în slujba îmbunătățirii conținutului activităților pionierești, să facem ca aceste activități să răspundă întru totul sarcinilor educației comuniste. Proiectul de Statut al unităților și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România și proiectul Regulamentului Consiliilor Organizației pionierilor creează condiții deosebit de favorabile în acest scop.

Munca mea de peste 10 ani la catedră și ca instructoare de pionieri mi-a arătat cît de important este ca activitatea cu pionierii să se desfășoare în cadrul unui sistem unitar, la care să contribuie laolaltă școala — cu toți învățătorii și profesorii ei — familia și organizația de tineret. Tocmai un asemenea sistem au în vedere documentele la care m-am referit mai sus.

Trecînd la prevederile acestor documente, aș vrea să mă opresc la cîteva dintre ele. În primul rînd, la prevederea din proiectul de Statut în legătură cu primirea în organizația pionierilor. Proiectul spune că „școlarul care dorește să devină pionier se adresează verbal conducerii detașamentului". Noi știm că toți copiii doresc să fie pionieri. Dar nu toți sînt conștienți de însemnătatea pe care o are faptul de a fi membru al acestei organizații. Știm că unii copii cer să devină pionieri pentru că colegii lor de bancă ori prietenii lor sînt pionieri, pentru că i-au îndemnat părinții, pentru că vor să poarte cravata, epoleții și emblema etc. De aceea cred necesar ca Statutul să vorbească și despre necesitatea ca organizația de pionieri să-i pregătească pe școlari în vederea intrării lor în rîndurile organizației. De asemenea, consider indicat ca școlarii care nu sînt încă pionieri să asiste la adunările de primire în organizația de pionieri, să li se citească Statutul Organizației de pionieri, să fie ajutați să-l înțeleagă. Firește că în această privință învățătorii și profesorii pot face foarte mult. Ținînd seama de vîrsta și de particularitățile elevilor de 8—9 ani, de puterea lor de înțelegere, căutînd și găsind forme atractive, care să meargă la inima copiilor, noi avem datoria să le arătăm că a fi membru al organizației de pionieri înseamnă a-ți asuma o mare răspundere — răspunderea de a învăța cu sîrguință, de a te purta bine, de a iubi munca, de a fi disciplinat, de a-ți dovedi prin faptele de fiecare zi dragostea pentru patrie, pentru popor, pentru partid.

Din activitatea mea ca instructoare superioară de pionieri am constatat cît de mare este impresia făcută asupra copiilor de caracterul solemn al adunărilor de primire în organizația de pionieri. Dacă adunarea este pregătită bine, dacă ceremonialul este pus la punct, dacă atmosfera este sărbătorească și în special dacă rostirea legămîntului pionieresc îmbracă un aspect solemn, momentul primirii în organizație rămîne de neuitat pentru pionieri. Mă gîndesc, de aceea, dacă n-ar fi bine ca textul legămîntului pionierului să aibă mai multă putere emoțională.

Consider foarte binevenită măsura ca perioada de pionierat a elevilor să se încheie în clasa a VII-a. În trecut, cînd în clasa a VIII-a unii elevi erau pionieri și alții uteciști, nu se ducea cu ei o activitate educativă unitară. Or, în această clasă, în fața căreia stau sarcini mari pe linia orientării școlare și profesionale și a pregătirii concursurilor de admitere în școlile de tip mediu, este deosebit de necesară o asemenea activitate. Firește că organizarea, în clasa a VII-a, a încheierii sărbătorești a perioadei de pionierat trebuie să constituie și ea prilej de trăire a unor momente solemne, care să-i pregătească pe elevi pentru realizarea unui pas mai departe în viață — intrarea în organizația U.T.C.

În scurt timp va începe un nou an școlar. Fiecare profesor se gîndește de pe acum la metodele noi pe care le va folosi în activitatea sa la catedră, metode care să ducă la îmbunătățirea conținutului științific și educativ al lecțiilor. În același timp ne preocupă acum și modul în care ne vom împleti activitatea noastră educativă, în clasă și în afara ei, cu cea a organizației de pionieri. De modul în care vom ști să armonizăm munca noastră de profesori cu cea de comandanți de detașamente va depinde eficiența tuturor acțiunilor noastre.

Prof. ADINA ENĂCHESCU
Govora

Muncă educativă de nivel superior

Învățătorii de la școala generală din satul Valea Cheii, raionul Rîmnicul Vîlcea, au luat cunoștință cu deosebită satisfacție de prevederile proiectului de Statut al unităților și detașamentelor de pionieri din țara noastră, precum și de proiectul Regulamentului Consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România. Sîntem convinși de faptul că spiritul în care au fost alcătuite aceste documente va determina condiții noi, mai bune pentru desfășurarea activității de educație dusă de școală. Un rol deosebit în această privință îl are desigur concepția unei munci unitare a organizației de pionieri și a școlii, căreia i se sporesc atribuțiile, învățătorul sau dirigintele clasei devenind comandantul detașamentului de pionieri din clasa sa. Desigur că această măsură va contribui la creșterea prestigiului organizației, a eficacității muncii ei.

Aș propune ca la definitivarea acestor importante documente să se țină seama în mai mare măsură de specificul muncii în clasele mici — a III-a și a IV-a. La unele capitole s-ar putea face mențiuni speciale privind activitatea pionierească la aceste clase. Mai mult accent pe ceremonial ar fi de asemenea bine venit, știindu-se bine ce rezonanță deosebită are acesta în sufletul copiilor. Fără îndoială aceasta este o chestiune care va depinde în primul rînd de învățătorul sau profesorul comandant al detașamentului, care va organiza activitatea. Cred însă că acest lucru trebuie menționat și în Statut.

De asemenea, aș propune ca la punctul B. din Capitolul II — „Unitatea și detașamentul" — să se includă și mențiunea că unitatea are datoria de a cultiva tradițiile școlii în care învață pionierii, menținîndu-le mereu proaspete în amintirea lor. De asemenea, mențiunea ca evenimentele memorabile din viața școlii și a unității să fie consemnate în cartea de onoare a unității și evocate ori de cîte ori cerințele educative o impun.

În încheiere aș vrea să subliniez încă o dată convingerea pe care o am că, prin noua ei formă de organizare, activitatea în cadrul organizației de pionieri și în general munca noastră educativă se va ridica la un nivel superior, va căpăta un conținut mai bogat.

Inv. PAUL BĂIAȘU
Valea Cheii, raionul Rîmnicul Vîlcea

Vom răspunde după toate așteptările

Proiectul de Statut al unităților și detașamentelor de pionieri și proiectul de Regulament al Consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România au fost primite cu deosebit interes de fiecare învățător și profesor, tînăr sau vîrstnic. Precizînd rolul școlii, al pedagogilor în organizarea activităților pionierești aceste documente ne solicită la noi inițiative în munca educativă. Fiind la aceeași clasă învățător sau diriginte și totodată comandant de detașament, educatorul va putea să aplice un sistem unitar de măsuri, care să ducă la buna echilibrare a întregului program zilnic și săptămînal al elevilor, va putea să dea consistență maximă acțiunilor întreprinse cu pionierii.

Proiectul de Regulament al Consiliilor Organizației de pionieri dă posibilitatea ca acest sistem educativ să fie conceput și organizat în condițiile deplinei concordanțe și unități a tuturor influențelor pedagogice, ca el să asigure armonizarea, coordonarea obiectivelor școlii cu cele ale organizației de pionieri.

Faptul că învățătorul sau profesorul diriginte va răspunde și de activitatea pionierească nu numai că asigură un conținut mai bogat, o eficiență educativă sporită muncii, dar în același timp înlătură și unele nepotriviri, neconcordanțe sau suprapuneri care s-au ivit în trecut între acțiunile școlii și cele ale organizației de pionieri. Și la Școala generală nr. 3 din Oltenița au existat deseori situații cînd, bunăoară, dirigintele unei clase inițiia o acțiune, iar instructorul de detașament o alta care fie că venea să repete aceleași lucruri, fie că nu răspundea întru totul problemelor pe care le ridica activitatea cu clasa respectivă. Aceasta, firește, pentru faptul că instructorul — deși cadru didactic — nu cunoștea suficient clasa respectivă, pe fiecare elev în parte, nu știa ce anume obiective trebuie să urmărească într-o etapă sau alta.

Este foarte bine că a crescut limita de vîrstă pentru cadrele didactice care vor munci cu pionierii. Înainte exista indicația ca instructorii de pionieri să nu depășească vîrsta de 28 de ani. De multe ori se iveau din cauza aceasta mari greutăți, iar uneori chiar nu era posibil să se respecte această cerință. Mă voi referi tot la școala noastră. Din numărul total de cadre didactice, numai 6 au putut îndeplini în anii trecuți funcția de instructor de pionieri. Ceilalți depășeau vîrsta. A fost necesar deci ca, indiferent de vîrstă, toate cadrele didactice să ajute la buna desfășurare a activității cu pionierii. Aplicînd în practică această măsură, am obținut rezultate mulțumitoare. S-a îmbunătățit simțitor activitatea organizației de pionieri din școală.

În altă ordine de idei, consider că, dînd posibilitate tuturor elevilor să participe la adunările pionierești, se realizează o puternică mobilizare a lor la activitățile ce se organizează atît în clasă cît și în afara clasei, se închegă mai bine colectivele, se creează o disciplină conștientă.

Consider că ar fi bine ca, la început de an școlar, să se organizeze pe plan raional sau orășenesc, și chiar la nivelul școlilor, instructaje cu toate cadrele didactice care răspund de activitatea pionierească. Se va asigura astfel condiția ca fiecare să pornească de la început pe un drum bun. Cred necesar totodată ca în fiecare școală să se difuzeze din vreme instrucțiunile cu privire la organizarea activităților pionerești.

Apropierea noului an școlar ne mobilizează acum nu numai pentru realizarea unui nivel mai înalt al activității noastre profesionale, ci și pentru găsirea celor mai bune, mai potrivite metode de muncă cu pionierii, astfel ca întreaga activitate educativă să se afle la nivelul cerințelor educației comuniste. Vom răspunde sarcinii ce ne revine după toate așteptările.

GHEORGHE DELBEDERI
Oltenița

MONUMENTE ALE NATURII

Stîncile din Retezat au deseori înfățișări de legendă, multe din ele fiind legate de eposul popular. Ele produc asupra vizitatorului o puternică impresie de masivitate, dominînd de departe Valea Mureșului și coamele domoale ale Munților Apuseni. În clișeu cîteva stînci de pe muntele Peleaga (Retezat).

Răsăritul și apusul soarelui adaugă paletei naturale de culori a peisajului Deltei o aureolă de-a dreptul emoționantă. Iată un apus de soare.

Peștera Muierii din Carpații Meridionali, situată în defileul de la Baia de Fier, desfășoară vizitatorului o feerică lume de basm. Farmecul peisajului se împletește cu interesul științific, oferind un motiv în plus pentru includerea ei în itinerarele excursiilor școlare.

microscrisori versuri creații foileton

MICROSCRISORI

Pasiuni

Mi-a fost dat nu rareori să fac cunoștință cu pasiunile „extrașcolare" ale colegilor mei. I-am ascultat de fiecare dată cu revelația că fiecare dintre ei este un om deosebit. Răspîndiți în toate colțurile țării, acești iubitori de frumos adună în jurul pasiunii lor noi ucenici, îmbogățesc cu generozitate și fantezie cunoștințele lor, dezvăluindu-le parte cu parte tainele culturii și științei.

Într-o comună în Moldova se găsește, printre cadrele didactice, un pasionat colecționar de fluturi. Colecția lui cuprinde cele mai rarisime exemplare și se îmbogățește pe zi ce trece.

Sus, în însoritul Maramureș am întîlnit pe George Chivu, profesor specializat în arta „descifrării" icoanelor pe sticlă, a vestitelor icoane din Necula, unice ca sens și colorit. Să mai spun că acest om este și un pasionat pictor, participînd adesea la expozițiile artiștilor amatori?

În podgoria Aradului, la Covăsinți, Zenobia Pristoleanu, profesoară de română cu harul scrisului, a înzestrat satul cu peste 100 de biblioteci personale, casa ei fiind în primul rînd o vastă și cuprinzătoare bibliotecă.

În țara celor trei Crișuri, la Aldești, un fost coleg de-al meu, învățătorul Traian Oancea, mînuiește inspirat condeiul. Poeziile lui înflăcărate fac obiectul unor reușite interpretări pe scena căminului cultural.

Undeva în Apuseni, dascălul meu dintr-a-ntîia primară, pensionar azi, se plimbă prin livezile cu pomi altoiți de el și oferă explicații și „probe" celor ce se interesează de soiurile obținute prin trudă proprie.

Și ce e mai important constă în faptul că aceste pasiuni se extind asupra celor din jur. Cei vizați în primul rînd sînt elevii.

Fiindcă, să nu uităm, exemplul personal primează în fața oricăror alte argumente. Și fiindcă o mare pasiune naște noi pasionați.

„Bretonata"

Ați văzut ochii aceia de copil ghiduș adumbriți de linia brună a sprîncenelor, ciuful unui breton și... gata.

„O elevă, o puștană, o „bretonată"! Nemaipomenit! Să vedem la ce școală e, cine-i permite? *Hm, trebuie făcute investigații..."*

Vă priveam, mărturisesc, cu o mîhnire secretă și nu înțelegeam. „Cine-i permite?" V-aș fi explicat. Era inutil însă și speram că „investigațiile" vă vor procura o surpriză. Am auzit mai apoi că previziunea mea se adeverise. „Investigațiile" au dus la rezultate neașteptate și, pentru dv... neplăcute. Eleva „bretonată" din clasa a IX-a avea o comportare exemplară, atitudini colegiale, respect față de profesori, palmaresul notelor ei era excelent. Doamne, ce „deziluzie"! Doamne, ce „dezamăgire!" Auziți, tocmai bretonata!

Acum știți de ce n-am intervenit. Mă bucură această autoconvingere, această ripostă la pripeală. Dar sînt și trist pentru dv. stimate colega. Pentru faptul că v-ați amintit prea brutal de ireversibilul anotimp al tinereții. Pentru faptul că un breton a putut irita principiile dv. estetice.

Și mai sînt trist fiindcă ați uitat prea repede că odinioară scriați cuvîntul tinerețe cu T „mare".

La depărtare de o aripă

Metaforizînd, un coleg îmi explica odată că noi trebuie să avem elevii aproape de suflet: „la depărtare de o aripă".

Mi-a fost dat să văd de nenumărate ori diverse manifestări de solicitudine și părintească grijă a educatorilor față de elevi. În astfel de ocazii, verificăm din plin veridicitatea afirmației care ne destină drept părinți sufletești.

Uneori, însă, „ceremonia" apropierii se desfășoară în limitele unei politeți profesionale, dublată, aș zice, de o achitare corectă a unei datorii. E o chestiune de nuanță, dar adesea nuanța schimbă totul.

Să vedem, prin urmare. Profesorul X e foarte bine pregătit. Își ține lecțiile în condiții ireproșabile, organizate pe verigi, încadrate în timp, cu material didactic bogat. Elevii lui învață, se pregătesc, dar... Dar „fără tragere de inimă" (ca să citez cele spuse, cu o mică nedumerire, chiar de el).

L-am însoțit, o dată, într-o vizită făcută cu elevii la muzeu. Am rămas uimit de rigiditatea și impasibilitatea elevilor. De obicei, în asemenea ocazii, energia lor se risipește îndoit. Treceam cu ei prin săli, ascultam și eu explicațiile profesorului și deodată, fără să-mi dau seama, m-am lăsat cuprins de indiferență. Simțeam parcă un zid de răceală creat între mine și cel ce vorbea.

Un elev a încercat de cîteva ori să obțină explicații în plus. Voia să știe mai multe decît în carte. I s-a retezat elanul. Altul, cuprins de entuziasm în fața unui splendid exemplar de fluture, s-a desprins de grup. A fost chemat la ordine. O elevă a încercat să destăinuie cîteva secrete din viața crocodililor, aflate de la cineva care a călătorit în India. S-a invocat, rece, lipsa de timp.

Nimic peste limită, nimic peste o anume atitudine oficială.

Era în mijlocul elevilor calm, sever, puțin închistat, puțin oficial, puțin străin...

Și atunci am înțeles acel „dar fără tragere de inimă". Am înțeles că lui nu i se poate alătura metafora aceea sugestivă: „la depărtare de o aripă". Și-am înțeles că nu-l pot lăsa să continue așa. Îmi era doar coleg...

MIRCEA MICU

Zăpezile slovelor

Se-așternu peste inimi și peste coclaur
zăpezile slovelor — vîrste de aur...

Se așternu generoasele voastre zăpezi
și anii se-mbracă-n cununi de livezi
purtînd prin frunzișuri, rumen ca mărul
rotund, adevărul.

Zăpezile slovelor vin de departe
din țările albe, din carte
sub scutul lor crește grîul între haturi
și pîinea luminii din care te saturi.

Zăpezile slovelor vin din fierbintea
vîrstă albastră, cînd leagănă mintea
cununa de fulgere lungi care scapără
prin sufletul-flacără.

Zăpezile slovelor topesc imagini
să curgă vinul puterii prin pagini
pe buzele țării, pe buzele noastre,
pe zările albastre.

Bogatele holde ale visului saltă
floarea cuvîntului cea mai înaltă
sub care se-așternu ca o magistrală
toți anii de școală.

Oglinzi cu miracole

Anii copilăriei, frumoșii,
flutură steagurile,
cravatele roșii.

Anii aceștia sînt receptacole,
pentru viața toată
oglinzi cu miracole.

Fiecare oră
vine ca o pasăre din aurora
și inima e plină
de penele ei de lumină.

Copiii privesc pe fereastră
afară,
spre țară,
patria noastră.

Își iau zborul
de mînă cu profesorul,
să le arate
diamantul cu o mie de mii de carate
scăpărînd de sub pleoapa bătrînului Olt,
să le pună la șold
paloșul apelor lui,
să vadă printre jugaștri
urșii de aramă,
cerbii albaștri.

De mînă cu profesorul
se apleacă peste cuvinte
ca peste cerdacuri
și le ies înainte
umbre și glasuri din veacuri,
și află că ei, ram cu ram,
sînt muguri
din marele neam
al Românilor.

În pupitrele școlii,
ca prin grădini,
vișinul, mărul
trimit școlii
atîtor lumini
care aduc adevărul,
care povestesc despre
legendarele spectacole
ce se desfășoară
în țară.

Oglinzile cu miracole,
anii școlii,
le vor trimite toată viața solii.

Prof. ION POTOPIN

Foc de tabără

Aripi de flăcări bat iezerul serii
Și stele rotunde-n văpaie se coc,
Inele-n lumină se strîng pionierii
Și vîntul subțire domol suflă-n foc.

Și cîntul atinge și cerul și munții,
Miresme fluide coboară în văi.
Ce liber e gîndul sub zările frunții,
Ce tineri sînt anii ce sună pe căi!

Și roata se strînge, cresc ochii-a mirare.
Bogat e cuvîntul și multe-s de spus!
Și rîsul se-nalță spre jerbe stelare
Spre zări zboară visul în veci nesupus.

Din gesturi schițate se nasc linii clare,
Ce dau viitorului trainic contur...
Mîini mici, domina-veți ca mîine cuptoare,
Sau prinde-veți stele în zborul lor pur.

Veți scormoni munții-n adînci măruntaie
Și aur veți scoate curat ca din spic,
Mîini bune ce-or ști lumina s-o taie,
S-o-mpartă ca pîinea, s-o dea celui mic.

Tîrziu, pionierii sparg jocul văratic.
Departe, ca-n ceață, se pierd munții suri.
Și jarul rămîne lucind singuratic
Și pacea domnește în văi și păduri.

Prof. ION AUG. DAMIAN
Tîrnăveni

Creații plastice ale cadrelor didactice

NICOLAE VASILESCU : *„Țărancă din Făgăraș"*

VERA VESELOVSCHI-NIȚESCU : *„Avînt tineresc"*

FOILETON

„SEZON PLIN"

Transcriu aici un dialog pe care l-am auzit în aceste zile. Unii mă vor acuza de lipsă de discreție. N-am ce le face.

Dialogul suna cam așa:

— Am un sezon plin!

— Cît?

— 15!

— 15 ce?

— Cum „ce?" 15 mii!

— Cum faci, dom'le?

— O iau după plan. Uite: a) anunțarea scopului: „Colega, meditații, știi, mașină, reciproca... b) desfășurarea: „D-ta ești părinte, gîndește-te. Copilul, viitorul, meditații"... c) metoda: „Aglomerației" (8-10 elevi într-o oră). d) locul: „La domiciliu". e) material didactic: „Caietul și cartea, ca la școală". f) fixarea: Fixarea prețului (20—25 lei pe oră). g) temă pentru acasă: „Mîine e întîi, aduceți plicurile!"

Relatînd cuiva cu indignare cele auzite, mi s-a replicat:

— Dacă muncește omul!

O, sancta naivitas! Ce scuză!

Dar știind că o jumătate din cei meditați sînt elevi din propria clasă?

Dar știind că, potrivit unor convenții stabilite prin „ambasade colegiale", matematica furnizează elevi românei și invers?

Și cînd te gîndești că la o ședință de consiliu pedagogic cel cu „sezonul" se va ridica și va începe, grav și impresionant: „Avem datoria să creștem o generație..." etc. etc.

Să răsfoim încă o dată dicționarul pînă la litera E.

Este acolo un cuvînt refuzat de unele memorii — cuvîntul ETICĂ...

I. ZARNESCU

Meridiane

GENEVA

Lucrările Consiliului Biroului internațional de educație

În zilele de 4—5 iulie a.c. s-au desfășurat la Geneva lucrările Consiliului Biroului internațional de educație sub președenția d-lui André Chavanne, președintele Comitetului executiv, și a prof. Jean Piaget, directorul Biroului internațional de educație.

Principalele puncte la ordinea de zi au fost: Raportul directorului B.I.E.; Raportul președintelui Comitetului executiv; Problema noului statut al B.I.E.; Organizarea celei de-a XXX-a sesiuni a Conferinței internaționale de educație (1967); Problema încălcării de către Portugalia în coloniile sale a principiilor Biroului internațional de educație.

Din partea țării noastre a participat la această sesiune o delegație condusă de prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățământului.

Dezbaterile, pornind de la propunerile prezentate de prof. Jean Piaget, au subliniat realizările de pînă acum ale B.I.E., au examinat căile și metodele de îmbunătățire a activității acestuia. Delegațiile R. S. Cehoslovace și R. P. Ungare au supus Consiliului un proiect nou de statut. S-a hotărît ca acest proiect să fie dezbătut într-o sesiune viitoare.

La propunerea delegației României, prezentată de prof. univ. Miron Constantinescu, s-a aprobat alegerea unei comisii formată din 21 de membri care să examineze propunerile de îmbunătățire a activității B.I.E. și să prezinte în termen de 6 luni raportul său Consiliului. România a fost aleasă ca membră în această comisie.

În vederea organizării celei de-a XXX-a sesiuni a Conferinței internaționale de educație s-a acceptat propunerea delegației României, prezentată de prof. univ. Stanciu Stoian, directorul Institutului de științe pedagogice din București, ca pe baza rapoartelor naționale ale tuturor țărilor, Secretariatul B.I.E. să elaboreze o sinteză privitoare la mișcarea mondială pedagogică.

După discuții ample asupra încălcării de către Portugalia, în coloniile sale, a principiilor B.I.E., s-a hotărît suspendarea invitării acestei țări la lucrările B.I.E. cît timp va menține actualul regim colonial și va continua încălcarea principiilor acestei organizații.

Lucrările celei de a XXIX-a sesiuni a Conferinței internaționale de educație

Între 7—16 iulie 1966 se desfășoară la Geneva lucrările celei de-a XXIX-a sesiuni a Conferinței Internaționale de Educație convocată de U.N.E.S.C.O. și Biroul Internațional de Educație. Țara noastră participă la această conferință cu o delegație condusă de prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățământului. Din delegație mai face parte prof. univ. Stanciu Stoian, directorul Institutului de științe pedagogice din București.

Ordinea de zi a conferinței cuprinde următoarele puncte: 1. Organizarea muncii de cercetare pedagogică; 2. Cadrele didactice care predau în străinătate; 3. Rapoarte ale ministerelor învățământului pe anul 1965/1966.

Cu prilejul conferinței s-a deschis de asemenea o expoziție internațională de educație. România participă la această expoziție cu un stand propriu, în care sînt ilustrate cele 3 puncte de pe ordinea de zi. În panouri sugestive sînt prezentate instituțiile care se ocupă de munca de cercetare pedagogică, temele cele mai importante care stau în atenția cercetării pedagogice din țara noastră și lucrări variate din diferite domenii de cercetare pedagogică apărute în ultimul timp în România. Standul cuprinde de asemenea panouri care ilustrează schimbul de cadre didactice pe care îl face țara noastră cu alte țări. De asemenea, două planigloburi ilustrează acest schimb, ca și schimbul larg de publicații din domeniul pedagogic.

Pentru cel de al 3-lea punct de pe ordinea de zi, Ministerul Învățământului din Republica Socialistă România prezintă un amplu raport, redactat în 4 limbi (franceză, engleză, rusă și spaniolă), intitulat „Dezvoltarea învățământului în Republica Socialistă România în anul școlar 1965/1966", însoțit de ilustrații. Raportul prezintă o serie de realizări ale învățământului din țara noastră, cifre și date care ilustrează dezvoltarea acestuia în raport cu anii trecuți.

În ședința de constituire a Conferinței (joi 7 iulie a. c.), au fost aleși ca președinte al conferinței ministrul învățământului din Iran Hadi Hedayati, ca președinte al secției de cercetări pedagogice prof. univ. Stanciu Stoian, directorul Institutului de științe pedagogice din București, și ca președinte al secției ce examinează trimiterea cadrelor didactice în alte țări, J. Crozier (Anglia), ministrul învățământului teritoriilor de peste mări.

Miercuri, 13 iulie a.c. Conferința a dezbătut raportul delegației României, care a suscitat un viu interes, bucurîndu-se de o aleasă apreciere, confirmată de faptul că delegații a 14 țări din toate regiunile lumii au pus întrebări la raportul român. Delegația României, prin prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățământului, a răspuns cu precizie la toate întrebările puse.

Conferința a primit cu multă satisfacție știrea că directorul general al U.N.E.S.C.O., René Maheu, a fost distins cu titlul de doctor „honoris causa" al Universității din București.

Lucrările celei de-a XXIX-a conferințe internaționale de educație continuă.

TALENTE

Două dintre creațiile elevilor Liceului de arte plastice din București.

Este o tradiție a liceelor de arte plastice ca, odată cu sfîrșitul fiecărui an școlar, elevii să plece la practică.

A fost în ultimii ani o preocupare constantă a Liceului de arte plastice din București, ne-a spus profesorul Hariton Petrescu, directorul liceului, de a alege pentru desfășurarea practicii regiuni cît mai interesante din punct de vedere al peisajului industrial și natural, ca valoare de inspirație artistică, de evocare a trecutului patriei, de prezentare a marilor realizări ale omului zilelor noastre. În anul 1963 elevii au făcut practică în regiunea Cluj; în anul 1964 — în regiunea Timișoara; în anul 1965 — în regiunea Munților Apuseni, la Abrud, Bucium, Cîmpeni, în pietrosul peisaj care a văzut cetele lui Horia și a auzit doina Iancului, pe care s-au dat atîtea lupte ale poporului român pentru libertatea sa națională și socială. Simpla succesiune a acestor locuri de practică ne face să înțelegem efortul celor care o organizează de a descoperi pentru ea locuri în care natura și trecutul își îmbină farmecele cu mesajul nou, puternic și luminos al prezentului.

***Anul acesta, plaiurilor bucovinene le-a venit rîndul să adăpostească practica de vară a elevilor Liceului de arte plastice din București. Organizată cu concursul sfatului popular al regiunii Suceava în patru centre, practica a avut drept obiectiv natura și monumentele istorice. Elevii au lucrat în patru grupe: 40 la Broșteni, sub îndrumarea profesorului Remus Sîrbu, 40 la Gura Humorului, într-un grup condus de profesorii Bălașa Ionescu și Ștefan Sevastre, alți 40 la Solca, sub îndrumarea profesorilor Traian Apostolescu și Gheorghe Geanbu. Un grup de 90 de elevi conduși de profesorii Valentina Delaport și Gheorghe Tofan, care avea și responsabilitatea generală a practicii, au împînzit cărările regiunii. În cadrul excursiilor documentare realizate la Suceava, la străvechile ctitorii voevodale Voroneț, Humor, Volovăț, Sucevița, Arbore, la Neamț, la Humulești etc., pe carton și pe pînză, se acumulau impresiile filtrate prin sensibilitatea fiecărui adolescent; în bagajul lor se adunau mici obiecte de artă populară — ceramică neagră, cioburi de ceramică veche, vestigii ale vremilor trecute. În inimă se înscria, pentru totdeauna, acea lecție de mîndrie patriotică pe care numai contactul tulburător cu trecutul istoric „la el acasă" o poate da.*

Umblînd peste tot, culegînd impresii, fixîndu-le în jocul de umbră și lumini al desenului, în reverberația de nuanțe ale culorii, elevii au recoltat din practică peste 3000 de lucrări pe care le-au prezentat la expozițiile deschise la casele de cultură din Broșteni, Gura Humorului și Solca. Cele scrise de vizitatori în caietele de impresii constituie nu numai o dovadă a talentului tinerilor artiști, ci și mărturia unei acțiuni valoroase de punere în lumină a activității lor extrașcolare.

Acum, lucrările sînt la școală. O parte dintre ele vor fi prezentate la expoziția celui de al 7-lea Festival al școlilor și liceelor de artă din țară, care se va deschide la 9 septembrie la sala Dalles. Lucrările din practica de vară vor putea fi văzute însă și în cadrul tradiționalei expoziții de toamnă deschisă în fiecare an în pavilioanele A și B din Parcul de cultură și odihnă.

„Tîrgul Rădăuților", „Fabrica de bere Solca", „Peisaj de la mînăstire", „Cartiere noi din Suceava", „Cetatea Neamțului"... Iată cîteva titluri de lucrări. Admirîndu-le, încercăm să citim semnăturile unora dintre tinerii artiști: Dan Mohanu (clasa a XI-a), Elena Jianu (clasa a IX-a), Ioana Coja (clasa a X-a), Ileana Constantinescu (clasa a IX-a), Tiberiu Toader (clasa a XII-a), Ioan Cantea (clasa a XII-a), Cristina Hașeganu (clasa a X-a) etc. Privind lucrările elevilor acestui liceu — valorificare multilaterală a peisajului românesc — înțelegem aprecierea de care se bucură și ne dăm seama de ce unele dintre ele au fost selecționate pentru expoziții de peste hotare.

D. TODERICIU

„Revista de pedagogie"

nr. 6, iunie 1966

În sumar:

STUDII ȘI CERCETĂRI

Miron Constantinescu: Probleme ale prelungirii școlarității obligatorii și ale orientării profesionale.

Ștefan Birsănescu: Școala greco-slavo-românească de la Mînăstirea Putna.

Petre Bărbulescu; Ion Dumitrescu Probleme ale formării conștiinței de sine la preadolescenți și la adolescenți.

Paul Popescu-Neveanu, Magdalena Banto: Contribuții la studiul însușirii timpurii a cunoștințelor fiziologice elementare.

Luminița Ghivirigă: Continuitate și gradare în munca educativă.

COMUNICĂRI

V. Bunescu, A. Cazacu, E. Csengeri: Ipoteza în cercetarea pedagogică.

DEZBATERI-CONFRUNTĂRI-OPINII

Mihai Timofte, Ilie Ilasievici: Sugestii privind conținutul învățământului matematic în liceele de cultură generală.

Ion Dragu: Cîteva considerații cu privire la învățămîntul de cultură generală fără frecvență.

Mihai Sandu: Scriere simplificată-verticală sau caligrafică-oglică?

Marin Biciulescu: Concepții vechi și noi în predarea scrierii.

PEDAGOGIE COMPARATĂ

Pompiliu Vîlcu: Învățămîntul de cultură generală din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia.

RECENZII

„Clasici ai pedagogiei universale și gîndirea pedagogică românească" sub redacția prof. dr. **Stanciu Stoian** (Nadia Nicolescu).

Ursula Șchiopu: „Psihologia copilului" (Maria Giurgea).

Hans Löwe: „Problema rămînerii în urmă la învățătură" (Tiberiu Bogdan).

Jan Rusiecki: „Despre predarea limbilor străine" (Henriette Vrabie).

Buletinul de documentare pedagogică

A apărut recent nr. 1/1966 al „Buletinului de documentare pedagogică", publicație referativă întocmită de Biblioteca centrală pedagogică. Buletinul, care prezintă pe larg conținutul unor articole apărute în presa de specialitate de peste hotare, grupează referate pe 6 teme: pedagogie generală; istoria pedagogiei; teoria educației; didactica și metodica; organizarea învățămîntului; psihologia învățămîntului — psihologie pedagogică; defectologie.

Buletinul se difuzează la secțiile de învățămînt, la licee, precum și în rîndul cadrelor didactice de la catedrele de pedagogie din învățămîntul superior.

Programele pentru învățămîntul de cultură generală valabile în anul școlar 1966/1967

Clasele I—VIII ale școlii generale

Programele școlare pentru clasele I—IV — 1965; programa de istoria României, cl. a IV-a și îndrumări pentru aplicarea manualelor de aritmetică la cl. I—IV — 1966; caligrafia, cl. I—IV — 1965; limba română (gramatica și lectura literară), cl. V—VIII — 1965; limba rusă pentru școlile cu limba de predare română și școlile cu limbi de predare ale minorităților naționale, cl. V—VIII — 1966; limba franceză, cl. V—VIII — 1966; limba engleză, cl. V—VIII — 1966; istoria, cl. V—VI — 1965; istoria, cl. VII—VIII — 1966; educația cetățenească, cl. VIII — 1966; matematica, cl. V—VI — 1965; matematica, cl. VII — 1966; matematica, cl. VIII — 1964; fizică, cl. VI—VIII — 1965; chimie, cl. VII—VIII — 1965; botanica, cl. V — 1965; zoologia, cl. VI — 1966; igiena, cl. VII — 1964; biologia generală, cl. VIII — 1965; geografia, cl. V—VIII — 1965; agricultura, cl. V—VIII — 1966; lucrări practice, cl. V—VIII — 1965; cercul de activități gospodărești (fete-sate) — 1965; desen, cl. V—VIII — 1965; caligrafie, cl. V — 1965; muzica, cl. V—VIII — 1965; educația fizică, cl. V—VIII — 1965.

Clasele X—XI ale liceului de 11 ani

(clasa a X-a învățămîntul seral și fără frecvență, clasa a XI-a — curs de zi, învățămîntul seral și fără frecvență)

Literatura română, cl. a X-a — 1965; literatura română, cl. a XI-a — 1966; limba rusă, cl. X—XI — 1966; instrucțiuni pentru predarea limbii ruse la școlile cu o zi instruire în producție, cl. a XI-a 1966; limba engleză, cl. X—XI — 1966; limba franceză, cl. X—XI — 1966; limba germană, cl. X—XI — 1966; limba latină, cl. X—XI — 1966; istoria, cl. a X-a — 1964; istoria, cl.a XI-a — 1966; economia politică, cl. a X-a — 1966; socialismul științific, cl. a XI-a — 1966; psihologia și logica, cl. a XI-a — 1965; matematica, cl. X—XI — 1964; astronomia, cl. a XI-a — 1965; fizica, cl. X—XI — 1964; chimia, cl. X—XI — 1964; științe biologice, cl. X—XI (din clasa a XI-a rămîne valabilă numai programa de geologie) — 1964; biologia generală, cl. a XI-a — 1965; geografia, cl. a XI-a — 1965; educația fizică, cl. a XI-a — 1963.

Clasele IX—X ale liceului de 12 ani (curs de zi, învățămîntul seral și fără frecvență)

Limba și literatura română, cl. IX—X — 1966; limba franceză, cl. a IX-a — 1965; limba franceză, cl. a X-a — 1966; limba engleză, cl. a IX-a — 1965; limba engleză, cl a X-a — 1966; limba germană, cl. a IX-a 1965; limba germană, cl. a X-a — 1966; limba rusă, cl. IX—X 1966; limba latină, cl. a IX-a — 1965; limba latină, cl. a X-a — 1966; istoria, cl. a IX-a — 1965; istoria — cl. a X-a — 1966; matematica, cl. IX—X — 1966; fizica, cl. a IX-a — 1965; fizica, cl. a X-a — 1966; chimia, cl. a IX-a — 1965; chimia, cl. a X-a — 1966; botanica, cl. a IX-a — 1965; zoologia, cl. a X-a — 1966; geografia, cl. a IX-a — 1965; geografia, cl. a X-a — 1966; desenul, cl. a IX-a — 1965; desenul, cl. a X-a — 1966; muzica, cl. a IX-a — 1965; muzica, cl. a X-a — 1966; educația fizică, cl. a IX-a — 1965; educația fizică, cl. a X-a — 1966; cultura tehnică, cl. IX—X — 1966.

Clasele I—VIII ale școlii generale cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare

La școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, se vor folosi la clasele I—VIII aceleași programe ca la școlile cu limba de predare română, cu excepția următoarelor programe speciale:

Limba română pentru școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, cl. I—IV — 1965; limba română pentru școlile cu limba de predare maghiară, cl. V—VI — 1966; limba română pentru școlile cu limbile de predare ale celorlalte naționalități conlocuitoare, cl. V—VI — 1966; limba și lectura literară maghiară, cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară maghiară, cl. V—VIII — 1965; limba și lectura literară germană, cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară germană, cl. V—VIII — 1965; limba și lectura literară ucraineană, cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară ucraineană (ca obiect de studiu), cl. I—VIII — 1965; limba și lectura literară sîrbo-croată, cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară sîrbo-croată, cl. V—VIII — 1965; limba și lectura literară cehă, cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară slovacă, cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară slovacă, cl. V—VIII 1965; limba și lectura literară bulgară (ca obiect de studiu) cl. I—VIII — 1965; limba și lectura literară polonă (ca obiect de studiu), cl. I—IV — 1965; limba și lectura literară greacă, cl. I—VIII — 1965; muzica pentru școlile cu limba de predare maghiară, cl. I—IV — 1966; muzica pentru școlile cu limba de predare maghiară, cl. V—VIII — 1966; muzica pentru școlile cu limba de predare germană, cl. I—IV — 1966; muzica pentru școlile cu limba de predare germană, cl. V—VIII — 1966; muzica pentru școlile cu limba de predare ucraineană, cl. I—IV — 1966; muzica pentru școlile cu limba de predare ucraineană, cl. V—VIII — 1966.

Clasele X—XI ale liceului de 11 ani, cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare

(clasa a X-a — învățămîntul seral și fără frecvență, cl. a XI-a — curs de zi, învățămîntul seral și fără frecvență).

La școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, se vor folosi la cl. X—XI ale liceului de 11 ani, aceleași programe ca la școlile cu limba de predare română, cu excepția următoarelor programe speciale:

Limba română (gramatica pentru cl. a X-a și instrucțiuni pentru predarea literaturii române în cl. X—XI) — 1965; limba rusă pentru școlile cu limba de predare maghiară, cl. X—XI — 1966; limba rusă pentru școlile cu limba de predare germană, cl. X—XI — 1966; limba rusă pentru școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, cu excepția școlilor cu limbile de predare maghiară și germană, cl. a XI-a — 1966; instrucțiuni pentru predarea limbii ruse la liceele cu o zi instruire în producție, cl. a XI-a — 1966; literatura maghiară, cl. X—XI — 1965; literatura germană, cl. X—XI — 1965; literatura ucraineană, cl. a XI-a — 1964; literatura sîrbă, cl. a XI-a — 1964; literatura slovacă, cl. a XI-a — 1960 cu instrucțiunile din 1966; literatura greacă, cl. a XI-a — 1966.

Clasele IX -X ale liceului de 12 ani cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare

(curs de zi, învățămîntul seral și fără frecvență)

La școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, se vor folosi la clasele IX-X ale liceului de 12 ani, aceleași programe ca la școlile cu limba de predare română, cu excepția următoarelor programe speciale:

Limba și literatura română, cl. a IX-a — 1965; limba și literatura maghiară, cl. IX—X — 1966; limba și literatura germană, cl. IX—X — 1966; limba și literatura ucraineană, cl. IX—X — 1966; limba și literatura sîrbă, cl. IX—X — 1966; limba și literatura slovacă, cl. IX—X — 1966; limba și literatura greacă, cl. IX—X — 1966; limba latină pentru școlile cu limba de predare maghiară, cl. a IX-a — 1965; îndrumări pentru predarea muzicii, cl. IX—X — 1966.

Învățămîntul mediu seral de cultură generală

La învățămîntul seral se vor folosi la cl. IX-X ale liceului de 12 ani și la clasele X-XI ale liceului de 11 ani, aceleași programe ca la cursul de zi și învățămîntul fără frecvență, cu excepția următoarelor programe speciale pentru cl. X-XI ale liceului de 11 ani:

Limba rusă, cl. X-XI — 1966; limba rusă, cl. IX-X (liceul de 12 ani) — 1966; matematica, cl. X-XI — 1964; fizica, cl. X—XI — 1964; instrucțiuni pentru predarea fizicii la cl. a X-a liceul de 12 ani; chimia cl. X-XI — 1964; științe biologice, cl. X-XI (din cl. a XI-a rămîne valabilă numai programa de geologie stratigrafică) — 1964.

La învățămîntul seral pentru școlile cu limbi de predare ale naționalităților conlocuitoare, se vor folosi programele speciale pentru învățămîntul seral — școli cu limba de predare română, iar pentru restul obiectelor se vor folosi aceleași programe ca la școlile respective ale naționalităților conlocuitoare — cursuri de zi și învățămîntul fără frecvență.

RECENZIE

Modernizarea metodelor de studiere a limbilor străine

În ultimii ani, problema îmbunătățirii procesului de predare a limbilor străine a stat permanent în atenția organelor de resort din țara noastră. Au fost elaborate manuale după principiile pedagogiei moderne, au văzut lumina tiparului o serie de metodici ale predării limbilor de largă circulație, s-a inițiat alcătuirea unor crestomații de texte literare, culegeri de exerciții, felurite materiale ajutătoare etc. Tot mai multe unități școlare sînt dotate cu mijloace audio-vizuale — magnetofoane, discuri, aparate de proiecție etc. — menite să contribuie, prin îmbinarea strînsă, în cadrul predării, a sunetului și imaginii, la o mai grabnică și temeinică însușire a limbilor moderne.

Pentru ca restructurarea învățămîntului limbilor străine să dea într-adevăr rezultatele scontate, este necesară folosirea judicioasă a mijloacelor materiale, valorificarea lor optimă pe baza unei metodici adecvate. Tocmai acestui obiectiv îi este închinată lucrarea elaborată de I. Brăescu „*Modernizarea metodelor de studiere a limbilor străine*" (apărută recent în Editura didactică și pedagogică), în care se simte competența și siguranța unui specialist preocupat statornic de problemele metodicii.

„A poseda o aparatură audio-vizuală fără a avea o metodă pentru folosirea ei eficientă e ca și cum ai avea un automobil pe care nu știi să-l conduci" — iată o comparație care rezumă sugestiv ideea de bază a acestei lucrări. Ea se adresează în primul rînd profesorilor din școlile generale și licee, dornici să-și completeze informația asupra locului pe care mijloacele audio-vizuale trebuie să-l dețină în procesul de predare a limbilor străine, pentru a se putea adapta, mai ales în perspectiva viitorului, la condițiile noi, create de tehnica modernă. Cadrele didactice vor afla date prețioase cu privire la însemnătatea cunoașterii limbilor străine în epoca noastră, la creșterea ponderii lor în planurile de învățămînt, la felul cum sînt sau pot fi folosite elementele audio-vizuale în predare. Totodată ei vor fi introduși în problemele delimitării și activizării așa-numitului lexic fundamental, alcătuit din cuvinte obiectiv indispensabile exprimării în altă limbă decît cea natală, ale repartizării elevilor în grupe de studiu după criterii cît mai riguroase, în sfîrșit ale vehiculării limbii străine în cercurile de elevi, precum și pe calea lecturii și corespondenței extrașcolare.

Bibliografia selectivă oferită în încheiere cuprinde titluri, definitorii pentru tema dată, în diferite limbi, atestă ampla documentare a autorului (ceea ce se oglindește, de altfel, și în frecventele referiri la procedee aplicate peste hotare) și sporește utilitatea cărții.

Un merit principal al lucrării îl constituie relevarea continuității între principiile predării clasice și ale celei moderne. „În condițiile actuale — arată autorul — modernizarea studierii limbilor străine se face în primul rînd pe calea înlocuirii metodelor tradiționale din învățămînt prin metodele noi audio-vizuale" (p. 127). Desigur, aceasta nu implică neapărat, o dată ce se pune problema unei perioade de tranziție, un conflict ireductibil între metode, nici nu exclude posibilitatea lărgirii corespunzătoare a conținutului primelor pe seama celor din urmă, ci dimpotrivă, reclamă conlucrarea dintre ele, în proporții variind după vîrsta sau nivelul elevilor, pe platforma comună a principiilor didactice generale.

Subliniind rolul profesorului ca verigă centrală a procesului de învățămînt, autorul recomandă să se introducă în practica pedagogică a studenților mai multe lecții cu aplicații audio-vizuale, iar pentru cadrele din promoțiile mai vechi să se organizeze cursuri de perfecționare.

Chiar și acolo unde, din lipsă de spațiu, teza succesiunii organice de la metodele din trecut la cele de azi n-a putut — și nici n-ar fi fost nevoie — să fie consemnată formal, ea trebuie dedusă din concepția generală care călăuzește expunerea autorului. Bunăoară, deosebirea fundamentală dintre *mijloacele* și *metodele* audio-vizuale devine mai clară după ce se evidențiază impulsul pe care ideea primatului limbii vorbite asupra celei scrise l-a primit ca urmare a dezvoltării impetuoase a științei și tehnicii. Este însă adevărat că ideea în sine a stat încă de la sfîrșitul secolului trecut la baza metodei „directe", apărută ca o reacție la modul nediferențiat în care erau studiate atît limbile moarte cît și cele vii. Pe de altă parte, nu întîmplător se enunță în repetate rînduri vechiul dezideratal comparației cu limba maternă, considerată pe drept cuvînt ca o „aliată" în acțiunea de reorientare a învățămîntului limbilor străine. Nu se scoate totuși în relief ceea ce a adus principial nou metoda modernă de predare pe planul studierii contrastive a limbilor, în ce fel intrarea în uz a mijloacelor audio-vizuale înrîurește aplicarea acestui procedeu.

Altă latură pozitivă a lucrării constă în abordarea unor probleme asupra cărora nu s-a ajuns încă la consensul specialiștilor, dar care, prin legătura lor nemijlocită cu practica, cu realitatea școlii, sînt în măsură să suscite interesul unor cercuri largi. Se impun astfel atenției considerațiile autorului cu privire la necesitatea restringerii numărului de elevi la orele de limbi străine, pentru a da fiecăruia din ei putința de a lucra în mod activ (vezi și N. N. Condeescu, *Școala și studiul limbilor străine*, în „Scînteia" din 12 aprilie a. c., p. 4).

De reținut totodată faptul că autorul nu s-a ferit să-și manifeste rezerva — ce e drept, direct la „Concluzii", fără o prealabilă discuție pe parcurs — față de posibilitățile actuale ale învățămîntului programat, în sprijinul căruia entuziaștii, precum se știe, nu duc lipsă de argumente.

În ansamblu, lucrarea are darul să convingă pe profesori că „o lecție de limbi străine la nivelul cerințelor metodice care se pun astăzi nu poate fi ținută fără folosirea unuia din elementele audio-vizuale" (p. 54), îi face să se apropie cu încredere de auxiliarele tehnice, îi îndeamnă să le integreze cît mai firesc în structura lecției. Cartea nu se substituie unui manual de metodică. De aceea, nu trebuie să se caute în ea rețete amănunțite de folosire a magnetofonului, a picupului, a proiecției ș. a. pentru fiecare moment al lecției sau pentru fiecare tip de lecție.

Salutînd apariția cît se poate de oportună a studiului lui I. Brăescu, ne exprimăm dorința de a-l vedea urmat de altele de același gen, care să fructifice în continuare experiența acumulată de cadrele noastre didactice, să deschidă orizonturi noi sistemului de predare, cu valoare recunoscută și în străinătate, a limbilor moderne în școala românească.

M. GHEORGHIU
V. SOLOMON

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii, București 40.132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 859
Vineri 29 iulie 1966
16 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PREGĂTIRI PENTRU NOUL AN ȘCOLAR

Sighet

De la poalele Gutînului și pînă la orașul de pe Tisa — Sighet — comunele se țin lanț. Impunătoare, curate, îngrijite, clădirile școlilor vorbesc despre directori gospodari, despre un an școlar care se pregătește cu grijă. Prospețimea zugrăvelii și strălucirea curată a ferestrelor mari, care poartă parcă în oglinzile lor soarele chiar și atunci cînd el se ascunde printre nori, îți dau un sentiment de liniște, de siguranță, de mulțumire.

La secția de învățămînt a raionului Sighet, unde mergem spre a afla amănunte, țipenie de om. O tovarășă, care nu-și putea ascunde surprinderea de a ne vedea, ne informează : „Șeful secției este plecat în comuna Bîrsana pentru anchetarea unui caz, iar de acolo merge la Giulești într-o altă problemă". Bîrsana este situată pe drumul ce duce de la Sighet înspre Vișeu, iar Giulești se află în direcția Baia Mare. Era rîndul meu să-mi manifest surprinderea. De ce o fi ales șeful secției direcții opuse pentru aceeași deplasare!! Am preferat în cele din urmă să cred că tovarășa noastră nu știe bine programul șefului. M-am interesat de inspectori. Unul era plecat în concediu. Altul plecase cu puțin înainte de sosirea noastră în direcție necunoscută. Din alte surse, am aflat mai tîrziu că șeful secției s-ar afla la Baia Mare. Cum n-am putut să-l întrebăm atunci, îl întrebăm acum pe șeful secției — cum de nu se știe la secție de urma lui?!!

Gherla

În orașul Gherla cursurile pot începe chiar acum — ne spune inspectorul Traian Cîmpeanu — pentru că toate lucrările sînt terminate.

Într-adevăr, deplasîndu-ne la fața locului constatăm că la Liceul „Ana Ipătescu" (director Lidia Ceclan), la Școala generală nr. 1 (director Vasile Chezan), ca și la Școala generală nr. 2 (director Iosif Pop), clasele sînt gata să-și primească elevii. Ordinea și curățenia sînt exemplare. La Liceul Petru Maior — lucrările de reparație sînt terminate.

La școlile din raion lucrările erau gata la 15 iulie în proporție de 40 la sută. Pînă la această dată, au fost distribuite 650 bănci noi, 40 de table, 10 catedre, constituind 80 la sută din necesarul mobilierului ce trebuie înlocuit. Pentru amenajarea laboratoarelor s-au investit sumele necesare. Se construiesc în prezent 6 săli de clasă noi — două din ele la Școala generală din Năsal, și o sală da clasă în Nima.

Lucrurile merg, nu stau pe loc, nimic de zis, dar un ritm mai viu ar da mai mari garanții că totul se va termina la vreme.

Dej

La Dej tov. Sigartău Dumitru — șeful secției de învățămînt raionale — ne informează că pentru noul an școlar a fost prevăzută în plan construirea a 25 săli de clasă noi. Acestea, precum și reparațiile generale și curente de la diferite școli, vor fi terminate în întregime pînă la data de 20 august. În toamnă elevii de liceu din Gîrbou vor avea un local modern, bine înzestrat. Pentru terminarea construcției s-a investit suma de 100 000 lei. O școală nouă, cu etaj, avînd 8 săli de clasă și dependințele necesare se va da în folosință la începutul acestui an școlar și în comuna Catan. De asemenea, și la Cireșoaia este în plină construcție o școală nouă cu 8 săli de clasă. La Somcutul Mic, la cele 4 săli de clasă construite anul trecut, se vor mai adăuga anul acesta încă 4 săli.

În orașul Dej va funcționa anul acesta un liceu de specialitate. Și în această privință au fost asigurate condițiile materiale în vederea începerii cursurilor. La început noua școală va funcționa ca secție de specialitate pe lîngă Liceul nr. 1, urmînd ca pe parcurs, cînd va spori numărul claselor și elevilor, ea să funcționeze într-o clădire destinată exclusiv acestui scop.

— Greutăți ?

— Mai sînt. În general, contractele încheiate cu întreprinderea de gospodărie raională — I.G.R. — și cele încheiate cu cooperația meșteșugărească sînt respectate. Totuși în unele comune, ca Mihăiești și Vița, cantitatea de cărămidă achiziționată pînă acum este insuficientă. Aceasta pentru faptul că sfaturile populare respective nu au acordat atenția cuvenită realizării veniturilor planificate din contribuția voluntară.

*

Sîntem în plină vacanță. Totuși timpul — unidimensional și ireversibil — trece. Secțiile de învățămînt și directorii de școli să-și potrivească bine pasul pentru a nu fi depășiți de el. Se pare că mai sînt momente cînd acest lucru se uită. Am ținut să-l amintim.

TRAIAN ISPAS

În frumoasa stațiune Tușnad.

LA ODIHNĂ

Primul popas pe urmele vacanței corpului didactic l-am făcut la Secția de învățămînt a Sfatului popular al raionului „23 August". Acolo am notat și prima constatare : preocuparea ca învățătorii și profesorii din raion să-și efectueze concediul integral în vacanța de vară.

În primul moment am rămas puțin descumpănit cunoscînd din anii anteriori dificultățile unui asemenea deziderat : asigurarea activităților de vară în tabere și centre cultural-sportive, trimiterea unor profesori la diferite cursuri, pregătirea deschiderii viitorului an școlar, organizarea cursurilor de pregătire pentru corigențe și altele. Știam că activitățile de vară care cer prezența învățătorilor și profesorilor nu pot fi diminuate, că pregătirile pentru noul an școlar nu se pot amîna. Lămuririle date de secția de învățămînt și informațiile culese ulterior în școli au arătat că anul acesta secția de învățămînt a asigurat 60 de ghizi pentru punctele turistice (raionul 23 August, avînd cele mai multe internate are și cele mai multe puncte turistice din Capitală) peste 400 îndrumători pentru tabere, în afară de profesorii afectați pentru activitățile în centrele cultural-sportive, în afară de cei angajați în pregătirea deschiderii noului an școlar care se află într-un stadiu destul de avansat (cele mai multe școli fac ultimele lucrări pregătitoare). Cu toate acestea în raionul „23 August" s-a asigurat tuturor profesorilor posibilitatea efectuării concediului în perioada vacanței de vară. Dintre măsurile cele mai importante care au facilitat aceasta notez : măsura ca o parte din cadrele didactice să plece în concediu, nu la 1 iulie cum se obișnuiește, ci imediat după închiderea cursurilor — 10 sau 15 iunie, analizarea de către secția de învățămînt a planificării concediilor fiecărei școli în lumina sarcinilor de vară (atît la nivelul școlii cît și la nivelul raionului), ca și prelungirea pînă la 10 septembrie a posibilității de a efectua concediile pentru cei care din motive legitime nu l-au putut încheia mai devreme (cazurile acestea nu sînt prea numeroase și deci nu pot pune în primejdie buna desfășurare a lucrărilor cerute școlilor în perioada de la 1 la 15 septembrie). Mai presus de toate mi se pare demnă de menționat mentalitatea conducerii secției (Traian Predoiescu) și a întregului corp de inspectori. Iată ce ne-au declarat : **Efectuarea concediului de odihnă nu este o problemă personală a învățătorului și profesorului. Este întîi de toate, o problemă a secției de învățămînt, a însăși desfășurării muncii de instrucție și educație.** În sondajele făcute de secția de învățămînt în anii școlari trecuți s-a constatat la începutul anului școlar o diminuare a randamentului acelor cadre didactice care, din diferite motive, nu-și efectuaseră concediul de odihnă atît cît a fost el stabilit prin lege. Lecțiile acestora erau de cele mai multe ori sensibil afectate de oboseală. **Iată, de ce pe lîngă obligația stabilită prin legislația muncii,** ne-a spus tov. Traian Predoiescu, **preocuparea noastră pentru efectuarea concediilor cadrelor didactice din raionul „23 August" a fost și mai mult sporită de răspunderea ce ne revine în legătură cu buna desfășurare a muncii didactice în anul școlar care se apropie.** Un inspector din cadrul secției, tovarășa Eleonora Fotescu, are evidența pe școli a planificării concediilor tuturor cadrelor didactice, urmărind respectarea ei întocmai.

Al doilea popas pe urmele vacanței corpului didactic l-am făcut la cîteva sindicate de învățămînt. Notăm preocuparea sindicatelor de învățămînt din raioanele **23 August** și **Lenin** pentru trimiterile la odihnă și cură balneară, și a clubului învățămînt din Capitală pentru dezvoltarea turismului. Cîteva sute de cadre didactice din cele două raioane își petrec o parte din concediul lor de odihnă în stațiunile de pe litoral sau de la munte.

Preocupări pentru folosirea integrală a biletelor de odihnă în stațiunile balneoclimaterice și pentru turism ni s-au mai semnalat și din partea altor comitete ale sindicatelor din învățămînt, ca de pildă cele din Galați, Strehaia, Craiova. În ce privește biletele de odihnă și tratament persistă încă o dificultate pe care o întîmpină comitetele sindicatelor — semnalată de altfel și cu alte prilejuri cînd ne-am ocupat de vacanța cadrelor didactice. Faptul că în timpul anului școlar — adică atunci cînd cadrele didactice nu-și pot lua concediul — numărul biletelor de odihnă este disproporționat de mare față de membrii de sindicat care pot să plece în concediu în această perioadă în timp ce în vacanța propriu-zisă situația se prezintă invers.

Am dorit apoi să vedem cum se desfășoară odihna cadrelor didactice în stațiuni. Am pornit așadar spre salba de oaze de răcoare și odihnă care se leagă de-a lungul Văii Prahovei.

Cînd am ajuns la Predeal era plină amiază și cei mai mulți dintre cei veniți în concediu părăsiseră stațiunea ademeniți de chemarea munților. Nu mi-a fost prea greu să capăt informații privind corpul didactic. Se aflau la odihnă peste 50 de învățători și profesori. Mai greu mi-a fost însă să-i găsesc. Distanțele de la vilă la vilă sînt uneori destul de mari, iar vilele în timpul zilei sînt mai mult pustii. Abia după cîteva ore reușesc să întîlnesc primul grup : locatarii vilei „Liliacul". O învățătoare din Tecuci, Emilia Doru, o profesoară de biologie din Capitală, directorul adjunct al Școlii nr. 128 din București, Nicolae Amza. Anul acesta, au spus ei, oamenii muncii veniți la odihnă în stațiunea Predeal au fost ținta unei griji deosebite. Începînd cu cazarea, masa și sfîrșind cu programul de activități cultural-sportive totul a preocupat pînă la cele mai mici amănunte și la cele mai diferite și pretențioase preferințe. Pentru mo-

CONSTANTIN RĂDOI

(Continuare în pag. 6-a)

INTERVIU

cu un profesor din noua promoție

Mariana Dumitru-Jaclovschy a absolvit în vara acestui an cursurile facultății de filologie de la Universitatea din București. Sîntem deci în fața unei profesoare care nu și-a început încă munca didactică. Încercăm să aflăm, sondînd propriile ei probleme, o parte din problemele uriașului lot de tineri profesori care vor intra din septembrie în rîndurile corpului didactic.

Cu inteligența mobilă și promptă, Mariana răspunde rapid, cu franchețe și dezinvoltură la orice întrebare. Funcționează viu rodajul întrebărilor și răspunsurilor șirului de examene care s-a încheiat, însfîrșit, acum cîteva săptămîni, o dată cu marea bătălie a examenului de stat. Începem cu începutul : repartizarea.

— Eu am fost privilegiată. Am avut medie destul de mare și am ales printre primii.

— Ce ați ales ?

— Școala generală din comuna Valea Dacilor, în raionul Medgidia.

— Sînteți mulțumită ?

— O dată ce am ales...

— Alte probleme ?

— Toți ne gîndim acum la viitorul apropiat cînd vom schimba practic calitatea de student cu cea de profesor.

— Nici o rezervă ?

— Ba da. Mai de grabă motive de prudență. Primul e teama de a nu întrerupe studiul. Nu-mi explic de ce, dar mulți absolvenți ai universității încep să-și piardă pasiunea pentru studiu la cîțiva ani după ce încep munca în învățămînt. Cei mai mulți acuză lipsa de material documentar resimțită în mediul rural. Cred că pot lua unele măsuri de precauție. O să extind la maximum fondul bibliotecii personale și o să am grijă să mă aprovizionez cu toate cărțile nou apărute, o să fac abonamente la principalele publicații de specialitate, o să recurg la serviciile oficiului „Cartea prin poștă" și sper să mă țin la curent cu problemele vieții literare. Am o singură teamă, aceea că n-o să-mi ajungă timpul. Știu, din auzite, că profesorii din școlile sătești sînt uneori aglomerați cu sarcini obștești care ies din sfera obligațiilor lor de pedagogi. Unii oameni cred că această muncă se reduce doar la cele cîteva ore pe care profesorii le petrec în clasă alături de copii. De aici și părerea că profesorii au timp liber berechet și ca atare pot fi folosiți fără grijă în alte munci. Dar este știut că activitatea din clasă este numai o mică parte a muncii profesorului, că fiecare lecție trebuie pregătită acasă în mod minuțios, profesorul trebuie să studieze neîncetat, să țină pasul cu dezvoltarea științelor, cu tot ceea ce este nou în domeniul specialității sale. Numai în aceste condiții poți fi într-adevăr un bun profesor. Și pentru a realiza aceste condiții este nevoie de timp. Indiferent de dificultățile pe care le voi întîmpina, eu voi încerca să-i fac să înțeleagă pe cei ce nu au înțeles încă asta, cît de necesar ne este nouă timpul.

— Mai sînt și alte „motive de prudență" ?

— Sînt nevoită să repet o idee care a devenit aproape un loc comun. Se așteaptă de la noi, tinerii profesori, să intrăm în munca noastră cu entuziasm, cu energie și, mai ales, cu idei noi. N-aș putea spune că îmi lipsește vreunul din aceste atribute. Și, mai ales nu-mi lipsesc ideile noi. Mi-e însă într-un fel teamă să nu mă întîlnesc cu forma aceea periculoasă, pe care unii o numesc prudență, dar căreia eu îi zic lipsă de curaj, de inițiativă, de îndrăzneală. Mi-e teamă că dacă nu voi găsi în jurul meu oameni care să-mi hrănească entuziasmul și să-mi sprijine ideile, voi fi tentată să le abandonez înainte de vreme. Plec însă cu hotărîrea de a nu mă lăsa înfrîntă ci, pe cît îmi va fi posibil, să-i contaminez și pe cei din jurul meu, bineînțeles dacă va fi nevoie, de dorința înnoirii, a descoperirii noului.

Mă gîndesc și la cei de la care va trebui să învăț, colegi cu mulți ani de experiență, directorul, inspectorii etc. Aș dori ca ei să nu fie doar niște simpli controlori, care împart verdicte și calificative. N-aș vrea să pățesc cum a pățit o colegă a mea care a terminat cu un an în urmă și căreia i s-a spus de la primele lecții numai „dumneata n-ai de unde să știi", „dumneata nu te pricepi, n-ai experiență". E firesc ca la începutul muncii să avem lacune pe care nu le poate lichida decît acumularea unui anumit volum de experiență. Iar acest proces poate fi scurtat cu ajutorul celor care posedă deja o bogată experiență.

— Și altceva ?

— Deocamdată cam atît. Sper să nu fiu nevoită să-mi caut prea mult o gazdă. Am cîteva preferințe — casă foarte îngrijită, cu multă liniște și care să nu coste scump.

Cu aceasta, convorbirea noastră s-a încheiat. Sperăm și noi că doleanțele tinerilor profesori, exprimate în parte prin intermediul interlocutoarei noastre, vor găsi ecou la cei în măsură să le răspundă.

V. DUMBRAVĂ

COLOCVII despre școală, familie și societate

În frontul presei pedagogice din țara noastră a pășit de curînd o nouă publicație — revista „Colocvii despre școală, familie și societate".

În cuvîntul de deschidere semnat de acad. Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, este înscrisă menirea noii publicații — să întărească propaganda pedagogică, să fie o tribună de dezbateri, de schimb de experiență între factorii care concură la educația noilor generații, să formeze o opinie publică activă în realizarea țelurilor educației.

După un cald „cuvînt de binecuvîntare" al maestrului Tudor Arghezi, revista cuprinde o serie de interesante considerații despre copil, familie și școală făcute de unele personalități ale vieții cultural-artistice și pedagogice — prof. emerit Petre Drăgoiescu, scriitoarea Lucia Demetrius, conf. univ. Ursula Schiopu, prof. emerit Emil Giurgiuca, scriitorii I. D. Bălan, Gica Iuteș, Mircea Sîntimbreanu.

Dense dintr-un început se relevă discuțiile și anchetele inițiate de redacție. Astfel în primul număr artistul poporului Corneliu Baba, prof. univ. dr. Ludovic Csögör, acad. Victor Vîlcovici și dr. Bernard Capesius răspund la patru întrebări cruciale despre idealul în viață și alegerea profesiunii, în timp ce o anchetă colectivă organizată de Institutul de științe pedagogice ne relevă părerea a 1472 de elevi despre cum înțeleg să-și petreacă timpul liber. Despre elev în afara școlii, văzut de astă dată cu ochii „omului de pe stradă", sau a lucrătorilor din o serie de instituții culturale și de deservire publică, se ocupă și ancheta „Un educator colectiv : opinia publică". Discuția susținută de scriitorul Ion Biberi și prof. univ. Edmond Nicolau cu privire la învățămînt și cibernetică prefigurează un alt domeniu important al preocupărilor revistei „Colocvii despre școală, familie și societate" — dezbaterea problemelor esențiale ale modernizării învățămîntului.

La început de drum pe făgașurile cuprinzătoare ale propagandei pedagogice, urăm noului nostru confrate — revista „Colocvii despre școală, familie și societate" — rezultate cît mai valoroase pe tărîm publicistic. Dorim noii reviste să aducă o contribuție prețioasă la înfăptuirea sarcinilor de mare răspundere formulate de Congresul al IX-lea al partidului cu privire la educarea comunistă a tineretului.

CITIȚI :

SOCIOLOGIA PROCESULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT pag. 2

CUM SE CRESC CAPACITĂȚILE INTELECTUALE pag. 3

Sociologia procesului de învăţămînt

Înţelegînd prin „sociologie", în sens marxist, o disciplină de cercetare a fenomenelor sociale concrete, în scopul îndrumării lor practice pe calea dorită de noi, în ce măsură se poate vorbi de o sociologie a procesului de învăţămînt ?

Pentru a răspunde, să ţinem seama de faptul că „procesul de învăţămînt" este el însuşi un fenomen social, adică un fenomen de relaţii sociale între oameni şi anume între generaţiile succesive care se perindă în viaţa unei societăţi.

Trecerea zestrei culturale, care formează pe omul social, are loc spontan ; dar ea poate şi trebuie să fie înfăptuită şi în mod deliberat. De cînd există societate umană, generaţiile bătrîne „educă" pe cele tinere, pregătindu-le pentru viaţă. Le transmit adică, printr-un „învăţămînt" bagajul de deprinderi şi cunoştinţe care le îngăduie să se integreze cît mai just în rolurile sociale către care le vor chema nevoile concrete ale societăţii.

Pedagogia este deci ştiinţa transmiterii metodice a învăţămintelor necesare pentru o justă încadrare în societate, a generaţiilor tinere. Procesul de învăţămînt însă, este un fenomen dublu : pe de o parte, implică o tehnică de predare a zestrei culturale ; pe de altă parte, o tehnică de adaptare a învăţămîntului la nevoile concrete ale societăţii. Un învăţămînt este bun doar în măsura în care asigură această adaptare a celor învăţate la nevoile reale ale societăţii.

În sensul acesta, o sociologie a procesului de învăţămînt este normal să existe.

Îi putem distinge două ramuri :

Mai întîi, este necesar ca nevoile reale ale societăţii să fie perfect cunoscute, pentru că numai astfel învăţămîntul devine eficace. Cum creştem însă generaţiile tinere ca să se adapteze cît mai perfect nu numai societăţii de azi, cît mai ales societăţii de mîine, adică pentru vremea cînd aceste generaţii vor fi mature ? Este necesar să procedăm la o „previziune" socială, să stabilim adică chipul în care societatea de mîine va fi alcătuită şi ce nevoi vor exista atunci. În bună parte, previziunea ne este uşurată prin faptul că într-un stat socialist mersul viitorului este diriguit, planificat. Ştim de pildă care va fi gradul de industrializare, gradul de urbanizare, structura profesională, nivelul cultural, pe care îl vom atinge în cursul acestui plan cincinal şi ştim în linii mari ce va urma în perspectivă, după aceea, de-a lungul drumului de trecere spre comunism. Ştim mai mult încă ; ştim în fiecare an care va fi contingentul de tineri pe care vom avea a-i instrui, graţie calculelor demografice pe care le putem face ; şi ştim de asemenea şi care vor fi, an de an, locurile de muncă ce vor trebui asigurate.

De aceste aspecte ale problemei se ocupă, evident, organele superioare, în primul rînd Ministerul Învăţămîntului, atunci cînd planifică volumul şi profilul şcolilor necesare, volumul şi profilul corpului didactic, conţinutul şi forma programelor didactice şi a manualelor necesare. Nu e deci de mirare că Ministerul Învăţămîntului procedează la studii de sociologie pentru a cunoaşte mersul viitor al necesităţilor sociale, pentru ca pe baza acestei cunoaşteri să îndrume în mod raţional şi planificat, procesele de învăţămînt necesare formării cetăţenilor de mîine.

În al doilea rînd, membrii corpului didactic, operînd direct pentru realizarea procesului de învăţămînt, au şi ei o sarcină, dintre cele mai importante, în domeniul cercetărilor sociologice. Procesul de învăţămînt nu se asigură doar prin predarea metodică a unui grup de cunoştinţe sistematice, ci şi prin asigurarea, în condiţii optime, a asimilării acestui învăţămînt de către generaţiile tinere. Ori este cert că din acest punct de vedere, procesul de învăţămînt este influenţat, în mod direct şi indirect, de întreg mediul social în care trăiesc copiii.

Să analizăm acest din urmă aspect al problemei.

Există mai întîi o sarcină a educatorilor de a îndruma pe cei tineri spre profesiile cele mai potrivite. Aceasta ţine de două condiţii : de profesiile existente şi de calităţile personale ale fiecărui copil în parte. Pentru ca o orientare profesională să poată fi făcută, pedagogii trebuie să cunoască mai întîi care sînt nevoile societăţii, profesiile existente pentru care pot să fie pregătiţi cei tineri. Această cunoaştere trebuie să meargă, adîncit, pînă la studierea cercetărilor sociologice de „profesiografie", a căror elaborare cade în sarcina sociologilor de profesie. Pe de altă parte, ei trebuie să cunoască înclinaţiile şi capacităţile fiecărui elev în parte. Sinteza între aceste două serii de cunoaşteri implică mînuirea unor tehnici de psiho-sociologie.

În al doilea rînd, desfăşurarea procesului de învăţămînt nu atîrnă numai de capacităţile individuale ale copilului şi nici numai de nivelul tehnic al metodicei de predare, ci şi de o serie de condiţii sociale, existente în afară de cadrele şcolii.

În primul rînd e vorba de viaţa de familie pe care o au copiii. Sociologia ne învaţă că prima şi deseori cea mai hotărîtoare înrîurire asupra dezvoltării copiilor o are familia. Nu în sensul unei „educaţii" conştiente pe care ar primi-o acolo, ci prin simplul fapt că părinţii constituie un model de viaţă pentru copiii lor. Într-o familie sănătoasă, pilda părinţilor este binefăcătoare. Într-o familie dezorganizată copiii cresc greşit, astfel că o dată primiţi în şcoală se cere a se face pentru ei, nu atît o „educaţie", cît o „reeducaţie".

Nu se ştie încă îndeajuns de către opinia noastră publică, faptul că prin legislaţia noastră, s-a creat o „autoritate tutelară", funcţionînd pe lîngă sfaturile populare, care are datoria legală şi posibilitatea practică de a îndruma viaţa familiilor din teritoriul respectiv, astfel încît ea să fie de aşa natură încît să ofere tinerelor generaţii modele sănătoase de urmat şi condiţii bune de dezvoltare biologică şi socială. O întreagă tehnică de „asistenţă socială a familiei", a fost creată pentru a cerceta şi îndruma familiile, în scopul de a asigura seria de condiţii la care au dreptul copiii şi în lipsa cărora desfăşurarea procesului de învăţămînt nu poate avea loc în condiţii bune.

Rolul corpului profesoral este deci departe de a se rezuma la ţinerea lecţiilor perfecte, ci constă şi în a ajuta desfăşurarea procesului de învăţămînt printr-o acţiune de pedagogizare a familiilor. Aceasta implică însă o cunoaştere a problemelor de sociologie a familiei, atît în privinţa tehnicilor de investigare a lor cît şi în cea de intervenţie în viaţa lor. Sociologia arată corpului pedagogic cum trebuiesc mînuite realităţile vieţii de familie, în aşa fel încît elevii lor să fie puşi în condiţiile care pot asigura buna desfăşurare a proceselor de învăţămînt.

Contactul cu părinţii, vizitele la domiciliu nu sînt eficace dacă se reduc la discuţii ţinute la nivelul bunului simţ şi al prelegerilor moralizatoare. Ele trebuie să aibă un caracter şi un conţinut mult mai profund. Fără de o cunoaştere a tehnicilor sociologiei familiei, în special privind capitolul desfăşurării procesului educativ în sînul familiei, amestecul corpului didactic în viaţa familiilor elevilor lor rămîne superficial şi fără rezultat efectiv.

Sarcina aceasta este fără îndoială extrem de grea, dat fiind că problemele pe care le ridică familiile sînt variate, complexe, uneori grave. Nu trebuie uitat că familiile noastre, în momentul de faţă, se află în plin proces de formare ca familii socialiste, şi că foarte multe sînt simultan prinse şi într-un proces de rapidă urbanizare, ceea ce le dă, deseori, un caracter de instabilitate.

Corpul didactic are desigur în primul rînd datoria de a asigura mersul învăţămîntului în cadrul şcolii, supraveghind continuu şi condiţiile în care trăiesc elevii lor în familie. Nu i se poate cere corpului didactic o acţiune sistematică de intervenţie în familii, dar el trebuie să fie destul de bine informat asupra problemelor de sociologie a familiei, încît să poată depista din timp şi semnala organelor în drept situaţiile deosebit de grave, în care sfaturile date în ore de consultaţie cu părinţii nu pot fi suficiente.

În al doilea rînd, profesorii constată deseori la anume elevi o scădere a randamentului şcolar, ivirea unor tulburări de comportament. Cercetînd, se conving totuşi că în viaţa de familie a elevilor nu s-a produs nimic nou care să justifice acest lucru. Este cazul să ţinem însă seamă de faptul că nu numai familia poate provoca, prin crizele sale interne, crizele procesului de învăţămînt, ci şi grupele de joacă şi de prietenie ale copiilor.

Aceste grupe de tineret pot fi de două feluri : unele sînt anume organizate pentru a veni în ajutorul procesului de învăţămînt şi educaţie. Dar în afară de acestea, există şi o serie de alte grupe, aşa numite „informale", adică ivite spontan, nesupravegheate, care au şi ele influenţă asupra procesului de maturizare a copiilor, dar pot din păcate să creeze uneori condiţii nefavorabile de dezvoltare. Corpul profesoral nu poate deci să le ignore. Ele trebuiesc studiate, îndrumate şi transformate în ajutătoarele procesului de învăţămînt. Ceea ce implică din nou cunoaşterea şi mînuirea unei sociologii a grupelor informale de tineret, capitol de bază al sociologiei tineretului, de care va trebui să ţinem seama dacă dorim să asigurăm o mereu sporită eficacitate a proceselor de învăţămînt.

Tehnicile de muncă sociologică în legătură cu problemele învăţămîntului şi educaţiei tineretului sînt complexe şi cer un studiu atent, competent. Trebuie salutată cu bucurie iniţiativa Ministerului Învăţămîntului care de curînd a pornit o serie de cercetări şi acţiuni de sociologie educaţională menite să constituie baza pentru o viitoare tehnică de lucru.

Prin echipe complexe, formate din pedagogi, sociologi, medici şi psihologi, studiile au fost făcute în cursul acestui an în diverse centre şcolare (Bucureşti, Arad, Ploieşti) supunînd cercetării ştiinţifice probleme atît de importante cum sînt cele privind „Mediul şcolar şi extraşcolar şi integrarea socială a tineretului", „Relaţiile sociale integrative ale tineretului şcolar", „Interrelaţiile elevilor adolescenţi şi formarea personalităţii", „Comunicaţiile de masă şi tineretul şcolar", „Contribuţia familiei la integrarea socială a elevilor adolescenţi", „Influenţa mediului social asupra alegerii profesiunii", „Rolul şcolii în orientarea profesională a elevilor", „Opţiunile profesionale ale elevilor şi semnificaţia lor" etc.

Rezultatele acestor investigaţii sociologice vor fi în curînd publicate şi de pe urma lor sîntem în drept să aşteptăm o dezvoltare a „sociologiei educaţiei", care să contribuie la îndrumarea ştiinţifică din ce în ce mai eficace a procesului de învăţămînt.

HENRI H. STAHL

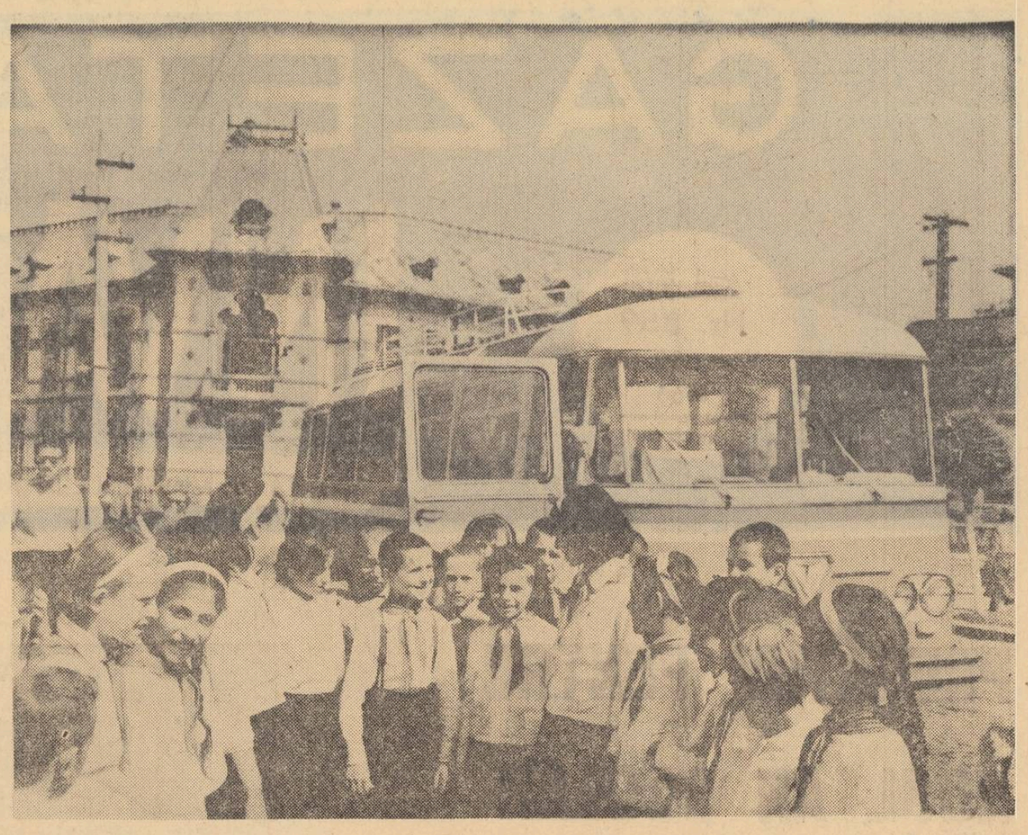

Elevi de la Şcoala generală din Podari-Craiova în excursie la Tîrgu Jiu.

Prin cîteva centre cultural-sportive

Vacanţa mare a devenit stăpînă absolută pe timpul tineretului şcolar. Plecaţi în taberele de la munte sau de la mare, cutreierînd plaiurile ţării ca excursionişti, jucîndu-se în parcurile oraşelor sau în poienile din apropierea satelor ei au lăsat departe grijile şcolare. Dar educaţia n-a intrat în vacanţă. Ea se exercită acum, în lunile de vară într-un climat nou, pe un tărîm adecvat împrejurărilor. Organizînd activitatea în tabere, punînd la cale şi realizînd excursii, cei ce se îngrijesc de odihna şi recrearea copiilor n-au uitat nici de cei care rămîn pe loc. Pentru aceştia au fost organizate centre cultural-sportive, care asigură posibilităţi multiple de folosire atractivă şi interesantă a timpului liber.

În Capitală s-au creat cîteva zeci de asemenea centre la casele de cultură ale tineretului din raioanele Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu sau Griviţa Roşie, la liceele „Mihai Viteazul", „Dr. Petru Groza", „Dimitrie Bolintineanu", ca şi în multe alte locuri. Conduse de un comandament compus din profesori de sport, muzică, limba română, istorie etc. ca şi din activişti ai U.T.C., aceste centre, dotate cu terenuri de sport şi săli de spectacole, avînd acces la ştranduri şi la parcurile de distracţii, dispunînd de mijloace de transport pentru excursii şi drumeţii, sînt adevărate cartiere generale ale vacanţei, care oferă elevilor bucuriile şi surprizele unor forme de recreare dintre cele mai plăcute. Bineînţeles, acolo unde organizatorii nu se mulţumesc doar cu existenţa condiţiilor favorabile, ci ştiu şi să valorifice aceste condiţii.

De exemplu, la centrul de la casa de cultură a tineretului din raionul Griviţa Roşie. Cei care conduc activitatea desfăşurată aici ştiu că — aşa cum ne declara unul din ei — pe elevi îi cîştigi cu varietate, cu acţiuni atractive care le spun ceva nou, care sînt ferite de plictiseală. Organizînd asemenea acţiuni, centrul se bucură de multă popularitate.

O relatare plină de semnificaţii ne-a făcut unul dintre membrii comandamentului centrului cultural sportiv din raionul 23 August : „I-am anunţat pe elevi că organizăm o vizită la Mogoşoaia. Au reacţionat la început cu destulă indiferenţă. „Ce-i de văzut acolo ?" — ne-au întrebat. Situaţia s-a schimbat însă radical cînd le-am făcut cunoscut programul excursiei. Întîi, vizitarea Palatului Brîncovenesc. Apoi, o surpriză : sînt invitaţii elevilor din Mogoşoaia şi împreună cu ei vor participa, dimineaţa, la un concurs de pescuit şi înot, ca şi la un meci demonstrativ de polo, iar după amiază la o întrecere de volei şi la un concurs pentru cel mai bun recitator şi cel mai bun solist vocal. Abia am găsit apoi loc în autobuze pentru toţi excursioniştii, atît de mulţi s-au înscris la excursie".

Întocmirea inteligentă şi atractivă a programului este hotărîtoare. Dar de multe ori unele acţiuni rămîn doar pe hîrtie, pentru că nu sînt popularizate cum trebuie. La o anchetă sumară făcută în raionul 30 Decembrie, din 27 elevi prezenţi la festivitatea de deschidere a centrului cultural sportiv de la Liceul „Dr. Petru Groza", doar 5 ştiau dinainte de existenţa acestui centru, iar 12 aflaseră doar în ziua precedentă, datorită unui telefon primit de la şcoală. Cum să fi fost altfel, dacă existenţa centrului se face cunoscută doar prin firma de la intrare şi printr-un afiş-program (de altfel interesant, bogat în activităţi originale) lipit pe un geam, undeva în curte? O situaţie similară am mai întîlnit şi la centrul de la Liceul „Mihai Viteazul", rezervat elevilor de la şase licee, 12 şcoli generale şi trei mari grupuri şcolare profesionale. Fiind întrebat de ce nu este prea frecventat centrul, un membru al comandamentului acestuia a găsit pe loc explicaţia : elevii nu vor să vină şi nici părinţii lor nu-i lasă. De mirare ! Unde s-au mai văzut elevi care să nu dorească să ia parte la acţiuni distractive, unde s-au mai văzut părinţi care să nu-i lase să participe la asemenea acţiuni ? Nu s-au văzut, evident, şi nici aceştia de care vorbim nu fac excepţie. Doar atît că nu ştiau de existenţa unor acţiuni de acest fel. Şi cum să ştie, cînd programul era ascuns vederii, fiind lipit... pe dosul uşii ghiretei portarului ! Lasă că nici acţiunile înseşi nu erau prezentate prea atractiv, programul suferind de zgîrcenie în amănunte şi de monotonie : marţea şi vinerea — excursii, concursuri sportive, ştrand, iar în celelalte zile — activităţi în şcoală. Ce fel de activităţi ? Ne-am dus şi noi la şcoală, să aflăm. De la personalul de serviciu — căci numai pe acesta l-am găsit, am aflat că, din lipsă de cadre didactice care să supravegheze îndeplinirea programului, nu s-a mai organizat nimic. Aceasta era situaţia la jumătatea lunii iulie şi continuă să fie la fel şi în momentul de faţă.

Iată, deci, că aici nu e vorba de o neînţelegere din partea elevilor sau a părinţilor, ci de deficienţe de organizare, de lipsă de interes. Lucrurile nu se rezolvă prin lamentări şi atitudine pasivă, ci printr-o muncă activă, creatoare. Numai printr-o popularizare susţinută a programelor centrelor de activitate cultural-sportivă, prin organizarea unor acţiuni colective interesante, specifice vîrstei, tipice perioadei de vară, tineretul şcolar îşi va afla la aceste centre un loc îndrăgit de recreere şi reconfortare.

IRIMIE STRAUŢ

ACTIVITATE DIDACTICĂ ŞI CERCETARE

Societăţile ştiinţifice ale cadrelor didactice au un important rol pe linia perfecţionării profesionale. Desfăşurîndu-se în permanenţă pe planul muncii de informare ştiinţifică, precum şi pe cel al acţiunilor de cercetare metodico-ştiinţifică, activitatea acestor societăţi determină în mod direct ridicarea nivelului general al procesului de învăţămînt.

Sala de maşini CIFA-3 de la Universitatea din Bucureşti — discuţie înainte de a introduce problema în maşina de calcul.

Am trecut pragul filialei societăţii de ştiinţe matematice din Oltenia, în căutarea aspectelor concrete cu care să ilustrăm aceste cerinţe care definesc activitatea societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice.

Premisa activităţii ştiinţifice : informarea

Desfăşurată în direcţia informării şi documentării cadrelor didactice în vederea cunoaşterii progreselor matematicii şi predării acesteia, activitatea subfilialei din Craiova a Societăţii de ştiinţe matematice a cunoscut în timpul din urmă un serios avînt. El s-a reflectat, mai mult decît în trecut, pe plan calitativ, lucru pe care îl demonstrează cu prisosinţă noul aspect îmbrăţişat de conferinţele ţinute în acest an. Cele două expuneri făcute în cursul lunii aprilie de academicianul Gr. Moisil, despre introducerea în cibernetică şi despre teoria algebrică a mecanismelor automate cu contacte şi relee, conferinţe la care au participat alături de profesori, peste 50 de ingineri din producţie, nu s-au mărginit numai la o simplă informare a auditoriului ci, prin felul cum au fost concepute, au creat premisele unei colaborări utile între profesorii de matematică şi inginerii din marile întreprinderi craiovene. Cadrele didactice din învăţămîntul mediu au intrat astfel în contact cu probleme de aplicare practică a matematicii moderne în secţiile productive ale unor mari uzine ca „Electroputere", „Combinatul Chimic", sau „7 Noiembrie".

La sfîrşitul expunerilor s-au purtat discuţii interesante, care au relevat în mod pregnant atît nevoia unei informări permanente a cadrelor tehnice superioare din producţie în domeniul matematicii moderne, cît şi necesitatea ţinerii la curent a profesorilor cu aspectele teoretice ale aplicării matematicii în procesele de fabricaţie respective. Problemele concrete din producţie care cer soluţii matematice s-au dovedit a fi o solidă bază de colaborare între ingineri şi profesori, menită să sporească eficienţa muncii lor ştiinţifice.

O dată apărută ideea acestei colaborări, ea a fost dezvoltată printr-o hotărîre deosebit de importantă — aceea a cooptării unor ingineri din uzine printre membrii filialei. În cadrul societăţii vor intra şi inginerii cadre didactice de la noile licee de specialitate şi de la şcolile tehnice din localitate. Activitatea societăţii se va întări şi mai mult de la toamnă, întrucît în cadrul Universităţii din Craiova va funcţiona o facultate de electrotehnică şi, strîns legată de aceasta, o secţie de automatică ale cărei cadre de specialitate vor fi şi ele cooptate în societate. Se va putea astfel stabili o tematică de cercetare bogată în domeniul tehnic în care matematica îşi găseşte o atît de largă aplicabilitate.

Societatea s-a preocupat în aceeaşi măsură şi de informarea ştiinţifică a cadrelor din celelalte centre ale regiunii Oltenia. Înfiinţarea de subfiliale, proiectată pentru Turnu Severin şi Tîrgu Jiu, completează acţiunea începută prin organizarea unor conferinţe pe teme de matematică modernă, ţinute de membri ai filialei în aceste localităţi. Printre temele expuse, se află unele desprinse din capitole importante ale matematicii moderne, ca logica matematică, programarea lineară, teoria mulţimilor etc. Ecourile pozitive stîrnite printre profesorii de la liceele din Turnu Severin şi Tîrgu Jiu de aceste expuneri au demonstrat necesitatea accentuării activităţii filialei pe această linie.

Schimbul de experienţă aprofundează informarea ştiinţifică

Teme importante, cum ar fi de pildă introducerea calculelor aproximative în şcoala generală şi în liceu, au făcut obiectul unui susţinut schimb de experienţă organizat, nu numai între cadrele didactice din regiune, ci desfăşurat şi pe scară interregională. Încă din anul 1965 filiala a participat la o consfătuire interregională pe această temă. Delegaţii regiunilor Hunedoara, Bucureşti, Argeş şi Banat şi-au unit părerile cu acelea ale delegaţilor din Oltenia, în susţinerea propunerii ca aceste noţiuni de calcul aproximativ să fie incluse în programele de învăţămînt. Tot pe linia unei fructuoase colaborări interregionale în cadrul Societăţii, membri ai filialei au participat recent la consfătuirea pe ţară ţinută la Tulcea, cu privire la analiza manualelor şi programelor de matematică de la clasa a IX-a, precum şi la consfătuirea de la Baia-Mare, cu tema : Introducerea calculului vectorial în programul liceelor. Este în pregătire participarea şi la viitoarea consfătuire de la Arad, pe teme legate de teoria mulţimilor, la care filiala din Craiova va prezenta şi un coreferat. Toate aceste schimburi de experienţă aprofundează informarea ştiinţifică prin faptul că temele alese reflectă de fiecare dată un aspect al noului din matematică.

Privită în perspectivă, informarea ştiinţifică a cadrelor didactice, perfecţionarea lor, familiarizarea cu unele dintre problemele aplicării matematicii moderne în procesele de producţie, are drept scop realizarea unei pregătiri superioare, menite să determine obţinerea unor rezultate mai bune în munca cu elevii. Comitetul filialei, valorificînd experienţa anilor trecuţi, a ajuns la concluzia că pentru a se obţine rezultate mai bune la concursuri, este nevoie de o pregătire suplimentară a elevilor în cadrul cercurilor, în special pentru fazele mai avansate — etapă regională, finală. Este desigur o realizare grăitoare a filialei faptul că, în acest an la concursul de matematică pentru elevii claselor VI—VIII, au participat peste 16 800 elevi din toată regiunea. Pregătirea suplimentară s-a înfăptuit prin cercurile de matematică din cadrul şcolilor şi prin cercurile pe localitate.

Din discuţiile purtate în legătură cu calitatea muncii desfăşurată de elevi la matematică, a rezultat şi necesitatea traducerii în fapt a propunerii de a se crea clase cu profil special de matematici. Dezideratul, mult discutat, îşi cere împlinirea cu atît mai mult cu cît există încă de pe acum o bază certă de selecţionare a elevilor cu care s-ar putea forma asemenea clase.

De la informare şi documentare, la cercetare

O dată realizată o permanentă şi eficientă informare ştiinţifică, se creează condiţii şi stimulent pentru cercetarea ştiinţifică. Programul de lucru al sesiunii de comunicări ştiinţifice a cadrelor didactice pe anul 1965—1966, care se va desfăşura în luna septembrie a acestui an cu concursul secţiunii de învăţămînt a sfatului popular orăşenesc, cuprinde următoarele teme de matematică : metodica predării şirurilor, teoreme privind evolutele şi evolventele unei curbe, predarea noţiunii de funcţie în liceu, predarea noţiunii de loc geometric prin teoria mulţimilor, metoda rezolvării problemelor de locuri geometrice, calcule aproximative în şcoala generală. Simpla lor enumerare ne arată că, în cadrul cercetării metodico-ştiinţifice, membrii filialei din Craiova a Societăţii de matematică fac paşi necesari pentru legarea strînsă a predării de problemele practice ale matematicii aplicate. Să luăm un singur exemplu — tema privind calculele aproximative în şcoala generală. Alegerea acestei teme de cercetare a fost desigur influenţată de locul ocupat de ea în centrul discuţiilor purtate la consfătuirea interregională din anul 1965 şi răspunde nevoii ca elevii să cunoască noţiuni ale acestui calcul atît de important pentru „viaţa matematică" a tehnicii aplicate. Existenţa unor preocupări susţinute pentru promovarea acelor cercetări metodico-ştiinţifice, care pot mări eficienţa predării şi pot ridica nivelul procesului de învăţămînt, arată o judicioasă orientare a societăţii spre teme şi activităţi de actualitate.

La avîntul pe care începe să-l ia cercetarea metodico-ştiinţifică a membrilor filialei Societăţii de matematică din Oltenia va contribui desigur şi o altă realizare pe plan practic, administrativ de astă-dată. Este hotărîrea secţiei de învăţămînt a sfatului popular orăşenesc, de a reuni societăţile ştiinţifice într-un sediu unic, în cadrul căruia ele vor avea o bună bază materială de funcţionare.

Cercetarea metodico-ştiinţifică a cadrelor didactice are un dublu aspect. Pe deoparte, constituie o cale ideală de perfecţionare a cadrelor didactice, pe de altă parte reprezintă atragerea lor în circuitul general al cercetării.

T. DUMITRESCU

PROFESORII ELEVILOR PREMIAŢI LA OLIMPIADA INTERNAŢIONALĂ DE MATEMATICĂ DESPRE CUM SE CRESC CAPACITĂŢILE INTELECTUALE

Rezultatul Olimpiadei internaţionale de matematică de la Sofia ne-a prilejuit reflecţii cu privire la elevii excepţionali — problemă pe care şcoala trebuie să o aibă în grijă spre a-şi putea spori aportul la dezvoltarea ştiinţei.

Patru dintre premiile atribuite la Olimpiadă au revenit şcolarilor români. Victoriile înregistrate sînt nu numai succese ale învăţămîntului dar, am putea spune, o anticipare de bun augur asupra dezvoltării ştiinţelor matematice din ţara noastră. Căci, cei care deocamdată sînt doar nişte copii teribili, sau nişte adolescenţi uluitori, vor putea aduce mîine mari glorii ştiinţei româneşti şi mondiale. În capacitatea tinerilor sînt condensate marile speranţe ale viitorului. Problema merită de aceea atenţie deosebită din partea celor chemaţi să educe.

Dezvoltarea capacităţii creatoare a unor astfel de elevi pune probleme deosebite de instruire şi educare. Pentru a contura unele păreri în această privinţă, redactorul nostru Octavian Buzescu **a stat de vorbă cu doi dintre profesorii elevilor premiaţi — tov. Gabriela Tunner, profesoara elevului Dan Voiculescu de la Liceul nr. 21 din Bucureşti care a obţinut premiul I şi tov. Nicolae Colibaba, profesor al elevului Eugen Popa, de la Liceul nr. 3 din Iaşi, care a obţinut premiul II.**

Primele întrebări adresate celor doi profesori au fost formulate cu intenţia de a preciza condiţiile care determină sau uşurează drumul spre piscuri, convinşi fiind că este vorba în fiecare caz şi de înzestrare nativă, de aptitudini, dar şi de anumite condiţii create prin procesul de educaţie.

De ce deci dintr-o sută, sau dintr-o mie de elevi citiva se angajează la un moment dat într-o cursă care îi situează vădit în fruntea colegilor lor ?

Profesoara **Gabriela Tunner :** Este dificil să delimitez factorii care determină evoluţia acestor elevi. Pentru noi profesorii, ar fi probabil tentant să ne asumăm meritul de a-i fi crescut şi de a-i fi învăţat. Dar adevărul este că, în cazul lor noi ne jucăm rolul mai mult pînă în momentul cînd ei, purtaţi de focul pasiunii — pentru că, în general, toţi sînt nişte pasionaţi — ajung să spargă zăgazurile cerinţelor şcolare. Dar rolul acesta, fie şi numai acesta, este extrem de important. De multe ori de educator depinde ca elevul să-şi descopere posibilităţile, talentele, potenţialul intelectual. Începînd din acest moment profesorul devine, în multe cazuri, doar un spectator care nu face altceva decît să vegheze ca astfel de elevi să-şi urmeze nestingheriţi drumul lor vertiginos. Cred că ar fi de folos drumului lor dacă situaţia n-ar fi aşa, ci şcoala ar întreprinde ceva mai mult şi pentru piscuri, pentru excepţii, pentru elevii deosebiţi.

Pentru Voiculescu, matematica este acum o pasiune, o „distracţie", dacă vreţi, aşa cum este pentru alţii fotbalul, sau cinematograful. Am credinţa că dacă, prin absurd, i s-ar răpi dreptul de a se ocupa de matematică am asista la o adevărată dramă. Cînd şi, mai ales, cum s-a născut această pasiune e greu de precizat. Din informaţiile pe care le deţin, Dan Voiculescu a început să se distingă cam de prin clasa a V-a. Mi s-a spus că printre prietenii familiei lui s-ar afla cîţiva matematicieni care l-au făcut să prindă gust pentru această disciplină. S-ar putea ca în atmosfera intimă şi degajată a vieţii de familie naşterea unei pasiuni să găsească un mediu mai prielnic decît în cadrul întrucîtva rigid al şcolii. Din aceasta ar trebui să tragem concluzii însă. **Interesul pentru un domeniu sau altul de preocupări are nevoie, spre a se naşte şi a creşte, de căldură, nu de rigiditate. De ce şcoala nu foloseşte mai mult şi mai bine astfel de căi, de forme atrăgătoare ?** Ceea ce trebuie să vadă elevul la început este frumosul, nu greul unei materii de învăţămînt. Dacă întîlnirea se face cu greul, dacă profesorul nu se îngrijeşte să arate de la început ceea ce este atrăgător, sînt reduse posibilităţile de apropiere. Cunosc excelenţi matematicieni care nu au luat contact cu matematica decît prin intermediul şcolii. Şi totuşi, pasiunea lor e la fel de puternică. Înseamnă aşadar că şcoala poate oferi mediu prielnic pentru naşterea pasiunii. Să o facă însă mai mult şi mai bine.

Profesorul **Nicolae Colibaba :** Dacă mi se cere să explic numai evoluţia elevului Eugen Popa, e foarte simplu. Eugen Popa este fiul unui profesor universitar de matematică şi tatăl lui a hotărît să facă din el un bun matematician. Elevul s-a bucurat astfel de un regim deosebit de al colegilor săi. Consider că matematica în sine este o disciplină care devine pasionantă pentru cei ce ajung să-i pătrundă taina. E limpede deci că elevul a fost îndrumat stăruitor, antrenat permanent pe acest drum. Deci munca şi îndrumarea competentă a avut aici primul rol.

Nu pot nega că succesele în studiul matematicii presupun şi o dotare naturală. Aş adăuga însă că această „dotare", chiar dacă nu e accesibilă oricărui individ, este accesibilă mai multora decît credem şi se menţine prin exerciţiu neîntrerupt. Cei mai mulţi se îndepărtează de matematică după ce au pierdut o verigă, două, sau mai multe din lanţul de cunoştinţe care formează această disciplină şi care, pe parcursul studiului, trebuie să rămînă întotdeauna întreg. De îndată ce una dintre verigi s-a rupt, elevul intră în derută şi, dacă nu are şansa de a repara imediat această pierdere, deruta creşte prin acumularea de noi pierderi pe care le generează prima. Pe această cale dispar cei mai mulţi dintre matematicienii virtuali. Supravegherea permanentă a unui matematician de înaltă talie l-a ferit pe elevul Popa de acest pericol. În cazul profesorului care are în grijă mulţi elevi, momentele de pierdere ale elevilor pot mai uşor să rămînă neobservate şi de aici depărtarea acestora de materia respectivă. Scoala, profesorii trebuie să arate grijă mai multă în această direcţie. Trebuie întreprins ceva pentru a reduce la maximum posibilitatea ca elevul să piardă din firul explicaţiilor, deci al înţelegerilor. Control, verificare mai frecventă este una dintre soluţii. Dar mai trebuie găsite şi altele.

În legătură cu elevul Popa aş mai adăuga un amănunt, valabil cred, pentru a explica în general evoluţia unor astfel de mici personalităţi ale vieţii şcolare. Lui, ca şi altora, i-au fost stimulent primele succese. **Succesul încurajează, face munca plăcută şi cere alte succese.** După aceea el devine o obişnuinţă, o hrană de toate zilele de care elevul nu se mai poate lipsi. El se simte aproape obligat să fie întotdeauna un elev excepţional, să înveţe, să ştie, să ştie mai mult decît i se cere la şcoală. Noi în şcoală nu ştim întotdeauna să stimulăm prin succese, să creăm prin ele apropierea elevilor de domeniul în care predăm. Cunosc profesori pentru care lauda, încurajarea nu-i mijloc de educaţie, ci numai nota mică, şi observaţia.

Care este rolul şcolii în ce priveşte pe elevii excepţionali ?

La această întrebare interlocutorii noştri strîng puţin din umeri. E greu de precizat.

Profesoara **G. Tunner :** Elevul Voiculescu a depăşit de mult cerinţele obligaţiilor şcolare. Pentru el lecţiile de matematică predate în şcoală sînt doar o joacă. Munca serioasă el o desfăşoară mai mult în afara şcolii. El se ocupă singur de unele capitole deosebite ale matematicii. Ar fi în obligaţia noastră, a profesorilor, să urmărim evoluţia acestor elevi şi în afara şcolii. Sînt cazuri cînd un elev ca Voiculescu ajunge să-şi depăşească profesorul, să găsească soluţii noi, originale la problemele de matematică, soluţii pe care profesorul nu le-a gîndit, sau să pună probleme în soluţionarea cărora însuşi profesorul să întîmpine dificultăţi. Este „dreptul" elementelor excepţionale. Profesorii ştiu, înţeleg şi admit aceasta. Pe astfel de elevi îi tratează şi trebuie să-i trateze diferit. Dar şi în acest caz **şcoala trebuie să ajute pe elevi să stabilească legături cu cei de la care pot învăţa. Savanţii, oamenii de ştiinţă vor fi bucuroşi să-i cunoască şi să-i îndrumeze. Este aceasta o problemă prea importantă ca să nu fie în atenţia şcolii noastre.**

Practic, în activitatea din clasă, eu mi-am delimitat locul cam în felul următor. L-am solicitat pe acest elev să participe activ la lecţii numai cînd am considerat că subiectele şi problemele l-ar putea interesa. În restul timpului i-am permis ca în orele de curs să se ocupe de alte probleme decît cele pe care le lucram cu restul clasei. **Trebuie să recunosc acest drept al lui de a nu participa la lecţii pe care le cunoaşte de mult. Este însă o problemă la care forurile învăţămîntului trebuie să gîndească stăruitor şi fără întîrziere.** Am căutat să mă comport astfel încît acest elev să găsească în mine un coleg mai mare cu care ar putea să schimbe idei. M-am ferit, în orice caz, să-l oblig să participe la soluţionarea unor probleme simple şi plicticoase. Profesorul care s-ar încăpăţîna să-şi ţină în felul acesta în frîu elevii excepţionali ar sfîrşi prin a le tăia elanul şi a-i îndepărta de pasiunea lor.

Prof. **N. Colibaba :** Personal nu văd necesară prezenţa în clasă a elevilor excepţionali de genul lui Ion Popa, decît în trei ipostaze. Sau lecţia este foarte interesantă şi atunci el participă la desfăşurarea acesteia ca şi colegii lui, deşi întrucîtva sîciît că unii dintre ei nu înţeleg decît după explicaţii mai largi ceea ce lui i se pare din capul locului limpede ca lumina zilei. Sau lecţia nu este foarte interesantă dar elevul este solicitat să participe la desfăşurarea ei ca un ajutor al profesorului. (În acest caz, deşi problemele puse în discuţie sînt, din punctul lui de vedere, simple şi banale, el participă la dezbaterea lor cu interes pentru că se simte atras de aspectul pedagogic al contribuţiei sale. Deşi am folosit destul de des această soluţie, n-o consider recomandabilă, pentru că elevul nu are practic nimic de cîştigat de pe urma ei.) Sau, o a treia ipostază, elevul lucrează singur probleme pe măsura capacităţii lui, în vreme ce în clasă au loc lecţii obişnuite, dar cunoscute şi neinteresante pentru el.

Condiţia dezvoltării nelimitate

Rezultă, din spusele profesorilor că şcoala trebuie să-şi pună serios problema creării condiţiilor ca şi elevii excepţionali să desfăşoare în şcoală o activitate interesantă, pe măsura capacităţilor şi cunoştinţelor lor, astfel încît să fie liber şi permanent zborul lor către marile altitudini ale ştiinţei. Ei dobîndesc pe băncile şcolii impulsul iniţial, dar odată ajunşi deasupra colegilor lor rămîn singuri şi, dacă nu li se creează condiţii speciale, sau continuă să se înalţe bazîndu-se numai pe propriile lor puteri, ceea ce este greu, sau — există şi acest pericol — pot ateriza derutaţi pe poziţiile de unde au plecat. Ce este de făcut pentru ca, din clipa cînd aceşti vulturi încearcă tăriile înălţimilor, cursa lor să continue neabătută spre zenit ?

Prof. **G. Tunner :** Clasa cu care lucrez şi în care învaţă şi Voiculescu este foarte neomogenă. Am, pe de o parte, un grup de elevi mediocri, iar pe de altă parte un grup al elevilor foarte buni, nu de talia lui Voiculescu dar în orice caz foarte buni (mă refer numai la matematică). În munca din timpul orelor am de ales între două posibilităţi — aceea de a mă ocupa numai de elevii buni, sacrificîndu-i pe elevii mediocri, sau aceea de a lucra cu elevii mediocri, sacrificîndu-i pe cei buni. Şi într-un caz şi în celălalt soluţia este inechitabilă. Dacă mi s-ar cere să găsesc o soluţie aş spune că cel mai bine ar fi ca această clasă să fie scindată în două. Aş putea să lucrez cu fiecare grupă în parte ţinînd seama de particularităţile elevilor din care este constituită. Transferînd această ideie la situaţia elevilor excepţionali, cred că valoarea lor, ca şi dorinţa de a nu-i pierde ci, dimpotrivă, de a-i creşte şi de a-i ajuta să ajungă cît mai departe pe drumul pe care au pornit, implică necesitatea de a fi adunaţi într-o clasă sau şcoală cu programe şi manuale specifice, corespunzătoare nivelului lor, cu profesori de cea mai înaltă calificare.

Prof. **N. Colibaba :** Mi-am pus deseori următoarea problemă de o logică elementară : în ţara noastră există şcoli speciale de muzică, de arte plastice, de coregrafie etc. pentru elevii cu aptitudini artistice deosebite. Ştiinţele exacte îmi par a fi cel puţin tot atît de importante ca şi artele. De ce atunci, ele sînt văduvite de acest privilegiu de a avea şcoli speciale în care elevi, ca cei care au obţinut un impresionant succes la ultima olimpiadă internaţională de matematică, ar putea să-şi dezvolte aptitudinile şi cunoştinţele ? Oricîte eforturi ar depune profesorul dintr-un liceu obişnuit, el nu va putea oferi elevilor excepţionali condiţiile necesare pentru a-i ridica la înălţimea la care aceştia ar putea ajunge. El va fi întotdeauna legat de o programă şi de alţi elevi care nu-i vor permite să se ocupe de excepţii, aşa cum excepţiile o cer. Acest lucru l-ar putea rezolva cu succes numai nişte şcoli, sau cel puţin nişte clase de specialitate.

ECOURI LA MATERIALELE PUBLICATE

„Răspundere în alegerea profesiunii"

Într-o scrisoare trimisă recent redacţiei, profesorul **Ion Vega,** din Rîmnicul Vîlcea, reia cîteva probleme ridicate în articolul „Răspundere în alegerea profesiunii" publicat în Gazeta învăţămîntului nr. 849 din 6 mai a.c. şi face cîteva sublinieri şi propuneri.

„E necesar — scrie tov. Vega — ca viitorii specialişti să fie descoperiţi încă de pe băncile liceului şi ajutaţi să se orienteze just către cariera corespunzătoare înclinaţiilor lor. Elevii cei mai dotaţi — „vîrfurile" — trebuie stimulaţi prin lucrări şi teme aparte, în vederea dezvoltării lor în direcţia pentru care au aptitudini. Liceul actual ar trebui să preia, cred, şi sarcina de a face începutul specializării elementelor de vîrf, cu o dotare naturală deosebită. Astfel de elemente erau numite altă dată matematicieni, latinişti, fizicieni, muzicieni „de forţă". Datorită îndrumării şi încurajării primite din partea unor profesori modeşti şi pasionaţi, elevi deosebit de dotaţi care mi-au fost cîndva colegi de şcoală au ajuns azi savanţi, cadre specializate în învăţămîntul universitar. Nu voi uita niciodată cum fostul meu profesor de latină, P. Papadopol, mă stimula dîndu-mi să traduc lucrări întregi din autorii clasici greco-latini încă din clasa a VI-a secundară de pe atunci. Ceea ce făceau aceşti profesori pentru noi era un început de specializare, de care nu trebuie să ne ferim nici noi. Puterea exemplului se dovedeşte din plin în astfel de cazuri : elevii buni îi imită pe profesorii lor, îi ajung şi uneori chiar îi depăşesc. Acest lucru nu poate fi pentru un adevărat pedagog decît un motiv îndreptăţit de satisfacţie şi mîndrie.

Există însă în unele şcoli o practică care se opune vădit dezvoltării chibzuite a personalităţii şi talentelor elevilor. Este vorba anume de tendinţa de a le cere celor mai buni elevi să urmeze secţia reală, neţinînd seama de dorinţa unora de a urma secţia umanistă. În felul acesta sînt înăbuşite multe talente care ar putea ajunge elemente de nădejde în ştiinţele umaniste. Ţara are nevoie de cadre bine pregătite în toate sectoarele de muncă, de aceea elevii trebuie lăsaţi să-şi aleagă liber secţia la bifurcare, fără să fie influenţaţi să meargă pe o cale împotriva chemării lor firesti. Prin astfel de practici greşite ne putem face vinovaţi şi răspunzători de orientarea greşită a unor elemente talentate, care ar putea să se realizeze mai deplin, îndrumate în mod judicios. Este o datorie primordială a pedagogilor în frunte cu directorii ca, în colaborare cu familia, să-i îndrumeze just pe elevi, ţinînd seama de aptitudinile lor firesti. În felul acesta vom reuşi să avem secţii cu elevi valoroşi atît la real cît şi la umanist.

Problema depăşeşte, prin importanţa sa, interesele uneia sau alteia dintre şcoli. Ea este o problemă de stat şi trebuie tratată cu tot spiritul de răspundere faţă de cerinţele majore ale pregătirii de cadre specializate necesare dezvoltării României socialiste.

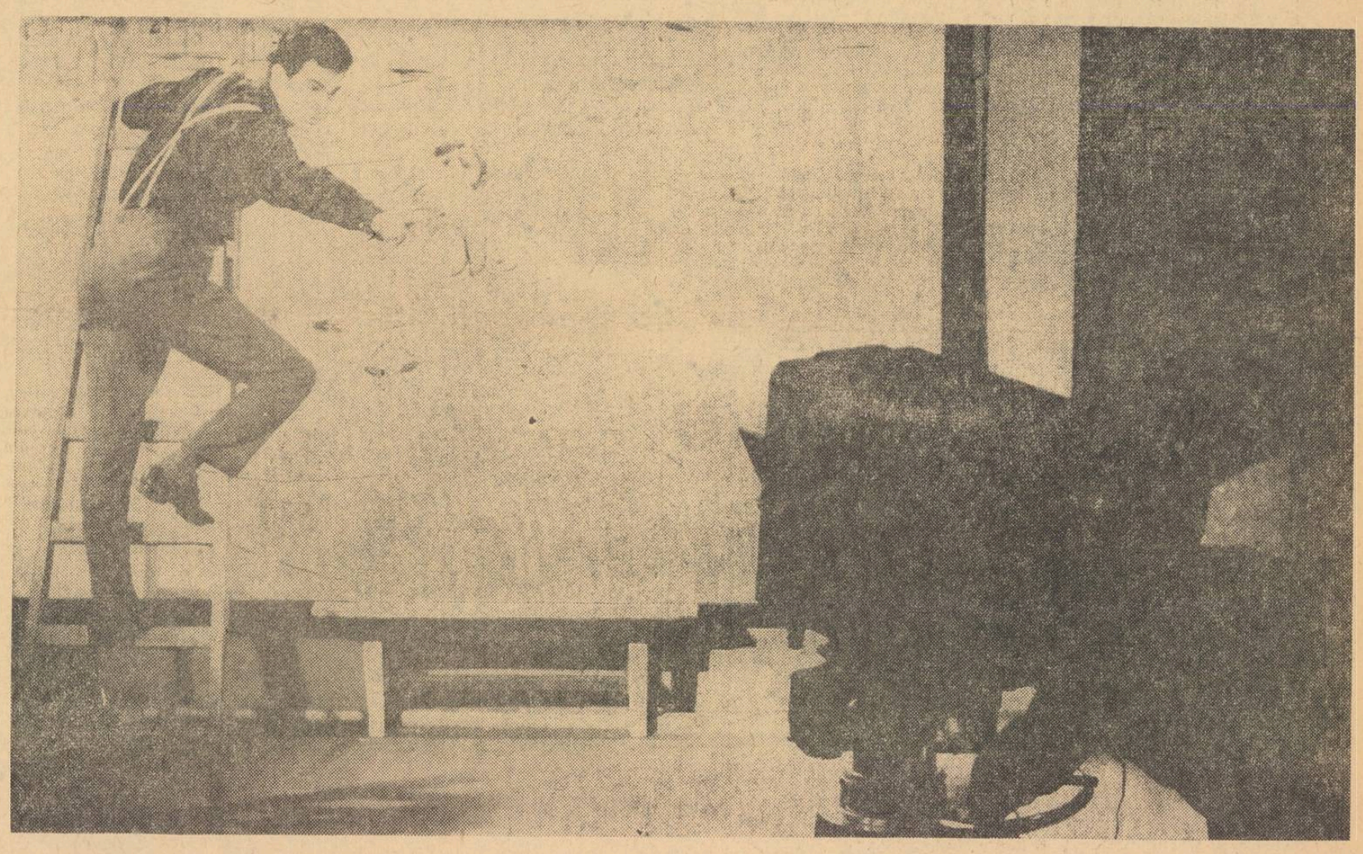

Iurie Darie împreună cu desenele sale în timpul unei emisiuni pentru copii.

Şcoala şi micul ecran

Între firul lecţiei şi tematica emisiunilor ● De la programe şcolare la programele de televiziune ● O discuţie despre criterii ● Didacticul şi spectacularul

Televiziunea reprezintă un element al civilizaţiei moderne subordonat răspîndirii pe o arie largă a însuşi spiritului acestei civilizaţii. În exercitarea importantei sale funcţii sociale, televiziunea completează şi sprijină eforturile unor instituţii de cultură între care un loc de cea mai mare însemnătate îl deţine şcoala.

Să pornim de la firul lecţiilor

O primă întrebare care se pune atunci cînd încercăm să analizăm raporturile dintre şcoală şi televiziune este aceea a modului în care se reflectă firul lecţiilor în tematica emisiunilor televiziunii. O cît de sumară analiză a programelor acesteia ne conduce la constatarea că peste trei pătrimi din emisiunile destinate în prezent copiilor şi tineretului sînt în fapt axate pe unele probleme pionieresti şi şcolare. Ele sînt legate, ce e drept, de preocupările şcolii, dar de cele mai multe ori nu într-un mod nemijlocit. O serie de emisiuni tematice, cum sînt cele din ciclurile *Matematica distractivă, Laboratorul micului chimist, Fizica distractivă,* prezintă în mod incontestabil aspecte aflate în mai strînsă legătură cu şcoala. Pornind de la modul cum sînt realizate ele, se pot ridica însă destul de multe probleme, dintre care principalele vizează concordanţa între conţinutul acestor emisiuni şi programa şcolară.

Elementul-cheie al programei constă, după cum se ştie, pe de o parte într-o anumită ordine a predării cunoştinţelor, impusă de logica pedagogică a înlănţuirii lor, iar pe de altă parte într-o anumită dozare cantitativă şi calitativă a lor (calitativă în sensul nivelului de adîncire), în funcţie de categoria şcolii şi vîrsta elevilor. Programa şcolară are în vedere în permanenţă diferenţierile de vîrstă ale elevilor. Acesta este criteriul care impune, la clase deosebite aparţinînd aceluiaşi ciclu de învăţămînt, reluarea mai aprofundată a unor teme, tratate mai restrîns, dar nu cu mai mică rigoare ştiinţifică, într-o clasă anterioară. În ce măsură răspunde sau trebuie să răspundă acelaşi criterii tematica şi, mai ales, conţinutul emisiunilor televizate ?

După părerea noastră, ele nu răspund şi nici nu trebuie să răspundă. Programa şcolară îl înarmează pe elev, în decursul procesului de învăţămînt, cu un anumit bagaj de cunoştinţe obligatorii bine stabilit, în timp ce televiziunea îşi propune să completeze doar aceste cunoştinţe cu elemente alese după criterii proprii, care urmăresc îndeosebi lărgimea culturii generale a elevilor într-un anumit domeniu. Cînd, în cadrul unei emisiuni de televiziune din ciclul „Matematica distractivă", profesoara Ileana Voinescu relevă existenţa cîtorva greşeli tipice în rezolvarea unor ecuaţii şi propune telespectatorilor-elevi metode de lucru simplificate, ea se adresează timp de 30 de minute unui cerc bine delimitat de interesaţi, care urmăresc emisiunea pentru a-şi lărgi cunoştinţele matematice. Emisiunea nu are în vedere elevi dintr-o anumită clasă, cărora li se predau numai anumite noţiuni de matematică, ci elevi din clase diferite, pe care îi stimulează să afle şi alte lucruri decît cele cuprinse în lecţiile lor. La fel se întîmplă cu experienţele de chimie pe care le execută în faţa tinerilor telespectatori profesoara Adriana Luca sau cu cele de fizică realizate de inginerul Liviu Macoveanu.

În principiu, o asemenea modalitate de organizare a emisiunilor pentru şcolari este corespunzătoare. Trecînd însă la amănunte sîntem nevoiţi să remarcăm că tocmai datorită caracterului pronunţat extraşcolar, dar nu lipsit de legătură cu şcoala al acestor emisiuni, există două pericole. Pe de o parte, acela de a se ajunge la formule de prezentare stereotipe, pe de altă parte acela de a aborda, în căutarea elementului atractiv, o prea mare pondere neobişnuitului, senzaţionalului. Acest pericol există mai ales la chimie (vezi, de exemplu, emisiunea consacrată experienţelor cu fosfor) şi la fizică. Sîntem de părere, de aceea, că organizatorii emisiunilor trebuie să consulte şi programa şcolară, pentru a nu se exagera ponderea unor lucrări neesenţiale, deşi atrăgătoare, ceea ce ar putea da elevului telespectator impresii neconforme cu realitatea asupra importanţei anumitor părţi ale materiei studiate de el în şcoală.

În sfîrşit, nu trebuie uitat faptul că, deşi programele de televiziune sînt urmărite în fond de toţi cei interesaţi să le vizioneze, fiind emisiuni tematice ele se adresează totuşi unui public specific, de o anumită vîrstă, dar cu limite întrucîtva mai largi decît cele îngăduite de o clasă. De aici nevoia să se aprecieze „limitele de vîrstă" ale emisiunilor şi, în cadrul tematicii, să se stabilească ce domeniu din programă poate acoperi conţinutul diferitelor emisiuni. Asemenea limite nu sînt necesare, desigur, pentru o serie de emisiuni cu profil mai larg, ca de pildă „Invenţii şi maşini româneşti", emisiunile pe teme istorice. („Din istoria oraşului Bucureşti", „Dacii şi romanii", „Ştefan cel Mare", „Mihai Viteazul"), emisiunile „Ştiţi vorbi ? Dar să scrieţi ?", „Ştiţi să recitaţi ?", „Şcoli şi tradiţii", care se adresează şi elevilor.

Aşadar, raporturile emisiunilor şcolare cu programa de învăţămînt sînt destul de complexe : pe de-o parte se face simţită necesitatea independenţei faţă de programă, pe de altă se impune ca cei care redactează aceste emisiuni să consulte totuşi programa nu numai pentru a şti ce să includă din cuprinsul ei şi pînă unde s-o depăşească, ci şi pentru a evita ca printr-o inadvertenţă să se abată de la spiritul acesteia. De altfel, nu trebuie să se uite că televiziunea, chiar dacă şi-ar propune să „acopere" programa şcolară, nu ar izbuti. Tocmai pentru acest motiv este necesar să existe criterii bine stabilite de selecţionare a temelor abordate.

O discuţie despre criterii

Stabilirea unui program de emisiuni televizate destinate copiilor şi tineretului nu este o operaţie prea uşoară. Factorii care trebuie avuţi permanent în vedere ţin, în parte de conţinutul emisiunilor, dar şi de însăşi natura televiziunii.

Dacă pentru a populariza o idee sau un capitol din domeniul unei ştiinţe criteriul de conţinut vizează fie alegerea unor fenomene ilustrînd legile de bază din domeniul respectiv, fie explicaţii noi, moderne ale unor aspecte insuficient cunoscute în trecut, fie unele probleme mai greu de înţeles etc., apoi criteriul de formă — la televiziune extrem de important — vizează modul de prezentare. Orice emisiune de televiziune este şi un spectacol şi, în general vorbind, nici nu poate să fie altfel. Spectacolul cere o anumită expresie audio-vizuală : textul literar şi imaginea vie, dinamică, în mişcare. Se potriveşte oare didacticul cu acest aspect al televiziunii ?

Despre unele emisiuni de fizică sau chimie s-a afirmat că ar fi prea didactice, prea tehniciste. Critica a fost justă în măsura în care didacticul a însemnat nu rigurozitate ştiinţifică şi respectarea unor principii fundamentale ale padagogiei, ci caracterul rigid, stereotip al prezentării, limbajul uscat, lipsit de orice notă colorată de genul : „Fie o...", „Luăm acum eprubeta...", „Turnînd un lichid peste lichidul din eprubetă vom constata că...." etc. Un asemenea limbaj arid este de altfel necorespunzător chiar şi la clasă.

Televiziunea a dovedit însă nu o dată că poate evita asemenea situaţii. Să luăm drept pildă unele emisiuni considerate net „didactice" de către însăşi autorii lor : emisiunile de iniţiere intitulate „Sport la microscop" şi „Vă place muzica ?" A diseca o disciplină sportivă prezentînd metodologia practicării ei prin mijlocirea unor maeştri emeriţi ai sportului şi a unor antrenori federali care vorbesc tinerilor spectatori, cu competenţă, referindu-se la experienţa lor proprie, este un aport serios la popularizarea sportului. Cele trei emisiuni despre volei, de exemplu, didactice în conţinut, au îmbrăcat o formă de prezentare cît se poate de atractivă. Aceasta arată că, în fapt, necesitatea de a nu face rabat de la „spectacol" se poate împăca cu exigenţele didactice. Depinde numai de efortul de a căuta — şi de priceperea de a găsi — de fiecare dată modalitatea cea mai potrivită de prezentare. În aceasta trebuie să constea măiestria celor care redactează emisiunile şcolare, chemaţi să prezinte texte şi imagini cu adevărat atrăgătoare, didactice în fond, spectaculare în formă.

O cerinţă care devine actuală : organizarea emisiunilor-lecţii

Televiziunea însă este o instituţie care joacă în viaţa contemporană un rol mult prea important pentru a-i lipsi şi o tematică afectată pur şi simplu şcolii şi numai şcolii. Asupra acestei tematici are a se pronunţa — ca fond şi ca formă — doar şcoala care, după părerea noastră trebuie să şi răspundă de ea pe plan strict didactic.

Considerăm că ar fi foarte util să se studieze iniţierea unor emisiuni-lecţii care să poată fi urmărite de elevi chiar în clasă. Aceste emisiuni ar urma să fie elaborate în colaborare cu forurile competente de învăţămînt.

Completîndu-se astfel emisiunile cu caracter oarecum extraşcolar, destinate nu numai elevilor, dar şi altor categorii ale publicului — emisiuni necesare în programul variat al televiziunii şi care servesc, desigur, şi şcoala — cu emisiuni-lecţii, adresate în mod direct elevilor din anumite clase, se va face un nou şi serios pas înainte.

D. TODERICIU

PIONIERII ȘI PROBLEMELE EDUCAȚIEI LOR

În această perioadă, în întreaga țară se aleg Consiliile raionale și orășenești ale Organizației de pionieri. Ele sînt alcătuite din președinți ai Consiliilor organizațiilor de pionieri din școli, comandanți de detașamente, învățători, profesori, oameni de știință, din domeniul culturii și artei, părinți ai elevilor, reprezentanți ai U.T.C., ai U.C.F.S. și ai altor instituții de stat și organizații obștești.

În fotografie, un aspect de la ședința de alegere a Consiliului raional al Organizației de pionieri din raionul „30 Decembrie" din Capitală.

Creația cinematografică

Am reținut, citind proiectul „Regulamentului Consiliului Organizației pionierilor din Republica Socialistă România", o precizare care mi se pare deosebit de importantă și de binevenită. Anume, aceea privind conlucrarea și coordonarea activității consiliilor cu toate organizațiile și instituțiile care au sarcini în domeniul educației copiilor. Consider că, în rîndul acestor instituții, cinematografia ocupă un loc de incontestabilă însemnătate. Socotesc că școala, educatorii, organizațiile pionierești pot găsi în film unul dintre cei mai prețioși sprijinitori, un ajutor de mare eficiență al activității lor de creștere și formare a viitoarelor generații. Filmul poate pătrunde în toate tainele vieții, ale unei științe, ale unei profesii etc., el poate stimula predilecțiile copiilor pentru un gen sau altul de activitate, predilecții care încep să se manifeste încă din primii ani de școală.

Cinematografia a început să pătrundă în viața oamenilor aproape ca o necesitate vitală a existenței. Dorința lor de cultură, a făcut ca filmul să fie îndrăgit pe toate meridianele globului încă din primele zile ale secolului nostru. Pe măsura specializării diferitelor genuri cinematografice a început să se impună din ce în ce mai evident, o dată cu dezvoltarea celei de a șaptea arte, filmul pentru tineret și copii. Popularitatea și valoarea acestui gen a determinat în scurtă vreme organizarea unor festivaluri internaționale ale filmului menite să promoveze și să impună cele mai valoroase opere ale genului. Aș aminti doar în treacăt dimensiunea unor manifestări cinematografice ale filmului pentru copii ca cele de la Mamaia, Gottwaldow, Teheran, Leipzig, San Sebastiano, Dijon etc.

Paralel cu filmul artistic de lung metraj s-a dezvoltat filmul de animație pentru copii, gen căruia și-au dedicat creația lor mari maeștri ca Wald Disney, Trnca, Gopo etc. Filmele acestea, îmbinînd atmosfera de fantastic cu o veritabilă funcție educativă, au determinat în scurtă vreme toate cinematografiile lumii să organizeze secții speciale destinate anume profilului lor. În țară la noi am inaugurat, nu de mult, mai mult decît o secție, un studio „Animafilm", a cărui preocupare centrală cuprinde crearea unor filme destinate copiilor.

Există în același timp un gen al filmului științific, film care înregistrează pe peliculă expediții celebre, fantastice fenomene din domeniul științelor, relicve ale marilor culturi ale umanității. Acest gen de filme, vizionate cu deosebit interes de către copii, are o însemnată valoare instructivă. Pe această cale ei fac cunoștință cu mișcarea din microcosmos sau macrocosmos, cu universul dintr-o picătură de apă, din lumea plantelor ș.a.

Iată deci numai cîteva compartimente prin care cinematografia poate să-și exercite funcția sa educativă în rîndurile copiilor. Mai este însă mult de făcut în direcția difuzării filmelor pentru copii. Cred că ar fi necesar să se organizeze cinematografe specializate pentru filme de copii, iar în cazul orașelor mai mici, inclusiv al cinematografiei sătești, să se organizeze spectacole speciale pentru copii în zile fixe. Aceasta ar obliga cred și producția națională de filme să acorde o mai mare atenție creației pentru copii, să realizeze pe baza unui plan sistematic asemenea filme. Din păcate, astăzi nu putem vorbi încă în cinematografia noastră despre o producție sistematică a filmului pentru tineret și copii, chiar dacă în repetate rînduri asemenea intenții au existat. Sînt regizori care și-au manifestat preferințe în acest domeniu, ale căror opere, e drept puține la număr, au cucerit copiii patriei noastre, s-au impus la multe din festivalurile internaționale, obținînd distincții de prim rang. Regizoarea Zizi Bostan e cunoscută în lumea copiilor și îndrăgită pentru „Pușiul" ei, pentru „Năică", pentru transpunerea pe ecran a „Amintirilor din copilărie" ale lui Ion Creangă. Au fost primite, de asemenea, cu entuziasm multe din creațiile studioului „Alexandru Sahia" destinate copiilor. Începînd cu „Pionieria" și terminînd cu seria filmelor de știință popularizată căreia i s-au dedicat documentariști reputați ca Ion Bostan, Florica Holban, Penu Stelian și mulți alții.

Este regretabil că în planul tematic al Studioului Cinematografic București din acest an nu figurează — cu excepția reeditării lui „Năică" de data aceasta „cu barza" — nici un film dedicat copiilor. Există la noi în țară toate posibilitățile pentru formarea unei secții speciale care să se preocupe de filmul de lung și scurt metraj destinat copiilor. Cu foarte puține eforturi, direcția difuzării filmelor, ajutată de Ministerul Învățămîntului, ar putea să facă cunoscute copiilor patriei noastre marile creații ale genului, fie în spectacole retrospective de felul celor organizate de Cinematecă, fie prin cicluri speciale de filme de animație, științifice, sau jucate care să facă ocolul țării.

Poate că o astfel de acțiune ar stimula pe mulți dintre scriitorii noștri, care și-au format condeiul în literatura pentru copii, să încerce să transmită ideile și sentimentele lor și pe această cale a celei de a șaptea arte.

GH. VITANIDIS
regizor

Teren fertil pentru artă

Uneori copiii bat la ușa mea ca să-mi arate ce-a ieșit dintr-o bucată de lut frămîntat, sau dintr-un lemn cioplit voinicește cu briceagul, alteori vin să ceară bucățele de ipsos, iar de cele mai multe ori apar pur și simplu ca să vadă ce se petrece înăuntru, de ce se aude ciocănit de daltă sau sunet de fierăstrău.

Nu-i gonesc niciodată. Chiar dacă uneori prezența lor mă încurcă puțin, nu mă îndur să-i alung, fiindcă știu că au venit aici din nevoia de a fi în preajma mea sau în atmosfera de atelier. Din clipa în care au crăpat puțin ușa, stau încordați în prag și parcă adulmecă cu toate fibrele atmosfera generală, apoi încet, pășesc înăuntru ținînd mîna tot pe clanța ușii deschise. Opriți în loc tac, observă și abia pe urmă, în șoaptă își explică apariția.

Nu-i refuz niciodată cînd vor să stea cu mine. Sînt mulți ani de cînd sîntem împreună, și-am învățat că, dacă-i tratezi de la egal la egal poți să-i modelezi ușor, să-i faci să depună cu plăcere eforturi mari.

Cînd spun „de la egal la egal" înțeleg să-i tratez cu delicatețea și respectul cu care mă tratează ei pe mine. Așa cum ei pătrund sfioși în atelierul meu, tot așa și eu mă feresc cu grijă să nu le calc desenele albe de pe asfaltul străzii.

Îmi plac desenele lor spontane și pline de fantezie. Copiii nu sînt întotdeauna conștienți de fericirea pe care le-o dă actul de creație. Ei nu-l elaborează ; creează cînd doresc și ce le vine atunci în minte, iar după scurt timp uită ceea ce au făcut.

De multe ori contemplarea creației lor plastice a produs asupra mea un efect atît de tonic încît am simțit nevoia să fac ceva pentru a prelungi viața acestor opere atît de efemere. Cînd mi s-a oferit prilejul să înființez în comuna Gheboaia un cerc de artă plastică pentru copiii am simțit că am ocazia să realizez un vechi deziderat — conservarea operei copiilor.

N-am să uit niciodată cum am întins și am netezit prima plăcuță. În sfîrșit, era subțire, compactă și lucioasă „ca oglinda". Dar cu ce o să desenăm ? Am încercat cu un cui, cu un băț de chibrit, dar linia nu ieșea frumoasă. O fetiță a sugerat „cu spinul". Erau atunci trei fetițe, un băiat și o plăcuță. Astăzi vin la cercul plastic toți copiii din comună. Colecția școlarilor din Gheboaia numără acum cîteva sute de desene. Am organizat cîteva expoziții în sat, una la București. Micii mei artiști plastici au împărtășit din tainele meșteșugului lor și în cadrul a două emisiuni la televiziune.

Nu știu dacă activitatea noastră se poate numi muncă de creație. Sînt sigură însă că olarii de mîine ai satului vor orna mai frumos ulcioarele și străchinile lor, vor ști să se îmbrace, să-și împodobească și casele cu mai mult gust. Și poate dintre ei se vor ridica unii și pe culmi mai mari, devenind creatori de valoare.

Statutul Unităților și detașamentelor de pionieri și Regulamentul Consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România — publicate în proiect — arată că la educarea copiilor contribuie, în afară de școală, oameni de știință, cultură și artă, precum și o seamă de instituții și organizații obștești. Educația tineretului, a școlarilor, este deci o operă socială. Artistul plastic își poate avea un loc de seamă în făurirea acestei opere. Experiența mea cu copiii de la Gheboaia mi-a dovedit-o din plin. De-a-lungul carierei artistul adună impresii, cunoștințe, adevăruri descoperite de el, sau învățate de la alții. Cea mai generoasă și rodnică restituire a tot ce a acumulat o poate face față de generația tînără. Dacă artistul plastic vine în mijlocul lor să le ofere comorile sale modest, fără emfază, fără impresia că le ține o lecție, va avea satisfacția de a le revărsa peste cel mai fertil dintre pămînturi.

Trebuie să creăm mai mult pentru școlari, pentru vîrsta aceasta a pionieriei, trebuie să aducem prin operele noastre frumosul în mediul lor de viață, în școli. Din contactul cu copiii pe tărîmul cuceritor al artei au de cîștigat și artistul și copiii.

Putem și trebuie să dăm mai mult ajutor școlii în educarea estetică a elevilor. Mai organizat și în forme cît mai variate trebuie să pătrundă în școli, în masa mare de școlari comorile de artă ale muzeelor noastre. În această privință există un început bun făcut de Muzeul de artă al Republicii Socialiste România și de Muzeul Bruckenthal din Sibiu. Este vorba de reproducerile și pliantele care se difuzează în școli, de conferințele pe care le țin specialiștii muzeelor. Inițiativa acestor muzee trebuie continuată și lărgită. S-ar putea realiza și pune la dispoziția elevilor mai multe diafilme, filme documentare sau artistice în care să le fie prezentate de un om competent, creații de valoare universală. Cred că noi, artiștii plastici, ne putem da sprijinul și în împodobirea școlilor, a taberelor, în aranjarea lor, în alegerea reproducerilor, a desenelor care sînt expuse pe pereți. Și acesta este un lucru care trebuie făcut după criteriile frumosului, ale bunului gust, pentru că, așa cum bine știm, contribuie la educarea estetică a elevilor.

Iar în ceea ce privește propria noastră creație să ne-o închinăm mai mult copiilor. Să ne așezăm mai mult șevaletul în preajma lor, ori unde s-ar afla : în școală, în excursie, în tabără.

ANA CORDONEȚ
sculptor

Un cumul cu înalte răspunderi

Proiectul Statutului unităților și detașamentelor de pionieri și proiectul Regulamentului Consiliilor Organizației de pionieri din Republica Socialistă România, care pun bazele noii structuri organizatorice a organizației de pionieri, au trezit un justificat interes în rîndul cadrelor didactice.

Discuțiile vii, purtate cu prilejul alegerii Consiliilor organizației pionierilor din orașul Bacău, propunerile făcute pentru îmbunătățirea unor prevederi ale documentelor citate, reflectă interesul slujitorilor școlii pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității pionierești, în concordanță cu condițiile tot mai bune de instruire și educație create.

Așa cum se arată în documentele puse în discuție, activitatea pionierească va completa munca educativă care se realizează în procesul de învățămînt. Pe de altă parte, sarcinile majore care stau în fața organizației pionierilor privind cultivarea dragostei față de învățătură, întărirea disciplinei, educația patriotică, educarea unor trăsături pozitive de caracter ca cinstea, modestia, curajul, ș.a. sînt sarcini implicite pe care le are în vedere și școala.

Conducători de unitate, diriginți sau învățători, sîntem cointeresați în rezolvarea deziderateloor de mai sus, pentru îmbunătățirea muncii educative în ansamblul ei.

Atribuirea unei răspunderi directe privind activitatea pionierilor din detașamente, va face ca dirigintele sau învățătorul să nu mai fie, așa cum se întîmpla adesea, departe de unele activități desfășurate de pionieri, să poată orienta și îndruma cu competență munca pionierească.

Cumulînd calitatea de comandant de detașament și cea de diriginte, profesorul (învățătorul) devine un coordonator real al muncii educative, putînd astfel realiza efectiv unitatea de cerințe în munca educativă.

Pe de altă parte, s-au creat condiții mai bune pentru ca în planul de muncă al unității să se prevadă care acțiuni, care aniversări sau comemorări vor avea loc pe unitate, sau grupe de detașamente și care în cadrul orelor de dirigenție, pentru a se evita repetarea lor.

În ceea ce privește prevederea ca la adunările de primire în organizația pionierilor să participe și părinții elevilor, socotesc că este bine venită, reușindu-se în felul acesta să se atragă tot mai mult familia în munca educativă. Aceste adunări trebuie fixate însă în așa fel, încît să asigurăm participarea efectivă a părinților. Colaborarea dintre diriginte (învățător) — organizația de pionieri și familie este mult facilitată în noile condiții, deoarece principalul factor de răspundere este pedagogul.

Pentru ca fiecare învățător și profesor diriginte să-și poată organiza bine munca, este necesar ca la începutul anului școlar, precum și la începutul fiecărui trimestru, să discutăm atît în consiliile pedagogice cît și în comisiile metodice ale diriginților și ale învățătorilor obiectivele generale ale muncii educative pe școală și pe clase. În cadrul acestor discuții să precizăm și sarcinile ce revin organizației pionierilor.

În elaborarea planului muncii educative din care va face parte integrantă și planul Organizației pionierilor va trebui să asigurăm unitatea de cerințe și continuitatea în munca educativă, să evităm formalismul și paralelismul și, lucru deosebit de important, să asigurăm acțiunilor pionierești un specific. De asemenea, delimitarea sarcinilor ce revin conducerii școlii și comandamentului unității trebuie făcută la începutul anului școlar, pentru a se putea realiza o bună colaborare între acești doi factori, o coordonare a tuturor acțiunilor.

Aș vrea, în continuare, să ridic o problemă referitoare la cercurile pe materii. Din cele constatate, aceste cercuri reprezintă un important mijloc de instruire și educare a pionierilor. Ele nu au avut însă, în toate cazurile, eficiența necesară. O parte dintre pionieri care ar fi putut cîștiga prin participarea la aceste cercuri, nu au fost mobilizați datorită unor deficiențe de organizare. Pe viitor este necesar ca cercurile pionierești să primească un sprijin mai substanțial din partea secțiilor de învățămînt și a conducerilor de școli, pentru ca pionierii să beneficieze efectiv de ele. Se impune o reorganizare a acestor cercuri, plecîndu-se de la pasiunile și înclinațiile firești ale pionierilor. Mai sînt preocupări, interese cărora nu le corespund cercuri. Pe de altă parte, pentru a se realiza cerința formulată în documentele citate privind rolul Casei Pionierilor — viitor centru metodic — secțiile de învățămînt trebuie să asigure încadrarea lor cu profesori calificați, bine pregătiți, care îndrăgesc munca cu pionierii.

De asemenea, un instructaj cu profesorii și învățătorii care vor primi diferite funcții în activitatea cu pionierii socotesc a fi deosebit de necesar la începutul anului școlar, pentru precizarea noilor sarcini ce ne stau în față, sarcini pe care fiecare cadru didactic este hotărît să le îndeplinească la nivelul încrederii acordate de partid.

Prof. MIHAI LUPUȘORU
membru în biroul
Consiliului Organizației pionierilor
din orașul Bacău

Nu, stereotipiei! Cîmp larg imaginației

Am citit cu o reală satisfacție, publicată în presă, în proiect, noua structură a organizației pionierești din țara noastră. Mi-a atras luarea aminte acel element nou și, desigur, esențial, care-l definește pe dirigintele clasei drept conducător al detașamentului de pionieri.

Acela care, alături de familie și societate, a devenit prin incontestabila experiență a generațiilor, factorul prim al copilăriei, al pedagogiei vîrstelor, al formării caracterelor și orizonturilor — învățătorul și profesorul — e chemat să ocupe locul central în știința educației. Astfel, vor fi evitate improvizația hazardului, „autoconducerea" de către instructori, ei înșiși copii încă, fără o pregătire pedagogică adecuată și fără acea experiență de muncă continuă și îndelungată care oferă înțelegerea complexității sufletului școlarului, diferențiat de la copil la copil, de la o categorie de vîrstă la alta, și care puteau crea o anumită stereotipie a preocupărilor, o automatizare și nivelare, lipsită de stimulente, a activităților pionierești.

Îmi amintesc cu pioșenie și recunoștință de primii mei învățători. Mă întreb și astăzi cum, prin ce intuiție, sau prin ce geniu inexplicabil al pedagogiei sale, a găsit acea tînără, pe atunci, învățătoare a școlii primare rezițene „cheia" pentru sufletul fiecăruia din cei peste 40 de elevi ai clasei sale ? De ce tocmai mie mi-a cerut ca pentru serbarea finelui de an a clasei a IV-a să scriu o piesă : *Traian și Decebal* ? Probabil că e mult mai mult decît pretențios să denumești „piesă" acel exercițiu școlăresc, înscenat, de mult, într-o școală primară din Reșița, dar evident, atunci mi s-a deschis gustul scrisului... Cum a putut Doamna Rost să ghicească, să descifreze și să scoată la lumină comorile aptitudinilor care zăceau ascunse în fiecare din noi ? Nu știu. E una din marile taine ale învățătorului. Profesiunea viitorului își începe drumul din primele clase ale școlii. Întrebarea *Ce să fim ?* nu comportă răspunsuri șablon. Ci un sondaj atent al preocupărilor și aptitudinilor, o îndrumare grijulie și diferențiată a școlarului prin deschiderea gustului pentru frumusețea și *egalitatea* tuturor meseriilor. Cred că sublinierea egalității din punct de vedere al utilității sociale și frumuseții meseriilor a devenit cu atît mai stringentă astăzi, cu cît pot fi observate la copii unele simptome, după părerea mea, îngrijorătoare de a le categorisi în „superioare" și „inferioare".

În sfera educației zilelor noastre, a formării caracterului și a orizontului școlarului au „năvălit" impetuos o seamă de „colaboratori" (unii chemați, alți nechemați) de care trebuie însă să ținem seama cu cea mai mare strictețe. Pentru că ei acționează direct, și dacă nu sîntem atenți, fără să ne întrebe, asupra formației copilului. Mă gîndesc, în primul rînd, la programele televiziunii. Spre deosebire de copilăria trecutului limitată de multe ori la maidanul cu mingea de cîrpă, la drumețiile cînd însoțiți de învățător cutreeram împrejurimile orașului sau satului natal, la filme exotice cu Tarzan sau westernuri cu Dick Foran, la „terenul" de planorism de la marginea localității, — orizonturile copilăriei de astăzi s-au lărgit la campionatele mondiale de fotbal (incubîndu-le și noi cunoștințe geografice), la drumeții și excursii (de s-ar organiza pe școli și clase cît mai multe !) cuprinzînd întregul teritoriu istoric și geografic al patriei, la o uimitoare cunoaștere de către copii a vedetelor cinematografiei universale contemporane, la zborurile cunoașterii, nu numai peste aria restrînsă a localităților de baștină, ci peste toate meridianele mapamondului. Și atunci cînd copilul zilelor noastre îți identifică pe stradă mărcile autoturismelor, cînd îți pune întrebări nu numai despre „Sfîntul" a cărui fotografie circulă printre elevi cu prețuri de „troc" (peniță, radiere, mărgele, fructele micilor dejunuri etc) — dar și despre ultimele roluri ale lui Jean Marais sau Brigitte Bardot, cînd preferințele lui se îndreaptă spre *anumiți* cîntăreți de muzică ușoară,

Moment din solemnitatea deschiderii taberei internaționale de pionieri și școlari de la Sinaia.

Cadru deosebit de favorabil

Condițiile tot mai bune de învățătură și educație create de partidul și statul nostru, schimbările calitative petrecute în viața școlii, oferă un cadru deosebit de favorabil pentru îmbunătățirea conținutului activității pionierești, pentru creșterea aportului ei la munca de educare și formare multilaterală a elevilor.

Cele două proiecte — Statutul unităților și detașamentelor de pionieri și Regulamentul Consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România precizează în mod sintetic, dar extrem de clar, scopul organizației de pionieri, și stabilesc obiectivele în munca organizației de pionieri. Aceste obiective sînt de natură să realizeze acea varietate atît de necesară unei activități atrăgătoare și cu puteri educative mari. Unele precizări mai sînt însă necesare, cred eu, pentru a evita paralelismul și tot ceea ce a dus pînă acum la greutăți. În proiectul Statutului unităților și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România capitolul II — paragraful 11 se spune : „Unitatea de pionieri se constituie în școlile în care există cel puțin trei detașamente de pionieri. Ea cuprinde toți pionierii din școala respectivă".

Din formularea acestui paragraf nu se poate înțelege ce se întîmplă cu Casele de copii. În vechea organizare, Casele de copii școlari aveau elevi în organizații pionierești separate de organizația de pionieri a școlii. În acest mod, din capul locului, se crea un paralelism, o situație nefirească. Casa de copii avea organizație de pionieri separată de școală cu toate că elevii Casei de copii aparțineau școlii. Nu este cazul să insist asupra consecințelor acestei situații. Ea trebuie să se clarifice acum.

Este bine că în Statut ponderea activităților pionierești este orientată către un contact mai strîns cu natura, cu frumusețile patriei noastre, că se pune un accent mai puternic pe cunoașterea istoriei patriei, a tradițiilor poporului nostru.

Pentru educarea patriotică a pionierilor consider că un rol important, în cadrul organizației de pionieri trebuie să-l joace vizitele și excursiile în locurile legate de istoria poporului nostru cum sînt : Grădiștea Muncelului — pentru trecutul statului dac, Curtea de Argeș — pentru trecutul istoric al Țării românești, Putna, care de curînd a împlinit o jumătate de mileniu — pentru trecutul istoric al Moldovei, Bobîlna — pentru trecutul istoric al Transilvaniei, precum și locurile și monumentele de seamă care vorbesc despre lupta partidului, a clasei muncitoare. Vizitarea acestora să fie organizată neapărat cu toți elevii în anii pionieratului. Să nu rămînă pionier care să nu le vadă, vizita în aceste locuri să facă parte din programul pionieresc.

Ar fi bine ca în această acțiune Consiliul Național al Organizației de pionieri din Republica Socialistă România să fie sprijinit pe bază de prevederi înscrise, de către C.F.R. și O.N.T.

În ceea ce privește organizarea „Zilei Pionierilor", în proiectul de Regulament al Consiliilor Organizaliilor pionierilor din Republica Socialistă România se arată : „Consiliul Național — organizează sărbătorirea „Zilei pionierilor" din Republica Socialistă România". Consider că ar fi mai util și mai practic ca în această zi să se organizeze și manifestări ca defilare, paradă, jocuri sportive. Astfel „Ziua pionierilor", prin amploarea manifestărilor pe care le va include va deveni o mare sărbătoare a pionierilor la care vor participa marea masă a școlarilor. Consider, de asemenea, că este mai bine ca „Ziua pionierului" să fie fixată în prima duminică după încheierea anului școlar.

Prof. RADU MIHAI IORGULESCU
Președinte al Consiliului raional
al Organizației de pionieri
„30 Decembrie"

Oameni și pasiuni

Ne-am obișnuit să vedem oamenii cu care ne întîlnim pe toate meridianele cotidianului, cu care ne încrucișăm drumurile în haina lor profesională, în cutele căreia insolitul nu își are loc, sau s-ar părea că nu-și mai are loc...

Și totuși...

Mulți dintre cei pe care îi știm și încă și mai mulți dintre cei pe care nu-i știm, au în afara preocupărilor lor profesionale pe care le onorează printr-o cald dăruită activitate și altele... Gama acestora din urmă, de la pasionatul după întreceri sportive, la colecționarul consacrat și de la cercetătorul amator la „descoperitorul de nou", recunoscut este largă, atît de largă încît la tot pasul poți să descoperi cîte un inedit în aspectele ei. Pe acest drum însă, de cele mai multe ori, micile satisfacții, crescute la școala stăruinței, trec hotarul marilor mulțumiri sufletești, diletantismul dispare topit de flăcările autentice și entuziaste ale pasiunii, ale marii pasiuni chiar... Apar realizări pe un plan interior a căror valoare umplu timpul liber. Uneori, cînd discernămîntul propriu impune alegeri lipsite de eroare, timpul liber este depășit și omul trece chiar integral la o nouă activitate, în limitele căreia își împlinește viața, ajungînd un creator de nou și de frumos... Pe acest drum însă, se pot întîlni la toate etapele pasageri opriți sau în mers.

Și printre educatori există asemenea oameni cu pasiuni — și încă mulți.

Din dorința de a-i cunoaște, de a le afla realizările, deschidem acum acest nou itinerar în lumea extraprofesionalului.

De la tabloul lui Mendeleev la tablourile lui Tonitza

Pătrundem în locuința unui profesor de chimie. Chiar dacă nu am fi știut acest lucru, faimosul tablou al lui Mendeleev, executat cu mare atenție și migală, la scară mare, în tuș negru și roșu, expus la loc de cinste pe peretele holului de la intrare, ne sugerează clar legăturile dintre locatar și „arta" transformării substanțelor. Așa și este, tovarășul Nicolaie Bărăscu, la care ne aflăm, este profesor de chimie la liceul „Nicolae Bălcescu" din Capitală. L-am cunoscut cu o zi în urmă, în laboratorul școlii, într-o sîmbătă după amiază, cînd (deși ne aflăm în plină vacanță), preocupat de îmbogățirea „artileriei" cu care își susține ofensiva pe frontul predării, cum ne-a spus, completa niște liste de materiale necesare activității sale didactice.

Urmîndu-l, pătrundem în cele două încăperi ale locuinței, cu ochii la tablourile de pe pereți, așezate după geometria colecționarului și o anumită ordine de apreciere, ca la o expoziție.

Aici contemplăm „Jucătorii de șah" al lui Ciucurencu, dincolo o „Sena", semnată de Pallady, mai încolo ne surprinde „Fata ciobanului" a lui Tonitza (din studiu pentru „Ortanii"), apoi „Peisajul cu minaret" a lui Fr. Șirato, „Arlechin și Colombina" a lui Iser, un tablou de Othon Friesz, alt Pallady, Tonitza, Mutzner, Ciucurencu, Șirato, C. Baba. Pe unul dintre pereți „Circiumăresele" lui N. Petrașcu, ne surîd, alături de o „Veneție" și un peisaj la Mangalia (biserica grecă)... Nu știi la care să te oprești, ce să admiri mai mult, în timp ce gazda noastră ne vorbește despre fiecare cu pasiunea îndrăgostitului și erudiția adeseori prolixă a colecționarului entuziast și competent.

„Ce simplitate, și cîtă forță totuși, execuție largă și păstoasă într-un colorit în același timp cald și discret..." ne spune profesorul Bărăscu, oprindu-se, odată cu noi în fața peisajului din Chioggia a lui N. Petrașcu, apoi, îndreptîndu-se spre un alt perete, ne atrage atenția asupra tendinței lui Șirato de a utiliza culori neutre și de a descompune forma prin intermediul luminei.

„Vedeți? Pictorul a apelat la tonuri discrete: griuri, ocru, albastru deschis, chiar un brun, pe care îl întîlnim curent în ceramica populară. La Șirato albul și negrul intervin în aceeași măsură pentru a învălui ansamblul tabloului"...

Să mai adăugăm oare cîteva cuvinte despre cele cîteva covoare de artă, oltenești foarte vechi și „Siebenbürgen", care completează parcă, încîntarea ochiului?

File din istoricul unei pasiuni

Ne-a surprins afirmația profesorului Nicolaie Bărăscu după care această culegere, această strîngere la un loc a frumosului, a fost cea de a doua pasiune a lui. O a doua pasiune, generată de cea dintîi...

Afirmația însă a fost urmată de explicație. Interlocutorul nostru a debutat în viață ca inginer chimist. Industria cărbunelui, a petrolului, cea metalurgică au fost arenele pe care tînărul inginer s-a străduit să lupte cu pasiunea, care în cele din urmă l-a răpit încadrîndu-l într-o nouă și mult dorită existență, aceea de profesor.

Faptul că în timpul studiilor de la politehnică s-a susținut din micul salariu de pedagog (în aceeași școală unde astăzi predă chimia), este acum, poate semnificativ pentru orientarea profesională a omului. El a fost însă și hotărîtor, făcîndu-l să îndrăgească o muncă pe care, în cele din urmă, a ajuns s-o practice cu pasiune.

Prima pasiune însă a adus-o pe a doua. Locuind într-o casă, situată în apropiere de școală și în care erau două ateliere de pictură, a învățat să admire, a făcut primii pași pe treptele școlii sensibilității la frumosul exprimat prin culoare... A cunoscut pictori, a frecventat mari artiști ai penelului, rînd pe rînd uleiurile au venit să se strîngă între pereții casei și a apărut, după douăzeci și atîția de ani, „COLECȚIA PROF. NICOLAIE BĂRĂSCU", citată de atîtea ori în revistele de specialitate.

O geografie neobișnuită

L-am surprins pe profesorul Bărăscu privindu-și tablourile. În privirile lui strălucea mulțumirea omului care soarbe puteri pentru întreaga lui muncă și dragoste de viață din frumosul pe care și l-a apropiat tiindu-i necesar ca aerul. Ceea ce vedeam acum a fost văzut și admirat de vizitatori din locuri depărtate ale lumii. Înălțîndu-se pe vîrfuri, interlocutorul nostru a desprins un tablou de la locul său prezentîndu-ne să citim textul unei mici etichete lipite pe dosul ramei. Era unul din tablourile care a călătorit mult ca participant la diferite expoziții în țară și peste hotare. — Berlin, Moscova, Praga, Drezda, Londra, Zurich, Budapesta, Varșovia și Belgrad. Urmărind ideea colecționarului de valori artistice mi-am închipuit pentru o clipă că surprindem admirația din sutele de mii de ochi, care au trecut prin fața acestor picturi, din atîtea muzee și expoziții. Da, ne-am închipuit această realitate și am înțeles și mai bine care poate fi functia socială a colecției și colecționarului, izvorîtă din entuziasm autentic și pasiune trăită cu exigența competenței.

Deodată, ca la o apăsare de buton care schimbă pe ecranul televizorului imaginea, ne-a apărut surprinzător de neașteptat în minte, tabloul unei ore de chimie, în care, de la catedră, explicînd, profesorul le vorbește elevilor săi cu căldură despre relațiile dintre structură și culoare, strecurînd printre exemple, atunci cînd este vorba de nuanța unei culori cîte o aluzie la albastrul deschis al lui Șirato, roșul lui Iser sau anumite tonuri din creațiile lui Pallady...

DUMITRU TEODORU

Profesorul Nicolaie Bărăscu la el acasă

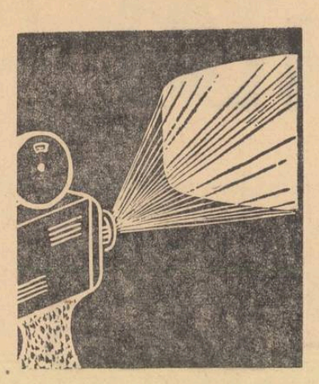

DISCURI

Sezonul estival anunță ca de obicei o recoltă bogată în special pentru amatorii discului de muzică ușoară. Totuși o serie de imprimări realizate de „Electrecord" în ultima perioadă reține atenția celor care lucrează în învățămînt, constituind piese care, îmbogățind discotecile școlare, pot fi valorificate cu deosebit folos în cadrul procesului de învățămînt.

Ne vom referi în primul rînd la două apariții din seria „Teatru pe disc" „Ziariștii" de Al. Mirodan (16-EXE 0218) și „Azilul de noapte" de M. Gorki. Piesa apreciatului nostru dramaturg este prezentată în distribuția prestigioasă a Teatrului Național, avînd în frunte pe artiștii poporului Radu Beligan în rolul lui Cerchez și Marcel Anghelescu în rolul lui Romeo Ionescu, sub conducerea regizorală a maestrului emerit al artei Moni Ghelerter. Un impresionant mănunchi de fruntași ai scenelor noastre reunește „Azilul de noapte", care însumează totodată puternice vibrații evocatoare ale interpretării unor mari actori pe care spectatorii nu-i mai pot vedea. Avem prilejul să ascultăm vibrația vocii lui Ion Manolescu în rolul lui Satin, a lui Al. Critico în rolul Baronului, a lui Jules Cazaban în rolul lui Bubnov, a lui George Vraca în rolul lui Vaska Pepel, Maria Filotti — Krasnia, Vladimir Maximilian — Tătarul. Actori reputați ca George Storin, Aura Buzescu, George Calboreanu, Irina Răchițeanu, Costache Antoniu, Gheorghe Ciprian etc. completează strălucita distribuție a acestei imprimări, făcînd din ea un prețios auxiliar în lărgirea orizontului de cunoaștere al elevilor prin familiarizarea lor cu piscurile creației dramatice universale, precum și un strălucit argument al educației estetice.

Disc cu caracter antologic imprimarea „Victor Eftimiu citește din versurile sale" (EXE 0228) contribuie la familiarizarea elevilor cu creația unuia dintre decanii literaturii noastre actuale.

Pentru profesorii care vor preda la liceu istoria muzicii semnalăm, dintre discurile imprimate în ultimul timp, o realizare care îmbracă caracter de veritabil eveniment artistic. Este vorba de discul cuprinzînd „Simfonia fantastică" de Hector Berlioz (ECE 0225) în interpretarea orchestrei concertelor „Lamoureux" din Paris, dirijată de vestitul șef de orchestră Igor Markévitch. În sfera acelorași preocupări didactice vom menționa de asemenea, înregistrarea orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu" dirijată de Roberto Benzi cu celebrele lucrări ale lui Franz Liszt „Simfonia Faust", „Procesiunea nocturnă" și „Valsul Mefisto" (ECE 0212, 0,213), precum și „Simfonia nr. 3 în fa major" și „Uvertura tragică" de Johannes Brahms în interpretarea orchestrei „Wiener Symphoniker" condusă de Wolfgang Sawallisch.

Mai puțin darnic în această perioadă cu cei mai mici amatori de discuri, „Electrecord" nu i-a uitat totuși. Sîntem convinși că cunoscutul basm al lui B. St. Delavrancea „Neghiniță", într-o frumoasă versiune dramatizată, va constitui prilej de încîntare pentru mulți „discofili" de vîrstă preșcolară și din primele clase. Atenție, deci, educatoare și învățători!

FILME

În cadrul acțiunii generale de modernizare a învățămîntului o atenție sporită se îndreaptă către producția de filme didactice și utilizarea acestora în cadrul predării, fixării și recapitulării cunoștințelor la diferite discipline predate în școala de cultură generală. După cum se știe studiourile „Alexandru Sahia" și „Animafilm" au realizat în cursul anului trecut și la începutul acestui an, la cererea Ministerului Învățămîntului și cu concursul unor specialiști de prestigiu — oameni de știință, pedagogi și psihologi — o serie de filme cu certă valoare didactică, experimentate cu bune rezultate și care desigur vor fi utilizate amplu, generalizat, în noul an școlar. Asemenea filme sînt, de pildă, „Fața pămîntului" care prezintă în mod plastic, cu deosebită forță de sugestie, acțiunea agenților externi asupra scoarței pămîntului, rolul modelator al vînturilor, al ploilor și al celorlalți agenți externi care modifică sau detinesc înfățișarea exterioară a străvechii Terra și „Relațiile între organisme în natură" care tratează în mod deosebit biocenoza pădurii de stejar. Pentru modernizarea predării cunoștințelor de fizică au fost terminate și au intrat de curînd în dotarea Arhivei naționale de filme și al filmotecilor regionale, filmele didactice „Legile dinamicei" și „Lucrul mecanic", pentru matematică s-a realizat filmul „Cazurile de egalitate ale triunghiurilor" iar pentru chimie partea întîi din filmul „Chimizarea gazului metan".

Continuînd acțiunea de stimulare și îndrumare a producției de filme didactice conform unui plan de perspectivă, Ministerul Învățămîntului a cerut studiourilor de specialitate să realizeze pentru anul școlar 1966—1967 o serie de filme menite să contribuie la adîncirea caracterului intuitiv al predării științelor naturale, chimiei și fizicii. Astfel este în plin proces de producție filmul „Influența agenților interni asupra scoarței pămîntului", care constituie continuarea și întregirea temei tratate în filmul „Fața pămîntului". De asemenea, se află în stadiu avansat de realizare partea a doua a filmului „Chimizarea gazului metan" și urmează să intre în curînd în lucru partea a treia a aceluiași film. Cu două titluri se va îmbogăți colecția de filme didactice consacrate predării fizicii. Sînt prevăzute să se realizeze filmele „Fenomene electromagnetice și aplicațiile lor" și „Inducția electromagnetică și mașinile electrice".

Cadrele didactice de specialitate au făcut adesea observații critice justificate cu privire la carența filmelor didactice realizate special în vederea predării unor lecții la disciplinele umaniste. După cum ne informează serviciul de material didactic din Ministerul Învățămîntului, în momentul de față sînt create premisele pentru stimularea producției de filme didactice și în domeniul disciplinelor umaniste. Este în curs de elaborare un studiu privind modernizarea predării cunoștințelor și a materialului didactic utilizat în cadrul predării și o tematică de filme care vor fi realizate în următorii ani. Se prevede, de pildă, ca pentru lecțiile de istorie să se realizeze cîteva filme despre cetățile feudale pe teritoriul țării noastre și despre revoluția de la 1848.

CALEIDOSCOP

Dintr-o statistică recentă, centralizînd datele privitoare la situația analfabetismului în întreaga lume, reiese următoarea situație:

Europa 7—9%
America de Nord 11—12%
America de Sud 40—42%
Asia 60—64%
America Centrală 73%
Africa 77—81%

Parcurgînd cifrele acestui tablou, este imposibil să nu observi trista moștenire lăsată de colonialism în lumea pe care a stăpînit-o.

■

Timp de mulți ani, s-a crezut că Imhotep, „primul matematician" al Egiptului, stăpîn al tainelor scrisului colorat pe papirusuri și „învățătorul" meșterilor vechiului Egipt în tainele fabricării pietrelor prețioase artificiale, a fost doar un personaj legendar, care nu ar fi existat în realitate. Recent arheologii au descoperit la Saquarah, în necropola faraonilor care au domnit la Memfis, două morminte bogat împodobite cu picturi murale, vechi de peste 4500 de ani. Cu acest prilej, ei au găsit suficiente dovezi, pentru a atribui unul dintre mormintе lui Imhotep, care după cele constatate aici, a fost nu numai un strălucit „profesor" al scribilor Egiptului antic, dar chiar și constructorul inspirat al celebrei piramide în trepte a faraonului Zoser.

■

Una dintre cele mai vechi relatări ale activității școlare păstrate de istorie s-a desfășurat în „Casa tăbliței" (denumirea unei instituții școlare dintr-o veche cetate summeriană). Dialogul, care reproduce lecția a fost scris pe o tăbliță de lut acum aproape 4 000 de ani. Iată-l:

—Fecior al Casei tăbliței (adică elev, n.n.), unde te-ai dus din cea mai fragedă vîrstă?

— M-am dus la Casa tăbliței.

— Ce-ai făcut la Casa tăbliței?

— Mi-am spus tăblița pe de rost, mi-am luat apoi gustarea, mi-am pregătit o altă tăbliță, am acoperit-o cu semne, am isprăvit; apoi mi s-a arătat ce am de învățat pe dinafară și după amiază mi s-a dat lecția de scris. La sfîrșitul orelor de lucru de la Casa tăbliței (adică a orelor de clasă, n.n.), am plecat acasă. Aici am intrat și l-am găsit pe tata șezînd. I-am povestit tot ce am de scris, i-am spus pe dinafară tăblița și tata a fost încîntat. Cînd m-am deșteptat în zori de zi, m-am întors spre mama și i-am spus: — Dă-mi gustarea, trebuie să plec la Casa tăbliței. Mama mi-a dat două plinișoare și m-am dus la Casa tăbliței. Aici, „Maimarele de rînd" mi-a spus: Ai întîrziat. De ce ai întîrziat? M-am speriat, și cu inima tămătoare, m-am aplecat cu respect înaintea lui".

■

O interesantă reconstituire a bazei reale din care s-a născut o cunoscută legendă, a fost realizată de profesorul universitar atenian Janis Galanopulos. Acesta a demonstrat legătura dintre mitul lui Deukalion despre un pretins potop și o catastrofă geologică petrecută în regiunea arhipelagului grecesc, cu 26 de secole în urmă. Datorită unei erupții explozive a vulcanului Santorin, un val uriaș a acoperit peninsula Atica, „spălînd-o" literalmente de pămînt. Evenimentul teluric a fost agravat de faptul că, datorită imensei cantități de cenușă vulcanică în atmosferă, s-au produs ploi violente care au sporit calamitățile naturale din acea perioadă. O parte a țărmului Aticei s-a prăbușit definitiv. Deukalion, pretinsul fiu al lui Prometeu, era pe atunci rege în Atica. Felul cum el a reușit să se salveze, împreună cu soția sa, Pirha, a constituit „sîmburele" de adevăr în jurul căruia s-a țesut apoi cunoscuta legendă despre potop.

■

Experții în problemele de oceanologie ale O.N.U. sînt foarte îngrijorați de soarta balenelor. După datele statistice cunoscute, spre 1930 existau numai în mările sudului peste 400.000 de exemplare. Cercetări recente au permis să se considere că în prezent numărul balenelor din aceeași regiune a oceanului planetar nu trece de 35.000. Pentru a se evita totala dispariție a prețiosului animal, s-a hotărît convocarea unei conferințe internaționale pentru determinarea mijloacelor de protejare a balenelor.

La banchetul de sfîrșit de an

Colegul meu, profesorul de matematici, a fost la banchetul absolvenților clasei a unsprezecea. Deprins să trăiască și să se miște într-o lume de formule, de implicații și deducții, era acum pus în fața unui aspect nou al personajelor cu care lucrase în ultimii ani și timiditatea înțeleptului, care totdeauna e tentată să atribuie pasul superiorității celor cu gesturi degajate, îl făcea să se ascundă în spatele paharului său de vin... Prin dreptul lui, pe tocuri înalte, a trecut vaporoasă una dintre absolvente...

„Constatarea îmbătrînirii tale, se gîndea profesorul, e un salt... calitativ. O realizezi în clipa cînd surprinzi bine faptul că adolescentul pe care l-ai avut elev a devenit om tînăr.

Ca să-i confirme parcă această constatare, profesoara de franceză, aflată lîngă el, a remarcat:

— N-aș fi crezut că Mihaela Ionescu știe atît de bine să umble pe tocuri.

„În tonul ei (gîndi profesorul) e și surprindere și puțină dezaprobare. E surprindere, pentru că îi vede pe elevii noștri de fiecare zi așa cum vor fi ei de acum înainte în fiecare zi".

Bentița albă care camufla bretonul fetei la lecții îi dădea un aspect de gravitate copilărească. Acesta a dispărut odată cu înlăturarea cauzei, adică a panglicuței. Nu pot spune că nu-i stă bine cu breton, nu pot spune însă nici că în primul moment n-am avut o tresărire de dezaprobare. O dezaprobam determinat de faptul că m-a scos din obișnuință. Nu eram obișnuit s-o văd așa! Cîte din dezaprobările noastre nu pornesc dintr-o lipsă de acest fel și de cîte ori trecem de aceea, în ochii copiilor, drept „neevoluați".

În tonul colegei mele era însă și puțină ciudă parcă, și asta e mai rău. Ciuda poate proveni dintr-o lipsă de înțelegere (inexplicabilă pentru mine), sau chiar dintr-o minusculă doză de invidie... Pentru cineva care se analizează mai mult (nu în oglindă dar poate și acolo), nu ar fi acesta un semn că tinerețea... își ia zborul?

Hm! Nu-mi convine să mă aventurez cu analogiile pe acest tărîm! M-am surprins deunăzi gîndindu-mă cu neplăcere la introducerea calculului probabilităților în liceu. E pentru mine un semnal de alarmă! Înseamnă că pe undeva aș respinge noul, poate, pentru că o anumită osificare „euclidiană" a minții mele devine un factor incompatibil cu el... Manualul de analiză matematică pentru clasa a XI-a, acea minunată carte, nu oare din aceleași motive a stîrnit nu prea de mult reacțiile potrivnice ale unora din colegii mei?

— În orice caz (i-a continuat parcă gîndul profesoara de franceză), noi nu ne fardam ochii chiar așa!

— Și dacă o fată ți-ar răspunde colega, că a văzut acum cîtva timp un film foarte vechi la televizor, că eroina de acolo avea gura fardată în formă de inimă și rimelul punctat pe pleoape, dacă ar remarca această elevă că generația ei a renunțat cel puțin la ruj... poate că ar avea și ea partea ei de dreptate...

— Bine, dar e urît!

— Și ei consideră că felul cum se farda generația anterioară e urît, dar au respectul să nu ne-o spună!

Profesoara de franceză, o persoană inteligentă și care se știa încă frumoasă, deci pe care butada colegului nu putea s-o atingă, a zîmbit și l-a amenințat cu degetul.

— Colega, începi să susții lucruri pe care nu le crezi, numai din cauza spiritului de contradicție, ca intelectualii înrăiți care nu acceptă nici o dată să aibă altul ultimul cuvînt. Trebuie să recunoști că valsul era cel puțin mai elegant și mai decent decît twistul (absolvenții începuseră să danseze în dreptunghiul dintre mese).

— Mai elegant da, mai decent nu! Poate că nu era nici mai elegant. Generația dinaintea lui Strauss a considerat valsul ca pe un dans imoral: partenera era ținută de talie. În privința aceasta twistul se aseamănă cu menuetul: fiecare evoluează la distanță!

— Banalități, profesore!

Orice adevăr terminăprin a fi o banalitate! Dar să revenim la tinerețe. Ni se cere nouă, celor vîrstnici, să-i „înțelegem" pe tineri, adică propriu-zis să ni-i explicăm. De „înțeles" nu o putem face la propriu, pentru că nu pornim de la aceleași premise. Totul e să admitem că ei pot porni și de la alte premise decît ale noastre.

— Totuși, twistul este disgrațios. Uită-te la Steluța!

— Steluța are șapte la educația fizică și asta numai ca să nu-i strice media generală, dar Cristian și Delia au zece și-i găsesc foarte grațioși. Grația presupune forță. Și aceasta e adevărat începînd cu balerina și terminînd cu tigrul. Dansul modern tinde să devină tot mai mult gimnastică suedeză (vezi madisonul). Nu găsesc nimic rău în twist. Orice manifestare de ritm și abilitate e frumoasă dacă e făcută cu suplețe.

— În orice caz, generația asta e prea liberă la vîrsta ei! Bunicii noștri...

— Bunica mea s-a măritat la 13 ani, deși pe vremea aceea nu exista twist.

— Bine, dar rochiile acestea prea sînt scurte și coafurile prea sînt peste ochi.

— Mama purta în tinerețe rochii și mai scurte, cu talia joasă și pălăriile ei o obligau să stea cu capul pe spate ca să poată privi înainte. Mie tinerii mi se par suficient de decenți și de cuminți, chit că se pot da astăzi, cum se puteau da și atunci, exemple contrarii!

— N-ai dreptate.

— Îmi vorbeai adineauri de spiritul de contrazicere al unor intelectuali!

— Nu încerca să-i scuzi pe adolescenți acolo unde n-au nici o scuză. Ții minte cum a venit Viorela cu ciorapii aceia „frumoși" la școală?

— Pe vremuri era indecent ca fetele să poarte ciorapi de culoarea pielii, și li se cereau, alături de plasa pentru păr, ciorapi negri. Acum, numai pentru că moda a evoluat invers, trebuie să ne schimbăm și noi optica? Nu știu cum, dar parcă unii profesori luptă împotriva modernului vestimentar în sine și mă întreb dacă nu cumva este un fel de impenetrabilitate în fața noului...

— Bine, dar nu e frumos!

— Am mai auzit această obiecție. Dar e sigur oare că e frumos numai ce ne place nouă, și urît numai ce nu ne place? Nu merg pînă acolo încît să accept freza de troglodiți a beatls-ilor. Dar cînd a apărut moda părului scurt, am privit-o bucuros. Ce rost are să faci teoria codițelor și a cosițelor bogate, cînd coafura scurtă e grațioasă, comodă, curată și ușoară?

— Cocteau a spus: moda e ceea ce se demodează!

— S-o lăsăm să se demodeze fără ajutorul nostru. Astfel nu facem decît s-o permanentizăm. Și apoi, între anumite margini tinerețea trebuie acceptată cu înnoirile ei, chiar ciudate uneori.

— Vorbeai de margini!

— Tocmai ele dau caracterul relativ și subiectiv al aprecierilor noastre. Pentru fiecare, marginile sînt altele. De elasticitatea lor depinde de multe ori forța noastră de acomodare cu lumea celor tineri în care ne mișcăm...

În fața profesorului s-a înfățișat îmbujorată, grațioasă, intimidată și... totuși îndrăzneață, una dintre absolvente.

— Tovarășe profesor, dați-mi voie să vă invit la dans!

Mai fistîcit și mai îmbujorat a fost profesorul:

— Dar eu nu știu, fetițo, să dansez așa ca voi!...

— Nici nu trebuie: au avut grijă băieții să vă pună un dans mai lent.

Ridicîndu-se stînjenit, profesorul a mai avut timp să-i șoptească vecinei sale, profesoara de franceză.

— Și cîteodată „marginile" le știu tinerii mai bine decît noi: Uite, au evitat twistul!

CONSTANTIN OTTESCU

Expoziția de grafică Gheorghe Dobre

La Alexandria, în plin sezon estival, orele de răgaz sînt, prin firea lucrurilor, ore de evadare de sub tirania termometrului. Cetățeanul își caută satisfacții modeste în zonele umbroase, sau în tovărășia unei cărți, neapărat captivante. Concurînd cu tentații de acest ordin, expoziția tînărului profesor de desen Gheorghe Dobre constituie o oază calmă ce te invită într-o altă natură, ce scapă coordonatelor geografice.

Folosind cîteva tehnici ale graficii de șevalet — tuș, acuarelă, ceracolor — autorul își impune un dialog sprinten, dar nu lipsit de spiritul meditativ al unei sensibilități de veritabil artist. Cuceritoare sînt în primul rînd desenele reprezentînd copii. Se pare că fuziunea între delicatețea liniei, vioaie și sigură în același timp și tematica abordată, nu se datorează numai contactului permanent, în virtutea profesiei, cu copii. Există un mod de a înțelege lumea, un stil al percepției naturii și al traducerii ei în linii și tente de culoare, care atunci cînd nu se lasă copleșit de tehnicism păstrează valențele abstracției pline de sinceritate. Aceste calități, de loc minore, stau în miezul valoric al lucrărilor expuse. Și dacă pe alocuri autorul a fost tentat să se lase condus de rezolvări tehnice întîlnite în grafica de revistă, acestea nu ajung să ne dea senzația de lucru deja văzut. Ele sînt subordonate — poate instinctiv — expresiei, asimilate, ceea ce face dovada unei personalități care se conturează armonios și nu e deprinsă să plătească tributuri dureroase.

Ne-au atras atenția cu deosebire: Compoziție cu copii (tuș), Peisaj cu pomi (tuș), Peisaj nocturn (ceracolor), Cap de copil (tuș), Tînăr cooperator (tuș). Aceste lucrări trădează o dăruire și o pasiune pentru creație ce depășește pe aceea a profesorului obișnuit de desen. În fața motivului și a intenției plastice, profesorul lasă deoparte bagajul profesional, pe baza căruia face demonstrații în fața elevilor, se abandonează pentru a caligrafia întreagă propria sa emoție.

Salvate de pedanterie, virtuțile grafice ale lui Gheorghe Dobre sînt evidente și în lucrări mai pretențioase: (ilustrație la „Semințe ale mișcării" de Darie Novăceanu), impuse de un text mai elevat, care presupune traducerea sa în simboluri și nu în descripție grafică.

Actuala expoziție a tînărului profesor din Alexandria atinge nivelul unui debut artistic. Ca fapt de cultură, apreciem aportul plin de semnificații al tinerei generații de profesori de desen din care face parte și Gheorghe Dobre, la statornicirea convingerii că talentul autentic nu trebuie dizolvat în activitatea limitată a catedrei, ci întreținut la temperatura pasiunilor ce pot fi împărtășiate amplu.

V. SAVONEA

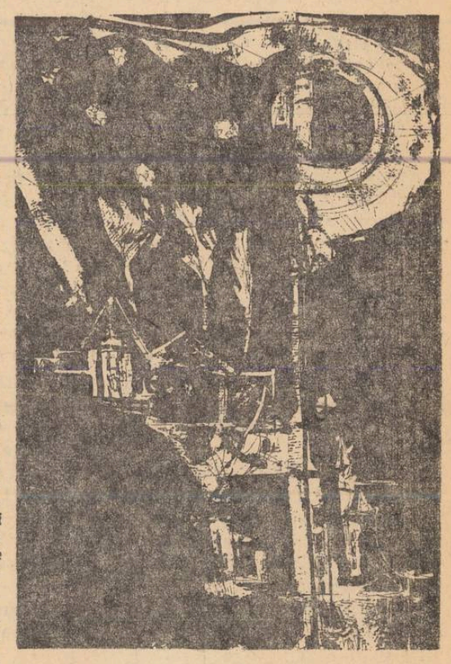

GH. DOBRE — Peisaj nocturn

Meridiane

GENEVA

B.I.E. — 1966

B.I.E., denumire prescurtată pentru Biroul Internațional de Educație de la Geneva, a început ca instituție legată de fosta Ligă sau Societate a Națiunilor și a continuat și după ce aceasta a încetat de a exista. Să vedem oare aci și o dovadă că temeliile sale ideologice erau mai solide, decît cele ale Ligii"? Faptele pledează în acest sens.

Într-o ședință de lucru, din februarie acest an, a Comitetului executiv, prof. Jean Piaget, a cărui viață se împletește cu aceea a B.I.E., spunea:

— Cînd, în pragul celui de al doilea război mondial, Societatea Națiunilor sucomba, pe banca aceea din fața biroului meu, ne-am adunat eu, d-l Rossello și cu secretara noastră să ne consfătuim. Ce să facem? Si ne-am hotărît să continuăm, cu oricît de modeste mijloace, o cît de modestă activitate. Și așa am supraviețuit.

După război, Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.) luînd locul instituției similare antebelice, pe un plan mai larg și cu principii mai precise la bază, și-a creat și organul său propriu, care să se ocupe de problemele educative, culturale și științifice. Acest organ specializat — cum i se zice în termeni consacrați — este U.N.E.S.C.O. U.N.E.S.C.O. are, desigur, resurse relativ mai mari în comparație cu B.I.E., U.N.E.S.C.O. desfășoară o activitate cu evidente rezultate pozitive, în cele mai diverse ramuri ale științei, culturii și educației. El nu s-a putut lipsi însă de concursul și experiența valoroasă a instituției de pe malurile lacului Leman, de pe terasa căreia se poate vedea statuia marelui cetățean al Genevei, Jean Jacques Rousseau, și care e găzduit în aceeași clădire cu institutul, care poartă numele acestuia.

★

Anul acesta B.I.E. a întrunit din nou peste 200 de delegați din numeroase țări, — prilej nimerit de a se avea o vedere de ansamblu asupra mișcării educative de pe tot globul pămîntesc, de a dezbate unele probleme de interes general actual, prilej totodată de contacte între oamenii școlii și științei pedagogice din toate țările participante [1]).

Înaintea Conferinței Internaționale de Instrucție publică, pe care B.I.E. în colaborare cu U.N.E.S.C.O., o ține anual în timpul verii, anul acesta au avut loc și lucrările Consiliului, pentru o serie de probleme, care au rămas nerezolvate de la ședința din februarie a Comitetului Executiv.

S-a început, cum era și firesc, cu lucrările Consiliului. Au fost două zile de dezbateri aprinse (4 și 5 iulie) asupra unor probleme, dintre care două au însemnat, cu deosebire, o confruntare de poziții și o indicație asupra direcției în care activitatea B.I.E. se va dezvolta în viitor: un nou statut pentru B.I.E. însuși și prezența Portugaliei la lucrări. În ambele cazuri, rezoluțiile adoptate au demonstrat, după părerea noastră, că și de astă dată B.I.E. a găsit în el, în forțele care-i alcătuiesc structura și în structura sa însăși, resurse pentru a se depăși și a se integra în contemporaneitate.

În ce privește stabilirea unui nou statut, s-a hotărît ca o comisie, formată din reprezentanți a 21 de țări, printre care și țara noastră, să ia ființă, și aceasta va avea sarcina să alcătuiască un proiect de statut, care va fi prezentat la viitoarea sesiune. Avem satisfacția să spunem că delegația țării noastre a avut un rol însemnat în rezolvarea cu succes a acestei probleme. Sîntem convinși că, dacă se va lucra și în cadrul comisiei în același spirit de sinceră colaborare și înțelegere, B.I.E. își va putea croi drum pentru o nouă perioadă de realizări importante.

În ce privește prezența Portugaliei la lucrările B.I.E., aceasta a constituit, timp de trei ani de zile, cîmp de dispute care amenințau existența a însăși instituției, în ori ce caz posibilitatea ei de a-și continua activitatea. Pe deasupra tuturor controverselor și rezervelor și-a făcut drum însă o atitudine salvatoare: condamnarea în fond a politicii educative de discriminare rasială a colonialismului salazarist. Pînă la urmă au fost învinse și rezervele de formalism juridic ridicate la rangul de cazuistică subtilă și s-a hotărît ca Portugalia să nu mai fie invitată la lucrările B.I.E. cînd vreme va înțelege să practice încă politica sa antiprogresistă și antiumană. E o formulă oarecum de compromis, dar e totuși o victorie pentru ideologia progresistă a educației, ca și pentru B.I.E. Țara noastră a jucat și aci un rol însemnat.

După primele două zile de activitate a Consiliului, s-a trecut la lucrările Conferinței de Instrucție Publică. Pe ordinea de zi a Conferinței au fost trei puncte: organizarea cercetării pedagogice, personalul didactic în străinătate și scurte rapoarte ale Ministerelor de instrucție publică, cu privire la mișcarea educativă în anul școlar 1965—1966.

Primele două puncte s-au dezbătut în cadrul a două comisii, formate de fapt din reprezentanți ai tuturor țărilor. Președinte raportor al uneia dintre aceste comisii (comisia pentru organizarea cercetării pedagogice) a fost ales, după cum se știe, un delegat al țării noastre. Cinstea, pentru țara noastră este cu atît mai semnificativă cu cît este vorba de o problemă așa de actuală și atît de scumpă nouă pedagogilor: cercetarea științifică în domeniul educației și instrucției.

Documentul, care a fost elaborat cu această ocazie — rezumînd consensul participanților în materie — nu e, desigur, prin el însuși, creator de teorie și descoperiri în domeniul pedagogiei. Cercetarea pedagogică o fac cercetătorii și instituțiile în care ei lucrează; dar nu-i mai puțin adevărat că o metodologie minimală comună, un cadru și condiții de lucru favorabile își au importanța lor, hotărîtoare în anumite privințe.

Documentul în cauză — Recomandări către Ministerele de învățămînt — cuprinde: considerații generale (preambul), scopul cercetării pedagogice, organizarea, difuzarea și aplicarea rezultatelor, personalul de cercetare, colaborarea internațională și un apel către ministere, pentru difuzarea acestor recomandări.

În discuțiile care s-au purtat, atît în ședințele plenare cît și în comitetul de redacție, România a insistat asupra caracterului obiectiv al fenomenului educativ și legității lui, asupra cercetărilor interdisciplinare și de pedagogie sociologică, asupra colaborării între cercetători și institute de cercetare, asupra ideii că singurele instituții internaționale, în drept a face coordonarea cercetărilor, sînt U.N.E.S.C.O. și B.I.E., cu respectarea libertății fiecărui stat de a-și organiza cum socotește mai bine activitatea sa, în acest sens.

Spațiul acordat acestui articol nu ne îngăduie să ne extindem mai mult asupra conținutului și importanței acestui document. Nu putem încheia însă fără a spune un cuvînt despre raportul privind mișcarea educativă din țara noastră în anul școlar 1965—1966. Procedura adoptată anul acesta pentru prezentarea rapoartelor a fost următoarea: rapoartele s-au prezentat scrise (de fapt tipărite); fiecare delegat putea pune oricărei țări întrebări; fiecare țară a avut la dispoziție un sfert de oră pentru a răspunde. Țării noastre i s-au pus peste 20 întrebări de către 14 țări (nici o altă țară n-a avut mai multe), iar întrebările au privit atît structura învățămîntului nostru, conținutul și metodele lui, cît și cercetarea pedagogică.

Raportul țării noastre s-a bucurat de interesul și atenția participanților la Conferință, după cum, la rîndul nostru, noi am căutat să fim atenți la efortul lăudabil care se face azi în toată lumea pentru progresul teoretic și practic al mișcării pedagogice. B.I.E. ne-a oferit tuturor prilejul s-o facem.

Prof. dr. docent STANCIU STOIAN

[1]) Din partea României a luat parte o delegație formată din: prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului; prof. univ. Stanciu Stoian, directorul Institutului de Științe Pedagogice și lector Alexandra Călinescu de la I.P.C.D.

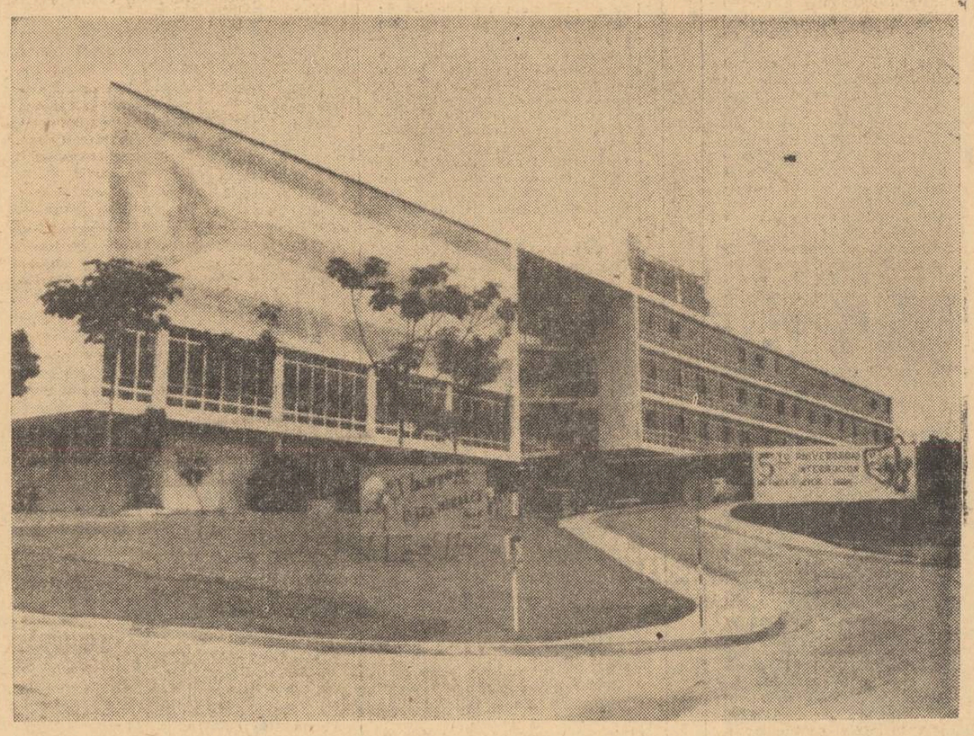

La Universitatea din orașul Santiago de Cuba învață în prezent circa 4 000 studenți. În fotografie clădirea Universității.

Despre morala comunistă

Apărută de curînd în Editura politică, lucrarea „Despre morala comunistă" se adresează tineretului, cadrelor didactice, activiștilor și tuturor celor care se ocupă de educația tinerei generații.

Lucrarea, redactată cu claritate, dezvoltă selectiv capitole menite să clarifice probleme esențiale ale eticii comuniste cum sînt patriotismul socialist și internaționalismul proletar, munca în societatea socialistă, tovărășia, prietenia, dragostea etc. Importanța pe care partidul nostru o acordă tinerei generații, străbate ca un fir roșu fiecare dintre cele 10 capitole.

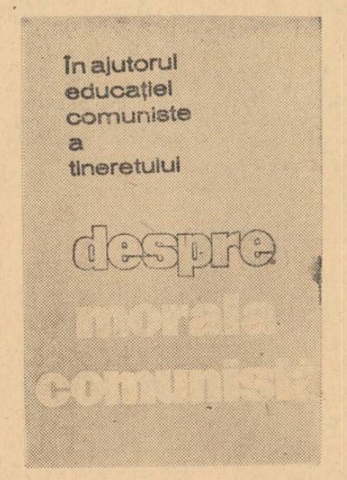

În întreaga dezvoltare a lucrării, paralel cu prezentarea unor probleme de istoria eticii, cu explicitarea noțiunilor de filozofie marxist-leninistă, sînt înfățișate exemplificări din lupta de veacuri a poporului nostru pentru dreptate socială și libertate națională. Capitolul despre „Patrie și patriotism" evocă pagini emoționante din istoria zbuciumată dar plină de glorie a maselor populare, de la marile răscoale de sub conducerea lui Doja și Horia și pînă la victoria clasei noastre muncitoare organizată și condusă de partidul ei marxist-leninist.

Cu spirit analitic și cu putere de convingere lucrarea tratează problema familiei, a locului și a rolului ei în societatea socialistă. Este valorificată forța educativă a exemplului personal prin prezentarea semnificației multor întîmplări din viața familiei și aspectele legate de existența ei. Referindu-se la sarcinile pe care Congresul al IX-lea al P.C.R. le-a trasat Uniunii Tineretului Comunist, capitolul intitulat „Rolul opiniei publice în formarea profilului moral al tineretului" prezintă diferite aspecte ale activității educative desfășurate în organizațiile U.T.C.

Înaltul îndemn al partidului adresat tineretului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al VIII-lea Congres al U.T.C.: „Să dăruiți patriei tot ce aveți mai bun, toată puterea minții și brațelor voastre, ei să-i închinați elanul și năzuințele voastre tinerești", care încheie capitolele de conținut ale lucrării, concretizează țelul către care converge întreaga problematică a volumului „Despre morala comunistă".

Lucrarea cuprinde, în completare, o serie de „gînduri despre morală" ale unor revoluționari și ale unor oameni de cultură care și-au înscris numele în istoria universală și națională, acordă un spațiu amplu gîndirii clasicilor marxism-leninismului, precum și gîndirii unor luptători revoluționari și învățați români, ca de pildă Dimitrie Cantemir, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu sau Gheorghe Marinescu, Mihail Sadoveanu și alții.

I. TRAIAN

CĂRȚI CĂRȚI

CU GHIDUL PRIN ȚARĂ

În ultimii ani, cititorii au avut satisfacția de a vedea în rafturile librăriilor numeroase și variate lucrări turistice apărute în cadrul Editurii Meridiane. Dorind să vină în ajutorul tuturor celor ce vor să cunoască și să viziteze țara, editura s-a orientat spre realizarea unor lucrări generale și a inițiat colecția „Mic îndreptar turistic" și seria „Itinerar turistic". Indiferent care este colecția sau seria în care apar, lucrările turistice sînt astfel concepute încît să fie un îndrumar util pentru toți cei ce doresc să cunoască frumusețile naturale ale țării, monumentele istorice și de artă, realizările obținute în diverse domenii de activitate, date și figuri de seamă din istoria poporului nostru. Datorită informațiilor bogate pe care le cuprind, aceste lucrări sînt în același timp un prețios material documentar pentru profesori și elevi.

Micile îndreptare turistice au menirea de a oferi cititorului posibilitatea unei documentări succinte dar multilaterale asupra orașului pe care dorește să-l viziteze. În afara unei prezentări a geografiei, vieții economice și culturale a localității respective, micul îndreptar indică turistului cele mai interesante trasee de parcurs pentru cunoașterea monumentelor, muzeelor, sălilor de spectacole, parcurilor, cartierelor noi de locuințe sau altor obiective importante. De asemenea, sînt sistematic prezentate locurile de plimbări și excursii prin împrejurimi.

Pentru ca micul ghid să poată veni cît mai mult în ajutorul cititorului, o parte specială este rezervată adreselor utile, de unde nu lipsesc cele ale hotelurilor, restaurantelor, marilor magazine, agențiilor de voiaj. Pînă în prezent au apărut mici îndreptare turistice pentru orașele București, Iași, Craiova, Brașov, Cluj, Brăila, Alba Iulia, Sighișoara, Tîrgoviște, Timișoara, Arad, Bacău și pentru stațiunile Lacul Roșu, Sovata, Vatra Dornei și Borsec.

■

Volumele din seria „Itinerare turistice" se ocupă cu un anumit traseu sau circuit care prezintă interes pentru turiști, în general, și pentru turistul rutier, în special, fie de-a lungul unor văi, fie în zone, renumite pentru frumusețile lor. Descrierea cuprinde informațiile necesare despre obiectivele care merită să fie vizitate, despre căile de acces, condițiile și durata vizitei, mijloacele de transport, de cazare etc. Textul și ilustrațiile pun accentul cu precădere asupra prezentării orașelor, a monumentelor de artă, de arhitectură sau istorice, descrierea unor vestigii din trecut, ca și a unor construcții noi marcînd realizările din ultimii 20 de ani din diverse domenii. Textele nu omit însă nici frumusețile peisajului, monumentele naturii care pot fi vizitate pe traseul sau circuitul respectiv și indicațiile turistice corespunzătoare.

În afara lucrărilor menționate s-au proiectat ghiduri pentru toate regiunile administrative ale țării. De un volum mai mare, cca. 250 pag., ghidurile prezintă regiunea respectivă cu tot ce are mai interesant și demn de vizitat. Asemenea ghiduri au apărut pentru regiunile Dobrogea și Hunedoara.

Din ultimele apariții ale Editurii Meridiane semnalăm itinerariul turistic „Defileul Crișului Repede". Lucrarea prezintă o regiune importantă prin obiectivele ei turistice și frumusețea peisajului, aflată în partea de vest a depresiunii Vad-Borod, în imediata apropiere a șoselei naționale dintre Cluj și Oradea. În acest defileu se găsesc peșteri numeroase și interesante ca cea de la Vadu Crișului, monument al naturii, Peștera Moanei, Peștera Vîntului. Cu prilejul unei excursii în defileu se pot vizita și orașele Cluj și Oradea din care se ajunge la această zonă. De asemenea, în apropiere se află și cetatea de la Bologa, stăpînită de Mircea cel Bătrîn, Voievod al Țării Românești.

■

Pentru cei ce doresc să facă călătorii feroviare de circuit, a apărut de curînd lucrarea „Cu trenul în vacanță", un ghid care cuprinde prin intermediul a 17 circuite feroviare cu variantele respective, cele mai importante obiective turistice din România. Sînt descrise orașele cu monumentele istorice, de arhitectură și artă, mănăstirile cu picturi exterioare din nordul Moldovei, Constanța și litoralul românesc, vestitele stațiuni balneoclimaterice din Carpați, alte așezări interesante prin vestigiile ale trecutului sau monumente ale naturii. Datele furnizate de ghid oferă cititorilor o informație bogată asupra locurilor cuprinse în text, aducînd multe elemente noi și puțin cunoscute. Textul lucrării e completat cu extrase din „Instrucțiuni C.F.R. privind modul de procurare și folosire a biletelor feroviare în circuit" și un indice alfabetic al localităților din ghid. Lucrarea are o hartă generală a României cu magistralele de cale ferată, iar fiecare circuit descris este însoțit de schița respectivă.

■

În urma atenției de care se bucură astăzi turismul la noi în țară, ca făcînd parte din principalele mijloace de educație patriotică, editura se orientează spre o lărgire continuă a ariei tematice a ghidurilor, spre imprimarea unui caracter de îndrumare cît mai concret tuturor lucrărilor destinate turiștilor.

În primul rînd editura are în vedere completarea colecției de mici îndreptare turistice cu prezentarea tuturor orașelor și stațiuni balneoclimaterice care constituie atracții turistice.

Pentru lucrările apărute în ultimii ani și epuizate se vor publica noi ediții îmbunătățite. În sfîrșit, pentru a aborda o tematică variată în domeniul literaturii turistice, se proiectează cîteva lucrări cu caracter general, care să prezinte sub formă de ghiduri turistice, diverse bogății sau locuri istorice ale țării.

MARIA MUȘUROIU

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

În legătură cu examenele din sesiunea de toamnă a anului școlar 1965/1966, Ministerul Învățămîntului face următoarele precizări:

1. Examenul de bacalaureat la liceele de cultură generală și de artă, precum și examenul de diplomă la liceele pedagogice de învățători și educatoare și institutele pedagogice de învățători se vor desfășura între 19—29 august 1966.

2. Examenele de corigență pentru clasele a XI-a, cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență (clasa a XII-a licee de artă), pentru anul VI al liceelor pedagogice și anul II al institutelor pedagogice de învățători, cursuri de zi și învățămînt fără frecvență și pentru clasa a IX-a a școlii de 12 ani, cursuri serale, se vor desfășura între 15—17 august a.c.

3. Examenele de corigență la celelalte clase se vor desfășura după cum urmează:

a) Clasele a VIII-a ale școlii generale și a IX-a (primul an de liceu) cursuri de zi, învățămînt fără frecvență și clasele IX—X ale școlii de 11 ani de la liceele serale, între 25—27 august a.c.

b) Clasele a V-a, a VI-a, a VII-a ale școlii generale și clasele a IX-a și a X-a (al doilea și al treilea an de liceu) ale liceului de cultură generală (de artă), cursuri de zi și învățămînt fără frecvență, anii II și III ai liceului pedagogic de învățători și educatoare și anul I al institutului pedagogic de învățători, cursuri de zi și învățămînt fără frecvență, între 1—5 septembrie a.c.

4. Concursul de admitere se va desfășura în următoarele perioade:

a) În liceele de cultură generală, de artă (muzică, arte plastice și coregrafie) — cursuri de zi — se va desfășura între 1—7 septembrie a.c. Probele practice la liceele de artă au loc între 28—30 august a.c.

b) În liceele serale între 25—31 august iar la secțiile fără frecvență ale liceelor de cultură generală între 20—25 septembrie a.c.

c) În institutele pedagogice de învățători — cursuri de zi și învățămînt fără frecvență — se organizează între 20—30 septembrie a.c.

5. Concursul de admitere pentru ocuparea locurilor rămase libere la clasele II—VIII și X la liceele de muzică, arte plastice și coregrafie se organizează între 7—12 septembrie a.c.

6. Concursul de admitere în liceele de specialitate și în școlile din învățămîntul profesional și tehnic se va desfășura în următoarele perioade:

a) În liceele industriale, agricole și economice — cursuri de zi, pentru ocuparea locurilor rămase libere și în liceele industriale și economice — cursuri serale, între 1—7 septembrie a.c.

b) În școlile profesionale — cursuri de zi, pentru ocuparea locurilor rămase libere, între 3—10 septembrie, iar în școlile profesionale — cursuri serale între 26—30 septembrie a.c.

c) În școlile tehnice de maiștri — cursuri de zi și serale, între 3—10 septembrie a.c.

d) În școlile tehnice pentru personal tehnic între 26—30 septembrie.

Concursul de admitere la cursurile de zi ale liceelor de specialitate, școlilor profesionale, școlilor tehnice de maiștri și ale școlilor tehnice pentru personal tehnic va fi precedat de vizita medicală care se va desfășura în primele două zile premergătoare perioadelor menționate. Candidații respinși la vizita medicală se pot prezenta la concursul de admitere pentru alte meserii sau specialități, pentru care sînt apți medical.

CONCURS

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PEDAGOGICE

anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

Cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul Bazele teoretice ale pedagogiei.
Cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul Școala generală.
Cercetător științific principal, specialitatea pedagogie agricolă, sectorul Licee.
Cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul Învățămîntului profesional și tehnic.
Cercetător științific principal, specialitatea pedagogie-psihologie, Filiala Cluj.
Cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, Filiala Iași.
Cercetător științific, specialitatea pedagogie, sectorul Educația în școală.
Cercetător științific, specialitatea limba română, sectorul Științe umaniste.
Cercetător științific, specialitatea limba română, sectorul Științe umaniste.
Cercetător științific, specialitatea pedagogie, sectorul Învățămîntul profesional și tehnic.
Cercetător științific, specialitatea științe sociale, sectorul Științe umaniste.
Cercetător științific, specialitatea pedagogie, Filiala Iași.
Muzeolog principal la Muzeul pedagogic.

Condițiile de participare au fost publicate în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România, partea III-a, nr. 65 din 12 iulie 1966.

Informații suplimentare se pot lua de la Secretariatul științific al Institutului din str. Sf. Apostoli nr. 14 București, telefon 15.32.00.

La odihnă

(Urmare din pag. 1-a)

dul cum și-au petrecut concediul de odihnă cadrele didactice în Predeal este, cred, semnificativ să notez că s-au organizat zilnic excursii și aproape în fiecare seară program la Casa de cultură a stațiunii. Astfel, grupurile de cadre didactice, din seria 8—19 iulie, au participat la 10 excursii, în fiecare zi cîte una, la Poiana Țapului, Azuga, Pîrîul Rece, Bran, Brașov, Bușteni etc.

Discutînd despre modul cum și-a organizat concediul de odihnă, prof. Nicolae Amza din Capitală a făcut o remarcă pe care am simțit nevoia de a o reda. Pe lîngă alte cerințe, la împlinirea cărora în marea lor majoritate cadrele didactice primesc un substanțial ajutor din partea statului sau a sindicatelor, a spus el, buna **organizare a concediului de odihnă este o chestiune, printre altele, de pricepere și fantezie.** Am observat că spiritul de inventivitate pentru a-ți organiza un concediu de odihnă cît mai interesantă și reconfortantă, este tot atît de necesar ca și în munca obișnuită a profesorului. **Placiditatea obosește chiar și în concediu, așa cum obosește și în muncă.**

Credincios principiilor enunțate, profesorul Amza și-a propus să-și facă și din odihna la Predeal prilej de încercare a spiritului său inventiv: excursiile făcute la Bran sau Pîrîul Rece i-au oferit, de pildă, prilejul de a încerca să ghicească la tovarășii adhoc de călătorie localitatea de baștină sau de muncă, plecînd de la limbajul lor. Încercarea a fost presărată de discuții de dialectologie, de glume și s-a încheiat cu prietenii.

Sinaia mi s-a părut aglomerată și zgomotoasă. Numărul cadrelor didactice care s-au aflat în stațiune la odihnă în prima jumătate a lunii iulie depășea cifra de 150. Cei mai mulți erau cu familiile. Am reținut mai ales numărul mare de învățători și profesori tineri, alura lor sportivă, veselia contaminantă. Aveau aceleași aprecieri elogioase pentru străduințele depuse ca odihna să le fie cît mai plăcută și instructivă. Învățătoarea Mariana Danciu din Iași și-a îndreptat preferințele către drumețiile spre vîrfurile Bucegilor. A și fost pe Omul, Postăvarul, Babele. Era pentru prima dată în stațiune și rămăsese profund impresionată de pitorescul împrejurimilor Sinaiei. Dumitru Popescu din regiunea Argeș, Edith Szabó din Cluj, Maria Neguță din Oltenia, și-au organizat un program comun: o zi de drumeție spre cabane și vîrfuri, o zi la Casa de cultură, unde au avut la dispoziție săli de lectură, sport, audiții muzicale.

Am întîlnit pe Valea Prahovei învățători și profesori din diferite colțuri ale țării cu preocupări și preferințe diferite. Unii se străduiau să nu-și amintească nimic din preocupările lor obișnuite, alții erau dornici să afle amănunte despre munca tovarășilor de odihnă. Am aflat și de colecționari care, colindînd cărările munților și-au adunat amintiri folositoare, de altfel, în activitatea lor de educatori. Unii au strîns diferite plante, alții și-au completat colecțiile unor pietrare și alții au strîns ciuperci sau bizare alcătuiri de ramuri, sau vederi, sau fotografii. Gusturi diferite, preocupări diferite. Din toate am desprins însă o notă comună: bucuria de a beneficia de o binemeritată odihnă, de a-și reîmprospăta forțele pentru un nou an de muncă. Și am mai desprins un adevăr la care s-a referit, de altfel, și profesorul Nicolae Amza — dacă pentru buna organizare a programului diferitelor activități oferite elevilor în timpul vacanței răspunderea principală cade în sarcina școlii, educatorilor, folosirea concediului de odihnă al învățătorilor și profesorilor în cel mai plăcut și interesant mod depinde în primul rînd ei înșiși, de propria lor fantezie.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 860
Vineri 12 august 1966
6 pagini 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Moment din spectacolul prezentat de reprezentanții regiunii Maramureș

NESTEMATELE ARTEI POPULARE

În Capitală, pe litoral și în stațiunile de pe Valea Prahovei s-a desfășurat, între 31 iulie și 7 august, sărbătoarea anuală a artei populare. Zecile de mii de oameni ai muncii care au asistat la spectacolele prezentate cu acest prilej au trăit adevărate seri de încîntare.

Cu o uimitoare sensibilitate artistică au interpretat creatorii artei populare fermecătoarele „Jocuri argeșene", suitele de dansuri de pe meleagurile sucevene sau din „Țara de Jos", de pe Mureș sau din Țara Crișurilor, jocurile oltenești sau „Dansul fetelor de la Căpîlna", adevărate nestemate ale jocului popular. Păstrate cu grijă de-a lungul veacurilor, obiceiurile de nuntă maramureșene — „Jocuri de mujeri și baci, / moștenite de la Daci" — au adus în prezent tradiția transmisă din străbuni. I-au fermecat, de asemenea, puternic pe spectatori creațiile făurite de popor în anii construcției socialiste, vibrante prin mesajul lor nou, cîntecele și dansurile care slăvesc viața fericită făurită în patria noastră socialistă, sub conducerea Partidului Comunist Român.

Frumusețea și bogăția costumelor din regiunea Crișurilor, din Argeș, din Maramureș, de pe valea Bistriței nu pot fi redate în cuvinte, oricît de meșteșugit le-ai alege. Variat în colorit, în îmbinarea neasemuită a motivelor, portul vădește, în același timp, fondul comun al tradiției noastre populare. Aceeași pălărie mică, cu borul îngust, o aflăm și la feciorii mușceleni ca și la oșeni, la cei de pe Valea Gurghiului sau de la Năsăud. Cu toții poartă același chimir lat ornamentat geometric cu mărgeluțe. Pînă astăzi s-au păstrat unele negreșit de frumoase elemente vestimentare străvechi, cum sînt motivele circulare de pe catrințele fetelor din Uileacul Beiușului sau gacii maramureșenilor.

Solii artei populare pe care i-am admirat în timpul Festivalului cîntecului, dansului și portului popular sînt cei mai buni dintre zecile de mii de artiști amatori. Formați la căminele culturale sătești sau la casele de cultură, ei au avut în învățători și profesori neobosiți și entuziaști îndrumători. Aproape că nu există formație artistică în care să nu găsești oameni ai școlii, participanți activi la realizarea repertoriului, la instruirea interpreților populari. Profesorul Leonte Socaciu se poate mîndri pe drept cuvînt cu realizările Ansamblului folcloric al regiunii Argeș. Ca și el, s-au devotat cu dragoste promovării artei noastre populare profesorii Ilie Băbălău, de la Școala generală din Monor-Reghin, Ioan Benkö din Tg. Mureș, Ioan Meseșan de la Școala generală din Giurtelec Șimleu, frații Grigore Torz și Ioan Torz din Tîrșolț-Oaș, învățătorii Stana Biriș și Teodor Biriș de la Școala generală din Căpîlna de Jos-Tîrnăveni și nenumărați alții ca ei. Contribuția cadrelor didactice la alcătuirea ansamblurilor folclorice, la dezvoltarea activității lor, la realizarea altor manifestări de cultură constituie expresia dragostei lor pentru arta noastră populară, pentru tradițiile ei.

TRAIAN ISPAS

DRUMURI ÎN LUMEA STRĂBUNILOR

Un profesor și fascinația relicvelor arheologice • Carusel de milenii • Drama de la Novum Forum • Sub zidurile cetății strămoșești

La vreo zece kilometri dincolo de orașul Ploiești, în vecinătatea comunei Tîrgșorul Vechi, s-a deschis cu mai mulți ani în urmă, sub auspiciile Institutului de cercetări arheologice, un vast șantier arheologic. Vizitînd acum cîteva zile aceste locuri, am întîlnit, lucrînd alături de cei care încearcă să reconstituie viața veacurilor din relicve și oseminte păstrate în țărînă, pe unul dintre cei mai cunoscuți dascăli de istorie ai orașului Ploiești, profesorul emerit Nicolae Simache. Dacă pentru colegii săi răgazul acestor zile de vacanță este dăruit momentelor de recreere în leagănul apelor înspumate ale mării sau în aerul ozonat al înălțimilor montane, pentru profesorul Simache fiecare vară aduce cu sine prilejul unei noi și pasionante călătorii în lumea de taine a veacurilor sedimentate strat peste strat pe meleagurile din preajma Tîrgșorului Vechi.

Alături de acest bărbat înalt care, în pofida vîrstei marcate de părul alb, este drept și agil ca un tînăr, te simți în scurtă vreme cucerit de farmecul fascinantelor sale călătorii. Pornim împreună pe unul din acele drumuri pe care, cu viteza gîndului, poți parcurge mileniile, oprindu-te aici ca să admiri un ciob de ceramică smălțuită în culori ce și-au păstrat încă pînă astăzi strălucirea sau linia fină, prelung curbată a unei amfore, dincolo topografia unei așezări romane sau urmele unei splendide fresce care a împodobit cîndva o mănăstire.

O aschie, o piatră cioplită sub forma unei toporiști și, ca la semnalul unei baghete magice, mileniile alunecă vertiginos înapoi, pe roata timpului. Sîntem în epoca aceea învăluită în ceață cînd omenirea se năștea luminată de primele fulgere ale gîndirii. Aici au trăit și au învățat alfabetul muncii strămoși ai strămoșilor strămoșilor noștri.

Profesorul Simache poartă cu gesturi mîngîietoare, dintr-o mînă în alta, cîteva pietre și cioburi care aduc pînă la noi, din negura vremurilor, ecoul unui mesaj îndepărtat. Silexuri izolate din epoca paleoliticului, resturi ceramice din neolitic, piese din cea mai veche cultură neolitică descoperite pentru prima oară în Muntenia... Pășim împreună printre șanțurile săpate de arheologi, prin valea ierboasă care se întinde de o parte și de alta a rîulețului Leaota. Undeva, în depărtare, se vede umbra întunecată a Codrului Vlăsiei. De partea cealaltă se întinde, în unduiri domoale, curba fumurie a dealurilor. Profesorul Simache este un entuziast ce pare să încerce zilnic noi emoții în fața acestor minuni care îi sînt de mult cunoscute. În vreme ce înaintează urcînd și coborînd peste dîmburi, printre ruine, pietre și ierburi, vorbește cu entuziasm mereu proaspăt.

— Avem aici numeroase elemente care atestă permanența populației geto-dacice pe teritoriul Munteniei din cele mai vechi timpuri.

Se oprește în fața șanțurilor care scot la iveală lespede cu lespede, piesele unei uriașe așezări romane.

— Un castellum, spun unii, poate un castru; dimensiunile care încep să se contureze ne împing spre cea de a doua ipoteză. Esențial este că săpăturile pe care le-am efectuat au scos la iveală cărămizi cu inscripția legiunii a XI-a Claudia Pia Fidelis.

Ne aflăm — continuă profesorul — la încrucișarea a multe momente istorice. Aceste urme de așezare romană sînt poate de prin anii 101—106, silexurile ne vin din urmă cu zece-cincisprezece milenii sau mai mult, pisaniile se leagă de istoria evului mediu.

Undeva la cîteva sute de metri depărtare de locul castrului, se întinde un cimitir cu aproximativ 800 de morminte, apărut după retragerea stăpînirii romane, în secolele III—IV.

— Cercetînd cimitirul — ne spune profesorul — am descoperit că cele mai multe din mormintele lui sînt morminte de incinerație. Cum incinerația era ritul funerar al populației geto-dacice romanizate, aceste morminte atestă că cimitirul aparținea unei asemenea populații, în curs de creștinizare. Alături de urnele care păstrează rămășițele lor se găsesc vase și ofrande, materiale de rit. Au fost descoperite și unele morminte de origine sarmată, recunoscute după faptul că cei îngropați aici au mărgele depuse la picioare. În același cimitir am descoperit și mormîntul unei căpetenii avarice din secolul VII, înmormîntată împreună cu spada, cu calul și cu armura. Scheletul are un braț tăiat, ceea ce ne face să presupunem că această căpetenie a murit pe cîmpul de luptă.

Trecînd pe un podeț, peste apa Leaotei, profesorul ne arată urmele unei așezări autohtone de o deosebită însemnătate.

— Săpăturile efectuate aici au scos la iveală bordeie din secolele V—VII, ceramică de tip provincial roman băștinaș, dovadă peremptorie a prezenței pe aceste locuri, în perioada respectivă, a populației autohtone. Am descoperit, de asemenea, elemente de cultură Protodridu și Dridu, din secolele IX—X, prima cultură a poporului român deja format.

Și astfel, trecînd din epocă în epocă, ne apropiem de timpurile cele mai recente. Urmînd firul cronologic al istoriei, după reperele descoperite aici de către profesorul care lucrează alături de arheologi, am ajuns la o așezare medievală.

— În anul 1413 — ne informează profesorul Simache — Tîrgșorul este menționat sub denumirea de Novum Forum (Tîrgul cel Nou) într-un document semnat de Mircea cel Bătrîn, ca al treilea oraș — după mărime — al țării.

Vedem ruinele străvechii cetăți înălțată pe aceste meleaguri, temeliile zidurilor ei.

— Aici, sub zidurile cetății, am descoperit ghiulele de tun, din piatră sau din fier. Pentru noi, cei care îndrăgim arheologia, este de ajuns un ciob ca să reconstituim o întreagă lume. Adeseori, privind aceste ghiulele sau osemintele pe care le-am găsit în pămînt, mi se pare că aud răsunînd în cîmpie strigăte de luptă, că-i văd cu ochii pe cei care au stropit cu sîngele lor vatra străbună alungînd cotropitorii, aproape întotdeauna mai numeroși și mai puternici. Într-adevăr, aici nu poți să nu-ți închipui, deasupra temeliei, zidurile înalte ale cetății, să nu te gîndești că armele acum ruginite sclipeau altădată în mîini de vajnici luptători, să nu vezi podoabele acum roase de vreme împodobind, cu reflexele lor strălucitoare, chipuri de domnițe.

Chiar în incinta cetății se înalță zidurile suple ale unei mănăstiri zugrăvite de un pictor de la curtea

OCT. BUZESCU

(Continuare în pag. a 4-a)

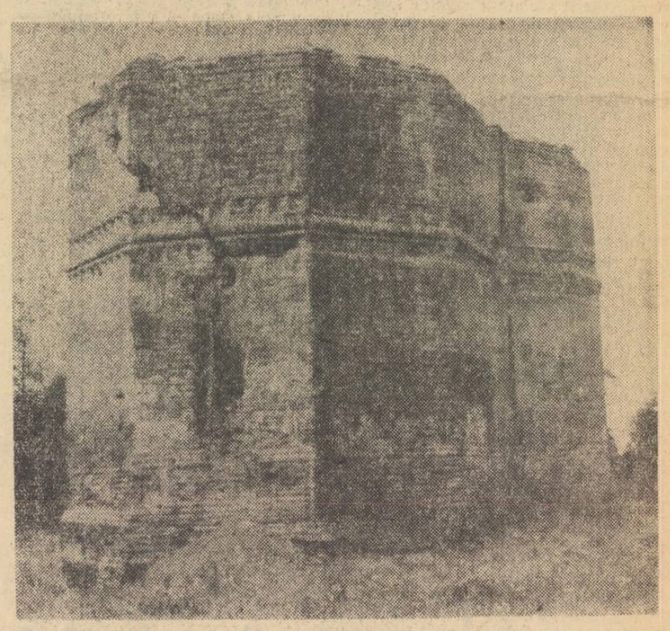

Ruinele bisericii medievale din Tîrgșor, înălțată în secolul al XVI-lea

PRIMUL AN ȘCOLAR IN LICEELE DE SPECIALITATE

Dezvoltarea continuă a economiei și culturii noastre naționale, instalațiile tot mai complexe, cu un grad de automatizare din ce în ce mai ridicat, cu care este dotată industria noastră, accentuarea mecanizării muncilor agricole, perfecționarea mijloacelor tehnice din toate sectoarele de activitate necesită specialiști de nivel mediu în măsură să le utilizeze la întreaga lor capacitate și în condiții corespunzătoare. Acestei cerințe îi răspund liceele de specialitate, a căror înființare a fost prevăzută în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. Înființarea liceelor de specialitate se înscrie în același timp și pe linia tradiției școlii românești, continuînd și ridicînd pe o treaptă mai înaltă activitatea unor școli cu orientare realist practică datînd încă din prima jumătate a secolului trecut.

Concepute astfel încît pe durata celor 4—5 ani de școlarizare să asigure absolvenților lor, pe lîngă însușirea în bune condiții a unei profesiuni, și temeinice cunoștințe de cultură generală la nivelul liceului, aceste noi școli răspund din plin dorinței justificate de afirmare a tineretului patriei noastre. Așa se explică faptul că, înțelegînd pe deplin scopul liceelor de specialitate, numeroși absolvenți cu bună pregătire ai școlii generale s-au îndreptat spre ele. Ca urmare, la concursul de admitere în aceste licee, ținut în luna iulie a.c. pentru ocuparea celor 14.965 locuri rezervate acestei sesiuni, au concurat 41.644 candidați, ceea ce arată convingător marele interes cu care a fost primită înființarea acestui nou tip de școală. De asemenea, este semnificativ faptul că printre candidații prezentați la liceele agricole și economice au fost numeroase fete, în special din mediul sătesc. Se prevede o mare afluență de candidați și la sesiunea din toamnă a concursului de admitere în liceele de specialitate, care va avea loc între 1—7 septembrie a.c., pentru ocuparea locurilor rezervate special, precum și a celor create ulterior, la cererea unor ministere, a unor organe centrale ale administrației de stat și a unor sfaturi populare regionale.

Planuri de învățămînt legate de cerințele concrete

Pentru a asigura de la început condiții cît mai bune de funcționare a liceelor de specialitate, Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu factorii interesați, s-au preocupat îndeaproape atît de conținutul procesului de învățămînt, cît și de baza materială necesară. În urma unei largi consultări cu personalul didactic, cu ministerele și cu alte organe centrale, cu specialiști din producție, din institutele de proiectare și cercetare, Ministerul Învățămîntului a definitivat planurile de învățămînt pentru cele 53 de specialități ce vor fi studiate în aceste licee. Planurile de învățămînt prevăd un volum de cunoștințe de cultură generală corespunzător celor din liceele teoretice, eliminînd unele repetări sau unele elemente neesențiale pentru pregătirea de profil. La rîndul său, volumul pregătirii teoretice și practice de specialitate corespunde cerințelor actuale și de perspectivă ale economiei și culturii. Prevederile planurilor de învățămînt urmăresc legarea cît mai strînsă a procesului de învățămînt de munca productivă, asigurarea unei pregătiri cît mai unitare a elevilor, respectînd însă diferențierile specifice sectoarelor pentru care se pregătesc aceștia. Astfel, prin conținutul planurilor de învățămînt se conturează pregătirea elevilor în specialități ca: mecano și electroenergetică, electromecanică minieră, mașini și aparate electrice, acționări și automatizări în siderurgie, construcții de mașini, tehnologie chimică organică și petrochimie, tricotaje și confecții textile, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice, construcții civile și industriale, agronomie, mecanică agricolă, veterinară, exploatare, întreținere și reparații auto, silvicultură, contabilitate etc. Planurile au în vedere o succesiune cît mai logică a studierii diferitelor obiecte. Așa, de exemplu, rezistența materialelor și organele de mașini vor fi studiate după mecanica teoretică, electrotehn-

Lector ing. M. DOROBANȚU
director în Ministerul Învățămîntului

(Continuare în pag. a 4-a)

INSTANTANEE DE VACANȚĂ

În aceste luni de vară, mii și mii de copii au pornit în drumeție ca să vadă cu ochii lor frumusețile și bogățiile patriei, să-i cunoască realizările și oamenii.

Iată, pe băncile unui parc din Capitală, un mare grup de elevi de la școlile nr. 1, nr. 2 și nr. 3 din Urziceni. Porniți spre Virtejul-Snagov, au poposit aici, la umbră. În mijlocul lor, profesorul Emilian Roibu, conducătorul lotului, împreună cu alte cadre didactice, veghează ca totul să se desfășoare în ordine, cu disciplină și voie bună.

Într-o sală de așteptare a Gării de Nord, special amenajată pentru copii, alt grup de pionieri și școlari. Frumos îmbrăcați, curați, bine conduși. Sînt elevi ai Școlii generale din comuna Radu Negru-Călărași. În fruntea lor, profesorul Ilie Gheorghe. Fac o excursie în circuit prin toată țara. Locurile de popas, traseul, totul este cunoscut în amănunțime de membrii „expediției". Nici o neliniște, nici o frămîntare de prisos.

Bine organizată este și excursia școlarilor din raionul Oradea, condusă de profesorii Alexandru Ierca și Pavel Stoia. O atmosferă plăcută, destinsă, fără dezordine și acte de indisciplină. De ce? Pentru că cei care au sarcina de a conduce excursia știu bine ceea ce trebuie făcut în cursul ei.

Dar... iată că nu scăpăm nici acum de nefastul „dar".

187 de elevi de la Liceul nr. 1 din Constanța se află pe peron, gata să se urce în tren. Conducătorul lor, profesorul Ion Crinean, mai trece o dată în revistă „trupa". Dar unde este una dintre profesoare? Apare în ultima secundă dinaintea plecării trenului, cu două plase doldora și cu sufletul la gură. Nu știe oare că achizițiile personale nu pot constitui

F. BUGA

(Continuare în pag. a 4-a)

REPERE SOCIOLOGICE în relaţiile extraşcolare

Presa acordă în ultimul timp un spaţiu tot mai larg opiniilor şi dezbaterilor despre educaţia tineretului. Este semnificativ că unele teme ca acelea privind integrarea armonioasă a tineretului şcolar în viaţa socială, orientarea profesională, valoarea educativă a mediului social revin mereu în actualitate. În acest context opiniile sînt variate, corespunzătoare opticii ştiinţifice exprimate : psihologice, pedagogice şi, tot mai frecvent, sociologice. Pe această din urmă direcţie articolul „Sociologia procesului de învăţămînt" de H. H. Stahl („Gazeta învăţămîntului", nr. 859 din 29 iulie 1966), ridică unele probleme care merită o atenţie sporită şi invită la discuţii ample.

Ne gîndim, de pildă, la o latură a vieţii elevilor mai puţin avută în vedere pînă acum, dar nu mai puţin importantă pentru formarea lor multilaterală : aceea a relaţiilor sociale pe care le stabilesc în afara cadrului strict al procesului de învăţămînt. Bogate şi complexe, aceste relaţii se încheagă, unele, relativ organizat — prin participarea la activitatea instituţiilor extraşcolare, altele relativ spontan — prin aşanumitele „grupe informale" ale elevilor, colective fluctuante, mai puţin controlate şi supravegheate de ochiul atent al educatorilor. O serie de investigaţii pe care le-am întreprins asupra acestui domeniu (la Liceul nr. 1 „I. L. Caragiale" din Ploieşti şi la unele licee din Bucureşti) ne permit să avansăm o serie de constatări. Considerînd şcoala ca principală instituţie cu rol educativ, avem în acelaşi timp în vedere şi rolul formativ al factorilor extraşcolari.

Relaţiile elevilor cu instituţiile cultural-educative ne prezintă un tablou extrem de complex, în cadrul căruia distingem însă unele note dominante. În primul rînd, frecvenţa destul de scăzută uneori a acestor relaţii. Faptul se explică, printre altele, şi prin cadrul nu totdeauna pe deplin corespunzător pe care unele instituţii extraşcolare (case de cultură, cluburi, teatre, asociaţii sportive etc.) îl oferă preferinţelor, pasiunilor, intereselor de cunoaştere ale elevilor.

Studiile de sociologie a educaţiei acordă o atenţie notabilă *tipologiei* şi *dispunerii sociale* a acestor instituţii. Sîntem de părere că, în ce priveşte primul aspect, în cadrul instituţiilor cultural-educative se pot crea sectoare de activitate destinate în special tineretului şcolar, cu toată gama de forme şi mijloace de activitate necesare. Avem aici în vedere nu numai opiniile exprimate de aproximativ 750 de elevi chestionaţi de noi, ci şi rezultatele analizei întreprinse asupra indicatorilor participării lor efective la activităţi extraşcolare. Privitor la dispunerea socială a instituţiilor extraşcolare, aceasta se realizează în funcţie de cîteva criterii obiective, între care trebuie inclus neapărat şi cel al densităţii populaţiei şcolare. Acolo unde „aglomerările" şcolare sînt evidente, cu precădere în marile centre industriale mai vechi, precum şi în noile oraşe apărute în apropierea unor mari obiective industriale mai recente, se simte nevoia unei aşezări mai judicioase a sistemului de instituţii extraşcolare, astfel încît acestea să poată antrena mase cît mai mari de elevi. De altfel, în numeroase ţări, studiile privind structura şi dispunerea instituţiilor extraşcolare merg pe linia îmbinării criteriilor teritorial-administrative cu cele ale densităţii populaţiei şcolare.

Cercetările de sociologie a educaţiei au în vedere, desigur, şi alte aspecte, care sînt tot mai mult luate în considerare şi în practica educativă : volumul şi cantitatea comunicaţiilor culturale de masă în raport cu instituţiile extraşcolare, structura socio-profesională a mediului de viaţă al elevilor, tipul şi calitatea de activist cultural în raport cu nevoile educative, mijloacele şi metodele de influenţare educativă în mediul social, amploarea şi trăsăturile opiniei educative a cetăţenilor, rolul şi răspunderile educative ale adulţilor în raport cu lumea spirituală a tinerei generaţii etc. Dacă cercetările noastre indică, în genere, existenţa unui „tonus educativ" pozitiv în instituţiile extraşcolare, nu-i mai puţin adevărat că sînt încă numeroase posibilităţi pentru aşezarea mai judicioasă a educaţiei realizate în afara şcolii, cu sprijinul numeroaselor instituţii cultural-educative care concură la acesta.

Ne refeream, mai înainte, şi la un alt domeniu al relaţiilor extraşcolare ale elevilor : acela concretizat în grupările lor spontane, constituite, în cele mai multe cazuri, din elevi de virste apropiate, cărora li se adaugă, uneori, şi unii adulţi. Ne aflăm, în această privinţă, în faţa unui sector impresionant de complex al vieţii adolescenţilor, caracterizat printr-o pronunţată labilitate. În cadrul acestor grupuri se acumulează în mare măsură experienţa de viaţă, calitate neîndoielnic importantă pentru integrarea socială a tineretului şcolar. Conţinutul comunicaţiilor între şi intergrupale ale elevilor scapă, deocamdată, preocupărilor continue ale educatorilor. Vrem să arătăm aici că, dacă mediul educativ socialist determină o direcţionare pozitivă a relaţiilor personale ale elevilor, unele situaţii educative caracterizate ca „problematice", „dificile", îşi găsesc un izvor şi în sfera acelor „grupe informale" care au preocupări minore, de natură să nu ofere un cîştig real procesului de formare a unor personalităţi multilateral dezvoltate. Faptele arată că asemenea grupări apar cu precădere acolo unde influenţa educativă a mediului instituţional, organizat, este mai slabă şi nu răspunde pe deplin exigenţelor în creştere ale virstei adolescenţei, virstă numită undeva, sugestiv, a „prematurităţii". O analiză cantitativă întreprinsă pe eşantioane largi, reprezentative, ne arată că grupările spontane sînt mai puţin numeroase decît cele prilejuite elevilor de contactul cu instituţiile cultural-educative. Faptul, menţionabil, nu poate duce însă la neglijarea acestor grupări. Cunoaşterea şi influenţarea lor revine îndeosebi cadrelor didactice, cu sprijinul părinţilor.

Acestui „front educativ" care, organizat riguros, îşi dovedeşte cu prisosinţă puterea, i se adaugă şi un altul : acela al opiniei publice educative, al poziţiei responsabile de pe care tot mai mulţi cetăţeni privesc educaţia tineretului. Un deziderat unanim recunoscut se impune în acest sens : acela al intensificării propagandei pedagogice în rîndul cetăţenilor, evidenţiindu-se răspunderea social-educativă care le revine în relaţiile lor cu tineretul şcolar. Sondajele de opinie arată că nu la toţi adulţii sînt prezente priceperea şi tactul de a-şi exercita influenţa educativă. Se impune, deci, ca una din direcţiile principale ale îndrumării pedagogice să fie cea metodică. Este o cerinţă care, avînd în vedere amploarea şi complexitatea problemelor educative, importanţa socială a educaţiei în genere, nu numai că nu poate scăpa atenţiei, ci trebuie satisfăcută la un nivel calitativ tot mai înalt.

Grupările spontane ale elevilor tind, de regulă, să se integreze în structuri sociale mai largi, în cadrul organizat instituţional al activităţii extraşcolare. Această tendinţă este, evident, pozitivă ; cunoscută şi stimulată cu tact şi la momentul cel mai potrivit, ea conduce la situaţii de viaţă cu valoare educativă sporită. Depinde însă în mare măsură şi de conţinutul şi atractivitatea activităţilor educative organizate în afara şcolii ca această tendinţă să se realizeze pînă la capăt.

De regulă, grupările spontane se constituie în jurul unei persoane centrale care se impune, persoană care în acest context are funcţia de „leader". Conducători — în această accepţiune — sînt de obicei elevii cei mai stimaţi, colegii de clasă sau de şcoală cu „statutul social" cel mai ridicat. Atragerea colectivelor spontane la o activitate educativ-utilă depinde în bună măsură de reacţia „leader"-ului la influenţele exercitate în acest sens. Cunoaşterea structurii colectivelor spontane, a tendinţelor lor, pentru a fi influenţate cu operativitate şi cîştig educativ optim este, aşadar, deosebit de importantă.

O sferă de realizare relativ largă o cunosc relaţiile adolescenţilor cu adulţii. Acestea au, evident, o funcţie educativă de loc de neglijat ; ele prilejuiesc nu numai transmiterea către tînăra generaţie a unei experienţe de viaţă, ci constituie şi un cadru de creare a unei experienţe noi. De obicei controlate de către părinţi, legăturile adolescenţilor cu adulţii sînt în mare măsură — aşa cum am constatat în cercetarea noastră — şi legături de rudenie. Faptul merită a fi reţinut pentru că, fiind în esenţă pozitiv, poate avea şi o altă latură, mai puţin de dorit — anume, ca elevii să-şi rezume relaţiile doar la cadrul familial, să tindă astfel prea puţin spre cunoaşterea mediului extrafamilial, a vieţii şi preocupărilor celor din jur. Adolescenţii, cu deosebita lor receptivitate la tot ceea ce îi înconjoară, dornici de „a cunoaşte viaţa", tind să stabilească numeroase relaţii cu maturii, se informează pe căi variate (presă, film, literatură, relatări ale prietenilor etc.) despre viaţa oamenilor muncii de pe tot cuprinsul ţării. De altfel, această concluzie este atestată şi de faptul că dispunerea socială a relaţiilor elevilor cu adulţii este armonioasă, nu cunoaşte criterii înguste ca poziţia socială a partenerului, situaţia lui economică etc.

Desigur că în sfera problemelor de sociologie a educaţiei se includ mult mai multe aspecte decît ne-am propus să surprindem aici. Ne-am restrîns doar la cîteva consideraţii asupra relaţiilor sociale ale elevilor în afara şcolii, relaţii al căror rol în integrarea socială a tineretului şcolar intră tot mai mult în atenţia specialiştilor.

ACULIN CAZACU
cercetător la Institutul de ştiinţe pedagogice

Activităţi horticole

NOI APARATE DIDACTICE

Sprijinind eforturile îndreptate spre întărirea caracterului ştiinţific al predării, spre modernizarea continuă a conţinutului lecţiilor, materialele didactice noi, puse în măsură tot mai largă la dispoziţia şcolilor, îngăduie profesorilor de specialitate de a demonstra, printr-o gamă bogată de experienţe, principii, legi şi fenomene ale ştiinţei contemporane.

Un asemenea material didactic nou, care se va afla în licee în anul şcolar ce începe în curînd, este **aparatul pentru producerea şi studiul undelor electromagnetice de înaltă frecvenţă (micro-undelor).** Aparatul — de fapt o trusă — este format din generatorul de microunde, circuitul oscilant, un dipol vertical, o spiră de cuplaj pentru linia rezonantă, un dipol circular pentru recepţie, becuri de control, ecrane.

Cu ajutorul lui se vor putea demonstra : propagarea undelor hertziene de-a lungul liniei rezonante, măsurarea lungimii de undă, propagarea undelor în spaţiu, punerea în evidenţă a efectului de directivitate al dipolului circular de recepţie, influenţa mediului asupra propagării undelor hertziene şi reflexia şi refracţia undelor electromagnetice.

Printre materialele didactice noi se numără şi trusa pentru experienţe de electromagnetism, care se va produce în două variante — una pentru şcolile generale şi alta pentru licee.

Trusa destinată şcolilor generale cuprinde magneţi, ace magnetice, plase din materiale magnetice şi nemagnetice, electromagneţi, transformatoare demontabile, bobine pentru inducţie electromagnetică, un dispozitiv pentru demonstrarea forţelor electromagnetice, un cadru mobil în cîmp magnetic, un cadru Oerstedt, solenoizi, stative, conductoare, întrerupătoare şi alte accesorii. Cu ajutorul ei se poate realiza o gamă întreagă de experienţe, cum sînt de pildă, punerea în evidenţă a cîmpurilor magnetice în jurul unei spire, al unui solenoid etc., demonstrarea legii lui Lenz, demonstrarea principiilor de funcţionare a maşinilor electrice, a aparatelor de măsurat electrice, a transformatoarelor, a macaralelor electromagnetice.

Trusa pentru experienţe de electromagnetism destinată liceelor conţine în plus un pendul pentru demonstrarea curenţilor Foucault, un model de contor electric pentru curent alternativ, un dispozitiv pentru demonstrarea punctului Curie şi altele.

Mărturii valoroase ale trecutului şcolii româneşti

Colecţiile Muzeului pedagogic s-au îmbogăţit recent cu noi mărturii de preţ legate de trecutul şcolii noastre. Printre acestea se numără o serie de valoroase materiale privind contribuţia scriitorului Al. I. Odobescu, în colaborare cu pedagogul V. Gr. Borgovan, la dezvoltarea literaturii didactice româneşti. După cum se ştie, colaborarea dintre Al. I. Odobescu şi V. Gr. Borgovan a dus la alcătuirea unor manuale didactice pentru cursul primar, ca „Noul abecedar. Partea I şi II" (Buc. 1900), „Carte de citire penîru clasa II primară urbană" (Buc. 1901—1902), „Exerciţii de compuneri şi gramatică pentru clasa III primară urbană" (Buc. 1904).

Muzeul a achiziţionat recent fragmente din manuscrisul pentru abecedar al lui Al. I. Odobescu, alcătuit în anii 1892—1895, precum şi 12 scrisori ale lui Al. I. Odobescu către V. Gr. Borgovan. În scrisoarea din 3.III.1893 se fac referiri la lecţiile model de istorie ţinute de V. Gr. Borgovan la şcoala de aplicaţie de pe lîngă Şcoala normală din Bucureşti ; în cea din 18.IV.1894, Odobescu menţionează că a revăzut textul gramaticii şi că are unele nedumeriri ce impun o discuţie mai largă ; la 19.VIII.1895 îi propune lui V. Gr. Borgovan un proiect mai larg de colaborare pentru alcătuirea unui ciclu complet de cărţi de citire şi gramatică pentru învăţămîntul primar.

Muzeul pedagogic posedă, de asemenea, importante materiale cu privire la viaţa şi activitatea lui V. Gr. Borgovan, pedagog cu o rodnică activitate pe tărîmul şcolii şi pedagogiei româneşti. Se află astfel, aici, cîteva certificate originale care amintesc despre anii şcolarităţii lui V. Gr. Borgovan la Năsăud, Viena, Budapesta şi Oradea, caiete cu notiţe luate de el la diferite materii de studiu, ca elev „preparand" la şcoala din Năsăud, ordine de numire în învăţămînt care arată că în perioada 1886—1901 a funcţionat ca profesor la Şcoala normală de institutori din Bucureşti şi ca profesor şi director la Şcoala normală din Birlad. Un caiet de notiţe pentru lecţiile de metodică întocmite de către V. Gr. Borgovan la Şcoala normală din Bucureşti, în anii 1894—1895, ca şi cursul de pedagogie predat tot acolo, ne înfăţişează metoda sa de lucru, bibliografia folosită, dovedesc conştiinciozitatea lui profesională, bogata lui informaţie pedagogică. Găsim, de asemenea la muzeu manuscrisele a două abecedare alcătuite de V. Gr. Borgovan în anii 1906—1908, manuale de aritmetică şi geometrie pentru şcolile primare elaborate de el, manuale la care a colaborat, precum şi lucrări proprii de literatură pedagogică — „Îndreptar teoretic şi practic pentru învăţămîntul intuitiv" (Gherla, 1885), „Metodica sciinţelor matematice în şcoala primară pentru normalişti" (Buc. 1889), „Încercări în psihologia şi în logica intuitivă" (Buc. 1895), „Istoria pedagogiei" (Buc. 1897), „Didactica pentru normalişti, seminarişti şi învăţători" (Buc. 1922). Muzeul a dobîndit manuscrisul lucrării „Ionel, Educaţiunea unui bun copil, Carte pentru părinţi şi alţi educatori", ciclul de articole „Scrisori pedagogice", apărute în „Foaie şcolaristică" în perioada 1903—1912, scrisori primite de V. Gr. Borgovan de la foştii săi elevi, adresa Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii Publice din 15,VII.1899, prin care i se face cunoscut conferirea medaliei „Răsplata muncii pentru învăţămîntul primar" cl. I etc. O parte din aceste materiale sînt expuse în vitrina din holul Bibliotecii Centrale pedagogice şi stau la dispoziţia tuturor celor interesaţi în probleme de istoria învăţămîntului şi pedagogiei româneşti.

I. TAIBAN

Şcolari români din Orşova ieşind de la cursuri în ziua de 18 iulie 1837. Desenul este realizat „după natură" de Auguste Raffet şi publicat într-un album de călătorie

MONOGRAFIILE ŞCOLARE

Ţara noastră se mîndreşte cu multe instituţii şcolare care au un trecut bogat în realizări, demn de a fi cît mai larg cunoscut. De pildă, şcolile create în oraşele Ţării Româneşti şi ale Moldovei după 1831, cînd a fost recunoscută limba română ca limbă de predare şi s-a realizat astfel învăţămîntul naţional, şcolile româneşti de la Blaj, Arad, Beiuş, Braşov şi Năsăud, întemeiate între anii 1750—1863, ca şi numeroase alte şcoli au jucat un rol covîrşitor în dezvoltarea culturii noastre naţionale, au fost factori de seamă ai progresului înfăptuit în societatea românească.

Istoria învăţămîntului nostru se sprijină astăzi pe o bogată literatură de monografii şcolare. Privite în ansamblul lor, aceste monografii ne dezvăluie condiţiile social-politice în care au luat fiinţă şcolile pe care le descriu, începuturile lor, treptata lor înflorire, vicisitudinile activităţii lor, tradiţiile progresiste statornicite în cursul anilor, în sfîrşit, străduinţa colectivă a celor ce au lucrat în cadrul lor. Alcătuite în general de oameni competenţi, pe baza documentelor directe de arhivă sau pe baza unor izvoare scrise demne de încredere, numeroase monografii şcolare constituie un exemplu viu al însemnătăţii studierii trecutului nostru şcolar sub unghiul limitat dar de adîncime al unei unităţi de învăţămînt, ca şi un îndemn pentru cadrele didactice de a se apropia cu pietate de instituţiile în care îşi desfăşoară activitatea.

Una dintre cele mai vechi şcoli româneşti de grad mediu din ţara noastră a fost Preparandia de la Arad, fondată în anul 1812. Ea a avut ca profesori, în primii ani de existenţă, pe D. Ţichindeal, Iosif Iorgovici, C. Diaconovici Loga, Ion Mihuţ, urmaţi de alte figuri de seamă ai învăţămîntului din această parte a ţării. Doi înimoşi profesori ai şcolii, Avram Sădean şi Teodor Botiş, i-au închinat mulţi ani de cercetări prin arhivele din ţară, de la Viena şi Budapesta. Adunînd un vast material, ei au alcătuit „Istoria Şcoalei normale (Preparandia) şi a Institutului teologic ortodox-roman din Arad" (739 pagini), publicată în 1922, la Arad, de Teodor Botiş (Avram Sădean şi-a pierdut viaţa în primul război mondial). Este demn de reţinut faptul că, încălziţi de exemplul lor, trei profesori de astăzi ai aceleiaşi şcoli — Vasile Popeangă, Eduard Găvănescu şi Victor Ţîrcovnicu — continuînd cercetările şi ducînd munca de reconstituire a trecutului de acolo de unde o lăsaseră Sădean şi Botiş, au dedicat acestei şcoli o nouă monografie : „Preparandia din Arad" (286 pagini) apărută în anul 1964. Cele două monografii însumează astfel peste o mie de pagini.

Am amintit despre aceste două monografii dedicate uneia şi aceleiaşi şcoli pentru a scoate în evidenţă faptul că alcătuirea unei monografii şcolare este în primul rînd o operă de devoţiune, de recunoaştere a însemnătăţii trecutului de muncă al generaţiilor înaintaşe, de preţuire a tradiţiilor progresiste la a căror constituire au participat aceste generaţii şi că, o dată scrisă, monografia unei şcoli nu epuizează subiectul ei, care trebuie să rămînă mereu viu în atenţia celor ce poartă mai departe făclia încredinţată mîinilor lor.

În condiţiile de asuprire naţională la care au fost supuşi românii din Transilvania în timpul imperiului austro-ungar, şcolile de la Blaj, Beiuş, Năsăud etc. au fost adevărate focare de lumină şi de afirmare a poporului român. De aceea, monografiile acestor şcoli se citesc cu deosebit interes. O monografie a şcolilor de la Braşov a publicat, în 1902, Andrei Bîrseanu. Purtînd titlul „Istoria şcoalelor centrale române greco-ortodoxe din Braşov", această monografie cuprinde o amplă prezentare a eforturilor făcute de românii din Ţara Bîrsei pentru cucerirea drepturilor la învăţătură şi progres economic. Cartea lui Andrei Bîrseanu (606 pagini + 79 pagini anexă) a fost alcătuită cu prilejul jubileului de 50 de ani al celui dintîi gimnaziu braşovean. Căutînd să descopere rădăcinile procesului de cristalizare a muncii culturale, la capătul căruia apare instituţia luată în studiu, monografia porneşte cu o incursiune asupra începuturilor învăţăturii de carte la românii braşoveni în şcoala de la Sf. Nicolae, ducînd acest studiu prealabil pînă la înfiinţarea gimnaziului, în anul 1850.

Cu aceleaşi consideraţii consemnăm monografia „Şcoalele din Beiuş 1828—1928" (270 pagini), care cuprinde în anexă o bogată suită de documente şcolare. Ea a fost publicată de Constantin Pavel, fost director al acestui însemnat aşezămînt de la graniţa de vest a ţării. Demnă de interes este şi monografia „Şcoalele din Blaj" (1898), de Nic. Brînzeu. După cunoştinţa noastră, tînărul istoric de la Cluj Pompiliu Tudor pregăteşte în prezent o nouă monografie asupra şcolilor din Blaj, care să releve larg rolul acestora în istoria culturii româneşti din Ardeal.

O foarte bogată şi riguros documentată monografie şcolară este „Istoria şcoalelor năsăudene, scrisă cu prilejul jubileului de 50 de ani de existenţă, 1863—1913", de Virgil Sotropa şi Nic. Drăgan (414 pagini).

O bună cunoaştere a celor mai vechi şcoli din Moldova ne dau două monografii sprijinite temeinic pe studii îndelungate, scrise în anii din urmă de St. Bîrsănescu — „Schola Latina de la Cotnari, biblioteca de curte şi proiectul de Academie al lui Despot Vodă. Zori de cultură umanistă în Moldova secolului XVI" (1957), şi „Academia domnească din Iaşi, 1714—1821" (1962). Aceasta din urmă reia problema rolului cultural al şcolii elineşti de la Iaşi, problemă care de la Asachi pînă astăzi nu a încetat să pasioneze pe istorici şi în special pe oamenii de şcoală.

Aspecte interesante ridică şi istoria şcolii domneşti în limba elină de la Bucureşti, mai veche decît cea de la Iaşi şi cu o activitate mai susţinută şi de mai mare răsunet. Prima monografie închinată acestei şcoli, ca şi şcolii naţionale create de Gh. Lazăr la 1818, este lucrarea lui Mihail Popescu, apărută în anul 1944 sub titlul „Colegiul naţional Sf. Sava, cea mai veche şcoală românească". Operă a unui istoric, monografia înfăţişează limpede înrîurirea pe care în toate momentele ei de existenţă a avut-o această veche vatră şcolară. O monografie a aceleiaşi şcoli, cuprinzînd perioada 1694—1864, scrisă de pe poziţiile materialismului istoric, va fi în curînd pusă sub tipar de către un colectiv de autori format din dr. docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei, Ion Ionaşcu, Gh. Cronţ şi Ion Vlad. I se va ridica astfel acestei şcoli, ca şi şcolii de la Arad, al doilea monument de recunoştinţă pentru trecutul ei glorios. Este ştiut, bunăoară, că mulţi dintre profesorii şcolii naţionale de la Sf. Sava, ca şi numeroşi discipoli ai lor, însufleţiţi de năzuinţele poporului pentru independenţă şi libertate social-politică, s-au numărat printre participanţii de frunte ai revoluţiei din 1848 din Muntenia.

Două monografii s-au scris şi pentru Seminarul „Veniamin" de la Iaşi, cel mai vechi aşezămînt şcolar de limbă românească din Moldova (1803). Alcătuite cu prilejul aniversării a cincizeci şi a o sută de ani de la înfiinţarea seminarului, de către cunoscuţii istoriografi Const. Erbiceanu şi Gh. Adamescu, ambele lucrări, dar mai ales cea din urmă, sînt însoţite de valoroase documente şcolare. O monografie care priveşte de asemenea o veche şcoală românească este „De la Academia mihăileană la Liceul naţional, 1835—1935" de Constantin Andrelescu şi colaboratori (Iaşi 1936).

Se află în pregătire şi monografiile unor alte vechi aşezăminte şcolare din ţara noastră : Colegiul din Craiova, înfiinţat în 1826, ca vechime a doua şcoală de grad mediu din Ţara Românească, sau şcoala normală „Vasile Lupu" din Iaşi, întemeiată în anul 1856.

Dintre şcolile normale mai vechi au monografii : Şcoala normală a Societăţii pentru învăţătura poporului român (P. Gîrboviceanu), Şcoala normală de la Craiova (I. Popescu Teiuşan), Şcoala normală de fete din Iaşi (Gh. Ghibănescu) şi Şcoala normală de la Cîmpulung-Muscel (I. Gh. Marinescu). Este necesară însă completarea lor spre a fi aduse la zi, înregistrîndu-se transformările pe care le-au cunoscut în anii puterii populare.

Trebuie să observăm că multe dintre şcolile secundare care şi-au sărbătorit în anii din urmă centenarul au lăsat să treacă prilejul de a face cunoscut trecutul lor, de a contribui la creşterea volumului de informaţii pentru o istorie generală a învăţămîntului din ţara noastră. Cunoaştem doar monografia editată de Liceul din Bîrlad cu prilejul centenarului (1958), şi „Monografia Liceului „N. Bălcescu" din Piteşti 1866—1966", alcătuită de Nic. Vlad şi Tudor Popescu. Ştim însă că numeroase cadre didactice au întocmit monografii pentru şcolile primare înfiinţate cu o sută de ani în urmă prin efectul aplicării legii din 1864, sau şi mai vechi. Ar fi bine ca secţiile regionale de învăţămînt să ia asupră-le grija ca lucrările de acest fel care sînt redactate la un nivel corespunzător să fie tipărite. Aceasta va constitui un stimulent pentru cercetători şi un cîştig pentru istoria locală.

Nu am vorbit nimic despre monografiile alcătuite pentru unele ramuri de învăţămînt. Elaborate în anul 1906, la iniţiativa Ministerului Instrucţiei, acestea au în vedere învăţămîntul secundar (P. Răşcanu), învăţămîntul particular (Gh. Răşcanu), învăţămîntul comercial (N. Idieru), învăţămîntul agricol (Ch. D. Druţu), şcolile române din străinătate (Mihail Cordescu). Ele ar trebui reluate şi completate cu monografiile altor ramuri de învăţămînt. După cum ştim, conducerea Ministerului Învăţămîntului este preocupată de această problemă şi un plan tematic a şi fost aprobat.

Alcătuind imagini multilaterale ale evoluţiei în timp a unităţilor şcolare, monografiile de şcoli constituie veritabili piloni de susţinere ai activităţii de alcătuire a unei ample istorii ştiinţifice a învăţămîntului românesc. Ele îmbracă, în acelaşi timp, adînca semnificaţie a contribuţiei maselor de învăţători şi profesori la alcătuirea cronicii de aur a şcolii româneşti.

ILIE POPESCU TEIUŞAN
Profesor emerit

OPINII

Studiu bazat pe unități geografice sau studiu sincronic—succesiv?

Este îndeobște cunoscută importanța pe care o are, în școala generală și în liceu, studiul istoriei și culturii antice. Acest studiu dă elevilor posibilitatea de a înțelege mai deplin numeroase probleme legate de dezvoltarea societății, de a avea o imagine mai completă asupra istoriei literaturii universale și a istoriei artelor. De mare însemnătate este studiul istoriei antice și pentru ca elevii să înțeleagă cum se încadrează istoria patriei noastre în istoria universală. Noile descoperiri arheologice de pe teritoriul patriei noastre, descoperiri care prezintă importanță pe plan mondial (cultura de prund de pe valea Dîrjovului, asemănătoare cu cea de la Oldoway din Tanganica, rezultatele valoroase ale săpăturilor din complexul dacic din munții Orăștiei sau de la Bîtca Doamnei — Piatra Neamț, operele de artă din cetățile pontice etc) deschid importante posibilități în acest domeniu.

Elevii școlilor noastre studiază istoria antică în lumina concepției revoluționare a materialismului dialectic și istoric, pe baza unei periodizări științifice, pe orînduiri sociale. În acest studiu se includ capitole importante privind fenomenele social-economice. S-a extins de asemenea studiul problemelor privitoare la istoria popoarelor din Extremul Orient, combătîndu-se astfel teoria europo-centrismului.

Cu toate acestea, atît programele cît și manualele de istorie antică au păstrat o structură necorespunzătoare și o formă învechită de prezentare a istoriei popoarelor vechi, pe unități geografice mari: Orientul antic, Grecia antică, Dacia și Roma antică. Astfel, la lecția „Persia antică" se studiază formarea și cuceririle Imperiului persan și luptele cu grecii fără ca elevii să aibă cunoștință despre istoria polisurilor grecești și colonizarea din Asia-Mică, studiate mai tîrziu, la capitolul „Grecia antică". De asemenea, la lecția „Atena" se studiază reformele lui Solon și, cu toate că în aceeași perioadă istorică se înfăptuiau la Roma reformele lui Servius Tullius, acestea se studiază mult mai tîrziu, la capitolul „Roma antică", călcîndu-se în felul acesta principiul sincronismului. Istoria statelor și culturii elenistice se studiază înaintea problemelor referitoare la cucerirea bazinului mediteranian de către romani, deși ar trebui să se studieze concomitent, aceste teme aparținînd aceleiași perioade istorice.

După părerea noastră, această structură, pe lîngă faptul că formează în mintea elevilor o imagine care nu corespunde cu complexitatea realității obiective, duce și la alunecarea involuntară pe panta determinismului geografic.

Socotim, de aceea, că este necesar să se renunțe în liceu la actuala structură și formă de predare a istoriei popoarelor antice, adoptîndu-se principiul predării sincronice-succesive a fenomenelor sociale, principiu care asigură posibilitatea înțelegerii în condiții optime a dezvoltării complexe a societății antice. Numai la clasa a V-a, din motive psiho-pedagogice, pentru înlesnirea însușirii cunoștințelor, se poate menține actuala structură și formă de predare.

O deficiență a actualelor programe și manuale de istorie antică este și aceea că ele prezintă situația economico-socială din fiecare țară aproape identic, repetînd-o ca un leit-motiv. Pe lîngă faptul că aceasta îi obosește pe elevi, ei nici nu pot sesiza notele specifice ale dezvoltării social-economice a fiecărui popor în parte. Credem că în clasa a IX-a, dat fiind faptul că elevii au studiat istoria antică în clasa a V-a și au parcurs toată istoria universală în școala generală, se poate porni de la general la particular, adică de la noțiuni la exemple concrete, specifice fiecărui popor. La începutul studierii fiecărei orînduiri social-economice s-ar putea introduce o lecție în care să se prezinte trăsăturile fiecărei orînduiri, rămînînd ca apoi, în cadrul fiecărei lecții, ele să fie concretizate prin exemple, cu diferențierile specifice de la popor la popor. În acest fel elevii vor înțelege mai bine nu numai caracteristicile sclavajului în general, dar și caracteristicile sclavajului patriarhal-casnic din Orient, ale sclavajului clasic grecesc și roman, precum și diferențierile survenite în stratificarea populației libere, dar sărace, în decursul timpului.

Considerăm că programa și manualele de istorie pentru clasa a IX-a ar trebui să cuprindă și unele date generale despre civilizația statului hittit, care s-a format în Asia-Mică și care rivaliza cu statul egiptean și cu statele din Mesopotamia. Această civilizație are o deosebită importanță în ceea ce privește metalurgia fierului, care s-a răspîndit de aici și la alte popoare.

După părerea noastră este necesar a se extinde studiul istoriei antice și la istoria popoarelor din alte continente decît Europa, Asia și coasta de nord a Africii. Se impune, credem, introducerea unor lecții cu privire la istoria popoarelor din America precolumbiană, din restul teritoriului Africii și din Australia și Oceania. Pentru a nu-i încărca pe elevi s-ar putea reduce o serie de fapte, date și numiri neesențiale existente acum în manual. Aceasta i-ar ajuta pe elevi să înțeleagă că dezvoltarea societății umane a avut loc, în condiții deosebite, pe întreaga suprafață a Pămîntului, că toate popoarele au contribuit la dezvoltarea culturii universale. Așa s-ar combate cu adevărat europocentrismul în predarea istoriei și s-ar demasca cu mai multă tărie falsele teorii cu privire la existența unor rase superioare și inferioare.

In general, tratarea sincronico-succesivă a istoriei antice la clasa a IX-a, tratare care se realizează la celelalte clase ale liceului, includerea în programă și în manual a unor informații noi, la nivelul științei mondiale, este menită să perfecționeze studiul istoriei, să-i înarmeze pe elevi cu cunoștințe științifice, să le asigure înțelegerea adîncită a celor studiate.

Prof. CONSTANTIN DINU
Prof. FLOREA STĂNCULESCU

Cercetarea izvoarelor istorice locale

Istoria, ca obiect de învățămînt, are mari resurse educative, contribuind din plin la realizarea scopului instructiv-educativ urmărit de școală. Pentru valorificarea tuturor acestor resurse este însă necesar, după părerea mea, să se folosească nu numai manualele și materialul didactic existent în școală, ci și toate celelalte posibilități care stau la îndemîna ei.

Una dintre cele mai largi posibilități de acest fel o constituie utilizarea izvoarelor arhivistice locale. Modalitățile de folosire a materialelor documentare în procesul de instruire și educare sînt multiple.

Pe baza acestor materiale se pot executa copii, fotocopii, diafilme, fotomontaje, filme școlare, albume cu extrase din documente sau cronici, albume cu documente și monumente artistice. Pe un plan superior, valorificarea documentelor s-ar putea realiza prin editarea de volume ilustrate cu titluri ca „Istoria patriei noastre în imagini și documente", „Lupta de clasă din Transilvania feudală ilustrată prin documente" etc. Se pot întocmi apoi broșuri de popularizare, îndrumătoare, ghiduri cu privire la monumentele de artă — pe perioade și stiluri — monografii ilustrate de fabrici, uzine, gospodării agricole de stat, cooperative agricole de producție.

Filialele locale ale Societății de științe istorice și filologice, ai căror membri se recrutează aproape exclusiv din rîndurile cadrelor didactice, au datoria de a sprijini acțiunea de inițiere a profesorilor în munca de cercetare a patrimoniului documentar local.

Prof. NICOLAE NISTOR
Sibiu

Modernizarea predării limbilor străine

Problema modernizării învățămîntului se pune cu insistență cînd e vorba de predarea limbilor străine. Nimeni nu se îndoiește de necesitatea înlocuirii vechilor procedee. Dar, în condițiile actuale, ce să adoptăm și cum să procedăm? Iată ce credem că ar fi realizabil: Întîi, organizarea unor cabinete, care nu trebuie confundate cu laboratorul lingvistic. Aici ar trebui să se afle un ecran și un aparat de proiecție, tablouri, hărți, discuri, aparat de radio, patefon, dulapuri pentru cărți, vitrine pentru depunerea lucrărilor elevilor, a cărților cu gravuri etc. În al doilea rînd se impune, după părerea mea, să dea o mai mare atenție predării orale. După cum se știe, în cel de al doilea ciclu de învățămînt este necesară formarea de noi deprinderi, fie bazate pe transferul din limba maternă, fie combătînd interferențele acesteia. Pentru a se crea aceste noi deprinderi este necesar un proces sistematic, progresiv și de durată pentru reeducarea reflexelor auditive. Pentru ca elevii să-și formeze o pronunție corectă, o intonație justă, pentru ca ei să-și însușească pe cale naturală, deci după auz, un bagaj de cuvinte și structuri gramaticale, e nevoie de o perioadă îndelungată de predare pur orală.

În concluzie, o ultimă propunere: Să se organizeze un instructaj, la nivel universitar, măcar cu responsabilii de cercuri din orașele mai mari, cu lecții practice demonstrative, în vederea unui schimb de experiență în legătură cu aplicarea celor mai moderne mijloace de predare a limbilor străine.

ANDREI RADU
Cluj

Vacanța să fie vacanță!

Vacanța... Pentru oricine, cuvîntul semnifică ieșirea din cotidian. Valabilă și în ceea ce privește vacanțele școlare, această semnificație este confirmată, de cele mai multe ori, de practică. Bine utilizată și judicios organizată, vacanța școlară oferă prilejuri excepționale de destindere, de îmbogățire a cunoștințelor, de educare, formează sau dezleagă izvoare noi de energie, capabile să-i pună neîntîrziat pe elevi în situația de a continua activitatea anterioară la un nivel superior. Prin aceasta vacanța eliberează, deschide cu generozitate orizonturi și posibilități.

Avînd drept obiectiv principal reconfortarea fizică și intelectuală a elevilor, vacanța de vară constituie pentru corpul didactic un adevărat examen, în cadrul căruia se valorifică din plin calitățile organizatorice, fantezia și priceperea pedagogică. E suficient ca atmosfera de „lucru" să fie agreabilă și programul atrăgător pentru ca școlarii să contribuie cu entuziasm, prin inițiative, prin idei creatoare la reușita unor acțiuni de bună calitate. Experiența pozitivă care există în această privință este o mărturie elocventă că în multe locuri vacanța este organizată cu pricepere și discernămînt.

Toate ar fi bune dacă ar fi pretutindeni așa. Dar, din păcate nu este.

Cu cîteva săptămîni în urmă, discutînd despre vacanța elevilor cu un coleg, profesor la o școală generală din orașul nostru, acesta remarca necăjit: „Nu toți copiii și adolescenții participă la activitățile organizate în tabere și la centrele cultural-sportive. Unii din ei preferă mai degrabă să meargă singuri la spectacole, să asculte radio și să citească acasă, să participe la petreceri în familie, să bată mingea sau să hoinărească fără un țel precis. Sînt oare nereceptivi la modalitățile „organizate" de petrecere a vacanței?"

Această observație a născut întrebarea: de ce tineretul școlar nu ia parte la toate activitățile programate în timpul vacanței? Nu cumva anumite acțiuni au un caracter rigid, improvizat, anost? Altfel cum se explică faptul că ele rămîn să figureze doar în situațiile, rapoartele și graficele noastre, fiind însă ocolite de tineri? Cred că, pentru a asigura participarea masivă și cu adevărat voluntară a tuturor elevilor la programele de vacanță, ca și eficacitatea dorită a acestor programe e necesar să se renunțe la prejudecăți și practici nechibzuite care „îmbătrînesc" nu o dată munca cu elevii și o duc pe cărările improprii ale formalismului.

Să ne referim, bunăoară, la programul centrelor cultural-sportive, circumscris aproape invariabil între o audiție muzicală, o partidă de șah ori de tenis și reuniuni distractive punctate pe alocuri cu cîte o conferință cu o tematică generală și o drumeție locală. Dacă pe lîngă scopul educativ „precis" — în realitate departe de a fi atins — se mai urmărește și desfășurarea unor manifestări îngrămădite și îngrădite de o anumită specialitate (a profesorului ce conduce activitatea!) insuccesul este cert: elevului i se repetă — premisă sigură a plictiselii — ceea ce el află la orele de curs sau la activitățile extrașcolare din timpul anului, porțile spre o înțelegere mai cuprinzătoare, inedită a vieții îi sînt parțial închise și astfel el însuși se va feri să mai frecventeze centrul, știind că acolo i se oferă lucruri cunoscute pe alte căi.

Nu rareori se întîmplă și altcumva. Școlarii sînt mobilizați să participe la un program bine gîndit. Organizatorii, însă, în goană după performanțe, o dată ce văd sala plină, „completează" șezătoarea literară — să spunem — cu o prelegere pe teme etice, în care predica ia locul sugestiilor. Sau, alte ori, reuniunea distractivă e întreruptă spre a se citi o foarte didacticistă conferință de popularizare a științei. Asemenea procedee inoportune au desigur darul să-i facă pe elevi ca a doua oară să nu mai dea pe la centrul cultural-sportiv.

Se știe că elevii îndrăgesc mult drumeția. Dar cum este organizată ea uneori? Copiii sînt purtați pe trasee arhicunoscute — așadar neinteresante pentru ei — pînă la un anume „obiectiv" — un luminiș din pădure, să zicem. Acolo sînt lăsați „să se joace" singuri (cadrele didactice se retrag să se distreze, deoparte, și ele) și, după un timp, se dispune întoarcerea, cu făgăduiala: „data viitoare vom sta mai mult și vom petrece (?) mai bine". Sau se vizitează două-trei unități industriale și agricole din localitate, nu o dată vizitate de elevi în cursul anilor școlari. Este firesc ca pe copii să nu-i mai atragă, să-i obosească asemenea activități organizate numai fiindcă au fost prevăzute cu săptămîni ori luni în urmă într-un plan alcătuit fără consultarea lor.

Au loc de multe ori și excursii lungi, cu obiective în general interesante. Dar la ce rezultate se poate ajunge cînd, pentru a se epuiza un program supraîncărcat, vizitele se fac „în galop"? Școlarul intră în vacanță cu imaginea patriei dată de hărți, de manuale, de profesori. Din excursie ei ar trebui să se întoarcă la școală cu o imagine mai vie, mai caldă, mai palpabilă, nu însușită pe nerăsuflate, cinematografic, ci rezultată din contactul personal, de largă respirație, cu locuri, cu oameni, cu fenomene de cultură materială și spirituală. Numai așa impresiile culese vor fi de durată, cu finalitate.

Cred că specificul tineresc — sub raport tematic și metodic — al activităților educative dedicate tineretului școlar în vacanță trebuie să capete suportul unei investigații științifice făcute cu spirit de răspundere asupra preferințelor, intereselor și gusturilor elevilor noștri. Seri tematice bine pregătite (cu subiecte ca Tinerețea — moment unic în viață, Întiia iubire, Vreți să înțelegeți muzica? Aptitudini, talent, specializare etc.), *audiții colective, seri literar-muzicale, concursuri ș. a. m. d. atrag întotdeauna masele de școlari în jurul profesorilor la organizarea unei vacanțe plăcute și utile, cu intensitate egală pe toată durata ei.*

Vacanța înseamnă în primul rînd destindere. De aceea activitățile nu trebuie să impieteze asupra acestui aspect de majoră însemnătate. Pentru buna dezvoltare fizică și psihică a elevilor, joaca tinerească, hoinăreala prin păduri, scăldatul în gîrlă, „programul de voie" sînt neapărat trebuincioase. Numai astfel copiii și adolescenții se vor bucura cu adevărat de zilele libere de vacanță, numai astfel își va păstra ea, nealterate, toată încîntarea, tot farmecul.

Prof. VALERIU C. NEȘTIAN
Huși

Cînt și veselie în poenița taberei de la Bucșoaia, regiunea Suceava.

Grădina zoologică de la Băneasa cunoaște o deosebită aflu[...] vacanței

ECOURI
LA MATERIALELE PUBLICATE

„Capacitățile elevului contempora[...]

Scriu rîndurile de mai jos cu intenția de a completa [...] prezentate cu justă argumentație în gazeta noastră [...] din 3 iunie a.c.) asupra capacităților intelectuale ale [...] contemporan.

Cine ar putea contesta că factorul bio-psihic, asocia[...] diul cultural avansat de azi din familie, școală, soci[...] determină o mai mare dezvoltare intelectuală decît î[...] Rezultatele acestei situații sînt evidente. Cunoa[...] clase întregi bine pregătite din punct de vedere al a[...] cunoștințelor, în care notele 8, 9 și 10 abundă. În n[...] școli 70—80 la sută dintre elevi au medii între 8 și [...] întreaga țară avem în prezent destul de mulți elevi fo[...] la carte, capabili să aducă în viitor o contribuție de [...] dezvoltarea științei și culturii noastre socialiste.

Desigur, dezvoltarea capacităților de care dispun e[...] stituie o preocupare de frunte a cadrelor didactice [...] prezent, fac eforturi pentru a elimina tot ce poate d[...] voltării acestor capacități. Este tot mai vădită tend[...] înlătura verbalismul exagerat, care nu le permite e[...] facă o analiză judicioasă a cunoștințelor asimilate, s[...] centreze asupra ideilor principale, eliminînd detaliile [...] drepta activitatea lor spre explorări și cercetări în [...] diverse domenii ale vieții practice, de a se exercita în [...] rea liberă, orală și scrisă a observațiilor și gîndurilor [...]

Mînă în mînă cu verbalismul merge memorarea evas[...] a cunoștințelor, din păcate încă destul de răspîndită [...]

În concepția pedagogică contemporană își face [...] mai mult loc punctul de vedere potrivit căruia e[...] cultura nu există decît atunci cînd cunoștințele as[...] școală rezolvă problemele ce le pune viața zilnică fi[...] divid, cînd ele constituie materia asupra căreia p[...] gîndirea productivă.

Să ne oprim la un exemplu. Azi în școala traditic[...] elevul răspunde corect la întrebarea: Ce înălțime [...] Everest? capătă nota maximă. Dacă un alt elev, pe [...] alte deprinderi de studiu, spune: „Nu-mi aduc amin[...] știu că este cel mai înalt pisc de pe glob... pot găsi [...] tudinea în primele file ale atlasului" — primește no[...] Cu toate acestea al doilea elev a dat o bună soluție [...] general. El n-a putut răspunde precis la întrebare [...] nu l-a preocupat acest lucru, însă a dovedit că a dep[...] todă de muncă intelectuală.

Consider foarte necesar să se aplice, încă din șc[...] rală, experiența concretă pentru asimilarea cunoștin[...] mai în clasele superioare abstracția și sinteza se pc[...] experiența pur intelectuală. O îmbinare a învățămî[...] pozitiv cu cercetări simple asupra lucrurilor și fe[...] din viața zilnică, dă prilej elevului să judece, să ar[...] găsească soluția potrivită oricărei probleme. El va de[...] fel o metodă de muncă intelectuală, va învăța să gîn[...] găsească soluții la problemele ce i se pun.

MARIN BIC[...]

„Televiziunea și școala"

Televiziunea este un important mijloc educativ și p[...] mici, preșcolari sau elevi în primele clase. Forma [...] rectă, pregnant plastică, are o influență deosebită as[...] drept, Televiziunea a oferit în genere asemenea emisi[...] cate, cele adresate copiilor mici au fost în general ma[...] număr, ele fiind alcătuite mai ales din filme de deser[...] Nu totdeauna însă ele au fost pe deplin reușite.

Copiii au asistat, de pildă, la un ciclu de emisiuni cu [...] degete" — mici recitaluri păpușărești. Unele din el[...] fost realizate spectaculos și au suferit de oarecare [...] Simpaticul actor Iurie Darie încearcă mereu să-și [...] poveștile desenate, trenante prin tehnica lor.

Copiii mici au nevoie de scenarii vii, dinamice, în [...] tura" să fie folosită pe direcțiile ei educative. Pentr[...] rialul artistic să devină eficient din punct de vede[...] trebuie în primul rînd să-l intereseze pe micul telesp[...] facă să urmărească cu atenție ce se petrece pe micul e[...]

Din acest punct de vedere mă voi referi în mod [...] emisiune îndrăgită de copiii mici: „Ham, Chiț, Miau [...] lul merit al autorilor ei, Alecu Popovici și Alexan[...] constă în faptul că operează cu un univers de cunoșt[...] limbaj la îndemîna copiilor, lărgindu-le totodată s[...] tințelor și punîndu-le probleme etice apropiate de u[...] Emisiunea subliniază îndeosebi ideea de prietenie c[...] procesul muncii. Noțiunea nouă este oferită la capă[...] țiuni, copilul asimilînd-o pe nesimțite și cîștigînd a[...] adevăr. Aș vrea să menționez, ca o calitate, faptul [...] cuprinde numeroase aluzii pline de haz, cu adrese [...] și cîntece comice, cuplete. Poate n-ar fi lipsită de i[...] tarea lor în cadrul aceleiași emisiuni, pentru a fi ma[...] nute de copii.

„Ham, Chiț, Miau" este acum o emisiune iubită de [...] care o așteaptă cu interes mereu sporit, așa cum aș[...] lor mai mari emisiunea „Val-Vîrtej". Trebuie subli[...] siva realizare plastică a personajelor-păpuși, ca și ef[...] atoare ale regiei.

Această reușită emisiune care, sîntem convinși, [...] luată după perioada estivală, solicită totodată din [...] viziunii o legătură mai strînsă cu grădinițele de cop[...] pentru viitor, folosirea cît mai largă a programei [...] dinițe, urmărindu-se cronologic anumite etape al[...] lor, precum și organizarea unor întîlniri cu edu[...] — de ce nu? — cu copii.

Prof. ȘTEFAN [...]
Ving[...]

PIONIERII
I PROBLEMELE
EDUCAȚIEI LOR

dri
nobila chemare
care ne-a
esat-o partidul

ia — zorii unei zile senine și însorite, te sentimentul pe care-l am privind as- urile îmbujorate, cravatele roșii, ascul- e cristaline ale copiilor noștri, purtători năzuințelor și visurilor noastre, care prin veni realități. Ca părinți, ca educatori, i de știință și cultură, ca factori sociali simțim mîndri de ei, mîndri de sarcina bilă de a fi direct răspunzători de creș- ucarea lor.

constituie climatul în care se cultivă ntimente, se deșteaptă interesul, se unile ce vor călăuzi întreaga viață a care-i ocrotim și-i formăm pentru a de- ni morali, integri, capabili, harnici, în- le încă din anii fragezi eforturile și pre- pentru a deveni utili societății, pentru lor să le asigure satisfacția datoriei , să le ofere posibilitatea concretizării diferite aptitudini și pasiuni. Investită prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. a.c. cu responsabilitatea muncii edu- ala va mobiliza în viitor mai mult ex- edagogilor în activitatea cu pionierii. m o mare încredere în rezultatele pe da noul sistem de organizare a miș- erești, așa cum reiese el din pro- lor statutare ale acestei mișcări. Po- tor proiecte, activitatea pionierească na armonios cu munca educativă din cesului de învățămînt, creîndu-se ast- ăiestria unor buni pedagogi, chezășia desăvîrșirii unor oameni de bază ai e mîine

enii de știință și cultură, avem da- tică de a fi alături de învățători și e a colabora cu școala și organizația cu toată seriozitatea și răspunderea -o conferă sarcina grea de a pregăti e mîine ne vor lua locul. Școala de temporană uriașei revoluții științifice- iale, nu poate rămîne la nivelul cunoș- mentare ale manualului, trebuie să e procesul educativ, punînd la înde- lor tot ceea ce este nou și valoros în ltură. Copiii care s-au născut în acest rilor descoperiri, al marilor realizări i diferite planuri au un potențial în- cerințe care nu pot fi satisfăcute decît sul educativ se integrează în ritmul ținut al vieții noastre social-culturale. rebuie să ne alăturăm, cu toate posi- astre de informare, ca oameni de și- ogilor, pentru ca aceștia prin mijloa- le au și cu prețioasa și experiența accesibile elevilor marile creșteri ale siru. Instruirea celor care lucrează ne- ionierii va trebui să includă informări alizate într-o colaborare strînsă cu iversitare, cu oamenii de știință și cu studii și cercetări, realizîndu-se o reocupări pentru a aduce în rîndul ce este mai valoros în munca noas- . Elevii vor găsi pe această cale me- ă de a pătrunde adevărul științific, ge. Munca oamenilor de știință va fi xiliar prețios al muncii pedagogice. formare a omului de mîine.

cu grijă, în cercurile pionierești, r și capacităților intelectuale va în- lesni mult alegerea viitoarei profesiuni. În aceste cercuri, care vor depăși cadrul lecției și al manualului, în care pionierii vor culege o serie de informații noi și vor aplica cunoștințele nou dobîndite se pot trezi și cultiva larg aptitudinile, talentele, copiii conturîndu-și astfel, încă de la vîrsta școlară, orizontul viitoarelor preocupări. Aici, alături de profesori, putem să conlucrăm toți cei chemați de partid să contribuim la munca de educare a schimbului nostru de mîine.

Primim cu căldură și răspundere sarcina pe care ne-a încredințat-o partidul și ne simțim, alături de învățători și profesori, mîndri de această nobilă chemare.

Acad. VICTOR VÎLCOVICI

Majoratul
mișcării pionierești

Celor care au fost odată pionieri, ca să nu mai vorbim de sutele și miile de vlăstare care poartă acum cravata roșie, actele statutare ale mișcării pionierești le spun poate mai mult decît cuvintele și paragrafele. E un elan al acestei vîrste, pe drept numită vîrstă de aur, pe care îl simți totdeauna subînteles, care e mereu avut în vedere atunci cînd, pe baza celor șaptesprezece ani de experiență, mișcarea se pregătește a-și sărbători, într-un fel, majoratul.

Prospețimea trăirilor afective, puternica sete de cunoștințe, pasiunea călătoriilor, a întrecerilor artistice sau sportive, sentimentul civic ce începe a se contura în lumea sufletească a copilului, toate aceste atribute proaspete și viguroase oferă mișcării pionierești inepuizabile surse de energii. Sintetizînd o experiență fructuoasă, proiectele noilor acte statutare îmi par revelatorii tocmai **sub unghiul aprofundării unui anumit specific prin împletirea mai armonioasă a procesului educativ cu caracterele vîrstei, cu ceea ce e firesc să atragă și să intereseze pe copiii între 9 și 14 ani.**

E firesc — și actele statutare consemnează aceasta — ca principala atracție pentru cei la care ne referim să o reprezinte însăși școala, îmbogățirea continuă a universului de cunoștințe. Viața de colectiv a școlii nu poate fi altceva decît o celulă vie, o bătaie de inimă entuziastă în dinamismul uman și social al României de azi.

Sudînd legătura între generații, cultivînd în cei mici înalte însușiri morale, cine va putea coordona și conduce mai bine activitatea detașamentelor, a unităților de pionieri dacă nu însiși educatorii lor — profesorii și învățătorii — care, cu experiența lor pedagogică înțeleg însemnătatea relaxării, a atmosferei de voie bună, a caracterului pasionant pe care e firesc să-l îmbrace activitățile cu copiii în afara orelor de învățătură.

În contextul vieții cotidiene a pionierului, școala, familia, organizația de tineret, instituțiile obștești au nenumărate prilejuri de a sprijini mișcarea pionierească, **de a facilita desfășurarea unor acțiuni atractive, cu un bogat conținut educativ, care să înlăture ședințele și prelucrările plicticoase, acțiunile pătrunse de formalism,** care se organizau, în unele locuri, pînă nu de mult. Organizația de pionieri, prin Consiliul său național, prin consiliile regionale, raionale și orășenești — în care sînt reprezentate foruri și personalități din felurite domenii de activitate — va avea acum posibilitatea să folosească cele mai indicate căi pentru a contribui la pregătirea tehnicienilor, economiștilor și oamenilor de cultură, cetățeni ai societății comuniste de mîine. Patriotismul, cinstea, modestia, disciplina, curajul, prietenia — sînt însușiri de caracter în fixarea cărora vîrsta școlii și a cravatei roșii are un rol hotărîtor. În desfășurarea concretă a vieții unităților de pionieri rosturile fundamentale fixate în actele statutare oferă un continuu imbold de a nu cădea în rutină, de a nu amesteca ceremonialul și spontaneitatea acțiunilor pionierești cu preceptele orei de dirigenție. „Orarul" vacanțelor, ca și al timpului liber din cursul anului școlar, va păstra întotdeauna infinite ferestre pentru voie bună, temeinicie și inedit.

MIHAI NEGULESCU

Condiții noi,
cerințe noi

An după an, apropierea deschiderii cursurilor mobilizează gîndurile cadrelor didactice la descoperirea unor căi, a unor forme noi menite să determine optimizarea activității de educare a tinerei generații. În prezent, această căutare întîlnește condiții noi. Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1966, prin care se stabilește ca organizația de pionieri din țara noastră să aibă organe de conducere proprii, îndrumate nemijlocit de către organele de partid, sarcina pe care Plenara a trasat-o școlii și cadrelor didactice, de a-și spori contribuția la organizarea și îndrumarea activității pionierești, elaborarea proiectelor actelor statutare ale mișcării pionierești deschid mari perspective și creează premise ferme pentru îmbunătățirea conținutului activităților pionierești, a muncii educative în ansamblul ei.

Prevederile acestor documente poartă în ele o mare forță mobilizatoare, posibilități educative vaste și rodnice. A pătrunde direcțiile multilaterale pe care le implică, a ni le însuși nu numai în litera, ci și în semnificația lor, a găsi măsurile practice menite să învioreze activitatea pionierească, să facă să vibreze inima copiilor și să le antreneze energia clocotitoare — iată ce ne preocupă în această etapă.

Prin faptul că detașamentul va fi constituit din pionierii aceleiași clase, cu aceeași dezvoltare psihică și sferă de interese și preocupări, el va reprezenta nucleul de bază al organizației pionierilor. Limitat ca număr de membri, bine sudat prin relațiile statornicite an de an în cursul activității școlare, prin prieteniile care s-au legat între copii, detașamentul se prezintă ca un organism caracterizat prin mobilitate, prin solidaritate, printr-o viață personală. Aceste caracteristici indică, după părerea mea, una dintre coordonatele pe care trebuie să se axeze activitatea pionierească : **accentul principal să se pună pe organizarea și desfășurarea activității în detașamente.**

La aceasta va contribui mult faptul că tocmai învățătorul sau dirigintele clasei va fi comandantul detașamentului de pionieri din clasa sa. În acest fel se va putea realiza din plin sarcina trasată cadrelor didactice de a-și spori aportul la organizarea și îndrumarea activității pionierești, de a se realiza o mai bună coordonare a activității educative desfășurată în procesul de învățămînt cu activitatea organizației pionierilor. Se știe ce greutăți s-au întîmpinat în trecut ca urmare a faptului că instructorii de pionieri n-au fost întotdeauna corespunzători : activitatea anemică sau formală, paralelisme, forme de muncă greoaie, neatrăgătoare. Învățătorii și diriginții vor fi desigur mai în măsură să asigure vigoare și dinanism activității, să canalizeze just inițiativele pionierilor, să satisfacă setea de activitate și de cunoaștere a copiilor, dorința lor de afirmare personală.

Cu prilejul lecțiilor, ca și în orele de dirigenție, ei le formează elevilor reprezentări și noțiuni, cultivă sentimente social-politice superioare, așează temelia convingerilor etice, pun în fața elevilor perspective menite să le mobilizeze energia, voința, să le stimuleze inițiativa. Activitățile organizate de către detașamente și împlinite pe un plan superior, la nivelul unității, trebuie să ofere suportul afectiv și volițional al sentimentelor și convingerilor formate în școală, al unei conduite ireproșabile, să ducă la deprinderi de muncă și la manifestări corespunzătoare reprezentărilor și noțiunilor etice însușite teoretic, **fără a îngrădi tendința spre cîntec, spre joc, spre glume specifică vîrstei pionierilor, ci sprijinindu-se tocmai pe această tendință.**

Îndatoririle și direcțiile de activitate prevăzute în proiecte ridică deci probleme noi de ordin psihologic, pedagogic și metodic, ce-și așteaptă rezolvarea creatoare în primul rînd din partea comandanților de detașamente și a celor de unități. **Cum să se realizeze în mod fericit „jonctiunea" dintre activitățile din cadrul lecțiilor și al orelor de dirigenție cu cele organizate de detașament ?** — iată o problemă deschisă pentru studiu, pentru îmbogățirea experienței pedagogice a fiecărui învățător sau profesor. La clarificarea ei sînt chemate să-și aducă contribuția și comisiile de învățători, și comisiile diriginților, și consiliile pedagogice, care pot deveni adevărate echipe de cercetare în domeniul muncii educative, primele foruri chemate să depisteze și să valorifice — prin popularizare și generalizare — experiența pozitivă, să stimuleze eforturile creatoare ale celor ce muncesc cu pionierii. Cred că este bine să venim cu contribuția noastră, a tuturor, în întîmpinarea materialelor de îndrumare metodică ce vor fi elaborate de Consiliul Național al organizațiilor de pionieri.

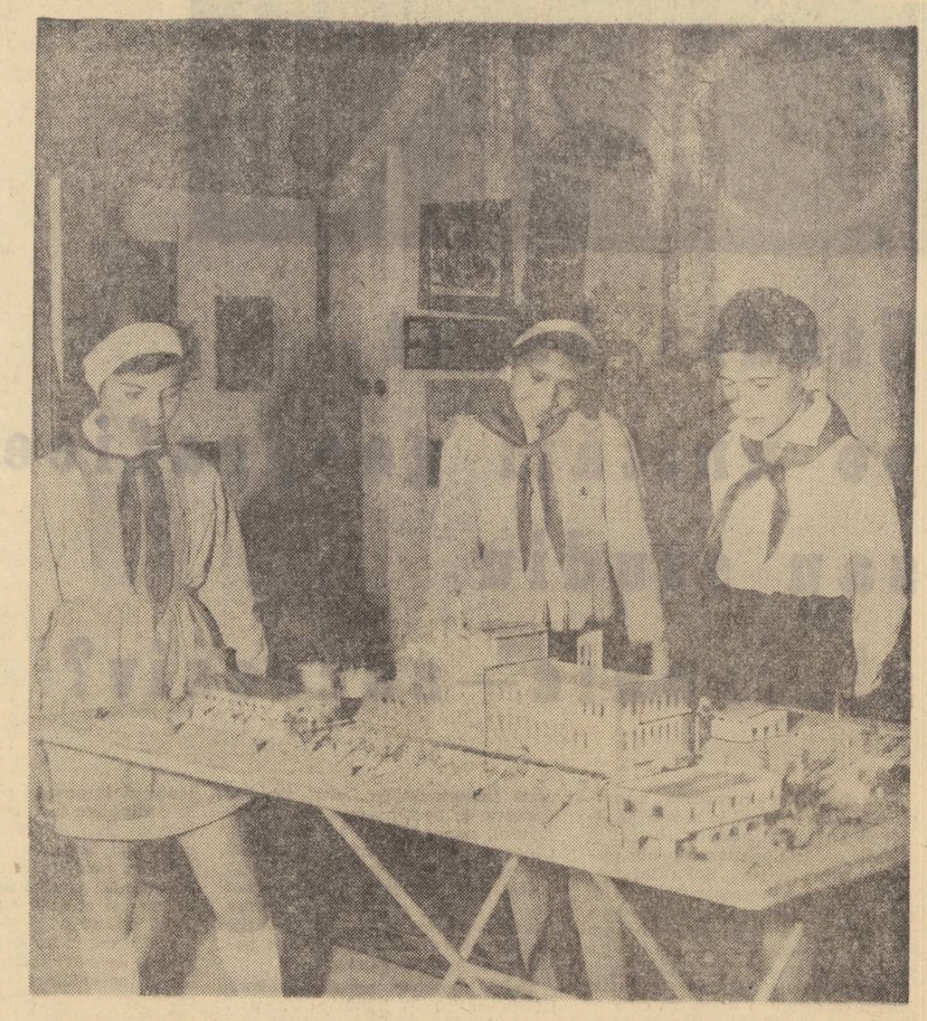

Mîinile îndemînatice ale pionierilor făuresc nenumărate lucrări demne de admirație

Aș dori să mai vorbesc despre o problemă legată de constituirea unității de pionieri. În proiectul de Statut se precizează că unitatea de pionieri se constituie în școlile în care există cel puțin trei detașamente de pionieri. Rezultă deci că detașamentele din școlile mici nu vor fi încadrate într-o unitate de pionieri. Pentru ca activitatea pionierească din asemenea școli (mă refer la școlile cu clasele I-IV din mediul rural) să beneficieze și ea de conducerea și orientarea unui consiliu al organizației, iar comandanții detașamentelor din cadrul lor să se bucure de un sprijin colectiv, pentru ca toți pionierii să se simtă legați de o unitate, consider că ar avea efecte pozitive **includerea detașamentelor școlilor mici — la care nu se pot constitui unități — în unitatea de pionieri a școlii generale cu clasele V-VIII, în a cărei circumscripție se află.** Comandanții acestor detașamente ar urma să facă parte din Consiliul de conduce unitatea, iar comandantul unității de pionieri să aibă în sarcina sa și îndrumarea detașamentelor din școlile circumscripției școlare.

Proiectul Statutului unităților și detașamentelor de pionieri și proiectul Regulamentului Consiliilor Organizației pionierilor din Republica Socialistă România creează condiții noi, deosebit de favorabile în munca complexă cu pionierii. Fără îndoială, ele vor avea implicații multiple în conținutul întregii activități instructiv-educative din școală.

Prof. ROMULUS SICLOVAN
directorul Școlii generale din Ghioroc, raionul Lipova

Pentru eroii
creațiilor noastre

Puse în discuție, actele statutare pionierești suscită un viu interes și din partea creatorilor de artă, care își înțeleg răspunderea față de tînăra generație.

Surprinde pozitiv, de la bun început, multilateralitatea de probleme ridicate în proiectele Statutului unităților și detașamentelor de pionieri și Regulamentului Consiliilor Organizației pionierilor, faptul că ele pornesc de la deplina cunoaștere a realității, de la înțelegerea psihologiei infantile. Prevederile acestor proiecte au drept obiectiv final formarea cît mai complexă a pionierului, crearea coordonatelor în măsură să asigure dezvoltarea lui armonioasă ca viitor cetățean al României Socialiste. Citind proiectele actelor statutare ale mișcării pionierești constați imediat permanenta grijă de a face din toate activitățile cu pionierii activități cît mai complexe, cît mai conforme cu vîrsta, cu interesele și înclinațiile lor, străduința de a se înlătura munca formală, lipsită de conținut.

Aș vrea să subliniez, o dată mai mult, însemnătatea activităților legate de educația estetică a copiilor, de apropierea lor de izvoarele nesecate ale artei. Cred că, dintre acțiunile care se vor organiza cu pionierii, nu va putea să lipsească vizionarea în colectiv a unor spectacole sau filme, urmată de discuții pe marginea acestora. Astfel de vizionări nu numai că stimulează interesul tuturor copiilor, dar i-ar ajuta și să le înțeleagă mai bine și ar dezvolta simțul lor critic. **Foarte utilă cred că ar fi și înființarea unor cercuri ale iubitorilor de teatru sau film, care să facă și popularizarea în școală a celor mai bune spectacole.**

În detașamentele de pionieri s-ar putea organiza și mici brigăzi artistice. Cîțiva pionieri mai talentați, un acordeonist și brigada poate porni la activitate, relevînd exemplul fruntașilor, satirizînd pe chiulangii, leneși, poznași. Cercurile teatrale ale pionierilor ar putea interpreta mici piese și scenete (Casa centrală a creației populare a început să aibă o activitate laborioasă de editare a unor asemenea lucrări, iar revista „Cravata Roșie" publica și ea unele piese scurte), ar putea organiza lecturi din operele clasicilor literaturii noastre. Multe din creațiile valoroase din literatura clasică și contemporană română, stimulînd patriotismul fierbinte pot fi ușor puse în scenă cu ajutorul profesorilor de specialitate. Cercurile de mici păpușari (care să-și construiască singuri scena și păpușile, ceea ce dezvoltă aptitudinile ținînd de îndemînare) ar fi de asemenea cu siguranță, bine primite de pionieri.

De multă popularitate se vor bucura fără îndoială, în rîndurile pionierilor, concursurile privitoare la activitățile artistice. Antrenînd un număr foarte mare de pionieri, asemenea concursuri vor aduce o contribuție de seamă la stimularea lor pe această linie.

La adunările tematice de detașament ar trebui invitați cît mai des creatori de artă. Discuțiile lor cu pionierii — atît pe teme artistice cît și, nemijlocit, pe teme etice — au o mare putere de influență, convingîndu-i pe copii prin farmecul imaginilor, prin forța cuvîntului plin de originalitate.

În general socotesc că varietatea de forme, caracterul atractiv al activităților cu pionierii sînt condiții esențiale pentru a captiva atenția lor, pentru a le trezi interesul și a-i convinge.

Desigur, nu vreau să pledez pentru a face din toți pionierii viitori artiști. Consider însă că în organizația de pionieri ei se pot dezvolta armonios, își pot completa cultura generală, își pot dezvolta gustul pentru frumos.

Oamenii de artă, sînt sigur, vor răspunde cu entuziasm chemărilor care le vor fi adresate pentru a veni în mijlocul pionierilor. Un rol însemnat în această privință revine revistelor pentru copii, emisiunilor de radio și televiziune, teatrelor care au repertorii adresate pionierilor.

Actele statutare ale mișcării pionierești deschid noi și largi perspective pentru ridicarea nivelului muncii de educare a copiilor patriei. În fața noastră, a creatorilor, se află o dublă sarcină — aceea de a sprijini efectiv activitatea organizațiilor de pionieri, și totodată, de a reflecta veridic, cu patosul epocii noastre, viața copilului contemporan.

ALECU POPOVICI

TINUĂRI • CONTINUĂRI

PRIMUL AN ȘCOLAR
LICEELE DE SPECIALITATE

onica după electricita- matizarea proceselor ehnică și electronică. succesiune judicioasă, susirea sistematică a de către elevi, planu- îmînt asigură o bună verselor materii din todată, în alcătuirea ținut seama de ce- i supraaglomera pe le timpul necesar stu- ual și pentru activi- . În general din to- prevăzute pentru cei ădii, obiectelor de cul- li s-au acordat între ită, obiectelor de cul- generală și de specia-) la sută. Între 20 și totalul orelor sînt re- instruirea practică ală, în laboratoare, în instituții sau în coo- icole de producție, în pecialitatea școlii. O ție se acordă, prin învățămînt, predării limbii române și limbilor moderne, matematicii, fizicii, chimiei, istoriei și geografiei patriei, științelor sociale. S-a avut în vedere și faptul că, în cazul unor specialități, o serie de obiecte de cultură generală servesc în mod direct profilul acestora. Astfel matematica, fizica și chimia — obiecte de cultură generală — contribuie nemijlocit, în mod substanțial, la pregătirea pentru specialitate în liceele industriale ; în aceeași măsură acest lucru este valabil pentru chimie și biologie în cazul liceelor agricole.

La nivelul tehnologiei moderne

Întrucît viitorii absolvenți ai liceelor de specialitate vor putea fi încadrați direct în producție pe funcții tehnice de agronomi, horticultori, zootehniști, tehnologi, laboranți, normatori, dispeceri, merceologi, contabili sau statisticieni, în funcție de specialitatea urmată, este necesar ca planurile de învățămînt să se preocupe atent și de formația practică a acestora. În acest scop ele prevăd o gradare continuă a instruirii practice, care, de la o zi pe săptămînă în primii ani de studiu ajunge pînă la a ocupa 2 trimestre în ultimul an. Bineînțeles însă că nu se neglijează nici însușirea cunoștințelor de cultură tehnică generală și de specialitate. Studiul acestor cunoștințe ocupă și el un loc mereu mai important, devenind preponderent în planurile de învățămînt ale ultimilor doi ani. Printre disciplinele tehnice și de specialitate pe care le vor studia elevii liceelor de specialitate pe parcursul anilor de școală se află, în funcție de fiecare specialitate, electrotehnica, electronica, noțiuni de automatizare, rezistența materialelor, organe de mașini, aparate de măsură și control, tehnologia chimică organică și anorganică, mecanizarea agriculturii, fitotehnia, planificarea și organizarea întreprinderilor, protecția muncii.

Pentru ca pregătirea elevilor din liceele de specialitate să se desfășoare la nivelul tehnologiei moderne, asigurînd cunoașterea temeinică a tehnicii noi, ele sînt amplasate, pe tot cuprinsul țării, în localități în care se află mari unități de producție, uzine dotate cu mașini și utilaje moderne, unități agricole socialiste cu reale posibilități de practică sau mari întreprinderi și instituții economice. Aceasta, pe lîngă faptul că a contribuit la asigurarea unei baze didactico-materiale corespunzătoare, va prilejui elevilor un contact nemijlocit cu specialitatea aleasă

*

Ministerul Învățămîntului se preocupă în prezent de asigurarea liceelor de specialitate cu programele și manualele școlare necesare primului an de funcționare. De asemenea, au loc pregătiri intense pentru dotarea laboratoarelor, atelierelor, căminelor și cantinelor la nivelul cerințelor actuale.

O mare atenție se acordă încadrării liceelor de specialitate cu profesori de cultură generală, ingineri, economiști, agronomi, cu temeinică pregătire profesională și experiență pedagogică, capabili să asigure un învățămînt de calitate, la nivelul cerințelor actuale.

Este o înaltă datorie a tuturor celor ce vor lucra în liceele de specialitate să depună toate eforturile pentru a traduce în fapt prevederile Directivelor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, de a asigura economiei și culturii țării noastre, în actuala etapă de desfășurare a construcției socialiste, cadre medii de specialiști cu o pregătire temeinică.

Drumuri în lumea străbunilor

lui Constantin Brîncoveanu. Culorile frescelor sfîșiate de vreme păstrează încă, în nuanțele lor calde, o undă de prospețime care a rezistat uluitor în lupta cu viscolele, cu ploile și vînturile.

Pășind printre ruine ne îndreptăm către zidurile unei biserici din apropiere. Aflăm de la profesorul Simache că ea a fost construită de Vladislav al II-lea, în secolul XVI.

Vladislav — ne spune el — a fost prins de către Ioan Corvin chiar la Tîrgșor, de unde am dedus că aici își avea reședința. Tîrgșorul Nou a fost, de asemenea, reședința lui Neagoe Basarab, care semnează acte domnești „din curtea noastră de la Tîrgșor". În timpul lui Mihai Viteazul, înaintea bătăliei de la Călugăreni, orașul este ars din temelii de către tătari. Spre sfîrșitul secolului al XVI-lea, cînd încep să se ridice Bucureștii și Ploieștii, Tîrgșorul decade.

Privind de pe un dîmb, undeva departe, unde se zăresc ca o linie albă, confuză, siluetele marilor clădiri moderne ale Ploieștilor, profesorul încheie această „scurtă istorie" în care a condensat o fantastică galopadă de secole.

În 1775, orașul este părăsit. Vodă Alexandru Ion Ipsilante dă Tîrgșorului ultima lovitură. În acest an el îl dăruiește, împreună cu o mare moșie, vărului său Ianache Muruz, biv vel clucer, căsătorit dar, cum spune hrisovul de danie, „fără îndestulare de moșie cu care să poată un boier pămîntean să ție casă și să poată a să și chivernisi". Astfel locuitorii tîrgului sînt serbiți. Orașul se sparge, iar clădirile se transformă în grămezi de ruine. Este un caz rar dacă nu unic, în istoria Țării Românești...

După această incursiune pe drumurile care duc către străbunii noștri, după ce am ascultat cuvintele acestui profesor în rostirea căruia am surprins nu o dată accente de emoție, am înțeles de ce participarea la activitatea de cercetare arheologică reușește să-l subjuge într-atît.

Instantanee de vacanță

un obiectiv al excursiei elevilor ?

După vreo două ore, se ivește pe peron un alt grup. Sînt vreo 180 de copii gălăgioși, dezorientați, nesupravegheați, elevi ai școlilor generale din comunele Nimnița-Băneasa și M. Kogălniceanu-Tulcea. În teorie îi conduc 10 cadre didactice. În practică, se află cu ei numai profesoara Aurora Chiaburu. Ba nu, iată și pe una din colegele ei. Stă picior peste picior pe o valiză, fumează pierdută în visări și nici habar nu are de copiii de care ar trebui să se îngrijească. Cînd trenul 3001 trage la peron, se grăbește să-și aleagă un loc confortabil, pentru a-și putea continua netulburată nobila visare. Nu e deci de mirare că, după ce toată lumea s-a urcat în tren, a mai rămas pe peron un geamantan. Repede, să nu se piardă ! Vreo doi cetățeni îl caută pe micul proprietar și i-o înmînează.

Atenție, tovarăși de la secția de învățămînt a raionului Tulcea ! Mai multă grijă pentru organizarea excursiilor și pentru selecționarea și instruirea celor care le conduc !

Centrele și președinții comisiilor examenului de bacalaureat

DIN SESIUNEA AUGUST 1966

Printr-un ordin al Ministrului Învățămîntului s-au stabilit centrele și președinții comisiilor pentru examenele de bacalaureat de la liceele de cultură generală și de la liceele de artă, precum și pentru examenele de diplomă de la liceele pedagogice de învățători, educatoare și institutele pedagogice de învățători din sesiunea august 1966.

Examenele încep în toată țara în ziua de 19 august 1966, orele 9 dimineața, cu proba scrisă la limba și literatura română. În vederea pregătirii lucrărilor examenului, președinții comisiilor se vor prezenta la centrele la care au fost numiți în dimineața zilei de 18 august a.c. Se menționează mai jos centrele unde vor funcționa comisiile, școlile care vor prezenta candidați la fiecare centru, precum și președinții comisiilor.

Orașul București

Liceul „Mihail Sadoveanu" — Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „M. Sadoveanu", „I. L. Caragiale", „Dr. Petru Groza", nr. 32, 35 și Liceul de muzică nr. 2 (cursuri de zi). Președinte **Constantin Ionescu Bujor**, prof. univ. matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul „Mihail Sadoveanu" — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „M. Sadoveanu", „I. L. Caragiale", „Dr. Petru Groza" și nr. 32 (curs seral). Președinte **Ștefan Petrescu**, prof. univ. matematici, Institutul de construcții București.

Liceul „Ion Luca Caragiale" — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele „I. L. Caragiale", „M. Sadoveanu", „Dr. Petru Groza", nr. 32 și nr. 35 și Liceul de muzică nr. 2 (cursuri de zi — secția umanistă și restanțierii de la cursurile de zi, secția reală și umanistă). Președinte **Aurel Nicolau**, prof. univ. fizică, Universitatea București.

Liceul nr. 32 — Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 32 și „I. L. Caragiale" (cursuri serale, restanțieri și fără frecvență). Președinte **Ioana Cosma**, prof. istorie gr. I, Liceul „Nic. Bălcescu" București.

Liceul „Dimitrie Cantemir" — Comisia nr. 5 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „D. Cantemir" și „C. A. Rosetti (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Igor Ivanov**, conf. univ. chimie, Institutul de construcții București.

Liceul „Spiru Haret" — Comisia nr. 6, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „Spiru Haret" și nr. 37 (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Mihail Botez**, prof. univ. matematică, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul „Spiru Haret" — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele „Spiru Haret", „D. Cantemir", „C. A. Rosetti", nr. 10 și nr. 37 (cursuri de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Alexandru Nicolescu**, prof. univ. matematici, Institutul de petrol, gaze și geologie București.

Liceul „Emil Racoviță" — Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Emil Racoviță" (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Izidor Cremer**, conf. univ. pedagogie, Universitatea București.

Liceul „Mihai Viteazul" — Comisia nr. 9, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „Mihai Viteazul", „Al. Sahia" și nr. 14 (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Gabriel Sudan**, prof. univ. matematici, Institutul de arhitectură „Ion Mincu" București.

Liceul „Mihai Viteazul" — Comisia nr. 10, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceele „Mihai Viteazul", „Al. Sahia" și nr. 15 (cursuri de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Gheorghe Mierlea**, prof. filologie, Liceul „I. L. Caragiale" București.

Liceul nr. 15 — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 15 și nr. 9 (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Stela Manolescu**, prof. emerită fizică, Liceul nr. 10 București.

Liceul nr. 38 — Comisia nr. 12, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 38 (cursuri de zi și serale). Președinte **Gheorghe Herman**, conf. univ. biologie, Institutul medico-farmaceutic București.

Liceul seral de cultură generală — Comisia nr. 13, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele seral de cultură generală „D. Cantemir" și „Spiru Haret" (curs seral, învățămînt fără frecvență și examene de diferență și restanțieri). Președinte **Mihai Pascu**, conf. univ. fizică, Universitatea București.

Liceul „Matei Basarab" — Comisia nr. 14, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele „M. Basarab", „G. Coșbuc" și nr. 39 (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Toboșaru**, conf. univ. filozofie, Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" București.

Liceul „Matei Basarab" — Comisia nr. 15, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Matei Basarab" (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Ilinca Tănăsescu**, prof. matematici, Liceul nr. 15. București.

Liceul „Alex. Ioan Cuza" — Comisia nr. 16, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „Alex. Ioan Cuza" și „G. Coșbuc" (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Haralambie Ionescu**, conf matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul nr. 39 — Comisia nr. 17, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 39 (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Florea Zara**, conf. univ. matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul „Mihail Eminescu" — Comisia nr. 18, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele „M. Eminescu", „Ion Creangă" și nr. 30 (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mircea Mancaș**, prof. univ. filozofie, Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale" București.

Liceul „Mihail Eminescu" — Comisia nr. 19, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „M. Eminescu", „Ion Creangă" și nr. 30 (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Nedelcu**, conf. univ. matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul „Gheorghe Șincai" — Comisia nr. 20, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Gh. Șincai" și Liceul de muzică nr. 1 (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Constanța Moruzi**, conf. univ. biologie, Universitatea București.

Liceul „Gheorghe Șincai" — Comisia nr. 21, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Gh. Șincai" și secția serală din comuna 30 Decembrie (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Ioan**, prof. univ. fizică, Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu" București.

Liceul „Gheorghe Lazăr" — Comisia nr. 22, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Gheorghe Lazăr" (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elena Nicolaescu**, prof. gr. I matematică, Liceul nr. 15 București.

Liceul „Gheorghe Lazăr" — Comisia nr. 23, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele „Gh. Lazăr" și nr. 36 (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Palade**, prof. univ. fizică, Institutul de petrol, gaze și geologie București.

Liceul „Dimitrie Bolintineanu" — Comisia nr. 24, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „D. Bolintineanu" (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Viorel Alecu**, prof. gr. I, Liceul „Emil Racoviță" București.

Liceul „Dimitrie Bolintineanu" — Comisia nr. 25, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „D. Bolintineanu" (cursuri de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Emil Stancu**, prof. pedagogie gr. II, Liceul „M. Basarab" București.

Liceul nr. 27 — Comisia nr. 26, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 27 (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Simona Popp**, conf. univ. matematici, Universitatea București.

Liceul nr. 36 — Comisia nr. 27, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 36 (curs seral și restanțieri). Președinte **Leo Gruia**, conf. univ. matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul nr. 36 — Comisia nr. 28, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 36 (curs seral și restanțieri). Președinte **Ilie Ilasievici**, prof. matematici gr. I, Liceul nr. 38 București.

Liceul „Nicolae Bălcescu" — Comisia nr. 29, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu" și Liceul nr. 21 (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Marioara Iordan**, prof. emerit — matematici, Liceul nr. 39 București.

Liceul „Nicolae Bălcescu" — Comisia nr. 30, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu", Liceul de arte plastice și Liceul nr. 25 (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Bender**, conf. pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul „Tudor Vladimirescu" — Comisia nr. 31, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „T. Vladimirescu" (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elena Rădan**, prof. matematici Liceul nr. 30 București.

Liceul nr. 33 București — Comisia nr. 32 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 33, nr. 31 și Liceul „T. Vladimirescu" (curs de zi, învățămînt fără frecvență, și restanțieri). Președinte **Haralambie Chirilei** prof. univ. biologie Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" București.

Liceul „Ion Neculce" — Comisia nr. 33 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele „Ion Neculce" și nr. 6 (cursuri de zi și serale). Președinte **Constantin Disescu**, prof. univ. fizică Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București.

Liceul „Ion Neculce" — Comisia nr. 34 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele „Ion Neculce" și nr. 6 (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Maria Petrescu**, prof. geografie, Liceul nr. 33 București.

Liceul „Aurel Vlaicu" — Comisia nr. 35 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Aurel Vlaicu" (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Sergiu Gogălniceanu**, prof. univ. chimie Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" București.

Liceul nr. 40 — Comisia nr. 36 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 40 (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Maria Apostolescu**, conf. biologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Orașul Constanța

Liceul „Mircea cel Bătrîn" Constanța — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Mircea cel Bătrîn", liceele nr. 2 și nr. 3 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Alexandru Cristescu**, lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Liceul „Mircea cel Bătrîn" Constanța — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Mircea cel Bătrîn" și Liceul nr. 3 Constanța (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Victor Constantinescu**, conf. univ. matematici, Institutul de construcții București.

Liceul „Mircea cel Bătrîn" Constanța — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Mircea cel Bătrîn", Liceul nr. 3 și Școala tehnică specială Constanța, liceele Năvodari și Mangalia (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Stănciulescu**, lector univ. șt. sociale, Institutul de științe economice „V. I. Lenin" București.

Liceul nr. 2 Constanța — Comisia nr. 4, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Mircea cel Bătrîn" și Liceul nr. 2 Constanța (curs seral și restanțieri). Președinte **Nicolae Marin**, lector univ. chimie, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 3 Constanța — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 3 Constanța, liceele Năvodari, Eforie Sud, Techirghiol și Mangalia (curs de zi și restanțieri). Președinte **Vasile Popescu**, conf. univ. matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul nr. 4 Constanța — Comisia nr. 6, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 4 Constanța (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ion Moisil**, conf. univ. fizică, Universitatea București.

Liceul nr. 4 Constanța — Comisia nr. 7, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 4 și Liceul de muzică și arte plastice Constanța, liceele Năvodari, Mangalia și Eforie Sud (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ion Berceanu**, prof. univ. șt. sociale, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" București.

Regiunea Argeș

Liceul „Nic. Bălcescu" Pitești — Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu" liceele Costești, Mozăceni și Curtea de Argeș (curs de zi și restanțieri). Președinte **Virgil Atanasiu**, conf. fizică, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul „Nic. Bălcescu" Pitești — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu", liceele nr. 2 și nr. 3 Pitești, liceele Vedea și Corbeni (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Zamfirescu**, conf. univ. matematici, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul nr. 2 Pitești — Comisia nr. 3, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Pitești (curs de zi și restanțieri). Președinte **Cornel Stanciu**, conf. univ. fizică, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 2 Pitești — Comisia nr. 4, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu" și liceele nr. 2 și nr. 3 Pitești, liceele Ștefănești, Curtea de Argeș, Corbeni și Costești (curs seral și restanțieri). Președinte **Eneea Barbu**, conf. univ. matematici, Institutul Politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul nr. 2 Pitești — Comisia nr. 5, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu" liceele nr. 2 și nr. 3, Liceul de muzică Pitești și Liceul Vedea (curs de zi și restanțieri). Președinte **Nicolae Dinculescu**, lector univ. filozofie, Institutul de 3 ani Pitești.

Liceul nr. 3 Pitești — Comisia nr. 6, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 3 Pitești, liceele Domnești, Corbeni și Vedea (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Dumitru Stoian**, lector univ. chimie. Universitatea Craiova.

Liceul nr. 3 Pitești — Comisia nr. 7, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu", liceele nr. 2, nr. 3 Pitești, liceele Curtea de Argeș și Corbeni (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Sabin Antonescu**, conf. univ. șt. sociale, Institutul de cultură fizică București.

Liceul nr. 1 Cîmpulung Mușcel — Comisia nr. 8 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Cîmpulung-Mușcel (curs de zi). Președinte **Gheorghe Negoiță** prof. biologie Liceul nr. 2 Rm. Vîlcea.

Liceul nr. 1 Cîmpulung-Mușcel — Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Cîmpulung-Mușcel, liceele Rucăr și Stîlpeni (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Augustin Z. N. Pop**, conf. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Liceul nr. 1 Rm. Vîlcea — Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Rm. Vîlcea, liceele Horezu, Călimănești și Drăgășani (curs de zi și restanțieri). Președinte **Florea Vasile**, lector univ. fizică, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 2 Rm. Vîlcea — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2 și nr. 1 Rm. Vîlcea, liceele Govora, Băbeni și Brezoi (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Ion Filimon**, conf. univ. matematici, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 2 Rm. Vîlcea — Comisia nr. 12 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2 și nr. 1 Rm. Vîlcea, liceele Drăgășani și Horezu (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Lupu**, lector univ. pedagogie, Universitatea București.

Liceul nr. 1 Slatina — Comisia nr. 13, secție reală. — Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și 2 Slatina, liceele Potcoava, Drăgănești-Olt și Văleni (curs de zi). Președinte **Osias Sachter**, conf. univ. matematici, Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul nr. 2 Slatina — Comisia nr. 14, secție mixtă. — Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2 și nr. 1 Slatina, liceele Drăgănești — Olt și Piatra Olt (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). — Președinte **Alexandru Juracek**, conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Liceul Topoloveni — Comisia nr. 15, secție mixtă — Se vor prezenta candidați de la liceele Topoloveni, Găiești și Vișina — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Marinescu**, conf. univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Regiunea Bacău

Liceul nr. 1 Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Marin Cosmescu**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul nr. 2 Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" — Comisia nr. 2, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej" (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Grigore Coban**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul Tg. Ocna — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul Tg. Ocna (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Serghei Postolache**, prof. matematici gr. II, Liceul nr. 4 Bacău.

Liceul Buhuși — Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul Buhuși (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Ciuchi**, prof. matematici, Liceul nr. 1, Orașul „Gh. Gheorghiu-Dej".

Liceul nr. 1 Piatra Neamț — Comisia nr. 5, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Piatra Neamț (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Ștefănoiu**, conf. filozofie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul nr. 2 Piatra Neamț — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Piatra Neamț, liceele Roznov și Bicaz (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Virgil Dron**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul Tg. Neamț — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Tg. Neamț, Borca și Țibucani (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Marilena Lefter**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul Moinești — Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Moinești, Comănești și Boiștea (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Leontina Savin**, lector univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul nr. 1 Bacău — Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Bacău și Liceul Adjud (curs de zi și restanțieri). Președinte **Dumitru Ticulescu**, conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul nr. 2 Bacău — Comisia nr. 10, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Bacău (curs de zi). Președinte **Emanoil Poppel**, conf. univ. chimie, Institutul politehnic Iasi.

Liceul nr. 2 Bacău — Comisia nr. 11, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Bacău (curs seral și învățămînt fără frecvență). Președinte **Valeriu Pocinog**, conf. univ. biologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul nr. 4 Bacău — Comisia nr. 12, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 4 Bacău (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Alexandru Bucur**, prof. filologie Liceul Comănești.

Liceul Roman — Comisia nr. 13 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Roman și Săbăoani (curs de zi). Președinte **Ioan Grigoriu**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Bacău.

Liceul Roman — Comisia nr. 14, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul Roman (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Aurel Zota**, prof. matematică-fizică, Liceul Tg. Ocna.

Liceul nr. 3 Bacău — Comisia nr. 15, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 2 Bacău și Liceul Podul Turcului (curs de zi și restanțieri). Președinte **Virgil Antonescu**, lector univ. fizică, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iasi.

Regiunea Banat

Liceul nr. 1 Caransebeș — Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Caransebeș și Liceul Oțelul Roșu — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Achim Dragomir**, lector matematici, Universitatea Timișoara.

Liceul Lipova — Comisia nr. 2, secție mixtă cu limbile de predare română și slovacă. Se vor prezenta candidați de la liceele Lipova, Curtici, Pîncota, Nadlac, Vinga și Liceul nr. 1 Pecica — (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Alexandru Crișan**, lector univ. filologie Universitatea Timișoara.

Liceul Oravița — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Oravița, Grădinari, Moldova Nouă și Bozovici — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Dreicin**, lector univ. matematici, Universitatea Timișoara.

Liceul Sînnicolaul Mare — Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Sînnicolaul Mare, Periam, Dudești Vechi, Peciul Nou și Jimbolia — (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ioan Benea**, lector univ. filologie Universitatea Timișoara.

Liceul nr. 1 Arad — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 și nr. 5 Arad — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Iosif Dich**, prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 2 Arad — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 și nr. 5 Arad — (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Petru Tribunescu**, conf. univ. chimie, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 3 Arad — Comisia nr. 7, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 3 Arad, liceele nr. 1, nr. 10 Timișoara, Liceul nr. 1 Lugoj, Liceul nr. 2 Pecica, Liceul Jimbolia, Liceul Petroșeni — Hunedoara și Liceul „Decebal" Deva — (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Ladislau Nemeș**, lector univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Liceul nr. 2 Lugoj — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceul nr. 1, nr. 2 Lugoj, liceele Făget, Nădrag și Mehadica (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Iosif Reichel**, prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 1 Lugoj — Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Lugoj, liceele Buziaș, Belint, Făget și Orșova — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Eugen Kimmel**, conf. univ. chimie. Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 1 Reșița — Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Reșița, liceele Bocșa și Anina — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Valeriu Băbuț**, lector univ. matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 2 Reșița — Comisia nr. 11, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Reșița, liceele nr. 1, nr. 2 Caransebeș, liceele Bocșa și Anina — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Nușa Strat**, prof. filologie gr. II, Liceul nr. 5 Timișoara.

Liceul nr. 1 Timișoara — Comisia nr. 12, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4, nr. 7, nr. 8, nr. 10 Timișoara, liceele Ciacova, Deta și Gătaia — (curs de zi și restanțieri). Președinte **Vasile Mioc**, prof. univ. matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 2 Timișoara — Comisia nr. 13, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Timișoara — (curs seral). Președinte **Petre Stanciu**, conf. univ. matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 3 Timișoara — Comisia nr. 14, secție reală cu limbile de predare română și sîrbă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3 și nr. 10 Timișoara (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Ioan Gh. Stoica**, lector univ. filologie, Universitatea Timișoara.

Liceul nr. 3 Timișoara — Comisia nr. 15, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4, nr. 5, nr. 6, nr. 10 Timișoara, Liceul de muzică Timișoara, liceele Ciacova și Gătaia (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elvira Bitea**, prof. emerită filologie, Liceul nr. 10 Timișoara.

Liceul nr. 5 Timișoara — Comisia nr. 16, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 5, nr. 1 Timișoara și Liceul Recaș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Sanciuc Leon**, prof. univ. chimie, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 10 Timișoara — Comisia nr. 17, secție mixtă cu limba de predare germană. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 10, nr. 2 Timișoara, Liceul nr. 4 Arad, Liceul nr. 1 Lugoj, Liceul Jimbolia și Liceul pedagogic Timișoara. Președinte **Iosif Tauber**, lector univ. matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Regiunea Brașov

Liceul nr. 1 Făgăraș — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Făgăraș, liceele Agnita, Sercaia și orașul Victoria (curs de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maria Fanache**, prof. gr. I filologie, Liceul nr. 1 Sibiu.

Liceul nr. 2 Făgăraș — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Făgăraș (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Costin Dumitrescu**, prof. gr. II matematici, Liceul Cisnădie.

Liceul Avrig — Comisia nr. 3, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Avrig, Tălmaciu, Săliște și Cisnădie (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Gheorghe Secară**, șef lucrări fizică, Institutul politehnic Brașov.

Liceul nr. 1. Sibiu — Comisia nr. 4, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Sibiu (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Alexandru Vaida**, conf. univ. fizică, Institutul politehnic Brașov.

Liceul nr. 3 Sibiu — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr 3 Sibiu (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Stelian Năstăsoiu**, lector univ. fizică, Institutul politehnic Brașov.

Liceul Blaj — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Blaj, Copșa Mică și Dumbrăveni (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Florea Salvan**, lector istorie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov.

Liceul Mediaș — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Mediaș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Melania Creangă**, lector biologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov.

Liceul nr. 1 Sighișoara — Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Sighișoara și Liceul Rupea (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ștefan Iacob**, lector filologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Brașov.

Liceul nr. 2 Sf. Gheorghe — Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Sf. Gheorghe, liceele Feldioara, Lunca Calnicului, Tg. Secuiesc și Covasna (curs de zi, seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Pop**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Liceul nr. 1 Brașov — Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Brașov (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Alexandru Todicescu**, conf. univ. fizică, Institutul politehnic Brașov.

Liceul nr. 3 Brașov — Comisia nr. 11, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 1, nr. 2, nr. 5 și Liceul de muzică Brașov (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Drăgulescu**, prof. filologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul nr. 4 Brașov — Comisia nr. 12, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 4 Brașov (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Adalgiza Trică**, lector univ. chimie, Universitatea București.

Liceul nr. 5 Brașov — Comisia nr. 13, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 5 Brașov (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Viorica Manu**, șef lucrări chimie, Institutul politehnic Brașov.

Liceul Codlea — Comisia nr. 14, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Codlea, Săcele și Zărnești (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Ana Serob**, prof. chimie, Liceul Rîșnov.

Liceul nr. 1 Sf. Gheorghe — Comisia nr. 15, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Sf. Gheorghe, Liceul nr. 3 Sibiu, Liceul nr. 1 Sighișoara și Liceul Baraolt (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Francisc Barabași**, lector univ. șt. sociale, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Liceul Tg. Secuiesc — Comisia nr. 16, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele Tg. Secuiesc, Covasna, Săcele și Liceul nr. 5 Brașov (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Imre Asztaloș**, lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Liceul nr. 1 Sibiu — Comisia nr. 17, secție mixtă cu limba de predare germană. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Sibiu, Liceul nr. 1 Brașov, Liceul nr. 2 Mediaș, Liceul nr. 2 Sighișoara, Liceul Agnita, Liceul pedagogic Sibiu, Liceul nr. 1 Bistrița, reg. Cluj și Liceul Sebeș, reg. Hunedoara (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Edmond Iambrek**, prof. gr. II pedagogie, Liceul nr. 1 Sighișoara.

Liceul nr. 4 Brașov — Comisia nr. 18, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 4 Brașov, liceele Predeal și Rîșnov (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Roman**, lector univ., Institutul pedagogic de 3 ani Brașov.

Liceul nr. 1 Sibiu — Comisia nr. 19, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3 și nr. 4 Sibiu (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ion Milieșan**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Regiunea București

Liceul Alexandria — Comisia nr. 1, secție mixtă. — Se vor prezenta candidați de la Liceul Alexandria — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). — Președinte **Georgeta Teodorescu**, lector fizică, Institutul agronomic „N. Bălcescu" București.

Liceul nr. 1 Călărași — Comisia nr. 2, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Călărași — (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Emilia Iliescu**, conf. univ. biologie, Universitatea București.

Liceul nr. 2 Călărași — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Călărași — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ilie Stanciu**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul Fetești — Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul Fetești — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Trandafira Petrescu**, prof. filologie gr. II., Liceul Răcari.

Liceul nr. 1 Giurgiu — Comisia nr. 5, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Giurgiu și Liceul Drăgănești — Vlașca — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitrache Nițulescu**, prof. matematică-fizică gr. II, Liceul nr. 1 Călărași.

Liceul nr. 2 Giurgiu — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Giurgiu și Liceul Călugăreni — (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Victor Păun**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul nr. 1 Oltenița — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Oltenița — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Lucia Georgian**, lector istorie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul Lehliu — Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Lehliu și Brănești — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Baron**, prof. matematici — fizică gr. II. Liceul nr. 1 Giurgiu.

Liceul Răcari — Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Răcari, Buftea și Snagov — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ilie Mihalache**, prof. matematică-fizică, Liceul nr. 2 Roșiori.

Liceul nr. 1 Roșiori — Comisia nr. 10, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Roșiori — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Cosma**, conf. univ fizică, Universitatea București.

Liceul Slobozia — Comisia nr. 11, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceele Slobozia și Căzănești — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri. Președinte **Dumitru Panaitescu**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul Titu — Comisia nr. 12, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Titu și Bolintin Vale — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Eliza Bichman**, lector istorie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul Turnu Măgurele — Comisia nr. 13, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Turnu Măgurele și Salcia — (curs de zi și restanțieri). Președinte **Petra Vlaicu**, prof. istorie gr. II, Liceul nr. 2 Giurgiu.

Liceul Urziceni — Comisia nr. 14, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Urziceni și Fierbinți — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Murărașu**, prof. istorie gr. II, Liceul Snagov.

Liceul Videle — Comisia nr. 15, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Videle și Olteni — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Picoș**, lector univ. biologie, Universitatea București.

Liceul Zimnicea — Comisia nr. 16, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Zimnicea și Piatra — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mihai Apostolescu**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Regiunea Cluj

Liceul „Avram Iancu" Aiud — Comisia nr. 1, secție mixtă cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Avram Iancu", Liceul „Bethlen Gabor" Aiud și Liceul Ocna Mureș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitru Todoran**, prof. univ. pedagogie Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 1 Bistrița — Comisia nr. 2, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Bistrița, liceele Prundul Bîrgăului și Teaca (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Pompiliu Dumitrescu**, conf. univ. lb. română, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 1 Dej — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Dej (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Bulzan**, lector univ. st. sociale, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Cluj.

Liceul nr. 2 Dej — Comisia nr. 4, secție reală cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Dej, Liceul nr. 2 Bistrița, Liceul „Petru Maior" Gherla, liceele Beclean, Gîrbou și Ileanda (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Francisc Szekely**, prof. chimie. Liceul nr. 11 Cluj.

Liceul „Ana Ipătescu" Gherla — Comisia nr. 5, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Ana Ipătescu", Liceul „Petru Maior" Gherla și Liceul Mociu (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Fărcaș**, prof. pedagogie, Liceul Zalău.

Liceul „G. Coșbuc" Năsăud. Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2, Liceul „G. Coșbuc" Năsăud și Liceul Singiorz-Băi (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Cîmpian**, prof. istorie, Liceul nr. 15 Cluj.

Liceul Zalău — Comisia nr. 7, secție mixtă, cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele Zalău și Jibou (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Andrei Bodor**, prof. istorie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „Mihai Viteazul" Turda — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „M. Viteazul" Turda (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Marcel Rădulescu**, lector univ. matematici, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „Mihai Viteazul" Turda — Comisia nr. 9 secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Turda, Liceul nr. 3 Cîmpia Turzii, liceele Iara, Cîmpeni, Abrud și Baia de Arieș (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Stan**, lector univ. matematici, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 2 Turda — Comisia nr. 10, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2, Liceul „M. Viteazul" Turda, Liceul nr. 3 Cîmpia Turzii, liceele Cîmpeni și Abrud (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Ioan Mesaroșiu**, conf. univ. filozofie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „Ady-Șincai" Cluj — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 6, nr. 10, nr. 12, nr. 14, nr. 15, nr. 16, Liceul „Ady-Șincai", Liceul „G. Coșbuc", Liceul „E. Racoviță", Liceul „G. Barițiu", Liceul „N. Bălcescu", Liceul „M. Eminescu" Cluj (curs de zi și restanțieri). Președinte **Traian Tretiu**, conf. univ. șt. naturale, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „G. Coșbuc" Cluj — Comisia nr. 12, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 10, nr. 12, Liceul „Ady-Șincai", Liceul „G. Coșbuc", Liceul „G. Barițiu", Liceul „N. Bălcescu", Liceul „M. Eminescu", Liceul de muzică, Liceul de coregrafie, Liceul de arte plastice Cluj, liceele Huedin și Gilău (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Eugen Cimpeanu**, conf. univ. lb. română, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „G. Barițiu" Cluj — Comisia nr. 13, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 7, nr. 10, nr. 12, Liceul „Ady-Șincai" și Liceul „G. Barițiu" Cluj (curs seral și restanțieri). Președinte **Alexandru Nicula**, lector univ. fizică, Universitatea „Babeș Bolyai" Cluj.

Liceul „Emil Racoviță" Cluj — Comisia nr. 14, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „E. Racoviță" și Liceul „M. Eminescu" Cluj (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitru Isac** conf. univ. filozofie Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 7 Cluj — Comisia nr. 15 secție reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 7, nr. 10, nr. 11, nr. 12, nr. 14, Liceul „Ady-Șincai" și Liceul „N. Bălcescu" Cluj (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Edmund Felszegy** prof. univ. chimie Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 11 Cluj — Comisia nr. 16 secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 7, nr. 10, nr. 11, nr. 15, nr. 16, Liceul „Ady-Șincai", Liceul „Nic. Bălcescu" Cluj, Liceul Huedin și Liceul „M. Viteazul" Turda (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Iosif Toth** prof. univ. filozofie Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Regiunea Crișana

Liceul nr. 2 Beiuș — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 1 Beiuș și Liceul „Dr. P. Groza" (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Toma**, lector univ. filozofie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 1 Beiuș — Comisia nr. 2, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Beiuș (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Irimie**, lector univ. filozofie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul Ineu — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Ineu, Chișineu Criș, Sîntana, Gurahonț și Sebiș (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Ștefan Bitan**, lector univ. filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul Marghita — Comisia nr. 4, secție reală cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele Marghita, Valea lui Mihai, Săcuieni și Popești (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Roșu**, prof. matematici, Liceul nr. 1 Oradea

Liceul Salonta — Comisia nr. 5, secție mixtă cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele Salonta și Tinca (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Antin Dringa**, prof. matematici, Liceul nr. 1 Oradea.

Liceul Simleu — Comisia nr. 6, secție mixtă cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul Simleu (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Alexa Csetri**, conf. univ. istorie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

(Continuare în pag. a 6-a)

Centrele și președinții comisiilor examenului de bacalaureat

DIN SESIUNEA AUGUST 1966

(Urmare din pag. a 5-a)

Liceul nr. 1 Oradea — Comisia nr. 7, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1. Oradea (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dan Bedeleanu**, șef lucrări chimie, Institutul de medicină și farmacie Cluj.

Liceul nr. 4 Oradea — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2 nr. 4 și nr. 5 Oradea, liceele Aleșd și Vadul Crișului (cursuri de zi, serale și învățămînt fără frecvență). Președinte **Gheorghe Pribac**, prof. matematici. Liceul Ineu.

Liceul nr. 1 Oradea — Comisia nr. 9, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Oradea (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Gheorghe**, lector univ. filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 4 Oradea — Comisia nr. 10, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 4, nr. 5, Liceul de muzică și arte plastice Oradea, liceele Aleșd și Vadul Crișului (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Hodișan**, lector univ. botanică, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 3 Oradea — Comisia nr. 11, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceele nr. 2, nr. 3, nr. 4 și nr. 5 Oradea (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Vita**, lector șt. sociale, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Cluj.

Regiunea Dobrogea

Liceul Cobadin — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Cobadin, Adamclisi, Ostrov, Băneasa, Negru Vodă și Topraisar (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitru Tudorache**, prof. filologie gr. II., Liceul Hîrșova.

Liceul nr. 1 Medgidia — Comisia nr. 2, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Medgidia, liceele Cernavodă și M. Kogălniceanu (curs de zi). Președinte **Constantin Boroianu**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul nr. 1 Medgidia — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Medgidia (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Lelescu**, conf. univ. matematici Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" București.

Liceul Hîrșova — Comisia nr. nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Hîrșova și Topologu (curs de zi și învățămînt fără frecvență). Președinte **Florea Andrei**, prof. filologie, Liceul nr. 2 Medgidia.

Liceul Babadag — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Babadag, Cogealac și Jurilovca (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Cristea**, lector univ. fizică Universitatea București.

Liceul nr. 1 Tulcea — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Tulcea, liceele Cerna, Măcin, Isaccea și Sulina (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maria Dinescu**, lector matematici, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Regiunea Galați

Liceul nr. 1 Galați — Comisia nr. 1, secția reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 și nr. 3 Galați (curs de zi și restanțieri). Președinte **Eleonora Gheorghe**, lector univ. matematici, Institutul pedagogic de 3 ani Galați.

Liceul nr. 3 Galați — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Pechea, T. Vladimirescu și Bujor (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Alexandru Nacu**, lector univ. chimie, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 5 Galați — Comisia nr. 3, secția reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 4, nr. 5, nr. 6 și nr. 7 Galați (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ioan Gîlcă**, lector univ. matematică Institutul pedagogic de 3 ani Galați.

Liceul nr. 5 Galați — Comisia nr. 4 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 5 și nr. 3 Galați (curs seral și restanțieri). Președinte **Aurora Stavrache** prof. filologie gr. II, Liceul „Alex. I. Cuza" Focșani.

Liceul nr. 3 Galați — Comisia nr. 5, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 4, nr. 5, nr. 6, nr. 7 și Liceul de muzică Galați (curs de zi și restanțieri). Președinte **Constantin Bîrcă**, șef lucrări biologie, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 3 Galați — Comisia nr. 6, secția umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3 și nr. 1 Galați (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Papastate** conf. univ. filologie, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 1 Galați — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Galați (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Georgeta Filipescu**, șef lucrări biologie, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 1 Brăila — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 și nr. 3 Brăila (curs de zi). Președinte **Eugenia Rucinschi** lector univ. chimie Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 1 Brăila — Comisia nr. 9 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 Brăila, liceele Însurăței și Movila Miresii (curs de zi și restanțieri). Președinte **Zamfir Manoliu**, prof. matematici, Liceul nr. 3 Galați.

Liceul nr. 3 Brăila — Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Brăila (curs seral și restanțieri). Președinte **Teodor Drăgănel**, lector matematici, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Iași.

Liceul nr. 3 Brăila — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 3 Brăila (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Aristide Vrabie**, prof. matematici, Liceul nr. 5 Galați.

Liceul nr. 2 Brăila — Comisia nr. 12, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3 și nr. 4 Brăila (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Aristide Hasgan**, conf. filologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Iași.

Liceul nr. 4 Brăila — Comisia nr. 13, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Brăila, liceele Făurei și Ianca (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Stănoiu**, lector univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 1 Focșani — Comisia nr. 14, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Focșani (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Octavian Pîrvulescu**, lector univ. matematici, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 2 Focșani — Comisia nr. 15, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Focșani (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Bogdan Bobîrnac**, conf. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 1 Focșani — Comisia nr. 16, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Odobești, Vidra, Panciu, Mărășești și secția serală Gugești (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Antohi**, conf. univ. pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Iași.

Liceul nr. 1 Tecuci — Comisia nr. 17 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Tecuci (curs de zi și restanțieri). Președinte **Gheorghe Rădulescu** lector univ. chimie Universitatea Craiova.

Liceul nr. 1 Tecuci — Comisia nr. 18 secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Tecuci (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitru Soitu** prof. filologie gr. II Liceul nr. 1 Galați.

Liceul nr. 2 Tecuci — Comisia nr. 19 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Tecuci (curs de zi, seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Comeș** conf. univ. biologie Universitatea Craiova.

Regiunea Hunedoara

Liceul Alba Iulia — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Alba Iulia, Zlatna și Teiuș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Serdean**, lector pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul Brad — Comisia nr. 2 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Brad, Ilia, Certej și Gurabarza (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ligia Stoica**, șef lucrări chimie, Institutul de mine Petroșeni.

Liceul „Decebal" Deva — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Decebal" Deva (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dan Milcoveanu**, conf. univ. fizică, Institutul de mine Petroșeni.

Liceul „Decebal" Deva — Comisia nr. 4 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Decebal" Deva, liceele Simeria și Hațeg (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Matei Șerban**, lector universitar, matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 1 Hunedoara — Comisia nr. 5, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Hunedoara și Liceul Călan (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Iosif Sturz**, lector univ. matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul Orăștie — Comisia nr. 6 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Orăștie și Cugir (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Nestor Lupei**, conf. univ. biologie, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul Petroșeni — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Petroșeni și Petrila (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe A. Chițel**, prof. emerit gr. I matematici, Liceul pedagogic Deva.

Liceul Sebeș — Comisia nr. 8 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Sebeș, Miercurea și Școala tehnică specială Sebeș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Florea**, conf. univ. chimie, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul Vulcan — Comisia nr. 9 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Vulcan și Lupeni (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Voicu Zoican**, lector univ. matematici, Institutul de mine Petroșeni.

Regiunea Iași

Liceul „Gh. Gheorghiu-Dej" Bîrlad — Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Gh. Gheorghiu-Dej" Bîrlad (curs de zi și restanțieri). Președinte **Arsenie Oprea**, conf. matematici, Institutul politehnic Iași.

Liceul „Gh. Gheorghiu-Dej" Bîrlad — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 3 Bîrlad, liceele Murgeni și Puiești (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Costică Cazacu**, lector univ. matematici Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul „Gh. Gheorghiu-Dej" Bîrlad — Comisia nr. 3, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Gh. Gheorghiu-Dej", Liceul nr. 2 Bîrlad și Liceul Murgeni (curs de zi și restanțieri). Președinte **Mihai Ciobanu**, prof. filologie, Liceul „Cuza Vodă" Huși.

Liceul „Cuza Vodă" Huși — Comisia nr. 4 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Cuza Vodă" Huși și liceul Răducăneni (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Margareta Năstase**, prof. chimie, Liceul „M. Eminescu" Iași.

Liceul „M. Kogălniceanu" Vaslui — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „M. Kogălniceanu", Liceul „Ștefan cel Mare" Vaslui, liceele Codăești și Negrești (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ovidiu Scutaru**, lector univ. fizică, Institutul politehnic Iași.

Liceul „M. Kogălniceanu" Vaslui — Comisia nr. 6 secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „M. Kogălniceanu" Vaslui și Liceul Negrești (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elvira Goldman**, lector univ. filologie, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul Pașcani — Comisia nr. 7 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Pașcani, Hălăucești și Tg. Frumos (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Vasile Țugulea**, prof. matematici gr. II, Liceul nr. 3 Bîrlad.

Liceul Pașcani — Comisia nr. 8 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Pașcani și Tg. Frumos (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Elisabeta Navroteanu**, prof. filologie, Liceul nr. 5 Iași.

Liceul „Mihail Sadoveanu" Iași — Comisia nr. 9, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „M. Sadoveanu", Liceul „M. Eminescu", Liceul „C. Negruzzi" Iași și Liceul Vlădeni (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Cotruț**, prof. univ. chimie, Institutul politehnic Iași.

Liceul „Vasile Alecsandri" Iași — Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „V. Alecsandri", Liceul „C. Negruzzi", Liceul „G. Ibrăileanu" Iași și Liceul Hîrlău (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Golovcenco**, conf. univ. fizică, Universitatea „Alexandru I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 9 Iași — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Alexandru I. Cuza" și Liceul nr. 9 Iași (cursuri de zi și serale). Președinte **Eugen Florea**, conf. univ. fizică, Institutul politehnic Iași.

Liceul nr. 8 Iași — Comisia nr. 12, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 5 și nr. 8 Iași (curs de zi și restanțieri). Președinte **Elena Bogdan**, conf. univ. chimie, Universitatea „Alexandru I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 8 Iași — Comisia nr. 13 secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 8 și nr. 9 Iași (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Florin Vălu**, conf. univ. chimie, Institutul politehnic Iași.

Liceul de muzică și arte plastice „Octav Băncilă" Iași — Comisia nr. 14 secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul de muzică și arte plastice „Octav Băncilă", Liceul „M. Sadoveanu" și Liceul nr. 9 Iași, liceele Hîrlău și Belcești (curs de zi și restanțieri). Președinte **Elena Stratulat**, lector univ. filologie Universitatea „Alexandru I. Cuza" Iași.

Liceul „Mihail Eminescu" Iași — Comisia nr. 15, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „M. Eminescu", Liceul „C. Negruzzi" și Liceul „Alex. I. Cuza" Iași (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Emilian Bold**, lector univ. istorie, Universitatea „Alexandru I. Cuza" Iași.

Liceul „Vasile Alecsandri" Iași — Comisia nr. 16, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „V. Alecsandri", Liceul „G. Ibrăileanu" și Liceul nr. 8 Iași (curs de zi și restanțieri). Președinte **Constantin Alexandru**, prof. pedagogie-psihologie, Liceul „M. Kogălniceanu" Vaslui.

Regiunea Maramureș

Liceul Carei — Comisia nr. 1 secția mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Carei și Tășnad — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Grecu**, lector univ. șt. sociale, Institutul de medicină și farmacie Cluj.

Liceul Carei — Comisia nr. 2 secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele Carei și Tășnad — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Bela Kristo**, conf. univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Liceul Vișeul de Sus — Comisia nr. 3 secție mixtă. Se vor prezenta, candidați de la liceele Vișeu și Borșa — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Miron Ionescu**, lector univ. pedagogie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 1 Baia Mare — Comisia nr. 4 secția reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Cehul Silvaniei, Tg. Lăpuș, Cavnic, Șomcuța Mare și Seini — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Beltechi**, prof. matematică-fizică, Liceul nr. 2 Satu Mare.

Liceul nr. 1 Baia Mare — Comisia nr. 5, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 3 Baia Mare, liceele Cehul Silvaniei, Baia Sprie și Seini — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ludovic Biga**, prof. șt. sociale, Liceul nr. 1 Satu Mare.

Liceul nr. 3 Baia Mare — Comisia nr. 6, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr.3 Baia Mare și Liceul Baia Sprie — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Aurel Ioanovici**, lector univ. matematici, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Liceul nr. 3 Baia Mare — Comisia nr. 7, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 3 Baia Mare, liceele Cavnic, Șomcuta Mare, Baia Sprie și Seini — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Monica Lazăr**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Liceul nr. 1 Satu Mare — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Satu Mare și Liceul Negrești — (curs de zi. învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Dumitru Beșe**, prof. matematică-fizică. Liceul Cehul Silvaniei.

Liceul nr. 1 Satu Mare — Comisia nr. 9, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Satu Mare, liceele Negrești și Ardud — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Victor Iancu**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Liceul nr. 1 Satu Mare — Comisia nr. 10, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Satu Mare — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Carol Varga**, prof. filologie, Liceul nr. 1 Sighetul Marmației.

Liceul nr. 2 Satul Mare — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Satu Mare și Liceul Ardud — (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Liviu Vîrf**, conf. univ. chimie, Institutul pedagogic de 3 ani Tg. Mureș.

Liceul nr. 2 Satu Mare — Comisia nr. 12, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Satu Mare și Liceul Ardud — (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Emil Balla**, lector șt. sociale, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice Cluj.

Liceul Sighetul Marmației — Comisia nr. 13 secție mixtă cu limbile de predare română, maghiară și ucraineană. Se vor prezenta candidați de la Liceul Sighetul Marmației — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Nicolae Pavliuc**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Regiunea Mureș-Autonomă Maghiară

Liceul Miercurea Ciuc — Comisia nr. 1, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele Miercurea Ciuc, Sînmartin, Dănești, Gheorghieni, Ditrău, Joseni, Remetea și Toplița (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Andrei Roth**, conf. univ. filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul Gheorghieni — Comisia nr. 2 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Gheorghieni, Dr. P. Groza, Odorhei, Miercurea Ciuc, Toplița, Subcetate și Deda (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Vasile Macavei**, prof. matematici, Liceul „Bolyai-Farkaș" Tg. Mureș.

Liceul nr. 1 Tîrnăveni, Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Tîrnăveni și Liceul Jidvei (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Tiberiu Piersică**, lector univ. biologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 1 Reghin — Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Reghin (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gheorghe Crăciun**, lector univ. șt. sociale, Institutul de medicină și farmacie Tg. Mureș.

Liceul „Bolyai-Farkaș" Tg. Mureș — Comisia nr. 5, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Bolyai-Farkaș", Liceul „Unirea", Liceul nr. 4 și Liceul de artă Tg. Mureș (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Tiberiu Weisz**, conf. univ. filologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 4 Tg. Mureș — Comisia nr. 6, secție reală cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 4, nr. 5, Liceul „Unirea" și Liceul „Papiu Ilarian" Tg. Mureș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Francisc Manok**, conf. univ. chimie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „Papiu Ilarian" Tg. Mureș — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Papiu Ilarian" și Liceul „Bolyai-Farkaș" Tg. Mureș (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Chereji**, conf. univ. filologie, Institutul de teatru Tg. Mureș.

Liceul nr. 4 Tg. Mureș — Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 4, nr. 5, Liceul „Unirea" Tg. Mureș, liceele Sîngeorgiu de Pădure și Band (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Maria Chircoașu**, lector univ. biologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul nr. 2 Reghin — Comisia nr. 9, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Reghin, Liceul nr. 2 Tîrnăveni, liceele Iernut-Luduș, Sîngeorgiu de Pădure, Sovata, Miercurea Niraj și Band (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Tihamer Kolumban**, prof. biologie, Liceul Toplița.

Liceul Luduș — Comisia nr. 10, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Luduș, Sărmaș, Rîciu și Iernut (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Bogdan Stugren**, lector univ. biologie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul „Dr. P. Groza" Odorhei — Comisia nr. 11, secție mixtă cu limba de predare maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Dr. P. Groza" Odorhei, liceele Corund, Vlăhița, Zetea și Cristur (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieiri). Președinte **Alexandru Nagy**, prof. biologie, Liceul Iernut.

Regiunea Oltenia

Liceul „Nicolae Bălcescu" Craiova — Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nicolae Bălcescu" și Liceul nr. 3 Craiova (curs de zi și restanțieri). Președinte **Virgil Gheorghiu**, prof. univ. fizică, Universitatea Craiova.

Liceul „Frații Buzești" Craiova — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Frații Buzești" și Liceul nr. 4 Craiova (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ion Petreanu**, prof. univ. chimie, Universitatea Craiova.

Liceul „Frații Buzești" Craiova — Comisia nr. 3, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Frații Buzești" și Liceul nr. 3 Craiova (curs seral și restanțieri). Președinte **Ioan Toma**, conf. univ. chimie, Institutul Politehnic Timișoara.

Liceul nr. 3 Craiova — Comisia nr. 4 secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 4, Liceul „Fr. Buzești" și Liceul de muzică Craiova (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ion Maxim**, prof. univ. șt. biologice, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 5 Craiova — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 5 Craiova (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ioan Bejan**, conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 5 Craiova — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 5, Liceul „Nic. Bălcescu" Craiova și Liceul Bălcești — Oltețu (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Ion Safta**, prof. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul „Nic. Bălceascu" Craiova — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Nic. Bălcescu" Craiova (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Mihăilescu**, prof. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 1 Tg. Jiu — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Tg. Jiu, liceele Novaci și Tg. Cărbunești (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Borislav Cristici**, conf. univ. matematici, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 2 Tg. Jiu — Comisia nr. 9, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Tg. Jiu, liceele Valea Sadului, Peșteana și Rovinari (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Ion Ciolac**, prof. matematici, Liceul „Nic. Bălcescu" Craiova.

Liceul nr. 1 Tg. Jiu — Comisia nr. 10, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Tg. Jiu, liceele Valea Sadului, Tg. Cărbunești și Novaci (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Dănescu**, prof. biologie gr. II, Liceul nr. 5 Craiova.

Liceul nr. 1 Tr. Severin — Comisia nr. 11, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Tr. Severin și Liceul Vînju Mare (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maria Bica**, conf. univ. matematici, Universitatea Timișoara.

Liceul nr. 2 Tr. Severin — Comisia nr. 12, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3 Tr. Severin, liceele Strehaia, Sisești și Vînju Mare (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Dumitrescu**, lector univ. pedagogie, Universitatea Craiova.

Liceul nr. 3 Turnu Severin — Comisia nr. 13, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 3 Turnu Severin, liceele Baia de Aramă și Vînju Mare (curs de zi și restanțieri). Președinte **Nicolae Dincu**, prof. matematici, Liceul nr. 1 Tg. Jiu.

Liceul nr. 1 Caracal — Comisia nr. 14, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Caracal și Liceul Corabia (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ștefan Rosinger**, conf. univ. fizică, Institutul politehnic Timișoara.

Liceul nr. 2 Caracal — Comisia nr. 15, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2 și nr. 1 Caracal și Liceul Corabia (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mircea Bălașa**, conf. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul Balș — Comisia nr. 16 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Balș, Grădiște și Oveselu (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Florea Ciobanu**, conf. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul Băilești — Comisia nr 17 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Băilești, Segarcea și Bîrca (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Florea Ene**, conf. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul Bechet — Comisia nr. 18, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele Bechet și Dăbuleni (curs de zi și restanțieri). Președinte **Dumitru Ceaușescu**, conf. univ. chimie, Universitatea Timișoara.

Liceul Calafat — Comisia nr. 19 secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Calafat, Cetate și Vînju Mare (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Negrea**, conf. univ. Universitatea Craiova.

Liceul Filiași — Comisia nr. 20, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Filiași și Melinești (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Marin Păun**, conf. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Liceul Plenița — Comisia nr. 21, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Plenița, Cujmir și Cornu (curs de zi și restanțieri). Președinte **Marin Gîtan**, conf. univ. biologie, Universitatea Craiova.

Regiunea Ploiești

Liceul nr. 1 Buzău — Comisia nr. 1, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Buzău și Liceul Pătîrlagele (curs de zi). Președinte **Teodor Leca**, lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Liceul nr. 1 Buzău — Comisia nr. 2, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Buzău, liceele Beceni, Pogoanele, Mizil și Pătîrlagele (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ștefan Sarivan**, prof. matematici, Liceul nr. 5 Ploiești.

Liceul nr. 2 Buzău — Comisia nr. 3, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 1 Buzău, liceele nr. 1, nr. 2 Rm. Sărat, liceele Beceni, Mizil și Pătîrlagele (curs de zi). Președinte **Constantin Rapcea**, prof. biologie gr. II, Liceul Sinaia.

Liceul nr. 2 Buzău — Comisia nr. 4, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 1 Buzău, liceele nr. 1, nr. 2. Rm. Sărat, liceele Pătîrlagele și Mizil (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mihai S[illegible]ir**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul nr. 1 Cîmpina — Comisia nr. 5, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Cîmpina, liceele Bușteni și Sinaia (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ernest Beiu Paladi**, conf. univ. matematici, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 2 Cîmpina — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 1 Cîmpina, liceele Bușteni, Breaza, Sinaia (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Valeriu Pisoschi**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul Moreni — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Moreni, Filipești și Băicoi (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Aspasia Vasiliu**, prof. filologie. Liceul nr. 1 Ploiești.

Liceul nr. 1 Ploiești — Comisia nr. 8, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Ploiești, liceele Urlați, Plopeni, Slănic și Ciorani (curs de zi). Președinte **Dumitru Sulgerescu**, lector univ. matematici, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul nr. 1 Ploiești — Comisia nr. 9, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 5, nr. 6 Ploiești, liceele Urlați și Slănic (curs de zi și restanțieri). Președinte **Mihai Marinescu**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul nr. 1 Ploiești — Comisia nr. 10, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Ploiești, liceele Urlați și Plopeni (curs seral și învățămînt fără frecvență). Președinte **Vladimir Lambrino**, conf. univ. chimie, Institutul medico-farmaceutic București.

Liceul nr. 1 Ploiești — Comisia nr. 11. secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 Ploiești și secția serală Valea Călugărească (curs seral, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Gavrilă Stan**, conf. univ. biologie, Institutul Agronomic „Nic. Bălcescu" București.

Liceul nr. 2 Ploiești — Comisia nr. 12, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 3 și nr. 4 Ploiești (curs de zi). Președinte **Alexandru Burcescu**, lector univ. fizică, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 2 Ploiești — Comisia nr. 13, secție umanistă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 3 și nr. 4 Ploiești (curs de zi). Președinte **Elena Iliescu**, lector univ. filologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul nr. 2 Ploiești — Comisia nr. 14. secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 2, nr. 4, nr. 5 Ploiești și secția serală Boldești (curs seral și învățămînt fără frecvență). Președinte **Mircea Naumescu**, conf. univ. fizică, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 5 Ploiești — Comisia nr. 15, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 5 Ploiești (curs seral și restanțieri). Președinte **Ion Fait**, conf. univ. fizică, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 5 Ploiești — Comisia nr. 16, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 5 Ploiești (curs seral și restanțieri). Președinte **Eugen Pastea**, conf. univ. biologie, Institutul agronomic „Nic. Bălcescu" București.

Liceul nr. 5 Ploiești — Comisia nr. 17, secție reală. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 5 Ploiești (curs seral și restanțieri). Președinte **Mihai Ifrim**, conf. univ. fizică, Institutul de construcții București.

Liceul nr. 6 Ploiești — Comisia nr. 18, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 6, nr. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 4 Ploiești, liceele Urlați și Plopeni (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Valeria Bănulescu**, prof. biologie, Liceul nr. 1 Tîrgoviște.

Liceul nr. 1 Rm. Sărat — Comisia nr. 19, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Rm. Sărat (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Leon Livorschi**, conf. univ. matematici, Institutul de petrol, gaze și geologie București.

Liceul Vălenii de Munte — Comisia nr. 20, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Vălenii de Munte și Mineciu Pămînteni (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ion Diaconu**, lector univ. filologie, Universitatea București.

Liceul nr. 1 Tîrgoviște — Comisia nr. 21, secție reală. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2, nr. 3 Tîrgoviște, liceul Băleni și secția serală Mija (cursuri de zi, serale și restanțieri). Președinte **Carol Kromec**, conf. univ. matematici, Institutul de petrol, gaze și geologie București.

Liceul nr. 3 Tîrgoviște — Comisia nr. 22, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 3, nr. 1 și nr 2 Tîrgoviște (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Victor Grigorescu**, lector univ. șt. sociale, Institutul medico-farmaceutic București.

Liceul Pucioasa — Comisia nr. 23, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Pucioasa și Fieni (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mihai Vulpescu**, prof. filologie, Liceul nr. 6 Ploiești.

Regiunea Suceava

Liceul „A. T. Laurian" Botoșani — Comisia nr. 1, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „A. T. Laurian" Botoșani și Liceul Săveni — (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Nemițan**, lector univ. matematici, Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

Liceul nr. 2 Botoșani — Comisia nr. 2, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Botoșani, liceele Bucecea, Trușești și Ștefănești — (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Lazăr**, lector univ. filologie, Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

Liceul „Dragoș Vodă" Cîmpulung - Moldovenesc — Comisia nr. 3, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul „Dragoș Vodă", Cîmpulung-Moldovenesc, Liceul Moldovița și Liceul „Ștefan cel Mare" Cîmpulung Moldovenesc (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Luțica Tintilă**, prof. geografie, Liceul nr. 2 Suceava.

Liceul nr. 1 Fălticeni — Comisia nr. 4, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1 și nr. 2 Fălticeni, liceele Dolhasca și Drăgușeni (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Traian Chelariu**, lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

Liceul Gura Humorului — Comisia nr. 5, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele Gura Humorului, Solca și Vatra Dornei (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Hortensia Suhan**, prof. geografie gr. II., Liceul „Dragoș Vodă" Cîmpulung-Moldovenesc.

Liceul nr. 1 Rădăuți — Comisia nr. 6, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Rădăuți și Liceul Siret (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Enric Goldhagen**, lector univ. fizică, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași.

Liceul nr. 2 Rădăuți — Comisia nr. 7, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Rădăuți (curs de zi și restanțieri). Președinte **Elvira Botez**, lector univ. matematici, Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

Liceul nr. 1 Suceava — Comisia nr. 8, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 1 Suceava (cursuri de zi, serale, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Antoniu Pierret Ana**, conf. univ. filologie, Universitatea București.

Liceul nr. 2 Suceava — Comisia nr. 9, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la Liceul nr. 2 Suceava (curs de zi și restanțieri). Președinte **Dragomir Ștefan**, prof. istorie gr. II., Liceul nr. 1 Botoșani.

Liceul nr. 1 Dorohoi — Comisia nr. 10, secție mixtă. Se vor prezenta candidați de la liceele nr. 1, nr. 2 Dorohoi și Liceul Darabani (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioan Sbierea**, lector univ. fizică, Institutul pedagogic de 3 ani Suceava.

EXAMENUL DE DIPLOMĂ LA LICEELE PEDAGOGICE ȘI INSTITUTELE PEDAGOGICE DE ÎNVĂȚĂTORI

Liceul nr. 33 București cu secție pedagogică de învățători — Comisia nr. 1. Se vor prezenta candidați de la liceele pedagogice de învățători București și Buzău (curs de zi și restanțieri). Președinte **Vasile Bunescu**, conf. filozofie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București

Liceul nr. 33 București cu secție pedagogică de învățători — Comisia nr. 2. Se vor prezenta candidați de la liceele pedagogice de învățători Buftea, Constanța și Institutul pedagogic de învățători București (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Oisie Șafran**, conf. univ. pedagogie, Universitatea București.

Liceul nr. 33 București cu secție pedagogică de învățători — Comisia nr. 3. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de educatoare și Institutul pedagogic de învățători București (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Victoria Atanasiu**, lector psihologie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul pedagogic de învățători Cîmpulung-Mușcel — Comisia nr. 4. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători și Institutul pedagogic de învățători Cîmpulung-Mușcel (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Iosif Gabrea**, prof. univ. pedagogie, Universitatea București.

Liceul pedagogic de învățători Cîmpulung-Mușcel — Comisia nr. 5. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Cîmpulung-Mușcel (învățămînt fără frecvență). Președinte **Constantin Matei**, lector univ. pedagogie, Universitatea București.

Liceul pedagogic de învățători Arad — Comisia nr. 6. Se vor prezenta candidați de la liceele pedagogice de învățători Arad, Oradea și Deva și de la Institutele pedagogice de învățători Arad și Deva (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Cioroianu**, conf. univ. psihologie, Universitatea Craiova.

Liceul pedagogic de învățători Arad — Comisia nr. 7. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de educatoare Arad și Institutul pedagogic de învățători Arad (învățămînt fără frecvență). Președinte **Constantin Sandu**, lector univ. pedagogie, Universitatea București.

Liceul pedagogic de învățători Cluj — Comisia nr. 8 se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători și Institutul pedagogic de învățători Cluj (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Constantin Popescu**, lector pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul pedagogic de învățători Cluj — Comisia nr. 9 cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători Aiud, Liceul pedagogic de educatoare Aiud și Institutele pedagogice de învățători Cluj și Aiud (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Andrei Dancsuly**, prof. univ. pedagogie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul pedagogic de învățători Cluj — Comisia nr. 10. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători Blaj, Liceul pedagogic de educatoare Cluj și Institutele pedagogice de învățători Blaj și Cluj (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Mariana Roșca**, conf. univ. pedagogie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul pedagogic de învățători Galați — Comisia nr. 11. Se vor prezenta candidați de la Liceele pedagogice de învățători și educatoare Bacău și Galați (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maria Cosma**, lector univ. pedagogie. Universitatea București.

Liceul pedagogic de învățători Galați — Comisia nr. 12. Se vor prezenta candidați de la Institutul pedagogic de învățători Galați (învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Ioana Ionescu**, conf. univ. pedagogie, Institutul de perfecționare a cadrelor didactice București.

Liceul „C. Negruzzi" cu secție pedagogică Iași — Comisia nr. 13. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători Bîrlad și Institutul pedagogic de învățători Iași (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Cornelia Dumitriu**, lector univ. psihologie, Universitatea „Alex. I. Cuza" Iași

Liceul pedagogic de învățători Sighetul Marmației — Comisia nr. 14 cu limbile de predare română și ucraineană. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători și Institutul pedagogic de învățători Sighetul Marmației (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Maximilian Boroș**, lector univ. psihologie, Institutul pedagogic de 3 ani Baia Mare.

Liceul pedagogic de învățători Odorhei — Comisia nr. 15 cu limbile de predare română și maghiară. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători și Institutul pedagogic de învățători Odorhei (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Zoltan Nahlik**, conf. univ. pedagogie, Universitatea „Babeș-Bolyai" Cluj.

Liceul pedagogic de învățători Craiova — Comisia nr. 16. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători și Institutul pedagogic de învățători Craiova (curs de zi și restanțieri). Președinte **Ilie Stănculescu**, lector univ. pedagogie, Institutul pedagogic de 3 ani Pitești.

Liceul pedagogic de învățători Suceava. — Comisia nr. 17. Se vor prezenta candidați de la Liceul pedagogic de învățători și Institutul pedagogic de învățători Suceava (curs de zi, învățămînt fără frecvență și restanțieri). Președinte **Steliana Năstăsescu**, conf. univ. pedagogie, Universitatea București.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii, București 40.132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 861
Luni 22 august 1966
6 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

XXII

In fiecare an, la sărbătoarea lui națională, poporul nostru aniversează, într-o atmosferă de puternic entuziasm, marea lui biruință de la 23 August 1944 — eliberarea patriei de sub jugul fascist. Încununare a luptei de veacuri a maselor populare pentru libertate, independență și suveranitate națională, victoria insurecției armate inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român a înlăturat dictatura fascistă și a însemnat începutul revoluției populare, care a deschis o nouă epocă în viața poporului român. Au avut loc schimbări fundamentale în raportul de forțe social-politice, clasa muncitoare devenind hegemonul luptei întregului popor ; s-a închegat și s-a întărit alianța muncitorească-țărănească, s-a dezvoltat unitatea tuturor forțelor democratice. Aceasta a făcut posibilă trecerea la revoluția socialistă, începerea operei de construire a noii orînduiri.

Drumul străbătut de poporul român în cei douăzeci și doi de ani care au trecut de la eliberare a fost greu, însă plin de prefaceri revoluționare mărețe. Cu clarviziunea pe care i-o dădea cunoașterea legilor dezvoltării sociale, a teoriei revoluționare, Partidul Comunist Român a trasat calea pe care trebuia să pășească poporul pentru a-și dobîndi o reală independență și a mobilizat forțele creatoare ale tuturor oamenilor muncii la înfăptuirea acestui țel. Cuvîntul înflăcărat al partidului a chemat la luptă milioane de muncitori, țărani, intelectuali, hotărîți să-și făurească o viață nouă, să ridice țara noastră în rîndul țărilor cu o înaltă civilizație.

Graiul de necontestat al faptelor, al realizărilor obținute în cele peste două decenii care au trecut de la eliberarea țării este edificator. In timp ce odinioară structura predominant agrară a țării era considerată ca o necesitate și o fatalitate inexorabilă, România socialistă de azi este o țară cu un potențial industrial de aproape zece ori mai mare decît în 1938, cu ramuri industriale noi și moderne, cu un ritm de creștere al industriei și al venitului național printre cele mai înalte din lume. Politica partidului de industrializare socialistă, de dezvoltare cu precădere a industriei grele, își arată din plin roadele. Marile bogății naturale ale pămîntului românesc — petrolul, gazul metan, lemnul, sarea — sînt amplu valorificate în industrie, făcînd să crească forța economică a țării, să se ridice bunăstarea materială a maselor. Economia noastră de astăzi dispune de utilaje, mașini și agregate realizate la cel mai înalt nivel al tehnicii mondiale, expresie a capacității creatoare a savanților, tehnicienilor și muncitorilor români.

Puterea socialistă a schimbat din temelie fața satelor românești. Conducînd revoluția populară, partidul comuniștilor a lichidat proprietatea moșierească, a îndrumat țărănimea pe făgașul marii gospodării cooperatiste, a învățat-o să folosească mijloacele moderne, știința și tehnica avansată. Industria socialistă dă agriculturii tractoare, combine, semănători și alte mașini agricole, îngrășăminte chimice, antidăunători, mijloace tehnice pentru extinderea irigațiilor. Cooperativizarea agriculturii a adus cu sine civilizația în lumea satului. În ultimii 15 ani s-au construit la sate peste un milion de locuințe. In casele țăra-

(Continuare în pag. a 5-a)

ÎN CINSTEA MARII SĂRBĂTORI

Profesorii și elevii din toate școlile patriei întîmpină cu însuflețire marea sărbătoare de la 23 August.

Numeroase acțiuni au loc, în cinstea acestei sărbători, la Palatul pionierilor din Capitală. Printre ele se numără, de exemplu, un foc de tabără cu tema „Slăvită nouă țară", la care vor participa peste 1 200 de pionieri. Tot în întîmpinarea sărbătorii de la 23 August va avea loc finala spartachiadei Palatului pionierilor, în cadrul căreia micii sportivi vor participa la probe de atletism, volei și înot. În aceste zile va avea loc la Palat și deschiderea unei expoziții cu tema „Pe meleagurile României socialiste". Expoziția va cuprinde piese și colecții adunate de pionieri în cadrul excursiilor, al expedițiilor, al drumețiilor, precum și caiete cu însemnări din tabără.

■

In cinstea zilei de 23 August, toate școlile raionului Ciuc au intensificat pregătirile pentru noul an școlar. Pretutindeni au fost terminate lucrările de amenajare, lucrările de reparații și de curățenie. Școlile generale nr. 1 și nr. 3 din Miercurea Ciuc, școlile din Sîncrăieni și Cozmeni, Școala de 4 ani din Ciceu sînt gata să-și deschidă porțile.

La Casa pionierilor s-a pregătit în aceste zile un program artistic închinat zilei de 23 August. Tematica lui exprimă bucuria vieții de azi, recunoștința elevilor pentru grija pe care le-o poartă partidul și statul, pentru condițiile minunate care li s-au creat.

■

Cu mult entuziasm întîmpină sărbătoarea eliberării și școlile regiunii Oltenia. Acestea participă intens la acțiunea inițiată în cinstea zilei de 23 August de secția regională de învățămînt — întrecerea pentru cel mai frumos și mai bine gospodărit local de școală. S-au evidențiat pînă acum, în această acțiune, Școala generală din comuna Iași-Gorj și Școala generală din comuna Aninoasa, raionul Filiași.

Echipele sindicale din școlile regiunii au pregătit în cinstea sărbătorii bogate programe artistice. De asemenea, au loc excursii și drumeții care fac cunoscute elevilor realizările dobîndite de oamenii muncii.

■

La Clubul sindicatelor din învățămînt din Capitală va avea loc, în cinstea sărbătorii eliberării, o conferință cu tema „Importanța zilei de 23 August pentru poporul nostru". Biblioteca Clubului organizează cu acest prilej o recenzie a romanului „Șoseaua Nordului", de Eugen Barbu, precum și o vitrină literară în care sînt expuse opere create de scriitorii români în cei 22 de ani de la eliberare.

Pentru a da învățătorilor și profesorilor posibilitatea să cunoască nemijlocit unele din realizările dobîndite de oamenii muncii sub conducerea partidului, s-a organizat o excursie în Delta Dunării. Cu prilejul acestei excursii cadrele didactice au vizitat întreprinderea stuficolă, precum și Combinatul pentru industrializarea peștelui din Tulcea.

■

Intr-o atmosferă de entuziasm se desfășoară manifestările organizate în cinstea zilei de 23 August în școlile regiunii Iași. La centrele cultural-artistice din Vaslui, de pildă, au loc întîlniri ale pionierilor și școlarilor cu activiști de partid și de stat care le vorbesc despre însemnătatea zilei de 23 August. De asemenea, se organizează focuri de tabără la care se prezintă frumoase programe artistice. Tabăra de pionieri și școlari din Vaslui a pregătit un montaj literar-muzical cu tema „Poeții cîntă partidul", iar la tabăra din Muncel, raionul Pașcani, au loc întîlniri cu participanți la războiul antihitlerist și s-a pregătit un program de versuri și cîntece închinate marii sărbători.

PARTIDULUI

Unic și vast, oceanul își mînă pe nisipuri
Talazuri felurite cu creștetele vii.
Atîtea mii de stele în tot atîtea chipuri
Dau fermecată viață aceleiași tării.
Atîtea mii de oameni prin mii de părți trăind
Partidului viața și visurile-nchină,
Cum clinchete distincte din line strune prind
Aceeași melodie, fierbinte și deplină.

In marile uzine de fier, alunecînd
Printre imense jerbe de flăcări și de stele,
Peste arate, negre întinderi de pămînt,
Ori lîngă blînde turme cu ugerele grele,
— Aceleași idealuri văd oamenii nutrind,
A clasei idealuri sub mii de frunți se-mbină,
Cum clinchete distincte din line strune prind
Aceeași melodie, fierbinte și deplină.

Urieșesc, cît munții semeți pe zări sculptați,
Partid al celor vrednici, cinstiți, fără de număr,
Văd cum întreaga țară cu rodnic pas străbați
Și aripile hainei îți flutură pe umăr.
In pieptul tău puternic mari flăcări se aprind
Din zeci de mii de inimi strîngîndu-se-n lumină,
Cum clinchete distincte din line strune prind
Aceeași melodie, fierbinte și deplină.

Căci mii și mii de oameni, prin mii de părți trăind,
Partidului viața și visurile-nchină,
Cum clinchete distincte din line strune prind
Aceeași melodie, fierbinte și deplină.

NICOLAE LABIȘ

ÎMPLINIRI

Imaginea copilului desculț, pornind la școala îndepărtată, peste dealuri și văi, cu traista de cărți în spinare, pe viscol, pe ploaie sau legănat de vînturi năprasnice ca o trestie fragedă, a copilului care a avut de înfrînt uneori rezistența părintelui strîns în chingile nevoilor sau batjocura bogătanilor satului care socoteau învățătura un drept al lor, al celor cu pogoane multe și căsoaie solide, a pierit de mult din fața ochilor noștri. Cel care își mai aduce încă aminte de ea, să se afle odată în mijlocul unui sat, în fața unei școli, a uneia dintre miile de școli cu ferestre largi, cu clase încăpătoare, cu grădină în jurul ei, să se afle acolo cînd, la vremea prînzului, copiii izbucnesc parcă pe ușile ei ca un stol de vrăbii, cu chiote și rîsete ce sună ca apa neîncepută, și să se uite la ei. Sînt toți, toți copiii satului, nici unul n-a rămas acasă ca să păzească gîștele gospodăriei părintești sau vacile boierului, toți copiii satului, bine îmbrăcați, bine încălțați, cu fețe luminoase, cu ochi limpezi și plini de înțelegere. N-au trebuit să lupte cu nimeni ca să pătrundă în școală, porțile ei stau deschise în fața lor, cum stau deschise porțile tuturor școlilor din țara asta, multe și felurite — școli generale și școli profesionale, licee teoretice și licee de specialitate, institute tehnice și universități. Invățămîntul e gratuit și gratuite sînt cărțile de școală, din clasa I și pînă la a XII-a

Cultura nu mai e de ani de zile un teren îngrădit, bine păzit, rîvnit de departe, cîștigat prin bătălii mari cu privilegiații care o păstrau pentru ei, prin bătălii crîncene cu sărăcia pe care omul simplu trebuia s-o poarte în spinare ca pe o povară prea grea pentru puterile lui, dobîndit cu jertfe, cu umilințe, sau cu o mîndrie care sîngera la fiecare pas. Cultura îmbibă azi aerul pe care îl respirăm, e atmosfera în care ne-am deprins să trăim, și feluritele ei manifestări au pătruns pînă în cele mai depărtate unghere ale țării și au devenit o necesitate pentru fiecare cetățean, de orice vîrstă ar fi el. Lumea s-a lărgit considerabil în jurul individului uman, pămîntul a căpătat adevăratele lui proporții, noțiunea de patrie s-a limpezit și s-a întărit, conștiința locului pe care îl ocupă el însuși în societate s-a deslușit, cu toate drepturile și datoriile pe care le implică acest loc, pentru fiecare om în parte. Invățămîntul politic, cursurile serale și fără frecvență, conferințele cu tematici variate, cursurile de specializare, de calificare, radio-ul, televiziunea, bibliotecile, căminele și casele de cultură deschid gîndirii fiecăruia perspective largi, îi clarifică nu numai problemele meseriei lui, ci întregul complex de probleme care se pun în fața individului contemporan.

Școala, învățămîntul început din clasele elementare și dus pînă acolo unde năzuiește tînărul să ajungă după înclinațiile lui, după capacitatea lui intelectuală, este chezășia adevăratei culturi solide, organizate, așezate pe temelii sănătoase. Această școală, cu atît mai exigentă cu cît duce către o mai deplină pregătire, către o profesie mai de răspundere, dă în schimb adolescentului care a pătruns în ea noțiuni complete în legătură cu tot ceea ce implică faptul de a trăi și a practica o meserie în secolul nostru, în care știința a făcut salturi colosale, în care trecutul istoric al omenirii nu mai păstrează nimic nebulos pentru noi, în care nu numai pămîntul e cutreierat de mașini perfecte, ci și cosmosul, în care interesul pentru destinul omului de pretutindeni nu poate lăsa indiferente masele de nicăieri, în care interdependența și întrețeserea tuturor problemelor politice, economice, sociale, se dovedește a fi o mare, o evidentă realitate.

In țara noastră, după 23 August 1944, s-au ridicat școli nenumărate. Invățămîntul a căpătat o amploare și o diversitate care, înainte de eliberare, nu putea fi întrevăzută sau visată. Din pruncie pînă la maturitate omul poate învăța, e îndemnat să învețe, e ajutat să învețe, e stimat și pus la loc de cinste cu cît a învățat mai mult, cu cît își stăpînește mai mult meseria și o vede nu ca pe o treabă izolată, ci încadrată în complexul celorlalte activități pe care le condiționează și de care e condiționată.

Misiunea învățătorului și a profesorului, frumoasă de la începuturile ei, are astăzi o noblețe nouă, pentru că dascălilor le e dat să plămădească și să dea chip conștiinței care se naște în copil, sentimentului de răspundere care se fortifică în adolescent. Invățătorul și profesorul sînt pilda vie a imaginii despre om pe care o creează în copil, și cu cît această pildă e mai autentică, mai fără greș, cu atît viitorul cetățean va fi mai pe măsura timpului său, pe măsura socialismului, se va încadra în acest ritm uriaș al creației care a devenit ritmul propriului nostru sînge, ritmul inimii noastre.

România, această țară ținută cîndva pe loc de clasele exploatatoare, se preocupă azi de problemele culturii, de răspîndirea culturii în mase, într-o măsură mult mai mare decît alte țări care au tradiții culturale mai vechi. Rezultatele acestei intense preocupări se văd în fiecare zi, și se vor vedea în viitor în chip și mai amplu, și mai absolut.

Temeliile toate sînt așezate, clădirea va fi minunată și strălucitoare.

LUCIA DEMETRIUS

VASTELE ORIZONTURI ALE LIBERTĂȚII

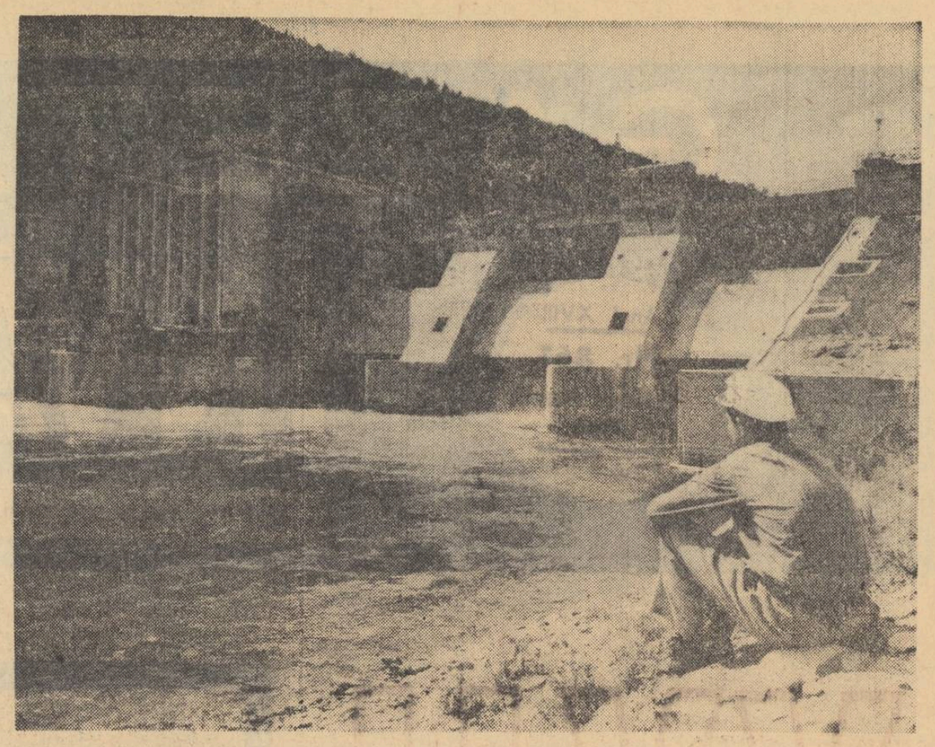

Sus : *Pe malul Bistriței, în fața hidrocentralei de la Pingărați.*

Jos : Belșug și frumusețe în viile gospodăriei agricole de stat din Segarcea.

Există un splendid ritm al istoriei specific Republicii noastre Socialiste, un ritm care condensează evenimente de valoarea deceniilor în dimensiunea lunilor și săptămînilor. Este ritmul forțelor descătușate ale omului care trăiește liber într-o țară liberă. Pietrele de kilometraj de pe vasta cale pe care o străbatem de douăzeci și doi de ani marchează cifre și procente uluitoare: un uriaș salt al industriei, o prefacere din temelii a agriculturii, o continuă înălțare a stachetei întregii vieți social-culturale. Eliberînd patria din lanțul exploatării, Partidul Comunist Român a deschis porțile progresului conducînd poporul, în marș victorios, către acel ideal suprem pe care îl numim fericirea oamenilor.

Printre domeniile pe care istoria vieții noastre libere și-a pus amprenta sa de aur se află unul mai puțin măsurabil, mai greu de prins în procente, dar care, pe scara valorilor umanității, se află pe primele locuri — este domeniul formării oamenilor, al plămădirii noii lor conștiințe, a noilor lor orizonturi. În acest domeniu profesia se numește EDUCAȚIE, iar obiectul profesiei sînt OAMENII.

— Cum vedeți condiția omului liber, problemele noii lui capacități spirituale, afective și creatoare?

Cei cărora le-am adresat această întrebare muncesc toți pe același unic și imens șantier care se întinde în toate cele patru vînturi ale țării și ale cărui sucursale poartă pretutindeni același nume: școala. Ei se numesc profesori și au mîndria de a fi slujitorii celui mai important factor de cultură și civilizație. Pe șantierul lor se înalță unul dintre cele mai înalte edificii ale construcției socialiste — personalitatea omului de mîine, iar principiile care stau la baza acestei uriașe construcții sînt principiile de granit ale eticii comuniste.

Mai mult decît noi înșine

Deși am deschis discuția începînd cu copiii cărora le este profesoară, n-am ajuns să vorbim despre ei decît puțin mai tîrziu. Dorind parcă să delimiteze liniile largi, de fundal, ale subiectului, **SILVIA MĂRCULESCU** a ținut să vorbească mai întîi despre „locurile noastre".

— Pentru a discuta despre copiii mei aș dori să vă spun mai întîi cîte ceva despre aceste locuri. Veți vedea că există o legătură directă între cele două subiecte.

Lucrez la Școala generală din Pîngărați, o comună din apropierea orașului Piatra Neamț. Să vă spun cum arăta odinioară? Ca toate satele de atunci. Acum, nici nu știu dacă mai pot numi o astfel de localitate „comună". Hidrocentrala de la Pîngărați sau hidrocentralele de la Stejarul și Vadul, situate la cîțiva kilometri depărtare, edificiul Institutului de cercetări biologice sau cel al Stației meteorologice, situate chiar lîngă localul școlii — toate realizări din anii Republicii — fac ca trăsăturile specifice unei așezări rurale să devină aproape de nerecunoscut. Mă gîndesc adesea că ceea ce este minunat în toate acestea este fenomenul devenirii, al evoluției specifice societății noastre...

— Incontestabil, aveți dreptate. Dar în ce constă „legătura directă" despre care vorbeați?

— Vedeți, toate realizările acestea constituie forme de concretizare ale capacității creatoare a oamenilor care trăiesc într-un stat liber. Noi, profesorii, nu contribuim direct la realizarea construcțiilor: nu ridicăm nici case, nici hidrocentrale, nici uzine. Noi ne ocupăm de copii. Dar copiii aceștia vor fi constructori în sensul cel mai larg al cuvîntului. Noi creștem, deci, viitori constructori. Iar acesta este un domeniu în care avem cele mai largi posibilități de a ne afirma capacitatea creatoare. Sîntem chemați să creăm în domeniul personalității omenești edificii tot atît de grandioase și de impunătoare ca edificiile pe care constructorii le înalță din beton. Înțelegeți? Elevii noștri vor trebui să devină astfel de oameni încît înfăptuirile lor să fie mai mari decît ale părinților lor, iar ei înșiși să reprezinte mai mult decît reprezentăm noi. Acesta este sentimentul pe care îl încerc ori de cîte ori intru în clasă, ori de cîte ori încep o nouă lecție. „Cînd copiii aceștia vor fi mari — mă gîndesc — vor trebui să fie mai mult decît sînt eu însumi. Epoca de mîine le va cere mai mult decît mi se cere mie astăzi și eu trebuie să-i învăț și să-i ajut să mă depășească".

Adevăratul sentiment al iubirii de patrie

— În general — ne spunea **NICULAE ZOOTESCU**, de la Liceul din Filipeștii de Pădure — noi, învățătorii, sîntem niște sentimentali. Poate că prezența permanentă în jurul nostru a copiilor mici ne face să fim așa. Sau poate altceva, nu știu. Dar cert este că sîntem sentimentali. Așa că vă rog să iertați unui bătrîn învățător dorința de a vorbi în exclusivitate despre problema sentimentelor.

Niculae Zootescu este într-adevăr un învățător în vîrstă, cu vorba domoală și așezată, cu surîsul plin de căldură. Se întrerupe și mă privește tăcut, zîmbind cu oarecare inofensivă șiretenie și așteptînd să consimt. Nu înțeleg bine unde vrea să ajungă și îl îndemn să continue.

— Despre ce fel de sentimente este vorba?

— De unul singur, dar cel mai important dintre toate: de dragostea pentru pămîntul pe care te-ai născut și pe care trăiești, pentru bunicii și străbunicii care au fost îngropați în acest pămînt, pentru poporul patriei tale. Eu muncesc în școală de 37 de ani. Este o viață de om, nu? În vremea asta am văzut multe, am auzit multe. Ni se cerea cîndva să vorbim copiilor la școală despre dragostea de patrie înțelegîndu-se prin asta „dragostea de rege și regat". Nu puteam să vorbesc și nu aveam despre ce să vorbesc. În vremea „regelui și a regatului" am văzut țărani murind de pelagră și copii tremurînd în bănci de frig. „Regele și regatul" m-au obligat să colind șapte sate fără să-mi pot găsi undeva o slujbă stabilă, m-au făcut să îndur luni în șir foametea pentru că salariile se opriseră undeva, nu știu unde. Vorbeam însă și atunci copiilor despre Decebal și despre Mircea cel Bătrîn, despre Dunăre și despre bătrînii noștri munți.

Le vorbesc și astăzi copiilor despre patrie. Nu numai despre trecutul, ci și despre prezentul ei. O fac, de fiecare dată, cu o nouă și mereu proaspătă emoție, pentru că în tot ceea ce ne înconjoară azi se găsește ceva esențial, legat de noua condiție a statului nostru liber. Am făcut de curînd, cu copiii, o excursie prin mai multe regiuni ale țării. Pretutindeni au văzut, alături de frumusețile naturale, giganții construcției socialiste. Sentimentul dragostei lor față de patrie este real și profund pentru că patria însăși îi oferă o bază reală și profundă.

Evoluția unor fizionomii spirituale

MARIOARA ONA este profesoară la Liceul nr. 1 din Sighetul Marmației, liceul pe care, în urmă cu 15 ani, l-a absolvit ea însăși.

— Liceul este același — ne spune Marioara Ona — o clădire veche, somptuoasă, un liceu cu tradiții și cu succese remarcabile. Și o bună parte dintre profesori sînt aceiași ca și în urmă cu 20 de ani. Și totuși, totul este altfel. Nu vreau să vorbesc de elementele materiale care au dat liceului o nouă față — laboratoare, mobilier, material didactic, o întreagă zestre nouă — deși și despre acestea s-ar putea vorbi încă mult. Dar oamenii înșiși, felul lor de a privi viața, de a munci, s-au schimbat în mod radical.

Mă gîndesc la valorosul profesor de desen Gheorghe Chivu, om în jurul a 50 de ani, pe care l-am cunoscut odinioară mereu singuratic, mereu nemulțumit și trist. Nu ne dădeam seama pe atunci noi, elevii, de cauzele nemulțumirii și tristeții lui. Reîntîlnindu-l, am reușit să-l înțeleg. Omul acesta suferea din cauza nedreptății sociale, din cauza zecilor de fapte mai mari sau mai mărunte care aveau în esență aceeași caracteristică: inechitatea unui regim bazat pe exploatare. Nu știu dacă a încercat să lupte. Poate că nu a încercat. Sau, poate, a încercat dar nu a găsit adevăratul drum al luptei. Și atunci s-a închis în sine, renunțînd la tot în afară de copiii pe care i-a iubit întotdeauna cu pasiune. Este uluitor să-l vezi acum. Deși nu se mai află la vîrsta marilor energii, pare că a reînviat. A devenit membru de partid și vechea haină a tristeții a fost de mult uitată pe undeva. Acum este un om în plină forță creatoare, plin de vitalitate și entuziasm. A publicat nu de mult un volum de poezii, este conducătorul cenaclului literar din localitate și unul dintre cei mai buni profesori ai școlii.

Singura explicație a acestei schimbări este libertatea, înțelegînd prin ea toate acele condiții care au fost create în anii noștri pentru afirmarea personalității umane.

Idealuri în marș

Discutînd cu profesorul **ELIADE BOȘONEA** de la Liceul din Segarcea, am încercat să delimităm unul dintre factorii esențiali pentru succesul procesului de educație.

— Esențial mi se pare, spunea el, să formulăm în fața elevilor un ideal precis, corespunzător capacității și aptitudinilor lor, și să-i facem să-și subordoneze toate forțele acestui ideal.

— Este doar o idee teoretică?

— Dimpotrivă, este un principiu de activitate practică pe care caut să nu-l uit niciodată, considerînd că nu poate fi uitat de nici un profesor care vrea să-și facă datoria cu seriozitate. Fiindcă forța creatoare a oamenilor se desfășoară din plin atunci cînd obiectul activității lor constituie, mai mult decît o datorie socială, o pasiune. O necesitate interioară îl va determina pe elev să învețe mai mult decît poveștile, încurajările sau pedepsele a o mie de profesori. Iar fundamentul acestei necesități nu-l poate constitui decît un ideal, un țel căruia el să-și dedice munca de elev. De aceea, ori de cîte ori iau contact cu o nouă serie de elevi, caut întîi să le cunosc înclinațiile, aptitudinile. Apoi, să transform înclinațiile lor în pasiuni, să le trezesc dorința de a realiza ceva măreț în domeniul de activitate pe care îi las întotdeauna să creadă că și l-au găsit singuri.

Nu sînt de prea mulți ani profesor, dar am și condus cîteva promoții pînă la intrarea în producție sau pînă la porțile facultăților. Și mă bucură mult gîndul că Marin Alexandru, coborîtorul unei familii de clăcași, este astăzi unul dintre studenții cei mai valoroși ai Institutului agronomic din Craiova, că Eugen Voicu, plecat și el din rîndul celor care au umblat odinioară cu picioarele goale în urma plugului, va absolvi nu peste mulți ani Institutul medico-farmaceutic din București și va fi un medic destoinic sau că, la fel cu ei, mulți alți elevi au înțeles că viața nu poate fi trăită fără un țel înalt.

— Este, deci, un bun principiu educativ.

— Cred că e mai mult decît atît. Cred că e un principiu de viață în societatea noastră. Condițiile sociale de astăzi condamnă aspru pe cei care duc o viață vegetativă, pe cei care fac lucruri de mîntuială, care trăiesc de pe o zi pe alta. Țelurile, pasiunile, idealurile au devenit o condiție a existenței.

Tînărul profesor care îmi vorbește se întrerupe pe neașteptate, ca pentru a se verifica. Și, după cîteva clipe, continuă:

— Nu, astea nu sînt vorbe spuse așa, în vînt. Și, ca să vedeți că nu exagerez, veniți să cunoașteți comuna noastră mai îndeaproape, să vedeți cooperativele agricole de producție milionare, sau gospodăria agricolă de stat care deține titlul de fruntașă pe țară, să stați de vorbă cu oamenii. O să înțelegeți atunci mai bine ce înseamnă forța idealurilor.

Esența entuziasmului

Există în **FELICIA POPESCU**, în această femeie înaltă, cu părul alb, o anumită forță reținută pe care o simți vibrînd undeva, ascunsă, de la primul schimb de cuvinte. Nu vorbește mult despre trecut, deși jumătate din viață și-a trăit-o atunci. Acest „atunci" ascunde amintirea peregrinărilor ei de tînără singură și săracă în căutarea unui loc de muncă, umilințe, mizerii și dezamăgiri pe care le-a uitat sau vrea să le uite.

Povestește în schimb cu bucurie despre împrejurările în care a primit carnetul de partid în urmă cu 20 de ani, sau despre solemnitatea în cadrul căreia i-a fost atribuit titlul de „profesoară fruntașă". Și oricînd e gata să vorbească despre elevii ei de la Liceul „G. Coșbuc" din Năsăud, despre tot ceea ce a observat și a învățat în munca ei.

— Lucram, în urmă cu mai mulți ani, la un centru de alfabetizare din comuna Telciu, în raionul Năsăud. Eram acolo o mînă de profesori și trebuia să alfabetizăm peste 800 de oameni. Știți care erau greutățile unei astfel de activități: drumurile desfundate peste coclauri, hămăiala ciinilor, rezistența ignoranței unora. Nimeni nu s-a plîns nici o clipă. Toți munceau așa de parcă ar fi făcut un lucru deosebit de plăcut. Toți erau niște entuziaști. Ne simțeam printre cei care deschideau drumurile libertății.

Și la urma urmei, de ce n-ar fi fost așa? Mulți dintre cei pe care i-am alfabetizat noi atunci sînt astăzi oameni care au urcat mai departe pe treptele culturii. Dintre ei s-au recrutat tehnicieni, constructori, chiar intelectuali, pe care îi puteți întîlni în marile întreprinderi sau pe marile șantiere ale țării. Gheorghe Caitar, tăietor de lemne în pădure, analfabet pe vremea aceea, este astăzi directorul unei școli generale de pe Valea Oituzului. Și e un director bun. Cred că asta spune mult.

Am căutat să înțeleg esența entuziasmului colectiv care ne-a animat pe toți pe vremea aceea și pe care am avut apoi de nenumărate ori prilejul să-l simt și să-l văd manifestîndu-se la cei din jurul meu. Am înțeles că ea constă în țelul pozitiv generos al activității noastre. Conștiința de a participa la o operă de înalt umanitarism — și în țara noastră întreaga activitate a oamenilor este destinată fericirii oamenilor — constituie conținutul esențial al acestui entuziasm.

Pasiunile au dimensiuni complexe

Deși în prima clipă ne-a mărturisit că principalul obiect al pasiunii sale îl constituie munca educativă, profesorul **ALEXANDRU MUREA** de la Școala generală nr. 2 din Buzău revenea de fiecare dată la probleme ale cercetării științifice, la însemnătatea preocupărilor de această natură pentru un profesor.

— Se pare că adevărata dumneavoastră pasiune este, de fapt, cercetarea științifică — i-am spus.

— Nu. În primul rînd îmi iubesc profesia de dascăl. Dar în zilele noastre pasiunile au dimensiuni complexe. Munca profesorului de azi nu se mai poate rezuma doar la simpla transmitere a cunoștințelor. Au apărut asemenea cerințe și s-au creat asemenea posibilități, încît trebuie să facem mult mai mult.

Eu predau științele naturale. Dintre elevii mei se vor ridica poate, mîine, cîțiva savanți în acest domeniu. Pentru aceasta este necesar însă ca eu însumi să le trezesc dorința de cercetare. Or, nu pot face acest lucru dacă eu însumi nu voi ști să le călăuzesc primii pași pe acest drum.

Tematici și condiții de cercetare — cîte vreți. Flora crîngului de lîngă orașul nostru constituie un domeniu încă neexplorat, care poate constitui un foarte frumos obiect de lucrare. Împreună cu un grup de profesori, membri ai filialei locale a Societății de științe naturale și geografie am hotărît să întreprind un studiu asupra acestui parc natural. Am procurat determinatoare, am luat legătura cu profesorii universitari și încă din această toamnă vom trece la lucru.

Pasiunea pentru activitatea educativă se suprapune și se confundă, în ceea ce mă privește, cu cea pentru cercetarea științifică. Pasiunile oamenilor din zilele noastre nu pot fi unidimensionale, ci, dimpotrivă, acoperă o întreagă complexitate de zone, pentru că însuși orizontul spiritului nostru a devenit mai larg.

În anii noștri liberi, anii socialismului, anii în care se împlinesc năzuințele și se construiește fericirea oamenilor, nu s-a schimbat numai fața țării, s-au schimbat și cetățenii ei. Esența conduitei lor, personalitatea lor, felul lor de a gîndi și de a simți, aspirațiile lor au devenit altele. Oamenii și-au recîștigat demnitatea și „a păși cu fruntea sus", „a spune ceea ce gîndești", „a-ți afirma opinia" au devenit astăzi drepturi și obligații ale fiecărui cetățean. Cinstea, curajul, sinceritatea, generozitatea, umanismul, cele mai înalte principii etice ale umanității, au căpătat valoarea unor legi obligatorii ale existenței noastre sociale. Munca însăși a devenit mai mult decît o nevoie biologică. Ea este acum o necesitate spirituală, acea înaltă necesitate de a oferi lumii valorile potențiale ale fiecărui individ.

Libertatea cuprinde orizonturi vaste, iar oamenii își raportează forțele la marile lor dimensiuni. Cei ale căror gînduri vi le-am înfățișat în această pagină — profesori din cele mai diferite colțuri ale țării — au manifestat toți aceeași dorință de a depăși, în domeniul educației, prezentul, de a contribui la perfecționarea oamenilor, astfel încît ei să se realizeze pe măsura uriașelor posibilități pe care ni le oferă libertatea, pe măsura nobilelor și generoaselor idealuri ale partidului sub conducerea căruia ne-am cucerit-o.

OCTAVIAN BUZESCU

SPRE INALŢIMILE CULTURII

Liceele de specialitate — o nouă şi importantă reţea de învăţămînt

Mărețul program elaborat de Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru ridicarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construirii socialismului în țara noastră reflectă larg preocuparea continuă a Partidului Comunist Român față de formarea noilor generații la nivelul cerințelor societății moderne.

Prezentăm în cadrul acestor coloane, prin cifre și prin citeva însemnări lapidare, momente din drumul ascendent pe care-l va parcurge școala românească în cursul anilor 1966—1970.

Anul acesta își deschid pentru prima oară porțile peste 170 de licee de specialitate, care vor forma o nouă și importantă rețea de învățămînt. Încă din primul an ele vor fi frecventate, la cursurile de zi și serale, de peste 20.000 de tineri.

Create pe baza Directivelor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, aceste licee vor asigura pregătirea unui număr însemnat de specialiști cu calificare medie, stăpîni pe o temeinică pregătire de cultură generală și pe o pregătire de specialitate la nivelul tehnicii contemporane. Liceele industriale, agricole și economice vor pregăti cadre în 52 de specialități, printre care electroenergetică, exploatări miniere, utilaje pentru foraj și extracție, prelucrarea țițeiului, tehnologia proceselor siderurgice, tehnologia construcțiilor de mașini, utilaje în industria chimică, materiale de construcții, tricotaje și confecții textile, chimia produselor alimentare, agronomie, mecanică agricolă, planificare-contabilitate, merceologie, statistică, metrologie etc. La acestea se adaugă și cele 26 de licee pedagogice, care pregătesc învățători și educatoare.

Noilor licee li se vor asigura laboratoare și ateliere modern dotate, cabinete pentru predarea disciplinelor de specialitate. Elevii lor vor efectua, pe lîngă lucrările din laboratoarele și atelierele școlare, o eficientă practică de producție care se va desfășura în întreprinderi și instituții înzestrate cu mijloace de lucru perfecționate. Absolvenții liceelor de specialitate vor lucra în producție ca tehnicieni în specialitatea aleasă — tehnicieni, tehnologi, normatori, dispeceri, laboranți, tehnicieni agronomi, zootehniști, horticultori, statisticieni, planificatori-contabili, merceologi etc. De asemenea, ei se vor putea prezenta la concursul de admitere în învățămîntul superior, în aceleași condiții ca și absolvenții liceelor de cultură generală. Ei vor putea primi, în timpul studiului în liceu, burse și alte forme de sprijin material, iar celor din liceele cu profil industrial și agricol li se vor da în folosință gratuită echipament de lucru corespunzător specialității în care se pregătesc.

În fotografia alăturată prezentăm unul din laboratoarele centrului școlar pentru industria ușoară din Timișoara, în cadrul căruia va funcționa, începînd din această toamnă, liceul industrial din localitate.

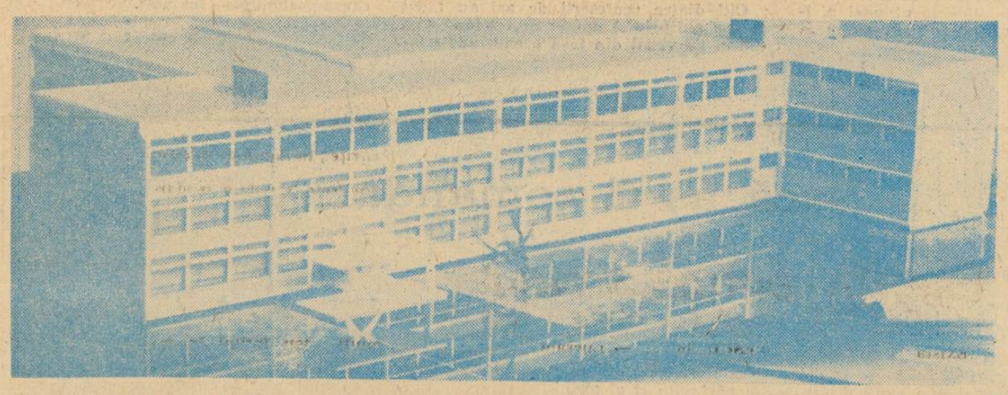

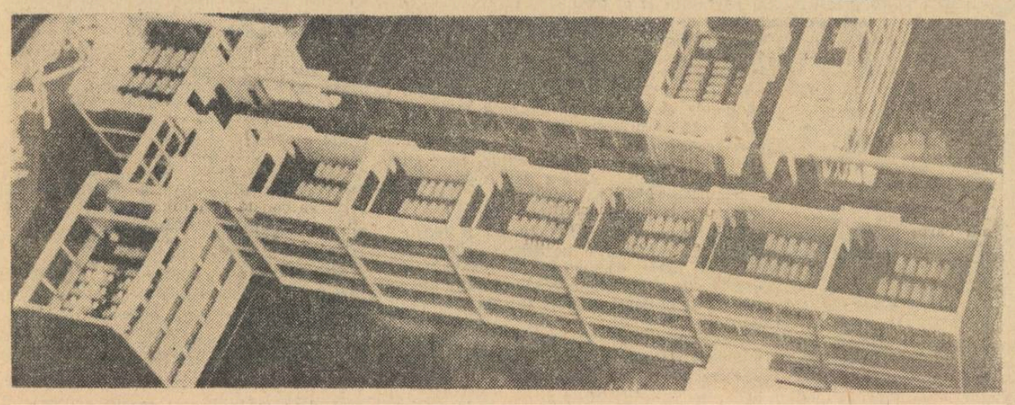

● În anii 1966-1970 se vor califica prin școli 584 mii de cadre, din care: 334 mii de muncitori calificați, 130 mii de cadre cu pregătire medie de specialitate, 120 mii de cadre cu pregătire superioară.

● Fondurile de investiții destinate lărgirii bazei materiale a învățămîntului de toate gradele însumează, în actualul cincinal, aproape 3,7 miliarde de lei, cu 67 la sută mai mult decît în cei cinci ani anteriori.

● Cheltuielile statului pentru acțiuni social-culturale vor ajunge în 1970 la 31 miliarde de lei, ceea ce înseamnă aproximativ 5 000 lei socotiți pe o familie.

Construcţiile şcolare ale cincinalului

Orașele și satele patriei s-au îmbogățit în ultimii ani cu numeroase clădiri ale unor școli de factură nouă — moderne, spațioase, pline de aer și de lumină, corespunzătoare cerințelor unui învățămînt de nivel ridicat. În anii 1966—1970 se vor face noi pași pe drumul modernizării construcțiilor școlare. Vă prezentăm, în fotografia de mai sus, imaginea — văzută din două unghiuri caracteristice — a proiectului viitoarelor clădiri-tip de licee cu 20 de clase, elaborat de I.P.C.T. sub îndrumarea Direcției de construcții din Ministerul Învățămîntului.

Alături de linia arhitecturală zveltă în care trăsătura dominantă o constituie îmbinarea betonului cu suprafețe ample de sticlă, liceele construite după noul proiect vor avea caracteristici funcționale mult superioare, permițînd desfășurarea unui învățămînt bazat pe concepțiile cele mai moderne de predare. Ele vor cuprinde săli de clasă, cu o suprafață mai mare și cu iluminarea mult îmbunătățită, un număr sporit de laboratoare, astfel amplasate încît să primească lumină din două părți, cabinete școlare, un cabinet metodic pentru cadrele didactice, un cabinet stomatologic etc. Un element care va contribui mult la îmbunătățirea esteticii interiorului liceelor îl constituie amplasarea vestiarelor pe culoare, în dulapuri închise.

Pentru noile școli a fost proiectat de asemenea și mobilier nou, montat pe schelet metalic și avînd caracteristici estetice și de confort superioare.

Pe baza acestui nou proiect se construiesc, începînd încă din anul 1966, noi licee în marile cartiere de blocuri pentru locuințe din Capitală — Balta Albă, Berceni și Drumul Taberei. După experimentarea în funcțiune a acestor noi licee, proiectul îmbunătățit pe baza constatărilor va fi definitivat ca proiect-tip pentru toate construcțiile de acest fel ce se vor înălța în perioada cincinalului.

Noi investiţii în învăţămîntul superior

Un mers continuu ascendent va cunoaște în anii noului cincinal și învățămîntul superior. În centrele universitare — atît în cele cu vechi tradiții cît și în cele nou create — se asigură neîntrerupt condiții tot mai bune de pregătire profesională tinerei intelectualități a țării. Iată, în fotografiile alăturate, o imagine feerică a complexului studențesc dat recent în funcțiune la Iași, precum și un aspect din activitatea noului laborator de fizică nucleară al Universității din Timișoara.

În anii cincinalului, învățămîntul superior, care va pregăti în această perioadă aproximativ 110 000 de specialiști, va primi noi construcții în valoare de 1 250 000 000 lei, dintre care aproape 500 000 000 lei sînt destinate construcției Institutului politehnic București — cel mai important obiectiv în domeniul construcțiilor din învățămînt prevăzut pentru actualul cincinal.

Numai în anul 1966, pentru lucrările de extindere a bazei materiale din învățămîntul superior sînt înscrise investiții de 171 000 000 lei, iar alte aproximativ 40 000 000 lei vor fi cheltuite pentru dotarea actualelor spații de învățămînt. În cadrul construcțiilor ce se înalță în această perioadă se numără noua aripă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Capitală și lucrările de extindere a Institutului de științe economice, unde se prevede ridicarea unei noi clădiri impunătoare, cu șase etaje. Curînd va începe și construcția noii aripi a Institutului de arhitectură „Ion Mincu". Pe șantierul Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Capitală au început recent lucrările de fundație la clădirea rectoratului. În ritm intens se desfășoară construcțiile de extindere a complexului studențesc Regie II, care va dispune în faza finală de cămine cu o capacitate de peste două mii de locuri, grup social și o cantină pentru 3 000 de studenți.

La Iași se află în faza de finisare săli de cursuri și laboratoare pentru Institutul agronomic, însumînd 7 000 m.p. La Institutul agronomic din Cluj se construiește o nouă și modernă clinică veterinară, iar la Institutul politehnic o nouă clădire cu 24 săli de cursuri și laboratoare.

O nouă aripă se clădește la Institutul politehnic din Brașov, iar la noua universitate din Craiova sînt în curs lucrări de amenajare și dotare a unor clădiri pentru noi amfiteatre, săli de cursuri, cabinete și laboratoare.

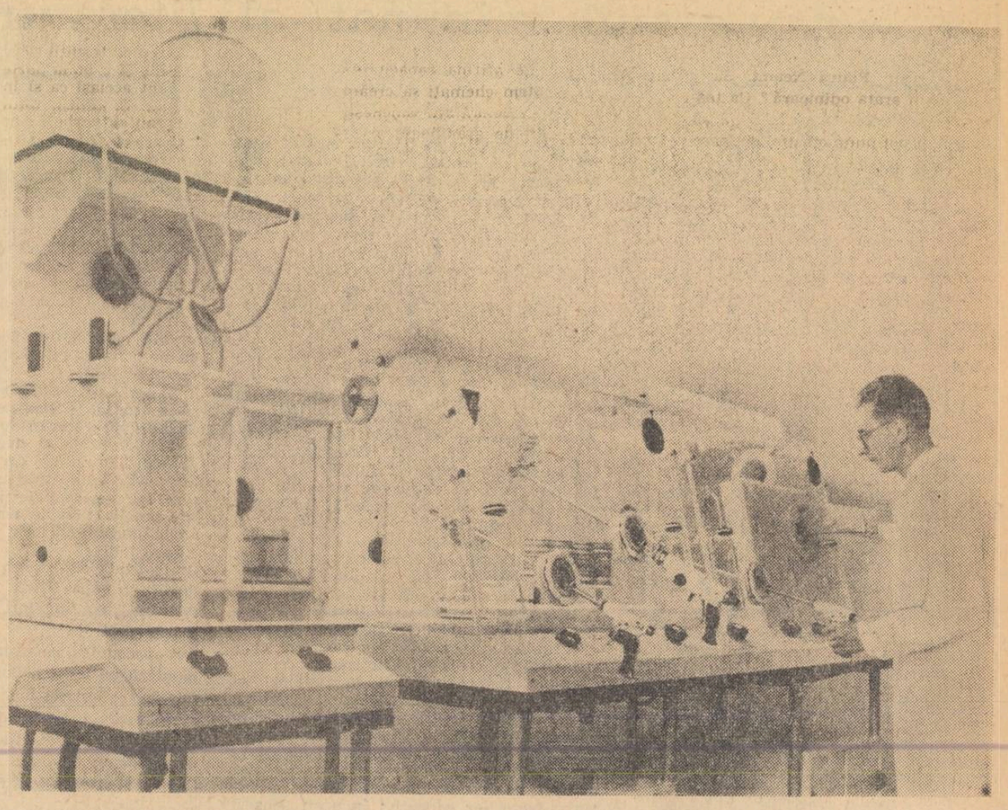

UN SINGUR VIS

Mulți descoperă acum țara mea,
Mirați ca astronomii
Ce urmăresc, prin telescoape, o stea
Cunoscută doar după nume...

Noi munții, noi apele ei
Avem ce le spune...

Nisipurile veacurilor toate
Prin mîinile noastre se cern,
Limpezite, înnobilate,
Schimbînd ce-i perisabil în etern.
Coloanele tăiate an cu an
Din marmorele albe, ca lunare,
Au înviat Columna lui Traian :
Spiralele ei se continuă-n zare...
Chipurile cioplite de mult,
Dacii, bărboșii,
Au ales, între otravă și lanțuri, otrava,
Nu ni-i rușine cu strămoșii.
Abia prin noi le-arată timpul slava.
Noi am luat pe umeri apele
Să cadă în chip de cascadă.
(Lăsați telescoapele,
Ochiul liber poate totul să vadă !)
Prin vine ne curge lumină,
Sub degete-nflorește și piatra.
Nici o umbră nu mai cutează să vină
Să ne-ntunece vatra.
Pădurile noastre leagănă-n case copii,
Leagănă cerul de sori înflorit.
În focurile sacre din oțelării
Năduful vremurilor l-am topit.
Chiar cîntecele sună mai firesc
Cînd revărsăm în lume, prin delta lor, mîndria,
Pe chipul țării mele un singur vis citesc :
Al comuniștilor din România !

ION BRAD

PATRIE, IUBIREA ALOR MEI...

Patrie, iubirea alor mei,
Ca o Cosînzeană din poveste,
Preschimbată în semețe creste,
Și în fier și-n grîne și-n țiței,
Și în tot ce azi al nostru este —
Patrie, iubirea alor mei !

Nouă ni te-arăți abia acum,
Dintr-un vechi blestem desferecată,
Tu, doar bănuită altădată,
Dincolo de-al fabricilor fum,
Într-o zare-n lacrimi înecată...
Nouă ni te-arăți abia acum.

Că erai pe-aproape, lîngă noi,
O știam, nu doar din cărți, prea bine,
Nu o dată am pornit spre tine,
Cum din munți al apelor puhoi
Înspre Dunărea albastră vine
Te simțeam pe-aproape, lîngă noi.

Drumul către tine, vechi îndemn
Spre-acel August scump, de roade coapte,
Ca un Drum al Robilor prin noapte,
Poartă greul jertfelor însemn :
Treize și trei sau Nouă sute șapte.
Drumul către tine — vechi îndemn.

Dar nici azi nu ne primeai în prag
Cu-a iubirii pîine și cu sare,
Dacă dintre noi, ca o chemare,
Nu țîșnea Partidul nostru drag
Să ne poarte spre visata-ți zare.
O, nici azi nu ne primeai în prag !..

NICULAE STOIAN

PRIMUL POEM

Poemul de-nceput al fiecărui
cinstirii patriei i se cuvine ;
e gestul simplu : i te dărui
cu dragostea știută doar de tine,

ce ți s-a dăruit, stîrnindu-ți cîntul,
născîndu-l, împlinindu-l, așa cum
buldozerul și sapa netezind pămîntul
deschid spre dimineață un nou drum,

pe care acest popor scoborîtor din vreme
din daci și din romani să vină
spre împliniri, iar versul tău să-i cheme
în viitor ca o lumină.

De-i Jiu sau Dunăre, tot riurile țării
te-au învățat surîsul și tot munții
Negoi sau Tibleș, peste ceața zării
ți-au dat privirea și lumina frunții.

Și-aceste șesuri te-nvățară hora
și gustul ne-ntrecutului Cotnar.
Tu cîntă-i numele în fața tuturora
și tinerețea-i fără de hotar.

Cu dragostea știută doar de tine
cinstirii patriei să i te dărui.
E gestul unic : ei i se cuvine
poemul de-nceput al fiecărui

DARIE NOVĂCEANU

ORA DE GEOGRAFIE

Arhaică-i geografia pe care o știam din școală :
Triunghiul de cocori — Carpații — înșiruit pe alba coală,
Iar jos o Dunăre albastră și-o mare cu talaz de smoală.

Exodul apelor spre mare ni se părea o epopee

Cu fluviile-hexametri ce serpuiau de sub condeie,
Iar noi, rapsozi ce, fără preget, le depănam de sub tuleie.

Nespus ne-fascinau toți munții — misterioase piramide —
Dar în închipuirea noastră priveam cu fețele livide
Cum desfrunzeau păduri de frasini în plină vară, cantaride...

Ne-a rechemat prin tine, iată geografia-ntineritâ :
În caravana carpatină crescu o creastă inedită ;
Coroana codrilor de ape primi o creangă înfloritâ.

Atîtea locuri învățate de veacuri cu anonimatul
Își împlinesc, nerăbdătoare, debutul lor, înaripatul
Și autografele prin lume trimit de-a lungul și de-a latul.

Vulcani ce nasc oțel crescură pe zările hunedorene,
Balada de beton se-naltă pe plaiurile argeșene
Și Dunărea îneacă hîrbul îmbătrînitelor refrene.

Ne desenezi în inimi harta cu noile itinerarii,
Cu lacuri de acumulare ca niște proaspete acvarii
Și cu orașele ce-și află în rîndul nostru făurarii !

ION ACSAN

PIONIERII ŞI PROBLEMELE EDUCAŢIEI LOR

Prin graiul minunat al literaturii

Numeroasele articole apărute în presa noastră în legătură cu proiectul Statutului unităţilor şi detaşamentelor de pionieri şi cu proiectul Regulamentului Consiliilor Organizaţiei pionierilor din Republica Socialistă România dovedesc marele interes cu care au fost primite aceste documente în rîndul cadrelor didactice şi al opiniei publice, dorinţa firească de a contribui din plin la dezvoltarea intelectuală şi morală a tineretului, la educarea lui în spiritul patriotismului socialist, la formarea profilului spiritual al viitorului cetăţean al patriei noastre.

Formele şi metodele de traducere în fapt a sarcinilor muncii cu pionierii sînt variate, atrăgătoare, bogate în conţinut. Să ne oprim, bunăoară, la acele interesante activităţi cultural-artistice care sînt menite să dezvolte dragostea pentru comorile literaturii noastre — lecturile literare şi şezătorile, învăţarea de cîntece şi poezii, vizitarea muzeelor şi a caselor memoriale. Chiar la vîrsta intrării în organizaţia de pionieri copilul începe să citească singur, să parcurgă. În întregime paginile cărţilor care îi sînt destinate. E vîrsta la care se deprinde dragostea pentru carte, pentru literatură. Copilul descoperă treptat marea plăcere a lecturii, plăcere care se va dezvolta necontenit o dată cu trecerea anilor. Am urmărit adesea, cu satisfacţie şi bucurie, pe aceşti mici îndrăgostiţi ai slovelor, care în timpul lor liber sau în vacanţe nu se despărţeau de prietena lor, cartea.

Consider că organizaţiei de pionieri, învăţătorilor şi profesorilor care vor fi comandanţi de detaşamente, le revin importante sarcini în îndrumarea lecturii şi în dezvoltarea gustului pentru citit. Evident, învăţătorii şi profesorii de limba română îi pregătesc în mod sistematic şi gradat pe elevi pentru lectura literară, le fac cunoscute cele mai de seamă valori ale literaturii noastre naţionale, a căror cunoaştere este indispensabilă pentru formarea omului cult. Dar aş vrea să mă refer în rîndurile de faţă nu la ceea ce se face în cadrul lecţiilor de limba şi literatura română, ci la lectura literară extraşcolară, la ceea ce vine să completeze munca educativă care se realizează în procesul de învăţămînt şi are menirea de a contribui într-o mare măsură la educaţia patriotică, intelectuală şi morală a viitorului cetăţean.

Pionierului îi place mult să citească despre lucruri interesante, noi, necunoscute încă de el, despre fapte şi întîmplări în care să se releve curajul, tenacitatea, vitejia eroilor îndrăgiţi. Literatura noastră clasică are numeroase asemenea pagini de o neasemuită frumuseţe. Să îndrumăm în mod judicios lectura literară a pionierilor, să popularizăm prin şezătorile literare şi prin celelalte forme specifice răspîndirii literaturii cărţi bune, care să înaripeze imaginaţia tinerilor cititori, care să-i facă să cunoască tradiţiile şi trecutul glorios de luptă al poporului nostru pentru eliberarea naţională şi socială, să îndrăgească frumuseţile şi bogăţiile ţării — iată o misiune de seamă care ne revine în munca noastră de educare a pionierilor în spiritul patriotismului socialist, al dragostei şi devotamentului nemărginit faţă de poporul nostru, faţă de Republica Socialistă România şi faţă de Partidul Comunist Român.

Şi pentru că în atribuţiile Consiliului Naţional al Organizaţiei intră îndrumarea activităţii de presă şi editoriale pentru pionieri şi şcolari, aş vrea să relev necesitatea de a se acorda o mai mare atenţie literaturii pentru copii. Consider că în locul unor cărţi pline de dulcegării, de copii care vorbesc peltic, de povestiri voit moralizatoare şi prin aceasta neinteresante şi neatractive — cărţi care au abundat la un moment dat — este necesară o literatură autentică, bogată, al cărei caracter educativ să rezulte atît din tematica lucrărilor, cît şi din înaltul lor nivel artistic. Aş vrea să vorbesc şi despre faptul că socotesc necesară apariţia mai multor cărţi pentru copii care să contribuie la educarea patriotică a acestora. Pionierii şi şcolarii sînt nerăbdători să citească despre lupta străbunilor noştri, despre faptele de eroism şi vitejie de care este plină istoria patriei noastre, despre eroii legendari care au condus poporul în lupta lui pentru eliberare naţională şi socială. Este necesar un efort comun al tuturor factorilor educativi în acest sens şi antrenarea celor mai de seamă oameni de litere şi de cultură pentru promovarea unei asemenea literaturi.

Consider că este necesară nu numai crearea şi publicarea mai multor cărţi pentru copii, şi în mod deosebit a literaturii cu un pronunţat caracter patriotic, dar şi lărgirea acţiunilor pionereşti cu caracter literar, întîlnirea directă a pionierilor cu personalităţi ale vieţii culturale, cu scriitori care să le citească sau să le povestească despre faptele de neuitat care au înnobilat sufletul atîtor generaţii de români. Socotesc că în felul acesta programul activităţilor pionereşti va căpăta un plus de atractivitate, va fi mai viu şi mai mobilizator.

Mi se pare de asemenea foarte indicat să se extindă printre pionieri acţiunea de culegere a folclorului — una dintre cele mai interesante şi mai valoroase acţiuni pe care le putem organiza cu tineretul. Sînt cunoscute strădaniile unor pedagogi care, împreună cu elevii lor, cutreieră locurile natale culegînd nestemate din strălucitorul tezaur folcloric al poporului nostru. Este o îndeletnicire care se cere neapărat generalizată. Să facem din elevii noştri păstrători ai unei bogate literaturi populare, continuatori ai unor obiceiuri şi tradiţii străbune.

Sînt convins că organizarea muncii cu pionierii pe baza noilor acte statutare ale mişcării pioniereşti nu va întîrzia să-şi arate roadele. Ea va duce cu siguranţă la formarea unor tineri cu un profil moral demn de omul zilelor noastre, cetăţean al Republicii Socialiste România.

Prof. VIOREL ALECU
directorul Liceului „Emil Racoviţă"
Bucureşti

O muncă generatoare de mari bucurii

Hotărîrea C.C. al P.C.R. prin care se stabileşte ca organizaţiile de pionieri să aibă organe de conducere proprii, îndrumate nemijlocit de organele şi organizaţiile de partid, a bucurat mult pe toţi învăţătorii şi profesorii. Cu multă satisfacţie am luat cunoştinţă noi, cei care lucrăm în şcoli, şi de proiectele actelor statutare ale organizaţiei pionierilor. Aceste acte, scoţînd în evidenţă grija deosebită a partidului nostru pentru educarea tinerelor generaţii, pentru dezvoltarea lor multilaterală, ne creează posibilitatea de a organiza cu pionierii activităţi cît mai atractive şi mai plăcute, de a înlătura şablonismul din munca desfăşurată în rîndurile lor, de a face ca ei să nu rămînă simpli martori la viaţa din jurul lor, ci să participe activ la această viaţă, în forme specifice, potrivit cu vîrsta şi interesele lor.

Faptul că învăţătorii şi profesorii vor fi ei înşişi comandanţii detaşamentelor de pionieri va aduce o îmbunătăţire simţitoare nu numai în munca pionierească, dar şi în întreaga activitate a şcolii, întrucît preocupările de ordin educativ nu vor mai rămîne de o parte, cum se întîmpla nu rareori în trecut, ci vor trece pe prim plan. În acelaşi timp, se vor putea înlătura suprapunerile de activităţi, paralelismele, ca şi supraîncărcarea.

În trecut celor care lucrau cu pionierii le era greu să întocmească programe bune de activitate, deoarece nu cunoşteau suficient viaţa şcolară a copiilor, interesele şi înclinaţiile lor. Aşa se explică faptul că o bună parte din programele de activitate era ocupată cu adunări de analiză a situaţiei la învăţătură şi disciplină, care îi plictiseau pe pionieri întrucît reluau în aceeaşi formă probleme discutate şi iar discutate. Acum, proiectul de Statut ne dă indicaţii largi cu privire la activităţile ce se pot include în programele de activitate. Este vorba de activităţi foarte atractive — şezători, vizitarea caselor memoriale, expediţii, vizite la întreprinderi, concursuri sportive, concursuri de orientare turistică, iniţierea copiilor în diferite îndeletniciri, organizarea încheierii sărbătoreşti a perioadei de pionierat ş.a.

Se vorbeşte, în proiectul de Statut, de faptul că organizaţia pionierilor se îngrijeşte de desfăşurarea activităţii cultural-artistice, sportive şi turistice cu toţi elevii din clasele I-VII. Este un lucru foarte pozitiv, care va contribui în mod sigur la întărirea organizaţiei, la sporirea prestigiului ei. Activitatea deosebit de atractivă a organizaţiei pionierilor va determina pe toţi elevii să dorească a intra în rîndurile ei.

Apreciez în mod deosebit faptul că în proiectul de Statut se accentuează ideea caracterului sărbătoresc pe care trebuie să-l îmbrace unele activităţi cu pionierii. Un asemenea caracter îl va asigura muncii cu pionierii primirea în organizaţia pionierilor sub faldurile drapelului, ca şi faptul că adunările unităţii de pionieri se vor deschide cu ridicarea pavilionului şi intonarea Imnului de stat. Aceasta corespunde pe deplin cu năzuinţa pionierilor spre ceea ce conferă solemnitate activităţii lor şi este de natură să sporească mult prestigiul organizaţiei.

Mi se pare foarte indicat şi faptul că se prevăd recompense pentru pionierii care obţin rezultate bune la învăţătură, în activitatea pionierească sau săvîrşesc fapte de laudă. Fără îndoială că aceste recompense vor fi rîvnite de fiecare pionier şi că noi, cei care vom conduce detaşamentele şi unităţile, vom putea face, din acordarea lor, prilej de îmbunătăţire continuă a muncii pioniereşti.

Desigur, va depinde de noi, cei care vom lucra cu pionierii, de a asigura ca toate aceste activităţi să se desfăşoare într-un mod cît mai interesant. Principalul este aici, după părerea mea, să înţelegem că activităţile respective trebuie să fie cît mai puţin didacticiste şi să facă, în schimb, cît mai mult apel la fantezie, la originalitate, la inedit. Firească, activităţile pioniereşti au, pînă la urmă, acelaşi scop pe care îl are munca din şcoală: de a lărgi orizontul de cunoştinţe al copiilor, de a le forma sentimente şi convingeri etice. Numai că ele trebuie să ajungă la acest scop altfel, pe alte căi decît activităţile din şcoală. În găsirea şi folosirea cît mai pricepută a acestor căi va trebui să stea măiestria noastră.

Munca comandantului de pionieri este nouă şi nu uşoară. Ea ne va cere o continuă perfecţionare, o îmbogăţire neîncetată a cunoştinţelor, a metodelor de lucru. Ea este însă, în acelaşi timp, generatoare de mari bucurii şi satisfacţii. Pentru a avea asemenea bucurii şi satisfacţii ne vom strădui s-o împlinim cît mai bine, cu tragere de inimă şi entuziasm.

Prof. VALENTINA CORACIU

Activităţi constructive, cu finalitate precisă

Am citit cu viu interes, la fel cu toţi cei care se interesează de formarea tinerelor generaţii, proiectele noilor acte statutare ale mişcării pioniereşti. Nu mă voi opri, în aceste rînduri, asupra unor anumite prevederi ale lor. Voi încerca să contribui însă la indicarea mijloacelor de atingere a ţelului organizaţiei pionierilor — educarea copiilor în scopul formării unor oameni culţi, multilateral dezvoltaţi, devotaţi clasei muncitoare, partidului şi ţării.

Cred că unul din factorii principali care trebuie să călăuzească munca celor ce vor lucra în această organizaţie trebuie să fie dezvoltarea spiritului de răspundere al viitorilor cetăţeni. Problema ce rămîne de lămurit este care sînt mijloacele pentru dezvoltarea acestui spirit la pionieri. Răspunsul este simplu: făcîndu-i să desfăşoare activităţi constructive, utile, cu finalitate precisă.

Una din cele mai indicate activităţi de acest fel o constituie preocupările ştiinţifice. La prima vedere s-ar putea crede că este exagerat să vorbim la copiii de 9—10 ani, şi chiar de 13—14 ani, de preocupări ştiinţifice. O analiză mai profundă ne arată însă că nu e vorba de nici o exagerare. Caracterul ştiinţific al unei activităţi nu se referă la obiectul ei, ci la metodele folosite.

Se pot organiza destul de numeroase activităţi constructive în care pionierii să fie educaţi, a-şi duce munca în spirit ştiinţific. Firește, nu va fi vorba numai de întocmirea unui ierbar şi a unui insectar. Curiozitatea copiilor a depăşit azi stadiul observaţiei pure. Ei nu se mai minunează de natură, ci văd în jurul lor oameni care completează natura. Adolescentul modern nu mai suspină ca cel de odinioară, ci se caracterizează prin dinamism. Totuşi, mulţi educatori, mulţi adulţi în general, nu ştiu prea bine ce îi interesează pe copiii de azi. Îmi amintesc de o discuţie pe care am auzit-o într-un tren, între un copil de cinci ani şi tatăl său: copilul voia să ştie dacă Tu—114 este un turboreactor sau un turbopropulsor. Într-un film care s-a prezentat la noi mai de mult, o serie de oameni în vîrstă se minunau în faţa unei maşini prevăzute cu cele mai moderne mijloace de telecomandă, cu o capotă care se ridica şi se strîngea la apăsarea unui buton, cu geamuri care puteau fi manevrate de asemenea prin apăsarea unui buton etc. Apare şi o fetiţă de 9—10 ani care întreabă: „Ce coeficient de compresie are motorul?"

Cîţi dintre profesorii de azi au făcut la trei ani primul număr de telefon? Cîţi din ei au văzut din faşă o emisiune televizată? Se compară viaţa pe care am dus-o noi cu viaţa pe care o duc copiii de azi? Şi atunci, întrebarea mare pe care trebuie să şi-o pună orice educator este: ce-i interesează pe copiii de azi? Poate că ar vrea să lanseze rachete? Poate că şi lansează, dar nu ştim noi? Poate vor să facă planorism, să conducă de la distanţă, prin radio, mici ambarcaţiuni construite de ei?

O sarcină de căpetenie a tuturor celor care vor lucra în cadrul organizaţiei de pionieri va fi să depisteze aceste dorinţe, să lupte pentru a le putea îndeplini. La cercurile tehnice ale pionierilor se vor putea organiza foarte atractive discuţii cu specialişti care lucrează în domeniul ştiinţei şi tehnicii, în producţie. De la ei pionierii vor putea afla multe lucruri care îi interesează, noutăţile, realizările. Pionierii pot fi învăţaţi să se documenteze, să construiască lucruri utile.

Copiii au vrut totdeauna să fie mari, să facă ce fac oamenii mari: lucruri utile. Dacă le vom satisface această cerinţă, îi vom ajuta să-şi îndeplinească cît mai bine deviza lor: „Pentru gloria poporului şi înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte".

Conf. univ. I. C. MOISIL

Dacă aş fi comandant

Dacă aş fi comandant? Ei bine, aş privi încă o dată în jur-mi, căutînd să cuprind — oare pentru a cîta oară? — dimensiunile prezente ale României socialiste. Mi-ar deveni atunci şi mai clare dimensiunile ei viitoare, aş înţelege şi mai profund rolul pe care societatea mi-l atribuie în opera complexă de desăvîrşire a construcţiei socialiste.

Privind în jur şi meditînd la sarcinile ce-mi revin în lumina noilor acte statutare ale organizaţiei, aş descoperi o suită de mijloace pe care revoluţia culturală mi le pune la îndemînă, tocmai pentru a izbuti să-mi îndeplinesc cu cinste menirea. Lesne aş constata că, în afara şcolii şi a organizaţiei de pionieri, conştiinţa şcolarului, sensibilă şi în plină formare, este zilnic supusă unor influenţe de care nu pot să nu ţin seama: filmul, radioul, televiziunea, literatura, sportul etc. Toate aceste forme variate ale unei vieţi culturale din ce în ce mai intense sînt în prezent mult mai accesibile decît într-un trecut nu prea îndepărtat. Ele contribuie din plin, prin căi specifice, la educarea şcolarului. Filmul „Tudor Vladimirescu", de pildă, îi dezvăluie pionierului, prin mijlocirea imaginii cinematografice, o epocă dramatică din istoria poporului român. Asociată cu lecţia din clasă, imaginea lui Tudor Vladimirescu devine de neuitat. Nenumărate emisiuni radiofonice au darul să-i transporte pe tinerii ascultători cînd în lumea basmelor, cînd în ambianţa şcolii sau a organizaţiei de pionieri, cînd în universul atît de captivant al cuceririlor tehnicii şi ştiinţei. Micul ecran îi aduce şcolarului, în casă, imagini din ţară, din Congo sau din America, de pe marile stadioane ale lumii. Literatura adresată lor aprinde în inimile tinerilor cititori, flacăra de nestins a romantismului adolescentin. Iată de ce, dacă aş fi comandant, aş transforma filmul, radioul, televiziunea, literatura etc., etc. în auxiliarele mele, căutînd idei şi iniţiative noi, forme atrăgătoare de activitate, astfel încît pionierul să participe cu cel mai mare interes la viaţa organizaţiei. Din capul locului m-aş declara duşmanul formalismului, rutinei, crispării, al maturităţii excesive în relaţiile cu pionierii.

Dacă aş fi comandant mi-aş propune, printre altele, să-i determin pe cei din detaşamentul meu să înveţe istoria oraşului lor — celulă vie în istoria nemuritoare a ţării. De nenumărate ori pionierii Capitalei trec pe lîngă frumoasa statuie a Aviatorilor. Oare cîţi din ei ştiu însă în ce an a fost înălţată, cine a fost iniţiatorul ei? Oare cîţi din ei ştiu că această statuie închinată aripilor româneşti, poate dintre cele mai izbutite din Capitală, o datorăm iniţiativei patriotice a aviatorului-erou Gheorghe Bănciulescu, primul pilot din lume care a zburat cu proteze la ambele picioare? Oare cîţi pionieri din Braşov, visînd să stea la volanul tractorului românesc, sau pur şi simplu admirîndu-l, cunosc istoria atît de dramatică şi de complexă a făuririi uzinelor de tractoare? Oare cîţi pionieri de la poalele Apusenilor cunosc faptele de arme ale vînătorilor de munte care, luptînd împotriva hitleriştilor şi a horthiştilor, au căzut eroic apărînd trecătorile munţilor?

Dacă aş fi comandant nu mi-aş necăji pionierii cu acea dojană destul de frecventă: „Voi aţi venit la de-a gata!" Ascultînd-o, îţi pui în mod firesc întrebarea: „Pentru cine, dacă nu pentru actualele generaţii am înălţat noi tot ceea ce am înălţat sub conducerea partidului?". Este foarte firesc ca actualele generaţii să se bucure de rodul realizărilor noastre, precum, cu siguranţă, copiii copiilor noştri vor veni la o lume mult mai „de-a gata". De aceea cred că dojana amintită mai sus este nelalocul ei şi că, în nici un caz, ea nu poate să înlocuiască o lecţie interesantă despre trecutul zbuciumat al părinţilor şi al ţării.

Dacă aş fi comandant nicicum n-aş proceda precum a procedat nu de mult, la Voroneţ, un învăţător ce conducea un grup de pionieri excursionişti. N-aş căsca gura la ghid notînd cu frenezie, în rînd cu copiii, că Ştefan cel Mare a fost cititorul mănăstirii. Aş pregăti temeinic excursia. Aş citi din vreme monografia Voroneţului, le-aş vorbi pionierilor, cu mult înaintea ghidului, despre datele istorice ale mănăstirii, pregătindu-i astfel pentru ceea ce vor avea acolo de aflat.

In această ordine de idei, aş fi foarte atent la limba ce o vorbesc şi o cultiv. I-aş feri astfel pe copii de vocabularul bombastic, arid, lozincar. Aş depune eforturi ca şi în acest sens să fiu un exemplu bun.

Dacă aş fi comandant aş înţelege că membrii detaşamentului mai au şi ore „de stradă", „de curte", de joacă şi, în general, m-aş preocupa şi de acest aspect al vieţii lor. M-aş strădui să le cultiv ideea solidarităţii pioniereşti aşa încît s-o aplice şi în ceasurile libere. Pionierii din aceeaşi curte sau de pe aceeaşi stradă să se cunoască, să colaboreze, să pună stăpînire pe stradă în înţelesul bun al cuvîntului. I-aş învăţa să preţuiască esenţa noţiunii de întrajutorare tovărăşească. Nu m-aş speria de dragostea lor excesivă pentru sport, ci aş dirija-o.

Dacă aş fi comandant? Dar într-un fel şi sînt, căci orice scriitor care se adresează prin cărţile sale tineretului este şi un educator, adică un comandant. De aceea, îmi şi permit să propun să se includă în Statut următoarea obligaţie pionierească: La părăzi sau în oricare alte împrejurări, pionierul, în uniformă, salută Drapelul Republicii Socialiste România". Iar în sprijinul propunerii mele, aş aminti cuvintele domnitorului Cuza: „Drapelul e ţara".

Sînt convins că noua aşezare organizatorică a mişcării pioniereşti din România Socialistă îşi va arăta foarte curînd roadele. Mai sînt convins că, urmînd marile tradiţii ale pedagogiei româneşti, cadrele didactice din patria noastră vor fi şi de astă dată la înălţimea sarcinilor trasate.

HARALAMB ZINCA

Conform cu vîrsta şi înclinaţiile copiilor

Proiectele actelor statutare ale activităţii pioniereşti, supuse de curînd unor largi dezbateri, confirmă încă o dată justeţea politicii partidului în munca de educare a tinerei generaţii. Faptul că organizaţia pionierilor va fi îndrumată şi condusă direct de către partid constituie un factor esenţial, care garantează buna orientare a activităţii ei.

Măsurile prevăzute în proiectele actelor statutare fac să crească mult rolul cadrelor didactice în procesul instructiv-educativ. Acum, cînd învăţătorul sau dirigintele va fi şi comandant al detaşamentului de pionieri din clasa lui, el va fi legat de toate laturile vieţii şcolarului, va trăi activ întreaga gamă a activităţilor şi preocupările lor. Se va strînge mai mult, pe această cale, şi legătura lui cu familia. Deosebit de important este faptul că munca educativă va avea o continuitatea mai mare, mai firească, activitatea din şcoală şi cea din cadrul organizaţiei pionierilor întregindu-se reciproc.

Proiectul de Statut cere ca în munca cu pionierii să se respecte permanent particularităţile de vîrstă. Aş adăuga la aceasta necesitatea respectării diferenţiate a particularităţilor de vîrstă, pentru că nu toţi copiii din aceeaşi categorie de vîrstă se manifestă la fel. Înseamnă, aceasta, că va trebui să alcătuim programe separate pentru fiecare pionier? Firește că nu! Va fi însă necesar să alcătuim programe suficient de bogate, suficient de elastice, care să răspundă în cea mai mare măsură posibilă cerinţelor variate, diferite, ale tuturor pionierilor din detaşament.

Consider foarte binevenită înlăturarea şedinţelor care se ţineau în trecut, cu rapoarte rigide, lungi, necorespunzătoare vîrstei pionierilor. Este ştiut că şedinţele de acest fel nu-i puteau atrage prea mult pe copii. La vîrsta pionieratului, sentimentele, convingerile se formează şi se dezvoltă numai dacă sînt grefate pe portaltoiul intereselor de cunoaştere şi al înclinaţiilor specifice vîrstei.

Pentru a reuşi din plin în munca noastră cu pionierii va trebui să avem sprijinul larg al tuturor factorilor extraşcolari. Consider că trebuie încă îmbunătăţite programele de radio şi televiziune cu tematică din viaţa pionierilor şi şcolarilor. Ar fi folositor, cred, ca radioul şi televiziunea să organizeze şi emisiuni în sprijinul comandanţilor de detaşamente, înlesnind schimbul de experienţă între ei.

Se resimte mult necesitatea unor filme adresate pionierilor. Studiourile noastre cinematografice ar trebui să acorde o mai mare atenţie creării unor asemenea filme, care să lărgească orizontul de cunoştinţe al copiilor şi, mai ales, să pună în dezbatere, la nivelul înţelegerii lor şi într-o formă adecvată, probleme etice, astfel încît să contribuie la dezvoltarea multilaterală a personalităţii pionierilor.

Firește însă că în primul rînd de noi, cei care vom desfăşura nemijlocit activitatea cu pionierii, va depinde succesul acestei activităţi. În prezent, principala noastră preocupare se îndreaptă spre pregătirea muncii ce va începe în curînd, o dată cu deschiderea anului şcolar. Ne vom strădui să împletim cît mai bine sarcina noastră de dascăli cu sarcina de comandanţi de detaşamente, pentru a obţine rezultatele aşteptate de toţi cei care ne-au încredinţat sarcina instruirii şi educării copiilor patriei.

Inv. NICOLAE AVORNICULUI
Şcoala generală din comuna Pojoga,
raionul Ilia

OAMENI ŞI PASIUNI

Dacă am pune cuiva, care zi cu zi urcă şi coboară treptele instituţiei sale, închide şi deschide zilnic aceeaşi uşă, îmbracă vreme îndelungată aceeaşi haină, întrebarea cîte trepte sînt la intrarea instituţiei, ce formă şi culoare au anumite detalii arhitectonice ale uşii sau cîţi şi de ce nuanţă sînt nasturii hainei sale, răspunsurile ar fi oare exacte ? Experienţa este cunoscută şi uluitoarele abateri de la realitate comise de cei care încearcă să răspundă din amintire la asemenea întrebări nu fac decît să confirme cît de puţin răspîndită este facultatea de a observa „automat" lucrurile din jur.

Dar, pe calea care duce de la observaţie la cercetare, în formarea acelei atenţii care leagă observaţia de posibilitatea utilizării sale în scopuri ştiinţifice, deprinderea de a şti să priveşti dobîndeşte o valoare esenţială. Fără de ea nici măcar nu se poate concepe o pătrundere cît de cît aprofundată în studiul naturii. Am putea spune chiar că pe drumul care duce, în cunoaşterea lumii înconjurătoare, de la micile constatări la marile concluzii, problema fundamentală este „a observa sau a nu observa". De aici şi pînă la a conferi observaţiei valoare şi caracter de pasiune uneori nu este mult, şi în infinita galerie a preocupărilor care, depăşind obişnuitul, caracterizează activitatea unor oameni se numără şi această sete, mereu nesatisfăcută, de a observa...

Observaţia — pasiune creatoare

Despre observaţie — mai ales atunci cînd e pusă în slujba cunoaşterii organizate, aşa cum este urmărită în procesul de învăţămînt — s-a scris mult. Manualele de pedagogie, amintindu-i rolul în educarea curiozităţii ştiinţifice, spun că observaţiile — începînd cu cele spontane şi ajungînd la cele organizate, îndrumate — dau copilului posibilitatea de a-şi dezvolta analizatorii, de a-şi îmbogăţi senzaţiile, percepţiile, reprezentările etc. Încă din anii de grădiniţă, învăţămîntul ţine seama de rolul observaţiei în cunoaşterea naturii de către cei mici, tocmai pentru că în acest contact cu natura stă nu numai putinţa dobîndirii unor cunoştinţe multiple, a dezvoltării gîndirii logice şi a capacităţii de exprimare, ci şi aceea a înţelegerii legăturilor cauzale dintre fenomenele naturii, a posibilităţii transformării naturii de către om.

De aici însă şi pînă la ridicarea observaţiei la treapta de pasiune creatoare este un pas mare, un pas pe care omul despre care ne-am propus să scriem astăzi a izbutit să-l facă cu acea temeinicie care asigură succesul. Observator atent, pasionat al observaţiei, profesorul Ion Enăşescu de la Şcoala generală din comuna Curtea, raionul Făget, face parte dintre acei modeşti dar hotăriţi luptători pe frontul cunoaşterii naturii care, la capătul multor ani de străduinţă asiduă, au izbutit să aibă realizări merituoase.

Mai întîi, ca multe alte pasiuni, puterea de observaţie, devenită continuă căutare, a generat o colecţie. O colecţie de curiozităţi ale naturii care, sporită an cu an, s-a transformat cu timpul într-un bogat muzeu şcolar. Labe de vidră, de porumbel, de găină sau de raţă, labe de păsări agăţătoare, răpitoare etc. stau aici alături de cuiburi de zburătoare de tot felul. Anomalii ale naturii, exponate din regnul vegetal, scheme prezentînd relaţiile de ordin sistematic între specii sau descriind funcţionalităţi biologice, ilustrate alături prin piese naturale îmbogăţesc muzeul, conferindu-i un caracter didactic de prim ordin.

Ca un adevărat maestru al profesiunii pedagogice, profesorul Enăşescu ştie să trezească la elevii lui, prin lecţiile de biologie şi agricultură, interesul pentru observaţie. Aplicînd principiul intuiţiei în explicaţiile sale, folosind metoda frontală, experimentul, vizita, excursia, subliniind mereu esenţialul prin comparaţii, profesorul le deşteaptă curiozitatea ştiinţifică, le dezvoltă spiritul de cercetare.

Iată-l la o oră de botanică. Împodobit ca un original pom de iarnă, lămîiul de la „colţul naturii vii" poartă pe frunzele lui tinere veşminte de staniol. „Sărbătoarea" la care va participa ca un preţios auxiliar al profesorului este lecţia despre fotosinteză. Sigur că, în asemenea condiţii, lecţia e urmărită cu un nespus interes de elevi, dornici să afle ce se întîmplă cu frunzele învelite ca şocolata.

De la observaţie la cercetare

Experimentînd cu elevii butăşirea la lămîi, în anumite condiţii, punîndu-i să extragă ei înşişi amidonul din plante, imaginînd un barometru viu, „confecţionat" dintr-un broţăcel introdus într-un borcan cu apă, organizînd lucrări de hibridare experimentală a porumbului, efectuînd împăieri care prilejuiesc interesante lecţii practice de anatomie, obişnuindu-şi elevii să noteze zilnic starea vremii, să însemne datele plecării şi sosirii păsărilor migratoare, ale înfloririi plantelor, ale începutului căderii autumnale a frunzelor, stimulîndu-le dorinţa şi capacitatea de a „descoperi" mereu ceva, profesorul Enăşescu a izbutit să le transmită şi lor propria sa pasiune şi are satisfacţia de a vedea pe mulţi dintre ei mergînd pe acelaşi drum. Pe Dan Ionaş, de exemplu, îl interesează cercetarea profilului solului. A adus la şcoală eşantioane proporţionale din straturile de sol şi subsol pe care le-a găsit în curtea casei părinteşti cu prilejul sondajului făcut pentru săparea unei fîntîni. Eşantioanele au fost montate într-o „secţiune" cu un perete de sticlă, pentru a se vedea raportul între grosimea straturilor de pămînt. Petru Gana a altoit singur pe cîmp mai mulţi pomi sălbatici, pe care i-a „trecut" toamna în grădină. Colegii lui Ion Savu şi Ion Moldovan au încercat să altoiască roşii pe cartofi, pepene verde pe dovlecei, piersici pe salcie şi vie pe dud. Iosif Pescaru şi Iosif Drăgoiescu sînt preocupaţi de folosirea metodelor selecţiei, iar Iosif Fane şi Ion Miclos cercetează nutriţia cornutelor.

Mulţi dintre foştii elevi ai profesorului Enăşescu, acum oameni maturi, continuă să trimită piese pentru muzeul şcolii. Printre ei sînt medici ca dr. Gheorghe Teodorescu din Timişoara, care a trimis muzeului şcolii preparate anatomice, ingineri ca C. Manzur de la Uzinele Reşiţa, care a îmbogăţit colecţia de minereuri de fier a muzeului, sau Nicolae Oprescu de la Petrila, care a trimis probe de cărbune.

Felicitat de oamenii de ştiinţă care, în cadrul unor acţiuni de studiere a faunei şi florei din Făget au vizitat Curtea şi au cunoscut muzeul şcolii din localitate, profesorul Enăşescu a continuat să rămînă acelaşi modest, dar întreprinzător slujitor al ştiinţei. „Chiar dacă nu au reuşit în toate încercările lor, faptul de a fi îndrăznit să încerce rămîne pentru elevii mei o mîndrie şi o satisfacţie".

V. TODERICIU

REVISTE

A apărut

REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 7, iulie 1966

În sumar :

Miron Constantinescu : Orientarea şcolară şi profesională

Stanciu Stoian: Orientarea şcolară şi profesională în trecut şi azi

Anatolie Chircev, Dumitru Salade : Bazele teoretice ale orientării profesionale în şcoală

Gheorghe Zapan : Cunoaşterea şi caracterizarea elevilor în vederea orientării lor profesionale

Octavian Berlogea : Aspecte medicale, psihologice şi sociale în orientarea profesională a elevilor

Alexandru Ciplea : Implicaţiile medicale — fiziologice şi fiziopatologice — ale orientării profesionale

Mihai Peteanu : Importanţa elaborării monografiilor profesionale

Vasile Popeangă : Iniţierea elevilor în cunoaşterea profesiunilor

Dumitru Văcariu: Sprijinirea absolvenţilor şcolii generale în alegerea profesiunii

Dumitru Salade : Probleme de orientare profesională în liceele de specialitate.

Mihai Ghiviriga, Romeo Dăscălescu : Contribuţia şcolii şi a familiei la orientarea profesională a elevilor

I. Moraru, G. Basiliade, M. Cristescu, St. Simionescu : Examenul personalităţii infractorului minor şi problema orientării profesionale

Ştefan Pop : Orientarea profesională a deficienţilor

G. M. : Simpozion despre orientarea şcolară şi profesională

Constantin Zahirnic : Orientarea şcolară şi profesională în alte ţări

x x x Pe marginea unui studiu privind orientarea profesională în Republica Democrată Germană (Iosif Antohi)

x x x Culegere de studii de orientare şcolară şi profesională (Constantin Urmă)

x x x „Pedagógiai Szemle" (Edith Roman)

A apărut

„NATURA"

nr. 4, iulie—august 1966
În sumar

I. Pană, N. Tătăram : Parathetysul.

I. Panaite : Nodul industrial Braşov.

O. Seitan, El. Mihai : Cîteva probleme actuale ale climatologiei aplicate.

I. Marin : Consideraţii geografice asupra podişului Babadag.

Gh. Iacob : Aspecte geografice privind valorificarea resurselor naturale ale depresiunii Vadului.

Gh. Cristescu : Îndrumări pentru ocrotirea sănătăţii elevilor în excursii.

V. Cotolan : Organizarea şi folosirea colţului geologic din cadrul muzeului nostru sătesc.

I. Valer : Aparat pentru demonstrarea unor probleme de geografie matematică.

G. Bandol : Determinarea traiectoriei polilor geografici de la sfîrşitul terţiarului pînă astăzi. Unele consecinţe ale acesteia — glaciaţia.

Al. Savu : Prin Maramureş şi Moldova de nord.

D. Andreescu : Actualitate şi perspectivă în astronautică.

S. Lugojan : Rezultate ale cercetărilor geografice în cadrul A.G.I.

x x x Guyana.

x x x Rhodezia.

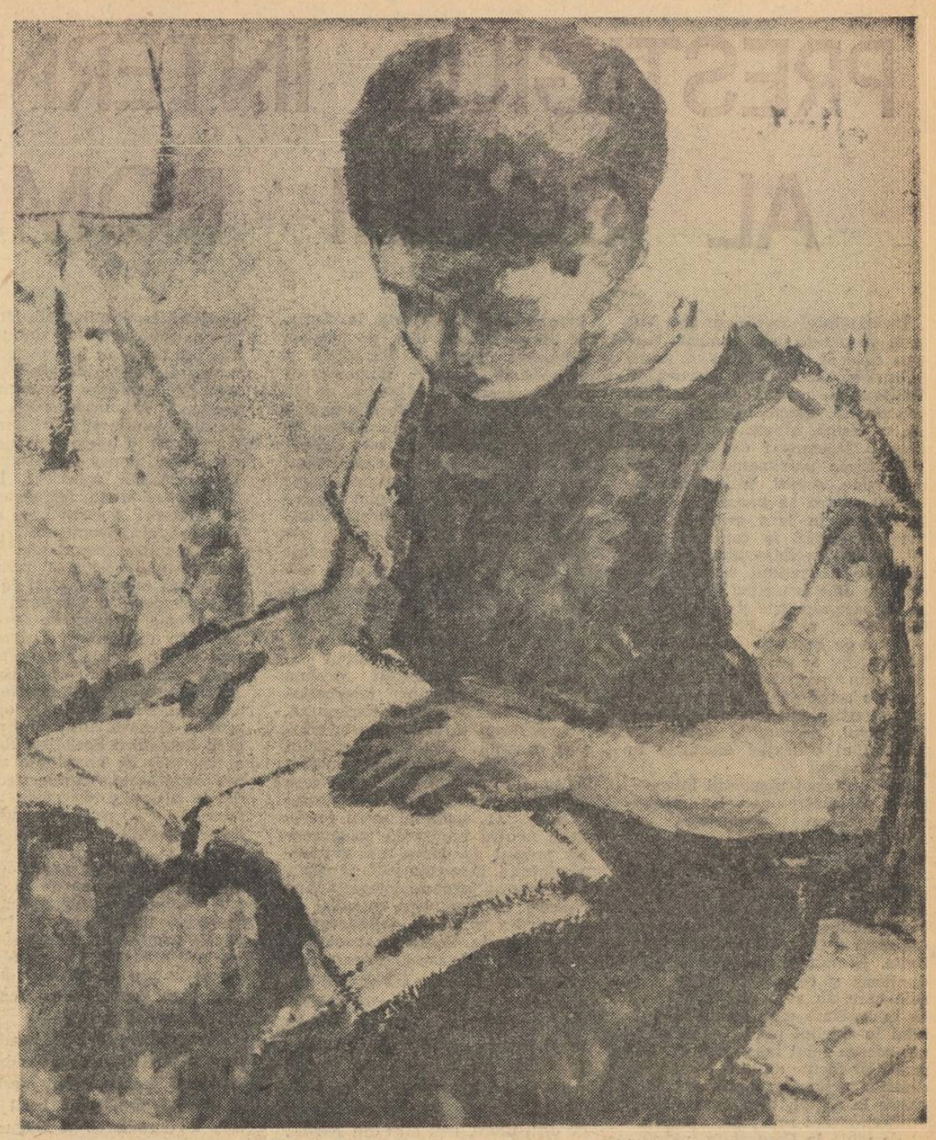

DIN COMORILE ARTEI NOASTRE : Portret de fată de N. Tonitza

Pregătiri pentru noul an şcolar

Atmosferă de lucru intens

Atmosfera de lucru intens specifică săptămînilor dinaintea deschiderii cursurilor se face simţită din plin în şcolile raionului Strehaia.

La 15 septembrie se vor da în folosinţă noi clădiri şcolare în satele Secu, Menţii din Dos, Covrigi, Corobăile, Cotoroia, Voloiacu. Paralel cu ridicarea noilor construcţii şcolare s-au desfăşurat lucrări de reparare şi înfrumuseţare a clădirilor existente. Şcolile nou construite, ca şi o parte din celelalte şcoli, vor fi înzestrate cu mobilier nou. Valoarea mobilierului pe care îl vor primi şcolile din raion pînă la 15 septembrie se ridică la suma de 450.000 lei. De asemenea, se vor distribui în şcoli numeroase materiale didactice noi.

Prof. N. STOCHINĂ
Strehaia

Prin muncă voluntară

În comuna Vicovul de Sus, raionul Rădăuţi, unde cu doi ani în urmă a fost dat în folosinţă un frumos local de şcoală cu 10 săli de clasă, laborator, bibliotecă etc. destinat liceului din localitate, se apropie acum de sfîrşit construcţia unei anexe etajate, cu 4 săli de clasă, pe lîngă localul Şcolii generale din satul Vicov-Est. S-au şi executat instalaţiile electrice, o parte din sălile de clasă au fost parchetate, au fost zugrăvite interioarele. Prin muncă voluntară, învăţătorii şi profesorii, în frunte cu comuniştii, ajutaţi de elevi şi părinţi, depun eforturi susţinute pentru terminarea la timp a lucrărilor, astfel ca la 15 septembrie elevii să poată începe cursurile într-un local complet modernizat.

O dată cu grija pe care o manifestă pentru pregătirea condiţiilor materiale necesare bunei desfăşurări a muncii în noul an şcolar, conducerea şcolii şi cadrele didactice sînt preocupate şi de măsurile menite să ridice la un nivel mai înalt activitatea instructiv-educativă. În acest scop se pregătesc de pe acum planurile de muncă, se asigură materialele didactice care vor servi la demonstrarea cunoştintelor predate.

Prof. VASILE BÎTĂ
Vicovul de Sus, raionul Rădăuţi

Gata să-şi deschidă porţile

Şcolile din comuna Rîureni, raionul Rm. Vîlcea, sînt gata pentru deschiderea noului an şcolar.

La Şcoala generală din satul Copăcel, cele 8 săli de clasă, laboratorul, biblioteca, culoarele şi exteriorul au fost puse la punct încă de la 15 iulie. Scoala e împodobită cu flori, cu tablouri. Laboratorul a fost îmbogăţit cu noi materiale didactice, primite de la secţia de învăţămînt sau confecţionate pe plan local în lunile de vacanţă. Ca urmare, pe lîngă aparatele realizate la I.M.D., şcoala dispune de noi ierbare, exponate agricole, preparate anatomice, mulaje şi colecţii de seminţe. Au fost amenajate dulapuri şi vitrine de materiale didactice pentru diferite obiecte de învăţămînt : fizica, chimia, botanica, anatomia, biologia, agricultura.

MIHAI BUHARU
Rîureni, raionul Rîmnicu Vîlcea

XXII

(Urmare din pag. 1)

nilor au pătruns radioul, televizorul şi alte bunuri de folosinţă îndelungată.

Mari transformări şi progrese s-au înregistrat în domeniul ştiinţei, culturii, învăţămîntului. Sub conducerea permanentă a partidului, şi în aceste domenii s-a păşit hotărît înainte pe drumul marilor împliniri.

Din temelii s-a schimbat condiţia şcolii româneşti, devenită azi principal izvor de cultură şi factor de civilizaţie al întregului popor. Bucurîndu-se de grija şi îndrumarea permanentă a partidului, aşezat pe temelia concepţiei marxist-leniniste despre natură şi societate, ducînd mai departe şi ridicînd pe o treaptă nouă bogata tradiţie pe care au creat-o eminenţii lui profesori din trecut, învăţămîntul nostru este strîns legat de cerinţele construcţiei socialiste, asigurînd cadrele necesare economiei şi culturii şi formînd tinerele generaţii în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist, ale păcii şi înţelegerii între popoare.

În cei 22 de ani care au trecut de la 23 August 1944, în ţara noastră s-a realizat învăţămîntul obligatoriu de 8 ani — lucru cu care se pot mîndri puţine ţări din lume. Învăţămîntul de toate gradele este gratuit, elevii din şcolile generale, din şcolile profesionale şi din licee primesc gratuit toate manualele, ceea ce constituie un mare act de cultură şi un indiciu al preţuirii ei de către partidul nostru. Învăţămîntului i s-a creat în anii puterii populare o puternică bază materială, construindu-se noi săli de clasă şi şcoli care asigură condiţii optime desfăşurării normale a procesului instructiv-educativ. Slujitorii şcolii, cărora prin grija partidului, li s-au creat condiţii tot mai bune de activitate şi de viaţă, au muncit fără preget pentru a asigura elevilor temeinice cunoştinţe, o bogată cultură generală, caracteristică omului civilizaţiei moderne, pentru a dălţui chipul spiritual al constructorului noii societăţi.

Astăzi, după douăzeci şi doi de ani de viaţă liberă, poporul român vede în faţa sa noile şi însufleţitoarele perspective deschise de partid. La sfîrşitul cincinalului, economia ţării va fi de 17 ori mai puternică decît în 1938 ; forţele de producţie vor creşte într-un ritm susţinut, progresul tehnic se va extinde în întreaga economie. În anii cincinalului, ca urmare a înfăptuirii unui vast program de investiţii, se vor înălţa noi combinate, utilate cu tehnica modernă, noi centrale electrice, noi fabrici de bunuri de consum. În 70 de raioane ale ţării se vor forma noi nuclee industriale, ceea ce va întregi dezvoltarea armonioasă a forţelor de producţie pe întregul teritoriu. Producţia agricolă va creşte cu 26—32 la sută faţă de 1965 şi se va realiza, în linii generale, mecanizarea şi chimizarea agriculturii. Se vor dezvolta ştiinţa — care a devenit în ţara noastră o importantă forţă de producţie — cultura de masă, învăţămîntul.

Şcoala va cuprinde, în următorii cinci ani, aproape un sfert din populaţia ţării. Aşa cum s-a stabilit la Congresul al IX-lea al partidului, se va trece la pregătirea condiţiilor pentru mărirea duratei învăţămîntului obligatoriu. Prin extinderea învăţămîntului mediu, prin înfiinţarea liceelor de specialitate şcoala noastră va deveni tot mai cuprinzătoare. În instituţiile de învăţămînt superior vor fi pregătiţi, pînă la sfîrşitul cincinalului, 110 000 de specialişti. Pentru dezvoltarea bazei sale materiale, învăţămîntul va dispune de fonduri impresionante — aproape 3,7 miliarde lei. Prin îmbunătăţirea conţinutului procesului de învăţămînt, a programelor şi manualelor, prin efortul crescînd al cadrelor didactice de a-şi îmbogăţi necontenit cunoştinţele în specialitate şi a-şi perfecţiona continuu metodele de predare, se vor asigura elevilor cunoştinţe temeinice din cele mai variate domenii ale cunoaşterii umane.

În anii socialismului, România — parte componentă a marii familii a ţărilor socialiste — a adus o contribuţie de mare însemnătate la lupta pentru pace, democraţie şi socialism. Politica ei externă are la temelie principiile egalităţii în drepturi, ale respectării independenţei şi suveranităţii, ale neamestecului în treburile interne.

Manifestînd o nestrămutată vigilenţă faţă de politica agresivă a imperialismului, poporul român condamnă cu hotărîre agresiunea guvernului S.U.A. împotriva poporului vietnamez, acordă un sprijin multilateral luptei sale pentru a zdrobi pe agresori şi cere să fie respectat cu stricteţe dreptul poporului vietnamez de a-şi hotărî singur soarta.

Punînd în centrul politicii sale externe prietenia şi colaborarea cu toate ţările socialiste, România dezvoltă continuu relaţiile ei multilaterale cu statele sistemului mondial socialist. În acelaşi timp, ţara noastră dezvoltă relaţii economice, politice, ştiinţifice cu orice stat, fără deosebire de orînduire socială. Declaraţia Consfătuirii de la Bucureşti a statelor participante la Tratatul de la Varşovia reprezintă o platformă largă pentru dezvoltarea favorabilă a relaţiilor interstatale pe continentul european. Bucurîndu-se de largă apreciere, politica externă a României socialiste, pătrunsă de realism, de dinamism, de caracter constructiv, este o mărturie grăitoare a voinţei poporului român de a consolida pacea.

Întregul nostru popor întîmpină sărbătoarea eliberării patriei în condiţiile unui mare avînt pentru realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R., care a elaborat programul ridicării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrşire a construirii socialismului. Sub semnul acestui avînt, pregătind deschiderea în cele mai bune condiţii a unui nou an şcolar, întîmpină şi cei peste 175 000 de învăţători şi profesori ai ţării marea sărbătoare naţională a poporului român, popor harnic şi talentat, iubitor de pace şi progres social.

DIN ALBUMUL VACANŢEI

Coborînd de la cabana Dochia spre Bicazul Ardelenesc

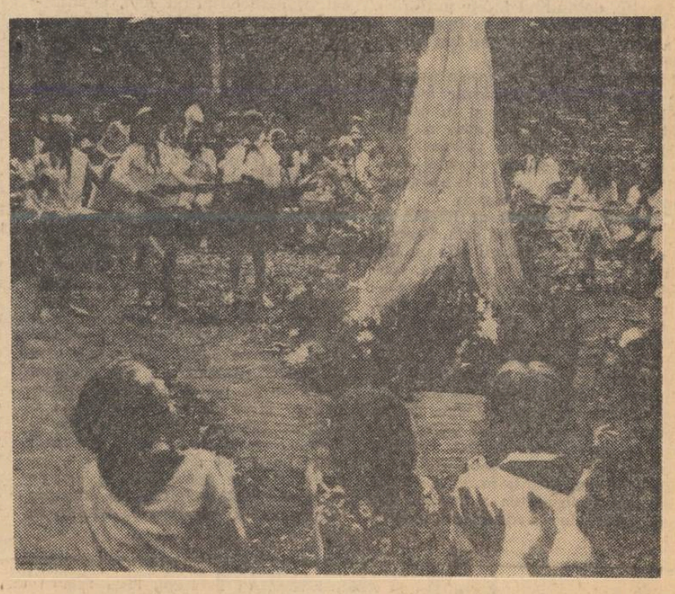

Elevii taberei de la Mogoşoaia în timpul unui interesant concurs de orientare turistică

Tradiţionalul foc de tabără constituie una dintre cele mai plăcute amintiri ale vacanţei.

PRESTIGIUL INTERNAȚIONAL AL ȘCOLII ROMÂNEȘTI

Învățămîntul românesc și-a cucerit de mult, prin oamenii care l-au ilustrat, o binemeritată faimă internațională. Savanți remarcabili fondatori ai unor înalte școli de matematică, fizică, chimie, geologie, medicină, istorie, sociologie au adus o însemnată contribuție la îmbogățirea patrimoniului științei universale. Astăzi, întreg învățămîntul nostru se bucură în toată lumea de un larg prestigiu, datorită nivelului la care s-a ridicat în anii socialismului, datorită inițiativelor statului socialist român pe linia educației tineretului. Numeroase rapoarte și statistici ale U.N.E.S.C.O. și ale Biroului Internațional de Educație înscriu ca un fapt pozitiv al politicii de învățămînt din țara noastră deosebita pondere acordată prin bugetul de stat investițiilor în domeniul învățămîntului, precum și caracterul umanist al educației efectuate în școlile noastre.

Este cunoscut răsunetul internațional deosebit pe care l-a înregistrat propunerea guvernului român privind adoptarea unor măsuri pe plan mondial pentru educația tineretului în spiritul păcii, prieteniei și apropierii reciproce între popoare, propunere adoptată în unanimitate de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite. În numeroasele conferințe, seminarii și consfătuiri internaționale care au avut loc în ultimul an în legătură cu educația tineretului în spiritul păcii, s-a menționat adesea rolul inspirator al propunerilor făcute de țara noastră în această privință. Aprecieri elogioase la adresa țării noastre și a învățămîntului românesc s-au rostit de pildă la Conferința internațională pe tema educării tineretului desfășurată anul trecut în Franța, la întîlnirea cu caracter internațional convocată la Sofia, la sfîrșitul lunii mai, de comisia națională pentru U.N.E.S.C.O. a Republicii Populare Bulgaria, ca și la recenta consfătuire de la Varșovia cu tema „Educația pentru o lume fără război". La aceste întîlniri internaționale s-a relevat din nou rolul pozitiv și caracterul profund umanist al propunerilor guvernului român privind educarea tineretului în spiritul păcii. Referatele și luările de poziție ale delegaților din țara noastră au fost ascultate cu deosebit interes, numeroase delegații străine exprimînd aprecieri deosebite pentru formele de educație școlară și extrașcolară practicate la noi în țară, pentru caracterul constructiv al propunerilor românești privind strîngerea legăturilor internaționale pe linia educației tineretului.

Experiența țării noastre în diferite domenii ale învățămîntului este considerată cu mult interes în numeroase țări din lume, care solicită, direct sau prin intermediul U.N.E.S.C.O., sprijinul școlii românești pentru realizarea programelor proprii de dezvoltare a învățămîntului. Este cunoscut, de pildă, rolul pozitiv jucat de delegația țării noastre la Congresul mondial al miniștrilor educației desfășurat anul trecut la Teheran, aprecierea unanimă dată la acest congres experienței și metodelor folosite în România în perioada anilor 1945—1952 pentru lichidarea într-un termen foarte scurt a analfabetismului. Meritã subliniat faptul că de la data desfășurării congresului și pînă astăzi, o serie de țări aflate în curs de dezvoltare, mai ales din Africa, au cerut țării noastre să le acorde concursul în munca de lichidare a analfabetismului și de ridicare a nivelului învățămîntului. Răspunzînd la solicitările lor, statul român a trimis în aceste țări manuale, materiale didactice, literatură pedagogică. De asemenea, un număr de profesori de matematică, fizică, chimie, biologie etc. din țara noastră predau în unele școli din țările respective, munca lor bucurîndu-se de o deosebită apreciere. În Guineea, de exemplu, întregului grup de profesori români i s-a acordat calificativul „excepțional".

Prestigiul internațional al învățămîntului nostru, al pedagogiei românești este ilustrat și de faptul că reprezentanții României sînt aleși adesea în organele de conducere ale diferitelor conferințe și manifestări internaționale pe linie de învățămînt. Recent, la cea de a XXIX-a sesiune a Conferinței internaționale de educație, desfășurată la Geneva, unul dintre delegații Republicii Socialiste România a fost ales ca președinte al celei mai importante secții, iar recomandările alcătuite de către această secție s-au bucurat din partea tuturor delegațiilor de o înaltă apreciere.

În general propunerile făcute de delegațiile țării noastre la întîlnirile pedagogice internaționale se bucură de un mare interes, iar aprecierile asupra experienței școlii românești prezentate în cadrul acestor întîlniri sînt deosebit de pozitive. Iată numai cîteva exemple, edificatoare în acest sens.

O contribuție majoră a adus delegația țării noastre în cadrul colocviului internațional desfășurat la Torino la sfîrșitul lunii martie a.c., la dezbaterea problemei prelungirii școlarității obligatorii și a orientării profesionale. Principiile susținute la acest colocviu de membrii delegației române au contribuit la găsirea unor formule juste pentru problemele discutate.

La seminarul internațional cu tema „Concepția modernă privind învățămîntul în școala generală", desfășurat la Praga tot în luna martie a acestui an, referatul delegației noastre cu privire la înstruirea programată a fost evidențiat în mod deosebit, atît de pedagogii cehi, cît și de delegațiile din numeroase alte țări, pentru modul cum concep pedagogii din România această tehnică didactică în raport cu dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor.

Deosebit de semnificativ pentru creșterea prestigiului internațional al României și al învățămîntului românesc este faptul că în anul universitar 1965—1966 limba și literatura română s-a studiat în 91 de universități sau școli superioare din 25 de țări din Europa, America de Nord, America de Sud și Asia.

Cuvinte foarte elogioase la adresa învățămîntului românesc au și oaspeții de peste hotare care ne vizitează țara. Cărțile de impresii ale multor școli cuprind mărturii ale prețuirii de care se bucură școlile Republicii Socialiste România. Un exemplu elocvent în această direcție îl constituie cartea de impresii a Liceului „Nicolae Bălcescu" din Capitală.

Vizitînd acest liceu, profesorul Guarneri, de la Universitatea din Pisa, notează: **„Trebuie să-mi exprim via admirație pentru entuziasmul care animă întreaga școală. Le doresc tuturor celor care predau și învață aici un viitor tot mai înfloritor".**

Cuvinte calde de apreciere la adresa Liceului „Nicolae Bălcescu", precum și la adresa învățămîntului nostru în general au notat în cartea de impresii a liceului pedagogii bulgari Elena Turucova și Ivan Acsinschi. **„Sînt fericită că pot să-mi exprim fericirea de a fi vizitat școala dv., bogată în tradiții, care oglindește sufletul tuturor românilor — ospitalieri, muncitori și iubitori de oameni"** — scrie Elena Turucova.

Aprecieri la fel de elogioase se pot citi în cartea de impresii a Școlii generale nr. 175 din București. **„Felicitări acestei minunate școli** — notează aici profesorul Sam G. de Las Heras, din Chile. **Felicitări statului socialist român pentru preocuparea lui constantă de a ridica nivelul cultural al copiilor săi".** Iar dr. Kenneth W. Lund, editor din Statele Unite, scrie: **„Noi, cei veniți din S.U.A., am fost foarte plăcut impresionați de întîlnirea cu elevii și profesorii acestei excelente școli. Vom povesti copiilor din America despre căldura primirii și condițiile excepționale de învățătură de care dispun copiii din această școală".**

Toate acestea sînt o dovadă grăitoare a prestigiului internațional de care beneficiază astăzi școala și pedagogia României socialiste, ca urmare a politicii înțelepte a Partidului Comunist Român în domeniul învățămîntului și educației, ca urmare a orientării științifice pe care o asigură partidul muncii școlare.

I. ALEXANDRU

Anul acesta, la Olimpiada internațională de matematică de la Sofia, tinerii reprezentanți ai țării noastre au obținut un deosebit succes. Iată-i în fotografie alături de profesorii care i-au însoțit.

Perspective largi în domeniul editării manualelor școlare și literaturii pedagogice

Editarea manualelor școlare și a lucrărilor pedagogice și metodice va cunoaște o largă dezvoltare în anii cincinalului. Astfel, în perioada 1966—1970 producția Editurii didactice și pedagogice va însuma valoric aproape 900 de milioane de lei, dintre care numai producția din 1966 se va cifra la aproximativ 166 milioane de lei. Vor apare lucrări pedagogice cu privire la istoria învățămîntului românesc, la instruirea programată și la alte aspecte ale modernizării învățămîntului, metodici, studii de învățămînt comparat, opere alese ale marilor pedagogi etc.

Majoritatea producției editurii o constituie însă manualele școlare ce se împart gratuit elevilor în fiecare an la deschiderea cursurilor. În prezent, manualele pentru anul școlar care se va deschide în curînd au și început să fie distribuite școlilor. Editura pregătește acum manuale pentru anul școlar viitor. Redactorii ei, graficienii și tehnicienii poligrafi s-au angajat ca, alături de autori, să îmbunătățească necontenit nivelul calitativ al manualelor, accesibilitatea acestora, să editeze cărți școlare cît mai frumoase și mai viu ilustrate.

Noi materiale didactice

Creșteri importante va înregistra în anii următori și producția de material didactic destinat școlilor. Întreprinderea de material didactic va realiza în cursul cincinalului o producție de circa 130 de milioane lei, sporul înregistrat fiind o consecință directă a creșterii continue a productivității muncii.

Produsele I.M.D., tot mai apreciate atît în școlile din țara noastră cît și în școlile din numeroase alte țări, care achiziționează de la noi cantități însemnate de material didactic, vor înregistra o creștere continuă atît în complexitate cît și în varietate. Se vor realiza noi aparate și truse de experiențe ce vor permite efectuarea unor lucrări demonstrative menite să-i ajute pe profesori în predarea capitolelor din disciplinile de specialitate care cuprind cunoștințe legate de progresele contemporane ale științelor. Se vor produce astfel aparate pentru demonstrații din electromagnetism, electronică, fizică nucleară și moleculară etc. Toate aceste noi produse vor avea caracteristici funcționale și estetice dintre cele mai ridicate.

DIN COMORILE ARTEI NOASTRE: Cap de copil de C. Brâncuși

CĂRȚI CĂRȚI

LUCRĂRI DESPRE ARTĂ

Colecția „Artiști români" a editurii „Meridiane" își propune să prezinte monografic pe cei mai reprezentativi creatori de artă plastică din țara noastră din ultimele decenii. În această colecție au apărut un studiu despre Aurel Jiquidi și altul despre Ștefan Szönyi. Ambele au comun faptul că înlesnesc cititorului o călătorie rodnică în trecutul istoric, precum și în aspectele intensei construcții actuale din patria noastră. Este de mult cunoscut pedagogilor că incursiunile în istorie, sprijinite pe materialul creației de artă plastică, au avantajul de a vorbi un limbaj deosebit de apropiat sufletului, reușind să comunice sensuri profunde ale evenimentelor, să transmită vibrații, trăsături de atmosferă pe care descrierile în cuvinte a cărților de istorie nu le pot da. De aceea este bine ca ele să fie recomandate spre lectură elevilor din clasele mari, cu atît mai mult cu cît o dată cu cunoștințele pe care le transmit, sînt utile și prin faptul că educă ochiul pentru aprecierea operelor de artă.

Lucrarea **Aurel Jiquidi**, de Jack Brutaru (99 pagini; 51 reproduceri în alb-negru) încheagă o imagine de sinteză a personalității graficianului. Biografia lui este interesantă și prin faptul că se desfășoară într-o epocă bogată în treceri abrupte, în frămîntări sociale, în transformări profunde. Autorul reușește să redea creșterea încordării în climatul care a însoțit copilăria și adolescența artistului — încordarea în viața internațională, lupta dîrză a clasei muncitoare condusă de partid, dezvoltarea conștiinței politice în mase — ca și modul cum se cristalizează în concepția artistului spiritul protestatar cu cea mai directă manifestare plastică: desenul satiric, caricatura. Este deosebit de instructiv de urmărit cum, de la formele mai mult descriptive, artistul urcă mereu, împins de dramatismul evenimentelor pe care le trăia, spre atitudini combative. „Masacrul din Piața Palatului" de la 13 Decembrie 1918, eveniment rămas în istoria mondială a luptelor muncitorești, „Internaționala". „Tipografie ilegală", „Primul întîi mai" sînt titluri evocatoare ale participării artistului, în presa contemporană, la momentele de seamă din viața politică a maselor muncitoare.

Interesantă este paralela pe care o face autorul între satira lui Caragiale și cea a lui Jiquidi. Acesta din urmă, ilustrator de seamă al marelui scriitor, a fixat în trăsături grăitoare esența tipurilor atît de reprezentative pentru societatea timpului, luate din piesele și schițele marelui dramaturg.

Analiza estetică a operei lui Aurel Jiquidi, ajută cititorului să se inițieze în problemele graficii satirice, să-și apropie felul optim de a se situa față de lucrări de genul acesta, pentru a extrage din ele întregul potențial artistic.

Lucrarea **Ștefan Szönyi** de Istvan Dimeny prezintă activitatea și opera unui artist deosebit de atras de oglindirea realității social-politice din jurul său, realizator de seamă în domeniul picturii monumentale. Titlurile lucrării sînt sugestive din acest punct de vedere: „Bobîlna" — răscoala țăranilor iobagi, „Ecaterina Varga", „Înmormîntarea partizanului". Ar fi recomandabil ca elevii să fie îndemnați să facă o paralelă între două lucrări cu aceeași temă, una realizată de Szönyi, cealaltă de Jiquidi. Este vorba de „Tipografia ilegală", simbol al activității eroice prin care, în mijlocul a mii de pericole, comuniștii multiplicau cuvîntul partidului, luptau pentru pătrunderea lui în mase. Cele două cărți reușesc să prezinte ambele lucrări cu această temă în așa fel încît din ele să rezulte specificul fiecărui creator.

Autorul monografiei asupra lui Szönyi stăruie în analiza mijloacelor artistice folosite de pictor, arată importanța pe care acesta o dă desenului.

Ambele lucrări au un caracter științific, prezentînd bogate informații cronologice instructive, descrieri ale desfășurării activității celor doi artiști de-a lungul diferitelor perioade ale creației lor.

Îmbinînd informarea istorică cu prezentarea actului artistic și inițierea în cunoașterea specificului plastic, cele două lucrări sînt deosebit de utile tineretului care-și propune să învețe a pătrunde în procesele de creație artistică.

I. SABETAY

Congresul al XVIII-lea al I. N. S. E. A.

PROBLEME ALE EDUCAȚIEI PRIN ARTĂ

De curînd, între 3 și 10 august, au avut loc la Praga lucrările Congresului al XVIII-lea al INSEA (Societatea Internațională pentru Educație prin Artă), în prezența a circa 2 200 de oameni de artă și de știință, de pedagogi și educatori, reprezentînd 34 de țări. Cu acest prilej s-a desfășurat în capitala Cehoslovaciei o interesantă și fecundă confruntare de idei în domeniul pedagogiei estetice și totodată s-a exprimat necesitatea unei acțiuni pedagogice mai vii pe acest tărîm.

În încheierea Congresului, după alegerea noilor organe de conducere ale Asociației, s-au făcut propuneri de înființare a unui institut central internațional științific de educație prin artă, pentru cercetarea problemelor pe plan mondial, în afara unor institute naționale de acest fel, care există în diferite țări ale lumii. Ca atare, activitatea în acest sens se adîncește, dobîndind fațete multiple, pe baza cercetărilor ce se întreprind și a experimentelor ce au loc în țările membre ale INSEA.

Merită să subliniem unele probleme fundamentale dezbătute atît în ședințele plenare cît și în cele 3 secții ale congresului, spre a desprinde semnificația și valoarea lor în lumina exigențelor actualei dezvoltări a culturii, ca și a exigențelor educării tineretului nostru.

Obiectivul principal al INSEA îl constituie educația prin artă. Firește că educația prin artă nu este un lucru nou. Încă în lumea antică, împodobirea piețelor și grădinilor publice cu statui urmărea să ofere tinerilor modele ale frumosului. Totuși, Congresul al XVIII-lea al INSEA a avut meritul de a fi subliniat ideea foarte interesantă că educația estetică și educația prin artă sînt două procese diferite, ce nu trebuie confundate, că prima urmărește pregătirea omului pentru frumos, în timp ce a doua are drept scop de a contribui la formarea multilaterală și integrală a omului. Cu acest prilej în cadrul congresului s-au scos în evidență un șir de idei de mare importanță pentru oamenii de artă și pedagogi despre rolul educației prin artă de a trezi și dezvolta forțele creatoare din individ (imaginația, gîndirea etc.), de a promova sentimente superioare, care, la rîndul lor, devin un motor al acțiunii omenești și de a exercita o influență multiplă și profundă asupra conștiinței umane.

Reținînd astfel de idei și raportîndu-le la consecințele lor pe plan artistic și pedagogic, ca și pe planul educației maselor, e necesar să relevăm faptul că educația prin artă presupune contribuția mai multor factori: artiști care în operele lor să exprime idei înalte, adevărate mesagii și chemări la o viață superioară, apoi profesori competenți, care să-i ridice pe elevi de la condiția de simpli spectatori ce rămîn la intuiții la aceea de observatori activi, care desprind idei, le interpretează, le apreciază și le integrează în gîndirea și acțiunea proprie. Pentru realizarea unor asemenea deziderate educative este necesară, pe lîngă receptivitatea față de ideea educației prin artă, și formarea, în număr corespunzător, a oamenilor capabili să desfășoare o activitate practică, concretă în acest domeniu, ca și asigurarea unei baze materiale corespunzătoare cerințelor acestui proces pedagogic.

O altă temă importantă care s-a formulat în cadrul lucrărilor congresului a fost aceea referitoare la cei chemați să realizeze educația prin artă. În contrast cu opinia unora, după care această educație ar fi de resortul unor anumiți profesori — a celor de desen, de modelaj sau de lucru manual — s-a susținut ideea că ea privește pe toți profesorii — și pe cei de matematică sau științele naturale, ca și pe cei de literatură sau limbi, și pe cei de istorie ca și pe cei de geografie etc. — întrucît fiecare poate găsi în lecțiile lui posibilități potrivite de educație prin artă. Cu condiția ca fiecare să acționeze în acest domeniu în lumina specialității lui — desigur, pe baza unei bune cunoașteri a operelor de artă și a potențialului lor educativ specific — se poate realiza o colaborare de interes deosebit pentru formarea completă a individului. Firește că un rol important revine aici studierii de către elevi a istoriei artelor, a istoriei muzicii, a literaturii universale. De un ajutor prețios în această direcție pot fi manualele didactice și cărțile bine ilustrate, cu reproduceri judicios alese după mari opere de artă.

Un interes deosebit merită și cele spuse la congres în legătură cu rolul profesorului în educația prin artă. Printre altele s-a subliniat că, pentru a-i impresiona pe elevi atunci cînd le vorbește despre o operă de artă, profesorul trebuie să se exprime în termeni aleși, chiar artistic, dînd vorbirii lui o vibrație cît mai puternică. Totodată, s-a făcut recomandarea ca temele de lucru artistic cu elevii (la desen, modelaj, lucru manual etc.) să nu fie dispersate, ci organizate într-un sistem și fixate în acord cu stadiul de dezvoltare psiho-fizică și culturală a elevilor. S-a accentuat asupra faptului că în activitatea de educare a elevilor prin artă trebuie să se evite uniformizarea în materie de creație, cu grija însă de a nu se face concesii subiectivismului sau unui individualism anarhic.

O recomandare pe care o găsim pe cît de utilă pe atît de ingenioasă a fost aceea de a face din elevii buni aliați ai profesorului în munca lui pentru trezirea și dezvoltarea gustului pentru artă și a dispoziției de cercetare și interpretare adîncă a operelor de artă.

Au suscitat interes, în cadrul lucrărilor congresului, și alte probleme asupra cărora s-au prezentat comunicări. Citãm, dintre acestea „Arta și timpul", „Criza civilizației raționaliste și menirea artei", „Principiile filozofice ale educației estetice", „Raportul dintre tradiție și inovație în artă", „Mijloacele moderne de educație estetică" etc.

Pe lîngă aceste comunicări, care au tratat probleme de teorie pedagogică, s-au prezentat comunicări referitoare la istoria educației artistice și a educației prin artă. Înlesnind cunoașterea pe plan istoric a acestor laturi ale educației, comunicările respective au dezvăluit totodată aspectele specifice pe care le-au îmbrăcat educația artistică și educația prin artă la diferite popoare.

Acestei categorii de lucrări îi aparține și comunicarea prezentată de delegația română: „Considerații asupra educației estetice în România, de la origine pînă în prezent". Comunicarea și-a propus să înfățișeze educația estetică sub dublu aspect — ca educație pentru frumos și ca educație multilaterală prin frumos, de la începuturile ei cele mai depărtate pînă azi, concentrîndu-se cu precădere asupra situației prezente. În cadrul comunicării autorii au relevat faptul semnificativ că atît arta — care a exprimat de-a lungul timpului sufletul și aspirațiile poporului nostru — cît și educația estetică — prin care s-a asigurat circulația valorilor estetice — au constituit însemnați factori de menținere și întărire a unității spirituale a poporului român și de pregătire a unității lui politice. Comunicarea a subliniat de asemenea faptul că în cursul diferitelor epoci istorice, cultura românească a stat în contact cu cultura universală, îmbogățindu-se și dezvoltîndu-se, dar păstrîndu-și fondul spiritual autohton și specificul său național, așa cum acesta se oglindește cu deosebire în construcțiile monumentelor, de la acelea ridicate în vremea lui Ștefan cel Mare la cele din vremea lui C. Brîncoveanu, iar de la acestea la grandioasele realizări ale statului nostru socialist, ca și în pictura strălucită de la Voronet și Humor, de la Vatra Moldoviței și Sucevița, pînă la pictura unui Grigorescu sau Luchian, Tonitza sau Tuculescu, ori în sculptura lui Brâncuși. O parte esențială a comunicării delegației noastre a format-o prezentarea principalelor perspective și direcții de dezvoltare a educației estetice și educației prin artă din România socialistă. Printre altele, s-au scos în evidență, îndeosebi, următoarele direcții: lupta pentru o estetică didactică — adică pentru sporirea frumuseții învățămîntului; lupta pentru o estetică industrială și profesională, care înseamnă asigurarea condițiilor pentru ca industria să realizeze produse care să satisfacă și cerințele estetice; lupta pentru înfrumusețarea vieții profesionale; lupta pentru o estetică edilitară — ca teorie a pregătirii pentru înfrumusețarea orașelor, străzilor, caselor etc.

Atenția cea mai mare s-a acordat însă educației prin artă a copiilor și adulților din țara noastră, demonstrîndu-se că ea se bucură de o grijă deosebită din partea partidului și guvernului. În același timp, s-au indicat și lucrările de pedagogie estetică românească, azi în continuă creștere, precum și caracterul lor de studii științifice și de cercetări care caută să determine drumul educației pentru frumos și al educației prin artă în spirit național.

Congresul al XVIII-lea al INSEA a făcut cunoscute o serie de metode și procedee folosite în diverse țări pentru realizarea educației prin artă a tineretului, pentru formarea integrală a personalității elevilor. În același timp, congresul a chemat pe toți educatorii — și în primul rînd pe profesorii de artă plastică și de discipline artistice — să intensifice educația prin artă, descoperind și dezvoltînd resursele individuale ale elevilor în acest sens.

AL. BOJIN
director general adjunct în Ministerul Învățămîntului

prof. dr. docent ST. BÎRSĂNESCU
Universitatea Iași

BIBLIOGRAFIE

xxx Apa trece, pietrele rămîn. **Proverbe românești. Ediție îngrijită, prefață, glosar și indice de George Muntean (8177 proverbe). Editura pentru literatură, colecția „Biblioteca pentru toți".**

CORNELIU MOLDOVANU: Poezii. **Antologie, text stabilit și prefață de Al. Săndulescu. Editura pentru literatură.**

NICOLAE MANOLESCU: Lecturi infidele. **(Recitind poveștile lui Creangă; Titu Maiorescu, polemist; Nuvelele lui Duiliu Zamfirescu; Lecturi din Rebreanu; Două cuvinte despre „Cartea nunții"; Măști). Cu o pseudoprefață. Editura pentru literatură.**

STAN VELEA: W. Reymont (scriitor polonez, laureat al Premiului Nobel). **Editura pentru literatură universală.**

xxx Antologie de proză populară epică. **3 volume, studiu introductiv (105 pag.) de O. Bîrlea, Editura pentru literatură.**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40 133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 862
Vineri 2 sept.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

TOVARĂȘUL LEONTIN SĂLĂJAN A ÎNCETAT DIN VIAȚĂ

Din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Socialiste România

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România anunță cu adîncă durere încetarea din viață, după o grea suferință, în ziua de 28 august, orele 13 și 40 de minute, a tovarășului Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, fiu credincios al partidului și al poporului român, luptător devotat pentru cauza socialismului, pentru întărirea și înflorirea patriei noastre.

LEONTIN SĂLĂJAN

La 28 august a încetat din viață, în urma unei grele suferințe, tovarășul Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

Activist de seamă al Partidului Comunist Român și al statului nostru socialist, tovarășul Leontin Sălăjan și-a închinat întreaga viață luptei revoluționare a clasei muncitoare, cauzei socialismului, înfăptuirii celor mai înalte idealuri de libertate, independență și progres ale poporului român, înfloririi patriei.

Născut la 19 iunie 1913, în comuna Santău din raionul Carei, regiunea Maramureș, într-o familie de țărani săraci, tovarășul Sălăjan a început să lucreze de la vîrsta de 14 ani ca ucenic la căile ferate, devenind apoi muncitor lăcătuș. Din fragedă tinerețe a cunoscut viața grea, plină de privațiuni a oamenilor muncii, exploatarea la care aceștia erau supuși în trecut. Sentimentele sale de revoltă și protest împotriva nedreptăților sociale îl determină să se înroleze, încă din anii uceniciei, în mișcarea muncitorească. În conducerea sindicatului ceferiștilor din Timișoara, el a participat activ la organizarea de acțiuni pentru apărarea drepturilor muncitorești.

Lupta sa devotată pentru interesele proletariatului îl apropie de Partidul Comunist Român, detașamentul cel mai înaintat al clasei muncitoare, în rîndurile căruia este primit în toamna anului 1939. Era perioada unor profunde frămîntări sociale, a unei ascuțite lupte duse de forțele progresiste cele mai înaintate, în frunte cu comuniștii, pentru apărarea libertăților democratice, a suveranității și independenței Românie. Însuflețit de un fierbinte patriotism, tovarășul Sălăjan s-a dăruit cu abnegație și spirit de sacrificiu luptei antifasciste, antihitleriste, organizate de Partidul Comunist Român.

În anii grei ai dictaturii militaro-fasciste, cînd partidul se afla în adîncă ilegalitate, tovarășul Sălăjan muncește cu devotament ca membru al Comitetului județean Timiș-Torontal al P.C.R. și ulterior ca secretar al Comitetului regional Banat al P.C.R. Urmărit de organele represive ale regimului burghezo-moșieresc, Leontin Sălăjan dă dovadă de un înalt spirit de clasă, de combativitate comunistă, desfășoară o neobosită activitate revoluționară. Împreună cu alți militanți ai partidului comunist a participat la organizarea grupului de partizani din munții Carașului, precum și a numeroase acțiuni de sabotare a războiului la Reșița, Arad, Bocșa, Timișoara.

După eliberarea țării de sub jugul fascist, Partidul Comunist Român încredințează lui Leontin Sălăjan sarcini de răspundere în conducerea Comitetelor regionale de partid Timișoara și Oradea și apoi în aparatul Comitetului Central al partidului. Din 1945, de la Conferința Națională a P.C.R. este, fără întrerupere, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. În 1955, la Congresul al VII-lea al partidului, este ales membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C.R., iar în 1965, la Congresul al IX-lea, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

În anii 1948—1949 tovarășul Leontin Sălăjan îndeplinește funcția de adjunct al ministrului sănătății și prevederilor sociale, iar în 1949—1950 de ministru al construcțiilor. Din anul 1950 lucrează în cadrul forțelor armate ca șef al Marelui Stat Major, apoi ca prim-locțiitor al ministrului, iar din 1955 ca ministru al Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România. El a muncit intens pentru continua desăvîrșire a pregătirii sale militare ; în 1953 a absolvit cursul special superior la Academia militară generală. Tovarășul Leontin Sălăjan a adus o prețioasă contribuție la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a forțelor armate, de întărire a capacității de apărare a țării, de educare a ostașilor în spiritul dragostei nețărmurite față de partidul comunist și patria socialistă.

Începînd din 1946, el a fost ales deputat al Marii Adunări Naționale în toate legislaturile.

Ca militant de seamă al partidului și statului, tovarășul Leontin Sălăjan a fost însuflețit în întreaga sa activitate de atașament puternic față de cauza partidului comunist, de dragoste înflăcărată față de popor și de patrie, cărora le-a consacrat întreaga sa capacitate și putere de muncă.

Partidul și guvernul dau o înaltă prețuire activității revoluționare îndelungate a tovarășului Leontin Sălăjan, meritelor sale deosebite în construirea socialismului, în întărirea statului socialist. El a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, cu ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

Prin încetarea din viață a tovarășului Leontin Sălăjan, Partidul Comunist Român, statul socialist, întregul nostru popor pierd un fiu credincios, un luptător devotat pentru cauza socialismului, pentru progresul și înflorirea României socialiste. Amintirea lui va rămîne veșnic vie în inimile comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român

Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România

Funeraliile tovarășului Leontin Sălăjan

In întreaga țară au fost arborate în bernă drapele tricolore și roșii în semn de doliu pentru încetarea din viață a tovarășului Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul forțelor armate. Două zile, mii de bucureșteni, adînc îndurerați, au trecut prin fața catafalcului așezat la Palatul Republicii.

Marți, 30 august. In orele dimineții, oamenii muncii își iau ultimul rămas bun de la fiul credincios al partidului și poporului — tovarășul Leontin Sălăjan. Pelerinajul nu contenește, ca un prinos al stimei și cinstirii memoriei celui dispărut. In rîndurile celor ce se perindă la căpătîiul lui se află și maramureșeni din satul natal Santău, delegații ale locuitorilor orașului Oradea al căror deputat a fost în Marea Adunare Națională, numeroși militari — ofițeri și ostași ai forțelor noastre armate. Mereu alte gărzi se aliniază de o parte și de alta a catafalcului.

In semn de omagiu adus generalului de armată Leontin Sălăjan au venit delegații militare din țări socialiste, care au depus coroane de flori și au făcut de gardă la catafalc. O coroană de flori a fost depusă din partea Comandamentului Forțelor Armate ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Membrii corpului diplomatic au depus o coroană de flori și au prezentat condoleanțe familiei.

Ora 11. Ultima gardă este alcătuită din tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Voitec.

Peste sicriu sînt așternute faldurile îngemănate ale steagurilor țării și partidului.

După cîteva clipe, în marea piață din fața Palatului Republicii miile de oameni întîmpină într-o atmosferă de adîncă emoție apariția sicriului, încadrat de conducătorii partidului și statului.

In timp ce răsună acordurile grave ale marșului funebru, trupele aliniate în piață dau onorul, prezentînd armele.

Cortegiul funebru se pune în mișcare.

In frunte, purtat de doi generali, se află portretul îndoliat al tovarășului Leontin Sălăjan. Urmează coroanele de flori depuse la catafalc de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri, de familie, de Ministerul Forțelor Armate, Uniunea Generală a Sindicatelor, C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Femeilor, Ministerul Afacerilor Interne, de Comitetul orășenesc de partid București și Sfatul popular al Capitalei.

Carul funerar este precedat de un grup de generali și ofițeri superiori ce duc pe brațe perne de catifea pe care strălucesc Steaua de Erou al Muncii Socialiste și alte ordine și medalii cu care a fost decorat Leontin Sălăjan, în semn de prețuire a meritelor sale deosebite.

In urma afetului de tun ce poartă sicriul, merg familia defunctului, conducători de partid și de stat, delegații militare de peste hotare, oficialități române, șefi ai misiunilor diplomatice și

(Continuare în pag. a II-a)

În dezbaterea apropiatelor consfătuiri raionale:

ACTIVITATEA CU PIONIERII

Intrate în tradiția școlii noastre, consfătuirile raionale ale cadrelor didactice au constituit, de fiecare dată, momente însemnate în activitatea ce se desfășoară în domeniul învățămîntului. Dezbătînd problemele majore ale etapelor respective, stabilind căi tot mai eficiente de rezolvare a acestor probleme, consfătuirile au impulsionat viața școlii, au distins liniile principale ale activității pentru perioadele care le-au succedat.

Anul acesta, corpul profesoral este chemat să dezbată una dintre cele mai importante sarcini ale școlii — activitatea pionierească — în lumina Hotărîrii Plenarei C. C. al P.C.R. din 12—13 aprilie a.c. Fiind vorba nu doar de o îmbunătățire a activității organizațiilor de pionieri, ci de așezarea ei pe baze cu totul noi, învățătorii și profesorii sînt solicitați să ia în discuție sarcinile ce le revin în cadrul muncii lor profesionale pentru formarea multilaterală, completă, a tineretului nostru, pentru a-i pregăti pe elevi, încă din fragedă copilărie, astfel încît schimbul de mîine să intre în arena vieții noastre publice cu o înaltă ținută morală și intelectuală, la nivelul exigențelor moderne.

In trecutul școlii românești s-au încercat multe sisteme de organizare și educare a tineretului școlar, toate însă conforme cu țelurile școlii de atunci, statornicite de cei ce dețineau destinele învățămîntului. Actualele forme de educare a tineretului școlar de toate vîrstele sînt în deplin acord cu interesele întregului nostru popor. In școală, în organizațiile de tineret, elevii învață să iubească patria, frumusețile și bogățiile ei, uriașele realizări dobîndite în ultimele decenii sub conducerea profund științifică și realistă a înțeleptului nostru partid, să iubească trecutul de luptă și de jertfe al poporului, al clasei muncitoare, să iubească munca și să fie apți să contribuie în viitor la înălțarea patriei pe culmile însorite ale comunismului.

Copiii din țara noastră sînt dornici să învețe și să se formeze, sînt animați de năzuințe și pasiuni nobile, încearcă să scruteze de pe acum, cu mintea lor, zorii viitorului. Școala trebuie să le împlinească aceste cerințe spirituale, oferindu-le, abundent, posibilitățile de care dispune, ajutîndu-i să progreseze, să se formeze.

Proiectele noilor acte statutare ale mișcării pionierești creează învățătorilor și profesorilor posibilități nelimitate de a participa la toate manifestările pionierilor, de a-i sprijini în tot ceea ce întreprind. Intregul front al corpului didactic e angajat nemijlocit în această muncă, răspunzînd direct de buna desfășurare a activității pionierești. Peste 75 800 de învățători și profesori, bunăoară, vor fi comandanți de detașamente de pionieri la clasele III—VII, peste 7500 de învățători și profesori vor fi comandanți de unități, un important număr de cadre didactice vor activa în consiliile regionale, raionale și orășenești ale organizațiilor pionierilor, precum și în alte foruri ale acesteia. Este o sarcină de onoare pe care partidul o încredințează cadrelor didactice, chemate să făurească viitoarele generații de cetățeni ai țării.

In cadrul consfătuirilor raionale, de care ne mai despart doar cîteva zile, aspectele multiple ale acestei sarcini vor fi discutate amănunțit. E foarte util să se înțeleagă ceea ce aduce nou organizarea activității pionierești, structura și conținutul ei, îndatoririle ce revin tuturor lucrătorilor din învățămînt în legătură cu noua organizare a muncii cu pionierii. Dezbaterile trebuie astfel dirijate încît să conveargă spre ceea ce este esențial în noul sistem de organizare, în conținutul muncii, în relațiile dintre factorii de răspundere angajați în bunul mers al activității pionierești, în organizarea propriu-zisă a acestei activități, în antrenarea tuturor forțelor de care dispune învățămîntul pentru desfășurarea ei pe un plan superior. Această activitate, calitativ nouă, va elimina, prin participarea atît de largă a corpului profesoral, lipsurile care s-au manifestat în acest domeniu pînă acum.

Creată în anul 1949, organizația pionierească cuprinde azi o mare parte a copiilor în vîrstă de 9—14 ani. Prin buna organizare a activității pionierești, prin statornicirea unui conținut cît mai variat, mai atrăgător, mai educativ al acesteia, se poate contribui în foarte mare măsură la formarea trăsăturilor omului nou încă de la această vîrstă. Spre realizarea acestui țel este necesar să se concentreze toate forțele în cadrul activității pionierești.

Conducerea directă, nemijlocită de către partid constituie principiul fundamental care determină superioritatea noii așezări a activității pionierești și asigură succesul ei. Sub îndrumarea directă a partidului, această activitate, larg sprijinită de cadrele didactice, va deveni în mod cert o pîrghie însemnată în realizarea scopurilor educative ale școlii. Noua structură organizatorică a mișcării pionierești sporește considerabil rolul școlii, statornicind o unitate de cerințe și influențe și totodată răspunderi unitare în îndeplinirea sarcinilor. Prin realizarea unui front unitar al învățătorilor și profesorilor antrenați în activitatea cu pionierii, prin rolul atît de însemnat care le revine în organizarea acestei activități se pot evita paralelismele inutile între anumite laturi ale procesului de învățămînt și planul de muncă al organizației pionierilor.

Dezbătînd problemele sub multiple unghiuri, actualele consfătuiri au menirea să clarifice pentru toți învățătorii și profesorii principiile fundamentale care stau la baza noii așezări a activității cu pionierii, să-i ajute în pătrunderea sensului formelor de organizare și îndrumare pe toate treptele, a atribuțiilor fiecărei verigi în noua structură organizatorică a mișcării pionierești. Una din sarcinile importante ale acestor consfătuiri, căreia e necesar să i se acorde toată atenția, este clarificarea căilor prin care fiecare membru al corpului didactic, de orice specialitate, poate să contribuie la asigurarea unui conținut viu, variat, plin de resurse educative, atractiv, al muncii cu pionierii. Avînd o pregătire multilaterală și competentă, învățătorii și profesorii pot și trebuie să creeze condițiile necesare pentru desfășurarea unei activități eficiente în rîndurile pionierilor. In ședințele plenare, ca și în ședințele pe secții ale consfătuirilor, această problemă esențială poate fi clarificată în liniile ei principiale, astfel încît în fața fiecărui membru al corpului didactic să se deschidă căi certe și nelimitate în realizarea scopului urmărit.

Plenara C. C. al P.C.R. din 12—13 aprilie a.c. a ridicat activitatea pionierească pe o treaptă superioară. Este o îndatorire de seamă a cadrelor didactice să ducă la înfăptuire indicațiile plenarei, măsurile pe care le preconizează. Consfătuirile raionale care se vor desfășura în curînd sînt menite să le acorde un ajutor însemnat în această direcție, clarificîndu-le problemele și mobilizîndu-i la o muncă, mai hotărîtă, mai vie, așa încît la finele anului școlar care începe roadele să fie cît mai evidente, corespunzătoare exigențelor ce stau în fața noastră.

AL. BOJIN
director general adjunct
în Ministerul Învățămîntului

În sumar:

Studiul literaturii în perspectiva ideii de specific național — pag II
Sensul modernizării în învățămînt — pag II
În preajma deschiderii cursurilor — pag III
Paradoxurile învățămîntului programat — pag IV

LEONTIN SĂLĂJAN

Funeraliile tovarășului Leontin Sălăjan

(Urmare din pag. 1)

atașații militari acreditați la București.

După fanfară și purtătorii drapelelor îndoliate urmează în pas solemn escorta militară, alcătuită din ostași reprezentînd armele: infanterie, marină, aviație și grăniceri. Se înșiruie apoi într-o impresionantă coloană mii de cetățeni veniți să participe la funeralii — muncitori, intelectuali, studenți, numeroși militari.

In cadența gravă a marșului funebru, cortegiul se îndreaptă cu pași înceți spre Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism. Trecînd pe strada Onești pe lîngă sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, carul mortuar, întregul cortegiu străbat apoi bulevardele Nicolae Bălcescu și 1848, magistrala Nord-Sud. Zeci de mii de bucureșteni își iau un ultim rămas bun de la cel dispărut.

Printre cei înșiruiți de-a lungul traseului se disting numeroase uniforme de ostași și ofițeri. Ei prezintă solemnul salut ostășesc celui care a adus o prețioasă contribuție la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a forțelor armate, de întărire a capacității de apărare a patriei, de educare a ostașilor în spiritul dragostei nețărmurite față de partidul comunist și patria socialistă. E o adevărată stafetă a onorului militar perpetuată pe kilometri întregi.

...Ora 13. Carul mortuar pătrunde pe aleea centrală a parcului, îndreptîndu-se spre *Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism*. In sunetele marșului funebru, sicriul este purtat de un grup de ofițeri superiori pînă la platforma din fața monumentului, unde este așezat pe catafalc. Garda militară cu drapelul îndoliat prezintă onorul. Fanfara intonează Imnul de Stat al Republicii Socialiste România. Aici, în fața monumentului, are loc mitingul de doliu.

Deschizînd mitingul, tovarășul Dumitru Popa, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R., a spus:

Incercăm cu toții o grea și profundă durere conducînd pe ultimul său drum pe tovarășul Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România. Cu inimile îndoliate, ne plecăm cu emoție și adînc respect în fața memoriei sale pe care o vom cinsti veșnic.

Au luat cuvîntul tovarășii Constantin Drăgan, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președinte al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, generalcolonel Ion Ioniță, membru al C.C. al P.C.R., ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, Alexandru Drăghici, membru al Prezidiului Permanent și al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R.

Conducătorii de partid și de stat înconjoară sicriul, care este purtat de 8 generali. Intr-o atmosferă impresionantă, în acordurile Internaționalei, sicriul este coborît într-una din criptele de la baza hemiciclului Monumentului. In văzduh răsună 21 salve de artilerie.

Pe lespedea de granit negru e gravat:

LEONTIN GH. SĂLĂJAN
19.6.1913—28.8.1966

Sînt date care marchează o viață pusă în slujba cauzei partidului, luptei revoluționare a clasei muncitoare, înfăptuirii celor mai înalte idealuri de libertate, independență și progres ale poporului român, întăririi și înfloririi patriei socialiste.

Cu privire la eternizarea memoriei tovarășului Leontin Sălăjan

In vederea eternizării memoriei tovarășului Leontin Sălăjan, Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au hotărît să se atribuie numele „Leontin Sălăjan": școlii generale de 8 ani din satul Santău, raionul Carei, regiunea Maramureș; cîte unei străzi din orașele București, Timișoara, Oradea; unei școli militare superioare de ofițeri.

La Academia Militară Generală și în orașul Timișoara va fi așezat bustul tovarășului Leontin Sălăjan.

Bibliografie pedagogică

Recent, Biblioteca centrală pedagogică de pe lîngă Institutul de științe pedagogice a editat lucrarea *„Bibliografie pedagogică 1961 — 1962"*. Apărută sub îngrijirea prof. dr. docent Stanciu Stoian și prof. Alfred Lauterman, lucrarea — menită să satisfacă cerințele de documentare pedagogică ale cadrelor didactice, să stimuleze studiul și creația acestora — descrie cărți originale, traduceri și articole din reviste și ziare apărute în anii 1961 și 1962.

Sînt înserate, pe lîngă studii cu caracter exclusiv pedagogic, și studii care aparțin disciplinelor ajutătoare: psihologia copilului, psihologia pedagogică, igiena școlară. S-au introdus, de asemenea, lucrări privind culturalizarea maselor, avîndu-se în vedere sarcinile importante ce revin în acest sens cadrelor didactice.

Intregul material a fost repartizat în 17 capitole, corespunzînd la 17 teme principale — Clasicii marxism - leninismului despre învățămînt și pedagogie, Politica partidului și statului în probleme de învățămînt și educație, Sindicatele și învățămîntul, Probleme generale de pedagogie și învățămînt, Organizarea învățămîntului, Conducerea activității în școală, Baza materială a învățămîntului, Cadre didactice, Didactică, Metodică, Instrucția prin muncă, Teoria educației, Organizații de copii și tineret. Activitatea extrașcolară, Istoria pedagogiei și învățămîntului, Discipline ajutătoare, Invățămîntul în alte țări. Recenzii. Bibliografii. Se dau, de asemenea, indicii de nume și de probleme, precum și cotele topografice ale publicațiilor periodice înserate în bibliografie.

Fără îndoială, lucrarea va constitui un sprijin de seamă atît în munca de cercetare, cît și în activitatea practică a cadrelor didactice.

Studiul literaturii în perspectiva ideii de specific național

Acum, în preajma începerii unui nou an școlar, este firesc ca noi, profesorii, să reflectăm la ceea ce trebuie să îmbogățească studiul specialității pe care o predăm, să-i confere un caracter cît mai corespunzător cerințelor actuale.

Prin natura sa particulară, literatura română ca disciplină de învățămînt are largi posibilități de prețuire, valorificare și afirmare a caracterului național, al valorilor noastre spirituale. Punerea în valoare a specificului național în predarea literaturii ni se pare o necesitate majoră. Cunoscînd universul de gîndire și de simțire al poporului, elevii vor înțelege mai bine că personalitățile artistice din domeniul literaturii, ca și din oricare alt domeniu, s-au putut afirma armonios numai pentru că au creat în direcția cerută de interesele naționale într-un moment istoric dat. In acest fel, cunoașterea literaturii dobîndește semnificații mai înalte, mai profunde.

Folclorul românesc — cea mai veche formă a literaturii noastre — de o valoare inestimabilă, demonstrează el însuși marea varietate regională și totodată unitatea unei culturi autohtone originale. Voi căuta să-i fac pe elevii mei să descifreze în doine sau proverbe, în legendele istorice sau în baladele de haiducie, ca și în cîntecul nou, specificul poporului nostru, nota distinctă a tuturor producțiilor folclorice, în care freamătă fizionomia morală a maselor populare, firea și idealurile lor, modul de viață și aspirațiile naționale legitime.

Studiind cu elevii perioada de început a literaturii culte, voi îngloba ideea specificului național tendinței generale patriotice, de trezire a conștiinței și demnității naționale. Le voi arăta că traducerile religioase din sec. XVI—XVIII dovedesc limpede această tendință care, pornind de la popor, reprezintă năzuința acestuia de a marca importanța unui nou element diferențial: limba națională. Voi sublinia faptul că operele cronicarilor, propunîndu-și să demonstreze că „de la Rîm ne tragem", afirmă tot mai hotărît originea romană a limbii și a poporului nostru, unitatea neamului și continuitatea elementului roman în Dacia. In relevarea individualității și particularităților poporului român pe baza faptelor lingvistice voi desprinde punctul de pornire al ideii de specific național.

Trecînd mai departe, voi arăta că în scrierile corifeilor Școlii ardelene aspectul național se reliefează cu mijloacele noi ale filologiei și științei istorice.

In lecțiile introductive consacrate scriitorilor pașoptiști voi evidenția marele merit al acestor scriitori de a fi pus bazele literaturii originale, inspirată din realitățile, viața și sufletul poporului nostru și pătrunsă de ideea specificului național. Semnificativă în această direcție va deveni pentru elevi aprecierea făcută de D. Bolintineanu asupra volumului „Doine și lăcrămioare" de V. Alecsandri: „De atunci poezia se române". Cînd vom discuta despre „Dacia literară" și M. Kogălniceanu voi releva în mod deosebit statuarea primei teorii ferme a specificului național întemeiat pe originalitatea etnografică, lingvistică și istorică a poporului român și voi arăta că preocupările de folclor din această perioadă sînt legate strîns de celebrarea de către scriitori a creației orale ca o puternică notă distinctivă a literaturii noastre. In intenția de a descoperi în poezia populară izvorul autentic de cunoaștere a specificului național al poporului, în stare să fertilizeze creația cultă.

Studierea marilor clasici oferă profesorului ocazii sporite de a insufla elevilor săi, într-un chip edificator, ideea specificului românesc. Vorbind din această perspectivă despre Eminescu, eforturile de cunoaștere reclamă asocierea cu exprimarea geniului național, act estetic capital în concepția eminesciană. Observația acestuia „Credem că nici o literatură puternică și sănătoasă, capabilă să determine spiritul unui popor nu poate exista decît determinată ea însăși la rîndul ei de geniul național" este extrem de prețioasă pentru interpretarea poeziei lui Eminescu. O caracterizare asemănătoare din unghiul specificului național se poate aplica și lui Creangă, Caragiale etc., fiecare realizînd, firește, valori estetice originale. De asemenea, analiza articolelor și studiilor critice ale lui T. Maiorescu (cu deosebire „Literatura română și străinătatea", 1882) va duce pe elevi la înțelegerea adecvată a celei dintîi formulări a noțiunii de „specific național", cu termenii cunoscuți astăzi, contribuție cu adevărat „clasică" în problema ce ne interesează.

In lecțiile destinate primelor două decenii ale veacului al XX-lea este nevoie de o anumită succesiune și împletire a cercetării problemelor de conținut și de formă care să ducă la reliefarea elementului preponderent național. Elevii trebuie ajutați să intuiască cu exactitate pledoaria sinceră și pasionată a lui Vlahuță, Coșbuc, Iorga pentru o literatură care să reflecte ceea ce este specific poporului român. O atenție deosebită merită contribuția eminentă a Vieții românești „și a lui G. Ibrăileanu în teoretizarea și susținerea acestei idei. Voi avea în vedere, îndeosebi, articolul „Caracterul specific al literaturii române", în care criticul iesean se ocupă în mod sistematic de chestiunea specificului național.

In literatura dintre cele două războaie mondiale, răsfrîngerea conceptului de specific național îmbracă forme complexe și contradictorii, potrivit bazei sociale de la care pleacă. Voi stărui în lecțiile mele, asupra faptului că scriitorii mari — M. Sadoveanu, T. Arghezi, L. Rebreanu ș.a. — s-au călăuzit întotdeauna în activitatea lor creatoare de ideea specificului național, pe care o voi reliefa concret în analiza operelor respective. In scopul elucidării problemelor discutate voi recomanda ca lectură extrașcolară și pentru dezbatere în cercul literar, o serie de studii semnate de G. Călinescu, T. Vianu, M. Ralea. In același timp, parcurgerea literaturii socialiste a timpului va descoperi tineretului școlar soluția dialectică a încorporării în ideologia clasei muncitoare a teoriei specificității naționale, condiție esențială a unei literaturi viabile.

Cercetarea literaturii de după eliberare va arăta elevilor fondul social-economic pe care s-au grefat schimbările radicale din relațiile sociale, din viața, structura sufletească și aspirațiile întregului popor. Pe aceste coordonate noi, specificul național va fi definit drept un sumum de elemente ce țin de condițiile istorice, de mediu, de limbă, de o cultură și o psihologie specifică. In virtutea acestei definiri, elevii vor înțelege mai bine că specificul național este larg valorificat în literatura epocii noastre revoluționare, în creația lui T. Arghezi, Z. Stancu, M. Preda, T. Popovici etc. Conceptul de specific național li se va înfățișa în arta socialistă a poporului român pătrunsă de un înflăcărat patriotism, oglindit deopotrivă în toate genurile și speciile literaturii contemporane.

Un fapt căruia îi voi da toată atenția la lecțiile de concluzii este contribuția scriitorilor noștri, prin specificul național, la dezvoltarea literaturii mondiale. Subliniind că universalitatea unei opere este strîns legată de concretul ei național, voi lămuri elevilor, dintr-o atare perspectivă națională, că aspirațiile literaturii noastre merg în sensul unei profunde contemporaneități.

Consider că predarea cît mai judicioasă a lecțiilor de literatură română în această lumină ar fi înlesnită mult dacă programele și manualele școlare ar pune în valoare mai clar caracterul național al literaturii române pe linia tradițiilor progresiste democratice. Sînt convins că fenomenul literar românesc studiat în dimensiunile lui tipic naționale va potența mai larg valențele educativ-patriotice ale literaturii, ceea ce corespunde unor cerințe ale vieții sociale și necesităților stadiului actual al învățămîntului nostru.

VALERIU C. NESTIAN
Huși

Intr-una din sălile de lectură ale Bibliotecii Universitare „M. Eminescu" din Iași.

Sensul modernizării în învățămînt

Modernizarea învățămîntului — cerință a contemporaneității izvorîtă din condițiile concret istorice ale epocii noastre — se impune ca un comandament major pentru toți oamenii școlii, fie ei teoreticieni sau practicieni. Această problemă s-a pus, într-un fel sau altul, întotdeauna, ca urmare a faptului că întotdeauna a existat un decalaj (pînă la un punct, obiectiv) între suma cunoștințelor și tehnicilor elaborate de societate la un moment dat și cea transmisă prin școală tinerei generații. Reducerea la minim a acestui decalaj (a cărui dispariție totală, după părerea noastră, nu e posibilă), a preocupat în toate epocile pe pedagogi. Astăzi însă ea este o condiție sine-qua-non pentru sporirea randamentului învățămîntului.

Intr-adevăr, școala trebuie să transmită astăzi un volum incomparabil mai mare de cunoștințe decît transmitea numai cu 30—40 de ani în urmă, deși dispune pentru aceasta aproximativ de aceeași durată de școlarizare. Pe de altă parte, ea are sarcina să evite cît mai mult un neajuns care decurge oarecum din ritmul rapid al dezvoltării științei și tehnicii — și anume, uzura rapidă a cunoștințelor. In același timp, faptul că prin accentuarea considerabilă a relației între știință și producție știința devine o forță de producție, iar producția însăși o aplicare tehnologică a științei moderne, impune reconsiderări corespunzătoare și în învățămînt, pe linia accentuării legăturii sale cu problemele practicii, ale vieții sociale (dar nu simplist, forțat și cu consecințe negative, cum s-a încercat uneori). Perspectiva aceasta cere cu necesitate învățămîntului să realizeze un imperativ de seamă, subliniat pregnant în documentele de partid și de stat — îmbinarea armonioasă a cunoștințelor fundamentale cu cele aplicative.

In acest context cred că e util a discuta un aspect care poate arunca o lumină judicioasă asupra modernizării învățămîntului. E vorba de relația dintre tradiție și inovație în pedagogie. Problema e mai actuală decît s-ar părea la prima vedere, chiar dacă unii cred a-i stăpîni toate tainele. Există cîteodată tendința de a absolutiza una din cele două laturi. Unii, de pe poziția unui tradiționalism excesiv, susțin necesitatea limitării la mijloacele și posibilitățile puse la îndemînă de școala tradițională, respingînd ca neavenite și dăunătoare încercările de experimentare și introducere a unor noi procedee și modalități didactice. Această poziție duce nemijlocit la izolarea școlii de problemele reale, actuale, menținînd-o într-un anacronism dăunător. Poziția opusă, tot atît de greșită, e cea care, pornind de la un „cult al inovației", susține inovația în sine, propunînd schimbări radicale și spectaculoase, ce nu se sustin însă, fiind lipsite de un suport real, științific. Adepții ei fac abstracție de experiența de pînă acum a școlii și nu țin seama în mod adecvat de pulsul realității. Ambele poziții sînt exagerate și, ca atare, dăunătoare.

Se impune, evident, un echilibru dinamic între tradiție și inovație, care constituie de fapt momente esențiale ale progresului în didactică. Tradiția, păstrînd experiența de veacuri a școlii, constituie o bază reală și solidă pentru progresul învățămîntului. Preluată în funcție de exigențele contemporaneității, ea trebuie să stea la baza tuturor înnoirilor școlii. La rîndul ei, inovația este chemată să valorifice la maximum elementele pozitive ale tradiției — bineînțeles înfrîngînd și depășind conservatorismul. Altfel, dacă se rezumă la goana după nou cu orice preț, la o simplă modă (care are doar consecințe negative, îndreptînd eforturile spre aspecte nesemnificative și abătînd pe cei suspicioși de la abordarea unor probleme importante), dacă se limitează la pseudoinovații, la schimbări de dragul schimbărilor, modernizarea e golită de sensul ei real. In realitate, modernizarea trebuie înțeleasă ca o căutare a noului autentic, ca o dezvoltare de fond, ca o permanentă acțiune de menținere în actualitate, dar cu solide baze în realizările trecutului. Astfel concepută, modernizarea vizează cu adevărat zonele profunde și esențiale ale învățămîntului.

Modernizarea conținutului învățămîntului este impusă de consecințele pe care le are în lumea școlii sporirea considerabilă a volumului de cunoștințe ca urmare a revoluției tehnico-științifice. Este necesară de aceea, în primul rînd, îmbogățirea programelor și manualelor școlare cu noile date acumulate în numeroase domenii ale științei și, uneori, chiar introducerea unor noi obiecte de învățămînt, corespunzător diversificării actuale a științelor. Utilă și, în unele perioade, singura realizabilă, această adăugare ni se pare a fi însă insuficientă. In orice caz ea nu redă integral și, mai ales, adecvat sensul modernizării conținutului învățămîntului. Considerăm că procesul de îmbogățire a obiectelor de învățămînt nu constă pur și simplu într-o adăugare de noi date științifice, ci trebuie să fie *un act de integrare și asimilare* a acestora, care să se soldeze cu modificări profunde chiar în structura obiectului respectiv, în logica lui.

Trebuie să se țină seama, apoi, de faptul că în etapa actuală se adîncește din ce în ce mai mult caracterul teoretic al științelor, concretizat în elaborarea metateoriilor, în aplicabilitatea tot mai largă a axiomatizării și formalizării, care duc la sporirea ponderii momentului rațional și a funcției explicative a cunoașterii științifice. Consecința directă a acestui fenomen în învățămînt este *accentuarea funcției formative*. In fond, e vorba de o mai justă echilibrare între aspectul informativ și cel formativ. Accentuarea unuia sau altuia dintre aceste două aspecte (evident, fără exagerări), e oarecum justificată istoricește. Memorarea ca bază a învățămîntului a constituit o etapă necesară atunci cînd omul nu dispunea decît de manuscrise foarte rare și, de aceea, foarte scumpe, fiind nevoit să memoreze tot ce învăța. Invățămîntul era în acest context mai ales informativ. Astăzi însă, cînd tehnicile de expresie și de difuzare a gîndirii au evoluat enorm și cînd științele au acumulat un bagaj de cunoștințe practic imposibil de acumulat în perioada școlarității, învățămîntul bazat cu preponderență pe memorare a devenit o frînă. Accentul trebuie deplasat spre latura formativă, spre dezvoltarea gîndirii critice, a funcțiilor intelectuale ale elevului. Incă Montaigne spunea: „Savoir par coeur n'est pas savoir". Din acest punct de vedere unele modalități de activitate folosite în școală sînt depășite și ineficiente. De pildă, unele întrebări recapitulative din manuale, care încep cu formula: „Reproduceți fragmentul în care..." nu sînt de natură să contribuie la dezvoltarea gîndirii cauzale, a proceselor de cunoaștere. Se adaugă, la aceasta, și unele aspecte ce țin de munca acelor profesori care cred că și-au atins scopul dacă elevii lor pot reproduce lecțiile cît mai aproape de manual. Iată de ce considerăm că în prezent se impune cu toată tăria accentuarea laturii formative. Munca profesorilor trebuie să solicite elevilor un efort corespunzător de gîndire, de interpretare și înțelegere a faptelor.

In această deplasare spre formativ se cere să se sublinieze mai ales cunoștințele referitoare la principii și legi, înlăturîndu-se o seamă de cunoștințe neesențiale. Aceasta nu înseamnă — cum greșit se interpretează uneori — sărăcirea materialului de studiu. In orice caz nu poate fi vorba de înlăturarea unei funcții esențiale a școlii — *transmiterea de cunoștințe*. Se impune însă stabilirea unor criterii riguros științifice pe care să se bazeze restructurarea conținutului învățămîntului, care să ne permită a selecta, din imensul stoc de informații, cunoștințele necesare, a căror finalitate să fie formarea unui *sistem de cunoștințe*. Se cere, de asemenea, să se acorde o pondere corespunzătoare activității de dezvoltare și stimulare a capacităților de sinteză, de discernămînt, a deprinderilor de muncă intelectuală independentă, pentru a se crea posibilitatea unei educații post-școlare adecvate, deci pentru realizarea unui important deziderat al epocii noastre — educația permanentă a individului, menținerea activității sale în pas cu cerințele vieții.

Cercetarea tuturor acestor aspecte trebuie să ducă la constituirea unei *teorii a planurilor și programelor de învățămînt*, la baza alcătuirii cărora nu stau încă, întotdeauna, principiile cele mai adecvate. Această teorie ar avea de rezolvat probleme dintre cele mai importante pentru așezarea pe baze științifice a elaborării programelor și manualelor, stabilirea criteriilor științifice de selectare a cunoștințelor, rezolvarea justă a problemelor privitoare la raportul dintre știință și obiectul de învățămînt, dintre logica științei și logica didactică etc.

In selectarea cunoștințelor ce urmează a fi incluse în programele de învățămînt trebuie să se pornească, după părerea noastră, de la cerințele impuse de societate. Firește că această activitate trebuie să fie așezată pe baze prospective, pentru a putea fi în acord nu numai cu momentul social actual, ci și cu tendințele viitoare, astfel încît să permită absolvenților să se integreze rapid cerințelor viitoarei lor profesii. Se impune în același timp să se țină seama de anumite cerințe psihopedagogice, determinate de particularitățile de virstă ale elevilor, avîndu-se în vedere faptul că există o întreagă dinamică a acestor particularități, că accelerarea dezvoltării sociale are o influență stimulativă asupra dezvoltării individului, cu consecințe evidente în viața lui spirituală, în structura sa psihică și biologică.

O altă direcție esențială a modernizării în didactică o constituie, după cum se știe, restructurarea și optimizarea metodelor și procedeelor, a formelor de organizare a învățămîntului. Ea este impusă de faptul că asimilarea în condiții optime a volumului de cunoștințe necesar din stocul mereu crescînd de informație nu se poate realiza decît prin asigurarea unei participări mai active a elevilor la actul pedagogic. In legătură cu aceasta am dori să ne oprim la o singură problemă. Există uneori tendința de a se identifica — în mod eronat — întreaga acțiune de înnoire a metodelor cu introducerea și folosirea în școală a unor noi modalități și tehnici de învățămînt. Aceasta nu reprezintă însă decît un aspect al problemei. Trebuie să avem în vedere și un altul, foarte important: ameliorarea modului de utilizare a metodelor tradiționale, care oferă încă suficiente posibilități de sporire a randamentului procesului de învățămînt. Condiția principală este folosirea lor rațională, științifică, înlăturarea spontaneității și a rutinei.

EMIL PĂUN
Universitatea București

ÎN PREAJMA DESCHIDERII CURSURILOR

În școli, pregătirile pentru deschiderea unui nou an de învățămînt încep încă din momentul în care se încheie activitatea anului precedent. Acum, în ultimele săptămîni ale vacanței, toate trebuie să fie puse la punct, pentru ca munca să intre de la început în plin. Și, în cele mai multe locuri așa și este. Ici și colo, însă, se mai pot întîlni nefericite excepții de la regulă — tărăgăneli, întîrzieri nejustificate, amînări legănate de speranța că lucrurile „se vor aranja de la sine". Dar nimic nu se aranjează de la sine. Zilele care ne-au mai rămas pînă cînd vom începe un nou an de școală pot fi numărate pe degete. Dacă întîrziații trebuie să muncească acum „cît patru", pentru a suplini ce n-au făcut la vreme, cei harnici le petrec liniștiți, luînd doar ultimele măsuri care au darul să finiseze o treabă făcută cu grijă, la timp. Ceea ce se vede și din materialele publicate în pagina de față.

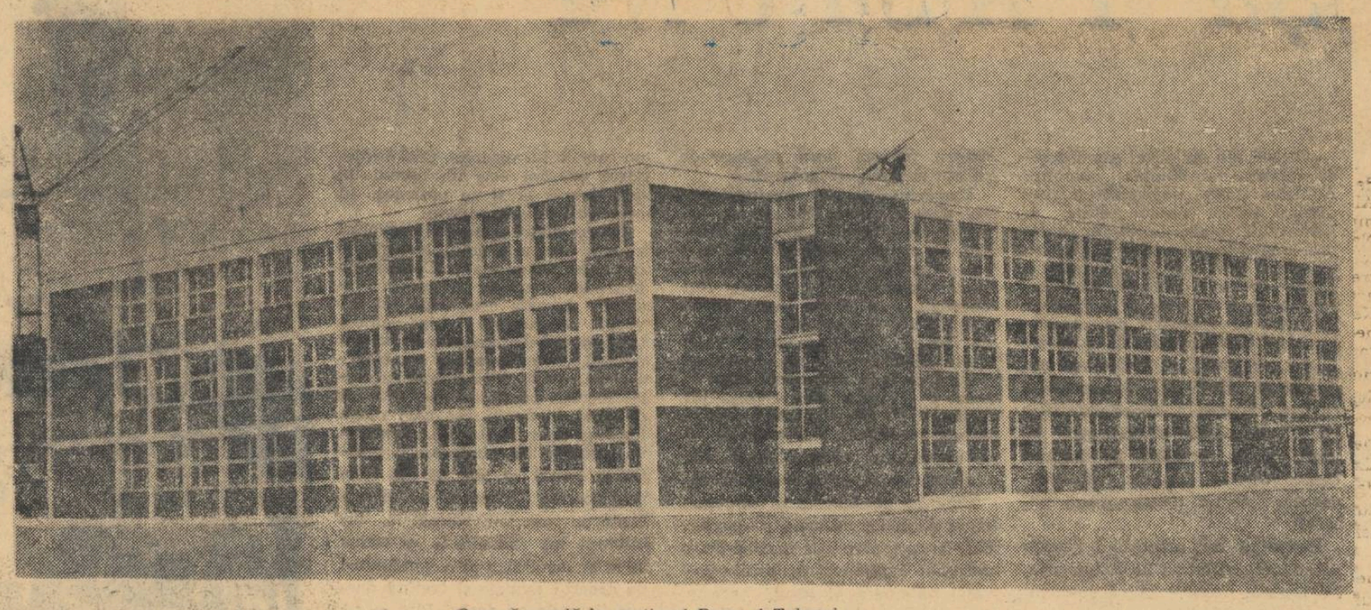

O nouă școală în cartierul Drumul Taberei.

Prezențe și absențe în catalogul pregătirilor

In regiunea Galați, pregătirile s-au desfășurat în general bine. Lucrătorii secțiilor de învățămînt au urmărit îndeaproape, în timpul lunilor de vară, mersul lucrărilor menite să asigure cele mai bune condiții de desfășurare a muncii în noul an școlar, dînd la timp îndrumările necesare, luînd măsurile care se impuneau. Gospodari vrednici, majoritatea directorilor de școli s-au îngrijit din vreme de îndeplinirea sarcinilor legate de începerea noului an, așa că despre școlile lor se poate spune acum, pe bună dreptate, că arată „ca un pahar".

Un obiectiv de prim plan — liceele de specialitate

In discuția pe care am avut-o cu prof. *Dumitru Știubeianu*, inspector șef al secției de învățămînt a regiunii Galați, acesta a subliniat că printre obiectivele de prim plan ale muncii desfășurate în regiune pentru pregătirea noului an școlar, la loc de frunte s-a aflat asigurarea deschiderii în condiții cît mai bune a liceelor de specialitate, care își încep în acest an activitatea. In regiunea Galați vor funcționa în total zece licee de specialitate — patru cu profil industrial, trei cu profil agricol și trei cu profil economic. Alături de sprijinul acordat bunei pregătiri a deschiderii cursurilor în liceele industriale și agricole, secția regională de învățămînt s-a ocupat cu o grijă deosebită de cele două licee de care răspunde direct — liceele economice din Galați și Focșani. Liceul economic din Galați își va începe activitatea în localul Școlii generale nr. 6 din cartierul Țiglina — școală nouă, modernă, cu 24 de săli de clasă, care va trece treptat în posesia lui pe măsură ce își va spori numărul de clase. La rîndul său, Liceul economic din Focșani va funcționa deocamdată pe lîngă Liceul „Unirea".

La ambele școli, pregătirile pentru deschiderea cursurilor au fost încheiate. S-a asigurat baza didactico-materială necesară lecțiilor și activităților practice. O preocupare deosebită pentru secția de învățămînt a constituit-o încadrarea liceelor economice cu profesori bine pregătiți, capabili să asigure o bună instruire și educare a elevilor. In afară de cei șase tineri absolvenți repartizați pentru aceste licee de către Ministerul Învățămîntului, secția de învățămînt a urmărit să încadreze de preferință, la obiectele de profil, specialiști, profesori care au lucrat în fostele școli medii tehnice economice și care au, deci, experiență în domeniul respectiv. S-a urmărit, de asemenea, să se evite cumulul, creîndu-se catedre complete, pentru ca profesorii să fie cît mai strîns legați de activitatea din liceele respective.

În prezent, au loc examenele de admitere în liceele de specialitate. La cîteva zile după încheierea lor, elevii acestor noi școli vor începe activitatea menită să le formeze o bună pregătire, făcîndu-i stăpîni pe solide cunoștințe de cultură generală și de specialitate.

Uși deschise... și închise

Conform unei planificări întocmite cu rigurozitate, la data de 1 septembrie în întreaga regiune ar fi trebuit să fie date în folosință peste 100 de noi săli de clasă. La multe școli lucrările de construcții au fost încheiate, noile săli fiind date, la ora aceasta, în funcțiune. Nu tot astfel se prezintă însă lucrurile în comunele Dălhănești și Vrîncioaia, raionul Focșani, Fitionești, raionul Panciu sau Mircea Vodă, raionul Făurei, unde lucrările se află abia acum în stadiul finisărilor. Evident, pentru aceste întîrzieri se pot găsi scuze și explicații. Ni s-a arătat, de exemplu, că întîrzierea construcțiilor din Vrîncioaia și Fitionești se datorează dificultăților prezentate de drumurile de acces. Această cauză ține însă de domeniul previzibilului și ea ar fi putut fi evitată. Același răspuns poate fi dat și la explicațiile privind rămînerea în urmă a lucrărilor de reparații capitale la Liceul „Al. I. Cuza" din Focșani sau la școlile generale din comunele Barcea și Sertești, raionul Tecuci.

Evident, executarea lucrărilor de construcții, ca și a celor privind reparațiile capitale, depinde, în primul rînd, de constiinciozitatea întreprinderilor de construcții care au contractat lucrările respective. Aici au însă un cuvînt de spus și secțiile de învățămînt, ca și școlile, chemate să tragă la răspundere, pe parcurs, întreprinderile respective pentru neexecutarea în termen a lucrărilor. Acolo unde s-a procedat așa — de exemplu în orașul și raionul Brăila, în raionul Galați etc. — lucrurile merg mult mai bine.

Școlile din aceste raioane pot fi citate la loc de frunte și în ceea ce privește grija pentru efectuarea la timp a reparațiilor curente și a lucrărilor de curățenie. După cum ne-au declarat prof *Radu Meirosu*, directorul Școlii generale nr. 23 din orașul Brăila, sau *Ion Zainea*, director adjunct la Școala generală nr. 3 din același oraș — școli „cu ușile deschise", strălucind de curățenie, cu toate lucrările de pregătire încheiate — singurul lucru care le mai rămîne acum de făcut este să-și primească elevii. Declarații similare pot face și directorii ca *Nicolae Dumitrache*, de la Școala generală din Rîmniceni sau *Justin Tătaru*, de la Școala generală din comuna Gemenele. Regretabil este că nu putem auzi declarații de aceeași natură de la toți directorii din raionul Panciu sau raionul Focșani, unde mai sînt încă școli „cu ușile închise", pentru că reparațiile curente sau lucrările de curățenie sînt abia în curs de desfășurare.

Manualele și materialul didactic

Deschiderea cursurilor are în fiecare toamnă, la noi, caracterul unei sărbători. O sărbătoare a momentului cînd copiii intră în școli noi sau înnoite de grijului mîini gospodărești, o sărbătoare în cadrul căreia elevii se reîntîlnesc cu vechii lor profesori sau fac cunoștință cu profesori noi. Unul dintre momentele cele mai impresionante ale acestei sărbători deosebit de îndrăgite de copii este acela în care primesc manualele școlare. Prin grija partidului, în țara noastră toți elevii, începînd cu cei din clasa I a școlii generale și terminînd cu cei din ultima clasă a liceului, primesc manualele școlare în mod gratuit. Încă de pe timpul verii, atunci cînd copiii se află în plină vacanță, cei care se îngrijesc de bunul mers al școlilor pregătesc manualele care le vor fi împărțite în prima zi de școală. Secția de învățămînt a regiunii Galați a întocmit din vreme planurile de acțiune pentru distribuirea manualelor. Notele de comandă au fost predate în termen și, conform graficelor, la 1 august a început acțiunea de distribuire a manualelor în toate raioanele. Cu excepția unui minus de manuale pentru clasa I, datorat unei greșeli de recensămînt din raionul Tecuci (greșeală care a fost corijată la vreme), distribuirea manualelor la școli s-a desfășurat în general bine. Trebuie să menționăm totuși că nu întotdeauna școlile au respectat cu rigurozitate prevederile graficelor. Școala generală din comuna Cuza Vodă sau Școala generală din Cotul Lung, raionul Brăila, de exemplu, n-au ridicat manualele în termenele stabilite.

Pentru buna desfășurare a procesului de învățămînt este, de asemenea, necesară o bună aprovizionare cu material didactic. Pentru școlile din întreaga regiune Galați a fost comandat în acest an școlar material didactic în valoare de trei milioane lei. Pînă în prezent a fost primit material în valoare de 2 600 000 lei. Cea mai mare parte a acestuia a și fost distribuită școlilor. Mai sînt însă și școli care nu și-au putut completa nici pînă acum laboratoarele. Este vorba, mai ales, de unele școli din raioanele Tecuci și Panciu. Dacă te informezi de cauza acestei întîrzieri, ți se răspunde: „Din lipsă de mijloace de transport". Așa să fie, oare? Greu de crezut! Cu atît mai mult cu cît situația din celelalte raioane dezminte ferm argumentul invocat. N-o fi vorba, mai degrabă, de o oarecare delăsare?

Cum vor fi primiți învățătorii și profesorii

Odată cu noul an de învățămînt, o nouă promoție de tineri profesori se îndreaptă spre școli. Se pare că grija pentru tinerele cadre didactice constituie o tradiție la secția de învățămînt a regiunii Galați, care și-a primit deobicei noii învățători și profesori cu atenția cuvenită. Această grijă se face vădită și în anul școlar în curs. Delegați ai secției s-au prezentat la centrele de repartizare pentru a-i invita pe absolvenți să vină să lucreze în regiunea Galați, vorbindu-le despre frumusețile ei, despre importantele ei obiective industriale, despre viața ei culturală tot mai bogată. După terminarea repartizărilor sfatul popular regional a luat măsuri pentru ca secțiile de învățămînt raionale și directorii de școli să-i trateze pe noii veniți cu atenție și ospitalitate, să le asigure condiții bune de cazare și masă, precum și sprijinul necesar pentru a se acomoda cît mai repede cu specificul muncii din școlile în care își vor începe activitatea. De exemplu, s-a cerut comitetelor executive și directorilor de școli să se îngrijească de cazare și să prezinte încă înainte de 1 septembrie situația gazdelor. Rezultatele acestor măsuri au și început să se vadă. De pildă, directoarea Școlii generale din comuna Romanu, *Constanța Dimitriu*, a asigurat din vreme pentru viitorii profesori ai școlii două gazde, la care aceștia vor putea lua și masa. Și directoarea *Valentina Grecu*, de la Liceul din comuna Movila Miresii, s-a preocupat de asigurarea gazdelor pentru tinerii profesori și a creat posibilitatea ca aceștia să ia masa în condiții bune. La fel s-a procedat în comunele Măxineni, Gropeni, Bordeștii de Jos, Siliștea etc.

Sînt, din păcate, și localități în care nu s-a manifestat aceeași preocupare. Astfel, în comuna Însurăței, unde anul trecut un profesor și-a găsit cu foarte mari greutăți o gazdă, nu s-au luat măsuri nici în acest an pentru găzduirea profesorilor, deși aici au fost repartizați trei profesori noi.

Astfel de neglijențe trebuie lichidate de îndată, după cum se cer a fi lichidate grabnic toate neglijențele care s-au mai vădit, astfel ca munca noului an școlar să se desfășoare de la început în cele mai bune condiții.

OCT. BUZESCU

VARIAȚIUNI PE ACEEAȘI TEMĂ

În urmă cu două decenii, la Ploștina, în centrul bazinului carbonifer Motru, lua ființă o nouă școală generală. 19 serii de tineri au absolvit de atunci cursurile ei, pregătiți de un colectiv de profesori care au muncit cu tragere de inimă pentru instruirea și educarea lor.

În prezent, școala este gata pentru începerea unui nou an de activitate. Amplu reamenajată, ea va oferi elevilor și cadrelor didactice condiții deosebit de bune de studiu. Laboratorul bine pus la punct, cu prize de curent electric care permit efectuarea unui mare număr de demonstrații și experiențe, ca și colecțiile de material didactic îmbogățite cu noi piese, vor asigura desfășurarea lecțiilor în strînsă legătură cu practica.

Și celelalte școli din comună — cum sînt de exemplu școlile generale din Leurda, Roșiuța, Lupoița, Motru — sînt gata de activitate

Prof. GH. LONEA
Ploștina, raionul Strehaia

Cei mai mulți dintre elevii din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară pot păși de pe acum în școlile lor. Curate, bine amenajate, frumos împodobite, cu clasele și laboratoarele puse la punct, școlile din raioanele Reghin sau Gheorghieni, Ciuc sau Luduș îi așteaptă primitoare, gata pentru începerea activităților instructiv-educative.

Păcat că nu se poate spune același lucru și despre unele școli din raionul Tîrgu Mureș, unde lucrările de construcții sînt rămase în urmă. Este necesar ca lucrătorii secției raionale de învățămînt, directorii și cadrele didactice din comunele Cîbu, Glodeni și Troița să facă tot ce le stă în putință pentru a ajunge din urmă neîntîrziat școlile din restul regiunii, pentru ca pretutindeni anul școlar să poată începe în condiții bune.

D. F.

La școlile generale din comunele Godeni, Capu Piscului și Schitu Golești din raionul Muscel, lucrările de reparații, de dotare cu mobilier nou (bănci, catedre, table etc.) și de aprovizionare cu combustibilul necesar au fost încheiate pînă la această dată. Cu sprijinul comitetelor executive ale sfaturilor populare, printr-o colaborare rodnică între conducerile școlilor și comitetele de părinți, s-au construit magazii pentru păstrarea combustibilului și a altor materiale din inventarul școlilor, s-au confecționat garduri din material lemnos și din prefabricate.

Manualele școlare pentru clasele I—VIII au fost procurate în întregime, în prezent lucrîndu-se la alcătuirea pachetelor cu manuale pentru fiecare elev în parte

Prof. AUREL MARIAN
Cîmpulung Muscel

Școala generală nr. 1, din Lunca Bradului — Toplița și-a mărit anul acesta spațiul de școlarizare cu încă patru săli de clasă. Construcția lor a fost realizată în bună măsură prin munca patriotică a cadrelor didactice și a părinților elevilor. De asemenea s-au realizat la timp lucrările de reparație și înfrumusețare a sălilor existente (zugrăvit, parchetat etc.).

Mobilierul necesar și materiale didactice au fost primite la timp, ele fiind asigurate în proporție de 100%.

Prof. A. TREBICI
Lunca Bradului, Toplița

ÎNAINTE DE START

Cursurile școlare se găsesc la linia startului. Curate, bine înzestrate, moderne, avînd înfățișarea ajunului de sărbătoare, clădirile școlilor anunță parcă începutul noului an de activitate. Pe băncile noi sau proaspăt vopsite, vrafurile de cărți, frumos rînduite, îi așteaptă pe elevi.

În cancelariile profesorilor, activitatea a și început. Reîntîlniri, emoții, schimburi de noutăți și impresii (Ce-ai mai citit? Cum ai petrecut la munte? A fost interesantă excursia?) Și proiecte, mai ales proiecte. Din toate se desprinde o notă comună: bucuria sinceră de a porni din nou la muncă după o binevenită odihnă.

Această atmosferă pozitivă a începutului de an subliniază și mai mult excepțiile care se singularizează. Iată cîteva din ele:

O discuție neobișnuit de aprinsă între învățătorul clasei a IV-a și directorul școlii. Mobilul discuției? Învățătorul nu mai vrea să conducă clasa și anul acesta. Și-a dat seama (după trei ani!) că este un colectiv mediocru, neomogen. („Un aluat care nu dospește" — precizează el). N-ar vrea să se facă de rîs la sfîrșitul celor patru ani. Tocmai el, care e atît de bine văzut la raion... Sugerează și soluția: să fie încadrată la clasa cu pricina învățătoarea nou numită, proaspătă absolventă a Școlii de pedagogie. Îi va prinde bine să se învețe cu greutățile de la început...

Cam curios mod de a-i ajuta pe cei tineri!

Sau iată-l pe acest diriginte — de altfel profesor apreciat — căutînd să convingă conducerea școlii că, deoarece s-ar putea să întîmpine unele dificultăți în ce privește frecvența a doi-trei elevi (știți, ar fi destulă bătaie de cap: vizite la domiciliu, justificări, rapoarte ș.a.m.d.) ar fi mai bine să renunțe la dirigenția clasei sale. Dacă nu e posibil să obțină o clasă fără cazuri incomode, ar putea să rămînă anul acesta fără dirigenție. Ciudat însă că, întîlnind zilele trecute pe stradă pe unul dintre părinții elevilor lui, dirigintele dezertor își manifestase ferm dezaprobarea față de încercarea acestuia de a-și transfera copilul la o altă școală „Nu m-aș fi așteptat să procedați așa după atîta propagandă pedagogică cît a făcut școala noastră, după toate cîte s-au spus despre necesitatea continuității în munca educativă" — încheiase el, mîhnit.

Cum s-ar spune, ce face popa să nu facă norodul!

Am surprins ieri o discuție pe coridoarele unei școli:

— Anul trecut ai predat la clasa a III-a; dă-mi te rog planul anual, să-l copiez și eu. Tot nu s-a schimbat prea mult programa... Și apoi, imprimăm același stil de muncă în școală...

— Da, dar am și eu nevoie de referatul pe care l-ai ținut astăiarnă la cercul pedagogic. Sînt planificată în noiembrie cu același subiect. De ce să muncesc degeaba, cînd lucrarea e făcută?

Așadar, chit pe chit!

Dar am asistat și la următoarea scenă, petrecută cu participarea unei profesoare tinere, nou numită în învățămînt, și a alteia, mai veche:

— Vă rog să-mi arătați cum trebuie întocmite planurile de lecție la biologie.

— Nu-ți mai bate capul, dragă, ți le dau pe ale mele, am predat biologia în completare. Poți să ți le transcrii fără grijă, sînt sigure, verificate. Cu condiția să mi le restituiți imediat. Poate e nevoie să fac un bine și altora...

Răspunsul, prompt, a căzut ca un verdict firesc:

— Vă mulțumesc, nu v-am cerut acest lucru. Am să mă străduiesc să le fac singură.

Voia să spună că, la fel cu imensa majoritate a noilor ei colegi de breaslă, prețuiește munca cinstită, perseverentă, chiar dacă ea implică unele dificultăți. Pentru că tocmai în învingerea unor astfel de dificultăți — și nu în micile comodități pe care ți le oferă inerția și rutina — stă izvorul marilor satisfacții și împliniri profesionale.

Prof. N. VALERIU

În așteptarea celor mai mici școlari

La Școala generală din comuna Bujor, cei mai mici școlari, elevii clasei I, sînt așteptați cu nerăbdare.

De pe acum s-au pregătit pentru ei materialele didactice menite să-i ajute în pătrunderea primelor taine ale cititului, scrisului și socotitului — cartonașe pe care sînt însemnate literele mari și mici, de mînă și de tipar, ale alfabetului ca și cifrele de mînă și de tipar, imagini colorate de obiecte, păsări, animale etc., lotouri individuale cu figuri și cuvinte, lotouri aritmetice cu operații simple și compuse, abacuri pentru efectuarea celor 4 operații, plicuri cu cartonașe pentru jocurile de socotit etc.

Concomitent cu pregătirea materialelor necesare pentru buna desfășurare a lecțiilor, s-au făcut vizite la domiciliul fiecăruia dintre viitorii elevi. Aceștia ca și părinții lor au fost lămuriți asupra felului cum trebuie să se pregătească pentru prima zi de cursuri și în general pentru activitatea școlară.

Acum și elevii clasei I, și învățătoarea lor așteaptă cu emoție ziua primei întîlniri din școală — ziua cînd întreg echipajul, cu comandantul său, va pleca în lunga și minunata lui călătorie de studiu.

IOANA UNGUREANU
Școala generală Bujor

Una dintre bucuriile începutului de an școlar: procurarea noilor și elegantelor uniforme școlare.

OAMENI ȘI PASIUNI

„Orașul alb cu pîriul său limpede scînteia sub lumina soarelui. Alături stătea, nemișcată și gînditoare parcă, vestita cetate a Neamțului, cetatea lui Ștefan, martoră nepieritoare a gloriei noastre trecute..." Un reportaj început cu aceste cuvinte, conferite Tîrgului Neamț ca o valoroasă și poetică decorație de măiestria de povestitor inspirat a savurosului Calistrat Hogaș, ar putea să continue cu descrierea unuia din personajele cu care legenda a împodobit istoria falnicei cetăți moldovene. Îl țineți minte, de pildă, pe comandantul Onofrei „Cel cu pletele-ncurcate / Și cu straiu-ncins cu tei"?

Revenind din atmosfera densă de aduceri aminte a lui Hogaș și a lui Coșbuc, trebuie să vă spunem că ele ne-au fost sugerate de faptul că ne aflam exact pe creasta zidului cetății, de pe care Ozana se vede ca un firișor plăpînd de argint, și încă alături de un autentic descendent al plăieșilor moldoveni, pe care îl cheamă chiar Onofrei: profesorul de biologie și geografie Traian Onofrei de la Liceul „Ștefan cel Mare" din Tîrgu Neamț.

Recolte de observații și probe

Discuția noastră a pornit de la o piatră. De fapt, o probă mineralogică. Despachetată din cutia în care călătorise de-a lungul unui drum de sute de kilometri, ea venise să se adauge altora, în colecția pe care cu neîncetată stăruință profesorul o sporește mereu, la fel cum se îngrijește de amenajarea cu mijloace proprii a unei colecții de preparate animale sau de dotarea școlii cu un acvariu.

Stăteam de vorbă în timp ce drumul ne purta spre vechea cetate a lui Ștefan, într-o amiază călduroasă de august. Tovarășul Onofrei ni s-a relevat ca un pasionat adept al călătoriilor de studiu.

— Da... Să călătorești prin natură, văzînd-o în tot ce are ea viu, desfășurat — și totuși, de obicei, ascuns simțului comun — realizînd parcă o sinteză între loc și podoabele și bogățiile lui, să „trăiești" științele naturale, interpretîndu-le geografic... Să vezi toate acestea, să te întrebi, să te verifici cu ajutorul studiului și apoi să împărtășești altora — elevilor tăi — concluziile la care ai ajuns — cred că asta e o condiție „sine qua non" pentru munca unui profesor de științe naturale și geografie.

Urmărind spusele profesorului, am aflat cîte ceva din propria lui istorie. A absolvit acum un deceniu, cu diplomă de merit, Institutul pedagogic din Iași și a predat apoi la școala unde a învățat Ion Creangă. După cîțiva ani a devenit profesor la noul liceu din Tîrgu Neamț, înălțat în fața unui stejar multisecular, monument al naturii pe care unii cunoscători îl socot a fi datînd din vremea lui Ștefan Vodă. Și-a continuat cu sîrguință studiile la Universitate și de un an este posesorul unei noi diplome, care i-a sporit calificarea.

Cine l-a determinat să se consacre științelor naturale și geografiei, pe care pare a le îndrăgi deopotrivă? Profesorul cu care a învățat odinioară el însuși aceste discipline, bătrînul Mircea Florea din Dorohoi. Acest priceput și entuziast profesor a părăsit de mult lumea celor vii, dar elevii lui — naturaliști, biologi, medici, profesori — îi duc mai departe pasiunea. „Ne spunea mereu — își aduce aminte Traian Onofrei — că în cercetarea naturii nu poate fi cunoaștere fără drumeție, fără cercetare de teren". Și Traian Onofrei a început, încă de student, să străbată țara. După ce a devenit profesor, obiceiul acesta s-a transformat în mijloc de perfecționare a pregătirii profesionale. Moldova, Bucovina, părțile de răsărit și de miază-noapte ale Transilvaniei au devenit ținta preferată a drumurilor sale. Din aceste drumuri au început să se adune recolte de observații și de probe — observațiile în caiete, probele în colecțiile școlii. Multe le aduce cu sine. Altele îl ajung din urmă, în numeroasele pachete care poartă etichete adresate, la Liceul din Tîrgu Neamț, „Tovarășului profesor Traian Onofrei..."

O carte pentru biblioteca de specialitate

Recent de tot, la tabăra-curs de la Baia Mare pentru geografi și naturaliști, profesorul Onofrei a strîns 20 de kg de roci. Firește, valoarea eșantioanelor nu se poate exprima în kilograme, dar cifra aceasta ilustrează totuși grăitor efortul celui care a strîns pentru elevii săi zeci de feluri de minerale — minereuri simple și complexe, tuf vulcanic, andezit, baritină, quarțit, „diamant" de Maramureș etc. A acumulat, de asemenea, și noi date în legătură cu cercetările pe care le întreprinde. Căci profesorul Onofrei este nu numai un bun dascăl, ci și un pasionat al cercetării de specialitate.

Prima etapă a acestei cercetări a avut loc cu prilejul lucrării de la examenul de stat: „Contribuție la studiul florei de pe culmea Pleșului". Aceasta este tema lui favorită, pentru care strînge neîncetat material documentar și experimental. O continuare, o dezvoltare a ei va constitui nu numai subiectul lucrării pentru viitorul examen de grad, ci poate, așa cum năzuiește, și tema unei cărți pe care o va elabora. Se gîndește cu emoție la faptul că, alături de cele peste o mie de lucrări de specialitate pe care le-a adunat în biblioteca lui personală, ar putea să-și ia locul și o alta, purtîndu-i pe copertă numele și tratînd despre flora de pe dealul Pleș — pe care l-au apărat plăieșii lui Ștefan cel Mare și pe care el îl străbate mereu, în lung și în lat, studiindu-i condițiile de microclimat. „Aceste condiții — ne spune el, fac ca pe versantul sudic al dealului, unde e soare mult și umiditate scăzută, să crească gorun, iar pe cel nordic — unde e soare puțin și umiditate mai pronunțată — fag".

Îl întovărășesc adesea, în drumeție, elevii săi, de la cei din clasa a V-a pînă la cei dintr-a XI-a. Așa cum odinioară l-a învățat pe dînsul profesorul Mircea Florea, el îi învață la rîndul său pe cei care se află azi pe băncile școlii. Îi deprinde să colecționeze plante, să adune formațiuni minerale și, mai ales, îi determină să-și pună întrebări, să caute răspunsuri. Și se vede de pe acum că acest fel de a lucra dă roade. Gheorghe Coșofreț din clasa a IX-a și colega lui Viorica Constantinescu au întocmit ierbare morfologice și sistematice exemplare, dovedindu-se învățăcei vrednici ai pedagogului lor. Alții, din clasele mici, au și început să le pășească pe urme.

★

Tot vorbind, am ajuns înapoi la liceu. Examinăm unele dintre preparatele realizate după rețete proprii de profesorul naturalist și geograf. Ne explică cum a ajuns la păstrarea strugurilor negri într-un vas cu soluție hipertonică nedecolorantă, cum a mumificat broaște țestoase... Îi admirăm lucrările și ne luăm rămas bun, lăsîndu-l să despacheteze o lădiță care i-a sosit de la Firiza și unde se află noi probe adunate de el pentru colecția școlii.

D. TEODORU

Elevi ai Școlii generale din Podari în excursie la Tîrgu Jiu.

ÎN EXCURSIE

Zeci și zeci de mii de elevi au străbătut în această vacanță plaiurile țării, participînd la excursii care le-au îmbogățit cunoștințele și au făcut să sporească mai mult dragostea lor pentru patrie, pentru cei ce muncesc, pentru partidul clasei muncitoare.

Elevii Școlii generale nr. 4 din orașul Slatina, bunăoară, au fost, împreună cu profesorii lor, într-o excursie care i-a purtat prin Craiova, Turnu Severin, insula Ada-Kaleh, Tîrgu Jiu, prin Hațeg, Deva, Hunedoara, Alba Iulia, Sibiu și Brașov, Deosebit de puternic i-au impresionat, pe tinerii excursioniști cele văzute la importantele obiective economice cunoscute cu prilejul excursiei. Vizitarea uzinelor „Electroputere" din Craiova, a Combinatului de îngrășăminte chimice de la Ișalnița, a întreprinderilor din Bîlteni și Rovinari, a „Cetății de foc" de la Hunedoara, le-a dat prilejul să vadă cu ochii lor o parte din marile realizări dobîndite de oamenii muncii, sub conducerea partidului, în anii construcției socialiste. De neuitat vor rămîne pentru elevi și impresiile culese la fosta reședință a banilor Oltenici, la ruinele podului construit de Apolodor din Damasc, la „Masa tăcerii" făurită de Brâncuși, la cetatea Devei, ridicată pe vremea lui Decebal, la Muzeul Brukenthal din Sibiu și în multe alte locuri.

Toate cunoștințele și observațiile culese în timpul excursiei vor fi valorificate în noul an școlar, îmbogățind lecțiile, făcînd să sporească eficiența și atractivitatea lor.

Prof. GEORGE POPA
directorul
Școlii generale
nr. 4 din Slatina

★

Un grup de elevi din clasa a X-a a Liceului din Miercurea Nirajului, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, au participat nu de mult, conduși de dirigintele lor, la o interesantă excursie cu bicicletele. Ruta excursiei a fost stabilită în așa fel încît elevii să parcurgă locurile cele mai caracteristice ale raionului natal, să cunoască unele realizări de seamă, comunele mai importante, locurile pitorești, să se întîlnească cu colegii lor care locuiesc în aceste comune.

Pregătită cu minuțiozitate de diriginte, care a explicat din vreme elevilor traseul și le-a vorbit despre localitățile ce urmau a fi vizitate, excursia s-a desfășurat cu succes. Au fost vizitate cooperative agricole de producție, monumente, școli, cămine culturale, biblioteci. În timpul excursiei școlarii din Miercurea Nirajului au legat prietenii cu elevii din localitățile vizitate.

C. S.

CALEIDOSCOP

În școlile romane de grad elementar, principalele obiecte studiate erau cititul și scrisul. Cititul predat de „litterator", adică de „cel care îi învață pe ceilalți literele", începea cu alfabetul ale cărui litere erau învățate pe dinafară, înainte de a fi cunoscute după forma lor. La început se învățau litere izolate — în ordine alfabetică — apoi grupate în silabe, ajungîndu-se, după jumătate de an de învățătură, la cuvinte întregi și la lectura unui text continuu. În al doilea an de învățătură și după ce elevii citeau corect, se trecea la scris, pe tăblițe curate. Textele citite și scrise erau de obicei învățate pe dinafară.

Tot acum elevii luau contact cu primele elemente de calcul. Se învăța mai întîi terminologia sistemului numeric, cu ajutorul pictricelelor (calculi), apoi se trecea la studiul fracțiilor duodecimale, care constituiau baza sistemului metric roman. Despre acesta ne informează Horațiu în „Arta poetică" (versurile 325—330: „Prin calcule îndelungate micuții romani învață să împartă asul în o sută de părți: — Spune tu, fiul lui Albinus, dacă din cinci uncii scazi una, ce-ți mai rămîne? Haide, ce mai aștepți? Răspunde! — O treime de as. — Bine, vei ști să-ți chivernisești banii. Dacă, dimpotrivă, adaugi o uncie, cît face? O jumătate de as".

Cea dintîi dintre școlile romane de grad elementar amintită încă din a doua jumătate a secolului al treilea î.e.n., avea drept „ludi magister" adică învățător conducător, pe Spurius Carvillius și, după cum spune Plutarh în „Chestiunile Romane" (278 E), era frecventată exclusiv de copii ai oamenilor de rînd, cei bogați preferînd să-și instruiască copiii acasă, cu profesori angajați anume.

■

De obicei, alfabetele sau sistemele de scriere au fost create pe baza unor studii sau preocupări îndelungate. Istoria scrierii cunoaște însă și un caz în care un simplu țăran a creat un alfabet dintre cele mai complicate. Este cazul lui Mesrop Maștoț, țăran liber din Taron, Armenia. Acesta a trăit în perioada de la sfîrșitul secolului al IV-lea și începutul secolului al V-lea al erei noastre. El învățase carte într-o școală elementară din patria sa, în care însă se preda în limbile greacă și siriană. Gîndindu-se că propria sa limbă nu are un alfabet, Maștoț a născocit, pornind de la alfabetul grecesc, un alfabet original, potrivit pentru a transcrie cuvintele limbii armene. Pentru aceasta însă a trebuit să sporească literele alfabetului ionic grecesc de la 24 la 36, lucru deloc ușor. Alfabetul lui Mesrop Maștoț este folosit aproape fără schimbări și astăzi.

Fapta ingeniosului țăran a fost glorificată de urmași, prima lucrare literară apărută în limba armeană fiindu-i închinată. Ea poartă titlul „Viața lui Maștoț". La numai două decenii după moartea maestrului alfabetului armean, celebrul istoric Movses Horenați scria, cu literele inventate de acesta, o monumentală Istorie a Armeniei.

■

În cuvîntarea intitulată „Caracteristica secolului trecut și probabilități relative la secolul actual" ținută la Ateneul Român în luna aprilie a anului 1900, ilustrul chimist român Dr. C. I. Istrati spunea între altele: „În trecut și pînă azi, marea majoritate abia avea ce mînca pentru ca să trăiască, pe cînd minoritatea pare că trăiește numai ca să mănînce. Secolul care începe va fi altfel. El este al muncii. Pămîntul devine prea mic pentru leneși, trîndavi, nepricepuți și nepregătiți. Viitorul aparține celor ce vor asuda cu trupul și vor obosi în creeri"...

■

Marele savant italian Enrico Fermi s-a remarcat încă din copilărie prin pasiunea cu care învăța la toate materiile. La vîrsta de 17 ani era capabil să recite părți întregi din „Divina Comedie" sau „Orlando Furioso", iar profesorul său de matematică din liceu povestea după zeci de ani cît de uimit fusese atunci cînd elevul Fermi din clasa I, în vîrstă de 9 ani, i-a explicat ecuația cercului, lucru cu care, oficial, un elev trebuia să se întîlnească abia peste 5 ani.

În muzeul liceului în care a învățat viitorul savant atomist se mai păstrează un caiet cu prima lucrare de cercetare științifică a precocelui Enrico. Lucrarea, intitulată „Învîrtirea sfîrlezei", are două subtitluri: „De ce se îndreaptă sfîrleaza în așa fel ca axul ei să devină vertical" și „De ce cînd sfîrleaza își încetinește rotația, același ax se înclină și descrie un con?" Vîrsta tînărului „cercetător" era de 11 ani. La 13 ani, Enrico Fermi îi pune mentorului său în probleme științifice, inginerul feroviar A. Amidei, întrebarea: „Este adevărat că există o ramură a geometriei în care noțiuni importante ale acestei științe sînt examinate fără a se lua în considerare noțiunea de măsură?"

Aflînd acestea, înțelegem de ce Focini, profesor de fizică experimentală la Universitatea din Pisa, a cerut studentului său din anul întîi Enrico Fermi să-i dea lecții de fizică modernă în general și de relativitate în special, simțindu-se depășit de cel care, peste patru ani, avea să ia un strălucitor doctorat în științe.

■

Cu două milenii și jumătate în urmă, una dintre cele mai vechi „școli" profesionale cunoscute își deschidea porțile în orașul Merve, capitala regatului african Kuș, de pe fluviul Atbara, afluent al Nilului. Aici „munți de zgură de fier înconjoară zidurile de apărare ale cetății în părțile ei de miază-noapte și spre răsărit. Peste tot sînt cuptoare în care fierul e topit și preschimbat în scule și în arme" spune o însemnare de pe piatra unui monument descoperit nu de mult și studiat de istoricul englez Wainwright. Dar ceea ce este mai interesant e că începînd din anul 130 î.e.n., în epoca în care obiectele de fier lucrate la Merve se răspîndesc pînă departe în restul lumii pe calea comerțului cu Egiptul elenistic, pe lîngă casa topitorilor funcționează o școală în care, în afară de scris, citit și istorie, elevii deprindeau meșteșugul turnării și prelucrării metalului.

TUR DE ORIZONT:

Paradoxurile învățămîntului programat

Problema mijloacelor tehnice audio-vizuale și a contribuției acestora la modernizarea procesului de învățămînt continuă să ocupe un loc larg în publicațiile și lucrările cu caracter pedagogic apărute în ultima perioadă pe plan mondial. Se remarcă în general tendința către adîncirea implicațiilor psihologice și pedagogice ale acestor noi mijloace didactice, precum și către realizarea unui bilanț statistic și metodologic al utilizării lor.

În însemnările prezente ne vom referi — din ansamblul aspectelor problemei mijloacelor tehnice audio-vizuale — la cîteva preocupări de actualitate privind învățămîntul programat.

Mașinile de învățat, instruirea programată și stadiul actual al utilizării lor în procesul de învățămînt

Statisticile mondiale înregistrau la începutul anului 1965 aproximativ 300 de tipuri de mașini construite cu scopul de a fi utilizate în cadrul învățămîntului programat. Ținînd seama de interesul manifestat în diferite țări și la diferite nivele de învățămînt pentru această formă de instruire, putem considera că în momentul de față numărul tipurilor de asemenea mașini s-a apropiat de 400, sau chiar a depășit această cifră. (Sînt luate în considerare toate categoriile de mașini pentru instruire, începînd cu mecanismele cele mai simple și terminînd cu mașinile cibernetice). Un prim paradox pe care îl desprindem din studiile consacrate acestei probleme îl constituie faptul că numărul mare de tipuri de mașini nu corespunde unei substanțiale creșteri a utilizării acestora și a programării, în general, în masa învățămîntului, ci doar sporirii frecvenței și domeniilor de experimentare, învățămîntul programat rămînînd în continuare la stadiul de cercetare didactică. Dar asupra acestei situații paradoxale vom reveni ceva mai tîrziu.

Pentru început vom căuta să conturăm, în lumina unei serii de studii apărute, o clasificare a mașinilor de instruire programată în raport cu funcțiile pe care le îndeplinesc.

Prima — cea mai perfecționată și în același timp cea mai costisitoare categorie de mașini utilizate în instruirea programată — este aceea care realizează conexiunea inversă între profesor și elev, atît în sensul primirii de către profesor a informației despre felul în care elevii își însușesc cunoștințele, respectiv așa-numita legătură inversă externă, cît și în ceea ce privește primirea de către elevi a informației cu privire la corectitudinea răspunsului formulat, respectiv realizarea unei conexiuni inverse interne. Practic, aceste mașini prezintă mai întîi informația didactică și întrebarea de control, primesc apoi răspunsul elevului, îl informează pe acesta asupra corectitudinii răspunsului dat (așa-numita „întărire imediată a răspunsului"), transmit informația următoare în funcție de răspunsul dat, reglementează viteza transmiterii informațiilor, înregistrează numărul răspunsurilor corecte și greșite, precum și timpul necesitat pentru parcurgerea unei teme. Toate mașinile care îndeplinesc aceste funcții intră în categoria utilajului cibernetic și datorită caracterului costisitor al construcțiilor sînt utilizate doar la nivelul prototipurilor.

O a doua mare categorie cuprinde mașinile care îndeplinesc doar legătura inversă internă, adică autocontrolul de către elev a corectitudinii răspunsului dat. În această categorie intră majoritatea celor 400 de tipuri la care ne refeream, începînd cu acele care folosesc la prezentarea informațiilor benzile sau pelicula de film, continuînd cu cele mai complicate, care semnalează corectitudinea răspunsului prin semnale luminoase sau cu ajutorul magnetofonului și terminînd cu cele care dispun de un dispozitiv de calculat cu ajutorul căruia înregistrează numărul răspunsurilor corecte și greșite.

Din punct de vedere pedagogic, mașinile din prima categorie au marele avantaj că îndeplinesc funcții ce acoperă principalele etape ale procesului de învățare — prezentarea informațiilor, fixarea lor și controlul cunoștințelor. Cele din a doua categorie sînt adaptate fie doar pentru prezentarea informației și fixarea cunoștințelor, fie pentru fixarea cunoștințelor și controlul acestora, fie numai pentru fixare, fie — cele mai multe — numai pentru controlul cunoștințelor.

În ce privește clasificarea mașinilor pe baza aprecierii comparative a rezultatelor, o serie de specialiști au determinat șapte criterii. Un prim criteriu se referă la genul de instruire — dacă mașinile sînt utilizate pentru munca individuală, în grup, sau în flux. Menționăm faptul că o serie dintre lucrările apărute în ultimul timp se referă pozitiv la o formă specială de folosire a mașinilor pentru instruire, în cadrul unor așa-numite „clase automatizate", înzestrate cu un complex de mașini de același tip legate cu tabloul de comandă de la catedra profesorului, precum și la experimentul „claselor cu legătură inversă" la care există de asemenea un tablou de comandă special, interconectîndu-se însă doar mașini care efectuează controlul cunoștințelor. Un al doilea criteriu de clasificare se referă la tipul de programare (liniară sau ramificată). Regimul de lucru — utilizarea mașinilor ca examinator, ca furnizor de informații, ca mediator, ca antrenor, sau utilizarea unor mașini cu un complex de funcții constituie un al treilea criteriu de clasificare. Alte criterii de clasificare se bazează pe particularitățile de construcție (mașini electromecanice, electronice, electrono-cifrice sau modelatoare), pe metodele de introducere a informației, pe modul de acțiuni a mașinii asupra elevului (auditivă vizuală sau combinată) și pe modul de adaptare a mașinii la programul de lucru.

Există oare un „zid" psihopedagogic în calea extinderii învățămîntului programat?

Ne refeream în titlul acestui articol la un anume paradox al învățămîntului programat: pe de o parte creșterea rapidă a numărului tipurilor de mașini de instruire construite în diferite țări, pe de altă parte menținerea caracterului pur experimental al acestei forme de învățămînt. Ultimul congres al Societății naționale pentru instruirea programată din S.U.A. ne furnizează în această privință o serie de date foarte concludente. După ce a constatat o serie de rezultate pozitive, în special pe linia utilizării instruirii programate în învățămîntul de specialitate și mai ales în învățămîntul din întreprinderi pentru pregătirea cadrelor de muncitori, congresul nu a putut ocoli sublinierea că, în școli, ultima perioadă marchează un regres pe linia utilizării mașinilor de învățat. S-a menționat, printre altele că, datorită rezultatelor neîncurajătoare, o serie de școli au abandonat experimentarea învățămîntului programat.

Care sînt, după părerea participanților la congres, cauzele care au determinat acest regres? (Unii vorbesc chiar de o „criză a învățămîntului programat").

Este vorba, mai ales, de calitatea necorespunzătoare a celor mai multe dintre programele disponibile, de insuficienta înțelegere de către cadrele didactice a țelurilor exacte și a limitelor învățămîntului programat, de faptul că organizarea actuală și sistemul de învățămînt din S.U.A. nu sînt adaptate și nu răspund cerințelor învățămîntului programat.

Studiile recente lasă să se întrevadă perspectiva ca sistemul inițial pe care se baza învățămîntul programat — solicitarea răspunsurilor și stabilirea unei medii statistice a acestora — să piardă în favoarea sistemului în care accentul cade pe stimularea interesului și antrenarea elevilor în formularea unor răspunsuri bazate pe un raționament mai amplu. Problema hotărîtoare care stă în fața învățămîntului programat este, în momentul actual, modalitatea de a asigura elevilor, alături de un volum de cunoștințe, capacități de sinteză bazate pe utilizarea creatoare a acestor cunoștințe. În această direcție se orientează majoritatea cercetărilor întreprinse în momentul de față.

AL. CIUCĂ

ELEVI ȘI CADRE DIDACTICE
din mediul rural!

O VESTE BUNĂ PENTRU DV.
PUTEȚI PRIMI LA DOMICILIU, PRIN COLET POȘTAL, unele ARTICOLE DE PAPETĂRIE

cum sînt:

- **caiete de diferite tipuri**
- **coperte de material plastic pentru caiete și cărți**
- **compase și trăgătoare (separate sau în truse)**
- **penițe pentru tocuri și stilouri**
- **linii, echere, florare și raportoare**
- **rigle de calcul și de reducție**
- **alfabetare și ierbare**
- **ghiozdane, mape și serviete**

adresîndu-vă în acest scop, în scris, secției

COMERȚUL PRIN COLETĂRIE
București str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12
Oficiul poștal nr. 27

PLATA SE FACE LA PRIMIREA COLETULUI

In vederea reducerii cheltuielilor de expediție, trimiteți comenzi colective.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20, Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul I Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 863
Luni 12 sept. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT SI CULTURĂ

Mozaic de pe unul din zidurile exterioare ale Școlii generale nr. 103 din Capitală.

LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

IUBIȚI ELEVI,
DRAGI TOVARĂȘI ÎNVĂȚĂTORI ȘI PROFESORI,

Sărbătorim deschiderea unui nou an școlar. Elevi, profesori și părinți întîmpinăm acest eveniment cu un sentiment de satisfacție, justificat de posibilitățile ample pe care le au copiii noștri de a se instrui, de marile succese dobindite în învățămînt, în anii puterii populare.

Atenția deosebită pe care Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România o acordă pregătirii și educării tineretului se reflectă în numeroasele înfăptuiri care situează școala românească în rîndul școlilor din țările înaintate ale lumii. Baza materială a învățămîntului a devenit mai puternică, condițiile de muncă ale elevilor și ale corpului didactic au fost îmbunătățite, munca instructiv-educativă se desfășoară la un nivel ridicat.

Ne exprimăm mulțumirea pentru rezultatele la învățătură obținute de elevii noștri în anul școlar trecut. Un număr mai mare de elevi a promovat clasele cu note bune și foarte bune. La concursurile de admitere în licee și în școlile profesionale și tehnice, la examenul de bacalaureat și la admiterea în instituțiile de învățămînt universitar, nivelul de pregătire al elevilor a fost superior celui din anii precedenți.

La numai un an de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, multe din obiectivele privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului au și fost realizate.

În anul școlar 1966/67 școlile noastre vor fi frecventate de peste 4 000 000 de copii și de tineri. Din aceștia, peste 3 400 000 sînt cuprinși în 15 700 de școli ale învățămîntului de cultură generală, la cursuri de zi, serale și fără frecvență.

Pe baza sarcinilor trasate de Congres, anul acesta își deschid porțile 196 de licee de specialitate, menite să pregătească specialiști de nivel mediu necesari economiei și culturii. În anul I al acestor licee vor fi cuprinși 23 500 de elevi. Totodată, funcționarea în cadrul liceelor de specialitate a formei serale de învățămînt va deschide drum liber spre calificare tuturor acelora care nu au avut această posibilitate.

Învățămîntul profesional este mult extins, atît sub forma cursurilor de zi cît și a celor serale și va avea, în anul care vine, un număr sporit de specialități. În învățămîntul profesional și tehnic vor studia aproape 300 000 de elevi.

Pentru a cuprinde un număr tot mai mare de elevi, în acest an s-au construit noi localuri de învățămînt, cu clase spațioase și luminoase, dotate cu mobilier corespunzător. Laboratoarele și cabinetele școlare au fost înzestrate cu aparatură modernă și cu materiale didactice a căror valoare se ridică la peste 50 000 000 de lei. A crescut numărul locurilor în cămine și cantine. Aproximativ 26 000 000 de manuale școlare vor fi distribuite gratuit elevilor din toate școlile.

Gratuitatea deplină a învățămîntului și bunele condiții de învățătură create tineretului școlar prin grija partidului și a statului se înscriu cu litere de aur în istoria învățămîntului nostru.

Pentru ca noul an școlar să înceapă sub cele mai bune auspicii și munca instructiv-educativă să se desfășoare la un nivel calitativ ridicat, au fost organizate din vreme consultări și dezbateri cu cei mai competenți învățători și profesori, în vederea perfecționării planurilor de învățămînt și a programelor școlare.

Conținutul științific al programelor și manualelor școlare prinde însă viață prin munca perseverentă, prin pasiunea și priceperea învățătorilor și profesorilor. De munca lor depinde ca tineretul să fie pregătit temeinic pentru viață.

„Patria noastră, socialismul, comunismul — **arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu studenții din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară** — au nevoie de oameni pricepuți, stăpîni pe știință și cultură, pentru că numai în acest fel vom reuși să ridicăm edificiul socialismului în patria noastră, la înălțimea cerințelor contemporane, să ne apropiem și să ajungem la nivelul țărilor cu o civilizație și o cultură avansată".

Personalul didactic are datoria să dezvolte la elevi pasiunea pentru învățătură, respectul față de muncă, devotamentul față de socialism și de nobilele idealuri ale păcii, dragostea și atașamentul profund față de patrie, partid și popor.

În educarea sentimentului patriotic, în formarea deprinderilor de muncă sistematică și de comportare demnă, cele peste 175 000 de cadre didactice din școlile răspîndite pe întreg cuprinsul patriei trebuie să colaboreze strîns cu familia și cu organizațiile de copii și de tineret.

Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie 1966 privind îmbunătățirea muncii cu pionierii au sporit considerabil răspunderea școlii față de munca educativă. Învestit cu noi responsabilități morale și sociale, întregul front pedagogic trebuie să acorde organizației pionierilor un ajutor amplu și competent.

TOVARĂȘI ÎNVĂȚĂTORI ȘI PROFESORI,

Copiii sînt ziua de mîine. Depinde de noi ca ziua aceasta să fie însorită. Am obținut însemnate realizări în domeniul instruirii și educării tineretului școlar. Să nu ne mulțumim cu cele înfăptuite pînă în prezent. În anul școlar care se deschide, să pornim la muncă cu însuflețire, să perfecționăm necontenit stilul nostru de muncă și propria noastră pregătire, să ne străduim ca rezultatele pe care le vom obține să fie și mai bune.

Trecutul învățămîntului oferă strălucite exemple de dascăli patrioți care și-au împletit viața cu istoria școlii românești, dînd glas celor mai nobile aspirații ale poporului. Este suficient să amintim numele unor cetitori ai școlii noastre ca Șincai, Lazăr, Asachi, Heliade Rădulescu, Poenaru și mulți alții. Dragostea de țară, de popor, a încălzit inimile acestor premergători care, înfruntînd condițiile vitrege în care trăiau, și-au pus viața în slujba poporului, contribuind la dezvoltarea școlii, a gîndirii pedagogice, a culturii. Prețuind și valorificînd aceste tradiții, să ridicăm învățămîntul românesc la nivelul cerut de actuala etapă de dezvoltare a țării, etapa desăvîrșirii construcției socialiste.

Dumneavoastră vă revine, în primul rînd, — tovarăși învățători și profesori — răspunderea pentru instruirea și educarea tineretului. Bogata dv. experiență, competența și calitățile de care ați dat totdeauna dovadă sînt chezășie că în anul școlar viitor veți munci cu elan sporit pentru a dărui patriei cetățenii de care are nevoie pentru înflorirea ei. Experienței dumneavoastră i se va adăuga entuziasmul celor mai mult de 9 000 de învățători și profesori care-și încep în acest an activitatea la catedră.

DRAGI ELEVE ȘI ELEVI,

V-ați întors voioși din vacanță, dornici de a ridica pe o treaptă mai înaltă pregătirea voastră.

Socialismul vă deschide minunate perspective. Vi s-au creat condiții de viață la care generațiile trecute nici nu îndrăzneau să gîndească. Folosiți-le din plin.

Învățătura este prima voastră îndatorire. Părinții, învățătorii și profesorii vă ajută în munca voastră de fiecare zi. Eforturile lor vor da roadele dorite dacă voi înșivă vă veți strădui să învățați cu toată sîrguința, să depuneți toate eforturile pentru însușirea comorilor culturii și științei.

Pregătiți-vă conștiincios lecțiile, frecventați cu regularitate cursurile, participați cu însuflețire la activitatea organizațiilor de tineret, manifestați în toate împrejurările fermitate și omenie, respectați pe părinții și educatorii voștri. În felul acesta veți putea deveni — ceea ce vă dorim — oameni culți, instruiți, cetățeni de nădejde ai patriei noastre socialiste.

Gîndul nostru, plin de dragoste părintească, se îndreaptă și spre copiii care pășesc pentru prima dată pragul școlii, dorindu-le voioșie și spor la învățătură.

DRAGI TOVARĂȘI PROFESORI ȘI ÎNVĂȚĂTORI, IUBIȚI COPII ȘI TINERI,

Principalul izvor de cultură și factor de civilizație — școala — ne așteaptă pentru un nou an de muncă. Să-i răspundem cu dragoste și entuziasm că sîntem gata.

Din partea Ministerului Învățămîntului, și personal, vă urez mari succese în muncă și multă sănătate.

Să dovedim toți că știm să muncim cu hotărîre pentru patrie și popor, pentru realizarea marilor idealuri spre care ne conduce Partidul Comunist Român.

Academician ȘTEFAN BĂLAN
ministrul învățămîntului

ACTIVITATEA SINDICATELOR DIN ȘCOLI ÎN ETAPA ACTUALĂ

Anul școlar 1966/1967 începe în atmosfera de înălțător entuziasm al întregului popor, angajat cu toate forțele în noua treaptă a zidirii României socialiste.

Această nouă etapă, proiectată spre viitor de Congresul al IX-lea al P.C.R., reprezintă un avînt fără precedent al forțelor de producție ale societății noastre. Mai mult decît pînă acum, producția socială în toate sectoarele economiei se va realiza pe baza științei și tehnicii înalte, care înregistrează în vremea noastră un ritm uluitor de rapid. Acest fapt determină cerința ca munca oamenilor să devină tot mai tehnică, mai științifică, mai intelectuală. Mașinile mereu mai perfecționate preiau procesele cele mai grele, cele mai istovitoare fizicește pentru oameni. Am pornit și dezvoltăm procesul de lichidare a diferenței dintre munca fizică și munca intelectuală. Munca fizică a muncitorului din fabrică și de pe ogoare devine tot mai mult o muncă a omului cu cunoștințe tehnice și științifice.

Avîntul uriaș al producției materiale în noul cincinal cere un număr imens de ingineri, tehnicieni, cere o calificare corespunzătoare a tuturor muncitorilor. Aceasta determină în mod obligatoriu mari și importante cerințe pentru învățămînt, știință și cultură, chemate să pregătească cadre tehnice superioare, specialiști de nivel mediu și muncitori cu cultură generală și tehnică în stare să pună în mișcare mașinile moderne cu care este dotată industria noastră socialistă.

Congresul al IX-lea al P.C.R. a arătat o atenție deosebită învățămîntului, școlii, a exprimat înalta prețuire pe care o acordă partidul muncii învățătorilor și profesorilor. **„Unul din obiectivele importante ale politicii partidului și statului nostru** — se arată în Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R. — **îl constituie dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele".** Obiectivul acesta a luat, chiar din primul an al cincinalului, un contur impresionant, un contur care se lărgește și se amplifică an de an, ca o poruncă a necesităților economice, cultural-științifice și sociale izvorîte din planul de dezvoltare a patriei noastre în această perioadă.

Perspectivele dezvoltării bazei materiale a învățămîntului în noua etapă sînt impunătoare. Acum, ceea ce așteaptă partidul și statul, poporul nostru de la învățămînt, de la școală, depinde de munca învățătorilor și profesorilor, care trebuie să fie ridicată la înălțimea noilor cerințe, urgente și mari.

În îndeplinirea mărețului lor rol, membrii corpului didactic sînt obligați de înșeși cerințele profesiei lor să-și ridice neîncetat calificarea profesională, să-și însușească în profunzime cunoștințele de specialitate și arta de a transmite aceste cunoștințe. Ei trebuie să fie stăpîniți de un spirit de continuă căutare a noului pentru a-și perfecționa mereu munca pedagogică.

Partidul și statul nostru acordă o deo-

MIHAIL ROȘIANU
președintele Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de învățămînt și cultură

(Continuare în pag. a 2-a)

ȘCOLI CU TRADIȚIE

In vremea cînd învățam eu carte, două licee din București își disputau întîietatea: liceul „Gheorghe Lazăr" și liceul „St. Sava" (azi „Nicolae Bălcescu"). Mai erau în București încă două licee: „Mihai Viteazu" și „Matei Basarab" (liceele „Gh. Șincai" și „D. Cantemir" erau numai gimnazii), dar acestea erau considerate mai de periferie și nu se impuneau. Numeroasele licee particulare ni se păreau, chiar pe atunci, școli de strînsură, gazde cînd aveau și internat, sau refugii pentru coconașii certați cu cartea sau eliminați din școlile de stat.

A ti realist la „Gh. Lazăr" sau „savist", clasic și modernist era o gloriolă care mai tîrziu, în viața de maturitate, se transforma în distincție.

Prestigiul unei serioase pregătiri științifice, îndeosebi matematice la liceul „Gh. Lazăr", exigența ireductibilă și de temut a profesorilor, selecția minuțioasă, în general obiectivă și disciplina fermă dau elevilor acestei școli un aer aristocratic, distant, oarecum și vestimentar, ales. Într-o atmosferă mai populară și tumultuoasă, liceul „Sfîntul Sava", cu profesori de un egal prestigiu cu ai celor de la „Gh. Lazăr", avea reputația unei capișe a umanismului, străbătută de curente ambițioase și contradictorii și nu ceda un pas față de pretențiile de superioritate ale celor de la „Gh. Lazăr". Tradițiile literare și istorice aici, care duceau îndărăt, în timp, la chiliile mînăstirii St. Sava, cu un Grigore Alexandrescu, Nicolae Bălcescu și Ion Ghica elevi, se perpetuau amplificîndu-se din generație în generație, alcătuind caracterul specific al școlii.

Dacă de la „Gh. Lazăr" ieșeau, serii după serii: matematicieni, ingineri, financiari, ofițeri de artilerie și de geniu, liceul „St. Sava" clocotea, la temperatura vîrstei respective și a iluziilor celor mai cutezătoare, poeții, prozatorii, artiștii, filozofii, diplomații, profesorii și avocații. Numai din generația mea s-au făcut cunoscuți, în anii maturității: dramaturgul Alexandru Kiriței, poeții Gh. Topîrceanu, Oreste (Georgescu), Emanoil (Popescu) Bucuța (acesta, împreună cu profesorul nostru de muzică I. Costescu, și inițiatori ai drumeției), prozatorii Eugen Todie și Cornelia Mihalescu, filozoful Mircea Florian, artiștii dramatici Ion Iancovescu și Grigore Brezeanu (promotorul cinematografiei românești), profesorii Nicu Gheorghiu, geograf și reputat cartograf, și „eminentul", pe atunci Gh. Lazăr, care în clasa a V-a, la teza de limba română, a transformat tema în nuvelă istorică: „Moartea lui Miron Costin", citită de profesori în toate clasele cursului superior. Înaintea noastră fuseseră elevi sau trecuseră pe la „St. Sava" Gala Galaction și, dacă nu mă înșel, Tudor Arghezi și N. D. Cocea, datornici și ei aceleiași tradiții.

La inițiativa unor colegi descinși din Moldova mi-aduc aminte că, în clasa a V-a, constituisem un grup de 4 inși care ne credeam socialiști pentru că citeam pe Bebel, criticile lui Dobrogeanu Gherea, Hermann Fürek, Korolenko și Zola, cumpăram de la anumite chioșcuri „România Muncitoare", știam pe dinafară poezia „Împărat și proletar" de Eminescu și ne întîlneam, duminica, la unul din grup, într-o fabricuță de pe calea Griviței unde discutam, pînă răgușeam, chestia țărănească. Mai tîrziu, umblam în buzunare cu cărticelele cu coperte tumurii ale lui Panait Mosolu, tipărite ca vai de lume pe o hîrtie zgrumțuroasă, pe care le citeam, nu știu de ce în Cișmigiu la umbra platanilor uriași care mărgineau atunci aleea principală.

Bineînțeles că excepțiile nu afectau caracterul respectiv al tradițiilor și de la „Gh. Lazăr" scăpau, ca rărae ayes, un A. de Herz căruia fiind încă elev în clasa a VIII-a, i se reprezenta, pe scena Teatrului Național, drama istorică „Alexăndrel Vodă", și se publicau, sub pseudonimul Dinu Ramură poezii în „Sămănătorul" — și un Alfred Alessandrescu, compozitorul binecunoscut, ca să nu amintesc decît de cei din generația mea.

Școli cu tradiție erau și la Iași de unde au răsărit aproape toate conde-

PETRE DRĂGOIESCU
profesor emerit

(Continuare în pag. 2-a)

TOAMNA

Septembrie e tonic încă, n-a trecut vara, sînt numai accidente de frunze moarte, deși sălciile se sting de pe acum în ceară moale. Septembrie e recoltă, imaginea pieților forfotind de culoare, anotimpul fructelor, licăr de chihlimbar în struguri, aromă de pere bergamot și de nuci.

Dar toamna e un început de pregătiri, mai ales, zvon de disciplină statornică. Neoficial, toamna e anotimpul marilor hotăriri, timp de gîndire pentru noi planuri de muncă. Dar și oficial, toamna anunță reluarea unor activități: actorii intră în circuitul noii stagiuni, sportivii în noul sezon, scriitorii ies cu alte volume-n vitrine, toată lumea are gîndurile organizate.

Există însă un start mult mai spectaculos decît acestea, un efort de mai lungă durată: școala. Școala, înaintea tuturor celorlalte preocupări, este blazonul noului anotimp. Pregătirile de școală, prin farmecul lor vechi și nou întrat de mult în tradiție, sînt inegalabile. Pentru copii, în primul rînd, cutreierați de emoție cu mult timp înainte. Pentru părinți și pentru profesori. Există un univers alcătuit din cărți și caiete, din penița nouă fixată în toc, din mirosul de cerneală, din aroma proaspătă a gulerașului scrobit, din curtea școlii. Și din intrarea profesorului în clasă, neașteptată ca un eveniment, deși prevăzută, din răsfoitul paginilor de catalog stîrnind o liniște deplină, din prima literă așternută pe tablă. Și din tăcerea pogorîtă la vîrsta maturei înțelegeri peste slovele dascălului înțelept. Sînt lecții care te urmăresc uneori

SINZIANA POP

(Continuare în pag. a 2-a)

La consfătuirile raionale ale cadrelor didactice

LARG SCHIMB DE OPINII ÎN LEGĂTURĂ CU ACTIVITATEA PIONIEREASCĂ

Arad

Participanții la dezbaterile consfătuirii cadrelor didactice din raionul Arad au discutat în amănunțime sarcinile muncii în rîndurile pionierilor, făcînd propuneri și sugestii pentru buna desfășurare a acestei munci.

Majoritatea celor care au luat cuvîntul, subliniind că la baza întregii activități pionierești trebuie să stea în mod permanent preocuparea pentru eficiență, au arătat necesitatea folosirii unor acțiuni cu forme cît mai variate, cît mai atrăgătoare. În legătură cu aceasta vorbitorii au evidențiat însemnătatea pe care o au, pentru educarea patriotică a pionierilor, vizitele în producție, drumețiile, excursiile. S-a precizat că, pentru asigurarea eficienței depline a acestor acțiuni, este necesar ca ele să fie organizate în mod diferențiat, ținîndu-se seama de particularitățile de vîrstă ale pionierilor.

În cuvîntul pe care l-au rostit la consfătuiri cadrele didactice din raionul Arad s-au referit și la procedeele metodice care urmează a fi folosite în activitatea comandanților de detașamente, arătînd că trebuie create condiții pentru ca în organizația lor pionierii să-și poată manifesta cît mai larg inițiativa, spiritul organizatoric, să poată desfășura activitățile pentru care au preferințe deosebite, să-și poată dezvolta înclinațiile, aptitudinile, talentele.

S-au făcut de asemenea o serie de propuneri privind elaborarea unor materiale necesare muncii cu pionierii — albume, filme de scurt metraj, diafilme, cărți pentru copii și tineret, material sportiv etc. Totodată, s-a propus ca periodic să se organizeze, pe plan local și central, schimburi de experiență între cadrele care lucrează nemijlocit cu pionierii, precum și cursuri de instruire a acestora.

Prin discuțiile interesante care s-au purtat în cadrul ei, prin propunerile și sugestiile pe care le-a prilejuit, consfătuirea cadrelor didactice din raionul Arad a constituit un real ajutor pentru cei care-și încep acum munca de comandanți de pionieri.

P. MOLDOVANU

Bîrlad

În dezbaterile consfătuirii cadrelor didactice din orașul Bîrlad, un loc important l-au ocupat schimbul de opinii, propunerile și sugestiile menite să asigure o bună desfășurare a muncii cu pionierii. Scoțînd în evidență condițiile deosebit de bune create acestei munci prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1966, participanții la discuții au relevat diferite aspecte ale activității pionierești, subliniind elementele menite să asigure ca acțiunile desfășurate în rîndurile pionierilor să dobîndească o calitate nouă, superioară.

Așa, de pildă, mai mulți profesori au accentuat că metodele muncii cu pionierii trebuie să fie astfel orientate, încît să se realizeze acțiuni de maximă eficiență educativă, care să-i facă pe copii să îndrăgească viața de organizație. Ei au vorbit îndeosebi despre însemnătatea unor activități specifice, adecvate condițiilor fiecărui detașament în parte.

Numeroși vorbitori au abordat probleme privitoare la educația patriotică a pionierilor. În legătură cu aceasta a fost relevată însemnătatea organizării acțiunilor care contribuie la cunoașterea de către copii a frumuseților patriei. Profesorii de geografie au propus astfel ca, pe lîngă organizarea excursiilor și a drumețiilor, să se organizeze cursuri de orientare turistică pentru pionieri, pentru ca aceștia la rîndul lor să poată organiza acțiuni de orientare turistică. Pe aceeași linie s-a hotărît să fie continuată și extinsă o acțiune care s-a dovedit deosebit de rodnică și eficientă — aceea ca pionierii să se îngrijească de monumentele istorice din oraș.

Pentru a stimula interesul pionierilor față de învățătură, față de cunoașterea marilor realizări ale științei și tehnicii, precum și pentru dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor lor în aceste domenii, s-a propus să se dea o mai mare extindere activității cercurilor științifice. Unii profesori au sugerat să se organizeze cercuri științifice pe oraș, în care să fie recrutați pionierii cu cele mai bune rezultate la învățătură. Acest gen de cercuri științifice orășenești ar contribui în același timp la strîngerea legăturilor de prietenie între pionierii din diferite școli ale orașului și ar determina o reală emulație între ei.

Participanții la consfătuire și-au luat angajamentul de a face tot ce le stă în putință pentru a răspunde cu cinste însemnatelor sarcini care le-au fost trasate de către partid în domeniul muncii cu pionierii.

Prof. ALEXANDRU NIMIRSCHI

Tg. Mureș

În orașul Tîrgu Mureș, ca pretutindeni în țară, consfătuirea cadrelor didactice a însemnat o binevenită ocazie pentru dezbaterea problemelor legate de noile și importantele sarcini ce revin școlii în activitatea cu pionierii.

Cei peste 30 de învățători și profesori care au participat la discuțiile din ședința plenară a consfătuirii s-au referit la mijloacele care trebuie folosite pentru stimularea interesului pionierilor față de cultură, știință, tehnică și artă. O preocupare deosebită s-a vădit în rîndurile participanților la consfătuire față de sarcinile privitoare la educația pionierilor în spiritul dragostei de patrie, de partid și popor, în spiritul internaționalismului proletar.

Mulți dintre vorbitori au subliniat faptul că activitatea pionierească trebuie să constituie continuarea firească a muncii instructiv-educative desfășurate în școală, să sprijine și să consolideze această muncă. S-a relevat importanța pe care o au în această privință cercurile pionierilor, chemate să dezvolte curiozitatea științifică a copiilor.

În mod deosebit au accentuat participanții la consfătuire necesitatea ca în întreaga activitate cu pionierii să fie promovată larg inițiativa lor, ca toate acțiunile organizate cu ei să-și păstreze suflul și elanul tineresc. Mulți dintre vorbitori s-au referit la importanța cîntecului și jocului în viața pionierilor, la necesitatea ca ei să învețe un număr mai mare de poezii patriotice. S-au făcut de asemenea ample referiri la influența binefăcătoare a activităților organizate în aer liber atît asupra psihicului cît și asupra dezvoltării fizice a pionierilor, la rolul acestora în închegarea colectivelor de copii.

Ca o cerință de mare însemnătate pentru realizarea cu succes a sarcinilor noi în activitatea cu pionierii s-a menționat necesitatea ca învățătorii și profesorii să-și ridice neîncetat nivelul pregătirii politico-ideologice, pedagogice și de specialitate, să se informeze asupra a tot ce este nou în domeniul științei și culturii.

Consfătuirile cadrelor didactice au dovedit că toți învățătorii și profesorii pornesc în noul an școlar cu hotărîrea de a contribui cu întreaga lor capacitate creatoare, cu toată priceperea și măiestria lor pedagogică la ridicarea pe o treaptă superioară a conținutului activității pionierești, la îndeplinirea sarcinilor trasate de partid în acest domeniu.

E. SIBIANU

Prima cunoștință cu cartea

TOAMNA

(Urmare din pag. 1)

viața întreagă, nume și chipuri de profesori pe care ți-i legi de suflet printr-un straniu consemn, ciudate consonanțe sufletești la timpul foamei de cultură.

Se pregătesc profesorii. Alte vîrste le vor sta în față, în bănci, alte priviri aprinse de inteligență, anunțînd tot atîtea destine.

Se pregătesc părinții. Primul ghiozdan și prima uniformă școlară, primul copil elev, primele note, primele lecții vegheate îndeaproape, mîna mamei pe mîna băiatului mic care scrie litera A. Și primele mărturisiri de dragoste sosite-n prag de toamnă. Copiii au crescut.

Stările acestea, de o cuprindere mult mai mare decît gesturile pe care le cer, decît cuvintele prin care se rostesc, sînt o sărbătoare a sufletului în care pătrundem la vîrsta primelor întrebări, pe care o ducem mai departe, amplificîndu-i intensitatea și semnificațiile, celebrînd-o mereu la altă înțelegere și prețuire. Școala, această splendidă mlădiere a spiritului în timp, această biografie comună adolescenței, acest loc al sufletului colorat prin vreme de amintiri își deschide porțile. S-o salutăm ca pe-o perpetuă tinerețe.

ȘCOLI CU TRADIȚIE

(Urmare din pag. 1)

lele de la „Viața românească"), la Bîrlad (capișe de matematicieni, unde s-au format Traian Lalescu, dar și A. Vlahuță, G. Ibrăileanu și Vasile Pîrvan), la Craiova, la Turnu Severin (unde erau vestiți directorii Costescu și Bărcăcilă), la Brăila, la Brașov, la Blaj.

Dacă, după această sumară evocare, care nu trebuie înțeleasă ca privirea nostalgică a unui laudator temporis acti, ci ca punct de plecare pentru o discuție folositoare, ne întoarcem la vremurile noastre de neasemănat elan și nestăvilit progres, trebuie să recunoaștem că școli cu tradiție avem și astăzi, nu numai acelea cu un trecut de peste o sută de ani, dar și altele noi care și-au asigurat un stil de muncă și-l consolidează neîntrerupt.

Se pare curios să invoci tradiția într-o societate care trece, în chip revoluționar, de la un stadiu inferior de structură și de valorificare a forțelor sociale, la unul superior. Numai că tradiția, în accepția actuală, nu înseamnă stagnare, închistare într-un sistem ne varietur, ci un trunchi organic pe care se grefează tot ce e nou și eficace. Dinamica învățămîntului în domeniul cunoașterii — în sensul unei active modernizări — mobilitatea sa în sfera practicii sociale, fără să afecteze serios fondul, face școala prezentă în contemporaneitate, o pune de acord cu cerințele mereu lărgite ale dezvoltării societății. Permanența culturii românești însă colorează propriu tot ce e nou și îi dă caracter organic, situîndu-l geografic și istoric, fără să-l izoleze, fără îndoială, de progresul unei umanități renăscute prin socialism.

Tradiția nu vizează planurile de învățămînt sau programele, întrucît acestea caracterizează epoca istorică pe care o servesc, nivelul și volumul de cunoștințe care corespund sarcinilor de structurare și propășire ale orînduirii respective. După părerea noastră, tradiția, buna tradiție, operează în stilul general de muncă al școlilor, în special, în capacitatea de orientare și în fermitatea conducerii școlilor, în talentele reale ale cadrelor didactice, în inițiativa și originalitatea manifestărilor independente, conștiente și consecvente ale elevilor.

Unitatea de structură și de conținut, pe ramură : școli de cultură generală, școli de specialitate, nu înlătură aspectul diferit al tradițiilor unei școli, stilul lor particular ca o marcă de fabrică. Totul depinde de echilibrul forțelor active în școală : directori, cadre didactice, elevi. Fără să o considerăm ca o rețetă, ci numai ca un cadru sugestiv, nașterea și acțiunea determinantă ale tradiției presupun prezența în școală a unor personalități pregnante : un director perspicace, înarmat cu toate virtuțile cuprinderii și dirijării fenomenelor, profesori cu pregătire superioară și patos în expunere, specialiști cu rîvnă pentru specialitatea lor, luptînd să facă adepți ai specialității, dascăli care să dea lecțiilor caracterul vibrant al unor revelații și să mobilizeze cu generozitate talentului lor toate forțele vii ale claselor, în sfîrșit, elevi intrați în febra afirmării de sine, cîștigați pentru concepțiile dominante și practica socială adaptată ale epocii lor.

În acest caz, o școală se poate încumeta să-și trimită spre perfecționare echipele sale de matematicieni, de fizicieni, de chimiști, de literați, artiști etc. Mi-aduc aminte de profesorul Șontu de la „Matei Basarab", pe vremuri, care își înzestrase unul din cele mai bogate laboratoare și de pe urma căruia s-au afirmat în specialitate, multe talente cu reputație. Obsesia sportului care subjugă preocupările majorității elevilor astăzi nu e, negreșit, o vină a profesorilor de educație fizică, deși activitatea lor metodică și perseverență și puterea lor de influență ar putea fi imitate.

Condițiile sine qua non ale creării și menținerii unei bune tradiții în școli sînt stabilitatea cadrelor și, mai ales, continuitatea funcționării lor la colectivele de elevi pe care le-au format cu osîrdie. De aceea, repartizarea profesorilor pe clase la începutul anului școlar nu cere doar abilitatea ieftină, administrativă, de a acoperi, simplu și întîmplător, orele cu profesori, ci concepția pedagogului care trasează lucid liniile funcționale ale unui proces organic, intens, ascendent. Repartizarea profesorilor pe clase și, în subsidiar, întocmirea orarului nu sînt niște cartonașe de loto pe care le completezi după cum întîmplarea îți scoate din săculeț numărul de care ai nevoie, ci tabla de șah în care fiecare mișcare e calculată, pentru atingerea unui țel îndelung chibzuit.

Tradiții bune, neoficiale sau semioficiale, pot crea și elevii foarte bine dotați, care exercită, prin performanța lor la învățătură, sau talentele lor excepționale, o puternică atracție și determină curente de preocupări în rîndul colegilor lor. Aceasta nu poate să scape atenției cadrelor didactice și, cînd e cazul, trebuie stimulată și amplificată.

E de neconceput, în vremurile noastre, o școală neutră, de care nu se vorbește nici de bine, nici de rău, cu profesori neutri de care abia dacă își mai amintește cineva și absolvenți care, din cauza mediocrității pregătirii lor, bat în zadar la porțile instituțiilor de învățămînt superior. Sînt convins că asemenea școli și atari profesori nu se pot întîlni decît ca excepții care confirmă regula.

Școala noastră socialistă, tînără prin forța ei înnoitoare și prin avîntul ei semeț, poate etala realizări impresionante, care se reflectă în numărul imens de cadre specializate ce ilustrează, la un nivel comparabil cu țările înaintate, viața noastră economică, științifică și social-culturală.

ACTIVITATEA SINDICATELOR DIN ȘCOLI ÎN ETAPA ACTUALĂ

(Urmare din pag. 1)

sebită atenție pregătirii și perfecționării cadrelor didactice. Paralel cu dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului, există o permanentă și mare grijă pentru organizarea formelor de ridicare a calificării profesionale a lucrătorilor din școli.

Sindicatele membrilor corpului didactic, în calitatea lor de colaborator permanent și cel mai apropiat al organelor puterii de stat, au obligația de a ajuta în mod organizat, continuu și sistematic, folosind mijloace adecvate, la creșterea calității muncii cadrelor didactice. Participarea lor la ridicarea calificării învățătorilor și profesorilor, la obținerea rezultatelor cerute de partid și de stat constituie o primă sarcină a sindicatelor din școli. Acestea sînt chemate să aducă o contribuție de seamă la îndeplinirea planurilor de activitate ale organelor de stat ale învățămîntului și ale unităților școlare. Acolo, la grupa sindicală din școală să existe o evidență a bunelor rezultate ale membrilor sindicatului respectiv în munca profesională, ca și a insucceselor și rezultatelor slabe, pe baza unor observații temeinice, multilaterale și corecte. Pentru munca de calitate superioară, sindicatele trebuie să exprime aprecieri corespunzătoare și îndemnuri la rezultate și mai bune. Slăbiciunile trebuie criticate în spirit constructiv, cu principialitate, organizîndu-se în același timp un ajutor substanțial, mobilizator, astfel încît membrii de sindicat să înțeleagă că această acțiune are în vedere nu persoane, ci interesele societății, cerințele imperioase ale școlii, poporului. În acest fel, în cadrul sindicatului se formează o opinie de masă, care reprezintă o mare forță de influențare.

Rapoartele de activitate prezentate la adunările grupei sindicale trebuie să oglindească și munca profesională a membrilor ei, și rezultatele obținute de aceștia la clasă. Grupa sindicală are datoria să organizeze acțiuni pentru ridicarea culturii profesionale și generale a membrilor săi prin folosirea bibliotecii, a materialelor documentare, prin organizarea unor dezbateri speciale în legătură cu noile cuceriri ale științei în general, ca și ale științei de specialitate, cu noile cuceriri în pedagogie, psihologie și sociologie.

Organele sindicale din școli sînt chemate de asemenea să organizeze schimburi de experiență didactică și pedagogică, studierea formelor și metodelor de predare, a procedeelor de muncă educativă folosite de cele mai bune cadre didactice, să stimuleze elaborarea unor lucrări referitoare la experiența lor după ce ideile au fost limpezite în discuții organizate.

O grijă deosebită trebuie să acorde sindicatele sprijinirii cadrelor didactice tinere, organizînd întrajutorarea tovărășească, pentru ca acestea să poată folosi experiența didactică și pedagogică a colegilor mai vîrstnici și mai calificați.

Este necesar ca birourile grupelor sindicale să organizeze periodic reviste ale presei pedagogice cuprinzînd scurte expuneri despre articolele sau lucrările noi apărute în publicațiile de specialitate din țară sau din străinătate.

Organele sindicale trebuie să lămurească membrilor lor faptul că prețuirea pe care partidul și statul nostru o acordă muncii desfășurate de ei face să crească răspunderea lor pentru calitatea învățămîntului. Ei sînt chemați ca, o dată cu transmiterea cunoștințelor, să le formeze elevilor conștiința socialistă. Inginerii, tehnicienii, muncitorii calificați de azi nu se aseamănă de loc cu cei din vechea Românie și cu cei din țările capitaliste. Deosebirea nu constă numai în ceea ce privește cunoștințele profesionale și generale, ci și în alte aspecte. Ei nu mai muncesc la îndemnul, sub conducerea și în folosul proprietarului mijloacelor de producție. Acestea sînt în țara noastră în proprietatea întregului popor, deci și a fiecărui membru al societății, iar producția se face în folosul celui ce o realizează. Muncitorii participă la organizarea și conducerea producției, la conducerea activității creatoare, fiind interesați să lupte ca să se producă cît mai mult și cît mai bun. Elevii trebuie să dobîndească conștiința acestor realități ale revoluției socialiste și a acestor obligații, care reprezintă elemente ale conștiinței socialiste. Învățătorii și profesorii au obligația să le formeze deprinderea de a gîndi, de a munci și a trăi în colectivele din care fac parte ca oameni ai societății noi, socialiste. Ei sînt chemați să îndeplinească această nobilă operă de educatori în munca din clasă și din afara ei, în activitatea pe care o desfășoară în rîndurile pionierilor și ale uteciștilor, ca diriginți. Firește că pentru a îndeplini cu eficiență această îndatorire învățătorii și profesorii trebuie să posede ei înșiși asemenea trăsături ale omului societății socialiste.

Organizația sindicală contribuie larg la formarea și consolidarea unor astfel de trăsături superioare. Iată de ce, pe lîngă ajutorul organizat pe care îl dau membrilor lor pentru perfecționarea profesională, sindicatele lucrătorilor din învățămînt au sarcina de a organiza acțiuni care să determine permanente transformări în modul lor de a gîndi, de a munci și a trăi. Sindicatele membrilor corpului didactic sînt, ca toate sindicatele, o școală a comunismului pentru membrii lor. În cadrul sindicatelor trebuie să se dezbată problemele relațiilor dintre membrii colectivului, ale comportării lor față de muncă, față de sarcinile sociale, să se lămurească teoretic și să se aplice practic ideile de cinste, de principialitate, de curaj, de patriotism și de internaționalism proletar și, în general, normele și regulile de conduită comunistă. Viața de sindicat trebuie să-i învețe pe membrii corpului didactic să ducă cu fermitate lupta cu ei înșiși, cu deprinderile lor negative. Aici învățătorii și profesorii tineri se pot deprinde să gîndească independent, să facă schimb de opinii cu tovarășii din colectiv prin discuții vii, sincere, interesante. Pentru verificarea și limpezirea ideilor și convingerilor aceasta este o metodă de cea mai mare eficacitate. Sindicatele trebuie să-i determine pe membrii lor să fie căutători neobosiți ai elementelor noi, superioare, în viața intelectuală și practică socială și personală. Ele au datoria să acționeze viguros pentru a determina la membrii corpului didactic o atitudine de profundă răspundere și față de această latură a muncii lor în școală, de o excepțională valoare pentru mersul înainte al societății noastre.

Organele sindicale din școli trebuie să considere totodată drept o importantă sarcină a lor sprijinirea organelor de stat în găsirea celor mai indicate acțiuni pentru educarea tineretului școlar. În această activitate sindicatele lucrătorilor din învățămînt pot colabora cu sindicatele din care fac parte părinții copiilor, organizînd împreună cu ele acțiuni menite să ducă la îmbunătățirea muncii de educare a tineretului din școli, care interesează în cea mai mare măsură întreaga societate.

În întreaga activitate a sindicatelor, care contribuie larg la educarea comunistă a membrilor lor, o valoare deosebită are repartizarea de sarcini pentru fiecare și răspunderea pentru îndeplinirea lor. Numai în munca concretă se însușesc deprinderi de bună organizare, se dezvoltă inițiativa, fermitatea și, mai ales, principialitatea. Astfel, stăpîni pe cunoștințe mereu îmbogățite, caracterizați prin principii, deprinderi și trăsături de caracter superioare, învățătorii și profesorii nu se vor teme de greutăți, de piedicile care întristează și demobilizează ușor pe cei cu un orizont de cunoștințe mărginit și lipsiți de convingeri și principii înalte. Cu astfel de învățători și profesori vom avea în școli un înalt nivel ideologic și o calitate superioară a întregului proces instructiv-educativ.

Dar nu numai în școală au membrii corpului didactic un rol instructiv și educativ ; ei continuă să îndeplinească acest rol și în afară de școală, aducînd o contribuție de mare însemnătate la desfășurarea muncii politico-culturale în rîndurile maselor de oameni ai muncii, răspunzînd unei cerințe imperioase a mersului înainte al societății noastre socialiste. Acest mers înainte nu se poate realiza numai în sfera producției. El cere schimbări profunde și în sfera relațiilor dintre oameni, în viața lor culturală și morală. Membrii corpului didactic au datoria de a-și da aportul la îndeplinirea acestei mari sarcini trasate de partid, luptînd pentru formarea în proporție de masă a omului societății socialiste, patriot plin de pasiune pentru tot ceea ce e nou și frumos, principial și ferm, cu un caracter pe care nu-l poate clinti nici o tentativă de corupție, intrigă, necinste. Prin calitățile lor pedagogice învățătorii și profesorii pot să-și îndeplinească cu cinste și această sarcină, iar sindicatele au obligația să dea un cadru organizat activității lor în acest domeniu.

Totdeauna au existat învățători și profesori plini de focul pasiunii de a se dărui muncii pentru ridicarea culturală și morală a maselor poporului. Ei făceau această muncă în trecut din pornire proprie. Nimeni nu-i obliga, ba dimpotrivă, erau pedepsiți pentru asemenea acțiuni. Acum, munca cultural-educativă de masă este ridicată de partid la rang de necesitate a societății noastre noi. Sindicatele trebuie să dea și acestei activități conținutul corespunzător rangului de cerință socială. Pe lîngă formațiunile artistice, în care membrii corpului didactic constituie elemente permanente și de bază, sindicatele din învățămînt trebuie să organizeze și alte acțiuni care să ridice pe o nouă treaptă activitatea cultural-educativă de masă a membrilor lor, atît în formă cît și în conținut. Membrii corpului didactic au contribuția de bază la activitatea caselor de cultură, a cluburilor sau căminelor culturale, care aparțin din punct de vedere administrativ organelor de stat sau altor organizații. Munca lor în aceste instituții este însă risipită, neînregistrată și adesea insuficient luată în considerare. Sindicatele din învățămînt au datoria să încadreze această muncă în planurile lor de activitate, să stabilească, în colaborare cu alte organe și organizații, acțiunile cultural-educative ale membrilor corpului didactic și să considere aceste acțiuni drept o sarcină sindicală a membrilor lor. Sindicatele trebuie să ajute învățătorilor și profesorilor care își desfășoară activitatea cultural-educativă ca ei să folosească în această activitate forme variate — nu numai conferințe, dar și discuții asupra problemelor care îi interesează pe oamenii muncii, sprijinindu-i să găsească cele mai bune căi pentru dezvoltarea bunelor calități omenești și împiedicarea apariției și dezvoltării trăsăturilor negative, antisociale.

În întreaga lor activitate, sindicatele, slujitoare credincioase ale țelurilor înalte ale partidului, sînt îndrumate de organele și organizațiile de partid. Munca lor, atît în conținut cît și în formă, este pătrunsă de un profund spirit partinic. Ele sînt totodată, așa cum am mai arătat, colaboratorul permanent și cel mai apropiat al puterii de stat. Colaborarea sindicatelor din învățămînt cu organele învățămîntului se clădește pe cea mai strictă principialitate. Organele de învățămînt solicită contribuția sindicatelor în elaborarea și îndeplinirea planurilor de perspectivă și anuale. Ele lucrează împreună pentru realizarea tuturor măsurilor care se iau în legătură cu organizarea muncii în școli și în special a acelor măsuri care privesc viața și munca membrilor corpului didactic. Organele de stat au dreptul de a decide și răspund pentru hotărîrile lor. În același timp colaborarea cu sindicatele este prevăzută în normele organizatorice și în metodele de lucru ale instituțiilor statului socialist și ale organizațiilor sindicale. Această colaborare este și o cerință a însăși muncii organelor de stat pentru buna rezolvare a problemelor privind viața și munca lucrătorilor din ramura respectivă, mobilizarea lor la o activitate mereu mai rodnică.

Sindicatul lucrătorilor din învățămînt are îndatorirea să asigure rezolvarea justă și urgentă a problemelor concrete ridicate de membrii lui. El reprezintă organizația oamenilor muncii din învățămînt, este familia care îi unește pe toți în mod solidar. Membrii sindicatului trebuie să simtă că nu sînt singuri, părăsiți, așa cum erau învățătorii și profesorii în societatea capitalistă, societate a individualismului, a concurenței sălbatice, a invidiei și răutății. Adunările sindicatelor trebuie să fie astfel pregătite încît să reprezinte momente deosebit de importante în viața colectivului. În aceste adunări, pe lîngă problemele teoretice, culturale, profesionale, să fie prezente și problemele pe care le ridică viața oamenilor din aceste colective. Critica tovărășească, făcută cu multă grijă, departe de a tulbura relațiile din sindicat și atmosfera vieții sindicale, să ducă la formarea unei opinii ferme, la coeziune și unitate. Critica și autocritica trebuie să devină o necesitate și o obligație.

Acum, cînd începem un nou an școlar, există toate condițiile pentru ca viața organizației sindicale să fie împinsă mereu înainte, spre forme superioare, sindicatul devenind cu adevărat școala în care membrii lui învață a trăi în chip comunist.

INCEPUT

PRIMA CLASĂ, PRIMELE PROBLEME

Zeci și zeci de mii de copii așteaptă nerăbdători ceasul cînd vor păși dincolo de porțile școlii, cînd vor intra într-o lume nouă, plină de taine, în care vor călători an după an pentru a învăța să fie oameni. Îi așteptăm, gata să-i conducem în această fermecată călătorie, și orice vîrstă am avea, oricîtă experiență pedagogică am fi acumulat, începutul muncii cu o nouă serie de copii ne stîrnește de fiecare dată aceeași emoție — cunoscută și totuși mereu proaspătă.

Cu ce nivel de cunoștințe vin copiii care intră în acest an în clasa I? Ce deprinderi și-au format pînă acum? Cum vom putea utiliza aceste cunoștințe și deprinderi? Cîte întrebări, de fapt, cîte probleme pentru un învățător!

Asemeni tuturor colegilor mei, în aceste zile care preced începutul de an școlar mă gîndesc îndelung la munca mea cu seria nouă de copii care mi-a fost încredințată. Știu că începutul învățăturii, ca orice început, este dificil. Socotesc însă că, dacă este considerat în ceea ce are specific și dacă ne propunem a-i rezolva problemele tocmai din unghiul de vedere al acestei specificități, putem crea o bază trainică pentru a ne realiza sarcinile. Nu este locul să vorbesc aici despre toate problemele care mă preocupă în acest început de an, dar cîteva din ele aș vrea să le amintesc totuși.

Elevii de astăzi se deosebesc mult de cei cu care lucram în primii mei ani de învățămînt. Schimbările survenite în viața socială au influențat simțitor profilul lor psihologic, au contribuit la lărgirea orizontului lor intelectual, la dezvoltarea mai rapidă a capacității lor de gîndire. Știu, apoi, că elevul care trece azi pragul școlii pentru a învăța să descifreze primele slove este omul viitorului; el va trăi într-o lume cu un înalt grad de civilizație, va fi minuitorul sau creatorul unei tehnici care va depăși tot ceea ce știm în prezent. Lucrez, deci, cu alte date decît odinioară și va trebui să-i pregătesc pe copii pentru alte date decît cele de azi.

Faptul că în condițiile vieții sociale contemporane simțul de observație și receptivitatea copiilor la tot ce este nou sînt foarte dezvoltate, datorită mijloacelor multiple și bogate de informare pe care le au la îndemînă, ne ajută foarte mult, în mod direct, în munca noastră de dezvoltare a capacității lor de gîndire și, mai cu seamă, în complexul proces de trecere de la gîndirea concretă la cea abstractă. Imaginile și reprezentările elevului de azi sînt mai precizate, mai perfecționate și asta ajută categoric procesului de abstractizare. Dar noi putem să îndrumăm și să stimulăm această trecere și prin exerciții de analiză și sinteză. Experiența ultimilor ani mi-a arătat că elevii reușesc mai ușor în procesul de analiză, în desprinderea propozițiilor din vorbire, în despărțirea acestora în cuvinte, a cuvintelor în silabe și a silabelor în sunete. Este mai greu însă, pentru ei, procesul de sinteză. Dacă nu se insistă asupra legării sunetelor în silabe și a silabelor în cuvinte se poate rata citirea corectă, legată: copiii vor tinde să citească pe litere. De aceea mi-am propus să fac cu ei exerciții de analiză a sunetelor numai în măsura strict necesară pentru diferențierea auditivă a acestora, pentru fixarea modului de pronunțare și pentru legarea de semnul grafic corespunzător. Mă voi sprijini — în ceea ce privește aspectul fonator, de pronunțare — pe silabă, făcînd multiple exerciții orale de alcătuire a cuvintelor cu ajutorul silabelor.

Scrierea îmi ridică, de asemenea, cîteva probleme noi. În acest sens au mai fost exprimate unele păreri în presa pedagogică. Personal optez pentru o scriere simplificată. Îi învățăm în prezent pe copii o scriere cam complicată, încorsetată într-o liniatură și mai complicată. Viața ne-a arătat însă că în absolut toate cazurile fiecare își simplifică scrierea, în dorința de a scrie rapid. Socotesc util, deci, de a insista pe o scriere mai rapidă, fără a uita însă că scrierea trebuie să fie în primul rînd corectă. Important este ca în viitor în scrierea elevilor să nu se confunde literele, ca acestea să-și păstreze totdeauna caracteristicile esențiale: „u" să nu arate ca „n", „v" ca „o" și așa mai departe. Iată de ce socotesc că este mai bine să-i învățăm noi, de la început, pe elevi o scriere mai simplă și mai rapidă, dar corectă, decît acest lucru să-l facă ei singuri, cu riscul de a scrie necorect. Este o părere izvorîtă din frămîntările mele legate de îndrumarea primilor pași ai copiilor în școală.

Dezvoltarea gîndirii elevilor mei este sarcina cea mai importantă pe care doresc s-o realizez. La ei predomină, atunci cînd vin în clasa I, gîndirea concretă. Ridicarea spre abstractizare este un fenomen complex, care impune o muncă susținută. Voi stimula formarea gîndirii abstracte a elevilor prin exerciții de observare a fenomenelor, a interdependenței dintre ele, îi voi pune în situația să facă comparații, clasificări, grupări după notele comune — bineînțeles corespunzător forțelor lor, dar sporind treptat gradul de complexitate al activităților.

Îi aștept cu dragoste pe elevi într-o școală frumoasă și curată, cu cărțile noi pe bănci, și le urez: „Bine ați venit, copii dragi!"

CONSTANȚA POPA
învățătoare

FINALITATE ȘI EFICIENȚĂ EDUCATIVĂ

Începem un an școlar în care o însemnată latură a activității instructiv-educative — munca cu pionierii — se va desfășura pe baze cu totul noi, create prin Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie a.c., care a stabilit principiile călăuzitoare pentru activitatea pionierească. Aceste principii, care și-au găsit concretizarea în proiectele actelor statutare ale mișcării pionierești, creează un nou cadru organizatoric și posibilități de folosire a unor forme de muncă menite să răspundă în mai mare măsură cerințelor educării tinerei generații în spiritul contemporaneității socialiste. Faptul că organizația pionierilor va fi condusă nemijlocit de partid este o garanție că munca ei se va ridica la nivelul la care au ajuns astăzi toate domeniile activității social-politice.

Fac parte din Consiliul organizației pionierilor din raionul 23 August. În aceste zile în care școlile se pregătesc să-și deschidă porțile, principala preocupare a consiliului nostru o constituie conturarea obiectivelor planului de activitate al organizației în așa fel încît ele să corespundă îndeaproape indicațiilor înțelepte trasate de partid, să aibă o finalitate, să poată fi valorificată la maximum din punct de vedere educativ.

Un obiectiv central al planului îl reprezintă legarea cît mai strînsă a activității pionierești de specificul raionului nostru, una dintre cele mai puternice baze industriale ale Capitalei. După cum se știe, raionul 23 August se mîndrește cu numeroase uzine și fabrici mari, renumite în întreaga țară, înzestrate cu tehnica cea mai modernă. Vom îndruma unitățile de pionieri să organizeze vizite, întîlniri, șezători etc. datorită cărora copiii să cunoască activitatea colectivelor din cetățile industriale ale raionului și să se atașeze puternic de ele. Le vom ajuta de asemenea să facă cunoscute pionierilor, în forme instructive și plăcute, întreaga viață care pulsează în raionul nostru, dominat de înălțimea zecilor de noi construcții ce s-au înălțat în ultimii ani de o parte și de alta a bulevardelor largi, durate și ele în ultima perioadă. Aceste acțiuni vor fi continuate, în mod firesc, cu o serie de întîlniri ale pionierilor cu cadre valoroase din diferite sectoare ale activității economice, cu oameni de știință și artă, cu activiști de partid și de stat care îi vor ajuta să înțeleagă mai bine însemnătatea uriașei munci depuse de poporul nostru pentru desăvîrșirea construirii socialismului, le vor dezvolta admirația și respectul adînc pentru eroismul acestei munci, năzuința ca și ei să i se dăruiască cu trup și suflet.

În scopul educării patriotice a pionierilor — scop de frunte al întregii noastre activități — se va organiza parcurgerea unor trasee pe urmele unor evenimente și personalități din trecutul patriei, astfel încît copiii să cunoască cît mai larg și să cinstească trecutul glorios și tradițiile de luptă ale poporului nostru pentru libertate și independență națională, lupta eroică a partidului comuniștilor pentru bunăstarea și fericirea poporului.

Tinem seama îndeaproape, în munca noastră, de faptul că valorificarea educativă a acțiunilor organizate cu pionierii nu trebuie să se încheie o dată cu desfășurarea lor, ci că, de cele mai multe ori, ele pot să constituie începutul unei activități îndrăgite de pionieri, al unei pasiuni chiar. Aș da un exemplu. De multe ori pionierii au fost antrenați în acțiuni cu mare eficiență educativă cum ar fi de pildă culegerea materialului folcloric. Din păcate, foarte adesea materialul adunat rămînea într-un sertar al cancelariei. Dorința noastră este să evidențiem cît mai puternic în ochii pionierilor importanța participării la acțiuni de acest fel, prezentînd materialul cules în cadrul diferitelor serbări școlare, al unor expoziții organizate de către pionieri, organizînd studierea lui în cercuri, cerînd chiar sprijinul unor specialiști în vederea publicării lui.

Comandanții de detașamente—care începînd din acest an sînt, după cum se știe, învățătorii sau diriginții claselor unde învață pionierii — sînt oameni cu experiență pedagogică, care cunosc psihologia copiilor, capabili să găsească și să folosească procedee adecvate acestei psihologii. Datorită acestui fapt se creează cele mai bune condiții pentru înfăptuirea unei legături cît mai strînse între școală și organizația pionierilor, pentru asigurarea unei depline unități de cerințe și de influențe în munca lor comună. Consiliul nostru își propune să studieze cu atenție activitatea unităților pionierești din școli, să popularizeze cele mai bune dintre metodele folosite de acestea, cele mai valoroase dintre acțiunile pe care le inițiază, astfel încît să determine ridicarea pe o treaptă mereu mai înaltă a muncii educative în rîndurile tinerelor vlăstare ale patriei noastre.

Prof. AUREL STANCU
președintele Consiliului organizației pionierilor din raionul 23 August-București

O AMPLĂ PREGĂTIRE DE SPECIALITATE

În această toamnă își deschid porțile, pentru prima dată, liceele de specialitate. În aceste școli de un tip nou, create de partid pentru a răspunde exigențelor tot mai înalte ale economiei noastre naționale, pășesc acum mii și mii de absolvenți ai învățămîntului general. Aici ei își vor însuși, pe lîngă o cultură generală temeinică, o amplă pregătire teoretică și practică de specialitate în diferite domenii industriale, agricole sau economice.

Încă de la început, liceelor de specialitate li se creează condiții dintre cele mai bune de funcționare. Iată, de pildă, laboratorul amenajat pentru Liceul industrial de chimie din București.

Spațios, modern, construit în întregime din metal și sticlă, luminat cu neon, laboratorul în care își vor desfășura lucrările practice viitorii chimiști impresionează nu numai prin proporțiile sale imense, ci și prin utilajul său. Aparatajul de lucru, aspectul general al laboratorului sugerează vizitatorului care-i trece pragul impresia că se află într-o modernă hală de uzină în care urmează să se efectueze un flux tehnologic complet pentru fabricarea unor produse chimice de sinteză.

Trecînd pe sub plafonul celui de al doilea palier, patru rînduri de conducte încercuiesc sala ca niște brîie uriașe, furnizînd „viață" laboratorului. Una îl aprovizionează cu căldură și cu apă caldă, alta îi aduce apa rece necesară, cea de a treia transportă aerul comprimat, cea de a patra servește pentru producerea vidului. Numeroase prize asigură curentul necesar acționării mașinilor și alimentării aparatelor.

De cum pătrunzi în laborator îți atrag atenția două instalații complexe, cuprinzînd vase emailate antiacide, aparate de filtrare de diverse tipuri, montejusuri. Folosind acest grup de instalații elevii noului liceu își vor apropia operațiile de sulfonare, de clorosulfonare, de nitrare și esterificare — operații atît de importante în practică pentru fabricare unor uleiuri speciale, a coloranților sintetici și a intermediarilor chimici utilizați în diferite procese de sinteză. Laboratorul dispune și de un grup de instalații speciale care vor permite elevilor un studiu amănunțit al distilării, fracționării, manevrării și transportului unor substanțe lichide, precum și de instalații necesare studiului solidelor, care cuprind aparataj pentru transportul pneumatic, pentru mărunțirea, sortarea și uscarea materialelor solide.

Pentru familiarizarea elevilor cu modul de desfășurare a proceselor chimice care reclamă temperaturi joase — uneori chiar sub zero grade Celsius — laboratorul a fost prevăzut cu un grup frigorific. Se găsesc de asemenea aici diferite tipuri de pompe pentru vid, pompe centrifuge, schimbători de căldură multitubulari etc.

Toate instalațiile sînt prevăzute cu aparate de măsură și control, pentru ca tinerii chimiști să poată urmări întocmai și condițiile fizice în care se desfășoară procesele tehnologice. Cu ajutorul unor contoare de apă și gaz, rotametre, flaumetre etc. ei vor putea măsura debitele folosind termometre cu mercur și metalice, logometre, termocuple, vor putea controla și înregistra temperaturile.

În incinta sălii se mai află și un mic laborator chimic. Aici elevii vor efectua cîntăriri de materii prime, intermediare și finite, titrări, ca și o serie de analize simple de felul acelora utilizate pentru determinarea densităților și concentrațiilor.

Alături de micul laborator chimic a fost instalat și un atelier mecanic, unde elevii se vor familiariza cu aparate mecanice de demontare, montare, îmbinări de conducte, de armături și de organe de mașini, verificări și montări de cuplaje și transmisii, montări și demontări de utilaje etc. Tot în atelierul mecanic elevii vor deprinde o serie de operații tehnologice legate de întreținerea și ungerea organelor de mașini, de folosirea diferiților unguenți, în funcție de temperatură. Ei vor avea posibilitatea de a studia „pe viu" demontarea, montarea și întreținerea pompelor, reductoarelor de viteză, a compresoarelor, a schimbătoarelor de căldură, a filtrelor nuce, a filtrelor de presiuni și a altor instalații.

Întregul laborator este astfel organizat încît elevii, experimentînd, să înțeleagă necesitatea amplasării utilajelor pe grupe de meserii și instalații, să-și dea seama de importanța efectuării unor operații unitare, să ia contact nemijlocit cu complexitatea unor utilaje chimice, să urmărească fluxul tehnologic complet. Ei vor putea dobîndi pe această cale nu numai deprinderi practice, ci și o viziune justă asupra proceselor tehnologice din domeniul chimiei, vor învăța să stăpînească aceste procese, să le conducă după un program tehnologic fixat.

Instruite în asemenea condiții, viitoarele cadre medii din industria noastră chimică se vor familiariza din vreme cu latura aplicativă a cunoștințelor de cultură tehnică, astfel încît, după absolvirea liceului, să poată face față cu cinste cerințelor multiple ale industriei noastre chimice în plin avînt.

Prof. ELENA TULIPANT

ÎNTÎMPINAȚI CU CĂLDURĂ ȘI DRAGOSTE

Un nou contingent pedagogic, însumînd peste 9 000 de tineri învățători și profesori își va începe la 15 septembrie profesiunea didactică. Fiecare din ei aduce cu sine marea emoție a întîlnirii cu profesia pentru care s-a pregătit, cu elevii pe care urmează să-i crească și colegii în mijlocul cărora va lucra. Îi întîmpinăm cu dragoste, cu căldură, cu hotărîrea de a le crea cele mai bune condiții de viață și de muncă, fiind conștienți de faptul că problema calității muncii unui învățător sau profesor nu este numai o problemă personală, ci este, mai ales și în primul rînd, o problemă a școlii, a învățămîntului.

Se știe că volumul de cunoștințe de specialitate cu care vin absolvenții liceelor pedagogice și ai facultăților este în măsură să le asigure posibilitatea de a munci bine, cu rezultate corespunzătoare de la început. Totuși, în fața tinerelor cadre didactice rămîne întreaga sarcină de a-și însuși arta predării cunoștințelor, a educării. Această artă, care are un mare număr de necunoscute, se cîștigă treptat, prin practică, într-o necontenită luptă cu greutățile începutului, prin efort personal susținut și permanent. Acest efort poate fi mult înlesnit dacă tînărul profesor primește din primele zile de școală asistența profesorilor cu experiență, a organelor de învățămînt.

Unii profesori, ca și unii directori sau lucrători ai secțiilor de învățămînt au uitat greutățile întîmpinate de ei în perioada începutului și au față de tineri o atitudine rece, distantă, uneori chiar disprețuitoare. În rapporturile lor cu aceștia se vădește nu atît dorința de a le arăta drumul, soluția prin care pot rezolva o problemă sau alta, cît tendința de a-și pune în lumină competența de a sublinia deosebirea dintre măiestria proprie și inexperiența celorlalți. O tînără profesoară din promoțiile anilor trecuți mărturisea că a rămas atît de descurajată de observațiile făcute în acest mod la primele asistențe, încît mult timp se întreba dacă nu e mai bine să-și caute altă profesie, de vreme ce pentru aceea în care s-a pregătit nu avea aplicație. Aceeași profesoară și-a trecut totuși cu media 10, după 3 ani, examenul de definitivat, rezultatele actuale atestîndu-i vocația.

Tinerii învățători și profesori vin în școală cu dorința de a se distinge în profesia aleasă. Unii însă au tendința de a considera că știu mai mult decît știu. Dacă această tendință se exprimă și prin „teribilități" ostentative, nu trebuie să pierdem din vedere că la baza lor stă de cele mai multe ori dorința de mai bine. Să le răspundem, de aceea, nu tot atît de ostentativ, ci convingîndu-i prin argumente înțelepte, printr-un ton ponderat, prin întreaga noastră atitudine înțelegătoare.

Ajutați de colectivele pedagogice și de inspectori, cu sprijinul larg al organizațiilor sindicale, mulți învățători și profesori tineri din regiunea noastră și-au desăvîrșit în ultimii ani pregătirea pedagogică, devenind cadre de nădejde. Am putut constata însă, nu o dată, că această pregătire este stînjenită de faptul că, fără discernămînt, noii veniți sînt încărcați cu prea multe sarcini obștești. Nici n-a luat încă bine contactul cu școala, cu satul, că tînărul învățător se și pomenește dirijor de cor, responsabil în diferite organizații obștești etc. Vom veghea ca în anul acesta să nu se mai întîmple asemenea lucruri, care dăunează și celui în cauză, și școlii. Firește, tinerii trebuie atrași în munca obștească, trebuie să primească sarcini și răspunderi obștești, dar aceasta nu înseamnă că putem descărca pe umerii lor toate îndatoririle noastre.

Nu-i mai puțin adevărat că a continuat să se semnaleze — e drept din ce în ce mai puțin — și lipsa de grijă pentru condițiile de viață ale tinerilor profesori. O absolventă de facultate repartizată anul trecut la un liceu din Pitești a trebuit să doarmă mult timp la un internat pentru că nimeni nu s-a gîndit s-o sprijine pentru obținerea locuinței trebuitoare. Împreună cu comitetul sindicatului, am luat măsuri ca asemenea lucruri să nu se mai întîmple. Locul de muncă al profesorului este și la masa de lucru, unde își pregătește lecțiile — și noi trebuie să avem grijă ca el să dispună de toate condițiile necesare studiului.

De începuturile profesiunii de dascăl se leagă și primii pași pentru făurirea prestigiului profesoral, care are un mare rol în decursul întregii vieți a dascălului, atît în clasă cît și în afara ei. Este vorba aici și de însușirea artei, a măiestriei profesionale, dar și de ținuta etică. A educa fără calitatea unei înalte ținute morale este în fond o imposibilitate. Sîntem convinși că tinerii educatori știu bine acest lucru și că vor ține seama de el de pe acum, de la începutul minunatului drum pe care pășesc astăzi.

EMANOIL FOTOLESCU,
inspector la secția de învățămînt a regiunii Argeș

Cu cîte un buchet de flori alături, manualele — dar minunat al partidului — îi așteaptă pe școlari.

Clase speciale de matematică și fizică

Începînd din acest an școlar, Ministerul Învățămîntului organizează experimental, în cadrul unor licee de cultură generală, din cîteva centre universitare (București, Cluj, Iași, Timișoara), clase speciale de matematică și fizică, în care vor fi recrutați elevi cu aptitudini deosebite în aceste domenii. Acestea vor funcționa începînd cu clasa a X-a reală, urmînd ca în anii viitori experimentul să se extindă la clasele a XI și a XII-a.

Pentru organizarea și îndrumarea activității claselor speciale de matematică și fizică se vor forma, în cadrul secțiilor de învățămînt din orașele unde funcționează liceele respective, comisii în componența cărora vor intra și delegați ai facultăților de matematică sau fizică din localitate.

Clase speciale cu predarea unor obiecte de învățămînt în limbi moderne de mare circulație internațională

Tot din toamna aceasta se organizează clase speciale cu predarea unor obiecte de învățămînt în limbile moderne de mare circulație (limba rusă, limba franceză, limba engleză). Studiul acestor limbi va începe în clasa a III-a ca obiect de învățămînt, pe grupe de 15—20 de elevi. La grupele de elevi care fac parte din aceeași clasă, orele de limbi străine vor fi predate concomitent, de către profesori diferiți. Începînd din clasa a V-a se va introduce treptat predarea în limba modernă respectivă și a unor obiecte de învățămînt.

La clasele speciale în care studiul se va desfășura în limbile moderne de mare circulație se va folosi larg materialul didactic audio-vizual modern: magnetofon, picup, diapozitive, diafilme etc.

La Biblioteca centrală pedagogică

Pentru a veni în întîmpinarea cerințelor crescînde ale personalului didactic din învățămîntul de toate gradele, Biblioteca centrală pedagogică se străduiește nu numai să-și completeze fondurile prin achiziționarea unui material documentar amplu și variat, dar și să sporească mijloacele de informare. În noul an școlar cititorii vor găsi la Biblioteca pedagogică, pe lîngă lucrările și publicațiile apărute în țară, numeroase lucrări de peste hotare procurate prin comenzi și prin schimb internațional. Este vorba de lucrări privind problemele actuale ale învățămîntului: organizare și conținutul activității în liceele de specialitate, sociologie pedagogică, orientarea școlară și profesională, pedagogia comparată, învățămîntul programat, folosirea mijloacelor audio-vizuale. De asemenea, la bibliotecă se vor găsi în acest an școlar noi titluri de reviste.

La deschiderea cursurilor, liceele din întreaga țară vor primi „Buletinul de documentare pedagogică" nr. 2/1966, care cuprinde o amplă informare asupra problemelor actuale ale învățămîntului, precum și „Bibliografia pedagogică 1961-1962", lucrări elaborate de Biblioteca centrală pedagogică. De asemenea în anul școlar care va începe biblioteca va intensifica deservirea cititorilor din provincie pe calea împrumutului prin colet poștal.

Va căpăta mai multă amploare elaborarea bibliografiilor la cerere. Au fost elaborate printre altele, pînă în prezent, bibliografii pe temele „Începuturile și dezvoltarea învățămîntului pe teritoriul orașului București", „Planificarea muncii în școală", Rolul familiei în educarea tinerei generații", „Notarea elevilor", „Examenele", diverse bibliografii pentru examenele de grad ale profesorilor etc.

O veste bună pentru cititorii din Craiova: aici, din inițiativa Institutului de științe pedagogice și a Sfatului popular al regiunii Oltenia, se află în curs de organizare biblioteca pedagogică regională.

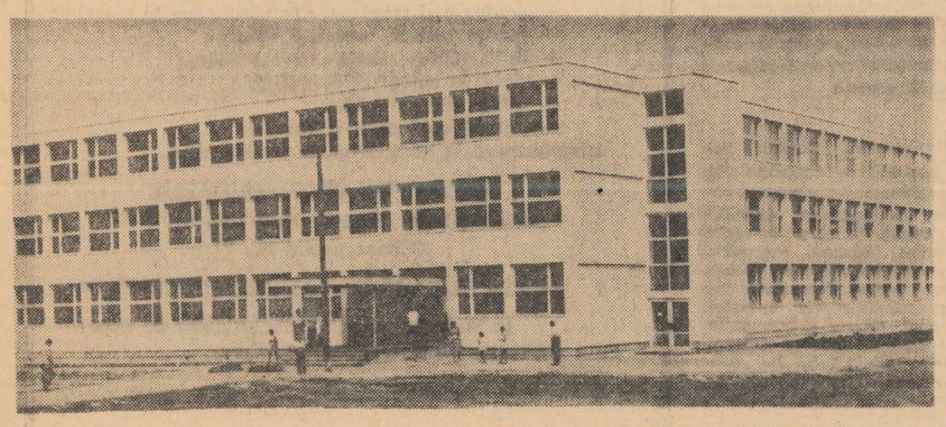

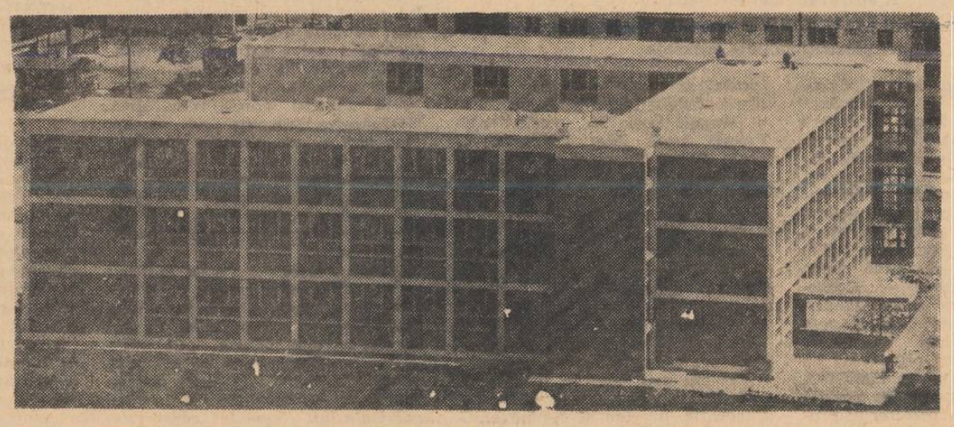

Școli noi în Capitală: Școala generală din cartierul Berceni-Sud și Școala generală din cartierul Balta Albă.

CĂRȚI CĂRȚI

„DIN ISTORIA MECANICII“

Recent a apărut în Editura Științifică lucrarea „Din istoria mecanicii“ de acad. **St. Bălan** și conf. ing. **I. Ivanov.** Lucrarea, care cuprinde aproape 800 pagini, își propune să prezinte cititorilor săi, așa cum se arată în prefață, „o parte din lungul și esprul drum pe care l-a parcurs mecanica timp de aproape 3 000 de ani pentru a ajunge să-și formuleze principiile de bază cu exactitatea științei și pentru a deveni ceea ce este astăzi — unul dintre auxiliarii cei mai de preț în viața tehnică a omului“.

Sarcina elaborării istoriei unei ramuri a științei, comentarea evoluției acesteia de pe pozițiile dialecticii marxist-leniniste, punerea în evidență a modului în care a funcționat propriul său motor intern de dezvoltare constituie acțiuni de o deosebită complexitate, necesitînd, în afara unui apreciabil volum de muncă consacrată unei cercetări migăloase a izvoarelor, și o serioasă competență în justa interpretare și apreciere a diverselor etape și realizări, în corecta lor înțelegere. În vederea stabilirii unor ierarhii de importanță în contextul dezvoltării domeniului științific respectiv.

Dificultățile legate de scrierea unei istorii a mecanicii sau chiar numai de urmărirea rezolvării în timp a unora dintre problemele ei — așa cum se întîmplă în lucrarea de față — sînt considerabil sporite de faptul că mecanica este una dintre cele mai vechi științe, deosebit de amplă, ale cărei legi au fost interpretate diferit de-a lungul istoriei, servind ca izvor de inspirație chiar și filozofiei, cu care — la fel cu toate celelalte științe — s-a și confundat la început. Dacă la toate acestea se adaugă necesitatea schițării unui cadru istoric general al dezvoltării mecanicii pe un spațiu de timp de trei ori milenar, în scopul de a situa în epocă concepții, idei și experiențe, apare clar efortul pe care l-au depus autorii pentru a face cunoscute cititorului diferite fapte și momente care să-i îngăduie a înțelege mai bine știința mecanicii.

Este de pecizat de altfel, că o asemenea tratare a istoriei mecanicii, care prezintă un tablou succint al dezvoltării ei cronologice și consemnează scrierile istoriografilor săi, pentru a trece apoi la expunerea evoluției fundamentelor staticii, are un caracter de mare originalitate.

Lucrarea este divizată în două părți. Prima parte — cuprinzînd capitolele: „Începuturile mecanicii“, „În plin Ev Mediu“, „Epoca Renașterii“, „Către o mecanică modernă“, „Perfecționarea mecanicii“, „Mecanica actuală“ și „Istoriografi ai mecanicii“ — urmărește cronologic dezvoltarea principalelor probleme de statică în conexiunea lor dialectică. Autorii utilizează un bogat material documentar (texte originale, extrase din lucrări analizate, comentarii din autori care s-au ocupat pe larg de problemele respective), precum și o bibliografie la fel de bogată, numărînd peste 1 500 de titluri. De asemenea, acolo unde s-a considerat necesar, apar și comentariile autorilor, la nivelul actual de cunoaștere în domeniul mecanicii teoretice.

O mențiune deosebită merită capitolul consacrat istoriografilor mecanicii, care oferă cititorului putința de a apela la valoroase surse de informații, mai ales pentru unele probleme de amănunt ale evoluției mecanicii.

În partea a doua a lucrării, consacrată fundamentelor staticii, autorii prezintă, pe baza reproducerilor după lucrări originale, evoluția ideilor despre pîrghii, plan înclinat, moment, compunerea forțelor, centru de greutate, principiul lucrului mecanic virtual — relevînd cum au fost apreciate de către unii oameni de știință din epocile respective și comentîndu-le în lumina mecanicii clasice moderne. Prin aceasta sînt elucidate și plasate corect ca importanță, în spațiu și timp, o serie de fapte științifice care ocupă un loc important în evoluția mecanicii. Și în această a doua parte, ca și în prima, toate capitolele sînt însoțite de o bogată bibliografie, totalizînd peste 1 700 de titluri.

Important act de cultură, cartea este cea dintîi istorie a mecanicii care abordează dezvoltarea acesteia prin examinarea evoluției principalelor sale probleme, de la apariția lor și pînă în prezent. Din acest punct de vedere, lucrarea are o poziție unică între operele publicate pînă în prezent în țară și peste hotare în același domeniu și reușește să reflecte progresul unei importante ramuri a științei moderne, privită în conexiune cu celelalte domenii ale științei. Ea reprezintă, fără îndoială, un act de afirmare pe plan mondial a prestigiului științei românești în domeniul istoriei științei.

Ing. M. ALEXANDRESCU
asistent universitar

„ISTORIA MATEMATICII“

Nu de mult, în Editura Științifică, a apărut cel de al II-lea volum al **Istoriei matematicii în România**, de prof. G. St. Andonie. Acest volum ne înfățișează o imagine amplă asupra zestrei moștenite de istoria științei matematice și a gîndirii matematice din patria noastră de-a lungul uneia dintre cele mai fertile epoci — am putea s-o numim epoca de aur — a creației științifice naționale.

Dacă primul volum urmărește fenomenul matematic românesc de la rădăcinile sale — de pe cînd păstorul sau plugarul dac își însemna pe răboj viziunea sa cantitativă asupra universului — pînă cînd acest fenomen a dat naștere unui Spiru Haret, organizator și însuflețitor al învățămîntului științific național modern, unui Gheorghe Țițeica, unui Dimitrie Pompeiu sau Traian Lalescu — ctitori ai școlii matematice românești clasice — volumul al doilea prezintă, plecînd de la realizările înaintașilor, generația de matematicieni români care a sporit considerabil aria creației de valoare în perimetrul matematicii românești din prima jumătate a secolului nostru.

Se știe că, spre sfîrșitul secolului trecut, în albia matematicii și în cea a altor științe se acumulează fapte, idei, orientări care au pregătit un nou și uriaș salt pe făgașul abstractizării. Lucrarea arată cum la noile clasificări care s-au impus în perioada amintită iau din plin parte activă și matematicienii din țara noastră. Este remarcabilă, astfel, contribuția lui D. Barbilian, Al. Myller, O. Mayer și alții la dezvoltarea cercetărilor în domeniul axiomaticii moderne a geometriei. Matematicieni români ca S. Stoilov, M. Nicolescu și numeroși alții au contribuit larg, prin opera lor, la ceea ce acad. Gr. C. Moisil a numit „decuantificarea algebrei și analizei moderne“, la fundarea și înțelegerea analizei și teoriei funcțiilor pînă în cele mai complexe și mai noi domenii ale acestora. Creatori români de renume mondial ca Gh. Vrănceanu, V. Vîlcovici, N. Teodorescu etc. aveau să treacă de la profundele și subtilele probleme ale spațiilor afine la aplicații și noi interpretări ale teoriei relativității (Vrănceanu), la contribuții de seamă în domeniile noi ale mecanicii cosmice, mergînd de la analiza sistemelor și teoriilor cosmogonice moderne pînă la emiterea unor noi ipoteze în aceste domenii (Vîlcovici), la contribuții originale importante în domeniul ecuațiilor fizicii matematice (Teodorescu) etc. Contribuțiile de mare răsunet ale lui Gr. C. Moisil, O. Onicescu, Gh. Mihoc etc. vin să întregească imaginea atît de amplă a gîndirii matematice care, alături de celelalte mari creații spirituale românești, a contribuit la înălțarea prestigiului României, la creșterea aportului ei la patrimoniul culturii universale.

Cele cîteva elemente spicuite mai sus nu epuizează enumerativ bogăția datelor, interpretărilor, analogiilor și considerațiilor înmănunchiate în cel de al II-lea volum al lucrării.

Merită să fie subliniată grija Editurii științifice pentru realizarea unor condiții grafice superioare, care conferă lucrării o ținută deosebită.

A. JOLTEA

Reîntoarcere din vacanță.

A apărut
REVISTA DE PEDAGOGIE
nr. 8—9, august-septembrie 1966

Număr consacrat problemelor muncii educative în școală

În sumar:

Stanciu Stoian: Cercetări științifice în domeniul educației;
Traian Pop: Organizația pionierilor într-o nouă etapă a dezvoltării sale;
Dumitru Salade: Educația moral-cetățenească în problematica pedagogică;
Ursula Șchiopu: Psihologia diferențială și educația;
Patița Silvestru: Orizontul științific al elevului;
Nicolae Pîrvu: Educația artistică în școală;
Andrei Dancsuly, Nicolae Totoianu: Rolul opiniei colective în educarea elevilor de vîrstă școlară mică;
Mircea Pădureleanu: Probleme ale educației sexuale a tineretului școlar;
Vasile Bunescu, Petre Bărbulescu: Sistemul muncii educative în școala generală;
Virgil Caraba, Aculin Cazacu: I. Educația intelectuală;
Mihai Ghivirigă, Vasile Nicolau: II. Educația politehnică;
Tudor Țopa: III. Educația morală;
Virgil Caraba, Tudor Țopa: IV. Educația estetică;
N. Ceaușescu, V. Simionescu, P. Penciu, V. Pavlid, I. Dorobanțu, A. Kelemen: V. Educația fizică-sanitară;
Luminița Ghivirigă: Semnificații ale planificării în sistemul activității educative;
Constantin Păunescu, Cezarina Florian: Cunoașterea elevilor în procesul instructiv-educativ;
Virgil Radulian: Educarea atitudinii comuniste față de învățătură a elevilor — efect al sistemului muncii educative;
Ion Dragu: Coordonarea influențelor educative la nivelul școlii;
Augustin Macarie: Rolul coordonator al dirigintelui.

A apărut nr. 2 al revistei
COLOCVII
despre școală, familie și societate

Numărul din luna august al revistei cuprinde — ca și numărul inaugural — un bogat și divers material cu o tematică interesantă privind relațiile între școală, familie și societate. În paginile revistei își spun cuvîntul colaboratori de prestigiu: academicieni, oameni de știință și artă, scriitori, pedagogi, părinți. Semnalăm astfel articolul semnat de **prof. univ. Miron Constantinescu** — *„Conferința internațională a învățămîntului de la Geneva“*, despre ce-a de a 29-a Conferință anuală de instrucțiune publică organizată de B.I.E. în colaborare cu UNESCO. Un important spațiu în revistă îl ocupă anchetele pe diferite probleme. La *„4 întrebări despre idealul de viață“* răspund acad. **Horia Hulubei, Ștefan Lungu. Erou al Muncii Socialiste, acad. Ștefan Peterfi, acad. Alex. Philippide** și **prof. Călin Popovici — membru corespondent al Academiei.** În jurul mesei rotunde a redacției, oameni ai școlii, părinți și redactori dezbat tema *„Familia, școala fără vacanță“*. La ancheta întreprinsă de *N. Crișan „Tineretul și micul ecran“* răspund 20 de părinți, 14 cadre didactice și 226 de elevi. O altă anchetă, cu titlul *„Ce să fiu?“*, dezbate problemele orientării profesionale a elevilor.

Revista mai conține numeroase articole, reportaje, însemnări, bibliografie, precum și o binevenită rubrică scrisă de cititori.

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

solicită cititorilor punctul lor de vedere în cadrul următoarelor anchete pe care le întreprinde:

Pe ce căi poate fi degajată activitatea corpului didactic de ceea ce o încarcă inutil

Ce propuneți pe linia stimulării și sprijinirii activității de cercetare științifică în rîndul cadrelor didactice

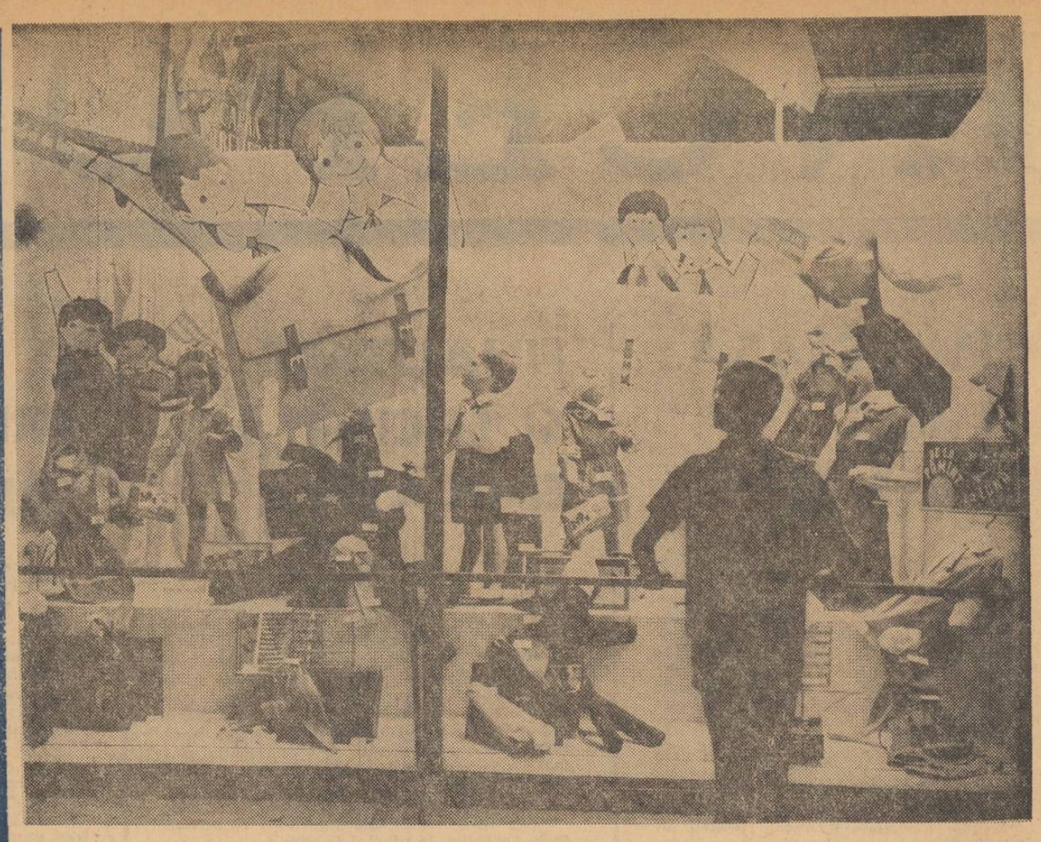

În fața vitrinei cu noutăți pentru școlari

U M O R

Decalogul „pedagogic“ al profesorului Comodescu

U M O R

• La începutul anului școlar trebuie să cauți întotdeauna apropierea de elevi. De aceea în primele trei săptămîni nu predau lecții, ci port discuții despre starea timpului, despre campionatul de fotbal, despre cîte-n lună și-n stele (și de ce nu? nu-i asta o temă de mare actualitate științifică?!)

• Din cauza prea îndelungatei apropieri, elevii pot însă să-și ia nasul la purtare. În etapa următoare, deci, le dau note să mă țină minte ca profesor intransigent: din 2, 3 și 4 nu-i scot! Să învețe pe brînci pe urmă tot anul, ca să le iasă media.

• Greu să răspunzi pe placul inspectorilor în problema nivelului la învățătură! Acum cîțiva ani i-am trecut pe toți elevii — și am fost criticat pentru „lipsă de exigență“ și „spirit nivelator“. Anul trecut am lăsat 19 corigenți — și am fost criticat pentru „neglijarea cerințelor de individualizare a pregătirii elevilor“ și pentru „lipsuri în îndrumarea muncii independente“. Anul acesta mă orientez științific încă de la început. Îmi stabilesc un procent acceptabil de corigenți — să spunem 8 la sută — și mă țin de el. M-am hotărît de pe acum pe cine las corigent.

• În discuțiile care urmează interasistențelor trebuie să-ți impui o poziție constructiv-critică, fără menajamente. De pildă, vei spune: „Lecția colegului nostru a arătat cunoașterea temeinică a didacticii moderne“ și „înalta ei ținută științifică a făcut să treacă total neobservate unele mici erori de amănunt“. Nu de alta, dar numele interasistenților vine de la faptul că și alții pot la rîndul lor „intervени“ acolo unde nu fierbe oala lor, ci a ta...

• La ședințele consiliului pedagogic și ale comisiilor metodice cer întotdeauna să mi se încredințeze redactarea procesului-verbal. Așa pot motiva de fiecare dată că nu iau cuvîntul pentru că sînt atent să nu pierd ideile celorlalți (uneori îi pun pe director și pe adjuncți să repete anumite fraze, pe care le consemnez admirativ). În același timp nu se poate spune despre mine că nu sînt un om activ..

• După primele săptămîni de școală le cer elevilor caietele de teme la celelalte materii. Găsesc eu un pretext. De fapt, vreau să știu la ce au cele mai multe teme, ca să le dau eu și mai multe. Să reiasă clar din asta că materia pe care o predau eu e cea mai importantă

• Cînd ești diriginte nu lua niciodată apărarea elevilor din clasa pe care o conduci. Dimpotrivă, susține că ai cea mai rea clasă din școală. Așa, orice s-ar întîmpla o să fie vina clasei, nu a ta.

• Nu te angaja niciodată într-o discuție științifică pe o temă despre care ai citit recent un articol apărut în pagina magazin a unei reviste. Riști ca alții să fi citit o relatare pe aceeași temă într-o lucrare științifică mai amplă. Mult mai inteligent e ca, de cîte ori încep alți profesori o discuție pe teme științifice, să dai din cap superior și distant: „E o problemă fumată... se fac experiențe încă de acum zece ani... acum ați aflat-o?“ Așa reușești să tai avîntul discuției și te pui la adăpost de eventuale confruntări neplăcute.

• Cînd se stabilesc sarcinile și răspunderile obștești, să tipi sus și tare că ai nevoie de timp pentru studiu în bibliotecă. E bine să trîntești, în focul discuției, și permisul de la biblioteca Academiei, luat acum 6 ani, cînd ai vrut să citești un articol dintr-o gazetă mai veche. Oamenii nu se uită de obicei la dată, nici nu cunosc amănuntele și, oricum, faptul în sine impresionează.

• Nu cere mai multe ore decît prevede norma. Dacă procedezi conform recomandărilor de la punctele 2 și 3, îți vin orele, ele singure, acasă...

Prof. Y. COMODESCU
(pt. conformitate **AL. CIUCA**)

MANIFESTĂRI ARTISTICE ALE PROFESORILOR

Manifestările artistice ale profesorilor sînt tot mai frecvente. Ei sînt prezenți și în acțiunea de realizare a schimburilor artistice interregionale. Astfel, profesorul pictor ieșean Leandru Popovici a deschis o expoziție de pictură și desen la Galeriile din Cluj ale Fondului plastic.

Leandru Popovici s-a format în atmosfera artistică a Iașului, înviorată, în perioada dintre cele două războaie, de prezența a doi viguroși pictori — N. B. Tonitza și Ștefan Dimitrescu. Elev al lui Ștefan Dimitrescu, Leandru Popovici a fost îndrumat de la bun început să interpreteze semnificația social-umană a faptelor pe care le înregistra grafic. Lucrările lui atestă straturi afective diferite, unul de o sensibilitate sentimentală, ce-i aparține organic, altul izvorît din experiență, puternic modelat de realitățile vieții în mijlocul cărela trăia. Arta lui Leandru Popovici are — în mod voit — un caracter epic-narativ. Anecdotica lumii exterioare precumpănește. Artistul nu se lasă prins în meandrele cursului subteran al sentimentalității sale, care l-ar fi atras spre un pronunțat lirism.

Artistul ieșean a expus la Cluj numai 15 lucrări, suficiente totuși pentru a-i contura portretul moral și artistic. Menționăm, dintre aceste lucrări, pictura „Cosașii“ Atît prin plasticitate cît și prin ritmul mișcării, „Cosașii“ lui ne poartă cu gîndul spre unele lucrări ale lui Ressu în care este înfățișată munca pe ogoare. Mai apropiată de coloratura afectivă a artistului este compoziția „Copii din Moldova salvați de C.A.R.S.“ (1947). Durerea pentru suferințele celor din jur hrănește însăși trăirea artistică a pictorului. Departe de orice clamoare teatral-ostentativă, lucrarea convinge prin discreția sentimentelor.

Pe linia graficii, artistul își dovedește capacitatea de expresie sintetică în notări pline de spontaneitate, cum este portretul scriitorului George Bacovia.

Prin tematica expoziției sale, profesorul Leandru Popovici a dus cu el, la Cluj, o părticică din peisajul Moldovei. Gestul trebuie apreciat prin semnificația sa, prin aderarea la acțiunea atît de viguroasă de circulație a valorilor culturale și artistice ce se desfășoară azi în patria noastră.

*

Un alt profesor, Nichifor Someșan, *prezintă o expoziție de pictură închinată în întregime comemorării centenarului poetului George Coșbuc. Deschisă în sălile muzeului din Năsăud, expoziția cuprinde o serie de lucrări realizate într-o factură decorativă, interpretări plastice ale operelor marelui poet. Născut și format în „țara lui Coșbuc“ autorul reflectă în lucrările sale adîncul lui atașament pentru colțul de țară cîntat de autorul „Nunții Zamfirei“.*

Conf. univ. AL. TOHĂNEANU

ELEVI ȘI CADRE DIDACTICE

din mediul rural!

O VESTE BUNĂ PENTRU DV.
PUTEȚI PRIMI LA DOMICILIU, PRIN COLET POȘTAL, unele ARTICOLE DE PAPETĂRIE

cum sînt:

— **caiete de diferite tipuri**
— **coperte de material plastic pentru caiete și cărți**
— **compase și trăgătoare (separate sau în truse)**
— **penițe pentru tocuri și stilouri**
— **linii, echere, florare și raportoare**
— **rigle de calcul și de reducție**
— **alfabetare și ierbare**
— **ghiozdane, mape și serviete**

adresîndu-vă în acest scop, în scris, secției

COMERȚUL PRIN COLETĂRIE
București str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12
Oficiul poștal nr. 27

PLATA SE FACE LA PRIMIREA COLETULUI

În vederea reducerii cheltuielilor de expediție, trimiteți comenzi colective.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVII
Nr. 864
Vineri 16 sept. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PROLOG

15 septembrie 1966...

In milioane de case e sărbătoare. De fapt, e sărbătoare pe întreg cuprinsul țării: începe un nou an școlar. *Este o sărbătoare a tuturor, pe care, dacă am vrea să o exprimăm în cifre, am apela de fiecare dată la ordinul milioanelor. Patru milioane de elevi au tresărit emoționați la primul sunet al clopoțelului. Milioane de părinți le-au urmărit pașii sau i-au condus pînă în pragul claselor curate și luminoase, pe băncile cărora îi așteptau aproximativ 26 de milioane de manuale școlare gratuite, sau pînă în pragul laboratoarelor și cabinetelor școlare moderne dotate cu materiale didactice a căror valoare se ridică anul acesta la peste 50 de milioane de lei.*

Ne-ar trebui milioane de ochi să cuprindem cu privirea această sărbătoare minunată, bogată în fapte și semnificații. Iată numai cîteva.

Secvențe dintr-o mare sărbătoare

Ora 8...

În Balta Albă, în acest imens cartier nou, modern, ca atîtea altele din București și din țară, asistăm la o mică festivitate emoționantă. In jur mai este încă șantier. Miroase a moloz. Macaralele uriașe continuă să înalțe noi apartamente.

Cu cîteva luni în urmă, atunci cînd s-au mutat aici cei mai noi locatari ai cartierului, a fost gata și școala. Astăzi, cu cele 24 de săli de clasă ale ei, strălucește sub privirile admirative ale primilor săi elevi, ale primelor cadre didactice care vor preda aici, ale părinților și ale constructorilor care privesc emoționați de la înălțimea schelelor ce se înalță peste drum.

A fost tăiată panglica de la intrare și acest gest inaugural, semnificativ, a însemnat pentru toți cei de față începutul unui nou an de muncă în cea mai tînără școală a Capitalei, Școala generală nr. 88.

...În altă parte a Bucureștiului, în cartierul Giulești, la Școala generală nr. 166. Alături de noi, urmărind emoționat cuvîntul de deschidere, un părinte: muncitorul Radu Iorga. A însoțit-o pînă aici pe fiica lui Manuela, care își începe acum viața de școlăriță. Emoții de început... Aflăm însă că Manuela este numai unul din cei zece copii ai muncitorului Radu Iorga. Pentru toți a avut aceleași emoții. Cel mai mare este inginer, altul este student, altul muncitor calificat într-o fabrică de medicamente, altul elev la liceu, patru sînt elevi ai școlii în care ne aflăm și alți doi se pregătesc să vină aici în anii următori.

Un simplu muncitor are astăzi posibilități și condiții materiale, să-i învețe carte pe toți cei zece copii ai lui, să-i ducă pînă la școlile cele mai înalte — iată un alt fapt semnificativ întîlnit în acest început de an școlar.

...La Craiova în același cadru festiv, deschiderea noului an școlar i-a găsit pe elevi și profesori gata să-și înceapă munca. Un mare număr de elevi, profesori și părinți au fost de față la inaugurarea sărbătorească a cursurilor în cele 7 licee de specialitate care își încep în acest an activitatea aici. Profesorii de la Liceul energetic, care va funcționa cu cursuri de zi și serale, ca și cei de la Liceul de mașini și aparate electrotehnice, le-au vorbit elevilor despre importanța pe care o are pentru economia națională această nouă formă de învățămînt, înființată ca urmare a hotărîrilor celui de al IX-lea Congres al P.C.R., arătîndu-le ce perspective largi vor dobîndi în urma însușirii temeinice a cunoștințelor de cultură generală și a pregătirii teoretice și practice de specialitate..

Cum a pornit munca în noul an

O dată încheiate festivitățile am pătruns în clase, în laboratoare, în cancelariile profesorilor, în cabinetele directorilor. Cum a pornit munca în noul an școlar?

La Liceul din Mizil, cursurile au început imediat după festivitatea inaugurală. Primii care au intrat la ore au fost învățătorii de la clasele I—IV și diriginții claselor V—XI. Directorul școlii, tov. Const. Drăjneanu, ne prezintă școala frumoasă și curată și, în mod special, muzeul de istorie, realizat prin străduințile prof. Const. Dragomirescu. Apoi ne vorbește despre munca noului an școlar.

Un element esențial al bunei desfășurări a muncii didactice încă din prima zi îl constituie planul general de muncă al școlii. Este poate lucrul cel mai greu, cel mai pretențios din tot ce a constituit gama largă de probleme care trebuiau rezolvate pînă la deschiderea cursurilor. În fond, el oglindește — prin felul cum cuprinde problemele, prin felul cum își propune să le rezolve — capacitatea colectivului pedagogic, purtînd pecetea personalității directorului, a învățătorilor și profesorilor care au contribuit la conceperea și definitivarea lui. Planul general de muncă al liceului din Mizil este pus la punct, urmînd ca discutarea lui să aibă loc peste cîteva zile.

— Alcătuind planul general — ne-a spus directorul Drăjneanu — nu ne-am mulțumit doar cu enumerarea problemelor muncii noastre în acest an, nici cu includerea unor sarcini universal valabile — ca „asigurarea însușirii integrale a prevederilor cerute de programe", „întărirea disciplinei" etc.

Am căutat să gîndim pe durata unui întreg an școlar măsurile menite să ducă la îndeplinirea sarcinilor fundamentale ale școlii, în direcția determinată de condițiile concrete în care lucrăm. Ne-am propus, de pildă, să întărim caracterul științific al lecțiilor, legătura lor cu viața. De aceea în planul general am inclus sarcina de a se înlătura verbalismul, de a se demonstra orice adevăr prezentat elevilor. Ce măsuri am prevăzut în legătură cu aceasta? Pe lîngă urmărirea atentă de către conducerea școlii a acestei probleme în cadrul asistențelor, pe lîngă discuțiile individuale cu profesorii, vom organiza și o consfătuire pe această temă — în cadrul comisiilor metodice întîi și apoi în cadrul consiliului pedagogic. Cu ajutorul organizației sindicale, vom redacta periodic liste de materiale bibliografice pe această temă, pe care le vom pune la dispoziția profesorilor.

...La Școala generală din comuna Sopoca, raionul Buzău (director tov. Ion Bădau) rezultatele muncii intense de pregătire desfășurată de directorul școlii și de profesorii ei au putut fi simțite încă din prima zi de școală. Totul era pus la punct, iar cursurile au început nu cu un orar improvizat, cum se obișnuiește pe alocuri, ci cu un orar definitiv. Planul general de muncă a fost discutat în consiliul pedagogic cu 3 zile înainte de data deschiderii cursurilor. Am reținut, consultîndu-l, atenția pe care colectivul didactic al școlii își propune s-o dea activității educative, muncii cu pionierii. Învățătorii și profesorii din Sopoca doresc să organizeze în rîndurile copiilor forme de activitate cît mai variate și mai atractive, care să asigure participarea lor afectivă, să le dezvolte spiritul de inițiativă, să le formeze deprinderi de activitate independentă. De aceea ei și-au propus să înlăture dădăceala, tutelarea mărunță, care îi obosește și îi plictisește pe copii oricît de interesantă și atractivă în

C. RĂDOI
AL. I. VLADIMIR

(Continuare în pag. 4-a)

Manuale noi, orizonturi noi

CALITATE

A trecut vacanța, au trecut festivitățile și emoțiile reîntîlnirii cu școala. Ca un vast angrenaj în care nu numai fiecare sistem, dar și fiecare piesă, fiecare șurub își au locul și funcția lor, în care totul se desfășoară conform unui program bine pus la punct, învățămîntul și-a reînceput activitatea.

Motorul care îl determină în primul rînd „producția" îl constituie munca la lecție — aspectul cel mai important, cel mai dinamic al acestui vast angrenaj. Aici, la lecție, se formează orizontul de cunoștințe al tineretului, se modelează conștiința lui. De calitatea lecțiilor ține în ultimă instanță calitatea rezultatelor obținute în procesul instructiv-educativ.

Ce asigură calitatea lecțiilor? S-ar părea că este de ajuns ca ele să fie pregătite minuțios din punct de vedere științific și metodic, pentru ca totul să meargă cum trebuie. Aceste condiții sînt, ce-i drept, necesare — dar nu și suficiente. Planurile de lecție pot fi alcătuite oricît de savant, profesorul poate fi „înarmat pînă în dinți" cu cunoștințe de specialitate și de metodică, articulația orei poate să cuprindă toate verigile cerute — și, totuși, lecția să nu dea rezultatele scontate. Așa se întîmplă cînd predarea nu ține seama de mersul gîndirii copilului, de particularitățile acestei gîndiri. Se uită uneori că fiecare oră de clasă nu este altceva decît un moment al procesului nesfîrșit al cunoașterii, pe care gîndirea copilului îl străbate gradat. Nu lecția care corespunde unor norme, unor canoane generale îl ajută pe elev în acest proces, ci lecția care supune normele, canoanele, unei realități date, care orientează efortul lui intelectual, mersul progresiv al gîndirii sale spre înțelegerea rațională a lucrurilor. Adevărata misiune a profesorului este de a adapta tot arsenalul pregătirii lui la condițiile concrete ale clasei, pentru ca fiecare lecție să însemne parcurgerea cu succes a unei porțiuni din drumul cunoașterii. Iar măiestria lui constă în a-i face pe elevi să trăiască la fiecare lecție emoția cunoașterii, să încerce marea bucurie de a se fi ridicat din necunoaștere la lumina înțelegerii.

Și tot atît de important este ca fiecare lecție — indiferent de obiectul predat — să-și lase amprenta nu numai în gîndirea elevilor, ci și în sentimentele și convingerile lor. Și aici hotărîtoare este calitatea muncii. Dacă necesitatea de a asigura lecțiilor un caracter educativ se traduce prin „momente" educative care rup cursivitatea predării, care sînt evident „lipite", nu vom reuși să facem prea multe, căci copiii simt puternic tot ceea ce este artificial, forțat. Încă o dată, este vorba de măiestrie: dacă te străduiești să fii un pedagog adevărat, atunci vei găsi, de fiecare dată, firul care îți dă posibilitatea să realizezi scopul educativ prin idei legate organic de conținutul predării. Inlăturînd „momentele moralizatoare", lecția însăși, în ansamblul ei, va avea un caracter educativ.

Calitatea — unul dintre imperativele majore ale societății noastre — reclamă mai mult decît îndeplinirea conștiincioasă a obligațiilor profesionale: reclamă o atitudine afectivă, pasionată, față de aceste obligații.

TRAIAN ISPAS

În momentul solemn al deschiderii cursurilor

ISTORIA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

Orice retrospectivă, orice istoric al școlii — de la instantaneele care surprind momente ale dezvoltării sale și pînă la proiectarea unei lumini mai largi asupra evoluției diverselor ramuri ale învățămîntului — constituie implicit o evocare a însăși istoriei culturii din epoca respectivă. Recapitulînd în esență marile etape ale dezvoltării culturii naționale, oglindind modul în care au evoluat în timp preocupările științifice și realizările tehnice ale oamenilor, istoria învățămîntului românesc reproduce fidel povestea vie a trecutului istoric al poporului, descoperind semnificații paralele, relevînd indirect participarea națională la marele concert al ideilor științifice și tehnice privite în lumina necontenitului lor progres. În acest fel istoria școlii românești, ca oricare istorie a învățămîntului în genere, reprezintă nu numai prezentarea unor informații despre aceia care au învățat generațiile să știe și să gîndească, ci mai ales, descoperirea progresului cuprins implicit în procesul de învățămînt.

O prejudecată încă răspîndită situează începutul procesului de învățămînt o dată cu intervenția scrisului în „tehnica organizată" a dobîndirii de noi cunoștințe. Să vedem așa lucrurile ar fi o eroare și ar însemna să procedăm simplist. Din însăși analiza conceptului de învățămînt reiese limpede că, vechi —cum spune o vorbă populară — de cînd lumea, învățămîntul a cunoscut la toate popoarele o multilaterală formă orală, pentru a trece abia apoi la forma înregistrată prin documente directe, la învățămîntul scris. Răspîndit prin tradiția orală, care lega de-a dreptul pe cel ce învăța de ucenicul său în ale învățăturii, înainte de a ajunge „știință de carte" învățămîntul a fost timp de veacuri dobîndire de meșteșug, de deprindere, reprezentînd tocmai aspectul dinamic, de cunoaștere în devenire, ascuns în cuvîntul „știință", care este mai mult decît o simplă informare. Acest aspect al lucrurilor însă relevă încă de la început prezența și importanța științei propriu-zise și a tehnicii în cadrul diferitelor forme sub care se practica învățămîntul oral. Ne mirăm astăzi în fața „gînditorului" de la Hamangia, a vaselor policrome lăsate moștenire marilor muzee de cultura omului de la Cucuteni, a ornamentelor încrustate și cizelate pe casca de aur a unui luptător de altădată, descoperită într-un vechi mormînt tracic. Toate aceste frumuseți, adevărate săgeți trase de arta și talentul unor îndepărtați strămoși în uimirea viitorilor lor strănepoți, nu ar fi fost posibile dacă pe anonimii sculptori, ceramiști și cizelatori de metal nu i-ar fi învățat cineva, în mod organizat, cum să lucreze...

Iată pentru ce, încă de la începuturile sale, istoria învățămîntului ar fi incompletă dacă dezvoltarea lui nu ar fi urmărită și pe latura raporturilor sale cu știința și tehnica. Dar a urmări dezvoltarea învățămîntului cu această specială privire asupra științei și tehnicii înseamnă în fapt a merge pas cu pas prin istoria omenirii, considerată într-una dintre ramurile ei cele mai caracteristice.

Dacă în istoria învățămîntului din România tradiția orală a jucat un rol atît de însemnat la începuturile lui, fiind atît de strîns legată de tehnică, nici după debuturile învățămîntului românesc scris și organizat ca atare — semnalat prin școala de la biserica românească din Scheii Brașovului încă din anul 1495 — raporturile dintre tehnică și știință pe de o parte și școală pe de alta nu au lipsit. Dimpotrivă, ele s-au accentuat, mai ales după ce în evoluția învățămîntului s-a trecut de la procesul de învățămînt legat de religie, la învățămîntul laic. Dacă laicizarea învățămîntului a însemnat o efectivă condiție de progres, nu trebuie uitat că una dintre filele principale ale acestui progres o constituie tocmai strînsa legătură dintre învățămînt și știință, dintre învățămînt și tehnică, aceasta din urmă considerată ca o dezvoltare aplicativă a celeilalte.

Despre dezvoltarea învățămîntului sau a științei și tehnicii s-a scris mult și la noi și, în general, în lume. Lucrările de sinteză, ca de pildă opera lui J. D. Bernal *Știința în istoria societății*, apărută la noi în Editura politică, fac serviciul unei largi informări pe linii generale. Nu lipsesc nici lucrările de sinteză generală sau regională care se ocupă de unele probleme ale învățămîntului nostru. Așa sînt lucrările și în general materialele alcătuite cu prilejul centenarelor universităților din Iași (1960) și București (1964). Ceea ce a lipsit însă a fost o amplă lucrare de sinteză asupra evoluției învățămîntului din țara noastră, considerat de la primele sale începuturi — în epoca transmisiunii orale — și pînă în zilele noastre.

La acest imperativ al actualului moment din cultura românească răspunde inițiativa luată de conducerea Ministerului Învățămîntului de a se trece la elaborarea unei ample istorii a învățămîntului din România, cu specială privire la știință și tehnică, destinată să prezinte într-o frescă de mari dimensiuni evoluția școlii românești, contribuția pe care a adus-o aceasta, de-a lungul vremii, la progresul social și mai ales neîntreruptele sale legături cu tradiția poporului român. A fost constituit, în acest scop, un colectiv de specialiști — din care fac parte cunoscute personalități ale vieții noastre culturale și științifice, cadre didactice cu o bogată experiență, pedagogi, istorici și istorici ai științei și tehnicii. O dată constituit, colectivul a elaborat proiectul de tematică a lucrării, adoptînd periodizarea îndeobște cunoscută: comuna primitivă, epoca sclavagistă, trecerea spre feudalism, feudalismul timpuriu, feudalismul dezvoltat, descompunerea feudalismului (vol. I); epoca de la descompunerea feudalismului pînă la școlile lui Gh. Asachi și Gh. Lazăr (vol. II); epoca de la școlile lui Gh. Asachi și Gh. Lazăr pînă la finele anului 1918 (vol. III). În același timp, colectivul și-a asigurat colaborarea unor cadre didactice și a unor cadre de specialiști din diferite ramuri ale științei și tehnicii din toate centrele universitare și de cultură din țară.

În prezent s-a trecut la alcătuirea unei scurte sinteze asupra dezvoltării învățămîntului științei și tehnicii în România, concomitent cu strîngerea datelor în vederea elaborării lucrării. S-a hotărît ca, înainte de elaborarea propriu-zisă a celor trei volume, ca o pregătire documentară necesară acestei acțiuni, să se elaboreze și să se publice o serie de studii cu caracter monografic. Ele vor începe să apară încă din acest an, fiind consacrate unor aspecte particulare ale istoriei învățămîntului din România și ale legăturilor sale cu știința și cu tehnica. Sînt prevăzute astfel să apară

Conf. ing. IGOR IVANOV

(Continuare în pag. 4-a)

ÎN ACEST NUMAR:

Centenarul George Coșbuc — pag. 2.
Diferențieri specifice — pag. 3.
Literatura științifico-fantastică și școala pag. 3.
Al treilea Congres interbalcanic al matematicienilor — pag. 4.
Oameni și pasiuni — pag. 4.

CENTENARUL GEORGE COŞBUC

Omul şi opera

În toamna anului 1889 trecea munţii dinspre Transilvania, spre a se statornici în capitala României, unul din marii poeţi pe care i-a dat literaturii noastre pămîntul ardelean, George Coşbuc. Venea în Bucureşti la chemarea lui Titu Maiorescu care-i remarcase **Nunta Zamfirei**, apărută cu cîteva luni înainte în **Tribuna**. Tînărul de numai 23 de ani aducea cu sine măreţia plaiului ardelean, cu frumuseţile naturii peisajului natal şi întregul tezaur de datini populare, pe care avea să le sintetizeze într-o operă profund naţională.

Se născuse la Hordou, în septembrie 1866 ; după tradiţia istoriei literare, neatestată documentar, în ziua de 8, iar după matricula botezaţilor din comună la 20, ca fiu al preotului Sebastian Coşbuc, descendent dintr-o familie de iobagi şi al Mariei, născută Avacum. Şcoala primară o începu la Salva şi o continuă la Năsăud, unde va urma şi cursurile liceale, în timpul cărora darul poetic, vădit încă din copilărie prin uşurinţă de a versifica, se manifestă în numeroase producţii ce apar în 1882--1883 în **Musa someşană**, revistă a societăţii de lectură „Virtus Romana Rediviva", al cărei preşedinte este ales, încă elev fiind, în toamna lui 1883. În anul următor se află printre studenţii facultăţii de litere şi filozofie de pe lîngă Universitatea din Cluj, urmărind îndeosebi cursurile de folclor ale profesorului Grigore Silaşi. În primul an de studenţie i se tipăreşte în **Tribuna** de la Sibiu, sub pseudonimul C. Boşcu, poezia **Filozofii şi plugarii**. În 1885 începe colaborarea la **Familia** lui Iosif Vulcan, sub acelaşi pseudonim, iar din august 1887, chemat de Slavici pe care-l cunoscuse cu un an înainte, devine redactor la **Tribuna** sibiană. În anul 1888 redactorul îşi înzestra publicaţia cu 35 de poezii, dintre care trebuie reţinută **Crăiasa zînelor**. Funcţionar al Ministerului Cultelor în 1890 începe acum, scurta de altfel, colaborare la **Convorbiri literare**, cu poezia **La oglindă** şi totodată redactează împreună cu cîţiva profesori, o **Carte de citire**. Vocaţiune didactică manifestă nu numai prin participarea la alcătuirea altor manuale şi publicaţii pentru şcolari, dar şi prin exercitarea, temporar, a funcţiunii de profesor la institutul de fete „Educaţia Română" al Elizei Manliu.

Anul 1893 înregistrează întîiul volum tipărit din opera lui Coşbuc, **Balade şi idile ; Cîntecul fusului, Spinul, Duşmancele, El-Zorab, Moartea lui Fulger** şi altele apăruseră încă mai înainte în diferite reviste.

În timpul procesului Memorandului se publică poezia **In opressores**, care circulase din 1893 în Ardeal, în manuscris. Împreună cu Slavici şi Caragiale, Coşbuc scoate, în 1894, revista **Vatra**, al cărei program redactat de Slavici propune cultivarea tradiţiilor naţionale. Poetul scrie în acest timp şi la **Vieaţa, Povestea vorbei, Epoca literară**.

În 1896 îi apare al doilea volum de versuri, **Fire de tort**. Lucrează ca redactor la **Foaia interesantă** (1897) şi la **Albina**, în care îşi publică două sute de articole. În 1897 va apare la Caransebeş primul şi unicul volum din opera sa publicat în Transilvania în timpul vieţii, **Versuri şi proză**, editat de Enea Hodoş. În 1898 publică **Războiul nostru pentru neatîrnare (1877—1878). Povestit pe înţelesul tuturor**. Editează în 1901, împreună cu Vlahuţă, revista **Sămănătorul**, la a cărei conducere nu va rămîne multă vreme. În 1902 i se publică a treia culegere de versuri **Ziarul unui pierde-vară** şi va relata, în **Amicul meu din Torbole**, călătoria făcută în acest an în Italia. **Cîntece de vitejie**, imprimat în 1904, este ultimul volum de poezii originale al lui Coşbuc.

Nostalgia pămîntului natal îl urmăreşte şi poetul se va duce în cîteva rînduri să-şi revadă locurile copilăriei şi ale primei tinereţi. Ultimul drum la Năsăud îl face în 1914 cînd, din pricina izbucnirii războiului, este forţat de jandarmi să se întoarcă în România. În 1915 îi moare într-un accident de automobil unicul fiu, Alexandru, fapt care îi tulbură pentru totdeauna existenţa. Va mai trăi numai trei ani, stingîndu-se la 26 aprilie/9 mai 1918, în Bucureşti. În luna februarie a aceluiaşi an îi apăruse ultima poezie din timpul vieţii, **Vulturul**.

Coşbuc a lăsat o operă originală de incontestabilă valoare, în care a prezentat viaţa satului ardelean cu tradiţiile şi obiceiurile străvechi şi mereu actuale, întemeiat pe o cunoaştere adîncă a folclorului naţional. Dragostea sa pentru popor şi pentru trecutul istoric al acestuia îl îndeamnă să construiască o epopee în care să se desfăşoare toate elementele mitologiei autohtone. Vastele lecturi cu o arie enormă, pornind de la Homer şi anticii latini, cu incursiuni în literatura indiană şi cu popas îndelung asupra operei danteşti şi a romanticilor şi neoromanticilor germani vădesc preocuparea pentru compunerea epică de mari proporţii. Nerealizîndu-şi proiectul, el izbuteşte în schimb ca prin întreaga operă să alcătuiască, aşa cum s-a observat deja, monografia satului transilvănean înfăţişat în realitatea sa istorică şi socială, în momentele esenţiale ale existenţei umane.

Coordonatele fundamentale ale creaţiei lui Coşbuc au fost relevate. Istoricii literari au stabilit modele şi influenţe, criticii au analizat, definit şi clasificat opera. S-a subliniat caracterul specific al pastelului său, constînd în integrarea în natură a elementului uman, spre deosebire de descripţia picturală a antecesorului Alecsandri ; s-a demonstrat calitatea artistică a liricii erotice ; au fost reliefate notele de umor şi anecdoticul din anumite poezii, s-a remarcat natura obiectivă a lirismului său, precum şi înzestrarea particulară pentru construcţia epică.

Cîntăreţ al ţărănimii române, Coşbuc i-a înregistrat pe parcursul întregii sale opere **năzuinţele, bucuria şi amarul**, cum va spune însuşi, urmărindu-i mişcările sufletului atît în **manifestările** de calm şi bună voie ale unei existenţe idilice, desfăşurată într-un peisaj paradisiac, cît şi în cele tumultuoase, de revoltă împotriva ordinii sociale nedrepte. Plaiurile natale ardelene sînt evocate în pasteluri memorabile prin elogiul pe care îl face poetul solului patriei.

Perpetuate din timpuri imemoriale, tradiţiile populare îşi continuă existenţa într-o ordine precisă, imuabilă, surprinsă de poet în momentele capitale. Dragostea, cu infinitatea de nuanţe pe care o presupune, este urmărită din clipa în care se iveşte în sufletul fetei sau al flăcăului — prilej pentru poet de delicată sugerare a ingenuităţii, manifestată fie prin sfială, fie prin şăgălnicie — şi pînă ce culminează în pasiune.

George Coşbuc a adăugat operei originale un număr de traduceri din literatura universală. Este primul tălmăcitor în limba noastră a întregului text al **Divinei Comedii** a lui Dante, căreia îi consacră şi comentarii interesante, construind un sistem propriu de interpretare a operei scriitorului italian. A transpus în româneşte **Odisseia** lui Homer, **Eneida** şi **Georgicele** lui Virgiliu şi a prelucrat, adaptîndu-le la condiţiile autohtone, capodopere ale literaturii indice : **Sacontala** lui Kalidassa şi fragmente din **Rig-Veda, Mahabharata** şi **Ramajana** etc. A dat versiuni româneşti din opera unor autori germani, între care Schiller (**Don Carlos**), Heine şi Adalbert von Chamisso. Traduce din Byron, din autori francezi, din Turgheniev.

George Coşbuc aduce, prin operă, o contribuţie însemnată la literatura naţională, fiind în acelaşi timp unul din solii artei noastre peste hotare. Originalitatea creaţiei sale, şi prin aceasta, permanenţa ei, stă în dezvăluirea sub un aspect pînă la el neexplorat a vieţii poporului român, surprinsă în trăsăturile fundamentale. Legat indisolubil de neamul românesc, cu al cărui suflet se identifică, Coşbuc se aşează, prin mesajul operei, alături de Eminescu, Creangă, Sadoveanu. Generaţiile noi se vor îndrepta mereu către poezia sa ca spre un nesecat izvor de bogăţii folclorice, meşteşugite cu măiestrie, din care se desprinde în măreţia sa simplă şi milenară sufletul ţăranului român.

ELENA PIRU

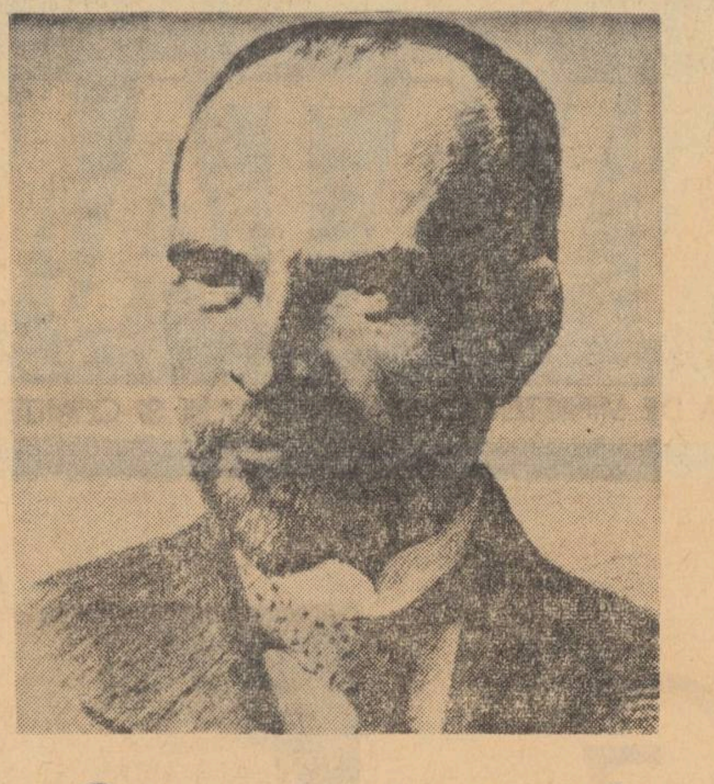

Dacă este, în scara lirismului nostru modern, un poet la care influenţa folclorului, în sensul lui cel mai complex, de totalitate a manifestaţiilor vieţii de ţară, să fie mai evidentă, apoi acela e George Coşbuc.

PERPESSICIUS

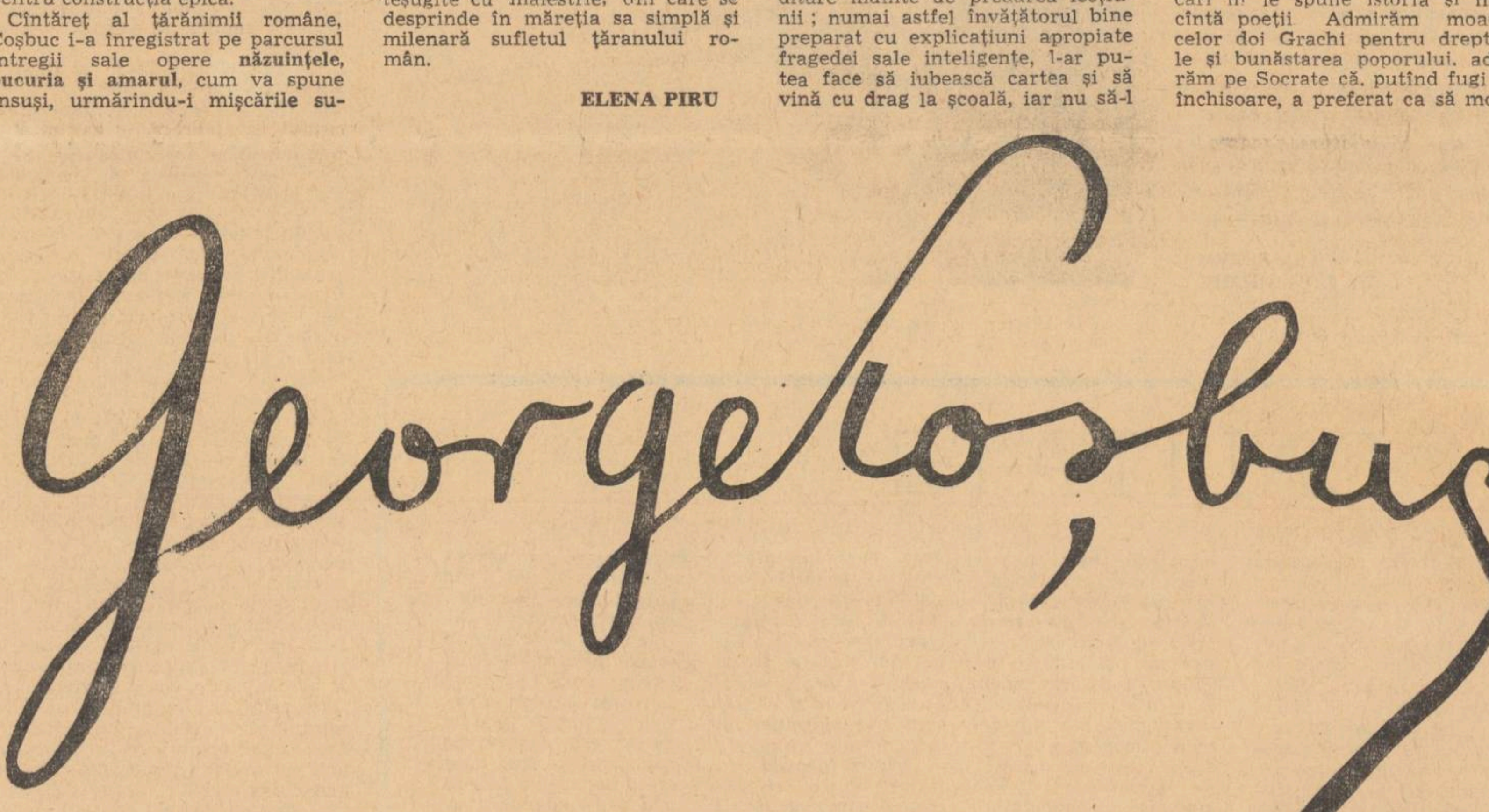

Coşbuc şi şcoala

Ca numeroşi alţi mari scriitori români, Coşbuc, poetul sărbătorit azi de întregul nostru popor, s-a preocupat şi el îndeaproape de şcoală, de nevoile ei.

Încă în 1896 Coşbuc se interesa de situaţia manualelor şcolare. Îl supăra cu deosebire limba lor neliterară. În acel an el scrie în „Epoca" articolul „Literatura didactică", în care remarcă discrepanţa de neadmis dintre limbajul operelor literare şi limba textelor din cărţile şcolare. Dorind să contribuie la remedierea acestei stări de lucruri, elaborează, în colaborare cu o serie de dascăli, manuale pentru clasele primare.

În prefaţa la manualul intitulat „Carte de cetire pentru clasa a III-a" (1898), la care Coşbuc era „profesor asociat", aflăm sfaturi pedagogice foarte utile, valabile şi azi : „Pentru a face mai uşor de înţeles, toate cunoştinţele copilului este trebuinţă neapărată de o meditare înainte de predarea lecţiunii ; numai astfel învăţătorul bine preparat cu explicaţiuni apropiate fragedei sale inteligenţe, l-ar putea face să iubească cartea şi să vină cu drag la şcoală, iar nu să-l încarce cu prea multe lucruri care să le facă singuri acasă...".

Văzînd în învăţători „luminători ai satelor", Coşbuc şi-a pus pana în slujba lor, traducînd lucrări de specialitate în munca didactică. Printre acestea se numără şi cartea lui E. Martig „Psihologie pedagogică pentru şcoalele normale" Bucureşti, 1909 („Anschauungspsychologie mit Anwendung auf die Erziehung" von Emanuel Martig, Bern, 1907. Für Lehrer und Lehrerinen-Seminar) — după cît se pare, prima lucrare de acest gen tradusă la noi. Modul cum a lucrat Coşbuc la traducerea şi adaptarea ei îl arată ca pe un bun cunoscător al necesităţilor şcolii. El a făcut „adăugiri" la textul lui E. Martig, expunîndu-şi unele idei legate de lupta împotriva nedreptăţii sociale. Iată ce scria el într-o asemenea „adăugire" (pagina 231): „Noi admirăm şi aprobăm toate simţămintele şi faptele nobile pe cari ni le spune istoria şi ni le cîntă poeţii. Admirăm moartea celor doi Grachi pentru drepturile şi bunăstarea poporului, admirăm pe Socrate că, putînd fugi din închisoare, a preferat ca să moară spre a fi consecvent cu învăţăturile sale, aprobăm pe Constantin Brîncoveanu că mai bine moare batjocorit decît să-şi schimbe legea strămoşilor, aprobăm pe Petre Şchiopu că mai bine părăseşte tronul decît să mărească tributul pe care turcii îl cereau de la ţară". Vorbind despre noţiunea de ideal în viaţă, Coşbuc subliniază încă o dată că fraţii Grachi „au murit pentru idealul lor de a ridica bunăstarea poporului sărac".

Coşbuc n-a semnat această traducere : s-ar fi expus la prea multe lovituri, cu atît mai mult cu cît ea a apărut în 1909, cînd guvernul prigonea pe învăţători pentru participarea lor la răscoala din 1907. Este însă sigur că traducerea îi aparţine (vezi şi studiul „G. Coşbuc şi psihologia şcolară" de T. Bogdan în „Revista de psihologie" nr. 1/1961). Poetul de la Hordou are şi alte merite pedagogice : el a tradus pe J. Locke : „Cîteva idei asupra educaţiunii" (Partea I—II, Bucureşti, Ed. Casei şcoalelor 1912—1920).

Preţuind mult munca obştească desfăşurată de învăţătorii de la sate în cadrul cercurilor culturale, Coşbuc a editat cîteva volume intitulate „Conferinţele populare ţinute de învăţătorii rurali" (Casa şcoalelor, Bucureşti, 1915). În prefaţa volumului I scria : „Am căutat să alcătuiesc după cum am putut, cu subiectele tratate, un ciclu care să cuprindă cestiunile cele mai apropiate de nevoile ţărănimii". El socotea că, prin mijlocirea cercurilor culturale, învăţătorii aduc o contribuţie de seamă la ridicarea agriculturii, la educaţia patriotică şi civică a ţăranilor. În acelaşi timp, Coşbuc se ridica împotriva faptului că activitatea dascălilor nu este sprijinită de cîrmuitorii statului burghezo-moşieresc. „Învăţătorul nu poate îndrepta lumea cu umărul" — scria el, cerînd mai multă atenţie, mai multă înţelegere şi mai mult ajutor pentru munca învăţătorului.

Astăzi, cei ce muncesc în şcoli aduc lui Coşbuc un pios omagiu, cu prilejul centenarului pe care-l sărbătoreşte întregul popor al României socialiste.

PETRE PUŞCAŞU
lector la Institutul pedagogic de 3 ani — Baia Mare

Manifestări închinate centenarului

Cu prilejul sărbătoririi „Centenarului George Coşbuc", Societatea de ştiinţe istorice şi filologice din Republica Socialistă România a iniţiat o serie de acţiuni deosebit de interesante. Semnalăm astfel faptul că în zilele de 16, 17 şi 18 septembrie a.c. se desfăşoară la Năsăud o sesiune de comunicări ştiinţifice. O asemenea sesiune va avea loc şi la filiala din Sibiu a Societăţii, în ziua de 18 sept. a.c. Tot la 18 septembrie se va desfăşura un simpozion „G. Coşbuc" la filiala din Bucureşti.

Comunicările ştiinţifice prezentate cu acest prilej aparţin unor cadre didactice din învăţămîntul superior şi din învăţămîntul de cultură generală, precum şi unor cercetători ştiinţifici.

■

Numeroase şi variate manifestări au loc, cu prilejul centenarului, la Liceul din Năsăud, care poartă numele lui George Coşbuc. Cercul literar al elevilor a organizat o şedinţă festivă în care au fost prezentate texte din creaţia de ucenicie a poetului, scrise pe vremea cînd era elev în clasele V şi VI la gimnaziul din Năsăud şi publicate în revista manuscris „Musa someşană", editată de societatea „Virtus Romana Rediviva", al cărei preşedinte a fost George Coşbuc.

În aceste zile profesorii liceului îi conduc pe elevi la expoziţia „Centenarul George Coşbuc", deschisă în sălile muzeului raional din Năsăud. În incinta liceului a fost organizată o vitrină „George Coşbuc", în care pot fi văzute fotografii ale vechiului liceu, ale poetului de pe vremea cînd era elev, ale profesorilor lui, opere ale poetului etc.

■

La Clubul sindicatelor din învăţămînt din Capitală, prof. univ. dr. docent G. C. Nicolescu va vorbi profesorilor de limba română despre George Coşbuc. Conferinţa va fi urmată de lecturi literare din opera poetului, la care îşi vor da concursul actorii teatrului Lucia Sturza Bulandra.

EVOCĂRI INAUGURALE

Se prăznuieşte an de an, din vremuri depărtate, o minunată sărbătoare a toamnei. În ajun, mamele pregătesc copiilor straie curate, iar taţii le dau sfaturi pe care nici ei nu le-au urmat, copii fiind. Se doarme puţin în această noapte de ajun, în care inimile copiilor ticăie emoţionate. Cînd vine dimineaţa, străzile cunosc o însufleţire neobişnuită, iar atmosfera îşi schimbă parcă transparenţa şi rezonanţa. Este prima zi a calendarului şcolar, anul nou al învăţămîntului, ziua în care zidurile de piatră ale şcolilor prind viaţă.

Între aceste ziduri înviate se vor depăna, în lung şirag, zilele de muncă şcolară şi fiecare din ele va face ca flacăra înţelegerii să lumineze mai puternic chipurile copiilor. Aici îi întîmpină dascălii care i-au aşteptat culegînd învăţătura pentru a le împărtăşi minunile lumii. Primele lor cuvinte, în momentul solemn de început, sînt vibraţii de diapazon ce dau tonul pentru toate cîntecele pe care le vor cînta împreună. Pornite din inimă, ele bat la porţile inimilor, rămîn pietre de hotar care marchează etape importante în biografia copiilor. Ele îi leagă de poporul căruia îi vor închina munca, de viitorul lui însorit, de trecutul în care ne aflăm rădăcinile.

Aşa se deschid la noi şcolile, în fiecare toamnă, de mulţi, de tare mulţi ani. Nu erau, în urmă cu decenii şi veacuri, ca astăzi, palate de cleştar pentru învăţătura copiilor şi nici manuale pe care ei să le găsească pe bancă, ca pe un prim dar de preţ. Erau însă şi atunci oameni care îşi dăruiau truda anilor pentru a lumina conştiinţele şi care-şi găseau împlinirea sădind entuziasmul patriotic.

Iată Bucureştiul de acum un veac şi jumătate, în ajunul deschiderii primei şi pe atunci singurei sale şcoli la care ştiinţa vremii avea să fie predată pentru copii „de toată starea". Pe uliţele strîmte şi glodúroase trec, cu feciorii de mînă, tăbăcari şi gabroveni, zidari şi cavafi. Se opresc în faţa porţii de la Sf. Sava şi rup de pe ziduri hîrtiile cu „lătrări turbate" pe care le-au lipit, în timpul nopţii, vrăjmaşii şcolii. În curte s-a strîns lume multă. Iată-i pe Petre Poenaru, pe Simion Marcovici şi pe ceilalţi elevi care au părăsit „academia" lui Veniamin din Lesbos pentru a veni să înveţe „în limba maicii noastre". Iată-i şi pe negustorii Tell şi Rădulescu, care şi-au adus copiii la învăţătură. Tinerii joacă şi cîntă ca la sărbătoare. Răsună cîntecele vesele ale lui Anton Pann, căruia îi ţin isonul Nănescu şi Chiosea-fiul. Într-o caleaşcă soseşte marele efor al şcoalelor, Constantin Bălăceanu însoţit de Iancu Văcărescu.

Dascălul Pavel cere să se facă tăcere. Se citeşte anaforaua prin care şcoala este „aprobăluită". Cineva desface un sul lung de hîrtie şi începe a citi „Oda rîvnitoare la învăţături", în 40 de strofe, în care tînărul poet Barbu Paris Mumuleanu arată că prin naşterea şcolii româneşti „un veac nou ni s-a ivit" şi cheamă tineretul la „izvorul cel nou".

Şi iată că se ridică pentru a vorbi dascălul căruia i se datoreşte întemeierea şcolii şi despre ale cărui strădanii a auzit întreg Bucureştiul. Este Gheorghe Lazăr, cel care în faţa divanului domnesc a cutezat a-i înfrunta pe boierii lipsiţi de patriotism şi pe dascălii străini, dovedind că limba românească e aptă pentru predarea ştiinţelor. Pe bărbatul acesta slab, cu privirea neînduplecată, cioplit parcă în cremene, mulţimea îl ascultă cu răsuflarea tăiată. În vorbele lui răsună durerea unei ţări care trăieşte „vremuri viscoloase". El îi evocă pe cei rupţi, goi, amărîţi, din bordeiele întunecate arătînd că rostul şcolii este de a sparge bezna, de a risipi mizeria. Ascultaţi-l : „Patriei nu-i poate fi totuna ce creştere vor primi mădulariile următoare... Binele cel de obşte precum şi cel privat stau cu creşterea tinerimii următoare într-o analoghie prea strîns legate". El afirmă cu înflăcărare că limba noastră este pe deplin în stare a tălmăci adevărurile ştiinţelor şi că învăţătura va merge mai cu spor în limba patriei. Pentru aceasta a scris, în nopţi de trudă, manuale de aritmetică, de geometrie, de trigonometrie. În şcoala lui, elevii, viitori ingineri hotarnici, vor învăţa nu numai ştiinţa măsurării pămîntului, ci şi istoria luptelor poporului, ca să înţeleagă care le este datoria.

Aplauzele răsună îndelung. Meşteşugarii şi prăvăliaşii comentează cuvintele pline de miez. Iscoadele agiei se grăbesc să ducă veste de cele auzite. Iar dascălii îşi duc elevii spre clasele sărace în care vor creşte ostaşi ai apropiatei răscoale a lui Tudor.

Au urmat alte toamne rodnice, cu inaugurări de şcoli. Iar acum un veac, în toamna lui 1866, cărturari iubitori de ţară s-au strîns într-o societate pentru învăţătura poporului român, urmărind, printre altele, a întemeia şcoli pentru pregătirea învăţătorilor şcolilor viitoare. Prima secţiune judeţeană a „Societăţii pentru învăţătura poporului român" care a răspuns acestei chemări a fost cea prahoveană. La apelul bătrînului învăţător Mihai Georgescu, cetăţenii Ploieştiului au strîns bani, mobilier, cărţi, pentru şcoala pe care guvernul nu se arăta dispus s-o susţină. Darul cel mai preţios l-au adus învăţătorii şi profesorii din Ploieştiul de acum un secol — Zaharia Antinescu, Constantin Ienescu, Ion Romanescu, Nicolae Crapelianu, I. Wallenstein, N. Micescu şi alţii — ei s-au oferit a preda fără plată la şcoala normală de a cărei necesitate erau convinşi. Tot fără plată s-a angajat a conduce practica pedagogică a „normaliştilor" un dascăl „cu ştiinţă de carte şi talent la predare", despre care mai tîrziu a scris cu atîta dragoste I. L. Caragiale : Basile Drăguşescu.

Şi astfel, după cum consemnează vechi documente de arhivă, datorită acestor „dascăli fără de arginţi", „din nimic şi numai prin puterea voinţei şi speranţei" s-a deschis şcoala normală ai cărei elevi din Boldeşti, Brazi, Bucov, Ploieşti ori Călugăreni şi alte sate prahovene s-au întors apoi ca învăţători în satele lor. Ei n-au uitat cuvintele pe care le rostise directorul şcolii, pedagogul ploieştean Ioan Eliade : „Fiecare are dreptul la învăţătură cum are dreptul şi la viaţă". Viitorii învăţători au înţeles de la început cît devotament, cît curaj, cîtă putere de muncă sînt necesare dascălului spre a lupta cu succes „în contra obstacolelor din lăuntru şi din afară ce va întîmpina în exerciţiul funcţiunii sale".

Aşa era în vremurile acelea. Cu toate strădaniile marilor cărturari, cu toate sacrificiile învăţătorilor, problema generalizării învăţămîntului era departe de a fi rezolvată. În prima zi de şcoală, nenumăraţi copii îşi trăiau prima mare durere, privindu-i cu ochi trişti pe fericiţii ce intrau pe porţile şcolilor care pentru ei rămîneau închise. Dar nici cei care, în prima zi de şcoală, se strecurau pe aceste porţi nu erau totdeauna fericiţi. Cine nu ţine minte povestea copilului zugrăvit de Delavrancea : luni de-a rîndul, stînd de vorbă cu „toate lighioanele din curte", aşteptase prima zi de învăţătură la „şcoala domnească" pe care o iubea înainte de a o cunoaşte şi şi-o imagina ca pe un palat din basme. În locul palatului a găsit nişte căsuţe dărăpănate, iar lipsurile şi neînţelegerea au făcut nu o dată ca din ochii lui să picure lacrimi pe filele manualelor deschise pe bancă. Pe Dinu Milian, părinţii nu l-au dat la şcoala publică, unde ar fi stat alături de băiatul spălătoresei Casandra. L-au dus ca semibursier la o şcoală particulară. „Mi se părea că porţile unei lumi necunoscute se deschid pentru mine". Dar în odaia joasă, întunecoasă, cu aer greu, prima zi de şcoală i-a adus primele umiliri. „Toată poezia şcoalei din abecedarul zugrăvit, pierise". După ani, devenit militant democrat, Constantin Mille, autorul romanului autobiografic „Dinu Milian", constata că „tot băiatul Casandrei şi prietenii lui cei mici şi cei săraci, nenorociţi şi nedreptăţiţi, îmi sînt tovarăşi şi cei mai buni prieteni"

Ştiind cît de vii şi de trainice rămîn primele impresii pe care le capătă copilul în şcoală, dascălii cei mai buni ai acelor vremuri grele se străduiau să nu risipească „poezia şcolii din abecedar", ci dimpotrivă, s-o transpună în realitate. În „Metoda nouă" abecedarul scris de Ion Creangă şi de tovarăşii lui de muncă învăţătorească era zugrăvit un părinte care se adresa fiului său : „Copile dragă ! mîne se deschide şcoala şi toţi copiii de etatea ta se duc să înceapă a învăta...". Conştient de importanţa momentului inaugural, Ion Creangă i-a îndemnat pe învăţători, în „Povăţuitoriul" scris pentru ei, să înceapă munca în aşa fel încît elevii să simtă din prima zi că „învăţătorul nu este precum nici trebuie să fie, pentru dînşii, un ce de spaimă".

Cel dintîi care a urmat aceste poveţe a fost el însuşi. Amintirile pe care mulţi dintre şcolarii lui le-au scris despre autorul „Amintirilor" ni-l prezintă zîmbitor şi cald, vorbind cu copiii despre jocurile lor copilăreşti şi orînduind aceste jocuri, cucerindu-i cu farmecul poveştilor sale. Iar după ce copiii plecau, dornici să se reîntoarcă la dascălul pe care îl şi îndrăgiseră, el rămînea în clasă pentru a-şi nota primele observaţii despre noii săi elevi.

Din munca unor astfel de oameni a germinat şcoala de azi. Ne simţim continuatorii lor, continuatorii celor în privirea cărora, cum spunea Octavian Goga, a strălucit scînteia „Ce prin potopul veacurilor negre / Ne-a luminat cărările pribege"

Prima filă a calendarului şcolar ne-a chemat în prezentul visurilor împlinite şi al visurilor noi, care în trecut nici nu puteau fi visate. A intrat în şcoli contingentul 1966 : copii voioşi, bronzaţi, luminoşi, setoşi de apa vie a cunoaşterii. I-am întîmpinat sărbătoreşte, cu hotărîrea de a răspunde aşteptării din ochii lor limpezi de a le dărui un început de drum a cărui poezie să se răsfrîngă peste ani Iar noi am trăit încă o dată emoţia acestei reîntîlniri cu copiii patriei, emoţie sfîntă pe care n-am da-o pentru nimic în lume.

MIRCEA ŞTEFAN

OPINII

Diferenţieri specifice

Încă în primăvara trecută, cînd am citit cele cuprinse în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie în legătură cu munca în rîndurile pionierilor, mi-am dat seama ce sarcini importante vor sta în faţa noastră, a celor care vom fi chemaţi să lucrăm cu pionierii. Încă de atunci m-am gîndit la modalităţile acestei munci şi mi-am spus că va trebui să găsim nu numai procedee noi de activitate, dar şi căile cele mai potrivite pentru a îmbina ingenios, cu pricepere, sarcinile care ne vor reveni în tripla noastră calitate — de profesori, de diriginţi şi de comandanţi de pionieri. Am reflectat la toate acestea în lunile de vacanţă, am căutat să-mi limpezesc problemele, iar acum, cînd anul şcolar a început şi ele au devenit de cea mai stringentă actualitate, mi-am schiţat o linie de acţiune şi încep să o aplic în practică.

După părerea mea, ceea ce trebuie să se afle, în primul rînd, în atenţia noastră este grija de a păstra fiecărei forme de activitate cu copiii — la lecţie, în ora de diriginţie şi în organizaţia de pionieri — caracterul ei specific. Pregătirea noastră pedagogică, experienţa noastră ne-au ajutat să cunoaştem bine copiii, psihologia lor, să ştim cum să lucrăm cu ei în situaţii diferite, ţinînd seama de condiţii diferite. Tocmai această pricepere trebuie să o folosim acum. Mi se pare că este foarte important să înţelegem că **într-un fel** trebuie dusă munca noastră ca diriginţi, şi **în alt fel** cea de comandanţi. La ora de diriginţie, oricît de mult ne-am apropia de copii, ne aflăm la catedră. Noi sîntem cei care stabilim planul muncii, tematica discuţiilor — chiar dacă solicităm, la aceasta, şi iniţiativa copiilor. Oricum, spiritul, atmosfera în care se desfăşoară orele de diriginţie, sînt didactice. În organizaţia de pionieri, însă, este vorba de altceva. Aceasta este o organizaţie a copiilor, care îşi desfăşoară activitatea în alte forme. Aici copiii trebuie să trăiască viaţa de organizaţie, nu să se simtă în clasă. Nu noi trebuie să le impunem programul de activitate, ci ei înşişi sînt chemaţi să-l stabilească — firesc, sub îndrumarea noastră. Rolul nostru de comandanţi este de a-i îndruma în stabilirea lui, în a le stimula iniţiativele, în a-i orienta (în cît mai mare măsură, pe nesimţite) spre acele iniţiative care sînt cele mai valoroase, astfel încît, conduşi de noi, ei să nu ne vadă în primul rînd ca profesori. Dacă vom lucra astfel, va fi înlăturată primejdia de a aduce în viaţa de organizaţie atmosfera orei de clasă vor fi create condiţiile pentru ca activităţile pionereşti să aibă varietate şi vioiciune, să corespundă vîrstei copilăreşti, prospeţimii, fanteziei şi romantismului acestei vîrste.

În acest spirit cred că trebuie să lucrăm cu pionierii pentru a nu confunda, în activitatea cu ei, calitatea noastră de diriginţi cu cea de comandanţi. În practică, aceasta se traduce prin a îmbrăca activităţile din şcoală pe de o parte şi cele din organizaţia de pionieri pe de altă parte în haine deosebite, chiar atunci cînd conţinutul lor este acelaşi. În timp ce în ora de diriginţie predomină, ca formă de activitate, discuţia, în viaţa de organizaţie trebuie să predomine activităţile liber. excursia, jocul etc. ate subordonate ţelurilor orţiei şi diferite de la detaşamedetaşament, în funcţie de spl vîrstei copiilor.

Pregătiri pentru activitatea cu pionieri căutat să cunosc mai bine ialele de care dispunem la actuală în acest scop — lira cu tematică pionierească nele şi diafilmele pentru comisiunile de radio şi televiziotc. Trecerea în revistă nu mulţumit prea mult nici din de vedere cantitativ, nici spectul varietăţii şi calităţii. nevoie, în primul rînd, de multe lucrări adresate copiilor aceasta din toate domeniile, gîndesc, de pildă, că şi oamnoştri de ştiinţă ar putea să dreseze vîrstei pionierească. Iaceasta este vîrsta cînd prinatur înclinaţiile, pasiunile, şi atul cald, convingător, înarip omului de ştiinţă ar putea con mult la atragerea copiilor pmul dificil dar plin de imensaurii al luptei pentru descoperinnor noi taine ale naturii.

Lasă înostul de mult de dorit literaturbeletristică pentru pionieri. C acum cărţile scrise pentru ei, avut nu o dată impresia că adresează nu pionierilor deăzi, ci unor oameni care au ţi de mult de vîrsta pionieratuli sînt, de fapt, colegii de gaţie ai autorului. E uşor de ls de ce este aşa: autorii folc, în scrisul lor, amintirile pii, pentru că nu cunosc sufic viaţa pionierilor, preocupărpr, pentru că îi văd cel mult îmilie, dar nu în cadrul care le propriu ca pionieri. Acest luce valabil şi pentru autorscenariilor de la radio şi iziune. Îmi propun ca în acest să invit pe unii scriitori să în mijlocul detaşamentuluistru, să ne întovărăşească xcursii, la tabere. Cred că, că vor veni, nu vor avea de tat, ci dimpotrivă.

Avem ne şi de mai multe cîntece frumo, de mai multe poezii pentrunieri şi despre pionieri, de ome care să le prezinte frumuţile patriei, de filme care să le trezească despre trecutul ei dentă şi despre înfloritorul ei pre.

În altă ordine de idei, aş vrea să spun că ştim şi necesitatea unei mai bune literaturi de specialitate pent noi, cei care lucrăm cu pionii. În afară de lucrările care bună seamă se vor edita, ar bine ca unele publicaţii — pre care, firesc, şi „Gazeta învăţămîntului" şi „Revista de pedagie" — să înfiinţeze rubrici sciale care să vină în sprijinul nou.

Acţiuni pot organizate cu prisosinţă. Impant este ca tot ce facem să fiecerios gîndit, atent dozat şi să ităm rămînerile la suprafaţă. Ro nostru este să organizăm actităţile cît mai bine, cît mai atrac, evitînd paralelismele. Să nu rpierdem în evidenţe scriptice ositoare, ci să ne aplecăm asua problemelor de esenţă specie fiecărui colectiv şi fiecărei epe de muncă. Să nu uităm nic o clipă că modelăm sufletul amenilor de mîine, al celor carerebuie să ducă pe culmi tot maalte prestigiul României socialte.

Prof. ODICA BOŢOMAN

Frumos şi interesant e noul manual I

Se discută mult în ultimul timp despre diferenţa existentă în aprecierea cunoştinţelor elevilor din clasele a IV-a şi a V-a. Profesorii îi acuză pe învăţători de indulgenţă iar învăţătorii socotesc că profesorii sînt prea exigenţi. S-au căutat şi remedii: interasistenţe între învăţătorii clasei a IV-a şi profesorii clasei a V-a, lecţii desfăşurate de profesori la clasa a IV-a, cunoaşterea de către aceşti profesori a viitorilor lor elevi etc. Totuşi, începutul anului şcolar la clasa a V-a se mai soldează cu semne de mirare, cu reclamarea „drepturilor" cîştigate în clasele I—IV, cu nemulţumiri din partea părinţilor.

În ce mă priveşte socotesc că pe lîngă mijloacele folosite pînă acum, ar mai trebui folosit unul. Anume, pentru o cunoaştere cît mai obiectivă a posibilităţilor intelectuale ale elevilor, ar fi bine ca profesorii clasei a V-a să-şi consemneze aprecierile, în perioada 15 sept. — 15 oct. numai într-un caiet personal, notarea în catalog începînd după 15 octombrie. Procedeul acesta ar da de altfel şi elevilor posibilitatea de a se acomoda mai uşor cu noile exigenţe.

Firesc că, în toată această perioadă, profesorii au datoria să ţină o legătură strînsă cu învăţătorul care i-a pregătit pe elevii lor, cu părinţii acestora, cu dirigintele clasei. Profesorul nu va renunţa deci la exigenţa sa; el va aprecia cunoştinţele elevilor cu simţ de răspundere şi cu conştiinţa că nu a neglijat niciuna din măsurile pe care trebuia să le ia.

MARGARETA PANAL
profesor Liceul nr. 3
Craiova

În legătură cu modul de desfăşurare a consfătuirilor cadrelor didactice, aş dori să fac o propunere. Cred că ar fi bine venite şi consfătuiri pe plan regional, la care să participe pe delegaţi ai şcolilor din raion, ca şi consfătuiri pe întreaga ţară, cu delegaţi ai regiunilor. Sînt convins că prin organizarea unor asemenea consfătuiri s-ar putea realiza, largi schimburi de păreri, idei şi experienţă, înregistrîndu-se propuneri substanţiale privind continua îmbunătăţire a procesului instructiv-educativ în şcoile de pe întreg teritoriul ţării noastre.

Propun de asemenea să se institue o insignă a corpului didactic din Republica Socialistă România.

AURELIAN
GH. GAVRILOAIE
Mihăileni
raionul Dorohoi

Între cei mai tineri şcolari s-au şi legat primele prietenii

Clase omogene la începutul şcolarizării

Mulţi copii vin în clasa I cu deprinderea de a citi şi scrie, ceea ce face ca în perioada abecedară lecţiile să fie pentru ei o îndeletnicire plictisitoare. Cunosc un astfel de elev, care, alături de încă alţi 5 dintr-o clasă de 40, nu avea, pentru motivul arătat aici, nici cel mai slab interes pentru activitatea din clasă. Învăţătoarea vedea acest lucru, însă nu găsea nici o soluţie, fiind nevoită să se ocupe de ceilalţi 34 de elevi, care trebuiau să înveţe cititul şi scrisul.

Elevul despre care vorbesc, un copil vioi şi inteligent, ca şi alţi copii de vîrsta lui, ajunsese să citească şi să scrie nu stimulat sau silit de părinţi, ci dintr-o pornire generată poate de atmosfera intelectuală din familie. I-a întrebat pe cei din jur ce scrie în titlurile mari din jurnale, pe firmele magazinelor de pe stradă. Reţinînd azi cîteva litere, mîine altele, a ajuns ca la 6 ani şi jumătate să cunoască toate literele, să le lege unele cu altele în cuvinte, să citească. Ba a început să şi scrie legînd unele de altele litere de tipar. Ca şi el, mulţi alţi copii ajung fără efort, singuri, la acest rezultat.

Părinţii elevului în cauză, erau îngrijoraţi, şi pe drept cuvînt, de inactivitatea copilului lor, lipsit de orice exerciţiu serios timp de 4—5 luni, cît ţine perioada abecedară. Aceasta i-a făcut să considere că ar fi trebuit să-l dea pe copil la şcoală de la 6 ani, pentru a asimila cititul-scrisul prin metodele şcolare. Or, legea opreşte intrarea copiilor de 6 ani în clasa I, chiar cu dispensă.

De cîtva timp se vehiculează ideea coborîrii vîrstei de şcolarizare la 6 ani, pentru motivul că elevul contemporan are o mai mare capacitate intelectuală şi o precocitate sporită faţă de generaţiile anterioare. Pe de altă parte, cercetările din domeniul pedagogiei au arătat şi arată că nu vîrsta trebuie să determine începutul şcolarizării, pentru că vîrsta cronologică nu concordă întotdeauna cu vîrsta dezvoltării intelectuale.

Cred că soluţia justă a şcolarizării stă în alcătuirea de clase omogene, cu elevi care au acelaşi nivel, care pot lucra în acelaşi pas. Este nevoie firesc, să se întreprindă unele cercetări pentru ca elevii de 6 sau 7 ani să fie selecţionaţi după criterii judicioase. Pentru moment, aş propune o selecţie experimentală la intrarea în clasa I pe baza cunoaşterii literelor, a cititului, a scrisului. Elevii care au asemenea cunoştinţe să fie repartizaţi într-o clasă specială, în care se va începe de la ceea ce ştiu, mergîndu-se înainte pentru dezvoltarea şi perfecţionarea citirii şi scrierii. În şcolile cu populaţie şcolară numeroasă, unde se formează mai multe clase I, s-ar putea realiza astfel imediat, fără nici o dificultate, clase omogene, cu elevi de acelaşi nivel.

MARIN BICIULESCU

ECOURI
LA MATERIALELE PUBLICATE

„Sociologia procesului de învăţămînt"

Venind în întîmpinarea interesului tot mai mare al corpului didactic şi al unui public larg faţă de posibilităţile pe care investigaţiile sociologice le oferă muncii de instrucţie şi educaţie, articolul „Sociologia procesului de învăţămînt" semnat de sociologul român Henri H. Stahl în „Gazeta învăţămîntului" nr. 859/29 iulie a.c. abordează probleme noi, de mare însemnătate.

Utilitatea sociologiei, pregnant subliniată în documentele de partid, devine tot mai actuală şi în munca noastră pedagogică. Ţinînd seama de faptul că sociologia poate să aducă o mare contribuţie la studierea fenomenului educaţional, la formarea omului zilelor noastre, este necesar ca învăţătorii şi profesorii să-şi dea aportul la cercetarea problemelor din acest domeniu. O dată precizate obiectul sociologiei pedagogice, metodele de investigaţie şi temele care urmează a fi tratate, contribuţia cadrelor didactice la asemenea cercetări poate ajuta eficient la perfecţionarea continuă a procesului de învăţămînt, la organizarea mai raţională a vieţii şcolare şi extraşcolare, la mai buna rezolvare a unor probleme cum sînt orientarea profesională a elevilor, locul şcolii, al familiei şi al opiniei publice în educarea omului nou, rolul mediului socialist în educaţie, folosirea eficientă a timpului liber al elevilor în scopul îmbogăţirii personalităţii lor ş.a.

Desigur, nu e vorba de a-l face pe profesor sociolog ori pe sociolog profesor. Socotesc însă că se impune iniţierea unor cursuri pregătitoare de sociologie, la un nivel adecvat, deocamdată cu caracter experimental, pentru o serie de lucrători din învăţămînt. De asemenea, ţinînd seama de importanţa sociologiei în contextul vizat, socotesc necesară introducerea studiului ei în învăţămîntul universitar.

Firesc că procesul de învăţămînt şi-ar spori eficacitatea dacă şcolile ar avea ajutorul sociologilor ori de cîte ori întreprind acţiuni mari, cum ar fi, de pildă, orientarea profesională a elevilor. Cu sprijinul lor calificat, o asemenea problemă majoră şi-ar putea găsi un cadru de rezolvare mai sigur, mai solid.

Utilizarea sociologiei în procesul de învăţămînt îmbracă aspecte diverse. Pregătirea riguroasă şi discernămîntul ferm al educatorului sînt chemate să aplice concret şi eficient avantajele acestei discipline spre folosul şcolii, al formării tinerelor generaţii şi al societăţii întregi.

Prof. VALERIU C. NEŞTIAN
Huşi

„Cum se cresc capacităţile intelectuale"

Aş dori să reiau unele dintre problemele ridicate în articolul „Cum se cresc capacităţile intelectuale", publicat în „Gazeta învăţămîntului" nr. 859 din 29 iulie a.c.

Într-adevăr, elevii excepţionali, elevii care dovedesc o deosebită capacitate intelectuală, care reuşesc să-i depăşească pe colegii lor din aceeaşi clasă, distanţîndu-se uneori de ei într-o măsură mai mult decît remarcabilă, constituie întotdeauna pentru noi, profesorii, un motiv de mîndrie şi de satisfacţie. De regulă însă, aşa cum de altfel se recunoaşte şi în articolul respectiv, contribuţia noastră la dezvoltarea acestei categorii de elevi nu se ridică la înălţimea exigenţelor pe care le solicită înseşi particularităţile ei. Aş vrea să subliniez îndeosebi faptul că nu există încă un efort dirijat pentru formarea elevilor excepţional înzestraţi.

Cred că unul dintre elementele esenţiale asupra cărora trebuie să ne concentrăm atenţia îl reprezintă descoperirea căilor pentru cultivarea interesului şi, mai mult decît atît, a pasiunii elevilor pentru o disciplină sau alta. În general — aşa cum am avut prilejul să observ la proprii mei elevi, ca şi la alţi elevi din şcoală — cei care au o pregătire ieşită din comun se dovedesc deosebit de buni la o anumită disciplină, manifestînd întotdeauna o pasiune pentru acea disciplină. Elevii caracterizaţi numai prin simplă constatare nu se pot ridica niciodată la nivelul celor ale căror eforturi sînt susţinute de flacăra pasiunii.

Sînt şi eu de părere că acolo unde şcoala nu reuşeşte să creeze mediul prielnic cultivării pasiunilor, aceasta se datoreşte unei anumite rigidităţi a activităţii didactice, care constituie oarecum o rezistenţă în calea cultivării şi dezvoltării intereselor fireşti ale copiilor. Dar o astfel de rezistenţă este incompatibilă cu însăşi raţiunea de a fi a şcolii. Cred că ar fi foarte indicată, efectuarea unui studiu care să descopere conţinutul acestei „rigidităţi" şi modalităţile lichidării ei.

Prof. ALEXANDRU MANEA

Literatura ştiinţifico-fantastică şi şcoala

Literatura ştiinţifico-fantastică cunoaşte astăzi o neobişnuită amploare, subliniată de critici valoroşi, de publicaţii de prestigiu. Lucrări ca acelea ale lui H. G. Wells, I. Efremov, Stanislas Lem, Ray Bradburry, Dino Buzzati, Sergiu Fărcăşan, Vladimir Colin, Radu Nor sau Adrian Rogoz sînt apreciate de categorii din cele mai diversificate din punctul de vedere ale vîrstei. Totuşi, marea majoritate a lucrărilor de literatură ştiinţifico-fantastică sînt adresate în mod special tinerilor. Se pune de aceea, în mod inevitabil, problema legăturii pe care această literatură o are — sau trebuie să o aibă — cu şcoala, cu procesul de învăţămînt. Discutarea problemei este cu atît mai utilă cu cît nici pînă astăzi conţinutul noţiunii de „literatură ştiinţifico-fantastică" ori după alte denumiri, „literatură de anticipaţie" sau „ştiinţă-ficţiune" nu este încă bine precizată.

Nu puţini sînt cei ce socotesc că această literatură este un fel de „popularizare ştiinţifică" mai atrăgătoare, în timp ce alţii o consideră un gen aparte al romanului poliţist. În realitate, cărţile care abordează fantasticul ştiinţific au căpătat dreptul de a figura fără timiditate printre operele literare contemporane. Firesc, ca în orice domeniu de creaţie, se pot menţiona şi aici zeci de lucrări slabe alături de cîteva foarte bune — şi aceasta cu atît mai mult cu cît literatura ştiinţifico-fantastică, deşi are, după cum se ştie, înaintaşi venerabili, este un gen relativ nou.

Scrierile ştiinţifico - fantastice reprezintă, în bună parte, proiectări ale viitorului în prezent, fruct al imaginaţiei autorului, bazate de obicei pe fapte ştiinţifice. Aici apare însă o mare diversitate: uneori fundamentul ştiinţific constituie un simplu pretext, alteori el este urmărit cu o exactitate de ceasornic. Clasică este opunerea care se face între Jules Verne şi H. G. Wells — primul se bazează pe un mare număr de date ştiinţifice, întotdeauna expuse minuţios, cel de al doilea îşi lasă imaginaţia să zboare şi înfăţişează în scrierile sale o „pseudo-ştiinţă" inventată de el însuşi şi care, de multe ori — potrivit cunoştinţelor actuale — este socotită imposibilă (vezi „Omul invizibil" sau „Maşina timpului"). În ce priveşte „timpul" expunerii, el nu este în mod obligator viitorul: fantasticul poate să fie prezent sau chiar înfăţişat în trecutul istoriei. În sfîrşit, spaţiul cosmic, deşi preferat, nu este singurul teatru al întîmplărilor.

Este evident că, înlăturînd de la început concepţia că literatura ştiinţifico-fantastică este o „popularizare plăcută", trebuie să eliminăm şi ideea că ea poate servi la creşterea sistematică a bagajului de cunoştinţe necesar elevului. Am adăugat în mod special adjectivul „sistematică", pentru că adeseori lectura unei cărţi de Jules Verne, de Kazanţev, de Radu Nor, de D. Todericiu sau de I. M. Ştefan aduce numeroase cunoştinţe exacte, de obicei din domenii nou-născute ale ştiinţei. Dar sînt multe alte lucrări care nu pot contribui în acelaşi mod la îmbogăţirea orizontului ştiinţific al cititorului, întrucît descriu întîmplări pe care actualele cunoştinţe ştiinţifice nu le fundamentează încă sau chiar le contrazic.

Aşadar, nu aici trebuie căutată importanţa literaturii ştiinţifico-fantastice pentru tinerii de vîrstă şcolară. Însemnătatea acestui gen de literatură este crearea unei largi viziuni, descrierea ca posibile a unor fapte încă imposibile, prezentarea, ca să spunem aşa, cosmică, a viitorului. Tînărul cititor ştie, în general, că întîmplările pe care le citeşte nu sînt posibile astăzi. Dar mintea sa se deschide asupra perspectivelor largi ale viitorului. Sînt lucruri pe care oamenii de ieri nu le-au îndrăznit şi care azi au devenit realitate. Pînă acum douăzeci de ani, orice visător care ar fi spus că vom zbura în lună ar fi fost luat drept plăsmuitor de basme: oamenii „serioşi" (printre ei chiar numeroşi oameni de ştiinţă), decretau imposibilitatea acestui fel de traslaţie sau cel puţin o amînau cu multe secole în viitor. Dar chiar dacă scriitorul de literatură ştiinţifico-fantastică nu prevede exact acea nouă descoperire a ştiinţei care va surprinde omenirea peste un an, zece ani sau o jumătate de veac, el contribuie la educarea minţii omeneşti în vederea acceptării unei asemenea dezvoltării. Cu alte cuvinte, ştiinţa-ficţiune arată că există alte orizonturi, dincolo de acelea pe care le cunoaştem. Să nu uităm că numeroşi oameni de ştiinţă au mărturisit ataşamentul lor pentru această literatură şi inspiraţia pe care o găsesc în ea: poate nu atît o inspiraţie „la obiect", cît lărgirea orizontului ştiinţific, despre care aminteam mai înainte, sau mai bine spus lărgirea orizontului posibilităţilor pe care le-ar putea oferi ştiinţa.

În literatura ştiinţifico-fantastică, din cauza însuşi a modului de construcţie, se porneşte de multe ori de la o bază ştiinţifică certă, bine explicată, spre imaginea posibilului extraordinar dar verosimil. Aceasta înseamnă a da cititorului noi date despre un anumit aspect al ştiinţei, a-l provoca la un exerciţiu de gîndire pe o temă ştiinţifică dată şi, bineînţeles, a-i fixa în minte o idee de bază. În cazul cînd cititorul este un elev, aceasta înseamnă a „repeta" oarecum cu el o cunoştinţă prezentă în manualul şcolar şi transmisă de profesor de la catedră, discutînd-o apoi în aspectul ei dinamic de dezvoltare mai mult sau mai puţin posibilă imediat, dar realizabilă într-un viitor oarecare. Relevînd posibilităţile ştiinţei literatura de anticipaţie dă elevului un îndemn spre explorarea posibilităţilor ei prin cercetare, îi întăreşte preferinţa spre o latură a ştiinţei, iar uneori chiar determină sau ajută alegerea profesiunii viitoare. Lectura aventurilor căpitanului Nemo a „creat" numeroşi ingineri de marină, iar citirea „Castelului din Carpaţi" a determinat în bună parte pasiunea lui Louis Lumière pentru cercetări în domeniul în care s-a născut apoi cinematografia.

Sînt profesori care se simt şocaţi citind unele din lucrările ştiinţifico-fantastice, pe care le acuză de a fi simple elucubraţii. Ei se tem că unele fantezii ar putea să înducă pe elevi în eroare, să-i facă să accepte ca reale plăsmuirile scriitorilor. Firesc că aşa ar fi dacă ei ar crede de exemplu, că un obiect se poate desprinde de pămînt prin folosirea „antigravitonilor" deocamdată imaginari, ceea ce ar putea să le tulbure noţiunile ştiinţifice dobîndite în procesul de învăţămînt. Asemenea obiecţii se făceau mai ales la începuturile literaturii de ştiinţă-ficţiune. Astăzi, după părerea noastră, ele sînt depăşite: numărul mare de lucrări de acest fel i-a făcut pe tinerii cititori să accepte convenţia fantasticului, aşa după cum spectatorul de teatru acceptă convenţia scenei. Interpretări naive se mai întîlnesc doar la copiii de vîrstă mică, din primele clase, care pun mîna pentru prima dată pe o asemenea carte.

În ţara noastră, literatura ştiinţifico-fantastică este pusă la îndemîna tineretului prin mai multe căi. Trebuie amintite în primul rînd volumele publicate de Editura Tineretului, care face o largă selecţie printre scriitorii români şi străini reprezentativi ai genului. Foarte cunoscută de tineret este colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice", editată de revista „Ştiinţă şi tehnică". În sfîrşit, posturile noastre de radio transmit săptămînal scenarii ştiinţifico-fantastice în cadrul emisiunii „Radioracheta pionierilor". Pînă acum, televiziunea nu a făcut nici o încercare în acest sens, deşi este clar că o serie săptămînală de scenarii de ştiinţă-ficţiune de bună calitate ar fi urmărită cu plăcere.

Valoarea reală a unei lucrări care tratează teme ştiinţifico-fantastice este determinată de arta cu care este scrisă ea, de posibilitatea pe care o are autorul de a construi personaje reale de a face veridică viaţa viitorului pentru un om al prezentului. Lucrările care înfăţişează perspective luminoase, descrise cu o pană talentată, stimulează interesul tinerilor din şcoli faţă de ştiinţă îi mobilizează la făurirea unei lumi în care toate energiile să fie închinate progresului, bunăstării şi fericirii omului.

Dr. LEONID PETRESCU

OAMENI ŞI PASIUNI

...Era cu mulţi ani în urmă. Bucureşti, 1929. Toamnă ruginie. Elevul Nanu Sava Ion, din clasa a IV-a a liceului de la Sălişte-Sibiu, participant la concursul anual al „Tinerimii Române", scria pagină după pagină. Atacase cu dezinvoltură subiectul „O călătorie de la Sălişte la Bucureşti". A fost răsplătit pe bună dreptate cu diploma de onoare pe ţară, căci lucrarea lui vădea o mare putere de observaţie, pusă în slujba sesizării frumosului din natură şi din creaţiile omului.

...Timpul a trecut. Elevul a devenit student. Studentul a ajuns profesor şi a început să-i înveţe pe alţii; continua însă să înveţe şi el. Şi-a luat doctoratul în ştiinţe economice, licenţa în drept, a urmat şi Academia de înalte studii comerciale şi industriale. Pasiunea lui mereu statornică a rămas însă, alături de pedagogie, cercetarea în domeniul istoriei artelor.

Călătorii şi cercetări

An după an, în fiecare vacanţă, a cutreierat meleagurile ţării şi în obiectivul căutării lui au intrat monumente feudale, case ţărăneşti, cule, conace, palate domneşti, biserici. Din ce în ce mai mult şi-a întărit convingerea că există o strînsă legătură între elementele de arhitectură populară sătească şi arhitectura din vechile noastre tîrguri şi oraşe, între construcţia simplă realizată de oameni de la ţară şi elementele de bază ale arhitectonicii noastre bisericeşti.

Cîntărind geneza liniilor constructive ale clădirilor prin prisma diverselor influenţe între stiluri, atenţia i-a fost atrasă de accidentul întotdeauna semnificativ al decorului rural, de detaliile care împodobeau zidul, cornişa, ancadramentul ferestrei, colonadele sau faţada. S-au născut astfel o serie de studii avînd ca obiect pictura veche; le-au urmat altele, despre pictura miniaturală de pe manuscrise, despre vechea grafică a tipăriturilor româneşti, care vehiculează aceeaşi simbolistică a formelor ca şi decorul arhitectural. Pe această cale profesorul Nanu a devenit şi colecţionar.

Am stat de vorbă cu el în colţul său de lucru. Pe pereţi, juvaere ale picturii româneşti şi universale: opere ale lui Tattarescu şi Ressu, „Madona din Monte Luce" de un pictor din şcoala lui Rafael, „Fata cu pruncul" de un anonim din Calabria, datînd din secolul XVII, „Scenă cu vînat" de un pictor din şcoala germană, din secolul XVIII etc. In sertare, desene de preţ şi manuscrise, printre care un caiet original de poezii, proză şi desene aparţinînd Iuliei Haşdeu.

Constatări confirmate de foruri ştiinţifice

Toate descoperirile profesorului Nanu — făcute în ţară sau peste hotare — sînt obiectul unor cercetări concretizate în comunicări sau studii expuse la sesiunile ştiinţifice sau publicate în periodicele de specialitate. Din Italia a adus un bogat material documentar privind legăturile existente în domeniul arhitecturii, picturii şi sculpturii, în timpul lui Constantin Brîncoveanu, între meşterii români şi cei italieni. A urmat o comunicare expusă la una din sesiunile Societăţii de ştiinţe istorice şi filologice. Din Turcia, profesorul Nanu s-a reîntors cu o serioasă documentare asupra legăturilor dintre arhitecturile bizantină şi musulmană şi arhitectura veche românească. Şi acest material a stat la baza unei comunicări ştiinţifice, prezentată la Societatea de studii orientale. Despre valoarea acestor studii a scris pe larg Nurullah Bek, profesor la Academia de arte frumoase din Istanbul, în numărul din august 1965 al revistei constantinopolitane „Varlik".

Cercetări similare a întreprins profesorul Ion Sava Nanu şi în legătură cu relaţiile dintre arta românească şi arta din Austria, din Grecia, Iugoslavia, Ungaria şi unele ţări din orient. In mod deosebit s-a ocupat el de legăturile culturale româno-caucaziene. Vizitînd Caucazul, a putut constata aspecte inedite privind elemente de arhitectură populară românească, purtate pînă aici de oierii români care, cu secole în urmă, pe aria unei imense transhumanţe, duceau cu ei frînturi din creaţia meleagurilor natale. Apreciate de oamenii de ştiinţă gruzini, aceste constatări ale profesorului Ion Sava Nanu au primit confirmarea forurilor ştiinţifice competente. „Printre cercetătorii care au obţinut rezultate importante în scoaterea la iveală a adevărului ştiinţific privind relaţiile româno-caucaziene în epoca feudală — scrie cercetătorul K. E. Kolandjian de la Institutul de istorie al Academiei de ştiinţe din Republica Sovietică Socialistă Armenia — alături de oameni cu renume bine stabilit în ştiinţa universală, ca G. Balş, N. Ghika-Budeşti, Grigore Ionescu, Strigowski, Choisy, se numără profesorul Ion Sava Nanu din Bucureşti, care aduce elemente noi în analiza comparată a arhitecturii din regiunile României şi Caucazului".

Cercetările profesorului Nanu au privit şi Armenia. Recent, Academia de ştiinţe a R.S.S. Armenia a publicat chiar o lucrare a lui despre legăturile existente între arhitectura românească şi cea armeană în perioada feudală.

Proiecte

La o întrebare a noastră, profesorul Nanu a răspuns:

— Acum? Incerc să adun date despre contribuţia artei româneşti la dezvoltarea celei universale. Tema, generoasă, pare poate prea vastă. Mi-am delimitat însă unele sectoare. Modesta mea contribuţie vrea să privească, în această lumină, arta şi arhitectura românească din anii puterii populare.

Inainte de a ne lua rămas bun de la profesorul Nanu, privirile ne-au fost atrase de unele pagini dactilografiate, ordonat aşezate pe marginea biroului. Ghicindu-ne parcă gîndul, gazda ne-a explicat: „O lucrare despre Italia văzută de artişti români în secolele XIX şi XX". Cu acest prilej am mai aflat că profesorul Nanu a predat recent spre tipărire, la Editura ştiinţifică, o carte consacrată vieţii şi operei lui Benjamin Franklin, iar Editurii didactice şi pedagogice două manuale: „Istoria artei româneşti" pentru clasa a XII-a a liceelor de arte plastice şi „Istoria artei universale" pentru liceele de cultură generală, secţia umanistică.

★

Cu ani în urmă, lecţiile unor profesori ca Nicolae Balaban sau Petre Drăgoiescu au imprimat în sufletul elevului de liceu Nanu Sava Ion interesul pentru studiu, dorinţa de a afla — o dorinţă în care s-au ascuns sîmburele pasiunii de cercetare de mai tîrziu, dragostea pentru istoria şi arta românească. Răspunzînd pe deplin luminii primite atunci şi mai tîrziu, pe băncile facultăţii, de la profesori ca acad. G. Oprescu, profesorul Ion Sava Nanu cultivă astăzi aceleaşi pasiuni în sufletele elevilor săi.

D. TEODORU

De la Ministerul Învăţămîntului

În legătură cu folosirea programelor de învăţămînt pentru şcolile generale şi liceele de cultură generală în anul şcolar 1966/1967, se fac următoarele precizări:

Lista programelor valabile în anul şcolar 1966/1967 a fost publicată în „Gazeta învăţămîntului" nr. 858 din 15 iulie a.c.

Programele de învăţămînt ediţia 1966 au fost difuzate prin secţiile de învăţămînt raionale şi regionale, conform instrucţiunilor Ministerului Învăţămîntului nr. 70836 din 1966, cu excepţia programelor de economie politică şi socialism ştiinţific, care sînt în curs de expediere. Celelalte programe, ediţii anterioare anului 1966, date ca valabile pentru acest an şcolar, se găsesc în şcoli.

Consfătuire a profesorilor de matematică

Societatea de ştiinţe matematice a organizat la Arad, în zilele de 11 şi 12 septembrie a.c., o consfătuire cu profesorii din învăţămîntul mediu din toate regiunile, cu tema „Elemente de teoria mulţimilor şi structuri algebrice în şcoala de 12 ani".

Au fost prezentate, cu acest prilej, referatele: „Predarea teoriei mulţimilor în învăţămîntul mediu" (conf. univ. I Bîtea), „Elemente de structuri algebrice şi teoria grupurilor în geometrie" (prof. univ. D. Papuc), „Rolul noţiunilor elementare despre mulţimi în predarea algebrei la clasele IX-XII" (conf. univ. M. Reghiş), „Metodica predării teoriei mulţimilor în liceu" (prof. J. Cornea — Arad).

La începutul lungului drum de pătrundere în tainele comorilor cuprinse în rafturile bibliotecii.

O imagine obişnuită a acestui început de an şcolar: un copil, o carte, un surîs plin de optimism.

CONTINUĂRI • CONTINUARI

PROI

sine ar fi activitatea care sînt chemaţi să partic

Prezenţă bu dar şi „abse"

Vizita noastră încă în prima zi de şcoală duce concluzia că în cele mai multe cazuri imensa majoritate a elevi-au prezentat la cursuri, munoului an de învăţămînt începînd bine şi din acest punct edere. Fără îndoială că măsuri pregătitoare luate de conducerea colilor, de organele locale aut ca problema şcolarizării i frecvenţei să fie rezolvată i din prima zi de şcoală. La septembrie, la cele mai multe şcolile generale din raionul Bi, toţi copiii de vîrstă şcolară au luat loc în bănci. Chiar şi acande în anii trecuţi s-au întîmpi dificultăţi în această privinţă — şcolile din comunele Pia, Pogoanele, Luciu — începutul cestui an atestă progrese. Elei căror şcolarizare era o pro ă în anul şcolar trecut au v la cursuri din prima zi.

In cele mai multe oli au fost prezente şi cadrele dactice. Şi totuşi...

Cînd am ajuns, îneună cu şeful secţiei raionale învăţămînt la Şcoala generală Cernăteşti, directorul şcolii toc expediase sfatului popular o esă în care relata că nu poate începe anul şcolar în bune con i din cauza neprezentării la pos a unor cadre didactice. Din c 12 profesori încadraţi la clasele -VIII s-au prezentat la şcoală ar 4. Indiferent de motivele entelor, este clar că în asemenea nditii cursurile se vor desfăşur cu improvizări care, oricît de i pirate ar fi, nu pot salva mare lru.

De altfel, problem nu priveşte numai şcoala din rnăteşti. In raionul Mizil, din 98 e cadre didactice repartizate nul acesta s-au prezentat la puri pînă la data de 15 septem ie doar 58. Nici chiar cei transferaţi la cerere nu au ajuns toţi l locurile de muncă. Desigur că nţi vor veni la catedră în zilele re urmează. Ei trebuie să ştie însă, din cauza lor, s-a comprom nu numai munca la clasă (cu ate că s-au luat măsuri de suplire), ci şi exemplul de punctualate care se cere educatorului.

Vizitele pe care le-am făcut în şcoli la 15 septembrie e-au relevat şi necesitatea unei ocupări mai atente faţă de o problemă care a fost în unele locuri neglijată şi în anii trecuţi şi care continuă să fie rezolvată pe alocuri pe criterii străine de interesul învăţămîntului. Este problema continuităţii profesorilor. La Sopoca, depildă, profesorii de ştiinţe naturale au primit să lucreze nu cu aceiaşi elevi, ci cu aceleaşi clase ca anul trecut, pentru a nu fi nevoiţi să pregătească o materie nouă.

Tot în rîndul „absenţelor" se cuvine menţionat faptul că în laboratoarele şcolilor din raionul Buzău nu există substanţele chimice necesare experienţelor. Unele din acestea nici nu vor exista, deoarece lipsesc chiar din catalogul întreprinderii „Reactivul".

In schimb apar unele lucruri „în plus". La Şcoala generală din comuna Aldeni, directorului i s-a pus încă din preziua deschiderii o problemă pe care nu ştia cum s-o rezolve. Organele care difuzează manualele şcolare au trimis pe adresa şcolii, cu factură, cîteva sute de manuale pe care le mai primise odată înainte. Este clar că ele trebuiau îndreptate spre altă şcoală, care acum le-o fi aşteptînd cu nerăbdare. Dar cum lucrurile n-au putut fi lămurite, problema a rămas să fie „rezolvată" la decartare.

Toate aceste neajunsuri pot fi — şi trebuie să fie — înlăturate cît mai repede. Există condiţiile necesare pentru aceasta, există toate datele în măsură să permită, de la început, o bună pornire a muncii.

★

La festivitatea de deschidere, exprimîndu-şi recunoştinţa pentru condiţiile pe care partidul le-a creat învăţămîntului, cadrele didactice şi elevii şi-au manifestat hotărîrea de a munci astfel încît rezultatele muncii lor să însemne un nou succes al şcolii. Le urăm să-şi îndeplinească cu cinste acest angajament.

ISTORIA ŞCOLII ROMÂNEŞTI

Istoricul Facultăţii de matematică din Bucureşti (1863—1948), prof. univ. N. Mihăileanu, *Din istoria învăţămîntului oral al tehnicii vechi româneşti* de prof. univ. G. C. Giurescu, *Începuturile învăţămîntului universitar din România* de prof. univ. St. Bîrsănescu, *Revistele de popularizare a ştiinţei în sprijinul învăţămîntului public în sec. al XIX-lea* de prof. emerit I. Popescu-Teiuşan, *Şcoala şi gîndirea pedagogică din România între anii 1944—1947* de lector univ. Ion Stanciu, *Contribuţii la istoria învăţămîntului chimiei în România* de lector univ. ing. D. Todericiu, *Istoria învăţămîntului superior în România* de colectivul condus de prof. univ. Ştefan Pascu, *Istoricul învăţămîntului din Transilvania în prima jumătate a secolului al XIX-lea* de V. Curticăpeanu, precum şi de alte lucrări semnate de prof. univ. dr. docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei, de conf. univ. I. Ivanov, prof. Dinu Moroianu, Virgil Molin, V. Galici, Vasile Netea, Al. Toth, Gh. Iscru, Gh. Pîrnuţă, Octavian Ionescu, Nicolae Isac, S. Purcărete, Emil Domocoş, Ioan Giolan, N. Adăniloaie, I. Protopopescu, I. Cojocaru, C. Dinu, I.M. Ştefan etc.

Publicarea acestor lucrări, înmulţirea studiilor de specialitate despre istoria învăţămîntului apărute în diverse periodice şi îndeosebi, elaborarea primului volum din Istoria şcolii româneşti vor constitui un valoros act de cultură.

Al treilea Congres interbalcanic al matematicienilor

În Capitală se desfăşoară lucrările celui de al III-lea Congres interbalcanic al matematicienilor. În numele cititorilor „Gazetei învăţămîntului", am adresat cîteva întrebări în legătură cu acest congres academicianului NICOLAE TEODORESCU, decanul Facultăţii de matematică.

Care este semnificaţia congresului ca manifestare ştiinţifică internaţională?

— Cel de al treilea Congres internaţional al matematicienilor continuă un şir de manifestaţii ştiinţifice cu caracter internaţional, înscriindu-se pe linia unor tradiţii începute cu peste trei decenii în urmă. Prin el, Uniunea interbalcanică a matematicienilor, creată în 1934, îşi va relua activitatea desfăşurată în trecut, dezvoltînd-o şi amplificînd-o cu scopul de a strînge relaţiile dintre ţările balcanice într-un domeniu atît de important al vieţii ştiinţifice, cum este cercetarea matematică. Cooperarea ştiinţifică contribuie în cea mai largă măsură la apropierea dintre popoare şi, din acest punct de vedere, cel de al III-lea Congres interbalcanic al matematicienilor capătă o importantă semnificaţie atît prin realizările sale, cît şi prin perspectivele pe care le deschide.

Ce ne puteţi spune în legătură cu volumul lucrărilor congresului?

— Numărul mare de domenii în care se desfăşoară astăzi cercetarea matematică dă o deosebită amploare acestui congres, ale cărui lucrări sînt repartizate în 8 secţii: o secţie de algebră şi logică matematică, două secţii de analiză matematică, geometrie şi topologie, secţii de teoria probabilităţilor şi statistica matematică, mecanică şi astronomie, matematici aplicate, precum şi o secţie privind învăţămîntul şi istoria matematicii. Acest program bogat este grăitor pentru varietatea preocupărilor matematicienilor din ţările participante. În cadrul lui se prezintă peste 300 de comunicări. Pentru a sugera sumar cadrul actualului congres în comparaţie cu cele precedente, este suficient să observăm că în 1937, la cel de al II-lea congres, care a avut loc tot în Bucureşti, programul comporta circa 60 de comunicări. Aceasta arată că munca nobilă de cercetare ştiinţifică şi în particular de cercetare matematică ocupă în prezent în ţările balcanice un loc aproape de neînchipuit cu 30 de ani în urmă şi că dorinţa de colaborare ştiinţifică este astăzi impunătoare, constituind o premisă din cele mai promiţătoare pentru viitorul Uniunii interbalcanice a matematicienilor.

În şedinţele plenare ale congresului luăm cunoştinţă de realizările şcolilor şi colectivelor de cercetare din ţările participante — Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Turcia şi ţara noastră. Astfel avem în faţă fondul comun cu care pornim să ne împletim preocupările. În şedinţele pe secţii, se prezintă numeroase comunicări care ne ajută să cunoaştem în adîncime problemele respective.

Cum apreciaţi congresul ca punct de intersecţie al gîndirii matematicii din ţări diferite?

— Desigur, se remarcă în program orientări specifice fiecărei şcoli, şi aceasta contribuie fructuos la creşterea cîmpului de investigaţie al tuturor, la schimbul de idei şi la sugestii de colaborare complexă.

Un congres nu este numai o dare de seamă vastă asupra unor realizări remarcabile, ci în acelaşi timp un prilej fericit de cunoaştere reciprocă, de stabilire de contacte, de discuţii libere care, adesea, sînt preambulul unor legături trainice ce se amplifică considerabil în viitor. Tinerii cercetători, larg reprezentaţi în acest congres, prin entuziasmul lor, prin curiozitatea lor vie, prin dinamismul lor, vor asigura continuarea colaborării rodnice pe care o dorim şi, deci, întărirea permanentă a Uniunii interbalcanice, care îşi reia activitatea sub semnul prieteniei, în condiţii cît se poate de promiţătoare.

Una dintre secţiile congresului tratează probleme ale învăţămîntului matematic. Ce a determinat pe organizatori să pună în discuţie această problemă?

— Învăţămîntul este baza solidă şi fecundă a cercetării. O deosebită însemnătate are aici liceul, în care tineretul îşi caută vocaţiile. Zorile investigaţiei matematice sînt foarte timpurii şi ele trebuie să fie luminate de studiul deschizător de orizonturi din liceu. La rîndul lui, învăţămîntul superior cultivă răsadurile fragede şi dornice de a creşte preluate din pepiniera liceului. De aceea problemele învăţămîntului matematic constituie un obiectiv de seamă al unui congres care îşi îndreaptă ochii spre viitor.

Programul congresului nostru comportă importante probleme legate de învăţămîntul matematic. Ascultăm în cadrul lui comunicări privind introducerea mecanicii şi a calculului probabilităţilor în licee, predarea matematicii în clase cu elevi selecţionaţi, puncte de vedere cu privire la predarea geometriei, la modernizarea predării algebrei şi a teoriei mulţimilor. Are loc de asemenea o trecere în revistă a problemelor învăţămîntului matematic în liceu discutate la Congresul internaţional de matematici care a avut loc la Moscova în luna august.

Nu lipsesc nici probleme ale învăţămîntului matematic superior, legate îndeosebi de modernizarea acestuia. Discutăm şi despre introducerea analizei operaţionale în programele analitice ale facultăţilor de matematici.

Sînt de prevăzut discuţii ample şi schimburi de vederi din care vor rezulta informaţii, sugestii şi învăţăminte folositoare. Profesorii de liceu participă activ la dezbaterile congresului, aducînd contribuţii foarte preţioase, făcînd sugestii pentru adaptarea învăţămîntului matematic la stadiul actual al dezvoltării ştiinţelor matematice.

Ce concluzii de ordin general se pot trage pînă acum din desfăşurarea congresului pe baza programului ce şi l-a propus?

— Un program nu este decît un cadru, dar tocmai prin această calitate el este grăitor. Conceput pe baza contribuţiei, care se dovedeşte foarte bogată, a numeroşi matematicieni — peste 70 de oaspeţi străini şi un număr important de matematicieni din ţara noastră — programul congresului atestă, o dată cu valoarea sa, şi dorinţa vie de afirmare a realizărilor rezultate dintr-o colaborare prietenească. În aceste condiţii, Uniunea interbalcanică a matematicienilor îşi reia activitatea sub auspicii care sînt semnul reuşitei şi îndreptăţesc cele mai frumoase speranţe de viitor.

HARALAMBIE LEREA

Învăţători, profesori, diriginţi!

Citiţi şi răspîndiţi în rîndul părinţilor revista

COLOCVII

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii din unităţi de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piaţa Scînteii, Bucureşti 40.139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 865
Vineri 23 sept. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

PE MELEAGURILE DIN CARE S-A ÎNĂLȚAT GENIUL POETULUI

„Și s-a pornit apoi cuvînt ! / Și patru margini de pămînt / Ce strimte au fost în largul lor, / Cînd a pornit s-alerge în zbor / Acest cuvînt mai călător / Decît un vînt". Venind pe poteci, prin păduri și poiene, din toate marginile zărilor, sute de călăreți au adus în satul natal al marelui nostru poet care a imaginat grandioasa „Nuntă a Zamfirei" vestea marii sărbători. În lumina acestor zile de toamnă, Hordoul de altă dată, care poartă astăzi numele poetului, a devenit o imensă scenă naturală unde flăcăi și fete de pe meleagurile someșene, înveșmîntați în splendidele tradiționale straie țărănești de sărbătoare, au alcătuit alaiul unei feerice nunți simbolice închinate împlinirii a o sută de ani de la nașterea poetului George Coșbuc.

Înaripatele versuri ale poetului au răsunat vibrant de pe podiumul acestei uriașe sărbători populare, umplînd sufletele de emoție și împletindu-se într-un tot unic cu ritmurile horelor, cu melodiile strunite pe viorile ceterașilor, cu minunatul colorit al alesăturilor din frumoasele costume someșene, cu tradiționalele datini ale drușteloor, ale stegarilor, ale purtătoarelor de busuioc și de boabe de grîu, cu urările chemătorilor și cu strigăturile, cu toate acele forme de manifestare ale simțămintelor poporului, față de care poetul se simțea a fi „suflet în sufletul" și „inimă din inima" lui. Aici a fost leagănul copilăriei poetului, de aici, din simțirea oamenilor acestor locuri, s-a înălțat seva care a alimentat geniul celui ce a ajuns să cuprindă în sufletul său aspirațiile, „bucuria și amarul" unui întreg popor.

Sărbătorirea poetului de la Hordou a fost o sărbătoare a întregii țări, căci pretutindeni, în toate orașele și satele pe care le cuprinde țara în toate cele patru zări, am închinat în aceste zile gînduri de caldă pietate față de opera marelui creator. Academicieni și profesori, cercetători și scriitori din țară și de peste hotare s-au întîlnit la București într-o sesiune de comunicări științifice a Academiei pentru a schimba idei despre nepieritoarea operă a poetului, despre dragostea acestuia pentru pămîntul și poporul românesc, despre locul lui în cultura universală, despre rara perfecțiune a creației sale. La Cluj, la Ploiești, la Sibiu s-au deschis expoziții, s-au organizat medalioane și seri literare, simpozioane sau sesiuni științifice ale filialelor Societății de științe istorice și filologice.

Și pretutindeni, numele și sărbătorirea poetului au fost legate într-un fel sau altul de școală. Mulțimile de oameni din Hordou s-au adunat în curtea școlii, sesiunea Societății de științe istorice și filologice care a cuprins un impresionant număr de participanți s-a desfășurat în aula liceului „George Coșbuc" din Năsăud, același liceu în care poetul a condus cîndva binecunoscuta Societate literară „Virtus Romana Rediviva" și tot în școli mii de elevi au recitat cu emoție versurile poetului la festivitățile închinate centenarului.

Resursele interne ale procesului de învățămînt

Dezvoltarea socială în lumea contemporană cunoaște un ritm nemaiîntîlnit în istorie. Această accelerare a dezvoltării, precum și revoluția realizată în știința și tehnica contemporană au pus pe ordinea de zi a problemelor pedagogice contemporane găsirea unor soluții care să rezolve contradicția între această dezvoltare impetuoasă și posibilitățile de asimilare — oarecum limitate — ale elevilor.

În rezolvarea acestei contradicții s-au conturat două soluții : una extensivă și alta intensivă. Prin soluția extensivă se preconizează mărirea duratei învățămîntului. În acest sens, s-a preconizat și s-a trecut, în țara noastră, de la învățămîntul general de 7 ani la cel de 8 ani (și, în perspectivă, de 10 ani), de la școala medie de 11 ani, la liceul de 12 ani. Desigur, este o soluție valoroasă și necesară. Dorim, însă, să atragem atenția și asupra altei soluții care ni se pare de mult mai mare eficacitate psiho-pedagogică, pe care o vom numi, în mod convențional, „valorificarea resurselor interne ale procesului de învățămînt" și care, după părerea noastră, trebuie neapărat conjugată celei dintîi.

Ce înțelegem prin resursele interne ale procesului de învățămînt?

Utilizarea mijloacelor moderne, ca și aplicarea ciberneticii în procesul de învățămînt nu pot da decît soluții parțiale rezolvării contradicției dintre creșterea impetuoasă a cuceririlor științei și tehnicii și posibilitățile limitate de asimilare a acestor cuceriri de către elevi. Ca atare, în mod firesc, soluția trebuie căutată în dezvoltarea (creșterea) acestor posibilități ale elevilor. Lucrările de pedagogie științifică, precum și cele de psihologie școlară subliniază tot mai mult ideea posibilității dezvoltării potențelor psihice ale copilului contemporan. Dar practica pedagogică nu valorifică în deplină măsură această teză științifică modernă. De aceea, considerăm că nu poate fi lipsită de importanță discutarea modalităților de valorificare a „resurselor interne" ale procesului de învățămînt în scopul optimizării lui.

Se impune ca, în organizarea, în conținutul și, mai ales, în desfășurarea procesului pedagogic să se valorifice în mai mare măsură și mai rațional potențele psihice ale elevului. Este necesară o mai intensă preocupare pentru trezirea la elevi a interesului față de cunoaștere și, în general, față de căutarea unei motivații superioare.

Trezirea interesului este o premisă de mare importanță pentru asimilarea cunoștințelor de către elevi, fiindcă în scoarță se creează zone de excitabilitate optimă, zone în care legăturile nervoase se formează cu mai multă ușurință și sînt mai trainice.

O altă sursă de optimizare a procesului de învățămînt se află în cultivarea și dezvoltarea creativității gîndirii, explicîndu-se mecanismele psihologice ale acesteia. De altfel, cercetarea psihologică din țara noastră manifestă preocupări permanente pentru studierea creativității gîndirii (Al. Roșca și S. Zörgö). Ideea că aptitudinile creatoare pot fi deliberat și măsurabil dezvoltate este foarte valoroasă, nu numai pentru cercetarea psihologică, ci mai ales pentru practica pedagogică. Pedagogii practicieni vor putea obține succese remarcabile pe linia sporirii eficienței procesului de învățămînt, dacă se vor preocupa în mai mare măsură de stimularea la elevi a gîndirii creatoare și a elementelor acesteia (fluiditatea, flexibilitatea și originalitatea). De asemenea, trebuie apreciate și notate aspectele creatoare ale gîndirii (să nu ne mulțumim cu răspunsuri stereotipe, învățate pe de rost din cărți sau reproduse ca un ecou, după explicațiile noastre). Este necesar să încurajăm și să popularizăm orice manifestare creatoare a elevilor, orice acțiune a lor pe linia descoperirii unor soluții noi, neobișnuite. Ar trebui să se facă mai mult loc, în procesul predării, propunerii de probleme care să fie soluționate de către elevi și introducerii procedeelor logicii inductive, formulării de ipoteze, comparații, analogii etc. Se pare că procedeele inductive stimulează în mai mare măsură activitatea psihică a elevului.

Printre preocupările noastre pentru sporirea eficienței muncii didactice trebuie să se înscrie și aceea de formare la elevi a deprinderilor de muncă intelectuală independentă. Dintr-o anchetă pe care am făcut-o în rîndul a 82 de studenți, am putut constata că problema formării deprinderilor de muncă independentă se află într-o măsură în preocupările cadrelor didactice care predau la clasele I—IV și V—VIII, dar că pe treptele mai înalte ale învățămîntului aceasta este neglijată. Așa se explică și greutățile pe care le întîmpină în studiul individual studenții anului I. Or, în acțiunea pentru calitate în procesul de învățămînt, formarea deprinderilor de muncă intelectuală independentă ocupă o poziție cheie, căci posibilitățile de asimilare a cunoștințelor, ca și cele de investigație, sînt condiționate de aceste deprinderi.

Sporirea eficienței procesului de învățămînt este problema cea mai importantă a practicii pedagogice. Pentru rezolvarea ei, depun eforturi unite psihologii și pedagogii, cercetătorii și practicienii. Direcțiile și soluțiile de rezolvare sînt cele cunoscute și pomenite la începutul acestor rînduri.

Credem că limitele acestor soluții vor putea fi depășite dacă cercetarea teoretică aplicativă și practica pedagogică se vor orienta spre valorificarea „resurselor interne" ale procesului de învățămînt (interese, curiozitate științifică, spirit de observație, gîndire creatoare, motivație etc.).

Lector univ. ION DRĂGAN
Timișoara

ÎN ACEST NUMĂR:

Condiția specifică și reflexul ei în predare — pag. 2

Comisia diriginților în liceul de specialitate — pag. 2

Comunicare vie cu istoria — pag 3.

CENTVM ANNI ACADEMIAE

În viața poporului român știința — factor determinant al dezvoltării bazei tehnice-materiale a socialismului și parte esențială din frontul construcției socialiste — a devenit un adevărat motor al continuei întăriri a relațiilor socialiste de producție și un element determinant în desfășurarea revoluției culturale. Prin aceasta ea s-a ridicat de la preocuparea unor cercuri de știință angajate în problemele lor de ramură, la rangul unei însemnate probleme de stat, așezată în centrul atenției partidului și guvernului. Această poziție nouă a științei, proprie statului socialist, a dus la o multilaterală dezvoltare a acesteia — datorită căreia în toate ramurile de activitate științifică au fost înregistrate rezultate cunoscute astăzi și apreciate pînă departe peste hotare — contribuind astfel la ridicarea prestigiului internațional al științei românești și la întărirea continuă a tradiției sale progresiste.

Cu ani în urmă Lenin scrisese că **„înaintarea spre comunism nu se poate concepe fără o tehnică creată pe baza celor mai noi realizări ale științei"**. Acest imperativ categoric al construcției socialiste, atît de strîns legat de dezvoltarea științei și tehnicii — a fost și este tradus în viață, în permanență la noi, prin activitatea celui mai înalt for științific al țării — Academia Republicii Socialiste România. Munca celor peste 2 000 de cercetători, lucrînd în cele 33 de institute și 7 centre de cercetare științifică ale Academiei, în condiții materiale și ideologice corespunzătoare ritmului urmărit și obiectivelor propuse, contribuie din plin la promovarea progresului științific și tehnic al țării.

Vorbind despre acest progres, în cuvîntul de închidere rostit la plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966 — tovarășul Nicolae Ceausescu afirma că **„promovarea progresului tehnic impune intensificarea activității de cercetare științifică și valorificarea pe scară largă în producție a realizărilor științei și tehnicii contemporane"**. Organizînd munca de cercetare științifică în institutele sale proprii, Academia a creat condițiile necesare desfășurării activității de creație a unor încercate și numeroase cadre de specialiști, în pas cu cele mai înaintate cerințe ale vremii.

Depozitară a unei seculare tradiții, urmașă a acelei „Societăți literare române" formată la 1 aprilie 1866 în baza decretului locotenenței domnești a Principatelor Unite Române, în scopul de a deveni organul central pentru „dezvoltarea unitară a limbii literare și a culturii întregului popor român", Academia a preluat și valorificat îndemnurile marilor înaintași care s-au numărat printre primii săi membri, ca I. Eliade-Rădulescu, Timotei Cipariu, Vasile Alecsandri, C. Negruzzi, Gh. Barit, V. Babeș, Al. Hurmuzache, I. Sbierea, I. Hodoșiu și alții.

Începînd din acei ani și pînă în zilele noastre, însemnați oameni de știință și de litere, artiști de geniu, reprezentanți ai artei și culturii românești au făcut parte dintre membrii Academiei. Spiru Haret, Gh. Titeica, D. Pompei și alți mari savanți și ilustri patrioți s-au numărat printre membrii Academiei.

Astăzi la Academia Republicii Socialiste România se realizează valoroase lucrări științifice originale de un număr mereu mai mare de savanți, oameni de știință și cercetători, ale căror capacități de creație, orientate pe baza concepției marxist-leniniste, se reflectă în întregime în realizările științei și tehnicii românești.

Matematicienii români — reprezentanți ai unei valoroase tradiții matematice naționale — au adus în domeniile analizei funcționale, teoriei funcțiilor, geometriei diferențiale și algebrei importante contribuții originale, care au constituit elemente importante în dezvoltarea științelor matematice.

Fizicienii români s-au ilustrat amplu în studiul interacțiunii particulelor elementare, în special în privința structurii nucleelor atomice și interacțiunii dintre particule în diferite stări de agregare. Cercetările lor au înregistrat serioase progrese în fizica nucleară, radiochimie, radiobiologie, aplicațiile tehnologice ale izotopilor stabili, structura radionucleizilor, fizica solidului etc.

Cercetările chimiștilor români au permis obținerea de noi date în studiul heteropolianionilor în echilibrul acidobazic și oxidoreducător ai lor și studiul amestecurilor binare de săruri topite. Chimiștii noștri au elucidat unele probleme ale naturii legăturii chimice din unele combinații coordonative. Ei au obținut apreciabile rezultate în cercetările întreprinse în domeniul polimerilor termostatici, în studierea experimentală a unor hidrocarburi etc.

Biologii români au dezvoltat și îmbogățit, prin efectuarea unor lucrări și cercetări aflate în strînsă legătură cu elaborarea lucrărilor fundamentale despre flora și fauna patriei, botanica și zoologia. Lucrări științifice valoroase au fost elaborate cu privire la fenomenul echilibrului ionic din organismul animal. Preocuparea de a clarifica din punct de vedere teoretic mecanismele desfășurate la nivelul celulei în citofiziologie, a contribuit la dezvoltarea unor aspecte importante din această ramură a științei.

Geologii români au atacat cu curaj importante probleme de sedimento-geneză, aducînd date noi în interpretarea unor fenomene specifice ale acestora.

Progrese asemănătoare au fost înregistrate în domeniul științelor tehnice. Au fost elaborate noi teorii și procedee de lucru, în domeniul mișcării fluidelor grele cu suprafață liberă, a fost extinsă teoria stabilității sistemelor neliniare la sisteme cu mai multe neliniarități, au fost analizate rețelele electrice, cercetate aspecte specifice din procesul de ardere a combustibililor lichizi și gazoși.

Prof. univ. GH. MASTACAN

(Continuare în pag. 4-a)

O aripă a actualului sediu al Academiei Republicii Socialiste România.

DISCUȚIE CU PROFESORI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SERAL

CONDIȚIA SPECIFICĂ ȘI REFLEXUL EI ÎN PREDARE

Optimism pedagogic îndreptățit ● Premise care trebuie avute în vedere la conceperea muncii ● Decalajul poate fi recuperat ● Soluții la îndemîna tuturor profesorilor ● Simplificarea nu e o soluție

Aflîndu-se în cea de a patra săptămînă de la deschiderea cursurilor, secțiile serale ale liceelor de cultură generală au depășit etapa începutului de an, cu inerentele probleme de organizare. Profesorii, după recapitularea materiei predată în clasa anterioară, au trecut la predarea propriu-zisă a materiei care va fi studiată în acest an școlar. Este momentul în care capătă contururi precise căutările pentru cele mai potrivite soluții pedagogice și metodice în măsură să asigure elevilor o bună pregătire, temeinice cunoștințe de cultură generală, științifice și tehnice. În scopul cunoașterii problemelor specifice pe care le ridică munca profesorilor de la secțiile serale, și mai ales a preocupărilor legate de soluționarea lor optimă, gazeta noastră a inițiat o discuție la care au participat profesori de la secțiile serale ale liceelor de cultură generală nr. 1 și nr. 4 din orașul Ploiești.

Înainte de a trece la fondul problemelor, prof. Maria Neagu, director adjunct pentru secția serală a Liceului nr. 4, și prof. A. Dabija, cu aceeași funcție la Liceul nr. 1, au ținut să sublinieze prestigiul pe care l-a căpătat, an de an, învățămîntul seral.

Const. Rădoi (redactor): Prin prestigiu trebuie să înțelegem prestigiul învățămîntului seral în general, sau al secțiilor serale de la licele nr. 1 și 4?

Prof. M. Neagu: Este vorba, firește, în primul rînd, de prestigiul secțiilor noastre serale, pe care-l putem cunoaște direct. El a fost cîștigat prin rezultatele obținute la examene de bacalaureat și la concursurile de admitere în învățămîntul tehnic și superior, ca urmare, bineînțeles, a muncii mai bune desfășurată de profesor.

Anul acesta, din datele pe care le cunoaștem pînă acum și care nu sînt complete, 15 absolvenți ai secției serale au fost admiși în învățămîntul superior la institute politehnice și la universitate.

Prof. A. Dabija: În legătură cu această problemă, aș dori să relatez un fapt. În vară am fost membru într-o comisie de bacalaureat. Nu mică mi-a fost bucuria recunoscînd într-unul dintre ceilalți membri ai comisiei un fost elev al secției serale a liceului nostru. Așadar, prestigiul de care vorbea tov. Neagu este, indiscutabil, legat de munca profesorilor, această rămînînd în condițiile de care dispune acum, factorul esențial, firește, nu unicul, dar cel mai important care determină rezultatele ce se pot obține.

Const. Rădoi: Cred că este binevenită această precizare pentru ca, în condițiile actuale de selecționare a elevilor, se asigură claselor o componență omogenă și capacitatea deplină a însușirii în ritm mai uniform a cunoștințelor prevăzute în programă.

Prof. A. Dabija: Acest lucru este exact. Și noi selecționăm elevi cu un nivel de cunoștințe mai apropiat de cerințele învățămîntului mediu pentru că, într-adevăr, numărul candidaților la secția serală depășește pe al celor de la cursurile de zi. Aceasta însă nu soluționează integral problema premiselor de la care pornește predarea în clasa a IX-a a secției serale. După mine, greutatea cea mai mare, de soluționarea căreia depinde apoi întreaga muncă a profesorului de-a lungul celor 4 ani de curs, se datorește faptului că elevii primei clase a liceului seral, a IX-a, reîncep învățămîntul de cultură generală după o întrerupere de cîțiva ani. Volumul lor de cunoștințe de cultură generală este, deci, diminuat prin aceasta față de cel al elevilor din aceeași clasă a cursurilor de zi. Așadar, prima problemă, de importanță esențială, pe care o are de soluționat profesorul care predă la această clasă a școlii serale, este ca în timp scurt să recupereze golurile.

Const. Rădoi: Decalajul este, într-adevăr, o greutate. Există însă o împrejurare specifică învățămîntului seral, care facilitează recuperarea, dacă, bineînțeles, o avem în vedere atunci cînd ne concepem munca, pe o perioadă mai îndelungată, și anume, deosebirea de vîrstă față de elevii cursurilor de zi. Elevii de la seral au o motivare a învățării mai precisă și maturitatea pentru a înțelege mai profund unele probleme ale cunoașterii științifice sau artistice. La limba română de pildă, după ce au fost înlăturate lacunele provocate de întreruperea studiului, înțeleg într-o mai mare măsură esența fenomenului literar. Experiența de muncă și de viață înlesnește această înțelegere. Acest element este folosit de profesorii de chimie, fizică, matematică etc. atunci cînd își propun să utilizeze în predare experiența practică de la locul de producție al elevilor. Generalizarea teoretică este, astfel, înlesnită. Însușite pe o asemenea bază, cunoștințele sînt totodată și mai temeinice.

Prof. Viorica Spirea: Predau fizica de 6 ani la secția serală a Liceului nr. 4, timp în care am reușit să-mi formez o părere asupra nivelului de pregătire al elevilor, asupra greutăților întîmpinate de profesori și, în funcție de acestea, a soluțiilor menite să asigure asimilarea unui volum de cunoștințe cît mai mare. În ce privește puterea de înțelegere, trebuie să recunosc că elevii seraliști înțeleg ușor lecția, cu atît mai ușor cu cît folosesc în predare experiența lor practică, pătrund mai bine fenomenele și fac repede legătura cu practica. De menționat că și la seral avem, vîrfuri, elevi cu capacități deosebite, care strălucesc ca și colegii lor de la zi, cu aptitudini deosebite.

Const. Rădoi: Cu toate că la vremea lor unii dintre ei n-au reușit la examenul de admitere în liceu, ceea ce a determinat pe unii dintre colegii noștri profesori să considere că ei ar avea mai puține însușiri pentru studiul teoretic.

Prof. Traian Popescu: Procesul dezvoltării capacităților intelectuale este neîntrerupt și ascendent, contactul cu producția, cu viața, a favorizat acest proces și în nici un caz nu putem face abstracție de el. De aceea, secretul înțelegerii sau neînțelegerii unui fenomen predat de profesor la lecție nu trebuie căutat în altă parte. În marea lor majoritate, elevii seraliști confirmă cel mai deplin optimism pedagogic. De aceea, cînd apar unele insuccese, cauzele trebuie căutate în modul cum am predat lecția.

Prof. V. Spirea: Vîrfurile de care vorbeam sînt constituite din elevii care urmăresc ca după absolvirea cursurilor să urmeze un institut de învățămînt superior. Ei sînt, deci, interesați să acumuleze lecție de lecție cunoștințe temeinice, lucrează problemele date pentru acasă, pun întrebări la ore, aduc completări cu fenomene observate de ei în procesul de producție. Totodată, există elevi al căror volum de cunoștințe este, cu toate străduințele noastre, mediocru. Nu pentru că aceștia n-ar dori să-și continue studiile în învățămîntul superior sau tehnic, și nici pentru că puterea de înțelegere ar fi mai mică, ci, cred eu, datorită unei slabe motivări. Pentru a face față atît cerințelor producției cît și celor ale școlii, elevul seralist trebuie să depună o muncă încordată și sistematică timp de patru ani. Cine este hotărît și reușește să-și organizeze timpul liber astfel încît să consolideze cunoștințele din clasă prin studiu și exerciții individuale nu poate avea decît rezultate foarte bune.

Const. Rădoi: Se ridică, astfel problema complexului de măsuri la îndemîna profesorului pentru a stimula și forma o astfel de hotărîre, pentru a o menține pe toată durata școlarității. Este în fond, o problemă de educație care poate fi urmărită atît la orele de diriginție, cît și de către fiecare profesor în parte.

Prof. Maria Carabugeanu: O particularitate a elevilor noștri (datorită vîrstei pe care o au) este aceea că la ei se dezvoltă memoria logică și slăbește, o dată cu vîrsta, memoria mecanică.

Const. Rădoi: Înțeleasă greșit această particularitate, poate genera greșeli de predare. A absolutiza memoria logică mi se pare o greșeală tot atît de mare ca și aceea de a-ți fundamenta lecțiile numai pe capacitatea de memorare.

Prof. Maria Carabugeanu: Evident, părerea că elevii „trebuie numai să înțeleagă" este dăunătoare și profund greșită, este una dintre cauzele lipsei de cunoștințe solide ale elevilor din școlile serale. Experiența mi-a arătat că elevilor trebuie să li se explice că nu este suficient să înțeleagă, ci trebuie să și repete sistematic materialul. Numai în felul acesta sistemul de însușire a cunoștințelor rămîne întreg, consolidat, deoarece legăturile temporare care se formează în procesul studiului necesită o întărire permanentă prin repetiții. De aceea la lecțiile de matematică, în verificarea cunoștințelor, întreb și din lecțiile precedente, teoremele, regulile mai importante, care au legătură cu lecția de zi.

Toate particularitățile elevilor amintite mai sus sînt condiționate de participarea lor la munca productivă și de vîrsta lor. De aceea, particularitățile care ușurează procesul instructiv-educativ în școală sînt: tendința conștientă de a-și atinge scopul, caracter independent și spirit de inițiativă, număr mare de asociații cînd asimilează cunoștințele noi, tendința de a aprofunda, de a folosi cunoștințele în practică și memoria logică.

În psihologia elevilor noștri însă, există și trăsături care îngreunează procesul instructiv de cunoaștere. Ele sînt determinate, așa cum se arăta la începutul discuției, de vîrsta elevilor și de greutatea pe care o au) este aceea că la ei se dezvoltă memoria logică și slăbește, o dată cu vîrsta, memoria mecanică.

Const. Rădoi: Înțeleasă greșit această particularitate, poate genera greșeli de predare. A absolutiza memoria logică mi se pare o greșeală tot atît de mare ca și aceea de a-ți fundamenta lecțiile numai pe capacitatea de memorare.

Prof. Maria Carabugeanu: Evident, părerea că elevii „trebuie numai să înțeleagă" este dăunătoare și profund greșită, este una dintre cauzele lipsei de cunoștințe solide ale elevilor din școlile serale. Experiența mi-a arătat că elevilor trebuie să li se explice că nu este suficient să înțeleagă, ci trebuie să și repete sistematic materialul. Numai în felul acesta sistemul de însușire a cunoștințelor rămîne întreg, consolidat, deoarece legăturile temporare care se formează în procesul studiului necesită o întărire permanentă prin repetiții. De aceea la lecțiile de matematică, în verificarea cunoștințelor, întreb și din lecțiile precedente, teoremele, regulile mai importante, care au legătură cu lecția de zi.

Toate particularitățile elevilor amintite mai sus sînt condiționate de participarea lor la munca productivă și de vîrsta lor. De aceea, particularitățile care ușurează procesul instructiv-educativ în școală sînt: tendința conștientă de a-și atinge scopul, caracter independent și spirit de inițiativă, număr mare de asociații cînd asimilează cunoștințele noi, tendința de a aprofunda, de a folosi cunoștințele în practică și memoria logică.

În psihologia elevilor noștri însă, există și trăsături care îngreunează procesul instructiv de cunoaștere. Ele sînt determinate, așa cum se arăta la începutul discuției, de vîrsta elevilor și de greutatea pe care o întîmpină elevii cînd e vorba de idei abstracte, de varietatea vocabularului și de memorarea precisă a faptelor și datelor. De aceea, activizarea metodelor de predare reprezintă o condiție indispensabilă pentru însușirea cu succes de către elevi a cunoștințelor, întrucît procesul însușirii materiei de învățămînt se desfășoară după o zi de muncă, deci, în condiții de oboseală.

Prof. Traian Popescu: În munca profesorului de la cursul seral, un loc important îl ocupă preocuparea pentru modul cum se realizează fixarea cunoștințelor. Împreună cu tov. A. Dabija am examinat locul în lecție și rolul fixării cunoștințelor. Am folosit fixarea pe unități mai mici. Astfel, într-o lecție de fizică aleg noțiunile de bază pe care urmează să le predau, le împart în unități și mă gîndesc din timp la căile de a realiza fixarea după fiecare unitate în parte. Numai după ce m-am asigurat că o unitate a fost însușită și reținută în esența ei, trec mai departe. Acest procedeu nu exclude fixarea finală, dar îi conferă un caracter mai aparte, referindu-se mai ales la chestiunile de legătură a noțiunilor fixate anterior pe unități.

Const. Rădoi: Studiul individual al elevilor de la seral pune o problemă de principiu. În timp ce la cursurile de zi acest studiu reprezintă o cale prin care se realizează deprinderea în general de a munci independent, o anumită disciplină a muncii, la cursurile serale această deprindere este deja formată. Astfel stînd lucrurile, la seral accentul în privința studiului individual cade, în primul rînd, pe latura specifică a muncii cu cartea. Decurge de aici nevoia de a doza cu grijă materialul dat spre studiere — firește ținînd cont de situația dată de factorul timp — și mai ales nevoia de a-i învăța pe elevi să lucreze sistematic pentru a cîștiga timp chiar în timpul cît studiază. Cu alte cuvinte să-i învățăm să extragă esența, să-i învățăm să conspecteze, să le dăm indicații bibliografice mai precise.

Prof. Lucia Andreiovici: La limba română am întocmit listele bibliografice de lecturi obligatorii la sfîrșitul fiecărui an școlar. În prealabil, i-am învățat pe elevi cum să urmărească în lectură problemele cele mai importante, cum să facă fișe. Acum, la începutul anului școlar, am controlat lectura și fișele. Majoritatea elevilor din clasele a X-a și a XI-a au citit operele indicate, au alcătuit fișele cerute. La lecții, atît munca mea cît și munca lor va fi mult ușurată, lecturile aprofundate efectuate în vacanța de vară permițînd cîștigarea unui timp prețios pentru lunile de școală, cînd elevul nu mai are practic posibilitatea de a studia integral operele literare.

Const. Rădoi: Pornind de la o greutate obiectivă — aceea a timpului extrem de limitat pe care-l au elevii de la seral la dispoziție pentru studiul individual, pentru munca de pregătire acasă — este foarte răspîndită ideea simplificării cunoștințelor care urmează să fie predate. Dar pînă unde poate merge această simplificare?

Prof. M. Neagu: Simplificarea, bine făcută, este necesară. Simplismul e însă un pericol real, întîlnit mai ales în munca profesorilor comozi, care dezarmează în fața greutății menționate mai înainte și nu caută soluții. De la lecțiile de limba română ale unor asemenea profesori, de pildă, elevii rămîn cu unele cunoștințe privind viața scriitorului și cîteva date bibliografice legate de opera lui. Despre sensul operei, direcția ei, problematica, modalitățile artistice elevii reții doar că „e o critică adusă realităților burghezo-moșierești". După mine, simplificarea la limba română, de pildă, privește toate datele bibliografice și istorice care nu au legătură cu esența creației artistice.

Prof. A. Dabija: În rezolvarea problemei timpului de studiu al elevilor seraliști trebuie avut în seamă un element de cea mai mare însemnătate: legătura diriginților și a școlii cu conducerea întreprinderii în care lucrează elevul, cu organizația sindicală și de tineret. Noi am reușit să obținem deseori bune rezultate, apelînd la acești factori pentru a degreva elevii de sarcinile suplimentare.

★

Din discuția cu profesorii de la secțiile serale ale liceelor nr. 1 și nr. 4 din orașul Ploiești se desprinde concluzia existenței unor preocupări multilaterale pentru examinarea largă a condițiilor specifice pe care le implică munca didactică în învățămîntul seral, ca și dorința de a căuta soluțiile cele mai potrivite menite să ducă la necontenita ridicare a nivelului de pregătire a elevilor seraliști.

DIN ISTORIA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ROMÂNESC

Miniatură din ms. 1264, Bibl. Acad. Republicii Socialiste România, reprezentînd un dascăl și un școlar de la Școala domnească Sf. Sava din București

Școlar din Ardeal (din albumul „Trachten cabinet von Siebenbürgen", 1729. Cabinetul de stampe al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România)

Miniatură dintr-un manuscris ardelean ilustrat de Popa Sava, în jurul anului 1780

Ilustrații din lucrarea în manuscris despre istoria costumelor în Principatele Române (1350—1850) de prof. Al. Alexianu

Cîteva indicații privind utilizarea manualelor de matematică în spiritul programei școlare

Programa de tranziție impusă în acest an la clasele a IX-a și a X-a de trecerea la învățămîntul de 12 ani, pune o serie de probleme pe care, la solicitarea mai multor cititori vom căuta să le lămurim.

Ținem să accentuăm, de la început, că în predarea matematicii profesorii de specialitate trebuie să se bazeze pe programă și nu pe manual.

După cum se știe în programa din acest an a clasei a IX-a a fost inclusă predarea integrală a geometriei plane. S-ar părea că volumul cunoștințelor predate în această clasă la matematică s-a mărit, deși numărul de ore a rămas același. În programa școlară s-a ținut însă seama de acest fapt, reducîndu-se, în urma unei analize atente și a unei largi consultări cu cadrele didactice, o serie de capitole care nu contribuie esențial la formarea unor cunoștințe teoretice și practice fundamentale.

Totodată s-a renunțat la studierea acelor noțiuni care au fost însușite de către elevi în clasele a VI-a și a VII-a ale școlii generale de 8 ani, ele figurînd numai ca o scurtă trecere în revistă.

În aceste condiții cum vom folosi manualele? În clasa a IX-a va fi utilizat manualul de algebră (ediția 1966), iar pentru predarea numerelor complexe și a ecuațiilor de gradul II profesorii vor folosi manualul de algebră pentru clasa a X-a reală. Desigur conținutul capitolelor respective ale manualului va fi adaptat cerințelor noii programe, fără a-i supraîncărca pe elevi.

Pentru studiul geometriei plane, elevii clasei a IX-a vor utiliza manualul de geometrie pentru clasa a IX-a (ediția 1966). Avînd în vedere că în acest an studiul relațiilor metrice în triunghi, al aplicațiilor acestora la cerc și al noțiunilor legate de arii este cuprins în manualul clasei a X-a, profesorii vor folosi și manualul respectiv (ediția 1966).

Actuala programă a clasei a IX-a cuprinde și unele noțiuni privitoare la „transformări punctuale", pentru predarea cărora recomandăm consultarea lucrării „Transformări geometrice" de prof. C. Ionescu-Bujor sau alte lucrări.

Răspunzînd unei alte întrebări formulate de cititori subliniem că predarea strict axiomatică a noțiunilor de geometrie plană este neindicată la clasa a IX-a. De aceea, programa acestei clase prevede pentru început o recapitulare a cunoștințelor însușite în școala generală, fără adîncirea dependenței logice dintre aceste propoziții. Trecînd la studierea capitolului II, prevăzut de programă se vor da, conform indicațiilor, demonstrații complete. În cazul demonstrațiilor care cer anumite axiome, le vom enunța și vom accepta anumite teoreme fără demonstrații (cele a căror demonstrație necesită axiomele de ordonare și de continuitate).

La clasa a X-a, pentru predarea algebrei și trigonometriei vor fi utilizate manualele respective (ediția 1966) iar pentru studierea geometriei se vor folosi, la clasa a X-a reală, atît manualul de geometrie pentru clasa a X-a reală (ediția 1966) cît și manualul de geometrie în spațiu pentru clasa a X-a reală a școlii de 11 ani, iar la clasa a X-a umanistă doar manualul clasei a X-a umaniste (ediția 1966).

Menționăm că în alcătuirea programei școlare pentru clasele amintite s-a renunțat la demonstrarea, în cadrul cursului de geometrie sintetică, a acelor teoreme sau formule care necesită noțiunea de limită. Acestea vor fi date fără demonstrații. Demonstrarea lor se va face în cadrul cursului de analiză matematică prevăzută în clasa a XI-a unde își găsesc locul firesc și pot fi tratate în mod unitar și riguros.

În întreaga lor activitate profesorii vor trebui să selecționeze, cu deosebită atenție și grijă, doar materialul prevăzut în programa școlară, iar în cadrul orelor de predare să-i îndrume îndeaproape pe elevi în vederea studierii din manuale a acelor paragrafe care se referă strict la noțiunile predate. În același timp se impune o preocupare deosebită față de notițele pe care le iau elevii, cît și față de schemele pe care urmează să le efectueze. Rezultă clar că pentru întocmirea planurilor calendaristice, în vederea evitării supraîncărcării elevilor, profesorii se vor baza pe programa școlară aprobată pentru anul de învățămînt în curs.

Pentru predarea și consolidarea anumitor cunoștințe profesorii au posibilitatea la alcătuirea planurilor calendaristice, să efectueze mici modificări în distribuirea numărului de ore prevăzute pentru unele capitole, în funcție de capacitatea de asimilare a fiecărei clase în parte cît și de bagajul de cunoștințe anterioare ale elevilor.

Studiind atent atît programele cît și materialul ce urmează să fie predat, elaborînd planuri calendaristice judicioase care să conțină clar cantitatea cunoștințelor ce urmează a fi predate, vom putea asigura însușirea cunoștințelor de matematică la clasele a IX-a și a X-a în condiții optime.

Comisia diriginților în liceul de specialitate

Înființarea liceelor de specialitate, menite să pregătească specialiști de calificare medie pentru diferite sectoare — industrial, agricol, economic, pedagogic — a pus cadrele didactice în fața a numeroase probleme legate de organizarea și desfășurarea muncii instructiv-educative, în general, și de conținutul acestor activități în special.

În acest articol ne propunem să dezbatem unele aspecte concrete ale activității educative a diriginților, orientate către realizarea sarcinilor educației comuniste a viitorilor tehnicieni, absolvenți de licee industriale și agricole și a viitorilor economiști. Sugestiile cuprinse pornesc de la experiența pozitivă a unor școli cu caracteristici apropiate — școlile profesionale și tehnice — și țin seama de specificul liceelor de specialitate.

Care este trăsătura specifică pe plan educativ a liceelor de specialitate?

Este vorba de faptul că elevii liceelor de specialitate trăiesc și sînt educați atît în colective școlare cît și în colective de producție. De aceea, realizarea principiului unității de acțiune între școală și ceilalți factori educativi — întreprinderi, organizații U.T.C., sindicale și părinții elevilor — capătă o însemnătate deosebită. Desigur, rolul de principal coordonator și realizator al acestui front comun revine profesorului diriginte.

Evident, obiectivul central al muncii educative în liceele de specialitate, la începutul trimestrului I al anului I, îl constituie **cunoașterea și integrarea elevilor noi veniți în specificul școlii și al profesiei.** În acest scop, se pot organiza ore de diriginție pe teme ca: „Am ales profesia, să luptăm pentru însușirea ei"; „Să cunoaștem și să folosim revistele de specialitate în pregătirea noastră profesională"; „Atitudinea față de muncă, criteriu principal în aprecierea profilului moral al oamenilor": „Cum trăiesc și muncesc tehnicienii din specialitatea noastră" (întîlnire cu un tehnician fruntaș în producție) etc.

Paralel se pune problema **cunoașterii personalității elevilor și formării colectivelor claselor.** O formă care s-a dovedit deosebit de utilă în practica unor comisii ale diriginților, pe linia cunoașterii colectivului de elevi, o constituie prezentarea în linii mari — după o lună de zile de la începerea cursurilor — de către diriginții anului I, în fața profesorilor, a fizionomiei claselor respective. Diferite acțiuni în care să se asigure participarea întregului efectiv al clasei și să se educe dorința de afirmare ca un colectiv fruntaș pe școală (în munci patriotice, culturale, seri distractive, studiu individual etc.) constituie, în etapa actuală, formele principale pentru închegarea colectivelor școlare. De asemenea, în unele ore de diriginție se pot dezbate teme ca: „Să facem din clasa noastră un colectiv unit": „Colectivism-individualism": „Cauza colectivului mai presus de toate": „Succesul colectivului asigură succesul personal în viață" etc.

Continuîndu-se munca de închegare și consolidarea colectivelor de elevi, în trimestrul II obiectivul principal îl va constitui **atașarea elevilor de profesiunea aleasă.** De altfel, în anul I, formarea dragostei pentru profesiunea aleasă trebuie să constituie un obiectiv cu caracter permanent, nu o acțiune de campanie la începutul anului. În acest scop se pot întreprinde următoarele acțiuni: întîlnirea în clasă — în ora de diriginție — cu un tehnician (economist) pe tema: să ne cunoaștem și să ne iubim profesia; funcția socială și cerințele profesiei de tehnician; simțul de răspundere în viața și profesia noastră; figuri de comuniști din rîndurile tehnicienilor (economiștilor) etc. Alte teme, cu profil mai larg, vor fi adaptate condițiilor școlii și profesiei, ca de exemplu: simțul estetic în viața personală și în munca profesională; atitudinea comunistă față de muncă, să păstrăm și să apărăm avutul obștesc etc.

În trimestrul III, ca obiectiv de seamă poate fi prevăzut **mobilizarea elevilor pentru încheierea cu succes a anului școlar și pregătirea lor** pentru practica de vară. Pe această linie, în cadrul orelor de diriginție se pot dezbate unele teme ca: etica profesiei de tehnician; cum ne pregătim pentru profesia de tehnician (economist); un bun specialist dar și un om cu preocupări multilaterale; practica de vară în pregătirea noastră etc.

Pe osatura și obiectivele conturate în acest an se schițează apoi perspectiva muncii educative în anii următori, cînd se va continua desfășurarea muncii de atașare a elevilor față de profesiunea aleasă, de mobilizare și sprijinire a lor în însușirea unei pregătiri teoretice și practice temeinice. Accentul se va pune pe formarea profilului moral al elevilor, de viitori tehnicieni și economiști, buni cunoscători ai profesiunii lor, capabili să participe activ și eficient la desfășurarea procesului de producție.

Pentru desfășurarea eficientă a orelor de diriginție este bine ca, în cadrul comisiei de specialitate, să se elaboreze fișe bibliografice privind subiectele orelor de diriginție. Astfel, prin colaborarea colectivă a tuturor diriginților, în fiecare an se vor adăuga noi fișe sau noi materiale la fișele existente. Prin aceasta, de-a lungul anilor se va cristaliza o tematică judicioasă a orelor de diriginție în perspectiva întregii perioade de școlarizare, care poate avea în vedere diferitele laturi ale educației comuniste și, îndeosebi, sarcinile generale de bază în condițiile liceelor de specialitate: **atașarea elevilor de profesiunea aleasă, dezvoltarea calităților lor psihice, profesionale și tehnice, specifice muncii de viitor pe care o vor îndeplini.**

Pornind de la început la o activitate organizată, orientată către coordonarea acțiunilor educative din cadrul fiecărei unități școlare, comisiile diriginților din liceele de specialitate pot aduce o contribuție însemnată la realizarea sarcinilor generale și specifice ale educației comuniste a viitorilor specialiști cu calificare medie.

Conf. ȘTEFAN LINUL
I.P.C.D.-Cluj

OPINII

CE PREDĂM CUM PREDĂM

Ce predăm și **cum predăm**, sînt două întrebări în jurul cărora gravitează multe dintre materialele primite la redacție, ai căror autori reușesc adesea să aducă răspunsuri și propuneri interesante în această privință. Am considerat util să grupăm în aceste coloane cîteva opinii privind problemele modernizării predării fizicii și chimiei, ale ridicării nivelului de predare al acestor discipline la înălțimea cerințelor formulate de dezvoltarea impetuoasă a științelor respective.

Profesoara **Nina Grădinaru**, de la Liceul nr. 10 din Cluj, relevă anumite discontinuități care există, după părerea sa, în programele de fizică.

„În clasa a IX-a — scrie tovarășa Grădinaru — deși este concepută predarea unitară a mecanicii, la studiul mișcării nu se includ inițial și mișcarea circulară, mișcarea compusă, mișcarea în cîmp gravitațional care normal ar trebui să fie cunoscute de elevi în acest context. Cred, de asemenea, că ar trebui să se insiste mai puțin asupra calculelor cu vectori privind compunerea și descompunerea forțelor și să fie eliminate complet unele experiențe, ca de pildă aceea cu cărucioarele la verificarea legii mișcării corpurilor, care sînt depășite și nu mai prezintă interes pentru elevi".

Trecînd apoi la esența celei de a doua întrebări **cum predăm** tovarășa Grădinaru subliniază pericolul abundenței prea mari de noțiuni pur abstracte.

„Matematizînd — scrie ea — prea mult fizica și eliminînd în același timp o bună parte din experiențe, pericolul de a ajunge la o învățare mecanică, la formalism în munca elevilor crește, după părerea mea. Cred că la introducerea noilor noțiuni și capitole ar trebui să se insiste mai mult asupra explicării fenomenelor fizice, a aplicațiilor practice, iar ridicarea la problemele abstracte să se facă prin desprinderea esențialului problemelor studiate".

Plecînd de la considerente asemănătoare profesorul **Aristică Albici** din Brăila, se preocupă de felul în care se vor preda noțiunile de rezistență a materialelor, prevăzute în programa clasei a IX-a.

„Folosind cunoștințele dobîndite de elevi la chimie le putem vorbi acestora despre divizibilitatea materiei, despre forțele intramoleculare, reamintindu-le apoi efectul static al forțelor exterioare ce acționează asupra corpurilor, și punîndu-i astfel să-și dea singuri seama de necesitatea studierii unei materii a cărei cunoaștere duce la determinarea unor reguli de calcul pentru dimensionarea sau verificarea pieselor de mașini și a elementelor de construcții".

Expunîndu-și în continuare părerea în legătură cu modul de predare a celor patru ore repartizate de programă pentru capitolul „Noțiuni de rezistența materialelor" profesorul Albici, subliniază faptul că din contactul cu rezistența materialelor ca obiect de studiu, elevul trebuie să vadă clar posibilitățile multiple de transpunere în practică a noțiunilor predate.

Profesorul **Ioan Teanc** de la Școala generală nr. 2 din Tîrnăveni, se referă în mod deosebit la legăturile între studiul fizicii și chimiei în școală, raportîndu-le la predarea subcapitolului rezervat la clasa a VI-a structurii substanțelor.

„În acest subcapitol — scrie prof. Teanc — se introduce noțiunea de moleculă, de spațiu intermolecular și de forță intermoleculară. Din definiția dată moleculei rămîne însă o enigmă pentru elevi existența altor particole care nu păstrează însușirile substanței din care fac parte. Manualul de chimie de clasa a VII-a reia același subcapitol consacrat structurii substanțelor, vorbind despre molecule și atomi. În privința moleculelor, cunoștințele predate în clasa a VI-a la fizică sînt completate acum cu noțiunea de masă moleculară. În ceea ce privește atomul sînt prezentate doar noțiunea respectivă și aceea de masă atomică, nefăcîndu-se precizări despre structura atomului, deși la aceeași clasă, în manualul de fizică este prevăzută o lecție despre : „Interpretarea electronică a electrizării corpurilor". Este, după părerea mea, un mod de tratare neunitară a celor două discipline".

Continuînd discuția pe aceeași temă profesorul Teanc relevă faptul că : „În cursul predării chimiei la clasa a VII-a se întîlnesc greutăți serioase în prezentarea și însușirea de către elevi a noțiunii de valență. Consider că definiția : „Prin valență se înțelege capacitatea atomilor unui element chimic de a se combina cu un anumit număr de atomi de hidrogen sau cu un alt element chimic care are aceeași capacitate de combinare ca și hidrogenul" — este prea complicată, în raport cu volumul de cunoștințe de chimie pe care le are elevul de clasa a VII-a. Oricîte exemple s-ar da în ceea ce privește combinarea atomilor între ei pentru a demonstra valența, rămîn pentru elevi o serie de neclarități exprimate în întrebări cum sînt de pildă : „Care sînt elementele chimice ce se combină cu hidrogenul și cu cîți atomi de hidrogen se combină fiecare ? Care sînt elementele chimice care au aceeași capacitate de combinare ca și hidrogenul ? De ce nu se combină fierul cu alte metale ? la care cu greu se poate răspunde în limitele cunoștințelor prevăzute de programă și de manual. Iată pentru ce cred că prezentarea noțiunilor despre structura atomului și sistemul periodic al elementelor într-o formă simplă, așa cum este prevăzut în manualul de chimie de clasa a VIII-a, și-ar găsi locul în manualul de chimie de clasa a VII-a înaintea predării noțiunii de valență, astfel încît aceasta din urmă să fie interpretată din punct de vedere al structurii atomului, adică așa cum este impusă de o predare științifică. Elevii posedînd asemenea cunoștințe își vor putea răspunde singuri la întrebările prezentate mai sus și, în același timp, s-ar evita tendințele de memorare pur mecanică a ecuațiilor chimice cu indicii și coeficienții lor".

Predarea noțiunilor fundamentale de chimie, a reținut atenția asistentului universitar **Florin Felecan** de la Institutul pedagogic din Brașov, care pornind de la unele deficiențe constatate de el în pregătirea candidaților la concursurile de admitere în învățămîntul superior la fizică și la chimie, propune întregirea unor noțiuni de bază predate în liceu la chimie. În primul rînd el se referă la modul în care este conceput „elementul chimic" și mai ales corelația element-substanță simplă, substanță compusă. Argumentarea și mai ales sugestiile făcute ni se par interesante :

„Dacă pînă nu de mult — scrie tov. Felecan — elementul chimic era definit (incorect) ca totalitatea atomilor de același fel (identici), în accepția modernă se înțelege prin element chimic — totalitatea atomilor care au același număr de ordine și cărora, indiferent de masa lor atomică, le este atribuit același simbol chimic. Prin această restructurare a definiției au putut fi incluși în sfera conceptului de „element chimic" și izotopii, iar masa atomică, tot în accepție modernă, este considerată acum drept o valoare medie a maselor izotopilor care constituie elementul chimic dat.

Distincția între izotopii aparținînd aceleiași specii de atomi (diferența de masă) se datorește numărului diferit de neutroni din nucleul atomic, constant și prin urmare specific pentru elementul chimic, rămînînd numai numărul de ordine. Citez pentru exemplificare binecunoscuta pleiadă a izotopilor hidrogenului :

Izotop	nr. de ordine	nr. de masă	Caracterizare
M (protium)	1	1	se află în materie
D. (deuterium)	1	2	în stare liberă
T (tritium)	1	3	obținut artificial este radioactiv

După cum se vede cei trei izotopi, departe de a fi identici, alcătuiesc — totuși — un singur element chimic — hidrogenul. Exemple de pleiade izotopice sînt numeroase.

Pentru a putea distinge o substanță simplă (un element) de alta compusă (o combinație), trebuie să putem face distincția între moleculă și atom. În acest context, substanța chimică poate fi întîlnită sub trei stări principale : a) starea elementară (atomică) stare care precede nemijlocit combinarea ; b) starea de substanță simplă, care implică existența moleculelor, deci combinarea atomilor aceleiași specii ; c) starea de substanță compusă, tot o stare moleculară, în acest caz însă molecula s-a format prin combinarea a doi sau mai multi atomi de specii diferite.

Deosebirile dintre primele două stări sînt, de regulă, evidente și ele trebuie precis diferențiate. Pentru exemplificarea acestor considerații se poate întocmi o schemă simplă :

Substanța chimică	Purtător material	Exemple
Element chimic	atom	H, N, Cl, O, C, He
Substanță simplă	moleculă	H_2, N_2, Cl_2, O_2, O_3, cărbune, diamant, He
Substanță compusă	moleculă	NH_3, HCl, H_2O, CO_2

Examinînd această schemă se observă ușor că atunci cînd nu putem face distincție între moleculă și atom (cazul gazelor rare a căror moleculă este monoatomică) nu vom putea delimita nici stările chimice aferente, respectiv starea de substanță simplă de cea de element chimic. Apare firească considerarea stării elementare — atomice — (H, O) ca o verigă intermediară între starea de substanță simplă (H_2, O_2) și starea de substanță compusă (H_2O), întrucît reacția de combinare are loc la nivelul atomic.

Desprinzînd concluziile argumentării sale tovarășul Florin Felecan arată că definind elementul chimic, substanța simplă și substanța compusă, elevii pot înțelege mai ușor semnificația simbolurilor chimice, a indicilor (numărul de atomi de un anumit fel dintr-o moleculă) și a coeficienților (numărul de molecule) fără de care nu poate fi reprezentată grafic nici cea mai simplă reacție chimică.

★

Ce predăm și cum predăm ? Întrebări esențiale care frămîntă pe majoritatea profesorilor își pot găsi răspuns din însumarea și sintetizarea roadelor gîndirii colective. Numai astfel dinamica învățămîntului va răspunde solicitărilor progresului științific determinînd îmbunătățirea continuă a studiului științelor în școală.

O experiență pasionantă

Comunicare vie cu istoria

Interesul pe care îl acordăm astăzi istoriei nu este numai rodul unui nou mod de a interpreta, dar și rezultatul strădaniei de a cuprinde cît mai multe fațete ale procesului de evoluție al omenirii și al universului uman. Acordînd, în continuare, cuvenita atenție factorilor social-economici și istoriei politice, ne interesăm tot mai mult de evoluția gîndirii și mentalității, de coordonatele culturii, de transformările modului de trai, de factorii de civilizație.

Cred că interesul elevilor ar fi mult mai viu și reținerea mult mai sigură dacă, pe lîngă baza social-economică și factologia politică ar fi cuprinsă în cunoștințele de istorie care le sînt comunicate în școală, și evoluția structurii psihice și mentale a omului, a categoriei sociale, a claselor și în sfîrșit a poporului în diferite etape ale dezvoltării sale. Universul de gîndire și sentimente al generațiilor din diferitele epoci istorice este prezentat în manuale cu totul la suprafață. Modul de trai, de viață, elementele de bază ale civilizației în mersul istoriei nu ajung aproape niciodată la cunoștința elevilor. Ne socotim, de aceea, îndreptățiți să pledăm pentru o lărgire a tematicii prin includerea în manualele de istorie a unor lecții de cultură și civilizație, înțelese în sensul lor larg și dinamic.

La mărirea interesului elevilor pentru faptele de istorie, precum și la asigurarea unei mai temeinice receptări, un rol de seamă îl joacă însoțirea lecțiilor cu un material ilustrativ variat și bogat. Mai bogat și mai variat decît se folosește în prezent. Temele de cultură și civilizație se pretează în mod deosebit la un asemenea mod de tratare.

Asistăm, în vremea din urmă, la un fenomen extrem de semnificativ pentru înțelegerea profundelor sentimente naționale și patriotice ale poporului nostru. Vechile tradiții sînt reînviate, monumente strămoșești ascunse sub patina vremii sînt aduse la lumină și puse în valoare, casele se acoperă cu plăci comemorative ; drumețul care străbate șoselele țării este necontenit îndemnat să se abată din drum și să zăbovească în fața unei mînăstiri, a unui castru roman, a unei cetăți medievale sau a unui loc celebru de bătălie.

Elevii nu trebuie să rămînă în afara acestui proces care a cuprins întreaga țară. Iar contactul dintre elevi și monumentele istorice trebuie început încă din clasă. Lecțiile devin mult mai vii, mai direct înțelese, dacă profesorul prezintă ori de cîte ori este necesar fotografii cu ajutorul aparatului de proiecție. În acest fel, monumentul de la Adam-Clissi, bunăoară, Histria, cetățile dacice, Voronețul, castelul Corvinilor sau alte monumente de seamă vor intra în bagajul de cunoștințe al elevilor, le vor fixa în memorie și, în același timp, le vor trezi interesul pentru vizitarea lor.

Școlile, profesorii de specialitate au organizat și organizează, în special în vacanțe, numeroase excursii al căror itinerar trece și prin diferite locuri istorice. Consider însă că forurile în drept și cadrele didactice nu au acordat încă o atenție suficientă problemei vizitării monumentelor istorice.

Vizitarea monumentelor istorice și de cultură îmbracă două aspecte : e vorba mai întîi de cunoașterea lor de către elevii din localitate sau din regiune. Este probabil că cei mai mulți elevi ieșeni au intrat în Golia și la Galata, că cei din Hunedoara cunosc castelul lui Ioan Corvin, sau că cei din comunele dobrogene Tariverde sau Cogealac au vizitat Histria. Dar cred că, pentru cei mai mulți, acest contact a fost întîmplător și fără urmări destul de profunde pe plan intelectual, etic și educativ. Este necesară o vizitare organizată, pentru a putea comunica o seamă de cunoștințe care **să transforme o vizită turistică într-o veritabilă lecție de istorie.** Cunoașterea locurilor istorice și a monumentelor din fiecare localitate, trebuie de aceea să reprezinte o constantă preocupare pentru școală, pentru profesorii de istorie.

Poposind cu elevii în aceste locuri să le vorbim despre figurile luminoase ale unor domnitori intrați în legendă, iubiți de popor, care au luptat pentru independența și înflorirea patriei. Să le vorbim cu dragoste despre o seamă de conducători ai poporului din toate timpurile, viteji și încercați care, punînd în slujba celor mulți talentul și capacitatea lor de organizare militară și socială, au contribuit la realizarea unor importante reforme sociale.

Un al doilea aspect, se referă la organizarea unor călătorii speciale în regiunile bogate în vestigii istorice. Cred că asemenea călătorii sînt imperios necesare. Sub îndrumarea profesorilor, elevii vor putea lua contact nemijlocit cu eroica luptă multiseculară a poporului pentru împlinirea năzuințelor sociale și realizarea idealurilor naționale.

Profesorii îi vor învăța astfel mai bine pe elevi istoria patriei, le vor sădi dragostea pentru eroii neamului, pentru istoria noastră plină de pagini strălucite, le vor spori mîndria pentru mărețele realizări ale prezentului.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., adresîndu-se cadrelor didactice le cerea ca, pe lîngă instruirea tinerei generații la nivelul cel mai înalt al științei și culturii, să se ocupe totodată de **„educarea ei în spiritul cunoașterii și prețuirii trecutului de luptă al poporului român — trecut minunat, bogat, care merită și trebuie să fie cunoscut și prețuit de întregul nostru tineret. Numai în acest fel** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **tineretul va prețui mai profund realitățile de astăzi, va înțelege mai bine că realizările în construcția socialistă sînt rezultatul unor lupte grele pentru libertate națională și socială, sînt rezultatul muncii încordate a întregului nostru popor, care, sub conducerea partidului, a avut de înfrînt multe greutăți, dar a fost hotărît întotdeauna să le învingă și să meargă mereu înainte pentru a-și asigura un viitor fericit, a devenit stăpîn pe soarta sa, a-și făuri viața, a asigura dezvoltarea națiunii române așa cum o dorește".**

Școala trebuie să înțeleagă așadar că în predarea istoriei se cere să aibă tot mai mult loc lecția vie, legătura nemijlocită cu istoria, la locurile în care ea a lăsat urmele de nesters.

VLAD GEORGESCU
cercetător științific

ECOURI
LA MATERIALELE PUBLICATE

„Cadrele didactice și cercetarea științifică"

Referindu-se, într-o scrisoare trimisă redacției, la problemele cercetării științifice care au fost abordate în articolul „Cadrele didactice și cercetarea științifică" apărut în „Gazeta învățămîntului" nr. 829, prof. Ilie Guțan, de la liceul din Tălmaciu, raionul Sibiu, se oprește asupra cîtorva aspecte privind preocupările științifice ale profesorilor și contribuția în această privință a activității cercurilor pedagogice, aspecte pe care le redăm în rîndurile de față.

Cercul pedagogic constituie o reuniune de lucru a cadrelor didactice. Aici se pot face confruntări de opinii, ipoteze și concluzii formulate în iureșul practicii curente, se popularizează căi, metode, forme avansate, născute sub imperiul necesității, în munca la clasă, subliniindu-se și stimulîndu-se ceea ce este valoros și contribuie la perfecționarea pedagogică. Un cerc pedagogic trebuie să reprezinte un dialog în care colegi vîrstnici și tineri, cu formații diferite, dar esențial aceleași prin misiunea lor, își expun părerile în legătură cu probleme ale școlii, fără a evita controversa obiectivă și constructivă.

O analiză atentă a activității cercului pedagogic, sub raportul conținutului său, pune în lumină deficiențele esențiale. Deseori activitatea cercului pedagogic se rezumă doar la relatări și reproduceri mecanice a conținutului metodicilor și articolelor de specialitate. Ce rost ar mai avea fixarea unei probleme de cercetare pentru o anumită perioadă dacă referentul întocmește în pripă un material saturat cu afirmații sofistice, cu decupaje bibliografice, văduvit de suflul viu, personal ? Un referat născut din compilații nu cîștigă audiență, nu merită interes și nu ridică întrebări. Este o eroare gravă să transformi cercul pedagogic într-o formă de lectură directă sau mediată. Conținutul unei cercetări nu este identic cu o colecție de recenzii trunchiate, iar cercul pedagogic este altceva decît un cerc de citit ori de pură informare. Într-un cerc pedagogic, discuțiile devin plicticoase, obositoare și inutile atunci cînd se recită diferite teze, fie și juste, dar fără a fi filtrate printr-o gîndire personală, fără a fi concluzia experimentului. Citeodată se subapreciază cunoștințele auditoriului reproducîndu-se paragrafe din lucrări de metodică. Alteori se supune discuției planificarea recapitulării materiei, complicație inutilă, deoarece în acest sens nu pot fi recomandate rețete obligatorii. Fiecare profesor are libertatea fixării acestor teme în concordanță cu problemele particulare puse de reluarea sintetică, organică a materiei studiate pe capitole în clasa sa.

Concepția actuală a cercului pedagogic — mă gîndesc la cel de literatura română — are și o altă carență. Pe nesimțite se alunecă spre unilateralitate, imprimîndu-se activității un caracter mai ales metodic, în dauna altor componente ale activității didactice. A limita sfera preocupărilor numai la metodică înseamnă a împuțina și ciunti munca bogată și complexă a profesorului. Nu este admis ca un profesor de limba română să nu cunoască ceea ce apare nou în literatură.

Trebuie să se renunțe la limitare și timiditate, în așa fel încît cercul pedagogic să se transforme într-o pasionantă ședință de lucru să se valorifice potențele spirituale, aptitudinea creatoare și originalitatea judecății fiecăruia, personalitatea profesorului completîndu-se și îmbogățindu-se cu aceea a iubitorului de studiu, garanție a autodesăvîrșirii. Pedagog de mare valoare și fin interpret al actului literar, Tudor Vianu, insista asupra necesității studiului personal, la care este obligat profesorul, a muncii asidue de bibliotecă. El sublinia că însăși sarcina bunei asimilări și clarificări a unei sfere de cunoștințe îl obligă pe profesor a le întregi și a le pune de acord, că transmiterea unei științe îndeamnă deci și la cercetarea ei, că profesorul se întregește în chip firesc, prin cercetător.

Roadele muncii multilaterale a unui asemenea profesor se văd înainte de toate, în clasă, în organizarea, interpretarea și expunerea fenomenului artistic. Este necesar să se transforme cercul pedagogic într-un laborator de creație și cercetare personală, unde să se dezbată atît probleme de metodică, cît și cele ale specialității propriu-zise, lărgind cîmpul investigației, stimulînd interesul față de inedit, încurajînd pe fiecare profesor în activitatea de cercetare.

Prof. ILIE GUȚAN
Liceul mixt Tălmaciu-Sibiu

„Cînd drumurile se bifurcă"

Însemnările de față, răspunzînd unor gînduri mai vechi, au fost stimulate de apariția articolului „Cînd drumurile se bifurcă" din nr. 850 al „Gazetei învățămîntului."

Am urmărit, în ultimii ani, rezultatele obținute de candidații la examenele de maturitate din școala noastră care au fost, în general, mulțumitoare. Cred însă că ele ar fi fost mult mai bune, dacă orientarea unor elevi spre cele două secții — realistă și umanistă — s-ar fi făcut cu mai multă atenție și simț de răspundere.

După propriile lor mărturisiri, un număr de candidați, care au urmat secția reală în locul secției umaniste pentru care aveau înclinații deosebite și care au obținut rezultate slabe la matematică, regretau că în alegerea secției nu au ținut seama de aptitudinile lor. Trebuie să recunoaștem că acești elevi n-ar fi făcut greșeala pe care o regretă dacă ar fi fost bine îndrumați de pedagogii lor, care aveau datoria și posibilitatea de a le da o orientare școlară justă. A existat și mai există încă în școli o tendință pe care trebuie s-o combatem. Anumiți diriginți le spun elevilor cu ton categoric „Voi învățați bine, deci trebuie să mergeți la secția reală". Este cunoscut faptul că elevii fruntași învață bine la toate materiile, dar, cînd e vorba de alegerea unei secții, adică, într-o măsură, a unui drum în viață, profesorii trebuie să-i îndrumeze pe calea cerută de aptitudinile lor care se cer cultivate și dezvoltate, nu înăbușite printr-o îndrumare greșită. Din cauza orientării nejuste, astfel de elevi cu aptitudini deosebite n-au ajuns, la absolvirea liceului, nici buni cunoscători ai disciplinelor exacte, nici ai celor umaniste.

Mergînd mai departe cu analiza acestei situații și trecînd de la cazuri particulare la generale, am constatat că în unele școli practica îndrumării nestiințifice a elevilor spre secția reală a îmbrăcat forme exacerbate, prin **îndrumarea unei serii întregi de clase spre secția reală și a unei singure clase spre secția umanistă.**

În fața unei asemenea situații, e firesc să ne întrebăm : Qui prodest ? Elevilor îndrumați astfel ? Rezultatele dovedesc că nu ! Societății ? Nicidecum, pentru că ea cere să-i dăm din rîndul elevilor buni, cu aptitudini — profesori, juriști, medici, biologi, agronomi, cercetători în domeniul culturii și artei.

Experiențele nereușite asemenea celei relatate ne duc la concluzia că orientarea elevilor spre secțiile realistă și umanistă trebuie făcută cu mai mult simț de răspundere față de viitorul tinerilor pe care-i educăm. Momentul cel mai potrivit pentru aceasta este anul școlar în care elevii se găsesc în clasa a IX-a. Îndrumarea trebuie să aibă neapărat la bază cunoașterea înclinațiilor firești intelectuale și fizice ale elevilor, a aptitudinilor și talentelor lor. Descoperind vocația elevilor săi, pedagogul descoperă în ei pe viitorii ingineri, matematicieni, profesori, tehnicieni, medici, biologi, cercetători științifici în diferite domenii, filologi ș. a. O orientare justă contribuie deci la rezolvarea unei esențiale probleme de viață vizînd viitorul elevilor și în același timp al unei probleme sociale primordiale.

Elevii buni și foarte buni sînt o rezervă prețioasă de cadre pentru viitorul țării noastre. Dar ei trebuie să-și aleagă singuri secția care-i interesează, potrivit vocației pe care o au și dorinței pe care o exprimă, așa cum spun instrucțiunile Ministerului Învățămîntului. Zelul nejustificat al unor profesori pentru o secție sau alta constituie o gravă eroare pedagogică, în stare să înăbușe talente înăscute care dacă sînt puse în condiții corespunzătoare de dezvoltare, pot deveni elemente de deosebită valoare. Pedagogul adevărat are datoria esențială de a-i ajuta pe elevi să-și găsească drumul carierei viitoare și potrivit chemării lor firești.

Prof. I. VEGA
Liceul „N. Bălcescu" — R. Vîlcea

Secvențe hunedorene

Puternică bază a industriei noastre socialiste, regiunea Hunedoara a cunoscut în ultimele două decenii o deosebită dezvoltare în domeniul învățămîntului și culturii. Una dintre localitățile regiunii — Petroșeni — a devenit în anii regimului democrat-popular centru universitar; în satele și orașele de pe meleagurile hunedorene funcționează sute de școli, lucrează mii de cadre didactice. Am căutat să oglindim în aceste secvențe cîteva dintre preocupările actuale și de perspectivă ale oamenilor școlii din regiunea Hunedoara, acum la început de an școlar.

Premise pentru documentare și modernizarea predării

Un loc central în atenția organelor de învățămînt din regiune, a conducerilor de școli îl ocupă problemele perfecționării continue a activității pedagogice, ale organizării schimbului de experiență între cadrele didactice, ale documentării rapide și eficiente a acestora în probleme actuale de specialitate și didactice.

„In problema perfecționării și a schimbului de experiență — ne spune prof. Andrei Sooș, șeful secției de învățămînt din Deva — o primă măsură a fost numirea ca responsabili ai cercurilor de specialitate a celor mai buni profesori, cu experiență pedagogică și orientarea activității acestora către dezbaterea aspectelor actuale, de importanță majoră ale predării disciplinelor respective.

Pe linia informării, s-au creat condiții ca bibliotecile orășenești să acorde, pe baza unor fișe, împrumuturi cadrelor didactice de la comune și sate.

Pentru același scop la Brad este organizat un cabinet metodic al raionului, fiind deschisă permanent pe lîngă acesta o expoziție cu materiale didactice, planuri de lecție model, planificări calendaristice etc.

Noi pași înainte s-au făcut în școlile hunedorene și pe linia modernizării mijloacelor de predare. La Deva s-au luat în această privință o serie de măsuri eficiente. Printre altele s-a trecut la dotarea școlilor cu aparate de filmat care sînt prezente în toate liceele și în tot mai multe școli generale. In munca pentru înzestrarea școlii cu aparate de filmat s-a evidențiat în mod deosebit profesorul Robert Singer de la școala generală „Dr. Petru Groza". In curînd, la Deva, va lua ființă o filmotecă, la liceul „Decebal". Aceasta va asigura procurarea filmelor didactice și distribuirea lor la toate școlile.

O preocupare mai redusă pentru modernizarea dotării școlilor există în raioanele Brad și Ilia. Secția de învățămînt a regiunii Hunedoara ar trebui să valorifice în această privință exemplul mobilizator al activității profesorilor din Deva.

Măsuri actuale și planuri de viitor

O clădire cu linii zvelte, moderne plasată într-un sector al orașului Deva, care oferă o perspectivă largă și pitorească asupra orașului și împrejurimilor, va adăposti, cu începere de la 15 octombrie liceul industrial de construcții. Noua școală va oferi condiții optime de studiu și pregătire practică viitorilor tehnicieni constructori. Căci în această zonă a orașului se va construi un microraion din care localul liceului industrial este primul obiectiv, iar elevii acestor școli vor lua parte activă la viitoarele construcții, efectuînd practica pe șantierele din jurul liceului lor.

Un viu interes în legătură cu crearea liceelor de specialitate se manifestă la Ilia și la Brad. „La Brad — ne spune tovarășul Ion Făgădaru, șeful secției — meseria de minier este o tradiție. Grupul școlar minier nu acoperă încă solicitările numeroase din partea populației. De aceea organele de partid și de stat locale consideră necesară înființarea la Brad a unui liceu de specialitate profilat pe specialitățile electromecanică de mine și tehnicieni minieri. Mai mult. Spațiul este asigurat cît și necesarul de cadre didactice".

La Dobra-Ilia ar fi cît se poate de util înființarea unui liceu agricol cerut de specificul raionului. Și aici există un local cu 5 săli aparținînd de Ministerul Învățămîntului și în care la ora actuală funcționează o altă instituție. Cadre de specialitate ar putea fi asigurate dintre cele care lucrează la unitățile agricole din localitate sau împrejurimi.

★

Preocuparea pentru ridicarea continuă a școlii hunedorene, este evidentă în majoritatea unităților de învățămînt vizitate. Ea constituie un fenomen de bun augur pentru desfășurarea noului an de învățămînt pe meleagurile „cetății de foc" și ale „văii cărbunelui".

T. ISPAS

Clădirea Liceului din comuna Zlatna, raionul Alba Iulia, regiunea Hunedoara.

SESIUNE FESTIVĂ

In bogatul program de manifestări care au avut loc pe meleagurile năsăudene cu prilejul sărbătoririi centenarului George Coșbuc, un loc deosebit l-au ocupat lucrările sesiunii științifice festive organizate de Societatea de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România.

Lucrările sesiunii, care a întrunit peste 400 de membri ai societății și alte cadre didactice din învățămîntul superior și general, numeroși oameni de cultură din toate regiunile țării, s-au desfășurat în aula liceului „George Coșbuc" din Năsăud.

După cuvîntul de deschidere al conf. univ. Emil Boldan, secretar general al Societății de științe istorice și filologice, i-au salutat pe participanți Mircea Crișan, prim-secretar al Comitetului raional de partid, și prof. univ. Ștefan Pascu, membru corespondent al Academiei.

In prima zi a sesiunii au fost susținute comunicările: „Locul lui Coșbuc în literatura română", de prof. univ. dr. docent G. C. Nicolescu. „Idealul unității naționale în creația lui G. Coșbuc" de prof. Ion Șerdeanu, „Natura în poezia lui George Coșbuc" de conf. univ. Gavril Scridon, „Cultura lui George Coșbuc" de lector univ. Alexandru Husar, „Aspecte ale dantologiei coșbuciene" de prof. Grigore Găzdac, „Contribuții biografice" de Augustin Z. N. Pop și „Itinerarul" ardelean al lui George Coșbuc" de prof. Vasile Scurtu.

In cea de a doua zi au fost prezentate comunicările „Vocabularul poeziei lui Coșbuc" de prof. univ. Gavril Istrate, „George Coșbuc și folclorul Năsăudului", de lector univ. Ion Apostol-Popescu, „Bocetul românesc în interpretarea lui George Coșbuc" de conf. univ. Ion Chițimia, „Comentatorii critici ai lui Coșbuc în anii uceniciei" de O. Filipoiu, „Traducerile lui Coșbuc din literatura sanscrită" de Sergiu E. Demetrian, „George Coșbuc, preludii la universalitate" de Constantin Crișan și Victor Crăciun.

Cuvîntul de închidere intitulat „Probleme sociale în creația lui Coșbuc" a fost rostit de prof. univ. Ștefan Pascu.

CENTVM ANNI ACADEMIAE

(Urmare din pag. I)

Chirurgia și psihiatria, pediatria și endocrinologia, ramuri importante ale medicinii românești, au repurtat importante succese. Cercetările originale desfășurate în domeniile științelor sociale au condus la rezultate apreciabile, marcînd serioase progrese în lingvistică, istorie, sociologie, filozofie, pedagogie și istoria științei.

La realizarea tuturor acestor succese, îndrumînd și stimulînd creația și cercetarea științifică, Academia Republicii Socialiste România a jucat un rol dintre cele mai importante. Pornind de la aprofundată cunoaștere a direcțiilor principale de dezvoltare a economiei naționale și ale societății românești în genere, cercetarea științifică fundamentală și cea aplicativă, au reușit să atingă nivelul acelei eficiențe, realizabile numai atunci cînd rezultatele muncii științifice servesc direct cauza dezvoltării societății. Aceste rezultate însă au devenit posibile tocmai datorită integrării Academiei în procesul construcției socialiste. Ca instituție științifică direct interesată în viața științifică și tehnică a țării, realizînd în institutele și bazele sale științifice studii și cercetări de nivel înalt, dar în cea mai strînsă legătură cu cerințele practice ale economiei, științei și culturii, Academia a contribuit din plin la subordonarea cuceririlor științei moderne nevoilor dezvoltării capacităților de producție ale țării.

Urmărind cele 75 de periodice proprii publicate în românește și în limbi străine de circulație internațională, sau publicațiile Centrului de documentare al Academiei, se poate constata imensul domeniu științific și tehnic îmbrățișat de preocupările active ale Academiei.

Iată pentru ce, la aniversarea centenarului său, Academia, identificîndu-se cu interesele societății al cărui înalt for de cultură a devenit, se poate mîndri cu rezultate care pe plan intern, național, contribuie din plin la construcția socialistă, iar pe plan extern, internațional, promovează și întărește prestigiul științei și tehnicii românești peste hotarele țării.

Prezențele românești la sute de acțiuni științifice, congrese, conferințe, sesiuni științifice peste hotare, prezența cărții științifice și tehnice românești în traduceri făcute în multe limbi, în diverse părți ale lumii, alegerea unui mare număr de oameni de știință români în conducerea diferitelor foruri științifice internaționale, alegerea unor savanți români ca membri ai multor academii străine, materializează în parte prestigiul pe care i l-a cîștigat României, activitatea Academiei Republicii Socialiste România.

La una dintre întîlnirile sale cu oamenii de știință, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: **„Realizările remarcabile obținute, rod al muncii cercetătorilor care și-au pus întreaga activitate în slujba înfloririi patriei, au ridicat prestigiul științei românești, au făcut să crească contribuția țării noastre la patrimoniul științei mondiale".** Aceste cuvinte constituie o înaltă apreciere a muncii științifice desfășurată, în primul rînd, de Academia Republicii Socialiste România, ajunsă la vîrsta primului ei centenar.

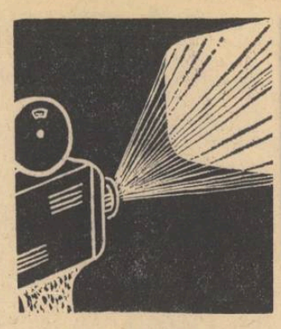

Noutăți la „Animafilm"...

Studioul „Animafilm" a realizat sau are în curs de realizare pentru anul școlar 1966—1967, pe baza tematicii elaborate de Ministerul Învățămîntului un film — „Electromagnetismul și aplicațiile lui", precum și 40 de diafilme pe teme variate. Astfel pentru lecțiile de literatură și istorie s-au realizat noi diafilme cu tema: „Mihail Eminescu", „Ion Creangă", „Tudor Arghezi", „Nunta Zamfirei" a lui George Coșbuc, „Liviu Rebreanu", „George Enescu", „Ion Ionescu de la Brad", „Nicolae Grigorescu", „Arta plastică românească", „Arta populară românească", „Epoca lui Mihai Viteazul", „Răscoala lui Tudor Vladimirescu", „Anul revoluționar 1848". Pentru fizică și chimie au fost realizate diafilmele: „Mecanisme fixe cu aplicație practică", „Forța apei și folosirea ei", „Cărbunii de pămînt", „Combinații anorganice ale carbonului", „Halogenii", „Acidul azotic și întrebuințările lui" iar pentru științele naturale și geografie: „Scoarța pămîntului", „Animalele parazite", „Dezvoltarea vertebratelor", „Insecte folositoare și dăunătoare", „Păsări folositoare și dăunătoare", „Mișcarea și sensibilitatea la plante", „Valea Bistriței" etc.

...și la „Electrecord"

Continuînd o acțiune începută din anul trecut și care s-a bucurat de o primire deosebit de călduroasă în școli, casa de discuri „Electrecord", împreună cu Editura didactică și pedagogică, a realizat o serie de discuri pentru predarea limbilor moderne ca anexe ale noilor manuale ale claselor a IX-a și a X-a. Aceste discuri conțin, în lectura unora dintre cei mai buni specialiști în predarea limbilor respective, toate fragmentele literare incluse în manuale. In felul acesta atît cadrele didactice cu mai puțină experiență cît, mai ales, elevii vor dispune de modele prețioase.

Se impune o acțiune mai susținută pentru asigurarea dotării școlilor cu aceste discuri și pentru utilizarea lor eficientă în cadrul lecțiilor. Am propune, de asemenea, ca specialiștii să studieze posibilitatea alcătuirii în viitor a acestor discuri astfel încît ele să poată fi mai amplu folosite de elevi pe parcursul studiului individual.

CĂRȚI / CĂRȚI

„Analize gramaticale și stilistice"

În Editura științifică a apărut recent lucrarea **„Analize gramaticale și stilistice"** de D. D. Drașoveanu, P. Dumitrașcu și M. Zdrenghea. În 1959 același colectiv de autori publica prima ediție a acestei lucrări, așteptată cu un legitim interes de către cadre didactice, studenți, elevi. Culegerea de texte analizate venea să suplinească o lipsă ce se resimțea în studiul fenomenelor de limbă și stil, aducînd o contribuție utilă în această direcție și constituind un auxiliar indispensabil profesorului de limbă și literatură română. Epuizarea ei i-a determinat pe autori să publice această a doua ediție, îmbunătățită.

Prima parte a ediției de față cuprinde îndrumări teoretice legate de analiza frazei, indicații clare și precise privind etapele analizei sintactice a unui text. D. D. Drașoveanu se ocupă de principiile analizei sintactice și subliniază necesitatea unei interpretări cît mai larg motivate gramatical, combătînd în acest fel o practică ce se mai întîlnește în predarea gramaticii în școlile noastre: aceea a interpretării după ureche, logicist, subiectiv a unui text.

Prezintă interes și indicațiile date de M. Zdrenghea în legătură cu analiza părților de vorbire. El se referă mai ales la faptele de limbă care se pretează la interpretări diferite, confuze (formele neaccentuate ale pronumelui personal, pronumele reflexiv, cuvintele omografe, deosebirile dintre prepoziție și conjuncție).

Culegerea de texte din lucrare este de o certă valoare, ilustrînd principiile expuse la început. Prezentînd sub formă de schemă frazele analizate, scriind elementele subordonatoare cu aldine, delimitînd cu precizie propozițiile și stabilind în mod strict gramatical felul lor, raporturile dintre ele, autorii ne dau modele de analize culese din clasici ai literaturii române și selectate după criteriul ilustrării tuturor aspectelor analizei sintactice. În subsol întîlnim mereu comentarii pe marginea textului analizat, argumentări și motivări legate de interpretarea unei fraze, unei propoziții, unui cuvînt.

În aceeași măsură suscită interesul lectorului și ultima parte a lucrării, în care P. Dumitrașcu expune cîteva considerații pe marginea analizei stilistice a textelor literare, analiză pe care uneori profesorii o neglijează sau o trec pe un plan secundar. Pornind de la dubla funcție a limbii — de comunicare și de realizare a expresivității — autorul subliniază deosebită valoare a interpretării stilistice a unei opere, care contribuie la înțelegerea mai profundă a unui text literar, la stabilirea particularităților artistice ale unui scriitor etc. Autorul indică metodele și procedeele folosite în analiza stilistică, după care trece la interpretarea unor texte din A. Russo, Eminescu, Creangă, Caragiale, Coșbuc, Arghezi, Z. Stancu, M. Beniuc.

Prin îndrumările de natură teoretică și mai ales prin textele analizate gramatical și stilistic, lucrarea reprezintă un ajutor prețios pentru cei care predau limba și literatura română.

Prof. S. I. POTEREANU
Școala generală Sînmărghita-Cluj

„Romanul materiei"

Recent a apărut în Editura științifică, traducerea binecunoscutei cărți **Romanul materiei** de Albert Ducrocq. Valoroasă lucrare de popularizare a științei, realizată de un renumit popularizator francez, cartea — tradusă pînă în prezent în 8 limbi — pune pe cititorii din țara noastră în contact cu unul dintre virtuoșii consacrați ai literaturii de informare științifică.

„Romanul materiei", care deschide un ciclu intitulat „Cibernetica și universul" își propune, să explice cosmosul în lumina raporturilor din ce în ce mai complexe dintre om și natură, raporturi în cadrul cărora, în epoca noastră, intervine mașina cibernetică. „Intredeschizînd ochi captivi", cum scrie Ducrocq, mașina a ajuns azi să-și culeagă singură informațiile pe baza cărora își conduce tot singură activitatea conform programului stabilit de om și pe care i l-a delegat omul. Privite în această lumină, mașinile cibernetice îl ajută pe om să scadă entropia, acea „cantitate de energie proprie unui sistem" descoperită de fizicieni și care — prin hazard — se poate opune activității conștiente duse de om pentru transformarea lumii înconjurătoare.

Pornind de la constatarea că delegarea unor capacități de creație umane mașinii cibernetice are un caracter revoluționar pe plan intelectual-uman, Albert Ducrocq, cu ochiul iscoditor al gazetarului dublat de reflecția serioasă a omului de știință, subliniază uriașa însemnătate a creării mașinilor cibernetice, care odată puse în funcțiune, generează o ordine, organizînd-o. În acest context, electronica, la fel cu mecanica, hidraulica sau alte ramuri ale tehnicii moderne care concură la activitatea mașinii cibernetice, încetează de a fi personajele centrale ale științei în acțiune, devenind simple mijloace, pe o scenă în care schema de funcționare e totul, iar tehnica rămîne, cum spune Ducrocq, un factor secundar. Mașinile electronice permit realizarea unor scheme de mare interes. Prin ele, ajungem să constatăm cum acționează unele sisteme asupra altora și, fapt primordial în istoria tehnicii, omul încetează de a se mai lua pe sine drept obiect de referință. Fizica clasică cedează locul unei fizici a relațiilor care, luînd în considerare doar structurile și efectele de condiționare reciprocă ale acestora, ne prezintă realitatea înconjurătoare sub o lumină edificatoare.

Ca un exemplu complex al acestei argumentări originale și de un mare interes științific, Albert Ducrocq ne oferă tocmai „romanul" materiei. Întrebîndu-se dacă ordinea din Cosmos nu se datorește unor structuri care, la rîndul lor, sînt produsul altor structuri, autorul descoperă pe rînd cititorilor temeiurile științifice ale evoluției universului. Subliniind că datorită efectelor de sinteză, cibernetica „face știință din știință", el ne dă informații riguros științifice despre materie. Împărțită în zece capitole, cartea reconstituie evoluția lumii noastre, debutînd cu un bagaj de informații preliminare expuse în primul capitol, sugestiv intitulat „Viza pentru Cosmos". Este interesant modul în care, în cel de al treilea capitol al lucrării, sînt prezentate în lumina problematicii gravitației, nașterea galaxiilor și drumul către protostele. După ce tratează viața acestora, oprindu-se pe larg asupra fenomenelor legate de aprinderea stelelor, autorul zugrăvește „bătălia" dintre cibernetică și termodinamică (cap. V), subliniind legătura care conduce de la particule subatomice la viață ca un mod de existență al materiei. După ce expune pe larg problemele diferențierii stelelor, Ducrocq ne prezintă, în pagini avîntate, „alchimia" cosmică — ipoteze despre modul de naștere a elementelor chimice în creuzetul suprafierbinte al stelelor. Arătînd clar cum și mai ales de ce evoluează materia pe plan cosmic, ultimul capitol al cărții se încheie cu o viziune originală a drumului de la geologie la biologie, a căii pe care apare și se dezvoltă viața.

Bine tradusă de Mihai Mazaneț, corect prezentată grafic, lucrarea lui Ducrocq face un bun serviciu cititorului, atrăgîndu-l cu pricepere într-un domeniu pe cît de nou pe atît de interesant al naturii.

D. TODERICIU

Tratament și contraindicații

FOILETON

Toamnă, culori, fructe, primele frunze uscate. Inscrieri în noul an școlar, examene de corigență (pentru cei care au avut accese de lene în timpul anului), încăpățînate cereri de reexaminare (depuse de unii repetenți care se consideră victimele unei soarte nedrepte)...

Cu aceasta, după ce am pornit de unde vom ajunge — la o reexaminare — iată-ne și la „obiectul" de la care vom porni: un repetent. Îl cheamă Dumitru D., are vîrsta de 43 de ani și este — deocamdată staționar pentru încă un an școlar — în clasa a X-a serală a Liceului nr. 23 din raionul Lenin. Împotmolit între multiplele spire ale unui solenoid la fizică, dat peste cap, la chimie, de încăpățînarea oxidului și hidratului de aluminiu de a nu intra în reacție cu acizii decît într-un anume fel și depășit, la anatomie, de unele aspecte ale respirației umane, care chiar cînd omul e cu sufletul la gură continuă să se desfășoare după unele principii ale oxido-reducției aplicate pe scară biologică — elevul nostru a pierdut competiția școlară la trei obiecte, fiind declarat, cu toate formele necesare, repetent.

Pînă aici faptul, regretabil în sine, nu depășește comunul decît în măsura în care hotărîrea de a obține diploma de absolvent al liceului este contracarată în practică de neseriozitate și lipsă de efort. Dar, în loc să tragă concluzii din pățania sa și să se așternă pe învățătură, Dumitru D. a ales altă cale. Iată-l, însoțit de un cunoscut — om cu baston, pălărie și relații — urcînd scările clădirii Sfatului popular al raionului Lenin. Aici, în cabinetul inspectorilor metodiști, s-a desfășurat, într-o zi cu soare de sfîrșit de iunie, prologul piesei:

— Am venit și noi să ne faceți un bine — a spus „cunoscutul" cu bastonul. Om serios și repetent, cine-a mai văzut? Regulamentul e regulament, nu-i vorbă, și știm cu toții că unde-i lege nu-i tocmeală, dar dacă l-om călca pentru o dată n-o fi moarte de om! E vorba doar de un pustiu de bine!

Inspectorii au ascultat păsul celui care tăcea expus de cel care vorbea, s-au informat la școală și, retezîndu-le-o scurt dar politicos, le-au dat să înțeleagă că nu au dreptate și, ca atare, „binefacerea" cerută nu poate urma. Cu aceasta cortina unei încheieri oficiale — prima — a căzut asupra prologului, în timp ce în culise a început să tăcăne o mașină de scris, înșirînd pe hîrtie albă, în cinci exemplare, cuvintele: TOVARĂȘE MINISTRU...

A urmat, la minister, tabloul I (scena de la registratură). Nu știm dacă jalba a dus-o tot omul cu baston, reținem însă din conținutul ei, așa ca pentru noi, o frîntură de frază: „...îmi permit a vă informa că sînt pregătit...".

Ministerul Învățămîntului — Direcția generală a învățămîntului de cultură generală — a trimis plîngerea, după cum era și firesc, la secția de învățămînt a raionului Lenin: „Să se cerceteze la școală situația. Conform prevederilor articolului 121 din Regulamentul de funcționare a școlilor de cultură generală, să se hotărască nedepășind 7 zile. 21. 07. 66".

Tabloul II (biroul inspectorilor metodiști, același decor ca în prolog). Se dispune, pentru cercetarea cazului, formarea unei comisii care să se refere asupra celor întîmplate la școală.

Asistăm, în continuare, la trei scene mute: profesorii referenți în fața lucrărilor scrise de chimie și de fizică și a ciornei de examen de la anatomie... Nu, notarea nu a fost nedreaptă. Hîrtie, toc, cerneală — și trei referate în acest sens apar la dosar.

Și iar în biroul inspectorilor: se judecă referatele, se întocmește răspunsul către minister.

Nouă schimbare de decor. Ministerul, în posesia datelor, întocmește, în conformitate cu litera legii, răspunsul către petiționar. Dumitru D. este anunțat că, întrucît nu s-au constatat abateri în ceea ce privește desfășurarea probelor de verificare a cunoștințelor sale, probe al căror rezultat îl contestase, rămîne repetent. O comunicare în acest sens este adresată secției de învățămînt, care la rîndul său informează școala, care... etc. etc.

Cu aceasta, se părea, cortina a căzut definitiv peste nefericitele tribulații ale lui Dumitru D., cu toate că, purtînd sau nu pălărie, cu sau fără baston, mai vorbăreți ori mai taciturni, pe parcurs diverși alți „cunoscuți" ai lui au făcut același oficiu de a apela la inimi caritabile. Numai că toți cei cu care au avut de a face au dovedit a avea inimi de piatră.

Dumitru D. a socotit însă că n-a epuizat toate căile de a trece, prin mijloace frauduloase, clasa. A prezentat ministerului un certificat prin care se afirmă că suferă de hipertiroidie.

Ministerul l-a îndemnat, în epilog, să urmeze tratamentul indicat de medici și a confirmat încă o dată diagnosticul pus de pedagogi. Tratamentul acestei din urmă boli e cunoscut: studiul serios. Regimul: activitatea cu manualul. Contraindicații: sfaturile și tratamentele diferiților „cunoscuți" cu și fără baston, care pot să agraveze boala pînă într-atît încît s-o facă incurabilă.

T. DUMITRESCU

Învățători, profesori, diriginți!
Citiți și răspîndiți
în rîndul părinților
revista
COLOCVII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unități de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 866
Vineri 30 sept. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Început de an universitar

În cele 15 centre universitare evenimentul este așteptat cu bucurie și emoție unanimă. Își deschid larg porțile, întîmpinîndu-i pe studenți cu „Bine ați venit!", 46 de institute de învățămînt superior, cuprinzînd 181 de facultăți.

Noul an universitar înseamnă ridicarea pe trepte noi ale pregătirii superioare de specialitate a unui număr de 136 000 de studenți de la cursurile de zi, serale și fără frecvență. Peste 32 000 de studenți păsesc, în această toamnă, pentru prima dată în viața universitară. Studenții, ca și cele peste 18 000 de cadre didactice sînt pregătiți pentru un an de muncă asiduă, la care îi mobilizează perspectivele minunate pe care partidul și statul le-a asigurat învățămîntului superior.

Călăuzite de sarcinile trasate de cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, instituțiile de învățămînt superior vor face în acest an un pas însemnat în drumul ascendent pe care îl urmează în pregătirea temeinică a unor specialiști cu înaltă calificare, buni cunoscători ai realizărilor științei moderne, promotori activi ai progresului tehnic, intelectuali cu un larg orizont de cultură generală.

Urmînd linia indicată de Congresul partidului, anul acesta se va acorda o deosebită atenție îmbogățirii conținutului, organizării mai bune și continuei modernizări a învățămîntului superior tehnic și economic, chemat să formeze cadrele de nădejde pentru toate ramurile economiei naționale. Noi specialități, noi secții și noi facultăți conturează mai precis profilul învățămîntului tehnic și economic. Așa, de pildă, răspunzînd unor stringente cerințe ale economiei, a luat ființă o nouă facultate — facultatea de automatică a Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" din Capitală.

Învățămîntul universitar și pedagogic cunoaște și el anul acesta înnoiri. La Craiova își începe activitatea Universitatea — cea mai tînără instituție de învățămînt superior din țară. Noi secții și grupe de specializare s-au înființat în cadrul facultăților Universității din București. La Facultatea de filozofie, pe lîngă secțiile existente, o nouă secție va fi inaugurată începînd din acest an: secția de sociologie. La Facultatea de chimie se va înființa o secție de fizică-chimică. Peste 3 600 de studenți păsesc în primul an al institutelor pedagogice, pregătindu-se să devină cadre didactice, însușindu-și bogate cunoștințe și completîndu-și-le cu o mai bine organizată practică pedagogică.

Noul an universitar înseamnă și noi condiții de studiu și de viață pentru studenți. Cu acest prilej vor intra în funcțiune noi amfiteatre, săli de cursuri și seminarii, laboratoare, cămine, cantine etc. Numai în acest an au fost investite în acest scop 166 milioane lei pentru construcții de noi facultăți, cămine și cantine și peste 46 milioane lei pentru aparatură de laborator și mobilier. Astfel, o dată cu începerea noului an universitar vor fi date în funcțiune noi spații de învățămînt la Institutul politehnic din Cluj, Institutul de medicină și farmacie din Cluj, Institutul politehnic din Brașov și Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din București. La Iași și Brașov își așteaptă studenții noi cămine. Alte importante construcții universitare urmează să se dea în folosință pînă la sfîrșitul anului.

Pe unul din marile șantiere ale cincinalului — construcția noilor clădiri ale Institutului politehnic din București — se desfășoară lucrări intense. Paralel cu acestea au loc lucrări de extindere a Institutului de științe economice și a Institutului de arhitectură-București, dezvoltarea complexului social studențesc al Institutului politehnic din Capitală, construirea unui nou complex social studențesc la Iași, o cantină la Craiova și multe altele.

Toate aceste cifre și fapte oglindesc grija deosebită pe care partidul o acordă învățămîntului superior, pregătirii cadrelor de specialiști cu o înaltă calificare.

Începutul noului an universitar constituie un moment spre care își îndreaptă gîndurile cu emoție și învățătorii și profesorii. Elevii de ieri — ai căror pași i-au călăuzit cu atenție și migală de la însușirea slovelor alfabetului și pînă la deplina lor maturitate — sînt studenții de azi, oamenii de mîine ai societății socialiste.

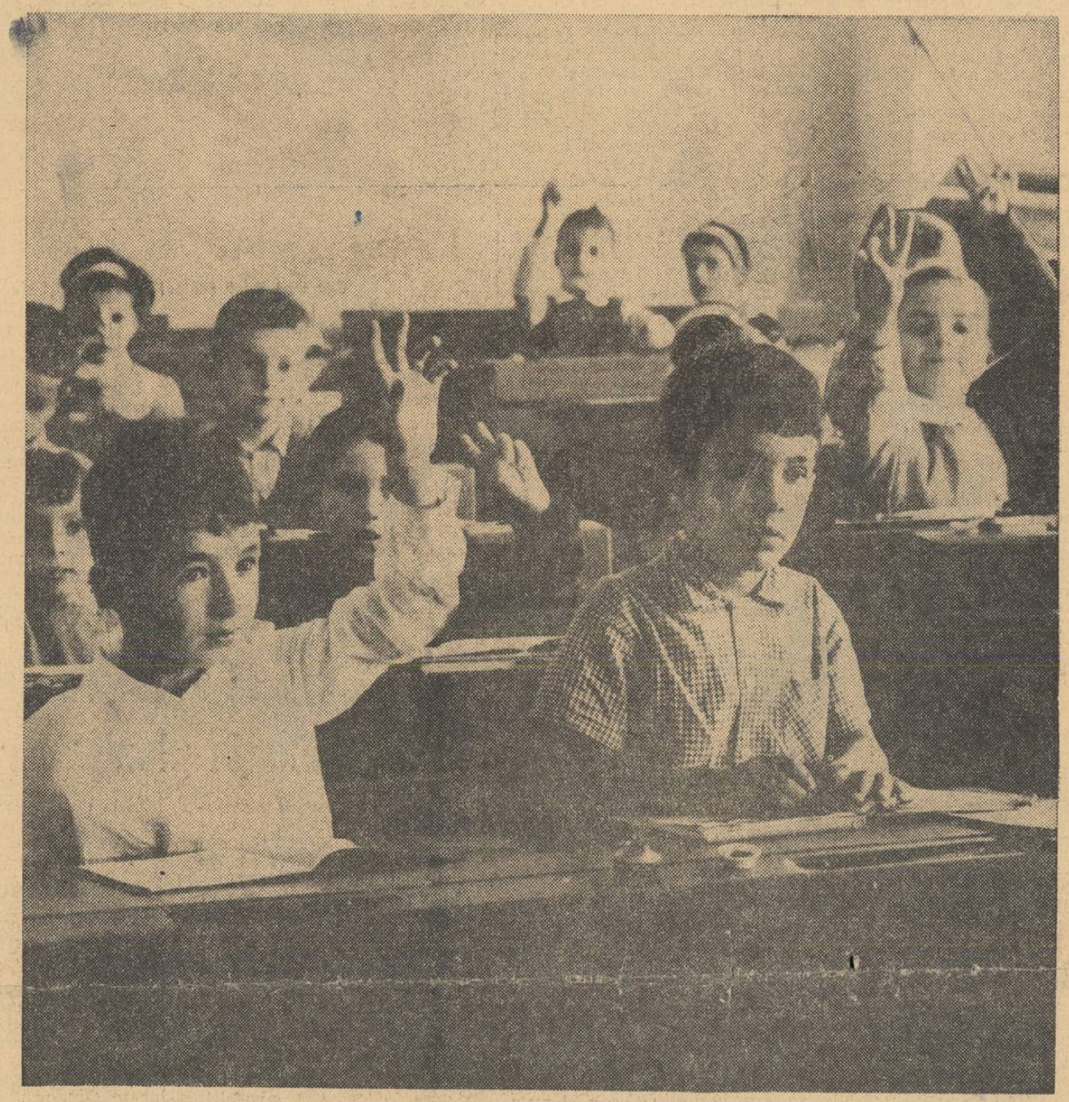

Atitudinea elevilor în timpul lecției — un punct de plecare pentru multiple observații psihologice și pedagogice.

Evoluția stării psihice a elevilor la lecție

Spre a putea înțelege starea psihică a elevilor la lecție, trebuie să ținem seama de factorii care contribuie la realizarea și menținerea ei într-o formă favorabilă desfășurării activității școlare; prezintă de asemenea importanță cunoașterea dinamicii pe care o înregistrează această stare psihică la elevii din diferite clase.

În ceea ce îi privește pe elevii din clasa I, a școlii generale, experiența dovedește că momentul venirii la școală este așteptat de către imensa majoritate cu nerăbdare. Acest eveniment este pregătit de familie, de instituțiile preșcolare, de diverse emisiuni de radio-televiziune ș.a. Copiii văd în activitatea școlară, în această ipostază, o modalitate de afirmare a propriei personalități, de a păși în rîndul celor care le-au fost citați adesea ca model de către părinți și alte persoane. Se nasc noi motive pentru activitate, noi cerințe, cărora copilul le poate răspunde acum prin însăși evoluția sa psihică. Purtarea uniformei, a ghiozdanului cu rechizite, manuale, penar etc. sînt totodată numai cîțiva dintre factorii externi, cu influență deosebit de puternică pentru formarea motivației interioare.

Dacă în prima zi de școală, starea psihică a elevilor, mai ales la clasa I (dar și la celelalte clase după oricare dintre vacanțe) se caracterizează prin atracție față de activitatea școlară, o dată cu trecerea timpului, treptat se nasc anumite diferențieri. Pe măsură ce frecventează școala, cu atît mai mult pe măsură ce trec dintr-o clasă într-alta, majoritatea elevilor își consolidează atașamentul față de activitatea școlară, prin găsirea de noi motivații care acționează ca adevărate forțe dinamizatoare; la alți elevi, în mic procent, interesul se diminuează.

În ce constă explicația acestei diferențieri? Faptele dovedesc, că nu există obiecte de învățămînt care să fie agreabile sau dezagreabile prin însuși conținutul lor. Orice obiect de învățămînt poate deveni agreabil sau dezagreabil în funcție de felul în care se asigură condițiile bunei predări. Sînt numeroase cazuri în care specialiști din diverse domenii de activitate mărturisesc că s-au atașat de obiectul respectiv datorită modului în care a fost predat în școală, datorită stimei și atașamentului față de un anumit profesor. Nu sînt excluse nici cazurile în care anumiți elevi au rămas corigenți la un anumit obiect de studiu sau au pierdut unele concursuri din cauza acestuia, pentru ca apoi să ajungă specialiști de seamă tocmai în domeniul respectiv. Iese în evidență aici mai ales caracterul accidental al unor eșecuri, cît și insuficienta atenție acordată obiectului respectiv (în întregime sau numai unui grup de probleme ale acestuia) într-o anumită perioadă, lipsa continuității unei motivații interioare pentru menținerea unui adevărat tonus de preocupări la acel obiect.

Atașamentul elevului față de școală nu este suma aritmetică, ci rezultatul atașamentului față de fiecare obiect de studiu în parte, față de fiecare formă a activității care

Conf. univ. C. PUFAN
doctor în psihologie

(Continuare în pag. 4-a)

În biblioteca Institutului politehnic din Iași.

Înflorirea culturii socialiste presupune grijă și răspundere deosebită nu numai pentru prezent, ci și pentru viitor. De aceea, una din cele mai importante obligații morale ale societății noastre, ale generației de azi este de a forma schimbul de mîine al culturii românești, de a pregăti cu răbdare, căldură și exigență viitorii noștri intelectuali, în stare să preia și să ducă mai departe făclia creației înaintașilor, să se situeze la înălțimea științei mondiale, să contribuie din plin la făurirea societății socialiste și comuniste în țara noastră.

(Din cuvîntul de salut rostit de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi centenarului Academiei)

OMUL DE ȘTIINȚĂ ȘI ȘCOALA

Înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice — for superior de coordonare a activității de cercetare la noi în țară — ca și grija permanentă pentru lărgirea orizontului și posibilităților tuturor celor care lucrează în cercetare, fundamentală și aplicativă, sînt o expresie a necesității crescînde de a dezvolta activitatea de cercetare, a grijii partidului și statului pentru a crea științei un cîmp larg de dezvoltare, condiții optime de a se ridica la nivelul cerințelor actuale. Tinerii care au părăsit de curînd amfiteatrele institutelor de învățămînt superior și-au plasat întreaga lor energie intelectuală, interesul și pasiunea în slujba dezvoltării unui anumit domeniu al științei, formînd astăzi energia activă, producătoare a valorilor spirituale care contribuie la dezvoltarea științei în patria noastră.

Noi, cei care le îndrumăm pașii spre știință, cei care le împărtășim tinerilor experiența noastră, avem și sarcina de a mobiliza potențialul intelectual al celor care pot deveni cercetătorii științifici de mîine. Sînt convins că școala deține printre cadrele didactice astfel de rezerve intelectuale care trebuie descoperite, stimulate și atrase în activitatea științifică.

Profesorii din învățămîntul de cultură generală care și-au concentrat eforturile pentru a pregăti generația viitorului au acumulat o experiență valoroasă ce o pot fructifica în cercetarea științifică, atît în domeniul pedagogiei cît și în celelalte ramuri ale științei potrivit specialității în care predau. Cercurile pedagogice de specialitate pot deveni o verigă de legătură între școală și cercetarea științifică. Aici se pot manifesta într-o primă formă preocupările științifice, aici pot fi descoperite elementele care, îndrumate și atrase spre munca științifică, pot constitui o forță de care munca de cercetare are nevoie.

Aceasta pe de o parte. Dar legătura oamenilor de știință cu școala are temei și justificare, devine, mai bine zis, necesară și din alt considerent. Trebuie să ne gîndim că școala deține și în rîndul elevilor resurse serioase care pot fi mîine mobilizate pe frontul științific. Cercurile științifice de elevi organizate pe specialități pot și trebuie astfel conduse și îndrumate încît elevii să-și găsească aici posibilitatea de a depăși limitele programei și manualelor de cultură generală, de a pătrunde o serie de probleme noi de cercetare, de a lucra practic și a se apropia de activitatea laboratoarelor și institutelor de cercetare. Pentru a orienta preocupările tinerelor forțe care, în mod firesc, cresc la început în școală, cadrele noastre de specialiști, oamenii de știință au sarcina de a-și îndrepta preocupările lor și spre acest fenomen de atragere și cultivare a intereselor ce se manifestă în școală, în rîndul tinerilor, pentru un domeniu sau altul al științei. Activitatea lor de zi cu zi trebuie să ne intereseze și să ne preocupe avînd în vedere că în școală apare într-o formă incipientă pasiunea pentru știință, interesul pentru a fi util țării. Așadar, laboratoarele facultăților, ca și porțile institutelor de cercetare trebuie larg deschise profesorilor și elevilor din clasele mari pentru informare și documentare.

Tematica activității cercurilor de profesori și a cercurilor de elevi consider că este punctul de plecare pentru a face din munca pe care acestea o desfășoară o activitate științifică, o activitate cît mai utilă, prin care în perspectivă să se selecționeze elementele ce dovedesc aptitudini reale pentru cercetarea științei. Cred că găsesc asentimentul tuturor specialiștilor făcînd propunerea ca la început de an școlar să fim solicitați pentru a colabora la alcătuirea unui plan detaliat de activitate în cercurile de profesori și în cele ale elevilor, pentru a indica posibilitățile de colaborare cu institutele sau cu laboratoarele pe care le conducem, pentru a orienta tematica acestor cercuri spre problemele accesibile și în același timp de larg interes, spre problemele noi care prin aspectul lor practic pot stimula interesul participanților.

Consider necesară o asemenea măsură pentru a da acestei munci un aspect autentic de activitate științifică, de activitate practică care să iasă din limitele problemelor tratate în lecții, fără însă a-i încărca pe cei angajați în cadrul ei, cu sarcini care să le depășească posibilitățile lor actuale.

Alegerea, dozarea și organizarea acestei activități cere pricepere pedagogică și informare științifică — două elemente care se pot îmbina în cadrul colaborării școlii cu oamenii de știință. Apropiindu-ne de această activitate, noi, cei care sîntem pedagogi și activiști pe tărîmul științei, putem face o muncă cu rezultate de mare însemnătate, atît pentru școală, care va deveni în felul acesta pe lîngă un factor de cultură generală și o pepinieră pentru viitoarele cadre de specialiști, cît și pentru domeniile de cercetare aplicativă sau fundamentală în care trebuie mobilizate forțe tinere.

Chimia, care astăzi are un larg cîmp de aplicare, poate oferi multiple posibilități de mobilizare a elementelor tinere, care aici vor găsi domenii spectaculoase cu rezultate practice deosebit de interesante, cum ar fi chimia macromoleculelor, chimia substanțelor organice cu activitate fiziologică, fizica și chimia semiconductorilor și altele. Aceste cîteva exemple și o serie de alte teme de mare interes pentru știință și producție pot fi recomandate școlii ca domenii spre care să se orienteze interesul tinerilor — viitori chimiști.

În limitele acestui articol am intenționat să dau, în mică măsură, indicații pentru studiile de chimie care se pot organiza în școli, urmărind în principal să sugerez necesitatea unei legături permanente între toți oamenii de știință și școală, pentru a cunoaște și realiza forțele intelectuale pe care le deține școala, potențial valoros pentru activitatea științifică de mîine.

Prof. univ. PETRE SPACU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

ÎN ACEST NUMĂR:

Unele probleme organizatorice ale activității pionierești — pag. 2

UNELE PROBLEME ORGANIZATORICE ALE ACTIVITĂŢII PIONIEREŞTI

Alegerea activului pionieresc

In proiectul de Statut al unităților și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România se prevede că anual pionierii aleg comandamentul unității și colectivul de conducere al detașamentului.

Faptul că în conducerea treburilor detașamentului și unității sînt antrenați pionierii are o mare valoare educativă. În acest fel, Organizația de pionieri capătă mai mult caracter de organizație a copiilor, unde ei sînt ajutați să-și formeze înalte trăsături morale, să-și însușească norme ale vieții colective, obștești, deprinderi organizatorice. Cei care își aleg reprezentanți în conducerea organizației de pionieri, cît și pionierii din activ, sînt puși în situația de a-și forma și întări spiritul de răspundere, simțul datoriei, inițiativa și disciplina, tovărășia, prietenia.

Fiind aleși în activ, pionierii capătă mai multă răspundere față de ceea ce se petrece în colectiv. Pentru aceasta li se cere să cunoască bine ce preferințe au copiii pentru timpul liber, ce ar dori să vadă, să cunoască, să citească și în același timp tot ei sînt chemați să inițieze activități pe placul tuturor. Buna organizare a muncii, inițiativa, deprinderea de a duce o treabă la bun sfîrșit se formează și prin îndeplinirea unor obligații care revin activului pionieresc.

Comandantul unității și comandații de detașamente găsesc în activul pionieresc un ajutor substanțial, cu condiția să se ocupe cu răspundere și pricepere de acesta. Fără a-i supraîncărca cu sarcini peste puterile lor, aceștia trebuie să încredințeze pionierilor din activ îndatoriri precise, de o durată mai mare sau mai mică, să-i controleze în felul cum duc la bun sfîrșit ceea ce și-au propus, și mai ales să-i ajute pas cu pas. Manifestînd tact și răbdare, comandantul trebuie să sprijine pionierii din activ să transforme o idee bună într-o acțiune, să antreneze pe toți copiii la realizarea programului, să fie perseverenți, stăruitori și disciplinați. În colectivele de conducere ale detașamentelor, pionierii, în afară de președinte, vor primi sarcini în raport cu programul de activitate trimestrial: să răspundă de o vizionare de spectacol, de o vizită la un muzeu sau o casă memorială, de o întîlnire cu oameni de seamă, de o excursie, să pregătească adunări de detașament etc. În cadrul comandamentului unității de pionieri este bine ca unora dintre copii, care nu sînt președinți de detașamente, să li se încredințeze sarcini de lungă durată, chiar pe întreg anul școlar, în legătură cu pregătirea sărbătoririi „Zilei pionierului", a activităților sportive, cultural-artistice, sprijinirea activității detașamentelor noi, constituite în clasele mici etc.

Pregătirea alegerilor este o etapă scurtă, dar importantă în viața pionierească. În această perioadă, la nivelul unității este bine ca într-un mod sugestiv să li se amintească copiilor cele mai interesante acțiuni din anul școlar trecut, precum și din vacanța de vară, să se evidențieze pionierii cei mai merituoși. Micile expoziții cu jurnale din vacanță, albume, obiecte confecționate în cercuri, fotografii și materiale adunate din vacanță etc. constituie o bună modalitate de a trece în revistă realizările, de a crea o atmosferă propice pentru un nou an de activitate.

În aceeași perioadă, atît la nivelul unității, cît și în detașamente, trebuie desfășurată o acțiune de sondaj în rîndul copiilor cu privire la activitatea viitoare, deoarece, cu prilejul alegerilor, se dezbat și proiectele de program ale activității detașamentelor și unităților. Fie că au loc în clase, sub conducerea comandanților, discuții pe această temă, fie că apare o cutie pentru sugestii sau la nivelul școlii se inițiază un concurs pentru cea mai reușită propunere de acțiune pionierească, comandanții detașamentelor și unităților de pionieri trebuie să intre în posesia unui mare număr de propuneri pentru activitatea viitoare, din care să selecteze pe cele mai bune. Împreună cu vechile colective de conducere, comandanții de detașamente și unități vor alcătui proiecte ale programelor de activitate.

Este absolut necesar ca în perioada dinaintea alegerilor comandanții de detașamente să poarte discuții cu copiii asupra calităților pe care trebuie să le aibă cei pe care-i vor alege în activul pionieresc. Această orientare trebuie să preîntîmpine unele tendințe de a alege pe cei care au note bune și sînt disciplinați, numai pe aceste criterii, importante, dar nu unice. Cei care vor fi în fruntea detașamentelor și unităților de pionieri să se caracterizeze printr-o atitudine exemplară față de învățătură, față de școală și profesori, să fie pionieri cu inițiativă, spirit organizatoric, buni tovarăși, modești și cinstiți, iubiți de către pionieri tocmai datorită acestor calități.

În zilele premergătoare alegerilor în fiecare detașament se vor face pregătiri pentru programul cultural-artistic ce va avea loc în ziua adunării de unitate. Firește, în perioada pregătitoare pentru alegeri se vor utiliza toate mijloacele pentru a face cunoscute acțiunile: gazeta de perete, stația de radioficare a școlii etc.

Desfășurarea alegerilor

La adunarea detașamentului de pionieri participă comandantul de detașament, dirigintele, în cazul cînd nu este comandant, profesori. Ca orice adunare pionierească și aceasta se deschide cu ceremonialul. După aceea, comandantul propune copiilor să facă împreună o trecere în revistă a activității din anul școlar trecut.

Aceasta se face printr-o discuție liberă cu copiii, care să dureze 15—20 de minute și care să le dea sentimentul că participă efectiv la organizarea propriei lor activități. Conducînd această discuție, comandantul se oprește la cele mai remarcabile acțiuni, solicitînd pionierii să-și amintească, să relateze impresiile lor din acea împrejurare. El se va adresa acelor pionieri care au participat mai intens la acțiunea respectivă sau au răspuns din partea colectivului de conducere de desfășurarea acesteia. Oprindu-se, cu ajutorul copiilor, la cele mai semnificative pagini din viața detașamentului, comandantul trebuie să facă sublinierile respective, aprecieri cu privire la comportarea colectivului, a unor pionieri, asupra felului în care a lucrat vechiul colectiv de conducere. După aceasta, se trece la cea de-a doua parte a adunării — alegerea noului președinte și a celorlalți membri ai colectivului de conducere. Comandantul explică ce calități trebuie să aibă pionierii care vor fi aleși și propune, conform numărului de pionieri din detașament, cîți să facă parte din colectivul de conducere, 3 sau 5. Detașamentul își exprimă acordul prin ridicare de mîini. Comandantul solicită apoi pionierilor propuneri pentru alegerea președintelui; prin ridicare de mîini este ales ca președinte pionierul care întrunește majoritate de voturi. Asemănător sînt apoi aleși, în mod individual, și ceilalți 2 sau 4 pionieri din colectivul de conducere. Comandantul detașamentului înmînează apoi președintelui semnele distinctive, îl felicită, urează întregului colectiv de conducere spor la muncă.

În continuare se prezintă proiectul programului de activitate al detașamentului pe primul trimestru al anului școlar, care este completat cu propunerile pionierilor. Adunarea se încheie cu ceremonialul obișnuit. În total, adunarea trebuie să dureze maximum o oră.

Adunarea unității de pionieri are loc într-o după-amiază liberă, la sfîrșitul săptămînii sau duminica. Sînt invitați să participe: directorul școlii, secretarul organizației de bază P.C.R., secretarul comitetului U.T.C. din școală, comandanții de detașamente, profesori și alți membri ai consiliului Organizației pionierilor pe școală.

După ceremonialul de deschidere a adunării, comandantul de unitate anunță că la toate detașamentele au avut loc alegeri și scopul adunării de unitate: alegerea comandamentului unității. În continuare, el propune, pe baza consultării avute cu comandanții de detașamente, componența comandamentului unității. Membrii comandamentului sînt aleși în mod individual, prin vot deschis. Apoi, comandantul de unitate desemnează președintele unității, îi înmînează semnele distinctive și-i urează spor la muncă. Mai pot lua cuvîntul și invitați care să vorbească copiilor despre activitatea viitoare a unității. În continuare, comandantul prezintă unității proiectul programului de activitate, întocmit în prealabil împreună cu vechiul colectiv de conducere, solicitînd pionierii să facă propuneri pentru completarea și îmbunătățirea lui.

Adunarea se încheie cu ceremonialul pionieresc. După adunare se pot organiza o trecere în revistă a talentelor artistice din detașamente, competiții sportive, o serbare cîmpenească sau un foc de tabără. Durata adunării de unitate (inclusiv programul distractiv) nu trebuie să depășească 2 ore.

După ce au avut loc alegerile în întreaga unitate, comandantul unității, ajutat de comandanții detașamentelor, organizează o scurtă pregătire a activului pionieresc nou ales în cadrul căreia acesta este ajutat să cunoască atribuțiile ce-i revin, modul de îndeplinire a sarcinilor, ceremonialul adunărilor pionierești etc.

Ceremonialul adunărilor pionierești

Ceremonialul pionieresc va deschide și va încheia adunările unității, detașamentului, adunările festive organizate cu prilejul sărbătorilor naționale, „Zilei pionierilor" și în taberele de pionieri. Ceremonialul pionieresc trebuie să aibă un caracter solemn, iar durata desfășurării să fie foarte scurtă, ținîndu-se seama de faptul că participanții (copiii) stau tot timpul în picioare.

La toate adunările pionierii poartă uniforma pionierească.

Ceremonialul pionieresc la adunarea de detașament

Pionierii, purtînd uniforma pionierească, se string la locul adunării (clasa) și se așază în șiruri dispuse în linie dreaptă (în intervalele dintre bănci), avînd în față președintele și pe latura dreaptă stegarii. În cazul că adunarea se ține în alt loc pionierii pot fi așezați în două-trei linii, asemănător așezării din careu. Cu fața spre detașament stă doar comandantul (vezi figura 1.). Președintele, înaintînd cîțiva pași, deschide adunarea dînd comanda: *„Detașament, pentru aducerea drapelelor, drepți!"* Stegarii pleacă să aducă drapelele de la camera pionierilor. În acest timp pionierii intonează Imnul de stat al Republicii Socialiste România.

După aducerea drapelelor, președintele de detașament dă comanda: *„Detașament, pentru raport, drepți!"* Schițînd salutul pionieresc, președintele de detașament, în poziția de drepți, raportează comandantului: *„Tovarășe comandant, detașamentul este gata pentru începerea programului"*.

Comandantul detașamentului strînge mîna președintelui de detașament și, schițînd salutul pionieresc, rostește deviza: *„Pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte!"*.

Pionierii, schițînd la rîndul lor salutul, răspund:

„Tot înainte"

Comandantul detașamentului comandă: *„Detașament, pe loc repaus!"* și anunță scopul adunării. După desfășurarea adunării, are loc ceremonialul de închidere. Comandantul comandă:

Detașament, pentru ducerea drapelelor, drepți!".

În timp ce stegarii pleacă, pionierii intonează Marșul Organizației pionierior. La reîntoarcerea stegarilor, comandantul anunță: *„Adunarea noastră a luat sfîrșit"*.

Notă: În acest an școlar, pînă la confecționarea noilor drapele pentru detașamente și unități, se vor folosi drapelele pionierești și drapelele patriei existente în școli. De asemenea, pînă la crearea noului Imn de stat al Republicii Socialiste România și a Marșului Organizației pionierilor, în timpul ceremonialului adunărilor pionierești se va cînta „Azi e zi de sărbătoare".

Ceremonialul pionieresc la adunarea de unitate

Trompetistul sună adunarea unității. Pionierii vin încolonați pe detașamente și se așază în careu în ordinea numărului pe care-l poartă fiecare detașament, de la dreapta la stînga. Este bine ca în careu fiecare detașament să aibă locul său fix. În careu, pionierii se vor aranja în linii paralele, în funcție de numărul pionierilor și spațiul disponibil pentru careu. În fața fiecărui detașament stă președintele. În flancul drept stau stegarii (fără drapele), iar în dreapta acestora stă comandantul detașamentului.

O dată cu așezarea detașamentelor în careu, pe latura deschisă se vor așeza, cu fața spre careu, tobosarii și trompetiștii detașamentelor în frunte cu garda drapelului patriei și garda drapelului unității. Lîngă catarg se vor afla trei pionieri care vor ridica drapelul tricolor (fig. 2).

Președintele unității, aflat la centrul careului, dă comanda: *„Unitate pentru aducerea drapelelor, drepți!"*. În sunetul tobelor și trompetelor, cele 3 gărzi pornesc spre camera pionierilor pentru a aduce drapelele, (fig. 3). La reîntoarcere, gărzile, purtînd drapelele, defilează prin fața detașamentelor (în acest timp președinții și comandanții schițează salutul), apoi se așază la catarg în următoarea ordine: în față vor sta cei trei pionieri care ridică drapelul, iar în spatele lor, cele 2 gărzi ale drapelelor patriei și unității. (fig. 4).

Președintele unității se adresează apoi pionierilor: *„Unitate, pentru ridicarea drapelului patriei, fii gata!"* În timpul ridicării drapelului pe catarg pionierii intonează Imnul de stat al Republicii Socialiste România (se poate înlocui cu „Azi e zi de sărbătoare" sau „onorul la drapel" executat de tobosari și trompetiști), iar președinții și comandanții schițează salutul. Apoi cele 2 gărzi ale drapelelor patriei și unității se retrag la locul inițial. (fig. 5). Președintele unității se adresează apoi pionierilor: *„Unitate, pentru raport, drepți!"* Urmează raportul președintelui unității către comandant. Schițînd salutul pionieresc, președintele unității, în poziție de drepți, raportează: *„Tovarășe comandant, unitatea de pionieri este gata pentru începerea programului"*.

Comandantul unității strînge mîna președintelui de unitate și, schițînd salutul pionieresc rostește deviza: *„Pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte!"*.

Pionierii, schițînd la rîndul lor salutul, răspund: *„Tot înainte!"*.

Cei mai mici școlari sînt sfătuiți de prietenii lor mai mari, pionierii.

Comandantul unității comandă: *„Unitate, pe loc repaus!"*, apoi anunță scopul adunării.

În continuare se desfășoară adunarea conform temei stabilite.

Pentru închiderea adunării, trompetiștii sună adunarea unității în careu. Apoi comandantul dă comanda: *„Unitate, pentru coborîrea drapelului patriei, drepți!* Gărzile drapelelor patriei și unității vin și se așază în fața catargului, așteptînd coborîrea drapelului.

După ce se coboară drapelul de pe catarg, gărzile, purtînd drapelele, se îndreaptă pe drumul cel mai scurt spre camera pionierilor (fig. 6). În tot acest timp pionierii cîntă Marșul Organizației pionierilor, iar președinții și comandanții salută.

După ducerea drapelelor, comandantul unității anunță: *„Adunarea noastră a luat sfîrșit!"*.

Ceremonialul de tabără se va desfășura la deschiderea și la închiderea activității fiecărei serii, la fel ca la adunarea de unitate, cu precizarea că drapelul rămîne ridicat pe catarg toată perioada unei serii. De asemenea, la începutul fiecărei serii, delegatul consiliului regional al pionierilor predă comandantului drapelul taberei (acest moment va preceda ridicarea drapelului pe catarg).

Pregătirea și primirea școlarilor în organizația pionierilor

Conform prevederilor statutului, în Organizația pionierilor sînt primiți școlarii din clasele III—VII în vîrstă de 9—14 ani, care sînt sîrguincioși la învățătură, respectă disciplina școlară, au o comportare corectă în școală, familie, societate.

Pregătirea lor pentru a deveni pionieri începe însă o dată cu intrarea în clasa I. Rolul principal revine învățătorilor din clasele I—II care, sub îndrumarea comandantului unității, pot folosi o varietate de forme (convorbiri, vizite, întîlniri cu pionieri, învățare de poezii, cîntece etc.) pentru a-i face pe școlari să cunoască și să îndrăgească viața pionierească.

Elevii care își exprimă dorința de a intra în Organizația pionierilor, adresîndu-se verbal conducerii detașamentului sau învățătorului (în cazul claselor a III-a), sînt ajutați de conducerea detașamentului să cunoască scopul organizației, conținutul legămîntului, îndatoririle pionierului, simbolurile și semnele pionierești. Școlarii sînt ajutați să învețe legămîntul.

Înainte de adunarea de primire în Organizația pionierilor, comandantul, sfătuindu-se cu învățătorul și cu copiii din clasa respectivă, va pregăti o scurtă și caldă recomandare a grupului de copii ce urmează să fie primiți în organizație. Dacă în clasa respectivă nu există detașament, primirea școlarilor în organizație se face la un detașament dintr-o clasă apropiată, pe baza hotărîrii comandantului unității.

Desfășurarea adunării de primire în Organizația pionierilor

Conform statutului, primirea în Organizația pionierilor se face în adunare de detașament. Adunarea de detașament pentru primirea școlarilor în Organizația pionierilor se deschide cu ceremonialul obișnuit la detașament. În careu școlarii stau în fața detașamentului pe o linie în stînga careului (fig. 7).

După ceremonial, comandantul detașamentului citește numele școlarilor care și-au exprimat dorința de a deveni pionieri, prezintă verbal recomandarea colectivă, după care supune aprobării detașamentului, în mod individual, primirea școlarilor respectivi în Organizația pionierilor. Pionierii își exprimă acordul prin ridicarea mîinii drepte. Dacă au vreo obiecție în legătură cu unul dintre copii, pot să o facă.

Comandantul spune: *„Pentru depunerea legămîntului și primirea cravatei roșii, sub drapelul patriei și al Organizației pionierilor, vă aliniați!"* Școlarii ce urmează a fi primiți se aliniază pe 2 rînduri față în față, avînd între ei drapelul patriei (fig. 8). Într-o atmosferă solemnă, cu mîna pe faldurile drapelului patriei, copiii rostesc în cor, pe fragmente, după comandant, legămîntul.

În momentul următor, comandantul pune la git cravata roșie și înmînează însigna școlarilor. În acest timp, pionierii din detașament cîntă un cîntec („Am cravata mea").

După aceea, comandantul rostește deviza, la care doar noii pionieri răspund pentru prima oară: *„Tot înainte"*.

Apoi, noii pionieri sînt felicitați, primesc flori, mici cadouri din partea celorlalți.

La adunările de primire participă directorul școlii, secretarul organizației de bază a P.C.R., secretarul comitetului U.T.C. pe școală și părinții elevilor care intră în Organizația pionierilor.

Din momentul în care în clasa a III-a au fost primiți în Organizația pionierilor cel puțin trei școlari, se trece la constituirea detașamentului pe clasă. Aceasta se poate face într-un cadru solemn, într-o adunare de unitate în primul trimestru al anului școlar, o dată cu adunarea în care pionierii din clasa a VIII-a ies din pionierat și predau drapelele și însemnele celui mai tînăr detașament.

Cu acest prilej, ei predau celor mici ștafeta celor mai frumoase activități și tradiții ale detașamentului, care din acea clipă își încetează activitatea. În acest fel se vor pune bazele unor frumoase tradiții pionierești.

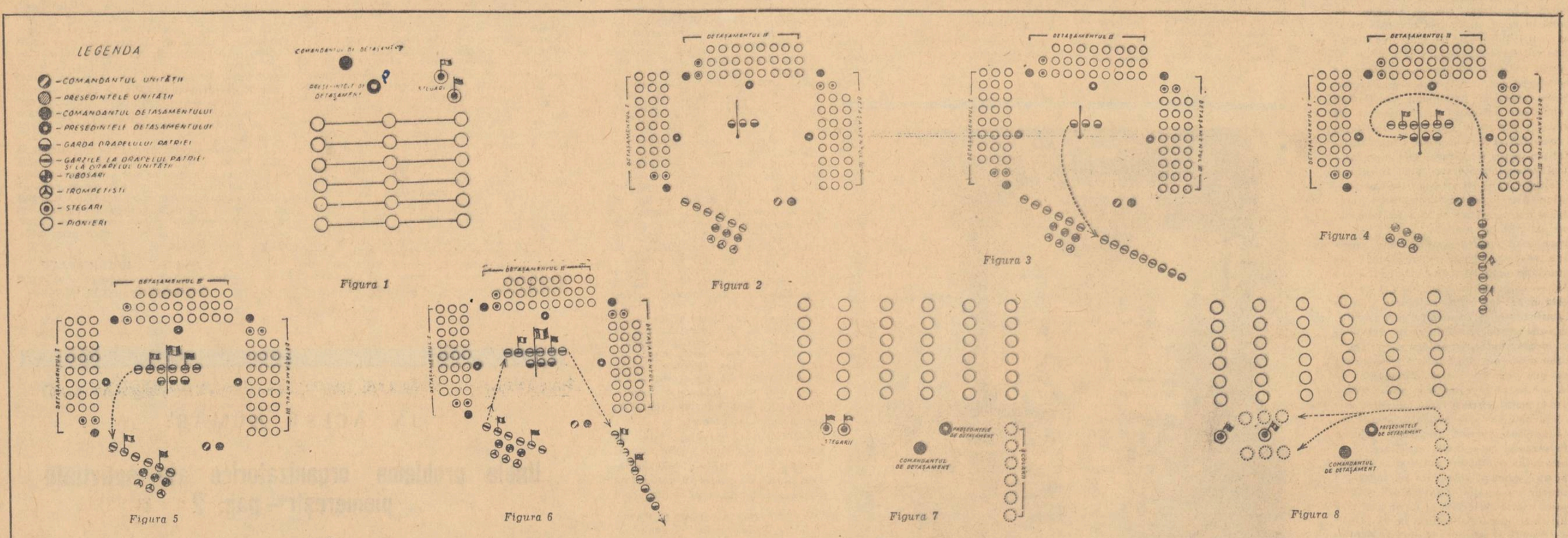

COORDONATE
la debutul activităţii

O condiţie a succesului o constituie, în orice domeniu de activitate, claritatea perspectivei, a obiectivelor cărora le este subordonată acea activitate, a liniilor de rezistenţă pe care trebuie să se desfăşoare ea. Transpunînd această condiţie în sfera activităţii didactice, măsura în care profesorul îşi delimitează de la început, în chip judicios, direcţiile pe care urmează să se concentreze eforturile sale este de natură să influenţeze în chip hotărîtor asupra rezultatelor cu care se vor solda aceste eforturi.

Spunînd aceasta nu ne gîndim în primul rînd la acele coordonate generale, valabile pentru orice şcoală şi pentru orice disciplină (cum ar fi de pildă însuşirea cunoştinţelor, problemele majore ale educaţiei elevilor etc.) care, firesc, stau în centrul atenţiei tuturor, ci la altele care se constituie în funcţie de particularităţi specifice şcoţilor, disciplinelor, claselor, profesorilor, cerinţelor actualităţii etc.

Îndeobşte — ne spunea profesorul Florian Chirculescu de la Şcoala generală nr. 159, din Capitală căruia ne-am adresat pentru a discuta cîteva aspecte ale acestei probleme — profesorii îşi desfăşoară activitatea la începutul anului şcolar fără să acorde prioritate deosebită unor probleme. Aceste probleme se conturează pe parcurs şi capătă un profil clar la sfîrşitul trimestrului, cînd se încheie bilanţul unei etape de activitate. Urmează ca abia începînd cu trimestrul al doilea în centrul atenţiei sale să intre aceste probleme a căror soluţionare va constitui un element determinant al rezultatelor finale.

Dar oricît de inteligente ar fi soluţiile adoptate în această a doua etapă, oricît de mari ar fi eforturile, ele nu vor putea să suplinească pe deplin decalajele de timp ale unui trimestru consumat. Deci, un argument în plus pentru ca „problemele" să fie preîntîmpinate şi evitate. Iar măsurile sînt la îndemîna oricărui profesor şi pot fi definite după o scurtă analiză a elementelor care constituie ansamblul activităţii şcolare şi extraşcolare.

Între acestea, un element cheie îl constituie configuraţia clasei, compoziţia pe orizontală şi pe verticală din punctul de vedere al pregătirii. Care sînt elevii foarte bine pregătiţi, care sînt elevii cu pregătire medie şi care sînt cei slab pregătiţi? Care este ponderea fiecăreia dintre aceste categorii? Şi, pe verticală: cît de profunde sînt cunoştinţele elevilor, care sînt limitele pregătirii lor, care sînt lacunele ei lacunare? Sînt întrebări al căror răspuns pedagogul va căuta să-l afle din primele săptămîni de şcoală. Căci răspunsul la aceste întrebări constituie premisele pentru stabilirea cîtorva direcţii pe care el urmează să-şi axeze munca. Atît în predare cît şi în verificarea cunoştinţelor, profesorul va ţine seama, în consecinţă, de cerinţele fiecăreia dintre categoriile de elevi amintite, va avea în vedere capacitatea lor de înţelegere, va căuta mijloacele pentru a înlătura treptat golurile din pregătirea lor. Un astfel de profesor va şti că nu va putea preda, de exemplu, fracţiile algebrice fără a reveni în prealabil, asupra unor cunoştinţe de aritmetică, dacă ele sînt confuze pentru o parte dintre elevii săi, sau nu va putea face pe deplin înţelese unele părţi de vorbire dacă nu va reveni, mai întîi, asupra declinării. Pe de altă parte, înseşi clasele, concepute ca un tot unitar, au fiecare particularităţile lor care urmează să determine o anume orientare a muncii profesorului. În faţa claselor a XI-a de exemplu, se află perspectiva examenului de bacalaureat, ceea ce presupune anume exigenţe, în vreme ce clasele a IX-a reprezintă clase care vin pentru prima dată în contact cu specificul activităţii liceale, ceea ce, de asemenea, obligă la un anume mod de muncă.

Un alt element pe care profesorul trebuie în mod obligatoriu să-l ia în consideraţie este însuşi conţinutul disciplinei, elementele noi pe care, de obicei, le aduc aproape în fiecare an programele şi manualele şcolare, ale căror schimbări de structură sînt şi ele determinate de cerinţele evoluţiei ştiinţelor, ale pedagogiei etc. Aşa de pildă, profesorul Nicolae R. Stănescu de la Liceul nr. 15 din Bucureşti, sublinia că prin ponderea sporită care se acordă lucrărilor de laborator, cerinţele predării fizicii la clasa a X-a, în anul acesta, sînt mult deosebite de cele din anul trecut. Aceste condiţii, precum şi faptul că la aceeaşi clasă au apărut teme noi, cum este de pildă mişcarea de rotaţie a solidelor, urmează să determine o revedere a metodelor de predare a acestei discipline la clasa respectivă, a stilului de muncă, în general.

„Dar nu numai programele şi manualele — arăta acelaşi profesor — ne impun să ne adaptăm de la un an la altul modul de predare a diferitelor obiecte, ci înseşi cerinţele vieţii, ale realităţilor contemporane. Am să dau în acest sens un exemplu care, deşi nu este implicit predării unei discipline, are o influenţă de mare însemnătate asupra pregătirii elevilor. În liceul nostru au existat din totdeauna cercuri de matematică şi de fizică. În cadrul activităţii acestor cercuri am observat conturîndu-se, din ce în ce mai pregnant, interesul elevilor pentru problemele de cibernetică. Interesul lor coincide cu cerinţele societăţii moderne, cu evoluţia contemporană a ştiinţelor. Aceasta ne-a făcut pe noi, profesorii, să ne gîndim la posibilitatea de a înfiinţa în acest an şcolar, în liceul nostru, un cerc de cibernetică în care vor fi cooptaţi elevi aparţinînd atît cercului de matematică cît şi celui de fizică. Evident, existenţa acestui cerc va imprima o anumită linie şi modului de predare a celor două discipline".

Eficienţa activităţii didactice depinde, în acelaşi timp, în cea mai mare măsură de calitatea muncii profesorilor. De aici necesitatea continuei autoperfecţionări a acestora care deschide, pentru fiecare de la un an la altul o nouă perspectivă a stilului personal de muncă. Un profesor preocupat de problema dezvoltării gîndirii logice a elevilor ni se plîngea că nu reuşeşte niciodată să aibă un număr foarte mare de note în catalog pentru că este foarte meticulos în procesul de verificare a cunoştinţelor.

„Preocupat să-i determin pe elevi să gîndească, să facă deducţii şi să stabilească relaţii logice între fenomene — ne spunea acest profesor — sînt nevoit să afectez un volum foarte mare de timp examinării fiecărui elev. De aceea parvin cu greu să examinez în fiecare oră numărul de elevi pe care mi l-am propus". Pentru acest profesor se ridică acum la începutul anului, problema de a găsi calea care să-i asigure, fără a renunţa la dezvoltarea gîndirii logice, verificarea şi notarea ritmică a elevilor.

Putem afirma că activitatea acestui an şcolar se află acum în faza de debut. Măsura în care acest debut demarează pe coordonate judicios delimitate, se va concretiza chiar în rezultatele de la sfîrşitul primului trimestru.

O. BUZESCU

Oră de practică la Liceul industrial de construcţii din Capitală.

OPINII

ISTORIA LA CLASELE MICI

Sentimentul patriotic — preţuirea frumuseţilor naturale ale ţării, dragostea de popor, de limbă şi obiceiurile străbune — insuflat de părinţi din primii ani ai copilăriei, este dezvoltat în şcoală pe o bază ştiinţifică.

Un loc important în această privinţă îl ocupă la clasele I-IV temele cu conţinut istoric.

Călăuzită de indicaţiile Congresului al IX-lea al partidului, şcoala noastră oferă astăzi elevilor manuale mult îmbunătăţite la toate materiile de învăţămînt. Procesul perfecţionării este însă neîntrerupt şi el are la bază concluziile pe care le desprindem din experienţa noastră de fiecare zi. Discuţiile în jurul problemelor pe care le ridică munca zilnică de instruire şi educare a elevilor sînt o cale de mare eficienţă, în valorificarea ideilor şi propunerilor menite să ducă la dezvoltarea învăţămîntului nostru.

Să cercetăm prin această prismă cărţile de limba română de la clasele mici. În manualul de clasa a II-a întîlnim poezii ca „Mama lui Ştefan cel Mare", „Patria", „Patriei îi mulţumim", „Patria mea" care reuşesc să contribuie cu succes la educaţia patriotică a elevilor. Din păcate lecturi ca acestea sînt încă insuficiente. Dacă ne referim la cele trei texte în proză din acelaşi manual şi anume „Condeiele lui Vodă", „Ştefan cel Mare şi Vrîncioaia" şi „Preda Buzescu" constatăm cu regret că ele nu reuşesc să însufleţească în aceeaşi măsură pe copii, să le arate că străbunii noştri nu luptau de dragul vitejiei, ci împinşi de nevoia arzătoare de a-şi apăra scumpa lor ţară de urgia duşmanilor.

Considerăm că manualul de clasa a II-a putea să cuprindă mai multe lecturi istorice, expunînd sub forma povestirilor, cele mai semnificative fapte şi virtuţi strămoşeşti, momente din lupta comuniştilor pentru făurirea societăţii noastre care să le rămînă vii în minte şcolarilor, ca pilde concrete care să-i călăuzească în viaţa lor.

Lecturile istorice din manualul de clasa a III-a sînt mai bogate în conţinut, reuşind ca prin faptele povestite şi eroii zugrăviţi să contribuie mai profund la educaţia patriotică a elevilor. Este destul să citãm teme ca: „Mircea cel Bătrîn şi Baiazid", „Cum a răsplătit Ştefan cel Mare vitejia ostaşilor săi", „Răscoala ţăranilor sub conducerea lui Gheorghe Doja", „Horia, Cloşca şi Crişan", „Tudor Vladimirescu", „Nicolae Bălcescu", „Cuza Vodă", „Răscoala din 1907", „Griviţa Roşie", „30 Decembrie", care redau momente cruciale din istoria bogată în fapte glorioase a poporului nostru şi care, sub formă de povestiri atractive nasc în sufletele copiilor ura pentru duşmani, revoltă pentru fiecare nedreptate şi bucurie pentru fiecare victorie dobîndită de-a lungul veacurilor de masele populare. Printre aceste lecturi credem că un loc important ar trebui să-l ocupe şi povestirile despre întemeierea statului român, începînd cu voievodatele.

În manualul de „Istoria României" al clasei a IV-a autorii se străduiesc să redea într-un rezumat succint şi totuşi bine legat, întreaga istorie a patriei noastre, cu toate evenimentele. Trebuie să recunoaştem că este o performanţă. Manualul redă maximum de cunoştinţe într-un volum minim posibil ca întindere şi reuşit în ceea ce priveşte claritatea expunerii.

Dar analizînd trecerea de la lecturile simple — sub formă de poveşti accesibile copiilor de la 7 la 9 ani — la studiul ştiinţific al istoriei patriei pretins copiilor de 10 ani, se naşte întrebarea: nu cumva impunem acestor copii o treaptă prea înaltă în raport cu particularităţile lor de vîrstă, cu puterea lor de înţelegere? Desigur, nu manualul păcătuieşte. Este aici vorba de programă. Alcătuirea ei rămîne o problemă deschisă. Mulţumindu-se să prezinte mai puţine fapte — bineînţeles cele mai semnificative — din trecutul poporului, programa ar crea condiţii ca acestea să fie predate elevilor cu mai profund efect educativ şi instructiv. Ştim doar că istoria ca obiect de studiu nu poate avea drept ţel doar o acumulare de cunoştinţe despre evenimentele trecute, ci este deosebit de important ca transmiterea acestor cunoştinţe să influenţeze activ şi profund conştiinţa elevilor, trezind şi dezvoltînd sentimente care înnobilează sufletul omului în formare, care stau la temelia activităţii sale închinată patriei şi poporului. Considerăm că prin studiul istoriei se poate ajunge la aceste rezultate nu printr-un rezumat fidel şi succint al tuturor cunoştinţelor, ci prin alegerea celor mai semnificative momente şi tratarea lor pe înţelesul copiilor de vîrsta respectivă. Supraîncărcarea cu multe capitole face să ne scape esenţialul. Or, pornind de la puţinele teme cu conţinut istoric cuprinse în manualele claselor precedente, manualul de clasa a IV-a ajunge să conţină 180 de pagini.

Teme ca acelea predate în primele două lecţii, referitoare la începuturile vieţii oamenilor pe pămînt, chiar dacă sînt într-o măsură interesante, nu reprezintă oare o supraîncărcare de cunoştinţe? N-ar fi fost mai nimerit ca în clasa a IV-a să se înceapă studiul istoriei poporului nostru de la daci? O analiză mai atentă ar permite să se reducă din tematica acestui obiect de studiu şi alte capitole.

Unele lecţii în manualul de istorie al clasei a IV-a sînt prezentate rece nu deschid o perspectivă optimistă asupra evoluţiei evenimentelor relatate. Iată, bunăoară, lecţia despre răscoala din 1907, din care elevii rămîn doar cu compasiunea pentru miile de ţărani ucişi mişeleşte, fără a avea perspectiva optimistă a dezvoltării sociale. Acelaşi lucru se poate spune şi despre efectul lecţiilor privind lupta clasei muncitoare, lecţii care nu prezintă şi rezultatele ulterioare ale acestor lupte.

De asemenea „Înfiinţarea Partidului Comunist Român" trebuia prezentată mai amplu, ca o încununare a luptei clasei muncitoare din ţara noastră, evidenţiindu-se prin fapte şi exemple caracterul revoluţionar al partidului. Simpla formulare de „partid revoluţionar" rămîne pentru copii abstractă, neînţeleasă în esenţă.

Elevii claselor mici manifestă şi ei un interes deosebit faţă de studiul istoriei. Şi pe ei îi pasionează faptele eroice ale strămoşilor noştri. De aceea asigurînd lecţiilor de istorie un conţinut corespunzător, influenţăm cu cele mai pozitive rezultate dezvoltarea acestor elevi.

Consider că ar prezenta mult interes pentru elevi şi cunoştinţe mai ample despre felul de viaţă al poporului, despre producţia bunurilor ce le erau necesare, despre meşteşuguri, despre industrie, despre relaţiile dintre patroni şi muncitori în aspecte concludente privind formele de exploatare.

Din istoria contemporană a patriei, trebuie să prezentăm realizările prin care s-au împlinit visurile pentru care au luptat veacuri de-a rîndul strămoşii noştri. În predarea acestor lecţii elevii să fie solicitaţi a contribui activ cu propriile lor cunoştinţe pe care le-au dobîndit din viaţa care îi înconjoară. Astfel de lecţii au cele mai bune rezultate în cunoaşterea orînduirii sociale în care trăiesc, în înţelegerea de către şcolari a caracteristicelor socialismului care se desăvîrşeşte în patria noastră.

Aceasta constituie numai cîteva sugestii făcute din dorinţa ca studiul istoriei la clasele mici să contribuie cît mai eficient la educaţia patriotică a elevilor. Sîntem siguri că şi alte sugestii vor fi aduse în continuare de cadrele didactice animate de dorinţa îmbunătăţirii permanente a învăţămîntului din patria noastră.

ONIŢA GLIGOR

La o oră de lecturi istorice.

VALENŢE ESENŢIALE ALE PRACTICII CONTINUE

Valorificarea resurselor instructive pe care le oferă, acum, la început de an şcolar, practica continuă de două săptămîni în agricultură, este o problemă de actualitate care preocupă atît conducerile şcolilor cît şi pe profesorii de specialitate. Materialul metodic existent în această privinţă, fiind departe de a da răspuns tuturor problemelor pe care le ridică această latură a acţiunii, se ajunge deseori la soluţionări dintre cele mai diverse. Cea mai păgubitoare, pentru şcoală, dintre aceste soluţionări este aceea, din păcate destul de răspîndită, de a neglija aspectul instructiv şi educativ al practicii. A lăsa să se piardă aceste valenţe esenţiale ale organizării practicii, înseamnă implicit că admitem posibilitatea ca elevii să nu cîştige pe planul cunoaşterii nimic mai mult decît ar fi înţeles participînd la aceleaşi operaţii alături de părinţii lor. Este deci o datorie esenţială a conducerii fiecărei şcoli de a se situa în fruntea acţiunilor privind organizarea practicii continue, mobilizînd toate resursele pentru valorificarea integrală a valenţelor instructive şi educative ale acesteia.

Posibilităţile în domeniul instruirii elevilor oferite de practica de două săptămîni afectează diferite laturi ale cunoaşterii legate de studiul agriculturii, biologiei, chimiei, geografiei. Aşa încît, de la început, se pune problema colaborării dintre profesorii de specialităţi diferite pentru a alcătui planul de desfăşurare a practicii, pentru a alege — ţinînd seama de clasele care participă — problemele teoretice ce urmează să fie consolidate. Directorul liceului din Mizil, tovarăşul Constantin Drăjneanu, vorbindu-ne despre acest aspect al problemei, ne arată că în planul de desfăşurare a practicii, care se efectuează în acest an la recoltatul viilor dintr-un G.A.S., au fost prinse probleme teoretice privind studiul celulei şi al ţesuturilor viţei de vie, rolul lor în viaţa plantei, studiul funcţiilor de nutriţie, înmulţirea. Totodată se vor prezenta implicaţiile legate de mecanismul fotosintezei, stadiul actual al cercetărilor în acest domeniu, importanţa lor practică, alături de examinarea rolului pe care-l are solul asupra dezvoltării plantei, de procesele chimice care intervin în timpul vinificaţiei etc.

Planul de practică al unor şcoli din regiunile Argeş şi Oltenia cuprinde o prezentare amplă, în condiţiile specifice ale activităţii unităţilor agricole socialiste din locurile respective, a înfăptuirilor de seamă ale agriculturii noastre ca urmare a aplicării în viaţă a sarcinilor Congresului al IX-lea al P.C.R.

Fără îndoială aspectul principal al practicii continue îl constituie participarea elevilor la lucrările agricole specifice, efectuate în această perioadă, în principalele zone de cultură. Dar practica, prin însăşi concepţia ei, nu exclude, ci implică o organizare cu caracter didactic, realizarea unor legături cuprinzătoare în vederea consolidării unor cunoştinţe teoretice, şi desfăşurării rodnice, în continuare, a unor acţiuni educative.

C. RADOI

Piedici în însuşirea definiţiilor

Lupta deschisă dusă împotriva formalismului şi a didacticismului în procesul de învăţămînt este uneori rău înţeleasă. Sînt unii dintre noi, de pildă, care consideră că a pretinde elevilor să-şi însuşească o definiţie sau regulă în mod riguros exact, este o chestiune de formă, la care se poate renunţa, sau chiar împotriva căreia trebuie luptat.

Un asemenea punct de vedere înseamnă, în fapt, a contrazice principiul însuşirii temeinice a cunoştinţelor ce ne obligă a-i conduce pe elevi către înţelegerea clară a întregului conţinut de idei pe care îl cuprinde o definiţie sau o regulă.

Fixarea generalizărilor, a principiilor şi a legilor este absolut necesară. Ea trebuie să se facă însă concis şi precis, fără nici o confuzie de idei. Şi iată de ce volumul de cuvinte care intră în alcătuirea unei definiţii este adeseori fix, reducîndu-se la ce este necesar şi suficient pentru formularea limpede, completă şi fără echivoc a ceea ce vrem să definim. Iată, de ce teoremele de geometrie, regulile de calcul aritmetic sau algebric, legile şi principiile care stau la baza unor ştiinţe ca fizica şi chimia nu au suferit modificări esenţiale în enunţarea lor de-a lungul veacurilor, decît atunci cînd ele au fost impuse de noi constatări privitoare la structura, la esenţa materialului studiat.

Astfel ar trebui să stea lucrurile şi la gramatică, în ceea ce priveşte modul în care sînt cuprinse în definiţii părţile de vorbire, părţile de propoziţii şi constructiile sintactice unde nu s-au produs schimbări de structură. De cînd e limba, părţile de propoziţie şi părţile de vorbire sînt aceleaşi. Totuşi, fără ca propoziţia, de pildă, să însemne altceva astăzi decît a însemnat cu cîţiva ani în urmă, aceasta acum se defineşte altfel. Propoziţia nu mai este „o gîndire, exprimată oral sau în scris" (definiţie care se încadra în rigorile logice ale raţionamentului ca proces de gîndire: stabilirea raportului dintre două noţiuni), ci este definită acum „o comunicare făcută cu ajutorul unui singur predicat". De ce s-a adoptat această nouă definiţie? Oare termenul comunicare îl înlocuieşte cu mai mult succes pe acela de gîndire? Nu vedem cum însă am putea să admitem acest lucru. Dar noua definiţie implică ideea de predicat, idee care se formează la elevi într-o lecţie ulterioară predării propoziţiei. Or, logica pretinde ca toţi termenii folosiţi într-o definiţie să fie pe deplin cunoscuţi.

Modificarea definiţiilor creează nebulozitate. Se opune principiului didactic al sistematizării. Aşa cum am arătat mai sus, o definiţie nouă trebuie să fie impusă de o modificare survenită în structura fenomenului, în cazul nostru, gramatical, ce se defineşte. Altfel nu-şi are rostul. Schimbarea ediţiilor şi a autorilor manualelor didactice nu ar trebui să implice şi schimbarea definiţiilor. Un manual nu îşi capătă caracterul de „nou" prin contorsionări de frază cînd e vorba de reguli şi definiţii, ci prin originalitatea şi calitatea metodei de expunere prin bagajul informativ mai bogat, mai ilustrativ pentru diferitele fenomene gramaticale. În şcoală se lucrează după principiul sistematizării şi al continuităţii. Trecerea elevului de pe o poziţie pe alta în timpul atît de scurt al şcolarităţii sale înseamnă o abatere de la linia principiului, abatere a cărei consecinţă pentru elev este haosul, este deruta. Lărgirea sferei de conţinut noţional, impusă de creşterea potenţialului de gîndire şi de extinderea orizontului de cunoaştere al elevului nu justifică modificarea definiţiei. Este adevărat că, pe măsură ce înaintează în vîrstă şi promovează clasa cu clasă, elevul observă noi şi noi proprietăţi ale elementelor gramaticale învăţate. Aceste proprietăţi nou constatate nu numai că nu impun modificarea definiţiei iniţiale, dar o întăresc, o precizează mai bine, o fixează în cadrul cuvintelor ce o alcătuiesc. Astfel stau lucrurile şi la celelalte ştiinţe. De pildă, la geometrie: „Paralelogramul este un patrulater cu laturile paralele două cîte două". Aceasta este definiţia unică a paralelogramului. O învaţă elevul în clasa a VI-a şi o aude tot astfel enunţată şi la facultate, mai tîrziu.

Ce se întîmplă însă cu definiţiile din manualele de gramatică? În clasa a V-a, elevul învaţă, de pildă, că „Partea de vorbire care arată o calitate a unui obiect (fiinţă, lucru, fenomen) se numeşte adjectiv". În clasele a VI-a şi a VII-a, că „Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care arată o **însuşire** (s.n.) a unui obiect", iar în clasa a VIII-a învaţă că „Adjectivul este partea de vorbire care se declină şi arată o însuşire a unui obiect".

Trei definiţii deci, pentru aceeaşi noţiune.

Cea din clasele a VI-a şi a VII-a este mai completă şi mai simplă decît aceea din a VIII-a, pentru că flexibilitatea este o sferă mai largă decît declinabilitatea (Adjectivul flexionează doar şi după gen şi număr nu numai după caz!) Iar definiţia din clasa a V-a este mai bună decît cele din clasele a VI-a şi a VII-a pentru că în clasa a V-a nu mai e vorba de „însuşirea obiectului" (construcţie care poate să conducă şi la sensul de a-ţi însuşi un obiect).

Totodată definiţia din clasa a V-a mai are o calitate: elimină condiţia flexibilităţii (care este o proprietate a adjectivului şi care iese deci din limitele definiţiei). Pe de altă parte, sînt şi adjective neflexibile, ca de pildă: sadea, asemenea (triunghiuri), aidoma — care deşi constituie excepţii ar trebui şi ele luate în evidenţă, în cazul cînd am cuprinde în definiţii şi lucruri neesenţiale. Atunci de ce nu s-a repetat şi în manualele claselor următoare, definiţia din clasa a V-a? (cu foarte mici retuşuri ea ar fi fost cît se poate de bună). Ce aduc nou, util, variantele din clasele următoare?

Şi modul de definire al pronumelor suferă unele variaţii. La clasele a V-a (pag. 160), respectiv a VI-a (pag. 186) şi a VII-a pag. 194) se arată că: „Pronumele care desemnează **diferitele persoane** (s. n.) se numeşte pronume personal" pe cînd la clasa a VIII-a (pag. 213) definiţia sună astfel: „Pronumele care, prin formele lor, **fac deosebirea dintre diferitele persoane,** (s. n.) se numesc pronume personale". Pe lîngă dezacordul între ele, definiţiile acestea ni se par neclare şi în măsura în care cuvîntul persoană (luat singur, fără precizarea că e vorba de persoana gramaticală) ne trimite la persoană=om, ceea ce i-ar putea face pe unii elevi să înţeleagă că pronumele personal înlocuieşte numai substantive nume de oameni.

Nu înţelegem de asemenea de ce la toate felurile de pronume se cuprinde în definiţie formula: „Pronumele care înlocuieşte numele unui obiect". Doar la definiţia pronumelui se arată clar că pronumele ţine locul unui substantiv! La pagina 197 (manualul de clasa a VII-a), despre pronumele reflexiv, se afirmă: „Pronumele care ţine locul **obiectului** (s.n.)..." Este un nonsens. Care obiect poate să fie înlocuit cu un pronume?!

Considerăm de o stringentă actualitate concentrarea definiţiilor gramaticale în forme admise de logică, pentru adoptarea de definiţii unice.

Ne dăm seama că unele dintre elementele gramaticale nu pot fi cuprinse în definiţii juste, complete. Acestea sînt cîteva numai. Cele mai multe se încadrează însă pe deplin în rigorile logicii. Or, tocmai acestea sînt prezentate în manuale prin formulările hibride, inutil prolixe. Este necesar să se cadă de acord asupra definiţiilor. Precise şi concise, adică reduse la general proxim şi la diferenţa specifică, ele nu numai că nu ar constitui o povară pentru elevi, ci i-ar ajuta efectiv la analiză, atunci cînd ei ar oscila între mai multe soluţii.

Prof. OLIVIU NEGOIŢA

Activitatea organizațiilor sindicale

De la realizările actuale, mai departe

De curînd, Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură a organizat în toate regiunile țării un instructaj la care au participat președinții, vicepreședinții și secretarii comitetelor sindicatelor din învățămînt. În cadrul acestui instructaj au fost prezentate două expuneri: „Sarcinile sindicatelor din învățămînt în etapa actuală, în lumina hotărîrilor celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român" **și** „Îmbunătățirea organizării muncii, a stilului și metodelor de activitate a organelor și organizațiilor sindicale din învățămînt".

În cadrul instructajului numeroși participanți au împărtășit din experiența dobîndită de către sindicatele din care fac parte, au analizat cu spirit de răspundere lipsurile existente și au făcut propuneri concrete pentru îmbunătățirea pe mai departe a activității sindicatelor din școli în lumina indicațiilor primite.

În rîndurile de mai jos prezentăm cîteva aspecte ale activității unor organizații sindicale, expuse cu prilejul acestor instructaje de către președinții sindicatelor respective.

Răspuns la probleme de actualitate

La baza unei activități fructuoase și utile stă, fără îndoială, buna organizare a muncii, antrenarea tuturor cadrelor didactice la îndeplinirea sarcinilor ce revin sindicatelor din școli — a arătat **prof. Livia Popa, președinta comitetului sindicatului de la Liceul nr. 2 din Pitești.** De la bun început noi am cuprins în planul de muncă al comitetului obiectivele majore care stau în fața noastră și am prevăzut măsuri concrete pentru îndeplinirea lor. Cunoscînd din timp planul general de muncă al școlii și colaborînd îndeaproape cu direcția, am căutat să orientăm eforturile noastre spre sprijinirea eficientă a procesului instructiv-educativ. Astfel, sindicatul a reușit să organizeze acțiuni specifice pe linie profesională — în pas cu măsurile luate de conducerea școlii — dar nu paralele. Răspunzînd unei cerințe de stringentă actualitate, de pildă, am organizat interesante schimburi de experiență între cadrele didactice de aceeași specialitate, privind metodele noi folosite pe linia modernizării învățămîntului. Această temă a constituit și obiectul dezbaterilor unei ședințe a comitetului sindicatului, cu care prilej s-au analizat rezultatele obținute în acest domeniu și s-au luat măsuri pentru extinderea lor în viitor.

În scopul îmbunătățirii continue a procesului de învățămînt, comitetul sindicatului a orientat tematica adunărilor în grupele sindicale spre problemele de interes general, căutînd să nu le repete pe cele dezbătute în consiliile pedagogice sau în comisiile metodice. Așa se face că anumite teme ca: „Mijloacele și procedeele folosite de cadrele didactice pentru controlul cunoștințelor elevilor" sau „Contribuția membrilor de sindicat în vederea încheierii cu succes a anului școlar" au suscitat un mare interes.

La inițiativa comitetului sindicatului, în colaborare cu comisiile metodice, s-au organizat în școală cîteva interesante anchete. Una din acestea a avut la bază întrebarea: „În ce stadiu vă aflați cu pregătirea elevilor din clasa a XI-a pentru examenul de bacalaureat?" Fiind organizată în perioada cînd problema aceasta trebuia să fie în atenția profesorilor clasei a XI-a ancheta a fost de un real folos.

Acțiuni pentru ridicarea culturii profesionale și generale a cadrelor didactice

Continua perfecționare a pregătirii profesionale, ridicarea la un nivel superior a măiestriei pedagogice a fost una din preocupările noastre principale — a spus **învățătoarea Aurelia Năcuță, președinta comitetului sindicatului învățămînt din orașul Bacău.** Comitetul sindicatului a desfășurat o susținută muncă de antrenare a cadrelor didactice îndeosebi a celor cu bogată experiență la studierea și elaborarea unor lucrări științifice. Astfel, la inițiativa birourilor de grupe sindicale, în mai multe școli din oraș au fost studiate o serie de teme, care apoi au format obiectul unor dezbateri în comisiile metodice. Așa au fost, bunăoară, temele: „Prevenirea și combaterea greșelilor tipice de ortografie și punctuație la clasele I—IV", „Munca independentă a elevilor", „Cum înlăturăm însușirea mecanică și formală a cunoștințelor" și altele. Pe baza unui studiu privind cauzele rămînerii în urmă la învățătură, pe care l-am efectuat, vom organiza, în curînd, un simpozion pe această temă.

Și alte acțiuni organizate de comitetul nostru au venit să contribuie la ridicarea măiestriei pedagogice, la îmbogățirea culturii profesionale, în general. Cu ajutorul Comitetului regional de cultură și artă am organizat un ciclu de conferințe la care am invitat și o serie de conferențiari din București. Dintre conferințe cităm cîteva care s-au bucurat de o bună primire: „Unele probleme ale didacticii moderne", „Personalitatea profesorului", „Menirea intelectualului în societatea socialistă", „Educarea tinerei generații în spiritul umanismului socialist" etc.

Un loc important în activitatea sindicatelor de sprijinire a muncii profesionale a cadrelor didactice îl ocupă și informările operative asupra noutăților apărute în domeniul pedagogiei și al diferitelor ramuri ale științei — a arătat **prof. Victor Birsan, președintele comitetului sindicatului învățămînt din orașul Brașov.** Birourile grupelor sindicale din majoritatea școlilor orașului organizează periodic, înainte de începerea sau după terminarea cursurilor, scurte informări asupra celor mai noi descoperiri ale științei, asupra cuceririlor în domeniul pedagogiei, psihologiei și sociologiei, precum și dezbaterea celor mai importante articole apărute în presa pedagogică și de specialitate. Tot în acest scop, în unele școli, cum ar fi Școala generală nr. 13 a fost organizat un „Colț informativ" la care sînt afișate periodic liste bibliografice și scurte prezentări de cărți. Acest material informativ este de un real folos cadrelor didactice în munca lor profesională, ca și în pregătirea examenelor pentru obținerea gradelor didactice.

Bogată activitate cultural-educativă

Considerînd drept una din sarcinile sale însemnate aceea de a antrena cadrele didactice într-o activitate cultural-educativă cît mai interesantă și mai variată, comitetul nostru a căutat că asigure o mare diversitate și un bogat conținut acestei activități — a arătat **prof. Ion Stăncioi, președintele Comitetului sindicatului învățămînt din Constanța.** La clubul sindicatului nostru, cadrele didactice au găsit oricînd manifestări cultural-artistice care să corespundă exigențelor și preocupărilor lor.

Un fapt pozitiv este acela că la realizarea acestor manifestări au participat numeroși membri de sindicat. Iată — citate la întîmplare — cîteva din aceste manifestări desfășurate la club: „Unele metode ale predării compunerii", referat științific ținut în fața cadrelor didactice care predau la clasele I—IV de către învățătoarea Aurelia Drăgan, medalionul literar „Duiliu Zamfirescu", pregătit de prof. Ruxandra Moia, o audiție de muzică simfonică organizată de prof. Dumitru Galavu, seară literară „Dumitru Anghel — poetul florilor" pregătită de prof. Ion Muche și multe altele.

Un mare număr de cadre didactice participă la formațiile artistice ale sindicatului. Corul, de pildă, a prezentat în anul trecut spectacole de un ridicat nivel artistic, bucurîndu-se de calda apreciere a publicului constănțean. De asemenea, o atenție deosebită a acordat comitetul sindicatului muncii cu cartea în rîndul cadrelor didactice, popularizării susținute a literaturii beletristice, pedagogice și de specialitate.

Aspectele prezentate mai sus sînt numai cîteva crîmpeie dintr-o bogată activitate în care s-a acumulat o valoroasă experiență. Pe baza acestei experiențe și aplicînd indicațiile concrete pe care le-au cuprins expunerile din cadrul instructajului, organizațiile sindicale își vor putea spori tot mai mult aportul la continua îmbunătățire a activității instructiv-educative din școli.

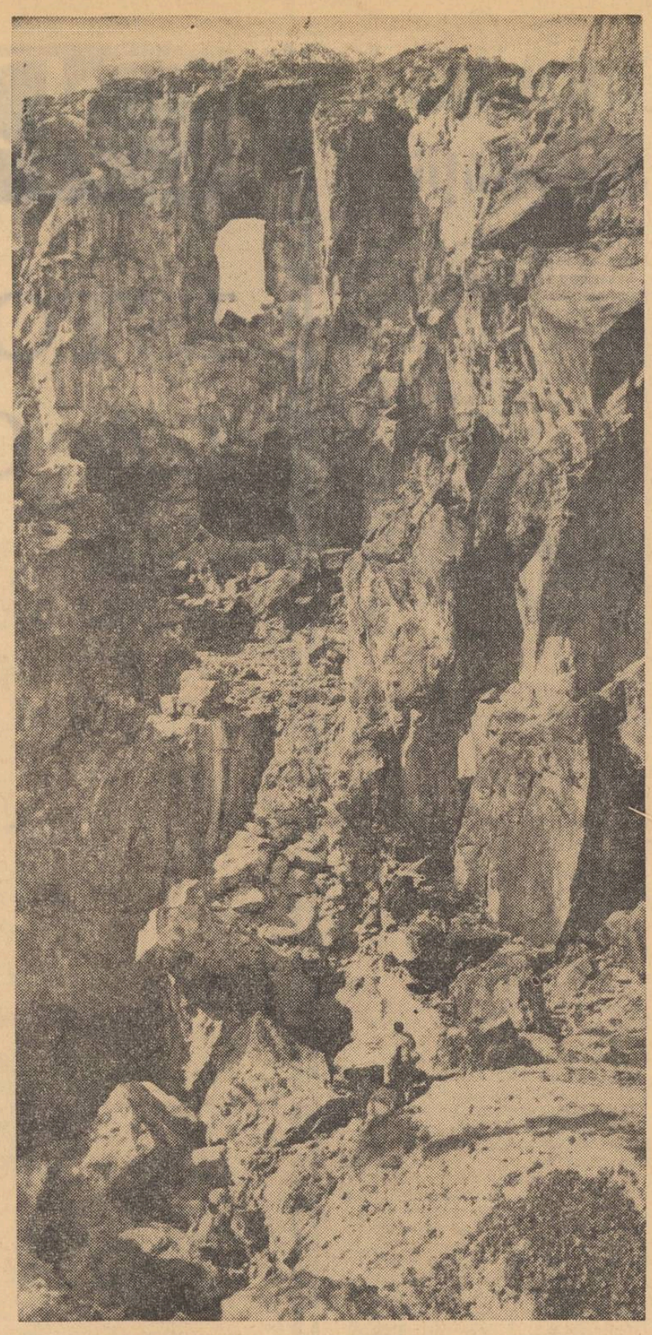

URMELE ISTORIEI — Cetate romană din Munții Apuseni.

CALEIDOSCOP

● *La un examen de bacalaureat din iunie 1897 președinte fiind D. Onciul de la Facultatea de istorie, iar profesorul C. I. Istrati membru în comisie, îi reveni lui Istrati sarcina de a supraveghea lucrarea scrisă. A doua zi, Onciul semnală comisiei un fapt de necrezut: cu toate că fuseseră înscriși 50 de candidați, apăruseră 51 de teze. „În definitiv, cum se prezintă aceea care este în plus?" întrebă un membru al comisiei. Onciul răspunse: „Slăbuță. E notată cu șase". Atunci profesorul Istrati interveni: „E un mare noroc că am izbutit eu, profesor universitar și membru examinator să iau nota 6 la examenele dv.", și explică în continuare de ce scrisese teza, semnată C. I. Spiru. Vroia să demonstreze excesivele pretenții ale profesorilor comisiei din care făcea parte.*

● *Xilogravura a apărut în Coreea cu începere din anul 1022, iar în anul 1232 au fost introduse literele metalice turnate în matrițe de porțelan. Decretul regelui Thai-Tiong din anul 1403, justifica înființarea unei turnătorii de asemenea litere prin cuvintele: „Cărțile sînt fără doar și poate de mare folos pentru cîrmuirea țării. Regatul nostru de răsărit se află situat peste mare și numai rareori ne sosesc cărți din altă parte; tablele de lemn se tocesc degrabă și e greu să cioplești table de lemn pentru toate cărțile din lumea largă. De aceea voința noastră și legea dată de noi e să se făurească litere din aramă și să se tipărească fiecare carte astfel încît cunoștințele literare să se răspîndească pe cît se poate spre cît mai mare folos".*

● *O veche legendă chineză povestește că împăratul U din dinastia veche Han, care trăia prin secolul al II-lea î.e.n. a căzut la pat, greu bolnav. Prințul Uei, moștenitorul tronului, ținea mult să meargă să-l vadă, deși știa că această vizită l-ar putea înfuria pe împărat, întrucît nu-i plăceau oamenii cu nasul mare, iar prințul era renumit în tot imperiul pentru dimensiunile respectabile ale nasului său. Ce să facă? Cian-Ciun, sfetnic al curții, socotind că i-a venit și lui apa la moară, căci nu-l putea suferi pe prințul moștenitor îi dădu un sfat perfid: „Lipește-ți pe nas o bucată de hîrtie și cu siguranță că împăratul va fi impresionat de delicatețea gestului tău". Zis și făcut. Efectul vizitei însă a fost teribil. La vederea prințului cu nasul adăpostit sub hîrtie, împăratul a început să răcnească ieșit din fire: „Ai crezut că am murit și ți-ai lipit hîrtie pe nas ca să nu simți mirosul?" Prințul a fost dat afară și și-a pierdut dreptul de moștenitor. Triumful lui Cian-Ciun este însemnat însă mai ales pentru istoria științei, deoarece relatarea lui constituie cea mai veche referire la existența hîrtiei (fabricată din deșeuri de mătase) în China Antică (finele secolului II î.e.n.).*

EXPOZIȚII

Portret de țărancă. (Din expoziția pictorului Dinu Șerban).

Dinu Șerban

Expoziția profesorului-pictor Dinu Șerban — deschisă în sala Magheru — se impune prin caracterul ei de largă respirație lirică. Pictorul Dinu Șerban este atras de poezia peisajului deschis, a orizontului larg. Nu întîmplător, ci voit, sînt alese acele peisaje care dau sentimentul de liniște, de echilibru sufletesc. În mijlocul naturii, artistul se regăsește pe el însuși. Temperamentul său este mărturisit din plin în picturi ca „Drum pe lîngă Sabar", „La marginea Bucureștiului", „Pod peste Argeș", Peisaj" etc.

Din repertoriul artistic al lui Dinu Șerban nu lipsește nici peisajul industrial. În expoziția sa întîlnim tablouri ca: „Uzina Steagul Roșu", „Turnuri de răcire", „În uzină" etc. Aceasta se afirmă însă prin pitorescul lor exterior, prin impresia ce o lasă pe retină.

Cele cîteva portrete prezente în această expoziție a artistului sînt realizate cu multă înțelegere pentru acest gen artistic, filtrînd deopotrivă multă căldură și o atmosferă plină de demnitate. „Grup de țărani" este o compoziție căreia ritmica verticală îi imprimă vigoare și patetism, fără a cădea nici o clipă în grandilocvență. Chiar florile („Crizanteme", „Crinul") și obiectele („Natură statică cu oale") au în ele ceva solemn.

Sobrietatea mijloacelor de expresie, prin sublinierea a ceea ce este esențial și expresiv este dominanta stilului artistic al pictorului Dinu Șerban. Departe de planturozitate, pictura lui nu cade nici în extrema simplificărilor în care adesea este sacrificată spontaneitatea liniei și sensul formelor. Artistul nu-și subordonează viziunea unor preocupări stilistice exterioare, preconcepute. Culorile, ca și linia, calme, liniștitoare, lipsite de stridențe și soluții artificioase, împlinesc în mod adecvat optica picturală a artistului.

Expoziția — în ansamblul ei — prezintă unitate, reliefînd pregnant personalitatea artistului, și se impune prin limpezime și seninătate.

Dumitru Pasima

S-a creat o tradiție ca în sala de expoziții a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu" să se organizeze expozițiile de debut ale unor valoroși absolvenți ai acestui institut. Aici — în sala „Kalinderu" — și-a deschis expoziția de început, tînărul profesor-sculptor Dumitru Pasima. Spirit receptiv, artistul expozant își pune multiple probleme, a căror arie se întinde de la preocupările pentru echilibrul statuar și de compoziție, pînă la conturarea unor viziuni care implică variate căi de expresie.

Dumitru Pasima manifestă reale posibilități portretistice. Fiecare lucrare — înscrisă nediferențiat în catalog „portret" — se deosebește de celelalte prin problematica plastică, prin individualizarea psihologică a personajelor și prin soluțiile compoziționale.

Portretele realizate de Pasima au expresie, vitalitate și forță interioară.

Pasima este în plină căutare. Viitoarele sale manifestări artistice vor defini drumul pe care se va statornici; oricare va fi drumul ce-l va urma, lucrările expuse ne dau certitudinea dezvoltării unei viguroase personalități artistice.

Conf. univ. ALEXANDRU TOHĂNEANU

Evoluția stării psihice a elevilor la lecție

(Urmare din pag. I)

se desfășoară în acest cadru sau sub directa sa influență. Avem în vedere totodată faptul, că profesorul de limba maternă, învățîndu-l pe elev să se exprime în mod corect, oral și scris, nu obține realizări numai pentru obiectul de învățămînt pe care-l predă; dezvoltînd dragostea și respectul pentru trecutul de luptă și realizările poporului nostru, profesorul de istorie nu vine numai în sprijinul predării istoriei patriei; la fel și cel de matematică, fizică etc.

La elevii din clasele mici, ponderea în determinarea stării psihice la lecție este dată în același timp de către anumite elemente afective — modul apropiat sau distanțat de comportare al profesorului, felul în care încurajează conștiinciozitatea și eforturile elevilor, atitudinea față de ei în timpul lecțiilor, în pauze, cît și în afara școlii. La elevii din clasele mari, ponderea în susținerea și orientarea activității, cît și în privința stării psihice la lecție o dețin mai mult factorii cognitivi, iar pe baza acestora interesele de cunoaștere și conturarea unor elemente de interese profesionale.

Întîlnim totuși elevi, care deși înțeleg cunoștințele care li se predau, — manifestînd atît atașament față de școală, cît și special față de unele obiecte de învățămînt —, nu reușesc să imprime activității lor școlare un ritm susținut. Îndeobște aceștia sînt deficitari în primul rînd la eforturile de voință.

Asigurarea unei pregătiri temeinice prin intermediul fiecărei lecții este indisolubil legată de creșterea responsabilității față de activitatea de elev — ca sarcină socială. În condițiile regimului socialist trebuie să crească simțul acestei responsabilități, deoarece se poate face apel la toți factorii stimulatori, atît în cadrul școlii, cît și în afara ei. Simțul responsabilității trebuie cultivat la toate clasele; datorită experienței pe care o acumulează și a evoluției psihice, ne așteptăm însă ca la clasele mari el să fie deja mai dezvoltat, oglindindu-se această dezvoltare îndeosebi în rezultatele pe care le obțin elevii la învățătură.

Sub aspect psihologic, atașamentul inegal al elevilor din clasele mari față de unele lecții — aparținînd unui obiect de învățămînt sau altul, precum și față de altele — aparținînd unei categorii de obiecte de învățămînt, — nu are de obicei la bază aceleași motivații ca la elevii din clasele mici. La clasele mari, ponderea trecînd în mod evident pe seama satisfacerii curiozității științifice, devin dominanți factorii cognitivi, iar cei afectivi și voliționali dobîndesc rol auxiliar, subordonat. Tocmai de aceea, raportînd afectivitatea și voința la interesele de cunoaștere și profesionale, putem vorbi despre existența, chiar și în aceste condiții, a unei afectivități cognitive (de ex. emoții și sentimente de cunoaștere) și de procese voliționale direcționate și structurate cognitiv. La clasele mari, mai mult decît la celelalte, trebuie deci acționat pe calea formării convingerii elevilor pentru asigurarea unui atașament pozitiv general față de toate obiectele de învățămînt.

În condițiile regimului nostru întreaga societate își aduce contribuția la reușita procesului instructiv-educativ din școală. Tocmai de aceea este necesar, să ținem seama de varietatea și complexitatea factorilor care influențează asupra stării psihice a elevilor la lecție și să-i orientăm în așa fel încît ei să-și sporească influența pozitivă; prin aceasta asigurăm eficacitatea fiecărei lecții în parte și a procesului instructiv-educativ în totalitatea lui.

FOILETON

Manuale cu... surprize

Una dintre marile bucurii pe care începutul anului școlar le prilejuiește elevilor o constituie primirea manualelor noi. Pentru ca această bucurie să fie cît mai deplină, Editura didactică și pedagogică, împreună cu tipografiile care execută manualele, se străduiește an de an să le facă mai frumoase, cu ilustrații mai atrăgătoare legîndu-le în coperte de plastic sau pînzate.

Dincolo de aceste strădanii evidente se întrevăd uneori unele urme ale nepăsării, mărunte, izolate, dar care totuși, întunecă bucuria firească a unor școlari. Vă închipuiți, de pildă, chipul elevului care știind că a venit acasă cu manualul de limba română de clasa a IX-a observă consternat că între coperte se găsește Geografia pentru clasa a XI-a? Asemenea volume rebut (cîte oare?!) au ieșit pe porțile Combinatului poligrafic „Casa Scînteii" datorită neglijenței unor lucrători de la legătorie și golurilor în sistemul de lucru al controlului tehnic de calitate. O anomalie asemănătoare a prezentat și manualul de limba română pentru clasa a III-a între copertele căruia se găsea aritmetica de clasa a VII-a.

Intreprinderea poligrafică „13 Decembrie" a reușit totuși să atingă adevărate recorduri de neatenție. „Limba română" de clasa a IX-a cuprinde un intermezzo de geometrie la paginile 49—58. In felul acesta elevii pot stabili legături între genurile literare și teorema lui Pitagora, studiu pe care, după cîte știm, nu l-a întreprins și la care nu s-a gîndit încă nici un istoric literar. In acest context, desigur coperte legate de-a-ndoaselea, aproape că nici nu mai uimesc decît prin frecvență. (Geometria analitică cl. XI-a, Istoria României cl. VIII-a sau a X-a etc.).

Dacă literatura contemporană ne-a deprins cu versul alb, unele tipografii caută se pare, să introducă în didactică. metoda filelor albe. Datorită lor unii elevi pot găsi la capătul a 100 de pagini o oază de liniște și pace, se pot recrea desenînd, scriind poezii sau făcînd rezumate din capitolele precedente. Asemenea „inovații" s-au înregistrat la volume din „Matematici speciale" de Șabac executate de Intreprinderea poligrafică „Informația", la unele lucrări ale Întreprinderii poligrafice „13 Decembrie" ș.a.

Și acestea nu sînt singurele deficiențe pe care le-au întîlnit la manuale. Sînt destul de numeroși elevii care vor întîlni manuale cuprinzînd tipare suprapuse, pagini legate invers, file incomplet imprimate, porțiuni de carte legate cu dărnicie de mai multe ori, pagina-titlu pierdută pe undeva prin mijlocul cărții și multe altele, în funcție de imaginația și priceperea (?!) legătorului.

Industria noastră poligrafică, dotată cu o tehnică avansată și specialiști valoroși care, anul trecut, în confruntarea internațională de la Leipzig a cucerit o medalie de aur, cinci de argint și de bronz și cinci mențiuni pentru calitatea grafică a lucrărilor prezentate, poate, desigur, să elimine complet asemenea deficiențe. Este necesar pentru aceasta doar ca exigența, simțul de răspundere să fie continuu și pretutindeni prezent.

H. LEREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon ... 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unități de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.138

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 867
Vineri 7 oct.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Caracteristica fundamentală pe care orînduirea socialistă a imprimat-o învățămîntului superior este legătura indisolubilă cu cerințele vieții, cu nevoile de dezvoltare ale societății. Această trăsătură își găsește justificarea în însăși rațiunea de a fi a școlii, în efortul de înțelegere și transformare a universului. De la primele unelte de muncă și pînă la rachetele cosmice, toate victoriile obținute în creația materială și spirituală, în dezvoltarea civilizației, își au punctul de plecare în strădania necurmată a omului spre cunoaștere. Cu atît mai mare este rolul învățămîntului în epoca contemporană, cînd știința devine o puternică forță de producție, un factor determinant al progresului uman.

(Din cuvîntarea rostită de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la adunarea consacrată deschiderii festive a anului universitar).

Organizațiile U. T. C., sprijin important al școlii

Pe marginea lucrărilor Plenarei C. C. al U. T. C. din 1 octombrie 1966

Plenara Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist — care a avut loc zilele trecute — pornind de la activitatea organizațiilor U.T.C. din școli și facultăți în anul precedent a dezbătut sarcinile și obiectivele care stau în fața acestor organizații, a adoptat măsuri menite să ducă la îmbunătățirea continuă a muncii în rîndurile tineretului studios, pentru a contribui, astfel, la mobilizarea elevilor și studenților în vederea îndeplinirii exemplare a principalei lor îndatoriri — învățătura, de a se forma ca cetățeni de nădejde ai patriei.

Relevînd tabloul amplu al dezvoltării învățămîntului din patria noastră, plenara a subliniat că anul de învățămînt 1966—1967 se desfășoară în condițiile în care, pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea al P.C.R. privind dezvoltarea școlii de toate gradele, au fost adoptate măsuri importante pentru ca școala noastră să-și îndeplinească tot mai bine rolul de seamă ce-i revine în formarea tinerei generații și educarea omului nou, în ridicarea nivelului profesional, cultural și de conștiință al întregului popor. Înființarea liceelor de specialitate, reorganizarea mișcării pionierești, îmbunătățirile aduse examenelor de admitere și absolvire în învățămîntul de cultură generală și superior, măsurile stabilite pentru perfecționarea procesului instructiv-educativ, lărgirea considerabilă a bazei materiale a învățămîntului sînt mărturii ale grijii și preocupării partidului nostru pentru creșterea și educarea tinerei generații, pentru formarea cadrelor necesare economiei și culturii.

Așa cum s-a apreciat la Congresul al VIII-lea al U.T.C., în ultimii ani organizațiile U.T.C. din școli au desfășurat o activitate mai bogată, a crescut rolul lor în întreaga viață socială. Ele au devenit un sprijin important al școlii în mobilizarea elevilor la însușirea cunoștințelor predate, în creșterea răspunderii acestora pentru îndeplinirea principalei lor îndatoriri — învățătura, pentru întărirea disciplinei școlare.

Rezultatele bune obținute la sfîrșitul anului școlar trecut, oglindite în procentul ridicat de promovați, demonstrează că cea mai mare parte a elevilor au ca principală preocupare pregătirea temeinică, că în școlile noastre s-a încetățenit o atmosferă de muncă perseverentă, un climat favorabil studiului.

În prezent — s-a spus în plenară — în tot mai multe școli organizațiile U.T.C. reușesc să desfășoare activități multiple menite să contribuie la dezvoltarea interesului elevilor pentru învățătură. Ținînd seama de problemele concrete ale fiecărui colectiv, organizațiile U.T.C. din licee, școli profesionale și tehnice au inițiat adunări pe clase, grupe de clase sau pe școli, simpozioane, concursuri profesionale, acțiuni care s-au bucurat de aprecierea elevilor și au avut o puternică înrîurire asupra atitudinii lor față de muncă și învățătura, disciplină, asupra comportării lor în școală și în afară școlii.

Organizațiile U.T.C. au sprijinit în ultimul an în mai mare măsură conducerile școlilor în organizarea și desfășurarea cercurilor științifice, a cercurilor tehnice și cenaclurilor literare, au contribuit activ la mobilizarea a peste 60 000 elevi la concursurile de literatură, matematică, fizică și chimie. Ele au contribuit, prin activitățile întreprinse, la dezvoltarea pasiunii pentru știință a elevilor, la formarea încă din anii de școală a primelor deprinderi de muncă, de cercetare și creație.

În activitatea organizațiilor U.T.C. din școli un loc mult mai mare a ocupat sprijinirea elevilor pentru a se orienta în alegerea viitoarei profesii, avînd în vedere atît înclinațiile lor personale cît și nevoile economiei și culturii naționale.

În anul școlar trecut, organizațiile U.T.C. și-au îmbunătățit munca de educare politică și ideologică a elevilor. Inițiind o seamă de activități specifice, ele au izbutit să răspundă într-o măsură mai mare dorinței acestora de a cunoaște și a-și însuși politica partidului și statului nostru, istoria poporului și a partidului, de a înțelege mai bine semnificația evenimentelor interne și internaționale. În acest scop au fost extinse dezbaterile și simpozioanele, excursiile la locuri istorice, la noile obiective ale construcției socialiste, vizitele la muzee etc. Cu mult interes au fost întîmpinate de elevi întîlnirile organizate în toate regiunile țării cu activiști cu muncă de răspundere în conducerea organizațiilor regionale, raionale și orășenești de partid. Cu acest prilej tinerii au fost ajutați să înțeleagă mai bine conținutul bogat de idei al documentelor celui de-al IX-lea Congres al partidului, obiectivele prevăzute în planul cincinal pentru dezvoltarea economică, socială și culturală a regiunii respective, a întregii țări.

S-a îmbogățit experiența organizațiilor U.T.C. în organizarea activităților cultural-artistice și sportive, a distracției elevilor.

Plenara a apreciat că organizațiile U.T.C. din școli s-au întărit din punct de vedere politic și organizatoric, a crescut influența și prestigiul lor în rîndul elevilor. Numai în anul școlar trecut au fost primiți în U.T.C. 220 000 elevi. Adunările generale dezbat probleme mai apropiate preocupărilor pe care le au elevii, nevoilor muncii educative în rîndul acestora.

Analizînd munca ce se desfășoară în școli, rezultatele obținute în pregătirea elevilor, contribuția pe care și-au adus-o organizațiile U.T.C., alături de conducerile școlilor, la educația elevilor, plenara a evidențiat realizările importante obținute în ultimii ani. Raportînd însă aceste realizări la cerințele și exigențele crescînde ale învățămîntului s-a subliniat că în munca U.T.C. în rîndul elevilor există numeroase posibilități de îmbunătățire, de ridicare a calității ei.

Bilanțul anului școlar trecut arată că în clasele IX—XI mai sînt elevi care, neglijîndu-și sarcina de a învăța, nerespectînd normele eticii școlare, obțin rezultate nesatisfăcătoare la învățătură.

Atît în referatul prezentat cît și în dezbaterile plenarei s-a subliniat faptul că principalul fenomen negativ îl constituie nerespectarea de către unii elevi a disciplinei școlare, nesocotirea prevederilor regulamentului școlar. Se mai întîlnesc elevi care nu frecventează cu regularitate cursurile, nu-și însușesc temeinic cunoștințele predate, manifestă o atitudine lipsită de respect față de cadrele didactice, se comportă necivilizat în colectivele din care fac parte, în familie și societate, au o ținută vestimentară în dezacord cu cea impusă de școală, sfidînd bunul gust. De asemenea, o parte dintre absolvenții școlilor profesionale și tehnice se integrează uneori cu greutate în disciplina de producție, au o comportare necorespunzătoare eticii muncitorești, schimbă cu ușurință locurile de muncă, nu-și îndeplinesc timp îndelungat sarcinile de producție.

Așa cum a stabilit cel de-al VIII-lea Congres al U.T.C., obiectivul central al activității organizațiilor U.T.C. din școli este acela de a contribui prin forme și mijloace obștești la creșterea preocupării elevilor în vederea obținerii de rezultate tot mai bune la învățătură, principala îndatorire față de patrie a fiecărui elev.

Dezvoltarea construcției socialiste cere oameni cu o vastă cultură, cu o temeinică pregătire de specialitate, cu o matură pregătire politică, care, prin atitudinea lor față de problemele societății noastre, fac zi de zi dovada înaltei lor conștiințe de oameni noi, de constructori ai socialismului.

Plenara a precizat că, în vederea realizării unui asemenea scop, organizațiile U.T.C. vor trebui să statornicească în colectivele de elevi o atmosferă de seriozitate în studiu, ajutîndu-i pe toți elevii să înțeleagă pe deplin necesitatea însușirii tuturor cunoștințelor predate în școală, a formării unui larg orizont de cultură generală. Mult mai stăruitor vor trebui să se ocupe organizațiile U.T.C. de a cultiva la elevi dragostea pentru însușirii temeinice a cunoștințelor la limba și literatura română, a consolidării, încă pe băncile școlii a pregătirii la matematică, fizică și chimie. Organizațiile U.T.C., alături de cadrele didactice, să-i ajute pe elevi să înțeleagă că în condițiile actuale ale dezvoltării societății noastre, în condițiile moderne ale dezvoltării omenirii, aceste cunoștințe sînt absolut necesare, indiferent de domeniul în care lucrezi.

Organizațiile U.T.C. au datoria să facă cunoscute elevilor obligațiile ce le revin în școală și în afara ei, să asigure cunoașterea prevederilor regulamentului școlar, să vegheze la respectarea lor, luînd atitudine fermă împotriva oricăror abateri de la disciplina școlară, făcînd din fiecare încălcare a acesteia o problemă de educație pentru întregul colectiv de uceciști și elevi, pentru toată școala. Să fie o preocupare permanentă stimularea opiniei colective, a masei de elevi pentru a interveni operativ și eficace ori de cîte ori se vor ivi manifestări incompatibile cu profilul pe care școala noastră, organizația U.T.C., îl imprimă fiecărui elev. În acest sens este necesar ca organizațiile U.T.C. să sprijine conducerile școlilor, profesorii în dezbaterea în cadrul orelor de dirigenție a problemelor privind pregătirea profesională și comportarea elevilor, ajutînd uceciștii să participe activ la discuții, să evidențieze neajunsurile existente în colectivele respective, să propună măsuri menite să ducă la îmbunătățirea situației școlare. Organizațiile U.T.C. sînt chemate să sprijine acțiunile ce se întreprind în afara orelor de clasă, cum sînt meditațiile, consultațiile, ajutorarea elevilor care au greutăți în însușirea unor materii, mobilizîndu-i să frecventeze aceste forme în scopul consolidării cunoștințelor predate la ore.

Pentru a oferi elevilor posibilitatea de adîncire a cunoștințelor acumulate, de afirmare a aptitudinilor și înclinațiilor, organizațiile U.T.C. să ajute școala în organizarea cercurilor științifice, cercurilor tehnice, cenaclurilor literare, a concursurilor de literatură, matematică, fizică și chimie, a concursurilor pe meserii — activități în cadrul cărora să fie antrenați tot mai mulți elevi. Plenara a recomandat să fie extinsă experiența pozitivă acumulată de unele școli ca Hidromecanica — Brașov, Liceul nr. 1 — Galați, Centrul școlar construcții — Cluj, Liceul „Frații Buzești — Craiova care pe parcursul anului școlar, organizează acțiuni de popularizare a rezultatelor din cercuri, iar la sfîrșitul anului are loc trecerea în revistă a activității în cadrul unei sesiuni de referate, prin expoziții, premierea celor mai buni elevi.

Organizațiile U.T.C. din liceele de specialitate, din școlile profesionale și tehnice trebuie să sprijine îndeaproape măsurile care se iau pentru buna organizare și

(Continuare în pag. 4-a)

Aspect de la deschiderea anului de învățămînt universitar: conducătorii de partid și de stat în mijlocul cadrelor didactice și al studenților de la Universitatea București.

• În România învață în prezent peste 136 000 de studenți, ceea ce înseamnă 70 de studenți la 10 000 de locuitori.

• Numărul noilor studenți înscriși în facultăți în anul universitar 1966/1967 se ridică la peste 33 000, crescînd cu 8 000 față de anul trecut.

• Numai în Capitală învață în prezent 60 000 de studenți, adică de peste două ori mai mult decît totalul studenților existenți în România dinainte de război.

A FI ELEV

Școala țării noastre este o instituție a poporului, pentru popor, este forul unde se șlefuiesc cetățenii de mîine ai țării, viitorii ei muncitori, tehnicieni, oameni de știință, de cultură. Preluînd tot ce-i mai valoros din școala trecutului, școala noastră de azi se ridică pe culmi tot mai înalte, împlinind un nobil țel patriotic. Iată de ce a fi elev al școlii de azi este o mare, o adevărată mîndrie. Și dacă noi, profesorii, sîntem pătrunși de acest adevăr — și nu putem să nu fim — atunci parcă ni-i mai ușor să întipărim în mintea și în sufletul elevilor cîteva date absolut necesare pentru a face ca și ei să-l pătrundă în profunzime.

Cred că, în fond, a-i face pe copii și pe tineri conștienți de însemnătatea calității lor de elevi, înseamnă a-i învăța să fie ucenici conștiincioși în strădania de a se forma ca oameni, în efortul de a înțelege legile naturii și ale societății. Acești ucenici, școala — uriașă instituție slujită de zeci de mii de profesori — le creează azi condiții cu totul excepționale. Dar pe lîngă asemenea condiții, ucenicia pregătirii pentru viață presupune și din partea lor muncă serioasă, disciplinată și dîrză, dăruire și pasiune.

Școala a descoperit de mult că există elevi care învață cu plăcere, cu drag, cu pasiune și elevi care ciupesc cîte ceva de ici, de colo, fără a adînci, fără a se strădui să pătrundă înțelesul lucrurilor, să descifreze vreo taină a științei sau a vieții. Primii iubesc școala și înțeleg ce înseamnă a fi elev; ceilalți, de obicei, nu. Și tocmai aceștia încalcă disciplina, nu țin seama de regulamentul școlii, nu dau profesorilor respectul cuvenit. Atitudinea lor de insolență, de bravadă, pretenția lor că școala trebuie să le dea totul fără efort îi scoate, de fapt, în afara noțiunii de elev. Dar putem oare noi, educatorii, să socotim că am făcut totul pentru ca o asemenea categorie de elevi să nu mai existe în realitatea de azi a școlii? Unii dintre noi, din păcate, continuă să creadă în caracterul „fatal", ca să spun așa, al existenței elevilor nedisciplinați, nerespectuoși, care nu tresar la chemarea științei și al căror unic ideal în viață sînt „băieții de la tonomat".

Astfel de profesori socotesc că acești elevi „așa sînt" și n-ai ce le face. Dar noi știm bine că elevii nu „sînt așa" ci „devin așa" datorită influențelor negative care se exercită asupra lor încetul cu încetul, influențe de care noi nu ne îngrijim destul să-i îndepărtăm și pentru înfruntarea cărora noi nu i-am înarmat destul. Trebuie să recunoaștem că mulți învățători și profesori au lăsat preocuparea pentru ținuta și comportarea elevilor în mare parte pe seama altor factori de educație. Sigur că nici un educator nu poate fi învinuit de lipsa dorinței de a avea în clasă, în școală, elevi pe care să-ți fie mai mare dragul să-i privești, dar pot fi învinuiți mulți de abandonarea problemei de la primele greutăți ivite în cale. Alți profesori care contribuie la existența elevilor neinteresați de învățătură și nedisciplinați sînt așa-zișii profesori „buni", cei care dau dovadă de indulgență nejustificată, care închid ochii la abateri sau trec peste ele cu ușurință. Dar niciodată elevii, cînd devin oameni în toată puterea cuvîntului, nu-i mai numesc „buni" pe aceștia. Indiferent dacă au devenit oameni de nădejde sau nu, ei tot judecă aspru, de fapt așa cum se cuvine, pe astfel de „profesori buni".

S-au creat, în zilele noastre, toate condițiile pentru dispariția tinutei și comportărilor necorespunzătoare. Iar noi, în primul rînd, sîntem cei chemați să ajutăm la dispariția lor. Este cazul să ne gîndim cu seriozitate la răspunderea pe care o avem nu numai pentru ce știe elevul, dar și pentru modul cum se comportă el în societate, în viață. De altfel, între aceste două laturi legătura este atît de strînsă și de evidentă, încît nu-i cazul să mai încercăm a convinge pe cineva.

Desigur, preocupîndu-ne de întărirea disciplinei nu vom cere elevilor să renunțe la spontaneitatea și veselia specifică tinereții, dar îi vom ajuta să-și însușească o disciplină a muncii, a seriozității, să dovedească respect față de ei înșiși, față de semeni, de părinți, de profesori, de întreaga societate.

Prestigiul școlii este un element absolut necesar în educarea tinerilor în spiritul mîndriei de a fi elev, de a se strădui să-și însușească instrucția și educația necesare oricărui cetățean. Este de datoria noastră, a cadrelor didactice, să cultivăm cu pasiune, să ne îngrijim permanent de sporirea acestui prestigiu. El ține desigur, în primul rînd, de noi, de munca noastră care, atunci cînd e făcută așa cum trebuie, dă școlii o adevărată strălucire. Dar ține, într-o anumită măsură, și de atitudinea părinților. Se mai întîlnesc cîteodată părinți care nesocotesc rolul uniformei, al ținutei corecte, care îi lasă pe copiii lor să facă nejustificate concesii unor extravaganțe ale modei, bulevardiere. O astfel de concepție îngreuiază rolul educativ al școlii și strică, în primul rînd, copilului însuși. Uniforma este un element important în disciplină, în exercițiul autoeducării în spiritul ordinei, în crearea sentimentului de respect față de școală.

Pentru a-i face pe elevi să simtă necesitatea unei comportări corecte, este nevoie să colaborăm mai strîns, pe această linie, și cu părinții lor. Trebuie să ne asigurăm că și în familie există aceeași exigență, aceleași cerințe și recomandări.

A fi elev bun în lumea noastră înseamnă a străbate prima și cea mai sigură treaptă pentru a ajunge la calitatea de om adevărat. Toată munca noastră, toate eforturile noastre, trebuie să-i ajute pe tineri să urce, cu cît mai mare fermitate, această treaptă.

MARGARETA AILINCĂI
profesoară emerită

În inima Apusenilor

În inima Apusenilor, cale de cîteva ceasuri spre nord de Huedin se află locul cunoscut sub numele de Fîntînele. Spune istoria că pe aceste meleaguri moții ridicați la luptă pentru dreptate socială și libertate națională au repurtat o strălucită victorie în vremea revoluției de la 1848.

Au trecut de atunci decenii după decenii. Rosturi noi stăpînesc acum aceste străvechi meleaguri românești. Ca pe tot întinsul patriei noastre, și aici tinerii cinstesc faptele de eroism ale strămoșilor. De curînd, la inițiativa organizației regionale U.T.C., s-a organizat comemorarea bătăliei ce a avut loc pe aceste meleaguri. Cu mic cu mare, tineri și oameni în floarea vîrstei, ca și bătrîni ce-și sprijină amurgul vieții în toiag, cu toții au venit să cinstească evenimentul.

Momentul solemn al depunerii coroanelor, programul artistic pe teme populare, în care au fost cîntate vitejia strămoșilor și bucuria vieții noi, aspectul sărbătoresc în ansamblu vor rămîne momente de neuitat pentru pionieri și școlarii care au participat la festivitate.

T. I

PREOCUPĂRI ŞI DIRECŢII ÎN CERCETAREA PEDAGOGICĂ

Începutul anului şcolar marchează o înnoire a muncii nu numai în şcoli, dar şi în instituţiile chemate să sprijine şcoala. O discuţie purtată recent la institutul de ştiinţe pedagogice şi la care au participat conf. univ. Vasile Bunescu, **directorul adjunct al Institutului**, prof. dr. Petre Bărbulescu **şi** prof. Marin Vişan, **şefi de secţie în cadrul Institutului, ne-a furnizat în această privinţă o vedere de ansamblu şi cîteva amănunte interesante în legătură cu preocupările actuale ale cercetărilor în domeniul pedagogiei.**

Red. : Dezvoltarea actuală şi în perspectivă a învăţămîntului nostru în anii cincinalului a pus, desigur, în faţa Institutului de ştiinţe pedagogice sarcini deosebite pe linia cercetării ştiinţifice multilaterale a fenomenelor din învăţămînt, a determinării căilor cele mai eficiente pentru desfăşurarea muncii de instruire şi educare a tinerei generaţii. Am dori să întreprindem, cu sprijinul dv., un tur de orizont al preocupărilor actuale ale cercetării pedagogice din ţara noastră.

Conf. V. Bunescu : Unul din principalele domenii de preocupare ale cercetătorilor institutului se referă la munca de educare a tineretului. Este vorba, mai precis, de definitivarea sistemului educativ menit să contribuie la formarea personalităţii tinerilor în contextul vieţii contemporane.

Red : Puteţi să vă referiţi la unele rezultate obţinute în acest domeniu ?

Dr. P. Bărbulescu : Concluziile preliminare ale unei prime etape de cercetare, închinată activităţii educative în şcoala generală, au fost publicate de curînd în cadrul unui număr dublu al „Revistei de pedagogie" (nr. 8—9/1966) sub titlul „Contribuţii la sistemul muncii educative în şcoala generală". Nu de mult au fost tipărite şi lucrările : „Activitatea U.T.C. în şcoală" (Ed. politică); „Tineret, năzuinţe, idealuri" (Ed. ştiinţifică).

Activitatea cercetătorilor continuă în prezent pentru elaborarea unui sistem unitar al muncii educative în învăţămîntul mediu. Cercetările de perspectivă sînt orientate în direcţia alcătuirii unei metodici unitare a muncii educative în şcoală, dîndu-se o atenţie specială problemelor educative în organizaţiile de pionieri şi U.T.C. Cercetările noastre nu se referă numai la aspectele pe care le îmbracă activitatea educativă în cadrul instituţionalizat, ci abordează şi unele aspecte ale acesteia în cadrul acţiunilor neorganizate.

Conf. V. Bunescu : În domeniul didacticii, cercetările se îndreaptă cu deosebire spre noile metode de predare ce trebuie folosite în condiţiile existenţei unei cantităţi mereu crescînde de informaţii. O primă direcţie a acestor cercetări se referă la integrarea cît mai timpurie a logicii didactice în logica ştiinţei respective. A doua direcţie se referă la formarea şi dezvoltarea capacităţilor intelectuale ale elevilor în cadrul predării cunoştinţelor. Ne vom ocupa în mod deosebit de modernizarea predării matematicii şi fizicii şi de determinarea potenţelor instruirii programate ca metodă de dezvoltare a capacităţilor intelectuale, urmărind algoritmizarea cît mai multor procese ale învăţării, introducerea modelării în predare, precum şi determinarea „ciberneticii acţiunilor mintale".

Prof. M. Vişan : În această ordine de idei aş vrea să menţionez unele rezultate obţinute de colectivul cercetătorilor din secţia de didactică a Institutului. Pînă acum au fost publicate două culegeri de studii de didactică experimentală, iar de curînd au fost încheiate încă două volume.

De asemenea, începînd cu acest an şcolar o parte dintre cercetările de didactică se desfăşoară pe baza unor manuale experimentale sau texte de manuale multiplicate într-un tiraj corespunzător cu numărul elevilor din clasele experimentale. Astfel au fost elaborate un manual experimental de fizică pentru clasa a VI-a, un manual de geografie pentru clasa a V-a, texte şi lecţii pentru predarea cunoştinţelor la botanică, matematică şi chimie.

Încă din anii precedenţi au fost elaborate textele unor manuale experimentale cu conţinut programat pe baza cărora s-au desfăşurat cercetările de instruire programată la clasele I, a III-a, a IV-a la obiectul gramatică.

A mai fost elaborat de asemenea un manual experimental pentru predarea biologiei în liceu.

Red. : În acest an, în sistemul nostru de învăţămînt au intervenit importante elemente noi, care formulează cerinţe noi pe linia cercetării pedagogice. De asemenea pătrunderea amplă în şcolile de toate gradele a mijloacelor audio-vizuale moderne impune studierea aprofundată a metodicii utilizării acestora. Cum s-a pregătit Institutul de ştiinţe pedagogice să răspundă acestor noi solicitări ?

Prof. M. Vişan : Încă din luna iunie a acestui an s-a constituit un colectiv de cercetători care se ocupă de problemele organizării conţinutului învăţămîntului în scopul prelungirii duratei şcolarităţii obligatorii. Un alt sector, înfiinţat de curînd, se ocupă de utilizarea mijloacelor audio-vizuale moderne. Aici se elaborează metodica folosirii filmelor, diafilmelor, magnetofonului etc., în cadrul şcolii.

Red. : Ce alte probleme sînt înscrise în planul tematic de perspectivă apropiată al institutului ?

Conf. V. Bunescu : O a treia grupă mare de cercetări de care ne vom ocupa se referă la problema integrării tineretului în viaţa socială şi în mod deosebit la orientarea profesională a elevilor. Institutul va coordona activitatea celor două centre de orientare profesională ce vor începe să funcţioneze în acest an şcolar la Bucureşti şi la Cluj, ca şi experimentul ce se va organiza în 6 unităţi şcolare din aceste oraşe în legătură cu rolul psihologului în procesul de învăţămînt.

Cercetările desfăşurate în sectorul învăţămîntului profesional şi tehnic urmăresc în această etapă două obiective : elaborarea unei didactici a învăţămîntului profesional şi rezolvarea unor probleme de educaţie specifice acestei categorii de elevi. A şi fost predat la tipar un volum de studii privind problemele actuale ale învăţămîntului profesional şi tehnic.

Într-o persepectivă nu prea îndepărtată, Institutul îşi va propune elaborarea unei pedagogii a învăţămîntului profesional.

O pondere deosebit de importantă în activitatea Institutului o au studiile privind istoria pedagogiei. În acest domeniu se va continua elaborarea unor lucrări monografice pregătitoare redactării tratatului de istorie a pedagogiei şi şcolii româneşti.

În continuare, interlocutorii noştri ne-au informat asupra faptului că se dezvoltă cercetările privind locul pedagogiei în clasificarea contemporană a ştiinţelor, conturarea obiectului pedagogiei în ansamblul disciplinelor care se ocupă cu studiul mediului social educativ, precum şi cercetările privind dezvoltarea altor ramuri ale pedagogiei, ca pedagogia socială, pedagogia medicală, pedagogia cibernetică. În ultimul timp s-au intensificat de asemenea cercetările privind educaţia adulţilor, cercetările de psiho-pedagogie şi de sociologie a educaţiei, acordîndu-se o atenţie deosebită problemelor metodologice privind toate aceste noi direcţii.

★

Corpul didactic, învăţători şi profesorii care lucrează nemijlocit la catedră aşteaptă concretizarea fără întîrziere a acestor cercetări în lucrări tipărite care să fie puse în tiraje corespunzătoare la îndemîna lor. Aceasta totodată ar permite trecerea la aplicarea pe scară lărgită a celor mai valoroase dintre rezultatele experimentelor realizate în cursul cercetărilor Institutului de ştiinţe pedagogice.

AL. C.

Ia să vedem : care înfiripă o poveste mai frumoasă după poze ?

În laboratorul de fizică al Liceului „Nicolae Bălcescu" din Cluj

ATITUDINI

Am intrat, împreună cu învăţătoarea, în clasă. Dorind să-i prezinte cît mai favorabil pe elevii ei, aceasta îmi spune :

— Am elevi silitori şi cuminţi. Ia sculaţi-vă în picioare voi, care ştiţi că aveţi note mari !

Copiii şovăie, descumpăniţi. Cîţiva îşi trag de mînă vecinii, îndemnîndu-i să se ridice.

— Hai, Gina ! — încurajează pe cineva învăţătoarea. Doar tu eşti cea mai bună elevă a mea...

Apoi spre mine, dar cu voce tare, aşa încît o aude întreaga clasă :

— Şi dac-aţi şti ce condiţii are în familie ! Tatăl i-a părăsit, iar mama e cu gîndul numai la distracţiile ei...

Copiii par a fi la curent cu cele ce se întîmplă la Gina acasă. O privesc insistent, căutînd pesemne să priceapă şi ei misterioasele legături dintre succesele şcolare şi condiţiile de acasă ale colegei lor.

— Repetenţii mă necăjesc mult — continuă învăţătoarea să-mi facă confidenţe cu voce tare. Priviţi-l numai pe cel din ultima bancă. Ridică-te, Nistor, să te vadă toată lumea ! Eu le-am spus părinţilor că nu-i de şcoală şi nici şcoala de el. Nu poate să înveţe. O să rămînă şi anul acesta...

În ochii lui Nistor se învălmăşesc apele tulburi ale revoltei neputincioase şi teama de vietate fără apărare.

★

Glasuri proaspete caută să se ţină unul de altul, în cîntecul nou. Melodia se contrează treptat. Vocea cîte unui copil se rupe de armonia corului şi se-nfiripă pe alături, stingheră. Apoi, ca într-un joc de-a prinselea, e ajunsă de celelalte şi luată cu ele. Sînt disonanţe, stîngăcii, şovăieli care supără urechea profesoarei. Şi pentru că mai ales unul din glasuri rămîne tot timpul pe lîngă melodie, profesoara întrerupe lecţia minioasă :

— Tu să nu mai cînţi niciodată ! Ne strici corul...

Aşa se face că nimeni n-a mai auzit-o cîntînd pe fetiţa care la o oră de muzică n-a izbutit să-şi ţină glasul cuminte, lîngă al celorlalţi copiii...

★

— Încearcă să-ţi aduci aminte. Ştiu că ai învăţat. Numai că eşti timid. Da, copii, colegul vostru trebuie să lupte cu timiditatea. Eu îl cunosc bine. Şi acasă e la fel. Cînd era mic — mi-au spus părinţii lui — făcea adevărate crize. Acum sînt sigură că s-a zăpăcit fiindcă am pus-o pe Alina să corecteze ce greşeşte el. Ei, Radule, dovedeşte-ne că de azi îţi învingi timiditatea. Uite, toţi aşteptăm : gata ? Haide o dată că-mi pierd răbdarea !

★

Înaintea orei de fizică, Irina trebuie să aducă din laborator materialul pentru lecţie. Şi-l aranjează acum, după listă. Profesoara discută cu laboranta — mai şoptit, mai cu voce tare — ceva foarte interesant, atît de interesant, că prezenţa Irinei devine stînjenitoare şi atunci eleva, care a urcat în fugă două etaje, este invitată brutal :

— Ieşi şi aşteaptă afară, pînă te chemăm noi !

★

Dacă am avea doar bănuiala că din vina noastră s-a îmbolnăvit un copil şi suferă, ne-am frămînta îndureraţi. De ce ne îngăduim atunci să uităm că unele atitudini şi vorbe ale noastre lasă şi ele urme puternice în mintea şi în sufletul copilului. Îi umbresc bucuriile, îl fac să sufere ?

ILEANA IUGA

Calităţile gîndirii matematice

De la început putem face observaţia că diferitele ramuri ale matematicilor, chiar aparent înrudite, solicită însuşiri mintale, într-o anumită măsură, diferite. Calculul aritmetic înseamnă, din punct de vedere psihologic, altceva decît teoria numerelor, după cum calculul algebric diferă, ca dinamică psihologică, de teoria algebrică. Nu mai vorbim de diferenţele substanţiale dintre geometrie şi algebră (în primul rînd în forma lor elementară), între diversele geometrii etc., etc. Se schimbă relaţiile dintre conceptual şi intuitiv, se schimbă gradul şi genul de sinteză, se schimbă rolul şi modul de acţiune a structurilor automatizate.

Există însă, fără îndoială, şi unele aspecte generale, comune, cel puţin la nivelul matematicilor elementare — nivel care ne interesează, în special în articolul de faţă. Aceste aspecte ale activităţii mintale reprezintă tot atîtea forme de solicitare şi, în consecinţă, permit — cel puţin în primă instanţă — descrierea a ceea ce numim curent aptitudini matematice.

E vorba, în primul rînd, de capacitatea, adeseori menţionată, de a opera cu abstracţii. Şi numerele şi figurile geometrice reprezintă abstracţii, reflectări ale unor proprietăţi obiective. Activitatea matematică nu se reduce la o suită de operaţii algoritmizate, adică la calcule. Se ştie prea bine că au existat mari matematicieni care au fost slabi calculatori. Este, de asemenea, cunoscut cazul unor debili mintali calculatori excelenţi. Evident, cunoaşterea calculului elementar este absolut necesară şi în viaţa de toate zilele şi în cadrul activităţii matematice propriu-zise. Dar, dacă dorim să dezvoltăm gîndirea matematică a copilului trebuie să-i dezvoltăm capacitatea de a mînui simbolurile şi figurile **ca abstracţii reprezentînd proprietăţi comune unor mulţimi de obiecte** (sau entităţi care sînt şi ele abstracţii). În fond, este vorba despre o capacitate specifică **de schematizare** (în sensul bun al cuvîntului), adică **de sesizare a jaloanelor care pot exprima — în special într-o formă cantitativă — esenţialul din structura fenomenelor.**

Aceasta nu înseamnă că sensul obiectual al simbolului trebuie să fie permanent explicitat, conştientizat. Copilul care are în faţa sa, să zicem, ecuaţia $7x^2 - 2x = x^2 - 2$, va restringe automat termenii şi va aplica automat formula. Dar dacă posibilităţile lui se reduc la atît, atunci, firească, nu poate fi vorba de gîndire matematică şi, în consecinţă, de activitate mintală productivă. Acestea sînt cazurile în care copilul nu află punţile necesare pentru a trece de la problemă la ecuaţie, sau de la ecuaţie la sensul real al rezultatelor. Dar acesta este şi cazul copilului care într-o expresie, să zicem de forma

$$\frac{x^2 + x}{x - 2}$$

e dispus să „contopească" pe x^2 cu x la numărător, să „simplifice" pe x^2 cu x etc.

Repet : nu e vorba de a menţine mereu treză arhitectura abstractizărilor succesive care duc la simbol. Dar în structura activităţii mintale, această construcţie trebuie să fi existat. Ea va funcţiona implicit, conferind şi sens şi dinamism jocului de simboluri care are loc la suprafaţă.

Amintim, în această ordine de idei, că la recentul Congres internaţional de psihologie (Moscova, august 1966), s-a demonstrat posibilitatea de a se grăbi prin mijloace adecvate, în cadrul procesului de învăţămînt, dezvoltarea capacităţii de abstractizare a copilului.

Capacitatea de a opera cu simboluri nu se reduce, deci, la facultatea de a mînui, după anumite reguli, diferite semne. Simbolurile permit reprezentarea condensată a unor operaţii mai mult sau mai puţin complexe, uneori a unui şir indefinit de operaţii. Această posibilitate este specifică gîndirii matematice şi îi conferă o mare valoare de organizare şi prelucrare a informaţiilor.

Este vorba, aşadar, de modalităţi sintetice, organizate ierarhic, datorită cărora devine posibilă încadrarea unor vaste operaţii în scheme suple, uşor de mînuit, perfect subordonabile controlului logic. Această condensare a informaţiei şi experienţei este o caracteristică generală a gîndirii umane, exprimată, în primul rînd, în limbaj şi în unelte. Simbolismul matematic nu reprezintă decît perfecţionarea extremă a acestui procedeu. „A gîndi" în simboluri matematice înseamnă a gîndi numai la nivelul structurilor generale, dar fără a pierde vreodată contactul cu suita de semnificaţii implicate.

Realitatea este însă că, adeseori, în cursul unor operaţii, acest lanţ mintal se întrerupe în mintea elevului. Simbolul astfel „devitalizat" nu-şi mai poate îndeplini funcţiunile în dinamica raţionamentului, care din această cauză se pulverizează.

Întrucît în gîndirea matematică, mai ales la un nivel superior, avem întotdeauna de a face cu etaje de abstracţii, **posibilitatea de a vehicula semnificaţii complexe cu ajutorul semnelor** reprezintă o calitate esenţială.

Această calitate presupune, evident, **capacitatea de a unifica prin generalizări succesive entităţi şi operaţii în aparenţă diverse**, deci capacitatea de a sesiza, dincolo de varietatea aspectelor concrete, structurile comune — structuri comune în sensul apelului la modalităţi mintale identice. Această capacitate este necesară de la noţiunile elementare pînă la conceptele cele mai complexe ale algebrei şi geometriei. Numărul este rezultatul condensării într-un simbol a unor clase de obiecte oricît de diverse, dar avînd aceeaşi putere : cinci mere, cinci prune, cinci cuvinte, cinci zile. Există aici, dincolo de marea diversitate a entităţilor considerate, o proprietate comună. Cînd spunem $8 : 2 = 4$, e clar, evident : dacă împart opt bomboane la 2 copii, fiecare capătă cîte 4 bomboane. Dar această operaţie poate fi generalizată şi pentru numere fracţionare. De exemplu, $8 : {}^3/_4$. Aici sensul este mai puţin intuitiv, iar la prima vedere faptul este contradictoriu : cîtul este mai mare decît deîmpărţitul !

Posibilitatea acestor aparente transgresiuni este însă caracteristică matematicilor. Toată matematica se construieşte astfel : înglobînd succesiv, prin sinteze din ce în ce mai vaste, entităţi de origini şi aspecte diverse.

Apare în mintea elevului, în asemenea cazuri, o anumită rezistenţă, iniţial justificată. Cum e posibil — dacă reluăm exemplul citat — ca împărţind un număr la un altul să obţinem un rezultat mai mare ? Îndemînarea profesorului stă aci, în primul rînd, în posibilitatea de a-şi da seama în ce constă rezistenţa şi apoi în a găsi mijloacele pentru a o învinge, permiţînd trecerea la o treaptă superioară de generalizare. În cazul discutat, copilul ataşează de ideea de împărţire micşorarea. Trebuie făcută deci disocierea. Intuiţia ne poate ajuta şi în acest caz. Avem de-a face aci cu ceea ce Bouligand numea **o contra-intuiţie.** Dacă am de împărţit 6 litri de lapte în bidoane de cîte 3 litri voi avea nevoie de două bidoane. Dar dacă va trebui să împart laptele în butelii de cîte 1/2 litru, voi avea nevoie pentru 6 litri de lapte de 12 butelii. Iată deci că 6 se poate împărţi la 1/2, iar rezultatul obţinut să fie mai mare decît deîmpărţitul. Deci nu micşorarea este caracteristica împărţirii, ci alte proprietăţi. În felul acesta copilul învaţă treptat să depăşească intuiţia primară, să capete încredere în aparatul logic, şi astfel să lucreze cu entităţi şi să efectueze operaţii avînd un sens din ce în ce mai general.

Posibilitatea de a generaliza rapid şi corect prin intermediul simbolurilor reprezintă aşadar o aptitudine caracteristică activităţii matematice. Elevii buni la matematici se caracterizează, între altele, şi prin faptul că tind să rezolve problemele în forma lor generală străduindu-se să scoată în evidenţă procedeul de principiu.

Tot acest arsenal de mijloace mintale este organizat şi controlat, în cadrul matematicilor, de legile logicii. **Gîndirea matematică exprimă şi această aspiraţie către claritate, precizie, rigoare a gîndirii umane.** Nevoia de certitudine, dar şi posibilitatea de a o dovedi, reprezintă calităţi esenţiale ale activităţii matematice. Acestea ţin, firească, de întreaga configuraţie intelectuală şi — de fapt — de întreaga personalitate.

La congresul mai sus amintit, unii autori au scos în evidenţă şi fenomenul reciproc, extrem de important : influenţa pozitivă exercitată de învăţarea matematicilor asupra activităţii mintale în ansamblu.

Pe de altă parte, nu trebuie uitat că un raţionament matematic nu se constituie dintr-odată. El este rezultatul unor tatonări, al unor încercări şi experimente mintale, care conduc prin corijări şi reformulări succesive la structura finită a demonstraţiei riguroase. De aceea, dezvoltarea gîndirii matematice nu se reduce la însuşirea tehnicii demonstraţiei. Ea presupune totodată şi dezvoltarea unor calităţi esenţiale ale creativităţii : **o bună memorie, supleţe şi îndrăzneală în minuirea procedeelor** (ceea ce psihologii numesc flexibilitate, cercetată la noi de prof. Al. Roşca), **imaginaţia necesară recombinării datelor în formaţii variate, spiritul de observaţie care permite să se descopere într-un ansamblu de elemente „cheia" soluţiei sau o cale nouă** etc.

Şi în sfîrşit, îndrăzneala — îndrăzneala intelectuală bineînţeles — nevoia de a doborî obstacole, bucuria efortului răsplătit prin victoria asupra necunoscutului — într-un cuvînt, pasiunea cunoaşterii.

E. FISCHBEIN
doctor în psihologie,
şeful sectorului de psihologie pedagogică din Institutul de psihologie al Academiei

LICEELE DE SPECIALITATE

Puncte de reper în alcătuirea programelor

Cum vedeți alcătuirea programelor pentru viitorii ani de studiu ai liceelor de specialitate?

În legătură cu această problemă primordială pentru configurarea în perspectivă a întregii munci ce se va desfășura în liceele de specialitate, gazeta noastră și-a propus să solicite părerile cadrelor didactice, ale specialiștilor din producție etc. În acest număr publicăm părerile expuse, în cadrul unei discuții desfășurate la Liceul industrial de construcții din Bacău, cu cîțiva profesori de specialitate.

Vasile Fuioagă: Începutul primului an școlar în liceele de specialitate a solicitat o activitate intensă la nivelul tuturor organelor școlare, începînd cu forurile de conducere ale acestor licee și terminînd cu conducerile școlilor. În cadrul ei, un loc de cea mai mare însemnătate l-a ocupat alcătuirea programelor pentru anul I de studii. În momentul de față, paralel cu grija pentru buna desfășurare a cursurilor teoretice și a activităților practice din acest an, preocupările se îndreaptă tot mai mult către conturarea programelor pentru anii următori.

Desigur că nu enunț decît un lucru binecunoscut spunînd că, pentru a ști **cum** să realizezi pregătirea unor specialiști, **la ce nivel de cunoștințe** să-i pregătești, **care este conținutul pregătirii practice** pe care urmează să le-o asiguri trebuie să cunoști, ca bază de pornire precisă, **scopul** pentru care îi pregătești, funcția pe care o vor îndeplini după absolvire, în producție. În ceea ce ne privește, știm că absolvenții liceului nostru vor deveni tehnicieni cu sarcini de producție în domeniul conducerii operative a unor lucrări. Pornind de la aceste considerente, credem, trebuie să se stabilească delimitările în conținutul studiului de specialitate între liceele industriale în comparație cu școala profesională pe de o parte și școlile tehnice de personal tehnic pe de altă parte.

Prof. ing. Sanda Sofronescu: Desigur, ca pregătire anterioară elevii liceului industrial se apropie foarte mult de elevii școlilor profesionale. Pornind însă de la acest nivel apropiat, conținutul procesului instructiv-educativ în liceul industrial se situează pe o treaptă calitativ mai ridicată. În primul rînd, elevii acestei școli trebuie să dobîndească cunoștințe complete de cultură generală, la nivelul școlii medii. În al doilea rînd, cunoștințele de cultură tehnică și de specialitate trebuie să-i situeze la un nivel care să le permită, după absolvire, să efectueze sarcini de conducere a proceselor de producție. De pildă, cred că programa de electrotehnică, disciplină de primă însemnătate pentru specialitatea de instalații electrice de lumină și forță, trebuie să asigure aprofundarea atît a cunoștințelor privind desfășurarea proceselor tehnologice de lucru cît și a celor legate de descifrarea și traducerea în viață a unui proiect de instalații. Mă refer la alegerea modului optim de desfășurare a lucrărilor, la problemele de organizare a activității, la calculele tehnice și economice cu privire la materialele utilizate. În legătură cu temele cuprinse în programa de electrotehnică socotesc că, în raport cu programa similară aplicată în școala profesională, trebuie să acordăm o atenție specială aprofundării primei părți, în legătură cu principiile și legile de bază ale electrotehnicii, ca și temelor în care sînt prezentate principiile de construcție, funcționare și întreținere ale mașinilor electrice cu curent continuu și alternativ, precum și problemelor automatizării și instalațiilor de automatizare etc.

Vreau să mă refer și la o problemă care afectează într-o măsură și planul de învățămînt. Se impune, ca o necesitate de prim ordin, includerea, încă din anul I, a unor ore de protecția muncii (preferabil într-un curs unitar). Altfel elevii, intrînd în atelierele-școală vor primi doar cîteva noțiuni nesistematice de protecția muncii din partea maiștrilor instructori. Or, cunoștințele temeinice de protecția muncii sînt necesare atît pentru asigurarea unor condiții optime de lucru în timpul orelor de lucrări practice, cît și pentru că atunci cînd vor intra în producție, elevii vor trebui să efectueze ei înșiși instructaje de protecția muncii.

Prof. ing. Dumitru Dîrlea: Deosebit de importantă este, după părerea mea, stabilirea unor cerințe specifice de lucrări în cadrul programei de lăcătușărie generală pentru anul I. Socotesc că la liceul industrial accentul, în cadrul instruirii practice, să cadă asupra cunoașterii tehnologiei de lucru și a operațiilor aferente. Altfel, dacă vom căuta ca în același timp elevii să-și însușească pe deplin și tehnica efectuării propriu-zise a lucrărilor, riscăm să nu atingem nici unul dintre cele două obiective.

În ceea ce privește tehnologia materialelor, elevii liceului nostru studiază în anul I probleme de metalurgie. Programa este alcătuită judicios, cu grija de a le asigura o pregătire multilaterală și ținînd în același timp seama de specificul instalațiilor electrice de lumină și forță. Este bine, de pildă, că s-a prevăzut ca studiul să înceapă cu capitolul despre diagrama fier-carbon și că li se prezintă elevilor unele probleme tehnice însemnate cum sînt de pildă problemele tratamentelor termice — chiar dacă, la prima vedere, acestea nu se referă strict la specialitatea de electrician. Pentru viitor, cînd elevii vor trece la studiul aprofundat al materialelor folosite în instalațiile din domeniul construcțiilor, consider necesar ca, paralel cu prezentarea celor mai noi materiale introduse recent pe scară largă și a condițiilor optime de utilizare a acestora, programele să prevadă și studiul unor probleme concrete ale muncii pe șantiere, astfel încît ei să poată alege, în funcție de anumite situații date, soluțiile și elementele constructive cele mai adecvate din punct de vedere tehnologic și economic.

Julieta Avram, profesoară de chimie: Programa de chimie a anului I al liceului industrial nu este, în ansamblu, diferită de aceea a liceului teoretic de cultură generală. Probabil că la fel vor sta lucrurile și cu programele pentru anii următori. Este de datoria noastră deci, a profesorilor de specialitate, ca printr-un contact permanent cu profesorii de cunoștințe tehnice și studiind problemele practicii de specialitate să apropiem cît mai mult cunoștințele predate — fără a devia de la programă — de necesitățile pregătirii de specialitate a elevilor liceului industrial. În mod special acest lucru va trebui să se realizeze în cadrul lucrărilor de laborator și al r e z o l v ă r i i problemelor, pentru care va fi necesar să alcătuim unele exerciții cu date specifice. Consider însă important ca și în alcătuirea programelor să se țină seama mai mult de problemele specifice ale studiului în liceele de specialitate.

* * *

Studierea, în lumina cerințelor de perspectivă, a problemelor de conținut și de organizare a pregătirii în liceele de specialitate preocupă îndeaproape, în această perioadă, pe cei care predau disciplinele de cultură generală și de specialitate în aceste școli. Propunerile lor pot constitui un aport valoros la alcătuirea programelor școlare, astfel încît acestea să contribuie cît mai deplin la buna pregătire a viitorilor specialiști cu calificare medie.

OPINII

Procesul de învățămînt și orientarea profesională

Există prejudecata că orientarea școlară și profesională este o sarcină exclusivă a specialiștilor (psihologi și medici calificați în acest domeniu) și, în orice caz, a diriginților. Este adevărat că personalul cu calificare specială asigură un caracter științific orientării profesionale și că dirigintele deține în această acțiune unul din rolurile cele mai importante. A reduce însă munca de orientare profesională a elevilor la activitatea personalului calificat și a diriginților este, desigur, o eroare. Vizînd formarea intereselor școlare și profesionale în vederea alegerii profesiunii, orientarea școlară și profesională constituie în primul rînd o problemă educativă. Iar educația, după cum se știe, se realizează nu numai în cadrul unor activități specifice, de către diriginți, ci în întregul proces de învățămînt și de către toți profesorii.

Cele două condiții de bază ale orientării profesionale —cunoașterea și dezvoltarea intereselor și aptitudinilor elevilor și informarea lor în legătură cu școlile și profesiunile spre care se pot îndrepta la absolvire — se pot realiza în predarea fiecărui obiect de învățămînt. Dar cum? În ce mod pot fi îndeplinite aceste sarcini? În prezent nu există îndrumări metodice pentru realizarea orientării profesionale la lecții, profesorii n-au la îndemînă monografii profesionale și suficiente materiale de informare asupra școlilor și profesiunilor; lipsește deocamdată o metodică completă și accesibilă a cunoașterii elevilor. Posibilitățile sînt, totuși, mai mari decît se pare la prima vedere.

Cunoașterea elevilor se realizează destul de eficace prin metodele curente: observația în timpul orelor de curs (gradul de înțelegere a cunoștințelor predate și participarea la lecție); urmărirea evoluției rezultatelor la învățătură (note curente, lucrări de control, teze trimestriale) și ale activității în cercuri; convorbirile cu părinții despre preocupările extrașcolare ale elevilor în legătură cu obiectul respectiv, cu dificultățile întîmpinate de ei și ajutorul de care au nevoie etc. Pentru a completa tabloul posibilităților elevilor la un anumit obiect de învățămînt, se mai pot folosi și alte metode: aplicarea unor probe de control speciale, care să pună în evidență nu numai cunoștințele acumulate, ci și aptitudinile, capacitatea de dezvoltare în domeniul respectiv, ca și folosirea „metodei aprecierii obiective" (Gh. Zapan), cu un dublu scop: verificarea propriei aprecieri asupra posibilităților elevilor cu ajutorul aprecierilor făcute de aceștia și stimularea autocunoașterii obiective a elevilor prin confruntarea opiniilor pe care le au despre ei înșiși cu acelea ale colegilor.

Dacă cunoașterea elevilor de către fiecare profesor, la obiectul lui, nu prezintă dificultăți metodice deosebite, *informarea elevilor asupra profesiunilor* este încă destul de dificilă. Cercetările pedagogice n-au stabilit pînă acum *ce, cît, cînd* și *cum* trebuie să li se vorbească elevilor despre profesiunile legate de specificul obiectului predat.

În general, informațiile profesionale se dau mai ales în cadrul explicațiilor (la predarea unor cunoștințe), al lucrărilor practice, la discutarea filmelor proiectate la lecții sau cu ocazia vizitelor în producție.

Explicînd lecția, profesorul poate face referiri la una sau mai multe profesiuni înrudite în care se folosesc cunoștințele predate. De exemplu, la lecțiile de fizică în clasa a IX-a, explicîndu-se legea lui Bernoulli, li se pot aminti elevilor profesiunile de hidrotehnician și termotehnician; lecția despre înmulțirea plantelor, predată la botanică în clasele a V-a și a IX-a, dă prilejul să se vorbească despre profesiunile de horticultor, pomicultor, viticultor; la tema de geografie fizică „Minerale și roci", studiată în clasele a VII-a și a IX-a, profesorul le poate prezenta elevilor profesiunea de geolog; la chimie, tema „Mase plastice", predată în clasele a VIII-a și a XI-a, este legată de profesiunile de operator chimist, de tehnician sau inginer chimist.

Aducînd în discuție astfel de profesiuni, profesorul poate să dea indicații sumare în legătură cu specificul muncii din cadrul lor, să se refere la unele cerințe psihologice pe care le implică, la indicațiile și contraindicațiile medicale legate de ele și la instituțiile de învățămînt care asigură pregătirea profesională în domeniul respectiv. Este vorba, desigur, de simple paranteze în cadrul lecțiilor și nu de prezentări ample și sistematice ale profesiunilor respective. Informațiile în legătură cu profesiunile nu trebuie să încarce exagerat lecția, să-i rupă unitatea, să constituie, în cadrul ei, un corp străin, ci trebuie date de așa manieră încît să se integreze organic în lecție.

Foarte binevenite sînt informațiile care se dau la *proiectarea filmelor didactice sau documentare* folosite la lecție. În acest caz se pot valorifica pentru orientarea profesională anumite elemente din film. De pildă, la lecțiile de chimie din clasele a VIII-a și a X-a, proiectînd filmul „Drumul oțelului", profesorul poate atrage atenția elevilor asupra conținutului activității pe care o desfășoară muncitorii oțelari și furnaliști, ca și tehnicienii și inginerii specialiști în furnale și oțelării.

Elevii cunosc în mod direct unele profesiuni cu prilejul *vizitelor în întreprinderi industriale sau unități agricole.* Vizitele și excursiile în producție au loc, de obicei, în legătură cu predarea diferitelor obiecte de învățămînt (fizică, chimie, științe naturale, geografie etc). Îmbogățind tematica lor, putem stabili însă și anumite obiective legate de orientarea profesională.

Acest procedeu ar trebui să capete, de altfel, valoare de principiu: *ori de cîte ori este posibil, sarcinile orientării profesionale trebuie rezolvate împreună cu alte sarcini școlare,* evitîndu-se acțiunile paralele, care diminuează interesul elevilor și duc la risipă de timp. De pildă, vizionarea unui film didactic sau organizarea unei vizite în producție pot fi folosite pentru orientarea profesională tot atît de eficace ca și pentru acumularea unor noi cunoștințe, pentru consolidarea cunoștințelor sau pentru a realiza o anumită influență morală. Aceasta, desigur, nu exclude cîtuși de puțin organizarea unor activități speciale pentru scopurile orientării profesionale. Dar dacă toate aceste activități se desfășoară sistematic, după un plan bine elaborat încă de la începutul anului școlar, se poate doza judicios volumul activităților, evitîndu-se supraîncărcarea elevilor.

Este de la sine înțeles că, pentru a asigura eficiența acțiunilor de orientare profesională organizate la lecții, profesorul trebuie să se pregătească din timp, cu minuțiozitate. Încă de la începutul anului școlar el trebuie să-și pună cîteva întrebări și să le găsească răspunsuri printr-o documentare atentă. De pildă: Ce profesiuni legate direct de obiectul predat pot fi prezentate la lecții? La ce teme și lecții din programa fiecărei clase se pot face asemenea prezentări sumare? În ce mod se pot transmite informațiile profesionale și cum pot fi integrate cît mai organic în contextul lecțiilor? Cum pot fi îndrumați elevii care manifestă interese și aptitudini speciale pentru obiectul predat spre profesiunile cele mai indicate și ce ajutor li se poate acorda pentru dezvoltarea intereselor și aptitudinilor pe care le manifestă?

În absența unor monografii profesionale, informațiile despre școli și profesiuni pot fi găsite în îndrumătoarele pentru admiterea în învățămîntul profesional, tehnic și superior, în nomenclatoarele de meserii, în prospectele și anunțurile difuzate de instituțiile de învățămînt și întreprinderi prin discuții cu specialiștii și vizitarea locurilor de muncă etc.

Fără îndoială însă că experiența concretă din școală și eforturile unite ale profesorilor și cercetătorilor trebuie să ducă la elaborarea cît mai grabnică a unor îndrumări metodice ample pentru toate activitățile de orientare profesională.

MIHAI GHIVIRIGĂ

Tinerii radiofoniști desfășoară o activitate care le îmbogățește mult orizontul de cunoștințe

Foto: Prof. V. BOGDĂNEȚ

Note și medii

Se consideră, îndeobște, că procedeul de a acorda, la încheierea mediilor trimestriale, acolo unde sînt deja 50 de procente, încă 50, rotunjindu-se astfel media în favoarea elevului, este un stimulent pentru acesta. După părerea mea, acest procedeu este însă numai un stimulent la mediocritate, un mijloc de a-i convinge pe elevi că notele sub limită nu sînt chiar atît de periculoase. Ca urmare a aplicării lui, unii elevi promovează în cursul anului, la mai multe obiecte sau chiar la majoritatea lor, cu medii de 4,50 — și aceasta nu numai într-un singur trimestru, dar uneori în două sau chiar trei.

Consider că acest mod de încheiere a mediilor trimestriale nu este nici echitabil. Datorită lui, elevi care au obținut în două trimestre în total un număr egal de note egale ca valoare pot avea o situație deosebită la sfîrșitul anului școlar. Să presupunem, de exemplu, doi elevi care au în trimestrul al III-lea media 5. Dacă unul din ei are în primul trimestru trei note de 4 la oral și nota 5 la teză și apoi, în al doilea trimestru, trei note de 5 la oral și nota 4 la teză, promovează la sfîrșitul anului. Celălalt, dacă are în primul trimestru trei note de 4 la oral și nota 4 la teză și în al doilea, trei note de 5 la oral și nota 5 la teză, va fi clasificat corigent la sfîrșitul anului școlar. Se poate afirma, în acest caz, că primul elev a fost mai consecvent la învățătură, că a meritat mai mult decît al doilea să promoveze?

O altă situație ce se poate ivi — și se ivește mai ales la obiectele unde nu se dă teză — demonstrează de asemenea că acest fel de a încheia mediile nu este stimulativ. După ce a obținut o notă de 6, elevul poate să ia destul de liniștit trei note de 4, căci l-ar putea amenința numai o nouă verificare, intervenită însă rareori, pentru că el are grija să lipsească de la ultimele lecții la obiectul unde are deja media 4,50. Și chiar dacă nu lipsește, foarte adesea profesorul nu are timp să-l mai asculte.

Consider exagerat ca nota 6, mediocră cum se știe, să poată acoperi trei note de 4, după cum mi se pare nelogic, ca un elev să fie considerat promovat dacă, după o notă de 7, a luat două note de 4 și o notă de trei la oral, sau două note de 4 la oral și nota 4 la teză.

De asemenea propun ca la încheierea mediilor trimestriale elevul să fie promovat numai dacă a obținut cel puțin media 5, fără nici un ados de procente. În situația în care elevul are media mai mare de 5, avînd și 50 de procente, poate rămîne la aprecierea profesorului dacă merită sau nu încă 50 de procente, iar dacă are mai mult de 50 de procente peste media de promovare, profesorul să fie obligat să-i acorde restul de procente pînă la nota imediat superioară.

În această situație, mulți elevi care privesc cu seninătate notele sub limită vor fi obligați să învețe mai mult, o notă slabă va atîrna mai greu în balanță.

N. CERCHEZ
Liceul din Petroșeni

De ce întîrzie inițiativele?

În ultimii ani s-au introdus în școală numeroase forme de activitate care contribuie la modernizarea învățămîntului, la integrarea lui în ritmul actual de dezvoltare a științei și tehnicii. Folosim astfel la lecții sau în afara lor diafilmul, filmul, discul, magnetofonul.

Primim un anumit ajutor, în această privință, și din partea televiziunii. Pe lîngă emisiunile destinate direct școlarilor, sînt apreciate mult de ei o serie de alte emisiuni cu caracter instructiv sau educativ: ciclurile „Teleenciclopedia", „Teleglob", „Memoria caselor", „Documente de piatră", „Trei tablouri pe săptămînă" ș.a.

Cred că ar fi bine dacă s-ar iniția și o emisiune, să-i zicem „Televiziunea în școală", a cărei redacție, formată din cadre de specialitate și lucrînd în strînsă legătură cu direcțiile de specialitate din Ministerul Învățămîntului, să întocmească programe corespunzătoare programelor de învățămînt.

Televiziunea ar putea ajuta școlii și pe altă cale, folosind în scopuri didactice filmele indicate în acest sens de care dispune.

Propuneri de acest fel s-au mai făcut, de altfel, iar experiența existentă în unele țări arată că ele sînt aplicabile. Nu înțeleg, de aceea, de ce întîrzie atît de mult inițiativele pe care le așteptăm de atîta vreme.

Prof. H. RADNAI
Timișoara

Exercițiile gramaticale în manualele școlii generale

Noțiunile gramaticale, avînd un mare grad de abstractizare, se învață în etape succesive, într-o predare concentrică. Se pornește de la efectuarea unor observații asupra limbii către deducerea și însușirea unor cunoștințe teoretice sub formă de definiții și reguli, apoi la formarea priceperii de a aplica cunoștințele teoretice la exercițiile date pentru a ajunge la formarea deprinderilor de exprimare și la integrarea lor în vorbirea personală.

Exercițiile ocupă deci, pe bună dreptate, o bună parte din volumul manualelor de limba română ale școlii de cultură generală (clasele I-VIII). Dar, pentru ca aportul lor în înțelegerea și însușirea cunoștințelor teoretice despre limbă să fie cît mai substanțial, ele trebuie să fie alese ținîndu-se seama de factorii psihologici ai însușirii, să cunoască o ordine (de la o noțiune la alta, de la începutul spre sfîrșitul anului școlar sau de la o clasă la alta), în raport cu gradul de participare conștientă, activă și creatoare a elevilor la activitatea cerută. Cu alte cuvinte, exercițiile trebuie să fie organizate într-un sistem care să gradeze efortul cerut în rezolvarea lor: de la simplu, adică de la exerciții de recunoaștere a faptelor de limbă, la complex, adică la exerciții cu caracter creator (pînă se ajunge la posibilitatea de întrebuințare practică, spontană a cunoștințelor teoretice în situații cît mai variate. Examinînd din acest punct de vedere exercițiile gramaticale din manualele de limba română ale școlii generale se poate ușor constata că deseori aceste cerințe nu sînt respectate. De pildă, în manualul de clasa a III-a, la predarea substantivelor comune (pag. 228) toate exercițiile (în număr de patru) sînt numai de simplă recunoaștere a noțiunii, iar la adjectiv (pag. 237) întîi se dă un exercițiu cu caracter creator (exercițiul nr. 1) și pe urmă se dau exerciții de recunoaștere simplă. O situație asemănătoare se înregistrează și la predarea substantivelor proprii în clasa a IV-a, unde primul exercițiu după definiție (exercițiul 23, pag. 202) solicită o activitate creatoare: „Alcătuiți propoziții care să cuprindă substantive proprii, numiri geografice", iar exercițiul 24 recomandă o simplă recunoaștere a noțiunii învățate. Cazuri similare întîlnim și în celelalte manuale. Întrucît lista exercițiilor necorespunzătoare (din punctul de vedere amintit) ar fi prea mare, indicăm cîte un exemplu din fiecare manual: clasa a V-a, exercițiile date la pronumele posesiv (pag. 171); clasa a VI-a exercițiile de la pag. 249 referitoare la adverb; clasa a VII-a, exercițiile pentru consolidarea prepoziției (pag. 285); clasa a VIII-a, exercițiile date la substantiv (pag.196).

Inversarea etapelor însușirii prin exercițiile date în manuale dăunează procesului de însușire a cunoștințelor. Încercările efectuate de elevi pentru a rezolva dintr-o dată, în cursul muncii independente, exerciții creatoare duc adesea la nereușită și îi fac să-și piardă încrederea în puterile proprii. Gradarea efortului în rezolvarea exercițiilor determină posibilitatea rezolvării lor cu succes de către marea majoritate a elevilor, iar conștiința succesului este, după cum se știe, un stimulent de bază în formarea deprinderilor.

Întrucît cele mai multe exerciții gramaticale se desfășoară sub forma unor analize de text, este necesar ca autorii de manuale să acorde o deosebită atenție selecționării textelor pentru a corespunde tuturor cerințelor. Mai întîlnim însă în manuale numeroase texte necorespunzătoare din punct de vedere metodic. De pildă, după definiția substantivelor comune (manualul de clasa a III-a, pag. 228) sînt date exerciții care cer să se recunoască substantivele comune (deci se intenționează formarea unor legături temporare de diferențiere a substantivelor comune de cele proprii), dar primele trei dintre textele respective conțin numai substantive comune. De asemenea, exercițiul 122 (din manualul pentru clasa a IV-a pag. 247) recomandă să se aleagă complementele care răspund la întrebarea „cum?", însă în textul propus nu există nici un complement care să răspundă la o altă întrebare. În manualul de clasa a V-a, la textul dat la pag. 168 (exercițiul nr. 1) se cere să se sublinieze cu o linie formele accentuate ale pronumelui personal și cu două linii formele neaccentuate, dar pasajul respectiv conține puține pronume în general și nu are nici un pronume personal în forma accentuată. Pentru fixarea cunoștințelor despre pronumele posesive, este dat în manualul de clasa a V-a un exercițiu la pag.171 cu indicația: „Scoateți pronumele posesive din textul de mai jos și arătați numărul posesorilor și al ființelor sau lucrurilor posedate" însă în text nu există decît un singur pronume posesiv (a mea) care se repetă de patru ori în aceeași formă.

Exercițiul nr. 3 de la pag. 199, a manualului de clasa a VII-a indică: „Subliniați cu o linie adjectivele cu o terminație și cu două pe cele cu două terminații din textul următor", dar în text nu există decît un adjectiv cu o terminație.

Numeroase alte asemenea exemple pot fi, din păcate, întîlnite în toate manualele analizate.

Se impune de aceea, ca o cerință esențială pentru alcătuirea unor manuale de calitate, alegerea de către autorii lor numai a textelor care corespund cerințelor de a adînci și consolida cunoștințele însușite teoretic. Pentru a se obține legături temporare de diferențiere, manualele trebuie să cuprindă mai multe exerciții și texte care oferă prilejul de a se observa atît asemănările cît și deosebirile dintre fenomenele gramaticale. Este de asemenea, deosebit de important ca textele alese pentru analize gramaticale să nu necesite din partea elevilor un efort pentru înțelegerea conținutului de idei sau a sensurilor unor cuvinte. De aceea, se recomandă ca ele să fie selecționate din fragmentele de lectură care au fost studiate și prezintă totodată valoarea educativă. Susținem aceasta întrucît în cazul alegerii unui text necunoscut elevilor, există concomitent mai mulți excitanți în scoarța cerebrală, deci implicit intensitatea fiecărei excitații va fi mică iar timpul necesar pentru formarea legăturii temporare pe care o determină va crește într-o proporție apreciabilă.

Se impune totodată ca la acțiunea de stabilire a exercițiilor și textelor gramaticale din manuale să se aibă în vedere dacă noțiunea care se însușește prin exercițiu este nouă pentru elevi sau o reluare, dacă activitatea solicitată corespunde cerințelor de a dezvolta deprinderile de muncă independentă ale elevilor, precum și a spiritului de observație și a capacității lor.

Asist. univ. AL. POPESCU-MIHĂEȘTI

Activitatea organizațiilor sindicale

O puternică opinie de masă

De multe ori, cînd întocmim un plan de muncă sau cînd inițiem anumite acțiuni în cadrul grupei sindicale, noi, membrii biroului, discutăm îndelung asupra oportunității măsurilor pe care urmează să le luăm și, îndeosebi, asupra eficacității lor. Ne întrebăm: Cum putem contribui la ridicarea pregătirii profesionale a cadrelor didactice, la perfecționarea măiestriei lor pedagogice? Ce putem face pentru a ajuta mai eficient pe oamenii școlii să îndeplinească importantele sarcini legate de educarea tinerei generații? Răspunsurile la aceste întrebări le găsim cu sprijinul organizației de partid din școală, colaborînd cu direcția școlii și consultînd larg opinia cadrelor didactice. Ele izvorăsc din mărețele sarcini trasate de cel de al IX-lea Congres al partidului și de Congresul sindicatelor din Republica Socialistă România, precum și din recentele hotărîri ale Conferinței Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură. În acest fel putem organiza acțiuni strîns legate de preocupările învățătorilor și profesorilor, acțiuni care îi interesează și îi mobilizează efectiv la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ. Am găsit, de pildă, forme interesante de sprijinire a muncii metodice desfășurate în școală, de popularizare a experiențelor valoroase, de informare asupra problemelor pedagogice actuale etc.

În rîndurile de față aș vrea să mă opresc însă asupra unui lucru de care noi am socotit necesar să ne ocupăm în mai largă măsură — și anume, de profilul etic și moral al cadrelor didactice. Cum este și firesc atunci cînd este vorba de un educator, nu este posibil a rupe pregătirea lui profesională de trăsăturile sale morale.

Pornind de la ideea că sindicatele sînt o școală în care oamenii muncii învață să gîndească, să trăiască și să muncească în chip comunist, în centrul activității noastre am plasat totdeauna omul, cu calitățile și lipsurile lui și ne-am străduit, prin mijloacele specifice organizației sindicale, să contribuim la formarea și consolidarea trăsăturilor sale etice superioare. Pedagogi fiind, ne dăm bine seama de marea necesitate de a fi noi înșine un exemplu pentru tînăra generație, de a fi oameni cu o comportare ireproșabilă și o ținută demnă. Iată de ce am pus deseori aceste probleme în discuția membrilor de sindicat, abordîndu-le de fiecare dată din unghiuri diferite și tratîndu-le în forme diferite.

La una din ședințele consiliului pedagogic, de pildă, discutîndu-se despre rezultatele obținute în munca didactică s-a subliniat necesitatea întăririi autorității cadrelor didactice, a sporirii exigenței lor, precum și a înlăturării imediate a unor tendințe de abatere de la disciplina muncii — nepunctualitate la ore, comoditate etc. — care pot dăuna muncii de educație. Am socotit că este de datoria organizației noastre sindicale să reacționeze imediat și să pună în discuția largă a întregului colectiv aceste lipsuri, să analizeze în mod principial urmările pe care le-ar putea avea, să creeze o puternică opinie de masă împotriva lor și să propună totodată măsuri concrete de întărire a disciplinei. Biroul grupei sindicale a întocmit un referat intitulat „Exemplul personal al profesorului în munca de instruire și educare a elevilor", care a fost prezentat în fața adunării generale a membrilor de sindicat. A fost o adunare generală bună, care și-a atins scopul. Trebuie să remarc neapărat fermitatea de care a dat dovadă marea majoritate a celor care au vorbit, intransigența lor față de oricare abatere de la normele și regulile de conduită comunistă. S-a manifestat o dorință unanimă de a întări prestigiul educatorului în școală, de a face din el un adevărat exemplu.

Cu același simț de răspundere și totodată cu grija de a nu stîrni susceptibilități și reacții nedorite, grupa noastră sindicală a discutat și probleme de ținută fizică și vestimentară, ca și unele probleme ale conduitei morale. Exemplul pozitiv al unor învățători și profesori a fost un bun prilej de a pune în discuție și unele norme generale ale comportării în societate, ale relațiilor cu tovarășii de muncă. De un interes deosebit s-a bucurat în rîndul membrilor de sindicat discutarea periodică, în pauza mare, a unor reguli de comportare în diferite ocazii. Toate acestea au fost de un real folos cadrelor didactice în educarea elevilor în spiritul unei comportări corecte și civilizate.

O susținută muncă educativă a desfășurat grupa noastră în rîndul membrilor de sindicat care fac parte din personalul administrativ și de îngrijire. Am socotit că este necesar să dăm o mai mare atenție acestui lucru și datorită faptului că, în diferite ocazii, cîțiva oameni din personalul administrativ au manifestat anumite atitudini irevereționase, au întrebuințat un vocabular necorespunzător sau au avut o comportare nejustă față de elevi, părinți și chiar cadre didactice. Periodic am organizat pentru această categorie de membri de sindicat, acțiuni cu caracter educativ pe această temă, socotind că întregul colectiv care lucrează în școală trebuie să fie un exemplu de disciplină.

★

Am început un nou an de activitate și gîndurile noastre s-au conturat precis.

Sarcinile actuale ale școlii ne cer eforturi sporite îndreptate spre continua noastră perfecționare. Este necesar să stimulăm la oameni pasiunea pentru studiu și pentru cercetarea științifică, să le dezvoltăm interesul pentru ridicarea nivelului de cultură generală. Trebuie să le creăm tuturor condițiile necesare unei munci de calitate, să-i ajutăm să desfășoare o asemenea muncă, să fie tot mai exigenți față de ei înșiși. Am greși dacă ne-am închipui că nu vor mai fi și lipsuri, că nu vom mai întîmpina dificultăți, că nu vom mai avea de luptat cu comoditatea, cu rutina și chiar cu nepăsarea unora. Activitatea de pînă acum ne întărește însă convingerea că vom reuși în toate, pentru că ceea ce este principal s-a înfăptuit: în grupa noastră sindicală a fost creată o opinie de masă sănătoasă, o atmosferă de muncă rodnică.

Prof. FLORICA CIODARU
organizatorul grupei sindicale
de la Școala generală nr. 99
din București

ȘTIRI

De curînd, Ministerul Învățămîntului a recepționat noi filme didactice. Profesorii de geografie vor putea folosi, începînd cu acest an școlar, filmul „Agenții interni — modificatori ai scoarței pămîntului", realizat în alb-negru, iar cei de biologie filmul „Biocenoza de stepă", pe peliculă color.

Recent a fost expediat în școli primul lot de truse pentru experiențe de electromagnetism.

La întreprinderea de material didactic a intrat în producție și o trusă de dilatometre. Alte noi materiale didactice — cum ar fi generatorul de sunete cu frecvență variabilă și generatorul de ultrasunete — au fost omologate și vor intra în curînd în producție.

„COLOCVII"

A apărut de curînd nr. 3 al revistei „Colocvii".

Semnalăm în acest număr prezența unor amintiri din viața de școlar, semnate de acad. Victor Eftimiu. Revista publică, de asemenea, un interviu cu Nicolae Andrei, președintele comisiei de pregătire a lucrărilor pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, articolul „Coșbuc-elev" de I. D. Bălan, materialul intitulat „Din optica vieții și a educației, despre pasiuni" de Ursula Schiopu, o anchetă cu tema „Nu este niciodată prea tîrziu să înveți". Numărul cuprinde și materiale referitoare la autoritatea părinților, la responsabilitatea familiei în formarea personalității copilului, reportaje, corespondențe, note etc.

Organizațiile U. T. C., sprijin important al școlii

(Urmare din pag. 1)

desfășurare a practicii în producție a elevilor, să ia parte la consfătuirile ce se organizează de către conducerile școlilor și ale întreprinderilor, să urmărească felul în care uteciștii se încadrează în programul de instruire practică, să propună, atunci cînd se simte nevoia, măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă ale elevilor, pentru respectarea normelor de protecție a muncii.

În activitatea pe care o desfășoară organizațiile U.T.C. din școli în scopul formării la elevi a răspunderii pentru pregătirea profesională, a convingerii că numai învățînd temeinic în școală vor fi capabili să slujească interesele țării, un rol de cea mai mare însemnătate îl ocupă înarmarea lor cu politica științifică a partidului nostru. Organizațiile U.T.C. să-i ajute pe elevi în înțelegerea temeinică a politicii partidului, să cultive la aceștia hotărîrea de a sluji neabătut cauza măreață a partidului și interesele poporului, fermitatea politică, un ascuțit spirit combativ față de lipsuri, față de influențele ideologiei și moralei burgheze. A fost puternic subliniată ideea că în educarea elevilor rolul principal îi revine școlii, că programa limbii române, a istoriei, geografiei, științelor sociale, tuturor materiilor, este astfel concepută încît asigură elevilor cunoștințele necesare pentru a-și desăvîrși educația politică, ideologică, cetățenească. De aceea, organizațiile U.T.C. vor trebui să-și propună ca obiectiv central al întregii lor activități, mobilizarea elevilor pentru a învăța cu pasiune, a-și însuși aceste materii, ajutîndu-i ca aceste cunoștințe ce se predau în școală să fie transformate în convingeri profunde.

Pe baza hotărîrilor Congresului al VIII-lea al U.T.C. munca de educație se va desfășura în principal în adunările generale care vor avea loc o dată pe lună. În cadrul acestora se vor dezbate probleme izvorîte din viața și preocupările specifice colectivului fiecărei școli, fiecărei clase în parte, care să ducă la îmbogățirea vieții interne de organizație, să mărească răspunderea elevilor pentru îndeplinirea îndatoririlor lor uteciste, să întărească disciplina de organizație, să stimuleze critica și autocritica, combativitatea revoluționară, să educe tineretul în spiritul unei comportări demne, civilizate, în școală, familie și societate.

În cadrul adunărilor generale se vor prezenta, de asemenea, în vederea înțelegerii lor aprofundate, aspecte ale politicii partidului nostru de desăvîrșire a construcției socialiste, figuri de eroi ai luptei pentru libertatea și fericirea poporului, succesele obținute în dezvoltarea economiei, științei și culturii, probleme privind viața internațională, mișcarea comunistă și muncitorească, precum și politica externă a partidului și statului nostru. În acest scop, pe baza consultării uteciștilor, se vor stabili la începutul fiecărui trimestru temele care urmează să fie dezbătute în adunările generale. Pentru a stimula interesul elevilor față de problemele puse în dezbatere, vor trebui folosite forme cît mai adecvate conținutului temei — expuneri, conferințe, referate urmate de discuții, dezbateri, răspunsuri la întrebările puse de elevi etc.

Pentru întreaga masă a elevilor în afara problemelor dezbătute în adunările generale, organizațiile U.T.C. vor iniția expuneri, simpozioane, jurnale vorbite, întîlniri și convorbiri cu cadre competente din diferite domenii de activitate, activiști de partid și de stat, muncitori, ingineri și tehnicieni, oameni de știință, artă și cultură etc.

Este necesar să se asigure un conținut mai bogat informărilor politice, invitînd să răspundă la întrebările elevilor, să vorbească în fața lor, profesori, oameni de specialitate, ziariști, despre evenimentele care au loc în țara noastră, în viața internațională, despre lupta popoarelor, a tineretului din țările capitaliste sau aflate încă sub dominație capitalistă, împotriva exploatării și asupririi, pentru libertate și independență.

Organizațiile U.T.C. din școli vor trebui să ofere un cîmp mai larg manifestărilor prin care elevii să cunoască glorioasele tradiții de luptă ale poporului și partidului. Acțiuni ca vizitele la muzee, locuri istorice, îngrijirea monumentelor, expedițiile pe urmele unor înaintași iluștri, trezesc în sufletul elevilor profunde sentimente patriotice, le oferă pilde înălțătoare de luptători patrioți pentru progresul social, pentru afirmarea ființei naționale a poporului român. Activiștii Uniunii Tineretului Comunist cu munci de răspundere să vorbească în fața elevilor despre istoria mișcării revoluționare a tineretului român, despre figurile luminoase ale luptătorilor comuniști și uteciști.

Desfășurînd asemenea activități, organizațiile U.T.C. vor contribui activ la formarea la elevi și studenți a unor temeinice convingeri politice, ideologice, în spiritul ideilor marxist-leniniste, al politicii P.C.R., la cultivarea în rîndul acestora a hotărîrii de a sluji neabătut cauza măreață a partidului și interesele poporului, vor contribui la dezvoltarea patriotismului socialist și internaționalismului proletar, a solidarității internaționale în numele idealurilor de pace și socialism.

Plenara a cerut organizațiilor U.T.C. să dezvolte mai mult la elevi dragostea și interesul pentru culegerea și valorificarea folclorului local, organizînd expediții de documentare, convorbiri cu bătrînii satelor, continuatori ai unor tradiții în cusătură, sculptură, ceramică etc. Materialele culese cu acest prilej să fie valorificate în cadrul revistelor, expozițiilor și muzeelor școlare.

Una din îndatoririle de onoare ale organizațiilor U.T.C. din școli este aceea de a cultiva la elevi adînca prețuire a tradițiilor științei, artei și culturii românești, dorința fierbinte de a prelua și a duce mai departe făclia creației înaintașilor, contribuind astfel la afirmarea cutezătoare a tot ce este nou și înaintat, pentru triumful progresului și prosperitatea patriei.

Organizațiile U.T.C. din școli vor trebui să militeze în viitor cu mai multă perseverență pentru formarea și dezvoltarea la elevi a trăsăturilor morale comuniste; ele trebuie să educe la viitorul om al muncii, al științei, artei și culturii asemenea trăsături de caracter cum sînt onoarea, demnitatea, cinstea, comportarea civilizată în toate împrejurările, interesul și atitudinea activă, militantă, față de problemele întregii noastre societăți. Sprijinind școala în formarea și dezvoltarea la tineri a unor asemenea trăsături, organizațiile U.T.C. trebuie să contribuie activ lă crearea în rîndul elevilor a unei atitudini intransigente, a unei opinii combative de masă împotriva manifestărilor de superficialitate față de problemele majore ale vieții, împotriva tendințelor unor elevi de a nesocoti normele elementare de comportare civilizată, de a fugi de greutăți, de a subaprecia munca fizică.

Pornind de la sarcinile puse de partid în fața organizațiilor U.T.C. din școală, plenara a subliniat necesitatea ca aceasta, cu sprijinul și colaborarea conducerii școlilor, să fie organizatoarea tuturor activităților extrașcolare. Organizațiile U.T.C. trebuie să-și asume, din planul comun de activități, responsabilități precise, să prevadă în planurile lor proprii sarcini concrete, în așa fel încît fiecare elev să știe ce inițiază organizația pentru el, la ce fel de activități îl cheamă să ia parte.

Cu sprijinul competent și permanent al cadrelor didactice, organizațiile U.T.C. trebuie să antreneze întreaga masă a elevilor la pregătirea și desfășurarea unor bogate activități cultural-artistice. Să fie create în toate școlile formații artistice la care să fie antrenat un număr cît mai mare de elevi și care să prezinte spectacole în fața colegilor lor, a elevilor din alte școli. Pentru stimularea mișcării artistice din școli, se vor organiza anual, la nivelul orașelor și raioanelor, concursuri care vor marca și închiderea anului școlar, se va studia împreună cu Ministerul Învățămîntului posibilitatea organizării festivalurilor naționale ale elevilor; se va statornici în viața școlilor frumoasa tradiție a serbărilor școlare cu prilejul deschiderii și închiderii cursurilor, precum și al unor evenimente însemnate.

Organizațiile U.T.C. din școli să inițieze o largă acțiune de învățare a poeziilor, a cîntecelor patriotice și revoluționare de către elevi. Va trebui să devină o practică a muncii de organizație, întrucît face parte din spiritul tineresc care o definește, ca uteciștii să cînte la adunările generale, la acțiunile de muncă patriotică, cu ocazia organizării unor marșuri, precum și la toate activitățile care se organizează de către U.T.C. în școală.

Continuînd o veche tradiție, cu sprijinul conducerilor școlilor, al cadrelor didactice, organizațiile U.T.C. vor trebui să inițieze editarea „revistelor școlare", folosind pentru aceasta posibilitățile locale, asigurînd astfel un cadru potrivit de manifestare a aptitudinilor literare, muzicale, științifice, tehnice și artistice ale elevilor.

Folosind mai bine baza materială existentă în fiecare școală și oraș, organizațiile U.T.C. cu sprijinul conducerii școlilor, al comitetelor de cultură și artă, al caselor de cultură, teatrelor, întărind colaborarea cu alte colective de tineri, să organizeze cu regularitate reuniuni tovărășești, carnavaluri, seri distractive și alte activități menite să asigure o distracție plăcută, cu adevărat tinerească, maselor largi a elevilor.

Pe baza măsurilor recente privind organizarea și desfășurarea activității de educație fizică și sport în rîndurile elevilor, organizațiile U.T.C. vor trebui să sprijine școala și asociațiile sportive în elaborarea și aplicarea calendarului competițional, la amenajarea bazelor sportive, astfel încît toți elevii să fie antrenați la practicarea sistematică a exercițiilor fizice și sportului. Continuînd să se preocupe mai mult de dezvoltarea la elevi a interesului pentru orele de educație fizică, organizațiile U.T.C. au datoria ca prin asociația sportivă, să organizeze întreaga activitate sportivă de masă inițiind campionate de clasă, competiții interșcolare și interclase etc., să sprijine elevii cu aptitudini pentru a obține rezultate de performanță.

Turismul, important mijloc de educare patriotică a elevilor, de dezvoltare și călire fizică, va trebui să cunoască o mai mare extindere în școli. În fiecare școală se vor înființa cercuri de turism.

Subliniind necesitatea îmbunătățirii muncii politice și organizatorice în rîndurile tineretului astfel ca în următorii ani covîrșitoarea lor majoritate să devină membri ai Uniunii Tineretului Comunist, Congresul al VIII-lea al U.T.C. a precizat totodată că cea mai mare parte a celor ce vor intra în U.T.C. vor proveni din școlile generale, licee și școli profesionale. De aceea, plenara a arătat că este necesar ca organele și organizațiile U.T.C. să desfășoare o muncă intensă de educare politică a elevilor care urmează să devină uteciști, să le explice scopul, caracterul și sarcinile U.T.C., drepturile și îndatoririle ce le revin, să-i antreneze la activitățile inițiate, dezvoltîndu-le dragostea și atașamentul față de organizație. O dată primiți în rîndul uteciștilor, organizațiile U.T.C. trebuie să desfășoare o muncă stăruitoare de educare a acestora în spiritul principiilor revoluționare, să-i antreneze la întreaga viață de organizație, să le încredințeze sarcini concrete și să-i ajute să le îndeplinească. Comitetele raionale și orășenești ale U.T.C. vor trebui să acorde o atenție deosebită creării organizațiilor U.T.C. la clasele a VIII-a, primirii în rîndurile U.T.C. în cursul anului școlar a majorității elevilor din aceste clase.

Pe baza hotărîrii plenarei Comitetului Central al P.C.R. din aprilie a. c. au fost luate o serie de măsuri menite să ducă la îmbunătățirea generală a activității pionierești. Este o datorie de onoare a organelor și organizațiilor U.T.C. să sprijine în continuare întreaga activitate pionierească, să manifeste o deosebită grijă și atenție față de cei care mîine vor deveni membri ai U.T.C. Plenara a recomandat organelor și organizațiilor U.T.C. să ajute consiliile regionale, raionale și orășenești ale organizației pionierilor pentru ca acestea să inițieze și să desfășoare cu copiii un program de activități interesante, ținînd seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor, să îndeplinească întocmai sarcinile încredințate de partid organizației pionierilor.

Una din formele importante de manifestare a sentimentelor de dragoste pentru patrie și locul natal și totodată o activitate menită a contribui la educația prin muncă a tinerilor s-a dovedit a fi munca voluntar-patriotică a tineretului — activitate cu o tradiție frumoasă și îndelungată. Participarea elevilor și studenților la aceste activități a avut, pe lîngă efectele economice, o influență pozitivă în dezvoltarea conștiinței, în formarea unei atitudini înaintate față de muncă, a respectului față de creatorii bunurilor materiale ale societății. Plenara a subliniat necesitatea ca elevii și studenții să participe cu regularitate la acțiunile de muncă patriotică (exceptînd perioadele de teze și sesiunile de examene), la construcția spațiilor de învățămînt, a căminelor, a obiectivelor social-culturale, la efectuarea unor lucrări în agricultură, la înfrumusețarea orașelor, precum și la alte activități. În timpul vacanței de vară se vor organiza acțiuni de muncă patriotică pe șantiere și unități agricole în cadrul cărora va fi cuprins un număr cît mai mare de elevi și studenți. Pentru a asigura acțiunilor de muncă voluntar-patriotică un caracter educativ și organizat, elevii și studenții vor fi constituiți în brigăzi, iar la acțiunile inițiate vor purta drapelul partidului și al patriei, vor cînta cîntece revoluționare, patriotice.

O atenție deosebită va trebui acordată organizațiilor U.T.C. ce se vor constitui în toamna acestui an în liceele de specialitate, precum și celor nou create în celelalte școli și facultăți, consolidării lor politice și organizatorice, desfășurării unor bogate activități încă din primele zile de școală.

Plenara a recomandat organelor U.T.C. să aprofundeze în continuare problemele pe care le ridică munca în rîndul elevilor și studenților, să organizeze colective care să controleze și să ajute munca în școli și facultăți, să generalizeze experiența pozitivă, să stabilească măsuri pentru instruirea diferențiată a cadrelor.

În cadrul lucrărilor plenarei a fost puternic exprimată convingerea că elevii și studenții patriei își vor dovedi recunoștința față de partid, față de întregul nostru popor pentru minunatele condiții de studiu și de viață ce le-au fost create, pregătindu-se cu pasiune în școli și facultăți animați de convingerea însuflețitoare că realizările de seamă din industrie, agricultură, din toate domeniile, sînt și vor fi asigurate prin munca unor cadre bine pregătite, capabile să facă față cu succes și competență sarcinilor complexe, să-și pună întreaga energie și pricepere în slujba operei de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră.

OAMENI ȘI PASIUNI

Reflectam, stînd de vorbă cu profesorul Constantin Cios de la Liceul de arte plastice din Capitală, la acele nobile pasiuni care, umplînd timpul omului, îl fac mai valoros și mai bogat în semnificații, poleind și încălzind gînduri, determinînd acel continuu impuls către „mai bun" și „mai frumos". Discuția — desfășurată într-o sală de clasă, într-o după-amiază al cărei soare, pătruns prin ferestre, se juca de-a v-ați ascunselea cu umbrele dintre bănci — reunea doi oameni, un caiet gros și un maldăr de cartoane și cartonașe, coli de hîrtie și sugativă.

Acum opt ani, cînd a intrat la Liceul de arte plastice ca profesor de educație fizică, după ce lucrase doi ani în aceeași specialitate la o școală profesională, tovarășul Cios s-a bucurat mult: se apropia mai mult, în felul acesta, de una din pasiunile lui. Căci, dacă este adevărat că lecțiile sale de educație fizică l-au consacrat drept un profesor priceput și conștiincios, nu-i mai puțin adevărat, în schimb, că atmosfera creatoare a școlii a făcut să se manifeste mai puternic pasiunile artistice pe care Constantin Cios le vădise de mic copil pentru lumea formelor — desene și sculpturi — ca și pentru literatură — lumea cuvîntului. Așa se explică prezența caietului gros, frate bun al multor altora, pline toate de schițe scurte — genul cultivat de Constantin Cios — și a maldărului de gravuri.

— Le scriu. Uneori foarte grăbit în notație. Revin apoi. Cînd le termin, le las în caiet. Nu, nu am publicat nimic. Nici ai mei nu mi le cunosc. Le-am citit uneori unui coleg de școală. Simt că trebuie să scriu și scriu. Apoi, îmi ilustrez schițele cu gravuri.

Am ascultat și eu două sau trei schițe. Scurte. Vădind un anume fel de a surprinde realitatea. Profesorul Cios, pescar amator, inițiator și mentor al unui cerc de pescari amatori înființat în școală (el spune că în timpul cît pescuiește tot la „ale lui" lucrează, meditîndu-le!), mi-a cerut să am în timpul lecturii o „răbdare de pescar amator"... Nu a fost nevoie. Mi-au plăcut. Chiar mult. Pentru cititori am să reproduc una dintre ele. Descrie o întîmplare trăită de autor de mult, în copilărie.

Cap de copil (sculptură)

Povestea cu buturugile

Cum o fi fost povestea cu buturugile?

Mi-aduc aminte că-i dădusem o bucată de pîine și o roșie. Nu mi-o ceruse el, ci i-am dat-o eu, fiindcă era îmbrăcat prost și amărît și fiindcă maică-mea făcea și ea același lucru cu alți bătrîni ca el.

Se așezase lîngă lemnele abia descărcate din căruță și o aștepta pe coana Rodica, vecina noastră, care cumpărase lemnele și probabil că se dusese prin piață să facă unele cumpărături. Sta lîngă gard pe o buturugă, zgribulit, mîncînd din roșie cu grijă, ca să n-o termine prea devreme și să-i rămînă pîinea goală.

Eu mă învîrteam pe lîngă lemne, poate am să văd vreun putregai din ăla alb care luminează noaptea, și cîteodată îl priveam pe bătrîn cu cîtă poftă mănîncă.

— Ce tot cauți pe acolo? mă întrebă bătrînul.

— Nu caut nimic, i-am răspuns eu. Mă uit numai la buturugile astea mari și găunoase și chiar dacă ți-aș spune...

— Ehe, ce-am pățit eu cu niște buturugi... Și arătă cu degetul cocîrjat către lemne.

— Uite am să-ți povestesc, dacă vrei să mă asculți.

Tocmai atunci au ieșit din curte Pandele și Ionel care mă strigau bucuroși, învîrtind în mînă un bătac și o țurcă.

— Hai, bă, să ne jucăm. Ia uite ce țurcă mi-a făcut tata!

Era o țurcă nouă, cu patru muchii și scrisă cu creion chimic. Aș fi stat să ascult povestea cu buturugile, dar ei voiau să ne jucăm chiar atunci, pentru că mai tîrziu trebuiau să se ducă să scoată rîme, fiindcă nea Marin pleca la pescuit. Așa că, după ce am cîntărit nițel țurca în mînă, am început să jucăm măsurînd strada de la un capăt la celălalt.

Moșul strînsese pe lîngă el paltonul peticit și, cu mîinile în buzunare, o aștepta pe stăpîna lemnelor. Voia pe semne să i le care, poate chiar să i le spargă și, bineînțeles, să primească ceva pentru asta.

Soarele de toamnă, destul de palid, poate că-l încălzise totuși, fiindcă stătea cu un umăr băgat în gard și capul sprijinit pe podul palmei. N-a trecut mult și coana Rodica se ivi încărcată de zarzavaturi. Lîngă ea, doi vlăjgani desculți se făleau cu funiile de ceapă ce și le puseseră în jurul gîtului. Au privit o clipă lemnele și au intrat în curte să scape de povară, după aceea au prins să care lemnele. Unul căra și celălalt începuse să le spargă.

— Am cinci sute, Costică.

— Bine, atîta ai.

— Hai, dă, e rîndul tău.

Ce poveste o fi vrut să-mi spună moșul cu buturugile? Da' văd că bietul de el doarme. Mai bine ascultam povestea. Vlăjganii cară lemnele — ce dracu e așa de obosit? Ei cară lemnele și el doarme.

Peisaj din deltă (gravură)

I-am spus unuia dintre cei doi că moșul venise mai de mult, să care el lemnele. Omul se uită sbanghiu la mine și începu să rîdă.

— Ia auzi, Constandine, că prăpăditul ăsta care doarme venise pentru cărat lemnele — și rîdea așa de tare că a apărut din curte și celălalt, să hohotească împreună. Copiii au început să rîdă și ei de lenea moșului. A ieșit și coana Rodica, căreia îi sălta burta cu fiecare hohot.

— Hai scoală, bețivane, că mai avem puțin și-ți luăm perna de sub tine.

M-am apropiat de umărul bătrînului. Voiam să-l trezesc.

— Hai scoală, moșule.

Dar moșul murise. Murise „subit", așa spunea coana Rodica. De ce nu am stat să ascult povestea cu buturugile?

★

Schițe literare, desene și gravuri care să le ilustreze — iată preocupările profesorului Cios în timpul său liber. Făcîndu-l să trăiască bucuriile creației, ele îl ajută în același timp să-și înțeleagă mai bine elevii, să fie mai aproape de ei.

D. TEODORU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unități. de învățămînt. Tiparul I Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 868
Vineri 14 oct 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT SI CULTURĂ

ARTA POPULARĂ

un element esențial în educație

GHEORGHE FOCȘA
directorul Muzeului Satului

Arta populară ne oferă un tezaur inestimabil, o mare diversitate de valori originale. Ea este rodul unui proces continuu de creație, al unei experiențe autohtone milenare, ilustrînd profunzimea și amploarea preocupărilor estetice populare cu rezultate valoroase în toate genurile de artă : arhitectură, mobilier, ustensile de casă, unelte de muncă, țesături de uz și decorative, îmbrăcăminte, instrumente muzicale, ceramică, obiecte metalice, obiecte de cult și de podoabă etc., care răspund unei duble necesități : practică și estetică.

Procesul creației populare nu a fost organizat după un cod cu norme scrise. Dictat de necesitățile imperioase ale vieții practice — materiale, sociale și spirituale — el a dispus însă întotdeauna de un corp de principii respectate cu strictețe, puse în practică în toate aspectele creației. Acestea privesc legea proporțiilor prin care este asigurată armonia formelor, integrarea elementelor componente ale decorului — alternanță, ritm și simetrie — semnificația motivelor decorative în care se reflectă aspecte din natură, imagini din flora și fauna mediului înconjurător, aspecte din viața socială, din concepțiile oamenilor, din obiceiurile lor. Seninătatea, vigoarea și armonia veselă, adeseori exuberantă a culorilor, oglindesc optimismul poporului, încrederea lui nețărmurită în viitor, dragostea lui de viață.

Patrimoniul artistic național cuprinde creații de o mare valoare. Să ne referim de pildă la tipologia construcțiilor populare de tot felul și a locuinței îndeosebi, care prezintă o mare diferențiere de forme, de stil, într-o remarcabilă bogăție zonală și regională. Decorul prezintă și el variații ca stil, tehnică și compoziție, în legătură cu variațiile zonale și regionale ale construcțiilor. Se remarcă mult arta decorativă în lemn — la stîlpi, fruntare, streșini, balustrade, porți cu arcade etc. — pretutindeni unde acest material are un rol în construcții și, mai cu deosebire, în zonele de coline, unde el predomină. Încă și mai impresionant este tezaurul artistic popular dacă ne referim la zecile de mii de costume din diferite zone etnografice ale țării, cu variații în stil și caractere specifice de la un sat la altul, la suita de covoare originale cu mare valoare decorativă, printre care un loc de frunte îl ocupă cele din Oltenia și din Maramureș, la producția de ceramică smălțuită și nesmălțuită din numeroase centre specializate, la producția obiectelor din lemn cu strălucite realizări, în satele din nordul Olteniei, Munții Apuseni, Țara Hațegului, Țara Vrancei, zona Rădăuților din nordul Moldovei etc.

Marile însușiri artistice ale artei populare îi conferă acesteia o reală forță educativă, de care școlile de toate gradele trebuie să se folosească din plin. Orice obiect artistic popular demn de acest calificativ este rezultatul unei îndelungate experiențe care presupune cunoștințe tehnice, idei estetice și o selecțiune de talente veritabile, chiar dacă permanent anonime. Acest atît de amplu, complicat și delicat proces al creației — sinteză superioară a unor forme elementare ale muncii — trebuie cercetat, analizat și cunoscut în mod temeinic, contactul sistematic cu numeroasele valori

(Continuare în pag. a 4-a)

EDUCATOR ȘI PĂRINTE

Prin natura sa, educatorul este un iubitor de oameni. Cel care s-a hotărît să devină pedagog este mînat de pasiunea pentru această nobilă meserie, de dorința fierbinte de a crește și educa omul. Nu poți vorbi despre munca unui educator fără a vorbi despre dragostea lui față de cei cărora s-a hotărît să le închine o viață întreagă de trudă, de bucurie și de năzuință — copiii.

Atunci cînd mi-am propus să devin învățătoare trecuseră doar cîțiva ani de cînd încetasem să mă mai joc. Jocul preferat al copilăriei mele era „de-a școala" și întotdeauna eu eram „învățătoarea". M-am legat de munca didactică cu fiecare an tot mai mult. Odată cu mine, creșteau și interesul și dragostea pentru profesiunea de educator.

Iubesc oamenii și iubirea aceasta se exprimă la mine, ca și la toți cei de aceeași profesiune — și nu numai la ei — prin dorința de a-i vedea buni, de a-i ajuta să fie într-adevăr oameni. Acestei misiuni m-am dedicat o dată atunci cînd m-am hotărît să devin învățătoare, și a doua oară cînd am întemeiat un cămin și am dorit să am copii pe care să-i cresc cu grijă și răspundere deplină pentru societate.

Sînt acum învățătoare și cresc în clasa mea 41 de elevi, sînt mamă și cresc acasă trei copii. Învățătoarea a ajutat-o pe mamă să-și iubească copiii dovedind mai mare răspundere pentru educarea lor, mama a ajutat-o pe învățătoare să se apropie de elevi cu căldură părintească, cu înțelegere și calm. Am ajuns la convingerea de neclintit că cei mai buni educatori în școală sînt cei care au copii, pentru că ei reușesc să dea școlarilor lor și ceva din grija de părinte.

Îi urmăresc îndeaproape pe copiii mei de la școală și de acasă. Prin unii îi înțeleg pe ceilalți. Caut să pătrund cele mai fine nuanțe ale psihologiei lor. La școală, în fiecare elev îl văd pe propriul meu copil și atunci reușesc să-l înțeleg mai bine, să-mi explic fiecare atitudine, chiar fiecare gest al lui. Acasă îi văd adesea în copiii mei pe elevii din clasa mea și parcă știu mai bine cum să-i pregătesc pentru școală, ce să le cer, cît de exigentă să fiu cu ei.

Copiii mei sînt tot timpul împreună, învață, se joacă, se stimulează reciproc. Cel mai mare le citește celor mici povești, îi ajută să se îmbrace. De fapt, el le este un bun exemplu în toate — și la învățătură și în comportare. Mijlociul, care abia acum descifrează slovele abecedarului, a început să se întrecă la note bune cu cel mare, iar mezinul abia așteaptă să devină și el școlar, să poată intra în competiție, de la egal la egal, cu frații lui. Cît despre fetița care va veni în curînd — căci tare dorim să fie fetiță ! — desigur că-i va întrece pe toți...

Sînt gînduri, sînt visuri și satisfacții firești pe care le încearcă orice părinte. Sîntem — mai mult decît ar putea să spună cuvîntul — mulțumiți. Știm care ne sînt datoriile față de copii, căutăm să fim tot timpul pentru ei un exemplu. Răspunderea pe care o avem pentru educarea copiilor noștri ne dă imbold în continua noastră dorință de a ne perfecționa. Soțul meu, în prezent asistent universitar, studiază și se pregătește asiduu pentru teza de doctorat, iar eu m-am înscris anul acesta la examenul pentru gradul II.

Cu atît mai mult crește răspunderea noastră ca educatori și părinți astăzi, cînd partidul și guvernul acordă o deosebită importanță consolidării și dezvoltării familiei — celulă de bază a societății noastre — cînd statul socialist sprijină, prin măsuri economice și sociale, dezvoltarea familiei și înflorirea ei, ocrotirea mamei și copilului, creșterea, îngrijirea și educarea în condiții tot mai bune a tinerei generații.

ARETIA LACHE
învățătoare, Școala generală nr. 56
București

In preajma alegerilor în grupele sindicale

Peste cîteva zile, în școli vor avea loc adunările pentru prezentarea dărilor de seamă și alegerea birourilor grupelor sindicale, prilej de mobilizare și mai activă a slujitorilor școlii în vederea îmbunătățirii continue a activității lor profesionale și obștești. Am solicitat tovarășei STELIANA STĂNESCU, președinta comitetului sindicatului învățămînt din Pitești, unele informații în legătură cu stadiul pregătirilor pentru alegeri în cadrul grupelor sindicale din școlile piteștene. Iată ce ne-a relatat tov. Stănescu.

Pentru buna desfășurare a acestui important eveniment din viața sindicatelor, comitetul sindicatului nostru a făcut intense pregătiri, începînd încă din luna trecută. Fiecărui membru al comitetului i s-au încredințat 2—3 grupe sindicale, pentru a ajuta birourile acestora în pregătirea la un nivel corespunzător a adunărilor de dări de seamă și alegeri. Am căutat ca la elaborarea dărilor de seamă să fie atrași toți membrii birourilor, astfel încît darea de seamă — rezultat al unei munci colective — să constituie o prezentare succintă dar adîncită a modului cum biroul și-a îndeplinit sarcinile ce i-au fost încredințate de membrii de sindicat. Pentru a da acestora posibilitatea să dezbată pe larg activitatea desfășurată de la alegerile precedente și pînă în prezent, s-a urmărit ca dările de seamă să fie analitice, combative, să creeze un prilej de discuții în spirit critic și autocritic.

Experiența anului trecut ne-a dovedit că, atunci cînd dările de seamă vor să cuprindă toate aspectele, se pierd în mă-

(Continuare în pag. a 4-a)

Dascălul meu cel mai drag

Acad. N. TEODORESCU

membru în Biroul executiv al Consiliului național științific

Cînd mă întorc în gînd spre anii uceniciei îmi surîd cald figurile cîtorva dintre dascălii ce m-au primit pe rînd pe treptele învățăturii și-mi este greu să-l aleg pe cel mai drag. Fost-a primul dintre ei, institutorul frumos, tînăr, cu prestanță în ținută și eleganță în mișcări, cu care am deprins buchiile și primele socoteli ? Sau poate profesorul de matematică din clasa a IV-a de liceu, care m-a făcut să îndrăgesc algebra de care aveam oroare ca de tot ce era matematică ?

N-aș vrea ca amintirea lor să mă învinuiască în fundul conștiinței de infidelitate și totuși, dacă sînt pus să fac o alegere, sau mai degrabă o sinteză, mă voi opri la maestrul meu, Dimitrie Pompeiu, care mi-a fecundat gîndirea legîndu-mă prin fire nevăzute de sămînța pe care o aruncase cîndva și aproape o uitase.

Impresionant, de neuitat rămîne pentru toți cei care-l ascultau modul în care, abordînd o problemă cu totul nouă dintr-un anumit capitol științific, profesorul Pompeiu reușea să definească esența ei, cu o claritate de cristal. Imaginile pe care le trezeau formulele predate de el în mintea noastră, a celor care îl ascultam erau deosebit de vii, iar logica legăturilor dintre ele evidentă. Se exprima cu eleganță, fără nici un efort, iar raționamentul lui era atît de strîns, încît calculele de amănunt puteau fi chiar omise.

Lecțiile de mecanică pe care ni le oferea de pe catedra pe care își așeza cu gesturi lente și aparent indiferente mănușile, cuibărînd în căldura lor moale un ceas pe care îl doream să nu înainteze, erau de fiecare dată încîntări de magician subtil. Ele nu semănau cu nimic decît cu expunerile pe care ni le făcea în intimitate, în seminarul lui, în fiecare după-amiază, presărate cu glume și ironii spumoase.

Ideea pe care am dezvoltat-o în teza mea de doctorat nu am luat-o direct de la el, ci din lecțiile pe care ni le-a făcut, cîndva, prietenul meu de atunci și pînă azi, acad. Gr. Moisil, în lipsa lui din țară. Nu voi putea uita nicicînd surîsul amuzat cu care mi-a primit Dimitrie Pompeiu primele mărturisiri stîngace și nici prima răsplată pe care mi-a dăruit-o atunci : „Tu, mititelule, mi-ai făcut o mare plăcere. Să ai grijă de sănătate !"

De-abia mai tîrziu am putut prinde tîlcul acestei bizare recomandări, pe care mi-a repetat-o de multe ori ca un leit-motiv în care nu știam dacă nu se ascunde și o umbră de ironie. Era, de fapt, o grijă sinceră față de un învățăcel care poate că greșea ca și el la aceeași vîrstă, printr-o pornire tinerească spre monomanie.

Dimitrie Pompeiu n-a uitat niciodată, ci, dimpotrivă, era mîndru că și-a început ascensiunea către culmile științei de la nivelul de modest institutor al unei școli primare. Dornic să stimuleze afirmarea întregului învățămînt românesc, el nu a pregetat, atunci cînd ajunsese un reputat savant, să alcătuiască, alături de alți cîțiva remarcabili oameni de știință — O. Onicescu, A. Anghelescu, Gh. Bratu — o aritmetică pentru clasa I de liceu, manuale de geometrie pentru clasele a II-a și a III-a, precum și manuale de algebră pentru clasele a IV-a și a V-a.

Maestrul Pompeiu era profund uman și umaniza tot ce trecea prin ființa lui, într-un amestec cald și înțelegător față de tot ce înalță și coboară, în limitele eticii omului care năzuiește spre idealuri senine. Adesea îl vedeam ca pe un Anatole France al matematicii, spumos, sclipitor și profund fără sforțări, risipind surîzător o vervă potolită în care ironia înveșmîntă o viziune înnoitoare a tot ce-i stimula imaginația.

Gîndirea lui Dimitrie Pompeiu înzestrată cu o deosebită forță și imaginație creatoare, era dublată de o generozitate științifică rară. Datorită acestor calități s-a format în jurul lui o strălucită școală matematică, care a dezvoltat nenumăratele lui idei fecunde, originale și surprinzătoare.

Creația sa, creionată în lucrări scurte și surprinzătoare ca anecdotele cu care ne regala, este formată din puncte de diamant care au însemnat tot atîtea filoane. Ea este vie și azi și crește mereu, dînd strălucire multora dintre cei ce au fructificat-o și care îl iubesc chiar dacă nu l-au cunoscut decît prin ea.

UN ÎNCEPUT PROMIȚĂTOR

Hotărîrile partidului cu privire la îmbunătățirea activității pionierești, primite cu entuziasm și simț de răspundere de către cadrele didactice din orașul Constanța, au orientat preocuparea acestora spre găsirea unor forme și procedee care să răspundă cît mai deplin intereselor copiilor, sarcinilor educative pe care școala urmărește să le înfăptuiască nemijlocit în procesul de învățămînt.

Membrii consiliilor pionierești din școli — învățători și profesori, părinți, specialiști din producție etc. — au chibzuit cu grijă asupra formelor de activitate ce urmau a fi inițiate în lumina noilor acte statutare ale mișcării pionierești. Ca urmare, încă din prima lună a toamnei, cu sprijinul organizațiilor de partid, comandanții unităților și ai detașamentelor, antrenînd cu pricepere colectivele de pionieri, au și realizat primii pași într-o activitate menită să canalizeze pe cele mai bune căi energia și spontaneitatea copiilor, imaginația și dorința de afirmare specifice vîrstei lor.

În cercuri — activități plăcute și instructive, cu caracter original

Au și luat ființă și au început să-și desfășoare activitatea 234 de cercuri pe obiecte de tineri matematicieni, fizicieni, chimiști sau geografi, de iubitori ai tehnicii, ai literaturii sau istoriei, ai desenului, picturii, teatrului, ai muzicii instrumentale, ai dansului. În același timp s-au organizat și unele cercuri cu un specific deosebit: cercurile micilor marinari, ale pescarilor amatori, ale apicultorilor, columbofililor, sericicultorilor, micilor gospodari etc. Nu au fost neglijate nici cercurile de mici fotografi, de radioamatori, de mîini îndemînatice.

Consultîndu-i pe pionieri, interesîndu-se de înclinațiile lor, cei care îndrumează activitatea cercurilor au căutat să-i atragă de la început în activități interesante, plăcute, instructive cu caracter original. Membrii cercului de instalații și construcții electrotehnice de la Școala generală nr. 4, de pildă, confecționează transformatoare necesare experiențelor de laborator, sonerii, lămpi. Activitatea lor va fi întregită de întîlniri cu ingineri de la întreprinderea „Energia", de la Termocentrala „Ovidiu II" etc. Micii geografi de la Școala generală nr. 27 execută hărți în relief ale orașului și regiunii. Pionierii apicultori de la Școala generală nr. 25 din Constanța au participat la o întîlnire cu apicultorii experimentați din oraș. La rîndul lor, prietenii naturii de la Școala generală nr. 5 au început să studieze flora pădurii Basarabi. Ei își vor completa cunoștințele însușite în acest studiu cu prilejul vizitei la Institutul de cercetări marine de la Agigea, al excursiilor în Deltă, al expedițiilor imaginare pe urmele unor naturaliști iluștri, al vizionării unor filme documentare. Deosebit de atractivă este activitatea micilor marinari, care își însușesc noțiuni privind conducerea navei și orientarea, studiază plini de interes hărțile marine, învață să cunoască tradițiile marinei românești și se pregătesc să participe la interesante plimbări pe mare, cu vaporașul.

Excursii, expediții, turism

De altfel plimbările, excursiile, expedițiile, turismul ocupă un loc important în activitatea multor pionieri constănțeni. În aceste frumoase zile de toamnă, numeroase detașamente au pornit pe urmele trecutului milenar al cetății din care s-a născut orașul de astăzi. Ei cercetează zidul de nord al cetății Tomis, Mozaicul roman, edificiul vechiului port, galeriile subterane care brăzdează centrul orașului de odinioară. Îndrumați de arheologi și profesori, pionierii descifrează tainele descoperite cu prilejul săpăturilor pentru ridicarea construcțiilor moderne care împodobesc Constanța zilelor noastre. Filele jurnalelor pionierești încep să fie acoperite cu numeroase date și cifre aflate în această interesantă activitate de cercetare. Alături de însemnările privind trecutul se înșiră altele, tot mai multe, ce consemnează realizările dobîndite de întreprinderile orașului, de instituțiile lui social-culturale, roadele muncii desfășurate pe vastul șantier al portului sau pe șantierele de construcții.

În același timp, pregătindu-se pentru drumețiile și excursiile de durată pe care le vor face în viitor, pionierii vizionează filme documentare care prezintă bogățiile și frumusețile patriei, monumentele și locurile istorice, cercetează albume, consultă hărți, învață să se orienteze cu busola și după marcaje turistice, să construiască adăposturi folosind posibilitățile naturale etc.

Concursuri și competiții

Urmărind să stimuleze în rîndurile pionierilor spiritul de emulație și să atragă masele de copii la activități cît mai interesante, Consiliul orășenesc al Organizației pionierilor din Constanța își propune să organizeze pentru ei o serie de concursuri și competiții care au început să fie pregătite de pe acum. A fost inițiat, de pildă, un concurs pentru cea mai interesantă activitate de cerc. El se va desfășura în tot cursul anului școlar, în trei etape, ce vor coincide cu sfîrșitul trimestrelor. La sfîrșitul fiecărei etape cercurile vor organiza expoziții în care vor prezenta realizările obținute.

În zilele lui decembrie, cînd vom sărbători cea de-a 19-a aniversare a Republicii, detașamentele de pionieri din clasele a VI-a și a VII-a se vor întrece într-un concurs cu caracter de masă, intitulat „Vă cunoașteți orașul natal?", iar la sfîrșitul lunii mai, tinerii turiști vor lua parte la un concurs de orientare turistică.

Foarte îndrăgite de pionieri sînt competițiile sportive. Pe stadioane și în săliile de sport, micii handbaliști, baschetbaliști, atleți și gimnaști își dovedesc măiestria întrecîndu-se în primele probe ale competiției dotate cu „Cupa pionierilor", competiție care antrenează, pe tot parcursul primului trimestru al acestui an școlar, peste 2 000 de copii și care se va încheia în primele zile ale vacanței de iarnă, cu pasionantele întreceri ale concursurilor finale.

Serbările cîmpenești și activitatea artistică vin să completeze în chip plăcut și atractiv activitatea pionierilor constănțeni. Încă din aceste zile de început al anului școlar s-au pus bazele unui ansamblu de cîntece și dansuri ale pionierilor, ansamblu la alcătuirea căruia își vor trimite reprezentanți toate unitățile și din care nu vor lipsi o puternică formație corală (de 1 000 de pionieri), o orchestră și o fanfară, o echipă de dansuri (cu circa 200 de dansatori) și un ansamblu de estradă. Primele piese din repertoriul ansamblului au și fost date în studiu.

Consiliul orășenesc al Organizației pionierilor, îndrumat în permanență de către Comitetul Orășenesc P.C.R., urmărește să stimuleze și să generalizeze toate formele de activitate care se dovedesc eficiente în activitatea cu pionierii, astfel încît aceasta să devină un ajutor prețios al școlii în munca de instruire și educare a tinerei generații. Entuziasmul cu care oamenii școlii au primit hotărîrile partidului cu privire la munca cu pionierii, propunerile valoroase făcute de ei, precum și primele rezultate obținute sînt o garanție că sarcinile ce ne-au fost încredințate vor fi realizate pe deplin.

T. MAREȘ
președintele Consiliului orășenesc
al Organizației pionierilor din Constanța

Studiul noțiunilor de fonetică

Pornind de la ideea că problemele de fonetică trebuie să stea în atenția profesorului nu numai în perioada de început a predării unei limbi străine, acord o atenție deosebită studierii ei pe tot parcursul predării. Se știe doar că, dacă pronunțarea și intonația nu sînt corecte, atunci cel ce vorbește riscă să nu fie înțeles.

Deseori elevul care învață limba franceză pronunță de exemplu substantivul **le banc** fără nazalizare, ceea ce face ca el să se confunde cu adjectivul **bas**. De felul cum se accentuează se înțelege dacă e vorba de propoziția **le jardin est ouvert** sau de **le jardin est tout vert**. Și tot fonetica este cea care precizează sensul paronimelor **mais-mes ; vite-vide ;** etc. al omonimelor **la faim-la fin-fin ; la chaire-la chair-cher-chère** etc. Pe de altă parte, fonetica este legată de studiul gramaticii. Formarea femininului unor adjective nu se poate explica decît cu ajutorul foneticii : **blanc-blanche; frais-fraîche.** Aceeași observație o putem face și în explicarea deosebirii grafiei a verbelor la viitor și la condițional prezent : **je chanterai — je chanterais.**

Reiese deci că foneticii trebuie să i se acorde o atenție de prim ordin, studierea ei trecînd dincolo de stadiul inițial. Dacă în primul an de studiu explic elevilor fenomenele cele mai importante, în anii următori rezerv în fiecare oră 3—4 minute pentru studiul sistematic al foneticii, pentru ca ei să-și însușească bine tehnica pronunțării corecte a sunetelor și totodată tehnica unei bune intonații a frazei franceze.

În predarea noilor cunoștințe de fonetică urmăresc în primul rînd înțelegerea faptelor de limbă, astfel încît elevii să-și dea seama că pronunțarea sau accentuarea incorectă schimbă sensul cuvintelor. Firește că orice greșeală de pronunțare este corectată pe moment, urmărindu-se ca noțiunile să fie corect asimilate. Numai în felul acesta se va forma automatismul care ușurează apoi exprimarea în limba străină, ajungîndu-se în scurt timp la o lectură expresivă și la o conversație bogată în idei.

VAL. BENȚA
Liceul „C. Negruzzi"
Iași

Raritați

DINTR-UN FIȘIER DE CARACTERIZĂRI ALE ELEVILOR :

„În toți anii de liceu a dovedit o fire tristă, chiar melancolică. Mă gîndesc să-l orientez spre o profesiune care să-i înlăture aplecarea spre tristețe. De exemplu, spre secția de comedie a Institutului de teatru".

„Acest elev de la secția serală muncește în producție ca „lucrător comestibil.

„Deși este a doua generație care descifrează slova cărții, a fost mereu corigent. Are memorie, dar gîndirea nu este constant logică. Nu are încă stratificat cultul ierarhiei, de aceea nu respectă pe tov. profesori și nici conducerea școlii... Nu are spirit de observație accentuat, dar vede partea comică a obiectelor și fenomenelor, de aceea rîde spontan ca și incultul la cinematograf : cînd este tragedie, el rîde... Dorește să urmeze agronomia. Dacă va face un efort pentru introspecțiunea sa, cred că va fi o bună agronomă, căci are un fizic robust".

DE LA O LECȚIE :

Scolarul **(povestind după o imagine colorată din abecedar) : În această ilustrație, noi vedem...**

Învățătoarea **(întrerupîndu-l) : Nu v-am învățat așa. Ascultă încă o dată : În această ilustrată noi vedem...**

Scolarul : **În această ilustrată... Tovarășă învățătoare, ilustrată nu înseamnă o carte postală cu poze ?**

Învățătoarea : **Nu mai fă pe deșteptul. Altfel, rizici să-ți dau un doi, să ții minte că nu tu ești pus să-mi faci mie corigența !**

(Culese de prof. I. **VEGA** și prof. **N. STROIESCU**)

Prof. Gheorghe Agapescu de la Liceul nr. 2 din Bacău demonstrînd producerea trăsnetului

ȘTIRI

Simpozion de geografie aplicată

De curînd a avut loc la Cluj simpozionul național de geografie aplicată. La acest simpozion, organizat sub auspiciile Academiei Republicii Socialiste România și Ministerului Învățămîntului, au participat cadre didactice de specialitate din învățămîntul superior, cercetători din Institutele Academiei, precum și profesori din învățămîntul de cultură generală. Simpozionul a evidențiat preocupările fecunde ale geografilor români pe tărîmul studiilor de geografie aplicată, în care se manifestă în ultimii 8—10 ani, pe plan mondial, valoroase tendințe noi, legate îndeosebi de folosirea cercetărilor din domeniul geografiei în scopul dezvoltării economice.

Lucrările simpozionului au fost întregite de o expoziție bogată care ilustrează rezultatele unor cercetări geografice. În cadrul acesteia au fost prezentate hărți, stampe, cărți care demonstrează vasta activitate de cercetare efectuată de geografii noștri. Materialele expoziției au fost cercetate cu mult interes de profesorii de specialitate din licee și școlile generale, ele constituind prețioase surse de informare asupra literaturii de specialitate și oferindu-le sugestii pentru munca lor de cercetare științifică.

Sesiune de manifestări științifice

Societatea de științe fizice și chimice din Republica Socialistă România organizează în zilele de 20—23 octombrie 1966, o sesiune de manifestări științifice. Vor avea loc, cu acest prilej, un simpozion de fizică, cu tema „Spectroscopia hertziană. Realizări în țara noastră în acest domeniu" și o sesiune de comunicări științifice de fizică, precum și un simpozion de chimie cu tema „Petrochimia. Realizări și perspective" și o sesiune de comunicări științifice de chimie. De asemenea, va avea loc o adunare a Consiliului Societății de științe fizice și chimice, în cadrul căreia se va analiza activitatea societății în perioada iunie 1965 — septembrie 1966 și se va discuta proiectul planului de activitate pe anul 1967.

La cercurile pedagogice

Învățătorii și profesorii din raionul Sînnicolaul Mare, regiunea Banat, desfășoară, în cadrul cercurilor pedagogice, o susținută activitate pentru ridicarea continuă a nivelului lor profesional.

La începutul acestui an școlar, cu prilejul primelor ședințe ale cercurilor pedagogice, pe lîngă discutarea unor aspecte legate de planificarea calendaristică a materiei, cadrele didactice au dezbătut unele probleme legate direct de îmbunătățirea predării. La cercurile de română, de exemplu, s-au abordat probleme privind contribuția studierii limbii și literaturii române la educarea moral-cetățenească și estetică a elevilor ; la cercurile de istorie s-au purtat discuții despre căile de dezvoltare a gîndirii materialist-istorice a elevilor ; la cercurile de geografie au fost abordate probleme în legătură cu desfășurarea activității în afară de clasă la acest obiect.

În general, discuțiile din cercuri au ajutat cadrelor didactice să-și înceapă mai bine munca în noul an școlar și au constituit o orientare valoroasă pentru cadrele didactice tinere.

Pentru viitoarele ședințe ale cercurilor pedagogice din raionul Sînnicolaul Mare s-a prevăzut din vreme o tematică variată, menită să stimuleze interesul învățătorilor și profesorilor. Sînt prevăzute de asemenea lecții deschise, schimburi de experiență, precum și alte activități practice.

ÎNDRUMARE

Lucrările științifice și condițiile elaborării lor

În actuala formă de organizare și perfecționare a pregătirii cadrelor didactice, obținerea gradului II și a gradului I este condiționată de elaborarea unor lucrări științifice cu aplicații metodice sau generalizări teoretice de specialitate. Această cerință se află în consensul tradițiilor și perspectivelor cercetării științifice din țara noastră, a căror valoare a fost relevată o dată în plus la recenta sărbătorire a centenarului Academiei Republicii Socialiste România.

Lucrările elaborate trebuie să corespundă exigențelor teoretice și practice ale științei în etapa actuală de dezvoltare a societății și a școlii românești ; mai mult, ele trebuie să contribuie nemijlocit la o mai bună organizare și la dezvoltarea pe o treaptă superioară a muncii metodice în fiecare specialitate, ca și a practicii învățămîntului nostru. Este vorba, așadar, de o creștere a valorii practicii, cu influențe integratoare asupra achizițiilor teoretice. Trebuie să fim de acord că o lucrare care nu aduce o astfel de contribuție, oricît de modestă, nu-și are sensul.

Implicit, deci, *se pune problema de principiu dacă profesorul din școala generală trebuie să fie și un cercetător științific la nivelul sarcinilor sale.* Sînt toate premisele pentru a admite că studentul care își însușește în anii facultății tehnica și metodologia cercetării științifice poate continua cu succes, ca profesor, această muncă, mai ales cînd faptul concret — practica învățămîntului — este la îndemîna sa. Evident, trebuie operate unele diferențieri de sarcini și de cerințe între munca științifică a profesorului și cea a cercetătorului din institute sau universități. Faptele ne-au arătat însă că într-o serie de probleme de reală valoare teoretică și practică munca sistematică și entuziastă a multor profesori a îmbogățit datele teoretice și a perfecționat metodele și procedeele de lucru în specialitate. În istoria școlii românești sînt multe figuri luminoase de profesori secundari ale căror lucrări s-au înscris ca o contribuție strălucită în patrimoniul științei și al învățămîntului românesc. Multe din lucrările valoroase publicate recent au avut la bază referate sau comunicări modeste în cercurile pedagogice ale școlii, au trecut apoi la sesiuni științifice, s-au dezvoltat și precizat în lucrări de gradul II, în fine s-au generalizat în publicații de prestigiu. Astfel de lucrări depășesc durata efemeră a unei probe de examen, înscriindu-se ca o contribuție reală la rezolvarea problemelor învățămîntului nostru.

Se prezintă însă, la examenele de grad, și lucrări necorespunzătoare, simple narațiuni de fapte, expuneri simpliste, sterile, lucrări lipsite de orice documentare, compilări etc. Desigur, trebuie avute în vedere și greutățile obiective care intervin în elaborarea acestor lucrări. Ele pot fi uneori complexe, dar nu de neînlăturat.

Ținînd seama că mulți profesori lucrează în prezent la elaborarea lucrărilor cerute la examenul pentru gradul II, iar alții pregătesc lucrări pentru examenul de gradul I, aș dori să-mi spun părerea asupra cîtorva aspecte generale implicate de cercetarea științifică.

Elaborarea oricărei lucrări trebuie să fie precedată de o *informare bibliografică minuțioasă* asupra modalităților și a stadiului de rezolvare a temei pe care o abordează, atît în literatura de specialitate din țară, cît și în cea de peste hotare. Abia după aceea se poate trece la lucru.

Să luăm, ca exemplu, schema[1] unei lucrări experimentale care s-ar putea generaliza la domenii largi și ar permite o mai eficientă succesiune a analizei faptelor, a ipotezelor și soluțiilor proiectate :

1. *Observarea îndelungată a faptelor*, consemnarea lor fidelă în vederea unei cunoașteri cît mai precise a fenomenului cercetat ;
2. *Stabilirea ipotezelor* pe baza relațiilor dintre fapte, în direcția celor mai veridice soluții ;
3. *Experimentarea propriu-zisă*, care are ca scop verificarea ipotezelor de lucru (aici pot fi coroborate și alte metode de cercetare) ;
4. *Expunerea rezultatelor obținute și interpretarea lor ;*

și, adăugăm noi,

5. *Concluziile cercetării.*

Cu toate că această schemă are un caracter destul de larg, ea nu poate fi aplicată mecanic la diversitatea domeniilor de cercetare, ci trebuie luată ca un îndreptar de sistematizare a investigațiilor și adaptată diferitelor specialități și tematici. O importanță deosebită trebuie acordată alegerii metodelor și procedeelor, preciziei și fidelității în înregistrarea faptelor, evitării greșelilor metodologice.

Dintre metode, cea mai accesibilă profesorului este observația. Ea are multe avantaje, dar și dezavantaje, și de aceea trebuie coroborată cu experimentul și cu alte metode de investigare. Întrucît experimentul de laborator este mai greu accesibil cercetărilor din școală, el poate fi înlocuit, în mare parte din lucrări, cu experimentul psihologico-pedagogic, datorită căruia observația capătă un caracter provocat, fenomenul cercetat putînd fi repetat și verificat[2]).

Ipotezele pe care le formulăm în lucrare constituie presupuneri, supoziții, anticipări, care urmează a fi verificate și confruntate : ele se elaborează pe baza relațiilor dintre fapte și modificările lor. Condiția unei ipoteze bune este să fie reală, să fie verificabilă pe cale directă sau indirectă și să dea un răspuns real la problema cerută.

Așa cum am arătat mai sus, diversitatea profilului lucrărilor din diferite specialități nu poate fi epuizată numai prin jaloanele indicate aici ; ele constituie însă sugestii și pot ajuta la găsirea altor jaloane, care să corespundă problematicii abordate și să asigure o tratare personală și originală.

Pe lîngă *concepția cercetării*, pe lîngă *orientarea conținutului* ei, are o mare însemnătate *forma* în care este realizată, parte integrantă unitară a lucrării. Ansamblul aspectelor care definesc forma, rigurozitatea datelor prezentate, onestitatea lor, citarea bibliografică corectă reprezintă totodată probleme de etică în cercetarea științifică. Neglijarea acestor aspecte, încălcarea unor cerințe poate face ca unele chestiuni de formă să se transforme în aspecte esențiale de conținut. Se găsesc din nefericire, în lucrările prezentate la examenele de grad, destule exemple de acest fel, unele frizînd tocmai latura morală a problemei.

Trebuie subliniat că buna desfășurare a cercetării, ca și elaborarea propriu-zisă a lucrărilor științifice ale cadrelor didactice presupun o informare continuă, bogată și multilaterală, generală și de specialitate. Foarte binevenite ar fi, în această direcție, o mai largă colaborare cu catedrele universitare și cu cele ale institutelor pedagogice, precum și cu institutele de cercetări, ca și utilizarea mai largă de către candidați a consultațiilor date de către I.P.C.D. În același timp, experiența conducerii lucrărilor de doctorat atestă că este indicată organizarea unui sistem de îndrumare periodică, după caz, a acestor lucrări, prin conducători științifici de specialitate.

Susținerea lucrărilor în comisiile metodice, în cercurile pedagogice, la lectorate și la sesiunile societăților științifice ale cadrelor didactice ar putea contribui la îmbunătățirea lor continuă pe baza observărilor ce se fac. De asemenea, publicarea fragmentară sau integrală a unor lucrări elaborate de profesori din școala generală poate determina discuții în sprijinul clarificării problemelor.

Alcătuite cu seriozitate, lucrările științifice ale cadrelor didactice din învățămîntul de cultură generală pot constitui contribuții valoroase la dezvoltarea pedagogiei și școlii românești.

DORIN DAMASCHIN
doctor în științe
Universitatea București

[1]) Paul Fraisse, Jean Piaget : Traité de Psychologie Expérimentale, vol. I. Histoire et Méthode.

[2]) I. Cornea : Rolul Experimentului în cunoașterea științifică. Editura științifică — București 1961.

PREGĂTIREA DE SPECIALITATE ÎN LICEUL DE ARTĂ PLASTICĂ

OPINII

PE MARGINEA EXPOZIȚIEI ANUALE

AL. CIUCURENCU:

Rezultate frumoase. Lucrări bine compuse, echilibrate, organizate. Lucrări luminos colorate.

Buna și limpedea aplicare a principiilor de compoziție, simțul corect al culorii, diversitatea naturală și liberă a viziunilor din pictura expusă, cu un cuvînt bunul gust prezent, dovedesc o îndrumare competentă, stimulatoare, făcută de profesori cu măsură, în sensul diversității de simțire și de aptitudine a elevilor. O expoziție interesantă și reușită.

LUCIAN MURNU:

Apreciez aspectul „aerisit" al expoziției și bunul gust în alegerea lucrărilor. El depinde, mai ales la pictură, ceramică și gravură de poziția proprie a elevului, specifică vîrstei. Remare aceasta în special pentru pictură și gravură, spre deosebire de sculptură, unde tendința de ostentație, de decorativitate, lipsesc unele preocupări de o căldură mai firească vîrstei.

Expoziția constituie o realizare din care putem trage concluzii optimiste.

ȘT. SEVASTRE:

Dezvoltarea elementului creator în cadrul liceului nostru a făcut posibilă diversitatea stilistică existentă în comunitatea de idealuri a elevilor. Pe viitor ar fi de dorit o lărgire a studiilor aplicative, mai corespunzătoare complexității vieții noastre contemporane.

MAC CONSTANTINESCU:

Cunosc activitatea școlii încă din timpul anului, cînd am vizitat-o de mai multe ori. Aceasta îmi îngăduie să subliniez legătura organică dintre aceste lucrări „libere", recoltate din practică, și studiile de atelier ale elevilor, mai riguroase. O constatare generală: bunul gust. Diversitate și unitate de viziune în același timp — diversitate de simțire, unitate în corecta interpretare a naturii din peisaje. Toate acestea demonstrează o îndrumare competentă din partea profesorilor școlii.

TEODOR DAN:

Expoziția prezintă o parte a muncii elevilor. Ea trebuie cunoscută — ca schimb de experiență — și de alte școli, după cum și școala noastră ar trebui să cunoască realizările altora. Ar fi bine ca o parte din creațiile elevilor să ajungă și în mediul de lucru al muncitorilor.

Rolul pe care trebuie să-l îndeplinească liceul. Ce arată expoziția? Cîteva probleme majore. Măsuri care se impun.

Devenită tradițională, expoziția elevilor Liceului de arte plastice din București și-a deschis de curînd din nou porțile în două pavilioane din parcul Herăstrău. Lucrări de pictură, gravură, sculptură, precum și cîteva piese de ceramică și textile înfățișează publicului capacitatea unor adolescenți de a-și exprima ideile, sentimentele prin culoare, linie și formă. Relevînd talente, expoziția constituie în același timp, un prilej de reflecții legate de pregătirea în școală a viitorilor artiști plastici. Dorind să facă cunoscute cititorilor cîteva din problemele acestei pregătiri, redacția gazetei noastre a invitat la o discuție, în fața lucrărilor expuse, un grup de profesori ai Institutului de arte plastice și ai liceului.

Una din primele probleme discutate a privit rostul, scopul liceelor de arte plastice. Sînt acestea numai o etapă în calea pe care o urmează pregătirea viitorilor studenți ai institutelor de specialitate, au drept scop să furnizeze cadre medii în domeniul artelor plastice sau rămîn simple licee — cu un program special, ce-i drept — menite să dea absolvenți cu un grad de sensibilitate artistică mai evoluat și cu mai multă receptivitate față de problemele artei? Firește, nu poate fi exclusiv vorba în liceele de arte plastice, de pregătirea pentru institutele cu același profil. De altfel, institutele nici nu ar putea absorbi numărul total al absolvenților acestor licee. Pe de altă parte nu este logic nici ca liceele de arte plastice să funcționeze numai pentru a da unor tineri pregătirea necesară în scopul înțelegerii adîncite a acestor arte. Apare limpede că, în fapt, liceului de arte plastice îi revine datoria ca prin selecție, să ușureze calea talentelor adevărate spre institut, funcția sa, în plus față de liceul de cultură generală, fiind tocmai aceia de a recunoaște talentul din vreme, de a-l dezvolta, de a-i pune la îndemînă mijloacele specifice de afirmare.

De aici decurge, ca o primă sarcină a liceelor de arte plastice, necesitatea de a-și selecționa cu deosebită grijă elevii. Ar fi desigur greu ca această selecție să fie pe deplin realizată de la început, din momentul intrării elevilor în liceul de arte plastice. La vîrsta respectivă, înclinațiile observate de părinți sau profesori sînt nu o dată înșelătoare și destule iluzii se pierd pe drum. Pe parcurs, însă, vocațiile se precizează și, de aceea, ar trebui găsite căi pentru o nouă selecționare, efectivă de data aceasta, care să permită liceului a păstra numai acele elemente care manifestă înclinație certă. Firește, nu se poate da cu ușurință o soluție într-o problemă atît de complexă. Ea însă poate să fie studiată, tocmai pentru a spori eficiența socială a liceului de arte plastice. În orice caz, pînă atunci — așa cum pe drept cuvînt releva artistul poporului Al. Ciucurencu — rolul liceelor de arte plastice este de a da o bună educație artistică elevilor săi, ținînd în permanență seama de necesitatea depistării adevăraților talente și creîndu-le posibilități de dezvoltare care să le ajute în mod substanțial pătrunderea mai departe în Institutul de arte plastice.

Expoziția liceului din Capitală arată că aici au fost descoperite și încurajate destule talente. Dar au ajuns acestea la o creație artistică propriu-zisă, sau totul se mărginește la simple căutări artistice? A răspunde la această întrebare înseamnă a cerceta însuși modul în care liceul își îndrumă elevii.

Este îndreptățit faptul că profesorii folosesc larg metodele tradiționale care, verificate de-a lungul a mulți ani, au dat numeroase rezultate valoroase, ce depășesc țiparele unor simple căutări. În același timp, au dat roade deosebit de pozitive o serie de mijloace noi utilizate în prezent. Practica de vară, de exemplu — procedeu nou față de vechea școală, în care tiparele de studiu erau mereu aceleași: natură statică, portret, tors — dă putința unei reale îmbogățiri a paletei elevilor, lucru subliniat de participanții la discuția noastră în comentariile lor pe marginea lucrărilor expoziției. Un aport serios în pregătirea pentru atingerea veritabilei creații artistice îl constituie recenta introducere în planul de învățămînt a studiului compoziției, care stimulează mult fantezia creatoare. Într-un trecut nu prea îndepărtat, pornindu-se de la părerea greșită că fantezia creatoare descrește pe măsură ce se dezvoltă spiritul de observație, lucrările tematice nu constituiau o preocupare esențială, totul bazîndu-se numai pe studiul după natură. Aceasta a limitat posibilitățile elevilor, i-a împiedicat să treacă de la simpla imitație a naturii la exprimarea realității lor lăuntrice, a acelei realități lăuntrice pe care realitatea obiectivă trebuie doar s-o corecteze, s-o îndrepte cum afirma E. Delacroix, s-o facă să devină un dicționar din care artistul să-și poată extrage datele necesare rezolvării problemelor puse de creație. Firește că viitorii artiști trebuie determinați încă de la început să observe realitatea în ceea ce are ea emoțional din punct de vedere plastic și apoi, pe măsura dezvoltării lor, să fie îndrumați spre stăpînirea acestei realități, spre intuirea sensurilor ei adînci și a marii sale bogății tematice. Numai prin stimularea fanteziei creatoare a elevilor se poate ajunge la stadiul în care ei încep să lucreze cu idei născute în mod firesc în cursul practicii de atelier — treaptă indispensabilă pentru a se ajunge la bunul gust artistic. Un asemenea bun gust nu rezultă la creatorul de artă ca un produs final al unei simple ecuații chimice, ci este atins numai de un talent bine îndrumat. A fost el oare cucerit de elevii care expun în expoziția Liceului de arte plastice? Pentru a putea răspunde acestei întrebări este necesar să parcurgem puțin expoziția.

Peisajul realizat de Nicolae Șerban, *Casele moldovenești* ale lui Valeriu Geadic, *Curtea interioară* a lui Romeo Zamfirescu, ca și picturile lui Adrian Șușnea, Viorica Tutoveanu, Maria Speriatu etc., gravurile Măriucăi Brîncoveanu *(Țăran)*, ale Ancăi Sesan *(Idilă)* ori ale lui Dan Gheorghiu *(Drum de țară)* vădesc talent și o reală putere de expresie. Sînt izbutite și unele obiecte utilitare din domeniul ceramicii și textilelor, ca și unele sculpturi: *Zimbrul* realizat de Gheorghe Simion, *Capul de țăran*, sculptat în piatră de Dumitru Manolache și altele. Multe lucrări — îndeosebi cele din domeniul picturii și gravurii, dominante în cadrul expoziției — arată că elevii s-au încadrat în climatul unei bune munci artistice. Chiar dacă unele stîngăcii, unele stridențe vădesc lipsa experienței artistice, se poate afirma că, în general, expozanții au ceea ce se numește bun gust.

Pentru ca pregătirea elevilor să fie încă mai adîncită, pentru sporirea eficienței învățămîntului mediu artistic, ar fi necesar, după cum au arătat participanții la discuția inițiată de noi, ca elevii să fie mai mult stimulați prin organizarea mai frecventă a expozițiilor, prin cronici asupra acestora în presă, prin premii etc. Ar fi indicat și ca lucrările reușite să „circule": să nu intre, după expunere, în pivnițele școlii, ci să ajungă, ca material artistic de dotare (tablouri, gravuri etc.) la școlile din țară, pe baza unei trieri competente.

Participanții la discuție au socotit de asemenea necesar să se găsească posibilități de lărgire a studiului diferitelor tehnici aplicative — mozaicuri de piatră și marmură colorată, frescă, ceramică mai variată ca formă, metal bătut, lemn sculptat — în spiritul tradiției noastre populare din aceste domenii. Ei au arătat că aceasta ar amplifica gama preocupărilor elevilor, i-ar face să răspundă mai bine cerințelor multiple și variate ale vieții contemporane. Nu e vorba, desigur, de o limitare la astfel de studii aplicative, care ar transforma liceul de arte plastice într-o școală cu profil meșteșugăresc. Liceul trebuie să-și păstreze, neîndoielnic, specificul său. În această ordine de idei s-a semnalat însă că ar putea fi luată în considerare problema înființării unor școli profesionale cu caracter meșteșugăresc aplicativ, în domeniul artei, care să formeze în mod special tehnicieni ai artelor plastice, auxiliari ai procesului de creație artistică: lucrători în ipsos și bronz, executanți de gravuri etc. care devin tot mai rari.

În sfîrșit, participanții la discuții au fost de părere că trebuie îmbunătățite condițiile de lucru în Liceul de arte plastice. S-a sugerat, între altele, să se construiască în Capitală — și eventual și în alte centre — clădiri adecvate în mod special acestui tip de liceu, cu ateliere luminoase și utilaj corespunzător și care să poată primi un număr mai mare de elevi — lucru cerut de talentele existente, de nevoile culturii și ale producției utilitare, ca și de necesitățile de cadre pentru învățămîntul artistic.

★

Părăsind expoziția, am fi putut rezuma cele văzute aici transcriind o observație făcută în cursul discuțiilor de către profesorul Teodor Dan, de la Liceul de arte plastice: „Tot ceea ce se vede aici reprezintă în fond ce au putut aduna elevii în două săptămîni în contact cu terenul, dar un contact pregătit prin ani de îndrumare în școală"

D. TEODORU

A fi sau a nu fi... elev

La sfîrșit de săptămînă, de obicei, familiile își organizează răgazul zilei de odihnă în felurite chipuri. Unii pleacă în excursii, alții fac vizite rudelor și prietenilor, sau vizionează spectacole. Cei mai mulți părinți, atenți față de educația copiilor lor, fac din zilele destinate repaosului tot atîtea ocazii de sănătoasă destindere fizică și spirituală a acestora.

Spre mîhnirea noastră, a tuturor, întîlnim și situații care contrastează izbitor cu acest mod de comportare. Într-adevăr, sînt și părinți care consideră că în zilele libere elevii pot fi „eliberați" și de orice supraveghere. Rezultatul este că sîmbăta după amiază sau duminică, tineri pe care îi întîlnim de multe ori în drum spre școală nu mai seamănă nici pe departe cu ceea ce sînt ei în timpul săptămînii. Uniforma a dispărut. În mîna băieților, în locul ghiozdanului apare țigara. Fetele au un mers stilcit, pe tocuri disonante cu tinerețea lor, un păr tapat în locul pieptănăturii încadrată de cordeluță. Unii, cocoțați în fața barurilor, stau ceasuri la rînd în fața unui pahar cu pai. Pînă tîrziu, spre miezul nopții, bat bulevardele încolo și încoace, poposesc din vitrină în vitrină, sau se opresc lîngă mașinile staționate pe stradă pline de falsul sentiment al importanței lor. Nu-i de mirare ca, la ore tîrzii, să fii oprit și solicitat mai mult sau mai puțin insolent: „Aveți un foc!?" și să auzi replicile cetățenilor indignați:

— Halal elevi!"

Sînt ei singuri de vină? Categoric că nu. Deopotrivă sînt vinovați părinții. Și să nu uităm că aici ne revine o răspundere foarte importantă și nouă, educatorilor. Știm bine doar, cu toții, că sarcinile noastre nu se opresc la poarta școlii, ci trec dincolo de ea. Avem datoria să le explicăm elevilor — și părinților lor — că timpul liber are și valoare socială, nu numai individuală, că a face concesii spiritului bulevardier înseamnă a avea o atitudine capitulardă față de ceea ce societatea noastră respinge cu hotărîre.

Se uită prea devreme că elevii — chiar cei din ultimele clase — sînt încă departe de a fi maturi și de a înțelege corect și pe deplin viața. Cred, de aceea, că trebuie să întărim munca educativă în rîndul acestor elevi și să strîngem colaborarea cu părinții lor, înțelegînd că avem calitatea de profesori nu numai în timpul în care ne predăm disciplina, ci în tot timpul în care tinerii sînt elevi.

Prof. TEODOR ILIESCU

Al doilea sistem

Era singur. Un copil... În această privință ochiul dascălului este metrologic exact: cîteva „liniuțe" peste sau sub 16 ani. Fragilitatea îi era subliniată de mobilierul stilizat al barului de zi, de taburet și de măsuța pe care nu te-ai fi mirat să-l vezi jucîndu-se cu plastilină. Dar mîinile lui mulau paharul de coniac și țigara Chester, cumpărată cu bucata. Avea ochelari și cămașă cu mîneci scurte, scoțîndu-i la iveală brațe slăbuțe de adolescent cocoloșit. Indiscutabil, acasă, mămica îi dă vitamina C la cafeaua cu lapte și trăiește consultînd, ca pe un oracol, cîntarul. Îi spune — îmi imaginez — Bebe sau Puiu, dacă nu cumva coboară și mai mult pe scara diminutivelor, și-i strecoară în buzunar bani de lapte bătut și cornuri „Sinaia".

Era, vădit, un neofit. Privirea vag triumfătoare și cert nesigură trăda „botezul barului". Băiatul era totodată uluit și încîntat de democratismul localului public care îi conferea un subit majorat printre consumatorii ceilalți, oameni în toată firea. Își declina generos această beție a personalității, pipăind vitrina cu privirea-i mioapă și declarîndu-și nestăpînit euforia:

— Mă vedeți? M-ați văzut? Beau, fumez... E bine?

Ei, da, băiatul nu se înșela, atrăgea toate privirile. Îl compătimeam și în același timp îmi părea rău că miopia îi ascundea sensul acestor priviri:

— Ia te uită, mucosul...

Băiatul se rotea cu ifos, încîntat... Urmăream această neînțelegere între copilul ce domina de pe taburet confluența a două bulevarde, crezîndu-se admirat, și mulțimea care îl percepea cu oroare.

Băiatul voia să-și aprindă o nouă țigară și cum ritualul trebuia terminat, tocmai căuta un alt fumător printre mese, cînd l-am apucat de mînă:

— Unde ți-ai lăsat ghiozdanul?

— Ce? Ce... ghiozdan? s-a bîlbîit surprins ca și cum i-aș fi smuls țigara din gură. Nu sînt elev...

Faptul că s-a lepădat atît de brusc de statutul de elev m-a bucurat. Avea, totuși, conștiința incompatibilității...

S-a întors la taburetul său fără să-și mai aprindă țigara și a pus-o în buzunarul de la piept. Și-a numărat pe furiș banii păturiți într-o agendă și a cerut plata.

A întins apoi o hîrtie de zece lei cu gestul unui nabab, dar ospătara — o femeie în vîrstă — i-a numărat restul, ostentativ, ban cu ban. „Clientul" a ezitat cîteva clipe, apoi a strîns mărunțișul și a ieșit. Ospătara ștergea apăsat cu cîrpa furnirul măsuței.

— Îl cunoașteți? m-a întrebat cu glas scăzut.

— E un elev, presupun.

— Maică-sa i-o fi dat bani de caiete și el vine aici... De ce nu i-ați făcut observație? Dacă îi spun eu îmi cere condica, să reclame. Am mai pățit-o și cu alții — spune femeia continuînd, nu știu de ce, să șteargă masa care lucea de mult.

Reprosul femeii era doar în parte îndreptățit. E adevărat că cei prezenți i-au făcut nevîrstnicului client numai „observații tăcute", punînd în bătaia privirii lor compătimire mustrătoare, indignare, uimire abătută. Nu fusese însă de ajuns. Cifrul observațiilor tăcute este, se vede, mai greu de dezlegat la această vîrstă. Într-adevăr, opinia noastră trebuie explicitată.

Am cerut condica de reclamații și am scris: „Regulamentul școlar prevede că elevii nu au voie să intre în localuri publice fără părinți. De ce sînt primiți și cînd nu se conformează regulamentului?" E adevărat că nici nu intră, nu pot intra, fără părinți. Alături, la alte mese, și afară dincolo de vitrină, sînt părinți... Poate puțin cam eliptici pentru a fi cu adevărat locțiitorii celor de acasă. Se mulțumesc cu o privire mustrătoare. Trebuie trecut la al doilea sistem de semnalizare. Trebuie.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Samson și Dalila în travesti

În troleibuzul 84 l-am întîlnit pe Samson. M-am mirat: a trecut doar de mult vremea cînd zeii, semizeii și eroii se transformau în oameni ca mine și ca dumneata, amestecîndu-se prin lume. Și totuși, neîndoielnic, era Samson cel din legendă. Cu o servietă în mînă și cu numărul matricol al unui liceu pe mînecă — așa arăta în travestiul menit să ne înduce în eroare pe noi, muritorii de rînd. Dar îl dădeau de gol pletele — celebrele lui plete. O imensă claie pilară, cu reverberații în jurul cefei, alene revărsată peste guler, făcea meandre, se ondula, împodobind personajul cu o arhicoamă leonină din cele cărora, pe meleagurile noastre, li se spune, în grai popular, late.

Curiozitatea profesională m-a îndemnat să-l urmăresc. Să călătorești față în față cu fabulosul nu este doar un prilej de lepădat. Nu eram de fapt față în față, ci față în creștet, pentru că, împreună cu alte personaje, la fel de intrigate ca și mine — printre care doi bătrînei — călătoream în picioare. Samson însă stătea jos. Și, ca un adevărat erou legendar, conștient de forța prezenței sale, era imperturbabil. Privea în vid.

Deodată s-a ridicat. Cu pieptul înainte, izbind cu coatele în dreapta și în stînga, fluturîndu-și coama-drapel în aerul consternat al troleibuzului, și-a deschis cu violență drum în contra curentului, ca să coboare pe unde se urcă. Apoi, printr-un plonjon superb, a aterizat afară, pe bulevard, pe două tălpi proprii și pe bombeurile unui pensionar.

În dîra de gol stîrnită în urma viteazului, am izbutit, să-l ajung. Urmărirea n-a durat mult. Ce bine mă orientasem! Samson avea o întîlnire cu Dalila. Iat-o, chiar cum a zugrăvit-o Eminescu:

„E frumoasă, se-nțelege... Ca copiii are haz
Și cînd rîde face încă și gropițe în obraz"...

Și totuși, nu se putea să fie Dalila! Nu avea, cum spune poetul, „minte scurtă, haine lungi". Unul dintre semnalmente nu corespundea. I-o fi fost mintea scurtă, nu zic, dar hainele nu-i erau lungi de fel. Ba fusta era atît de scurtă, încît i-ar fi venit bine și unei copile de la grădiniță. M-am uitat mai bine: Dalila asta purta și ea număr matricol. Elevă, ca și Samson.

Am rămas, un moment, năucit — și eroii de legendă mi-au scăpat! Intraseră amîndoi în Cișmigiu, să se plimbe, în vreme ce colegii lor, la școală, aveau cursuri.

N-am încercat să-i mai caut. M-am hotărît, în schimb, să scriu aceste rînduri pe care le adresez diriginților, cu o rugăminte: să-i descopere printre elevii din clasele lor.

D. TODERICIU

Partid iubit

Versuri : AL. ANDRIȚOIU — Muzica : ION RĂDULESCU

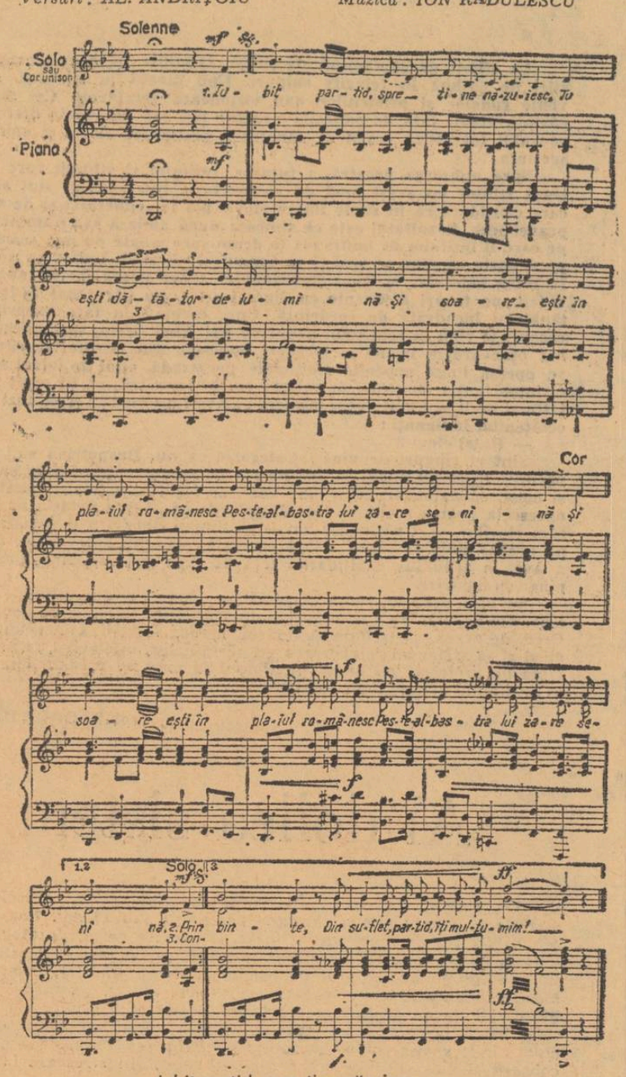

Iubit partid, spre tine năzuiesc
Tu eşti dătător de lumină,
Şi soare eşti în plaiul românesc,
Peste-albastra lui zare senină.

Prin forța ta ne sînt anii primăveri,
Azi viața ne e frumusețe.
Rostim salut voios de pionier
Spre-ale tale victorii mărețe.

Constructori de nădejde noi vom fi,
Avem o viață-ntreagă-nainte.
Cu țara-n cîntec toți te vom slăvi
Mulțumindu-ți din suflet fierbinte.

Statuia lui Ştefan cel Mare din faţa Palatului Culturii de la Iaşi.

Repertoriul lui ȚĂNDĂRICĂ în noua stagiune

Interviu cu :

MARGARETA NICULESCU

Artistă emerită, directoarea Teatrului Țăndărică

— De două săptămîni sălile teatrului pe care-l conduceți s-au populat din nou. Cu ce repertoriu i-ați întîmpinat pe micii dv. oaspeți ?

— Stagiunea a debutat cu două piese foarte apreciate de spectatorii noştri : „Punguța cu doi bani", dramatizare de Viorica Filipoiu după Ion Creangă şi „Elefăntelul curios" de Nina Cassian, după Kipling. Am mai reluat în actuala stagiune şi alte spectacole ale teatrului nostru cum ar fi : „Amnarul" de Ştefan Lenkisch, după H. Cr. Andersen, „Povestea porcului" de Veronica Porumbacu şi Viorica Filipoiu, după Ion Creangă, „Păcală" de Brînduşa Zaiţa-Silvestru, „Tigrişorul Petre" de J. Wilkowski şi H. Januszewska, „Guliver în ţara păpuşilor" de I. Peha şi L. Spacil şi altele.

În curînd, teatrul va prezenta o nouă premieră. Este vorba de „Iarmarocul piticului Clip" de Al. N. Popescu, un basm modern care îşi propune să demonstreze necesitatea unei mai judicioase utilizări a timpului şi pledează pentru perseverență în ducerea la bun sfîrşit a acțiunilor începute.

Sînt pregătite să intre în repetiție şi alte spectacole : o piesă inspirată din motive folclorice : „Sarea în bucate" de Alecu Popovici şi Viniciu Gafița şi un spectacol cu „Vrăjitorul din Oz" de L. Frank Baum în dramatizarea lui Iordan Chimet. Se studiază, de asemenea, posibilitatea creării unui spectacol după „Papuciada" lui Camil Petrescu.

În actuala stagiune vom relua o acțiune experimentată în urmă cu cîtva timp : festivalurile literare pentru elevi dedicate unor momente de seamă din cultura națională sau universală.

— Care este activitatea teatrului în afara sălilor sale ?

— Teatrul nostru desfăşoară o intensă activitate în întreaga țară şi, îndeosebi, în regiunea Bucureşti. În această stagiune vom prezenta un mare număr de spectacole în cadrul unor turnee prin diferite regiuni ale țării. Pe lîngă turnee, anul acesta vom organiza, cu sprijinul secției de învățămînt a regiunii Bucureşti, stagiuni permanente în cinci orașe : Alexandria, Zimnicea, Giurgiu, Turnu Măgurele şi Oltenița. Considerăm că o asemenea acțiune este utilă atît pentru teatru cît şi pentru micii spectatori, întrucît nouă ne permite să-i cunoaştem mai bine pe copii, să le înțelegem gusturile, iar ei pot deveni — frecventînd cu regularitate spectacolele de teatru — mai statornici iubitori ai scenei, cu un orizont cultural mai larg.

— Pentru că ați început să vorbiți despre relația dintre actori şi şcolari vă rugăm să ne relatați şi despre colaborarea dintre şcoală şi teatru.

— Dacă ați fi venit în urmă cu cîțiva ani am fi avut de sesizat destule dificultăți. În prezent avem însă de spus multe lucruri bune. Secțiile de învățămînt şi şcolile, atît cele din Capitală cît şi cele din provincie, privesc cu real interes spectacolele teatrului nostru. Avem împreună dese discuții asupra conținutului educativ al spectacolelor. Obişnuim să invităm la avanpremiere cadre didactice pentru a le solicita părerea asupra muncii noastre. Vrem să ştim în ce măsură spectacolele îşi ating scopul, în ce măsură ele reuşesc să transmită un mesaj educativ. Marea majoritate a celor invitați vin cu sugestii valoroase, pe care le folosim în îmbunătățirea spectacolelor sau a repertoriului. Ce-i drept, avem uneori şi surprize. În locul invitatului nostru ne pomenim cu nepotul şi bunica, cu o rudă sau cu un vecin. Deci intenția noastră este dată peste cap. Dar chiar atunci cînd dau ei înşişi curs invitației noastre, unii învățători sau profesori se simt datori să spună doar cîteva cuvinte cu caracter general. Ne-am dori în noua stagiune prezența nu a rudelor şi prietenilor, ci a educatorilor la spectacolele date în avanpremieră, un interes mai accentuat față de puterea de educare a copiilor prin teatru. Orice sugestie în acest sens ne va fi de mare folos.

În actuala stagiune au fost înlăturate şi unele dificultăți de ordin organizatoric care s-au manifestat în trecut. De pildă, transportul elevilor la sediul teatrului este acum asigurat de către mașini speciale programate de I.T.B. Vorbim despre acest lucru deoarece altă dată multe şcoli renunțau să organizeze vizionarea în colectiv a spectacolelor datorită necazurilor pricinuite de transportul în comun.

Continuă să se manifeste însă unele neajunsuri în turnee. E vorba de mici dificultăți de ordin organizatoric, care pot fi uşor înlăturate. De exemplu, nu totdeauna sălile în care se dau spectacolele prezintă ambianța necesară. Doar curățenia sălii, căldura, aşezarea scaunelor, lumina fac şi ele parte din spectacol, creează o anumită atmosferă. Oricît de modestă este sala, e necesar să se facă totul pentru ca spectacolul să fie cu adevărat un eveniment, o întîlnire cu arta care se va întipări în memoria micului spectator.

Pe an ce trece colaborarea noastră cu şcoala capătă forme mai precise, o bază mai sigură. Ne însufleţesc aceleaşi ţeluri chiar dacă le realizăm pe căi diferite. Sîntem convinşi că noua stagiune — a 18-a — va fi rodnică, aşa cum o dorim cu toții.

● Continuări ● Continuări ● Continuări ● Continuări ● Continuări ●

Arta populară, un element esențial în educație

artistice populare aflate în patrimoniul nostru național constituind o cale importantă de educare estetică şi patriotică a tineretului şcolar.

Este mai întîi necesar ca acest tineret să cunoască prin experiență nemijlocită aspectele tehnice şi procesul muncii prin care au fost realizate obiectele de artă populară. Organizarea centrelor de creație în sate şi orașe, pe linia tehnicilor şi valorilor tradiționale, la care să fie atraşi cei mai buni şi mai talentați meşteri specializați — o cerință de mare actualitate care priveşte cooperativele meşteşugăreşti şi casele de creație, chemate să producă obiecte artistice originale, integrate în viața noastră de azi — va oferi şi posibilitatea de a înființa pe lîngă aceste centre cercuri de pionieri şi elevi în care ei să învețe tainele artei populare, integrîndu-se astfel în mod concret, pe măsura talentului şi forțelor proprii, în acest proces de creație, devenind şi făuritori, nu numai consumatori de artă.

Pentru asigurarea contactului sistematic al tineretului cu valorile artistice populare se impune cunoaşterea aprofundată de către elevi a acestor valori — unele selecționate şi colecționate în muzee, altele păstrate încă în casele bătrînești de pe întreg cuprinsul țării. Organizarea conferințelor, a expunerilor despre arta populară, în care să fie subliniate însuşirile estetice ale acestui important tezaur cultural-artistic, bogăția şi diversitatea lui zonală, constituie una dintre primele măsuri necesare pe această linie. Marile valori ale artei populare trebuie să fie mai larg popularizate şi în presa de tineret, în emisiunile de radio şi televiziune adresate elevilor, ca pilde valoroase de creații artistice autentice, cu specific propriu — şi nu ca modele de multiplicat pretutindeni, cum se mai întîmplă adeseori şi, din păcate, cu exemplare fără vreo valoare reală.

Un mijloc eficace de informare şi de educație estetică a elevilor îl constituie vizitele la muzeele şi expozițiile de artă populară. Explicațiile cercetătorilor de specialitate cu privire la valoarea documentar-istorică şi estetică a obiectelor artistice aflate aci îi poate ajuta mult pe tineri să pătrundă caracteristicile artei populare.

Pentru ca asimilarea şi aprofundarea ideilor şi valorilor estetice să fie asigurate cu mai multă amploare, se simte necesitatea organizării unui învățămînt estetic adecvat pentru toate treptele de şcolarizare, în care studiul sistematic al istoriei artelor — inclusiv a artei populare — să contribuie la însuşirea adîncită a principiilor de estetică, să înlesnească formarea şi ridicarea pe trepte tot mai înalte a gustului estetic, să permită distingerea şi aprecierea justă a valorilor reale.

Membrii corpului didactic i-ar putea mobiliza pe elevi — instruiți în mod deliberat — în realizarea unei opere importante — depistarea pe teren a obiectelor de interes documentar şi artistic-muzeal şi consemnarea succintă pe fişe a unor date esențiale privind denumirea, materialele, tehnica şi locul de producție ale acestor obiecte, calitățile lor artistice în forme, decor şi culori, modul utilizării şi scopurile pentru care au fost realizate. În acest fel cadrele didactice şi elevii pot aduce o contribuție substanțială la dezvoltarea unor evidențe sistematice. Prin analiza comparativă, după vechimea lor în timp — deci în perspectiva evoluției lor istorice — a diferitelor categorii de obiecte legate de aspectele principale ale vieții materiale, sociale şi spirituale din fiecare sat sau oraş se pot desprinde aspectele care ilustrează cel mai clar particularitățile originale ale valorilor artistice realizate în aceste localități. Acest exercițiu, condus sistematic, poate avea mai multe rezultate importante : În primul rînd, el asigură un început de inventariere mai largă a acestor categorii de obiecte — ceea ce va avea drept urmare un spor de atenție față de ele. Apoi, dezvoltă la elevi simțul de observație, dîndu-le posibilitatea să ierarhizeze obiectele depistate din punctul de vedere al calității lor estetice. Foarte important este faptul că în felul acesta se înlesneşte organizarea expozițiilor locale, intercomunale, raionale şi regionale, destinate să scoată în relief aspecte valoroase din creațiile populare originale, cu particularități locale, zonale, regionale şi să contribuie la educația estetică a maselor mari de vizitatori. Pentru a stimula rîvna corpului didactic şi a tineretului şcolar în realizarea acestor expoziții în colaborare cu căminele culturale şi cu casele raionale şi regionale de cultură, s-ar putea organiza întreceri între sate pe această temă, acordîndu-se distincții şi premii pentru şcolile fruntaşe.

Efectul cel mai important scontat de la aceste activități va fi desigur în primul rînd cel educativ. Cunoscîndu-le mai temeinic, elevii vor îndrăgi obiectele de artă populară, vor medita la munca îndelungată şi migăloasă a celor ce le-au realizat, îşi vor dezvolta sentimentele de stimă şi de dragoste pentru făuritorul lor — poporul.

Grupele de elevi, îndrumate de profesori ar putea colabora la realizarea unor case-muzeu şi a unor colecții adecvate, care să păstreze în toate satele țării documente de valoare istorică destinate să marcheze pe de o parte salturile în dezvoltarea vieții actuale şi să păstreze, pe de altă parte, aspecte valoroase din tezaurul creației artistice locale din trecut. Amenajarea unor asemenea case-muzeu şi colecții, pe lîngă faptul că ar reprezenta o cale eficace de a dezvolta simțămintele patriotice, ar aduce o contribuție mai directă la îndrumarea justă şi competentă a colectivelor de creație din cooperativele meşteşugăreşti, din întreprinderile de stat, din oficiile de studii şi de proiectare etc.

Toate aceste forme concrete de activitate, menite să facă cunoscute larg elevilor tezaurul inepuizabil al creației noastre populare, vor contribui din plin la educarea lor multilaterală.

În preajma alegerilor în grupele sindicale

runțişuri şi ajung să nu mai analizeze în adîncime nici o problemă. Sînt de asemenea ineficiente dările de seamă care reiau aspectele discutate în consiliile pedagogice sau cu alte ocazii. Este firesc ca astfel de dări de seamă să nu stîrnească interes. Pentru a evita acest paralelism, comitetul sindicatului a îndrumat birourile grupelor să alcătuiască dări de seamă care să ia în discuție nu întreaga activitate din şcoală în răstimpul care a trecut de la alegerile anterioare, ci numai cîteva probleme — problemele-cheie ale muncii sindicale — tratîndu-le din punctul de vedere al sarcinilor specifice acestei munci.

Cea mai mare atenție o vor acorda dările de seamă analizării modului cum a mobilizat biroul grupei pe membrii de sindicat în îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al P.C.R., de Congresul Sindicatelor din țara noastră, precum şi de recentele hotărîri ale Conferinței Uniunii sindicatelor din învățămînt şi cultură.

Pentru ca dările de seamă să suscite interes, să ofere cadrul necesar desfăşurării largi a criticii şi autocriticii, noi am indicat birourilor grupelor sindicale, atunci cînd le-am instruit în vederea pregătirii alegerilor, să cuprindă în ele fapte şi exemple concrete din activitatea biroului, ca şi din activitatea tuturor membrilor grupei, cu aprecieri nominale privind contribuția acestora la bunul mers al muncii.

La ora actuală, dările de seamă sînt, aproape peste tot, gata întocmite. S-au luat măsuri pentru ca ordinea de zi a adunărilor de dare de seamă şi alegeri să fie cunoscută din timp de membrii de sindicat, pentru a li se da posibilitatea să se pregătească, să se consulte în legătură cu problemele ce se pun la locul lor de muncă, astfel ca participarea lor să fie cît mai activă, ca nici unul din ei să nu lipsească de la adunări.

Nu ne îndoim că adunările pentru prezentarea dărilor de seamă şi alegerea birourilor grupelor sindicale vor fi un bun prilej de a dezbate pe larg sarcinile actuale ale sindicatelor din şcoli în lumina măreților sarcini ce ne-au fost trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, precum şi de Congresul Sindicatelor din Republica Socialistă România.

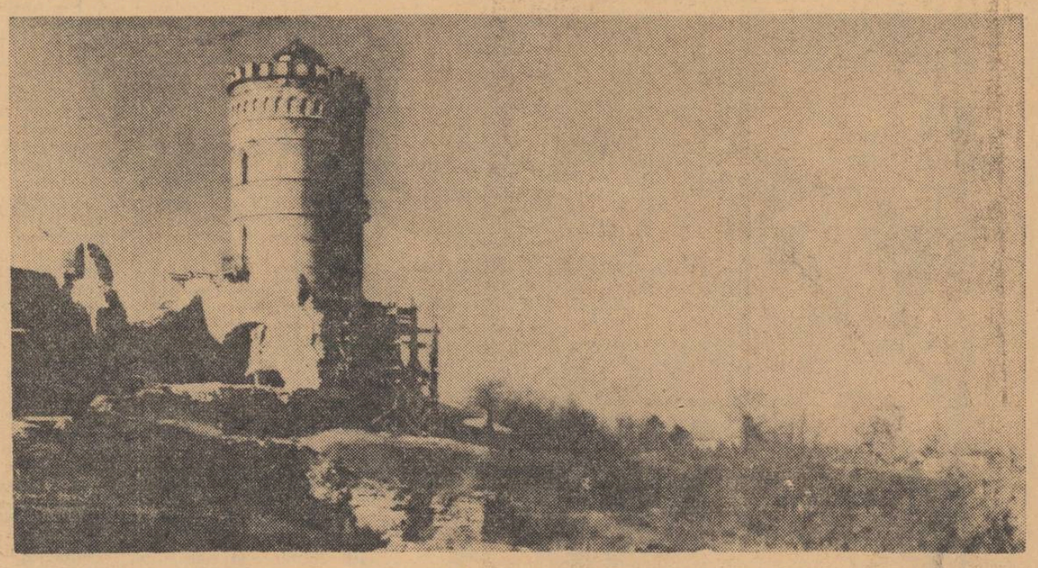

URMELE ISTORIEI : Curtea domnească din Tîrgovişte — Turnul Chindiei.

REDACȚIA ŞI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii din unități de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii, București 40.133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 869
Vineri 21 oct. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

COMUNICAT

În zilele de 12—14 octombrie a.c. a avut loc ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Plenara a dezbătut propunerile în legătură cu majorarea pensiilor și îmbunătățirea legislației cu privire la pensii. În cadrul discuțiilor au luat cuvîntul tovarășii : Ion Mărcuș, Tudor Ionescu, Ion Cotoț, Gheorghe Vasilichi, Gheorghe Mihoc, Ion Ioniță, Augustin Alexa, Constantin Doncea, Simion Țaigăr, Anton Breitenhofer, Constantin Nistor, Vasile Vaida, Ion Cosma, Ștefan Voicu, Suzana Gâdea și Manea Mănescu.

Plenara a adoptat în unanimitate Hotărîrea cu privire la majorarea pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare din contribuția salariaților. Plenara a hotărît ca proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare din contribuția salariaților să fie publicat în presă și supus dezbaterii oamenilor muncii înainte de a fi prezentat Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România.

Plenara și-a exprimat convingerea că măsurile de majorare a pensiilor, precum și noua reglementare a pensionării în Republica Socialistă România — element însemnat al sistemului general de cointeresare materială a celor ce muncesc — vor duce la ridicarea nivelului de trai al pensionarilor și al familiilor acestora, vor constitui un important factor stimulativ în producția bunurilor materiale și spirituale, asigurînd salariaților perspectiva obținerii la pensionare a unor venituri corespunzătoare, pe măsura contribuției aduse la dezvoltarea și propășirea patriei noastre.

La al doilea punct din ordinea de zi, plenara a ascultat o informare asupra activității externe a Partidului Comunist Român și a guvernului Republicii Socialiste România și a aprobat în unanimitate această activitate, politica externă a partidului și statului, care corespunde pe deplin intereselor poporului român, cauzei socialismului și păcii. La baza politicii externe a partidului și statului nostru se află activitatea multilaterală îndreptată spre dezvoltarea prieteniei frățești și a colaborării cu țările socialiste, spre întărirea unității și coeziunii sistemului socialist mondial, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Plenara a dat o înaltă apreciere activității depuse de partid și guvern, schimburilor de vizite și contactelor pe linie de partid și de stat în scopul dezvoltării relațiilor de colaborare economică, politică, cultural-științifică cu toate țările, indiferent de orînduirea socială, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, precum și eforturilor îndreptate spre asigurarea securității în Europa și în lume, în sprijinul luptei împotriva politicii agresive a imperialismului, pentru salvgardarea păcii.

Plenara a reafirmat solidaritatea deplină a poporului român cu lupta dreaptă a poporului vietnamez pentru libertate, independență și reunificarea patriei sale, hotărîrea de a-i acorda în continuare întregul său sprijin material și moral-politic pînă la victoria deplină împotriva agresorilor. Ea a subliniat, de asemenea, hotărîrea partidului și statului nostru de a-și intensifica activitatea, alături de celelalte forțe iubitoare de pace din lume, pentru a determina încetarea definitivă și necondiționată a bombardamentelor americane împotriva R. D. Vietnam — stat liber, independent și suveran — pentru curmarea războiului agresiv dus de S.U.A. în Vietnam ; poporul vietnamez să fie lăsat să hotărască singur, fără amestec străin, asupra destinelor patriei sale.

Plenara a hotărît alegerea tovarășului Vasile Vilcu ca membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și trecerea tovarășului Ludovic Fazekaș din rîndurile supleanților în rîndurile membrilor Comitetului Central.

În încheierea lucrărilor plenarei a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R.

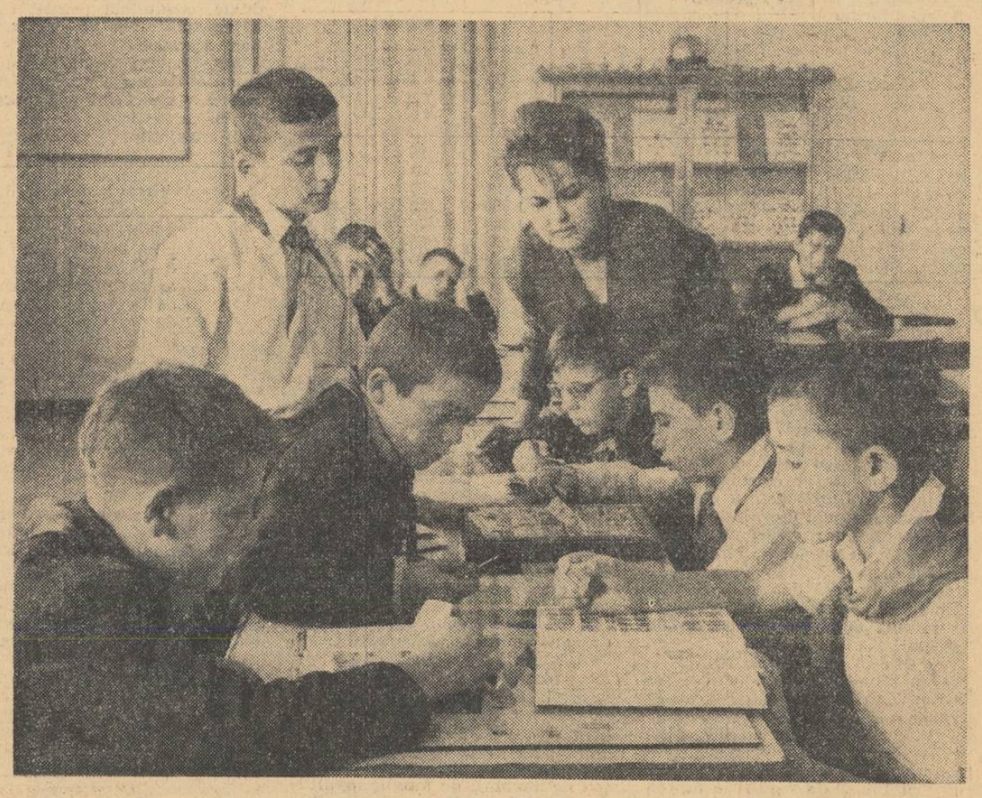

Pionierii filateliști în plină activitate.

Prind viață planurile muncii cu pionierii

Acum, la mai bine de o lună de la deschiderea anului școlar, cînd munca didactică a intrat din plin în angrenajul ei obișnuit, putem spune cu satisfacție că a pornit pe un făgaș bun și activitatea cu pionierii, reorganizată și înnoită conform principiilor formulate de plenara din aprilie a C.C. al P.C.R.

La începutul lui septembrie, cînd am întocmit planurile de activitate cu pionierii, am căutat să înscriem în ele acțiuni care să se desfășoare în forme interesante și atrăgătoare, să răspundă specificului vîrstei pionierești, romantismului ei, să satisfacă nestăvilita dorință de cunoaștere a copiilor, nevoia lor permanentă de mișcare, de recreere. Acum, planurile noastre au și început să prindă viață.

Ne-am inaugurat activitatea cu cîteva acțiuni care au atras un număr mare de pionieri din toate școlile orașului. Așa au fost, de pildă, acțiunile prilejuite de centenarul Coșbuc : vizite la locurile din orașul nostru pe unde a poposit poetul și la expoziția documentară ce i-a fost închinată, simpozioane, concursuri de recitare și concursuri legate de cunoașterea operei lui. I-au atras mult pe pionieri scurtele excursii și vizitele organizate pentru ei în aceste zile luminoase și plăcute de toamnă. Aproape 600 de pionieri au fost, de exemplu, la Cisnădioara, o comună ascunsă între munți, care adăpostește zidurile unei cetăți medievale. Alte cîteva sute de pionieri au vizitat Rășinarii, vestiți prin frumusețea și bogăția costumelor pe care le poartă localnicii.

Adeseori îi poți vedea pe pionieri, împreună cu comandanții lor, în pădurea Dumbrava. Aici, pe covorul moale de frunze ruginii sau pe iarba pajiștilor, se organizează jocuri, concursuri sportive, coruri. Duminica trecută, bunăoară, toată pădurea a răsunat de veselia pionierilor de la Școala generală nr. 9, care au participat aici, printre altele, la un joc de orientare turistică. La fel de plăcute au fost excursiile la G.A.S. Dealul Ocnei și la punctul turistic Curmătura Strezii, sau vizitele la muzeul Bruckenthal și la monumentul lui Mihai Viteazul din orașul Sibiu, care au prilejuit însemnate momente de educație patriotică, adevărate lecții vii de istorie.

prof. ANA VINTILĂ
președinta Consiliului Organizației pionierilor din orașul Sibiu

(Continuare în pag. 3-a)

PROIECTUL DE LEGE
privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare

În Republica Socialistă România oamenii muncii au dreptul la asigurarea materială în caz de bătrînețe sau în cazul pierderii capacității de muncă, drept garantat de Constituție.

Dezvoltarea permanentă și în ritm susținut a economiei naționale și, pe această bază, sporirea an de an a venitului național, fac posibilă ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii — scopul fundamental al politicii Partidului Comunist Român.

Consecvent acestei politici, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a hotărît și creșterea veniturilor tuturor pensionarilor, hotărîre care face necesară îmbunătățirea actualului sistem de pensionare.

Regimul de pensionare îmbunătățit va constitui unul din elementele însemnate ale sistemului general de cointeresare materială, un factor stimulativ în producția bunurilor materiale și spirituale ale societății noastre, asigurînd angajaților perspectiva obținerii la pensionare a unor venituri corespunzătoare, pe măsura contribuției aduse la dezvoltarea și propășirea patriei.

În acest scop, Marea Adunare Națională hotărăște :

TITLUL I

PENSII DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. Au drept la pensie de asigurări sociale de stat :

a) angajații ;

b) cei care au devenit invalizi în timpul și din cauza îndeplinirii obligațiilor militare ori sarcinilor de stat sau obștești ;

c) studenții și elevii deveniți invalizi în timpul și din cauza efectuării practicii profesionale ;

d) urmașii celor prevăzuți mai sus.

Art. 2. Categoriile de pensii sînt :

a) pentru limită de vîrstă ;

b) de invaliditate ;

c) de urmași.

Art. 3. Pensionarii, precum și membrii lor de familie au drept la asistență medicală, medicamente, materiale sanitare, asistență socială, ajutoare și beneficiază de alte drepturi, în conformitate cu normele legale în vigoare.

Art. 4. Fondurile necesare plății pensiilor, a ajutorului social și a celorlalte drepturi cuvenite pensionarilor și membrilor lor de familie se realizează din contribuțiile întreprinderilor, instituțiilor, altor organizații și ale persoanelor fizice, precum și din sumele alocate în acest scop din bugetul de stat, fără nici o reținere din salariu.

Art. 5. Pentru stabilirea cuantumului pensiei se iau în considerare, după felul pensiei, următoarele elemente :

a) vechimea în muncă ;

b) continuitatea în muncă;

c) salariul tarifar de încadrare ;

d) gradul de invaliditate și cauza care a provocat invaliditatea ;

e) condițiile de la locul de muncă.

Art. 6 (1). Locurile de muncă, după condițiile în care s-a desfășurat activitatea, se împart în trei grupe în raport cu influența factorilor nocivi și cu intensitatea acestora :

Grupa I de muncă, în care se încadrează locurile de muncă cu condiții foarte grele sau foarte vătămătoare ;

Grupa II de muncă, în care se încadrează locurile de muncă cu condiții grele sau vătămătoare ;

Grupa III de muncă, în care se încadrează celelalte locuri de muncă.

(2) Stabilirea locurilor de muncă care se încadrează în grupele I și II de muncă se face pe baza criteriilor prevăzute prin Hotărîre a Consiliului de Miniștri.

(3) Pentru fiecare an efectiv lucrat în locurile de muncă încadrate în grupele I și II, se acordă următoarele sporuri de vechime în muncă :

a) 6 luni pentru cei care au lucrat în locurile de muncă din grupa I ;

b) 3 luni pentru cei care au lucrat în locurile de muncă din grupa a II-a.

(2) Vîrsta de pensionare se reduce numai cu ani întregi, fără a putea fi mai mică de 52 ani pentru bărbați și 50 ani pentru femei.

Art. 9. Vîrstele de pensionare, prevăzute la art. 7, alin. 2, art. 8 și art. 9, pentru femei, se reduc cu :

— un an pentru cele care au născut 4 copii și i-au crescut pînă la vîrsta de 10 ani ;

— doi ani pentru cele care au născut 5 copii sau mai mulți și

(Continuare în pag. a II-a)

CAPITOLUL II

Pensia pentru limită de vîrstă

Art. 7. (1). — Pensia pentru limită de vîrstă se acordă la cererea angajatului sau a unității.

(2) Angajații care au lucrat în locuri de muncă încadrate în grupa a III-a au drept la pensie integrală pentru limită de vîrstă, după cum urmează :

a) bărbații, care au împlinit vîrsta de 62 ani și au cel puțin 25 ani vechime în muncă ;

b) femeile, care au împlinit vîrsta de 57 ani și au cel puțin 20 ani vechime în muncă.

(3) Profesorii și conferențiarii din învățămîntul superior, precum și lucrătorii cu funcții asimilate acestora din cercetarea științifică, pot fi propuși la pensie de către unități numai după împlinirea vîrstelor de 65 ani, bărbații, și 60 ani, femeile, iar la cerere la 62 ani bărbații și 57 ani femeile.

Art. 8. (1). Pentru angajații care au lucrat în locuri de muncă încadrate în grupele I și II și au vechimea în muncă prevăzută la art. 7 alin. 2, vîrsta de pensionare se reduce cu cîte :

— 6 luni pentru fiecare an efectiv lucrat în locurile de muncă din grupa I ;

— 3 luni pentru fiecare an efectiv lucrat în locurile de muncă din

Ani senini la bătrînețe

Hotărîrea C. C. al P.C.R. și proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare — nouă dovadă a grijii nețărmurite pe care o arată partidul și statul socialist omului — ne-a umplut inimile de bucurie. La foarte scurt timp după măsurile privind sprijinirea și consolidarea familiei și îmbunătățirea ocrotirii mamei și a copilului, ele se înscriu ca un act de înalt umanism al orînduirii noastre socialiste.

După pensionare am continuat să desfășor o intensă activitate obștească. Ca deputată în Sfatul popular raional 1 Mai, ca președintă a Comisiei permanente pentru cultură și artă din raion sau ca membră a Comitetului raional al femeilor vin zilnic în contact cu cele mai diferite categorii de oameni ai muncii — tineri și vîrstnici — și pot să-mi dau seama de largul ecou pe care l-au avut aceste măsuri în marea masă a populației. Nouă, pensionarilor, ele ne-au întărit sentimentul că sîntem permanent în atenția societății, ne-au dat o mai mare încredere în activitatea pe care o desfășurăm, o siguranță a zilei de mîine. Creșterea producției materiale și a venitului național — urmare a politicii înțelepte duse de partid — au permis ca majorarea pensiilor de toate categoriile pentru pensionarii existenți la 31 decembrie 1966 să fie în medie cu 26 la sută. Nimic nu poate fi mai grăitor pentru a arăta grija statului față de cei care, după o activitate îndelungată și rodnică, merită să se bucure de o bătrînețe tihnită și îndestulată.

VALENTINA GEORGESCU
profesoară pensionară
— București

La fel ca în toate familiile din țara noastră, hotărîrea partidului cu privire la noua lege a pensiilor a stîrnit un viu interes și în familia noastră. Și eu, și soția mea sîntem învățători. De aproape 30 de ani trăim și muncim în aceeași comună, în aceeași școală. Am fost martori la toate marile transformări ale satului și am participat din plin la ele. Avem în spate ani de muncă modestă, dar închinată unor nobile idealuri. Cum să nu fim bucuroși acum, cînd vedem că toată această străduință a noastră va fi răsplătită așa cum se cuvine ?

Soția mea care s-a pensionat de cîtva timp, se va bucura de o majorare consistentă a pensiei. Eu mai am cîțiva ani pînă la pensionare. Socotesc normal ca și la vîrsta aceasta să continui să-mi perfecționez pregătirea. De curînd am trecut examenul pentru gradul II și pregătirea mea profesională nu se va opri aici. Am spus toate aceste lucruri pentru că am citit cu atenție proiectul de lege și am reținut faptul că partidul și statul nostru prevăd pensii sporite pentru cei care desfășoară o îndelungată activitate în același loc de muncă, ca și pentru cei care au o calificare ridicată. Mă bucură mult, de asemenea, faptul că, după ce îmi voi încheia activitatea, venitul meu va spori datorită pensiei suplimentare care se va institui prin contribuția de 2 la sută a salariaților.

După ani îndelungați de activitate, fiecare va primi răsplata binemeritată a unei munci rodnice.

GHEORGHE CONSTANTIN
învățător, Școala generală
din comuna Cornești, raionul Ploiești

În ansamblul măsurilor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, majorarea pensiilor și introducerea noului sistem de pensionare reprezintă un act de o deosebită importanță pentru noi toți. Pe lîngă faptul că ne asigură o bătrînețe fără griji, el are o deosebită semnificație socială. Societatea socialistă acordă o mare prețuire vîrstei înțelepciunii, vîrstei la care s-a acumulat o bogată experiență de muncă și viață.

Cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei naționale pe de o parte, crearea unor condiții tot mai bune de trai și de muncă pe de altă parte, au făcut posibilă prelungirea cu doi ani a vîrstei pentru acordarea pensiei. În mod special, noul proiect de lege prevede, pentru profesorii și conferențiarii din învățămîntul superior, ca și pentru lucrătorii cu funcții asimilate din institutele de cercetări științifice, creșterea limitei de pensionare cu cinci ani. Și într-un caz și în altul, ei vor putea fi menținuți în activitate atît timp cît își vor păstra capacitatea de muncă, iar unitățile vor avea nevoie de serviciile lor. Consider această măsură foarte înțeleaptă. Personal cunosc numeroase cadre didactice care, trecute de vîrsta stabilită anterior pentru pensionare, dăruiesc cu toată dragostea bogata lor experiență formării tinerei generații. Mulți din ei desfășoară și o valoroasă activitate de cercetare științifică, de elaborare a unor manuale și cărți didactice, de îndrumare a tinerelor cadre didactice.

Pentru toți, grija pe care le-o arată partidul și statul socialist înseamnă un nou și însemnat imbold în muncă.

ILIE POPESCU TEIUȘAN
profesor emerit

PROIECTUL DE LEGE PRIVIND ACORDAREA PENSIILOR DE ASIGURĂRI SOCIALE DE STAT ŞI A PENSIEI SUPLIMENTARE

(Urmare din pag. I)

i-au crescut pînă la vîrsta de 10 ani.

Pensionarea la limitele de vîrstă astfel reduse se face numai la cererea angajatei.

Art. 10. Angajaţii fără capacitate vizuală au drept la pensie integrală pentru limită de vîrstă, dacă au împlinit vîrsta de 50 ani şi au cel puţin 15 ani vechime în muncă.

Art. 11. Personalul navigant profesionist din aeronautica civilă şi unele categorii de personal artistic din instituţiile de artă se pensionează în condiţiile stabilite prin Hotărîre a Consiliului de Miniştri.

Art 12. (1). Pensia integrală pentru limită de vîrstă se stabileşte în procente din salariul tarifar, la împlinirea vechimii minime, după cum urmează :

Salariul tarifar	Pentru locurile de muncă cu condiţii foarte grele sau foarte vătămătoare (grupa I)		Pentru locurile de muncă cu condiţii grele sau vătămătoare (grupa a II-a)		Pentru celelalte locuri de muncă (grupa a III-a)	
	Pensia în procente din salariul tarifar	Cuantumul minim al pensiei (lei)	Pensia în procente din salariul tarifar	Cuantumul minim al pensiei (lei)	Pensia în procente din salariul tarifar	Cuantumul minim al pensiei (lei)
pînă la 800	100	—	95	—	90	—
de la 801—900	95	800	90	760	85	720
de la 901—1 200	90	855	85	810	80	765
de la 1 201—1 600	85	1 080	80	1 020	75	960
de la 1 601—2 000	80	1 360	75	1 280	70	1 200
de la 2 001—2 800	75	1 600	70	1 500	65	1 400
peste 2 800	70	2 100	65	1 960	60	1 820

(2). Pentru cei care au lucrat în locuri de muncă încadrate în grupele I şi II, procentele de mai sus se aplică dacă angajaţii au lucrat efectiv, în acele locuri, 20 ani.

(3). Dacă angajaţii din grupele I şi II de muncă au o vechime mai mică de 20 ani în grupa respectivă, pensia se va calcula prin aplicarea procentelor de la grupa a III-a de muncă, acordîndu-se următoarele sporuri procentuale, proporţional cu anii munciţi în grupa I şi a II-a :

— 0,5 la sută din salariul tarifar pentru fiecare an lucrat efectiv în locuri de muncă încadrate în grupa I ;

— 0,25 la sută din salariul tarifar pentru fiecare an lucrat efectiv în locuri de muncă încadrate în grupa a II-a.

(4). Pentru fiecare an lucrat în plus peste vechimea minimă necesară obţinerii pensiei integrale pentru limită de vîrstă se acordă un procent suplimentar de 1 la sută aplicat la salariul tarifar.

Art. 13. Angajaţii care, în ultima perioadă a activităţii lor, înainte de pensionare, au continuitate îndelungată în muncă în aceeaşi unitate, beneficiază de un spor la pensiile stabilite potrivit art. 12, în următoarele procente :

a) 4 la sută pentru cei care au o continuitate în muncă de 10—15 ani ;

b) 7 la sută pentru cei care au o continuitate în muncă de 15—20 ani ;

c) 10 la sută pentru cei care au o continuitate în muncă de peste 20 ani.

Art. 14. (1) Pensia angajaţilor care, pînă la împlinirea vîrstei de pensionare, au întreruperi nejustificate în activitatea lor, se reduce după cum urmează :

a) cu 0,5 la sută pentru fiecare an de vechime anterior întreruperilor de 5—10 ani consecutivi;

b) cu 1 la sută pentru fiecare an de vechime anterior întreruperilor mai mari de 10 ani consecutiv.

(2) Se consideră justificate întreruperile în activitate pe timpul cît o persoană :

a) a fost în incapacitate totală sau parţială de muncă ;

b) a primit pensie sau ajutor social ;

c) a urmat cursurile unei forme de învăţămînt de orice grad ;

d) a desfăşurat o activitate remunerată sub orice formă dar care, potrivit legii, nu se ia în considerare ca vechime în muncă pentru acordarea pensiei ;

e) îngrijeşte unul sau mai mulţi copii în vîrstă de pînă la 10 ani sau de membrii de familie invalizi de gradul I sau II.

(3) Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale împreună cu Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă şi Salarii şi cu acordul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor vor putea stabili şi alte situaţii în care întreruperile în activitate sînt considerate justificate.

Art. 15. (1) Angajaţii care nu îndeplinesc condiţiile de vechime prevăzute pentru obţinerea pensiei integrale pentru limită de vîrstă au drept la pensie, la împlinirea vîrstelor prevăzute de lege, dacă au cel puţin 10 ani vechime în muncă.

(2) Pensia se calculează proporţional cu numărul anilor de muncă.

CAPITOLUL III

Pensia de invaliditate

Art. 16. (1) Au drept la pensie de invaliditate cei care au pierdut total sau parţial capacitatea de muncă.

(2) Pensia de invaliditate se acordă la cererea celui îndreptăţit, a tutorelui sau a curatorului său.

(3) Invalidităţile care dau drept la pensie sînt de trei grade, în raport cu incapacitatea de muncă şi anume :

a) invaliditatea de gradul I, caracterizată prin pierderea totală a capacităţii de muncă şi nevoia de îngrijire şi supraveghere a invalidului de către altă persoană ;

b) invaliditatea de gradul II, caracterizată prin pierderea totală a capacităţii de muncă, cu posibilitatea invalidului de a se servi fără ajutorul altei persoane ;

c) invaliditatea de gradul III, caracterizată prin pierderea parţială a capacităţii de muncă.

Art. 17. După cauzele care provoacă invaliditatea, pensia de invaliditate este de două feluri :

a) pensia de invaliditate cauzată de accident de muncă sau boală profesională ;

b) pensia de invaliditate cauzată de accident în afară de muncă sau boală obişnuită.

Art. 18. Pensia de invaliditate cauzată de accident de muncă sau boală profesională se acordă fără a se cere îndeplinirea vreunei condiţii de vechime în muncă :

a) angajaţilor ;

b) celor care îndeplinesc obligaţii militare ;

c) studenţilor şi elevilor care fac practică profesională ;

d) celor care îndeplinesc sarcini de stat sau obşteşti.

Art. 19. (1) Prin accident de muncă se înţelege vătămarea violentă a organismului, precum şi intoxicaţia acută profesională, care provoacă invaliditate ori deces, survenite în timpul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu, obşteşti sau practicii profesionale.

(2) Accidentul survenit în timpul deplasării de la domiciliu spre locul de muncă şi de la locul de muncă spre domiciliu se asimilează, în sensul prezentei legi, cu accidentul de muncă, dacă s-a produs în perioada necesară pentru deplasare.

(3) Se asimilează, de asemenea, cu accidentul de muncă, în ce priveşte dreptul la pensie, accidentul survenit în timpul şi din cauza îndeplinirii obligaţiilor militare.

(4) Prevederile alin 2 se aplică, în mod corespunzător, şi celor care îndeplinesc obligaţii militare, îndatoriri obşteşti sau efectuează practica profesională.

Art. 20. (1) Se consideră boli profesionale acelea care sînt cauzate de condiţiile în care s-au desfăşurat anumite munci.

(2) Bolile profesionale se stabilesc prin Hotărîre a Consiliului de Miniştri.

Art. 21. Pensia se acordă şi în cazul în care invaliditatea s-a ivit ulterior accidentului de muncă sau îmbolnăvirii profesionale, dacă se constată că invaliditatea este consecinţa accidentului de muncă sau a bolii profesionale.

Art. 22. Cuantumul pensiei de invaliditate cauzată de accident de muncă sau boală profesională se stabileşte în procente din salariul tarifar, în raport cu gradul de invaliditate şi grupa de muncă, astfel :

a) pentru gradul I de invaliditate :

GRUPA I—II DE MUNCĂ

Salariul tarifar	Pensia în procente din salariul tarifar	Cuantumul minim al pensiei (lei)
pînă la 1 000 lei	100	—
de la 1 001—1 100 lei	95	1 000
de la 1 101—1 200 lei	90	1 045
de la 1 201—1 600 lei	85	1 080
de la 1 601—2 000 lei	80	1 360
de la 2 001—2 800 lei	75	1 600
peste 2 800 lei	70	2 100

GRUPA III DE MUNCĂ

Salariul tarifar	Pensia în procente din salariul tarifar	Cuantumul minim al pensiei (lei)
pînă la 800 lei	100	—
de la 801 — 900 lei	95	800
de la 901 — 1 000 lei	90	855
de la 1 001 — 1 100 lei	85	900
de la 1 101 — 1 200 lei	80	935
de la 1 201 — 1 600 lei	75	960
de la 1 601 — 2 000 lei	70	1 200
de la 2 001 — 2 800 lei	65	1 400
peste 2 800 lei	60	1 820

b) pentru gradul II de invaliditate, cuantumul pensiei este de 85 la sută din pensia stabilită pentru gradul I ;

c) pentru gradul III de invaliditate, cuantumul pensiei este de 55 la sută din pensia stabilită pentru gradul I.

Art. 23. Pensia de invaliditate cauzată de accident în afară de muncă sau boală obişnuită se acordă :

a) angajaţilor ;

Vîrsta la data ivirii invalidităţii	Vechimea minimă în muncă (ani)
pînă la 20 ani	1
de la 20 ani — 22 ani	2
de la 22 ani — 25 ani	3
de la 25 ani — 30 ani	6
de la 30 ani — 35 ani	9
de la 35 ani — 40 ani	12
de la 40 ani — 45 ani	14
de la 45 ani — 50 ani	16
de la 50 ani — 55 ani	18
de la 55 ani — 62 ani	20
peste 62 ani	22

(2) Pensia se acordă numai dacă invaliditatea a survenit în timpul activităţii salariate sau îndeplinirii obligaţiilor militare, precum şi în termen de 90 zile de la încetarea activităţii salariate sau a obligaţiilor militare, în acest din urmă caz, numai dacă cei în cauză au avut calitatea de angajat înainte de îndeplinirea obligaţiilor militare.

(3) Pensia se acordă şi în cazul cînd invaliditatea s-a ivit în termen de un an de la încetarea activităţii salariate sau a obligaţiilor militare — pentru cei care au avut mai înainte calitatea de angajat — dacă invaliditatea este o consecinţă a unei boli contractate ori a unui accident survenit în timpul activităţii salariate sau a îndeplinirii obligaţiilor militare.

Art. 24. (1) Pensia de invaliditate cauzată de accident în afară de muncă sau boală obişnuită se acordă celor care îndeplinesc obligaţii militare indiferent de vechimea în muncă, iar angajaţilor dacă au, la data ivirii invalidităţii, vechimea în muncă în raport de vîrsta arătată în tabelul de mai jos :

Salariul tarifar	Pensia în procente de bază din salariul tarifar	Cuantumul minim al pensiei la procentul de bază (lei)
pînă la 800 lei	65	—
de la 801 — 900 lei	60	520
de la 901 — 1 200 lei	55	540
de la 1 201 — 1 600 lei	50	660
de la 1 601 — 2 000 lei	45	800
de la 2 001 — 2 800 lei	40	900
peste 2 800 lei	35	1 120

Pentru fiecare an de vechime în muncă se acordă un procent suplimentar de 1 la sută din salariul tarifar ;

b) pentru gradul II de invaliditate, cuantumul pensiei este de 85 la sută din pensia de invaliditate de gradul I ;

c) pentru gradul III de invaliditate, cuantumul pensiei este de 55 la sută din pensia de invaliditate de gradul I.

Art. 26. (1) Au drept la pensie de invaliditate cauzată de accident în afară de muncă sau boală obişnuită şi cei care au o vechime mai mică decît aceea prevăzută la art. 24, dar nu mai puţin de 1/2 din această vechime.

(2) Pensia se calculează conform art. 25 ; din cuantumul astfel stabilit se acordă pensia corespunzătoare vechimii avute în raport cu aceea cerută de art. 24.

Art. 27. (1) Pensionarii de invaliditate de gradul I au dreptul, în afară de pensie, la o indemnizaţie pentru îngrijire de :

— 300 lei lunar, pentru cei a căror invaliditate a fost cauzată de accident de muncă sau boală profesională ;

— 200 lei lunar, pentru cei a căror invaliditate a fost cauzată de accident în afară de muncă sau boală obişnuită.

(2) De indemnizaţiile prevăzute la aliniatul precedent beneficiază şi cei care, avînd o invaliditate de gradul I, primesc cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă.

Art. 28. (1) Pensionarii de invaliditate sînt supuşi revizuirii medicale periodice, în ceea ce priveşte capacitatea lor de muncă, cu excepţia celor care :

a) prezintă invaliditaţi ireversibile ;

b) au împlinit vîrsta de 57 ani, bărbaţii, şi 52 ani, femeile, în afară de invalizii de gradul III, cărora li s-a asigurat încadrarea în muncă şi care rămîn supuşi revizuirii medicale pînă la împlinirea vîrstei de 62 ani, bărbaţii, şi 57 ani, femeile ;

c) au împlinit vîrsta cerută pentru acordarea pensiei pentru limită de vîrstă, dacă pensionarea acestora se face la vîrste mai mici decît 62 ani, respectiv 57 ani.

(2) Pensionarii de invaliditate pot cere revizuirea medicală ori de cîte ori starea sănătăţii lor s-a îmbunătăţit sau s-a agravat.

Art. 29. (1) Invalizii de gradul I şi II, care au vechimea în muncă necesară pentru obţinerea pensiei pentru limită de vîrstă, au dreptul la cuantumul acesteia, chiar dacă nu au împlinit vîrsta cerută pentru obţinerea unei asemenea pensii.

(2) Invalizii de gradul III, nerevizuibili, care au vechimea în muncă de cel puţin 25 ani, bărbaţii, şi 20 ani, femeile, au, de asemenea, dreptul la cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă, chiar dacă nu au împlinit vîrsta cerută pentru obţinerea acestei pensii.

(3) De dispoziţiile alin. 1 şi 2 beneficiază atît cei care au calitatea de pensionari de invaliditate, cît şi cei care solicită înscrierea la pensie.

(4) Pensionarii de invaliditate, care primesc cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă, rămîn supuşi revizuirii medicale, cu excepţia celor prevăzuţi la art. 28, alin. 1.

(5) Cuantumul pensiei pentru limită de vîrstă se acordă, din oficiu, ori de cîte ori acesta este mai avantajos.

CAPITOLUL IV

Pensia de urmaş

Art. 30. (1) Au drept la pensie de urmaş membrii de familie şi anume : copiii, soţia, soţul, părinţii, fraţii şi surorile care se aflau în întreţinerea celui decedat.

(2) Membrii de familie au drept la pensie de urmaş numai dacă cel decedat era pensionar sau dacă, la data decesului, îndeplinea condiţiile pentru obţinerea unei pensii.

(3) Dacă cel decedat nu era pensionar, dar îndeplinea condiţiile de vechime în muncă prevăzute pentru acordarea pensiei integrale pentru limită de vîrstă, membrii de familie au drept la pensie de urmaş, indiferent de data cînd a survenit decesul susţinătorului.

(4) Pensia de urmaş se acordă la cererea celui îndreptăţit, a părintelui, tutorelui sau curatorului său.

Art. 31. (1) Au drept la pensie de urmaş, copiii :

a) pînă la vîrsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, fără a depăşi vîrsta de 25 ani ;

b) dacă s-au aflat în stare de invaliditate de orice grad, înainte de împlinirea vîrstelor arătate la lit. a, pe toată durata invalidităţii.

(2) În cazul decesului unuia dintre părinţi, copiii au drept la pensie de urmaş, chiar dacă părintele rămas în viaţă se află în muncă.

(3) Copiii se consideră că se aflau în întreţinerea celui decedat prin simpla lor calitate de copii.

Art. 32. (1) Are drept la pensie de urmaş, soţia sau soţul :

a) dacă a împlinit vîrsta de 57 ani, soţia, şi 62 ani, soţul, pe tot timpul vieţii ;

b) dacă la data decesului unuia dintre soţi, soţul supravieţuitor are unul sau mai mulţi copii, pînă cînd copiii împlinesc vîrsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, fără a depăşi vîrsta de 25 ani, ori pînă la căsătoria sau decesul lor înainte de împlinirea acestor vîrste ;

c) dacă se află în stare de invaliditate, de orice grad, pe toată durata invalidităţii.

(2) De asemenea, soţia are drept la pensie de urmaş, pe tot timpul vieţii, dacă :

a) a împlinit vîrsta de 50 ani şi a născut, pînă la data decesului susţinătorului, 5 sau mai mulţi copii ;

b) a împlinit vîrsta de 50 ani şi are cel puţin 20 de ani de căsătorie cu soţul decedat ; dacă are între 15—20 ani de căsătorie, are drept la pensie la împlinirea aceleiaşi vîrste, însă pensia se calculează proporţional cu anii de căsătorie.

(3) Soţia sau soţul se consideră, în înţelesul prezentei legi, că se afla în întreţinerea susţinătorului decedat dacă la data cererii de pensie nu este în muncă sau nu exercită o profesie ori o meserie pe cont propriu.

(4) Soţia sau soţul care nu îndeplineşte condiţiile prevăzute în aliniatele 1 şi 2 are drept la pensie de urmaş pînă la încadrarea în muncă, dar nu mai mult de 6 luni de la decesul susţinătorului.

Art. 33. (1) Are drept la pensie de urmaş, părintele :

a) dacă a împlinit vîrsta de 62 ani, tatăl, sau 57 ani, mama, pe tot timpul vieţii ;

b) dacă a devenit invalid de orice grad, pe toată durata invalidităţii.

(2) Părinţii se consideră, în înţelesul prezentei legi, că se aflau în întreţinerea fiului sau fiicei numai dacă, la data cererii, nu sînt încadraţi în muncă sau nu exercită o profesie ori o meserie pe cont propriu.

Art. 34. (1) Au drept la pensie de urmaş, fraţii şi surorile :

a) pînă la vîrsta de 16 ani sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, fără a depăşi vîrsta de 25 ani ;

b) dacă au devenit invalizi de orice grad înainte de împlinirea vîrstelor arătate la lit. a, pe toată durata invalidităţii.

(2) Fraţii şi surorile se consideră că se aflau în întreţinerea celui decedat dacă la data cererii de pensie sînt orfani de ambii părinţi. În cazul că au părinţi în viaţă, pensia se acordă numai dacă aceştia nu primesc pensie, nu sînt încadraţi în muncă sau nu exercită o profesie ori o meserie pe cont propriu.

Art. 35. (1) În cazul cînd soţia sau soţul supravieţuitor ori unul din părinţii decedatului nu îndeplinesc condiţiile prevăzute de art. 32 sau 33, beneficiază de pensie de urmaşi, pe tot timpul cît nu sînt încadraţi în muncă sau nu exercită o profesie ori o meserie pe cont propriu, dacă vreuna din aceste persoane îngrijeşte unul sau mai mulţi copii, fraţi sau surori ai decedatului, care nu au împlinit vîrsta de 16 ani, pînă la împlinirea acestei vîrste ori pînă la căsătoria sau decesul lor, intervenite înainte de împlinirea vîrstei menţionate mai sus.

(2) Prevederile alin. 1 se aplică soţului supravieţuitor numai în cazul în care acesta îngrijeşte unul sau mai mulţi copii din altă căsătorie ori fraţi sau surori ai soţului decedat.

Art. 36. (1) Cuantumul pensiei de urmaş se stabileşte luîndu-se ca bază de calcul :

a) pensia susţinătorului decedat, dacă era pensionar. În cazul cînd cel decedat era pensionar de invaliditate de gradul II sau III, se va lua ca bază de calcul pensia de invaliditate de gradul I, diferenţiată după cauza care a determinat înscrierea la pensie a susţinătorului decedat ;

b) pensia pentru limită de vîrstă ce s-ar fi cuvenit susţinătorului decedat ;

c) pensia corespunzătoare gradului I de invaliditate ce s-ar fi cuvenit celui decedat, diferenţiată după cauza care a provocat decesul.

(2) În cazul cînd celui decedat i s-ar fi cuvenit o altă pensie, într-un cuantum mai mare, se va lua ca bază de calcul această pensie, din oficiu.

(3) Pentru stabilirea pensiei de urmaş cuvenită copiilor orfani de ambii părinţi se vor lua ca bază de calcul pensiile cumulate ce se cuvin părinţilor decedaţi. În acest caz se vor lua în considerare pensiile cele mai avantajoase ce s-ar fi cuvenit părinţilor, după normele prevăzute la alin. 1 şi 2.

(4) Asupra bazei de calcul se aplică unul din următoarele procente :

Procente	Numărul urmaşilor cu drept la pensie
100	pentru 3 sau mai mulţi
75	pentru 2
50	pentru 1

CAPITOLUL V

Ajutorul social

Art. 37. (1) Angajaţii care nu îndeplinesc condiţiile pentru obţinerea unei pensii şi sînt lipsiţi de mijloace proprii de existenţă, au drept la ajutor social, ce se plăteşte din fondul de asigurări sociale de stat, dacă se încadrează în una din următoarele situaţii :

a) sînt în vîrstă de 62 ani, bărbaţii, şi 57 ani, femeile, şi au o vechime în muncă de cel puţin 5 ani ;

b) sînt invalizi de orice grad, în urma unei boli obişnuite sau a unui accident în afară de muncă, şi au cel puţin 1/4 din vechimea prevăzută la art. 24, necesară pentru acordarea pensiei de invaliditate.

(2) Prin mijloace proprii de existenţă se înţelege realizarea unor venituri lunare, egale cu cuantumul ajutorului social pentru categoria respectivă, sau mai mari.

Art. 38. Cei care primesc ajutor social, precum şi membrii lor de familie beneficiază de drepturile prevăzute de art. 3.

Art. 39. Prin Hotărîre a Consiliului de Miniştri se va stabili cuantumul ajutorului social şi se vor putea acorda asemenea ajutoare şi altor persoane sau categorii de persoane.

CAPITOLUL VI

Vechimea în muncă

Art. 40. (1). Vechime în muncă se consideră perioada cît o persoană a activat în calitate de angajat, indiferent de durata contractului de muncă şi de modul de remunerare a muncii, precum şi alte perioade ce se stabilesc prin Hotărîre a Consiliului de Miniştri.

(2) Pentru angajaţii care prestează muncă mai puţin de o normă întreagă se consideră vechime în muncă timpul lucrat, proporţional cu norma întreagă.

(3) Pentru cei care lucrează mai mult de o normă se consideră vechime în muncă timpul corespunzător unei norme întregi.

Art. 41. (1). Timpul lucrat în străinătate de un cetăţean străin se consideră vechime în muncă numai pe baza convenţiilor încheiate între Republica Socialistă România şi statul respectiv, în condiţiile stabilite de aceste convenţii.

(2) Convenţiile referitoare la problemele de prevederi sociale, încheiate de statul român cu alte state, vor fi aplicate în mod corespunzător de toate sectoarele de activitate care au case proprii de asigurări şi pensii.

CAPITOLUL VII

Continuitatea în muncă în aceeaşi unitate

Art. 42. (1) Prin continuitate în muncă se înţelege prestarea neîntreruptă a activităţii în cadrul aceleiaşi unităţi.

(2) De asemenea, se consideră că există aceeaşi continuitate, în sensul prezentei legi, şi în cazul în care angajatul a fost transferat în interesul serviciului, în altă unitate, precum şi în situaţiile în care angajatul :

a) a îndeplinit obligaţii militare ;

b) a fost trimis să urmeze o şcoală în scopul pregătirii profesionale sau politice ;

c) a îndeplinit o funcţie eligibilă ;

d) a fost în incapacitate temporară de muncă ;

e) a încetat activitatea în urma desfacerii contractului său de muncă, dacă aceasta a avut loc pentru motive ce nu îi sînt imputabile.

(3) Pentru a beneficia de prevederile alin. 2 lit. a—e inclusiv, angajatul trebuie să se reîncadreze în muncă în termen de cel mult 90 zile de la data încetării acestor situaţii.

CAPITOLUL VIII

Salariul tarifar

Art. 43. (1). Salariul tarifar care se ia ca bază de calcul la stabilirea pensiei este media salariilor tarifare lunare din 5 ani lucraţi consecutiv, la alegerea angajatului, din ultimii 10 ani socotiţi de la încetarea activităţii salariate.

(2) Dacă în ultimii 10 ani angajatul a lucrat mai puţin de 5 ani, baza de calcul a pensiei este media salariilor tarifare lunare din perioada în care a lucrat.

(3) Salariile tarifare de încadrare, care se iau ca bază de calcul pentru stabilirea mediei salariilor tarifare lunare, celor care au încetat activitatea după 1 august 1959, sînt cele în vigoare la data cererii de pensionare.

(4) Pentru cei care au încetat activitatea înainte de 1 august 1959, salariul pe baza căruia se calculează pensia este cel folosit la recalcularea pensiilor conform Decretului nr. 292/1959.

Art. 44. (1). Media salariilor tarifare lunare, care se ia în considerare la calcularea pensiei, se stabileşte pe baza :

a) salariului tarifar lunar de încadrare pentru cei retribuiţi cu luna ;

b) salariului tarifar de încadrare, corespunzător la 204 ore, pentru cei retribuiţi cu ora ;

c) salariului tarifar de calcul pentru cei retribuiţi cu cotă procentuală ;

d) salariului la care s-a plătit contribuţia de asigurări sociale pentru cei angajaţi la persoane fizice.

(2) Pentru angajaţii care cumulează două funcţii, la stabilirea mediei salariilor tarifare lunare se ia în considerare salariul tarifar al funcţiei de bază, iar pentru cei care sînt încadraţi în posturi cu o jumătate de normă, salariul tarifar de încadrare corespunzător normei întregi.

CAPITOLUL IX

Stabilirea pensiilor şi ajutoarelor sociale

Art. 45. (1). Stabilirea pensiei şi ajutorului social se face prin decizii date de către organele de prevederi sociale raionale, orăşeneşti sau de raion oraşenesc.

(2) Împotriva deciziilor date de organele prevăzute la alin. 1 se poate face contestaţie în termen de 60 zile de la comunicarea acesteia, la comisiile de contestaţie de pe lîngă organele de prevederi sociale regionale, respectiv al oraşului Bucureşti.

(3) Deciziile comisiilor de contestaţii sînt definitive.

Art. 46. Deciziile comisiilor de contestaţii pot fi revizuite de către acestea ori de cîte ori se constată erori.

Art. 47. (1). Comisiile de contestaţii se numesc prin decizie a comitetului executiv al sfatului popular regional, respectiv al oraşului Bucureşti şi vor avea următoarea componenţă :

— un judecător al tribunalului regional, respectiv al tribunalului oraşului Bucureşti, ca preşedinte ;

— şeful organului regional de prevederi sociale, respectiv al oraşului Bucureşti, ca membru ;

— un delegat sindical desemnat de către organul sindical regional, respectiv al oraşului Bucureşti, ca membru.

(2) Preşedintele şi membrii comisiei vor avea cîte un supleant, numit în aceleaşi condiţii.

Art. 48. (1). În cazul cînd o persoană a lucrat în mai multe sectoare de activitate care au case proprii de asigurări şi pensii, i se va stabili pensie sau ajutor social pentru limită de vîrstă în cadrul asigurărilor sociale de stat, luîndu-i-se în considerare perioadele cît a lucrat în aceste sectoare, numai dacă mai mult de jumătate din vechimea în muncă pe care o are a lucrat ca angajat. Perioadele de timp cît a lucrat în alte sectoare de activitate se iau în considerare dacă ele se recunosc ca vechime în muncă pentru acordarea unui drept de pensie de către casele de asigurări şi pensii ale acelor sectoare.

(2) De asemenea, vechimea în muncă avută în calitate de angajat va fi luată în considerare de fiecare dintre casele de asigurări şi pensii ale sectoarelor de activitate respective.

(3) În cazul cînd nu este îndeplinită condiţia prevăzută la alin. 1 pentru stabilirea dreptului în cadrul asigurărilor sociale de stat şi cel în cauză optează pentru pensie în cadrul acestui sector, i se va putea stabili pensia numai pe baza vechimii avute ca angajat, fără a se lua în considerare şi activitatea prestată în alte sectoare.

(4) Pensia de invaliditate şi ajutorul social de invaliditate se acordă de casa de pensii a secto-

(Continuare în pag. a III-a)

(Urmare din pag. 2 II-a)

rului de activitate în care s-a produs invaliditatea.

(5) În cazul cînd părinții au lucrat în sectoare diferite, cu case proprii de asigurări și pensii, copiii orfani de ambii părinți vor primi pensie de urmaș, în condițiile legii, de la ambele case.

Art. 49. (1). Încadrarea în grade de invaliditate se face de către comisii de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă.

(2) Normele de organizare și funcționare a comisiilor prevăzute la alin. 1 se stabilesc de Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale cu acordul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor.

Art. 50. Pensia, ajutorul social și orice alte sume stabilite, cuvenite pensionarului sau beneficiarului de ajutor social, rămase neplătite, se prescriu în termen de 12 luni de la data cînd trebuiau să fie achitate.

Art. 51. (1) Sumele plătite în plus cu titlu de pensie, ajutor social sau alte drepturi aferente, se recuperează de la cei care le-au primit.

(2) În cazul în care sumele plătite în plus nu pot fi recuperate de la aceștia, angajații, care se fac vinovați de producerea daunei, vor fi ținuți răspunzători, potrivit dispozițiilor Codului Muncii.

(3) Recuperarea de la pensionarii sau beneficiarii de ajutor social a sumelor plătite în plus se face pe baza deciziei, date de organele de prevederi sociale, care constituie titlu executoriu. Decizia poate fi atacată în condițiile art. 45 și 46, contestația suspendînd executarea pînă la soluționarea ei definitivă.

(4) Dreptul de a se cere recuperarea sumelor plătite în plus pensionarilor și beneficiarilor de ajutor social se prescrie în termen de 12 luni de la data efectuării plății.

(5) În caz de deces al pensionarului sau beneficiarului de ajutor social, sumele rămase nerecuperate nu se mai urmăresc.

CAPITOLUL X

Transformarea și recalcularea pensiilor

Art. 52. (1) Pensia pentru limită de vîrstă a unui pensionar, care continuă activitatea și care devine invalid ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, poate fi transformată, la cererea pensionarului, în pensie de invaliditate cauzată de accident de muncă sau boală profesională.

(2) Pensionarii de invaliditate de orice grad pot cere transformarea pensiei de invaliditate în pensie pentru limită de vîrstă, dacă îndeplinesc condițiile de vechime în muncă și de vîrstă, prevăzute de lege, pentru acordarea unei pensii pentru limită de vîrstă.

Art. 53. (1). Pensionarul care rămîne sau se reîncadrează în muncă după pensionare are dreptul să i se recalculeze pensia, luîndu-se în considerare și timpul muncit după stabilirea inițială a pensiei.

(2) În cazul în care pensionarul își continuă activitatea în alt sector de muncă decît acela căruia îi aparține casa de asigurări și pensii care i-a stabilit pensia, recalcularea se face, în condițiile arătate la alin. 1, de către casa care îi plătește pensia.

Art. 54. În cazul cînd se schimbă gradul de invaliditate al unui pensionar cu pensie de invaliditate cauzată de un accident de muncă sau boală profesională, într-un grad de invaliditate mai mare, datorită unei boli obișnuite sau unui accident în afară de muncă, pensia se va recalcula la procentele corespunzătoare noului grad de invaliditate, pentru accident de muncă sau boală profesională.

CAPITOLUL XI

Suspendarea plății pensiei și ajutorului social și pierderea dreptului la pensie și ajutor social

Art. 55. (1) Plata pensiei se suspendă pe timpul cît pensionarul:

a) își stabilește domiciliul pe teritoriul altei țări;

b) execută o pedeapsă privativă de libertate;

c) lucrează în baza unui contract de muncă, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 59, 60 și 61.

(2) De asemenea, dacă soțul supraviețuitor s-a recăsătorit, plata pensiei se suspendă pe tot timpul cît durează noua căsătorie.

(3) Plata ajutorului social se suspendă în situațiile prevăzute la alin. 1 lit. a și b, precum și pe timpul în care beneficiarul realizează venituri de orice natură egale cu cuantumul ajutorului social pentru categoria respectivă sau mai mari.

(4) Membrii de familie ai pensionarilor aflați în situația prevăzută la alin. 1 lit. b, care îndeplinesc condițiile pentru a primi pensie de urmaș, au drept la pensia care li s-ar fi cuvenit în această calitate pe tot timpul suspendării plății drepturilor pensionarilor.

Art. 56. (1). În cazul prevăzut de art. 55 alin. 1 lit. b, dacă hotărîrea de condamnare a fost desființată și cel în cauză a fost achitat, se vor plăti sumele datorate pe întreaga durată a suspendării scăzîndu-se sumele plătite urmașilor.

(2) În caz de executare a pedepsei sau de grațiere ori de amnistiere a faptei pentru care pensionarul sau beneficiarul de ajutor social a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate și care a condus la suspendarea plății dreptului, plata se reia cu începere din prima zi a lunii următoare aceleia în care pensionarul sau beneficiarul de ajutor social a fost eliberat.

(3) Cînd încetează celelalte cauze de suspendare, plata pensiei sau a ajutorului social se reia cu începere din prima zi a lunii următoare aceleia în care a intervenit încetarea cauzei de suspendare.

Art. 57. Organele de urmărire penală, organele procuraturii și instanțele judecătorești au obligația ca, în termen de 15 zile de la data arestării pensionarului sau beneficiarului de ajutor social în baza unei hotărîri de condamnare rămase definitivă, să comunice această situație, în scris, organului de prevederi sociale respectiv, în vederea suspendării plății pensiei sau ajutorului social.

Art. 58. Pierd dreptul la pensie și la ajutor social cei care:

a) și-au provocat o invaliditate în mod voit, în vederea obținerii unui drept la pensie sau ajutor social, ori au căpătat o invaliditate săvîrșind o faptă penală, însă numai în ceea ce privește dreptul la pensie sau ajutor social decurgînd din aceste invalidități;

b) au fost condamnați pentru uciderea sau cauzarea unei invalidități susținătorului, însă numai în ceea ce privește dreptul la pensie decurgînd de pe urma acestui susținător decedat.

CAPITOLUL XII

Cumulul pensiei cu salariul

Art. 59. (1) Pensionarii cu pensii integrale pentru limită de vîrstă, precum și pensionarii cu pensii acordate prin Hotărîri ale Consiliului de Miniștri și ale altor organe competente, strict necesari unităților, menținuți sau reîncadrați în muncă, în funcții admise la cumul, au dreptul, pe timpul cît lucrează, să primească, pe lîngă salariu, și 50 la sută din pensie, dar nu mai puțin de 500 lei.

(2) Ministerele, celelalte organe centrale și Comitetele executive ale sfaturilor populare regionale și ale orașelor București și Constanța stabilesc meseriile și funcțiile în care se admite cumulul pensiei cu salariul.

Art. 60. (1) Pensionarii prevăzuți la art. 59 alin. 1 primesc, pe lîngă salariu, și pensia în întregime, pe timpul cît sînt angajați:

a) în posturi cu pînă la 1/2 normă inclusiv;

b) cu contracte de muncă pe durată determinată de pînă la 4 luni, în cursul unui an calendaristic;

c) la persoane fizice, cooperative agricole de producție și case de ajutor reciproc.

(2) De asemenea, beneficiază de pensie în întregime, pe lîngă salariu, și alte categorii de angajați stabilite prin Hotărîri ale Consiliului de Miniștri, indiferent de felul pensiei.

Art. 61. (1) Pensionarii de invaliditate de gradul III vor primi pe timpul cît sînt angajați, pe lîngă salariu, și pensia integrală, fără ca acestea împreună să poată depăși salariul tarifar în vigoare corespunzător funcției avute la data pensionării de invaliditate.

(2) În cazul în care salariul tarifar împreună cu pensia ori numai salariul tarifar depășesc salariul tarifar în vigoare, corespunzător funcției avute la data pensionării de invaliditate, pensia se reduce sau se suspendă, după caz. Salariul tarifar în vigoare este cel din luna pentru care se face plata.

(3) Pensionarii de invaliditate gradul I și II, care au recomandarea organelor de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă pentru prestarea unei activități cu caracter reconfortant, vor primi, pe timpul cît sînt încadrați în muncă, pensia în întregime.

CAPITOLUL XIII

Dispoziții finale

Art. 62. (1) Persoanele care dovedesc cu acte că au cotizat la fostele asigurări sociale în altă calitate decît aceea de angajat și îndeplinesc condițiile de vîrstă și vechime în muncă, pot fi înscrise la pensie pentru limită de vîrstă, ca și angajații, numai dacă în ultimii 10 ani de activitate au lucrat ca angajați.

(2) Cei care au o vechime în muncă de cel puțin 25 ani, bărbații, și 20 ani, femeile, dar nu au lucrat cel puțin 10 ani ca angajați, au drept la o pensie de 500 lei lunar.

(3) Cei care au o vechime în muncă mai mică de 25 ani, bărbații, și 20 ani, femeile, dar nu mai puțin de 10 ani și nu îndeplinesc condiția de vechime ca angajați, prevăzută la alin. 1, au dreptul la o pensie calculată din pensia de 500 lei, proporțional cu vechimea dovedită, fără a putea fi mai mică de 350 lei lunar.

(4) Urmașii celor prevăzuți la alin. 1—3 inclusiv, au drept la pensie de urmași în condițiile prezentei legi.

(5) Cei care au o vechime în muncă de 25 ani, bărbații, și 20 ani, femeile, pensionați pentru timpul cotizat la fostele asigurări sociale în altă calitate decît aceea de angajat și au lucrat după pensionare cel puțin 10 ani ca angajat, pot cere stabilirea unei pensii pentru limită de vîrstă, folosind ca bază de calcul media salariilor tarifare lunare din 5 ani de activitate consecutivă din ultimii 10 ani.

Art. 63. — Cetățenii unui stat străin și urmașii acestora domiciliați pe teritoriul Republicii Socialiste România pot cere înscrierea la pensie sau ajutor social pentru timpul servit în țară străină, potrivit convențiilor încheiate între Republica Socialistă România și statul respectiv.

Art. 64. (1) Pensia de orice fel nu poate fi mai mare decît salariul tarifar pe baza căruia aceasta a fost calculată.

(2) Nimeni nu poate primi decît o singură pensie, indiferent de fondul din care aceasta este plătită ori de legea în care este prevăzut dreptul la pensie, cu excepția celor prevăzuți la art. 48, alin. 5.

(3) Persoanele îndreptățite la mai multe pensii pot opta oricînd pentru una din ele, chiar după ce s-a stabilit un drept la pensie.

Art. 65. Dreptul la pensie și ajutor social este imprescriptibil. Pensia și ajutorul social nu pot fi cedate nici total, nici parțial.

Art. 66. Pensia și ajutorul social nu sînt impozabile.

Art. 67. (1) Contractul de muncă al angajaților pensionați la cererea unității se desface pe data înscrierii la pensie.

(2) Pe data înscrierii la pensie se poate desface și contractul de muncă al celor pensionați la cererea lor.

(3) Contractul de muncă al angajaților care sînt și pensionari pentru limită de vîrstă și al celor cu pensii acordate prin Hotărîri ale Consiliului de Miniștri sau ale altor organe competente, poate fi desfăcut oricînd.

Art. 68. Celelalte sectoare de activitate cu case proprii de asigurări și pensii își vor elabora reglementări proprii pe baza principiilor din prezenta lege și ținînd seama de specificul fiecărui sector.

Art. 69. Invalizii și accidentații de război, urmașii acestora, precum și urmașii celor morți sau dispăruți în război primesc pensie potrivit prezentei legi și în condițiile stabilite prin Hotărîre a Consiliului de Miniștri.

Art. 70. Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, împreună cu Ministerul Justiției, Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii și cu acordul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor vor da instrucțiuni și indicații obligatorii în vederea aplicării unitare a prevederilor cuprinse în legislația de pensii.

TITLUL II

PENSIA SUPLIMENTARĂ

CAPITOLUL XIV

Art. 71. Cu începere de la 1 ianuarie 1967 se instituie, în afara pensiei de asigurări sociale, pensia suplimentară, care se bazează pe principiul mutualității între angajați.

Art. 72. (1) Fondurile necesare pentru plata pensiei suplimentare se formează din contribuția tuturor angajaților. Această contribuție este de 2 la sută din salariul tarifar lunar de încadrare și se varsă prin unități, într-un cont special al Uniunii Generale a Sindicatelor, la Banca Națională a Republicii Socialiste România.

(2) Banca Națională a Republicii Socialiste România va plăti, la sumele depuse, o dobîndă anuală de 1,5 la sută cu care se întregește fondul pentru pensia suplimentară.

Art. 73. (1) Au dreptul la pensie suplimentară pensionarii și beneficiarii de ajutor social din cadrul asigurărilor sociale de stat care au contribuit, în timpul activității salariate, la fondul pentru pensia suplimentară.

(2) De asemenea, au dreptul la pensie suplimentară pensionarii urmași, dacă susținătorul decedat a contribuit la fondul de pensii.

Art. 74. (1) Cuantumul pensiei suplimentare, pentru cei care au contribuit cel puțin 10 ani la fondul acestei pensii, este de 14 la sută din salariul tarifar lunar folosit la calcularea pensiei de asigurări sociale.

(2) Pentru cei care au contribuit la fondul de pensii mai puțin de 10 ani pensia suplimentară se stabilește astfel:

Timpul cît s-a contribuit la fondul de pensii	% din media salariilor tarifare lunare
8 — 10 ani	12
5 — 8 „	10
2 — 5 „	7
1 — 2 „	5

(3) Pentru beneficiarii de ajutor social, pensia suplimentară se calculează pe baza mediei salariilor tarifare lunare din ultimii 5 ani de activitate consecutivă. Pentru beneficiarii de ajutor social invalizi, care au lucrat mai puțin de 5 ani, pensia suplimentară se stabilește pe baza mediei salariilor tarifare lunare din perioada de activitate.

(4) Angajații care, pînă la data pensionării, au contribuit mai puțin de 12 luni la fondul pentru pensia suplimentară, nu au drept la această pensie. Fac excepție pensionarii de invaliditate și pensionarii urmași, care vor primi pensia suplimentară calculată în procentul prevăzut pentru 1—2 ani de contribuție.

(5) Celor prevăzuți la alin. 4, care nu au drept la pensie suplimentară, li se vor restitui sumele plătite cu titlu de contribuție.

(6) Pentru invalizii de gradul III cuantumul pensiei suplimentare se reduce la jumătate din procentele prevăzute la alin. 1 și 2, corespunzătoare anilor de contribuție.

(7) Angajații care au împlinit limita de vîrstă sau sînt invalizi și au încetat activitatea fără a putea fi înscriși la pensie sau ajutor social, deoarece nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege, au drept la pensie suplimentară, dacă au contribuit cel puțin 12 luni.

Art. 75. Pensia suplimentară, pentru urmaș se calculează din pensia stabilită potrivit art. 74 alin. 1 și 2, în raport de numărul urmașilor, astfel:

— 50 la sută pentru un urmaș;

— 75 la sută pentru doi urmași;

— 100 la sută pentru trei sau mai mulți urmași.

Art. 76. (1). Pensia suplimentară se stabilește o dată cu pensiile de asigurări sociale sau cu ajutoarele sociale, de către aceleași organe și cu aceeași procedură.

(2) Pensia suplimentară se plătește deosebit de pensia de asigurări sociale, indiferent de cuantumul acesteia din urmă.

(3) Dispozițiile privind cumulul, precum și cele referitoare la recalcularea pensiei, pierderea dreptului de pensie sau suspendarea plății acesteia, prevăzute pentru pensiile de asigurări sociale, se aplică, în mod corespunzător, și la pensiile suplimentare.

Art. 77. Dispozițiile prezentei legi intră în vigoare la data de 1 ianuarie 1967.

Pe aceeași dată se abrogă Decretul nr. 292 din 30 iulie 1959, astfel cum a fost modificat și completat prin Decretul nr. 878 din 20 noiembrie 1962, precum și Regulamentul de aplicare aprobat prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1081 din 31 iulie 1959, modificat și completat prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1173, din 20 noiembrie 1962.

Corespunzător hotăririi luate de Plenara Comitetului Central al P.C.R. de a se publica în presă și supune dezbaterii maselor largi de oameni ai muncii proiectul de lege al pensiilor, „Gazeta Învățămîntului" pune paginile sale la dispoziția tuturor celor care doresc să-și exprime opinia în legătură cu prevederile acestui document, să facă propuneri și sugestii.

ATENȚIE SPORITĂ EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

Învățămîntul din țara noastră înregistrează de la un an la altul succese de incontestabilă însemnătate, care se fac vădite în cele mai diferite domenii ale lui. Toate disciplinele de învățămînt dobîndesc, în procesul predării, o calitate nouă, superioară, ca urmare a perfecționării continue a programelor și manualelor școlare, a strădaniei învățătorilor și profesorilor de a realiza lecții de înaltă ținută științifică și pedagogică. Crește din ce în ce mai mult în rîndurile elevilor — așa cum arată rezultatele obținute de ei la examenele de bacalaureat, la concursurile de admitere, la olimpiade etc. — numărul bunilor matematicieni, al bunilor fizicieni, chimiști și naturaliști, al bunilor cunoscători ai literaturii și istoriei patriei, ai științelor sociale, ai geografiei, ai limbilor străine etc. În egală măsură se poate vorbi, de asemenea, despre realizările obținute în sfera educației, a cultivării în rîndurile elevilor a principiilor eticii comuniste.

Formînd un tînăr cu un orizont științific, cu o ținută etică corespunzătoare, școala noastră este chemată să pregătească în același timp oameni vigurosi, sănătoși, cu o armonioasă dezvoltare a însușirilor intelectuale și fizice. Educația fizică reprezintă una dintre coordonatele principale ale educației comuniste, iar modul cum se realizează în școală — instituția care cuprinde pe toți cetățenii de mîine ai patriei — influențează direct formarea personalității acestora. Pe de altă parte, evoluția sportului contemporan, rezultatele obținute în cadrul competițiilor internaționale, statisticile și lucrările teoretice din domeniul sporturilor consemnează faptul că marile performanțe, la majoritatea disciplinelor sportive, se situează în general între limitele vîrstei școlare sau sînt rezultatul pregătirii desfășurate în cadrul acestora. Reiese de aici că rezultatele sportivilor din țara noastră la diferitele întreceri internaționale pot fi explicate în bună parte prin răspunderea cu care este tratată această problemă în școli. S-a dovedit în numeroase împrejurări că poporul nostru are resursele și energia necesară pentru a face ca drapelul patriei să fluture pe cît mai multe stadioane, la cît mai multe probe ale competițiilor internaționale. Iar școala poate juca în această direcție un rol hotărîtor. Se impune, deci, ca școala să organizeze mai bine activitatea pentru sportul de masă — important factor al întăririi sănătății tineretului — ca și activitatea pentru sportul de performanță. Pentru aceasta este nevoie de sprijinul concentrat al tuturor factorilor responsabili ai învățămîntului, pornind de la profesori — și nu numai de la profesorii de educație fizică, ci de la întregul colectiv de profesori.

Profilul lecțiilor de educație fizică trebuie să cunoască o continuă îmbunătățire prin promovarea cu curaj a celor mai noi metode de lucru, care să ducă la creșterea continuă a gradului de pregătire fizică generală a elevilor. Se impune ca aceste lecții să constituie forma de bază în transmiterea cunoștințelor teoretice, în dezvoltarea aptitudinilor sportive, în formarea deprinderilor necesare activității sportive etc. Sistemul de priceperi, deprinderi și cunoștințe transmis în cadrul orelor de educație fizică trebuie dezvoltat, completat în asociațiile sportive.

Se știe că, în prezent, educația fizică și sportul cunosc o continuă dezvoltare. Pentru a ține pasul cu această dezvoltare, profesorii au datoria să consulte permanent revistele, studiile, toată documentația de specialitate. Respectînd normele ce decurg din programele școlare, din instrucțiunile elaborate de Ministerul Învățămîntului, profesorul de educație fizică este chemat să imprime lecțiilor, activităților sportive, un caracter creator, să mobilizeze întreaga masă de elevi, chiar și pe acei cu posibilități fizice reduse, mai puțin înclinați spre acest domeniu. Cu mult discernămînt, cu spirit de răspundere trebuie luate în considerare diferențele specifice în dezvoltarea individuală și aptitudinile pentru sport. Să nu se uite că, în ultimă analiză, exercițiile fizice, științific dozate și selectate, constituie un mijloc terapeutic frecvent utilizat în practica medicală, că un organism exersat, călit prin activități fizice, este pregătit din vreme să înfrunte și să învingă încercările diverselor maladii. Este necesar, în același timp, ca lecțiile de educație fizică să fie un prilej de observare științifică, pe o durată mai îndelungată, a elementelor cu posibilități mari de dezvoltare, a viitorilor performeri, înlăturîndu-se depistarea întîmplătoare a acestora. Structura lecției trebuie să fie astfel stabilită încît ea să constituie o parte integrantă a antrenamentului general al elevilor.

O mare atenție se impune a fi acordată laturii educative a lecțiilor de educație fizică. Acestea sînt chemate să-i mobilizeze pe elevi la obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune, urmărite continuu, cu perseverență. Elevii trebuie ajutați să-și însușească o atitudine corespunzătoare față de educația fizică, să înțeleagă că aceasta este un obiect de învățămînt la fel ca toate celelalte, la care nu pot promova decît pe baza îndeplinirii unor condiții de pregătire ce au ca urmare trecerea unor probe cu caracter normativ.

Organizînd cu seriozitate și simț de răspundere lecțiile de educație fizică și activitățile din cadrul asociațiilor sportive, școlile trebuie să țină seama în același timp de faptul că principala sarcină a elevilor rămîne învățătura, că întregul proces instructiv-educativ trebuie subordonat acestui scop. Ridicarea substanțială a nivelului activității sportive în școli, la nivelul celorlalte activități, nu împiedică realizarea lui. Dimpotrivă, formarea unui organism sănătos, armonios dezvoltat, are răsunet în sfera tuturor proceselor psihice și intelectuale, organismul uman fiind un tot unitar, organic și funcțional.

Arta populară — izvor de inspirație.

Prind viață planurile muncii cu pionierii

(Urmare din pag. 1)

Planul nostru cuprinde și pentru viitor obiective menite să răspundă cerințelor educației comuniste a copiilor. Ne-am propus, bunăoară, o serie de acțiuni care să-i mobilizeze pe pionieri la învățătură. În fiecare trimestru vom organiza un concurs pe teme legate de obiectele studiate în școală. Primul concurs de acest fel va avea tema „Pagini din literatura patriei". La sugestia unor pionieri cu aptitudini deosebite pentru matematică, ne-am propus să organizăm o întîlnire a pionierilor care colaborează la „Revista Matematică", seria „B", cu un redactor al acestei reviste. Tot pentru stimularea pionierilor la învățătură, la sfîrșitul fiecărui trimestru vom edita un panou menit să popularizeze rezultatele obținute de pionierii fruntași. De asemenea, vom alcătui un album de onoare al organizației pionierești din oraș în care vor fi trecute unitățile fruntașe la învățătură și în activitatea pionierească, fotografii ale pionierilor care au numai note foarte bune.

Căutăm ca fiecare acțiune să fie pregătită din vreme, minuțios, astfel încît să aibă maximă eficiență. Bunăoară, pentru cît mai bună desfășurare a excursiilor și drumețiilor, un grup de profesori de geografie și istorie a început munca în vederea elaborării unui „Ghid turistic" al orașului Sibiu și al împrejurimilor sale. Acest ghid, care va descrie toate traseele turistice, va fi multiplicat și pus la îndemîna comandanților de unități și detașamente. De asemenea, comisia metodică a Consiliului organizației pionierilor din orașul nostru pregătește o serie de materiale privind metodica organizării excursiilor: „Ce înțelegem prin expediție pionierească și care este metodica desfășurării ei", „Expediția cu caracter istorico-literar", „Cum organizăm serbările cîmpenești", „Metodica pregătirii și desfășurării unui joc de orientare turistică" etc. În același timp, ne-am propus să selecționăm cele mai reprezentative și mai indicate jocuri și cîntece de excursii. Înmănuncheate într-o culegere intitulată „Prietenul pionierului", acestea vor fi difuzate periodic la unitățile de pionieri.

Căutînd ca planul nostru să răspundă, pe cît posibil, tuturor dorințelor manifestate de pionieri, am inclus în el acțiuni foarte variate. Se numără de exemplu, printre aceste acțiuni, și unele legate de activitatea pionierilor cinefili. În cadrul cineclubului „Pionierul", aceștia vor realiza un film documentar care va prezenta pe ecran vestigiile Sibiului medieval, ca și realizările orașului de astăzi.

Ne preocupăm mult de activitatea amatorilor de sport, căutînd în același timp să atragem în activitatea sportivă un număr cît mai mare de pionieri. Am inițiat în acest scop, în colaborare cu școala sportivă, o competiție de masă — „Cupa pionierului" — al cărei program va cuprinde cele mai îndrăgite jocuri sportive, printre care și oina, precum și probe de atletism.

Interesul și dragostea cu care lucrează comandanții, numărul mare de pionieri care participă la acțiunile inițiate, faptul că acestea îi interesează, le plac și au eficiență educativă, ne mobilizează mult în munca pe care o desfășurăm, ne îndeamnă să perseverăm în căutările noastre de a asigura un conținut cît mai bogat și forme cît mai plăcute activității pionierești.

PROBLEME ALE PREDĂRII

Rezolvarea mecanică și implicațiile ei

Nu rareori învățătorii constată la unii elevi greșeli a căror explicație tind s-o pună pe seama unor factori întîmplători, deși persistența, stabilitatea și importanța lor ar trebui să-i oblige la mai multă reflecție. Iată cîteva exemple.

La o oră de gramatică în clasa a III-a, învățătorul cere unui elev să arate care este subiectul în propoziția „Cîntă privighetoarea". Răspunsul vine prompt : „cîntă".

— Ce întrebare ai pus ?

— Întrebarea „cine cîntă" ?

— Ei, cine cîntă ?

— Privighetoarea.

— Atunci de ce ai spus mai înainte că subiectul este „cîntă" ?

— ?

Constatăm în asemenea cazuri că elevul cunoaște definiția subiectului, întrebările la care răspunde, dar că, practic, el nu operează cu cunoștințele pe care le are decît dacă este obligat.

Iată o greșeală de același tip, dar în alt context și la alt nivel. Cerîndu-i-se subiectul din propoziția „Ionel se joacă cu Vasilică", un elev răspunde că subiectul este „Ionel și Vasilică"

— Cum ai pus întrebarea pentru a afla subiectul ?

— Cine se joacă ?

— Ei, cine ?

— Ionel.

— Dar de ce l-ai considerat și pe Vasilică subiect ?

— ?

Și în acest caz întrebările suplimentare au dovedit că elevul avea noțiunile necesare pentru rezolvarea problemei și ar fi putut opera cu ele, dar nu a făcut-o decît tot obligat de învățător.

Exemple ca cele de mai sus nu sînt izolate și, desigur, nu se referă numai la subiect. Ele dovedesc că elevii își însușesc nu numai ce urmărește învățătorul, adică instrumente, procedee de înțelegere și rezolvare a problemelor, ci și cunoștințe și relații nedorite în legătură cu modelul pe care se operează. Atunci cînd, de exemplu, i se predă copilului pentru prima dată noțiunea de subiect, să zicem în propoziția simplă „Cocoșul cîntă", el nu-și însușește numai instrumentația de descoperire a subiectului, ci și modelul pe care operează, deși aceasta nu intră în atenția învățătorului. Dimpotrivă, învățătorul depune toate eforturile pentru a-l face pe elev să înțeleagă că modelul gramatical este indiferent pentru instrumentație, și de aceea exemplele următoare vor fi : „Calul aleargă", „Pisica toarce", Tractorul ară", „Tata lucrează" etc. Aceste noi exemple lărgesc sfera de aplicare a cunoștințelor, duc la automatizarea într-o anumită măsură a utilizării întrebărilor, dar fenomenul nedorit de învățător reapare și el sub o formă mai generalizată, ținînd pasul cu procesul de însușire a instrumentației. Copilul înțelege că întrebările se pun nu numai în cazul propoziției simple „Cocoșul cîntă", ci și al altora, că deci ele sînt independente de cuvintele folosite în propoziția simplă, dar separarea de cuvinte nu însemnează și separarea de modelul gramatical : subiectul pe locul I, predicatul pe locul II. În consecință modelul personal de operare (strategia proprie de lucru) nu se va schimba, deoarece în realitate modelul gramatical a rămas același în toate cazurile analizate, schimbîndu-se numai cuvintele în care el a fost îmbrăcat.

Învățătorii constată repede că elevii au învățat „mecanic", deoarece ei aplică corect instrumentația numai pe modelele gramaticale cunoscute, în cazurile în care subiectul își schimbă locul recunoscîndu-l cu mult mai greu sau deloc. Programele și manualele nu se referă la rolul modelelor cu care se operează, iar literatura de specialitate nu oferă indicații privind numărul și tipul de modele cu care trebuie să se opereze pentru însușirea completă a unei noțiuni. Lipsiți de îndrumare în această direcție, învățătorii rezolvă de regulă problema prin varierea structurală a modelelor.

Se înțelege că soluționarea problemei în ansamblu presupune o teorie a modelelor cu care se operează și a strategiilor de rezolvare pe care le determină în psihicul copiilor. Este nevoie de înțelegerea faptului că psihicul nu este o ceară moale pe care se imprimă influențele instructiv-educative, ci un sistem complex, cu un grad însemnat de autonomie, capabil să reacționeze prin soluții speciale, elaborate chiar de el, pe baza solicitărilor din exterior (în cazul nostru prin anumite strategii de rezolvare). Procesul instructiv-educativ nu poate ocoli această realitate, ci trebuie s-o ia în seamă, prevenind formarea unor strategii ridige, neadecvate, asigurîndu-le suplețe, dinamism, făcîndu-le capabile să contribuie la un nivel superior la rezolvarea sarcinilor ce stau în fața elevilor.

O problemă importantă ce se ridică în legătură cu discuția de mai sus este aceea a raporturilor dintre strategiile de rezolvare și instrumentația gramaticală. Cercetările noastre arată că aceste raporturi sînt multiple. Uneori, constatăm raporturi de concordanță : atunci cînd însușirea este cu totul elementară și se rezumă la modelul șablon, sau cînd însușirea este complexă, cînd deci instrumentația este independentă de modelul gramatical. Alteori strategia se opune instrumentației, în sensul că prima este elementară și deci limitată, rigidă, legată de un șablon, sau de șabloane rudimentare și din această pricină împiedică utilizarea corectă a instrumentației sau duce la ignorarea ei completă. Contradicția se soldează cu greșeli și greutăți în însușirea gramaticii.

Situațiile înfățișate mai sus nu epuizează gama relațiilor posibile dintre strategii și instrumentație, variantele pot fi în număr mare. În fața lor învățătorul se întreabă pe seama cui trebuie puse greutățile : pe seama memorării mecanice, a lipsei de discernămînt, a posibilităților limitate ale vîrstei, sau pe seama unei situații de moment (neatenție, insuficiența concentrării asupra sarcinii date etc.). Desigur, în măsura în care copilul utilizează în mod necritic o anumită schemă de rezolvare este vorba de o memorare mecanică, nu însă de cunoștințe, ci, cum am mai spus, de scheme, modele, sau, în limbaj psihologic, de strategii de rezolvare. În măsura în care copilul este în stare și de o rezolvare logică a sarcinilor, dar nu o realizează în practică, nu se poate vorbi de o memorare mecanică.

Sînt mult mai greu de sesizat cazurile cînd se dau răspunsuri corecte, dar care nu au la bază un proces de elaborare mentală corespunzătoare, cînd ni se pare că „elevul nu a gîndit" în momentul în care a dat răspunsul. După părerea noastră teoria strategiilor de rezolvare poate explica și aceste manifestări ale elevului, unde e vorba tot de aplicarea unei scheme mecanice, anterioare, de rezolvare.

Aceleași împrejurări ne permit să tragem concluzia că strategiile personale se supun regulilor stereotipizării, ceea ce explică faptul că, cu toate eforturile învățătorului de a-i obișnui pe copii să opereze cu o anumită instrumentație și pe etape, ei preferă să rezolve problemele pe o cale rigidă, „mecanică". Cauza stă, după părerea noastră, în faptul că deși manualele prezintă corect conținutul diferitelor forme gramaticale, insistă prea mult asupra cazurilor considerate tipice creînd o întreagă sursă de erori din punct de vedere psihologic. Aceasta duce la o tendință de reducere a tuturor cazurilor la cele tipice, formîndu-se astfel veritabile stereotipii rigide, care tind să excludă situațiile netipice.

Problema pe care ne-o punem în încheiere este următoarea : poate fi ignorat în continuare rolul modelelor obiective și al strategiilor pe care le determină în gîndirea copilului, sau este nevoie de o preocupare atentă pentru ele, pentru o teorie a lor, care să ducă la creșterea eficienței însușirii gramaticii ?

În realitate problema este mai complicată. Atîta timp cît ne propunem să predăm numai subiectul, de exemplu, lucrurile sînt relativ simple : analizăm modelele obiective în care s-ar putea găsi subiectul și reproducem în manuale toate aceste modele sau un număr suficient din ele (faptul s-ar putea stabili experimental), pentru a asigura o strategie superioară, concordantă cu instrumentația. La fel s-ar putea proceda și în cadrul predicatului, substantivului etc. Dar dacă le predăm pe toate într-un singur an de învățămînt, cum se întîmplă de fapt în școală, problema organizării acestor modele devine de o deosebită complexitate. Ne propunem să arătăm, într-un articol viitor, rezultatele obținute pe baza cercetărilor consacrate de noi acestei teme.

N. RADU, I. LUPU, M. CUCUTĂ

Modalități de utilizare a elementelor de istorie locală

Folosirea la lecțiile de istorie, a urmelor materiale ale trecutului existente pe plan local are rolul să contribuie mult la adîncirea cunoașterii istorice, la educarea elevilor în spiritul dragostei de patrie, în spiritul prețuirii valorilor trecutului.

Pe aria fiecărei localități, a fiecărui raion, a fiecărei regiuni găsim multe și variate urme ale trecutului istoric. Această bogăție, această diversitate ne obligă să alegem, pentru a le utiliza în predare, elementele cele mai semnificative, care luminează stări de fapte, care marchează un progres, o etapă nouă în dezvoltarea economică, socială și culturală a societății dintr-o anumită etapă istorică. Cînd am predat de exemplu la clasa a VIII-a tema „Dezvoltarea Țărilor Române după pacea de la Kuciuk-Kainargi", mi-am propus să ilustrez cu unele elemente concrete participarea localnicilor la etapa nouă a dezvoltării economiei Țărilor Române. M-am referit, de aceea la faptul că prin localitatea noastră, Fundeni — Fundenii Gherassy, cum se numea mai înainte — treceau două drumuri importante : unul care făcea legătura între București și Oltenița, altul care lega Brașovul de Călărași și le-am vorbit elevilor despre hanurile de la Roșia și Solacu, ale căror ruine se mai văd și astăzi.

Metodica lecțiilor curente sau recapitulative impune utilizarea datelor de istorie locală într-o anumită legătură, acolo unde se integrează organic în unitatea pe care o reprezintă lecția, avînd rolul de a ilustra prin aspecte concrete, apropiate elevilor, studiul faptelor istorice petrecute pe întreg cuprinsul țării și de a consolida astfel acest studiu. De exemplu, pentru a ilustra mai bine condițiile de cruntă exploatare în care trăiau țăranii la începutul secolului nostru, la tema „Marea răscoală a țăranilor din 1907", am invitat la școală pe locuitorul Dumitru V. Mitru, în etate de 90 de ani, martor al răscoalei, care le-a vorbit elevilor despre nenumăratele biruri și obligații la care erau supuși de boieri țăranii din localitate. Datorită celor spuse de bătrînul oaspete, datorită faptelor de viață pe care le-a expus el și caracterului puternic afectiv pe care l-a îmbrăcat astfel lecția, elevii au înțeles mai bine cauzele care au dus la izbucnirea răscoalei și, în același timp, rezultatele educative ale predării au fost mai ample, mai profunde.

Elementele de istorie locală ajută mult și în studiul lecțiilor referitoare la dezvoltarea culturală a patriei noastre. Bunăoară, cînd am predat lecția „Cultura în secolele XVI-XVIII", am înfățișat imagini ale bisericilor Stavropoleos și Văcărești din București, arătînd că sînt construite în stil bizantin și subliniind caracteristicile picturilor și ale interiorului. Într-o legătură logică și ca o completare firească, m-am referit la bisericile din Frunzănești și Fundeni, monumente istorice din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, ambele în stil bizantin, întregind și consolidînd astfel cunoștințele elevilor despre pictura și arhitectura veche românească.

Folosesc, nu o dată, și excursiile la fața locului, ca unul dintre cele mai bune procedee de aprofundare a cunoștințelor de istorie. De exemplu, am vizitat cu elevii mei, în împrejurimile localității noastre, biserica construită de biv-vel comisul Constantin Cioranu în anul 1735, unde se găsește un cavou cu două obeliscuri din bazalt, ca și fragmentele din zidul împrejmuitor al fostului conac.

Excursiile sînt deosebit de bine venite și pentru completarea și ilustrarea datelor istoriei contemporane. I-a impresionat în mod deosebit pe elevi, de exemplu, vizita la gospodăria agricolă de stat din localitate, menită a întregi cunoștințele despre transformarea socialistă a agriculturii. Ei au aflat, cu acest prilej, date despre producția mereu crescîndă a gospodăriei, despre aportul ei la mai buna aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și la asigurarea industriei cu materii prime agricole.

Modalitățile folosirii elementelor de istorie locală sînt foarte variate. Pe lîngă integrarea lor în expuneri, pe lîngă cunoașterea lor prin excursii, îi antrenez pe elevi și la colecționarea anumitor materiale de istorie locală — de exemplu, la colecționarea unor monede care au circulat prin localitate și care atestă aportul localnicilor la relațiile de schimb. Foarte îndrăgită de elevi este și alcătuirea albumelor cu ilustrații din comună, raion, regiune, care vorbesc despre contribuția oamenilor muncii de pe meleagurile natale la desăvîrșirea construcției socialismului.

Firește că, în folosirea tuturor acestor modalități, caut să asigur integrarea lor organică în lecție și să evit supraîncărcarea elevilor. Utilizate cu pricepere, prin metode și procedee eficiente, elementele de istorie locală contribuie la pregătirea temeinică a elevilor, la educarea lor în spiritul dragostei de patrie.

Prof. VASILE C. RACHIERU

ȘTIRI

Cercul de istorie „Decebal"

Numeroși pionieri de la două școli vecine din raionul Tudor Vladimirescu, școlile generale nr. 93 și nr. 90, sînt pasionați cercetători ai trecutului patriei noastre. Ei adună cu drag și entuziasm, la muzeele școlilor, vestigii ale trecutului.

Deunăzi, o bună parte dintre acești pionieri-cercetători, care alcătuiesc cercul de istorie „Decebal", au vizitat șantierul de cercetări arheologice Cernica, unde specialiștii le-au dat explicații foarte interesante. Antrenați să lucreze alături de arheologi, sub conducerea lor, pionierii au descoperit un vas care datează din neolitic.

Îndrumați de arheologi, pionierii au făcut cercetări și la movilele din satele Glina și Cățelu, unde au descoperit cuțite de silex, podoabe și figurine, o halebardă, o seceră, o lance și fragmente de vase

Prof. GRIGORE GAGIU

Un cineclub școlar

La Liceul din Oțelul Roșu — Caransebeș a luat de curînd ființă un cineclub școlar. Contribuind la lărgirea culturii generale a elevilor, cineclubul le dă în același timp posibilitatea să deprindă ei înșiși tainele realizării unui film.

În prezent, tinerii cinefili din Oțelul Roșu lucrează la realizarea unui documentar intitulat „Tinerețea bătrînului fluviu", în care este urmărită drumeția unor grupe de elevi la șantierul sistemului hidroenergetic și de navigație „Porțile de Fier", la insula Ada-Kaleh, în orașele Orșova și Turnu Severin.

Prof. MARIUS OLTEANU

Duminicile cultural-sportive

La grupul școlar „Electromotor" din Timișoara au intrat în tradiție duminicile cultural-sportive. Cu sprijinul profesorilor de educație fizică, organizația U.T.C. din școală organizează la sfîrșit de săptămînă programe mult apreciate de elevi.

După activitatea intensă din cursul săptămînii la clasă, în laboratoare și ateliere, elevii au ocazia să-și petreacă timpul liber în condițiile cele mai atractive. Dimineața ei participă la întreceri de atletism și jocuri sportive, în cadrul unor competiții între clase. După amiaza au loc reuniuni la care se prezintă programe artistice. De cea mai mare trecere se bucură jocurile populare din regiunile de origină ale elevilor.

Prof. TIBERIU URSU
Timișoara

CONCERTELE LECȚII PENTRU ELEVI

Interviu cu

MIRCEA BASARAB

Maestru emerit al artei,

Directorul Filarmonicii de stat „George Enescu"

— De cîțiva ani, Filarmonica de stat „George Enescu" a luat frumoasa inițiativă de a organiza cicluri de concerte-lecții pentru elevi. În noua stagiune vor continua manifestările de acest gen ?

— Într-adevăr, concertele-lecții au avut un larg ecou în rîndurile tinerilor noștri ascultători. Străduinței noastre de a contribui la formarea culturii muzicale a elevilor i-au răspuns atît interesul și entuziasmul acestora, cît și al profesorilor lor. Am reușit astfel să organizăm cîteva cicluri de concerte-lecții care s-au bucurat de succes : ciclurile de la sala mică a Palatului Republicii Socialiste România, pentru elevii liceelor „N. Bălcescu", „M. Sadoveanu", „I. L. Caragiale", „G. Coșbuc" și altele, sau pentru elevii liceului „Matei Basarab", ca și ciclurile de concerte prezentate în sălile de festivități ale liceelor „Gh. Șincai" și „Mihai Viteazul". Este firesc, deci, să continuăm această acțiune și în actuala stagiune și să-i acordăm toată atenția noastră.

— Ce noutăți va aduce stagiunea 1966/1967 ?

— Vom inaugura seria concertelor-lecții destinate elevilor duminică, 23 octombrie. Sala mică a Palatului va găzdui în acest an un ciclu lunar, organizat pe teme : „George Enescu, interpret și compozitor", „Mari interpreți instrumentiști", „Mari cîntăreți de operă", „Evoluția muzicii vocal-instrumentale din orchestra simfonică", „Muzica simfonică" etc., precum și un alt ciclu, prezentînd momente de seamă din istoria muzicii : „Preclasicismul — J. S. Bach și Haendel" ; „Clasicismul vienez — Haydn, Mozart" ; „L. van Beethoven", „Romantismul în muzică", „Muzica contemporană" și altele, destinat elevilor liceului „Matei Basarab". De asemenea, vor continua și alte cicluri, programate la sediul unor licee din Capitală, cum ar fi liceele „Mihai Viteazul", „Gh. Șincai", Liceul nr. 31 din cartierul Crîngași etc. Este vorba, bineînțeles, de concerte cu un conținut accesibil tinerilor ascultători, menite să-i ajute a face primii pași în pătrunderea și înțelegerea neasemuitei frumuseți a muzicii.

— Ce ne puteți spune despre interpreți ?

— Pentru ridicarea nivelului artistic al concertelor vom programa pe unii dintre soliștii noștri de frunte, interpreți ai Teatrului de operă și balet, formații de muzică de cameră care s-au remarcat în ultima vreme etc. De asemenea, vom programa și colective mai mari, cum sînt corul Filarmonicii, orchestra Conservatorului, orchestra Liceului de muzică nr. 1 și altele.

— Cum colaborați cu școlile din Capitală ?

— Cei care se ocupă în cadrul Filarmonicii de educația muzicală a tineretului au găsit în profesorii de muzică inimoși colaboratori. Profesori cum ar fi Andronic Minu, Elena Tudorie, Dinu Sichitiu, M. Berenghi, Valeria Nica, Ion Lotreanu, A. Scornea și alții sînt oameni pasionați de munca lor de educatori, preocupați continuu de îmbogățirea culturii muzicale a elevilor. De asemenea, unele conduceri de școli manifestă deosebit interes pentru aceste concerte.

Dar, pentru că tot ne-ați întrebat, am vrea să spunem că se ivesc uneori și situații nedorite. Deși programul concertelor-lecții se fixează din timp, de comun acord cu școlile, s-au ivit cîteva cazuri în care am fost nevoiți să le amînăm sau să le ținem în fața unui număr mic de auditori, datorită faptului că școlile sau secțiile de învățămînt au programat în timpul respectiv și alte activități extrașcolare la care erau antrenați majoritatea abonaților noștri. Cred că este necesară, deci, o mai strînsă colaborare între toți factorii interesați în buna reușită a unor asemenea acțiuni educative.

— Ce socotiți că se mai poate întreprinde pentru cultura muzicală a elevilor ?

— Destul de mult. Problema comportă o dezbatere mai largă și, după cîte remarc, ea a început să se discute și în presă. Am mai vorbit și cu alt prilej gazetei dv. despre acest lucru. Sarcina formării culturii muzicale a elevilor este în primul rînd o sarcină a școlii, iar inițiativa în această direcție trebuie să fie a organelor de învățămînt. Filarmonica este o instituție care, în configurația culturală a țării, are sarcini mult mai largi, dar ar fi încîntată să conlucreze strîns cu organele de învățămînt pentru educarea tineretului. Ceea ce se realizează prin concertele-lecții de care am vorbit este un lucru bun, dar relativ restrîns. Secțiile de învățămînt ar putea iniția cicluri de concerte-lecții, concerte, spectacole muzicale, recitaluri, medalioane muzicale — după un program bine gîndit, eșalonat pe vîrste și cu o mult mai largă participare — la care să-și dea concursul nu numai Filarmonica, ci și celelalte orchestre simfonice, precum și Teatrul de operă și balet. În sfîrșit, contactul direct cu muzica prin intermediul concertelor trebuie completat cu audiții de discuri și cu lecturi din literatura muzicală. Numai astfel pregătit și educat elevul de azi va putea deveni mai tîrziu un om cu o cultură muzicală temeinică.

Mențiune

Conferința interguvernamentală specială privind situația personalului didactic

Între 21 septembrie și 5 octombrie 1966 a avut loc, la Palatul UNESCO din Paris, Conferința interguvernamentală specială cu privire la situația cadrelor didactice, inițiată de Organizația Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură, cu participarea Biroului Internațional al Muncii. La conferință au participat delegați din 75 state, membre și membre asociate ale UNESCO, reprezentanți ai Organizației Națiunilor Unite și ai Biroului Internațional al Muncii, precum și observatori din partea a cinci state și din partea a 21 de organizații internaționale. Din partea Republicii Socialiste România a participat o delegație guvernamentală compusă din prof. dr. docent Jean Livescu, adjunct al ministrului învățămîntului, conducătorul delegației, prof. univ. Valentin Lipatti, delegat permanent al Republicii Socialiste România pe lîngă UNESCO și semnatarul acestor rînduri.

Conferința a avut ca obiectiv examinarea, îmbunătățirea și adoptarea proiectului intitulat „Recomandare privind situația personalului didactic din învățămîntul primar și secundar", pregătit și redactat de un comitet de experți, reprezentanți ai unor state membre ale UNESCO, convocați la Geneva între 17—28 ianuarie 1966 de către UNESCO și Organizația Internațională a Muncii. În forma prezentată de comitetul de experți, proiectul de recomandare a fost trimis apoi, pentru observații, tuturor țărilor membre ale Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură. O mare parte dintre aceste țări, printre care și țara noastră, au trimis în scris observațiile lor asupra proiectului de recomandare pentru a fi luate în considerare la definitivarea textului înainte ca acesta să fie supus discuției conferinței.

La ședința inaugurală a Conferinței interguvernamentale speciale cu privire la situația personalului didactic au luat cuvîntul René Maheu, directorul general al UNESCO și Francisc Blanchard, subdirectorul general al Biroului Internațional al Muncii. În alocuțiunea sa, directorul general a reamintit că UNESCO se preocupă de mai multă vreme de condiția personalului didactic — acest detașament foarte numeros de lucrători pe tărîmul intelectual, care numără astăzi, în toată lumea, peste 16 milioane de învățători și profesori — și a subliniat că în acest domeniu UNESCO a colaborat îndeaproape cu Organizația Internațională a Muncii, cu Biroul Internațional al Educației, precum și cu organizațiile internaționale neguvernamentale care se preocupă de situația personalului didactic. Creșterea continuă a efectivelor școlare în toate țările globului — a spus René Maheu — determină o creștere rapidă, de la an la an, a numărului de cadre didactice. În aceste condiții devine necesară o cartă a personalului didactic, care să stabilească rolul și importanța acestuia în viața economică și socială din toate țările și în special în țările în curs de dezvoltare.

Conferința și-a ales, în continuare, biroul — compus din președinte (prof. Jean Thomas, conducătorul delegației franceze), șapte vicepreședinți (printre care și conducătorul delegației române, prof. dr. docent Jean Livescu) și un raportor general. A fost ales de asemenea un comitet de redactare, compus din reprezentanții a opt state participante la conferință. Lucrările s-au desfășurat în ședințe plenare, în ședințe ale comisiei principale și ședințe ale comitetului de redactare.

Examinarea și adoptarea textului Recomandării s-au efectuat în mai multe etape. După dezbaterea generală asupra importanței și conținutului său în lumina sistemelor și experiențelor în domeniul învățămîntului din diferite țări, proiectul pregătit de UNESCO și O.I.M. a fost examinat paragraf cu paragraf în cadrul comisiei principale. Paralel cu aceasta, comitetul de redactare a revăzut textul proiectului în lumina amendamentelor adoptate în ședințele comisiei principale. În ultimele două zile, plenara Conferinței a reexaminat textul prezentat de comitetul de redactare și l-a adoptat în forma sa definitivă, împreună cu raportul general despre conferință.

Proiectul de Recomandare privind situația personalului didactic prezentat Conferinței interguvernamentale speciale a fost apreciat de unanimitatea participanților ca un document foarte important, menit să stimuleze interesul autorităților guvernamentale și al organismelor naționale și internaționale pentru situația personalului didactic, atît sub aspectul pregătirii sale profesionale, cît și sub acela al ameliorării condiției lui morale, sociale și materiale. Textul acestui document cuprinde 145 paragrafe care se referă, în primul rînd, la aria de aplicare a prevederilor Recomandării, la principiile directoare ale învățămîntului și educației, la scopurile învățămîntului și la politica școlară. Sînt tratate, de asemenea, probleme privind pregătirea profesională a personalului didactic, cu referiri la criteriile de selecție a membrilor corpului didactic, programele de formare a personalului didactic și unitățile de învățămînt pentru pregătirea acestuia, probleme legate de perfecționarea cadrelor didactice, de angajarea lor, de cariera didactică, de drepturile și datoriile personalului didactic. În continuare sînt prezentate condițiile de asigurare a eficacității învățămîntului, condițiile materiale ale corpului didactic, măsuri pentru a asigura securitatea socială și, în sfîrșit, măsuri pentru a ameliora situația înregistrată în majoritatea țărilor globului în domeniul asigurării numărului necesar de învățători și profesori cu pregătire corespunzătoare.

Importanța acestei Recomandări, care poate fi considerată ca o adevărată cartă a cadrelor didactice, a fost subliniată și de abundența propunerilor și amendamentelor pe care le-au prezentat delegațiile prezente la conferință. La biroul conferinței au fost depuse peste 230 de amendamente. Marea majoritate a acestora s-a referit la probleme de conținut, urmărind să completeze textul Recomandării și să precizeze mai bine o serie de paragrafe, astfel încît textul Recomandării să țină seama de diversitatea sistemelor de învățămînt și a legislației școlare în diferitele regiuni ale lumii, iar țările interesate să poată prelua din acest document părțile cele mai potrivite, care să sprijine dezvoltarea și întărirea învățămîntului pe plan național.

Delegația țării noastre, pe lîngă faptul că a propus unele amendamente la o serie de paragrafe, în vederea îmbogățirii și precizării conținutului acestora în concordanță cu legislația existentă în România, a contribuit la formularea în Recomandare a unor principii generale menite să călăuzească munca de educare a tineretului în lumea contemporană, promovarea educației în spiritul păcii, al respectului reciproc și al înțelegerii între popoare. De asemenea, delegația noastră a susținut propunerile care se refereau la sprijinirea drepturilor lucrătorilor din învățămînt în țările capitaliste, precum și propunerile menite să contribuie la creșterea învățămîntului și formarea cadrelor didactice în țările în curs de dezvoltare.

Trebuie subliniat că documentul adoptat de Conferință fiind o recomandare, statele membre au libertatea de a aplica în întregime sau în parte prevederile pe care le cuprinde. În forma în care este adoptată, Recomandarea nu contravine legislației școlare existente în țara noastră, multe din prevederile cuprinse aici fiind de multă vreme realizate în învățămîntul românesc.

Textul Recomandării adoptat la Conferința interguvernamentală specială cu privire la situația personalului didactic va fi transmis statelor membre ale UNESCO, care îl vor pune în aplicare potrivit specificului învățămîntului și principiilor legislației școlare din țările proprii.

I. N. ALIMAN
directorul Direcției planificării și organizării muncii din Ministerul Învățămîntului

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 870
Vineri 28 oct. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

CLASELE SPECIALE

O clasă de premianți a fost dintotdeauna unul dintre visele marilor pedagogi. O clasă însă în care se întrec elevi selecționați anume, ale căror talente se aplică aceluiași domeniu, aceluiași obiect de învățămînt, oferă imaginea ieșită din comun a întrecerii dintre aleși într-o activitate școlară în culisele căreia sîrguința, simpla sîrguință reprezintă o treaptă de mult depășită.

O asemenea clasă este oricare dintre clasele speciale recent înființate în cîteva licee din țară, clase a căror experiență este menită să contribuie la realizarea unui important pas înainte în perfecționarea procesului de predare, la ridicarea nivelului pregătirii elevilor de liceu. Implicațiile existenței unor asemenea clase nu sînt mici și nu sînt puține. Ele țin și de aspectele conținutului, ale funcționalității, ca și de aspectele organizatorice.

Cum sînt recrutați elevii care alcătuiesc clasele speciale? Ce condiții trebuie să îndeplinească profesorii care predau la asemenea clase? După ce criterii trebuie să se desfășoare activitatea lor? Care este locul acestor clase în relația liceu-facultate?

Iată numai cîteva dintre întrebările pe care ni le-am pus în drum spre liceele „Gh. Lazăr" și „Mihai Viteazul" din Capitală, unde funcționează cîte o clasă specială de matematică.

Criterii de selecționare

31 de elevi în clasa a X-a M (m de la matematică), a Liceului „Gheorghe Lazăr", despre care ne vorbește diriginta și în același timp profesoara de matematică Elisabeta Iorgulescu, 34 de elevi din clasa a X-a S (s de la specială) a Liceului „Mihai Viteazul", despre care își exprimă părerile Mihai Costea, directorul acestui liceu. Ascultînd relatările lor, răsfoind cataloagele, am încercat să ne facem dinainte o imagine despre acești elevi, băieți și fete care au ales și au fost aleși să facă parte din cele două colective de viitori matematicieni. Nu reușim însă să dobîndim reprezentări diferențiate. Notele, puține acum, la început, oferă un aspect monoton: zece, zece, zece, cîte un nouă... Adrian Roman, Vlad Sergescu sau Nicolae Ionescu de la „Lazăr", Cristian Dumitrache sau Virgil Berberu de la „Mihai Viteazul" — toți sînt fruntași la învățătură. Provenind de la licee diferite — „Caragiale" „Spiru Haret", „Bălcescu", „Matei Basarab", de la liceele nr. 8, nr. 15, nr. 26, nr. 29, ca și, bineînțeles, de la liceele „Lazăr" și „Mihai Viteazul" ei au intrat în componența noilor colective aducînd după cum aflăm, alături de înclinația pentru matematică, și hotărîrea de a lupta cu toată energia pentru a-și menține locul de fruntași și de a pătrunde cît mai adînc în studiul matematicii. Cataloagele vorbesc limpede despre sîrguință. Va confirma însă și timpul, în fiecare caz, alegerea făcută? Acum chezășia acestei confirmări n-o pot da decît criteriile ce au stat la baza alegerii. Să le examinăm.

În primul rînd, au fost selecționați pentru clasele speciale de matematică elevi care au avut în clasa a IX-a cel puțin media 9 la obiectul de profil și cel puțin 8 la fizică, care nu au la nici o materie vreo medie sub 7 și care, bineînțeles, doresc să se specializeze în matematici, așa cum au afirmat și ei, și părinții lor, cînd au fost consultați. Iată, alături de acela al notelor — un criteriu judicios: dorința elevilor, a părinților lor. Spunem aceasta întrucît o experiență care a existat anul trecut la Liceul „N. Bălcescu" a arătat cît de important este să se ia în seamă înclinațiile celor în cauză, ce strîns se leagă rezultatele de criteriul de selecție. Fără a fi vorba de o clasă specială propriu-zisă, clasa organizată experimental, anul trecut, la Liceul „N. Bălcescu" punea accentul pe studiul disciplinelor matematice, realizat după o programă amplificată față de programa normală. Au fost recrutați pentru această clasă 40 de elevi din școală, selecționați numai după criteriul notelor. O discuție cu acestia, după un an de studiu, a arătat că doar doi, adică 5 la sută, intenționau să urmeze matematica, 23 voiau să meargă la Institutul politehnic, iar restul la alte facultăți, printre care I.S.E. și chiar și medicina (în acest din urmă caz se afla un elev cu foarte bune rezultate la matematică). Faptul acesta arată pregnant că selecționarea pe criteriul exclusiv al mediei și dintr-un cerc restrîns (de la o singură școală), nu corespunde scopului real al unei clase speciale — care este de a pregăti temeinic un mănunchi de viitori specialiști într-un anumit domeniu, domeniu ale cărui porți le sînt deschise mai de timpuriu tocmai ținînd seama de manifestele lor aptitudini pentru el. Trecînd cu elevii dincolo de limitele programei de matematică, de exemplu, depășind-o în mod deliberat, n-o facem pentru ca să poată intra „sigur" la Politehnică (selecția cu totul normală de pînă acum a adus și aduce în continuare institutelor politehnice suficienți studenți buni), ci îndeosebi pentru a-i orienta spre studii în domeniul matematicii însăși.

Ne întrebăm, în legătură cu aceasta, dacă nu cumva o recrutare prin concurs, de la școlile din raion sau regiune nu s-ar dovedi și mai fructuoasă. Pentru că aici nu e vorba de a găsi elemente pur și simplu sîrguincioase, ci mai ales de a descoperi talente. Cu atît mai mult cu cît concursul elimină din capul locului și unele subiectivisme posibile în apreciere, chiar atunci cînd ele se referă la situația comparativă dintre mai mulți elevi sîrguincioși.

Profesorii

Dar selecția, după cum este evident, nu poate privi numai elevii. Ea trebuie să se poarte și asupra cadrelor didactice. Fără îndoială că profesorii care predau în prezent la clasele recent în-

D. TODERICIU

(Continuare în pag. 2-a)

Măsuri pentru îmbunătățirea activității de educație fizică și sport în școli și facultăți

Pentru îmbunătățirea organizării și desfășurării activității de educație fizică și sport în rîndurile elevilor au fost luate măsuri în vederea modernizării lecțiilor de educație fizică, prin promovarea unor metode de lucru care să ducă la creșterea gradului de pregătire fizică generală a elevilor. În acest an de învățămînt, profesorii de specialitate insistă, printre altele, asupra însușirii corecte, de către toate clasele, a tehnicii moderne specifice probelor atletice și sprijină organizarea concursurilor de atletism pe probe și categorii de vîrstă. În vederea stimulării pregătirii și antrenării unui număr sporit de elevi la activitatea competițională și obținerea unor rezultate sportive de valoare, se va institui pentru elevi insigna „CERCURILE OLIMPICE", care va avea cinci grade, eșalonate pe diferite trepte de pregătire sportivă. La sfîrșitul fiecărui an școlar, elevii care s-au evidențiat în activitatea sportivă vor primi premii în obiecte și diplome.

Măsuri similare au fost luate și în învățămîntul superior, unde — în primul semestru al anului — au luat ființă 37 cluburi sportive universitare cu 300 de secții pe ramuri de sport. Au început, de asemenea, lucrări de amenajare a noi baze sportive în centrele universitare Timișoara și Oradea, pentru studenții Institutului politehnic și, respectiv, ai Institutului pedagogic de 3 ani.

Pentru anul de învățămînt 1966—1967, catedrele de educație fizică din facultățile tehnice și universitare au revăzut programele de studii, care au fost îmbunătățite prin adăugarea unor capitole redînd evoluția sportului contemporan. Totodată, în anul I de studii, educația fizică este acum disciplină obligatorie.

Frumusețea școlii

La vremea cînd încep să închege primele propoziții, școlarii din clasa I o scriu întotdeauna și pe aceasta: „Școala noastră este frumoasă". O scrie și școlarul din Sighetul Marmației, și cel din Cobadin, și cel din Moldova Nouă, și cel din Vrancea sau Rădăuți. De ce? S-au vorbit învățătorii? Există o înțelegere tacită între elevi? Nu. Frumosul *este un atribut indispensabil al școlii. În peisajul obișnuit al frumosului cotidian, localul școlii are o distincție aparte. Menirea sa îi cere să tindă permanent către perfecțiune. Aici, în școală, omul se obișnuiește de la vîrsta cea mai fragedă cu frumosul, aici învață să-l perceapă și să-l creeze.*

Avem multe școli impresionante prin monumentalitatea, prin arhitectura lor. Și tot mai multe școli noi, moderne, cărora făuritorii de frumusețe din zilele noastre le-au dat o simplitate cuceritoare, împletită cu o maximă funcționalitate. Lumina, aerul curat, culorile pastelate, formele suple și armonioase sînt proprii școlilor de azi. Există însă, pe lîngă frumusețea pe care o dau arhitecții și constructorii, și o alta, pe care o realizează apoi cei care muncesc aici. Educatori, elevi, părinți — toți la un loc — cu mîini vrednice de gospodari dau fiecărui lucru, fiecărui obiect, măsura care îi este inerentă — frumosul.

În comuna Gurasada din raionul Ilia, școala strălucește prin curățenie, prin amenajarea interioarelor, prin ordinea desăvîrșită care domnește pretutindeni. Totul impune respect, impune disciplină — un respect firesc, o disciplină pornită dintr-un sentiment de adîncă prețuire a frumosului.

Altă școală. Liceul nr. 36 din București. Pătrundem aici în pauza de prînz și rămînem uimiți cum, după cinci ore de cursuri, culoarele și clasele îi așteaptă pe elevii din seria de după-amiază, curate ca paharul. E o ambianță plăcută, prielnică studiului.

La Cluj, la Școala generală nr. 14, am întîlnit diverse moduri de realizare a cadrului estetic. Fiecare clasă este decorată altfel, după gustul și dorința elevilor. Culorile optimiste alternează, pe pereți sînt reproduceri de artă, la ferestre sau pe catedre, florile preferate.

Sînt numai cîteva exemple din multele ce s-ar putea da.

Există și altfel de exemple. La polul opus. Nu ne referim aici la proasta întreținere a unor școli noi și frumoase, la distrugerea efectivă a unor bunuri materiale — lucruri care ar trebui să facă obiectul unor măsuri mult mai drastice pe linie administrativă. Ne referim numai la faptul că neglijența și prostul gust — de obicei merg mînă în mînă — sluțesc școala.

Un strat de flori poate să fie și el urît atunci cînd este neîngrijit. O mușcată, oricît de bogată și de înflorită ar fi, pusă într-o cutie de conserve pe care se poate citi „Fasole" sau „Mazăre fină", este tot ce poate fi mai neplăcut. Un geam murdar sau spart este o pată pe obrazul școlii. O fereastră „gătită" cu perdelițe sau cu floricele din hîrtie creponată vorbește cu putere despre prostul gust. Văzînd-o mereu, elevii se obișnuiesc cu aspectul ei și nu mai pot deosebi frumosul de urît.

La realizarea unui aspect plăcut, a unui cadru în care frumosul este stăpîn, fiecare amănunt are însemnătatea lui. O clanță defectă, ruptă, murdară, pe care elevii o privesc de cîteva ori pe zi cînd o deschid și o închid, un perete vopsit într-o culoare care „ține la murdărie", o husă de fotoliu confecționată dintr-o stambă înflorată țipător, un parchet dat cu bradolină sînt elemente care denaturează ideea de frumos, alterează imaginea lui. Ele rănesc sensibilitatea elevului, duc — am putea spune — la o infirmitate morală: incapacitatea de a aprecia frumosul. De pe urma acestei infirmități suferă nu numai omul respectiv, dar și cei din jurul lui, și societatea.

Ne pare rău că, vrînd să vorbim despre frumusețea *școlilor am amintit și exemple ca cele de mai sus. Am făcut-o însă din dorința de a nu le mai vedea nicăieri, niciodată.*

Școala în care învață copilul rămîne întipărită în memoria lui o viață întreagă. Și imaginea ei trebuie — trebuie neapărat — să fie frumoasă.

MIRCEA IONEL

Pionierii participă la împodobirea școlii lor dragi; aspect de la Școala generală nr. 150 din Capitală

A FI MODERN

Cînd intră pe poarta liceului, vîrsta elevilor e numai visare. Atît de tineri, anii lor sînt totuși o căutare febrilă a cît mai multor taine despre viață.

Tinerii știu că ei aparțin unei epoci în care știința și cultura conlucrează la realizarea frumosului și utilului cotidian. E atributul tinereții, în primul rînd, dorința de a fi în pas cu evenimentele epocii. Și tot tinerețea este aceea care se înflăcărează, în primul rînd, la marile descoperiri și cuceriri ale omului. Este firesc, de aceea, că tinerii vor să fie „moderni". Dar ei sînt la vîrsta cînd noțiunile nu li se dezvăluie în toată complexitatea lor, cînd spiritul analitic, atît de necesar înțelegerii profunde, e abia în germene, cînd, în graba de a ști cît mai mult, cuprinderea lucrurilor rămîne uneori numai la suprafață. Întrebați asupra sensului noțiunii „modern" vor da fiecare alte răspunsuri. Este deci de datoria școlii care le călăuzește înțelegerea, este de datoria profesorilor, îndrumători și sfătuitori competenți, să stăruiască în a le face înțeleasă lumea modernă cu marile ei implicații.

De fapt, ce înseamnă a fi „modern"? Cum pot fi apropiați tinerii, încă de pe băncile liceului, de adevăratul sens al epocii noastre, care nu se dezvăluie numai prin predarea cunoștințelor legate de cele mai recente invenții și descoperiri? Desigur că este bine să li se explice noțiunea, dar în același timp sînt necesare metode de lucru eficiente cu tinerii, aflați la vîrsta dificilă cînd li se pare că știu aproape totul.

A explica pur și simplu că a fi modern înseamnă să te încadrezi în ritmul epocii tale, să cunoști ceea ce îți este contemporan — ideile, teoriile, cuceririle omului în domeniul științei și tehnicii — înseamnă a face lucrul numai pe jumătate. Ca unii care veghează și asupra sufletului adolescenților, profesorii sînt chemați să aibă cu ei și discuții calde, prietenești, urmînd tematica orelor de dirigenție de pe vechea axă și înclinînd-o mai mult spre preocupările zilnice ale elevilor. Și, neîndoielnic, profesorii trebuie să se ocupe mai mult de evoluția unor tineri care își irosesc timpul în zadar stînd ore întregi în fața cinematografelor, în barurile de zi, care afișează o mină plictisită, obosită, care împrumută un aer de mizerie „à la Antoine", ca și de elevele pentru care noțiunea de „modern" se confundă cu „moda" și pentru care „modern" este să poarți coafura Brigittei Bardot sau a Catherinei Valente. Nu trebuie trecute cu vederea deprinderile urîte, impertinența, nonșalanța inadecvată vîrstei de care dau dovadă unii tineri de pe băncile liceului. Decența, distincția în comportare, elocvența gesturilor frumoase, iată numai cîteva din trăsăturile pe care tinerii trebuie să le deprindă din școală. Cînd unii tineri, încă de pe băncile liceului, încep să-și piardă propria personalitate sau ajung să nu și-o poată forma datorită faptului că încep să copieze felul de a fi, de a se piepteăna sau de a gesticula al „stelelor" de cinema înclin să cred că mijlocul cel mai bun de a le combate aceste apucături este de a discuta, ori de cîte ori se ivește prilejul — iar dacă nu se ivește, ar fi bine să-l creăm — tocmai despre „stelele" la modă, să-i facem să recunoască o interpretare valoroasă, s-o deosebească de superficialitate.

Desigur, prin complexitatea sa, noțiunea de „modern" implică discuții ample. Despre „modă" și „modern", însă, li se poate vorbi zilnic adolescenților. Să le răspundem cu dragoste și răbdare la tot ceea ce îi preocupă, să le trezim pasiunea pentru tot ceea ce e cu adevărat nou și înaintat în epoca noastră.

VICTORIA ANA TĂUȘAN

PENTRU PIONIERI:

Acțiuni bogate în conținut, variate și plăcute

Recent, redacția noastră a discutat, cu cîteva cadre didactice de la Școala generală nr. 164 din Capitală, unele probleme ale muncii cu pionierii. Cele spuse de participanții la această discuție au arătat că acum, după aproape două luni de activitate în noua lor funcție, comandanții de pionieri au depășit stadiul incertitudinilor, al căutărilor de început. Ei și-au cristalizat obiectivele muncii, au înțeles drumul pe care trebuie să meargă. Despre aceste obiective, despre acest drum ne-au vorbit comandanții de pionieri din școală, oprindu-se asupra unor aspecte pe care le socotesc esențiale în munca cu pionierii: necesitatea de a-i respecta specificul, de a-i asigura un caracter atractiv, de a înțelege rolul și locul comandantului în activitatea cu pionierii.

— După părerea mea, a subliniat tov. **ELENA ALEXANDRESCU**, sarcina de a îndruma activitatea detașamentului de pionieri nu ne pune în față probleme cu totul noi. Țelul școlii și al organizației de pionieri este doar comun: acela de a educa pe copii în spiritul dragostei față de patrie, față de muncă, de a-i învăța să fie cinstiți, harnici, disciplinați. Or, și pînă acum, în calitatea noastră de pedagogi spre acest țel ne-am îndreptat întreaga noastră activitate.

— Colega mea, a intervenit în discuție tov. **CONSTANȚA NICULESCU**, are perfectă dreptate în ceea ce privește țelul comun al dublei noastre activități — ca diriginți și comandanți de pionieri. Părerea mea este însă că nu putem să folosim în activitatea cu pionierii aceleași forme, aceleași căi pe care le folosim în munca din școală. Dacă vom proceda așa, activitatea pionierească își va pierde specificul, contururile ei se vor șterge pînă la a se pierde cu totul. Or, datoria noastră este tocmai de a asigura muncii cu pionierii o fizionomie proprie, caracterizată prin fantezie, variație, originalitate. De bună seamă, nu poate fi nici vorba de a izola munca pionierească de munca didactică. Tocmai aceasta este ceea ce urmăresc acum: să împletesc într-un tot unitar munca educativă din școală și munca cu pionierii, păstrînd fiecăreia specificul ei. Pentru aceasta sînt create condițiile cele mai bune prin faptul că dirigintele, care răspunde de instrucția și educația elevilor în cadrul școlii, se ocupă și de educarea lor în organizația de pionieri. Acest lucru face posibilă din capul locului înlăturarea paralelismelor, a suprapunerilor.

Participanții la discuția noastră au fost unanim de acord că de la această preocupare trebuie să pornească inițierea fiecărei acțiuni, că, în fond, aici este cheia succesului activității lor.

— În ceea ce mă privește — spunea tov. **ANGELA TERNEA** — mi-am coordonat planul de diriginte cu cel al detașamentului astfel încît ele să se completeze reciproc. Să dau un exemplu. Lucrez cu clasa a VII-a. Elevii mei sînt deci destul de mari ca să pot discuta cu ei la un nivel mai ridicat unele probleme de etică, de comportare demnă, civilizată. Pornind de la unele cazuri concrete, mi-am propus ca în acest trimestru să discutăm, la cîteva ore de dirigenție, despre ținuta unor elevi, cu scopul de a le orienta atenția spre aceste probleme și a-i face să înțeleagă mai bine ce înseamnă o comportare demnă și civilizată. Cum voi corela acest obiectiv cu acțiunile din cadrul detașamentului? Mi-am propus să sugerez brigăzii artistice să alcătuiască o scenetă care să ridiculizeze comportarea necivilizată, ținuta neglijentă, lipsa de grijă pentru avutul obștesc. M-am gîndit că le pot da pionierilor ideea să alcătuiască și unele epigrame pe aceste teme, să deseneze unele caricaturi etc.

Nu mă voi opri însă aici. Doresc să-i pun pe pionieri în situația de a aplica în viață învățămintele trase. Voi folosi, pentru aceasta

(Continuare în pag. 2-a)

PENTRU PIONIERI:

COORDONATE ÎN EDUCAŢIE

A ajunge la inima pionierilor, a-i emoţiona, a-i convinge şi a-i înrîuri — iată scopul pe care-l urmăresc comandanţii de detaşamente din şcoala noastră. Ne-am dat seama de la început că, pentru a ne atinge acest ţel, trebuie să pornim în primul rînd de la ceea ce îi preocupă pe copii, să le aflăm dorinţele, să ştim către ce înclină, la ce aspiră, ce-i frămîntă şi ce-i nedumereşte. De aceea, atunci cînd ne-am întocmit planurile de muncă, ne-am bazat în cea mai mare măsură pe sugestiile şi propunerile lor.

Noi cunoaştem, în general, preferinţele şi preocupările copiilor. Pentru ca această cunoaştere să fie mai precisă, mai individualizată, am organizat la începutul anului un sondaj prezentînd unui număr de 150 de pionieri un chestionar unic şi explicîndu-le pe larg conţinutul lui. Răspunsurile au fost cît se poate de interesante. De exemplu, la întrebarea: „Care domeniu de creaţie artistică vă atrage mai mult?", majoritatea — peste 70 la sută — au indicat literatura, cinematografia şi radioteleviziunea. Copiii şi-au arătat preferinţa, în ordine procentuală, pentru concursuri şi excursii literare, pentru matinee ale cinefilului şi discuţii privitoare la realizarea artistico-tehnică a filmelor, pentru audiţii şi vizionări colective la radio şi televiziune, pentru crearea unei grupe de „prieteni ai filmului", pentru punerea în scenă a unor piese de teatru. Aproape toţi (95 la sută) au propus înfiinţarea în şcoală a unui cerc de artă plastică.

Sondajul ne-a procurat sugestii interesante şi foarte utile şi sub raport tematic, ajutîndu-ne direct în întocmirea programului de muncă. Bunăoară, pionierii vor să participe la demonstraţii de lectură şi recitare artistică din operele scriitorilor români, doresc să cunoască mai bine cîţiva scriitori din literatura universală (Jules Verne, Andersen, Defoë), au sugerat organizarea unui concurs scris pe tema „Cine zugrăveşte mai frumos şi mai expresiv pe primul lui învăţător" şi a unei şezători literar-muzicale intitulată „Natura patriei cîntată de poeţi şi compozitori".

Toţi pionierii din clasele VI—VII au răspuns afirmativ la întrebarea „Vreţi să cercetaţi şi să culegeţi folclorul local?", indicînd că ar dori să se ocupe în special de cîntecele şi dansurile populare, de cusături, de creştături în lemn şi încrustaţii pe vase. Pionierii din clasa a VII-a vădesc interes pentru discuţii pe teme ca „Scriitorul şi cartea preferată", „Filmul meu preferat", „Radioemisiunea preferată" etc., în care fiecare să pledeze, cu argumente, pentru predilecţiile sale. De asemenea, ei s-au alăturat propunerii de a se organiza, deocamdată cu caracter experimental, o întrecere între detaşamente pe tema: „Cine se comportă mai frumos?", întrecere care va urmări realizarea frumosului în activitatea zilnică, în conduită şi în relaţiile cu semenii, priceperea de a se îmbrăca cu gust, formarea atitudinii critice faţă de abaterile de la frumos, combativitatea faţă de manifestările de vulgaritate şi prost gust.

Propunîndu-ne să dăm viaţă acestor dorinţe şi preferinţe deschis mărturisite, am căutat să evităm riscul care se iveşte atunci cînd, tinzînd să faci cît mai mult, încropeşti tot felul de acţiuni în grabă. Ne ferim cu grijă de a organiza activităţi schematice, încărcate, simpliste, care au efecte educative nule, dacă nu chiar dăunătoare şi care ştirbesc prestigiul educatorului. Pe de altă parte, am luat în considerare faptul că activitatea cu pionierii trebuie să se desfăşoare diferenţiat, în funcţie de pregătirea lor, mergînd însă întotdeauna cu cel puţin un pas înaintea acestei pregătiri. În acţiunile la care ne-am referit, de exemplu, acţiuni care au drept scop educarea estetică a pionierilor, nu ne preocupăm numai să venim în întîmpinarea gustului lor, ci mai ales să formăm acest gust, să-l şlefuim, să-l ridicăm printr-o înrîurire sistematic exercitată. Firește, pornim de la preferinţele lor, de la ceea ce îi interesează, dar cu preocuparea de a călăuzi aceste preferinţe, aceste interese pe făgaşul cel mai bun. În exemplul luat, bunăoară — educaţia estetică — trecem şi dincolo de domeniul propriu-zis al artei. Circumscriem în aria educaţiei estetice şi simţul ordinii, al armoniei, atitudinea faţă de ambianţa înconjurătoare. Îi deprindem pe copii să privească, să observe, să gîndească, oriunde şi oricînd, le cultivăm vibraţia afectivă în faţa unui răsărit de soare ca şi a unui peisaj industrial, îi învăţăm să înţeleagă frumuseţea prieteniei, să preţuiască relaţiile ce îl înnobilează pe om, să-şi organizeze propria lor viaţă şi muncă după legile frumosului, să respingă uritul, minciuna, ipocrizia.

Am indicat mai sus cîteva din reperele muncii noastre. Ele ne ajută ca răspunsul dat la solicitările pionierilor să nu fie nivelator, ca activităţile pe care le desfăşurăm cu ei să fie cît mai binevenite la clasa şi în momentul în care au loc.

Prof. VALERIU C. NEŞTIAN
Şcoala generală din comuna Rusca, raionul Huşi

Acţiuni bogate în conţinut, variate şi plăcute

(Urmare din pag. 1)

sta, o idee care a pornit chiar din rîndurile lor. După ce am vizitat împreună modernul cartier Drumul Taberii, unde se află şcoala, ei au propus să ia în grijă cîteva spaţii verzi din cuprinsul lui. Am primit cu entuziasm propunerea lor: în acest fel nu numai că nu vor mai călca ei înşişi peste straturi, nu vor rupe florile şi crengile, nu vor arunca la întîmplare hîrtii, dar vor face şi o muncă de folos social. Pentru a le dezvolta spiritul de organizare, le voi da libertate de a pregăti ei înşişi această acţiune, de a hotărî asupra felului în care să se desfăşoare, stimulîndu-le încrederea în forţele lor, în reuşita muncii lor. Îi voi îndruma firește în permanenţă, dar nu aşa cum o fac la orele de dirigenţie, ci ca un prieten mai mare, cu mai multă experienţă.

— În felul acesta, a întărît tov. **ELENA ALEXANDRESCU** ideea colegei sale — îi deprindem pe pionieri să fie perseverenţi, să lupte pînă la capăt pentru un ţel propus, şi le oferim în acelaşi timp mari satisfacţii, dîndu-le prilejul de a se putea mîndri cu ceea ce fac. De cîteva săptămîni detaşamentul clasei a VI-a, la care sînt comandant, pregăteşte o serbare pentru sfîrşitul trimestrului. Le-am spus că pe umerii lor stă întreaga muncă de pregătire a acestei serbări, că numai de ei va depinde succesul. Să-i vedeţi cu cîtă pasiune muncesc! Au început să alcătuiască un program de brigadă, au apărut ca din pămînt două viori şi un acordeon, cu instrumentiştii respectivi (nici nu ştiam de ei pînă acum!). Învaţă dansuri populare, cîntece şi poezii. Fiecare pionier şi şcolar are cîte o sarcină, fiecare se agită, căutînd să se achite cît mai bine de ea. Şi sînt sigură că va fi o serbare frumoasă.

> Discuţia noastră a subliniat faptul că specificul acţiunilor pioniereşti este dat şi de caracterul atractiv pe care acestea trebuie să-l îmbrace.

— După mine — a spus tov. **NESTOR COVACI**, comandantul unităţii — o problemă practică ce se pune în munca noastră de comandanţi este aceea de a acorda o deosebită atenţie laturii spectaculare pe care trebuie s-o îmbrace acţiunile pioniereşti. Acest lucru nu numai că-i atrage pe pionieri, că sporeşte eficienţa acţiunilor respective, dar contribuie în acelaşi timp la sporirea interesului pentru activitatea din cadrul organizaţiei. Bunăoară, o excursie sau o vizită poate fi strict didactică, dar poate avea şi un caracter mai liber, extraşcolar. Ne-am propus, de pildă, să organizăm cu unitatea noastră de pionieri o excursie în împrejurimile Capitalei, pentru a le da copiilor prilejul să cunoască o serie de monumente şi vestigii istorice. Asemenea excursii se pot face şi în cadrul lecţiilor de istorie. În acest caz au loc expuneri ale profesorilor, completări ale ghizilor — şi cam atît. Noi însă vom proceda altfel. Acolo unde ne vom opri, pionierii vor recita versuri, vor istorisi legende, vor organiza mici scenete cu personaje din istoria acestor locuri — toate, firește, pregătite din vreme. Munca de pregătire a unei astfel de acţiuni stimulează capacitatea de investigare, de cercetare, de observaţie, îi face pe copii să trăiască intens toate momentele excursiei, să-şi amintească mult timp de ele — mobilizîndu-i astfel la învăţătură, lărgindu-le orizonturile şi avînd, în acelaşi timp, importante efecte educative.

> Discuţia noastră cu comandanţii de pionieri a scos în evidenţă interesul cu care aceştia privesc activitatea cu pionierii, dorinţa lor de a găsi formele cele mai adecvate vîrstei pioniereşti, răspunderea pe care o au faţă de această importantă sarcină pe care le-a încredinţat-o partidul.

Dezbaterea proiectului legii pensiilor

Pe adresa redacţiei noastre sosesc numeroase scrisori prin care oamenii şcolii îşi exprimă satisfacţia şi mulţumirea faţă de măsurile luate de partid şi de stat pentru asigurarea unei bătrîneţi liniştite. În acelaşi timp, învăţătorii şi profesorii dezbat proiectul legii pensiilor, fac propuneri privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat şi a pensiei suplimentare, sau cer lămuriri şi precizări.

Publicăm mai jos cîteva scrisori conţinînd sugestii referitoare la anumite prevederi şi formulări ale proiectului legii pensiilor.

Se cer precizate unele prevederi privind continuitatea în muncă în cazul transferărilor

Proiectul noii legi a pensiilor ne-a umplut inimile de satisfacţie. Ne-a impresionat îndeosebi înaltul său conţinut umanist, mărturie elocvenţă a grijii pe care o poartă partidul şi statul nostru îmbunătăţirii continue a condiţiilor de viaţă ale celor ce şi-au pus munca în slujba înfloririi patriei.

Aş dori să ridic, în cele ce urmează, o problemă legată de continuitatea în muncă a celor care, ca şi mine, lucrează în învăţămînt.

După cum se ştie, aici, cu cîţiva ani în urmă, din motive obiective sau uneori mai puţin obiective, erau cazuri frecvente de transferare a cadrelor didactice de la o şcoală la alta în interiorul aceleiaşi localităţi sau aceluiaşi raion. Desigur că pentru asemenea situaţii cadrele didactice vor beneficia de prevederile capitolului VII din proiectul de lege a pensiilor, privind sporurile acordate pentru continuitate în muncă în aceeaşi unitate.

Socotesc însă că şi transferările **la cerere** trebuie privite diferenţiat. Există cazuri în care cadrele didactice solicită transferul de la o şcoală la alta pentru a putea lucra în specialitate. De pildă, un absolvent al facultăţii de filozofie care este încadrat să predea limba română sau istoria la o şcoală cere şi obţine să fie transferat la o alta, pentru a preda ştiinţele sociale. Cererea lui este îndreptăţită şi schimbarea locului de muncă trebuie privită altfel decît în cazul celor care se plimbă de colo pînă colo pentru un loc mai comod de muncă. Tot aşa ar trebui privite şi transferările **la cerere** făcute în scopul apropierii de familie, atunci cînd aceste transferări nu se fac în dauna bunei desfăşurări a procesului de învăţămînt.

De asemenea, legea ar trebui să acorde continuitatea în muncă în aceeaşi unitate şi celor care schimbă locul de muncă datorită reuşitei la un concurs. Este vorba de cadrele didactice din învăţămîntul universitar şi, în viitor, poate va fi şi cazul unor cadre didactice din învăţămîntul de cultură generală.

Prof. GH. GHEORGHE
Bucureşti

Vechimea în muncă

Noul proiect de lege a pensiilor, de o atît de generoasă inspiraţie, m-a bucurat şi pe mine, ca pe milioanele de oameni ai muncii din ţara noastră. În cele ce urmează vreau să fac o propunere care are în vedere situaţia multora dintre noi, cei ce lucrăm în şcoli.

Este vorba, anume, de limita de vîrstă. După cum se ştie, în rîndurile cadrelor didactice se numără mulţi oameni care au început să muncească încă din fragheta tinereţe, acumulînd un stagiu îndelungat. Posibilitatea pe care ne-o oferă noua lege a pensiilor de a lucra pînă la 62 de ani (bărbaţii) sau 57 de ani (femeile) este binevenită. Dacă luăm cazul unui învăţător care a început să lucreze la 18 ani, îndată după absolvirea şcolii pedagogice, ajungem la un stagiu de muncă de 44 de ani. Aş propune ca, pentru cei care împlinesc 40 de ani de muncă, legea să prevadă şi posibilitatea trecerii la pensie, la cerere, înainte de împlinirea vîrstei limită. Cred că o asemenea prevedere s-ar răsfrînge pozitiv şi asupra stimulării dorinţei de a intra în producţie imediat după absolvirea şcolii pregătitoare.

Prof. I. NICOLAESCU
regiunea Argeş

Recalcularea pensiei la salariul tarifar actual pentru cei care şi-au continuat activitatea ca profesori după pensionare

Am primit cu deosebită bucurie, împreună cu colegii mei, noile măsuri luate de partid şi de stat pentru majorarea pensiilor şi îmbunătăţirea sistemului de pensionare. Socotesc, de asemenea, ca pe un fapt foarte îmbucurător supunerea proiectului legii pensiilor dezbaterii largi a maselor de oameni ai muncii.

Am ieşit la pensie în anul 1959. Aveam atunci 33 de ani vechime în învăţămînt. La acea dată mi s-a calculat o pensie de 858 lei. După împlinirea vîrstei de pensionare mi-am desfăşurat mai departe activitatea în şcoală încă 7 ani. Continui de de altfel să lucrez şi în prezent. În tot acest timp instituţia respectivă a depus cota pentru fondul de pensii.

Din aceşti ani, 3 am funcţionat cu norma întreagă, restul cu jumătate de normă, deci în total o vechime de 38 de ani în învăţămînt. La această vechime, calculîndu-mi-se sporul de 15 la sută, mi-ar reveni, conform noii legi, o pensie de 980 lei. Un profesor care a ieşit la pensie în 1965, după majorarea salariilor în învăţămînt, cu vechimea de numai 22 de ani şi cu o pensie de 1150 lei, urmează să primească prin aplicarea sporului de 15 la sută, 1332 lei. Deci, avînd o vechime cu 16 ani mai mare, voi primi numai 980 lei, faţă de 1332 lei, pe care îi va primi un profesor cu 22 de ani vechime.

De aceea, ţinînd seama de faptul că principiul călăuzitor al noului sistem de pensionare îl constituie apropierea pensiilor de salariile tarifare, fac propunerea ca profesorilor care au ieşit la pensie cu cîţiva ani în urmă, dar **au continuat activitatea ca profesori** neîntrerupt pînă în prezent, cumulînd pensia cu salariul, la încetarea activităţii şi recalcularea pensiei să li se ia în considerare salariul tarifar actual.

Prof. NINA DIMA
Galaţi

DIN ISTORIA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ROMÂNESC

Rîvnă întru înalte învăţături

Dragostea de carte, rîvna la învăţătură au caracterizat întotdeauna tineretul care s-a ridicat din mijlocul poporului nostru. O dovedeşte, între altele, numărul mare al tinerilor români care au ucenicit, încă din vremuri vechi, la înaltele şcoli, academii şi colegii din ţară sau de peste hotare.

„Chartularium Universitatis Parisiensis" îi pomeneşte printre şcolarii aflaţi în 1362 în capitala Franţei şi pe cei veniţi de pe pămîntul Daciei: **„...et alii de aliis que in circuitu sunt regnis videlicet Ungarie, Bohemie, Polonie, Dacie, Norvegie, Scocie, Anglie, Ybernie"** etc. E un timp îndepărtat, în care istoria se împleteşte cu legenda. Este vremea cînd vestitul Ulespiegel disputa cu studenţii la Universitatea din Praga, o „alma mater" care adăpostea la sînul ei şi mulţi tineri „valahi". Şi în registrele Universităţii din Viena găsim, începînd din anul 1398, cîţiva feciori de români neaoşi: **Iohannes dictus Olah Latislaus Walachus, Iohannes Wolachus de Belényes** (Beiuş), **Paulus Raducz** din Sighet, **Matheus Sanducz, Ambrosius de Drag** etc., iar cunoscutul **„Album studiosorum Universitatis Cracoviensis"** publicat de E. Barwinski în **„Mironis Costini Chronicon Terrae Moldaviae ab Arone principe"** îi înregistra în capitala Poloniei.

Un doctor din Moldova — **„doctor ex Walachia"** — sosea la Wittenberg în luna martie a anului 1532, chemat de însuşi Martin Luther, pentru a lucra la tipărirea Noului Testament în 3 limbi: română, polonă şi germană. Sînt îndeajuns de cunoscute legăturile pe care le-a avut cu vestita şcoală din Wittenberg şi cu profesorii ei, treizeci de ani mai tîrziu, Iacob Eraclid, „eruditul bărbat", cum îl recomandă marele umanist Filip Melanchton pe acela ce avea să devină voievodul Moldovei. Şi se ştiu astăzi destule şi despre şcoala latină şi despre biblioteca de la Cotnari, care luaseră fiinţă în 1562, după modelul colegiilor apusene, prin rîvna lui Despot, şi pentru care acelaşi Despot chema profesori învăţaţi din alte ţări: Ioan Sommer, Gaspar Peucer, rectorul Universităţii din Wittenberg, Ioachim Rheticulus din Cracovia, Lestarchos Hermodor etc., oferindu-le cîte 400 de taleri pe an, din propria-i visterie, ca să instruiască tineretul ţării.

La Paris, Praga şi Viena, la Cracovia sau Wittenberg la Academia din Cotnari tinerii români îşi însuşeau învăţăturile cele mai înalte ale vremii lor pentru a-şi sluji mai bine poporul, pentru a ajuta la ridicarea lui.

Prof. AL. ALEXIANU

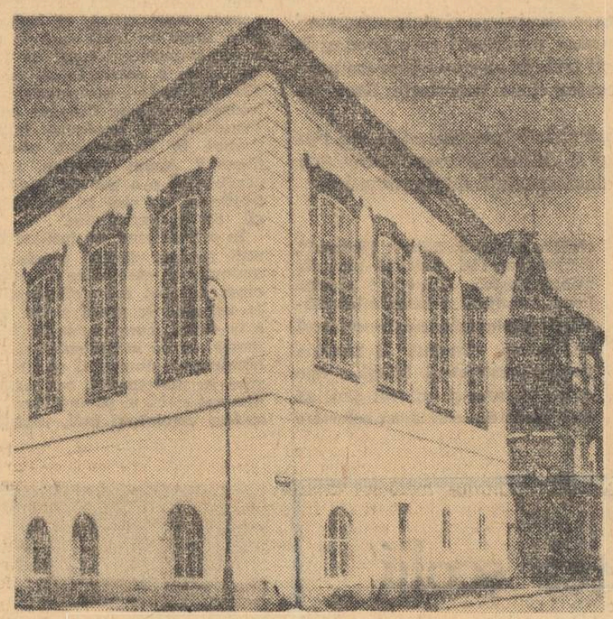

În cliseul de sus:

Portretul lui Preda Drugănescu, tînărul „care s-au înstrăinat din anul 1710 pentru învăţătură, călătorind mai toată partea Ievropei..." (pictură murală din biserica din Stoeneşti-Drugăneşti, regiunea Bucureşti, datînd din anul 1725).

În cliseul de jos:

Cea mai veche aripă din clădirea Universităţii Caroline din Praga (sec XIV) unde între anii 1370—1390 au învăţat carte şi mulţi tineri români ca Ioan Tatarlac (1370) Petru Gheorghe (1390), Mihail (1385) Nicolae (1373) etc.

Clasele speciale

(Urmare din pag. 1)

fiinţate sînt oameni cu o bună pregătire şi cu o experienţă îndelungată. Trebuie avute în vedere însă două aspecte importante ale problemei. Pe de o parte, faptul că programa claselor speciale depăşeşte, la obiectul de profil, programa obişnuită a învăţămîntului mediu de cultură generală, iar pe de altă parte, faptul că o clasă specială reprezintă o nouă verigă în relaţia liceu-facultate. Întrucît este de presupus că numărul claselor speciale va spori, credem că recrutarea profesorilor de specialitate va trebui rezolvată pe alte căi decît simpla numire, poate chiar tot prin concurs. Funcţia de profesor de profil la o clasă specială, ieşind din propria sa matcă, va tinde astfel să devină o „carte de vizită" didactică, un titlu pentru profesorul de şcoală medie. De aici necesitatea de a se pune problema pregătirii lui prin cursuri de perfecţionare şi, în orice caz, de a face în aşa fel încît să existe o emulaţie între cadrele didactice competente şi competiţionare la o asemenea sarcină de onoare.

Verigă preuniversitară

Este necesar să se aibă permanent în vedere şi locul deosebit — de verigă preuniversitară — pe care trebuie să-l aibă clasele speciale în procesul de învăţămînt. Acest loc deosebit impune să se realizeze pe parcurs o strînsă legătură cu facultăţile de specialitate, în cazul nostru cu Facultatea de matematică. La cercurile de matematică ale elevilor vor trebui să participe şi chiar să aibă rol de îndrumare asistenţi lectori şi din cînd în cînd conferenţiari sau chiar profesori de la facultăţile de matematică. S-ar putea chiar ca unii din ei să predea elevilor o serie de lecţii deosebit de importante pentru pregătirea lor. De altfel, poate că s-ar putea pune în viitor problema ca asistenţii la facultăţile de matematică, fizică etc., să facă în prealabil un stagiu la o catedră de profil din liceu, lucrînd cu elevii din clasele speciale.

Programa şi cerinţele ei

Este de la sine înţeles că nivelul activităţii în clasele speciale depinde mult de calitatea programei. Indicaţiile date de Ministerul Învăţămîntului în legătură cu programa clasei a X-a specială de matematică, destul de succinte, spun: „Programa este aceeaşi cu a clasei a X-a reală, materia trebuind să fie prezentată din punct de vedere modern, aprofundat, cu rezolvări de probleme cu un grad mai înalt de dificultate, care să adîncească cunoştinţele teoretice. În plus, temele din această programă vor fi completate cu noţiuni de teoria mulţimilor (4 ore); elemente de structuri algebrice (4 ore); noţiuni de bazele geometriei euclidiene (4 ore); transformări geometrice în spaţiu, grupuri de transformări (10 ore); noţiuni de logică matematică (6 ore); probleme de perspicacitate (6 ore); rezolvări de exerciţii şi probleme (26 ore)". Studiul se realizează în 7 ore pe săptămînă faţă de 5 ore la clasele obişnuite.

Examinarea acestei programe — desigur experimentale — arată clar că ea lasă loc unor dezvoltări creatoare. Fără îndoială că ar fi greu să ne pronunţăm pe larg acum, la începutul drumului, asupra conţinutului programei. Ni se pare însă — şi această părere ne-a fost confirmată, în şcoli, de profesorii de specialitate — că ar fi bine ca indicaţiile să fie mai amănunţite. În acest fel s-ar evita ca dezvoltarea programei să varieze prea mult de la o clasă specială la alta şi mai ales, s-ar preciza ce anume pretinde sporul de programă cînd cere ca materia „să fie prezentată din punct de vedere modern". Firește că, pe parcursul aplicării ei, programa va putea fi îmbunătăţită, pe baza observaţiilor celor care o experimentează, ca şi ale cadrelor din învăţămîntul superior pentru care clasele speciale pregătesc studenţi.

Toate condiţiile fiind asigurate, hotărîtor în succesul activităţii claselor speciale este modul cum se lucrează cu elevii, cum se rezolvă problemele pedagogice ale predării.

În primul rînd se pune sarcina sudării noilor colective. Aici, efortul comun la învăţătură este un catalizator confirmat drept excelent. E vorba însă cu adevărat de efort la învăţătură, desfăşurat sub semnul luptei pentru conţinut, nu de muncă dusă sub imperiul luptei pentru notă. Întrecerea între fruntaşi, stimulată şi alimentată cu grijă, trebuie să înregistreze în fiecare etapă victorii în pregătirea elevilor, să prevină dezarmarea şi să excludă „victime" create dintr-o greşită înţelegere. Desigur, dacă un elev va cobori sub nivelul clasei va trebui s-o părăsească, trecînd într-o clasă obişnuită — ceea ce nu are nimic infamant. Este important însă să nu-i pierdem pe elevi pe drum — şi aceasta ţine atît de selecţionarea iniţială cît şi de felul cum se lucrează pe parcurs, de felul cum este stimulat eforturl continuu şi organizat al colectivului în general şi al fiecărui elev în parte — adică, în ultimă instanţă, de măiestria pedagogică a profesorului.

*

Primele clase speciale şi-au început activitatea. Li s-a asigurat, în general, un bun punct de pornire. Nu ne îndoim că cei ce le conduc vor face totul pentru ca aceste clase să contribuie la realizarea acelei importante rezerve de specialişti cu înaltă calificare de care are nevoie economia şi cultura ţării.

CERCETARE DESPRE CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

Școala a fost și rămîne în continuare laboratorul principal, baza experimentală esențială a investigațiilor menite să perfecționeze activitățile ce se desfășoară în cadrul ei. Este într-adevăr o trăsătură caracteristică a cercetărilor din domeniul învățămîntului faptul că fenomenele școlare, în marea majoritate, sînt nereproductibile în condiții de laborator. În această situație evident, cu cît numărul școlilor în care se desfășoară activități de cercetare va fi mai mare, cu cît aceste activități se vor integra mai mult în sfera preocupărilor celor care predau nemijlocit la catedră, cu atît rezultatele scontate — pe ansamblul învățămîntului — vor fi mai profunde în conținut, mai remarcabile. **Munca științifică desfășurată paralel cu activitatea la catedră de către profesorul-cercetător constituie, prin amploarea, multilateralitatea și profunzimea pe care o poate căpăta, una dintre principalele rezerve interne de care dispune învățămîntul.**

Dorind să vedem cum este valorificată această rezervă, am întreprins de curînd, în regiunea Bacău, o anchetă-cercetare pe coordonatele stadiului actual, ale condițiilor și perspectivelor activității de cercetare științifică pe care o desfășoară învățătorii și profesorii. Un sprijin deosebit în această privință ne-a acordat secția de învățămînt a regiunii, asigurîndu-ne obținerea cu maximum de operativitate a unor răspunsuri detaliate la chestionare, ceea ce ne-a permis să extindem investigațiile asupra a 8 școli — două licee, trei școli generale orășenești și trei școli generale sătești — cuprinzînd 192 de învățători și profesori.

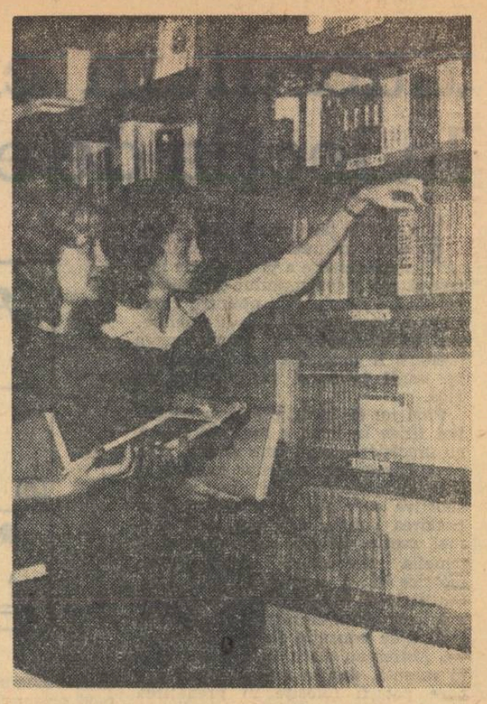

Preocupări actuale, domenii de interes și procente de dezinteres

Etapa simplelor pledoarii despre necesitatea preocupărilor de cercetare științifică ale cadrelor didactice care lucrează nemijlocit în școli este depășită. Investigația noastră a demonstrat existența unor preocupări stabile în acest sens — unele chiar cu vechime, după cum o dovedește concretizarea lor în lucrări sau comunicări — ca și creșterea interesului cadrelor didactice pentru munca de cercetare.

DIN CEI 192 DE ÎNVĂȚĂTORI ȘI PROFESORI CARE AU RĂSPUNS LA ANCHETA NOASTRĂ

Au întreprins activități de cercetare sau asimilabile acestora . .	8
Doresc să facă o cercetare și și-au stabilit tema acesteia . . .	44
Manifestă interes pentru cercetare dar nu și-au definit tema sau nu se simt suficient orientați pentru începerea unei asemenea activități	82
Nu doresc în momentul de față să întreprindă acțiuni de cercetare din diverse motive obiective	34
Nu manifestă interes pentru munca de cercetare	24

Numărul celor care au inițiat activități de cercetare sau sînt în cursul desfășurării lor — peste 4 la sută din totalul cadrelor didactice — fără să confere acestei acțiuni un caracter de masă, ne-ar indica, raportat la totalul corpului didactic din țara noastră, o cifră de aproximativ 7 000—8 000 de învățători și profesori. Considerînd că datele obținute de noi sînt maximale, dată fiind proporția între licee și școli generale, ajungem la cifra de 4 000—4 500 de învățători și profesori cercetători pe care, prin confruntare cu datele obținute în alte sondaje, o socotim foarte aproape de realitate. Aceste mii de oameni ce muncesc la catedră și se dedică în același timp muncii de cercetare reprezintă chiar în momentul de față o forță care, valorificată pe deplin, poate să-și facă mult mai puternic simțită prezența în ansamblul eforturilor de înnoire a învățămîntului nostru.

Din rîndurile cadrelor didactice pe care le-am anchetat noi, cei 44 — adică un procent de 23 la sută — care și-au stabilit o temă de cercetare reprezintă un potențial major. Primind sprijinul de care au nevoie, ei ar putea să pornească la lucru chiar în cursul acestui an.

Îmbucurător este și faptul că aria problemelor propuse spre dezbatere — în lucrările aflate în curs de desfășurare sau în proiect — este tot mai largă. Cercetarea efectuată de profesorul Gh. Iftime de la Școala generală nr. 4 din Piatra Neamț, cu sprijinul unui colectiv și sub îndrumarea profesorului Constantin Borș, de la Liceul nr. 2 din același oraș, de pildă, se ocupă de condițiile introducerii noțiunii de funcție la clasa a VI-a. Profesorul Laurențiu Stan, de la Liceul nr. 4 din Bacău, care a alcătuit un ghid regional, se ocupă acum de istoria învățămîntului geografic în țara noastră. Colegul său Ion Marcov alcătuiește monografiile economico-geografice ale unor comune, profesorul Dumitru Barabaș de la aceeași școală studiază unele probleme ale predării limbilor străine. Învățătorul Vasile Huianu de la Școala generală nr. 20 din Bacău cercetează istoricul unor școli rurale.

Teme interesante își propun și cei care se pregătesc să-și înceapă activitatea științifică într-un viitor apropiat. Unele din aceste teme se referă la munca în clasele mici (introducerea primelor noțiuni de matematică la elevii de 6—7 ani, dezvoltarea gîndirii matematice a elevilor din clasele I—IV, dezvoltarea atenției și memoriei în perioada abecedară, stilul de muncă intelectuală al elevilor mici, valorificarea capacității elevilor prin descoperirea și cultivarea înclinațiilor personale etc.). Altele privesc domeniul muncii metodico-pedagogice din liceu, abordînd aspecte foarte diferite (stimularea interesului elevilor pentru cercetarea științifică, metodica utilizării mijloacelor audio-vizuale în predare, aspecte ale predării gramaticii etc.). În sfîrșit, o a treia grupă tematică se referă la cercetări fără implicații de ordin metodic (studii arheologice, culegeri și studii de folclor, lucrări de critică literară, de filologie, de hidrografie, de geomorfologie ș.a.m.d.). O parte dintre cei care și-au propus asemenea studii solicită încadrarea lor în colectivele de cercetare conduse de oameni de știință cu înaltă calificare și competență în domeniul specialității respective. În legătură cu această cerință considerăm pe deplin întemeiată opinia exprimată de profesorul Lazăr Gheorghian de la Liceul nr. 4 din Bacău : „În momentul de față, datorită modului defectuos în care sînt aprovizionate unele biblioteci locale, profesorii din învățămîntul de cultură generală nu pot decît cu greu să întreprindă, individual, studii fundamentale."

Temele pe care și le-au propus spre cercetare cei anchetați de noi relevă, pe lîngă aspectele pozitive menționate, unele tendințe mai puțin productive. Este vorba în primul rînd de reluarea unor drumuri îndelung bătătorite (verificarea și fixarea cunoștințelor, metodica lecțiilor de recapitulare etc.), care duc doar la o nouă grupare și sistematizare a unor soluții formulate anterior. La aceasta împinge, în parte, și osificarea ce caracterizează listele de subiecte pentru lucrările de grad stabilite de institutele interregionale de perfecționare (sursă de inspirație evidentă pentru tematica unor asemenea lucrări). Într-adevăr, aceste liste par să urmărească mai mult valorificarea bibliografiei existente, decît căutările originale, deschizătoare de noi orizonturi.

Cei care doresc să efectueze activități de cercetare dar nu și-au formulat încă o temă precisă afirmă, în general, că se vor ocupa de problemele specialității lor. Trei grupe mari par să alcătuiască această categorie : prima este a celor care nu știu încă să formuleze, din ansamblul materialului faptic observat, o ipoteză de cercetare ; a doua îi cuprinde pe cei la care ideea de a întreprinde o cercetare a încolțit de curînd și necesită încă o perioadă de limpezire ; în sfîrșit, cea de a treia îi reprezintă pe cei care au răspuns formal la întrebarea noastră, socotind că e mai bine să dea un răspuns afirmativ. Evoluția în perspectivă a acestora este greu de determinat.

În ceea ce privește domeniile de cercetare, cel mai accesibil, în funcție de numărul celor care doresc să-l îmbrățișeze, se profilează a fi alcătuirea monografiilor locale — economice, istorice și geografice — precum și a monografiilor școlare. Locul următor îl ocupă cercetările arheologice și istorice, apoi cele de etnografie și folclor. Abia în poziția a patra întîlnim o preocupare strict legată de perfecționarea procesului de învățămînt. Reiese că, deși aria acestor preocupări este destul de largă, ceea ce este esențial pentru preocupările actuale din învățămînt — în primul rînd modernizarea conținutului și a formelor de predare — nu se reflectă corect în sfera cercetărilor

Treizeci și patru de învățători și profesori cuprinși în ancheta noastră au arătat că nu intenționează să efectueze activități de cercetare, expunînd cauzele care-i împiedică. În rîndul lor se numără cei în curs de ridicare a calificării și de pregătire pentru examenul de grad (deși în cazul examenului de gradul II, lucrarea cerută ar trebui să aibă ea însăși un caracter de cercetare). Alții au o stare precară a sănătății sau situații temporar grele din punct de vedere familial.

Să ne oprim, în sfîrșit, la cei care au răspuns pur și simplu **nu** fără explicații suplimentare. În această categorie intră o serie de învățători și profesori depășiți de înnoirile rapide, în conținut și în formă, ale învățămîntului. Unii consumă foarte mult timp pentru a ține pasul cu evoluția generală a învățămîntului și socotesc că nu au posibilități proprii pentru o muncă inovatoare, alții s-au repliat în rutină și nici măcar nu-și dau seama de necesitatea de a-și înnoi mijloacele de muncă. Mai îngrijorător ne apare însă faptul că în rîndul celor care au răspuns pur și simplu **nu** întîlnim și tineri aflați în primii ani de învățămînt, deși parte din ei sînt deosebit de favorizați prin repartiția în licee cu colective școlare puternice. Pentru aceștia vom releva, prin contrast, atitudinea tinerei învățătoare Margareta Cojan, aflată în al doilea an al muncii didactice, sau a profesoarei Ecaterina Arghir, cu trei ani vechime în învățămînt, ambele de la Școala generală din Gherăiești, precum și a profesoarei Maria Moldoveanu de la Liceul din Bacău, cu doi ani în învățămînt, care nu numai că și-au propus teme interesante de cercetare, dar dispun de pe acum de un număr important de fișe de observație personală asupra acestor teme.

Raportînd, în general, răspunsurile primite la stagiul în învățămînt al celor chestionați am constatat că, în ceea ce privește efectuarea propriu-zisă a cercetărilor și seriozitatea temelor propuse, grupele de stagiu cele mai productive sînt cele de 8—12 și 18—28 de ani, fapt influiențat desigur și de treptele stabilite pentru obținerea gradelor didactice.

Bugetul de timp și implicațiile lui

Munca de cercetare — se știe — depinde în bună măsură și de timpul care i se consacră. Or, distribuirea neegală a sarcinilor obștești face ca unele cadre didactice să fie supraîncărcate, nedispunînd de suficient timp pentru cercetare. Iată ce ne-a arătat ancheta întreprinsă în regiunea Bacău, în rîndurile a 192 de învățători și profesori :

TIMPUL NECESAR EFECTUĂRII SARCINILOR OBȘTEȘTI (săptămînal)

De la 1 la 3 ore (sau cu obligații încă nedefinite)	7
De la 4 la 7 ore . .	61
De la 8 la 11 ore . .	39
De la 12 la 15 ore . .	36
Peste 15 ore	49

Izbește, în primul rînd, procentul însemnat — peste 25 la sută — al celor cărora efectuarea sarcinilor obștești le ia peste 15 ore pe săptămînă. Dar chiar dacă luăm cifra medie, de 10,28 ore, rămîne prea puțin timp pentru cercetare. Analiza faptelor particulare ne conduce însă la o serie de importante corective față de situația statistică. Cerînd detalii cu privire la sarcinile obștești (despre care unii au afirmat că le iau chiar pînă la 42 de ore săptămînal), în circa 60 la sută din cazuri nu am primit o motivație satisfăcătoare. De aceea am considerat că o serie de oameni (nu întîmplător aceștia sînt tocmai cei care au răspuns că nu doresc să efectueze muncă de cercetare) supralicitează consumul de timp necesar activităților extrașcolare pentru a avea o scuză „obiectivă". De altfel, această impresie este confirmată și de faptul că unii învățători și profesori care au sarcini de răspundere ne-au arătat că sînt solicitați pentru totalul sarcinilor extrașcolare în condițiile distribuirii judicioase a acestora doar 5—8 ore săptămînal. Nu-i mai puțin adevărat că există și cazuri, destul de numeroase, de supraîncărcare cu sarcini. Învățătorul Valeriu Stupcaru din Piatra Neamț, cu o vechime de 38 de ani în învățămînt, pe lîngă faptul că este deputat, membru în comisia permanentă pentru învățămînt a sfatului popular, este membru al Comitetului de cultură și artă, secretar al comisiei pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice și responsabil de brigadă științifică ; învățătorului Ioan Humă, de la aceeași școală, i s-au încredințat cinci sarcini ce solicită toate o activitate permanentă ; profesoara Ileana Grigore, directoare adjunctă a Liceului nr. 4 din Bacău, îndeplinește patru sarcini obștești.

Sînt și sarcini aparent mărunte, dar care se dovedesc, nu o dată, de o cumplită cronofagie : mobilizări de pe o zi pe alta la o serie de ședințe unde prezența celor mobilizați se dovedește, nu rareori, absolut inutilă, acțiuni ale filialelor societăților științifice concepute într-un „perfect" paralelism cu cele ale cercurilor pedagogice etc. Două ultime observații în legătură cu această problemă : 1) Timpul solicitat de sarcinile obștești este foarte diferit de la o școală la alta. La Școala generală nr. 4 din Piatra Neamț, acestea iau în general între 4—7 ore și respectiv 8—11 ore, în timp ce la Școala generală din Prăjești cer majorității cadrelor didactice 12—15 ore, iar la Liceul nr. 1 din Roman chiar peste 15 ore. 2) La unele școli se observă polarizări neindicate : în timp ce unele cadre didactice sînt solicitate între 4 și 7 ore, altele trebuie să lucreze peste 15 ore

Urmărind parcursul unor cercetări

Am ales, pentru înfățișarea traseului pe care se desfășoară cercetarea unui învățător sau profesor, trei exemple din filonul cel mai prețios pentru etapa actuală — — cercetările cu caracter didactico-metodic.

Iată mai întîi, pe baza relatărilor profesorului Eugen Ciochină, directorul Școlii generale nr. 4 din Piatra Neamț, și ale profesorului-cercetător Gheorghe Iftime, desfășurarea experimentului matematic de la această școală

Încă din anul trecut, la școala respectivă a început să se experimenteze predarea noțiunii de funcție începînd din clasa a VI-a. S-a pornit de la elementele de bază din teoria mulțimilor, ajungîndu-se la funcții prin intermediul noțiunii de relație și folosindu-se ca suport intuitiv graful. Experimentatorii au utilizat un studiu al profesorului francez Papy, care le-a fost recomandat și pus la dispoziție de către acad. Gr. Moisil. Îndrumătorul științific direct al lucrării a fost profesorul Constantin Borș. Conducerea Școlii generale numărul 4 a asigurat concursul profesorilor de limbi străine, ceea ce a permis traducerea rapidă a lucrărilor documentare necesare.

La Liceul nr. 4 din Bacău prof. Laurențiu Stan desfășoară cercetări cu caracter aplicativ privind construcția de hărți didactice în relief pentru lecțiile de geografie. Pînă în prezent acest interesant material didactic a rămas unicat datorită felului greoi în care se ajunge la cunoașterea realizărilor în acest domeniu și filierei întortocheate pînă la asimilarea noilor produse de către întreprinderile constructoare de material didactic.

Profesorul Constantin Borș, de la Liceul nr. 2 din Piatra Neamț, a publicat pînă în prezent două lucrări ample cu privire la matematică și aproximativ 40 de articole de specialitate. Acum lucrează la definitivarea unui manual școlar și colaborează la elaborarea altor trei manuale și a unei metodici. Profesorul Borș se dovedește în același timp un entuziast sprijinitor al acțiunilor de cercetare întreprinse de alte cadre didactice. Activitatea lui se resimte însă datorită dificultăților de a obține pentru documentare noile lucrări de specialitate intrate în fondul marilor biblioteci.

Este, desigur, un merit incontestabil al secției de învățămînt a Sfatului popular regional Bacău faptul că acordă atenție activității de cercetare desfășurată de cadrele didactice. „În evidența noastră figurează— ne spune inspectorul regional N. Vanghelovici, care a primit sarcina să se ocupe în mod special de problemele muncii de cercetare — unele lucrări întreprinse de cadrele didactice în vederea obținerii gradelor didactice, precum și pentru sesiunile de comunicări ale societăților științifice.

Inspectorul N. Vanghelovici ne-a făcut cunoscut de asemenea că pentru viitoarele sesiuni de comunicări organizate de Institutul de științe pedagogice, cadrele didactice din regiunea Bacău pregătesc 72 de comunicări.

Faptul că lucrări interesante de cercetare depistate de noi în cursul anchetei nu sînt cuprinse în evidența secției de învățămînt, precum și indicațiile de ordin procentual-statistic ale sondajului nostru, care conduc spre cifra de aproximativ 200 de învățători și profesori cu preocupări de cercetare existenți în momentul de față în școlile regiunii Bacău, arată că cea mai mare parte din activitatea de cercetare se desfășoară în afara îndrumării secției de învățămînt regionale.

Am ajuns, cu aceasta, la un punct nevralgic în legătură cu desfășurarea activității de cercetare : în forma actuală, 4 foruri diferite înscriu, printre problemele pe care le urmăresc, și activitatea de cercetare științifică efectuată de cei care lucrează la catedră. Este vorba, în primul rînd, de Institutul de științe pedagogice. Din păcate, actualele legături ale institutului cu viața școlilor nu depășesc decît rareori cadrul unităților școlare care îi servesc ca bază de cercetare.

De îndrumarea activităților de cercetare — în sensul elaborării lucrărilor de gradul II și gradul I — se ocupă și institutele de perfecționare a cadrelor didactice. Dar, așa cum arătam, tematica lucrărilor de grad pare că urmărește mai mult o valorificare a aparatului critic decît concretizarea unor experimente și observații personale. Totuși la fiecare sesiune de examene se prezintă și unele lucrări izbutite, originale. Acestea nu sînt însă valorificate în nici un mod.

O activitate mai largă de îndrumare a cercetării de specialitate a profesorilor îndeplinesc, prin filialele lor, cele patru societăți științifice ale cadrelor didactice. Și aici însă este vorba mai mult de înregistrarea unor cercetări finite sau în curs de desfășurare, și nu de depistarea și îndrumarea tuturor celor capabili de a efectua activitate de cercetare. Cît privește rolul secțiilor de învățămînt în această problemă, el se limitează, în etapa actuală, mai mult la consemnarea înscrierii unor cadre didactice cu teme pentru sesiunile în care vor fi prezentate comunicări și la urmărirea predării acestora în termen. Așadar, deși 4 foruri au — într-o formă sau alta — în profilul lor preocupări legate de cercetarea științifică, sau tocmai din pricina dispersării de forțe și a paralelismului inerent, nu există o coordonare efectivă a acestei activități, o îndrumare permanentă a forțelor active și potențiale de cercetare existente în școli.

Cîteva propuneri

PROF. LAURENȚIU STAN, Liceul nr. 4 Bacău : „În etapa actuală, consider că cea mai rodnică formă de organizare a cercetărilor este aceea a muncii colective. Ar fi necesar ca un for specializat să stabilească sarcinile membrilor colectivului, să indice bibliografia, să se ocupe de difuzarea ei, să asigure îndrumarea cercetării pe parcursul desfășurării acesteia".

ÎNV. SOFIA SAVIN, Școala generală nr. 20 Bacău : „Institutul de științe pedagogice să-și organizeze experimentele în mai multe școli, antrenînd participarea cadrelor didactice pe întreg parcursul cercetării, pînă la interpretarea datelor respective".

PROF. MARIA RUSU, Liceul nr. 4 Bacău : „Cercurile pedagogice să se ridice deasupra empirismului și să-și propună acțiuni de anvergură, prestigioase, să introducă în sfera preocupării lor cele mai îndrăznețe cuceriri din sfera pedagogiei".

PROF. ELENA JEHAC, Liceul nr. 1 Roman : „Cercetările valoroase publicate anterior de cadrele didactice înscrise la examenele de gradul I și gradul II să fie luate în considerare pentru aceste examene, urmînd ca cei în cauză să dea numai celelalte probe".

PROF. ELENA CIOBANU, Liceul nr. 1 Roman : „Să se intensifice editarea unor lucrări menite să îndrumeze munca de cercetare și să se extindă organizarea taberelor-curs în vacanța de vară".

PROF. GH. IFTIME, Școala generală nr. 4 Piatra Neamț : „Secțiile de învățămînt să aloce un fond bugetar special destinat nevoilor materiale ale muncii de cercetare. Învățătorii și profesorii cercetători să fie degrevați de unele sarcini obștești".

Apare cu claritate din ancheta-cercetare întreprinsă că, răspunzînd cerințelor formulate față de învățămînt în actuala etapă de desăvîrșire a construcției socialiste, un număr tot mai însemnat de cadre didactice se străduiesc să împletească activitatea de la catedră cu căutările înnoitoare în sfera conținutului și a metodicii învățămîntului.

Se impune să fie descoperiți toți cei angajați în activitatea de cercetare și să se înregistreze atent rezultatele lor.

Pentru a determina orientarea în mai mare măsură a cercetărilor spre domeniul pedagogiei (în care, după cum s-a văzut, procentul de cercetători e mai mic decît cel așteptat), se impune acordarea unui sprijin organizat și multilateral, care să înceapă chiar de la selecționarea temelor de cercetare.

Este necesar să existe un for de organizare și îndrumare pe plan regional, care să coordoneze atît eforturile de cercetare întreprinse în domeniul diferitelor ramuri științifice, cît și în domeniul pedagogiei. Ar fi indicat ca acest for de coordonare să funcționeze în cadrul universităților sau al institutelor pedagogice din regiuni.

Activitatea de cercetare are nevoie de sprijin și la locul de muncă, în școală, din partea direcției și chiar a colegilor. Un sprijin important îl poate aduce organizația sindicală, chemată să creeze cercetătorilor condiții favorabile, să le asigure timpul necesar studiului, să-i ajute în procurarea bibliografiei etc. Direcțiile școlilor, birourile organizațiilor sindicale, trebuie să aibă în vedere că cercetarea cere eforturi susținute și multiple, care se cer apreciate și stimulate și de aceea, atunci cînd se dovedesc valoroase, trebuie avute în vedere la evidențierea oamenilor, la premierea lor etc.

Luarea în evidență a experimentelor desfășurate în cadrul școlilor, în vederea îndrumării lor permanente și a valorificării depline și rapide a rezultatelor pozitive obținute, solicită totodată și o mai mare receptivitate a organelor de învățămînt față de ideile inovatoare. Este desigur necesar ca atunci cînd se inițiază experimente didactice care afectează o anumită structură a procesului instructiv-educativ, să se ceară în prealabil aprobarea Ministerului Învățămîntului. Dar verificările și studiile necesare aprobării prealabile trebuie să aibă un caracter mult mai operativ.

Editura didactică și pedagogică trebuie să acorde și ea atenție rezultatelor merituoase ale cercetării, să creeze condiții pentru publicarea lor, astfel încît să poată fi cunoscute și valorificate de masa largă a cadrelor didactice.

Paralel cu aceste măsuri apare necesar să se stabilească un statut corespunzător al învățătorilor și profesorilor care desfășoară o muncă de cercetare. Un asemenea statut ar trebui să se refere și la sarcinile obștești ale cercetătorilor, degrevîndu-i de unele din acestea.

Anchetă-cercetare întreprinsă de MIRCEA HERIVAN

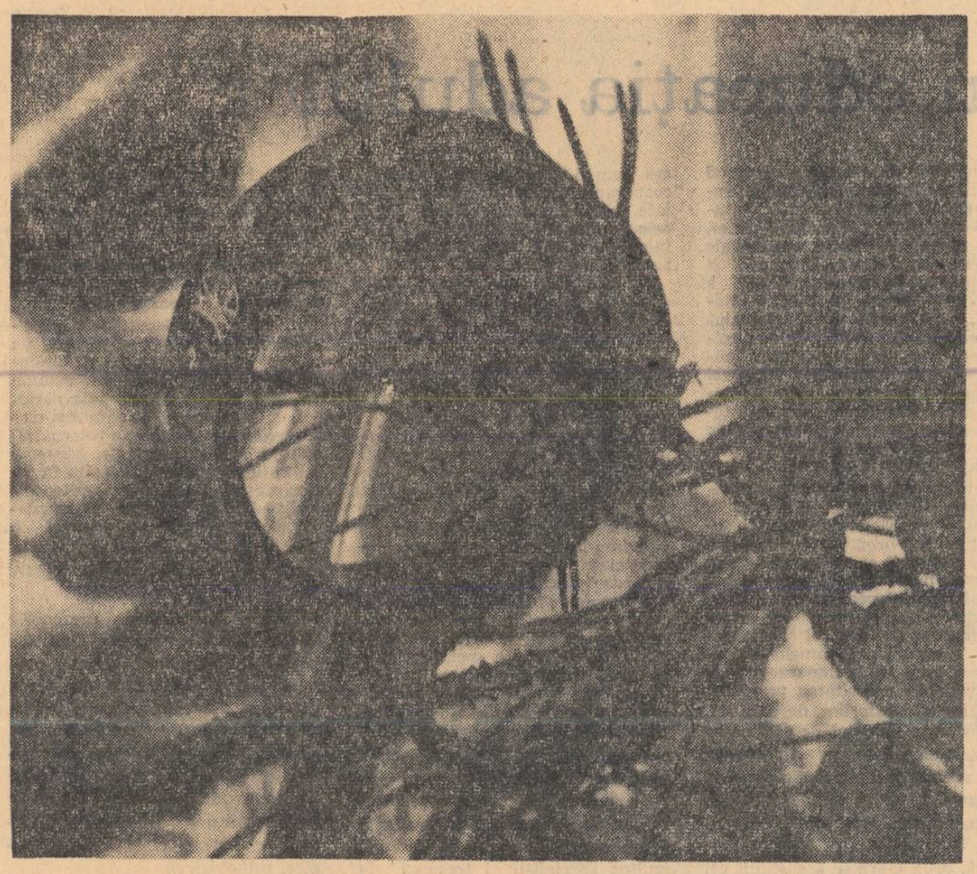

Lucrul în circuit la lecţia de educaţie fizică

În şcolile ţării noastre se desfăşoară tot mai larg procesul de modernizare a predării, de împrospătare a conţinutului disciplinelor de învăţământ, de aplicare creatoare a unor metode noi de predare. Problemele legate de modernizarea predării îi preocupă îndeaproape şi pe mulţi profesori de educaţie fizică.

Pînă nu de mult, predarea educaţiei fizice în liceu a fost îndreptată cu precădere, după cum se ştie, spre dezvoltarea deprinderilor motrice şi spre însuşirea tehnicii unor ramuri sportive care nu suplineau perfecţionarea calităţilor fizice, deşi tocmai aceste calităţi sînt suportul şi temelia dezvoltării deprinderilor motrice şi a măiestriei sportive. Căutînd să înlăture acest neajuns, membrii cercului metodic al profesorilor de educaţie fizică din oraşul Tg. Mureş au discutat, într-o şedinţă recentă, despre unele metode noi care pot fi folosite în pregătirea elevilor. Atenţia lor s-a concentrat îndeosebi asupra metodei lucrului în circuit care are o largă aplicativitate în lecţia de educaţie fizică. Sintetizînd experienţa dobîndită în folosirea acestei metode, membrii

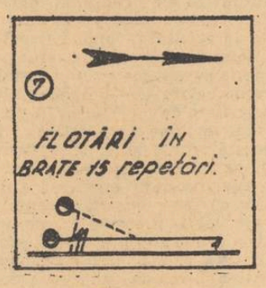

Figura 1.

cercului au ajuns la concluzia că folosirea ei dă rezultate dintre cele mai bune.

Metoda lucrului în circuit urmăreşte în primul rînd dezvoltarea fizică multilaterală, perfecţionarea diferenţiată a calităţilor fizice complexe — detentă, rezistenţă în regim de viteză sau rezistenţă în regim de

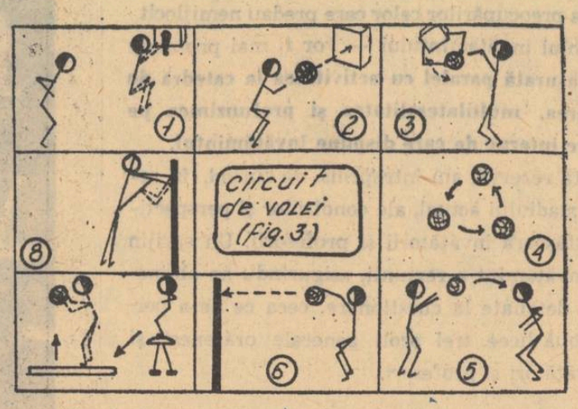

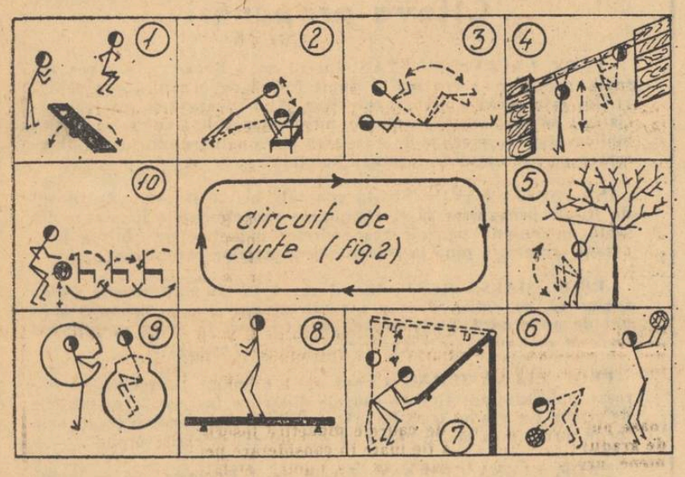

forţă — şi creşterea capacităţii funcţionale a marilor funcţiuni ale întregului organism. Ea se aplică în partea fundamentală a lecţiei, în cadrul unui program valabil pe perioada unui trimestru, urmărind sporirea progresivă a solicitării, plecînd de la nivelul mediu de pregătire fizică generală a clasei.

Iată cîteva dintre variantele metodei lucrului în circuit: metoda lucrului de durată fără normă de timp şi pauză între ateliere, cu normă de timp şi pauză după 2—3 circuite, sau fără pauză, cu timp de lucru standard. (Folosirea acestei metode poate începe, după unii autori, încă din clasa a V-a fără încărcătură suplimentară, cu pauze după fiecare circuit şi cu înjumătăţirea volumului de lucru afectat în mod obişnuit, de la clasa a IX-a în sus putîndu-se lucra normal); metoda lucrului extensiv cu intervale, care se caracterizează prin aşa-numita „pauză recompensatoare" sau „semirecompensatoare" ce urmează fiecărui atelier şi poate varia în funcţie de timpul de lucru efectuat. (Durata efortului şi a pauzei variază între 15—45 de secunde şi poate fi aplicată cu succes în lecţia de educaţie fizică începînd chiar din clasa a VII-a, ajungîndu-se la efectuarea a 2—3 circuite într-o lecţie, în funcţie de numărul elevilor şi de gradul de dificultate al exerciţiilor alese. Se preconizează ca alternanţa efort-pauză să fie egală, adică de 30 secunde de la începutul lucrului, urmînd ca îngreunierea să nu se refere la factorul timp); metoda lucrului intensiv pe intervale, care rezolvă problema trecerii succesive în grupe de cîte 3 elevi la fiecare atelier, asigurîndu-se echilibrul dintre solicitare şi repaus. (Datorită acestui fapt ea poate fi folosită cu rezultate începînd din clasa a V-a).

Alegerea mijloacelor şi procedeelor de lucru se stabileşte în funcţie de scopul lecţiei, de calităţile fizice pe care dorim să le dezvoltăm, de deprinderile motrice pe care urmărim să le perfecţionăm. În strînsă legătură cu scopul propus trebuie stabilite şi succesiunea exerciţiilor la fiecare aparat, ca şi factorii de solicitare după criteriile anatomo-fiziologice, prevăzîndu-se exerciţii pentru dezvoltarea musculaturii picioarelor, pentru dezvoltarea musculaturii braţelor şi a centurii scapulo-humerale, pentru întărirea musculaturii abdominale şi pentru întărirea musculaturii spatelui, ca şi pentru dezvoltarea detentei, îndemînării, supleţei, rezistenţei în regim de viteză, rezistenţei în regim de forţă.

Atelierele de lucru se marchează cu ajutorul unor cartonaşe fixate pe aparatul de lucru sau pe podea, cuprinzînd: numărul de ordine al atelierului, schema exerciţiului în diferite variante, volumul exerciţiului. O săgeată va indica sensul deplasării la schimbarea atelierelor (fig. 1).

În folosirea metodei trebuie să se urmărească asigurarea solicitării multilaterale a principalelor grupe musculare; aplicativitatea practică a exerciţiilor alese, continuitatea şi perseverenţa repetării conştiente, pe o perioadă mai lungă de timp, sporirea treptată a solicitării şi respectarea exersării sistematice, alegerea celor mai bune circuite potrivit vîrstei, sexului, sănătăţii, nivelului de pregătire şi particularităţilor individuale ale elevilor.

Cu toate că metoda lucrului în circuit urmăreşte în special pregătirea fizică a elevilor, ea poate fi folosită cu succes în perfecţionarea tehnicii diferitelor ramuri sportive în cadrul lecţiilor şi al colectivelor sportive, atît în sala de sport, cît şi pe terenuri special amenajate sau în curţile şcolilor. Iată cîteva schiţe care arată cum se pot organiza lecţiile pe baza variantelor acestei metode.

Metoda extensivă cu intervale (fig. 2) Scopul: pregătirea fizică generală. 1) Săritura ghemuită peste bancă lateral în ambele sensuri 2) Flotări în braţe din sprijin pe scaun; 3) Exerciţiul „briceagul". 4) Tracţiuni în braţe din poziţia oblic atîrnat sprijinit. 5) Din atîrnat ridicarea genunchilor la piept; 6) Aplecări şi extensii cu mingea medicinală. 7) Împingerea băncii înclinate din ghemuit pînă sus. 8) Echilibru pe bîrnă. 9) Sărituri cu coarda de gimnastică. 10) Dribling, slalom printre obstacole (exerciţiile pot fi folosite şi pentru circuitele de curte).

Metoda lucrului intensiv cu intervale (fig. nr. 3) Scopul: Pregătirea fizică specifică şi tehnică în jocul de volei.

1) Săritura pe ambele picioare cu un pas elan şi atingerea panoului de baschet. 2) Pasa cu peretele la punct fix cu pasă de control. 3) Lovitura de atac din săritură pe un picior la o minge suspendată, la un suport fixat în perete. 4) Pase în trei din şezînd (volei). 5) Pasarea mingii medicinale din săritură de deasupra capului. 6) Serviciul de sus din faţă de la 4 m. de perete deasupra unei linii desenate la înălţimea fileului (cuprinderea mingii şi repetarea serviciului; 7) Săritura în adîncime de pe o capră şi imediat o săritură înaltă pentru apucarea unor inele (sau atingerea unui obiect suspendat). 8) Flotări cu împingerea din sprijin la perete.

Aplicativitatea diferitelor variante ale metodei de lucru în circuit este practic nelimitată. Profesorul poate combina diferitele metode, îmbogăţind şi perfecţionînd neîncetat procedeele. Pentru succesul deplin al lecţiei trebuie să se acorde o deosebită atenţie pregătirii prealabile a colectivului clasei (care este de dorit să fie cît mai omogenă), să se individualizeze, pe cît posibil, exerciţiile, să se asigure permanent controlul în timpul lucrului.

Prof. V. FĂRCAŞ
Tg. Mureş

CĂRŢI ÎN CĂRŢI

„Amintiri despre anii de şcoală"

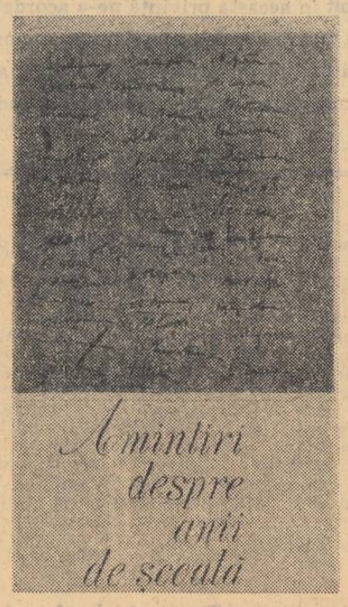

Dezvoltarea continuă a economiei şi culturii, grandiosul progres tehnico-ştiinţific din zilele noastre, ridicarea nivelului de trai al poporului fac posibilă şi necesară creşterea necontenită a pregătirii cultural-ştiinţifice a oamenilor muncii. Pentru a veni în sprijinul tineretului în folosirea cît mai deplină a anilor de şcoală, cînd se pun bazele pregătirii lor viitoare, ca şi ale profilului lor moral, Editura politică a publicat recent volumul *„Amintiri despre anii de şcoală"*, în cuprinsul căruia peste 40 de academicieni, profesori, oameni de ştiinţă şi cultură împărtăşesc celor tineri momente din viaţa lor de elevi.

Autorii acestor scurte, dar deosebit de interesante amintiri relevă, în pagini pline de sinceritate şi căldură, cum i-a învăţat şcoala să lucreze, cum şi-au dat seama, pe cînd erau elevi, că studiul zilnic, sistematic, este condiţia oricărui succes în viaţă, garanţia că vei deveni un om util patriei, poporului, societăţii.

Multe din amintirile cuprinse în volum vorbesc despre importanţa însuşirii temeinice, încă din primii ani de şcoală, a noţiunilor fundamentale ale ştiinţelor, despre necesitatea de a se deprinde, din aceşti ani, utilul şi frumosul obicei al cititului literaturii beletristice. Majoritatea autorilor subliniază faptul că în procesul învăţăturii trebuie învinse greutăţi, afirmînd în acelaşi timp că roadele acestui efort nu întîrzie să se arate. Academicianul Ionescu-Siseşti spune: „Şcoala nu poate da elevilor totul de-a gata, iar dacă printre elevi se află din cei asemănători cu personajul unei binecunoscute scrieri a lui Creangă şi cer „posmagi mulţi", aceştia vor avea să privească mai tîrziu cu nemulţumire golul pe care l-au săpat în propriul lor univers spiritual prin pasivitate".

Cei care se adresează tineretului stăruie îndeosebi asupra importanţei pe care o are folosirea deplină a anilor de şcoală, timpul cel mai propice pentru însuşirea cunoştinţelor. Autorii relevă cu deosebire faptul că ceea ce s-a dobîndit cu trăinicie şi seriozitate în anii de şcoală, în toate direcţiile şi în toate domeniile culturii generale, constituie temeiul sigur al specializării de mai tîrziu. Ei subliniază, în legătură cu aceasta, că este bine ca tinerii să cultive cît mai mult, prin studiu individual şi prin lecturi suplimentare, domeniile preferate, dar nu în detrimentul celorlalte discipline, căci diferitele compartimente ale ştiinţei se leagă între ele într-un mod indisolubil, la fel ca natura însăşi pe care o studiază.

Alegerea profesiunii este de asemenea abordată în cuprinsul cărţii, autorii arătînd din propria lor experienţă ce importanţă are ca în stabilirea viitoarei cariere să se aibă în vedere nu meschine interese materiale, nici faptul că la cutare facultate sînt mai puţini candidaţi şi mai multe locuri, ci vocaţia, aplicaţia spre un anumit domeniu, ca şi nevoile economiei şi culturii patriei.

Multe din paginile cărţii se opresc şi asupra trăsăturilor morale care se formează în anii de şcoală.

Cu căldură sînt evocate în carte frumoasele tradiţii ale şcolii româneşti, care a dat ţării atîtea minţi luminate, atîtea mari personalităţi. Toţi semnatarii amintirilor vorbesc cu deosebită stimă de dascălii lor care, în condiţii adesea deosebit de vitrege, şi-au făcut cu cinste datoria lor patriotică.

Nenumărate sînt învăţămintele pe care le pot trage tinerii cititori din această carte, utilă deopotrivă şi profesorilor, diriginţilor, ca şi celor ce lucrează în rîndurile uteciştilor şi pionierilor.

S. BRĂTESCU

A apărut
REVISTA DE PEDAGOGIE

nr. 10, octombrie 1966

În sumar:

*** Un secol de la înfiinţarea Academiei.

Dimitrie Todoran: Dimensiunile educaţiei şi sfera de cercetare a pedagogiei.

Ştefan Zisulescu: Gîndirea tehnică la preadolescent.

Mihail Golu: Problema organizării programului instructiv-educativ pentru copiii cu sindrom cerebro-astenic.

Tiberiu Prună şi Constantin Logofătu: Despre atitudinea faţă de învăţătură.

Petre Pufan şi Margareta Bontaş: Cercetări cu privire la utilizarea unor algoritmi în instruirea practică a elevilor din şcolile profesionale.

I. Cremer: George Coşbuc şi oamenii şcolii.

Ioan Vlad: Domnul Trandafir.

Iosif Gabrea: Monografii de şcoli.

Ioan Bontaş: Pedagogia — ştiinţă complexă.

Nicolae Radu: Perspectivele programării.

Francisc Vereş: Activitatea diriginţilor pentru cunoaşterea multilaterală a elevilor.

Agripina Bourceanu: Discuţii asupra obiectului sociologiei educaţiei.

E. N.: Dezbateri pe tema modernizării învăţămîntului.

Florica Andreescu: „Doşkolnoie vospitanie".

Constantin Pufan: „Les cahiers de l'enfance inadaptée".

SPECIALIŞTI RĂSPUND la întrebările cititorilor

ÎN CE CONSTĂ CODUL GENETIC?

La solicitarea unor cititori ai gazetei de a răspunde la unele întrebări din domeniul biologiei moderne, ne-am adresat unor specialişti. Prezentăm în acest număr lămuriri în legătură cu codul genetic.

Conceptul de cod genetic a fost elaborat începînd din anul 1950. Conform acestui cod, informaţia ereditară este înmagazinată în anume macromolecule cu rol esenţial în transmiterea caracterelor, existente în nucleul celulelor vii (ADN), şi transmisă codificat componentelor celulare menite să traducă codul, să-l citească, concretizîndu-se într-un anumit mod de sinteză a proteinelor.

Principial aceste fenomene pot fi comparate cu transmiterea mesajelor prin telegraf. După cum se ştie, telegraful transmite mesajele exprimate în cuvinte cu ajutorul literelor alfabetului, codificate în trei feluri de semnale: linie, punct, pauză (alfabetul Morse). Fenomenul care se întîmplă în celula vie este similar.

În nucleul celulei vii se găseşte o substanţă cu o moleculă extrem de complexă — acidul dezoxiribonucleic (ADN) — iar în afara nucleului, acidul ribonucleic (ARN). Intensificarea studiilor asupra structurii şi funcţiei acestor compuşi, mai ales după ce s-a evidenţiat rolul jucat de ei în fenomenul ereditării, a condus, în anul 1953, la descoperirea modului de alcătuire a moleculei de acid dezoxiribonucleic. Totodată s-a dovedit că între structura moleculei acestui acid şi alcătuirea proteinelor există o anumită legătură.

Molecula de proteină este formată dintr-un lanţ foarte lung de unităţi componente, numite aminoacizi. În natură au fost izolaţi 20 de aminoacizi diferiţi. Specificitatea fiecărei proteine (care, după cum se ştie, asigură suportul material al vieţii), este dată de modul în care se succed aminoacizii în lanţul moleculei de proteină. Dar de această caracteristică a proteinelor, de specificitatea lor, depind într-o măsură covîrşitoare principalele trăsături şi însuşiri ale fiecărui organism în parte. Printre cuceririle moderne ale geneticii se numără şi faptul că a fost descoperit mecanismul prin care se realizează succesiunea aminoacizilor în lanţul moleculei de proteină.

În ultimii ani a devenit clar că în molecula de acid dezoxiribonucleic, şi anume în structura acestei molecule, este înscrisă, ca pe o bandă de magnetofon, diversitatea alcătuirii tuturor proteinelor existente în fiinţele vii şi că ele se sintetizează conform matriţei din acidul dezoxiribonucleic. Exprimat în limbaj cibernetic, acest fenomen mai poate fi definit şi ca „informaţie", adică se consideră că în macromoleculele de acid dezoxiribonucleic este înscrisă informaţia metabolică esenţială a organismului viu. Întrucît molecula de ADN are capacitatea de a se autoduplica, transmiţîndu-se de la părinţi la urmaşi, se poate spune că informaţia cuprinsă în ADN are un caracter ereditar, transmiţîndu-se de-a lungul generaţiilor.

Cantitatea de informaţie cuprinsă în molecula de ADN fiind foarte mare, ea se transmite la locul de sinteză al proteinelor printr-un sistem concis, unitar, care este codul. Informaţia este codificată în ADN şi transmisă de ARN cu ajutorul a patru baze azotate — uracil, citozină, adenină, guanină — care, combinate cîte trei (în triplet) determină prinderea în lanţul proteinic a unui anumit aminoacid, specific.

Dacă s-a putut deduce compoziţia în litere (anagrama) codului genetic — pentru toţi cei 20 de aminoacizi — nu se aflase însă ordinea (secvenţa) literelor în fiecare triplet. În luna septembrie a anului 1965, savantul Niremberg şi colaboratorii săi au reuşit să determine atît compoziţia în litere, cît şi secvenţa literelor în tripletele care determină aminoacizii (61 din 64 posibile), făcînd în acelaşi timp şi dovada experimentală a valabilităţii tripletelor indicate de ei, prin aceea că au reuşit să sintetizeze lanţuri de aminoacizi conform matriţei de ADN folosite. Aceasta a demonstrat şi experimental existenţa reală şi valabilitatea universală a codului genetic.

SUZANA BRATOSIN
asistent universitar

Metodica

Utilizarea mijloacelor audio-vizuale în educaţia adulţilor

Între 5 şi 10 octombrie 1966 a avut loc la Praga un seminar care a luat în discuţie problemele cercetării ştiinţifice privitoare la utilizarea mijloacelor audio-vizuale în educaţia adulţilor. Din partea ţării noastre a participat printre alţii, la acest seminar, şi conf. univ. V. Bunescu, director adjunct al Institutului de ştiinţe pedagogice, căruia redacţia noastră i-a solicitat o convorbire pe această temă.

În ce cadru a fost organizat seminarul şi cine a participat la lucrările lui?

Organizat de Federaţia sindicală a lucrătorilor din învăţămînt şi cultură din Cehoslovacia, cu concursul UNESCO şi al Comisiei cehoslovace pentru UNESCO, seminarul a întrunit la lucrările sale, pe lîngă reprezentanţi a 35 de instituţii profesionale şi ştiinţifice din Cehoslovacia, şi experţi din mai multe ţări (Franţa, U.R.S.S., S.U.A., Canada, Italia, R. P. Ungară, Senegal etc.). Din partea ţării noastre au fost prezenţi, ca delegaţi observatori ai Comitetului Uniunii Sindicatelor din învăţămînt şi cultură, Florica Ciulea şi Elena Strujan. În ceea ce mă priveşte am participat ca delegat al Ministerului Învăţămîntului şi al Comisiei Naţionale UNESCO.

Vă rugăm să vă referiţi la scopul acestei manifestări internaţionale.

Seminarul a urmărit să contribuie la o dezvoltare mai rapidă a activităţilor legate de folosirea mijloacelor audio-vizuale în învăţămîntul adulţilor, să stimuleze schimbul de experienţă în acest domeniu, îndeosebi în sfera metodelor şi a tehnicilor, să contribuie la realizarea colaborării şi coordonării activităţii de cercetare şi profesionale legate de folosirea mijloacelor de comunicare în masă (film, radio, televiziune) pentru educaţia adulţilor.

Dezbaterile internaţionale de amploare sînt întotdeauna un prilej de confruntare a opiniilor, de precizare a unor poziţii în problemele dezbătute şi, totodată, de sugerare a unor căi de soluţionare practică a problemelor luate în discuţie. Ar fi deosebit de interesant pentru cititorii „Gazetei învăţămîntului" să vă referiţi la aceste aspecte, aşa cum au rezultat ele din seminarul la care aţi participat.

Într-adevăr, participarea la asemenea manifestări internaţionale constituie o bogată sursă de reflexii şi sugestii. Prezentînd unele dintre acestea cititorilor „Gazetei învăţămîntului", doresc totodată să atrag atenţia asupra unui fapt pe care realităţile îl impun mereu mai mult: extinderea preocupărilor de cercetare asupra unui vast domeniu, cel al educaţiei adulţilor.

Seminarul a scos cu pregnanţă în evidenţă o apreciere nouă asupra educaţiei adulţilor: schimbarea conţinutului acestei acţiuni. Vechea „androgogie" îşi propunea în primul rînd, poate chiar în exclusivitate, ridicarea nivelului maselor pînă la însuşirea alfabetului, a scris-cititului, prin aceasta considerîndu-se deschise perspectivele pentru însuşirea unei culturi suficiente în condiţiile tehnice, ştiinţifice, economice şi social-politice de atunci. Astăzi, sensul androgogiei este legat de extinderea unei educaţii de un nivel mult mai înalt pentru marea majoritate a populaţiei, de ceea ce înseamnă educaţie permanentă în masă. Schimbarea sensului exprimă schimbarea unei realităţi; cuceririle rapide ale tehnicii şi ştiinţei fac necesare recalificarea la mici intervale de timp, perfecţionarea continuă a calificării în orice domeniu de activitate etc.

Recunoaştem însă că aceste schimbări nu au dus numai la cerinţe noi; ele oferă şi tehnici noi, mijloace noi, corespunzătoare, de realizare a cerinţelor. Tehnicile audio-vizuale de educare în masă sînt un sprijin deosebit de eficient în acest sens. Aici se constată însă o rămînere în urmă, cel puţin în ceea ce priveşte folosirea lor ştiinţifică, organizată cu eficienţă maximă pentru scopurile amintite.

Nu este întîmplător faptul că cercetările în aceste domenii nu se află decît la început. Problema în sine este foarte complexă, implică o mare varietate de aspecte. Cercetarea folosirii mijloacelor audio-vizuale pentru educaţia adulţilor presupune cercetări sociologice, psihologice, pedagogice, tehnice etc., realizate dintr-un singur unghi de vedere. Aceasta este desigur dificil atîta vreme cît fiecare specialist nu cunoaşte unghiurile de vedere ale celorlalţi.

Care au fost formele în care s-au desfăşurat dezbaterile din cadrul seminarului?

Dată fiind situaţia prezentată anterior, lucrările seminarului au trebuit să cuprindă, în afara unor referate cu caracter general, prezentate în şedinţa plenară, şi activităţi pe grupe. S-au constituit astfel grupe de sociologie, pedagogie, psihologie, televiziune, film, radio

Dintre comunicările prezentate menţionăm: „Stadiul actual şi perspectivele dezvoltării metodelor şi tehnicilor de cercetare privind efectul exercitat de mijloacele audio-vizuale colective asupra educaţiei adulţilor" (Roland Garnier, profesor la Institutul pedagogic naţional din Paris), „Imaginea şi cuvîntul în formarea modernă a adulţilor" (Filippo de Sanctis, Roma), „Femeile africane şi televiziunea educativă" (Pierre Fougeyrollas, profesor de psihologie la Universitatea din Dakar) etc. Personal am prezentat comunicarea „Problematica cercetărilor privind folosirea mijloacelor audio-vizuale în învăţămîntul adulţilor din Republica Socialistă România".

Atît din conţinutul comunicărilor cît şi din luările de cuvînt a reieşit că cercetarea influenţei educative a programelor speciale ale televiziunii şi radioului asupra adulţilor trebuie să urmărească nu numai cunoaşterea intereselor şi dorinţelor beneficiarilor, pe grupe de vîrstă şi profesie, ci şi cunoaşterea efectului programelor asupra acestora. De asemenea, a apărut evidentă necesitatea pregătirii specifice a creatorilor de scenarii, a celor care răspund de alcătuirea programelor. S-a pus întrebarea dacă aceştia trebuie să fie ei înşişi pedagogi, regizori, tehnicieni, sau pot coopera cu specialiştii respectivi. Răspunzînd la această problemă, prof. Garnier a susţinut că, aşa cum o demonstrează practica, cooperarea specialiştilor dă rezultate foarte bune, mai bune decît cele la care s-ar ajunge dacă s-ar încerca o pregătire multilaterală a aceleiaşi persoane.

În grupa de pedagogie, sociologie şi psihologie, care ne-a interesat îndeosebi, s-a propus efectuarea unor cercetări privind dezvoltarea proceselor psiho-fiziologice sub influenţa mijloacelor de comunicare în masă; studiul problemei complexe a „masificării" efectului acestor mijloace, deoarece masificarea culturii este pusă în legătură cu un tip de om de masă, care uneori este considerat, în mod greşit, ca o fiinţă dezbrăcată de orice particularităţi individuale; studierea problemei motivaţiei în educaţia adulţilor, legată de folosirea mijloacelor audio-vizuale; studierea folosirii acestor mijloace în raport cu fiecare profesie şi cu diferitele domenii de activitate socială (ştiinţă, artă, tehnică, sănătate publică etc.); cercetări cu privire la programele privind relaţiile internaţionale, în vederea unei înţelegeri internaţionale, a unei mai bune cunoaşteri între naţiuni.

Ca tehnică de bază în cercetarea acestui domeniu a apărut evidentă necesitatea cooperării mai multor specialişti şi trecerea la cercetări riguroase, pe eşantioane reprezentative, stabilite de fiecare dată în legătură cu aspectul cercetat.

Care au fost primele concluzii practice desprinse pe marginea desfăşurării seminarului?

În cadrul discuţiilor s-a conturat propunerea de a se crea un centru de documentare şi bibliografie care să asigure un schimb de publicaţii pe plan internaţional. De asemenea, s-a propus elaborarea unor dicţionare internaţionale în care să se explice termenii utilizaţi şi metodele folosite în educarea adulţilor prin mijloacele audio-vizuale de masă. O problemă asupra căreia s-a insistat a fost aceea a stabilirii conţinutului didacticii învăţămîntului pentru adulţi.

Nu pot fi, desigur, prezentate toate ideile formulate în discuţiile din timpul seminarului, dar o concluzie a fost evidentă şi ea necesită toată atenţia: educaţia adulţilor în condiţiile contemporane, prin folosirea mijloacelor de comunicare în masă, nu se mai poate desfăşura fără să se ţină seama de rezultatele unor cercetări riguroase, complexe (sociologice, pedagogice, psihologice).

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii din unităţi de învăţămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piaţa Scînteii, Bucureşti 40.133

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 871
Vineri 4 nov. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

DIRECȚII ÎN MODERNIZAREA MATERIALULUI DIDACTIC

Pătrunderea tot mai amplă în școală a noilor realizări ale tehnicii audio-vizuale este o consecință obiectivă a adaptării învățămîntului la solicitările prezentate, pe planul pregătirii tinerelor generații, de revoluția tehnico-științifică contemporană. În fapt, întregul proces al modernizării mijloacelor de transmitere a cunoștințelor — proces cu o arie foarte largă și în care au loc multiple și adesea contradictorii încercări — urmărește creșterea în randament a studiului, extinderea și adîncirea perimetrului didactic care limitează obiectiv volumul informațiilor științifice ce pot fi transmise și însușite pe diferitele trepte ale învățămîntului.

Urmărind a releva anumite tendințe majore în producția actuală de material didactic, vom face abstracție de clasificările pornind de la considerente metodice sau de ordin tehnic, grupînd categoriile de material didactic în funcție de anumite direcții manifestate în evoluția și perfecționarea lor, în strînsă interdependență cu tendințele majore ale didacticii contemporane și pornind de la primele trepte ale școlarității.

Una dintre preocupările de seamă manifestate în ultimii ani de cercetătorii din domeniul psiho-pedagogiei, ca și de practicieni, se referă la lichidarea pragului între preșcolaritate, în formele ei organizate, și prima treaptă școlară propriu-zisă. În domeniul materialului didactic, reflectarea cea mai caracteristică a acestei preocupări este „jocul logic". În fapt, acesta constituie o grupare deosebit de variată a unor piese asamblabile, care prin îmbinări multiple și succesive permit orientarea copilului, în lumina unor principii ale teoriei mulțimilor, către cunoașterea, într-o formă adecvată, a unor legi și fenomene din domeniul științelor naturii, considerate pînă nu de mult ca avînd un nivel de abstractizare inaccesibil nu numai la vîrsta respectivă, dar și în școala generală. Academicianul Grigore Moisil afirma recent că „jocurile logice constituie o cale cu deosebit randament pentru familiarizarea copiilor, la o vîrstă timpurie, cu anumite trăsături esențiale ale concepției matematice moderne".

În ultimii ani, la noi s-au realizat o serie de jocuri didactice, cu evidente calități pentru copiii de 5—7 ani. Totuși, caracterul în mare parte depășit al concepției pe baza căreia au fost realizate aceste jocuri face ca eficacitatea lor pe planul procesului de învățare în formele specifice ale vîrstei să fie destul de scăzut. Este necesar ca cercetătorii și întreprinderile de resort să rezolve mai grabnic această problemă întrucît, în condițiile actuale și de perspectivă ale dezvoltării învățămîntului din țara noastră, realizarea diferitelor variante ale jocurilor logice poate aduce soluții deosebit de valoroase la nivelul primelor trepte școlare, răspunzînd și unui principiu didactic de mare importanță : preșcolarii se joacă învățînd, iar școlarii din primele clase învață în forme apropiate jocului.

Atunci cînd au caracteristici superioare de construcție, machetele în stare de funcțiune pot îndeplini în același timp și rolul de jucărie, și pe acela de tehnică școlară. Ne referim în special la reproducerea identică, cu caracteristicile funcționale esențiale și la o scară de aceeași proporție — în general 1/200 — a unei mari varietăți de mașini și agregate, începînd cu autoturisme de cele mai diverse tipuri și terminînd cu instalații industriale complexe. În producția din acest domeniu a unor întreprinderi specializate („Bucuria copiilor", „Tehnometal" etc.) trebuie să se realizeze o cotitură hotărîtă către modernizare, trecîndu-se la realizarea de veritabile machete în stare de funcțiune.

(Continuare în pag. 4-a)

În laboratorul de analize textile a Centrului școlar profesional și tehnic, Timișoara.

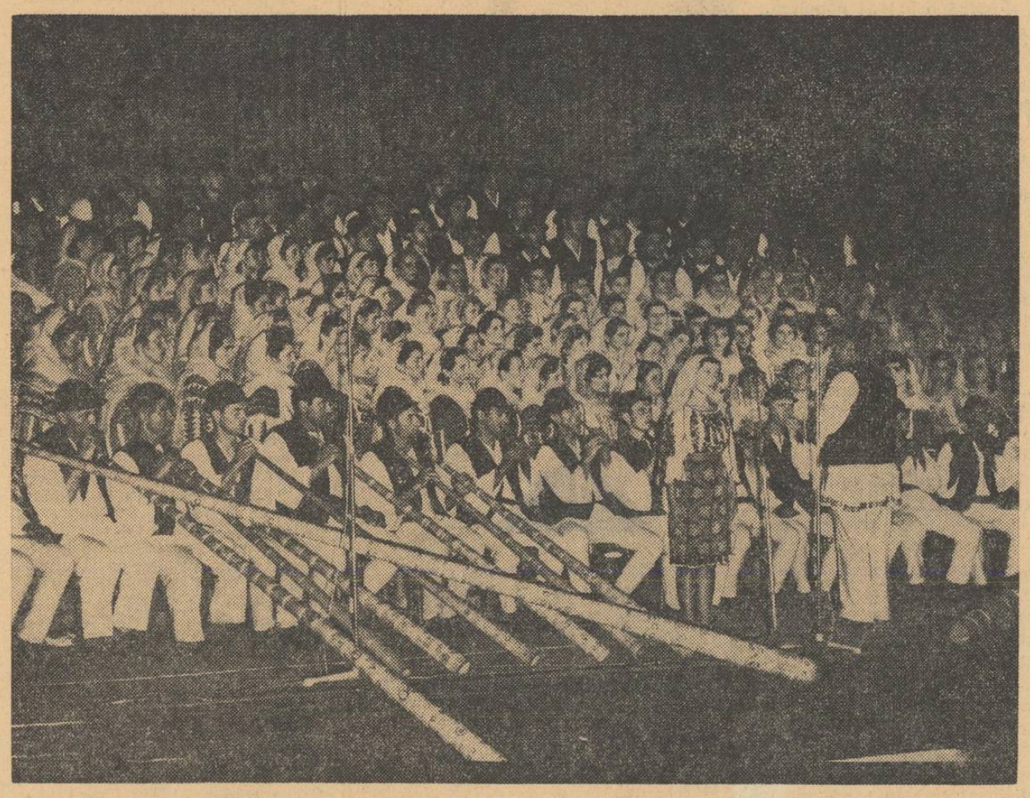

Corul Căminului cultural din Domnești, raionul Curtea de Argeș.

Animatori de frunte ai mișcării artistice de amatori

Preluînd și ducînd mai departe o remarcabilă și veche tradiție, mișcarea artistică de amatori constituie astăzi, în țara noastră, unul din fenomenele obișnuite și necesare ale activității spirituale a poporului. Încadrată în complexul formelor de manifestări cultural-educative de masă, ea contribuie larg la mobilizarea oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor măreațe ale desăvîrșirii construcției socialiste, la dezvoltarea sentimentului de dragoste pentru patrie.

Un aport considerabil la dezvoltarea artei practicate de amatori, la creșterea prestigiului acesteia îl aduc cadrele didactice, care își dăruiesc cu pasiune talentul și priceperea lor activînd ca instructori, interpreți sau îndrumători în numeroase formații artistice de pe lîngă căminele culturale, casele de cultură sau cluburile sindicale. La baza acestei activități puse în slujba frumosului stă o bogată tradiție, creată și transmisă din generație în generație de numeroși învățători, entuziaști luminători ai poporului. Exemplele pilduitoare ale lui Ion Vidu, Ciprian Porumbescu, Gavriil Musicescu, Gheorghe Dima, Dumitru Kiriac — care, în perioada de activitate ca învățători sau profesori au organizat și instruit formații corale devenite celebre — exemplele profesorilor Ioan D. Chirescu, Ion Croitoru, Nicolae Oancea, Nicolae Lungu, Dumitru D. Botez, Nicolae Ursu, Tudor Jarda și alții — care de-a lungul întregii lor cariere au susținut și îndrumat mișcarea muzicală de amatori din țara noastră — sînt urmate de numeroase cadre didactice. Vestite formații corale de amatori, ca cele din Lugoj, Chizătău, Poiana, Nochrich, Sălișteni, Lerești, Galeș etc. sînt legate strîns de numele unor învățători și profesori care, însuflețiți de sentimente patriotice și de dragoste pentru frumos, le îndrumă cu pricepere activitatea.

S-au împlinit 75 de ani de cînd a luat ființă corul din comuna Domnești, regiunea Argeș. Printre inițiatorii lui s-au numărat învățătorii Ion Stăncioiu, Nicolae Hănescu, Luca Paul și mai apoi Victor N. Hănescu, care a creat cîntece și piese de teatru inspirate din viața satelor. De 25 de ani corul din Domnești este condus de profesorul Alfons Popescu care, cu talent și muncă perseverentă, a reușit să ducă această formație pe culmile cele mai înalte ale artei de amatori, dirijorul și corul obținînd la două concursuri republicane consecutive premiul I și titlul de laureat.

Cu 50 de ani în urmă, un mănunchi de 25 de fete și flăcăi abia ieșiți de pe băncile școlii primare s-au adunat, din îmboldul entuziastului învățător Vasile Tomegea, să alcătuiască un cor în comuna Boroaia, regiunea Suceava. Repetițiile, ca și întreaga activitate a corului se desfășurau în cadrul „casei de sfat și de cetire" **Unirea**, întemeiată în 1912 de către inimosul învățător Nicolae Stoleru. Din 1931 corul este condus de învățătorul Mihai Boliac, dar și azi bătrînul învățător pensionar V. Tomegea mai asistă la repetiții.

Și exemplele pot continua. În cadrul corului Palatului culturii din Ploiești (de două ori laureat și distins cu premiul I), condus de talentatul și exigentul profesor Gheorghe C. Ionescu, cîntă de 12 ani, Viorica Comișel și profesorul de matematică Nicolae Rădulescu-Lemnaru. La corul căminului cultural din Fierbinți, regiunea București, dirijat de profesorul Petre Smărăndescu — cor care a fost distins la ultimul concurs republican cu premiul I și titlul de laureat — participă cu regularitate învățătorii Florica și Alexandru Constantinescu, amîndoi cunoscuți

Prof. LUDOVIC PACEAG
metodist al Casei centrale a creației populare

(Continuare în pag. 4-a)

Temei în viață

Proprie poporului nostru este familia numeroasă, harnică, cinstită, veselă. Belșugul gospodăresc. Casa ca un stup, care freamătă dimineața de zorul plecării la muncă și zumzăie seara de guraliva comunicare a impresiilor de peste zi. Și asta nu de azi de ieri, ci din străfunduri de veac.

Istoria noastră are pagini minunate despre vrednicia fiilor crescuți de mame duioase și iubitoare, dîrze și viteze. Lui Ștefan cel Mare, aflat în bătălie grea cu Mahomed Cuceritorul, o modestă și anonimă țărancă din Vrancea, devenită Vrîncioaia din legendă, i-a dăruit pe toți cei șapte feciori ai ei, ajutor în lupta pentru țară. Frații Buzești au stat, ca fiii aceleiași familii dîrze, în jurul lui Mihai Viteazul.

Dar să lăsăm istoria. Să trecem la viața de azi, de toate zilele. Acum cîțiva ani, am făcut o reuniune, o agapă colegială, cu seria noastră din liceu. După primele impresii de ordinul lui: Ce faci?... Cu ce te ocupi?... a venit vorba despre familie, despre copii. Și pe masa noastră a apărut atunci o sumedenie de fotografii. „Soția mea...". Băiatul meu! Elev!..." „Fetița mea! Studentă!..." „Am trei...". Ce băiat strașnic! Așchia nu sare departe de trunchi". Acestea ne sînt mari bucurii. Le purtăm în inimă, le evocăm oricîteori vrem să vorbim despre viața noastră, despre nădejdile noastre. Sînt bucurii sincere, cuceritor de umane. Atunci, la agapă, eram „tați", dar sufletește ne simțeam tineri și legați, aproape unul de altul, ca atunci cînd ne aflam în bănci și de la catedră ni se anunțau niște eminente note la matematică. Eram școlari fericiți, deși în bănci stăteau acum copiii noștri. Unul dintre colegi, unul singur burlac și ursuz, se uita la noi cu ochii împăienjeniți, otrăvit de un straniu sentiment de invidie, de singurătate, de inutilitate. Nu i-a tihnit agapa. Mi-a și spus-o: „Sînt ca un ciulin uscat pe-un imaș păscut de iepuri..." I-aș aminti numele aici dacă nu l-aș fi amărît destul, luîndu-l prototip într-un roman. S-a recunoscut și mi-a reproșat. Și acum o să se recunoască și o să-mi scrie dojenitor. Îmi pare rău. Dar uneori ești nevoit să scuturi și pomul fără rod.

Pe vară, în avionul care mă purta peste graniță, am avut un tovarăș de drum care, de cum am decolat, și-a vîrît nasul într-o carte și n-a scos o vorbă. I-am desclestat fălcile numai cînd l-am întrebat dacă are copii. A devenit, repede, comunicativ, prietenos, deschis. Mi-a arătat fotografii. Mi-a descris cum îl duce „pe al mic" dimineața la școală. Pînă în clipa aceea aveam lîngă mine o mașină de îngurgitat litere. Cu o simplă întrebare stîrnisem omul din el.

Ar fi șapte ani de atunci. Într-un început de septembrie cu aur în asfințit și-n frunza nucului. Tata și mama ceruseră să ne adunăm cu toții, toată „cimotia", cu soții, cu copii, acolo, în ograda părintească. Să ne mai vadă o dată pe toți împreună. Poate pentru ultima dată. Am petrecut trei zile „în familia mare". Am depănat mult din tortul amintirilor. Ne-am amintit că vara, cînd ne strîngeam toți la casa bătrînească, înjghebam un octet de răsunau văile. Și ascultau oamenii din Gura Văii, ridicați pe garduri ori așezați pe prispă, de-a minunea. Una dintre cumnatele noastre, învățătoare, pricepută în organizarea corurilor, ne-a antrenat și acum la cîntec. Frații și surorile, nepoții și nepoatele din sat, adunați de la muncă, s-au îndemnat și ei. Mama terminase de rînduit masa și s-a așezat la rînd cu noi, pe prispa joasă a bucătăriei. Cu un băț în mînă, tata venea încetișor din vale. Un nepot a sărit în cale și i-a dat un scăunaș, îndemnîndu-l să șadă în fața noastră. Bătrînul s-a așezat, cu ochii umezi de fericire, ne-a privit, îndelung, pe rînd. A urmărit cîntecele și glumele noastre, cu un surîs blînd, fericit. Făcea parcă în mintea lui o ciudată socoteală: aduna, scădea, înmulțea.

„...Drum bun, toba bate" — aista mata ne-ai învățat.

— Și „Latina gîntă e regină"...

— Și „Peneș Curcanul".

Și ne aduceam aminte cum, în serile de iarnă, ne asculta tabla înmulțirii și ne ajuta să învățăm cîntece „de școală".

Cînd am epuizat repertoriul, soarele sta, roșu, pe geana zării sinelii. Frunza nucului din fața bucătăriei se poleise cu aur dens.

Urmărindu-ne mereu cu privirea, tata a zgîriat cu vîrful bastonului, în lutul ogrăzii, tulpina unui copac cu două vițe răsucite. A împodobit tulpina cu zece ramuri. Pe fiecare ram a pus inițiala numelui nostru, al copiilor. Două ramuri le-a desenat mai scurte: cei doi frați pierduți de cînd eram copii. Apoi, din dreptul fiecărei ramuri a mai tras cîte una, două, trei sau mai multe rămurele, după numărul nepoților aduși de fiecare dintre noi. A (adică Ana) — 3, V (Vasile) — 4, I. (Ileana) — 3... La al optulea fecior s-a oprit. L-a privit pe fratele nostru cel mai mic și i-a spus cu glas de dojană:

— Uite, ici, la tine, trebuie să scriu zero.

Noi ceilalți am rîs. Am șuguit în fel și chip pe seama mezinului fără nici o rămurică în arborele genealogic.

— Ce? a întrebat tata. Parcă asta-i de șagă? Iaca, rămîne copacul neamului slut și berc și ciomp. Uite ce rotund ar fi fost dacă...

În momentul acela, de după colțul bucătăriei a apărut cel mai mic dintre nepoți. Avea buzele cafenii și degetele ca de păcură.

— Ia fă-te-ncoace, tîlharule! — s-a încruntat tata spre nepot. Ce-i pe gura, pe mîinile tale?

— Am mîncat nuci... a șoptit nepotul, intimidat.

— Hm!... Nuci!...

L-a prins de mînă și l-a urcat pe genunchi. Din buzunarul cojocelului i-a scos un pumn de nuci cojite.

— Na, să nu te mai minjești, tîlharule, că te faci urît.

Ne-am îndulcoșat cu toții. Tata s-a întors spre fratele nostru mai mic și răsucind ciuful mătăsos al nepotului:

— Ai tu inima ceea să mă îndeși de-o bucurie ca asta?

DUMITRU ALMAȘ

Profesori, vă recunoașteți elevii?

Cu elevii noștri nu ne întîlnim numai în clasă, la școală. Locuim în același oraș sau în același cartier și este firesc să ne întîlnim cu ei peste tot. Ne place să-i cunoaștem îmbrăcați corect, într-o ținută ireproșabilă, salutîndu-i pe cei vîrstnici, oferindu-le locul în autobuz; ne place să-i recunoaștem printre spectatorii care urmăresc o interesantă piesă de teatru; ne place să-i recunoaștem printre vizitatorii unei expoziții și ne este drag să schimbăm cîteva impresii cu ei; ne place să-i vedem pe terenurile de sport sau plimbîndu-se printr-un parc, într-o zi însorită... Și ni se umple inima de bucurie atunci cînd auzim vorbe de laudă la adresa ținutei, a comportării, a faptelor lor.

Nu se întîmplă însă întotdeauna așa. Auzim uneori, în loc de cuvinte de laudă, apostrofări. Există, în special, o expresie care ne supără de cele mai multe ori urechile: „Așa te învață pe tine la școală?". Copilul sau tînărul face o boroboață, răspunde obraznic, săvîrșește o faptă necugetată și, implacabil, cei din jur reacționează invocînd numele școlii. Așa s-a obișnuit lumea să spună, gîndind că școala trebuie să fie prezentă în toate. E adevărat, școala nu-i învață pe copii să spargă geamuri cu mingea, să piardă timpul aiurea, să se îmbrace fistichiu, să umble netunși, să se lege de trecători. Dar are și ea o răspundere — și încă o răspundere mare — acolo unde asemenea fapte se ivesc. Vina ei, vina profesorilor este că nu au descoperit și nu au îndreptat la timp deprinderea rea, că nu au dat, atunci cînd trebuia, un sfat, că au înregistrat cu nepăsare o faptă urîtă, că nu au acționat cu promptitudine.

Am vrea să vă prezentăm două scurte relatări asupra unor fapte surprinse de noi, zilele trecute. Sînt, din păcate, absolut autentice.

Primul instantaneu

Mașina redacției aleargă în goană prin cartierul Tudor Vladimirescu. La dreapta șoselei, pe un maidan, la umbra unui gard, cîțiva tineri. Nea Chivu, șoferul, ne atrage atenția:

— Aștia sînt barbugii...

Trecem de ei și ne vedem de treburi. Peste aproximativ o oră ne întoarcem. Grupul este tot acolo. Oprim. Coborîm și ne apropiem. Vedem următorul tablou: cinci figuri caracteristice de pierde-vară, ținută adecvată, țigări în colțul gurii, un tranzistor urlînd... Vizita noastră i-a luat prin surprindere. Banii au apucat să fie ascunși, ca și o parte din cărțile de joc. Două-trei rămăseseră însă pe iarbă, trădînd. Deci nu jucau barbut, jucau cărți.

Cîteva minute vorbim despre cu totul altceva. Apoi ne îndreptăm privirile către cel mai tînăr dintre ei — de fapt un copil. E în uniformă de elev, cu părul mare dat pe ochi, descheiat la gît...

— La vîrsta asta joci poker?

Unul din grup îi sare în apărare:

— Nu, el chibițează numai.

— Aha! Abia înveți. Dar cu notele, la școală cum stai?

— Bine...

Peste cîteva minute sîntem la Liceul nr. 36 cu catalogul clasei a IX-a în față. „Binele" era reprezentat de trei note de „4" și un „6". Mai aflăm că exact la ora la care l-am găsit pe maidan, chibițînd, elevul nostru trebuia să fie la școală.

Nu ne rabdă inima și ne întoarcem la locul cu pricina. Grupul se destrămase. Acasă la învățăcelul într-ale pokerului o găsim doar pe mama lui. Ne spune că băiatul a plecat spre școală. Vorbim despre purtarea feciorului, despre prietenii lui, despre relația școală-familie...

— Știam că nu-i prea place cartea, dar...

— Oricum, era și de datoria dumneavoastră să vă interesați cum își pregătește băiatul lecțiile. Apoi, abia a intrat pe porțile liceului și notele rele au și început să curgă. Știați de ele?

— Nu.

— Ați fost vreodată la liceu?

— Nu.

— Dirigintele a venit vreodată în vizită la dumneavoastră?

— Nu.

La întoarcere, îl întîlnim din nou pe eroul nostru. Plecase agale spre școală dar se oprise pe aici, pe aproape, de vorbă cu o fată. I-am propus să-l

MIRCEA IONEL

(Continuare în pag. 4-a)

PENTRU PIONIERI

Acțiuni eficiente de educare patriotică

Organizația de pionieri oferă pedagogilor un cîmp de acțiune impresionant, cu valențe și posibilități educative din cele mai rodnice, le deschide numeroase căi spre a ajunge la inima școlarilor și a-i cîștiga. Cele două luni care au trecut de cînd învățătorii și profesorii sînt comandanți de pionieri ne-au convins pe deplin de acest lucru.

Ne-am propus, atunci cînd am început activitatea cu pionierii, să găsim forme cît mai eficiente pentru a-i educa în spiritul dragostei față de satul natal, față de tradițiile strămbune, pentru a le cultiva sentimentul de mîndrie patriotică, de prețuire față de tezaurul de frumusețe creat de poporul nostru. Ne-am gîndit că ar fi foarte indicat să-i antrenăm, pentru realizarea acestor scopuri, la amenajarea unui muzeu al satului. Ideea, care i-a însuflețit pe toți, a început să prindă viață curînd, o dată cu constituirea cercului etnografic. Îndrumați de comandanții lor, pionierii au organizat cîteva „expediții" etnografice prin sat, reușind să adune numeroase piese care au fost cercetate și selecționate cu grijă. S-a trecut apoi la organizarea muzeului, care a fost împărțit în trei secții : de arheologie, de agricultură-păstorit și de meșteșuguri casnice.

În cadrul secției de arheologie se găsesc piese care vorbesc despre viața oamenilor pe aceste meleaguri în timpuri îndepărtate : două topoare înmănușate, ceramică romană din castrul de la Casei, situat la vreo 18 km. de satul nostru, un tîrnăcop pe care, după tehnica în care a fost turnat, l-am situat în epoca fierului, o rîșniță de piatră etc. Secția de agricultură-păstorit cuprinde un plug de lemn de la începutul secolului trecut, greble întrebuințate la treieratul manual al cerealelor, cîteva cupe de lemn — unități de măsură a cerealelor — dintre care una este scobită, împreună cu toarta, într-un trunchi ș.a. Secția de meșteșuguri casnice este cea mai bogată. Avem aici furci de tors, un răschitor, sucale, o etajeră țărănească plină cu blide și cănі de lut etc.

Membrii cercului de geografie au întocmit o hartă cu zonele etnografice, ale țării, cu referire specială la costume și ceramică. Ca să revalorificăm anumite cusături populare i-am îndrumat pe pionieri să copieze cele mai frumoase desene aflate pe ii și pe ștergare. Acestea sînt brodate acum în cercul de gospodărie, iar desenele care le reproduc au fost grupate în două panouri și într-un album.

Pentru a prezenta evoluția construcțiilor de locuit am realizat fotografii de case ilustrînd tipuri de locuințe de la sfîrșitul veacului trecut, din primele decenii ale secolului nostru, din zilele noastre.

Nu de mult, am făcut cu micii etnografi o excursie la vatra veche a satului. În tabloul policrom al pădurii, am poposit pe platoul pe care cu sute de ani în urmă se afla satul. Nicăieri ca aici nu era mai potrivit să le vorbim despre istoria lui. Tradiția, onomastica, toponimia arată că satul nostru, Gilgăul, a fost o așezare românească străveche, de pe la 1 400. Așezat în drumul războaielor și al restriștii, el a ars, s-a refăcut, și-a schimbat vatra. Oamenii însă au rămas statornici pe aceste locuri. Și-au arat și semănat ogoarele, și-au cîntat doinele, și-au trăit neîntrerupt viața, cu toate vitregiile care au trecut peste ei.

Despre acești oameni, despre dîrzenia și hărnicia lor, despre gîndurile și faptele lor, despre dragostea lor de frumos stau mărturie obiectele din muzeul nostru. Adunate cu dragoste de către pionieri, ele le vorbesc despre viața oamenilor care au trăit în satul nostru, despre munca lor. Cercetîndu-le, pionierii învață să iubească, să respecte și să prețuiască pe cei care, printr-o muncă migăloasă și răbdătoare, au creat comori de frumusețe nepieritoare.

Gilgăul, ca și toate localitățile patriei, a cunoscut în anii noștri o nouă tinerețe. Acest lucru se oglindește în muzeu prin alăturarea unor fotografii care reprezintă satul așa cum era în 1940 și așa cum este azi.

Căutînd și selectînd pentru muzeul nostru piesele cele mai reprezentative, cele mai realizate din punct de vedere artistic, ne străduim să facem din el un mijloc puternic de educare patriotică și estetică.

MARGARETA LAR
comuna Gilgău, raionul Dej

★

Educarea dragostei față de partid, față de glorioasele tradiții de luptă pentru independența națională și socială constituie unul din obiectivele principale ale muncii cu pionierii. Cum să procedăm pentru a atinge acest obiectiv, în ce forme specifice să-l realizăm ? — iată întrebări pe care și le pune în mod firesc orice comandant de pionieri doritor să trezească interesul și pasiunea copiilor pentru cunoașterea trecutului glorios de luptă al poporului.

În ce ne privește, ne-am gîndit la cîteva forme variate pe care ne străduim să le înfăptuim în chip cît mai atrăgător.

De pildă, concursurile „Cine știe cîștigă", organizate între pionieri din clase paralele. S-au organizat în anii trecuți multe asemenea concursuri, dar unele nu au prezentat interes pentru că s-au rezumat la enunțarea monotonă a întrebărilor, ca la o lecție. Or, pentru ca aceste concursuri să fie interesante, întrebările trebuie puse în chip diferit — dacă se poate, chiar sub altă formă. Se poate cere, de exemplu, ca un eveniment istoric să fie recunoscut după un fragment dintr-o cronică, dintr-un tablou etc. ; un personaj — după caracterizarea lui într-o operă literară în proză sau în versuri ; o epocă — după o baladă populară.

Ne-am propus să organizăm în vacanța de iarnă un „carnaval al personajelor istorice". Manifestările de acest gen stîrnesc, după cum se știe, un mare interes în rîndul pionierilor. Îmbrăcați în costume de epocă, reprezentînd personaje istorice și interpretînd scene din viața lor (un luptător dac, un domn din epoca medievală etc.) copiii își fixează multe cunoștințe istorice într-un chip plăcut și atrăgător.

Vom organiza de asemenea, în timpul vacanțelor, excursii la locurile unde s-au petrecut anumite evenimente istorice, ca de exemplu : „Pe urmele lui Traian, de la Drubeta la Sarmisegetuza" sau „Acolo unde au luptat partizanii".

Contribuie mult la educarea patriotică a pionierilor și activitățile din cercul micilor istorici. Aici, pe lîngă discutarea unor teme care lărgesc cunoștințele dobîndite în școală, ne-am gîndit să organizăm și un calendar al evenimentelor istorice care să prezinte evenimente ce se aniversează în fiecare lună.

Există multiple și variate forme prin care organizația de pionieri poate contribui la educarea patriotică a copiilor. Important este ca fiecare din acțiunile inițiate să fie atrăgătoare, interesantă, să aibă un bogat conținut educativ.

Prof. H. RADNAI
Timișoara

În programul educativ, vizita la muzeu este un moment important.

Pionieri ai Școlii nr. 150 din Capitală se sfătuiesc cu comandantul lor.

150 DE ANI DE LA MOARTEA LUI GHEORGHE ȘINCAI

O strălucită figură a școlii românești

La 2 noiembrie 1816 s-a stins din viață, departe de ai săi, una dintre cele mai strălucite figuri ale școlii românești, Gheorghe Șincai.

În tezaurul culturii noastre naționale, Gheorghe Șincai înscrie o pagină luminoasă. Om de o erudiție rară, cercetător neobosit, el și-a consacrat întreaga sa viață ridicării poporului prin cultură, afirmării națiunii sale alături de celelalte.

Bogata activitate a cărturarului ardelean este cu generozitate afirmată în diferite domenii ale culturii : istoriografie, lingvistică, educație, didactică. Rod al unei munci pilduitoare, al unei vaste documentări, întinsa operă a lui Șincai, printre care strălucește „Hronica românilor și a mai multor neamuri" a demonstrat unitatea poporului, a limbii noastre, continuitatea românilor pe pămîntul vechii Dacii, a militat pentru eliberarea națională și socială a românilor.

Prin bogata sa activitate de organizare a școlilor sătești în limba română, prin îndrumarea competentă a acestor școli, prin pregătirea învățătorilor necesari și tipărirea manualelor didactice Șincai este socotit ca fondatorul învățămîntului românesc la sate în Transilvania. Cele 300 de școli sătești înființate de el, apreciate de Nicolae Iorga ca „300 de izvoraşe ale culturii românești", au pregătit mii de elevi, dintre care mulți au devenit luptători pentru emanciparea națională și socială a poporului român, au contribuit la luminarea lui.

Activitatea pedagogică desfășurată de Șincai și școlile înființate de el constituie o cotitură în istoria învățămîntului românesc. Pînă la el, școlile românești din Transilvania, puține la număr, au desfășurat o activitate relativ redusă, subordonată doar necesităților bisericii. Pentru prima dată Șincai axează întreaga activitate didactică pe realizarea problemelor vitale ale poporului român : emanciparea națională și socială.

Primele școli sătești înființate de Șincai sînt în număr de 12, în anul 1784. Documentele menționează și cîteva din localitățile unde au luat ființă aceste școli : Reghin, Milașul Mare, Secu, Șomcuța Mare, Samtău, Almașul Mare, Alaud. Mai tîrziu apar anual zeci de școli noi înființate, așa încît, în 1794, erau peste 300 la număr. Alte localități unde Șincai a înființat școli sătești mai sînt Fildul de Sus, Grebeiuș, Căpușul de Cîmpie, Fenesul-săsesc, Ibaspalău, Măgina, Sic, Turda, Spini, Săcal, Mecăsasa etc.

Școlile acestea, conform legii școlare Norma Regia, din 1779, erau școli elementare, cu durata de trei ani. Pentru ele Șincai a elaborat și tipărit o serie de manuale printre care „A.B.C. sau Alphavita..." (Blaj 1783). Îndreptare către aritmetică" (Blaj 1783) etc. În aceste manuale Șincai părăsește metoda slovenirii, care era atît de chinuitoare pentru copii și nu adoptă propiu-zis nici pe cea a literizării, existentă în Banat, ci găsește o metodă apropiată metodei fonetice.

Dacă vechile bucoavne își limitau conținutul la prezentarea literelor slavone și a silabelor, după care se trecea imediat la citirea unor sumare texte de învățătură creștină, abecedarul lui/Șincai cuprinde multe povestiri („Pruncul cel circotaș", „Pruncul strîngător" etc.) — dintre care unele scrise cu litere latine — noțiuni de fonetică, ortografie și punctuație și, lucru important, sumare noțiuni despre numerele eline, latine și arabe, „Aritmetica" sa e primul manual românesc în care se folosesc cifrele arabe pentru operațiile matematice. Manualele lui Șincai pregătesc terenul pentru introducerea alfabetului latin în scrierea românească, alfabet pe care, așa cum arăta el, poporul român l-a folosit pînă în veacul al XV-lea.

Numit director al școlilor naționale române greco-catolice în 1782 de către vicarul general Ignațiu Dărăbant, Șincai este confirmat în această funcție de către guvernul Transilvaniei în 1784. Și-o îndeplinește cu prisosință, vizitînd școală după școală și luptînd pentru „creșterea și înflorirea" lor. „Sub împăratul Iosif II— scrie el — de trei ori am fost necesitat a vizita toate școlile românești, una cîte una și de a da oficioasă relațiune despre starea, progresul și dispozițiunile acelor școale naționale. În urmă cît am lucrat pentru creșterea și înflorirea acelora vor documenta următoarele atestate". (E vorba de două certificate eliberate lui Șincai de I. Lerthenfeld, inspectorul școlilor din Sibiu și de Dumitru Căian, vicarul general al episcopiei de Alba-Iulia și Făgăraș, președintele — pe atunci — al comisiei scolastice diecezane). 12 ani fui director și 300 de școli înființai". (T. Cipariu, Archiva pentru filologie și istorie, Blaj 1867).

Un mare merit și-a cîștigat Șincai prin reorganizarea școlii normale din Blaj, prima școală pentru pregătirea învățătorilor români în Transilvania întemeiată în 1779, sub episcopul Grigore Maior. Aici au fost pregătiți, sub îndrumarea marelui cărturar, sute de învățători necesari școlilor înființate de el.

Grăitor este în această privință decretul directorial prin care Șincai numește ca învățător în Fenecul săsesc (azi Florești, orașul Cluj), la 25 decembrie 1787, pe Bartolomeu Putean. Iată textul acestui decret : „Cela ce am subscris celea de față fac cunoscut tuturor, cărora se cuvine, preste tot și în particular, că după ce satisfăcînd grațioaselor ordinațiuni cesaro-regești, în comuna Fenesul săsesc aflătoare în inclitul comitat al Clujului, ridicasem școală română națională pe seama greco-catolicilor și în această școală constituisem de învățător pe Bartolomeu Putean. Acest învățător constituit, fiind chemat la Blașiu pentru învățarea prea înalt prescrisului metod normal, s-a prezentat și a învățat metodul normal amintit în așa măsură încît trecînd examenul a fost aflat demn ca el în mai sus amintita școală să poată învăța cu fruct și cu folos spre binele public".

Pe lîngă instruirea învățătorilor în școală, Șincai obișnuia să țină pentru ei conferințe chiar la locuința sa, pentru a-i pregăti cît mai temeinic. Tradiția blăjeană păstrează amintirea unei astfel de conferințe, se pare ținută în 1791.

„Chemase la locuința sa pe dascălii ținutului și le completa astfel cunoștințele, cam sumare, fără îndoială. Primarii celor două sate de peste Tîrnava Mare, de lîngă Blaj, au prins veste acestei adunări dăscălești. Și cum aveau obligație anuală după obiceiul vremii să prindă un anumit număr de feciori pentru cătănia împărătească, s-au gîndit : Hai să aruncăm funia în grămada de dascăli, care nu trag cu sapa nici cu coasa și pot face ei mai bine slujba la împăratul. Plănuit și făcut. Însă la legatul cu funia a fost greu, greu de tot. Șincai însuși s-a tulburat mai tare. A izbucnit cel dintîi de la locul unde ședea și punînd mîna pe sabia lui nobilitară, de care era mîndru a tunat către dascălii îngroziți :

— Nu vă lăsați flăcăi ! Neamul nostru are nevoie acum de lumină, nu de cătane ! Săriți !

Dascălii lui Șincai au sărit ca leii și oamenii stăpînirii s-au întors acasă în cară cu capetele sparte". (Al. Lupeanu — Leliu, „Blajul, istoric în icoane," Blaj, 1924, pg.24).

Urmările operei lui Șincai pe ogorul școlii au fost deosebit de importante pe plan național. El a format un mare număr de învățători bine pregătiți, a contribuit la răspîndirea în mase a științei și culturii prin școlile înființate, prin cărțile tipărite, prin întreaga activitate pe care a desfășurat-o.

Prof. IOAN BOTA
Școala generală Florești — Cluj

Dezbaterea proiectului legii pensiilor

Recunosc în măsurile luate de partid gîndurile noastre

Ca toate celelalte măsuri luate de către partid, și noua hotărîre privind majorarea pensiilor și îmbunătățirea sistemului de pensionare este izvorîtă din grija nețărmurită pentru creșterea continuă a bunăstării poporului. Ea vine în întîmpinarea cerințelor și a gîndurilor noastre. Trebuie să mărturisesc că atunci cînd am citit proiectul noii legi a pensiilor, am găsit printre prevederile ei împlinirea unei dorințe proprii — aceea de a rămîne să lucrez în școală peste vîrsta care era prevăzută pînă acum pentru pensionare.

Am împlinit încă anul trecut vîrsta de 55 de ani, dar am dorit din tot sufletul să continui să lucrez. Mă simțeam în plină putere de muncă, aveam atîția ani de experiență didactică ce se cerea valorificată. Am solicitat să lucrez mai departe și am fost încadrată la o școală nouă, unde muncesc cu toată pasiunea, ca și în anii cînd mi-am început cariera.

Cunosc mulți învățători și profesori care, după ani de la împlinirea vîrstei de pensionare, mai continuă să vină la școala la care au funcționat, solicită să muncească, să suplinească, sau pur și simplu cer să li se încredințeze diferite sarcini obștești prin care să contribuie și ei la creșterea și educarea tinerei generații. Este firesc. Ți-ai închinat o viață întreagă acestei nobile misiuni de educator și cît ești încă în putere, dorești să mergi mereu mai departe.

Iată de ce prevederea din proiectul noii legi a pensiilor referitoare la creșterea limitei de vîrstă pentru pensionare este primită cu căldură de toți cei ce muncesc în învățămînt, ca și de toți ceilalți oameni ai muncii.

FLORICA GEORGESCU
învățătoare emerită—Ploiești

Avantajul noilor prevederi reiese clar dintr-un simplu calcul

Întreaga țară dezbate astăzi proiectul noii legi a pensiilor. Oameni ai muncii de toate categoriile studiază cu atenție fiecare articol al acestui proiect, manifestînd o bucurie și o satisfacție unanimă față de înțeleptele măsuri luate de partid pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului.

Eu sînt acum în al nouălea an de învățămînt și mai am mulți ani pînă la vremea la care o să-mi încheie activitatea la catedră. Socotesc însă că proiectul noii legi ne interesează și pe noi, cei tineri. M-a purtat și pe mine gîndul în viitor, la ziua în care va trebui să ies la pensie. Am făcut un calcul aproximativ și am constatat marile avantaje pe care le aduce aplicarea prevederilor din proiectul noii legi. De unde pînă acum valoarea pensiei era plafonată la suma de 1 200 de lei, prin noua legislație pensia va putea fi tot atît de mare ca salariul tarifar lunar, sau chiar mai mare, dacă avem în vedere și pensia suplimentară.

Calculul făcut de mine este foarte simplu și poate să-l facă oricine. Să presupunem că la pensionare, salariul meu tarifar va fi între 1 601—2 000 lei. Deci — conform prevederilor pentru grupa a III-a — cuantumul minim al pensiei va fi de 1 200 de lei. Pentru fiecare an lucrat în plus, peste vechimea minimă necesară, voi primi un procent suplimentar de 1 la sută aplicat la salariul tarifar. În cazul meu, aceasta va însemna aproximativ 250 de lei. De asemenea, pentru vechime neîntreruptă de peste 20 de ani în aceeași unitate voi putea primi un spor al pensiei de 10 la sută. Deci, încă aproximativ 150 de lei. Pensia suplimentară din contribuția de 2 la sută va însemna încă peste 250 de lei. Datele sînt calculate la minimum, și cu toate acestea iată că 1 200 + 250 + 150 + 250 va însemna un venit lunar egal cu salariul care a stat la baza calculului meu. Realitatea este că salariile fiecăruia dintre noi — și deci implicit și pensiile — vor putea crește prin munca noastră, prin sporul obținut o dată cu acordarea gradelor didactice.

Noua lege a pensiilor are un puternic rol stimulativ. Cum este și firesc, ea încurajează permanenta dorință de ridicare a calificării profesionale și stabilitatea la locul de muncă.

Să trăiască la bătrînețe cu un venit echivalent cu un salariu — aceasta va fi situația celor din generația noastră.

Prof. MARIA STOICESCU
Liceul nr. 2 „T. Vladimirescu"
București

Contribuția de 2 la sută se va întoarce înzecit la noi

Pensia suplimentară din contribuția de 2 la sută a salariaților este un lucru nou pe care îl prevede proiectul legii pensiilor. Ea se instituie în afara pensiei de asigurări sociale și se bazează pe principiul mutualității între angajați. Ca în fața oricărui lucru nou, mi-am oprit mai mult atenția și l-am studiat așa cum se cuvine. Ca profesor de matematică ce sînt, am pus mîna pe creion și pe hîrtie și am făcut calculul următor. Avînd în prezent gradul I, primesc un salariu tarifar de 2 200 lei. Depunînd 2 la sută din salariul meu, voi contribui la fondul suplimentar de pensii în cei 16 ani cît mai am pînă la pensionare cu 8 448 de lei. După ieșirea la pensie, conform prevederilor articolului 74 din proiectul legii pensiilor, voi primi o pensie suplimentară de 14 la sută din salariul tarifar, ceea ce înseamnă 308 lei lunar. Iată, deci, că suma depusă mi se va întoarce înapoi sub formă de pensie suplimentară în mai puțin de doi ani și jumătate, urmînd ca în continuare, pentru ceilalți ani din viață, suma să fie acoperită datorită aplicării principiului mutualității și a dobînzilor plătite de către stat.

Socotesc deosebit de înțeleaptă măsura luată de partid de a institui pensia suplimentară. Pe lîngă faptul că această contribuție de 2 la sută se va întoarce înzecit la noi, însemnînd un venit consistent la anii bătrîneții, ea reflectă și solidaritatea profund umană între toți cei ce muncesc.

Prof. ILIE ION
Liceul „Mihai Viteazul"-
București

CATEDRE ŞI CADRE

La 5 săptămîni de la deschiderea cursurilor am vizitat un număr de şcoli din Capitală şi din regiunea Galaţi, discutînd cu peste 500 de învăţători, profesori, directori şi inspectori despre una din cele mai importante probleme ale învăţămîntului — problema încadrărilor. Ne-a interesat în mod deosebit modul cum s-au încheiat lucrările de transferări, cum s-au rezolvat problemele pe care le ridică prezentarea la posturi a noilor absolvenţi, cum se asigură continuitatea în munca didactică, orientarea şi organizarea muncii profesorilor şi a şcolilor. Din acest sondaj a rezultat că s-au obţinut succese importante în realizarea la timp a mişcărilor de cadre, dar se cer reexaminate criteriile de transferări. O reexaminare este oportună şi în ce priveşte modul de repartizare a noilor învăţători şi profesori. Predarea unor obiecte la şcolile generale din sate este deficitară, datorită şi angajării unor profesori suplinitori după criterii insuficiente de exigenţe. Asigurarea continuităţii în munca didactică cere mai multă fermitate în înlăturarea neajunsurilor subiective care o afectează. În numirea directorilor se impune mai mult simţ de răspundere.

Încadrările şi transferările sînt poate două din cele mai complexe probleme ale fiecărui început de an şcolar. Este inutil să mai demonstrăm cît de mult afectează, într-o direcţie sau alta, modul în care se fac şi, mai ales, timpul în care se încheie aceste laborioase operaţii. Este suficient să arătăm că în acest an şcolar au fost examinate 22 824 de cereri de transferări, fiind soluţionate favorabil 5 646. Dacă luăm în considerare şi acoperirea posturilor vacante în urma aprobării acestor transferări, ca şi soluţionarea contestaţiilor, dobîndim o imagine de ansamblu asupra complexităţii problemei. Ei bine, în acest an, în toate şcolile vizitate, catedrele vacante au fost ocupate încă de la 1 septembrie. Şi aceasta nu a fost o simplă întîmplare, ci urmarea unor măsuri judicioase, printre care **un rol important l-a avut publicarea din timp a posturilor vacante şi afişarea rezultatului** imediat după examinarea dosarelor de transferări, cu motivările respective. Eventualele contestaţii au putut fi făcute imediat, examinarea lor de asemenea, astfel încît, înainte de 1 septembrie, fiecare profesor care a înaintat o cerere de transferare ştia precis unde va funcţiona. S-ar putea spune că s-a găsit, în sfîrşit, firul Ariadnei care să conducă prin labirintul atît de întortochiat al mişcărilor de cadre în învăţămînt, dacă vom adăuga că măsurile mai sus-menţionate s-au conjugat cu spiritul de răspundere al celor mai mulţi dintre lucrătorii secţiilor de învăţămînt şi ai serviciilor şi direcţiilor de resort din minister.

Aceasta nu înseamnă că toate problemele legate de încadrarea şcolilor şi-au găsit cea mai bună rezolvare. Am stat de vorbă, despre aceste probleme, cu tov. T. Nejneru, şeful secţiei învăţămînt a regiunii Galaţi. Subliniind şi el că în acest an operaţia de transferări s-a încheiat la timp, astfel încît şi mişcările condiţionate de ele au putut fi efectuate pînă la deschiderea cursurilor, tov. Nejneru ne-a spus: „Există încă, în sistemul de transferări, o problemă care trebuie soluţionată, după părerea mea, cît mai urgent. Este vorba de asigurarea respectării criteriului valoric, mai ales atunci cînd e vorba de ocuparea unor catedre la licee. Dacă nu o vom face, riscăm să vedem şcoli cu veche tradiţie de muncă serioasă încadrate la întîmplare, fără nici o selecţie, cu cine s-a nimerit să vină prin transfer".

Vizitînd mai multe şcoli din Capitală şi discutînd cu directorii lor ne-am reamintit că aceeaşi problemă o neliniştea profund, în anul şcolar trecut, şi pe şefa secţiei de învăţămînt din oraşul Bucureşti, tovarăşa Sofia Puşcaşu. Din cauză că transferul nu are la bază în primul rînd o selecţie valorică, ne spunea tov. Puşcaşu, unele licee sînt în pericol de a primi şi cadre mai puţin corespunzătoare din punct de vedere profesional, care au obţinut la examenul de stat note la limită, în timp ce mulţi profesori bine pregătiţi care de asemenea îşi au domiciliul în Bucureşti, de exemplu, nu pot funcţiona în Capitală nici după 20 de ani de muncă şi merite.

Reexaminarea criteriilor de transferări, pentru a face loc şi celui valoric, nu poate fi decît în avantajul calitativ al învăţămîntului, fiind şi un îndemn spre o continuă pregătire a muncii de perfecţionare proprie.

★

După cum se ştie, în fiecare an învăţămîntul nostru primeşte o bună cantitate de oxigen prin numărul mare de noi cadre de învăţători şi profesori, proaspeţi absolvenţi ai şcolilor şi facultăţilor care pregătesc cadre didactice. Cei mai mulţi se prezintă la catedră cu entuziasm, cu dorinţa de a se afirma, de a-şi aduce contribuţia la ridicarea calitativă a învăţămîntului. La şcolile orăşeneşti din regiunea Galaţi s-au prezentat la post, la începutul acestui an şcolar, toţi cei trimişi aici de comisiile de repartizare. În schimb, la sate, prezentarea unor absolvenţi este încă şi acum aşteptată. Nu a tuturor, dar a unui procent destul de mare, care obligă la reflectare şi măsuri. În raionul Bujoru, de pildă, procentul celor care nu şi-au luat în primire catedra se ridică la aproape 70%.

Motivele pentru care unii dintre absolvenţi nu se duc la posturile lor sînt desigur diferite, cele mai multe din ele ţinînd de optica pe care şi-au făcut-o aceştia în anii şcolarităţii asupra eticii profesionale şi cetăţeneşti.

Este necesar să se examineze cu mai multă exigenţă modul în care sînt educaţi studenţii în spiritul datoriei de a munci acolo unde este, în primul rînd, nevoie de munca pentru care se pregătesc.

Unii dintre interlocutorii noştri au considerat chiar că se manifestă neajunsuri în orientarea spre profesiunea pedagogică, în determinarea pasiunii pentru această profesie chiar din liceu.

Există însă şi alte motive care îi fac pe absolvenţi să nu se prezinte la posturi. Unul dintre ele se referă la modul cum sînt primiţi noii absolvenţi sau, mai exact, la modul în care organele locale se achită de îndatoririle pe care le au, după lege, faţă de ei. Cea mai elementară dintre aceste îndatoriri este asigurarea unei locuinţe corespunzătoare. La Vidra, în Vrancea, am găsit absolvenţi din promoţiile anterioare locuind în condiţii necorespunzătoare, deşi mai multe apartamente stau nefolosite de cîţiva ani, adică din momentul în care s-a deplasat din această localitate centrul administrativ al raionului. Ni s-a spus că problema locuinţelor cadrelor didactice va fi rezolvată în curînd, repartizîndu-li-se aceste apartamente. Nu poţi însă să nu te întrebi: de ce o măsură atît de simplă nu a putut fi luată mai devreme?

Contribuie la neprezentarea la posturi a unor absolvenţi şi o seamă de neajunsuri ale modului însuşi de repartizare. Este, de exemplu, cu totul neindicat procedeul repartizării pe criterii funcţionăreşti. **Credem că sistemul actual de repartizări trebuie să fie reexaminat de direcţiile de resort din Ministerul Învăţămîntului, astfel încît acesta să se bizuie mai mult pe realităţi, să ţină în mai mare măsură seama de ele, să stimuleze alegerea de către absolvenţi a posturilor din localităţi deficitare în cadre didactice.**

★

În prezent unele din aceste posturi, rămînînd neacoperite, sînt ocupate de absolvenţi de liceu. Ce pregătire au aceştia? Iată un exemplu: cu prilejul unui curs scurt de pregătire, iniţiat de secţia de învăţămînt a raionului Focşani pentru absolvenţii de liceu care urmau să predea limba franceză în cîteva şcoli săteşti din raion, s-a constatat că unii din ei nu ştiau nici să citească corect.

Este clar că trebuie luate măsuri care să asigure încadrarea tuturor şcolilor cu oameni care să-şi cunoască meseria şi s-o poată exercita în bune condiţii. O cale de rezolvare a acestei probleme **ar fi reexaminarea recrutării studenţilor în institutele pedagogice de 3 ani, create pentru a pregăti în special cadre pentru şcolile sătesti.** În prezent, aici intră însă nu numai cei care doresc să devină cu adevărat profesori la sate, ci şi tineri cărora le e indiferent ce diplomă vor obţine, numai să fie diplomă şi să-şi poată face rost, cu ajutorul ei, de un loc de funcţionari oarecare, într-un birou oarecare — cu o singură condiţie: neapărat la oraş. Chiar şi la cursurile fără frecvenţă ale acestor institute, unde este de presupus că ar trebui să studieze numai cadre didactice încadrate provizoriu la clasele V-VIII, găseşti tot felul de salariaţi, pînă şi de la „Alimentara".

Cîţiva responsabili de comisii metodice din raionul Focşani, cu care am stat de vorbă, erau de părere că **la institutele de 3 ani ar trebui să fie primiţi numai cei despre care există certitudinea că vor lucra la sate. Ei sugerau să se rezerve un număr de locuri, din cele fixate pentru concurs, pentru învăţători care funcţionează de cîţiva ani la şcolile sătesti, sînt localnici şi vor continua să rămînă localnici. Aceste locuri ar urma să fie ocupate pe baza recomandării secţiilor de învăţămînt şi în ordinea mediilor obţinute la concurs.**

Aşadar, **alegerea şi numirea directorilor, deci aplicarea practică a criteriilor fixate în actele normative, cer mai multă atenţie. Poate că n-ar fi rău să se stabilească şi o anumită răspundere pentru cei care fac această operaţie.** Spunem aceasta întrucît ni s-au semnalat din mai multe locuri abateri de la normele care condiţionează alegerea directorilor. În raionul Strehaia, de pildă, au fost numiţi o serie de directori care n-au studiile cerute, deşi existau destule cadre didactice care întruneau condiţiile necesare muncii de conducere a şcolilor.

Ar trebui reexaminată şi problema perfecţionării directorilor. Este drept că s-au organizat pentru ei unele cursuri de îndrumare. Acestea sînt însă uneori insuficiente atît în privinţa cuprinderii, cît şi a conţinutului. Probă a acestei din urmă afirmaţii este însuşi faptul că unii directori trebuie înlocuiţi chiar după absolvirea cursurilor. Unii dintre învăţătorii şi profesorii cu care am stat de vorbă au sugerat că **ar putea să se ia în discuţie eventualitatea organizării unor cursuri de perfecţionare cu o durată mai mare** (nu instructaje ocazionale şi voluntare), care să fie organizate de minister pentru pregătirea directorilor. Firesc, la aceste cursuri ar urma să fie recrutate cele mai bune cadre, cu aptitudini verificate.

Aspectele pe care le ridică problema catedrelor şi a cadrelor fiind legate de însăşi calitatea învăţămîntului, de nivelul său, merită desigur să fie atent şi multilateral analizate de forurile în drept şi soluţionate prompt.

CONSTANTIN RĂDOI

ECOURI

„Note şi medii"

În numărul 867 din 7 octombrie 1966 al „Gazetei învăţămîntului" profesorul N. Cerchez, de la Liceul din Petroşeni, ridică, în articolul „Note şi medii", o problemă mult discutată în consiliile pedagogice, în comisiile metodice etc.

Consider că N. Cerchez a pus problema încheierii mediilor în mod just. Trebuie să recunoaştem, într-adevăr, că sistemul de încheiere a mediilor aflat acum în uz a salvat mulţi elevi de la corigenţă, dar a îngroşat rîndurile celor cu medii de 5. A contribuit oare aceasta la stimularea elevilor, la ridicarea calităţii învăţămîntului? Nu încape îndoială că răspunsul la aceste întrebări este negativ.

Personal am întîlnit următoarea situaţie: un elev care a avut în trimestrul I majoritatea mediilor de 5, încheiate fără rotunjiri, a obţinut în trimestrele II şi III la 4, respectiv 5 obiecte, media 5 prin rotunjire. Nu a avut, deci nici o corigenţă. Alt elev, care a avut media 5 pe trimestrele I şi II la un singur obiect, a rămas corigent deoarece pe trimestrul III a obţinut la acel obiect media 4. Este primul mai bine pregătit decît cel de al doilea? Fireste că nu.

Consider şi eu că ar fi necesar să se revadă metoda de definitivare a mediilor. După părerea mea, pentru ca rotunjirile să fie un stimulent, ar fi indicat ca numai elevii care obţin medii peste 6,50 să se bucure de acest avantaj.

Prof. GH. I. CĂPITAN
Arad

Am citit cu atenţie articolul intitulat „Note şi medii" semnat de prof. N. Cerchez în numărul 867 din 7 oct. 1966 al „Gazetei învăţămîntului". Îmi exprim deplina adeziune la cele arătate de autorul articolului.

Socotesc şi eu că forurile de resort ar trebui să reexamineze cît mai curînd modalităţile de încheiere a mediilor, luîndu-se măsuri pentru rezolvarea acestei probleme încă în anul şcolar curent. Firesc că noi, profesorii, vom avea obligaţia să prezentăm şi să explicăm elevilor, în amănunţime, noile criterii de calculare a mediilor.

Prof. I. FLOREA
Sibiu

Micul naturalist

OPINII

Liceele economice

Concepţie unitară în pregătirea elevilor

Problema conţinutului în perspectivă a procesului de învăţămînt în liceele de specialitate constituie o preocupare de frunte nu numai a forurilor de conducere din învăţămînt, ci şi a cadrelor didactice. Numeroşi profesori care lucrează în aceste licee ne împărtăşesc opiniile lor în legătură cu unele aspecte centrale ale predării. Prezentăm astăzi două din aceste opinii, privind conţinutul pregătirii elevilor în liceele economice.

Prof. **STAN CODREŞ**, din Craiova, se referă la corelaţia dintre disciplinele de cultură generală şi disciplinele de cultură tehnică. „Realizarea chibzuită a acestei corelaţii, afirmă tov. Codreş, este în primul rînd o problemă a programelor şi manualelor şcolare. Nu mai puţin important este însă, în această privinţă, modul cum îşi structurează lecţiile profesorii înşişi. Într-adevăr, raportul dintre obiectele de cultură generală şi cele de cultură tehnică nu trebuie privit — în cazul ce-l discutăm — numai prin prizma procentelor care stabilesc ponderea fiecărei categorii de obiecte, ci şi prin prizma contribuţiei lor comune la formarea multilaterală a elevilor din liceele economice. De aceea socotesc că este absolut necesar ca în predarea matematicii, fizicii, geografiei, chimiei etc. să se facă referiri multiple şi organic integrate la problemele legate de specialitatea economică a elevilor.

Numeroase sînt, de pildă, lecţiile de matematică în care profesorii au ocazia să prezinte modalităţile de exprimare a conturilor în formule matematice şi posibilităţile largi de a aplica teoria mulţimilor pentru a obţine date exacte asupra activităţii economice dintr-o întreprindere. De asemenea, în cadrul lecţiilor de matematică şi fizică trebuie pus accentul asupra problemelor privind automatizarea memorării, prelucrării şi înregistrării informaţiilor, corelînd aceste cunoştinţe cu rolul important ce-l au în raţionalizarea evidenţei contabile. În acest fel se uşurează mult studiul cunoştinţelor despre automatizarea lucrărilor de contabilitate, ca şi formarea deprinderilor de utilizare a maşinilor de calcul pentru operaţiuni contabile, de statistică şi de planificare.

Desigur că, pentru realizarea eficientă, neformală, a unor asemenea corelări, este absolut necesar ca profesorii de cultură generală să cunoască specificul problemelor din sectorul economic. Ei au datoria să se familiarizeze în primul rînd cu terminologia de specialitate (debit, credit, cont, decontare, acreditiv, bilanţ etc.), întrucît necunoaşterea acesteia poate frîna realizarea unei legături de fond între cunoştinţele de cultură generală şi cele de specialitate. Pentru sprijinirea în această direcţie a profesorilor de cultură generală ar fi indicat ca în cadrul comisiilor metodice, profesorii de specialitate să prezinte informaţii în legătură cu specificul profesiunii de economist. În general în comisiile metodice trebuie să se prezinte procedee şi metode variate cu privire la posibilităţile de a face legături între obiectele de cultură generală şi cele de specialitate, să se organizeze lecţii deschise menite să demonstreze practic realizarea acestor legături. Utilă este, de asemenea, organizarea de interasistenţe pe grupe de discipline — de pildă între profesorii de matematică, fizică şi chimie; matematică, statistică, organizare-planificare, tehnologie; economie politică, economia, organizarea şi planificarea întreprinderilor etc.".

Prof. **ION GHERASE** abordează, în scrisoarea pe care ne-a trimis-o unele probleme ale alcătuirii programelor şi manualelor de contabilitate — disciplină de bază în profilul liceelor economice.

„Ţinînd seama că manualele se adresează unor elevi care nu dispun de nici un fel de cunoştinţe anterioare în domeniul contabilităţii — scrie prof. Gherase — socotesc că ar fi indicat ca în primul capitol să se trateze contabilitatea în general ca sistem, scop, principiu, metode etc. Abia apoi este bine să se prezinte o introducere în terminologia contabilităţii. Foarte necesar este ca manualele să cuprindă şi o clasificare sau un tablou sinoptic al mijloacelor şi fondurilor economice folosite de către întreprinderile şi organizaţiile economice, care să înfăţişeze elevilor o imagine de ansamblu asupra acestora.

După cum se ştie, principalul obiect al contabilităţii este evidenţa mijloacelor şi a proceselor economice, în scopul conducerii eficiente a economiei şi a realizării sarcinilor de plan. Se impune, de aceea, ca programele să trateze mai întîi clasificarea şi felul cum circulă mijloacele economice în procesul reproducţiei, întemeind pe aceasta explicarea caracterului conturilor, clasificarea şi orînduirea lor în planurile de conturi — adică modul de organizare a evidenţelor economice contabile.

O problemă de o deosebită însemnătate este, după părerea mea, alcătuirea unor programe şi manuale de specialitate care să aibă drept fundament organizarea ştiinţifică unitară a contabilităţii socialiste. Aceasta s-ar putea realiza, de pildă, în cadrul a zece clase sau conturi de sinteză de gradul I, simbolizate cu cîte o cifră, aşa cum se propunea într-un articol de specialitate publicat în ziarul „Scînteia" (nr. 7 088 din 1 septembrie 1966). Schema propusă în acest articol pune de acord clasificarea conturilor cu clasificarea mijloacelor şi proceselor economice în scopul conducerii acestor procese cu maximum de eficienţă. În acelaşi timp, ea ar determina un caracter unitar al instruirii viitorilor economişti cu studii medii, eliminînd totodată o mare cantitate de muncă inutilă necesitată de elaborarea unor programe şi manuale de contabilitate cu caracter distinct pentru fiecare ramură şi chiar subramură economică în parte. (În momentul de faţă, în sectorul agricol, de pildă, există patru planuri de conturi diferite în denumiri, simbolizare şi numerotare, deşi se referă la acelaşi conţinut şi la aceeaşi funcţie contabilă). De altfel, fără unitate în clasificare, simbol şi numerotare este îngreuiată mult şi familiarizarea elevilor cu mecanizarea evidenţei contabile. În plus, realizarea acestui deziderat ar uşura sistematizarea logică a materialului, ar spori eficienţa studiului contabilităţii".

Punctele de vedere exprimate în consideraţiile precedente conturează o serie de trăsături caracteristice activităţii în liceele de specialitate, sugerînd soluţii interesante în domeniul conţinutului şi metodicii procesului instructiv-educativ din aceste şcoli. Ele subliniază încă o dată că o verigă esenţială a preocupărilor în această direcţie este asigurarea caracterului unitar al întregului proces instructiv-educativ **desfăşurat în liceele de specialitate.**

FOILETON

Hiperabsurda întîmplare cu o mătură fără coadă

Există întîmplări din domeniul absurdului pe care nu le vezi desfăşurîndu-se decît în cadrul unei piese de Ionescu. De pildă, o adunare de scaune în faţa căreia pledează cu pasiune doi bătrîni. Ce spuneţi însă de o adunare de oameni convocată de o mătură? Pare o întîmplare din domeniul hiperabsurdului — nu? Şi totuşi, de astă dată nu-i vorba de un conflict dramatic. Şedinţa convocată de mătură a avut loc efectiv.

Nu, nu divaghez! Resping hotărît această bănuială. Am şi probe: un registru semnat, parafat, adnotat. E registrul de procese verbale ale consiliului pedagogic de la Liceul nr. 4 din Cluj. Scrie aici, negru pe alb, despre şedinţa convocată de o mătură. Mai precis, nu de mătură în totalitatea ei, ci numai de coada măturii. Şi nu aşa, o şedinţă cu durata unei oarecare piese în trei acte, ci o şedinţă cît o trilogie antică: şase ore în cap!

Desfăşurarea ei a respectat toate tipicurile. La punctul 1 s-a prezentat un referat despre starea precară a măturii în chestiune. „Aducerea rapidă a acestei mături în stare de neutilizare prin ruperea cozii — s-a spus, printre altele, în referat — face ca acum problema cozii de mătură să se ridice cu stringenţă...".

Este adevărat că, din motive inexplicabile, a existat o cam slabă înscriere la cuvînt. Dar „non multum, sed multa" (în această poveste sucită pînă şi dictoanele se aplică pe dos): n-au fost mulţi înscrişi la cuvînt, în schimb au perorat mult puţinii vorbitori. Mai întîi, un profesor cu veleităţi de detectiv amator a căutat să determine împrejurările în care s-a petrecut ruperea cozii de mătură, a prezentat rezultatele cercetării cu lupa a amprentelor lăsate pe corpul delict şi, lipsa capului apărînd evidentă, a expus ipotezele, căutînd să determine, după starea şi poziţia victimei în momentul găsirii acesteia, caracterul agresiunii.

Luările de cuvînt s-au întrerupt apoi pentru a se citi depoziţiile martorilor — două femei de îngrijire, portarul de noapte şi cinci elevi de la cursurile de zi, între care se aflau şi prezumaţii vinovaţi. În continuare a luat cuvîntul „cel — care — presimte totul", arătînd că el de mult susţinea iminenţa unei asemenea abateri. Mai departe a intervenit în discuţie, vehement, un teoretician al modernizării, demonstrînd că totul se trage din „tradiţionalismul păstrării măturii şi din neînlocuirea acesteia cu aspiratorul de praf".

E drept că s-a înregistrat şi o perturbare regretabilă a acestei memorabile şedinţe. O intervenţie, întîmpinată cu nedisimulată simpatie de către majoritatea participanţilor, susţinea că ar fi fost mult mai la locul său ca problema să fie rezolvată mai operativ şi în alt cadru decît acela al consiliului pedagogic. Dar avocatul măturii şi primii trei înscrişi la cuvînt nici n-au vrut să audă. Şedinţa a mers mai departe, mîncînd membrilor consiliului pedagogic, laolaltă, 240 de ore.

M. AL. FLORIN

ALEGERI ÎN GRUPELE SINDICALE

Analiză profundă, dezbateri rodnice

Zilele acestea, în întreaga țară au loc adunările generale de dări de seamă și alegeri ale birourilor grupelor sindicale din școli. Alegerile reprezintă un moment important în viața sindicatelor, oferind un bun prilej de trecere în revistă a realizărilor obținute, de analiză profundă a muncii desfășurate de către toți membrii de sindicat. În cadrul dezbaterilor din adunările generale, cadrele didactice își exprimă încă o dată hotărîrea de a munci cu devotament pentru înfăptuirea sarcinilor ce le revin din însuflețitorul program elaborat de cel de-al IX-lea Congres al partidului, precum și din lucrările celui de-al IV-lea Congres al Sindicatelor și a conferinței Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de învățămînt și Cultură.

Adunarea generală de dare de seamă și alegeri a însemnat, pentru cadrele didactice de la Liceul numărul 3 din Tîrgoviște, un bun prilej de a analiza cu simț de răspundere activitatea sindicală desfășurată de la precedentele alegeri și pînă în prezent. Din darea de seamă prezentată de birou și din discuțiile purtate a reieșit că activitatea sindicală s-a îmbunătățit simțitor în ultima perioadă. Îndrumată îndeaproape de organizația de partid și lucrînd în strînsă colaborare cu conducerea școlii, grupa sindicală și-a îndeplinit cu succes rolul său de mobilizator al întregului colectiv didactic pentru realizarea obiectivelor principale cuprinse în planul general de muncă al școlii, contribuind în forme specifice muncii sindicale la ridicarea nivelului calitativ al procesului instructiv-educativ.

Cum era și firesc, în centrul atenției sindicatului a stat munca profesională. Iată de ce și în cadrul adunării generale de alegeri una din problemele viu discutate a fost contribuția biroului grupei sindicale la îmbunătățirea muncii de instruire și educare a elevilor, la ridicarea continuă a pregătirii pedagogice și de specialitate, la perfecționarea metodelor de predare. Avînd în vedere că în rîndurile membrilor grupei sindicale din școală există un număr mare de cadre didactice cu o pregătire temeinică și cu multă experiență metodică, biroul grupei și-a propus să antreneze pe cît mai mulți din ei să se înscrie la examenele de grad. Rezultatul acestei acțiuni a fost că 11 cadre didactice s-au înscris pentru examenele de gradul I și gradul II. Dar biroul grupei sindicale nu s-a limitat numai la mobilizarea oamenilor pentru a se înscrie la aceste examene, ci i-a ajutat efectiv în buna lor pregătire. În acest scop, de pildă, sindicatul s-a preocupat de înzestrarea cabinetului metodic și a bibliotecii școlii cu literatură pedagogică și de specialitate, a pus la îndemîna tuturor celor care se pregăteau pentru examenele de grad o bogată bibliografie tematică, înlesnind astfel redactarea lucrărilor științifice și studiul problemelor cuprinse în programa examenelor. Tot în sprijinul perfecționării profesionale a cadrelor didactice biroul grupei sindicale, în colaborare cu conducerea școlii, a organizat numeroase schimburi de experiență în cadrul cărora au fost popularizate cele mai noi și înaintate metode de predare și au fost dezbătute numeroase probleme actuale ale didacticii.

Dezbaterile din cadrul adunării generale de alegeri au subliniat, de asemenea, atenția pe care a acordat-o biroul grupei justei repartizări a sarcinilor între membrii de sindicat, antrenării tuturor în activitatea metodică și obștească și, totodată, asigurării timpului necesar fiecărui membru de sindicat pentru pregătirea sa profesională, ideologică și de cultură generală.

Amplu discutată a fost și activitatea culturală, subliniindu-se că, mobilizați de grupa sindicală numeroși învățători și profesori sînt membri ai brigăzilor științifice, țin conferințe de popularizare a științei, participă la activitatea artistică de amatori etc. S-a dezbătut de asemenea în adunare activitatea de asigurări sociale, precum și activitatea în domeniul îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață ale cadrelor didactice.

Din analiza profundă a muncii desfășurate a reieșit că în activitatea grupei sindicale s-au manifestat și unele lipsuri. În cuvîntul lor, o serie de vorbitori au arătat că biroul grupei sindicale avea posibilitatea să organizeze mai multe acțiuni specifice, să-și dezvolte aria preocupărilor, să contribuie mai eficient la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ.

Din dezbateri au reieșit propuneri valoroase, care au fost cuprinse în planul de măsuri. Dintre propuneri, au reținut atenția în mod deosebit cele care se referă la intensificarea muncii de pregătire profesională a profesorilor și învățătorilor, de ridicare a măiestriei pedagogice. Astfel, s-a propus organizarea în forme mai variate a propagandei noutăților din domeniul pedagogiei, științei și culturii, acordarea unui sprijin mai susținut celor care desfășoară activitate științifică și de cercetare, stimularea unor inițiative valoroase privind introducerea mijloacelor moderne de predare în școală etc.

Lucrările adunării generale s-au încheiat cu concluzia că noul birou ales, avînd sprijinul larg al întregului colectiv al școlii, va putea să desfășoare o și mai rodnică activitate pentru realizarea la un nivel corespunzător a tuturor obiectivelor ce stau în fața școlii în etapa actuală.

Prof. ION BURTOIU
Tîrgoviște

Comisia pentru elaborarea Istoriei învățămîntului din România de pe lîngă Ministerul Învățămîntului are în programul său și alcătuirea unor volume conținînd culegeri de studii monografice asupra școlilor centenare din cuprinsul țării.

Direcțiile școlilor respective sînt invitate să trimită materiale privitoare la acestea, eventuale manuscrise cu caracter monografic, amintitei comisii, la Ministerul Învățămîntul, în timpul cel mai scurt.

Campionatele școlare pe anul 1966/1967

Îndrăgind educația fizică și sportul, tot mai mulți elevi, îndrumați și mobilizați de profesorii de educație fizică, participă la campionatele școlare — competiții de masă menite să desăvîrșească pregătirea lor multilaterală. În scopul informării conducerilor de școli și a corpului didactic de specialitate cu privire la datele și locul desfășurării acestor competiții, publicăm mai jos calendarul campionatelor pentru școlile generale, licee, școlile (secțiile) sportive și liceele cu program de educație fizică :

Calendarul campionatelor pentru școlile generale

Ramura de sport	Etapa pe regiune
Atletism	30.VI— 2. VII
Gimnastică	22—24. III
Baschet	1— 5. IV
Handbal	4— 8. VII
Volei	26—30. III
Fotbal	12—16. VII
Tenis de masă	19—23. VII

Calendarul campionatelor republicane școlare

Ramura de sport	Etapa pe regiune	Etapa pe zonă	Etapa finală	Localitatea
Atletism	pînă la 4. VI	—	30. VI—2. VII	Tg. Mureș
Gimnastică	" " 18. III	—	23—25. III	Bacău
Baschet	" " 10. I	22—24. III (22—26. III)	31. III—4. IV	Constanța
Handbal	" " 26. III	31. III— 2. IV (31. III—4. IV)	28. VI—2. VII	Oraș Gheorghe Gheorghiu-Dej
Volei	" " 10. I	22—24. III	31. III—4. IV	Cîmpia Turzii
Schi	" " 19. III	—	25—26. III	Poiana Brașov
Fotbal	" " 26. III	31. III—2. IV (31. III—4. IV)	28.VI— 2. VII	Sinaia

Notă : Datele cuprinse în paranteze se referă la desfășurarea etapelor pe zonă în care participă cinci echipe.

Calendarul concursurilor republicane pentru școlile (secțiile) sportive

Ramura de sport	Etapa pe zonă	Etapa finală	Localitatea
Atletism	—	7— 9. VII	Oradea
Gimnastică	—	7— 9. VII	Reșița
Baschet	30. VI— 2. VII	5— 9, VII	Piatra Neamț
Handbal	22—26. III	11—15. VII	Tg. Jiu
Volei	30. VI— 2. VII	5— 7. VII	Brașov
Natație	—	29—30. VII	București

Calendarul campionatelor republicane pentru liceele cu program de educație fizică

Ramura de sport	Data	Localitatea
Atletism	27—28.V	Rm. Vîlcea
Gimnastică	1— 2. VII	Tg. Mureș
Baschet	22—26. III	Oradea
Handbal	23—26. III	Timișoara

Concursul de atletism între echipele reprezentative ale școlilor sportive și ale liceelor cu program de educație fizică :
22—23. VII. 1967 — Oradea

Notă : — Campionatele pentru școlile generale și campionatele republicane școlare se vor organiza începînd cu data de 1 oct. 1966.

— Etapa pe școală și etapa pe raion sau pe localitate se vor organiza la datele fixate de secția de învățămînt regională, ținînd seama de structura anului școlar și de celelalte activități în afară de clasă și extrașcolare ale elevilor.

Mențiune

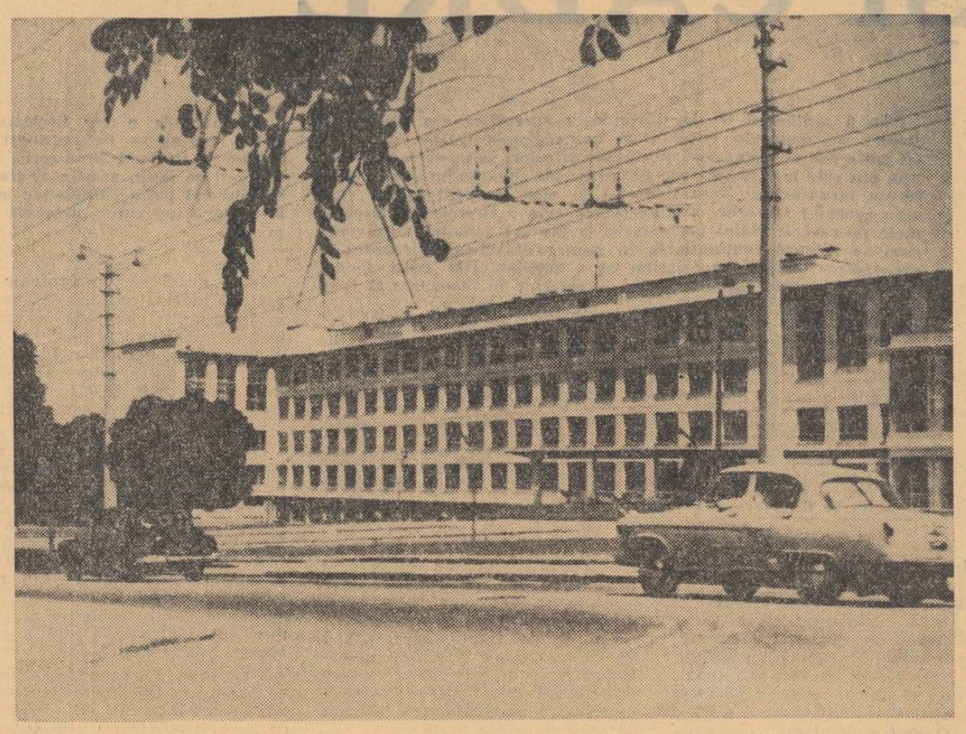

Institutul pedagogic „M. V. Frunze" din Simferopol — Uniunea Sovietică

Școala sovietică în cifre și fapte

În Uniunea Sovietică prevederile bugetare pentru anul în curs în domeniul învățămîntului se ridică la 40,2 miliarde ruble, cu 2,8 miliarde mai mult decît în 1965.

La 1 septembrie 1966, școlile sovietice de cultură generală și-au deschis porțile pentru 49 milioane de elevi.

Numai în anul acesta, în Uniunea Sovietică au fost construite școli noi cu o capacitate de 850 000 de locuri. În republicile autonome vor fi construite anul acesta încă 2 200 de școli medii.

În învățămîntul de cultură generală din U.R.S.S. lucrează, în anul școlar curent, peste 2,5 milioane de cadre didactice.

Pentru a asigura nevoile mereu crescînde de cadre didactice, anul acesta institutele pedagogice au pregătit 70 000 de profesori și învățători, cu 17 000 mai mult decît anul trecut.

Anul trecut au existat în Uniunea Sovietică 3 334 case și palate ale pionierilor, 384 cercuri ale tinerilor tehnicieni, 287 cercuri de turism, 117 teatre de copii, 4 900 mari biblioteci pentru copii cu un fond de cărți de 110 milioane exemplare.

În actualul cincinal, în instituțiile de învățămînt superior și în școlile medii de specialitate sovietice vor fi pregătiți aproximativ 7 milioane de specialiști, adică cu circa două treimi mai mulți decît în cincinalul anterior. Numai în anul universitar 1966—1967 în școlile superioare sovietice învață aproximativ 5 milioane de studenți.

În vederea adaptării conținutului și caracterului învățămîntului la nivelul actual al dezvoltării științei, culturii și tehnicii, prezidiile Academiei de științe pedagogice a R.S.F.S.R. și Academiei de științe a U.R.S.S. au creat o comisie comună. Comisia, constituită din savanți și specialiști eminenți din domeniul matematicii, biologiei, chimiei, geografiei, istoriei, limbii și literaturii etc., din metodiști și profesori fruntași, întreprinde o acțiune de serioasă selecție și redistribuire a materialului disciplinelor respective într-un plan de învățămînt reînnoit. Activitatea comisiei va începe să fie transpusă în fapt prin experimentarea, în următorii trei ani, a programelor elaborate pentru clasele I—IV ale școlii generale. Experimentul — judicios pregătit din punct de vedere organizatoric — se va desfășura în școlile din trei raioane ale U.R.S.S. (Tosnensk, Beloiarsk, Suzdal). Învățătorii din aceste raioane urmează cursuri speciale de perfecționare, iar personalul cabinetelor pedagogice respective va fi completat cu cîte un metodist.

Printre principalele teme ale cercetării pedagogice din cadrul institutelor specializate figurează temele legate de introducerea folosirii în școală a mijloacelor audio-vizuale și de adaptarea lor la cerințele specifice unor anumite grade și forme de învățămînt. La Institutul de cercetări științifice în problemele școlilor medii serale și fără frecvență de pe lîngă Academia de științe pedagogice a R.S.F.S.R. este în curs de elaborare o metodică intitulată „Folosirea mijloacelor tehnice în învățămîntul seral și fără frecvență".

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

PROFESORI, VĂ RECUNOAȘTEȚI ELEVII?

• După cît timp de la începutul anului școlar trebuie să facem cunoștință cu părinții ?
• Față de ținuta vestimentară necorespunzătoare a unor elevi, indiferența este oare atitudinea care poate da rezultate educative ?
• Nu este cazul să ne oprim asupra cîte unui caz de indisciplină întîlnit pe stradă, să-l analizăm mai aprofundat, în loc să trecem, nepăsători, mai departe ?

Alte două instantanee

Este ora prînzului, într-o zi de lucru. Pe bulevard, lume puțină. Oamenii sînt la rosturile lor. Doar cîțiva pierdevară. Unii se plimbă de colo pînă colo, alții stau rezemați de gardul din dreptul cinematografelor și rid în gura mare de cine știe ce bancuri.

Lîngă cinematograful „București", în fața unei tarabe cu „loz în plic", un elev. Rupe cu febrilitate lozuri. Plătește, rupe, cîștigă, pierde, iar cîștigă, iar pierde... La un moment dat, este centrul atenției : a cîștigat un premiu mare și îl pune la bătaie. Timpul trece. Într-un tîrziu a pierdut tot, dar nu se lasă. A mai scotocit prin buzunare, a găsit un leu și l-a jucat în combinație cu alții. Acum stă și privește resemnat.

— *Joci des ?*
— *Zilnic.*
— *Pierzi mult...*
— *Nu, nu. Cîteodată și cîștig. Ieri, de pildă...*
— *Vroiam să spun că pierzi mult timp zilnic.*
— *!?!*
— *În ce clasă ești ?*
— *A IX-a.*
— *La ce școală ?*
— *La Liceul nr. 24.*

Elevul nostru se retrage repede. Poate și-o fi adus aminte că a întîrziat de la școală, sau de acasă...

Cîțiva pași mai încolo, o altă scenă. Un grup de obișnuiți ai bulevardului „au luat la mijloc" doi țînci de 8—9 ani. Îi privim și noi. Sînt costumați aidoma bulevardiștilor din caricaturi. Poartă ghiozdanele de cărți în spate, dar sînt îmbrăcați în „dangarezi" de ultimul tip, cu eticheta „Cow-boy", cu ținte, cu manșete late, întoarse. Îl întrebăm pe cel mai „gătit".

— *Cum te cheamă ?*
— *Sorin.*
— *În ce clasă ești ?*
— *A treia.*
— *La ce școală ?*
— *La Liceul nr. 21.*
— *Spune, vă dă voie la școală să umblați așa ?*
— *Da, anul trecut ne mai cerea uniformă, dar anul acesta...*

Discuția continuă. Aflăm că școala lor este pe str. Nuferilor și că unul din ei stă pe str. Pictor Andreescu, iar altul tocmai în Drumul Taberei. Ce căutau acum, la 14,20, pe bulevard ?

Secvențele pe care vi le-am descris pun cîteva întrebări la care e bine să ne gîndim.

• Primele note proaste — și încă luate în serie — nu-s un semnal de alarmă ? N-ar trebui să ne îndreptăm atenția asupra elevilor care le-au luat ?

• De ce o situație școlară ca aceea a elevului din prima secvență nu a determinat din partea dirigintelui, a profesorilor măsuri adecvate ?

ANIMATORI AI MIȘCĂRII ARTISTICE

Tradiția artei de amatori s-a creat în țara noastră cu precădere în școală sau în jurul școlii, pe vremuri singura instituție de cultură existentă nu numai la sate, dar și în multe centre urbane. Astăzi, acestui lăcaș al culturii de masă i se alătură nenumărate altele : cămine culturale, cluburi, case de cultură etc. În toate aceste instituții învățătorii și profesorii continuă să fie figuri centrale, ca unii dintre intelectualii cei mai apropiați de sufletul poporului. Întregul nostru corp didactic socotește sarcina de a contribui la dezvoltarea educației cultural-artistice a maselor drept o sarcină de onoare. Pilda grăitoare a generațiilor mai vîrstnice constituie un îndemn stăruitor, o chemare pentru tinerii învățători și profesori care acum, în preajma începerii celui de al VIII-lea concurs republican, au un minunat prilej de a pune în slujba artei de amatori elanul, priceperea și talentul lor.

culegători de folclor, precum și învățătorul Ion Mergea și învățătoarea Eleonora Ciobanu.

Numeroase cadre didactice și-au creat un renume datorită activității lor de pregătire și conducere a unor formații corale. Cînd te referi la corul „I. Vidu" din Lugoj, în care cîntă mulți învățători și profesori din oraș, trebuie să vorbești mai întîi de activitatea artistului emerit, profesorul Dimitrie Stan. Corul sindicatului învățămînt din Craiova, laureat la ultimul concurs republican, a atins un înalt nivel de măiestrie artistică datorită și muncii neobosite a profesorului Alexandru Racu. Învățătorul Titu Păsculescu — azi profesor emerit — a creat o puternică tradiție corală în comuna Dăbuleni din regiunea Oltenia. Faima corurilor din Poiana, regiunea Hunedoara și Săliște, regiunea Brașov este legată de numele fraților Gheorghe și Aron Bogdan. Printre dirijori și activiști culturali sînt cunoscute și apreciate rezultatele profesorilor Victor Carpis din Giurgiu și Tase Botez din Alexandria, care conduc de peste 20 de ani formații corale alcătuite în majoritate din cadre didactice. Învățătorul Valentin Ciobanu din Dobrotești, regiunea București, s-a evidențiat la toate concursurile cu formația sa de fluieraș. Puternice formații corale au realizat în regiunea Ploiești învățătorii Dumitru Bendic din Brănești și Marin Spînu din Comarnic.

ERATĂ

În articolul „Utilizarea mijloacelor audiovizuale în educația adultilor" apărut în numărul 870 din 28 octombrie al gazetei noastre coloana 3 rîndul 15 se va citi : „Vechea andragogie își propunea" iar rîndurile 24—25 se vor citi : „...Astăzi, sensul andragogiei este legat de extinderea..."

DIRECȚII ÎN MODERNIZAREA MATERIALULUI DIDACTIC

Vorbind despre materialele și tehnicile utilizate se impune atenției locul din ce în ce mai important cucerit pe acest tărîm de masele plastice. Întreprinderea de material didactic din București a dobîndit, în domeniul folosirii maselor plastice, mai ales în realizarea de mulaje pentru științele naturale, o experiență concretizată în lucrări cu valoare competitivă pe plan mondial. Există toate condițiile, în momentul de față, ca preparatele biologice clasice să fie înlocuite, urmînd o soluție evident superioară din punct de vedere utilitar și estetic, cu incluziuni în materiale plastice transparente.

Continuă însă să se manifeste în producția de tehnică școlară, mai ales în ceea ce privește aparatura și instrumentarul laboratoarelor și cabinetelor din școli, tendința de a păstra în continuare mențiunea „pentru uz didactic" ca element de acoperire a unui grad de sensibilitate sau de precizie mai scăzut. În mod special, construcția unor aparate de măsură, control și reglaj are carențe atît de mari, încît anumite experiențe, în loc să-i conducă pe elevi la concluziile impuse de principiul științific demonstrat, creează confuzii cu privire la aplicativitatea practică a acestuia. Evident că, prin folosirea unor asemenea aparate, demonstrația, în loc să devină un suport al predării, se transformă uneori într-un veritabil balast. Se impune neapărat ca I.M.D.-ul să ia măsuri serioase și grabnice în această privință.

Desigur, domeniul cel mai revoluționar al producției de tehnică școlară este, în etapa actuală, acel al aparaturii audio-vizuale electrice și electronice. Procesul în plină desfășurare al pătrunderii acestora în învățămînt trece prin două etape distincte. O primă etapă o reprezintă utilizarea ca atare în cadrul predării a unor aparate de tip curent — epidiascoape, aparate de proiecție cinematografică, magnetofoane etc. Pe măsura studierii comportării lor în condițiile specifice ale activității școlare, se trece la construcții cu caracter diferențiat, avînd o valoare didactică sporită. Astfel, și-au făcut apariția, evoluînd din magnetofonul de tip curent, diferitele tipuri de laboratoare fonetice, iar din aparatele obișnuite de proiecție statică și dinamică a derivat o gamă largă de aparate de retroproiecție la lumina zilei, adaptate mult mai bine cerințelor activității didactice.

Dacă în ceea ce privește construcția și experimentarea de laboratoare fonetice realizările I.M.D.-ului se situează la nivelul cercetărilor întreprinse pe plan mondial, nu același lucru se poate spune despre activitatea întreprinderilor care realizează aparate de proiecție, filme și diafilme didactice. Acestea au o producție învechită din punct de vedere tehnic și deci cu eficiență scăzută pe plan didactic.

Un domeniu foarte recent al tehnicii școlare îl constituie mașinile cu ajutorul cărora se experimentează instruirea programată. Este vorba de mașini cu complexitate diferită, începînd cu mecanisme simple și terminînd cu agregate care folosesc în același timp și stilul auditiv și cel vizual, permit autocontrolul și acordă un calificativ nivelului de cunoștințe al fiecărui elev. La noi în țară au loc în prezent o serie de cercetări menite să verifice comparativ diferitele tipuri ale acestor mașini, să studieze implicațiile utilizării lor atît din punct devedere psiho-pedagogic și metodic, cît și pe planul eficacității economice a introducerii lor pe scară mai largă în școli. Justificate pe deplin și judicios organizate, aceste cercetări trebuie totuși grăbite pentru a se ajunge mai rapid la concluzii clare.

Asigurarea unui ritm susținut producției de material didactic, orientat către direcțiile moderne ale evoluției acesteia cere, după părerea specialiștilor pe care i-am consultat, cîteva condiții esențiale. Este vorba, în primul rînd, de necesitatea de a realiza un număr de prototipuri care să permită ca în producția anuală de serie a tuturor întreprinderilor specializate să se asimileze (în afara diafilmelor, a diapozitivelor, a discurilor, a instrumentelor de laborator etc.) cel puțin 60—70 de noi sortimente principale cu calități didactice superioare. Aceasta impune crearea unui sector special de proiectare și a unui atelier modern de prototipuri, care să se afle în strînsă legătură cu activitatea de cercetare pedagogică. În al doilea rînd, se impune experimentarea și verificarea multilaterală — și în același timp operativă — sub raport tehnico-economic, psihopedagogic și didactic a acestor produse.

Măsurile în sfera producției pot da roade numai dacă se îmbină strîns cu cercetarea teoretică și aplicativă, cu fundamentarea din punct de vedere psihopedagogic și didactic a utilizării celor mai noi realizări din domeniul materialului didactic. Această cercetare trebuie să conducă, de altfel, și la elaborarea unor studii și îndrumări metodice cuprinzătoare cu privire la rolul și condițiile utilizării aparaturii didactice moderne, care să fie puse la îndemîna celor ce lucrează nemijlocit la catedră. În sfîrșit, apare ca o necesitate stringentă ca, atît în institutiile de învățămînt superior cît și la cursurile de perfecționare a cadrelor didactice, utilizarea tehnicii școlare moderne să devină o disciplină de bază, o componentă esențială în pregătirea la nivel contemporan a învățătorilor și profesorilor.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, Piața Scînteii, București 40.138

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 872
Marți 15 nov. 1966
6 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

CONSFĂTUIREA DE CONSTITUIRE A CONSILIULUI NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

La Palatul Marii Adunări Naționale s-a desfășurat, în zilele de 11 și 12 noiembrie a.c., Consfătuirea pe țară pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România.

Vineri, 11 noiembrie, ora 9. În fața Palatului un grup de pionieri vestesc, prin glasul trompetelor, sosirea conducătorilor de partid și de stat. Răsună puternice aplauze și urale, eșarfe tricolore și roșii flutură în aerul acestei minunate zile de toamnă.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Borilă, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Vasile Vîlcu, Ștefan Voitec și membri supleanți ai Comitetului Executiv, secretari ai C.C. al P.C.R., vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri sînt întîmpinați la sosire de tovarășii Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, Ion Teoreanu, șef de secție la C.C. al P.C.R., și Petru Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.C.

În holul Palatului, un cor pionieresc intonează cîntece închinate partidului. Din rîndul pionierilor se desprinde eleva Adriana Soporeanu, de la Liceul „C. A. Rosetti", care, adresîndu-se tovarășului Nicolae Ceaușescu, spune : „Tovarășe secretar general, vă rog să-mi permiteți să vă înmînez prima însignă nouă a Organizației de Pionieri din Republica Socialistă România". Alți pionieri înmînează noua însignă celorlalți conducători. Băieți și fete le oferă frumoase buchete de flori.

În aceeași atmosferă caldă, entuziastă, conducătorii de partid și de stat sînt primiți la intrarea în sală.

La lucrări au luat parte cadre didactice, conducători ai unor instituții centrale, oameni de știință și cultură, activiști de partid și ai U.T.C., reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, părinți și elevi. În sală se află membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului.

Participanții la consfătuire au dezbătut sarcinile de viitor ale Organizației Pionierilor în lumina plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie a.c., au adoptat Statutul unităților și detașamentelor de pionieri, Regulamentul consiliilor, au constituit Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Lucrările Consfătuirii au fost deschise de prof. Nicolae Andrei, președintele Comisiei de pregătire pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

Primit cu puternice aplauze a luat cuvîntul tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU.** În repetate rînduri, cuvîntul secretarului general al C.C. al P.C.R. a fost subliniat cu urale și îndelungi aplauze.

În continuare, conf. univ. Traian Pop a prezentat darea de seamă privind activitatea Comisiei de pregătire pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România.

Un moment emoționant l-a prilejuit intrarea în sală a delegației de pionieri din Capitală, care a adus consfătuirii salutul tuturor pionierilor din țara noastră.

Prin versuri recitate de la tribuna consfătuirii, pionierii și-au exprimat recunoștința fierbinte pentru minunatele condiții de învățătură și viață ce le-au fost create de partid și guvern.

În continuare, au fost alese comisiile de lucru ale consfătuirii. Au început apoi discuțiile la care au participat profesori și învățători, președinți ai consiliilor regionale, raionale și orășenești ale organizației de pionieri, comandanți

(Continuare în pag. a III-a)

CUVÎNTUL ROSTIT DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși,

Consfătuirea dumneavoastră — care capătă caracterul unei Conferințe naționale — are menirea de a constitui Consiliul Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România — măsură ce urmează să ducă la îmbunătățirea radicală a activității de educație a tineretului. Reorganizarea activității pionierești are o deosebită importanță în viața socială din țara noastră ; ea se va face simțită în creșterea tinerei generații, profund atașată partidului, poporului, construcției socialismului în România. **(Aplauze)**

Instruirea și educarea copiilor este o problemă de cea mai mare însemnătate pentru viitorul națiunii noastre. În școli învață azi generațiile care vor duce mai departe făclia progresului material și spiritual al României, cei ce vor desăvîrși înfăptuirea țelurilor cărora își consacră azi forțele și energia întregul nostru popor. Asigurarea condițiilor care să permită copiilor patriei — cel mai prețios capital al poporului — să-și formeze o cultură bogată și profundă, să-și însușească știința și tehnica cea mai înaintată, să crească în spiritul nobilelor idei ale patriotismului socialist, ale comunismului, este o îndatorire primordială a partidului și statului nostru, a întregii societăți. Iată de ce Comitetul Central al partidului, analizînd modul în care se desfășoară munca de educație a copiilor, a considerat necesar să aducă îmbunătățiri activității pionierești, să pună pe baze noi organizarea acesteia, să-i dea un conținut mai bogat, astfel încît să corespundă în tot mai mare măsură schimbărilor structurale petrecute în societatea noastră, perioadei desăvîrșirii construcției socialiste.

Este un fapt cunoscut că în anii regimului democrat-popular a crescut un tineret entuziast și harnic, devotat patriei, îndrăznet și generos, temeinic pregătit, dornic să-și închine puterea de muncă, cunoștințele dobîndite înfăptuirii politicii partidului de construire a socialismului, de ridicare a bunăstării întregului nostru popor. O contribuție importantă au adus de-a lungul anilor care au trecut de la eliberarea țării, în educația generațiilor noi, organizațiile pionierilor. Mii și mii de cadre tinere care desfășoară o muncă rodnică în toate domeniile activității sociale au făcut primii pași în viață și au primit baza educației cetățenești în rîndul organizațiilor de pionieri. Mulți își amintesc astăzi cu emoție de vîrsta cravatei roșii, de anii frumoși ai pionieratului trăiți din plin în climatul moral sănătos al noii noastre orînduiri.

Timp de aproape douăzeci de ani activitatea organizațiilor de pionieri a fost îndrumată de Uniunea Tineretului Comunist ; în îndeplinirea acestei sarcini importante Uniunea Tineretului Comunist a obținut succese de seamă, a desfășurat o muncă rodnică și utilă, apreciată de partidul și statul nostru, de întregul popor român. **(Aplauze).**

Un sprijin important — care se bucură, de asemenea, de prețuirea deosebită a partidului, statului și poporului nostru — au adus, în desfășurarea activității pionierești cadrele didactice, valorosul nostru corp profesoral, prin munca plină de devotament și elan patriotic pentru a da societății generații bine pregătite de constructori ai socialismului. **(Aplauze)**

Pe măsura înaintării țării pe drumul progresului și civilizației, exigențele vieții sociale sînt însă tot mai mari. Dezvoltarea vertiginoasă a economiei și culturii în condițiile revoluției tehnico-științifice mondiale, etapa nouă, superioară, a desăvîrșirii construcției socialismului, perfecționarea relațiilor socialiste de producție cer luarea tuturor măsurilor pentru pregătirea la un nivel științific și cultural superior a tinerei generații, pentru înarmarea ei cu teoria științifică a socialismului, pentru educarea tuturor tinerilor în spiritul unei frumoase ținute moral-cetățenești. De aici izvorăște și necesitatea îmbunătățirii continue a metodelor și formelor prin care societatea noastră își exercită rolul educativ asupra copiilor și tinerilor.

În legătură cu această cerință, trebuie arătat faptul că în organizarea și îndrumarea organizațiilor pionierești au existat în trecut o serie de deficiențe. Sistemul de îndrumare și structura lor organizatorică au determinat o insuficientă participare în activitatea de educație pionierească a cadrelor didactice și a altor factori cu pregătirea de specialitate corespunzătoare. Sarcina îndrumării activității pionierești a revenit unor tineri, aflați ei înșiși în plină dezvoltare culturală, intelectuală și morală. Cu toată pasiunea și elanul de care au dat dovadă, membrii Uniunii Tineretului Comunist, care abia trecuseră din rîndurile pionierilor în U.T.C., nu au avut competența și experiența necesară pentru a asigura, ei singuri, desfășurarea activității extrașcolare a pionierilor pe baze științifice, pentru a conduce și îndruma acest delicat proces educativ, care comportă o atît de mare răspundere socială.

Membrii organizațiilor pionierești se află la vîrsta primilor pași în viață, la vîrsta în care abia se cristalizează personalitatea, încep să se înfiripeze idealuri de viață, să se formeze caracterul, să se însușească normele comportării în societate. Este vîrsta care cere cea mai atentă îndrumare — or, aceasta o pot asigura în condiții bune cei care prin însăși natura profesiunii lor cunosc știința educației copilului, pedagogii experimentați, cu un larg orizont științific, cunoscători profunzi ai universului spiritual al copiilor.

Viața, practica pedagogică și socială demonstrează că educația copiilor trebuie să fie rodul preocupărilor și eforturilor întregii societăți, al acțiunii convergente a celor mai bune forțe ale națiunii.

Clasa muncitoare — clasa conducătoare a societății — consideră drept una din cele mai importante misiuni ale sale aceea de a transmite copiilor patriei tradițiile glorioase ale luptei poporului pentru eliberare națională și socială, înaltele lui virtuți spirituale, idealurile societății de azi, de a pregăti temeinic noile generații pentru muncă și viață, pentru continuarea măreței opere de construire a socialismului, pentru trecerea la construirea societății comuniste. **(Aplauze).** Întreaga operă de educație a copiilor, desfășurîndu-se sub influența ideologiei clasei muncitoare, a concepției sale despre lume și viață, este necesar să fie strîns legată de clocotitoarea noastră activitate socială, de creația materială a maselor, de preocuparea pentru continua întărire și consolidare a familiei, de țelurile umaniste ale politicii Partidului Comunist Român.

Un rol de cea mai mare importanță în această amplă activitate de educare a copiilor, și deci și în conducerea și îndrumarea activității pionierești, revine, așa cum este firesc, școlii, cadrelor didactice. Dacă luăm în considerare formele preșcolare de instrucție, rezultă că o mare parte a copiilor intră pe porțile școlii încă de la vîrsta de 5 ani și părăsesc școala în pragul maturității, la aproape 20 de ani. Timp de aproximativ 15 ani, adică întreaga perioadă în care se formează trăsăturile fundamentale ale personalității, în care are loc instruirea pentru muncă și viața în societate, acumularea bazelor culturii, tineretul trăiește, învață și se educă în cadrul școlii. Școala își exercită influența asupra copiilor și tinerilor nu numai în cadrul procesului de învățămînt propriu-zis ; există o largă sferă de preocupări și activități prin care corpul didactic acționează asupra formării gîndirii, caracterului și comportării școlarilor și dincolo de zidurile școlii, înrîurind atitudinea lor în familie, în viață, în societate. Desigur, această importantă sarcină școala nu o rezolvă singură, ci într-o strînsă conlucrare cu familia și cu toate organismele create de societate pentru a contribui la educarea comunistă a tinerei generații.

Tocmai pornind de la rolul important pe care îl are școala, partidul consideră că îndrumarea și conducerea activității pionierești trebuie să revină cadrelor didactice. **(Aplauze).** Este posibil să realizăm astăzi acest deziderat datorită schimbărilor care au avut loc în societatea noastră: lichidarea claselor exploatatoare, existența în societatea noastră a celor două clase prietene și a intelectualității ieșite din rîndul acestor clase, care împreună, strîns unite în jurul partidului, făuresc societatea socialistă și creează bazele pentru construirea societății comuniste în România. **(Aplauze).**

În acest cadru se înscrie și rolul organizațiilor de pionieri concepute ca o formă de activitate socială a copiilor, menită să completeze — pe căi specifice — instrucția și educația ce se desfășoară în timpul procesului de învățămînt, să-i pregătească pe elevi pentru munca și viața în societate. Organizațiile de pionieri sînt chemate să contribuie la formarea profilului etic și cetățenesc al copiilor, la cultivarea patriotismului și internaționalismului socialist, a respectului pentru muncă, pentru eforturile creatoare ale poporului român.

Școala, organizația de pionieri oferă copiilor români, maghiari, germani și de alte naționalități cele mai bune condiții de a învăța în comun, de a-și duce activitatea în comun și în felul acesta de a crea între ei trainice legături prietenești, de a întări prietenia frățească a tuturor cetățenilor patriei noastre, care, indiferent de naționalitate, făuresc societatea socialistă, ridică pe culmi tot mai înalte patria comună — România socialistă **(Aplauze).** Nu există nici o îndoială că școlarii care astăzi învață și se joacă împreună, își desfășoară împreună activitatea în organizațiile de pionieri, mîine vor munci înfrățiți în uzine și pe șantiere, pe ogoare și în instituții cultural-științifice. Iar dacă astăzi mai întîlnim ici-colo, la unii oameni, cu concepții înapoiate, prejudecăți cu privire la naționalitatea unuia sau altuia, nu încape nici o îndoială că viitorii cetățeni ai României de mîine nu vor mai avea asemenea prejudecăți. Societatea noastră asigură condiții deplin egale pentru toți oamenii, fără deosebire de naționalitate, posibilitatea deplin egală de a beneficia de eforturile depuse în comun pentru ridicarea patriei noastre, pentru bunăstarea și civilizația întregului nostru popor **(Vii aplauze).**

Modul de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor, a consiliilor locale, noul sistem de organizare a unităților pionierești asigură participarea nemijlocită la conducerea și îndrumarea activității pionierilor, la munca educativă de fiecare zi desfășurată în cadrul unităților de pionieri, a celor mai calificate și competente cadre didactice, a celor mai valoroși specialiști din domeniul pedagogiei, psihologiei, culturii fizice și sportului, a forțelor cele mai valoroase ale intelectualității noastre. Prin aceasta, societatea, întregul popor încredințează cadrelor didactice, oamenilor de cultură și artă, intelectualității noastre o sarcină socială de înaltă răspundere. Sîntem convinși că ea va fi înfăptuită cu succes, căci România posedă o intelectualitate valoroasă, legată trup și suflet de năzuințele poporului, călăuzită de ideologia partidului clasei muncitoare, profund devotată orînduirii socialiste, cauzei poporului român. **(Aplauze).** Aceasta este o garanție că activitatea pionierească se va desfășura într-un spirit sănătos, va răspunde cerințelor societății noastre, progresului patriei.

Este necesar să fie subliniat faptul că reorganizarea activității pionierești înseamnă nu numai schimbarea formelor organizatorice, ci și îmbunătățirea stilului de muncă cu pionierii, împrospătarea și îmbogățirea mijloacelor de educație, a întregii vieți pionierești. Activitatea pionierească trebuie să fie interesantă, vie, astfel încît copiii să participe cu plăcere și bucurie la toate manifestările ce le sînt destinate și în rîndul cărora excursiile, jocurile, sporturile, cîntecele, marșurile trebuie să ocupe un loc de frunte. Participarea copiilor la conducerea unităților, organizarea unor acțiuni adecvate îi vor obișnui pe pionieri, de la vîrsta cea mai fragedă, cu activitatea socială comună, le vor dezvolta simțul datoriei, spiritul de răspundere față de colectivitate.

Complexitatea muncii educative în rîndul copiilor și tineretului cere tot mai mult cadrelor didactice și părinților să facă apel la creația artistică și culturală, care, prin natura sa, poate exercita o puternică înrîurire asupra conștiinței tinerei generații, asupra dezvoltării gîndirii și sensibilității sale. Copiii, tineretul au nevoie de cărți de literatură scrise cu înaltă măiestrie, care să le înaripeze imaginația, să le îmbogățească sufletul și mintea, să le ofere tipuri umane înaintate, personaje eroice demne de urmat în viață. Scriitorii și poeții pot găsi în acest domeniu, căruia sînt chemați să-i acorde o atenție sporită, teren nelimitat de fructificare a talentului și forței lor creatoare.

Avem convingerea că, înțelegînd ce așteaptă poporul, societatea, de la ei, creatorii noștri vor da tot mai multe romane, poezii, cărți de literatură, opere care prin conținutul lor să răspundă cerințelor formării unui tineret cu o concepție înaintată, profund umanistă, care să poată să îndeplinească în cele mai bune condiții sarcinile de construire a societății noastre. Compozitorii noștri datorează, de asemenea, copiilor și tinerilor lucrări mai multe și mai inspirate, de toate genurile, în primul rînd inspirate din viața și lupta poporului nostru, care să le satisfacă nevoia de a cînta, de a-și manifesta vitalitatea, elanurile vîrstei. Făurind noi opere de valoare, consacrate educației tinerei generații, oamenii de artă și cultură îndeplinesc o înaltă menire patriotică, contribuie la continua ridicare spirituală a poporului, la făurirea viitorului măreț al României.

Un rol de seamă în munca nobilă de educare a copiilor revine cinematografiei, teatrului, radioului, televiziunii și presei pentru copii. Aceste instituții sînt chemate să-și lărgească și îmbunătățească sufletul și mintea, să realizeze spectacole, emisiuni, articole cu un bogat conținut educativ și în formele cele mai atractive, pentru a aduce o contribuție sporită la formarea tinerei generații, a viitorilor constructori ai socialismului și comunismului.

Principala răspundere în creșterea și formarea tineretului patriei revine organelor și organizațiilor de partid ; ele au sarcina de a conduce și îndruma în mod nemijlocit activitatea organizațiilor de pionieri, întreaga muncă de educație a copiilor. Organizațiile de partid trebuie să asigure perfecționarea continuă a activității în rîndul pionierilor, mobilizînd toate forțele care pot contribui la această importantă acțiune socială. Organizațiile Uniunii Tineretului Comunist trebuie să aducă o contribuție activă la buna desfășurare a manifestărilor pionierești, să conlucreze îndeaproape cu școala în organizarea vieții extrașcolare a copiilor. Este, de asemenea, necesar să crească aportul tuturor organizațiilor de masă și obștești la asigurarea condițiilor necesare îmbunătățirii continue a educației comuniste a tinerei generații.

Construcția socialismului, avîntul economiei și culturii, creșterea bunăstării materiale și spirituale vă asigură vouă, copii și tineri ai patriei, condiții tot mai bune de viață și pregătire. În fața voastră societatea socialistă își deschide larg porțile, chemîndu-vă să urcați cele mai înalte culmi ale cunoașterii umane, să vă însușiți tot ce a creat mai de preț omenirea de-a lungul secolelor, să vă instruiți la nivelul marilor cerințe ale epocii în care trăiți. Acum, în anii copilăriei, în anii plini de entuziasm și de putere de muncă ai tinereții dedicați-vă cu toată ființa voastră învățăturii, studiului, cunoașterii, îmbogățiți-vă mintea cu cele mai de seamă cuceriri ale științei și culturii. Numai așa vă veți putea dovedi demni de munca eroică și înfăptuirile părinților voștri, de moștenirea lăsată de strămoși, numai așa veți putea să vă pregătiți pentru a vă face mîine datoria față de societate, sporind, prin munca voastră, bunăstarea și strălucirea patriei. **(Aplauze prelungite).** Numai astfel generația voastră, a celor care se află azi pe băncile școlii, va putea înscrie în istoria patriei noi și glorioase pagini de creație, de progres, de prosperitate ! Urez din toată inima, școlarilor și elevilor, sutelor de mii de pionieri de pe întregul cuprins al țării, succes la învățătură și muncă în pregătirea pentru viață. **(Aplauze puternice).**

În încheiere urez Consiliului Național al Organizației Pionierilor, profesorilor și învățătorilor care vor conduce și îndruma în mod nemijlocit activitatea unităților pionierești, tuturor cadrelor didactice, întregii noastre intelectualități chemate să participe la educația copiilor, a noilor generații, succese și mai mari în îndeplinirea sarcinilor lor nobile — creșterea și formarea schimbului de mîine al României socialiste. **(Vii aplauze).**

Să nu precupețim nimic pentru ca cei ce vor duce mai departe opera edificării socialismului și comunismului pe pămîntul patriei noastre, să se ridice la înălțimea măreței misiuni pe care le-o rezervă istoria, să asigure progresul continuu al patriei noastre, bunăstarea poporului român. **(Aplauze puternice, prelungite ; întreaga asistență, în picioare, ovaționează îndelung).**

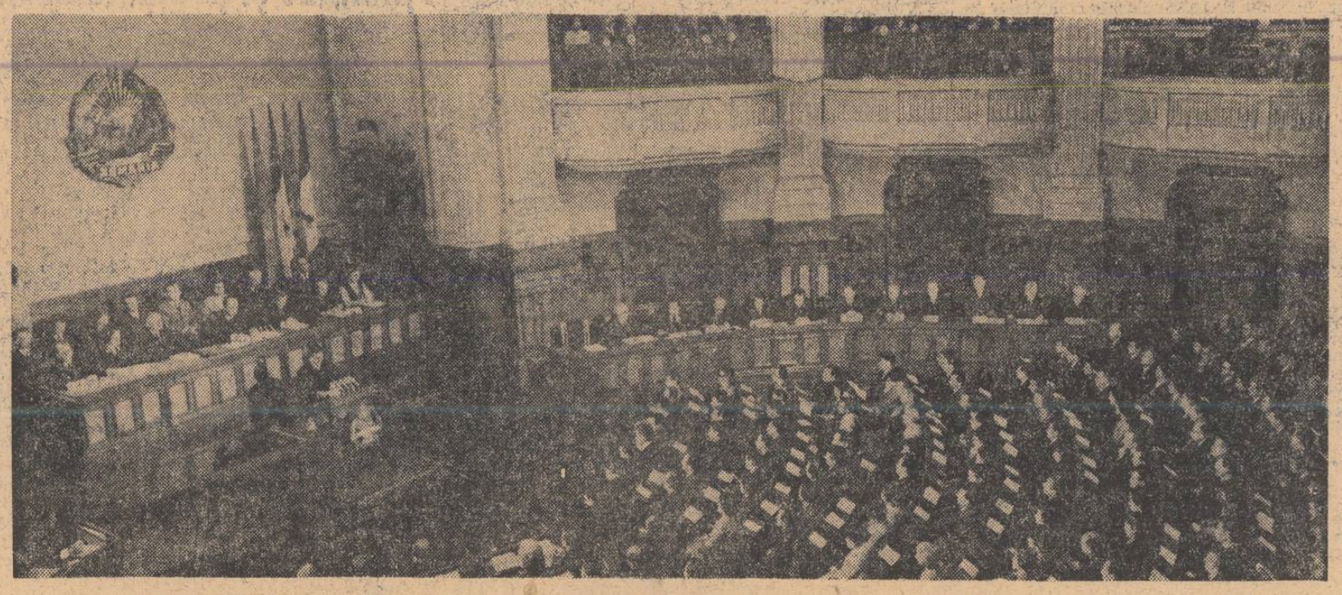

Aspect din timpul lucrărilor consfătuirii

Consfătuirea de constituire a Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor

DAREA DE SEAMĂ A COMISIEI DE PREGĂTIRE

Consfătuirea noastră este chemată să dezbată sarcinile de viitor ale Organizaţiei pionierilor în lumina hotărîrii plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din aprilie a.c., să adopte Statutul unităţilor şi detaşamentelor de pionieri, Regulamentul consiliilor, să constituie Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor.

Noi, toţi cei prezenţi la lucrările consfătuirii, am ascultat cu deosebită atenţie şi emoţie cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Străbătut de dragoste părintească şi profunda încredere a partidului nostru în tînăra generaţie a ţării, acest cuvînt cuprinde un program însufleţitor de muncă, o chemare înflăcărată adresată cadrelor didactice şi tuturor acelora care au sarcini în domeniul educaţiei, pentru a-şi închina energia, priceperea şi entuziasmul, toate forţele continuei îmbunătăţiri a activităţii Organizaţiei pionierilor, muncii de creştere şi formare a elevilor, pregătirii acestora pentru a deveni oameni de nădejde.

Sînt profund convins că exprim gîndurile şi sentimentele celor prezenţi aici, ale tuturor cadrelor didactice ale pionierilor şi celorlalţi elevi de pe întreg cuprinsul patriei, mulţumind din toată inima conducerii partidului pentru îndemnurile şi îndrumările de mare însemnătate primite şi cu acest prilej.

Asigurăm conducerea partidului nostru drag că mergînd neabătut pe drumul indicat de el, sub conducerea lui, vom face totul pentru ca Organizaţia pionierilor să-şi aducă tot mai mult contribuţia la opera de formare şi educare a omului nou, omul societăţii socialiste, cetăţean devotat al patriei noastre.

Tovarăşi,

Hotărîrea partidului „Cu privire la îmbunătăţirea activităţii Organizaţiei pionierilor" se înscrie în complexul măsurilor luate după cel de-al IX-lea Congres al partidului pentru dezvoltarea şi perfecţionarea continuă a muncii educative în rîndul elevilor şi studenţilor. Ea exprimă grija partidului, pentru creşterea şi educarea tineretului — viitorul naţiunii noastre socialiste. Primite cu mare însufleţire de cadrele didactice şi părinţi, măsurile preconizate în hotărîre răspund cerinţelor actuale şi de perspectivă ale formării tinerei generaţii, inaugurează o etapă nouă, calitativ superioară în viaţa Organizaţiei pionierilor, în îndrumarea activităţii ei, creează premisele îmbunătăţirii permanente a conţinutului muncii sale.

Bazele pregătirii tineretului, a orizontului şi orientării lui în viaţă se aşează şi se consolidează în anii de şcoală. Şcolii îi revine sarcina de a da cel mai ales şi valoros produs al societăţii — omul, temeinic şi multilateral pregătit, cu o concepţie înaintată, dotat cu înalte calităţi moral-politice, capabil să ducă mai departe, cu elan şi competenţă, înfăptuirile părinţilor.

Ideea dezvoltării învăţămîntului a fost mereu prezentă în conştiinţa poporului român, a celor mai înaintaţi reprezentanţi ai săi. Istoria culturii noastre păstrează la loc de cinste nume de cărturari străluciţi ca: Gheorghe Lazăr, Ion Eliade Rădulescu, Gheorghe Asachi, Petrache Poenaru, Bogdan Petriceicu Haşdeu, Spiru Haret şi alţii, care animaţi de înalte sentimente patriotice s-au preocupat de dezvoltarea învăţămîntului, fondînd strălucite instituţii de cultură, făcînd cinste ţării şi veacului lor. Aceştia au născut ca tineretul să se bucure de lumina cărţii, ca şcoala, ştiinţa şi cultura să constituie o piatră unghiulară a ridicării măreţului edificiu al unei Românii prospere. Năzuinţele lor şi-au putut găsi împlinirea numai în anii puterii populare.

În România socialistă, formarea tinerei generaţii, dezvoltarea şi perfecţionarea învăţămîntului de toate gradele, crearea unor condiţii din ce în ce mai bune pentru muncă şi viaţă tineretului studios şi corpului didactic, au constituit şi constituie obiective de prim ordin ale politicii partidului şi statului nostru, o preocupare de onoare a întregului popor.

Înfăptuind vastul program de desăvîrşire a construcţiei socialiste, stabilit la cel de-al IX-lea Congres al partidului, poporul nostru creează tineretului condiţii tot mai bune de învăţătură şi viaţă. În anii cincinalului vor fi amplificate eforturile statului în direcţia dezvoltării bazei materiale a învăţămîntului. Au fost alocate fonduri de investiţii în valoare de aproape 4 miliarde lei pentru construirea şi amenajarea unor noi locaşuri de şcoală, cămine şi cantine, îmbogăţirea zestrei laboratoarelor şi bibliotecilor. De asemenea, se va îmbunătăţi organizarea şi conţinutul întregului învăţămînt, activitatea educativă în rîndurile tineretului şcolar.

Formarea şi educarea constructorilor de mîine ai socialismului şi comunismului reprezintă o sarcină şi o misiune de înaltă răspundere socială, menită să ajute tineretul să-şi ocupe locul cuvenit în societate. Această operă complexă se poate realiza cu succes numai prin unirea tuturor forţelor şi mijloacelor de care dispune societatea noastră.

O contribuţie însemnată la activitatea ce se desfăşoară în ţara noastră în scopul formării şi educării copiilor, al pregătirii lor pentru muncă şi viaţă, o aduce Organizaţia pionierilor, care cuprinde peste 70 la sută din numărul elevilor între 9—14 ani. Prin acţiunile organizate, în cei 17 ani de existenţă, Organizaţia pionierilor a contribuit la sădirea în conştiinţa copiilor a convingerii că pregătirea temeinică constituie o expresie a dragostei neţărmurite faţă de patrie, că pentru a deveni constructori pricepuţi ai socialismului şi comunismului se cere din partea fiecărui şcolar să înveţe cu pasiune şi perseverenţă, îmbogăţindu-şi necontenit cunoştinţele.

În viaţa multor unităţi şi detaşamente de pionieri au devenit tradiţionale acţiunile care-i ajută pe copii să cunoască trecutul glorios de luptă al poporului şi partidului nostru, realizările socialismului, frumuseţile şi bogăţiile ţării.

Întîlnirile cu personalităţi ale vieţii politice, ştiinţifice şi culturale, vizitele la muzee şi locuri istorice, în întreprinderi şi unităţi socialiste din agricultură, concursurile cultural-sportive, excursiile, serbările şi carnavalurile pionereşti, focurile de tabără, activităţi mult îndrăgite de pionieri, au contribuit la educarea lor patriotică, estetică şi cetăţenească.

O dovadă a atracţiei de care se bucură activitatea desfăşurată de Organizaţia pionierilor o constituie faptul că, încă din primele zile de şcoală, fiecare elev aspiră la titlul de pionier, se pregăteşte cu emoţie în vederea primirii în organizaţie, manifestîndu-şi cu nerăbdare dorinţa de a fi purtător al cravatei roşii.

Străduindu-se să îndeplinească sarcinile încredinţate de partid, organele şi organizaţiile U.T.C. au muncit cu mult devotament pentru îndrumarea muncii pionereşti, obţinînd de-a lungul anilor rezultate meritorii.

În munca practică de concepere şi desfăşurare a acţiunilor pionereşti, au fost insuficient atraşi învăţătorii şi profesorii, cu toate că şcoala noastră posedă bogate tradiţii în această privinţă. În istoria şcolii noastre sînt cunoscuţi numeroşi dascăli ridicaţi din mijlocul poporului, luptători însufleţiţi pentru propăşirea patriei, care au înţeles necesitatea completării instruirii elevilor cu acţiuni ştiinţifice, culturale, artistice şi sportive, cu profunde semnificaţii umaniste şi patriotice. Referindu-se la rolul social-cultural al învăţămîntului, al cadrelor didactice în formarea tineretului, Spiru Haret, reprezentant de seamă al şcolii noastre moderne, spunea: „Învăţămîntul, ca să fie desăvîrşit, trebuie să se îngrijească nu numai de a cultiva spiritul, îmbogăţindu-l cu multe cunoştinţe, ci de a cultiva şi inima, a forma caracterul, de a face deci ceea ce se numeşte educaţia tineretului... Dacă învăţătorul ar considera rolul său ca terminat îndată ce a dat strict cantitatea şi felul de muncă pentru care este plătit, el ar fi un bun funcţionar, dar nu ar merita numele de apostol cu care se glorifică şi nu ar fi un bun patriot".

De asemenea, oameni de ştiinţă şi cultură care, prin înalta lor valoare intelectuală şi prestigiul de care se bucură, pot aduce o contribuţie însemnată la educarea tineretului, nu au fost atraşi în măsura cuvenită pentru a sprijini activitatea pionierească. Literatura, cinematograful, teatrul, radioul şi televiziunea, presa pentru tineret, nu şi-au adus contribuţia la educarea acestuia în raport cu marile posibilităţi de care dispun. Ministerul Învăţămîntului şi Institutul de ştiinţe pedagogice au elaborat puţine materiale de îndrumare metodică.

Apreciind aceste rezultate, conducerea partidului a considerat că în raport cu sarcinile actuale şi de perspectivă ale societăţii noastre, este necesară ridicarea pe o nouă treaptă a activităţii pionereşti. În numeroase şcoli munca pionierească nu a fost suficient de bogată în multiplele ei manifestări, nu a avut un caracter sistematic. De multe ori, această activitate s-a limitat, îndeosebi, la adunări şi expuneri, neţinîndu-se seama de particularităţile de vîrstă ale elevilor, de înclinaţiile lor. Organizarea diferitelor acţiuni, în mod uniform pentru toţi elevii, care se repetau monoton de la un an la altul, au determinat adeseori o slăbire a interesului pionierilor, îndeosebi a celor din clasele mari, pentru viaţa organizaţiei lor.

Au existat numeroase paralelisme între activitatea educativă desfăşurată prin procesul de învăţămînt şi cea depusă de Organizaţia pionierilor. Manifestările prilejuite de sărbători naţionale, informarea elevilor asupra unor evenimente importante din viaţa ţării noastre ca şi alte acţiuni, au fost iniţiate, de multe ori, paralel de Organizaţia pionierilor şi de către şcoală. Lipsa de coordonare a dus la fenomene de supraîncărcare a copiilor, sau la existenţa unor goluri în munca educativă.

Analiza activităţii Organizaţiei pionierilor de către Plenara Comitetului Central al partidului, măsurile adoptate cu acest prilej, au creat cadrul necesar pentru îmbogăţirea şi diversificarea conţinutului şi formelor de organizare a muncii pionereşti, aşezarea ei pe baze noi, ştiinţifice, asigurîndu-se o strînsă conlucrare între şcoală şi Organizaţia pionierilor.

Ţinînd seama de faptul că munca pionierească, prin formele şi metodele folosite, este, în primul rînd, o muncă pedagogică, care necesită cunoaşterea psihologiei copiilor, aplicarea unor procedee de educare potrivite cu vîrsta şi preocupările acestora, de schimbările calitative petrecute în viaţa şcolii, îndeosebi în conţinutul învăţămîntului, de experienţa pedagogică acumulată de cadrele didactice, de creşterea nivelului ideologic şi a maturităţii lor politice, conducerea partidului a apreciat că este necesar să crească rolul şcolii, al învăţătorilor şi profesorilor în îndrumarea activităţii pionereşti.

Prezenţa activă şi permanentă a cadrelor didactice în îndrumarea şi conducerea activităţii pionereşti va asigura o îmbinare organică între procesul instructiv-educativ şi munca extraşcolară.

Cadrele didactice, prin pregătirea lor pedagogică şi de specialitate, prin experienţa de care dispun, asigură în mod competent educarea multilaterală a copiilor, prin forme şi metode specifice fiecărei vîrste.

În noua structură organizatorică, detaşamentele de pionieri vor avea, de regulă, comandanţi pe învăţătorii şi diriginţii claselor respective. Învăţătorul sau dirigintele îmbinînd calitatea de cadru didactic cu aceea de comandant de detaşament, devine coordonatorul muncii educative. Aceasta îi permite cunoaşterea temeinică a colectivului de elevi, a dorinţelor acestora, a aptitudinilor fiecăruia. Activităţile organizate cu pionierii, vor beneficia şi de participarea celorlalte cadre didactice.

Pentru îndrumarea activităţii pionereşti s-a stabilit să fie create la nivel naţional, regional, raional, orăşenesc şi pe şcoli consilii ale Organizaţiei pionierilor, care vor lucra sub conducerea nemijlocită a organelor şi organizaţiilor de partid. Această formă de organizare asigură consiliilor Organizaţiei pionierilor perspective largi de activitate, concentrarea eforturilor spre înfăptuirea sarcinilor de răspundere ce le revin, le ajută să devină un sprijin tot mai preţios al societăţii noastre în opera de educare şi formare a tineretului.

Consiliile, pe diferitele lor trepte ierarhice, activează în strînsă legătură cu conducerile şcolilor, cu secţiile de învăţămînt ale sfaturilor populare şi cu Ministerul Învăţămîntului. Pentru ca această conlucrare să aibă o maximă eficienţă s-a prevăzut ca preşedinţii consiliilor să fie şi directori adjuncţi, în şcolile cu un număr mai mare de pionieri, iar la nivelul raioanelor şi regiunilor preşedinţii vor îndeplini funcţia de adjuncţi ai şefilor secţiilor de învăţămînt ale sfaturilor populare.

Prin măsurile stabilite de plenara Comitetului Central al partidului se creează condiţii optime pentru formarea oamenilor vrednici ai României de mîine, demni continuatori ai celor care au apărat cu vitejie pămîntul strămoşesc şi au contribuit la crearea statului nostru socialist liber şi independent.

Tovarăşi,

Comisia de pregătire pentru constituirea Consiliului Naţional al Organizaţiei pionierilor a avut îndatorirea să elaboreze proiectele de statut şi regulament, să organizeze acţiunea de constituire a consiliilor regionale, raionale, orăşeneşti şi pe şcoli, să pregătească şi să desfăşoare instruirea preşedinţilor consiliilor, a comandanţilor de unităţi şi detaşamente, să aducă îmbunătăţiri atribuţiilor şi însemnelor pionereşti. Aducem la cunoştinţa consfătuirii că toate aceste sarcini au fost îndeplinite. În întreaga noastră activitate ne-am bucurat de îndrumarea permanentă a conducerii partidului, de sprijinul organelor locale de partid, de sprijinul Uniunii Tineretului Comunist, al Ministerului Învăţămîntului şi al altor instituţii de stat şi organizaţii obşteşti.

Elaborarea proiectelor de statut şi regulament s-a făcut în spiritul prevederilor hotărîrii partidului, ţinîndu-se seama de specificul şi cerinţele muncii pionereşti. Supuse unei largi dezbateri în presă, aceste documente au fost îmbunătăţite pe baza sugestiilor şi propunerilor făcute. Ele urmează a fi definitivate în actuala consfătuire.

Au fost constituite consiliile regionale, raionale şi orăşeneşti ale Organizaţiei pionierilor, care cuprind peste 8 700 membri — învăţători, profesori, părinţi, oameni de cultură şi artă, specialişti din diverse domenii de activitate, reprezentanţi ai U.T.C., U.C.F.S., ai comitetelor şi comisiilor de femei, ai comitetelor de artă şi cultură.

Cu prilejul şedinţelor de constituire au avut loc rodnice dezbateri asupra activităţii Organizaţiei pionierilor, a fost evidenţiată experienţa dobîndită, sintetizîndu-se şi generalizîndu-se formele de muncă îndrăgite şi apreciate de copii. Cu acest prilej au fost confirmate încă o dată priceperea pedagogică şi iniţiativa creatoare a cadrelor didactice, a specialiştilor, anticipîndu-se, astfel, perspectiva dezvoltării şi îmbunătăţirii muncii pionereşti.

Paralel cu acţiunea de constituire a consiliilor, au fost desemnate, în şcoli, cadre care muncesc nemijlocit cu pionierii; cei peste 80 000 comandanţi de unităţi şi comandanţi de detaşamente reprezintă aproape jumătate din numărul învăţătorilor şi profesorilor.

În noua formă organizatorică, un bun prilej pentru cunoaşterea principiilor directoare ale activităţii pionereşti le-au oferit consfătuirile raionale ale cadrelor didactice. Comisia de organizare, împreună cu Ministerul Învăţămîntului, au elaborat şi supus discuţiei întregului corp didactic un material de sinteză privind sarcinile ce-i revin în organizarea şi desfăşurarea muncii pionereşti.

În acelaşi timp, Comisia de pregătire a elaborat recomandări, în cuprinsul cărora au fost subliniate principiile şi metodele muncii cu pionierii, trecîndu-se în revistă principalele domenii de activitate şi subliniindu-se rolul cadrelor didactice în înfăptuirea sarcinilor importante ce le-au fost încredinţate.

Printr-o hotărîre a Consiliului de Miniştri a fost reglementat sistemul de stimulare a comandanţilor de unităţi şi detaşamente, modalităţile de degrevare a unor comandanţi de o parte din norma didactică. De asemenea, au fost aprobate schemele de funcţionare a consiliilor pionereşti care au fost încadrate cu personalul necesar.

★

După ce a subliniat cîteva din principalele aspecte ale activităţii consiliilor în perioada care a trecut de la constituirea lor — vizite la locuri istorice, participarea pionierilor la acţiuni de strîngere a recoltei, a plantelor medicinale şi fructelor de pădure, la îngrijirea pomilor şi parcurilor, manifestările „Zilei recoltei", activităţile în cercuri, serbările, competiţiile sportive „Cupa pionierilor" şi altele — darea de seamă s-a oprit asupra sarcinilor de viitor.

Analizînd activitatea Organizaţiei pionierilor, Plenara Comitetului Central al partidului a subliniat în mod deosebit necesitatea îmbogăţirii conţinutului activităţii pionereşti, perfecţionarea formelor şi metodelor de muncă, astfel încît, ele să corespundă cerinţelor elevilor.

Activitatea pionierească va trebui orientată şi mai mult spre stimularea preocupărilor elevilor pentru învăţătură, îmbogăţirea cunoştinţelor întărirea disciplinei şcolare.

Întreaga activitate a Organizaţiei pionierilor va trebui să-i ajute pe copii la cunoaşterea frumuseţilor şi bogăţiilor patriei, a tradiţiilor luptei poporului nostru, a realizărilor obţinute sub conducerea partidului în construirea socialismului, să contribuie la dezvoltarea dragostei de ţară şi popor, la întărirea prieteniei şi frăţiei dintre copiii români şi cei din rîndul naţionalităţilor conlocuitoare, la formarea deprinderilor de muncă, la lărgirea orizontului lor cultural, la cultivarea interesului pentru ştiinţă, tehnică, artă şi literatură.

De mai mare atenţie trebuie să se bucure formarea dragostei şi respectului elevilor pentru munca rizică, pentru făuritorii bunurilor materiale şi spirituale. Pretutindeni pionierii pot contribui, la înfrumuseţarea şcolii, a satelor şi oraşelor, la plantări de pomi, la amenajarea terenurilor sportive. Comisia de organizare propune instituirea, începînd cu primăvara anului viitor, a „Săptămînii sădirii pomilor" cu care prilej pionierii să participe la acţiuni de plantare a pomilor şi de îngrijire a pădurilor, reluîndu-se astfel o tradiţie a şcolii noastre.

Dezvoltarea la elevi a dragostei faţă de patria noastră socialistă, faţă de popor şi glia străbună, faţă de Partidul Comunist Român, cultivarea dorinţei de a pune munca şi pregătirea lor în slujba înfloririi ţării, trece ca un fir roşu prin noile documente referitoare la activitatea Organizaţiei pionierilor. Avem o ţară bogată şi frumoasă, un popor harnic şi cutezător, care timp de peste două milenii şi-a făurit o glorioasă istorie, înfruntînd eroic toate încercările acelora care au vrut să-l supună. În întreaga ţară sînt cunoscute peste 6 000 de monumente, mărturii ale unui măreţ trecut. Ele marchează glorioase pagini din istoria poporului român. Acestora li se adaugă cu strălucire minunatele construcţii ale socialismului, spre care să se îndrepte, pătrunşi de respect şi admiraţie, toţi pionierii patriei.

„Ceea ce au înfăptuit înaintaşii noştri, ceea ce făurim noi, generaţia de astăzi, construind socialismul, întărind continuu naţiunea noastră socialistă, independenţa şi suveranitatea ei — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu la întîlnirea cu intelectualii din oraşul Craiova — tineretul trebuie să ducă mai departe; el trebuie să ridice mîine patria noastră pe culmile tot mai înalte ale civilizaţiei şi progresului, să vegheze permanent la asigurarea unui loc demn al naţiunii române în rîndul naţiunilor socialiste, în rîndul naţiunilor întregii lumi".

Credem că sîntem în asentimentul tuturor participanţilor la consfătuire ca Organizaţia pionierilor să extindă acţiunile de îngrijire a monumentelor eroilor patriei, să organizeze anual în toate şcolile activităţi de cinstire a memoriei acestora.

Militînd pentru educarea copiilor în spiritul patriotismului socialist, organizaţiile de pionieri vor trebui să contribuie la cunoaşterea vieţii şi muncii poporului nostru, extinzînd organizarea de întîlniri cu muncitori şi ţărani fruntaşi, cu activişti de partid şi de stat, ingineri, oameni de ştiinţă, cultură şi artă. Vizitele la întreprinderi, unităţi socialiste din agricultură, şantiere de construcţii trebuie să formeze, de asemenea, obiective importante ale unităţilor şi detaşamentelor de pionieri.

Un element constitutiv, important al activităţii pionereşti, este educarea şcolarilor în spiritul internaţionalismului socialist, al prieteniei cu copiii din ţările socialiste, din întreaga lume, al solidarităţii cu lupta popoarelor împotriva imperialismului pentru libertate şi independenţa naţională, pentru progres social.

Pionierii vor trebui ajutaţi, în formele cele mai potrivite vîrstei lor, să înţeleagă evenimentele care au loc astăzi pe plan internaţional, lupta forţelor progresiste împotriva reacţiunii şi războiului, pentru menţinerea păcii în lume, pentru asigurarea acelui climat în care copiii să se bucure de binefacerile cuceririlor ştiinţei şi valorilor culturii. Agresiunea imperialismului american împotriva eroicului popor vietnamez, bombardamentele barbare care nu cruţă nici copii şi nici bătrîni, nici şcoli şi nici spitale, au trezit indignare în rîndurile tineretului nostru, solidaritatea şi prietenia lui cu copiii vietnamezi. Alături de opinia publică mondială ne exprimăm şi cu această ocazie, în numele cadrelor didactice şi al elevilor, deplina adeziune şi solidaritate cu lupta poporului vietnamez, convingerea fermă în victoria finală a cauzei sale drepte.

Tovarăşi,

Educarea cetăţenească a şcolarilor este o operă de mare însemnătate politico-socială. Sîntem chemaţi să creştem un tineret modest şi curajos, disciplinat şi plin de iniţiativă, activ şi dinamic. Încă de la vîrsta fragedă şi receptivă a pionieratului şcolarii îşi pot însuşi calităţile morale cerute cetăţeanului patriei noastre. Ei trebuie să înveţe să îmbine respectul faţă de sine cu respectul faţă de alţii, faţă de părinţi, de învăţători şi profesori. Ei trebuie să înţeleagă că oricine se bucură de drepturi acceptă prin aceasta şi o seamă de îndatoriri sociale care-l onorează.

Descoperirea şi cultivarea talentelor, formarea gustului estetic şi a dragostei pentru arte şi literatură, constituie o contribuţie importantă pe care Organizaţia pionierilor o aduce la educaţia multilaterală a şcolarilor.

La activităţile pionereşti cu caracter cultural, artistic, sportiv, turistic, vor putea participa toţi şcolarii de vîrstă pionierească.

Consiliile organizaţiei trebuie să asigure întregii activităţi pionereşti un cadru adecvat, să însoţească momentele importante din viaţa şcolarilor cu solemnitatea cuvenită, cu serbări pline de conţinut.

În vederea dezvoltării tradiţiilor legate de activitatea organizaţiei, în prima duminică a lunii iunie, va fi sărbătorită, în fiecare an, „Ziua pionierilor", organizîndu-se cu acest prilej în întreaga ţară parăzi, manifestări cultural-artistice, întreceri sportive.

Tovarăşi,

Este cunoscut rolul însemnat pe care-l are în activitatea educativă cu copiii creaţia artistică. Consiliul Naţional al Organizaţiei pionierilor, de comun acord cu forurile de specialitate, vor elabora planuri de editare a unor lucrări literare şi de ştiinţă popularizată, destinate tineretului şcolar, de publicare a unor cîntece pionereşti, de îmbunătăţire a emisiunilor de radio şi televiziune pentru copii, de realizare a unor spectacole teatrale şi filme artistice inspirate din viaţa şcolarilor. Se va organiza un concurs pentru crearea unui imn al Organizaţiei pionierilor. Sîntem convinşi că răspunzînd dorinţelor copiilor, scriitorii şi artiştii vor face ca în vitrinele librăriilor, în sălile de expoziţii, în repertoriul teatrelor şi al cinematografelor, în programele Radioteleviziunii, să fie prezente opere de înaltă măiestrie, care să contribuie la formarea spirituală a tineretului nostru. Aşteptăm din partea scriitorilor şi compozitorilor noştri un marş pionieresc şi cîntece care să emoţioneze şi să însufleţească. În acelaşi timp, Consiliul Naţional va trebui să promoveze creaţia valoroasă literară, muzicală, plastică, a copiilor înşişi.

Din consultările pe care le-a avut Comisia de pregătire cu numeroase cadre didactice rezultă necesitatea reprofilării şi îmbunătăţirii presei şi publicaţiilor pentru pionieri, pentru ca acestea să răspundă în mai mare măsură preocupărilor copiilor, sarcinilor activităţii educative.

Creşterea eficienţei educative a activităţii pionereşti depinde nu numai de stabilirea sarcinilor specifice organizaţiei, de evitarea paralelismelor şi păstrarea unei măsuri potrivite în organizarea timpului liber al elevilor, ci şi de asigurarea caracterului viu, dinamic al acesteia. Unităţile şi detaşamentele de pionieri vor trebui să găsească forme de muncă atrăgătoare, care să satisfacă setea de cunoaştere specifică fiecărei vîrste. O dată cu rolul educativ al acestor activităţi, va trebui satisfăcută nevoia de odihnă şi de destindere a copiilor. Ingeniozitatea şi experienţa pedagogică a cadrelor didactice vor duce la descoperirea şi aplicarea celor mai potrivite forme şi metode de lucru, care vor stimula activitatea creatoare a copiilor, afirmarea personalităţii lor.

Organizaţiile de pionieri îmbunătăţindu-şi activitatea, sporindu-şi influenţa asupra copiilor, vor trebui să tindă spre cuprinderea în rîndurile lor a marii majorităţi a şcolarilor în vîrstă de 9—14 ani din clasele III—VII. Pregătirea pentru primirea în rîndul pionierilor, depunerea legămîntului, înmînarea cravatei roşii şi a celorlalte însemne pionereşti vor trebui astfel organizate încît să rămînă momente de neuitat în viaţa copiilor, să contribuie la stimularea lor pentru obţinerea de rezultate tot mai bune la învăţătură şi în activitatea obştească, pentru o comportare exemplară în şcoală, societate şi familie.

Un rol important în perfecţionarea activităţii de îndrumare a muncii pionereşti îl are fundamentarea ei ştiinţifică, orientarea spre cele mai noi cuceriri ale pedagogiei şi psihologiei. În prezent, dispunem de experienţă, precum şi de unele studii, dar nu şi de lucrări pedagogice fundamentale, care să trateze ştiinţific principiile, metodele şi formele de bază ale educaţiei copiilor şi tineretului. Elaborarea unor astfel de lucrări, cît şi a altor materiale de îndrumare metodică care să vină în sprijinul învăţătorilor şi profesorilor, al cadrelor care lucrează cu pionierii, va trebui să stea mai mult în atenţia Institutului de ştiinţe pedagogice, a Institutului de psihologie al Academiei, a catedrelor de pedagogie şi psihologie din învăţămîntul superior.

Prin grija partidului şi guvernului a crescut an de an numărul caselor pionierilor care, în prezent, a ajuns la 118. Cea mai mare parte a acestora desfăşoară o activitate folositoare. Trebuie totuşi să arătăm că, prin actualul profil, casele pionierilor dublează în mare măsură activitatea desfăşurată în şcoli. În viitor este necesar ca activitatea lor să fie orientată în direcţia organizării schimburilor de experienţă, a generalizării rezultatelor obţinute. Casele pionierilor vor trebui să devină adevărate centre metodice.

Perfecţionarea activităţii pionereşti impune, de asemenea, îmbunătăţirea practicii pedagogice a viitorilor învăţători şi profesori astfel încît ei să-şi însuşească nu numai cunoştinţe didactice ci şi de conducere a activităţii pionereşti, pentru a-şi putea îndeplini după absolvire, cu bune rezultate, sarcina de comandanţi de unităţi, activişti ai consiliilor şi caselor pionierilor.

Organizaţia pionierilor va solicita şi pe viitor sprijinul Uniunii Tineretului Comunist, care a acumulat o experienţă pozitivă în munca cu pionierii. Organizaţiile U.T.C. din şcoli, aşa după cum se prevede în hotărîrea plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, vor recomanda consiliilor Organizaţiei pionierilor pe cei mai buni elevi utecişti din clasele superioare, care dovedesc aptitudini artistice şi sportive, pentru a fi folosiţi în sprijinirea muncii pionereşti. În acelaşi timp, Organizaţia pionierilor va trebui să acorde toată atenţia pregătirii pionierilor pentru primirea în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist, familiarizîndu-i din timp pe elevi cu scopul, sarcinile şi caracterul organizaţiei revoluţionare de tineret.

Un sprijin preţios poate să primească Organizaţia pionierilor şi din partea comitetelor şi comisiilor de femei, care cuprind în sfera lor de activitate masa largă a femeilor, învăţătoare şi profesoare, mame ale elevilor.

Consiliile Organizaţiei pionierilor trebuie să aibă în vedere faptul că de modul cum îşi vor organiza activitatea, cum vor concepe îndrumarea şi perfecţionarea stilului şi metodelor de muncă, depinde în mare măsură îndeplinirea sarcinilor ce le revin. Pe lîngă îndrumarea competentă a muncii pionereşti, consiliile au datoria să elaboreze materiale metodice, să studieze şi să generalizeze experienţa pozitivă, să se ocupe de organizarea vacanţelor, a concursurilor cultural-artistice, a competiţiilor sportive etc. Pentru fiecare membru al consiliului este o datorie de onoare să aducă un sprijin activ la soluţionarea problemelor majore ale muncii pionereşti, convins fiind că hotărîrile şi măsurile care izvorăsc din experienţa colectivă, din realităţile existente în şcoli, răspund cel mai bine activităţii practice. Aceasta presupune ca activitatea consiliilor şi birourilor să fie organizată în aşa fel încît membrilor acestora să li se creeze condiţii pentru a participa efectiv la viaţa lor.

Consiliile sînt chemate, de asemenea, să se manifeste ca promotori ai noului în desfăşurarea activităţii cu pionierii. Din acest punct de vedere plenarele şi conferinţele consiliilor trebuie să devină prilej de generalizare a iniţiativelor, de efectuare a unui viu schimb de păreri, de organizare în perspectivă a muncii.

Tovarăşi,

Este temei de legitimă mîndrie pentru noi, slujitorii şcolii, faptul că Partidul Comunist Român ne-a investit cu înalta încredere de a călăuzi munca unităţilor şi detaşamentelor de pionieri în scopul ridicării activităţii educative la nivelul cerinţelor mereu crescînde ale societăţii noastre.

Încheindu-şi activitatea, Comisia de pregătire îşi exprimă încrederea că valorosul nostru corp didactic, Consiliul Naţional al Organizaţiei pionierilor, consiliile regionale, raionale, orăşeneşti şi pe şcoli, vor munci fără preget, sub conducerea partidului, pentru îndeplinirea cu cinste a sarcinilor de mare răspundere ce le revin în pregătirea şi formarea de noi şi noi generaţii de tineri profund devotaţi patriei noastre socialiste, Partidului Comunist Român.

Raport asupra modificărilor aduse proiectului de Statut al unităţilor şi detaşamentelor de pionieri şi proiectului de regulament al Consiliilor Organizaţiei Pionierilor

La baza elaborării acestor documente — a spus lectorul universitar Silvestru Patiţa — au stat principiile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie a.c. În această acţiune au fost consultaţi un mare număr de învăţători şi profesori cu experienţă, activişti de partid şi ai U.T.C., cercetători în domeniul pedagogiei şi psihologiei, părinţi. Proiectele au fost publicate în presă şi supuse unei largi dezbateri, opinia publică dînd cu acest prilej o înaltă apreciere măsurilor adoptate de partid în vederea dezvoltării şi perfecţionării activităţii pionereşti. În timpul dezbaterii s-au făcut propuneri care se referă la probleme ce privesc conţinutul, formele şi metodele muncii cu pionierii. Vorbitorul a prezentat, în continuare, principalele propuneri incluse în proiectele de statut şi regulament. Unele propuneri precizează mai clar şi simplifică modalităţile de primire a şcolarilor în organizaţia pionierilor. De asemenea, pentru a stimula şi mai mult iniţiativa şi răspunderea copiilor, s-a propus ca preşedintele şi colectivul de conducere al detaşamentului să fie aleşi anual de pionieri, preşedintele detaşamentului urmînd să îndeplinească şi funcţia de ajutor al comandantului de detaşament.

Întrucît numeroşi educatori şi părinţi şi-au exprimat dorinţa ca însemnele pionereşti să evidenţieze, prin conţinutul lor, o mai clară distincţie între pionierii de diferite vîrste s-au inclus în proiectul de statut prevederi privind diferenţierea acestor însemne, precum şi a uniformelor pionereşti. De asemenea, a fost cuprinsă în documentul menţionat prevederea ca unităţile şi detaşamentele de pionieri să sărbătorească „Ziua pionierilor" în fiecare an, în prima duminică a lunii iunie.

În urma dezbaterilor care au avut loc, în proiectul de regulament a fost consemnată propunerea de a se convoca, din patru în patru ani, Conferinţa naţională a organizaţiei pionierilor.

Propunerile au fost supuse discuţiei participanţilor la consfătuire, exprimîndu-se convingerea că ele vor contribui la îmbunătăţirea celor două documente.

DISCUȚII

Prof. VASILE BALOESCU, președintele Consiliului Organizației pionierilor din orașul București, a arătat că sarcinile de mare răspundere încredințate școlii și cadrelor didactice în educarea multilaterală a tineretului constituie o dovadă a încrederii pe care partidul și statul nostru o acordă lucrătorilor din învățămînt. Prezența la lucrările consfătuirii noastre a conducerii de partid și de stat este o nouă dovadă a acestei griji pentru creșterea și educarea tinerei generații. Cuvintele pline de căldură, însuflețitoare adresate consfătuirii de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., ne vor însoți și ne vor călăuzi în toate acțiunile pe care le vom organiza cu pionierii și școlarii. Conduși de partid, vom face ca activitatea pionierească să joace un rol mai mare în opera de educare comunistă, de cultivare la elevi a dragostei nemărginite față de partid și popor, față de tot ce au creat valoros și durabil înaintașii, de tot ce se înalță măreț și impunător sub ochii noștri.

În continuare, vorbitorul s-a referit la cîteva din obiectivele muncii desfășurate de Consiliul Organizației pionierilor din București. O atenție deosebită s-a acordat lărgirii sferei acțiunilor pionierești, orientării acestora din punct de vedere organizatoric și metodic, corespunzător vîrstei, înclinațiilor și intereselor copiilor. În acest scop s-a pus accent pe activitatea desfășurată în cadrul comisiilor metodice, organizîndu-se schimburi de experiență între președinții consiliilor raionale pe tema organizării și desfășurării muncii cu pionierii și școlarii. În toate acțiunile organizate, consiliile pe școală, pe raioane și Consiliul orășenesc s-au bucurat de sprijinul permanent al organelor de partid și organizațiilor U.T.C.

Tov. **MARIA TĂCUTU**, învățătoare emerită, comandant de detașament la Școala generală nr. 6 din Brașov, a subliniat însemnătatea măsurilor luate de Plenara C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie a.c. Hotărînd măsuri pentru îmbunătățirea în continuare a activității organizației de pionieri, Plenara a pregătit terenul unor noi succese, al unui avînt sporit în munca pionierească. Între acestea — a spus vorbitoarea—creșterea rolului școlii în îndrumarea activității pionierești mi se pare o măsură deosebit de semnificativă și eficace.

Comandanții de detașamente și comandantul unității din școala noastră au întocmit programul de activitate cu pionierii ținînd seama de dorințele și propunerile copiilor, de specificul vîrstei lor, de sarcinile învățămîntului în domeniul educării și instruirii școlarilor. În alegerea acestor acțiuni, ca și a formelor de muncă, de un real folos ne-au fost noile acte statutare ale organizației pionierilor. Numeroase detașamente au organizat plimbări, excursii urmărind vizitarea monumentelor și cetăților din oraș sau din împrejurimi, cunoașterea noilor cartiere, a fabricilor și uzinelor orașului. Am organizat de asemenea, cu grija de a nu-i supraîncărca pe copii, o serie de acțiuni cultural-artistice.

În întreaga noastră activitate sîntem însuflețiți de dorința fermă de a realiza hotărîrea Plenarei din aprilie a C.C. al P.C.R., directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind ridicarea pe o treaptă superioară a activității educative desfășurate în rîndul tineretului școlar.

Tovarășul **VICTOR LUPU**, directorul Școlii generale nr. 8 din Galați, s-a referit în cuvîntul său la condițiile asigurării unei continuități eficiente între activitățile școlare și cele extrașcolare. De multe ori — a spus vorbitorul — copiii vizitează obiective industriale fără să li se arate și procesele de producție, văd monumente istorice fără ca în lămuririle pe care le primesc să se stăruie ca ei să înțeleagă adînc faptele pe care acestea le imortalizează.

Plecînd pe diverse trasee turistice și făcînd la întoarcere o anchetă printre copii despre ceea ce au văzut, mi-am putut da seama că imaginile se suprapun și nu constituie o temelie trainică pentru activitatea instructiv-educativă ulterioară. Vorbitorul a propus ca, în organizarea excursiilor, consiliile orășenești, raionale și comandanții de unități să prevadă vizitarea unor obiective cît mai variate — întreprinderi industriale, monumente de artă, de cultură, case memoriale, castele, cetăți, căderi de apă — astfel încît să se mențină continuu treaz interesul copiilor, iar efectul instructiv-educativ să fie cît mai puternic. Ar fi bine ca pe unele trasee să se meargă pe cît este posibil cu piciorul, pentru că numai astfel pionierii pot cunoaște diferite locuri importante, așa cum au făcut la vremea lor Eminescu, Hogaș, Sadoveanu și alți cărturari înaintați.

Referindu-se la materialele de îndrumare necesare în munca cu pionierii, vorbitorul a propus ca, pe baza unui schimb larg de experiență privind organizarea unor acțiuni în regiuni, Consiliul Național să elaboreze un îndrumar practic cu privire la cele mai eficiente acțiuni. Printre aceste acțiuni, a spus el, ar fi necesar să se prevadă și strîngerea unor materiale cu valoare istorică. De asemenea, a propus să se organizeze anual expoziții în care să fie expuse documentații ale unor activități desfășurate de unitățile pionierești, ierbare, albume pe teme geografice, istorice.

Adresînd consfătuirii, în numele Ministerului Învățămîntului și personal, un călduros salut, acad. **ȘTEFAN BĂLAN**, ministrul învățămîntului, a exprimat recunoștința adîncă față de partid, față de înțeleapta sa conducere, pentru înalta apreciere și deplina încredere acordată învățătorilor și profesorilor, chemați să-și pună cu putere sporită talentul și priceperea lor în educarea tinerei generații.

Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului de toate gradele, a spus vorbitorul, au constituit și constituie una din preocupările de seamă ale partidului și statului nostru. Datorită sprijinului și îndrumării permanente primite din partea partidului și guvernului, școala își îndeplinește cu cinste sarcinile ce-i revin în formarea omului de tip nou. Numărul elevilor din învățămîntul de cultură generală a crescut, de la 1 604 000 în anul școlar 1938—1939, la aproape 3 500 000 în anul școlar 1966—1967, al elevilor din școlile profesionale și tehnice, de la mai puțin de 54 000 la 283 000, la care se adaugă cei 27 000 elevi din liceele de specialitate. Numărul studenților a crescut de la 26 800 la peste 136 000. Personalul didactic și-a sporit rîndurile, de la circa 55 000 în anul școlar 1938—1939, la peste 195 000 în acest an școlar. Toate aceste realizări situează țara noastră în rîndurile țărilor cu un înalt nivel de dezvoltare a învățămîntului de toate gradele.

Îmbunătățirea activității organizației de pionieri se înscrie în ansamblul de măsuri luate de către partid pentru ridicarea nivelului de dezvoltare a învățămîntului din țara noastră. Activitatea detașamentelor de pionieri trebuie să contribuie la satisfacerea setei de cunoaștere a copiilor, a spiritului de disciplină și muncă în colectiv, a pasiunii pentru tot ceea ce este frumos, bun și cinstit. Pionierii sînt dornici să cunoască faptele de vitejie ale străbunilor noștri, lupta de eliberare socială și națională, să afle cît mai multe despre eroii patriei noastre, comori de artă, frumuseți și bogății ale patriei noastre, locuri istorice, să viziteze fabrici și uzine ridicate în anii construcției socialiste. Cu ajutorul oamenilor școlii organizația de pionieri trebuie să devină o școală de educație cetățenească în care se formează dragostea de muncă, fermitatea de caracter, în care se promovează deprinderile de conducere și organizare, să contribuie la sporirea dragostei față de patrie și partid, la educarea pionierilor în spiritul internaționalismului socialist și al ideilor de pace și libertate.

Referindu-se la sprijinul pe care-l va acorda ministerul desfășurării activității pionierești, ministrul învățămîntului a arătat că se vor elabora materiale menite să îndrumeze cadrele didactice în noile lor activități ; la cursurile de pregătire a personalului didactic se vor studia teme în legătură cu munca cu pionierii ; în cadrul practicii pedagogice și studențești se vor introduce forme concrete ale acestei munci.

Grija față de copiii țării — a spus în încheiere vorbitorul — se oglindește în tot ceea ce s-a făcut și se face pentru ei : în gratuitatea învățămîntului, în numeroasele construcții școlare cu dotare modernă, în îmbunătățirea procesului de învățămînt, în tot ceea ce minunatul nostru popor făurește pe tot cuprinsul patriei. Tuturor copiilor țării să le fie îndemn cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. : „Creșteți și învățați, dragi tineri, într-o țară liberă și prosperă, făurită prin lupta și munca a zeci și zeci de generații, vă bucurați de condiții de viață la care nici nu se puteau gîndi, în tinerețea lor, înaintașii voștri. Să dăruiți patriei tot ce aveți mai bun, toată puterea minții și brațelor voastre, ei să-i închinați elanul și năzuințele voastre tinerești".

Luînd cuvîntul în continuare, profesoara **IULIANA RÎPEANU**, comandant de unitate la Liceul din comuna Negru Vodă, și-a exprimat convingerea că diriginții și învățătorii, comandanți de pionieri, cunoscînd în mod amănunțit posibilitățile, dorințele și aptitudinile pionierilor, vor reuși să creeze din rîndurile lor colective puternice, închegate, a căror opinie să se manifeste cu eficiență.

Relatînd că la școala unde lucrează a fost organizată o manifestare pe tema „Curaj și eroism", la care au fost invitați și cîțiva tovarăși de la grăniceri, vorbitoarea a arătat că, în urma interesului manifestat de elevi cu acest prilej s-a luat hotărîrea de a se înființa un cerc al „prietenilor grănicerilor". Mult interes a stîrnit, de asemenea, festivitatea ieșirii din pionierat a elevilor din clasa a VIII-a, desfășurată într-o atmosferă impresionantă, în cadrul căreia făgăduiala făcută de viitorii U.T.C.-iști de a fi mereu alături de pionierii unității de care se despart a avut un puternic ecou. O acțiune interesantă inițiată recent de unitatea Liceului din Negru Vodă se referă la alcătuirea istoricului unității. Unitatea are în program și alte activități, pe cît de instructive, pe atît de atractive, care solicită din plin participarea tuturor elevilor. În planul unității — a arătat tovarășa Rîpeanu — se prevede, în mod concret, participarea la acțiuni a fiecărui pionier în parte.

Tov. **CONSTANTIN ARSENE**, învățător emerit din Pitești, a arătat că Hotărîrea plenarei din aprilie a C.C. al P.C.R., rod al înțelepciunii colective și al unei experiențe de 17 ani în munca cu pionierii, a fost primită cu viu interes și satisfacție de către educatori și părinți. Colegii mei de la Școala generală nr. 3 din Pitești, a spus vorbitorul, mi-au dat mandatul să exprim conducerii partidului recunoștința lor vie pentru cinstea ce a făcut-o învățătorilor și profesorilor încredințîndu-le îndrumarea activității pionierești. Prin această măsură, noi, cadrele didactice, vom putea realiza cu mai multă eficacitate unul din principiile fundamentale ale educației, unitatea de cerințe și influențe, vom putea crea o bază tot mai științifică activității educative. Cuvintele de înaltă prețuire a rolului și menirii cadrelor didactice, exprimate cu căldură în salutul rostit la conferință de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., ne-au încălzit și mai mult inima, îndu-ne noi forțe în munca de viitor.

În munca noastră de început ne-am sprijinit pe Consiliul pionieresc al școlii, în care am atras, pe lîngă învățători și profesori experimentați, ingineri, medici, artiști, oameni de știință, artă și literatură, reprezentanți ai unor întreprinderi și instituții, părinți atașați școlii și muncii cu pionierii.

Natura noilor funcții educative, reunite în persoana unui singur cadru didactic — profesor-diriginte-comandant de detașament — pune în fața noastră sarcini complexe. Pentru a le rezolva cît mai bine, simțim nevoia unor materiale care să ne ajute, în special a unor tratate de fundamentare teoretică, de stabilire a principiilor pedagogice și a metodelor specifice activității cu pionierii, a unor îndrumări și lucrări practice de ordin metodic. Sîntem pe deplin convinși că savanții, profesorii și cercetătorii noștri în domeniul pedagogiei și psihologiei vor ști să facă din aceste probleme un punct de onoare al cercetării științifice în domeniul educației.

Tovarășa **ANICA GRIGORE**, învățătoare, comandant de detașament la Școala generală nr. 9 Buzău, s-a referit în cuvîntul său la necesitatea de a se ține seama de părerile și propunerile pionierilor cu privire la organizarea activității lor. Luînd în considerare aceste propuneri, la Școala generală nr. 9 din Buzău s-au organizat vizionări colective de spectacole, serbări școlare, seri literare, seri de basm, de concursuri pe diferite teme, întîlniri cu activiștii de partid și de stat, cu fruntași ai recoltelor bogate, excursii și drumeții, reuniuni pionierești, focuri de tabără etc. În planul activităților care se vor desfășura în cadrul unității am introdus și multe activități sportive, ținînd seama că sportul interesează întreaga masă de pionieri. Astfel, în toate detașamentele s-au format echipe sportive. S-a creat o asemenea opinie colectivă, încît toți pionierii de aici știu că celor cărora le place sportul trebuie să le placă și învățătura și să obțină rezultate cît mai bune.

În toate aceste activități comandanții detașamentelor se află permanent în mijlocul copiilor, călăuzindu-i, dîndu-le sfaturi, bucurîndu-se cu ei pentru toate succesele lor.

Tov. **PETRU ENACHE**, prim-secretar al C.C. al U.T.C., a transmis Conferinței salutul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist. Expresie grăitoare a grijii partidului pentru formarea pionierilor, care vor deveni constructori ai socialismului și comunismului — a spus vorbitorul — hotărîrea partidului cu privire la îmbunătățirea activității pionierești constituie încă un prilej de a constata preocuparea conducerii partidului nostru pentru îmbunătățirea muncii în rîndurile tineretului. Cu sentimentul unei profunde emoții și mîndrii am ascultat azi cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., indicațiile prețioase cuprinse în salutul conducerii partidului care, încă o dată, a dovedit grija și preocuparea sa pentru formarea tinerei generații.

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist consideră deosebit de importante măsurile adoptate de Plenara din aprilie a.c. a Comitetului Central al Partidului Comunist Român pe linia creșterii rolului școlii, al cadrelor didactice, în îndrumarea nemijlocită a activității pionierești. Practica a dovedit cît sînt de necesare calitățile pedagogice, experiența de viață, prezența activă a cadrelor didactice în viața organizației de pionieri. Măsura luată pe baza plenarei C.C. al P.C.R., de a se crea un nou cadru organizatoric mișcării pionierești, asigură condițiile cele mai corespunzătoare pentru realizarea acestor cerințe.

Astăzi, cînd se adoptă noi măsuri pentru îmbunătățirea activității pionierești, noi nu numai că nu ne despărțim de organizația pionierilor, dar ne considerăm chemați să conlucrăm cu și mai bune rezultate, să o ajutăm astfel la înfăptuirea sarcinilor încredințate de partid, socotind o îndatorire de onoare de a ajuta în continuare organizația pionierilor.

Organizațiile U.T.C. din școli vor continua să desemneze și în viitor pe cei mai merituoși elevi uteciști din clasele mari, care au aptitudini și se evidențiază ca buni organizatori ai activităților cultural-artistice și sportive, pentru a sprijini activitatea pionierească, insuflînd-le pentru această muncă dragoste și pasiune, convingerea că pentru ei este o îndatorire de cinste și onoare să-i ajute pe colegii lor mai mici în organizarea și desfășurarea activităților.

Socotind o îndatorire de onoare sarcina pusă de partid în fața U.T.C. de a ajuta la buna desfășurare a activității organizației de pionieri, uteciștii vor face totul pentru a-și îndeplini cu cinste această sarcină. Ei se vor apropia mai mult de pionieri, vor sprijini măsurile de îmbunătățire a muncii în cadrul organizației. Ne propunem să împărtășim organizației de pionieri experiența acumulată de noi în decursul muncii pe care am depus-o, să ajutăm la realizarea activităților devenite tradiționale în viața organizației de pionieri.

Mulți profesori și învățători care îndeplinesc atribuția de comandanți de detașamente sînt membri ai Uniunii Tineretului Comunist. Cum este și firesc, în întreaga lor activitate se va simți preocuparea de a munci în așa fel încît să îndeplinească cu cinste sarcinile încredințate.

Doresc să-mi exprim convingerea că spiritul nou pe care l-a imprimat activității pionierești Plenara din aprilie a Comitetului Central al Partidului Comunist Român va duce la ridicarea calității muncii cu pionierii, la sporirea eficienței educative a acesteia, organizațiile de pionieri devenind un ajutor de nădejde al școlii și familiei în educarea copiilor în spiritul respectului și pasiunii pentru muncă și învățătură, în spiritul devotamentului nețărmurit față de patria noastră socialistă, față de Partidul Comunist Român.

Am ascultat cu emoție cuvîntul cald, părintesc al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R. a supus prof. **IOANA DUNA**, comandantul unității de pionieri de la Școala generală din Tufa, raionul Drăgănești-Vlașca. Acest cuvînt va constitui baza întregii noastre activități cu pionierii.

Grija caldă a partidului pentru copii se vede și în faptul că partidul își asumă direct îndrumarea și conducerea organizației de pionieri. Noile acte statutare ale mișcării pionierești statornicesc noi temeiuri în munca complexă cu pionierii, în concordanță cu interesele actuale și de perspectivă ale formării tinerei generații

Aș vrea să fac unele propuneri privind emisiunile de radioteleviziune destinate pionierilor și școlarilor. Cred că emisiunea „Salut voios de pionier" trebuie să-și îmbunătățească conținutul și să fie mutată de la orele 6,45 la o altă oră, poate chiar seara, pentru ca să fie ascultată și de cei ce învață după amiază. În altă ordine de idei, aș dori ca printre materialele de îndrumare metodică ce vor fi elaborate de Consiliul Național să se numere și un regulament al concursurilor cultural-artistice, pentru a se imprima de la început un caracter organizat și o finalitate acțiunilor de masă desfășurate de copii. Propun de asemenea să apară mai multe scenarii și mici piese de teatru pentru copii.

În activitatea mea de comandant voi căuta să îndrept toată energia pionierilor spre făgașul celei mai depline realizări, așa cum ne arată și ne-a arătat partidul întotdeauna.

Copiii care stau astăzi în bănci și se inițiază în tainele naturii și ale societății — a spus tov. **MIHAIL MEȘTER** — președintele Consiliului regional al organizației pionierilor din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — nu sînt pentru noi numai bucuria prezentului. Ei întruchipează speranțele noastre frumoase, tot ceea ce ne leagă de viitor. Iată de ce noi toți am primit cu deosebită bucurie măsurile luate de partid pentru îmbunătățirea muncii cu pionierii, măsuri care se înscriu pe linia eforturilor de a asigura tinerei generații o pregătire multilaterală, la nivelul exigențelor epocii noastre.

Și în regiunea noastră, învățătorii, profesorii, directorii de școli s-au angajat într-o muncă plină de devotament pentru a traduce în viață hotărîrile partidului. Prima lor grijă în această privință a fost de a înlătura orice urmă de formalism în activitatea cu copiii, de a crea condițiile ca această activitate, avînd un puternic caracter instructiv și educativ, să fie în același timp cît mai atrăgătoare pentru copii.

Discuțiile pe care le-am avut cu comandanții de pionieri au reliefat faptul că eforturile acestora ar trebui secundate de temeinice instructaje la diferite nivele, în care să se contureze metodele de lucru în activitatea cu pionierii. De un real folos ar fi elaborarea unor lucrări în ceea ce privește munca comandanților de unități. Este utilă, de asemenea, propunerea ca viitorii profesori să fie orientați mai temeinic în problema muncii pionierești. În același scop consider utilă și orientarea practicii studenților spre problemele activității pionierești. Pentru mai buna pregătire a cadrelor didactice, mai ales în vederea metodicii muncii cu pionierii, nu ar fi rău să se organizeze perfecționarea lor pe baza unui program special.

Lucrînd sub îndrumarea nemijlocită a organelor de partid, membrii Consiliului regional al organizației de pionieri din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară vor munci cu tot devotamentul, cu toată dragostea pentru a da activității pionierești conținutul pe care îl așteaptă partidul.

Educarea și formarea tinerei generații, a unui tineret cult și multilateral dezvoltat, devotat poporului și partidului, este o sarcină de cea mai mare importanță pentru viitorul patriei noastre. Toți cei care, sub o formă sau alta, sînt chemați să influențeze educarea generației în creștere, pătrunși de răspunderea ce le revine, trebuie să caute cele mai eficace căi și mijloace de realizare a acestui important obiectiv — a spus în cuvîntul său prof. univ. **ALEXANDRU ROȘCA**, director al Institutului de psihologie al Academiei Republicii Socialiste România

Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie a.c. cu privire la îmbunătățirea activității organizației pionierilor prevede, cît se poate de înțelept, ca desfășurarea activităților pionierești să se desfășoare sub îndrumarea nemijlocită a școlii, a învățătorilor și profesorilor, asigurîndu-se în acest fel nu numai o muncă educativă competentă, ci și unitatea de cerințe, influențe și măsuri educative. Pentru a da activităților pionierești un suport științific cît mai temeinic, științele pedagogice și psihologice sînt datoare să îmbogățească literatura științifică de specialitate cu noi studii, care să dezvăluie particularitățile psihologice de vîrstă ale copiilor și preadolescenților, cerințele psiho-sociale ale acestor vîrste și căile cele mai eficace de influențare educativă, potrivite vîrstei elevilor. Unitățile de cercetare pot veni în ajutorul organizației pionierilor prin elaborarea de îndrumătoare, lucrări și materiale cu caracter metodic etc.

Totodată, institutele pedagogice și universitățile trebuie să acorde o mai mare atenție pregătirii viitorilor învățători și profesori pentru activitățile pionierești. Această pregătire se poate realiza atît în cadrul cursurilor de pedagogie, cît și prin îmbunătățirea practicii pedagogice, așa cum foarte judicios recomandă darea de seamă a Comisiei pregătitoare. Este foarte binevenită și propunerea de a transforma casele de pionieri în centre metodice.

Apelul adresat oamenilor de știință de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa plină de grijă și dragoste, de a sprijini educarea tinerei generații, va constitui pentru noi îndeplinirea unei datorii de onoare.

Subliniind misiunea deosebită a cadrelor didactice în realizarea măsurilor preconizate de partid pentru dezvoltarea și perfecționarea mișcării pionierești, prof. **IOAN VIRIȘ**, șeful secției de învățămînt a Sfatului popular al regiunii Banat, a arătat că aceștia au primit cu un deosebit entuziasm documentele Plenarei din aprilie a C.C. al P.C.R., care au creat baze temeinice activității pionierești, i-au precizat principiile de orientare, i-au format un nou cadru organizatoric, i-au deschis multiple posibilități de folosire a unor forme cît mai variate, de ridicare considerabilă a calității muncii de educare a pionierilor și școlarilor. Din salutul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, au reieșit și mai pregnant aceste posibilități.

În strînsă colaborare cu consiliile de conducere ale activității pionierești, colectivele secțiilor de învățămînt din regiunea Banat urmăresc ca, prin realizarea tuturor măsurilor stabilite privind activitatea cu pionierii, cadrele didactice din școli să considere preocupările de ordin educativ pe prim plan alături de cele ce privesc instruirea școlarilor. Problemele principale pe care organele de control și îndrumare, conducerile de școli și cadrele didactice au căutat să și le clarifice de la bun început au fost acelea ale înțelegerii rolului și locului diriginților comandant de detașament în activitatea de educare a tinerei generații, ale diferențierii formelor de activități organizate în munca din școală cu cele folosite în activitatea cu pionierii. Diriginții — comandanți de detașamente și comandanți de unitate — s-au străduit să afle dorințele, părerile, înclinațiile, aspirațiile pionierilor, ceea ce îi preocupă și îi atrage.

Însuflețirea și hotărîrea cu care muncesc învățătorii și profesorii, interesul și propunerile valoroase făcute de ei, rezultatele bune obținute pînă în prezent, învățămintele pe care le vom desprinde din dezbaterile prezentei consfătuiri sînt o garanție că sarcina încredințată cadrelor didactice de către partid va fi realizată cu succes.

Exprimînd în cuvîntul său bucuria cadrelor didactice pentru măsurile luate de partid în legătură cu îmbunătățirea muncii pionierești și recunoștința pentru încrederea ce le-a fost arătată încredințîndu-li-se sarcina de a fi comandanți de pionieri, profesorul **ION CRĂCIUN** din Bacău a vorbit despre unele aspecte ale activității comandanților din regiunea sa. El s-a referit la atenția care trebuie acordată colaborării dintre consiliile organizațiilor de pionieri și celelalte instituții, organizații de masă și organizațiile obștești, arătînd că, printr-o asemenea colaborare în școlile regiunii Bacău s-au organizat acțiuni educative largi, la care participă mase mari de pionieri și școlari. Cu sprijinul primit din partea Comitetului de Cultură și Artă, de exemplu, s-a organizat un ciclu de lecții de inițiere muzicală la care iau parte numeroși pionieri. Pe linia colaborării cu alte instituții se înscriu și interesante acțiuni cu caracter sportiv.

Cele mai plăcute acțiuni pentru copii sînt excursiile cu temă, vizite la locuri și monumente istorice, la case memoriale, la obiective industriale — de exemplu la Cetatea Neamțului, la Războieni, la Borzești, la Hidrocentrala de pe Bistrița etc. S-au organizat excursii pe teme — pe urmele lui Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu, și Ion Creangă — la Iași, la Ipotești, la Mircești etc.

Consider că este bine să folosim din plin stațiile de radioficare ale orașelor și satelor pentru o mai bună popularizare a muncii pionierești, a diverselor activități organizate. În orașul Bacău de exemplu, se organizează emisiuni săptămînale care transmit vești despre cele mai importante și atractive acțiuni pionierești.

Începînd prin a se referi la valoarea simbolică a cravatelor roșii tov. **MATEI MIHAI**, președintele Consiliului raional al pionierilor din Botoșani, a insistat asupra însemnătății documentelor de partid pentru ridicarea calității activității pionierești pe o treaptă superioară.

Noi, cadrele didactice din raionul Botoșani, — a spus tov. Matei — am studiat cu multă atenție măsurile stabilite de către Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 12—13 aprilie 1966 pentru îmbunătățirea conținutului activității pionierești. Structura actelor statutare ale organizației de pionieri ne permite să constatăm o dată mai mult că politica creatoare a Partidului Comunist Român cuprinde cu clarviziune obiectivele educării și formării tinerei generații, a celui mai prețios capital al poporului nostru, așa cum a subliniat astăzi tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R.

Consiliul raional al pionierilor din Botoșani și-a început activitatea din acest an pornind de la inițiativele și dorințele elevilor și căutînd forme cît mai variate și mai atractive pentru a îmbina munca educativă cu ceea ce se realizează prin procesul de învățămînt. Astfel, pionierii au început să strîngă semințe de flori, să pregătească straturi de trandafiri, să alcătuiască programe artistice, să facă drumeții și vizite. Paralel cu aceasta au început pregătirile pentru desfășurarea excursiilor în vacanțele de iarnă și primăvară.

Anul acesta au luat ființă, în multe din școlile raionului nostru, cercuri cu un profil nou : cercuri de cusături naționale, de fotoreporteri amatori și de mici folcloriști. Pentru valorificarea tradițiilor culturale locale, consiliul raional organizează un grup folcloric din rîndurile celor mai talentați copii, precum și o echipă care să prezinte diferite obiceiuri strămoșești — dansul călușului, capra, etc. — care vor fi prezentate în fața cadrelor didactice și a părinților.

În legătură cu activitatea organizată pentru pionieri propun să se studieze și structura actuală a cercurilor organizate la casele de pionieri, pentru a se vedea dacă nu este nevoie să li se dea un profil mai actual, mai legat de interesele copiilor, de anumite nevoi ale dezvoltării științei și tehnicii.

Educarea și formarea tineretului în conformitate cu cerințele izvorîte din construcția vieții noi socialiste — a arătat tov. **GH. SCHMADL**, directorul Școlii generale din Nițchidorf, raionul Lugoj — reprezintă o activitate complexă și de mare răspundere. Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 12—13 aprilie a.c., care a luat în dezbatere munca organizației pionierilor, dă o dezvoltare nouă, originală acestei activități, potrivit nivelului la care a ajuns astăzi societatea noastră.

Între conducerea școlii și organizația de pionieri trebuie să existe o strînsă colaborare în coordonarea tuturor activităților pionierești, în

(Continuare în pag. a 4-a

Pionierii oferă tovarășului Nicolae Ceaușescu și celorlalți conducători de partid și de stat flori și prima insignă nouă a Organizației pionierilor.

(Urmare din pag. 1)

de unități de pionieri, reprezentanți ai conducerii unor instituții centrale și organizații obștești, oameni de cultură și artă, părinți. Vorbitorii și-au exprimat în unanimitate deplina adeziune la măsurile de îmbunătățire a activității organizației de pionieri, adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie. Vorbind despre îndemnurile și îndrumările de mare însemnătate desprinse din cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu, ei au subliniat că vor face totul pentru ca organizația pionierilor să fie la înălțimea sarcinilor.

Lectorul universitar Silvestru Patița a prezentat raportul cu privire la îmbunătățirile aduse proiectului de statut al unităților și detașamentelor de pionieri și proiectului de regulament al consiliilor organizației pionierilor

Discuțiile consfătuirii au continuat simbătă 12 noiembrie.

În continuare, tovarășa Elena Ciora, din partea Comisiei pentru definitivarea Statutului unităților și detașamentelor de pionieri și a Regulamentului consiliilor Organizației pionierilor, a prezentat modificările aduse proiectelor acestor documente pe baza propunerilor făcute în cadrul consfătuirii. În unanimitate, consfătuirea a adoptat Statutul, care a devenit lege de bază a activității Organizației pionierilor, și Regulamentul consiliilor organizației pionierilor.

S-a trecut, apoi, la constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Consfătuirea a aprobat în unanimitate componența Consiliului, din care fac parte 135 de tovarăși: pedagogi cu înaltă calificare, învățători și profesori cu experiență în munca pionierească, comandanți de detașamente și unități, președinți ai consiliilor locale ale organizației pionierilor, personalități ale științei, culturii și artei, activiști de partid, reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, Comitetului Central al U.T.C. și ai altor instituții și organizații obștești care contribuie la educarea copiilor, părinți.

În încheiere, într-o atmosferă de puternic entuziasm, dînd glas sentimentelor și gîndurilor tuturor slujitorilor școlii din patria noastră, participanții la Consfătuire au adresat Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, o telegramă în care exprimă hotărîrea de a sădi în inimile curate ale pionierilor, ale tuturor elevilor, pasiunea pentru învățătură, pentru muncă, dragostea nețărmurită pentru patrie și popor, profundul devotament față de cauza partidului, a socialismului. Subliniind că pentru slujitorii școlii cuvîntul secretarului general al C.C. al P.C.R. constituie un program însuflețitor de muncă, o călăuză sigură pentru întreaga activitate, în telegramă se arată că profesorii și învățătorii își vor închina întreaga putere de muncă, talentul și experiența lor creșterii și educării tinerelor vlăstare — bunul cel mai de preț al României socialiste.

SPECTACOL FESTIV

Vineri seara, în sala Palatului Republicii Socialiste România, a avut loc spectacolul festiv prezentat cu prilejul constituirii Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

Au asistat tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Emil Bodnaraș, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Leonte Răutu, Vasile Vîlcu, Ștefan Voitec și membrii supleanți ai Comitetului Executiv, secretari ai C.C. al P.C.R., vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului.

În sală se aflau, de asemenea, cadre didactice, conducători ai unor instituții centrale, oameni de știință și cultură, activiști de partid și ai U.T.C., reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, părinți și elevi.

Tinerii interpreți — elevi sosiți de pe toate meleagurile țării — au prezentat, cu sensibilitatea și prospețimea specifice vîrstei lor, un program în care și-au găsit expresie simțămintele lor de dragoste și recunoștință față de partid, față de patrie, bucuria de a trăi o copilărie fericită.

Spectacolul s-a încheiat cu un sugestiv tablou, intitulat „Mulțumim din inimă partidului".

La sfîrșitul spectacolului, care s-a bucurat de un frumos succes, tinerilor artiști li s-au oferit flori din partea conducerii de partid și de stat.

DISCUȚII

(Urmare din pag. a 3-a)

organizarea plăcută și instructivă a timpului liber al pionierilor și școlarilor. În sensul acesta, în școala noastră am urmărit să organizăm astfel activitatea pionierilor încît ea să se încadreze în mod armonios în ansamblul muncii instructiv-educative și să se înlăture suprasolicitarea elevilor.

Conducerea școlii a sprijinit și acțiunea de recrutare a comandanților de detașamente din rîndul celor mai bune cadre didactice, cu bogată experiență și măiestrie pedagogică. Încă de la începutul anului școlar, analizînd repartizarea sarcinilor în colectivul didactic, am reușit să creăm comandanților de detașamente timpul necesar pentru activitatea cu pionierii.

În vederea organizării unor activități cît mai interesante, am atras în această muncă toate cadrele de specialitate, cu o temeinică pregătire profesională și experiență pedagogică. Am urmărit ca profesorii de geografie și științe naturale să sprijine organizarea excursiilor, cei de educație fizică să se ocupe de organizarea acțiunilor sportive, cei de limba română și muzică de acțiunile cu caracter literar-artistic.

Constituirea Consiliului Național al Organizației pionierilor și dezbaterile care au loc pe baza măsurilor adoptate de Plenara C.C. al Partidului Comunist Român din aprilie a.c. privind îmbunătățirea activității organizației de pionieri constituie încă o mărturie a dragostei și grijii cu care partidul nostru, statul socialist, întregul popor îi înconjoară pe copiii patriei noastre — a spus tov. **VIRGIL CAZACU**, președintele Comitetului de Radiodifuziune și Televiziune.

În cuvîntarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., a înfățișat amplu coordonatele muncii cu pionierii, adresînd totodată colectivelor școlare, părinților, instituțiilor de cultură și artă, chemarea înflăcărată de a-și aduce contribuția, prin mijloace de mare pătrundere, la influențarea gîndirii și formării copiilor.

Dezvoltarea învățămîntului, modernizarea procesului instructiv-educativ ridică în fața noastră probleme noi, complexe, pe care le studiem în prezent împreună cu conducerea Ministerului Învățămîntului, pentru a găsi căi concrete de organizare a unor sisteme eficiente de emisiuni radio-școlare și tele-școlare. Tematica emisiunilor noastre adresate cadrelor didactice, ca și copiilor și tineretului, va urmări să contribuie la educarea tinerei noastre generații în spiritul dragostei față de patrie, față de Partidul Comunist Român, față de lupta dusă de poporul nostru pentru eliberarea națională și socială, pentru apărarea păcii, independenței și suveranității. Vom organiza emisiuni noi care vor oglindi episoade din trecutul de luptă al poporului român, al clasei muncitoare, al Partidului Comunist Român, și vor înfățișa mai divers marile prefaceri din țara noastră. Vom acorda, de asemenea, o atenție deosebită cultivării unor înalte virtuți morale ca cinstea, demnitatea, respectul față de munca părinților și profesorilor, față de munca întregului popor, față de îndatoririle sociale, devotamentul nemărginit față de partid, patria socialistă și tot ce este valoros în știința și cultura omenirii, și vom spori, în același timp, preocupările noastre de educație estetică. O atenție sporită vom acorda îmbunătățirii conținutului și varietății emisiunilor pedagogice destinate părinților.

Tovarășul ing. **VASILE IERAN**, președintele comitetului de părinți de la Școala generală nr. 14 din Oradea, a arătat că părinții elevilor din patria noastră sînt pătrunși de o caldă recunoștință față de partid și își exprimă adeziunea lor deplină față de măsurile adoptate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din aprilie a.c., privind așezarea organizației de pionieri pe o bază nouă.

În perioada care a trecut de la Plenară, a spus vorbitorul, s-au adus îmbunătățiri esențiale în conținutul, în formele de activitate și în metodele de muncă cu pionierii. Tineretul de astăzi este din ce în ce mai mult beneficiarul unor experiențe pozitive venite și din partea familiilor, fapt ce permite și obținerea unor rezultate mai bune. Astfel, la nivelul unității de pionieri de la Școala generală nr. 14 din Oradea s-au organizat concursuri cultural-artistice pe diferite teme, în urma cărora s-au descoperit o serie de talente. Mulți părinți care i-au mobilizat pe copiii lor la asemenea acțiuni au mărturisit că au devenit mai conștienți de posibilitățile copiilor. De asemenea, părinții au ajutat la organizarea unor excursii menite să facă mai larg cunoscute copiilor trecutul istoric al patriei noastre, importanța și valoarea unor instituții de cultură și artă.

Însuflețiți de sarcinile puse de partid în domeniul educării tineretului, de cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., noi, părinții, vom face tot ce ne stă în putință spre a ajuta școala și organizația de pionieri să-i crească pe copiii noștri ca cetățeni de nădejde ai patriei.

Conf. univ. **GEORGEL VĂIDEANU** — prorector al Universității „Al. I. Cuza" din Iași pentru Institutul pedagogic — a spus: Ceea ce s-a săvîrșit și se săvîrșește în spiritul Plenarei din aprilie a C.C. al P.C.R. reprezintă un lucru deosebit de important pentru educarea tineretului. Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., rostit în cadrul consfătuirii noastre, enunță un sistem de norme care trebuie valorificate integral, aplicate creator. Un loc deosebit în cadrul acestor norme îl ocupă prevederea ca munca cu pionierii să fie încredințată cadrelor didactice, oameni cu experiență de viață, cu pricepere pedagogică. S-au creat astfel toate condițiile pentru ca să dăm copiilor, la timpul potrivit, lucruri de cea mai bună calitate, în doza optimă. Evitînd repetițiile și goana după aglomerarea de acțiuni, vom obține rezultate mereu mai bune.

S-a deschis de asemenea calea fundamentării științifice a activității pionierești, prin elaborarea unor lucrări fundamentale pentru orientarea mai justă a activității elevilor.

Vorbitorul s-a referit în continuare la rolul comandanților de unități și detașamente în cadrul educării estetice a pionierilor. El a arătat că activitatea pionierească trebuie să se îndrepte spre stimularea gustului artistic, spre acele ramuri care sînt mai puțin cunoscute — ca estetica urbanistică, estetica industrială etc. Se pot organiza de asemenea cercuri de literatură, muzică și coregrafie. Expozițiile de desene ale copiilor sînt și ele o inițiativă bună, dezvoltînd limbajul plastic în lumea celor mici. Vorbitorul a propus, pe această linie, organizarea unor olimpiade pe tema artei plastice și creației muzicale.

În cuvîntul său, tov. **ION MORARU**, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, referindu-se la transpunerea în viață a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R., a subliniat grija partidului pentru copiii țării.

Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă își însușește cu deplină responsabilitate sarcina trasată de partid de a contribui la educarea și formarea copiilor și a tineretului. Așa cum arăta aici tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., creatorii de frumos datorează tineretului lucrări mai multe și mai bune, care să răspundă sarcinii educării într-un spirit sănătos. Nu în puține cazuri activitatea instituțiilor de cultură în rîndurile tineretului este încă sporadică, săracă în forme, ceea ce bineînțeles diminuează forța educativă a manifestărilor organizate. Ne propunem să stimulăm creația literaturii artistice destinată copiilor și tineretului și să acordăm o atenție mai mare literaturii de informare, menită să contribuie la sprijinirea procesului de învățămînt. Planul producției cinematografice pe anul 1967, ca și planul de perspectivă, prevăd realizarea unor noi filme artistice pe teme educative. Toate instituțiile teatrale și muzicale vor include în repertoriu lucrări care să reflecte aspirațiile tinerei generații din patria noastră. Ne gîndim să organizăm stagiuni speciale pentru tineret și copii. Pentru a asigura un material didactic muzical, ne gîndim ca, în colaborare cu Ministerul Învățămîntului și Consiliul Național al Organizației pionierilor, să creăm o serie de fonoteci. Și muzeele vor contribui mai mult la educarea pionierilor, prin inițierea unor lecții explicative, prin organizarea unor excursii documentare la monumentele istorice, case memoriale, locuri care evocă trecutul glorios al poporului nostru. La rîndul lor, casele de cultură, căminele culturale, bibliotecile vor crea un cadru mai plăcut pentru desfășurarea manifestărilor pentru copii și tineret.

În încheiere, vorbitorul a exprimat angajamentul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, al activiștilor culturali de pe întreg cuprinsul țării, de a contribui la îmbogățirea cunoștințelor copiilor și tinerilor, la formarea lor ca cetățeni de nădejde ai patriei noastre socialiste.

Actele statutare ale organizației pionierilor, a spus acad. prof. **ȘTEFAN PETERFI**, prorector al Universității „Babeș-Bolyai" din Cluj, precizează rolul organizației de pionieri în educarea școlarilor, în stimularea lor la învățătură, în întărirea disciplinei școlare și organizarea activităților extrașcolare.

Cuvîntul cald și plin de grijă pentru viitorul copiilor patriei, rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al P.C.R., constituie un nou stimulent în obținerea unor rezultate mereu mai bune în activitatea instructiv-educativă, un puternic imbold în munca școlii, a învățătorilor și profesorilor.

În antrenarea elevilor în munca tehnică și practică, a spus vorbitorul, un rol important îl au cercurile pe obiecte și activitățile practice. Pionierii vor trebui să fie grupați după preferințele și înclinațiile lor în cercurile de istorie, literatură, matematică, fizică, chimie, biologie, geografie etc. În această privință au un rol de seamă cadrele didactice de specialitate, chemate să orienteze astfel munca acestor cercuri încît pionierii să activeze aici cu pasiune, să efectueze lucrări care să corespundă vîrstei, capacității și pregătirii lor.

În stabilirea profilului cercurilor trebuie să se aibă în vedere și situația de cadre a școlii respective. De aceea, consider că numărul și felul cercurilor pe obiecte, al cercurilor tehnice și al unor activități practice trebuie să fie diferențiate în fiecare școală, în funcție de posibilitățile și specificul ei.

Oamenii de știință, în cadrul întîlnirilor cu pionierii, pot și trebuie să-și aducă contribuția în activitatea consiliilor, unităților și detașamentelor de pionieri. Prezentarea unor aspecte din viața savanților progresiști, din munca lor pentru obținerea unor noi rezultate în știință, pentru ridicarea nivelului științei naționale și universale, pentru îmbunătățirea și ușurarea vieții omului oferă posibilități multiple cu ajutorul cărora oamenii noștri de știință pot cultiva în rîndurile pionierilor dragostea și pasiunea pentru muncă, pentru știință.

Aducînd consfătuirii salutul muzicienilor români, tov. **ION DUMITRESCU**, președintele Uniunii Compozitorilor, a vorbit în continuare despre condițiile și posibilitățile create copiilor din țara noastră prin grija partidului. Ca părinte și cetățean, ca om de artă, — a spus vorbitorul — apreciez din plin eforturile care se fac, eforturi capabile să ducă mai departe, realizările prezentului, să asigure în viitor noi înfăptuiri ale oamenilor muncii din patria noastră. În procesul acesta arta are un rol important.

Statul nostru socialist acordă posibilități largi dezvoltării culturii muzicale. În acest scop avem la dispoziție școli generale și licee de muzică și universități populare, precum și mijloace variate menite să dezvolte simțul culturii muzicale. Audierea concertelor muzicale cunoaște un larg caracter de masă. Toate cîntecele pe care le cîntă pionierii în clasă, la serbări, au fost scrise în general de compozitorii noștri.

Vom intensifica efortul pe această linie și vom căuta să găsim noi forme de colaborare în ceea ce privește tematica muzicii pentru tineret. În încheiere, vreau să fac o recomandare tineretului, oamenilor de mîine ai societății noastre: aceea de a folosi din plin toate izvoarele de bogăție ale muzicii noastre.

Se spune că părintele care știe să-și crească copilul este un părinte înțelept și, cînd copilul își croiește un drum drept în viață, părintele este fericit — a spus tov. **ION LUCIAN**, directorul Teatrului „Ion Creangă" din București. Și ce părinte este mai înțelept decît părintele tuturor generațiilor de azi din patria noastră — Partidul Comunist Român!

Pe coordonatele geografice și sociale ale României socialiste s-a împlinit visul basmului: tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte. Într-adevăr, elanul creator, entuziasmul tineresc al fiecărui locuitor al țării noastre a împins în prăpastia uitării bătrînețea fizică și morală.

În peregrinările făcute prin diferite părți ale lumii am avut ocazia să cunosc frămîntarea tuturor generațiilor tinere. Pot afirma că avem o minunată generație tînără. Ea învață cu sîrguință, se pregătește să preia ștafeta din mîna înaintașilor și sînt ferm convins că o va duce înainte. Ce am făcut noi pentru ea? Imens de mult, dar se pare că nu tot. Supravegherea științifică, discretă, dar eficientă a educației copilului, a fost uneori violent didacticistă. Pentru formarea unui caracter este nevoie de dascăli și îndrumători deosebit de pricepuți. Mi s-a făcut cinstea de a conduce o instituție direct legată de formarea tinerei generații — teatrul „Ion Creangă". Acest teatru a reușit să prezinte spectacole la care au asistat 135 000 de spectatori. Trebuie să recunosc însă faptul că mai avem încă multe de realizat. De aceea facem un cald apel la scriitorii noștri să-și aplece ochii, urechile și mai ales inima spre frămîntarea micilor noștri consumatori de cultură. Facem apel la educatorii tinerei generații să ne ajute cu sugestii de teme, de probleme legate de viață. Făgăduim să dăruim toate forțele noastre creatoare pentru a ridica ștafeta culturii la cel mai înalt nivel.

Sarcina de a munci în rîndurile pionierilor este o sarcină de mare răspundere și frumusețe și nu poate fi îndoială că învățătorii și profesorii nu vor precupeți nici un efort pentru a o îndeplini cu cinste — a spus în cuvîntul său tov. **CONSTANTIN MITROI**, învățător din Craiova.

Fără îndoială, activitatea din clasă se deosebește de activitatea pionierească. Fiecare are sarcinile, formele și metodele sale specifice. Una se referă la timpul de muncă al copilului, cealaltă la timpul său liber. Dar copilul este același, nu este altul. Și profesorul este același, nu este altul. Iar profesorul care nu are încredere în elev la clasă și nu încălzește niciodată ora sa de curs măcar cu un zîmbet, nu va putea face lucrul acesta nici în activitatea pionierească. Noi trebuie să-i învățăm pe elevii noștri să îndrăznească, să caute. Dar cum să facă lucrul acesta dacă îi vom ține din scurt tot timpul? Avem datoria să-i deprindem pe elevii noștri să năzuiască mereu spre înalt, să zboare cît mai sus. Pentru a deveni oameni de ispravă, elevii noștri trebuie să muncească, să învețe cu îndîrjire. Dar pentru aceasta este nevoie de un climat moral-psihic favorabil.

Iată pentru ce am ridicat aci problema raportului profesor-elev, și pentru ce socotesc necesar ca această problemă să-și găsească loc în presa de specialitate, în instructajul pionieresc, în întreaga noastră activitate.

Hotărîrea Plenarei din aprilie a C.C. al P.C.R. a izvorît din grija părintească și dragostea fierbinte a partidului pentru tînăra generație. Să-i facem pe copii să simtă această grijă și această dragoste nu numai din măreția culmilor către care îi conducem, ci și din felul cum îi conducem, din frumusețea și farmecul drumului!

Tov. **GHEORGHE ACHIȚEI**, profesor emerit, directorul Liceului pedagogic din Deva, a arătat că noile planuri de activitate ale detașamentelor de pionieri oglindesc un coeficient sporit de realism și atractivitate, de culoare și pondere, de varietate și perspectivă, toate rezultînd în mod firesc din sudura organică între inițiativa efervescentă a copiilor și selectivitatea matură a educatorului. Vorbitorul a prezentat în continuare unele forme de activitate cu pionierii organizate la Deva, oprindu-se în special asupra excursiilor.

Liceul pedagogic pregătește, prin însăși natura lui, învățători pentru clasele I—IV. Avînd în vedere că în clasele a III-a și a IV-a există pionieri, ne-am preocupat și pînă acum de pregătirea absolvenților pentru munca cu pionierii. Ținînd seama de cerințele noi în activitatea cu pionierii, va trebui să acordăm în viitor o grijă și atenție și mai mare instruirii viitorilor învățători în ce privește organizarea și conducerea activităților extrașcolare cu pionierii.

Aș propune ca în manualul de pedagogie generală să se revadă capitolul „Munca educativă cu pionierii", să se includă aici mai multe variante privind tipurile de acțiuni adecvate particularităților de vîrstă ale elevilor. Pentru a se asigura un nivel corespunzător acestor cunoștințe, ar fi bine ca ele să fie predate de activiști care lucrează în cadrul consiliilor regionale, raionale și orășenești de pionieri. Ar fi bine să se prevadă, în graficul de practică pedagogică, ca din cele 12 lecții de probă care trebuie să fie ținute de elevi, 2 să fie rezervate pentru munca cu pionierii.

Se simte necesitatea să se elaboreze o lucrare mai largă, un fel de călăuză, care să cuprindă cele mai variate forme de muncă cu pionierii în diverse domenii.

În cuvîntul său, tov. **SUZANA GĂDEA**, președinta Consiliului Național al Femeilor, a subliniat însemnătatea pe care o are pentru dezvoltarea, îmbogățirea și perfecționarea întregii activități pionierești faptul că organizația de pionieri își desfășoară munca sub conducerea directă a Partidului Comunist Român.

O contribuție însemnată în acțiunile pionierești au comitetele de părinți, din care fac parte un număr însemnat de femei. Prezența activă a reprezentantelor mișcării noastre de femei în comitetele de părinți ne permite să cunoaștem activitatea pionierească și să mobilizăm mai bine mamele în sprijinirea acesteia.

O călăuză de seamă în activitatea noastră de zi cu zi sînt îndrumările prețioase cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. la Consfătuirea Națională a Femeilor, din acest an, în care se arată că una dintre cele mai importante îndatoriri ale femeilor mame este de a se consacra creșterii tinerei generații în spiritul patriotismului fierbinte, al dragostei față de tot ce aparține poporului nostru.

Comitetul femeilor a studiat, în cîteva regiuni ale țării, o serie de probleme în legătură cu educarea copiilor, a consultat cadre didactice, părinți. Din acest studiu, din discuțiile purtate cu un număr mare de familii, s-au desprins concluzii prețioase în legătură cu rolul părinților. S-a propus, printre altele, organizarea de întîlniri în care părinții să fie sfătuiți, cu exemple concrete legate de viața școlii și a familiei, în direcția educării copiilor prin muncă.

Există unele probleme specifice legate de petrecerea timpului liber al copiilor, mai ales în cazul în care ambii părinți sînt salariați, în acea parte a zilei cînd părinții sînt la serviciu. Comitetele de femei își propun să caute împreună cu familia și cu organizația de pionieri posibilitatea amenajării unor spații de joacă și sport pentru copii. Ne propunem de asemenea ca, pe baza studiului întocmit, să întărim colaborarea cu celelalte organizații de masă și cu unele instituții centrale în vederea întăririi aportului comun la munca educativă. Revistele noastre vor acorda un spațiu și mai larg problemelor privind familia și educația copiilor, vor populariza experiențele valoroase ale părinților.

În numele Consiliului Național al Femeilor, al tuturor femeilor din patria noastră, asigurăm pe cei ce muncesc cu pionierii de întregul nostru sprijin în activitatea de educare a tinerelor vlăstare, bogăția noastră cea mai de preț.

Referindu-se la formele de activitate cu pionierii, tov. **TOMA MAREȘ**, președintele Consiliului orășenesc Constanța al Organizației de pionieri, a arătat că acest consiliu a organizat cu pionierii numeroase acțiuni interesante: expediții istorice în orașele Tomis, Istria, Adamclisi, vizite în noile cartiere ale Constanței, la șantierul portuar, la Termocentrala Ovidiu II, la unele gospodării agricole de stat etc. Ținînd seama de specificul locului și răspunzînd înclinației sale romantism a copiilor, consiliul a sprijinit înființarea unor cercuri ale pionierilor marinari patronate de portul Constanța și marina militară.

O atenție deosebită a fost acordată îndrumării acelora care muncesc cu pionierii, organizîndu-se în acest scop schimburi lunare de experiență.

Vorbitorul s-a referit în continuare la unele cerințe ale celor ce muncesc cu pionierii, făcînd o serie de propuneri. El a arătat astfel că presa pentru copii trebuie să publice materiale care să satisfacă mai deplin interesele pionierilor. Ar fi bine, a spus tov. Mareș, ca o parte din emisiunile de pionieri de la radio să fie tipărite, astfel încît să servească în mod efectiv activității pionierești în detașamente.

Lucrînd într-o școală cu 4 secții — română, germană, maghiară și sîrbă — a spus tov. **VIDOSAVA IEREMICI**, comandant de unitate la Școala generală nr. 8 din Timișoara, unitatea noastră a pus în centrul atenției sale preocuparea de a contribui la dezvoltarea prieteniei și frăției între elevii tuturor acestor secții. Toate acțiunile noastre s-au desfășurat și se desfășoară în comun. Am organizat o brigadă artistică de agitație, intitulată „Înfrățirea", o echipă de dansuri care interpretează dansuri românești, germane, maghiare și sîrbe, un cor al cărui repertoriu cuprinde cîntece în cele 4 limbi. După ce a prezentat unele acțiuni întreprinse în școala sa, vorbitorul a spus că îmbunătățirile aduse în viața pionierească în urma hotărîrilor de partid deschid perspective largi activității pionierești, sînt menite să-i asigure un caracter atractiv, o puternică eficiență educativă. Sîntem convinși că activitatea pionierească organizată pe baze noi va realiza, după cum s-a arătat, un pas hotărîtor în îmbunătățirea educației tineretului. Alături de comandanții de pionieri și cadrele didactice din țara noastră, vom munci și noi, cei de la Școala generală nr. 8 din Timișoara, cu toată dragostea și răspunderea pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de către partid în domeniile formării tinerei generații, viitorul de nădejde al patriei noastre, Republica Socialistă România.

În atenția tuturor celor care lucrează cu pionierii — a spus prof. **NICOLAE POȘTA**, președintele Consiliului regional al organizației pionierilor din regiunea Maramureș — se află organizarea, la nivelul corespunzător vîrstei și interesului copiilor, a unor activități și acțiuni dedicate educării pionierilor și școlarilor în spiritul dragostei și respectului nemărginit față de patria noastră socialistă, față de Partidul Comunist Român, față de tradițiile glorioase de luptă ale poporului nostru pentru libertate și progres social.

Consiliul regional Maramureș al organizației pionierilor s-a străduit în perioada care a trecut de la crearea sa, să preia și să amplifice tot ce a fost pozitiv în experiența anilor trecuți. În acest scop noi am considerat că una din problemele majore ale muncii noastre este aceea a găsirii modului de antrenare și mobilizare a unui număr cît mai mare de cadre didactice, specialiști și părinți în sprijinul muncii cu pionierii. Pornind de la această cerință toți membrii consiliilor, precum și alți specialiști, au fost repartizați în comisiile consiliilor după specificul muncii lor. Iată unele din sarcinile ce și le-a stabilit în acest trimestru comisia metodică: studiul asupra modului cum își organizează munca comandantul de detașament în dubla sa calitate — diriginte și comandant de detașament, studiul asupra organizării și eficienței educative a activităților din cercurile pe materii și tehnice, formarea și consolidarea tradițiilor pionierești. De asemenea, comisia metodică se va ocupa de generalizarea experienței pozitive prin organizarea unor acțiuni model, a unor colțuri metodice etc. Comisia metodică a Consiliului raional Șomcuta a elaborat, de pildă, în urma unui studiu în cîteva unități de pionieri, un material prin care este relevat, cu date concrete, rolul învățătorului sau profesorului comandant de detașament, precum și un program de activitate, pe acest trimestru al unui detașament de pionieri. Pentru dezbaterea acestor probleme a fost organizat apoi un schimb de experiență cu comandanții și diriginții claselor a V-a din raion. Asemenea activități s-au ținut și în raionul Satu Mare. În urma experienței pe care începem să o dobîndim, vom organiza asemenea schimburi de experiență la Baia Mare și în celelalte raioane.

Conducerea directă și nemijlocită a organizației pionierilor de către partid a spus în încheiere tov. Nicolae Poșta, ne dă o orientare clară în vederea realizării obiectivelor ce ne stau în față.

Sute de cadre didactice din regiunea noastră — a spus tov. **FODOR GHEZA**, șeful secției de învățămînt, știință și cultură a Comitetului regional de partid Mureș-Autonomă Maghiară — și-au manifestat adeziunea deplină la documentele Plenarei C.C. al P.C.R., afirmîndu-și hotărîrea fermă de a-și dedica toată puterea de muncă, pentru îmbogățirea mijloacelor și metodelor în activitatea cu pionierii.

În școlile regiunii noastre învață copii români, maghiari și de alte naționalități. Vom sădi în sufletul acestor copii dragostea nețărmurită față de patria noastră socialistă, îi vom face să înțeleagă că numai prin muncă asiduă vor putea face față marilor cerințe ce îi așteaptă în viață. Întreaga muncă educativă desfășurată o vom subordona acestui scop.

Pionierii și școlarii, tineretul în general este dornic să cunoască ce este nou în știință, cultură și artă. În această privință s-au obținut multe rezultate bune, dar frontul comun pentru educația pionierilor, școlarilor, trebuie lărgit. Este de dorit ca oamenii de artă și cultură să-și consacre mai mult din creațiile lor tineretului. Sîntem încredințați că dragostea pentru copii și tineri îi va aduce pe creatori și pe artiștii interpreți mai aproape de ei spre a fi părtași mai activi ai muncii nobile și deosebit de frumoase de educare.

Asigur conducerea partidului că vom realiza integral sarcina de a conduce cu competență, nemijlocit, organizația pionierilor din regiunea noastră. Consiliul regional al organizației pionierilor se va bucura de îndrumare permanentă, așa cum de altfel s-a bucurat încă de la primii pași ai înființării sale, spre a putea să se achite cu cinste de măreața misiune încredințată de partid.

Vă rog să-mi îngăduiți ca în numele meu personal, în numele conducerii Uniunii Scriitorilor, în numele tuturor scriitorilor din patria noastră, să aduc acestei importante conferințe un călduros salut și urarea sinceră ca ea să fie încununată de un deplin succes — a spus acad. **ZAHARIA STANCU**, președintele Uniunii Scriitorilor.

Viitorul poporului nostru, pe care cu toții îl dorim plin de fericire și de belșug, este strîns legat de modul în care vom educa, de modul în care vom pregăti pentru muncă, pentru luptă, pentru viață, pentru fericire, generațiile care ne urmează.

În vibranta și emoționanta sa cuvîntare, secretarul general al Comitetului Central al partidului nostru, tov. Nicolae Ceaușescu, a subliniat, și cu acest prilej, rolul pe care îl au de jucat scriitorii și ceilalți oameni de artă în formarea și educarea copiilor.

Marii înaintași ai noștri — Eminescu, Creangă, Odobescu, Slavici, Gîrleanu, Sadoveanu ca să nu-i pomenesc decît pe aceștia — au scris și pentru copii, — și cu ce talent, cu ce meșteșug, cu ce inimă caldă, cu ce dragoste pentru oamenii țării, pentru munții țării, pentru cîmpurile și pentru apele ei, line sau învolburate. Să urmăm exemplul acestor mari înaintași, precum și pe cel al maestrului Tudor Arghezi — cine poate uita „Cartea cu jucării"? — și al lui Victor Eftimiu — cine nu a văzut și nu a aplaudat îndelung, măcar o dată în viață, poemul feeric „Înșir-te mărgărite"?.

Mulți dintre scriitorii de azi au scris și cărți pentru copii, sau unii dintre ei, numai cărți pentru copii. Editura Tineretului a tipărit în anii noștri milioane de exemplare din cărțile scrise de înaintașii noștri și de scriitorii de astăzi pentru copiii țării noastre, unele din aceste cărți fiind foarte bune, altele numai bune și destule dintre ele reci, cenușii, cîlțoase, plictisitoare.

Hotărîrile ce se vor lua la această conferință, accentul din ce în ce mai puternic care se pune pe educația copiilor și a tineretului din patria noastră, noua chemare a partidului — iată fapte care trebuie să fie urmate, și vor fi, de un nou spor de muncă și de un nou avînt în crearea literaturii necesare educării tinerelor noastre vlăstare.

Vă asigur pe toți că noi, scriitorii ne vom da osteneala să ne îndeplinim sarcinile și să dăm acele cărți minunate care să ajute, și nu cu puțin, la formarea, la educarea generațiilor tinere. Dintre toate cîte le avem de împlinit, datoria aceasta mi se pare acum cea mai urgentă, cea mai utilă, cea mai nobilă.

Prof. univ. **STANCIU STOIAN**, director al Institutului de științe pedagogice, a spus printre altele: Cuvîntul plin de înțelepciune și de îndrumare pentru toți al partidului, rostit de secretarul general al C.C. al P.C.R., tov. Nicolae Ceaușescu, ne-a convins o dată mai mult că organizația pionierilor este copilul iubit al Partidului Comunist Român, al țării întregi. În ea ne punem toate speranțele.

După ani de funcționare, organizația pionierilor capătă astăzi un statut nou. Acest statut, binevenit, consemnează o cotitură în mersul înainte al acestei organizații, căci o aduce mai aproape de părintele său, partidul, și în același timp mai aproape de școală. Desigur, așa cum s-a arătat aici, trebuie să luăm în considerare faptul că între școală și organizația pionierilor există o diviziune a muncii.

Vorbitorul a arătat apoi că documentele pe baza cărora partidul a stabilit drumul organizației pionierilor constituie o bună temelie pentru munca viitoare. El a arătat că o sarcină a Institutului de științe pedagogice și a tuturor pedagogilor din țară este să elaboreze materiale de temelie pentru activitatea comandanților de pionieri și, în primul rînd, o metodică a muncii educative în organizația de pionieri.

Tovarășa **MARGARETA ȘTEFĂNESCU**, comandant de unitate la Școala generală nr. 1 din Pitești, s-a referit în prima parte a cuvîntului său la dorința elevilor, chiar din primele clase, de a cunoaște cuceririle științei și tehnicii, de a fi la curent cu tot ceea ce este nou. Pentru aceasta ochii școlarului se îndreaptă spre educatorul de la care vrea să afle răspuns la toate problemele. Consider de aceea — a spus ea în continuare — că Hotărîrea partidului prin care s-a stabilit ca învățătorii și profesorii să lucreze direct cu pionierii este binevenită.

După ce a prezentat modul în care au fost organizate, în unitatea pe care o conduce, excursiile, drumețiile, vizitele și alte manifestări menite să ducă la cunoașterea de către pionieri a luptei și jertfei comuniștilor, vorbitoarea s-a referit la avîntul deosebit luat în ultimul timp de activitatea în cercuri. Cele 13 cercuri organizate în Școala generală nr. 1 din Pitești au avut multe acțiuni fructuoase. S-au organizat un colț al științelor naturale, o stație geografică, iar membrii cercurilor de creație își dezvoltă multilateral aptitudinile sub îndrumarea profesorilor de specialitate.

În încheierea cuvîntului său, tovarășa Ștefănescu a subliniat că succesul întregii activități pionierești depinde de pasiunea, priceperea și sîrguința cu care vor munci comandanții, de felul cum aceștia vor atrage întreaga masă de pionieri.

Tovarășa **EUGENIA MÂNDIȚA**, secretar al Comitetului orășenesc U.T.C.-București, s-a referit la experiența acestei organizații în munca cu pionierii.

Pentru a stimula noul în activitatea pionierească din Capitală — a spus vorbitoarea — și pentru a generaliza experiența pozitivă a unor activități cu pionierii, vom continua și pe viitor să dăm tot sprijinul în organizarea unor activități pionierești cu un conținut tot mai valoros.

Comitetul Orășănesc U.T.C., în legătură cu o serie de instituții de artă și cultură va colabora din plin și mai departe la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a activității pionierești.

Vorbitoarea a arătat în continuare că organizațiile U.T.C. din școală se vor ocupa de creșterea cadrelor tinere, atrăgîndu-i pe cei mai buni pionieri să devină membri ai organizației U.T.C., dezvoltînd interesul lor pentru munca de organizație și pregătindu-i pentru viitoarea lor activitate în cadrul acesteia.

La clasele a VII-a, — a spus tovarășa Mândița — trebuie să ne orientăm activitatea spre lămurirea pionierilor cu privire la caracterul organizației noastre.

Înțelegerea firească a răspunderii ce revine mai departe organizațiilor U.T.C. în educarea copiilor, sprijinul acordat activității consiliilor pionierești vor contribui la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a conținutului muncii educative în rîndul copiilor.

A luat apoi cuvîntul poetul **ION BĂNUȚĂ**, directorul Editurii pentru literatură și artă, care a evocat în cuvinte calde grija din totdeauna a partidului pentru tînăra generație.

Vorbitorul le-a urat copiilor de azi și întregului tineret ce înflorește, bucurîndu-se din plin de condițiile create de partid, ca lumina pură și liniștită de care le este pătrunsă azi întreaga viață să n-o păstreze doar pentru ei, cei de azi, ci s-o multiplice cu energie și s-o răspîndească mîine cît mai departe în jurul lor cu generozitate activă, cu nedezmințită dăruire de sine. Documentele Congresului al IX-lea al partidului au subliniat încă o dată marea răspundere a țării în vederea creșterii unui tineret puternic, frumos, sănătos la trup și la minte, cu suflet entuziast, cu iubire de patrie, devotat societății socialiste, iubitor de cultură. Ele au arătat că poporul trebuie crescut în acea tradiție a omeniei ce străbate de la un capăt la altul virtuțile pe care, aidoma poporului, le-au întruchipat marii noștri înaintași, de la Mircea la Ștefan, de la Matei Basarab la

(Continuare în pag. a 5-a)

Moment emoționant: salutul pionierilor

DISCUȚII

(Urmare din pag. a 4-a)

Cuza Vodă, de la Horia la Avram Iancu sau Bălcescu, de la Eminescu la Creangă, la Enescu și Brîncuși, de la Victor Babeș și doctorul Cantacuzino la Sadoveanu și Arghezi — și dragostea de țară și dragostea de oameni și umanitate și elanul spre frumos și ura față de întuneric, față de nedreptate, față de tot ce e urît și rău.

În ce mă privește, ca scriitor și editor — a spus apoi vorbitorul — reține în mod special ca o sarcină de onoare pentru scriitori și editori aceea de a avea mereu vie în față educarea comunistă a copiilor și tineretului prin cît mai multe cărți adaptate cerințelor, interesante, de un nivel artistic ridicat.

Arta consacrată celor mici — a spus în cuvîntul său tovarășa **MARGARETA NICULESCU**, directoarea Teatrului „Țăndărică" — presupune, prin caracterul său profund educativ, prin năzuința sa de a da contur celei mai fragile și gingașe substanțe — sufletul copilului — o îndoită răspundere în preferințe, mai multă severitate în criterii, mai multă varietate în expresie. Șirul reușitelor noastre în acest domeniu — datorate largului sprijin acordat de partid — este o sursă de legitimă satisfacție și mîndrie, fiindcă avem simțămîntul de a colabora la împlinirea personalității celor ce în curînd se vor afla aici unde sîntem noi. Artistul — a spus în continuare vorbitoarea — ca și profesorul sau comandantul de pionieri, este chemat să răspundă unei îndatoriri de frunte: să cultive în tinerele conștiințe sentimentul patriotic, să-i educe pe copii în spiritul înaltelor idealuri ale socialismului, să le dezvăluie frumusețea pămînturilor românești, măreția eroilor săi intrați în istorie și legendă, să exalte noblețea concepțiilor noastre sociale.

Firește, nu putem omite faptul că în visul treaz al copilăriei basmul și aventura dețin un loc fascinant. E foarte bine că în cărțile, în spectacolele, în emisiunile pentru copii să se țină seama de această înclinație caracteristică vîrstelor mici. Dar îndrăznesc să spun că lăsăm să cadă un accent prea mare asupra aventurii, a peripețiilor comice, neglijînd necesitatea de a călăuzi curiozitatea și sensibilitatea copiilor către meditație, către universul poetic.

În formarea disponibilității pentru o bogată viață spirituală e cuprinsă și ideea că întîlnirea cu arta nu va lua sfîrșit o dată cu anii de școlarizare, ci se va transforma într-o necesitate lăuntrică, profilînd omul cult, receptiv, generos al societății comuniste, omul al cărui chip limpede și măreț îl plămădim sub conducerea iubitului nostru Partid Comunist Român.

Tov. **ALEXE ANGHEL**, președintele Consiliului General U.C.F.S., a adus consfătuirii salutul tuturor sportivilor din patria noastră.

Vorbitorul a înfățișat în continuare posibilitățile largi care li se acordă școlarilor pentru a folosi sălile și stadioanele de care dispune mișcarea sportivă. În mijlocul lor vin tot mai des sportivi de frunte ai țării, care reprezintă culorile patriei noastre în mari întreceri sportive internaționale. Pionierii sînt sprijiniți în organizarea competițiilor școlare, a competițiilor din taberele de vară și de iarnă. Totuși dezvoltarea sportului în rîndurile pionierilor nu se situează peste tot la nivelul posibilităților create. Activitățile simple care pot să dezvolte baza mișcării sportive organizate și să formeze deprinderile necesare pentru atletism, gimnastică, nu sînt peste tot în atenția profesorilor de educație fizică. Socotim necesar ca, împreună cu Consiliul Național al Organizației Pionierilor, cu Uniunea Tineretului Comunist, cu Ministerul Învățămîntului să desfășurăm o mai susținută muncă pentru dezvoltarea sănătății fizice și morale a tinerei generații. Considerăm că ar fi util să se organizeze în toate școlile cercuri sportive care să cuprindă elevi din clasele I—VIII și să fie conduse de profesorii de educație fizică sau alte cadre didactice. Va trebui să colaborăm mai bine pe linia organizării competițiilor sportive, să dăm un cadru mai sărbătoresc desfășurării Spartachiadei pionierilor.

Vorbitorul a arătat de asemenea, că pentru a putea pregăti din timp schimbul de mîine al sportului, este necesară mărirea numărului de centre sportive ale copiilor. În același scop, trebuie să se organizeze mai bine educația fizică și activitatea sportivă în taberele pionierești, să se creeze tabere speciale cu profil sportiv.

Vorbind despre activitatea desfășurată de organizațiile de pionieri din regiunea Brașov, tov. **ANDRONIC MOLDOVAN**, președintele Consiliului regional al pionierilor din Brașov, a arătat că în școlile regiunii s-au organizat, în acest an școlar, vizite la Muzeul de istorie a P.C.R., al mișcării revoluționare și democratice, la muzeele și casele memoriale din oraș, excursii și drumeții etc. În raionul Mediaș, ținîndu-se seama de dorința și inițiativa copiilor, și-au început activitatea 126 ansambluri artistice — formații corale, orchestre, echipe de teatru, de dans, de recitări, soliști vocali și instrumentali, cuprinzînd un foarte mare număr de copii aparținînd diferitelor naționalități. Toate acestea au venit direct în sprijinul procesului instructiv educativ din școală, lărgind orizontul cultural al elevilor, dezvoltîndu-le interesul pentru știință, literatură, artă. De asemenea, Consiliul organizației, în colaborare cu Direcția regională a difuzării filmelor, a programat filme pentru copii pentru întreg anul școlar. Proiecțiile vor fi precedate de prezentări pe înțelesul micilor spectatori. Unul din cinematografele orașului, care va purta denumirea „Cinematograful pionierilor", va prezenta numai filme care răspund preocupărilor școlarilor, care contribuie la lărgirea orizontului lor cultural, la educarea lor patriotică.

Noile acte statutare ale mișcării pionierești, care se bucură de aprobarea marii mase a cadrelor didactice, se bazează pe valorificarea experienței pozitive existente în activitatea pionierească, pe cerințele etapei actuale de dezvoltare a învățămîntului. În ele sînt sintetizate idei și măsuri care permit o activitate creatoare pentru toți cei chemați să lucreze cu pionierii și școlarii.

Tov. **LUCIA OLTEANU**, redactor-șef la revista „Cravata roșie", a arătat în cuvîntul său că literatura și presa pentru copii, printr-un limbaj concret, clar și atractiv, poate sluji cauza nobilă a sporirii zestrei de frumusețe sufletească a copilului, aducînd o contribuție la creșterea generației de mîine.

Avem precursori străluciți, care au înțeles importanța presei pentru copii în formarea lor viitoare, cum ar fi de exemplu „Amicul copiilor", apărut în 1891, care își propunea să dezvolte la cititorii de vîrstă fragedă dragostea de țară și popor. Din conducerea acestei reviste făceau parte Caragiale, Vlahuță, Hasdeu. Este semnificativ faptul că toți marii creatori români au lăsat tinerei noastre generații mărturii însemnate, în proză sau în versuri pline de patriotism. Și în prezent, mulți poeți și prozatori sînt atrași către literatura pentru copii. Nu s-au folosit însă suficient, pînă acum, temele pe care le oferă trecutul de luptă al patriei noastre.

Prea puțin a făcut pentru educarea tineretului Uniunea Artiștilor Plastici, care nu a valorificat pe deplin atracția exercitată de grafică asupra copiilor. În fiecare an se editează manuale și cărți pentru copii și cu toate acestea nu există nici măcar o secție sau catedră a graficii adresate copiilor.

Referindu-se la revistele pentru copii, vorbitoarea arată că se impune diferențierea lor pe vîrste, dar și pe profiluri. Vîrstei fragede și dificile a pubertății și adolescenței este firesc să-i adresăm și o publicație artistică corespunzătoare. Revistele pentru copii ar putea îndruma cercurile de literatură din școli și revistele literare ale elevilor.

Știm cu toții că citirea presei este un act de cultură. Revine educatorilor un mare rol în deprinderea copilului de a citi reviste pentru copii, de a-i învăța cum să citească.

În încheiere, aș dori să spun că noi toți, cei care lucrăm cu copiii și pentru copii, avem datoria să păstrăm cu grijă și să dezvoltăm zestrea sufletească cu care vin ei pe lume.

Prof. **VASILE POPA**, președintele Consiliului regional al organizației pionierilor din Cluj, a spus: Consfătuirea la care participăm, marcînd un eveniment de mare importanță pentru viața copiilor din patria noastră, se înscrie pe linia măsurilor luate de conducerea partidului pentru continua perfecționare a muncii de educație în general. Subliniind rolul și scopul măsurilor luate de Plenara Comitetului Central al P.C.R. din 12—13 aprilie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a trasat în cuvîntul său un complex și însuflețitor program de lucru pentru toți slujitorii școlii, pentru toți cei care au în grijă creșterea celor mai tinere vlăstare ale patriei.

Tov. Popa a vorbit apoi despre cîteva din acțiunile inițiate de organizațiile de pionieri din regiunea Cluj. Cercurile tehnice de la Liceul „Emil Racoviță" din Cluj, de la școlile generale din orașele Turda, Dej ș.a. au reușit să-și întocmească un plan de lucru bogat în idei, cu forme atractive. S-a dovedit pozitivă ideea de a antrena în activitățile pionierești și părinți ai copiilor, care lucrează în diferite întreprinderi. Expedițiile pionierești s-au dovedit a fi mult îndrăgite de copii și ele au avut o înrîurire profundă asupra minții și inimii lor, dezvăluindu-le faptele și gloria cîtorva din marii noștri înaintași.

Consider, a arătat în încheiere — aș vrea să arăt că în ultimele luni membrii biroului consiliului nostru regional au fost rugați de numeroase cadre didactice, învățători și profesori, tineri și vîrstnici, să transmită conducerii partidului nostru deplina lor adeziune față de prevederile hotărîrii Plenarei din aprilie, dorința nestrămutată a cadrelor didactice din regiunea Hunedoara de a-și pune toate cunoștințele, toată puterea lor de muncă, toată înflăcărarea lor patriotică în scopul ridicării pe o treaptă superioară a întregii munci de educare comunistă a copiilor noștri, solie scumpă și de nădejde spre viitorul luminos al României socialiste.

Am ascultat cu deosebit interes și am fost profund impresionat de cuvintele calde adresate organizației pionierilor de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., înflăcărată chemare patriotică făcută tuturor acelor care contribuie la pregătirea și educarea tineretului patriei noastre, străbătută de înalta prețuire și încredere pe care partidul nostru o acordă slujitorilor școlii, celor ce au îndelungă răbdare și grijă modelează mintea și sufletul tinerelor vlăstare prefigurînd viitorul de mîine al națiunii socialiste române — a spus tov. **TIBERIU NICOLA**, șeful secției de învățămînt, știință și cultură a Comitetului regional de partid Oltenia. Cuvîntul secretarului general al C.C. al P.C.R. întruchipează în același timp programul însuflețitor al întregii munci politico-educative care se va desfășura în rîndul tineretului școlar.

Organizația de pionieri este chemată să pună în centrul atenției sale educarea copiilor patriei în spiritul tradițiilor glorioase ale luptei poporului pentru eliberarea națională și socială, să sădească în conștiința noilor generații înaltele virtuți spirituale și idealuri ale clasei muncitoare, să le pregătească temeinic pentru muncă și viață în strînsă legătură cu creația materială și spirituală efervescentă a întregului nostru popor.

Înțelegînd în acest mod însemnătatea măsurilor luate de Plenara C.C. al partidului pentru reorganizarea activității pionierești, Comitetul regional de partid Oltenia a îndrumat organele și organizațiile de partid să desfășoare o activitate atentă, plină de grijă, pentru a asigura conducerea consiliilor regional, raionale și orășenești ale unităților și detașamentelor de pionieri de către cadre de prestigiu, competente, cu o experiență pedagogică și educativă valoroasă, devotate muncii cu copiii, de înaltă ținută ideologică și morală.

Cu prilejul adunărilor de alegeri, organizațiile de partid din școli au făcut propuneri importante în legătură cu munca în rîndurile pionierilor, au stimulat inițiativa consiliilor pionierești, în organizarea activității lor. Despre multe din aceste inițiative au vorbit tovarășii care lucrează în organizațiile de pionieri din regiune. Este important să amintim că, îndeplinindu-și rolul de conducător politic, organizațiile de partid din școli reprezintă în prezent o forță organizatorică importantă, au o experiență îndelungată, abordează competent probleme complexe ale procesului de învățămînt, ale muncii educative.

În încheiere, asigur conducerea partidului că organizația regională de partid Oltenia va îndeplini fără preget sarcina de răspundere ce-i revine în conducerea și îndrumarea activității pionierești, pentru formarea unei generații de tineri profund devotați patriei noastre socialiste și Partidului Comunist Român.

Lucrările consfătuirii de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor — a spus tov. **GEORGE RULEA**, conferențiar la Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" din București — confirmă o dată mai mult grija părintească a partidului pentru tinerele vlăstare ale poporului.

Arătînd că progresele științei contemporane, cuceririle ei în domeniul automaticii și ciberneticii, radioelectronicii și fizicii nucleare, ca și în alte domenii stîrnesc curiozitatea științifică și entuziasmul copiilor și le înflăcărează imaginația, vorbitorul a subliniat că acestea trebuie să-și găsească un loc important în îmbogățirea culturii lor generale. Dezvoltarea dragostei pentru știință și tehnică, canalizarea interesului pionierilor pentru realizările științifice din țara noastră și de peste hotare, pentru noile cuceriri ale tehnicii, pentru construcțiile măreț ce se desfășoară pe șantierele patriei noastre reprezintă un important factor în desăvîrșirea educației pionierești. Realizarea acestei sarcini impune folosirea unei diversități de măsuri, metode și mijloace care să țină seama de condițiile concrete de desfășurare a activității unităților de pionieri: popularizarea figurilor unor oameni de știință și tehnicieni de valoare, care au făcut să fie cunoscută hărnicia și forța creatoare a poporului nostru dincolo de granițele țării, aniversarea unor personalități ale științei și culturii românești și universale, întîlniri cu oameni de știință și cultură, ingineri și specialiști din producție, dezvoltarea activităților în cercurile de radiotehnică, de nave și aeromodele, de telecomunicații, de cineaști și fotografi etc, realizarea în aceste cercuri a unor aparate sau dispozitive simple, dezvoltarea gustului pentru literatura de popularizare a științei, etc.

Vorbitorul a arătat totodată că este necesar să fie sporită preocuparea pentru realizarea unor materiale de popularizare a științei și tehnicii cu un înalt grad de accesibilitate și atractivitate, care să respecte cu rigurozitate conținutul științific al noțiunilor prezentate, fără concesii vulgarizatoare și fără verbozitate inutilă, pentru organizarea unor emisiuni de radio și televiziune care să dezvolte interesul copiilor pentru știință și tehnică, atît în domeniul științifico-fantastic cît mai ales în domeniul cunoștințelor fundamentale și al realizărilor tehnico-științifice din țara noastră.

Stimularea celor ce obțin rezultate deosebite în munca cercurilor tehnice, — a arătat tov. Rulea — organizarea de concursuri tehnico-științifice, a unor întreceri între unități pentru realizarea de aparate și instalații sînt de natură a atrage interesul pionierilor către aceste forme de activitate.

Vorbind despre contribuția organizației pionierilor la realizarea educației comuniste a elevilor, tov. **AGNETA KOVACS**, comandantă de detașament la Școala generală din comuna Diosig, regiunea Crișana, a arătat că cei ce lucrează cu pionierii trebuie să reflecteze și asupra sarcinilor ce le revin pentru educația fizică a copiilor, aceasta fiind parte integrantă a educației comuniste.

A-i face pe elevi să îndrăgească sportul a spus tov. Kovacs nu e un lucru greu. Este însă important să orientăm interesul lor firesc pentru sport spre ceea ce le asigură nu numai dezvoltarea fizică, dar și morală — dezvoltarea voinței, a spiritului de echipă, a simțului estetic, a exigenței față de propriile realizări etc. Relatînd experiența dobîndită în practica pedagogică pe această linie tov. Kovacs a vorbit despre organizarea activității sportive în cadrul unității de pionieri de la Școala generală din comuna Diosig. Pionierii din primele clase au fost antrenați să practice gimnastica, atletismul, patinajul, iar cei mai mari jocurile de baschet, fotbal, lupte, ciclism, haltere.

Un mare număr de copii au strîns în jurul învățătorilor, profesorilor și comandanților așa numitele „duminici sportive", pe care le organizăm cu participarea echipelor de elevi din comunele vecine. În aceste zile, pe lîngă întrecerile sportive au uneori loc și alte activități educative, cum ar fi: carnavalul pionieresc, serbările cîmpenești, dialoguri scenice etc.

Pornind de la diferite teme ca, de pildă, „Primii la sport, primii la învățătură", sau „Drumul performanțelor", organizăm discuții în cadrul detașamentelor în care le arătăm copiilor că, pentru a obține rezultate bune în sport — ca oriunde de altfel — este nevoie de multă perseverență, de voință, de pregătire multilaterală. Pentru ca astfel de discuții să fie mai interesante și mai bogate în conținut, noi am dori ca în presa pionierească să apară mai mult material în legătură cu viața și pregătirea sportivilor noștri și chiar unele filme de scurt metraj cuprinzînd aspecte de la antrenamente și de la întrecerile sportive. Nu ar fi rău ca studioul de televiziune să includă în programele pentru copii reportaje din viața sportivă a unor unități de pionieri.

Tov. **VASILE IONESCU**, președintele Consiliului organizației pionierilor din regiunea București, a arătat că toate cadrele didactice din această regiune, la fel cu oamenii școlii din întreaga țară, au primit cu însuflețire măsurile luate de partid pentru îmbunătățirea muncii cu pionierii și au pășit ferm la aplicarea lor în viață. De pildă, pentru a cultiva dragostea pionierilor față de locul natal, față de tradițiile de luptă ale înaintașilor, unitatea de pionieri din comuna Odobești, raionul Titu, a organizat un interesant concurs „Cine știe răspunde", care a prilejuit o reușită trecere în revistă a celor mai importante momente din istoria comunei, făcînd cunoscută copiilor viața din trecut a părinților și străbunilor lor, lupta unor cetățeni din comună în războiul pentru independență, participarea la răscoala din 1907. Copiii se mîndresc cu faptul că satul lor natal este menționat în Istoria României pentru că aici s-au găsit urme ale civilizației din secolul al V-lea î.e.n. I-a atras mult pe copiii din comuna Odobești, și întîlnirea cu colegii lor din comuna Pitaru, locul de naștere al marelui pictor român Nicolae Grigorescu, prilej de evocare a copilăriei marelui artist. Vorbitorul s-a referit în continuare la alte activități interesante organizate cu pionierii din regiunea București — plantări de pomi, spectacole cu ocazia „Zilei recoltei", concursuri, consfătuiri ale corespondenților presei pentru copii etc.

În încheiere tov. Ionescu a făcut unele propuneri pentru îmbunătățirea muncii pionierești. El a cerut ca întrecerile cultural-artistice și sportive ale pionierilor să se organizeze în cursul primelor două trimestre, pentru a se evita supraîncărcarea elevilor în trimestrul III. Ar fi bine, a spus vorbitorul, ca în presa pionierilor să apară un supliment lunar, în care să se publice unele din cele mai interesante acțiuni pionierești din unități și detașamente, pentru a se putea generaliza experiența bună. Este necesar de asemenea să apară mai multe cărți cu subiecte din viața elevilor, iar revistele literare pentru copii să publice mai multe povestiri inspirate din trecutul de luptă al poporului și partidului nostru. Se simte necesitatea de a se imprima pe discuri cîntece și jocuri pionierești cît mai accesibile vîrstei pionierilor.

Documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 12—13 aprilie a.c. — a spus tov. **FLORICA VOICULESCU**, comandant al unității de pionieri de la Școala generală nr. 7 din Brăila, ne-au cerut să ridicăm munca cu pionierii pe o treaptă superioară, corespunzătoare cerințelor societății noastre actuale și perspectivelor ei de dezvoltare. În activitatea mea de comandant urmăresc cu precădere formarea la elevi a unor deprinderi de conduită civilizată, a unei atitudini de respect, față de ei înșiși și față de toți acei care îi înconjoară. Mi-am propus să invit, în cadrul unor simpozioane comandanți de nave, ingineri, medici, ofițeri care să le vorbească pionierilor despre disciplina cetățenească în muncă, savanți și profesori emeriți, artiști bine cunoscuți și iubiți de copii. Vom iniția procese literare pe marginea unor lucrări inspirate din viața copiilor și tineretului. Avem de gînd să înființăm un „Tribunal al onoarei pionierești" în fața căruia să fie judecate abaterile de la normele unei conduite demne și, totodată, să oferim copiilor prilejul unei confruntări cu modele de comportare și ținută. La unele din aceste acțiuni vom invita părinți, cetățeni fruntași ai cartierului, pensionari.

Unitatea noastră a organizat un cerc muzical, două cercuri literare, echipe de dansuri, de a căror îndrumare ne ocupăm permanent, lăsînd, ori de cîte ori este posibil, cîmp larg de desfășurare inițiativei și fanteziei pionierilor.

Plenara din 12—13 aprilie, a.c. indicațiile deosebit de prețioase date de către secretarul general al Comitetului Central al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vastul schimb de experiență realizat în această consfătuire sînt un imbold puternic în munca noastră.

Unul din principiile fundamentale, care rezultă din salutul conducerii partidului, prezentat consfătuirii de tovarășul Nicolae Ceaușescu, este creșterea rolului școlii, al cadrelor didactice în îndrumarea activității pionierești, a spus tov. **ION DRAGU**, directorul Liceului „Ion Neculce" din Capitală. Așezarea acestui principiu la baza activității organizației pionierilor are o însemnătate excepțională. Se ține seama, în felul acesta, de rolul hotărîtor al școlii în educarea copiilor și tineretului, de faptul că ea poartă răspunderea principală pentru întregul proces instructiv-educativ.

După cum se știe, cea mai importantă particularitate a educației ca fenomen social distinct, specializat, constă tocmai în suportul său instituțional, instituția de bază, veriga principală a sistemului de instituții educative fiind școala. Creșterea rolului școlii va asigura caracterul organizat și sistematic al influențelor educative care se exercită asupra elevilor, punîndu-se astfel mult mai bine în valoare atît activitatea celorlalte instituții educative, printre care un loc de frunte îl ocupă organizația pionierilor, cît și ansamblul influențelor educative exercitate de mediul nostru social asupra omului în formare.

Creșterea rolului școlii în îndrumarea activității pionierești va permite realizarea unui alt principiu care se impune atenției noastre — și anume, asigurarea desfășurării activității pionierești pe temeiuri științifice. În această ordine de idei, consider foarte importante atribuțiile Consiliului Național precizate în Regulament cu privire la elaborarea unor materiale de îndrumare metodică și a unor instrucțiuni necesare desfășurării activității pionierești. Necesitatea așezării întregii activități pionierești pe baze științifice creează un larg cîmp de activitate pentru cercetarea științifică. Este necesară o intensă muncă de cercetare pentru a găsi soluții științifice și răspunsuri calificate numeroaselor probleme pe care le ridică activitatea pionierească.

Doresc să subliniez în cîteva cuvinte valoarea educativă a excursiilor, expedițiilor științifice, vizitelor la case și locuri memoriale. Toate acestea dau copiilor posibilitatea să cunoască în mod direct pagini de glorie din istoria poporului nostru, să trăiască emoții de mare intensitate și valoare educativă. Pentru a se stimula acțiunea de organizare a excursiilor, propun ca O.N.T. să acorde elevilor reduceri substanțiale. De asemenea, propun ca fondurile centrale alocate pentru excursii să nu fie gospodărite centralizat, cum se procedează în prezent, ci să se repartizeze pe școli.

Pionieri urmărind lucrările consfătuirii

Biroul Consiliului Național al Organizației Pionierilor

În prima sa ședință plenară Consiliul Național al Organizației Pionierilor a ales biroul său alcătuit din următorii tovarăși: prof. **Andrei Nicolae**, director al Liceului „N. Bălcescu" — Craiova; prof. **Baloescu Vasile** președintele Consiliului Orășenesc București al Organizației Pionierilor; lector univ. **Birjega Marius**, vicepreședinte al Consiliului General al U.C.F.S.; conf. univ. **Brăiloiu Dan**; prof. **Mihalache Maria**, secretar al Comitetului regional Iași al U.T.C.; prof. **Farkaș Ion**, redactor șef al revistei „Napsugar" — Cluj; prof. **Ispas Floarea**, secretar al C.C. al U.T.C.; prof. **Ionescu Vasile**, președintele Consiliului regional București al Organizației Pionierilor; **Mândiță Eugenia**, secretar al Comitetului orășenesc București al U.T.C.; **Moraru Ion**, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă; **Negulescu Mihai**, scriitor; prof. **Pintea Emil**, directorul Palatului Pionierilor din București; conf. univ. **Pop Traian**; **Poparad Elena**, învățătoare; conf. univ. **Rulea George**; prof. **Schmidt Hermann**, director adjunct al liceului „Gh. Lazăr" — Sibiu; lector univ. **Silvestru Patița**; prof. **Sîntimbreanu Mircea**; lector univ. **Văideanu Georgel**.

În funcția de președinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor a fost ales tovarășul conferențiar universitar **Traian Pop**, iar ca vicepreședinți tovarășii: **Andrei Nicolae, Farkaș Ion, Ispas Floarea, Poparad Elena, Silvestru Patița, Văideanu Georgel**.

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

Proiectul de lege a pensiilor în dezbaterea oamenilor școlii

În aceste zile, oamenii muncii de toate categoriile dezbat, în cadrul unor adunări sindicale, proiectul noii legi a pensiilor. Am asistat la una din aceste adunări, organizată la Școala generală nr. 5 din Capitală, la care au participat un mare număr de cadre didactice din raionul 30 Decembrie. Discutarea publică a proiectului de lege a fost încă un prilej de afirmare a adeziunii oamenilor școlii față de înțeleptele măsuri luate de partid pentru creșterea bunăstării tuturor celor ce muncesc. Tineri și vîrstnici, profesori, învățători și educatoare, au primit cu deosebită satisfacție hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la sporirea pensiilor, îmbunătățirea sistemului de pensionare și instituirea pensiei suplimentare.

Luînd cuvîntul, numeroși participanți la adunare și-au exprimat părerea cu privire la noile măsuri luate de partid și de stat, au făcut propuneri, au pus întrebări și au cerut precizări asupra unor prevederi ale proiectului de lege a pensiilor.

— Cadrele didactice și personalul administrativ și de serviciu de la Școala generală nr. 3 au primit cu deosebită bucurie proiectul de lege a pensiilor — a spus profesoara ANA COSMA. Măsurile pe care le prevede ne însuflețesc și mai mult, ne îndeamnă la o activitate mai bogată. Recunoștința noastră se traduce prin continua strădanie de a ne perfecționa metodele de predare, de a ne ridica pregătirea profesională. După apariția în presă a proiectului de lege eu, ca și alți colegi ai mei, am făcut o serie de calcule care au arătat marile avantaje ale proiectului noii legi față de legea anterioară. Prin pregătirea noastră continuă, prin obținerea gradelor didactice, putem să avem un salariu mai mare și deci și o pensie mai mare. Mulți din cei prezenți în această sală vor beneficia la anii bătrîneții de un venit lunar egal cu salariul sau chiar mai mare.

— Noile măsuri privind majorarea pensiilor și îmbunătățirea sistemului de pensionare reflectă cum nu se poate mai bine grija pe care partidul și statul o acordă omului — a arătat în cuvîntul său profesorul MARIN PÎSLARU de la Liceul pedagogic de educatoare. Este vorba de concepția plină de umanism statornicită în societatea noastră socialistă de a răsplăti pe om așa cum se cuvine pentru munca pe care o desfășoară. Este o răsplată binemeritată, acordată pînă la sfîrșitul vieții. Am trecut cu mult de tinerețe, dar mă simt încă tînăr, am putere de muncă și doresc să mai muncesc încă mulți ani de acum înainte. M-a bucurat mult, de aceea, majorarea limitei de vîrstă pentru pensionare, pe care o consider foarte binevenită și răspunzînd unor cerințe actuale. Cunosc nenumărați profesori și învățători care solicită să lucreze în continuare, avînd o mare capacitate de muncă, precum și o bogată experiență.

Și alți participanți la discuții s-au referit la vîrsta de pensionare. Arătînd că vîrsta de 62 și respectiv 57 de ani este judicios aleasă, profesoara ELISABETA CĂTĂLINESCU de la Liceul „M. Sadoveanu" a propus ca, pe lîngă o limită de vîrstă, să existe și o limită a timpului de muncă, a vechimii în muncă, stabilită la 40 de ani pentru bărbați și 35 de ani pentru femei — în sensul că la această limită salariatul să poată fi pensionat la cerere. Deci pensionarea să se facă la 62 și respectiv 57 de ani de viață sau la 40 și respectiv 35 de ani de muncă.

Numeroși vorbitori au făcut propuneri sau au cerut să se facă precizări în prevederile proiectului de lege.

— Se cer precizate condițiile prevăzute de lege cu privire la continuitatea în același loc de muncă — a spus printre altele învățătoarea CONSTANȚA POPESCU de la Liceul nr. 32. Consider că și unele cereri de transfer de la o școală la alta pot fi socotite îndreptățite și pot fi luate în considerare la stabilirea continuității în muncă în aceeași unitate. E vorba în special de cererile de a lucra în specialitate, de apropierea de soț sau de cazul schimbării domiciliului întregii familii.

Cîteva cadre didactice care lucrează în școlile de artă au propus ca profesorii care predau obiectele de specialitate în școlile de coregrafie, de muzică etc. să beneficieze de prevederile articolului 11 din proiectul de lege, fiind asimilați la pensionare cu unele categorii de personal artistic din instituțiile de artă. De asemenea, cîțiva vorbitori au propus ca la încadrarea în diferite grupe de muncă să se țină seama și de faptul că anumiți profesori cum sînt cei din școlile speciale și din casele de copii, își desfășoară munca în condiții deosebite.

Adunarea sindicală a avut un caracter de lucru. La numeroasele întrebări puse în timpul adunării a dat răspuns CLEMENȚA MACOVEI, de la oficiul de prevederi sociale al Sfatului popular al raionului 30 Decembrie.

— Din cuvîntul multora dintre dumneavoastră am desprins calda recunoștință pentru măsurile luate de partid — a spus în încheierea adunării prof. N. ALEXANDRESCU, președintele Comitetului sindicatului învățămînt din raionul 30 Decembrie. Adunarea noastră a exprimat încă o dată mulțumirea noastră adresată partidului pentru grija părintească ce ne-o poartă. Recunoștința noastră se va materializa într-o muncă perseverentă și conștiincioasă de educare a tinerei generații.

AL. I. VLADIMIR

Propuneri în adunările generale de alegeri

În școli au continuat să se desfășoare adunările generale de dări de seamă și alegeri ale birourilor grupelor sindicale. În cadrul acestor adunări, oamenii școlii au dezbătut problemele esențiale ale muncii lor, analizîndu-le cu simț de răspundere și făcînd totodată interesante propuneri pentru îmbunătățirea activității în viitor. Adunările de alegeri au pus în evidență rolul important pe care îl joacă organizația sindicală în viața școlii, contribuția adusă de sindicat la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, la perfecționarea continuă a metodelor de predare, precum și la rezolvarea unor probleme sociale și culturale care-i preocupă pe toți membrii de sindicat.

Relatăm mai jos cîteva aspecte de la unele adunări generale de alegeri care s-au desfășurat în școlile din Capitală și unele propuneri făcute cu acest prilej.

În adunarea generală de dare de seamă și alegerea biroului de grupă de la Școala generală „B. Șt. Delavrancea" s-au discutat numeroase probleme privind bunul mers al procesului de învățămînt, activitatea metodică, perfecționarea cadrelor didactice. Reliefînd rezultatele bune obținute de membrii de sindicat în instruirea și educarea elevilor, participanții la adunare au dezbătut în mod principial și unele lipsuri manifestate în anul care a trecut. „Există o oarecare neconcordanță între hotărîrile ce se iau pe linie administrativă și modul cum sînt acestea îndeplinite — s-a arătat în darea de seamă prezentată de biroul grupei sindicale. Este adevărat că ședințele de consiliu pedagogic se termină cu hotăriri valabile pentru întregul colectiv didactic, dar pe parcurs ele nu mai sînt urmărite și multe din ele nu mai sînt îndeplinite".

Din dezbateri a reieșit că, deși biroul grupei sindicale a luat în discuție acest aspect și a propus conducerii școlii și unele măsuri eficiente pentru ca ședințele consiliului pedagogic să aibă un caracter mai organizat și să nu se prelungească inutil, situația continuă și acum să fie aceeași. Este necesar — s-a subliniat în adunare — ca direcția școlii să asigure o pregătire mai minuțioasă a fiecărei ședințe de consiliu, să orienteze discuțiile către problemele majore ale muncii colectivului pedagogic.

Pregătirea temeinică pentru lecție, continua perfecționare a metodelor de predare, îmbogățirea permanentă a bagajului de cunoștințe pedagogice și de specialitate a fost una din problemele amplu dezbătute în toate adunările generale de alegeri. În adunarea de la Școala generală nr. 71, numeroși membri de sindicat au vorbit despre atenția deosebită care trebuie acordată studiului individual.

Vorbind despre experiența proprie în organizarea studiului, învățătoarea Maria Giovanidis a arătat că, deși are mulți ani de activitate la catedră, se pregătește pentru toate lecțiile ca și în primii ani de învățămînt, acordînd atenție în special geografiei, obiect la care manualul de clasa a III-a este redactat greoi, neadecvat vîrstei și gradului de pregătire al elevilor.

În cadrul adunărilor s-au făcut propuneri ca sindicatul să organizeze mai multe acțiuni pe linie profesională — conferințe, mese rotunde, simpozioane, schimburi de experiență — care să aibă ca obiect popularizarea celor mai bune metode de organizare a studiului individual. De asemenea, s-a propus organizarea de către sindicat a unor acțiuni de informare asupra noutăților din domeniul pedagogiei, științei și artei, necesare perfecționării continue a măiestriei pedagogice a cadrelor didactice.

Repartizarea judicioasă a sarcinilor obștești și metodice la nivelul școlilor și la nivelul raionului a constituit obiectul dezbaterilor în multe adunări generale de alegeri din raionul Tudor Vladimirescu — ne relatează prof. Constantin Botezatu, președintele Comitetului sindicatului învățămînt din acest raion. În unele școli, cum ar fi școlile generale nr. 69, nr. 72 etc. unii învățători și profesori sînt încărcați cu sarcini, în timp ce altora nu li se repartizează nici una. De asemenea, la nivelul raionului, organele de învățămînt și organizațiile de masă solicită cadre didactice numai de la anumite școli. Așa se face că multe cadre didactice sînt antrenate în diferite munci ca metodiști, responsabili de cercuri, membri în diferite comisii ale sfatului popular, lectori în cadrul Comitetului de cultură și artă etc., în timp ce altele rămîn nesolicitate.

În adunările generale de alegeri s-a propus ca organele sindicale — biroul grupei, la nivelul școlii și comitetul sindicatului, la nivelul raionului — să fie consultate atunci cînd se repartizează sarcini obștești cadrelor didactice.

Activitatea sindicatului în domeniul îmbunătățirii condițiilor de muncă și asigurării bazei materiale a procesului de învățămînt a fost discutată și ea în multe adunări generale. În cadrul dezbaterilor care au avut loc cu prilejul adunării generale de alegeri la grupa sindicală nr. 4-educatoare din raionul 30 Decembrie, participanții la discuție au vorbit despre insuficienta preocupare a secției de învățămînt pentru înzestrarea cu material didactic a grădiniței nr. 6-Herăstrău. Subliniind că, antrenate de biroul grupei sindicale, educatoarele au suplinit această lipsă prin confecționarea de material didactic cu mijloace proprii sau prin împrumutul de la alte grădinițe, vorbitorii au propus ca biroul grupei și Comitetul sindicatului să intervină mai categoric pentru remedierea unor asemenea lacune, care pot avea o înrîurire negativă asupra procesului instructiv-educativ.

În cadrul aceleiași adunări s-a ridicat problema aprovizionării cu combustibil a unor grădinițe, arătîndu-se că această aprovizionare trebuie făcută din timp și în cantități suficiente pentru a se crea condiții bune de muncă.

LA LECȚII

Intre troleibuzul de pe stradă și locomotiva din carte

— Ajungînd în apropierea malului, omul caută un mijloc de trecere peste apa adîncă și rece a rîului. Vede barca, trasă parcă anume la mal. Se suie în ea. Vrînd să ajungă dincolo, ia vîrsla și apasă cu ea în malul de pe care abia a pășit în barcă, ca și cum ar dori să-l împingă departe de el. Dar malul nu se clintește. Dimpotrivă „îi răspunde" și, cu o forță egală celeia cu care a fost împins, comunică bărcii o mișcare. Ca și cum ar fi împinsă de mal, barca se deplasează spre mijlocul curentului, începe să treacă apa. Restul îl face omul cu vîsla...

Vie, relatarea nu este un fragment de povestire, ci începutul răspunsului dat de elevul Aurel Hofman din clasa a IX-a a Liceului nr. 6 din Capitală, profesoarei de fizică A. Vișinescu, pentru a exemplifica cea de a treia lege a dinamicii, aceea pe care cu toții ne-am obișnuit să o cunoaștem drept un principiu al relațiilor dintre acțiune și reacțiune. După imaginea bărcii împinsă cu vîsla, urmează secvența cu dulapul cel greu, care ne împinge el, înapoi, tălpile pe pardoseală cînd încercăm să-l urnim din loc și tabloul stîlpului pe care, tot din barcă, nu-l putem clinti trăgîndu-l cu funia, expunerea legii : „Dacă un corp acționează asupra altuia cu o forță, cel de al doilea acționează asupra celui dintîi cu o forță egală și de sens contrar".

Bravo, Hofman, bravo ! — spunem noi în gînd. Astăzi, pe drept cuvînt ai meritat o notă bună.

Faza de verificare a cunoștințelor primite în lecția precedentă a luat sfîrșit. Aurel Hofman și Sergiu Teodorescu (acesta din urmă după ce a rezolvat o problemă în care era vorba de o locomotivă frînată cînd avea o anumită viteză), au trecut în bănci. Acum profesoara explică lecția nouă : vorbește despre impuls și despre cantitatea de mișcare. Lecția solicită atenția elevilor, o atenție dăruită și expunerii, și formulelor scrise pe tablă, și cărucioarelor, aidoma unor jucării mecanice, care, rulate printre cele două șiruri de bănci, exemplifică problemele privitoare la cantitatea de mișcare.

Lucrînd în permanență cu clasa (ce frumos răspund Viorel Mangu, Elisabeta Popescu, Ștefania Manea și alți colegi ai lor, sprijinind anticipativ procesul de înțelegere al lecției), profesoara își valorifică experiența, verificînd continuu nivelul înțelegerii unei noțiuni înainte de a trece la alta.

Surprinde însă un lucru : aspectul livresc al exemplelor date.

Copii care călătoresc în fiecare zi cu troleibuzul sau tramvaiul, fac apel la frîna locomotivei din problema din carte ; ochii lor care urmăresc în fiecare zi pe cer avioanele cu reacție, caută în memorie exemplul propulsiei cu reacție... Zecile și zecile de imagini pe care nici manualul, nici profesorul, nici copiii nu le scot din cotidian, dau noțiunilor studiate un caracter oarecum artificios. Este o corectă prezentare a unei fizici „in vitro", în care nici profesorul și nici elevii nu trec în viață, rămîn după vitrina convențională și rece a unor exemple „din carte".

Și acum o altă problemă, dacă vreți de formă, desprinsă din răspunsurile elevilor. Apreciind tonul degajat al expunerii lor, nu ne putem opri totuși, să nu facem o reflecție asupra unui anume aspect al lucrurilor. Este vorba de terminologia științifică, sau mai corect spus, de o anume față a ei. „Noi avem", spun elevii, „noi luăm" și așa mai departe. Profesoara nu utilizează asemenea expresii. Manualul adoptă și el relatarea la persoana a treia. De ce, atunci, spun elevii : „Noi avem o barcă în care...", „Noi observăm că geamul orizontal...", „Noi împingem...", „Noi avem un cîrlig prins de o grindă orizontală". La fizică, „noi avem o barcă" sună tot atît de nelalocul lui ca și... „fie un chibrit" la chimie.

D. T.

Accent pe elementele integratoare ale culturii științifice

— Cum a evoluat tubul digestiv de la protozoare la anelide ?

— Ce sînt atolii și ce îi deosebește de coloniile de corali ?

Am ales, spre exemplificare, aceste două întrebări puse la o lecție de zoologie în clasa a X-a și, respectiv, la o lecție de geologie în clasa a XI-a (ambele la Liceul „Dimitrie Bolintineanu" din Capitală) pentru că, dincolo de tematica predării, ele evidențiază o valoroasă preocupare comună : *studierea faptelor și fenomenelor din domeniul biologiei și geologiei în strînsă interdependență, pe linia unei concepții științifice evoluționiste.* Este de altfel acesta, așa cum am aflat dintr-o discuție ulterioară, unul din obiectivele esențiale urmărite de comisia metodică de specialitate din școală.

Să revenim însă la lecțiile propriu-zise. Aparent, studiul rocilor sedimentare și rocilor metamorfice se pretează în mică măsură la legătura cu cunoștințe extrageologice. Tînăra profesoară Rodica Chioreanu a reușit însă să valorifice aproape integral valențele existente pe această linie. Verificînd cunoștințele referitoare la rocile sedimentare, cerînd elevilor să recunoască aceste roci în bogata colecție geologică pe care a adus-o în clasă, profesoara a izbutit să efectueze o foarte abilă trecere către domeniul biologiei. Prin intermediul unor întrebări care porneau de la structura calcarelor cu lamelibranchiate sau a calcarului coraligen, ea a ajuns, într-o formă firească, să solicite de la elevi trecerea în revistă a cîtorva dintre principalele noduri filogenetice în evoluția anumitor organisme. Trecînd în revistă caracterul specific de rocă al petrolului și al gazelor naturale, tovarășa Chioreanu a cerut elevilor să prezinte aceste cunoștințe în strînsă legătură cu geografia României și să arate cum sînt repartizate aceste roci pe teritoriul patriei noastre.

Un fapt intervenit pe parcursul lecției i-a permis profesoarei de geografie să facă și o deosebit de adecvată incursiune în domeniul chimiei. Răspunzînd unora dintre întrebările care i se adresau, o elevă a vorbit despre formarea alabastrului din sulfuri. După ce a determinat-o să se corecteze singură, profesoara i-a cerut — pentru a-i verifica cunoștințele în acest domeniu — să scrie formulele chimice ale unor sulfați și unor sulfuri.

Astfel organizate, cunoștințele predate de tovarășa Chioreanu reprezintă cu adevărat elemente integratoare ale culturii științifice pe care sînt chemați să și-o însușească elevii.

Păstrăm însă unele rezerve în ceea ce privește forma aleasă pentru predarea noilor cunoștințe, despre rocile metamorfice. Aici s-a pornit de la general — de la expunerea profesoarei. Socotim că, utilizînd o formă deductivă — adică pornind de la examinarea de către elevi a unor roci din colecție — profesoara ar fi dat mai multă unitate lecției și ar fi asigurat mai bine trăinicia cunoștințelor predate.

În studiul zoologiei la clasa a X-a, lecția despre moluște, atît prin complexitatea subiectului tratat cît și prin implicațiile sale, furnizează un material deosebit de bogat pentru o serie de concluzii cu caracter generalizator. Precizia întrebărilor și nivelul științific ridicat al acestora au solicitat elevilor în toate împrejurările răspunsuri bazate pe raționament. Caracterul evoluției animalelor de la protozoare la spongieri, apoi la celenterate, și de aici către platelminte și anelide și mai departe, către moluște, a fost scos în evidență prin prezentarea diferenței specifice, prin sublinierea specializării și diversificării funcțiilor în organizarea internă a diferitelor animale. Pornind de la momentul deosebit de important pe plan genetic al apariției, odată cu anelidele, a unor sisteme și aparate distincte pentru funcțiile nervoase, digestive și circulatorii, profesoara a cerut elevilor să facă o scurtă prezentare retrospectivă a evoluției acestora, punînd în lumină trăsăturile care indică caracterul organizării superioare a unui subregn, a unei încrengături sau a unei clase de animale față de altele. În acest fel lecția ei i-a ajutat pe elevi să-și formeze o viziune dinamică asupra fenomenelor biologice, a avut o valoare de sinteză mai accentuată decît lecția din manual. Rămîne de realizat — și se va realiza poate în etapa recapitulării de la sfîrșit de trimestru — o schemă a evoluției animalelor, cuprinzînd nu numai liniile acesteia, ci și caracteristicile organizării organismelor prin ceea ce au ele superior pe fiecare treaptă. Dacă și-ar fi propus să prezinte elevilor acum o asemenea schemă, profesoara ar fi realizat o și mai judicioasă triere a cunoștințelor care urmau a fi predate, după criteriul însemnătății lor pentru înțelegerea esenței fenomenelor. Ar fi fost desigur o cale prin care unele cunoștințe de amănunt de natură să încarce memoria elevilor n-ar mai fi obținut „viza" de pătrundere în lecție și implicit s-ar fi putut parcurge, în ora de curs, materia de bază în totalitatea ei.

M. H.

Revista „COLOCVII"

Nr. 4

Recent apărut, numărul 4 (oct. 1966) al revistei „Colocvii" dezbate o serie de probleme de o deosebită actualitate atît pentru pedagogi, cît și pentru părinți.

Întîlnim, în tematica numărului, o anchetă pe tema pubertății. Acad. Ștefan Milcu vorbește, în cuprinsul ei, despre unele aspecte ale crizei pubertății și despre implicațiile sale, conf. univ. Ursula Schiopu analizează din punctul de vedere al psihologului această etapă a dezvoltării de la copilărie spre tinerețe, iar conf. univ. Maria Giurgea prezintă unele metode educative adecvate preadolescenței. Teme legate de problemele adolescenței sînt abordate și în articolele „Adolescenții noștri despre prietenie", de M. Arieșeanu și „Copiii au crescut", de Bianca Bratu.

Pe tema „Genetică și educație", dialogul între scriitorul Ion Biberi și biologul Victor Săhleanu prezintă o seamă de date interesante privind noile cercetări din domeniul geneticii și se referă la implicațiile acesteia în procesul dezvoltării personalității umane. Reluînd anumite laturi ale unei anchete întreprinse în urmă cu un an, Mihai Stoian investighează aspectele suprasolicitării psihice și fizice în perioada vieții școlare. În plină actualitate se plasează articolele „Tineretul și marele ecran", de N. Crișan, „Drumul vocației" de Mihail Ralțiu, „Tristețea adolescentului (Pe urmele unui dosar de divorț)" de Tudor Gherman, „Tinerețe și civilizație" de Pop Simion.

Revista mai cuprinde articole și informații despre Centenarul Academiei, despre aniversarea a 70 de ani de activitate literară a poetului Tudor Arghezi, despre programele editoriale consacrate tineretului, scrisori de la cititori etc.

Axat în special pe tematica adolescenței, nr. 4 al revistei „Colocvii" aduce o contribuție însemnată la soluționarea problemelor pe care le implică aceasta.

EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL ÎN ȘCOALĂ

Normele de control și notarea

Una dintre cele mai importante probleme ale pregătirii elevilor în domeniul educației fizice și sportului o constituie verificarea și aprecierea progreselor realizate de ei. Este vorba, aci, nu numai de evidența cunoștințelor și deprinderilor propriu-zise, dar și de gradul de pregătire fizică, de valoarea calităților fizice etc.

Programa stabilește, în vederea unei asemenea verificări, probe și norme de control obligatorii. În practică, însă, cerințele programei nu sînt îndeplinite întotdeauna în mod satisfăcător. Uneori notarea elevilor este subiectivă, alteori probele de control se dau numai în grabă, în ultima zi a trimestrului, sînt formale și nu oglindesc progresul elevilor, munca lor.

Experiența dobîndită în școala noastră ne-a ajutat să ajungem la o serie de concluzii în ceea ce privește modul cum trebuie realizată verificarea pregătirii elevilor la educația fizică. Aplicînd cu consecvență măsurile trasate pe baza acestor concluzii, am ajuns la rezultate mulțumitoare.

Îndeobște, efectuăm verificarea pe două căi : curentă și periodică. De regulă, în fiecare lecție sînt notați mai mulți elevi, profesorul observînd, pe parcursul lecției, corectitudinea cu care efectuează acestia exercițiile predate în lecțiile precedente. Iată, de exemplu, cum se verifică tehnica corectă a startului de jos, element repetat deja în cîteva lecții. Pentru a nu se tulbura mersul normal al lecției, se dă de obicei startul la 4—6 elevi deodată. Profesorul urmărește cu atenție cîte unul sau doi elevi din fiecare grupă și îi notează, procedînd la fel cu fiecare serie. În acest fel, fără a se tulbura integritatea lecției și ordinea desfășurării exercițiilor, asigurîndu-se respectarea curbei efortului și densitatea necesară, se pot nota 8—10 elevi la fiecare lecție. În concluziile de la sfîrșitul lecției, profesorul comunică notele, face aprecieri în fața clasei și dă indicații elevilor rămași în urmă, arătîndu-le ce exerciții trebuie să execute în plus pentru a-și însuși tehnica unor probe sau pentru a-și perfecționa anumite calități fizice deficitare.

Verificarea curentă se realizează uneori și prin notarea, în finalul lecțiilor, a doi trei elevi care au executat întreaga lecție cu deosebită conștiinciozitate și cu o tehnică corectă.

Pe parcursul fiecărei lecții, fără a întrerupe exercițiile sau jocurile, profesorul face aprecieri concise („bine", „corect" — sau „greșit", „incorect"), cu referire la exercițiile unui elev sau unui grup de elevi. Aceste aprecieri nu sînt însoțite de notă decît atunci cînd același elev primește în repetate rînduri un același calificativ. O remarcă : dacă aprecierile pozitive nu necesită prea multe explicații, cele negative obligă cel mai adesea la explicarea formei corecte, arătîndu-se ce anume a fost greșit.

Constatînd că profesorii notau cel mai adesea în timpul lecției greșelile sau chiar lipsa de disciplină a unor elevi conducerea școlii noastre a combătut această practică. Socotim absolut necesar să se noteze și exercițiile corecte ale unor elevi care dovedesc că și-au însușit anumite exerciții și s-au pregătit pentru ele. În ceea ce privește problemele de disciplină, s-a cerut ca acestea să fie rezolvate cu mijloacele corespunzătoare.

Am insistat mai mult asupra verificării curente deoarece ne-am dat seama, cu prilejul unor schimburi de experiență, că ea este în prezent puțin folosită, atenția profesorilor îndreptîndu-se cu precădere asupra lecțiilor de control periodic. Fără îndoială, lecția specială de control este un moment important al activității de educație fizică și trebuie să i se acorde toată grija. Nu mai puțin este important însă și controlul curent.

Trecînd la lecțiile propriu-zise de control trebuie să arătăm că acestea se pregătesc în școala noastră încă din primele zile ale trimestrului, normele de control fiind aduse din timp la cunoștința tuturor elevilor. De obicei, afișăm aceste norme în sala de educație fizică.

Trecerea normelor are loc în general în două sau trei etape pe parcursul unui trimestru, pentru a nu se îngrămădi în ultimele zile ale acestuia. Experiența pozitivă a unor profesori a arătat că planificarea trecerii normelor de control în trei etape, eșalonate după circa 3—4 săptămîni de pregătire, dă cele mai bune rezultate.

Planul calendaristic prevede un program mai bogat decît cele 3—4 norme de control. De aceea pentru fiecare lecție se prevăd, în afara pregătirii normelor, și alte teme și exerciții. Socotim greșit ca profesorul să se concentreze exclusiv asupra normelor de control, neglijînd conținutul general al programei. Dimpotrivă, căutăm ca, respectînd programa, s-o aplicăm în mod creator, adaptînd-o la condițiile materiale și la stadiul de pregătire a elevilor. Ca urmare, ni se întîmplă să adăugăm și alte norme și probe de control decît cele prevăzute în programă, atunci cînd o cer condițiile (inexistența unei piste reglementare sau a unei gropi de sărituri, gradul de pregătire diferit al unor clase etc.).

Organizăm de obicei, în timpul unui trimestru, 2—3 lecții de control. Structura acestora este oarecum diferită de a celorlalte lecții, fără însă a încălca principiile generale. După comunicarea la raport a normelor ce se vor trece în acea zi și a sistemului de notare, elevii sînt repartizați pe grupe (serii, echipe). Apoi se efectuează cu întreaga clasă o încălzire specifică probelor. Repetînd probele în condiții de notare, ne asigurăm că elevii au înțeles probele și mecanismul lor. Normele sînt trecute pe grupe restrînse. În timpul cît este examinată o grupă, ceilalți elevi își continuă activitatea sub supravegherea unor instructori sau a acelora care au fost deja notați.

Criteriul principal de notare îl constituie valoarea indicilor obținuți cu ocazia trecerii normelor de control. După cum se știe, îndeplinirea normei minime din programă se notează cu 5, depășirile peste 5, nerealizările sub 5 — în proporțiile respective. Lucrurile par clare. Totuși, situațiile acestea nu sînt universal valabile. Unele norme din programă sînt prea ușoare pentru nivelul unor clase, altele prea grele. Mai ales trebuie să se țină seama de particularitățile anatomo-fiziologice ale elevilor. Elevii sănătoși, dar mai puțin dezvoltați decît colegii lor de aceeași vîrstă, sînt notați cu precădere după calitatea mișcării, chiar dacă performanța este mai slabă.

În general este indicat ca trecerea normelor de control să se realizeze sub forma unor concursuri, întrecerea fiind elementul specific activității de educație fizică. Competiția, către care trebuie să ne îndreptăm finalmente pregătirile, este forma superioară a normelor de control.

Am vrea să atragem atenția că, în special în școală, normele de control trebuie să îmbrace și aspectul selecționării și depistării elevilor cu calități deosebite, apți pentru o activitate sportivă mai susținută, dintre care se vor recruta viitorii sportivi de performanță.

Pe primul plan al controlului trebuie să se afle verificarea însușirii ritmice de către elevi a materialului prevăzut în programă. În același timp însă controlul ne permite depistarea calităților tehnice naturale și a înclinațiilor elevilor, favorizează selecționarea unora din ei pentru o activitate sportivă mai intensă și constituie, pentru întreaga masă de elevi, un stimulent în ceea ce privește practicarea sistematică a exercițiilor fizice și ridicarea calității cunoștințelor și deprinderilor însușite. El reprezintă în acest fel un element motor al progresului activității de educație fizică furnizînd indici ai perfecționării fizice și ai valorii sportive a elevilor și permițînd totodată să se aprecieze eficacitatea metodelor folosite de profesor. Nu trebuie să uităm că, verificîndu-i pe elevi, verificăm și propria noastră activitate, că rezultatele acestei verificări trebuie să ne ducă la folosirea unor metode și procedee de muncă din ce în ce mai bune.

Prof. CONSTANTIN POPESCU
București

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii București 49.138

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 873
Vineri 18 nov. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

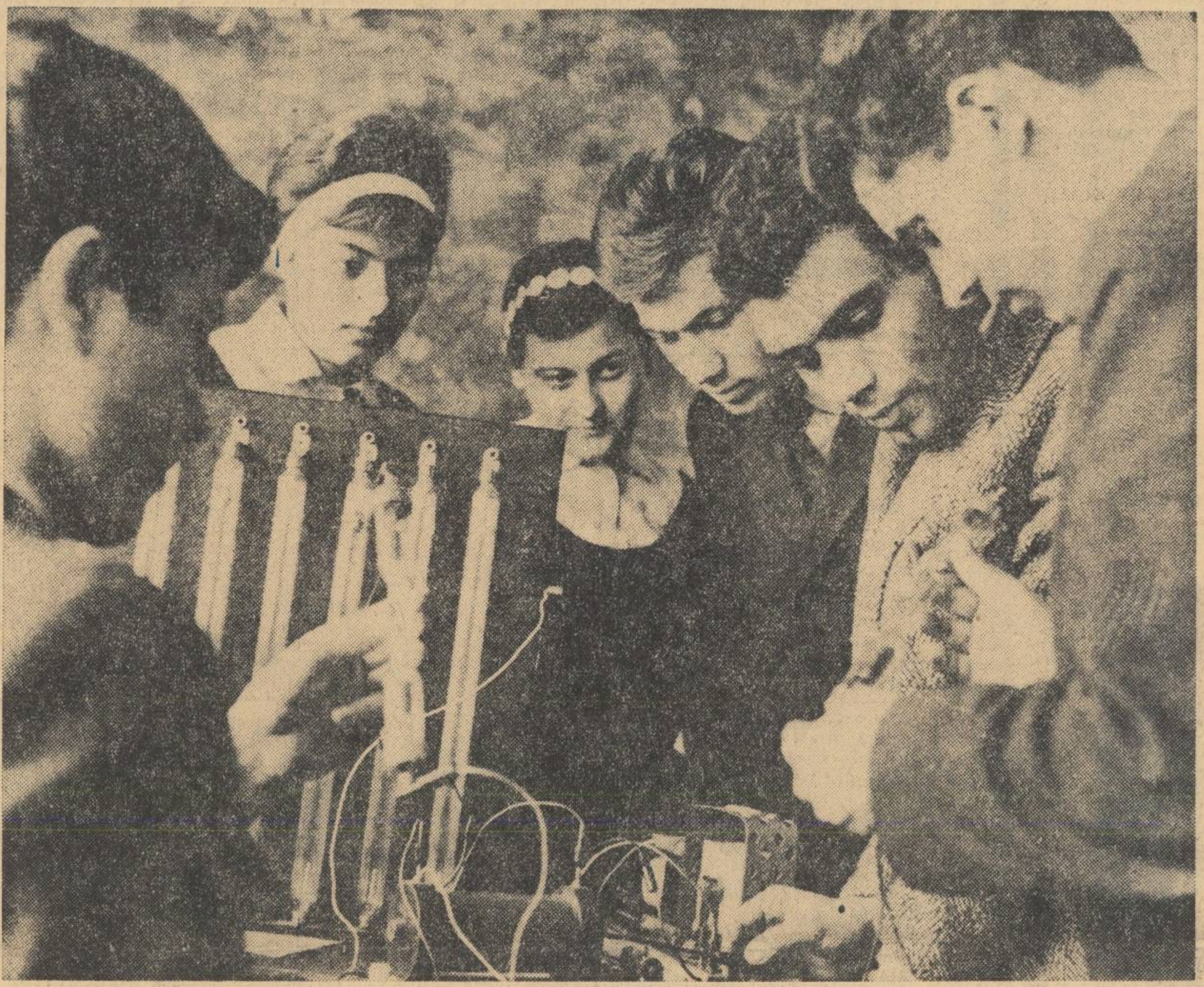

Experiență privind descărcarea în gaze rarefiate în laboratorul de fizică al Liceului nr. 2 din Hunedoara

ELEVUL BUN

În anii acestui cincinal școala va cuprinde aproape un sfert din populația țării noastre. Aceasta este o realizare fără precedent. Ceea ce își propune învățămîntul nostru este însă nu numai să cuprindă mulți elevi, dar și să organizeze în așa fel pregătirea lor încît numărul elevilor buni, al celor ce își asimilează la nivel înalt cunoștințele și sînt capabili să le aplice creator, să fie cît mai mare. Școala noastră este preocupată de găsirea celor mai bune soluții pentru a da țării inteligențe vii și originale, creatoare de valori în diferite domenii. „Inteligența este cel mai scump bun existent astăzi pe piața mondială" — spunea, cu atîta dreptate, tovarășul Nicolae Ceaușescu la sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie 1965.

Cercetările psiho-pedagogice arată că elevul contemporan este beneficiarul noilor descoperiri tehnice și științifice al mediului social în care trăiește. Creșterea nivelului cultural al populației, educația preșcolară au accelerat dezvoltarea proceselor psihice și pledează pentru scăderea limitei de vîrstă pentru școlarii începători la 6 ani (cu diferențiere a celor cu posibilități de școlarizare la vîrsta de 6 ani de cei care vor trebui școlarizați de la 7 ani).

Pentru a putea cunoaște în ce condiții se formează elevul „bun" (prin elev „bun" denumim elevul dotat cu aptitudini care se caracterizează și printr-o pregătire școlară foarte bună) am întreprins în anul trecut o cercetare la cîteva școli din orașul Bacău. După cum a rezultat din răspunsurile la întrebarea „Care sînt elevii care v-au preocupat în mod deosebit în acest an școlar?" 75 la sută din învățătorii și profesorii chestionați de noi nu au avut în centrul atenției lor pe elevii buni, ci pe elevii slabi și mediocri, considerînd că elevul „bun" merge de la sine și că nu necesită o preocupare specială din partea școlii, pe cînd slaba pregătire, lipsa de îndrumare și control din partea familiei, justifică grija pentru elevii cu dificultăți școlare. Dar a nu avea în centrul atenției pe elevii buni, pe elevii cu gîndire vie, iscoditoare, pe elevii talentați, pe viitorii cercetători, pe viitorii inventatori, poate fi o greșeală cu implicații serioase pentru viitorul elevilor și al țării.

Marea majoritate a elevilor buni de la clasele urmărite în cercetarea noastră n-au primit teme și îndrumări suplimentare, n-au primit îndemnul competent al specialistului. Mentalități depășite, care se mențin totuși prin inerție, determinînd aprecierea muncii învățătorilor sau profesorilor aproape numai în funcție de numărul elevilor rămași în urmă la învățătură, fac ca aceștia să-și concentreze atenția aproape exclusiv asupra elevilor din această categorie și să scape din vedere problematica elevilor buni. Se impune ca oamenii școlii să fie apreciați de către directori, de către organele de inspecție, în primul rînd în funcție de numărul elevilor buni pe care i-au pregătit, acesta fiind unul dintre cei mai prețioși indicatori ai unei munci pedagogice de calitate.

Practica școlară a arătat că, în unele cazuri, elevul bun, dotat în mod special la un obiect, nesolicitat și lipsit de îndrumare, mai ales în clasele V—VIII, poate cădea în automulțumire, potențialul său rămînînd astfel nerealizat. În cercetarea făcută de noi, chiar și în aceste puține cazuri (25 la sută) în care cadrele didactice au avut în preocuparea lor și pe elevii buni, ajutorul individualizat dat acestora s-a limitat la întrebări care solicită mai pregnant operații ale gîndirii (analize, comparații, clasificări), la formarea și consolidarea unor deprinderi de muncă independentă, la teme facultative cu caracter creator (compuneri, crearea de probleme la matematici etc.).

Ne-a reținut atenția și faptul că la clasele V—VIII există o insuficientă preocupare pentru selectarea și îndrumarea elevilor buni, cu aptitudini, în cercurile pe obiecte. Activizarea și stimularea elevilor dotați în munca de creație literară, în experiențe de fizică și chimie, este de asemenea încă insuficientă la aceste clase. Pe de altă parte, nici diferitele forme de activități în cercuri nu asigură elevilor dotați într-un domeniu un ritm susținut de muncă.

Depistarea și mobilizarea acestor elevi pe făgașul unei munci perseverente și de perspectivă depind de interesul pe care-l manifestă în această problemă profesorul. Dacă în unele cazuri, „elevul bun" învață acasă puțin sau deloc, deoarece (așa cum declară și părinții cercetați), „prind" lecția din clasă, îngîmfarea se poate transforma, mai tîrziu, în regret. În unele cazuri urmărite de noi am constatat că elevi cu reale posibilități, în loc să urce pe scara valorilor, au coborît în anonimat. Or, dacă profesorul de specialitate ar reuși să trezească la elevi scînteia curiozității intelectuale pentru studiul unei discipline, indicîndu-le metode de pregătire independentă și material suplimentar, ar contribui în mod substanțial la creșterea capacității intelectuale a acestora, la prospectarea timpurie a tinerilor dotați.

Problema tratării diferențiate a elevilor dotați în clasele obișnuite, sau separarea lor în clase speciale — după aptitudini — trebuie să constituie după părerea noastră o temă de cercetare a psihologiei pedagogice.

Elevii buni cercetați de noi au avut în 99 la sută din cazuri un „start" bun din clasa I. Succesul școlar obținut în clasa I a avut un efect mobilizator atît pentru școlar cît și pentru familie. De aici rezultă importanța activității desfășurate de învățător și familie în primul an de școală, în determinarea sentimentului de încredere a elevului în propriile forțe. O mică parte dintre elevii buni din clasa I încep să scadă ca nivel de pregătire în clasele IV—V și a VI-a și pot să ajungă uneori la limita rămînerii în urmă. Printre aceștia am descoperit cîțiva cu aptitudini artistice, alții cu calități deosebite ale gîndirii, cu un potențial de muncă ridicat. Între cauzele care au contribuit la ieșirea lor din rîndurile elevilor buni a fost un control diminuat din partea familiei în ultimii ani și insuficienta cunoaștere a rezultatelor anterioare ale elevului, a capacității lui, asociată uneori cu atitudinea demobilizatoare a unor profesori din clasele V—VI, ca și insuficienta atenție și asistență acordată muncii școlare și preocupărilor intelectuale ale acestor elevi.

O caracteristică aproape generală a elevilor buni este folosirea rațională a timpului liber și faptul că învață din plăcere sau din convingere, ceea ce le ușurează considerabil munca școlară. Cercetînd modul cum își petrec timpul liber am constatat că unii din elevii buni fac multă lectură suplimentară, alții rezolvă probleme, organizează colecții, se ocupă de filatelie sau iau lecții de muzică, ajută în gospodărie ori au alte preocupări pozitive. Aceste preocupări favorizează atît randamentul muncii școlare, cît și formarea multilaterală, armonioasă a elevilor respectivi.

Analiza comparativă a datelor obținute în cadrul cercetării noa-

Lector univ. VIRGIL RADULIAN
profesor MIHAI LUPUȘORU
Bacău

(Continuare în pag. 4-a)

FUNCȚIA EDUCATIVĂ A ARTEI SCENICE

M. Niculescu

artistă emerită
directoarea Teatrului „Țăndărică"

Între teatrul nostru, între artiști și cadrele didactice există o veche și trainică legătură. Cu prilejul convorbirilor organizate sau întîmplătoare, pe care le-am avut cu învățătorii și profesorii, dorind să le cunoaștem opiniile, sugestiile și observațiile, am fost adesea impresionată de adînca lor grijă și de marea lor sensibilitate față de ceea ce aparține copilului și copilăriei. Mi-am întemeiat astfel convingerea că, sub imaginea aparentă a profesorului, păzitor aprig al disciplinei școlare, se află de fapt personalitatea complexă a observatorului fin și avizat, care cercetează neobosit mijloacele adecvate formării personalității copiilor. Mi-am reamintit toate acestea admirînd spectacolul prezentat cu prilejul constituirii Consiliului Național al Organizației Pionierilor, de pionieri veniți din toate regiunile țării, spectacol care m-a impresionat profund prin revărsarea de voioșie, de lumină și vigoare pe care a degajat-o. Cred că răspunderea principală în noua statornicire a activității pionierești este în modul cel mai judicios și fericit încredințată corpului didactic, pedagogilor bogați prin experiența lor de viață și de învățămînt, prin cultura lor științifică și generală.

Ion Bănuță

directorul Editurii pentru literatură și artă

Din lucrările consfătuirii de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor a rezultat necesitatea de a organiza pentru pionieri acțiuni interesante și atractive, acțiuni la care pionierii să participe cu dragoste și pasiune. Cred că manifestările artistice constituie tocmai una dintre importantele acțiuni care pot să răspundă cu succes acestor cerințe.

Educatorii, profesorii, învățătorii sprijiniți de actori și de poeți, de regizori și scriitori pot folosi cu rezultate dintre cele mai frumoase, atît obișnuitele serbări și întreceri artistice școlare, cît și prezența la spectacolele organizate de adulți pentru copii, pentru a le deschide porțile înțelegerii frumosului, pentru a-i învăța să iubească patria și poporul nostru, pentru a-i învăța să deosebească ceea ce este rău de ceea ce este bun. Pentru a realiza toate acestea este însă necesar să înțelegem bine datoriile pe care le avem față de copii noi, adulții, să încercăm să ridicăm manifestările artistice care le sînt destinate la înălțimea exigențelor vremurilor noastre, să înțelegem că aceasta este una din căile pe care vom crește schimbul de mîine, marea și superba armată a pionierilor chemată să preia și să ducă pe culmile viitorului nemuritorul geniu al poporului român.

Ion Lucian

artist emerit,
directorul Teatrului pentru copii și tineret
„Ion Creangă"

În formele de activitate pionierească, în educația pionierilor arta ocupă un loc de o deosebită însemnătate. Spectacolul festiv prezentat cu prilejul constituirii Consiliului Național al Organizației Pionierilor a subliniat încă o dată imensa însemnătate pe care o are arta scenică în sfera educației. Acest spectacol a constituit o desfășurare de talente de o extraordinară proporție. Și m-am gîndit că dacă niște copii pot să realizeze cu atîta măiestrie un spectacol, cît de mari pot fi exigențele lor ca spectatori!

În același timp m-am simțit îndemnat și, mai mult decît atît, obligat, să meditez la răspunderile mele ca director al Teatrului pentru copii și tineret, la ceea ce va trebui să facem noi, oamenii de teatru, pentru acești artiști copii, ca și pentru spectatorii copii. Consider comunicarea prin intermediul artei nu ca un auxiliar, ci ca un factor de prim rang, deosebit de prețios al procesului de educație, un factor direct, eficace, convingător pentru că are avantajul de a se adresa direct sufletului viitorului om. Arta poate rafina gustul estetic, poate cultiva înaltele norme ale eticii, poate pune în valoare, prin mijloacele ei specifice, înaltele principii ale ideologiei comuniste. Tocmai de aceea ștacheta exigenței față de ținuta și valoarea manifestărilor artistice pentru copii și ale copiilor trebuie să fie ridicate cît mai sus.

Iurie Darie

actor

Ceea ce emoționează întotdeauna la manifestările artistice ale copiilor este prezența lor plină de convingere. De această atitudine a copiilor față de fenomenul artei ar trebui să legăm, cred, marea ei funcție educativă. Spectacolul la care participă își pune mai mult decît se pare amprenta asupra evoluției copilului, asupra gustului său estetic, asupra convingerilor și aspirațiilor sale.

De aci decurg pentru noi, cei care avem menirea de a-i orienta în fascinanta lume de miraje a artei, importante răspunderi. Mi-aș permite să amintesc, folosind acest prilej, că sîntem chemați să-i învățăm pe copii să înțeleagă marea artă, arta adevărată, să-i ferim de pseudovalori lipsite de idei și de simțire, să cultivăm în sufletul lor, prin intermediul acestui mijloc atît de convingător și de atrăgător marile idei și marile simțăminte.

Primul meu dascăl

Acad. prof.
CAIUS IACOB

Ori de cîte ori gîndul pribeag se reîntoarce spre timpurile îndepărtate ale copilăriei, îmi apare pe prim plan imaginea luminoasă a întîiului și celui mai iubit dascăl al meu: Iosif Moldovan.

Era în 1918, ultimul an de existență a imperiului habsburgic. Am intrat, la vîrsta de cinci ani, în clasa I a Școlii confesionale române, pe atunci unica școală de limba română din orașul meu natal, Arad. Învățătorul ne-a primit cu căldură în sala nu prea mare care trebuia să adăpostească șase clase diferite, elevii fiecărei clase ocupînd o coloană distinctă de bănci.

Mă întreb și astăzi cum putea oare domina un singur om o sală care cuprindea cel puțin 120 de elevi zurbagii, plini de zburdălnicia tinereții? În acest fapt rezidă desigur unul dintre meritele principale ale dascălului nostru, care din fragedă tinerețe ne-a dat exemplul dăruirii de sine pentru o cauză nobilă. Lecțiile sale erau atît de captivante, metodele sale pedagogice atît de originale, manualele sale atît de clare, abecedarul său fonomimic atît de atrăgător, încît pe nesimțite, noi, cei din clasa întîi, ne-am însușit alfabetul și cunoștințele de scris și citit, în timp ce elevii din clasele mai înaintate asimilau cunoștințele cerute de programa școlii.

Dar dascălul nostru a avut cu precădere o activitate educativă, exercitînd o puternică influență asupra noastră. El ne-a insuflat simțul ordinei și al datoriei, iubirea față de poporul nostru, respectul față de muncă și de cei care muncesc.

Datorită talentului său pedagogic, știa să ne găsească tuturor ocupații în timp ce trecea de la clasa noastră la celelalte.

Metodele pedagogice ale lui Iosif Moldovan — scris-cititul cu metoda fonomimică, desenele din natură, difuzarea cu mult succes a cunoștințelor de istorie și geografie, au atras atenția forurilor de specialitate. Roman Ciorogariu și întregul corp profesoral al Preparandiei din Arad veneau să asiste la unele lecții ale dascălului nostru. Profesorul C. Rădulescu-Motru, de la Universitatea din București, în trecere prin Arad, a ținut de asemenea să viziteze școala lui Iosif Moldovan.

(Continuare în pag. a 4-a)

Viața de familie a educatorului și implicațiile ei pedagogice

Dacă vrei să știi cum va arăta peste ani o generație de copii, este absolut necesar să-i cunoști pe educatorii ei. Căci, dincolo de cunoștințe, educatorul mai transmite ceva: acest ceva reprezintă nu numai pregătirea pentru viața în colectivitate, pentru dezvoltarea intelectuală și profesională, dar și pregătirea pentru viața personală a viitorului cetățean. Această pregătire este condiționată, în primul rînd, de viața personală a educatorului însuși, de modul cum se comportă el în societate, în familie. Este vorba, aici, de o problemă care are implicații majore în procesul de educație, dar care nu a fost încă cercetată pe măsura ponderii sale în activitatea pedagogică nici de pedagogii teoreticieni, nici de colectivele didactice din școli.

Toate aceste considerații se făceau într-o discuție recentă cu directorul Liceului nr. 37 din Capitală, prof. C. Petricu. Viața de familie, spunea tov. Petricu, se reflectă imediat atît în mod direct, cît și într-un mod mai puțin vizibil în munca profesională a educatorului. Avem în această privință două exemple din școala noastră. Aparent disparate, ele au totuși un punct de contact. Primul dintre ele l-aș numi exemplul Maria Florescu. Este vorba de o învățătoare din școala noastră care obține de ani de zile rezultate deosebit de frumoase în activitatea profesională. Maria Florescu are și 3 copii care pot fi model pentru toți elevii noștri. Unul este student eminent, ceilalți doi, elevi cu rezultate și conduită ireproșabilă. O viață de familie echilibrată, o activitate profesională exemplară.

Celălalt exemplu îl oferă tot o profesoară. Mamă a doi copii, nu de mult divorțată. Nu este cazul, desigur, să ne referim la amănunte legate de motivele care au dus la destrămarea familiei sale. Pentru problema în discuție altceva ni se pare semnificativ. Unul dintre copiii din această familie dezorganizată a fost anul trecut elevul învățătoarei Maria Florescu. Era copilul pe care instanța de divorț îl încredințase tatălui. Învățătoarea a socotit că va face o bucurie colegei sale de cancelarie dacă îi va arăta primele slove scrise de copilul ei. Spre uimirea tovarășei Florescu și a celorlalte cadre didactice care au asistat la discuție, mama copilului, profesoară, a declarat că nu vrea să știe nimic despre acest copil.

Am dorit să discutăm și cu cele două educatoare. Iat-o pe Maria Florescu. Demnă, îngrijită, sigură pe mișcări. La îndemnul nostru vorbește despre copiii ei, după ce ne cere să precizăm: „Care dintre ei — cei de acasă, sau cei de la școală?" Am dedus din această simplă „confuzie" întreaga răspundere și gingășie cu care își privește munca didactică Maria Florescu. Am aflat o mulțime de amănunte din bogata ei viață sufletească. Despre „incidentul" la care a participat a vorbit cu stînjeneală. „Elevul G. L. a fost mutat din școala noastră. Fusese un copil foarte deschis, foarte vioi. După despărțirea părinților, și-a pierdut aceste însușiri. Era limpede pentru mine că în viața lui interioară intervenise un traumatism. Anul acesta am continuat să mă interesez de situația lui școlară. Ea reflectă atmosfera în care trăiește".

Am vorbit și cu mama copilului, profesoară în școală, despre a cărei activitate pedagogică am aflat, de la directorul școlii, următoarele: i s-a luat dirigenția anul trecut și a fost încadrată la ore de matematică numai la clase mici. S-a bucurat că a „scăpat" de dirigenție. În ce privește rezultatele la clasă, acestea sînt profund afectate de lipsa echilibrului din viața familiară. Nouă, profesoara ne-a spus că de destrămarea familiei este vinovat soțul. Continuă să locuiască în aceeași casă cu el. Din această cauză, fetița care i-a fost încredințată ei a fost trimisă în provincie, la bunici, unde a stat pînă de curînd. La reîntoarcere, tatăl nici n-a vrut măcar s-o vadă. Copiii trăiesc în aceeași casă și se joacă împreună pînă la venirea părinților de la servici. De obicei, atunci se reînnoadă lanțul scandalurilor, la care asistă vecinii și strada. „Cînd am aflat că m-a dat în judecată — spune profesoara — l-am dat și eu". La întrebarea dacă este conștientă că viața personală a părinților se răsfrînge negativ asupra copiilor, a răspuns că da, dar că nu este cu nimic vinovată.

Același răspuns l-am primit și de la fostul ei soț, inginer. S-a căsătorit în împrejurări „fortuite", apoi s-a recăsătorit. Actuala lui soție are și ea un copil dintr-o căsătorie anterioară. Nu se simte vinovat de scandalurile care au loc cu fosta lui soție și la care participă „prin forța lucrurilor".

Acestea sînt cele două cazuri care ne-au determinat să ridicăm problema vieții personale a educatorului. Ele subliniază o dată mai mult că nu poți fi un bun educator decît dacă tu însuți aplici normele de viață pe care ești chemat să-i faci pe alții să le aplice.

C. RĂDOI

CE ÎNVAŢĂ PREŞCOLARII?

Ca primă treaptă a învăţămîntului, grădiniţa este chemată nu numai să asigure familiei un sprijin competent şi calificat în creşterea copiilor, ci şi să-i pregătească pentru şcoală, formîndu-le primele elemente ale concepţiei ştiinţifice despre viaţă, familiarizîndu-i cu o seamă de cunoştinţe care vor sta la baza studiului în clasa I, deprinzîndu-i cu un regim de muncă apropiat de regimul muncii şcolare.

Cum face faţă acestor cerinţe actuala programă a învăţămîntului preşcolar? — iată întrebarea pe care am pus-o mai multor educatoare. Răspunsurile lor, subliniind unele aspecte pozitive ale programei, relevă în acelaşi timp numeroase carenţe ale ei.

Tovarăşa **ELENA PETRESCU,** educatoare la grădiniţa Universităţii din Bucureşti, răspunde de grupa mare. Preocuparea de a introduce în viaţa copiilor tot ce îi poate apropia de şcoală se reflectă în întreaga ei activitate. Părerea sa este însă că actuala programă a grădiniţelor nu o ajută în suficientă măsură în această direcţie.

— Eu cred — ne-a relatat tov. Petrescu — că, privite prin prisma condiţiilor în care trăiesc copiii astăzi atît la oraşe cît şi la sate, prevederile programei în legătură cu cunoaşterea mediului înconjurător sînt nesatisfăcătoare atît din punctul de vedere al posibilităţilor de asimilare ale copiilor, cît şi din punctul de vedere al intereselor lor. De pildă, se pune prea mult accent pe cunoaşterea animalelor domestice şi animalelor sălbatice. Un număr foarte mare de activităţi sînt destinate analizei în amănunt a corpului acestor animale — cap, trunchi, picioare — şi a unor caracteristici ale acestora. Mă întreb ce interes poate prezenta pentru un copil de 5—6 ani analizarea calului, a căruţei trasă de cal, cînd în experienţa lui zilnică el vine în contact cu tot felul de mijloace tehnice de locomoţie — autobuz, troleibuz, tren etc. şi chiar avion şi helicopter? **Nu este vorba, după părerea mea, numai de o simplă introducere a unor teme noi în conţinutul învăţămîntului preşcolar, ci de o restructurare completă a programei, în raport cu locul pe care-l ocupă, în universul copilului contemporan, diferite obiecte şi fenomene din viaţa cotidiană. Cred că sînt necesare studii psihologice temeinice asupra intereselor copilului preşcolar, care să permită celor ce elaborează programele să aibă etaloane precise pentru extinderea sau restrîngerea volumului de cunoştinţe referitor la un obiect sau la altul.**

În aceeaşi ordine de idei, tov. **SUZANA OLARU,** directoarea grădiniţei de copii a M.A.E., a subliniat şi alte aspecte ale lipsei de concordanţă dintre conţinutul programei şi nivelul actual al preocupărilor preşcolarilor.

— Copiii care frecventează astăzi grădiniţa — a subliniat tov. Olaru — nu corespund imaginii pe care ne-am făcut-o noi, adulţii, despre ei pe baza experienţei propriei noastre copilării. Deşi există unele preocupări şi interese comune vîrstei copilăriei, copilul de 5—6 ani din zilele noastre nu mai prezintă acelaşi interes pentru cunoaşterea formelor de muncă manuală — croitorie, cizmărie etc. — chiar dacă ele sînt mai accesibile decît altele. Cînd le-am prezentat tablouri ilustrînd munca oţelarului, a sudorului, a constructorului, deşi era vorba de aspecte mult mai complexe, copiii au fost mai interesaţi decît la analiza tablourilor reprezentînd „Meseriaşii". **Cred că trebuie să introducem cu mai mult curaj în viaţa preşcolarului tehnica secolului XX, unele cuceriri ale ştiinţei cu care ei vin zilnic în contact.** Nu este, fireşte, prea uşor să se găsească limbajul şi modalităţile prin care aceste aspecte pot fi prezentate elevilor. Viaţa însă ne cere s-o facem neapărat pentru că altfel învăţămîntul preşcolar riscă să fie cu totul anacronic.

De aceeaşi părere a fost şi tov. **MARIA POP,** de la grădiniţa Institutului agronomic: care a relevat că discrepanţa dintre programa grădiniţei şi cerinţele reale ale educaţiei preşcolarilor, ale pregătirii lor pentru şcoală, se constată şi în alte sectoare de activitate din grădiniţă.

— Să ne oprim, de exemplu, la poveştile pe care le spunem copiilor în grădiniţă. Sînt, în general, poveşti clasice, de o mare frumuseţe, care au încîntat şi copilăria bunicilor şi părinţilor noştri, copilăria noastră: „Capra cu trei iezi" a lui Creangă, basmele lui Ispirescu, „Motanul încălţat" a lui Ch. Perrault, „Lebedele" de H. C. Andersen, „Croitoraşul cel viteaz" al lui Grimm etc. Ele plac foarte mult şi copiilor de azi. Numai că, dacă ne oprim la ele, îngustăm sfera lor de reprezentări. **Oare relaţiile noastre, de tip socialist, pe care copilul şi le însuşeşte treptat, nu pot să-şi găsească forme de exprimare în basmele noi ale scriitorilor contemporani?** De ce nu sînt redate, în basmele scrise în prezent, caracteristicile epocii noastre?

În genere, majoritatea scriitorilor pentru copii — excepţie făcînd poate doar Vladimir Colin — oglindesc în basme relaţii de tip vechi. De altfel, mai toată literatura actuală pentru copii este lipsită de dinamismul şi de culoarea contemporaneităţii, nu reuşeşte întotdeauna să contureze imaginea unui erou pozitiv, care să corespundă preocupărilor şi intereselor copiilor din zilele noastre. În genere, tipurile de copii atît cele negative, cît mai ales cele pozitive din această literatură sînt schematice, artificial redate. Dovadă că asemenea eroi nu răspund interesului copiilor, afectivităţii lor, este faptul că nu apar în jocurile lor.

Tov. **ADRIANA DIMA,** directoarea grădiniţei de pe lîngă Universitatea Bucureşti, care a urmărit timp îndelungat eficienţa educativă a programei, ne-a spus:

— În general noi, educatoarele, acordăm multă atenţie educării copiilor preşcolari. Activităţile pe care le prevede în acest scop programa nu sînt însă orientate suficient spre realizarea unui important scop educativ: formarea interesului pentru învăţătură, pentru activitatea în şcoală. Problema aceasta prezintă, după mine, două aspecte semnificative: pe de o parte programa nu prevede deajunse activităţi care să-i deprindă pe copii să înveţe singuri, să-şi însuşească în mod independent cunoştinţele din contactul cu realitatea, fapt care se reflectă în insuficientul interes faţă de învăţătură, iar pe de altă parte, ea nu dozează aşa cum trebuie solicitările adresate preşcolarilor, îndeosebi celor din grupa mare. De cele mai multe ori, prin sistemul de activităţi practicat copiii sînt obişnuiţi să depună un efort minim, sub nivelul posibilităţilor lor.

Tov. **MARIA PETRICICĂ,** directoarea grădiniţei de copii de pe lîngă Ministerul Comerţului Interior, referindu-se şi ea la lipsa de solicitare a posibilităţilor copilului preşcolar din grupa mare, a ridicat o problemă de o deosebită însemnătate:

— Experienţa mea de peste zece ani în învăţămîntul preşcolar mă face să afirm că **ar fi cazul să se studieze modalitatea familiarizării preşcolarilor cu semnele grafice, alfabetizarea lor în linii mari.** Nu este vorba numai de o valorificare mai judicioasă a potenţelor preşcolarilor mari, dar şi de o satisfacere la timp a unor interese şi a curiozităţii care se manifestă din plin la copiii de 6 ani, înainte de a intra în şcoală. **Consider că introducerea în grupa mare a întregii perioade preabecedare şi a unei etape de familiarizare cu literele şi cifrele prin intermediul unor operaţiuni şi acţiuni concrete, bine înţeles cu ajutorul unui material didactic corespunzător, este posibilă în etapa de faţă în majoritatea grădiniţelor de copii.** De altfel, experimentele desfăşurate în acest sens, atît în ţara noastră cît şi în alte ţări, confirmă această părere. **Cred că în etapa de faţă se impun să fie studiate temeinic modalităţile cele mai eficiente prin intermediul cărora pot fi alfabetizaţi preşcolarii în cadrul grădiniţei.**

De altfel — a spus tov. Petricică — **s-ar putea discuta şi despre posibilitatea de a se introduce, după vîrsta de 5 ani, învăţarea unei limbi străine, ţinînd seama de receptivitatea copiilor de această vîrstă atît pentru însuşirea vocabularului cît şi a pronunţiei.**

Discuţiile pe care le-am purtat cu educatoarele arată că este necesar să se cerceteze cu atenţie, cu discernămînt ce învaţă preşcolarul în grădiniţă, ce este util, din tot ce învaţă el, pentru dezvoltarea lui ulterioară, ce prezintă eficienţă pentru formarea lui în condiţiile actuale, luîndu-se măsurile care se impun.

ŞTIRI • ŞTIRI

Zece ani de la înfiinţarea liceului „MIHAIL SADOVEANU"

Unul din marile licee tinere ale ţării, Liceul „Mihail Sadoveanu" din Capitală a împlinit de curînd vîrsta de 10 ani. Aniversîndu-şi deceniul de viaţă, liceul a organizat numeroase manifestări, care au însemnat în acelaşi timp un prilej de cinstire a memoriei marelui scriitor al cărui nume îl poartă.

Încă în vacanţa de vară, elevii claselor mari au reconstituit, însoţiţi de profesori, un „itinerar sadovenian", vizitînd Iaşii şi Suceava şi urmînd, pe cărări de munte, drumul Vitoriei Lipan. Reîntorşi în liceu la început de an şcolar ei au pregătit ilustraţii legate de creaţia marelui scriitor şi au strîns cu grijă materialul literar care urma să formeze numărul festiv al revistei „Ani de ucenicie".

În prima săptămînă a lunii noiembrie — „săptămîna Sadoveanu" — liceul a îmbrăcat haine de sărbătoare. Festivităţile s-au deschis cu o şedinţă a cenaclului literar în care a fost evocat chipul celui ce a constituit un permanent exemplu şi sprijin pentru tinerii începători în ale scrisului şi s-au prezentat lucrări cu teme ca „M. Sadoveanu, scriitor naţional şi universal", „Peisajul românesc în viziunea lui M. Sadoveanu", „Valenţe poetice în opera sadoveniană. A avut loc, de asemenea, vernisajul unei expoziţii în care au fost prezentate tablourile lui Eugen Ispir inspirate din creaţia marelui scriitor, cărţi şi manuscrise aparţinînd acestuia etc. Elevi, profesori, părinţi ai elevilor, oaspeţi de seamă, membri ai familiei Sadoveanu au vizitat în aceste zile expoziţia.

În ziua de 6 noiembrie, în sala Teatrului U.G.S. din Capitală a avut loc o festivitate la care au participat tov. Mihai Roşianu, preşedintele Uniunii Sindicatelor din Învăţămînt şi Cultură, scriitorul Ionel Pop, criticul Savin Bratu, numeroşi elevi, părinţi şi profesori. Criticul Savin Bratu a vorbit despre farmecul prozei sadoveniene, iar scriitorul Ionel Pop a depănat amintiri despre expediţiile cinegetice ale scriitorului. Un program artistic interpretat de elevii şcolii a încheiat această manifestare sărbătorească.

Colocviu pe probleme de geografie

În zilele de 5 şi 6 noiembrie a.c. s-a desfăşurat, la filiala din Ploieşti a Societăţii de ştiinţe naturale şi geografie, un colocviu cu tema „Pentru continua îmbunătăţire a programelor, manualelor şi predării geografiei în şcoală". Cu acest prilej au fost prezentate o serie de referate în legătură cu planul de învăţămînt, programele şi manualele şcolare de geografie şi cu unele aspecte metodice privind predarea temelor de geografie.

În încheierea colocviului, participanţii au făcut o vizită la rafinăria Brazi.

DIN TRECUTUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI NOSTRU

SOCIETATEA PENTRU ÎNVĂŢĂTURA POPORULUI ROMÂN

8 noiembrie 1866, pe înserate. Sala vechii clădiri a Ateneului Român de lîngă Cişmigiu, luminată sărbătoreşte, adăposteşte floarea intelectualităţii româneşti. În privirile celor prezenţi străluceşte entuziasmul.

De luni de zile s-a pregătit aici „conjuraţiunea luminii împotriva întunericului". De luni de zile s-au dezbătut statutele unei „vaste asociaţiuni cu scop de a instrui şi a educa nu o clasă sau o parte restrînsă a societăţii, ci întregul popor român, fără distincţie de provincie, avînd mai cu seamă în vedere clasele de jos". Încă din vară, Constantin Esarcu şi V. A. Ureche au întocmit un proiect de statut, pe care August Treboniu Laurian, Al Papiu-Ilarian şi P. S. Aurelian l-au îmbogăţit cu noi propuneri. În adunări publice şi în coloanele presei, oamenii de cultură au dat numeroase sugestii pentru programul acestei „societăţi a amicilor instrucţiunii". Statutele au fost definitivate pe baza celei mai largi consultări posibile pe atunci. Înscrise pe pergament, ele aşteptau semnăturile care să le consfinţească. Şi semnăturile se aştern una după alta, trasate de mîini hotărîte. Semnează veteranii învăţămîntului românesc — Ioan Eliade Rădulescu şi Petre Poenaru. Semnează oameni de ştiinţă ca Em. Bacaloglu, Gr. Ştefănescu sau tînărul St. S. Michailescu, scriitori ca Al Odobescu, B. P. Hasdeu sau Gh. Sion, pictorii Aman, Andreescu şi Tattarescu, muzicianul Al. Flechtenmacher. Iar alături de toţi aceştia semnează numeroşi învăţători şi profesori, medici, ingineri, jurişti, oameni de vîrste diferite, cu preocupări diferite, uniţi de acelaşi îndemn patriotic: a contribui la propăşirea învăţămîntului românesc, a participa la ridicarea culturală a poporului. Semnatarii lansează, în aceeaşi memorabilă seară, un apel către cărturarii din toate colţurile ţării: „Conjurăm pe toţi de a nu sta cu braţele în sin şi a veni a da concursul lor junei instituţiuni".

Semnînd actul de naştere al generoasei lor asociaţii, cărturarii bucureşteni nu bănuiau că iniţiativa lor va avea un răsunet atît de larg şi atît de profund. La sediul din strada Pensionatului nr. 10, unde se afla secretariatul societăţii, sosiră mii de adeziuni din ţara întreagă. De pretutindeni veneau veşti despre constituirea secţiunilor judeţene sau oräşeneşti ale societăţii. Înainte de a se fi topit zăpada iernii, reţeaua secţiunilor judeţene acoperise trupul întregii ţări. La 23 martie 1867 o nouă adunare solemnă proclamă constituirea „Societăţii pentru învăţătura poporului român" pe întreaga ţară.

Răsunetul puternic al iniţiativei de la 8 noiembrie 1866 dovedeşte că ea răspundea unor cerinţe obiective ale dezvoltării istorice a ţării, că programul ei era un reflex al necesităţii sociale, al imperativelor progresului economic social şi cultural.

Dezvoltarea învăţămîntului, pe care condiţiile istorice o solicitau tot mai imperios, era frînată de lipsa unor şcoli cu caracter pedagogic care să pregătească cadrele didactice necesare. În 1866, cînd lua fiinţă „Societatea", exista în ţara noastră o singură şcoală normală — Şcoala preparandală din Iaşi, întemeiată în 1855. Membrii societăţii şi-au asumat de aceea sarcina dificilă şi complexă de a întemeia, îndruma şi întreţine şcoli normale. În acest scop s-au întocmit proiecte, s-au lansat liste de subscripţie şi apeluri. Astfel au apărut, pe rînd, şcolile normale din Ploieşti (1868), Focşani, Bîrlad şi Bucureşti (1870). Această înfăptuire a cerut mari eforturi şi sacrificii, întreaga muncă organizatorică şi instructiv-educativă — de la alcătuirea programelor şi recrutarea elevilor pînă la predarea lecţiilor — fiind efectuată vreme îndelungată fără nici o plată. La Bucureşti îşi oferă munca lor gratuită Al. Odobescu, Petre Poenaru, C. Esarcu, C. Davila; la Bîrlad — C. Dimitrescu-Iaşi şi Ioan Popescu; la Ploieşti — I. Eliade şi Z. Antinescu; la Focşani — I. Filibiliu şi A. Puiu. Lista ar putea fi completată cu numele altor zeci de învăţători şi profesori care au predat în şcolile normale fără altă răsplată decît „convingţiunea de a fi făcut un bine pentru învăţătura poporului" — cum se spunea într-o declaraţie a dascălilor din Focşani. În anii care au urmat, şcolile normale ale „Societăţii" au dat ţării numeroase promoţii de dascăli şi au creat tradiţiile unei temeinice pregătiri a învăţătorilor, rămînînd în istoria învăţămîntului nostru ca focare ale unui nestins entuziasm pedagogic.

După specificul condiţiilor şi cerinţelor locale diferite secţiuni judeţene ale societăţii au organizat şi alte acţiuni, de cele mai multe ori încununate de succes. La Bucureşti şi Iaşi au fost întemeiate „şcoli fröbeliene" (grădiniţe de copii) la Ploieşti s-a înfiinţat o şcoală secundară pentru fete, iar la Piatra Neamţ o bibliotecă publică. În mai multe localităţi, membrii societăţii au organizat, uneori luptînd cu împotrivirea autorităţilor, un control obştesc al învăţămîntului, sesizînd lipsurile existente şi cerînd măsuri pentru îndreptarea lor.

Printre acţiunile organizate de „Societatea pentru învăţătura poporului român" un loc de seamă l-au avut cursurile pentru adulţi organizate la Bucureşti, Iaşi, Ploieşti, Bîrlad, Tg. Jiu etc. în vederea răspîndirii ştiinţei de carte şi a cunoştinţelor cultural-ştiinţifice. Meşteşugari, ucenici, calfe, lucrători din începutul de industrie modernă, mărunţi prăvăliaşi se strîngeau seara, după lucru, sau duminica dimineaţa pentru a învăţa aritmetica cu Şt. C. Michailescu, istoria cu V. A. Ureche, chimia cu dr. C. Davila, igiena cu dr. D. Grecescu. În scopul de a contribui, aşa cum prevedea statutul, la „înflorirea comerţului şi industriei naţionale", societatea a organizat şi cursuri cu caracter profesional, adevărate „şcoli de meserii" pentru dulgheri, zidari, tabaci, comercianţi etc. Arhitectul Al. Orăscu, specialist de mare prestigiu în geometria descriptivă, secondat de alţi profesori universitari şi de practicieni din domeniul construcţiilor, a condus o „şcoală arhitectonică" serală, gratuită. Sub conducerea profesorului C. Troteanu au fost organizate cursuri de „ştiinţe comerciale", la care se predau noţiuni de contabilitate, merceologie, drept comercial, limbi străine.

În arhive se găsesc şi astăzi planuri de studii, programe, dări de seamă şi alte documente care ilustrează importanţa pe care societatea o acorda cursurilor de adulţi; aceleaşi documente dezvăluie şi piedica din calea acestei acţiuni: „reaua voinţă a patronilor de a lăsa pe ucenicii lor să se poată lumina".

Activitatea bogată a societăţii a antrenat participarea unui număr mare de pedagogi, care şi-au găsit astfel un cîmp de manifestare rodnică. În publicaţiile societăţii au apărut studii pedagogice ale lui St. C. Michailescu, C. Esarcu, Barbu Constantinescu, I.C. Maxim, Anghel Demetriescu ş.a. Multe din aceste studii pledau pentru ideea însuşirii conştiente a cunoştinţelor prin participarea activă a elevilor la lecţii. Ioan Badilescu, primul director al Şcolii normale din Bucureşti, a publicat în revista societăţii valoroase studii de metodică a predării limbii şi literaturii române. Ioan Popescu, vreme îndelungată director al Şcolii normale din Bîrlad şi preşedinte al secţiunii Tutova a societăţii, scria despre excursiile pe care le organiza în fiecare an, pentru educaţia patriotică şi lărgirea orizontului normaliştilor săi, în diferite regiuni ale ţării. Sub egida societăţii au fost publicate mai multe manuale, printre care „Metoda nouă de scriere şi cetire", minunatul abecedar al lui Ion Creangă, V. Receanu, Gh. Ienăchescu şi C. Grigorescu. Din analiza imensului material documentar lăsat de „Societatea pentru învăţătura poporului român" se desprinde un fond de idei pedagogice înaintate, pe linia asigurării unui conţinut ştiinţific, legat de practică, împletit cu educaţia patriotică, realizat prin mijloace intuitive, accesibile, atrăgătoare.

O latură importantă a activităţii societăţii au constituit-o energicele ei acţiuni revendicative. Societatea a mobilizat opinia publică şi s-a făcut ecoul acesteia în largi acţiuni protestatare împotriva unor măsuri guvernamentale care împiedicau dezvoltarea învăţămîntului. Organizînd adevărate mitinguri, campanii de presă şi acţiuni de strîngere de semnături, societatea a izbutit să împiedice reducerea prevederilor bugetare pentru învăţămînt şi a salariilor învăţătorilor în 1867, desfiinţarea şcolilor normale în 1872. Imaginea lui Petre Poenaru, slăbit de boală şi bătrîneţe, venit să protesteze în faţa Adunării deputaţilor, în numele societăţii al cărei preşedinte era, împotriva hotărîrii de desfiinţare a şcolilor normale a fost atît de impresionantă încît au evocat-o, cu aceeaşi emoţie, Al. Odobescu, Titu Maiorescu, C. Esarcu, Cezar Boliac şi Carol Davila.

Întreaga activitate a „Societăţii pentru învăţătura poporului român" este un exemplu de înaltă conştiinţă cetăţenească a unor oameni de cultură devotaţi poporului, de grijă a cărturarilor români pentru destinul şcolii. Străbătută plină de abnegaţie a membrilor societăţii a inspirat respect pentru minunata profesie de educator.

Dezideratele pe care şi le propunea societatea acum un secol ne apar astăzi ca visuri pe care realitatea le-a depăşit de mult. Perspectivele învăţămîntului nostru sînt mai vaste decît outeau cuprinde cu gîndul oamenii veacului trecut. Nobilele lor avînturi constituie însă şi astăzi un îmbold la acţiune; de aceea, ele merită a fi ştiute şi preţuite de propagatorii culturii şi ştiinţei în şcoala României socialiste.

Lector univ. MIRCEA ŞTEFAN

PSIHOLOGIA EDUCAŢIEI

Raporturile reciproce ale elevilor

Colectivul clasei — indiferent dacă este vorba de învăţămîntul general sau liceal — constituie un grup restrîns în viaţa căruia raporturile interpersonale sînt deosebit de importante, ele formînd pirghia de bază în cizelarea şi configurarea personalităţii fiecărui elev.

Cercetările psiho-pedagogice arată că însăşi gruparea copiilor în cadrul claselor începătoare determină la aceştia apariţia primelor relaţii interindividuale semnificative de ordin social: raporturi de egalitate reciprocă, de acceptare sau de respingere a colegului, de simpatie, interes sau indiferenţă pentru celălalt, de tolerare ori preferinţă majoră, de căutare a companiei colegului etc. La nivelul claselor şcolarităţii mijlocii sau al celor din cursul mediu, în raporturile elevilor se impun tot mai mult criterii de selecţie pe considerente legate de funcţia pe care o îndeplinesc persoanele în colectiv, de semnificaţia rolului pe care îl are fiecare elev în grupul clasei, ca şi criterii bazate pe aprobarea şi dezaprobarea socială a atitudinilor pe care le manifestă elevii.

Dar grupate în sine şi după criteriile pedagogice şi administrative cunoscute, clasele nu-şi dobîndesc caracteristica unor reale colective decît numai de la o anumită etapă de dezvoltare calitativă a relaţiilor reciproce ale elevilor, determinată de gradul de eficienţă a sistemului influenţelor educative ce se exercită continuu asupra lor în procesul de învăţămînt. Pînă la obţinerea adevăratelor colective spre care tinde acţiunea pedagogică din şcoală, clasele sînt realităţi de o anumită factură psihologică de grup şi cu profiluri individuale, cu probleme proprii care necesită a fi bine cunoscute, obiectiv cercetate şi conştientizate, pînă în cel mai înalt grad, de factorii educativi din şcoală — în special de profesorii diriginţi.

Pînă acum, psihologia educaţională, prin cercetările sale de preferinţă în domeniul însuşirii cunoştinţelor şcolare, a venit mai mult în sprijinul acţiunii didactice, neglijînd educarea expresă şi formarea interrelaţiilor personale în colectivul elevilor. Recentele cercetări de psihopedagogie socială dau un impuls căutărilor în această direcţie.

Desigur, problemele concrete ale relaţiilor interindividuale ale şcolarilor variază de la o clasă la alta; ele se pun şi în raport cu vîrsta elevilor, cu compoziţia claselor, cu antecedentele personale şi general-pedagogice ale fiecărei clase, cu experienţa şcolară acumulată anterior de elevi etc. Toate acestea obligă cadrele didactice la o cunoaştere concretă, autentică a claselor. În acelaşi timp, ele nu anulează existenţa unor aspecte şi legi generale care acţionează în diferite etape de organizare a colectivelor, existenţa unor fenomene psihologice obligatorii, care se fac simţite în fiecare clasă şi de care procesul instructiv-educativ trebuie să ţină seama.

În studiile pe care le întreprindem asupra interrelaţiilor personale ale elevilor din clasele a V-a şi a IX-a — clase de „cotitură" ale învăţămîntului nostru — au apărut, dincolo de o serie de particularităţi concrete, următoarele fenomene mai generale demne de luat în consideraţie în procesul educativ:

a) Ca problematică, cele două clase se apropie, întrucît ambele reclamă din partea elevilor un efort şi un proces de reorganizare a relaţiilor anterior constituite: în primul caz (la clasa a V-a) efortul unor elevi încă mici în a racorda atitudinile lor, anterior în mare parte dependente de îndrumarea învăţătorului, la exigenţele de specialişti ale unor profesori diferiţi; în al doilea caz (la clasa a IX-a), efortul modificării interrelaţiilor personale în funcţie de noua structură, eterogenă, a grupului clasei recent create.

b) Atît în clasele din Capitală cît şi în cele din provincie se evidenţiază, pe parcursul sondajelor efectuate, alături de raporturi reglementate de o situaţie directivă stabilită prin normele introduse de diriginţi — aşezarea elevilor în bănci, repartizarea funcţiilor în clasă, repartizarea sarcinilor etc. — o opinie non-directivă (în sens de autonomă, independentă), cuprinzînd: preferinţe pentru un alt coleg de bancă decît cel existent, păreri şi opţiuni pentru un alt şef al clasei, raporturi de simpatie reciprocă centrate mai ales înăuntrul unor mici subgrupe sau „grupuleţe", cum le numesc înşişi elevii. Este vorba de acele subdiviziuni care grupează, de regulă, elevi proveniţi de la o altă şcoală sau de la o clasă paralelă a şcolii şi care în anii precedenţi au fost împreună. Evident, aceste relaţii firesti, inerente mai cu seamă începutului organizării oricărui colectiv şcolar restrîns, urmează să fie cunoscute anume, să fie îndrumate cu pricepere, folosite în mod constructiv în organizarea influenţelor educative directive. Practica dovedeşte că individualizarea unor asemenea subgrupuri şi consolidarea lor competitivă sînt potrivnici coeziunii unui colectiv sănătos, viabil.

c) Procesul de integrare socio-educativă a elevilor nu este liniar. Dimpotrivă, el prezintă sinuozităţi şi depinde de o serie de factori psihologici cum sînt gradul de dezvoltare a afectivităţii copilului, nivelul mijloacelor lui de comunicare socială (limbaj, atitudini, rezultate ale activităţilor creatoare), nevoia de sociabilitate etc. Se pare că dificultăţile de ordin intelectual pe care le aduc programele şi sistemul de predare la clasa a V-a pot fi mai uşor depăşite decît cele de natură relaţional-afectivă, atitudinale. Evidenta sugestibilitate care încă îi mai caracterizează pe elevii mici, ca şi posibilităţile de autocunoaştere şi cunoaştere reciprocă deabia în formare, dau un caracter spontan, instabil şi mult oscilant raporturilor interpersonale. De aceea, calea principală în educarea interrelaţiilor se dovedeşte a fi atitudinea afectivă a pedagogului şi solicitudinea cu care se ocupă el de aspectele acestui proces. La clasele a IX-a, în sfera raporturilor reciproce intervin criterii sociale mult mai obiective. Aici, însă, antecedentele educaţionale îşi spun mai pregnant cuvîntul. Cu cît elevii dispun de o experienţă şcolară anterioară mai organizată, mai solid structurată în conduita lor, şi cu cît această experienţă este mai distanţată de condiţiile şi exigenţele noului colectiv, cu atît problemele de acomodare, de dezintegrare a unor relaţii şi de reintegrare individuală sînt mai complexe şi mai de durată. De aceea, cunoaşterea antecedentelor personale şi şcolare ale elevilor de către diriginte este imperioasă pentru formarea colectivului. Pirghia principală în acest caz se dovedeşte a fi discernămîntul, motivaţia raţională, logică, de care sînt capabili elevii. Conştientizarea raporturilor directive şi non-directive existente, analiza efectelor lor — mai ales a celor pozitive — angajarea elevilor în acţiuni coezive conştiente stimulează instituirea raporturilor reciproce necesare unui real colectiv.

d) Urmărirea atentă şi determinarea metodică, la etape, a dinamicii relaţiilor interindividuale în colectivele de elevi este nu numai utilă, dar şi necesară muncii educative. În acest fel au putut fi identificate şi conştientizate grupului cazurile unor individualităţi „izolate", ale elevilor „solitari", foarte puţin cunoscuţi de ceilalţi (fiind şi nou veniţi în clasă), care nu preferă pe nimeni în bancă şi nici nu sînt preferaţi de nimeni din clasă, care regretă colectivul de unde au plecat, manifestă neîncredere faţă de ceilalţi, declarînd că nu vor putea avea nici un prieten printre ei etc. Sau cazul unui elev dintr-o clasă care doreşte să stea singur în bancă, nu primeşte nici un ajutor, refuză să ceară ajutorul celorlalţi, la sarcini cît de complexe „pentru a nu se arăta mai slab decît alţii" etc.

Evident, în asemenea situaţii nu numai relaţia de la profesor la elev devine importantă ci în primul rînd forţa raporturilor reciproce pe care le instituie şi le propulsează colectivul.

Dr. ANA TUCICOV-BOGDAN
catedra de psihologie — Universitatea Bucureşti.

CUM NE DEBARASĂM DE CEEA CE ESTE ÎNVECHIT?

Colocviu cu profesori ai Liceului „Ștefan cel Mare" din Suceava

Caracteristică dominantă a învățămîntului actual din țara noastră, preocuparea de a moderniza activitatea didactică, de a o ridica la înălțimea exigențelor societății contemporane, ridică implicit problema lichidării elementelor anacronice, rutiniere, sortite pieirii. Pentru a pune în evidență cîteva aspecte ale acestui proces am organizat o convorbire în jurul mesei rotunde la Liceul „Ștefan cel Mare" din Suceava. Au participat la acest colocviu profesorul emerit ALEXANDRU OBADĂ, directorul liceului, MARIAN SCHEFFEL, director adjunct, colegii lor H. RIMER, FLORICA REUȚ, STELA RĂDAȘAN și EVGHENIA VASILIU, și PAUL LEU, șeful secției de învățămînt a orașului Suceava.

Redăm, în coloanele de față, ideile, opiniile, observațiile și sugestiile formulate de participanții la acest colocviu.

Ce înseamnă învechit?

ALEXANDRU OBADĂ: A te debarasa de ceea ce este învechit presupune, în primul rînd, necesitatea de a delimita conținutul acestei noțiuni. Mi se pare că nu este deloc o problemă simplă să pui eticheta „învechit" pe un anume aspect și să declari că acel aspect trebuie să fie înlăturat. Problema este complexă. Trebuie să dispui de un criteriu sigur prin raportarea la care să poți dezvălui cu adevărat ce este învechit în munca școlară, ce se opune progresului învățămîntului și trebuie, deci, să fie lichidat. Fără un astfel de criteriu riscăm să ne ridicăm împotriva unor elemente care, izvorînd din cele mai valoroase tradiții ale învățămîntului nostru, nu sînt deloc învechite. Departe de a ne opune la păstrarea lor, trebuie dimpotrivă să le valorificăm și, înlăturînd de pe ele praful anacronismelor, să le dăm o nouă strălucire. Există în același timp riscul ca, în lipsa unui criteriu stabil de raportare și verificare, să adoptăm niște false noutăți. Știm doar că metode și aspecte cu adevărat învechite se pot prezenta, nu o dată, învesmîntate în înșelătoare straie noi.

RED.: Care ar putea să fie acel criteriu stabil, acel mijloc de verificare care să ne spună în orice moment: cutare lucru e nou și e bine să-l folosim, cutare, vechi fiind, corespunde exigențelor modernizării învățămîntului și trebuie să fie utilizat pe o nouă treaptă, cutare este învechit și trebuie să ne debarasăm de el.

AL. OBADĂ: Cred că acest criteriu trebuie să fie randamentul, rezultatele fiecărei metode de predare, ale fiecărei formule de organizare, ale oricărui mod de muncă în general. Dacă rezultatele unui anume mod de a munci nu sînt pe măsura exigențelor contemporaneității, înseamnă că acel mod este perimat și trebuie să ne debarasăm de el.

RED.: În domeniul învățămîntului nou își face loc mai greu, pentru că factorii care își dau concursul la afirmarea lui sînt mai complecși decît în alte domenii. Pentru a delimita ceea ce este nou de ceea ce este vechi, cred că nu este indicat să ne rezumăm numai la aprecierea prin prizma rezultatelor. Socotesc că trebuie să mai avem în vedere un anumit stadiu de dezvoltare a științelor, un anumit stadiu de dezvoltare a copilului (și aici se cer luate în considerare o sumedenie de aspecte sociologice și psihologice), un anumit stadiu de dezvoltare a pedagogiei și, peste toate acestea să verificăm valabilitatea oricărei metode noi în practica pedagogică.

PAUL LEU: În condițiile oferite de societatea noastră, cînd înnoirea este nu numai posibilă, ci se înfăptuiește cu necesitate, pentru că este implicită legilor construcției socialiste, dispunem și de posibilitatea și de condițiile necesare pentru a promova nou.

Lestul necesențialului

RED.: Am putea să delimităm domenii și cazuri în care anumite elemente perimate ne obligă să batem încă pasul pe loc?

H. RIMER: Vechiul și rutina se fac încă mult simțite, de pildă, în modul cum sînt concepute unele programe de învățămînt. Mă refer, îndeosebi, la supraîncărcarea lor cu elemente învechite, depășite.

RED.: Este posibil ca programele să conțină încă într-adevăr, elemente neesențiale, lucruri mărunte, inutile. Dar deși majoritatea profesorilor sînt convinși de acest fapt, atunci cînd este vorba să se treacă la concret, ei renunță greu de tot la lucrurile cu care s-au obișnuit, la capitole și teme pe care le socotesc „indispensabile".

H. RIMER: Tendința există într-adevăr, și am observat și eu, adeseori, că profesorii strigă să se reducă volumul materiei dar fac opoziție cînd reducerea urmează să se opereze la disciplina lor. Se poate renunța însă ușor la o serie de teme care nu mai au valabilitate practică. Așa sînt, la matematică, teorema lui Sceva, a lui Menelaus, a lui Ptolomeu etc.

ALEXANDRU OBADĂ: Am vorbit despre posibilitatea verificării a ceea ce este învechit prin raportare la criteriul randamentului. Aș concretiza această idee referindu-mă la problema programelor conjugată cu aprecierile formulate de comisiile pentru examenele de bacalaureat. În școala noastră și, după cîte știu, și în alte școli, aceste comisii au constatat că mulți dintre candidați întîmpină dificultăți atunci cînd trebuie să facă expuneri de sinteză, cînd trebuie să dea o interpretare generalizatoare unor anume fenomene, cînd trebuie să stabilească relații cauzale între aceste fenomene etc. Una dintre cauzele acestei situații constă tocmai în faptul că ei sînt solicitați să acumuleze, conform programelor, un material mult prea vast într-un număr restrîns de ore. Însăși vastitatea acestui material îl obligă pe profesor să solicite mai mult memoria elevului și mai puțin capacitatea lui de gîndire.

MARIAN SCHEFFEL: Într-adevăr, bunele intenții ale profesorului de a preda cunoștințele într-o formă logică, care să asigure însușirea lor completă și complexă se lovesc de unele carențe ale programei. În programele de fizică s-au introdus o serie întreagă de capitole noi, necesare pentru asigurarea unui nivel științific mai înalt al predării. Procedîndu-se însă la adăugirea acestor capitole nu s-a înlăturat nimic din încărcătura veche a programelor, iar numărul de ore a rămas același. Aceasta obligă profesorul la un ritm fortat de predare. Programa este astfel numai aparent modernizată. În fapt, nu dă posibilitatea aprofundării. Și un alt aspect. Știm că teoriile din domeniul fizicii sînt astăzi atît de generalizate, încît foarte multe din principiile studiate în școală nu mai sînt decît cazuri particulare ale acestor teorii, unele devenind aproape piese de muzeu.

RED.: Astfel, ceea ce elevii învață pe băncile școlii urmează să fie răsturnat în timpul studiilor universitare și știe oricine că este mai greu să ștergi din memorie o idee greșită pentru a face loc uneia juste, decît să sădești de la început ideea justă pe un teren virgin.

PAUL LEU: Dacă la limba română ne-am limita la studierea scriitorilor celor mai valoroși — care de altfel acum, așa cum sînt studiați, își pierd dimensiunea printre ceilalți — și am aprofunda opera acestor scriitori, am oferi elevilor modele de analiză care i-ar ajuta să se orienteze și în înțelegerea altor valori literare, necuprinse în programa școlară. În loc să le încărcăm memoria cu date, pe care oricum cei mai mulți dintre ei le vor uita mai devreme sau mai tîrziu, le-am oferi un instrument solid de orientare în domeniul creației literare.

RED.: S-ar mai putea adăuga și un alt argument. Dacă facem din literatură un tabel statistic de titluri, de nume și de date, distrugem tocmai esența acestei discipline — emoția estetică. Educația estetică nu se realizează prin acumulare de date, ci prin contactul direct cu marile valori ale artei. Ar trebui să cultivăm deci, renunțînd la mărunțișuri, gustul pentru literatură, capacitatea de a analiza, de a interpreta și de a înțelege fenomenul literar. Cred că este o teză valabilă pentru toate disciplinele — aceea de a combate goana după cantitate în favoarea calității.

STELA RĂDĂȘAN: Într-adevăr, și în domeniul geografiei oamenii de știință au făcut noi descoperiri privind spațiul cosmic și valabilitatea unor teorii științifice. Ipotezele Kant-La Place și Schmith, deși contestate de oamenii de știință, continuă să figureze în programa noastră și eu trebuie să notez cu 4 pe elevii care nu le cunosc.

FLORICA REUȚ: Observația este valabilă și pentru manuale. Cele mai multe dintre ele sînt o simplă colecție de cunoștințe științifice. Nu se face vizibilă, în organizarea acestora, existența unor principii metodice fundamentale.

EVGHENIA VASILIU: Aș putea să exemplific această afirmație referindu-mă la manualul de istorie a evului mediu, care se rezumă la consemnarea a diferite evenimente istorice fără să evidențieze, prin conținutul lecțiilor, procesul de formare a orînduirii feudale în Europa, în Asia etc. Este desigur de datoria noastră, a profesorilor, să subliniem acest fir roșu. Dar și manualele trebuie să ne fie de ajutor.

FLORICA REUȚ: Pe lîngă faptul că îi încarcă pe elevi cu cunoștințe inutile, volumul disproporționat al programelor și manualelor nu le lasă nici posibilitatea de a efectua exercițiile necesare aprofundării studiului. Am avut într-o zi, în care urma să țin o lecție de limba engleză la ora 11, curiozitatea să verific la ora 8 dimineața cîți elevi își făcuseră temele pentru ziua respectivă. Și am constatat că din 32 de elevi, 22 nu-și făcuseră exercițiile. Desfășurînd o anchetă sumară am aflat că pentru aceeași zi elevii au trebuit să studieze vreme de două ore la matematică, o oră la franceză și încă o oră la fizică. Ducînd ancheta mai departe, am verificat dacă nu cumva sarcinile de pregătire date de profesori sînt exagerate sau dacă nu cumva este la mijloc o defecțiune a orarului. Fiecare profesor se situase însă în limitele exigențelor firești impuse de programă, iar orarul respecta recomandările pedagogiei. Concluzia cred că nu este necesar să o mai formulez. Programa școlară ignoră volumul de timp necesar elevilor pentru studiul individual.

Surse ale supraîncărcării

RED.: Putem considera că programele constituie unica sursă a supraîncărcării elevilor?

PAUL LEU: Categoric nu. Nu numai programa duce la supraîncărcare. La Liceul nr. 1 din orașul nostru, profesorii de limbi străine, tributari unor metode învechite, îi învață pe elevi să formuleze ideile în limba română și abia apoi să le traducă. Simplul fapt că elevii nu sînt obișnuiți de la început să gîndească în limba străină pe care o învață, constituie o sursă de supraîncărcare. Și exemple de același fel se pot găsi multe. Cred că echilibrarea timpului de studiu și a timpului liber al elevilor — dincolo de defecțiunile programelor — este și o chestiune de măiestrie pedagogică. Ea poate fi solutionată cu concursul întregului colectiv și legată de ideea pregătirii elevilor după aptitudini. Există, printre profesori, un fel de egoism al disciplinei proprii. „Să aibă toți la disciplina mea 10, restul nu mă interesează". Este un fel de a ne fura căciula. Dacă cinci oameni vor să intre în același timp pe aceeași ușă, nu va reuși să intre nici unul.

MARIAN SCHEFFEL: Am citit de curînd, în paginile „Gazetei învățămîntului", despre clasele speciale. Am convingerea că vor da rezultate excepționale. Am visat o clipă la un viitor în care copiii vor fi selectați toți pentru diferite clase speciale, după aptitudinile și capacitatea lor. Consider că în organizarea învățămîntului sîntem încă prea strîns legați de anume prejudecăți care ne obligă să înțelegem pregătirea de cultură generală a copiilor la același nivel în toate domeniile. Mi se pare că pretenția de a fabrica matematicieni, fizicieni, geografi din unii și aceeași copii, este absurdă. Unii copii sînt buni la matematică, alții la muzică, alții la geografie. Datoria profesorului este tocmai aceea de a stimula și întreține aceste aptitudini, nu de a le ucide solicitîndu-i pe elevi să se pregătească la fel de bine pentru toate disciplinele.

RED.: Să nu uităm însă că științele contemporane capătă din ce în ce mai mult un caracter integrator, că un specialist care cunoaște foarte bine mecanica cuantică dar nu are habar despre genetica modernă, despre teoria rezonanței sau despre lingvistica matematică se va lovi întotdeauna, în domeniul lui de activitate de aceste limite ale culturii sale. Specialistul nu poate ignora datele esențiale ale altor științe, ca să nu mai vorbim despre faptul că dacă nu va fi în stare să guste și să înțeleagă muzica lui Enescu, sculptura lui Brîncuși sau „Craii de curte veche" va fi departe de a avea o personalitate armonioasă. Cultura generală este totuși o necesitate incontestabilă în școala de cultură generală. În cadrul ei, este adevărat că noi, educatorii, trebuie să fim atenți la dezvoltarea capacităților pe care le au unii elevi.

Una din marile chei — psihologia

ALEXANDRU OBADĂ: În modernizarea învățămîntului, cunoașterea elevului reprezintă un factor extrem de important. Aș dori să ridic, în legătură cu aceasta, problema principiului continuității. Profesorul — am în vedere profesorul cu temeinice cunoștințe de specialitate, de pedagogie și psihologie—reușește, dacă este un observator atent, să-și cunoască elevii într-un timp relativ scurt. Ce folos însă dacă adeseori după un an de contact cu o clasă, este nevoit s-o părăsească pentru a dezlega ecuația psihologică a altei clase?

RED.: Ne-ar fi de folos dacă am putea învăța de la psihologi unele metode rapide pentru a defini personalitatea copiilor cu care lucrăm.

STELA RĂDĂȘAN: După părerea mea, în momentul de față în școală se ține în general, prea puțin seama de datele psihologiei. Ori, tocmai aici se află una din marile chei ale succesului pedagogilor. Considerăm încă prea mult clasa ca o masă amorfă de entități uniforme — și aceasta este într-adevăr o optică foarte învechită. Vorbim despre activități pedagogice care solicită mecanismele gîndirii, ale atenției, ale memoriei, ale afectivității. Dar știm prea puțin (sau chiar atunci cînd știm ținem prea puțin seama de ceea ce știm) despre felul cum putem realiza cunoașterea proceselor psihologice particulare fiecărui individ, despre modul în care trebuie să le dirijăm spre a le subordona țelurilor noastre. Este necesar să înlăturăm munca empirică, „după ureche" și să folosim metode științifice pentru a stabili caracteristicile psihice și intelectuale ale elevilor și pentru a dirija procesul predării astfel încît să satisfacem cerințele ce rezultă din cunoașterea acestor caracteristici.

FLORICA REUȚ: Pentru că vorbim de psihologie. Ne-am obișnuit prea mult noi, profesorii, să fim un fel de stăpîni absoluți ai elevilor, să le cerem să ne asculte pentru simplul motiv că situația de elevi ni-i subordonează. Și aceasta cred că ține de o mentalitate învechită. Noi trebuie să-i cîștigăm pe elevi, să-i facem să ne asculte cu plăcere, să îndrăgească disciplina pe care o predăm. Elevul care va învăța o lecție cu aversiune — sau chiar cu nepăsare — va consuma un efort dublu în raport cu cel care o învață cu pasiune, din dragoste.

Pseudo-noul

RED.: S-a vorbit despre accepțiunea eronată pe care unii profesori o pot da noțiunii de nou. Aș vrea să revenim, dacă sînteți de acord, asupra acestei probleme.

H. RIMER: Am întîlnit de pildă acest fenomen în modul în care unii profesori au înțeles introducerea elementelor matematicii moderne. Ei au redus toată problema modernizării la o simplă chestiune de formă, de adaos cantitativ. Alții au considerat că matematica modernă implică o tratare exclusiv teoretică, fără nici un fel de material didactic, întrucît acest material ar frîna gîndirea elevilor, i-ar opri pe treapta gîndirii concrete. Am avut însă prilejul să asist la o conferință ținută de academicianul Grigore Moisil, despre problema structurilor algebrice. Și, cu toate că tema era pur teoretică, iar auditoriul era format din specialiști, conferențiarul a venit cu un geamantan de modele. Vreau să subliniez cu acest exemplu că modernizarea nu implică, în nici un caz renunțarea la intuiție.

FLORICA REUȚ: Iată și un alt caz de procedeu aparent nou, de data aceasta la limbile străine. Este foarte bine să-i faci pe elevi să vorbească aceste limbi. Dar nu este deloc foarte bine să neglijezi, din cauza aceasta, lectura. Să nu uităm că, o dată în producție, elevii noștri de astăzi vor trebui să citească — pentru a răspunde cerințelor profesiunii lor și pentru cultura lor generală — literatură de specialitate și beletristică în limbile pe care le-am învățat în școală. Ori, așa cum înțeleg unii modernizarea în predarea limbilor, există riscul ca viitorii absolvenți să nu fie în stare să descifreze un text.

RED.: Uneori toată problema modernizării este rezumată la utilizarea unor mijloace tehnice, la utilizarea filmelor și a magnetofonului. Putem socoti aceste mijloace ca fiind esențiale pentru procesul de înnoire a învățămîntului?

MARIAN SCHEFFEL: Totul depinde de context. Cea mai mare primejdie a modernizării improvizate este formalismul. Unii profesori procedează așa: țin întîi lecția, după aceea prezintă un film. Nu pot fi acuzați că neglijează mijloacele moderne. Dar acest „modernism" este fals. Filmul are și el implicațiile lui metodice și dacă în anumite cazuri trebuie proiectat după lecție, în altele trebuie s-o precedă sau să se includă într-o anumită parte a ei.

Funcția materialului didactic

RED.: Care este în general locul materialului didactic în această problemă a luptei dintre vechi și nou?

MARIAN SCHEFFEL: Calitatea materialului didactic, mai bine zis funcția lui, departe de a depinde numai de însușirile lui proprii-zise, este determinată și de măsura în care este judicios axat pe ceea ce aș numi dominanta lecției. Prezența și locul lui într-o lecție de curs trebuie să fie bine cîntărită. El nu poate fi nici prea sumar, nici prea abundent, și mai ales alături de subiect. Nu este deajuns să ilustrezi o explicație cu ajutorul materialului didactic. Ai obligația să procedezi astfel încît el să se îmbine armonios cu datele lecției, să facă parte integrantă din ea.

EVGHENIA VASILIU: Caracterul depășit sau actual al materialului didactic poate fi stabilit în funcție de măsura în care el slujește intențiilor de modernizare a învățămîntului. Referindu-mă la lecțiile de istorie, la necesitatea de a realiza latura lor afectivă, emoțională ca o exigență a învățămîntului modern, vreau să subliniez că realizarea acestei laturi se află în funcție și de arsenalul de material didactic, de hărți, ilustrații, filme, diafilme, texte beletristice etc. Aș vrea să menționez în treacăt atenția care se acordă în ultima vreme producției de materiale cu acest profil. Consemnez, printre altele, volumul „Columna lui Traian", deosebit de util și de valoros. Mai amintesc că școlile însele pot să realizeze filme sau diafilme care să răspundă nevoilor predării. Noi, de exemplu, ne-am propus să realizăm un diafilm cu tema „Cele 7 minuni ale lumii". Am și realizat un diafilm cu tema „Dimitrie Pompei", care a fost prezentat în cadrul unui simpozion cu tema „Figuri de matematicieni în regiunea Suceava", și un diafilm cu tema „Motorul termic" pe care îl folosim în lecțiile de fizică.

H. RIMER: Este foarte important să găsim soluții pentru a înlătura materialul didactic perimat. Există încă, în dotarea unor școli, un gen de materiale care, dacă nu e uzat la propriu, suferă de uzură morală, nu mai corespunde cerințelor învățămîntului modern. Totuși, profesorii apelează la el „în lipsă de altceva". Un asemenea material este de exemplu, aparatul Kipp de producere a hidrogenului. Dacă acel „altceva" nu există, sîntem datori să-l căutăm. O astfel de căutare ne-a dus la crearea unor corpuri geometrice transparente pentru a pune în evidență triunghiurile auxiliare și avem satisfacția de a constata că, după prototipul acela, se produce astăzi în serie. Materialele noi le înlătură pe cele vechi.

Noua strălucire a vechilor diamante

RED.: Tovarășul Obadă vorbea la început despre însemnătatea unor elemente vechi care nu sînt învechite și pe care trebuie să ni le însușim în ceea ce au ele esențial și valoros. În ce constau aceste elemente?

H. RIMER: Să ne oprim de exemplu, la procedeele de calcul mintal. Unii consideră că, datorită mașinilor electronice de calcul, bunele și vechile deprinderi de calcul mintal nu vor mai avea nici un rost pe lume. Dar se poate considera oare că va fi vreodată cazul, în viața curentă, să se pună în funcție mașina electronică pentru a afla cît fac 6 × 17?

RED.: Se merge însă și mai departe. Fascinați de minunile tehnicizării, de succesele într-adevăr uimitoare ale ciberneticii și ale aplicării acesteia în domeniul pedagogiei, unii își imaginează că în ultimă instanță, mașinile se vor substitui profesorului.

H. RIMER: Am convingerea că, oricît de înalt va fi gradul de perfecționare a aparaturii pedagogice moderne, ea nu va putea înlocui profesorul. Și pentru că ne referim la profesor nu mă pot opri să vorbesc despre pilda personalității înaintașilor noștri. Mă gîndesc mereu cu dragoste și cu o caldă prețuire la un profesor care va constitui pentru mine întotdeauna un model. Este vorba de profesorul emerit Vasile Ciurea, de la Liceul „Nicu Ganea" din Fălticeni. Din pilda acestui profesor am învățat ce înseamnă să-i iubești pe elevi, cum să te porți cu fiecare dintre ei fără să uiți colectivul. Profesorul acesta ne spunea uneori: „Voi sînteți astăzi copii, elevi. Dar eu văd de pe acum în voi pe viitorii adulți, pe profesorii, medicii, inginerii de mîine și lucrez cu voi gîndindu-mă la ceea ce veți fi". Este foarte important să vezi și să respecți în fiecare elev omul de mîine, viitoarea valoare socială, viitorul cetățean.

ALEXANDRU OBADĂ: Îndeobște, profesia noastră s-a caracterizat întotdeauna printr-un anume soi de anonimat. Marile figuri ale învățămîntului primar și secundar din trecut n-au făcut zgomot, dar în umbra modestiei au urzit acele nestemate care au strălucit mai tîrziu pe firmamentul culturii românești. Dacă ele nu s-au bucurat de multă publicitate și de recunoaștere oficială, au rămas totuși icoane de nepieris în amintirea elevilor lor. De la astfel de profesori trebuie să adunăm fărîmă cu fărîmă tot ceea ce a fost experiență valoroasă în îndelungata și pasionanta lor activitate. Este o experiență care se transmite din profesor în profesor. De peste două decenii, de cînd lucrez în școală, am în față pilda profesorului meu Victor Moraru. Avea un fel de a se purta în clasă care crea o atmosferă de o deosebită seriozitate, fără să fie rece și fără să fie distant. Dimpotrivă, știa să ne apropie de disciplina lui și să ne facă să învățăm de drag. Nu te dojenea niciodată, și totuși știa să se poarte astfel încît, dacă te știai vinovat, era deajuns să-ți arunce o privire și îți venea să intri în pămînt de rușine. Mi-am dorit să-i urmez pilda pe care poate și el a luat-o de la unul dintre profesorii lui. Dacă am reușit, ștafeta va fi preluată poate de profesorii care mi-au fost elevi.

Pentru că, dincolo de toate preceptele pedagogiei, de toate manualele, de tot materialul didactic, munca noastră are un „ce" anume, inefabil, acel „ce" pe care-l numim măiestrie pedagogică și care nu se poate învăța decît așa.

ST. RĂDĂȘAN

H. RIMER

FL. REUȚ

M. SCHEFFEL

Afirmarea noului reprezintă un proces complex care implică transformări mai mari sau mai mici în toate laturile procesului de învățămînt. Fără a pretinde să realizeze o sinteză a multiplelor probleme pe care le ridică debarasarea de ceea ce este învechit, colocviul cu profesorii suceveni a evidențiat cîteva elemente esențiale. Abordînd probleme ca aceea a raportului dintre esențial și neesențial, dintre psihologie și pedagogie, dintre clasic și modern, dintre tradiție și inovație, profesorii au subliniat necesitatea înlăturării elementelor anacronice, rutiniere, caduce care constituie un balast în procesul instructiv-educativ. S-a scos cu deosebire în evidență primejdia formalismului, ca fiind unul din veșmintele în care se maschează adesea elementele perimate.

Modul de a aborda problemele în această discuție a arătat că în aprecierea noului care merită să fie promovat și în combaterea a ceea ce este învechit și trebuie înlăturat profesorii liceului „Ștefan cel Mare" au înțeles și au respectat criteriul de bază, acela al verificării continue prin prisma rezultatelor, a eficienței.

Nu putem încheia aceste rînduri fără a sublinia că debarasarea de vechi constituie pentru profesori o preocupare de prim rang. Această preocupare își are izvorul în înseși bazele sociale ale învățămîntului nostru, în marile lui obiective.

OCTAVIAN BUZESCU

AL. OBADĂ

P. LEU

EV. VASILIU

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

Instruirea birourilor grupelor sindicale

Participarea activă a sindicatelor din învățămînt la înfăptuirea sarcinilor ce le revin din însuflețitorul program elaborat de cel de al IX-lea Congres al partidului, precum și din lucrările celui de al V-lea Congres al Sindicatelor și ale Conferinței Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură necesită din partea organizațiilor sindicale din școli o mobilizare a tuturor forțelor de care dispun, pentru îmbunătățirea substanțială a metodelor de muncă și ridicarea pe o treaptă superioară a întregii lor activități. În prezent, în condițiile creșterii competenței sindicatelor și ale aplicării principiului autonomiei depline în ceea ce privește activitatea proprie cît și în raporturile cu conducerile instituțiilor școlare, există largi posibilități pentru o asemenea îmbunătățire. Ținînd seama de acest fapt, ca și de experiența acumulată în ultimii ani, comitetul sindicatului nostru a luat din timp măsuri pentru organizarea unei temeinice instruiri a birourilor grupelor sindicale noi alese.

Pornind de la tezele cuprinse în Statutul Sindicatelor și în Rezoluția Congresului al V-lea al Uniunii Generale a Sindicatelor, de la indicațiile Biroului executiv al Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură, de la materiale orientative publicate în presa sindicală ca și de la propunerile făcute în cadrul recentelor adunări de dări de seamă și alegeri, comitetul sindicatului nostru și-a propus să organizeze cu prilejul instruirii, o expunere privind problemele organizatorice și sarcinile pe linia îmbunătățirii procesului instructiv-educativ, care va fi expusă de președintele sindicatului. O altă expunere, care se va referi la contribuția activității cultural-educative de masă la ridicarea muncii profesionale a cadrelor didactice, va fi prezentată de responsabilul cu munca culturală, iar o a treia expunere, care se va referi la grija pentru condițiile de muncă și de viață ale celor ce lucrează în școli. În probleme de asigurări sociale și protecția muncii va fi prezentată de responsabilul cu asigurările sociale.

Prima expunere subliniază atribuția biroului grupei sindicale ca organ colectiv de muncă, care răspunde de întreaga activitate sindicală respectivă, și precizează sarcinile organizatorului grupei sindicale, ale responsabilului cu problemele organizatorice, ale responsabilului cu munca culturală, ale responsabilului cu asigurări sociale și ale responsabilului cu protecția muncii.

Foarte importantă este în activitatea birourilor grupelor sindicale cuprinderea tuturor laturilor activității. Iată pentru ce planurile de muncă trebuie întocmite cu grijă, după ce membrii biroului se consultă reciproc și stabilesc în comun acțiunile. Pentru a orienta birourile în această direcție comitetul sindicatului nostru prezintă, în ședințele de instruire, unul sau două planuri analizînd și comentînd conținutul lor.

Activitatea birourilor grupelor sindicale va fi orientată spre *crearea în cadrul colectivului pedagogic al școlii a celor mai bune condiții pentru desfășurarea procesului instructiv-educativ,* pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor pe care partidul și statul nostru le-au pus în fața învățămîntului. Biroul grupei sindicale trebuie să facă din activitatea sindicală o muncă politică de masă, mobilizînd cadrele didactice la *îndeplinirea cu simț de răspundere a sarcinilor profesionale,* ajutîndu-le direct la ridicarea continuă a pregătirii pedagogice și de specialitate, la perfecționarea metodelor de predare. Mijloacele și metodele prin care organizațiile sindicale pot să sprijine activitatea profesională a cadrelor didactice fără a se substitui conducerii școlii, constau, în primul rînd, în organizarea de acțiuni pentru ridicarea nivelului profesional și ideologic al cadrelor didactice, pentru lărgirea cunoștințelor de specialitate: dezbateri asupra unor materiale apărute în presa pedagogică, studierea sistematică a lucrărilor de specialitate (care trebuie să se afle la colțul metodic prin grija biroului grupei sindicale), afișarea la loc vizibil a titlurilor din publicațiile de specialitate sau din presă, informări pedagogice în cadrul „meselor rotunde", expuneri ale unor cadre didactice universitare (organizate cu sprijinul sindicatelor din învățămîntul superior), schimburi de experiență care au ca obiect popularizarea celor mai bune metode de organizare a studiului individual.

Subliniind însemnătatea sprijinirii cadrelor didactice pentru obținerea gradelor didactice, instructajul arată că aceasta se realizează prin organizarea de consultații pentru redactarea lucrărilor științifice și studiul problemelor cuprinse în programul examenelor, schimburi de experiență în cadrul cărora se dezbat cele mai înaintate metode de predare și probleme actuale ale didacticii, înzestrarea cabinetelor metodice din școli și a bibliotecilor sindicale cu literatura pedagogică și de specialitate, repartizarea justă a sarcinilor, în scopul acordării timpului necesar pregătirii. În același timp, instructajul subliniază că organizațiile sindicale sînt chemate să aducă o contribuție de seamă la ajutorarea cadrelor didactice tinere de către colegi cu bogată experiență didactică și pedagogică, la stimularea cercetării științifice a cadrelor didactice, sprijinindu-le să elaboreze lucrări originale de specialitate sau de metodică, pentru a fi prezentate în cadrul sesiunilor științifice sau publicate, la popularizarea și generalizarea experienței didactice și pedagogice în scopul ridicării calității procesului de învățămînt. În colaborare cu comisia metodică din școală, biroul grupei sindicale poate stabili experiența pozitivă din munca de predare sau cea educativă care merită să fie popularizată sub diferite forme (expuneri și demonstrații în fața cadrelor didactice, publicarea în presa pedagogică etc.).

Printr-o strînsă colaborare cu colectivul de conducere al școlii, biroul grupei sindicale trebuie să se găsească permanent în miezul problemelor importante ce se pun în fața școlii, pentru a fi în măsură să mobilizeze pe învățători și profesori la rezolvarea lor. El este chemat să desfășoare o muncă politică susținută pentru dezvoltarea unei puternice opinii de masă, care să ducă la respectarea cu strictețe a disciplinei în muncă, să creeze climatul necesar desfășurării unei activități pline de pasiune și dăruire pentru îndeplinirea nobilei sarcini de instruire și educare a tinerei generații.

În instructaj se arată că, în vederea dezvoltării permanente a conștiinței socialiste a cadrelor didactice, birourile grupelor sindicale au datoria să sprijine mobilizarea acestora la învățămîntul politic, să ajute cursanții în procurarea bibliografiei necesare și să mobilizeze cadrele didactice la expunerile făcute la nivelul raionului. Este necesar, de asemenea, să se organizeze în continuare vizite la muzee și locuri istorice, la întreprinderi etc.

Organele sindicale din școli, în colaborare cu conducerile acestora, trebuie să mobilizeze cadrele didactice la acțiunea de ridicare a nivelului cultural-educativ al maselor de oameni ai muncii, prin conferințe, cercuri de citit, brigăzi științifice, lectorate și cercuri pe teme de educație care se adresează părinților etc.

Pentru a asigura petrecerea timpului liber în mod util, educativ și plăcut, sindicatele trebuie să extindă organizarea serilor de odihnă, a unor reuniuni cu prilejul „Zilei învățătorului" sau pentru sărbătorirea cadrelor didactice care primesc titluri și distincții, a unor profesori cu stagiu îndelungat în învățămînt cu prilejul primirii unor noi cadre didactice în rîndul colectivului etc.

În cadrul instructajului sînt arătate de asemenea sarcinile birourilor sindicale privind acordarea de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale de stat, acordarea la timp a ajutoarelor materiale, respectarea planificării concediilor legale de odihnă, trimiterea în stațiunile de odihnă și tratament a celor mai merituoși membri de sindicat, sprijinirea muncii de educație sanitară din școală, aplicarea măsurilor de protecție a muncii în ateliere, laboratoare etc.

Aplicînd îndrumările primite, birourile grupelor sindicale vor răspunde pe deplin încrederii maselor prin desfășurarea unei activități susținute, la nivelul sarcinilor ce revin sindicatelor din documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Prof. CONSTANȚA TARCEA
președintele Comitetului sindicatului învățămînt din raionul „23 August"

Una din formațiile artistice pionierești fruntașe: echipa de dansuri populare a Școlii generale nr. 99 din Capitală.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Elevul bun

stre arată că există deosebiri apreciabile în această privință între elevii buni și foarte buni și ceilalți. Ancheta întreprinsă printre 142 elevi din clasele VII, VIII, și XI, dintre care 50 la sută buni și foarte buni, iar 50 la sută cu rezultate mediocre sau slabe, privind „cheltuirea" timpului de care dispun în afara celui destinat înfăptuirii obligațiilor școlare indică:

Felul activității	Elevi buni și f. buni	Ceilalți elevi
Lectură particulară	68	43
Participări la filme, spectacole etc.	56	30
Activități în cercuri, la universitatea populară	16	2
Preocupări științifice speciale	18	—
Îndeletniciri artistice	21	9
Sport, jocuri	18	34
Plimbări, vizite	8	10
Alte activități	19	26
Lipsa oricăror preocupări speciale	—	11

Analizînd această situație putem remarca deosebiri, nu atît cantitative (deși rețin și acestea atenția), cît mai cu seamă calitative în privința modului de folosire a timpului liber între elevii din cele două categorii și anume:

a) Structura mai variată a timpului liber al elevilor buni și foarte buni, cu preocupări mai multiple. În timp ce la elevii buni și foarte buni nu se constată nici un caz de lipsă a unor preocupări speciale în timpul liber și un număr relativ ridicat participă la activități variate cu caracter precumpănitor intelectual, cultural-artistic (71 elevi participă la 224 de astfel de activități), printre elevii slabi se constată un număr de 11 (respectiv 14 la sută), care nu menționează nici un fel de preocupări speciale în timpul liber, iar structura activităților și preocupărilor intelectuale cultural-artistice este aici mult mai simplă, mai restrînsă (71 elevi participă la 154 de astfel de activități).

b) Întrepătrunderea dintre timpul liber și activitățile, preocupările școlare este mult mai puternică în cazul elevilor buni. La acești elevi preocupările extrașcolare se interferează cu cele școlare. Astfel, timpul liber aduce, în afară de destindere și odihnă, o contribuție activă și însemnată la ridicarea neîntreruptă a „potențialului" intelectual, la formarea spirituală multilaterală. Judicioasa orientare și organizare a timpului liber contribuie la dezvoltarea aptitudinilor, a intereselor, a capacității creatoare. Apar astfel trăsături și priceperi intelectuale de o deosebită însemnătate privind planificarea, dozarea și repartiția timpului în raport cu realizarea anumitor interese, preocupări etc. — priceperi fundamentale pentru munca intelectuală și pentru progres cultural-științific. Ele nu-și fac simțită însă prezența la multi dintre elevii cu rezultate slabe sau mediocre la învățătură.

Se remarcă deci o superioritate netă în ceea ce privește folosirea timpului liber de către elevul bun sau foarte bun. Ea nu poate totuși ascunde și o oarecare unilateralitate în consumarea acestui timp, de natură să prejudicieze dezvoltarea armonioasă și multilaterală, fizică și spirituală a elevilor (procentul mult mai scăzut al activităților în aer liber).

Mergînd mai departe, am investigat cine contribuie în mod hotărîtor la organizarea timpului liber al elevului. Este adevărat că școala dă indicații în acest scop, însă ele sînt insuficiente. În peste 95 la sută din cazuri, elevii buni urmăriți de noi au primit o îndrumare corespunzătoare în primele două clase ale școlii. În clasele mai mari, ajutorul dat atît de profesori cît și de părinți se diminuează tot mai mult. În 6 la sută din cazuri controlul zilnic al părinților la elevii claselor a VII-a și a VIII-a dispare complet, fără să afecteze rezultatele. Numai în 28 la sută din cazuri părinții elevilor buni din clasele V—VIII le acordă acestora un ajutor individualizat atît în domeniul studiului, cît și în organizarea activității extrașcolare. Părinții elevilor urmăriți de noi s-au orientat bine învoind elevii să vizioneze la televizor emisiuni utile pregătirii lor: Teleglob, Teleenciclopedia, Teatru în studio etc. Majoritatea părinților sprijină lectura suplimentară a elevilor, preocupîndu-se de înzestrarea bibliotecilor personale.

Creșterea standardului de viață al oamenilor muncii din țara noastră a făcut ca părinții să poată pune la dispoziția elevilor mijloace educative auxiliare (radioul, televizorul, biblioteca, picupul, diafilmul etc.) care, folosite cu pricepere, contribuie la creșterea orizontului lor cultural-științific. În mod deosebit reține atenția faptul că majoritatea părinților elevilor buni — indiferent de pregătire — au o atitudine serioasă și plină de înțelegere față de activitatea școlară și creează în familie o atmosferă favorabilă muncii și ordinii. Cunoașterea experienței pozitive a familiei elevului bun și extinderea ei în rîndurile tuturor părinților poate fi considerat o condiție a creșterii numărului de elevi buni din școli.

Din cele de mai sus se desprind cîteva concluzii:

— Învățătorii și profesorii trebuie să acorde atenție sporită tratării diferențiate a elevilor buni.

— Elevii dotați să fie mobilizați pe făgașul unei munci perseverente și de perspectivă, atît în procesul de învățămînt, cît și în afara lui. Organizarea unor întîlniri cu specialiști, cu oameni de știință, ar putea direcționa activitatea lor viitoare.

— Cunoașterea și îndrumarea familiei elevului pentru a i se crea condiții favorabile muncii școlare, pentru a i se da un ajutor competent, se dovedește a fi tot atît de necesară ca și în cazul celorlalți elevi. Experiența pedagogică pozitivă a familiei elevului bun să fie studiată și popularizată.

— Elevii cu aptitudini să fie îndrumați, în concordanță cu înclinațiile lor, spre activități extrașcolare, spre cercuri pe obiecte (materii) sau chiar spre școli speciale, iar metodica îndrumării folosirii timpului și a orientării intereselor să devină o preocupare specială a școlii și a familiei.

Subliniem, în încheiere, complexitatea problemei educării și formării cît mai depline a elevului dotat cu rezultate superioare în munca școlară, răspunderea deosebită a colectivului didactic și a familiei în valorificarea optimă a aptitudinilor intelectuale și a însușirilor psihice și morale ale acestora în folosul colectivității școlare și a progresului societății noastre.

PRIMUL MEU DASCĂL

Născut în Arad în anul 1863, Iosif Moldovan, dascălul nostru, a lucrat ca învățător la Lugoj între anii 1882—1887, avînd acolo ca elevi, între alții, pe Tiberiu și Caius Brediceanu. Între 1887 și 1919 el a fost învățător la Arad, fiind apoi numit revizor școlar la Arad și apoi inspector școlar la Timișoara (1919—1928).

În afară de activitatea din școală învățătorul nostru a dus o considerabilă muncă culturală și de interes obștesc. Membru al Asociației transilvănene încă din 1897, el a fost, între 1906—1919, președinte al „Reuniunii învățătorilor", profesor la Preparandia din Arad, profesor de limba română la Școala normală de stat din Arad și inițiator al cooperativelor populare „Spiru Haret" din județul Arad.

Iosif Moldovan a avut o importantă activitate publicistică, scriind, în afară de manuale didactice pentru clasele I—VI, și cărți în care evoca aspecte din timpul revoluției lui Horea sau din trecutul istoric al Aradului. El a redactat mulți ani „Revista Reuniunii învățătorilor" și ne-a dat o expunere de ansamblu a activității culturale depuse de dascălii români din perioada dinainte de Unire în „Monografia Reuniunii Învățătorilor Români" (Ed. Școala Bănățeană, 1940)

Colaborator apropiat al lui Teodor Ceontea, Petre Pipoș, Nicolae Oncu, Roman Ciorogariu în opera de ridicare culturală a poporului nostru din regiunea Aradului, ca și de cultivare a limbii române, Iosif Moldovan adresa învățătorilor apelul: „Îndemnați pe colegii învățători să țină mult la ambițiunea chemării lor, conjurați-i să caute ca nici un prunc de român să nu rămînă fără știință de carte, fiți sfătuitorii poporului".

Cu un asemenea dascăl, Școala primară din Arad, pe care am absolvit-o în anul 1921, a exercitat o adîncă înrîurire asupra mea, asupra felului meu de a considera munca și datoria față de colectivitate, asupra traiectoriei pe care am urmat-o în viață. Și nu este desigur o întîmplare faptul că prin modesta școală primară a lui Iosif Moldovan au trecut ca elevi, în primii lor ani de ucenicie școlară, nu mai puțin de trei academicieni români.

Pensia suplimentară

La redacție continuă să sosească numeroase scrisori prin care oamenii școlii își exprimă mulțumirea față de hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. privind majorarea pensiilor și îmbunătățirea sistemului de pensionare, fac propuneri și pun întrebări cu privire la prevederile noului proiect de lege a pensiilor.

Răspundem mai jos la unele din aceste întrebări, în legătură cu pensia suplimentară.

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la majorarea pensiilor și îmbunătățirea legislației pensiilor prevede instituirea pensiei suplimentare prin contribuția salariaților, motivată de creșterea continuă a bunăstării celor ce muncesc, ca urmare a sporirii veniturilor, statornicirii unor relații noi, de colaborare și întrajutorare reciprocă între oameni în procesul muncii și în viața socială.

Asigurînd oamenilor muncii, la bătrînețe, o viață tihnită și demnă, pensia suplimentară, leagă munca pensionarilor cu munca generației active, este o punte între prezent și viitor, de natură să consolideze și pe această cale comunitatea noastră socială.

Art. 73, al. 1 și 2 din proiect, precizează că au dreptul la pensie suplimentară pensionarii și beneficiarii de ajutor social din cadrul asigurărilor sociale de stat, care au contribuit, în timpul activității salariate, la fondul pentru pensia suplimentară, precum și pensionarii urmași, dacă susținătorul decedat a contribuit la fondul pentru pensia suplimentară. Cuantumul pensiei suplimentare pentru cei ce au contribuit cel puțin 10 ani la fondul acestei pensii este de 14 la sută din salariul tarifar lunar, folosit la calcularea pensiei de asigurări sociale. Pentru cei ce au contribuit mai puțin de 10 ani la fondul pensiei suplimentare procentul este de la 5—10 la sută în raport cu anii de contribuție.

Art. 74, al. 3, stabilește că pentru beneficiarii de ajutor social pensia suplimentară se calculează pe baza mediei salariilor tarifare lunare din ultimii 5 ani de activitate consecutivă. Pentru invalizii beneficiari de ajutor social care au lucrat mai puțin de 5 ani, pensia suplimentară se stabilește pe baza mediei salariilor tarifare din perioada de activitate.

În cazul în care angajații au contribuit pentru pensia suplimentară pînă la data pensionării, mai puțin de 12 luni, nu primesc pensie suplimentară, însă, potrivit al. 5 din același articol, li se restituie sumele plătite cu titlul de contribuție.

Excepție la cele stabilite la al. 4, din art. 74 fac pensionarii de invaliditate și pensionarii urmași, care vor primi, totuși, și în această ipoteză, pensia suplimentară, calculată în procentul minim prevăzut pentru 1—2 ani de contribuție. Această dispoziție reflectă grija, ce o poartă regimul nostru pensionarilor invalizi și pensionarilor urmași, care nu pot fi lipsiți de pensie suplimentară prin intervenirea unui eveniment nenorocit, neimputabil. Este, de asemenea, demn de relevat și faptul că legiuitorul este preocupat de ideea înlăturării prejudicierii pensionarului care a contribuit pentru pensie suplimentară mai puțin de 12 luni, dispunînd restituirea contribuției.

Pentru invalizii de gradul III, cuantumul pensiei suplimentare se reduce la jumătate din procentele prevăzute în primele aliniate ale art. 74, corespunzător anilor de contribuție.

În sfîrșit, alin. 7 din acest text mai prevede o dispoziție în favoarea angajaților care au împlinit limita de vîrstă sau sînt invalizi și au încetat activitatea fără a putea fi înscriși la pensie sau ajutor social, deoarece nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege, specificînd că aceștia au drept la pensie suplimentară dacă au contribuit pentru ea cel puțin 12 luni. Este un caz în care pensia suplimentară are o existență independentă, ne mai fiind subordonată calității de pensionar de asigurări sociale sau beneficiar de ajutor social.

Art. 75 din proiect stabilește calculul pensiei suplimentare pentru pensionarii urmași, ținînd seama de pensia suplimentară stabilită conform art. 74, al. 1 și 2, în raport de numărul urmașilor.

Fondurile necesare plății pensiei suplimentare se formează din contribuția tuturor salariaților, fixată la 2% din salariul tarifar lunar, care se varsă de unități într-un cont special al Uniunii Generale a Sindicatelor, la Banca Națională a Republicii Socialiste România. Această instituție de credit va plăti o dobîndă anuală de 1,5% cu care se întregește fondul de pensie suplimentar.

În situația noastră, a profesorilor, un calcul simplu ne convinge de justețea acestei afirmații. Astfel, unui profesor definitiv cu un salariu de 1850 lei, a cărui contribuție de 2% din salariul tarifar lunar, pe timp de 10 ani, este de 3440 lei, i se cuvine o pensie suplimentară lunară de 259 lei. El primește deci în decurs de numai 13 luni întreaga contribuție depusă timp de 10 ani.

Avantajul pensiei suplimentare apare în toată claritatea și datorită creșterii longevității populației din țara noastră, care învederează faptul că numărul pensionarilor și perioadelor în care ei beneficiază de pensia suplimentară vor fi din ce în ce mai mari.

Modul de reglementare a pensiei suplimentare, întemeiat pe principiul mutualității, a cărui forță educativă este atît de puternică în relațiile noi de colaborare și întrajutorare statornicite în țara noastră, dovedește o dată mai mult grija deosebită pe care partidul o poartă oamenilor muncii și după ce aceștia devin pensionari.

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PEDAGOGICE
anunță
scoaterea la concurs a următoarelor posturi

1) șef de sector cercetare științifică, specialitatea pedagogie, sectorul „Învățămînt profesional și tehnic"
2) cercetător științific principal, specialitatea fizică, sectorul „Științele naturii";
3) cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul „Istoria pedagogiei";
4) cercetător științific principal, specialitatea medicină, sectorul „Învățămînt special";
5) cercetător științific principal, specialitatea inginer agronom, sectorul „Învățămînt profesional și tehnic";
6) cercetător științific principal, specialitatea pedagogie, sectorul „Bazele teoretice ale pedagogiei";
7) cercetător științific principal, specialitatea matematică, sectorul „Științele naturii";
„Defectologie", filiala Cluj.

CONCURS

Cererile de înscriere se primesc la secretariatul institutului, din str. Sf. Apostoli nr. 14, București, pînă la data de 25 noiembrie a.c., însoțite de următoarele acte:

copie legalizată de pe diploma de examen de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare în specialitatea respectivă; copie de pe diploma de doctor sau doctor docent în științe, dacă e cazul; memoriu de activitate, împreună cu lista lucrărilor publicate sau în curs de publicare; cîte un exemplar din cele mai importante lucrări științifice ale candidatului sau extraselor lor; copie legalizată de pe certificatul de naștere; certificat de sănătate; dovada situației militare; dovada stagiului de activitate în producție; caracterizare făcută de conducerea Instituției de la care provine candidatul; autobiografie.

Concursul va avea loc în ziua de 9 decembrie 1966, orele 8, la sediul Institutului de științe pedagogice din București.

În bibliotecă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. Piața Scînteii, București 40.139

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 874
Vineri 25 nov. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Farmecul drumului

DOI ȘI CU DOI FAC
PATRU
Patru și cu patru opt
Opt și cu opt fac
șaisprezece...
REPETAȚI ! spune
profesorul...
(Ora de dictare,
(Jacques Prévert)

Curiozitatea, pasiunea de a ști, de a afla, este o caracteristică a copiilor. Profesorului i se oferă un material cum nu se poate mai propice pentru a însămînța grăunțele cunoașterii. Școala este o instituție destinată prin definiție realizării acestui proces. E un proces lung, un drum de ani și ani. Cel mai adesea, un drum care trece în zbor înaripat printr-o lume fascinantă, prin magnifice tărîmuri de taine redescoperite.

Alteori însă e plat și cenușiu, străbătînd alene un vast domeniu cu orizonturi închise poeziei, îndepărtînd, în loc să apropie, țelul final. Să exemplificăm. Profesorul a predat o lecție și urmează s-o predea pe cea de a doua. Se înființează în clasă ca pe cîmpul de bătaie. Una dintre primele obligații care intră în funcțiune este aceea de a-și menține autoritatea. Alegînd o formulă comodă pentru a realiza această necesitate, își pune în buzunar, înainte de a trece pragul clasei, chipul cel de toate zilele, înlocuindu-l cu masca unei impietrite severități. Urmează cîteva observații categorice privitoare la disciplină, apoi verificarea cunoștințelor (jocul de-a „il prinde, nu-l prinde") și operațiunea e completă. Apoi lecția nouă (toată lumea respiră ușurată) în care se înșiră mai plat sau mai puțin plat, după puterea fiecăruia, „noile cunoștințe". Unii elevi, mai tari de înger, înghit în silă aceste „cunoștințe" nerumegate, alții acceptează și, cu ochii fixați la sclipirile reci ale ochelarilor profesorului, lasă gîndul să zboare departe, odată cu pasărea liră, undeva în țării amețitoare. Și așa, miraculoasa lume a descoperirilor omenești, lumea aceea în care am putea să călătorim ca într-un imperiu al basmelor, devine un marș lent, împiedicat, pe un drum monoton și prăfuit, pe marginea căruia copiii se așează obosiți și plictisiți, ridicîndu-se alene după îndemnuri repetate și insistente pentru a se așeza la loc deîndată ce supravegherea a încetat.

Totuși, fiecare lecție este un fragment, o părticică din extraordinarul și fantasticul domeniu al științelor, fiecare dezvăluie copiilor una din marile minuni ale spiritului omenesc, din marile descoperiri adunate dram cu dram veacuri de-a rîndul.

Ceea ce avem de făcut, este să aprindem scînteia dorinței de a cunoaște. Și aici, pe lîngă calitatea pregătirii noastre, pe lîngă mulțimea și valoarea metodelor cu care sîntem înarmați, mai este vorba de încă ceva: de climatul pe care știm să-l creăm în clasă, de poziția pe care ne situăm ca profesori. Este nevoie cîteodată doar de un zîmbet, doar de un dram de căldură, doar să înțelegem că și elevii doresc să știe, la fel cum dorim noi să-i facem să afle. Nu este nevoie să renunțăm nici la autoritatea noastră, nici la „verificarea cunoștințelor", nici la „notare", nici la „predarea noilor cunoștințe", ci doar să-i înțelegem pe copii, să le răspundem, prin ceea ce le spunem în clasă, dorinței intime de a ști, care le este caracteristică. Să pornim cu ei către înălțimile spre care îi poartă visurile lor de viitor, să facem drumul prin lumea cunoașterii pasionant și fermecător, tot atît de pasionant și de fermecător pe cît sînt înșiși visurile.

O. BUZESCU

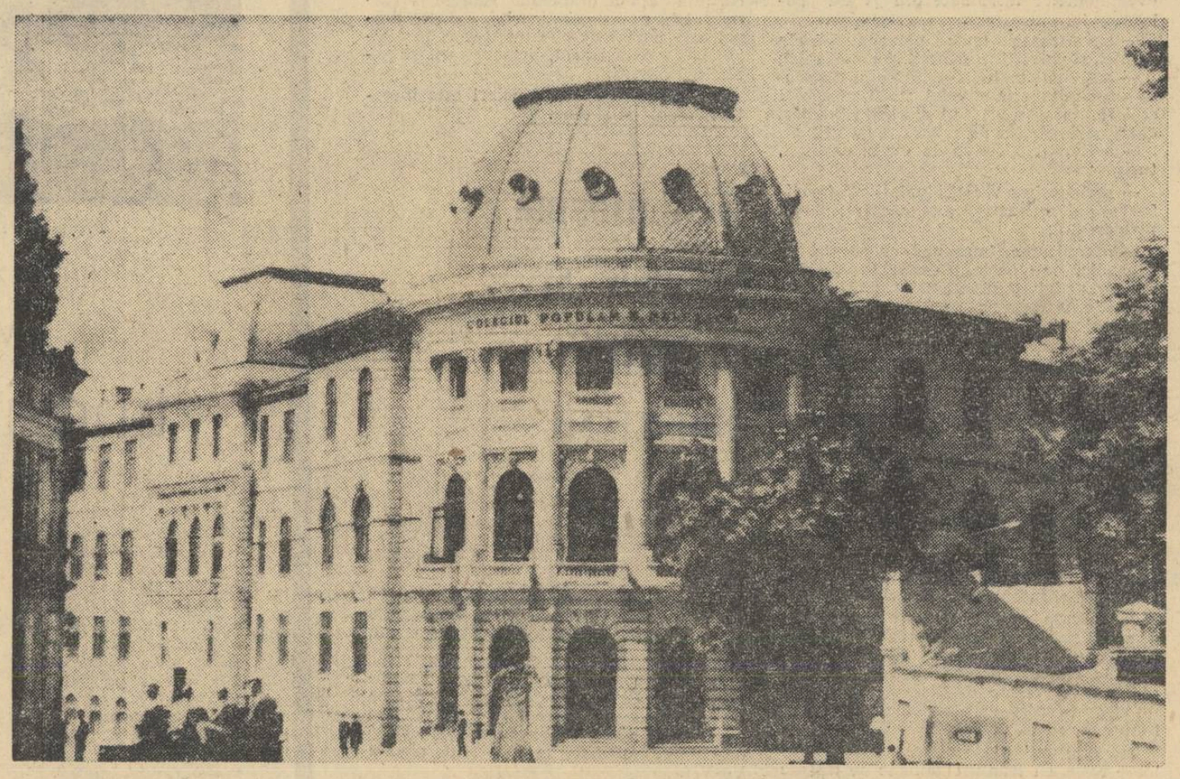

Clădirea Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova.

14 DECENII

Duminică 20 noiembrie, la ora 8 dimineața, cîteva sute de elevi, îmbrăcați de sărbătoare au străbătut în lung și-n lat, în sunet de fanfară, străzile Craiovei. Așa a început sărbătoarea celor 14 decenii de existență a liceului „Nicolae Bălcescu".

Ora 9. În fața Teatrului Național, o mare de oameni. Pe cîteva zeci de metri se întinde un culoar viu format din tineri, fete și băieți de toate vîrstele, în uniforme școlare. Sînt elevii de astăzi ai liceului. Cu urale și cuvinte de bun venit, își întîmpină oaspeții sosiți din toate colțurile țării. La festivitatea de sărbătorire a liceului și-au dat întîlnire cîteva generații care, ca elevi sau profesori, au trecut odinioară pragul școlii. Au venit de asemenea, să cinstească bătrîna școală profesori ai altor licee din țară, părinți ai elevilor și numeroși locuitori ai orașului. Au fost de față reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului și ai Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură.

Pe drept cuvînt sînt mîndri cei ce lucrează și învață aici, de școala lor, o școală cu un trecut lung și glorios, cu un prezent tot mai înfloritor. Ca o deplină confirmare a prețuirii de care se bucură școala stă panoul pe care sînt inscrise cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei pe care conducătorii de partid și de stat au făcut-o în școală în luna iunie 1966. „Apreciem grija și dragostea dascălilor acestui liceu pentru continuarea tradițiilor progresiste ale înaintașilor, străduința cu care pregătesc generațiile de viitori constructori ai socialismului și comunismului".

Despre trecutul liceului, despre istoria sa îndelungată plină de fapte luminoase, despre activitatea neobosită a slujitorilor săi din trecut și de azi pentru propășirea și înflorirea învățămîntului nostru, a vorbit la festivitate, în cuvinte calde, evocatoare, profesorul Nicolae Andrei, directorul liceului.

Subliniind însemnătatea sărbătorii, vorbitorul a arătat că ea reprezintă un omagiu adus bogatelor tradiții ale învățămîntului românesc, pildelor glorioase de muncă, de trudă și de abnegație pe ogorul școlii ale înaintașilor. „Această sărbătoare — a spus tov. Andrei — urmează alteia, deosebit de semnificative: cea a înființării universității craiovene, mărturie elocventă a înfăptuirii politicii înțelepte a partidului nostru privind dezvoltarea, perfecționarea și repartizarea teritorială a învățămîntului, care vine să împlinească visurile vechi ale unor cărturari patrioți".

Liceul „Nicolae Bălcescu" își are rădăcinile înfipte adînc în istoria Craiovei, a întregii Olteni, cu care și-a împletit-o strîns. Existența sa este puternic legată de glorioasele tradiții revoluționare ale poporului, de lupta sa neobosită pentru libertate și independență națională, pentru cultură și progres. Răsfoind paginile îngălbenite ale arhivelor poți întîlni un hrisov datat la 25 iulie 1757, prin care domnitorul Constantin Mavrocordat hotărăște să se zidească, pe lîngă mînăstirea Obedeanu, două case care „s-au orînduit a fi întrebuințate pentru școala obștească de învățătură". Alături de școala de la Obedeanu ființau, în capitala Olteniei, și alte școli, așa-numitele „dăscălii".

În primăvara anului 1826 se deschide „Școala națională de limba românească". Data înființării ei este consemnată de Karl Marx în însemnările sale. Școala și-a deschis porțile prin grija a doi profesori români — Stancu Căpățîneanu și Grigore Plești anu, elevi ai lui Ion Eliade Rădulescu. De-a lungul anilor au lucrat aici și alți profesori vestiți, animați de idealuri înflăcărate: Florian Aaron, Constantin Lecca, Ion Maiorescu, purtători curajoși ai ideilor de libertate națională și socială, animatori ai „clubului revoluționar craiovean". Conștienți de marea însemnătate pe care o are școala în viața unui popor ei au manifestat o deosebită preocupare pentru educarea patriotică a elevilor.

Evenimentele anului 1848 au atras în vîrtejul lor pe toți profesorii și elevii școlii. La 13 iunie, conducătorii revoluționari au fost conduși în triumf în sala de examene a școlii, unde Eliade Rădulescu a citit Proclamația de la Islaz, în timp ce, în stradă, profesorul Ion Maiorescu se adresa mulțimii entuziaste, mobilizînd-o la luptă. O placă de marmură prinsă pe fațada școlii amintește astăzi mărețele evenimente de la 1848.

În fața școlii craiovenii au întins Hora Unirii, manifestîndu-și bucuria față de hotărîrea Divanului Ad-hoc din Muntenia care votase pentru Unirea Țărilor Române. Celebra pînză a lui Theodor Aman „Hora Unirii la Craiova" vorbește în imagini emoționante despre acele momente de neuitat.

Și în anii ce au urmat profesorii școlii au fost mereu alături de popor. Ei s-au manifestat energic în apărarea țăranilor răsculați la 1907, iar mai tîrziu au sprijinit lupta proletariatului român condus de Partidul Comunist.

Neobosită a fost activitatea pe tărîm cultural și pedagogic a dascălilor școlii. Încă din primii ani de existență s-au pus aici bazele unei biblioteci. Prin rîvna lui Ion Maiorescu, se procură prețioase materiale de studiu. Curînd se ridica și noul local. La catedrele școlii se perindă, an după an, profesori al căror nume a rămas înscris cu litere de aur în analele ei: George Marin Fontanin, Mihail Străjanu, Vasile Mihăilescu, G. P. Constantinescu, M. Ciuceanu, Elie Georgescu, C. D. Fortunescu și mulți alții. Prin dragostea lor de patrie și popor, prin devotamentul cu care au slujit școala, ei au pregătit, înfruntînd multe greutăți, figuri proeminente ale culturii și științei patriei, oameni de înaltă valoare: diplomatul de prestigiu internațional Nicolae Titulescu, eruditul matematician Simion Stoilov, savanții de renume mondial Gheorghe Țițeica și Gogu Constantinescu, geologii Ludovic Mrazek și Sabba Ștefănescu, Nicolae Coculescu, creatorul Observatorului Astronomic, poeții Alexandru Macedonski și Traian Demetrescu, pictorii Theodor Aman, Eustațiu Stoenescu, Ion Țuculescu și Corneliu Baba, doctorii Nasta și Jianu, academicienii Ilie Murgulescu, Ștefan Milcu, Traian Ghcorghiu, Eugen Angelescu, Nicolae Petrulian, arheologul C. S. Nicolaescu Plopșor, membru corespondent al Academiei și alții.

În anii noștri, Liceul „Nicolae Bălcescu" a cunoscut, prin grija partidului și statului, alături de toate școlile țării, o etapă nouă, înfloritoare, bogată în realizări. În acest an școlar numărul elevilor ei este de peste 2 000, la care se adaugă cei 1 500 elevi ai secției fără frecvență. La dispoziția elevilor stau 5 laboratoare spațioase, înzestrate cu aparatură și materiale dintre cele mai moderne (laboratorul de geologie-geografie, bunăoară, cuprinde una dintre cele mai bogate colecții de minerale din țară). Biblioteca școlii, ale cărei baze au fost puse încă din 1837, numără peste 32 de mii de volume, unele dintre ele deosebit de valoroase prin vechimea și raritatea lor (40 de cărți poartă semnătura unor membri ai familiei stolnicului Constantin Cantacuzino și ai familiei lui Nicolae Mavrocordat). De pe băncile liceului pleacă în fiecare an tineri bine pregătiți, dintre care mulți se afirmă ca studenți străluciți și apoi ca specialiști destoinici.

Sub îndrumarea profesorilor, elevii desfășoară și o bogată activitate cultural-artistică. Cercurile pe materii numără peste 700 de membri. Un mare număr de elevi fac parte din formațiile de cor, din echipa teatrală, sînt membri ai orchestrelor școlii, ai echipei de dansuri populare. Programele artistice susținute de ei sînt apreciate nu numai în liceu, ci și în afara sa.

La sărbătoarea celor 14 decenii de activitate a liceului au adus cuvinte de caldă prețuire și stimă numeroși vorbitori.

Subliniind în cuvîntul său înalta prețuire acordată de partid și guvern muncii desfășurate de profesorii școlii, dintre care mulți sînt distinși cu titluri, cu ordine și medalii, tovarășul Mihai Ivan, secretar al Comitetului regional P.C.R. Oltenia, a scos în evidență înaltul lor spirit de răspundere, bogata experiență pedagogică pe care au acumulat-o.

La festivitate, prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului, a citit mesajul de salut al conducerii Ministe-

(Continuare în pag. a 4-a)

NECESITATEA EDUCĂRII PENTRU VIAȚA DE FAMILIE

Este în firea lucrurilor ca diversele aspecte ale vieții sociale a viitorilor cetățeni ai patriei să capete în școală puncte de orientare trainice și sigure.

Un asemenea aspect îl constituie și viața de familie. Rolul social al familiei, locul ei important în societate face ca această chestiune să nu mai fie privită ca o chestiune strict personală, iar necesitatea educației pentru viața de familie să se impună în afară de orice îndoială. Înrîurirea asupra școlarilor la vîrsta cînd individualitatea oferă un coeficient ridicat de plasticitate și e hotărîtoare pentru existența de mai tîrziu a omului recomandă școala drept un factor de mare valoare în acest compartiment.

Ideea nu este nouă. Ea a fost pusă, în contexte diferite, în multe țări. La noi, educația pentru căsătorie, pentru consolidarea familiei ulterioare, deși dată în școală foarte adeseori numai pe baze empirice, a avut în trecut propagatori și sprijinitori prestigioși, care au mers mai întotdeauna pe linia bunului simț, specific poporului român. Amintim, printre alte contribuții notabile, articolele favorabile educației în vederea familiei semnate de G. Coșbuc și Sofia Nădejde în revista „Albina" la începutul secolului, propunerile temerare (pe atunci) ale doctorului Gh. Marinescu de introducere a educației sexuale în școli, inițiativele lui Iosif I. Gabrea pentru educație familială în învățămînt, lupta presei muncitorești și progresiste împotriva ipocriziei claselor dominante în materie de etică familială. De asemenea, Gh. Bogdan-Duică, în „Pregătirea mamelor pentru educație" (Educația, nr. 5—6, anul IV), preconiza obligația fetelor de 15—18 ani „să jertfească cîteva ore pe săptămînă pentru pregătirea ca educatoare în familie".

Cu toate stavilele puse de oficialități, unele inițiative pozitive au putut fi concretizate. În liceele de fete s-au predat, la lecțiile de igienă, unele noțiuni de puericultură și s-au introdus ore speciale de menaj. În școlile normale de băieți și fete erau transmise cunoștințe psiho-pedagogice cu aplicații în educația pentru familie. La fel și în unele școli profesionale. Desigur, asemenea preocupări, ghidate de o optică parțial eronată, rămîneau insuficiente.

Astăzi, educația pentru căsătorie, pentru viața de familie și maternitate trebuie să se fundamenteze pe concepția riguros științifică conținută de structura actuală de ansamblu a orînduirii socialiste, în concordanță cu interesele sociale generale. Căsătoria, familia, raporturile lăuntrice ale vieții familiale se cer de aceea tot mai distinct înglobate în sfera de acțiuni a școlii.

Sprijinul dat de școală educației în vederea familiei este încă nedestulător. Unii consideră că tinerii, la etatea cînd frecventează liceul, nu au încă interesul și înțelegerea corespunzătoare chestiunilor pe care le-ar pune această educație, că ea trebuie făcută la o vîrstă cît mai apropiată de căsătorie și în timpul acesteia, ceea ce revine, evident, altor instituții și organizații obștești. În realitate, în ultimele clase de liceu, la vîrsta majoratului, se ridică totuși necesitatea, de o stringentă actualitate, a pregătirii tinerilor în spiritul de răspundere pentru ulterioara lor contribuție, ca membri de familie, la dezvoltarea societății. Aceasta este o problemă de educație cetățenească, presupunînd nu ingerința educatorului în chestiunile „private" ale elevilor săi, ci pregătirea acestora spre a face față temeinic unui important act din viață, prin solicitarea zonelor cele mai profunde, mai intime, ale personalității lor, a laturii afectiv-senzoriale a acesteia. Nu numai atitudinile individualiste — care de altfel subminează și comportarea actuală — trebuie curmate, dar și consecințele nefericite ale unui intelectualism unilateral sau ale unei „modernizări" prost înțelese. Nu e vorba de a urmări abstracțiuni și precepte, ci de a milita pentru practicarea unor virtuți familiale și patriotice în sînul societății noastre.

În acest scop socotesc că se poate acorda mai multă atenție cunoștințelor și deprinderilor pe care se constituie familia solidă, pregătirii elevilor pentru viața socială de mai tîrziu. Se impune firește, așa cum s-a mai arătat, să se introducă în licee ore de educație sexuală. La aceasta ar trebui să se adauge, fără supraîncărcarea programului de activitate, chestiuni care au atingere directă cu educarea în vederea familiei, precum: biosociologia familiei, căsnicia ca problemă a relațiilor dintre soți, raporturi ale familiei cu societatea etc. Apoi aspecte de economie casnică, noțiuni practice elementare pentru conducerea rațională, chibzuită a unui cămin, etc., iar pentru fete — și elemente de puericultură și de menaj.

Un aport deosebit l-ar putea aduce și diriginții claselor a IX-a și a XII-a. Prietenia transformată în dragoste, premergătoare căsătoriei, e un subiect atractiv și cu efect sub raport educativ pentru orele de dirigenție. Orientarea aceasta ar viza potențarea unei anumite formații etice și ar deschide făgaș de realizare caracterelor.

Entuziasmul și generozitatea vîrstei de aur, încrederea în viitor, atașamentul față de proiectele grandioase ale timpului nostru constituie premise ale acestei maturizări morale. Ea nu se produce de la sine. Sensurile propriei existențe se precizează și dobîndesc claritate în munca instructiv-educativă desfășurată în spirit militant în școală. De aceea, educatorul este chemat să conducă un proces de formare a tineretului studios care să însumeze toate coordonatele vieții, să-i ajute pe tineri să fie fericiți mîine, în familie și prin familie, așa cum sînt fericiți astăzi în școală, în joc, în visuri înaripate.

VALERIU C. NEȘTIAN

Incompatibilitate

Discutăm deseori în colectivele didactice despre eficiența lecțiilor. Analizăm amănunțit condițiile care o determină, luăm măsuri multiple, chibzuite cu grijă, de natură să asigure cît mai buna pregătire a tinerilor pentru muncă, pentru viață. Și urmărind o asemenea pregătire, sîntem chemați să ne ocupăm de elevii noștri nu numai în orele în care se află la școală, ci și în timpul petrecut în afara ei să le călăuzim viața în familie, în societate, să dăm țării oameni întregi, cu o personalitate pe deplin armonioasă în toate aspectele ei.

Dacă lucrurile stau așa — și orice om al școlii știe că aceasta este chemarea lui — putem noi însine să ne împărțim viața în două părți distincte: una în școală, alta acasă? Putem să ne permitem a profesa principii înalte „ex cathedra", pentru ca odată coborîți de pe piedestalul ei să uităm ceea ce am spus?

Răspunsul la această întrebare e clar, știut de toți. Înțelegîndu-i semnificația, marea majoritate a dascălilor au o viață personală care concordă perfect cu înaltele norme etice transmise de ei tineretului.

O asemenea viață au și profesorii Liceului pedagogic din Buzău. Nu toți însă. Unul din ei — tristă excepție de la regulă — și-a abandonat familia, care-i stingherea „pasiunea" pentru o tînără, pe deasupra și elevă.

Pentru a-i determina implicațiile, o astfel de minoritate, fie ea și infimă, nu poate fi, nu trebuie privită statistic. Căci, dacă într-un oraș ca Buzău avem cîteva cazuri de același fel cu cel citat — și ele există — este suficient pentru a face cîteva sute de elevi să pună sub semnul întrebării compatibilitatea de educatori a acestora.

Este cazul, credem, să se acorde o atenție sporită, la angajarea personalului didactic, nu numai criteriilor privind pregătirea de specialitate și pedagogică, ci și comportării în familie și în societate a solicitanților. Este mai ales cazul ca în facultățile care pregătesc profesori să se acorde mai mare atenție compatibilității sub aspect moral a studenților respectivi cu profesiunea aleasă. O astfel de atenție ar fi calificat, de exemplu, drept incompatibilă pentru a lucra în școală pe profesoara de geografie I. G., repartizată într-o comună din raionul Ploiești, care a schimbat mai mulți soți cu scopul, mărturisit clar, de a ajunge în Capitală — unde a ajuns în cele din urmă, — pentru ca și aici să divorțeze, după ce și-a văzut „visul" împlinit.

Dar, dincolo de toate măsurile care ar trebui examinate de autoritatea școlară, colectivele pedagogice nu se pot considera scutite de datoria de a interveni prompt în împrejurări de genul celor la care ne referim. Abaterile de la normele de etică, de la demnitatea de educator, de la obligațiile pe care le angajează profesiunea de dascăl nu pot fi privite impasibil.

CONST. RĂDOI

STATUTUL

unităţilor şi detaşamentelor de pionieri din Republica Socialistă România

Organizaţia pionierilor din Republica Socialistă România cuprinde şcolari între 9—14 ani ; ea contribuie, alături de şcoală şi familie, la educarea şi formarea tinerei generaţii.

Organizaţia pionierilor îşi desfăşoară munca sub conducerea Partidului Comunist Român.

Activitatea pe care o desfăşoară Organizaţia pionierilor are menirea de a stimula preocuparea elevilor pentru învăţătură, pentru întărirea disciplinei şcolare şi formarea deprinderilor de muncă ; ea îi ajută pe elevi să-şi lărgească orizontul cultural, le dezvoltă iniţiativa, interesul pentru ştiinţă, tehnică, artă şi literatură.

Organizaţia pionierilor educă şcolarii în spiritul patriotismului socialist, al dragostei şi devotamentului nemărginit faţă de poporul nostru, faţă de Republica Socialistă România, faţă de Partidul Comunist Român ; îi ajută pe copii să cunoască tradiţiile şi trecutul glorios de luptă al poporului pentru eliberarea naţională şi socială, să îndrăgească frumuseţile şi bogăţiile ţării, le cultivă mîndria patriotică pentru realizările obţinute în construcţia socialismului ; contribuie la întărirea prieteniei şi frăţiei dintre copiii români şi cei din rîndul naţionalităţilor conlocuitoare.

Organizaţia pionierilor educă pe şcolari în spiritul internaţionalismului socialist, al prieteniei cu copiii din ţările socialiste, din întreaga lume, sub semnul păcii şi înţelegerii între popoare ; ea le dezvoltă sentimentul solidarităţii cu lupta popoarelor pentru libertate şi independenţă naţională, pentru progres social.

Prin activitatea sa, Organizaţia pionierilor cultivă la copii cinstea, modestia, curajul şi disciplina, prietenia şi tovărăşia; le dezvoltă dragostea faţă de munca fizică şi respectul pentru cei ce muncesc, răspunderea pentru păstrarea cu grijă a bunurilor obşteşti.

Organizaţia pionierilor se îngrijeşte de organizarea plăcută şi folositoare a timpului liber al şcolarilor, stimulînd curiozitatea şi setea de cunoaştere, înclinaţia lor spre cîntec, joc şi drumeţie ; ea organizează activitatea cultural-artistică, sportivă şi turistică pentru toţi elevii din clasele I—VII.

În Organizaţia pionierilor elevii sînt pregătiţi în vederea intrării în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist.

Pionierii sînt organizaţi în detaşamente şi unităţi ai căror comandanţi sînt cadre didactice.

Pentru îndrumarea nemijlocită a activităţii pionereşti se constituie consilii ale Organizaţiei pionierilor (Consiliul Naţional, consilii regionale, consilii raionale (orăşeneşti), consilii pe şcoală).

I. Membrii organizaţiei pionierilor

1. În Organizaţia pionierilor sînt primiţi şcolari din clasele III—VII, în vîrstă de 9—14 ani, care sînt sîrguincioşi la învăţătură, respectă disciplina şcolară, au o comportare corectă în şcoală, familie, societate.

2. Dreptul de a primi în Organizaţia pionierilor îl au detaşamentele de pionieri. În detaşamentele şi unităţile constituite cu caracter temporar nu se primesc noi pionieri.

Şcolarul care doreşte să devină pionier se adresează verbal conducerii detaşamentului. Atunci cînd în clasa sa nu există detaşament de pionieri, el se adresează comandantului unităţii de pionieri, care stabileşte detaşamentul în care se va face primirea.

3. Elevul care doreşte să intre în Organizaţia pionierilor este ajutat de conducerea detaşamentului să cunoască scopul organizaţiei, conţinutul legămîntului, al îndatoririlor pionierului şi semnele pionereşti.

4. Primirea în Organizaţia pionierilor se face în adunarea detaşamentului, în mod sărbătoresc, sub faldurile drapelului patriei şi ale drapelului Organizaţiei pionierilor. Comandantul detaşamentului prezintă numele şi caracterizarea şcolarilor care şi-au exprimat dorinţa de a deveni pionieri ; supune apoi aprobării detaşamentului, în mod individual, primirea lor în organizaţie. După adoptarea hotărîrii detaşamentului, noii pionieri rostesc legămîntul, apoi comandantul le înmînează insigna şi cravata.

La adunările de primire în Organizaţia pionierilor pot participa şi părinţii elevilor.

5. Legămîntul pionierului :

„Voi învăţa şi voi munci pentru a deveni fiu de nădejde al patriei mele — Republica Socialistă România ; voi fi credincios poporului şi Partidului Comunist Român ; voi respecta neabătut îndatoririle pionereşti".

6. Îndatoririle pionierului :

— Pionierul îşi iubeşte patria, cinsteşte trecutul glorios al României, tradiţiile de luptă ale poporului nostru pentru libertate şi independenţă naţională.

— Învaţă cu sîrguinţă.

— Iubeşte munca, apără şi păstrează cu grijă bunurile obşteşti.

— Este disciplinat, îngrijit şi ordonat, atît în şcoală cît şi în afara ei.

— Este modest, cinstit şi drept ; spune întotdeauna numai adevărul.

— Este curajos şi demn, are încredere în forţele sale şi ale colectivului, este un bun coleg şi prieten.

— Îşi iubeşte şi îşi ajută părinţii.

— Stimează şi ascultă pe învăţători şi profesori, respectă pe cei mai în vîrstă decît el şi are grijă de cei mici.

— Iubeşte şi ocroteşte natura, caută să cunoască frumuseţile şi tainele ei.

7. Deviza pionierului :

„Pentru gloria poporului şi înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului — înainte !"

Răspunsul la deviză :

„Tot înainte !"

Deviza pionierului se rosteşte în adunările pionereşti. Cînd răspunde la deviză, pionierul schiţează salutul pionieresc. Salutul pionieresc se foloseşte, de asemenea, cînd se cîntă Imnul de Stat al Republicii Socialiste România, Internaţionala, precum şi cu ocazia ceremonialului pionieresc.

8. Pionierul are dreptul să participe la întreaga activitate a detaşamentului şi a unităţii, să aleagă şi să fie ales în conducerea detaşamentului şi a unităţii, să facă propuneri pentru îmbunătăţirea muncii pionereşti, să ia parte la activităţile organizate de casele şi Palatul pionierilor.

9. Pionierul care obţine rezultate bune la învăţătură, în activitatea pionierească sau a săvîrşit fapte demne de laudă, este recompensat prin :

a) evidenţierea în faţa detaşamentului ;

b) evidenţierea în faţa unităţii ;

c) fotografierea sub drapelul unităţii şi păstrarea fotografiei în albumul unităţii sau expunerea la panoul de onoare al şcolii ;

d) acordarea de distincţii pioniereşti ;

e) atribuirea titlului de „Pionier de frunte" (diplomă şi insignă).

10. Pionierul care săvîrşeşte abateri este „mustrat" de către detaşament, iar în caz de abateri mai mari este „mustrat" în faţa unităţii, în vederea îndreptării lui.

II. Unitatea şi detaşamentul

11. Unitatea de pionieri se constituie în şcolile în care există cel puţin trei detaşamente de pionieri. Ea cuprinde toţi pionierii din şcoala respectivă. În mod temporar se pot constitui unităţi de pionieri în taberele şcolare şi în preventoriile pentru copii.

a) Unitatea alege anual comandamentul unităţii format din 5—15 pionieri, preşedinţi ai unor detaşamente şi alţi pionieri destoinici, care îl ajută pe comandant în organizarea întregii activităţi pioniereşti. Dintre membrii comandamentului se desemnează preşedintele unităţii, care este în acelaşi timp şi ajutor al comandantului unităţii.

b) Unitatea îşi desfăşoară activitatea pe baza programului aprobat de Consiliul Organizaţiei pionierilor din şcoală. Programul cuprinde :

— sărbătorirea, împreună cu şcoala, a evenimentelor însemnate din viaţa poporului ;

— aniversarea unor personalităţi ale ştiinţei şi culturii româneşti şi universale ;

— activităţi cultural-artistice şi distractive organizate la nivelul şcolii (serbări şcolare, carnavaluri pioniereşti, serbări cîmpeneşti, focuri de tabără, expoziţii) ;

— activităţi sportive de masă, excursii, turism ;

— sărbătorirea „Zilei pionierilor" (manifestări cultural-artistice şi sportive, parăzi pioniereşti) ;

— organizarea, împreună cu şcoala, a cercurilor pe obiecte, a cercurilor tehnice, a unor activităţi practice, care să permită iniţierea copiilor în diferite îndeletniciri (apicultor, sanitar, prieten al naturii, folclorist, călăuză) ;

— organizarea festivă a încheierii perioadei de pionierat a elevilor din clasa a VII-a ;

— sprijinirea activităţii detaşamentelor.

Programul de activităţi al unităţii de pionieri este întocmit de comandant, cu sprijinul comandamentului, ţinînd seama de părerile şi propunerile pionierilor.

c) Adunările unităţii de pionieri au un caracter solemn şi se organizează cu ocazia „Zilei pionierilor" şi cu alte prilejuri deosebite. Ele se deschid cu ridicarea pavilionului şi intonarea Imnului de Stat.

d) Fiecare unitate are două drapele : drapelul patriei şi drapelul unităţii de pionieri, care sînt purtate la adunările unităţii, la parăzi, demonstraţii şi serbări pioniereşti. Fiecare drapel este purtat de un stegar, însoţit de alţi doi pionieri, care formează garda drapelului.

Drapelul unităţii de pionieri este de culoare roşie, cu franjuri galbene de mătase pe margini.

Pe una din feţele drapelului sînt imprimate emblema organizaţiei şi inscripţia : „Organizaţia pionierilor din Republica Socialistă România". Pe cealaltă faţă a drapelului este scrisă Deviza pionierului.

12. Pionierii aceleiaşi clase constituie detaşamentul de pionieri. În şcolile generale care funcţionează numai cu clasele I—IV şi unde există un număr mai mic de 30 de pionieri, detaşamentul se constituie pe şcoală.

a) Detaşamentul îşi alege anual un colectiv de conducere, format dintr-un preşedinte şi alţi 2—4 pionieri buni la învăţătură, iubiţi şi stimaţi de colegi. Colectivul de conducere îl ajută pe comandant în organizarea activităţii detaşamentului. Preşedintele detaşamentului îndeplineşte şi funcţia de ajutor al comandantului de detaşament.

b) Detaşamentul îşi desfăşoară munca pe baza unui program care cuprinde :

— activităţi cultural-artistice (lecturi, şezători, învăţarea de cîntece şi poezii, vizionarea în colectiv a spectacolelor şi filmelor, audiţii muzicale, vizitarea muzeelor şi a caselor memoriale) ;

— expediţii pioniereşti pe urmele unor evenimente memorabile din istoria patriei şi a mişcării democratice şi revoluţionare din ţara noastră ;

— întîlniri cu muncitori şi ţărani fruntaşi în muncă, activişti de partid şi de stat, ingineri, oameni de ştiinţă, cultură şi artă ; vizite la întreprinderi, şantiere ;

— manifestări în aer liber : focuri de tabără, excursii, exerciţii şi concursuri sportive, concursuri de orientare turistică, jocuri instructiv-educative de masă ;

— îngrijirea monumentelor eroilor.

Programul de activitate se întocmeşte de către comandant, ţinînd seama de dorinţele şi propunerile pionierilor.

La activităţile organizate de către detaşament pot participa toţi şcolarii din clasa respectivă.

c) Detaşamentul organizează, de regulă, o adunare pe trimestru. În cadrul acestor adunări se fac primiri de noi pionieri, se discută şi se adoptă programele de activitate. La deschiderea adunării se cîntă Imnul de Stat.

d) Fiecare detaşament de pionieri are două drapele : drapelul patriei şi drapelul detaşamentului.

Drapelul detaşamentului este de culoare roşie ; pe una din feţele drapelului este imprimată emblema organizaţiei, iar pe cealaltă faţă a drapelului este scris răspunsul la Deviza pionierului. Fiecare drapel este purtat de cîte un stegar, la adunările de detaşament, demonstraţii şi parăzi pioniereşti.

e) Detaşamentul de pionieri este înzestrat cu goarnă şi tobă.

III. Uniforma, semnele şi distincţiile pioniereşti

13. Uniforma pionierilor :

— **Pentru băieţi :** pantaloni bleumarin, bluză albă, bască albă (pentru cei din clasele V—VII bască bleumarin) şi ciorapi trei sferturi.

— **Pentru fete :** fustă bleumarin, bluză albă, bască albă (pentru cele din clasele V—VII bască bleumarin) şi ciorapi albi trei sferturi.

Pionierii poartă epoleţi la bluză. Pe mîneca stîngă a bluzei se prinde emblema organizaţiei, care are fondul de culoare albastră la pionierii din clasele III—IV şi de culoare galbenă la cei din clasele V—VII.

De la epoleţi pînă la buzunarul de pe partea stîngă se aplică un şnur împletit, de culoare galbenă pentru preşedinţii de detaşamente şi de culoare albastră pentru preşedinţii de unităţi.

Pionierii poartă pe piept, în partea stîngă, insigna de pionier, care este semnul distinctiv al Organizaţiei pionierilor.

Cravata pionierilor este de culoare roşie şi se poartă deasupra bluzei, trecută printr-un inel alb.

Pionierul poartă insigna în fiecare zi, iar uniforma şi cravata numai cu prilejul adunărilor pioniereşti şi ori de cîte ori i se recomandă acest lucru de către comandant.

14. Distincţiile pioniereşti constau din steluţe şi insigne care se atribuie de către consiliul Organizaţiei pionierilor pe şcoală.

a) Steluţele se acordă pionierilor care sînt fruntaşi la învăţătură şi desfăşoară o activitate multilaterală.

b) Insignele se acordă pionierilor care obţin rezultate deosebite în anumite domenii de activitate (cercuri pe obiecte, tehnice, sanitare, de prieteni ai naturii, de apicultură, echipe cultural-artistice, sport, turism).

Acelaşi pionier poate primi mai multe distincţii, potrivit aptitudinilor şi rezultatelor obţinute.

15. Pentru merite cu totul deosebite, consiliile regionale acordă, la propunerea consiliilor raionale (orăşeneşti), titlul de „Pionier de frunte" (diplomă şi insignă).

16. Pentru activitate deosebită, desfăşurată de unităţi şi detaşamente de pionieri, se acordă „Diploma de unitate (sau detaşament) fruntaşă" de către Consiliul Naţional al Organizaţiei pionierilor, la propunerea consiliilor regionale.

17. Organizaţia pionierilor are marşul său propriu.

18. Unităţile şi detaşamentele de pionieri sărbătoresc în fiecare an, în prima duminică a lunii iunie, „Ziua pionierilor".

În viaţa pionierilor cîntecul ocupă un loc de seamă.

Profesorul Ion Minculescu lucrînd în muzeu.

Muzeul tinerilor istorici

Anul trecut, într-o zi de toamnă tîrzie, am vizitat Liceul nr. 36 din Bucureşti. În holul şcolii mi-a atras atenţia o vitrină pe care se afla inscripţia „Colţul istoric". Erau expuse aici, cu mult simţ artistic, piese din diferite epoci, pe care le-am privit cu interes. Zilele trecute, vizitînd din nou şcoala, am căutat cu privirea „Colţul istoric". În locul lui am găsit însă un adevărat muzeu şcolar. Lîngă obiectele prezentate anul trecut se adăugaseră multe exponate noi. În faţa uneia dintre vitrine, tovarăşul Ion Minculescu, profesor de gradul I, conducătorul cercului tinerilor istorici din şcoală şi iniţiatorul acestui mic muzeu, examina, împreună cu cîţiva dintre membrii cercului, cîteva monede din epoca romană şi epoca bizantină.

Cercetător pasionat al trecutului istoric al poporului, profesorul Minculescu a organizat un schimb permanent de materiale şi informaţii cu profesori ca Ion Hurdubeţiu din Cîmpulung Muscel, Elisabeta Rădulescu din Curtea de Argeş, Gheorghe Popa din Brezoi şi alţii. În acelaşi timp, el se străduieşte să dezvolte şi în rîndurile elevilor interesul pentru cunoaşterea vestigiilor care luminează momentele importante ale istoriei patriei. Referindu-se la măsura în care exponatele muzeului îl ajută în predare, tov. Minculescu ne-a arătat că studierea uneltelor din epoca pietrei cioplite i-a făcut pe elevii clasei a XI-a să înţeleagă mai bine de ce în paleolitic munca era dificilă şi se producea puţin, iar studierea ceramicii datînd din neolitic a folosit ca material ilustrativ pentru studiul ocupaţiilor omului din această epocă. Cercetînd vasele decorate cu benzi sau linii, fragmentele de ceramică dacă de la Sarmisegetuza, precum şi piesele de ceramică romană, elevii şi-au dat mai bine seama de însuşirile artistice ale strămoşilor.

Muzeul şcolii are şi un sector numismatic, care cuprinde peste 600 de monede. Se află aici monede dacice, monede din timpul republicii romane (secolele II şi I î.e.n.), din timpul lui Octavian August, Vespasian, Domiţian, Traian, Hadrian, Diocleţian etc., monede bizantine ş. a. m. d. Membrii cercului şi-au propus ca la primăvară, cînd se împlineşte un veac de la apariţia primelor monede în România modernă, să organizeze o expoziţie de numismatică. Muzeul posedă în prezent monede româneşti din peste 100 de emisii.

Interesant este şi sectorul de tipărituri al muzeului. Aici se află vechi manuale şcolare, un exemplar al Cronicii lui Gheorghe Şincai, precum şi un exemplar din „Regulamentul organic", datînd din 1847. Un alt colţ al muzeului prezintă albume cu fotografii luate de membrii cercului în excursiile şi vizitele organizate la muzee şi locuri istorice.

Profesorul Minculescu şi-a propus să realizeze în şcoală un cabinet istoric, dotat cu tot ceea ce este necesar pentru valorificarea materialului tot mai bogat de care va dispune muzeul. Străduinţa lui lăudabilă merită — şi va găsi, sîntem siguri — sprijinul secţiei de învăţămînt.

ŞTEFAN DRAGHIA

SESIUNE ŞTIINŢIFICĂ

Recent a avut loc la Craiova o sesiune de comunicări ştiinţifice a cadrelor didactice din şcolile oraşului. Organizată sub îndrmarea secţiei de învăţămînt a Sfatului popular orăşenesc, cu concursul Universităţii craiovene şi al filialelor locale ale societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice, sesiunea a reunit 21 de comunicări originale, aducînd o reală contribuţie la ridicarea nivelului de pregătire al profesorilor.

A stîrnit mult interes, de pildă, comunicarea prezentată de profesorul Ion Negreanu — „Probleme şi aspecte ale educaţiei estetice în învăţămîntul de cultură generală" — care a definit factorii, mijloacele şi căile educaţiei estetice şi a enumerat condiţiile dezvoltării acesteia, subliniind locul ocupat de creaţia populară în cultivarea sensibilităţii şi a gustului pentru frumos. Muncii educative i-a fost consacrată şi comunicarea prezentată de prof. Miltiade Ionescu. Elaborată pe baza unei cercetări întreprinse în rîndurile a 200 de elevi din clasele IX-XI de la liceele nr. 2, nr. 4 şi nr. 5 din Craiova, lucrarea profesorului Ionescu a analizat problemele educaţiei elevilor în condiţiile şcolii mixte, sugerînd o serie de căi menite să conducă la înlăturarea deficienţelor constatate.

Multe probleme interesante au fost ridicate în comunicările privind predarea. De pildă, comunicarea intitulată „Folosirea cunoştinţelor de istorie literară locală în predarea lecţiilor de literatură română", de profesorul Gheorghe Firănescu, a analizat cum sînt valorificate aceste cunoştinţe în educaţia patriotică a elevilor. Comunicarea elaborată, de prof. Georgeta Stoica şi învăţătoarea Maria Cringoiu s-a ocupat de folosirea mediului local în formarea primelor noţiuni de geografie la clasa a III-a, iar lucrarea profesoarei Maria Pîrvănescu s-a referit la lecţiile de cercetare pe teren a fenomenelor geografice.

De un ridicat nivel ştiinţific a fost comunicarea privind rolul predării problemelor de fizică în formarea gîndirii ştiinţifice a elevilor, ca şi comunicarea profesorilor Ecaterina Marian şi Ionel Viţan, despre metodica rezolvării problemelor de fizică şi chimie. La rîndul lor, învăţătoarele Maria Cringoiu şi Virginia Popa au prezentat o lucrare despre posibilităţile de a moderniza predarea matematicii începînd din primele clase ale şcolii generale. Aceleiaşi probleme i-a fost consacrată cercetarea realizată de învăţătorul Constantin Mitroi cu sprijinul lectorului universitar D. Stoica, în cadrul căreia s-a experimentat o nouă programă de aritmetică la clasele I—IV.

Discuţiile purtate pe marginea comunicărilor au analizat numeroase aspecte ridicate în cuprinsul acestora. În acelaşi timp, în cadrul discuţiilor au fost relevate o serie de cerinţe privind îmbunătăţirea condiţiilor în care se desfăşoară munca de cercetare a cadrelor didactice. S-a arătat astfel că este necesar ca învăţătorii şi profesorii să fie mai amplu orientaţi asupra metodelor ce pot fi folosite în cercetare. În legătură cu necesitatea unei temeinice documentări de specialitate s-a propus să se înfiinţeze la Craiova, ca şi în alte centre regionale, filiale ale Bibliotecii centrale pedagogice. De asemenea, s-a considerat necesar ca, pentru asigurarea suportului ştiinţific necesar susţinerii experimentale a unora dintre cercetări, să se pună la dispoziţia cadrelor didactice care studiază probleme de specialitate şi aparatura adecvată. De mare însemnătate pentru buna orientare a cercetărilor — au arătat participanţii la discuţii — ar fi întărirea activităţii cabinetului pedagogic din Craiova, ca şi ridicarea nivelului muncii desfăşurate de filialele societăţilor ştiinţifice ale cadrelor didactice.

D. T.

OPINII

Poate fi studiată teoria literaturii în 31 ore?

Nu este nici un secret că în momentul de față teoria literaturii are o poziție dezavantajată față de celelalte discipline. Cauza, credem, rezultă din faptul că ea este privită dintr-un punct de vedere îngust, fiind considerată un fel de anexă a studiului istoriei literaturii.

Există mai multe elemente care generează această impresie. Unul dintre ele este soluția adoptată în prezent, după care studiul teoriei literaturii a fost înghesuit într-o treime din orele afectate studierii limbii și literaturii române în clasa a IX-a. Aceasta duce în mod fatal la comprimarea materiei, ceea ce înseamnă, implicit, superficialitate în tratarea problemelor și omiterea unor chestiuni de importanță majoră. Un alt element constă în conținutul programei de teorie a literaturii, care, așa cum se prezintă acum, lasă impresia de a fi învechită, deoarece pune accent prea mare pe unele probleme depășite în dauna unor probleme noi și actuale, pe care le ignorează (în special la capitolul mijloacelor artistice, al versificației sau al teoriei genurilor). În sfîrșit, partea de teorie literară din actualul manual pentru clasa a IX-a păcătuiește printr-o serie de inadvertențe și confuzii care de asemenea dau impresia de superficialitate, de elaborare în grabă. Impresia este întărită și de faptul că deși se află la a doua ediție, manualul a apărut în acest an fără nici o îmbunătățire.

După părerea noastră, teoria literaturii nu trebuie considerată un auxiliar pentru facilitarea înțelegerii operelor din istoria literaturii române ce urmează a fi studiate. Importanța teoriei literaturii ca ramură principală a științei literaturii constă în primul rînd în aceea că îi înarmează pe elevi pentru toată viața cu știința de a pătrunde în profunzimea operei literare, a oricărei opere literare, din orice timp și din orice literatură. De aici necesitatea de a studia această disciplină în adîncime, de a cunoaște toate aspectele importante pe care le implică. În afară de aceasta, teoria literaturii oferă importante posibilități de educație estetică, în special dacă pentru exemplificări se apelează la cele mai valoroase opere. Apoi, dată fiind posibilitatea teoriei literaturii de a oferi exemple din literatura universală, ea creează însemnate premize pentru introducerea în liceu a studiului istoriei literaturii universale și a esteticii. În sfîrșit, teoria literaturii contribuie la îmbogățirea vocabularului elevilor cu termeni de specialitate din domeniul artei în general și al literaturii în special, precum și la lărgirea considerabilă a orizontului lor cultural.

Socotim că, astfel pusă problema, posedăm suficiente motive ce justifică propunerea de a se căuta o nouă soluție de studiere a teoriei literaturii, care să permită predarea ei în mod cît mai științific, în acord cu problemele contemporane, fără a o înghesui între limite strîmte.

În acest sens, nu vedem în momentul de față decît trei soluții pentru care am putea opta. Prima ar fi soluția actuală, asupra căreia nu insistăm deoarece i-am amintit mai sus, în linii mari, dezavantajele și deoarece sîntem siguri că fiecare profesor care a predat în anul școlar trecut sau care predă în anul acesta la clasa a IX-a, își dă seama în ce constau aceste dezavantaje.

O a doua soluție ar consta în predarea teoriei literaturii paralel cu istoria literaturii române. Cu alte cuvinte, după fiecare operă care se analizează în cadrul studiului literaturii române să se introducă un capitol rezervat cunoștințelor de teorie literară aferente operei respective. Pentru aceasta trebuie creată condiția ca fiecărei opere la care se prevede analiza literară să i se afecteze o oră în plus, pentru problemele de teorie. Varianta aceasta ni se pare neștiințifică și prezintă dezavantaje mai numeroase decît soluția actuală. În primul rînd, ea nu oferă o privire de ansamblu asupra întregii teorii a literaturii, deoarece dispersează, pulverizează materia pe parcursul a patru ani de studiu, distruge conexiunea și interrelația dintre diferitele compartimente ale teoriei literaturii, exclude posibilitatea studierii problemelor în succesiunea lor logică și firească, menține teoria literaturii în stadiul de anexă a istoriei literaturii etc.

De aceea, cea mai potrivită și totodată cea mai firească ni se pare cea de a treia variantă, care constă în predarea teoriei literaturii pe parcursul unui an întreg, de preferință tot în clasa a IX-a, acordîndu-i-se și numărul de ore. Soluția aceasta, firește este departe de a fi nouă, ea a mai fost aplicată la noi și ne permitem să propunem reintroducerea ei deoarece prezintă toate avantajele care celorlalte două variante amintite li se refuză: oferă garanția continuității, a succesiunii logice, a conexiunii și interrelației dintre diferitele părți constitutive, a unei strînse legături cu literatura națională și cu cea universală, a profunzimii și seriozității și a unui mai mare volum de cunoștințe.

Am socotit utilă readucerea în discuție a acestei probleme deoarece, așa cum se prezintă acum, studiul teoriei literaturii în liceu nu oferă garanția că rezultatele scontate și scopurile urmărite vor putea fi realizate și că elevii noștri vor obține acea prețioasă pricepere, generatoare de mari satisfacții estetice și morale, de a descifra în profunzime farmecul, specificul și mesajul oricărei opere literare.

Prof. RADU CIOBANU

Între concret și abstract

În meseria noastră de profesori, anumite cerințe didactice ne împing uneori către clasificări menite să ușureze munca elevilor de asimilare intelectuală. Adeseori aceste clasificări nu sînt ale științei respective, ci ale metodicii ei. Pentru că experiențele s-au dovedit fructuoase de-a lungul cîtorva generații de profesori, încoltesc grăunțele tradițiilor și, o dată cu ele, alături de ele, se strecoară și buruiana unei dogme scăpate de plivitul selectiv al progresului.

Se mai face încă, în clasele mici, diferențierea între numere „concrete" și numere „abstracte". Se spune că „3 nuci" e un număr concret și 3 simplu (vedeți cum simt nevoia să adaug ceva după cîtră?) un număr abstract! Or, noțiunea de „3", indiferent ce i-am atașa noi în coadă, reprezintă în sine o însușire comună a unor mulțimi, fie ele de 3 pisici, 3 bețișoare sau 3 regrete că încă nu e clar pentru toți următorul adevăr: un număr, numai prin simplul fapt că e număr, este o abstracțiune și nimic altceva!

Dar să admitem prin absurd această existență a numerelor „concrete" și să rezolvăm următoarea problemă de aritmetică:

Am grupat 30 de bomboane în mod egal în 3 cutii. Cîte bomboane sînt în fiecare cutie? Ați ghicit: 10. Răspunsul „corect", cel la care unii țin atît de mult, este „10 bomboane". Stați să vă explic cum ați judecat: ați împărțit 30 de bomboane la 3, număr abstract. Cum și de unde vine acest număr abstract 3? Păi ați luat numărul concret „3 cutii" și l-ați făcut abstract, foarte simplu! Operația aceasta de abstractizare cînd am nevoie, așa, la comandă, e un fel de hocus-pocus foarte ingenios. Înainte aproape că vedeam în față 3 cutii; fac un semn aritmetic cabalistic, dispar cele 3 cutii și în locul lor rămîne abstracția cocoșată a cifrei 3. Asta pentru că vreau și am nevoie! Dacă n-am nevoie, las cutiile în raftul lor.

Abstractizarea asta „la comandă" se poate face și cu un factor al unui produs, nu numai cu împărțitorul. Să pun problema invers. În fiecare cutie sînt 10 bomboane. În trei cutii cîte bomboane sînt? Vom abstractiza factorul 3 cutii și vom înmulți cu 10 bomboane. Rezultat: „30 bomboane". Atenție! Nu abstractizați cumva „10 bomboane", că veți găsi ca rezultat „30 de cutii". Partizanii numerelor „concrete" și „abstracte" consideră că înmulțirea nu este comutativă (!): 5x7 e altceva decît 7x5. Una este, spun ei, să înmulțești deînmulțitul cu înmulțitorul, alta este înmulțitorul cu deînmulțitul.

Rog să mi se ierte ironia redactării, ea este însă o reacție împotriva unei pedanterii didactice deplasate.

Dar să vedem lucrurile altfel. Să pornim de la premisa existenței numerelor concrete, adică a existenței, la coada lor, a naturii elementelor din mulțimea pe care o măsoară. Să considerăm că operațiile care se fac cu ele se fac numai cu „fantomele" lor abstracte și să atașăm la coada rezultatului, între concretizarea lui, cu intermediul semnelor operației respective, o legătură între naturile obiectelor care au intrat în operație. Atunci lucrurile se cam clarifică. Problema mea, prima (cea cu împărțirea) s-ar rezolva așa: 30 bomboane : 3 cutii = 10 bomboane/cutie. Problema inversă, care spune că în fiecare cutie sînt 10 bomboane și în care se cere totalul bomboanelor din 3 cutii, s-ar scrie: 10 × 3 cutii = 30 bomboane

Ortodocșii mă vor acuza că am simplificat cutiile între ele și că simplificarea cu altceva decît cu numerele nu are sens. De acord! Dar să n-o numim simplificare. Să atașăm — atunci cînd facem o înmulțire — mulțimilor (bomboane/cutie) și (cutii) mulțimea (bomboane).

Înainte se aplicau elementele concrete ale unei mulțimi, prin intermediul unui număr abstract, pe ea însăși. Dar dacă eu aplic elementele a două mulțimi diferite pe o a treia mulțime diferită, ce-o să fie? O să fie exact procedeul fizicii, pe care nu se supără nimeni și care este atît de bogat în rezultate! Să vă pun problema: Un biciclist parcurge 30 de km în 3 ore. Cu ce viteză merge? (Ergo, cîți km face într-o oră?) Răspuns: 10 km/oră.

Sau alta: Mergînd 3 ore cu viteza de 10 km/oră, ce distanță parcurge un biciclist în trei ore? Răspuns: 30 km. Vă supără denumirea sau notația de bomboane/cutie și cea de km/oră nu? Păi e aceeași problemă, numai „concretul" s-a schimbat!

Că pot prin acest procedeu să apară și numere „abstracte" ca raport a două „cantități de același fel", asta-i și mai bine. Fizicienii numesc această multime „coeficienți" și nu le atribuie nici o „dimensiune". Cam așa facem și noi în practică, atunci cînd verificăm dacă volumul rezultat dintr-o problemă e într-adevăr o funcție „de gradul 3", sau aria — una „de gradul 2". La fel facem și cînd funcțiilor trigonometrice nu le atribuim „nici o dimensiune".

Poate nu este riguroasă această metodă, în sensul că înlocuiesc o convenție nefundamentată teoretic cu alta fundamentată cam „sentimental", care are unele puncte vulnerabile. Practica de zi cu zi mi-o arată însă fructuoasă din punct de vedere metodic. Utilizînd-o acolo unde este necesară, în studiul aritmeticii, deci la clasele mici, lucrez și în perspectivă, în sensul colaborării cu profesorii de fizică. Cealaltă metodă, complet deosebită de a lor, îi obligă pe aceștia întîi să-i dezbare pe elevi de felul inițial de a vedea lucrurile și apoi să le imprime felul „dimensional". Mai afirm că procedeul acesta de „simplificare a cuvintelor" îi familiarizează cu mecanismul algebrei pe cei care n-au început-o încă.

CONSTANTIN OTTESCU

Unele aspecte ale perfecționării cadrelor didactice

O dată cu dezvoltarea tot mai largă a învățămîntului de toate gradele din țara noastră, cadrele didactice din școlile generale, din licee, din școlile profesionale și tehnice sînt chemate să-și desăvîrșească necontenit pregătirea pedagogică și profesională, pentru a fi la înălțimea sarcinilor mereu mai complexe ale instruirii și educării tinerelor generații. Perfecționarea măiestriei pedagogice a celor ce muncesc în școli este organizată și îndrumată de Ministerul Învățămîntului prin institutele de perfecționare a cadrelor didactice, care se preocupă, de mulți ani, să asigure învățătorilor și profesorilor din întreaga țară condițiile necesare pregătirii și susținerii examenelor de definitivat, de gradul II și de gradul I. An de an tot mai multe cadre didactice trec aceste examene, ceea ce ridică pe o treaptă superioară nivelul de predare în școlile noastre. Socotesc, totuși, că actuala formă de organizare a perfecționării cadrelor didactice nu este de natură să-i stimuleze îndeajuns pe învățători și profesori pentru a solicita într-o mai mare măsură înscrierea la aceste examene, în special la examenul de gradul II.

Cauza acestei situații constă în primul rînd, după părerea mea, în faptul că nu există o delimitare precis diferențiată și gradată a obiectivelor fiecărui examen, corespunzător unei anumite etape, care să marcheze un anumit stadiu al pregătirii pedagogice și profesionale. Apoi, organizarea actuală a examenelor, mai ales a celui de gradul II, creează o psihologie reticentă față de ele chiar și unor cadre didactice cu o foarte bună pregătire profesional-pedagogică.

O delimitare precisă a obiectivelor examenelor ar putea fi următoarea: pentru examenul de definitivat — consacrarea ca învățători sau profesori a tinerelor cadre didactice; pentru examenul de gradul II — consacrarea ca deținători ai măiestriei în predare a cadrelor didactice definitive; pentru examenul de gradul I — consacrarea științifică a unor cadre didactice de gradul II.

Examenul de definitivat, obligatoriu, l-ar chema astfel pe tînărul învățător sau profesor să dovedească dacă a dobîndit, în anii de ucenicie, deprinderile necesare mînuirii cu ușurință a metodelor de predare, dacă aplică în mod corect principiile pedagogice în munca sa la catedră, dacă se ține în pas cu progresele specialității sale, dacă realizează în lecțiile lui nu numai sarcinile instructive, dar și sarcinile educative ale procesului de învățămînt. În acest mod examenul de definitivat ar atesta un anumit grad al perfecționării la catedră a tinerelor cadre didactice — acela al depășirii uceniciei pedagogice. Desigur că, pentru a confirma aceasta, examenul de definitivat nu trebuie să semene, așa cum se întîmplă în prezent, cu un examen de specialitate dat la universitate, la institutul pedagogic sau la școala pedagogică. Asemenea examene cadrele didactice le-au trecut la vremea lor și n-are nici un rost să le repete. Ni se pare necesar ca examenul de definitivat să-i supună pe tinerii candidați unei atente și minuțioase verificări a activității la catedră, atît sub aspect instructiv cît și educativ, să le solicite susținerea unei lucrări din care să se poată constata nu numai calitatea cunoștințelor, ci și calitatea interpretării științifico-pedagogice a fenomenelor ce se evidențiază în munca din școală și să exploreze, printr-un colocviu, nivelul pregătirii lor ideologico-politice precum și în ce măsură se țin la curent cu tot ceea ce este nou în specialitatea lor și în pedagogie. Pe baza rezultatelor diferențiate obținute la examen s-ar putea da o clasificare care să fie luată în seamă și la stabilirea locului de muncă. Aceasta ar da examenului de definitivat forma unui examen-concurs, ceea ce va stimula o pregătire superioară a candidaților.

Dacă examenul de definitivat reprezintă o obligație pentru cel ce vrea să se consacre școlii, examenul de gradul II ar trebui să constituie, pentru cadrele didactice definitive, nu numai o simplă manifestare facultativă, și aceea izolată, ci o manifestare de masă, menită să demonstreze calitatea superioară la care își desfășoară munca instructiv-educativă. În aceste condiții, examenul de gradul II ar trebui să aibă drept obiectiv distinct atestarea unei adevărate măiestrii în predare. Candidații la acest examen trebuie solicitați să-și dovedească măiestria nu prin răspunsuri școlărești la bilete cu întrebări, ci mai ales prin activitatea lor la catedră. Consider, de aceea, că inspecția la catedră ar trebui să constituie factorul determinant în aprecierea candidaților, urmărind înainte de toate măiestria predării. În ceea ce privește lucrările elaborate de candidații la examenul de gradul II, acestea ar trebui să fie, după părerea mea, lucrări de sinteză metodologică în legătură cu obiectul predat, care să evidențieze ce aduce nou în acest domeniu experiența lor proprie.

În sfîrșit, examenul de gradul I ar trebui să aibă drept obiectiv consacrarea științifică a profesorilor de gradul II care desfășoară o merituoasă activitate de cercetare. Această consacrare ar arăta atît nivelul superior la care a ajuns învățămîntul nostru cît și contribuția cadrelor didactice la dezvoltarea gîndirii pedagogice românești. Examenul de gradul I ar trebui să constea deci în prezentarea unui manual, a unei metodici sau a altei lucrări de literatură pedagogică publicată sau în curs de publicare. Conceput astfel, examenul de gradul I i-ar stimula pe profesori să participe în mai mare măsură și cu o mai înaltă ținută științifică la elaborarea manualelor școlare, a metodicilor sau a altor lucrări de natură să contribuie la modernizarea învățămîntului nostru.

În ceea ce privește modul de organizare a examenelor consider că din comisiile de examinare ar trebui să facă parte și cadre didactice din școala generală și liceu, fiecare din ei reprezentînd cu adevărat un „primus inter pares", învățători sau profesori emeriți și fruntași. Consider că, în felul acesta, examenele de grad ar corespunde într-o măsură mai mare obiectivelor majore ale perfecționării învățămîntului și stimulării interesului manifestat de membrii corpului profesoral, antrenîndu-i să urce succesiv treptele calitativ superioare în pregătirea lor profesională și în măiestria activității lor la catedră.

Prof. ZAHARIA TALABĂ

Critica abecedarului și a. b. c.-ul criticii

Abecedarul este prima carte prin care copilul pătrunde în tainele învățăturii, prima treaptă din șirul celor care îl vor conduce spre cetatea științei. Orice om al școlii știe cît de multiple sînt exigențele față de acest manual, cu puține propoziții și multe imagini. Este, poate, manualul cel mai greu de alcătuit de pe întreg parcursul anilor de școlaritate. Fiecare sunet, fiecare silabă, fiecare cuvînt prezentat unor elevi care abia își formează primele cunoștințe trebuie să se conformeze unei succesiuni determinate de norme psiho-pedagogice, lingvistice, didactice ținînd seama de caracteristicile fonetice ale limbii, de modalitățile combinării sunetelor, de gradarea complexității de la silabe directe la silabe inverse și de aici la silabe închise și la aglomerări de consoane.

Desigur, actualul abecedar poate fi încă perfecționat, așa cum, de altfel, a fost perfecționat și pînă acum de la o ediție la alta, în urma sugestiilor făcute de învățători. Orice sprijin acordat în vederea îmbunătățirii acestui manual de căpătîi al școlarilor este, fără îndoială, binevenit, chiar așteptat. Văzînd titlul articolului publicat de scriitorul Fănuș Neagu în numărul din 17 noiembrie a.c. al „Gazetei literare", am considerat că toamai despre aceasta este vorba. Pare într-adevăr impresionantă duioșia cu care autorul își mărturisește dragostea pe care o simte și azi pentru prima lui carte de școală. Păcat numai că după acest început liric este cuprins subit de revoltă și mînie la vederea abecedarului actual, tunînd și fulgerînd împotriva autorilor și ilustratorului cărții. Într-atît este de oarbă mînia lui, încît nu mai vede nimic clar: lădița cu grîu semănat de copii o confundă cu sutele de mii de hectare ale cooperatorilor, un stetoscop îi apare drept un groaznic instrument de tortură și așa mai departe.

Semnatarul articolului din „Gazeta literară" reproșează autorilor abecedarului îndeosebi schematismul construcției propozițiilor și al fabulației din textele abecedarului. E adevărat — și propozițiile, și textele sînt schematice. Nici nu puteau fi altfel, devreme ce principalul lor obiectiv, în această etapă a procesului instructiv-educativ, este de a fixa primele cunoștințe ale școlarilor și de a le dezvolta introducînd treptat sunete noi, grupate într-o succesiune cît mai variată, întîi în cuvinte de una sau maximum două silabe. Totuși, și la aceste prime lecții se vădește preocuparea autorilor manualului de a construi propoziții complete, cu semnificații cît mai diferite. De aceea ei întregesc textul cu imagini reprezentînd diferite elemente ale căror fonograme nu le sînt cunoscute încă școlarilor la stadiul respectiv al învățării alfabetului. Țin să subliniez că această metodă criticată vehement de Fănuș Neagu este amplu folosită în alcătuirea abecedarelor din majoritatea țărilor. S-ar putea ca unele din aceste desene să nu fie destul de sugestive, destul de realizate artistic. N-am avea nimic de spus dacă s-ar fi criticat conținutul lor real. Numai că, în loc să analizeze acest conținut, Fănuș Neagu deformează adevărul, atribuind desenelor amănunte inexistente sau disociindu-le de textul alăturat.

Bunăoară, la lecția de la pagina 23 din Abecedar, înainte de a învăța sunetele și literele **s, c, i** și **t**, nici un copil, văzînd imaginea care reproduce prima pagină a ziarului „Scînteia", nu va putea traduce desenul respectiv, în contextul dat, prin expresia „Un om are un Scînteia", cum pretinde Fănuș Neagu.

Trec în revistă diferitele critici formulate la adresa abecedarului reluîndu-l din nou spre consultare, deși îl cunosc foarte bine. Revăd, de aceea, lecția de la pag. 11, despre care Fănuș Neagu scrie următoarele: „Pentru a înțelege ce e cu litera **A** și de unde vine ea, copiilor le e înfățișat un tablou, întins pe jumătate de pagină, în care o doctoriță calcă amigdalele unei fetițe cu o bară de metal sau de nichel". Reproducerea alăturată a imaginii din abecedar cred că ne scutește de orice comentariu în legătură cu această „viziune" a celui care a scris articolul „Abecedarul azi". La pagina 56, același a citit doar titlul lecției „Elevii seamănă grîu", după care comentează sarcastic: „E un lucru arhicunoscut că, în toamnă, copiii de șapte ani ies pe ogoare și aruncă grîul în brazdă. Ei duc greul campaniilor de toamnă. Normal ar fi ca părinții lor să facă aceste treburi, dar în septembrie-octombrie, toți părinții — și în special cei de la țară — pornesc cîrduri-cîrduri spre Monte-Carlo ca să joace bacara". Și aci reproducerea imaginii din abecedar și a textului alăturat dovedește clar că elevii seamănă grîul în lădițe, fapt foarte frecvent în școlile noastre sătești. Mă întreb de ce i-a trebuit lui Fănuș Neagu o asemenea ironie fără obiect, de-a dreptul rău intenționată?

Mă întreb, de asemenea, cu ce scop sînt citate poezii evident slabe care au figurat poate, cîndva, în vreo revistă de copii, astfel încît să se dea impresia că ele ar face parte din abecedarul pus în discuție? Oare nu se manifestă și în această privință o tendință denigratoare?

Cît privește folosirea în abecedar a formei „așază", de la verbul „a așeza", este de ajuns să deschizi la pagina 89 **Îndreptarul ortografic, de ortoepie și punctuație** (Ed. Acad. Republicii Socialiste România, 1965), pentru a vedea că se recomandă textual, pentru indicativul prezent, persoana a III-a singular și plural, forma **așază**.

În încheierea articolului său, Fănuș Neagu cere instituirea unor concursuri pentru alcătuirea de manuale școlare, în care „premiile să fie premii". Se prea poate ca în concursurile de manuale desfășurate pînă acum premiile să nu fi fost suficient de substanțiale. Dar dacă, așa cum spune autorul, „nu putem rămîne indiferenți la modul cum învață și ce învață copiii noștri", nu valoarea premiilor este considerentul pe care trebuie să-l luăm, în primul rînd, în seamă. De altfel, un asemenea concurs de manuale didactice, cuprinzînd și abecedarul, s-a încheiat de curînd.

Am vrut să vorbesc în rîndurile de față despre a.b.c.-ul criticii.

OLTEA DELARĂSCRUCI
învățătoare emerită

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

BRAȘOV: Formațiile artistice se pregătesc intens

Continuînd vechi tradiții, cadrele didactice din orașul Brașov desfășoară o vie și interesantă activitate cultural-artistică. Comisia culturală a Comitetului sindicatului învățămînt a reușit să antreneze în această activitate un mare număr de profesori, învățători și educatoare, oameni entuziaști, care pun pasiune în tot ce fac și care se străduiesc să dea talentului lor, prin muncă perseverentă și conștiincioasă, un ridicat nivel artistic interpretativ. Și nu de puține ori strădania lor de artiști amatori a fost călduros răsplătită de publicul spectator și de juriile concursurilor la care au participat. Frumoase aprecieri au obținut formațiile de teatru de păpuși (în limba română și în limba germană), echipa de teatru, corul și orchestra semisimfonică.

În prezent, toate formațiile artistice ale sindicatului sînt în repetiții, pregătindu-se pentru primele confruntări cu publicul. Corul, soliștii și orchestra semisimfonică și-au propus să participe împreună la cel de-al VIII-lea concurs republican al artiștilor amatori cu fragmente din opereta „Lăsați-mă să cînt" de Gherase Dendrino, închegate într-un spectacol unitar. Întrucît este vorba de un spectacol de mai mare amploare decît cele realizate pînă în prezent, sînt antrenate, în afara artiștilor amatori, și alte cadre didactice talentate, care lucrează la decoruri, costume etc.

De pregătirea corului și a soliștilor se ocupă profesorii Aron Bogdan, Ștefan Stanciu și Cornel Arion, iar de cea a orchestrei Anselm Honigberger de la Filarmonica de stat din Brașov.

Formația de teatru a obținut în anii trecuți frumoase succese cu piese inspirate din viața cadrelor didactice. În anul 1965 s-a jucat „Steaua fără nume" de Mihail Sebastian, iar în 1966 piesa „Absențe motivate", scrisă de profesorul brașovean Constantin Cuza. Printre animatorii acestei formații trebuie citați profesorii Mircea Armașu, Mona Ștefănescu, Elena Neguț, Tatiana Comaniciu și alții. În anul acesta, membrii formației de teatru se vor prezenta în fața colegilor lor tot cu o piesă a profesorului Constantin Cuza, intitulată „Capricii".

În curînd va fi prezentat în fața publicului procesul-literar „Este vinovată Ana Karenina ?", organizat de Sindicatul învățămînt în colaborare cu revista „Astra". O contribuție valoroasă la buna reușită a procesului literar o are profesoara Lidia Dorneanu.

Cele două formații de teatru de păpuși se pregătesc și ele intens pentru întîlnirea cu micii spectatori.

Prof. VASILE BIRSAN

BACĂU: Expoziție de artă plastică

De curînd, în sălile secției de artă a Muzeului regional din Bacău s-a deschis o expoziție de artă plastică a cadrelor didactice din regiune. Expoziția prezintă vizitatorilor peste 70 de lucrări de pictură, grafică și sculptură.

Iată ce ne-a spus, cu această ocazie, profesorul Mihai Semenov, unul din entuziaștii inițiatori și organizatori ai expoziției : „Nevoia de a comunica prin imagini grafice ceea ce gîndim și simțim, de a analiza și sintetiza emoții umane firești, face ca dialogul nostru cu publicul să fie sincer și direct. Am dori ca această expoziție să fie nu numai un prim pas, dar să se transforme într-o tradiție, într-un eveniment anual așteptat de toți în viața culturală a regiunii noastre".

Vizitatorii pot admira, la această expoziție, lucrările în ulei ale profesorilor Mihai Butnaru („Mama", „Flori și ceas"), Mihai Cusmir („Portret de bărbat", „Peisaj de toamnă"), Dumitru Florea, Nicolae Hamza, C. Limboi, Gh. Mocanu, care expun peisaje, naturi statice, portrete. Lucrări interesante semnează Milu-Mihai Semenov. Amintim dintre ele „Peisaj inedit", „Simetrie în spațiu", „Universuri", „Geneza materiei vii", care se disting printr-o plăcută cromatică și o tematică actuală. De asemenea, sînt de reținut lucrările profesorilor Arpad și Maria Columban, Remus Vrînceanu, Cucoș Costică, Cicerone Cojocaru, Salomeia Velea Kacso, care prezintă linogravuri, xilogravuri, acuarele.

Deși slab reprezentată cantitativ, sculptura este prezentă prin lucrările profesorilor Petru Pinca și Gh. Mocanu („Școlărița", „Tinerețe" și „Compoziție"), care atrag atenția publicului prin calitatea lor.

Expoziția cadrelor didactice din regiunea Bacău este prima de acest gen. Afluența de vizitatori, pe zi ce trece mai mare — o dovadă a aprecierii pe care i-o acordă publicul — este o răsplată binemeritată a unei munci entuziaste și creatoare.

Prof. CECILIA PASCARU

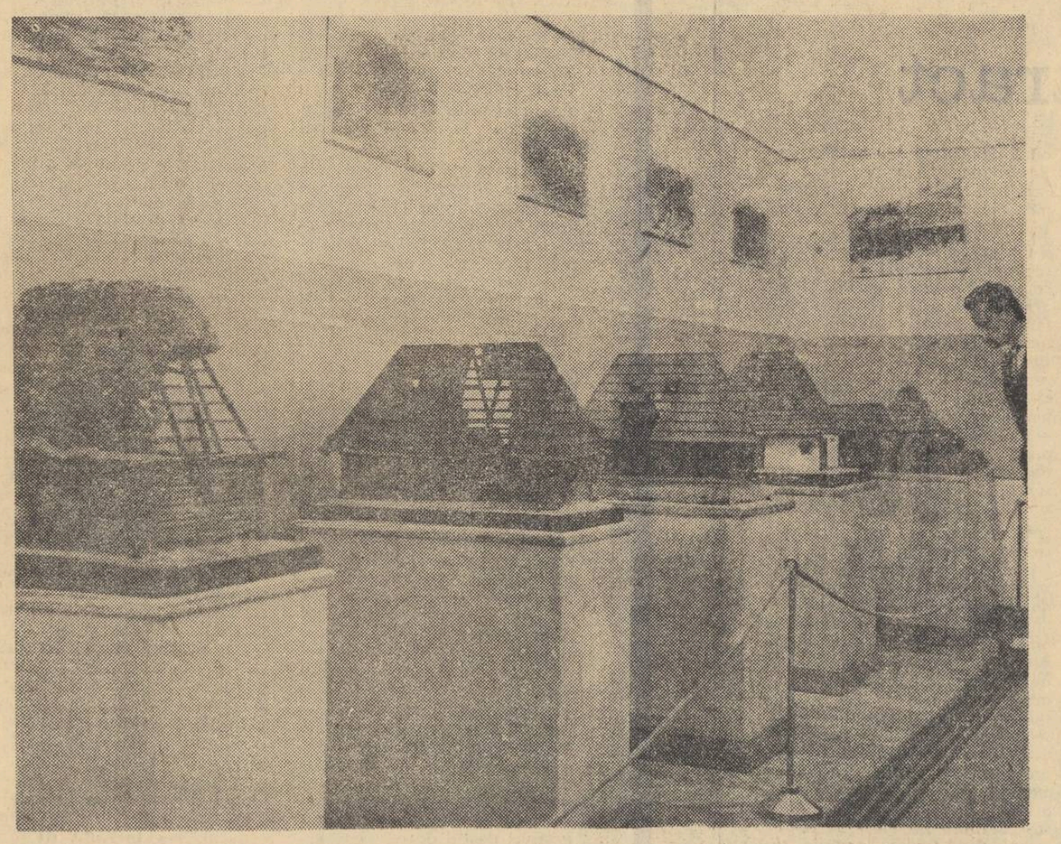

Muzeul etnografic din Cluj : Sala construcțiilor sătești din diferite raioane ale Transilvaniei.

Prevederile legii pensiilor

— Răspuns la întrebările cititorilor —

Mai mulți cititori ne solicită să precizăm în ce condiții se poate transforma pensia de invaliditate în pensie pentru limită de vîrstă.

Răspuns : Pensionarii de invaliditate de orice grad pot cere transformarea pensiei de invaliditate în pensie pentru limită de vîrstă dacă îndeplinesc condițiile de vechime în muncă și de vîrsta prevăzute de lege pentru acordarea acesteia.

Art. 29 din proiect prevede însă și unele excepții. Astfel, invalizii de gradul I și II care au vechimea necesară pentru obținerea pensiei pentru limita de vîrstă au dreptul să primească cuantumul acesteia chiar dacă nu au împlinit vîrsta cerută pentru obținerea unei asemenea pensii.

În ce privește invalizii de gradul III, aceștia au dreptul la cuantumul pensiei pentru limita de vîrstă chiar dacă nu au împlinit vîrsta cerută pentru obținerea acestei pensii, însă au vechimea în muncă de cel puțin 25 de ani, bărbații și 20 ani femeile și sînt nerevizuibili.

ELENA VASILESCU, *învățătoare din București, întreabă dacă persoanele care după 1 ianuarie 1967 vor fi pensionate pentru limită de vîrstă cu vechime incompletă în muncă vor putea beneficia de sporul de pensie pentru continuitate în muncă prevăzut de noua legislație.*

Răspuns : De sporul de pensie pentru continuitate în muncă, prevăzut de art. 13 al proiectului legii pensiilor, vor beneficia toți pensionarii pentru limită de vîrstă indiferent dacă au vechimea integrală sau incompletă în muncă. Sporul se va acorda în procentele stabilite de lege, în raport de continuitatea pe care o are fiecare.

Învățătorul N. IRIMESCU *și alți pensionari întreabă cum se va face recalcularea pensiilor acelora care, după pensionare, au continuat activitatea ori s-au reîncadrat ; la încetarea activității cuantumul pensiei se va recalcula pe baza salariului tarifar mediu avut în vedere la stabilirea pensiei, sau pe baza salariului tarifar mediu realizat după reîncadrare ?*

Răspuns : În baza art. 58 din proiect, recalcularea pensiilor celor care au continuat activitatea ori s-au reîncadrat în muncă după data pensionării se face prin adăugarea la vechimea în muncă a timpului lucrat după pensionare. Baza de calcul rămîne aceeași, adică salariul tarifar mediu avut în vedere la stabilirea inițială a pensiei.

Profesorul T. CRISTESCU *ne scrie că a fost pensionat pentru limită de vîrstă în 1965, pensia acordată fiind de 1 200 lei — plafonul maxim — deși din calcul i-ar fi reieșit 1 450 de lei. Întreabă dacă, în această situația, după 1 ianuarie 1967 va beneficia și el de majorare sau i se va recalcula pensia.*

Răspuns : Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 12—14 octombrie a.c. prevede că se desființează plafonul maxim de 1 200 lei, stabilit la pensiile al căror nivel, rezultat din aplicarea prevederilor legale, era superior acestei sume. Ca urmare pensionarii a căror pensie rezultată din calcul este între 1 200—1 380 lei, vor beneficia de majorarea generală de 15 la sută, calculată la pensia de 1 200 lei. Pensionarii a căror pensie rezultată din calcul depășește suma de 1 380 lei vor primi pensia rezultată din calcul, fără altă majorare. Așadar, în cazul dv., cum pensia rezultată din calcul era de 1 450 lei, cu începere de la 1 ianuarie 1967, ca urmare a desființării plafonului, veți primi drept pensie această sumă.

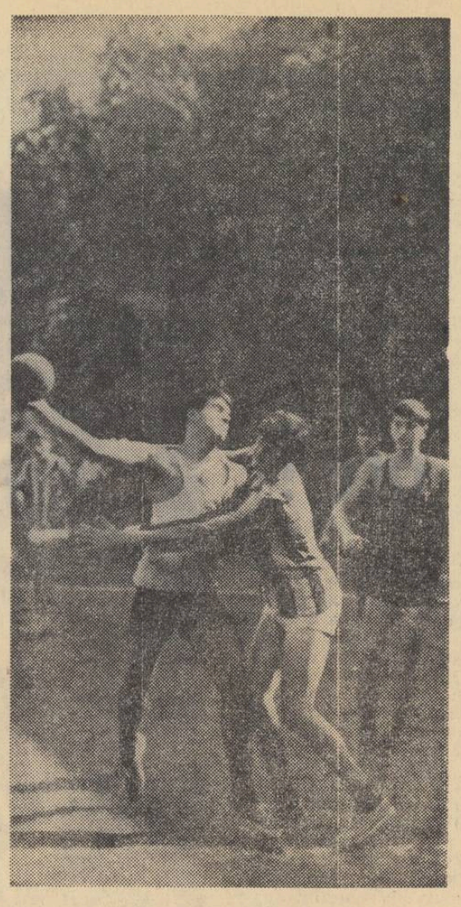

Handbalul, un sport mult îndrăgit de elevi.

Consfătuire a profesorilor de educație fizică

In această perioadă, în întreaga țară se desfășoară consfătuiri regionale ale profesorilor de educație fizică, pentru dezbaterea instrucțiunilor elaborate de Ministerul Învățămîntului și Consiliul general al U.C.F.S. în legătură cu organizarea și desfășurarea activității de educație fizică și sport în rîndurile elevilor, ca și a instrucțiunilor privind organizarea și funcționarea liceelor cu program de educație fizică și a școlilor sportive. Pînă în prezent astfel de consfătuiri au avut loc în regiunile București, Hunedoara, Mureș-Autonomă Maghiară etc.

Consfătuirea profesorilor de educație fizică din orașul București, organizată de secția de învățămînt a orașului, s-a desfășurat în ziua de 21 noiembrie a.c. La lucrările ei au fost de față reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului, ai Consiliului general U.C.F.S., ai Comitetului U.T.C. al orașului București, directori de școli, inspectori, antrenori și medici sportivi.

Luînd cuvîntul în cadrul consfătuirii, prof. Sofia Pușcașu, șeful secției de învățămînt a Sfatului Popular al Capitalei a prezentat un plan de măsuri menit să ducă neîntîrziat la ridicarea eficienței activității sportive în școli.

Participanții la discuții și-au exprimat în unanimitate adeziunea față de măsurile luate în vederea dezvoltării activității sportive în rîndurile elevilor și au făcut numeroase propuneri menite să contribuie la întărirea eficienței acestora. De mult interes s-ar bucura un cabinet metodic al profesorilor de educație fizică, a arătat prof. Constantin Popescu, directorul Școlii sportive nr. 2. Prof. J. Aitel de la Liceul „Gh. Șincai" a vorbit despre necesitatea unui continuu schimb de experiență între profesorii de specialitate, mai ales pentru găsirea unor soluții eficiente de aplicare a metodelor noi în conditiile specifice ale fiecărei școli. Prof. Emil Manea de la Liceul nr. 36 a subliniat necesitatea de a se asigura o mai judicioasă folosire a spațiului școlilor pentru educația fizică a elevilor. El a arătat astfel că în școlile care nu au săli de educație fizică se pot folosi în acest scop sălile de festivități utilizate în general numai de 2—3 ori pe trimestru pentru serbările școlare.

În încheierea consfătuirii, tov. Petre Capră, președintele Consiliului orășenesc București al U.C.F.S. a înmînat unui număr de 25 de profesori diploma și insigna pentru merite deosebite în activitatea de cultură fizică și sport.

TR. I.

CĂRȚI CĂRȚI

În ajutorul profesorilor de geografie

Volumul II din culegerea de materiale metodice *„In ajutorul profesorului de geografie"* cuprinde un bogat material privind aspecte diferite ale muncii profesorilor de specialitate — desfășurarea lecțiilor, a aplicațiilor practice și a excursiilor geografice, amenajarea cabinetelor de specialitate și a terenurilor geografice, activitatea cercurilor de tineri geografi etc.

Reține atenția, prin importanța problemei pe care o pune în discuție și prin argumentarea concludentă, articolul „Taberele-curs ale S.S.N.G., formă de pregătire postuniversitară a geografilor și biologilor în școli" de C. Lupașcu.

Se remarcă de asemenea pentru utilitatea lor nemijlocită în sprijinul procesului de învățămînt, articolul „Lucrări și aplicații în clasă și pe teren pentru formarea noțiunilor geografice la elevii clasei a III-a" de L. Vulcu, El. Köhler, care dă învățătorilor o serie de sugestii valoroase pentru studierea în forme vii, atractive și eficiente a geografiei, precum și comunicările „Aparate și instrumente pentru amenajarea cabinetului geografic" de N. Găman, „Aparate și instrumente pentru amenajarea unui teren geografic" de Z. Benedek și „Organizarea și desfășurarea unei drumeții geografice școlare" de Em. Birta, C. Cucută, El. Georgescu și R. Raita.

Două materiale abordează îndeosebi aspecte ale modernizării studiului geografiei. Este vorba de materialele „Aparate și instrumente folosite în predarea lecțiilor cu tema

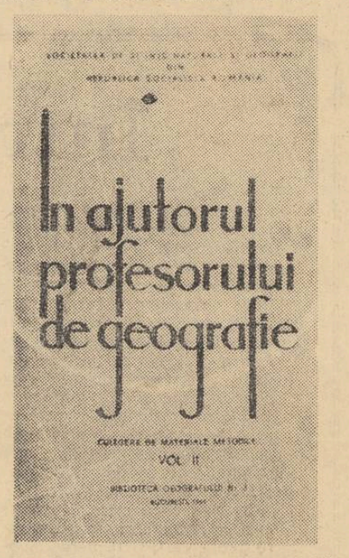

„Noțiuni de geografie matematică" de V. Tunsoiu și „Lucrări de topografie în sprijinul însușirii cunoștințelor cartografice de către elevi" de M. Constantinescu.

Venind deopotrivă în sprijinul profesorilor de geografie și al comandanților detașamentelor de pionieri, materialele care vorbesc despre organizarea și folosirea expozițiilor geografice (autor Gh. Varvara), despre organizarea colțului turistic în școală (autori M. Ionescu, H. Grigorescu), despre organizarea colțului de geografie a raionului și regiunii (autor A. Ionescu), despre activitatea profesorului de geografie în taberele de pionieri și școlari (autori E. Barta și El. Georgescu) sau despre organizarea și desfășurarea seratelor geografice pentru elevi (autori O. Proca, Gh. Breharu, D. Vasiliu) oferă sugestii pentru educarea multilaterală a elevilor prin intermediul activităților legate de studiul geografiei. O utilă completare a acestui material o oferă jocurile geografice pentru elevii școlii generale inserate în paginile culegerii.

În ansamblu, volumul II din culegerea „În ajutorul profesorului de geografie" constituie un prețios material metodic pus la îndemîna cadrelor didactice de specialitate.

Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre

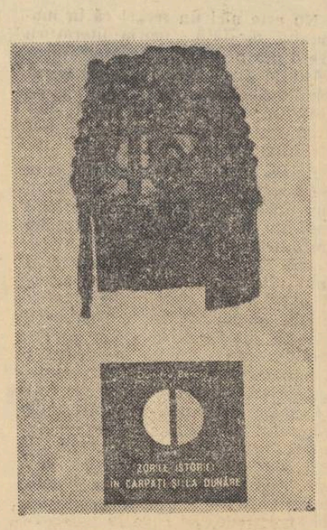

Bizuindu-se pe o foarte bogată documentare, care cuprinde rezultatele unor recente descoperiri și cercetări arheologice, prof. univ. Dumitru Berciu dă în lucrarea *„Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre"*, apărută de curînd în Editura științifică (colecția „Pagini din istoria patriei") o sinteză, accesibilă marelui public, a istoriei orînduirii comunei primitive pe teritoriul României. Lucrarea prezintă comunitățile omenești din cele mai vechi timpuri pînă la formarea statului sclavagist începător dac sub Burebista. După o incursiune în epoca începuturilor îndepărtate ale societății omenești pe teritoriul României (descoperirile din Valea Dîrjovului — Slatina), urmează două capitole consacrate gintei matriarhale, apoi trecerii de la vînătoare și pescuit la cultura plantelor, precum și începuturilor agriculturii primitive. În legătură cu aceasta e prezentat procesul de dezvoltare a comunităților tribale, apoi a uniunilor tribale și apariția primelor așezări întărite. Ultimele capitole se ocupă cu procesul de destrămare a orînduirii comunei primitive, cu geneza și istoria getodacilor pînă către anul 100 î.e.n.

Autorul subliniază în încheiere originalitatea și însemnătatea dezvoltării societății omenești pe teritoriul României, reliefînd rolul primordial al factorului autohton în dezvoltarea istorică pe acest teritoriu și caracterul ei unitar.

Studii de dialectologie română

Apărută de asemenea în Editura științifică, lucrarea *„Studii de dialectologie română"* de prof. univ. Boris Cazacu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, este alcătuită din două părți. Prima parte tratează problemele teoretice actuale ale dialectologiei românești. Partea a doua înfățișează rezultatele unor cercetări efectuate asupra graiurilor și dialectelor românești.

Lucrarea se adresează atît cercetătorilor dialectologi, studenților, profesorilor, cît și tuturor celor ce se interesează de problemele graiurilor vorbite în țara noastră.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

14 DECENII

rului Învățămîntului, felicitînd întregul colectiv didactic și pe elevii liceului cu prilejul acestui important eveniment. Relevînd roadele bogate ale liceului, tovarășul Mihail Roșianu, președintele Uniunii sindicatelor din învățămînt și cultură, a arătat că ele fac cinste numelui glorios al liceului, tuturor celor care l-au slujit și-l slujesc.

Au mai luat cuvîntul, în numele foștilor profesori, tov. Tomescu Gheorghe, care a rostit o emoționantă cuvîntare, evocînd activitatea rodnică a corpului didactic de odinioară, Acad. Ștefan Milcu, vicepreședinte al Academiei Republicii Socialiste România, fost elev al liceului „N. Bălcescu", a făcut o strălucită expunere asupra școlii noi și asupra concepției umanismului științific.

Elevii și elevele liceului s-au angajat, prin cuvîntul utecistului Gelu Ionescu, la o muncă susținută, considerînd actuala sărbătorire ca un imbold spre noi realizări la învățătură, principala îndatorire a tineretului nostru școlar.

Cu prilejul sărbătoririi liceului craiovean tovarășii Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, și acad. I. G. Murgulescu, vicepreședinte al Consiliului de Stat, foști elevi ai școlii, au trimis telegrame de salut care au fost citite la festivitate.

În acordul unanim participanții la festivitate au trimis o telegramă tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. „Cadrele didactice și elevii liceului „N. Bălcescu" din Craiova — se spune în telegramă, — își exprimă, cu ocazia aniversării celor 140 ani de existență a liceului, sentimentele de deplină recunoștință față de Partidul Comunist Român, de Comitetul său Central, față de dumneavoastră personal, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru părinteasca grijă ce o purtați permanent școlii, elevilor și dascălilor ei, pentru minunatele condiții de muncă și de viață create nouă și întregului nostru popor".

ÎNVĂȚĂTORI, PROFESORI, IUBITORI AI NATURII,

Abonați-vă pe anul 1967 la revistele :

NATURA — seria geografie-geologie

și

NATURA — seria biologie

Revistele publică materiale care vin nemijlocit în sprijinul predării **geografiei, geologiei, științelor naturale** și **agriculturii** în licee și școli generale

Fiecare serie apare cu 6 numere pe an. Costul unui abonament pe 1 an la fiecare serie este 36 lei. Abonamentele pot fi făcute în lunile noiembrie și decembrie a.c.

EDUCATORI, ÎNVĂȚĂTORI, PROFESORI !

Abonați-vă din timp, pe anul 1967, la

REVISTA DE PEDAGOGIE

Abonîndu-vă pe un an întreg, vă asigurați colecția completă a revistei. Costul abonamentului anual : 60 lei.

Abonamentele se fac prin difuzorii de presă, factorii poștali și oficiile poștale.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 875
Vineri 2 dec.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Înaltă apreciere pentru rezultatele obținute

După cum se știe, de curînd Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova a sărbătorit 14 decenii de activitate. Cu acest prilej profesorii și elevii școlii și-au exprimat recunoștința față de Partidul Comunist Român pentru condițiile minunate de muncă și viață create școlii și dascălilor ei, aducînd în dar noi succese obținute în activitatea instructiv-educativă, în însușirea tezaurului științei și culturii.

La dobîndirea acestor succese o contribuție de seamă a adus organizația U.T.C. a liceului care, sub conducerea organizației de partid, a desfășurat o rodnică activitate educativă și a mobilizat întregul colectiv de elevi la îndeplinirea sarcinilor puse de partid în fața organizațiilor U.T.C. din școli.

Pentru rezultatele deosebite obținute de organizația U.T.C. a Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova în educația comunistă a tineretului, C.C. al U.T.C., i-a acordat, cu prilejul sărbătoririi a 140 de ani de la înființarea școlii, DIPLOMA DE ONOARE A C.C. AL U.T.C.

Pentru o chimie actuală și vie

Raportul dintre clasic și modern în predarea chimiei ● Judecata chimică și dezvoltarea ei ● De la experimentul demonstrativ la cercetare

Știință teoretică propunîndu-și să prezinte și să explice transformările naturii la nivelul schimburilor materiale dintre substanțe, chimia a debutat pe scena învățămîntului o dată cu experimentul din interpretarea căruia i s-a format de-a lungul vremii teoria. Necesitatea lucrului cu simboluri și a înregistrării la modul constatativ a noianului de cunoștințe legate de însușirile corpurilor a făcut repede din chimia teoretică un obiect arid, care solicita în special deprinderile de memorare, experiența îndeplinind doar rolul de argument care demonstrează. Vreme îndelungată accentul principal în învățarea chimiei a fost pus pe procesele de memorizare, unii pedagogi de mare renume — ca savanții chimiști Berzelius și Dumas — propunînd chiar procedee mnemotehnice de învățare a acesteia.

De abia în ultimele decenii începe să nu mai fie așa. Marea dezvoltare a științei și a tehnologiei chimice a condus la pătrunderea în învățămînt a unor noțiuni noi, a suscitat un proces de reînnoire a chimiei predate de la catedră. Acest proces este departe de a fi terminat și pe parcursul lui, în stabilirea ponderii dintre clasic și modern au apărut o serie de inegalități de nivel.

Văzut global, cursul de chimie care se predă în școala de cultură generală (clasele VII—XI) pune două mari probleme, două probleme de principiu. În primul rînd este vorba de cuprinderea unui ansamblu de cunoștințe sistematizat după o anumită logică. În al doilea rînd, cursul trebuie să răspundă cerinței esențiale a formării și dezvoltării acelui mod de gîndire pe care, în general, profesorii de chimie îl numesc „judecată chimică" și de a cărui însușire depinde, la urma urmelor, însăși înțelegerea chimiei de către elevi.

Cum stăm în ceea ce privește prima problemă?

Nu se poate afirma că programa și manualele sînt lipsite de o structură închegată. Se impune însă, în unele cazuri, o mai logică ordine de prezentare. De exemplu, în clasa a VIII-a ar fi bine ca după partea generală să se studieze carbonul din punctul de vedere anorganic și apoi să se continue cu partea anorganică, pentru a se fixa și mai bine însușirile substanțelor studiate. Abia după aceasta este cazul să se treacă la chimia organică. În clasa a IX-a, legile chimiei ar trebui abordate mai din timp, pentru a se permite o rezolvare în mai bune condiții a problemelor. De altfel, este de subliniat aici numărul în general redus al problemelor și faptul că din păcate, destul de multe dintre ele au rezultatele greșite. Sporirea ponderii problemelor ar servi, la nivelul clasei a IX-a, la schițarea unui început de matematizare a studiului chimiei — lucru foarte indicat întrucît, este cazul să subliniem, matematizarea chimiei este un proces ce trebuie deschis treptat în mintea elevului. Pune probleme și ordinea capitolelor clasei a X-a. Reluarea sumară a unor cunoștințe din anii precedenți și faptul că în predarea cunoștințelor despre valență nu s-au introdus unele noțiuni moderne legate de structura materiei (noțiunea de orbital, explicarea așezării și distribuirii electronilor pe orbital etc.) fac să scadă eficiența programei și manualului. O observație identică s-ar putea face și cu privire la materia predată în clasa a XI-a, unde nu se „profită" de prilejul existent de a se expune la un nivel mai înalt, la modul modern, probleme legate de interpretarea legăturilor duble și triple, de substituenți organici etc.

Este de remarcat că, în general, incursiunile în domeniul noțiunilor de chimie-fizică, de electrochimie etc. sînt peste tot, acolo unde apar, prea timide, sub posibilitățile de înțelegere ale elevilor și lipsite de sprijinul aferent al unor probleme bine redactate.

Un fapt pozitiv existent în manuale îl constituie referirile la diverse aspecte din industria noastră chimică. Ele sînt însă prea sporadice și ponderea lor este inegală de la capitol la capitol (de exemplu, dacă fabricația clorosodicelor este bine expusă, prezentarea altor ramuri ale industriei chimice lasă de dorit). În general atunci cînd se aminteste de producția noastră chimică ea este înfățișată la modul expozitiv. Consider că ar fi mult mai bine să se renunțe la micile adaosuri referitoare la industria chimică, adaosuri rareori legate organic de lecție, realizîndu-se chiar în textul acesteia, în țesătura ei, legătura dintre metodele expuse și locurile din industrie unde ele se aplică. Ceea ce există în această direcție este categoric mult prea puțin.

Fără îndoială, exprim o părere personală, dar consider că în învățămîntul chimiei se pune în prezent prea mult accent pe elementul clasic și nu în suficientă măsură pe cel modern. Nu mă gîndesc la a face cunoscute elevilor toate noile cuceriri ale chimiei — lucru de altfel imposibil de realizat — ci la a privi într-o concepție modernă explicarea noțiunilor de bază cu care lucrăm, a reflecta nou în exemplele folosite pentru a prezenta procesul chimic în desfășurarea lui și, mai ales, a descrie procesele tehnologice noi folosite în industria noastră chimică. De cele mai multe ori, comparînd o reacție din uzină cu aceeași reacție explicată de la catedră, se poate demonstra rămînerea în urmă a explicației.

Consider că elevii noștri sînt pe deplin capabili să înțeleagă aceste elemente noi. Cu toate inadvertențele amintite, studiul chimiei le formează și le dezvoltă gîndirea științifică. Aici firește rolul cel mai important îl joacă măiestria pedagogică, priceperea profesorului de a-și conduce elevii la o însușire conștientă și logică a cunoștințelor, în așa fel încît, de la un anumit moment, să poată pătrunde singuri în explicarea unor fenomene mai complexe. Instrumentul principal în această direcție îl constituie de bună seamă, problemele. Iată de ce manualele de chimie ar trebui să cuprindă probleme în număr suficient și de o complexitate gradată în mod corespunzător. Trebuie să mărturisim că în această direcție mai este mult, chiar foarte mult de făcut.

De o excepțională însemnătate sînt, în același timp, lucrările de laborator. Se impune să fie analizată serios, după părerea mea, poziția laboratorului în general în procesul de predare a chimiei. În prezent, prin executarea lucrărilor de laborator prevăzute în programă și pe care le efectuăm frontal se asigură mai ales formarea unor bune deprinderi de mînuire a reactivilor chimici și a aparatelor. Efectuate riguros și supuse unui proces de complicare gradată, lucrările de laborator reușesc să pregătească elevii pentru înțelegerea unor noțiuni. Aparent, cu aceasta laboratorul și-a făcut datoria. Socotesc însă — și aici iau din nou în considerare raportul dintre clasic și modern — că astăzi demonstrația nu mai trebuie prezentată doar pentru a le arăta elevilor cum se desfășoară un proces chimic, pentru a-i convinge de adevărul unui postulat formulat de la catedră. Este necesar ca fiecare experiență să constituie pentru elevi o problemă, un semn de întrebare a cărui rezolvare să-i intereseze, să le stimuleze gîndirea în direcția acelei judecăți chimice de care vorbeam mai înainte și, prin aceasta, să răspundă la două noi obiective: întîi să creeze interes pentru lecția din clasă, pentru studiul chimiei în general, iar în al doilea rînd, „să recruteze" din timp, dintre micii pasionați ai acestei științe, pe viitorii chimiști de mîine, deschizîndu-le gustul pentru cercetare.

Aș vrea însă să adaug că, pentru ca laboratorul să devină un prolog al viitoarei acțiuni de cercetare, lecția de la catedră trebuie și ea la

Prof. CECILIA MARIAN
Liceul nr. 10 Cluj

(Continuare în pag. a 4-a)

UN CONCURS TRADIȚIONAL

A intrat în tradiția poporului nostru să închine marilor sale aniversări grandioase succese în munca pentru continua înflorire a patriei și să le însoțească de strălucitoare parăzi ale cîntecului și jocului, expresie a optimismului său viguros.

În cinstea celor două decenii care se vor împlini în anul viitor, la 30 decembrie, de la proclamarea Republicii, Comitetul de Stat pentru Cultură și artă, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist și Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești organizează cel de al VIII-lea concurs artistic pe țară al formațiilor muzicale, coregrafice, brigăzilor artistice de agitație, soliștilor vocali, instrumentiști și dansatori din cadrul sindicatelor, așezămintelor culturale, caselor de cultură ale tineretului și cooperativelor meșteșugărești.

Cel de-al VIII-lea Concurs al formațiilor muzicale și coregrafice nu este numai o nouă ediție tradițională a concursurilor anterioare. El este o manifestare care valorifică, la nivelul actual de cultură și civilizație la care a ajuns poporul român, sub conducerea partidului comuniștilor, experiența acumulată de mișcarea noastră artistică de amatori punînd în evidență nivelul măiestriei artistice la care s-au ridicat colective numeroase și sute de mii de interpreți talentați, animați de dorința de a da glas, în forme artistice cît mai înalte, sentimentelor poporului față de patrie și față de partid, dorinței lui de a-și cînta biruințele de-a lungul existenței sale sbuciumate și a-și exprima încrederea în viitorul prosper și luminos al României. Concursul al VIII-lea constituie astfel un corolar al anilor în care un popor înzestrat a reușit să fie el însuși, harnic și talentat, poet și luptător dîrz, făuritor al vieții noi, socialiste.

Caracteristica principală a concursului, care se desfășoară pe perioada 25 noiembrie 1966—30 decembrie 1967, este cuprinderea în proporție de masă a formațiilor artistice și interpreților individuali care activează în toate așezările vechi și noi, mari și mici, ale patriei noastre și sporirea numărului de spectacole în care aceștia se vor prezenta pentru a-și dărui talentul nobilei misiuni de satisfacere a cerințelor de artă, de frumos, ale milioanelor de oameni ai muncii.

Urmărind traducerea în viață a hotărîrilor istorice ale celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român de a contribui la formarea omului nou, însuflețit de idealurile nobile ale socialismului, de principiile moralei comuniste, cu un larg orizont cultural, mișcarea artistică de amatori își îmbogățește permanent repertoriul cu valoroase lucrări muzical-coregrafice care continuă tradițiile progresiste ale culturii și artei românești. La această măreață acțiune își aduc o contribuție plină de entuziasm compozitori, coregrafi, scriitori și alți oameni de artă și cultură, legîndu-și numele de patrimoniul culturii naționale, stimulînd prin strădania lor dorința și pasiunea de slujire a artei de către sutele de mii de artiști amatori.

Ca unii dintre intelectualii cei mai apropiați de sufletul poporului, cadrele didactice își aduc o considerabilă contribuție la dezvoltarea mișcării artistice de amatori, la ridicarea nivelului calitativ al manifestărilor artistice, la promovarea de noi talente și la creșterea prestigiului acestei arte majore, prin însăși imensa ei influență educativă atît asupra celor care o practică, cît și asupra celor care o aplaudă. Este îndeobște cunoscut că formații corale devenite celebre au fost dirijate de învățători și profesori. Afirmarea unor personalități marcante ale vieții noastre artistice din trecut și de azi este legată de formațiile artistice

ELENA COJAN
membră în Biroul Executiv
al Comitetului Uniunii Sindicatelor
din Învățămînt și Cultură

(Continuare în pag. a 4-a)

La stațiunea micilor naturaliști de la Palatul pionierilor din București

CALITATEA DE ELEV OBLIGĂ

Calitatea de elev obligă la o anume ținută și o anume conduită conformă cu demnitatea pe care o presupun sfera preocupărilor școlare și cerințele bunei educații. În scopul de a ridica întreaga comportare a tuturor elevilor la înălțimea acestei demnități, Ministerul Învățămîntului a emis, nu de mult, un ordin care solicită profesorii la o exigență sporită față de conduita și ținuta elevilor.

Înțelegînd însemnătatea rigorilor ordinului, directorii de școli și colectivele didactice au luat măsuri pentru a-l face cunoscut de îndată elevilor. Conținutul lui, dezbătut în prealabil în ședințe ale consiliilor pedagogice, a fost prezentat în adunări cu elevii, în emisiuni ale stațiilor de radioamplificare școlare, în orele de dirigenție etc. Efectele lui au început să se vadă de îndată. În multe școli disciplina elevilor s-a întărit simțitor, se înregistrează mai puține și mai rare abateri. La aceasta contribuie și exigența sporită a cadrelor didactice.

★

Totuși... Cîteva instantanee din viața elevilor bucureșteni ne fac să ne întrebăm dacă dispozițiile ordinului sînt aplicate pretutindeni cu aceeași intransigență. Iată unul dintre ele.

La cofetăria (poate fi numită tot atît de bine, pentru profilul ei eteroclit, cafeneaua) „Nord". Trei cafele, trei sticle cu bere, trei țigări, extrase din același pachet etalat pe masă cu ostentație și nonsalanță — și... consumatorii: trei elevi. Mă instalez la o masă apropiată.

— Un foc, dacă nu vă supărați...

Și convorbirea se înfiripă. Despre fumat, despre băutură, despre „cum l-a prins pe unul cu țigările în buzunar..."

— La școală?

— Nu, taică-su. Tocmai cînd zicea că s-a făcut băiat cuminte.

— Dar la școală n-a fost prins nimeni?

— Ei, la școală mai închid și ei dintr-un ochi. Sîntem într-a unsprezecea, ce naiba!

— Mîine, poimîine studenți!

— Dacă o să avem șansă...

Șansă? Îmi e de ajuns această ezitare, această relație la o forță transcendentală ca să fiu lămurit. Nu vor avea „șansă". Sau cel mult una dintr-o mie. Căci drumul acestei doamne nu trece prin cafenea.

Discutăm în continuare despre „la care facultate se intră mai ușor", despre „suferința bietului Werther al lui Lessing" („Nu mă, ăsta e al lui Shiller!") și sînt din ce în ce mai convins că nu există nici o „șansă".

— Dar dumneavoastră, cu ce vă ocupați? sînt întrebat. Ezit:

— Eu sînt contabil.

— Aha!

E un „aha" care mă îngroapă sub dispreț. Dacă m-aș fi ocupat cu tăiatul frunzelor la cîini, ei da, asta ar fi fost cu totul altceva. Le admir pantalonii — parada modei în miniatură — pantaloni dangarezi, strîmți, cu șireturi, pantaloni „charleston", evazați, pantaloni în carouri.

Și întreb:

— La ce liceu sînteți?

— La Liceul 33 — răspunde unul, prompt.

— Pe unde se află?

— În Crîngași.

Căutînd să identific școala, constat că în Crîngași se află nu Liceul 33, ci Liceul 31 Deci, m-au mințit.

Între timp, „plata" este operată cu oarecare înfrigurare și în șoapta unuia care întoarce capul ca din întîmplare pe lîngă urechea vecinului prind din zbor două cuvinte.

— Șase! Vira!

N-apuc să mă dumiresc și cei trei mușchetari au șters-o salutîndu-mă din mers cu surîsuri strepezite.

★

La cinematograf, la „Minunata Angelică". Printre consumatorii înverșunați ai acestei marmelade cu amor și vendetă de alcov, numeroși tineri. Printre tineri, numeroși elevi. Printre elevi unul (din nou) cu țigara în gură (of, țigările!). Filmul rulează cu casa închisă. „Nu mai sînt bilete", dar cine caută, găsește. Un elev mai mic despre cel cu țigara, mai mare:

— Eu n-am, nene, uite ăla are!

Abordarea reciprocă vînzător-cumpărător presupune o adevărată artă. Comerțul ilicit cu bilete de cinematograf implică primejdii. Începe cu o tatonare.

— N-am, dom-le! Și eu caut.

Se îndepărtează solicitînd de formă „un bilet în plus" și îmi observă fizionomia. Cum nu știu ce tainice indicii mă recomandă în cele din urmă a fi o persoană inofensivă, posesorul de bilete se apropie și îmi șoptește tainic, cu o abilitate de borfaș care te uimește și te revoltă dacă stai să te gîndești că ai de-a face, totuși, cu un elev, nu cu un client al caselor de corecție:

— Am două, da le dau cu paișpe lei. Așa le-am luat și eu, să mor, na!

— Cu paisprezece lei? Bine, băiețel, dar ia stai mata și spune-mi puțin de la ce școală ești și cum te cheamă.

— Fugi dom-le de-aici! Ce-ai cu mine?

Și, din nou, salvarea e fuga, pentru că această speță nu are încă noțiunea lașității, după cum nu o are nici pe aceea a onoarei.

★

Colega mea M. V. îmi povestește că, adeseori, la o anume cooperativă „Igiena" trebuie să-și aștepte de multe ori rîndul la coafat după eleve ale liceului din apropiere. — Liceul „I. L. Caragiale".

În fabrica mîinilor abile ale coafezelor chipurile încununate de candoare, de prospețime, de puritate și de toate acele atît de mult

O. BUZESCU

(Continuare în pag. a 4-a)

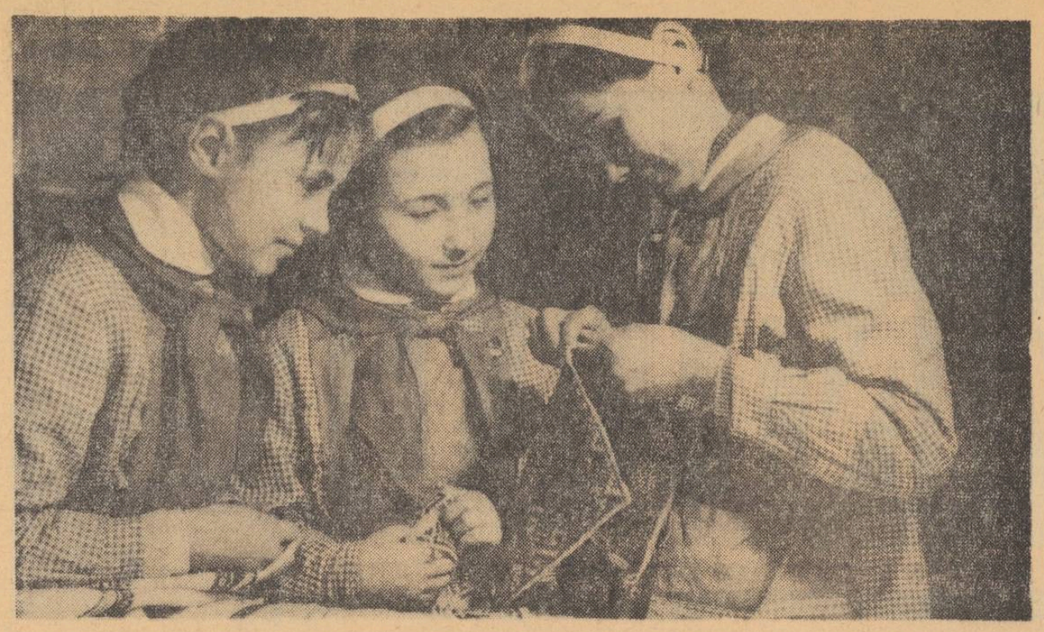

La cercul mîinilor îndemînatice de la Casa pionierilor din Tirgu Jiu

REGULAMENTUL

Consiliilor Organizaţiei Pionierilor din Republica Socialistă România

Pentru organizarea şi îndrumarea activităţii pionereşti se constituie consilii ale Organizaţiei pionierilor care lucrează sub conducerea nemijlocită a organelor şi organizaţiilor de partid.

Schimbările calitative petrecute în viaţa şcolii, experienţa pedagogică acumulată de cadrele didactice fac necesar ca în desfăşurarea activităţii pionereşti să crească rolul şcolii, al învăţătorilor şi profesorilor, care poartă răspunderea principală pentru pregătirea şi educarea copiilor.

Consiliile urmăresc ca întreaga activitate pionierească să completeze munca educativă care se realizează în procesul de învăţămînt. Ele stimulează folosirea unor forme şi metode de muncă variate şi atrăgătoare, specifice vîrstei copiilor, ţinînd seama de condiţiile concrete ale şcolii şi localităţii unde acestea îşi desfăşoară activitatea.

Consiliile Organizaţiei pionierilor activează în strînsă legătură cu conducerile şcolilor, cu secţiile de învăţămînt ale sfaturilor populare şi cu Ministerul Învăţămîntului. Ele colaborează cu organele şi organizaţiile U.T.C. şi primesc din partea acestora un sprijin permanent. De asemenea, ele conlucrează şi îşi coordonează activitatea cu toate organizaţiile şi instituţiile care au sarcini în domeniul educaţiei copiilor.

Consiliile Organizaţiei pionierilor îşi desfăşoară activitatea pe baza principiului muncii colective. Ele se subordonează consiliilor ierarhic superioare.

1. Pe plan republican, Organizaţia pionierilor este îndrumată de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor, care îşi desfăşoară activitatea sub conducerea Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

a) Consiliul Naţional este alcătuit din pedagogi cu înaltă calificare, învăţători şi profesori cu experienţă în munca pionierească, personalităţi ale ştiinţei, culturii şi artei, reprezentanţi ai organelor Ministerului Învăţămîntului, Comitetului Central al U.T.C., Consiliului Naţional al Femeilor, Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, Consiliului General al U.C.F.S. şi ai altor instituţii şi organizaţii obşteşti, care contribuie la educarea copiilor.

Consiliul Naţional se întruneşte în şedinţe plenare, cel puţin de trei ori pe an ; el îşi desfăşoară activitatea pe comisii.

b) Consiliul Naţional are următoarele atribuţii :

— îndrumă întreaga activitate pionierească din Republica Socialistă România ;

— elaborează materiale de îndrumare metodică, instrucţiuni necesare desfăşurării activităţii pionierilor ;

— studiază şi generalizează experienţa pozitivă a Organizaţiei pionierilor ;

— îndrumă activitatea de presă pentru pionieri şi şcolari ;

— îndrumă, în colaborare cu Ministerul Învăţămîntului şi Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă, activitatea editorială pentru pionieri şi şcolari ;

— îndrumă activitatea Palatului pionierilor, care funcţionează ca centru metodic al Consiliului Naţional ;

— organizează, împreună cu Ministerul Învăţămîntului, Comitetul Central al U.T.C. şi Consiliul General al U.C.F.S., vacanţele şcolarilor ;

— organizează sărbătorirea „Zilei pionierilor" din Republica Socialistă România ;

— se ocupă de selecţionarea, promovarea şi stimularea cadrelor care muncesc cu pionierii ; elaborează programul de instruire şi perfecţionare a acestora şi organizează centre de instruire ;

— acordă distincţii, titluri şi diplome pionierilor, cadrelor, detaşamentelor şi unităţilor de pionieri care se evidenţiază în muncă ;

— întocmeşte bugetul şi urmăreşte executarea lui ;

— acordă stimulente materiale cadrelor didactice-comandanţi de detaşamente şi unităţi ;

— reprezintă Organizaţia pionierilor în relaţiile cu instituţiile de stat şi organizaţiile obşteşti, precum şi cu organizaţii de copii din alte ţări.

c) Organul executiv al Consiliului Naţional este biroul, care se alege de către membrii consiliului. Biroul are un preşedinte, vicepreşedinţi şi membri.

Biroul conduce activitatea între şedinţele Consiliului Naţional. El se întruneşte, de regulă, lunar şi ori de cîte ori este nevoie.

2. Pe plan regional, activitatea pionierească este îndrumată de către consiliul regional al Organizaţiei pionierilor, care lucrează sub conducerea Comitetului regional al Partidului Comunist Român. În oraşele de subordonare republicană Bucureşti şi Constanţa, activitatea pionierească este îndrumată de către consiliile orăşeneşti ale Organizaţiei pionierilor, care lucrează sub conducerea comitetelor orăşeneşti ale Partidului Comunist Român.

a) Consiliul regional este alcătuit din preşedinţi ai consiliilor raionale (orăşeneşti) ale Organizaţiei pionierilor, comandanţi de unităţi şi detaşamente, învăţători, profesori, oameni de cultură şi artă, părinţi ai elevilor, reprezentanţi ai Comitetului regional al U.T.C. şi Consiliului regional al U.C.F.S., Comitetului regional al femeilor, Comitetului de Cultură şi Artă şi ai altor instituţii de stat şi obşteşti. Consiliul regional se întruneşte în şedinţe plenare trimestrial şi ori de cîte ori este nevoie.

b) Consiliul regional îşi desfăşoară activitatea pe comisii şi are următoarele atribuţii :

— îndrumă întreaga activitate a Organizaţiei pionierilor pe teritoriul regiunii ;

— studiază şi generalizează experienţa pozitivă a consiliilor raionale şi orăşeneşti, precum şi a caselor raionale ale pionierilor ;

— se ocupă împreună cu secţia de învăţămînt a sfatului popular regional, Comitetul regional al U.T.C., şi Consiliul regional al U.C.F.S., de organizarea vacanţelor şcolare ;

— organizează, pe plan regional, concursuri cultural-artistice şi sportive, parăzi şi alte manifestări pionereşti ;

— instruieşte periodic cadrele care lucrează cu pionierii ;

— face propuneri pentru stimularea şi acordarea de distincţii pionierilor, cadrelor, detaşamentelor şi unităţilor de pionieri care se evidenţiază în muncă ;

— acordă, la propunerea consiliilor raionale (orăşeneşti) titlul de „Pionier de frunte" (diplomă şi insignă) pionierilor care se disting prin merite cu totul deosebite ;

— întocmeşte bugetul şi urmăreşte aplicarea lui.

c) Organul executiv al Consiliului regional este biroul, care se alege de către membrii consiliului. Biroul are un preşedinte, vicepreşedinţi şi membri.

Biroul consiliului regional conduce întreaga activitate între şedinţele consiliului. El se întruneşte, de regulă, lunar şi ori de cîte ori este nevoie.

3 Pe plan raional (orăşenesc) activitatea pionierească este îndrumată de către consiliul raional (orăşenesc) al Organizaţiei pionierilor, care lucrează sub conducerea Comitetului raional (orăşenesc) al Partidului Comunist Român.

a) Consiliul raional (orăşenesc) este alcătuit din preşedinţi ai consiliilor pe şcoală ale Organizaţiei pionierilor, comandanţi de detaşamente, învăţători, profesori, ingineri, oameni de cultură şi artă, părinţi ai elevilor, sportivi, reprezentanţi ai Comitetului raional (orăşenesc) al U.T.C., ai Consiliului raional (orăşenesc) al U.C.F.S., Comitetului raional al femeilor, Comitetului de Cultură şi Artă şi ai altor instituţii de stat şi obşteşti.

Consiliul raional (orăşenesc) se întruneşte în şedinţe plenare trimestrial şi ori de cîte ori este nevoie.

b) Consiliul raional (orăşenesc) îşi desfăşoară activitatea pe comisii şi are următoarele atribuţii :

— îndrumă activitatea consiliilor pe şcoală ale Organizaţiei pionierilor ;

— studiază şi generalizează experienţa pozitivă a unităţilor de pionieri ;

— conduce activitatea casei pionierilor, care funcţionează ca centru de îndrumare metodică în domeniul activităţii pionereşti ;

— organizează, la nivelul raionului (oraşului) concursuri cultural-artistice, întreceri sportive, parăzi, carnavaluri, excursii ;

— organizează, la nivelul raionului (oraşului) festivităţile cu ocazia „Zilei pionierilor" ;

— se ocupă, împreună cu secţia de învăţămînt a sfatului popular raional, Comitetul raional (orăşenesc) al U.T.C. şi Consiliul raional (orăşenesc) al U.C.F.S., de organizarea vacanţelor şcolare şi de amenajarea bazelor turistice pentru pionieri ;

— numeşte comandanţii unităţilor de pionieri ;

— instruieşte periodic comandanţii unităţilor de pionieri, cadrele care conduc activităţile în cercuri şi excursii ;

— face propuneri pentru stimularea şi acordarea de distincţii pionierilor, cadrelor, detaşamentelor şi unităţilor de pionieri care se evidenţiază în muncă ;

— întocmeşte bugetul şi urmăreşte aplicarea lui.

c) Organul executiv al consiliului raional (orăşenesc) este biroul, care se alege de către membrii consiliului. Biroul are un preşedinte, un vicepreşedinte şi membri.

Biroul consiliului raional (orăşenesc) conduce întreaga activitate între şedinţele consiliului. El se întruneşte, de regulă, lunar şi ori de cîte ori este nevoie.

4. Pentru conducerea activităţii unităţii de pionieri pe şcoală, se constituie Consiliul Organizaţiei pionierilor, care lucrează sub conducerea organizaţiei de partid din şcoală.

a) Consiliul pe şcoală al Organizaţiei pionierilor este format din comandanţii detaşamentelor, alte cadre didactice, reprezentantul comitetului U.T.C. din şcoală, iar în funcţie de posibilităţi, oameni de cultură şi artă, ingineri, medici, muncitori, sportivi, de preferinţă din rîndul părinţilor. El se întruneşte în şedinţe de lucru trimestrial şi ori de cîte ori este nevoie.

b) Consiliul pe şcoală al Organizaţiei pionierilor are în frunte un preşedinte, învăţător sau profesor, cu prestigiu şi experienţă în munca cu copiii. Preşedintele consiliului este şi comandantul unităţii de pionieri.

c) Consiliul pe şcoală al Organizaţiei pionierilor are următoarele atribuţii :

— aprobă programul de activitate al unităţii de pionieri care este pus de acord cu conducerea şcolii ; se ocupă de organizarea şi desfăşurarea întregii activităţi pionereşti ;

— asigură aplicarea instrucţiunilor şi îndrumărilor metodice elaborate de organele superioare ;

— numeşte din rîndul cadrelor didactice, cu acordul conducerii şcolii, comandanţii detaşamentelor de pionieri ;

— îndrumă activitatea cadrelor care muncesc cu pionierii ;

— propune, cu acordul conducerii şcolii, cadrele care vor urma cursurile centrale de perfecţionare în domeniul muncii cu pionierii ;

— acordă distincţiile pionereşti şi face propuneri pentru atribuirea titlului de „Pionier de frunte".

5. Consiliul Naţional, consiliile regionale, raionale şi orăşeneşti ale Organizaţiei pionierilor sînt persoane juridice. Ele au sigilii proprii.

6. Din patru în patru ani se convoacă Conferinţa naţională a Organizaţiei pionierilor din Republica Socialistă România, pe baza normelor de reprezentare stabilite de Consiliul Naţional.

Conferinţa are următoarele atribuţii :

— dezbate darea de seamă şi stabileşte măsuri corespunzătoare privind activitatea de viitor a Organizaţiei pionierilor ;

— alege Consiliul Naţional ;

— Aprobă modificări ale Statutului unităţilor şi detaşamentelor de pionieri şi ale Regulamentului Consiliilor Organizaţiei pionierilor din Republica Socialistă România.

Simpozion cu tema:

„INSTRUIREA PROGRAMATĂ"

De curînd, în sala Bibliotecii centrale pedagogice a avut loc, în prezenţa a peste 100 de cadre didactice şi cercetători, simpozionul pe tema „Instruirea programată", organizat de Institutul de ştiinţe pedagogice. Au fost prezentate cu acest prilej patru comunicări privind problematica şi rezultatele cercetărilor întreprinse în anul şcolar trecut de un grup de cercetători ai institutului.

Comunicarea „Experienţa de un an în aplicarea programării liniare în predarea gramaticii limbii române" (Elena Bejat, Ştefania Popescu, Nicolae Radu, Ştefan Rădulescu) a înfăţişat problematica cercetărilor efectuate la clasele mici cu scopul de a verifica eficienţa sistemului logic de predare a noţiunilor şi categoriilor gramaticale, sistem elaborat în anii precedenţi în condiţiile instruirii programate şi în condiţiile îmbinării instruirii programate cu metodele tradiţionale.

În comunicarea „Unele probleme ale programării lexicului limbii ruse". Eugen Novicicov a expus modul şi rezultatele aplicării a 16 caiete programate — 11 pentru lexic şi 5 pentru gramatică — la clasa a V-a. Rezultatele obţinute la probele de control arată că în aceste condiţii lexicul se însuşeşte în proporţie de 72,4 la sută.

O altă comunicare — „Investigaţii preliminare privind aplicarea instruirii programate în predarea economiei politice şi istoriei" (Stela Popescu şi Florea Stănculescu) a expus amplu argumentele autorilor în susţinerea aplicării instruirii programate în predarea ştiinţelor sociale. Ei consideră că transferul convingerilor de pe planul intelectual pe cel moral are loc numai pe baza unei intense activităţi mentale, a unor căutări şi soluţionări independente, realizabilă şi pe baza instruirii programate. S-a arătat totodată că trebuie găsită şi modalitatea de a păstra un loc important cuvîntului viu al profesorului, prin îmbinarea într-un sistem a instruirii programate cu metodele tradiţionale.

În comunicarea „Investigaţii privind introducerea instruirii programate în predarea botanicii" (Ecaterina Csengeri) s-au prezentat două din multiplele probleme pe care le ridică aplicarea instruirii programate la această disciplină — realizarea caracterului intuitiv al predării şi introducerea în cadrul lecţiilor programate a unor sarcini cu caracter problematic.

Participanţii la discuţii au dezbătut o serie de probleme privind raportul dintre instruirea programată şi cibernetică, modalităţile îmbinării instruirii programate cu folosirea mijloacelor audiovizuale moderne şi cu metodele de instruire tradiţionale. S-au luat de asemenea în discuţie aspecte care vizează cercetările viitoare în domeniul instruirii programate precum şi problema pregătirii cadrelor didactice şi a viitorilor profesori în domeniul instruirii programate.

În concluzie, conf. univ. Vasile Bunescu, director adjunct al Institutului, a subliniat unele probleme privind orientarea metodologică a cercetărilor ce se desfăşoară la institut în domeniul instruirii programate, arătînd că se depun eforturi îndeosebi pentru găsirea căilor care să ducă la accentuarea caracterului formativ al procesului de învăţămînt, la dezvoltarea creativităţii gîndirii — trăsătură solicitată în mod special de activitatea socială contemporană.

Înaintaşi ai şcolii noastre

Un militant de seamă pentru organizarea învăţămîntului ştiintific şi tehnic

Printre oamenii de ştiinţă din ţara noastră care au militat pentru organizarea învăţămîntului realist-ştiinţific şi tehnic, pentru aplicarea metodelor pedagogice progresiste s-a remarcat în mod deosebit savantul Dragomir Hurmuzescu (1865—1954). Reprezentant de seamă al materialismului naturalist-ştiinţific, partizan al ideilor sociale înaintate, privind educaţia ştiinţifică drept „metodă de formare a unei conştiinţe omeneşti mai clare", D. Hurmuzescu a desfăşurat, pe lîngă bogata şi remarcabila sa activitate de cercetare ştiinţifică, prin care şi-a cîştigat o reputaţie mondială şi o vastă activitate didactică şi obştească.

Pornind de la importanţa aplicării descoperirilor ştiinţei şi tehnicii în producţie, care cere specialişti şi lucrători calificaţi, D. Hurmuzescu considera că, întrucît „învăţămîntul formează prezentul şi pregăteşte viitorul unei naţiuni", organizarea lui trebuie să fie o grijă de căpetenie a statului. Făcînd o analiză temeinică a celor trei forme principale de învăţămînt — primar, secundar şi superior — din România burghezo-moşierească, D. Hurmuzescu a arătat că ele nu corespundeau nevoilor reale ale ţării, cerinţelor contemporaneităţii, nici în privinţa organizării, orientării şi direcţiilor de dezvoltare, nici în privinţa metodicii de predare. El a relevat că, deşi prin reforma lui Cuza din 1864 s-a introdus obligativitatea învăţămîntului primar, acesta n-a fost urmat decît de un număr redus de copii, din cauza condiţiilor materiale precare.

Nesatisfăcătoare era şi situaţia învăţămîntului secundar. Din 100 de elevi — arăta Hurmuzescu — 75% urmau liceul teoretic şi numai 25% şcolile de meserii. Or, remarca el, „cei mai mulţi dintre absolvenţii şcolii primare ar trebui să se ducă la meserii, iar nu în liceu".

În învăţămîntul superior, cei mai mulţi studenţi urmau dreptul şi filologia. În 1934 la Universitatea din Bucureşti, din 4.200 studenţi, 2.500 urmau dreptul, depăşind cu mult posibilităţile de plasare, ceea ce a făcut să se ajungă la un „proletariat de licenţiaţi în drept".

Ţinînd seama de progresele ştiinţei şi tehnicii, de perspectivele ce le deschideau pentru viaţa socială, de necesitatea imperioasă şi de posibilitatea înfăptuirii industrializării ţării, pe care o considera condiţia principală pentru asigurarea independenţei naţionale şi pentru dezvoltarea patriei noastre la nivelul ţărilor înaintate, D. Hurmuzescu a militat asiduu pentru reorganizarea radicală a învăţămîntului pe baze noi, realist-ştiinţifice şi pentru dezvoltarea învăţămîntului tehnic. În acelaşi timp, s-a ridicat împotriva spiritului dogmatic, abstract, care predomina în programele oficiale, spirit care frîna adîncirea studiului ştiinţelor naturii, legate indisolubil de trebuinţele reale ale societăţii. El a preconizat ca învăţămîntul să fie orientat în primul rînd, spre studierea ştiinţelor naturii, a ştiinţelor experimentale — fizica, chimia şi ştiinţele biologice, relevînd că „studiul acestor ştiinţe în mod metodic şi natural este de cea mai mare importanţă pentru dezvoltarea minţii elevului", creîndu-i condiţii să judece, să cunoască legile naturii şi să găsească adevărul singur.

Încă din 1920 D. Hurmuzescu a militat pentru organizarea şcolilor de meserii, a învăţămîntului tehnic secundar, pentru pregătirea de lucrători calificaţi, meşteri şi tehnicieni necesari producţiei industriale şi agricole. El a cerut ca acţiunea lui Spiru Haret de înfiinţare a şcolilor de meserii şi a şcolilor comerciale să fie continuată prin înfiinţarea unor cămine de ucenici subvenţionate de stat şi de patroni, pentru a sprijini pregătirea tinerilor recrutaţi de la sate.

Totodată, Hurmuzescu s-a preocupat încă de la începutul activităţii sale didactice de dezvoltarea învăţămîntului ştiinţific şi tehnic superior. El cerea să se încurajeze învăţămîntul superior, aşa încît acesta să corespundă trebuinţelor intelectuale şi materiale, prin propăşirea ştiinţei şi adaptarea diferitelor ei aplicaţiuni la nevoile societăţii noastre, după deviza prin noi, pentru noi". Pentru punerea în valoare a imenselor bogăţii naturale ale ţării pe calea dezvoltării tuturor ramurilor industriale şi a industrializării agriculturii, ca şi pentru a înlătura dominaţia din economie a elementului străin, aproape în întregime german şi austriac ne trebuie în primul rînd, considera el, „personalul tehnic necesar exploatării tuturor activităţilor industriale, trebuie oameni de muncă şi de tehnică, ne trebuiesc tehnicieni, conducători şi ingineri".

Împreună cu alţi profesori, el a înfiinţat în 1910, pe lîngă Facultatea de ştiinţe din Iaşi, „Şcoala de electricitate" care în 1913 a fost transformată în „Institutul electrotehnic", ce a constituit primul embrion al „Politehnicii Gh. Asachi" de azi. În 1913, fiind transferat la Universitatea din Bucureşti, a înfiinţat „Institutul electrotehnic universitar" pe lîngă catedra de aplicare a căldurii şi electricităţii, şi „Institutul de chimie industrială" pe lîngă catedra de chimie tehnologică. Ambele institute au funcţionat pînă în 1938, cînd s-au contopit cu Politehnica din Bucureşti.

Hurmuzescu a remarcat încrederea şi interesul clasei muncitoare în dezvoltarea învăţămîntului ştiinţific şi tehnic, care izvora din necesităţile practice ale producţiei. „În industria de astăzi — spunea Hurmuzescu — nu va mai fi posibilă metoda empirică faţă de trebuinţa imperioasă de multă producţiune şi de un maximum de randament. Toate fabricile vor utiliza metode ştiinţifice din ce în ce mai perfecţionate şi lucrătorul va trebui să le cunoască pentru a le utiliza cît mai bine".

El s-a ridicat totodată împotriva caracterului dogmatic al învăţămîntului secundar, care cuprindea o îngrămădire prea mare de materii şi material, ceea ce supunea pe elevi la o muncă superficială, mai mult de memorizare. El susţinea că „nu în mulţimea cunoştinţelor, ci în armonizarea lor constă bunătatea educaţiunii şcoalei secundare, în dezvoltarea judecăţii şi a capacităţii de a cunoaşte mai departe". Pornind de la faptul că numeroasele descoperiri ale ştiinţelor naturii îşi au aplicarea în viaţa economică şi socială, Hurmuzescu a cerut ca şcoala secundară să dea o „mai mare dezvoltare, în programele sale, chestiunilor ştiinţifice, şi aceasta nu din punctul de vedere strîmt utilitar, ci din punctul de vedere al educaţiunii generale". Pentru predarea cît mai temeinică a diferitelor discipline, Hurmuzescu a arătat că este necesar să se înlocuiască metoda dogmatică, expozitivă cu metoda intuitivă la ştiinţele sociale şi cu observaţia şi experienţa la ştiinţele naturii. „Numai astfel — remarca el — învăţămîntul secundar va deveni mai temeinic, cu cît va fi mai intuitiv şi mai practic în metoda lui de predare. Metoda memorizării să lase locul priceperii prin fapte şi prin judecată".

Pentru ridicarea continuă a pregătirii cadrelor didactice la nivelul cerinţelor, pentru a fi la curent cu cele mai noi progrese ale ştiinţei, D. Hurmuzescu a preconizat organizarea unor conferinţe ale cadrelor didactice pe specialităţi. El a propus ca aceste conferinţe să aibă loc în mod obligatoriu la fiecare doi ani, în centrele universitare, cu scopul de a se aduce la cunoştinţa profesorilor metodele, experienţele şi faptele noi. El însuşi a organizat în 1906, pe cînd era secretar general la Ministerul Instrucţiunii, o conferinţă a profesorilor de fizică, iar în 1907 o conferinţă a profesorilor de fizică şi ştiinţe naturale.

În calitate de senator de drept al colegiilor universitare, de preşedinte al „Asociaţiei profesorilor universitari din România" şi al „Federaţiei corpului didactic", D. Hurmuzescu a sprijinit revendicările cadrelor didactice de toate gradele, a militat pentru ridicarea prestigiului învăţămîntului.

Ideile înaintate cu privire la reorganizarea învăţămîntului şi îmbunătăţirea metodicii de predare pentru care a militat savantul Dragomir Hurmuzescu sînt idei profund ştiinţifice şi de o stringentă actualitate. Ele s-au înfăptuit abia în anii noştri. Învăţămîntul nostru a fost reorganizat pe baze realist-ştiinţifice potrivit ţelurilor şi cerinţelor dezvoltării economiei, tehnicii, ştiinţei şi culturii. Procesul instructiv-educativ a căpătat un conţinut nou, fundamentat pe învăţătura marxist-leninistă în spiritul patriotismului socialist.

Prof. univ. SIMION I. POP

Sociologia procesului de învăţămînt

Orice profesor ştie că, luînd în mînă o clasă, nu are numai datoria de a ţine lecţii bune, de a interoga şi nota just pe elevi, de a asigura perfecta disciplină a clasei. Menirea lui este, pe lîngă aceea de a transmite sistematic o sumă de cunoştinţe, şi aceea de a forma pe viitorii cetăţeni ai ţării. În acest scop el trebuie să tindă a dezvolta pe fiecare elev în parte pînă la totalul capacităţilor sale. Aceasta presupune a îndruma pe fiecare elev cu atenţie, grijă şi dragoste, folosind toate metodele pedagogice necesare pentru a-i asigura o dezvoltare armonioasă şi completă. O asemenea dezvoltare se realizează nu numai printr-o examinare periodică a cunoştinţelor acumulate, ci şi prin studiul elevilor consideraţi ca fiinţe umane în formaţie. Sînt tot mai mulţi profesori care îşi întemeiază munca pedagogică pe astfel de studii, luînd în considerare nu numai datele şcolare, ci şi cele biologice şi psihologice.

În articolul de faţă vrem să atragem atenţia asupra unei laturi a problemei, cea sociologică, pînă acum mai puţin luată în seamă, dar de a cărei importanţă nu se mai îndoieşte astăzi nimeni. Este vorba de problemele ridicate de participarea elevului la viaţa socială în care se află integrat şi care poate avea asupra lui o influenţă covîrşitoare, cu repercusiuni nu numai asupra procesului de învăţămînt ca atare, ci şi asupra formării personalităţii viitoare a elevului. Studiul didactic, biologic şi psihologic al elevului se cere completat astfel prin studiul sociologic al mediului său social de viaţă.

Socotim util să analizăm acest „mediu social", care este de fapt un complex de „grupe sociale". Sociologia distinge două feluri de asemenea grupe. Pe primul loc se află grupele **organizate**, dintre care unele au un scop pedagogic deliberat, altele fiind organizate în scopuri sociale diverse, printre care şi cel pedagogic. În al doilea rînd, există grupuri sociale **informale**, adică născute spontan.

În categoria grupurilor sociale organizate în scop pedagogic intră în primul rînd **clasa** însăşi, precum şi colectivitatea de clase care formează **şcoala**. Clasa este un grup de ordin **primar**, adică un grup în care toţi membrii se cunosc unii pe alţii. El se fragmentează în interior pe grupuri „informale" prilejuite, extrem de divers, de o serie de condiţii : simpatie, preocupări comune, drum de la şcoală acasă făcut împreună, vecinătatea de domiciliu etc. Aceste grupe informale pot avea un caracter pozitiv, dar uneori şi negativ. Cunoaşterea şi îndrumarea lor presupune folosirea unor tehnici de acţiune foarte variate, care au toate drept scop transformarea grupelor informale în grupe organizate, adică cunoscute, supravegheate şi îndrumate pedagogic, astfel ca grupul **clasă** să constituie un mediu favorabil din punct de vedere educativ. Relaţiile de la clasă la clasă în cadrul grupului **secund**, al şcolii, în care sentimentul de colectivitate există, dar nu mai este sintetizat prin relaţii „de la faţă la faţă", trebuie să formeze şi ele obiectul unor studii şi al unor acţiuni cu caracter sociologic.

Este clar că, întrucît toate aceste grupe (informale, clase organizate — de tip primar — şi şcoală — de tip secund), pot forma, fiecare în parte şi în relaţiile lor reciproce, un climat psihic sănătos, favorabil învăţămîntului, sau dimpotrivă, nesănătos şi nociv, deplina lor cunoaştere, ca şi îndrumarea lor reprezintă o sarcină importantă a corpului didactic.

Probleme asemănătoare se pun şi în cazul cînd elevii sînt găzduiţi de cămine. Firească că aici ele sînt deseori mai complexe, avînd unele similitudini cu cele pe care le ridică familia.

Un alt mediu social al elevului este însăşi **familia**. Asupra rostului ei educativ, precumpănitor mai ales la vîrsta primei copilării, există o vastă literatură de sociologie a educaţiei, care merită a fi mai îndeaproape cunoscută.

În societatea socialistă, problemei educaţiei familiale i se acordă o atenţie cu totul specială, concepţia socialistă despre sociologia familiei avînd cu totul alt caracter decît concepţia burgheză. În ţara noastră se iau continuu măsuri menite să contribuie la întărirea familiei, la ridicarea rolului şi răspunderii ei în viaţa societăţii.

Din experienţa de fiecare zi, orice profesor ştie că viaţa de familie influenţează mult asupra comportamentului elevului. Marea majoritate a familiilor constituie un mediu prielnic de dezvoltare a copiilor, le asigură o educaţie sănătoasă. Uneori, însă, se întîmplă ca elevi care au fost mai mult timp foarte buni la carte, să prezinte bruşte scăderi în capacitatea lor de a urmări şi asimila lecţiile. Bănuim atunci că, dacă sănătatea lor nu e de vină, trebuie să se fi ivit în cadrul vieţii lor de familie o anume criză, dezorganizări sau chiar dezagregări ale familiei. Acestea pot merge, uneori, atît de departe, încît familia ajunge a fi un mediu social contraindicat pentru copilul respectiv. Acestea sînt, desigur, cazuri cu totul excepţionale. Mai frecvente sînt problemele uşor de rezolvat printr-o acţiune pe care pedagogul poate şi trebuie să o ducă în familie. I se cere însă să ştie să diagnosticheze cazurile de criză familială, ca să le poată semnala, cerînd intervenţia specialiştilor în probleme de asistenţă socială a familiei.

În sfîrşit, există încă un mediu social de înrîurire pro sau antipedagogică, format din grupurile informale, de joacă, ale copiilor. Normal, aceste grupe sînt supravegheate de părinţi. Dar pedagogul bun îşi urmăreşte elevii şi în acest mediu social, care poate avea şi el o influenţă uneori bună, dar alteori rea. Studiul grupurilor informale, de joacă, de prietenie sau de acţiuni duse în comun, ale copiilor şi tineretului, formează un capitol foarte vast al sociologiei educaţiei, avînd, de asemenea, o bogată literatură de specialitate. Profesorii trebuie să ştie de existenţa acestor grupuri informale, să le studieze, astfel ca şi de data aceasta să poată semnala tehnicienilor de muncă socială cazurile care necesită o intervenţie specializată.

Sociologia are azi o experienţă destul de bogată ca să poată arăta corpului profesoral nu numai cum pot fi studiate toate aceste probleme ale mediului social al elevilor, dar şi tehnicile de acţiune, pentru ca educaţia generaţiilor tinere să devină din ce în ce mai eficientă.

H. H. STAHL

RAID ANCHETĂ

Practica acordării concediilor fără plată

Anul acesta lucrările de încadrări și transferări s-au încheiat la timp, reușindu-se în acest fel să se asigure ocuparea la vreme a posturilor vacante. Cel puțin teoretic, scriptic, fiecărei catedre i s-a asigurat un cadru didactic corespunzător. Practic, unele mișcări de cadre au putut fi posibile și după începutul anului școlar — **într-un procent desigur mult mai mic decît în trecut.**

De ce?

Raidul de față își propune să analizeze una din cauzele acestor mișcări: **absența de la catedră a unor cadre cauzată de modul cum se aplică în practică actele normative prin care se acordă concediile fără plată.**

Pentru exemplificare am ales regiunea Brașov, regiune care în general nu duce lipsă de cadre calificate și în care există, în comparație cu alte regiuni, o mai mică fluctuație de cadre.

O portiță care ispitește la „dezertare"

Prin instrucțiunile nr. 8779/1965 ale Ministerului Învățămîntului și C.S.M.S. se arată **că acordarea concediilor fără plată este de competența Comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale.** Concediile se acordă numai pentru **motive bine întemeiate: pentru a urma soțul sau soția, pentru îngrijirea sănătății,** dacă aceasta necesită tratament permanent și în localitatea respectivă nu există clinică de specialitate, pentru îngrijirea copiilor mici și pentru continuarea studiilor științifice în obținerea unui titlu științific.

La secția de învățămînt a sfatului popular regional Brașov, împreună cu tov. Lucia Pop de la evidența cadrelor, căutăm printre sute de hîrtii, registre și tabele să vedem cum au fost rezolvate cererile de concediu în lumina indicațiilor de mai sus. Munca ne este relativ ușurată de faptul că aici domnește o perfectă ordine. O statistică a concediilor fără plată a fost deja încheiată. **Pînă la data de 18 noiembrie au fost aprobate 101 cereri.** Menționăm că toate exemplele pe care le vom da se referă la cereri, aprobări, adrese, și lucrări datate și înregistrate după începerea anului școlar.

Danecs Rozalia din Sf. Gheorghe, absolventă a Institutului pedagogic de 3 ani din Tg. Mureș, promoția 1966, titulară la Aninoasa, cere, pe data de 2 octombrie, concediu fără plată. Anexează un certificat din care reiese că este bolnavă de reumatism. I se aprobă cererea pe data de 10 X 1966. Asemenea Rozaliei Danecs au obținut aprobări și alți trei proaspeți absolvenți.

Cum poate cere un salariat concediu de la o instituție în care nici n-a lucrat, în unele cazuri pe care nici n-a văzut-o? Instrucțiunile nici nu se aplică în aceste cazuri, pentru că ele vizează cadrele didactice, **deci pe cei care și-au început munca în școală.** Din faptul că nu s-a înțeles acest lucru s-a ajuns în unele cazuri să se creeze ilegal o portiță care să-i ajute pe unii să dezerteze de la posturi.

Alte cazuri: Victoriei Chirtea, titulară la Școala generală din comuna Aciliu, suplinitoare la Liceul din Ocna Sibiului, i se acordă concediu fără plată pentru a putea suplini tocmai la Turda. Argumente: desfacerea căsătoriei și nevroză astenică. Pînkosti Irina, profesoară titulară în comuna Doboșani, capătă concediu fără plată pentru a suplini în comuna Tîrlungeni. Argumentul: apropierea de soț, care este șofer în... Brașov. Și așa mai departe.

Nu punem la îndoială nici un moment buna intenție a tovarășilor care acordă aceste concedii fără plată. O ușurință se manifestă totuși în cumpănirea motivelor și argumentelor, în analiza situației concrete în fiecare caz. Și din partea secției de învățămînt regionale, care dă unele aprobări fără a avea garanția că posturile devenite vacante vor putea fi acoperite în condiții corespunzătoare, și din partea unor secții de învățămînt raionale, care înaintează regiunii spre aprobare situații neclare, cereri neîntemeiate etc. Spre exemplificare să analizăm adresa nr. 62 829 din 7 noiembrie 1966 a Sfatului popular regional Brașov, către Sfatul popular al raionului Sf. Gheorghe. Prin această adresă se aprobă concedii fără plată unui număr de 10 cadre didactice, menționîndu-se „Veți lua măsuri de suplinire a sus-numiților pentru acest an școlar". Cum vor fi asigurate aceste supliniri? Cu cine și cînd? Asta nu este deloc o problemă simplă, iar rezolvarea ei cere timp și creează mari greutăți. Aceeași adresă face cunoscut raionului că nu se aprobă concediu fără plată unui număr de 13 cadre didactice, pentru că nu au acte doveditoare. Cum de au fost atunci trimise cererile de secția de învățămînt a raionului Sf. Gheorghe? Cum de au fost avizate favorabil de șeful secției? Există certitudinea că cei 13 petiționari care funcționează deja ca suplinitori se vor întoarce la catedrele la care sînt titulari?

De altfel, este acum momentul să spunem că mai toate aceste cereri de concediu fără plată au pus pe cei cărora li se solicită aprobarea în fața unui fapt împlinit. În bună parte, **secția de învățămînt raională a și operat mutările respective.**

Aici avem de-a face cu un alt aspect al practicii acordării concediilor fără plată: **formalismul.** Realitatea este — ne declară tov. Angela Popa, șefa secției de învățămînt a regiunii Brașov — că cererile de concediu fără plată au ca principal scop nu îngrijirea sănătății, urmarea soțului sau continuarea studiilor științifice, așa cum prevăd instrucțiunile, ci rezervarea catedrei, iar **mobilul care le determină este găsirea unei supliniri, ocuparea unui post de suplinitor în altă parte.**

Practic, etapele care duc la cererea de concediu fără plată sînt, în mare, următoarele: căutarea înfrigurată a unei catedre libere sau numai provizoriu libere, suplinirea acestei catedre, apoi găsirea unor motive legale de concediu, cereri, intervenții și, în sfîrșit, mult dorita aprobare care, de fapt, atestă transformarea TITULARULUI în SUPLINITOR.

Suplinitorii suplinitorilor și o reacție în lanț

Aprobate sau neaprobate, cu motive întemeiate sau neîntemeiate, fiecare din cererile de concediu fără plată cercetate de noi ascunde cîte o situație încurcată, **reprezintă un potențial de perturbații în bunul mers al școlilor.** Căci, dacă o dată cu soluționarea unei cereri totul s-ar opri aici, ar fi bine. Dar **fiecare cerere atrage după sine o reacție în lanț.** Asemenea unor piese pe o imensă tablă de șah, oamenii încep să se mute dintr-un post în altul.

Să exemplificăm din nou. Luăm la întîmplare oricare cerere și mergem pe firul ei.

Învățătoarea **Simo Erjebet,** titulară la Purcăreni, a cerut și a obținut concediu fără plată pentru ca să suplinească pe Maria Plugar de la școala din comuna Teliu. M. Plugar, titulară la școala din Teliu, obține concediu fără plată pentru că suplinește postul rezervat Silviei Moldovan de la Școala generală din Bod-sat, care se află la rîndul ei în concediu fără plată ca să suplinească la școala din Bod-colonie... Nici nu poți să înșiri dintr-o răsuflare pe toți **suplinitorii suplinitorilor care suplinesc pe alți suplinitori.** E ca o șaradă! Dar să mergem mai departe. Florica Maria Barabaș, titulară în Bod-colonie, care a obținut între timp concediu fără plată, suplinește la Brașov postul rezervat învățătoarei Elena Cornea de la Școala generală nr. 7. Unde este Elena Cornea? Firește, tot în concediu fără plată: suplinește la Liceul nr. 4 din Brașov, de data aceasta pe un post vacant, creat după 15 septembrie datorită numărului mare de elevi în clasa I. În sfîrșit am ajuns la capăt, la ultima verigă a acestui lanț. Să ne întoarcem la capătul celălalt și să vedem ce se întîmplă la Purcăreni. În mod firesc, după același sistem și postul din Purcăreni, rămas liber, poate fi ocupat de o învățătoare care și ea, prin concediu fără plată, poate să-și părăsească postul la care este titulară. Și tot așa mai departe, reacția poate să se țină lanț incluzînd cadre după cadre, școli după școli.

Întrebarea este acum: care dintre posturi vor fi publicate anul viitor ca vacante? Cel din Purcăreni, cel de la Liceul nr. 4 sau toate? Conform instrucțiunilor în vigoare, cel de la Liceul nr. 4. **Și atunci întregul lanț o va lua înapoi? Fiecare va ajunge de unde a plecat?** Poate da, poate nu. Răspunsul este echivoc pentru că din modul cum se aplică acum instrucțiunile se poate ajunge și la o situație și la alta.

De fapt, procedeul acesta — ilustrat cu exemplele de la Brașov — de a astupa un gol făcînd gol în altă parte, nu este nici pe departe ceea ce se cheamă o soluție. Ca Hagi-Tudose care, pentru ca să-și încăputeze mînecile, își tot tăia din poalele de la scurteică... Acest lucru trebuie să-l înțeleagă clar secțiile de învățămînt.

Că în **acordarea concediilor fără plată există o mare doză de subiectivism** este și acesta un lucru care trebuie discutat. Iată ce ne relatează tov. **Elena Georgescu,** șefa secției de învățămînt a orașului Brașov, despre adevăratele motive care au determinat cererea de concediu a învățătoarei Elena Cornea: „Dacă am lua în seamă numai actele doveditoare, Elena Cornea era îndreptățită să ocupe prin concediu fără plată postul nou creat: are copil mic și Liceul nr. 4 este mai aproape de casa ei. Judecînd însă la rece și cunoscînd poziția celor două școli, problema e alta. Elena Cornea a cerut cu multă insistență să devină suplinitoare la liceu pentru că, în loc să meargă timp de 10—12 minute pe jos pînă la școală, acum merge numai două minute. Acum predă într-adevăr în condiții ceva mai comode, mai ales dacă ținem seama că, în școala unde a venit, soțul ei este director adjunct.

Ne-am oprit asupra acestui caz și pentru că ne dă posibilitatea să trecem la un alt capitol important al problemei în discuție — și anume, la cauzele care duc la crearea unor posturi vacante după începerea anului școlar și deci la solicitarea concediilor fără plată. Aceste cauze sînt: crearea unor clase noi, promovarea unor cadre didactice în munca de directori și inspectori școlari și — așa cum am văzut mai sus — absența de la catedră a unor titulari plecați în chip de colindători după suplinire de posturi. Și, evident, cazurile mai rare de decese, accidente etc.

Exceptînd ultimele cazuri, pot fi celelalte prevăzute și preîntîmpinate? DA. **Pentru aceasta trebuie mai mult simț de răspundere în efectuarea recensămintelor școlare, executarea lor la timp. Numirile de directori și inspectori școlari trebuie rezolvate cu mult înaintea începerii anului școlar** (problema a mai fost dezbătută în paginile gazetei noastre). **În sfîrșit, trebuie procedat cu mult discernămînt la acordarea suplinirilor, la recrutarea suplinitorilor, pentru a nu declanșa acele reacții în lanț și, neapărat, totul trebuie făcut din timp.**

În cadrul sistemului de transferări trebuie rezolvate cît mai multe dintre cazurile care sînt rezolvate acum prin concedii fără plată. Cererile îndreptățite pentru ocuparea unui post mai bun, mai aproape de casă, trebuie rezolvate atunci cînd este cazul, la timpul potrivit, cînd se fac transferările.

• În momentul de față în practica acordării concediilor fără plată de către unele sfaturi populare raionale și regionale există serioase deficiențe care duc la fluctuații de cadre după începerea anului școlar, influențînd astfel în mod negativ procesul de învățămînt. Există o larghețe rău înțeleasă în acordarea acestor concedii, ce cedează prea ușor unor solicitări și intervenții. Cererile de concedii fără plată trebuie rezolvate în spiritul actelor normative în vigoare, după o serioasă analiză, numai pentru motive bine întemeiate, așa ca să nu provoace perturbații în bunul mers al școlilor.

• Ar fi util să se întreprindă în acest domeniu o cercetare riguroasă și amplă cu scopul de a se trage concluzii practice. Unele precizări ar putea să înlăture interpretările care duc la încălcarea spiritului instrucțiunilor.

MIRCEA IONEL

PREZENȚA MEDICULUI ÎN ȘCOALĂ

Toată lumea știe în ce constă activitatea unui medic: consultă, stabilește diagnostice, prescrie tratamente, face operații etc. Cînd e vorba însă de medicul școlar, problemele se complică puțin. Medicul școlar poartă răspunderea pentru sănătatea a sute de copii din care doar cîțiva sînt, cîteodată, pacienți. El, medicul școlar, lucrează cu toți — nu numai cu cei bolnavi, ci și cu cei sănătoși, pentru ca, pe cît se poate, să nu se îmbolnăvească niciodată. De aici rolul atît de important pe care îl are latura educativă în activitatea medicului școlar, devenit și el membru al colectivului didactic.

În cele mai multe locuri, medicul școlar își face permanent simțită prezența. Este o prezență care se manifestă nu neapărat fizic (de obicei, funcționează trei zile la o școală și trei zile la alta), ci prin rezultatele activității pe care o desfășoară.

La Liceul nr. 6 din cartierul Pajura, în cabinetul medical, sora, tovarășa Anișoara Crăciunescu, se află în toiul muncii. Tocmai a terminat de fiert siringile („pentru tratamente și pentru orice altă eventualitate neprevăzută" — ne lămurește ea) și se pregătește să înceapă controlul prin școală: dacă e curat peste tot, dacă la spălător s-a pus dezinfectant pentru mîini etc.

— De cîte ori se face acest control? — ne interesăm.

— Cel puțin de două ori pe zi: dimineața și la prînz.

— Și întotdeauna găsiți totul în ordine?

— Noi nu chiar întotdeauna, elevii însă da! Și esențialul acesta este. De îndată ce constatăm o neregulă, anunțăm administrația și, pînă se sună de recreație, totul este pus la punct.

Activitatea surorii medicale nu se reduce însă numai la atît. Tot ea (sau, în schimbul celălalt, asistentul sanitar) aplică tratamentele prescrise de medic, ține evidența copiilor debili care în timpul anului primesc vitamine, iar în vacanță sînt trimiși la munte sau la mare, se preocupă de organizarea celor 5 minute de educație sanitară a școlarilor din clasele I—IV, se îngrijește să vadă dacă au la ei prosop și săpun etc. În recreații, sora are de lucru în cabinet, e solicitată pentru injecții sau alte tratamente, dă unuia o aspirină, altuia un antinevralgic, face un pansament etc.

Cunoștința cu medicul școlar, tovarășa Elena Iacob, am făcut-o mai tîrziu.

Ne-am dat seama că, în mare măsură, rezultatele bune care se obțin pe linia educației sanitare la Liceul nr. 6 se datorește activității ei. Într-o recreație am asistat la o discuție aprinsă între un elev mai neînțelegător și doi colegi ai lui din colectivul sanitar al clasei. Aceștia din urmă voiau să-l convingă să iasă afară deoarece „recreația este pentru a se juca în aer curat, nu pentru făcut temele, pe care trebuie să ți le faci acasă". Pînă la urmă, cel în cauză a fost nevoit să se supună, spre satisfacția micilor sanitari care au deschis îndată ferestrele și au început să facă ordine în clasă. În acest fapt, aparent neînsemnat, ca și în graba cu care școlarii se îndreaptă spre chiuvete să se spele pe mîini înainte de a-și desface pachetul cu mîncare, ca și în existența la fiecare etaj a cutiilor de prim ajutor (deși cabinetul medical este deschis continuu, de dimineața pînă seara) se simte prezența permanentă a medicului. Adăugați la toate acestea conferința-lecție despre tabagism ținută de medic în fața elevilor din clasele X—XI (urmează să se țină și alte conferințe pe alte teme), lecțiile din ciclul „Gata pentru apărarea sanitară" și veți avea imaginea a ceea ce înseamnă munca de educație sanitară ce se desfășoară la Liceul nr. 6.

Din păcate, în raidul nostru prin școli am întîlnit și situații cu totul necorespunzătoare. Am constatat bunăoară că mai există medici care, în vădit contrast cu spiritul profesiunii lor, se comportă funcționărește: sub pretext că nu au decît o jumătate de normă la școală, ei consideră că pot face și treaba pe jumătate. Ca atare se limitează numai la orele de cabinet, neglijînd aproape cu totul îndrumarea colectivelor sanitare, organizarea unor expuneri, educația sanitară în general. Există însă și cazuri în care medicul școlar dezertează cu totul de la postul lui. Așa stau lucrurile la Școala generală nr. 86 din cartierul Baba Novac. Cîndva, aflăm de la tovarășul Nicolae Lambert, directorul adjunct, a existat și medic și asistent medical și soră medicală. Dar, cum asistentul nu se înțelegea cu sora, medicul a plecat (?!). Așadar, pentru un asemenea motiv, 1 400 de copii au rămas fără medic. Ba și fără soră, pentru că pînă la urmă a plecat și ea. Asistentul Adrian Popescu, rămas să răspundă de problemele igienico-sanitare ale școlii, își camuflează inactivitatea în spatele unei fraze pe care o repetă, atunci cînd este tras la răspundere, ca un automat: „Nu sînt medic, sînt doar asistent, nu am voie să dau consultații!"

Aceeași situație și la Școala generală nr. 21 din cartierul Titan — Ni s-a repartizat un medic — ne spune directorul adjunct Viorel Dudian, dar socotind că sîntem prea departe de centru (25 de minute de la Universitate!) a refuzat postul.

Din fericire, Școala generală 21 are, în schimb, o soră medicală îndrăgostită de munca ei. Prin activitatea pe care o desfășoară tovarășa Ana Piguloiu ar vrea să suplinească parcă lipsa medicului școlar. Numai că, oricît s-ar strădui, acest lucru nu-i cu putință.

— Ce faceți în acest caz? — l-am întrebat pe tovarășul director.

— E dificil de răspuns. Policlinica Vitan ne-a promis că ne va trimite măcar o dată pe săptămînă un medic, dar nu ne-a trimis.

Este necesar ca forurile de resort să ia toate măsurile cuvenite pentru ca această școală cu 1 600 de elevi să fie de urgență încadrată cu un medic școlar.

Raidul nostru prin numeroase școli din Capitală (în articol am amintit doar de cîteva, cu situații semnificative), ne-a ajutat să sesizăm unele probleme importante cu privire la asistența medicală în școli. Le supunem, pe această cale, atenției forurilor de resort:

• Nu toate școlile sînt încadrate cu medici, deși dispun de cabinete medicale bine dotate, potrivit baremelor existente. În special se află în această situație unele școli mărginașe.

• Medicii școlari nu dispun încă de suficiente materiale propagandistice. Lipsesc panourile (cu mare influență educativă printre școlarii din clasele mici), după cum lipsesc și materialele ilustrative pentru lecțiile de igienă. În special se simte nevoia unor materiale pentru prelegerile-lecții care ar trebui să se țină în fața elevilor din clasele mari.

• Clasa a VIII-a e singura clasă unde nu se țin lecții de educație sanitară. Au socotit oare forurile de resort că e necesară la această clasă o pauză?

• La majoritatea școlilor, cabinetele medicale au program doar pînă la orele 15, deși cursurile continuă pînă seara. Din această cauză, elevii care învață după amiază (mereu aceeași) sînt, de regulă, privați de asistență medicală și de o educație sanitară corespunzătoare.

• Policlinicile și circumscripțiile medicale nu exercită controlul și îndrumarea personalului medical din școli așa cum ar fi normal s-o facă.

★

Acestea sînt doar cîteva din constatările noastre. Ne exprimăm speranța că forurile de resort le vor analiza cu atenție și vor lua măsurile necesare pentru ca asistența medicală în școală să-și ocupe pretutindeni locul ce i se cuvine.

GEORGE PETRINI

O întrebare care își așteaptă răspunsul

Am primit la redacție următoarea scrisoare:

Solicit din partea dv. o lămurire — pe cît posibil într-un termen scurt — referitoare la o dilemă în care sînt pus datorită lipsei de concordanță dintre programa și manualul de literatură română pentru clasa a X-a.

Programa indică o serie de opere pentru analiza literară. Manualul însă (ediția 1966), nu ține seama de indicațiile programei. La lecția „Dimitrie Bolintineanu", de exemplu, se prevede în programă analiza literară a poeziei „Muma lui Ștefan cel Mare", care în manual nu există. Este inclusă însă, în schimb, poezia „Cea de pe urmă noapte...", nepreväzută pentru analiză literară în programă. La lecția „Ion Ghica" programa indică analiza literară a scrisorii „Școala acum 50 de ani", absentă din manual, unde este analizat în loc un fragment din „Bălțăreții". Programa prevede analiza literară a poeziei „Atît de fragedă" de Mihail Eminescu. În manual, însă, nu poți găsi această poezie. Asemenea inconsecvențe se întîlnesc și la lecțiile despre Ion Slavici, ca și la alte lecții.

Vă rog să mă lămuriți dv. cum trebuie să procedez. Respect prevederile programei, sau analizez cu elevii textele din manual?

Prof. M. GĂLĂȚEANU
Medgidia

Întrucît astfel de întrebări au mai fost adresate redacției credem că ar fi bine venit un răspuns din partea serviciului de resort din Ministerul Învățămîntului.

ECOURI LA MATERIALELE PUBLICATE

„Catedre și cadre"

Sinteză și concluzie a constatărilor unui raid-anchetă, materialul „Catedre și cadre" (Gazeta învățămîntului nr. 871 din 4.XI.1966), ridică o problemă de interes general pentru învățămînt, aceea a încadrărilor și transferărilor personalului didactic. Alături de însemnătatea socială a problemei, se relevă și valoarea educativă pentru învățător sau profesor a unor încadrări și transferări cu influență stimulatorie ori inhibitoare asupra activității sale.

În material s-au subliniat unele succese importante obținute în domeniul mișcării de cadre, dar au fost consemnate și o serie de neajunsuri constatate pe plan local. Citind cele semnalate de autor am făcut mintal transferul de situații în raionul nostru și mi-am dat seama că unele aspecte care frînează sub acest raport munca din școli a colectivelor didactice pot fi ușor depistate și la noi.

De pildă, o practică devenită tradițională în raionul nostru este încadrarea și repartizarea multor cadre didactice după începerea anului școlar, ceea ce determină ca pe alocuri situația de provizorat în privința programului de activitate să dureze pînă la 15 octombrie. Profesorii suplinitori sînt numiți de multe ori întîmplător, fără respectarea unor criterii judicioase. Absolvenți ai secției umaniste a liceului sînt adeseori încadrați la matematici, fizică sau chimie și invers, „realiști" predau limba română sau o limbă străină. Posturi și catedre „bune" din unitățile școlare avantajate ca localitate și condiții par a constitui un circuit închis, atîta vreme cît ocuparea lor e blocată (cele libere nici nu sînt date drept vacante), fiind ținute drept „rezervă", pentru orice eventualitate. În orașul Huși, de exemplu, au existat pentru anul școlar în curs șapte catedre vacante la limba franceză, dar în „Buletin" s-au publicat numai două. Prestigiul cultural al persoanei încadrate și al școlii — așa cum se arată în material — trebuie mai just, mai echitabil evaluat și în raionul nostru, unde la ora de față nu prea sînt luați în considerare, la încadrare, învățătorii și profesorii care duc efectiv o activitate creatoare, eventual de cercetare științifică.

Sistemul actual de încadrări suferă, cred, și din cauză că trecerea examenelor de grad nu afectează „de facto" păstrarea unei catedre ori promovarea la un post sau la o școală de pe o treaptă superioară, ci are repercusiuni, în principal, numai asupra salarizării, ceea ce mi se pare un anacronism. De asemenea, socotesc că cererile de transferare ar trebui trimise de persoanele solicitante direct la regiune sau la minister, pentru că trecerea prin filiera locală pentru diverse vize și recomandări generează cîteodată ilegalități.

Pentru stimularea reală a activității învățătorilor și profesorilor merituoși, o măsură binevenită ar fi instituirea unui concurs periodic pentru ocuparea — posturilor și catedrelor din școlile generale și liceale de la oraș. Procedeul acesta dă rezultate bune astăzi în politica de cadre din alte sectoare de activitate din țara noastră. Iar primirea în institutele cu profil pedagogic ar fi nimerit să fie legată de obligația ca după absolvire profesorul respectiv să funcționeze în mod categoric în mediul rural. Aceasta ar ridica, fără îndoială ștacheta valorică a procesului instructiv-educativ din școlile sătești.

Prof. V. NEȘTIAN
Huși

„Cercetare despre cercetarea științifică"

Ancheta asupra cercetării științifice publicată în „Gazeta învățămîntului" nr. 870 din 28 octombrie a.c. se ocupă de o problemă de bază a îmbunătățirii activității desfășurate de pedagogii practicieni.

Fără îndoială, munca de cercetare cere pasiune, pricepere, cere o serioasă pregătire pedagogică, fără de care nu se pot obține rezultatele scontate. Ea presupune însă și o mai atentă preocupare din partea organelor învățămîntului, a cercetătorilor cu o bogată experiență, pentru stimularea, orientarea și sprijinirea celor ce-și consacră munca găsirii noilor posibilități de adîncire a activității instructiv-educative. Pe de altă parte, antrenarea masei profesorilor în munca de cercetare presupune și o continuă perfecționare a pregătirii lor pedagogice, care să favorizeze lărgirea orizontului lor științific, informarea mai completă asupra noutăților ce apar în specialitatea lor, cît și în problemele generale ale pedagogiei, psihologiei, psihologiei pedagogice, metodologiei etc. Concepută în acest mod, cercetarea științifică ar putea deveni una din principalele forme de perfecționare profesională, de ridicare a calificării și măiestriei pedagogice.

Mergînd pe o asemenea linie, ar fi de dorit ca Ministerul Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice, societățile științifice, catedrele de pedagogie din învățămîntul superior să pună în curent masa cadrelor didactice cu programul lor de cercetări atît în problemele fundamentale ale didacticii, cît și în cele aplicative, pentru a-i orienta pe învățători și profesori cu privire la propria lor activitate de cercetare. În felul acesta se va stabili o gamă variată de probleme ce urmează a fi cercetate experimental. Ținînd seama de necesitatea aprofundării multilaterale a cercetărilor, opinăm ca această activitate să fie organizată pe perioade mai lungi, de 3—5 ani sau chiar mai mult.

Pentru ca rezultatele înregistrate să devină utile, iar cei ce se ocupă de experimentarea anumitor ipoteze să aibă la dispoziție materiale pentru un intens studiu teoretic al problemelor, concluziile obținute de colectivele care lucrează în școli diferite trebuie comparate între ele, abia după aceea trecîndu-se la generalizarea și stabilirea celor mai juste criterii de aplicare practică, valabile pentru toate școlile.

În literatura pedagogică, în presa de specialitate se discută mult, în ultimul timp, despre aplicarea ciberneticii în învățămînt, despre învățămîntul programat, despre folosirea mijloacelor tehnice moderne în predare etc. Credem că a sosit vremea ca unor asemenea probleme să li se acorde mai multă atenție. Ar fi bine ca în cercurile pedagogice să se dezbată larg aceste probleme, căci modernizarea învățămîntului nu poate fi concepută fără o profundă cunoaștere de către învățători și profesori a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii cu aplicare în procesul de învățămînt. Cred că, pe lîngă studiul teoretic de ansamblu, se impune ca în cercuri să se aprofundeze, pe specialități, anumite laturi ale temelor luate în discuție.

Realizarea unei asemenea orientări a activității metodice și de cercetare științifică impune, firește, și asigurarea materialului bibliografic necesar. Printr-o colaborare strînsă a organelor de învățămînt, a institutelor de cercetări în domeniul pedagogiei și psihologiei, a societăților științifice ale cadrelor didactice cu editurile se pot crea, după părerea noastră, nu numai condiții pentru recomandarea bibliografiei necesare, ci se pot pune chiar la dispoziția școlilor, a cadrelor didactice, lucrările de specialitate de care au nevoie în vederea documentării lor.

Orientarea muncii cadrelor didactice în această direcție va asigura sporirea interesului pentru munca științifică, obținerea unor rezultate din ce în ce mai bune în activitatea practică de instruire și educare a tineretului școlar, va determina o continuă perfecționare a însăși pregătirii profesionale a cadrelor didactice din școli.

Prof. C. PRISĂCARU

Prevederile proiectului legii pensiilor

- Răspuns la întrebările cititorilor -

Prof. MIRCEA ATODIRESEI *din Tălmaciu întreabă dacă perioada de continuitate în aceeași unitate în raport de care se acordă sporul de pensie este ultima înaintea pensionării sau, eventual, poate fi luată în considerare oricare perioadă de continuitate din activitatea salariatului.*

RĂSPUNS: Așa după cum prevede proiectul noii legi a pensiilor, la acordarea sporului de pensie pentru continuitate se ia în considerare ultima perioadă de continuitate în aceeași unitate, adică cea imediat premergătoare pensionării.

V. CRISTESCU *din Galați întreabă dacă pensionarii urmași beneficiază de pensia suplimentară.*

RĂSPUNS: Pensionarii urmași ai căror susținători decedați au contribuit la fondul de pensii cu 2 la sută din salariul tarifar lunar de încadrare au dreptul la pensia suplimentară în raport cu timpul cît s-a contribuit la fondul de pensii și în raport cu numărul urmașilor, astfel:

a) pentru trei sau mai mulți urmași, 100 la sută din pensia suplimentară pe care a avut-o susținătorul sau care i se cuvenea după timpul cît a cotizat; b) pentru doi urmași, 75 la sută; c) pentru un urmaș, 50 la sută.

De subliniat că pensia suplimentară se acordă urmașilor în procentele prevăzute pentru 1—2 ani de contribuție chiar dacă susținătorul decedat a contribuit mai puțin de un an la constituirea fondului.

ELENA POPESCU *din București ne scrie că în perioada 1939—1950 a întrerupt activitatea salariată. Din această cauză, în anul 1965, cînd a fost pensionată pentru limită de vîrstă, timpul lucrat anterior acestei întreruperi — 8 ani — nu i-a fost luat în considerare. Întreabă dacă după 1 ianuarie 1967, cînd va intra în vigoare noua lege, i se vor lua în considerare cei 8 ani și i se va recalcula ca atare pensia.*

RĂSPUNS: Dispozițiile proiectului noii legi a pensiilor nu țin seama, la stabilirea vechimii în muncă, de întreruperile ivite în activitatea salariată. Deci, chiar dacă, așa cum arătați, ați întrerupt timp de 11 ani consecutiv activitatea salariată, cei 8 ani lucrați anterior se vor lua în considerare la vechimea în muncă pe baza căreia se stabilește pensia. Precizăm însă că în asemenea cazuri noua reglementare prevede că pensia celor în cauză se va reduce cu 0,50% pentru fiecare an de vechime în muncă anterior întreruperilor de 5—10 ani consecutiv sau cu 1% pentru fiecare an de vechime anterior întreruperilor mai mari de 10 ani consecutiv. Aceste dispoziții se aplică și celor pensionați înainte de 1 ianuarie 1967. Așadar, și în cazul dv., începînd de la 1 ianuarie, perioada de 8 ani care nu a fost luată în considerare pînă acum vi se va adăuga la vechimea în muncă, recalculîndu-se ca atare pensia.

P. TEODORESCU *din Iași ne scrie că a fost pensionat în 1963, dar că a continuat totuși activitatea salariată cumulînd pensia cu salariul în condițiile arătate de lege. Dorește să știe dacă, în cazul în care va mai continua activitatea încă 2—3 ani, va putea contribui la fondul pentru pensia suplimentară și, în caz afirmativ, dacă la încetarea activității va putea beneficia și el de pensia suplimentară.*

RĂSPUNS: Potrivit prevederilor proiectului de lege a pensiilor, odată cu punerea sa în aplicare — la 1 ianuarie 1967 — contribuția de 2% pentru constituirea fondului pentru pensia suplimentară va fi plătită de toți angajații. Pensionarii care continuă activitatea salariată au calitatea de angajat și plătesc contribuția de 2%. Ca urmare, la data încetării activității salariate, dacă au contribuit mai mult de 12 luni, vor putea beneficia de pensia suplimentară în procentele stabilite de lege, în raport de timpul cît au contribuit.

În situația dv., dacă după 1 ianuarie 1967 veți cotiza încă un an complet, veți avea dreptul la o pensie suplimentară în cuantum de 5% din salariul tarifar mediu pe baza căruia s-a stabilit și pensia în cadrul asigurărilor sociale. Dacă veți cotiza 2—3 ani procentul cuvenit va fi de 7%.

Mai mulți pensionari ne întreabă care va fi procedeul tehnic de majorare a pensiilor pentru actualii pensionari și dacă trebuie să se prezinte în acest scop la oficiul de prevederi sociale sau trebuie să îndeplinească vreo formalitate.

RĂSPUNS: În prezent, la toate oficiile de prevederi sociale din cadrul sfaturilor populare raionale sau orășenești se lucrează deja la efectuarea operației de majorare a pensiilor. La această lucrare nu este nevoie de prezența pensionarilor și nici de vreo anume formalitate din partea lor; ea se face pe baza documentelor aflate la dosarul fiecărui pensionar.

După încheierea acțiunii de aplicare a majorării pensiilor tuturor pensionarilor li se va trimite cîte o comunicare scrisă, iar începînd cu luna ianuarie 1967, fiecare va primi prin poștă, la data obișnuită, noua pensie.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

PENTRU O CHIMIE ACTUALĂ ȘI VIE

rîndul său să constituie un prolog pentru experiența din laborator. Și tocmai din această cauză este regretabil că se mai pot strecura inadvertențe între programarea în timp a lucrărilor de laborator și însușirea cunoștințelor teoretice aferente. La chimie, legile electrolizei se experimentează cu mult timp înainte ca ele să fie explicate la fizică, deși pentru a înțelege experiența elevii ar trebui să cunoască aceste legi la modul în care le prezintă fizica.

Aș vrea să spun, în încheiere, încă un lucru. Actuala dezvoltare a chimiei teoretice și practice în țara noastră reprezintă împlinirea visului acelor iluștri chimiști români care, începînd cu Poni și cu Istrati, au pus bazele unei școli chimice românești și a învățămîntului chimic românesc. Există o frumoasă, o foarte frumoasă tradiție istorică a chimiei în țara noastră. Este păcat că procesul de învățămînt al chimiei din școală nu o reflectă suficient, că modul în care se amintește în manuale despre creatorii, descoperitorii, cercetătorii sau tehnologii care au muncit pe ogorul chimiei românești nu este satisfăcător.

UN CONCURS TRADIȚIONAL

pe care le-au condus. Bogata tradiție muzicală a țării noastre datorează mult contribuției pasionate a profesorilor-compozitori Ion Vidu, Gavril Muzicescu, Ciprian Porumbescu, D. Chiriac, Gh Dima. Compozitorii și profesorii care le-au urmat, Ioan D. Chirescu, Dumitru Botez, Tudor Jarda și alte personalități marcante constituie azi pilde de pasiune și dăruire cauzei mari pe care o slujește mișcarea artistică de amatori.

Elevii acestora și cei mai tineri, urmîndu-le exemplul, continuă printr-o prodigioasă activitate, tradiția ilustrilor înaintași. Numeroși învățători și profesori conduc formații ale căminelor culturale, cluburilor, caselor de cultură, tălmăcind în fața miilor de spectatori sensul major al mesajului ideologic, uman pe care îl conțin muzica dansul, verbul avîntat sau satira corosivă a interpretului din brigada artistică, pentru a le face să ajungă direct la inima și mintea spectatorului.

Multe cadre didactice, alăturîndu-se eforturilor instituțiilor specializate, manifestă o intensă preocupare pentru cercetarea, culegerea și prelucrarea creației populare. Concursul al VIII-lea le oferă posibilitatea să-și aducă și pe această cale contribuția, punînd în valoare autentice comori ale tezaurului nostru folcloric tradițional și contemporan, obiceiurile și datinile strămoșești, creațiile inspirate din basmele și legendele populare, care să ducă la creșterea influenței educative a repertoriului, în scopul cultivării dragostei de patrie și de poporul muncitor. Și nu mică ne va fi bucuria cînd pe scena finalei acestui concurs vor urca coruri, orchestre, echipe de dans, ansambluri folclorice venite din cele mai îndepărtate colțuri ale țării și avînd ca instructori sau colaboratori învățători și profesori, sau cînd, alături de oameni ai muncii de la orașe și sate, în cadrul acestor formații artistice de amatori se vor afla cadre didactice vîrstnice și tinere a căror participare entuziastă este un exemplu și un imbold pentru numeroși membri ai formațiilor.

La toate concursurile artistice de amatori, între formațiile fruntașe s-au situat și multe formații ale cadrelor didactice. Ne amintim cu plăcere de prezența îndelung aplaudată pe scena finalei celui de al VII-lea Concurs artistic, a corului sindicatului învățămînt din Craiova, care, prin valoarea repertoriului și măiestria interpretării, a atras înalta apreciere a juriului, obținînd titlul de laureat. Un astfel de exemplu trebuie să constituie pentru sindicatele cadrelor didactice confirmarea faptului că la un asemenea nivel se poate ajunge printr-o muncă stăruitoare, prin alegerea unui repertoriu care să stimuleze interesul, să satisfacă exigențele artistice ale interpreților, prin alegerea unor instructori din rîndul celor mai talentați și pasionați profesori de specialitate cu autoritate și prestigiu.

În acest concurs, continuînd mai departe vechea și minunata tradiție a desfășurării strălucirii și frumuseții cîntecului, dansului și portului nostru românesc, învățătorii și profesorii, în calitate de interpreți sau instructori, sînt chemați să-și aducă întreaga lor dăruire, întregul lor talent și entuziasm, la pregătirea formațiilor artistice, pentru ca această contribuție, înscriindu-se alături de munca nobilă de instruire și de educare a tinerei generații, să fie darul inimii lor generoase închinat Republicii la a 20-a sa aniversare.

CALITATEA DE ELEV OBLIGĂ

invidiate atribute ale tinereții trec printr-un proces de nefericită metamorfoză. Iar metamorfoza, agrementată cu tratamentele pe care le procură casca și celelalte instrumente din dotarea coaforilor, durează ore în șir. Ore în care s-ar putea învăța sau s-ar putea da curs adevăratelor și fireștilor tentații ale tinereții pentru joc, pentru o plimbare, pentru un film.

La sfîrșitul tratamentului, produsul metamorfozei se identifică cu greu în modelul inițial. Podoaba capilară și-a pierdut culoarea și forma autentică. Ceea ce era farmec natural și tineresc a dispărut pentru a face loc tiparelor rigide ale „modei", modă care se potrivește ca nuca în perete cu înfățișarea elevilor, dîndu-le o alură hibridă de copii bătrîni.

★

Tovarăși profesori, tinerii aceștia pe care i-am prezentat aici fără să-i identificăm sînt elevii dumneavoastră. Se află printre rîndurile celorlalți care au o conduită demnă, o atitudine corectă, corespunzătoare calității lor de elevi. Regulamentul școlilor de cultură generală cuprinde prevederi clare și categorice în legătură cu astfel de abateri. Ordinul ministrului învățămîntului nr. 1 084 pune în vedere cadrelor didactice „să nu tolereze abaterile elevilor de la dispozițiile regulamentare", cere să se asigure „unitatea de cerințe față de conduita elevilor din partea tuturor membrilor colectivelor pedagogice". De ce continuăm să întîlnim, totuși, astfel de elevi?

Deși puțini la număr, ei umbresc calitățile acelora care își dedică toate forțele pregătirii școlare, pentru a deveni oameni culți, cetățeni de nădejde ai patriei socialiste.

ȘTIRI

CONFERINȚE ȘI CULEGERI PE TEME DE ȘTIINȚE NATURALE ȘI GEOGRAFIE

Pentru a veni în ajutorul profesorilor de biologie din școlile de cultură generală și licee, Societatea de științe naturale și geografie, în colaborare cu secția de învățămînt a Sfatului popular al orașului București a organizat un ciclu de conferințe de biologie generală care tratează o serie de probleme actuale legate de cele mai noi descoperiri în acest domeniu.

Expunerile, prezentate de cadrele didactice din învățămîntul superior, au ca temă „Organizarea materiei vii", „Originea vieții", „Materia vie", „Concepția actuală despre forțele motrice ale evoluției" etc.

În același timp, răspunzînd unor cerințe exprimate de profesori și elevi, Societatea de științe naturale și geografie tipărește două culegeri de lecturi și schițe geografice pentru elevi și tineret, pe teme referitoare la geografia patriei noastre. În prezent aceste culegeri, care cuprind peste 100 de lucrări, elaborate de circa 70 de profesori, învățători și cercetători științifici, se află la tipar.

Se pregătesc de asemenea o serie de culegeri de lecturi și schițe geografice pentru elevi pe probleme privind natura, populația și economia țărilor lumii, tratate în manualele școlare. Societatea solicită cadrele didactice, în special pe profesorii de geografie, ca și pe cercetătorii în domeniul geografiei, să trimită pentru aceste culegeri lucrări personale sau colective. Trimiterea lucrărilor respective la Societate se poate face pînă la data de 31 ianuarie 1967. Cei care doresc să primească informații în legătură cu alcătuirea lucrărilor sînt rugați să se adreseze Societății de științe naturale și geografie, b-dul Schitu Măgureanu nr. 9, București.

SPECTACOL PENTRU COPII

Spectatorilor copii li se adresează noul spectacol al teatrului Țăndărică — „Iarmarocul piticului Clip", de Alexandru Popescu. Originala poveste pe care o deapănă spectacolul se petrece în lumea multicoloră a unui ciudat iarmaroc: aci oricine poate cumpăra de toate, dar puțini știu să aleagă ceea ce e mai de preț.

Spectacolul a fost realizat în regia lui Stefan Lenkisch, cu păpușile plăsmuite de Ella Conovici și în decorurile Mioarei Buescu. Muzica de scenă a fost scrisă de Paul Urmuzescu.

Premiera spectacolului va avea loc duminică 4 decembrie a.c., orele 11.

Oră de gimnastică la Școala generală nr. 120 din Capitală

Pregătirea tinerilor sportivi din Piatra Neamț

Sîntem oaspeții Liceului nr. 1 „Petru Rareș" din orașul Piatra Neamț. Clădirea masivă și albă, durată în urmă cu nouăzeci și șapte de ani la poalele muntelui Cozla, domină prin așezare împrejurimile, căpătînd în chipul acesta o notă aparte în farmecul noului complex arhitectonic. Disciplina exemplară a elevilor, întreținerea ireproșabilă a localului și a spațiului exterior afectat școlii constituie o carte de vizită ce te îndeamnă să afli cît mai multe din activitatea colectivului ce lucrează aici.

În cadrul liceului funcționează o secție sportivă care cuprinde 300 de elevi. Rezultatele foarte bune obținute în activitatea de educație fizică și sport sînt oglindite în trofeele (cupe, medalii, distincții, diplome) cîștigate de acest liceu în numeroase concursuri sportive școlare.

Directorul liceului, prof. Valerian Ceaușu, răspunde prompt solicitărilor noastre.

— Care este „taina" rezultatelor meritorii realizate în activitatea sportivă?

— În primul rînd, școala a dat atenția cuvenită bunei pregătiri sportive a elevilor. Aceasta nu înseamnă că pregătirea sportivă s-a desfășurat în detrimentul învățăturii. Însușirea cunoștințelor de cultură generală și activitatea sportivă nu sînt antinomii, ci două aspecte ale aceluiași proces. Pe de altă parte, colectivul profesorilor de educație fizică, bine sudat, format din cadre valoroase (ca de exemplu profesorul de gradul I Vladimir Lașcu, profesoara Maria Săvinescu și alții) a înțeles să nu precupețească nici un efort pentru ridicarea prestigiului școlii.

— În concursurile sportive la care a participat liceul dv. v-ați bazat în exclusivitate pe secția sportivă?

— Nu. Întreaga masă de elevi, cuprinzînd 700 de băieți și fete, este antrenată în activitatea sportivă. Firește însă că secția de specialitate formează nucleul.

Cum se reflectă în procesul de învățămînt activitatea de educație fizică?

— Mulți dintre sportivii din liceul nostru sînt și fruntași la învățătură. Situația se datorește și faptului că nu numai profesorii de educație fizică, ci întregul nostru corp profesoral urmărește atent acest deziderat. Nu știu cum s-a întîmplat, dar toți au îndrăgit sportul. De pildă, o dată pe săptămînă — vinerea după amiază, de obicei — ei practică diferite discipline sportive, sub supravegherea unui specialist, realizînd ceea ce se cunoaște sub numele de odihnă activă.

Sub aspectul dimensiunilor spațiale, baza sportivă a liceului este modestă. În schimb, la fiecare pas găsești mărturia unei munci pasionate. Fiecare colțișor este decorat cu tablouri și fotografii care contribuie la realizarea unui climat optim pentru activitățile sportive: scene sportive sugestive, momente din concursurile la care au participat sportivii școlii, echipele cîștigătoare etc. Într-un cuvînt, un mediu, o atmosferă de profil.

Ne adresăm profesorului Constantin Săvinescu, care abia a terminat lecția de educație fizică.

— Puteți să ne prezentați cîteva din rezultatele obținute de elevii dv.?

— La volei băieți — locul II în finala campionatului școlar republican; echipa de volei feminin — campioană națională școlară pe 1965; două echipe campioane naționale la competițiile școlare de volei-juniori, prezența în nenumărate finale etc.

— Liceul dv. se află în al 97-lea an de activitate. Ce ne puteți relata în legătură cu tradiția sportivă?

— Încă de la înființare elevii lui au participat la diferite concursuri sportive. Acestea erau însă sporadice, în funcție de condițiile existente pe atunci. Cert e că în 1919 liceul nostru cucerește primul trofeu — la campionatul școlar de fotbal. În prezent colectivul profesorilor de educație fizică lucrează la elaborarea unei „Monografii sportive" a liceului; se pregătește de asemenea și sărbătorirea semicentenarului activității sportive.

Desigur că, în anii noștri, activitatea sportivă a cunoscut o mare înflorire. În ultimii cinci ani liceul a participat la toate concursurile, reușind să fie prezent și în finale mai la toate probele.

— Am dori să prezentați unele din metodele de lucru folosite în liceul dv.

— Dispunem de o bază sportivă foarte bună — calitativ vorbind. Toamna și primăvara desfășurăm o parte din orele de educație fizică în aer liber, în parcul Cozla, din imediata apropiere, unde se pune accentul pe alergarea în teren variat. După părerea colectivului nostru, acesta e un element esențial în asigurarea unei pregătiri fizice multilaterale. În efectuarea orelor în parc se folosește, de mai mulți ani, metoda lucrului pe intervale. Folosim de asemenea, atît în lecțiile ținute în aer liber, ca și în cele din sală metoda lucrului în circuit. Ca urmare, elevii școlii au un nivel ridicat de dezvoltare fizică generală. Multe probe cotate ca pretențioase sînt trecute fără dificultate de întreaga masă de elevi.

Am folosit la maximum spațiul bazei sportive, fără însă a-l aglomera. De exemplu, pe terenul în aer liber am amenajat mai multe panouri de baschet pentru ca exercițiile de aruncare la coș să poată fi efectuate concomitent de mai multe grupe a cîte 4 elevi.

— Desigur că pentru viitor vă preocupă îmbunătățirea rezultatelor. Ce măsuri vă propuneți în acest scop?

— Între preocupările care vizează îmbunătățirea activității de educație fizică și sport în liceul nostru aș aminti în primul rînd introducerea în predare a aparatelor de proiecție, cu ajutorul cărora se va putea realiza demonstrarea perfectă a detaliilor unor exerciții mai dificil de însușit și mai pretențioase în execuție. Ne-am propus de asemenea să folosim mijloacele auditive, desfășurînd o parte din lecție pe muzică. Imprimările vor fi folosite și în cadrul lecțiilor de antrenament, în secțiile pe ramuri de sport, pentru a ușura eforturile de intensitate mare. Firește și pe mai departe întreaga activitate sportivă a liceului se va duce pe fondul ridicării continue a nivelului la învățătură al elevilor, al luptei împotriva rezultatelor mediocre, al îndrumării elevilor spre o viață ordonată, spre o muncă individuală rațională.

★

Activitatea plină de pasiune și perseverență a colectivului Liceului nr. 1 din Piatra Neamț se înscrie la loc de cinste în strădania comună a cadrelor didactice pentru formarea unui tineret bine pregătit și viguros. În plină dezvoltare, orașul de pe Bistrița are educatori hotărîți să participe cu toată priceperea la dezvoltarea armonioasă a copiilor lui.

TR. ISPAS

PĂRINȚI, EDUCATORI, ÎNVĂȚĂTORI, PROFESORI, DIRIGINȚI!

Abonați-vă pe anul 1967 la revista:

COLOCVII — despre școală, familie și societate

În paginile revistei se dezbat problemele multiple ale educației tineretului.

Costul unui abonament anual este de 36 lei.

Abonamentele se fac prin difuzorii de presă, factorii poștali și oficiile poștale.

EDUCATORI, ÎNVĂȚĂTORI, PROFESORI!

Abonați-vă din timp, pe anul 1967, la

REVISTA DE PEDAGOGIE

Abonîndu-vă pe un an întreg, vă asigurați colecția completă a revistei. Costul abonamentului anual: 60 lei.

Abonamentele se fac prin difuzorii de presă, factorii poștali și oficiile poștale.

ÎNVĂȚĂTORI, PROFESORI, IUBITORI AI NATURII,

Abonați-vă pe anul 1967 la revistele:

NATURA — seria geografie-geologie

și

NATURA — seria biologie

Revistele publică materiale care vin nemijlocit în sprijinul predării **geografiei, geologiei, științelor naturale** și **agriculturii** în licee și școli generale.

Fiecare serie apare cu 6 numere pe an. Costul unui abonament pe 1 an la fiecare serie este 36 lei. Abonamentele pot fi făcute în luna decembrie a.c.

PROFESORI, MAIȘTRI-INSTRUCTORI, EDUCATORI, INGINERI, ECONOMIȘTI!

Reînnoiți-vă abonamentul pe anul 1967 la revista

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

publicație privind procesul instructiv-educativ din școlile profesionale, școlile tehnice și liceele de specialitate.

Revista apare o dată la 2 luni, costul fiind de 24 lei anual.

Pentru asigurarea colecției complete, abonamentele se fac pe un an întreg, prin oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii de presă.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 876
Vineri, 9 dec. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

VIITORII FIZICIENI

Implicațiile fizicii moderne și pregătirea specialiștilor • Cine stabilește bibliografia? • Spre o nouă cale de abordare a aspectelor fizicii de către elevi

Puține ramuri ale științei au dobîndit în epoca noastră un dinamism și o adîncime comparabile cu acelea pe care ni le relevă, la cea mai simplă luare în considerare, fizica. Celebra butadă a lui Albert Einstein după care fizica modernă devine cu atît mai greu de înțeles cu cît ajunge mai simplă, citată adeseori de fizicieni pentru a exprima tendințele fizicii moderne de a se abstractiza în măsura în care pătrunde mai adînc în direcțiile sale de cercetare, exprimă o mare realitate cu privire la această știință a naturii ce se află în avangarda procesului științific și tehnic contemporan.

Aceste aspecte, împreună cu implicațiile lor practice în progresul tehnic și în economia națională, fac ca industria, cercetarea și învățămîntul să resimtă din ce în ce mai mult o adevărată „foame" de fizicieni. Trebuind să pregătească acești fizicieni, școala are de făcut față unor sarcini complexe. Este vorba desigur, în primul rînd, de continua ridicare a nivelului predării fizicii pe toate treptele de învățămînt, datorită rolului de dezchizător de drum al disciplinelor sale pentru înțelegerea noțiunilor moderne de astronomie, geologie, chimie, biologie, botanică sau zoologie, fără a mai vorbi despre imposibilitatea înțelegerii tehnologiei și în general a științelor tehnice fără a face apel la ea. Se ridică însă și cerința de a se începe, încă de pe băncile liceului, pregătirea viitorilor fizicieni. Acestei cerințe îi răspunde înființarea, începînd din anul școlar curent, a unor clase speciale de fizică în care sînt cuprinși elevi cu înclinații deosebite în acest domeniu. Patru clase de acest fel funcționează în prezent, experimental, la Iași, Cluj, Timișoara și București, activitatea lor deschizînd o nouă fază în accentuarea procesului de modernizare a predării fizicii.

Recent am avut prilejul să cunoaștem unele aspecte ale activității desfășurate în clasa specială de la Liceul „D. Cantemir" din Capitală, în care 28 de elevi învață fizica după o programă mai bogată decît în celelalte școli și avînd la dispoziție 2 ore în plus pe săptămînă.

Din examinarea conținutului suplimentar al studiului fizicii în clasa a X-a specială se poate trage de la început concluzia că intrarea în problemele speciale ale fizicii nu se realizează abrupt. De fapt, nici programa în sine nu conține elemente situate deasupra nivelului normal de înțelegere al elevului.

Așa stînd lucrurile ar trebui ca procesul de organizare a întîlnirii elevului cu o fizică mai complexă și mai bogată să se desfășoare cu ușurință. În fapt, însă, există o serie de dificultăți. Ele se datoresc în primul rînd faptului că încă nu s-au creat condițiile ca activitatea profesorului să se desfășoare în modul cel mai indicat cu putință. Instrucțiunile indică pur și simplu temele ce se studiază în plus, pe capitole, dar nu recomandă nici un fel de bibliografie, lăsînd aprecierea a **cît anume** și mai ales **cum anume** trebuie predat la latitudinea profesorului. Cum profesorul trebuie să facă apel pentru pregătirea lecțiilor sale la o bibliografie situată deasupra nivelului manualelor obișnuite, deci la cursul universitar sau la cartea științifică, va rezulta pe ansamblu o diferențiere între tratarea aceleiași materii în cele patru clase speciale din țară. Apoi, cum bază indicativă rămîne tot manualul—manual nou, apărut în 1966 — unele lipsuri ale acestuia se resimt aici mai pregnant. Este drept că manualul respectiv este mai bun decît cele din anii anteriori, că explică bine unele probleme noi, ca mișcarea de rotație a corpului solid, reflexia și refracția etc. Fără însă să țină seama de data la care elevii clasei a X-a își însușesc unele cunoștințe de trigonometrie, manualul le folosește înainte ca ei să le fi învățat, în explicarea lecției despre compunerea vibrațiilor. Apoi, problemele pe care le cuprinde manualul nu sînt întotdeauna bine gradate. De multe ori se dau de la început, ca în cazul capitolului referitor la rotația corpului solid, probleme mult prea grele.

Fiind vorba de o clasă specială, aici se ridică însă și unele aspecte care nu intervin la clasele obișnuite. Anume, atunci cînd se intră mai adînc în problemele fizicii moderne, o serie de cunoștințe prezentate de manualele din anii anteriori ca lucruri definitiv stabilite dobîndesc un aspect relativ, fiind puse oarecum, din punct de vedere al interpretării lor absolute, sub semnul întrebării. Pe de altă parte, pătrunderea într-o lume mai bogată în abstracțiuni și care utilizează la un nivel destul de avansat modele matematice pentru a exprima prin ele unele date experimentale presupune o conducere foarte atentă, foarte competentă a elevilor de către profesor. El trebuie să ajungă cu ei pînă pe pragul acestei lumi — fără să-l treacă, dar formîndu-le convingerea că dincolo de acest prag îi așteaptă un pasionant domeniu de cercetare. În drumul acesta, elevul ia contact nu numai cu aspecte pînă acum nebănuite de el, ci și cu o nouă cale de abordare a acestora și se află în situația de a pune un accent mai mare pe latura teoretică decît pe cea practică, tocmai pentru a ajunge la o mai bună înțelegere a aplicațiilor practice din fizica modernă. Or, avînd de rezolvat probleme atît de complexe, profesorul clasei speciale nu este încă, așa cum am arătat, suficient sprijinit prin indicații bibliografice. El nu dispune încă nici de ajutor metodic special, nici de toată aparatura necesară. Lipsesc de exemplu, din laborator, unele materiale didactice ca picnometrele sau stalagmometrele. Credem că, pe lîngă remedierea acestor neajunsuri — inerente într-o măsură, începutului de drum — ar fi indicată și realizarea unui contact strîns între profesorii claselor speciale și catedrele universitare de fizică.

Și încă un lucru. Socotim necesar ca în clasele speciale să se formeze o atmosferă care să dezvolte cît mai mult interesul elevilor pentru studiul aprofundat al fizicii, pentru cercetarea în acest domeniu. E bine, din acest punct de vedere, că s-a prevăzut asistarea elevilor la conferințe-prelegeri ținute în incinta universităților. Pînă în prezent, însă, elevii clasei speciale de la Liceul „D. Cantemir" nu au asistat la vreo prelegere de acest fel.

Stînd de vorbă cu tovarășul Constantin Serbănescu, profesorul acestei clase, am aflat că mulți dintre elevii lui încă nu cunosc scopul clasei speciale de fizică, în care au intrat totuși „pentru că le place fizica" și mai ales pentru că „sînt băieți buni la carte". Socotim că nu ar fi de dorit ca după trei ani de învățătură într-o clasă specială de fizică acești tineri să se îndrepte spre medicină sau politehnică, ocolind facultatea de fizică. Pentru ca să nu se întîmple aceasta e necesar să se clarifice de la început pentru elevi obiectivul urmărit, pe care curiozitatea și sîrguința, străduința lor și măiestria profesorului, eficiența și calitatea programei pot să-l asigure.

D. TODERICIU

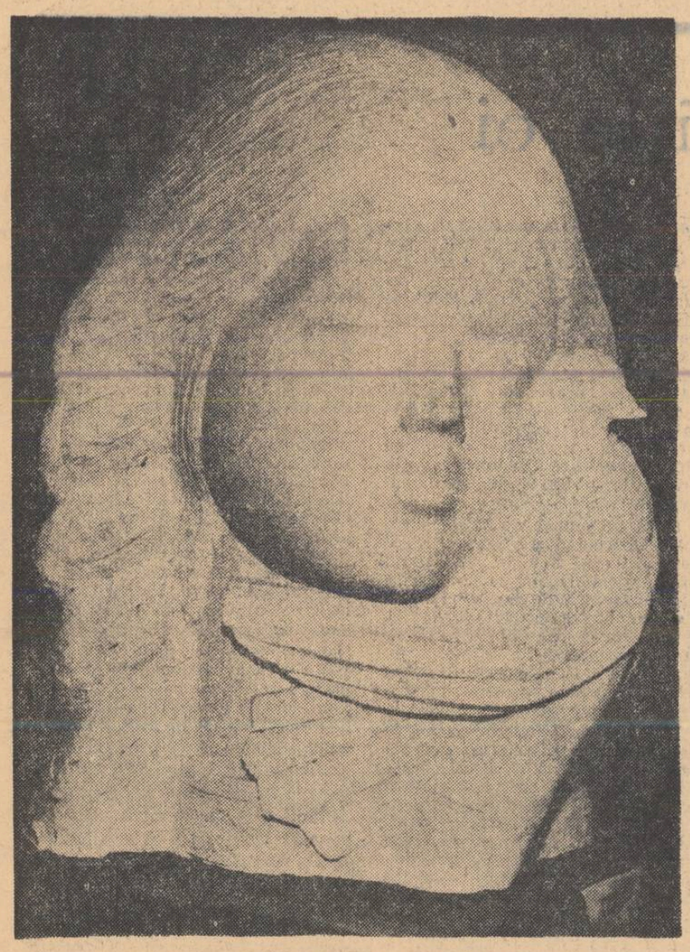

Prof. PINCA PETRU — *Compoziție — ghips.*

Lucrări de radiofonie la Liceul nr. 4 din Bacău

Preocupări actuale ale psihologiei românești

— Interviu cu prof. univ. ALEXANDRU ROȘCA, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România —

De curînd s-a desfășurat Conferința națională de psihologie organizată de Academia Republicii Socialiste România și Ministerul Învățămîntului în colaborare cu Asociația psihologilor. Pentru a prezenta un tablou de ansamblu asupra cercetării științifice din domeniul psihologiei și în mod special asupra problemelor psihologice ale procesului instructiv-educativ, redacția noastră a solicitat un interviu profesorului universitar ALEXANDRU ROȘCA, membru corespondent al Academiei, președintele Comitetului de organizare a Conferinței naționale de psihologie.

Ce semnificație a avut Conferința națională de psihologie în contextul vieții științifice din țara noastră?

În cadrul lucrărilor Conferinței naționale de psihologie, care s-au caracterizat prin dezbateri vii și interesante purtate de un număr mare de participanți — psihologi din învățămînt, din institutele de cercetare, din rețeaua sanitară și din transporturi — s-a constatat creșterea și întărirea — îndeosebi în ultimii 10 ani — a frontului cercetărilor în domeniul psihologiei, datorită condițiilor deosebite create de partid și guvern activității specialiștilor din acest domeniu, precum și conlucrării strînse cu cercetarea științifică din alte domenii de specialitate. Faptul că din cele 84 de comunicări prezentate aproape 60 la sută au avut un caracter aplicativ dovedește orientarea pozitivă a cercetărilor. Conferința ne-a permis totodată să cunoaștem mai bine stadiul actual al cercetărilor psihologice din România sugerînd probleme noi de cercetare.

Problemele psihologiei învățămîntului au ocupat, după cîte știm, un loc important în ansamblul dezbaterilor din cadrul Conferinței. Spre ce direcții au fost orientate cercetările din acest domeniu și în ce măsură au răspuns ele cerințelor actuale ale procesului de învățămînt?

Într-adevăr, alături de problemele psihologiei muncii, problemele privitoare la psihologia procesului de învățămînt au ocupat o poziție centrală. Referatele expuse au atestat valoarea unor preocupări orientate către găsirea celor mai eficace metode de transmitere a cunoștințelor. Au fost abordate probleme privind aspectele psihologice ale instruirii programate, cu deosebire în domeniul matematicii și al gramaticii, discipline cu cea mai mare pondere în procesul de învățămînt. O serie de lucrări au fost consacrate dezvoltării gîndirii creatoare a elevilor, formării și dezvoltării intereselor și aspirațiilor acestora în strînsă legătură cu orientarea profesională și școlară, au prezentat metode de evaluare a aptitudinilor dovedite de adolescenți. Alte comunicări au cuprins cercetări întreprinse în sfera învățămîntului special.

Cercetînd programul Conferinței naționale se poate constata că, unele cercetări deși nu privesc direct sfera învățămîntului, sînt de natură a suscita, prin concluziile lor, interesul corpului profesoral.

Categoric. În afară de cercetările care au abordat în mod direct problemele de psihologie pedagogică, numeroase cercetări cu caracter fundamental în domeniul psihologiei generale sau al psihofiziologiei deschid perspectiva de-

(Continuare în pag. 4-a)

Întîlnire cu bucuria

„Nimic mai trist decît un om singur — tristețea însăși: un om singur într-o zi de sărbătoare..."

Sînt cuvintele cu care debutează un patetic reportaj semnat de un ziarist francez, cuvintele care, obsedîndu-l, îi dau autorului ideea de a se afla „în clipele celei mai colective dintre sărbători", revelionul, în preajma „celui mai singur om". Cine poate fi acest om? Un calcul nu lipsit de logică și fantezie („nici un suflet în apropiere pe o rază de mai mulți kilometri; doar urletele valurilor și vîrsta neiertătoare") îl trimit pe ziarist la bătrînul paznic al farului din Marsilia. Dar, decis să-i țină acestuia tovărășie pînă în zori, se reîntoarce în oraș curînd după miezul nopții, dezolat — un asterisc trimite cititorul în josul paginii, unde este rugat să-și traducă adjectivul prin fericit! — că a făcut o alegere greșită, „ratînd o temă de succes"... Motivul reîntoarcerii inopinate? Bătrînul paznic petrecea de minune... Soția îi pregătise un coș plin cu bunătăți, unul dintre fii îi trimisese o sticlă de șampanie, o fiică îl anunțase să țină „tranzistorul" deschis pentru că ceruse unui post de radio să transmită special pentru el o melodie din tinerețe, alt fiu îi expediase un pachet cu mențiunea „a se deschide fix la ora zero" (dar, curios, tatăl se grăbise și descoperise în pachet o pipă „Dunhill" și o pungă cu tutun „cum probabil n-a fumat nici regele Angliei!"), altă fiică...

Dar să n-o mai lungim. Bătrînul paznic avea 11 copii, sau, ca să folosim propria-i expresie, avea „11 porți închise în fața singurătății".

Ne-a reamintit de acest reportaj citit mai de mult o lectură proaspătă a unei scrisori sosite pe adresa „Gazetei învățămîntului" și pe care redacția a avut amabilitatea să ne-o arate. Purtînd semnătura învățătoarei Maria Pretorian de la Școala generală nr. 26 din București, scrisoarea se încheie cu o caldă invitație: „veniți la mine într-o duminică sau în oricare altă zi de sărbătoare".

Ce scop ar putea avea o asemenea invitație?

Bănuiesc că nu-i greu de ghicit în urma poveștii relatate aici despre bătrînul paznic al farului...

Tovarășa Maria Pretorian nu este numai învățătoare. Vreau, cu alte cuvinte, să spun că nu răspunde cu o dragoste maternă doar de instruirea și educația copiilor din clasa ei. Este ea însăși mamă. Mamă a patru copii.

Întîmplarea a făcut ca rîndurile tovarășei Pretorian să constituie o tonică parafrază, o replică optimistă la deprimantul adevăr cu care ziaristul francez își începe reportajul pomenit. Derivată de noi din scrisoare și redusă la dimensiunile unui aforism, această replică ar suna astfel: „Nimic mai plin de bucurie decît un om înconjurat de copiii săi — bucuria însăși: părinții și copiii într-o zi de sărbătoare!"

Iată de ce în specificarea „veniți la mine într-o duminică sau în oricare altă zi de sărbătoare": ni se dă o emoționantă întîlnire cu bucuria.

Cu o bucurie simplă, poate cea mai profund umană, poate cea mai nobilă bucurie.

Și, incontestabil, cea mai trainică, cea mai încărcată de vitalitate.

E o bucurie care nu cunoaște oboseala și care nu obosește.

Sîntem invitați s-o urmărim într-o duminică. Cu o energie egală, de la cîntecul matinal al aparatului de radio și pînă la ora cînd

OCTAV PANCU-IAȘI

(Continuare în pag. 4-a)

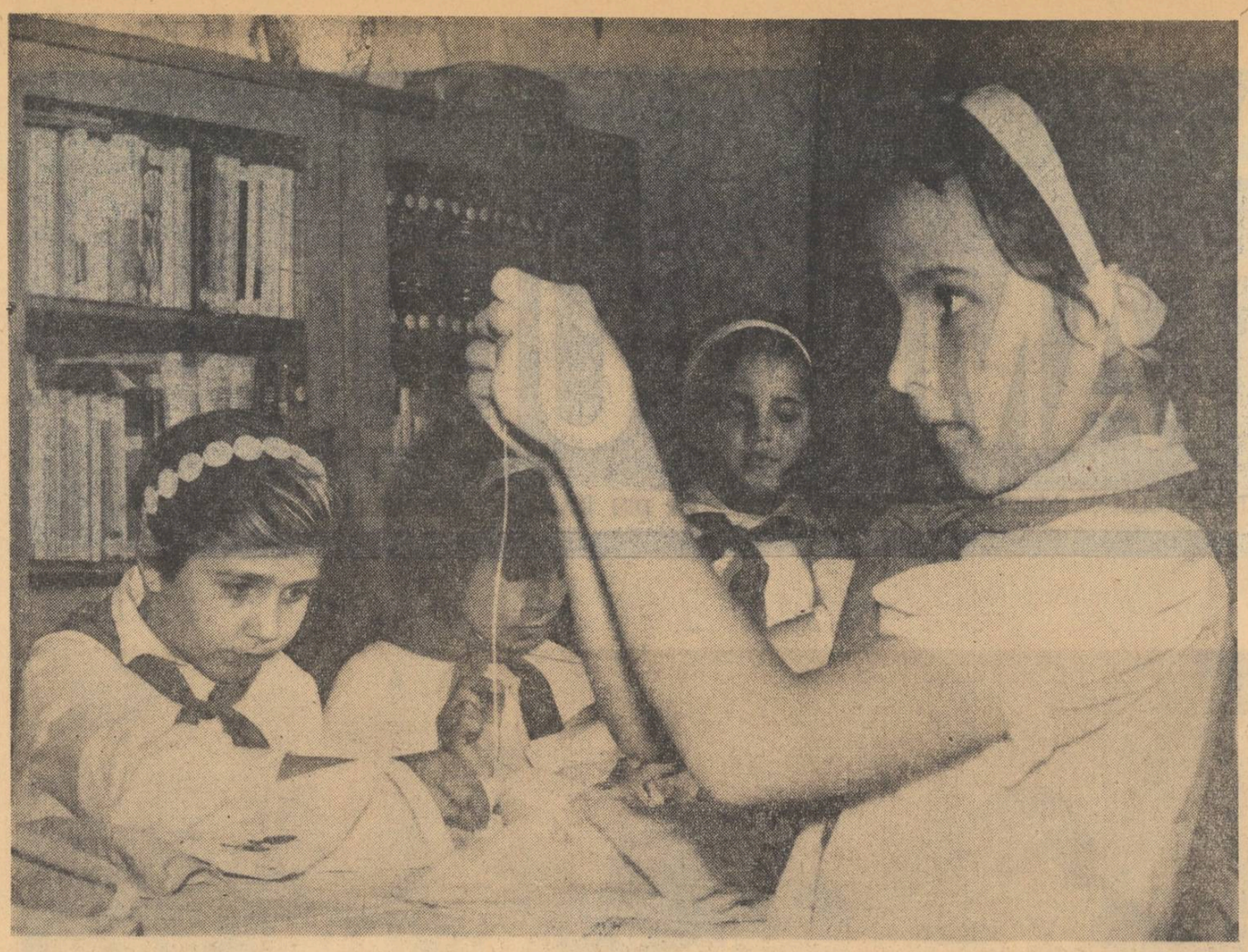

La cercul „mîinilor îndeminatice"

Un moment emoţionant în viaţa pionierilor

Au trecut numai cîteva săptămîni de la importantul eveniment al constituirii Consiliului Naţional al Organizaţiei pionierilor din Republica Socialistă România. În mintea noastră, a celor ce lucrăm cu pionierii, au rămas adînc întipărite cuvintele calde ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, care s-a adresat educatorilor de pe tot cuprinsul patriei subliniind sensurile şi însemnătatea misiunii lor şi urîndu-le succese tot mai mari în îndeplinirea nobilei lor sarcini — creşterea şi formarea schimbului de mîine al României Socialiste.

Mobilizaţi de îndemnurile secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, comandanţii detaşamentelor de pionieri se străduiesc să organizeze acţiuni cît mai atractive şi care să aibă, în acelaşi timp, o puternică influenţă pozitivă asupra copiilor. O asemenea acţiune a avut loc recent, de exemplu, la unitatea de pionieri de la Şcoala generală nr. 118 din raionul „16 Februarie". Este vorba de festivitatea primirii unei noi promoţii de pionieri, elevi ai clasei a III-a, şi a plecării din organizaţie a foştilor pionieri, elevi ai clasei a VIII-a intraţi acum în rîndurile uteciştilor.

Festivitatea a avut loc într-una din sălile şcolii, împodobită sărbătoreşte. Tabla s-a transformat parcă într-un frumos covor românesc, căci mîinile îndeminatice ale pionierilor au desenat cu iscusinţă pe ea, cu cretă colorată, motive naţionale. În mijlocul tablei s-a fixat noua insignă a Organizaţiei pionierilor. Pe două rînduri, într-o aliniere perfectă, stau foştii pionieri, care astăzi poartă pentru ultima dată cravata roşie. În buzunarul bluzei lor de un alb imaculat poartă carnetul de utecist. Se află aici şi viitorii pionieri, care aşteaptă să primească, peste cîteva minute, cravata roşie. În faţă, cei doi stegari ai unităţii, mai emoţionaţi ca oricînd.

Începe ceremonialul pionieresc. Comandanta unităţii, tovarăşa Lucreţia Rangă, deschide adunarea, anunţînd scopul ei. Solemn, impresionant este momentul cînd, sub steagul patriei, copiii rostesc, cu vocile lor cristaline, legămîntul. Rînd pe rînd ei primesc apoi cravata roşie, rostind deviza „Tot înainte !". Acum sînt pionieri !

Foştii pionieri, acum utecişti, le oferă flori — crizanteme, ultimele flori ale toamnei. Pe chipurile lor citeşti ca într-o carte sentimentele ce-i însufleţesc: regretul că se despart de viaţa pionierească, bucuria că au intrat în rîndurile uteciştilor. Cu voci tremurătoare, iau cuvîntul. Şi ce lucruri frumoase spun ! Unul dintre ei, Gheorghe Dan, îşi deapănă amintirile din anii de pionierat. Apoi se adresează pionierilor din clasa a III-a, cărora le dă sfaturi : cum să se poarte, cum să cinstească numele de pionier. Colegul lui, Dan Predoiu, spune : „M-am străduit să fiu un pionier fruntaş şi am purtat cu mîndrie cravata roşie, pe care astăzi am înlocuit-o cu carnetul roşu de utecist". Vorbesc apoi alţi utecişti care evocă ceasurile de neuitat petrecute în cercurile de la Palatul pionierilor, întîlnirile cu scriitorii, cel mai reuşit concurs, cea mai frumoasă serbare...

Adunarea se apropie de sfîrşit. Intervine, acum, un alt moment impresionant — predarea steagului de către unul din foştii stegari ai unităţii, Mircea Carp, noului stegar : „Iţi predau steagul şi însemnele organizaţiei de pionieri, ca o sarcină de mare cinste". Noii pionieri oferă la rîndul lor uteciştilor daruri în amintirea acestui important eveniment din viaţa lor.

Emoţionată ca şi copiii, ia cuvîntul învăţătoarea clasei a III-a, tovarăşa Marcela Borş, care îi felicită pe noii pionieri urîndu-le succes în muncă. Vorbeşte apoi tovarăşa Alexandrina Bogasieru, care a lucrat cu detaşamentul clasei a VII-a din anul trecut. Ea scoate în evidenţă hărnicia foştilor pionieri, comportarea lor frumoasă, rezultatele bune pe care le-au obţinut la învăţătură şi arată că şi astăzi, ca utecişti, ei sînt în fruntea acţiunilor, putînd servi ca exemplu noilor pionieri. Din partea părinţilor li se adresează copiilor, cu multă căldură, tov. Gheorghe Niculescu. Ia cuvîntul apoi, în numele celor nou primiţi în organizaţie, pioniera Silvia Ionescu. Noii pionieri, spune ea, vor purta cu cinste cravata, vor căuta să fie model în comportare şi la învăţătură.

Adunarea se încheie cu ceremonialul pionieresc. Noul stegar poartă cu mîndrie steagul. Vocile pure ale copiilor întonează cîntecul „Azi e zi de sărbătoare".

Urmează un program artistic. Toţi cei de faţă îl ascultă cu emoţie pe fostul pionier din clasa a VIII-a, Tudor Constantin, recitînd o poezie creată de el — „Voi fi totdeauna gata !". Versurile sînt frumoase, cuvintele pornite din inimă.

A fost o adunare pionierească ce va rămîne pentru totdeauna în mintea celor care au asistat la desfăşurarea ei — elevi, profesori, comandanţi de pionieri, membri ai consiliului raional al Organizaţiei pionierilor, părinţi.

Prof. MARIA ROŞCA
şefa secţiei metodice
din Consiliul raional
16 Februarie al Organizaţiei
pionierilor

Lecţia de socialism ştiinţific

Experienţa acumulată de profesori în predarea elementelor de filozofie şi socialism ştiinţific, în cei 7 ani care s-au scurs de la introducerea lor în planul de învăţămînt al liceului, ne permite să tragem cîteva concluzii cu privire la modul de organizare şi desfăşurare a lecţiei la acest obiect.

Analizînd experienţa unui mare număr de profesori de socialism ştiinţific o primă concluzie ce se impune este aceea că şi la acest obiect există, aşa cum dovedeşte activitatea multor profesori de specialitate, posibilitatea organizării unei varietăţi de tipuri de lecţie. Procedează nejudicios acei profesori care folosesc fie numai lecţia de comunicare, cu toate verigile, fie numai prelegerea şi seminarul. Considerăm că folosirea unilaterală, în tot timpul anului, numai a uneia dintre aceste forme duce la neluarea în seamă a unor aspecte didactice de o deosebită însemnătate cum sînt scopul lecţiei, specificul materialului ce trebuie comunicat elevilor, specificul clasei. Tocmai de aceea profesorul de socialism ştiinţific trebuie să folosească o întreagă varietate de forme — lecţiile de comunicare (concepute fie ca expuneri sistematice, fie ca lecţii mixte, fie ca prelegeri şcolare), seminarul, lecţia de verificare a cunoştinţelor, lecţia de recapitulare.

O problemă care suscită deosebit interes, uneori chiar controverse, este aceea a folosirii prelegerii şi seminarului în liceu. Predarea documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. în anul şcolar trecut a evidenţiat încă o dată posibilitatea de a se folosi aceste forme, care aduc avantajul utilizării cu mai mare eficienţă a timpului în lecţie, precum şi al aprofundării unor noţiuni. De asemenea, folosirea lor apropie munca pe care o desfăşoară elevul în ultimele clase ale liceului de cea pe care o va desfăşura în viitor, în calitate de student. Din aceste puncte de vedere, avantajele prelegerii şi ale seminarului în liceu sînt certe.

Practica a demonstrat însă că între prelegerea universitară şi cea şcolară există totuşi deosebiri esenţiale, legate de durata celor două forme de activitate, de modalitatea desfăşurării lor, de mijloacele şi procedeele folosite în exemplificarea unor noţiuni etc. Dat fiind faptul că profesorii de socialism ştiinţific sînt în marea lor majoritate tineri ieşiţi de pe băncile facultăţii de 3—4 ani, există pericolul să se organizeze prelegeri de tip universitar. Dar în acest caz, lecţia nu-şi ajunge scopul : elevii nu vor putea înţelege noţiunile respective, predarea va avea o eficienţă educativă scăzută etc.

Pentru a da rezultate bune, prelegerea şcolară trebuie organizată de regulă la începutul unor capitole sau atunci cînd urmează să se predea o lecţie cu un conţinut mai bogat, care nu poate fi tratat în 30—35 de minute. Firească că prelegerea nu trebuie să fie ruptă de sistemul general al lecţiilor, ci încadrată în acest sistem. Pentru aceasta este bine ca profesorul să-şi întemeieze argumentele prezentate în cursul ei pe lecţiile anterioare. Nu este indicat, în acelaşi timp, să ne limităm exclusiv în cadrul prelegerii la expunere. Este posibil să facem şi aici apel la cunoştinţele elevilor, să-i solicităm să participe activ la lecţie. Totodată, se impune să subliniem prin concluziile noastre, părţile mai importante ale lecţiei, ceea ce trebuie neapărat reţinut de către elevi. În acest fel vom păstra specificul lecţiei ca prelegere şcolară. Nu este neapărat obligatoriu ca prelegerea şcolară să fie urmată de seminar : ea poate fi urmată de oricare dintre tipurile de lecţie enumerate mai sus.

Indiferent însă de tipul sau varianta lecţiei, de asemănările şi deosebirile dintre acestea, uneori chiar de identitatea unora (seminarul şi lecţia de verificare), există pentru toate o serie de cerinţe comune şi de cerinţe specifice.

Printre cerinţele comune tuturor lecţiilor de socialism ştiinţific, indiferent de tipul sau varianta lor, amintim pe cele legate de necesitatea orientării ideologico-politice juste, de folosirea documentelor de partid şi de stat, de folosirea cunoştinţelor de la celelalte obiecte de învăţămînt şi a experienţei de viaţă a elevilor, de valorificarea maximă a resurselor educative ale fiecărei lecţii. Fără pretenţia de a fi epuizat cerinţele lecţiilor, considerăm că, insistînd asupra acestora, aducem o contribuţie substanţială la sporirea eficienţei lecţiei. Avem datoria de a-i face pe elevi să înţeleagă caracterul ştiinţific al politicii partidului, de a-i ajuta să reţină nu atît cifrele, cît semnificaţia lor. Argumentul adus de unii profesori pentru a justifica lipsa folosirii documentelor Congresului al IX-lea al P.C.R. în lecţie — acela că ele au fost studiate anul trecut — nu este de natură să contribuie la uşurarea înţelegerii unor noţiuni, ci, dimpotrivă, măreşte caracterul abstract al predării, determină greutăţi în înţelegerea noţiunilor. Consider în acelaşi timp de cea mai mare însemnătate ca profesorul să folosească toate mijloacele care-i stau la îndemînă pentru a răspunde interesului elevilor faţă de însuşirea politicii ştiinţifice a partidului nostru, care este expresia învăţăturii marxist-leniniste, a aplicării ei creatoare în funcţie de condiţiile concrete din România. A satisface acest interes, reprezintă o sarcină de bază pentru profesorul de socialism ştiinţific.

În scopul realizării accesibilităţii lecţiilor de filozofie şi socialism ştiinţific este pe de altă parte necesară grija permanentă a profesorului pentru a selecţiona cu discernămînt noţiunile ce intenţionează să le comunice elevilor. Este drept că programa indică volumul de cunoştinţe pentru fiecare lecţie. Totuşi, profesorul este acela care, în condiţiile fiecărei clase, este chemat să stabilească, din multitudinea de probleme, pe cele care-i sînt necesare pentru ca lecţia să-şi ajungă scopul. De exemplu, lecţia „Teoria marxist-leninistă a cunoaşterii" presupune lămurirea multor noţiuni, printre care: calea dialectică a cunoaşterii, treptele cunoaşterii (treapta senzorială şi treapta raţională), practica, adevărul obiectiv, adevărul relativ, adevărul absolut etc. Se pune întrebarea : poate profesorul să elucideze conţinutul acestor noţiuni în numai 30—35 minute (în cadrul unei lecţii mixte) sau în 50 de minute (în cadrul unei prelegeri) ? Răspunsul este, categoric, nu. Ce putem face în faţa unei asemenea situaţii ? Procedînd cu răspundere şi discernămînt, profesorii experimentaţi se opresc de obicei în această lecţie la două probleme : calea dialectică a cunoaşterii lumii şi practica şi rolul ei în cunoaştere. În cadrul primei probleme ei explică elevilor rolul simţurilor şi al gîndirii în cunoaştere. În cadrul celei de a doua, lămuresc faptul că practica este bază şi scop al cunoaşterii, ca şi criteriul de verificare a cunoştinţelor omului despre natură şi societate. Organizînd în acest fel lecţia, profesorul are posibilitatea să ilustreze noţiunile abstracte cu exemple practice din activitatea partidului nostru, scoţînd în evidenţă caracterul ştiinţific al politicii sale, creşterea rolului teoriei în perioada desăvîrşirii construirii socialismului, măsurile luate de partid şi stat pentru dezvoltarea ştiinţei care a devenit, în condiţiile actuale, o forţă nemijlocită de producţie. Se creează, de asemenea, posibilitatea să se demonstreze în cadrul lecţiei că activitatea practică a partidului nostru reprezintă o confirmare a adevărurilor general-valabile ale marxism-leninismului şi, în acelaşi timp, o contribuţie la dezvoltarea acestor adevăruri. Punînd accentul pe aceste probleme, profesorul are posibilitatea să folosească cu maximă eficienţă resursele educative ale lecţiei, să-i educe pe elevi în spiritul dragostei şi respectului faţă de partid, al încrederii în politica partidului, să sporească hotărîrea lor de a-şi însuşi politica partidului şi de a lupta pentru traducerea ei în viaţă.

Considerăm că lecţia nu este cu atît mai bună cu cît este mai încărcată cu noţiuni abstracte, ci, dimpotrivă, calitatea ei poate fi măsurată prin calitatea noţiunilor însuşite de elevi, prin profunzimea acestora, în ultimă instanţă prin posibilitatea elevilor de a opera cu ele.

N-am epuizat firească, aici, argumentarea problemelor puse în discuţie. Cred de altfel că ar fi binevenită deschiderea unei discuţii mai ample în legătură cu specificul lecţiei de socialism ştiinţific şi cu modalităţile creşterii eficienţei acesteia. Consider, de asemenea, că este timpul ca Institutul de ştiinţe pedagogice şi Editura didactică şi pedagogică să treacă la elaborarea unei metodici a predării socialismului ştiinţific în liceu.

V. I. ŞTEFĂNOIU
conf. la I.P.C.D. Bucureşti

Acţiuni pionereşti

În raionul Cîmpeni, în inima Ţării Moţilor, pionierii cercetează cu un deosebit interes tradiţiile locale. Recent, tinerii etnografi din Abrud au fost împreună cu comandantul lor la Muzeul etnografic din Lupşa. Directorul muzeului i-a condus prin sălile acestuia, oprindu-se cu ei în faţa fiecărui exponant care vorbeşte despre obiceiurile şi meşteşugurile locuitorilor din Ţara Moţilor, despre folclorul lor.

Folclorul îi interesează îndeaproape şi pe pionierii din Albac, care culeg cîntece şi poezii populare.

La rîndul lor, pionierii din comunele Arada, Gîrda şi Arieşeni sînt pasionaţi cercetători ai monumentelor istorice. Nu de mult ei au vizitat Muzeul memorial „Avram Iancu" din comuna cu acelaşi nume, satul în care s-a născut Horia, precum şi alte locuri legate de răscoala de la 1784.

■

Trecutul istoric îi atrage şi pe micii arheologi de la Şcoala generală nr. 14 din Constanţa. Învăţînd de la cercetătorii Muzeului arheologic din oraş unele taine ale meseriei, pionierii au participat la săpăturile efectuate în preajma şcolii, lor. S-au descoperit, cu acest prilej, un mormînt neolitic, un vas roman datînd din secolele III—IV, precum şi urmele unei aşezări romano-bizantine, fragmente ceramice, opaiţe, monede etc.

■

Nu de mult, pionierii de la Şcoala generală nr. 7 din Călăraşi, însoţiţi de comandanţii lor, au participat la o excursie în Capitală. Cîteva ceasuri, autobuzele i-au purtat pe bulevardele largi, prin cartierele noi, prin împrejurimile oraşului. Apoi pionierii au poposit la Muzeul de istorie a partidului, a mişcării revoluţionare şi democratice din România şi la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului şi a patriei, pentru socialism. Excursia a oferit pionierilor, pe lîngă prilejul de a vedea haina nouă pe care a îmbrăcat-o Capitala noastră, cunoaşterea a numeroase aspecte emoţionante din trecutul de luptă al poporului, al clasei muncitoare.

Rezolvarea mecanică şi implicaţiile ei

Arătam, într-un articol cu acelaşi titlu publicat anterior („Gazeta învăţămîntului nr. 869 din 21 octombrie a.c.), că ceea ce se denumeşte în mod obişnuit „rezolvare mecanică" a exerciţiilor de gramatică apare, la o analiză atentă, drept o problemă mult mai complicată. Aceeaşi activitate (de exemplu rezolvarea unei sarcini gramaticale), se poate realiza pe baze psihologice foarte diferite, de la simpla imitaţie şi pînă la un nivel de înaltă elaborare intelectuală. Se înţelege că în acest caz ceea ce interesează în primul rînd este nu atît rezolvarea ca atare, cît nivelul de la care ea a pornit.

Dar, dacă este o realitate faptul că un elev poate rezolva o anumită sarcină bine sau greşit pe baze foarte diferite — imitare imediată, imitarea unor rezolvări anterioare, aplicarea unor analogii elementare, întîmplare etc. — sau, dimpotrivă, pe baza înţelegerii logice a sarcinii date, înţelegere posibilă şi ea la diferite nivele, atunci problema care se pune este de a nu ne mai mulţumi în procesul de predare cu faptul că elevul „ştie", ci de a trece la realizarea activă a acelui nivel intelectual de la care el „trebuie să ştie".

Între factorii care contribuie la realizarea acestui nivel în cazul gramaticii trebuie avute în vedere, în primul rînd, modelele gramaticale prin care se dau, se fixează, se recunosc, se reproduc şi se creează informaţiile. Analiza din acest punct de vedere a modelelor gramaticale utilizate în manualele actuale de gramatică ne duce la două concluzii mai importante. Avem de a face cu modele fie stereotipe, fie cu un mare grad de variabilitate. Corespunzător acestor situaţii, rezolvarea sarcinilor gramaticale, aşa cum o arată probele noastre experimentale, sînt fie excesiv de rigide, fie de o mare labilitate şi nesiguranţă. Aşa se explică apariţia constantă a două tipuri de greşeli : extinderea modelului însuşit rigid şi la cazuri nepotrivite, cu ignorarea instrumentaţiei gramaticale, sau rezolvări pe seama unor raţionamente de moment, rămăşiţe memoriale, uneori de-a dreptul fanteziste. Acestea nu depăşesc în general ceea ce psihologii numesc stadiul de „încercare şi eroare".

Încercarea de a elabora un sistem de modele care să permită performanţe mari în însuşirea gramaticii s-a lovit de greutăţi nebănuite. În primul rînd, de necesitatea cunoaşterii numărului lor exact în limba vorbită. În cazul propoziţiei simple, dificultăţile sînt mai mici. Aceste propoziţii pot fi de forma subiect-predicat (le-am putea nota schematic 1—2), sau de forma predicat-subiect (2—1). Nu luăm în considerare propoziţiile eliptice, nici frazele formate din şiruri de propoziţii simple de forma : 1—2, 1—2, 1—2 etc., sau 2—1, 2—1, 2—1 etc., sau amestecate). În acest caz conştientizarea relaţiilor posibile dintre 1 şi 2 este relativ uşor de realizat. Se pot da propoziţii pe care elevul să le reducă la schema 1—2 sau 2—1, se poate da schema 1—2, 2—1 sau o schemă combinată cerîndu-se elevului să creeze echivalentul lor viu din limbă etc. În acest stadiu am putea considera că elevul şi-a însuşit în principiu capacitatea de a opera cu orice tip de propoziţie simplă.

O dată cu propoziţia dezvoltată, lucrurile se complică însă foarte mult. Dacă menţinem notaţia simbolică 1 pentru subiect şi 2 pentru predicat, iar atributele şi complementele le notăm cu 3, 4, 5, 6 etc., atunci tipurile de propoziţii sînt foarte numeroase. Dar propoziţia dezvoltată poate avea şi opt, zece sau chiar mai multe cuvinte. Pentru a calcula numărul exact de combinaţii posibile ar trebui să luăm o limită — să zicem 10 cuvinte — şi să stabilim ce aranjamente, permutări şi combinări se pot realiza pe rînd cu trei numere diferite ,apoi cu patru... în sfîrşit cu zece. Suma rezultatelor parţiale ne-ar da, cu condiţia respectării sensului relaţiilor dintre cuvinte, numărul modelelor posibile. Nici un pedagog serios nu se va gîndi însă să meargă pe această anevoioasă cale. Singura soluţie ar fi să se găsească o schemă mai simplă şi mai accesibilă pentru elevi, care, o dată însuşită, să le permită a domina concretul limbii nu numai din punct de vedere sintactic, dar şi morfologic.

După multe analize, noi ne-am oprit asupra unei scheme mult mai simple, dar atotcuprinzătoare. Este vorba de notarea subiectului cu „S", a predicatului cu „P" şi a altei părţi de propoziţie cu „A". În acest caz, pe deoparte, numărul modelelor posibile se reduce foarte mult şi, deci, pot fi folosite în procesul predării ; pe de altă parte ele epuizează formele concrete posibile de propoziţii dezvoltate. Aceeaşi schemă permite şi o mai bună însuşire a părţilor de vorbire, care exprimă fie subiectul, fie predicatul, fie altă parte de propoziţie. Subiectele şi predicatele multiple, ca şi atributul şi complementul, sînt reductibile şi ele la schemă.

Pornind de la această concepţie am alcătuit un manual (experimentat în anul şcolar 1965/66 la o clasă a II-a aparţinînd Şcolii generale nr. 146 din Bucureşti), în care am urmărit în mod constant detaşarea modelului gramatical de instrumentaţia de căutare a diverselor forme gramaticale. Modelele în care se dă informaţia nouă sînt prezente în 4 forme diferite în cazul propoziţiei simple : (S—P), (P—S), (S—P, S—P), (S—P, P—S). În fiecare lecţie, la predarea noilor cunoştinţe se reiau modelele anterioare în forme tot mai diferite din punctul de vedere al conţinutului semantic. Trecerea la propoziţia dezvoltată se realizează prin amplificarea modelului S—P, respectiv P—S, prin adăugarea lui A (altă parte de propoziţie), în diferite poziţii, în raport cu S (subiectul) sau P (predicatul).

Momentul următor al lecţiilor din manual îl formează „construcţiile". Ele urmăresc să antreneze şi să oblige pe elev la crearea activă a modelelor gramaticale însuşite, pornind de la sarcini problematice. Desigur, această cerinţă este prezentă şi în lecţiile clasice sub forma unor construcţii simple, cu cuvinte de sprijin („Alcătuiţi 5 propoziţii despre muncitor, fabrică etc."), a unor construcţii prin completare („Puneţi în locul punctelor cuvinte potrivite"), prin completarea cu subiecte a unor propoziţii eliptice etc., dar evoluţia acestor cerinţe de la o lecţie la alta este slabă şi nu se urmăreşte formarea unor procedee de creaţie gramaticală. În lecţiile noastre, dimpotrivă, s-a pus un accent deosebit pe creaţia elevilor. Sarcinile creatoare din primele lecţii sînt de tipul „Daţi un exemplu de propoziţie simplă în care predicatul să arate ce se spune despre fiinţe, lucruri şi fenomene ale naturii. Predicatul să fie pe locul 2. După ce aţi dat exemplul, mutaţi predicatul pe locul întîi" (lecţia a II-a din manualul experimental). Mai tîrziu aceste sarcini se complică : „Daţi exemplu de propoziţie dezvoltată. Subiectul să fie aşezat pe locul 1 şi să fie exprimat printr-un substantiv propriu ; propoziţia să aibă un adjectiv pe lîngă alt substantiv din propoziţie" (lecţia 25 din manualul experimental).

După un număr de 33 de lecţii, modelele gramaticale fiind suficient de familiare elevilor, s-a putut trece la redarea lor sub o formă simbolică explicită, de fapt variante ale combinărilor posibile dintre S, P şi A. În aceste lecţii (în total 24), nu se mai predau cunoştinţe noi în sensul clasic. Aici accentul cade pe fixarea dinamică a cunoştinţelor şi deprinderilor căpătate.

Ultimele lecţii sînt consacrate unor operări de tip nou, dar care vizează acelaşi scop ca şi cele anterioare : ridicarea nivelului gîndirii creatoare. Ele cuprind exerciţii ce urmăresc o înaltă solicitare raţională, o sinteză la un nivel superior a tot ceea ce s-a învăţat pînă acum. În această categorie intră : exerciţii de trecere a unor propoziţii în probleme gramaticale, crearea de către elevi a unor probleme gramaticale, transformarea unor scheme gramaticale simbolice în modele gramaticale posibile concrete şi invers. Modelele gramaticale pe care le conţin aceste lecţii sînt ultimul stadiu al evoluţiei însuşirii gramaticii din punct de vedere operativ. Sensul lor psihologic se leagă, credem, de ceea ce A. N. Leontiev numeşte „organe funcţionale", iar J. Piaget „echilibru — un echilibru în acelaşi timp mobil şi permanent, astfel că structura totalităţilor operatorii se păstrează cînd ele asimilează elemente noi". Din alt punct de vedere ele pot fi considerate una din condiţiile de bază „care pot favoriza flexibilitatea şi creativitatea gîndirii", căci asigură tocmai „însuşirea principiilor şi a structurii interne a cunoştinţelor" (Al. Roşca).

Se vădeşte, aici, şi analogia cu teoria automatelor electronice. Maşinile recunosc elementele externe prin comparare cu schema lor ideală din memorie. Tocmai o astfel de schemă ideală ne pare a fi modelul simbolic la care ne-am referit. Astfel de scheme pot fi formate la elevi în mod deliberat, treptat şi de timpuriu, sau se poate aştepta apariţia lor de la sine în gîndirea specialistului. Se înţelege că prima cale este mult mai avantajoasă.

M. RADU, I. LUPU, M. CUCUTĂ

DISCIPLINA ELEVILOR

Totul influenţează în educaţie

Şcoala în complexul proces educativ pe care îl desfăşoară, trebuie să creeze în conştiinţa tinerilor astfel de convingeri morale încît oriunde s-ar afla, în orice situaţie, observaţi sau nu, ei să aibă o ţinută corespunzătoare, să se comporte demn.

Această sarcină se realizează pe tot parcursul şcolarităţii, începînd încă din prima clasă, dar ea capătă o pondere deosebită la vîrsta adolescenţei. Creşterea forţelor intelectuale şi fizice, precum şi independenţa sporită trezesc la adolescent tendinţa de a lua parte la viaţa adevărată, la fapte mari, în care să-şi arate maturitatea, să se afirme. Supraestimînd uneori schimbările prin care trece, el se crede suficient de matur pentru o viaţă independentă şi socoteşte că nu trebuie să i se îngrădească în nici un fel independenţa. De aici atitudinea negativă faţă de cerinţele adulţilor, mai ales atunci cînd adolescentul are impresia că e tratat ca un copil. De aici şi tendinţa de afirmare cu orice preţ, prin orice mijloace. Dacă nu sînt surprinse la timp, dacă nu sînt înlăturate printr-o tratare diferenţiată, înţelegătoare dar fermă, cu mijloace pedagogice şi psihologice aplicate cu pricepere, aceste atitudini se accentuează. Iată cauzele pentru care întîlnim tineri „blazaţi", care vorbesc cu superioritate despre anii de şcoală, de care ar dori să scape cît mai repede, socotindu-i ani de constrîngere. Iată de ce întîlnim tineri îmbrăcaţi şi tunşi caraghios, cu un limbaj ne la locul lui, cu o ţinută lipsită de decenţă. Sînt, desigur, puţini la număr, dar noi trebuie să-i aducem în rîndul celorlalţi. Ne stau la îndemînă pentru aceasta căi multiple Trebuie numai să ştim cum să le folosim.

S-au prelucrat în toate şcollie prevederile cuprinse în ordinul emis recent de Ministerul Învăţămîntului în legătură cu asigurarea disciplinei elevilor. Dar, din păcate, ele nu sînt încă respectate pretutindeni. Altfel cum se explică faptul că se mai întîlnesc elevi în ţinută de domnişori ferchezi, cu plete, care vin cînd vor la şcoală ?

Iată cîteva situaţii care mi-au dovedit că şcoala mai are mult de făcut pe această linie.

O dirigintă, îngrijorată de absenţele numeroase ale unuia din elevii ei, îl vizitează la domiciliu, dar nu-l găseşte. Asist la o convorbire ulterioară cu elevul în prezenţa mamei.

— Unde ai fost ieri ? De ce ai lipsit de la şcoală ?

— La nişte prieteni.

— Cine sînt ?

— Cunoscuţi de-ai mei.

— Şi ce-aţi făcut acolo mai interesant decît la şcoală ?

— Am ascultat muzică de jazz şi am cîntat la chitară.

— Părinţii lor ce-au spus ?

— Nu erau acasă...

Sînt de vină, desigur, şi părinţii acestor tineri. Dar ce îndrumare le-am dat noi, pedagogii ?

Duminică dimineaţa. La concertul obişnuit al Filarmonicii a venit şi o elevă din clasa a XI-a, cu părinţii. Încercănată cu albastru şi negru în jurul ochilor, cu meşe de păr împletite în şiruri dezordonate, cu rochia foarte scurtă şi exagerat de strimtă. Mergea astfel alături de părinţi.

A doua zi, o discuţie cu mama, despre ţinuta fetei.

— Dar era foarte drăguţă şi elegantă. Eram doar la concert...

Cît de mult trebuie lucrat cu aceşti părinţi pentru a-i lămuri că tinereţea nu e stridenţă, nu cere artificii exterioare ! Ce va înţelege eleva despre modestie, ca atribut al tinereţii, dacă mama ei gîndeşte astfel ? Sînt lucruri aparent mărunte, dar care trădează anumite concepţii despre viaţă, despre conduita morală.

Un elev a trecut mult de marginea politeţei în atitudinea faţă de una din colegele lui. Sesizată, mama a răspuns :

— Să se ocupe taică-său de el, că-i băiat.

— Bine, dar de ce n-o face ?

— Sîntem despărţiţi şi nu-şi vede băiatul decît rar.

Cîte cazuri nefericite nu cunoaştem noi, pedagogii, cînd părinţii copiilor se despart ! Cred că, fără a ne încălca atribuţiile, dar ca prieteni şi sfătuitori, ar trebui să vorbim mai mult părinţilor despre urmările pe care le au faptele lor adesea necugetate.

O plimbare scurtă prin cîteva locuri pitoreşti ale oraşului. Elevii sînt fermecaţi de peisajul în care tonurile toamnei tîrzii se îmbină cu cele ale începutului de iarnă. Dar armonia clipei e ştirbită de nişte glasuri stridente :

— Hello ! E mişto, bă ! Gineşte-te !

Nu-mi venea să cred că pot fi elevi. Şi totuşi... era o formă nouă prin care doi tineri între 16—17 ani, îşi exprimau admiraţia faţă de o elevă necunoscută. Cuvîntul concretizează o stare psihică. Ce viaţă interioară dictează acest limbaj ? Ce sentimente, ce trăiri interioare, ce convingeri morale, ce concepţie despre prietenie şi iubire au aceşti tineri ?

Şi unde este opinia colectivului de elevi care să condamne stridenţa, originalitatea greşit înţeleasă ? Dacă noi, profesorii, n-am format-o, ea nu va exista.

Fiecare împrejurare trebuie să fie folosită în şcoală nu numai pentru a-i instrui, dar şi pentru a-i educa, a-i forma pe elevi. În condiţiile în care ora de psihologie — una pe săptămînă — nu poate decît enunţa problemele legate de afecte, sentimente, emoţii, procese psihice voliţionale, dirigintele, mai ales la clasele mari, trebuie să acorde prioritate discuţiilor cu conţinut etic, în care se dezbat aceste probleme.

Din experienţa mea de profesor de psihologie mi-am dat seama de interesul deosebit cu care elevii participă la această unică oră, deşi posibilităţile ei sînt reduse în raport cu nevoile multiple de cunoştinţe psihologice care se cer explicate la vîrsta respectivă. Elevii te urmăresc sorbindu-ţi însetaţi cuvîntul, iar şirul problemelor pe care le ridică ulterior nu contenesţe. Este nevoie să se realizeze mai mult din acest punct de vedere. În şcoală, dincolo de psihologul care dublează pe fiecare profesor, ar trebui să existe un specialist care în laboratorul de psihologie, să sintetizeze un şir de observaţii, să consemneze cu priceperea cuvenită procesele psihice ale elevilor, evoluţia lor, să îndrume colectivul didactic şi pe părinţi.

Unitatea de cerinţe şi măsuri se cere realizată nu numai la nivelul şcolii, ci de către toţi factorii răspunzători de munca de educare a elevului. O asemenea unitate va duce şi la formarea unei puternice opinii publice, aşa ca nimeni să nu mai fie nepăsător de ţinuta şi comportarea tînărului din preajma sa. Dacă totul influenţează în educaţie, de la omul de pe stradă pînă la părinte şi profesor — toţi trebuie să fim prezenţi în această influenţare.

Prof. CRISTINA IONESCU

Eleva Florica Pogan din Ilia-Deva — model de disciplină şi de silinţă la învăţătură

Modelul pe care îl oferim

Se vorbeşte mult, în ultimul timp, despre tinerii cu barbă, despre elevele cu fusta scurtă, despre elevii cu pantaloni strîmţi şi cu ţinte, în general despre comportamentul şi ţinuta necorespunzătoare a unor tineri. Am meditat şi eu, ca pedagog şi ca cetăţean, asupra acestei probleme. Şcoala, profesorii, diriginţii îşi cunosc răspunderile în această privinţă, se străduiesc să educe la tineri o atitudine demnă, cuviincioasă. E adevărat, se mai întîmplă uneori ca noi, pedagogii, să nu acţionăm la timp, să închidem ochii în faţa atitudinii neconforme cu calitatea de elev, să nu găsim cele mai potrivite căi în discuţiile cu tinerii. Socotesc însă că în bună măsură răspunderea pentru conduita necorespunzătoare a unora dintre ei o poartă, alături de şcoală, şi alţi factori.

Bunăoară, emisiunea televiziunii „Clubul tinereţii", ca şi alte emisiuni de acelaşi fel, prezintă tineri — de multe ori chiar elevi — într-o ţinută vestimentară excentrică, necorespunzătoare. De ce să patroneze televiziunea aceste tendinţe ? Este într-adevăr la modă fusta scurtă, sînt moderne coafurile înalte — dar nu aşa cum le poartă unele tinere care apar în faţa micului ecran. Pînă şi fetele de vîrstă şcolară mijlocie îşi fac pieptănături „moderne", pentru că şi la emisiunile pentru copii gustul pentru frumos este promovat la modul acesta.

Greşesc apoi, adeseori, şi unii părinţi care înţeleg să demonstreze buna lor stare îngăduind copiilor o fantezie vestimentară de prost gust. Sub auspiciile unor mame care-şi iubesc în mod neraţional copiii, permiţîndu-le să se împopoţoneze oricît, se nasc lenea, indiferenţa, fuga de ceea ce este serios. Noi încercăm să explicăm acestor mame că nu ar ştirbi personalitatea fiicelor lor dacă le-ar interzice să poarte ciorapi fistichii sau să-şi tapeze părul ci, dimpotrivă, le-ar ajuta să-şi formeze o adevărată personalitate, să înlocuiască frivolitatea cu bunul gust.

Şi noi înşine putem face mai mult pe această linie, în şcoală. Nu numai prin discuţii, dar şi prin acţiuni care să-i atragă pe tineri, care să le umple timpul liber cu ocupaţii utile, corespunzătoare înclinaţiilor lor. Nu sînt suficiente cele spuse de la catedră, dacă nu intervine activitatea practică cu ajutorul căreia se formează deprinderile.

Munca noastră, a cadrelor didactice şi a părinţilor, se reflectă în ceea ce fac şi gîndesc elevii şi fiii noştri. Experienţa lor personală fiind insuficientă, trebuie să fie completată nu numai de sfaturile şi îndrumările pe care le primesc de la noi, ci şi prin modelul pe care li-l oferim în fiecare clipă.

MAGDALENA PĂUN
Piteşti

Să-i facem pe copii să îndrăgească lectura încă din clasele mici.

Diriginte la seral

Munca dirigintelui din şcoala serală are aceleaşi obiective ca şi munca dirigintelui de la cursurile de zi : să contribuie activ şi metodic la ridicarea nivelului la învăţătură al elevilor ce-i sînt încredinţaţi, să dirijeze procesul de formare, respectiv de desăvîrşire, a personalităţii lor. Căile de realizare a acestor obiective sînt însă foarte diferite, datorită caracterelor specifice deosebite pe care le prezintă aceste forme de învăţămînt.

În primul rînd, clasele şcolii serale se caracterizează printr-o mare neomogenitate a colectivelor. Nici la zi, desigur, clasele nu sînt absolut omogene. Avem de a face şi aici cu aptitudini variate, cu particularităţi temperamentale, cu interese şi înclinaţii diferite etc. La seral, însă, există, înainte de toate, o neomogenitate de vîrstă, întîlnindu-se chiar diferenţe de 10 — 15 ani între elevi. Foarte evidentă este apoi, la seral, diferenţierea nivelului la învăţătură. Diriginte trebuie să acţioneze cu multă prudenţă şi răbdare pentru ca această diferenţiere să nu creeze complexe de inferioritate sau alte reacţii care ar putea să complice mai mult munca didactică şi educativă. Aici grija dirigintelui, priceperea sa pedagogică sînt cu atît mai necesare cu cît nu o dată cauzele care determină rămînerea în urmă la învăţătură a unor elevi sînt cu totul obiective.

Se ştie, de pildă, că unii dintre elevii de la seral au întrerupt cu ani în urmă cursurile şi au deci nevoie de o perioadă mai lungă de adaptare la regimul muncii şcolare. O parte din ei au pierdut uşurinţa de a-şi lua notiţe, de a sesiza esenţialul din explicaţii, de a lucra cu manualul. Alţii nu-şi mai pot concentra timp îndelungat atenţia şi obosesc la efortul intelectual. Cu asemenea elevi, la zi s-ar munci diferenţiat în cadrul orelor de consultaţii sau de meditaţii, s-ar cere concursul familiei. La seral, lucrurile acestea nu-s posibile. Dirigintele trebuie să aleagă alte căi. În primul rînd e necesar să stimuleze voinţa elevului de a învăţa, încrederea în forţele proprii. Dacă reuşeşte s-o facă, a găsit cheia succesului.

În ce mă priveşte pornesc, în această privinţă, de la un fapt real, convingător pentru elevi, arătîndu-le că au intrat în şcoală pe bază de concurs şi au dovedit, deci, cel puţin un minim de pregătire. La ora de dirigenţie, în recreaţie, dau elevilor mei din clasa a IX-a, al căror diriginte sînt, şi îndrumări practice privitoare la modul cum trebuie să înveţe. Le vorbesc despre însemnătatea muncii perseverente, a exerciţiului regulat, a întocmirii conspectelor etc. şi caut să-i fac conştienţi de faptul că punctualitatea, frecvenţa, disciplina la orele de curs nu sînt nişte simple cerinţe administrative, ci condiţii menite să le uşureze lor înşile munca, să asigure acestei munci temeinicie şi seriozitate.

Mi se pare important, în acelaşi timp, să-i fac pe elevi să înţeleagă că, dacă vor găsi întotdeauna la dirigintele lor, ca şi la profesori, un sprijin neprecupeţit, acest sprijin nu înseamnă în nici un caz indulgenţă. Cu atît mai mult trebuie lămurită această problemă cu cît unii socotesc şcoala serală ca o simplă formalitate. Mai cu seamă cred astfel cei care vin la seral ca să obţină doar diploma de studii necesară la locul de muncă. Fiecare seralist trebuie să fie convins însă că examenul de bacalaureat, dîndu-i aceleaşi drepturi ca şi elevului care a urmat cursurile de zi, îi pune şi aceleaşi cerinţe, pretinzînd cunoaşterea integrală a temelor prevăzute în programă, că nu se pot acorda dispense, nici nu se pot crea regimuri preferenţiale.

Cred că este bine să nu trecem peste faptul că ceea ce i se cere elevului de la seral nu-i un lucru uşor. E adevărat — şi trebuie să le-o spunem : pentru o perioadă de vreme, li se cere o muncă excepţională, care implică şi renunţări, şi sacrificii. Dar ei fac această muncă pentru ei înşişi, pentru a-şi desăvîrşi propria lor pregătire, pentru a fi capabili să desfăşoare o activitate superioară în conţinut, de nivel mai ridicat. Primesc, pentru aceasta, un sprijin neprecupeţit. Li s-au pus la dispoziţie şcoli, profesori, manuale, materiale didactice. La rîndul lor, întreprinderile îi ajută şi ele. Toate aceste condiţii trebuie să fie însă valorificate printr-un studiu serios, aprofundat, perseverent. Am organizat cu elevii ai căror diriginte sînt discuţii pe teme ca, de pildă, „Cum mă ajută şcoala să lucrez mai bine în meseria mea", „Cum mă ajută munca mea în producţie să înţeleg mai bine ce mi se predă" etc. Elevii au înţeles astfel că încă de pe acum, cît se află în şcoală, trebuie să restituie ceea ce primesc, să muncească mai bine.

În întreaga mea muncă de diriginte la seral ţin seama de faptul că, în mod firesc, elevii acestei forme de învăţămînt au altă sensibilitate decît adolescenţii, că manifestă mai mult amor propriu. De aceea sînt foarte atent în discuţiile cu ei, caut să le vorbesc de la om la om, să-i fac să simtă în mine un prieten.

Iată numai cîteva din problemele dirigintelui de la seral. El le poate rezolva numai dacă îşi cunoaşte îndeaproape elevii, dacă discută cu ei nu numai în clasă, ci şi în afara acesteia, dacă le cîştigă încrederea.

Prof. OLIVIU NEGOIŢĂ

ECOURI
LA MATERIALELE PUBLICATE

„Catedre şi cadre"

Am citit cu atenţie articolul intitulat „Catedre şi cadre" apărut în „Gazeta învăţămîntului" nr. 871 din 4. XI. a.c. Socotesc şi eu că, aşa cum se subliniază în articol, problema asigurării cadrelor de predare şi de conducere este extrem de complexă, de ea depinzînd în ultimă instanţă realizarea unui învăţămînt de calitate.

Lucrînd la secţia de învăţămînt a oraşului Craiova, mi-am putut da seama că actualul sistem de transferare a cadrelor didactice răspunde nevoilor învăţămîntului şi satisface cerinţele învăţătorilor şi profesorilor. În acelaşi timp, consider şi eu că este bine să ţină seama, la transferări, de criteriul valoric, de pregătirea celor care solicită catedrele libere existente la liceele de cultură generală, ca şi la liceele de specialitate, mai ales la cele pedagogice.

Ridică încă destule probleme numirea suplinitorilor care trebuie să ocupe posturile rezervate celor promovaţi în diferite munci, în condiţiile ordinului ministrului învăţămîntului nr. 257/1955. Numirea acestora are loc la începutul anului şcolar. Din cauza numărului mare de cazuri şi a lipsei unor criterii bine puse la punct, însă, apariţia ordinelor întîrzie pînă la 15 septembrie sau chiar după această dată. Cred, de aceea, că este necesar să se stabilească criteriile după care să fie numiţi aceşti suplinitori, iar numirea să se facă în perioada de transferări sau într-o etapă imediat următoare acesteia. În acest fel s-ar asigura prezentarea tuturor cadrelor didactice la şcoală la 1 septembrie, rămînînd să se încadreze după această dată numai posturile şi catedrele nou înfiinţate.

În ceea ce priveşte neprezentarea la posturi a unora dintre tinerii absolvenţi, socotesc şi eu că ea este determinată, printre altele, de modul în care se recrutează candidaţii la şcolile şi institutele pedagogice. Ideea rezervării la cursurile fără frecvenţă a unui număr de locuri pentru învăţătorii localnici care predau la clasele V—VIII este foarte bună, dar nu soluţionează complet problema pusă în discuţie. Cred că ar fi bine ca secţiile de învăţămînt raionale şi directorii şcolilor generale din comunele şi satele deficitare în cadre să selecţioneze pentru cursurile de zi ale institutelor pedagogice de trei ani absolvenţi de liceu din comuna respectivă. Aceasta presupune o muncă susţinută cu elevii şi cu părinţii acestora în vederea orientării lor profesionale şi, în acelaşi timp, o pregătire deosebită în vederea concursului de admitere. Numai aşa se pot asigura, pentru şcolile de la sate, cadre cu pregătire corespunzătoare, cu perspectiva stabilirii lor în comuna natală. Cu necesitate se impune şi recrutarea de la sate a candidaţilor la admiterea în liceele pedagogice. Aceştia cu siguranţă, la terminarea şcolii, se vor prezenta la postul de învăţător din satul natal. Aceste măsuri trebuie îmbinate, firesc, cu o muncă educativă sistematică şi bine orientată.

Şi acum, o părere cu privire la numirea cadrelor de conducere. La toate şcolile care au dreptul la doi sau mai mulţi directori este bine ca cei numiţi în astfel de funcţii să fie de specialităţi diferite. La şcolile cu doi directori noi am asigurat unul cu pregătire în domeniul disciplinelor din grupa literară şi altul pentru cele din grupa ştiinţifică, iar la şcolile cu trei directori am ales, în general, un specialist în matematică-fizică, altul în naturale-geografie-chimie şi altul în disciplinele din grupa literară. În felul acesta s-au asigurat controlul şi îndrumarea competentă a tuturor disciplinelor.

Prof. ROMEO POPESCU
şeful secţiei de învăţămînt a oraşului Craiova

„Cercetare despre cercetarea ştiinţifică"

„Cercetarea asupra cercetării ştiinţifice" apărută recent în „Gazeta învăţămîntului" ne-a prilejuit o constatare îmbucurătoare : din cei 192 învăţători şi profesori anchetaţi, 134 apreciază oportunitatea şi importanţa cercetărilor în şcoală. Aproximativ 75 la sută din totalul cadrelor didactice cuprinse în cadrul anchetei vor să se angajeze serios în munca de cercetare. E un procent impresionant, care arată că în momentul de faţă există un teren deosebit de favorabil pentru desfăşurarea cercetării ştiinţifice în cadrul şcolii.

Nu putem însă să nu remarcăm numărul mare (50 la sută) al celor care, deşi doresc să efectueze o activitate de cercetare, nu au o orientare precisă în acest domeniu. Se impune deci, în primul rînd, să fie fixat scopul cercetărilor în vederea efectuării unor lucrări serioase, bine studiate.

Aş vrea să mă ocup în mod special, în cele ce urmează, de contribuţia pe care o pot aduce învăţătorii la cercetările legate de modernizarea învăţămîntului în primele clase. Se pune, de pildă, problema îmbunătăţirii vorbirii şi scrierii elevilor, a formării încă din primele clase a gîndirii matematice, a familiarizării de timpuriu a şcolarilor cu cuceririle ştiinţifice. Desigur, în efectuarea cercetărilor trebuie să ţinem seama de amploarea preocupărilor în această direcţie manifestate în ultimele decenii în şcoala românească şi pe plan mondial. De aceea, se impune ca cercetările originale să pornească de la cunoaşterea şi analiza critică multilaterală a metodelor şi procedeelor utilizate, precum şi a rezultatelor obţinute, pentru a se evita alegerea unor căi neproductive şi irosirea forţelor.

În ceea ce priveşte tematica propriu-zisă a cercetărilor, consider deosebit de important ca ele să se îndrepte spre determinarea celor mai eficace forme pentru dezvoltarea spiritului de observare şi a gîndirii independente a elevilor, privite ca procese continue, folosindu-se în mai largă măsură calea experimentală.

Deosebite rezultate considerăm că pot fi obţinute prin dezvoltarea cercetărilor privind cultivarea individualităţii şi a înclinaţiilor personale ale elevilor, în vederea obţinerii unui randament sporit în studiu. Unul din obiectivele esenţiale ale cercetărilor este bine să-l constituie în continuare, dezvoltarea gîndirii matematice a elevilor. În legătură cu această chestiune sînt de luat în considerare ordinea predării cunoştinţelor şi noţiunilor matematice, raportul între raţionament şi calcul, metodica modernă a predării matematicii la clasele mici etc. De asemenea, se impune o activizare a cercetărilor în legătură cu îmbunătăţirea formelor de exprimare verbală şi de însuşire a unei scrieri corecte de către toţi elevii, precum şi cu valorificarea în mai largă măsură a desenului atît ca activitate instructivă cît şi ca formă a educării estetice.

Interesele majore ale învăţămîntului cer stimularea şi încurajarea întregului corp didactic pentru valorificarea tradiţiilor progresiste ale învăţămîntului nostru şi determinarea căilor specifice de dezvoltare a şcolii româneşti în strînsă legătură cu experienţa pozitivă a pedagogiei mondiale.

Inv. MARIN BICIULESCU

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

Pe marginea unui plan de muncă

Firește, nu este cazul să subliniem din nou importanța întocmirii planurilor de muncă ale grupelor sindicale, necesitatea ca fiecare grupă să stabilească cu claritate obiectivele principale ale activității sale într-o anumită perioadă și măsurile menite să le traducă în viață. Aceste lucruri sînt binecunoscute de toți. Mai mult, în cadrul unor recente instructaje organizate de Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură s-au dezbătut pe larg problemele privind stilul și metodele de muncă, precum și sarcinile actuale ale organelor și organizațiilor sindicale din învățămînt.

Majoritatea grupelor sindicale și-au alcătuit planuri concrete, judicioase, în care au prevăzut măsuri eficiente pentru realizarea obiectivelor fixate, realizînd astfel una din principalele premise ale unei munci de calitate. Totuși, consultînd unele planuri de muncă ale grupelor sindicale din școlile raionului 16 Februarie, am putut remarca existența unor confuzii în ce privește modul cum trebuie întocmit un plan. Să analizăm mai în amănunt de pildă planul grupei sindicale de la Școala generală nr. 169.

Care este corelația dintre planul general de muncă al școlii și planul grupei sindicale?

— La baza elaborării planului nostru a stat planul general de muncă al școlii — ne-a spus tov. Ana Hentea, organizatoarea grupei sindicale. Totdeauna planul de muncă este elaborat în colaborare cu direcția școlii, astfel că el cuprinde aceleași obiective.

Pentru a exemplifica cele spuse de tov. Hentea să citățm din planul de muncă al grupei: „Sprijinirea realizării planului de școlarizare — confruntarea cataloagelor cu registrul de evidență și recensămînt"; „Sprijinirea conducerii școlii în urmărirea elevilor care absentează (cei care lipsesc 3 zile nemotivat vor fi aduși la cunoștința direcției în scris)"; „Sprijinirea organizării lucrărilor de sondaj în scopul cunoașterii nivelului claselor la începerea de an școlar"; „Sprijinirea muncii social-culturale" etc.

Este bine că planul de muncă al grupei sindicale își propune să mobilizeze colectivul didactic și să-l ajute în realizarea sarcinii sale principale — continua îmbunătățire a procesului instructiv-educativ. Se naște însă întrebarea: trebuie să copiem cu indigoul planul de muncă al școlii? La Școala generală nr. 169, lucrurile se prezintă așa: dacă în planul școlii este prevăzută „organizarea muncii metodice", în planul grupei sindicale scrie „sprijinirea organizării muncii metodice"; dacă în planul școlii se propune „organizarea unor lucrări de sondaj în scopul cunoașterii nivelului claselor la începutul de an", în cel al grupei sindicale se trece „sprijinirea lucrărilor de sondaj". Și așa mai departe...

Cum se realizează aceste obiective? În plan ele nu sînt concretizate, dar după cum se exprimă tovarășii din biroul grupei, sprijinul constă în... vorbe. („Noi vorbim cu oamenii,... îi lămurim pe fiecare în parte..., îi mobilizăm..., îi prelucrăm...")

Avînd în vedere că și în planul altor grupe am întîlnit unele formulări de același gen, ar trebui să ne oprim puțin și la noțiunea de „sprijinire". După părerea noastră, sindicatul nu „sprijină" conducerea școlii. **Sindicatul colaborează cu conducerea școlii la îndeplinirea unor sarcini, organizează împreună anumite acțiuni. Activitatea grupei sindicale nici nu se suprapune activității conducerii școlii și nici nu este paralelă cu ea.** Deși scopul și sarcinile sindicatului și școlii pe linie profesională sînt aceleași căile de realizare sînt diferite. Organizația sindicală trebuie să joace un rol important în viața școlii, avînd pe linie organizatorică, profesională, culturală și socială o **activitate proprie** care, bineînțeles, va fi corelată cu activitatea conducerii școlii.

Am căutat acțiunile proprii în planul grupei de la Școala generală nr. 169. În afara unor sarcini curente — „strîngerea cotizațiilor", „vizite la domiciliul bolnavilor" — și de programarea unor ședințe de birou, nu am întîlnit nimic din ceea ce în mod obișnuit organizează marea majoritate a grupelor sindicale din școli.

Pornind chiar de la planul de muncă al școlii, biroul grupei ar fi putut organiza numeroase acțiuni proprii. Avînd în vedere că direcția și-a propus să analizeze în acest trimestru ritmicitatea notării elevilor, ar fi fost potrivit ca în același scop, biroul grupei să facă cunoscută (prin afișarea unor bibliografii, prin reviste ale presei pedagogice, prin convorbiri la masa rotundă etc) literatura pe această temă, să popularizeze experiența valoroasă a unor cadre didactice în acest domeniu etc.

Instructajele organizate de comitetele sindicatelor, articolele apărute în presă au subliniat în repetate rînduri importantele sarcini pe care le au sindicatele din învățămînt în domeniul profesional. Sînt ele în suficientă măsură cuprinse în planul grupei sindicale de la Școala generală nr. 169? Nu. În școală funcționează un mare număr de profesori și învățători bine pregătiți, cu bune rezultate în muncă. Totuși, numai trei cadre didactice au dat pînă acum examenele de gradul I și gradul II și trei sînt înscrise în acest an la examene. Ar fi fost necesar ca biroul grupei sindicale să-și fi îndreptat atenția mai mult asupra mobilizării învățătorilor și profesorilor în vederea înscrierii la examenele de grad.

În planul grupei nu se prevede nimic în legătură cu activitatea cultural-educativă pentru cadrele didactice, activitate specifică sindicatului. Nu am întîlnit nici un obiectiv care să-și propună acțiuni concrete care să aibă ca scop formarea profilului etic și moral al educatorului, acțiuni care să contribuie la lărgirea orizontului său profesional și cultural, așa cum nu am întîlnit nici multe altele din sarcinile care se pun în fața sindicatelor din învățămînt în etapa actuală. Nu-i de mirare, căci, așa cum a reieșit din discuția cu membrii biroului grupei, această nu au citit cam de mult nici un articol din presa sindicală, nu s-au străduit în suficientă măsură să cunoască sarcinile sindicatelor din școli, să fie în pas cu actualitatea.

În ce scop sînt înaintate planurile de muncă ale grupelor la comitetul sindicatului?

Întrebarea ne-am pus-o firesc atunci cînd președintele Comitetului sindicatului învățămînt din raionul 16 Februarie, tovarășul Aurel Corodeanu, ne-a recomandat planul de muncă al grupei de la Școala generală nr. 169 drept un plan bun. A fost citit planul de muncă de către membrii comitetului? Credem că nu, altfel nu ar fi fost recomandat. În afara celor semnalate de noi mai sus el conține multe generalități și se referă în cîteva locuri la acțiuni care nu mai sînt de mulți ani actuale. Desigur că acest lucru ar fi fost remarcat de oricine citea **atent** acest plan.

O dată ce se cere ca planurile de muncă ale grupelor sindicale să fie înaintate la comitet, **este necesar ca ele să fie studiate, să se facă observații asupra lor, să se dea îndrumări pentru a fi îmbunătățite, concretizate, actualizate.** Acesta este rostul centralizării planurilor de muncă. Dacă trimestrul de trimestru comitetele sindicatelor vor accepta planuri aidoma celor care au existat cu ani în urmă, atunci se ivește pericolul **formalismului**, care dăunează foarte mult muncii.

★

Peste puțin timp birourile grupelor sindicale vor elabora planurile de muncă pe trimestrul I al anului 1967. Iată de ce, în această perioadă, în centrul preocupărilor comitetelor sindicatelor trebuie să stea temeinica instruire a birourilor grupelor sindicale — pornind de la documentele Congresului Sindicatelor și de la hotărîrea Conferinței Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură — precum și îndrumarea lor pentru întocmirea judicioasă a planului de muncă.

MIRCEA IONEL

A APĂRUT:

„Revista de pedagogie"

nr. 11, Noiembrie 1966

În sumar:

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntul rostit la Consfătuirea de constituire a Consiliului Național al Organizației pionierilor.

*** Perspective noi în fundamentarea științifică a mișcării pionierești.

Ștefan Pascu: Educația patriotică a tineretului.

Ovidiu Bădina, Octavian Neamțu: Experiența școlii monografice de la București în formarea cadrelor de cercetători ai realității sociale.

V. Bunescu, M. Ghivirigă, C. Marinescu, T. Truțer, M. Vișan: Cercetarea conținutului învățămîntului

Gheorghița Fleancu: Televiziunea și influența ei asupra tineretului școlar.

Gheorghe Dumitrescu, Georgeta Chiriță: Date cu privire la corelația educației fizice cu celelalte discipline școlare.

Nicolae Albu: Gheorghe Șincai, organizator și îndrumător al învățămîntului românesc din Transilvania.

Zoltan Nahlik: Învățămîntul din Transilvania în deceniile premergătoare revoluției de la 1848.

Emilia Constantinescu, Petre Bărgăoanu: Predarea cunoștințelor de geografie

Anastasia Turovțev, Eugenia Tarangul: Munca independentă a elevilor cu manualul la lecțiile de chimie.

CRONICA VIEȚII ȘTIINȚIFICE

RECENZII

PROFESORI DE MATEMATICĂ

Abonați-vă din timp, pe anul 1967, la

GAZETA MATEMATICĂ

Seria A

Gazeta publică articole despre învățămîntul matematic în licee și școlile generale, despre examenele de bacalaureat, despre modernizarea predării matematicii, ca și articole de informare și note științifice, biobibliografii ale matematicienilor români de prestigiu.

Abonamentele se pot face prin oficiile poștale locale. Costul abonamentului este de 48 lei pentru 12 numere.

Îndemnați pe elevi să se aboneze pentru anul 1967 la

GAZETA MATEMATICĂ

Seria B

Aceasta cuprinde articole, note, chestiuni de examen, probleme propuse pentru elevii claselor V—VIII și pentru cei ai claselor IX—XI, precum și rezolvarea multora dintre ele. Gazeta matematică seria B **îi ajută pe elevi în pregătirea examenelor de admitere în licee, în instituțiile de învățămînt superior, ca și pentru concursuri și pentru olimpiadele de matematică.**

Abonamentele (24 lei pentru 12 numere), se pot face prin oficiile poștale și factorii poștali.

CĂRȚI ÎN CĂRȚI

„Cercetări sociologice contemporane"

Recenta apariție, în Editura științifică, a lucrării „CERCETĂRI SOCIOLOGICE CONTEMPORANE", sub conducerea prof. univ. **Miron Constantinescu,** deschide drumul cercetărilor și studiilor privind realitățile sociale școlare actuale care interesează un cerc larg de educatori — profesori, părinți, activiști pe tărîm obștesc etc.

Studiul introductiv, semnat de coordonatorul lucrării și intitulat „Direcții actuale ale cercetării sociologice în țara noastră" scoate în evidență principalele probleme spre care se îndreaptă această cercetare în lumina indicațiilor date de plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din decembrie 1965. Autorul amintește de tradițiile bogate existente în țara noastră în domeniul cercetărilor sociologice și relevă superioritatea cunoașterii realității sociale pe baza materialismului istoric.

Referindu-se la ritmul susținut al cercetărilor sociologice prof. univ. **M. Constantinescu,** subliniază că necesitatea lor este atît de natură științifică, fiind legată de o mai profundă cunoaștere a vieții sociale actuale, cît și de natură practică, fiind legată de rezolvarea numeroaselor probleme ridicate în cursul construirii și desăvîrșirii socialismului în țara noastră: „Într-un stat socialist, conducerea planificată a întregii acțiuni de construire a socialismului are drept bază nu numai o cunoaștere a legilor dezvoltării sociale, enunțate de marxism-leninism, ci și o cunoaștere a realităților sociale în continuă transformare, asupra cărora se exercită această acțiune". Lucrarea de față, subliniază autorul studiului introductiv, reluînd firul unor preocupări începute cu aproape un deceniu în urmă, cuprinde cercetări întreprinse în două direcții principale: *a)* instruirea tineretului și integrarea sa în viața socială; b) orientarea școlară și profesională a tineretului.

Studiile cuprinse în lucrare sînt rodul cercetărilor întreprinse de colective aflate sub îndrumarea Ministerului Învățămîntului, începute în toamna anului 1965 și aflate în curs de desfășurare. Autorii fac cunoscute rezultatele obținute după un an de cercetări sociologice în unele școli generale și medii din orașele București, Ploiești, Cluj, Arad și Timișoara. Deși întreprinse de puțin timp, aceste investigații contribuie, prin multitudinea de fapte analizate, la o mai bună cunoaștere a rolului diferiților factori sociali care concură la educarea și formarea tineretului: școala, familia, mediul extrașcolar și extrafamilial.

În primul grup de studii — „Mediul școlar și extrașcolar și integrarea socială a tineretului" de **Stanciu Stoian,** „Relații sociale integrative ale tineretului școlar", de **Aculin Cazacu,** „Contribuția familiei la integrarea socială a elevilor adolescenți", de **Ion Gh. Stanciu,** „Mass-media și tineretul școlar", de **Haralambie Culea,** „Rolul relațiilor interpersonale spontane în formarea personalității elevilor adolescenți", de **Nicolae Dumitru** — este abordată problema integrării sociale a tineretului, problemă de mare actualitate în cercetarea sociologică. Datele furnizate de autori evidențiază cu prisosință rolul mediului școlar și extrașcolar al unor instituții și organizații extrașcolare, al familiei, al mijloacelor de comunicare de masă (mass-media), al relațiilor interpersonale ce se statornicesc între adolescenți. Firește, școala aduce o contribuție importantă, hotărîtoare, în definirea profilului spiritual al tinerilor. Dar școala singură nu poate realiza totul, oricît de mari ar fi eforturile pe care le-ar depune slujitorii ei. Studiile menționate furnizează mult material faptic din care rezultă măsura participării altor factori alături de școală și împreună cu școala, la îmbogățirea vieții spirituale a adolescenților, la valorificarea potențelor intelectuale, artistice, tehnice ale acestora, la utilizarea rațională a timpului liber, la crearea momentelor de distracție și divertisment atît de căutate de tineri și, neîndoios, atît de necesare.

Materialul faptic adunat de autori atestă în general o judicioasă împletire a muncii școlii cu activitatea celorlalți factori, semnalînd însă, în același timp, o serie de carențe în desfășurarea muncii educative de către acești factori. Se arată, de asemenea, că valențele de care dispun mediul social socialist, instituțiile extrașcolare, familia, mijloacele de comunicare de masă (televiziunea, cinematograful, radioul, presa etc.) nu sînt puse în valoare în măsura corespunzătoare de către școală. Propaganda pedagogică în rîndul părinților este deficitară în unele cazuri, iar relația adult-adolescent este privită uneori univoc, numai din punctul de vedere al adultului. Nu se ține seama suficient de experiența de viață acumulată de elevul adolescent, de interesele și preferințele lui.

Materialul faptic adunat de autori și analizele întreprinse de ei determină pe educatori nu numai să reflecteze mai adînc asupra problemelor supuse cercetării, dar, lucru deosebit de important, îi ajută să privească activitatea proprie și a altora într-o perspectivă pe o perioadă îndelungată, pentru a prefigura științific personalitatea omului de mîine, azi încă elev.

Cel de-al doilea grup de studii abordează, de asemenea, o problemă de stringentă actualitate: orientarea școlară și profesională a tineretului. Ocolită și uneori neglijată, problema orientării școlare și profesionale privește în măsură corespunzătoare școala, ca și alți factori. Optimizarea acțiunilor întreprinse în direcția găsirii drumului în viață în conformitate cu cerințele realității, cu capacitățile de care dispune fiecare tînăr reprezintă o cerință căreia se cuvine a i se acorda întreaga atenție. Studiile: „Influența mediului social asupra alegerii profesiunii", de **Dumitru Salade,** „Rolul școlii în orientarea profesională a elevilor", de **Vasile Popeangă,** „Factori medicali patologici și sociali în orientarea profesională a tinerilor normali și deficienți", de **Octavian Berlogea** și **H. N. Popescu,** „Opțiunile profesionale ale elevilor și semnificația lor", de **Bianca Bratu,** dezvăluie resursele de care dispun în acest domeniu școala și ceilalți factori, semnalează modalitățile în care trebuie să se acționeze. Concluziile lor subliniază necesitatea unei organizări permanente și continue a orientării școlare și profesionale, a unei mai judicioase îndrumări pedagogice a acestui proces, a înființării unor cabinete de orientare profesională în școli de care să răspundă psihologi cu o pregătire specială. Este menționată, de asemenea, necesitatea elaborării unei metodici a orientării profesionale adaptată sistemului școlar și specificului mediului social în care se află școala.

Cel de-al treilea grup de studii se referă la problemele de metodologie și de istorie. El înglobează studiile: „O experiență de documentare sociologică în materie de sistematizări teritoriale", de **Henri H. Stahl** și **Ion I. Matei,** „Logicizarea învățămîntului sub influența factorilor sociali" de **Gheorghe Goian,** „Sociologia și axiologia", de **Nicolae Kallos,** „Sociologia în România. Schiță istorică (de la începutul pînă la sfîrșitul celui de al doilea război mondial)", de **G. Vlădescu-Răcoasa.** Unele din ele relevă o experiență practică de documentare sociologică, altele subliniază legătura dintre sociologie și alte științe, prezintă dezvoltarea istorică a sociologiei românești, relevă trăsăturile caracteristice, conținutul și etapele dezvoltării sociologiei din țara noastră în lumina concepției materialist-dialectice și istorice, scot în evidență importanța cercetării sociologice concrete a fenomenului educativ și reliefează aria mare de cuprindere, multitudinea de aspecte pe care le-a abordat sau le poate aborda aceasta.

După cum se menționează și în studiul introductiv, lucrarea prezintă doar prime rezultate și interpretări. În anii viitori cercetarea va fi extinsă și îmbogățită, judecățile de valoare emise de autori pe baza analizelor sociologice putînd cîștiga și mai mult în profunzime. Cei ce muncesc în școli întîmpină cu interes asemenea lucrări care le dau prilejul să reflecteze asupra muncii ce o desfășoară la catedră sau în mediul extrașcolar, îi ajută să cunoască mai bine influențele exercitate asupra elevilor și să orienteze în mod judicios aceste influențe.

ANTON VASILESCU

Educația fizică și făurirea complexă a personalității

Pedagogia, pe care cu toții am învățat-o, vorbește amplu și convingător despre însemnătatea educației fizice ca latură componentă a educației comuniste. Teoretic, toți profesorii sînt de acord cu aceasta, după cum recunosc în unanimitate și adevărul cuprins în vechiul dar mereu actualul dicton „Mens sana in corpore sano". Cînd se pune însă problema trecerii de la vorbe la fapte, mulți sînt împotriva practicării sistematice și intense a exercițiilor fizice și a sportului de către elevi. De cele mai multe ori, ei nu prezintă argumente în sprijinul acestei atitudini. Dau însă glas unei temeri subiective — neverificate — că performanța sportivă „n-ar face casă bună" cu pregătirea intelectuală.

Din experiența mea personală de director adjunct la un liceu cu program de educație fizică voi aduce cîteva argumente pentru adevărata înțelegere a lucrurilor. Nu argumentele profesorilor de specialitate, ci chiar ale celor de cultură generală.

Întîiul argument. Foarte mulți profesori de cultură generală din școala noastră au recunoscut că numeroși sportivi sînt și elevi buni la învățătură. De altfel, la sfîrșitul anului școlar trecut, procentul elevilor promovați s-a ridicat în școala noastră la 90%. În același procent elevii noștri au trecut și examenul de bacalaureat, și concursul de admitere în facultăți. Este nedrept, așadar, să credem că sportul poate împiedica studiul.

Al doilea argument. Profesorii de lucru manual, de lucrări practice și de muzică, mai ales cei veniți de la liceele obișnuite, mărturisesc că elevii liceului cu program de educație fizică sînt mult mai îndemînatici și au în mai mare măsură decît ceilalți elevi simțul ritmului — lucru explicabil prin dezvoltarea simțului mișcării, a ambidextriei și a transferului de calități.

Al treilea argument. Profesorii de cultură generală au recunoscut că profesorii de educație fizică, prin specificul activității lor, sînt foarte apropiați de elevi, îi cunosc bine și au o mare influență pozitivă asupra lor.

Dar să spunem că aceste cîteva argumente nu sînt încă destul de convingătoare. Atunci să mergem mai departe.

Activitatea de educație fizică, performanța sportivă, să pot îmbina de minune cu pregătirea intelectuală și tehnică. De ce? Pentru că numai cei stăruitori pot învăța astăzi tehnica atît de pretențioasă a ramurilor sportive. Vreți, ca profesor, să schimbați firea elevului vostru, să-l faceți dîrz perseverent, pătruns de spirit colectiv? Aduceți-l pe stadion și puneți-l să lupte, alături de cei de vîrsta lui, pentru victorie.

Apoi, să nu uităm influența activității sportive asupra dezvoltării simțului estetic. De la patinajul artistic la gimnastica artistică sau înotul artistic, totul este, aici, și educație estetică — firească, armonioasă, eficientă.

Unii pedagogi se tem că practicarea sportului ratează pregătirea și împlinirea în profesiune. Dar ei uită sau ignoră că laureații premiului Nobel Niels Bohr și Joliot Curie, Nansen și Hemingway, Camus și Baker au fost nu simpli pasionați ai mișcării sportive, ci valoroși campioni. Marele fizician Bohr a fost centru atacant al echipei naționale daneze. Joliot-Curie a fost selecționat în echipa de fotbal juniori a Franței împotriva Angliei, Nansen s-a numărat printre campionii de schi fond ai Norvegiei și a fost campion mondial de patinaj-viteză, iar Philip Baker s-a mîndrit cu titlul de laureat olimpic la 1500 m. Alexander Fleming, laureat al premiului Nobel pentru medicină, descoperitorul penicilinei, mărturisea că datorează activității sportive din colegiu și îndeosebi baschetului spiritul său activ, ca și spiritul său de colaborare.

Pentru a convinge pe profesorii de cultură generală din școala noastră de necesitatea și valoarea educației fizice, am organizat — pe lîngă prezentarea unor filme de la olimpiade — excursii, competiții de schi și alte întreceri între profesori și chiar între copiii profesorilor. Pentru profesoare am inițiat și un curs de gimnastică ritmică. Încet, încet, prejudecățile au căzut. Se pare însă că cel mai mult au contribuit la această schimbare de concepție orele de dirigenție în care, sub conducerea comună a profesorilor de cultură generală și de educație fizică, s-au discutat teme aflate la confluența materiilor. S-a început cu istoricul olimpiadelor — temă sportivă, dar și de istorie antică și geografie. S-a discutat apoi despre longevitate, despre precocitatea în artă, literatură, sport, despre cucerirea munților lumii, despre literatura sportivă, despre legătura dintre muzică și mișcare, arta plastică și mișcare, despre formarea caracterului prin jocurile sportive. Am încheiat acest ciclu discutînd cu elevii despre limitele biologice, matematice și sportive ale posibilităților omenești.

Poate că ar fi bine ca, așa cum este și în alte țări, profesorii de educație fizică să fie în același timp și profesori de altă disciplină — psihologie, biologie, istorie, limbi străine. Asemenea pregătire i-ar înarma mai bine pentru educația multilaterală a tineretului.

Educația fizică ne face — în tinerețe ca și în toți anii vieții noastre — mai dinamici și mai optimiști, mai sociabili și mai generoși. Să nu ratăm posibilitățile existente în acest domeniu în anii de școală, cînd caracterul și personalitatea tinerilor se făuresc complex și multilateral, prin toate componentele educației, printre care educația fizică joacă un rol de mare însemnătate.

Prof. VIRGIL LUDU
Brașov

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Preocupări actuale ale psihologiei românești

terminării unor noi căi de rezolvare a problemelor ce stau în fața învățămîntului. Este vorba mai ales de problemele atenției și motivației activităților intelectuale, de dezvoltarea limbajului, de însușirea limbilor străine, precum și de căutările menite să determine căile cele mai eficace de adaptare la condițiile vieții sociale a persoanelor cu tulburări de vorbire, cu hiperemotivitate etc.

Care sînt primele concluzii ce se pot desprinde în domeniul psihologiei pedagogice în legătură cu dezbaterile Conferinței?

Din lucrările prezentate și din discuții am putut constata în ce direcții noi este necesar să se îndrepte cercetările și cum trebuie să fie orientate acestea pentru ca generalizările să aibă o valabilitate mai mare iar aplicările să fie cît mai eficiente. În ceea ce privește învățămîntul, se conturează cu claritate necesitatea extinderii și adîncirii cercetărilor în legătură cu motivația învățării și a muncii cu dezvoltarea aptitudinilor și creativității gîndirii, cu studiul formării personalității multilateral dezvoltate etc. Conferința a arătat de asemenea că psihologia poate oferi un ajutor serios în orientarea școlară și profesională a elevilor, în promovarea celor cu aptitudini remarcabile pentru anumite ramuri ale învățămîntului artistic ș.a.m.d.

Desigur, dezbaterile Conferinței au profilat și o serie de concluzii în domeniul formelor și metodelor cercetării științifice pe tărîmul psihologiei.

Bilanțul a fost, în această privință, extrem de fructuos. Foarte succint aș vrea să mă refer, de pildă, la faptul că abordarea unor fenomene psihice — cum sînt învățarea, activitatea gîndirii, atenția, interesele — de către diverși specialiști, din unghiuri de vedere diferite — de exemplu al psihologiei generale, al psihofiziologiei, al psihologiei muncii, al psihologiei copilului și al psihologiei pedagogice, al psihopatologiei — a evidențiat necesitatea unor dezbateri complexe asupra acelorași probleme cu participarea unor specialiști din ramuri psihologice diferite.

Aș vrea să subliniez, în încheiere, că expoziția lucrărilor științifice de psihologie publicate în ultimii 15 ani, expoziție prezentată cu prilejul Conferinței naționale, a conturat deosebit de clar faptul că psihologia românească este în plin avînt. Multe dintre lucrările expuse au apărut în publicațiile de specialitate din străinătate. Este datoria noastră să facem cunoscute în cercuri cît mai largi aceste lucrări și publicații, să stimulăm interesul pentru noua psihologie ce se elaborează cu succes în țara noastră, o dată cu valorificarea și continuarea tradițiilor progresiste ale psihologiei românești.

H. LEREA

Întîlnire cu bucuria

Ceasul sui al televizorului anunță că ziua se apropie de sfîrșit, bucuria aceasta simplă nu osteneste să creeze pentru cei care au știut să și-o apropie, să-i facă loc în casă și în inimă. Printre aceștia se numără și semnatara scrisorii — și rîndurile ei nu ascund mîndria că în casa și în inima ei de mamă bucuria creează necontenit, scrie poeme în numele frumosului, al gingășiei, al iubirii și visului.

„Nedespărțiți totdeauna prin țelul vieții, prin dragoste și respect — duminica sîntem cu toții laolaltă, acasă — și casa parcă simte asta, parcă e mai multă lumină, parcă-s mai vesele tablourile, florile..."

Și este folosit acest parcă nu ca o lipsă de certitudine. Sensul lui este altul: „de fapt, așa e în fiecare zi; cînd ai mai mulți copii, sărbătoarea, cu căldura, cu veselia ei, se simte bine la tine, n-o mai aduce fila roșie a calendarului ci vine singură în fiecare dimineață..."

Iar în alt loc al scrisorii:

„Firește, patru copii înseamnă griji în plus, răspunderi în plus. Nici ele nu-mi ocolesc nici casa, nici inima. Numai că, intrînd, le întîmpină în prag bucuria, ea le deschide ușa. Furișată în zîmbetul copiilor, în sentimentul că mă străduiesc să-i cresc oameni drepți, cinstiți, inimoși — bucuria nu lasă grijile să mă copleșească, nu lasă răspunderile să creadă că umerii mei sînt prea slabi pentru ele..."

„Este de neconceput azi, la noi, un educator egoist, notează învățătoarea-mamă. A sluji școala înseamnă a asimila fără rezerve noțiunea de altruism cu tot ce are mai nobil și mai generos. Dar nici un manual din lume nu te va ajuta să realizezi aceasta cu forța cu care o fac propria ta familie, propriii tăi copii".

Așadar, tovarășă Pretorian, pe duminică!

Duminica asta... cealaltă...

În oricare altă sărbătoare...

Sau în oricare altă zi... Toată viața...

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. 40 138

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 877
Vineri 16 dec. 1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

În curînd VACANȚA DE IARNĂ

Încă o săptămînă și elevii vor intra în vacanță. Toți cei care se ocupă de educarea lor se îngrijesc să le facă această vacanță cît mai plăcută, cît mai reconfortantă, să organizeze în așa fel programul ei încît fiecare copil să participe la acțiunile care îl atrag în mod deosebit, să aibă timp pentru joacă în aer liber, pentru lectură, pentru reuniunile de familie.

Pentru elevii din clasele I—VIII, de pildă, se pregătesc serbări, carnavaluri pionierești, vizite la muzee, la monumente istorice, întîlniri cu scriitori, cu actori, matinee de basme, concursuri de ghicitori etc. Se vor prezenta matinee la care vor fi programate filme destinate copiilor, vor avea loc turnee ale teatrelor cu secții pentru copii și ale teatrelor de păpuși. Bibliotecile școlare vor fi deschise tot timpul, punînd la dispoziția copiilor cărțile și revistele preferate. Foarte atractive vor fi pentru pionieri și școlari variatele activități sportive organizate în vacanță — jocurile sportive, concursurile de săniuțe și de patinaj, excursiile și drumețiile pentru cunoașterea împrejurimilor localității, a peisajelor de iarnă ale patriei etc.

Pregătiri însuflețite au loc pentru serbarea tradițională a pomului de iarnă. Direcțiile școlilor și consiliile pe școală ale Organizațiilor pionierilor pregătesc, cu sprijinul comitetelor sindicatelor și al comitetelor de părinți, programe deosebit de atractive pentru aceste serbări. Dornice să păstreze și să ducă mai departe tradițiile poporului, colectivele de pionieri și școlari vor merge cu plugușorul la profesori și învățători, la fruntașii în producție, la activiști de partid și de stat, la părinți.

Plină de voioșie va fi și vacanța de iarnă a elevilor din licee, din școlile profesionale și tehnice. În prezent, birourile organizațiilor U.T.C. pe clase, cu sprijinul diriginților, îi consultă pe elevi asupra activităților la care ar dori să participe și, pe baza propunerilor făcute de ei, stabilesc acțiunile cultural-sportive ce se vor organiza : vizionări de spectacole, audiții muzicale, seri distractive, serate și discuții literare, acțiuni de culegere a unor producții folclorice, vizite la muzee, competiții de schi, patinaj, săniuș, întreceri la baschet, volei, gimnastică, tenis de masă, drumeții și excursii etc.

De pe acum elevii din clasele mari pregătesc serbările închinate aniversării Republicii. Ei vor prezenta la aceste serbări montaje muzical-literare, poezii, cîntece închinate partidului și patriei.

Au început de pe acum și pregătirile pentru revelionul la care vor lua parte elevii din licee, școli profesionale și tehnice. Plugușoare, concursuri de răvașe, jocuri distractive, concursuri de dans, tot felul de surprize vor face ca revelioanele să se desfășoare într-o atmosferă plină de însuflețire.

Ne-am adresat unora dintre cei care se ocupă de pregătirea vacanței elevilor, rugîndu-i să ne vorbească despre unele aspecte concrete ale acestei pregătiri.

— La ce acțiuni vor participa elevii liceului din Alba Iulia?

I-am întrebat pe prof. **TIT LIVIU LASCU**, directorul acestui liceu.

— Căutînd să răspundem tuturor preferințelor, organizăm acțiuni foarte variate : unele pentru cei ce rămîn în oraș, altele pentru cei ce vor pleca în satele din împrejurimi, unele pentru amatorii de muzică, altele pentru iubitorii literaturii și așa mai departe. De mare popularitate se bucură de pe acum un concurs proiectat pentru zilele vacanței. Organizat în genul „dialogurilor fără distanță", acest concurs, care va avea loc între elevii claselor paralele, va cuprinde programe ale tuturor formațiilor artistice din școală — de cor, de dansuri populare, de teatru. În același fel se vor desfășura întrecerile brigăzilor artistice și concursurile sportive.

Mulți din elevii care rămîn în oraș vor participa la acțiunile din cadrul clubului ce va funcționa în timpul vacanței. Programul clubului se anunță bogat și interesant : o șezătoare literară pe tema „Patria noastră în versuri și muzică", meciuri de volei, handbal și fotbal, concursuri de schi, de săniuțe, o excursie la Brașov, o tabără de schiori pe Valea Jiului.

Elevii care pleacă la sate organizează, împreună cu profesorii de limba română, echipe de culegători de folclor. Două teme stau îndeosebi în atenția lor : datinele de iarnă de pe Valea Ampoiului și folclorul vechi și nou din Țara Vinului.

Surprizele cele mai plăcute le va oferi elevilor revelionul. Conform tradiției, acesta se organizează și în acest an în cadrul școlii. Profesori și elevi se vor întîlni în noaptea Anului Nou pentru ca, într-o atmosferă de sărbătoare, să închine pentru realizările anului trecut, pentru noi succese și bucurii în anul ce vine.

— Cum vor petrece copiii din satele raionului Alexandria ?

A fost întrebarea pe care am pus-o profesorului **VASILE MIULESCU**, șeful secției de învățămînt a raionului.

— Ne străduim să facem totul pentru ca zilele ei să le aducă numai bucurii : serbări, jocuri, sport, tot felul de concursuri, așa ca fiecare să aleagă ce-i place. Copiii din Furculești și Spătărei vor participa la întreceri cu săniuțele. Cei din Orbeasca, Siliștea și Schitu-Poenari vor patina pe luciul lacurilor din apropiere. Mulți copii vor participa la fazele pe centre de comune și pe raion ale concursului „Cine știe răspunde", pe tema : „Înfloresti România, patrie socialistă". Pentru tinerii cinefili se vor prezenta filme ca „Amintiri din copilărie", „De-aș fi Harap Alb", „Năică și barza" etc. Nu vor lipsi nici șezătorile literare, concursurile de ghicitori ș.a.m.d.

În multe comune contribuie la pregătirile pentru vacanța de iarnă și conducerile cooperativelor agricole de producție, reprezentantele comisiilor de femei, părinții. Vă puteți închipui ușor cu ce plăcută emoție întîmpină copiii zilele vacanței. Ei înșiși pregătesc de pe acum tradiționalele urări, răvașe, plugușoare și colinde.

Căutăm să asigurăm toate condițiile pentru ca săptămînile de vacanță să fie cît mai frumoase, așa încît copiii să se reîntoarcă la școală, după încheierea lor, odihniți și voioși, cu noi puteri de muncă.

— Ce se pregătește pentru pionierii și școlarii din regiunea Bacău?

La această întrebare ne răspunde prof. **MILUȚĂ BORTA**, vicepreședinte al Consiliului regional Bacău al Organizației pionierilor.

— Ne-am început pregătirile întrebîndu-i pe copii ce doresc să facă în vacanță. Dovedind fantezie și spirit de inițiativă, ei au făcut numeroase propuneri și sugestii. Locul I între preferințele lor îl ocupă excursiile și drumețiile. De aceea mă voi referi, în cele ce urmează, îndeosebi la organizarea lor.

Pornind de la dorințele pionierilor și școlarilor, am stabilit din vreme, în colaborare cu organele de învățămînt, itinerarele excursiilor. Acestea vor trece prin regiunile cele mai pitorești ale patriei, prin orașe cu bogate vestigii istorice, cu importante obiective industriale, cu edificii de cultură și artă. Copiii vor vizita astfel Valea Prahovei, cu popasuri la Doftana, la Muzeul închinat lui Nicolae Grigorescu, la Castelul Peleș. Pe Valea Bistriței se vor opri la Piatra Neamț, la Tîrgu Neamț, în Humulești lui Ion Creangă, la mînăstirile Agapia, Văratec și Neamț, la casa memorială Mihail Sadoveanu. Excursia pe Valea Trotușului le va oferi prilejul să cunoască noul și modernul oraș Gheorghe Gheorghiu-Dej, combinatul chimic de la Roznov, orașul minier Comănești. În aceste zile se fac intense pregătiri pentru drum : se întocmesc hărți cu traseele ce vor fi străbătute, se alcătuiesc colective de ghizi.

Desigur că, pe lîngă excursii, vacanța va fi bogată și în tot felul de alte manifestări — concursuri culturale, întreceri sportive, șezători, jocuri distractive, întîlniri cu oameni de știință și cultură.

— A fost întocmit și programul de activități sportive ?

Răspunzînd la întrebarea noastră, tov. **FOTA BITOLEANU**, membru al Biroului Consiliului General al U.C.F.S., ne-a relatat cîteva amănunte interesante în legătură cu acest program.

— În cursul vacanței vor funcționa, pentru elevii școlilor sportive și ai liceelor cu program de educație fizică, șase tabere : la Păltiniș, la Lacul Roșu, la Cabana Rusu (Petroșeni), la Cota 1500, la Vîrful cu Dor și la Bușteni.

Dar, după cum se știe, toți elevii, nu numai cei de la școlile de specialitate, îndrăgesc mult sportul. Ne-am gîndit, firește, și la ei. Pionierii și școlarii, ca și elevii claselor mari, vor participa în vacanță, la numeroase competiții sportive. Nu e vorba de competiții cu caracter de campionat, ci de întreceri menite să-i recreeze : întreceri de patinaj, de săniuțe, de handbal, baschet și volei, de aruncare la țintă și la distanță cu bulgări de zăpadă, de șah, de tenis de masă etc. Pentru cei care nu s-au inițiat încă în unele ramuri sportive vom organiza, împreună cu secțiile de învățămînt, centre pentru obținerea insignei de polisportiv.

În toate localitățile se vor afla la dispoziția elevilor bazele sportive ale școlilor, ca și cele ale cluburilor și asociațiilor sportive. Aici, pe lîngă jocurile și întrecerile care se vor organiza pentru toți elevii, membrii echipelor reprezentative din școlile generale, din licee, din școlile profesionale și tehnice se vor putea pregăti pentru etapele campionatelor republicane școlare.

După cum vedeți, s-a stabilit o agendă sportivă care să răspundă tuturor vîrstelor, tuturor preferințelor.

Printre amintiri

VERONICA PORUMBACU

Nu, nu am plecat spre vechiul „capăt al lui 38" în căutarea timpului pierdut, căci nicăieri ca în acest altădată fund de lume care era mahalaua școlii nu am avut o mai intensă, mai incandescentă senzație că aici începe viața. Aici, în școala măruntă de suburbană, printre copiii care pluteau cu inocență de fluture peste milenii stratificate de civilizație, am trecut, o dată cu descifrarea alfabetului (la început a fost totuși Cuvîntul...), din tinerețe în maturitate.

Fereastra tramvaiului care mă poartă către propriul meu trecut printr-un cartier nesfîrșit de blocuri îmi desparte de fapt viața de astăzi a orașului de filmul de ieri, care mi se derulează invers sub pleoape, pe un ecran bătut de un vînt rău, de război. Afară, șoseaua calmă, cu blocuri albe, cu lămpi de neon ce vor face, seara, din această margine de oraș, un hotar de stele. Sub pleoape, întunericul gros, subliniat parcă de lumina înăbușită a felinarelor camuflate, a ferestrelor camuflate, a adevărului camuflat. Și copiii mei, aplecați cîte cinci pe un abecedar ferfeniță pînă la sfîrșitul anului, și clasa rece, imposibil de încălzit cu cîteva vreascuri, și acel fluid între ochii copiilor și ochii dascăliței nu de mult ieșită din adolescență. Apoi mijirea lui martie, sădirea pomilor, primăvara în ciuda războiului, în ciuda mizeriei, pentru ca, la foarte scurt timp după aceea, să culeg dintre pușteii doborîți de avioane

(Continuare în pag. 3-a)

Cercul de artă populară și folclor de la Liceul nr. 4 din Bacău.

Sarcinile sindicatelor în învățămîntul seral și fără frecvență

MIHAIL ROȘIANU
președintele Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

În prezent, cînd procesul dezvoltării societății noastre socialiste a intrat într-o nouă etapă, caracterizată printr-un avînt fără precedent al forțelor de producție, al științei și tehnicii, se impune cu necesitate ca oamenii muncii să-și însușească o calificare profesională înaltă și o pregătire științifică cît mai temeinică. În același timp se manifestă, cu putere de cerință a vieții, tendința către plenitudine a personalității umane, ceea ce determină necesitatea unei bogate culturi multilaterale. **„Nivelul actual al societății noastre** — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — **impune ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice, ale tuturor cetățenilor patriei".**

Răspunzînd acestor înalte și imperioase cerințe, partidul a statornicit o politică școlară care se caracterizează prin măsuri de adaptare continuă a învățămîntului la trebuințele societății. O dată cu dezvoltarea învățămîntului de zi, se îmbunătățesc continuu învățămîntul seral și învățămîntul fără frecvență, menite să pregătească pe scară tot mai largă, din rîndurile oamenilor muncii, care lucrează direct în producție, ingineri și tehnicieni cu înaltă calificare și cu un nivel ridicat de cultură generală. Folosind posibilitățile create de regimul socialist (concedii plătite în afara concediului legal de odihnă, scutirea de taxe școlare, programarea în schimburi de producție care să le permită frecventarea cursurilor și pregătirea pentru lecții), un mare număr de oameni ai muncii de la orașe și sate învață fără a părăsi producția. Hotărîrea Consiliului de Miniștri de la începutul acestui an cu privire la îmbunătățirea învățămîntului seral și fără frecvență, izvorîtă din directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., a deschis și mai larg porțile școlilor de toate gradele pentru orice om al muncii care vrea să învețe. Beneficiind de această hotărîre, în anul școlar curent s-au înscris în învățămîntul seral și fără frecvență peste 150.000 de oameni ai muncii.

Caracterul specific al cursurilor serale și fără frecvență cere conducerilor administrative și organizațiilor sindicale din școlile cu astfel de cursuri să organizeze într-un mod deosebit, specific, procesul instructiv-educativ. În întreaga activitate a profesorilor și elevilor trebuie să se colaboreze strîns cu sindicatele din întreprinderile și instituțiile unde elevii lucrează ca salariați.

Această colaborare poate să înceapă chiar de la recrutarea elevilor. Biroul grupei sindicale din întreprindere cunoaște bine pe tinerii membri ai grupei, posibilitățile lor, interesul lor pentru studii. Sfătuindu-se cu el, biroul grupei sindicale din școală ar putea contribui cu succes la selecționarea cadrelor necesare mersului rapid înainte al economiei noastre. În același timp școala va primi pe această cale sprijinul sindicatelor din întreprinderi și instituții în ceea ce privește asigurarea unei frecvențe regulate a elevilor, ca și în ceea ce privește îndeplinirea de către aceștia a îndatoririlor școlare.

Organizațiile sindicale din învățămîntul seral și fără frecvență au datoria să realizeze o colaborare strînsă cu direcțiile de școli în rezolvarea tuturor problemelor legate de procesul instructiv-educativ și de treburile administrativ-gospodărești, pornind de la elaborarea planului general de activitate al școlii. Organizatorul grupei sindicale este chemat să-și spună cuvîntul în privința acțiunilor stabilite în planurile de activitate, a mijloacelor de realizare a acestora, a repartizării cadrelor didactice. Făcînd propuneri judicioase, sindicatele pot contribui la alcătuirea unor planuri realiste, care să asigure o desfășurare superioară a întregii munci din școală. Organizatorul grupei se va ocupa direct, el însuși, de unele probleme și acțiuni.

O problemă de organizare căreia trebuie să i se acorde toată atenția este alcătuirea claselor. Ținînd seama de diferențele de vîrstă dintre elevi, de caracterul diferit al întreprinderilor din care provin ei, de nivelul lor diferit de calificare și pregătire generală etc., conducerile școlilor, grupele sindicale, diriginții au sarcina de a alcătui, în strînsă colaborare, colective stabile și bine închegate, de a asigura în cadrul acestora un puternic mediu de muncă, o opinie de masă, care să determine o atmosferă favorabilă pentru studiu și relații tovărășești.

Sindicatele din sectorul învățămîntului seral și fără frecvență își vor adapta și planul lor la specificul acestor forme de învățămînt, indicînd într-un mod concret problemele de care trebuie să se ocupe și modul de rezolvare. Planurile vor trebui să cuprindă atît acțiuni organizate în școală, cît și acțiuni ce se realizează în colaborare cu sindicatele din întreprinderile și instituțiile unde lucrează elevii.

Printre acțiunile planificate un loc de seamă trebuie să-l ocupe acelea privitoare la selecționarea și încadrarea profesorilor, la ri-

(Continuare în pag. 3-a)

Chipuri neuitate de profesori

Acad. prof. M. G. FILIPESCU

Două chipuri de profesori îmi stăruie în amintire pentru calitățile lor deosebite și pentru influența lor determinantă asupra formației mele intelectuale, asupra alegerii drumului pe care l-am urmat în viață : profesorul de științe naturale din liceu Grigore Iliescu și cunoscutul savant și profesor universitar Ludovic Mrazec.

Gîndurile mă poartă spre anii celui de al doilea deceniu al acestui veac. Elev la liceul de băieți din Bîrlad (școală cu vechea tradiție, care a împlinit recent 125 de ani de existență), așteptam cu pasiune lecțiile lui Grigore Iliescu, profesor care merită un loc de cinste în galeria înaintașilor școlii românești nu numai pentru calitățile sale de pedagog desăvîrșit, ci și pentru deosebita lui competență științifică. De altfel — să dăm Cezarului ce-i al Cezarului — întregul liceu bîrlădean se bucura de o binemeritată reputație pentru modul cum se desfășura aici procesul de învățămînt și pentru disciplina în spiritul căreia erau educați elevii.

În ceea ce mă privește

(Continuare în pag. 3-a)

ACTIVITATEA CU PIONIERII

Moment sărbătoresc

După cum se știe, conform prevederilor Statutului Organizației pionierilor, începînd din acest an are loc sărbătorirea constituirii noilor detașamente în clasa a III-a și a ieșirii elevilor clasei a VIII-a din pionierat. Este o manifestare care îmbogățește, care înfrumusețează mult viața Organizației pionierilor.

Toți elevii claselor a III-a și a VIII-a din școala noastră au participat, cu entuziasmul și însuflețirea specifice vîrstei lor, la întîmpinarea acestui eveniment. Viitorii pionieri ca și viitorii membri ai organizației U.T.C., s-au pregătit cum se cuvine pentru sărbătoare. În primul rînd, ei și-au intensificat eforturile la învățătură. Cataloagele sînt o dovadă concludentă a străduinței în această direcție : în paginile lor sînt înscrise numeroase note bune și foarte bune. Totodată, elevii claselor a VIII-a au luat parte la dezbateri pe marginea Statutului U.T.C., iar cu elevii claselor a III-a s-au purtat discuții despre Statutul Organizației pionierilor. De asemenea, elevii claselor a III-a au participat la o discuție despre cartea „Pionierii eroi", au vizitat Palatul pionierilor, monumentele Capitalei, noile ei cartiere.

În sfîrșit, ziua însemnatului eveniment, așteptat de toți cu nerăbdare, a sosit. Într-o liniște solemnă, adunarea sărbătorească, la care au fost invitați și pionieri din alte clase, părinți ai elevilor și alți oaspeți, a început. În acordurile cîntecului „Azi e zi de sărbătoare" au fost aduse drapelele. Un moment plin de solemnitate a fost acela în care foștii pionieri s-au despărțit de cravatele roșii și au primit carnetele de membri ai organizației U.T.C. Proaspăta utecistă Irina Tîrnăveanu a evocat, în cuvinte pline de emoție, cele mai frumoase acțiuni la care a luat parte în timpul pionieratului. Anii au trecut. Pionierii au crescut, au învățat multe lucruri, dar n-au uitat nici acum sentimentele pe care le-au încercat cu toții odinioară, în clipa încărcată de emoție în care li s-a legat la gît cravata purpurie.

Aceleași sentimente puternice le trăiesc acum elevii clasei a III-a, care devin, la rîndul lor, pionieri.

Un moment de liniște și, la comanda „Pentru predarea drapelelor, drepți !" se apropie cele două gărzi. Garda detașamentului clasei a VIII-a predă drapelul gărzii detașamentului clasei a III-a. După ce gărzile s-au retras la locurile lor, un utecist din clasa a VIII-a a înmînat unui pionier din clasa a III-a „Albumul ștafetă" cuprinzînd imagini ale celor mai frumoase acțiuni organizate în perioada pionieratului. Pionierii din clasa a III-a, care au primit albumul, s-au angajat, sub faldurile drapelului să ducă mai departe succesele predecesorilor lor, pentru ca unitatea de pionieri să se poată mîndri și cu ei. Au urmat apoi schimburi de daruri și flori.

Ceremonialul de închidere a adunării l-au executat pionierii din clasa a III-a.

Toți cei sărbătoriți au prezentat, în încheierea adunării, un montaj literar prin care și-au manifestat dragostea puternică față de partid, față de patrie.

LUCIA BOTEZATU
comandanta unității de pionieri de la Școala generală nr. 5

Scop unitar, acțiuni diferite

Obiectivele importante și complexe ale muncii pionierești impun cu necesitate o planificare minuțioasă și bine chibzuită a activității în fiecare unitate, în fiecare detașament. O asemenea planificare permite îmbinarea judicioasă a activității didactice cu munca pionierească, evitînd paralelismele.

În raionul nostru, ținîndu-se seama de experiența acumulată în anii trecuți și de indicațiile cuprinse în noile acte statutare ale mișcării pionierești, în planificarea activității detașamentelor s-a pornit de la studierea atentă a colectivelor de școlari pe baza unor coordonate psiho-pedagogice, astfel încît să se țină seama de condițiile concrete, de preocupările elevilor, de particularitățile lor. Acum, în preajma încheierii primului trimestru, constatăm că s-a acumulat o anumită experiență pozitivă pe această linie.

Planificîndu-și în același timp munca didactică și activitatea cu pionierii, dirigintele clasei a V-a de la Școala generală din Odobești — care este în același timp comandantul detașamentului de pionieri din această clasă, a trecut la planificarea muncii sale numai după ce a studiat atent caracteristicile colectivului, și aceasta cu atît mai mult cu cît era vorba de un colectiv nou. El a stat de vorbă cu fostul învățător al clasei, cu elevii și părinții lor. În urma acestor discuții și-a dat seama că destul de mulți din elevii clasei a V-a nu cunosc prea bine conținutul unor noțiuni morale cum sînt prietenia, tovărășia, respectul față de oamenii muncii etc. Ca urmare și-a stabilit, printre alte obiective, „Cunoașterea noțiunilor morale, transformarea cunoștințelor respective în deprinderi și trebuințe de conduită morală". Pentru orele de dirigenție s-au prevăzut discuții pe această temă, iar în programul de activitate al detașamentului s-au planificat activități variate : un simpozion pe tema „Ce înseamnă un adevărat prieten", vizionarea de filme etc.

La clasa a V-a a Școlii generale din comuna Crovu s-au constatat, la începutul anului școlar, unele lipsuri în ceea ce privește comportarea civilizată a elevilor. De aceea, pentru orele de dirigenție s-au planificat discuții pe teme ca : „Ținuta și comportarea elevului", „Salutul între școlari și salutarea celor vîrstnici" etc. La rîndul lor, acțiunile desfășurate în Organizația pionierilor completează, lărgesc și consolidează prin forme specifice obiectivul educativ general. Astfel, se organizează în acest scop vizionări de spectacole și filme în care se vor urmări ținuta și comportarea pionierilor, discuții pe teme „Cum să ne comportăm acasă, într-o vizită, pe stradă etc.".

Într-un mod asemănător au fost alcătuite planurile de activitate și la celelalte școli din raion. De exemplu, la Bolintinul din Vale, unde s-a constatat că nu toți elevii și-au dezvoltat gustul pentru literatură, se acordă mai multă atenție lecțiilor de lectură literară și, în același timp, s-a prevăzut, în cadrul organizației pionierilor, organizarea unor expoziții pe teme literare, a unor concursuri de recitare etc.

Pentru a sprijini cît mai mult pe comandanții de detașamente în organizarea unor acțiuni eficiente, care să-i intereseze pe copii, Consiliul organizației pionierilor din raionul Titu a inițiat o acțiune de largă consultare a pionierilor cu privire la activitățile la care ar dori să participe. Au loc, în acest scop, sondaje și anchete la școlile din Stoenești, Potlogi, Romînești etc.

Analizînd o serie de planuri alcătuite de comandanții de unități și detașamente, comisia metodică a Consiliului raional al Organizației pionierilor a constatat că în unele locuri — de pildă, în comuna Căscioarele, la Găiești etc. — există tendința de a se înscrie în planuri un număr prea mare de acțiuni fără o conturare clară a sarcinilor, ceea ce poate determina paralelisme între munca din școală și cea din Organizația pionierilor. Comisia a atras atenția comandanților asupra acestui fapt și i-a ajutat să-și alcătuiască mai bine planurile. În același timp, membrii comisiei și-au propus să studieze orientarea sistemului muncii dirigintelui-comandant de detașament, modul cum sînt conexate sarcinile lui în școală și în Organizația pionierilor, măsura în care contribuie, prin forme specifice, la atingerea scopului unitar izvorît din realitățile colectivului dat. Rezultatele studiului vor fi dezbătute într-o consfătuire pe tema „Corelarea activităților din ora de dirigenție cu cele din programul detașamentului". De asemenea, ne-am propus să organizăm schimburi de experiență, pe centre de comune, între comandanții de detașamente. Cu acest prilej se vor analiza o serie de planuri de activitate.

Credem că ar fi de un real folos elaborarea unui studiu amănunțit cu privire la planificarea muncii pionierești, la care să fie antrenați, pe lîngă specialiști, comandanți de detașamente și unități de pionieri.

SIMION MORARU
președintele Consiliului Organizației pionierilor din raionul Titu

ȘTIRI

Proiecții la epidiascop în clasele mici

Folosirea mijloacelor audio-vizuale în scopul ridicării eficienței predării constituie o preocupare permanentă a cadrelor didactice din Marghita, care caută să le utilizeze cît mai larg la toate lecțiile unde sînt indicate, începînd încă din primele clase.

De exemplu, învățătorii care predau la clasele I folosesc cu succes proiecțiile la epidiascop în munca de dezvoltare a vorbirii elevilor. Asemenea proiecții, lesne de realizat, pot fi utilizate în oricare moment al lecției. Învățătorii pregătesc în acest scop ilustrații din albume, din reviste, din almanahuri etc, care apoi sînt înșirate în mod succesiv pe o fișie de carton și prinse în rame de culoare închisă. Bunăoară, la lecția cu tema „Toamna" s-au prezentat la epidiascop o serie de proiecții avînd această temă. Elevii au putut să observe astfel imagini reprezentînd frunze îngălbenite, plecarea păsărilor călătoare, activitatea de toamnă pe ogoare, în livezi, în vii etc. Ei au fost solicitați să descrie aceste imagini, învățătoarea intervenind numai pentru a le orienta observarea și pentru a face corectările cuvenite în ceea ce privește exprimarea, formularea propozițiilor, ritmul vorbirii și expresivitatea ei. Proiecția a contribuit astfel la consolidarea cunoștințelor elevilor, la dezvoltarea vorbirii lor.

Proiecțiile la epidiascop sînt folosite și la lecțiile de compunere în clasa a III-a, la lecțiile de geografie în clasa a IV-a etc.

PAULINA MORARU
Marghita

Schimbul de experiență între directori

În raionul Muscel s-a inițiat un larg schimb de experiență între directorii școlilor generale.

Recent directorii s-au întîlnit la Școala generală din satul Bughea de Jos. Împărțiți în cîteva colective, ei au studiat munca instructiv-educativă a școlii, activitatea în rîndurile pionierilor, acțiunile culturale organizate de cadrele didactice. S-a desfășurat apoi o dezbatere interesantă în cadrul căreia s-a expus și referatul „Legătura școlii cu familia și cu organizația pionierilor", susținut de directorul școlii din Bughea de Jos.

Schimbul de experiență între directori se dovedește rodnic, contribuind la mai buna orientare a activității acestora.

PROF. C. DOBRESCU
Directorul școlii generale din comuna Cetățeni, Muscel

DIN TRECUTUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI NOSTRU

Asociații învățătorești în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea

În rîndurile celor care au luptat în trecut pentru libertatea națională și socială a țării, pentru dezvoltarea culturii poporului s-au numărat multe figuri luminoase de învățători și profesori, înaintași vrednici, cărora le păstrăm un pios respect. Ei au militat cu tărie, în condițiile vitrege ale acelor vremi, pentru sporirea numărului de școli, pentru condiții mai bune de desfășurare a învățămîntului, pentru ridicarea economică și culturală a satelor.

Izolați la început unul de altul, oamenii școlii și-au dat curînd seama că nu pot îmbunătăți situația existentă decît unindu-și forțele. Pe măsura creșterii conștiinței de sine a corpului didactic, pe măsura creșterii rolului pe care îl aveau în societate școala și slujitorii ei, se dezvoltă și solidaritatea de breaslă a învățătorimii. În presă, în conferințele învățătorești, începe să se dezbată pe larg ideea organizării profesionale a corpului didactic. În calea acestei organizări se ridicau însă numeroase dificultăți. Pe lîngă situația lor materială foarte grea, învățătorii sufereau și din cauza izolării în care erau obligați să lucreze, răzlețiți prin sate, fără mijloace de legătură între ei. Se adăugau, la toate acestea, persecuțiile administrației și lipsa de interes față de școală a stăpînirii.

Strădaniile oamenilor școlii de a desfășura o luptă solidară sînt încununate de succes în 1878, cînd se înființează „Societatea corpului didactic de toate gradele", care avea să lupte, după cum se menționa în statutul său, pentru dezvoltarea învățămîntului, pentru întărirea solidarității corpului didactic și pentru susținerea drepturilor sale.

În cadrul celor 15 congrese pe care le-a organizat „Societatea" au fost puse în discuție numeroase probleme pedagogice care interesau corpul didactic de toate gradele, au fost analizate neajunsurile existente în organizarea învățămîntului, făcîndu-se propuneri pentru înlăturarea lor. Cu deosebit interes a fost primit de oamenii școlii congresul didactic ținut la Galați în 1893, la care au participat cinci sute de membri ai societății. La lucrările lui au participat masiv învățătorii, care au prezentat congresului probleme specifice școlii rurale.

În timpul existenței sale de 20 de ani, societatea a apărat drepturile școlii și ale învățătorimii, luînd poziție fermă în problemele de legiferare școlară. Propunerile sale privitoare la dezvoltarea școlii românești, deși privite fără simpatie de oficialitățile școlare, s-au impus totuși, influențînd întocmirea proiectelor de legi referitoare la reforma învățămîntului din 1881 și 1882.

„Societatea corpului didactic de toate gradele" a acționat pentru rezolvarea problemelor generale ale tuturor categoriilor de oameni ai școlii. În rîndurile celor ce munceau în școli începuse să se remarce însă tendința de a se făuri organizații pe categorii — ale institutorilor, ale profesorilor etc. — care să poată soluționa mai ușor problemele specifice ale acestora. Acționînd în acest scop, institutorii din Capitală au înființat, în martie 1887, „Societatea institutorilor și a institutoarelor din București", care s-a preocupat de problemele cultural-profesionale ale membrilor săi și a organizat asistența mutuală pentru aceștia. Societatea a organizat numeroase adunări generale și congrese, ale căror lucrări erau publicate într-un „Buletin". În 1895 începe să apară și organul de presă al societății, „Convorbiri didactice". Se organizează de asemenea o „Casă de asistență și asigurare" a membrilor societății, iar în ianuarie 1898 ia ființă, prin grija acesteia, „Casa cantinelor școlare" din București. Trebuie menționată, în același timp, munca merituoasă desfășurată de membrii societății în vederea ridicării culturale a poporului, prin organizarea de cercuri și șezători.

În activitatea sa, Societatea institutorilor a dus o luptă susținută pentru a stringe în jurul său pe toți membrii învățămîntului primar. În acest scop ea își modifică în 1899 statutul. La adunările ei participau numeroși învățători care ridicau aici problemele vitale ale școlii rurale. Ei cereau un sistem unic de școli la orașe și sate, ca și asigurarea pregătirii învățătorilor din mediul rural la același nivel cu pregătirea institutorilor.

Încă în 1885 se întîlnesc încercări de constituire a unor societăți învățătorești și în județul Buzău, unde ia ființă societatea „Solidaritatea", în Prahova, în Putna. Deși au de multe ori o existență scurtă, aceste societăți reprezintă un pas înainte în strădania învățătorilor de a duce o luptă comună pentru îndreptarea neajunsurilor de care suferea școala, ca și în munca lor de ridicare a satelor. În multe locuri învățătorii creează cămine culturale, biblioteci populare, înființează bănci populare și cooperative țărănești. Primele biblioteci populare iau ființă în județul Argeș, pe valea rîului Doamnei și a Vîlsanului. Unul din promotorii acestei mișcări a fost vrednicul învățător C. Dobrescu — Argeș, inițiator al „Societății pentru cultura țăranilor". Devotat cauzei țărănimii, învățătorul Dobrescu-Argeș înființează mai tîrziu „Comitetul țărănesc" pentru a pune baza obștiilor de arendare a pămîntului.

Din rîndurile acestor oameni modești, care au pornit, săraci și asupriți dar plini de însuflețire pentru idealul ridicării neamului" — așa cum afirma învățătorul V. Păunescu în „Tribuna învățătorilor" nr. 78 din oct. 1 909 — s-a ridicat și învățătorul Vasile Iftimescu din Soveja-Putna. Exprimînd năzuința învățătorilor penru crearea unei corporații profesionale, el alcătuiește un proiect de statut al acestei corporații, care pe acele timpuri era privită „ca o conspirație cu grave consecințe sociale".

În 1890 se înființează prima „Societate a învățătorilor" din întreaga țară, avînd ca președinte pe V. Iftimescu, om cu idei progresiste. Pentru activitatea sa, considerată ca revoluționară, V. Iftimescu a fost necontenit prigonit de autorități. Acestei prigoniri i s-a datorat și existența scurtă a societății conduse de el.

Încercarea de organizare a învățătorilor pe întreaga țară este reluată însă în anii următori. În 1897 un grup de învățători înaintați înființează, sub conducerea lui C. Ionescu-Lungu, gazeta „Școala viitoare", în coloanele căreia se făcea apel la închegarea unității învățătorimii.

În decembrie 1898 s-a ținut la Ploiești primul congres învățătoresc, de a cărui organizare s-a ocupat Ionescu-Lungu. În lucrarea sa „Spovedanie", apărută în 1934, Ionescu-Lungu arată că ideile sale progresiste pentru apărarea celor mulți și obidiți se datorau în mare parte influenței mișcării socialiste, contactului cu revista „Contemporanul". Congresul a dezbătut o problemă arzătoare pentru învățători — unificarea școlilor normale. El a pus în discuție în același timp proiectul de statut al „Societății învățătorilor și învățătoarelor din România" și a hotărît înființarea acestei societăți, care avea să lupte pentru solidaritatea învățătorilor și pentru răspîndirea culturii la sate. Dar și a doua încercare de organizare a învățătorilor este de scurtă durată. În 1899 revista „Școala viitoare" se desființează, iar societatea își încetează activitatea. Învățătorii vor continua însă lupta pentru organizarea lor, reușind să pună bazele „Asociației învățătorilor și învățătoarelor din România", care va dăinui multe decenii și va duce o activitate rodnică.

Tendința spre o luptă învățătorească solidară s-a manifestat puternic, în cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea, și în Ardeal și Banat, unde învățătorii români luptau atît pentru sporirea numărului de școli în limba română cît și împotriva asupririi exercitate de stăpînirea străină împotriva învățămîntului românesc.

În 1869 se înființează în Banat prima asociație de oameni ai școlii — „Reuniunea învățătorilor din dieceza Caransebeșului". Activitatea „Reuniunii" se orienta spre promovarea culturii și a școlii românești, precum și spre apărarea intereselor vitale ale învățătorimii. Problemele dezbătute în cadrul adunărilor ei generale, ca și temele expuse în dizertații sau susținute în cadrul lecțiilor practice organizate de „Reuniune" au făcut să crească autoritatea acesteia. Spre a-și lărgi sfera de activitate, „Reuniunea" a creat 12 „despărțăminte" în diferite centre ale diecezei Caransebeșului. Printre realizările ei se înscrie înființarea unei biblioteci centrale și a unor biblioteci în despărțăminte pentru cadrele didactice.

Organizații profesionale asemănătoare au luat ființă, în acei ani, și în alte locuri. Învățătorii din ținutul Aradului, de pildă înființează în 1872 „Reuniunea învățătorilor români din dieceza Aradului", avînd ca principale preocupări sporirea numărului de școli românești, perfecționarea cadrelor didactice și culturalizarea poporului. În adunările generale ale „Reuniunii" arădene se cere un fond diecezan pentru salarizare și pentru plata pensiilor învățătorilor, precum și asigurarea independenței depline în exercitarea activității școlare. Pentru înființarea fondului diecezan a militat și publicația editată de „Reuniunea" din Arad — revistă „Minte și inimă", apărută în 1877. Acțiunea desfășurată pe această linie a fost încununată de succes — autoritățile fiind silite să înființeze un fond de pensii pentru învățători.

În anii care au urmat s-au mai înființat reuniuni învățătorești și în alte centre din Banat și Ardeal. Între ele existau strînse legături, care s-au manifestat, printre altele, și prin participarea reciprocă de delegați la adunările generale.

Prin acțiunile întreprinse, biruind adesea împotrivirile ivite, învățătorimea română a izbutit să-și ridice prestigiul. Organizațiile profesionale ale corpului didactic, avînd o durată mai scurtă sau mai îndelungată, au reușit să întărească solidaritatea lui și să facă cunoscută capacitatea sa de a conduce destinele școlii românești.

Lupta dusă de corpul didactic în a doua jumătate a secolului al XIX-lea pentru îmbunătățirea procesului de învățămînt și a condițiilor de muncă și viață ale slujitorilor școlii a continuat cu și mai multă consecvență după anul 1 900, cînd numeroase personalități cu idei înaintate au reușit să ridice tot mai sus steagul solidarității profesionale în interesul progresului școlii românești.

ONITA GLIGOR

La cercul de lăcătușerie mecanică de la Casa pionierilor din Constanța.

DETALIU PSIHOLOGIC

„Variabila intermediară"

Sîntem, să zicem, la o lecție de aritmetică, la clasa a II-a. Are loc verificarea cunoștințelor. Ne atrage atenția un elev care stă tot timpul cu mîna în sus, chiar și atunci cînd un coleg al lui răspunde la întrebarea pusă. În sfîrșit, profesorul îi dă și lui prilejul să vorbească. Elevul răspunde foarte bine, primește nota zece și... se potolește. Nu mai ridică mîna și pare că nu-l mai interesează atît de mult cele ce urmează.

O altă lecție, de gramatică, la clasa a IV-a. Se dă lucrare de control. Elevii ascultă cu atenție și își notează exercițiile pe care trebuie să le rezolve. La exercițiul al treilea, o elevă izbucnește în hohote de plîns. Întrebată de ce plînge, nu răspunde nimic. De abia după ce învățătoarea se apropie de banca ei mărturisește, în șoaptă, că nu știe să rezolve exercițiul respectiv.

Adesea, la lecție, cîte un elev privește țintă în ochii profesorului, urmărindu-i explicațiile, reacționează prompt la „comenzile" lui („priviți acest tablou", „scrieți această propoziție" etc.), dar, dacă este întrebat dă un răspuns care trece „pe lîngă" întrebarea pusă, nu este „la obiect" ; eșuînd, acest elev face, parcă, efortul să-și aducă aminte despre ce anume s-a vorbit în clasă, așteaptă să i se repete întrebarea.

În toate aceste împrejurări este vorba de o „variabilă intermediară" care intervine din interior în conduita și activitatea elevilor, imprimînd procesului de învățare o configurație specifică.

Această variabilă, care este de factură psihologică, reprezintă unul din elementele centrale ale procesului de învățămînt. Depistarea și aprecierea justă a genezei și funcției sale reglatorii, ceea ce echivalează cu luarea ei în stăpînire, constituie o sarcină de prim ordin a învățătorului și profesorului.

În primul din cazurile descrise mai sus este vorba, evident, de o problemă de motivație. Modificarea bruscă a conduitei exterioare a elevului s-a produs ca urmare a satisfacerii sistemului tensional creat de o anumită dorință, aceea de a obține o notă mare. O altă evoluție a conduitei — dacă, de pildă, elevul, deși a primit nota maximă, ar fi continuat să participe activ la verificarea cunoștințelor — ne-ar fi indicat, dimpotrivă, prezența interesului de cunoaștere. Conținutul obiectiv diferit al sistemului care reglează comportarea elevului ne arată că, într-un caz, avem de-a face cu o situație de motivație externă (interesul pentru notă), iar în celălalt caz, cu o situație de motivație internă (interesul pentru cunoștințe). Prima este efemeră și, deci, numai momentan eficientă. Cea de a doua se caracterizează prin persistență și continuitate.

În cazul al doilea — al lucrării de control la gramatică — ne aflăm în fața unui exemplu tipic de dominare a emoției asupra factorului intelectual. Primul contact cu exercițiul — care nu era ușor, dar nici nu depășea posibilitățile elevilor din clasa a IV-a, în loc să determine „regruparea" forțelor și o abordare analitică a sarcinii, a provocat o stare afectivă „de baraj" care a dezorganizat și a frînat activitatea elevei. Discutînd cu ea după lecție am constatat că dispunea de volumul aproape complet al cunoștințelor necesare pentru rezolvarea exercițiului. Efectuarea acestuia implica, însă, trecerea de la reactualizarea anumitor cunoștințe la o operație de confruntare și reorganizare a lor potrivit cerințelor sarcinii, ceea ce reprezenta, într-adevăr, o dificultate pentru elevă, deoarece ea nu era deprinsă să lucreze organizat prin parcurgerea mai multor faze, ci să găsească și să exteriorizeze soluția dintr-o dată, sub imperiul stării impulsive create de nerăbdarea de „a epuiza" cît mai repede sarcina.

Cel de al treilea exemplu ridică problema angajării atenției elevilor în actul lecției. Faptul că unii elevi răspund „pe lîngă" întrebare arată că ei au fost „atenți" doar exterior la explicațiile date, că aceste explicații „n-au ajuns" pînă la ei. Or, problema atenției este o problemă de conținut. Cînd elevul ascultă sau privește ce îi arată profesorul, el trebuie să facă aceasta pentru a recunoaște și a înțelege ceva anume — ceva esențial — nu pentru a recepționa și a memora fiecare element, fiecare detaliu. Numai în acest caz conținutul spre care se orientează el coincide cu acela pe care intenționează să-l transmită profesorul, iar între acțiunile externe ale profesorului (de transmitere a cunoștințelor) și între acțiunile interne ale elevului (de însușire a cunoștințelor propuse) se stabilesc relații de izomorfism, cele din urmă reproducînd simetric parametrii de structură ai celor dintîi. Aceasta și face ca actul de învățare să-și atingă țința. Psihologic, orientarea selectivă și, deci atentă a elevului în material se realizează nu atît pe baza intensificării concentrării periferice, senzoriale asupra materialului, cît prin delimitarea sistematică a esențialului de neesențial și prin plasarea esențialului în centrul activității și, implicit, al conștiinței elevului. Asigurarea acestei condiții permite ca elevul să reflecte cu maximum de claritate situațiile problematice declanșate de sarcinile procesului instructiv și să-și dezvolte activitatea exact în direcția dorită de profesor.

Fiind — așa cum arătam — o „variabilă intermediară", elementul psihologic al procesului instructiv-educativ (prin care înțelegem ansamblul proceselor psihice ale elevului implicate în actul învățării) nu poate fi văzut cu „ochiul liber". Sesizarea și dirijarea funcțiilor lui reclamă aptitudinea specială a învățătorului și profesorului de a gîndi simultan, în mai multe direcții, atunci cînd transmite anumite cunoștințe asupra materialului pe care îl predă, asupra metodei pe care o folosește, asupra modului cum reacționează elevii la acest material și în general asupra situațiilor psihologice create de desfășurarea lecției. În legătură cu acest din urmă aspect, subliniem importanța deosebită a priceperii pedagogului de a anticipa dinamica gîndirii și interesului elevului, de a se edifica asupra gradului de înțelegere a materialului de către elevi nu atît după explicarea materialului, cît și în însuși procesul explicării lui.

Desigur, acest lucru cere profesorului o atenție distributivă, care să ofere posibilitatea comutării rapide de la material la elev și invers.

Lector dr. PANTELIMON GOLU

OPINII

Copiii şi problemele desenului după natură

Desenul după natură oferă numeroase posibilităţi de stimulare a spiritului creator, a fanteziei. Îmbogăţind percepţiile vizuale ale elevilor, el îi ajută să sesizeze ceea ce este esenţial ca formă, volum, mişcare, proporţii sau ritm în realitatea înconjurătoare.

Analizînd modalităţile de realizare a lecţiilor de desen după natură în şcoală, constatăm că ele se desfăşoară, în multe locuri, după aşa-numita metodă analitică. Această metodă, care porneşte de la coordonatele „închipuite" ale obiectelor — axele de mişcare şi axele de simetrie — pune accent pe tratarea amănunţită, insistentă a tuturor detaliilor, cărora le acordă primordialitate, pe fineţea liniilor (ca firul de păianjen !), pe acurateţa „farmaceutică" etc.

Mi s-a întîmplat o dată să asist la o oră de desen după natură într-una din primele clase ale unei şcoli generale. La începutul orei, învăţătoarea a cerut copiilor, cu insistenţă, să folosească creioane bine ascuţite, să traseze linii subţiri, să le şteargă pe cele „de prisos", să nu păteze capacul cutiei de acuarelă. Într-un cuvînt, era atentă ca lucrările să arate curat, îngrijit — şi nimic mai mult. A prezentat apoi obiectul ce urma să fie desenat — un vas de ceramică populară cu calităţi cromatice deosebite. Tema i-a interesat pe copii prin conţinutul ei atractiv. Ei au pornit să redea totul „pe nerăsuflate", uitînd de recomandările făcute. Unul din ei, îndeosebi, lucra cu multă pasiune. Dar, cînd se încălzise de tot, l-a întrerupt duşul rece al învăţătoarei :

— De ce nu desenezi cum ţi-am arătat eu ?

Sînt şi cadre didactice care cer elevilor doar să reproducă desenele lor de pe tablă (chipurile „model"), sau care nu folosesc acuarela sau altă tehnică de apă... pentru ca elevii să nu se murdărească. Foarte greşit procedează cei care îi învaţă pe elevi să „descopere" contururile obiectelor cu ajutorul liniilor întrerupte.

Privită şi practicată exclusivist, metoda analitică folosită la desenul după natură nu numai că nu slujeşte scopurile instructiv-educative, dar îşi pierde însuşi caracterul ei de metodă esenţială de studiu, transformîndu-se într-un pur exerciţiu tehnic, într-o încercare didactică nereuşită. Îndeosebi consider neindicată utilizarea acestei metode în primele clase, întrucît cere eforturi prea mari, care depăşesc posibilităţile elevilor. Într-adevăr, ea se bazează pe „despuierea" obiectelor pînă la esenţa lor, în cazul de faţă pînă la axa mişcării lor ; dacă la obiectele simetrice şi neinsufleţite operaţia aceasta este mai uşoară, axa de mişcare suprapunîndu-se pînă la identitate pe axa de simetrie, la celelalte obiecte, şi mai ales la cele din floră sau faună, se ivesc numeroase dificultăţi, oricît de intuitivă ar fi explicaţia şi demonstraţia noastră.

Apoi, această metodă cere ca paginarea să fie realizată după un „schelet" pe care să se facă măsurători de proporţionare a dimensiunilor principale pe înălţime şi pe lăţime. Dar toate aceste operaţii dificile solicită un efort de abstractizare care depăşeşte mult posibilităţile elevilor mici. Ceea ce vor realiza ei pe această cale se va baza numai pe imitaţie şi va avea ca rezultat doar formarea unor deprinderi însuşite mecanic.

O serie de profesori care au constatat limitele de accesibilitate ale metodei analitice au adoptat o altă metodă — după părerea mea mai apropiată de particularităţile vîrstei la care ne referim — metoda geometrică. Pornind de la exteriorul obiectelor (deci de la aspecte oricum mai „palpabile" vizual), metoda aceasta urmăreşte mai întîi încadrarea convenţională a imaginii într-un dreptunghi sau într-o altă figură geometrică, care să închidă între laturi masele materiale şi de spaţiu liber în aşa fel încît punctele extreme ale obiectelor să atingă aceste laturi. În cadrul formei geometrice globale se determină, prin vizări proporţionate cu ajutorul creionului — şi tot prin eliminarea detaliilor — formele geometrice ale obiectelor, păstrîndu-se proporţiile dintre ele şi spaţiile libere. Pornim, de data aceasta, de la general spre detalii, în orice caz de la aspecte mai apropiate de gîndirea concretă a elevilor din clasa a V-a (căci despre un adevărat desen după natură nu poate fi vorba decît începînd de la această clasă). Numai pe măsură ce gîndirea abstractă a elevilor se dezvoltă şi capătă o pondere din ce în ce mai mare metoda geometrică poate şi trebuie să fie îmbinată organic cu metoda analitică. Anume, după ce elevii şi-au format deprinderea de a întui „geometric" se pot folosi pentru întărirea acestei deprinderi şi pentru iniţiarea treptată a greşelilor de mişcare sau de dispunere spaţială, şi axele de mişcare sau de simetrie specifice metodei analitice.

Cum să se rezolve problemele desenului după natură la clasele I—IV ? Nu cred că este cazul să se renunţe cu totul la el. Atenţia ar trebui îndreptată însă către înlăturarea procedeelor de lucru greşite (am semnalat cîteva) şi către modul în care se aleg obiectele pentru studiu. În general programele evită să propună în mod special obiecte ce pot fi desenate. În ceea ce mă priveşte sînt pentru a-i lăsa pe copii să deseneze aşa cum văd ei, nu cum vedem noi, dar consider necesară în acelaşi timp o îndrumare atentă, perseverentă, nuanţată şi, mai ales, accesibilă.

Prof. ION ŞUŞALĂ

Lucrările plastice „după natură" ajută pe copii să sesizeze ceea ce este esenţial ca formă, volum, proporţii în realitatea înconjurătoare.

Discipline necesare şcolii

Aruncînd o privire asupra disciplinelor ce se predau astăzi în şcoala generală şi liceu, constatăm că se acordă o mare atenţie ştiinţelor naturii. Este o atenţie firească, cerută de dezvoltarea actuală — extrem de rapidă — a acestor ştiinţe şi de însemnătatea aplicaţiilor lor.

Care este, însă, situaţia studierii ştiinţelor despre om ? Ţine ea oare pasul cu nevoia cunoaşterii universului vieţii interioare, cu nevoia cunoaşterii întregii complexităţi a relaţiilor dintre latura biologică, psihologică, logică, morală şi socială a omului modern ?

Dacă pornim de la faptul unanim admis că liceul e o şcoală de cultură generală, că el nu pregăteşte specialişti într-un domeniu sau altul, ci baza de cultură necesară oricărei specialităţi, ne uimeşte ignorarea unor ştiinţe despre viaţa lăuntrică a omului, despre legile şi formele gîndirii logice, despre normele moralei etc. Într-adevăr, în actualul plan de învăţămînt liceal se prevede doar o oră pe săptămînă pentru predarea psihologiei, iar logicii îi sînt acordate, în total, cinci ore, în cadrul psihologiei. Şi se poate spune că psihologia şi logica sînt privilegiate pe lîngă sociologie şi etică, ştiinţe uitate cu desăvîrşire.

Vrem să creştem oameni întregi, multilateral dezvoltaţi, conştienţi de misiunea lor înaltă de stăpîni ai universului. Dar cum vom atinge acest scop dacă nu-i ajutăm pe tineri să se cunoască pe ei înşişi, să poată aprecia valorile morale ? Consider că este foarte necesar ca orice cetăţean care-şi însuşeşte cultura generală prin absolvirea liceului să posede cunoştinţe suficiente şi sistematice privind întreaga problematică a omului. Nu numai un număr de specialişti trebuie să cunoască psihologie, logică, etică, sociologie, ci întreaga masă de absolvenţi ai liceului, pentru că în mare măsură şi de pătrunderea acestor ştiinţe depinde dezvoltarea multilaterală a persoanei, crearea unei atitudini noi faţă de muncă, de viaţă, de societate a viitorului constructor al societăţii comuniste.

Prof.
C. DRĂGULĂNESCU
Liceul nr. 1
din Fălticeni

Este oare aceasta colegialitate ?

Am asistat recent la o lecţie deschisă în cadrul unui cerc pedagogic. În ansamblu reuşită, lecţia a avut însă şi suficiente carenţe, a ridicat destule probleme. Se putea face deci, pe marginea desfăşurării ei un interesant schimb de opinii.

Dar, nu ştiu cum, în cursul discuţiei s-au creat două tabere aparent distincte. A localnicilor şi a oaspeţilor. Colegii din localitate, de la primul şi pînă la ultimul, îi dădeau invariabil cu : „A fost o lecţie reuşită", „S-a încadrat în timp", „A respectat verigile", „A folosit material didactic" etc. Oaspeţii, dimpotrivă, critic-au. Dar, dacă-i ascultai mai atent, vedeai că nu spun nici ei mare lucru : „Ar fi fost mai bine dacă..." „Poate ar fi trebuit" ş.a.m.d.

Nu pricepeam manevra, mai ales că văzusem cu ochii mei, într-un colţ, doi reprezentanţi ai fiecărei tabere care, vorbind între ei, făceau observaţii dintre cele mai interesante. Nedumerit, le-am cerut, după încheierea şedinţei, să mă lămurească. Răspunsurile lor m-au pus însă şi mai mult pe gînduri.

Localnicul : „Nu poţi să-l faci prof. Ţi-e coleg. Cine ştie dacă n-ai să ai o dată nevoie de el !"

Oaspetele : „Peste o lună am eu lecţie deschisă. O să asiste şi dînsul. Aşa că... prudenţă !"

Iată două răspunsuri care se voiau încadrate neapărat în sfera noţiunii „colegialitate" Ciudat mod de a înţelege această noţiune !

Mă întreb ce rol au, în ultimă instanţă, discuţiile care decurg în atmosfera călduţă a îngăduinţei şi menajamentelor preventive ?

MIRCEA MICU

PRINTRE AMINTIRI

(Urmare din pag. 1)

cadavrele a doi copii care nu au mai avut vreme să ajungă în adăpost. Şi, în fine, primele mele versuri angajate, mizgălite nervos pe foile albe ale caietelor rămase în urma lor, pe care mîinile lor stîngace şi mici nu le-ar mai fi putut umple niciodată.

Gata. Mă apropii de staţia terminus, de strada Panselelor, pe care azi se ridică, la cîteva sute de metri de vechea noastră şcoală, o clădire nouă, cea mai impunătoare din cartier, un palat în alb şi roşu, cu armonia modernă a liniilor sale. Aici vin zilnic, de un deceniu încoace, mulţi din copiii acelora care au învăţat ei înşişi carte în ultimii ani de război. Cînd am trecut pragul am crezut o clipă că voi tresări stingherită de sălile mari, cu ferestre largi, încălzite cu calorifere şi răspîndite pe trei etaje masive. Dar a fost de-ajuns să mă pomenesc pe coridoarele în care zbucneau din clasă la sfîrşitul orei şcolarii, umplînd aerul cu zgomotul lor specific (numai o fostă dăscăliţă îi aude muzica încifrată), ca să mă simt acasă între aceşti copii care au astăzi totul înaintea lor — manuale gratuite, porţi deschise către orice facultate şi institut al ţării — aşa cum m-am simţit odinioară între puştii mahalalei care făceau de trei ori pe zi exerciţii fizice pentru autoîncălzire şi mestecau în recreaţii doar o felie de mămăliguţă rece unsă cu magiun.

Poate de aceea intru atît de firesc în vorbă cu directorul adjunct şi profesorul de matematici Ilie Negru, un om de cifre care devine poet cînd îmi evocă viaţa de toate zilele a semiinternilor, orele de cursuri şi pregătirea lecţiilor, masa la cantină şi consultaţiile la cabinetul medical al şcolii. Şi poate de aceea şi conversaţiile mele cu cea mai tînără şi cel mai vîrstnic profesor al şcolii de astăzi au o căldură colegială ce se stabileşte repede între membrii de azi ori de ieri ai marii familii didactice.

Cînd o vezi pe Corina Neamţu între elevii ei, cu breton şi părului negru streaşină peste ochii foarte deschişi, albaştri, aproape că nu eşti sigură cine va urca la catedră şi cine se va aşeza în bancă. De fapt, diferenţa de vîrstă între profesoara de tranceză în primul an de carieră şcolară şi elevele ei din clasa a VIII-a e de opt ani în total, aşa că autoritatea cu care s-a impus, după emoţiile de debut, e cu atît mai de mirare, cu cît nu se datorează vîrstei, ci poate tocmai relaţiilor prieteneşti între catedră şi clasă. Biblioteca personală a profesoarei a devenit un fel de far consultativ al şcolarilor. Ba mai mult încă, toate albumele ei de artă (căci şi Corina Neamţu şi soţul ei, un tînăr asistent universitar, au — ca pictorul Ingres vioara — pasiunea plastică în afara celei didactice), le pot răsfoi şi elevii ; mica expoziţie permanentă de la parterul şcolii îmi atestă, de altfel, preocupările lor pe acest tărîm. Unul din elevi, Valentin Jinga, a şi expus în Sala Sindicatelor printre artiştii amatori ai Capitalei.

Între cea mai tînără şi cel mai vîrstnic profesor al şcolii, Constantin Calotă, sînt aproape 20 de ani, 20 de ani de muncă perseverentă, de sete de carte, pe care, în alte vremuri, numai cu greu şi-a putut-o alina. Şi poate şi fiindcă el însuşi a învăţat cu atîta greutate, ca orfan al primului război mondial, ca un copil de trupă încălţat totdeauna cu bocanci mai mari decît piciorul său, profesorul e atît de bucuros să deschidă azi elevilor săi poarta înţelegerii literaturii niciodată expusă „ex cathedra", totdeauna analizată în profunzime. Orele de limbă română sînt astfel nu doar ore de curs, ci de iniţiere. Programa se îmbogăţeşte prin recomandările acestui profesor — care a publicat, încă de pe băncile facultăţii, o comunicare intitulată „Eminescu şi psihologia romantismului" — prin interpretările de texte. Şi astăzi mai ţin minte foştii lui elevi analiza poeziilor argheziene. Este o mîndrie pentru Constantin Calotă, că această şcoală din marginea oraşului a dat Facultăţii de filologie şi Institutului pedagogic mulţi studenţi care fac cinste învăţămîntului superior.

În aceeaşi seară mi-a fost dat să vorbesc cu inspectoarea Mathilda Mîncu, care s-a născut în cartier, care a intrat în şcoala mică prin 1945 şi în şcoala cea mare în 1954, şi care s-a întors să predea în 1964 la absolvirea Institutului pedagogic, în aceeaşi clădire, alături de fosta ei învăţătoare, Lucia Şerbu. „Şi aş vrea să ştiţi că pragul şcolii pe care l-am trecut împreună cu dăscăliţa mea a fost pentru mine un prag simbolic".

Ai dreptate, Mathilda Mîncu. Acela era pragul şi clipa în care se predă şi preia ştafeta generaţiilor, ştafeta unui lung şir de dascăli, de slujitori harnici ai acestui popor şi ai culturii sale.

Sarcinile sindicatelor în învăţămîntul seral şi fără frecvenţă

(Urmare din pag. 1)

dicarea pregătirii profesionale, pedagogice şi politico-ideologice a acestora. Sindicatele sînt chemate să-şi spună cu toată răspunderea cuvîntul în acţiunea de selecţionare şi încadrare a profesorilor corespunzător condiţiilor speciale în care îşi vor desfăşura activitatea didactică şi educativă. Totodată este necesar ca sindicatele să-i ajute pe profesori în organizarea şi structurarea lecţiilor, în alegerea metodelor de predare.

Se ştie că elevii muncitori vin în şcoală cu o bogăţie de date ale experienţei practice cîştigate în procesul de producţie, dispunînd astfel de un însemnat punct de sprijin în studierea bazelor ştiinţelor, în înţelegerea diferitelor fenomene, legi, teorii. Experienţa practică a elevilor poate fi însă bine valorificată numai dacă profesorul cunoaşte specificul muncii lor, specificul întreprinderii unde lucrează, tehnica şi tehnologia acesteia. Iată de ce o primă preocupare a sindicatelor din învăţămîntul seral şi fără frecvenţă trebuie să fie aceea de a înlesni cunoaşterea de către profesori a acestor aspecte. De mare eficienţă în acest scop este organizarea de către sindicate a unor vizite în întreprinderi, a unor excursii de studii şi documentare etc.

Apoi, ţinînd seama de faptul că elevii cursurilor serale şi fără frecvenţă dispun de mai puţin timp decît cei de la cursurile de zi, se impune folosirea în predare a unor metode şi procedee care să asigure înţelegerea deplină a cunoştinţelor, ca şi sistematizarea lor, încă în clasă, în timpul lecţiei. Elevii de la seral şi, îndeosebi, cei de la fără frecvenţă, trebuie ajutaţi, de asemenea, să-şi însuşească cele mai bune metode de studiu individual. În acest scop este bine ca sindicatele din şcolile care au cursuri serale şi fără frecvenţă să organizeze, în adunări speciale, dezbateri cu privire la metodica specifică predării la aceste cursuri, să popularizeze metodele şi procedeele valoroase folosite de cei mai buni profesori, să prilejuiască confruntări de experienţă şi generalizări menite să ducă la creşterea nivelului calitativ al predării.

Un mare rol în perfecţionarea învăţămîntului seral şi fără frecvenţă îl are utilizarea auxiliarelor care însoţesc şi completează expunerea, îndeosebi a imaginilor proiectate şi a înregistrărilor sonore. Acestea contribuie mult la sporirea atenţiei şi a receptivităţii elevilor, creează o stare de spirit favorabilă unei asimilări mai profunde, fac activitatea şcolară mai variată şi, prin aceasta, mai puţin obositoare. Sindicatele din şcolile care au cursuri de învăţămînt seral şi fără frecvenţă trebuie să colaboreze cu sindicatele din întreprinderile de unde provin elevii muncitori şi cu organele administrative pentru a se crea condiţii în vederea utilizării cît mai largi în predare a mijloacelor audio-vizuale, îndeosebi la demonstraţii şi exemplificări. Printr-o asemenea colaborare sindicatele pot aduce o contribuţie de seamă şi la dotarea şcolilor cu aparate proprii de proiecţie, diafilme şi diapozitive, cu picupuri şi magnetofoane. Biroul Executiv al Comitetului Uniunii Sindicatelor din Instituţii de Învăţămînt şi Cultură va sprijini colaborarea între sindicatele din învăţămînt şi cele de la radio-televiziune şi cinematografie în vederea studierii în comun şi a găsirii celor mai bune măsuri pentru producerea şi folosirea mijloacelor audio-vizuale în activitatea şcolară. In acelaşi timp, pentru a ajuta cadrele didactice în folosirea cu eficienţă a acestor mijloace, sindicatele din şcoli au datoria să organizeze seminarii pe asemenea teme, experimentări etc.

Sarcini de mare însemnătate revin profesorilor încadraţi la învăţămîntul seral şi fără frecvenţă în domeniul muncii educative. Pentru a-i ajuta în această direcţie, sindicatele din şcoli sînt chemate să organizeze, în cadrul unor adunări speciale sau pe cercuri specializate, dezbaterea unor teme politice, filozofice, economice şi sociale, de etică şi morală comunistă. Colaborînd strîns cu sindicatele din întreprinderile în care muncesc elevii, sindicatele din şcoli pot organiza diferite forme de stimulente morale pentru cei ce obţin rezultatele cele mai bune la învăţătură.

Particularităţile învăţămîntului seral şi fără frecvenţă impun cu deosebire o raţionalizare a planurilor de învăţămînt, înlăturarea paralelismelor, a numărului prea mare de ore şi examene, care îngreuiază studiul individual al elevilor. Este indicat ca în grupele sindicale ale corpului didactic să se dezbată ştiinţific această problemă şi să se elaboreze propuneri pentru organele de stat. Se poate dezbate şi problema îmbunătăţirii programelor, a simplificării lor, a mai bunei coordonări a acestora.

O preocupare a cadrelor didactice care trebuie supusă analizei în cadrul sindicatelor este şi aceea a îmbunătăţirii manualelor pentru întregul învăţămînt şi îndeosebi pentru învăţămîntul seral şi fără frecvenţă. Sindicatele pot mobiliza cadrele didactice în acţiunea de elaborare a unor manuale mai corespunzătoare, ca şi în elaborarea unui număr cît mai mare de lucrări ajutătoare care să trateze probleme din programele şcolare, oferindu-se astfel elevilor un plus de informare şi orientare teoretică şi practică. În această acţiune se poate realiza o colaborare între sindicatele din învăţămînt şi cele din edituri. De asemenea, este necesară colaborarea cu sindicatele din întreprinderi, pentru ca bibliotecile din întreprinderi, de la cluburi şi casele de cultură să-şi procure literatura didactică de care oamenii muncii au nevoie pentru pregătirea şcolară.

Incontestabil că sarcinile mari ce decurg din directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea învăţămîntului în actualul plan cincinal nu pot fi împlinite la nivelul cerinţelor societăţii noastre fără sîrguinţa, devotamentul şi capacitatea sporită necontenit a cadrelor didactice. Învăţămîntul seral şi fără frecvenţă solicită cadre foarte bine pregătite, cu calităţi pedagogice deosebite.

Uniunea Sindicatelor din Instituţiile de Învăţămînt şi Cultură, apreciind importanţa acestor forme de învăţămînt pentru ţara noastră în actuala etapă, va intensifica colaborarea sa cu Ministerul Învăţămîntului, cu sfaturile populare şi conducerile instituţiilor de învăţămînt mediu şi superior în toate acţiunile îndreptate spre perfecţionarea neîncetată a cursurilor serale şi fără frecvenţă.

Chipuri neuitate de profesori

(Urmare din pag. 1)

am simţit încă din primele clase iscoditoare atenţia plină de căldură a profesorului Grigore Iliescu, care întrevăzuse încă de atunci, dincolo de obişnuita aplicaţie către studiu şi setea de învăţătură a băiatului venit de la ţară, înclinaţia lui pentru ştiinţele naturale. A căutat să-mi educe cu răbdare şi grijă capacităţile de cercetare a fenomenelor biologice, mi-a recomandat o serie de cărţi — mai întîi de popularizare şi apoi de specialitate — lărgindu-mi treptat orizontul cunoştinţelor. Astfel mi s-a profilat drumul viitoarei mele cariere.

Iniţial, la terminarea liceului, voiam să urmez medicina. Starea sănătăţii, însă, nu mi-a permis să mă pregătesc pentru a da examenul la Institutul medico-militar, care mi-ar fi asigurat condiţiile necesare studiilor medicale. Din această cauză am renunţat la planul meu şi m-am înscris la ştiinţele naturale. Întîmpinam însă greutăţi mari : postul promis, de pedagog la un liceu din Capitală, mi-a fost refuzat ; în căminul studenţilor Facultăţii de ştiinţe nu eram primit sub motiv că cererea era tardivă. Rătăceam disperat pe străzile Bucureştiului, între căminul studenţesc, facultate şi cele cîteva cunoştinţe pe care le aveam în marele oraş. Aceasta era starea mea de spirit atunci cînd, în dimineaţa zilei de 3 octombrie 1921, am citit la secretariatul Facultăţii de ştiinţe afişul care anunţa că în acea zi, la orele 9,30, avea loc prima prelegere a cursului de mineralogie al profesorului Ludovic Mrazec. Cunoşteam acest nume: citisem discursul său de recepţie la Academia Română, care trata despre „Originea petrolului şi a zăcămintelor petrolifere". Într-o sală neîncăpătoare a laboratorului de mineralogie şi petrografie ne-am adunat aproape 100 de studenţi, aşteptîndu-l pe profesorul Mrazec. A intrat un om voinic, avînd o figură impunătoare, cu o frunte înaltă, cu ochi albaştri vii şi pătrunzători, cu un zîmbet de om bun dar şi cu o nuanţă de causticitate. A început să vorbească, expunînd idei şi păreri aureolate de o inteligenţă vie, idei izvorîte din rezultatele unei munci intense şi, mai ales, dintr-o intuiţie considerabilă a fenomenelor naturii. De la primele fraze marele profesor ne-a captivat, ne-a vrăjit prin vastitatea cunoştinţelor sale exprimate într-un verb atrăgător şi ales. Atras de la început de personalitatea şi gîndirea acestui mare profesor, m-am dus în sala în care se reţăsese după curs şi i-am declarat că doresc să devin geolog. Mi-a strîns cu căldură mîna, m-a bătut părinteşte pe spate, adresîndu-mi cuvinte de încurajare şi bune urări pentru realizarea hotărîrii mele. În acelaşi timp m-a ajutat să-mi rezolv problemele personale.

Astfel am pornit pe drumul geologiei şi am ajuns să fiu colaboratorul profesorului Mrazec timp de 18 ani — ca preparator, asistent, şef de lucrări. Am simţit deosebita lui umanitate şi căldură sufletească încă din primii ani de studenţie, în timp ce mă conducea să pătrund pe drumul complex al ştiinţelor geologice. După fiecare convorbire cu el mă simţeam mai plin de curaj, mai capabil de muncă. Darul lui de a te face să-ţi crească încrederea în tine însuţi era de-a dreptul miraculos. Aşa de mult a fost pătrunsă fiinţa mea de radiaţiile personalităţii acestui mare savant şi minunat om, încît şi astăzi, după aproape 25 de ani de cînd m-am despărţit de el, simt vie influenţa personalităţii sale.

Autor al unor lucrări fundamentale în domeniul cunoaşterii geologice a teritoriului României, Ludovic Mrazec s-a dedicat acestei activităţi de cercetare nu numai ca om de ştiinţă, ci şi ca patriot, fiind fericit de cîte ori descoperea o formaţiune geologică valoroasă pentru dezvoltarea economică a ţării.

Grigore Iliescu, Ludovic Mrazec — doi dintre profesorii mei a căror amintire mi-a rămas neuitată. Doi oameni cu alese însuşiri pe care i-am preţuit şi i-am iubit nespus de mult, făcînd din ei idealuri ale comportării mele în viaţă.

COLIND

Pagina de față cuprinde materiale menite să vină în sprijinul comandanților de unități și detașamente de pionieri și al cadrelor didactice în pregătirea activităților specifice vacanței de iarnă

SLAVĂ PARTIDULUI

Spre steagul roșu fruntea mi-o ridic,
E purpuriu ca roșia-mi cravată
Ce flutură pe pieptul încă mic,
Da-n care bate-o inimă curată.

Și din adîncul ei sînt fericit
Să te salut voios, iubită țară,
Că sînt lăstarul tău înmugurit
Și înfloresc în marea-ți primăvară!

Și din adîncul sufletului meu
Aduc salutul meu cel mai fierbinte
Partidului, al cărui steag și eu
Mîine-am să-l port pe creste, înainte.

VICTOR TULBURE

IMN

Muzică și versuri: *ION BÎRSAN*

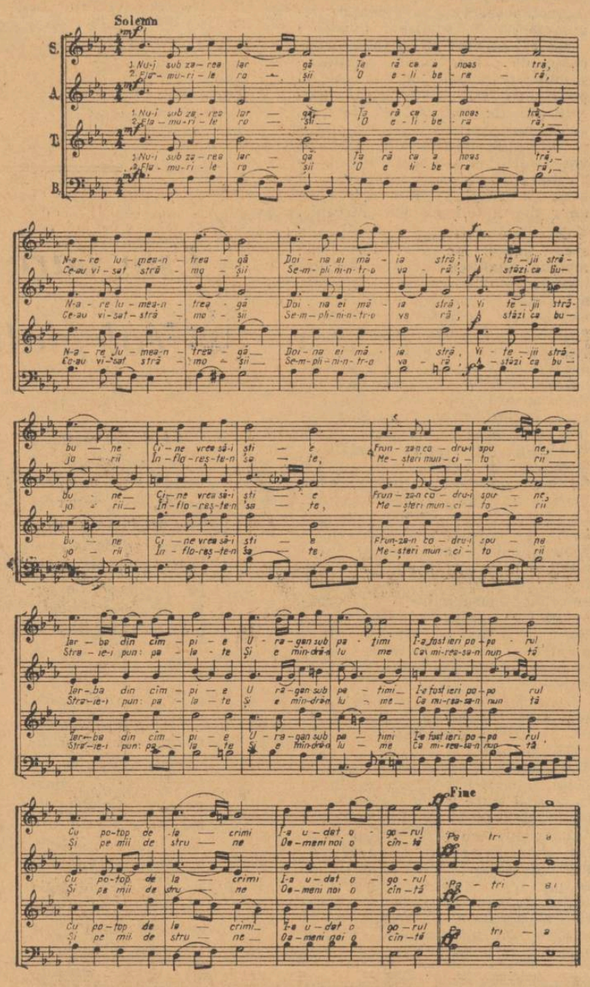

Nu-i sub zarea largă
Țară ca a noastră,
N-are lumea-ntreagă
Doina ei măiastră;

Vitejii străbune
Cine vrea să-i știe
Frunza-n codru-i spune,
Iarba din cîmpie.

Flamurile roșii
O eliberară
Ce-au visat strămoșii
Se-mplini-ntr-o vară

Astăzi ca bujorii
Înfloresc-n sate,
Meșteri muncitorii
Straie-i pun: palate.

Și e mîndră-n lume
Ca mireasa-n nuntă
Și pe mii de strune
Oameni noi o cîntă.

PLUGUȘOARE

'Aho, aho, copii și frați,
Stați puțin și nu mînați,
Și pe mine m-ascultați.
Nu mai chinuiți buhaiul,
Nu mai zăngăniți vătraiul,
Numai voi, ăi mititei,
Să sunați din clopoței,
Că ne-așteaptă gazde ici
Cu trei roate de covrigi
Spînzurate pe uluci,
Și cu trei căciuli de nuci,
Și-n cerdac cu un butoi
(Asta nu e pentru noi...)
Și-un rățoi (ori pui de barză?)
Cățărat pe munți de varză,
Și-o plăcintă de dovleac,
Să mănînci din ea un veac.

Mînați, măi,
Hăăăi, hăi!

Să urăm că gospodarul
Are plin cu grîu hambarul,
Și-a făcut ăst an în luncă
Vreo trei sute zile-muncă.
Să cîntăm într-o colindă,
Becul scînteind în grindă.
Hei, voi, fîncii, mititeii,
Amuțit-au clopoțeii?
Și plesniți din bici, flăcăi,
Să urăm prin munți și văi
Să urăm la fiecare,
Că e colectiva mare.
Umpleți traistele cu nuci
Și colaci muiați în miere,
Și-n cămăși să puneți mere.

Mînați, măi,
Hăăăi, hăi!

GH. TOMOZEI

Frunzuliță ca mohorul,
Cînd să vin cu plugușorul
După datini, la urat,
Plug în țară n-am aflat.
Alelei, și-am fost copii,
De la Dunăre la Jii,
De la Olt și pîn-la Mureș,
Unde vîntul e mai gureș,
De la Arieșul Mic
Pîn-la Crișul cel voinic,
Însă plugul tras de boi
Nu l-am mai găsit la noi.
Da-n stația de parcare
Mă-ntîmpinară tractoare
Mîndre, tot să le privești,
Că-s tractoare românești.

Alelei, măre copii,
Tot pămîntul țării mi-l
Îmbrăcat de sărbătoare,
Cu belșugul în hambare.
Ia urați, voinici copii,
Pentru aste bucurii.
Sunați, măi, din zurgălăi,
hăi, hăi hăi!

Alelei, copii și frați,
Cîntec mîndru să-mi cîntați
Partidului, drag părinte,
Ce-a făcut să fie țara
Frumoasă ca primăvara!
Sunați, măi, din zurgălăi,
hăi, hăi hăi!

Iarnă...
Viscol...
Zurgălăi...
Dorm, sub stele, blînde ape.
Anul tînăr e pe-aproape.
Iepurii se duc hai-hui
După schiurile lui,
Către noi, poartă pe umăr
Darurile-i fără număr.
Noi îi sîntem astăzi solii
Adunați la poarta școlii.

Mînați, măi!
Hăi, hăi!

Prea-nălțate cataloage,
La vină puțin încoace,
Cu mustața de cerneală
Și barba de poleială.
În anul ce vine, vrem
Numai note mari s-avem,
Vrem pe file să te plouă
Doar cu zece și cu nouă.
Iară clopoțelului
Te rugăm acum să-i spui
Că-l luăm în ceata noastră,
Cu căciula lui albastră,
Să răsune pînă-n zori
La ferești de-nvățători
Unde-om fi colindători

Mînați, măi!
Hăi, hăi!

Iarnă...
Viscol...
Zurgălăi...
Anul nou străbate văi
Și luminile-i măiestre
Le așterne la ferestre,
Îmbrăcînd în albu-i strai
Prea frumosul țării plai.
Printre plopi, în alba vale
Haideți să-i ieșim în cale.

Mînați, măi!
Hăi, hăi!

Dragă mi-i această țară,
Lerui ler și lilioară,
Bună ca o primăvară,
Lerui ler și lilioară.
Cu pîraiele fugind
Ca lungi fire de argint,
Cu moșnegi de munți cărunți
Brobodiți cu nori pe frunți,
Cu munți tineri, mai voinici,
Ridicați de noi pe-aici,
Munți în zale, mari furnale,
Tulnicele colosale
Ce vor stelele să-nfrunte
Cu cununi de foc pe frunte.
Dragi mi-s mie lunca, dealul,
Bărăganul și Ardealul,
Și pămîntul care-a supt
Aur negru dedesubt,
Și pămîntul care-mbie
Vin cotnar și razachie.
Tata seamănă și ară,
S-avem pîine și la vară.
Tata bate cu ciocanul,
Meșterul și năzdrăvanul.
Tata scrie și-mpletește
Firul gîndului pe dește,
Și sub mîna lui deodată
Toată țara-i mai bogată.
Mă aplec și te sărut,
Lerui ler și lilioară,
Țară-n care m-am născut,
Lerui ler și lilioară,

ION BRAD

Vacanța de iarnă la Palatul pionierilor

Pe agenda manifestărilor organizate de Palatul pionierilor pentru vacanța de iarnă a acestui an se înscriu numeroase activități recreativ-educative.

Pe primul plan se află manifestările prilejuite de Ziua Republicii. La 30 decembrie, în sala de teatru a Palatului pionierilor va avea loc o adunare festivă pe tema **„Partid slăvit, lumină vie, a patriei noastre mîndrie"**, urmată de un spectacol susținut de formațiile artistice ale palatului. Împreună cu consiliile raionale ale Organizației pionierilor din orașul București se organizează, cu același prilej, o serie de acțiuni de masă. Astfel la Casa de cultură a tineretului din raionul T. Vladimirescu se va desfășura, la 27 decembrie, acțiunea intitulată **„Măreț pămînt al patriei iubite"**, în cadrul căreia vor avea loc o întîlnire cu ofițeri ai forțelor noastre armate și un program artistic ostășesc. Tot în rîndul acțiunilor de masă se numără concursul gen „Cine știe răspunde" intitulat **„Republica Socialistă România — țară înfloritoare"** — care va avea loc la 25 decembrie, la Casa de cultură a tineretului din raionul 23 August și la 28 decembrie la Școala generală nr. 4 din raionul 30 Decembrie — ca și montajul muzical-literar pe tema **„Patriei, cîntec de slavă"**, care va reuni pionieri și școlari din raioanele 30 Decembrie, V.I. Lenin și Griviția Roșie. Pionierii și școlarii claselor I—IV din raioanele N. Bălcescu, 23 August, Griviția Roșie, V. I. Lenin, 16 Februarie și 1 Mai vor putea face un popas în lumea basmelor românești, întîlnind scriitori, povestitori și artiști îndrăgiți de ei.

Momente de mari atracții și surprize va oferi unui număr de 14 000 de copii bucureșteni carnavalul **„Feerie de iarnă"**, care se va desfășura în sălile de sport ale palatului în perioadele 26 — 30 decembrie 1966 și 2—6 ianuarie 1967. La carnaval vor veni în mijlocul copiilor artiști îndrăgiți de ei, vestiți comici, cîntăreți de muzică populară românească și ușoară, se vor organiza jocuri distractive, concursuri, parăzi ale costumelor etc.

Formațiile artistice ale palatului au pregătit pentru pionieri și școlari și o serie de spectacole. În perioada 25 — 29 decembrie 1966 și 3 — 7 ianuarie 1967 se va prezenta spectacolul cu piesa **„Albă ca zăpada și cei șapte pitici magnifici"**, de Sandu Petrovici. Între 27—30 decembrie 1966 vor avea loc spectacolele teatrului de păpuși cu piesele: **„Unde au dispărut 7, 8 și 9?"** și **„Mofturică"**, iar între 3—7 ianuarie 1967, spectacolul cu piesa **„Galoșul fermecat"**. Peste 4 000 de pionieri și școlari din Capitală vor putea să vizioneze un program de filme artistice și documentare în sala de teatru a palatului, în zilele de 24 și 30 decembrie a.c., precum și în zilele de 7 și 8 ianuarie 1967. Cu acest prilej vor veni în mijlocul copiilor interpreții unora dintre filmele românești, precum și alți oameni de artă și cultură.

Circa 1 000 de pionieri vor putea să participe la excursiile cu autocarul organizate în perioada vacanței de iarnă de Palatul pionierilor, excursii ale căror teme sînt: **„Să cunoaștem frumusețile și bogățiile României socialiste"** și **„Prin microraioanele Capitalei"**.

Iubitorii de sport vor putea participa la un program recreativ pe patinoarul din parcul palatului. Acest program va cuprinde lecții de patinaj, jocuri și întreceri. De asemenea, vor avea loc unele întreceri la sănius, schi, jocuri sportive de iarnă. Pentru 150 de pionieri și școlari fruntași în activitatea sportivă se va organiza la Bușteni o tabără de pregătire sportivă și de schi. Cei mai buni șahiști vor participa la concursul **„Cupa 30 Decembrie"**.

Numeroși pionieri participă la activitățile practice organizate la palat pe tema **„Să învățăm să confecționăm podoabe pentru pomul de iarnă"**. Cercurile de artă populară, confecții și broderii pun la îndemîna pionierilor și a cadrelor didactice modele de costume de carnaval și teatru, de podoabe și jucării pentru serbările pomului de iarnă.

CĂRȚI

Zilele vacanței vor oferi tinerilor cititori prilejul de a-și satisface din plin preferințele. Numeroasele titluri noi, de curînd apărute în librării, ne dau nouă, profesorilor, posibilitatea de a formula recomandări diferențiate după vîrsta și înclinațiile fiecăruia.

Celor mai mici dintre cititori le putem recomanda „Caprele Irinucăi" de I. Creangă, volumele de „Povești" de I. Slavici și P. Ispirescu, „Legenda ciocîrliei" de S. Fl. Marian, „Întoarcerea lui Neghiniță" de Al. Mitru, „Mici și mai mici" de Al. Popovici. „Bucurii pentru copii" de I. Crîngu-leanu etc.

Elevii mai mari pot găsi de asemenea în librării numeroase cărți după gustul și preferințele lor. Notăm, dintre operele apărute în ultimul timp în colecția „Biblioteca școlarului", „Momente și schițe" de I. L. Caragiale, „Studii și comunicări" de G. Călinescu, „Versuri" de G. Bacovia, „Domnul Vucea" de B. St. Delavrancea, „Opere alese" de Miron Costin.

Editura didactică și pedagogică a selectat nu de mult o serie de lucrări beletristice din literatura universală, pe care le-a editat spre a veni în ajutorul elevilor care doresc să se perfecționeze în studiul limbilor străine. Dintre acestea putem recomanda, „Le capitaine Fracasse" de Théophile Gauthier, „Lettres de mon moulin" de A. Daudet, „Nouvelles et récits" de Guy de Maupassant, „The Hunter", de James Aldrige, „The Invisible Man" de H. G. Wells, „Biographies of Great Men", „Golubaia Ciaska" de Arkadi Gaidar, „Vitia Maleev v'școle i doma" de N. Nosov, „Anekdoten und wisserwertes Allerlei" de Johanna Pichler Andrei.

TEATRE

Fiecare dintre cele 19 teatre de păpuși din țară pregătesc un cadru sărbătoresc pentru copiii care, în perioada vacanței de iarnă, vor fi oaspeții lor. În sălile împodobite cu tradiționalul pom de iarnă, cu chipurile lui Moș Gerilă și ale personajelor din cortegiul său, micii spectatori vor avea prilejul să vadă numeroase spectacole.

La Alba-Iulia va avea loc premiera pe țară a piesei „Vacanța în anul 2222" de Viorica Huber. La Brașov se vor reprezenta „Raza de soare" și „Ariciul albastru" de Al. Popescu; la Cluj — „Tigrișorul Petre" de H. Januszewska și „Aventurile lui Plum-Plum" de J. Géal; la Constanța — „Vrăjitorul din Oz", prelucrare de Iordan Chimet după F. Baum; la Craiova — „Guliver în țara păpușilor" de I. Pher și L. Spacil; la Galați — „Ce mi-a povestit pădurea" de Constantin Scripcă; la Oradea — „Sarea în bucate" de Al. Popovici și Viniciu Gafița și „Cei trei purcelușă" de Esztera Toth; la Tg. Mureș — „Păcală" de Erick Halpest și „Balonul scăpat" de György Meheș.

O foarte interesantă premieră va fi recitalul „Vasile Alecsandri", realizat de colectivul de păpușari din Iași în cinstea celor 150 de ani de teatru românesc. Elevii vor putea vedea, cu acest prilej, „Ion Păpușariu", „Barbu Lăutaru", „Chirița în voiagiu", „Mama Angheluța-doftoroaia" și „Paraponisitul" reunite într-un singur spectacol. Din repertoriul actual al teatrului ieșean mai fac parte „Punguța cu doi bani", „Povestea porcului" și „Dănilă Prepeleac" după I. Creangă, ca și „Sînziana și Pepelea" după V. Alecsandri.

FILME

În afara matineelor pentru elevi pe care le programează în mod obișnuit cinematografele, pentru perioada vacanței de iarnă vor fi programate medalioane cinematografice dedicate unor regizori și interpreți români, precum și cicluri de filme cu caracter educativ. Cu acest prilej vor avea loc întîlniri ale realizatorilor cu tinerii spectatori. Pe marginea unor filme din cadrul festivalului vor fi organizate concursuri-ghicitoare, discuții, simpozioane.

Zilele vacanței vor prilejui interesante întîlniri cu creațiile unor apreciați cineaști și actori — Ion Popescu-Gopo, Liviu Ciulei, Mircea Drăgan, Elisabeta Bostan, Irina Petrescu, Ion Besoiu, Ana Szeles, Florin Piersic, Ilarion Ciobanu și alții. Printre filmele programate menționăm peliculele românești: „Amintiri din copilărie", „Răscoala", „Pădurea spînzuraților", „Golgota", „Străinul", „Duminică la ora 6", „Tunelul", „Gaudeamus" precum și filme de peste hotare care se adresează tineretului: „Sașa", „O clasă neobișnuită", „Podul", „Zidul înalt", „Lumina verde", „Prea tîrziu", „Pinguinul", „Prima deziluzie" și multe altele.

Au fost pregătite și cîteva premiere: un basm sovietic „Moș Gerilă", filmul iugoslav „Noroc, Kekel!" și o reîntîlnire cu doi vechi prieteni ai copiilor, în filmul „Rîdem cu Stan și Bran".

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 878
Vineri 23 dec.
1966
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Roadele primei etape

În clădirile școlare, pînă ieri vibrînd de însuflețirea milioanelor de copii și tineri, s-a așternut liniștea. Au rămas aici doar profesorii care, o dată cu pregătirea acțiunilor de vacanță, încheie bilanțul muncii comune din prima și cea mai lungă etapă a anului școlar. Din știrile primite la redacție, cei mai mulți înregistrează în acest bilanț valori ridicate.

La Liceul „Nicolae Bălcescu" din Pitești (director tov. N. Mitulescu) se constată un spor de calitate în munca tuturor profesorilor. În mod deosebit a crescut numărul dascălilor cu rezultate foarte bune. Asemenea rezultate au obținut, de pildă, profesorii Dumitru Mihalașcu și Eduard Minasian la matematică, George Aman la limba română, Tudor Popescu la limba latină. Cu mențiunea „foarte bine" au încheiat primul trimestru clasele a XI-a „I", a XI-a „Z", a IX-a „B", care înregistrează un număr mare de elevi cu cunoștințe bogate.

Primul trimestru a însemnat la Liceul „N. Bălcescu" din Pitești și începutul unor cercetări despre modul cum se reflectă personalitatea profesorului în procesul de învățămînt. S-au creat, așadar, premise serioase pentru succesul muncii întregului an școlar.

■

Liceul „I. L. Caragiale" din Ploiești (directoare prof. emerită Aspasia Vasiliu) încheie de asemenea bilanțul primului trimestru cu rezultate frumoase. Printre alte realizări demne de remarcat, aici primul trimestru a adus și încununarea unor strădanii ale elevilor și profesorilor ce doreau să editeze o revistă școlară. De curînd a apărut numărul 1 al acestei reviste, sugestiv intitulată „Primii pași". Realizată cu mijloace proprii, în condiții grafice izbutite, cu ilustrații de gust, revista, care se adresează elevilor liceului, publică producții literare ale acestora, rubrici de știință și artă, cronici ale diferitelor laturi din activitatea școlară, polarizînd în direcții pozitive interesele cititorilor ei.

■

Școlile din Cluj s-au caracterizat în acest trimestru printr-o atmosferă de intense preocupări pe linia cercetărilor științifice. Profesorii Matei Augustin de la Liceul nr. 4, Margareta Boer de la Liceul nr. 3 și Ion Stoian de la Liceul nr. 9 au experimentat predarea matematicii potrivit metodelor învățămîntului programat. Elevii cu care s-a organizat experimentul și-au dezvoltat deprinderile de calcul și raționamentul matematic, dovedesc un interes deosebit pentru problemele de ordin teoretic ale disciplinelor matematice.

■

Realizări deosebite pe linia modernizării învățămîntului s-au obținut și la Liceul „Mihai Viteazul" din Turda, unde s-a instalat de curînd o modernă sală de curs, dotată cu aparatură audio-vizuală complexă. Sala poate fi folosită de 40 de elevi, instalați fiecare într-o cabină dotată cu microfon, receptor și semnalizator. Începînd de la perdele și pînă la aparatele de proiecție, tot ce se află în această sală funcționează în mod automat. La masa de comandă a profesorului sînt instalate două magnetofoane, un picup și un amplificator cu mai multe canale, care face posibilă transmiterea unor semnale simultane. Laboratorul dispune, de asemenea, de un aparat modern de proiecție, sincronizat cu un magnetofon la care se imprimă explicațiile necesare.

Parcă așteptînd ea însăși vacanța, iarna s-a grăbit să așternă peste întreaga țară veșmînt de nea înainte de a o prinde din urmă ultimul sunet de clopoțel al trimestrului întîi.

Deschizătorii de pîrtie în bucuriile vacanței aflată la întîlnirea anului vechi cu anul nou sînt gata să se avînte în întrecere.

Analiza trimestrială a activității școlare

Ne aflăm la sfîrșitul primului trimestru, moment în care dintr-o necesitate obiectivă, orice colectiv profesoral efectuează analiza obișnuită la încheierea fiecăreia din etapele anului școlar. Este vorba de o analiză care, avînd, întrucîtva un caracter de apreciere finală, trebuie să constituie în același timp, o premisă a desfășurării activității în trimestrul următor, în condiții și cu rezultate superioare.

Concluziile la care ajungem în analiza trimestrială finală se află în relație cu și decurg în mare măsură din analiza curentă a lecțiilor, a activităților în afară de clasă și de școală, a muncii diriginților, a muncii metodice etc. Ele se bazează pe datele adunate de membrii colectivului didactic în tot decursul activității lor din timpul trimestrului, ca și pe concluziile parțiale stabilite de conducerea școlii ca urmare a asistării la lecții, a sondajelor orale și scrise, a chestionarelor și convorbirilor organizate, a studierii documentelor școlare etc. Dacă însă în analiza curentă avem în vedere fenomene particulare, adeseori întîmplătoare, legate de o lecție, de o experiență etc., în analiza trimestrială accentul trebuie să cadă pe delimitarea aspectelor tipice, generale. De asemenea, în analiza trimestrială, spre deosebire de cea curentă, care are un caracter individual mai pronunțat, accentul cade pe cercetarea activităților în colective de muncă.

Analiza trimestrială poate și trebuie să conțină nu numai date statistice ci și, mai ales, judecăți de valoare. În ce sens orientăm aceste date și judecăți, care să fie criteriul ordonării lor, ce instrument de ierarhizare ne poate sluji pentru a determina eficiența analizei, eficiență concretizată, în ultimă instanță, în situarea la un nivel mai ridicat a activității ulterioare?

De obicei, în analizele finale ocupă un spațiu important notele și mediile, ca unul din mijloacele care oferă o oglindă cantitativă aproximativ fidelă a produsului muncii didactice. Sînt importante, firește, și acestea trebuie luate în considerare, în mod științific, și ele — și vom arăta cum se impune să fie, după părerea noastră, această luare în considerare. Pe primul plan trebuie să stea însă analiza concepției după care s-a organizat munca întregului colectiv didactic și a fiecăruia din membrii lui în cursul primului trimestru, ca și a modului cum s-a realizat în practică, în viață, această concepție. Așadar — cum au fost asigurați factorii de mediu, psihologici și igienico-sanitari, cum s-au desfășurat lecțiile în funcție de coordonatele majore ale procesului de învățămînt: structurarea cunoștințelor în jurul unor idei sau teorii fundamentale, selecția și introducerea cunoștințelor în sisteme logice, pentru a forma elevilor deprinderea de a acumula, prelucra și demonstra individual cunoștințele, dezvoltarea capacităților creatoare ale elevilor etc. Pe primul plan trebuie să se situeze, desigur, și analiza rezultatelor în domeniul formării morale a elevilor, al dezvoltării trăsăturilor pozitive de caracter, a emoțiilor și sentimentelor superioare, ca și în domeniul educației lor estetice și fizice. Deci materialul faptic, datele cu care va opera analiza de la sfîrșitul trimestrului vor fi subordonate unor criterii care să aibă în vedere realizarea acestor cerințe. Privit prin prisma lor, materialul faptic va sluji profesorilor să delimiteze științific stadiul în care se află întreaga lor activitate, laturile ei lacunare și soluțiile pla-

Prof. T. TEODORESCU
I.P.C.D. București

(Continuare în pag. a 4-a)

Carnet de note

Ieri, cînd au luat vacanță, elevii au primit și notele pe trimestrul I. Prin calificative cifrice care sînt rezultatul unor simple operații de adunare și împărțire, profesorii au evaluat ceea ce au cîștigat copiii în cunoștințe și deprinderi.

Am putea să atribuim și profesorilor note pentru chipul în care se achită de obligațiile lor? Fără creion roșu, fără catalog și fără... aritmetică, să încercăm.

Evident, a vorbi despre notele profesorilor e doar o figură de stil. Nu este însă mai puțin adevărat că eforturile, conștiinciozitatea sau lipsa ei nu rămîn neconsemnate.

■

Fiindcă am început să vorbim despre medii și note, să ne oprim mai întîi la ele. Să răsfoim, la întîmplare, un catalog. De exemplu, catalogul clasei a VII-a „D" de la Școala generală nr. 156 din București. Primul obiect — limba și literatura română, unul dintre obiectele cu cele mai multe ore pe săptămînă și deci, firesc, și cu cel mai mare număr de note. Profesoară, Silvia Borza. Notele, în general în număr de trei sau patru, au o anume periodicitate din care rezultă că profesoara a verificat cunoștințele elevilor la intervale de timp aproximativ regulate. Elevul Andrei Mircea a fost notat la 7 octombrie, la 30 noiembrie și la 19 decembrie. Colegul lui Munteanu Ion la 21 octombrie, 4 noiembrie, 16 decembrie și 19 decembrie. Coman Nicolae — la 21 octombrie, 21 noiembrie și 19 decembrie. Notele date la 19 decembrie, care se repetă la toți elevii, reprezintă probabil un extemporal de ultimă oră. În general se pare că tov. Borza, a acordat grija cuvenită notării ritmice. Mediile alcătuite de ea vor putea reprezenta, deci o apreciere reală a cunoștințelor elevilor.

Dar să mergem mai departe și să ne oprim la chimie. Profesoara Gherghina Puiu, directoarea școlii, ne informează că aici apar unele „dificultăți".

— În ce constau dificultățile?

Directoarea deschide caietul de asistențe și ne prezintă o situație cel puțin ciudată.

— Pînă la data de 12 decembrie nici un elev nu avea mai mult de o notă. La aceeași dată au fost notați 12 elevi. Șase cu note de trei și patru, și șase cu nota cinci. Și tot la aceeași dată 11 elevi nu aveau nici un fel de notă. Pe data de 19 decembrie apar numai opt elevi care nu aveau note înainte de 12 decembrie. Deci, între timp, trei elevi au primit note „retrospective". Să trecem peste faptul că, tot pînă la 19 decembrie, din 40 de elevi 34 au numai cîte o notă, 21 fiind de 3 și 4, și că cei șase cu cîte două note au de asemenea note de 3 și 4. Constatăm însă o altă „minune". Conform orarului, lecțiile de chimie au loc luni și vineri. Dar eleva Vasile Marinela primește un 2 în ziua de sîmbătă, 12 noiembrie, iar Gheorghe Ștefănescu un 3 joi, 24 noiembrie, zi în care alți doi colegi ai lui încasează cîte un patru.

Ne întrebăm cam cum apreciază elevii corectitudinea profesorului în atare condiții? Și ne mai întrebăm cît de juste sînt mediile încheiate pe o astfel de bază? Și ce medie ar merita profesorul care manifestă atîta, hai să-i spunem cu indulgență, superficialitate? — pentru că, de fapt, e ceva mai grav.

■

O acțiune caracteristică pentru munca di-

O. BUZESCU

(Continuare în pag. a 4-a)

Dezbaterile din cercurile pedagogice

Se manifestă în majoritatea școlilor țării, printre tendințele cu deosebite rezultate pozitive în domeniul învățămîntului, preocuparea crescîndă a cadrelor didactice pentru rezolvarea științifică a celor mai actuale probleme ale instrucției și educației, interesul pentru introducerea noului în munca didactică. Această preocupare, răspunzînd unor înalte comandamente sociale, este însoțită și stimulată, pe plan local, de cercurile pedagogice ale învățătorilor și profesorilor, chemate să înregistreze și să promoveze cu promptitudine și competență realizările valoroase, să impulsioneze tendințele noi, să organizeze discuții cu caracter științific în jurul unor experimente, metode și forme de activitate.

În cursul acestei vacanțe cercurile pedagogice din întreaga țară vor ține obișnuita lor ședință trimestrială.

Este momentul ca, utilizînd tot ceea ce s-a realizat pînă acum, privind în mod critic activitatea desfășurată, cercurile să facă un pas mai departe, să treacă la o etapă superioară de generalizare a muncii metodice, imprimînd un mai accentuat caracter științific muncii lor. Tematica cercurilor pedagogice, stabilită în general la începutul anului școlar, prevede în cele mai multe cazuri probleme interesante: utilizarea mijloacelor și tehnicilor audio-vizuale, dezvoltarea capacităților de gîndire creatoare la elevi, raporturile între clasic și modern în predarea diferitelor discipline școlare, specificul educației adolescenților, orientarea școlară și profesională etc. Se evidențiază astfel atenția pe care o acordă corpul profesoral găsirii unor soluții științifice la unele probleme importante ale școlii contemporane, ale desfășurării procesului de învățămînt în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, ale educației tinerei generații la nivelul cerințelor desăvîrșirii construcției socialismului în țara noastră. Există însă și destule cercuri care și-au propus să discute probleme ultracunoscute cum ar fi mult bătătorita metodică a lecțiilor de recapitulare sau aspectele „clasice" ale notării, laturi minore ale muncii independente a elevilor etc. Se impune ca acestea să-și revizuiască tematicile, orientîndu-se și ele spre problemele esențiale ale învățămîntului.

Fiind o condiție de mare însemnătate, tematica — oricît de bună — nu asigură însă, prin ea însăși, succesul activității în cerc. Hotărîtor este modul cum se realizează dezbaterea temelor, cum se desfășoară această dezbatere.

Este binecunoscut faptul că adesea se prezentau în cercuri referate în care se formulau teze generale, fără nici o corespondență cu situația concretă, că nu o dată autorii lor utilizau o bibliografie depășită sau insuficientă, citate netrecute prin filtrul părerilor proprii, date statistice neinterpretate calitativ etc. Se impune ca pretutindeni unde s-au manifestat deficiențe de acest fel ele să fie înlăturate. Cei ce alcătuiesc materialele care urmează să fie prezentate în cercuri pot dobîndi o orientare privind elaborarea acestora prin studierea unor lucrări pe această temă apărute în presa pedagogică, a unor broșuri și materiale de îndrumare elaborate de I.P.C.D. etc.

Ridicarea pe o treaptă superioară a activității cercurilor pedagogice impune cu necesitate trecerea de la difuzarea experienței cadrelor didactice în mod simplist, descriptiv, la studierea și generalizarea de pe poziții științifice a acestei experiențe la decontarea ei de elementele sale episodice, accidentale la descoperirea legităților care o fundamentează. Cercurile pedagogice sînt chemate să determine o schimbare de atitudine a fiecărui învățător și profesor față de propria lui muncă, orientîndu-l s-o considere material de cercetare și totodată, sub aspectul ei calitativ, ca mijloc de verificare a unor ipoteze. Înregistrarea faptelor de observație și mai ales interpretarea lor trebuie realizate după criterii științifice, care să asigure transcrierea obiectivă a realității.

Prof. ROMEO DĂSCĂLESCU
secretar științific
al Institutului de științe pedagogice

(Continuare în pag. a 4-a)

În acest număr:

Activitatea cu pionierii — Căi de dezvoltare a interesului pentru învățătură (pag. 2)

Vechi școli tîrgoviștene (pag. 2)

Multiplele valențe ale timpului liber (pag. 3)

În zilele vacanței de iarnă (pag. 4)

ACTIVITATEA CU PIONIERII

Căi de dezvoltare a interesului pentru învățătură

Unul din obiectivele principale ale Organizației pionierilor este acela de a stimula preocuparea elevilor pentru învățătură. Aplicînd în viață prețioasele îndrumări formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în cuvîntarea rostită la Consfătuirea de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor și prevederile cuprinse în noile acte statutare ale mișcării pionierești, comandanții de unități și de detașamente se străduiesc să educe la pionieri, prin forme specifice, adecvate vîrstei și înțelegerii lor, dragostea față de carte, dorința de a-și însuși cît mai multe și mai temeinice cunoștințe, interesul pentru studiu, pentru știință și tehnică, îi deprind să fie perseverenți, sîrguincioși.

Despre activitățile care s-au inițiat în acest scop în cursul primului trimestru am discutat cu cîțiva comandanți ai detașamentelor de pionieri de la Școala generală nr. 128 din Capitală.

Acțiuni care poartă pecetea vîrstei copiilor

De la începutul discuției noastre a fost subliniat faptul că, purtînd pecetea vîrstei copiilor fiecare acțiune organizată în cadrul detașamentelor este fundamentată în același timp pe principiile pedagogiei științifice, răspunde unor cerințe impuse de procesul de învățămînt.

— Se știe că la vîrsta pionieratului — ne-a spus tovarășul **SPIRIDON ANTIPA** — copiii nu au încă formată o motivație clară a învățării, nu sînt suficient de conștienți **pentru ce** trebuie să învețe. De la pionierul din clasa a III-a și pînă la cel din clasa a VII-a răspunsurile la această întrebare diferă. De aceea se impune ca noi, comandanții de detașamente, să completăm activitatea dusă pe această linie în școală, lămurind copiilor sensul, semnificația îndatoririi lor de a învăța.

Deseori le spunem pionierilor că învățătura constituie pentru ei o datorie patriotică. Rostite într-o ocazie sau alta, aceste cuvinte au ecou în sufletele pionierilor numai dacă le explicăm în așa fel încît ei să înțeleagă ce înseamnă datorie patriotică, care este conținutul acestei noțiuni. Cred că aceste lucruri trebuie lămurite încă din primul an de pionierat — firește la nivelul înțelegerii unui școlar de clasa a III-a — și continuate apoi, gradat, în fiecare an.

La detașamentul clasei a V-a, unde sînt comandant, ținînd seama de specificul acestei clase, de condițiile noi de învățătură pe care le implică ea, m-am preocupat în mod deosebit de această problemă încă de la începutul anului școlar. În trimestrul I am discutat adesea cu pionierii despre necesitatea de a învăța în mod ritmic, de a nu sări nici o lecție, nici o temă. N-au fost discuții duse „în general", ci comentarii pe marginea unor situații, a unor fapte concrete din viața clasei. Pe lîngă aceasta am organizat și două acțiuni speciale — un simpozion cu tema „A fi pionier înseamnă a fi fruntaș la învățătură" și o discuție despre necesitatea de a nu neglija nici un obiect.

Largile posibilități ale muncii pionierești

— Sînt întru totul de acord cu colegul meu — a continuat profesoara **R. GRUIA** — că Organizația pionierilor, prin posibilitățile largi pe care le are, poate da acestora un ajutor foarte prețios în ridicarea nivelului la învățătură. Pe mine m-a preocupat în mod deosebit stimularea interesului față de studiul matematicii și fizicii care, după cum am putut observa, par unor elevi foarte grele. Și ca profesor și în calitate de comandant am căutat pe toate căile să le dezvălui frumusețea acestor obiecte, să-i fac să le îndrăgească.

Bunăoară, sînt în detașamentul nostru pionieri care nu manifestă interes pentru fizică, dar în schimb sînt pasionați pentru construcția modelelor de avioane. I-am antrenat la o astfel de activitate, dar le-am explicat că nu vor putea construi avioane fără cunoașterea și aplicarea unor legi ale fizicii.

Treptat au început să descopere marile satisfacții pe care le aduce învingerea dificultăților întîmpinate în studiu. Or, aceasta alimentează și sporește interesul lor față de învățătură independent de mobilul inițial — construcția modelelor de avioane. O cale asemănătoare am folosit și în ceea ce privește matematica. Am organizat, bunăoară, un concurs „Cine știe cîștigă" pe teme de matematică, o întrecere de calcule rapide, un simpozion cu tema „Din istoria matematicii românești".

Sprijin eficient consolidării și îmbogățirii cunoștințelor

— Cît despre mine — a arătat tovarășa **CORNELIA BARTOC** — m-am concentrat, într-o primă etapă, asupra dezvoltării interesului pentru geografie și științe naturale. Sînt comandant de detașament la clasa a VI-a „D", unde elevii învață geografia continentelor. Sînt multe lucruri de memorat aici, multe cunoștințe noi. Știu că

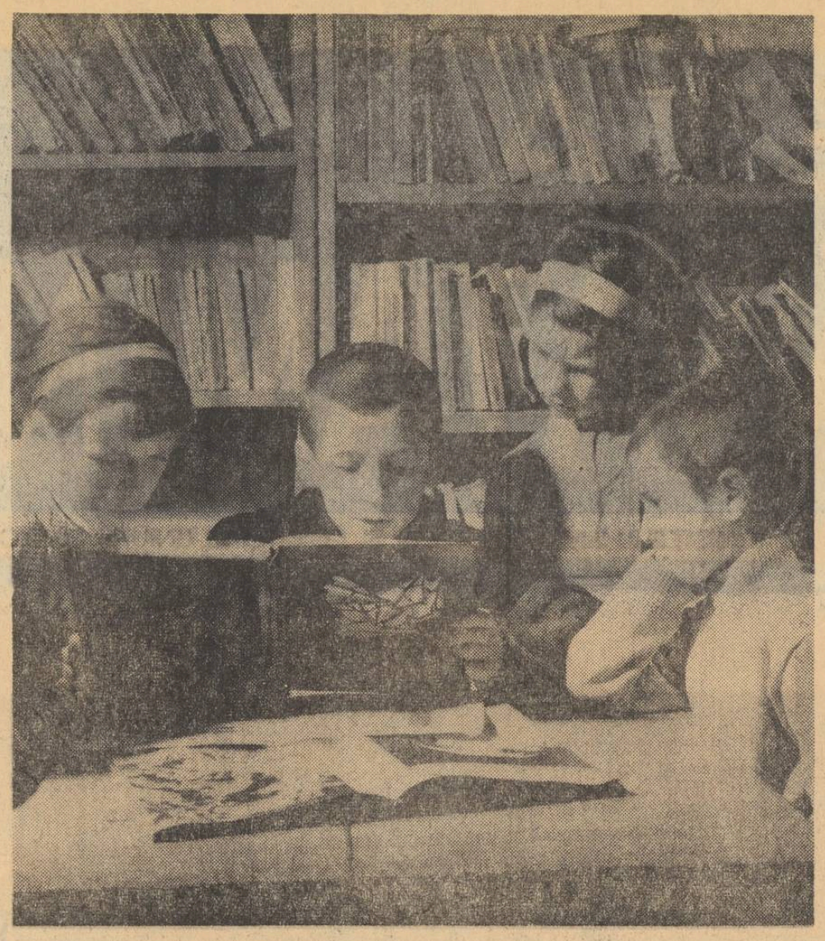

Ceasuri pline de farmec în tovărășia cărților preferate

la această vîrstă copiilor le place să călătorească, pe aripile imaginației lor, peste mări și oceane, prin hățișurile pădurilor tropicale, prin împărăția albă a ghețarilor. De aceea am inițiat cu detașamentul două călătorii imaginare — una de la Oceanul Pacific la Oceanul Atlantic, alta prin Africa. Am fost mirată de bogăția și varietatea de cunoștințe dovedite de pionieri. De asemenea, am vizionat cu ei o serie de filme documentare despre diverse țări sau regiuni ale globului.

În ceea ce privește zoologia — ținînd seama că este un obiect nou — am inițiat o serie de vizite la Muzeul de istorie naturală „Grigore Antipa" și la Grădina zoologică.

Tov. **ELIZA OTOBICU**, comandant al detașamentului de pionieri din clasa a VI-a „E" și-a îndreptat activitatea cu pionierii, în primul trimestru, în special spre dezvoltarea deprinderilor de studiu sistematic, învățîndu-i să fie perseverenți și harnici, dezvoltîndu-le deprinderile dobîndite în școală.

— Am apelat, cum era și firesc, la alte forme decît cele folosite în procesul de învățămînt — ne-a spus tov. Otobicu. De pildă, pentru a le consolida deprinderile de exprimare corectă, frumoasă, am organizat în acest trimestru cîteva acțiuni care i-au atras în mod deosebit și care, după cît consider, și-au atins scopul. Printre ele amintesc șezătoarea literară în care pionierii au prezentat scurte povestiri, poezii și ghicitori, ca și „jurnalul de călătorie" în care pionierii au descris, pe baza materialului studiat, o regiune a țării. Am organizat de curînd o acțiune care a contribuit mai ales la dezvoltarea gîndirii și a imaginației pionierilor. Eu le-am istorisit începutul unei întîmplări și ei au trebuit să o continue. Fiecare a căutat să găsească fapte, situații care să dezvolte în mod logic și interesant firul povestirii.

— S-au dovedit rodnice — a continuat tov. **ALEXANDRINA ENACHE**, comandanta unității de pionieri de la Școala generală nr. 128 — și concursurile cu tema „Recunoașteți autorul". Pionierilor le-au fost prezentate fragmente din diverse opere literare citite anterior de ei, cerîndu-li-se să numească autorul și opera și să continue oral povestirea.

Asemenea acțiuni au fost organizate și pentru detașamentele din clasele mici. Bineînțeles, însă cu desfășurarea lor s-a ținut seama de particularitățile pionierilor în vîrstă de 9—10 ani. De aceea, cînd s-au organizat, bunăoară, dimineți de basm, povestirile au fost îmbinate cu scurte dramatizări, cu proiecții, cu auditii la picup sau magnetofon etc. În felul acesta au fost mai atractive, pionierii le-au ascultat cu mai mult interes.

În discuția noastră au fost trecute în revistă și alte acțiuni care au avut drept scop educarea pionierilor în spiritul dragostei față de învățătură, al interesului față de studierea unor obiecte, consolidarea unor deprinderi etc. Așa cum au subliniat comandanții participanți la discuție; toate aceste acțiuni au dus, prin specificul lor, și la mai buna înțelegere a unor noțiuni predate în școală, la fixarea cunoștințelor, la îmbogățirea lor. Eficiența acțiunilor organizate, rezultatele acestora se manifestă în notele bune și foarte bune cu care majoritatea pionierilor și școlarilor încheie acest trimestru, în interesul tot mai sporit pe care îl manifestă pentru învățătură, în dorința lor de a ști cît mai multe.

M. ROBEA

DIN TRECUTUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI NOSTRU

Vechi școli tîrgoviștene

În istoria învățămîntului din Țara Românească, orașul Tîrgoviște se impune încă din prima jumătate a secolului al XVII-lea ca un important centru de cultură, avînd școli asemănătoare celor din Europa centrală și apuseană.

Interese economice și politice, precum și dezvoltarea relațiilor cu țările apusene au dus la înființarea unei școli în care tinerii să învețe limba latină fără a mai fi nevoiți să plece în acest scop peste hotare. S-a deschis ca urmare la Tîrgoviște în toamna anului 1646 așezămîntul „**Schola greca e latina**". Documentele menționează că în acea vreme postelnicul C. Cantacuzino adusese ca profesor pentru fiii săi Șerban și Drăghici pe învățatul Pantelimon Ligaridi, care a fost mai apoi profesor la această școală.

Existența ei între anii 1646—1651 este dovedită de unele scrisori și rapoarte trimise către instituția „De Propaganda Fide". Astfel, într-o scrisoare din 1649, P. Ligaridi menționează că, sosind la Tîrgoviște (în 1646), a făcut școală de limba greacă și latină. Un raport din 1648 al lui P. Diodot, arhiepiscop catolic la Sofia, subliniază că acesta a găsit la Tîrgoviște pe P. Ligaridi „*che tenera la schola greca e latina*". Într-o scrisoare din 12 august 1650, P. Ligaridi arăta că de „*quattro anni m'affaticai insegnando a duodeci giovani Rhetorica e Logica in lingua greca e latina*" — de patru ani m-am trudit învățînd pe 12 tineri retorica și logica în limba greacă și latină [1]. În sfîrșit, Daniil Panonianul, cel care a tradus din elină în românește, la 1652, „Îndreptarea legii", menționează în prefața acestei cărți că a învățat „gramatica și sintaxisul" la Ignatie Petriți și P. Ligaridi, „dascăli desăvîrșiți".

Documentele menționate mai sus arată că „Schola greca e latina" de la Tîrgoviște era organizată după modelul colegiilor apusene, cu ani de studii de gramatică, retorică și logică. Spre deosebire de celelalte colegii, aici se punea accent și pe cultura greacă.

În afară de Pantelimon Ligaridi, școala a avut profesor pe Ignatie Petriți, originar, ca și el, de la Hios. Luînd de bază afirmația lui P. Ligaridi — din scrisoarea de la 12 august 1650 — că preda retorica și logica, s-ar putea presupune că învățăturile gramaticii erau predate de Ignatie Petriți în orice caz, înainte de a fi trecut la „Schola greca e latina", tinerii trebuiau să fi învățat cu alți profesori limbile respective.

„Schola greca e latina" de la Tîrgoviște se înscrie în istoria învățămîntului din țara noastră ca o școală de erudiție a vremii și arată că boierii înaintați erau preocupați să dea fiilor lor o învățătură de nivel mai înalt, stabilindu-se prin aceasta contactul cu cultura Europei apusene. Faptul că între tinerii care au studiat în această școală a fost și Daniil Panonianul — fiu de țăran din Transilvania — ne arată legătura care exista între Țara Românească și Transilvania și sprijinul pe care-l acorda Țara Românească tinerilor din Transilvania veniți la învățătură în țară, sprijin concretizat mai ales prin întreținerea, mai tîrziu, la școala de la Colțea a unui însemnat număr de elevi transilvăneni, precum și prin diferite danii acordate de domnitorii români pentru școlile românești din Scheii Brașovului.

Tot la Tîrgoviște a existat, în timpul domniei lui Matei Basarab, și o școală de slovenie de nivel mai înalt, despre existența căreia aflăm dintr-un raport al misionarului Baksic. Între profesorii acestei școli au fost „didascălul" Grigorie, Teodor, Staicu grămăticul, Daniil, dascălul. Se pare că școala era pusă sub îndrumarea lui Udriște Năsturel. Călugărul rus Arsenie Suhanov, sosit în Țara Românească în 1650, menționează că a găsit un student ucrainean pe nume Teodor Rutheanu care învăța la școala lui Udriște Năsturel [2]. Caligrafia documentelor emise de cancelaria domnească, felul cum sînt redactate și preocuparea dascălilor de a alcătui lexicoane indică o școală de nivel mai înalt decît a celor existente pe lîngă mînăstiri, unde elevii deprindeau scrisul și cititul.

Dacă la Tîrgoviște a existat o școală greacă și latină de nivelul colegiilor din Europa centrală și apuseană și o școală slavonă asemănătoare celei de la Trei Ierarhi (Iași) și de la Kiev, trebuie că tot aici, în același loc cu școala de slovenie sau în altă parte, a fost și o școală pentru învățarea limbii române. În perioada 1600—1627 au fost identificați în Țara Românească aproape 400 de dieci, grămătici, logofeți etc., care au scris documente în limba română. De menționat că numai în doi ani (1626—1627) numărul acestor „scriitori" de documente românești se ridică la 130. Numeroși dieci, grămătici etc. trebuie să fi învățat undeva să scrie și să citească în limba poporului, care începuse să fie folosită din ce în ce mai mult.

Presupunem că o școală în limba română trebuie să fi existat pe lîngă curtea domnească. Pentru elevii acestei școli și ai altora asemănătoare a tradus desigur Staicu grămăticul, din slavonă în română, culegerea de texte religioase și tot pentru ei a alcătuit și gramatica română care se găsește în codicele Sturzan. De altfel, în prefața Lexiconului slavo-român, Staicu menționează că a alcătuit această lucrare ca „*să fie plecaților mei ucenici întru învățătura gramaticii*" [3]. Reiese că el a fost profesor în perioada de după 1643, cînd își desfășoară activitatea aici. Staicu a predat gramatica slavonă după ediția din 1619 a gramaticii lui Smotrițki, iar pentru limba română alcătuise un text paralel de gramatică slavo-română, considerat ca cea mai veche încercare de gramatică românească.

Activitatea depusă de acest dascăl și de alții asemenea lui pentru alcătuirea de lexicoane și gramatici a contribuit la dezvoltarea unui învățămînt în limba română.

GH. PÎRNUȚĂ și I. LUPU-RÎJLEȚU

[1] Diplomatarium italicum, Roma II p. 396 (vezi și V. Papacostea — „Originile învățămîntului superior". Studii 1960 nr. 5).

[2] P. P. Panaitescu — L'influence de l'oeuvre de Pierre Mogila archevêque de Kiev dans les Principautes roumaines, Paris, 1926, p. 40.

[3] Biblioteca Academiei ms. 312, f. 217.

Topica și logica în analiza gramaticală

Rîndurile de față au la bază divergența de opinii iscată, la o școală din Capitală cu ocazia unei analize gramaticale în jurul predicatului nominal. Despre ce este vorba?

În manualul de limba română pentru clasa a III-a (ediția 1966), p. 226, se dă un text intitulat „Stejarul", în care elevii trebuie să sublinieze (cu două linii) **predicatele**. Discuțiile și soluțiile diferite au plecat de la propoziția „Fructul stejarului este ghinda". O învățătoare a demonstrat copiilor că predicatul (nominal) este **este ghinda**, iar subiectul — **fructul**. Ceilalți învățători au analizat invers; predicatul — **este fructul**, iar subiectul — **ghinda**, motivînd că „logic" **„ghinda** este fruct" și că în plus ordinea cuvintelor poate fi inversată, ceea ce ar fi și mai plauzibil: „Ghinda este fructul stejarului". Cine a avut dreptate, sau, mai bine-zis, cine a dat o soluție corectă elevilor? Dar să amînăm răspunsul imediat.

Realitatea lingvistică oferă — trebuie să recunoaștem — o mare varietate de relații în cadrul analizei gramaticale (relații de coordonare, de subordonare, de dependență, de dominare etc.) între elementele lingvistice. Analiza gramaticală ne dovedește că toate relațiile sînt mai mult sau mai puțin complexe. Dintre ele, se pare că cea mai complexă este cea de subordonare. Toate relațiile sînt logico-matematice și pentru toate trebuie să avem în vedere situația lor contextuală.

Cînd spunem „părți principale", ne gîndim imediat că între subiect și predicat există o relație de egalitate. Știind că relația de **egalitate** este o **relație de echivalență**, n-a fost greu ca, pe cale logică (nu gramaticală!) să se ajungă, în analiza gramaticală, la o relație inversă sau de conversiune (conversă). Asemenea structuri sintactice echivalente prin inversiune există, de exemplu, prin schimbarea diatezei active cu cea pasivă: **x anunță pe y = y este anunțat de x**, sau, în cazul gradelor de comparație: **nu e mai puțin vinovat x decît y**, ceea ce înseamnă că **x și y sînt la fel de vinovați**, „egalitate", după cum **x nu e tot așa de vinovat ca y** poate însemna „inferioritate" sau, în funcție de context, superioritate" etc.

Esențial ni se pare a stabili legăturile logice de care ascultă categoriile gramaticale în interacțiunea lor reciprocă, căci, operînd cu categorii gramaticale, operăm, în fapt, cu unități care au un anumit conținut. Așa se și explică de ce părțile de vorbire se definesc deseori prin cele două funcții ale lor: funcția lexicală (sau semantică) și funcția sintactică. De exemplu, un substantiv se caracterizează nu numai prin faptul că desemnează un obiect, ci și prin aceea că îndeplinește o anumită funcție (de subiect, nume predicativ, atribut, complement etc.), verbul arată o acțiune, o stare, dar poate fi predicat, complement, atribut (și chiar subiect) etc. Deci între funcția semantică și funcția sintactică nu se poate stabili o corespondență riguroasă. Funcția sintactică a părții de vorbire este un corolar al funcției lexicale, în care criteriul morfologic este implicit, deoarece se ține seama de structura morfologică a cuvîntului. De exemplu, cînd zicem „el e (a) plecat în oraș" se înțelege „este absent, lipsește", dar „el a fost plecat în oraș" însemnează „e prezent" etc.

Aceste considerații teoretice ne arată că funcția părților de vorbire este determinată de situația lor contextuală. Ca să revenim la relația subiect-predicat, vom spune că topica, conținutul și uneori accentul sînt determinante. În propozițiile „Eu sînt acesta" și „Acesta sînt eu", subiecte sînt pronumele care preced verbul copulativ, iar nume predicative, cele așezate după copulă. Cînd numele predicativ este așezat înaintea copulei el poate fi recunoscut și deosebit de subiect prin aceea că poartă accentul propoziției, că trebuie rostit pe un ton mai ridicat. Astfel, dacă inversăm ordinea cuvintelor din propoziția „Prietenul lui era pădurarul" (în care **prietenul** este subiect) și începem cu numele predicativ: **„Pădurarul era prietenul lui"**, trebuie să accentuăm în mod deosebit cuvîntul **pădurarul**, pentru ca nu cumva el (pădurarul) să fie înțeles ca subiect (prin lipsa intonației).

Implicațiile logice ale numelui predicativ se sprijină pe conținutul acestuia. După cum se știe, numele predicativ are două funcții: **de calificare**, prin care **atribuie** subiectului o notă, o însușire, o caracteristică, sau îl încadrează (logic) într-o noțiune supraordonată (într-o clasare oarecare); **de identificare** cînd exprimă o noțiune singulară a cărei sferă logică se suprapune sferei subiectului. Ca indici gramaticali, substantivul nume predicativ de identificare apare articulat cu **articol hotărît**, iar ca nume predicativ de calificare, substantivul apare nearticulat sau articulat cu articol nehotărît (în nominativ, genitiv, acuzativ cu prepoziție). Cînd zicem bunăoară: „Pupăza era ceasornicul satului" (Creangă), numele predicativ **ceasornicul** este de calificare; prin inversiune: „Ceasornicul satului era pupăza", unde **ceasornicul** este subiect, iar **pupăza** a devenit nume predicativ de identificare. Tot astfel: „Popescu este stăpînul casei" (stăpînul = nume predicativ de calificare); „Stăpînul casei este Popescu" (Popescu = nume predicativ de identificare), sau chiar în cazul subordonatei predicative: „Lucrul cel mai bun e să învețe regulat", dar „Să învețe regulat e lucrul cel mai bun" (în care „să învețe regulat" este subordonată predicativă în prima propoziție, dar subordonată subiectivă în a doua).

Și acum, ca să revenim la exemplul nostru de la început, pentru care eram datori cu un răspuns, vom spune că, în formularea din manual „Fructul stejarului este ghinda", predicatul nominal de identificare e **este ghinda** (substantivul apare articulat cu articol hotărît și, logic, exprimă o **noțiune singulară a cărei sferă logică se suprapune sferei subiectului).** Prin conversiune: „Ghinda este fructul stejarului", predicatul nominal = **este fructul**, numele predicativ fructul este de calificare, fiindcă atribuie subiectului o caracteristică, îl încadrează într-o noțiune supraordonată. Topica, logica, conținutul sînt aici decisive, ca și indicele gramatical (articolul hotărît). Intervenția accentului (sau a intonației) este un factor de stilistică, de redare afectivă a unui text, ceea ce, în speță, nu era cazul. Demonstrația era inoperantă.

Modul de prezentare a problemei în articolul de față are în vedere, se înțelege, numai informarea profesorilor.

GH. POALELUNGI
Facultatea de limbă și literatură română, Universitatea București

MULTIPLELE VALENȚE ALE TIMPULUI LIBER

Ce înseamnă a te distra? • Care sînt modalitățile care stau la dispoziția tineretului pentru a-și petrece în chipul cel mai plăcut și mai util timpul liber? • Ce ar trebui să se întreprindă în această direcție?

Ne răspund: conf. univ. TAMARA DOBRIN, prorector al Universității din București, prof. ANA COZMIȚĂ, directoarea Liceului nr. 27 — București, prof. FLORICA CALANGIU, prof. VIRGIL IONESCU, secretarul Comitetului U.T.C. de la Liceul „Nicolae Bălcescu", VASILE GEORGESCU, părinte, FLORIN GHEORGHIU, mare maestru internațional de șah, ȘERBAN CANTACUZINO, actor la Teatrul „Ion Creangă".

Toate dicționarele consemnează unanim: **a te distra înseamnă a-ți petrece timpul în mod agreabil.** Fiecare om — și cu atît mai mult tinerii — caută să-și organizeze timpul liber pe măsura preferințelor lui. În procesul muncii, al studiului există necesitatea psihică și fizică a unui repaus, a unei distracții. Și această necesitate nu poate fi ignorata.

— *Distracția este o latură a activității omenești creatoare — ne-a spus conf. univ.* TAMARA DOBRIN. *La omul matur, modul cum își petrece timpul liber este o parte componentă a personalității lui, care îl definește, oglindind existența unei trebuințe, a unui interes pentru ceva. La adolescenți, aflați încă în perioada de formație, există o mare nestabilitate a intereselor, o lipsă de adîncime și de motivație temeinică care să stea la baza distracției. Apare deci, cu necesitate, nevoia orientării tineretului și în această direcție.*

— *Modul de a se distra al unui individ nu poate fi acceptat în unanimitate de restul oamenilor — arată* FLORIN GHEORGHIU. *Unora le place să danseze, altora să meargă la spectacole, unora să facă sport, altora să se dedice unor pasiuni sau să-și dezvolte anumite aptitudini. Și numai din această scurtă enumerare se poate vedea cît de largă este sfera termenului de distracție, cît de multiple sînt valențele ei.*

Majoritatea participanților la ancheta noastră au reliefat că pentru toți este clară necesitatea activităților pe care le numim, în mod obișnuit, distracții. Problema esențială este însă cum se valorifică potențele educative ale distracției, modul în care sînt folosite multiplele ei forme, astfel încît să nu constituie numai un divertisment, ci și un important mijloc de îmbogățire spirituală. Or, așa cum s-a văzut, școala, profesorii nu se ocupă încă suficient de această problemă.

De la divertisment la preocupare majoră

— *Școala, organizația de tineret pot și trebuie să canalizeze și să îndrume diversele înclinații ale elevilor spre distracții diferite — afirmă* FLORIN GHEORGHIU. Ceea ce mi se pare absolut necesar este ca unii dascăli să renunțe la concepția rigidă care presupune că tineretul se formează numai în procesul de învățămînt. Asemenea dascăli nu-și dau seama că unele activități care-i atrag la început pe tineri ca simple divertismente se pot transforma mai apoi în pasiuni, în preocupări majore.

Pe mine, șahul a început să mă preocupe ca divertisment. Cu vremea el s-a transformat într-o mare pasiune. Alături de specialitatea mea — limba și literatura română — șahul este preocuparea principală, și-mi oferă mari satisfacții și bucurii. Dar, pentru a ajunge pe culmile măiestriei sportive, trebuie s-o faci nu numai din distracție. Trebuie studiu serios, muncă perseverentă. Cu alte cuvinte, este vorba de ceva calitativ superior.

— *Atunci cînd eram elev — a continuat actorul* ȘERBAN CANTACUZINO — *majoritatea timpului, cum era și firesc, am dedicat-o învățăturii. Fiecare clipă liberă o închinam însă teatrului. Încurajată de școală, de familie, iată că această distracție s-a transformat încet în pasiune și mai tîrziu în profesiune.*

— *Uneori copiii se distrează stînd ore întregi în micul laborator pe care și l-au improvizat într-o cămăruță sau în podul casei, rezolvă complicate probleme de fizică sau matematică, își construiesc cu multă migală năstrușnice aparate mecanice sau electrice — ne mărturisește tov.* VASILE GEORGESCU. *Sînt distracții care le dau mari și autentice satisfacții.* Socotesc că, alături de școală și de organizațiile U.T.C., noi, părinții, trebuie să încurajăm astfel fie preocupări, să creăm acestui grăunte terenul fertil pentru ca el să germineze.

— *Mi se pare — consideră conf. univ.* TAMARA DOBRIN — *că sînt încă puțin dezvoltate cercurile de creație tehnică, cercuri ce presupun o activitate constructivă, care permite tînărului să creeze, să imagineze, dîndu-i satisfacția unei realizări. Cred că nu se face încă totul nici pentru formarea gustului adolescenților pentru literatură. Se organizează puține acțiuni care să-i pună pe elevi în situația să interpreteze, să dezbată liber o serie de probleme literare. Sînt iarăși mulți adolescenți cu interese pentru cunoașterea naturii pe care școala nu a găsit încă forme să le stimuleze, să le dezvolte. Excursiile — e drept multe la număr — nu sînt suficient de diversificate ca tematică. Trebuie să se țină seama totuși că înclinațiile manifestate în timpul liber au un caracter individual.*

Unde se distrează adolescentul?

Bogăția vieții noastre culturale și artistice oferă adolescentului o gamă largă și variată de posibilități pentru a-și petrece timpul liber. Școala nu poate cuprinde, firește, toată această gamă. Sarcina ei este însă de a-i ajuta pe elevi ca din această varietate pe care o oferă viața să aleagă ceea ce este mai potrivit pentru ei, ceea ce corespunde vîrstei lor, obiectivelor educației.

— *Există la noi — spunea prof.* ANA COZMIȚĂ — *biblioteci și case de cultură ale tineretului, teatre și cinematografe, muzee și expoziții, stadioane și săli de sport, avem o țară cu priveliști minunate și obiective turistice renumite. Sînt oare toate aceste posibilități folosite suficient? Părerea mea este că nu. Să dau un exemplu. În programul casei de cultură a tineretului din raionul nostru o zi este destinată elevilor. Dar în acea zi sala este goală sau populată, în cel mai bun caz, de oameni vîrstnici. De ce? Pentru că nu toate acțiunile răspund sferei de interes a elevilor.*

În treacăt fie spus, de multe ori și tribunele stadioanelor în care joacă echipele școlare sînt goale, iar unele spectacole care se adresează adolescenților au puțini spectatori.

Adolescența cere multă inventivitate, multă fantezie, acțiuni pline de vervă, de optimism. Mă gîndesc că ar trebui să fie organizate la casele tineretului acțiuni cu un caracter mai permanent, speciale pentru elevi în care aceștia să aibă posibilitatea să se distreze. De fapt, dacă stăm să ne gîndim, adolescenții formează singura categorie de cetățeni care nu are cluburi destinate ei în mod special. Pionierii au palatul și casele lor, studenții casele de cultură studențești, tinerii au casele de cultură ale tineretului, adulții — cluburile, așezămintele culturale etc.

— *În școli există o mare pasiune pentru spectacolul teatral — a afirmat actorul* ȘERBAN CANTACUZINO. *Am întîlnit foarte mulți adolescenți care ar dori să joace teatru. Totuși, mișcarea teatrală din școli nu este suficient încurajată.* Mă gîndesc că ar fi binevenită înființarea unor teatre școlare în care elevii să fie și organizatori și actori: ei să selecteze repertoriul, să fie regizori, să facă scenografia și costumele. În multe locuri din țară sălile de festivități ale liceelor sînt adevărate săli de spectacole nevalorificate așa cum se cuvine. Pretutindeni sînt profesori care i-ar ajuta cu drag și cu pricepere pe elevi în această direcție. Apoi, printre regizori, scenografi și actori sînt mulți care s-ar dărui cu pasiune acestei munci. S-ar crea, sînt sigur, o bogată mișcare teatrală de tineret și, în felul acesta, se va continua o veche tradiție. *Să nu uităm că începuturile teatrului românesc sînt legate de teatrul școlar, că primii care au prezentat spectacole de teatru cult în limba română au fost elevii școlilor din Iași, Blaj, București, Brașov, Arad.*

— *Și filmul constituie pentru majoritatea elevilor o distracție preferată — subliniază conf. univ.* TAMARA DOBRIN. *Interesul pentru cinematograf poate fi pozitiv, dar și negativ, dacă nu există o îndrumare competentă asupra mijloacelor acestei arte, un discernămînt în orientarea față de film. Să nu ne mire deci că unii din adolescenții noștri fac coadă la așa-zise superproducții. În general cinematografele noastre nu oferă decît puține filme bune pentru adolescenți. Între un film psihologic, cu o problematică ce apelează la capacitatea omului matur, și un film muzical slab sau o „superproducție" de calitate îndoielnică este firesc ca adolescentul să le prefere pe cele din urmă.* Ar trebui — și s-a mai spus acest lucru — ca școala să dea în mod organizat tineretului o pregătire pentru înțelegerea imaginii artistice realizate prin cinematografie, pentru distingerea valorii de nonvaloare în acest domeniu.

ANCHETA NOASTRĂ

În afara manifestărilor distractive organizate de diferite instituții extrașcolare, numeroase acțiuni cultural-artistice și sportive se organizează și în cadrul școlii. În memoria fiecărui elev au rămas întipărite clipele minunate petrecute într-o excursie, o întîlnire de neuitat cu un savant, cu un om de cultură, un scriitor sau un artist, prima invitație la dans la o reuniune școlară, un memorabil concurs, un fermecător carnaval. Totuși, auzim destul de des despre unele manifestări care în intenția organizatorilor se doresc distractive dar sînt primite cu indiferență de elevi și care, desigur, nu reușesc să dea nici un rezultat educativ.

De ce eșuează unele acțiuni distractive... obligatorii?

— *Cînd eram în liceu am fost de cîteva ori cu școala la muzee sau la expoziții — își amintește* ȘERBAN CANTACUZINO. *Mereu se întîmpla ca unii dintre noi ori să rămînem în urmă în fața unor piese care ne interesau mai mult, ori, dimpotrivă, să pornim repede înainte. Dar mereu eram adunați, aliniați, mustruluiți. Alteori eram convocați la cîte o reuniune... obligatorie. Această obligativitate ne deranja foarte mult, și apoi, de cele mai multe ori se prezentau conferințe uscate, neinteresante. S-a vorbit la un moment dat în școală despre o excursie la munte în vacanța de iarnă. Eu îmi rupsesem schiurile pe dealul Cotrocenilor, dar aș fi scos imediat altele din pămînt... N-a fost nevoie, fiindcă excursia s-a amînat. În vară ni s-a promis o excursie în Delta Dunării. Eram entuziasmați de această idee, dar... s-a amînat și excursia aceasta. Am dat aceste exemple pentru că, după părerea mea, lipsa de interes a adolescenților față de unele acțiuni inițiate de școală se datorează felului cum se desfășoară ele.*

— *Liceul „Nicolae Bălcescu" din București are o bogată experiență în organizarea timpului liber al elevilor — ne arată prof. VIRGIL* IONESCU, *secretarul comitetului U.T.C. din acest liceu. Școala și organizația U.T.C. au făcut mult în această privință. Există cercuri pe materii foarte bine organizate și cu rezultate valoroase, s-au organizat cîteva excursii reușite, elevii participă cu plăcere la diferitele competiții și concursuri sportive și artistice care au loc în școală.*

Nu prea au succes, însă, reuniunile dansante, deși dansul este foarte îndrăgit de elevi. La reuniunile organizate în școală, cu toată mobilizarea pe care o facem vin puțini elevi. Asta ne dă de gîndit. Trebuie să recunoaștem că nu am reușit să creăm la reuniuni o atmosferă suficient de tinerească, de plăcută. Ele sînt organizate, cum să spun... prea școlărește. Cred că problema dansului și a reuniunilor din școală ar trebui mai atent studiată de pedagogi, de părinți, de organizațiile U.T.C. din școli. În acest domeniu trebuie să dăm elevilor noștri ceva mai interesant, mai atrăgător, mai aproape de ce vor ei.

— *Tinerețea iubește muzica, dansul — spune prof.* ANA COZMIȚĂ. *Doar ne plac și nouă celor maturi. Atunci, de ce să nu-i înțelegem pe adolescenți? Dar nu prea avem condiții să organizăm bine reuniunile cu dans în școală. Sălile de gimnastică folosite în acest scop nu sînt tocmai potrivite. Dacă sîmbătă sau duminică dansează în aceste săli cîteva sute de elevi, practic ele nu pot fi pregătite pentru orele de educație fizică de luni. Cît privește muzica, nu sînt potrivite întotdeauna plăcile sau benzile de magnetofon. Orchestra școlii — atunci cînd există — nu satisface nici ea cerințele. De fapt, nu are cine o pregăti. În puține cazuri profesorii de muzică cunosc instrumentele muzicale. Aceeași problemă se ridică și pentru profesorii de educație fizică. Pentru învățarea cîtorva pași de dans, sau de joc popular profesorii noștri de educație fizică trebuie să meargă la Palatul pionierilor.*

Aș fi de părere apoi ca reuniunile să nu se organizeze seara, după orele 20, cum se obișnuiește, ci după amiază. Motivele sînt lesne de înțeles: reuniunile se termină de obicei la orele 23—24 și ne facem destule griji — și noi, și părinții — pînă ajung elevii acasă.

— *Ar trebui — a continuat ideea prof.* FLORICA CALANGIU — *ca reuniunile școlare să constituie niște momente deosebite, pe care elevii să le aștepte cu emoție. Să nu lipsească, așa cum se întîmplă acum, momentele distractive, surprizele. Și să facem astfel ca prezența noastră în mijlocul adolescenților să nu-i stinghereacă.*

Vorbind despre eșecul pe care îl au unele activități organizate de școală, conf. univ. TAMARA DOBRIN *spunea:*

— *Preferința elevilor pentru dans este o preferință firească, este a vîrstei lor. N-ar fi rău să existe în școli cercuri de dans. Școala îl poate învăța pe elev să cunoască adevărata frumusețe a dansului, s-o înțeleagă. Acum, destul de mulți adolescenți cred că totul e a dansa — oricum, după orice fel de muzică — și nu-și dau seama că și aici se impune gust, discernămînt, selecție. Se fac multe ore de muzică în școală, dar elevii au un contact cu totul inadmisibil cu valorile muzicii universale și naționale. Lipsesc din școli colecții de plăci de valoare, iar dacă există nu sînt folosite creator. Lipsiți adesea de o autentică educație muzicală, elevii nu pot alege nici cînd e vorba de muzică ușoară, de dans.*

Cînd se organizează o acțiune, o distracție, trebuie să se creeze o atmosferă optimistă, tonică, plină de haz, de umor. Or, în această privință ne situăm uneori pe o poziție veche, conservatoare. În general în organizarea timpului liber se cere mai multă varietate. Unii pedagogi restrîng distracția la un număr extrem de mic de activități: film, serbare școlară, jocuri sportive — și cam atît. Trebuie să le oferim elevilor distracții variate, organizate cu vervă și ingeniozitate. Ne plîngem deseori că adolescenții nu știu să se distreze. Să-i învățăm noi acest lucru. Dar nu după tiparele vechi, care au fost poate bune la vremea noastră, ci în conformitate cu modul lor de a vedea și simți, ajutîndu-i să se dezvolte pe direcții pozitive. Cred că este necesar ca școlile, organizațiile U.T.C. să studieze cu mai multă atenție preferințele adolescentilor, pentru ca apoi, pornind de la aceste preferințe și orientîndu-le cu simț pedagogic, să le ofere ceea ce le place și este, în același timp, bun și necesar.

Cei care au răspuns la întrebările noastre nu și-au propus, desigur, să epuizeze toate implicațiile pe care le cuprind ele — lucru de altfel cu neputință de realizat în cadrul unei anchete. Ei au subliniat însă, în mod unanim, o concluzie importantă: **avem un tineret cu un nivel de interese și cunoștințe foarte ridicat, care ținînd seama de particularitățile noastre naționale, este deosebit de sensibil, de receptiv la toate frumusețile care-l înconjoară. Să-i oferim distracții pe măsura acestor calități.**

Anchetă realizată de MONICA VERDEȘ și MIRCEA IONEL

Experiențe și păreri privind studiul limbilor străine

În general, în clasele V—VIII, dar și la clasele mai mari, lecțiile din programa pentru limba franceză se desfășoară în cîte trei ore, distribuite astfel: în prima oră se studiază partea întîia a textului (vocabular, lectură, conversație), în ora următoare — partea a doua a textului, iar în cea de-a treia — problemele de gramatică, fixate prin exercițiile oferite de manual. Analizînd rezultatele care se obțin pe această cale și consultînd unele materiale de specialitate, am ajuns la concluzia că modul de predare la care m-am referit mai sus este întrucîtva mecanic. Un articol dintr-o publicație de specialitate indica pentru o lecție de limbă patru etape principale după următoarea structură: a) prezentarea noilor noțiuni pe baza unui material audio-vizual bine ales; b) consolidarea acestor noțiuni prin solicitarea elevilor de a folosi noile noțiuni în fraze compuse de ei: c) crearea și fixarea automatismelor în legătură cu noile structuri gramaticale și, în sfîrșit, d) controlul cunoștințelor elevilor.

Articolul acesta mi-a sugerat ideea de a experimenta eu însumi, la lecțiile mele, o altă distribuire a orelor. Astfel, în prima oră am prezentat elevilor vocabularul necunoscut al întregului text, fără să-l mai împart în două, organizînd o conversație care a fost astfel concepută, încît să-mi dea posibilitatea să-i familiarizez și cu noile structuri gramaticale. Elevii nu au notat în caiete decît cuvintele noi, pe care eu le scriam pe tablă pe măsura apariției lor în conversație. Le-am cerut să asculte cu atenție și să repete propozițiile și frazele formulate de mine, în care apăreau cuvintele și expresiile noi. În continuare, au răspuns la întrebări puse în scopul fixării vocabularului. Cînd mi-am dat seama că elevii și-au însușit cuvintele, le-am cerut să le folosească în alte propoziții, create de ei. Am realizat, cu aceasta, al doilea moment al lecției de limbă, acela al consolidării noilor noțiuni. Activitatea aceasta s-a desfășurat într-un ritm deosebit de vioi, nici un elev nu a rămas neantrenat. Pentru acasă, elevii au avut de scris propoziții în care să folosească unele din cuvintele nou învățate.

Ora a doua a început cu verificarea temei scrise. Elevii au citit propozițiile alcătuite de ei, din care o parte au fost scrise la tablă. A urmat lecția nouă: lectura model a întregului text (și partea întîia și a doua), apoi lectura lui de către elevi. Dată fiind munca desfășurată anterior asupra vocabularului, traducerea în întregime a textului a fost evitată, apelîndu-se numai la o traducere realizată selectiv. Conversația care a urmat a dovedit deplina înțelegere a întregului text. În cîteva minute am făcut și unele exerciții orale, pe baza structurilor gramaticale întrebuințate pe tot parcursul celor două ore.

În ora a treia, plecînd de la exercițiile orale efectuate cu elevii și de la exemplele din textul lecției, le-am prezentat problemele gramaticale, fără să insist asupra teoriei. Au urmat numeroase exerciții orale și scrise.

Am putut constata că, în condițiile arătate, capacitatea de a vorbi a elevilor se dezvoltă mai rapid, pentru că la fiecare temă se atribuie o oră întreagă pentru conversație. Vocabularul se fixează mai repede și mai sigur, întrucît poate fi repetat mai mult și în contexte variate. Profesorul are răgazul necesar pentru a insista suficient asupra îmbunătățirii pronunției elevilor. În sfîrșit, structurile gramaticale pot fi automatizate înainte de a fi cunoscute în mod teoretic, indicațiile teoretice slujind doar la consolidarea cunoștințelor respective.

Prof. I. MĂCĂREANU
Liceul „M. Eminescu"
Iași

Studiul eficient al unei limbi străine în școala generală, unde predarea acestor limbi are un caracter practic, este asigurat de selecționarea judicioasă a materialului lexical și gramatical atît în funcție de necesitățile însușirii active a cunoștințelor, cît și de particularitățile distinctive ale limbii materne.

Este incontestabil faptul că fiecare deprindere se formează mai ușor și se fixează mai temeinic dacă se asigură înțelegerea conștientă a celor predate. De aici decurge necesitatea comunicării unor reguli gramaticale, care introduc elementul conștient în practica limbii. Firește însă că trebuie să reducem cunoștințele de gramatică la minimum, renunțînd la teoretizări inutile. Gramatica se învață mai ales în mod practic, fiind subordonată funcției principale a limbii — de mijloc de comunicare. Rolul hotărîtor îl au aici, după părerea noastră, nu cunoștințele ca atare despre limbă, ci automatizarea deprinderilor de vorbire care se formează ca un rezultat al unei exersări sistematice și îndelungate.

Pentru ca după cîțiva ani de studiere a unei limbi străine elevii să poată susține o conversație liberă în limba respectivă, lexicul, gramatica și fonetica trebuie concepute în unitatea lor, prin intermediul conversațiilor și dialogurilor. Dată fiind însemnătatea conversațiilor în însușirea practică a limbilor străine, considerăm că ele trebuie să aibă loc la fiecare lecție, precum și la repetările periodice și finale.

O contribuție însemnată la formarea și consolidarea deprinderilor de vorbire în limba străină o are comparația acesteia cu limba maternă. Firește, nu pledăm pentru o comparație înțeleasă ca un studiu paralel al elementelor structurale ale celor două limbi, ci pentru o comparație cu caracter în general implicit și numai în anumite cazuri explicit.

Comparația implicită cere o organizare a materialului care să țină seama în gradul cel mai înalt de specificul limbii materne, fără însă a se recurge în acest scop la confruntări teoretice directe între cele două limbi. Aceasta presupune un anumit sistem de abordare, eșalonare și dozare a temelor de predare, precum și exerciții aplicative adecvate, de natură să asigure asimilarea construcțiilor tip.

Comparația explicită îmbrățișează, de regulă, un număr limitat de teme și de probleme care se pretează la confruntarea directă și nemijlocită a faptelor aparținînd unor limbi diferite, accentul punîndu-se pe evidențierea deosebirilor dintre ele. În felul acesta se pot stabili o serie de reguli ce izvorăsc din deosebirile de structură și de sistem dintre cele două limbi, punîndu-se la dispoziția elevului o serie de criterii ce-l pot ajuta la folosirea corectă a unor construcții care prezintă reale dificultăți.

Să încercăm să ilustrăm cele relatate mai sus. Se știe că folosirea corectă a prepozițiilor în limbile engleză, franceză și rusă comportă greutăți pentru elevii români. Totuși ei trebuie să-și însușească aceste instrumente gramaticale, întrucît fără ele nu se pot construi nici cele mai simple propoziții.

În limba engleză, prepozițiile se prezintă ca niște morfeme postpuse verbelor, cu care alcătuiesc, în pofida aparenței grafice, un tot lexical și sintactic. Diferite prepoziții atașate aceluiași verb îi conferă acestuia noi sensuri. Să luăm, de exemplu, verbul *to get*. Postpunerea prepoziției *back* îi atribuie înțelesul „a se întoarce". *to get into* înseamnă „a intra", *to get out* — „a ieși", *to get over* — a traversa, *to get up* — „a se scula", „a se urca" etc.

La limba franceză, elevii sînt puși uneori în situația să găsească echivalente în limba română ale unor prepoziții cu caracter idiomatic, fără să mai vorbim de cazul cînd în limba română se întrebuințează o prepoziție, iar în franceză ea poate foarte bine lipsi (de exemplu, „a locui la Arad" — *habiter Arad*).

În ceea ce privește studiul limbii ruse, este de menționat faptul că sfera valorilor unei prepoziții românești este acoperită de mai multe prepoziții rusești, sau invers. Astfel, prepoziției românești *la* îi corespund în limba rusă pentru prepoziții: *u, k, v, na*, iar prepoziția rusească *po* are ca echivalent în limba română prepozițiile *pe, după, prin, la, în*.

Profesorul este chemat să folosească în mod corespunzător comparația implicită sau cea explicită în funcție de temă, de etapa de predare a limbii străine respective, precum și de nivelul de pregătire al elevilor. El trebuie să-și reprezinte clar raporturile dintre sistemul limbii pe care o predă și cel al limbii române nu pentru a transforma lecțiile într-un studiu paralel a două limbi, punctat cu digresiuni savante fără însemnătate practică, ci pentru a-și organiza în mod corespunzător predarea, pentru a selecționa și repartiza în modul cel mai rațional materialul de studiat, pentru a alcătui un sistem de exerciții de o cît mai mare eficiență, contribuind în felul acesta la îmbunătățirea predării limbilor străine în școala de cultură generală.

Asistent univ. A. HÎRLĂOANU
Asistent univ. H. VRABIE

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE

În zilele vacanței de iarnă

S-a încheiat primul trimestru, a sosit vacanța de iarnă. Pretutindeni s-au pregătit pentru elevi numeroase acțiuni atractive, reconfortante — serbări, concursuri sportive, șezători, excursii etc.

În vacanța de iarnă unii învățători și profesori și-au luat concediu. Parte din ei, beneficiind de biletele de tratament și odihnă distribuite în această perioadă de comitetele sindicatelor, își vor petrece zilele de concediu în stațiunile de munte, îngrijindu-și sănătatea, făcînd sport, participînd la excursii. O altă categorie de oameni ai școlii își petrec concediul în mijlocul familiei, alături de cei dragi, în tovărășia cărților preferate, participînd la spectacole și concerte, vizionînd muzee și expoziții etc. Cei mai mulți dintre educatori rămîn însă în activitate, lucrînd cu același devotament și cu aceeași pasiune ca și în timpul anului școlar.

Și în perioada vacanței de iarnă în fața organelor și organizațiilor sindicale din școli se ridică sarcini importante, probleme specifice.

O împărțire chibzuită a sarcinilor, o judicioasă folosire a prețiosului nostru timp

Comitetele sindicatelor din învățămînt și birourile grupelor sindicale sînt chemate să sprijine în mod efectiv eforturile depuse de conducerile școlilor, ale consiliilor pe școală ale Organizației pionierilor și ale comitetelor U.T.C. în vederea alcătuirii unor programe deosebit de interesante și atractive pentru vacanța elevilor și pentru tradiționalele serbări ale pomului de iarnă. Organizațiile sindicale au datoria să mobilizeze întregul colectiv al cadrelor didactice la realizarea acestor programe. Este necesar să se asigure o judicioasă repartizare a sarcinilor, pentru a se evita situațiile în care tot greul cade numai pe umerii cîtorva, în care unii oameni — de obicei aceiași — sînt încărcați de dimineața pînă seara pregătind formațiile artistice, împodobind pomul de iarnă, confecționînd costume, însoțind pe copii la spectacole etc., în timp ce alții, sub diferite pretexte trec arareori pe la școală și, deoarece nu li s-a încredințat nici o sarcină anume, privesc pasivi la strădania celorlalți. Împărțirea chibzuită a sarcinilor, participarea unanimă la îndeplinirea lor va face munca mai ușoară, va înlesni posibilitatea folosirii tuturor forțelor.

Se întîlnesc uneori și cazuri cînd cadrele didactice sînt obligate să *stea* la școală zile întregi deși nu au nimic concret, nimic precis de făcut. Alteori li se cere să îndeplinească diferite munci — așa-zis administrative — care nu sînt de competența lor. Este, credem, mult mai în folosul învățămîntului ca în timpul acesta profesorii și învățătorii să se pună la punct cu informarea „la zi" în specialitatea lor, să consulte literatura pedagogică, să acumuleze noi cunoștințe. Timpul este un lucru extrem de prețios. El trebuie bine drămuit și nicidecum irosit pe nimicuri. Cei care împart sarcinile să nu uite că locul de muncă al pedagogului nu este numai în școală, ci și la masa de lucru de acasă, în bibliotecă, în instituțiile de cultură și artă.

În sfîrșit, trebuie avut în vedere faptul că, pe lîngă timpul de muncă, omul are nevoie de timp pentru destindere, pentru reconfortare intelectuală, pentru odihnă efectivă. Este un drept de mult cîștigat și sindicatele sînt datoare să preîntîmpine sau să combată unele abuzuri în această privință.

E vremea unei bogate activități cultural-educative

Totdeauna perioada de iarnă, și în mod special perioada care corespunde vacanței, este bogată în activități cultural-artistice. La sate, așezămintele culturale se străduiesc să folosească din plin acest timp propice pentru organizarea unor acțiuni de masă. Alături de celelalte categorii de intelectuali, profesorii și învățătorii sînt animatorii principali ai acestei nobile munci, prezenți în toate sectoarele ei: propaganda prin conferințe, răspîndirea cărții, pregătirea formațiilor artistice etc. Este un lucru cunoscut, apreciat, o activitate obștească răsplătită prin mari satisfacții sufletești.

Căutînd să-și îndeplinească cît mai bine sarcinile din domeniul muncii culturale de masă, cadrele didactice își aduc contribuția la așezarea acestei munci pe baze mai temeinice, mai științifice, fac eforturi de înlăturare a formalismului care s-a manifestat în practica organizării unor acțiuni. Este foarte necesar ca organele sindicale să stimuleze activitatea culturală a cadrelor didactice în afara școlii, să contribuie la sporirea eficienței sale educative.

Dar cadrele didactice nu vin în contact cu instituțiile culturale ale orașului sau satului numai în calitate de transmițători de valori culturale, ci și ca receptori. Există uneori părerea că profesorul calcă pragul unui așezămînt cultural numai pentru a instrui pe alții, pentru a-i educa. Este adevărat că el face acest lucru în primul rînd. Dar profesorul este dornic să-și lărgească și propriul său orizont cultural, să-și îmbogățească nu numai pregătirea profesională, ci și bagajul de cunoștințe în cele mai variate domenii. În multe locuri el este primul cititor al bibliotecii, cel mai frecvent auditor al concertelor, al conferințelor etc. Organizațiile sindicale au datoria să vină în întîmpinarea acestor cerințe ale cadrelor didactice organizînd o bogată activitate cultural-educativă pentru membrii lor.

În perioada cînd elevii se află în vacanță există cele mai bune condiții pentru organizarea unei asemenea activități. Acum se poate mobiliza mai ușor întregul colectiv la acțiuni culturale. Să nu se creadă că pledăm pentru multe acțiuni de acest fel. Subliniem însă necesitatea ca ele să fie interesante, la obiect, să dezbată probleme esențiale, contemporane.

După o perioadă de muncă intensă, de solicitări mari, așa cum a fost perioada trimestrului I, cel mai lung trimestru al anului școlar, se așteaptă de la organizația sindicală să organizeze pentru învățători, profesori și unele acțiuni distractive, reconfortante, plăcute, care să răspundă exigențelor unor intelectuali de gust și de ținută cum sînt pedagogii zilelor noastre. Orice inițiativă bine gîndită, ingenioasă, de divertisment, de destindere — începînd de la o simplă plimbare, de la vizionarea unor spectacole și pînă la o excursie — are un bun efect educativ, contribuie la crearea unei atmosfere sincere de colegialitate, prielnice unei munci rodnice.

Pentru multe colective didactice organizarea în comun a revelionului a devenit o tradiție. Aceasta, de asemenea, este în primul rînd o îndatorire a sindicatului. Bine organizat, revelionul va rămîne întipărit în memoria fiecărui membru de sindicat ca o plăcută și nestearsă amintire.

În zilele vacanței de iarnă ne așteaptă o interesantă activitate, bogată în conținut și promițătoare de bune rezultate. Este în puterea organelor și organizațiilor sindicale ca ea să se desfășoare așa cum și-au dorit-o.

MARIOARA GH. DUMITRESCU
membră a Biroului Executiv
al Comitetului Uniunii Sindicatelor
din Învățămînt și Cultură

Instruirea organizatorilor grupelor sindicale din școlile sătești

Pe linia sarcinilor trasate de Congresul Sindicatelor din Republica Socialistă România, Comitetul Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și Cultură organizează în perioada vacanței de iarnă, în toate raioanele din țară, instruirea organizatorilor grupelor sindicale din școlile sătești. În cadrul instructajelor va fi prezentată expunerea *„Rolul și sarcinile birourilor grupelor sindicale din școlile din mediul rural în vederea îmbunătățirii procesului instructiv-educativ și a antrenării cadrelor didactice la activitatea cultural educativă"*.

În perioada 23—31 decembrie 1966 vor avea loc asemenea instruiri în regiunile Argeș, Banat, Brașov, București, Cluj, Crișana, Dobrogea, Galați, Hunedoara, Iași, Mureș Autonomă Maghiară, Oltenia și Ploiești, iar între 3—9 ianuarie 1967 în regiunile Bacău, Maramureș și Suceava.

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ÎN ATENȚIA CADRELOR DIDACTICE ÎNSCRISE LA GRADUL II ȘI A EDUCATOARELOR DIN GRĂDINIȚELE SEZONIERE ÎNSCRISE LA DEFINITIVAT

Examenele de gradul II pentru educatoare, învățători și profesori și examenele de definitivat pentru educatoarele din grădinițele sezoniere, organizate de institutele de perfecționare a cadrelor didactice, se vor desfășura între **4—9 IANUARIE 1967.**

Învățătorii din regiunea Oltenia înscriși la examenul de gradul II vor da acest examen în orașul Craiova.

Colocvii

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
nr. 5, noiembrie 1966

În cuprins:

PROF. UNIV. ȘTEFAN PASCU:
Colegii și academii în Țările Române în evul mediu

LECTOR UNIV. ION I. MATEI:
Adevărata împlinire socială a fiecăruia dintre noi

PROF. EMERIT DR. C. STANCA:
Cînd cerințele naturii sînt nesocotite

PROF. DR. DOCENT STANCIU STOIAN:
„Sub lege libertas"

N. VALMARU:
Tineri și vîrstnici în oglinzi paralele

CONF. O. SAFRAN:
Bunele intenții în activitatea educativă a părinților

EMIL VERZEA:
Familia, prima școală

AL. CORNESCU:
În afara programei analitice

TUDOR GHERMAN:
Dezvoltarea gîndirii abstracte a copilului

ZORINA REGMAN:
Ne vorbesc elevii unui liceu de arte plastice

PAUL B. MARIAN:
Cu Hérve Bazin despre: paternitate, familie, educația copiilor, emanciparea femeii

ION DODU BALAN:
Perpessicius la 75 de ani

DR. E. SOLCANESCU:
Deprinderile igienice la copii

SÜTÖ ANDRÁS:
Rînduri pentru o creangă de măr.

VALERIU RĂPEANU:
Literatura și educația

EDGAR ELIAN:
Glasul scriitorilor

TIBERIU TRUȚER:
Educația sanitară, educația sexuală și educația pentru viața familială

CĂRȚI CĂRȚI

Primele manuale pentru ambliopi

Că o expresie a grijii de care se bucură toți copiii în patria noastră, au fost înființate, la București și la Timișoara, două școli în care elevii slabvăzători (ambliopi) sînt instruiți cu ajutorul unor procedee didactice adecvate. După, alcătuirea unor planuri de învățămînt, programe școlare și indicații metodice în conformitate cu sarcinile didactice și recuperatorii ale acestor școli, în ultimul an s-a trecut la redactarea primelor manuale pentru elevii ambliopi. Apariția, în toamna aceasta, a abecedarului și a manualelor de aritmetică și limba română pentru clasa I oferă profesorilor care predau la această clasă în școlile de ambliopi condiții pentru a ridica nivelul muncii didactice.

Cele trei manuale apărute pînă acum la noi sînt rodul unor cercetări științifice în cadrul cărora au fost conturate unele cerințe psihologice și oftalmologice, unele particularități ale însușirii citit-scrisului și aritmeticii în condițiile vederii slabe. Manualele au un caracter experimental, urmărindu-se verificarea practică a concluziilor cercetărilor anterioare și verificarea mai multor ipoteze metodice; ele reprezintă numai o etapă pe calea găsirii celor mai bune mijloace de muncă pedagogică.

Un element specific celor trei manuale este trecerea foarte gradată, conform cerințelor protecției și educației vizuale, spre caractere grafice de dimensiuni tot mai reduse, după cum sînt reduse treptat și distanțele dintre rînduri, dintre cuvinte, dintre litere. Lungimea rînduri:or, numărul de rînduri pe o pagină, culoarea hîrtiei și alte probleme asemănătoare au fost rezolvate cu ajutorul specialiștilor, ținîndu-se seama și de cercetările făcute pe plan mondial.

Abecedarul, după un lung șir de imagini care au menirea de a-i pregăti pe elevi pentru perceperea literelor de tipar, trece la prezentarea literelor a căror formă poate fi mai ușor percepută, ținînd seama și de ordinea cea mai adecvată sub aspect fonetic. Caracterele literelor de mînă au fost mult simplificate, ajungîndu-se la o formă care vizează rapiditatea, continuitatea și efortul vizual minim în scriere. Manualului de aritmetică îi este anexat un bogat material didactic ajutător, care ușurează efectuarea exercițiilor.

Conținutul ilustrațiilor și mai ales conținutul textelor din abecedar, precum și al problemelor din manualul de aritmetică ține seama de necesitatea dezvoltării volumului de reprezentări ale elevilor, consolidează suportul senzorial și logic al gîndirii și vorbirii lor. Autorii abecedarului și manualului de limba română — N. Gheorghe și M. Ștefan — precum și ai manualului de aritmetică — E. Ștefan și M. Caraman — au căutat să redea, în forma simplă care se impune, viața copiilor în școală, în orele de clasă, în recreație, în internat, la masă, la plimbare etc., contribuind la cunoașterea de către copii a mediului înconjurător. Se vădește efortul autorilor de a evita didacticismul uscat. Orizontul este lărgit treptat și dincolo de zidurile școlii, oglindind viața patriei, munca în uzine, pe șantiere, pe ogoare aspectul nou al orașelor și satelor noastre.

Realizare demnă de prețuit a pedagogiei noastre speciale, aceste prime manuale își aduc contribuția la munca instructiv-educativă și recuperatorie cu elevii ambliopi.

Prof. MARGARETA GEORGESCU

Samuil Micu - Scrieri filozofice

Apariția în Editura științifică a acestui volum, care cuprinde scrieri inedite ale lui Samuil Micu se înscrie pe linia publicării lucrărilor marilor înaintași ai filozofiei românești. Scrierile scot în evidență preocupările filozofice ale lui S. Micu în condițiile social-politice și culturale ale epocii, punînd în lumină aportul deosebit adus de autor la istoriografia noastră culturală, la crearea unei terminologii și a unei literaturi filozofice în limba română.

Studiul introductiv întregește volumul, evidențiind importanța operei pentru dezvoltarea gîndirii filozofice românești, implicațiile ei social-politice și etice. Este expusă documentat biografia lui Samuil Micu, apelîndu-se la izvoare și la documente, manuscrise de natură să lumineze aspecte biografice pînă aici obscure sau necunoscute.

În același timp el a fost preocupat de principalele probleme politice, economice și sociale ale epocii.

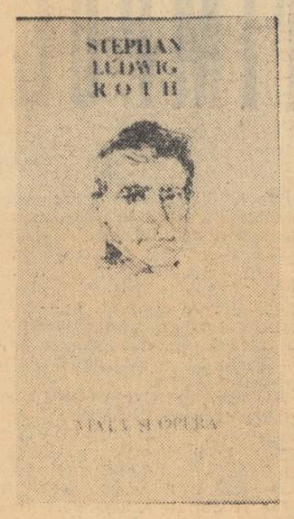

Stephan Ludwig Roth

Editura științifică publică, sub redacția lui Carol Göllner, o lucrare menită să facă cunoscută viața și opera unuia dintre cei mai reprezentativi intelectuali participanți la revoluția din 1848 din Ardeal. Volumul, care este o ediție bilingvă, cuprinde extrase întinse din principalele lucrări ale acestui luptător pentru dreptate socială, gînditor și pedagog umanist. Colaborator deosebit de apreciat, la Yverdon, al lui J. H. Pestalozzi, Stephan Ludwig Roth a fost un înflăcărat popularizator și continuator al ideilor înnoitoare în materie de învățămînt ale pedagogului elvețian.

Introducere în psihologia socială

În Editura științifică a apărut de curînd lucrarea „Introducere în psihologia socială" de M. Ralea și T. Herseni.

Examinînd preocupările de psihologie socială ale lui Marx, Engels și Lenin și desprinzînd tezele metodologice de bază pe care materialismul istoric le oferă acestei discipline, lucrarea analizează minuțios contribuțiile și erorile diferitelor curente ale psihologiei sociale din apusul Europei și din S.U.A. În final se conturează problematica de bază a psihologiei sociale și unele probleme specifice pe care le ridică în acest domeniu construcția socialistă în țara noastră.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Analiza trimestrială a activității școlare

sării ulterioare pe un plan superior.

Afirmam mai sus că trebuie luate în considerare și notele. Ceea ce este important în domeniul lor nu este simpla constatare a unor valori, ci stabilirea cauzelor care au determinat aceste valori, expresia lor exponențială, evoluția lor. Asemenea valori ascendente (5—7—9), descendente (10—6—4), fluctuante (4—9—4, sau 9—8—8—3, sau 6—2—10), uniforme (5—5—5) înregistrate în primul trimestru trebuie interpretate în funcție de specificul obiectului, de dificultățile capitolului, ale temei, ca și în funcție de modul de predare, de raportul dintre subiectiv și obiectiv în notare, de modul de reacție ale elevului, de scara fluctuațiilor întîmplătoare sau permanente, de factorii externi, de condițiile fortuite, speciale.

Pentru înlăturarea lipsurilor semnalate în analiza trimestrială trebuie stabilite măsuri cu un caracter cît mai eficient. Se constată, de exemplu, că la o anume clasă, la un anume obiect elevii nu au manifestat în cursul primului trimestru suficient interes pentru lecții. Observațiile directorului conduc la concluzia că pasivitatea elevilor a fost determinată de o înțelegere greșită a personalității elevului, considerat doar ca fiind obligat să recapituleze și să memoreze ceea ce spune profesorul sau ceea ce scrie în manual. În fața unei astfel de situații trebuie lămurite sarcinile legate de dezvoltarea capacității creatoare a elevului, de rolul activ pe care trebuie să-l aibă el în procesul însușirii cunoștințelor. Pentru că elevul poate fi creator nu numai cînd face, de exemplu, o compunere liberă sau după temă, dar și prin gîndirea sa critică, prin legăturile noi pe care le stabilește între noțiuni, situații etc. Și nu ne vom opri desigur numai la lămurirea acestor aspecte ci vom trece și mai departe, la stabilirea soluțiilor: indicarea unor procedee de predare care să antreneze participarea activă a elevilor la lecții, a unor teme scurte care să se rezolve individual în clasă etc.

Recapitulînd, direcțiile pe care este bine să le cuprindă darea de seamă pe primul trimestru sînt: modul cum au fost rezolvate problemele material-didactice și eficiența lor pentru activitatea instructiv-educativă; asigurarea caracterului formativ al învățămîntului prin predarea sistematică și integrală a cunoștințelor, prin educarea forțelor intelectuale, a trăsăturilor de caracter, a sentimentelor etc. (analiza în această direcție se realizează avîndu-se în vedere, de fiecare dată, ceea ce este mai important, mai tipic, în aspectele pozitive și negative); calitatea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor elevilor pe grupe de clase; aportul muncii metodice individuale și colective la realizarea sarcinilor instructiv-educative (ce aduc ele eficient și concret și ce constituie un balast care trebuie înlăturat imediat). Se pot pune în discuția colectivă, firește, și alte aspecte, în funcție de situația concretă a unei școli sau a alteia. Menționăm că, după părerea noastră, analiza activității diferitelor servicii extradidactice din școală și a acțiunilor administrativ-gospodărești poate constitui obiectul unei dări de seamă separate, scurtă și concretă.

Analiza trimestrială se va încheia desigur cu sarcini, măsuri și linii de perspectivă precise, foarte clare și amănunțit enunțate, în vederea desfășurării cu mai mare eficiență a activității pe trimestrele următoare.

Credem că este bine ca înainte de a se închide ședința de analiză să se menționeze cadrele didactice care s-au distins în mod special în cursul trimestrului, arătîndu-se în mod concret în ce au constat meritele lor. În acest fel elementul de stimulare se accentuează.

Atmosfera în care se desfășoară aprecierea și valorificarea activităților trebuie să imprime colectivului de educatori ținută științifică, să-l convingă de necesitatea informării și perfecționării permanente, să-i întărească încrederea în propriile forțe și să-l determine să lucreze perseverent, într-un adevărat spirit de emulație.

Carnet de note

dactică din ultimile zile ale trimestrului au constituit-o pregătirile pentru analiza activității desfășurate în decursul lui. După cum ne informează prof. Veronica Morărașu, directoare adjunctă la Școala generală nr. 1, analiza care va avea loc la această școală va trata problemele pregătirii elevilor în relație cu disciplina acestora. Raționamentul a fost următorul: elevii nedisciplinați sînt și slabi la învățătură, deci indisciplina constituie una din cauze — o cauză esențială — a îndeplinirii superficiale sau a neîndeplinirii obligațiilor privind însușirea cunoștințelor. Relația ni se pare posibilă, după cum ni se pare posibil și ca ea să conducă la concluzii științifice valabile. Aceasta cu atît mai mult cu cît se ia în considerație și un studiu privind problemele disciplinei elevilor, efectuat de comisia diriginților de-a lungul întregului trimestru.

Ne-am pus, totuși, cîteva întrebări. Mai întîi — una în legătură cu modul în care se va desfășura analiza. Ce măsuri s-au luat pentru ca această analiză să fie operativă, interesantă și eficientă, să-i ajute concret pe profesori în munca lor și nu să repete lucruri binecunoscute, din care nimeni nu se va alege cu nimic sau cu prea puțin? Apoi, și-au propus oare conducerea școlii și colectivul didactic să afle cauza cauzei — cauza indisciplinei care, la rîndul ei, este cauza nepregătirii, sau analiza va fi strict constativă? Și, în sfîrșit, își vor găsi loc în cadrul acestei analize și alte aspecte importante ale activității didactice, sau vor fi cu totul ignorate?

Cînd am discutat cu tovarășa Morărașu, nu am putut primi un răspuns suficient de clar la toate aceste probleme, „pentru că directoarea primă care se ocupă direct cu aceste probleme și este deci mai în măsură să dea un răspuns" nu se afla în școală.

Admițînd că nu e obligatoriu, pentru eficiența analizei, ca întreg colectivul de profesori să știe, cu cîteva zile înaintea ei, cum se va desfășura (ceea ce, de fapt, nu prea e de admis), considerăm că este totuși obligatoriu să știe acest lucru nu numai „directoarea primă", ci și, cel puțin, tot colectivul de conducere. Neputînd afla cum stau lucrurile, nu ne rămîne decît să sperăm că ședința de analiză va răspunde practic, în chipul cel mai fericit, la toate întrebările pe care ni le-am pus. În cazul acesta nota o va da randamentul analizei, reflectat în rezultatele celui de al doilea trimestru.

■

Termenul „vacanță", aproximativ sinonim cu lipsa de activitate, ar trebui să fie antonim acesteia. Colectivul de profesori de la Liceul „Mihai Viteazul" din Turda contestă însă acest sofism nu numai în planul principiilor, dar și în cel al practicii.

— Pentru profesori, ne spune tov. Ion Bonta, director adjunct al liceului, vacanța nu înseamnă decît o transformare a unor forme de activitate pedagogică în altele, iar pentru elevi schimbarea activităților școlare cu cele recreative.

Ideea, deși deloc nouă, este absolut justă. Într-adevăr, vacanța nu poate să reprezinte un hiatus în activitatea corpului profesoral, ci doar o remaniere momentană a formelor ei, subordonate aceluiași scop — educația. Remanierea urmărește doar să determine înfăptuirea dezideratelor educative, acordînd prioritate recreării elevilor.

Dar să trecem la fapte. Ce înseamnă concret, pentru elevii respectivului liceu, vacanța? Mai întîi, un întreg program distractiv alcătuit de școală. Participarea la acest program are un caracter obligatoriu? Ne răspunde tot profesorul Ion Bonta.

— Nu. Am căutat să alegem forme de activitate care să-i atragă pe elevi prin ele însele. Altfel, acestea ar fi golite tocmai de ceea ce ar trebui să fie adevăratul lor conținut.

De asemenea o idee justă. Dar să mergem și să vedem care sînt aceste forme. Să le evaluăm pe rînd, în ordinea în care ne-au fost prezentate. Mai întîi, pe vremea vacanței, la dispoziția elevilor va sta clubul școlar, deschis de trei ori pe săptămînă. Clubul dispune de materiale sportive și distractive. În zilele vacanței profesorii, prezenți printre elevi, vor organiza întreceri sportive.

Altceva? O excursie la Cheile Turzii. Foarte atrăgătoare și pentru cei care le-au văzut și pentru cei care nu le-au văzut. Natură plimbare, peisaj inedit. Alături de elevi, profesorii care pot să le satisfacă dorința de a afla noutăți despre locurile pe unde trec.

Și altele? Repetițiile echipei de teatru a școlii cu „Fiicele" de Sindonia Drăgușan (mă rog, distracție și nu prea, dar în orice caz, numai pentru echipă). Biblioteca deschisă în permanență. (Sperăm că se întîmplă și în timpul cursurilor. Dacă prilejul vacanței a adus cîteva cărți noi după care aleargă copiii, cu atît mai bine). Audiții la radio și televiziune (binevenite pentru cei care nu dispun de ele la domiciliu), vizionări de spectacole și filme.

Ce este, e bine. Totul depinde, acum, de modul cum se vor desfășura activitățile planificate. Dacă ele vor fi conforme dezideratului formulat de director, răspunzînd preferințelor diferite ale elevilor, atunci firește colectivul didactic al școlii va dobîndi nota maximă.

Școlile sînt în vacanță. Un răgaz reconfortant pentru toți, după care, cu puteri sporite, se va trece la o nouă etapă a muncii.

Dezbaterile din cercurile pedagogice

Departe de noi gîndul de a propune transformarea fiecărei școli într-un laborator de experimente pedagogice, iar a cercurilor pedagogice în foruri care au sarcina exclusivă de a trage concluzii pe marginea acestor experimente, neglijînd înarmarea cadrelor didactice în vederea realizării țelurilor muncii didactice. Este însă necesar, în condițiile în care ni se impune să transmitem cunoștințe riguros științifice care să țină seama de dezvoltarea accelerată a științei și tehnicii contemporane, să ne adecvăm stilul de muncă acestui nou conținut. Or, nu putem obține adecvarea metodelor noastre de muncă la cerințele conținutului obiectelor pe care le predăm fără să le creăm o bază științifică.

Vehiculul prin care ducem știința pînă la înțelegerea elevului trebuie modernizat și el, sau uneori înlocuit cu unul modern pentru a-l pune de acord cu conținutul. Acest lucru nu este însă înțeles pretutindeni. Este adevărat că multe dintre problemele discutate în cercurile pedagogice sînt moderne, însă modul de abordare a acestora este de multe ori depășit. Se discută foarte puțin în cercuri despre probleme ca dezvoltarea creativității gîndirii prin procesul de învățămînt, despre rolul modelului în sporirea accesibilității cunoștințelor etc., ceea ce dovedește mai ales o insuficientă informație și documentare. În această direcție se cer desigur și măsuri pe plan central: crearea unor biblioteci documentare la nivel regional, examinarea actualității, varietății tematice și a tirajelor publicațiilor și lucrărilor pedagogice etc. Nu este însă mai puțin adevărat că nu sînt încă folosite așa cum trebuie posibilitățile de informare existente la ora actuală. În această direcție trebuie să se îndrepte mai mult, credem, eforturile cercurilor pedagogice.

Pentru a asigura dezbaterea problemelor de învățămînt într-un spirit științific cercurile pedagogice pot relua, pentru aprofundarea lor, unele teme dezbătute la sesiunile științifice care se referă la perfecționarea programelor, a manualelor, a metodelor de predare, îmbinînd aceste discuții cu informări efectuate de către specialiști — cadre didactice din instituțiile de învățămînt superior și din institutele de perfecționare, cercetători științifici etc. Aceste informări ar trebui să se refere, în actuala etapă, la planificarea activității de cercetare științifică, la metodele de cercetare și de interpretare a rezultatelor etc. Desigur, temele pe care le enunțăm aici nu au caracterul unui sumar, ci sînt simple sugestii pe care le-am recoltat, de altfel, din masă.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA București Piața Scînteii nr. 1 Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii. 40 132

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE UNIȚI-VĂ!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XVIII
Nr. 879
Vineri 30 dec. 1966
4 pag. 23 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale

Între 26—29 decembrie a.c. s-au desfășurat la Palatul Marii Adunări Naționale lucrările celei de-a VI-a Sesiuni a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România — în cea de-a V-a legislatură a sa.

La lucrări au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Alexandru Moghioroș, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Vasile Vîlcu, membrii Consiliului de Stat, numeroși invitați — membri ai C.C. al P.C.R., ai guvernului, conducători de instituții centrale și organizații obștești, oameni de știință și cultură, generali și ofițeri superiori, reprezentanți ai oamenilor muncii din întreprinderi și instituții bucureștene, ziariști români și corespondenți ai presei străine. Au fost prezenți șefii misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră.

Deputații au votat în unanimitate ordinea de zi, care a cuprins :

1. Verificarea legalității alegerii deputaților în locurile vacante din circumscripțiile electorale nr. 15 Ocna Șugatag, regiunea Maramureș, nr. 10 Tei, orașul București, nr. 1 Oradea-Nord, regiunea Crișana.

2. Proiectul de lege pentru Adoptarea Planului de Stat al economiei naționale pe anul 1967.

3. Proiectul de lege pentru adoptarea Bugetului de Stat pe anul 1967.

4. Proiectul de lege privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară.

5. Proiectul de lege cu privire la alegerea deputaților în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare.

6. Proiectele de lege pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de către Consiliul de Stat de la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale.

7. Modificări în componența unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale.

Deputatul Maxim Berghianu, președintele Comitetului de Stat al Planificării, a prezentat expunerea la proiectul de lege pentru adoptarea Planului de Stat al economiei naționale pe anul 1967. În continuare, deputatul Aurel Vijoli, ministrul finanțelor, a prezentat expunerea la proiectul de lege pentru adoptarea Bugetului de Stat pe anul 1967. Deputatul Manea Mănescu, președintele Comisiei economico-financiare, a prezentat raportul acestei comisii cu privire la proiectele de lege pentru adoptarea Planului și Bugetului de Stat pe anul 1967.

A avut loc apoi discuția generală asupra celor două proiecte de lege. După încheierea discuției generale, cele două proiecte de lege au fost discutate, fiecare în parte, pe articole și supuse apoi în întregime votului secret. Marea Adunare Națională a aprobat legea pentru adoptarea Planului de Stat al economiei naționale pe anul 1967, precum și legea pentru adoptarea Bugetului de Stat al Republicii Socialiste România pe anul 1967.

Din însărcinarea Consiliului de Miniștri, deputatul Petre Blajovici, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a prezentat expunerea la proiectul de lege privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară. Deputatul Ștefan Milcu, președintele Comisiei pentru sănătate, prevederi și asigurări sociale, a prezentat raportul comun al acestei comisii, al Comisiei economico-financiare și al Comisiei juridice cu privire la proiectul de lege supus dezbaterii. A avut loc apoi discuția generală asupra proiectului de lege.

(Continuare în pag. a 4-a)

RITMURI ÎNALTE DE DEZVOLTARE

A devenit o tradiție în viața poporului român ca la sfîrșitul fiecărui an să se încheie bilanțul realizărilor obținute și să se consemneze perspectivele de viitor ale dezvoltării țării pe calea socialismului și progresului. Sub conducerea încercată a partidului comuniștilor, poporul nostru a izbutit prin muncă și luptă asiduă să facă din România o țară prosperă din punct de vedere economic, social-politic și cultural.

Socialismul dă roade bogate pe pămîntul patriei. Construcția industrială, amplu desfășurată în primul an al cincinalului, a îmbogățit țara cu numeroase obiective și instalații noi, realizate la nivelul tehnicii moderne, a determinat creșterea în ritm susținut a forțelor de producție, dezvoltarea viguroasă și multilaterală a întregii economii naționale. În România anului 1966, în întreaga economie s-a menținut un ritm susținut de sporire a producției materiale, au continuat transformările în structura producției și creșterea numerică și calitativă a forței de muncă, s-a ridicat productivitatea muncii sociale. Nivelul realizării producției industriei planificate a depășit cu aproape 2 la sută prevederile din planul cincinal și s-a realizat un ritm anual de creștere de 11,5 la sută. Esențial este că 38 la sută din depășirea cu peste 3 miliarde lei a planului se obține la energia electrică, în metalurgie, în construcția de mașini și industria chimică, adică în ramuri hotărîtoare ale economiei naționale. Primul an al cincinalului a marcat noi realizări în promovarea susținută a tehnicii înaintate, în perfecționarea organizării întreprinderilor, preocupări de prim ordin ale partidului și guvernului. S-a întărit continuu rolul industriei ca sector conducător în economie, a sporit capacitatea sa de a contribui în măsură din ce în ce mai mare la înzestrarea producției cu mijloacele tehnice necesare dezvoltării viitoare, la valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării, de a răspunde într-un grad tot mai ridicat cerințelor unei economii moderne.

Încheierea cooperativizării agriculturii, una din cele mai mari realizări ale poporului român în opera de edificare a noii societăți, a ridicat pe o treaptă nouă, superioară, alianța muncitorească-țărănească, a deschis noi perspective dezvoltării producției agricole, a consolidat caracterul unitar al economiei naționale. A crescut dotarea tehnică a agriculturii, s-a lărgit mecanizarea muncilor agricole, s-a extins aplicarea agrotehnicii moderne. Producția agricolă a sporit simțitor anul acesta, asigurînd aprovizionarea populației cu produse agro-alimentare și a industriei cu materii prime, precum și fonduri de rezervă și export. Producția agricolă globală în 1966 este cu 7,2 la sută mai mare decît prevederile planului, iar cantitatea de cereale a atins circa 13,8 milioane tone, cea mai mare producție din istoria țării. Realizările însemnate dobîndite de gospodăriile agricole de stat și de cooperativele agricole de producție în creșterea producției cerealiere și animaliere demonstrează marile rezerve de care dispune agricultura socialistă românească.

Succesele din economie au stat la baza progreselor în toate celelalte domenii ale vieții sociale, în ridicarea nivelului de trai al întregului popor. Exprimînd sintetic ritmul intens de creștere a producției materiale și eficiența acesteia, venitul național a sporit față de anul trecut cu circa 7 la sută. Veniturile bănești obținute de populație s-au mărit în acest an cu aproape 9 miliarde de lei față de 1965, iar salariul real cu aproximativ 5,7 la sută. S-au dat în folosință, din fondurile centralizate ale statului, peste 50 000 de apartamente. Sumele alocate pentru dezvoltarea culturii, științei, ocrotirii sănătății și prevederilor sociale, sînt, în 1966, cu aproape 2 miliarde de lei mai mari.

Școala, pîrghie de bază a revoluției culturale, principal factor de cultură și civilizație, cunoaște, prin grija partidului și a statului, o amplă dezvoltare. Avînd la bază principii științifice moderne, școala creează premise trainice pentru dezvoltarea armonioasă și multilaterală a personalității omului noii societăți, în care se îmbină bogăția de cunoștințe cu înalte convingeri și deprinderi morale, interesul susținut pentru știință și cultură cu munca creatoare. Învățămîntul de cultură generală a fost permanent îmbunătățit sub raportul orientării sale științifice-ideologice și al legării sale cu viața, cu practica. Au fost înființate licee de specialitate, care vor asigura economiei cadre cu pregătire medie, atît de solicitate de cerințele unei economii moderne. Corpul profesoral desfășoară o muncă susținută și exigentă pentru ca școala să răspundă la un nivel tot mai ridicat cerințelor pe care le pune etapa

(Continuare în pag. a 4-a)

Mîine anul se înnoiește

DUMITRU ALMAȘ

Mîine anul se înnoiește. Ne așteaptă pe toți noi fapte ce se cer aduse la împlinire. Pornim cu bucurie la realizarea lor, întemeindu-ne pe tot ce s-a realizat pînă acum.

Nu-i chiar așa de ușor să scrii despre evenimentele la care participi. Nici chiar atunci cînd vrei să marchezi un final încununat de succese și să semnalezi jaloanele înnoirilor ce vin. Misiunea de cronicar al contemporaneității, dacă nu-i mai grea ca-n vremea lui Miron Costin, e totuși mult mai complexă. Faptele se succed cu copleșitoare rapiditate, iar transformările n-au simplu aspect anual, ci conținut epocal.

De aceea, ca să-mi fie mai lesne, am să-mi închipui că mă aflu sus, între ruinele dacice de la Grădiștea Muncelului — Sarmisegetuza sau la picioarele podului lui Traian de la Turnu Severin, în Turnul Buzduganului din castelul lui Iancu de Hunedoara, în cetatea Sucevei, ori lîngă bisericuța lui Ștefan Vodă de la Borzești.

Din toate aceste locuri și din multe altele, cu dragi și impresionante vestigii istorice, să ne închipuim că, rotind privirea în jur, descifrăm acum, cînd încheiem cel de-al nouăsprezecelea an al republicii, un succint tablou sinoptic al patriei noastre.

Am străbătut un an rodnic, ca un adaos la sporul general al realizărilor din anii trecuți. Prin munca devotată și înțelepțește condusă a întregului popor s-a topit mai mult oțel la Hunedoara, Reșița și Galați, s-au făcut mai multe tractoare la Brașov, s-a inaugurat hidrocentrala de pe Argeș și cea de-a douăsprezecea hidrocentrală de pe Bistrița, din impresionanta salbă din aval de Stejaru. Producția agrară s-a bucurat, în anul care a trecut, de cele mai bogate roade întîlnite în agricultura țării noastre și, irigate și chimizate, lanurile gostaturilor și ale cooperativelor agricole de producție dau garanția unei sporiri continue a cantității de produse agro-alimentare.

Intrăm în noul an mai bogați, mai puternici, mai încrezători în viitorul nostru luminos. Și, acolo unde-i pîine și căldură din belșug, unde-s condiții moderne de viață, se relevă și premisele cele mai eficiente pentru progresul științei, literaturii, artei, pentru dezvoltarea învățămîntului, pentru ridicarea nivelului cultural al poporului, pentru o mai bună educație a tineretului.

Am construit, în anul încheiat, numeroase săli de clasă și am deschis noi instituții de învățămînt în orașele și satele patriei. Cu mîndrie, cu bucurie care încălzește inimile privim azi copiii patriei. Au mai crescut cu un an în vîrstă. Le-au sporit, prin strădania noastră, cunoștințele, sînt mai bine pregătiți pentru muncă, pentru viață. Îi înconjoară grija părintească a partidului, care a luat în anul trecut noi măsuri pline de înțelepciune pentru îmbunătățirea creșterii și educării lor. Îndrumată de partid, întreaga muncă a școlii tinde să răspundă tot mai deplin cerințelor timpului în care trăim, ritmurilor înalte pe care le cunoaște astăzi viața țării.

Făurim generații de tineri care-și iubesc cu înflăcărare patria, care vor ști să muncească minunat pentru ea, ducînd mai departe înfăptuirile unui trecut valoros, pilduitor, și mărețele realizări ale prezentului socialist, ca împreună să se cimenteze într-un tot organic, într-un bloc puternic al economiei și culturii noastre naționale, contribuție de preț la avuția tuturor popoarelor lumii.

Din ograda Moldoviței, bijuterie artistică a trecutului, noi, cei care educăm tineretul în spiritul dragostei de patrie, privim marile construcții industriale și edilitare din Suceava și le relevăm valoarea în fața acestui tineret. Din Turnul Buzduganului, construcția cea mai înaltă a castelului lui Iancu de Hunedoara, măsurăm cu gîndul coșurile cu mult mai înalte ale uzinelor metalurgice și strălucirea orașului nou, cu armonioasa lui arhitectonică, și arătăm elevilor noștri ce minunat se conjugă trecutul și prezentul într-o indestructibilă realitate, realitatea vremii noastre socialiste. De pe dealul unde de două mii de ani străjuie monumentul de la Adam Clisi, azi noi putem mîngîia cu privirea grînele Dobrogei și ale Bărăganului, podgoriile Murfatlarului, viile și hotelurile de la Eforie și Mamaia. Din Bastionul Croitorilor, acolo unde, în 1600, a fost martirizat Baba Novac, unul din căpitanii lui Mihai Viteazul, admirăm tot ce am zidit și zidim în Cluj și în toată Valea Someșului. Din pridvorul de la Cozia ne hodinim o clipă gîndul și inima în priveliștea munților Lotrului ; o clipă numai, pentru că acolo sus, la peste 1 000 de metri altitudine, în anul care se înnoiește pornim construcția unei noi hidrocentrale, așa după cum, de lîngă picioarele podului lui Apolodor, cuprindem cu privirea și cu inima marele efort de zăgăzuire a Dunării.

Poate fi oare ceva mai grăitor, mai convingător, mai bogat în învățăminte, mai izvoritor de sentimente puternice, de dragoste pentru patrie și partid decît școala concretă a acestor mărețe înfăptuiri ?

Da, mîine anul se înnoiește și, cu fiecare an, ne înnoim și noi. Prin efortul și vrednicia întregului popor, condus de mîna sigură a partidului, se înnoiește și Republica noastră.

ÎN PAS CU ȚARA

A cunoaște țara, pămîntul pe care trăim, a cunoaște realitatea în mișcare nu este doar o cerință a dezvoltării firești, a sporirii inteligenței, bagajului nostru de cultură, ci și o condiție pentru formarea sentimentelor fundamentale, a sentimentelor patriotice. Altfel îți iubești țara dacă ai măsurat pas cu pas șantiere, uzine, munți pitorești, dacă ai navigat pe ape ca Dunărea și Marea Neagră, dacă ai participat la elaborarea primei șarje de oțel într-o făurărie modernă și ai văzut lansarea celor mai puternice vase construite la Galați, dacă ai privit imensul funicular menit să transporte balastul de pe insula Banu la țărmul fluviului și ai asistat la devierea apelor la Porțile de Fier, dacă ai fost de față la punerea pietrei de fundament la cel mai mare viaduct din țară, cel ce străbate balta Cătușa pentru a uni orașul lui Cuza Vodă și platoul siderurgic, dacă ai văzut cu ochii cum se retrag apele Brateșului eliberînd o moșie fecundă, dacă ai privit cum se asociază vechilor cetăți medievale — care au apărat acest popor și i-au făcut fala — cetățile industriei moderne, care dau puterea și vlaga acestor timpuri.

În documentele de partid se arată că trecerea de la o etapă la alta ne cere să sesizăm fenomene necunoscute încă în țara noastră. Se arată că pregătirea cadrelor pentru preluarea unui inventar industrial de mare tehnicitate nu este un lucru simplu și că omul trebuie format, încă din primii ani de școală, pentru lumea în care va avea de muncit, în care își va desfășura viața și activitatea. Există o psihologie a omului modern, a omului angajat în activități foarte pretențioase, de mare precizie, care necesită o bună cunoaștere a forțelor naturii, o asimilare continuă a noului, o acordare a cunoștințelor vechi la tot ce se face și se descoperă în țară sau altundeva. Mintea trează, capabilă de asimilări, aptă pentru înțelegerea noilor fenomene nu se realizează fără o instruire sistematică, fără o sedimentare treptată.

Odinioară se înțelegea prin

TRAIAN FILIP

(Continuare în pag. a 4-a)

PROIECTE • PROIECTE

EDITURI

Redacția de pedagogie a Editurii didactice și pedagogice și-a orientat tematica spre problemele centrale ale pedagogiei contemporane, cît și spre valorificarea tradiției atît de bogate a școlii românești. Se apropie termenul intrării în circuitul editorial a unui amplu tratat de pedagogie practică, la a cărui alcătuire lucrează intens un colectiv de specialiști eminenți din întreaga țară. Se află într-o fază înaintată de lucru volumul „Studii de pedagogie cibernetică și instruire programată", elaborat de un colectiv al Institutului de științe pedagogice, ca și volumul intitulat „Studii de didactică experimentală". Vor apărea de asemenea în anul 1967 volumul III al lucrării „Din istoria pedagogiei românești" de I. Popescu-Teiușan, Gh. Dumitrescu, V. Popeangă și alții, precum și monografia „Societatea pentru învățătura poporului român" de M. Ștefan. Vor stîrni desigur interesul cadrelor didactice lucrări cum sînt „Cauze ale rămînerii în urmă la învățătură ; prevenirea și combaterea lor" de V. Radulian, sau „Organizarea regimului de viață în familiile cu mai mulți copii" de Mihai Ghiviriță. Vor apărea cîteva metodici de predare a diverselor discipline, cum este „Metodica predării matematicii în liceu" de Eugen Rusu. Sînt de asemenea în proces de elaborare o serie de lucrări referitoare la cele mai moderne metode de cercetare pedagogică, la creșterea eficienței educative și instructive a învățămîntului.

★

Cadrelor didactice le este adresată și o bună parte a producției Editurii științifice. Colecția „Mica enciclopedie" va însuma în 1967 lucrări de informare științifică în domeniile cele mai variate ale științelor exacte : „De la structura atomului la reacțiile chimice" de prof. Al. Balaban, „Familia halogenilor" de prof. O. Rabeja, „Fosforul — un element surprinzător" de D. Radu și A. Wohl, „Aluminiul — metalul secolului XX" de E. Dumitrescu, „Magnetismul" de M. Rosemberg, „Dialoguri despre matematică" de A. Renyi, „Originea, semnificația și evoluția noțiunilor de bază ale analizei matematice" de S. Marcus etc. Lucrări de informare științifică utile cadrelor didactice vor fi și „De la înmulțire la integrală" și „De la punct la a patra dimensiune" de Colerus (traducere din germană), „O planetă numită Pămînt", de George Gamow, și altele.

În colecția „Popoare, culturi, civilizații" vor apărea „Dacia" de Vasile Pîrvan și „Hitiții" de M. Riemschneider, care vor fi urmate de alte lucrări consacrate civilizațiilor vechi.

Un loc important îl vor ocupa lucrările de valorificare a moștenirii științifice românești din trecut. Vor apărea monografii și volume de antologie însoțite de studii introductive, printre care „Simion Bărnuțiu" de R. Pantazi, „A.D. Xenopol, Scrieri Alese", „P. P. Negulescu, Pagini alese", „Dimitrie Onciul" de A. Sacerdoțeanu, „Grigore Ureche" și „Miron Costin" de Liviu Onu, „S. Mehedinți — Viața și opera", „C. Brătescu — Opera geografică",

În încheiere, putem menționa apariția în 1967 a unor manuale pentru studiul limbilor germană și italiană, a unui manual de conversație în limba franceză, a dicționarelor român-francez, român-italian, german-român și român-german, spaniol-român și român-spaniol.

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PEDAGOGICE

Ultimii ani au cunoscut, după cum se știe, o accentuată dezvoltare a cercetărilor în domeniul pedagogiei. Tot mai mulți învățători și profesori experimentează căi noi de realizare a sarcinilor instrucției și educației, studiază problemele actuale ale procesului de învățămînt. O discuție pe care am purtat-o recent cu prof. doctor docent Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei, directorul Institutului de științe pedagogice, ne-a arătat că tocmai de la această realitate a pornit și institutul în planificarea activității sale pe anul viitor.

Pe primul plan al preocupărilor noastre — ne-a spus prof. Stanciu Stoian — se va afla organizarea unor acțiuni menite să apropie mai mult activitatea Institutului de cercetarea științifică desfășurată de membrii corpului didactic care lucrează în mod nemijlocit la catedră. O asemenea acțiune va fi îndeosebi sesiunea de comunicări organizată de institut, la care vor participa și cadrele didactice evidențiate la sesiunile de comunicări ce au avut loc recent în toate regiunile țării. Alăturîndu-ne forțele și capacitățile de cercetare existente în școli, vom putea extinde și întări mult baza cercetărilor de pedagogie asupra problemelor esențiale și de mare actualitate ale învățămîntului. În mod special aceasta ne va permite să conturăm soluții în domeniul muncii de educare a tineretului, în care, după cum se știe, studiile s-au desfășurat în ultimul timp pe planuri multiple—educația în școală, rolul educativ al organizațiilor U.T.C., conținutul și noile forme ale activității cu pionierii — ca și în domeniul didacticii, pentru determinarea metodelor de predare în condițiile existenței unei cantități mereu crescînde de informații.

Se va realiza totodată, în anul viitor, o mai strînsă legătură a cercetărilor din domeniul pedagogiei propriu-zise cu cercetările din celelalte domenii care vizează educația tineretului. Astfel, o serie de probleme ale formării tinerei generații vor fi abordate în comun, din unghiuri diferite, de cercetători cu multiple specialități — pedagogie, psihologie, sociologie, medicină etc. Strînsa colaborare între acești cercetători, schimbul de păreri și comunicarea unor rezultate obținute pe parcursul efectuării studiilor constituie un element de o deosebită forță dinamică.

În funcție de felul cum s-au conturat cercetările din anul care se încheie, considerăm că în 1967 vom putea face un serios pas înainte pe linia fundamentării experimentale și cristalizării punctului de vedere al pedagogiei românești în domeniul învățămîntului programat și, în mod special, în privința posibilităților acestuia de a contribui la dezvoltarea gîndirii creatoare a elevilor. De altfel, o serie de concluzii la care au ajuns cercetătorii noștri în acest domeniu vor parveni, prin intermediul publicațiilor pedagogice și al unei culegeri de studii la cunoștința corpului profesoral.

Sperăm, de asemenea, că cercetătorii noștri în domeniul didacticii vor înregistra realizări în elaborarea unor metodici ale utilizării mijloacelor tehnice audio-vizuale moderne în procesul instructiv-educativ.

Toate secțiile și sectoarele institutului, toți lucrătorii săi, pășesc în noul an cu hotărîrea de a-și închina întreaga capacitate de muncă desfășurării cu succes a cercetărilor fundamentale și aplicate, menite să înalțe prestigiul învățămîntului românesc.

I. M. D.

La întrebarea noastră : „Ce produse de o construcție modernă veți pune la dispoziția școlilor în anul 1967" ? tov. Vasile Ionescu, inginerul șef al Întreprinderii de material didactic, ne-a răspuns în primul rînd printr-o demonstrație practică. Ne-a prezentat un aparat de dimensiunile unui radio-receptor, cu carcasa transparentă, în interiorul căruia se pot vedea lămpi, un condensator, precum și cîteva anexe de o construcție oarecum neobișnuită. Punînd în funcție aparatul, ne-a atras atenția asupra uneia din piesele pe care noi le considerăm anexe și în care a apărut, din senin, o minusculă fîntînă arteziană. În fapt un efect foarte clar al ultrasunetelor. Într-adevăr aparatul este un generator de ultrasunete, care se va afla în școli începînd din anul 1967.

— Am dori să ne semnalați și alte produse ale căror serii zero și unu își vor face apariția în școli în cursul anului viitor.

— Profesorii de specialitate vor fi desigur bucuroși să afle că le vom pune la dispoziție generatoare de ton cu frecvență variabilă, panouri cu termistori și panouri cu fotodiodă, care vor permite efectuarea unor experiențe cu privire la cîteva dintre cele mai interesante capitole ale fizicii moderne.

— Ce alte preocupări ale I.M.D. sînt de natură să se repercuteze pozitiv pe planul dotării școlilor cu material didactic perfecționat ?

— Printre multiplele măsuri pe care le vom lua în 1967 în vederea ridicării nivelului calitativ al producției întreprinderii noastre menționez faptul că aproximativ 15 la sută din produsele fabricate de noi, cuprinzînd cîteva dintre cele mai solicitate sortimente, vor beneficia în noul an de îmbunătățiri funcționale și constructive. Printre acestea se numără de pildă trusa de optică-fizică și trusele de corpuri geometrice pentru școlile generale și pentru licee. Ne propunem să studiem economicitatea fabricării unor produse în serie mare, ceea ce ar atrage după sine posibilitatea realizării unui flux tehnologic cu caracter industrial, ridicarea și omogenizarea indicilor calitativi ai produselor și, bineînțeles, scăderea prețului.

— Ce ne puteți spune despre aparatele care vor prinde contur în atelierul de prototipuri în cursul anului 1967 ?

— Referindu-mă mai ales la acele produse care dorim să reprezinte cît mai edificator „marca fabricii" voi menționa apariția în atelierul nostru de prototipuri a oscilografului catodic, aparat ce va căpăta desigur o largă utilizare în licee, familiarizîndu-i pe elevi cu tehnicile moderne de lucru din laboratoarele de cercetare științifică și din laboratoarele întreprinderilor industriale moderne. Oscilograful catodic pe care ne propunem să-l construim va dispune de un tub cinescop cu diametrul de 60 de mm. și va avea pereții laterali din stiplex, astfel încît să se poată vedea construcția interioară. Cu ajutorul lui vor putea fi puse în evidență diferite tensiuni electrice în forme sinusoidale, de dinte de ferăstrău etc.

Țin să menționez — a spus în încheiere inginerul șef al I.M.D. — că în noul an ne vom strădui să valorificăm toate posibilitățile pentru a strînge legătura între întreprinderea noastră și școli în scopul dotării acestora din urmă cu material didactic la nivelul cerințelor actuale ale învățămîntului.

RADIO ȘI TELEVIZIUNE

Aproape 40 de emisiuni radiofonice se vor adresa săptămînal, în anul 1967, copiilor și tineretului școlar

Două dintre noile emisiuni au drept scop educarea patriotică a tinerei generații. Este vorba de ciclurile „File de legendă" — care va evoca, prin mijloacele scenariului radiofonic, cele mai semnificative legende istorice ale poporului nostru — și „Fapte din istorie" care va evidenția, pe baza documentelor, a cercetărilor istorice și arheologice, a scrierilor cronicarilor, lupta de veacuri a poporului nostru pentru libertate națională și socială, continuitatea și unitatea sa, contribuția sa la progresul material și spiritual al omenirii.

Vor crește în volum și se vor diversifica din punct de vedere tematic emisiunile adresate pionierilor, emisiunile științifice, literare, muzicale și teatrale pentru copii. În același timp, în anul 1967 se vor lansa și o serie de concursuri în rîndurile copiilor. Peste cîteva zile se vor anunța condițiile de participare la concursul „Meșterii de jucării", deschis pionierilor și școlarilor din clasele I—IV, și la concursul „Cea mai frumoasă scrisoare", adresat elevilor din clasele V—VIII.

Micii auditori vor putea asculta chiar din prima zi a anului 1967 scenariul radiofonic „Un om de zăpadă, un derdeluș și săniuța supersonică". La reprezentarea scenariului va asista un numeros public, alcătuit din copii, care va interveni în desfășurarea acțiunii. Asemenea spectacole radiofonice cu public se vor bucura de o atenție sporită, atrăgînd în sfera lor și poezia și cîntecul.

Anul viitor va aduce și micilor telespectatori programe mai bogate, care vor cuprinde tot universul copilăriei, al adolescenței, cu multiplele și variatele sale preocupări. „Studioul pionierilor", emisiune începută în ultimele luni ale acestui an, își va amplifica și îmbogăți activitatea cu o seamă de noi rubrici. Vor fi inaugurate două emisiuni noi : „Pasărea măiastră" — o emisiune magazin — și „Două școli, două echipe", care va fi realizată în genul dialogurilor la distanță. Începînd cu anul viitor micii telespectatori vor putea urmări și primul serial istoric românesc, intitulat „Cosmin, fiul zimbrului", de Mircea Ștefănescu.

Deosebit de atractiv și interesant va fi „Almanahul de știință și tehnică pentru pionieri și școlari", în cadrul căruia se vor prezenta noutăți științifice, probleme distractive, interesante experiențe de laborator. Pentru pionierii și școlarii care îndrăgesc în mod deosebit literatura, televiziunea va realiza în anul viitor o revistă literară, în cadrul căreia ucenicii în ale scrisului își vor citi producțiile, se vor întîlni cu scriitori, vor participa la discuții pe marginea unor creații poetice.

Nu au fost uitați nici elevii din clasele IX—XI. Pentru ei se vor organiza, între altele trei noi cicluri de emisiuni : „Școli și tradiții", „Peceți și file îngălbenite" și „România pitorească 1967". Vor continua, de asemenea, emisiunile menite să contribuie la educarea estetică a elevilor prin dezbaterea unor probleme din domeniul muzicii, picturii, folclorului, ca și emisiunea „Clubul tinereții", care va pune în discuție probleme ale adolescenței.

FILME

În sala obscură, singurul punct mai luminos e pînza spre care sînt ațintiți toți ochii celor din bănci. S-a lăsat liniștea deplină care precede momentul începerii proiecției. Încă o secundă, în care se controlează dacă totul, absolut totul e pus la punct și pe ecran pornesc să se succeadă primele secvențe.

E un spectacol cinematografic ? Nu. Este o lecție obișnuită, într-o școală obișnuită. O lecție de fizică sau de chimie, de științe naturale, de istorie sau de literatură. Pentru toate, studiourile noastre cinematografice pregătesc materiale folosite cu un deosebit interes de profesori și primite cu preferință de elevi pentru caracterul lor plastic, sugestiv, atrăgător.

Ne-am informat, la studioul „Alexandru Sahia", ce filme didactice vor intra în producție în anul viitor. Am aflat astfel că va fi pus la dispoziția școlilor filmul „Produși din acetilenă" (partea a II-a), care va completa ciclul de filme despre chimizarea gazului metan. Tot pentru lecțiile de chimie se pregătesc filmele „Produse clorosodice" și „Electronica în gaze" (acesta din urmă colorat). „Biocenoza apelor dulci" va continua un film realizat anul trecut, care trata despre biocenoza de stepă și, împreună cu „Originea mamiferelor", va ilustra cîteva importante lecții de biologie. La dispoziția profesorilor de desen va sta filmul „Desenul și pictura după natură".

Nu numai la lecții, dar și la orele de dirigenție profesorii vor putea folosi mai larg filmul în anul 1967. Printre altele, la dispoziția profesorilor diriginți va sta filmul „Ce profesie să ne alegem", care face parte dintr-un ciclu ce-și propune să prezinte frumusețea și specificul unor meserii din domeniul metalurgiei, venind astfel în sprijinul orientării profesionale a elevilor.

În afară de aceste filme cu caracter strict didactic, studioul „Alexandru Sahia" va realiza și o serie de filme de știință popularizată care, folosite în școală, vor putea contribui din plin la instruirea și educarea tineretului. Printre acestea se numără documentarele „Din tainițele muzeelor", „Găteala capului"—un film etnografic care va ilustra tradiția și semnificația gătelii capului la țărăncile noastre de-a lungul anilor — „Țînjaua", tot un film etnografic, care vorbește despre un străvechi obicei legat de semănatul cîmpului, „Lotus Termalis", care prezintă un monument al naturii aflat la băile Victoria, lîngă Oradea, „Efemere" — un film despre biologia insectelor și plantelor efemere, „Sala cu 5 000 de matematicieni", care va demonstra principiile de funcționare a mașinilor electronice de calcul și utilitatea lor practică, sau „Brevet de invenție", care va vorbi despre un vechi document descoperit la Sibiu în legătură cu tehnica de construcție a rachetelor.

Adăugîndu-se celor existente, aceste filme vor constitui un auxiliar prețios în procesul instructiv-educativ.

LEGEA PENSIILOR

Noua lege a pensiilor aprobată zilele acestea de Marea Adunare Națională reprezintă o expresie vie a grijii partidului și statului nostru față de oameni, față de muncă, față de cei care și-au dat contribuția pentru prosperitatea societății noastre socialiste. Prevederile noii legi dau fiecăruia siguranța că la bătrînețe se va bucura de un trai demn, de o viață liniștită, lipsită de griji materiale.

Exprimînd elocvent democratismul ce caracterizează orînduirea noastră socialistă, noua lege a pensiilor a fost supusă, sub formă de proiect, timp de peste două luni dezbaterii publice. S-a vădit astfel o dată mai mult ca în toate problemele fundamentale, fie că privesc dezvoltarea economiei, științei și culturii, fie că sînt legate nemijlocit de ridicarea condițiilor de viață ale celor ce muncesc, partidul se consultă cu masele, le cere părerea în vederea unei cît mai bune rezolvări.

În cele peste 11.000 de adunări organizate de sindicate, cu sprijinul organelor și organizațiilor de partid în întreprinderi, instituții și cartiere, în vederea discutării proiectului noii legi a pensiilor, adunări la care au participat peste 570 000 de salariați și pensionari, au luat cuvîntul aproape 72 000 de persoane, printre care numeroși învățători și profesori. În cuvintele lor, în miile de scrisori adresate direct conducerii partidului, organelor centrale, presei, radio-ului și televiziunii, oamenii muncii și-au exprimat aprobarea unanimă față de prevederile noii reglementări, bucuria și recunoștința pentru grija deosebită pe care partidul și statul o acordă îmbunătățirii permanente a condițiilor de viață ale pensionarilor și familiilor lor. Cu această ocazie s-au făcut și peste 30.000 de propuneri cu privire la îmbunătățirea prevederilor proiectului noii legi a pensiilor.

Așa cum a arătat tovarășul Petre Blajovici, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, în raportul prezentat Marii Adunări Naționale în legătură cu proiectul de lege privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, acele propuneri care au fost găsite întemeiate au fost incluse în prevederile noii reglementări. Astfel, după cum se știe, proiectul noii legi stabilea limita de vîrstă pentru pensionare la bărbați 62 ani, iar la femei 57 ani, pe considerentul creșterii duratei medii de vîrstă — ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de viață și a stării de sănătate — precum și pe considerentul cerințelor de cadre calificate și cu experiență pentru economie, cît și al dorinței exprimate de numeroși salariați de a continua activitatea și după împlinirea vîrstei de pensionare. Alături de menținerea acestor prevederi, la propunerile venite din masă, în forma definitivă a legii pensiilor se stabilește că la cerere pot să fie pensionați pentru limită de vîrstă bărbații la 60 de ani și femeile la 55 de ani. Acest corectiv, la legea pensiilor s-a adus pentru motivul că pe măsura înaintării în vîrstă apare o diferențiere mai accentuată a capacității de muncă de la un om la altul. Menționăm că unitatea nu poate cere pensionarea salariaților decît la împlinirea vîrstei de 62 de ani la bărbați și 57 de ani la femei. De asemenea, rămîne valabilă prevederea că unitățile nu pot cere pensionarea cadrelor din învățămîntul superior și de cercetare decît la împlinirea vîrstei de **65 de ani bărbații și 60 de ani** femeile.

Mergîndu-se pe linia traducerii în viață a măsurilor privind consolidarea familiilor, stimularea natalității și ocrotirea mamei și a copilului, au fost aduse, — la propunerea femeilor salariate — o serie de îmbunătățiri prevederilor referitoare la pensionarea angajatelor, în sensul că se reduce vîrsta de pensionare cu un an pentru femeile care au născut și au crescut 3 copii pînă la vîrsta de 10 ani, cu doi ani pentru cele cu 4 copii și cu 3 ani pentru cele cu 5 sau mai mulți copii. Totodată, noua lege prevede că timpul lucrat de femeile mame cu jumătate de normă, pe perioada cît cresc copiii pînă la vîrsta de 7 ani, se consideră la pensionare ca normă întreagă.

Pe baza propunerilor venite din masă au fost aduse unele îmbunătățiri și modului de acordare a pensiilor de invaliditate. Astfel, se va acorda pensia de invaliditate în cazul îmbolnăvirii de T.B.C. fără condiție de vechime în muncă, această boală asimilîndu-se cu boala profesională. Se va acorda sporul pentru continuitate în aceeași unitate și în cazul pensiilor pentru invaliditate. Se stabilesc condiții de vechime în muncă mai reduse pentru femei decît pentru bărbați. Avînd în vedere că absolvenții învățămîntului superior se încadrează în muncă la vîrstă mai înaintată (24—25 de ani), se prevede condiție mai redusă și pentru aceștia în cazul pensionării de invaliditate. Pentru ca pensionarea de invaliditate să reflecte și mai mult umanismul orînduirii noastre socialiste, se prevede acordarea unui procent mai mare pentru stabilirea pensiei de **invaliditate gradul III de 60 la** sută din pensia de gradul I în loc de 55 la sută cît s-a prevăzut în proiectul de lege inițial. De asemenea, dată fiind necesitatea de îngrijire, se prevede acordarea indemnizației de îngrijire de 300 lei pentru toți pensionarii de invaliditate gradul I, indiferent de cauza invalidantă.

O altă prevedere, care vine să rezolve mai multe propuneri făcute și de cadrele didactice, este aceea de a se da celor care continuă să muncească după pensionare posibilitatea de a-și putea recalcula pensia la salariul din perioada de după pensionare — în cazul cînd lucrează în astfel de condiții cel puțin 3 ani.

Avînd în vedere propunerile formulate de unii oameni ai muncii, s-a prevăzut acordarea pensiei suplimentare în procent de 16 la sută celor care au contribuit la constituirea fondului pentru acordarea acestei pensii (2 la sută din salariu) o perioadă de peste 20 de ani, în timp ce în proiectul inițial se prevedea 14 la sută la perioada de contribuție de peste 10 ani.

Iată numai cîteva din îmbunătățirile aduse noii legi de pensii pe baza propunerilor venite din masă. Dacă se are în vedere că însuși noul sistem de pensionare este rodul unei munci colective, al unor studii efectuate pe baza analizării situației social-economice a masei largi de oameni ai muncii, se poate afirma că noua lege a pensiilor este opera maselor conduse de partid.

ION PETRUȘCA
șeful sectorului de Asigurări Sociale al Consiliului Central al U.G.S.R.

Viitori profesori astăzi studenți la Institutul pedagogic din Brașov — la studiu în bibliotecă

ORIZONTURILE ANULUI 1967

„Instruirea și educarea copiilor este o problemă de cea mai mare însemnătate pentru viitorul națiunii noastre. In școli învață azi generațiile care vor duce mai departe făclia progresului material și spiritual al României, cei ce vor desăvîrși înfăptuirea țelurilor cărora își consacră azi forțele și energia întregul nostru popor. Asigurarea condițiilor care să permită copiilor patriei — cel mai prețios capital al poporului — să-și formeze o cultură bogată și profundă, să-și însușească știința și tehnica cea mai înaintată, să crească în spiritul nobilelor idei ale patriotismului socialist, ale comunismului, este o îndatorire primordială a partidului și statului nostru, a întregii societăți".

(Din cuvîntul rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de constituire a Consiliului Național al Organizației pionierilor).

Oamenii raportează la elementul timp tot ceea ce fac, ceea ce au făcut sau ceea ce vor face. Este întrucîtva o întrecere între această dimensiune a existenței materiale și sprinteneala energiei omenești. Și dacă întîmpinăm cu explozii de artificii, cu ospețe, cu surle și trîmbițe vîrstele eternului Cronos, o facem pentru a ne sărbători victoriile trecute, ca și proiectele pentru victoriile viitoare ale acestei grandioase întreceri. Ieșim de fiecare dată învingători pentru că dispunem de acea formidabilă forță a umanității pe care o numim inteligență și care, reproducîndu-se mereu într-o ipostază superioară, produce miracole.

Pentru perpetua și permanenta ei înflorire, pentru neîncetata cultivare a spiritului s-au creat minunatele grădini ale instituțiilor de învățămînt. Cercetînd potențialul de energie al acestor imense și splendide domenii, avem, în parte, o oglindă a succeselor noastre viitoare.

Potențialul nr. 1 — profesorii

Priveau cu ochii, însă nu
vedeau cu ei;
Aveau auz, dar n-auzeau
nimic cu el;
Mult timp în volburi
de năluci le învălmășeau
Pe toate : nu știau...
ci bîjbîiau
Nepricepuți. Iubindu-i,
eu i-am învățat.
(Eschil „Prometeu încătușat")

Totalul corpului profesoral al întregii Republici depășește cifra de 195.000. Deci, în bătălia pe care o vom redeschide pe frontul dezvoltării spirituale o dată cu prima secundă a anului 1967, dispunem în primul rînd de acest detașament uriaș. Dar să nu ne rezumăm la superficiale evaluări cantitative. Pentru că mai importantă sau cel puțin tot atît de importantă ca valoarea cifrică este cea calitativă.

Pentru a înțelege configurația valorică a acestei forțe este instructiv să o privim în evoluție. Cu douăzeci de ani în urmă, întreprinzînd o radiografie a condiției intelectualului în societatea burgheză, Camil Petrescu disocia două categorii de purtători ai acestui nobil titlu și blama, în al său „statut al muncii intelectuale", obtuzitatea care ignoră pe creator, recunoscînd doar funcția utilitaristă. Ar fi de prisos să arătăm că socialismul a ierarhizat după ordinea cuvenită valorile din acest domeniu. Este o evoluție care decurge firesc și organic din însăși esența societății noastre. Fenomenul deosebit, care surprinde și uimește — deși reprezintă de fapt, în egală măsură, un derivat obiectiv al aceleiași esențe — este apropierea din ce în ce mai strînsă, pînă la interferență și suprapunere, dintre funcția creatoare și cea utilitaristă. Clinicianul, inginerul de uzină, profesorul este din ce în ce mai puțin simplu clinician, inginer sau profesor și din ce în ce mai mult un savant, un inventator, un cercetător.

Dar să ne limităm numai la corpul profesoral.

Din aproximativ 200 de profesori care au răspuns la o anchetă efectuată recent în regiunea Bacău, 134 sînt angajați în cercetarea științifică sau manifestă preocupări pentru ea.

La întrebarea oficială : „ocupația dumneavoastră ?" profesorul Constantin Borș, de la Liceul nr. 2 din Piatra Neamț, de exemplu, răspunde simplu : „profesor". Dar ar putea răspunde tot așa de bine : „cercetător". Tot mai mulți din cei care dau un răspuns identic la aceeași întrebare sînt totodată cercetători care descoperă noi urme ale trecutului pe teritoriul patriei, investighează posibilitatea introducerii noțiunilor de algebră la clasele mici, alcătuiesc monografii istorice, geografice sau economice. Numărul lor este, pe perimetru republican, de ordinul miilor. Depășind condiția de simplu intermediar între știință și elevi, fiecare dintre ei tinde să devină un creator. Este inutil să mai arătăm în ce constă beneficiul generațiilor de copii cărora li se oferă, în locul unor „funcționari didactici", profesori investiți cu o astfel de calitate.

Cîndva, despre profesori se spunea că sînt figuri tipice de intelectuali apatici, suferind de ataraxie, caracterizați prin frica de acțiune a omului lipsit de energie, prin teama de răspundere a intelectualului prea lucid și prea mult preocupat de urmările faptelor lui.

La Liceul nr. 1 din Tîrgoviște există o profesoară cu numele Maria Niculescu Panait Ghimpu. Această profesoară, pentru care clipele sînt prea scurte și prea pline, este un excelent pedagog, un om de o profundă cultură, o competentă conducătoare a comisiei metodice a diriginților, o meritorie colaboratoare a Societății de științe istorice și filologice. Această profesoară, angajată cu pasiune în activitatea școlii, vădește, așa cum spun toți cei care o cunosc, o nestinsă „sete de muncă". Și ca ea sînt, în școlile noastre, nenumărați învățători și profesori.

„Setea de muncă" și „frica de acțiune" ! Nu se prea potrivește... Ce legătură ar putea să aibă profesorul de astăzi cu apatia ?

Am văzut muncind și am ascultat vorbind un mare număr de oameni ai școlii. Mărturisesc că n-am avut prilejul să observ la ei teama de răspundere a intelectualului prea lucid. Luciditate, da ! Pentru că își subordonează faptele unor obiective foarte precise, pentru că acțiunile lor sînt filtrate prin sita rațiunii și converg spre un scop bine determinat. Dar ezitare, îndoială, incertitudine, nu.

Dacă ținem cu tot dinadinsul să punem o etichetă intelectualului-profesor, se cuvine să plecăm de la o cu totul altă premisă. Într-un studiu despre Malraux, Gaëtan Picon considera că eroul acestuia este un om „abstras de tot ce nu e cel mai bun din el". E discutabil dacă acesta este adevărul în ceea ce îi privește pe eroii lui Malraux. Mi se pare însă că formularea este excelentă pentru a zugrăvi idealul de autoperfecțiune către care tinde un profesor. Nu este vorba de o întîmplătoare dorință individuală, ci de un comandament social, de exigența profesiei însăși. Viitorul solicită astfel de oameni perfecți, iar profesia profesorului este aceea de a-i pregăti. Pentru a-i putea pregăti, i se cere lui însuși să tindă spre perfecțiune.

Itinerare spre trezoreria umanității

„In tinerețe m-a muncit
figura lui Faust.
De cîte ori m-am căznit
s-o prind !
Mă simțeam în stare să creez
un Faust întinerit".
(Eminescu, pagină de manuscris)

Profesorii sînt chemați să lucreze într-unul din cele mai vaste domenii ale spiritului — cunoașterea. Iar armele lor de luptă sînt mijloacele prin care aduc cunoașterea mai aproape, prin care fac mai rapidă și mai precisă călătoria în domeniile ei. „Prima frumusețe este frumusețea naturii", spunea Hegel. Cunoscută, înțeleasă și supusă de către om, această frumusețe a căpătat străluciri diamantine. Veac după veac omenirea a adunat prin cunoaștere, de pe întinsele cîmpii ale naturii, pietrele prețioase ale științelor. S-a strîns astfel un imens tezaur în al cărui labirint fiecare generație trebuie să învețe a se orienta cît mai grabnic, pentru a-l îmbogăți, la rîndul ei, cu partea sa de contribuție.

Anul care începe se va caracteriza prin tendința accentuată de a situa pe o bază profund științifică căile de acces ale elevilor către aceste vaste comori ale umanității.

Institutul de științe pedagogice întreprinde în momentul de față o selecție a metodelor de predare în condițiile existenței unei cantități mereu crescînde de informații. O primă direcție a acestor cercetări se referă la integrarea cît mai timpurie a logicii didactice în logica științei respective. A doua direcție se referă la formarea și dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor în cadrul predării cunoștințelor. În mod deosebit cercetătorii se ocupă de modernizarea predării matematicii și fizicii și de determinarea potențelor instruirii programate ca metodă de dezvoltare a capacităților intelectuale, urmărind algoritmizarea cît mai multor procese ale învățării, introducerea modelării în predare etc.

Receptînd prin canale largi suflul robust al înnoirilor, respingînd formele închistate, goale, profesorii apelează la serviciile psihologiei, ale logicii, ale sociologiei, ale matematicii și fizicii pentru a facilita drumul elevilor prin labirintul cunoașterii.

Sînt cunoscute lecțiile calde, convingătoare, pline de sevă ale profesorului de literatură Timotei Petride din Brăila, rezultatele excelente obținute prin folosirea metodelor moderne de predare de către profesorul de fizică Gh. Mihalașcu, de la Liceul nr. 1 din Pitești, ale profesorului de matematică Lucian Mănescu de la Liceul nr. 1 din Rîmnicu-Vîlcea sau experiențele realizate de profesorul Marcel Saraș în laboratorul de lingvistică al Liceului „Ion Neculce" din Capitală, un fel de uzină modernă de învățat limbi străine.

Aceste exemple sînt reflexul unei orientări de masă. Nenumărați oameni ai școlii încearcă, în proporții mai îndrăznețe sau mai modeste, formule și mijloace noi, corespunzătoare exigențelor contemporaneității. Este o evoluție naturală, decurgînd din sensul evoluției întregii noastre societăți și slujind această evoluție. Iar orientarea spre inovație nu înseamnă deloc ignorarea învățămintelor trecutului. Dimpotrivă, ea se sudează cu preocuparea pentru cunoașterea acestora nu numai dintr-un interes strict informativ, ci pentru a extrage din ele experiența de cea mai înaltă substanță. „Letopisețile, spune cronicarul, nu sîntu numai să le citească omul, să știe ce au fostu în vremuri trecute, ce mai multu să fie de învățătură, ce este bine și ce este rău și de ce să se ferească și ce va urma hie cine...".

Spre marile piscuri ale condiției umane

Dintr-o cultură oarecum complexă, rămîne ceva în găoacea sufletului, complicat în curbe variate.
(T. Arghezi, Lotar)

Ultimul punct către care converg toate acțiunile formative ale profesorilor se circumscrie de asemenea în sfera potențialului prin forța lui de mobilizare. „Ultimul punct" este un fel de a vorbi, pentru că acest ultim punct reprezintă marile piscuri ale condiției umane, un ideal spre atingerea căruia vom tinde mereu.

Socialismul a creat o rampă de lansare către acest ideal. Societatea socialistă solicită perfecționarea omului pe măsura exigențelor evoluției sale. Viitoarele generații vor fi mai bune decît generația noastră. Iar școala este chemată să aducă cea mai largă parte de contribuție la desăvîrșirea acestui proces. Cu ce rezerve de energie se angajează profesorii pe această linie acum, în al șaptelea an din cel de al șaptelea deceniu ?

Prof. Gherghița Borza din comuna Fălcoi, raionul Caracal, consideră că esențial este „să-i învățăm pe elevi înțelepciune". „Să-i învățăm să fie sensibili", spune profesoara Angela Dumitrescu din comuna Vădăstrița, raionul Corabia.

Înțelepciunea și sensibilitatea, rațiunea și sufletul sînt cele două mari însușiri care au constituit din totdeauna forța marilor personalități. Dar în ce direcție sînt orientate aceste mari însușiri ? Pentru a afla răspuns la această întrebare este suficient să ne întoarcem înapoi numai cu cîteva săptămîni și să ne reamintim dezbaterile purtate de profesori la consfătuirea de constituire a Organizației pionierilor. S-a vorbit atunci acolo, despre hărnicie, despre entuziasm, despre devotamentul față de patrie, despre cultură, despre îndrăzneală și generozitate, despre atașamentul față de politica partidului, despre necesitatea de a dărui acțiunilor pionierești un suport științific cît mai temeinic prin mijloacele psihologiei și pedagogiei.

Capital mi se pare — ne spunea profesoara Maria Vasilescu, de la Liceul nr. 35 din Capitală — să înlăturăm din acțiunile noastre educative orice manifestare de formalism. A educa înseamnă a reuși să faci să vibreze un ce anume profund în sufletul elevilor. Vorbind în „Fragmente autobiografice" despre o iarnă petrecută pe malul Oltului, Octavian Goga amintește de o minunată zi în care a simțit că există un trecut românesc „care vorbește prin poveștile lui" și că se află „în fața tainei de familie, a misterului de leagăn al acestui popor". Abia atunci cînd prin abilitate și pricepere pedagogică reușesc să-i fac pe elevi să trăiască astfel de momente pot considera că o acțiune educativă a fost cu adevărat eficientă.

Cu astfel de idei, cu hotărîrea de a munci în acest chip pășesc profesorii în anul 1967.

O. BUZESCU

In laboratorul de chimie al Liceului nr. 1 din Petroșeni.

ACTUALITATEA

Principalele probleme ale liceelor de specialitate în dezbaterea Consiliului învățămîntului profesional și tehnic

În zilele de 27 și 28 decembr[ie] a.c. s-au desfășurat lucrăril[e] Consiliului învățămîntului profesional și tehnic, la care au participat membrii Consiliului, cadre didactice universitare, directorii liceelor de specialitate și numeroși invitați — reprezentanți ai direcțiilor de învățămînt din ministere, ai sfaturilor populare regionale, șefi ai secțiilor de învățămînt, specialiști din producție etc. Consiliul a dezbătut problemele esențiale legate de buna organizare și desfășurare a procesului de învățămînt în liceele de specialitate, precum și alte probleme actuale privind învățămîntul profesional și tehnic.

Deschizînd lucrările consiliului, prof. univ. Costin Nădejde, adjunct al ministrului învățămîntului, a arătat că principalul scop al dezbaterilor îl constituie îmbunătățirea planurilor de învățămînt pentru liceele de specialitate, a planurilor tematice în baza cărora urmează să fie elaborate programele școlare pentru toate obiectele ce se vor studia în aceste licee, precum și a proiectului de regulament privind organizarea și funcționarea liceelor de specialitate. În continuare ing. [Ș]t. Sebeșan, director general al [Di]recției generale pedagogice a [învă]țămîntului profesional și teh[nic] [a] făcut o amplă expunere cu pr[ivire] [l]a criteriile ce au stat la baz[a el]aborării planurilor de învăță[mînt], [a] ... nuri [...] și a proiectelor de plan[uri] [...] special[...] [tema]tice pentru cele 54 de [...] de spec[ialități] școlarizate în liceele [...]

Lucrăr[i]le Consiliului s-au desfășurat a[poi] ... ții, grupat[e în] cadrul a zece secții... palele secto[are] funcție de principale de special[itate] [p]entru care liceele... În secții au pregătesc cadre... fructuoase, for[...] loc dezbateri ... neri bazate pe [...]du-se propu... de activitate din[...]iile concrete ... sarcinilor trasate [...] în lumina ... tru pregătirea vi[itorilor] [p]artid pen... liști cu calificare n[...] specia... economiei naționale. necesari ... au vizat diversificarea ... unerile ... ților școlarizate, rapor[...]alită... biectele de cultură gen[erală] o... cele de specialitate în ca[...] și ... nurilor de învățămînt, [...]a... paralelismelor la unele obiecte înrudite, succesiunea predării noțiunilor la diferite obiecte, corelarea judicioasă între studiul teoretic și instruirea practică, modul de eșalonare și de coordonare a instruirii practice, înlăturarea supraîncărcării elevilor prin stabilirea unui buget de timp judicios etc. S-au făcut, de asemenea, numeroase propuneri privind conținutul și modul de desfășurare a examenului de bacalaureat în liceele de specialitate, pentru ca acesta să poată atesta atît pregătirea de cultură generală, cît și cea de specialitate.

Dezbaterile au continuat în ședința plenară a Consiliului, în cadrul căreia s-au prezentat concluziile desprinse în ședințele de lucru pe secții și s-au făcut aprecieri, sugestii și propuneri pe marginea conținutului proiectului de regulament al liceelor de specialitate. Valorificarea acestor propuneri va permite elaborarea unor documente care să asigure desfășurarea procesului de învățămînt în liceele de specialitate la nivelul cerințelor actuale.

Un colț al expoziției organizate de E.D.P. cu prilejul împlinirii a 15 ani de activitate

Editura didactică și pedagogică la 15 ani de activitate

Miercuri 28 decembrie a avut loc în Capitală o adunare festivă consacrată împlinirii a 15 ani de la înființarea Editurii didactice și pedagogice. Adunarea festivă, la care au participat numeroase cadre didactice, autori de manuale și alți colaboratori ai editurii, reprezentanți ai unor instituții de învățămînt, a fost deschisă de prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului.

O privire retrospectivă asupra activității desfășurate de editură relevă grija deosebită pe care o acordă partidul și statul nostru cărții școlare. Producția de pînă acum totalizează 7 750 de titluri, reprezentînd 114 000 coli de editură și valori nominale de 1 350 000 000 lei. Tirajul general din acești ani se ridică la 255 000 000 exemplare, ceea ce înseamnă mai mult de 13 exemplare de fiecare locuitor avîndu-se în vedere populația actuală a țării sau — ceea ce exprimă mai fidel realitatea — peste 50 de cărți de fiecare elev sau student.

Editura didactică și pedagogică a acumulat, în cei 15 ani de la înființarea ei, o bogată experiență, obținînd rezultate bune atît în ce privește conținutul manualelor pentru învățămîntul de toate gradele, cît și în privința prezentării artistico-grafice și execuției poligrafice. Valorificînd bogatele tradiții ale învățămîntului românesc, experiența școlii românești de astăzi și cele mai bune realizări ale învățămîntului mondial, editura urmărește să asigure fiecărui manual o cît mai mare eficiență didactică, un caracter cît mai accesibil și mai atractiv. Manualele școlare dau elevilor bogate cunoștințe științifice, le fac cunoscute marile realizări obținute în construirea socialismului, măreția trecutului de luptă și înaltele virtuți ale poporului român, frumusețile patriei. Ele se îmbunătățesc mereu, reliefînd contribuția valoroasă a poporului nostru, a oamenilor noștri de știință și artă la cultura și civilizația universală.

Evocînd, în cuvîntul rostit la adunarea festivă, munca desfășurată în cei 15 ani de activitate, tov. Emil Bîldescu, directorul Editurii didactice și pedagogice, s-a referit la sarcinile care stau în fața lucrătorilor acesteia în anul 1967, an în care vor apare 1 120 de titluri într-un tiraj de 37 500 000 exemplare — ceea ce echivalează cu aproape 1 400 vagoane de cărți și cu o valoare nominală de aproape un sfert de miliard. El a exprimat hotărîrea lucrătorilor editurii de a îndeplini cu înalt spirit de răspundere îndatoririle ce le revin pentru apariția la timp a manualelor școlare și pentru îmbunătățirea continuă a conținutului lor.

La adunarea festivă au luat cuvîntul dr. docent Stanciu Stoian, directorul Institutului de științe pedagogice și conf. univ. Eugen Blideanu, director general în Ministerul Învățămîntului. Prof. univ. Miron Constantinescu, adjunct al ministrului învățămîntului, a dat citire unui mesaj prin care conducerea ministerului felicită pe lucrătorii editurii, urîndu-le noi succese în activitatea viitoare.

Festivitatea s-a încheiat cu un program artistic.

Am călătorit în viitor

Ei da! Am călătorit în viitor.

Tocmai sosisem acasă, încărcat cu un maldăr de teze. Eram nerăbdător să le citesc, pentru că tratau „Principiul acțiunii și al reacțiunii" una dintre lecțiile mele preferate. O discutasem cu elevii în amănunțime. Știam că o știau. Reușisem să-i pasionez pentru ea. Dîndu-le-o ca subiect la lucrarea scrisă de control căutam de fapt să surprind la unii dintre ei acea pornire mai deosebită care apare uneori ca preludiu al formării viitorilor fizicieni. Cîțiva dintre elevii mei promiteau.

Așadar, tocmai s sisem acasă. Vra de caiete se afl fața mea, pe b Cînd a sunat t nul, deschisese Al mai primul cnța lui Barcan. Spe clasei? Mai e să ranța mea ridi raționeze..., Gre cat receptat In șeală: ercercetări stitutul nice. Vo radioasflălalt ca cea deui și-a ce păt a Mi-am ur rut și gîndului. mat Barcan. Un De gîndire spe Punei anumite ine este... A-

tunci a sunat tefonul a doua oar De data astà, mă auta pe mine.

— Cum?

. . .

— Bine. or.

Cred că icine ar fi proceda a fel. Vocea de l elefon se recoman se simplu: Viitoru Cum să nu cobori d te cheamă Viitor să-ți spună că t teaptă jos, la sca locului în care sti! Am abanloc t, ce e drept cu d oarecare regret, tul lui Barcan, -am îmbrăcat palnul, mi-am tras gaoșii în picioare și am ieșit pe ușă. Jos, o mașină. O limuzină destul de nouă. Cum nu mă pricep la construcția mașinilor, nu am dat nici o atenție formei acesteia. Portiera s-a deschis, am luat loc, portiera s-a închis, am pornit. Șoferul părea atît de absorbit încît n-am îndrăznit să-l tulbur cu vreo întrebare.

Din viteza mașinii peisajul se schimbă întotdeauna destul de repede. Acum însă se transforma vertiginos. Amănuntele, care de obicei împlinesc decorul din puncte, sinuozități, fringeri, drepte întretăiate, caleidoscopic colorate, se confundau, se estompau, luau o culoare nedeslușită. Totul deveni curînd o linie continuă, de-a lungul căreia alunecam ca un superbolid. Atunci m-am speriat și, aproape strigînd, l-am întrebat pe bizarul meu conducător încotro ne îndreptăm.

— Am ajuns! — fu răspunsul. Oprită brusc, dar în același timp atît de lin de parcă legile inerției ar fi fost suspendate, mașina se alinie la un peron și... așa am debarcat în orașul Viitorului.

Cald. Să știi că pe aici e luna iulie, și încă vreme de amiază. Un ceas savant stilizat pe frontonul uriaș al unei clădiri din material transparent (ulterior am aflat că era construită din apă solidă și plastică), arăta într-adevăr orele douăsprezece. Încoace și încolo, pietoni de toate vîrstele umblau stînd pe loc, adică pe locurile lor fixe de pe nenumărate trotuare rulante. M-am simțit luat de braț. Pasămite, se știa că sînt din altă parte. Am fost întrebat ce vreau să vizitez. Cu gîndul la Barcan, rămas ca un ultim fir de legătură cu lumea din care tocmai sosisem, profesorul din mine m-a îndemnat să răspund: o școală. Însoțitorul meu benevol mi-a făcut un semn. L-am urmat. Am pătruns într-o clădire uriașă. Culoare. Săli. Se pare că erau săli de clasă: I, a II-a, a III-a, a VII-a și așa mai departe. Pășim spre pragul uneia dintre ele. Automat, ușa ne face loc. Înăuntru, nici o bancă. Doar niște minere ieșind din pereți. Înainte de a mă mira, printr-o altă ușă intră un șir disciplinat de copii de vreo 12—13 ani. Fiecare se îndreaptă spre cîte un mîner, îl prinde în mînă. Profesorul care intrase o dată cu ei se îndreaptă spre un tablou din alt perete și apasă pe un buton. Observ o scurtă tresărire pe fețele elevilor, care apoi, abandonînd ciudatele mînere, ies gălăgioși din clasă. Cum în timpul operației deasupra fiecărui mîner clipise cîte un bec albăstrui, am crezut că e vorba de vreun tratament tonifiant de electro-terapie.

— Nicidecum, mă lămuri însoțitorul meu. Au învățat un capitol al fizicii. Astăzi li s-a predat despre principiul acțiunii și al reacțiunii. O lecție, un impuls. Prin minerul acela din perete, lecția, condensată sub forma unui impuls instantaneu electromagnetic, e emisă în organism pe lungimea de undă a biocurenților umani. Creierul elevului, descifrează apoi singur impulsul și, bineînțeles, îl reține... Acum, copiii sînt în recreație. După fiecare lecție de zece minute, urmează o recreație de 50... Așa se predă nu numai fizica, dar și matematica, științele naturale, limbile, istoria...

Gînditor, m-am îndreptat spre ieșire. Mai rămăsese doar o clasă în dreapta coridorului pe care îl străbăteam, cînd, dornic de a mai vedea o dată cum se învață prin impulsuri de biocurenți, m-am oprit în prag. Ușa s-a deschis și... stupoare! O clasă ca toate clasele din lume, o clasă ca aceea în care am învățat și eu cu ani în urmă și în care învață și elevii mei: cu tablă, cu bănci, cu elevi, cărora profesorul de la catedră le făcu semn să domolească rumoarea produsă la apariția mea... Întrebător, mi-am întors privirile către însoțitorul meu. Imperturbabil, acesta mă informă calm:

— Aici se ține ora de dirigenție... Știți, există lucruri care nu se pot mecaniza sau automatiza...

— ... și nici nu ar fi de dorit — am adăugat eu cu un zîmbet superior întipărit pe față, îndreptîndu-mă spre peronul pe care debarcasem în orașul Viitorului. Pe drum, într-o piață, am ocolit o statuie. Mi s-a spus că este ridicată în amintirea unui mare fizician de la sfîrșitul secolului al XX-lea și începutul celui următor, un oarecare Barcan...

Ajuns aici, să nu vă așteptați cumva că o să vă povestesc mai departe cum m-am suit din nou în mașină, cum am pornit, cum... Nu, deoarece a sunat din nou telefonul și m-am găsit cu teza lui Barcan în fața ochilor și cu regretul că, realmente chemat în oraș, va trebui să amîn corectarea ei cu cîteva ore...

D. TODERICIU

Directorul: *Tovarășe administrator, privește ce daruri prețioase ne-a adus Moș Gerilă. Dă-le număr de inventar și ai grijă, răspunzi: nu cumva să iasă din magazie!*

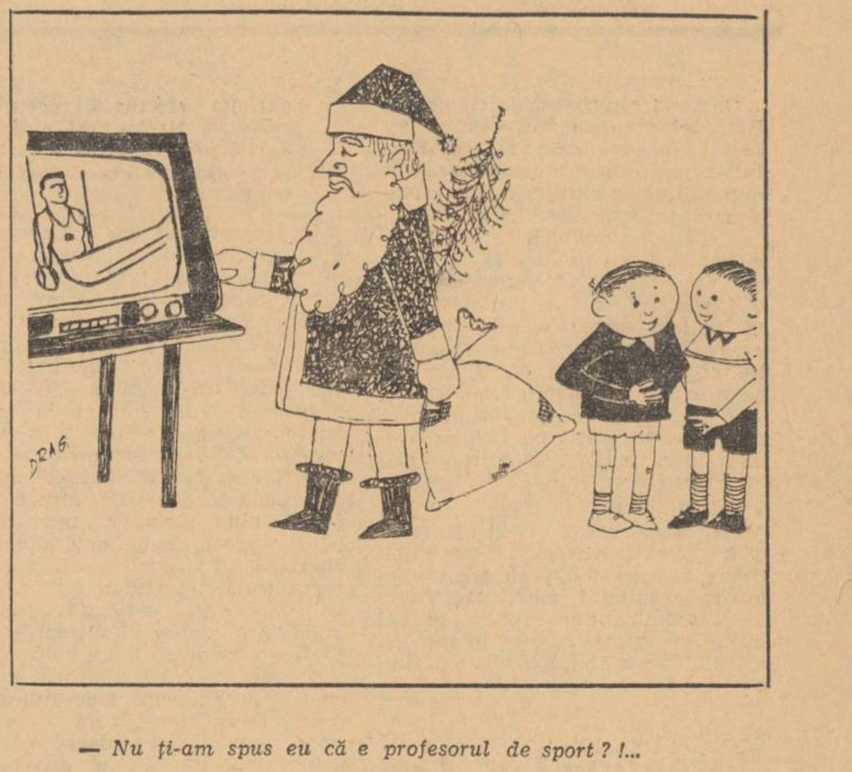

— Nu ți-am spus eu că e profesorul de sport?!...

...ul unei nopți de iarnă

Vi s-a întîmplat vreod visați că ați redevenit e școală și dați un examen toate întrebările sînt „d toare"? Este unul di mai neplăcute vise, v apropiat al coșmar rios este faptul că a ocolește nici pe chiar, judecînd du dii neuropsiholog ei senzațiile sin Desigur, însuș nul liniștit al a fost tulbur vis constituie destul de ne visului însă amplifice neplăcute Ene, de minat d pentru doar tie. relat in str fe ç -l cu un surîs sarcas-

cu- nu-i ba stu- te, la cute. că somului Ene asemenea un lucru esfășurarea ut decît să senzațiile i, profesorul a fost exasău de istorie, itea, o vagă, și turșită, antipaita viață școlară au foarte cordiale, i colectiv didactic Așadar, față de prodevenit elev, amiorie" a dat și el pe atia pentru profeso— pur și simplu" în-

ce an s-a încheiat pacea lică și care au fost prele ei?"

încape îndoială că, treaz d, profesorul Ene ar fi știut să iasă cu eleganță din această capcană. Ar fi răspuns, de pildă, că mulți academicieni, savanți de renume într-un anume domeniu științific, au mărturisit sincer că nu ar mai fi în stare, fără o pregătire prealabilă specială, să se prezinte cu succes la un examen de bacalaureat. Sau ar fi repetat celebrul aforism spus de nu știu cine, potrivit căruia cultura generală înseamnă ce mai știe omul după ce a uitat totul. Mai mult ca sigur chiar că, treaz fiind, profesorul Ene ar fi ieșit din încurcătură prin contraatac: i-ar fi pus și el colegului de la istorie o „întrebare-încuietoare" din domeniul fizicii.

În vis însă stătea în poziția clasică a elevului surprins de o „întrebare-încuietoare", cu capul plecat, cu obrajii în flăcări, făcînd eforturi disperate și total inutile pentru a da de firul răspunsului...

Mai neplăcut însă a fost ceea ce a urmat. Căci deodată, în vis, personalitatea profesorului Ene s-a dedublat. Și nu era o dedublare obișnuită de personalitate, ca la dr. Jekyll și mister Hyde, ci o chestiune mult mai încîlcită, o dedublare la interval de o generație: el era și examinatorul și elevul. Senzația era deci de două ori mai neplăcută, căci Ene examinatorul punea întrebări la care Ene elevul nu putea să răspundă. Dar asta însemna că nici Ene examinatorul nu știa răspunsul la întrebările pe care le punea. În sfîrșit, s-o lăsăm baltă, că iese o încîlceală din care nu ne mai descurcăm nici pînă la Anul Nou 1968. Important este cum putea să pună profesorul Ene întrebări din domeniul fizicii la care el, ca profesor de fizică, nu știa răspunsul. Erau, probabil „întrebări de încuietoare" de care în subconștientul său se temea că îi vor fi puse la examenul de grad (Ce-i drept e drept, se mai pun și la unele examene de grad asemenea întrebări).

Tocmai cînd se chinuia mai cumplit, constatînd cu groază că nu poate răspunde nici la a treia întrebare, examinatorul și elevul s-au contopit din nou în persoana profesorului Ene și acesta s-a trezit cu fruntea acoperită de broboane reci...

. . . .

— Cum îmi predai un material fără încheiere? — mi-a spus inchizitorial secretarul de redacție după ce a terminat de citit rîndurile de mai sus.

— Bine, dar este un vis și visele așa se termină: brusc.

— Inutil să recurgi la subterfugii. Nu-i vorba de nici un vis, ci de o schiță și trebuie să-i faci o încheiere.

— Știu eu... Un final ar putea să fie cam așa: profesorul, acordînd o anumită semnificație visului, își reconsideră activitatea și hotărăște să fie mai exigent cu el însuși și mai puțin chițibușar cu elevii.

— E o încheiere didacticistă, de istorioară morală — mă întrerupe ironic secretarul de redacție.

— Atunci să facem o încheiere negativistă: profesorul Ene hotărăște să se răzbune pentru umilințele încercate în vis și își petrece tot restul vacanței căutînd „întrebări de încuietoare" pe care să le dea la primul extemporal din trimestrul II.

— Cum poate să-ți treacă prin minte măcar un asemenea final nerealist? Cărui profesor i s-ar potrivi un asemenea final?

Pînă la urmă s-a acceptat ca schița să apară fără încheiere. Poate așa creează impresia de „modern", de povestire cu sensuri multiple și dă unora de gîndit...

AL. CIUCĂ

URĂRI

Intregului corp profesoral

Anul nou urarea-și spune:
Elevii atotștiutori,
Programele fără lacune,
Manualele fără erori.

Unui profesor de fizică

Ca unitate de măsură
La clasă, anul viitor
Să-ți dea impulsuri mai cu spor
Și-un plus de pondere-n căldură

Unui profesor de muzică

Nu-i paradox, orice s-ar spune:
Elevii toți parcurg cîntînd
Materia, iau note bune.
Și nu-ți fac „muzică" nicicînd

Unui profesor de matematică

Figuri asemenea să fie
În clasă, doar la geometrie;
De-i neastîmpăr, ia măsuri
Să n-ai asemenea figuri!

Unui profesor de geografie

Noul an dorind să-l știe
Din izbînzi că-și face fief
Îi urează să devie
Profesor cu relief.

Unui profesor indulgent

Moș Gerilă-o sită deasă
Ți-a adus, iar eu te rog:
Nu uita s-o iei la clasă
Cînd cerni note-n catalog

Unui profesor de chimie

Anul nou ca-ntr-o problemă
Să-ți aducă pe ales
Doar reacții prinse-n temă
Cu valențe de succes

Unui profesor sîrguincios

Lecția ce-a reușit
Este o casetă-n care
Stă și-așteaptă, cu răbdare,
Diploma de „emerit"

Unui profesor care critică „dulce"

La lecția deschisă — abia
De-a criticat cîte ceva
Asta e, pîn-la evidență,
Numai din inter... asistență

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI

Lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale

După închiderea discuției generale, proiectul de lege a fost discutat pe articole și supus în întregime votului secret al deputaților. Marea Adunare Națională a votat în unanimitate legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară.

Din însărcinarea Consiliului de Miniștri, Adrian Dimitriu, ministrul justiției, a prezentat expunerea la proiectul de lege cu privire la alegerea deputaților în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare, după care deputatul Emil Bobu, președintele Comisiei administrative, a expus raportul acestei comisii și al celei juridice referitor la proiectul de lege. A urmat discuția generală asupra proiectului de lege. După închiderea discuției generale, proiectul de lege a fost discutat pe articole. În continuare, proiectul de lege a fost supus în întregime votului secret al deputaților. Marea Adunare Națională a votat legea cu privire la alegerea deputaților în Marea Adunare Națională și în sfaturile populare.

Joi la amiază, Marea Adunare Națională a discutat ultimele puncte înscrise pe ordinea de zi. Secretarul Consiliului de Stat, deputatul Grigore Geamănu, a prezentat expunerea cu privire la proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de către Consiliul de Stat de la ultima sesiune. Raportul Comisiei juridice referitor la aceste proiecte de legi a fost expus de președintele comisiei, deputatul Traian Ionașcu. A urmat discuția asupra proiectelor de legi. Trecîndu-se la votul secret, prin buletin, Marea Adunare Națională a aprobat toate decretele cu putere de lege emise între sesiuni de către Consiliul de Stat.

La ultimul punct al ordinei de zi au fost aprobate modificări în componența unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale, impuse de noi însărcinări primite de unii membri ai acestor comisii.

Tovarășul Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale, a rostit cuvîntul de închidere a lucrărilor sesiunii.

Ritmuri înalte de dezvoltare

desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră.

Imaginea României de azi, liberă și prosperă, confirmă încă o dată justețea politicii partidului nostru îndreptată totdeauna spre rezolvarea cerințelor vitale ale poporului, capacitatea sa de a îndruma și mobiliza cu succes energiile creatoare ale maselor și resursele materiale ale țării în direcția desăvîrșirii construcției socialiste. Aceasta se vădește cu claritate și în recentele lucrări ale Plenarei C.C. al P.C.R. și ale Sesiunii Marii Adunări Naționale, care au adoptat un vast program de dezvoltare în anul viitor a societății noastre, îmbrățișînd toate laturile vieții economice și sociale. Trăsătura esențială a documentelor adoptate relevă continuitatea liniei generale a politicii partidului nostru de creștere a forțelor de producție, de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului. Producția industrială în anul 1967 va crește față de 1966 cu 11,3 la sută. Volumul producției industriale globale urmează să ajungă în anul 1967 la o valoare de 209,6 miliarde lei, cu circa 2 miliarde mai mult decît prevederile inițiale din planul cincinal. Se vor dezvolta considerabil producția de energie electrică, industria metalurgică, producția industriei constructoare de mașini, industria chimică; se va accelera ritmul în industria bunurilor de consum. În agricultură, planul pe 1967 prevede o producție globală cu 1,7 miliarde de lei mai mare decît limita superioară stabilită în planul cincinal pentru anul respectiv. Se alocă, în continuare, sume importante pentru dotarea agriculturii cu tractoare și mașini agricole, lucrări de hidroameliorații, dezvoltarea creșterii animalelor, credite pentru cooperativele agricole de producție și altele. Vastul program de sporire a capacităților în industrie, dezvoltarea bazei tehnice-materiale a agriculturii și a celorlalte ramuri productive, programul construcțiilor de locuințe, acțiunile din domeniul social-cultural vor fi susținute printr-un volum de investiții din fondurile statului în sumă de 52 miliarde lei, cu aproape 17 la sută mai mare decît cel realizat în 1966 și aproximativ egal cu cel din cursul primului cincinal. Pentru finanțarea învățămîntului sînt prevăzute 7,5 miliarde de lei, destinate dezvoltării învățămîntului de cultură generală și profesional, calificării muncitorilor prin școli și pregătirii cadrelor cu studii medii de specialitate în meseriile legate nemijlocit de progresul tehnic, extinderii învățămîntului superior tehnic și economic.

În ansamblul dezvoltării economice și sociale a țării, o însemnătate deosebită o au preocupările actuale ale partidului și guvernului pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei în vederea creșterii eficienței întregii activități economice, măsurile cu caracter social menite să ducă la creșterea natalității, la întărirea familiei socialiste și dezvoltarea tinerei generații, modificarea radicală a sistemului de acordare a pensiilor și îmbunătățirea asistenței sanitare. Se pregătesc, de asemenea, măsuri pentru îmbunătățirea și perfecționarea învățămîntului de toate gradele.

Însuflețit de un fierbinte patriotism, muncind cu hărnicia și priceperea ce-l caracterizează, poporul român pășește în noul an — cel de al doilea an al cincinalului — cu hotărîrea de a da viață sarcinilor viitoare, făurindu-și, sub conducerea Partidului Comunist Român, o viață de bunăstare, civilizație și cultură.

În pas cu țara

instruire, prin cultură, doar ceea ce era exprimat de fazele clasice ale dezvoltării științelor și artelor. Azi, învățămîntul este chemat să meargă mereu înainte pregătind tineretul pentru anii ce vin, pentru tehnica și industria viitorului, pentru sesizarea legilor ce conduc spre arta literară, muzicală, plastică a generațiilor de mîine. Cunoștințele necesare omului modern se găsesc nu numai în cărți, în muzee, în edificiile ce păstrează fresce, sculpturi, arme, monede și obiecte aparținînd trecutului, ci și în laboratoare, în uzine, în institutele de proiectare, pe șantiere, pe ogoare.

De la un an la altul, legăm verigile unui vast program de edificare a țării. Adăugăm noi obiective la ansamblul industriei și măsurăm eficiența acestora pe distanță de decenii. Pasul pe care îl facem azi de la un an rodnic, primul an al cincinalului, la un an și mai rodnic, al doilea an al cincinalului, este pentru noi un motiv de reflecții optimiste, un îndemn la perfecționarea continuă a operei de formare a omului nou, a factorului care va decide, în ultimă instanță, fața realității de mîine. El trebuie făurit pe măsura epocii în care trăim — dinamic, creator, vrăjit de forța noului, stăpînit de pasiunea prefacerilor înnoitoare, lucid și tenace, gata să absoarbă întreaga experiență a trecutului, bizuindu-se în întreprinderile sale pe un calcul riguros, dar și pe o fantezie înaripată, căci epoca noastră, epoca zborurilor spațiale cere o minte elastică și capabilă de previziuni. Pentru formarea acestui om dascălii noștri muncesc cu hărnicie, cu devotament, cu pricepere, însuflețiți de dorința de a da patriei generații însetate de fapte mari.

Cu acest simțămînt pășesc oamenii școlii pragul noului an, convinși că pășesc într-un viitor care va căpăta o rezonanță și o amploare fără precedent.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și la difuzorii din unitățile de învățămînt. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii 40 132